1858 i

Пятниця 1. жовтня 1937. Ч. 215

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Як церковні справи зазублюються з національними.

(Передова стаття).

Народи поневолені Совітами протестують перед Лігою Націй.

Чи православний патріярхат у Польщі?

Поворот Мусолінія до Італії.

Кокетування Совітів у Румунії.

(Власна кореспонденція з Черновець).

У царстві Сталіна.

Як старости мають приймати публику.

Акція підмоги в будові вселюдних шкіл.

Палестинські християни загрожені.

ГРІЗНІ НАСЛІДКИ ТЕРОРУ.

Перша брехня.

0306 ІНН° : 2.15=225, 225, 226-235, 235, !, 6-255, 255, 256-259, 259, 260-289, (ІНН°69)

Ч. 215 (14.758). Львів, пятниця 1. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон.
Праге „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Народи поневолені Совітами
протестують перед Лігою Нац й.

Представники політичної еміграції України, Азербейджану, Північного Кавказу, Грузії та Туркестану зложили предсідникові зборів Ліги Націй меморіял, що представляє положення народів поневолених Совітами, терор.

Большевики збройним нападом заняли неросковські краї, дарма, що визнали незалежність України та Грузії. Поневолені народи безнастанно борються з московським урядом і тим ослаблюють світову експанзію комунізму. Ці народи, що становлять половину населення СССР, сподіються симпатій та помочі культурного світу.

Англія і Франція визнають
еспанський національний уряд?

Деякі льондонські щоденники твердять, що у спільній ноті до Риму Англія і Франція обіцяють признати урядові ген. Франка права комбатанта, якщо Італія забере своїх добровольців з Еспанії.

Крім того, як відомо, справу евакуації італійських добровольців вяжуть з питанням визнання італійської імперії в Східній Африці.

Поворот Мусолінія до Італії.

Вчора Мусоліні приняв дефіляду і в год. 15.15 відїхав з одного з берлінських двірців (Лертер Банґоф), куди відпровадив його Гітлер.

В год. 3.43 поїзд Мусолінія переїхав німецько-австрійський кордон під Кіферсфельд; там висів з нього німецький почот під проводом мін. Геса. В Інсбруку поїзд затримався лише 2 мінути, вікна були заслонені, тому не відбулись ніякі повитання.

В год. 5.30 Мусоліні вїхав на італійську територію, де мають повитати його дуже святочно.

Ніякий офіційний комунікат не появиться, бо — як підмічують в німецьких урядових колах — промови обох диктаторів вповні схарактеризували ціль візити.

Японці бомбардували лише
військові обекти.

Японський уряд відповів на ноту американського державного уряду з 22. ц. м. у справі бомбардування Нанкіну. Він заявив, що японські летуни бомбардували лише військові обекти в Нанкіні та в околиці. На цивільне населення вони не кидали бомб, зрештою завдалегідь повідомили його про бомбардування.

У відповідь на промови, виголошені у Раді Ліги Націй та в ліговому комітеті 23-ох, японське бюро в Женеві заявило в комунікаті, що японські летуни не бомбардували отвертих міст, бо до них годі рахувати Нанкін або Кантон. Вони бомбардували лише військові обекти, стараючись щадити цивільне населення. Зате китайські літаки 14. серпня збомбардували французьку концесію в Шангаю, вбиваючи і раняючи понад 1200 осіб.

ЯПОНІЯ ВИСИЛАЄ ВІЙСЬКО ДО МАНДЖУРІЇ?

Райтер подає, що до Манджурії вислано поважні військові сили; ближчих вісток у тій справі нема.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ ТУНПАОТІН.

Японський генеральний штаб подає, що японські війська заняли Тунпаотін, 35 км. на південь від Танчов.

Китай хоче втягнути большевиків до війни з Японією?

ТАСС подає: Японський консуль у Шангаю вдруге повідомив совітський консулят, що

китайські літаки, перемальовані на японські, бомбардуватимуть совітську амбасаду в Нанкіні, щоби втягнути СССР до війни.

Совітський уряд відповів через свого консуля, що уважає цю версію провокацією і складає на Японію всю відповідальність за евентуальне бомбардування амбасади СССР.

ЯПОНЦІ ТВОРЯТЬ НОВУ МАНДЖУРІЮ?

Кореспондент щоденника „Ніші-Ніші-Шімбун" подає з Паотінфу, що японці проектують після перемоги утворити з 5-ох північно-китайських провінцій федерацію та адемілітаризувати їх.

Палестинські християни загрожені.

Британська королівська комісія, що студіювала положення в Палестині і запроектувала поділ того краю, зовсім не питала думки латинського патріярха Єрусалиму ні кустоша Францішканів. Вони мабуть неприхильно поставляться до поділу Палестини, бо на 31 латинських парохій 28 залишилось би в жидівській державі.

Католики мельхіцького обряду, що мешкають здебільша на півночі та в околиці Гайфи, в 90% стали би підданими жидівської держави; їхній голова, епископ з Акре, прихильний арабському рухові, залишився би без вірних. Коли ж арабів переселили би до арабської частини — як це предбачує британський плян — мельхіцькі церкви по жидівському боці опустіли би.

Палестинська католицька ерархія противиться поділові краю також з політичних мотивів. Під впливом зростаючого націоналізму і фанатизму оба уряди — жидівський та арабський мабуть поставились би неприхильно до християнства. Крім того арабські християни щораз то більше підпадають під впливи великого муфтія; релігійні ріжниці зникають під впливом зростаючої національної свідомости.

(КАП).

Як церковні справи
зазублюються з національними.

Львів, 30. вересня 1937.

Недавно трапилися три події в католицькому світі, що мають для нас безпосереднє значіння, не лише у чисто церковній ділянці, але теж для нашого дальшого національного життя і розвою, бо у наших сучасних відносинах обі ділянки — національна і церковна — дуже часто зазублюються. Очевидно, можна говорити нині про це тільки щодо українських земель поза Совітами та про українську еміграцію — зокрема на американському суходолі, — тому, що релігійне і національне життя у Совітах знаходиться в незвичайно тяжких і ненормальних обставинах без можливости свобідного розвою і фактично відділене від цілого світа поза совітськими кордонами.

Згаданими подіями є цьогорічний зїзд організації **„Про Орієнте Хрістіяно" в Римі** у справі скликаня Міжнародньої Ради Про Орієнте Хрістіяно з метою розглянути сучасне становище християн, католиків на т. зв. Ближчому Сході і на Сході Европи, під яким треба розуміти передовсім европейську територію Совітів. Без сумніву, що на тому зїзді буде ширша загадка і про теперішні релігійні відносини на Совітській Україні у звязку з величезними переслідуваннями в Совітах католицької церкви та її духовенства, найсильнішого саме на українських землях між рижською лінією та Дніпром, як також і переслідування там релігій взагалі. Такий конгрес рішено скликати і слід сподіватися, що на ньому знайдуться теж і представники нашої церкви в Польщі, що матимуть нагоду висказати свої думки про релігійну і церковну справу нашого народу.

Друга подія, що дотичить вже тільки нас самих і має для нас велике історичне значіння — це **утворення окремої греко-католицької церковної провінції для трьох епархій у Чехо-Словацькій Республиці з осідком в Ужгороді та заповідь утворити нове греко-кат. епископство в Хусті** на Підкарпатській Руси.

Досі істнували на Закарпатті дві греко-кат. епархії — мукачівська з осідком епископа в Ужгороді для східного Закарпаття і пряшівська у Пряшеві для його західної частини, яка сьогодні адміністраційно входить у склад Словаччини. Обі ті епархії за мадярських часів підлягали угорському примасові, римо-кат. архиепископові в Острігомі, що й було одним з джерел мадяризації нашого греко-кат. духовенства за Карпатами та навіть мадяризації самої богослужби в останніх довоєнних та воєнних роках. Тепер матимемо дві окремі греко-кат. церковні провінції — з національного боку українські — одну в Польщі з осідком у Львові, другу в Чехословаччині з осідком в Ужгороді. Ця новоутворена провінція — вилучена з під кановічного звязку з сутомадярським Острігомом — обеднає територіяльно хочби на церковному полі всіх наших закарпатських братів греко-кат. віроісповідання і слід сподіватися, що вже в найближчій майбутности при відрадній зміні осіб на становищах ординаріїв і при національному вихованні духовенства відограє позитивну ролю у нашому тамошньому житті. Основання згаданої провінції треба вже і сьогодні вважати за одну з дуже рідких великих позицій нашого теперішнього загального національного білянсу.

Останньою і найновішою подією є недавній шестий з черги **унійний конгрес у Пинську з перших днів вересня ц. р.** з його рішеннями та ще зокрема з цікавим рефератом польського

Львівська державна наукова бібліотека № г 492

Хочеш купити **дешевий** відбірник **високої** кляси? Купи **новочасну** супергетеродину 7-обводову

Philips Super 4-38

єзуїта о. Урбана, редактора журналу у польській мові „Оріенс", органу, що має на меті поширювати унію на східних землях Польщі і теперішніх Совітів. Про цей унійний конгрес була вже недавно інформаційна стаття в „Ділі" з критичним насвітленням самої конференції та її рішень.

Справі унії нашої церкви з Римом присвятили свої праці два духовні історики-дослідники: Гарасевич своїми Annales Eclesiae Ruthenae в латинській мові і Пелеш своєю „Geschichte der Union" у німецькій мові, але як нефахівці не дали вони нам повної синтези унії та її історичного значіння для відродження й розвою нашого народу. Зробив це щойно пок. Ст. Томашівський і продовжує це дальше проф. М. Чубатий та ще дехто з наших молодших істориків. Вони поставилися до унії позитивно і виказали та виказують її користи в національній ділянці, як і безсумнівні величезні шкоди з її поборювання, коли це робила зручно передовсім Москва для суто державних інтересів навіть при допомозі козацтва.

До легенд перейшов висказ одного з давніших поляків — хоч такі не перевелися ще й нині — про вихід „русинів" австрійським камісником графом Стадіоном у 1848. р. для розбиття поляків та про теперішнє істнування українців у Галичині за спонукою німців і за їх гроші. До такої самої легенди треба зарахувати і думку, що берестейську церковну унію зробили виключно поляки для своїх державних чи пак церковно-католицьких інтересів при помочі відданих собі кількох до того часу православних єпископів, що робили це теж для своїх особистих інтересів. Унія не була польською вигадкою, на що і вказує сама пізніша польська політика, але історичною конечністю, яка — на жаль — не знайшла у наших передових колах своєчасно відповідного зрозуміння та справедливої оцінки. А булаб виглядала зовсім інакше теперішня політична мапа Сходу Европи, на якій булаб і могутня українська самостійна держава!

Та те все історичні ремінісценції, що не стратили і нині своєї практичної вартости і то тоді, коли віджила унійна акція на наших північних землях, що знайшлися у межах Польщі. Ведуть її вже від десяти з горою років серед зовсім інших історичних і фактичних відносин, як це було після історичного церковного Берестя.

Унійну акцію в Польщі зробили головно монополем польського римо-кат. епископату, відсуваючи зовсім від неї греко-кат. ерархію і духовенство галицької церковної провінції, що сама опинилась в межах Польщі. Властиво веде її пятьох „кресових" епископів, в ерархіях яких живе автохтонне православне українське і білоруське населення і до них належить теж і властива канонічна юрисдикція. Одначе практично виконують її вони через окремого апостольського візитатора для конвертитів-уніятів, яким є — як відомо — еп. д.-р М. Чарнецький. І зверхня, обрядова, форма нової унії є інша, як у Галичині, форма зближена до синодальної. Створено теж два осередки унійної праці — один в Альбертині для білоруських земель, другий у Дубні на Волині з окремою папською духовною семинарією; обома осередками кермують єзуїти східного обряду.

Дотеперішній вислід згаданої унійної праці менше як мінімальний і від кількох літ дальша акція опинилася у глухій вулиці. А здавалось би, що супроти релігійного і церковного розвалу на північно-східних землях Польщі живо там буде багате, не стане тільки женців. Для стороннього обсерватора цієї як-не-як історичної акції є відразу ясні її невдачі та їх причини. Найважнішою причиною є нехтування національного чинника, такого живого мотору у всіх проявах життя теперішнього світа. Чужий органічно і психічно польський римо-кат. епископат і таке саме його духовенство, що не зрослися з ґрунтом і не вспли навіть відчути потреб навернених, на успіхи не можуть рахувати. Справа у своїй теперішній організаційній формі є вже згори засуджена на невдачу.

До великої справи треба великого морального авторитету. Має його митрополит Андрей Шептицький, перший з подвижників велеградських унійних зїздів і перший практичний унійний організатор та робітник ще перед світовою війною на теренах царської Росії, за що вона на ньому і помстилася — чернечою вязницею. Буквально ніодин з польських епископів не мав і не має такого авторитету, як його мав і має митрополит Шептицький в унійних справах, не кажучи вже про придбаний ним досвід. Зверхня обрядова форма нової унії має тільки підрядне значіння, важний є дух, що його польські епископи — здається — не дуже то розуміють. Зрештою у практиці не розуміють вони і висказу папи Урбана VIII. про значіння українців (не поляків!) у зєдиненні Сходу.

Як сказано, на зїзді в Пинську порушено і становище римо-кат. церковних кол до православія, передовсім у рефераті єзуїта о. Урбана. Про це окремо.

Д.-р Степан Баран.

—o—

А всеж **випробувані** ПУДРИ і КРЕМИ **незрівняні** АЛЬОЕ

не **нищать** лиця і надають йому АЛЬОЕ **молодечої свіжости**

3—3

Кокетування Совітів у Румунії.

Чернівці, 23. вересня 1937.

Вже нераз згадували ми про страховища, якими лякає румунська націоналістична преса своїх читачів „зростом рутенської ірредента на Буковині". Майже щодня містить „Універсул", „Курентул", „Порунка Времій" та інші такі органи сензаційні дописи буковинських кореспондентів, видумані „репортажі", поправді тільки доноси, на тих нечисленних ще залишених священників, учителів та урядовців-українців. Така систематична писанина, заохочує адміністраційні органи до дальших репресій.

Аж у суді виявляється наскільки така нагінка оправдана. Згадувати всі „дрібні події" із минулого місяця в Топорівцях, Веренчанці, Мамаївцях, Банилові — зайво. Всі вони скінчились по довгих слідствах та розправах звільненням „іредентистів".

Ясно, що такі методи адміністрації не зміцнюють добрих настроїв серед населення, а ще менше його ворожість до сусіда на східнім погрениччі. Сумніваємось чи навіть урядові кола вірять в „мир на Дністрі", про який свого часу запевнювали" Літвінов та Тітулеску!

Не віримо також, що данайські дари Совітів (с до часу якісь мистецькі дешеві дарунки) та ви- ливі усмішка букарештенського совітського го посла Островського могли б придобрити собі рум ську політичну опінію.

А коли беремо на увагу всі ті нісенітниці випис ані проти українців із Буковини і то по найбіль их (накладом) румунських часописах, то прип каємо, що і щодо совітського фронту їх поінфо мованість досить обмежена.

Шкода тільки, що пресові лицарі не звертають своєї б ної уяви в ту сторону, звідки може загрожу ти державі справжня небезпека, а марно витрачають й на вперти рутенів".

Станом обл ти, цензурою та заборонами не можна винародити одномільонового населення (чого доказом десятиліття, безплідна практика!) зате можна витворити пригожу підставу для комуністичної пропаганди. Комінтерн не звертається тільки до невдоволених кляс, але й до меншин. Наслідки його пропаганди приблизно ті самі.

Коли уністична партія в Румунії працює не тільки в промислових осередках Семигороду або на залізничних фабриках Ч. Ф. Р. вона засягає дальше. Вкорінилась навіть у Добруджі і там використовує невдоволення болгарської меншини. Жертвою падуть не спролетаризовані робітники у пристані Констанци, але шкільна молодь. Дотепер відбулися десятки процесів болгарських середношкільних учнів та студентів, „прихильників Союзу визволення червоної Добруджі".

Є це яскравий приклад, як вміло попрацювали союзники Румунії; загострюючи болгарсько-румунські взаємини, витворюють собі кадри для „найближчої балканської розправи".

А тим збентеженим патріотам, які щоденно перемелюють у провідній національній пресі про „загрозу на Буковині", перелїцитовуючи дітвацький спосіб своїх сусідів — радимо, звернути свою перечуленість у сторону неприродних сусідів і союзників: Совітів.

Варт пригадати нашим пресовим опікунам декілька фактів для їх інформації.

По заключенню румунсько-совітського договору, коли Літвінов зложив правне визнання Басарабії, як території приналежної до Румунії здавалося, що зносини між цими „союзниками поневолі" впорядкувались. У Женеві взаємно підпомагалися Літвінов та Тітулеску, виступаючи проти „фашистівської агресії". Але в краю? Зросла комуністична пропаганда в Румунії, поруч із протирумунською в Росії!

Протирумунська пропаганда в Росії ведеться тепер „ударним гаслом": „Проч руки румынских захватчиков от Бессарабії"! У Москві (розуміється!) є осередок „Совіту общества бессарабцев". Луценку та Дембу видають журнал, присвячений „окупованій Бессарабії". Мій знайомий, представник одного заграничного пресового концерну позичив мені кілька примірників того журналу-місячника. Це недавні числа, перед заключенням голосного союзу, в який так наївно повірила румунська демократія.

Щоб не вносити в ці рядки „буржуазного" песимізму, а дати щось веселішого, подаю уступ письма учителів „Слободзейського района на до тов. Сталіна".

Після зазивів, щоб допомогти братам-молдованам, що мучаться в біді та анальфабетизмові (розуміється не в Росії, а „там, за Дністром") звенить на закінчення овація: „Да здраствует вождь та учитель народов, нам любімий та мудрий Сталін".

А в „Рибницькім районі" голосніше:

„Але ми пересвідчені, що настане день, коли і трудящі бессарабці скинуть із себе своїх гнобителів та експльоататорів і заживуть так, як живемо тепер ми — колгозники молдавани".

А коли тов. Левенсона, очевидно також молдованина, звеличали „ордером Леніна" — то офіціоз „будучої бесарабської республики" кличе: „Да здраствует свободная советская Бессарабія!"

Ч. 4/37 містить мапу „буржуазної Малої Антанти" — там Басарабія відділена від Румунії окремою лінією і причеплена до Росії! Зразок явного вмішування Совітів у політичні поединки Румунії, є рішення Комінтерну:

„Ми підтримуемо або будемо підтримувати всі роди та форми такої концентрації демократичних сил проти фашизму в Румунії". (Ч. 6/37).

А в ч. 7/37 наново недвозначне відношення:

„Уже 20-ий рік продовжується румунська окупація в Бесарабії. Сьогодні широкі трудящі маси Бессарабії ще більше спочували большевизмові і революції, ніж у 1918 р., коли їх обманом та насиллям, всупереч своєму спротивові відорвали від великої рідні народів, що створили С. С. С. Р."

Думаємо, що досить цих кілька прикладів для образу румунсько-російських зносин. Зазначимо ще, що совітський союзник відповід-

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає Ф-ма „Кераміка“
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“.

ніше приготовлений до дальшого розвитку так початого „порозуміння“. Російські наукові та пропагандивні видання докладно обзнайомлюють з усякими проявами ослаблення ненависного, але „тимчасового сусіда“.

Замовчуючи свої власні катастрофи, вони уважливо слідять де і чому вимирає румунське сільське населення (напр. в Банаті), черпають відомости про дійсний фінансовий стан (новий румунський буджет), заторкують дразливі меншинні питання. („Тигиня — столиця нещасних“).

Вони виловлюють „картини нужденного життя“ саме із румунської „демократичної“ преси. („Діміняца“, „Адеверул“, „Лупта“). І тут, вирінає для цензури питання, яка преса в дійсности грізніша: та безбарвна буковинська чи горячкувата та демократичне, в Букарешті. Для цензури прийде час застановитись, чи доцільно є заборонювати ввіз видання „Червоної Калини“ або затримувати на почті дозволене „Діло“, робити труднощі українським публіцистам; чи відповідніше є докладно обзнайомитись, що пише совітська преса про Румунію, в який спосіб поширюються літвінівські органи „Журнал де Моску“, „Ізвестія“ та інші.

Не знати чи дотеперішня адміністративна практика на Буковині не відкрие вдячне поле праці для совітських полпредів та їх скритих „демократичних-партійних“ ударників!

А тоді якось буде за пізно! нч.

—o—

З польської преси.

ГРІЗНІ НАСЛІДКИ ТЕРОРУ.

Після авантур на вулиці Свентокшиській у Варшаві, центрі книгарського й антикварського руху, де з нагоди нового шкільного року не допускали до книгарень та били жидівських учнів і студентів, що приходили за книжками, — польську прилюдну опінію схвилював черговий вибрик на ще більшу міру: напад зорганізованої боївки „Звйонзку Млодей Всі“, проурядової організації, на якої чолі стоять недавні 105-відсоткові ендеки, на редакцію варшавського щоденника „АБЦ“, органу теж націоналістів зпід знаку ОНР. при чому важко побили головного редактора Залеського. Напасники були озброєні в револьвери, тероризували ними стрічних, стріляли, словом, поводились, як у Мексику, а не в центрі Варшави.

Ця подія спонукала цілий ряд польських газет присвятити увагу тому сумному явищу нинішньої дійсности в Польщі, якому на ім'я — терор. На увагу заслуговують міркування проурядового „Куріера Поранного“ з 28. ц. м. Читаємо там м. і.:

Ми є від якогось часу свідками терористичної акції в краю. Ця сумна акція прийняла в останніх днях ширші розміри. Не будемо розглядати загадки та питання: хто той терор стосує, тому, що 1) ним питанням цікавляться передовсім слідчі органи влади, 2) для оцінки терору це зовсім байдуже...

...Байдуже теж, проти кого той терор стосований. Поминаємо покищо проблему доцільности терору, але стверджуємо, що хто сьогодні кидає бомбу чи петарду на соціялістичний похід та завтра на редакцію жидівського часопису, той післязавтра може вжити цієї самої зброї проти кожного, кого покаже йому невідповідальний і законспірований провід злочинної роботи, чи навіть на кого впаде особиста нехіть терориста.

Бо метода терору є в найвищому ступні деморалізуюча, особливо, коли вона толерована і має характер системи. Доказують це історії всіх без виїмку терористичних організацій. Люди, виховані в атмосфері терору, находяться завжди на небезпечній дорозі до викривлювання характеру. Під цим оглядом нема абсолютно ніякого сумніву...

...Будьмо справедливі і вдармо себе всі по черзі у груди: не судім лише фіналу, але розгляньмо його причини і нашу вину у них. Терор є невідлучною дитиною хаосу. А ніщо так дуже не відповідає замірам Комінтерну, як хаос у Польщі...

...Треба ці справи розглянути і швидко вирішити. Треба сміливо поглянути правді в очі, треба зайнятися не тільки формальною сторінкою вини і кари, але передовсім засадничою і моральною генезою тої проблеми, яка може хвилювати, бо веде нас на бездоріжжя“.

Слушні, розумні слова. Обома руками треба під ними підписатись. І саме ми проповідували ті правди віддавна та проповідуємо їх надалі. На жаль — у відношенні до польсько-української дійсности ті правди не всюди находять і нині зрозуміння. Так напр. маємо зовсім свіжі погрози масової збірної відповідальности за індивідуальні каригідні вчинки, себто погрози терором супроти невинних людей та установ. Стрічаємося з такими покликами ніби поважних польських громадян, як те, щоб „за кожну польську хату спалити 5 українських“. Одночесно стара правда, щоб доходити до самого джерела терору, лічити причини, а не симптоми недуги, все ще не находить послуху.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

„УКРАЇНСЬКА АТАКА НА ПОЛЬСЬКУ ПРЕСУ И ПОЛЬСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ“.

Оголошені у нас вчора резолюції УПР проти польської протиукраїнської негінки потрактувала польська україножерна преса не як акт української самооборони, тільки як — атаку на поляків! Обурення „Веку Нового“ та „Дзенніка Польского“ просто гумористичне: їм вільно писувати на українців останні нісенітниці, цькувати польське громадянство, лятись та ображувати, колиж українці проти цього застерігаються і протестують — крик, що це — мовляв — українці „кидають рукавицю“. Не ординарні уваги позволяє собі навіть такий „Експрес Вечорни“, який живе тільки брудними сенсаціями з кримінальної хроніки та веде спеціяльну „неголовкову“ політику, перепачковуючи таким робом симпатії до червоної Еспанії.

З журналістичного обовязку, як своєрідний документ, подаємо заяву „Дзенніка Польского“ зложену з цієї нагоди в числі з 30-го вересня ц. р.:

„Дз. П.“ боронив і буде боронити польського стану посідання у півд.-схід. воєвід-

Про якість порошку до зубів рішає його лікувальна спроможність 3—3
Запорукою здорових зубів є пінистий порошок „МЕРІДА“

ІЛ. ЧОЛГАН. 6

Літнищеві ліножі.

ЗОВ ЧОРНОГОРИ.

День заповідався звичайний. Сонце і літники вже встали. Встаєш і ти.

Постановляєш піти зараз до каменя Довбуша, бо давно там не був (щось три дні!), почути, що нового (що може бути на літниську нового?) і побачити нових людей (хоч вони тепер усі подібні). Дорога веде цілий час понад Прут, що пливе під урвистою скалою. На ній знімається угору зелена стінка смерек, а над самим урвищем притулились до себе дві берізки; мов зі страху, щоб не впасти в воду.

Нипаєш по городі „зеленої“, потім „камяної“. Тихо „хоч маком сій“. Аж на запашній сіножаті зустрічаєш адміністратора одної віллі. Тіло найкращого тенора між журналістами і найвизначнішого журналіста між тенорами опалене на бронз мов постумент „чорної сорочки“ з італійського музею; його сині очі, мов незабудьки, як впевнює одна дама. Здивовано питає:

— Ви не знаєте, що ціле товариство їде на Говерлю? Вже пішли на стацію.

— Направду? Я і не знав!

Поспішаєш на стацію попрощати туристів, яких кличуть до себе сині верхи Чорногори. Вже всі в комплеті — за пять хвилин поїзд до Ворохти. Нараз одна учесниця пригадує собі, що забула в хаті виказку і треба забавитись у Нурмія.

Ще дві хвилини. Нараз хтось гукає:

— А ви чому не їдете?

— Я щойно тепер довідався.

— Сідайте з нами! Дивіться, які наплечники повні — перегодуємо і вас. Гроші маєте?

— Ні.

— А легітимацію?

— Ні.

— А блюзу, светер?

— Таж бачите мене перед собою. Я вибрався на пляжу, а не на Говерлю.

Знов олімпійський біг і за хвилину товариш позичає блюзу і светер, другий легітимацію, третій купує білет і коли на стацію впадає льокомотива, тебе втягають до вагону. Стає лише часу, щоб крикнути до тих, що лишаються:

— А підіть до Ямного і скажіть, що мене схопили гангстери на Говерлю!

Лишається молодий спортовець, що „на Говерлі зуби зїв“ і вона його вже не тягне та літературний критик, що іронізує з туристів:

— Чи не має рацію той жид, який казав: „Вилізуть на гору та ахкають: як там удолині чудово! Як у долині чудово, то пощо драпатись на гору?“

А тимчасом ти їдеш у саме серце Карпат — у Чорногору, до самого серця Чорногори — на Говерлю. Це називається що ти послухав непереможного зову Чорногори...

СТРІЧА НА ГОВЕРЛІ.

У Ворохті довший постій. Ціле товариство розсідається і простягається на лоні привабної сіножаті. Господарі, до яких загостила ціла прогулькова дружина, принимають усіх увічливо і розказують, що вони саме вчора — вернулись з Говерлі.

У другій годині сідаємо на залізничку. Синьоока докторова лічить, „чи хто не загубився“. Є всі: панна Геня, молодий лікар із маленькою валізочкою мов до манікірів, два медики (нема страху — можна нетільки ногу, але й голову зломити!), поет зі старшинською поставою та один смотрик „фраєрське вушко“ — названа так за те, що так прозиває всіх хлопців. Разом 8 чоловік.

Залізничка пнеться щораз вище: Ардженюджа, Завоєла, Форещенка. На мент засинїла вдалі кругла „голова“ Говерлі і зникла за густою заслоною лісів.

Серед дебрів — схоронище на Зарослякуз телефон, радіо, ресторан, пошта, електричне освітлення. А повітря дзвінке, як дзвінка водичка Пруту, що пливе коло Зарослякa.

Товариство зміцнює свої сили. Кожний хоче набрати „альпіністичного газу“. Ще нині Говерля, завтра Шпиці — це не жарти. Шукаємо в цінніку буфету: літра кипятку 20 сот. Заваримо зараз чаю, хоч пливай у ньому! Тобі кожний щось тицьне в руку:

— Їджте, може ще дати?

Виходить — несогірше бути таким „прогульковим годовищем“. Тільки медик ч. 2., наливаючи собі третю шклянку чаю, зідхає:

— Хто думає, що я вже наївся, той наївний

Сонце хилиться за гори, як ідемо вперед Ми мусимо побачити захід сонця на Говерлі!

Плаєм, а потім через Прут і починається уже „підхід“ на Малу Говерлю. Ліворуч славні каскади Пруту. Промені заходячого сонця бють у них і виглядає, що це не вода, а срібло паде з потужних скель. А хіба вода Пруту під Говерлею це не срібло?

Карловатий терен пнеться по узбіччях і трохи заваджає, трохи помагає. А вгору треба дертися щораз стрімкіше, часто пристає відпочиваючи.

—

ствах. Це наш національний обовязок і на це видаємо наш часопис. Всякі нормалізації національних відносин на наших землях вважаємо тільки тоді доцільними, коли вони не є парабаном, за яким приготовляється цілком свідоме ліквідування польщини (?! — Ред.). Хочемо і бажаємо мирного співжиття обох національностей, але це може статися тільки на платформі щирих обосторонніх інтенцій, у рямах польської держави. Однак в атмосфері щирих інтенцій не можуть мати місця систематичні злочинні замахи, буцім-то невідповідальних одиниць. Якщо невідповідальні одиниці в даному громадянстві надто часто доходять до голосу, то вони мимохіть стають виразником правдивих настроїв, що пронизують глибину даного громадянства.

І тому перестерігаємо ціле руське громадянство, що коли воно змагає до щирої нормалізації, то мусить напружити всі сили в напрямку зміни атмосфери, а не тільки обмежитися до не завжди добре маскованої нормалізаційної політичної гри".

Цікавий спосіб розумування, цікава ціла ментальність пп. редакторів „Дзенніка Польского"! „Нормалізація" на їх думку має полягати на тім, щоб затримати **забраний українцям** польський „стан посідання", напр. у ділянці шкільництва, самоуправи, мовних прав і т. д., зате кожна вимога українців не то дати їм якісь нові права, а привернути ті, що вони їх колись, ще й за польської влади, мали, це „приготування до свідомої ліквідації польщини"!! У чому та ліквідація колинебудь проявлялася — про це ні чичирк.

Далі: коли два роки „нормалізаційного" періоду минули у краю якнайспокійніше, коли вибори з голосуванням на двох кандидатів не викликали ні одного різкішого протесту у масах, — то цього явища польська преса „не зауважила". Але коли радикалізація соціяльних і національних відносин приходить саме через невдачу „нормалізації", тоді — винуватить ціле українське громадянство! Польській пресі вільно було два роки купити собі з „нормалізаційних" заходів українців. „Век Нови" кепкував собі навіть з української заяви у справі відношення до війська. І це було в порядку. Коли ж українці вказують на сутні причини радикалізації настроїв та обвинувачують у цьому саме ту невідповідальну, неосудну, божевільну кампанію шовіністичної польської преси і шовіністичних організацій — тоді це злочин!

„НЕ ГНОБИТИ УКРАЇНЦІВ, ЛИШЕ БОРОНИТИ ПОЛЯКІВ"!

Тої самої матерії торкається велика стаття під повищим наголовком в „ІКЦ" з 30. IX. Це властиво продовження полеміки з Олександром Бохенським, який у „Політиці" заатакував був гостро „ІКЦ" за його україножерну кампанію. Проти О. Бохенського „ІКЦ" оголосив уже був негайно статтю „Блуди блудних лицерів", в якій представляє себе як єдиного знавця національних відносин; тепер наводить листа Бохенського до Редакції „ІКЦ" та свої з цього приводу уваги. Всі ті уваги — це одно велике крутійство, одна велика облуда. О. Бохенський ставить справу в той спосіб, що — мовляв — розвиток польського культурного й матеріяльного стану посідання не повинен іти коштом українського, а полякам не повинно це шкодити, коли українські діти ходили до українських шкіл. Той аргумент „ІКЦ" поминає мовчанкою. У відповідь на статистику, яка вказує, що „лекс Грабскі" скінчився ліквідацією українського народнього шільництва, „ІКЦ" здобувається на заміт, що й полякам той закон пошкодив (чим?!). На заміт, що український селянин душиться на карловатих господарствах, не можучи замогти купити кусника землі, чуємо старі аргументи, що поляки не заборонюють українцям торгувати українською землею, але польської не вільно українцям купувати: знову промовчує ікацівський полеміст, звідки у руках польських ділячів узялася та земля, хто її обробляв; чи не має ніякого значіння „право поту", та що має діяти український селянин, коли не може докупити землі, не може вимігрувати по сезонові заробітки, не може перейти на роботи до фабрик, яких у краю нема, не має для своїх дітей місця у державних та самоуправних установах?!

Капітальне таке речення:

> Боронячи польського стану посідання і домагаючись не спеціяльних прав для поляків у Східній Галичині, але бодай дати їм рівні шанси у дотеперішній нерівній боротьбі, причинюємося більше до угрунтування польської державної думки на тій землі, як дискусією на тему ріжних доктринерських теорій...

Колиб ми не знали, що в основі такого писання лежить злоба, глум та облуда, можнаб подумати, що написала ті слова якась хвора людина не з того світа. Нерівні шанси боротьби при існуючому законодавстві, при переведеній строгій централізації та унфікації держави, при підпорядкуванні всієї самоуправи польському державному апаратові, при ліквідації українського народнього шкільництва, при відсутности фахового та вищого українського шкільництва, при браку доступу до державних становищ і до впливу на хід державних справ, при запряженні до польської національно-суспільної праці всього державного апарату, при таких явищах, як шикани при залізничих касах, коли хтось українською мовою зажадає білету їзди, при трактуванні петентів, які говорять українською мовою в державних або самоуправних установах, як демонстрантів!

—o—

НА ДОГІДНІ СПЛАТИ вбирається кожний дешево
в Магазині мужеської і жіночої конфекції
Д. ШРАНЦА — Львів, Трибунальська 4.
Студентські мундури і плащі у великім виборі. 1–5

Чи православний патріярхат у Польщі?

ЯКА ЦІЛЬ РУМУНСЬКОЇ ВІЗИТИ МИТРОПОЛИТА ДЕНИСА?

Варшава, 28. вересня.

Українська загальна опінія може памятає ще вістку, що її принесло було „Діло" (28. червня ц. р.) про здогаданий намір польських державних чинників **креувати „самостійний" православний патріярхат.** Тодішні поголоски, що кружляли у варшавських православних колах, впевняли, що створення такого патріярхату при нагоді польсько-румунського порозуміння мало би закінчити безконечний формально правний хаос у відносинах між православним духовенством та урядовими чинниками.

Нашу інформацію передрукувала тоді поспішно майже ціла опозиційна й незалежна польська преса, а проурядова преса її промовчувала. Тимчасом деякі події, що відбуваються саме тепер, підтверджують її правдивість.

Українська преса подала вже згадку про те, що митрополит Денис виїхав у мин. пятницю, 24. ц. м., в асисті еп. Сави й архимандрита Протасевича (обох ряних москалів) з візитою до патріярха православної румунської церкви Мирона.

Від себе додамо, що відїзд митрополита мав характер політично-державного акту; відїзджаючого проводили на двірець коїм представників румунського посольства ще й делєгати міністерства закордонних справ та міністерства віроісповідань.

Як довідуємося з добре поінформованих кругів, **візита митрополита Дениса була підготовлена ще весною** і має на меті обговорити детайлі проекту „польського православного патріярхату" в порозумінні з румунськими найвищими духовними колами.

Правда, дехто пояснює подорож митр. Дениса скромним бажанням ревізитувати короля Карла, який був у православній церкві підчас свого побуту у Варшаві. Зате інші впевняють, що вже **в жовтні до Варшави прибуде з ревізитою румунський патріярх Мирон.**

Цікаво, що православні холмщаки й волиняки вяжуть з цими подіями деякі надії, а саме що буцімто швидко відчинять позамикані владою церкви, що буде звернена церковна земля, що будуть підвищені дотації, та взагалі — що прийде поправа у правному стані Прав. Церкви.

Пожищо маємо у православному житті дальший хаос, якого прикладом були м. ін. відомі почаївські події.

Гром.

*

МИТРОПОЛИТ ДЕНИС У БУКАРЕШТІ.

(ПАТ). Вчора 29. IX. в 10. годині митрополит православної церкви у Польщі і патріярх румунської церкви Мирон перейшли з процесією до катедри і там відправили богослуження за румунського короля і польського президента.

В 12. годині відбулося засідання Синоду румунської церкви, в якому взяв участь польський шарже д' афер, генеральний секретар міністерства віроісповідань та представник царгородського патріярха. Темою всіх промов була польсько-румунська приязнь.

На сніданку в год. 13. патріярх Мирон виголосив промову по румунськи, митрополит Денис відповів йому по польськи. Він заявив, **що польська православна церква безнастанно працює над закріпленням могутности польської держави і є горда з приязни з румунською церквою. Співпраця обох церков є одним із чинників, що скріплюють польсько-румунський союз.**

Пополудні митрополит Денис зложив на могилі невідомого вояка вінок з білих і червоних цвітів.

У ЦАРСТВІ СТАЛІНА.

НОВИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ УССР.

Союзний виконавчий комітет затвердив постанову українського комітету, який утворив на території УССР 4 нові области, а саме:

1) **полтавську** з 40 районів харківської области і 4-ох київської;

2) **житомирську** з 30-ох районів київської округи і 5-ох винницької;

3) **кременецьку** з частини винницької;

4) **миколаївську** з 33-ох районів одеської округи і 9-ох дніпропетровської.

Крім того до винницької округи прилучено 4 райони з київської.

„Комуніст" пояснює, що цей новий поділ оправдують зміни в політичному, господарському і культурному житті УССР, зокрема у промисловлення деяких околиць. (ВУ).

Зміни в адміністративному поділі переведено в цілому СССР, ліквідуючи або зменшуючи при цій нагоді національні автономні одиниці. Найсильніше обкроєно автономну монгольсько-бурятську республіку, прилучуючи велику її частину безпосередньо до Росії. (АТЕ.)

ВІДБУДУЮТЬ ЗОЛОТІ ВОРОТА?

Мабуть невдовзі відновлять руїни Золотих Воріт, які тепер вистають на півтора метра понад рівень вулиці, на перехресті вулиці Короленка і Ворошилова. Золоті Ворота, монументальний памятник нашого будівництва з XI. століття (збудовані 1037. р.), завалилися щойно в XVIII. столітті.

БОРОТЬБА З УКРАЇНСЬКИМИ НАЦІОНАЛІСТАМИ В КОМСОМОЛІ.

Голова всесоюзного комсомолу Косарієв приїхав до Харкова, щоби перевести чистку в тамошньому комсомолі. На сходинах висловив він невдоволення з дотеперішнього ходу чистки в комсомолі УССР, де боротьба з „буржуазними націоналістами" щойно почалась. „Якась бридка рука — заявив він — намагається відвернути активних комсомольців від проводу комсомолу і партії.

Чисельний стан харківського комсомолу маліє: нових членів вписується мало, а давних провід викидає масово, щоб не наразитися на заміт нечуйности. (ПАТ).

РОЗВАЛ СОВІТСЬКОЇ ВЛАДИ

МОСКВА, 30. 9. АТЕ. Совітські часописи оголошують постанову Совнаркому п. н. „Відкликання шкідливого розпорядку комісаріяту земельних справ і комісаріяту оборони СССР". Це перший випадок, що Совнарком обвинувачує публично народній комісаріят оборони в шкідливій діяльности. У звязку з постановою Совнаркому в комісаріяті земельних справ переведено арештування серед шефів поодиноких відділів. Слід надіятися, що будуть арештування теж у ресорті марш. Ворошилова.

—o—

По широкому світі.

Швайцарська державна рада ухвалила 50,500.000 кредиту на закупно артилерійського матеріялу.

Французькі радикали намагаються увійти в контакт з католиками.

Ємен мала арабська держава, визнав прилучення Абісинії до італійських кольоній.

—o—

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Перша брехня.

Найприкріший день для матері, коли вона поперше помітить, що її дитина намагається їй збрехати. Брехня є джерелом дальших недобрих вчинків та доводить аж до злочинів. Ось чому мусить кожна мати звертати пильну увагу аби дитина не навчилась цього страшного зла. Кому пощастило збрехати вперше, той спокійно брехатиме й далі і дійде до такого мистецтва в брехні, де вже брехатиме й тоді, коли не буде в цьому потреби.

Нема мабуть ніодної дитини, яка колись не збрехала. Причин до того є багато: страх, фальшива гордість, чванькуватість. Першу брехню дитина не так легко затаїть. Почервоніє, затнеться в мові, дивитиметься в бік. Отже мати легко здогадається, що дитина збрехала, коли вважатиме на дитину при розмові. Щож в такому випадку має зробити мати?

Ніколи не сміє мати в такому випадку справу поминути мовчанкою. Треба з першого разу вияснити дитині, як негідне людини брехати і які будуть цього наслідки. Треба дитину примусити задуматись поважно над її вчинком, часом у літературній формі представити кару за брехню, щоб дитина лекше зрозуміла зло неправди. Коли не поможе лише словесне упімнення мусить наступити кара, особливо, коли такий нахил до брехливости починає частіше проявлятись. Прикро дитину карати, але в цьому випадку необхідно, якщо не хочемо, щоб дитина стала шахраєм, злодієм та взагалі непоправним злочинцем. Особливо треба гостро стерегтись тої брехливости у дівчат, в яких причиною цієї хиби часто буває чисто жіноча легковажність хвалькуватість. Той, кому дома пощастило збрехати, буде це робити і перед чужими. Той, хто в дитинстві фальшує правду, може дорослим дійти до фальшування підписів на векслях. День першої брехні — важний і може мати вплив і на ціле життя.

Помилку роблять ті батьки, що в брехні дитини часто стараються бачити нахил до фантазування, часом навіть такою буйною фантазією своєї дитини тішаться, бо здається їм, що нема в ній нічого шкідливого і що коли дитина стане старша, то зверне цей свій нахил у корисний бік. Дійсно деякі діти виявляють в брехні незвичайний хист і подивляти можна їх винахідливість та барвистість у брехні, але це сумний хист і треба його в зародку нищити, даючи фантазії дитини інший безпечніший напрям.

Народня наша приповідка каже: „Брехнею світ пройдеш та назад не вернешся". Цю мудрість мусить собі добре затямити кожна розумна мама, а ще поруч з нею другу: „До пори дзбанок воду носить"...

Особливу увагу треба вже тепер, на початку шкільного року звернути на тих дітей, що йдуть вперше до школи. Там мають нагоду зустрітись з товаришами, що захоплюватимуть їх своїм мистецтвом брехні, а кара в школі чи недобра нота можуть бути великою спокусою для брехні дитини, яка схоче з різних мотивів перед мамусею свою провину скрити.

Я. О.

Балачки про моду.

ФУТРА НА ОСІННІХ КОСТЮМАХ.

Здається, що цієї осени і зими футра взагалі будуть у великій моді і прикрашуватимуть ними не тільки плащі, але й суконки. Та покищо в певністю заволоділи футряні прикраси осінні костюми і вихідні (на вулицю) суконки.

Опишу тут кілька моделів оздоблених футром:

1) Гладка, спортового стилю, чорна суконка має футряний передок з комірчиком до пояса. До того тричвертеве „пальто" оздоблене вузькою футряною лямівкою на обох полах, довкола коміра та долиною, до того невеличкий футряний зарукавок.

2) Темнозелений, французького крою костюм, оздоблений бронзовим футром на комірі та кишенях, до того бронзовий шкіряний пасок.

3) Досить довгий жакетик костюму (нижче бедер) з англійського матеріялу має футряну оздобу на плечах у формі невеличкої пелеринки в гострими кінцями. Футро коротковолосе (сельскін, бобрик чи інш.).

4) Елегантний чорний або темночервоний костюм з досить довгими заокругленими полами, запнутий збоку. Футро вузькою лямівкою зложене так, що творить враження другого коротшого жакетика, що вбраний на довший. Футряний комірчик та вузька футряна лямівка, що йде по рамени і вздовж всього рукава. Футро коротковолосе.

5) Мужеського крою жакетик з футряним коміром і вилогами та кишенями, облямованими футром. Пасок теж футряний. Колір такого костюму оливково-зелений, або гірчично-жовтий.

6) Чорний костюм з довгим „тричвертевим" жакетом. Запинається з боку. Футряний стрімкий комірчик, футряні вилоги на кишенях та футряні високі маншети, шкіряний широкий пасок. Футро — чорний баранок. Такий темногранатовий костюм з сірим баранком нагадає нам наші українські „юпки" чи „чумарки", особливо коли в зимі візьмемо до нього ще й смушеву сиву шапочку.

7) Костюм для старшої пані: гладка спідничка, до того рівна, досить довга блюзка з скісними кишеньками, запинана напереді футряними гудзиками та з футряним комірцем. До цього рівний тричвертевий жакет незапинаний напереді з футряними вилогами. Колір чорний або темно-сірий. Футро: баранок, або сельскін.

8) Гладка касакова суконка. Футряний стрімкий комірчик та вузька футряна лямівка долом касака та довкола вузького рукава. Може бути до того шкіряний широкий пас або й без нього. Так може бути вшитий і костюм запинаний на раменах та попід пахою. До того футряна шапочка та зарукавок і в зимі маємо костюм на совги та прогульки, але в такому разі спідничку робимо трохи ширшу долиною, або „кльошовану". Цей фасон добрий і для молодих дівчаток і для старших пань, але хто має стрункy лінію і високий ріст.

До цього ще маленька заввага. Вихідні суконі, осінні та зимові костюми оздоблені футром вимагають великої обережности від тих, що мають трохи кругліші форми. Їм вільно носити футрянні оздоби лише в тому випадку, якщо ці оздоби йдуть впоздовж і то не широкими лямівками. Стрімкі комірчики з футра добрі для тих, що мають довшу і тонку шию.

Рита.

НАШ ДІМ.

ПЕРЕДПОКІЙ.

„Модернізуємо" своє помешкання. Викидаємо старі меблі з різьбленими оздобами, в яких залягав відвічний пил, плюшові фотелі, тяжкі портієри, що забирали світло і теж були збірником пилу та різної нечисти та допомогали бацилям затримуватись у помешканні. Взагалі робимо різні „реформи", що мають на меті упростити наші невеличкі модерні кімнати і головне оздоровити їх, а господині ще й заощадити багато часу при порядках.

Та при цій „модернізації" часто-густо, назагал у 99 відс., забуваємо ми змодернізувати наш передпокій. А проте передпокій є звичайно найдошкульнішим свідоцтом кожної господині. Він говорить найбільше про порядки в кожному кутику її хати. Яке перше враження винесе гість вступаючи до хати — такими очима дивитиметься він і взагалі на мешкання. З яким останнім враженням виходитиме він з хати так і думатиме загально про відвіданий дім. На жаль, про це забувають наші господині і не рахуються з тим.

Пересічний передпокій наших міських мешкань це темна, довга ковбаса з затхлим повітрям та всякими кухонними пахощами. Є це склад старих меблів, різних шаф, які повикидали ми з покою, але які ще жаль нам викинути з дому, столики з прикрасами, потемніле дзеркало з різьбленими рамами, а на підлозі старі подерті хідники. Вішало для одежі чомусь все зле тримається, в куті стоїть ще й старий, садовий фотель з прутів, що почорнів від старости, а прути на сідалі повигинались та стирчать на всі боки. Щоб цього не було дуже видно, старається прикрити господиня те сідало куснем якогось старого килимка чи витертою плюшовою подушкою, бож до передпокою жаль і давати щось краще. На шафі та попід столиком різні валізки, пакірові мішечки з капелюхами, а в куті вогкі парасолі та купа кальошів наших „найдорожчих"... Запорошена слабенька електрична жарівка аж під стелею соромливо дивиться на ввесь цей домашній затишок...

Модерний передпокій може теж має не багато світла, але він ясний від самої обстанови. В ньому мало меблів, де міг би збиратись пил, тому і повітря тут чистіше. Звичайно в добре упорядкованім передпокою є гладка, лякерована широка шафа, до якої всі домашні дають верхню одіж. В шафі є полиця на капелюхи. Вішало це широка дошка з вробленим до неї посередині дзеркалом. По боках дзеркала на дошці є кілька гаків, на які вішають свою верхню одежу гості. Під дзеркалом вузенька поличка на рукавиці гостей, під поличкою пристосоване місце для парасолів, під якими є жолобок, де збирається вода, якщо випадково хтось поставив мокру парасолю. Все це теж ясно лякероване, або політероване. Низька скриня-лавка помагає вбирати гостям кальоші чи снігівці, а до тої скрині ховаємо зимові чи літні речі, яких не носимо, а які потрібують нафталіни — тоді віко скрині відкривається догори, або є ця скриня властиво низенькою шафкою з полицями, куди ховають домашні свої кальоші, спортові черевики, калці, які перебирають діти прийшовши зі школи та ін. На підлозі такого модерного передпокою або грубе коркове лінолеум, або простий кокосовий хідник в одним кольорі. Лямпа електрична ясна і досить сильна, бож світло в передпокою довго не горить, то й видаток на електрику невеликий.

Такий передпокій відповідає модерній обстанові нашого помешкання, тісним розмірам сучасних будов і свідчить він про те, що господарі помешкання люблять естетику і комфорт не тільки в гостиннім покою. Такий передпокій зручний для домашніх, а гостя від першої хвилини мило настроює та лишає найкраще останнє враження від господарности і смаку господарів.

З нашої хроніки.

З клюбового життя. Останнього понеділка відбулася в клюбі „Нової Хати" й „Труду" гутірка п. Олени Штогрин про американську українку.

Наші переселенці спочатку не звикали до американського способу життя. Жили надією скорого повороту і свій побут в Америці вважали переходовим. Через те зберігали свій давній вигляд та жили відокремлено. По війні обставини змінилися. Наші люди підчас війни позаможніли та й охоти вертатися було менше, коли в краю обставини так змінилися. Стали годі заробляні гроші зуживати не краще мешкання та одяг і уподібнювались до американців. Тепер можна хіба помітити різницю в мові та подекуди і в тилі. Але назагал наші жінки від американок відбивають. Дальше зупинилась п. Штогрин над побутом американської жінки. Описала її мешкання, харч, домашне господарство, розваги та зацікавлення. Вони зовсім відмінні від нашого життя тут і тому присутні засипували референтку питаннями про подробиці цього побуту.

В дискусії торкнулася референтка також справи відчуження нашої молоді. Та на це мабуть нема ради, бо американізм є занадто сильною течією. Правда, є засоби приєднати молодь і вони показалися успішними. Це є український танок і українська пісня.

Господарські покази. Останній четвер (господарський) зібрав велике число цікавих у клюбі. Видно було зовсім нові обличчя. П. Наталка Гаврих демонструвала спочатку, як солити кріп на зиму. Робиться це дуже просто, так, що мабуть кожна господиня це попробує зробити. Дальше приглянулись присутні як приладжувати салату з огірків-насінників на зиму. Робиться це подібно, як і мізерію, що й теж показала п. Гаврих у слоїку. Найцікавіше було смаження мармеляди й джему з яблук. На очах присутніх ладилося одно й друге, рівночасно, щоб використати лушпини і серединки овочів. Джем і мармеляда вийшли такі гарні, яскраво червоні, що колиб не бачили присутні ходу роботи, не повірилиб у природність такого коліру. Правда, яблука на мармеляду були спеціяльні, т. зв. оберлендські.

Чергового четверга, дня 30. вересня буде показ квашення капусти та як настоювати овочі на вино.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Сторінка без політики.

Майбутня війна та оборона цивільного населення.

Досі дали ми погляд боєвих засобів, що ворогові наносять матеріяльні шкоди. А тепер представимо коротко ще такі боєві засоби, що ворогові не роблять шкоди, але утруднюють оборону і тим самим облекшують напад. Тут належать т. зв. заслонюючі дими і світляні засоби.

ЗАСЛОНЮЮЧІ ДИМИ.

Це легка або рідка субстенція, розпилена у повітрі в порошинках або малесеньких краплинах, що робить його непрозорим. Заслонюючі дими витворює ворог в часі летунського нападу, щоб нападеного обезсилити, зменшити цільність його гармат та машинових крісів при допомозі задимлення своїх гарматніх становищ.

Літаки витворюють дими на поверхні землі, як рівнож на довільній висоті понад землею або над водою.

Заслонюючі дими не є трійливі, хоч вони й не байдужі для здоровля, тому треба також вміти забезпечуватися і перед димами маскою, тимбільше, що противник до заслонюючого диму може додати ще дими напастливі або й боєві гази.

До витворювання димів на землі уживають димових бомб, понад землею і водою т. зв. фуматорів, себто відповідних апаратів, що витворюють дим.

ДИМОВІ БОМБИ.

Димові бомби ваги 5—50 кг. наповнюють течію, що витворює дим, або фосфором. Вони вибухають негайно як лиш упадуть на землю. Їх вибух є значно слабший, як відломових бомб. Рідини дають дим рідший, але він утримується довше у повітрі, зате фосфор хоч і дає густіший дим, та він короткотривалий. Звичайно дим з фосфорових бомб є білого коліру.

При вибуху димової фосфорової бомби розкинені кусні фосфору можуть викликати пожежу легкопальних матеріялів. Фосфорові бомби вибухають не тільки на землі, але можуть вибухнути також на означеній висоті у воздусі.

ЛЕТУНСЬКІ БОМБИ, ДИМОВІ СВІЧКИ.

Щоби продовжити час ділання димових бомб, то уживають таких бомб, що по своїм упадку на землю не відразу перемінюються в дим, а тільки димлять повільно кілька до кількандцять хвилин. Це т. зв. летунські свічки, що витворюють такий самий дим, як і свічки уживані на землі.

Летунські свічки виповнюють ріжними мішанинами, що витворюють дим, напр. шестихльор етану, або фосфором. Вони запалюються ударом об землю.

Смуга диму з одної летунської свічки має до 150 м. довжини. Щоби огорнути димом коло 100 м. кв. площі, треба розкинути 2—3 свічки. Мала летунська свічка, що важить 5 кг., витворює дим за 4 хвилини. Велика свічка ваги 18 кг. димиться 12 хвилин.

Димові свічки, призначені до вжитку на землі, головно при обороні обектів, витворюють неприємний дим. Це текстурові або блящані скриночки наповнені масою, що витворює дим. Запалюють їх при помочі тертя або електрики. Така свічка горить і витворює дим кілька до кільканацяти мінут, залежно від її величини.

При обороні уживають також фуматорів. Це одна або й більше сталевих бутель, що в них находиться під великим тисненням рідина, що витворює дим. Ця рідина розпилена в повітрі витворює білий дим 15—30 хвилин.

ЛЕТУНСЬКІ ФУМАТОРИ.

Це збірники з димовитворюючими рідинами: чотирохльор цини, титану і т. д., що витворюють дим в рівній площині лету літака (зн. дим опадає з гори на долину і творить немаче занавісу, котару), або також у площині рівній на висоті літака. Фуматор викидає рідину у виді капель, що спадаючи витворюють димову заслону. Літак за одну хвилину може витворити заслону висоти 200 м., довжини 1.500 до 1.700 м., грубости 1—3 м. Дими витворені в той спосіб фуматором не опадають на землю, але задержуються на висоті літака. Тільки при відповідних атмосферичних умовинах (хмарно і без вітру) дим почасти повільно опадає на землю.

ЛЕТУНСЬКЕ ЗАДИМЛЮВАННЯ.

Літаки при помочі димових бомб, димових свічок та бомб-фуматорів витворюють заслонюючі дими на поверхні землі, а при помочі фуматорів витворюють димові заслони також на довільній висоті над землею. Атакуючі літаки уживають димових заслон до зменшення сили вогню протилетунських машинових крісів і гармат. Витворений дим не дозволяє обсервувати із обсерваційних становищ атакуючих літаків і під заслоною диму літаки можуть легко бомбардувати й зрошувати газами ворожі становища навіть з дуже невеликої висоти.

Задимлювання машинових крісів, протилетунських гармат і обсерваційних точок вимагає задимлення більшого простору, бо рідко коли бомбардуючі літаки будуть знати докладно вогневі становища оборони. Другий спосіб ужиття димів нападаючим ворогом, є укриття поза димом самої бомбардуючої ескадри, що можна осягнути вже меншим накладом праці. 2—3 літаки з фуматорами можуть витворити димову заслону довгу на 3—5 км. При скорости вітру на висоті заслони 10 м./сек. димова заслона перепливає над обсерваційною точкою 5—8 мінут, і в тому часі заслонює ділання бомбардуючої ескадри.

СВІТЛЯНІ ЗАСОБИ.

Світляні засоби служать літакам до освітлювання ворожого терену при стежах, бомбардуванню або в часі примусового злету. Але світляних засобів уживають також і на те, щоб осліпити вогневі становища оборони.

Світляна бомба ваги 1—2 кг. світить 1—2 мін. Бомба викинена з літака відчиняється по кількох секундах і її ладунок, що видає світло, опадає при помочі легкопаду зі скорістю 2—5 м. на секунду і горить жарким білим світлом та освітлює терен під собою. З висоти 600—800 м. така бомба освітлює поверхню коло 1 кв. кільометра. Світляна ракета служить до освітлювання і сигналізації. Вона має також легкопад і спадає поволі. Коли не має легкопаду, то спадає дуже швидко і освітлює терен тільки короткий час. Вогонь сигналізаційної ракети має колір всіх колірів веселки. **Ч.**

—o—

Вплив собаки при виборах до Французької Академії.

Звичай вимагає, щоб кандидат до Французької Академії зложив перед виборами візити всім академикам.

Рідко хто відступає від цієї традиції. Хто не хоче їй підчинитися, тому краще й не виставляти своєї кандидатури.

Альфред Мюссе, який вже замолоду мріяв про Академію, не призабув підчас традиційних відвідин ніодного з „безсмертних". Одначе останні його відвідини не були зовсім удачні.

Того дня виправився він поза місто, до віллі якогось поважного історика. Ледви ввійшов він у вітальню, як до нього кинувся якийсь величезний пес, мало що не перевернув його, визнув по лиці і поваляв чистий як сніг ковнірець кандидата до Академії. Мюссе насилу оборонився перед собакою.

Появився господар, нахмурений, воркітливий... Розмова не клеїлася.

— Ви пишете тільки вірші?

— Ні, і прозу.

— А, і прозу... Віршів я — знаєте не читаю...

Собака вертілася і тягала по дивані подушку... Слуга приніс вино й перекуску. Собака відразу кинулась на мясо. Мюссе ласкаво поклепав пса.

— Ви мабуть любите собак?

Старець стиснув плечима.

— Я? Собак? Я ненавиджу собак, дорогий пане, я не терплю собак...

— Вибачте, але той приємний песик...

Старець скипів.

— А що маю робити, коли ви приходите до мене з цим нахабним звірем?..

— Я?.. До вас?.. Зі собакою? Адже це ваша собака!

— Моя собака? В мене в домі собака?..

Непорозуміння швидко вияснилось. Собака зайшла зовсім припадково і її вигнали, одначе підчас виборів історик голосував проти Мюссета.

НАЙДОВШИЙ МІСТ В ЕВРОПІ.

Минулої неділі відкрили в Копенгагені для вжитку публики найдовший міст в Европі, перекинений з острова Маснедо на Фальстер. Перший перейшов мостом король Христіян у товаристві міністрів і представників чужих держав.

Міст коштував два мільони фунтів стерлінгів. Його збудувала англійська фірма. Його довжина тільки над поверхнею води рівна 1 англ. милі, 749 ярдів, значить майже 100 ярдів довша, як міст перекинений із Шотляндії над рікою Ферте.

Одначе цей новий европейський міст менший від мосту у Сан Франціско, який має 8 і пів миль.

КІТКА ЗАТРУЇЛА СЕБЕ І ДВОЄ ДІТЕЙ.

Каміняр із Іссі Ле Муліно Бріер та його жінка вийшли вечором із дому. Їх діти, 4-літній Моріс і півторарічна Фернанда вже спали і з ними спала теж і кітка.

Кітка прокинулась, пішла до кухні, де на газовій машинці стояв горнець із молоком. Кітка вискочила на кухонку, випила молоко і скачучи вниз відкрутила задною лапкою газовий кран.

Небаром ціла кухня і кімната, де спали діти, наповнилася газом. Коли родичі вернулися домів, діти і виновниця нещастя — кітка були вже мертві.

КАРА ЗА ДИКУ КАЧКУ НА ПІДСТАВІ МІЖНАРОДНЬОЇ УМОВИ.

В Канзасі, як повідомляє Рейтер, якийсь Віліям Стиль забив дику качку і зате поставили його перед судом застосувавши кілька параграфів.

Перш усього суд закинув Стилеві, що він полюючи на дику качку нарушив умову, що її заключили Злучені Держави з Англією в 1918 році. Ця умова заборонювала полювати на диких перелетних качок.

Крім того Стилеві закинули, що він стріляв до качки з авта, з ловецької зброї, до того набитої більше як трьома набоями і що в часі коли стріляв не викупив ловецького дозволу.

Стиль заявив, що вбив дику качку з голоду, і що не знав про істнування умови.

Це вияснення не мало значіння для судді.

— Незнанням закону ніхто не може оправдуватися — заявив він і засудив Стиля на кару 25 долярів.

ГОЛОВНИЙ ДОСТАВЕЦЬ КАШТАНІВ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА.

Ернест Рено, поет і б. поліційний комісар подає такий свій спомин:

Президент Франції Любе був простою людиною, що не привязувала великої ваги до етикети. Його найбільшою приємністю були проходи по місті „інкогніто".

Якось одної осени, у зимний і непривітний день підійшов Любе до торговця, який розложився під муром якоїсь кавярні і купив у нього за кілька су гарячих каштанів, щоб загрітися в руки. От, звичайна привичка багатьох парижан. Любе був переконений, що торговець не пізнав його і усміхнувся вдоволений, коли він сказав до нього: „Мій друже!"

Одначе, чи перекупень пізнав президента, чи хтось йому сказав, що покупцем був президент Франції — чергового дня над будкою появилася велика вивіска:

„Доставець президента французької республики".

Правда, ця вивіска не висіла довго. Ще того самого дня поліція зняла її, хоч перекупень погрожував судом, доказуючи свої законні права.

ГОСТРА КАРА НА ВЛОМНИКІВ.

Один із дослідників карного права в Китаю описує у віденських часописах цікаві дані, які торкаються законодавства зперед 2.000 літ. Суддями були вчені, яких іменували князі і вожди. Ці судді проголошували незвичайно гострі присуди. Навіть за дрібні провини карали кількалітньою вязницею. Одначе найгостріше карали вломників. Кожного злодія чужого майна карали смертю. Цю кару стосували теж до найближчої рідні вломника — жінки і дітей.

Алькоголь виродже раси й веде до загибелі

ДІМ МОДИ має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.
Львів — будинок Готелю Европейського
ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 1—20

Як старости мають приймати публіку.

Премієр міністрів і міністер внутрішніх справ ген. Славой-Складковський ствердив, як подає ПАТ, що його розпорядку у справі приймання інтересентів старостами та у справі відношення урядовців до населення якслід не виконується. Наслідком того міністер видав новий розпорядок, яким велить усім воєводам справдити, чи старости й урядовці держаться директив про приймання інтересентів, і контролювати, чи зміст тих розпорядків уміщено на видному місці в льокалях старств, громадських урядів і поліційних станиць. Одночасно міністер остерігає, що потягне до строгої відповідальности всіх, хто нарушить його приказ.

Слід пригадати, що згадані розпорядки, видані в серпні та жовтні 1926. р., містять такі приписи:

1. Приймати і полагоджувати інтересентів слід правильно кожного урядового дня в год. 10—12.

2. Форма полагоджування інтересентів мусить бути конкретна і компетентна, отже полагоджуючий урядовець мусить бути до цього управнений з рації свого становища або з титулу делегації. Продовжуваний приймання і полагоджування інтересентів поза обовязкові години має залежати від числа зголошених осіб і від часу, потрібного до їх полагодження.

3. В кожному старостві біля входу слід уладити можливо більшу кімнату з місцями до сидження. До цеї кімнати почавши від 9. год. рано має доступ кожний громадянин, що хоче особисто представити якусь справу старості. Возного, який не хотів би когось впустити або вказати дороги до кімнати принять, слід видалити негайно зі служби.

4. З інтересентами слід поводитися справедливо, не роблячи ніяких ріжниць з огляду на походження, віроісповідання і суспільне становище інтересента.

Кожний громадянин, якого староста не прийме до трьох днів, уповажнений безпосередньо вислати скаргу на руки міністра внутрішніх справ письменною або телеграфічною дорогою.

Акція підмоги в будові вселюдних шкіл.

У середу, 29. вересня, відбулась у Львівській Шкільній Кураторії пресова конференція у звязку з „Тижнем вселюдної школи", що його організує Товариство допомоги в будові вселюдних шкіл. Цей тиждень є імпрезою, що має причинитися до збільшення зацікавлення громадянства акцією будови шкіл та принести одночасно організаторам нові фонди на переведення їх пляпів.

Голова Окружного Товариства у Львові п. Г. Блажевський виголосив незвичайно змістовий і совісно підготований реферат, у якому змалював присутнім на конференції незавидний стан вселюдного шкільництва, зокрема просто жахливий стан, коли йде про відповідні приміщення та будову нових шкіл. Правда, для нас ці речі не нові. Ми знаємо аж надто добре, який стан шкільництва у Східній Галичині і які його потреби. Знаємо теж, як мало значать усі ті праці, що їх ведуть і як далеко вони не заспокоюють голоду освіти, голоду школи українського населення. Проте ця акція направду корисна, хоч до засобів і напрямних у навчанні українських дітей ми мали і маємо сильні застереження.

У шкільному році 1937/38 повинно до вселюдних шкіл у Польщі ходити пять і пів мільона дітей, одначе через недостачу учительських етатів і ще більше через брак шкільних будинків більше, як мільон дітей залишилося без школи. У буджеті на 1937/38 рік на будову шкіл призначено тільки символічну — як її назвав референт — суму 50.000 зол. Увесь тягар праці спадає на громади, які вже й так сильно обтяжені. Щоб громадам облекшити їх працю, створено Товариство підмоги в будові вселюдних шкіл, яке від 1933. р. зібрало приблизно 12 міл. зол. У львівській окрузі т-во видало вже 1,326.400 зол. позичок, за які вибудовано 900 нових шкільних саль.

Свій реферат пояснював прелегент світлинами ріжних шкіл, які можна ріжно називати, тільки не школами. Конференцію скликало т-во на те, щоби при допомозі преси повести пропаганду за приєднуванням нових членів та збільшенням жертвенности на цю ціль. Від 2. жовтня починається згаданий уже вище „Тиждень вселюдної школи", підчас якого переводитимуть у Львові та в інших місцевостях вуличні збірки.

Зїзд відпоручників

УКРАЇНСЬКИХ ПОВІТОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТЕРИТОРІЇ, ОКУПОВАНОЇ РОСІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ В ТЕРНОПОЛІ 1917. Р.

(Докінчення.)

Після реферату розвинулася широка кількагодинна дискусія, що оберталася коло питання політичної орієнтації та упорядкування громадських справ.

О. Матковський з Босир вказував, що наша орієнтація не може бути російська, бо селянські маси стоять за Австрією. Коли б ми орієнтувалися на Росію, відштовхнули б їх від інтелігенції і пірвали сильний звязок, що нині існує.

Проф. Іван Франчук підчеркнув, що годі нам орієнтуватися на Австрію, коли вона наших людей вішає, а актом 4. XI. 1916. відступила Галичину полякам. Не можна теж покладати великих надій на революцію і демократичні російські кола, бо — як показують події на Україні, що відбуваються на наших очах — вся російська демократія настроєна вороже до українських домагань і тому годі сподіватися, щоб до них прихильно поставилися російські установчі збори. Наша орієнтація мусить бути тільки на вільну Україну.

Навязуючи до настроїв маси, про які згадав о. Матковський, підчеркнув о. Скасків, що справою проводу є не йти за масою, але виробляти у неї таку орієнтацію, про яку говорив проф. Франчук.

Андрій Шмігельський вияснював, що дійсно селянство було зорієнтоване на Австрію, але події з 1916. р. ті симпатії дуже остудили. Не можна теж числити і на російських соціялістів, бо соціялісти і російські і польські ворожі Україні. Тому треба орієнтуватися на себе самих і таку орієнтацію поширювати між масами.

О. Кисілевський замітив, що до подій, які прийшли, ми не були підготовані. Революція рушила українську стихію, але проти неї виступає російська демократія з Керенським. Наша орієнтація не може бути на Росію, але на Австрію, бо в ній все можна буде здобути відповідні права.

О. Волянський ствердив, що всі передбесідники уважають нашою ціллю вільну Україну і той дезидерат треба виразно й голосно ставити та до такого ставлення справи закликати російських українців. Коли треба нам буде стануги по котрійсь стороні, то очевидно станемо по тій, що запевнить нашій нації найбільші здобутки.

О. Колянковський радив не кермуватись почуваннями, але вести реальну політику, а такою є орієнтація на Австрію. З нею не треба зривати, щоб цього не визискали наші противники проти нас.

Забравши вдруге слово, пригадав о. Матковський, що наша політика, яка ставить собі метою вільну Україну, вимагає великої сили народньої, бо тільки з силою в політиці числяться. Потрібної сили нема ще у російських українців, тому на нас, галицьких українцях, лежить обовязок добути в себе таку силу, щоби станути до помочі і російським українцям і Австрію заставити респектувати наші домагання.

Широку дискусію викликали теж справи громадської адміністрації. Зачав її о. Матковський, що в довшій промові порушив справу громадських рад, дворських обшарів, податків на потреби громадської адміністрації, урядової мови, контролі над громадською господаркою, сиротинських рад громадських і т. д. Він вказав, що санацію в громадських справах можуть принести тільки нові вибори, які треба перевести в спосіб, запропонований референтом.

Петро Пазюк розвинув проект виборчої ординації для міст, опертий на національних курієх.

Проф. Брикович вияснював урядовий проект виборчої ординації до рад повітових і краєвої, виготовлений окупаційною владою, як також проект виборчої ординації до харчевих управ по громадах.

У цій справі забирали теж голос д-р Брикович, Бохонко, Сафіян і Музичка. Особливо оживлена дискусія велася над виборами до харчевих комітетів. Усі майже бесідники (о. Скасків, о. Матковський, о. Кисілевський, Пелех) заступали погляд, що харчеві комітети покликані не так для заспокоєння потреб населення, як радше для влекшення прохарчування війська, і станули на становищі, що нам у них не треба брати участи. Коли вони конче потрібні окупаційній владі, то нехай вона радше творить їх при помочі номінацій. При цьому підношено також, як дошкулюють селянству військові реквізиції і то по цінах, що далекі від ринкових, та принято домагання звернутися в цій справі з окремим меморіялом до краєвого комісаря Дорошенка й опублікувати його в київській „Раді" (П. Ковальський, о. Матковський).

Цілий гурт бесідників (Бохонко, Скасків, Матковський) домагалися реактивування філій і кружків „Сільського Господаря" для оборони інтересів селянства, яким можнаб теж поручити функції харчевих комітетів.

Реферат у справах шкільних виголосив проф. Миколаєвич. Він представив занепад шкільництва від 1914. р. та ті шкоди, які через це понесло громадянство, і поставив домагання, щоб по всіх громадах реактивовано народні школи як школи приватні під кермою і нагляду Українського Педагогічного Товариства, даючи йому право накладати громадський податок на удержання шкіл та рішати в справах підручників і навчання. В цій справі забирали голос о. Матковський, П. Ковальський, о. Скасків, д-р Брикович, проф. Музичка, проф. Боднар і проф. Пелех.

Після покінчення дискусії над справами, що були на порядку нарад, краєвий зїзд ухвалив покликати до життя Українську Краєву Раду окупованої території, зложену з представників повітів та вибрав на внесення комісії-матки (д-р Вітошинський, П. Ковальський, о. Волянський), екзекутивний комітет з 7-ох членів у такім складі: д-р Вол. Білинський, проф. Іван Боднар, проф. Іляріон Брикович, д-р Степан Брикович, д-р Антін Гарасимів, д-р Іван Калин, о. Гр. Скасків. Зїзд ухвалив також цілу низку резолюцій, з яких наводимо резолюції в справах а) політичних, б) шкільних.

1) Краєвий зїзд українських відпоручників окупованих повітів у Тернополі з 10. липня 1917. р. стверджує, що ідеалом всіх українців є самостійна Україна.

2) Якби на мировій конференції не вдалося створити самостійної Української Держави й український нарід мусів би залишитися в границях держави австрійської та російської, краєвий зїзд домагається: а) в Австрії поділу Галичини на східну українську і західну польську, при чому східна Галичина з Буковиною буде творити окремий український коронний край з сеймом у Львові; б) в Росії утворення самостійної Української Республики з власним парляментом у Ки-

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ:
Як чоловік зійшов на пана.
З автобіографією автора і карикатурою Е. Козака.
Веселе оповідання про молодощі, що зводить із собою тяжку боротьбу: що набрати — любов і добру „партію", чи працю для громадянства. Оповідання повне гумору та бадьорости.
Ціна книжки 2 зол. 50 сот.

еві, яка з російською федеративною республикою буде мати спільні тільки справи заграничні і монетарні.

3) Краєвий зїзд домагається відшкодування за всі страти, спричинені невинними арештуваннями і засудами.

4) Краєвий зїзд домагається допущення відпоручників українського народу до участи в мировій конференції для оборони інтересів української нації.

5) Краєвий зїзд рішає покликати в кожнім повіті до життя Український Повітовий Комітет в 15 членів та утворити Українську Краєву Раду в Тернополі, до якої кожний повіт делегує 3-ох відпоручників.

6) Краєвий зїзд рішає покликати до організації, ведення і нагляду над українським шкільництвом, народнім і середнім, окупованої території Українське Товариство Педагогічне в Тернополі, що виконувати буде ті обовязки через Виділ, вибраний згідно з його статутом.

7) До ведення шкіл на місцях покликують-ся місцеві Кружки У. П. Т. Їх права й обовязки означить окремий правильник.

8) Видатки на удержання шкіл з платнею учителів та інспектора покривають ті, що зі школи користають. Рада громадська має право ухвалити, що ті престації будуть стягатися з цілої громади в спосіб, практикований перед війною.

9) Коли би при губернськім комісарі була покликана для вирішування шкільних справ окрема комісія, зложена з представників всіх народностей, Українське Пед. Товариство делегує до неї в порозумінні з Українською Краєвою Радою в Тернополі 3-ох фахових представників, які сповняти будуть свої функції так довго, доки населення через свої організації не ухвалить зміну населення через свої організації не ухвалить зміни у цьому напрямі.

На основі записок протоколів нарад подав
Іван Брикович.

Управа Львівських Телєфонів П. А. С. Т.

повідомляє П. Т. Абонентів львівської мережі, що від 1. жовтня 1937 р. обовязують нові знижені тарифи, а саме:

оплата постійна в тарифі А замість 13 — 12 зол.

оплата постійна в тарифі Б замість 20 — 18 зол.

Контингенти розмов без зміни.

Оплата за розмови позаконтингентові в тарифі А замість 8 сот. за розмову — 7 сот., в тарифі Б без зміни себто 6 сот.

Жених, пиріжки й сметана.

Всякі познаки віщували сусідам, що в домі пана емеритованого радника Терапонтія Хробачка від тижня приготовляється небуденна подія.

З меблів, що могли почаяннятися предавним родоводом ще від прабабки пані радникової Агафії — знято покровці й вони Бог зна по яких літах знову побачили денне світло. Генеральні порядки, здається, добігали щасливо кінця.

На щойно випрасованих і розвішаних фіранках не слідно було штудерно позашиваних дірок. Обмиті з куряви головки пеларгоній і петуній самопевно вихилялись із вікон.

В суботу під вечір почалася друга дія вистави: „Кулінарний Вавилон". Залишилася ще остання головна жура — пиріжки з сиром — найбільший присмак ожиданого гостя — майбутнього зятика — як донесла пані Агафії її „тайна розвідка". Вкінці й ті вдалися на причуд добре. Бракувало ще сметани.

„Біжи ж Параню і не чепурися! Літра сметани! А не забудь — про причинок!

„Де? Дивіться, питає де. А тиж нинішня? Певно в „Маслосоюзі" хотілаб? Знаю, знаю тебе! Від того „показу рідного промислу" — в голові дівці перевернулося! Все теревенить: свій до свого — тай свій до свого. Розуму вчити мене хоче! — Ні голубко, ні! В Рузі купиш сметону.

Зближалась довгождана — велика хвилина. По голові пані Агафії — стрибали думки без ладу: торт, освідчини, омаста, крем, заповіди, пиріжки, весілля, вино, сметана.

Нераз несмілий бренькіт дзвінка.

„Просимо, просимо, гості!"

В кімнату увійшов пан адюнкт Щипавка.

Чорний, святочний одяг, велика китиця рож в його руках говорили самі за себе незвозначно. Сповнились мрії пані Агафії — одиначка — наперекір завісним язикам сусідів таки діждалася — женихе.

Засіли за стіл: горілочка, борщик, печеня. Пан Щипавка заїдав смачно.

„Пане Щипавка — згадайте, що прийде гепер?

„Ніне знаю".

„Ану — щось, що дуже любите!"

Пан Щипавка почервонів по вуха, панна Памфільця спустила ніби соромливо очі.

„Вгадайте" — настоювала радникова.

„Ддлйсно — не знаю".

„А що ж найбільше Вам смакує?"

„Гєг... пиріжки" — заблеяв блаженно наче овечка пан Щипавка.

„Параню"!

Отворились двері і на полумиску — парувала купа пухкеньких пиріжків.

Панові Щипавці розвязався язик. Пані радникова нагорнула йому з добрим чубом пирогів. „А тепер ще сметани — пане Щипавка!

Пиріжок за пиріжком зникав з тарілки. Нараз вірвався мляскіт — і очі Щипавки заклипали мов у когута, шия видовжилась, горянка почала виконувати несамовиті рухи. За тим — хрунькнуло — раз, другий... „Що Вам, Пане Щипавка? — ось вам вода"...

Нежданно роздався якийсь хавкіт і з рота пана Щипавки — вистрілив — ппп-и-ррі-жжок, добрий кусень неорожутої муки, обліпленої сметаною.

Вид пана Щипавки був більш як жалюгідний. На чолі грубі краплі поту, на чорних вилогах святочного одягу — зліплені груди муки. Із густої як масло сметани недискретно виривав клубочок руденьких волосків — Рузі.

Пан Щипавка не міг ще прочунняти і не встиг собі освідомити, що йому робити — зірвався наравз їзза стола, щось бельнув, чоркнув ногами — і прожогом опинився — на дворі...

*

На другий день у кріминці Рузі діялась дантейська сцена, — не важко догадатись. Не важко й догедатись, що по цій сцені нога пані Агафії — не переступила вже більше порогу золотоволосої Рузі. Та не кожний мусить здогадатись, що від того дня пані Агафія стала — найревнішим покупцем сметани й взбілу тільки Маслосоюзу.

Шановні Пані радникові й нерадникові! І ви, панночки під вінець! Хочете рискувати женихом — купуйте „густу як масло" сметану з причинком тільки у золотоволосих Рузі!

І. Ф.

Що каже перший чоловік ґенеральші Скобліної про справу ґен. Мілєра?

Паріський щоденник „Севодня" подає інтервю з балетмайстром Плевінським, першим чоловіком ґенеральші Скобліної, що тепер живе у Латвії. Він уважає, що участь його б. жінки у схопленні ген. Мілєра виключена, зате зле висловлюється про ген. Скоблина, який мав часті тайні конференції з якимись чужинцями в Парижі.

Присилайте передплату!

ДО КОНЦЕНТРАЦІЙНИХ ТАБОРІВ.

У Палестині замкнули в концентраційному таборі кількох арабських діячів у звязку зі замахом на комісаря Галилеї.

—o—

ГАЛЛЄР ГОЛОВОЮ ОБЄДНАНОЇ ХД І НПР.

Санаційно-ендецький „Дзенник Польскі" пише, що головою обеднаної ХД (христ.-демократії) і НПР („народової партії праци") буде ген. Галлер, та що він уже згодився принати головство цієї групи.

НОВИНКИ.

— **КОМУНІКАТ.** Управа Львівських Телєфонів П. А. С. Т. повідомляє П. Т. Абонентів, що всі зміни щодо назви фірм і т. ін., до телефонічного спису на рік 1938 повинні бути зголошені найпізніше до дня 15. жовтня 1937 р. включно. 1748

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телєфон 254-46.

— **Інавгурація академічного року гр.-кат. Богословської Академії** у Львові відбудеться в неділю, 3. жовтня ц. р. в будинку при вул. Коперника 36. з такою програмою: год. 9. торжественна Служба Божа в церкві св Духа. Від год. 10.45 в авлі: 1) хор питомців: Г. Айзенгут: Буря; 2) звіт о. ректора за акад. рік 1936-7; 3) виклад о. д-ра Ст. Сампари: „Релігія в основах людського життя; 4) Смичковий квартет: В. Барвінський: Скерцо-Думка, П. Пшеничка: Ой, пряду, пряду; 5) Оглядання музею Академії та молитовниці.

— **Посвячення памятника о. Віктора Матюка в Карові.** Пригадуємо, що в неділю 3. жовтня ц. р. відбудеться в Карові (повіт Рава Руська, остання залізнича стація Угнів) посвячення памятника композитора-громадянина о. Віктора Матюка. Відїзд зі Львова (з головного двірця) в неділю, год. 7.30 ранком; на стації Угнів чекатимуть підводи. Жертви на памятник прохаємо слати на адресу: Центробанк, Львів, вул. Третього Мая 15, чекове конто: 503.267, на вкладкову книжечку ч. 12.900 (Памятник о. В. Матюка).

— **Мистецьку виставу** в салях Европейського готелю у Львові продовжено до неділі, 3. ц. м. включно. Для груп і прогульок вступ зниженний.

— **Російський гурток балалаєчників** „Волга" дасть у Львові два концерти, в суботу та неділю 2-го і 3-го ц. м. у салі при вул. Зиморовича 8. Білети від 50 сот. до 3 зол. у складі нот Сайфарта на вул. Академічній. Початок г. 8.30 веч.

— **Вистава образів І. Гриньковської і Т. Тишкевичевої** розпічнеться в неділю, 3. ц. м. в домівці львівського Союзу артистів пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1. І.

— **Цирк Станевських у Львові.** Репрезентаційний головний відділ відомого у всьому світі Цирку Станевських приїхав до Львова та розташорився, як звичайно, при вул. Пелчинській. Інавгураційна вистава відбудеться в пятницю 1. жовтня. Теперішня програма незвичайно багата й оригінальна та перевищує все, що досі ми в цьому цирку колинебудь бачили. Атракцією програми є виступ ансамблю 14-ох абісинців, фільмової зірки Люїзіти Лер, любимця публики Бронислава Броновського та відомих італійських кльовнів Карльо Медіні. Крім того в програмі кожного вечора тресура звірів, арабських коней, малп і куциків та кількинадцять інших знаменитих точок. Як звичайно, так теж і тепер, відвідувачі цирку матимуть повне вдоволення. Молодь і дітей зацікавить багатий звіринець. Подробиці в афішах.

— **Студентські легітимації.** Міністерство віроісповідань і освіти в порозумінні з міністерством шляхів продовжило до кінця жовтня ц. р. важність шкільних легітимацій, виданих студентам вищих шкіл, до кінця жовтня ц. р.

— **Залізничі знижки,** признавані на основі білетів участи Ліги Підтримки Туристики обовязувати будуть у жовтні при виїзді до таких місцевостей: до Закопаного до 31. жовтня, до Заліщик до 31. жовтня, до Яремча, Татарова, Ворохти, Косова та Кут до 20. жовтня. Білети участи, що уповажнюють до 66 прц. залізничої знижки, дешевого готівкового побуту у пансіонатах і зниженої кліматичної такси продають бюра подорожі та кіоски т-ва „Рух"

— **Летунська школа у Станиславові.** ЛОП урухомив у Станиславові летунську школу. Вийде з неї ц. р. коло 60 пільотів. Під летунську пристань закуплено площу, на якій станув летунський будинок і ганґар. Це поготовий

праці для урухомлення через Станиславів летунської пасажирської комунікації.

— **Ловецьке свято.** Виділ Ловецького Т-ва „Тур" пригадує членам і прихильникам, що в **неділю, 3. жовтня,** в день Патрона українського ловецтва, св. Евстахія, відправиться у Волоській церкві Служба Божа. Початок в год. 8-ій рано.

— **Нова кацапська рептилька.** У Львові появилося перше число „церковно-народної газети" під назвою „Карпатскій Звонъ". Обіцює виходити 1-го і 14-го кожного місяця. Відповідальний редактор — Михаилъ Цебринскій. Як зачувати, „Карпатскій Звонъ" — орган апостольського адміністратора Лемківщини, о. д-ра Якова Медвецького.

— **Спершу дозвіл, відтак заборона.** В дивних умовинах приходиться працювати культурно-освітнім установам по наших селах. Ось ще один приклад: Читальня „Просвіти" в Плугові отримала дозвіл на відіграння вистави п. з. „Заклятий Яр" з датою дозволу 16. вересня ц. р. на день 19. вересня. Але зараз на другий день з датою 17. вересня отримала читальня зі староства письмо такого змісту: „На засадзе... і т. д. цофам удзельоне в дню 16. 9. 1937. Ч. B:32 незволене на ужондзене в дню 19. 9. 1937. в Плугове пржед ставсня пт. „Закленти яр" в салі дому Просвіти і заказуєн одбіця такового з увагі на спокуй, пожондек і безпеченьство публічне".

— **„Адвокати" і „меценаси".** У звязку з недалекою сесією сойму та сенату виринули знову проекти реформи устрою адвокатури. Передбачується ввести поділ адвокатів, як це діється у Франції та інших державах. Отже є проект поділити членів палестри на дві категорії: адвокатів і меценасів. Тільки тій другій категорії прислугувало би право виступати перед найвищим судом та адміністраційним трибуналом.

— **Нові старости.** Міністр внутрішніх справ іменував радника львівського воєвідського уряду, д-ра Яна Помянковського повітовим старостою в Березові, старосту в Кольбушовій Мих. Сенкевича старостою в Переворську і віцестаросту в Сокалі Яна Шерфа керовником староства в Кольбушовій.

— **Тартаки не мають матеріялу.** В державних тартаках у Микуличині, Болехові і Брошневі припинено працю з причини браку деревного матеріялу. Те саме сталося в інших тартаках, наслідком чого багато робітників опинилося без праці. Майже всі державні тартаки у станиславівському воєвідстві стоять бездільно.

— **Польські математики в обороні держави.** У варшавській політехніці розпочався 29. ц. м. третій математичний зїзд при участи польських і чужинних математиків. Після привітних промов зїзд рішив вислати чолобитні привіти до президента Мосціцького і марш. Сьміглього-Ридза з запевненням, що польські математики готові служити в обсязі своїх спеціяльностей фаховою допомогою для оборони держави.

— **Ограбив гр.-кат. пароха.** На дім гр.-кат. пароха в Королівці, борщівського повіту, о. Віктора Райда напав вполудне Едмунд Любінецький і стероризувавши домівників, украв 450 зол. золотий годинник з ланцюшком і золоті спинки загальної вартости 400 зол. Після грабунку бандит утїк до недалекого ліса. Грабіжник був озброєний в дубельтівку і втятий кріс.

— **Пожежа в кіні.** У львівському кіні „Метро" при вул. Личаківській підчас висвітлювання фільми „Герой" вибухла пожежа. Запалилася фільмова тесьма і в одну мить вогонь охопив цілу операторню. Коли оператор і його помічник не могли згасити вогню, покликано пожежну сторожу. Тимчасом на салі між публикою, зложеною з кількасот осіб, настав переполох. Всі кинулися втікати. На щастя обійшлося без поважніших випадків, тільки попеченого оператора відставлено до шпиталю. Операторня була обезпечена.

— **Влом до кооперативи в Красній комином.** Пишуть нам з Калущини: До крамниці кооперативи „Віра" у Красній, калуського повіту, де від довшого часу якийсь злодій викрадав товар, вломився мин. неділі, 26. 9. ц. р., через комин Микола Гешук, парубок з Красної. На своє нещастя застав у кооперативі крамаря А. Федоляка та його товариша. Тому дав ногам знати та погоня чи, як кажуть, крамар пострілив його в ногу, тож не мав змоги втекти і попав у холодну. Підчас ревізії у хаті Гешука найшли речі, що походили з попередніх крадежей у кооперативі.

— **Засудили комуніста.** Перед судом присяжних у Самборі відбулася розправа проти Івана Петрини під закидом комуністичної діяльности. Свого часу він вернувся із заграниці і при ревізії гранична сторожа знайшла при ньому комуністичні брошури, які сконфісковано. В Самборі поліція мала над ним дальший нагляд і при ревізії в мешканні знайшла знову комуністичні друки. Розправа скінчилася засудом на 4 роки вязниці і втрату громадянських прав.

— **Молоді розбійники.** На лаві обвинувачених у Станиславові засіли 17-літній Мечислав Лісовський та його товариш Едмунд Кінер. Вони хотіли дістатися до Еспанії, а що не мали грошей на дорогу, рішили роздобути їх розбоєм. Отже напали на урядовця Макса Ріде і побили залізними штабами до безтями. Грабунок не вдався, але за те Кінер дістав рік вязниці, а Лісовський 8 місяців.

— **Краєва хроніка.** До хати 47-літнього Семка Вонюка в Битькові пов. Зборів хтось стрілив крізь вікно, вбиваючи його на місці. — В селі Святім ярославського повіту 27-літній Петро Горак убив мотикою в полі 60-літнього Луку Горека. — На полі біля Котова пов. Добромиль знайшли тіло 24-літньої Марії Максевич, яку застрілено при крадежі конюшини.

— **Страйк у Лодзі** треває дальше. В останньому часі до страйку приступило 600 робітників і халупників, що шиють трикотове білля. Ледви перед двома тижнями зліквідовано страйк халупників, який скінчився умовою. Тому що працедавці не додержали зобовязань, халупники розпочали страйк наново.

— **Підпалив наречену.** В Отвоцку сталася подія, що характеризує вірно теперішню молодь. 18-літня Вацлава Собеняк святкувала свої іменини. Вечором прийшов до неї молодець, що вважав себе її нареченим. Негло він побачив на пальці дівчини перстень, який дістала вона від іншого поклонника. Коли на його бажання вона не хотіла стягнути перстеня, молодець схопив зі стола фляшку з денатурованим спіртом, облив на ній вбрання і підпалив. Дівчина станула в одну мить у вогні, а злочинець утік. На її крик прибігли домівники, але заки згасили вогонь, дівчина тяжко попеклася.

— **З Польщі.** Окружний суд у Ярочині засудив купця Едмунда Гацковського на 6 місяців за образу президента Мосціцького в почмілі. — З ріки Раби під Мисленицями добули тіло Франца Ручинського, директора місцевої каси ощадности. — Польський лет у стратосферу, що мав відбутися при кінці вересня ц. р., відложено на жовтень. — З ріки Варти коло Чарторії під Познанем добули ледви живого 15-літнього М. Ружицького, який перевернувся з каяком. Два його товариші втопилися.

— **Летунська катастрофа.** Оподалік англійського летовище Зеленд розбився військовий літак. Два летуни знайшли смерть. На поміч кинулося девять робітників, що працювали недалеко, але при вибуху збірника з бензиною їх тяжко попекло.

Останні вісти.

СОВІТСЬКИЙ ЛІТАК ПЕРЕЛЕТІВ ПОЛЬСЬКИЙ КОРДОН.

Військовий совітський літак перелетів 28. ц. м. польсько-совітський кордон біля Юцевич у вілейському повіті. Коли совітські летуни зорієнтувалися, що вони вже на польській території,, відлетіли до СССР.

—o—

У КЛЯГЕНФУРТІ ВИКРИЛИ ТАЙНЕ БРАНКОВЕ БЮРО КОМУНІСТІВ.

У Клягенфурті викрили тайне бюро, яке набирало добровольців до Еспанії. За посередництвом того бюра, яке зорганізували комуністи, вислано досі коло 100 добровольців, самих югославянських громадян. Шеф бюра втік, але всіх його співробітників арештували.

—o—

Зі судової салі.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ОУН У ЛЬВОВІ.

Другого дня процесу проти Олени Жарської і 9-ох товаришів допитували прокураторських свідків та зізнавав графольог і знавець політичних справ Хожевський.

Третього дня процесу (четвер) дальше відбувалися допити свідків. Присуду в цьому процесі слід сподіватися в пятницю.

—o—

Дописи.

КАЛУЩИНА.

Ясень здвигнув памятник „Руській Трійці". Ясень місце уродження одного із членів „Руської Трійці" — Івана Вагилевича, святкував 22. 8. п. р. окремим святом 100-ліття „Русалки Дністрової". На свято злялися численно громадяни Ясеня та довколичних сіл. У память свого славного уродження І. Вагилевича та його товаришів, членів „Трійці", здвигнено спільними заходами читальні „Просвіта" та родини Вагилевича ве. ред села гарний камяний памятник з відповідним написом. Рівночасно уставлено у місцевій церкві пропамятну таблицю в честь „Руської Трійці".

Концерт Дуди. Дня 3. жовтня п. р. відбудеться в Калуші на окреме запрошення другий концерт уродженця Калущини п. Михайла Дуди при співучасти сопрана п. Вал. Дубрівної, відомої калуському громадянству з удатних співочих виступів попередніми роками.

—o—

Спорт.

МАСОВІ ЗГОЛОШЕННЯ ЗМАГУНІВ ДО НАКОЛЕСНИЦЬКОГО БІГУ.

До наколесницьких змагань, що відбудуться цієї неділі на трасі Львів—Пісочна—Львів та Львів—Миколаїв—Львів напливають масово зголошення. Крім усіх змагунів „України", самбірський „Дністер" зголосив 6 наколесників, львівська „Зоря" 8 наколесників і Скала-Стрий 1. Крім того сподіваються організатори зголошень волинських наколесників. Деякі львівські фірми вписали ще додаткові нагороди для змагунів, які будуть стартувати в обох бігах.

УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Змагання цих дружин за мистецтво Окружної Ліги відбудуться в неділю 3. ц. м. в год. 3.15 на гриші Чорних. Україна виступить до цих змагань у такому складі: Босий, Воробець, Скрегота; Скоцень І, Гошовський, Романець; Магоцький, Скоцень ІІ, Петрів, Міклош і Краєвський.

РУСЬ РОЗГРОМИЛА БФТЦ БЕРЕГОВО 8:0 (4:0).

У вівторок відбувся на гриші Руси матч за мистецтво дивізії, в якому Русь розгромила мадярську дружину 8:0. В Руси заграв уже Кобзар на криді. Ворота здобули: Мозер 2, Кармин 3, Крик 2 і Кончай. Судіював п. Чорногорський із Хусту. Після цих змагань Русь висунулася на 2 місце в табелі з 6 п. і 21:8 відношенням воріт.

Листування Адміністрації.

П. М. Граб — Брюссель. Заплачено по кінець вересня. Реклямовані книжки висилаємо.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

Театри.

Великий Театр:

Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Легенда".
Субота 2. X. год. 8 веч. „Легенда".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця, 1. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Субота 2. X. год. 8. веч. „Сині вальтожники" комедія Ясножевської-Павліковської.

Цирк Станєвських при вул. Пелчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
1. X. Хмара.
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.
Білети в Союзному Базарі.

ЛЬВІВ. ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення.
5. X. Гейша.

Український Нар. Театр ім. [illegible] вича:

ХОДОРІВ:
1. X. Під журателем.
2. X. Ніч під Івана Купала.
3. X. Орленя.
4. X. Шалапут.
5. X. Довбуш.
З Ходорова їде театр до Жидачева і Рогатина.

КІНА.

АПОЛЬО: „Винуватець".
АТЛЯНТИК: „Володарка пущі" (у природних барвах).
ВАНДА: „Пастер", „Бюро пропавших людей".
ГРАЖИНА: „Пан директор шалїе".
ЕВРОПА: „Атака досвіта".
КАСІНО: „Благословлена Земле" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Призначення".
МЕТРО: „Герой", „Любовні несподіванки".
МІРАЖ: „Пропаще місто".
МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомью.
ПАКС: „Пропажена" і „Орднат Міхоловський".

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

ПАЛЯС: „Книжка".
РІЯЛЬТО: „Посвята".
РАЙ: „Королівський вальс".
СВІТ: „Я невинний" та „Срібні остроги".
СТИЛЕВЕ: „Король Бродвею" та ревія „Те, що найгарніше".
ТОН: „Ікс 27 проти Г-14".
УТІХА: „Останній поганин" і ревія.
ХИМЕРА: „7 дичок, 7 цілунків" із Ліз. Гарвей і Вілі Фрічом.

ФОТОПЛАСТИКОН:
(пл. Марійська 5).
„Карнитія"
Вертерзе — Гмінд — Озіяхерзе.

Зол. 16 50 ручний годинник Анкер 15 рубін.
Тільки у Б. Грінберґа
Сикстуська ч. 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 1. жовтня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 17.00 Бранденбурський концерт Баха ч. 5. д.дур, 18.00 Легка музика, 21.15 Форт., БУДАПЕШТ 12.05 Спів, форт., 17.30, 18.00 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, БРНО 19.35, 20.00 „Люкреція" оп. Респіґія, ВІДЕНЬ 15.15 Форт. музика для молоді, 15.40 Авд. для дітей, 17.25 Скрипка, 19.25 Вес. музика, 20.40, 21.00 „Відер Вілен" ком. Айхендорфа, 22.30 Орх. муз. новинн, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.40 Вес. авд., 21.15 Розр. музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття (словацькі пісні), МІЛЯНО 19.40, 19.53 Розр. і легка музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Скрипка, ПРАГА 20.00 Балетові сцени, сюїта Глазунова, 21.05 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 19.30 Пісні, 19.45 Форт., 20.30, 21.00, 22.00 Ля Газет де Монмартр, розр. програма, РІМ 19.30, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Домик трьох дівчат" оп. Шуберта-Берте.

Субота, 2. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Розр. муз., 20.00, 21.00 „У країні оперетки" муз. вечір, БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Льогенґрін" оп. Вагнера, БУДАПЕШТ 17.30 Хор, 18.40 Шопенові балади, форт., 19.40 Нар. пісні, 22.10, 23.00 Концерт сальон. орх., ВІДЕНЬ 19.55, 21.00, 22.00 „Ді тоте Терезе" оп. Реміша, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Камер. орх., КОШИЦІ 17.40 Мадярські пісні, 22.30 Концерт камер. орх., МІЛЯНО 17.15, 19.00 Легка і танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 гранам. в театру Моралні в Переджуї: Фестіваль рел. музики, ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 16.25 Болгарські пісні, 16.50 Театр для дітей, 21.00 Орх. концерт, оп. мельодій Моцарта, РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт орх. і сол., РІМ 19.20 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Адріана Лекуврер" оп. Фр. Чілєї.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 1. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Будуємо нові школи, 11.40 Двожак: Славянські танки, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Про переселення гол. села, 12.20 Комунікат льв. Хліборобської палати, 12.25 Мала орх., 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.35 Трохи пісні, трохи слова та гр. пл., 14.58 Львів. біржа, 15.00 З оп. музики, гр. пл., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Розр. концерт у вик. сальон. тріо, 16.45 У Ріо й Інтеріорі, 17.00 Скрипкові твори та пісні, 17.50 Свійські рослини, 18.00 Турист. інформатор, 18.05 Італійські пісеньки, гр. пл., 18.10, 18.40 Програма на завтра, 18.15 Легкі пісеньки в супр. форт., гр. пл., 18.30 Шлюки до щастя, 18.45, 19.50 Спорт, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Форт., 19.30 Шуберт: Соната (Аренджоване) адьтівна, форт., 20.00 Зі старих і нових оперетов, орх., спів, 21.45 Поезії Метерлінка, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Субота, 2. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, 11.40 Брамс: Рапсодія на альт, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Гутірка, 12.25 Хліб. спр., 14.00, 15.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Театр

Крамниця Міського Ґазового Заведення

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ХОРУНЩИНИ 6, ТЕЛЄФОН Ч. 211-61

постачає всіляні випробувані апарати до вжитку ґазу, як:
КУХОНКИ, КУХНІ, ПРОМИСЛОВІ ПЕКАРНІ, ПЕКАРНИКИ „ПРОДІЖ", КУПЕЛЕВІ ПЕЧІ, ЗАЛІЗКА ДО ПРАСУВАННЯ, ПАЛЬНИКИ І Т. ІН., а на зимовий сезон ОПАЛОВІ ПЕЧІ.

У М. Ґ. З. можна дістати всі інформації щодо інсталяції та умовин достави ґазу.

Від квітня ц. р. ціна ґазу обнижена на 10 проц., а для промислу і зовсім згазифікованих уряджень спеціяльно низькі тарифи дають змогу у високім ступні загально користати з ґазового палива.

Міське Ґазове Заведення виставляло і демонструвало печення на ґазі і цього року на Східних Торгах в Центральнім павільоні.

НАЙБІЛЬША ОСІННЯ АТРАКЦІЯ ЛЬВОВА! ТІЛЬКИ КОРОТКИЙ ЧАС.
РЕПРЕЗЕНТАЦІЙНИЙ

Цирк Станєвських

(ГОЛОВНИЙ ВІДДІЛ).

ОТВОРЕННЯ В ПЯТНИЦЮ 1. ЖОВТНЯ В ГОД. 8.30 ВЕЧ.

Знаменита світова програма, що всіх зачарує. На чолі: 14 АБІСИНЦІВ БЕН БЕНЕ, перший раз в Европі, Геніяльний молодий жонґлер Італьо з Цирку Неаполі. Король польських гумористів Броніслав Броновський в новім пробосвім репертуарі. Атракція світа: чародій-ілюзіоніст Кородіні. — Фільмова зірка Люісіта Лєєрс в гостинним виступі. Тресура арабських коней, малп і куцинів, а також багато інших новин. Цирк чинний без огляду на погоду — дах цирку непромакальний. — Ціни місць низькі: 75 сот., 1.00 зол. і т. д. При циркові звіринець — вступ 25 сот.

Уляп для дітей: В пустині та пущі, 16.30 Увертюри, орх., 17.00 Богослуження, опісля пісні, 17.50 Морська хвилина, 18.00 Сусп. гутірка, 18.05 Фрагм. з опер, гр. пл., 18.25, 18.50, 19.40 Акт. гутірка, 18.40 Програма на завтра, 18.45, 19.50 Спорт, 19.00 Мадярські мельодії у вик. манд., 20.00 Театр у читальні, 20.45 Веч. денник, 20.55 Ощадна господарка нашою, 21.05 Огляд видань, 21.20 Концерт: спів, форт., 22.00 Танк. музика у вик. орх., пісеньки, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві в год. 23.10 „Розсіяний" монольог.

Радіокутик.

РАШИН ДЛЯ ВСІХ.

Новий програмовий сезон Польського Радія починається у першу неділю жовтня. Принесе він новий поділ годин поодиноких родів авдицій та новий спосіб спрацювання деяких пунктів програми. Щоденні авдиції назагал лишаться без змін. Пригадуємо, що і в цьому сезоні буде надаватися гімнастика на 20 хвилин, окремо для мужчин, окремо для жінок. Ранній пресовий денник поширюється до 15 хвилин. Основно зміниться полудневa загально-польська програма. Буде це спеціяльна програма для популяризації Рашина, обрахована на найширші верстви населення, особливо на провінції. Щоденні рільничі авдиції поширюються до 25 хвилин.

В загальнопольській програмі Рашина передбачається процентово 54.37 проц. музики, 12.34 проц. мішаних авдицій та 29.63 проц. живого слова. Решту часу займуть богослуження та сигнали.

ПРОВІНЦІОНАЛЬНІ СТАЦІЇ.

Львів в цьому році буде продовжувати дотеперішню лінію окраїнної стації. Побіч елементу гумору Львів працюватиме над поширенням тих форм, як оповідна повість. Новинкою Львова будуть авдиції для сільських читалень, надавані що неділі вечором.

Лодзь і Катовиці спеціяльну увагу приділюватимуть робітничим проблемам.

Краків особливу увагу зверне на зацікавлення міської інтеліґенції.

БІРЖА.

Львів, 30. вересня 1937.

Ґроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 89·23 88·80, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00 доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени голл. 293·22—291·50, Франки фр. 18·33—17·80, Франки швайцарські 121·80—121·00, Фунти англ. 26·24—26·08, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—17·00, Кордан. 117·14—116·30 Кор. норв. 131·83—130·85, Корони шв. 135·28—134·30, Ліри італ. 23·10—22·30, Марки фінлянд. 11·60—11·20, Марки нім. 120·00 — 114·00, Шилінґи австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 129·00 — 123·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·75, 55·45, 56·00, 4 пов. інв. 1 ем неког. 2 ем. 68·75, серія 81·00, 5 заліз. 59·00, 4 прем. дол. 38·25, консол. 58·63, 58·50, 58·75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 108·00. Цукор 36·00, Вуґоль 26·00, 26·10, Ліґнопон 33·50, Моджеїа 9·90, Островець 26·50, Ґабербуш 42·25,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 30. вересня 1937 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	2·90 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	2·90 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця	4·30 зол.

Тенденція слаба на масло й молоко, на яйця зайшкова.

Подяка.

Перебуваши важку кільканайсячну недугу, почуваюся до обовязку цією дорогою заложити щиро-сердечну подяку: Вповажненому Проф. **Лясковіцькому** за вдалу та успішне переведення операції та за догляд після неї, Вповажненій П. Проф. д-р М. Панчишиновій, Проф. д-р В. Чернецькому, д-р М. Мазарущі, д-р Мерерові, д-р Цимбалістому, д-р В. Шуровському, д-р Наглякові і д-р Малисові за влучне розпізнання недуги, щирі лікарські та товариські поради, та лікарську поміч у часі недуги й по операції. Дякую Директорові Санаторій Червоного Хреста, д-р Яхлінському за опіку в часі мого побуту в санаторій. Неменше дякую пресі за теплі згадки, а своякам, товаришам по професії, приятелям і знайомим за щирі побажання, відвідини та инши прихильности.

Львів, вересень 1937 р.

Д-р Лев Ганкевич.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Батьківського Кружка при вселюдній 7-кл. школі ім. М. Шашкевича у Львові, вул. Замкнена 6 відбудуться 10. жовтня 1937 в 10. год. з таким порядком нарад: 1) Відчитання протоколу з попер. Загальних Зборів. 2) Звіт з діяльности Виділу Батьк. Кружка за р. 1936-37. 3) Звіт з діяльности Ревізійної Комісії і уділення абсолюторій уступ. Виділові. 4) Вибір нового Виділу Батьк. Кружка. 5) Внески і запити. — В разі неприсутности всіх членів відбудуться Загальні Збори о пів години пізніше при якійнебудь скількости членів.

МЕШКАННЯ

КІМНАТА, вхід з передпокою, для одної або двох осіб з харчем або без до найму від 15. X. Терези 2 с. м. 3. Перфецька. 1747 1—2

СТАНЦІЯ для студенток (тів). Умовини догідні. Личаківська 21. І. п. двері 6. 1743 1—2

НАУКА

ФРАНЦУСЬКЕ, англійське, німецьке — поч., заав. „Ecole Francaise" Баторія 34. І., кураторію зать. Листування у чужих мовах, бухгальтерія, стенографія, машинописання. 4/22 2—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДОБРОЇ, спокійної, інтеліґентної господині шукаємо зараз до ведення господарства на селі і кухні у священника вдівця. Зголошення спрямовувати на адресу: Оля Антоняк — Малиїв к. Мостиськ п. в місці. 1749 1—2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УРЯДОВЕЦЬ, молодий українець без налогів оженився з панночкою не дуже бідною. Адмін. „Діла" під „Добре серце". 1751 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

СТИЛЕВА СПАЛЬНЯ (2 ліжка, 2 нічні столики, 2 шафи, дзеркала), ясний дуб, інкрустовані ґуцульські взори, в цілости або частинно (2 ліжка з нічними столиками, сітки, матраци) — оказійно на продаж. Інформації в Адміністрації „Діла". 1—3

ПЕЧІ залізні і частини, замки безпеки Сальво, направи кухонні, приладдя поручає Рентґнер, Легіонів 37. 8—8

РІЖНІ

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменит. гарантовані — дешево продає, міняє Ганак, Пілсудського 21, І. пов. 1456 18-20

БЮРО ПОЛАҐОДИ у Варшаві Олена Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заопіадикуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Ґуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, керамїку й деревляну різьбу). Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93). 1652 8—15

ҐОДИННИКИ Омега, Тіссо, Цима, дешево у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів Академічна 2, Готель Жоржа. Ґодинникарсько-ювілерські роботні. 1707 4-10

ШКЛЯРСТВО В. Стельмах шибн, дзеркала, рами, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 3—7

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова

ЛОЗИНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50

ВЕРНУЛАСЯ. 1—6

ОГОЛОШЕННЯ.

Арт. столярська робітня

Г. ГАЛЬОВ

Львів, ул. Потоцького 58

ч. тел. 205-60

ПІТ

НІҐ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" 50 сот.

Пробний пакет. Перфумерія

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети, фіранки і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 11—40

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Субота 2. жовтня 1937. Ч. 216

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Єзуїт о. Урбан учить патріотизму православних єрархів.

(Передова стаття).

Хвиля ксенофобії.

(Власна кореспонденція з Парижа).

Свято Луцького Брацтва Воздвиження Чесного Хреста.

Обмеження діяльности читалень.

Чин оо. Домініканів покидає Львів.

Гітлєр їде до Італії.

Напад на ендецького діяча.

Масові арештування в Палестині.

Обікрали церкву.

Найбільший учень на світі.

Про належний розвій торгов. садівництва.

Ч. 216 (14.759). Львів, субота 2. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Гітлер їде до Італії.

Німецьке інформаційне бюро повідомляє: Підчас побуту в Німеччині Мусоліні запросив у відвідини Гітлера, який охоче приняв запрошення.

ЯК БЕРЕГЛИ МУСОЛІНІЯ В АВСТРІЇ?

Коли Мусоліні переїздив через австрійську територію, здовж цілої 110-кільометрової лінії розставлено поліцію, військо та військові організації. Ще кілька днів заздалегідь поліція обсадила всі тунелі, віядукти і мости здовж тої лінії. Підчас переїзду Мусолінія не вільно було відчиняти вікон. Замкнено всі колові шляхи до залізничої лінії.

ІТАЛІЯ ВИТАЄ СВОГО ДУЧЕ.

Представники влади й маси населення витали овацийно Мусолінія в год. 7.45 в Больцано, в год. 8.45 в Триденті, в 10. у Вероні (де на двірець вийшов письменник д' Аннунціо), у Больоні та на інших стаціях, в год. 18.20 у Римі, де від 13. годин замкнено всі бюра і крамниці.

—o—

Японія не прийме ніякого посередництва.

Коментуючи пропозицію міжнародньої тихоокеанської конференції, представник японського міністерства закорд. справ заявив, що Японія рішена воювати до кінця, щоби змусити Китай заключити драстичні засоби політики супроти Японії. На конференцію тепер пора мало підхожа. Японія не прийме ніякого посередництва, доки держави не виявлять зрозуміння теперішньої ситуації. Тон заяви дуже гострий.

ЯПОНСЬКІ І КИТАЙСЬКІ НАЛЕТИ.

Японські літаки збомбардували вчора кілька разів залізничу лінію Кантон—Ганков; подробиці невідомі.

Китайська телеграфічна агенція подає, що вчора рано японські бомбові літаки намагалися знищити міст на Тієнтані під Ганчев, але спричинили лиш невеликі шкоди. 30 китайських літаків наразило японців на великі втрати в боях під Пінсіном.

БРИТІЙСЬКІ ЛЕТУНИ В КИТАЙСЬКІЙ АРМІЇ?

Чимале враження викликала в Англії вістка, що Англія постачає Японії літаки найновіших типів, які пільотують британські летуни-добровольці.

Уряд повідомляє офіційно, що договір про продажу літаків заключила Англія з Китаєм ще перед вибухом війни; цьому транспортові літаків мають товаришити англійські механіки. Ніяким пільотам не дозволив уряд їхати до Китаю.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ.

У відповідь на телеграму китайського Червоного Хреста, британський Червоний Хрест вислав літаками до Китаю кілька скринь ліків

Повстання в запіллі червоних.

Военний кореспондент національного командування повідомляє, що населення двох місцевостей на південь від Овіеда та один курінь червоної міліції виступили збройно проти червсної влади. Червона артилерія завзято обстрілює ці місцевости.

Валенсійське міністерство оборони подає, що на відтинку Лякуеста червоні відбили з великими втратами наступ на Лякуеста де Ляс Пердісіяс і Серро дель Абіля. В горішньому Арагоні заняли вони кілька місцевостей. На півночі національні війська заняли дві гори, на південному відтинку намагались вони двічі прорвати лінії червоних на Сан Ізідро, але безуспішно.

СПРАВА ДОБРОВОЛЬЦІВ.

Італія відкинула франко-британську пропозицію конференції 3-х великодержав у справі евакуації добровольців з Еспанії. Заявив це Іденові амб. Гранді, який додав, що питання добровольців і признання комбатантських прав обом еспанським урядам належить до комітету неінтервенції. Переговори трьох великодержав не далиб ніяких вислідів, бо в них не брали участи деякі держави, заінтересовані у справі добровольців.

При цьому буцімто дійшло до гострішої виміни думок. Амб. Гранді м. ін. заявив, що кордон між Францією та червоною Еспанією практично вже отвертий для військових транспортів, але коли Франція отворилаб його офіційно, Італія витягнула би з того консеквенції.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

Головна кватира національних військ повідомляє: На східному відтинку астурійського фронту національні війська заняли кілька становищ, м. ін. гори Ігеро та Монфречо. На фронті Леону дійшли вони до місцевостей Віго і Кофіналь.

ПРОПОНУЮТЬ ЗАВІШЕННЯ ЗБРОЇ?

У Парижі говорять, що Англія і Франція незабавом запропонують обом еспанським урядам завішення зброї. Мабуть представники Льондону і Парижа перевели в Женеві неофіційні розмови на цю тему з представниками Саляманки і Валенсії.

—o—

У Бразилії не було революції.

Розійшлись були поголоски, що у Бразилії вибухла революція. З огляду на те американський амбасадор в Ріо де Дженейро повідомив державний департамент у Вашингтоні, що у Бразилії зовсім спокійно.

—o—

Перед виборами в Гуреччині.

Турецький президент Кемаль Ататурк хоче в найближчому часі розвязати законодатні палати і розписати нові вибори, в яких могли би взяти участь представники опозиції в більшій скількости.

—o—

Д-р Кривокульський Степан
ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ
ординує від год. 3—5
ЛЬВІВ, ВУЛ. АСНИКА 2, II. ПОВ.
Рентгенівська робітня. 2—2

Єзуїт о. Урбан учить патріотизму

ПРАВОСЛАВНИХ ЄРАРХІВ.

Львів, 1. жовтня 1937.

Справа православної церкви в Польщі належить здавна до постійного репертуару галицької української преси, не кажучи вже про українську пресу Волині, що є місцево й безпосередньо нею заінтересована. Правне становище цієї церкви, до якої зачисляється близько половина українського населення Польщі, ще й досі невирішене і на сторінках Вістника Законів Польської Річипосполитої не оголошено по нині ні одного закону чи президентського декрету зі силою закону, що вирішувалиб це питання. А устійнено та оголошено в законній формі подрібні постанови, що нормують відносини не тільки християн-евангелицьких віроісповідань і жидівських віроісповідних громад, але і таких дрібненьких віроісповідних спільнот як караїми і мусулмани. Правна підстава православної церкви не лише не розбудована, але й крихка, сперта на тимчасовому розпорядку загального, неподрібного характеру, що його оголошено тільки в урядовому часописі „Монітор Польскі", де оголошується опо вістки акційних спілок і вказки сконфіскованих друків попри урядничі номінації і відзначення. Такий стан панує вже від перших літ володіння Польщі у північно-східних воєвідствах чи пак на православній українсько-білоруській території.

Правне устійнення та уформлення православної церкви мало бути переведене в порозумінні церкви з урядом. Мав це перевести Собор, заповіджений, але не скликаний і таким робом дальше істнує неозначена провізорія і звязана з нею непевність. Вища церковна ерархія — за винятком волинського архієпископа Олексія — московська. Нижче духовенство у великій своїй більшости московське чи обмосковлене і русотяпське, обездолене і заголюкане своєю владою і державною адміністрацією, не може творити й не творить цієї тривкої моральної сили, щоб скупчувати біля себе паству, бути її вчителем і провідником та разом з нею боротися успішно з червоним московським антихристом, що пляново і послідовно підміновує північно-українські землі.

І цієї великої сучасної релігійно-моральної та рівночасно і національної місії теперішня православна церква в Польщі не має змоги виконати, у першу чергу з причини особового складу церковної верхівки і нижчого клиру, цілковито неприготовлених до теперішньої своєї історичної ролі. У своїй величезній більшости вповні чужі по традиції і психіці та по своїй практичній щоденній діяльности для українського окруження, без особистого авторитету для нікого, а навіть часто й без особистої самоповаги, є вони світлом, що не світить і, очевидно, нікого не гріє.

Не маючи духового звязку з масами вірних, православна церковна ерархія — від найвищих чинників до найнижчих, [illegible] викликуючи у своїх і чужих дивне враження, як ролю найльояльніших польських державників грають ряні російські чорносотенці. Та сполука російщини і польщини є найбільш характеристичною рисою православної церкви у Польщі. До чого дійшло у православній церкві під оглядом мовно-національним,

про це хай свідчить недавній одзив польський духовний голос.

На останній, шостій з черги унійній конференції в Пінську з початком вересня ц. р. єзуїт о. Урбан виголосив окремий обширний реферат під багатомовним наголовком „Полонізація православної церкви", в якому обговорив докладно цю справді драстичну справу з погляду інтересів римо-католицької церкви і польської держави. Промовець ствердив, що православні консисторії ведуть вже цілу переписку у польській мові і цілу адміністрацію у парохіяльних урядах, науку релігії у школах, а навіть деякі свої урядові видавництва. Польську мову стараються декуди ввести і в церковну відправу та у церковне проповідництво. Усе те викликало рішучий спротив православних в Америці, так, що православна єрархія в Польщі була приневолена заперечити факти полонізації, хоч такі факти існують і є відомі.

Порушив теж о. Урбан справу полонізації з погляду церковної традиції і набутих прав церковно-славянської мови як мови літургічної та прийшов до висновку, що **не слід змінити освяченої віковою традицією дотеперішньої літургічної мови на польську мову.** Така зміна противиться, на його думку, інтересам польської держави та є небезпечна і для католицької церкви. Церковно-славянська мова для східних славян заступає у богослужебних відправах подекуди живу рідну мову і її усунення та введення замість неї польської мови сх. славяни (під ними розумів українців, білорусинів і москалів) вважають за свою образу та за відобрання релігійних і політичних прав місцевого непольського православного населення. **Польській державі така зміна не принесе ніякої користи, а тільки очевидну шкоду.** Полонізація православної церкви вийде одинако **на користь большевизму** з його безвірям, бо обнизить рівень релігійности серед православного населення. Полонізація **не йде рівнож по лінії інтересів католицької церкви,** бо тоді чимало поляків римо-католиків готово перейти з ріжних причин до православної церкви, а здобувши собі там вплив — могліб зробити православія атракцією для декого з польського римо-кат. громадянства і причиною для апостазії. З тих причин полонізацію православної церкви слід як найрішучіше поборювати.

Такий зміст реферату польського вченого єзуїта о. Урбана, що самим своїм змістом є поличником для православної московської єрархії в Польщі, яка не схотіла і не зуміла протиставитись рішуче полонізаційним затіям, ставши тільки поневільним знаряддям в руках чужорелігійних і чужонаціональних чинників.

Чи ця лекція наверне православну московську церковну верхівку і спонукає її до оборони прав і інтересів православної церкви в Польщі, сумніваємося після стількі сумних досвідів з останніх літ. Не соромить цієї верхівки навіть і та обставина, що в обороні православної церкви стануля не вона, але польський єзуїт, член католицького ордену, з яким благочестя вело довгу безпощадну вікову боротьбу.

Українське православне громадянство на північних землях в Польщі дуже болюче переживає своєчасне церковне лихоліття. Від літ веде воно затяжну боротьбу за відмосковлення православної церкви і зроблення її не руйнуючим як досі, але позитивним і творчим чинником в релігійно-моральному житті вірних. Ведуть цю боротьбу не лише поодинокі люди чи громади, але й окремі організації як Товариство Петра Могили та волинські посли-українці, які разом з „Волинським Словом" тратять терпець і не обмежуються вже до паперових меморіялів. У тій акції вони мають за собою православне громадянство, зневірене в обіцянки та до краю розжалене й обурене.

Боротьба затяжна і зовсім не легка, а безпосередня небезпека дуже велика. Ми в Галичині, бажаючи відвернення загрози польонізації та повної їх перемоги над чужинецькими затіями у церковній ділянці*), з нею рахуватися і московсько-прав. єрархія і урядові чинники. — **Ред.**

*) Про останнє нове загострення відносин між православною митрополією у Варшаві та ВУО маємо з Волині окремий допис, який помістимо в найближчих днях. Зазначуємо тільки що справа не така проста, бо ускладнює її 1) брак політичної консолідації українського громадянства на Волині, і 2) взагалі брак громадянської активности на Волині. Через те акція за відмосковлення прав. церкви не може набрати масового характеру і такої незалежности та поваги, щоб в нею рахувалася і московсько-прав. єрархія і урядові

Свято Луцького Брацтва

ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСНОГО ХРЕСТА.

Боже мій! Яке вимовне, яке повчальне волинське життя! І як мало тих, своїх і чужих, що з його науки користеють!

27. (по ст. ст. 14.) вересня свято Луцького Чеснохресного Брацтва, що вже переступило другий десяток на 4-те століття свого істнування, свято не тільки Луцька, але також його ближчих і дальших околиць — свято, ріжні спомини й колишні атракції якого вже ввійшли у психіку та кров українських мас.

Цьогорічне свято особливо яскраво виявило оцю невмирущу традицію, оце життя в народній душі решток колишніх, вперед соток років, духових переживань і відрухів зовні. Хто міг на хвилину не бачити сьогоднішньої шати Холму й вигляду, одягу прочан і лише спостерегати їхні обличчя та відбиття на них рухів душі, той міг бачити стару-прастару Волинь з її тодішньою душею.

Кермована якоюсь внутрішньою силою (бо не рукою організаторів свята, якої зовсім не було видно) народня маса раптом виступила повінню із своїх сільських берегів і буквально залила Луцьк — усі церкви, усі вулиці, подвіря, заїзди, кремниці (жиди зломили своє свято й повідчиняли їх!).

На око — коло десяти тисяч людських істот, як і слід, значно більше, як у попередніх роках, упарі зі зростом Волині, з її національним і релігійним пробудженням, з голосом прадідів, який щораз сильніше говорить у душах своїх праправнуків.

Не буде пониженням релігійного почуття прочан, коли одверто скажемо, що на їхніх обличчях, у їхній неспокійній метушні, у проявах якогось внутрішнього незадоволення, відчувалося шукання отих стародавніх атракцій, що були невідлучними товаришами відпустів — ярмарків, крамарів, кумедників, середньовічної декорації, кольориту, видовищ. Така вже природа й сила вікових нашарень у народній душі.

Життя стерло оцю старовину, нові його керманичі нічим цього всього на святі не заступили, і прочани не винесли повного задоволення, тим більше, що лише невеличка частина їх змогла продертися до Брацької церкви й побачити архиерейську службу та почути в ній рідну мову.

Правив єпископ Полікарп в окруженні численного духовенства. Прочани на момент могли бачити його на „паперті" церкви під голим небом (на стороні, протилежній до вулиці, де стояла більшість прочан, яка не могла зміститися в огорожі й нічого не чула й не бачила), могли нарешті взяти участь у процесії до „Іверської" каплички в центрі міста. Але прочани вже були змучені і процесія була не така імпозантна, як могла бути.

Наш нарід дуже любить добрі проповіди. Про цю обставину організатори свята забули. Добрий проповідник із східної сторони церкви, що прилягає до вулиці, зібгитої прочанами, зробив би велике діло.

Відчули зібрані маси і брак тої новітньої духової поживи, що повинна б їм заступити стародавні відпустові атракції — брак релігійного зібрання, відчиту, концерту, фільми, друкованого слова. Правда, продавали історію Луцького Брацтва, але не між людьми, а в такому місці, до якого весь час утруднений був доступ і лише невеличка кількість прочан могла її побачити. Отже й цієї можливости не використано як слід.

Усе це кажемо не з думкою кинути комусь докір, а з одинокою метою — поділитися своїм поглядом на потребу в наших часах цілком іншої організації таких великих, традиційних свят. Дуже бажано, щоб організатори подібних свят звернули в майбутньому увагу на такі сторони їх: творення комітетів свят, які передбачили б усі можливости й потреби; зорганізоване розміщення прочан та інформаційний апарат; добрі проповіди й обовязково з високих проповідниць; незатягання Служб Божих (у Луцьку до 2. год. пополудні), бо дальші прочани, особливо восени, квапляться в дорогу й розстроюють свято; літературу й усе те, що заступило би крам відпустових крамарів: образки, хрестики, видівки з світлинною святинь; для ближчих прочан — релігійні імпрези, про які згадано вище.

Кожне наше релігійне свято, як луцьке, духово звязане з нашим національним життям і духовими потребами мас, і про цю сторону треба таксамо памятати.

Не зважаючи на незорганізованість луцького відпусту та всі його недостачі, був він мимовільною маніфестацією життевости й духової сили українського народу, чого не могли не зауважити й наші сусіди.

В. О.

—o—

Хвиля ксенофобії.

(Від власного кореспондента).

Париж, 26. вересня 1937.

Про бомбові замахи на домівки французького патронату ми вже згадували в попереднім дописі. Cui prodest? Якій французькій партії такий замах був потрібний? Відкидаючи на бік пресову партійну полеміку, нині вся французька публична опінія твердить, що ці два атентати були ділом чужинецьких рук. Говоримо з якимнебудь ліво чи право настроеним парижанином, відповідь одна і та сама: це чужинці зробили, а чи ті чужинці комуністи, анархісти чи фашисти — для пересічного француза річ уже менше цікава, він не розбирає довго, а його лють звертається проти всіх чужинців.

А ось нова подія:

До Тунісу причалює з офіційною візитою італійський військовий шкільний корабель. Органи французької військової влади витають італійських гостей, а італійські кадети, висівши на суходіл, нападають несподівано на редакцію протифашистівської італійської газети в Тунісі та вбивають її редактора-італійця.

Відгук цієї події є менш-більш такий у Франції — незводимо тут лівий щоденник „Левр":

„Уявім собі, що французькі кадети причалюють до італійської пристані. Їх, очевидячки, приймає італійська влада з відомою латинською гостинністю, аж несподівано вночі ті самі французькі офіцири-гості вбивають якогось нелюбленого редактора".

І закінчення статі: „Усю ту чужинецьку банду треба раз на завжди унешкідливити".

Та на цьому не кінець. Із газетних телеграм читачі „Діла" знають теж і про аферу Тронкоза, іруньского губернатора національного уряду ген. Франка. Цей старшина організував таки у Франції свого роду карні експедиції проти лівих еспанців та намагався добути для національного уряду підводну еспанську лодку, що замкнена у французькому порті, у Бресті.

„Лепок" — орган посла Кіріліса, який їздив нерва до ген. Франка і є явним приятелем еспанської національної революції — пише ось так:

„Ми ніколи не скривали наших симпатій до ген. Франка, бо тріюмф комунізму в Еспанії та в еспанському Мароко був би грізною небезпекою для нашої африканської імперії та жахливою заразою большевизму для Франції. Однак не можна допускати до того, щоб високий еспанський старшина двічі переходив наш кордон та дозволяв собі погрожувати органам французької влади".

Як уже відомо, команданта Тронкоза арештували таки на французькій території і тепер ведеться у цій справі строге слідство.

А ось найновіша афера: схоплення ген. Мілера, наслідника ген. Кутепова! Французькі газети стали справді найкращими поліційними романами. У паризькому щоденнику „Ле Пті Бле" пояснюють всі ті чужинецькі криваві розправи на терені Франції злим прикладом, що його дістали чужинці з приводу вбивства бл. п. Симона Петлюри. „Чому дивуватися всім тим подіям? — пише згаданий часопис з датою 22. вересня ц. р., коли козацького вождя Симона Петлюру вбилу на вулиці, а вбивника не покарали!"

Хвиля ксенофобії пройде, час все кине в забуття, але чистка, яку проводить тепер французька поліція між чужинцями, має одобрення цілої французької суспільности.

Юрій Студинський.

Усі чільні радієві фірми продають на догідні рати славні 7-обводові супергетеродини **Philips Super 4-38**

Підсумки анкети та власні рефлєксії.

III. НАСЛІДКИ „НОРМАЛІЗАЦІЇ" у ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ.

На 16 учасників анкети — тільки один-єдиний висловився частинно позитивно про наслідки „нормалізації", ствердкуючи полекшу режіму у краю та більші можливости праці. Однак і ті уваги були відразу „знєвтралізовані" другим ствердженням, що з польського боку йде такий наступ, який викликає „пристрасти, що їх годі буде погасити посольськими промовами". Зрештою всі без виїмку учасники анкети погоджуються в один голос, що „нормалізація" „не дала українцям нічого, або майже нічого" та в ніякому разі не зрівноважила користей, які принесла польській стороні. Здається, що колиб ми розписували свою анкету **нині**, то ті песимістичні, повні огірчення голоси булиб ще голосніші, ще багато різкіші: останніх 10 тижнів принесло чимало свіжого ілюстраційного матеріялу, який дає підставу не тільки для найбільшого песимізму в оцінці сучасного стану польсько-української ситуації, але й найчорніших думок про футуро. Первісна полекша режіму в краю, більша свобода для національних маніфестацій, лекший доступ до керманичів краєвої адміністрації зі скаргами — все це теж уже змінилось на гірше.

Вже у грудні минулого року, пишучи кілька статтей про „нормалізацію" у теорії і практиці, ми застерегліся, що наша негативна оцінка „нормалізаційного" періоду не походить з того, що українська сторона не здобула ніяких поважних „уступок", що не змінився ні трохи у нашу користь стан українського шкільництва, що погіршився стан в земельній ділянці, що деякі справи поладнані так, що терпить на цьому національний престіж (справа національної термінольогії, справа Народнього Дому, немов санкціонований виборчим компромісом регіоналізм і т. п.). Ми зазначили виразно, що „не думаємо процесуватись за речі малі". Приємно нам ствердити, що поруч із величезним фактичним матеріялом саме щодо вигляду тих „малих" справ, — учасники нашої анкети звертали увагу й на ширший, принціпіяльний бік проблеми, якою стала „нормалізація". Тих „малих" справ не будемо пригадувати, дарма, що вони торкаються нашої духової і матеріяльної культури, яка чейже повинна була на „нормалізації" скористати. Не станемо цим займатись ще й тому, що ледви не кожний дальший день приносить свіжі матеріяли до зясування, так мовити, зовнішнього обличчя „нормалізації": досить тільки читати і українські і польські часописи і помічення закордонної преси. Однак ця анкета була подумана, як засіб **шукати нових шляхів у національно-політичній тактиці,** себто, Редакція розписала її з надією причинитись при її допомозі до поглиблення української національної думки. Тому головне значіння має для нас загальна аналіза політичної ситуації, аналіза тої другої, для ока невидної, внутрішньої сторони „нормалізації".

І тут дістали ми стовідсоткове потвердження нашої давньої тези, яку ми підкреслили у наших минулорічних грудневих статтях, а саме, що „нормалізація" у своєму нещасливому ході довела до **депреціяції українського чинника, як чинника потенціяльних можливостей.** Іншими словами — те, що було, як висловився один із дискутантів, бодай теоретично для нас можливе ще на весну 1935. року, це сьогодні не годиться навіть як тема теоретичних міркувань, очевидно — у політичній площині, — бо **змінилась оцінка вартости політичних партнерів, бо українського партнера польська політична думка, репрезентована і урядом і польською пресою і польським зорганізованим громадянством і всією польською політичною атмосферою, — зимою і весною 1935. року шанувала більше, ніж нині.** Адже не дурно польський щоденник у Львові, проурядовий та субвенціонований, у вересні 1937. року почав писати назад „українці" в „лапках", від чого у 1935. р. був відмовився!

В останньому часі дістали ми низку доказів на ще одно характеристичне явище: коли раніш польська сторона навчилась уже відріжнювати українське підпілля від легального світа та мала щонайвище претенсії, щоб отой наш легальний світ конструктивізму опанував загальні настрої, — сьогодні в уяві польської сторони немов затерлись ті дуже сутні ріжниці: чи можлива була раніш така інтерпеляція посла Жиборського або деякі відомі з цього місяця летючки?! Коли раніш польський боєвий націоналізм намагався бодай назовні зазначувати, що він тільки редгує на акцію українського підпілля, стосуючи щонайвище засаду збірної відповідальности, то сьогодні взагалі про це не говориться, вказуючи саме на український конструктивізм, на працю легальних установ і організацій, які існують на законних підставах та підлягають державній контролі, — як на найбільшу „українську небезпеку". Таким робом сьогодні стоїмо в обличчі безпосередньої небезпеки, що рахунок за тактику, яка мала відкрити широкі можливости культурного й господарського розвитку — платитимуть культурні й господарські установи!

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Тому думку, яку висловив один із учасників анкети, що він у „нормалізаційних" висліда не бачить нічого, що моглоб причинитися „до зросту української національної субстанції", треба поширити ще й до остраху, щоб у найближчому часі українська національна субстанція не потерпіла реально, потерпівши досі вже морально.

Польсько-українська ситуація дійсно є сьогодні така, що нинішні можливости порозуміння, себто нормалізації відносин **у тому розумінні, як ми її вище зясували,** є далеко гірші, ніж були 2 роки тому. Обезцінився моральний капітал, що його мав український нарід, як політичний чинник. Не у відсутности якихось поважних конкретних користей у ділянці законодавства, але саме у тій затраті політичної поваги, у тому обезцінені політичної вартости, у парадоксальній диспропорції, яка істнує поміж тоном і характером активности польського громадянства та характером активности наших провідних політичних чинників — є тайна польсько-української сліпої вулиці. Ця тайна лежить у диспропорції, яка настала між широкими обріями національно-політичної концепції, що тво-

---

Ил. ЧОЛГАН. 6

Літнищеві лінощі.

За Малою Говерлею зустрічаємо „професійних альпіністів" — корови, що відважно лазять по стрімких збочищах. А ось олне з джерел Пруту. Перепрошуємо чемно якусь ялівку, що вліэла до джерела з копитами, і за хвилину вгиваємось самі холодною як лід водою. Всі скупчуються коло джерельця. І нараз сензація! Поет витягає з торби оригінальний французький коняк „Мартель" і змішує його в полевій бляшанці з ледяною водичкою. І всі, забуваючи про туристичні приписи, коштують оцей коштовний, високогірський коктейль.

По цьому здобути Говерлю — іграшка. І ми на шпилі.

Сонце вже сховалось і эпоза звірів іде сиця, вечірня мряка. Небо на заході горить іще червонофіолетною смугою, що щораз то більше сіріє у попіл. А куди оком глянеш — верхи й верхи. Сиваві вечірні мряки осотують зелені їх чуби. І пливуть звідусіль мов дими з жертвенних вогнів.

І найкраще не дослухуватись пояснень, не вилічувати назв усіх верхів. Тільки сидіти тихо й дивитись. Синій вечір обіймає Говерлю неначе любку.

Нараз хтось гукає:

— Скоб! Чи це брати — галичани?

— Слава! — відгукуємось і зриваємось. Перед нами два юнаки в широких капелюхах, з палицями: закарпатські пластуни!

І разом із зубами (від холоду) дзвонять наші серця від радощів. Що за несподівана стріча! Два семинаристи з Ужгороду йдуть вже три тижні верхами й оце, як мріяли, зустрілись з галичанами.

Запізно вже розкладати ватру. Та ватра горить ясним полумям у серцях. Вогонь, що єднає усіх.

І два обсмалені брати з Закарпатської України стають, дивляться кругом на гори, із їх уст починають падати палкі слова віри та зазяття.

І слухає Говерля, слухають горді чорногорські верхи, сине небо й жовтолиций легінь, що саме вирнув эпоза Кичері — нам назустріч.

МАЛЕНЬКА ЛЄКЦІЯ БОТАНІКИ.

Ночуємо в схоронищі на Зарослику, а вранці, по купелі в холодному Пруті (хоч вода по кістки, аж зубами дзвониш!) — гайда в гори!

Плаями, через яри, стежки, через потоки та бистреці йдемо, вдихаючи цілими грудьми не повітря, а бальсам. Сонце припікає надобре і каже скидати помалу сорочки. Незабаром товариство йде в купелевих строях. А ультрафіолетні промені цілують!

Кидаєш оком на всі боки і кожний верх видається цікавіший: удалі синіє Говерля, там Брескул, Бребенєскул, ось дві Марічевські, Великі Кізли, Малі... Отам Шпиці, а ген-ген „куриться" Піп Іван.

Підходимо щораз вище. Пристаємо і любуємося краєвидом. Перед нами Дінцирська Долина, чи не найкраща кітловина Чорногори.

— Швайцарія в найкращому виданні. — рішає доктор. — Дивіть, альпейська рожа!

Кругом килим: ріжнокольорні високогірські квіти.

— А це, бачите, чародійна „підойма", — показує медик ч. 1. гарненьку жовту квіточку. — Вивар з тих квітів, що його пють старші гуцули, додає їм „життевої енергії".

Сензаційна підойма викликує цілу копицю дотепів і жартів. Пані рвуть китиці з тих чарівних квітів і нюхають з таємними мінами, а два медики не сперечаються чи це напевно той квіт.

— Можемо переконатись. — пропонує хтось. — Розложім багаття, зварім „підойму" і напиймося. Побачимо...

Тоді хтось молодий ображується, що він навіть від лопуха чи кропиви буде мати фантазію.

А жовті головки чародійної „підойми" розсипались по цілій Данцирській Долині і збиточно сміються. Коби тут так ТОПІЖ улаштував табор для молодих письменників! Попаслиб трохи „підойми", то може в їх творах більше булоб фантазії, більше життевої енергії та озону?

НАД НЕСАМОВИТИМ

Нараз нова сензація: під Туркулом сніг! Справжній сніг 15. липня! І їдять його прогульковці, дарма що сніг без смаку і зовсім не сніжнобілий. Але сніг!

А вліво — Несамовите озеро. Зимний вітрець зачеркує по його плесі півколеса. Очерет шумить. Вода при краю міниться червоною барвою.

Стає щораз холодніше. Та це не спиняє спортовців від престіжевої купелі в Несамовитім. Медик ч. 2 і „фраєрське вушко" шугають притьмом у воду! А потім, щоб розігрітись, підскакують у дивовижнім танку.

По постою над Несамовитим видрапуємося на пасмо Шпиць, але до них самих нема вже часу дійти. Переходимо ще раз границю, щоб почастувати папіросками закарпатського пастуха і поспитати, чи часом не можна би зустрітись з „вуйком".

А довкола зелені верхи; краса, аж око зялить.

Нараз узялась звідкись хмара. Зарокотіли громи, люнув дощ. Добігли „туристи" до якоїсь колибки, переждали і далі вдолину. Залізничка не зажде! Громи били по горах; робилося страшно і приємно. Коло Зарослика побачили якихось чотирьох сміливців, що йшли в зливу голі, без сорочок. А дощ прав і нас і той „клюб нудистів" аж до стацийки.

Бо що вартя прогулька без дощу і громів?

(Докінчення буде).

ЕВГЕНІЯ З ДОЛИНСЬКИХ
БОРОДАЙКЕВИЧ

вдова по бл. п. о. Теофані, пароху з Тростянця Малого, проживши 82 р. упокоїлася принявши Найсв. Тайни в Рісні Руській коло Львова 30. вересня ц. р. і там відбудуться похорони в неділю 3. жовтня в год. 14. **Родина.**

рить підвалину нормалізаційної засади та між заходами добути дрібонькі персональні користи поодиноким петентам, що займають мабуть найбільше часу й енергії політичним провідникам і викликують найглибше непорозуміння щодо самого змісту політики та завдань політичного представництва.

І тому і третя точка анкетних запитів вяжеться найтісніше з точкою четвертою: щодо наслідків „нормалізації" у внутрішніх українських відносинах. Ці відносини найшлись теж у сліпій вулиці. Всі учасники анкети з цілим притиском підкреслюють, що у двох останніх роках відносини між поодинокими українськими партіями, течіями і групами настали далеко гірші, ніж були. Що одночасно впало загально зацікавлення мас політичними питаннями, що політична активність без порівнання менша, ніж була раніш, що всі українські партії сьогодні слабші, ніж були, що настала загальна „втеча від політики". Коли підчас виборів це було ще зрозуміле, бо люди не йшли до виборів, знаючи, що „зі мною чи без мене — нічого не зміниться", тим більше, що провід УНДО зробив велику помилку, взиваючи голосувати на двох перших кандидатів та одночасно не висуваючи ніяких атракційних гасел, які надавалиб навіть таким „компромісовим і узгідненим" виборам характер боротьби, — коли, повторяємо, політичну байдужість українських мас можна було зрозуміти серед виборчого акту, то нині — вона вже є наскрізь нездоровим суспільним явищем.

І сліпа українська вулиця не в тому, що „партій забагато" і „партії занадто сваряться", лиш у тому, що взагалі величезна більшість громадянства, без огляду на формальну приналежність чи неприналежність до політичних партій, фактично стала „безпартійною" та „аполітичною", одночасно нарікаючи на політику і політиків і — платючи за політику рахунки. Українська сліпа вулиця повстала через те, що люди не хотять далі триватн у тій вичікуючій позиції, що її льояльно довгий час зберігали супроти політичного проводу, — а не знають, що мають робити. З другого боку провід, спіраючись на формальні резолюції довіря партійних установ, не виступає з ніякими актами, які вказувалиб, що він бодай шукає виходу з теперішнього „імпасу", а всі його заходи зводяться або до інтервенцій перед урядовими чинниками, або до поїздок чисто інформаційно-організаційного характеру у краю.

І тому українське громадянство глибоко стрівожене, схвильоване, не задовольняється вже хронольогічним описом подій, ані оправдуванням, чому у 1935. році виборчий компроміс був необхідний. Це — так мовити — вже перестарілі для громадянства речі, яке само переводить синтезу та само починає шукати шляхів виходу зі сліпої вулиці. Підписання „векселя in blanko" є завжди засобом тимчасовим. Такий вексель завжди мусить бути або викуплений, або вимінянний на інший — з точно означеною датою платности, висотою суми та місцем платности і назвищем платника. Необмежене довіря до політичного проводу при негативних висліда̀х політики мусить переходити в довіря обмежене: зростає нетерпеливість, нехіть до метод „тайної дипльоматії", бажання „все знати", і то не лише з минулого й сучасного, але й — майбутнього.

Очевидно, в українському громадянстві напевне нікого не було й нема, хто закидав би теперішньому українському політичному проводові злу волю, брак патріотизму і простолінійности. Але цих прикмет політичного проводу замало, щоб громадянство спокійно спало, коли дійсність сон з очей зганяє. У довгих безсонних ночах воно ту дійсність аналізує і доходить до сумних висновків

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Хроніка Совітської України.

ЗЛЕ І В КИЇВСЬКІЙ МІСЬКРАДІ.

Коли влітку 1934. р. столицю Совітської України перенесли з Харкова до Києва, переїхав туди і член ЦВК УССР та ЦК КП(б)У Петрушанський, що був передтим головою харківської міської ради; його і в Києві вибрали на голову міськради. Але в травні 1937. р. виявлено, що Петрушанський був причасний до націоналістичної контрреволюції, і він зник з обрію. 23. травня 1937. р. на голову київської міськради вибрали Христича, людину більшменш нову, проте його 3. червня вибрали до ЦК КП(б)У, який є тепер значно зменшений (62 члени замісць попередніх 115). Отже зрозуміло, що вибір до нього сильно фільтрують. Не зважаючи на це, і Христич на початку вересня ц. р. зник з обрію. На нового голову столичної міськради вибрали цілком нову людину, сорокалітнього Тараса Митулінського, українця, як підкреслює офіційний комунікат. Цікаво, чи надовго?

І ЗНОВУ ЖАХЛИВІ СВОЄЮ ОДНОМАНІТНІСТЮ СУДОВІ ПРОЦЕСИ.

Судять і засуджують за шкідницьку діяльність у сільському господарстві „контрреволюційно-шкідницькі націоналістичні банди" у Вознесенську та у Хмільові на Одещині, у Виннищі, у Білій Церкві на Київщині. Цікаві подробиці мали зізнання старшого районового ветеринарного лікаря в Білій Церкві, Василенка. Він зазначив, що є сином „великого" куркуля, організатора свого часу союзу хліборобів, що його вже обвинувачували 1924. р. за участь у контрреволюційній організації „Просвіта", що хоч організацію цю ліквідовано, але члени її продовжували свою діяльність, що він і його спільники тримали звязок з іншими петлюрівсько-куркульськими організаціями, висовуючи членів їх на різні посади. Процеси ці кінчаться, як звичайно, розстрілами.

ЯК ПРАЦЮЄ МИКОЛА САМОКИШ..

Заслужений діяч мистецтва, академик, 78-літній маляр Микола Самокиш, кінчить для харківського історичного музею велике полотно під назвою „Повстання запорожців проти своєї старшини р. 1768". Для тогож музею працює він над картиною „Перехід червоної армії через Сиваш". Для краєзнавчого музею в Харкові готує він дві речі: „Ярмарок у Харкові у XVIII. столітті" і „Харківська конка" (кінний трамвай). Для виставн „Квітуча Україна" Самокиш має дати картину „Несподівана зустріч" — несподівана стріча врангелівського обозу з розїздом Будьонного. На всесоюзну виставу „Індустрія соціялізму" він надіслав до Москви картину „Бій робітників на вулицях фабричного містечка з врангелівськими бандами". Великі полотна „Розвідка" — епізод з часів громадянської війни і „Втеча" — розгром під Перекопом білих він готує для всесоюзної виставн „20 років РСЧА".

ЗА ЛІТЕРАТУРНИЙ РОСІЙСЬКИЙ ЖУРНАЛ.

На черговому засіданні правління спілки радянських письменників України (СРПУ) розглянено питання про роботу російської секції спілки й ухвалено поновити припинений цього року журнал „Советская литература" або створити інший журнал російською мовою, бо на Україні є близько 50 письменників, що пишуть російською мовою і залишати їх без журналу не можна.

НОВІ КНИЖКИ.

У Держлітвидаті вийшли з друку нові книжки: „Десну перейшли батальйони", новий роман Десняка (Василенка) про німецьку окупацію на Україні, Лесі Українки „Вибрані твори" (перший том), А. Чехова „Вибрані оповідання", „Енеїда" Котляревського в розкішному виданні з приводу століття з дня смерти письменника і 140-ліття з дня виходу першого видання „Енеїди".

Державне видавництво „Мистецтво" на допомогу низовим самодіяльним гурткам видало „Художні матеріяли і техніка живопису", „Спогади російського письменника Чуковського про великого маляря І. Рєпіна", „Назара Стодолю" з додатком режисерських порад щодо вистави, характеристики дієвих осіб тощо.

СХОДИ В ОДЕСІ.

Цього року минуло 100 років від початку будівництва відомих сходів в Одесі, що лучать набережний бульвар з портом. Розпочали їх будувати 1. травня 1837. р., закінчили 1842. р. 200 сходів: 10 маршів по 20 сходів гармонюють з усією композицією бульвару, будинками і памятником основникові Одеси кн. Рішеліє. Тепер їх відремонтували й обвели гранітом та на честь повстання панцирника „Потьомкін" 1905. р. сходи назвали потьомкінськими.

ТЕАТРАЛЬНІ СПРАВИ.

Театри у Дніпропетровську. Театр опери і балету відкриває сезон оперою „Черевички", „Панцирник Потьомкін", „Тарас Бульба", „Майська Ніч", „Демон", „Казки Гофмана". Український драматичний театр ім. Шевченка готує пєсу „Правда" Корнійчука, „Мати" Горкого, „Дванацята ніч" Шекспіра, „Суєта" Тобілевича. Запорізький драматичний театр ім. Заньковецької готує нові вистави „Лісової пісні" Лесі Українки, „Кармелюка" Суходольського, „Думу про Британку" Яновського, „Останні" Горкого.

Колгоспні театри України покажуть у цьому сезоні пєси Шевченка, Тобілевича, М. Старицького, Лесі Українки, крім того пєси совітської драматургії, як також пєси клясиків російської та західно-европейської драматургії.

Київська державна обласна естрада зорганізувала 3 нові ансамблі: український етнографічний, що виконуватиме народні пісні і танці. М. Рильський написав для цього монтаж, у якому змальовується поневолена за часів царату і „щаслива тепер" радянська Україна, музику написали композитори: Ревуцький, Косенко і Сандлер. Далі йде ансамбль українського і російського старовинного водевілю: „На перші гулі" Васильченка, монтаж „Сватання на Гончарівці" Основяненка тощо. Третій асамбль — циганський; тут підібрано талановиту молодь з циган, яка виступить з великим репертуаром істаровинних таборових циганських і сучасних совітських пісень.

Л.

Надзвичайна подія.

ЧИН ОО. ДОМІНІКАНІВ ПОКИДАЄ МІСТО ЛЬВІВ?

У Львові сталася на днях подія, що запишеться в історії не тільки того міста, але й цілого краю. Чин Домініканів, кажуть, покинув Львів, де був майже 700 років і перенісся до Варшави. Зроблено це в найбільшій таємниці, по мистецьки секретно перед ширшим громадянством, котре тою вісткою справді заскочене, хоч сам плян не міг бути переведений інакше, як за порозумінням вищих духовних і тимбільше урядових чинників.

Фактом є, що про цю подію довідумось аж тепер, коли львівські Домінікани від кількох днів сидять вже у Варшаві, забравши зі собою звідси все своє рухоме майно. На місці покищо лишилося тільки декількох отців і братчиків, їх нерухомі добра земельні і старі мурованні забудування монастирські з величавим костелом у самій середині міста Львова, рядом з каменицями Ставропігії і Волоської церкви.

З рухомих скарбів, що їх забрали і вивезли з собою львівські Домінікани, найбільшим і найважнішим скарбом є їхній архів, котрий становить непомірно важну криницю відомостей ще про ту добу історії, коли земля наша за панування князів була незалежною Галицько-Волинською Державою. Ніде, тільки там, є архівальні пергаміни тих князів, їх подання, привілеї, акти дипльоматичні і літописні, котрі позатим деінде погоріли. Про той архів нашої старокняжої історії читаємо в актах Вел. Князівства Литовського: „Книг словенских (українських) великими склепами знайдеш замкненых, которих на світ не випустят. Так же есть і во Львові у мнихов Домініканов склеп великий книг наших словенских (українських), учительских (наукових, історичних), до купи снесеных по осягненью і збуренью Панства руського". Мова тут очевидно про самі книги рукописні, унікати, бо друкарства ще тоді не було.

Не менше знатні були і латифундії львівських Домініканів, котрі простягалися від Бру-

ович за Львовом аж у сторони Жовкви. І так як перше забезпечення матеріяльне дала черцям св. Домінїка блаженна Констанція, жінка князя Льва, сина короля Данила, так частину тих латифундій — по свідоцтву тих-же самих Домініканів — подарував їм український вельжа Микола з роду Демко (Дмитро), а саме село Зарудці, до котрого притикають ще інші села — Борки Домініканські, Завадів, Зашків, Мокротин, Зіболки й ін., разом коло 30 тисяч гектарів, себто коло пятьдесять тисяч моргів. Частину з того вже випродали і, що треба піднести, кермувалися при цьому старою домініканською совістю, бо землю продавали без ріжниці й українським селянам, за що напала була на них вшехпольська гидра.

Місце для своїх забудувань у Львові і величавого костела в бароковім стилі, посвяченого в 1749. році, мали Домінікани нібито дістати на свою первісну обитель також від княгині Констанції, де вона по переказу й похована. Але цей переказ мабуть невірний, бо на тому місці мав бути колись український монастир. Отже це місце дістали вони мабуть дещо пізніше, вже за польської влади.

Чин св. Домініка повстав як організація наскрізь місіонарська й ораторська. З того приводу костели їх становили високі і просторі галі, по змозі якнайбільше акустичні. Прикмета тих черців — покора і чуйність, звідси також їх назва: **„пси божі"** (Доміні канес). Ревним їх ширителем на всіх наших землях ще геть-геть за української монархії був св. Яцко, поляк. Вже в половині 13. ст. заснував він домініканські монастирі по всіх важніших городах українських, м. ін. у Львові та в Києві.

Ціль тих монастирів була чисто релігійна, без всяких політичних ходів. Тому дуже щиро приняв їх пануючий двір та український нарід, серед котрого вони здобули собі довіря, бо науки свої виголошували в українській мові і багато-багато українців приймало римо-католицький обряд. Справа релігійна, як ставили її Домінікани і почасти також всі інші місії, виглядала аж до приходу Польщі і ще деякий час потім так, що українські землі утворять нову римо-католицьку провінцію, зберігаючи при цьому, розуміється, свою українську національність і свою незалежну українську державу. Цей плян викривився щойно опісля, коли на місце чинника релігійного висунувся на перший плян чинник політичний у релігійному місіонарстві. Домінікани старалися у нас зберігати почасти свою первісну лінію. Адже навіть прекрасний релігійний гимн: „Пречистая Діво Мати руського краю" повстав у 18. столітті в домініканському монастирі в Підкамені коло Залозець.

Львівські Домінікани, як кажуть, звивають свою станицю. Чиж би зрікалися тої роботи, котру досі вели, уважаючи її безуспішною? Так не думаємо. Заходять тут якісь дуже важні причини, причини строго секретні, про які не знаємо, одначе можемо їх догадуватися

Я. П.

НОВА КНИЖКА!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Оркан.

Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.

Можна дістати у всіх українських книгарнях.

*

„Ві три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерольогії. Їх головна вартість лежить у виведених наскрізь людських прикметах трьох письменників". „Прагер Прессе".

Мимоходом.

Публіцистика чи патольогія?

Маленький синок великого батька, п. Ян Бобжинський, хворіє на своєрідний „січовицький комплекс". Запорожська Січ переслідує його у снах і на яві, і то виключно Січ у виданні Заглоби. Щоб бідолаха не прочитав, кудиб не рушився — „різуни" Заглоби шкірять до нього зуби.

В. Бончковський у „Бюлетині П.-У." перестерігає своїх земляків, що „йдемо до нової Хмельниччини", мотивуючи тим, що польська національна політика і польське громадянство не хочуть ні на крок відступити від своїх анахроністичних метод підходу до української проблеми. Пан Ян зрадів: слово „Хмельниччина" — цеж його монополь! Для нього Хмельниччина — цеж щоденний хліб.

І розперевався:

„...Tak, zagadnienie polsko-ukraińskie jest istotnie problemem niedorozwiązania, bo najpierw ukraińizm jest równoznaczny z bezcelową i bezprogramową negacją i anarchją wśród ruskiego narodu, a powtóre jakiekolwiek trwalsze, uczciwe, logiczne porozumienie między kultural. nym Polakiem o pozytywnym bądź co bądź sposobie myślenia, a sieczowym hajdamaką lub wogóle zwolennikiem tej zwolnej legendy bezmyślnie a wiecznie skrwawionego noża, jest oczywiście rzeczą niemożliwą.

Niemożliwą, bo wyznawca legendy sieczowo-hajdamackiej, a więc „ukraińskiej" w nowoczesnym tego słowa znaczeniu, nie ma i nie może mieć w mentalności swej żadnego pozytywnego programu, i stąd na niczym, co powie, napisze lub ustnie mówi, nie można polegać. Wszystko jest u epigonów sieczowo-mołojeckiej legendy niepewne, kłamliwe, oszukańcze. Na co dzisiaj ukrainiec ma że słowo honoru (naturalnie sieczowego honoru), to jutro dla niego poprostu nie istnieje. Jeden krok naprzód, potem nagle dwa w tył lub w bok i skok w przepaść z pohańczeniem sztyletu w plecy swego kontrahenta — oto typowa, prawie bez wyjątku uprawiana metoda ukraińsko-hajdamacka..."

У тому самому стилі і тоні 14 (чотирнацять) сторінок друку найновішого числа орґану п. Яна Бобжинського „Наша Пшишлосьць". Ми навмисне навели цитату в оригіналі, бо і в найвірніший переклад читачі готові не повірити...

*

Виходить у Львові двічі в місяць суспільно-політичний часопис „Воля і Чин", орґан окружної управи Союзу Легіоністів. Технічно газета виглядає дуже пристойно, політично — найбільше місця присвячує протиукраїнській кампанії. Немов „чисті" ендеки, а не легіоністи-пілсудчики, з найбільшою прихильністю ставляться до — галицьких москвофілів, відгріваючи стару і — галицьких москвофілів, відгріваючи стару і — здавалося — анахронічну вже теорію про „бунтівничих українців" та „порядних русинів". Але це ще — публіцистика. Зате находимо у тому часописі таку одну квітку, якої як публіцистики трактувати не можна.

У фейлетоні Владислава Следзінського п. н. „Комар упав з дуба" („Воля і Чин", ч. 3) читаємо буквально таке:

„...Але відомо, що в Польщі живуть не тільки українці: є великополяни, малополяни, кашуби, мазури, поліщуки, русини, білорусини, куявяки, гуцули, лемки, бойки і ще інші. На щастя, тільки одні українці мріють про власну державу..."

Не знаємо, чи таке зіставлення „рівнорядних вартостей" було дотепом п. Следзінського, чи висловом його наукового знення про поділ славян та політичного світогляду. В кожному разі в негумористичній газеті вести з такими поглядами полеміки не можна. І тому добре сталося, що виручив українську пресу — „Комар", який відповів п. Следзінському:

„Забуваєте, що зпоміж великополян, малополян, кашубів, мазурів і т. д. тільки одні поляки мріяли колись про свою державу і — мають И..."

Дивна історія: з одного боку вічно чуємо, що Польща — це „паньство народове", в якому взагалі поза поляками та дрібкою жидів, яких треба виселити до Палестини, і „порядних русинів", що колись були поляками і знову ними стануть, — ніяких інших народів нема; з другого боку скількість „національних меншин" раптово збільшується. Сам п. Следзінський вичислив рівно 12 „націй"! Забув ще про циганів, карїмів, суботників, штундистів, маріявітів, — та й може у варшавському „цирку" (захисті для бездомних) і під колюмнами мосту Понятовського можна би найти чимало представників ріжних інших „націй"...

*

Виходить в Ужгороді „Наш Путь", „национальная общественно-політическая газета". Чорносотенний „Кіевлянін" супроти „Нашаво Путі" — це ультраліберальний часопис на високому культурному рівні, та ще й із спеціяльними симпатіями для українців. Має „Наш Путь" м. і. звичай поміщувати загальні гасла („лозунги") — через три шпальти, товстим друком. В отих гаслах уся мудрість редакторів того почтенного часопису, ввесь їх національно-політичний світогляд. Наприклад:

Как карпатскаво медведя нельзя превратіть в злую крису, так із честнаво карпаторосса никогда не сделать украінца. („Н. П." з 10. м. м.).

Кто становітся украінцем, тот не уважает своіх предков. Кто не уважает своіх предков, тот недостоін называться сином родново народа. („Н. П." з 21. м. м.)

Щодо сутнього змісту газети —статтей, хроніки, замітоk, огляду преси і т. д., то можна сказати тільки одно: колиб не було українців, „Наш Путь" не мав би про що писати. Але — гадаєте — його боротьба з українцями та українством — це його політична місія?! Нічого подібного — політики там взагалі нема: а там тільки патольогія. Бідні хворі люди: через те й не відчувають, що повинні бути вдячні українцям, завдяки яким їдять хліб. Адже без українців — „Наш Путь" мусів би припинити свою появу!

Щоб не бути одностороннім і тому несправедливим, мусимо признати, що і в українській пресі бувають випадки, щодо яких читач має сумніви, чи можна зарахувати їх до категорії публіцистики. Ось напр. виходить у Коломиї тижневик „Авангард". Виходить тільки перший рік, появилося покищо тільки 9 чи 10 чисел, але не вважаючи на той свій молодий вік і цілком анонімову фізіономію (видавець якийсь добродій Жураковський, у середині газети на 6 сторінок ані одного прізвища!), той часопис виступає відразу в ролі месника національних кривд, заподіяних народові чужими та (ще більше) своїми, і в ролі Месії нових правд, якими мусить український нарід кермуватись.

Ось передова стаття у 9-му числі тої оригінальної газетки носить оригінальний наголовок: „За злочини — нетолерантна рука справедливості!" Злочином є, очевидно, все, що не подобається анонімовому редакторові й анонімовому видавцеві „Авангарду", а „нетолерантною рукою справедливости" є рука „Авангарду", орґану всієї нації.

Тверда сучасна українська дійсність і наш молодий рух, що цю дійсність очолює, нетолерантний не тільки у відношенні до соціялістичних шабесгоїв. Він безпощадно випалюватиме розжареним залізом всіх тих, що під маскою ідеї нації, схочуть збивати партійні інтереси.

Однаково, чи будуть це драгоманівці, чи паліївщина зі своїм Ф. Н. Є., чи люде типу пенів редакторів з „Діла".

Всіх їх стріне (і вже частинно сьогодні стрічає) твердий, нетолерантний пястук нашої дійсності, бо на те вони заслужили, бо цього вимагають інтереси Української Збірноти під сучасну пору.

Ясно і виразно. Можнаб дійсно цієї погрози налякатись, якби хтось зробив таку невибачну помилку, що трактував би „Авангард" і його редакторів — поважно. Очевидно, в тому випадку треба би лякатися за долю української преси й публіцистики, що сходить до такого рівня. Але покищо українська преса й публіцистика можуть бути спокійні, тільки поводитись так, як поводиться здорова родина, в якій хтось небезпечно захворіє: коли недуга заразлива — треба недужого ізолювати.

*

Ми навели приклади ріжних „комплексів": „січового комплексу", українофобії та манії переслідування, врешті й манії великости. Та трапляються і приклади менші, але таксамо характеристичні для нашої атмосфери, серед якої неодин нездужає манією, знаною з медицини.

Від часу, як фактичним редактором „Мети" стала людина розмірно молода, з малим журналістичним стажем і без ніякого громадського досвіду, находимо там щораз частіше хоробливі прояви месіяністичної манії... на літературно-науковому фронті. Круг зацікавлення такого редактора звужується до постійної баталії з... одним призвищем, на вид якого він дістає лихоманки. Саме цими днями трапилася цьому редакторові кумедна історія: він у своїй черговій рецензії із сосом „святого обурення" накинувся на молодого талановитого фільольога тільки тому, що був переконаний, буцім-то він брат того другого, з яким він воює систематично. Само прізвище вистачило для атаки. І дивне диво — католицький орґан, що має давати приклад християнських чеснот, дає приклад зовсім засліпленої ненависти та злоби. Люди поінформовані глипнуть на фейлетон і всміхнуться іронічно: „Шкода читати — той чоловік має манію..."

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Найбільший учень на світі.

ГУЛІВЕР НА ШКІЛЬНІЙ ЛАВЦІ.

Якщо ви того не знаєте, то найбільший учень на світі називається Павло Свачіна, має 14 літ і мешкає в 12 віденській дільниці (бецирку). Можливо, що ця вістка булаб і до нині залишилася для нас тайною, якби віденські часописи не помістили були перед кількома днями світлини найбільшого хлопчиська на світі. Той молодий велитень має 13 літ і називається Рональс Мільс. Він має 189 цм. висоти і мешкає очевидно в Америці. При тому американські і за ними теж віденські газети писали, що це світовий рекорд висоти хлопця в таких літах.

Одного дня і наш Павлусь дістав такий часопис із описом найбільшого хлопця на світі і його світлиною. З його уст вирвався оклик негодування. Якто той мізерний хлопчисько з Америки, який має всього 189 цм. висоти сміє вважати себе найбільшим учнем на світі, коли він, Павло, має 194 цм. і зовсім тим не чваниться? Адже він росте ще крім того з кожним днем чимраз більше.

КОЛИ УЧЕНЬ БІЛЬШИЙ ВІД УЧИТЕЛЯ...

Павло Свачіна, який за останні тижні підріс ще пів центиметра, дивиться на своїх товаришів немов на карликів із висоти. Правда, він не був з тієї причини зовсім зарозумілий, навпаки Павлусь був скромним і чесним хлопцем. Але, щож він винен тому, що його товариші сягають йому ледви до пояса. Можна було собі уявити цю ситуацію, коли його вчитель, доволі ще на своє нещастя малого росту, викликав перший раз до таблиці. Учитель просто здеревів і не знав чи кричати, чи втікати з кляси. Коли Павло станув перед шкільним лікарем, той не підносячи голови зпоза бюрка сказав:

— Чому вже раз не входиш, Свачіна?

А Свачіна стояв перед ним як морська вежа і щойно коли лікареві не стало терпцю він підніс голову, щоб приглянутися хлопцеві, підскочив счудований на кріслі:

— Сядь собі, хлопче, бо мені в голові крутиться, коли дивлюся на тебе. Можна зиза дістати, задираючи догори очі.

МАЛІ КЛОПОТИ ВЕЛИКОГО ЧОЛОВІКА.

Берім шкільне життя. Велитенський ріст Павла ставав доволі часто причиною ріжних комічних непорозумінь. Зі своїми ногами не знав він, що почати. Коли сідав у лавці так, як інші учні, то коліна вилазили йому аж під бороду. Вкінці мусіли його примістити позаду в окремій лавці, але й там мав ще молодий велитень чимало клопоту з приміщенням своїх ніг. При тім міг він дуже легко заглядати своїм товаришам через плечі, одначе того не робив він, бо завжди вмів дуже добре свої лекції. Його злостило тільки те, що товариші насміхалися з його велитенського росту. Тепер родичі забрали його зі школи, щоб охоронити сина перед непотрібними насмішками.

Родичі Свачіки є зовсім правильним подружжям. Батько має всього 1.80, мати багато менша. Обоє не дуже втішені незвичайним розростом свого сина.

— Ну, тепер міг би вже перестати рости — думає мати, коли приглядається своєму синові, що для нього починає неставати стін у хаті.

— Уявіть собі, — оповідала вона журналістам — що він вечором записує свою міру до окремого записника і коли рано будиться, переконується, що знову приріс на третину центиметра. Доки його ця міра доведе?

ДОРОГИЙ ХЛОПЧИСЬКО.

І справді не легко живеться бідолашній матері Свачіновій. Бо й Павлусь відзначається не тільки величезним ростом, але теж не меншим апетитом. Коли інші домашні їдять на обід одного шницля, то молодому велитневі мусить мати покласти на тарілку подвійну або потрійну порцію, щоб наситився. Шість або сім пар ковбасок їсть він гейби нічого, а ввечері дістає він вешню зложену з десятьох яєць. З одягами то мають родичі правдивий допуст Божий. Тому, що конфекційних одягів на його величину годі дістати, то всі убрання мусять справляти йому на міру. Очевидно, що при тім треба чимало матеріялу. По кількох місяцях він виростає з одягу, який припадає його „меншому братові, що має 188 цм. і має вже 16 літ.

Одначе найбільший клопіт мають родичі з ліжком. Ніяке ліжко вже не вистачає Павлові і він мусить спати на канапі. Очевидно, що й вона замала для нього і ноги малого велитня звисають немов із гойданки.

— Коли я йду з ним вулицею — оповідає мати — довкола нас збирається ціле передмістя. На вулиці Пратеру переходив попри нас один карлик. Він прейшов зовсім легко поміж ногами мого сина.

„СТИДАЙСЯ ТИ, ВЕЛИКИЙ ХЛОПЧЕ..."

Одначе на доброму гуморі не збуває нашому велитневі. Як на свій вік він зовсім добре розвинений і дотепний. Але як кожного молодого хлопця, так теж і його притягають ріжні жарти та псоти.

— Я мушу, на жаль, бути в школі поважніший від усіх інших учнів — каже він. — Якщо щось трапиться в нас у школі і я вступлю якусь штуку, то учитель каже мені: „Стидайся, ти великий хлопчище! Поводишся так, як малий хлопчина." А яж маю всього чотирнацять літ.

Тепер Павлусь дуже огірчений, що мусить сидіти дома. Він хоче вчитися. По своїм батьку дістав замилування до конструкції моторів і літаків. Його бажання на найкращім шляху стати добрим механіком. Може трапиться і якийсь учитель, що і молодому велитневі поможе до сповнення його мрій.

—o—

МАЙНО, ЯКЕ ЗРОСЛО З ПРИЧИНИ НЕДОСТАЧІ ДРІБНИХ.

Один старий книговод великого банку в Копенгагені обчислив прихоли, які мала його установа тільки тому, що іноді нестравало дрібних до здачі. За рік такі дрібні, яких каса не могла виплатити, давали суму 15.000 корон. За час його 30-літньої праці в згаданій установі ця сума зросла до 450.000 корон. Книговод заявив, що ця сума, яка повстала завдяки недостачі дрібних дає змогу вибудувати новий банковий будинок. Дирекція банку заявила у звязку з тим, що не зважаючи на прихоли з недостачі дрібних, вона призначує кожного року великі суми на добродійні цілі, вирівнюючи таким чином прихоли добуті з дрібних.

—o—

НАЙКРАЩИЙ СПОСІБ ЗБОГАТИТИСЯ.

Підчас побуту Мусолінія в Берліні, звернувся до нього один дотепний американський журналіст із чемним запитом, який найкращий засіб здобути майно. На свій запит дістав він таку оригінальну відповідь.

— Прошу мені прислати томи і твори всіх письменників, які є на світі. Я створив би величезну бібліотеку, в якій мав би по 25 примірників кожної книжки, яка появилася досі в друку. Я присвятив би рік часу, щоб у вільних хвилинах умістити на картках тих книжок свій оригінальний підпис. Я переконаний, що якби я переслав ці книжки до американських книгарень, то вони малиб надзвичайний попит. Гроші, які я таким чином заробив би, вистачилиб на покриття річного буджету чотирьох европейських великодержав.

Таку відповідь дав амбітний, але при тім і дотепний дуче.

—o—

ІСТОРИЧНІ АНЕКДОТИ.

Каліф і жінка.

На дворі Гаруна Аль Рашіда був здібний поет.

Одного разу каліфові так подобалися пісні і вірші поета, що він сказав:

— Проси в мене, чого лиш захочеш.

Поет відповів:

— Не хочу багато просити. Дай мені дозвіл взяти осла в кожного, хто боїться своєї жінки.

Каліф дав поетові такий дозвіл із печаткою та з підписом. Минуло кілька місяців. Одного разу каліф сидячи на своєму троні побачив крізь вікно якісь величезні тумани пороху. Виявилося згодом, що це вертався семе домів поет із величезною чередою ослів.

Каліф закликав його до себе.

— О, сонце землі! — закликав поет. — Як маю тобі дякувати. Я побував у невідомих краях і невідомих містах. Усюди знайшов я чоловіків, які боялися своїх жінок і кожний дав мені по твому повелінню одного осла. Бачив я жінки незвичайної краси і серед них 14-літню дівицю подібну до розцвілої рожі, дівицю, що її може любити тільки один каліф...

— Тихше, тихше — шепнув нахилившись до поета Гарун Аль Рашід. — Тихше, щоб не почула тебе моя жінка Зобеіда. Де ця дівчина?

— Дівчину бачив я тільки у сні — відповів поет. Одначе осла, якого ти мені тепер даш, побачу на власні очі.

—o—

І Роберт Тейльор шукає куховарки.

В Англії є чимало домашньої прислуги, так, що жіноча прислуга із закордону не має що робити. У звязку з тим усі чужинці, що приїздять до Англії і потребують жіночої прислуги, мусять оглядатися на місці за такою прислугою. Цей звичай пояснює теж найкраще подію, що недавно там трапилася, на підставі часописного оголошення.

В кількох лондонських щоденниках появилося оголошення, що відомий Роберт Тейльор пошукує куховарки. На щастя в анонсі не було його адреси, так що всі рефлектантки зголосилися безпосередньо до бюра посередництва праці. Всі лондонські пані дому почали жалуватися, що раптом покидають їх куховарки. Бюро посередництва виглядало на правдиву твердиню, що її облягла армія жіночої прислуги. Фільмовий актор не мав іншої ради, як чимшвидше вибрати собі кухарку і рятувати ситуацію. Інша річ, що вибирати мав він з чого, бо кожного дня зголошувалося кілька сотень кухарок, між якими були теж направду добрі. Кухарки стояли у довгім „хвостику" під бюром і щойно вивіска, що посада в Тейльора вже занята, успокоїла юрбу жінок, що конче хотіли стати кухарками найкращого мужчини світу і партнера Грети Гарбо.

—o—

Страйк американських вязнів.

На острові Алькастрас, де перебувають найгрізніші американські вязні, вибух перед кількома днями страйк примусових клієнтів вязниці. Вязні рішили почати голодівку і не підчинятися приказам вязничної сторожі. Таким чином вязні хочуть запротестувати проти кривди бандитів, що творили, славну колись, банду Джемса Джонсона. Цю шайку перенесли зі спільних кімнат до темних і вогких пивниць, що містяться у підземеллях будинку. У звязку з тим, на доручення американської влади із Сан Франціско на остров виїхав окремий військовий відділ, який має берегти безпеки на острові. Треба при тім замітити, що вязнична сторожа має до своєї диспозиції величезний арсенал із скорострілами і гранатами.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ВЕСЕЛЕ.

ПРИЄМНИЙ ПИЯЧИНА.

Господар сидить за шинквасом і дивиться на пяного гостя, який не пє вже нічого і викрикує на ціле горло.

— Ви не боїтеся, пане Вишнівка, вертати ся по півночі домів?

— Ніколи у світі!

— Це мене незвичайно радує, направду дуже мене це радує, бо я боявся, що ви схочете сидіти тут до самого ранку.

КОРИСТЬ ІЗ БДЖІЛ.

— Як ведеться тобі з новою пасікою?

— Дуже добре! Правда, я не зібрав ще із пнів нічого, але бджоли пожалили вже двічі мою тещу.

ПОЩО?

До поліційного комісаріяту влітає задиханий мужчина.

— Пане комісаре, моя жінка кудись щезла. Прошу ось тут її світлина. Шукайте її!.. Комісар приглянувся світлині і відтак питає схвильованого чоловіка:

— Пощо?!...

Економічний огляд.

Про належний розвій торговельного садівництва.

Говорити про розвій садівництва при розмірно низьких цінах на овочі, може видатись декому дивним. А однак треба! Бо коли в сільській господарці всі ділянки пішли великим кроком вперед, то в городництві, зокрема в садівництві — поле лежить облогом. Не можна нарікати, щоб не було зацікавлення цією ділянкою господарки. Аж надто! Тільки підхід до тих справ неправильний і він завертає садівничу продукцію на невластиві шляхи.

В садівництві конче потрібна фаховість.

Саме переглядаю книжку мого професора Я. Бжезінського п. з. „Увагі огульне о продукції садовнічей і гандлю овощами". В ній порушує він усі болячки садівництва в спосіб ясний, приступний, з питомим йому способом вислову. Щоправда написана вона ще в 1912. р. Але ці завваги, хоч зперед 25 років якраз відносяться до нашої теперішньої садівничої дійсности.

І так нпр. на тему низьких цін на осінні овочі і хто в цьому винен: торговля чи продукція, пише проф. Бж. ось-що: „Безумовно винна продукція, бо нормально не має торговля нічо більше до роботи, як купувати і продавати такий товар, якого йому достарчає продукція" (стор. 12). А що до неї: „Несвідомість завдання і зле засадження а пізніще лихе плекання чи пак повний його брак, — це річи, що міцно вяжуться зі собою в тісному причиновому звязку. Зле заложений сад не може відповідно оплатитися, як сад торговельний. А це знову знеохочує власника до того, щоб заопікуватись ним ближче, особливо коли його розміри невеличкі і коли дохід з нього в порівнанні до доходів з інших джерел власника, представляється марно. Власник про сад не дбає і треба признати, що инакше часто і бути не може. Бо хто має старатися про сад, коли власник на тому не визнається, не має для цього часу, а тримати садівника не оплачується, бо цілий дохід зі саду не вистарчив би на його удержання"... (стор. 17.).

„Щоби овоч повертав кошти і оплачував заходи над належним піклуванням і завдяки тому зростав у вартости, то мусить вже сам у собі мати відповідну високу вартість. А ту вартість може мати тільки при відповіднім доборі сортів, при конечній однородности продукту, старанній годівлі, одним словом при тім усім, що творить добру культуру а що є загалові наших садів зовсім чуже. З буківок, ванаток чи ріжнородних недорострків навіть шляхотніших відмін не зроблять десерового добірного овочу ріжнокольорові бібулки і скриньки. (стр. 21.).

Можна сміло твердити, що в такому стані, як це вище представлено, знаходиться в більшій частині й українське садівництво.

Само потвердження того факту, хочби і як вимовними словами, не багато тут поможе. Поправа повинна йти при помочі трьох чинників: 1) інструкторів, 2) шкілок, 3) зразкових садів. Інструктори повинні бути з фаховою городовою освітою і то практичною та теоретичною. Не можуть тої праці виконувати на мою думку, повітові інжиніри агрономи зі загальною хліборобською спеціялізацією.

Не менше важну ролю при поправі садівництва має до виконання шкілярство. Солідні шкілки, достарчаючи добірні сорти щепів, тим самим причиняються до поправи садового матеріялу. Покищо під цим оглядом є в нас великі браки. Селяни купують на ярмарках **підозрілої вартости і невідомого походження щепи**, котрі напевно не причиняться до піднесення нашого садівництва.

Акція „зразкових садів" відома в західній Галичині. Й ще перед війною широко повело К(раківське) О(городниче) Т(оваристно), точніше його голова проф. Й. Бжезінський. Акція полягала на тім, що Т. О. К. власним коштом і щепами з власних шкілок закладало сади в відповідних місцевостях, які сам добирав. Сади такі закладав він звичайно на грунтах мало земельних селян. Дерева були власністю селян, з тим однак, що опіку над деревами мав інструктор товариства, а власник саду був зобовязаний виконувати ті праці коло дерев, на які вказував інструктор.

В той спосіб поширювалася садівнича культура серед селян. Селянин привчався ходити коло дерев і їх доглядати. Були то сади зразкові і разом із тим торговельні. Не були вони тільки колекцією ріжних гатунків і сорт. Були то сади також пропагандові. Вплив їх у крак. воєвідстві очевидний. Бо нічо не переконує так селянина у впровадженню в господарку нових ділянок, як конкретний факт, підтриманий економічним додатнім явищем — **зиском.**

В нас нема такого філянтропійного товариства. Але цю акцію можна повести в інший посередній спосіб. Якщоб удалося перевести акцію основування більших ґуртових садів на **ерекціональних ґрунтах**, тоді вони моглиб відіграти ролю „зразкових садів". Відповідний добір сортів, належне садження дерев і дбайливість за них, — все те силою факту приневолило би селян призадуматись над своєю дотеперішньою садівничою господаркою.

Думаю, що це повинно вийти **від духовенства**, бо серед нього можна скорше перепровадити цю акцію. Воно ж репрезентують здисциплінована організацію, котра задумане діло може в цілости перепровадити в життя, тимбільше, що має до того відповідні засоби (земля, фонди, тощо).

Користь із таких садів була би велика. З одної сторони булиб ті сади зразком для нових садів (конкуренції нема чого тут боятися, бо чим більше є зорганізованих великих обшаром садів, тим кращий збут), а з другої сторони ті сади піднеслиб наше духовенство також матеріяльно

Українська хроніка.

ЗА ОРГАНІЗАЦІЙНУ СПІВПРАЦЮ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ, ПРОМИСЛОВЦІВ І РЕМІСНИКІВ.

„Торговля і Промисл" у найновішому числі з 1. X. ц. р. в передовиці розглядає справу тіснішої співпраці Союзу У. Купців і його Групи Промисловців та його філій з ремісничою „Зорею" та „Міщанськими Братствами". Висуває теж думку скликання конґресу купців, промисловців і ремісників у 1928 р. Цей конґрес м. і. мав би покликати до життя федерацію приватно-господарських станових організацій, якщоб він не визнав доцільним, або устійнив би інші форми тісної співпраці СУК і „Зорі".

ЧЕСЬКА КНИЖКА ПРО СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ЗАКАРПАТТЯ.

В чеській мові появилась книжка високого міністеріяльного урядовця д-ра інж. Едварда Райха п. з. „Програма зміщення сільського господарства на Підкарпатській Руси" (видання міністерства хліборобства). Автор розглядає в книжці аграрно-технічний і соціяльний поступ, що його осягнуло Закарпаття від часу, коли перейшло воно в державні межі ЧСР. Автор старається представити докладно плянову акцію уряду й адміністрації, яким поліпшення сільського господарства на Закарпатті лежало дуже близько на серці. Вістку про появу книжки і про її короткий зміст беремо з „Прагер Пресзе".

Польська хроніка.

РОЛЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ЧИННИКІВ У ПРОЄКТАХ РЕФОРМИ ВИБОРЧОЇ ДО СЕЙМУ І СЕНАТУ.

Поміж проєктами виборчої реформи, що їх плянують тепер ріжні політичні групи в Варшаві, є теж одна, яка законодатним тілом Польщі хоче надати сильно господарське обличчя. Як подає „Ц. Газета Гандльова" сойм складався би з двох частин. Першу з них складаливб делегати професійних і господарських організацій, яких вибиралиб члени тих організацій тайним голосуванням. Ця частина булаб більша. Другу частину, меншу, вибирав би загал громадян. Як подав та сама газета — подробиці нової реформи не будуть ще скоро засвоєні.

КУПЦІ-КОЛЬОНІСТИ

Нач. Рада Обєднань Поль. Купецтва звернулась до польських купецьких організацій на сході з проханням, щоб вони спеціяльно заопікувалися купцями, що переселялись туди з Познанщини і Поморя. Деякі з них найшлись („переходово") в тяжкій ситуації. Не вважаючи на наплив „познанців" на Волинь, на великому з'їзді польських купців у Рівному 19. п. м., референт Ян Міхалович висказав невдоволення дотично темпа, в якому поступає вперед польська торговля на Волині. В українців — заявив він — це темпо куди швидше По селах і місточках постають щораз то нові торговельні українські станиці.

Світова хроніка.

ВІЙНА НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ І ЗБРОЄННЯ ЄВРОПИ.

Полум'я збройного конфлікту між Японією і Китаєм відчувають уже європейські держави. Між іншим под-

вилась на світових ринках нагла і позажна звижка ціп **вольфраму й антимону.** Ці два металі доставляє головно Китай, покриваючи 7/10 світового запотребування.

Вольфрам уживають як примішки при фабрикації сталі. Ця примішка для деяких родів сталі необхідна. Вживають вольфраму теж при фабрикації електричних ламп.

Другий загрожений тепер метал — це антимон. Служить він до гартування олова і в конечний при виробі шрапнелів і інших стрілен.

Найбогатші копальні обох металів є в Китаю, в провінції Гунан. Звідтам шляхом на Шанґай висилають їх за посередництвом англійських фірм у широкий світ. Війна в Китаю піднесла ціну вольфраму на 100 проц., а антимону теж дуже сильно. Інші доставці антимону і вольфраму в Европі і в Америці (ЧСР, Югославія, Аргентина, Болівія і Мексико) не в силі вирівнати відсутности Китаю на світовому ринку.

Орієнтація японського промислу на війну має чималий вплив на тенденцію цін таких світових сировців як вовна, каучук і інші.

ПОПРАВА КОНЮНКТУРИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАХ П. А. ПАВЗА ЧИ ГРІЗНІ СИМПТОМИ?

На основі опублікованих департаментом торговлі З. Д. П. А. даних про зріст суспільного доходу мешканців Зл. Держав (досі на ок. 8 міліярдів долярів) ворожать, що в черговому році Зл. Держави готові осягну, ти верх прослеріті в 1929 р. Ці дані не дотичать щоправда останніх тижнів, в яких появилось деяке ослаблення поправи. Проте це ослаблення вважають в Америці тимчасовим, хвилевою павзою, після якої кон'юнктуральна лінія знову підноситься швидким темпом у гору. Економісти, які дискутують уже про **недалеку чергову кризу у всесвітньому масштабі**, в більшости вважають, що ситуація до цього ще не дозріла. Ані продукція, ані торговельні обороти не осягнули ще того високого рівня, з якого може початись господарська депресія.

ГОСПОДАРСЬКА ВСЯЧИНА.

У звязку з недалекою **буджетовою сесією** польського сойму і з поправою грошевих вливів до держ. скарбу, купецькі, а також загально-господарські часописи домагаються **податкового відтяження.**— Польське Міністерство Суспільної Опіки працює над регуляцією **халупничої проблеми.** Після дослідів міського халупництва мають прийти на чергу досліди над сільським халупництвом. — Хоч французький міністр фінансів відхрещувався недавно від інтервенції в користь **курсу франка** (надження золота і бажання, щоб він віднайшов свій „природній" рівень), то проте є підозріння, що інтервенційний фонд є дуже чувельний, бо франк в останніх днях тримається. — Господарська преса в світі з великим вдоволенням приняла до відома втримання дотеперішнього становища в бельгійському уряді **Ван Зеляндом.** Це становище було дуже сильно загрожене.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підстави та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів складуть: проф. К. Маліївич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручник до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Череднів, проф. К. Маліївич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з **закінченою високою та середньою сіль.-госп. освітою;** особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що вінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На ширшу відповідь прикладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:
Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tcechoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Високій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й перероблення садовини та городини, Обробления шкіри, Миховарства, Фотографії, Радіотехніки.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Нині в „АПОЛЬО" найславніша фільма вирібні United Artists, випродукована коштом 1,500.000 долярів

НАРОДИНИ ЗІРКИ

Блеск і нужда слав Голівуду. Найчудесніша фільма, на яку чекав цілий світ, виконана в цілости у природних колірах. В гол. рол. Дженіт Гейнор, Фредерік Марч, Адольф Менсу. Фільма осягнула рекорд успіху на всіх екранах світу.

Нове загострення в Палестині.

У звязку з останніми подіями в Палестині британський уряд видав низку дуже важних доручень. Військо окружило дім великого муфтія. Членів начального арабського комітету — б. бурмистра Єрусалиму Кталіда і секретаря комітету Фуада Сабу арештували. Члени комітету Джаміль Гусейн і директор арабського банку Ахмед Гільмі паша втекли. Міст Амлєнди, який лучить Палестину з Трансйорданією замкнений.

Арештування членів арабського комітету було мабуть наслідком відкинення арабських домагань, що мали форму ультімату. В ньому домагалися араби, щоб владе випустила на волю 200 осіб арештованих після убийства брит. комісаря Галилеї Ендрюса. Імовірно в цілій Палестині перервані телефонічні получення.

—o—

Напад на ендецького діяча.

Невідомі напасники напали минулої неділі на одного з чільних провідників Фалянги журналіста Войтіха Васютинського, який останніми часами перейшов до табору „Młodej Polski". Напасники засілися недалеко мешкання Васютинського і напали на нього, коли він вертався в год. 10. вечором домів і подибав до брами. Васютинський лежав без памяти аж до рання, коли його знайшли припадкові прохожі. Лікарі ствердили в лічниці зломання підстави черепу, зломання ребер, ушкодження щоки і кілька менших ран. Ранений не прийшов ще до памяти. Васютинський є членом групи ОНР Фалянга.

Напасники, яких було 8, вживали ножів. Васютинський — як подають варшавські часописи — стратив мову.

—o—

НОВИНКИ.

— **Замовляйте Великий Співник Червоної Калини!** Монументальний збірник 229 найкращих пісень стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори мішані, мужеські та жіночі в обробці всіх наших відомих композиторів — за редакцією д-ра З. Лиська. Це широкий і підібраний репертуар для великих концертів, пригадних свят та інших хорових виступів. Це книга пісень, без якої не обійтись ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні. Тьерда тривка оправа. Ціна зол. 28.50, опакування і порто 1.— зол. Замовляти в „Червоній Калині", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скрин. 43. 1755

— **Перевіз меблів, багажів та товарів** виконує дешево та солідно **українська перевозово-спедиційна кооп. „ГАРМА", вул. Марш. Фоша, магазин „Депо"** — тел. 287-05, по 3. год. 200-26.

— **З нинішнім числом „Діла" (216) висилаємо своїм точним передплатникам черговий безплатний повістевий додаток за місяць вересень: Федора Дудка „Дівчата очайдушних днів".** Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошта пересилки книжки, що треба буде їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сот. на книжку за місяць жовтень. **Рекламації щодо цієї книжки Адміністрація бере на увагу тільки до 14 днів.**

— **Театр Садовського у Львові.** Як відомо, до Львова приїхав театр ім. Садовського і виступає в салі жидівського театру при вул. Ягайлонській. В суботу, 2. ц. м. театр дає „Марусю Богуславку"; в неділю 3. ц. м. попол. „Ой не ходи Грицю", вечором „Ніч під Івана Купала", в понеділок 4. ц. м. „Гейша". Зі Львова театр їде на Лемківщину. Білети продають у Союзнім Базарі.

— **Вечір живого слова Л. Крвіцької** відбудеться 2. ц. м. у Станиславові у салі „Народньої Торговлі" заходом Кружка „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича. Цього тижня наша відома артистка дасть такий сам вечір, після повороту з гір, у Коломиї в великим успіхом.

— **Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові**, заповіджені на 17. ц. м. відбудуться **24. жовтня ц. р.** в 10 год. ранку в салі **„Молодої Громади"**, вул. Коперника 21. — На останнім засіданні Ради Т-ва в дійсні члени Т-ва прийнято Вп. п.: о. Юліяна Дзеровича, Володимира Кузьмовича, Петра Костюка. Вп. Членів просимо вирівняти до Заг. Зборів залеглі членські вкладки. Гроші слати на адресу Т-ва Львів, Ринок 10 („Діло").

— **Звичайні річні Загальні Збори Кружка „Р. Ш." ім. Короля Данила** відбудуться 10. жовтня ц. р. в год. 5. пополудні в салі чит. „Просвіти" при вул. Мартина 9 із звичайним порядком нарад. Якщо в означеній порі не буде вимаганої статутом скількости членів, тоді збори відбудуться годину пізніше при довільній скількости присутніх членів. — Старшина Кружка.

— **Люстрація склепів і торгових площ.** Міська контрольна комісія перевела люстрацію склепів і торгових площ у Львові і за недостачу цінників укарала 42 особи. Крім того потягнула багато торговців до відповідальности за фальшиві ваги.

— **Закріплюють польщину у Сх. Галичині.** В Коньчаках пов. Станиславів відбулося посвячення угольного каменя під будову людового дому, в якому буде міститися також школа. Дім будують коштом старшин, підстаршин і вояків, які хотять тим ділом звеличати память полеглих свого полку. — В польській кольонії Ценівці пов. Бережани посвятили шкільний будинок, побудований коштом Т-ва будови вселюдних шкіл і Т-ва школи людової. Посвячення доконав кс. Мальований з Конюхів. — При участи львівського арцибіскупа Твардовського посвячено угольний камінь під будову костела в селі Дешаві пов. Стрий. Почин до будови дали місцеві ос. Салезіяни.

— **Обмеження діяльности читалень.** Філія „Просвіти" в Бібрці внесла прохання у справі дозволу на районові свята в селах Любешці (100 ліття „Русалки Дністрової") та Ятвягах (свято українського моря) при участи сусідніх читалень. Староство відмовило дозволу на ці свята з тої причини, що участь читалень поза місцем їх осідку є нарушенням § 45. статуту „Просвіти". На внесений філією відклик воєвідство погодилося зі становищем староства й рішення староства потвердило. Таким чином це рішення перекреслює співпрацю культурно-освітніх товариств. Досі ніхто ще так не інтерпретував читальняних статутів. Ця інтерпретація — правдивий правничий куріоз наших днів.

— **Союз Польських Журналістів осуджує акти терору в пресових справах.** Виконавчий Виділ Союзу Польських Журналістів на засіданні 29. вересня осудив одноголосно акти терору у пресових справах. Союз Польських Журналістів разом з Польським Союзом Видавців часописів поробив заходи в справі перестерігання засад етики між часописами. В даному випадку ціла преса без різниці політичних напрямків одноголосно осудила засоби фізичного насилля. — Річ іде про напад молодих „озонівців" зі „Związku Młodej Polski" на редакцію „АБЦ" і про напад на редакцію „5-та Рано".

— **Джерела нафтової ропи** відкрили в Ясениці Замковій турчанського повіту. Цей факт викликав заінтересування у нафтових і промислових колах.

— **Страйк у млині.** В моторовому млині „Унія" в Городенці триває від довшого часу страйк робітників, які домагаються підвишки заробітків. Управа млина на це не тільки не пішла, але навіть спровадила страйколомів. Робітники страйколомів не допускають до роботи й облягають млин.

— **Оборона в дисциплінарних судах учителів.** Міністерство освіти видало обіжник про дисциплінарне судівництво для вчителів. Перед дисциплінарним судом для вчителів державних шкіл будуть мати право виступати як оборонці тільки вчителі й інші державні функціонарі. Оборона адвокатів буде в дисциплінарних судах недопускальна.

— **Львівська хроніка.** При вул. Л. Сапіги ч. 29 застрілився у своїм мешканні 38-літній Іван Васильєвський, співвласник ресторану, родом із Росії. Причиною самогубства було каліцтво ніг із часів війни. — До лікаря оператора д-ра Саковера зголосився 22-літній Айзік Бараш, якого тяжко побили й покалічили якісь опришки на Високім Замку.

— **Електрифікація Козови.** До тернопільського воєвідського уряду вплинула оферта одної електротехнічної фірми у справі витворювання і розділювання електричної енергії в містечку Козовій бережанського повіту. Фірма хоче зробити умову на 25 літ.

— **Бандитизм у краю.** На дорозі між Новосілками і Трудовачем у золочівському повіті шістьох замаскованих людців напало на дві фіри, що їхали зі Львова і зрабували купцеві з Голотір Колінові 350 зол. а візникові Качоровському 15 зол. З другої фіри забрали Богнерові 50 зол. і 3 кг. солонини. Тої самої ночі сімох грабіжників напало біля Митулина на Хаїма Шімля і забрали йому з воза ріжні товари. Одного із грабіжників поліція зловила в гологірському лісі. — На дорозі між Кудиновцями і Жуківцями, чотирьох напасників ограбило Володимира Польового.

— **Краєва хроніка.** До бюра фірми „Консорціюм" у Лодзі добулися в ночі вломники і стероризувавши сторожа, розпороли залізну касу та забрали 6 тисяч зол. — До міського уряду в Рави Руській добулися вломники і розбивши залізну касу, вкрали облігації вартости 1850 зол. Готівку 9.000 зол. лишили, не могучи її досягнути.

— **Поліціянт застрілив злодія.** У Підбужанах, пов. Камінка Струм. дійшло до виміни стрілів між поліційною стежою і 25-літнім Олексою Прихідком, за яким глядали з причини крадежі. Прихідко згинув від кулі. Знайшли при ньому пістолю і втятий кріс.

— **Видали румунського дезертира.** В околиці Копиляша перейшов на польський бік підстаршина румунської армії, глядаючи за дезертиром, який утік за кордон з крісом. Стежа грен. сторожі відшукала дезертира у гаєвого Камінського в Шибенім, пов. Косів і видала його зі зброєю румунському підстаршині.

— **Обікрали церкву.** В Тростянці, пов. Снятин, невідомий злодій дістався при помочі доробленого ключа до місцевої церкви і з незамкненої шафи вкрав дерев'яну касетку, яку розбив та виняв із неї 120 зол. дрібними.

— **Лікар обовязаний завжди спішити з помічю.** Окружний суд у Грудзьондзу розглядав справу лікаря д-ра Конрада Берендта з містечка Пнева. В лютім ц. р. покликали його до породіжниці Олени Шевчикової, жінки безробітного. Чоловік хорої предложив лікареві письмо синдика, що евентуальні кошти покрие громада. Одначе лікар отягався з виїздом і домагався самоходу. Шевчик не мав грошей на самохід і зрезигнував з лікарської помочі. Тимчасом жінка привела на світ неживу дитину. Суд признав вину лікаря і засудив його на 3 місяці арешту з припиненням кари на два роки.

— **Під ногами бика.** В селі Котуні сідлецького повіту на Бронислава Рипля, що пас на полі корову, напав бик. Розярений звір звалив його на землю і так потоптав, що тенеса вийшли наверх. Рипля в безнадійному стані відставили до шпиталю.

— **Масові смертні присуди в Совітах.** У Москві відбувся другий із черги процес проти 17 робітників ленінградської електрівні. Обвинуваченим закинено організацію саботажів, шпигунство і співпрацю з Гестапо. Присудом військового трибуналу всіх засуджено на кару смерти, яку негайно виконано.

— **Здичіння комуністичних обичаїв.** „Комсомольська Правда" робить гострі закиди проти способів життя комуністів і комсомольців. Часопис звертає увагу, що на пияцтво і розпусту будуть глядіти не як на „приватну справу" комуністів, але спосіб життя буде рішати про політичну карієру. Особливо легкодушного відношення до родини і дітей не будеться дальше вибачати. Взагалі стаття осуджує гостро здичіння обичаїв серед комуністів, яке відбивається на організації нового ладу

ЧИ ЄГИПЕТ ПРИСТУПИТЬ ДО „СХІДНОГО ПАКТУ"?

Представники держав, що заключили т. зв. східний пакт Персії, Туреччини, Іраку й Афганістану рішили в Женеві запросити Єгипет, щоби приступив до пакту. Переговори у цій справі має вести Туреччина.

НОВА КНИЖКА!
ФЕДІР ДУДКО
Дівчата очайдушних днів
Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.
Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

— **За намовою „сусідної держави".** „Ізвестія" повідомляють, що рільні пляни в білоруській республіці цього року не виконано. Нпр. плян зборів льону виконано ледви в 11 проц., а в одинацятьох районах не привезли до державних складів зовсім нічого. „Ізвестія" впевнюють, що це не припадок, але вину за все те поносять „вороги народу і ріжні шкідники за намовою одної сусідної держави".

— **Катастрофальна повінь у Бразилії.** Наслідком довготреваних дощів у південній Бразилії виляли всі ріки. Величезні простори багатьох провінцій з містами та селами знайшлися під водою. Кількасот людей згинуло у хвилях. Матеріяльні втрати йдуть у мільони долярів. Катастрофа більшає, бо води прибувають дальше.

— **Памятник найбільшому словацькому поетові.** У Братиславі відкрили врочисто памятник найбільшому словацькому поетові Павлові Орсагові-Гвездославові. В святі відслонення памятника взяли участь м. ін. премієр Годжа, міністр справедливости, краєвий президент, представники консулярного корпусу, цивільних і військових властей, установ, союзів та публика.

— **Два англійські щоденники злилюються в один.** Від учора перестав існувати відомий у цілому світі англійський щоденник „Морнінг Пост". Він заснований на два роки раніше від „Таймса" у 1772 р. Цей часопис був виразовом широких кол консервативних і мав незвичайний вплив на англійську опінію. Якийсь час кількістю передплатників перевищав „Таймса" і суперничав із ним. Щойно в останніх роках наклад його почав значно падати — „Таймс" своєю незвичайною організацією побивав його. Останній буджетовий рік виказав 40.000 фунтів дефіциту. „Морнінг Пост" мусіли продати і його купив власник другого дуже впливового денника з ліберальним відтінком „Дейлі Телеграфу", що друкується у 600.000 примірниках. Тепер мав „Морнінг Пост" 100.000 накладу. Від учора появилася на місці „Морнінг Посту" нова газета „Дейлі Телеграф і Морнінг Пост". Усі дотеперішні передплатники „Морнінг Посту" дістануть нову газету.

— **Ріжні вістки.** Над англійським летовищем Нортвільд зударилися два літаки і впали на землю. Три особи згинули. — У віденській вязниці скінчив самогубством поштовий урядовець Клюге, арештований за те, що вирізував діямантом свастику на вікнах залізничих вагонів. — У лабораторії штучних вогнів у Тугюзі скоївся вибух, що знищив цілий будинок. — У фабриці машин Буркгардта в Базелі експльодувала машина до згущування повітря, призначена до висилки для Совітів. Згинуло 4 осіб, а багато є ранених.

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

В гімназії дальше нема науки гр.-катол. релігії. Відношення дирекції городецької державної гімназії до української молоді просто жахливе. Вже рік бореться громадянство Городка за науку гр.-кат. релігії в місцевій гімназії. Не було також цілий рік науки релігії в кількох народніх школах в окрузі городецького інспекторату. Щойно тепер шкільна влада дала катехита для народніх шкіл, яким став о. Чопей, бувший катехит у Жидачеві. Одначе до гімназії не має новий катехит вступу, хоч вже повний місяць відбувається шкільна наука. На інтервенції громадян відповідає дирекція, що „еще формальносьці не залятвйоне", хоч уже цілий рік гімназійне молодь жде на катехита і було хіба доволі часу на поладнання всіляких формальностей. Додамо ще, що директор городецької гімназії С. Крисовський веде від літ особливу „нормалізаційну" політику супроти української молоді. Цього року напр. здало кількох українців до гімназії, але він приняв тільки одного до першої кляси. Українська молодь з Городка не має змоги вчитися в гімназії в Городку, зате є місце для поляків з чужих, навіть далеких повітів, як Комарно, Мостиська і т. д. До чого це вже ця політика — ясно. Запитуємо цією дорогою нашу шкільну владу, чи цей стан нормальний і чи ще довго буде Городок ждати на поладнання формальностей у зв'язку з наукою грек.-кат. релігії в гімназії?

Фестин на Народній Дім в Городку. Заходом філії „Просвіти" в Городку при допомозі „Комітету будови Народнього Дому" улаштовано дня 19. вересня в Городку великий фестин з фантовою льотерією та різними несподіванками. Фестин почався пополудні в міському городі. Погода була гарна, гостей повинно було бути дещо більше, як брати під увагу ціль, на яку фестин улаштовувано. Організацією льотерії занявся п. Сергій Кліш — у висліді дала вона гарний дохід. Буфетом занялися пані зі Союзу Українок при допомозі місцевих міщанок. Пригравала орхестра з Мшани. Чистий дохід (к. 120 зол.) призначено на викуп площі під будову Народнього Дому в Городку.

Фестин у Ставчанах. Філія „Просвіти" в Городку улаштувала 12. IX. п. р. у Ставчанах городецького повіту великий районовий фестин в ціли зібрання фондів на Народній Дім у Городку. Фестин відбувся на громадській толоці за церквою. Пригравала власна орхестра зі Ставчан. Касою занялися делєгати Філії „Просвіти" з Городка. Фестин відбувся спокійно, молодь бавилася в гарнім настрою до пізнього вечора. Танці переплітала ставчанська молодь гарним співом народніх пісень. Слід підчеркнути, що національна свідомість та культура стоїть у Ставчанах на високому рівні, чого доказом хочби те, що на фестині зовсім не було алькоголю і ніхто за ним не побивався. Також слід підчеркнути поправне відношення до справи провідників місцевих освітніх організацій (м. і. кружок „Рідної Школи", бо читальні „Просвіти" у Ставчанах нема), що занялися підготовою та уладженням фестину і ввесь дохід призначили на Народній Дім у будь-щобудь далекому Городку. Провідникам ставчанської молоді та старшині культурно-освітніх установ у Ставчанах належиться за це признання і подяка. Фестин дав чистого доходу 69 зол.

Недомагання в комітеті будови Народнього Дому. Вже рік давно минув, як завязався в Городку переважно з місцевої інтеліґенції комітет будови Народнього Дому, як виконавчий орган філії „Просвіти". Метою комітету було в першій мірі відкупити від городецького Українбанку площу в Ринку, щоб опісля побудувати на ній величавий Народній Дім для цілого повіту. Головою комітету був початково інж. Р. Паламарчук. Комітет почав був уже збірку на викуп площі, яка мала за рік дати 7.000 зол., себто суму, якої домагалася каса „Поміч". Одначе по кількох місяцях діяльности голова комітету зрезигнував і за причину подав розбіжности думок між членами комітету, якої на ділі не було. Після недовгої перерви вибрано головою комітету о. М. Думанського з Добростан. Та знову по кількох місяцях і новий голова зрезигнував з проводу з комітеті, обіцюючи все таки як голова філії „Просвіти" цю справу підтримувати. Річ ясна, що при таких щораз-то нових резигнаціях комітет не міг успішно працювати і збірка замість сподіваних 7.000 зол. дала ледви 2.000 зол. І то у великій мірі зложилися на цю суму доходи з імпрез. Ведення збіркової акції передав комітет п. Пачесі. В комітеті нема ані місцевих міщан ані визначніших передмістян, а сама інтеліґенція не вміє повести акції як слід: все кінчиться на сходинах комітету та на балачці. Справа будови Народнього Дому, яку заініціювала таки сама інтеліґенція, не сміє бути байдужою для жодного українця в Городеччині. Очевидно, що акцію повинна вести інтеліґенція, але треба до неї запрягти всі круги громадянства. Тільки тоді можна рахувати на успіх.

РАВА РУСЬКА.

Ювилейне свято чит. „Просвіти" в Камінці-Боброїдах. В неділю 5. вересня п. р. відсвяткувала читальня „Просвіти" в Камінці-Боброїдах 10-ліття своєї діяльности. Свято почалося Службою Божою, яку відслужив о. дек. М. Дороцький при співучасти о. Сапуна та о. Дацишина. Добре обдумані проповіди виголосили о. Куликич (уроженець села) та о. дек. М. Дороцький. Відтак священники перейшли на місцевий цвинтар і над могилою бл. п. М. Зеленого, який згинув від рук большевицьких найманців в осени м. р., відправили панахиду за померших членів читальні. Підчас Служби Божої і панахиди співав місцевий хор чит. „Просвіти". Опісля відбулася на просторім майдані Брунця Степана друга частина свята — академія, яку почали відучені хори читалень: Камінки-Боброїдзь, Замочка, Бутин і Вільок Мазовецьких відспіванням „Просвітянського Гимну". Відтак делєгати повітових установ та сусідніх сіл виголосили привіти. Хор читальні зі Замочка під управою Меляна Івана відспівав „Єднаймось, діти України", потім п. Гопій Юрко переповів історію читальні. Орхестра „Апостольства Молитви" з Жовкви під диригентурою п. Градюка відограла вязанку стрілецьких пісень, хор читальні з Бутин під управою п. Чайківського відспівав „Стоїть Кавказ" і „Думу про Почаївську Божу Матір", хор читальні з Камінки під проводом Лагодича Василя відспівав „Засяло сонце золоте", „Розрита могила", „Гуляли, гуляли" і „Широкий луг", хор з Вільок Маз. „Учітеся брати мої". По деклямаціях та інсценізації до пісні „Чорна ріля" і „Накрила нічка", як теж національних танках відспіванням національного гимну закінчилося це гарне свято.

БЕРЕЖАНИ.

Загальні збори кружка „Р. Ш." в Бережанах. У понеділок 27. IX. п. р. відбулися в Бережанах в салі Українбанку загальні збори місцевого кружка „Р. Ш.", який удержує в місті 7-клясову школу. Зборами проводив голова кружка о. декан Е. Бачинський, секретарював п. Осип Пеленський. На зборах явилося 55 управнених до голосування членів. Про діяльність кружка в минулому адм. році говорив адв. м-р В. Логуш, цінний шкільний звіт подав дир. школи п. А. Кремарчук, про господарські справи говорив дир. О. Замощак, касовий звіт здав п. Миколаєвич, від контрольної комісії поставив внесення на признання абсолюторії уступаючій старшині кружка дир. О. Рижевський. По повданній і рівній дискусії признано старшині абсолюторію і вибрано виділ під проводом голови о. дек. Евзевія Бачинського. Рік праці нового виділу і нового управителя школи зазначився поступом: 1) довги не тільки перестали рости, як попередньо, але і зменшилися більше як на 25 проц., 2) рівень школи піднісся, бо без окремих курсів і без окремих доплат на підготову більший відсоток учнів Р. Ш. перейшов до гімназії, 3) перший раз не прийшли на збори не-члени, при помочі котрих дехто з попередньої старшини утримувався при кермі, яка руйнувала установу. Нова старшина кружка має перед собою тяжкі завдання, т.-зн. спин давніх літ: не виплата залеглої платні учительському зборові, ремонт реальности і поширення мазового членства, до котрого попередньо не могло прийти, бо не-члени все мали право голосу на зборах. У матеріяльних потребах сподівається нова старшина кружка визначної помочі від Повітового Союзу Кружків Р. Ш., який зачав інтенсивну працю в повіті в ціли організування рідношкільних клітин у всіх місцевостях повіту.

Учасник.

—o—

Спорт.

ВЕЛИКЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ НАКОЛЕСНИЦЬКИМ БІГОМ.

Наколесницькі змагання, що відбудуться цієї неділі, викликали справді незвичайне зацікавлення. Крім поданих уже нами змагунів, заголошуються ще нові наколесники.

„Народня Торговля" у Львові декларувала вартісну нагороду для переможця в біґу за чашу „Діла". Фірма Бучківського жертвувала для переможця на трасі Львів—Миколаїв—Львів роверову раму. Також наше видавництво крім чаші, жертвує ще для інших змагунів комплєти видань „Діла".

Пригадуємо, що старт до біґу відбудеться в неділю 3. ц. м. в год. 8. рано коло гриша Погоні.

Гальо!... Наш секрет?

це публична таємниця Пальмолів!

Уявіть собі, яка делікатна була шкіра західніх пятинят уроджених передучасної Тому лікарі поручили їм тільки масляновий олійок для їх плекання. Пізніше вибрали одно мило і то на масляновім олійку... Пальмолів!

Яка цінна рада і для Вас, Гарна Пані, якщо бажаєте придбати чисту церу і гладку шкіру, як оксамит. Довірте опіку про красу власну і дітей милові Пальмолів. Є це мило краси, що дає завжди знамениті висліди.

„В хвилинах коли можна було вжити мила з водою, вибрали ми виключно мило Пальмолів до щоденної купелі цих славних в цілому світі дітей".

Dr Allen Roy Dafoe

Жіночі торбинки
течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. Б А Р Е Р, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
2. X. Маруся Богуславка.
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.
Відати в Союзному Базарі.

ЛЬВІВ-ВНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення
5. X. Гейша.

Великий Театр:

Субота 2. X. год. 8 веч. „Легенда".
Неділя 3. X. год. 8 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Легенда".
Понеділок 4. X. год. 8. веч. „Легенда",

Театр Різнородностей:

Субота 2. X. год. 8. веч. „Сині вальєтники" комедія Ясножевської-Павлікової.
Неділя 3. X. год. 3.30 попол. „Де чорт не може"; год. 8. веч. „Сині вальєтники".
Понеділок 4. X. год. 8. веч. „Сині вальєтники",

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:
ХОДОРІВ:
2. X. Ніч під Івана Купала.
3. X. Орлеяя.
4. X. Шалапут.
5. X. Довбуш.
З Ходорова їде театр до Жидачева і Рогатина.

Цирк Станєвських при вул. Пелчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Менжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".
ВАНДА: „Пастер", „Бюро пропавших людей".
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє".
ЕВРОПА: „Атака досвіта".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеяги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Привечення".
МЕТРО: „Тайни военної маринарки", „Любовні несподіванки".
МІРАЖ: „Пропаще місто".
МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомю.
ПАКС: „Прокажена" і „Ординат Міхоровський".
ПАЛЯС: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Посвята".
РАЙ: „Королівський вальс".
СВІТ: „Я невинний" та „Срібні остроги".
СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь" і ревія „Весела подорож".
ТОН: „Іде 27 проти Г-14".
УТІХА: „Останній поганин" і ревія.
ХИМЕРА: „7 дячок, 7 цілунків" із Ліл. Гарвей і Вілі Фрічом.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).
„Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 2. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісні, 18.00 Розр. муз., 20.00, 21.00 „У країні оперетки" музвечір. БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00, 21.00, 22.00, 23.00 „Льогенгрін" оп. Вагнера. БУДАПЕШТ 17.30 Хор, 18.40 Шопенові балади, форт., 19.40 Нар. пісні, 22.10, 23.00 Концерт сальон. орх., ВІДЕНЬ 19.35, 21.00, 22.00 „Ді толе Терезе" оп. Реміна. 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 22.30 Камер. орх., КОШИЦІ 17.40 Мадярські пісні, 22.30 Концерт камер. орх., МІЛЯНО 17.15, 19.00 Легка і танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 трансм. з театру Моралкі в Передкуїї: Фестіваль рел. музики. ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 18.25 Болгерські пісні, 16.50 Театр для дітей, 21.00 Орх. концерт, оп. мельодій Моцарта, РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт орх. і сол., РИМ 19.20 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Адріяна Лекуврер" оп. Фр. Чілєї.

Неділя, 3. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички. 19.10 Легка музика; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 19.30 Спів, 22.10 Концерт сальон. музики; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00, 22.00 „Ярмарок у Сорочинці" оп. Мусоргського; ВІДЕНЬ 15.40 Тріо б-дур Шуберта, 16.40 Мале попурі, 19.10 Симф. Концерт, 20.20, 21.00 Пр віденськи, муз. спів; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Обжинки, муз., спів, 18.00, 19.00 Гарні мельодії, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео і Джуліета" оп. Зандонаї, ПРАГА 16.00 Легка музика, 20.55 Орх., 22.35 Джез, РАДІО ПАРІ 20.00, 21.30 Театр Уяви, 20.30 Розр. музика; РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.15 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 2. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, 11.40 Брамс: Рапсодія на альт, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Гутірка, 12.25 Хліб. скр., 14.00, 15.00 Концерт бажань, 14.58 Наша програма, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Театр Уяви для дітей: В пустині та пущі, 16.30 Увертюри, орх., 17.00 Богослуження, опісля пісні, 17.50 Морська ліхтарня, 18.00 Сусп. гутірка, 18.05 Фрагм. з опер, гр. пл., 18.25, 18.50, 19.40 Акт. гутірка, 18.40 Програма на завтра, 18.45, 19.50 Спорт, 19.00 Мадярські мельодії у вик. манд., 20.00 Театр у читальні, 20.45 Веч. денник, 20.55 Ощадна господарка пашею, 21.05 Огляд видань, 21.20 Концерт: спів, форт., 22.00 Танк. музика у вик. орх., пісеньки, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика в гр. пл.; у перерві

Неділя, 3. жовтня 1937.

8.00—8.30 Ранішня авд., 8.40 Моніюшко: Фантазія з „Гальки", гр. пл., **8.50 Дбаймо про здоровля села, гутірка в українській мові вик. д-р Олена Степанів,** коло год. 10.30 після Богослуження: Популярна музика з гр. пл., 11.30 Репортаж із життя, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Мистецтво та громадянство, 12.15 Концерт із участю І. Кепури; у перерві оповідання, 14.15 Розривкова музика з пл., 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Репортаж із збору овочів, Музика з гр. пл., Що я бачив у Фінляндії, 15.45 Для дітей: Оповідання, Музика з пл., 16.05 Болгарська музика, спів, 16.45 „Аннеця та життя", говорена повість, 17.00 Концерт орх., пісеньки, 17.55 Гутірка, 19.00 Годинник п. Томи, старосвітський курант, 19.30 Пісні лицарства Собіського, 19.35 Вечернинці із Зимної Води, 20.00 Форт. і гр. пл., 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.20 Весела Сирена, 21.50 Репортаж, 22.00 Найгарніші пісні Моніюшка: Шлемінська спів, форт., 22.25 Твори Чайковського, гр. пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика в гр. пл.

Радіокутик.

СОВІТСЬКЕ РАДІО ВЕДЕ ПРОТИРЕЛІГІЙНУ ПРОПАГАНДУ.

Совіти значно зміцнили антирелігійну пропаганду, в чужих мовах, при помочі радія. На цю пропаганду виасигновано кілька мілюнів рубліа. Значну частину видатків покривається зі сконфіскованого церковного майна.

НІМЕЦЬКЕ РАДІО ШУКАЄ СТАРИХ НАЗОК.

Бреславська радіостація звернулася до радіослухачів з закликом, що пошукує осіб, які знають та вміють оповідати старі казки, передані від стареньких людей і ніде ще не друковані. Найкраще в цих казок бреславське радіо закупить для організування спеціяльної авдиції.

ЗАГАЛЬНИЙ ФЕСТІВАЛЬ МИСТЕЦТВА

В першій половині жовтня п. р. відбудеться в Варшаві загальний фестіваль мистецтва. Дуже важною частиною цього фестівалю буде очевидно музичний відділ. Польське Радіо бере в ньому помітну участь, а саме: першорядна симфонічна орхестра Польського Радія та знаменита Мала Орхестра, хори та видатні соліоти візьмуть участь у репрезентаційних орхестрах.

Початок фестівалю — дня 5. X. в салі Фільгармонії в Варшаві. В цілости буде він присвячений творчости композитора К. Шимановського.

ОПОВІСТКИ.

Деканат Теольогічного Виділу Греко-кат. Богословської Академії у Львові подає до відома заінтересованих, що передординаційні і передконкурсові іспити в місяці жовтні відбудуться

в першу середу місяця, себто ДНЯ 6-ГО

в пополудневих годинах. Зголошення вносити до дня 2-го жовтня 1937. 1739

ПОЗІР! Єдині українські **шоферські курси** **інж. Ярослава Білинського**
Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. Інформації і записи щодня.
Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

БІРЖА.

Львів, 1. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·25, 88·80, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·07—291·35, Франки фр. 18·31—17·81, Франки швайцарські 121·90—121·10, Фунти англ. 26·24—26·08, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10. Кор. дан. 117·14—116·30 Кор. норв. 131·83—130·85, Корони шв. 135·35—134·35, Ліри італ. 23·30—22·70, Марки фінлянд. 11·60—11·20, Марки нім. 122·00 — 116·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 129·00 — 123·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·75, 55·45, 56·00, 4 пов. інв. 1 ем неноп. 2 ем. 68·75, серія 81·50, 5 валізн. 59·00, 4 прем. дол. 58·50, консол. 59·00, 58·50, 58·75, дні ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 36·00 Вугель 25·50, 26·10, Ліяьпон 53·00, Моджеїв 9·90, Островець 26·50, Ґабербуш 42·25,

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Львів 30. вересня 1937.

Центросоюз платив за 100 кг. льоко вагон станція заладування.

Пшениця одн.	28·00—29·00
Пшениця зб.	27·50—28.50
Жито І. штанд. (військ. відб.)	22·25—23·00
Жито зб.	21·25—22·25
Ячмінь паш.	19·00—19·50
Ячмінь 680	20·50—21·00
Овес легко задош.	18·50—19·00
„ незадош.	20·50—21·00
Кукурудза жовта	22·50—23·00
Кукурудза червона	23·50—24·00
Ріпак	58·00—59·00
Вика темна нового збору	15·00—16·00
Вика сіра	14·00—15·00
Насіння льону	44·00—45·00
Гречка	16·50—17·00
Конопляне сім'я	36·00—36·50
Соняшникове сім'я	37·00—37·50
Просо	16·00—16·50
Фасоля Корона руч виб. з міш.	52·00—53·00
„ Різен „ „ „	40·00—41·00
„ Шимальцівка „ „ „	30·00—31·00
„ Цукрівка „ „ „	27·00—28·00
„ Краса рафована	23·00—24·00
„ Біла (дипфбонен) раф	25·00—26·00

Пшениця дальше подорожіла. Ціни інших продуктів незмінені. Тенденція на загал вдержана.

Звідомлення овочевогородництва.

Ціни гуртові за 100 кг. льоко Ринок.

Яблока І.	20·00—28·00
Яблока ІІ.	12·00—18·00
Яблока ІІІ.	8·00—10·00
Грушки І.	35·00—60·00
Грушки ІІ.	20·00—30·00
Грушки ІІІ.	12·00—15·00
Помідори	10·00—12·00
Горіхи	75·00—80·00
Цибуля за 100 кг.	10·00—10·50
Виноград борщівсь.	95·00—100·00

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 1. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	3·00 зол.
молоко . . .	13—16 сот.
яйця (копа)	4·30 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця сильна.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

РІЖНІ

ЗА 1 ЗОЛ. перероблює капелюхи жіночі і мужеські. КОПЕРНИКА 26, подвіря. Увага через ганок. 1761 1—3

ПАСКИ ЖІНОЧІ НАЙДЕШЕВШЕ поручає вирібня Галицька 5. 1757 1—5

НАУКА

ТАНЦІВ вчимо вибагливо в салі Руського Казина Рутовського 22. II. п. Театр Різнородностей. Вписи понеділки, середи, пятниці від 6—8. 1760 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ГР. КАТ. уряд парох. у Побуці п. Синевідсько Вижне, шукає фахівця, який піднявся би позолотити іконостас. 1756 1—1

ДОБРОЇ, спокійної, інтеліґентної господині шукаємо до ведення господарства на селі і кухні у священника вдівця. Зголошення спрямовувати на адресу: Оля Антонів — Малнів к. Мостиськ п. в місц. 1749 2—2

ПОВІТОВИЙ Союз Кружків Р. Ш. в Копичинцях шукає вправного рідношкільного організатора. Платня згідно з умовою. Оферти на руки адвоката Тромка, Копичинці. Неприняті без відповіди. 1762 1—1

СТАРШИЙ священник шукає інтеліґентної господині. Зголошення до „Діла" під „Зараз". 1763 1—6

МЕШКАННЯ

КІМНАТА, вхід з передпокою, для однієї або двох осіб з харчем або без до найняту від 15. X. Тереси 2 с. м. 3. Порфенька. 1747 2—2

КІМНАТА при вул. Генінга скромна, соняшна, з окремим входом і ключем від брами, до найняту для старшої особи від 1. 10. н. р. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Кімната". 1759 1-2

КУПНО - ПРОДАЖА

СТИЛЕВА СПАЛЬНЯ (2 ліжка, 2 нічні столики, 2 шафи, дзеркала), ясний дуб, інкрустовані гуцульські взори, в цілости або частинно (2 ліжка з нічними столиками, сітки, матраци) — оказійно на продаж. Інформації в Адміністрації „Діла". 2—3

СРІБЛО столове та антиґське, великий вибір, дешево у фірмі Л. Розважевський Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707 4-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ

Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова

ЛОЗИНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50
ВЕРНУЛАСЯ. 2—9

ОГОЛОШЕННЯ.

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58
ч. тел. 205-60

Радіоприймач „МАРІОНЕТТЕ"
(до сіти) елімінує львівську станцію, віддає виразно і чисто між іншими: Будапешт, Прагу, Штутгард, Київ, Москву і Варшаву.
Ціна 112·— зол.
„ЕКРАВОКС"
Львів, Академічна 11.

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і ґіґієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 1 Філія КОПЕРНИКА 18а
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавниче Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 217 (14.760). Львів, неділя 3. жовтня 1937 Organ państwowy ukazuje się codziennie Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Banku Czeskich Legjon. Praga „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Убрання і пальта продає просто **консументам**
ФАБРИКА ОДЯГІВ **Рот і Рудерфер**
Львів, Легіонів 3/1. п. (над кіном Паляс)
2—3

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу

Спеціяліст жіночих недуг і акушер
Д-р мед. Володимир Станецький
вернувся і ординує
Львів, вул. Хорущини 12, II. пов.
Телефон 289-89. 6—7

НАЙПЕВНІШЕ
і під найкориснішими умовинами зложите свої ощадности в найстаршому УКРАЇНСЬКОМУ КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.
приймає до обезпечення від вогню і від крадежі-влому всякого роду рухоме майно, стосуючи найнижчі тарифові оплати.

Димітров зорганізував схоплення
ген. Мілєра.

Паризька „Ліберте" твердить, що тиждень перед тим, як пропав Міллєр, генеральний секретар Комінтерну Димітров приїхав до Парижа і там мав потайки стрінутися з ген. Мілєром.

Совітський пароплав „Марія Улянова" прибув до Ленінграду, де проти нього вийшла спеціяльна комісія наркому внутрішніх справ (НКВД). Це викликує ріжні коментарі, бо несподіваний відплив того корабля з Гавру вязали з схопленням Мілєра.

ЕСПАНСЬКІ ЕМІГРАНТИ В НЕБЕЗПЕЦІ.

Французький уряд хоче видалити еспанських емігрантів, бо з них рекрутуються замаховці, крім того на їхнє удержання видає Франція дуже багато.

Серед 80.000 еспанців, що переоувають у прикордонних департаментах, ця вістка викликала велику паніку: деякі з них бояться вертатись до Еспанії, бо оба еспанські уряди їх підозрівають.

—o—

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА в 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички векслеві і іпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Національні війська йдуть у глибину Астурії.

Національне командування подає: На східному відтинку астурійського фронту національні війська заняли село Ель Лябра та гори на північ від того села; становища між Алеранце і Ріба Дезелля; З місцевости на шляху Ріба-Дезелля—Арріондас—Овіедо; гори на південний схід від Утрес; місто Кавадонга. На фронті Леону одна нац. кольона дійшла до лінії Ля Брана — Форт Толібія, друга обсадила гори на північ від Тарна і Махада Вега.

Коло Хіхону національні летуни зістрілили один ворожий літак; другий літак зістрілено коло Фуента Тодос.

Валєнсійське міністерство оборони повідомляє, що на східному відтинку північного фронту червоні війська заняли ворожі становища коло Сієрра Ескада і гору Ікедо. На південному відтинку — 5 становищ.

ЕСПАНСЬКІ РОКОВИНИ.

Національна Еспанія святкувала вчора 1. роковини володіння ген. Франка. Шеф держави приняв дипльоматичний корпус і представників влади та виголосив промову, в якій заявив, що остаточна перемога недалека, тому національний уряд не погодиться на ніяке перемиря.

ЕСПАНСЬКІ ОРДЕРИ ДЛЯ ВІКТОРА ЕМАНУЇЛА, МУСОЛІНІЯ ТА ГІТЛЄРА.

Опісля ген. Франко підписав декрет, яким установлює найвищий ордер „червоних стріл" та відзначив цим ордером короля Віктора Емануїла, Мусолінія та Гітлєра „як свідоцтво приязні для народів, що виявили еспанському народові цінну приязнь у часи важких змагань".

Перед великою японською офензивою.

Представник японської армії заявив, що та армія, користаючи з погоди, підготовлює велику офензиву на всьому фронті — від Кіянвану до Ліюго.

ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ.

Японський комунікат стверджує, що від початку війни 1893 японських вояків убито, 5637 ранено.

ЗАГРОЖУЄ СОВІТСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ?

Як подає паризький „Ентрасіжан", у британських урядових колах бояться, щоби СССР не зареагував збройною інтервенцією на висилку японських військ до Манджурії.

КИТАЙ ПРОПОНУЄ ФРАНЦІЇ ПАКТ НЕ-АГРЕСІЇ?

Як подає токійський щоденник „Йомурі", в Парижі і в Нанкіні йдуть тепер переговори у справі франко-китайського пакту неагресії, подібного до того, що його недавно заключив Китай зі СССР.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Польська „декомпозиція"
триває далі.

Львів, 2 жовтня 1937.

Правда, існують відтінки між „декомпозицією" і хаосом таксамо, як між „нормалізацією" та угодою, але це не шкодить, що теперішня польська декомпозиція таксамо пригадує хаос, як часами деяка нормалізація угоду. Річ не у терміні, а в суті справи, чи навіть у враженні, що вона його викликує у прилюдній опінії, хоч може те враження при точній аналізі відносин не зовсім оправдане.

Так напр. кілька днів тому читали ми в якійсь польській газеті цікавий голос, який протиставлявся панівному нині в польському громадянстві (і не тільки в ньому) враженню, що у польському громадсько-політичному житті панує хаос. Це, мовляв, настільки погляд невірний, що три попередні великі польські політичні партії (Стр. Народове, Стр. Людове, ППС) надалі є сильними партійно-політичними організаціями, ба, навіть в останніх часах скріпили свої впливи; НПР і хадеція получились разом, старе ББ заступив ОЗН, а споріднені ідеольогічні організації і течії стараються навіть, чуємо, творити спільні блюки („фронт демократичний"). Виходилоб, що не „декомпозиція", а навпаки — зовсім нормальний суспільно-політичний поділ, переведений відповідно до світоглядових ріжниць та ріжниць у соціяльній структурі народу.

Очевидно, що такий образ польських відносин таксамо упрощений, тенденційний і невірний, як той, що не хоче добачувати в польському таборі ніяких уже ясних скристалізованих груп. Це правда, що згадані партії перетривали всі бурі й негоди, втримались та зберегли, чи навіть поширили свою питому політичну вагу, з якою треба рахуватися при оцінці польських реальних суспільних сил, дарма, що вони не допущені до участи в режимі. Однак не є правдою, що ОЗН в усьому заступає ББ, таксамо не можна переочувати тих течій і груп, яких раніш не було, та які тепер саме ту „декомпозицію" польську найсильніше підкреслюють.

ОЗН взяло з ББ організаційні методи, особливо ту методу, яка полягає на моральному натиску на державних урядовців і на організацій, більше чи менше залежні від державних чинників, щоб вступали до рядів ОЗН. Закулісові гри верхівки та користування організацією, як підпорою уряду, в переводженні конкретних його задумів, це теж старий прецеденс з ББ. А всеж ріжниці дуже поважні: ББ не претендувало на творця й виразника якоїсь всеобхоплюючої ідеольогії, ББ брало людей, але не вступало на ідеольогічні компроміси. І відношення польського громадянства до ББ було інше, ніж є нині до ОЗН: до ББ польські гро-

Карло Янковський і Син

фабрика сукна Бельсько

2—3 поручає 1725

ОСТАННІ НОВИНИ

фабричний склад

Львів, пл. Марійська 1. Готель Жоржа.

мадяни ставились або різко опозиційно або — слухняно. Страх шнурував людям уста. Сьогодні такого страху вже нема і є щораз різкіші слова критики. Характеристичні тут такі два критичні голоси, як напр. „Труднощі акції полк. Коца" Червінського в „Політиці" та „Про зміст і механіку в обединанні" Бончковського в „Мисьлі Польскій"; обидва ті часописи й обидва публіцисти є близькі до режіму та прихильні йому, прийняли теж з признанням почин полк. Коца, зате тепер виступають з делікатною у формі, але безпощадною у змісті критикою метод монтування ОЗН і його ідеольогічного балясту.

Ідеольогічні „ухили" ОЗН у сторону ендеції, які дійшли до того, що — як ствердив це недавно навіть ультра-льояльний для влади „Вєк Нови" — ОЗН „підляг впливам ендеції, її гаслам, її ідеольогії, — між мовою ОЗН та Стронництва Народового нема нині ніякої ріжниці", — ті ухили внесли саме в польське суспільно-політичне життя найбільше „декомпозиції". В останньому часі на тому відтинку справа погіршилась остільки, що до ОЗН вийшла радикальнонаціоналістична група „Фальнга", яка перейняла провід у „Звйонзку Młodej Польскі" та розпочала свою діяльність — від терористичних нападів на редакції опозиційних ОНР'івських газет! Той момент терору, внесений до польського громадсько-політичного життя саме у висліді організаційних заходів та ідеольогічних компромісів ОЗН — це щось досі небувале і справді невтішне.

У наслідку того щораз дальшого походу ОЗН на право — активізуються всі елементи, які з таким курсом не всилі погодитись. На політичну арену входить т. зв. легіонова лівиця, яка пошукує собі політичних організаційних форм. Ось тут саме вихідна точка для переговорів про „демократичний фронт", до якого, буцімто схиляються навіть такі чільні постаті післятравневих часів, як проф. Бартель. До демократичних суспільних груп зараховуються і союзи службовиків і сильна польська учительська організація „Звйонзек Научицельства Польскего". Факт, що саме тепер прийшла ревізія у домівці цієї останньої організації і призначення туди державного комісаря — має свою голосну мову.

Заповіджене „Польске Стронництво Демократичне" ще не народилось, зате йдуть палкі вакулісові розмови та ще палкіші пресові сплетні на тему ріжних міжпартійних комбінацій. Річ іде головно про людовців. Останні їх виступи наблизили їх до ІПС, однак безумовно є там сильні тенденції, щоб триматись у „центрі", що його творить т. зв. фронт Морж (НПР і ХД, що мають обєднатись, чи вже обєднались під головуванням ґен. Юзефа Галера, за згодою Падеревського, Корфантого і Попеля), і навіть, щоб кооперувати з ендецією, як колись за часів „Хєно-Пяста". Той широкий діяпазон настроїв у найсильнішій нині польській політичній партії характеристичний теж для тієї „декомпозиції": такий самий широкий діяпазон маємо у легіоністів і в ОЗН і в ендеції, бо й у цієї останньої є елементи, які орієнтуються на гітлерівські взори включно з гітлерівським тоталізмом і протисовітським вістрям, є теж елементи, вірні старій русофільській орієнтації, і є врешті демократи, що хотіли б повороту до 5-прикметникової виборчої ординації.

Виборча ординація зискує серед того розгардіяшу на щораз більшій актуальности. ОЗН після первісного запалу до ревізії виборчої ординації виналяє більшу резерву. Всеж, омину́ти цієї справи не зможе, — не можна буде вважати, що це справа „поладнана", бо ревізія виборчої ординації стала категоричною вимогою найширших верств польського громадянства. Навіть консерватисти, яким з демократизацією виборчої ординації грозить політична загибіль, признають, що такий сойм, як нині, з такими виборами, як останні, це для держави нещастя.

Наше завдання — обсерваторів. Важко тільки в цій ролі витримати тоді, коли по польській стороні є люди, які гадають, що свою „декомпозицію" можна поладнати при помочі — протиукраїнської нагінки! Зпоміж пріжних засобів консолідувати польський національний табор — це засіб мабуть найориґінальніший.

—o—

Українське життя в Канаді

пульсує живим ритмом.

ІНТЕРВЮ З ПРОФ. ДМИТРОМ ДОРОШЕНКОМ.

Варшава, кінець вересня.

Українська преса інформувала вже своїх читачів про вакаційний побут проф. Дмитра Дорошенка (відомого історика, діяча і б. міністра закордонних справ України) в Канаді. Проф. Дорошенко перебув там — як відомо — 50 днів, викладаючи на літніх курсах в Едмонтоні для українського студентства та вчительства. Незалежно від тих університетських викладів наш учений обїхав був на запрошення поодиноких українських духовних і світських діячів та установ і товариств майже цілу Канаду, виступивши в багатьох осередках української еміґрації з відчитами й викладами про українську культуру, історію та працю української еміґрації в Европі.

Побут проф. Дорошенка в Канаді став зрозумілою подією для тамошніх наших братів греко-католиків, православних та протестантів, що без ріжниці політичних переконань ґреміяльно брали участь у всіх спеціяльно зорганізованих відчитах і зборах. Українська канадійська, крім того французька та англійська преса широко розписувалася про небувалий успіх відчитів українського вченого й політика, подаючи оригінальні розмови з ним, світлини й інформації про українську справу.

На цьому полягає обережне прання!

Завіртe своє біллє чистому милові Олень Шіхт. Біллє пране постійно милом Олень Шіхт' не жовкне і не тратить своєї свіжости.

МИЛО ОЛЕНЬ ШІХТ

пере ідеально чисто!

ІЛ. ЧОЛГАН 7

Літнищеві лінощі.

ІМЯНИНИ „ПРОФЕСОРА".

Сьогодні для пляжового товариства святочний день: імянини туза ґуцульської плянжі — професора в жіночому купелевому строї.

Рано рвеш кілька роменів і ще якось квіточок, щоб вручити їх імянинниці. Ждеш на неї коло гірського ручаю, бо професор кожного ранку замінюється у чарівну русалку, що йде в ліс, до потока купатись. Та нині вона поспішилась і вже вертається. Тільки заздриш тому потічкові.

— Ви мене розбороните! — заявляє і театральним жестом кладе китичку за вухо.

Сьогодні здається, що навіть у Пруті більше води, а довкола нас більше сонця. І професор-соленізант скаче зі скелі в глибінь ще браву́рніше і плаває ще краще. Десь і сантиметь-аматор узявся, ще й інші пляжові аматори та аматорки.

А ввечір жде нас у Яремчі при звуках музики — імянинковий „шампан".

Та небо як на злість затягається і починає сіяти дощик. Потім візник-ґуцул десь пропадає і щойно пізно вночі „імянинове товариство" добивається до Яремча.

Настрій розпогоджується разом з погодою і незабаром на облитому дощем небі й на лискучих паркетах сміються зальотні зірки. Веселого настрою не заколочує навіть археольоґічне відкриття „коморника з Волині", що знайшов на тарілці в капусті чудово законсервований кістяк домашньої мухи. Товариш бере його („коморник", не кістяк) і веде до буфету, щоб там „прийти до рівноваги".

І коли годинник вказує першу попівночі й музика перестає грати, розтанцьована „професор" рішає, що імянинам ще не кінець. Тоді ціле товариство переходить до другого бару, щоб там при вині (пляшка у коновочці з ледом нагадувала правдивий шампан...) докінчити „джезову купіль".

А коли і тут „The King Jazz" звиває вітрила, сідаєш сам до фортепіяну, бо „професор бавиться":

Стрілка годинника минула третю. У вікні бляшаний дах якогось пансіону, що в світлі місяця виглядає на срібну пстругову луску, починає баїднути. А імянини кінчаться старим, симпатичним віденським вальсом.

ОСТАННІЙ ДЕНЬ У ДОЛИНІ ПРУТУ.

Останній день свого побуту в чарівних горах постановляєш провести на — правдивому лоні природи.

Плай угору, серед стружних, запашних смерек. Ідеш сам. Без цілі, безтурботно, без плянў: як захочеш, можеш положитися тут, на цій полянці або деінде.

І повітря тихе, сонце тихе. Ледь-ледь вітрець подуне і десь зникає. Лягаєш горілиць на зеленоаксамитний мох і глядиш у небо. Білі хмарінки на блідосиньому склепінні плинуть мов баранчики. (На жаль це порівнання вже старе і банальне. Так нехай буде — як баранчики...).

Осьтам якийсь жучок лізе повагом, десь муха бренить. І живиця пахне солодко.

З недалекої полонини долітає різкий голосок:

— „Ци ви вікна побіліли,
Ци то від морозу?
Ци мій милий такий красний,
Ци мій дурний розум?!"

Потім знов тихо. Здається, що живиця ллється в кров.

Устаєш і ідеш далі. Ось велитенська голова гриба-порхавки на млаці. А тут — чисте джерельце. Зачерпаєш долонями воду й здається, що пєш разом воду, зелень ліса й блакить неба. А все це ферментує радощами й опянює тебе.

На право якась полонина. Верховинці стягають скошену траву. І бачиш, як молода гуцулка й гарний легінь починають — боротися. Ану, хто кого кине?! І за хвилину котяться зі сміхом по траві.

Аж тепер відчуваєш, який чар криє в собі лоно природи.

СОНЯШНИМ ШЛЯХОМ.

Знову Поділля. Знову Заліщики і Дністер. Серпневе сонце жарить тут немилосердо. Пляжі на Дністрі роїться від літників. Там каюк, там човен. А посередині ріки великі острови, покриті очеретом.

Заліщицький базар із зовсім східною колористикою та галасом. Скрізь тут кавунів, мельонів, помідорів (5 сот. за кільо!), виноґрадуі. Купуєш трохи. Минаєш бородатого діда-жебрака, афіші Данового хору, нашу селянку в барвистій наддністрянській сорочці у мештах на високих обцасах.

А за Заліщиками, за винницями вгорі — шлях у подільському сонці. І вік степовий, опалистий вітер.

Ідеш широкими полями з сонцем на плечах. А як чоло зарosиться краплистим потом і спрага висушить горло, попросиш у гарної зустрічної жінки води. Вона піднесе холодний дабанок та ще й усміхнеться:

— Відпічніть тут трохи. Вам чого так спішно?

— Спішуся, бо боюсь, що не зможу всього гарного побачити...

Ідеш дальше соняшним шляхом, а вгорі лопотить блакитний прапор неба радощами і надією. Бо що краще для мандрівника, як радощі нових обріїв і надія, що там знов зустріне його хтось дзбанком холодної води та усміхом стиглих, жіночих уст?

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Бажаючи дістати кілька точніших інформацій про усі ці українські імпрези, як і взагалі поінформуватися з першого джерела про сучасне життя канадійських українців, відвідали ми разом з усіма варшавськими кореспондентами української преси втомленого ще далекою дорогою і працею в Канаді проф. Д. (що, як відомо, від м. року викладає у варшавському університеті історію Церкви) і дістали від нього отсі інформації:

Найперше питаємо проф. Дорошенка про ініціятиву й організацію його поїздки і довідуємося, що він ще перед Різдвом м. р. дістав запрошення на виїзд до Канади від **Інституту ім. Петра Могили в Саскатуні,** який зорганізував літні українські курси для студентів і вчителів. Організатором курсів був *д-р* **Петро Лазарович.** Курси, що мали відбутися в Саскатуні, відбулися в Едмонтоні, бо катастрофальна посуха унеможливила здійснити первісний проект. На курси вписалося 77 слухачів, що, не зважаючи на досить томлячу техніку викладів (після цілоденних англійських лекцій), живо цікавились українськими предметатами і навіть здали друковані конспекти. Усі учасники дістали українські свідоцтва.

— Але ви, пане професоре, не обмежувались виключно до українських викладів?

— Та де там, годі було! Українська еміграція без ріжниці віроісповідань та політичних переконань не дозволила мені бути осамітненим. Запросинам не було кінця. Прийшлось об'їхати багато міст, містечок, „сіл"-осередків нашої еміграції. Був м. ін. у Саскатуні, Вінніпегу, Едмонтоні, Торонто, Мондері, Редвеї, Мирнам, Виллингтоні, Ріджайні, Форт Вилліямі та инших. Загалом виступив 48 разів з відчитами та промовами. Промовляв м. і. на конгресі з приводу 900-ліття проголошення Матері Божої Царицею України, а на запрошення Союзу Українського Жіночого Т-ва виступив з рефератом про визначне українське жіноцтво. **Метою** всіх моїх прилюдних прелєкцій було **показати канадійським українцям, що вони частина великого народу з непересічною історичною минувшиною і традицією.** Я старався піднести наших канадійських братів в їх власних очах і **в очах місцевого англійського та французького населення, яке перестало** вже здебільша **вважати українців за нарід селян без території і трактує їх як рівних культурою громадян.**

А яка була реакція нашого громадянства?

— Дуже жива і щира. Можливо, що моє ім'я нічого не казало канадійським українцям і чужинцям, але вони бачили — як всюди підкреслювали — в мені **представника української державної ідеї.** Тому може й англійська та французька преса зацікавилася спеціяльно моїм побутом. Почались часті відвідини журналістів, з якими треба було „інтервювати" й відповідати крім питань про Україну ще й на безліч инших, що заторкували ріжні світові події та сензації. Очевидно, вони мають прекрасно зорганізовану інформаційну службу.

Проф. Д. показує нам багато ріжних канадійських газет і журналів, як „Edmonton Journal", „The Evening Telegram", „The Globe and Mail", „Winnipeg Free Press" та інші в яких на видному місці подано світлини й описи його побуту з висловами привіту для — „Ukrainian Visitator-a".

Оглянувши пресу, особливож д. цікаві числа большевицьких „Українських Робітничих Вістей", що повели проти проф. Дорошенка цілу послідовну пресову кампанію, питаємо далі:

— Який-же був склад ваших слухачів?

— Дуже ріжнородний. На всі виклади, що починалися звичайно пізно увечорі, прибувала маса людей. В містах переважно інтелігенти й **робітництво;** на селах — фармери, жінки, часто старі баби з дітьми, яких привозили із собою у возиках на салю. На салі бувала звичайно нестерпна горяч, слухачі сиділи без маринарок, і лише я мусів пріти в ковнірці, не жалуючи зрештою того, бо всі мої слухачі радувались, почувши про позитивні висліди й успіхи нашої культурної праці.

— А про край не розпитували?

— Якжеж би ні. Приходилось розмовляти з усіма. Приходили до мене дядьки таки з Коломиї, з Бродів, з цілої Галичини: „Не були ви часом — питають — у нашому селі?" Був — кажу — і то не лише у вашому, але це вже було давно! Стрічав теж людей з В. України, часами ваших знайомих.

Табеля щастя „Надії".

Великі висліди гри клієнтів колектури „НАДІЯ„ в 39 льотерії:

50.000 Зол. на Ч. 151301

30.000 Зол. на Ч. 155894

20.000 Зол. на Ч. 73923 **20.000 Зол.** на Ч. 76177

20.000 Зол. на Ч. 149306 **20.000 Зол.** на Ч. 183380

15.000 Зол. на Ч. 122439

9 ВИГР ПО 10.000 ЗОЛ. НА СУМУ 90.000 ЗОЛ.

10.000 Зол. на Ч. 67473 **10.000** Зол. на Ч. 185405 **10.000** Зол. на Ч. 149363
10.000 Зол на Ч. 81803 **10.000** Зол. на Ч. 167730 **10.000** Зол. на Ч. 187451
10.000 Зол. на Ч. 130902 **10.000** Зол. на Ч. 180877 **10.000** Зол. на Ч. 192256

16 ВИГР ПО 5.000 ЗОЛ. НА СУМУ 80.000 ЗОЛ.

5.000 Зол. на Ч. 32744 5.000 Зол. на Ч. 110956 5.000 Зол. на Ч. 163291 5.000 Зол. на Ч. 186640
5.000 Зол. на Ч. 57342 5.000 Зол. на Ч. 118376 5.000 Зол. на Ч. 173410 5.000 Зол. на Ч. 186837
5.000 Зол. на Ч. 79611 5.000 Зол. на Ч. 136706 5.000 Зол. на Ч. 178422 5.000 Зол. на Ч. 187483
5.000 Зол. на Ч. 106852 5.000 Зол. на Ч. 143791 5.000 Зол. на Ч. 178712 5.000 Зол. на Ч. 191251

40 ВИГР ПО 2.500 ЗОЛ. НА СУМУ 100.000 ЗОЛ.

2.500 Зол. на Ч. 3607 2.500 Зол. на Ч. [illegible] 2.500 Зол. на Ч. 111187 2.500 Зол. на Ч. 159788
2.500 Зол. на Ч. 20173 2.500 Зол. на Ч. 79884 2.500 Зол. на Ч. 112774 2.500 Зол. на Ч. 166504
2.500 Зол. на Ч. 36701 2.500 Зол. на Ч. 83375 2.500 Зол. на Ч. 118336 2.500 Зол. на Ч. 177964
2.500 Зол. на Ч. 45535 2.500 Зол. на Ч. 88120 2.500 Зол. на Ч. 131453 2.500 Зол. на Ч. 183067
2.500 Зол. на Ч. 50831 2.500 Зол. на Ч. 96907 2.500 Зол. на Ч. 137068 2.500 Зол. на Ч. 183355
2.500 Зол. на Ч. 55202 2.500 Зол. на Ч. 96923 2.500 Зол. на Ч. 137080 2.500 Зол. на Ч. 185532
2.500 Зол. на Ч. 55205 2.500 Зол. на Ч. 96969 2.500 Зол. на Ч. 143761 2.500 Зол. на Ч. 185755
2.500 Зол. на Ч. 59112 2.500 Зол. на Ч. 101761 2.500 Зол. на Ч. 155749 2.500 Зол. на Ч. 189820
2.500 Зол. на Ч. 68722 2.500 Зол. на Ч. 110081 2.500 Зол. на Ч. 157323 2.500 Зол. на Ч. 191087
2.500 Зол. на Ч. 69556 2.500 Зол. на Ч. 110992 2.500 Зол. на Ч. 158168 2.500 Зол. на Ч. 192088

44 ВИГР ПО 2.000 ЗОЛ. НА СУМУ 8.000 ЗОЛ. ВПАЛО НА Ч. Ч.:

952 50937 84115 111170 131000 155336 159878 178396 186968
8538 55189 93080 122100 139056 155798 162066 183306 192097
21486 64985 93122 122411 150506 156574 162682 184628 192212
21494 69567 105207 122418 150623 157325 163137 185407 192904
50873 72223 108875 129649 153105 157330 169041 186521

86 ВИГР ПО 1.000 ЗОЛ. НА СУМУ 86.000 ВПАЛО НА Ч. Ч.:

3910 65667 84014 100736 129623 153106 166191 183051 189779
12494 71421 84255 101731 130872 155215 167265 183244 189882
19541 72214 84453 104636 130885 155309 167996 184454 191390
24378 72249 85957 104716 130925 155765 169272 184568 191420
26070 73140 88059 104754 137285 157340 178392 185356 192048
43326 79831 88073 108534 144986 158160 178424 186785 192116
53985 79832 88111 108968 149384 159859 178753 186921 192707
57371 81681 93144 111106 149495 164318 178980 189553 192763
59152 83074 96978 122467 150630 165883 180766 189657 192808
64864 83372 100705 129554 151349

та десятки тисяч вигр нижче 1.000 зол. впало на льоси закуплені в НЕЗМІННО ЩАСЛИВІЙ КОЛЄКТУРІ

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, УЛ. ЛЕҐІОНІВ Ч. 11.

Купуйте щасливі льоси І. класи в „Надії. „Надія ніколи не заводить.

— Що можете, пане професоре, сказати про політичне обличчя нашої еміграції в Канаді?

Передовсім застерігаюся, коли вже нагадали, що моя подорож була виключно наукова й аполітична. Моїм завданням було **познайомити канадійських українців з українським культурним життям в Европі,** бо ця власне сторона нашого життя для Канади найцікавіша й... **найменш відома.** Але маю безумовно і свої об'єктивні спостереження.

Канадійські українці, що їх тепер є майже пів мільона, здобули собі заслужене ім'я **третьої культурної нації** (по англійцях і французах) **у державі.** Мають вони — як зрештою відомо — свою репрезентацію у провінціональних соймах і столичному парляменті. Деякі з послів, як напр. б. посли **Лучкович і Бачинський** загально знані зі своєї визначної діяльности. У Вінніпегу, Едмонтоні та передовсім в Альберті живе таке густе скупчення українців, що інколи знайшовшися в оселях з білими хатками і зеленобанними церквами, думаєте, що ви дійсно в Україні і щойно гук моторів та авт каже, де ви.

При обговорюванні політичних відносин треба брати на увагу два моменти: українців між собою та їх відношення до держави і навпаки. Важко мірити тамошні відносини євро-

OLEUM PETRAE „GLIMAR"

усуває парплі, зміцнює та ідеально плекає волосся. Надає їм завжди свіжий вигляд, діляє успішно. Шпиталі і лікарі після вживання **OLEUM PETRAE „GLIMAR"** стверднли успішність його ділання. Зацікавтесь їх численними оцінками. 1588

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-а“

Високої кляси на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

„e-comp“

Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.

На бажання демонструємо дома.

пейською міркою, бо здебільша наші „канадійці“ почувають себе передовсім громадянами Канади. Всі українці дуже льодьні й тішаться якнайкращою славою. Влада нераз їм заявляє прилюдно, що більше цінить тих, що не асимілюються та залишаються самі собою, вірні своїй народности.

Значну, може і провідну роль відограє там українська православна і греко-католицька церква, що мають яскраво національний характер і — крім церковної — ведуть поважну національно-культурну роботу. Я зложив візиту правосл. архиепископові Іванові (Теодоровичеві) та греко-кат. еп. Ладиці. Зокрема виніс дуже милі спогади з гостини у взірцевому монастирі оо. Василіян у Мондрі, що його відвідав на запрошення оо. протоігумена Крижанівського, проф. Боднара та ігум. Дидика. Цей монастир має дослівно усе своє: друкарню, шпиталь, школу...

— Ну, а партії?

— Всі без винятку українці мають глибокий сентимент для „старого краю“. Всі бажають незалежної Української Держави і готові їй помагати морально, а то й матеріяльно, хоч не треба розуміти, що ця поміч мала військовий характер. Канада може нам на випадок організування Української Держави над Дніпром дуже визначно помогти доставою фахівців у всіх ділянках, лікарів, інжинірів і т. п. Таке є здебільша становище самостійницьких партій. Щодо націоналістів, то скажу вам обєктивно, хоча вони мене мовчки збойкотували: у проводі тої партії стоять старші люди, яких погляди за 20 років ні трохи не пішли вперед, за життям. Тому цій партії брак молоді...

— О, власне! А як молодь?

— За хвилину. Докінчу ще з партіями. Отже поважні впливи намагаються мати большевики, в руках яких є багато великих робітничих домів і згаданий мною щоденник. Але наші маси перестали вже їх слухати, хоч совєтофільство в Канаді значно поширене. Впливи большевиків серед нашої кольонії ослабли особливо від тої пори, коли москалі розстріляли поета-канадійця Ірчана та врешті від часу розстрілу Тухачевського.

— А проти вас, кажете, вели пропаганду?

— І то навіть сильну. Але голос на салі забрали були лише раз після викладу в Інституті Грушевського...

— Вибачте, що перерву; чи в Канаді істнують українські інститути?

— Так, але є це спеціяльного роду інститути, а саме інтернати для нашої молоді, що студіює в англійських університетах. Всі вони мають прекрасні викладові салі, бібліотеки тощо. Одначе дозвольте вернутись до большевиків. Отже раз після викладу запитав мене хтось із „наших“ совітофілів: чи істнує наукова співпраця еміграції з Києвом? Питання мало — як я довідався пізніше — викликати замішання, але коли я, зрештою нічого не підозріваючи, спокійно оповів про свого приятеля — німця, якому підчас українстичних студій у Києві не дали навіть книжок Грушевського в руки — питаючий помітно збентежився і вийшов...

Але вас, здається, цікавила особливо справа молодих? Бачив я позитивну працю Союзу Української Молоді. Молодь гарно працює і розвивається. Вона й є найбільшою турботою старшого громадянства, яке бажає її охоронити перед небезпекою цілковитого занглійщення. Щоб піддержати національну відпорність, старше покоління намагається, як може, оживити культурне життя, до чого — на жаль — не привязує ваги „старий край“, бачучи в Канаді переважно терен для збірок та арену для... своїх політичних рефлексів. Акція скріплення знайшла свій вислів м. і. на недавньому зїзді Союзу Українців Самостійників у Саскатуні, де ухвалено домагатися катедр українознавства, та видати по англійськи історію України, граматику нашої мови, історію літератури, словники й інформатори.

На закінчення проф. Д. показує нам ще й витинки з української преси, інформуючи, що тижневик „Канадійський Фармер“ бє 13.000 наклад, та врешті дозволяє оглянути велику колекцію світлин. Між ними є справді цікаві й рідкі. Ось напр. одна зафіксувала довжезні столи, за якими сидить 860 (!) осіб: адвокатів, професорів, священників, студентів, селян. Це — бенкет на честь гостя.

Мушу — закінчує своє інтервю проф. Д. — признати, що українці в Канаді стоять на своїх ногах: все, що здобувають, здобувають виключно власною, тяжкою працею. „Канадійська Україна“ — дає повне право вірити в творчий геній українського народу.

КТВ.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі

дістанете завжди у мясарських крамницях

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8. Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

Машини до писання нові й уживані з українськими та польськими чергами.

Найвища якість! Низькі ціни!

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

машин до писання, рахування і шиття

ЮЛІЯН ЛОМАҐА

Львів, Велова 11. — Тел. 228-70.

Найбільший вибір складових частин.

Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ“ світової слави.

Українська преса на Світовій Виставі.

Париж, вересень 1937.

Заходом українських еміґрантів, передовсім Українського Товариства Прихильників Ліги Націй під проводом проф. Шульгина та Української Бібліотеки ім. С. Петлюри, яка дала всі часописні експонати, утворено, як ми вже згадували, у „Палаті Преси“ на Паризькій Виставі український пресовий відділ.

На національній українській барві напис „La Presse Ukrainienne“ — побіч безсмертні слова Вольтера: "L' Ukraine a toujours aspiré a être libre" — „Україна завжди бажала бути вільною“, стара карта України Гоманна, етнографічна мапа українських земель, герб України, картина гетьм. І. Мазепи кисти п. Ольги Вівденко, переглядові діяграми українського населення і української преси — це, так скажемо, тло виставки.

Як експонати: західно-українська преса та українська еміграційна преса, видавана в Европі, Азії та в Америці.

Мистецький уклад українського відділу є ділом артиста-маляра В. Перебийноса, (замітні його орнаменти). Керманичем стійла є п. Ростислав Шульгин, співавтором і помічником у його уладженні є теж студ. унів. у Празі п. Каваль.

Український прес. відділ є на II. поверсі „Палати Преси“ побіч преси чеської та египетської.

Ю. С.

Вам зужите свої ощадности

дозвольте їм працювати творчо в

Пром-Банку

Львів, ул. Гродзіцьких 1 І. п.

Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

У СССР ліквідують національні автономні одиниці.

Центральний виконавчий комітет зліквідував автономну область Ойратів (у західній Сибірі), прилучуючи її до алтайської округи РССФР.

ЗАМАХ НА ЄЖОВА?

У Гельзінгфорсі говорять, що у Москві викрили змову на наркома внутрішніх справ Єжова. Серед військових старшин і комсомольців переведено великі арештування.

По широкому світі.

Бразилійський парлямент продовжив на 3 місяці виняткový стан.

Болівійський уряд оголосив загальну амнестію за політичні провини.

У французькому місті Тульоні застрайкували робітники міської комунікації.

Палестинських арабських провідників, арештованих учора, англійці мабуть вивезуть на заслання на острови Сетелі на Індійському Океані.

Папа підготовлює мировий заклик до всіх католиків світа.

Французький уряд хоче скасувати на деякий час 40-годинний тиждень праці, бо теперішнє господарське положення не дозволяє на те, щоби його придержуватись.

Трибльокове „chassis“ та багато нових дотепер незнаних технічних уряджень посідає **відбірник**

Philips Super 4-38

Підсумки анкети та власні рефлєксії.

4. ХІД УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКИ.

Частина учасників нашої анкети відмовлялась відповісти на це питання, засьонюючись чи то незнанням, чи оглядами партійної натури. Всеж, навіть вони відповідали на цей наш запит — відповідаючи на інші поставлені питання! Інші знову, навіть не формулюючи точно своїх критичних помічень, ставили справу у тій площині, що — мовляв — „треба признатися до помилок“. Знову інші стверджували „сіне іра ет студіо“, без ніяких скритих інтенцій робити кому прикрість чи „зводити порахунки“, що кожний успіх і кожна невдача мусить мати свої причини, а не може існувати велика невдача без якихось поважних помилок. Коли річ іде про всесторонню аналізу „нормалізаційного“ періоду, теку, яка малаб немов документальне значіння, не можна обмежувати її виключно до одного тільки польського відтинку. Тим більше тоді, коли ми відразу ставимо справу в той спосіб, що річ не йде про успіх чи невдачу у ділянці т. зв. реальних здобутків, залежній майже виключно чи теки виключно від польської сторони, а про ті явища польсько-української та самої української сліпої вулиці, які залежать вже від самих українців. На превеликий жаль, у нашому громадсько-політичному житті існує стільки прецеденсів, що до справ загальної натури вплутувано особисті суперечки (ноторійно відома метода пресових полемік!), що навіть там, де річ іде виключно про суттєву ріжницю поглядів на загальні справи, — дехто готов добачувати „особисті порахунки“. Вважаємо за відповідне рішуче застерегтися проти такого підходу, коли річ іде про аналізу помилок українського політичного проводу, яку м. і. повела анкета „Діла“ й ведуть нинішні наші підсумки та рефлексії. Нашу найдалі посунену льояльність супроти теперішнього політичного проводу, яку ми заманіфестували у тому, що в грудні минулого року обмежились лише до ствердження факту, що українське громадянство має застереження до деяких ходів політичного проводу, — деякі часописи інтерпретували в той спосіб, що „Діло“ — мовляв — тягнеться у хвості громадянських настроїв та само власного критичного погляду не має. З прикрою сатисфакцією можемо ствердити, що більшість тих критичних уваг, що їх висловили ш. дискутанти у нашій анкеті та які ми нині доповнюємо, не є викватом „заднього розуму“ з літа-осени 1937 р., лише були висловлювані людьми, що стоять у проводі „Діла“, чи близько нього, давним давно, зараз на початку „нормалізації“ чи в її ході. І саме те, що ті уваги або не були респектовані, або взагалі політичний провід не допускав до їх вислову, стало суттєвою причиною конфлікту, який є прилюдною тайною і творить нині один із найповажніших відтинків українського хаосу.

У ріжних подробицях практичної української політики за останніх несповна 2 і пів року ріжні дискутанти бачили сутні причини теперішньої нашої розтічі. Ми почули в нашій анкеті голос, що взагалі був погано вибраний момент для ведення розмов про нормалізацію відносин, бо на весну 1935 року ми були дуже слабі, а поляки були дуже сильні. По справедливости мусимо зазначити, що можна мати й інший погляд: що момент був саме для українців дуже пригожий, бо бойкот виборів, проголошений усіми польськими політичними партіями, непевність ситуації після смерти марш. Пілсудського та призначення міністром внутрішніх справ п. Косцялковського, людини з певним політичним стажем, давали українцям вигідні вихідні точки. Правда є, що умови з урядом мають тоді тривку вартість, коли уряд є сильний. Правда, уряд п. Косцялковського був слабий, приріжнюваний польською пресою до уряду Керенського. Але п. Косцялковський був міністром у кабінеті п. Славека, саме уряду „сильної руки“. Після упадку того уряду вся польська преса піддавала його гострій критиці, — але воно вказує хіба на те, що взагалі важко у Польщі устійнити дефініцію, котрий уряд сильний, котрий слабий. Правдою є теж, що при всяких переговорах більше можна зискати тоді, коли друга сторона контрагента потребує. Не може бути двох думок, що український контрагент на весну-літо **1935 року був урядові необхідно потрібний.** Це вже нині історична аксіома, що українці урятували кабінет п. Косцялковського та взагалі престіж цілих тодішніх виборів про участь українців у виборах на підставі згоди з урядом казалось у всіх польських голосах у Польщі і за кордоном, які тільки залунали були в обороні виборів і виборчої ординації! І та ситуація була декому зпоміж нас уже **тоді** ясна. І тому вже **тоді** існував погляд, що без огляду на зміст виборчого компромісу не можна заключати його, **якщо уряд не замаркує зміни національної політики якимось маніфестаційним актом.** Згоду на виборчий компроміс без отієї передумовини себто без маніфестаційного акту зміни державної політики — вважаємо підставою всіх пізніших невдач і зломлювань.

Щодо самого виборчого компромісу, то була вже про це кількакратно мова: сам виборчий компроміс у засаді був допускальний, але санкціонування у ньому регіональної концепції через обмеження компромісу до трьох воєвідств — перекреслювало засаду, що українство в Польщі можна трактувати тільки, як щось одноціле, як одностайну національно-політичну особовість.

Третім болючим пунктом буде т. зв. узгіднювання кандидатур. Це був прикрий удар для національного престіжу. Але коли навіть допустити такий далекойдучий тактичний хід, то не можна зрозуміти односторонности того акту. Наскільки нам відомо, польський уряд сам становив був на становищі, що обидві національні парляментарні репрезентації краю будуть займатись тими самими справами, отже в інтересі „нормалізації“ лежить відповідний персональний добір: мовляв, і українці повинні мати вплив на склад польської репрезентації. Тимчасом українська сторона обмежилась, здається, до вислову бажання бачити в польській репрезентації тільки одного польського діяча (бажання не здійснилось), зате допустила до вибору пп. Відацьких, Екертів, Жиборських, навіть не цікавлючись їх кандидатурами і їх поглядами. Практичні висліди відомі: протиукраїнські демонстрації польських східно-галицьких послів, вибраних на доручення українського політичного проводу українськими голосами.

Окрему сторінку творить ціла система ведення української національної політики в періоді „нормалізації“, і то однаково на польському, як і на українському терені. Тактика нормування національних відносин при помочі безпосередніх зв'язків з польською стороною є тактикою, що вимагає найбільше рухливости. Велика відповідальність за вислід отакої тактики повинна би теж диктувати необхідність втягнути до активної праці над дійсною нормалізацією відносин — якнайширші кола рідного громадянства. Тимчасом ми побачили вже з самого початку не тільки не поширення групових і персональних рямців УНДО, але — на превеликий жаль — звуження їх. Зв'язки з іншими партіями порвались м. і. через перервання контакту на грунті

підготови до Всеукраїнського Національного Конгресу. Замість поширити базу чинників, безпосередньо чи посередньо заангажованих у веденні політики, та база звузилась. Фактично тим припинилась система колективної співпраці на терені самого УНДО, заступивши її системою праці одиниць. Воно свідчить може про особисту відвагу політ. проводу, але на ході праці мусить відбитись відємно, хочби тому, що така активна політика вимагає саме якнайбільшого поділу функцій і компетенцій.

Цей момент був теж ш. дискутантами заторкнений. Вказано, що не можна в одних руках зберігати і престіжу національно-політичного представництва, і обовязку вести т. зв. чорну роботу. Не можна вести з найвищими державними чинниками розмов у найширшій всеукраїнській площині та одночасно інтервеніювати у справі маленьких посад для поодиноких петентів. Воно неминуче веде до обниження поваги політичного проводу. Воно деморалізує теж другу сторону, бо привчує її не відріжнювати річей великих від малих та остаточно викривлює поняття самої політики, кажучи розуміти під нею „хадатайство по делам“. На превеликий жаль, до такого непорозуміння довів ще факт, що в міжчасі ані перед польською ані перед українською стороною український політичний провід не висував ніяких **проблем.** Під впливом алярмів української преси переведено масову кампанію у земельній справі, але теж не зроблено з неї політичних висновків.

Таким чином мусіло витворитись переконання, що „нормалізаційний“ період **розміняв українську національну політику на дрібну й найдрібнішу монету,** дарма, що політичний опор тунізм зовсім такої методи не вимагає.

Звуження кругу безпосередньо заангажованих в активній нормалізаційній роботі українських громадян викликало і звуження діяльности на польському терені. В основі тактики

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі
це єдина
УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
з правом пупілярности,
Провадить всі банкові чинности. 1765 1-4 Чекове конто П. К. О. 144.755

Товариство Кредитове Міське у Львові

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 21. — ТЕЛЄФОНИ 27603, 20896.

Переводить конверсію гіпотечних зобовязань

затягнених в комунальних касах ощадности, Галицькій Касі Ощадности і „Щадниці" в Перемишлі

на довготермінові позички в 5% заставних листах.

нашого проводу лягла теза, що провід веде розмови з урядом і поза урядом ніхто його не цікавить. **Це була фатальна помилка, яка мститься по нинішній день і ще буде мститись.** При веденні розмов з польськими урядовими чинниками не тільки не використано посередництва прихильних ідеї нормалізації ріжних **польських** діячів і кол, але й навпаки, — цілий ряд польських діячів, які засвідчили свою відданість ідеї наладнання польсько-українських відносин, відчув, що вони немов „зайвий елемент", непотрібний у цій справі, що вирішується виключно поміж кількома особами з українського проводу та польського уряду. **Польський громадянський чинник був цілком знехтований.** Дотогочасних польських пропагаторів ідеї порозуміння залишено самих собі, не кооперуючи з ними, а самому теж не поведено на польському громадянському відтинку ніякої акції. Не навязано звязків з ніякими чинниками та діячами, з якими можна було бодай **пробувати** навязати звязки.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска у Львові, вул. Кордецького 51, Тел. 260-04. ПКО 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx

ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх краскаx

ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)

ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Не уладжено ані на варшавському ані на галицькому терені ні одного політичного відчиту, ні одного широкого прилюдного дискусійного вечора, хоч два роки тому українська тематика була „модна" і був надзвичайно пригожий грунт для таких імпрез, було теж (і подекуди й нині є, хоч уже менше) безліч поважних відповідних теренів. Широка акція інформування польського громадянства про себе, дискусій, спорів, — булаб безумовно притупила вістря брехонь, що ними годують польське громадянство часописи типу „ІКЦ", булаб примусила й Редакції тих часописів до більшої обережности. Колиб проф. Ромер і йому подібні знали, що на його тенденційні еляборати негайно появиться в окремих польських публікаціях відповідь — то інколи таки зацукались би з їх оголошуванням. **Можливо, що не вдалось би оминути протиукраїнської польської громадянської мобілізації, такої, як її нині бачимо, але та мобілізація напевне не булаб перейшла так гладко і не обхопилаб таких широких кол польського громадянства.** Настрої — це теж щось, що не повстає як деус екс махіна, тільки течія, яку хтось витворює, хтось протидіє. Все на світі роблять люди.

Чинником, який **допоміг** цій мобілізації, було не тільки обмеження себе виключно до терену розмов з урядом, але й **таємний характер** тих розмов. Очевидно, не все годиться до оголошування, можна теж інколи спеціяльно устійнити з деким тактику — зберігти про дану справу тайну до часу реалізації пляну в таких то етапах. Однак таємний характер розмов про наладнання польсько-українських відносин, як **система** — це груба помилка. Польська вулиця заметушилась, що — мовляв — уряд „продає Галичину українцям", українські противники наладнання відносин дістали теж матеріял для демагогії. Ані українська ані польська прилюдна опінія по нинішній день не знає, що **конкретного обіцяв уряд,** коли, кому, в яких термінах для реалізації та чи взагалі про ті терміни була мова. Невідомо навіть, чи українська сторона має бодай один протокол з безчисленних розмов з відповідальними польськими державними діячами, — бо хтось з присутніх **польських** вищих урядовців протокол звичайно **собі** списує. Не дивниця, що українська сторона не змогла напр. як слід використати виразної заяви мін. Косцялковського на конференції у львівському воєвідстві, що про кольонізацію „мови не може бути", бо він, мін. Косцялковський, сам з автопсії переконався про страшенну бідність у галицькому селі і голод землі. Вперше провід УНДО відхилив рубець заслони із своїх розмов з урядом літом цього року, даючи в „Свободі" ширший звіт із своєї авдієнції у премієра й мін. внутрішніх справ; але це вже пізно, бо громадянство перестало взагалі такими розмовами цікавитись.

Невикористовування таких, як наведена, і т. п. заяв, зроблених у чотирьох стінах, довело до явища, що є одною з найбільш характеристичних рис політики українського національного проводу за останні два роки: **не витягати політичних консеквенцій.** Та метода стала саме **головною причиною депреціяції українського політичного чинника.** Тактика засадничої опозиції є звязана з т. зв. штивною політикою, вона має одну напрямну і взагалі не рахується з політичними актами противника, хіба, що рішає зректись цілком чи частинно своєї штивности. Але тактика політичного опортунізму, який саме казав піти на компроміс у 1935. році, мусить бути гнучка, мусить вічно пристосовуватись до актів уряду, до вимог моменту. **Коли та тактика стає штивною у тому розумінні, що приймає первісну свою декларацію, як аксіому, і тримається її без огляду на змінену ситуацію, тоді витворюються своєрідні політичні „ножиці", які полягають на щораз більшій диспропорції поміж поведінкою обох контрагентів.**

Ось і суть сліпої вулиці на українському парляментарному відтинку. Не в цім річ, що з українського боку сипалась повінь заяв, а в тім, що одночасно з польського боку не прийшла ні одна. Українська сторона вложила **всі** атути, польська **ні одного.** Ми мали такий випадок, що представник уряду орудував у відповіді українцям тим самим аргументом, що його раніш ужив український політик у пресі: що не можна, мовляв, за рік змінити того, що назбіралось за попередніх кільканацять літ! Чи справді **українці** мають давати польському урядові аргументи для виправдання **польської** політики?!

Все воно разом довело до стану, який довше тривати не може. І тут виринає питання, сформуловане у нашій анкеті в останній точці запиту: до чого це веде і що діяти далі?!

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!

нововідкритий магазин багатющої дитячої конфекції

„ПАЛАТА ДИТИНИ" 3-10

Львів, Рутовського 1 (ґмах Шпрехер)

Складниця вовни і волічки

„КА — РЕ — ВУ"

Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.

Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

АДВОКАТ

М-р Володимир Палашевський

відкрив адвокатську канцелярію і веде її спільно

з адв. д-ром Степаном Бараном

у ТЕРНОПОЛІ, вул. Міцкевича 2. 1—2

9. ОСІННІ РІДНОШКІЛЬНІ ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ X.

Зал Народнього Дому". — Початок 9 год. — Вступ за запрошеннями 2.50 і 1.— зол. — Запрошення у „Рідній Школі" та в книгарні „Рідної Школи".

Воєвода Білик віцемініструом?

Кружляють поголоски, що воєвода Білик має вже в найближчому часі зайняти становище віцеміністра внутрішніх справ на місце мін. Пацьорковського, який уступить зі свого становища.

Якщо ці вістки правдиві, то в тім випадку становище львівського воєводи обняв би теперішний краківський воєвода Малашинський

—o—

Зі судової салі.

ПРИСУД У ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ ОЛЕНИ ЖАРСЬКОЇ І ТОВАРИШІВ.

У процесі Олени Жарської і 9-х товаришів, обвинуваченых у приналежности до ОУН, в пятницю, останнього дня промовляли прокуратор та оборонці: д-р Шухевич, д-р Паньківський, д-р Бобинський та д-р Старосольський.

Присуд проголосили тогож дня в год. 9.30 вечором. Ним засудили:

1) Олену Жарську на 6 літ вязниці, 2) Василя Ваврука на 6 літ, 3) Івана Кравчука на 8 літ, 4) Степана Гайошку на 4 роки, 5) Івана Грунтаса на 4 роки, 6) Грицька Бойчука на 3 роки, 7) Гавриила Мохала на 3 роки, 8) Семена Солдака на 3 роки, 9) Івана Смулку на 3 роки. Костя Луцкова увільнив суд від вини і кари.

Всім засудженим зарахували слідчий арешт. Всі вони сидять у слідчій вязниці від року.

Оборона внесе касацію від присуду.

АДВОКАТ

Д-р Франц Свістель

переніс канцелярію до Львова і веде її

1778 при вул. Уейського 8а. 1—1

Візита на Замку.

ПАТ повідомляє, що президент Мосціцький приняв по черзі в суботу на авдієнції амбасадора при Квіринялі Альфреда Висоцького і в полудне міністра закорд. справ Бека.

—o—

З театру.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР ІМ. САДОВСЬКОГО:

„ХМАРА", драма на 4 дії Суходольського.

Львів так рідко оглядає українські театральні вистави, що здавалось би навіть виступ менше відомого у Львові і нерекламованого театру повинен би заповнити публикою хоч би і найбільшу львівську салю. Тому сумно ставало, коли малесенька і дрантивенька саля жидівського театру при вул. Ягайлонській не заповнилася навіть до половини публикою. А навіть між тими глядачами, що ми їх бачили доволі великий відсоток творили... жидівські глядачі, не враховуючи безплатних білетів.

Симпатична дружина театру ім. М. Садовського заграла на перший свій виступ „Хмару", яку ми вже бачили в ріжних обсадах і ріжних постановах. Ця розтяжна песа, яку можна би зовсім добре стягнути до трьох дій (режисер театру ім. Садовського викинув одну дію — сцену суду) вимагає великих творців типів, захоплених своїми ролями, щоб не перевтомила глядача.

На великій сцені, де можна розгорнути гарні декорації, враження може бути само від себе більше. Трупа, що не розпоряджає технічними ефектами і мусить боротися з матеріяльними труднощами, а часто і не всиді вробити нічого з малої сценки, находиться у дуже тяжкому становищі. Тимто не диво, що вчорашнім виконавцям вдалося тільки до деякої міри втримати цікавість глядачів, бо треба признати, що театральна дружина творить добре вирівняну цілість. Нема в ній дуже добрих акторів, але нема і злих. На першому місці стоїть п-і Карабіневич, що на жаль, за часто хоче догоджувати смакові публики і часами шаржує.

На окрему згадку заслуговують хори і танцюристи, які теж збирали зовсім заслужені оплески скромної авдиторії.

Театр ім. М. Садовського, який має чисто народній побутовий репертуар, міг би стягнути у Львові більшу відповідну публику. **Р. С.**

Літературна сторінка.

Новий дебют.

Михайло Романишин: „В ГРАНАТОВИХ ГОРАХ", Львів 1937.

Уся книжка полишає симпатичне враження великого зусилля, щоб проявити свій талант власною формою. Ця її ознака найважніша. Навіть не книжка тут важна, а спроба, поза якою дрімає талант. Чи він розвинеться — побачимо. Якби хто спитав попросту, що в ній в середині, то можна би пригадати деякі нариси Марка Черемшини, але ті, де небагато є сюжету, дуже мало подій або зарисованих постатей.

„В гранатових горах" — зовсім у стилі тих численних нарисів, якими дебютують молоді автори захоплені гарними словами та поетичними образами. Гарні слова та поетичні образи заливають саму тему, кажуть забувати авторові, що взагалі варт булоб мати тему, замазують постаті, навіть лінії предметів і природи, що їх автор хоче нам змалювати. М. Романишин знає селянський світ і любить його поезію. Він не вміє оповідати попросту звичайними словами історій, які трапилися людям. У його книжці находимо заголовки „Ярмарок", „Перша любов", „Ватаг", але з 18 його нарисів не більш два-три змальовують людей і події, — решта це лірика. Автор плавае на крилах уяви, як поет, коли не потребує журитись, як назвати свою поему, що починається химерами, а кінчиться всякими зявами.

Ця книжка ані оповідання, ані новелі, ані поеми прозою. Перший нарис „В гранатових горах" починається ось як: „На вікнах два різнобарвні квадрати, як з двох кусків барвистої тканини укроєні. Від заходу квадрат червоний з луною соняшних заграв, що ковзнула по мідній полонині і до вікна прилипла. Від півдня гранатовий квадрат утяв рісневу стяжку чатиниць і прищплив на вікна. На двох протилежних вікнах два барвисті квадрати, а в серці Мирона квадрати галок шарудять і місця не знаходять ні виходу."

У такому стилі та тоні майже вся книжка. Зо кілька років тому в добі модернізму деякі вважали писати саме так за свій обовязок. Нині ця метода повторяється: автори накопичують багато прикметників, багато закарлючених образів, що вилізають один на одного, як посидані на купу предмети на ліцитації. Не треба такого стилю вважати за манеру або потребу пози: — писати ясно і просто найважче; — ставити теже домагання до новиків даремне.

М. Романишин повизбирував дуже гарні народні слова з лемківського говору і неодне з них можна собі записати. Але слова говору перемішані в нього не зависіди вдатно із найновішими літературними новотворами. Перехід від того, що він пише сам до того, що думають його герої-селяни — невиразний, непередуманий. Після чистого сільського настрою приходить у нього напр. така стилізація модна в совітській прозовій поезії:

„Батьки забули розперезано плетені ремені на постелях.
Десь екзекутор воружений.
Спізнений коминар.
Жид, що на ліцитацію.
Полісмен, що по політиці.
Аеро місію мае.
Аеро тисячі карток на голови розкинув."

Таксамо як „літак" перемінився в „аеро" і наш звичайний поліцай у „полісмена" вся побутова картина переміюється у футуропоезу.

Після Стефаника, Черемшини і довгого ряду наших інших співців села нелегко добути із села нову поезію. Але село зміняється серед цораз-то нових обставин; описувати людей серед цих обставин це невичерпане джерело нових тем і типів. Чому наші молоді автори не роблять цього — не знаемо.

м. р.

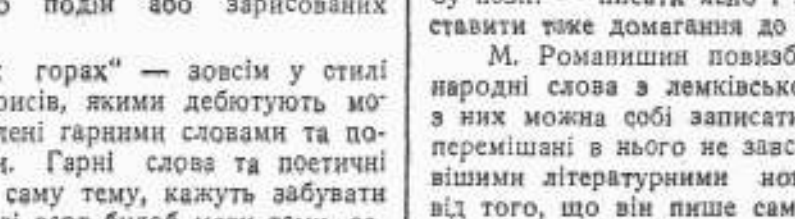

Фабрикант повістей.

В липні минулого року в Льос Анджелес в Америці відбулося незвичайне свято. Знаний також нашій публиці зі своїх повістей і з кіно автор Тарцана святкував своє 60-ліття. Цей славний автор — це Едгер Райс Баровс. Це імення знане нашій публиці головно завдяки героєві його повістей, Тарцанові, що виріс і виховався серед малп у непрохідних джунглях. Хоч повість про Тарцана дуже цікава і мала більше успіху ніж „Книга Джунглів" Кіплінга, то таки вона не є літературним твором. І сам автор, тепер уже мільонер, власник величевої палати біля Льос Анджелес, що зветься „Тарцан Ранч", уладженої з небувалою величавістю, — не має мистецьких аспірацій. Йому вистачають торговельні успіхи його „творів".

А тих успіхів має досить. Америка вміє платити за добрі „винаходи". Баровс сам себе вважає за меткого бізнесмена, який найшов добру думку і зумів її відповідно використати. Вдалося йому найти постать, яка „вхопила" публику і принесла йому величезний маєток.

За молодих літ він брався до всяких фахів — за винятком літератури. Навіть з правописом не було в нього все в порядку. Спочатку він служив при війську, потім був ковбоєм, залізничником, біржовим маклером, шахтарем. Коли одного разу нарікав він перед одним маломістечковим крамарем, що його заробки дуже малі, а праця тяжка, той порадив йому написати повість.

„Хіба ж то не буде тяжче, як вганятися за коровами?" І Баровс за кілька тижнів написав повість „Княгиня на Марсі", яку немилосердно відписав від Жіль Верна, додаючи до неї багато безглуздих, фантастичних вигадок. За цей товар якийсь тижневик дав 400 долярів.

Це так дуже заохотило нашого „автора", що він написав іще пару повістей, на які не найшов охотників. Та це його не знеохотило, він уперто йшов до мети, продаючи замість повістей — патентовані гребінці.

У 1912. р. почав він писати повість про людину, що виховалася в джунглях і назвав її Тарцаном, бо так звалася його родинна місцевість.

Довго шукав він видавця. Мішанина фантазії з екзотикою та сенсацією найшла великий попит на ринку не тільки в Америці, але в цілому світі. Наклад повісти „Тарцан серед малп" осягнув 3 мільони примірників.

Зорієнтувавшися, що натрапив на золоту жилу, почав її експльоатувати зі спритом біржового меклера. За десять літ написав дальших 24 книжки пригод Тарцана. На книгарському американському ринку повстало нове, специфічно американське поняття „бест-селлер" — книжка, що найліпше йде, і „Тарцан" став королем таких книжок.

Тарцана переклали на 22 мови і золото широкою струєю поплинуло до кишені масового фабриканта повістей.

Показалася звукова фільма і знову відкрилося нове джерело доходу. Згодом Тарцан опанував і хвилі етеру. Спритний автор заснував „Тарцан-Радіо" яке надає авдиції з життя Тарцана поміж знаменито платних торговельних реклям.

Велика пресова агенція платить йому величенські суми за право поміщувати у 160 часописах рисунки з життя Тарцана. 28 великих фірм платить йому великі гонорарі за право реклямувати „шпиньки Тарцана", „шельки Тарцана", „запальнички Тарцана" дарма, що Тарцан у джунглях з такими причандалами був би дуже комічною фігурою. Але, як кажуть, така реклама приносить успіх...

А тепер разом зі своїм сином продукує серіями повісти про Тарцана, адмініструє торговельним підприємством для експльоатації патенту Тарцана і збирає мільони.

Люди мають малпячу рису — відомо яку і не диво, що так їм подобався чоловік-малпа.

І. Ч.

—o—

Літературна хроніка.

ЮВИЛЕЙ РОДЗЕВИЧІВНОЇ.

Польські журнали і щоденники пригадали цього року ювилей Марії Родзевичівної. Мало хто пригадав ві цієї невтомної письменниці, що давно вже перейшла сотню томів. Її дебют почався в 1884 р. і в 1886 р. вона вже звернула на себе увагу повістю „Страшний дідусь", здобувши успіх у 1887. р. „Девайтісом". Напередодні двох віків, коли прийшли до голосу нові напрямки модерної літератури, Родзевичівна займала скромне місце популярної авторки, що здобувала тільки читачів, а не місце в історії літератури. Вона видала на ринок щораз то нові повісти без огляду на нові літературні течії та новий смак. Ніхто не перечив, що її „Девайтіс", „Чагари", „Сірий порох", „Верес", „Між устами і берізком чаші" мали неослаблений успіх серед переважної публики. Щойно тепер критика почала згадувати про заслуги Родзевичівної. Виявилось, що серед повені її книжок можна найти і такі як „Літо лісових людей", що є майже архитвором. Родзевичівна — прегарний знавець Полісся. Вона знає цю землю, любить її, розуміє її людей і вміє змальовувати їх звязку, зосереджену мовчазну вдачу. У своїй любові до поліської землі вона доходить до своєрідного патріотизму. Найкращі в Родзевичівної — описи природи і живі типи. Вона має хист вигадувати дотепну інтригу, але там, де переноситься думкою в інше невідоме їй середовище, сходить на фейлетонові романи. Погляди її героїв часто перестарілі та наївні, хоч колись вона здобувала собі читачів сміливістю нових думок, що плили за духом часу.

НІМЕЦЬКА КНИГА ЛЕГЕНД.

У БРУНСВІКУ у видавництві Вівега під редакцією Бартольда Блюнза та Драєра виходить цікава серія п. з. „Німецька книга легенд, складена сучасними німецькими письменниками". 78-літній шлеський письменник Герман Штер оповідає одну легенду із рідних лісів ще з часів 7-літньої війни про „камінного чоловіка", який боронив жінки та дітей і явився у сні злочинцям як докір совісти. Макс Мель оповідає легенду про Адама з раю, Карль Реттігер про відвідини одного духа у славного поета Жан Поля, Гайнріх Бургенне про легенду Ван Гога, Фрідріх Демль про Моцарта. Іна Зайдль про одну чародійну танцюристку, Вільгельм Шольц про надприродну силу одного святого, тощо. Крім згаданих авторів є в цій книзі ще 11 інших, між ними один, Ганс Франк, із справжнім гумором.

АВТОР „ШВЕЙКА" В ЮГОСЛАВІЇ.

У Загребі вийшло досі 4 томи перекладу Ярослава Гашека „Швейка", крім цього збірка його гуморесок п. з. „У Совітській Росії". „Швейк" як пєса має великий успіх на югославянських сценах.

МАНІЯ ГОНЧАРОВА

Недавно видали папери із посмертної спадщини російського повістяра Гончарова, автора „Обломова" і „Обриву". Із його щоденника видно, що він терпів за переслідовну манію, переконаний, що інші сучасні письменники „ограбляють його безчесно". Він уважав, що Тургенєв використав його ідеї у „Дворянському гнізді", „Батьках і синах" і „Димі". Ще більше Тургенєв передав Гончарові ідеї своєму приятелеві Фльоберові, який плягіював Гончарова у своїй „Пані Боварі" та „Виплеканих почуваннях". Навіть Гонкури обікрали Гончарова у своїй повісти „Жерміні Лясерте".

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Тайна Рено.

РАЙ РОЗВОДІВ І НАРКОМАНІЇ.

Наші читачі вже знають із шпальт нашої сторінки, що невеличке американське місто Рено є правдивим раєм для всіх, що хочуть розводитися. Це місто, що лежить у стейті Невада і славне зі своїх судів, які переводять безчисленну скількість розводових процесів. Подружжя, яке має вже досить спільного подружнього життя їде до Рено по розвід. Вистане заїхати до якоїнебудь гостинниці, зголосити своє замешкання і по 6 тижнях можна дістати судовий розвід. Не диво, що тамошні гостинниці постійно переповнені і мають всі кімнати заняті на 6 тижнів.

Одначе деякі клієнти залишаються і других 6 тижнів і третіх і цілий рік.... Вони не мають уже просто повороту.

Що їх тримає на тому місці?

— Прегарне весняне підсоння... — відповідають вони іноді з блискучими очима.

Інші захвалюють спокійне життя в місті. Ще інші замість відповіди роблять тільки дрожачою рукою невиразний рух. Одначе всі мають на думці: опій!

ЧАЙ ІЗ КОКАЇНОЮ.

Це ідилічне, славне на цілий світ місто має китайську дільницю, яка могла би суперничати з легендарною китайською дільницею у Сан Франціско — Чайнатавном.

Жінки, які приїздять до Рено — три четвертини готелевих гостей творять саме жінки — шукають забуття. Вони знаходять його в „Публік Клюб" в нічнім льокалі, який є власністю незвичайно поважного добродія Ву Сінга. В тому нічному льокалі танцюють, пють і грають в рулетку. Притім мусимо замітити, що влада стейту Невада толерує азардну гру у прилюдних місцях. Стомленим панам, що не можуть стерпіти гамору міста і не вспілі заспокоїти своїх нервів, стоять напів притемнені сальони до диспозиції. Не треба там зовсім замовляти вина, ні інших напитків. Вистане замовити шклянку чаю. Цукор до чаю подають у малесеньких білих пакетиках. Цукор? Очевидно, якби Кріс Гансен, шеф відділу державної поліції для боротьби з наркотиками був дуже цікавий і хотів переконатися, що такі пакетики містять — то переконався би, що в них справді є цукор. Одначе Кріс Гансен був дуже рідко цікавий. І тому в пакетиках була зовсім звичайна кокаїна, або опіюмовані папіроски, чи ампулки морфіни.

ЧЕРВОНА ДАМА.

Найвірнішою і найточнішою клієнтелею були, як ми вже згадали, жінки. Особливо одна з них, завжди одягнена на червоно. Ця червона дама, яку знали тільки з імени Люсі, відвідувала вже більше як пів року „Публік-Клюб" — імовірно вельми шанований містер Ву-Сінг заробив від неї вже приблизно 10.000 долярів. Але вона все ще трималася зовсім добре.

Одного вечора явився знову у клюбі детектив Кріс Гансен.

— Галльо, кохана, привитав він Люсі, яку він застав очевидно при її столику. Відтак додав ще:

— Ходіть зі мною до сусідньої кімнати, не звертаючи нічиєї уваги. Маю з вами про щось поговорити.

Без одного слова, не виявляючи найменшого счудування, чи схвилювання або поспіху вийшла червона дама за шефом відділу боротьби з наркотиками в Неваді.

Коли вони опинилися в окремій кімнаті, він не сказав нічого, тільки одно речення: „Не так легко обминути американську поліцію.

— І я думаю, що ні... — відповіла Люсі.

ЗДЕМАСКУВАННЯ.

— Ви не називаєтеся Люсі Мек Алістір. Ваші документи фальшиві. Ви є карана Жанет Дрі. За чековий обман в готелі ви відбули кару трьох місяців вязниці в окружнім суді і у звязку з карою ви повинні бути виселені зі стейту Невада. Отже що ви тут робите?

— Курю опій і нюхаю кокаїну.

— Так?

Спершу детектив замовк від несподіванки. Відтак розсміявся.

— Ву Сінг заробив не вас маєток, знаю про те. Але відки ви берете гроші?

Теплий, свавільний і самопевний усміх був єдиною відповіддю.

— Ах, так, очевидно... розумію... Рено.., розводові „парубки", які сидять тут довкола. Винищити вас треба.

— Винищити? Ні... Може думаєте використати — запитала молода жінка з невинною усмішкою.

— Як ви кажете?

— Слухайте, Кріс — хіба можу називати вас Крісом? Не робім одно другому ніяких прикрощів. Якщо я відтепер купуватиму безпосередно від вас мої малі порошки, замість від нашого жовтого приятеля, який продає їх під контролею, тому, що ви маєте з ним спілку — то ви не будете хіба противитися, як я ще залишуся на якийсь час у Рено? Правда?

— А ви пені — відповів він тепер з найглибшою пошаною — вийдете на тім багато краще і дешевше. Пощо ми маємо цього жовтого чорта лишати в цім інтересі, коли ми — двоє білих так добре розуміємося.

— Вища ціна? — запитала вона, не звертаючи уваги на його слова.

— Як для вас міс Люсі Мек Алістер — тепер назвав він її знову давнім прізвищем — як для вас то по долярові за пакетик кокаїни звичайного формату. І в мене дістанете справді кокаїну, бо той жовтий чорт — заявив він при тім злобно — домішує до свого товару звичайного мілкого цукру.

НА ПОЛІЦІЇ.

Ще того самого вечора явилася червона дама в поліційнім уряді Рено. Велїла себе відразу запровадити до відділу боротьби з наркотиками.

— Алеж ви необережні, — привитав її тими словами Кріс Гансен, зовсім не врадуваний її появою.

— Ні, це ви були необережні — відповів йому якийсь мужеський голос. За червоною дамою явилася у дверях висока постать директора поліції.

Заки детектив Ганзен спамятався, на його руках замкнулися сталеві кайданки. В цій самій хвилині ввійшла поліція до „Публік Клюбу" і арештувала Ву Сінга і сімох його помічників: трьох американців та чотирьох китайців. Суд засудив злочинного агента на 20 літ вязниці, Ву-Сінга на 10 літ і їх спільників на кількалітню вязницю.

ПОКУТА.

Коронним свідком підчас процесу була міссіс Жанет Дрі. Коли її запитали про персоналії, вона відповіла щиро:

— Я приїхала до Рено, щоб дістати розвід! Формальности так протягалися, що мені не стало грошей і я справді заплатила готелевий рахунок чеком, який не мав покриття.

Мене засудили на 3 місяці. Одначе у вязниці зустріла я так багато жінок, яких опир Рено, торговець наркотиків зіпхав на саме дно, що я рішилась по виході на волю на власну руку повести боротьбу з цими жахливими злочинцями. Очевидно в порозумінні з паном директором поліції.

— Я спершу вагався, коли свідок прийшла до мене з такою дивною пропозицією — заявив перед судом шеф поліції. — Одначе відтак я подумав, що справді варто спробувати... Я дав міс Дрі багато грошей і вона вирахувалася з них до одного сотика... а ті фальшиві документи —... Ще ніколи американська поліція не мала досі кращого помічника.

І відтак зробив щось на американські умовини небувале: підійшов до молодої жінки і при всіх, серед судової салі поцілував її в руку. Директор поліції покарану фальшівничку чеків.

КРОВ УБИВНИКА РЯТУЄ ЖЕРТВУ.

У прегарній віллі недалеко Ню Йорку трапилася перед кількома днями трагічна подія. Молоде подружжя Кузників (повторяємо за американськими часописами, не знаючи чи це наш земляк, чи ні) уладило бенкет для запрошених гостей, яких зібралося приблизно 50 осіб. Настрій був незвичайно гарний і забава була на найвищому вершку, коли її раптом перервав серед нічної тиші револьверові стріли.

Виявилося, що це стріляв під впливом заздрости молодий господар до своєї жінки. Хід події був такий: Кузик запримітив, що його жінки нема серед гостей. Він почав її шукати в цілому домі, але коли не міг її ніде знайти, вийшов до городу. І там не було жінки. Кузик побоюючись, що може його дружині трапилося щось лихого, вибіг на вулицю.

Перед домом стояв цілий ряд люксусових авт, що паркували там дожидаючи на своїх власників. В одному авті сиділа його жінка і цілувалася з якимсь мужчиною у фраку. Схвильований у нагліми приступі заздрости муж витягнув револьвер і почав стріляти до своєї жінки.

Важко ранену молоду жінку відвезли до лічниці, чоловіка арештували, гості розіхалися. Кузик сильно заломився і жалував свого вчинку. Коли з лічниці повідомили його, що жінку може врятувати тільки трансфузія крови, він негайно зголосився і пожертвував свою кров.

Таким чином убивник урятував свою жертву власною кровю.

Зовсім як погода

такі химерні є ревматичні болі. Тому дбайте за те, щоб АСПІРИНУ мати завжди під рукою

ASPIRIN'A BAYER

для тих, що терплять на ревматизм конечна.

„АТОМ" ВІД 1-ГО ВЕРЕСНЯ 1937 РОКУ
Українська електро-радієва крамниця
Стрий, вул. Костюшка 22 (інж. Юліян Гошовський

Нові радіоприймачі всіх кращих фірм. Направа, перерібка, зістроювання і повна модернізація старих приймачів у власній радіо-робітні, вкладжерій на німецький лад. Складові частини до радія і електр. інсталяцій. Лямпи, ліхтарки, батерійки; направа і ладування акумуляторів. Направа електромоторів. Роверн і складові частини. Направа роверів. Ціни конкуренційні. Виконання солідне. Фахові поради даром. 9—1)

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ
поручає фірма В. МІХЕВИЧ
Львів, пл. Галицька ч. 7.
Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплет зол. 145—.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 133—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254-46.

— **Суддя окр. суду у Львові Стефан і Дарія з Колессів Залеські** складають з нагоди свого вінчання, яке відбулося у Львові 3. липня 1937 25 зол. на Рідну Школу. 1775

— **Ширші сходини** членів Філії С. У. відбудуться у вівторок 5. жовтня 1937. р. в год. 7. вечір з рефератом Вп. редактора Голубця Миколи на тему: „Княжий Крилос" в домівці С. У. вул. Сикстуська 46. Гостям раді. **Виділ.** 1773 1—1

— **Великий фестиваль польського мистецтва.** У днях від 3. до 10. жовтня прогомонить зі столиці радіевою луною по цілій Польщі. Кожний, що має добрий радіоприймач буде мати змогу слухати дома. Ще є трохи часу і коли хто хоче взяти участь у цьому знаменитому мистецькому бенкеті, — хто хоче послухати співу Кепури, концертових премієр й побачити походи та публичні фестини, повинен зараз таки завести в себе дома одну з найдоскональших супергетеродин Телефункен серії 1938. Передадуть вони в мистецькій формі радіові трансмісії зі столиці та цілого світа. 1—1

Першорядний кравецький сальон жіночих костюмів і плащів

1615 **О. КІКТИ** 11—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12, І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

— **Атракційна концертова імпреза „Української Захоронки".** Як довідуємося в неділю 10. жовтня відбудеться на дохід „Української Захоронки у Львові концерт, який буде не тільки інавгурацією нашого музично-концертового сезону, але стане теж справжньою атракцією. Буде це концерт української народньої пісні в сучасній обробці у виконанні нашої зірки опери й естради Марії Сокіл з Антоном Рудницьким при фортепіяні. Білети раніше в „Союзнім Базарі".

— **Нові 100-золотові банкноти.** Почавши від 1. жовтня ц. р. Польський Банк пускає в обіг банкові білети по 100 зол. з підписом головного директора банку д-ра Леона Баранського і з датою 9. листопада 1934. Поза тими подробицями нові банкноти не ріжняться нічим від дотеперішніх 100-золотових банкнотів з датою 2. червня 1932. р.

— **Дальші польські станиці.** В Синькові пов. Заліщики посвятили римо-кат. каплицю, збудовану заходом корпусу пограничної сторожі. Посвячення доконав кс. Вичесани при участи представників влади і польських організацій. — В Пилатківцях коло Борщева відбулося посвячення „стшелецького дому" у прияві старости Бая та інших повіт. діячів.

— **Нова українська крамниця в Бережанах.** При вул. Міцкевича 5. біля Народнього Дому почне у вівторок 5. ц. м. свою діяльність нова українська торговельна станиця п. н. „Рідний Базар", крамниця з галянтерією, кравецькими приладами, з приладами до писання і іншими товарами. У новій крамниці зможуть теж дістати аматорські гуртки ріжне театральне приладдя. Новій нашій торговельній станиці бажаємо якнайкращих успіхів і сподіємося, що громадянство Бережан і Бережанщини полагоджуватиме свої орудки в цій новій крамниці.

Галицький Маґазин Новин

Галицька 15

повідомляє, що **по скінченні реконструкції отворено** льокаль і має на складі всілякі **блаватні товари у великім виборі,** які продає по найнижчих цінах.

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довголітні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

1786 1—10

ВІДГУКИ ДНЯ.

Рай.

Заїхав учора до мене один мій знайомий. З недалеку, знад Збруча, але це така сторона, що ніби близька, а якась дивно далека. Хочеш до неї дістатися, то походиш за ріжними паперами, пофотографуєшся і начекаєшся стільки, мовби ти до якоїсь Анголи чи іншої Уганди вибирався. Припис такий і на те нема ради.

Приїхав знайомий і зараз на вступі вийшла прикрість. Він у двері, а мій пес до нього' гав! гав!, а далі за штанку, мало не роздер. Кинувся я на рятунок, відігнав пса і перепрошую гостя'

— Вибач. Така бестія, зараз кусати береться. А рейвах робить, аж вуха болять.

— Нічого не сталося! Чого ти такий жорстокий для пса?! Цеж його обовязок!...

— А якби вкусив?

— Ну і щож?! Я не дитина. Дряпнув би трохи, але зате гаркотів би, брехав би, одним словом булоб приемно.

— Не розумію!?...

— Ану, зацькуй мене. Але добре!..

Подивився я на мого приятеля, чи часом йому не вилетіла пята клепка. Але ні — виглядає, що всі дома.

— Гугса! Берррри його! — крикнув я до пса.

Ямник скочив до гостя як скажений: Гав! Гав! Гарр!..

— Браво! — радів гість і тільки про око відборонювався.

А коли пес присівся до нього на добре, виліз на крісло і звідтам додавав Гугсі перцю:

— Прекрасно! Ану далі! Берри мене, лайдака, голубчику! Забий мене!!! Ліпше! Та-а-к!..

Пес підскакував, скалив зуби і брехав аж хата ходила.

— Ну годі, налюбувавсь і досить — сказав нарешті мій знайомий. — Тепер, брате, дай кусень цукру, я хочу з Гугсою погодитися.

І швидко погодились. Не минуло й пять мінут, як Гугса сидів у нього на колінах і слухав компліментів:

— О, ти гарний песик. Такий ціцій, такий добрий, такий песьо велицій... Такий Гугсьо...

Врешті звернув погляд на мене.

— Дивуешся?! Маеш може мене навіть за легкого варята?... Яж від ікс місяців не тільки не бачив, але й не чув пса.

— Чому?

— Гранична смута. Не можна собак держати.

— О! — крикнув нараз радісно і побіг до вікна. Слово даю летять!...

— Хто?

— Та голуби!

— Ну, то що з того!?

— Летять. О, і скільки їх летить!? Краса!..

Я знов набрав підозріння щодо умового здоровля мого приятеля: Зірвався як попарений за дурними голубами!..

— А в вас хіба голуби без крил? — питаю.

— Загалом нема ніяких. Вигублені до лаби! Припис такий. А тут у вас і голуби і пси — зовсім якби ніколи нічого!..

Почало вечоріти.

— Дай якусь капу, або коц! — звернувся до мене.

— Пощо?

— Хочу тобі прочитати один пікавий дуже лист.

— На капі?!

— Чому на капі?

— А от ти просиш!?

— Прошу, щоби вікно заслонити. Адже на потемки не буду читати.

— А без капи не можна?

— Як?! Треба-ж засвітити світло!..

— То я тобі засвічу.

— Дай спокій, бійся Бога, дай спокій. Перше заслони вікно!

— Та нас ніхто не буде підглядати! Напроти моїх вікон нема каменищ.

— Тим гірше. З другої сторони можуть побачити.

— З якої сторони? Що тобі?!...

— То ви у Львові не заслоняєте вікон як світите?

— Ні!

— От щасливці! Слово даю. Ми, брате, кожне віконце і то — на глухо.

Засвітив я лямпу, посідали ми при столі, приятель прочитав якесь письмо, а далі кажу до нього:

— Ходім трохи перейтися!

— Що? По заході сонця, без перепустки?!

— Друже, та ти у Львові. Тут жадної перепустки не треба!

Мій знайомий подивився на мене як на варята.

— Не дури. Я не з тих. Ніч — і не треба перепустки! Ти певно маеш і жовту і червону і зелену. Тобі не штука!..

І не пішов. Що я не напросився, що не переконував — не повірив.

— Пси — вірю, голуби — сам бачив, але в ночі без перепустки, поза свое обістя — на те мене не возьмеш.

В ночі збудив мене зі сну.

— Слухай, на вулиці хтось співає!

— Певно якийсь пяничка...

Мій знайомий підкрався до вікна і осторожно виглянув.

— Рай! Рай! — шептав до себе. — Цілу ніч варт коло вікна пересидіти. Співає... В ночі!... — На вулиці... Рай!..

Галактіон Чіпка.

Барвні ЛЕЩКІВ SAMODZIAŁY LESZCZKOW **Тривкі**

Львів, ул. Коперника 2

— **Смерть б. віцепрезидента міста Тернополя.** Недавно помер у Тернополі бувший віцепрезидент міста Тернополя і довголітній міський радний, адвокат д-р Ісаак Вайсніхт у 62. році життя. Покійний, шкільний товариш і приятель тернопільського уроженця адвоката д-ра Володимира Загайкевича з Перемишля, займав у Тернополі видне становище і як адвокат мав численну клієнтелю, особливо жидівську, в цивільних справах, бо карною практикою він не займався. Заходила нераз і така обставина, що дехто з наших адвокатів при городських судах на території тернопільського окружного суду присилав йому як своєму субститутові цивільні заступства, хоч у самому Тернополі є українські адвокати, а між ними і деякі дуже добрі цивілісти. Сподіємося, що тепер, коли не стало між живими д-ра Вайсніхта, вони не будуть уже присилати своїх справ чужинецькому адвокатові, але звернуться по співпрацю до своїх українських товаришів.

— **Новий чехословацький консуль** д-р Карло Махачек прибув до Львова. В 1919. р. він був секретарем чехословацького посольства в Білгороді, опісля заступником генерального консуля в Ополі, а після плебісциту генеральним консулем у Вроцлаві. В 1927. р. д-р Махачек

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає Ф-ма „Кераміка“
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“.

займав уряд першого секретаря при посольстві в Букарешті. Від 1933. р. був на становищі міністерського радника в політичній секції централі у Празі, звідки під кінець 1936. р. відійшов на кілька місяців як управитель консуляту до Познаня.

— **Повітряна труба в Самбірщині.** Над частиною Самбірщини появилася минулої пятниці висока куряна, що почала швидко рости і наближатись в напрямі села Білкович. Буревій був такий сильний, що перевертав і виривав дерева з коріням. Селяни, що працювали коло бульби на полях, тікали перелякано на бік. Всеж таки повітряна труба захопила декого. Одного чоловіка підняла в гору і кинула на землю. Іншим почало крутити довкола, опісля кинуло його на землю і котило на довшому просторі. Один віз, що стояв з конем на полі, підняло в гору і розбило, відриваючи коня з упряжею. Труба, що була широка 50 до 60 метрів, перейшла зо два кільометри та розійшлася нагло недалеко фільварку в Бісковичах.

— **Присуд на хабарників.** В окружному суді у Львові відбулася розправа проти кількох залізничних урядовців, знаних із того, що брали хабарі від службовців, яким дали заняття при залізниці, або й стягали їм якусь часть зарібків. Помагала їм Марія Завалкевич, жінка ем. лісничого, наганяючи їм клієнтів та натягаючи їх на гроші. У справі мачав пальці також поліціянт Ольшевський. Розправа скінчилася засудом урядовця Кавалецького на 2 роки вязниці, урядовця Мілера на один рік, Завалкевичеву на 2 роки з припиненням на 5 літ, урядовця Августина на 1 місяць, а поліціянта Ольшевського на 8 місяців вязниці з припиненням. Кількох обвинуваченых увільнено.

— **Львівська хроніка.** До краму „Польський католицький промисл“ при вул. Коперника вломилися злодії й вкрали більшу скількість білля та полотна вартости 900 зол. — Возний магістрату Михайло Карп обливав свої іменини в шинку при вул. Зіморовича, де його кумпани так побили, що він помер у шпиталю.

— **Краєва хроніка.** В Рівні, присілку біля Микуличина пов. Надвірна до хати Федора Петращука добулося в ночі кількох замаскованих бандитів і зі зброєю в руках зажадали грошей. Коли той крім 50 зол. більше не хотів дати, стрілили йому в серце, побили його жінку і втікли. Незабаром Петращук умер. — В селі Мушкатівці пов. Борщів до хати торговця збіжем Герша Зільбермана добулися в ночі крізь стріху якісь грабіжники і вбивши Герша та його жінку, ограбили мешкання. Поліція шукає за винуватцями. — В Бориславі біля міської різні автобус, хотячи вминути віз, скрутив на хідник і переїхав дві жінки, 71-літню Анну Гарасим та 45-літню Розалію Тустановську. Обі в тяжкому стані відставили до дрогобицького шпиталю. — У Пеняках, пов. Броди, невідомі люди намагались перекопати греблю на рибному ставі Ценського. Нічний сторож перешкодив цьому. — Невідомі злодії вкрали з каси льокалю Кулка Рольнічого в Камінці Стр. 1.270 зол. — Поліція придержала в Тернополі двох ошуканців, що виступали у старшинських одностроях: 26-літн. Арі Гутгляза зі Жирардова та Франца Войтіха Павловського. Оба мали підроблені легітимації та купували на короткоречинцеві векслі біжутерію і футра. Ошуканств допустилися в 135 містах.

— **Смерть від скаженого пса.** В селі Новосілка Скалатська одного господаря покусав тому три місяці пес. Показалося, що пес був скажений, бо недавно у господаря виступили прояви скаженини. Лікарська поміч була спізнена і нещасний помер серед страшних мук.

— **Пожежа.** У Барчині пов. Броди згоріла хата і господарські будинки Івана Начковського, побережника Домініканів.

— **Діти спалили село.** В селі Кубан на Буковині діти, бавлячись сірниками, спричинили пожежу, яка знищила 44 господарства. Втрати йдуть в міліони леїв.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. приняті 9—12, 3—6.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Стрийська рогачка: год. 8. рано старт до наколесницьких змагань на трасі Львів-Пісочна-Львів за чашу „Діла“ і на трасі Львів-Миколаїв-Львів за чашу ф-ми О. Стефанович.

Грище Чорних: год. 1.15 змагання за мистецтво А-класи Україна II — Чорні II.

Також год. 3.15 попол. мистецтво Окружної Ліги Україна — Чорні.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (Павільон Жид. Театру):
3. X. год. 3.30 попол. Ой не ходи Грицю...; год. 8.15 Ніч під Івана Купала.
Білети в Союзному Базарі.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:
4. X. Воскресення.
5. X. Гейша.

Великий Театр:

Неділя 3. X. год. 8 попол. „Король волоцюг“; год. 8. веч. „Легенда“.
Понеділок 4. X. год. 8. веч. „Легенда“.
Вівторок 5. X. год. 8. веч. „Легенда“.
Середа 6. X. год. 8. веч. „Легенда“.

Театр Різнородностей:

Неділя 3. X. год. 3.30 попол. „Де чорт не може“; год. 8. веч. „Сині зальотники“.
Понеділок 4. X. год. 8. веч. „Сині зальотники“.
Вівторок 4. X. год. 8. веч. „Сині зальотники“.
Середа 6. X. год. 8. веч. „Сині зальотники“.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:
ХОДОРІБ.
3. X. Орленя.
4. X. Шалапут.
5. X. Довбуш.
8 Ходорова їде театр до Жидачева і Рогатина.

Цирк Станєвських при вул. Пелчинській:
Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі“ (Гейнор, Мерч, Манжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки“.
ВАНДА: „Пастер“, „Бюро пропавших людей“.
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє“.

Шкільна лектура і книжки
для молоді випозичає
„Vita“ пл. Марійська ч. 8
(дах Шпрехера)

ЕВРОПА: „Атака досвіта“.
КАСІНО: „Благословлена Земля“ з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Привечення“.
МЕТРО: „Тайни военної маринарки“, „Любовні несподіванки“.
МІРАЖ: „Пропаще місто“.
МУЗА: „Діти вулиці“ із Бартольомео.
ПАКС: „Прокажена“ і „Ординат Міхоровський“.
ПАЛЯС: „Кальжа“.
РІЯЛЬТО: „Посвята“.
РАЙ: „Чорний жигол“, в гол. ролях: Мерч, Оберон Маршаль.
СВІТ: „Володарка вогню“ і „Чу-Чін-Чао“.
СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь“ і ревія „Весела подорож“.
ТОН: „Іде 27 проти Г-14“.
УТІХА: „Останній поганин“ і ревія.
ХИМЕРА: „7 личок, 7 цілунків“ із Ліл. Гарвей і Вілі Фрічом.

Зол. 7.— **Щасливі обручки**
з 14 кар. золота
тільки у Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Спогади із світової війни на французькім фронті“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 3. жовтня 1937.

8.00—8.30 Ранішня авд., 8.40 Моцюшко: Фантазія в „Гальки“, гр. пл., 8.50

ПАНЧОХИ
спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
525 „ДІМ ВОЛІЧКИ“ 18-2
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Дбаймо про здоровля села, гутірка в українській мові вик. д-р Олена Степанів, коло год. 10.30 після Богослуження; Популярна музика з гр. пл., 11.30 Репортаж із життя, 11.57 Сигнал часу, 12.08 Мистецтво та громадянство, 12.15 Концерт із участю І. Кепури; у перерві оповіданя, 14.15 Розрикова музика з пл., 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Репортаж із зборів опочів, Музика з гр. пл., Що я бачив у Фінляндії, 15.45 Для дітей: Оповідання, Музика з пл., 16.05 Болгарська музика, співи, 16.45 „Анниця та життя“, говорена повість, 17.00 Концерт орх., пісеньки, 17.55 Гутірка, 18.00 Годинник п. Томи, старосвітський курант, 19.30 Пісні липаретва Собіського, 19.35 Вечерниці із Вимної Води, 20.00 Форт. і гр. пл., 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.20 Весела Сирена, 21.50 Репортаж, 22.00 Найгарніші пісні Монюшка: Шлемінська опів, форт., 22.25 Твори Чайковського, гр. пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Понеділок, 4. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл: „Як Магеляцові приятелі втратили день“ гутірка для старших дітей, Твори Венявського з гр. пл., 11.40 Кушнірі про свій фах, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Нововейський: „Свати“, Полудн. денник, Гутірка, Військ. орх., 13.45 Розр. муз. з гр. пл., 14.25 Концерт у вик. дут. орх., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова, 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Сальон, тріо, 16.50 Гутірка, 17.00 Століття фотографії, 17.15 Форт., 17.50 Репортаж із відпочинкового роб. дому в Зелемянці, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У дні св. бідака, 18.20 Б. Зак співає, гр. пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Із буфету та зза краси, дітер. варіс, 19.30 Читач і його денник, 19.50 Гутірка, 20.00 Оперетк. мельодії, 21.30 Поетичні новини, 21.50 Концерт симф. орх., форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 „Легенда про воїна з Губіо“ для мол. дітей, 11.40 Симф. фрагменти, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Музика, Полудн. денник, Будуймо школи, словно-муз. авд., 13.45 „При горній каві“, гр. пл., 14.55 Бірма, 15.00 „Ольбрахтові лицарі“ Качковського; Авд. з гр. пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Муз. загадки для старших дітей, 16.05 Фінанс. актуалій, 16.15 Мельодії у вик. квартету, 16.50 Гутірка, 17.00 Сао Паоло і Бутантан“ репортаж, 17.15 Португальська музика, спів, 17.50 Ловецькі терени на Поморі, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Моди, 18.20 Скрипка, форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Село без болота і залюж. Хліборобська скриньки, 18.40 Із сицилійських мандрівок, 19.00 Любовні листи вел. поетів, 19.30 Визначні спортовці перед мікрофоном, 19.50 Гутірка, 20.00 Симф. концерт приєв. творчости Шимановського: оркестра, Бандровська, Турська співи, скрипка, Яновський співа, хор; у перерві в год. 20.50 Веч. денник і акт. гутірка, 22.10 Танк. музика, 22.30 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

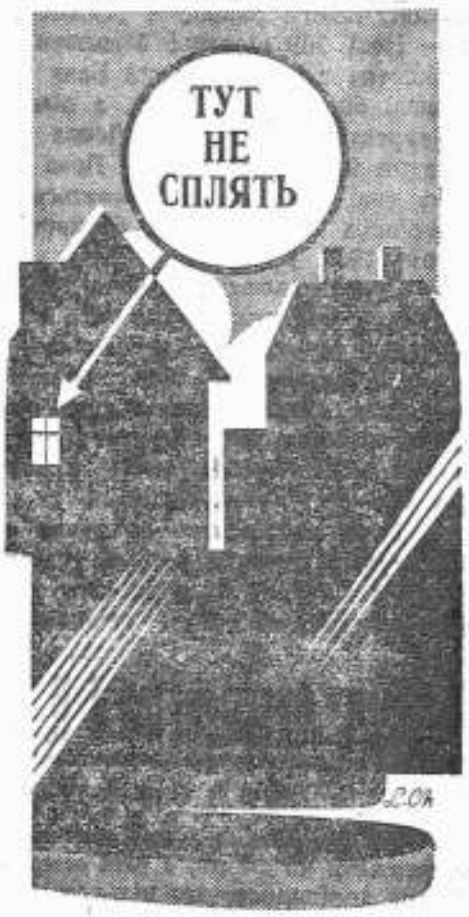

слухають концерту
при відбірнику
ELEKTRIT
PATRIA - TEMPO
MAESTRO - OPERA
відбірники найвищої кляси
Дістанете у всіх радіоскладницях у краю. У Львові: у фірмі ФОТО-РАДІО-ПАЛЯС, пл. Марійська ч. 8.

Направа жіночих торбонки

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Роб.тні Ремарсько-Галянтерійній Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 3. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички, 19.10 Легка музика; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 19.30 Спів, 22.10 Концерт сальон. музики; БРЮСЕЛЬ ФР. 21.00, 22.00 „Ярмарок у Сорочинці" оп. Мусоргського; ВІДЕНЬ 15.40 Тріо б-дур Шуберта, 16.40 Малі попурі, 19.10 Симф. Концерт, 20.20, 21.00 По віденськи, муз. спів; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Обжинки, муз. спів, 18.00, 19.00 Гарні мельодії, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео і Джульєта" оп. Гайдоная, ПРАГА 18.00 Легка музика, 20.55 Орх., 23.35 Джез, РАДІО ПАРІ 20.00, 21.30 Театр Уайк, 20.30 Розр. музика; РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.15 Комедія.

Понеділок, 4. жовтня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Веселі мельодії, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, Будапешт 13.00 Симф. концерт, 17.45, 18.00 Форт., 18.30 Цит. музика, ВІДЕНЬ 17.30 Спів, 19.25, 20.00, 21.00 Опера, 22.30 Військ. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.15 Оперетові мельодії, 19.00, 20.00, 21.00 „Ріголєто" оп. Верді, КОШИЦІ 16.00 Орх., хор, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40, Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ромінольо" оп. Пітрін, ПРАГА 18.25 Муз. казочки про малі звірятка, 20.55, 21.00 Концерт, РАДІО ПАРІ 20.03, 20.30 Пісні, 20.15, 20.45 Форт., 21.30, 22.00, 23.00 „Ришард Львине Серце" ком. оп. Гретрія, РИМ 19.20 Розр. музика, 21.00 Концерт хору сикстинської бензиліки, 22.15 Популяр. концерт, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00 Фестіваль Офенбаха.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 13.30 Сальон. орх., 18.45 Сольо на тарогато, 20.50, 21.00, 23.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Клявесин, 19.40, 20.00 Фільм, мельодії, 22.30 Віденські мельодії, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 22.30 Концерт солістів, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Комедія, ПРАГА 17.30 Камер. музика, 18.00 Сальон. музика, 19.15 „Дві вдови" оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 22.00 Форт., 22.15 Спів, РИМ 17.15, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео і Джульєта" оп. Зандоная.

Радіокутик.

РАДІОСТАЦІЇ НА ЛІТАКАХ.

Літак, що летів до Полудневої Африки, внаслідок бурівію розбився. Чудом захувалася лише вісильна стація. Члени залоги, які лишилися при житті, надали сигнал СОС і їх скоро врятували англійські летуни.

РАДІО ТА ЗІЗД СОКОЛІВ У ПРАЗІ.

В 1938 році відбудеться у Празі великий зіїд Соколів. У зіїді візьме участь яких 80.000 молоді. Щоб підчас гімнастичних вправ облегчити надавання комайди, вже тепер ведуться досвіди при помочі підземних голосників. Виявляється, що під голим небом та на великому просторі, голос часто деформується.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам в Тернополі відбудуться 24. жовтня 1937 р. (неділя) в годині 11-ій передпол. в домівці „Поділля" в Тернополі при вул. Міцкевича ч. 18 з таким порядком наради: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Відомлення з діяльности Філії за 1936 р. 4) Відомлення Контрольної Комісії і уділення абсолюторії за 1936 р. 5) Вибір голови, 4-х членів Відділу Філії і 2-х заступників. 6) Вибір Контрольної Комісії. 7) Внески і запити. Якщо в означенім часі не буде достаточної кількости членів, Загальні Збори відбудуться годину пізніше, в тім самім покалі, в тім самім порядком нарад та важність рішень без огляду на число учасників. — **Виділ Філії УКТОДІ.** 1-2

БІРЖА.

Львів, 2. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Белґія бельг. 89-33, 89-90, Долярн американські 5.29-50, 5.27-00, долярн канад. 5.29-50—5.27-00, Фльорени гол. 293-42—291 75, Франки фр. 16-35—, 17-85, Франки швайцарські 121-90—121 10 Фунти анґл. 26-27—26 11, Гульдени данц. 100-20—99 80, Корони ч. 18 00—17 10, Кор. дан. 117-04—116 40 Кор. норв. 132-03—131-05, Корони шв. 135-43—134 45, Ліри італ. 23-30—22-70, Марки фінлянд. 11-61—11-49, Марки нім. 122-00 — 116 00, Шіллінги австр. 97-30—96 50, Тель Авів 26-20—25 90, марки нім. срібні 129-00 — 123-00.

Яйці.

4 і пів проц. внутр. 55-80, 53-50, 56-00, 4 пов. інв. і ем. нейтр. і ем. 68-75, серія 81-50, 5 заліз. 59-00, 4 прем. дов. 58-25, консол. 59-00, 58-25, 58-25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107-50 Цукор 35-50 Вугаль 25-75, 26-10, Ліяпон 53 50, Меджейя 9-75, Островець 26-50, Г'абербуш 52 25,

ЦЕНТРОСОЮЗ-ЛЬВІВ.

Звідомлення зі збіжевого ринку.

Львів, 1. жовтня 1937.

Центросоюз платив за 100 кг. льодо вагон стація завантаження.

Пшениця одн.	27 75—28-75
Пшениця зб.	27 25—28.25
Жито І. штанд. (військ. відб.)	23 25—23 00
Жито зб.	21-25—22-25
Ячмінь пашн.	19'00—19 50
Ячмінь 680	20 50—21-00
Овес легко задощ.	18-50—19 00
„ незадощ.	20-50—21-00
Кукурудза жовта	22 50—23-00
Кукурудза червона	23-50—24-00
Ріпак	59'00—59 50
Вика темна нового збору	15-00—16-00
Вика сіра	14'00—15'00
Насіння льону	44-00—45-00
Гречка	17'00—17-50
Конюшинне сіно	37 00—37 50
Сонішникове сіно	37 00—37-50
Просо	16 00—16-50
Фасоля Корона руч. виб. в міш.	52'00—53-00
„ Різен „ „ „	41'00—42 00
„ Шмальцівка „ „	30 00—31-00
„ Цукрівка „ „	27-00—28-00
„ Краса рафована	23 00—24 00
„ Біла (дяфбонен) раф	25-00—26-00

Пшениця подешевіла, овісні насіння подорожіли.

ЦЕНТРОСОЮЗ

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 2. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок.	без оп.	2-95 зол.
1 кг. масла бочков. вид.	з опак.	3 00 пол.
1 кг. експорт. вагет „	„	3'00 зол.
молоко		15—16 сот.
вінця (зона)		4-30 зол.

РІЖНІ

ШКЛЯРСТВО В. Стельмах шибки, дзеркала, рами, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 4—7

МЕБЛІ всілякого роду, дотільні умеблі „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25. 1787 1—1

Гаркий тон рішає!..

Radio TELEFUNKEN

гармонія тонів -- символ якости.

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи кайну подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж виробів українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревлянну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 9—15

ЛІКАР шукає місця осідку. Вгоголошення під „Д-р" до „Діла". 1770 1—1

ПРЕЦИЗІЙНИЙ варстат для направи і консервації машин до писання, численних, шиття, Михайло Осипчак, Подлісського 2, тел. 115-96. 1782 1—1

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує вільне **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 91-100

КУПНО - ПРОДАЖА

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 19-20

ПАСКИ ЖІНОЧІ НАЙДЕШЕВШЕ поручає виробня Галицька 5. 1757 2—5

ГОДИННИКИ Омега, Тіссо, Цима, дешево у фірмі Л. РОЗВАЖЕВСЬКИЙ, Львів Академічна 2, Готель Жоржа. Годинникарсько-ювілєрські роботи. 1707 5-10

СТИЛЕВА СПАЛЬНЯ (2 ліжка, 2 нічні столики, 2 шафи, дзеркала), лєсний дуб, інкрустовані гуцульські взори, в цілости або частинно (2 ліжка з нічними столиками, вітрин, кредени) — виїмково на продаж. Інформації в Адміністрації „Діла". 3—3

НАУКА

Торговельна Гімназія Рідної Школи у Львові, Куркова 14 А, приймає вписи на **однорічний торговельний курс** для абсольвентів (-ок) середніх шкіл, до ціння **перевід ц. р.** Вписове зол. 10.— місячна оплата зол. 20.—. Початок вишладів 4. жовтня. 1692 3—3

ПРИГОТОВЛЕННЯ БЮРОВО - ТОРГОВЕЛЬНЕ. Бухгальтерія, стенографія, корреспонденція, машинописання різних онотем. Вписи приймає Секретаріят „Станиця" Копернїка 3. 1779 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІГЕНТНА, добре уложена панночка займеться вихованням дітей. Провадила садок, знає кравецтво. Вгоголошення до Адміністрації для „Галі". 1718 3—3

ГОСПОДИНЯ в середнім віці, що самостійно може вести хатнє, огородове і рільне господарство, шукає місця у сан. щенника або вчителя. Ласкаві вгоголошення до Адміністрації під „Робітниця". 1784 1—1

МЕШКАННЯ

У ВІДНІ — вдова по адвокаті, українка, піднаймає кімнати, з харчем, приступні ціни, центральне положення. O. L. Wien VIII. Josefstädterstr. 73/6 1728 1—3

СТАНЦІЯ для студентки (тки). Умовини догідні. Личаківська 21. І. п. двері 6. 1743 2—3

КІМНАТА при вул. Генівга скромна, сонячна, з окремим входом і ключем від брами, до винайму для старшої особи від 1. 10. п. р. Вгоголошення до Адміністрації „Діла" під „Кімната". 1759 2-3

ТРИ КІМНАТИ і кухня з повним комфортом до винайму з днем 1. листопада п. р. Вишиваського 28 або телефон 266.84. 1772 1—1

ДО ВИНАЙМУ зараз покій з передпокоєм і кухнею. Повний комфорт. Вулиця Вернигори ч. 1 а. (Бічна Декерта). 1783 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ „ДНІСТЕР" — приймає представників в усіяних повітах, постійна платня або процент. Докладно інформуємо після одержання почтової марки. Львів, Замойського 6. 1724 3—10

СТАРШИЙ священик шукає інтелігентної господини. Вгоголошення до „Діла" під „Зараз". 1763 2—6

ДАЄМО докази, як енергійні заробляють нашими артикулами. „Nowości Praktyczne", Warszawa, Oddział 7 Przedstawicieli Zamiejscowych, Złota 37. 1—1

ПОТРІБНИЙ ГРАФІК до рекламових робіт. Вгоголошення до Адміністрації під „Графік". 1777 1—1

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рафляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає

МАНУФАКТУРА
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

ЧЕРЕЗ ДОМАШНІ СТУДІЇ ДО ПОПРАВИ СВОГО ІСТНУВАННЯ

Кореспонденційні Курси Технічного Креслярства

інж. Г. Гаєвського, Варшава, пл. Трьох Хрестів 8.

РІЧНІ — вчать технічних рисунків, виучують креслярів (ок).
ВІДДІЛИ: машиновий, будівельний, мірничо-дороговий. По укінченні свідоцтва.

Наука слухова або коресподенційна.

Слухачі курсів дістають підручники і приладдя (цирклі тощо) даром.

Оплата 15 зол. місячно. — Для бідних полекші.

Програми та інформації висилаємо даром. Почтова марка на відповідь.

Жалюзії склепові всіх родів

також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**

поручає Фабрика „FABROL" Львів, вул. Б. Гольдмана ч. 3. Тел. 206-29

Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ

Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова

ЛОЗИНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50
ВЕРНУЛАСЯ. 3—9

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу
ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11
3—10

ДО ВП. П. ФРАЙЛІХА
спеціяліста пропуклинових хворіб
Львів, Городецька 35.

Хорівчи від кільканадцяти літ на пропуклину, носив я різні бандажі, одначе безуспішно, а навіть шкідливо, бо через невміле застосування вони тільки погіршили хоробу. Щойно на поручення о. Годинського, який по перебутій операції мусів звернутися до п. Фрайліха, звернувся я до нього. **Бандаж п. М. Фрайліха**, з повною зичливістю та стараннісю прикладений, **усунув мої терпіння так, що тепер почуваюся здоровим. Поручаю його всім, що хорію ть на пропуклину як спеціяліста.** —

о. ІВАН ВЛОДЗІНСЬКИЙ, каноник, ректор повчитського костела в Люблині.

Лікар внутрішних і нервових недуг

Д-р Н. Мерер

переніс ординацію до льокалю при **вул. Міцкевича 12.** — Тел. 250-17.

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогованіння, пігменту волосся, близни, дьоби по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилляків і відморожень власною методою. Тривале усування овлосіння ніг катафорезою. Сталі руминці підшкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

Арт. столярська робітня

Г. ГАЛЬОВ

Львів, ул. Потоцького 58

ч. тел. 205-60

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортеп ян в п'янін

І. Беттінг і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 4—30

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Пригадую моїм П. Т. Клієнтам, що тепер найкорисніший час дати зробити рафляни і футра. — На складі великий вибір найліпших матеріялів.

М. Горбачинський
АКАДЕМІЧНА 3.
тел. 215-91.

Чи знаєте, що..

всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве купите найліпше

безпосередньо у фабриці

„ПАВ" ЛЬВІВ Сикстуська 1. 1-5

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети, фіранки, дивани і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 11—40

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий сезон
Найбільший вибір мужеських і жіночих новин
Найліпші товари
Найнижчі ціни
у відомім гуртовім складі сукна і вовняних товарів фірми

ЯН ВАЛЛЯХ І Син
ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

НОВООТВОРЕНА
Кафлярська робітня
ІВАНА ОЛЕКСИНА
при вул. На Байки ч. 7.

Колишнього працівника і управителя знатніших львівських фірм, виконує ставлення печей і кухонь нових; перерібку старих та опалювстеві печі.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 15—40

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

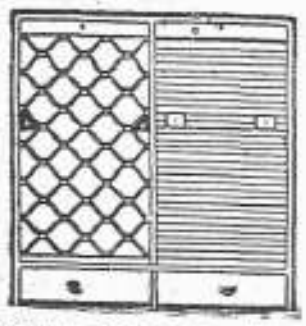

Жалюзії
(ролети)
вимурові
і хвилясті
Н. Беліцкий
ЛЬВІВ
Городецька 43
тел. 248-27

Власна спавальня. Ціни фабричні.

ПУДЕР З ПУШКОМ

ціна зл. 1.25

в наймодніших краєвих

Й. ШАХ ВАРШАВА

Незрівнянний в якости пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає цера ОКСАМИТНО-МАТОВА

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

Приписові друки і книжки до вжитку часописів

які кожне видавництво мусить відновити з новим роком для почтового уряду можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціники друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (130 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів, оправлена зол. 2.50
на 960 урядів оправлена зол. 5.—

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ДЕШЕВО
светери,
білля,
рукавички,
панчохи,
парасолі і т. п.

продає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА
ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 25

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Вівторок 5. жовтня 1937. Ч. 218

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

5 днів історії.

(Передова стаття).

Відгомін польсько-української війни.

Новий політичний процес у Львові.

Посвячення памятника о. В. Матюка.

Інавґурація акад. року в Богосл. Академії.

Большевики торпедують порозуміння в еспанській справі.

„Буржуазні націоналісти і шпигуни“ опанували пресу УССР.

Атаки на Затонського.

Валєнсія в руїнах.

Коли поїде Гітлєр до Італії?

Наколесниць"ий біг за чашу „Діла“.

Два трупи на забаві.

Ч. 218 (14.761). Львів, вівторок 5. жовтня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 226-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 НОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

„Буржуазні націоналісти і шпигуни" опанували українську совітську пресу.

У багатьох пресових органах наркому освіти УССР викрили „буржуазних націоналістів і шпигунів". „За комуністическое просвещение" обвинувачує народнього-комісаря освіти УССР Затонського, що це він „засмітив" українську пресу „ворогами народу". (ПАТ)

Японія введе повну блькаду Китаю?

БОЇ.

Японська морська влада занепокоєна тими великими транспортами зброї, що причалюють до південно-китайських пристаней. Японська фльота, що переводить блькаду китайських берегів, до тепер затримувала лише китайські кораблі. З огляду на те, що зброю перевозять чужинецькі кораблі, Японія може змінити своє становище в недалекому майбутньому.

Після довших наступів японці перервали китайські оборонні лінії під Льотіен і Ліючан; цю останню місцевість вони мабуть заняли.

На півночі японці дальше йдуть скоро вперед; вони заняли важне місто Тегшав, де найшли чималі припаси воєнного знаряддя і муніції. Вони зручним маневром несподівано окружили китайців, які відступили серед паніки.

Большевики торпедують порозуміння в еспанській справі.

СССР переслав до предсідника комітету неінтервенції ноту — зредаговану в гострому тоні — з домаганням, щоби Франція отворила піринейський кордон.

Ця нота зробила дуже немиле враження в колах британської дипльоматії, яка докладає тепер чимало зусиль, щоб довести до евакуації добровольців з Еспанії і мала вже надію на успіх з огляду на компромісову поставу Риму і Саляманки.

РАДА ЛІГИ НАЦІЙ НЕ ПРИНЯЛА РЕЗОЛЮЦІЇ В ЕСПАНСЬКІЙ СПРАВІ.

Рада Ліги Націй розглядала проект декларації у справі евакуації добровольців з Еспанії. Австрія і Мадяршина внесли поправку, але вона перепала 32-ма голосами проти 3-ох (13 здержалось від голосування). При голосуванні над самою резолюцією Альбанія і Португалія висловилися проти неї; 14 держав стрималося від голосування. З огляду на недостачу однодушности, резолюція перепала.

80-ох убитих і 150 ранених під руінами Валенсії.

Як подає телеграфічна агенція „Еспанія", вчора передполуднем національна летунська ескадра, користуючися мрякою, виконала **налет на Валенсію, сильніший від усіх дотеперішніх.** 50 летунських бомб знищило понад 100 будинків, вбиваючи і ранячи дуже багато людей.

Авас повідомляє, що дотепер під румовищами найдено

30 убитих і 150 ранених; повної листи жертв ще не устійнено,

бо ще не усунено всіх румовищ. На місто впало, як подає Авас — понад 100 бомб

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

Національне командування повідомляє, що на **астурійському** фронті дощі припинили воєнні операції. На фронті **Леону** нац. війська заняли гору Муліесіна ,на відтинку **Ріоно** — ворожі становища коло Гранади і Сієрри Румпіон, на **арагонському** фронті відбили вони завзяті ворожі наступи.

Валенсійське міністерство оборони подає, що на **північному** фронті по давньому, на фронті **Теруелю** червоні заняли частину дільниці Орказітас, на відтинку **Таха** нац. військам не пощастився наступ.

Затопили невідоме підводне судно.

Як подають з Констанци, турецький воєнний корабель сторпедував підводне судно невідомого походження, беручи цілу залогу в полон.

Гітлєр поїде до Італії щойно на весну.

Авас подає з Риму, що в тамошніх політичних колах не сподіються Гітлєра у жовтні ані у вересні ц. р., мабуть приїде він до Риму щойно на весну 1938. р.

ІТАЛІЯ ПОМОЖЕ НІМЕЧЧИНІ ВІДЗИСКАТИ КОЛЬОНІЇ.

Німецький часопис „Гамбургер Фремденблят" повідомляє, що Мусоліні обіцяв Гітлєрові підтримку в кольоніяльних ревіндикаціях.

Перед генеральним страйком у Палестині.

У відповідь на репресії задумують араби проголосити генеральний страйк. Покищо арабські боївки взивають купців у Єрусалимі та на провінції замикати крамниці.

На місце арештованого посадника Єрусалиму назначили англійця.

Зміна осідку головної кватири сибірської армії.

ТОКІО. Часопис „Асагі Шімбун" повідомляє, що совітський уряд не зважаючи на протест маршала Бліхера, переніс головну кватиру армії Далекого Сходу з Хабаровська до Іркутська. Часопис зазначує, що цей наказ не доказує ніяких змін в дотеперішнім політичнім становищі Совітського Союзу супроти Далекого Сходу. Одначе підкреслює задум Москви, що вона хоче зробити із з[illegible] Монголії свою найвійну базу проти Манджуко.

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обстановки.

5 днів історії.

(Від нашого кореспондента).

Берлін, 1. жовтня 1937.

Сучасні люди не можуть знати, чи вони і їх діла ввійдуть в історію. Тільки будучність може осудити, чи події, що тепер відбуваються, мають тривку історичну вартість, чи може — розбурхавши уми й серця на короткий час — пропадуть у забутті. Та бувають у державному житті події, що про них уже негайно можна вже сказати, що вони не остануть без сліду в історії. Це такі події, які творять зворотні точки в політичному чи культурному житті народів. Такою історичною подією для Німеччини була безумовно гостина Мусолінія. З його приїздом скінчилася ера ізоляції Німеччини, яка почалася версайським миром та розрослася майже до повного розуміння цього слова, коли державну владу перебрав Гітлер.

Нові ідеї надибують назагал недовіря. Недовіря зростає в критику, а вкінці у ненависть тих, яким залежить утримати давній стан тоді, коли ці нові ідеї хотять повалити старі. Коли Гітлер перед більш як чотирома роками перейняв владу і зараз після цього розписав нові вибори, то показалося, що 51 проц. населення стояло за ним 49 проц. голосували на інші партії — значить були проти нього. І от верхівка цих 49 проц. створила німецьку еміграцію, яка стративши контакт з краєм — низи майже в цілости перекинулися на сторону Гітлера, — задержала один тільки звязок з ним: ненависть до Гітлера. І поширюючи поза межами батьківщини ненависть до Гітлера, ця еміграція чимало причинилася до негативного становища світа до Німеччини взагалі. Поведінка німецького уряду не причинювалася нічим до того, щоб недовіря світа зменшити. Навпаки. Переможні держави світової війни звикли були до того, що Німеччина покорилася — й платила грубими міліярдами за свою програну. І коли Гітлер точку за точкою почав виповнювати свою програму, коли він покинув Женеву не находячи там зрозуміння для інтересів Німеччини, коли зірвав версайський договір заводячи загальну військову службу, коли посадив залоги в відмілітаризованій Рейнренії, коли почав зброїтися, то вичікуюче недовіря переможних держав перейшло в явну ворожість. Німеччина опинилася сама, держава без політичних приятелів, положена в серці Европи з відкритими границями на всі боки. На цю пору повного відокремлення припадає й договір з Польщею, що із зреченням Німеччини на її претенсії щодо коридору, запевнив їй спокій на східних границях.

Хоч національний соціялізм ідеольогічно дуже подібний до італійського фашизму, то Італія спершу стояла в концерті переможних держав і тимсамим була проти внутрішнього скріплення Німеччини. Такий був стан аж до абісинської війни, аж до конфлікту Італії з Англією. В абісинських горах потрясла молода, активна Італія сильними підвалинами британської світової імперії. Імперія відповіла блькадою економічною, яка малощо не вдушила підприємчиву Італію. І от як Італія стогнала під пазурами британського лева, прийшла їй

на підмогу у девізовій скруті і радо використала можливість експорту ріжних товарів, яких Італії так дуже було треба. Дві ізольовані, активні держави, з новими, повними динаміки, ідеольогіями знайшли порозуміння на економічному ґрунті. І від цієї економічної бази почалося її духове зближення. Почалися обопільні відвідини ріжних міністрів обох держав та подорожі політичних і партійних представників, а вершком цього руху подорож Мусолінія до Німеччини.

Тижнями писала німецька преса про цю подію. Біографія „дуче" знана вже кожному пересічному читачеві газети. Паралелі між ним і Гітлером дійсно чималі. Оба вони походять з низів, оба висунулися на провід у державі безмежною вірою в ідею, неймовірною життєздатністю та геніяльним красномовним талентом, що одному і другому дав змогу перелити в серця народу їх власну віру в ідею.

Пять днів побуту Мусолінія в Німеччині було одним величавим святом. На програму годин, а програму хвилин, з яких складалися тих 5 днів стежив кожний політично зацікавлений громадянин. Дві години розмовляв Мусоліні віч-на-віч з Гітлером зараз першого дня при перших відвідинах у Гітлера. Мабуть вони розмовляли не про погоду чи про плекання бджіл, а про взаємні цілі та будуччину обох держав. Та ніхто не довідався нічого конкретного про цю розмову. Та це не була єдина розмова обох провідників. За ними пішли і дальші, таксамо таємні, як і перша.

Дуче за цих пять днів добре приглянувся державі свого бажаного союзника. Його партійну динаміку та дисципліну бачив він зараз першого дня, як партійні формації переходили перед ним парадним маршом. Його військову здатність оглянув він на великих маневрах у Мекленбурзі та на Поморю. Його промислову потенцію подивляв він у Крупа, у найбільшому промисловому підприємстві, що постачає тяжкі роди зброї. А запал та дисципліну німецького народу бачив він усюди на вулицях, на вулицях Берліна зокрема, а особливо на масовім вічу на Олімпійському полі, де було більш мільона людей.

Берлін приготовив для приняття Дуче „вія Тріюмфаліс". Від двірця, де зупинився його поїзд, аж до Берлінського замку на просторі яких 10 км. не видно було фасад домів поза довжезними італійськими та німецькими прапорами, що звисали від дахів аж до партеру. Частина цієї „вія Тріюмфаліс" може яких 5 км. закрита була згори і впоперек вулиці звисними прапорами та золотими стяжками. На головній вулиці Берліна „Унтер ден Лінден" вибудовано два ряди стовпів, що на вершку несли золотих вірлів та лікторські вязки. Вночі сяяла ця „вія Тріюмфаліс" ясними снопами.

Як з одного боку у тайні велися розмови між Дуче і Гітлером, так з другого вітверто промовляв Дуче до мільонової маси на Олімпійському полі. Він стояв на пульті витесаному з каменя а за ним мур прапорів військових та партійних формацій у сяйві світлометів, перед ним мільонова маса німецького народу. Промовляв він до цієї маси по німецьки і перше слово було „Камераден". Слова „Камерад" перекласти неможливо. „Товариш" не передає всього того змісту. „Камерад", це людина, що живе в тих самих умовинах і бореться, чи працює для тої самої цілі. Тому то і містився в цьому слові весь зміст побуту Дуче в Німеччині. Підчас промови, яку зібраний нарід переривав стихійними овоціями, він ще ближче змалював ту взаємну ціль обох народів, а саме боротьбу з примарою та варварством большевизму. „Факт, що я сьогодні до вас приїхав не означає, що я завтра може куди інде поїду" — почав Дуче і цим заманіфестував він однораз зовість та демонстративний характер своєї поїздки до Німеччини. І тим він потвердив ще те, що недавно проголосив на промові в Палермо підчас великих маневрів на Сицилії, що „хто йде до Риму, не може оминути Берліна, а хто хоче до Берліна, не може нехтувати Риму" — тим зазначив він ще раз неаломність осн Рим—Берлін. А далі: „...А як увесь світ нас з напруженням питає, що буде вислідом нашої стрічі: війна чи мир, то ми можемо голосно заявити: мир!" „115 мліонів, обі наші нації стоять з незломною рішучістю проти тих тайних, а так добре знаних сил, що хотять світ вкинути в пожежу громадянських воєн". Тих „115 мліонів" — це звучить нині багато сильніше, як колись „160 мліонів російської держави".

Марян Шпак.

—o—

З польської преси.

Українцям не вільно проти нагінки протестувати...

Таке враження мусить мати кожний читач „Веку Нового" та всіх газет ендецької породи. „Век Нови" у статті „Помилкова адреса" з 3-го ц. м. застерігається, що він не пропагує збірної відповідальности за вчинки одиниць, ба, навіть запевнює, що ніхто з поляків не підтримує тієї тези: цікаво, чи „Векові" відомі останні резолюції „Звйонзку Оборонцув Львова" і польських старшин резерви та зміст летючок Комітету Порозуміння? Зате „Век Н." гостро атакує УПР, ставляючи справу в тій площині, що або це „горстка політиків з вул.. Підвалля 7., або репрезентація громадянства, його течій і настроїв". „Век" робить закид українським політикам, що вони записують на свій рахунок, коли панує в краю спокій, зате скидають з себе відповідальність, коли стає в краю неспокійно. Ставить таке питання: „Чи дійсно відповідальна українська політика не несе ніякої вини за те, що думають, відчувають і діють сили"? Зачіпає при тім дуже демагогічно і натягано „Діло", що, мовляв, ми, „Діло", вважали теж нормалізацію лише за етап і тактичний маневр. Колиж, УПР скидає відповідальність за теперішню українську дійсність, то вказує цим дорогу польським чинникам, що не слід переговорювати з репрезентацією, яка не репрезентує справжніх сил народу.

До цієї статті „Веку Н." додамо лише такі дві уваги від себе: 1) „Век Н." зовсім не бере під увагу того моменту, що українські низи та елементи до концепції наладнання національних відносин взагалі неохочі, замовкли, коли сподівалися, що „нормалізація" принесе народові реальну користь, — а підносять голову, коли побачили, що надії впродовж довгих 2 і пів літ у найменшій мірі не здійснились, і 2) не знаємо, що тут злого, коли „Діло" вважало спробу нормалізації національних відносин за один із засобів національно-політичної тактики?! Чейже наука про політику знає ріжні, найможливіші шляхи тактики! Чи „Діло", орган, що взагалі займається проблемами національної політики, має примітивізувати ті проблеми під смак читачів „Веку Нового"?!

—o—

Ендецька демагогія.

В подібний демагогічний спосіб накручує останню кампанію української преси проти польської нагінки варшавський ендецький „Дзенник Народови" („Українські резолюції й анкети", з 4. ц. м.). Якийсь півграмотний його львівський кореспондент вихоплює одно речення з анкетної відповіди посла Кузьмовича про шкідливість і недоцільність терористичної боротьби для національних українських інтересів і в той облудний спосіб формулює справу: значить, якби протипольський терор був корисний, то треба б його робити! І тут ломить руки: чи можна з таким партнером говорити, який в засаді готов навіть протипольський терор приймати як добрий засіб політики!

Таке натягання та облудне викривлювання думки межує зі звичайним гагеатним бандитизмом. До того автор тих ніби дотепних висновків видно не знає, про кого пише і кому імпутує думки, яких даний український діяч чи часопис ніколи й не мав. Як тут дивуватися, що польське громадянство не орієнтується в українських відносинах, колах і людях, коли має таких інформаторів!

ВІКТОР РАКОШІ.

Важне становище педагога.

Я сидів у театрі в останньому ряді партеру. Після першої дії я вийшов до фоае. Якийсь лисий панок ішов за мною, якби стежив, що я роблю. Нараз підійшов до мене і сказав щиро:

— Я називаюся Торнай. Чи маю приємність з паном Каліводою?

— Ні.

— Дивна річ. А ви такі подібні до нього. З ким маю приємність

— Я називаюся Юстин Парай. Слухач Педагогічного Інституту.

— О, то це складається чудово. Чи не були би ви такі добрі прияти місце виховника мого синка?

— Чому ні...

— Дістанете за це добрий харч, кімнату, ще і плату. Ага! Чи ви граєте на фортепіяні?

— Ні.

— То добре. Може на скрипці.

— На жаль, ні.

— То дуже добре. Чи вмієте танцювати.

Я заплющив очі і вигикав:

— Признаюся, що такої важної речі потрібної чоловікові, який бувае у товаристві...

Торнай радісно кляпнув мене по плечах.

— Але голос маєте!

— Як розбитий горнець.

Торнай мало не кинувся мені в обійми.

— Пане Парай! Ви саме чоловік, якого я шукаю. Я тішуся, що припадок дав мені нагоду з вами познайомитися. Ви можете заняти свою посаду від завтра. Лишаю вам свою адресу. Дві години денно лекцій з моїм малим вистачає, решта часу ви вільні. Прийдіть до нас так в одинацятій.

З цілої ситуації я не розумів нічого. Але на другий день я пішов на вказану адресу.

У брамі приступив до мене 12-літній хлопчина, потягнув мене за піджак і сказав:

— Чи ви новий учитель?

— Так. А ти?

— Я Оскар Торнай і чекаю тут на вас. Прошу вас, не йдіть тепер нагору.

— Чому?

—Тато і мама сваряться через вас.

— Через мене?

— Мама кричить, що до неї належить право вибирати вчителя, а не тато, бо вона доглядає за вчителем, а тато сидить цілий день у клюбі та в кавярні.

„Гарні вигляди! — я подумав собі. — Коли господиня ворожо настроена до мене..."

Я пішов нагору. Торнай вийшов мені назустріч з радісною усмішкою. Він завів мене до кімнати учня, де чекала на мене пані дому — 30-літня гарна дама.

— Юстин Парай, наш новий професор — моя жінка — представив нас пан дому.

Пані дому оглянула мене знизу до голови; я бачив, що вона неприязно настроена до мене. Торнай затер руки вдоволений.

— Ви будете почувати себе в нас дуже добре, мій дорогий — сказав пан дому. — Ми звикли поводитися з учителем як членом рідні.

— Чи ви вмієте грати на фортепіяні? — спитала пані дому.

— На жаль, ні, прошу пані.

— А на якому інструменті граєте?

— На ніякому.

Торнай сміявся з діявольським усміхом. Видно, що музикальні педагоги не мали симпатії в цій родині.

— Пан Парвай — говорив він до жінки — має якнайкращі свідоцтва від університетських професорів, моя кохана, це один з найліпших педагогів у цілому нашому краю...

— Так? Но, побачимо — закінчила гарна дама і обернулась.

•

У домі Торнаїв пережив я тяжкі дні. Пані дому не подобалось, що я беру на вилки кусень хліба, або витираю хлібом сос на тарілці, то знову те, що я шануючи свою краватку закривав її серветкою.

Одного вечора мелянхолійно настроєний, я почав роздумувати про своє становище у своїй кімнаті і підсвистував якусь арію.

На другий день пані Торнай почала поводитись зі мною дуже чемно. Підсунула мені штрудель з гарною усмішкою:

— Чи ви любите штрудель, пане Парвай?

— Це моя улюблена страва.

На другий день ми мали на обід штрудель і ще два рази того самого тижня. Ця увага до моєї особи зробила мене щасливим.

На другий тиждень сказала мені пані дому:

— Щось мені бракує у правому оці. Чи не були би ви добрі пополудне прийти до моєї кімнати і прочитати мені трохи з повісти, яку я почала?

Я був у сьомому небі. „Слава Богу, що найгірший час минув..."

Я дивився блискучими очима на господаря дому, що схилив похнюплено голову в тарілку Но, але мій терпець таки винагороджений!

На другий день пані Торнай сказала до мене:

Послухай і порівняй нову 7-обводову
супергетеродину
Philips Super 4-38

Підсумки анкети та власні рефлєксії.

5. ВИГЛЯДИ НА МАЙБУТНЄ ТА НАШІ ЗАВДАННЯ.

Самокритика — річ необхідна у щоденному житті кожної одиниці, тим більше — у політиці. Коли національна преса бачить відсутність почуття самокритики у рідному політичному проводі, то в почутті своєї відповідальности вона примушена з критикою виступити. А проте та критика потрібна тільки для повноти образу „нормалізаційної" невдачі та нинішнього післянормалізаційного стану. І наша критика українських помилок не може затемнювати суті справи та викликувати непорозуміння щодо першої, головної і найповажнішої причини невдачі „нормалізації": **невиконання урядом ані одної з поважніших українських вимог,** і то не таких, що вимагалиб зміни державного устрою чи системи, а таких, які належать просто до примітивних потреб української культури й економіки! Справа шкільного утраквізму (себто взагалі справа українського народнього шкільництва), справа українського університету, справа доповнення карловатих господарств із земельного парцеляційного запасу, справа справедливого розподілу кредитів, справа безробіття фахово вишколеної і кваліфікованої української інтеліґенції, справа фізичного виховання української молоді, остаточна полагода мартирольогії львівського „Народнього Дому", чи навіть така чисто престіжева справа, як національна термінольогія, — ніщо з цього польська сторона не поладнала, щоб бодай сяк-так виказати, що можлива, корисна, потрібна є така співпраця УПР з урядом, як ми її бачили в „нормалізаційнім" періоді. Очевидно, нічого й казати про такі речі, як привернення значіння українському чинникові в самоуправі, поширення прав української мови, поширення впливу українців на хід державних справ з перекиненням на українців частини відповідальности, — бо це вже, як сказано, зачіпає саму систему. Зате за той час польський уряд перевів новий кольонізаційний закон (про оборот землею) та закон про прикордонну полосу, які то закони у практиці змінюють ціле положення українського народу на гірше. Крім того польська сторона повела у себе протиукраїнську громадянську мобілізацію, і то в такий спосіб, що цілковито перекреслила ввесь сенс „нормалізації".

Отож такий фактичний стан довів саме до невдачі „нормалізації", ясної сьогодні своїм і чужим. Довів він до нового закруту національно-політичної тактики, на якому люди зупиняються, щоб призадуматись над дальшою дорогою. Таким робом льогічно накидалось питання тієї дальшої дороги і тому й Редакція мусіла закінчити питання своєї анкети — питанням щодо майбутньости.

У відповідях на той останній запит анкети „Діла" — про погляд на дальший розвиток політичних подій та на завдання, що стоять перед українським національно-політичним табором — нотки песимізму чергувались з висловами доброї віри в майбутнє. Воно й зрозуміле: натиск на все наше життя зростає майже з дня на день та проймає справді чорними думками. Але одночасно ми — нарід загартований і свідомість того гарту не дозволяє падати духом. Зрештою — песимістами не можуть бути громадяни, які мають віру у живучі сили народу, а хто тієї віри не має — не може зараховувати себе до числа тих, що забірають у сутніх справах національної політики голос.

Хоч яке складне останнє питання анкети, проте з дивною однозгідністю ш. дискутанти стверджували дві основні речі: **1) повний крах „нормалізації" в її вигляді з 1935. року і 2) необхідність мобілізувати національні сили для самооборони.** З оцих двох тез виходить льогічно: 1) не можна продовжувати тактики, розпочатої на весну 1935. року, бо воно значилоб — не витягати політичних висновків з ясної політичної ситуації, і 2) треба шукати конкретних способів припинити бодай частинно внутрішню українську розтіч, себто реалізувати те, що зоветься сьогодні модною вже назвою „консолідація".

Як розвинуться дальші політичні події — на це можуть бути ріжні погляди. Наприклад, одні можуть вповнити, що польський національний ексклюзивізм буде щораз глибше просякати в офіціяльну національну політику, яка щораз більше буде ставати на платформі ендецьких тез про „панъство народове", — інші знову можуть казати, що таки прийде до відвороту від теперішніх таких яскравих протиукраїнських тенденцій. Один і другий погляд може мати за собою аргументи, але одно і друге твердження наскрізь гіпотетичне. На гіпотезах краще не спірати рішень далекосяглої практичної натури. Тому, не будемо казати про те, що слід українцям діяти у дальшому розвитку подій, бо це буде залежати саме від того, як ці події будуть розвиватися. Краще казати, що слід робити негайно, тепер.

Всі українські дискутанти погодились, що тепер треба так само зберігати легалістичні форми боротьби, як на початку „нормалізації". Зате, — треба замаркувати своє змінене становище, згідно зі зміненою поставою польської сторони. Іншими словами: тактика голосування з буджетом у сесії, в якій перейшов земельний закон, тактика дальших інтервенцій без висліду і дальшого випрошування посад для окремих одиниць, — мусить припинитися. Не може продовжуватися стан, в якому і польський уряд і українське громадянство може мати враження, що УПР, як політичний репрезентант українства у Польщі, вдоволена в ході „нормалізації": бо вправді президія УПР представила урядові резолюції краєвої наради УНДО і вправді українські посли напевне у своїх інтервенціях висловлюють свій жаль і негодування, то проте воно не робить враження політичних актів: бож коли авдієнції та ті інтервенції не мають позитивного висліду, то все-таки за якийсь час ті самі українські діяні являються у тих самих польських чинників — і історія начинається „да капо". Враження у краю з тієї тактики — фатальне.

Торкається воно поведінки УПР на польському офіціяльному відтинку, супроти уряду й на терені парляменту. Друга частина анкетних висновків торкається відтинку українського громадянства. І тут з усіх без виїмку голосів лунала вимога — **робити всі зусилля в напрямку національної консолідації.** І ось актуальне питання: що слід розуміти під національною консолідацією, в яких формах вона взагалі можлива, як треба до неї змагати?

На цю тему була у нас уже широка стаття. Засаднича думка, висловлена там свого часу, що істнує у нас обєктивна база для консолідації: однаковий підхід величезної більшости зорганізованого громадянства до Совітів і до комунізму та однаковий підхід до нинішньої краєвої дійсности, — та думка залишається надалі актуальною. Але поруч із тим фактом є ще партійне і групове розпорошення у нас сьогодні більше, ніж колинебудь, і більша взаємна заїлість.

Таким робом ані політично-ідеольогічний компроміс ріжних партій і груп, ані їх механічно-організаційна злука сьогодні майже неможливі. Гадаємо, що змагати до такої механічної консолідації — річ навіть недоцільна. Зате спільний національний інтерес, однаково зрозумілий чи то щодо небезпеки комуністичного заливу, чи оборони українського духового й матеріяльного стану посідання у Польщі та можливостей його розбудови, — дає широкі можливости для постійного чи спорадичного контакту партій, груп і установ у ріжних конкретних справах. Наприклад: у справі земельній, шкільній, безробіття інтеліґенції, протиукраїнських прилюдних виступів ріжних польських організацій, окремих актів сов. уряду на Сов. Україні і т. д., — в усіх таких справах моглиб назовні, маніфестаційно і солідарно виступати всі зорганізовані клітини українського народу в Польщі! Воно не нарушувалоб у нічому ані ідеольогічної ані організаційної окремішности та самостійности поодиноких партій, груп, установ, — зате витворювалоб унутрі спасенну атмосферу зближення і спільности, а назовні давалоб образ зразкової солідарности й одноцільности всього українського національного табору, всього українського народу.

Одним із засобів національної консолідації повинно бути виелімінувати елемент партійно-ідеольогічної нетерпимости на грунті аполітичних установ і організацій. Стоїмо далі на становиці, що боротьба **проти** взаємної української політичної непримиренности та **за** взаємною толерантністю — мусить стати одним із головних гасел кампанії української преси та всього поважного відламу українського громадянства!

Очевидно, що таке наближення можливе тільки тоді, коли політика т. м. репрезентативної політичної партії не викликуватиме таких гострих застережень, які поглиблювалиб природні ідеольогічні ріжниці. Тому гадаємо, що погляд „Свободи", що консолідація українського громадянства можлива тільки тоді, коли УНДО віднесе „повну ідеольогічну та організаційну перемогу" над усіми іншими українськими партіями, групами й течіями, — гадаємо, що той погляд є щонайменше неактуальний, бож треба обєктивно признати, що саме тактика нинішнього УНДО викликує найгостріші суперечки. Слушно висловився один поважний дискутант, що актуальною є радше дальша диференціяція, а саме організаційне оформлення тих груп, які і революцію відкидають і концепцію польсько-українського порозуміння признають і не можуть погодитись з дальшою тактикою теперішнього політичного проводу, яка не признає всім очевидного факту, що **тепер** нема місця на „нормалізацію", бо її не бажає собі друга сторона! Трудність полягає у тім, щоб той новий процес диференціяції не поглибив українського хаосу, тільки причинився до його кристалізації та повільної ліквідації.

Таким робом немов автоматично виринає висновок: коли не „нормалізація" і не революція, то залишається тільки **поворот до гасла „віра у власні сили народу"**, як гасла, що вже відіграло раз спасенну ролю при відбудові українського життя у періоді великого політичного хаосу, що повстав у висліді великої політичної поразки. Те гасло не є ніякою політичною концепцією і не може заступити політичної концепції, яка залишає надалі свою силу. Однак тому, що тепер **нема обєктивної змоги ту концепцію реалізувати**, треба обмежитись виключно до т. зв. органічної праці. Розуміємо, що трудноші тієї праці будуть наслідком політичної поразки

— Чи то ви свистали ввечір у своїй кімнаті?

— Так — я потвердив радісно.

— Чи не булиб ви такі добрі засвистати мені якусь арію?

— Коли ви собі цього бажаєте, пані, дуже радо.

Я почав свистати від щирого серця. Гарна пані дому оперлася на фортепіян і подивилася мені в очі так, що я мало не втратив рівноваги. Я попросту насолоджувався своїми успіхами.

Коли я скінчив свистати, пані Торнай стиснула мені руку і сказала лірично:

— Я дякую вам!

Я побіг до своєї кімнати ввесь зворушений. Десять хвилин пізніше стояв передімною пан Торнай:

— Ви ганебно ошукали мене! — почав він кричати. — Ви заявили мені, що ви зовсім немузикальні, а тимчасом свищете!

— Алеж пане...

— Я виплачу вам те, що вам належиться і прошу собі шукати іншої посади.

Діставши гроші я вложив їх мовчки до кишені і почав складати свої речі переконаний, що Торнай зездрісний за мене. За хвилину прийшов до мене мій учень, щоб попрощатися зі мною.

— Оскаре! — кажу до нього — будь такий добрий подякувати мамі в моїм імені за все гарне, що я зазнав у вашому гостинному домі.

Оскар хлипав від зворушення:

— Пан учитель були такі добрі для мене... Я вже зранку знав, що пан учитель нас покидають бо я чув, як мама казала до служниці: „Но Марисю, аж учора мені вдалося позбутись цієї тут малпи".

Перекл. в. б.

—o—

з „нормалізацією" щораз більші. Але одночасно сила нашого відпору на кожному терені, де тільки може проявитись наш гін — працювати — та сила відпору поруч з інтесивністю органічної праці примусить таки з українським чинником рахуватися і постепенно відбудує надщерблений політичний капітал: зробить знову українство чинником великих потенціяльних можливостей!

Коли в тому напрямку підуть українські вусилля, коли почнуться заходи ліквідувати нинішні аномалії на ріжних відтинках української національної політики, коли одночасно національна енергія звернеться в сторону органічної праці, не тільки як до вимоги сірої буденщини, але просто як до національної місії в теперішній час, тоді й наша анкета набере історичного значіння. Редакція „Діла" її вислідами вповні вдоволена. Гадаємо, що й українське громадянство повинно бути вдоволене, що сказано голосно багато дечого з того, що залишалось було недосказане, а що мусить бути в наших відносинах нам і всьому світові ясне.

—o—

Інавгурація академічного року
у Богословській Академії у Львові.

В неділю 3-го ц. м. відбулася святочна інавгурація X-го з черги академічного року у гр.-кат. Богословській Академії у Львові. Розпочалась вона торжественною Службою Божою у церкві св. Духа при вул. Коперника, яку відправив в асисті і при діяконах о. проф. д-р Конрад, після чого професорський збір, питомці та запрошені гості зібралися в авлі.

Після відспівання хором питомців прегарної „Бурі" Айзенгута (місця повні динамічної експресії, получені з чудовою ліричною молитвою) о. ректор д-р Йосиф Сліпий виголосив звіт за акад. рік 1936-7. Промовець підкреслив, що це святочна хвилина в житті Академії, бо 10-ті роковини її діяльности. За той час Академія зміцнилась, набрала розмаху. І тому це не лише свято Академії, але й цілої української науки. Нема у нас нині рідних високих шкіл, що святкували б інавгурацію шкільного року. Недоля зробила Академію єдиною такою школою. І тому й Духовній Академії залежить взагалі на втриманні українського культурного й наукового рівня. Підтримує Академію в цій її діяльности надія, що вона розвинеться в повний український університет, дарма, що покищо на цьому шляху найшлись непоборні перешкоди. Українська гр.-кат. теольогія зводить нині боротьбу з тими моральними течіями, що виринули в наслідку національного й соціяльного лихоліття.

Складати звіт з діяльности такої установи (казав далі о. ректор) дуже важко, бо можна казати тільки про зовнішні факти, залишаючи внутрішні моральні вартости — судові історії.

Найважніша подія за минулий рік — це зорганізування окремого фільософічного виділу. На теольогічному виділі викладало 14 професорів; деканом був о. д-р Лаба, заст. о. д-р Левицький. Слухало викладів 214 теольогів. На фільософічному виділі викладало 12 професорів, слухало викладів 124 слухачів. Найповажніша праця йде по семінаріях: історичнім, мови, експериментальної психольогії й і. Ціле життя Академії йде вже наладнаним шляхом. Видано в м. р. два томи праць. О. ректор Сліпий взяв участь в унійній конференції у Пинську, проф. д-р Залозецький у візді в Зальцбургу. Музей Академії під кермою д-ра М. Драгана придбав нових 261 цінних експонатів та вмонтував одну нову велику габльоту на передісторичні предмети. Бібліотека Академії враз з науковою робітнею зростає теж постепенно. Буджет Академії замкнувся сумою 180.000 зол.: головні видатки — це платні професорів, друк книжок, утримання бібліотеки і музею та наукові поїздки. Академія дійшла до найвищого числа слухачів з усіх існуючих католицьких факультетів світа. Видала за останніх 10 літ поверх 25 наукових творів, виробила свою лінію і фізіономію. Промовець закінчив свій цікавий змістовний і переконливий звіт ефектовним зворотом: У кембріджському університеті є годинник з латинським написом: „Минають години, але будуть почислені". Години Духовної Академії будуть почислені в заслугу української науки та на славу Бога.

З черги о. д-р Степан Сампара виголосив виклад на тему: „Релігія в основах людського життя", вказавши на сутні моменти релігійних рухів від найдавніших часів.

Концертова точка (смичковий квартет) закінчила інавгурацію, після чого присутні гості оглядали музей Академії.

Все свято інавгурації робило незвичайно культурне враження. Присутні були численні світські гості (близько сто осіб), серед яких бачили ми найповажніших представників українського політичного світа з сеніором А. Горбачевським на чолі, українських наукових кол (д-р І. Раковський, д-р Ф. Колесса, д-р Ю. Полянський та ін.), наших господарських кол (директори найповажніших наших економічних централь, як сен. О. Луцький, сен. Ю. Павликовський, інж. А. Палій, дир. Я. Колтунюк, дир. Кривуцький, дир. Бариляк та ін.), лікарських кол (д-р Т. Бурачинський, д-р М. Панчишин), суспільних, пресових.

Свято в авлі розпочалося в 11. год. передполуднем та закінчилося в год. 1½ попол.

—o—

Перший Зїзд інструкторок „Сільського Господаря"
у Львові.

Вже при реорганізації „Сільського Господаря" в 1909. р., коли широку програму його діяльности визначив його тодішній керманич д-р Евген Олесницький, приступило це Товариство до праці над піднесенням культури і господарського рівня української жінки-селянки. З того часу і в дальших роках у „Сільськім Господарі" працювали жінки-інструкторки, що своєю працею причинилися чимало до двигнення нашого жіночого господарства. По реорганізації „С. Г." в повоєнних часах цю працю переняли секції господинь при кружках „С. Г.", що обединані тепер у Головній Секції Господинь при централі Товариства. Для праці у цих секціях підготовив „Сільський Господар" на двох з черги 6-місячних курсах кілька десятків окремих інструкторок, що добре фахово підготовані і працюють поруч агрономів над двигненням культури та господарського рівня наших сільських господинь. Ця праця дала дуже добрі вислід і сотні секцій господинь при кружках „С. Г." та поверх 15.000 зорганізованих членів-господинь у цих секціях свідчать про те, що така господарська праця для українського жіноцтва, яку ведуть фахівці-агрономи і фахівці-інструкторки для нашого села необхідна.

Тому перший зїзд інструкторок „Сільського Господаря", що відбувся в неділю 3. жовтня ц. р. і в якому взяло участь 51 учасниць, був не тільки переглядом дотепершньої фахової праці цих надійних сил, але також першим етапом до створення професійної організації інструкторок, яка на майбутнє буде дбати за забезпечення праці та професійні справи своїх членів.

Зїзд відкрив від Президії та Дирекції „Сільського Господаря" д-р Евген Храпливий, що привитав на вступі голову Головної Секції Господинь ред. О. Кисілевську, заст. голови п. І. Павликовську, заст. голови „Союзу Українок" Злучених Держав Північної Америки п. О. Штогрин, представниці Ревізійного Союзу Українських Кооператив п. д-ра Олену Степанів та м-ра І. Гладку і представника Центросоюзу дир. Івана Мартюка. Провід Зїзду обняла ред. Ол. Кисілевська разом з п. І. Домбчевською та інж. О. Дучимінською, секретарювала інструкторка М. Юзич. Реферат про фахову та інструкторську працю інструкторки „Сільського Господаря" виголосила п. д-р Х. Кононенко, що змалювала програму цієї важної господарської ділянки у нашому національному житті та ролю інструкторки у цій праці.

Далі почалася дуже цікава дискусія, в якій забирало слово 34 бесідниць, що торкалися ріжних питань своєї широкої праці на місцях. У дискусії обговорено і фахову працю інструкторки і також їх організаційну діяльність та співпрацю з іншими установами. При цій нагоді представник Т-ва „С. Г." др Е. Храпливий зложив заяву, що секції господинь — це організація для піднесення господарства українського жіноцтва та що вони не тільки не бажають конкурувати з ніякими іншими жіночими установами, а навпаки повинні змагати до того, щоб і інші жіночі установи, передовсім кружки „Союзу Українок", якнайкраще розвивалися. Бо праця секцій господинь буде тоді ще кращою, коли жіноцтво буде більше свідоме своїх завдань та добре зорганізоване. Господарську працю серед жіноцтва вестиме „Сільський Господар" тому, що є єдиною українською установою, уповаженою до такої праці, як і тому, що має таку кількість фахівців, яка потрібна для переведення цієї праці бодай у мінімальних межах (поверх 120 агрономів та інших фахових сил).

По широкій дискусії прийняв зїзд такі резолюції:

I. Зїзд інструкторок „С. Г." стверджує, що збільшення кадрів жіночих фахових сил для господарської праці в краю, які працюють при філіях „С. Г.", є відрадним явищем у цілій праці „С. Г.", що запевнює українському жіноцтву господарську допомогу і фахову опіку у рямцях сільсько-господарської організації, як тої, що покликана вести господарську роботу для всього українського селянства.

II. Зїзд інструкторок „С. Г." стверджує, що тільки відповідна фахово-господарська підготова інструкторок дає можливість належної праці серед українського жіноцтва. Тому зїзд уважає, що фаховий господарський вишкіл інструкторок, що його переводить „С. Г." на своїх інструкторських курсах, повинен продовжуватися при помочі періодичних зїздів інструкторок для доповнювання фахового господарського знання та обговорювання чергових господарських і організаційних питань, а також при помочі доповнюючих курсів для вже працюючих інструкторок. Зїзд уважає, що приймання інструкторок без такої підготови є в організації „С. Г." недопускальне.

III. Зїзд інструкторок стверджує, що тільки обединана праця „Сільського Господаря" і кооперації може якнайкраще помогти українському національному господарству, тому взиває всі кооперативні установи і діячів на місцях ще більше, ніж досі, допомагати праці інструкторок „С. Г." і секцій господинь.

IV. Зїзд інструкторок „С. Г." уважає, що обединання інструкторок для охорони професійних справ і зосередження та поглиблення фахової праці є необхідне. Тому рішає створити при Т-ві Українських Агрономів „Секцію Інструкторок", яка, як автономна одиниця, буде професійною організацією тих жінок-фахівців, що працюють над піднесенням рівня сільсько-господарської культури українського жіноцтва.

V. У зв'язку з утворенням „Секції Інструкторок" при Т-ві Українських Агрономів вибирає зїзд окрему професійну комісію, що займеться зорганізуванням усіх інструкторок „С. Г." у цьому Т-ві та запевнить у скорому часі наладнання таких справ, як праця посад для безробітних інструкторок, устійнення платень суспільних свідчень і т. д.

VI. Зїзд інструкторок „С. Г." взиває і всіх агрономів і Філії „С. Г.", щоби збільшили свою увагу до секцій господинь та скріпили їх працю, як надзвичайно потрібну під цю пору для нашого села.

VII. Зїзд інструкторок „С. Г." звертається до всіх Філій „С. Г." та Окружних Союзів Кооператив, щоби заанґажували інструкторок для ведення господинської праці всюди там, де їх ще нема та дбали, щоб інструкторки брали участь у всіх засіданнях агрономічних колегій та організаційних секцій при філіях „С. Г." на рівні з агрономами.

VIII. Зїзд стверджує, що обовязком інструкторок є слідкувати за відповідним відживленням і здоровними умовинами українського села. Тому інструкторки мусять стежити, щоб господині самі продукували потрібні засоби відживи, як городовину, молоко, мясо та потрібний на господарство гріш добували через збільшення продукції і з побічних ділянок господарства, як товківництво, кріпини, лікарські зела, домашній промисл.

IX. Зїзд приймає за основу у праці інструкторок „С. Г.", що вони завжди і всюди будуть стояти на варті відродженецької ідеї, протережувати тих сліпців у нашому народі, що ще поклоняються ворожим нашому національному організмові ідолам алькоголю й ніконтини, найпершим руйнникам родинного щастя, і таким способом боротись за новий народній побут, за щастя жінки та здоровля родини і тимсамим за здоровля українського селянства.

X. Зїзд інструкторок „С. Г." закликає все українське жіноцтво обединуватися для господарської праці у „Сільському Господарі" у секціях господинь для праці над господарським движенням і зорганізуванням українського сільського жіноцтва.

Цей численний зїзд інструкторок „С. Г." причиниться певно до скріплення господарської праці серед українського жіноцтва, яку веде „Сільський Господар" та поможе осьтак чимало нашій жінці-селянці в її важкій боротьбі за добробут та кращі умовини культури й господарства на селі.

—o—

Відгомін польсько-української війни.

Новий політичний процес у Львові.

У вівторок 5. ц. м. починається перед судом присяглих у Львові великий політичний процес проти 43-літнього селянина **Михайла Хомяка** під замітом убивства дня 7. листопада 1918 р. родини Мехонських при вул. Жовківській ч. 83, мясара Й. Лінтнера дня 14. листопада 1918 р. — обох підчас польсько-українських боїв у Львові. Крім того акт обвинувачення закидає підсудному вбивство польського полоненого невідомого вояка в Лисиничах у грудні 1918 р. і намову до вбивства другого полоненого польського вояка Адама Терліковського. Розправа розписана на два тижні, бо трибунал буде слухати понад 40 свідків. Підсудного боронитимуть оборонці: **д-р Семен Шевчук і д-р Живіцький** (поляк).

—o—

Величаве свято української культури.

Посвячення памятника композитора о. Віктора Матюка.

Дійсно величавим можна назвати свято, що відбулося в селі Карові (Угнівщина) 3. ц. м. Це посвячення гарного мистецького памятника в честь відомого композитора о. Віктора Матюка, що станув на його могилі у 25-ліття смерти з ініціятиви місцевої читальні „Просвіти". Це церковно-народне свято не мало зовсім льокального характеру, лише — можна би сказати — прибрало загально-національний характер. На велич цього свята, на яке прийшло понад 10.000 народу з дооколичних повітів, вплинула не лише дуже оживлена пропаганда дільового комітету, але й заповіджений приїзд Преосв. Йосафата Коциловського з Перемишля та представників центральних музичних установ зі Львова.

На прикрашеному квітами і прапорцями возі в супроводі бандерії вїхав до села Карова голова Матірнього Тва „Просвіта" д-р І. Брик, якого привитали хлібом і сіллю, квітами та промовами голови: місцевої читальні „Просвіти" і молодої „Просвіти". Пів години пізніше вїхав до села владика Коциловський в супроводі бандерії, якого привитали теж хлібом і сіллю представники громади, установ та місцевий дідич.

Після того в год. 11. передполуднем Преосв. Йосафат відправив архиерейську Службу Божу на церковному майдані в асисті численного духовенства. Підчас богослуження співав львівський мужеський хор „Сурма" під орудою дир. О. Плешкевича. Кир Йосафат з духовенством відслужив опісля панахиду за душу бл. п. о. В. Матюка коло нагробного памятника. По посвяченні і відслоненні памятника вложено вінці. Далі появили промови: сердечні слова від товариша праці **дир. Т. Мусія**; від представника Церкви і духовенства **о. Трешневського з Угнова**; від Матірнього Тва „Просвіта" виголосив промову голова **д-р І. Брик**; від центральних музичних установ промовляв **дир. В. Барвінський** і від „Львівського Бояна" та Музичного Т-ва ім. Лисенка **проф. І. Гриневецький**; від Філії Тва „Просвіта" в Раві Руській адв. **д-р Карпевич** та від культурно-освітніх установ в Угнові **д-р Козак**. Крім того член „Молодої Просвіти" віддеклямував зі зрозумінням „Привіт Співцеві" Ю. Шкрумеляка, а щире й розумне слово від села появило з уст старого просвітянина **Андрія Сайчука**. Далі хор „Сурма" відспівав композицію В. Матюка „Кріпись, народе", що зробила на присутніх сильне враження. При кінці промовив ще щирими словами **Кир Йосафат**, взиваючи непроглядні маси народу витревати у вірі і службі католицької Церкви та українського народу.

Вечором відбувся святочний концерт у місцевій читальні „Просвіти". У програму його ввійшли твори о. В. Матюка, що їх виконав мужеський хор „Сурма", оперовий співак д-р В. Тисяк та вступне слово д-ра Ст. Людкевича і реферат д-ра Б. Кудрика, в руках якого теж був фортепіяновий дострій. Концерт закінчився відспіванням національного гимну.

—o—

Увага! Українські Громадяне.

Т-во „Українська Захоронка" в Дрогобичі веде Колєктуру Держ. Льотерії. Купуйте льоси в цій єдиній українській колєктурі. Цим дасьте лепту нашим сиротам, а також маєте велику можливість виграної, бо

ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ.

Від січня 1936. до червня 1937. виплачено грачам 71,800 зол. як виграні а грачі зложили як оплату за льоси всього 24.000 зол. Зазначуємо, що на льос 61.361 впала виграна в 1936. р. 50.000 з. Сироти через Виділ Захоронки просять замовити льос до 40. льотерії ПКО 501.579 „Ukrainska Zachoronka" Drohobycz, Krzyża 49.

НЕ БУДЕ НАТИСКУ ПРИ САМОУПРАВНИХ ВИБОРАХ?

На недавному зїзді делегатів „Звйонзку Молодей Всі" у Львові воєвода Бїлик між іншим заявив, що незабаром відбудуться вибори солтисів на терені полудньово-східних воєвідств. Додав, що підчас цих виборів не буде робити ніякого натиску на їх вислід.

—o—

БОЇ ЗА ЧАПЕЙ.

Найзавзятіші бої на далекосхідньому театрі йдуть від кількох днів за Чапей (під Шанґаєм). Японці ведуть енергійні наступи в напрямі шанґайського північного двірця, але не можуть

АДВОКАТ

М-р Володимир Палашевський

відкрив адвокатську канцелярію і веде її спільно

з адв. д-ром Степаном Бараном

у ТЕРНОПОЛІ, вул. Міцкевича 3.

проломити китайських становищ, недавно скріплених артилерією.

КИТАЙ УСУВАЄ ЧУЖИНЕЦЬКІ КОРАБЛІ З ПРИСТАНІ ЧІФУ.

Райтер подає: Китайська влада в Чіфу повідомила консулярний корпус, що всі чужі кораблі мусять до 2-ох днів відчалити з пристані. Правдоподібно китайці хотять висадити у повітря мольо у Чіфу, щоб не впустити до пристані японських кораблів.

—o—

КАНАДА ПОСПІШНО ЗБРОЇТЬСЯ.

Від коли канадійські міністри вернулися з імперіяльної конференції оборони в Льондоні, Канада поспішно збільшила темпо своїх збройень. Перш за все вона реорганізує свою армію: скількість піхотних і кінних полків зменшено, зате поважно збільшено їхній чисельний стан, який дотепер був подекуди дуже малий; скількість артилерійських полків збільшено.

Канадійська маринарка збільшилася на 4 мінолови; дуже поважно розбудується повітряна фльота, що матиме 195-ох старшин і 1498-ох пільотів.

Металевий промисл Канади пристосується до виробу зброї та муніції.

Першорядний **кравецький сальон жіночих костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 12—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

ЕСПАНСЬКА „ФАШИСТІВСЬКА РАДА"?

Кореспондент Аваса повідомляє, що в нашій Еспанії знову виринула справа створення правильного уряду. Одначе здійснення того пляну буде можливе щойно тоді, коли створять (над цією справою саме тепер працюють) велику раду еспанської Фалянги на лад великої Фашистівської Ради в Італії. Ген. Франко рішив ще в серпні ц. р. створити таку раду, коли дав доручення про злуку рекветів і фалянгістів під назвою „Традиціоналістичної Фалянги".

Б. фалянгісти домагаються для себе більшости, кажучи, що вони репрезентують найсильнішу групу. Велика Рада буде складатися з 50 осіб.

найновіші взори: білля, рукавичок, панчіх, шаликів, светерів

найкращу якість: краваток, скарпиток, шлейок, підвязок, хустинок

діточих, жіночих і мужеських поручає

кооп. **„БАЗАР"** Львів, Руська 3. 1—3

Закид поширення комунізму

Заява прем. Складковського.

Премієр ради міністрів і міністр внутрішніх справ склав таку заяву у справі „Звйонзку Научицельства Польскего". Тому що б. управа З. Н. П. внесла відклик від рішення у справі хвилевого припинення діяльности З. Н. П. та призначення куратора, стверджую ось що:

Б. управу влада припинила в урядуванні з таких причин: 1) **політичних**, тому що толерувала і підтримувала від довшого часу: а) комуністичні, або такі, що межують з комунізмом — ідеї і тенденції, б) пацифізм між учителями і в шкільній виховній праці, що суперечить з основними інтересами держави; в) підривала довіря до державної влади і вихвалювала працю займанщицької влади у шкільній ділянці' 2) **суспільних**: нарушувала свободу переконань та основні права громадянина переслідуванням учителів, які не згоджувлися з вище згаданими політичними напрямними; 3) **формально-правних**: а) переступила межі буджету при видаткуванні поодиноких сум; б) грошеві суми видавала на річи, що не мають нічого спільного зі статутом та є суперечні з цілями Звйонзку.

Куратора у З. Н. П. призначено тому, щоби він: 1) припинив руїнну працю, що нищила добробут та опінію заслуженого З. Н. П., 2) довів до поправи та устійнив напрям праці управи З. Н. П. згідно з потребами та інтересами держави; 3) перевів по змозі в найкоротшому часі вибори нової управи, що буде дійсним викладником державного і патріотичного наставлення польського учительства.

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих

Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.** Тел. 116-60 5—25

доставець укр. шпиталю (П. К. О. 506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

По широкому світі.

В **Англії** дійшло до сутичок між фашистами і їхніми противниками. 30 осіб ранено. 100 арештовано.

В **СССР** займенували заступниками наркома закордонної торговлі Мерекалова і Євалова, віцепрезидентом державного банку Кабанова.

Болгари святкували 19. роковини панування свого короля.

У **Мароку** тубольчі націоналісти ворганізували бурхливі протифранцуські демонстрації. Наглий суд засудив 60 арабських провідників на вязницю від 3 місяців до року.

Шеф британської парлямитарної опозиції Етлі домагається в імени лейбуристів, щоби негайно скликати палату послів у справі подій на Далекому Сході.

Французька валюта поважно захитана.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Що вільно і чого не вільно
в американській фільмі.

У Злучених Державах, так як зрештою у кожній іншій державі, існує державна фільмова цензура. Одначе її значіння направду дуже мале. Справжня влада спочиває в руках установи, що називається „Мошен Пікчер Організейшен". Значіння тієї організації справді велике: вона дає напрям американській фільмовій продукції, злагіднює відносини між фільмовими виробництвами та працівниками, устійнює висоту платень і т. д. Давніше вона боролася з імпортом европейських фільм на американський ринок, тепер тільки регулює їх доплив. Цікаве, що ця установа дбає навіть про приватне моральне життя американських зірок.

Саме там заборонили фільмувати такі твори, що мали би викликати негодування в політичному світі, та твори таких авторів, які колинебудь образливо висловилися про Голівуд. Ця установа заборонила раз на завжди виступати рижоволосій Клярі Бав за те, що вона, мовляв, дуже неморально поводилася. Вона теж поладнала гострий конфлікт із Марленою Дітріх, яку союзи американських жінок ріши ли були бойкотувати.

„Мошен Пікчер Організейшен" повстала таки із самих фільмовних промисловців, які дбаючи за власну шкіру, намагаються зовсім виключити державну цензуру. У висліді цієї боротьби зладили окремий кодекс. Коли приписів цього кодексу будуть придержуватись усі промисловці, тоді державна цензура не матиме що робити. Ось кілька виїмків із цього незвичайного кодексу:

„Не вільно осмішувати законів, що їх усі загально визнають."

„Злочин можна показати тільки так, щоби не скривався в ньому бунт проти влади й закону."

„Не вільно нарушувати святости рідні й подружжя."

„Злочину проти подружньої вірности не можна ніколи насвітлювати прихильно."

„Кожну релігію треба представляти без кпин."

„Ніякого священника не можна представляти як злочинну або смішну особу."

„Треба завжди задержати міру при сценах із шибеницею та електричним кріслом."

Цей кодекс склав Уіліем Гейс, голова організації, якого просто утотожнюють із цілою установою. Він сам, колись скромна людина, зате незвичайно продуктивна та енергійна, спершу був президентом американської демократичної партії, а коли йшло про вибір на голову „Мошен Пікчер Організейшен", тоді суперничав він за те становище не з ким іншим, а з самим Гербертом Гувером. Його бюра містяться в Ню Йорку, усеж таки він часто подорожує власною сальонкою на лінії: Ню Йорк —Льос Енджелс. Кажуть, що він полагоджує денно вісімдесять справ. За свою працю побирає він скромний гонорар... 100.000 долярів річно. Завдяки його самовладному становищу та рішучій поставі називають його в Америці „фільмовим царем".

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАТСВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 134—7

Замість дозволу їзди — вязниця

Вести авто не те саме, що поганяти, скажім жидівський фіякер, або марну однокінку — до того треба мати відповідну кваліфікацію і — це мабуть найважніше поліційний дозвіл на право їзди. З добуттям такого дозволу є чимало клопотів.

Один берлінський купець дістав у дарунку авто і хотів навчитися його вести. Записався він до шоферської школи і по тижневі опанував без трудношів теоретичне ведення авта. Одначе практика виявилася зовсім не така легка, бо вже при першім іспиті його „зрізали". По чотирьох тижнях спробував він ще раз щастя, одначе знову без успіху. Нещасливий кандидат на шофера намагався переконати немилосерну владу благальними листами та й цей спосіб не дав ніякого успіху. Тоді бідолаха купець спробував хабаря. Вислав до відповідного урядовця листа, залучуючи 50-марковий банкнот і вечором сам зголосився до мешкання згаданого урядовця. Цим разом стрінула його неприємна несподіванка, бо господар викинув нефортунного аматора автомобілевого спорту за двері. Кілька тижнів пізніше суд засудив купця за намагане перекупство на два місяці вязниці і на втрату висланого банкноту. Найгірша кара була така, що купцеві відобрали право здавати іспит на три роки.

Спосіб добрий на довжників
...АЛЕ В АМЕРИЦІ.

Світова господарська криза далася дошкульно всім у знаки і спричинила те, що люди поробили за харчі великі довги і тільки дуже поволі сплачували їх. Тому теж купці, які мають усе повну крамницю покупців, тільки з важким трудом можуть повязати кінці і постійно нарікають на поганий стан своїх інтересів.

До такої категорії купців належав теж і різник Віліям Веб із Вашінгтону. Одного дня він набрав переконання, що мусить свою крамницю зліквідувати, бо не стало уже йому капіталів на дальше ведення інтересів. Одначе він виписав із своїх книг усіх довжників, які ніяким чином не хотіли сплатити довгів. При тім прийшов йому на думку новий плян. Він замкнув крамницю і прибив на вивісці фірми таблицю з таким написом:

„Мої клієнти, що не хотіли платити, зруйнували мене до тла. Небавом виявлю їх прізвища і суми, що вони мені їх винні".

Різник осягнув те, чого він хотів, бо у два дні пізніше мав позаплачувані всі борги. Навряд, чи в нас такий спосіб поміг би щонебудь, бо европейським довжникам і зокрема нашим, то можна і двома таблицями загрозити — мало що воно помоглоб. Чим заплатити, коли грошей нема? Автім у нас люди воліють густо часто виставити своє прізвище на позорище, щоб тільки не треба було заплатити.

Канапа з XVII. століття.

У славній надсенській антикварні Ґальвенія відбулася недавно ліцитація антиків. На продажу виставили канапу, збудовану при кінці XVII. ст. у Франції. Своєю конструкцією нагадувала вона радше ліжко. Цей старий „грат" продали за „невеличку" суму 2.500 франків.

—o—

Невеселе весілля
Германа Каца.

Герман Кац гучно справляв своє весілля в барі при вулиці Руа Солей у Парижі. Вино й горілка лилися рікою. Двацятьшість злодіїв — товаришів і співробітників Германа Каца по професії — одягнені в одяги просто зпід голки бенкетували зі своїми по модному одягненими любками на тому веселому весіллі.

Раптом на вулиці залунав різкий свист і в тій самій хвилині до кімнати вдерлося 15 поліційних агентів під проводом найкращих паріських комісарів.

Серед весільних гостей счинилася паніка. Один із запрошених намагався втекти крізь вікно. Іншого витягнули зпід ліжка, куди він скрився. Третього знайшли в буфеті, де він зігнувся в чотири погибелі.

Таким чином поліція накрила прекрасно зорганізовану злодійську банду, якої головним тереном праці була світова виставa. У проводі тієї організації стояв Герман Кац, професійний злодій, караний уже кілька разів і виселюваний із Франції.

Із 26 весільних гостей 12 мало за собою кримінальне минуле. 14 інших весільних гостей це були чужинці і їх виселять із Франції.

—o—

ПОРОЖНІ ЗАМКИ.

Незвичайно поширений льондонський часопис „Дейлі Мель" помістив в одному із чисел цікавий репортаж на тему незамешкалих старих англійських замків. На терені Англії — як подає справоздавець — стоїть приблизно 130 старих замків і палат, які не мають зовсім мешканців. Хоч як реально дивляться англійці на світ, проте не нарушують традиційного респекту до ріжних духів та опирів, які появляються по ріжних старих замчищах.

—o—

НАЙДОРОЖЧА ЗБІРКА БАНКНОТІВ.

З палати Й. Е. Кетрінґа вкрадено перед кількома днями найцінніщу у світі збірку банкнотів. Власник збірки оцінює свою втрату на 5 мільонів фунтів. Серед украдених банкнотів є теж перші вартісні папери, які знали перед 1.000 літ китайські фінансіери

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Берґера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довголітні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Замовляйте Великий Співаник Червоної Калини!** Монументальний збірник 229 найкращих пісень стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори мішані, мужеські та жіночі в обробці всіх наших відомих композиторів — за редакцією д-ра З. Лиська. Це широкий і підібраний репертуар для великих концертів, пригожих свят та інших хорових виступів. Це книга пісень, без якої не обійтись ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні. Тьерда тривка оправа. Ціна зол. 28.50, опакування і порто 1.— зол. Замовляти в „Червоній Калині", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скрин. 43. 1755

— **Дитячий ярмарок.** Заходом Т-ва „Українська Захоронка" у Львові відбудеться в дні 17. жовтня ц. р. традиційний дитячий ярмарок у салях Народного Дому, Рутовського 22. Всі українські фірми прохаємо взяти участь у цій пропагандивно-виховній імпрезі. Інформації подає секретарка Т-ва п. Надія Макарушка, телефон: 242-57. Дохід з ярмарку призначений на обіди для убогих школярів.

— **Бюро Тірка** повідомляє, що в пятницю 8. ц. м. відбудеться в салі польського Музичного Т-ва перший цього року артистичний вечір: концерт чолового нинішнього польського баритона Чапліцького та балетний виступ Льоди Галямт. Це останній виступ тієї артистичної пари перед її виїздом до Америки.

— **Зміни у старостах.** Міністр внутрішніх справ іменував городського віцестароету в Лодзі д-ра Й. Каляту повітовим віцестаростою в Томачі. Дотеперішнього повітового віцестароста у Варшаві Т. Шаревського іменували повітовим віцестаростою в Коломиї та поручили йому ведення цього староства. Дотеперішнього віцестароету в Пулавах, Ст. Тимінського іменували снятинським віцестаростою й поручили йому ведення староства в Снятині.

— **Цукор для пасічників.** Несприятлива погода відбилася цього року особливо некорисно на пасічницькій господарці. Міністерство рільництва й скарбу признали підвищені норми безакцизного цукру для найбільше потерпілих голодом на теренах Галичини, Шлеська, Поморя, Волині, Люблинщини, Келеччини й Варшавщини.

— **Мусять продавати поштові значки і тютюн.** В „Деннику Законів" появився розпорядок міністерства скарбу, що всі вуличні крамарі мусять постаратися про концесію на продажу тютюну і папіросів. Міністерство хоче збільшити доходи держави з монополю. Розпорядок важний від 1-го березня 1938. р. Вуличні крамарі мусять також продавати поштові концесії.

— **Заступна праця потривае 5—6 днів.** Міністерство внутрішніх справ оголосило подрібні приписи про використання цього року сил з ділянки заступного загального обовязку праці. Роботи будуть виконувати відповідно до зголошення військової та громадської влади, а також пожежної сторожі. Зайняті при заступних роботах будуть вжиті при всякого роду будівлях, при залісненні й витинанні лісів та при працях на теренах військових вправ. У громадах передбачені будови й ремонт громадських будинків, шкіл, лічниць і т п. Також будуть згадані особи зайняті при пожежній сторожі, при будові реміз для пожежної сторожі та протипожежних знарядів. Заступна праця буде тривати 5—6 днів. Цього року покликують до заступної праці мужчин, уродженних в рр. 1911-1915, які мають категорію Б і Ц.

— **Знайшов собі господиню.** У станиславівськім окружнім суді відбувся недавно епільог голосної свого часу справи зловживань на шкоду дідича Войтіха Гловацького в Загробелі товмацького повіту. В 1928. р. він заангажував Яніну Льоренцівну за управительку фільварку. Перебуваючи постійно в Кракові, він уповажнив її до всяких трансакцій з винятком продажі землі. Одначе Льоренцівна надужила його довіря. Розпарцелювала землю і продала велику скількість дерева, ховаючи гроші до власної кишені. Крім того продала ліс вартости 7.500 зол. за 3.500 зол. Повідомлений про її господарку дідич вернувся до свого двора, але застав тільки пусті кімнати, бо Льоренцівна забрала майже всі рухомости і виїхала. Справою занялася влада і потягнула до судової відповідальности виновницю та її матір. Льоренцівну засудили на два роки вязниці, її матір увільнили.

— **Музей „Бойківщина" в Самборі** мав від 1. липня до 30. вересня ц. р. 37 катальогових чисел приросту до 4.593 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 4, етнографія 8, нумізматика 3, ікони 1; архів та бібліотека: книжки 25, часописи 277, мапи 5. Жертводавцями були: інж. Амброзій Л., радн. Бережанський В., радн. Білинський І., Голець, о. Івашко В., Мецгер И., Ортинський В., інж. Сілецький Л., д-р Скорик М., Струк В., інж. Шелевич Л. Жертводавцям складає Управа Музею „Бойківщина" щиру подяку. Адреса Музею: „Бойківщина", Самбір, вул. Тиха 1.

— **Трагічна прогулька на Дністрі.** До Залішчик прибула прогулька 30 поштових урядовців із Варшави. Один із них 25-літній Йосиф Страшинський вибрався зі своїм товаришем Гебдою каяком на Дністер. Знайшовшись серед крутіжі, він упав у воду. Ратуючи Страшинського Гебда перевернувся з каяком і щойно прогульковці з інших каяків його врятували. Тимчасом Страшинський утонув і поплив з водою, покищо досі його не знайшли. При рятунковій акції один з учасників згубив портфель з готівкою 350 зол.

— **Два трупи на забаві.** На забаві, яку влаштували в Пустомитах пов. Львів рільниче „кулко" і пожежна сторожа, дійшло до бійки, в якій Кароль Кіліян пробив на смерть багнетом Андрія Мульту та Миколу Гжечніка. Крім того покалічив у руку Яна Овчаржа і Яна Бандровського. Справою занялася поліція.

— **Метеор.** Над Татрами появився 1. ц. м. вечором великий метеор завбільшки половини місяця і перелетів з півночі на південь, лишаючи за собою світляну смугу, що тревала кілька секунд.

— **100-ліття уродин Артура Гротгера** святкували польські організації в Отиневичах біля Ходорова. Гротгер, відомий польський артист маляр, уродився тому сто літ у цьому селі. Одночасно посвячено угольний камінь під будову костела.

— **Львівська хроніка.** Підчас нічної поліційної облави в III. дільниці арештовано 25 мужчин і 6 жінок. — На площі Більчевського якийсь злодійчук вирвав із рук п. Яронімової торбинку з готівкою 150 зол. — Безробітна Евгенія Будек напилася сільного квасу. — Вуличний торговець Маріян Ліщук утратив притомність, затроєний алькоголем. — Невідомий тип пробив ножем Петра Міськова. — До крамниці З. Цвікля при вул. Городецькій ч. 71 добулися крізь пивницю злодії і вкрали більшу скількість білля, панчіх, светерів і т. п., загальної вартости 8.000 зол. — Торговець Адам Оконський повідомив поліцію, що хтось украв йому 2.100 зол., які він переховував у бочці в пивниці при вул. Рагози 5.

— **Краєва хроніка.** Йосиф Марцінец і Олександер Грицик поважно поранили ножами Василя й Михайла Огоновських з Краківця (пов. Львів). — Макух з Брюхович (Львівщина) та Новак зі Львова переїхалися ще з кількома знайомими таксівкою по Брюховичах і не заплатили шоферові, ще й здорово його побили. — Гринь Сас з Павелча пов. Станиславів нехотячи застрілив місцевого посесора Менделя Гольда. — У перемиському шпиталі помер Шулім Дим з ліського повіту, якого переїхав самохід тамошнього старости Гонсьоровського. — На Засяні в Перемишлі повісився у своєму мешканні емеритований урядовець магістрату, 61-літній Йосиф Хлопіцький з причини недуги. — В Малехові під Львовом 26-літній Володимир Вороняк, посварившись зі своїм сусідом Влад. Волошином за межу, пробив його ножем на смерть. Душогуба арештовано.

— **Зі судової хроніки.** Золочівський окружний суд засудив на один рік вязниці за дефравдацію Казимира Гіля, б. податкового поборця у Камінці Струмиловій. — За напад на торговця худобою С. Шумінера засудили в Самборі І. Іваичука та І. Куриласа по 10 літ вязниці, Маріяна Лянгера на 6 літ. — Сяніцький суд покарав 6-літньою вязницю львівського електротехніка М. К. Венгельського, що вкрав 5 церковних чаш та інші річи.

— **Роботи на дорогах львівського воєвідства.** В останніх трьох роках виконали у львівському воєвідстві такі важніші роботи на дорогах: відновили 50 км. дороги Львів-Жовква-Белзець; 36 км. дороги Жовква-Мости Великі-Сокаль; 23 км. Львів-Камінка Стр.; 14 км. дороги Львів-Винники-Куровичі; 16 км. Львів-Стрий; 43 км. Львів-Перемишль, 52 км. Львів-Яворів-Радимно; 12 км. Львів-Бібрка. Крім того перебудували ряд відтинків під Перемишлем і Ярославом, відновили около 500 км. доріг, вдержуваних державою. На шляху Львів-Жовква-Варшава та на вихідних дорогах з Дрогобича перебудовують дороги на новітні. Нові мости побудували на Сяні під Лежайськом, на

Модні пальта жіночі і мужеські
за убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Солокії під Кристинополем і на Вирі під Перемишлем. Будують мости на Ославі під Загірям і на Барі в Лишні під Дрогобичем. На ці роботи видали останніх трьох років 10 міліонів золотих. В найближчих роках мають продовжать розпочату віднову доріг, дальше перебудувати дорогу Львів-Жовква-Белзець з кістковою наверхнею вихідних відтинків з міст: Львова, Перемишля, Ярослава, Ряшева, Самбора й Дрогобича. Будуть також направляти наверхні доріг, що проходять через живці.

— **Різні вісти.** В данській місцевости Роскільде два медведі роздерли на смерть свого присмирника, коли він увійшов до клітки. — Коло Сало, містечку в південно-західній Фінляндії автобус, заповнений пасажирами, впав із гостинця в ріку. Із 27 пасажирів 8 осіб згинуло, дві тяжко ранені врятовано. — На Дунаю біля Браїли зударилися два кораблі, наслідком чого 8 осіб згинуло. На кораблі повстала велика паніка, причому пасажири вискакували з кораблів, пробуючи вплав дістатись до берега.

ЛЯРИНГОЛЬОГ
Др. Л. Александрович
ЛЬВІВ, Пекарська 14. Тел. 240-75
ВЕРНУВСЯ.

— **Протирелігійна скаженина еспанської революції.** Італійська преса оголосила придюдне письмо еспанських епископів, що розкриває жахливу скаженість еспанської революції. Є це властиво революція протихристіянська, що має на меті плянове винищення церков і духовенства. Досі знищено около 20 тисяч святинь і 6 тисяч світських священників. Полювали на них із псами і мордували без процесу тільки тому, що були духовними. Різанина світських людей приняла просто несамовиті розміри. Письмо подає цифру понад 300 тисяч жертв, які вбито тільки за їх релігійно-національні погляди. В самому Мадриді страчено в перших трьох місяцях революції 22 тисячі осіб. Багатьох жахливо поранено, опісля стято, іншим вирвали очі, вирізували язики, розпинали, палили, закопували живцем, рубали сокирами. Профанація гробів і цвинтарів була на денному порядку. У Віч збурили гробницю епископа Тораса Вахес, якого черепом бавилися як мячем. На цвинтарі Уеска розкинули сотки пробів і ограбили трупи із золотих зубів та перстенів. Письмо говорить про сотки поколених Розпятих і зневажених образів. Спрофановано або спалено багато реліквій. Дзвони розбито і перетоплено, славні образи, що віками користувалися пошаною, пропали. В деяких місцевостях комуністична влада відобрала всі релігійні предмети, що були приватною власністю.

— **15 осіб засуджли на смерть.** Військовий суд у Ленінграді засудив перед кількома днями на смерть 15 працівників хемічних заведень у місті Дохта під закидом, що вони творили протиреволюційну шпигунсько-терористичну організацію і робили замахи на управителів фабрики. Крім того мали висадити фабрику в повітря.

— **Дальші саботажі в Совітах.** Як повідомляє совітська преса, хтось ушкодив у трьох місцях нафтовий руротяг між Баку і Батумом, наслідком чого змарнувалася величезна скількість нафти. Саботажисти знищили теж ссучі помпи, а ропу, що випливала, підпалили. В часі пожежі згоріли уладження і значна скількість нафтової ропи.

— **Невинно розстріляні.** Щойно після розстріляння 10 службовців електричного тресту в Ленінграді показалося, яка була причина строгого засуду. З початком вересня ц. р. ушкоджено на просторі 1 км. кабель, що проводив електричний струм із Волховстрою до Ленінграду. Цілий Ленінград впродовж 48 годин був позбавлений електричности, наслідком чого стануди фабрики і промислові заведення. Що правда властивих винуватців не вдалося викрити, одначе влада потягнула до відповідальности зовсім невинних урядовців і службовців.

— **Як шукають за Левоневським.** З полярної стації „Північний Бігун" наспіла вістка, що з причини несприятливих атмосферичних умовин годі розпочати глядання за Левоневським. Підбігунові околиці сповиті густими хмарами. Хоча від загибелі Левоневського (13. серпня) минуло вже півтора місяця, ратункова експедиція Шевелева не мала ще змоги розпочати лети над бігуном.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Наколесницький біг
за чашу „Діла".

В неділю 3. ц. м. відбулися на стрийськім шляху подвійні наколесницькі змагання. **На трасі Львів-Пісочно-Львів 90 км. відбувся біг за мандрівну нагороду, чашу „Діла"**, до якого ставали тільки найкращі змагуни України. **На трасі Львів-Миколаїв-Львів 70 км. відбувся біг за чашу О. Стефановича.**

Перші вистертували до бігу молодші змагуни (неліценціоновані), яких було 26, у тому 11 з України, 9 із Зорі-Львів, 4 із Дністра-Самбір та 1 наколесник із Сокола — Турка н. Стр. Перший раз відбувся цей біг ще в 1929 р. і тоді переможцем був Р. Яримович. Цього року конкуренція була доволі цікава, бо ставала до бігу не тільки більша скількість змануків, але й вирішало питання, чи більше рутиновані змагуни України встояться перед амбіцією своїх товаришів з інших українських клюбів. Виявилося, що ці сподівання були зовсім оправдані, бо переможець цього бігу **Клак Степан (Зоря)** був правдивою ревеляцією змагань. Від старту обняв провід бігу Клак Степан, перший минув півметок і в знаменитій формі прийшов на мету. Незлу форму виказав теж Лата з України і Яким із Дністра. Назагал усі змагуни, що ставали до цього бігу, є добрим матеріялом, якому недостає ще відповідної змагової рутини, техніки їзди і — найважніше — правильного тренінгу. Всі наколесники повинні використати зимову перерву на переведення відповідної змагової заправи.

Остаточна клясифікація бігу на меті така: 1) Клак Степан (Зоря) в часі 2 год. 24 мін. 15 сек.; 2) Лата (Укр.) 2.28.34; 3) Яким (Дністер) 2.28,35; 4) Клак Іван (Зоря) 2,33,15; 5) Коцур (Укр.) 2,33,25; 6) Лучечко (Укр.) 2,34,05 7) Левкович (Укр.); 8) Коньчак (Дністер); 9) Стахурський (Зоря), який перед метою розбив собі ско; 10) Ясінський (Укр-). Матляк (Сокіл-Турка), занив 18-те місце.

У другім бігу за чашу нашої Редакції кляса змагунів була назагал вирівняна. Від старту їдуть учасники цього бігу групою зложеною з 9 змагунів і довший час ніхто з них не пробує втікати. На початок цієї групи висуваються все нові змагуни. Пробували вести і Бабій і Степаняк і Шевчук. Згодом висунувся наперед Федак і перед Миколаєвом утікає. Перший приїздить він теж на півметок. Другий на півметок приїздить Степаняк. Між першим змагуном та останнім, який минув півметок, було всього 3 хв. різниці. Одначе цих 3 хв. вистало, щоб Федак збільшив віддаль до яких 800 м. і знову перший минув Миколаїв. Та зі Миколаєвом не стало вже йому духу. Під важкою першою горою звільнює темпо і поволі виздить на гору. Використовує це Степаняк, Бабій і Колтуцький, догоняють його далеко позаду. Ще раз намагається Федак на простій дорозі дійти до чолівки, сильно зближується, одначе вже найближча гора знову перекреслює його надії.

Зате чолова група, зложена зі згаданих змагунів, їде гострим темпом разом. Кожну гору беруть вони з гідною подиву легкістю. В одному менті до чолівки підбігає хтось з водою. Бабій і Колтуцький вдоволюються тим, що їх обливають. Степаняк звільнює, бере до рук пляшку з водою і жадібно пе. На тому тратить він кільканацять секунд. Цю несподівану нагоду використовує Бабій, утікає і починає газувати. Позаду лишається Колтуцький і Степаняк, які довший час не можуть зловити Бабія.

Щойно кілька км. перед Львовом чолова група знову лучиться. Перед самим Львовом Бабій і Степаняк відриваються від Колтуцького і збільшують темпо. Перед метою оба скажено фінішують і перед самою метою, приблизно 6—10 м., здавалося що перший переїде ленту Бабій. Та раптом, в останніх секундах, скортіло його оглянутись і ці секунди рішили! **Степаняк минув мету колесом переваги перед ним і здобув таким чином на цей рік чашу „Діла"**, осягаючи добрий час 2 год. 59 хв.; 2) Бабій 2,59,2; 3) Колтуцький 3 год.; 4) Федак 3,03; 5) Бучин 3,05,2; 6) Цимбала; 7) Івесів.

Від бігу відступили Пік і Шевчук. Останній перервав біг яких 200—300 м. перед метою з причини корчу мязів.

Організацією змагань займалося С. Т. Україна і перевело її завдяки визначній допомозі свого голови дир. О. Левицького та праці провідника наколесницької секції Яримовича зовсім добре.

Вечором відбулося в домівці України святочне вручення нагород. Відповідну промову виголосив до змагунів голова України дир. Левицький. Відтак промовив коротко заст. голови Наколесницького Союзу п. Віддер, що підкреслив джентельменство всіх учасників бігу. Далі в імени нашої Редакції передав переможцеві Степанякові чашу ред. д-р І. Німчук. Чашу ф-и Стефановича передав С. Клакові дир. Левицький. Крім цих двох головних нагород дістали ще змагуни інші нагороди, а саме переможець бігу на 90 км. Степаняк дістав статуетку-чашу, дар **Фортуни Нової.** Інші змагуни дістали такі нагороди: від ф-и **Глушевського** роверове приладдя, від **Народної Торговлі** срібну плякету, від **ф-ми Бучківського** роверову раму, від фабрики **Дендра** вічне перо, від фабрики **Альое** вироби тієї фабрики, від фабрики пасти **„Елегант"** роверове приладдя і книжки **бібліотеки „Діла"** (кільком змагунам). **Зоря** роздала всім своїм змагунам памятькові жетони і переможцеві С. Клакові грамоту. Також Україна роздала 5 жетонів для найкращих змагунів.

Усі наколесники були незвичайно вдоволені ходом змагань і нагородами та заповідали, що доложать усіх зусиль, щоб на будуче осягнути ще кращі висліди.

При кінці слід підкреслити незвичайно товариське становище наколесників Л. Т. К. М-у, які виїхали цілою прогулькою на трасу, помагали нашим змагунам, обливаючи їх водою та даючи воду пити і т. д. Також слід подякувати молоді Миколаєва і Розвадова, що помагала наколесникам у цім тяжкім бігу.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 51.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і біяу — МУХОЛАПКИ.

Не стає вже терпцю.

УКРАЇНА — ЧОРНІ 2:2 (0:1).

Важко зрозуміти становище львівського видїлу судейських справ, який постійно визначує на змагання наших дружин, зокрема України, таких суддів, що рекомендовані їм придалися би летючки з моральними поученнями, а не публиці. Не хочемо брати таким чином в оборону частини публики, що виробляє своїми д. часто нездушними вигуками замішання на грищі, одначе на цьому місці мусимо якнайрішучіше запротестувати проти такої поведінки суддів, як на кількох останніх метчах України, зокрема теж у мин. неділю. При цьому мусимо ствердити, що вчора наша публика поводилася зовсім коректно, хоч рішення судді Вебера могли навіть найбільше зрівноважену людину вивести з рівноваги. Мимоволі насувається на думку підозріння, що ця судейська болячка має глибше підложжя.

На цих змаганнях зібралося приблизно 4.000 видців, які заплатили солені гроші на те, щоб відтак переживати з вини судді такі дивні емоції. Чорні, військово-цивільний клюб, що повинен популяризувати спорт, дав зовсім не популярні німи. Різні люди різно розуміють спортові гасла!

Україна повинна була ці змагання виграти і якби не різні поправки судді, булаб напевно виграла. Наша дружина грала амбітно, без більших слабих пунктів. Найкраще списувався Босий на воротах, що не міг нарікати цим разом на безробіття. Оборона Воробець-Скоцень І. виконала своє завдання якслід, хоч при перших воротах Чорних щидша та енергічніша інтервенція могла заощадити нашій дружині втрати воріт. Поміч розкручується з кожним метчом, одначе Цимбала вже мабуть не зможе вже витримати цілий час темпа. Найгірше те, що не пильнував якслід ворожого крайника. В нападі признання належиться без сумніву Мільошеві, який був справжнім його керманичем. Магоцький боязливий, Петрову ніщо не виходило, Скоцень дуже агресивний і небезпечний, одначе на середині наподу повинен все висуватися до переду. Краєвський кращий від Магоцького.

Ворота для вашої дружини здобув Скоцень ІІ. у 29. хв. і 47. Правда, були ще найправильніші на світі треті (чи пак другі в черги) ворота, одначе суддя їх не признав і подиктував зате вільного до України, хоч саме Скоценя тоді ефавнювали і в найгіршім випадку повинен був подиктувати карного до Чорних. Таксамо карний до України (на щастя, стрілений в аут) був подиктований без ніякої причини. При помочі судді, який подиктував згодом аному несподівано і неправильне вільного, Чорні вирівняли зі стріду Чижевського. Вислід залишається до кінця без зміи, хоч обі дружини мали ще нагоду здобути ворота.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Погонь І. Б. — ІІ. Сокіл 3:0 (1:0).** Погонь виграла зовсім заслужено, бо переважала противника в лінії нападу. Ворота здобули: Волянін, Дрегер і Гвіздало. Суддював п. Курпвайль.

ЛЬВІВ. **РКС — Лехія 2:0 (1:0).** Несподівана програна Лехії, яка грала дуже гостро і навіть брутально, одначе суддя п. Кухар тримав обі дружини в карбах. Ворота для РКС-у стрілив Палямарчук.

СТРИЙ. **Погонь — Ресовія 3:2 (2:1).** По останніх невдачах Погонь заграла д. добре і перемогла зовсім заслужено Ресовію. Ворота для Погоні здобув Смух в карного 2 і Гофман, для Ресовії Баран із карного і Клеп.

ДРОГОБИЧ. **Чувай — Юнак 2:1 (1:0).** Юнак грав без Отецькова і мав у першій половині перевагу, одначе добув тільки одні ворота зі стріду Хлебека. У другій половині оборона Юнака грав фатально. Ворота для Чуваю здобув Мартині ІІ. і Чарнецький. Суддя п. Стшелецький.

ЯРОСЛАВ. **Огнісно — Корона 3:2 (3:2).** Змагання стояли на низькому рівні й не були зовсім цікаві. Ворота для Огнісна здобули: Дитко, Райо і Рубін, для Корони Глухий. Суддя п. Савінський.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Гасмонея 1:0 (0:0).** До перерви рівнорядна гра. Після перерви сильно переважала Польонія. Одинокі ворота здобув Дикий. Суддя п. Шиба.

ТАБЕЛЯ ОКР. ЛІГИ.

1) Польонія	7	11:3	17:11
2) Чорні	7	10:4	20:8
3) Гасмонея	7	9:5	10:4
4) Погонь (Стрий)	7	8:6	20:16
5) Ресовія	7	8:6	18:18
6. Р. К. С.	7	7:7	10:8
7) Україна	7	**7:7**	**13:13**
8) Огнісно	7	7:7	18:15
9) Лехія	7	6:8	18:15
10) Погонь І. Б.	7	6:8	10:19
11) Чувай	7	5:9	12:16
12) Корона	7	5:9	17:23
13) Юнак	7	5:9	12:17
14) ІІ. Сокіл	7	4:10	7:14

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян — Електровня 5:0 (0:0).** У першій половині Електровня витримувала сильний наступ Сяну, одначе в другій частині гри не витримала темпа і заломалася. Ворота для Сяну здобув Турко 2, Медицький 2 і Гібалевич. Після цих змагань Сян веде в табелі перед Легією, Електровнею, Гагібором і С. К. 26.

Юніори Сяну — Юніори Чуваю 1:1.

КОЛОМИЯ. **Покуть — Пролом 3:0 (0:0).** Пролом мав у першій половині легку перевагу, одначе напад нашої дружини запропащував усі найдогідніші ситуації. Найслабший Урсакий. У другій половині Покуть стріляє аж без вини воротаря трое воріт, з яких 2 можна було оборонити.

ТЕРНОПІЛЬ. **Єгуда — Поділля 2:0 (1:0).** Поділля виступило до цих змагань в ослабленому складі, без дискваліфікованого Королюка І. і з розбитим Долею. Все таки Поділля грало в девятку, бо судця викинув Королюка ІІ. з грища.

ЛЬВІВ. **Чорні І Б — Україна І Б 6:1.** Слаба гра запасної дружини, яка грала без кількох своїх добрих грачів.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

КАТОВИЦІ. **Рух — Погонь 3:2 (2:1).** Погонь держалася зовсім добре, хоч поїхала на Шлеськ без своїх найкращих грачів.

КРАКІВ. **Краковія — Гарбарня 1:0.** Краковія здобула ворота з вільного, що його стрілив Пайонк. Після цих змагань Гарбарня опинилася на сильно загроженому місці і перед мареном деградації з Ліги.

ПОЗНАНЬ. **Варта — Висла 3:2 (3:1).** Заслужена перемога Варти. Гра назагал гарна і велася в доброму темпі.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

Польонія і Сміґли в Лізі.

ВАРШАВА. **Польонія — Бригада 4:1 (2:1).** Польонія у всіх лініях грала добре. Бригада грала жертвенно й амбітно, напад незле комбінував, але акції його були без викінчення.

ВИЛЬНО. **Сміґли — Унія 8:1 (2:1).** Ця перемога Сміглого запевнила йому крім Польонії місце в Державній Лізі.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

Б. К. С. — Луг 2:2 (1:1). В Лузі визначились воротар, Сушко — на обороні, Загородний в помочі та Оглій і Дацко в нападі. Ворота стрілив Оглій (2). Гра гостра, подекуди брутальна.

Льот — Зоря 3:2. Товариські змагання з Б-клясовою дружиною програла „Зоря" дуже незначною різницею воріт. Українська дружина виступила в запасовому складі.

ЗАКОРДОННІ ВИСЛІДИ.

Віденська Ліга.

Австрія — Сімеринг 2:0; Рапід — Адміра 5:3; Спорт. клюб — Вієнна 3:3; Вакер — ФАЦ 1:1; Фаворіттнер — Ф. Ц. Відн 5:3.

ПРАГА. **Чехословаччина — Югославія 5:4 (3:1).** Змагання за часу Малої Антанти.

ЗАГРЕБ. **Загреб — Прага 2:0 (2:0).**

ЛЕГКО-АТЛЄТКА УКРАЇНКА ЗДОБУЛА СВІТОВИЙ РЕКОРД.

У Києві легко-атлєтка Синиська здобула світовий жіночий рекорд у меті диском, осягаючи обіруч 74,23 м.

РЕКОРДИ НА ЗМАГАННЯХ СОКІЛЬСЬКА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ — К. Л. К.

Судейська Колегія легко-атлєтичного двометчу Сокільська Репрезентація — Репрезентація К. Л. К., що відбувся у Львові 26. вересня п. р., рішила на своїм засіданні з дня 1. жовтня 1937 р. затвердити рекорд у гінцях 4 × 60, що його здобула сокільська жіноча дружина у складі: Тося, Стеткевич, Гатум, Лозинська часом 35,7 сек. та рекорд у тричості 12,54 м., що його здобув Кочій (Сокіл). Осягів у стусані кулею мужчин то у шведських гінцях жінок не признано рекордами.

М. Тріль, гол. суддя.

З театру.

Український Народній Театр ім. М.Садовського: „Маруся Богуславка", іст. драма на 5 дій М. Старицького.

Бачити сьогодні на сцені „Марусю Богуславку" — це читати старий, з 19. віку допис на пожовклих уже від часу сторінках, складений йорчиками, дашками, ятями та іншими друкарськими акцесуарами милого старого часу.

Мистецькі засоби цієї песи є анахронізмом у наших часах. Але може саме в цій анахронічности з її щирим патріотичним патосом, з нескладною, примітивною, але такою милою і простою будовою, як деревляні конструкції старих церковних наріжників, із зворушливим колоритом староукраїнської драми — вся краса театрального вислову, якої не знає новітня песа. В ній дух минулої епохи, в ній своєрідний аромат старої сценічної творчости. І тому з особливим почуттям ви виходите з театру по таких виставах.

Український Народній Театр ім. М. Садовського під управою П. Карабіневича, що загостив до Львова з старим українським репертуаром, своєю безпретенсійністю і мистецькою безпосередністю заслуговує на особливе признання. Він привіз нам подих старих вилинялих театральних лаштунків, старих пожовклих сторінок партитур, старих настроїв, старих театральних традицій. Ніщо з тої старовини не підмальоване, ніщо не зіпсуте, нічого до неї не додано. Ви бачите стару українську сцену в її первісному вигляді. І те, що грає трупа не в модерній театральній салі, а в якомусь також анахронічному, музеальному просто помешканні жидівського театру, що якимсь дивом зберігся в середмісті Львова, нагадує наші старі маломіщанські „ротунди", дуже лицює до виступів трупи, достроюючись до стилю репертуару.

Трупа Українського Театру ім. Садовського — це дружний, симпатичний, товариський збір артистів-професіоналів, серед яких є добра половина емігрантів зпонад Дніпра. Серед неї живуть традиції старої сцени й цих традицій вона не нарушує новаторством. Миле в ній усе та безпосереднє, аж до деяких зрозумілих технічних „недотягнень".

У виставленій „Марусі Богуславці" на перше місце щирістю виконання треба безперечно поставити Т. Липківну в ролі Марусі. Моментами (дія 3. і 4.) в її грі бреніли нотки високого надхнення, що говорить про її вроджений артистичний талент. Мило достроювалась до неї Л. Карабіневич (мати), О. Федчишин (Леся), що в 3. дії знайшла силу драматичного виразу, гарно вживалися з роль Записів (Тірей), Миколенко (Ахмед), Пришляк (Хаїм) і всі інші. В перших 2 діях із масовими сценами може не все було в порядку, зате 3 останні дії вирівняли враження.

Маленька саля театру була неповна. А шкода. Маємо певність, що провінція приймає театр гостинніше, ніж Львів, а на це трупа Садовського цілковито заслуговує. **Ф. Дудко.**

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „ЛЄГЕНДА", драма С. Виспянського.

Цю першу трагедію Виспянського, що має рівно 40 років, вибрав міський театр на репрезентативну виставу з нагоди відкриття нового сезону. Виставити цю песу може важче, ніж більшість інших творів Виспянського, що теж вимагають спільного зусилля режисера, маляра та композитора.

Виспянський відтворює візію передісторичної доби, з якої залишилася легенда про короля Крака і його доньку Ванду. Крак умирає у хвилині наступу ворогів на Краків; нема кому після нього перебрати влади. Ванда, чуючи від старих прибічників про те, як невинна дівчина жертвуючи себе богині Живі — символові стихійної сили — робить цю жертву, дістає лицарську міць — проганяє ворога і врешті мусить кинутись у хвилі Висли, де забавляють її володарі підводного царства. На дні Висли спочиває, згідно із своїм заповітом її батько Крак і вона природно відчуває бажання зеднатися з ним. Уся трагедія повна символів, основана на народніх мотивах, нагадує в дечому „Золото Рейну" Вагнера. Ту ідею, яку Виспянський розвивав в усіх своїх дальших творах — про народню міць, гріх і відповідальність перед історією маємо вже закриту серпанком грізної казки. І-а дія нелегко зрозуміла для глядача, коли він не знає народніх звичаїв заводити хоровід коло небіщика. На сцені дуже важко розмежувати дієві особи від марив і зяв, що мають таке саме тіло і стоять на тому самому пляні, що живі люди.

Песа виставлена з великим смаком — з гарними декораціями і гарною музикою, так мовити „настроєво". Дуже добрі всі мужеські ролі. Артистка, що грала Ванду не мала відповідної сили голосу, ні постави, ні досвіду, щоб дати собі раду з текстом.

Хорові рецитації йшли за шаблоном збірної деклямації.

На песу поведуть імовірно шкільну молодь. Це буде для неї здебільша незрозуміле видовище, яке нелегко буде вчителям пояснити.

м. р.

Театр „Ріжнородностей": „Небесні заличальники", ком. на 3 дії Павліковської-Ясножевської.

Заголовок цієї комедії неперекладний, бо у слові „зальотніци" є теж „льотніци"-летуни — головні дієві особи песи. Маємо тут комедію трохи у Бальзаківському значінні — людську, наполовину сумну. Французи залюбки розробляють таку проблему: — ось жінка у пристрасті щирости, на домагання коханого, відкриває йому своє минуле; він замість зміцнити свої почування тою щирістю — замучує себе страшними заздрощами. Геройка песи — жінка напів „фатальна" у ній кохаються довкола майже всі летуни, але кожний з них відходить від неї, сам не знаючи чому. Її чоловік — неврольог, що піклується на летовищі своїми суперниками, грає ролю фільосова, що не хоче знати повної правди, бо вже й половина для нього занадто ясна.

Є в усій песі фрагменти сцен, що натякають на нюянси, вся перша дія обіцює глядачеві гру на таких нюянсах, але дальші дії не виправдують нашої надії. Чуємо звичайні розмови і весь час чекаємо на якусь психольогічну сензацію, бодай одну „генеральну" сцену, що пірвалаб нас і кинула нове світло на всю дію — надаремне. Песа кінчиться занадто машинальним геппі-ендом і має за мало того вищого гумору, про який авторка мріяла.

Зате грали всю песу прегарно у головних ролях директор Варнецький, що дав чудовий тип нервового, себелюбного летуна і Брохвічівна, створивши тип справді інтелігентної, трохи „гамлетичної" жінки. В інших ролях дуже добрі були Остоя-Стажевський, Межеевський, Боровський, Соляржський, Боровий і оригінальна Карін Тіхе. **м. р.**

ДІМ МОДИ має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.
Львів — будинок Готелю Европейського
ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 3—20

З кіна.

КІНО „СТИЛЕВЕ": „ПАННА ПЕТРУСЬ" ТА РЕВІЯ.

Учора при вщерть виповненій салі почався осінній сезон у цьому кінотеатрі інавґураційною, ревіовою програмою нового ансамблю, заложеного із 10-ти осіб. Вся група має кількох передових акторів легкої, варшавської сцени й по цій першій програмі можна надіятися, що кожна ревія, буде така жива й дотепна, коли не повторятиме старих річей.

Мистецький провід у руках талановитого актора Марія Кондратського, дуже доброго у характеристичних типах. Антін Якштас дав зразок інтеліґентного заповідача, переповідаючи публиці в антрактах кілька нових, добрих дотепів. Танок репрезентує танкове дуо Ірина та Аркадія Черловських, акторів Вел. Театру з Варшави. Із жінок поза відомою вже львівській публиці незрівняною Ґосею Негро на чільне місце вибивається знаменита водевілістка Марія Жеймівна в оригінальних пісеньках кабаретного жанру. На увагу заслуговує тріо жіночих ревелерсів, яке першим своїм виступом зеднало собі публику.

В останній програмі поза стилевими танками замітний образок „Спедитор" (дещо поперчений), ґротеска вуличних співаків, та оба сольові виступи Ґосі Негро й Марії Жеймівної.

На екрані йде фільма з віденською Шерлі — Траздль Штарк. (ст. —)

—o—

Театри.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:
5. X. Ґейша.

Великий Театр:
Вівторок 5. X. год. 8. веч. „Легенда".
Середа 6. X. год. 8. веч. „Легенда".
Четвер 7. X. год. 8. веч. „Легенда".

Театр Ріжнородностей:
Вівторок 5. X. год. 8. веч. „Небесні заличальники".
Середа 6. X. год. 8. веч. „Небесні заличальники".
Четвер 7. X. год. 8. веч. „Небесні заличальники".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:
ХОДОРІВ:
5. X. Довбуш.

Зол. 14·— ПАПІРОСНИЦІ з правд. срібла тільки **у ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська ч. 4.**

ЖИДАЧІВ:
6. X. Шаріка.
7. X. Ніч під Івана Купала.
8. X. Орлеяк.
9. X. Довбуш.
ХОДОРІВ:
10. X. Довбуш.
РОҐАТИН:
11. X. Шаріка.
12. X. Ніч під Івана Купала
13. X. Орлеяк.
14. X. Довбуш.

Концертове Бюро Тірна:
Пятниця 8. жовтня: Концерт Чапліньского й Л. Галлян, саля Польського Музичного Т-ва.

Цирк Станєвських при вул. Пелчинській:
Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

ВОВНИ — наймодніші ґатунки і кольори — ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Маншу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".
ВАНДА: „Пістер", „Бюро пропащих людей".
ҐРАЖИНА: „Пан директор шаліє".
ЕВРОПА: „Атака досвіта".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленґи-Мостовича.

ПРОТИ ТЕРПІНЬ ОРГАНІВ
ТРАВЛЕННЯ і ПЕЧІНКИ
при жовчевих каменях, запаленні жовчевого мішечка, вживати зела проти терпінь органів травлення і печінки зі слови. знаком
CHOGAL
Оскара Войновського
Дістанете в аптиках і алтичних складах по ціні зол. 4.75. Адреса для безпосередніх замовлень: Оскар Войновський, Варшава, ул. Войтіха Ґурського 3. м. 4.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і раґляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає МАНУФАКТУРА ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Пригадую моїм П. Т. Клієнтам, що тепер найкорисніший час дати зробити раґляни і футра. — На складі великий вибір найліпших матеріялів. М. Ґорбачинський АКАДЕМІЧНА 3. тел. 215-91.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім ґатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 50 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Ґалянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Соламандра". 519

МАРУСЕНЬКА: „Приречення".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Негрі.
МІРАЖ: „Маєрлінґ".
МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомю.
ПАКС: „Пісня її матері" з Мертою Еберт.
ПАЛЯС: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Посилка".
РАЙ: „Чорний ангол", в гол. ролях: Мерч, Оберон Маршаль.
СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу-Чін-Чаю".
СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь" і ревія „Весела подорож".
ГОН: „Ікс 27 проти Г-14".
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „7 дичок, 7 цілунків" із Ліл. Гарвей і Вілі Фрічом.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 „Легенда про „овса з Ґубіо" для мол. дітей, 11.40 Симф. фрагменти, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з гр. пл., Полудн. денник, Будуймо школи, словно-муз. авд., 13.45 „При чорній каві", гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові липарі" Качковського; Авд. з гр. пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Муз. загадки для старших дітей, 16.05 Фінанс. актуалії, 16.15 Мельодії у вик. квартету, 16.50 Ґутірка, 17.00 Сво Пасоло і Бутостан" репортаж, 17.15 Португальська музика, спів, 17.50 Ловецькі терени на Поморі, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Моди, 18.20 Скринька, форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Село без болота і калюж, Хліборобська скринька, 18.40 Із тицилійських мандрівок, 19.00 Любовні листи вел. поетів, 19.30 Визначні спортовці перед мікрофоном, 19.50 Ґутірка, 20.00 Симф. концерт присв. творчости Шимановського: оркестра, Бандровська. Турська спів, скрипка, Яновський спів, хор; у перерві в год. 20.50 Веч. денник і акт. ґутірка, 22.10 Танк. музика, 22.50 Ост. вістки. 23.00 Концерт бажань.

Середа, 6. жовтня 1937.

6.16—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: Спів: З пригод лісових людей, ґутірка для мол. дітей, Шевельки, 11.40 Кулеш-кампф і Касадо граютьс гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з гр. пл., Полудн. денник, Пісні до слів Конопніцької, у супр. форт., 13.45 Ґазета в українській мові, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові липарі, 15.10 Моніюшко: Увертюра до „Ґражини", 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Над альбомом почт. марок, 16.00 Куток мови, ґутірка для старших дітей, 16.15 Салонн. орх., 16.50 Ґутірка, 17.00 Повстання на Брацлавщині та Несіжі, 17.15 Італ. арії та пісні у супр. форт., 17.50 Хвилина бюра студій. 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Хор донських козаків, 18.20 Концерт сучасної рос. музики, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Хліб. вістки, Як хлібороб може вчитися нова школою. 19.00 „Сушениці" фрагм. із пов. Гоявічинської „Райська яблінка", 19.20 Пісні фр. Швайцарії, муж. хор, 19.35 Роля науки у сучасній культурі, 19.50, 20.55 Ґутірка, 20.00 В осінньому настрої, орх.; у перерві Куток гумору, лужицькі казки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.45 Поет. чвертьгодинка: „Байки" А. Міцкевича, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 22.00 Студія молодих: „Поезії"; Підгалянська легенда, весела поезія.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 5. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт. БУДАПЕШТ 18.30 Сальон. орх., 18.45 Сольо на тарогато, 20.50, 21.00, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Клявесин, 19.40, 20.00 Фільм. мельодії, 22.30 Віденські мельодії, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Форт., 22.30 Концерт солістів, КОШИЦЬ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Комедія, ПРАҐА 17.30 Камер. музика, 18.00 Сальон. музика, 19.15 „Дві вдови" оп. Сметани, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 22.00 Форт., 22.15 Спів, РИМ 17.15, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ромео і Джульєта" оп. Зандоная.

Середа, 6. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Давня і нова музика, 19.10 Розр. музика, 20.10, 21.00 Концерт, 20.00 Арії та пісні, 21.00 Гумор, нар. пісні, БУДАПЕШТ 20.30, 21.00 Орх. і сол., 22.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 17.25, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. музика, 21.40 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні Пфіцнера і Шумана, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, ПРАҐА 15.30 Салонн. музика, 16.40 Естон. пісні Шумана, 19.30, 20.00, 21.00 „Чорт і Катруся" оп. Двожака, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Кантріль" оп. Дюкаса ,РИМ 17.15 Камер. концерт, 20.40, 21.50 Розр. музика.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам в Тернополі відбудуться 24. жовтня 1937 р. (неділя) в годині 11-ій передпол. в домівці „Поділля" в Тернополі при вул. Міцкевича ч. 18 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звідомлення з діяльности Філії за 1936 р. 4) Звідомлення Контрольної Комісії і уділення абсолюторії за 1936 р. 5) Вибір голови, 4-х членів Виділу Філії і 2-х заступників. 6) Вибір Контрольної Комісії. 7) Внески і запити. Якщо в означеним часі не буде достаточної кількости членів, Загальні Збори відбудуться годину пізніше, з тим самим порядком нарад та важністю рішень без огляду на число учасників. — **Виділ Філії УКТОДІ.** 1-2

П. Т. Передплатникам „Літопису Бойківщини". Старі чеки (складанки) П. К. О. є вже **неважні.** Хто вишле ними належитість за „Літопис Бойківщини", дістане гроші назад. **Нові чеки** П. К. О. мають число 508.060 і лиш ними просимо слати гроші, зазначивши на середній частині чеку вгорі „100" та подаючи призначення вноти. — Адміністрація „Літопису Бойківщини", Сомбір, Тиха 1.

Звичайне річне Загальне Збірання членів Батьківського Кружка Філії Державної української гімназії відбудеться 17. жовтня 1937 в 10-ій год. зі звичайним порядком нарад у будинку гімназії при вул. Пекарській 19. — Виділ. 1708

НАУКА

ТАНЦІВ вчимо звбагливо в салі Руського Касина Рутовського 22. II. п. Театр Ракородностей. Вписи понеділки, середи, пятниці від 6—8. 1788 1—2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ
Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова
ЛОЗИНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 255-50
ВЕРНУЛАСЯ. 4—9

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

СТАРШИЙ священик шукає інтеліґентної господині. Зголошення до „Діла" під „Зараз". 1763 3—6

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА молода панна, має 50.000 зол., пізнає пана на вищім становищі у літах 30—35. Зголошення до „Діла" під „Пчілка". 1795 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, ґарантовані — дешево продає, міняє Ганак, Пілсудського 21, І. пов. 1456 20-20

ОКАЗІЙНО до продання під млина близько Львова. Відомість Алєрганд, Львів, Новий Світ 5. 1794 1—1

БУДКУ в доброму місці відступлю. Листи до „Діла" під „Будка". 1791 1—1

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні виправи, приладдя, поручає Реґнер, Легіонів 37. 1789 1—6

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАҐОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заопатрує ючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний салон-вистава „Ґуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, керамїку й деревляну різьбу). Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93). 1652 10-15

ШКЛЯРСТВО В. СтельМах шибн, дзеркала, рями, справа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 5—7

ЗА 1 ЗОЛ. перероблює капелюхи жіночі і мужеські. КОПЕРНИКА 26, подвіря. Увага через ґанок. 1761 1—3

Тапчани, матраци, ролєти, тапети фіранки, дивани, меблеві матеріяли і т. п.
Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 11—40

ТРИЛЯМПОВИЙ БАТЕРІЙНИЙ АПАРАТ
„СТАНДАРД"
це ревеляційний відбірник сезону 1937/38. Незвичайно економічний. батерія триває яких 6 місяців. Ціна 100 золотих.
„ЕКРАВОКС"
ІВАН ҐІРШІНҐ
Львів, Академічна 11.

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
ПУДЕР З ПУШКОМ

ціна зл. 1.25
в наймодніших красках
Й. ШАХ ВАРШАВА
Незрівняний в якости пудер і крем
ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ
завдяки якому стає цера
ОКСАМИТНО-МАТОВА

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

СРІБЛО столове та китайське, велика, вибір, дешево у фірмі Л. Розважевський Львів. Академічна 2 (готель Жоржа). 1707 5-10

ПАСКИ ЖІНОЧІ НАЙДЕШЕВШЕ поручає вирібня Галицька 5. 1757 3—5

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58
ч. тел. 205-60

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Чи знаєте, що...
всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве купите найліпше безпосередньо у фабриці
„ПАВ" ЛЬВІВ Сикстуська 1. 2-5

БРИТВИ
найліпші, ґварантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Середа 6. жовтня 1937. Ч. 219

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Наше завдання
у сьогоднішній господарській скруті.
(Передова стаття).

Відгомін листопаду 1918.
Новий політичний процес у Львові.
Листопадові бої у світлі акту обвинувачення. — Родина Мєхонських -- Історія з Лінтнером. -- Полонений Терліковський. - Невідомий полонений. - Підсудний до вини не почувається. - Зізнання свідків.

Дальша протиукраїнська нагінка в УССР.
7 літ вязниці за кольпортажу летючок.
Нова жертва ҐПУ.

Польсько-німецький договір підписаний.
Комуністичні барикади в Льондоні.
Невідоме підводне судно напало на англійський корабель.
Японія загрожує Голяндській Індії.
Муринська школа під рівником.

Ч. 219 (14.762). Львів, середа 6. жовтня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячне . . . . . 5.00 зол.
Квартальне . . . . . 15.00 „
Піврічне . . . . . 30.00 „
Річне . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

„Вороги народу" очищують українську мову від русицизмів.

„Правда" атакує українських націоналістів, які намагаються відірвати українську культуру від „братньої" російської. Вони м. ін. викидають русицизми з української мови — що зокрема підтримував „ворог народу" Любченко. Цим способом українські націоналісти зривають тихий звязок між обома культурами, освячений століттями боротьби з ворогами (?) закріплений і відновлений соціялістичною революцією.

Цей словар видала ВУАН цього року (ПАТ).

„БУРЖУАЗНИЙ НАЦІОНАЛІЗМ" В УКРАЇНСЬКОМУ МАЛЯРСТВІ.

„Харківський Рабочий" веде кампанію проти українських совітських мистців-плястиків, закидуючи їм „буржуазний націоналізм". Вони не звертають уваги на потреби совітського життя, намагаються відірвати українське мистецтво від „братнього" російського, орієнтували його на „буржуазну" Европу. Провідником „буржуазних" націоналістів був артист-маляр Петрицький.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ГРУЗІЇ.

Перед совітським судом у Батумі стануло 11-ох грузинів, м. ін. голова совіту і наркоми торговлі та рільництва. Їм закидували, що вони намагались відірвати Грузію від СССР та проголосити її незалежною під протекторатом одної капіталістичної держави. 8-ох підсудних засудили на смерть, 3-ох на вязницю.

Напад підводного судна
на британський воєнний корабель.

У хвилині, коли британські контрторпедовці „Базиліск", „Бовдіші", „Бореас" та „Бульдог" перепливали коло рога Сан Антоніо (між Валенсією й Аліканте), підслухові апарати „Базиліска" ствердили, що недалеко є якесь підводне судно. В цій хвилині вибухла торпеда, яку невідоме судно вистрілило до „Базиліска", але не трапила.

„Базиліск" викинув кілька підводних гравітів, але невідомо, чи ушкодив підводне судно. Всі 4 кораблі з 2-ма гидроплянами кинулись у погоню, до них прилучилися ще 2 британські кораблі. Адміралиція ще не оголосила висліду погоні.

ПІДВОДНЕ СУДНО НАЛЕЖИТЬ ДО СССР?

Німецька преса уважає, що цей замах без сумніву виконали большевики. Москва робить усе можливе, щоби загострити еспанський конфлікт.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ СПОКІЙНО.

Ген. Кеіпо де Лляно заявив, що вчорашній день минув на всіх фронтах спокійно. В Астурії непогода унеможливила операції.

Приготування до оборони Голяндської Індії перед японцями.

У Женеві ходять поголоски, що Японія підготовлюється до завоювання Голяндської Індії. Тамошні голяндські та британські кола заявили, що влада гол. Індії занепокоєна тою вісткою вже від 10-ох місяців, тому вона увійшла в порозуміння з британською владою: Сінгапур служитиме як база голяндській фльоті, Сурабая — британській. Гидропляни патролюють увесь простір між островами Сумятра й Нова Гвінея, для нафтових шибів зорганізовано спеціяльну охорону.

ПЕРЕД НОВИМ ЯПОНСЬКИМ ДЕСАНТОМ?

Китайці твердять, що японці хотять висадити ще один десант у сердущому Китаю, а саме під Гайчав (провінція Кіянсу). Висаджена там армія мала би получитися з північною, окружуючи північний китайський фронт від баз. Рівночасно японці опанували би багату провінцію Шантун.

ШАНГАЙ ЗБОМБАРДОВАНИЙ.

З японські бомбові літаки скинули великі бомби на шангайський північний двірець, спричинюючи великі втрати.

ЯПОНЦІ КУПУЮТЬ ВОЄННИЙ МАТЕРІЯЛ У НІМЕЧЧИНІ?

У Женеві говорять, що в Берліні йдуть японсько-німецькі переговори: Японія хоче купити в Німеччині воєнний матеріял за 40 мл. швайцарських франків.

Нова жертва Г. П. У.
ЗВЯЗКИ СКОБЛІНА З БОЛЬШЕВИЦЬКИМ АГЕНТОМ.

На території Швайцарії хтось убив Германа Егергардта, який мав чехословацькі документи і представляв себе як купець. Слідство виявило, що вбитий у дійсности зветься Гнат Райс і є родом з Підволочиськ; що його вбили агенти ГПУ. В роках 1923—26 Райс сидів у польській вязниці за комунізм, опісля утік до Москви, де був одним зі замітних агентів ГПУ. Совітська влада висилала його до Берліна і до Відня, де він керував виділом ГПУ; потім виїхав до Італії і до Швайцарії. Там він розчарувався до совітської влади і писав до Москви письмо, в якому заявив, що політика Сталіна це зрада соціялізму; тому він не вертає до Москви, тільки лишається в Швайцарії.

У звязку з убийством Райса швайцарська і французька поліція арештувала кілька осіб. Слідство проти них викрило, що вони вмішані й у справу схоплення ґенерала Мілера.

„Ліберте" твердить, що генерал Скоблін у липні ц. р. мешкав із жінкою в тім готелі, де мешкав б. царський генерал Ігнатєв, який перейшов до большевиків. Ґен. Скоблін мав тайні наради з ґен. Ігнатєвом і правдоподібно Ігнатєв заангажував його до служби в ГПУ та інспірував схоплення ґен. Мілера.

Ревеляції „Ліберте" викликали в Парижі велике вражіння.

Комуністичні барикади
НА ВУЛИЦЯХ ЛЬОНДОНУ.

Підчас недільних манїфестацій британських фашистів („чорних сорочок") коло 15.000 комуністів перевело контрдемонстрації („чорних сорочок" було лише 4.000!) та збудували барикади на вулицях. 5.000 поліцаїв розігнало комуністів, арештуючи зпоміж них 111 осіб; підчас вуличних боїв ранено 30 осіб.

—o—

9. X. Вечерниці Р. Ш.
Салі „У. Бесіди". — Початок 9 год.

Наше завдання
у сьогоднішній господарській скруті.

Не можна заперечити, що від минулого року відчувається в Польщі постійно легка господарська поправа. Головно видко це у 1937. році. Піднеслися ціни на рільні плоди, замітний зріст промислової продукції та оживляються обороти. Село вже всилі за свої плоди заспокоювати більше сільсько-господарських та домашніх потреб, як штучних навозів, машин, розбудови будинків. Це оживлює також господарський рух у містах, зменшує число безробітних.

Виринає питання, чи це тільки тимчасова поправа, чи може вже направду минає скрута і вертаються кращі часи? Не без рації є думка, що ця поправа є випливом збільшених воєнних потреб у світі, далі випливом дальших постійних зброєнь і воєнних приготувань, звязаних із потребою сирівців, бо хоч мариво нової світової війни ще далеке, але не минає. Усе те вказувало би радше на те, що це штучна поправа, оперта на зброєннях, що доводять до непродуктивної витрати капіталів, які тільки у часі війни можна зужити. Колиж прийшло би до загального замирення, то показалось би, що капітали вложені у воєнні матеріяли — заморожені.

Але є також думка, що це нормальна поправа, незалежна від таких даних, бо на воєнні терени були і є інші доставці, а Польща хіба бере в них невеличку участь, яка не могла вплинути аж на більшу поправу. Зате подають за причину розсудну господарську політику уряду, фінансову Польського Банку, що остаточно устабілізувала конюнктуру, буджетову політику тощо.

Та нам важне тут не тільки само ствердження факту і причин, але який вплив може мати ця поправа на наше господарське життя та як до неї достосуватися. Тому спробуймо приглянутися обставинам, серед яких живемо і найти відповідь і на це питання. Що правда, у сьогоднішніх часах годі, слідкуючи за явищами, снувати на їх основі певні висновки на майбутнє, бо нині все змінюється аж надто скоро. Всеж, коли брати явища з довшого протягу років, тоді може дійти до деяких даних. Очевидно, що нас обходить рільництво у першій мірі, бо ми майже у сто відсотках нарід рільників.

Польща це теж край у повному значінні слова рільничий, бо 70 прц. населення це рільники, далі урядничий, бо має 10 прц. урядників, а решта 20 прц. купці, промисловці, ремісники, міські робітники, вільні звання, тощо і між ними великий відсоток безробітних. З природи речі Польща повинна і мусить звертати увагу на те, щоб у заміну за конче потрібні для імпорту промислові, кольоніяльні, хемічні чи інші продукти рік-річно експортувати головно сільсько-господарські плоди, бо промислові чи гірничі продукти, як нафта, вугілля, каініт тощо, далеко не вистачають до вирівнання торговельного і платничого білянсу. Дотого мусить експортувати сирі плоди, як збіжжа, живину, дерево, бо на рільний промисл Польща теж не рахує. Земельні плоди у рільничих краях є все дешевші як у промислових краях і такі повинні бути у Польщі, очевидно в межах рентовности рільної культури. Але ось вони цього року знач-

но дорожчі як в інших рільничих краях і просто Польща у цінах земельних плодів відірвалася у збіжжі від цін на заграничних ринках так, що вивіз не видержує конкуренції. Замітне ще й те, що за обрахунком у Польщі цього року не буде збіжжа на експорт, отже треба було заборонити вивіз збіжжа, щоб з весною не забракло і не треба було довозити. Виглядає так, наче би Польща була промисловим краєм, що навіть мусить заборонять вивіз. Значить стан ненормальний.

Де причина того всього?

Може цього року винятково такий великий неврожай у Польщі? Ні, бо збір збіжжа у Польщі в цілости нормальний, потерпіла тільки солома і паша. А вже на наших землях під Польщею збіжжа якістю навіть краще, ніж звичайно. А саме наші землі є експортові.

Але шукаймо, чи не було в Польщі ще коли таких випадків, що збіжжа було дороге і одночасно не було збіжжа на експорт. І ось находимо, що роки 1928 і 1929 були також роками високих цін на збіжжа, а тоді також на експорт збіжжа майже не було. Зате коли в дальших роках зачала лютувати криза, зачало зявлятися щораз більше збіжжа на експорт і більшало в міру зросту кризи в краю. Шукаймо, чи в часах кризи врожаї збільшилися. Возьмім у руки Малий Річник Статистичний, виданий у 1937. році. Читаємо, що в рр. 1927—31, отже також в часах високих цін пересічний збір давав у Польщі в гектара: пшениці 12.7 сотнарів, жита 11.1, ячменю 12.3. А в р. 1931—36, себто в роках сильної кризи у Польщі збір зменшився, бо з гектара збирали пшениці 11.2 сонт., жита 10.9, а ячменю 12. Зате коли нпр. в 1928. р. внекспортовано з Польщі збіжжа тільки 283 тисяч тон, то в часах скрути і спадку видатности грунтів експорт сильно зріс, бо нпр. в 1933-34. р. внекспортовано 722.000, а в 1934-5 аж 958.000 тон. Чомуж у часах високих цін і більшої видатности експорт був менший і чому навпаки при низьких цінах і при меншій видатности був експорт більший, чому 1936-37. р., коли видатність не гірша як у попередніх роках, а ціна вища, експорт не істнує, ба загрожує брак збіжжа на власні потреби. Речі на око незрозумілі. Але легкі до вияснення, як візьмемо під увагу ось такі факти:

Пригадаймо собі те, що тоді не то в поляків, але навіть у нас була мода широкого життя, на селах була мода вбиратися по міському, занедбали своєрідні льняні чи конопляні або вовняні вироби, бо їх випирали купні фабричні матеріяли, на село приходило американське сало чи смалець, лісові, міські чи інші робітники також недуже заробляли, урядовці у Польщі діставали разураз підвишки платень. Словом — люди жили. У тих роках зуживали також усю продукцію збіжжа і тому не було що експортувати. Гроші припливали, але і відпливали, нічо не лишалося в руках. Бо й пощо? Пощо щадити, як може завтра знов прийде інфляція? А розбудовувати рільну культуру, чи інші варстати праці? На то є кредит, як конче треба. І затягали кредити, але головно не консумпційні потреби, бо чому не користати, як усе дають на кредит, а віддати буде з чого?

Аж з кризою все заломилося. Ціни падали стрімголов, рвалися заробітки на селі і в місті. В села заглянула з безробіттям нужда і перенеслася в міста. Зачали недоїдати, а з цим зявилися такі запаси збіжжя, що можна було, ба треба було його вивозити за границю. Бо коли зобовязання у видатках не зменшувалися, а пшениця падала з 56 зол. аж до 14, рільник мусів недоїдати, а збіжжя продати, щоб вивязатися із примусових зобовязань.

Та ось у 1936 р. появилися перші ластівки поправи, прийшла підвишка цін на збіжжя. І зараз зачалося на селах і в містах більше життя, рух, зараз зачалася більша консумпція, менший експорт. А вже як у 1937 р. ціни пішли ще вище, так що рільник уже може краще і більше зїсти, може собі докупити дещо з промислових виробів для потреб господарства, і рушилося більше життя в містах, вже замітний у Польщі брак збіжжя, держава мусить аж заборонювати експорт чи регулювати його так, щоб вистачило збіжжя на власні потреби. А його вже показується так мало, що воно росте в цінах, аж відривається від заграничних цін так як у 1928-9 роках. І знов явище подібне до 1928-9 років, явище подібне до того, наче би Польща була промисловим краєм. Парадокс, якого в інших рільничих краях нема.

Як зведемо це все разом, то приходимо до висновку, що в Польщі при дещо кращій конюнктурі населення зачинає зараз жити, краще віджилятися. І це добре. Але велика кількість зачинає жити понад стан, замість щадити, вкладати у щось гроші, творити нові варстати праці, замість поправляти дороги, меліорувати грунти і поліпшувати так, щоб зростала видатність. А ладе те життя понад стан щойно тоді, як приходить примусова конечність обнизити життєвий столу, паде аж під межу нормального відживлення загалу. А така криза в Польщі буде все можлива, як не використовується ситуації для поправи. І то тим більше можливе тепер, коли у світі є поправа, але дуже непевна. Тому стає ясна відповідь на питання, як нам до тих явищ застосовуватися.

Нашим обовязком не прогайнувати цієї кращої, здається тільки тимчасової конюнктури, не повторювати помилок із часів доброї конюнктури до 1930 року, але використати її. Використати надвишки осягані зі збуту рослинних продуктів, бо у нас ці надвишки є, використати цю поправу цін рільних плодів як слід, щоби бути засібнішими на часи, коли в Польщі настане знову скрута. Треба звернути увагу на господарність.

Наша господарність повинна полягати передовсім на кращому відживленні населення, бо недоживлення це самогубство. Друге це ощадність у непродуктивних видатках, бо надвишки мусять іти на скріплення наших господарських сил і на вишкіл у тих ділянках господарського життя, що уможливлять працю у рільних і позарільних варстатах. Преважке фінансове скріплення наших господарських організацій, головно тих кооперативних, що займаються продукцією та збутом, а не менше також кредитових. Наші організації маючи замало власних фондів на розбудову варстатів чи до обороту мусять сьогодні або зрікатися розбудови, або сягати по дорогі чужі кредити. А ці все непевні, тим більше в часах кризи. Під тим оглядом осягнути незалежність, це значить не тільки визволитися зпід чужих впливів, але мати змогу розбудови на значно ширші розміри, ніж досі, щоб побороти безробіття. Ось передумови приготовань на гірші часи, які нас не оминуть. Ми недержавна нація мусимо все бути енергійніші від інших, з причин кожному з нас зрозуміліх і використовувати кожну конюнктуру, тимсамим і сьогоднішню.

Інж. М. Творидло.

—o—

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: дир. Василь Бень, Львів, 5.— зол.; Вол. Турянський, Ленг, 10.— зол.; Мик. Фірманюк, Снятин, 5.— зол. — Нині виказуємо зол. 20.—. Досі зложено разом в Адміністрації „Діла" на фонд допомоги українській академічній молоді зол. 1.235.20, яку то квоту Адміністрація „Діла" вплатила до Центробанку на рахунок „Фонду Допомоги Українському Студентству".

За океаном.

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ КАТОЛИЦЬКЕ СВЯТО У СТЕМФОРДІ.

Українське католицьке свято, що відбулось у неділю 5. вересня, стягнуло, не зважаючи на зливний та майже безнастанний дощ, кілька тисяч учасників до Стемфорду, Конн. Окремі автобуси (з деяких місцевостей по кілька і навіть два аж з Ню Кенсинґтон біля Пітсбурга) привезли учасників з ріжних сторін Сходу Америки, а окремі громадяни поприїздили ще з дальших сторін. Був це дійсний здвиг українців мало не з цілої Америки.

Разом з тим відбувся і зїзд української католицької молоді, якому були присвячені два окремі дні, субота й понеділок (4. й 6. вересня).

Саме свято благословення відновлених будинків на Школу, Музей і Бібліотеку, зачалось рано в год. 11. торжественною архиерейською Службою Божою, яку відправив еп. Константин в окруженні кільканацятьох священників. Шкода, що дощ увесь час перешкоджав богослуженню. Зокрема аж жаль було знаменитого хору з 350 співаків (з хорів нюйорського, бруклинського, йонкерського, джерзиситського, ню'арського, пасейицького й елизабетського) під орудою п. Теодозія Каськова, що мусів співати на дощі. Особливо терпіли легко повбирані дівчата. Це й відбилось до деякої міри на концерті, що його вечором дав цей обединений хор під орудою проф. Олександра Кошиця, бо чимало співаків і співачок, перемокнувши та застудившись, не могли вже вечором взяти участи в концерті. Через те хор зменшився майже до половини.

В часі богослуження редемпторист о. Шишкович сказав пригідну проповідь, а о. канцлер Олександер Пик, о. сов. Филимон Тарнавський та о. Мирон Залітач виголосили заохочуючі слова.

Ціле пополудне зайняте було виставою релігійної містерії, приготованої СС. Василіянок-мь з Філядельфії. Грали дівчатка зі школи СС. Василіянок. Представлення дещо затяглося, так, що вечірній концерт обеднаних хорів зачався з опізненням. Все таки сала була битком набита і публика з вдоволенням оплескувала і виставу і концерт.

Вечором відбувся бенкет, уладжений Лігою Української Католицької Молоді. Засіло до столів до 600 осіб, головно молоді.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ У КАНАДІ.

Зусиллями Сестер Служебниць та жертвенною допомогою свідомого загалу збудовано новий український шпиталь у Вільінґдоні, Альберта. Новий шпиталь — це великий практичний осяг корисної праці СС. Служебниць для добра українського народу. Посвячення нової лічниці відбулося в неділю 19. вересня. Після богослуження й чину посвячення відбувся спільний обід і пікнік.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА В ДІТРОЙТІ ДІСТАЛА ПРИМІЩЕННЯ ВІД МІСТА.

Заходами о. крил. Льва Сембратовича українська парохіяльна школа в Дітройті дістала приміщення в міському шкільному будинку при Кліпперт евені. В українській школі є поиад 150 дітей. Учать Сестри Служебниці. Це перший випадок у Злучених Державах, що українська школа дістала будинок міської приюдної школи.

—o—

Складниця вовни і волічки
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА,
СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає Ф-ма „Кераміка"
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі".

Хто буде кандидатом на президента Злучених Держав в 1940 р.

Республиканці не перестають говорити, що президент Рузвельт буде кандидувати третій раз у 1940. році. Це неправда, раз сказав він, що не буде і при цім буде стояти.

Зате можливіше, що президент схоче подати свого кандидата на своє місце, а це був лоб важне, бо тоді він піддержав би того кандидата своїм словом, що має великий вплив на нарід.

Кажуть, що президент Рузвельт заявляється за кандидатурою сенатора зі стейту Вискансін, Роберта Ла Фоллета. Це ще дозолі молода людина; він ліберал, поступовий чоловік, приятель та оборонець робітництва. Родина Ла Фоллетів з традиції поступова, а навіть у деочому радикальна, вона походить з Франції. Безперечно, що кандидатура Ла Фоллета булаб популярна головно серед зорганізованого робітництва.

—o—

Відгомін польсько-української війни.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ.

У вівторок 5. ц. м. почався новий політичний процес перед судом присяглих у Львові, а саме проти підс. **Михайла Хомяка.** Процес цей є відгомоном польсько-української війни. Трибуналові проводить суддя окружного суду **Бендащевський,** як вотанти засідають судді **Капецький і Бочар.** Обвинувачує прокуратор **Мінасович,** підсудного боронять адвокати: **д-р Семен Шевчук** і **д-р Роман Живіцький** (полк.) — обоє зі Львова.

ЛАВА СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

У склад лави суддів присяглих вильосовано такі особи: 1) Новака Йосифа, купця 2) Туміна Генрика, приватного урядовця, 3) Голошкевича Тадея, купця, 4) Дзендзелевича Маріяна, емерита, 5) Дзекана Мечислава, емерита, 6) Гайля Йосифа, емерита, 7) Валісевича Яна, урядовця, 8) Штавба Фридерика, інжиніра, 9) Квецінського Казимира, емерита, 10) Дудека Едварда, цукорника, 11) Губера Якова, емерита і 12 Городиського Івана, фармацевта; на їх заступників: Кокошинського Владислава і Кубальського Романа.

Підсудний М. Хомяк — це високий, стрункий мужчина, брунет, з буйним волоссям, з прічіскою до гори і подовгастим лицем. Скінчив дві гімназійні кляси. По війні оженився в Милованні пов. Товмач і має троє дітей: найстарша донька має 18 років, наймолодша дитина 9 років. На питання предсідника відповідає підсудний спокійно і розумно. На салі понад 30 осіб, на лаві журналістів — представники 3-х українських щоденників і представники польської львівської преси.

По вильосованні лави суддів присяглих і провіренні генералій підсудного, предсідник, опісля протоколянт відчитали обширний акт обвинувачення, що займає 22 сторінки машинового письма.

ЩО КАЖЕ АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ?

Прокуратор притягнув підсудного до відповідальности за злочин убивства зі ст. 225 к. к. і за намову та допомогу до вбивства зі ст. 26, 27 і 225 к. к. Акт обвинувачення закидає підсудному, що він убив 7. листопада 1918 р. у Львові при вул. Жовківській ч. 83 пятьох членів родини Мехонських, а саме: батька Яна, його жінку Антоніну, двох синів: легіоніста Леопольда та інваліда Йосифа і доньку Марію; 14. листопада убив мясара Йосифа Лінтнера при вул. Пястів ч. 6; 7. грудня 1918 р. намовив підстаршину Василя Н., званого „Закордонцем", до вбивства полоненого польського вояка Адама Терліковського у Підбірцях, вкінці перед Різдвяними Святами, при кінці грудня 1918 р. убив у Лисиничах невідомого польського вояка, який ранений дістався до неволі.

ПОЧАТОК ЛИСТОПАДОВИХ БОЇВ У СВІТЛІ АКТУ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Перший листопад 1918 р. став початком визволення Сх. Галичини — каже акт обвинувачення — від українських військ, що їх свідомо сконцентрувала тут австрійська влада. Команда поодиноких українських відділів у Львові — каже далі акт обвинувачення — спочивала головно в руках б. австрійських старшин німецького походження, які послуговувалися цією мовою підчас боєвої акції. Підстаршинами були українці, які походили головно з відділів Січових Стрільців. Одним з підстаршин був теж булавний підс. М. Хомяк, який боровся від перших днів листопада 1918 р. на боєвому відтинку III. дільниці, що відповідав органічно VII. відтинкові польських обронців Львова. Підс. М. Хомякові підлягав двірець Підзамче з околицею, що обіймала між іншим вулиці: Жовківську, Пястів, Кінги та інші. Підсудний перебував тоді постійно в товаристві українського старшини, низького ростом, блондина, широколицого — Василя Н. зв. „Закордонцем".

Хоч у перших днях польсько-українських боїв у Львові — каже акт обвинувачення — українські війська притримувалися міжнароднього права щодо ведення війни, то діяльність українських відділів на відтинку під командою підс. Хомяка відзначалася жорстокістю і терором супроти полонених та цивільного населення. Акт обвинувачення запевняє, що в околиці двірця Підзамче вбито 26 польських вояків і приарештованих цивільних осіб-поляків, яких тамже закопали. Крім того 16. листопада 1918 р. якийсь український підстаршина тяжко зранив Зигмунта Напюрковського при вул. Кінги ч. 6 за те, що кілька днів після пересунення боєвого фронту вичистив не прохання двох польських вояків їх кріси і насмарував їх нафтою. Опісля ще кількох українських вояків мали загарбати його жінці гроші і речі вартости коло 5.000 зол. Бл. п. Напюрковського заденунціював сусід Муляречик, який до нині скривається. Акт обвинувачення каже, що на відтинку підс. М. Хомяка доконувано грабунків мабуть за його дозволом або з його доручення. На доказ наводить напад і грабіж помешкання Франца Борковського при вул. Нової Різні ч. 24 в дні 19. листопада за його участь в „обороні Львова". Цю грабіж припи-

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

суе стежі під проводом двох підстаршин мабуть М. Хомяка і Василя Закордонця. На рахунок підс. М. Хомяка зачислює теж ревізію і грабіж у помешканні Мечислава Яроша при вул. Кушевича ч. 5, якому мали забрати аж 52.000 корон готівкою. По відході зі Львова підс. М. Хомяк стояв у Підбірцях. Акт обвинувачення обтяжує далі конто підс. М. Хомяка і каже, що він з підстаршиною Василем Закордонцем і Володимиром Бубелою з Лисинич дався в знаки польському населенню в Лисиничах та околиці, знущався над двірською службою в Лисиничах і над полоненою у грудні 1918 р. полькою, яку мав застрілити у Підбірцях. Прокуратор обтяжує виключно підс. М. Хомяка за це тому, бо як виходить зі зізнань св. д-ра Зенона Носковського, команданта І. полку Українських Січових Стрільців, у справі В. Бубели, він рішуче заборонив знущатися над цивільним населенням і полоненими або їх вбивати. А що під приказами команданта Носковського був підс. М. Хомяк — прокуратор усе записує на рахунок підсудного.

РОДИНА МЕХОНСЬКИХ.

Дня 7. листопада 1918 р. пополудні польські війська здобули між іншим наріжну каменицю при вул. Жовківській ч. 83 та вул. Мартина і почали обстрілювати двірець Підзамче з вікон помешкання Готлібів на другому поверсі. Одначе по кількагодинній боротьбі поляки відступили на попередні позиції. Коло год. 5-ої або 6-ої вечором українська стежа дісталася до каменици при вул. Жовківській ч. 83 і впала до помешкання Готлібів. Тем вияснили старшинам-німцям — залевняє акт обвинувачення — по німецьки фактичний стан і тому стежа притримала Русоловського, якого хотіла розстріляти. Одначе жінка з дитиною сльозами вирятувала його від смерти. Тоді стежа пішла до помешкання Мехонських на І. поверсі. Коли Йосиф Мехонський відчинив двері, тоді — каже акт обвинувачення — підс. М. Хомяк стрілив до нього і вбив його. Набивши кріс новим набоєм застрілив другого сина Леопольда. З черги застрілив ще їх матір Антоніну, тяжко зранив сестру 18-літню Марію та вбив їх батька Яна, набиваючи за кожним разом кріс. Цілу цю сцену обсервував з двох-трьох кроків 14-літній Марцель Мехонський і він добре запамятав собі вигляд убивника. Характеристична річ, що коли 14-літній Марцелі Мехонський звернувся з проханням, щоб його теж убито, дістав відповідь, що ще за малий і на політиці не розуміється. Цього хлопчину два дні пізніше відвели жидівські міліціянти з доручення команди українського війська до його брата

ЕВГЕН ЖИЗНЕВСЬКИЙ.

З подорожі до Швеції.

Мало знаємо про Швецію. — Замість грошей — штони. — „Костюшко" — „Царица Катерина". Буря.

Заходом корабельного Товариства „Галь" улаштовано в першій половині вересня ц. р. прогульку з Польщі до Швеції.

Багато знаємо про ріжні краї, передовсім західно-европейські та про Америку. З краями тими утримуємо постійний контакт. Зате Швеція, країна північного сонця, у нас майже незнана. А чейже історично Швеція нам куди ближча, ніж якабудь інша держава. Зі Швецією ми починали і кінчили своє державне буття; саме шведські дружини, що прийшли до нас у X. столітті, створили, а в кожному разі зорганізували українську державу. Їх династія Рюриковичів правила у нас цілу княжу добу. Ми втратили державність також у часі, коли ми були в союзі зі шведами — шведським королем Карлом XII. Зі шведами маємо майже однакові державні барви і неодно спільне імя, як напр. Ігор — Інгвар, Олег — Оляф.

На оголошення в „Господарсько-Кооп. Часописі" на прогульку до Швеції зголосилося нас чотирьох українців з Галичини. По полагодженні пашпортових „формальностей" та засобившись у конечну мамону, точно означену корабельною лінією, але на всякий випадок помножену через три, виїхали ми 6. вересня зі Львова до Гдині. Звідси 8. вересня ми мали відплисти кораблем Балтійським Морем до Стокгольму. На годину перед відїздом пароплаву треба вже бути на ньому. В год. 11. прибули ми на морський двірець у Гдині та стали полагоджувати дальші „формальности". Віддали всю готівку до депозитового контору, а задержали більон до пять золотих. У заміну за готівку дістали ми депозитові квіти, так звані штони до десять золотих і бони до десять золотих. На бони можна міняти довільну скількість готівки, які є платничим засобом на кораблі. Невикористані бони по повороті до краю знов вимінювали на готівку. Перед входом на корабель кожного пасажира піддавали контролі пашпортів і документів та митній ревізії особистій і клунків. При ревізії питалися, чи не вивозимо валюти і девіз. Відтак треба було виконати ще одну формальність: зголосити далековид і фотографічний апарат. Врешті що найважніше: подбати за шведську мамону у сумі, що не перевищала би 40 золотих. За сорок зол. дістали ми 29 корон і 50 ерів. Одиницею шведської валюти є круна, яка має 100 ерів. Офіційний курс крони є в Польщі 1.36 зол.

Сходимо рухомим коридором на гор. чердак корабля „Костюшко", звідки зійшли на долішні поверхи до завдалегідь призначених кабін. У кабіні застали ми вже наші валізи, які ще після митної ревізії забрала і перенесла сюди корабельна служба.

Корабель „Костюшко" з корабельної лінії „Галь" (себто лінія Гдиня—Америка) їздить з Гдині до Полудневої Америки і назад. Він має 6.000 тон тягару. Всіх пасажирів віз він 518, окрім цього залоги (моряків зі службою) 270 осіб. Чомусь офіційно говорять, що „Костюшко" є данського походження, на що мало указувати назва поміщена на сигналізаційних дзвонах „Літуанія". Тимчасом у дійсности корабель цей належав колись за часів царської імперії до чорноморської фльоти і звався „Царица Катерина".

Підприємство „Галь" є монополевою акційною спілкою, де є 55% капіталу державного і 45% приватного. Як емблему має „Галь" символ влади Позейдона — наш тризуб.

На годину перед відїздом корабля появилася на терасі морського двірця орхестра маринарки та приграваля нам аж до відїзду. Час минає скоро. Знайомимося з товаришами подорожі: майже всі з центральної та західної Польщі. Коли зникає перед нами беріг, супроводжають нас невідступні товариші корабля — стада чайок.

Минаємо военну пристань, де заякорені довгі сталеві цигара — военні кораблі, минаємо Гель. Корабель доганяє моторівка і з неї вивантежують пасажира, що спізнився. Це коштувало його 60 золотих.

На запрошення стюардів сходимо до їдальні на шведський „ленч" — щедре друге снідання з приставками, подаване в полудневій порі. Усі святочно засіли до столів у двох їдальнях А і Б. Харч вибагливий, але можна його ще доповнити в буфеті, де ціни дуже низькі; папіроски на половину дешевші, як у краю.

Годину пізніше виходимо на чердак. Счинається вітер, корабель починає легко колихатися. На чердак долітають краплі води. Дивуємо нас, що небо ясне без хмар, а паде дощ. Один з „морських вовків" виясняє, що це не дощ, а вітер підносить краплі води вгору, які немов би дощ падуть на чердак. Від морської води цуприна твердне, як щітина. Вітер чимраз дужче і дужче змінюється. Довкола безмежне море. Хвилі моря стають чимраз вищі, хребти хвиль творять сніжно-білу піну, яка у віддалі курить ся гейби пара з льокомотиви поїзду. Сутінки. То дзьоб то зад корабля високо підіймається вгору. З одного боку на другий, на долішній палубі переливається вода. Вітер гуде так, що в найближчім сусідстві не можна почути слова. Розміщеними гамаками на чердаку вітер мете мов соломою. Годі встояти на чердаку.

(Далі буде).

Броніслава Мехонського при вул. Кохановського. Чергового дня з доручення української влади 4-ох Мехонських поховали у спільному гробі в цій семій реальности, а 18-літня Марія померла у шпиталі.

Підс. М. Хомяк — каже акт обвинувачення —заперечив рішуче, вбивство родини Мехонських признаючи лише, що боровся на відтинку Підзамче. Заперечив, щоб по відступі поляків дня 7. листопада був у помешканні Мехонських і заявив, що нічого про це вбивство не знає. Одначе прокуратор не вірить підсудному. Акт обвинувачення каже далі, що підсудний від часу закінчення польсько-української війни скривався спершу у Львові, опісля в Милованні під прибраним прізвищем Василя Кузьмика. Там теж оженився і свої діти повписував до метрикальної книги під своїм правдивим прізвищем і прибраним Василя Кузьмика. В 1925. р. дістав документ тотожности і військову книжечку на прізвище Василя Кузьмика, що до підсудного прилягло. Щойно в 1935. р. поліція довідалася, що Василь Кузьмик з Верхні пов. Калуш (родинне село підсудного), який має перебувати в Милованні, мешкає і працює у Ґрудзьонзду. Тому почала провірювати тотожність підсудного і таким чином арештувала його.

ІСТОРІЯ З ЛІНТНЕРОМ

Акт обвинувачення каже, що українські війська рішили пімститися на Йосифі Лінтнері, який зі своєї мясарні видавав при кожній нагоді мясні вироби „обронцам Львова". Тому інтенсивно обстрілювали його дім і вбили 10. листопада служницю Лінтнерів, невідомого прізвища, яка вийшла на ганок І. поверха за якоюсь господарською орудкою. По нагальній стрілянині в дні 13. листопада вранці 14. листопада запанувала повна тишина на боєвому відтинку, де була реальність Лінтнерів. Перед 7-ою год. старий Йосиф Лінтнер зійшов до своєї робітні. Коло 7-ої год. рано до брами дому Лінтнера стала добуватися українська стежа. Розляглися вибухи ручних гранат і крісові стріли. Перестрашені члени родини зі службою на поклик Йосифа Лінтнера рішили скритися в пивниці, куди теж зійшла його жінка Катерина з трьома внуками і служницею. Дві його доньки: Антоніна Купчинська, Марія Аверова, служниця Каліцінська і сусід Франц Бентковський, не встигли вже втечи до пивниці. Коли на поклик стежі Бентковський отворив браму появився підс. М. Хомяк у шоломі та з крісом у руках зі своїм товаришем Василем Закордонцем і візвав показати йому Йосифа Лінтнера. Коли Бентковський не показав йому, підсудний скочив до кімнати, де були жінки, шукаючи за Лінтнером кажучи, що мусить бути кров за кров, бо його тут ранили. Опісля підсудний наказав зійти трьом жінкам на подвіря — каже акт обвинувачення — уставитись з Бентковським рядом, а сам готовився зі своїм товаришем до стрілу. А що Купчинська почала кричати, що це безправство, ...як можна над жінками знущатися і т. д. підсудний наказав їй, щоб виступила з ряду і буде першою. Тому Йосиф Лінтнер, який чув цю розмову, вийшов з пивниці і тоді підсудний підбіг до нього, вдарив його двічі прикладом кріса і застрілив його. Після того вояки — як каже акт обвинувачення — та довколичне шумовиння забрало мясарські вироби і вартісні речі в Лінтнерів. Підсудний признався — каже далі акт обвинувачення — що в дні вбивства Лінтнера був зі стежою на подвірю реальности Лінтнера на приказ хорунжого Михайла Яворського, який на його очах убив Йосифа Лінтнера. Заперечив, щоб сам грабував, або щоб чергового дня розмовляв з жінкою Лінтнера Катериною.

ПОЛОНЕНИЙ ТЕРЛІКОВСЬКИЙ.

Дня 7. грудня 1918. р. польська стежа у складі Адама Терліковського, Станислава Олеярчика і Казимира Жондци прийшла до фільварку в Лисиничах і звернулася до управительки Мойжешовичевої, щоб дала їм кілька штук птиці. Повідомлена українська стежа під проводом підс. М. Хомяка про побут поляків на фільварку, що двома відділами підходила до Лисинич, приспішила маршу. Тому коваль Ян Кунц повідомив польських вояків про небезпеку і дав їм свої сани. До саней добігли лише Олеярчик, Кунц та Терліковський, бо тяжко ранений Казимир Жондца згинув від ран на подвірю Посполітої. В погоні згинув теж Кунц, тяжко раненого — каже акт обвинувачення — добили, а Терліковський попав у полон, бо не хотів залишати тяжко раненого товариша. Полоненого відвели до Підборець, де Бубела — каже акт обвинувачення — його побив, а опісля Василь Закордонець застрілив його. Акт обвинувачення каже, що приказ застрілити Терліковського видав підс. М. Хомяк, бо був найстарший між ними рангою. Підсудний признав, що взяв до неволі якогось польського вояка, якого відвів до Підборець, але виключає, щоб сам убив чи щоб доручив комунебудь убити.

НЕВІДОМИЙ ПОЛОНЕНИЙ.

Одної днини перед Різдвом Христовим зайшла інша стежа трьох польських вояків до двора в Лисиничах за харчами. Тому, що недалеко був підс. М. Хомяк зі своїми людьми і викрив стежу, польські вояки кинулися втікати Два з них мабуть втікло, третій ранений в ліве коліно залишився на подвірю фільварку. Йому — каже акт обвинувачення — *забрали нотес* з записками, особисті документи і шалик, а підсудний застрілив цього невідомого полоненого. Опісля поховали його на цвинтарі в Лисиничах у невідомому місці. Підсудний зізнав у слідстві, що нічого не знає про вбивство полоненого. Хоч часто водив українські стежі до Лисинич, ніхто йому не зголошував про подібне вбивство.

ДО ВИНИ НЕ ПОЧУВАЮСЯ.

В год. 11.35 по 5-хвилинній перерві почав зізнавати підсудний. Оповідає, що скінчив дві гімназійні кляси. Одначе дальшу науку мусів перервати, бо батько зарібник помер, а мати не могла його далі посилати до гімназії. Тому вступив на практику до Народної Торговлі, де практикував понад 2 роки. В 1914. р. вступив до Українських Січових Стрільців і перебув з ними цілу кампанію підчас світової війни та визвольних змагань. Був двічі ранений підчас світової війни: в Галичі і під Потуторами попав у полон до москалів у 1916. р., але негайно втік з Терюполя. На Великій Україні попав у большевицький полон в Олександрівську і лише чудом вирятувався з рук чекістів зпід стенки. Дня 2. або 3. листопада 1918. р. виїхав з Буковини до Львова з малим відділом стрільців. До Львова приїхав за два або 3 дні, де Начальна Команда приділила його до військового відділу на стації Підзамче. Комендантом на стації Підзамче був пор. Кравець. По своїм приході на стацію Підзамче дістав приказ зі своїм відділом відійти разом з невеличким відділом одного хорунжого (ні імени ні прізвища не пригадує собі) берегти залізничого моста на Знесінні. Там був зі своїм відділом 6—7 днів, опісля комендант двірця стягнув його та з невеличким відділом вислав берегти другого залізничого моста за вул. Замарстинівською. Там теж берігся моста кілька днів. А що його відділу не змінювали, пішов до команди двірця з проханням, щоб зміняли його людей ,на що пор. Кравець згодився. Вертаючись з команди, стрінув на вул. Жовківській хорунжого Яворського, який доручив йому піти ще зі своїми 4 вояками на вул. Пястів, щоб зліквідувати там польську боївку, що ранила мабуть 10-ох українських вояків, а 2—3 убила. Хор. Яворський відійшов, а за ним пішов підсудний. Коли дійшов уже до вул. Пястів, побачив українську стежу у брамі одної реальности. Почув теж один стріл. Коли ввійшов на подвіря цієї реальности, де стояла стежа, побачив там кількох стрільців і кількох цивільних вояків. Хор. Яворський показав рукою на вбитого Лінтнера і заявив: „Цей пан не давав мені спокою і тому я вбив його". Опісля підсудний пішов до свого відділу на залізничому мості, де був ще два або три дні, після чого його стягнули на Підзамче. Підчас двогодинної відпустки відвідав свого брата в Ринку, який з цієї нагоди вислав хлопця до міста, щоб купив пів кг. шинки чи ковбаси. Підчас розмови підсудний оповів, що Лінтнера вбили перед двоматрьома днями. По відході українських військ підсудний опинився в Підбірцях, де служив у сотні під командою Іваницького. Підсудний ходив зі стежею до Лисинич і одного разу зловили одного поляка за фільварком. Полоненого відіслав підсудний до команди, куди все відсилали полонених. Підсудний бачив опісля цього полоненого ще в канцелярії сотні. Що з ним сталося — не знає. Він ніяких полонених поляків не вбивав і не видавав приказу вбивати. Хто вбив родину Мехонських, не знає, ні не чув взагалі про цю справу підчас боїв у Львові. В грудні 1918. р. підсудний зі сотнею відійшов на короткий відпочинок до Миклашева, а звідтіля під Скнилів. Підчас наступу на Львів був ранений під кульпарківським цвинтарем. Лікувався у шпиталі в Рогатині і в Станиславові, а по відпочинковій відпустці вернувся при кінці квітня 1918. р. знову на фронт, що був уже під Бібркою. По дорозі до Миколаєва був тяжко ранений в обі ноги і в груди. Між раненими пролежав цілу ніч зовсім непритомний. Другого дня забрали його польські санітарі до шпиталю у Львові. У шпиталю якийсь польський санітар глянувши на прізвище підсудного на таблинці, говорив щось про вбивство Лінтнера, але підсудний не пригадує собі нічого, бо був непритомний. Зі Львова відіслали підсудного до шпиталю в Замостю, опісля до тамошнього табору полонених. Підсудний утік з табору і десь у лютому 1920. р. прийшов до Львова. Тут довідався, що його брат Дмитро арештований під замітом убивства Лінтнера. За порадою тодішнього голови „Просвіти" бл. п. Киселюка підсудний не зголошувався на поліції, щоб зізнавати про невинність свого брата, лише виїхав до Милування. По дорозі до Милування підсудному прийшло на думку, чи не краще зголоситись у Милованні під прізвищем свого односельчанина Василя Кузьмика тому, що брат сидить у вязниці під замітом убивства Лінтнера, хоч він невинний, бо на подвірю вбитого Лінтнера був підсудний. На питання вотанта Бочара і прокуратора виясняє, що у Львові ніколи не переводив ревізій у приватних помешканнях та про ніякі грабіжі не знає. Василя Закордонця пізнав щойно у Підберізцях, ніколи з ним підчас боїв у Львові не був разом.

На питання обор. д-ра **С. Шевчука** підсудний відповідає, що на стації Підзамче було кількох старшин, а саме: пор. Кравець, пор. Іваницький і ще кількох інших старшин та хорунжі: Яворський, Дуда, Білоус і ін. Ніколи не був комендантом ні стації Підзамче, ні цього відтинку. Також не був ніколи комендантом у Підберізцях чи Лисиничах, бо там комендантом сотні був пор. Іваницький. Одного разу ходив з більшою стежою під проводом старшини до Лисинич і тоді довідався, що один стрілець та один легіоніст убитий. Трупів не бачив. Оповідає, що один його брат Олекса служив в армії Галера, де осягнув ступінь сержанта. Його звільнили з війська щойно в 1921. р. Другий брат Микола брав участь у польсько-большевицькій війні, але де тепер перебуває — не знає.

На питання обор. д-ра **Живіцького** підсудний каже, що не знає, де хор. Яворський застрілив Лінтнера, чи в помешканні на першому поверсі, чи на подвірю. Інтелігентні зізнання підсудного роблять у загальному корисне враження.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Перший зізнавав св. **Зигмунт Росоловський**. Каже, що 7. листопада 1918. р. до каменниці при вул. Жовківській ч. 83 ввійшли поляки і кілька годин стріляли у напрямі стації Підзамче. Опісля відступили і тоді прийшли українські вояки. Свідка хотіли розстріляти, але на прохання жінки відступили від свого наміру. Чув теж стріли в помешканні Міхонських. Хто там стріляв — не знає. Заперечує, щоб підсудний був одним з тих, що хотів застрілити його.

Св. д-р Зигмунт Готліб, кривий на ногу, зізнав, що не знає хто стріляв до родини Міхонських дня 7. листопада 1918. р. Малий Марцелі Мехонський був дуже перестрашений і жив по випадку в родиною свідка ще 10—14 днів. Не пригадує собі, щоб малий хлопчина говорив тоді, що зможе розпізнати тих, що вбили його батьків. **На питання обор. д-ра Шевчука каже, що тепер Марцелі Мехонський не пізнав його на коридорі. Додає, що він теж його не пізнав, хоч цей малий Мехонський мешкав у нього 10 чи 14 днів.**

Св. Марія Борковська оповідає, що підчас листопадових боїв 1918. р. у Львові мала 8 років і мешкала при вул Нової Різні. Одної днини прийшла до помешканя її батьків українська стежа і зробила поверховну ревізію питаючись, хто стріляв з їх вікна. Каже, що підсудний подібний до одного з тих двох вояків, які були в помешканні. Пізнає його по блідім вигляді і по висоті зросту.

Св. Йосиф Йораф, старий, глухий зізнав ввесь час з плачем, що підчас листопадових боїв мешкав при вул. Кінги. У свідка українська стежа зробила ревізію шукаючи за зброєю, але й не знайшла. Його сусіда інж. Напюрковського тяжко ранив якийсь український „сержант". Каже, що підсудний подібний до того „сержанта" з профілю.

Свідки Йосиф Рудніцький та П. Івахів не станули і тому предсідник відчитав їх зізнання.

Св. Генрик Мончинський зізнає, що 14. листопада 1918. р. якийсь український капраль забрав його 17-літнього пасерба, якого опісля розстріляли на Підзамчу. Признає, що його пасерб брав участь в боях як „оборонця" Львова. Згаданий капраль був вищий від підсудного.

Тому, що кількох свідків не прийшло, предсідник відчитав протокол секції родини Мехонських і в год. 2.50 відложив розправу до середи до год. 9-ої рано.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

8 годин праці.

У добі, коли французький та американський робітничий світ бореться за шестигодинний день праці, варто познайомитись із законом, який не дозволяє працювати довше, як 8 годин на добу; а про який переважна більшість підприємств та приватних працедавців малощо знає, наражуючись на значні грошеві кари, а то й безоглядний арешт.

Сьогодні, підчас стихійного безробіття, цей закон дуже важливий. Державі йде про те, щоб дати працю якнайбільшій кількости робітників та не допустити до того, щоб тими робітниками, які вже мають працю, орати по десять, дванацять, а то й більше годин.

Закон каже виразно у першій своїй статті, що **час праці** всіх працівників (отже й умових), занятих на основі умови в промислі, гірництві, торговлі, комунікації та перевозі, як теж в інших заведеннях праці, хочби й необчислених на дохід, а ведених промислово, байдуже, чи будуть це приватні заведення, чи державні або самоврядні **не може без вчислення відпочинкових перерв переходити 8 годин на добу і не може переступати 48 годин на тиждень.**

Ця сама постанова торкається теж умових працівників. Те, що по державних урядах працюють урядовці по 7 годин денно (від 8—15), не значить, що для умових працівників існує семигодинна норма праці. Слід тямити, що державних урядовців взагалі не обовязує ані розпорядок президента держави про умовини праці ані закон про час праці: їх усіх обовязує окрема службова прагматика.

За час праці слід уважати те число годин, підчас яких працівник є обовязаний силою умови залишатись у заведенні праці або поза ним до розпорядження керманича робіт. Коли напр. пекарський помічник, який жде на спечення хліба, сидить у пекарні бездільно дві години, тоді не можна казати, що він за той час не працює та що цей час йому не враховується. Так само і з шофером, який розвезши товар, жде на новий вантаж, одначе не може покинути свого становища.

ЧАС ПРАЦІ У ПЕРЕВОЗОВОМУ ПРОМИСЛІ.

На основі 3. статті цього закону міністр суспільної опіки видав у порозумінні з міністром торговлі та промислу розпорядок, нормуючи інакше час праці осіб, які працюють у перевозовому промислі. Цей розпорядок торкається:

1) візників кінних вантажних возів, їхніх помічників та стаєнних послугачів;

2) керманичів вантажних самоходів та їхніх помічників;

3) керманичів автобусів їх помічників та кондукторів;

4) осіб, які виконують підчас перевозу опіку над вантажем та займаються товарами, вислкою та мають нагляд над людьми, що ті обовязки виконують.

Час праці для всіх тих працівників може бути продовжений до 10 годин на добу, але не може переступати 624 годин за 13 тижнів. Робітники, які безпосередньо відповідають за стан возів та самоходів і за вантажні звірята, можуть бути заняті ще крім того 3 години (разом 13), а ті, які є потрібні при праці, що попереджує виїзд або наступає по повороті самоходу (автобусу), можуть бути заняті дві години більше (разом 12).

Щоб могти провірити, чи час праці всіх тих осіб, які ми вичислили, не займає більше як 624 години за 13 тижнів, кожний працедавець (власник перевозового підприємства) обовязаний вести т. зв. контрольні книжечки, де слід записувати час виїзду і повороту робітника. Бодай раз на тиждень кожний робітник повинен підписати всі записки, які торкаються його праці. Книжку слід предложити на кожне візвання інспектора праці.

ВИНЯТКИ ВІД ЗАКОНУ

Є випадки, в яких час праці можна установляти інакше чито на основі дозволу інспектора праці, чи то на основі тих винятків, які знає сам закон, чи то врешті з огляду на особливі обставини, які є залежні від пори року, атмосферичних змін тощо.

Сюди належить час праці осіб, які заняті при роботах, що попереджують продукцію (в пекарстві) або наступають по ній. Дотичить це всіляких хемічних фабрик, де працівники мають до діла з ріжними розчинами, а в яких можна для призначених до цієї роботи осіб продовжити час праці на одну годину.

Коли трапляються випадки, що стихійні події загрожують шкодою заведенню, коли треба виконати мерщій якусь роботу, бо може зіпсуватися матеріял — тоді працедавець може самовільно продовжити час праці навіть до 12 годин, одначе мусить негайно повідомити про такий випадок властивий уряд інспекції праці.

Окружний інспектор праці може на основі 8. статті закону дозволити на продовження часу праці у випадках, коли є для цього особливі й доказові причини. Усеж число тих надзвичайних годин не може бути більше, як 120 на рік, а 4 на добу. Коли хтось займає робітників більше як 8 годин, без окремого дозволу, тоді хоч би і платив за ті надзвичайні години, наражується на розмірно велику кару.

ПРАЦЯ ВНОЧІ, В НЕДІЛІ І СВЯТА.

В неділі і свята праця заборонена в тих заведеннях, які ми вичислили на початку нинішньої статті, при чому слід брати під увагу такі свята, вільні від праці на основі розпорядку Президента Держави з 15. листопада 1924 р.: Новий Рік (1. січня), Трьох Королів (6. січня), Третього Травня, Вознесення, Боже Тіло, Петра і Павла (29. червня), Успеніе Пречистої Діви (15. серпня), Всіх Святих (1. листопада), Непорочне Зачатіе Пречистої Діви (8. грудня), Різдво (25. грудня) і державне свято 11. листопада.

Тут слід розріжнити два інші проступки проти цього розпорядку. Один, за т. зв. поліційні години, коли взагалі заведення або крамниця відчинені і працює в ньому або сам власник або підприємець — тоді карає староство, як уряд загальної адміністрації. Коли ж у такому заведенні займають у неділю або свято наємних робітників, тоді карає інспектор праці.

Праця в неділі та свята дозволена для виконання робіт конечних з огляду на суспільну ужиточність і щоденні потреби населення, особливо для вдержання водотягів, освітлення, чищення, комунікації, в аптиках, готелях, ресторанах, у купелевих заведеннях, у заведеннях для недужих, у театрах і на публичних виставах, а крім цього до 10. години передполуднем (не довше, як 3 години) в молочарнях та квітникарнях. Дозволена теж праця в неділі і свята в заведеннях, де є постійний рух та від 1. години вполудне в останню неділю перед Різдвом і Великоднем.

Праця вночі недозволена в тих заведеннях, де працюють на дві зміни, від години 22—4, в інших заведеннях, які працюють на одну зміну, від год. 21—5. Це не торкається заведень, які працюють із постійним рухом.

ВИНАГОРОДА ЗА НАДЗВИЧАЙНІ ГОДИНИ.

Праця у надчисельних годинах, якої не можна оминути внаслідок особливих випадків, тут вичислених, або яка дозволена Окружним Інспектором праці, має бути винагороджувана додатком найменше 25% до звичайної платні за 2 години понад законну норму. За надзвичайні години понад 2 години денно, як теж за надзвичайні години, які припадають на ніч або в неділі та свята, додаток має бути найменше 50% до звичайної винагороди.

За винагороду за всі години може працівник скаржити до суду (до Суду Праці там, де він є) і завжди справу виграє, коли докаже, що справді у надзвичайних годинах працював. Водночас інспектор праці може покарати несовісного працедавця на основі 59. статті права про проступки, яка каже, що хто умисне та легковажно обнижує робітникові платню, яка йому належиться, підлягає карі до 3.000 зол., або арешту до 3-ох місяців.

КАРНІ ПОСТАНОВИ.

Закон передбачує дуже строгі кари за проступки проти постанов закону про час праці. 18. стаття говорить виразно, що той, який переступить приписи закону або виданих на його основі розпорядків, буде караний за першим разом гривною від 200 до 1.000 зол. або арештом до 3-ох місяців, за другим разом безоглядно карою арешту від 2-ох тижнів до 3-ох місяців.

Карає за провини з цього закону районовий інспектор праці. Буває часто, що з огляду на важку господарську скруту та залежно від матеріяльного становища винуватця, інспектор праці накладає куди менші кари, починаючи від 50 зол., але хто невдоволений присудом інспектора праці звернеться до нього із внеском передати справу до окружного суду, тоді відділ карний того суду, розглянувши справу і ствердивши вину, дає кару найменше у висоті 200 зол., коли, очевидно, хтось провинився вперше.

Праця, що стає головною підставою добробуту Держави, мусить бути під її особливою опікою. Держава піклується працею та провіряє її умовини. Тому існує багато законів, які хоч і невигідні декому, проте безоглядно обовязують. Ніхто не може оправдуватися незнанням законів, а знання численних приписів про працю причиниться у великій мірі до гармонії між працедавцем і працівником, а тоді праця для одного та другого буде корисна.

Евген Ткачук.

—o—

Зуби як перли

є цінним даром природи. Тому зберігайте цей дар старанно — плекаючи зуби пастою Хльородонт, яка відповідає всіляким вимогам гігієни. Хльородонт запобігає поганому і грізному для зубів осадові. Завдяки Хльородонтові гарні, здорові і люкучобілі зуби. Отже памятайте завжди:

Вранці, як перше ввечір, як останнє

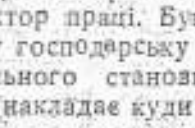

паста до зубів.

Податки платні в жовтні ц. р.

В жовтні платні такі податки: 1) **до 7-го жовтня** — доходовий податок від службових платень, емеритур і винагород за наємну працю, виплачених службодавцем у вересні 1937. р.; 2) **до 15 жовтня** — зачет на промисловий податок від обороту на 1937 рік за III. чвертьріччя, що його мають вплатити платники, які **не ведуть** правильних торговельних книг (також упрощених), у висоті щонайменше 1/5 квоти податку, виміреного за минулий календарний рік (себто 1936 рік); **до 25. жовтня** — місячний зачет на промисловий податок від обороту за 1937 рік у висоті податку від обороту, що його осягнено **у вересні 1937. р.** Платять його торговельні підприємства I. і II. категорії і промислові I.—V. категорії, що ведуть правильні торговельні книги, акційні спілки, спілки з обмеженою відповідальністю, кооперативи й інші підприємства, що обовязані публично оголошувати звіти про свої операції; 4) **до 25. жовтня** — всі **інші** платники, що ведуть правильні торговельні (і упрощені) книги, мають вплатити зачет на промисловий податок від обороту у висоті податку від обороту, осягненого минулого (III.) чвертьріччя; 5) **крім цього платні в жовтні залеглости**, відложені або розложені на сплати з речинцем платности у цьому місяці, податки, на які платники дістали платничі накази з речинцем платности в жовтні.

—o—

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних посвяти героїнь серед романтичної обстановки.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Муринська школа під рівником.

У Дар-ес-Салямі відбувся саме недавно ювілей найоригінальнішої школи у світі, що її вела молода жінка.

Родичі панни Елен Бекведль були американцями, одначе вона сама виховалася в Англії. Як двадцятьчотирилітня дівчина виїхала вона до Східної Африки. Спершу працювала вона по місійних школах, згодом коли набрала відповідної практики, відчинила у британській східній Африці свою власну школу і перевела в ній найбільше оригінальний експеримент наших часів.

ЧОРНІ УЧНІ.

Підчас своєї учительської практики прийшла вона до переконання, що муринські діти мають такі самі здібности, так само швидко вироблюють собі орієнтацію та погляд на ріжні справи, що їх цікавлять. Словом, у вихованні і у школі нема ніякої ріжниці між білими дітьми і чорними. Чорні діти мають також ріжні замилування до ріжних професій і так самісько манить їх до себе перспектива вищих студій та карієри. Одначе неприхильне наставлення білої раси чи пак расове упередження відбирає дуже часто найздібнішим чорним учням змогу студіювати. Тому дуже часто можна стрінути навіть в Африці багато муринів незвичайно здібних, які дивують нас своєю інтелігенцією і які мають дуже примітивну освіту. Дуже малий відсоток муринів може покінчити вищі школи і вибрати собі відповідну, по своїй уподобі професію.

НЕДОВІРЯ РОДИЧІВ.

Коли молода вчителька завдяки своєму подружжю могла придбати сякий-такий капітал, тоді вона рішилася основати муринську школу й виховувати своїх учнів на підставі найновіших систем шкільного навчання і розвивати їх таланти. Вона справді заложила такий „Нігер-коледж", одначе зовсім несподівано мусіла поборювати важку, непередбачену перешкоду. Тою перешкодою було недовіря родичів. По ріжних невдачних спробах мусіла міс Бекведль вхопитися оригінального способу, щоб притягнути учнів до своєї школи, просто кажучи, мусіла їх собі купувати. Вона почала винаймати у ріжних сторонах для себе прислугу з молодих хлопців і дівчат і підступом обертати цю „прислугу" в учнів. Воно виглядало на гротеску, що ці „винаймані слуги" мали приміщення в прегарному пансіоні і діставали найкраще виховання і науку. Чорні „наймити" і чорні „наймички" були чи не найдорожчою прислугою на світі. Бо міс Бекведль мусіла не тільки давати своїй прислузі повне, люксусове, як на муринські умовини, удержання, але мусіла ще теж і родичам платити умовлену суму за наймн. І то точно кожного року, бо в іншому випадку родичі негайно погрожували, що відберуть своїх дітей зі „служби".

Наука у цій школі відбувалася як ми вже зазначили по найновіших методах і головну свою увагу скермовувала молода учителька в тому напрямі, щоб якнайбільше розвивати таланти поодиноких учнів. Вона мала змогу заобсервувати, що багато учнів має сильний нахил до музики і до інших професій, якими залюбки займаються европейці. Назагал мурини є наскрізь реалістами і тільки що до одної музики, то вони піддаються й романтиці. Найбільшим талантом серед учнів муринської школи визначався 17-літній хлопчисько, який був правдивим математичним геніем. Спершу в нижчих клясах ішло йому незвичайно важко, одначе згодом, коли опанував початки математики, найтяжчі та найскладніші математичні та альгебраічні проблеми розвязував він як найлекшу іграшку. Після закінчення школи міс Бекведль став він незвичайно здібним фізиком.

ПОЧУТТЯ РИТМУ.

Майже всі найкращі учні школи були добрими музиками. Музику мали вони, так сказати, у крові. Також і дівчата відзначалися цією прикметою. Про їх незвичайне почуття ритму оповідає міс Бекведль такий приклад: Вона заграла їм одного разу на домашніх органах кантату Баха свідомо у фальшивому ритмі. Учні відразу всі запротестували, хоч ніодин із них не чув ще ніколи ніякої музики Баха. Один із них, який прислухувався грі учительки, відспівав опісля цілий твір у властивому темпі, даючи таким чином доказ незвичайного почуття ритму, яке є одною із замітніших прикмет його раси. Не диво, що багато учнів муринської школи міс Бекведль присвятилося після покінчення цієї школи вищим музичним студіям і стало згодом диригентами муринських орхестр в Европі та Америці.

Загальний білянс школи міс Бекведль такий: Двох лікарів, один ботанік, три жінки — фільольоги, яких спеціяльністю є муринські мови, один фізик, один математик, двох правників — бо такі професії рішили собі вибрати учні муринської школи після її покінчення. На вибір професії учителька не впливала зовсім і вони вибрали собі своє будуче звання виключно на підставі власної доброї волі.

—o—

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

Найдорожчий фотограф у світі.

Можна зробити гроші на всьому, навіть на... фотографії. Хто не вірить, нехай спитається в Льондоні за прізвище Сесіля Бітона. Цей молодець має всього 30 років, а вже від десяти належить до найславніших фотографів Англії та... Америки. За одну знимку він бере більш як наші мистці за правдивий портрет. Чи хто повірить? Так, він каже собі платити 50 фунтів, отже більш як 200 долярів за фотографію, ще й не кожного фотографує. Бітон не тільки фотограф, а рисівник, маляр, письменник, театральний архітект і балетовий режисер.

ПОЧАЛОСЯ У ШКОЛІ.

Та це ще не все. Величезні гроші, які він заробляє, він витрачає на подорожі по світі. Бере зі собою фотографічний апарат і шківничок. Не апарет, а апаратик, бо знимки робить на звичайній фільмовій стяжці, щойно згодом їх побільшуючи. Як він це робить? — сам не знає. Ще як був у школі (не будьякій, а славній англійській в Ітон) дістав був від мами малий апаратик і вже тоді задивував усіх своїми знимками. У Кембрідж, де студіював природничі науки, вже мав славу фотографа. Як зажурився його батько почувши, що після університетських студій син хоче стати фотографом! Зате мама його розуміла і дозволила йому бавитися у фотографа в її сальоні.

АМЕРИКА Й ЕКСПЕРИМЕНТИ.

Після цього прийшла подорож до Америки. 20-літній Сесіль Бітон познайомився там із видавцем одного великого журналу мод. Від того часу він вибрав собі давно вимріяну професію. Передовсім проголосив він засаду, що фотографія може таксамо як портрет передавати риси характеру особи, яку відтворює. Для цього треба мати хист і треба робити знимки з усіх можливих кутів. Але робітня Бітона нагадує фільмову студію численними лямпами та прожекторами. Особа, що хоче мати знимку, ходить собі свобідно по кімнаті і попадає в ріжне освітлення. Після цього приходять знимки знизу і зверху — з драбини. Фотограф часто кладеться на підлогу з апаратом.

КРАСУНІ.

Так з кожного сеансу повстає 30 або 100 знимок, поки хоч одна з них не зловить основної характеристичної риси гостя. Жінки не можуть пудруватися або шминкуватися по вподобі до такого сеансу — на це є окремі фахові ради мистця. Гарні жінки були першими клієнтками Бітона. Згодом приходили і погані. Виявилося, що навіть із поганих може зробити прегарні студії. Пішла слава, що Бітон має збірку найкращих жінок у світі і це не було перебільшене. За красунями прийшли члени королівських родин — королі, князі, мистці, письменники.

ЩИРІСТЬ І ПРОСТОТА.

Льондонський фотограф ставить тезу, що світ звертається знову до простоти, до щирости в моді. Давніше дами любили фантазійні зачіски і складні сукні, щоб закрити недостачі свого тіла, нині спорт і дбайливість за тіло дозволяють усім сміливо відкривати свої правдиві риси. Портрети сучасних жінок можуть бути вірні та виразні, бо їх зачіска та одяг не викривляють їх дійсного вигляду. Нема сумніву, що з другого боку сама техніка фотографії введена Бітоном теж мала вплив на зміну типу жінок, які хотять виглядати „модно", „по новому". Тепер Бітон їде до Голівуду, де хоче доповнити свою збірку славними артистками, а може й змінити їх вигляд.

Найкращий матеріял і довголійній досвід

створили найвищої якости машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.

Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** Львів, Валова 11. Тел. 228-70

Прецизна направа машин у власному варстаті.

840

Фрайляйн Доктор.

Що знову? невже славна на ввесь світ Фрайляйн Доктор віджила чи може знову почала свою працю для німецької розвідки? Ні, справа зовсім простіша, хоч не менше сензаційна.

Перед городським судом у Берліні стануле молода дівчина, низького росту, з ясним волоссям і з незвичайно скромним виглядом. Ніхто не міг здогадатися, що ця молода дівчина мала стільки відваги і сміливости, як згодом із судового процесу виявилося.

Підчас їзди поїздом із Дісельдорфу до Еберфельду сміливо зачіпила якогось молодого мужчину, який їхав із нею у тім самім передїзді.

— Викиньте негайно цю папіроску, бо я знаю, що ви хорі на легені. Ви продаете в книгарні, де я купую свої медичні книжки.

Молодий мужчина розсміявся щиро:

— Цеж непорозуміння! Я не продаю книжок і не хорую на легені!

Таким чином почали вони вести розмову. Вона сказала, що покінчила в Мінхені медицину і хоче дістати конче в Берліні посаду. Він також їхав до Берліна, де мав обняти посаду. Згодом панна призналася, що має 40 тис. приданого і 10 тис. марок на авто, що їх дістала вона від своєї тітки. Молоді припали собі до вподоби і негайно заручилися.

По приїзді до Берліна Фрайляйн Доктор пішла до першого автомобілевого магазину і вибрала собі авто за 7.000 марок. Чек підписала як доктор Е. Ц. Це стало причиною її згуби. Кілька днів пізніше її арештували і суд засудив її за обман і незаконне вживання титулу доктора на три місяці і два тижні вязниці. Направду „пені доктор" була боною від дітей і мала всього 20 марок на маєтку.

—o—

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

За зол. 24·10 місячно можете набути
7-обводову супергетеродину
з трьохбльоковим „chassis"
Philips Super 4·38

По дорозі на світову виставу
в Парижі.

IV.*)

ЧЕРЕЗ ТИРОЛЬ І ШВАЙЦАРІЮ ДО ФРАНЦУСЬКОЇ ГРАНИЦІ.

Відень як спогад — прекрасний. Відень як дійсність — — — ? Шукаю за висловом, що відда би почуття, з яким покидаю столицю Австрії. Чи можна розвінчати її з давних „чеснот", що так манили колись і чарували? З роками привчається людина інакше розмежовувати світла й тіні, тимто строгіший критерій є у великій мірі проявом субєктивних змін.

Автім зустріч зі знайомими і розмови з ними впевнили мене, що й обєктивно Відень таки справді зубожів і змінився. Життєві невзгодини останніх років і потрясення політично-партійні виорали глибокий слід у психіці віденця, насторожили його супроти ближніх, скаламутили бадьорість, затьмарили безтурботну колись веселість.

З нефальшованими рештками цієї веселости зустрівся я віч-на-віч ще раз у славній ратушевій пивниці, в тій салі, де папероме листя винограду і світляні ліхтарні наслідують декорацію винарень Грінцінгу, де мельодійні звуки віденських пісень опянюють більше ніж перлисте вино. І не новий гіпермодерний „гохгавс" з його піднебесною каварнею і дансінгом, а той „старий Відень" з гармонією, піснями „зенгерів" і імпровізованим хором широкої публики, саме він нагадав мені насолоду, якої стільки було за студентських часів у Відні.

Три дні, ще й дощевих — це небагато навіть на добре відомий мені колись Відень. Не вдалось навіть побути в репрезентативному (як мене інформували) помішенні українського клюбу. В суботу вечір даремно пробував я туди дістатись. Ряд неосвічених вікон запевнював, що там пустка.

Коли врешті промайнули в вікні останні будівлі Відня, думки побігли вперед, а між ними метушилися „ради" знайомих.

— Не даруйте по дорозі Зальцбургу. Це чудесне місто, німецький Рим — говорив мені д-р Юрій Вітошинський, нерідко „опікун" українців, що заглядають до столиці Австрії.

— Вважаю, що ви повинні теж зупинитись в Інсбруку — дорадчував о. Назарко, що вертався саме звідтам через Відень зі зїзду марійських дружин, на якому був відпоручником українців.

„Опікун" всунув мені для заохоти „сальцбурську історію" Дессаера, яку я в вагоні почав пильно читати. Дійсно побачити замок і парк Мірабель, що їх створив всесильний колись церковний достойник і „тиран" Вольф Дітріх, як роскішні рямці для улюбленої Сальоме, насолоджуватись видом Гельбруну, ще пишнішого парку і замку, що їх збудував Марко Сіттікус, наслідник Дітріха на владичому престолі, для своєї любки, та взагалі побачити зблизька старинні святощі Зальцбургу, що є і будуть повік гордощами німецького світу, — це все могло легко закріпити постанову лишитись бодай кілька годин у Зальцбургу.

Та склалось інакше.

Розклад поїздів змусив мене зупинитись на ніч щойно в Інсбруку, столиці Тиролю. Шкодувати не було потреби: зливний дощ, що від кількох днів ішов безупинно, був би і так не дозволив скористати з побуту в німецькому Римі і побачити те, що побачити варто і треба було. Та сама перешкода була і в Інсбруку. Через те вечірня програма була скромна: оглядини дому „Цум гольденен Дахерль", що його збудував колись князь Фридрих „з пустою кишенею" (в доказ, що кишеня його не така то пуста), винарня „Гетештубе", що іменами своїх достойних гостей (включно з Гетем) окрасила мур свого дому, каварня, де лунали пісні столичних тирольців, короткий прохід по місті, ось і все, що виповнило вечір.

Черговий день був цікавіший. Приніс він казкові краєвиди при дивно сприятливій погоді. Щоправда засніжені верхи могутніх гірських масивів, що збігали яскравою зеленю в долину, опоясану бистротечним Зальцахом з пінистими гривами бурштинової течії, немов нашим Прутом, привітали нас уже в Зальцбургу і тягнулись увесь час дороги, але ці верхи, закутані в опалеву мряку, не давали повного зуявлення високогірського альпейського краєвиду. Всю його безконечну красу і велич, що так фасцинує чужинців (у Зальцбургу на двірці чути було дуже багато англійської мови), розгорнув перед нами щойно перший від тижня дійсно погідний, сонячний день, яким обдарувала нас доля. І від Інсбруку не було майже пасажирів, що сиділиб байдужно в вагоні. Всі товпились біля вікон, бажаючи схопити очима ріжкий архитвір природи.

Безмежно люблю гори. Дивлячись на них, усе чую приплив великого вдовілля. Чув його навіть тоді, коли на пів голодний проїздав побіч гір Алтаю чи гір Манджурії, швендяючись по сибірських просторах.

Отож дивився я не відриваючи очей, як писались тут Альпи своїм маестатом. Обриси засніжених велитнів сягали ген-ген високо в небо, так, що нераз можна було розгубитись, де кінчаться верхи, а зачинаються пушисті хмаринки, що плавко бігали по синяві неба. Різьба гір мінялась заедно, бо наш поїзд, що від Зальцбургу дістав електричну машину, а від Інсбруку ще й другу ззаду, мчав, немов навіжений і в вікнах чути було пронизливий свист вітру, з яким він ішов у перегони навіть тоді, коли вбігав у чорну чельюсть тунелів. Мов у калейдоскопі вискакували щораз то нові оселі, стада коров чи білі плями збитих у клубок овець, а тут і там під самі вагони підбігав спокійніший від Зальцаху багатий водою Ін, залишаючи швидко в наших очах свій крутий профіль, що гадюкою крутився далеко-далеко. І очі знов ховзались по землі та впявлювались з побожністю в обрій, де в яскравому сяйві сонця купав свої засніжені верхи гірський пас Карвендель. Ополонений красою мозок ставив в собі наївне питання, чому ці гори не називаються „цісерські", так, як ті, що їх ми вже минули, коли маєстат їх справді владичий.

Якось непомітно проїхали ми терен ліліпутного князівства Ліхтенштайн і його столицю Вадуц, та долішню течію Рену і зупинились довше в прикордонній стації Швайцарії Букс. Змінились мундури залізничої обслуги і митних урядовців та не змінилась ані мова ані характер краєвиду. Його краса дійшла до досконалости, коли поїзд мчався південним берегом 15-кілометрового Валєнського озера. З другого його берега дивився на нас довгий на 12 км. ланцюг Курфірсту скельними, засніженими верхами, а по ту сторону вагонів видко було обриси глярнерських Альп. Зродилося бажання залишитись довше в Швайцарії, якої досі ніколи не бачив, бо навіть бажання (не без впливу товариства в вагоні) змінити маршруту і замість на Базилею їхати з Ціріху на Льозанну і Женеву з цією постановою їхав я дальше. В міжчасі гори зменшились, горизонт для очей побіг на всі сторони щораз дальше в глибінь. І знову розгорнулось величезне плесо озера, цим разом ціріхського. Їхали ми так само його південним берегом довгим на 40 км. На протилежному березі, ген далеко (ок. 4 км.) розсівся ряд осель, між ними перший Раперсвіль, колишня святощ поляків. Невисокі останки Альп на обрію нагадували ще пережиті щойно враження в країні гір. По гладкій мов шклянa плитa поверхні озера совгались легкі човни, а час до часу появлявся профіль пароходу. Минали ми численні купальні і веслярні і врешті найшлись у Ціріху.

Рішучим кроком вийшов я разом з багажом, дарма, що в мене тільки проїздна віза, а з нею не можна зупинятись ні в одному готелю. Але рішив я змінити маршруту, а до того треба було дозволу.

Зі зміною нічого не вийшло. Треба було викупити повністю зовсім новий білет, а незужитий старий — мовляв — реклямувати в „Вагон Лі Кука" у Львові. Запевнювали, що так само буде й у Франції. Годі! До чергового поїзду в напрямі Базилеї залишилось коло 3 годині. Віддав я багаж у переховальню, а сам пішов оглядати місто. Я знав уже, що повинен головно побачити „Гросмінстер" романського стилю з 12. ст. з двома на 75 м. високими вежами, готицький Фраумінстер з 13. століття, барокову Санкт Петерскірхе, ратуш з пізнього ренесансу, барокові і ренесансові „Цунфтгойзер" (доми ріжних цехів). Може вдасться — думав — добитись навіть до університету і глянути згори на цілу цюріхську панораму. Інших замітних обектів заздалегідь зрікся.

Залізничою вулицею, широкою, головною торговельною вулицею Ціріху, що біжить аж до озера, пішов я швидко, розглядаючи прихапцем багаті виставові вікна. На терасі над озером спинився, роскошуючись видом. Саме рушив у дорогу пароплав Веденсвіль, повний прогульковців. Хотілось і мені доскочити до них, та часу було занадто мало.

Намічену програму (крім університету) виконав у цілости. Сумно було у протестантському Гросмінстері, де крім лавок нічого немає. (Волю католицькі святині!). Нефальшованим середновіччям дивились на мене ряди цехових вузеньких комяниць, що розсілись обабіч ріки Лімmат, яка випливає з озера і в якій десь дальше губить свої води Сіль, друга ріка Ціріху. Вражав своєю скромністю памятник Ульріха Цвінглі, колишнього пароха Ціріху, великого релігійного реформатора і політичного духового провідника тодішнього уряду, антагоніста Лютра. Памятник малозамітний, дарма що з іменем Цвінглі звязане майже все релігійне життя північної Швайцарії.

За кілька годин я в Базилеї. Добився дозволу переночувати в готелі (хоч віза тільки для переїзду) і завдяки тому оглянув трохи ввечір і вранці це цікаве місто. Як у Ціріху, так і тут середновіччя залишило багато памятників у романських, готицьких, а ще більше в барокових будівлях. Розмальований образами старинний ратуш може згіршити правовірного католика висміванням католицького духовенства. Просторий Мінстер усередині цікавіший від цюріхського Гросмінстеру. Його нутро вже не таке суворе у своїй простоті. З тераси за Мінстером оглянув я ще широку стяжку Рену, що ділить Базилею на 2 частини та пливе тут гарним луком.

З сумом залишав я швайцарську землю. В голові шибало чимало думок, з них одна (не знаю звідкіля взялась!) про невдачний проект швайцеризації Галичини та про те, як би вона виглядала, колиб ця концепція була найшла послух у творців повоєнної Европи.

Д. Нестерович.

*) Через великий наплив актуального матеріалу перервали ми друк цикля вражінь з дороги В. Нестеровича. Тепер продовжуємо. Попередні I., II. і III. гл. Діло ч. 206, 204 і 205.

А всеж таки випробувані ПУДРИ і КРЕМИ **незрівняні**
АЛЬОЕ АЛЬОЕ
не **нищать** лиця і надають йому молодечої **свіжости**

НОВИНКИ.

— **Акад. Хор „Бандурист"** повідомляє своїх членів, що перша проба ц. р. відбудеться в суботу 9. жовтня в год. 7.30 веч. в малій салі Лисенка. Присутність усіх членів обовязкова. Зголошення та вписи нових членів приймаємо в середи та суботи перед кожною пробою. За Виділ: **Осип Штайн.** 1797

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 8. жовтня в год. 7. ввечір. На сходинах: читатимуть реферат 1) д-ра Мирослава Поповича п. н. „Психіка пацієнта, етика в медицині і ми лікарі українці"; 2) д-р Галя Носковська виголосить: „Враження з Міжнароднього Протиалькогольного Зїзду у Варшаві". 1798

— **Засідання Фільольогічної Секції** Наукового Товариства ім. Шевченка відбудеться в суботу 9. жовтня ц. р. в год. 18. у салі бібліотеки. На денному порядку реферат д-ра І. Свенціцького: „Поодутові первні у згадках літописів про смерть і похорони князів X—XII. в.".

— **Сходини Секції Хеміків** при Українськім Технічнім Товаристві у Львові відбудуться в суботу 9. жовтня в год. 7. (19) вечора.ниж. Лукашевський прочитає реферат на тему: „Виріб хліруку". По рефераті дискусія.

— **Сходини книговодів,** членів СУПРУГА у Львові, відбудуться в четвер 7. жовтня ц. р. в год. 7. вечір у домівці СУПРУГА, вул. Коперника ч. 26, з такою програмою: 1) Обговорення урядового проекту закону про дипльомованих книговодів; 2) Справа участи в конгресі книговодів у Катовицях. — **Виділ Секції Книговодів при СУПРУГА у Львові.**

— **Вийшли на волю.** Зі слідчої вязниці у Стрию вийшло на волю 11 молодих українців, арештованих ще зимою ц. р. в Журавенщині. Між ними є п. Кавка, начальник складу С. К. у Журавні, п. Олена Скорик та п. Меланія Коцко. Вийшов на волю теж п. Степан Федак. — Рівенська прокуратура звільнила з превенційного арешту Миколу Негребецького, Панька Либака, Льва Горбачевського, Сергія Іллюка, Павла Шадурського і Теодора Повар-Терещука, арештованих під замітом приналежности до ОУН.

— **Нові поштові агенції.** В Батятичах, повіт Камінка Струмилова, налагоджують з днем 6-го ц. м. поштово-телекомунікаційну агенцію під назвою „Батятичі". — В Розвадові, жидачівського повіту, налагоджують з днем 6-го ц. м. поштово-телекомунікаційну агенцію під назвою „Розвадів над Дністром".

— **Чи не дивогляд?** Діставмо такий комунікат" із Самбора: „**Małoruski Głos Karpacki**", obejmujący wszystkich małoruskich mieszkańców Karpat i Podkarpacia w Polsce, a to: „**Bojków**", **Huculów**" i „**Łemków**", — jako dwutygodnik, wychodzić będzie wkrótce w Samborze. „Głos" redagowany będzie w używanym dotychczas powszechnie przez te plemiona języku **małoruskim**, — a stać będzie na platformie współpracy gospodarczej i państwowej z Polakami wedle zasady: im silniejsze państwo, tym większy dobrobyt jego obywateli. Szczegóły poda pierwszy numer programowy! Sambor 1. 10 1937. — Tymczasowy Komitet Organizacyjny. (Два підписи нечитки).

— **Новий президент Станиславова.** На засіданні міської ради Станиславова дотеперішнього віцепрезидента м-ра Францішка Котлярчука вибрали одноголосно президентом міста Станиславова.

— **Звільнюють людовців із вязниць.** Зі судових арештів у Перемишлі звільнили кількадесятьох членів Стронництва Людового, арештованих у звязку з відомим селянським страйком та подіями в західних повітах. У вязниці залишиться ще провідники Стронництва: б. посол Грушка, м-р Віктор Єдлінський, Шрам і Дротойовський та приблизно 30 селян.

— **Львівська хроніка.** В тартаці при вул. Городецькій 115 повісився в магазині 27-літній паркетяр Михайло Івахів. Негайний рятунок був безуспішний. Причиною самогубства був нервний розстрій. — Марія Кльоцко (Мартина 37) пішла до камяниці при вул. Зборівській ч. 1 і з ганку II. пов. скочила на брук подвіря. Важко поранену відвезли до лічниці. — Марія Перетяткевич (Окружна 72) повідомила поліцію, що при вул. Листопада якийсь невідомий злочинець вирвав їй із рук торбинку та втік. — Мих. Коваль наїхав на Богданівці однокінною на 6-літню дитину і легко потовк її. — Поліція арештувала Аделю Мушинську за те, що підкинула двоє дітей у бовмі реальности при вул. Хоружинів 22.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Міністр Понятовський
на зїзді волинської „Млодей Всі".

Міністр Понятовський узяв участь у зїзді волинського союзу „Млодей Всі". В організації цій переважають українці. Організацію вважають радикальною.

Премієр і віцепремієр у президента.

Президент держави прийняв у присутности марш. Сьміглого-Ридза премієра ген. Складковського і віцепремієра Квятковського, які зложили звіт з теперішніх праць уряду.

Бій під Шангаєм.

Завзятий бій під Шангаєм іде дальше. Японці твердять, що вони посуваються на захід від Льотіену і зблизились на кілька миль до Кіашіну, одної з важніших позицій 2. китайської оборонної лінії. Коло Гапей ідуть кроваві бої день і ніч. Японська фльота безпереставно бомбардує Паотун. Японці посунулися пересічно на пів кільометра на фронті широкому на 14 км. і тепер намагаються окружити крило китайських військ.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ДОГОВІР.

Нині підписали у Варшаві польсько-німецький договір у справі залізничого транзиту між Німеччиною та Східною Прусією у 1938. р.

НЕ НАЙШЛИ ПІДВОДНОГО СУДНА.

Як подає Райтер, погоня за таємним підводним судном, яке вистрілило торпеду до британського контрторпедовця „Базиліск", не дали ніяких висліднів.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ З КИТАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

Японські воєнні кораблі висадили кількасот вояків на 3 малі острови коло Макао (у південному Китаю).

НОВИЙ ПОСОЛ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ У МОСКВІ.

Чехословацького посла з Москви Богдана Павлю відкликали до цетралі на становище віцеміністра. На його місце прийшов б. посол у Відні д-р Фірлінгер.

НЕПОРОЗУМІННЯ В НАНКІНСЬКОМУ УРЯДІ.

У китайському уряді дійшло до поважних непорозумінь. Один з червоних генералів, Чуте, поставив внесок, щоб усі міністри жертвували всі свої банкові депозити на національну оборону; Чанкайшек спротивився. Стануло на тому, що уряд дасть національну оборону 600 мільонів станів.

— Полярна зоря у... Вильні. Населення Вильна і Виленщини мало змогу вже двічі в останніх днях оглядати зяву полярної зорі. В суботу 2. жовтня багряна барва зорі була трохи темніша ніж при першій зяві. Зява тревала кільканацять хвилин.

— Далі цвитуть вишні, бози і каштани. З ріжних сторін краю повідомляють, що дерева і кущі обсипані цього року квітом вдруге. Не дивлячись на холодні ночі, квіт держиться та серед осени співає рожево-білі гимни весні.

— Астрономічна обсерваторія в Хирові. Со. Єзуїти в Хирові будують велику астрономічну обсерваторію для навчальних цілей.

— Окремі лавки для жидів. У варшавській політехніці та головній школі сільського господарства призначено окремі лавки для членів загальних студентських товариств: польського і жидівського; студенти, які не належать до ніодного з цих двох організацій, можуть сидіти в інших лавках. Такий самий припис введуть мабуть в усіх високих школах.

— Убивство залізничого емерита. В Тухлі біля Сколього напав на емер. залізничого асесора Маріяна Вебера 30-літній Павло Яців, син тамошнього солтиса. Яців засівся на Вебера недалеко його білі і коли Вебер наблизився, вдарив його кілька разів колом по голові, так що заломив підставу черепу. Побачивши людей, що надходили, вбивник утік. Раненому подали першу поміч і відвезли відтак до Львова, де Вебер помер. Причиною була пімста, бо Вебер викинув Яцева зі сторожівки своєї білі за несовісне виконування обовязків. У листопаді мала відбутися розправа проти небіжчика за фін. надужиття в кооп. Малопольської Стражи Обивательської і Польского Товариства опіки над могилами полеглих.

— Небіжчик платить довг. У Варшаві трапилася недавно подія, про яку варшавські часописи пишуть, як про автентичний факт. До одного відомого цукорника прийшла якась старша жінка в желобі і просила його на довірочну розмову. Відтак заявила цукорникові, що вона є жінкою Болеслава С., який саме недавно помер і як столяр виконував у цукорника перед кількома роками ріжні роботи. Перед смертю столяр признався жінці, що вкрав одного разу в цукорні 600 зол. Вмираючи, просив жінку, щоб пішла до цукорника, виявила йому цілу справу, віддала 600 зол. і закопала посвідку в могилі. Вдова просила цукорника, щоб він розложив їй цю суму на рати, бо чоловік не лишив їй ніяких грошей, тільки маленьку каменичку на передмісті. Цукорник був людиною зрозумілою і швидко погодився із вдовою. Посвідка була такого змісту: „Від бл. п. Б. С. дістав я зпоза могили 200 зол. Решту довгу дарую. Хай земля буде йому пером". Цю посвідку вдова закопала у землю.

— Краєва хроніка. На залізничому шляху Львів—Рава Руська, поміж перестанками Вербиця-Зарудці, кинувся вчора під тягаровий потяг 28-літній Михайло Мартин із Куликова. Колеса розрізали самогубника на двоє і поволікли одну частину тіла далеко поза місце випадку. Слідство устійнило, що причиною самогубства були семейні непорозуміння. — В селі Борова, пов. Любачів виконав хтось серед таємничих обставин душегубства на 55-літній Еві Овчак і 27-літньому Василеві Лахові. Поліція шукає душегубців. — В Сурохові пов. Ярослав, один із братів Капланів пробив серед суперечки ножем Дмитра Лобуза, якого в тяжкому стані перевезли до шпиталю. — Іван Кучер, 32-літній господар в с. Марківцях, пов. Товмач, кинув свою семилітню дочку Анну до глибокої криниці, після чого сам скочив туди з наміром самогубства. Обоє їх врятували, при чому душегубця і самогубця в одній особі відставила поліція до диспозиції прокуратора. Тло вчинку досі не вияснене.

— Нещасливі випадки. Вісь циркулятора у млині в Тудорові (Копичинеччина) пірвала 15-літнього Осипа Чарнецького з Майдану, який за кілька хвилин помер від ран. — У бараках фільварку в Кобиловолоках (Теребовельщина) зачадилося на смерть двоє малих дітей, яких родичі, фірналі, лишили самих, ідучи на роботу. — У львівському ресторані Телічкової (вул. Академічна) задавився яблоком кухарський помічник Іван Кунініц, який по кількох хвилинах помер.

— Ріжні вістки. 4-го ц. м. це міжнародній день охорони звірят; він зорганізований за почином англійки Маргерети Форд. — Завдяки заходам союзу журналістів при Лізі Націй валенсійський уряд помилував 4 еспанських журналістів, що належали до повстанців і яких засудили на смерть. — Статистика Ленінграду стверджує за перших 8 місяців цього року 65.627 народин. — На судовій салі в польському місті Ліда вмер несподівано на удар серця обвинуваченій Запанський у хвилині, коли предсідник суду звільнив його. — В індійському місті Рангуна грім ударив у збірник з нафтою фірми Бурма-Ойль; згоріло яких мілон гальонів. — У варшавській опері виставлять небавком балет, який уложила колишня румунська королева, письменниця Кармен Сильва. — Відомий англійський філянтроп Нефефільд жертвував 50.000 фунт. шт. на дитячий шпиталь у Льондоні. — У Парижі відкривають „Міжнародній медично-соціольогічний інститут", що обединає всіх лікарів прихильників миру.

— Змінений правильник нагороди Нобля. Наслідком інциденту з нагородою Нобля признаною фон Оссіцкому, змінили тепер правильник цієї нагороди. Новий правильник каже, що коли лавреат у звичайних умовинах не зголоситься по нагороду, яка припадає для нього — до 1. жовтня черговго від признання нагоро-

ди року, то цю суму зачислюють до капіталу нагороди. Що торкається розділу премій,, то німецьких громадян не виключають від нагород, не зважаючи на заборону нім. уряду приймати нагороди. Новий правильник передбачує інше призначення грошей, якщо німецькому лавреатові не дадуть змоги прийняти премію. Новий правильник не дозволяє теж, щоб членами комітету, що присуджує премії, були міністри. Члени комітету, яких покличуть на міністрів, мусять зректися свого членства.

— **Повені в Семигороді.** В Семигороді, з причини довготривалих злизних дощів повиливели гірські річки і потоки та спричинили чималі шкоди. У громаді Дамук завалилося 30 домів, що їх підмулила вода. Три особи притім згинуло.

— **Намагане самовбивство славної танцюристки.** Закордонні часописи повідомляють, що славна танцюристка Ольга Десмонд намагалася покінчити самогубством. Причиною самовбивства було важке матеріяльне положення й нужда. Жінка, яка колись діставала велитенські гроші за свої виступи, залишилась без ніяких засобів до життя. Ольга Десмонд появилась на сцені після перших успіхів Ізидори Дункан. Вона теж була „босоніжкою", одначе виступала нага. Перші виступи в берлінськім Вінтергартені покінчилися величезним скандалом. Після того почався тріюмфальний похід танцюристки по столицях Европи: Парижі, Льондоні, Відні, Петербурзі. В 1910 р. діставала вона 1.000 зол. рублів за виступ. Одначе війна та інфляція знищили ціле її майно і вона вела майже голодове життя.

— **Гонконові загрожує тиф.** Населення міста Гонкону (британська кольонія в Китаю) дуже занепокоєне, бо — як повідомляють метеорольогічні стації — до Гонкону дуже скоро зближується сильний танфун, який перейде над містом коло 1. год.

— **Жахливий терор у Совітах.** Совітська преса повідомляє про дальші масові смертні присуди та екзекуції за саботажі в рільництві, а саме псуття і зіпсовання збіжжа та лихе магазинування. В Тихорецьку в озівсько-чорноморському краю засуджено на розстріл 5 урядовців державних бюр постачання збіжжа (заготзерно). За те саме розстріляно в пермському заготзерні 5 осіб, у Петровську (північний Кавказ) 6, у Кременчузі 4, в Івановську 2. Взагалі за лихе магазинування збіжжа засуджено на смерть 22 особи. Крім того розстріляно 16 осіб за нищення збіжжа в районах чернишевському, колюшкиневському, мілерівському і башківському.

— **Теща на ланцюгу між безрогами.** В румунському місті Бузев зробили незвичайне відкриття. У хліві механіка Мігая знайшли серед свиней привязану на ланцюгу стару жінку, вимучену й у стані повного здичіння. Нещасна, що почала вже трати мову, жила так цілими роками. Показалося, що була це теща механіка Мігаля, який пімстився так на ній з причини безупинних невзгодин.

— **До кіна ходять переважно жінки.** Із статистики, переведеної в Німеччині, виходить, що 70 прц. кінової публики дають жінки. Із 360 міліонів білетів, проданих останнього року 250 міліонів припадає на жіноцтво. В самому Берліні на 70 міліонів видців 50 міл. було жіночого полу.

— **Летунська катастрофа.** Італійський гидроплян при осіданні у Спеції зачепив одним крилом об дах і впав на групу моряків, з яких сім згинуло на місці. Пільот тяжко ранений, обсервотор погиб.

—o—

По широкому світі.

Бельгійський премієр Ван Зеланд мабуть виїде на одномісячну відпустку до Італії.

Еквадор вислав протест до Перу, якого літаки перелетіли понад еквадорською територією.

Югославянський уряд перейшов реконструкцію; увійшло до нього 6 нових міністрів.

Туреччина утворить небаром міністерство летунства і візьметься енергійно до розбудови своїх повітряних сил, які до кінця 1939. р. матимуть 1.000 скорих апаратів найновішої конструкції.

У Мексику частина послів домагається, щоб Мексик виступив з Ліги Націй тому, що вона не дала підтримки валенсійському урядові

У брит'йських фінансових колах заперечують поголоску, немов би Англія обіцяла Італії позичку, якщо італ. добровольці покинуть Еспанію

TELEFUNKEN Radio
гармонія тонів — символ якости.

Зі судової салі.

СТУД. ЯРОСЛАВА ГОРБОВОГО ЗАСУДИЛИ НА 7 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Дня 4. червня ц. р. вібулася перед лавою присяглих в окружнім суді у Стрию карна розправа проти Ярослава Горбового, студ. техніки з Долини. Акт обвинувачення закидував підсудному державну зраду і кольпортажу летючок ОУН. Акт обвинувачення був опертий на конфіденціональних відомостях. До розправи прокуратура покликала була як свідків самих функціонарів державної поліції. Лава присяглих тоді увільнила підсудного. Одначе трибунал завісив той вердикт і розписав нову розправу.

Дня 30. вересня ц. р. відбулася вдруге **розправа проти Я. Горбового, на якій засудили його на 7 л'т вязниці.** Ходу розправи не можемо подати до публичного відома, бо ціле доказове поступування відбулося при зачинених дверях.

У склад лави присяглих входило цим разом 11 поляків і 1 жид. Трибунал складався зі суддів: Веховського як предсідника і Рибіцького та Видри як вотантів. Прокуратуру заступав прок. Ясенський. Боронили на обох розправах д-р А. Гарасимів і д-р В. Горбовий.

ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Перед судом присяглих у Бережанах відбулася розправа 21. ц. м. проти **Дмитра Василюка** з Чагарова і **Гната Сабатовича** з Журавна пов. Рогатин за провину зі ст. 153, 154 і 263 к. к. (за зневагу польського народу, польської держави і знищення державного гербу). Трибунал засудив на основі вердикту суддів присяглих **Дмитра Василюка на 2 роки і 3 місяці вязниці, Гната Сабатовича на 1 р. вязниці** з зарахуванням слід чого арешту. Підс. Сабатовича боронив **адв. д-р Михайло Західний**, Василюка оборонець з уряду м-р Рігер.

—o—

З листів до Редакції.

Прошу ввічливо не відмовити мені помістити отсю заяву:

В 37. ч. „Громадського Голосу" з 25. вересня ц. р. появилася така нотатка: „Цікавий З'їзд. Недавно відбувся у Тернополі спільний з'їзд представників „Лугів" і „Стшельців". Постановлено провадити тіснішу співпрацю".

Взиваю авторів і редакцію „Громадського Голосу" подати докладно місце й час такого з'їзду чи сходин, бо в противному разі буду вважати подану вістку за злочинну клевету та провокацію.

Прошу принятн вислови правдивої пошани
Микола Малицький,
голова „Повітового Лугу" в Тернополі.

—o—

З кіна.

Кіно „Аполльо": „Народини Зірки".

Як звичайно американська дівчина стає славною кіновою зіркою, про це ми знаємо віддавна з ріжних фільм. Цим разом бачимо таку карієру у трохи оригінальнішій комбінації. Великий артист відкриває талант у звичайній бідній дівчині, робить із неї фільмову зірку першої кляси, закоханий у ній нестямно жениться з нею, а разом із тим тратить свій талант через нахил до алькоголю. Цей нахил зростає в нього до недуги, коли він бачить, що зазнає невдачу за невдачею і стає тільки дочіпкою до жінки. А проте жінка любить його не менше, як колись і готова навіть пожертвувати цілою своєю карієрою, щоб дати йому змогу дальшої праці. Вся фільма кольорова і дає кілька гарних краєвидів. Фредерік Марч, що вперше виступає з Джейнетою Гейнор має моменти патетичної сили. Гейнор повна чару у своїй просторі

Кіно „Химера": „7 полічників і 7 цілунків".

Ми зазнали дуже милого розчарування, оглянувши цю фільму із доволі банальним заголовком. Досі бачили ми чимало австрійських, легких комедій, а оце чисто німецька комедія „Уфи", якої вся дія йде в Льондоні. Незвичайно зручно та дотепно складений сюжет повязаний безлічю комічних ситуацій творить дуже приємну цілість та дає публиці нагоду реготатись на все горло. Пару героїв творять відомі тузи німецької „Уфи": Ліліяна Гарвей та Вілі Фріч. Фільма має великий успіх і мабуть нескоро зійде з екрану, бо справді на ціле небо перевищає деякі перереклямовані фільмові комедії з Голівуду. (ет.)

—o—

† Посмертні згадки.

СОФІЯ ЛЕВИЦЬКА.

Офінор повідомляє з Парижа про смерть відомої української малярки, Софії Левицької, сестри українського діяча та письменника Модеста Левицького. Покійна, яка тішилась великим признанням у мистецьких колах Парижа, виїхала на еміграцію ще перед війною, але проте не тратила звязку з українцями. На численних міжнародніх виставах, де вона брала участь записувалась завжди українкою і любила добирати найбільше українські сюжети. Вона була головно портретисткою, але не цуралась і графічних та ілюстраційних праць; її образки до французького перекладу „Вечорів на хуторі" є шедевром української побутової стилізації. Вихована в гуманітарній школі кінця минулого віку, С. Левицька втримала ці ідеали непорушними до кінця життя і всі, що мали нагоду її пізнати, згадують з приємністю її лагідність та чулість до чужої біди. По ній залишилась велика мистецька спадщина, в якій є кілька портретів визначніших українських діячів В. Ій П!

—o—

Нові книжки і журнали.

КНИЖКИ:

Ганс Ф. К. Гінтер: ЛИЦАР, СМЕРТЬ І ЧОРТ. Геройська мисль. Вступ та переклад із IV. німецького видання Ростислава Єндика. В-во „Прометей". Львів, 1937, стор. 166.

ЖУРНАЛИ:

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки та громадського життя. Том IV., жовтень 1937. Зміст: Евген Маланюк: Гомін гір. — Юрій Клен: Крізь праосінь. — Сергій Кушніренко: Оклик. — Бернард Шов: Свята Івонна. — Д-р Філярет Колесса: Поезії І. Франка складені на ритмічними взірцями українських народніх пісень. — Всеволод Заморський: Як живуть, організуються і працюють американські українці? — Мирослав Гоца: Слово живе і мертве. — Дм. Донцов: Авіронове насіння. — О. В.: Мертвецький Великдень. — Гнат Вовчур: Про тутешніх. — Г. Р.: Індуські чуда. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія.

ДАЛЕКО-СХІДНІЙ НАЦІОНАЛІСТ. Неперіодичний орган української далекосхідної Січи.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 15. вересня 1937. Ч. 8. Зміст: Програми навчання в ліцеях. — Олена Цегельська: Хабар (фейлетон). — Допомога українському студентству (відозва). — Журнал „Рідна Школа". — Як писати протоколи засідань Старшини Кружка Р. Ш. — Іван Буда: Сербські учителі в борні за свободу. — М-р М. Хомінський: Рідношкільна праця в Камінеччині. — Домашнє навчання. — Заборона свята матері. — Українська школа у Відні. — † Антін Клим; Андрій Зелений. — Різні вісти. — Додаток: д-р Осип Філяс: Школа та поширення гасел гігієни серед громадянства.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган Українського Технічного Товариства. Р. XIII., вересень 1937. ч. 7. Зміст: Господарське планування. — Ів. Копур: Організація виноводства. — А. Фіголь: За спадкість. — Інж. П. Франко: Казеїн. — Технічно-господарський огляд. — Бібліографія.

СІВАЧ, місячник присвячений проповіди і катехизі. Рік II, жовтень 1937, ч. 10. Зміст: о. П. Мригляд: Проповідь на Нед. XV після Зісл. св. Д. — о. М. Угорчак: Проповідь на Нед. XVI. п. Зісл. св. Д. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Нед. XVII. п. Зісл. св. Д. — о. А. Галандюк: Про високе завдання учителя релігії (дов.). — о. П. Да.: Катехизи для II. кл. всел. шкіл (на жовтень). — о. Василь Попадюк: Вступна реколекційна наука. — о. І. Цимбала: Слово над домовиною бл. п. о. Гр. Плавюки. — Перша сповідь наука — для мужчин. — Репенай.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **П. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, повіч ц-ви „Сокіл-Батько"

Театри.

Великий Театр:

Середа 6. X. год. 8. веч. „Легенда"
Четвер 7. X. год. 8. веч. „Легенда".
Пятниця 8. X. год. 8. веч. „Легенда".

Театр Різнородностей:

Середа 6. X. год. 8. веч. „Небесні заїцильники".
Четвер 7. X. год. 8. веч. „Небесні заїцильники".
Пятниця 8. X. год. 8. веч „Небесні заїцильники".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖИДАЧІВ:
6. X. Шаріка.
7. X. Ніч під івана Купала.
8. X. Орлеяа.
9. X. Довбуш.

ХОДОРІВ:
10. X. Довбуш.

РОГАТИН:
11. X. Шаріка.
12. X. Ніч під івана Купала.
13. X. Орлеяа.
14. X. Довбуш.

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця 8. жовтня: Концерт Чапліцького й Л. Галями, сала Польського Музичного Т-ва.

Цирк Станєвських при вул. Пелчинського:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Менжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".
ВАНДА: „Співець кохання", „Сеньоріта в масці".
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє".
ЕВРОПА: „Атака досвіта".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пророчення".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Негрі.
МІРАЖ: „Маєрлінг".
МУЗА: „Діти вулиці" із Бартольомью.
ПАКС: „Пісня її матері" з Моргою Егерт.
ПАЛЯС: „7-ме небо"
РІЯЛЬТО: „Посвята".
РАЙ: „Чорний янгол", в гол. ролях: Мерч, Оберон Маршаль.
СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу-Чін-Чая".
СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь" і ревія „Весела подорож".
ТОН: „Одна на мільйон" із Сонею Геніе.
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „Сім поличників, сім цілунків".

ФОТОПЛАСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 6. жовтня 1937.

6.16—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: шкіл: З пригод лісових людей, гутірка для мол. дітей, Пісеньки, 11.40 Кулеш-кампф і Касадо грають, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика в гр. пл., Полудн. денник, Пісні до слів Конопніцької, у супр. форт., 13.45 Газета в українській мові, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, 15.10 Монюшко: Увертюра до „Гражини", 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Над альбомом почт. марок, 16.00 Куток мови, гутірка для старших дітей, 16.15 Салонн. орх., 16.50 Гутірка, 17.00 Повстання на Вранглівщині та Несвіжі, 17.15 Італ. арії та пісні у супр. форт., 17.50 Хвилина бюра студій. 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Хор донських козаків, 18.20 Концерт сучасної рос. музики, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Хліб. вістки, Як хліборіб може вчитися поза школою. 19.00 „Супериці" фрагм. із пов. Гоянівчиської „Райська яблінка", 19.20 Пісні фр. Швайцарії, муж. хор, 19.35 Роля науки у сучасній культурі, 19.50, 20.55 Гутірка, 20.00 В осінньому настрої, орх.; у перерві Куток гумору, лужицькі казки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.45 Поет. чвертьгодина: „Байки" А. Міцкевича, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 22.00 Студіо молодих: „Поезії"; Підгалянська легенда, весела поезія.

Четвер, 7. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. поранок для шкіл. 11.40 Гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Комунікат льв. Хл. Палати, 13.50 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі"; музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Муз. мандрівки, 16.15 Концерт орх. манд., 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Солісти: скрипка, баритон, форт., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.20 „Танки" форт. на 4 руки, 18.40 Муз. програма, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Хіромантка", 19.30 Муз. мініатури у вик. сал. тріо: форт., скр., віол., 20.00 Симф. концерт: орх., Вермінська спів, форт.; у перерві о год. 20.45 Веч. денник, актуальна гутірка, 21.45 З мого верстату, літ. нарис Вовкановського. 22.00 Танк. музика, орх., пісеньки, 22.50 Ост. вістки 23.00 Із співаючого альбуму.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 6. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Давня і нова музика, 19.10 Розр. музика, 20.10, 21.00 Концерт, 20.00 Арії та пісні, 21.00 Гумор, нар. пісні, БУДАПЕШТ 20.30, 21.00 Орх. і сол., 22.00 Камер. музика, ВІДЕНЬ 17.25, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00 Симф. музика, 21.40 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Пісні Пфіцнера і Шумана, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 15.30 Салонн. музика, 16.40 Естон. пісні Шумана, 19.30, 20.00, 21.00 „Чорт і Катруся" оп. Дворжака, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Кантріль" оп. Джкаса „РИМ 17.15 Камер. концерт, 20.40, 21.50 Розр. музика.

Четвер, 7. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Камер. музика, 20.10, 21.00 Вес. концерт, БУДАПЕШТ 17.15 Циг. музика, 18.35 Соната г-моль Ліста на форт., 19.30 Спів, 21.10 Соната Пасторія на віол., 21.45, 22.00 Сальон. муз., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.00 Назад на Перемишль, гутірка, 17.30 Спів, Вайсбергер-Прайс сопр., 20.25 Пісні й рецитації, 21.00 „Богослужіння" Моцарта, 21.50 Вечір давньої музики, спів, ГАМБУРГ 19.10 „Цирульник із Багдаду", КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Трубадур" оп. Вердія. ПРАГА 15.30, 16.35 Орх. концерт, 20.10 „На Словаччині" сюїта Сквора, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви. 22.00 Пісні, 22.15 Колюмбійський фольклор, орх., РИМ 7.15 Бразил.-італ. концерт, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Вок. авдиція.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Радіокутик.

ПРЕЗИДЕНТ МАСАРИК БУВ ПРИХИЛЬНИКОМ РАДІЯ.

Попійний президент Т. Масарик був горячим прихильником радія. Він завжди уважно слухав відчити, також любив слухати легку музику.

РАДІОСТАЦІЯ ЗГОРІЛА ВІД ГРОМУ.

В антену фінської радіостації Сордавала вдарив грім, котрий викликав величезну пожежу. Радіостація згоріла до тла, лишились тільки понурі згарища мурів.

РАДІОВІ КУРСИ В АМЕРИЦІ.

В 17 університетах та колегіях Сполучених Держав Америки переведені навчаційні курси, де обговорювано освітню та виховну ролю радія.

В ЧЕСТЬ МАРКОНІЯ.

В Італії мають заснувати вогороду ім. Марконія, яку мають признавати за найголовніші винаходи з радіотехнічної ділянки.

ОРИГІНАЛЬНА СОВІТСЬКА АВДИЦІЯ.

В липні п. р. надало совітське радіо при помочі військової влади цікаву авдицію. Була це розмова трьох осіб, з котрих одна була з повітрі, у літаку, друга — у повзі на землі, а третя — в підводнім човні у глибині моря. Цю авдицію надали при помочі коротких хвиль.

Від 28. вересня до 1. жовтня відбудеться в Парижі Міжнародній Радіотехнічний конгрес.

2. серпня п. р. урухомлено у Білгороді нову радіостацію, котра працює зі силою 20 кв. на хвилі 437,3 м.

1. серпня п. р. американське радіове товариство НБК. включило у свою блакитну мережу Полудневих Держав 10 нових радіостацій.

10. липня п. р. в присутності представників уряду та багатьох запрошених гостей, відбувася святочна інавгурація аргентинської державної радіостації „ПРА".

Під Парижем урухомлено нову 2-х кв. висильну радіостацію під назвою „Радіо 37", котра працює на хвилі 832 КХ3/360. 37", котра працює на хвилі 832 КХ3/360.

Шукаєте праці? --

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

БІРЖА.

Львів, 5. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·28, 88·85, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·32—291·60, Франки фр. 17·61—17·11, Франки швайцарські 121·85—121·05 Фунти анга. 26·29—26·13, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10, Кор. дан. 117·39—116·55 Кор. норв. 123·00—119·00, Корони шв. 135·45—134·45, Ліри, італ. 23·30—22·70, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 122·00 — 116·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Гель Авія 26·20—25·90, Марки нім. срібні 135·00 — 129·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·80, 55·50, 56·75, 4 поз. інв. і ем ценот.. 2 ем. 68·00, серія 81·50, 5 задівн. 59·00, 4 прем. дол. 38·25, консол. 59·00, 58·25, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 36·00 Вуголь 26·25, 26·10, Ліяпоп 53·50, Моджеїв 9·75, Островець 26·50, Габербуш 42·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 5. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. більон. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·00 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	3·00 зол.
молоко . . .	15—16 сот.
яйця (копа)	4·30 зол.

ОПОВІСТКИ.

Приходить зима! Прошу жертвувати переношені вбрання, плащі й черевики. З вдячністю приймаю. Прошу добровільні датки в грошах. — Львів. 5. X. 1937. — о. Леонтій Куницький, опікун політ. вязнів. 1—1

МЕШКАННЯ

ОСІБНОЇ кімнати, евент. з харчем шукає священник. Ласкаві зголошення до „Діла" під „Священник". 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

КРАВЧИНЯ шие дешево по домах, вайде також на провінцію. Зголошення до „Діла" під „Добрий крій". 1706 1-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННА пристійна, студій, придане, пізнає товариша життя 33—45 літ на становищі (вища освіта). Неаноніми: Krynica.Zdrój — poste restante „Domatorka". 1799 1—1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ

Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова

ЛОЗИНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 285-50

ВЕРНУЛАСЯ. 5—9

РІЖНІ

НАКРИТТЯ срібне та плятероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розваженський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 294692—10)

АДВОКАТ

Д-р ФРАНЦ СВІСТЕЛЬ

переніс канцелярію до Львова і веде її ПРИ ВУЛ. УЄЙСЬКОГО 8 А. 1-2

Арт. столярська робітня Г. ГАЛЬОВ

Львів, ул. Потоцького 58

ч. тел. 205-60

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах .	вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	вол. 0.10
шукаючі праці	вол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—
Остання сторінка 1/4	вол. 130.—
Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Четвер 7. жовтня 1937. Ч. 220

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ КРІМ...

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Самоуправа у практиці.

(Передова стаття).

Зізнання свідків у процесі Михайла Хомяка.

Хто вбив Лінтнера?

Письменник Микитенко арештований.

На Сов. Україні арештують... орденоносців.

„Перший етап“ автономії Закарпаття.

(Власна кореспонденція з Ужгороду).

Також протиалькогольна „пропаґанда“.

Злучені Держави виступлять проти Японії?

Як п. віцевоєвода думає приєднати українців до ЛОПП?

Відложили велику фашистівську раду.

Душа чи інстинкт?

Траґедія телєфоністок.

Ч. 220 (14.763). Львів, четвер 7. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.030.
„ Віденську Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не вертають.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартальне . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

На Совітській Україні арештують... орденоносців.

Як довідуємося, в останніх днях арештували у Києві — очевидно під закидом „буржуазно-націоналістично-Петлюрівських ухилів" — відомих українських артистів: маляра Анатоля **Петрицького**, народнього артиста УСРР, співака **Михайла Донця** та „орденоносницю" співачку **Петрусенко**. Петрицький і Донець — артисти, котрих діяльність якнайтісніше звязана з розвитком українських театрів після жовтневої революції. Петрицький, найвизначніший український театральний декоратор, відзначений титулом „народнього діяча мистецтва", створив в оперових і драматичних театрах Харкова й Києва низку геніяльних, нових оформлень. Донець, відомий бас Київської Опери ще з передвоєнних часів. Артистка Петрусенко ще недавно, з нагоди „чолобитія" Київської Опери в Москві перед „батьком мистецтва, геніяльним Сталіном", дістала високе відзначення орденом Леніна. Тепер всі троє... вороги народу і пролетарської влади...

Разом з цією вісткою надійшла цілком певна вістка, що **Микола Зеров**, один із найчільніших поетів, перебуває на Соловках.

Письменник Микитенко арештований.

Українського письменника Микитенка викинули зі союзу українських совітських письменників та відібрали йому редагування журналу „Радянська література" за те, що він потакував націоналізм і троцькізм та підтримував звязки з „ворогами народу" Любченком і Хвилею. З неофіційних джерел подають, що його арештували. (ПАТ).

Як СССР помагає Валєнсії?

Як виходить зі совітських офіційних публікацій, за перших 8 місяців цього року вивезено з СССР до Еспанії морем товарів за 82,900.000 рублів, коли за той самий час минулого року лише за 3,100.000 рублів.

„Джіорнале д' Італія" подає ці цифри як доказ большевицької помочі для червоної Еспанії

ВЖЕ Й СОВІТСЬКИХ ГРОМАДЯН АРЕШТУЮТЬ У ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ.

Як подають з Мадриду, там взялись арештувати визначних совітських громадян; дотепер арештовано понад 1.000 осіб, а яких чимало розстрілюють без суду. При цій нагоді переводять також особисті порахунки, арештуючи анархо-синдикалістів.

КУБА НЕ ВИЗНАЄ ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Куба відповіла відмовно на пропозицію Уругваю, визнати еспанський національний уряд.

АРЕШТУВАЛИ ШПИГУНІВ.

Французька поліція арештувала в Ліоні та в' Парижі двох еспанських інжинірів-хеміків, що вели шпигунську працю для національного уряду і підтримували звязки з отаманом Тронкозом та його помічником Іванезом.
З кіна.

Відложили велику фащистівську раду.

Осінню сесію великої фашистівської ради, яка мала зібратися 7. ц. м., відложили. Появилась поголоска, немовби причиною цього була недуга Мусолінія, але міродатні кола це заперечують.

ПОВОРОТ БАДОЛІЯ.

Маршал Бадоліо відїхав з дочкою з Будапешту. На двірці прощали його представники влади та почесна сотня.

—o—

Злучені Держави виступлять проти Японії?

СЕНЗАЦІЙНА ПРОМОВА ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТА.

З нагоди посвячення великого мосту в Шіка́го през. Рузвельт виголосив велику промову, в якій ствердив, що і Злучені Держави можуть стати предметом наїзду. Тепер панує у світі „міжнародня анархія". Щоб охоронитись від неї, людство мусить установити своєрідну карантинну для держав похопних до нападу.

„Ізоляція — говорив Рузвельт — це не є ніякий засіб оборони. В теперішних умовинах кожний нарід, що думає про майбутнє, мусить цікавитися долею всього світу. Тому я саме в одному з найбільших міст нашого краю виголошую цю промову про міжнародне положення."

У промові є згадки про війну без виповідження, про бомбардування цивільного населення, та інші натяки на далекосхідний конфлікт.

АМЕРИКА ВМІШАЄТЬСЯ АКТИВНО У МІЖНАРОДНЮ ПОЛІТИКУ?

Промову Рузвельта уважають дуже сензаційною подією. З неї можна вносити, що Злучені Держави, які дотепер обмежувались до американських справ і не цікавились іншими континентами, тепер покинуть свою традиційну політику ізоляції та вмішаються у справи Далекого Сходу, а може й Еспанії.

Промова тим більше характеристична, що Рузвельт вислав її саме в часі, як Італія дістала англо-французьку ноту і збирається конференція 9-ох держав. Є вона запереченням доктрини невтральности.

Японія боронить інтересів своїх громадян на Сахаліні.

Японський уряд рішив ужити всіх засобів, щоб оборонити нафтові й вуглеві концесії в північному (совітському) Сахаліні. Недавно відбулась нарада міністрів війни, маринарки, закорд. справ і торговлі над тим, як запобігати на поставу совітської влади, що минулого року довела до 50-ох інцидентів, які спричинили поважні матеріяльні й моральні втрати японським громадянам.

—o—

БУДИНКИ в будові аж до часу їх викінчення та уживання, фабрики і фабричні будинки, більші млини водні, турбінові і машинові, цегольні, будинки провізоричні до часового вжитку, будинки, в яких міститься театральна салля (кіно), якщо саля займає бодай половину будинку (напр. салі „Народніх Домів", Читалень „Просвіти" є вільні від примусу обезпечення в ПЗУВ). ЦІ БУДИНКИ КОЖНИЙ УКРАЇНЕЦЬ МУСИТЬ ОБЕЗПЕЧИТИ НА ПОВНУ ВАРТІСТЬ у

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Самоуправа у практиці.

Львів, 6. жовтня 1937.

Від чотирьох літ обовязує у Польщі за винятком шлеського воєвідства уніфікований закон про частинні змінн в постановах законів про територіяльну самоуправу громадську, волосну, повітову і воєвідську. У звязку з цим законом витворилася вже деяка практика, що уможливляє нам його оцінку. Назагал випала вона некорисно для авторів цього закону, котрі свої самоуправні проекти форсували і сфорсували на парляментарній арені, не зважаючи на рішучі спротиви меншинової репрезентації і доволі значної частини польського представництва зі західних воєвідств та частинно і з Галичини. Новий польський самоуправний закон з 1933. р. не обняв — як це зазначено вже у самій його назві — цілости самоуправного життя, бо полишив цілу низку постанов з давніше діючих законів, між іншим і галицького громадського закону для сіл з 1866. р. та галицького громадського закону для міст з 1889. р. Повну уніфікацію переведено лише у громадській виборчій ординації, поміщуючи загальні постанови у самому самоуправному законі з 1933. р. і подрібні у формі кількох окремих виборчих регулямінів, обговорених своєчасно на сторінках української преси.

В часі від кінця 1933. р. по червень 1935 р. переведено самоуправні вибори і змонтовано самоуправний адміністраційний апарат, що істнує ще й досі. Виборча акція з нашої сторони та освідомлення виборців були тоді доволі широкі. У значній мірі відбулися вибори під гаслом виборчого компромісу у Східній Галичині — виборча акція на північних українських землях була дуже маленька, місцями й ніяка, — а загальний їх вислід не був для нас задовільний. [illegible] Наші предложення і бажання вони здебільша поминали, бож вони й були останньою інстанцією при сільських виборах, знаючи, що пізніше оспорювання поодиноких виборчих актів при помочі позву до Найвищого Адміністраційного Трибуналу у практиці нічого не змінить. У цій ділянці є, як відомо, така практика, що згадані **позви лежать там роками аж до закінчення каденції,** а по її закінченні стають практично зайві. Таке напр. є з позвом до Найв. Адм. Трибуналу проти виборів в одній окрузі при виборах до міської ради в Тернополі ще в грудні 1933. р. (ще до нині не визначено розправи).

Загал виборців мав можливість брати безпосередню участь тільки при виборах до сільських громадських і міських рад; всі інші вибори посередні, при яких члени нижчих установ

За зол. 24·10 місячно можеш дістати
супергетородину високої кляси
Philips Super 4-38

вибирали безпосередньо вищі. Відома виборча практика не допустила наших людей до самоуправних установ у належному відношенні до нашої чисельности і дійсности. Через виборчі зловживання навіть сільські громадські ради дуже часто опановані і в українських громадах незначною польською меншиною, або взагалі невідповідними елементами. Очевидно, надбудова самоуправи в нашу некористь пішла вже гладко, коли рішальні чинники мали перевагу своїх людей у більшости сільських громадських рад.

В Галичині, як і в колишній пруській займанщині, створено на російський взірець збірні громади (гміни-волости) **з очевидною шкодою для збірного життя в дотеперішніх самостійних одиничних громадах**, у яких солтиси зійшли до ролі давніших сільських поліцаїв, ставши найнижчим виконавчим органом війта з волости і повітового старости, [redacted] Самі поляки характеризують сучасний стан у територіяльній самоуправі в цей спосіб, що в сільській громаді править сам постерунковий, у волості сам комендант поліційної станиці, у повіті сам повітовий староста, а у воєвідстві сам воєвода, при чому поодинокі самоуправні установи мають лише декоративне значіння.

Утворено й розбудовано у волостях і при повітових виділах величезний і коштовний бюрократичний апарат, на обсаду якого волосні ради вже зі самого закону не мають ніякого впливу. Не диво, що цей апарат згори накинений і походить нераз з далеких сторін; фактично він залежний від повітового старости і небагато журиться потребами місцевого населення. Численний бюрократичний апарат при повітових виділах, де зі закону проводить повітовий староста, веде від себе наказану своїм шефом працю в господарських, суспільних і культурних справах без порозуміння з українською більшістю місцевих громадян та їх установ, як нпр. „Сільський Господар", „Просвіта" тощо. Зате існує постійна тісна співпраця самоуправної бюрократії з польським громадянством і польськими установами, які в додатку дістають і матеріяльну підмогу зі самоуправних фондів.

Словом, з дотеперішнього стану у самоуправній ділянці нема багато вдоволених і лунає вже щораз сильніше домагання основної зміни у самоуправному законодавстві з допущенням більшої громадянської контролі й ініціятиви та обмеження [redacted] упразнень політичної державної адміністрації в самоуправних справах. Таке загальне домагання підносить вже і саме польське село, висуваючи цей постулят як один з головних у своїй практичній політиці.

Відсутність громадянської контролі і велике обмеження виборного чинника на хід самоуправних справ були і є причиною **частих зловживань поодиноких самоуправних виконавчих органів**, як теж і самоуправної бюрократії. Численні процеси і судові засуди солтисів, війтів, волосних секретарів і касієрів на тлі грошевих зловживань не кидають ясного світла на самоуправні установи. Що більше. Не є такі дуже рідкі й арештування повітових старостів за зловживання і то найчастіше в їхньому характері як шефів територіяльної самоуправи. У самій Східній Галичині арештовано на повищій основі кількох колишніх повітових старостів, нпр. у Надвірній, Борщеві і Ярославі, а теперішній карний процес перед окружним судом у Перемишлі проти бувшого ярославського повітового старости Вонса є наглядним доказом, що зле діється у самоуправній ділянці і що там треба негайної санації.

Одною з причин сумного стану в самоуправі попри вище сказане є теж і факт, що навіть і в політичній державній адміністрації **урядничий персонал на відповідальних становищах у великій мірі не складається з правників**, але з людей без правничої освіти й вишколу. Старшинський вишкіл або практика в державній поліції не завжди ще дають повні кваліфікації до ведення такої широкої ділянки, як публична державна, зокрема ще й самоуправна адміністрація, до якої слід нераз підходити дещо інакше, як це може зробити старшина або поліційний функціонар, навіть людина з найкращими особистими намірами. І це діється в часі, коли є численні безробітні правничі сили і коли зі суддейської служби звільняють масово інтитованих аплікантів по літах безплатної служби — через брак етатів. А є і такі воєвідства, нпр. новгородське, де у цілій політичній державній адміністрації є всього 19 (девятнацять!) урядовців з правничою освітою і то разом у воєвідській централі та в повітових староствах! І у нас в Галичині є теж десятки повітових староств, де є тільки один урядовець правник, а зрештою люди зі всяких інших бранж, хоч так часто треба там правничого знання і вишколу!

Самоуправну справу порушили ми нині тому, що вже **небавком відбудуться вибори солтисів і підсолтисів у всіх громадах трьох східно-галицьких воєвідств** і наше сільське населення мусить ними занятися. В справі тих виборів заявив недавно львівський воєвода п. Білик, що громадським радам, які вибирають солтисів і підсолтисів, політична державна адміністрація залишить вільну руку і не буде робити натиску на переведення того чи іншого кандидата. По словам п. Білика уряд хоче, щоб виконавчими органами самоуправної адміністрації на селі були люди, що мають довіря населення, бо лише такі можуть якслід сповняти свої функції.

Так сказав на днях авторитетний високий урядовець. Що з цього переведуть на ділі, покаже найближча майбутність, до якої нам слід вже тепер відповідно приготовитися.

Д-р Степан Баран.

—o—

Закп зужиті свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городоцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

„Перший етап" автономії Закарпаття.

I.

Ужгород, 1. жовтня 1937.

Закон про права й компетенції губернатора на Підкарпатській Руси — прийнятий вже обома законодавчими палатами ЧСР. Термін для провосильности того закону визначений на три місяці, кінчається. Отже 8. жовтня 1937 р. Підкарпатська Русь вже матиме перший етап **„автономії"**.

Цікаво приглянутись, з яким настроєм прийняли законопроект про „автоновію" чільні українські підкарпатські політики та чого можна сподіватися від їхньої практичної роботи в „автономному" Підкарпатті.

найновіші взори:
білля
рукавичок
панчіх
шаликів
светерів

найкращу якість:
краваток
скарпинток
шлейок
підв'язок
хустинок
діточих, жіночих і мужеських поручає
кооп. „БАЗАР" Львів, Руська 3. 2—3

Найістотнішу критику законопроекту дає молодий підкарпатський політик д-р С. Росоха на сторінках часопису підкарпатської молоді „Пробоєм" ч. 6. за червень 1937 р. У статті „Автономія й конституція ЧСР." він стверджує, що правна база для автономії П. Р. є подвійне: а) мирові договори і б) конституція ЧСР. Обидва ці джерела права дещо взаємно собі перечать, як то стверджує і сам автор конституції проф. Карлового університету д-р Гитцель, що в одній з публікацій пише: **„ми не обовязані влучити ці норми (мирового договору) до конституційного закону".** Причина цього була начебто в самих міжнародніх договорах, що їх **„стилізація в багатьох напрямах неясна і недокладна"** тому то пан професор, замість вкласти ці статті міжнародніх договорів до конституційного закону, парафразував їх — у некористь автономного краю. Так д-р Росоха наводить такі порівнання:

„Мировий договір у статті 10. говорить **про територію українців на полудні від Карпат, як про автономну одиницю в рямках ЧСР., винівовану найширшою автономією**, в той час, як конституція замінила слова „автономна одиниця" на слова „автономна територія", чим притьмарила окремішність Закарпаття"...

„В 11. статті мирового договору стоїть, що **територія українців буде мати автономний сойм, що буде виконувати в означених справах законодотну владу.** А конституція парафразує це й змінює зміст говорячи, що **„сойм є компетентний ухвалювати закони".**

„Мировий договір постановляє: **Губернатор території українців буде іменований президентом Чехословацької Республики й буде відповідальний перед українським соймом.** А конституція має: На чолі Підкарпатської Руси стоїть губернатор, іменований президентом чсл. республики на **пропозицію влади й відповідальний також** перед соймом Підкарпатської Руси"...

Такі суперечности ствердив і професор Карлового університету д-р Вавжінек, що в своїй капітальній праці „Основи конституційного права" пише: „Наше конституційне оформлення становища губернатора не є в згоді з мировим договором. На підставі мирового договору має бути губернатор назначений безпосередньо президентом республики й має бути відповідальний виключно перед тамошнім соймом. Одначе наша влада підпорядкувала собі губернатора, а тому, що влада є відповідальна перед празьким соймом, отже посередньо також губернатор відповідає перед нашим соймом. Губернатор не є міністром, але мав би бути **самостійним найвищим урядовим органом окремої території".**

Ці і подібні зміни приводять автора статті до висновку, що „Автономія Закарпаття **неправно сильно обстрижена конституцією ЧСР. До того ще чеська влада не „дає" тої автономії, що її визначила конституція".** Для ствердження свого висновку автор знову цитує згаданого проф. Вавжінека, що про автономію П. Р. у згаданій книзі пише так: **„Обіцяна повна автономія це не лише звичайна форма провінціональної деконцентрації або децентралізації. Бож влада панує там іменем окремого політичного краєвого статуту. Тому губернатор був би звичайним заступником влади в певній провінції".**

Що ж робити в такому випадку?

Автор відповідає на це так:

„Варта боротися за таку автономію? Варта витрачати за неї стільки енергії? Чи не ліпше використатиб її в боротьбі за абсолютні права й політичну свободу?"

А такі права може мати нарід тільки в „своїй хаті" — у власній самостійній державі!

Так говорить **молодь!**

Старше громадянство, що властиво веде політику на Підкарпатській Русі, зовсім інакше зареагувало на „перший етап автономії". Незалежний суспільно-політичний часопис „Українське Слово", в статті „Компетенція губернатора" (ч. 23. з 10. VI. 1937) пише: „Населення

Підкарпаття очікувало, що тим проектом всі будемо захоплені, задоволені. Та на жаль вийшло зовсім інакше. Уряд оголосив свій проект. В тім проекті уряду губернатор не називається вже губернатором, керманичем краю, але є звязаний правами референту, краєвого уряду, міністра внутрішніх справ, міністра шкільництва і міністерської Ради".

На думку „У. С." направити хибу мали би посли і сенатори з П. Руси при розгляді законопроекту в парляменті. Але це не сталося і губернатор залишився „фігурою без відповідних прав та без відповідної влади".

„Свобода" о. Авг. **Волошина** в статті „Перший етап автономії" ч. 21. з 10. VI. 1937 так характеризує законопроект уряду: „Лиш в малій частині діяльність губернатора є звязана з громадянством краю через губерніяльну раду, яка є лиш дорадчим органом... У тій формі ще не можна признати автономного характеру управі краю, але як перший етап для витворення повної автономії маємо витати ту ініціятиву влади д-ра Годжі... Таке обмеження прав провідного репрезентанта в дальших етапах автономії П. Руси має зникнути"...

Обмеження прав губернатора пояснює так: „Хиби, спричинені декотрими установами П. Руси, викликали в населенню опозиційний настрій, що його використала тут заграничка агітація, плачена з Будапешту, Варшави, Москви, і тим витворила між Прагою і Ужгородом атмосферу недовіря, яку можна вичитати і з того обмеження прав губернатора".

Але, на думку „Свободи", „коли уряди П. Руси, особливо сам губернатор щиро і демократично проведуть той законопроект, тота нездорова атмосфера постепенно зникне і витвориться здоровий дух взаємности чехословаків і русинів"...

„Земля і Воля" орган українців-членів аграрної партії, трактуючи прийняття чехословацькими законодатними палатами закону про компетенцію губернатора, як „важний історичний момент" (ч. 9. 15. VI. 1937) пише: „за минулих вісімнацять літ... навчившись ми берегти своє, здобувати ті права, які нам забезпечив мировий договір, генеральний статут та конституційний закон. Однак мусимо тут отверто признати, що нам тільки здавалося, що ми ці права здобуваємо. Вони істнували й істнують, тільки треба було нам дорости до них, а то політично, організаційно, а що головне, треба було перейти через духову революцію всьому народові й викорінити зпоміж себе орієнтацію на чужі сили. Ця орієнтація, ця психоза не є у нас цілком винищена, треба буде з нею і надалі боротися і переконати ввесь наш загал, що одинока справжня орієнтація — це орієнтація на Прагу. Тільки ця орієнтація має реальні основи... Після мадярської неволі ми як нарід гинули. Треба було багато часу, поки наш нарід визоровів і стає на власні ноги. Цей процес безперечно йде вперед, що бачимо не тільки ми, але й про це і Прага переконалась і тому відважилась сьогодні керму нашої долі у великій мірі віддати в наші руки... Йому (губернаторові) цим законом — про компетенцію — передано великі можливости. Тільки треба буде знати, як ними користатись, щоб висліди наших зусиль були в користь народу, краю й держави".

Інакше звучить голос одного зі співтворців закону, посла Юлія Ревая, що він його подав як інтерв'ю зі співробітником „Нового Часу" (ч. 140 з дня 26. 6. 1937).

Стверджуючи, що закон вніс деякі придбання для особи губернатора як політика, посол з задоволенням підкреслює, що в мотивах до закону „ствердженується в чехословацьких законах перший раз, що мовою закарпатських русинів є мова малоруська, значить українська". Рішуче заперечує п. Ревай і думку про „деградацію губернаторського достоїнства". На думку посла „деградувати можна когось з того, що він колись мав або має. А коли цим законом надається губернаторові деякі права, яких він взагалі не мав, то годі говорити про деградацію. Одначе престіж губернатора залежить від його особи". Щож торкається загальної оцінки поведінки влади, то п. Ревай твердить, що „влада мусіла бути обережна" та що „її обережність є навіть до деякої міри оправдана". Підставою до цього може бути вислід голосування до парляменту, коли то „2/3 населення дало свої голоси опозиційним партіям, з яких деякі є не лише опозиційні, але й просто протидержавні, що й підкреслює сама українська преса".

Таким робом, як бачимо, справа „першого етапу автономії" Підкарпаття не є така проста і викликує в українському громадянстві ЧСР дуже ріжну реакцію.

Омікрон.

Модні пальта жіночі і мужеські
за убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Якими методами п. Непокульчицький думає приєднати українське населення до ідеї ЛОПП?

Минулої неділі, 3-го ц. м., у рямцях „тижня ЛОПП" відбулось у Бережанах летунське свято, на яке прилетіло пять аероплянів, з того два, закуплені з грошей воєвідства: „Тернопіль" і „Бережани". На майдані, на якому вичалили аероплани, було чимало народу. Привели туди молодь з народніх шкіл і гімназій, було й чимало української інтеліґенції, тим більше, що бережанський повітовий виділ Льопу просив місцеві церковні чинники повідомити про це вірних греко-католицької Церкви.

На свято приїхав віцевоєвода Непокульчицький з Тернополя і виголосив прилюдно промову, яка була одною великою образою для українського населення взагалі, та зокрема для присутніх слухачів-українців. Пан віцево-

А всеж таки випробувані
ПУДРИ і КРЕМИ
незрівняні
АЛЬОЕ
не нищать лиця і надають йому
молодечої
свіжости

ЕВГЕН ЖИЗНЕВСЬКИЙ.

З подорожі до Швеції.

Зближається морська буря. Здіймається вихор силою 10 бурунів. Бурун — це одиниця міри натуги вітру. Дванацять бурунів — це справжня морська буря, що вспіла захитати корабель під кутом 40 ступнів. Море і небо никнуть. Довкола корабля твориться чорна стіна. А люди? Всі повтікали до кабін, лиш дехто з відважніших ще на чердаку. Хоч корабель їхав просто до Стокгольму, стратили орієнтацію і замість до Стокгольму, їхали до міста на протилежнім березі Балтійського Моря. Майже всі, навіть дехто із залоги, піддалися морській хоробі. Потішаємося, що Колюмб на гіршім кораблі заїхав до Америки, а козаки тільки на чайках перепливали Чорне море. А наш корабель чейже добре сидить на воді. На всякий випадок оглядаємо ратівничі пояси, поміщені у кожного під подушкою, і червоні стрілки на стінах „до шалюп ратункових". Усі того дня збойкотували обід.

Десь коло півночі на обрію появилися світлячі крапки — це маяки з Ґотлянду. Тієї ночі мало хто спав, а боровся з морською хоробою. Можна було на це собі дозволити, бо лікарська поміч і аптика безплатні.

Над ранком буря тихне. Сходяче сонце вириває море еріблистим блеском. Прекрасний вид, незабутне враження. На морі настає рух. У ріжних напрямах пливуть пасажирські і переважно торговельні кораблі. Поздоровляють час гудками сирен.

Вертається веселий настрій. На одному з чердаків уставляють деревляні коні, починають перегони і гру в тоталізатора. Політики чи таблиці оголошень вичитують радієві вісти, з краю, китайського та еспанського побоєвища.

Коло дванацятої години вполудне на овид: росте вгору суша — земля. На щоглу вивішують жовто-синю шведську бандеру: жовтий хрест на синьому полі. Сигналом взивають шведського пільота, щоб далі провадив корабель. За пятнацять хвилин зявляється не знати звідки, моторівка, з якої всідає на корабель шведський пільот, який попровадить корабель до самого Стокгольму.

НА ВОДАХ ШВЕЦІЇ.

Вїжджаємо на територіяльні води Швеції. На овиді появляється багато густо положених островів. Це так звані шери питомі лише Швеції. Скелисті острови: одні нагі, другі вкриті сосновим і березовим лісом. Одні заселені, інші ні. Майже до кожного з населених острівців доходить електричний кабель. На тих островах багато літниськових домів. У тій порі вони переважно пусті. Доми мальовані ріжними кольорами, переважно на червоно-цеглясто і зелено, з білим обрямуванням. Краєвид незвичайно мальовничий. Повних чотири години пливемо між шерами. Деякі з них, передовсім довкола Стокгольму укріплені і творять фортеці. На овиді появляються фабричні комини, покрівлі домів, врешті самі будівлі. Це Стокгольм столиця Швеції. Назва складається з двох слів: сток — дерево, гольм — острів.

Моряки вивішують кількадесять ріжних бандер. Це бандери країв, де гостить корабель. Ладимося висідати. Полагоджуємо ще одну формальність, — мусимо мати карти до висіду, без яких не випустять нас ані не впустять на корабель. На мольо багато людей. Витають хусточками знайомих пасажирів. Причалюємо: корабельна орхестра грає оба гимни. Нема жадної контролі, ні пашпортової ні митної, жадного урядовця, жадного поліцая ні на лік.

АСФАЛЬТОВИМИ ВУЛИЦЯМИ.

Пасажири діляться на ріжні ґрупи прогульковців. Українці прилучуються до ґрупи кооператорів. При пристані ждуть на нас люксусові автокари. Плюшеві фотелі, до плечей кожного фотелю прикріплена сітка на малі клунки, побіч кожного місця електричний дзвінок.

Автобус скоро мчить широкими, асфальтованими — інших у Стокгольмі ми не бачили — вулицями, без пороху — алеями дерев. Будівлі на кілька поверхів, якби свіжо викінчені. Над вікнами маркізи зі зеленого полотна для охорони від сонця. Ввесь рух відбувається лівою стороною без жадних сигналів. Хоч великий рух не чути жадного гамору. Навіть люди на вулиці розмовляють притишеними голосами. Перехідні місця для піших напоперек вулиць зазначені лініями жовтого лякеру. Скрізь педантична чистість, зразковий порядок, нема жебраків ні бідних. Багато наколесників; вздовж хідників спеціяльні підставки для роверів. Як день так ніч ровери безпечно стоять на вулиці і нікому не прийде на думку чужий собі присвоїти.

КАПЛИЦЯ З УКРАЇНСЬКИМИ ПРАПОРАМИ.

Приїжджаємо під протестантску церкву (шведи протестанти) Ріддаргольм. У ній вже не відправляють богослужень. Це пантеон Швеції. Тут каплиці і гробівці попередньої королівської династії Ґуставіянів і теперішньої Бернадоттів. Для нас українців найцікавіше каплиця Карла XII, де є 3 українські прапори, з хрестами, посередині з написами: „Сим знаменем побіджуєш враги твоя". Оподалік напроти парляменту, на високім постументі стоїть памятник союзника Мазепи. У Ріддаргольм є також пропамятні таблиці людей відзначених найвищим орденом Швеції — серафинським.

З Ріддаргольму їдемо до Етнографічного Музею у Сканзен. Є тут будівлі і предмети, що зображують життя давньої Швеції. Між ними характеристичні доми вкриті дахами з верстви торфу поросної травою та шатра мешканців півночі. Далі копальняні плоди: руди заліза, міди, золота — врешті звіринець. Тут відбуваються народні забави в день свята цілої Швеції 24. червня, у день кульмінаційного пункту світла. В тім часі в північній частині Швеції сонце світить 23 години, у Стокгольмі 18 і пів години, тому що перед сходом і по заході сонця годину-дві цілком добре видно — ночі властиво нема. Є білі ночі

(Далі буде)

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І С-ка
у Львові, вул. Кордецького 31.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька меса“ (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

євода загалом — здається — українців „не признає“, бо говорив лише про „русинів“. Взагалі „русинам“ і жидам була присвячена ціла промова п. Непокульчицького. Зразком почуття такту того представника воєвідської адміністрації був уступ промови, в якому він запевнював, що „коли прийде війна, то гази видушать у запіллі тих русинів і жидів, які відмовляються від збірок на Львів“.

Дозволимо собі спитати віцевоєводу п. Непокульчицького: як він думає, чи ті українці („русини“), які пішли були на те запрошення Бережанського Львову минулої неділі, вислухавши такої промови — підуть туди вдруге?! Як він уявляє собі: чи промова, в якій нотка призирства переплітається з ноткою погроз — це добра і правильна метода пропаганди таких державницьких цілей, як організація ЛОПП?!

Коли теперішній премієр ґен. Складковський доручає членам краєвої адміністрації зберігати з громадянами звязок, а краєва адміністрація розуміє це в той спосіб, що бере участь у таких прилюдних імпрезах і виголошує до громадян промови, то ми дозволимо собі спитати, чи такі прилюдні імпрези і виступи на них пп. відповідальних членів краєвої адміністрації мають служити до насторожування і цькування одної частини населення проти другої?!

—o—

Також протипольська „пропаґанда“.

(З відродженецьких кол).

Мин. місяця трапилася подія, яку варто занотувати на нашій „сторінці без політики“: появилася брошурка, що має всього 112 рядків друку, а преса присвятила їй цілі шпальти.

Брошурка ця — це невеличкий огляд українського протиалькогольного руху, що його видало „Відродження“ з нагоди міжнародного протиалькогольного зїзду (який відбувся у Варшаві в половині вересня ц. р.) у фрянцуській мові (*Le mouvement antialcoolique des Ukrainiens. Par B. Halaytchouk. Leopol 1937*). Як тло до історії протиалькогольного руху подає вона становище нашого народу до алькоголізму, у минулому й сучасному, починаючи від княжих часів.

Пишучи цю брошурку, ми зясовували собі, що чужинці, які ближче не цікавляться політичними справами (а до таких здебільша належать активні абстиненти, люди, що всеціло присвячуються здійсненню своєї вузької програми), мають дуже мрячне поняття про Україну, як і взагалі про европейський світ. Щоби зрозуміти якенебудь явище зі суспільного життя, необхідно мати хочаб дуже загальне поняття про середовище, серед якого воно зродилося. Тому, щоб читач нашої брошурки її зрозумів, ми вважали за необхідне подати у двох словах деякі речі з нашої історії, безпосередньо звязані з темою брошурки. Нпр. пишучи, що у середньовіччі українці майже не вживали вина, мусіли ми згадати, що тоді (в часах могутньости київського великого князівства) наш нарід займав передове місце в Европі під культурним оглядом. Без цієї згадки незорієнтований у нашому минулому читач міг би думати, що українці не пили тоді вина лише тому, що не могли його дістати, живучи на дуже низькому культурному рівні. Таксамо згадуючи, що козаки проганяли жидів-коршмарів, мусіли ми пояснити, що це таке козаки. Характеризуючи сучасний стан нашого протиалькогольного руху, подали ми висліди протикоршемних плебісцитів і мапку, яка означує споживання алькоголю по воєвідствах; з неї виходить, що на українській національній території зужикають менше алькоголю, ніж на землях, заселених поляками, білорусинами і литовцями. Ці дані взяли ми з брошури інж. І. Прокопова „Алькоголь і народне господарство“ (Львів 1936, видання „Відродження“), який у свою чергу зачерпнув їх з „Малого Статистичного Річника“ з 1935. р., виданого польським державним статистичним урядом та з писань відомого польського протиалькогольного теоретика М. Скіби. Так менш-більш виглядала наша скромненька брошурка.

З чималим здивуванням дізнались ми, що те все є „історично-статистичні фальші, самохвальство та ігнорування польськости“. Так схарактеризував нашу брошурку м. ін. варшавський щоденник „А. Б. Ц.“, який 20. м. м. присвятив українській 4-картковій публікації передову статтю п. н. „Під плащиком протиалькогольної вистави процвитала ворожа пропаґанда“. „Наш“ львівський „Век Нови“ передрукував цю статтю, пропускаючи деякі місця та не пропускаючи зовсім протиукраїнських випадів ані навіть лапок при слові „український“.

На чім полягає та українська „протипольська пропаґанда“? Анонімний автор наводить такі місця з брошурки: 1) в середньовіччі українці мали могутню державу і жили в ній на дуже високому рівні з культурного й економічного погляду; 2) козаки були лицарським орденом; 3) Росія знищила державу українських козаків, основану в половині XIII. століття; 4) ввесь український нарід брав участь в організації та в обороні незалежної Української Республики (1917—21.) та у війні проти большевиків і інших ворогів („читай: поляків“ — додає „АБЦ“); 5) на мапці українська етнографічна границя обіймає м. ін. частину краківського, люблинського, білостоцького і поліського воєвідства; 6) в абстинент. руху українці займають одно з перших місць в Европі. Крім того анонімний автор вичислює дані про наш протиалькогольний рух, що про них ми згадували.

Не думаємо вдаватися в полеміку з людиною, яка не має поняття про історію Східної Европи ані про національний склад населення своєї держави. Не дивуємося, що автор передовиці з „АБЦ“ з таким здивуванням довідується про те все — про річи, відомі кожному полякові зі середньою освітою. Ми питаємо лише: Що те все має спільного з протипольською пропаґандою?

Такі помічення й рефлексії викликала у співробітника „АБЦ“ наша брошурка, подібні — вистава „Відродження“ на варшавському конгресі. Ніде правди діти — ці враження доволі... субєктивні. Українську протиалькогольну виставу завідало дуже багато поляків, які зареаґували на неї трохи інакше. На виставі був окремий альбом, куди відвідувачі вписували свої враження. Між багатьома польськими голосами читаємо в тому альбомі м. ін. таке: „Я захоплений такими прекрасними висліданы праці української інтелігенції серед народу! Оце взір і приклад до наслідування! Треба доконче оголосити в часописах методи, які ви уживаєте, щоб інші наслідували!“ (Володислав Друе — Варшава). — „Щасть Боже у Вашій праці над просвітою народу на шляху до єдности братніх народів і до Бога! (Чеслав С. — Варшава). — „Братньому народові в праці його для всього народа“ (П... — Варшава). І т. д. і т. п.

Щож — іншими очима глядить на „Відродження“ польський протиалькогольний діяч, якого провідною ідеєю є боротьба проти алькоголізму, іншими — ендецький цькувач, який не може спокійно навіть думати про українців та їхні чисто гуманітарні установи. **(Гад.).**

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

До Всеч. Духовенства П. Т Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

Конкурс для українських мистців.

Редакція з приємністю ділиться із своїми читачами звісткою, що **п. Ліна Федорович-Малицька** призначила 850 зол. на малярський конкурс і прохає нашу редакцію подати умовини цього конкурсу на три категорії малюнків українських мистців, а саме: 1) Богородицю-Діву (Богоматір, заступницю України), 2) Історичний образ (зі світліших моментів давньої або сучасної історії України), 3) Український краєвид (з якоїнебудь околиці українських земель, включно до мотивів урбаністичних).

Формат, техніка та малярський характер (реалістичний, імпресіоністичний, стилізований, і т. п.) довільні.

Висота нагород: за найкращу Богородицю-Діву одна нагорода у висоті 250 зол., за найкращий історичний малюнок одна нагорода у висоті 250 зол., за український краєвид дві нагороди, перша 200 зол., друга 150 зол. Призначені на конкурс малюнки висилати до 15. жовтня 1938. р. на адресу Природничого Музею Т-ва ім. Шевченка, Львів, вул. Чарнецького 24, з приміткою, що малюнок призначений на конкурс. Малюнки мають бути непідписані. Своє прізвище має артист подати у залученій до посилки замкненій коперті. Малюнки залишаються власністю мистців і будуть звернені по оголошенні висліду конкурсу чи по виставі надісланих праць.

Призначена на нагороди сума зложена на окреме конто до Земельного Банку Гіпотечного у Львові.

Склад дотичного журі буде поданий до загального відома у свому часі.

—o—

Буфет живецький

У ЦЕНТРІ МІСТА.

В центрі міста, при вул. Легіонів 11 відкрили нині нову станицю гастрономічну „БУФЕТ ЖИВЕЦЬКИЙ“, що повстала завдяки ініціятиві і співпраці живецького броварю та загально відомого в нашому місті підприемчивого промисловця п. **Йосифа Новака**, власника багатьох підприемств з цієї ділянки.

У льокаль, владжений дійсно на европейську міру, вложено багато праці, коштів, доброго смаку і, щонайважніше, досвід, що його добув п. р. Новак довголітньою працею у цій ділянці, створивши багато станиць, де затруднює десятки працівників. Успіх та добре імя цих станиць у Львові дали почин до створення нової, якої провід віддав **своїм довголітнім випробованим співпрацівникам**. Нині посвячено новий льокаль з участю делегата Живецького Броварю і працівників Новака. **Замість приняття жертвував п. Новак кілька сотень кг. мяса і товщів для бідних міста Львова, без ріжниці віри і народности.**

Знаменита якість виробів фірми Новака, його кухня і вибагливе живецьке пиво дають запоруку такого успіху, який зєднала собі досі кімната до снідань Новака на пл. Галицькій і його літній павільон на Східних Торгах та інші його станиці.

1801 1—2

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

В неволі у божка Бакха.

Від коли наш прародич Ной відкрив, що сік винограду має міць впровадити людину в розкішно-безжурний настрій, від тоді також повстало на світі алькоголеве питання, що нині виросло до одного з найважніших питань суспільного життя і кожної поодинокої людини.

Винахід нашого прародича показався не дуже то корисним для його нащадків, бо за ту дрібку приємности чи забуття клопотів, яку дає алькоголь, нащадки винахідника платять дуже велику ціну. Алькоголь показався сильною отрутою, що нищить важні для тіла органи (шлунок, печінка, нирки, мозок та ін.) і спричиняє звироднїння поодиноких осіб і раси до тої міри, що деякі менше витревалі завдячують алькоголеві свій кінець, як напр. американські індіяни чи мешканці островів на Тихому Океані.

Психіятрія і алькоголізм

Алькоголь має також великий отруйний вплив на нервово-психічну систему, яку досліджує окрема галузь медицини — психіятрія. Вплив алькоголю на людину дає багато хоробливих тілесно-душевних проявів, які психіятрія описує як

алькоголеві психози.

Зпоміж них загально кожному знане є похмілля.

Похмілля може бути безпосереднє, чисто фізичне; йому підлягають головно люди слабі нервово, чи слабої волі; але і користають а нього люди теж під впливом душевних переживань. Є особи вражливі так сильно на алькоголь, що навіть найменша порція алькоголю викликує опяніння, бо алькоголь діє на їх організм з незвичайною силою.

Кількість випитого алькоголю не рішає про ступінь опяніння, бо є люди, в яких воно виступає навіть по одній шклянці пива (люди „зі слабою головою").

У тім стані свідомість є дуже замрячена, аж до цілковитої непритомности. Упита людина стає напастлива, не орієнтується в часі ні в ситуації. Часто у впитої людини виступає сильне подразнення і тоді вона схильна до всяких авантюрничих учинків.

Опяніння треває від кількох хвилин до кількох годин. Потім звичайно приходить глибокий сон, по якім людина часом не памятає, що „доказувала" в пянім стані. — Лікування: Сильно побуджених, що все б'ють і демолюють коло себе, треба звязати і закликати лікаря, що впорскне їм заспокійливі ліки.

Затяжний алькоголізм.

Вже здалека можна пізнати затяжного алькоголіка, кожний знає, що в такої людини червоний ніс, руки в неї трясуться, вона невиразно белькоче язиком, описуючи свої терпіння, як сильні нервоболі, болі нирок та блювота зранку.

У затяжного алькоголіка наслідком налогового пияцтва вдача дуже нерівна. Така людина дражлива і схильна до всяких вибухів. Почування, енергія, память і умова справність дуже ослаблені. Часто в неї нахил до дурних жартів і усяких уявлених сцен і деколи палачкові напади.

Лікування важкого алькоголізму можливе тільки в санаторіях.

Горілкові маячення.

У затяжних алькоголіків часто появляються всякі змислові омани, найчастіше зорові. Перед їх очима порушаються малі звірятка, пересуваються сцени з життя. Хорому можна вмовити ріжні зяви, бо налогові алькоголіки дуже сугестивні і легко переймаються чужою думкою.

В алькоголіків, головно коли їх недуга дідична, такі змислові омани можуть довести зчасом до алькоголевого божевілля з привидами. Тоді хорих переслідують увесь час всякі привиди і слухові та змислові галюцинації, що розвивають у них ріжні дивовижні уяви (напр. уявління своєї грішности чи переслідування). Тому хорі часто мають нахил до самогубства або до авантур та бійок з окруженням.

Лікування можливе в заведенні для нервово недужих, з ізоляцією.

Нерви і алькоголь

У старших людей на тлі затяжного алькоголю може розвинутися ураження нервів (псевдопараліж), що проявляється дріжаками цілого тіла; хорий з трудом може ходити чи стояти, з трудом може говорити. Психічно він апатичний, до того память у нього ослаблена і умово притуплений.

Часто у старших алькоголіків появляється т. зв. **психоза Корсакова,** якої головним проявом є цілковита утрата памяти. Хорий виповнює браки памяти випадуванням усяких неправдивих подій і байочок. В нього ослаблений змисл критичности, притуплені почування, а зчасом приходить до умового отупіння.

Діпсоманія.

До проявів, які спричинює алькоголь діючи на нервово-психічну систему людини, належить т. зв. діпсоманія, себто напади поворотного пияцтва. У такого хорого час до часу появляється непереможний нахил до пияцтва. Він кидає все, родину, заняття, товариство — і йде пити. Такий напад може тревати і два тижні. Потім хорий тверезіє; він не памятає нічого з того часу алькоголевого шалу. Часто такі люди почувають навіть відразу до алькоголю — аж невблаганна недуга знов потягне їх до якогось божевільного пияцтва.

Врешті на тлі затяжного алькоголізму може розвинутися **епілепсія,** зовсім подібна до правдивої падачки своїми нападами.

Як бачимо, алькоголь робить величезні шкоди в народі, де панує чарка. Він нищить живі одиниці, що замість дати зі себе якісь вартости родині чи суспільности, марно пропадають, а то й стають тягарем родини чи громадянства. Тому зрозуміла є боротьба з тим віковічним дурманом, який головно в нас шаліє серед широких народніх мас, защіплений нещасною панщиною.

Нинішня наука вже вповні дослідила отруйливий вплив алькоголю на тіло та духа людини і дійшла до висновку, що ті нечисленні вартости, які має алькоголь, є супроти шкід, ним спричинюваних такі малі, що нинішня гігієна людського життя повинна виключити алькоголь зпоміж напитків

Б. Г—й.

—o—

Душа чи інстинкт?

Психічна сторона життя звірят ще досі мало досліджена. Одні дослідники говорять, що життям звірят кермує т. зв. звіринна душа, інші, що життям звірят кермують віковічні інстинкти, що дрімають у даній породі звірят, призбирані досвідом безлічі поколінь предків даної тварини, і виступають назверх у ріжних ситуаціях, немов би пояснюючи звіряти, як воно має поступати. Тоді звіря діляє зовсім доцільно, хоча й несвідомо. Прикладом цього є ластівки, що восени стають неспокійні, а потім відлітають на полудне, хоч ластівка не знає, чому, і не знає, що чекалоб її, якби залишилася в нас на зиму. Вона відчуває вроджений гін, що в даній порі року непокоїть її і каже їй летіти на полудне, дарма, що вона не знає географії.

Чуда звіринного світа.

Звірята під впливом своїх інстинктів виконують всякі речі, яких людина часто не вміє виконати, а до яких розвязки дійшли часто вчені по багатьох важких дослідах.

Ось напр. **хрущик,** званий звивачем (ульва пруніформіс), будує собі гніздечко в той спосіб, що звиває листя берези в лійку, якої перекрій творить ту геометричну лінію, над якої взором так багато намучився славний голяндський фізик Гайхенс.

Водяний павук т. зв. водянник (аргіронета акватіка) снує у воді сітку, від якої йде ніжно плетена лійка до поверхні води і впускає згори повітря. Ціла та будова подібна до нуркового дзвона. Отже павук має першенство на винахід підводного дзвона.

Хижацька птиця з орлиного роду **крогулець,** що живиться їдовитими зміями, укушений зміею, зараз біжить шукати рослини, званої вехуко (міконія гуако) і зїдає її кілька листків.

Це помітили мексиканці і за крогульцями і собі вживають з успіхом цієї рослини, як ліку проти їді гадюк.

Звірята і математика.

Бувають випадки, що звірята можуть прислужитися науці як це трапилося в такім випадку: французький учений Маральді досліджуючи будову воскової клітини у бджільній вощині, яка має форму граняка, замкненого ромбоїдальними стінами, відкрив, що прилежні кути тих чотирокутників, що ограничують гранякову клітину, рівні один 109° 28', а другий 70° 32'. Тоді славний фізик Реомір звернувся до тодішньої „слави" у математиці Кеніга з просьбою обрахувати під якими кутами мусять сходитися ромбоїдальні стіни, щоб замикати якнайбільше простору. Кеніг вирахував при помочі ріжничкового рахунку, що з двох прилежних кутів один мусить мати 109° 26', а другий 70° 34'.

Тому що цей рахунок ріжнився від кутів під якими збудована воскова клітина, Реомір припускав, що Маральді помилився і дав перевірити рахунок шкотському математикові, Мекларінові. Одначе цей виказав, що бджола мала слушність, а математик Кеніг помилився з причини помилок у льогаритмічних таблицях, ужитих Кенігом, які зараз поправили. Цей факт вказує, що бджола вже від непамятних часів знає важну будівельну проблему — як збудувати якнайбільшу простором комору, зуживаючи до того якнайменшу кількість матеріялу.

Дивні пригоди болоняка.

Комашка звана болоняком (гименоптера) інстинктовно виконує незвичайні речі. Вона вміє приготовити для своїх будучих гусільниць мясну страву, що є свіжа кілька тижнів. А саме самичка болоняка, заки зложить яечка, полює на хруща, якого тілом буде жити її потомство. Знайшовши такого хруща, вона кидається на нього, перевертає його на хребет, одначе не вбиває його — лише параліжує, вбиваючи своє затроєне жало в те місце, де сходяться рухові нерви хруща. Потім самичка болоняка вносить до приготованого гнізда пораненого хруща і щойно тепер складає в ньому свої яечка. Коли з яечок виклюються гусільниці, годуються цілий час свіжим мясом хруща.

Щоби таку операцію виконати, навіть найздібніший анатом мусів би дослідити під мікроскопом нервову систему того хруща і щойно по довгій вправі зумів би потрапити незвичайно ніжним знаряддям у місце, де лежать рухові осередки хруща.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ТЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

Одначе для болоняка ця трудність не істнує. Коли йому перший раз у житті впаде така операція, він відразу інстинктовно влучає жалом у руховий осередок хруща, і перевищає в тім анатома.

Свідомий розум чи інстинкт?

Зґедані прояви незвичайно доцільної системи рухів звірят у ріжних життевих ситуаціях застановили деяких ученых: чи звіря не має подібного душевного життя, як людина. Якщо так булоб, то цей звіринний розум повинен би проявлятися і тоді, коли звіря найдеться у змінених умовинах життя.

Людина, найшовшись у трудній і незвичній ситуації старається якось собі порадити. Часом якась пригода стає навіть школою, а придбаним досвідом користується людина і пізніше. Зате у звірят бувае інакше.

Коли звіря найдеться у незвичайній для нього ситуації, напр. серед штучно змінених зверхніх умовин, тоді звіря поводиться безрадно і глупо, бо це лежить уже поза межами його інстинкту.

Напр. згаданий вище болоняк тягне спараліжованого жалом хруща до гнізда за вусики; коли ж дослідник відтяв хрущеві вусики, тоді болоняк крутиться коло хруща, як дурний: він не знає іншого способу, як волікти хруща, і тому покидає добичу і йде шукати іншої.

Той і багато інших прикладів вказують, що звірята (звірята вільні, первісні, нетресовані людиною) сповнюють свої життєві функції, ведені сліпим інстинктом, не знаючи їх цілі. Отже інстинкт — е „душею звірят". Тимто і людей, що е невільниками своїх інстинктів, і під їх впливом доконують часто всяких жахливих та незрозумілих для нормальної людини вчинків, порівнюемо залюбки зі звіятами („звіря в людськім тілі").

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Рим приготовляється до світової вистави

У Римі очистили Петрову площу із вікових старих будинків, що закривали вид на собор св. Петра. Аж тепер можна добре оглядати колюмни Бернінія, широка перспектива простяглася перед очима мешканців. Усе, що є справді мистецьке буде довкола відновлене, все, що має за собою тільки вік, а псує цілість щезне з лиця нового Риму. Таким робом усі старі доми, які так приваблювали око чужинних малярів, старі вулички в центрі Риму з бідаками і жебраками перестануть істнувати. Усі малі доми, погані, купецькі, прибудкові зроблять місце репрезентативним будівлям. Старі палати будуть відновлені при співучасти археольогів, архітектів і мистців.

300 ГЕКТАРІВ ТЕРЕНУ.

Там, де простягається нині якби сільський дикий простір, Агер Романус, повстане небавком зовсім нова великоміська дільниця. Тут буде площа призначена на світову виставу у 1941 р. Будинки, які там повстануть не щезнуть після вистави, а будуть такі, що залишаться. Мусоліні призначає на це 300 гектарів. Не буде це — як звичайно на виставах — рівний терен, а краєвид із горбками. Один вибалок перемінять в озеро, над берегами якого будуть купелеві палатки, парк і ресторани. Вибудують двацять кільометрів нової дороги, з того сім кільометрів на саму виставу. З 220.000 кв. метрів призначених на нові площі, головна площа буде мати 75.000 кв. м. і помістить легко 250.000 осіб.

НОВІ МУЗЕЇ.

Головні будинки світової вистави будуть іти по лінії Вія дель Імперо і дорівняють давнім будинкам, які тут стоять. Одна палата буде призначена на балі і бенкети, одна буде містити „італійську культуру". На площі Імперіяле з трьома величезними криницями буде стояти музей мистецтва і науки. На одному боці буде ряд театральних будинків, у продовженні музеї повітреплавства, моряцтва, армії, етнографії. За мостом — Палата Світла буде складатися із шкла, світла та води. Крім цього будуть музеї релігії, ловецтва, рибальства та спорту. Головним будівельним матеріялом буде карарійський мармур. Щойно поза площею цих будівель стоятимуть тимчасові павільони виставові, на місце яких повстануть доми для мешканців. Евкаліптовий ліс використають теж на виставі для краси і вигоди. На римській виставі у 1941 р. гості вперше зможуть користуватися літаками замість авт та автобусів, коли схотять переїзджати з різних кінців міста.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.

Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 176—

Трагедія телєфоністок.

Ще одна професія постепенно щезає. Одночасно із заведенням телефонічних автоматів, число телефоністок чимраз більше зменшується. Така сама доля стрінула й англійських телефоністок, де вже цілі їх тисячі поредукували і далі редукують. Англійські телефоністки звернулися до головного директора почт і телеграфів із протестом проти такої редукції. Одночасно просили, щоб при ліквідації теперішньої телефонічної обслуги давали давнім службовичкам змогу працювати в інших ділянках. Міністр відповів, що може це зробити тільки у відношенні до телефоністок, які не переступили ще 30 літ життя.

Ясно, що професійний союз телефоністок запротестував якнайрішучіше проти цього, домагаючися поширення цієї межі працездатности бодай до 45 літ. Англійські часописи пишуть багато про цю справу і стоять по стороні телефоністок.

Таємничий нюйорський лікар.

Нюйорська поліція має нову роботу. Ломить собі голову, як міг утекти їй такий звичайний европеєць, уроджений в якійсь там Моравії, колишній студент медицини у Відні д-р Фрідріх Мор. Він утік із поліційного шпиталя. Як і коли? ніхто не знає.

МОЛОДЕЦЬ, ЩО ПРИЇХАВ НА ВЕДМЕДІ.

Він називається поправді Фридріх Менарік. Приїхав у 1914 р. до Ню Йорку як елегантний чужинець, що мешкав у першорядних готелях. Казав, що приїхав до Америки — стріляти ведмедів. Ходив по готелевому голі одягнений як мисливець, у шкіряних камашах, з довгим ножем за поясом. Одного дня щез із готелю — не мав грошей. Мешкав у бідному пансіоні. Оповідав фентастичні „мисливські" історії про ведмедів із Росії, дикіа із Карпат і про жінки, в яких кохався. На доказ показував їх фотографії. Згодом з нужди став льокаєм в одній санаторії.

ДИРЕКТОР САНАТОРІЇ.

За якийсь час поліція звернула увагу на цей дім — там умирали люди. Детектив ствердив, що в цій санаторії головним лікарем є молодий Мор, хоч є там теж інші правдиві лікарі. Всі слухали його, бо завжди його геніяльним лікарем. Пацієнти, що там лікувалися, почували себе препогано і писали з жахом листи до рідні, щоб їх звідти взяти. Усі тремтіли перед таємничим лікарем. Поліція простежила рецепти д-ра Мора і виявилося, що він брав в аптиках перфуми, помади, аршеник і хльороформ. У його кімнаті знайшли велику кількість отрут. Мора арештували, хоч не було доказів його злочину. Але поліція з Будапешту та Відня повідомила, хто він такий — недокінчений студент 4-го семестру медицини.

ДО ЧОГО ВІН ПРИЗНАВСЯ.

При допиті Менарік заявив, що скаже правду, коли дадуть йому 12 цигар і шампан. Покуривши і випивши він сказав, що вбив 18 пацієнтів, усіх старих. Чому? Бо вони йому перешкоджали. Коли вони домагалися шклянку води, він дав їм пива з аршеніком. І ті, що дзвонили за часто до лікарев і ті, що за часто випитувалися всякі інформації були для нього осоружні і він „для святого спокою їх позбувався". Усе це оповідав Мор спокійно та одноманітно; коли шампан трохи потеплів, він казав приносити собі більше леду та оповідав далі. Його відставили до шпиталя божевільних. Там він поводився зразково і важко було ствердити, чи він умово недужий. Був чемний, добре вихований, розмовляв про нові медичні книжки, лікарі його любили. Одного разу, коли він стояв при вікні і побачив пікуванців у саді, сказав: „О, тут я хотів би бути лікарем; я очистив би це місце відразу".

ТАЄМНИЧА ВТЕЧА.

Одного дня пацієнти санаторії, де урядував раніше Мор, зробили бенкет із забавою на честь тої великої події, що позбулися свого жахливого лікаря. Підчас найкращої забави прийшла телефонічна звістка, що Мор утік із дому божевільних, хоч як пильно за ним там стежили. І ніхто не знає, де він. Але поліція лякається, що за цією втечою прийдуть нові жертви небезпечного „лікаря". Психіятри кажуть, що

має таку переслідовну манію. І дуже можливе, Мор хотів би звільнити світ від усіх недужих — що він уже почав наново свою практику під фальшивим прізвищем в якомусь місті. В Америці нема обовязку зголошувати до поліції зміни місця свого осідку ані ніхто там не перевіряє точно докторських дипльомів.

—o—

РИБА ВЕЛИТЕНЬ.

Грецькі часописи подали перед кількома днями вістку, що рибалки зловили на грецьких водах морську потвору. Тепер знову рибальський корабель „Нойфельд" зловив велитеньську рибу, що важить 374 фунти. Риба ця має вигляд круглої брили і незвичайно дивну будову Вона складається з величезної голови, яка мала згори і вдолу плавці. Нажаль цю добичу ушкодили рибалки підчас ловлі і її не можна було відставити до зоольогічного городу в Гамбурзі, щоб там могти її показувати прилюдно.

—o—

КУРЯЧИЙ ДОЩ.

Голяндську місцевість Ліндсмер, славну з годівлі курей, навістила недавно повітряна труба, яка спричинила мешканцям величезні шкоди. Вихор схопив до гори великі кількости дробу і переніс на далеку віддаль. Згодом, коли натуга вітру ослабла, кури почали спадати на землю, на довколичні поля, городи, вулиці й дахи домів. Власники цих піль і домів мали зовсім приємну несподіванку і могли бути тільки вдячні повітряній трубі.

—o—

ВДОВА ПО ЛЕТУНІ

Десять років тому щез американський летун Редферн. Він пропав у бразилійських джунглях. Його не знайшли, але не мали певности, чи згинув. 24 години після його відлету з Ріо де Жансйро його бачили на ширині Венецуелі. Перелет був так добре підготований, що спеціялісти не вірили у можливість катастрофи. За Редферном висилали кілька експедицій, останню у 1935 р., бо були звістки, що летун живе, осівши серед одного індіянського племени. Жінка Редферна не була ні вдовою ні заміжньою. Минуло 10 років і тепер вона внесла до міністерсава справедливосуи прохання признати її вдовою.

—o—

ДИВОГЛЯДНІ ПРІЗВИЩА.

Співробітник одної паризької газети поцікавився, чи французи дають своїм дітям чудернацькі імена. Він переглянув метрики у відповідних бюрах департаменту Сени і ствердив, що кількість чудаків-батьків більша, ніж можна було б думати. Ось приклад імен хлопців: Алькід, Беренже, Клеофас, Фльоріс, Клебер, Теотимій, Сурко, Симфоріен, Тібурн і дівочих: Даліля, Женева, Ізмевія, Жоффіна (від маршала Жофра), Перпетуя, Режана, Схоластика. Треба признати, що в нас таких дивоглядів менше, але такі є. Ми могли б без трудноші вичислити бодай пять у Львові між нашими знайомими.

—o—

ДЕ ПЕРЕ БІЛЛЯ КНЯЗЯ ВІНДСОРУ?

Скажете: „Смішне питання! у дома або у пральні". Не в цьому річ. Без огляду на те, де він перебуває, він висилає що тижня і що тижня дістає своє білля назад з Льондону. Так він робив іще за парубочих літ і від цієї засади не відступив. Цікаво, що в XVIII віці паризькі сновби теж висилали своє білля до Льондону.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Відгомін польсько-української війни.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

СЕНЗАЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

В середу 6. ц. м., другого дня розправи, зізнавали ввесь час свідки. Саля розправи виповнена вже нині майже по береги публикою, що дуже уважливо прислухується до зізнань свідків.

Перший зізнавав св. **Міхал Соболяк**, трамваєвик. Каже, що брав участь в „оброні" Львова. Боровся на VII. відтинку „обронців", себто напроти стації Підзамче. Чув про вбивство родини Мехонських. Підсудного не знає. „Оборонцу" Міляна зловила українська стежа при вул. Стромій і — як пізніше довідався — його розстріляли.

Св. Антоніна Купчинська, донька вбитого Лінтнера, заприсяжена (перша зпоміж дотепер переслуханих свідків) зізнає, що від перших днів листопадових боїв вул. Пястів була в руках поляків, які харчувались в її батька. Щойно 14. листопада рано вул. Пястів опинилась в руках українців. Опісля до найменших подробиць — згідно з актом обвинувачення — оповідає про прихід української стежі до дому її батька при вул. Пястів ч. 6. Про підсудного не говорить інакше, лише з притиском: „цей вбивник мого батька". Зі зізнань свідка виходить, що її вбитий батько мав тоді 54 роки і був у силі віку. Опісля на питання председника свідок ще раз з притиском підкреслює, що це підсудний вбив її батька і хотів її застрілити. Признає, що підсудного бачила два рази: раз критичного дня 14. листопада, опісля кілька днів пізніше при вул. Бальоновій, коли перепроваджувалися з родиною до міста. На питання вотанта Бочара оповідає, що ціла подія в помешканні і на подвірі її батька тревала коло 30 хвилин. Запевняє, що тоді ввесь час приглядалася підсудному і тому його риси лиця дуже добре памятає. Каже, що перед приходом підсудного зі стежею до дому її батька не було ніякої іншої стежі. На питання прокуратора запевняє, що підсудний убив її батька лише з ненависти до поляків. Міркою ненависти підсудного до поляків — запевняє свідок — була його поведінка в слідчого судді, де він не хотів зізнавати ні словечка по польськи, лише говорив увесь час по українськи.

Після того прокуратор поставив внесок, щоб оборонець показав фотографії здогадного Яворського, який мав застрілити Йосифа Лінтнера.

Обор. д-р С. Шевчук предложив председникові кілька групових фотографій з 1917 і 1918 р. де є там хор. Яворський і булавний М. Хомяк з проханням, щоб свідок показала на цій фотографії підсудного. Свідок закладаючи цвікери каже, що є короткозора. Опісля показує на одній фотографії на хор. Яворського кажучи, що це підс. Хомяк.

Обронець предложив цю фотографію лаві суддів присяглих, виясняючи, що це хор. Яворський. Председник доручив обороншеві не говорити, бо наложить гривну. Оборонець: Прошу дуже. Далі свідок знов оглядає інші фотографії і каже вже, що хор. Яворський дуже подібний до підсудного.

Обор. д-р Шевчук: Як показували пані підсудного в слідчого судді? Чи лише одного, чи групою.

Свідок: Лише одного.

Обор. д-р Шевчук: Чи накладали шолом?

Свідок: Так.

Обор. д-р Шевчук пригадує, що свідок так само зізнала вже у слідстві проти поляка Ст. Кравця в 1925. р., **який служив у польськім війську, що він убив її батька. Председник відчитує протокол зізнань свідка з актів проти Кравця, де свідок зізнала, що Кравець є „лудзонцо подобни до мордерци мего ойца".**

Тоді св. Купчинська зізнала так: „Справци виґльонд вбіл сен так сільне в паменці, же по-простy мам фотографен его на мим музгу. Оказани мі ест лудзонцо подобни, а то взрост, виґльонд зебиентжни, взрок і спосуб патженя. Тен сам злосьливи усьмех і тен сам склад уст пжи усьмеху. Усьмех справци запаменталам, бо відзялам го по мордзе св. п. ойца парен рази на уліци і он усьмехал сен злосьливе і іронічне на муй відок, зелащл в два дні по факце мордерства.

Опісля не дальші питання оборонця свідок каже, що негайно по вбивстві її батька відійшла українська стежа (раніше зізнала, що негайно по вбивстві українські вояки почали грабувати помешкання її батька).

Св. Софія Коліцінська зізнає, що в листопаді 1918 р. працювала в Лінтнерів. Опісля зізнає згідно з актом обвинуваченя про вбивство Лінтнера кажучи, що його застрілив підсудний. Додає, що пізнає підсудного по очах (по зорі). Підсудного вже більше не бачила того дня в Лінтнерів. Опісля на питання председника каже, що підсудний був знову на подвірю Лінтнерів годину пізніше.

З черги оборонець поставив внесок, щоб председник відчитав зізнання свідка з актів проти Станислава Кравця, де свідок теж зізнала, що Ст. Кравця пізнала по „зорі", по очах, як того, що вбив Лінтнера. І дійсно з відчитаних зізнань свідка виходить, що свідок обтяжила вже Ст. Кравця як того, що вбив Лінтнера. Після того свідкові показали групові фотографії з хор. Яворським і булавним М. Хомяком. Свідок оглядаючи вказує знову на хор. Яворського як на підсудного.

Одночасно встав один присяглий судця і заявив: Алеж ми не привязуємо до фотографій ніякого значіння.

По короткій перерві зізнавали далі найближчі вбитого Лінтнера.

Св. Катерина Лінтнерова, жінка вбитого Лінтнера, заприсяжена (плаче підчас складання своїх зізнань) зізнає згідно з актом обвинувачення про вбивство свого чоловіка. Каже, що це підсудний застрілив її чоловіка.

Підсудний встає і каже, що не застрілив Лінтнера. Опісля по польськи говорить до свідка (бо домагається, щоб підсудний сказав кілька слів по польськи — то пізнає його по голосі) що був лише раз на подвірю Лінтнера, кілька хвилин по вбивстві. На вулиці свідок не могла його бачити в шоломі ні два дні по вбивстві ні пізніше, бо ніколи на вулиці не робив служби. „Чи буду караний, чи ні — говорить підсудний — моя совість чиста".

На питання обор. д-ра С. Шевчука свідок каже, що зараз по вбивстві свого чоловіка чула, що Лінтнера вбили ті самі українці, які постріляли родину Мехонських. Каже, що тоді не чула, що вбивник її чоловіка називається М. Хомяк, хоч раніше зізнала, що чула його прізвище. Цікаво, що ні цей свідок ні попередній свідок не пригадують собі, як убивник Лінтнера був убраний і чи мав підстаршинські відзнаки. Коли на прохання оборонця председник дав оглянути свідкові групові фотографії, де є хор. Яворський і булавний М. Хомяк, свідок відложила фотографії не оглядаючи кажучи, що їй не треба, бо бачить живого вбивника.

Одночасно св. **Марія Хаверова** донька вбитого Лінтнера, заприсяжена зізнає згідно з актом обвинуваченя про вбивство батька. Каже, що по вбивстві юрба пограбувала лише мясарські вироби. Запевняє, що це підсудний вбив її батька. Підсудного бачила два рази. По питаннях прокуратора председник відчитав зізнання свідка з актів проти Кравця, де вона обтяжувала теж його як вбивника свого батька кажучи ,що є „лудзонцо подобни і правє естем певна, же то ест тен сам".

На питання обор. д-ра С. Шевчука свідок каже, що критичного дня на подвірю було багато українських вояків, а не лише двох.

Коли оборонець просить, щоб свідок оглянула фотографію, з місця заявляє, що по 19 роках не пізнає. Одначе председник показує їй таки ці фотографії і свідок по хвилині каже, що не може пізнати там підсудного. На питання оборонця каже, що не пригадує собі в якому шоломі і в якому одінню був убивник її батька, зокрема не пригадує собі, якого коліру був шолом і чи вбивник був у військовому плащі чи в куртці.

Св. Стефанія Савчинська, тепер у Луцьку, сестра Лінтнера, заприсяжена зізнає, що підчас листопадових боїв у Львові мешкала при вул. Пястів ч. 6. Зізнає теж згідно з актом обвинувачення. Каже, що це підсудний був на подвірю Лінтнера. Про підсудного висловлюється лише, що це вбивник Лінтнера. Запевняє, що має дуже бистру память. Коли оборонець питає, якого коліру мав шолом убивник Лінтнера, — не памятає. Не пригадує собі теж, чи був у військовому плащі, куртці, блюзі, штильпах.

По 20-хвилинній перерві зізнавав **Франц Бентковський** про вбивство Лінтнера. Пізнає на 99 прц. у підсудним того, що вбив Лінтнера. Тимчасом у слідстві зізнав, що рішуче не може твердити, що підс. Хомяк є вбивником Лінтнера.

Тому обор. д-р Шевчук просить заприсягнути свідка.

Председник: Чи був той сам, чи ні?

Свідок каже, що був це підсудний. Пригадує собі, бо вчора вичитав в однім часописі, що підс. Хомяк мав підстаршинські відзнаки. Той, що вбив Лінтнера, мав теж такі відзнаки.

Обор. д-р Шевчук: Отже ви по прочитанні того, що написав якийсь часопис можете з легким серцем зміняти свої зізнання?

Свідок каже, що не зміняє своїх зізнань.

Обор. д-р Шевчук: Якже ні! Адже у слідчого судді ви зізнали, що не можете рішуче ствердити, чи підс. Хомяк був убивником Лінтнера. Далі свідок запевняє, що чергового дня ціла вулиця говорила, що Лінтнера вбив підс. Хомяк.

Председник: Як можете говорити, коли другого дня самі Лінтнери не знали, хто вбив Лінтнера. Свідок каже, що не знає. Оглянувши групові фотографії свідок показав на іншого старшину кажучи, що це підс. Хомяк.

Св. Марцелі Мехонський, 34 р., заприсяжений зізнав згідно з актом обвинувачення про вбивство його батьків, двох братів і сестри дня 7. листопада 1918 р. Запевняє, що це підсудний вбив його батьків, братів і сестру. Пізнає підсудного по рисах обличча і по очах. На питання председника чи зізнавав уже в цій справі 1925 р. (у справі Кравця) свідок каже, що не пригадує собі. Тоді председник відчитав його зізнання, зложені у справі Ст. Кравця, де свідок теж обтяжував Кравця. Далі на питання прокуратора свідок запевняє, що вбивник мав шолом. Зрештою його одностроюсобі не пригадує. Запевняє, що запамятав собі лише дуже добре обличча вбивника. Запевняє, що по вбивстві не був взагалі в помешканні Ґотлібів. На питання оборонця каже, що негайно по вбивстві пішов до сусідки і був взагалі ще в цій самій каменици два дні. В помешканні Ґотлібів взагалі не був — запевняє свідок. Тоді оборонець відчитав свідкові його зізнання у слідчого судді, зложені 12 літ тому у справі Кравця, де свідок зізнав між іншим ось що: **„Розпознаєм го по взросьце, з виразу твайжи не познаєм го доклодне, бо пжи мордованю родзіни мей вправдзе билем обецни, але мордерци добже не пшипатривалем сен, бо билем пше страшони яко 15-летні хлопак.**

Обор. д-р Шевчук: Ви запевняєте, що цілу вашу родину вбито в кухні?

Свідок: Так.

Обор. д-р Шевчук: А що ви скажете на те, що є свідки, які стверднть, що ваших братів убито в покою, а не в кухні.

Свідок каже, що це неправда. Оборонець додає, що є свідки на це.

Св. Мечислав Ярош, 34 р., заприсяжений зізнав, що підсудного бачив трічі в листопаді 1918 р. Перший раз бачив підсудного 16. листопада при вул. Германа, як ішов з жидівським міліціянтом. Свідок прийшов тоді до дому з харчами з Нової Ріані, де брав участь як „оборонця". Одначе тому, що пересунулася бойова лінія, свідок залишився вдома. Каже, що

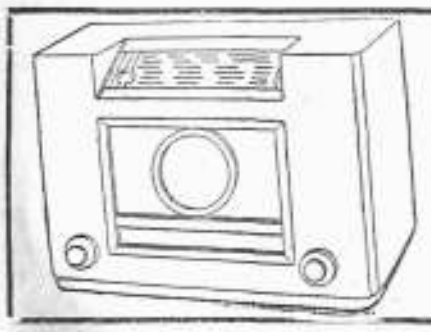

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-a"

Високої кляси на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

„e-comp"

На бажання демонструємо дома.

Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.

Першорядний **кравецький сальон жіночих костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 11—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. I. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

Міліон для Бендзіна.

Тягнення четвертої класи тридцятьдев'ятої Класової Льотерії закінчилося вильосуванням головної виграш — міліон золотих. Ним поділився мешканці Бендзіна, власники поодиноких чвертох числа 6424.

Л. М. Гольдштанд, недавно звільнений робітник фабрики цинку в Сосновцу, нині завдяки виграї 200.000 зол. зможе сам дати працю іншим. Про своє щастя довідався через радіо. Передовсім має намір запевнити собі дах над головою і потім вженитися

Ш. Цукерфельд, залізничний посіпака в Бендзіні. Його радість, коли довідався про виграш, не мала меж. Ходив по місті, тримаючи свою чвертку в руці та показував її прохожим. Коли стрінув знайомого, позичав у нього кілька золотих та роздавав їх бідніщим від себе. Грав на Класовій Льотерії від багатьох літ і все вірив, що прийде час, коли й він виграє. П. Цукерфельд дістав 100.000 зол., бо мав до чвертки ще інших спільників.

Панові **Йосифові Хмелеві,** візникові, що розвозив молоко і заробляв 60 зол. місячно та його жінці

п. **Станіславі Хмелевій,** що заробляла пильнуванням дому 15 зол. місячно, прийшло в цієї чвертки 50.000 зол. Панство Хмелі мають двоє дрібненьких дітей; виграні гроші призначили на будову дому.

Дальшими спільниками цієї чвертки є дрібні продавці — **М. Хенціньский** і **Д. Хаснелевичова,** що дістали по 25.000 зол.

Одна із чверток є власністю дрібного купця **Н. Готліба,** останню чвертку має тіла родана

п. **І. Комотка,** що репрезентує на цій знимці цю родину. Загалом до цієї чвертки належало кілька осіб зпоміж бендзінських купців і промисловців.

Всі „новонароджені мільонери" придбали вже льоси до першої класи сорокової Класової Льотерії. Пригадуємо, що тягнення цієї класи розпочинається 21-го ц. м. і триватиме пять днів.

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ

поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**

Львів, пл. Галицька ч. 7.

Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплєт зол. 145 —.

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!

нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції

„ПАЛАТА ДИТИНИ" 1-10

Львів, Рутовського 1 (гмах Шпрехера)

пік. Хомяк був теж в помешканні його батька трьома наворотами з вояками і переводив один раз ревізію. Грошей 52.000 корон українська стежа не забрала взагалі від його батька. Каже, що підс. Хомяк хотів арештувати його батька по переведеній ревізії. Одначе на прохання матері присутній при ревізії підхорунжий відштовхнув підс. Хомяка кажучи, щоб дав „спокій". Тоді підс. Хомяк мав сказати іронічно до цього підхорунжого: „Лінтнер так самі був не винен". Додає, що від свого брата, який згинув у січні 1919 р., чув теж, що родину Меховських убив якийсь Хомяк. На питання оборонця каже, що в 1918 р. мав 15 років. На дальше питання оборонця, чи свідок бачив підс. Хомяка в Золочеві, чи в Камінці Подільському, свідок не дає ясної відповіди. На питання оборонця, чому не зізнав у слідчого судді про те, що чув від брата, що родину Меховських убив якийсь Хомяк, свідок каже, що щойно тепер пригадав собі. По кількох дальших питаннях свідок вкінці каже, що „можливо", що бачив підс. Хомяка в Золочеві або в Камянці Подільськім. Одночасно встав підс. Хомяк і заявив, що ні в Золочеві ні в Камянці Подільськім взагалі не був, бо від 25. травня 1919 р. був уже в польському полоні. Коли свідок почав оглядати групові фотографії — зпоміж схвильованої публики чути іронічні (сказані півшепотом) слова: „згадл, згадл".

Св. **Вікторія Райхерт-Згожельська,** заприсяжена зізнає, що підчас листопадових боїв у Львові працювала в Лінтнерів. Кілька днів перед убийством Літнера заблукана куля ранила свідка. Підчас убийства Лінтнера була в пивниці. Другого дня по вбивстві прийшло до Лінтнерової двох українських вояків і заявили Лінтнеровій, що вони не грабували. Один із них, вищий, заявив, що попереднього дня убив Лінтнера. На питання председника свідок, що не може пізнати, чи підсудний був тим вищим вояком, приглянувшись підсудному каже, що він подібний, але присягнути не може. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що товариш цього високого вояка, низький, широколиций, більондин розмовляв зі свідком (у слідстві зізнав, що ввесь час мовчав) і дав навіть їй бандаж, щоб перевинути рану. Оборонець просить занротоколувати цю обставину.

Св. **Кароліна Гулік-Дубельова,** заприсяжена зізнала, що в 1918 р. працювала в переплетні Дмитра Хомяка, брата підсудного Хомяка. В листопаді приходили до переплетні військові українці, між ними теж брат Дмитра Хомяка. Пригадує собі, що коли одного дня прийшли військові українці, хтось сказав свідкові, що є між ними теж брат, себто підс. Хомяк. Тоді вони їли вудженину, що її принесли з канцелярії. Чула теж слова, що „це стипа по Лінтнері". Опісля председник відчитав її зізнання, що їх склала в 1920. р. перед військовим судом у справі Дмитра Хомяка. Тоді зізнала, що Михайло Хомяк оповідав у робітні про вбивство Лінтнера. Підсудний подібний до брата Дмитра.

Св. **Анна Таращук,** заприсяжена зізнає, що працювала в переплетні Дмитра Хомяка. До нього приходив його брат, себто підсудний як військовий. Одного дня прийшов до робітні Дмитро Хомяк, приніс ковбасу і заявив, що це „стипа" по Лінтнері, який згинув цієї ночі. Председник відчитує слідчі зізнання свідка, що Дмитро Хомяк мав подати, що його брат убив Лінтнера. Свідок вияснює, що про вбивство Лінтнера М. Хомяком говорив тоді робітник Штих, а не Дмитро Хомяк.

Св. **Зигмунт Білінський,** заприсяжений зізнав, що в 1918 р. його братова працювала в переплетні Дмитра Хомяка. Підсудного не знає взагалі.

Св. **Юліян Буковський,** робітник, римо-католик, заприсяжений зізнав, що підсудного знає з українського війська. В Підбірцях розстріляв козак „Зажордонець" якогось старого чоловіка, який вертався з полону. Чув теж, що в Підбірцях розстріляли полоненого поляка Адама Терліковського. Хто його застрілив свідок не знає. Чув теж, що полонену легіоністку розстріляли. Тому председник відчитав його зізнання зі слідства, де він обтяжив підсудного.

На питання прокуратора каже, що підс. Хомяк був грізний для польського населення. Чув від свого брата, що підсудний бив якусь легіоністку.

Обор. д-р Шевчук: Прокуратор каже, що українці палили поляків у Лисиничах?

Свідок :Ні, не палили.

Обор. д-р Шевчук: Але чи з власного переконання знаєте, що підсудний зробив щось злого? **Свідок:** Ні, не знаю. Одночасно зпоміж публики чути голос: „Віш".

Св. **Віктор Буковський,** римо-католик, з Лисинич, заприсяжений зізнав, що полоненого поляка Адама Терліковського застрілив Василь Закордонець. Підсудного, менше-більше знає. Терліковського випровадив з кімнати лише козак Василь Закордонець. Чув від своєї жінки, що підс. Хомяк застрілив якогось полоненого поляка в Лисиничах. Додав, що Василь Закордонець мав такий самий військовий ступінь, що підсудний.

Св. **Йосиф Попель,** римо-католик, селянин з Підберезець, заприсяжений зізнав, що підсудного пізнає. Бачив, що підсудний і ще двох вояків привели з Лисинич полоненого поляка. Не бачив, що з ним сталося, бо поїхав з раненим до Миклашева. На другий день підсудний з Бубелою прийшли до помешкання його брата-війта і говорили, що полонений Терліковський убитий.

РЕВЕЛЯЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ.

Св. Іванна Гинилевичева, гр.-кат., заприсяжена зізнала, що знає хор. Михайла Яворського як УСС. **Одної днини прийшов він до помешкання батьків свідка дуже схвильований і заявив, що це він убив Лінтнера.**

Свідок оглянула фотографії і показала на ній хор. М. Яворського. Свідкові оповідав хор. М. Яворський, що з дому Лінтнерів пси вул. Пястів мали стріляти до українського війська.

На питання прокуратора каже, що слова хор. Михайла Яворського чула теж її мама та рідня. Хор. М. Яворський був зужий від підсудного. Каже, що хор. Яворський був у помешканні з мами коло 5—6 разів. По низці питань прокуратора ставили ще питання присяжні судді та вотант Бочар.

Св. **Ян Чепель,** римо-католик, заприсяжений зізнав, що підсудного знає з українського війська. Знає, що А. Терліковського розстріляли в Підбірцях. Додав, що українці всіх полонених розстрілювали. Каже, що полонений Терліковський жалувався в канцелярії українському офіцирові, але він лише махнув рукою. Полонену легіоністку привела до Підборець ціла стежа. Опісля на питання оборони свідок змінює своє зізнання кажучи, що Терліковського випровадили на розстріл з хати: Бубела, підсудний і Василь Закордонець.

Св. **Михайло Берецький,** римо-кат., заробник з Підборець, заприсяжений зізнав, що підсудного знає з українського війська в Підбірцях. Лише одного разу бачив підсудного з двома воякми у війта, де оглядали якусь фотографію та говорили, що якийсь полонений убитий. Оглянувши фотографію бл. п. Терліковського каже, що не знає, чи саме її бачив тоді у громадській канцелярії.

Св. **Стефан Хомин,** гр.-кат., селянин з Лисинич, заприсяжений зізнав (по польськи), що знає підсудного з українського війська з Підборець. Знає, що в Підбірцях розстріляли полоненого Терліковського. Хто дав розказ випровадити полоненого і хто його розстріляв — свідок не знає. Чув теж, що застрілили полоненого в Лисиничах. Чув про прізвище хор. Яворського у баталіоні. Що з ним сталося — не знає.

Щойно в год. 5.20 вечором скінчили зізнавати свідки і председник відложив розправу до четверга до год. 9-ої рано

Осторога. вашим неправдивих вістох, що живу понад стан. Остерігаю кожного перед поширювачами. Коли виглядаю вибагливіше при малих видатках, то попросту тому, що вживаю тільки видатної пасти Ердаль. Кожний хто носить обуву з чудовим полиском виключно пастою Ердаль, виглядає елегантніше і ощаджує при цьому гроші тому, що Ердаль консервує шкіру і обуває стає тривкіша. Щоб кожний був такий ощадний і елегантний як я, Ф. З. Н. таємниця: Вживати виключно пасти Ердаль, але полірувати м'яким сукном аж до лискучого полиску.

НОВИНКИ.

— **Перші Осінні Студентські Традиційні Вечорниці** відбудуться в Рожевій Салі „Народнього Дому" в суботу 16. жовтня 1937. Добірний буфет в управі Вп. Пань. Першорядна забава! Численні несподіванки!

— **Замовляйте Великий Співаник Червоної Калини!** Монументальний збірник 229 найкращих пісень стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори мішані, мужеські та жіночі в обробці всіх наших відомих композиторів — за редакцією д-ра З. Лиська. Це широкий і підібраний репертуар для великих концертів, пригагідних свят та інших хорових виступів. Це книга пісень, без якої не обійтись ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні. Тверда тривка оправа. Ціна зол. 28.50, опакування і порто 1.— зол. Замовляти в „Червоній Калині", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скрин. 43. 1755

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. I, телефон 254—46.

— **На Зїзд Союзу Українок** у Львові, що відбудеться 9. і 10. ц. м., приїздить, як довідуємось, п. Русова і п. Мірна з Праги

— **Змагання в пятизмагу.** В неділю 10. ц. м. в год. 10. на площі Сокола-Батька відбудуться змагання в пятизмагу за мистецтво К. Л. К. Рівночасно відбудеться пятизмаг за мандрівну нагороду т-ва „Основа". Участь у змаганнях можуть брати всі студенти вищих шкіл. Зголошення на старті.

— **До відома вірним церкви св. Спаса у Львові.** Направа і малювання даху на церкві Преображення св. Спаса у Львові спричинили поважний недобір у церковній касі. Церква удержується виключно з недільних і святочних датків вірних на тацу. Відома річ, що збірки перед церквою на ріжні цілі зменшують тацовий прихід церкви, тому парохіяльний уряд змушений стримати всі збірки до пушок під церквою св. Спаса у Львові аж до кінця 1937. року і це подає до загального відома громадянства. — **Парохіяльний Уряд церкви св. Спаса у Львові.**

— **Українка в чужих видавництвах.** У найновішому (XXI) томі наукового збірника „Archaeologia Hungarica", видаваного мадярським Національним Музеєм у Будапешті за допомогою угорської Академії Наук та міністерства освіти, появилася розвідка у мадярській та німецькій мові д-ра Ярослава Пастернака, директора Музею НТШ, п. н. „Перші старомадярські могили по північній стороні Карпат" на підставі його розкопів у Крилосі літом 1935. р. Розвідка ілюстрована кількома таблицями та мапкою.

— **Памятають про майбутнє.** На „Фонд здвигнення тривкої памятки на місці княжої катедри у Крилосі" зложив у Земельнім Банку квоту 50 зол. п. Юліян Глушевський, знаний зі своєї жертвенности на народні й мистецькі цілі власник складу футер у Львові при пл. Капітульній ч. 3.

— **Влом до церкви.** Нічю на 4. жовтня невідомі покищо злодії вломилися до церкви в Ілемні пов. Долина і розбили залізну скриньку, з якої забрали невідому покищо суму грошей. Злодії, певно сполошені, оставили в церкві срібну позолочувану чашу, вкрадену в іншій церкві.

— **„Як на долоні"** називається новий український часопис, що виходить у Львові від 1. жовтня ц. р. двічі в тижні під редакцією Осипа Боднаровича і Юри Шкрумеляка. Адреса „Як на долоні" така: Львів, Ринок 10, II. пов

— **Марія Сокіл у „Фавсті" в Перемишлі і Ярославі.** У представленнях львівської опери в Перемишлі в пятницю 8-го і в Ярославі в понеділок 11-го співатиме в опері „Фавст" головну партію (Маргарити) Марія Сокіл. Партію Мефіста — відомий співак Роман Врага.

— **Львівські кіна** подали нині до відома львівській публиці, що від тепер будуть повідомляти про свої програми афішами однакового формату. Це заощадить їм гроші, а публику не буде дезорієнтувати „американською" реклямою. Часто йдемо на якусь фільму привабленні тільки великими буквами та розмірами афіші.

— **Львівський професійний союз артистів-пластиків** повідомляє, що вистава картин мистця-маляра І. Гриньковського з Кракова і малярки Т. Тишкевичевої, яка уперше виступає зі своїми працями у Львові, відкрита від минулої неділі в льокалі Л. З. З. А. П. при вул. Дідушицьких 1. I. п.

— **Дві нові школи у бучацькім повіті.** У громадах Сокільці й Русилові к. Золотого Потока відбулося перед кількома днями посвячення нових шкільних будинків. На посвяченню були представники влади з бучацьким повіт. старостою Федоровичем у проводі.

Галицький Маґазин Новин

Галицька 15

повідомляє, що **по скінченні реконструкції отворено** льокаль і має на складі всілякі **блаватні товари у великім виборі,** які продає по найнижчих цінах.

— **Нова польська оселя коло Заліщик.** Терно пільський „Глос Польскі" повідомляє: „Перша взірцева польська кольонія повстає в Жиравці коло Заліщик з урядової парцеляції. 41 загород з гарними домами з каменя й цегли та з готовими господарськими будинками будуть готові ще перед зимою. Наплив охочих на ті 5-гектарові загородки зі знаменитою землею є великанський". Дальше довідуємося зі згаданого допису, що кольоністи дістають загороди на „виїмково корисних умовинах і на сплати, які дають змогу жити, закріпити свою позицію і в додатку сповнити свою місію".

— **Познанські купці в Стрию.** Останніми часами дається завважити скріплений наплив познанських купців на східні „креси". Ось у Стрию купці з Познанщини заложили вже три крамниці: блаватну, залізну та взуття. Ходять чутки, що купці з Познанщини мають оснувати у Стрию 10 крамниць.

— **Помер історик Мякотін.** У Празі помер на запалення легенів Венедикт Мякотін, російський політичний діяч і історик. Покійник багато уваги присвятив дослідам лівобережної України. Головна його праця „Очерки соціяльной исторіи Украины". Помер Мякотін на 70. році життя, приїхавши з Болгарії до Праги.

— **Львівська хроніка.** У ресторані Шковронка забавлялося весело двох пригагідних гостей. Коли рахунок осягнув суму 15 зол., оба вони намагалися дискретно втекти з ресторану. Притримав їх кельнер, який покликав поліцію. Обох арештували і відставили на поліцію. Був це Маріян Баран, приватний урядовець і Валеріян Галушка покутний писар. — Поліція арештувала Жигмонта Чеховича (Старозаконна 4) під закидом крадежі годинника на шкоду Генриха Кічалеса. — При вул. Курковій 32. якась жінка підкинула 11 місячну дитину жіночого полу. — Також при вул. Обертинській коло будинків М. З. Е. підкинула якась невідома жінка 8-місячну дівчинку.

— **Краєва хроніка.** Вантажний поїзд наїхав на лінії Янів—Яворів на селянську фіру Йосифа Бояновського зі Залісся. Поїзд поторощив фіру, убив коня і важко поранив Бояновського, який перед поїздом їхав навпростець. — На Марію Суперсанову учительку в Ланцуті напав якийсь тип, заткав їй руками рот і вирвав відтак торбинку зі 160 зол. і записником.

— **Їй зовсім не спішилось.** Поштова варшавська влада викрила, що службовичка поштової агенції у будинку товарового дому братів Яблковських Ірина Арендт приймала експресові телеграми, висилала їх згодом як... звичайні і ріжницю з оплати відпроваджувала... до своєї кишені

— **Авантури під шпиталями у звязку з красухою.** У звязку з пошестю красухи (шкарлятини), яка панує у Варшаві, заборонили родичам відвідувати недужих дітей у варшавських шпиталях. Ця заборона стала причиною авантур і сварок із шпитальною прислугою. У шпиталі св. Станислава юрба виломила залізні ворота і силою вдерлася на шпитальні салі. Шпитальна прислуга не могла собі порадити з авантурниками і тому покликали поліцію, яка привернула лад.

— **Величезна пожежа на Шлеську.** 5. ц. м. в год. 8.30 вибухла пожежа в імпрегнаційному заведенні залізничих поротів та телєграфічних стовпів у Великому Холмі, повіт Пщина. Згоріла кітлівня та 41.000 літрів оліїв з 20 кубічними метрами залізничих покладів, вартости коло 200.000 зол. Пожежа повстала в кітлівні внаслідок неправильної поведінки одного робітника з карбідовою лямпою. Вогонь погасили в 11.30 вполудне.

— **У старій печі.., заздрість горить.** До коломийської поліції вплинуло донесення 70-літнього Іполита П., який обвинувачував своїх сусідів у небезпечних погрозах. Старця переслухала поліція і він почав оповідати, що підозріває свою жінку, 65-літню старушку в подружій зраді. Небезпечні погрози походять від коханців старенької жінки. Поліція почала слідство і при тому вийшли на верх сензаційні подробиці, які змалювали справу в зовсім інших кольорах. Виявилось, що Іполит був хоробливо заздрісний за свою 65-літню жінку, яку постійно підозрівав у зраді. Кожного, з ким старенька жінка розмовляла, називав він коханцем своєї жінки, яку теж без найменшої причини катував, що густо-часто сусіди мусіли розбороювати подружу пару. Очевидно, що поліція прослідивши справу, виготовила обвинуваченя не проти сусідів, але проти старого заздрісника, який дався усім знайомим і сусідам добре в знаки.

—o—

Спорт.

СОКОЛИ, ПОЗІР!

Легко-атлетичний пятизмаг для побратимів і тризмаг для посестер улаштовує сокільська спортова сек. ція Сокола-Батька в неділю 10. жовтня ц. р. на площі С.-Б. Початок в год. 10. рано.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Мистецькі змагання обох цих дружин відбудуться в неділю 10. ц. м. на границі Чорних. Початок метчу в год. 3. попол. В год. 1. попол. зачнуться на цьому самому границі змагання ав мист. А-класи: Україна II. — Гасмонея II.

Змагання України з Гасмонеєю мають уже свою славу: вони кінчаться майже завжди нерішеним висліком. На весну п. р. Україна вола вже 2:0 і Гасмонея вспіла таки вирівнити. Чи Україна переломить п. р. цю традицію нерішенних — важно сказати, бо і Гасмонея теж схоче заплевно проломити її у свою користь. У кожному разі стріча заповідається незвичайно цікаво.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 7. X. год. 8. веч. „Легенда".
Пятниця 8. X. год. 8. веч. „Легенда".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 7. X. год. 8. веч. „Небесні заличальники".

Пятниця 8. X. год. 8. веч „Небесні заличальники"

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯНІВ:

7. X. Хмара.
8. X. Маруся Богуславка.
9. X. Гейша.
10. X. Гами нужди.
11. X. Ніч під Івана Купала.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖИДАЧІВ:

7. X. Ніч під Івана Купала.
8. X. Орлеяя.
9. X. Довбуш.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручаю і направляю по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

ХОДОРІВ:
10. X. Довбуш.
РОГАТИН:
11. X. Шарівка.
12. X. Ніч під івана Купала.
13. X. Орлеяя.
14. X. Довбуш.

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця 8. жовтня: Концерт Чаплінського й Л. Галями, сала Польського Музичного Т-ва.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — патові РЕФОРМИ 3·55
„Milanes"— тривалі 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Цирк Станевських при вул. Пелчинській:

Сьогодні атракції, початок год. 8.30 веч., вівторка, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Менжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".
ВАНДА: „Співець кохання", „Сеньорита в масці".
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє".
ЕВРОПА: „Пропащий озвід".
КАСІНО: „Благословлена Земля" з Павлом Муні.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеяги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Привечення".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Негрі.
МІРАЖ: „Маврікінг".
МУЗА: „Місячна сонята".
ПАКС: „Пісня її матері" з Мартою Ейгерт.
ПАЛЯС: „7-ме небо"
РІЯЛЬТО: „Посвята".
РАЙ: „Чорний янгол", в гол. ролях: Мерч, Оберон Маршаль.
СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу-Чін-Чаи".
СТИЛЕВЕ: „Панна Петрусь" і ревія „Весела подорож".
ТОН: „Одна на мілюн" із Сонею Генія.
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „Сім поличників, сім цілунків".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 7. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. поранок для шкіл. 11.40 Гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Комунікат льв. Хх. Палати, 13.50 Легка музика з пл., 14.55 Львівська бірка, 15.00 „Ольбрахтові лицарі"; музика з пл., 15.25 Вікучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Муз. мандрівки, 16.15 [illegible] авд., 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Солісти: скрипка, баритон, форт., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.20 „Танки" форт. на 4 руки, 18.40 Муз. програма, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Хіромантка", 19.30 Муз. мініятури у вик. сал. тріо: форт., скр., віол., 20.00 Симф. концерт: орх., Вермінська сюїта, форт.; у перерві в год. 20.45 Веч. денник, актуальна гутірка, 21.45 З мого вараєтату, літ. варіє Возаковського. 22.00 Танк. музика, орх., пісеньки, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 8. жовтня 1937.

6.15—8.10 Ран. авд., 11.15 „Дві корови" авд для старших дітей Б. Герца. 11.40 Оркестра берл. фільгармонії, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Суси. гутірка, 13.50 Розр. концерт з пл., 14.55 Львівська бірка, 15.00 Ольбрахтові лицарі; Музика з пл., 15.20 Вікучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Жовтень, гутірка для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Концерт дутої орх., 16.50, 19.50, 21.10 Гутірка, 17.00 Організація опіки над працюючою молодю в Австрії, 17.15 Марчельо-Корелі: Концерт камер. орх., обой, 17.50 Огляд видань, 18.00, 13.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Нар. пісні, Фріш, сопран, форт., 18.35 Льв. портрети: Лешко Боржовський, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Балади повішаних" Т. де Бівіяя, 19.40 Вебер: „Юбель-увертюра", пл., 20.00 „Львівська Кавалєрія" оперетка М. Кремера, муз. Б. Цеплера, солісти, хори. орх., 21.00 Веч. денник, 21.15 Сальон.-джез. орх., 22.00 Камер. концерт: скрипка, альтівка, віол., форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 7. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Камер. музика, 20.10, 21.00 Вес. концерт, БУДАПЕШТ 17.15 Цит. музика, 18.35 Соната г-моль Ліста на форт., 19.30 Спів, 21.10 Соната Пасторія на віол., 21.45, 22.00 Сальон. муз., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.00 Назад на Перемишль, гутірка, 17.30 Спів, Вайсбергер-Прайс сопр., 20.25 Пісні й речитації, 21.00 „Богослуження" Моцарта, 21.50 Вечір давньої музики, спів, ГАМБУРГ 19.10 „Цирульник із Багдаду", КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Трубадур" оп. Верді, ПРАГА 15.30, 16.35 Орх. концерт, 20.10 „На Словаччині" сюїта Сквора, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви. 22.00 Пісні, 22.15 Колюмбійський фольклюр, орх., РИМ 7.15 Бразил.-італ. концерт, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Вок. задиція.

Пятниця, 8. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 18.00, 19.10 Розр. музика, 21.00 „Ворог музики" оп. Жене, БІЛГОРОД 18.00 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Форт., БУДАПЕШТ 13.30 Цит. музика, 18.30, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Хованщина" оп. Мусоргського, ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Зальцбурські композитори, концерт солістів, 18.30 Концерт дут. орх., 19.25 Три пяності, 20.05, 21.00, 22.00 Комедія, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вес. авд. для дітей, 19.10, 20.00 Фільг. концерт, КЕНІГСВЕРГ 20.00, 21.00 „Нічліг у Гранаді" оп. Крайнера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, форт., 18.50 Розр. музика, 21.00 Давня музика, ПРАГА 16.45 Квартет е-дур Вайтя, 21.30 Шубертові пісні, 22.20 Сальонова музика, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45, 20.00 Пісні, 20.45 Сольо на арфі, 21.30 Спів. реціталь, РИМ 21.00, 22.00 „Ль бароне ді Корбо" оп. Фучіле.

Радіокутик.

КОРОТКА ІСТОРІЯ ВЕЛИКОГО ВИНАХОДУ.

Радіо не відкрили зразу і неодна людина причинилася до його повстання. Заки Попов і Марконі, перші реалізатори телефонічного без дроту получення, здійснили свої думки, цілий ряд дослідників ступнево крок за кроком підходив до розвязки цього питання. Таким чином, коли говоримо про Радіо, то не можна сказати, що воно винайдене випадково, одною людиною.

Перший крок у напрямі радія зробив великий патріярх доби електрики, Михайло Фарадай. Він почав свою життєву карієру як учень у ткальні. Фарадай, як експериментатор, може бути взірцем для сучасних радіоаматорів. Досліджував він і обсервував явище індукції, себто діляння на віддаль без проводів. Віддаль ця була дуже невелика, але Фарадеєвим фізико-математиком Максвелем, завданням якої було провірити діяльність кабля. По кількох роках праці Максвель оголосив основні правила електродинаміки. З його виводів виходило, що електричні явища можуть розходитись без помочі проводів, у цьому самодай вже тоді вважав, що електричні явища розходиться в етері так як світло. Перевів він багато досвідів з метою показати звязок між електрикою і світлом, і вкінці вдалося йому відкрити вплив магнетичного поля на світляний промінь.

Народження радія попередив також розвиток дротової телеграфії, котрої тріюмфальний похід почався 77 літ тому. За винахідника телеграфу вважають російського німця Шиллінга фон Конштадт, який у 1832 році получив у Петербурзі царську Зимову Палату в Міністерством Шляхів.

В 1858 році перетягнено перший кабель через Атлянтійський Океан. Сподівалися осягнути скорий звязок Европи з Америкою, але виникув скандал: через кабель не хотіла переходити точка — короткий струєвий сигнал в абетці Морза. Вислано спеціяльну комісію з уму середовищі, що й світло.

Таким чином Максвель був теоретичним винахідником радіових хвиль. Провірку теорії Максвеля в практиці занявся Генрик Герц, який у 1886-87 літах відкрив істнування електромагнетичних хвиль, послуговуючись при цьому дуже простим приладдям. Хвилі, які дістався Герц, належали до обсягу ультракоротких, довжини вільнодесять центиметрів.

Одначе за дійсних винахідників радія треба вважати щойно Олександра Попова і Г. Марконія. Попов в 1895 р. зробив перший детекторовий апарат для виказання електромагнетичних хвиль, при помочі якого відбирав атмосферичні розрядження. Радіове слухальце заступав у цьому апараті електричний дзвінок.

Попов демонстрував свій винахід на засіданні Фізико-Хемічного Товариства у Петербурзі дня 12. березня 1896 р.

Одночасно і незалежно від Попова працював над радієм Марконі, який 2. червня 1896 р. опатентував в Англії винахід, що дозволяв пересилати на віддаль сигнали Морза при помочі електромагнетичних хвиль.

БІРЖА.

Львів, 6. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 17·69—17·19, Франки швайцарські 122·05—121·25 Фунти англ. 26·29—26·13, Гульдени данц 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10, Кор. дан. 117·34—116·50 Кор. норв. 132·08—131·10, Корони шв. 135·48—134·50, Ліри, італ. 23·30—22·70, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шіллінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 135·00 — 129·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·80, 55·50, 56·75, 4 пов. інв. 1 ем. неност.. 2 ем. 6·8·00, серія 61·50, 5 валівн. 59·00, 4 прем. дол. 38·50, консол. 59·75, 58·50, 58·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 108·50. Цукор 36·00 Вугель 26·30, 26·10, Ліяпоп 53·75, Моджеїв 9·75, Острівець 26·50, Ґабербуш 42·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 6. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. більон. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	3·00 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (дюжа)	4·30 зол.

НАУКА

ТАНЦІВ вчимо вибагливо в салі Руського Касина Рутовського 22. II. п. Театр Різнородностей. Вписи понеділки, середи, пятниці від 6—8. 1788 2—2

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 11-15

НАКРИТТЯ срібне та платероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

ПАСКИ ЖІНОЧІ НАЙДЕШЕВШЕ поручає вирібня Галицька 5. 1757 4—5

ЗА 1 ЗОЛ. перероблює капелюхи жіночі і мужеські. КОПЕРНИКА 26, подвірк. Увага через ганок. 1761 3—3

ШКЛЯРСТВО В. СтельМах шиби, дзеркала, рями, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 5—7

ТОРГОВЕЛЬНЕ БЮРО „ДНІСТЕР"
приймає здібних агентів в провінції до продажі товарів: бляхатних, ветеринарних, галантерійних і косметичних. Високий заробіток.
Замойського 6. Відповідаємо на залучену марку. 1724 4-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ
РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова
ЛОЗИНСЬКОГО 9. ТЕЛ. 255-50
ВЕРНУЛАСЯ. 6—

Лікар внутрішних і нервових недуг
Д-р Н. Мерер
переніс ординацію до льокалю при **вул. Міцкевича 12.** — Тел. 250-17.

Чи знаєте, що...
всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве купите найліпше
безпосередньо у фабриці
„ПАВ" ЛЬВІВ Сикстуська 1. 3-5

Арт. столярська робітня
Г. ГАЛЬОВ
Львів, ул. Потоцького 58
ч. тел. 205-60

КІР
Львів, Уєйського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піянін
І. Беттінг і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 6—30

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1426 16—40

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
т. п. Зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент
пудру „CSAVE" **50 сот.**
Пробний пакет. **Перфумерія**
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 8. жовтня 1937. Ч. 221

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ПРАЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Пошуканка за „порядними русинами".
(Передова стаття).

Ревеляційні зізнання про вбивство Лінтнера.
Розвіяна легенда про розстріл 26-ох поляків на Підзамчі.

Протест Головного Секретаріяту У.С.Р.П.
проти польської нагінки.

Губернїяльна рада в Ужгороді.

Реорґанізація румунської армії.

Де подівся Скоблін?

Злучені Держави осуджують Японію.
Ліґа Націй і Далекий Схід.

Рефлєксії по двох жіночих зїздах.

Нова українка. (Фейлєтон Гал. Чіпки).

Діти джунґлі.

Ч. 221 (14.764). Львів, пятниця 8. жовтня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gtówcka. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Протест Головного Секретаріяту УСРП

проти польської нагінки.

Дня 1. жовтня ц. р. відбулася під проводом голови УСРП Івана Макуха довша нарада Головного Секретаріяту партії.

Головний Секретріят обговорив справу резолюцій „Звйонзку Оборонцуф Львова" і „Звйонзку Офіцерув Резерви", в котрих вони звалюють на українську суспільність відповідальність за невідповідальні вчинки окремих одиниць та викликують у польській пресі ворожий настрій супроти цілого українського народу. Головний Секретеріят однозгідно підносить протест проти цього роду резолюцій і відкидає збірну відповідальність народу чи організацій за вчинки яких би то не було одиниць.

(Гром. Голос).

—o—

Злучені Держави осуджують Японію

СОЛІДАРИЗУЮЧИСЯ З ЛІГОЮ НАЦІЙ.

Вашингтонський державний департамент оголосив комунікат, в якому він покликується на рішення дорадчого комітету Ліги Націй, дотеперішні спроби американського посередництва в японсько-китайській війні та передвчорашню Рузвельтову промову і доходить до такого висновку:

„Супроти розвитку положення на Далекому Сході, американський уряд стверджує, що японська акція в Китаю не годиться зі засадами, що повинні нормувати міжнародні взаємини, та противиться постановам договору 9-ох держав, коли йде про засади й політику на китайському терені, також пактові Бріян-Келльог. Тому

у справі Китаю американський уряд дійшов до висновків, які назагал годяться з постановами Ліги Націй.

ЩО НА ТЕ ЯПОНЦІ?

Як подає Авас, заява Вашингтону була для японців несподіванкою. Після промови Рузвельта вони сподівались якогось виступу американського уряду, але не аж такого скорого. Назагал японські політичні кола уважають обі заяви „плятонічними" і не сподіються, щоби після них Америка виступила з якоюсь позитивною акцією.

ВІДГУК У ЛЬОНДОНІ

Англійська преса приписує до заяви американського уряду велику вагу. Тепер у Льондоні не сумніваються, що Америка візьме участь у конференції сигнатарів вашингтонського „договору 9-ох держав" у китайській справі, що відбудеться під кінець цього місяця в Льондоні.

АМЕРИКА ПОСИЛАЄ ВІЙСЬКО ДО КИТАЮ.

Як подає паризький „Ентрансенжан", вчора відплили зі Сан Франціско до Китаю перші частини, що мають скріпити залогу Тієнтсіну.

Реорганізація румунської армії.

Як подає „Адвервль", новий румунський міністр війни ген. Іліясевич опрацьовує широку програму реорганізації армії. Йде про те, щоби змодернізувати зброю, утворити змоторизовані одиниці та зменшити кількість інших частин, збільшуючи їхній чисельний стан.

МАНЕВРИ.

В неділю починаються в Румунії королівські маневри, в яких крім кадрової армії візьмуть участь 3 річники резерви. В тих маневрах, яких тереном буде Семигород, перший раз уживають більшу кількість моторових боєвих засобів, що їх недавно в більшій кількости привезено до Румунії. Крім короля візьмуть у тих маневрах участь шефи штабів Франції, Бельгії та Югославії; про участь шефа польського генерального штабу агенція АТЕ не згадує.

—o—

Де подівся Скоблін?

Б. російський премієр Столипін заявив співробітникові щоденника „Жур", що коли ГПУ переконалося, що Скоблін здемаскований як чекіст, наказало його замордувати. Серед російських емігрантів кружляє інші версія, а саме, що Скоблін прилучився до партії еспанців, що їх з Франції вислали до червоної Еспанії.

Слідство у справі схоплення ген. Мілера знову застрягло на мертвій точці. Син Столипіна в отвертому листі обвинувачує Скобліна у схопленні Мілера.

ТАЄМНИЧА КАРТКА.

В паризьких московських колах говорять, що жінка Скобліна отримала картку з Фінляндії, яка дуже її втішила; є підозріння, що цю листівку написав її чоловік. Поліція передала її до дактильоскопійної аналізи.

Ліга Націй і Далекий Схід.

Збори Ліги Націй ухвалили резолюцію, що залишає всім державам вільну руку щодо евентуальних санкцій проти Японії. За резолюцією голосувало 25 держав, від голосування стрималося 3.

В ІНДІЇ ПРОПАГУЮТЬ БОЙКОТ ЯПОНСЬКИХ ТОВАРІВ.

В Індії поширюється бойкот японських товарів; індійська конгресова партія хоче офіційно підтримати той рух.

Японські урядові кола цим занепокоєні; японського генерального консуля в Калькуті негайно відкликали до Токіо.

ПОВСТАННЯ „КИТАЙСЬКИХ ТРОЦЬКІСТІВ".

Як подає совітська преса, у провінції Квансі вибухло повстання „китайських троцькістів" під проводом члена центрального комітету Куомінтану Ванґунду. Повстання не вдалося, всю організацію „троцькістів" виарештували.

ПІД ШАНГАЄМ.

Під Шангаєм ішли завзяті бої за багнисті низини над рікою Вусун. Японці заняли північний беріг ріки, загрожуючи поважно сполуку японських відділів, що боронять Чапей, з базою. У Чапей також дійшло до великих боїв.

—o—

Пошуканка

„за порядними русинами".

Оферта під адресою проф. Копистянського творити нову партію!

Львів, 7. жовтня 1937.

Про „Волю і чин", орган львівської округи польських легіоністів, ми вже згадували: це часопис, який робить враження, що виходить зі спеціяльною метою — боротися з українцями та українством. Підхід того часопису до українства — наскрізь негативний і навіть не політичний, бо чуттєвий чинник — ненависть — слідний в усіх статтях і замітках. Українства, як конструктивного чинника на Сході Европи, той часопис не признає. Не бачимо теж у тому часописі ніяких познак призадуми над українською проблемою, як проблемою польської держави, себто не тільки чинників безпеки на нашому терені. Нічого й казати про якийсь обєктивний підхід до українських національних змагань, про аналізу нинішніх відносин з погляду історіософії, — про шукання платформи, на якій можнаб погодити польські державні інтереси з українськими національними. Підхід „Волі і Чину" пригадує становище наполовину „ІКЦ", наполовину Яна Бобжинського з „Нашей Пшишлосьці".

Одною з характеристичних рис того часопису — це відріжнювання українців від „русинів". Читач того часопису мусить мати враження, що це дві окремі нації, або що це (згідно з ендецькою теорією) дійсно „руський нарід" та одна „українська партія", очевидно — протидержавна. Москвофілів взагалі ніколи не називається тим москвофілами, тільки „русинами", — але підхід до них позитивний, ба навіть — кокетливий.

У чч. 4. і 5. маємо велику статтю Станіслава Ліпінського „Русини (Стороруснии"). Цікаво, що у політичній характеристиці москвофільського табору автор говорить чимало речей історично правдивих і виказує правильний орієнтаційний змисл, поруч із — невінністю щодо своїх налій видобути з нинішнього москвофільства всі „позитивні" елементи (пропольську льояльність з протиукраїнськими тенденціями) з відкиненням орієнтації на — Росію. Згадує автор і за Бобрінського і про страшну для москвофілів їх характеристику Ілєю Еренбургом, про їх ідеольогічну пустку, мєнію вислугуватися, господарську нездарність і безрадність, врешті й політичну програну провідників, як річ зрозуміму й природну, коли прийняти під увагу їх політичне крутійство, в якому поклони в сторону польських власть імущих ідуть поруч із поклонами в сторону общерусских вожаків РНО та російської політичної еміграції.

Аж ось читаємо речі, які мусять страшенне дивувати:

Польська сторона була і є супроти русинів льояльна. Знаємо, що підставовою умовою польсько-української нормалізації з української сторони було — дозволити їм на ліквідацію руху русинів (?! — Ред.). Добре орієнтуємось, що русини нездібні відіграти якунебудь протиукраїнську роль, але чесно не хочемо, і чесно не кажемо, що не потрібна нам політика „дівіде ет імпера". Максімум чисто людської доброї волі виказуємо, відкидаючи ту українську умову (?). З людських, не національних преміс не пускаємо українців на русинів, що булоб хочби тому виказане, що на якийсь час ослабилоб українців, які ще в себе не перетравили і не позбулися цілком російського комплексу... Ми дали і раніш багато доказів льояльного трактування русинів. **Накидуватись не потрібуємо** (підкреслення наше — Ред.) Залишаються тільки дві дороги: перечекати до політичного часу, коли переведуться манівки „русскости" або треба буде звертатися до руських мас понад головами львівських руських провідників. Русинів-хлопів, яких власна партія не хотілаб відповідно (?! — Ред.) організувати,

Навіть при скромній платні можеш стати власником **новочасного в дбірника** високої кляси, купуюче на догідні рати

Philips Super 4-38

треба буде організувати, а прийдеться зробити це, бо вони творять спокійний і вартісний елемент.

Отверто признаємо, що ми воліли б, щоб русини самі сементувались. Гадаємо, що помилка з прийняттям резигнації проф. Конистинського виключе погрсення і спричинить реакцію широкого руського загалу і тепер ніщо не перешкодить проф. Конистинському мобілізувати руський табор, який вже переведе реальну і життєву практичну програму...

Що в цих виводах цікавить — це авторитетний тон автора статті, немов він промовляє, як керманич польської національної політики, компетентний розділювати посади партійних лідерів! По-друге: не вважаючи на дуже самопевні твердження, що автор „добре поінформований", — квестіонуємо ті його інформації, які торкаються напр. вимоги українців, щоб поляки дозволили їм ліквідувати москвофілів! Таке ставлення справи взагалі дивоглядне: ніхто нам не може ані дозволяти ані заборонювати боротьби з відсталістю власного народу та з ренегатством одиниць, і ніщо не зможе зупинити процесу занику того ретроградського й анахроністичного табору. Ми ніколи не вимагалиб від уряду ліквідації москвофільства, бо це наша внутрішня справа, зате маємо право вимагати і тепер цього вимагаємо, щоб саме москвофільства не підтримувати **проти українців**. Ліквідація москвофільства неможлива ані механічними засобами, ані тимпаче репресіями. Коли хто ставив перед поляками справу інакше і просив „дозволу" на ліквідацію москвофільства — це був доб справою жалюгідною. Далі: бачимо, що автор страшенне слабо орієнтується щодо настроїв і вигляду „широкого руського загалу". Ніякого спротиву в тому „загалі" з приводу сварок серед лідерів РСО нема і не буде. Щодо тих сварок, то безперечно поміж п. Бачинським, і Слезюком, і Хиляком та таким п-ром Конистянським є різниця: але це різниці радше характерів і прикмет натури особистої, різниці персональних культур. Безумовно, що д-р Адріян Конистянський стоїть культурою вище, але не слід забувати, що д-р Конистянський, такий самий колишній денікінський офіцир, як п. Міхал Бачинський! Щож до спроб монтувати нову політичну партію апоміж „русинів", — то це не перша спроба і певне й неостання. І всіх їх жде однакова доля, як усе, що штучне, конюнктуральне, зроджене з паперової політичної гри, все, що суперечить житію і його законам. Тим законом є зріст національної свідомости, який незідхильно поступає серед галицького москвофільства, щораз звужує їх і — не зважаючи на ніякі перешкоди — мусить ті кола зліквідувати у користь українського національного моноліту. Тільки рахуючись з цим явищем можна вести реальну польську національну політику.

—o—

„Перший етап" автономії Закарпаття.

II.

Ужгород 1. жовтня 1937.

Українська громадськ**а** думка з подивугідною однодушністю заявила своє невдоволення з ухваленого законопроекту. Він не виправдав ні сподівань і не викликав творчого ентузіязму. Скорше навпаки. Колиб ми хотіли сформулювати загальний настрій українського громадянства, то не помилимось, коли назоветмо його зрезигновано пасивним.

І дійсно, молодь скептично запитує: „Варто боротися за таку автономію? Варто витрачати за неї стільки енергії? Чи не ліпше використатиб її в боротьбі за повні права й політичну свободу?" Одначе конкретних проявів цієї боротьби надаремне шукати в політичній дійсности на Підкарпатській Руси.

Старше громадянство не залишається позаду. Воно, як от „Земля і Воля", починає говорити про потребу „перейти духову революцію всьому народові й викорінити зпоміж себе орієнтацію на чужі сили"... бо ця психоза „не є у нас цілком винищена".

Сам співтворець законопроекту про урегулювання прав губернатора на П. Р. посол Ревай твердить, що „влада мусіла бути обережна" та що „її обережність є навіть до деякої міри оправдана".

Такою оцінкою ситуації само громадянство в особах частини своїх провідників стверджує існування начебто орієнтації на якісь там „чужі сили" серед ширших кол українського населення на П. Р. Цим свідомо чи несвідомо воно робить величезну помилку і заподіює велику кривду — самим собі, своєму народові і національній справі.

Опозиційність настрою серед ширших кол громадянства на П. Р. пояснюється не орієнтаціями на чужі сили, а тяжким соціяльно-економічним положенням української населення цієї частини ЧСР. Це стверджено цілком обективними даними. Це невдоволення забарвлене настороженням, що його викликали „хиби, спричинені декотрими установами П. Р.", як стверджує цілком справедливо „Свобода" та й сам посол Ю. Ревай в своїм виступі у парляменті. Робити з цього висновок про потребу „духової революції" — значить закидати народові гріхи деякої частини політичних спекулянтів, що розпаношились на П. Р. Це значить, штовхати його в обійми отої самої опозиції, про яку говорив посол Ю. Ревай у свому інтерв'ю. Тим паче, що ця опозиція зручно використовує політичні помилки і зрезигновану пасивність українського проводу на П. Р.

Ця зручність виявляється в будь-що-будь засадничо цілком правильній постанові питання про автономію для Підкарпатської Руси:

„Ми звертаємось до уряду нашої Республики з такими вимогами, що обгрунтовані міжнародніми договорами та конституцією ЧСР:

I. негайно скликати сойм,

II. встановити правдиві границі Підкарпатської Руси".

Так закінчив свою промову представник опозиції у празькому парляменті при обговоренні закону про права й компетенції губернатора. Така засаднича постанова питання є більш зрозуміла для ширших кол громадянства, а тому нема нічого дивного, що воно хвилево схиляється в бік опозиції, бо при евентуальному здій-

ЕВГЕН ЖИЗНЕВСЬКИЙ. 3)

З подорожі до Швеції

НЕМА ПОЛІЦІЇ.

Порядок дня закінчуємо і вертаємо на корабель на обід. Не дармуємо, вертаємося знову на місто і прямуємо до забавового парку Тіволі. Шукаємо за поліцаєм, щоб показав нам дорогу. Поліції на вулицях майже невидно, війська ще менше. Стрічаємо елегантно одітого панка в темно-гранатовім мундурі в маринарці і краватці у білих глясе рукавичках, без гумової палки і револьверу, це поліцей. З надзвичайною чемністю по німецьки інформує нас до яких трамваїв маємо всідати і де пересідати. Поліцаї крім німецької знають також англійську мову. Військо також більше до паради. Ще в 1814 р. Швеція останній раз провадила війну. У 1905 р. норвеги відлучившися від Швеції без спротиву, без одного вистрілу. Денеде подибаєте жовніра в елегантнім жовто-синім однострою. Шкільна молодь теж носить відзнаки жовто-сині. Одним словом — привид української держави.

ЗРАЗОК КУЛЬТУРИ.

Брак воїнів і влади безпеки у великій мірі причинюється до загального мирного настрою. Безробіття у Швеції незнане. Хто не має праці тому держава її дає, хоч не має тут ні жебрацького фонду безробіття ні ославленого фонду праці. Не диво, що шведи національно горді, високо патріотичні, без огляду на партійну приналежність. Усі знаходять спільну мову. Для прикладу: у Швеції, конституційній монархії, править тепер парляментарний коаліційний уряд, зложений із представників соціялдемократів, такби мовити націоналістів найбільшої аграрної партії, соціялістів — прихильників Троцького і комуністів.

Парк Тіволі подібне на віденський Пратер. Але є різниці. От напр. прохожі пані виходять на ротунду потанцювати, а на лавках здалека від танцю лишають свої торбинки. Коли хтось на вулиці у Швеції загубить вартісну річ, гроші, біжутерію, може бути певний, що навіть по довшім часі знайде її в тім самім місці де її згубив. Є це не так доказ великого багатства, як високої культури. Помилкеться той, що шукає зразків культури на заході Европи; справжня культура — у Скандинавії.

У Стокгольмі багато ресторанів і кавярень в зелені, у блеску різнокольорового світла, фонтан, де що хвилини міняться світляні барви води. Деякі кавярні положені на малих островцях і до них їдете човнами.

В елегантній кавярні при музиці просимо по старому звичаю за горілку. Відмовляють. У Швеції прогібіція, але яка? Раніше треба щось зїсти, а після того можна дістати найбільше дві чарки горілки і так далі, наперебій. Отже при прогібіції вільно випити і бочку горілки, як хто всилі зїсти вола. Дир. Мартюк своєю бородкою і вусами викликує зацікавлення, бо в Швеції того ніхто не носить. Уважають нас за еспанців, може і за абісинців.

СЕРЕД КОЛЬОРОВИХ ДОМІВ.

На другий день ранком їдемо автобусом до університетського міста Упсалі, віддаленого від Стокгольму на 75 км. Шоса першорядна. По дорозі ніде нема густо заселених осель. Вздовж дороги засаджені деревами хутори або тільки мальовничі кольорові доми вкриті червоною дахівкою. Доми серед зелені і квітів, перед домами сади. Мешкає у них середня верства чи робітник, що звідси щоденно їде до праці, звичайно колесом або і власним автом. На кожній брамі прибита поштова скринька, де надаєте і відбираєте листи.

Обставини сприяють будові таких домів поза містом. У самім Стокгольмі комірне розмірно високе, напр. за мешкання з двох кімнат і кухні з комфортом платять річно 1.600 корон. Коли хтось задумує будувати власний дім, потребує власного капіталу 10%, а держава дає кредить до 90% потрібної готівки, який сплачують у чвертьрічних ратах рівних сумі комірного за дані мешкання продовж 20 років. Супроти того у Швеції кожний, хто тільки хоче — може мати власний дім.

У полудневій Швеції Скані переважає хліборобство, у середній промисл. Одначе і в середущій, яка саме є предметом наших відвідин, крім ліса є також управна рілля. Управляють тут пшеницю, жито, овес, буряки, кормову капусту, передовсім багато шведської конюшини.

ГОСПОДАРСТВО СЕРЕДНЬОЇ ВЕЛИЧИНИ.

Оглядаємо одне з господарств середньої величини барона Гера. Це фідеїкоміс, даний державою його предкові за якісь заслуги зі заказом позбуватися цього і з тим дальшим застереженням, що коли вимре рід у мужеській лінії, маєток вертається до держави. У Швеції є більше таких фідеїкомісів. Маєток складається з 125 га ріллі, 400 га ліса, окрім цього арендує ще 62 га грунту. Мертвий інвентар машиновий; оре тракторами. Зі живого інвентара є: 40 коров, 35 телят і 30 коней. Ведуть молошну господарку і годівлю худоби і коней. У Швеції є лиш одна раса коней — бельгійська. Коні великі, товсті, зчасом ідуть на мясо. Кінь коштує 1.000 корон, корова 500 кор. 1 га поля 1.000 кор. Стайні уладжені з комфортом: великі, просторі. Стіни викладані білими кафлевими плитами, долівка з бетону. Кафлеві мушлі — умивальні для служби. Електричне освітлення, центральне огрівання. Зразковий порядок і чистота. У наших стайнях звичайно повно мух, бо тут вони і виводяться. Там у стайні їх цілком не видно, а як яка заблудить — зловиться на мухоленці. Служби 10 люда. Окрім цього власник наймає сезонових робітників. Місячна платня постійного робітника 120 корон, з чого 75 кор. в готівці а 45 кор. в натурі. Поміч лікарська безплатна. Отже платня шведського робітника вища від нашого пересічно на 500%. Рільні робітники мають збірну умову, однотижневі відпустки.

(Д. б.)

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

сненні цієї засади сподіється скорше перебрати автономну самоуправу краю до своїх рук і таким чином здійснити своє право господаря на своїй землі. Тим більше, що опозиція не пасивна. Вона енергійно працює і використовує найменшу нагоду для засвідчення своїх позицій.

Трьохмісячний період, визначений в законі про урегулювання прав губернатора, опозиція використала для роздмухування старого мовного спору. Не зважаючи на те, що „конституційно правний комітет" дійшов до того погляду, що всі ці поняття (мова: „українська" або „русинська" або „підкарпаторуська" або „домашня мова народу" — для означення мови підкарпаторуських українців) покриваються терміном „малоруський язик", бо народня мова підкарпаторуських русинів є неспірно мовою малоруською" (такий офіціяльний присуд!) — опозиція видала відозву до „русскаво народа" під гаслом: „Русскія деті должни учіться із русскіх учебніков". Ведеться шалену агітацію серед широких мас населення зі спекуляцією на слові „наш". І в наслідку такої агітації витворюється настрій, який стає базою для шкільної політики на П. Р., тимбільше, що теперішний керманич міністерства освіти ЧСР має виразні москвофільські симпатії та радо послуговується тактикою „доконаних фактів".

Не можна сказати, щоб не виявляла деякої активности і сторона українська, не зважаючи на розчарування провідних кол українського громадянства. Але його тактика цілковито інша. Вона носить характер легальної боротьби і виявляється, головним чином, у висилці різного роду протестів та меморандумів, що в своїх мотивах базуються на педагогічних принципах Коменського та на засадах загально-людської справедливости.

Тактики „доконаних фактів", хоч нею і погрожують інколи провідні українські кола, якось не видно. Ось наприклад: „Учительська Рада Учительської Громади на своєму засіданні дня 25. серпня 1937 прийняла таку резолюцію: **Зобовязуємо всіх членів Учительської Громади від 1. вересня 1937 уживати всюди: при навчанні, при урядуванні, в поданнях до урядів виключно живої народньої мови з фонетичним правописом, бо це єдина літературна форма нашої мови, що означується „малоруською" себто українською, як то випливає з постанови точки 6. § 10. закону ч. 172-37. зб. з. і р. Учительська Рада Учительської Громади"** („Учительський Голос" ч. 9. стор. 198).

Видавши таке зобовязання той же орган на слідуючій сторінці в статті „На початку шкільного року" пише: „Нині ми такі сильні, що нам годі чогось побоюватися. Не боялися 68-еро (перші основоположники української учит. організації) не напудимося і 1555-еро". (Число чл. Учит. Громади на сьогодня). Але така самовпевненість не робить відповідного враження, бо фактом є, що окружний інспектор, член учительської Ради і учасник засідання з повищою постановою, вернувшись до свого уряду видав обіжник, яким наказав уживати в урядуванні урядового т. зн. **етимольогічного** правопису! Чи дивно після цього, що загал учительства так само злегковажив постанову проводу своєї організації і тільки поодинокі особи послідовно переводять її в життя. І чи дивниця, що власть імущі мало звертають уваги на таку тактику паперових матеріялів і паперових постанов, які нікому не страшні?!

При таких настроях і практичній роботі провідників українського народу на П. Р. сам нарід живе у повній дезорієнтації навіть в такому важливому питанні як мова навчення у школах, себто найголовніший засіб до його культурного піднесення. Прикладом цього може бути господарення родичівських товариств при школах на П. Р. в Королеві над Тисою, не зважаючи на численну учительську **народовецьку** корпорацію, учителеві москвофілові вдалося демагогічно потягнути за собою родичів вищезначеною формулою: „наш русскій — чи чужий український". В той сам час на родичівському зібранні при гімназії в Берегові, завдяки рішучій поставі свідомих учительських одиниць, що не побоялись інтерпретувати законом признану назву нашої мови „малоруська" як мову **українську** і навіть внести це до протоколу — численно заступлені батьки-селяни однодушно і найрішучіше осудили експерименти москвофільствуючих професорів і своєю рішучою постановою зробили на них натиск.

Всупереч наліям „Свободи" „штучно роздувані перегони між культурними напрямками" не тільки не прилинились, а навпаки набрали різких і загострених форм. Проти себе стануло дві тактики:

1) Тактика **доконаних фактів**, що її ведуть ті, про яких посол Ю. Ревай висловився, що це „не лише опозиційні, але й просто протидержавні" кола. Дивним збігом обставин саме ця тактика находить для себе пригожий грунт у москвофільській політиці керманича народньої освіти;

2) тактика **легальної боротьби** меморандумами та протестами, що її веде український табор, ультральояльний до ЧСР, але жорстоко поборюваний провідними чинниками Краєвого Шкільного Реферату в Ужгороді.

В атмосфері цього змагання здійснюється на Підкарпатській Руси т. зв. „перший етап" автономії.

Хто вийде з нього переможцем — покаже найближче майбутнє. Перемога залежить у величезній мірі від того, чи український табор помудрішає на підставі дотеперішнього досвіду та навчиться дечого, про що досі боявся навіть думати.

Омікрон.

—o—

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

В останній хвилині надійшла до Редакції „Діла" сумна вістка, що в четвер 7-го ц. м. в пів до 2. год. пополудні помер у 53-ому році життя

Михайло Корчинський

чільний український діяч, адвокат, член Центральної Ради, державний секретар Української Народньої Республики, голова Все української Національної Ради у Комянці, — від 1922 року начальник правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові.

Покійний належав до найчільніших, найкультурніших та найбільш відомих українських наддніпрянських діячів, що їх лиха доля розпорошила по світі. Найшовши захист і варстат праці на рідній українській Галицькій Землі, Покійний належав до тих наддніпрянських земляків, що тісно зжилися зі своїм оточенням, перейнялись місцевими журбами й турботами та ввійшли в ріжні клітини місцевого громадянського й товариського життя. Був між іншим спорадичним співробітником „Діла" і приятелем нашого часопису. Тому вістка про Його несподівану і передчасну смерть наповнить все українське громадянство великим смутком.

З технічних причин ми вже не можемо подати відразу широкого життєпису Покійного та Його характеристики. Зробимо це у завтрішньому числі.

Похорон відбудеться в суботу в 3. год. попол. з вірменської криптн на Личаківський цвинтар. — Вічна Память Заслуженому Громадянинові!

Губерніяльна Рада в Ужгороді.

Ухвалений перед трьома місяцями закон про компетенції краєвого губернатора Закарпаття входить у життя з днем 8. жовтня ц. р. Це означає здійснення першого етапу автономії Закарпаття. Дорадчим органом губернатора буде Губерніяльна Рада.

Дня 4-го жовтня ц. р. відбувся в Ужгороді вибір Губерніяльної Ради, органу, який має дорадчий голос у справах Закарпаття. Губерніяльна Рада складається статутово з 6 членів краєвого виділу, 9 членів вибраних краєвими делегатами і 3 членів іменованих.

Вибори до теперішньої Губерніяльної Ради для Закарпаття дали такий вислід: М. Гулянич — шкільний інспектор з Густу, Андрій Гіді — держ. комісар з Вел. Доброні, Степан Деркач — хлібороб з Ракошина, д-р Долинай — директор шпиталю в Ужгороді, Д. Яцин — соц. дем. з Густого, М. Василенко — нар. учитель з Мукачева, І. Ортунай — держ. комісар з Берегова, Алядар Возарі — редактор з Мукачева, Балег Іван — комуніст із Мукачева.

З девяти вибраних членів 3 — це мадяри, 3 русофіли і 3 українці.

„Тверда рука" уряду Шотана.

Париж, 3 жовтня 1937.

Безпосередньо перед кантональними виборами маніфест уряду Шотана до французької нації, має передове, якщо не „історичне" значіння для внутрішніх французьких відносин. Радикальні і соціялістичні міністри включно з президентом робітничої конфедерації однозгідні в тому, що

1. Треба збільшити французьке виробництво, бо від французької продукції, яка зменшилася з приводу 40-годинного тижня праці, як ми вже нераз повідомляли, залежить доля французького франка, що, відірваний від золота та злучений угодою з Ню Йорком і Льондоном, матиме таку вартість, якої бажатиме французька нація; це залежатиме від: солідарности всієї нації, від соціяльного миру і — ще раз повторяємо — від **збільшення французького виробництва.**

2. Соціялістичні міністри однозгідні з радикалом-премієром Шотаном, що окупація варстатів праці є незаконна, і що уряд здавить окупаційні страйки в майбутності — хочби і військовою чи поліційною силою.

3. Радикально-соціялістичний уряд, або — як тут кажуть — уряд „людового фронту ч. 2" під проводом радикалів не допустить до ніяких чужинецьких вибриків чи втручувань у внутрішні французькі справи на терені Франції та заряджує „чистку" між чужинцями. Масове видалення еспанців з Франції, які живуть тут на кошт французького уряду, вже заряджене і виконуване. Ці еспанці мають повну свободу поїхати на територію ген. Франка чи на територію „людового еспанського фронту" — як собі бажають.

4. „Божий мир", якщо його так вільно назвати, настав між радикалами і соціялістами; бо всі ті заряджения переведе уряд без огляду на вислід кантональних виборів — себто кантональні вибори матимуть тільки, як це бувало і досі, своє локально-управне значіння.

5. Уряд Шотана-Блюма заводить тверду руку у французьких кольоніях, а міністр Саро — великий ліберал у Франції та водночас дуже енергійний і деспотичний проконсуль у заморських французьких областях — має проводити тією акцією у Північній Африці.

Сьогодні можна сміло твердити, що **програма уряду людового фронту ч. 2 є однакова з програмою націоналістичної Франції. Ріжниця може бути тільки у виконанні цього пляну; метода буде нагальніша у націоналістів, а повільніша у радикалів і соціялістів.** Але *вислід* буде один і той самий.

Юрій Студинський.

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обстанови.

Правне положення Православної Церкви

унормують декретом президента?

Варшава, 4. вересня.

В понеділок уранці повернувся до Варшави митрополит Православної Церкви у Польщі Денис, що — як відомо — від 24. м. м. перебував у Румунії з візитою у православного румунського патріярха Мирона.

„Православна візита", як її тут охрестили, мала (про що ми вже інформували) суто-політичний характер. Назовні говорилося дещо здивованому її „випадковістю" загалові, що слід її вважати лише куртуазним актом, що підкреслює сердечність польсько-румунських взаємин та вказує водночас на славетну польську толеранцію; дійсні мотиви і причини букарештенських відвідин зачинають уже сьогодні кристалізувати свій політичний сенс.

Отож — як довідуємося з добре поінформованих кол — **візиту митрополита Дениса плянувано ще весною**; тоді ж уперше вирішено методу реалізації управнення Православної Церкви. Метода ця — як кажуть — має поминути **скликання загального Собору як первісно задуману форму стабілізації відносин у православній Церкві та обмежитися до проклямації правного порядку в Православній Церкві декретом президента держави** у „Вістнику Законів Р. П."

Як матеріял для президентського декрету мають послужити праці численних, відомих нашим читачам, т. зв. передсоборних зборів, в яких — що підкреслюємо з натиском — завжди брали участь представники держави. Проект „православного закону" мають опрацювати під наглядом пп. д-ра Я. Волинського та Борковського начальників віроісповідних відділів у міністерстві віроісповідних і закордонних справ (?— Гром.).

Румунська візита мала буцімто на меті приготувати серед **польської опінії грунт** під цей акт, тим більше, що ця опінія не дуже то симпатизує з політикою православних „рішальних" кол, критикуючи польонізацію православних богослужень (Мацкевич, Медзінський, кс. Урбан), або використовуючи з простого шовінізму усі моменти, щоб її захитати (нагоди: процес Сухенека, розводові практики правосл. консисторій, самоконфіската „Слова" і т. ін.).

Якби там не було — поважним підтвердженням для всіх курсуючих поголосок є **опублікований текст букарештенських промов**, виголошених з нагоди побуту митр. Дениса. Отже румунський патріярх Мирон заявив 26. м. м. у великій промові в часі врочистого обіду м. ін. таке:

„...Оскільки нам відомо, **небавом має ввійти в життя основний закон про положення Православної Церкви в Польщі**".

Опісля патріярх дуже тепло висловився про особисте відношення до Правосл. Церкви польського президента, підкреслюючи, що він „взяв її у свою оборону" та бажаючи, щоби Православна Церква „**співпрацювала з консолідацією благородної Польщі**".

Такий несподіваний оборот справи схвилює правдоподібно все православне громадянство, що покладало **великі надії на Собор**. Одно певне: чи Собор для форми відбудеться, чи ні — **рішальний голос** у справах Правосл. Церкви в польській державі матиме — як видно з заяв обох сторін — уряд.

Гром.

„Ані гектара польської землі в чужі руки".

Відомий українофоб проф. Ст. Грабський виголосив недавно у варшавському „Звйонзку офіцерів резерви" відчит на популярну сьогодні між поляками тему української небезпеки. На тому відчиті сказав Грабський небагато нового, змістом реферату було домагання до влади, щоб **перевести законну заборону продавати польські нерухомости в чужі руки**. Ця заборона торкалася би не тільки землі на селі, але й домів по містах. Доки нема такої законної заборони, повинні придержуватися того самі власники реальностей. Старі байки оповідав теж ветеран галицьких ендеків про душехватство українських священників та про те, що мовляв, 90 прц. дітей з мішаних подруж стає українцями. Висталоб — каже Грабський — тільки 10 прц. чисто польського населення, щоб поляки мали абсолютну більшість на території Східної Галичини. Найбільшою ревеляцією відчиту проф. Грабського була його заява про шкільництво у Східній Галичині. Грабський заявив, що хоч сам був автором шкільного закону, сьогодні домагається його ліквідації, бо закон виявився нежиттєвий.

Українці також домагаються знесення того закону — казав референт. Коли ж вони хочуть одномовної школи, то можна на те погодитись, **одначе з тим, що ця школа буде з польською мовою навчання**.

Висловивши своє признання для акції військових чинників і для творення організації шляхти, референт підкреслив, що для оборони польщини треба змобілізувати Варшаву й улаштувати пропагандивний наїзд на неї. Бо досі Варшава спирається на ріжних дедукційних комбінаціях, витворених у кабінетах ріжними меншими й більшими дипльоматами.

—o—

Відгомін польсько-української війни.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В четвер 7. ц. м. третього дня розправи зіznавали далі ввесь час свідки. Зацікавлення розправою велитенське. Салю розправ виповнила публика по береги і тому возний з початком розправи позамикав усі двері на салю.

Перша ввійшла на салю **св. Марія Думанська**, римо-кат., з Лисинич, заприсяжена зізнава, що не знає підсудного. Каже, що працювала в грудні 1918. р. на фільварку в Лисиничах. Одного разу прийшла до фільварку польська, а незабаром українська стежа. Почалася стрілянина і свідок втікла. Предсідник відчитує свідкові її зізнання у слідчого судді, де записано, що свідок пізнала підсудного Хомяка як того, що свідка бив прикладом кріса на фільварку в Лисиничах. Свідок вияснює кількома наворотами, що слідчий суддя закликав її та ще двох свідків і тоді лише св. Паливода пізнала підсудного. Свідок і друга жінка не пізнали підсудного. Чому у протоколі записано інакше — не знає. Вкінці на питання предсідника відповідає, що підсудний може подібний до того вояка, що тоді бив її прикладом кріса, але присягнути не може.

Св. Василь Хомин греко-католик з Лисинич незаприсяжений зізнає, що підсудного знає з Підборець. Бачив, що полоненого А. Терліковського завели до канцелярії, де був мабуть пор. Іваницький. А що свідок пішов тоді до канцелярії — не знає, що з ним опісля сталося. Чув від якогось вояка, що полоненого Терліковського відвели до Миклашева, інші говорили що його розстріляли. На питання прокуратора каже, що Василя Закордонця знає. Він командував постійно стежею. Про полонену легіоністку теж чув, що її відвели до Миклашева.

Св. Дмитро Бедрій не прийшов і тому предсідник відчитав його зізнання. З них виходить, що підсудного знає з Підборець.

Св. Параскевія Паливода, греко-католичка, заприсяжена зізнала, що підсудного знає, бо приходив кілька разів зі стежею до Лисинич. На питання предсідника заявляє, що підсудний не зробив їй нічого злого. Підкреслює, що її бив прикладом кріса Закордонець. На питання прокуратора каже, що один з вояків говорив до В. Закордонця, щоб її застрілив, бо вона повідомила польську стежу, що надходить українська стежа. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що не бачила з лиця, чи тим вояком, що говорив до В. Закордонця, був підс. М. Хомяк. На питання підсудного каже, що чула, що підсудний приходив зі стежею. На дальше питання обор. д-ра Шевчука свідок заявляє, що не чула, щоби підсудний зробив комунебудь криву в Лисиничах чи то полякам чи українцям.

Св. Михайло Кунц, римо-католик, коваль з Лисинич, заприсяжений, зізнав, що 7. грудня 1918. р. віз з батьком навіз з касарень, де тепер є 14. полк уланів. По дорозі стрінула їх польська стежа під проводом Терліковського, які всіли на сани кажучи, що їдуть до Лисинич по індики для недужих польських старшин. Батько свідка випрошувався, що його малі коні, але легіоністи таки поїхали з ними до Лисинич. Десь за півтора години свідок довідався, що його батько і два легіоністи вбиті, а Терліковського відвели до Підборець. Чув, що Бубела бив Терліковського, опісля його розстріляли. Хто його розстріляв — не знає. Коли предсідник показав фотографію Терліковського — свідок не пізнає його з фотографії. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що розмовляючи з Терліковським на санях мав тоді 16 років.

Св. Марян Кунц, римо-католик з Винник, заприсяжений зізнав, що підсудного пізнає, бо ходив зі стежею. За Терліковського нічого не знає. Хто з української стежі вбив батька свідка — не знає. На питання предсідника, яку опінію мав підсудний — свідок мовчить. На питання прокуратора каже, що не бачив підсудного з Бубелою і з В. Закордонцем у Лисиничах того дня, коли взяли до неволі Терліковського. Хто його розстріляв — не знає. Прокуратор: Яку опінію мав підсудний? Свідок: Щойно по повороті Бубели з Чехословаччини почали говорити, що підсудний поповнив якісь промахи.

Обор. **д-р Шевчук:** Чи ви чули, щоб підс. Хомяк підчас польсько-української війни зробив якунебудь криву чи то полякам чи українцям?

Свідок: Ні! Нічого не чув ні не заобсервував. Чув теж, що була якась пожежа в околиці Підборець. Але хто спалив, чи українці, чи поляки — не знає.

Св. Ян Корняк з Лисинич, 79 літ, римо-католик, заприсяжений зізнав, що відвозив на цвинтар якогось польського легіоніста, який дістав в око. Чув, що його вбив підс. Хомяк, якого пізнає. Каже, що підсудний мав в околиці опінію якнайгіршої людини. На питання прокуратора свідок каже, що від Чорного чув, що це підс. Хомяк розстріляв якогось легіоніста.

Суддя Бочар: Як підсудний докучав свідкові, як образив у національних почуваннях?

Свідок: Підсудний говорив до мене „ти полячок" з додатком російської лайки. Ніколи не бив мене. На дальше питання каже, що лише словами ображав його і переводив в нього реквізиції.

Св. Анна Буковська, римо-кат., з Лисинич, заприсяжена зізнала, що в грудні 1918. р. дійшло до бійки між польською та українською стежею на фільварку в Лисиничах. Каже, що комендант української стежі, про якого говорили, що називається Хомяк, застрілив тоді раненого тоді польського легіоніста. Того коменданта бачила лише тоді один раз. На питання предсідника каже, що не може рішуче пізнати підсудного як того, що вбив раненого полоненого. На питання прокуратора свідок каже, що тоді її не бив ніхто нагайкою. Ніколи не чула теж у Лисиничах, що це підс. Хомяк застрілив полоненого. **Прокуратор:** Чи Чорний — це ваш брат? Свідок — **ні**.

Щойно на питання оборонця свідок признається, що цей Чорний це її брат і що він втік до большевиків. Обор. **д-р С. Шевчук:** Коли утік? **Свідок:** Пішов як 14-літній хлопець з українською армією. **Оборонець:** Ага! Чи це він застрілив того полоненого на фільварку? Свідок заперечує. На питання підсудного свідок додає, що тоді, коли вбито на фільварку поляка, був артилерійський бій між поляками та українцями. Польські гарматчики стріляли коло фільварку в Лисиничах. Тоді був теж убитий один український вояк на її подвірю (раніше запевняла, що лише прийшла українська стежа і перестрілювалась з польською).

Обор. **д-р Шевчук:** Чи ви полька, чи українка? **Свідок:** Полька. Обор. **д-р Шевчук:** Чи ви вродилися греко-католичкою чи римо-католичкою? Свідок не встигла відповісти на це питання, бо предсідник відхилив його.

На питання прокуратора свідок каже, що її батька арештували поляки і тому її брат Чорний зі страху втік як 14-літній хлопчина з українською армією з Лисинич і тепер перебуває у большевиків.

По 20-хвилинній перерві свідок на питання оборонця відповідає, що має тепер одного брата. Підчас польсько-української війни мала трьох: один служив в українському війську і згинув під Сороками, другий втік до большевиків, третій є в Лисиничах.

(Продовження процесу на 7-ій сторінці.)

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Рефлєксії по двох жіночих зїздах.

В днях 3., 4. і 5-го жовтня відбувся у Львові „Зїзд Інструкторок Сільського Господаря" та „Зїзд кооперативних пропагандисток", який скликав Ревізійний Союз Кооператив. Докладний звіт про хід першого зїзду подало „Діло" у ч. 218. з 5-го жовтня ц. р. Та тому, хто мав нагоду приглядатись обом зїздам насувається багато рефлєксій і міркувань.

На обидва ці зїзди приїхали дівчата з ріжних сторін нашого краю. Властиво другий зїзд був доповненням першого, бо взяли в ньому участь всі учасниці зїзду Інструкторок „С. Г." з додатком кількох пропагандисток, що працюють по Повітових чи Окружних Союзах Кооператив. Таке зацікавлення Інструкторок „С. Г." справами кооперації цілком зрозуміле, бо праця „С. Г." на селі і праця кооперації так тісно звязані, що їх нераз трудно розмежувати. Інструкторкам жіночого господарства теж тяжко відділити свою працю від кооперації, а кооперативним пропагаторкам тяжко пропагувати кооперацію не згадуючи про поліпшення жіночого господарювання на селі. Виказали це вони ще і в дискусіях на обох зїздах.

Та не це було найцікавіше на тих зїздах для стороннього глядача. Найцікавіше було прислухатись до настроїв цієї жіночої молоді, стежити за ходом їх думок і симпатіями.

Витворився якийсь особливий, новий тип молодої жіночої інтелігентки. Давніше не було в нас таких робітниць, а інші народи, за невеликим виїнятком, може й цілком не знають такої інтелігентної робітниці.

Інструкторки „С. Г." це не тільки фаховички, але у першій мірі громадянки, які розуміють село і його потреби та до своєї праці ставляться не як платні сили якоїсь установи, але з незвичайною відданістю і саможертвою. Коли послухати, в яких тяжких умовах проходить їх праця і з якою саможертвою вони віддають свої молоді сили для добра народнього — мимоволі схиляється чоло в пошані перед цими господарськими місіонарками. Холод, голод, брак зрозуміння користи їх праці не тільки серед села, але головним чином серед нашої інтелігенції і не тільки серед мужчин, але часто-густо і серед жінок — ось умови їх роботи. Як часто доводиться такій інструкторці в слоту і холод іти пішки на село, бо фіри не вислали, як часто доводиться їхати на фірі, що на ній навіть соломи нема, як часто не пришлють для інструкторки ні буди ні бодай якогось коца, щоб ноги прикрити. А приїхавши на село застає вона неогріту салю „Читальні", по якій вітер вільно розгулює, де доводиться говорити їй дві-три години, бо крім чисто господарських справ мусить інструкторка порушувати ще й справи кооперації, гігієни та давати відповідь і поради на безліч запитів. А після такого говорення пара яєць на твердо та шклянка холодного молока є її єдиною стравою. Спати доводиться нераз в одній хаті з господарями і їх родиною, або в неогрітій хоч і окремій кімнаті, але з брудною постіллю. Рідко коли запросить до себе на відпочинок інструкторку чи пропагаторку місцевий парох чи хтось інший з інтелігенції. На цю нашу інтелігенцію можна було почути взагалі на обох зїздах багато нарікань.

Та що ще вражало у рефератах цих молодих піонірок: не тільки вони сміло виступали з ріжними своїми домаганнями, проєктами та думками, але вся дискусія на обох зїздах свідчила про надзвичайне громадське вироблення, хист володіти словом, ясно і конкретно формулувати свою думку. Можна із спокійною совістю ствердити, що небагато зборів наших установ чи навіть центрель можуть похвалитись таким рівнем дискусії. Видко, що „Сільський Господар", який вишколив собі ці молоді сили (більшість кооперативних пропагаторок є теж вихованицями курсів „С. Г.") дає своїм робітницям добру не тільки фахову, але й громадську підготову.

Якіж висновки можна зробити з обох зїздів?

Наше громадянство, особливо наші громадські дівчата і дівчі на провінції повинні би оцінити вкслід працю тих саможертвенних молодих жінок. Вони повинні би памятати, що без господарського оздоровлення села — а це неможливе без участи жінки-селянки, не зміцнимось ми ніколи економічно. І мусілоб наше громадянство з більшою увагою і прихильністю ставитись до праці цих молодих піонірок, облегчувати її де можна, допомагати та підтримувати цих молодих дівчат.

Наші організації та установи, у центрі і на провінції, мусять найти якусь спільну мову і не обтяжувати роботи жмені очайдушних дівчат якимись незгодами між собою. Чи в тім справа, хто фірмуватиме цю роботу на селі, чи в тім хто має змогу її ліпше виконати? Мабуть це останнє важніше і в цьому напрямі чути було багато тверезости в поглядах тих 40 молодих жінок, що три дні радили над тим, якби то в своїй праці осягнути ще більші висліди, а не нарікали на свою долю та не сперечались над дрібницями.

Шкода, що ширші кола нашого громадянства не мали нагоди прислухатись тим нарадам — багато повчального і корисного вони винесли би для себе і багато пристрастей може цей зїзд охолодив би в тих, що свій час і сили тратять у боротьбі за престіжеві справи, тоді коли ці молоді, тихі робітниці виконують дійсно незвичайно корисну роботу для нашого народу.

Д-ко

Перед Загальним Зїздом Союзу Українок.

9-го і 10-го жовтня ц. р. відбуватиметься у Львові черговий загальний зїзд Союзу Українок. Присвячений він, як це видно з програми біжучій праці цього Т-ва, та плянам на майбутній діловий рік.

Як голосить комунікат Головного Виділу Союзу Українок з дня 15-го вересня „...Цей Загальний Зїзд матиме не тільки дуже поважний діловий характер, але теж характер святочної манїфестації, бо візьмуть у ньому участь наші сестри з інших українських земель і заморської еміграції". Як довідуємось, прибудуть на цей зїзд з Чехословаччини пані проф. С. Русова та пані З. Мірна, щоб відбути наради президії Всесвітнього Союзу Українок.

Сподіваємось, що цей зїзд найповажнішої нашої жіночої організації дійсно буде витриманий у заповідженому тоні та внесе багато нової ініціятиви в працю організації, до якої все наше громадянство ставиться з увагою.

Смерть „Великої Пані" Фінляндії.

Цими днями фінляндське жіноцтво хоронило свою „Велику Паню" — панну Анні Фуругельм, яка померла в 77 році свого життя.

Цю „Велику Паню" знало і шанувало не тільки фінляндське жіноцтво, але цілий міжнародній жіночий світ.

Панна Фуругельм була першою жінкою посолкою взагалі в цілій Европі. На цьому становищі пробула вона 12 років і її праця в парляменті дала дуже багато ініціятиви для загального народнього життя.

Живо цікавилась ця видатна жінка жіночим рухом і вже в 1904. році бере вона діяльну участь у міжнародньому жіночому конгресі у Берліні. На цьому конгресі вперше у приявності представниць багатьох національностей обговорювали справу рівноправности жінок. Брала панна Фуругельм живу участь і в дальших міжнародніх жіночих конгресах.

З фаху була панна Фуругельм професоркою, але багато часу присвячувала вона журналістиці і була неабиякою журналісткою, а також редагувала часопис „Нютіх" („Наш Час") та жіночий журнал „Астра".

Святкуючи в 1930. році свої 70-ті уродини дістала від президента Фінляндської Республики орден „Білої рожі".

Нарід любив і шанував цю визначну жінку високого росту і трохи може різкої мужеської поведінки.

В останніх роках свого життя, залишивши активну політичну роботу взялась панна Фуругельм до списання своїх дуже цікавих і цінних спогадів. На жаль скінчила вона і видала тільки два томи цих спогадів. За працею над третім і останнім застала її тяжка недуга, яка після кількох місяців тяжких страждань дала їй вічний спочинок.

Своїм прикладом доброї громадянки і зрівноваженої політичної діячки служила багатьом жінкам міжнароднього світу маючи серед жінок ріжних країн щирих приятельок та наслідувачок. Останні роки її життя були заповнені жвавою кореспонденцією з жінками ріжних країн.

—o—

Хроніка.

З клюбового життя. Дня 4. жовтня завітала до клюбу „Нової Хати" і „Труду" п. Ірина Гургула з гутіркою про Полісся. Аж замайоріло в клюбі від барвистих поліських узорів. П. Гургула принесла з собою зразки поліських тканин, що їх привезла недавно тому з Пинщини. Розкішні тканї сорочки з червоними, споловілими взорами, прекрасні чорно-червоні смугасті верети, яскраві вовняні запаски, навіть пара поліських личаків, що їх виплітають із вербової кори, доповнила цю мальовничу збірку. Присутні почули про ту дивовижну країну, де водні шляхи переплітаються в густому лісі, як у нас стежини. Дивні там звичаї, підсоння люди. Цікаво побувати там і довше. Та варто було почути і враження перелетного мандрівника, що тим яскравіше охоплював враження.

Господарські покази. 30. вересня перевела п. Наталка Гаврих показ, як ладити вітамінові напої. Цей цікавий звичай закріпився тепер у модерній віджиті. Замість нездорового чаю, а ще менш доцільного алькоголю подають тепер при домашніх гостинах смачні овочеві напої, як яблучний або виноградний сік. І для дітвори цей напій має першорядну вагу з огляду на його відживну силу. Напої такі можна ладити свіжі, або й на запас. Хоча в зимі можуть нам для тієї цілі послужити яблука або дерен. Дальше побачили присутні як заварювати гогодзи. Цей вдячний овоч не вимагає багато цукру і в сполуці з яблуками дає смашні компоти до м'яса. Цікава й новість нова його сполука з хроном, що надає йому пікантного смаку. Вечір пройшов дуже успішно. Присутні були вдоволені річевими поясненнями доповідниці, що їх подавала вона на запити. Черговий господарський показ припадає на 14. ц. м. й задемонструє вітамінові салати. Побачимо, як ладиться салату з моркви, капусти і городовини з підлівкою мустардовій та майонезі.

—o—

Практичні поради.

Не дозвольте дітям обгризувати нігтів. Недобрий звичай обгризування нігтів і надалі панує поміж дітьми. Отже на підставі приватного досліду між шкільними учнями у Кенігсбергу стверджено, що майже половина в кожній клясі мала надгризені нігті і то аж до місця, де ніготь зростається з тілом. У четвертини учнів була передня половина нігтя обгризена, а кінці пальців були ушкоджені і забруджені. Обгризання нігтів помічено у молодших і у старших дітей, без ріжниці темпераменту, здібности і конституції тіла, у хлопців і у дівчат. На підставі тих спостережень радять їх батькам добре пильнувати своїх дітей, що обгризають нігті.

Зіпсуті консерви. Не легко розпізнати зіпсуті консерви, тим більше у пушках. Треба вважати, чи пуделко не здуте. Якщо консерви були зроблені недобре, підлягають зіпсуттю і наслідком розкладу — гниють, виділяють газ, розпихають коробку. При відкриванні видобувається той газ з сичанням, що лекше дається справдити.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Діти джунґлі.

Люди, що виховалися разом із звірятами.

У Східній Індії трапилася недавно пригода, що виглядає майже на неймовірну. Підчас великих ловів на тигра, попали мисливі на сліди шакалів, серед яких можна було запримітити також сліди людських ніг. Коли мисливі докладніше приглянулися цим слідам, переконалися, що ці сліди походять від якогось 8—10-літнього хлопця. Мисливі пустилися в погоню за тими слідами і згодом натрапили на тічню шакалів і між ними побачили молодого хлопця. На мисливих дивився він із найбільшим недовірям і коли його схопили, боронився з усіх сил перед своїми спасителями. Він кусав, копав і дряпав мисливих та при тому не видав зі себе ні одного звуку. Тільки дико гаркотів при тому і добував зі себе якісь чисто звірячі, нерозтикульовані голоси.

Вкінці молодого дикуна обезсилили і завезли до міста Ахмедабад. У кімнаті куди його завели втиснувся він у найтемніший і найтісніший куток, виявляючи при кожнім зближенні людини, зокрема білої людини, несамовитий просто страх. З усіх страв, що йому подавали, не приймав він ніякої, тільки вдоволявся все свіжою водою. Тоді люди прийшли на думку подати молодому дикунові сире мясо. Цим разом повелося підійти малому під смак, бо він кинувся на мясо захланно і оглянувшися, чи ніхто його не підглядає, почав їсти. Одначе не послугувався він при тому руками, як це ми робимо, тільки брав мясо зі землі, кусаючи його відразу зубами, так як це робили його приятелі чотироножні виховники.

Чотироножні виховники.

Мисливих, що виратували хлопця, турбувало питання, відки хлопчисько опинився серед шакалів і яке його походження. Одно було певне: Він був індусом. Більше не вдалося нічого прослідити, бо хлопчина помер небавом на шлункову недугу. Його організм не міг витримати наглої зміни поживи, шлунок не вмів собі дати ради з вареною стравою і заки хтонебудь спамятався, молодий дикун помер серед важких болів. Ті, що його виратували від диких звірят, засудили його одночасно на смерть. Секція трупа не виказала в організмі ніяких спеціяльних змін, тільки мязи ніг і рук були незвичайно сильно розвинені. Також і зуби були більше розрослі і пристосовані до їдження сирого мяса. Зі смертю молодого хлопця пропали всі сліди його минулого.

Оповідання місіонаря.

В Індіях знають більше таких випадків, що звірята виховували дітей. Американський місіонар Ель Мурчісон оповідав про таку пригоду, серед якої він знайшов молоденьку дівчинку. В 1908. р. мандрував згаданий місіонар по диких околицях північної Індії та полудневого Китаю. Підчас своїх мандрівок забрів він аж до малого містечка Уісі, яке лежить у підніжжі гір Лин-шан. Там знайшов він величезне поле до попису і праці. Серед племен, які замешкували тамті околиці, панували постійні війни і непорозуміння. Колиж додати ще до того безчисленні грабунки, напади, схоплювання жінок і дітей, то тоді можна собі виробити ясний погляд на умовини, серед яких доводилося жити американському місіонареві.

Дика дівчинка.

Більше як два роки вів Мурчісон свою діяльність у тій околиці як лікар і здобув собі таким чином славу чудотворця і добродія. Одного дня прислав йому мандарин міста молоду, може 12 або 14-літню дівчинку, яку знайшли підчас ловів серед диких свиней. Ніхто не вмів добути з дівчинки хочби словечка.

Тому, що Мурчісона вважали лікарем чудотворцем, що все вміє і знає, мандарин прислав йому дівчинку, щоб він її вилічив від впливу злих духів. Перш усього розвязав місіонар дівчинці посторонки, що ними вона була спутана і які врізалися їй глибоко в тіло та поробили дошкульні рани. Коли дівчинка почула, що вона знову вільна відразу кинулася навтікача. Радше-рад мусів місіонар заложити дівчинці сталевий перстень на шию і на ньому прикувати її до муру. У замкненім просторі не міг він її тримати, бо вона поводилася так дико і так вирівалася з оков, що місіонар побоювався, щоб дитина не поранилася. Тому примістив її на дворі, де вона поводилася куди спокійніше. Там ставала дівчинка під впливом прихильних і привітних слів місіонаря чимраз спокійніша і лагідніша. Згодом навчилася Тіян (Чужа дівчинка) вимовляти поодинокі слова. Відтак із гідною подиву швидкістю опанувала дівчинка призабуту серед диких звірят мову. По трьох місяцях могла вона вже зовсім добре з американцем порозумітися, одначе у присутності чужих поводилася вона ще несміливо і боязливо. Та всі зусилля молодого місіонаря довідатися від дівчини, яким чином вона попала між дикі свині, були безуспішні. На всі питання відповідала вона, що зі свого минулого вона нічого не памятає. Її память кінчилася на хвилині, коли вона прийшла до дому місіонаря. Американець кинув усі дальші допити, щоб непотрібно не хвилювати дівчинки. Його зусилля розвідатися щонебудь про неї в околицях міста покінчилися невдачею. Коли місіонар Мурчісон покинув Уісі і вернувся до Америки, покинув Тіян, яка мала вже тоді 24 роки як жінку свого кухаря і щасливу матір чотирьох дітей.

Хлопець серед гієн.

Про іншу таку подію оповідали багато в Калькуті. В 1917. р. схопив недалеко села Путарірі, тигр одну молоду вдову разом із її дволітнім хлопчиком. По кількох днях по матері знайшли вже тільки погриженого трупа, але по дитині і слід зостиг. Щойно на весну в 1918 р. підчас ловів на гієн знайшли туземці в печері, яку займали гієни, маленького хлопчину, що міг мати не більше як три рочки. Дитина поводилася зовсім так як і його приятелі дикі „родичі": втиснувся у найглибшу закутину печери і відтам споглядав з недовірям на мисливих. Колиж до нього наблизилися, тоді боронився так як малий хижак: кусав і дряпав. Ловці, які не походили з Путарірі, але знали про схоплення жінки й дитини, здогадувалися, що маленький дикун — це запропащена дитина вдовиці. І справді мешканці села розпізнали в дитині згубу. Про цю подію повідомили владу, яка повела на свою руку слідство. Воно не потвердило справді у сто відсотках тверджень мешканців Путарірі, але й не опрокинуло його. Хлопця віддали до інституту в Горакпурі і виховували там на державний кошт.

До Всеч. Духовенства і П. Т Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, видаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

Примхи народів.

У деяких околицях Бельгії є рід білої глини знаний як літофон. Її вживають на цілому світі як основний складник білої фарби. Німецькі купці купували цю глину і висилали її до Китаю у скринях з Гамбурга. Бельгійці відкрили цю штуку і почали робити те саме, щоб мати власний заробіток. Але коли з Антверпену прийшов бельгійський транспорт — китайці не хотіли його прийняти. Вони не вірили, що це той самий літофон із Бельгії, бо не мав німецької фірми і не прийшов з Гамбурга. Не можна було переконати китайців, що це оригінальний продукт, а не підробний. Бельгійці втратили на інтересі і погодилися з тим, що мусять продавати глину німцям, які від китайців беруть вищу ціну. Такий підхід до інтересу не є винятком серед народів. Китайські яйця страшенне дешеві. У 1919 р. був великий попит на консервовані китайські яйця в Англії та Америці. У 1934 р. Англія спровадила 2254 міліонів чужих яєць, з чого 172 мілл. з Китаю, бо сама у краю має всього 68 прй. із загальної потреби. На кожного англійця пересічно припадає річно 155 яєць, більше ніж яблук.

Англійці вперті як китайці.

Та ось у 1934 р. почалася в Англії пропаганда проти китайських яєць, буцімто вони нездорові, затроєні. Один англійський фармер написав прилюдний лист до преси, що він посадив свою курку на китайське яйце і з нього виклювалася гадюка. Не помогли спростування досвідчених хліборобів і вчених, що це нісенітниця — англійські господині не хотіли китайських яєць. Не було іншої ради для продавців англійських яєць, як ті самі китайські яйця пакувати у скрині і висилати до Америки, де їх продавали як чисто англійські.

Спляча красуня з Шікаго померла.

Із Ню Йорку повідомляють, що Патриція Мегір — про яку ми вже писали перед кількома місяцями — померла на запалення легенів. З початком вересня появилися в неї симптоми важкої недуги. Тоді дівчину перевезли до лічниці на лікування, щоб перевести операцію. Перед операцією перевели недужій переливи крови, одначе в неї почалося запалення легенів. Від цієї недуги вона теж і померла.

Секція її тіла не дала ніякого висліду і не розвязала загадки, що було причиною довготривалого сну. Одно, що при тому вдалося прослідити, то те, що в недужої витворилася атрофія мозку, так, що мозок майже зовсім занидів.

Як ми вже повідомляли, Патриція служила давніше як секретарка в одній шо-йорській фірмі. Тоді мала вона 27 літ і мала між своїми знайомими славу справжньої красуні. При тому вона вправляла ріжні спорти і нічого не вказувало на те, щоб вона могла занедужати на якунебудь важку недугу.

В січні 1932 р. заснула вона раптом у поїзді, коли верталася домів із праці. Її розбудили на кінцевій станції. Кілька днів боролася вона з безмежною сонністю. Вона намагалася вхопити себе в руки і правильно працювати. Та вже 15. лютого заснула вона знову, щоб уже більше з того сну не пробудитися.

За той час, як вона спала помер її батько, бабуся й дідо. Мати вела точні записки, щоб коли дочка пробудиться, оповісти їй докладно про все, що за час її сну сколося.

—o—

ЗНОВУ СХОПИЛИ ДИТИНУ.

Французьку прилюдну опінію хвилює знову нове схоплення дитини.

Мала 7-літня Одета Льоран у Фужер вийшла рано до школи, віддаленої не більше, як чверть години ходу. Мала Одета Льоран до школи не дійшла і до дому не вернулась. Пропала в дорозі без сліду.

Ця подія скоїлася ще минулого четверга і досі всі розшуки за дівчинкою залишились безуспішні. Тільки фармери бачили, як дорогою гнало гарне авто, в якому сидів якийсь мужчина з жінкою. Це авто бачили люди і напередодні схоплення біля дому родичів Одети Льоран. Догадуються, що дівчинку схопили якісь маніяки, або вона стала жертвою якогось садиста.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Один молодий композитор відіграв перед Россінім якийсь музичний твір. Опісля питається мистця, як йому подобалася гра.

— Високомистецька! — відповів Россіні. — Ви сильніший як Бог, бо він створив світ, а ви хаос.

СИЛА ПРИВИЧКИ.

Один відомий актор старався про розвід. Цілу справу обговорив докладно зі своїм адвокатом і всі питання та відповіді адвокат докладно собі записав. Вкінці запитав зацікавлений актор:

— Але скажіть мені, пане меценасе, хто гратиме ролю судді?

—o—

Відгомін польсько-української війни.

ПРОДОВЖЕННЯ ЗІ СТОР. 4.01.)

Св. Параня Куп'янська, гр.-кат. з Лисинич заприсяжена зізнала, що знає підсудного, бо приходив зі стежею до Лисинич. Знає, що на фільварку був ранений поляк, якого теж застрелили. Хто його застрелив — не знає. Підс. Хомяк був тоді в помешканні на фільварку. Під час його побуту в хаті прийшов вояка і повідомив, що ранений поляк вже вбитий. Коли председник відчитав її зізнання зі слідства, де стверджувала підсудного, свідок рішуче заперечує, що не говорила ніколи, що це підс. Хомяк застрілив полоненого. На питання прокуратора відповідає, що від українських вояків не чула, будьто он підс. Хомяк застрілив полоненого поляка. Додає, що лише цивільні особи говорили опісля, що це підс. Хомяк застрілив полоненого поляка. Не знає теж, хто був комендантом української стежі: підс. Хомяк чи Василь Закордонець.

Обор. д-р Шевчук: Чи ви не бачили Чорної, замужної тепер Буковської, на подвірю фільварку, де був полонений. Свідок каже, що боявся і пішла до кухні. Чорної не бачила.

СЕНЗАЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ.

Св. Меланія Мойжешевичева, вірменського обряду, арендаторка фільварку в Лисиничах, заприсяжена зізнала, що пізнає підсудного. Знає, що на фільварку убито полоненого поляка. Коли свідок розмовляла у помешканні, прийшов якийсь вояк і повідомив, що полонений поляк убитий, папери забрано. Підс. Хомяк обходився чемно зі свідком і на фільварку. На прохання свідка підс. Хомяк згодився, щоб цього вбитого поляка вона поховала. На питання прокуратора свідок каже, що вбитий поляк був перед 10 хвилинами теж в кухні і до 10 хвилин згинув. Вояк, який зголошував підс. Хомякові про вбивство поляка, зголошував йому по військовому.

Від ключниці невідомого прізвища чула, що це Бубела застрілив полоненого поляка на фільварку. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що підс. Хомяка дуже добре знає, бо часто приходив на фільварок. Свідкові ставлять низку питань: вотант Бочар, прокуратор, який відчитав її зізнання зі слідства, але свідок обстоює рішуче при своїх зізнаннях.

Св. Франц Буковський, римо-кат. з Лисинич, заприсяжений зізнав, що підс. Хомяка знає, бо приходив зі стежею до Лисинич. Каже, що одного разу вдарив його „мимоволі" в лице і переводив ревізії в помешканні його батьків, бо служив при польському війську. Терліковського застрілили на фільварку в Лисиничах. Каже теж, що підс. Хомяк гнав через село полонену легіоністку і бив її нагайкою. По відході українського війська ніхто не говорив у Лисиничах, що це підс. Хомяк застрілив полоненого поляка. На питання підсудного кілько разів був у помешкані його батьків свідок каже, що не пригадує собі.

Св. Іван Олрим, селянин з Гвіздця зізнав, що підс. Хомяка знає, бо служив разом з ним в одній сотні. Ходив теж зі стежею до Лисинич. Хто вбив полоненого поляка в Лисиничах свідок не знає. Хор. Яворського знає. Він ходив у німецькому плащі. Був високого росту та атлетичної будови. На фотографії свідок пізнав хор. Яворського.

Св. инж. Михайло Дуда, заприсяжений зізнав, що від 5. листопада 1918 р. з II. сотнею був на стації Підзамче, змінюючи сотню вихованків старшинської школи з Камінки Стр. та добровольців. Підсудний був у тій свідка і перші 4 дні підсудний берег мосту на Знесінні. Опісля підсудний виконував службу коло другого залізничого мосту за вул. Замарстинівською, а чета стояла в поготівлі на Підзамчу. Хор. Яворського знає. Він підлягав безпосередньо командантові відтинка Підзамче, спершу пор. Кравцеві, опісля д-рові Носковському. Хор. Яворський переводив ревізії і вичищував відтинок. Дня 14. листопада хор. Яворський заявив, що має доручення від коменданта двірця, щоб вичистити вул. Пястів і домагався кількох людей. А що саме тоді підс. Хомяк зголосився до свідка з домаганням приділити йому кількох людей, щоб змінити стежу біля моста, на домагання хор. Яворського підсудний пішов з 4-ма людьми на вул. Пястів за стежею Яворського. Вечором 14. листопада свідок довідався у старшинській їдальні, що хор. Яворський застрілив Лінтнера за ставлення спротиву. Вияснює, що день 14. листопада був дуже гарячий, бо підготовлювано загальний наступ. На питання прокуратора свідок вияснює, що підсудний був йому безпосередньо підлеглий. Ні про розстріл 26-ох осіб на стації Підзамче ні про вбивство родини Мехонських нічого не знає. Хор. Яворський був дуже подібний до підсудного. Оглянувши групові фотографії пізнав на ній хор. Яворського. На питання оборонця свідок оповідає, що з дому Лінтнерів обстрілювали сильно українські війська при вул. Бальоновій. Було дуже багато українських вояків ранених.

Св. д-р Кость Третяк, адвокат з Підкаменя, гр.-кат., заприсяжений зізнав, що підчас листопадових боїв 1918. р. у Львові був хорунжим при сотні скорострілів. Підсудного знає, бо він був у тім самім курені, у другій сотні, як заступник четового. На Підзамче свідок прийшов десь коло 5. листопада і почалось очищущвання терену. А що наші сили були за слабі Начальна Команда прислала ще одну сотню під проводом пор. Іваницького. Далі свідок описує точно стратегічне положення українських боєвих відділів на відтинку Підзамча. Скорострільці свідок розміщував там, де було потрібно. При вул. Бальоновій і при Жовківській оперували відділи пор. Кравця. Знає посередньо, що за церквою св. Пятниць були сильні атаки поляків. І тому пор. Кравець видав приказ хор. Яворському зліквідувати цю польську боївку. Опісля від старшин на Підзамчу довідався, що хор. Яворський убив якогось мясаря. По відході українських військ зі Львова хор. Яворський служив у сотні свідка, бо сотню пор. Кравця зліквідовано. Хор. Яворський згинув під Підбірцями від шрапнелі і його поховали на цвинтарі у Миклашеві. На питання прокуратора свідок каже, що про вбивство родини Мехонських не знає. Хор. Яворський був подібний до підс. Хомяка. Щодо розстрілів на Підзамчу свідок чув, що розстрілювали за грабежі.

Св. Катерина Овсіцька, гр.-кат., з Тушкова (Белзчина), селянка, заприсяжена зізнала, що хор. Михайло Яворський це її брат. Його пізнала негайно з фотографії. М. Яворський був у старшинській школі в Камінці Стр. Опісля був у Львові та згинув на фронті коло Львова.

Св. інж. Ярослав Йона з Винник, заприсяжений зізнав, що був у II. сотні в тій самій частині, що підс. Хомяк. На стацію Підзамче прибув коло 5. листопада. Підс. Хомяк був тоді на знесінськім мості. Хто родину Мехонських убив, свідок не знає. Чув, що Лінтнера вбив хор. М. Яворський.

Св. Адольф Шнайдер не прийшов

Св Омелян Волосянський, заприсяжений зізнав, що підс. Хомяка знає як старшого десятника з того самого куреня, де свідок був поручником. Підс. Хомяка бачив коло Бачевського, другий раз коло рампи. Хор. Яворського знав, бо служив теж разом з ним у тім самім курені. Підс. Хомяк дуже подібний до хор. Яворського. Чув про випадок з родиною Мехонських, але в тій каменіці не був, бо перевязував ранених. Одного дня вечором у старшинській їдальні хор. Яворський оповідав у більшім гурті старшин, що застрілив Лінтнера, бо він ставив йому опір. Після того коло 10 год. вечором комендант відтинку Підзамче др З. Носковський покликав свідка до себе і доручив йому, щоб він прослідив справу, чи дійсно в Лінтнерової згинули гроші, про що йому донесли. Одночасно задзвонив до коменданта III. сотні, щоб хор. Яворський пішов чергового дня з пор. Волосянським до Лінтнерової. Коли свідок прийшов на вул. Мартина, ждав уже на нього хор. Яворський. Він був дуже обурений, що його підозрівають про грабіж грошей. Опісля оба пішли через якісь забудування від вул. Мартина на вул. Пястів, до Лінтнерової, яку викликала сторожиха, чи якась пані. Пані Лінтнерова вийшла зі ще одною панею з помешкання. Тоді хор. Яворський заявив Лінтнеровій у присутности свідка та мабуть двох інших жінок, що це він попереднього дня вбив її чоловіка. Одночасно запитав її, чи забрав якінебудь гроші. П-і Лінтнерова почала дуже плакати, а збентежений хор. Яворський став успокоювати її. Далі Лінтнерова заявила, що їй не пропали ніякі гроші. Тоді хор. Яворський звернувся до свідка зі словами: „Ти чув?" Свідок підкреслює, що підчас цієї розмови дав навіть перевязку якійсь жінці, бо як медик, який перевязував рани раненим, мав зі собою перевязочний матеріял. Після того свідок зголосив комендантові д-рові З. Носковському, що п-і Лінтнерова потвердила, що їй не пропали ніякі гроші. На внесок прокуратора сконфронтовано свідка з присутніми на салі свідками: Савчинською (сестрінкою Лінтнера) і Хаверовою (донькою Лінтнера), які були чергового дня присутні при розмові з п. Лінтнеровою. Оба ці свідки запевняли, що свідок не був тим другим вояком, який прийшов з підсудним. Свідок рішуче заявляє, що з підс. Хомяком дійсно не був, лише з хор. Яворським.

Обор. д-р Шевчук: Але ви вчора зізнали, що не приглядалися тому другому.

У відповідь оба свідки заявили, що з Яворським був нижчий вояк.

Обор. д-р Шевчук: Але так. Свідок був нижчий від хор. Яворського і дав перевязку зашій раненій служниці.

Після того прокуратор поставив ще низку питань свідкові у справі озброєння та одягу хор. Яворського. На питання, чому комендант Носковський вислав саме свідка з хор. Яворським, свідок відповів: Комендант д-р Носковський вислав мене тому, бо тоді на стації не

А всеж таки випробувані ПУДРИ і КРЕМИ незрівняні
АЛЬОЕ
АЛЬОЕ
не нищать лиця і надають йому молодечої свіжости

Радісна осінь.

ОСІННІ НАСТРОЇ НЕВЕСЕЛІ. НЕПОГОДА ТА ДОЩІ ВИКЛИКУЮТЬ ПОЧУВАННЯ МЕЛЯНХОЛІЇ ТА СМУТКУ. ОДНАЧЕ Є У ЖОВТНІ І ВЕСЕЛІШІ ДНІ, ПОВНІ РАДОСТИ І СОНЦЯ. Є ЦЕ ДНІ, В ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ТЯГНЕННЯ 1-ОЇ КЛЯСИ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ, БО ТОДІ НА ВВЕСЬ КРАЙ СПЛИВАЄ ПОТІК ЗОЛОТА У ФОРМІ ТИСЯЧА ВИГР, ЩО ВНОСЯТЬ ДОБРОБУТ І БАГАЦТВО ДО ДОМІВ ЩАСЛИВИХ ВИБРАНЦІВ ДОЛІ

ТОМУ ТРЕБА СКОРІШЕ ЗАСОБИТИСЯ В ЛЬОС 1-ОЇ КЛЯСИ В НЕЗМІННО ЩАСЛИВІЙ КОЛЄКТУРІ

„НАДІЯ", Львів, Легіонів 11.

ДЕ ПОСТІЙНО ПАДУТЬ ВЕЛИКІ ВИГРИ. ЗА КОЛЄКТУРУ „Н А Д І Я" ОПОВІДАЮТЬ УСІ, ЩО ВОНА НІКОЛИ НЕ ЗАВОДИТЬ

було нікого зпоміж старшин. Зрештою я мав ще оглянути при вул. Мартина стрільця тяжко раненого в черево. Так теж сталося. Оглянувши стрільця свідок доручив відвезти його до шпиталю. Додав теж, що необхідні медикаменти з перевязкою носив постійно зі собою.

На питання прокуратора, чи чув щось про розстріл 26-ох поляків на Підзамчу, свідок заявляє: Так чув. Одначе, високий суде, мушу розбити легенду, що розстріляними на Підзамчі були лише поляки. Ні! На превеликий жаль більшість з них, це були українці. Всі вони нині спочивають на цвинтарі „оборонців Львова". Їх розстрілювали за грабежі чи то військових магазинів, чи у маєтку Аксельбрада чи в Бачевського. Я сам бачив одного — каже свідок — який кричав, що він українець. Одначе його таки розстріляли за грабіж.

На питання прокуратора, чому не зголосився швидше як свідок, напр. у процесі Дмитра Хомика, якого судив воєнний суд за вбивство Лінтнера, свідок заявляє, що щойно в 1927 р. приїхав з еміграції з Чехословаччини. Коли прокуратор зауважив, як можна плямити добру память хор. Яворського — председник відхилив це питання.

Взагалі зізнання цього останнього свідка зробили велитенське враження. По зізнаннях цього свідка председник відложив розправу в год. 4.10 пополудні до пятниці 8.30 рано.

—o—

МІНІСТР ОСВІТИ ПРО „ЛАВКОВУ СИСТЕМУ".

Міністр освіти прийняв 7. ц. м. делегацію жидівських сенаторів і послів: сен. Шора і Трокенгайма та послів Готліба, Мінцберга, Рубінштайна і Зомерштайна. Міністр заявив, що на останнім зїзді ректорів звернувся до них із зазивом, щоб спираючися на академічнім законі та на його відповідний розпорядок намагалися перешкодити насильству і вжили всіх засобів, щоб не допустити до бійок і вживання насильства у відношенні до таких чи інших груп молоді.

Доручення, що їх видали в останніх часах ректори, мали саме те на меті. Через визначення окремих місць чи то індивідуальних для поодиноких студентів, чи то для членів поодиноких академічних товариств та зарезервування місць доступних для цілої молоді без винятку ректори намагаються утримати лад у школах і не допустити до того, щоб за місця счинялися бучі.

—o—

ПРОСИТЬ, ЩОБ ЙОГО ЗАМКНУЛИ ДО ВЯЗНИЦІ.

„Журналь" подає, що Ферандон, бувший комендант підводного човна „Ц. 2" вислав із Бресту лист до слідчого судді, в якім просить, щоб його замкнули у вязниці, бо дістає листи з погрозою смерти. Ферандон є тепер у слідстві під наглядом поліції.

—o—

НОВИНКИ.

— **Гальо — Гальо! Увага!** Всі українські фірми реклямують свої товарі на „Дитячім Ярмарку" 17. жовтня в салях Народнього Дому. Замовляти місця в управі Ярмарку ч. тел. 242—57. Спішіть, бо вже небагато місць залишилося. 1804

— **Чим займається шкільний інспектор?** Пишуть нам: Дня 23. IX. ц. р. покликали підписаного на адм. розправу до старости в Зборові внаслідок доносу інспектора Жихевича з Золочева. В доносі було таке: „Завдамям Пана Старостен. іж кс. Міколай Гулей дня 5/9 б. р. викшникував в церкві на Полякув: „дусят нас на нашій земли". — Жихевіч, інсп. школьни. — Це дуже важний документ, чим тепер шкільні інспектори займаються. Цікаве, що цих, до речі: неправдивих слів не чула поліція, що мешкає півтора кільометра від церкви в Сервирах, де ці слова мали впасти, ані староство в Зборові, а „докладно" знає п. Жихевич, що ніколи в Сервирах не був і з Сервир до Золочева має 40 км. — **О. Микола Гулей.**

Всі в суботу 7-го 9. вечір.

НА ВЕЧЕРНИЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ!
У САЛІ „БЕСІДИ".

— **Посвячення прапору** Філії „Просвіти" в Підгайцях, заповіджене на день 10. ц. м., не відбудеться з причини заборони адміністраційної влади.

— **Товариство адвокатських аплікантів у Львові** повідомляє, що в днях 31. жовтня і 1. листопада н. р. відбудеться у Львові загальнопольський зїзд делегатів товариств адвокатських аплікантів. У звязку зі зїздом відбудуться в найближчому часі пленарні сходини членів, щоб вибрати делегатів. Такі сходини відбудуться в Перемишлі 9. ц. м. (субота), в Тернополі 11. ц. м. (понеділок).

— **Українці на 13. конгресі ЦІАМАЦ.** У міжнародній конференції товариств інвалідів і б. комбатантів ЦІАМАЦ бере участь від 1930 р. Союз Українських Інвалідів, б. вояків армії УНР у Польщі. Підчас цьогорічного конгресу, що відбувся в Парижі, брали участь також українські делегати. Делегат І. Косенко промовляв у справі переслідування українців у Совітах і при тім домагався, щоб Ліга Націй занялася евакуацією московської армії з усіх теренів, які вона окупувала і щоб зорганізувала на тих територіях плебісцит під своєю контролею. (ВУ).

— **Сензаційне арештування адвоката у Львові.** В середу 6. ц. м. на доручення віцепрокуратора д-ра Трелі арештували у Львові д-ра Натана Шарґая в його мешканні при вул. 3-го Мая 12. Відтак у його мешканні перевели поліційні агенти ревізію, яка тривала кілька годин. Причини арештування і ревізії скриті тайною, одначе мусять вони бути справді важні, коли арештування і ревізія відбувалася в присутності прокуратора.

— **Львівська хроніка.** Трамвай переїхав учора (6. ц. м.) на розі вулиць Городецької і Саліґи 10-літнього Мартина Японського. Раненого хлопця перевезло поготівля до шпиталю. — На вул. Різницькій вантажили вчора з гуртівні на віз цукор призначений до крамниці. До Парнаса Бонишева приступив якийсь чоловік і сказав йому, що буцімто з кишені вилетіли Парнасові якісь гроші. Коли Парнас схилився і почав шукати те, чого не згубив, спільник незнайомого схопив кілька картонів цукру і втік без сліду. — На служницю Анну Мегуру напали вечором у камяниці під ч. 3 при вул. Зіморовича якісь типи, вдарили її в лице і вирвали їй торбинку, в якій були ріжні ключі. — На магістрацькім фільварку „Осьвєцє" за стрийською рогачкою, згоріла з невідомих причин стирта соломи.

— **Зрізав хтось хрест.** У Стрілкові пов. Стрий знищив хтось перед кількома днями придорожний хрест і поломив фігуру Христа, що була на тому хресті. Всевідучий „ІКЦ" вже розпинається з обурення і відшукує винновників, очевидно серед українців. Злочинцями, „що знищили хрест є — на думку куреркового інформатора — ніхто інший, тільки українські хлопці „теоретично розвязаної організації Доріст". Хрест стояв уже на полі поляка Любінського 54 роки і досі чомусь нікому не приходило на думку нищити його. Направду дивно і соромно стає за людців зпід знаку „ІКЦ", які у своїм зоольогічнім шовінізмі забувають про межі приличности і що навіть надуживають хреста до підюджування проти українців. Ясно, що нотатка „ІКЦ" закінчена закликом до протиукраїнських репресій.

— **Убивство і підпал в Ставчанах.** Вчора пополудні (6. ц. м.) 20-літній Микола Кусьпісь стрілив до свого товариша й ровесника Яна Бенговського, який прийшов до помешкання брата Кусьпіся Павла і вбив його на місці. Причиною убивства були мабуть особисті непорозуміння. Відтак убивник підпалив під впливом приступу божевілля дім свого сусіда Павла Халамая та стодолу брата Павла. Пожежа знищила оба будинки і крім того стіг збіжжя Павла Кусьпіся. Підчас пожежі Микола стрілив ще до війта Ставчан Фелікса Махньовського і ранив його важко в живіт. Кусьпісь намагався підпалити ще й інші будинки, одначе його зловили два поліцаї і розброїли.

— **Застрілився, бо дочка стала жидівкою.** Станислав Млоцінський, дідич зпід Познання був визначним політичним діячем ендецького табору. Він мав дочку 20-літню Іванну, студентку університету, яка закохалась в жида, Еміля Гандеса й стала жидівкою, щоб вийти за нього заміж. Батько попав через те в таку розпуку, що застрілився. Млоцінський був антисеміток і підпомагав навіть грішми протижидівську пресу.

Відгук резолюцій „пеовяків".

Минулої неділі відбулись збори польської військової організації ПОВ, які збільшили своїми резолюціями реєстр протиукраїнських виступів. Тих резолюцій навмисне ми вже не наводили, такі вони недоладні, так вони перемішують „горох з капустою" і такі страшенне тенденційні.

Пята точка тих резолюцій звучить в той спосіб:

„Домагаємось вияснення виступів віцемаршала Мудрого і його переговорів з російськими еміґрантами". Далі та резолюція покликується на статті І. Кедрина у „Бюлетині П.-У" проти російського комплексу серед українців та вливає, що ніби „після тих розмов (В. Мудрого з рос. еміґрантами) ситуація погіршилась і прийшло до зірвання політики польсько-української нормалізації".

В „Дзєнніку Польскім" з 7-го ц. м. находимо листа посла В. Мудрого, в якому він застерігається проти того, щоб неукраїнські громадянські чинники вимагали від нього пояснень, та мериторично заявляє, що його здогадні переговори з російськими еміґрантами це чиясь злобна видумка. Посол Мудрий цю вістку рішуче заперечує.

Відгомін страйку людовців.

Окружний суд з Каліша на виїздній сесії в Серадзу розглядав справу пятьох людовців, обвинувачених за участь в страйку і за побиття поліцая. Суд засудив їх на кару вязниці від 3 років до 8 місяців.

В Новому Торзі суд засудив двох діячів Людового Стронництва за проступки підчас страйку: одного на 7 місяців вязниці, другого на 5 місяців.

ОНР НА ЛЬВІВСЬКОМУ ТЕРЕНІ.

Група львівських молодих ендеків, що недавно збунтувалася проти проводу ендецької партії і видала відозву проти партійних бонзів, оформилася як філія ОНР („обуз народово-радикальни") марки „АБЦ".

ДАНСІНҐ кожної неділі в домівці купців Гроди цьких 1. і. п.
Початок год. 5. — Джез Яблонського.

— **Краєва хроніка.** У Стрільбичах самбірськ. повіту викосили якісь люди саджінки з лісової культури інж. Ів. Марковського. Таким чином знищено к. 15.000 штук ясеня; 30.000 смерічини вартости 550 зол. — У Сусідовичах пов. Самбір вибухла пожежа, яка знищила дім, стайню і шопу вартости 400 зол. — Того самого дня вибухла пожежа в Самборі в домі Івана Прендевича при вул. Заміській. — На горальника Вільгельма Мера, його дочку і двох братів Кавнерів, які верталися зі Золочева, напали бандити коло Ремезівець. Мер вистрілив до них і убив одного з них на місці. Інші втекли, залишивши трупа на місці. При невідомім вбитім знайшли автоматичну пістолю, електр. лямпку і хустку до маскування лиця.

— **Вуличні бійки жидівських різників у Ню-Йорку.** 5.000 різників-жидів зорганізувало страйк у жидівській дільниці Ню-Йорку та замкнуло свої крамниці з мясом на знак протесту проти надмірної звишки гуртових цін мяса. Тому, що кілька жидів відчинило свої крамниці з мясом, страйкарі намагалися перешкодити продажі в цих склепах. Прийшло до вуличних бійок, підчас яких було понад 50 різників ранених. Поліція була приневолена енергійно інтервеніювати.

— **Ріжні вістки.** Генерал Франко установив ордер „Червоних стріл"; найвищу ступінь цього одреду він призначив королеві Вікторові Еммануїлові, Муссолініему та Гітлерові. — У Німеччині 29. вересня були сконфісковані всі голландські часописи з Льондону, Парижа та інших европейських держав. — Ганді скінчив цими днями 68 років; він заявив, що йдучи за внутрішнім голосом відходить від політики, але веде кампанію проти алькоголю. — Найбільша вязниця у світі є тепер у Шанґаю, де є тепер 6000 вязнів; увесь персонал, службовики і поліція, складений виключно з англійців і колишніх російських підданих. — Французька статистика стверджує, що тепер у Спол. Державах є 130.000 французів, в Аргентині 70.000, в Англії 22.000. Найменше французів у Совітському Союзі, не більш 600; перед війною було їх там сотні тисяч.

— **В Еспанії сніг.** Зі Сантандеру повідомляють, що на фронті Леону впав сніг. Всежтаки повстанчі війська дальше наступали.

— **5 смертних екзекуцій на день.** В останніх трьох місяцях (липень, серпень, вересень) виконано в СССР 466 зареєстрованих смертних екзекуцій. Білянс цей не обіймає масових примусів смерти і екзекуцій в останніх днях вересня. Не вчислено теж в цій сумі нереєстрованих душегубств в льохах ГПУ.

— **Жахливий терор французьких комуністів.** Московські комуністи не побоюються хопити навіть найгірших засобів, щоб тільки стероризувати свою жертву. Наука не йде в ліс і в останніх часах французькі комуністи теж конкурують у жорстокостях із своїми московськими „товаришами". В одній із ліонських фабрик трапився такий випадок: Двох французьких комуністів працювало із 44-літнім робітником Каленцо при чищенню уладження апарату до споювання металів. Раптом кинулися вони оба на свого товариша, обезсилили його і відтак, вложивши йому до уст провід компресора, почали впомповувати до шлунка повітря, аж доки Каленцо не втратив памяти. Коли згодом перевезено його до лічниці, мусіли йому лікарі перевести негайну операцію. Підчас неї ствердили, що внутрености трісли у двох місцях. Стан хорого безнадійний.

— **Страйк акул.** У парку Таронга в Сіднеї вибух в зоольогічнім городі дивний страйк. Міститься там величезний акваріл, в якому тримають єдині у світі живі акули (рекіни), що живуть у неволі. Удержання такого акваріюм дуже дороге, бо кожна з акул їсть денно по кількадесять кільограмів риб. Одного дня сторожі запримітили, що акули зовсім не рухають навіть риб, що їх рано їм вкинули як щоденну пайку. Те саме явище повторилося і в чергові дні. Цей дивний голодовий страйк акул став правдивою сенсацією. Дирекція городу звернулася до найкращих іхтіольогів, щоб вони прослідили це дивне явище.

— **Нетрудно бути чистим.** Не кожний може позволити собі на елегантну одіж і білля, зрештою це не є в житті важне. Зате чистим не лише може, але повинен бути кожний, а таким бути нетрудно: трохи доброї волі і трохи доброго, але направду доброго мила без шкідливих домішок. Відоме і цінене від літ мило Олень Шіхт є вироблюване з найліпших сирівців. Усуває ґрунтовно всілякий бруд, не нищить тканин, а при цьому є ощадне через свою видатність.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „У СЬОМІМ НЕБІ".

Американська фільма з париським сюжетом. Щось трохи нагадує славну Рене Клерову „Під дахами Парижа", показуючи життя на піддашші скромних, бідних парижан, що працюючи тяжко не затратили бадьорости. Бачимо молодого чистильника каналів, як він робить карієру стаючи вуличним замітачем. Ця нагорода приходить до нього з неба за гарний ґуманний жест, коли він оборонив бідну молоду дівчину, яку використовували у нічному льокалі. Тип того молодого замітача, що вважає себе „вийнятковою людиною" при всій своїй скромній поведінці, справді оригінальний і дуже симпатичний. Увесь приємний настрій цієї фільми у дрібних, побутових сценках повних ніжного ліризму. Головну ролю грає Дж. Стюарт артист типу Гері Купера і відома нам із двох попередніх фільм „Чорні очі" та „Матура" Сімона Сімон.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Районове свято української кооперації. Заходом кооперативних установ у Коровниках відбулося в неділю 26. м. м. районове свято української кооперації. Свято почалось торжественною Службою Божою в церкві, яку відправив місцевий парох о. Дичковський. До Служби Божої співав один з кращих хорів у повіті — хор читальні „Просвіти" з Цикова. По Службі Божій уформувався похід з процесією і з транспарентами з відповідними кооперативними гаслами. Похід на чолі з представниками повітових установ, перейшов вулицями села під новозбудовану філію Народнього Дому. Посвячення цього дому довершив о. декан Войтович з Несрибки в асисті о. Дичковського. Опісля на гарно прибраній трибуні, під голим небом, відбулася святочна академія, яку короткими словами відкрив м-р М. Коларський, що підніс бетькові української кооперації М. Левитському і всім піонірам українського кооперативного світа трикратне гучне „слава". Дальше злучені хори читалень „Просвіти" з Цикова і Яксманич відспівали кооперативний гимн, а один із найстарших членів-основників і кооперативних діячів села, Іван Минята, поволеньки підносив на високій дотлі кооперативний прапор. Гарно опрацьований вступний реферат виголосив д-р В. Загайкевич, нарис розвою кооперації в Коровниках подав Мирон Минята. Привіти коровницької кооперації склали: інж. О. Отмінів від О. С. У. К., д-р С. Віяк від Українбанку „Віра", нач. Антоняк від Народньої Торговлі, О. Сенечко від Народнього Дому в Перемишлі, інж. В. Мосора від філії „Сільського Господаря" і Литвин від кооперативних установ у Пикуличах. На дальшу програму зложились хорові продукції читальняних хорів з Дикова і Яксманич та деклямації. На закінчення промовляв голова Надзірної Ради О. С. У. К. д-р М. Хробак, якого промова залишила по собі незабутнє враження. Згадати ще треба, що організатори уладили пропагандивну виставу українського промислу й українських вишивок. Назагал свято вийшло гарно, одначе організатори за слабо його розреклямували, внаслідок чого прибуло за мало народу. На майбутнє ті, що організують подібні імпрези, повинні на те звернути увагу.

К-н.

РАДЕХІВ.

Засідання поширеного Повітового Народнього Комітету УНДО в Радехові. Дня 26. вересня ц. р. вечором відбулося в Радехові засідання Повітового Народнього Комітету УНДО, на яке запрошено й гурт громадян, нечленів ПНК. На це засідання приїхав пос. В. Кузьмович і виголосив довгий реферат про сучасне політичне положення. Присутні рішили скликати цілу низку політичних нарад по різних місцевостях повіту для оживлення організації УНДО, як також повітові збори інтелігенції, на яких узгіднено би та заактивізовано би громадянську діяльність повітових і місцевих установ.

Політична нарада у Дмитрові. Дня 26. вересня відбулася у Дмитрові радехівського повіту політична нарада, на яку прибув пос. Володимир Кузьмович. Велика сала місцевої читальні наповнилася вщерть громадянами Дмитрова. Прибувших було поверх 200. Пос. В. Кузьмович зреферував теперішнє українське політичне положення і заходи У.П.Р. Після реферату відбулась оживлена дискусія, в наслідку якої ухвалено такі резолюції: 1) Вібрані громадяни Дмитрова домагаються відділення школи для кольоністів від школи для українців з тої причини, що для кольоністів вибудовано шкільний будинок, одначе його займає тепер не школа, лише інша польська установа. 2) Домагаються збільшення українських учительських сил у місцевій школі. 3) Домагаються зміни мови навчання на українську в місцевій школі. 4) В земельній справі домагаються, щоб українське населення було допущене без перешкод до набування землі при парцеляції. 5) Домагаються зміни самоуправного закону і скасування збірних громад та допущення українців до всіх ступнів самоуправи у більшости, яка відповідає відсотковому відношенню українського населення. До президії зборів увійшли: місцевий парох о. Остап Бородайко як голова, господарі Гриць Апонюк і Петро Марків, заступники председінника і Гриць Рудий як секретар. Збори мали дуже діловий настрій і покінчились відспіванням національного гимну.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Нова українка.

Був я недавно на зїзді кооперативних пропагаторок, себто жінок, що мають за обовязок втягати до кооперативної сімї жінку-українку, байдуже — в місті чи в селі.

Ввійшов я на салю і прижмуреним оком обкинув кількадесять молодих, гарних дівчат, що сиділи в кріслах.

Пропагаторки!.. Трохи ідейности, багато конечности, а напевно немало пози. Так думав собі в мені старий тип галицького громадянина і тому жмурив легковажно моє око, ворушив насмішливо кутики моїх уст. Що одна з другою може сказати, а тим більше зробити!?...

Але посидів я на зїзді пару годин і... жалував, що зїзд скінчився.

Шановні мужеські зїзди, збори, наради, засідання і тим подібні конференції! Скільки би моглиб навчитися від такого скромного зїзду жінок-пропагаторок!

У першу чергу не трохи, а дуже-дуже багато ідейности. І то правдивої, без зайвих додатків і без зайвої пози.

Потім, щодо конечности. Певна річ, що також і конечність прожитку казала тим молодим дівчатам узяти в руки костур путника і йти від села до села зі словом кооперативної правди. Іти до сіл, що перебули вже різні політичні мутації і до сіл, що ще не перебували ніяких. Говорити до людей, що вже бували на різних зборах та зїздах і до людей, що ще ніколи часопису не читали. Але нема такої конечности, щоб навчила добре сповняти свою тяжку місію. До цього треба таланту, віри і запалу.

Про позу і говорити нема що. Молода дівчина одна за другою вставала і спокійно, без буфонади, але й без зайвої скромности здавала звідомлення з праці в своїм районі. Стільки а стільки кружків, такий а такий звязок з товариствами, так а так виглядає свідомість, такий а такий терен, таке а таке відношення старшого громадянства, сильних міра і т. п.

Неодин секретаріят неодної нашої партії затирав би руки, колиб мав такі дані з усіх закутків краю.

А все це, що велику і направду корисну роботу виконують молоді, на око непрактичні дівчата.

Дивився я, слухав і змінявся сам у собі.

Родимці мої! Серед нас і попри нас росте нова українка, на щастя мало подібна до давної. Росте громадянка, що не сідає при вікні, виглядаючи тужливим оком „старіючогося" і тому... легко його може знайти. Не пляче, коли знайдеться вночі сама на вулиці, не блідне, коли стріне незнаного типа перед собою. Вона порадить собі в кожній ситуації бо має відвагу і силу.

„Я пройшла 128 сіл пішки, бо коней не діставала" — казала одна з них.

Стодвацятьвісім сіл, у спеку і стужу, в сніг і в дощ — сама одна. Тільки з костуром путника в руці і з вірою в серці.

Простяглися в різні сторони рідної джунглі вузенькі, але примітні тропинки. А витоптала їх уперта і відважна ніжка нової українки, що йде на стрічу сонцю золотому.

Галактіон Чіпка.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 4—20

СНЯТИН.

Дитячий садок кружка „Рідної Школи" в Микулинцях відсвяткував дня 1. VIII. ц. р. „Свято Матери". З приємністю треба ствердити, що провідниця садка п. Регіна Горук не жалувала ні труду ні часу, щоб якнайкраще приготовити це свято. Вона вщеплювала в молоденькі серця любов і пошану матері; тому й діти вивязалися якнайліпше зі своїх завдань. На програму свята зложились: реферати, пісні, деклямації, вправи й танці і вистава. Заслужені оплески збирали наші найменші за добре виконання поодиноких точок програми; зокрема дуже ефектовно випав танець малинок в оригінальних строях. Дитячий садок був передбачений у нас на місяці травень, червень і липень, одначе влада зволікала з дозволом. Вкінці по довгих заходах одержано дозвіл староства, але лише на неповні два місяці. На закінчення дитячого садка мав відбутися попис дітей, у програму якого мали війти пісні, деклямації, вправи й танці. Одначе староство в Снятині з дозволом зволікало, пересунуло річницю з 5. IX. на 10. IX. ц. р. і 15. IX. дотичний референт дав устно дозвіл на попис. А в останній хвилині прийшла письменна заборона, мотивована тим, що садок не є постійною організацією в розумінні приписів про товариства і не має окремого статуту... Слід-замітити, що імпрезу підготовляв кружок „Р. Ш.", який має свій статут.

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна внесла у звязку з останнім метчом умотивований протест до львівського Виділу судейських справ проти визначування слабих, нерутинованих і сторонничих суддів на її мистецькі метчі.

УСК Веселка в Медиці принятий у надзвичайні члени перемиської підокруги із зачисленням до кляси Ц.

УСК Вій — Ходорів скреслений з листи членів Л.С. З.П.Н. за недіяльність і незаплату вкладок.

Русь не грала цієї неділі мистецьких змагань, зате її грачі брали участь у т. зв. словянській репрезентації Закарпаття проти мадярської репрезентації. Офіціяльно називався цей метч так: Подкарпаторуська жупа — М. Л. С. 6:2 (2:2). І цим разом виграла славянська репрезентація (читай: Русь) у високім відношенні з мадярами, яких ми на весну оглядали у Львові. Ворота здобули: Кріж 2, Карман 2 і Мозер. Суддював д-р Марко.

Мадярська Ліга: Ференцварош — Уйпешт 3:1 (1:1); Кішпешт — Буда XI 4:2; Гунгарія — Терекеш 5:1 (3:1); Немзеті — ІТО 3:1 (1:0); Електромош — Бочкай 5:2 (2:2).

Направа жіночих торбонки

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в **робітні Римарсько-Галянтерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,** побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 8. X. год. 8. веч. „Легенда".
Субота 9. X. год. 8. веч. „Король волонцюг".
Неділя 10. X. год. 3.30 попол. „Король волонцюг"; год. 8. веч. „Король волонцюг".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 8. X. год. 8. веч „Небесні ангельчики".
Субота 9. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖИДАЧІВ:
8. X. Орленя.
9. X. Довбуш.
ЯВОРІВ:
12. X. Хмара.
13. X. Маруся Богуславка.
14. X. Гейша.
15. X. Воскресення.
16. X. Гимн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.
ЧУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.
Театр готує до виставі драму Словацького „Мазепа".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯНІВ:
8. X. Маруся Богуславка.
9. X. Гейша.
10. X. Гимн нужди.
11. X. Ніч під Івана Купала.
ХОДОРІВ:
10. X. Довбуш.
РОГАТИН:
11. X. Шаріка.
12. X. Ніч під Івана Купала.
13. X. Орленя.
14. X. Довбуш.

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця 8. жовтня: Концерт Чаплінського й Л. Галями, сала Польського Музичного Т-ва.

ЗОЛ. 9·50 СИГНЕТ 14 карат. золото тільки у **у Б. ГРІНБЕРҐА,** Сикстуська 4.

Цирк Станєвських при вул. Пелчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Менжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".
ВАНДА: „Співець кохання", „Сеньоріта в масці".
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє".
ЕВРОПА: „Пропащий овид".
КАСІНО: „Капітан Тейльор".
КОПЕРНИК: „Знахор" за осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Негрі.
МІРАЖ: „Маврікінг".
МУЗА: „Місячна соната".
ПАКС: „Пісня її матері" з Мертою Егерт.
ПАЛЯС: „7-ме небо"
РІЯЛЬТО: „Вен Гур" з Рам. Новаром.
РАЙ: „Чорний ягод", в гол. ролях: Мерч, Оберон Маршаль.
СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу-Чін-Чан".
СТИЛЕВЕ: „Заборонене щастя" і ревія
ТОН: „Одна на мілйон" із Сонею Геніс.
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „Сім поличників, сім цілунків".

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНОЇ
„Charmes" — матові РЕФОРМИ 3·55
„Milanes"— тривалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 8. жовтня 1937.

6.15—8.10 Ран. авд., 11.15 „Дві корони" авд для старших дітей Е. Герца, 11.40 Оркестра берл. фільгармонії, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Суси. гутірка, 13.50 Розр. концерт з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Ольбрахтові пицарі; Музика з пл., 15.20 Бібучі вісти з міста і провінції, 15.30 Госп. вісти, 15.45 Жовтень, гутірка для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Концерт дутої орх., 16.50, 19.50, 21.10 Гутірка, 17.00 Організація опіки над працюючою молодю в Австрії, 17.15 Марчельо-Корелі: Концерт камер. орх., сбой, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Нар. пісні, Фріш, сопран, форт., 18.35 Льв. портрети: Лешко Борковський, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Балади повішених" Т. де Бівіля, 19.40 Вебер: „Юбель.-увертюра", пл., 20.00 „Львівська Кавалєрія" оперетка М. Кремера, муз. Б. Цеплера, солісти, хори. орх., 21.00 Веч. денник, 21.15 Сальон.-джез. орх., 22.00 Камер. концерт: скринька, альтівка, віол., форт., 22.50 Ост. вісти, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

Субота, 9. жовтня 1937.

6.15—8.10 Ран. авд., 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Е. Ковтс: Чотири шляхи, суїта, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька. 15.30 Госп. вісти, 15.45 Театр Уяви для дітей: „В пустині та пущі", 16.15 Концерт: орх., хор., солісти; у перерві коло год. 17.05 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Залицяння" хор. авд., 18.35, 20.55 Гутірка. 19.00 „Львів" авд. для дітей (в опр. Щепка і Тонька), Воєцька служба, 19.50 Промова кард. Гльонда з нагоди Тижня милосердя, 20.00 Скрипка, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 „Гри-гри-Григорій — пішли учні до школи" словно-муз. авд., 21.45 „Звичлиний" гумореска, 22.00 Оркестра, 22.50 Ост. вісти, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 8. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 18.00, 19.10 Розр. музика, 21.00 „Ворог музики" оп. Жене, БІЛГОРОД 18.00 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Форт., БУДАПЕШТ 13.30 Цит. музика. 18.30, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Хованщина" оп. Мусоргського, ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Зальцбурські композитори, концерт солістів, 18.30 Концерт дут. орх., 19.25 Три пляшти, 20.05, 21.00, 22.00 Комедія, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вес. авд. для дітей, 19.10, 20.00 Фідьг. концерт, КЕНІГСБЕРҐ 20.00, 21.00 „Нічлг у Гранаді" оп. Крайпера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, форт., 18.50 Розр. музика, 21.00 Давня музика, ПРАҐА 16.45 Квартет с-дур Вайта, 21.30 Шубертові пісні, 22.20 Сальонова музика, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45, 20.00 Пісні, 20.45 Сольо на арфі, 21.30 Сніз. ресіталь, РИМ 21.00, 22.00 „Іль барове ді Корбо" оп. Фучіле.

Субота, 9. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Мисливські пісні, 19.10 Розр. музика, 20.00 Веч. гомін, БІЛГОРОД 18.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 19.00 Цит. музика, 21.50, 22.00 Орх. концерт. ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.25 Концерт бажань, 20.15 Вес. вечір, 21.45 Скр. ресіталь Однопосова, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00. 16.00 Муз., 19.10 Воєцькі пісні та марші, 22.30 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Тани. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАҐА 20.10, 21.00 Вес. вечір, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 20.15, 20.45 Спів, 21.30, 22.00; 23.00, 24.00 „Трубадур" оп. Вердія, ФРАНКФУРТ 20.00, 21.00 „Отелло" оп. Вердія.

Радіокутик.

ТРОЦЬКОМУ НЕ ВДАЛОСЯ.

Одна американська радіостація запропонувала Л. Троцькому 500 долярів за 2 хвилини промови перед мікрофоном. Колишній червоний командир згодився, але зажадав, щоб у тексті його промови, дирекція не починила жодних змін. Дирекція на це не погодилася і з трансмісії нічого не вийшло.

ВОЄННІ ПОДІЇ В КИТАЮ НА ХВИЛЯХ РАДІЯ.

Американська радіова централя вислала до Шанґаю кількох своїх справоздавців. Завданням їх буде передавати на хвилях радія до Сполучених Держав Америки репортаж з поля боротьби в Китаю. Американські репортери мали великі труднощі з перевозом апаратів, які призначено на воєнний матеріял.

Авдиції вже почалися.

СМЕРТЬ АЛЬБЕРТА РУСЕЛЯ.

8 Росні у Франції помер відомий французький композитор А. Русель. Твори Руселя не сходить із програм французьких радіостацій. Довгі роки Русель був головною постаттю музичного життя у Франції. Цікава є його життева карієра. Уроджений в 1869 р. скінчив він школу кадетів і був довгі роки морським офіцером. Покинув службу у фльоті, коли вже був зрілим музикою. В часі війни вернувся до війська, бився під Верден і знаходив час навіть тоді компонувати.

РУЗВЕЛЬТ МОЛОДШИЙ І РАДІО.

Дружина президента Рузвельта є прелеґентокю радія, дуже популярною серед американців. Тепер син президента хоче робити карієру в радіо. Він заснував товариство, що має закупити кілька станій.

ЗМІНА ЧАСУ В ЗИМОВІЙ ПРОГРАМІ.

Вночі з 2. на 3. жовтня Франція, Бельгія, Англія та Люксембурґ переходять на західньо-европейський час. Таким чином у порівнянні з нашим західньо-европейським знову буде різниця часу — на годину. Ірляндія цієї самої ночі переходить на нормальний амстердамський час, котрий різниться від середньо-европейського на 4 хвилини. Коли в середній Европі є 13 година, то в Бельгії, Франції та Люксембурґу є 12-та, а в Голяндії 12.20.

Ця різниця має значіння при трансмісії програм. Для слухачів може бути цікавим не, що закордонна програма кінчиться на годину пізніше після німецької програми.

БІРЖА.

Львів, 7. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени голл. 293·57—291·85, Франки фр. 17·60—17·10, Франки швайцарські 122·10—121·30, Фунти анґл. 26·29—26·13, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10, Кор. дан. 117·34—116·50 Кор. норв. 132·08—131·10, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·29—26·15, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·75, 57·00, 56·75, 4 поз. інв. 1 ем ненот.. 2 ем. 68·75, серія 51·50, 5 заліз. 99·00, 4 прем. дол. 58·50, консол. 59·75, 60·00, 59·75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 108·50. Цукор 36·00 Вуголь 26·35, 26·10, Ліпопол 54·00, Моджейів 10·00, Острівець 26·50, Ґабербуш 42·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 7. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·93 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·30 зол.

Подяка

В глибокім смутку по втраті Нашого Найдорожчого Мужа і Батька, бл. п. інж. ВОЛОДИМИРА ДИДИНСЬКОГО, складаємо цією дорогою щиру подяку всім рідним, приятелям і знайомим, що виказали стільки пошани для памяти Покійника та спочування для нашого горя.

Дякуємо Високопр. о. ігум. С. Боранникові, місцевому парохові за провід у похороні та відправу поминального Богослуження, Всечеснішим оо. деканам і парохам з повіту, що в числі 22, своєю участю і відправою причинилися до звеличання похоронів, як рівнож хорові „Бояна" під проводом проф. М. Іваненка. Дякуємо Філії „Сільського Господаря" в Дрогобичі, передовсім членам Ради Вп. Гр. Когутові і службовикам цього Товариства, зокрема інж. Капністому, які всецілО занялися похоронами та причинилися до їх імпозантного вигляду. Дякуємо всім делеґатам львівських і місцевих установ, всім кружкам „С. Госп." з повіті, які своєю участю вшанували память Померлого, Високопр. о. ігуменові Гр. Канді, Вп. Панам мед. д-рові В. Ільницькому, А. Максимовичеві та інж. Романенкові, що згадали і попрощали дорогого Покійника теплим словом. Дякуємо Вп. Дуцькові з Добрівляк, що промовляв від селянства, П. Скоропад з Гаїв Вижніх (від Сенкй Господиць), К. Лисишин (від хліборобського вишколу молоді), Педаґоґічній Раді і молоді української гімназії за організовану участь у супроводі тлінних останків на місце вічного спочинку. Дякуємо врешті всім знайомим і близьким, які ніколи не жалували труду, щоб помогти нам в нашому тяжкому горю, та передовсім дякуємо Вп. Панству Директорам Баранцам, зокрема ще Вп. Директорові Баранцовій і Байракові та п. Стефанії Кушнір. Врешті дякуємо всім, що дали стільки доказів широго співчуття устно чи письменно.

Хай Всевишний винагородить Вас всіх всім добром за Ваше добре христіянське серце. Спасибі Вам!

Горем прибиті

Галина Дидинська — дружина, Софія — донька.

Дрогобич, 5. жовтня 1937.

КУПНО - ПРОДАЖА

ДУЖЕ гарний дім з городчиком і садом, цілий вільний, бічна Листопада при трамваю, ціна 15.000 зол. „Трансакція", Длуґоша 1. 1—3

ДВІ ФАБРИКИ на продаж, вклад 50 і 15 тисяч золотих. Зголошення до Адм. під „Рентовність". 1808 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ГІМНАЗ. АБСОЛЬВЕНТКА з рільничо-господарською школою, курсом сільсько-господарських інструкторок і педаґоґічним курсом, з 4-літньою практикою в дитячих садках шукає відповідної праці. Зголошення до „Діла" під „Маруся". 1806 2—1

РІЖНІ

НАКРИТТЯ срібне та плятероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розвадовський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії вживані, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Підсудського 21, І. пов.** 1456 18—20

ХТО ПОМОЖЕ матеріяльно семінаристці до здання матури. Листи ласкаво прошу слати до „Діла" під „Ніна". 1807 1—1

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилається за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картон) зол. 2.50
Książka roxsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

БРИТВИ

найліпші, ґварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно Фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 221 (14.764). Львів, пятниця 8. жовтня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції й Адм.: 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Бюро Чеських Легіон.
Праця „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартально . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Протест Головного Секретаріяту УСРП
проти польської нагінки.

Дня 1. жовтня ц. р. відбулася під проводом голови УСРП Івана Макуха довша нарада Головного Секретаріяту партії.

Головний Секретріят обговорив справу резолюцій „Звйонзку Оборонцуф Львова" і „Звйонзку Офіцерув Резерви", в котрих вони звалюють на українську суспільність відповідальність за невідповідальні вчинки окремих одиниць та викликують у польській пресі ворожий настрій супроти цілого українського народу. Головний Секретаріят однозгідно підносить протест проти цього роду резолюцій і відкидає збірну відповідальність народу чи організацій за вчинки яких би то не було одиниць.

(Гром. Голос).

—o—

Злучені Держави осуджують Японію

СОЛІДАРИЗУЮЧИСЯ З ЛІГОЮ НАЦІЙ.

Вашингтонський державний департамент оголосив комунікат, в якому він покликується на рішення дорадчого комітету Ліги Націй, дотеперішні спроби американського посередництва в японсько-китайській війні та передвчорашню Рузвельтову промову і доходить до такого висновку:

„Супроти розвитку положення на Далекому Сході, американський уряд стверджує, що японська акція в Китаю не годиться зі засадами, що повинні нормувати міжнародні взаємини, та противиться постановам договору 9-ох держав, коли йде про засади й політику на китайському терені, також пактові Бріян-Келльог. Тому

у справі Китаю американський уряд дійшов до висновків, які назагал годяться з постановами Ліги Націй.

ЩО НА ТЕ ЯПОНЦІ?

Як подає Авас, заява Вашингтону була для японців несподіванкою. Після промови Рузвельта вони сподівались якогось виступу американського уряду, але не аж такого скорого. Назагал японські політичні кола уважають обі заяви „плятонічними" і не сподіються, щоби після них Америка виступила з якоюсь позитивною акцією.

ВІДГУК У ЛЬОНДОНІ.

Англійська преса привязує до заяви американського уряду велику вагу. Тепер у Льондоні не сумніваються, що Америка візьме участь у конференції сигнатарів вашингтонського „договору 9-ох держав" у китайській справі, що відбудеться під кінець цього місяця в Льондоні.

АМЕРИКА ПОСИЛАЄ ВІЙСЬКО ДО КИТАЮ.

Як подає паризький „Ентрансежан", вчора відплили зі Сан Франціско до Китаю перші частини, що мають скріпити залогу Тієнтсіну.

Реорганізація румунської армії.

Як подає „Адверуль", новий румунський міністр війни ген. Ілієсевич опрацьовує широку програму реорганізації армії. Йде про те, щоби змодернізувати зброю, утворити змоторизовані одиниці та зменшити кількість інших частин, збільшуючи їхній чисельний стан.

МАНЕВРИ.

В неділю починаються в Румунії королівські маневри, в яких крім кадрової армії візьмуть участь 3 річники резерви. В тих маневрах, яких терепом буде Семигород, перший раз ужиють більшу кількість моторових боєвих засобів, що їх недавно в більшій кількости привезено до Румунії. Крім короля візьмуть у тих маневрах участь шефи штабів Франції, Бельгії та Югославії; про участь шефа польського генерального штабу агенція АТЕ не згадує.

—o—

Де подівся Скоблін?

Б. російський премієр Столипін заявив співробітникові щоденника „Жур", що коли ГПУ переконалося, що Скоблін здемаскований як чекіст, наказало його замордувати. Серед російських емігрантів кружляє інші версія, а саме, що Скоблін прилучився до партії еспанців, що їх а Франції виселили до червоної Еспанії.

Слідство у справі схоплення ген. Мілера знову застрягло на мертвій точці. Син Столипіна в отвертому листі обвинувачує Скобліна у схопленні Мілера.

ТАЄМНИЧА КАРТКА.

В паризьких московських колах говорять, що жінка Скобліна отримала картку з Фінляндії, яка дуже її втішила; з підозріння, що цю листівку написав її чоловік. Поліція передала її до дактильоскопійної аналізи.

Ліга Націй і Далекий Схід.

Збори Ліги Націй ухвалили резолюцію, що залишає всім державам вільну руку щодо евентуальних санкцій проти Японії. За резолюцією голосувало 25 держав, від голосування стрималося 3.

В ІНДІЇ ПРОПАГУЮТЬ БОЙКОТ ЯПОНСЬКИХ ТОВАРІВ.

В Індії поширюється бойкот японських товарів; індійська конґресова партія хоче офіційно підтримати той рух.

Японські урядові кола цим занепокоєні; японського ґенерального консула в Калькуті негайно відкликали до Токіо.

ПОВСТАННЯ „КИТАЙСЬКИХ ТРОЦЬКІСТІВ".

Як подає совітська преса, у провінції Квансі вибухло повстання „китайських троцькістів" під проводом члена центрального комітету Куоміптану Вангумду. Повстання не вдалося, всю організацію „троцькістів" виарештували.

ПІД ШАНГАЄМ.

Під Шангаєм ішли завзяті бої за багнисті низини над рікою Вусун. Японці заняли північний беріг ріки, загрожуючи поважно сполуку японських відділів, що боронять Чапей, з базою. У Чапей також дійшло до великих боїв.

—o—

Пошуканка
„За порядними русинами".

Оферта під адресою проф. Копистянського творити нову партію!

Львів, 7. жовтня 1937.

Про „Волю і чин", орґан львівської округи польських легіоністів, ми вже згадували: це часопис, який робить враження, що виходить зі спеціяльною метою — боротися з українцями та українством. Підхід того часопису до українства — наскрізь негативний і навіть не політичний, бо чуттевий чинник — ненависть — слідний в усіх статтях і замітках. Українства, як конструктивного чинника на Сході Европи, той часопис не признає. Не бачимо теж у тому часописі ніяких познак призадуми над українською проблемою, як проблемою польської держави, себто не тільки чинників безпеки на нашому терені. Нічого й казати про якийсь обективний підхід до українських національних змагань, про аналізу нинішніх відносин з погляду історіософії, — про шукання платформи, на якій можнаб погодити польські державні інтереси з українськими національними. Підхід „Волі і Чину" пригадує становище наполовину „ІКЦ", наполовину Яна Бобжинського з „Нашей Пшишлосьці".

Одною з характеристичних рис того часопису — це відріжнювання українців від „русинів". Читач того часопису мусить мати враження, що це дві окремі нації, або що це (згідно з ендецькою теорією) дійсно „руський нарід" та одна „українське партія", очевидно — протидержавна. Москвофілів взагалі ніколи не називається тим москвофілами, тільки „русинами", — але підхід до них позитивний, ба навіть — кокетливий.

У чч. 4. і 5. маємо велику статтю Станіслава Ліпінського „Русини (Стєроруссини)". Цікаво, що у політичній характеристиці москвофільського табору автор говорить чимало речей історично правдивих і виказує правильний орієнтаційний змисл, поруч із — наївністю щодо своїх надій видобути з нинішнього москвофільства всі „позитивні" елементи (пропольську льояльність з протиукраїнськими тенденціями) з відкиненням орієнтації на — Росію. Згадує автор і за Бобринського і про страшну для москвофілів їх характеристику Ілєю Еренбургом, про їх ідеольоґічну пустку, менію вислуговатися, господарську нездарність і безрадність, врешті й політичну програну провідників, як річ зрозуміlу й природну, коли прийняти під увагу їх політичне крутійство, в якому поклони в сторону польських власть імущих ідуть поруч із поклонами в сторону общерусских вожаків РНО та російської політичної еміґрації.

Аж ось читаємо речі, які мусять страшенне дивувати:

Польська сторона була і є супроти русинів льояльна. Знаємо, що підставовою умовою польсько-української нормалізації з української сторони було — дозволити їм на ліквідацію руху русинів (?! — Ред.). Добре орієнтуємось, що русини нездібні відіграти якунебудь протиукраїнську ролю, але чесно не хочемо, і чесно не кажемо, що не потрібна нам політика „дівіде ет імпера". Максімум чисто людської доброї волі виказуємо, відпадаючи ту українську умову (?). З людських, не національних причин не пускаємо українців на русинів, що булоб хочби тому виказане, що на якийсь час ослабилоб українців, які ще в себе не перетравили і не позбулися цілком російського комплексу... Ми дали і раніш багато доказів льояльного трактування русинів. **Нанизуватись не потрібуємо** (підкреслення наше — Ред.) Залишаються тільки дві дороги: перечекати до політичного часу, коли переведуться манюні „русскости" або треба буде звертатися до руських мас понад головами львівських руських провідників. Русинів-хлопів, яких власна партія не хотілаб відповідно (?! — Ред.) зорганізувати,

Навіть при скромній платні можеш стати власником **новочасного в дбірника** високої кляси, купуюче на догідні рати

Philips Super 4-38

треба буде зорганізувати, а прийдеться зробити це, бо вони творять спокійний і вартісний елемент.

Отверто признаємо, що ми воліли б, щоб русини самі цементувались. Гадаємо, що помилка з приняттям резигнації проф. Колістиняського викличе потрясення і спричинить реакцію широкого руського загалу і тепер ніщо не перешкодить проф. Колістинському мобілізувати руський табор, який вже переведе реальну і життєву практичну програму...

Що в цих виводах цікавить — це авторитетний тон авторе статті, немов він промовляє, як керманич польської національної політики, компетентний розділювати посади партійних лідерів! По-друге: не вважаючи на дуже самовпевні твердження, що автор „добре поінформований", — квестіонуємо ті його інформації, які горкаються напр. вимоги українців, щоб поляки дозволили їв ліквідувати москвофілів! Таке ставлення справи взагалі дивоглядне: ніхто нам не може ані дозволяти ані заборонювати боротьби з відсталістю власного народу та з ренегатством одиниць, і ніщо не зможе зупинити процесу занику того ретроградського й анахроністичного табору. Ми ніколи не вимагалиб від уряду ліквідації москвофільстве, бо це наша внутрішня справа, зате маємо право вимагати і тепер цього вимагаємо, щоб саме москвофільства не підтримувати **проти українців**. Ліквідація москвофільство неможлива ані механічними засобами, ані тимпаче репресіями. Коли хто ставив перед поляками справу інакше і просив „дозволу" на ліквідацію москвофільства — це було справою жалюгідною. Далі: бачимо, що автор страшенне слабо орієнтуеться щодо настроїв і вигляду „широкого руського загалу". Ніякого спротиву в тому „загалі" з приводу сварок серед лідерів РСО нема і не буде. Щодо тих сварок, то безперечно поміж п. Бачинським, і Слезюком, і Хиляком та таким д-ром Колістянським е ріжниця: але це ріжниці радше характерів і прикмет натури особистої, ріжниці персональних культур. Безумовно, що д-р Адріян Колістянський стоїть культурою вище, але не слід забувати, що д-р Колістянський, такий самий колишній денікінський офіцир, як п. Міхал Бачинський! Щож до спроб монтувати нову політичну партію зпоміж „русинів", — то це не перша спроба і певне й неостання. І всіх їх жде однакова доля, як усе, що штучне, конюнктуральне, зроджене з паперової політичної гри, все, що суперечить життю і його законам. Тим законом е зріст національної свідомости, який незідхильно поступае серед галицького москвофільства, щораз звужуе їх і — не зважаючи на ніякі перешкоди — мусить ті кола зліквідувати у користь українського національного монолїту. Тільки рахуючись з цим явищем можна вести реальну польську національну політику.

—o—

„Перший етап" автономії Закарпаття.

II.

Ужгород 1. жовтня 1937.

Українська громадське думка з подивугідною однодушністю заявила своє невдоволення з ухваленого законопроєкту. Він не виправдав її сподівань ок і не викликав творчого ентузіязму. Скорше навпаки. Колиб ми хотіли сформулювати загальний настрій українського громадянства, то не помилимось, коли назоземо його зрезигновано пасивним.

І дійсно, молодь скептично запитуе: „Варто боротися за таку автономію? Варто витрачати за неї стільки енергії? Чи не ліпше використатиб її в боротьбі за повні права й політичну свободу?" Одначе конкретних проявів цієї боротьби надаремне шукати в політичній дійсности на Підкарпатській Руси.

Старше громадянство не залишеється позаду. Воно, як от „Земля і Воля", починае говорити про потребу „перейти духову революцію всьому народові й викорінити зпоміж себе орієнтацію на чужі сили"... бо ця психоза „не е у нас цілком винищена".

Сам співтворець законопроекту про урегулювання прав губернатора на П. Р. посол Ревай твердить, що „влада мусіла бути обережна" та що „її обережність е навіть до деякої міри оправдана".

Такою оцінкою ситуації само громадянство в особах частини своїх провідників ствердуе істнування начебто орієнтації на якісь там „чужі сили" серед ширших кол українського населення на П. Р. Цим свідомо чи несвідомо воно робить величезну помилку і заподіюе велику кривду — самим собі, своему народові і національній справі.

Опозиційність настрою серед ширших кол громадянстве на П. Р. пояснюеться не орієнтаціями на чужі сили, а тяжким соціяльно-економічним положенням українського населення цієї частини ЧСР. Це стверджено цілком обективними даними. Це невдоволення забарвлене настороженням, що його викликали „хиби, спричинені декотрими установами П. Р.", як стверджуе цілком справедливо „Свобода" та й сам посол Ю. Ревай в своїм виступі у парляменті. Робити з цього висновок про потребу „духової революції" — значить закидати народові гріхи деякої частини політичних спекулянтів, що розпаношились на П. Р. Це значить, штовхати його в обійми отої самої опозиції, про яку говорив посол Ю. Ревай у свому інтервю. Тим паче, що ця опозиція зручно використовуе політичні помилки і зрезигновану пасивність українського проводу на П. Р.

Ця зручність виявляеться в будь-що-будь засадничо цілком правильній постанові питання про автономію для Підкарпатської Руси:

„Ми звертаємось до уряду нашої Республики з такими вимогами, що обгрунтовані міжнародніми договорами та конституцією ЧСР:

I. негайно скликати сойм,

II. встановити правдиві границі Підкарпатської Руси".

Так закінчив свою промову представник опозиції у празькому парляменті при обговоренні закону про права й компетенції губернатора. Така засаднича постанова питання е більш зрозуміла для ширших кол громадянства, а тому нема нічого дивного, що воно хвилево схиляеться в бік опозиції, бо при евентуальному здій-

ЕВГЕН ЖИЗНЕВСЬКИЙ. 3)

З подорожі до Швеції

НЕМА ПОЛІЦІЇ.

Порядок дня закінчуемо і вертаемо на корабель на обід. Не дармуемо, вертаємося знову на місто і прямуемо до забавового парку Тіволі. Шукаемо за поліцаем, щоб показав нам дорогу. Поліції на вулицях майже невидно, війська ще менше. Стрічаемо елегантно одітого панка в темно-гранатовім мундурі в морінарці і краватці у білих глясе рукавичках, без гумової палки і револьверу, це поліцей. З надзвичайною чемністю по німецьки інформуе нас до яких трамваїв маємо всідати і де пересідати. Поліцаї крім німецької знають також англійську мову. Військо також більше до паради. Ще в 1814 р. Швеція останній раз провадила війну. У 1905 р. норвеги відлучились від Швеції без спротиву, без одного вистрілу. Денеде подибаете жовніра в елегантнім жовто-синім однострою. Шкільна молодь теж носить відзнаки жовто-сині. Одним словом — привид української держави.

ЗРАЗОК КУЛЬТУРИ.

Брак воєнків і влади безпеки у великій мірі причинюеться до загального мирного настрою. Безробіття у Швеції незнане. Хто не мае праці тому держава й дае, хоч не мае тут ні жебрацького фонду безробіття ні ославленого фонду праці. Не диво, що шведи національно горді, високо патріотичні, без огляду на партійну приналежність. Усі знаходять спільну мову. Для прикладу: у Швеції, конституційній монархії, править тепер парляментарний коаліційний уряд, зложений із представників соціялдемократів, такби мовити націоналістів найбільшої аграрної партії, соціялістів — прихильників Троцького і комуністів.

Парк Тіволі подабае на віденський Пратер. Але е ріжниці. От напр. похожі пані виходять на ротунду потанцювати, а на лавках здалека від танцю лишають свої торбинки. Коли хтось на вулиці у Швеції загубить вартісну річ, гроші, біжутерію, може бути певний, що навіть по довшім часі знайде її в тім самім місці де її згубив. Є це не так доказ великого багатства, як високої культури. Помиляеться той, що шукае зразків культури на заході Европи; справжня культура — у Скандинавії.

У Стокгольмі багато ресторанів і кавареньв зелені, у блеску ріжнокольорового світла, фонтан, де що хвилини міняться світляні барви води. Деякі кавярні положені на малих островцях і до них їдете човнами.

В елегантній кавярні при музиці просимо по старому звичаю за горілку. Відмовляють. У Швеції прогібіція, але яка? Раніше треба щось зїсти, а після того можна дістати найбільше дві чарки горілки і так далі, наперебій. Отже при прогібіції вільно випити і бочку горілки, як хто всилі зїсти вола. Дир. Мартюк своєю бородкою і вусами викликуе зацікавлення, бо в Швеції того ніхто не носить. Уважають нас за еспанців, може і за абісинців.

СЕРЕД КОЛЬОРОВИХ ДОМІВ.

На другий день ранком їдемо автобусом до університетського міста Упсалі, віддаленого від Стокгольму на 75 км. Шоса першорядна. По дорозі ніде нема густо заселених осель. Вздовж дороги засадженої деревами хутори або тільки мальовничі кольорові доми вкриті червоною дахівкою. Доми серед зелені і квітів, перед домами сади. Мешкае у них середня верства чи робітник, що зайди щоденно їде до праці, звичайно колесом або і власним автом. На кожній брамі прибита поштова скринька, де надаете і відбираете листи.

Обставини сприяють будові таких домів поза містом. У самім Стокгольмі комірне розмірно високе, напр. за мешкання з двох кімнат і кухні з комфортом платять річно 1.600 корон. Коли хтось задумуе будувати власний дім, потребуе власного капіталу 10%, а держава дае кредить до 90% потрібної готівки, який сплачують у чвертьрічних ратах рівних сумі комірного за дані мешкання продовж 20 років. Супроти того у Швеції кожний, хто тільки хоче — може мати власний дім.

У полудневій Швеції Сканії переважае хліборобство, у середній промисл. Одначе і в середущій, яка саме е предметом наших відвідин, крім ліса е також управна рілля. Управляють тут пшеницю, жито, овес, буряки, кормову капусту, передовсім багато шведської конюшини.

ГОСПОДАРСТВО СЕРЕДНЬОЇ ВЕЛИЧИНИ.

Оглядаемо одне з господарств середньої величини барона Гера. Це фідеїкоміс, даний державою його предкові за якісь заслуги зі заказом позбуватися цього і з тим дальшим застереженням, що коли вимре рід у мужеській лінії, маєток вертаеться до держави. У Швеції е більше таких фідеїкомісів. Маєток складаеться з 125 га ріллі, 400 га ліса, окрім цього арендуе ще 62 га грунту. Мертвий інвентар машиновий; оре тракторами. Зі живого інвентара е: 40 коров, 35 телят і 30 коней. Ведуть молошну господарку і годівлю худоби і коней. У Швеції е лиш одна раса коней — бельгійська. Коні великі, товсті, зчасом ідуть на мясо. Кінь коштуе 1.000 корон, корова 500 кор. 1 га поля 1.000 кор. Стайні уладжені з комфортом: великі, просторі. Стіни викладані білими кафлевими плитами, долівка з бетону. Кафлеві мушлі — умивальні для служби. Електричне освітлення, центральне огрівання. Зразковий порядок і чистота. У наших стайнях звичайно повно мух, бо тут воки і виводяться. Там у стайні їх цілком не видно, а як яка заблудить — зловиться на мухоловці. Служби 10 люда. Окрім цього власник наймае сезонових робітників. Місячна платня постійного робітника 120 корон, з чого 75 кор. в готівці а 45 кор. в натурі. Поміч лікарська безплатне. Отже платня шведського робітника вища від нашого пересічно на 500%. Рільні робітники мають збірну умову, однотижневі відпустки.

(Д. б.)

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

сненні цієї засеги сподіється скорше перебрати автономну самоуправу краю до своїх рук і таким чином здійснити своє право господаря на своїй землі. Тим більше, що опозиція не пасивна. Вона енергійно працює і використовує найменшу нагоду для засвідчення своїх позицій.

Трьохмісячний період, визначений в законі про урегулювання прав губернатора, опозиція використала для роздмухування старого мовного спору. Не зважаючи на те, що „конституційно правний комітет" дійшов до того погляду, що всі ці поняття (мова: „українська" або „русинська" або „підкарпаторуська" або „домашня мова народу" — для означення мови підкарпаторуських українців) покриваються терміном „малоруський язик", бо народня мова підкарпаторуських русинів є неспірно мовою малоруською" (такий офіціяльний присуд!) — опозиція видала відозву до „русскаго народа" під гаслом: „Русскія деті должни учіться із русскіх учебніков". Ведеться шалену агітацію серед широких мас населення зі спекуляцією на слові „наш". І в наслідку такої агітації витворюється настрій, який стає базою для шкільної політики на П. Р., тимбільше, що теперішний керманич міністерства освіти ЧСР має виразні москвофільські симпатії та радо послуговується тактикою „доконаних фактів".

Не можна сказати, щоб не виявляла деякої активности і сторона українська, не зважаючи на розчарування провідних кол українського громадянства. Але його тактика цілковито інша. Вона носить характер легальної боротьби і виявляється, головним чином, у висилці ріжного роду протестів та меморандумів, що в своїх мотивах базуються на педагогічних принципах Коменського та на засадах загально-людської справедливости.

Тактики „доконаних фактів", хоч нею і погрожують інколи провідні українські кола, якось не видно. Ось наприклад: „Учительська Рада Учительської Громади на своєму засіданні дня 25. серпня 1937 прийняла таку резолюцію: **Зобовязуємо всіх членів Учительської Громади від 1. вересня 1937 ужівати всюди: при навчанні, при урядуванні, в поданнях до урядів виключно живої народньої мови з фонетичним правописом, бо це єдина літературна форма нашої мови, що означується „малоруською" себто українською, як то випливає з постанови точки 6. § 10. закону ч. 172-37. зб. з. і р. Учительська Рада Учительської Громади"** („Учительський Голос" ч. 9. стор. 198).

Видавши таке зобовязання той же орган на слідуючій сторінці в статті „На початку шкільного року" пише: „Нині ми такі сильні, що нам годі чогось побоюватися. Не боялися 68-еро (перші основоположники української учит. організації) не напудимося і 1555-еро". (Число чл. Учит. Громади на сьогодня). Але така самовпевненість не робить відповідного вражіння, бо фактом є, що окружний інспектор, член учительської Ради і учасник засідання з повищою постановою, вернувшись до свого уряду видав обіжник, яким наказав ужівати в урядуванні урядового т. зв. **етимольогічного** правопису! Чи дивно після цього, що загал учительства так само злегковажив постанову проводу своєї організації і тільки поодинокі особи послідовно переводять її в життя. І чи дивниця, що власть імущі мало звертають уваги на таку тактику паперових матеріялів і паперових постанов, які нікому не страшні?!

При таких настроях і практичній роботі провідників українського народу на П. Р. сам нарід живе у повній дезоріентації навіть в такому важливому питанні як мова навчання у школах, себто найголовніший засіб до його культурного піднесення. Прикладом цього може бути голосування родичівських товариств при школах на П. Р. в Королеві над Тисою, не зважаючи на численну учительську **народовецьку** корпорацію, учителеві москвофілові вдалося демагогічно потягнути за собою родичів вищезначеною формулою: „наш русскій — чи чужий український". В той сам час на родичівському зібранні при гімназії в Берегові, завдяки рішучій поставі свідомих учительських одиниць, що не побоялись інтерпретувати законом признану назву нашої мови „малоруська" як мову **українську** і навіть внести це до протоколу — численно заступлені батьки-селяни однодушно і найрішучіше осудили експерименти москвофільствуючих професорів і своєю рішучою постановою зробили на них натиск.

Всупереч наліям „Свободи" „штучно роздувані перегони між культурними напрямками" не тільки не припинились, а навпаки набрали різких і загострених форм. Проти себе стануть дві тактики:

1) Тактика **доконаних фактів**, що її ведуть ті, про яких посол Ю. Ревай висловився, що це „не лише опозиційні, але й просто протидержавні" кола. Дивним збігом обставин саме ця тактика находить для себе пригожий грунт у москвофільській політиці керманича народньої освіти;

2) тактика **легальної боротьби** меморандумами та протестами, що її веде український табор, ультральояльний до ЧСР, але жорстоко поборюваний провідними чинниками Краєвого Шкільного Реферату в Ужгороді.

В атмосфері цього змагання здійснюється на Підкарпатській Руси т. зв. „перший етап" автономії.

Хто вийде з нього переможцем — покаже найближче майбутнє. Перемога залежить у величезній мірі від того, чи український табор помудрішає на підставі дотеперішнього досвіду та навчиться дечого, про що досі боявся навіть думати.

Омікрон.

—o—

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

В останній хвилині надійшла до Редакції „Діла" сумна вістка, що в четвер 7-го ц. м. в пів до 2. год. пополудні помер у 53-ому році життя

Михайло Корчинський

чільний український діяч, адвокат, член Центральної Ради, державний секретар Української Народньої Республики, голова Всеукраїнської Національної Ради у Камянці, — від 1922 року начальник правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові.

Покійний належав до найчільніших, найкультурніших та найбільш відомих українських наддніпрянських діячів, що їх лиха доля розпорошила по світі. Найшовши захист і варстат праці на рідній українській Галицькій Землі, Покійний належав до тих наддніпрянських земляків, що тісно зжилися зі своїм оточенням, перейнялись місцевими журбами й турботами та ввійшли в ріжні клітини місцевого громадянського й товариського життя. Був між іншим спорадичним співробітником „Діла" і приятелем нашого часопису. Тому вістка про Його несподівану і передчасну смерть наповнить все українське громадянство великим смутком.

З технічних причин ми вже не можемо подати відразу широкого життєпису Покійного та Його характеристики. Зробимо це у завтрішньому числі.

Похорон відбудеться в суботу в 3. год. попол. з вірменської криптн на Личаківський цвинтар. — Вічна Память Заслуженому Громадянинові!

Губерніяльна Рада в Ужгороді.

Ухвалений перед трьома місяцями закон про компетенції краєвого губернатора Закарпаття входить у життя з днем 8. жовтня ц. р. Це означає здійснення першого етапу автономії Закарпаття. Дорадчим органом губернатора буде Губерніяльна Рада.

Дня 4-го жовтня ц. р. відбувся в Ужгороді вибір Губерніяльної Ради, органу, який має дорадчий голос у справах Закарпаття. Губерніяльна Рада складається статутово з 6 членів краєвого виділу, 9 членів вибраних краєвими делегатами і 3 членів іменованих.

Вибори до теперішньої Губерніяльної Ради для Закарпаття дали такий вислід: М. Гулянич — шкільний інспектор з Густу, Андрій Гіді — держ. комісар з Вел. Доброні, Степан Деркач — хлібороб з Ракошина, д-р Долинай — директор шпиталю в Ужгороді, Д. Яцин — соц. дем. з Густого, М. Василенко — нар. учитель з Мукачева, І. Ортунай — держ. комісар з Берегова, Алядар Возарі — редактор з Мукачева, Балег Іван — комуніст із Мукачева.

З девяти вибраних членів 3 — це мадяри, 3 русофіли і 3 українці.

„Тверда рука" уряду Шотана.

Париж, 3 жовтня 1937.

Безпосередньо перед кантональними виборами маніфест уряду Шотана до французької нації, має передове, якщо не „історичне" значіння для внутрішніх французьких відносин. Радикальні і соціялістичні міністри включно з президентом робітничої конфедерації однозгідні в тому, що

1. Треба збільшити французьке виробництво, бо від французької продукції, яка зменшилася з приводу 40-годинного тижня праці, як ми вже нераз повідомляли, залежить доля французького франка, що, відірваний від золота та злучений угодою з Ню Йорком і Льондоном, матиме таку вартість, якої бажатиме французька нація; це залежатиме від: солідарности всієї нації, від соціяльного миру і — ще раз повторяємо — від **збільшення французького виробництва.**

2. Соціялістичні міністри однозгідні з радикалом-премієром Шотаном, що окупація варстатів праці є незаконна, і що уряд здавить окупаційні страйки в майбутності — хочби і військовою чи поліційною силою.

3. Радикально-соціялістичний уряд, або — як тут кажуть — уряд „людового фронту ч. 2" під проводом радикалів не допустить до ніяких чужинецьких вибриків чи втручувань у внутрішні французькі справи на терені Франції та заряджує „чистку" між чужинцями. Масове видалення еспанців з Франції, які живуть тут на кошт французького уряду, вже заряджене і виконуване. Ці еспанці мають повну свободу поїхати на територію ген. Франка чи на територію „людового еспанського фронту" — як собі бажають.

4. „Божий мир", якщо його так вільно назвати, настав між радикалами і соціялістами; бо всі ті зарядження переведе уряд без огляду на вислід кантональних виборів — себто кантональні вибори матимуть тільки, як це бувало і досі, своє льокально-управне значіння.

5. Уряд Шотана-Блюма заводить тверду руку у французьких кольоніях, а міністр Саро — великий ліберал у Франції та водночас дуже енергійний і деспотичний проконсуль у заморських французьких областях — має проводити тією акцією у Північній Африці.

Сьогодні можна сміло твердити, що **програма уряду людового фронту ч. 2 є однакова з програмою націоналістичної Франції. Ріжниця може бути тільки у виконанні цього пляну; метода буде нагальніша у націоналістів, а повільніша у радикалів і соціялістів.** Але вислід буде один і той самий.

Юрій Студинський.

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обставини.

„Ані гектара польської землі в чужі руки".

Відомий українофер проф. Ст. Грабський виголосив недавно у варшавському „Звйонзку офіцерів резерви" відчит на популярну сьогодні між поляками тему української небезпеки. На тому відчиті сказав Грабський небагато нового, змістом реферату було домагання до влади, щоб **перевести законну заборону продавати польські нерухомости в чужі руки.** Ця заборона торкалася би не тільки землі на селі, але й домів по містах. Доки нема такої законної заборони, повинні придержуватися того самі власники реальностей. Старі байки оповідав теж ветеран галицьких ендеків про душехватство українських священників та про те, що мовляв, 90 прц. дітей з мішаних подруж стає українцями. Висталоб — каже Грабський — тільки 10 прц. чисто польського населення, щоб поляки мали абсолютну більшість на території Східної Галичини. Найбільшою ревеляцією відчиту проф. Грабського була його заява про шкільництво у Східній Галичині. Грабський заявив, що хоч сам був автором шкільного закону, сьогодні домагається його ліквідації, бо закон виявився нежиттевий.

Українці також домагаються знесення того закону — казав референт. Колиж вони хочуть одномовної школи, то можна на те погодитись, **одначе з тим, що ця школа буде з польською мовою навчання.**

Висловивши своє признання для акції військових чинників і для творення організації шляхти, референт підкреслив, що для оборони польщини треба амобілізувати Варшаву й улаштити пропагандивний наїзд на неї. Бо досі Варшава спирається на ріжних дедукційних комбінаціях, витворених у кабінетах ріжними меншими й більшими дипльоматами.

—o—

Відгомін польсько-української війни.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В четвер 7. ц. м. третього дня розправи зізнавали далі ввесь час свідки. Зацікавлення розправою велитенське. Салю розправ виповнила публика по береги і тому возний з початком розправи позамикав усі двері на салю.

Перша ввійшла на салю **св. Мар'я Думанська,** римо-кат., з Лисинич, заприсяжена зізнала, що не знає підсудного. Каже, що працювала в грудні 1918. р. на фільварку в Лисиничах. Одного разу прийшла до фільварку польська, а незабаром українська стежа. Почалася стрілянина і свідок втікла. Предсідник відчитує свідкові її зізнання у слідчого судді, де записано, що свідок пізнала підсудного Хомяка як того, що свідка бив прикладом кріса на фільварку в Лисиничах. Свідок виясньое кількома наворотами, що слідчий суддя закликав її та ще двох свідків і тоді лише св. Паливода пізнала підсудного. Свідок і друга жінка не пізнали підсудного. Чому у протоколі записано інакше — не знає. Вкінці на питання предсідника відповідає, що підсудний може подібний до того вояка, що тоді бив її прикладом кріса, але присягнути не може.

Св. Василь Хомин греко-католик з Лисинич незаприсяжений зізнає, що підсудного знає з Підборець. Бачив, що полоненого А. Терліковського завели до канцелярії, де був мабуть пор. Іваницький. А що свідок пішов тоді до канцелярії — не знає, що з ним опісля сталося. Чув від якогось вояка, що полоненого Терліковського відвели до Миклашева, інші говорили що його розстріляли. На питання прокуратора каже, що Василя Закордонця знає. Він командував постійно стежею. Про полонену легіоністку теж чув, що її відвели до Миклашева.

Св. Дмитро Бедрій не прийшов і тому предсідник відчитав його зізнання. З них виходить, що підсудного знає з Підборець.

Св. Параскевія Паливода, греко-католичка, заприсяжена зізнала, що підсудного знає, бо приходив кілька разів зі стежею до Лисинич. На питання предсідника заявляє, що підсудний не зробив їй нічого злого. Підкреслює, що її бив прикладом кріса Закордонець. На питання прокуратора каже, що один з вояків говорив до В. Закордонця, щоб її застрілив, бо вона повідомила польську стежу, що надходить українська стежа. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що не бачила з лиця, чи тим вояком, що говорив до В. Закордонця, був підс. М. Хомяк. На питання підсудного каже, що чула, що підсудний приходив зі стежею. На дальше питання обор. д-ра Шевчука свідок заявляє, що не чула, щоби підсудний зробив комунебудь кривду в Лисиничах чи то полякам чи українцям.

Св. Михайло Кунц, римо-католик, коваль з Лисинич, заприсяжений, зізнав, що 7. грудня 1918. р. він з батьком навіз з касарень, де тепер є 14. полк уланів. По дорозі стрінула їх польська стежа під проводом Терліковського, які всіли на сани кажучи, що їдуть до Лисинич по індики для недужих польських старшин. Батько свідка випрошувався, що його малі коні, але легіоністи таки поїхали з ними до Лисинич. Десь за півтора години свідок довідався, що його батько і два легіоністи вбиті, а Терліковського відвели до Підборець. Чув, що Бубела бив Терліковського, опісля його розстріляли. Хто його розстріляв — не знає. Коли предсідник показав фотографію Терліковського — свідок не пізнає його з фотографії. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що розмовляючи з Терліковським на санях мав тоді 16 років.

Св. Мар'ян Кунц, римо-католик з Винник, заприсяжений зізнав, що підсудного пізнає, бо ходив зі стежею. За Терліковського нічого не знає. Хто з української стежі вбив батька свідка — не знає. На питання предсідника, яку опінію мав підсудний — свідок мовчить. На питання прокуратора каже, що не бачив підсудного з Бубелою і з В. Закордонцем у Лисиничах того дня, коли взяли до неволі Терліковського. Хто його розстріляв — не знає. Прокуратор: Яку опінію мав підсудний? Свідок: Щойно по повороті Бубели з Чехословаччини почали говорити, що підсудний поповнив якісь промахи.

Обор. **д-р Шевчук:** Чи ви чули, щоб підс. Хомяк підчас польсько-української війни зробив якунебудь кривду чи то полякам чи українцям?

Свідок: Ні! Нічого не чув ні не заобсервував. Чув теж, що була якась пожежа в околиці Підборець. Але хто спалив, чи українці, чи поляки — не знає.

Св. Ян Корняк з Лисинич, 79 літ, римо-католик, заприсяжений зізнав, що відвозив на цвинтар якогось польського легіоніста, який дістав в око. Чув, що його вбив підс. Хомяк, якого пізнає. Каже, що підсудний мав в околиці опінію якнайгіршої людини. На питання прокуратора свідок каже, що від Чорного чув, що це підс. Хомяк розстріляв якогось легіоніста.

Суддя Бочар: Як підсудний докучав свідкові, як образив у національних почуваннях?

Свідок: Підсудний говорив до мене **„ти полячок"** з додатком російської лайки. Ніколи не бив мене. На дальше питання каже, що лише словами ображав його і переводив в нього реквізиції.

Св. Анна Буковська, римо-кат., з Лисинич, заприсяжена зізнала, що в грудні 1918. р. дійшло до бійки між польською та українською стежею на фільварку в Лисиничах. Каже, що командант української стежі, про якого говорили, що називається Хомяк, застрілив тоді раненого тоді польського легіоніста. Того коменданта бачила лише тоді один раз. На питання предсідника каже, що не може рішуче пізнати підсудного як того, що вбив раненого полоненого. На питання прокуратора свідок каже, що тоді її не бив ніхто нагайкою. Ніколи не чула теж у Лисиничах, що це підс. Хомяк застрілив полоненого. **Прокуратор:** Чи Чорний — це ваш брат? Свідок — **ні.**

Щойно на питання оборонця свідок признається, що цей Чорний це її брат і що він втік до большевиків. Обор. **д-р С. Шевчук:** Коли утік? **Свідок:** Пішов як 14-літній хлопець з українською армією. **Оборонець:** Ага! Чи це він застрілив того полоненого на фільварку? Свідок заперечує. На питання підсудного свідок додає, що тоді, коли вбито на фільварку поляка, був артилерійський бій між поляками та українцями. Польські гарматчики стріляли коло фільварку в Лисиничах. Тоді був теж убитий один український вояк на її подвірю (раніше запевняла, що лише прийшла українська стежа і перестрілювалась з польською).

Обор. **д-р Шевчук:** Чи ви полька, чи українка? **Свідок:** Полька. Обор. **д-р Шевчук:** Чи ви вродилися греко-католичкою чи римо-католичкою? Свідок не встигла відповісти на це питання, бо предсідник відхилив його.

На питання прокуратора свідок каже, що її батька арештували поляки і тому її брат Чорний зі страху втік як 14-літній хлопчина з українською армією з Лисинич і тепер перебуває у большевиків.

По 20-хвилинній перерві свідок на питання оборонця відповідає, що має тепер одного брата. Підчас польсько-української війни мала трьох: один служив в українському війську і згинув під Сороками, другий втік до большевиків, третій є в Лисиничах.

(Продовження процесу на 7-ій сторінці.)

ЖІНОЧА ЄГОРІНКА.

Рефлєксії по двох жіночих зїздах.

В днях 3., 4. і 5-го жовтня відбувся у Львові „Зїзд Інструкторок Сільського Господаря" та „Зїзд кооперативних пропаґандисток", який скликав Ревізійний Союз Кооператив. Докладний звіт про хід першого зїзду подало „Діло" у ч. 218. з 5-го жовтня ц. р. Та тому, хто мав нагоду приглядатись обом зїздам насувається багато рефлексій і міркувань.

На обидва ці зїзди приїхали дівчата з ріжних сторін нашого краю. Властиво другий зїзд був доповненням першого, бо взяли в ньому участь всі учасниці зїзду Інструкторок „С. Г." з додатком кількох пропаґандисток, що працюють по Повітових чи Окружних Союзах Кооператив. Таке зацікавлення Інструкторок „С. Г." справами кооперації цілком зрозуміле, бо праця „С. Г." на селі і праця кооперації так тісно звязані, що їх нераз трудно розмежувати. Інструкторкам жіночого господарства теж тяжко відділити свою працю від кооперації, а кооперативним пропаґаторкам тяжко пропаґувати кооперацію не згадуючи про поліпшення жіночого господарювання на селі. Виказали це вони ще і в дискусіях на обох зїздах.

Та не це було найцікавіше на тих зїздах для стороннього глядача. Найцікавіше було прислухатись до настроїв цієї жіночої молоді, стежити за ходом їх думок і симпатіями.

Витворився якийсь особливий, новий тип молодої жіночої інтелігентки. Давніше не було в нас таких робітниць, а інші народи, за невеликим виїнятком, може й цілком не знають такої інтелігентної робітниці.

Інструкторки „С. Г." це не тільки фаховички, але у першій мірі громадянки, які розуміють село і його потреби та до своєї праці ставляться не як плетні сили якоїсь установи, але з незвичайною відданістю і саможертвою. Коли послухати, в яких тяжких умовах проходить їх праця і з якою саможертвою вони віддають свої молоді сили для добра народнього — мимоволі схиляється чоло в пошані перед цими господарськими місіонарками. Холод, голод, брак врозуміння користи їх праці не тільки серед села, але головним чином серед нашої інтелігенції і не тільки серед мужчин, але часто-густо і серед жінок — ось умови їх роботи. Як часто доводиться такій інструкторці в слоту і холод іти пішки на село, бо фіри не вислали, як часто доводиться їхати на фірі, що на ній навіть соломи нема, як часто не пришлють для інструкторки ні бунди ні бодай якогось коца, щоб ноги прикрити. А приїхавши на село застає вона неогріту салю „Читальні", по якій вітер вільно розгулює, де доводиться говорити їй дві-три години, бо крім чисто господарських справ мусить інструкторка порушувати ще й справи кооперації, гігієни та давати відповідь і пораду на безліч запитів. А після такого говорення пара яець на твердо та шклянка холодного молока є її єдиною стравою. Спати доводиться нераз в одній хаті з господарями і їх родиною, або в неогрітій хоч і окремій кімнаті, але з брудною постіллю. Рідко коли запросить до себе на відпочинок інструкторку чи пропаґаторку місцевий парох чи хтось інший з інтелігенції. На цю нашу інтелігенцію можна було почути взагалі на обох зїздах багато нарікань.

Те що ще вражало у рефератах цих молодих піонірок: не тільки вони сміло виступали з ріжними своїми домаганнями, проектами та думками, але вся дискусія на обох зїздах свідчила про надзвичайне громадське вироблення, хист володіти словом, ясно і конкретно формулувати свою думку. Можна із спокійною совістю ствердити, що небагато зборів наших установ чи навіть центрель можуть похвалитись таким рівнем дискусії. Видко, що „Сільський Господар", який вишколив собі ці молоді сили (більшість кооперативних пропаґаторок є теж вихованицями курсів „С. Г.") дає своїм робітницям добру не тільки фахову, але й громадську підготову.

Якіж висновки можна зробити з обох зїздів?

Наше громадянство, особливо наші громадські діячки і діячі на провінції повинні би оцінити якслід працю тих саможертвенних молодих жінок. Вони повинні би памятати, що без господарського оздоровлення села — а це неможливе без участи жінки-селянки, не зміцнимось ми ніколи економічно. І мусілоб наше громадянство з більшою увагою і прихильністю ставитись до праці цих молодих піонірок, облегчувати її де можна, допомагати та підтримувати цих молодих дівчат.

Наші організації та установи, у центрі і на провінції, мусять найти якусь спільну мову і не обтяжувати роботи жмені очайдушних дівчат, якимись незгодами між собою. Чи в тім справа, хто фірмуватиме цю роботу на селі, чи в тім хто має змогу її ліпше виконати? Мабуть це останне важніше і в цьому напрямі чути було багато тверезости в поглядах тих 40 молодих жінок, що три дні радили над тим, якби то в своїй праці осягнути ще більші висліди, а не нарікали на свою долю та не сперечались над дрібницями.

Шкода, що ширші кола нашого громадянства не мали нагоди прислухатись тим нарадам — багато повчального і корисного вони винесли би для себе і багато пристрастей може цей зїзд охолодив би в тих, що свій час і сили тратять у боротьбі за престіжеві справи, тоді коли ці молоді, тихі робітниці виконують дійсно незвичайно корисну роботу для нашого народу.

Д.

Перед Загальним Зїздом
Союзу Українок.

9-го і 10-го жовтня ц. р. відбуватиметься у Львові черговий загальний зїзд Союзу Українок. Присвячений він, як це видно з програми біжучій праці цього Т-ва, та плянам на майбутній діловий рік.

Як голосить комунікат Головного Виділу Союзу Українок з дня 15-го вересня „...Цей Загальний Зїзд матиме не тільки дуже поважний діловий характер, але теж характер святочної маніфестації, бо візьмуть у ньому участь наші сестри з інших українських земель і заморської еміграції". Як довідуємось, прибудуть на цей зїзд з Чехословаччини пані проф. С. Русова та пані З. Мірна, щоб відбути наради президії Всесвітнього Союзу Українок.

Сподіваємось, що цей зїзд найповажнішої нашої жіночої організації дійсно буде витриманий у заповідженому тоні та внесе багато нової ініціятиви в працю організації, до якої все наше громадянство ставиться з увагою.

Смерть „Великої Пані" Фінляндії.

Цими днями фінляндське жіноцтво ховало свою „Велику Паню" — панну Анні Фуругельм, яка померла в 77 році свого життя.

Цю „Велику Паню" знало і шанувало не тільки фінляндське жіноцтво, але цілий міжнародній жіночий світ.

Панна Фуругельм була першою жінкою посолкою взагалі в цілій Европі. На цьому становищі пробула вона 12 років і її праця в парляменті дала дуже багато ініціятиви для загального народнього життя.

Живо цікавилась ця видатна жінка жіночим рухом і вже в 1904. році бере вона діяльну участь у міжнародньому жіночому конгресі у Берліні. На цьому конгресі вперше у прияві представниць багатьох національностей обговорювали справу рівноправности жінок. Брала панна Фуругельм живу участь і в дальших міжнародніх жіночих конгресах.

З фаху була панна Фуругельм професоркою, але багато часу присвячувала вона журналістиці і була неабиякою журналісткою, а також редагувала часопис „Нютід" („Наш Час") та жіночий журнал „Астра".

Святкуючи в 1930. році свої 70-ті уродини дістала від президента Фінляндської Республики ордер „Білої рожі".

Нарід любив і шанував цю визначну жінку високого росту і трохи може різкої мужеської поведінки.

В останніх роках свого життя, залишивши активну політичну роботу взялась панна Фуругельм до списання своїх дуже цікавих і цінних спогадів. На жаль скінчила вона і видала тільки два томи цих спогадів. За працею над третім і останнім застала її тяжка недуга, яка після кількох місяців тяжких страждань дала їй вічний спочинок.

Своїм прикладом доброї громадянки і зрівноваженої політичної діячки служила багатьом жінкам міжнароднього світу маючи серед жінок ріжних країн щирих приятельок та наслідувачок. Останні роки її життя були заповнені живавою кореспонденцією з жінками ріжних країн.

—o—

Хроніка.

З клюбового життя. Дня 4. жовтня завітала до клюбу „Нової Хати" і „Труду" п. Ірина Гургула з гутіркою про Полісся. Аж замайоріло в клюбі від барвистих поліських узорів. П. Гургула принесла з собою зразки поліських тканин, що їх привезла недавно тому в Пинщина. Рослинні ткані сорочки з червоними, споловідними взорами, прекрасні чорно-червоні смугасті верети, яскраві вовняні запаски, навіть пара поліських личаків, що їх виплітають із вербової хори, доповнила цю мальовничу збірку. Присутні почули про ту дивовижну країну, де водні шляхи переплітаються в густому лісі, як у нас стежини. Дивні там звичаї, цікавий люд. Цікаво побувати там і довше. Та варто було почути і враженє перелетного мандрівника, що тим яскравіше схоплював враження.

Господарські покази. 30. вересня перевела п. Наталка Гаврих показ, як ладити вітамінові напої. Цей цікавий звичай закріпився тепер у модерній відживі. Замість нездорового часу, а ще менш доцільного алькоголю подають тепер при домашніх гостинах смачні овочеві напої, як яблучний або виноградний сік. І для дітвори цей напій має першорядну вагу в огляду на його відживну силу. Напої такі можна ладити свіжі, або й на запас. Хоча в зимі можуть нам для тієї цілі послужити яблука або дерен. Дальше побачили присутні як заварювати гогодзи. Цей здравий овоч не вимагає багато цукру і в сполуці з яблуками дає смачні компоти до мясив. Цікава й зовсім нова його сполука з хроном, що надає йому пікантного смаку. Вечір пройшов дуже успішно. Присутні були вдоволені річевими поясненнями доповідниці, що їх подавала вона на запити. Черговий господарський показ припадає на 14. ц. м. й задемонструє вітамінові салати. Побачимо, як ладиться салату з моркви, капусти і городовинну в підливі мустардовій та майонезі.

—o—

Практичні поради.

Не дозвольте дітям обгризувати нігтів. Недобрий звичай обгризування нігтів і надалі панує поміж дітьми. Отже на підставі приватного досліду між шкільними учнями у Кенігсбергу ствердженo, що майже половина в кожній клясі мала надгризені нігті і то аж до місця, де ніготь зростається з тілом. У четвертини учнів була передня половина нігтя обгризена, а кінці пальців були ушкоджені і забруджені. Обгризання нігтів помічено у молодших і у старших дітей, без ріжниці темпераменту, здібности і конституції тіла, у хлопців і у дівчат. На підставі тих спостережень радять їх батькам добре пильнувати своїх дітей, що обгризають нігті.

З'їсуті консерви. Не легко розпізнати зїпсуті консерви, тим більше у пушках. Треба вважати, чи пуделко не здуте. Якщо консерви були зроблені недобре, підлягають зїпсуттю і наслідком розкладу — гниють, виділяють газ, розпихають коробку. При відкриванні видобувається той газ з сичанням, що лекше дається справдити.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Діти джунґлі.

Люди, що виховалися разом із звірятами.

У Східній Індії трапилася недавно пригода, що виглядає майже на неймовірну. Підчас великих ловів на тигра, попали мисливі на сліди шакалів, серед яких можна було запримітити також сліди людських ніг. Коли мисливі докладніше приглянулися цим слідам, переконалися, що ці сліди походять від якогось 8—10-літнього хлопця. Мисливі пустилися в погоню за тими слідами і згодом натрапили на тічю шакалів і між ними побачили молодого хлопця. На мисливих дивився він із найбільшим недовірям і коли його схопили, боронився з усіх сил перед своїми спасителями. Він кусав, копав і дряпав мисливих та при тому не видав зі себе ні одного звуку. Тільки дико гаркотів при тому і добував зі себе якісь чисто звірячі, незртикуловані голоси.

Вкінці молодого дикуна обезсилили і завезли до міста Ахмедабад. У кімнаті куди його заведи втиснувся він у найтемніший і найтісніший куток, виявляючи при кожнім зближенні людини, зокрема білої людини, несамовитий просто страх. З усіх страв, що йому подавали, не приймав він ніякої, тільки вдоволявся все свіжою водою. Тоді люди прийшли на думку подати молодому дикунові сире мясо. Цим разом повелося підійти малому під смак, бо він кинувся на мясо захланно і оглянувшися, чи ніхто його не підглядає, почав їсти. Одначе не послугувався він при тому руками, як це ми робимо, тільки брав мясо зі землі, кусаючи його відразу зубами, так як це робили його приналідні чотироножні виховники.

Чотироножні виховники.

Мисливих, що вирятували хлопця, турбувало питання, відки хлопчисько опинився серед шакалів і яке його походження. Одно було певне: Він був індусом. Більше не вдалося нічого прослідити, бо хлопчина помер небавом на шлункову недугу. Його організм не міг витримати наглої зміни поживи, шлунок не вмів собі дати ради з вареною стравою і заки хтонебудь спамятався, молодий дикун помер серед важких болів. Ті, що його вирятували від диких звірят, засудили його одночасно на смерть. Секція трупа не виказала в організмі ніяких спеціяльних змін, тільки мязи ніг і рук були незвичайно сильно розвинені. Також і зуби були більше розрослі і пристосовані до їдження сирого мяса. Зі смертю молодого хлопця пропали всі сліди його минулого.

Оповідання місіонаря.

В Індіях знають більше таких випадків, що звірята виховували дітей. Американський місіонар Ель Мурчісон оповідав про таку пригоду, серед якої він знайшов молоденьку дівчинку. В 1908. р. мандрував згаданий місіонар по диких околицях північної Індії та полудневого Китаю. Підчас своїх мандрівок забрив він аж до малого містечка Уісі, яке лежить у підніжжі гір Лян-шан. Там знайшов він величезне поле до попису і праці. Серед племен, які замешкували тамті околиці, панували постійні війни і непорозуміння. Колиж додати ще до того безчисленні грабунки, напади, схоплювання жінок і дітей, то тоді можна собі виробити ясний погляд на умовини, серед яких доводилося жити американському місіонареві.

Дика дівчинка.

Більше як два роки вів Мурчісон свою діяльність у тій околиці як лікар і здобув собі таким чином славу чудотворця і добродія. Одного дня прислав йому мандарин міста молоду, може 12 або 14-літню дівчинку, яку знайшли підчас ловів серед диких свиней. Ніхто не вмів добути з дівчинки хочби словечка.

Тому, що Мурчісона вважали лікарем чудотворцем, що все вміє і знає, мандарин прислав йому дівчинку, щоб він її вилічив від впливу злих духів. Перш усього розвязав місіонар дівчинці посторонки, що ними вона була спутана і які врізалися їй глибоко в тіло та поробили дошкульні рани. Коли дівчинка почула, що вона знову вільна відразу кинулася навтікача. Радше-рад мусів місіонар заложити дівчинці сталевий перстень на шию і на ньому прикувати її до муру. У замкненім просторі не міг він її тримати, бо вона поводилася так дико і так вирівалася з оков, що місіонар побоювався, щоб дитина не поранилася. Тому примістив її на дворі, де вона поводилася куди спокійніше. Там ставала дівчинка під впливом прихильних і привітних слів місіонаря чимраз спокійніша і лагідніша. Згодом навчилася Тітян (Чужа дівчинка) вимовляти поодинокі слова. Відтак із гідною подиву швидкістю опанувала дівчинка призабуту серед диких звірят мову. По трьох місяцях могла вона вже зовсім добре з американцем порозумітися, одначе у присутності чужих поводилася вона ще несміливо і боязливо. Та всі зусилля молодого місіонаря довідатися від дівчини, яким чином вона попала між дикі овині, були безуспішні. На всі питання відповідала вона, що зі свого минулого вона нічого не памятає. Її память кінчилася на хвилині, коли вона прийшла до дому місіонаря. Американець кинув усі дальші допити, щоб непотрібно не хвилювати дівчинки. Його зусилля розвідатися щонебудь про неї в околицях міста покінчилися невдачею. Коли місіонар Мурчісон покинув УіСі і вернувся до Америки, покинув Тітян, яка мала вже тоді 24 роки як жінку свого кухаря і щасливу матір чотирьох дітей.

Хлопець серед гієн.

Про іншу таку подію оповідали багато в Калькуті. В 1917. р. схопив недалеко села Путарірі, тигр одну молоду вдову разом із її дволітнім хлопчиком. По кількох днях по матері знайшли вже тільки погриженого трупа, але по дитині і слід зостиг. Щойно на весну в 1918 р. підчас ловів на гієн знайшли туземці в печері, яку зайняли гієни, маленького хлопчину, що міг мати не більше як три рочки. Дитина поводилася зовсім так як і його приналідні дикі „родичі": втиснувся у найглибшу закутину печери і відтам споглядав з недовірям на мисливих. Колиж до нього наблизилися, тоді боронився так як малий хижак: кусав і дряпав. Ловці, які не походили з Путарірі, але знали про схоплення жінки й дитини, здогадувалися, що маленький дикун — це запропащена дитина вдовиці. І справді мешканці села розпізнали в дитині згубу. Про цю подію повідомили владу, яка повела на свою руку слідство. Воно не потвердило справді у сто відсотках тверджень мешканців Путарірі, але й не опрокинуло його. Хлопця віддали до інституту в Ґоракпурі і виховували там на державний кошт.

До Всеч. Духовенства і П. Т Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

Примхи народів.

У деяких околицях Бельгії є рід білої глини знаний як літофон. Її вживають на цілому світі як основний складник білої фарби. Німецькі купці купували цю глину і висилали її до Китаю у скриньках з Гамбурга. Бельгійці відкрили цю штуку і почали робити те саме, щоб мати власний заробіток. Але коли з Антверпену прийшов бельгійський транспорт — китайці не хотіли його приняти. Вони не вірили, що це той самий літофон із Бельгії, бо не мав німецької фірми і не прийшов з Гамбурга. Не можна було переконати китайців, що це оригінальний продукт, а не підробний. Бельгійці втратили на інтересі і погодилися з тим, що мусять продавати глину німцям, які від китайців беруть вищу ціну. Такий підхід до інтересу не є винятком серед народів. Китайські яйця страшенне дешеві. У 1919 р. був великий попит на консервовані китайські яйця в Англії та Америці. У 1934 р. Англія спровадила 2254 мілионів чужих яєць, з чого 172 мілл. з Китаю, бо сама у краю має всього 68 прц. із загальної потреби. На кожного англійця пересічно припадає річно 155 яєць, більше ніж яблук.

Англійці вперті як китайці.

Та ось у 1934 р. почалася в Англії пропаганда проти китайських яєць, буцімто вони нездорові, затроєні. Один англійський фармер написав прилюдний лист до преси, що він посадив свою курку на китайське яйце і з нього виклювалася гадюка. Не помогли спростування досьідчених хліборобів і вчених, що це нісенітниця — англійські господині не хотіли китайських яєць. Не було іншої ради для продавців англійських яєць, як ті самі китайські яйця пакувати у скрині і висилати до Америки, де їх продавали як чисто англійські.

Спляча красуня з Шікаго померла.

Із Ню Йорку повідомляють, що Патриція Мегір — про яку ми вже писали перед кількома місяцями — померла на запалення легенів. З початком вересня появилися в неї симптоми важкої недуги. Тоді дівчину перевезли до лічниці за лікування, щоб перевести операцію. Перед операцією перевели недужій перелив крови, одначе в неї почалося запалення легенів. Від цієї недуги вона теж і померла.

Секція її тіла не дала ніякого висліду і не розвязала загадки, що було причиною довготривалого сну. Одно, що при тому вдалося прослідити, то те, що в недужої витворилася атрофія мозку, так, що мозок майже зовсім занидів.

Як ми вже повідомляли, Патриція служила давніше як секретарка в одній ню-йорській фірмі. Тоді мала вона 27 літ і мала між своїми знайомими славу справжньої красуні. При тому вона вправляла ріжні спорти і нічого не вказувало на те, щоб вона могла занедужати на якунебудь важку недугу.

В січні 1932 р. заснула вона раптом у поїзді, коли верталася домів із праці. Її розбудили на кінцевій стації. Кілька днів боролася вона з безмежною сонністю. Вона намагалася вхопити себе в руки і правильно працювати. Та вже 15 лютого заснула вона знову, щоб уже більше з того сну не пробудитися.

За той час, як вона спала помер її батько, бабуся й дідо. Мати вела точні записки, щоб коли дочка пробудиться, оповісти їй докладно про все, що за час її сну скоїлося.

ЗНОВУ СХОПИЛИ ДИТИНУ.

Французьку прилюдну опінію хвилює знову нове схоплення дитини.

Мала 7-літня Одета Льоран у Фужер вийшла рано до школи, віддаленої не більше, як чверть години ходу. Мала Одета Льоран до школи не дійшла і до дому не вернулась. Пропала в дорозі без сліду.

Ця подія скоїлася ще минулого четверга і досі всі розшуки за дівчинкою залишились безуспішні. Тільки фармери бачили, як дорогою гнало гарне авто, в якому сидів якийсь мужчина з жінкою. Це авто бачили люди і напередодні схоплення біля дому родичів Одети Льоран. Догадуються, що дівчинку схопили якісь маніяки, або вона стала жертвою якогось садиста.

ВЕСЕЛЕ.

Один молодий композитор відіграв перед Россінім якийсь музичний твір. Опісля питається мистця, як йому подобалася гра.

— Високомистецька! — відповів Россіні. — Ви сильніший як Бог, бо він створив світ, а ви хаос.

СИЛА ПРИВИЧКИ.

Один відомий актор старався про розвід. Цілу справу обговорив докладно зі своїм адвокатом і всі питання та відповіді адвокат докладно собі записав. Вкінці запитав зацікавлений актор:

— Але скажіть мені, пане меценасе, хто грає ролю судді?

Відгомін польсько-української війни.

ПРОДОВЖЕННЯ ЗІ СТОР. 4-ОЇ.)

Св. Параня Купінська, гр.-кат. з Лисинич заприсяжена зізнала, що знає підсудного, бо приходив зі стежею до Лисинич. Знає, що на фільварку був ранений поляк, якого теж застрілили. Хто його застрілив — не знає. Підс. Хомяк був тоді в помешканні на фільварку. Під час його побуту в хаті прийшов Бубела і повідомив, що ранений поляк вже вбитий. Коли председник відчитав її зізнання зі слідства, де потяжила підсудного, свідок рішуче заперечує, що не говорила ніколи, що це підс. Хомяк застрілив полоненого. На питання прокуратора заявляє, що від українських вояків не чула, будьто би підс. Хомяк застрілив полоненого поляка. Додає, що лише цивільні особи говорили опісля, що це підс. Хомяк застрілив полоненого поляка. Не знає теж, хто був командантом української стежі: підс. Хомяк чи Василь Захордонець.

Обор. д-р Шевчук: Чи ви не бачили Чорної, замужної тепер Буковської, на подвірю фільварку, де був полонений. Свідок каже, що боялася і пішла до кухні. Чорної не бачила.

СЕНЗАЦІЙНІ ЗІЗНАННЯ.

Св. Меланія Мойжешовичева, вірменського обряду, арендаторка фільварку в Лисиничах, заприсяжена зізнала, що пізнає підсудного. Знає, що на фільварку вбито полоненого поляка. **Коли свідок розмовляла у помешканні, прийшов якийсь вояк і повідомив, що полонений поляк убитий, папери забрано.** Підс. Хомяк обходився чемно зі свідком і на фільварку. На прохання свідка підс. Хомяк згодився, щоб цього вбитого поляка вона поховала. На питання прокуратора свідок каже, що вбитий поляк був перед 10 хвилинами теж в кухні і до 10 хвилин згинув. Вояк, який зголошував підс. Хомякові про вбивство поляка, зголошував йому по військовому.

Від ключниці невідомого прізвища чула, що це Бубела застрілив полоненого поляка на фільварку. На питання обор. д-ра Шевчука каже, що підс. Хомяка дуже добре знає, бо часто приходив на фільварок. Свідкові ставлять низку питань: вотант Бочар, прокуратор, який відчитав її зізнання зі слідства, але свідок обстоює рішуче при своїх зізнаннях.

Св. Франц Буковський, римо-кат. з Лисинич, заприсяжений зізнав, що підс. Хомяка знає, бо приходив зі стежею до Лисинич. Каже, що одного разу вдарив його „мимоволі" в лице і переводив ревізії в помешканні його батьків, бо служив при польському війську. Терліковського застрілили на фільварку в Лисиничах. Каже теж, що підс. Хомяк гнав через село полонену легіоністку і бив її нагайкою. По відході українського війська ніхто не говорив у Лисиничах, що це підс. Хомяк застрілив полоненого поляка. На питання підсудного кілько разів був у помешкані його батьків свідок каже, що не пригадує собі.

Св. Іван Охрим, селянин з Гвіздця зізнав, що підс. Хомяка знає, бо служив разом з ним в одній сотні. Ходив теж зі стежею до Лисинич. Хто вбив полоненого поляка в Лисиничах свідок не знає. Хор. Яворського знає. Він ходив у німецькому плащі. Був високого росту та атлетичної будови. На фотографії свідок пізнав хор. Яворського.

Св. інж. Михайло Дуда, заприсяжений зізнав, що від 5. листопада 1918 р. з II. сотнею був на стації Підзамче, зміняючи сотню вихованків старшинської школи з Камінки Стр. та добровольців. Підсудний був у четі свідка і перші 4 дні підсудний берігмосту на Знесінні. Опісля підсудний виконував службу коло другого залізничого мосту за вул. Замарстинівською, а чета стояла в поготівлі на Підзамчу. Хор. Яворського знає. Він підлягав безпосередньо командантові відтинка Підзамче, спершу пор. Кравцеві, опісля д-рові Носковському. Хор. Яворський переводив ревізії і вичищував відтинок. Дня 14. листопада хор. Яворський заявив, що має доручення від команданта двірця, щоб вичистити вул. Пястів і домагався кількох людей. А що саме тоді підс. Хомяк зголосився до свідка з домаганням приділити йому кількох людей, щоб змінити стежу біля моста, на домагання хор. Яворського підсудний пішов з 4-ма людьми на вул. Пястів за стежею Яворського. **Вечором 14. листопада свідок довідався у старшинській їдальні, що хор. Яворський застрілив Лінтнера за ставлення спротиву.** Вияснює, що день 14. листопада був дуже гарячий, бо підготовлювано загальний наступ. На питання прокуратора свідок вияснює, що підсудний був йому безпосередньо підлеглий. Ні про розстріл 26-ох осіб на стації Підзамче ні про вбивство родини Мехонських нічого не знає. Хор. Яворський був дуже подібний до підсудного. Оглянувши групові фотографії пізнав на ній хор. Яворського. На питання оборонця свідок оповідає, що з дому Лінтнерів обстрілювали сильно українські війська при вул. Бальоновій. Було дуже багато українських вояків ранених.

Св. д-р Кость Третяк, адвокат з Підкаменя, гр.-кат., заприсяжений зізнав, що підчас листопадових боїв 1918. р. у Львові був хорунжим при сотні скорострілів. Підсудного знає, бо він був у тім самім курені, у другій сотні, як заступник четового. На Підзамче свідок прийшов десь коло 5. листопада і почалось очищущвання терену. А що наші сили були за слабі Начальна Команда прислала ще одну сотню під проводом пор. Іваницького. Далі свідок описує точно стратегічне положення українських боєвих відділів на відтинку Підзамча. Скорострільи свідок розміщував там, де було потрібно. При вул. Бальоновій і при Жовківській оперували відділи пор. Кравця. Знає посередньо, що за церквою св. Пятниць були сильні атаки поляків. І тому пор. Кравець видав приказ хор. Яворському зліквідувати цю польську боївку. Опісля від старшин на Підзамчу довідався, що хор. Яворський убив якогось мясаря. По відході українських військ зі Львова хор. Яворський служив у сотні свідка, бо сотню пор. Кравця зліквідовано. Хор. Яворський згинув під Підбірцями від шрапнелі і його поховали на цвинтарі у Миклашеві. На питання прокуратора свідок каже, що про вбивство родини Мехонських не знає. Хор. Яворський був подібний до підс. Хомяка. Щодо розстрілів на Підзамчу свідок чув, що розстрілювали за грабежі.

Св. Катерина Овсіцька, гр.-кат., з Тушкова (Белзчина), селянка, заприсяжена зізнала, що хор. Михайло Яворський це її брат. Його пізнала негайно з фотографії. М. Яворський був у старшинській школі в Камінці Стр. Опісля був у Львові та згинув на фронті коло Львова.

Св. інж. Ярослав Йона з Винник, заприсяжений зізнав, що був у II. сотні в тій самій частині, що підс. Хомяк. На стацію Підзамче прибув коло 5. листопада. Підс. Хомяк був тоді на знесінськім мості. Хто родину Мехонських убив, свідок не знає. Чув, що Лінтнера вбив хор. М. Яворський.

Св. Адольф Шнайдер не прийшов.

Св Омелян Волосянський, заприсяжений зізнав, що підс. Хомяка знає як старшого десятника з того самого куреня, де свідок був поручником. Підс. Хомяка бачив коло Бачевського, другий раз коло рампи. Хор. Яворського знав, бо служив теж разом з ним у тім самім курені. Підс. Хомяк дуже подібний до хор. Яворського. Чув про випадок з родиною Мехонських, але в тій каменіці не був, бо перевязував ранених. **Одного дня вечором у старшинській їдальні хор. Яворський оповідав у більшім гурті старшин, що застрілив Лінтнера, бо він ставив йому опір. Після того коло 10 год. вечором комендант відтинку Підзамче др З. Носковський покликав свідка до себе і доручив йому, щоб він прослідив справу, чи дійсно в Лінтнерової згинули гроші, про що йому донесли.** Одночасно задзвонив до команданта III. сотні, щоб хор. Яворський пішов чергового дня з пор. Волосянським до Лінтнерової. Коли свідок прийшов на вул. Мартина, ждав уже на нього хор. Яворський. Він був дуже обурений, що його підозрівають про грабіж грошей. Опісля оба пішли через якісь забудування від вул. Мартина на вул. Пястів до Лінтнерової, яку викликала сторожиха, чи якась пані. Пані Лінтнерова вийшла зі ще одною панею з помешкання. Тоді хор. Яворський заявив Лінтнеровій у присутности свідка та мабуть двох інших жінок, що це він попереднього дня вбив її чоловіка. Одночасно запитав її, чи забрав якінебудь гроші. П-і Лінтнерова почала дуже плакати, а збентежений хор. Яворський став успокоювати її. Далі **Лінтнерова заявила, що їй не пропали ніякі гроші.** Тоді хор. Яворський звернувся до свідка зі словами: „Ти чув?" Свідок підкреслює, що підчас цієї розмови дав навіть перевязку якійсь жінці, бо як медик, який перевязував рани раненим, мав зі собою перевязочний матеріял. Після того свідок заголосив командантові д-рові З. Носковському, що п-і Лінтнерова потвердила, що їй не пропали ніякі гроші. На внесок прокуратора сконфронтовано свідка з присутніми на салі свідками: Савчинською (сестрінкою Лінтнера) і Хаверовою (донькою Лінтнера), які були чергового дня присутні при розмові з п. Лінтнеровою. Оба ці свідки запевняли, що свідок не був тим другим вояком, який прийшов з підсудним. **Свідок рішуче заявляє, що з підс. Хомяком дійсно не був, лише з хор. Яворським.**

Обор. д-р Шевчук: Але ви вчора зізнали, що не приглядалися тому другому.

У відповідь оба свідки заявили, що з Яворським був нижчий вояк.

Обор. д-р Шевчук: Але ж так. Свідок був нижчий від хор. Яворського і дав перевязку нашій раненій служниці.

Після того прокуратор поставив ще низку питань свідкові у справі озброєння та одягу хор. Яворського. На питання, чому комендант Носковський вислав саме свідка з хор. Яворським, свідок відповів: **Комендант д-р Носковський вислав мене тому, бо тоді на стації на**

А всеж таки випробувані
ПУДРИ і КРЕМИ
незрівняні
АЛЬОЕ
не нищать лиця і надають йому
молодечої
свіжости
АЛЬОЕ

Ралісна осінь.

ОСІННІ НАСТРОЇ НЕВЕСЕЛІ. НЕПОГОДА ТА ДОЩІ ВИКЛИКУЮТЬ ПОЧУВАННЯ МЕЛЯНХОЛІЇ ТА СМУТКУ. ОДНАЧЕ Є У ЖОВТНІ І ВЕСЕЛІШІ ДНІ, ПОВНІ РАДОСТИ І СОНЦЯ. Є ЦЕ ДНІ, В ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ТЯГНЕННЯ 1-ОЇ КЛЯСИ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ, БО ТОДІ НА ВВЕСЬ КРАЙ СПЛИВАЄ ПОТІК ЗОЛОТА У ФОРМІ ТИСЯЧА ВИГР, ЩО ВНОСЯТЬ ДОБРОБУТ І БАГАЦТВО ДО ДОМІВ ЩАСЛИВИХ ВИБРАНЦІВ ДОЛІ

ТОМУ ТРЕБА СКОРІШЕ ЗАСОБИТИСЯ В ЛЬОС 1-ОЇ КЛЯСИ В НЕЗМІННО ЩАСЛИВІЙ КОЛЄКТУРІ

„НАДІЯ", Львів, Легіонів 11.

ДЕ ПОСТІЙНО ПАДУТЬ ВЕЛИКІ ВИГРИ. ЗА КОЛЄКТУРУ „Н А Д І Я" ОПОВІДАЮТЬ УСІ, ЩО ВОНА НІКОЛИ НЕ ЗАВОДИТЬ.

було нікого зпоміж старшин. Зрештою я мав що оглянути при бул. Мартина стрільця тяжко раненого в черево. Так теж сталося. Оглянувши стрільця свідок доручив відвезти його до шпиталю. Додав теж, що необхідні медикаменти з перевязкою носив постійно зі собою.

На питання прокуратора, чи чув щось про розстріл 26-ох поляків на Підзамчу, свідок заявляє: Так чув. Одначе, високий суде, мушу розбіяти легенду, що розстріляними на Підзамчі були лише поляки. Ні! На превеликий жаль більшість з них, це були українці. Всі вони нині спочивають на цвинтарі „оборонців Львова". Їх розстрілювали за грабежі чи то військових магазинів, чи у млині Аксельбрада чи в Бачевського. Я сам бачив одного — каже свідок — який кричав, що він українець. Одначе його таки розстріляли за грабіж.

На питання прокуратора, чому не зголосився швидше як свідок, напр. у процесі Дмитра Хомика, якого судив воєнний суд за вбивство Пінтнера, свідок заявляє, що щойно в 1927 р. приїхав з еміграції з Чехословаччини. Коли прокуратор запитав, як можна плямити добру память хор. Яворського — предсідник відхилив це питання.

Взагалі зізнання цього останнього свідка зробили велитенське враження. По зізнаннях цього свідка предсідник відложив розправу в год. 4.10 пополудні до пятниці 8.30 рано.

—o—

МІНІСТР ОСВІТИ ПРО „ЛАВКОВУ СИСТЕМУ".

Міністр освіти прийняв 7. ц. м. делегацію жидівських сенаторів і послів: сен. Шора і Трокенгайма та послів Готліба, Мінцберга, Рубінштайна і Зомерштайна. Міністр заявив, що на останнім зїзді ректорів звернувся до них із зазивом, щоб спираючися на академічнім законі та на його відповідний розпорядок намагалися перешкодити насильству і вжили всіх засобів, щоб не допустити до бійок і вживання насильства у відношенні до таких чи інших груп молоді.

Доручення, що їх видали в останніх часах ректори, мали саме те на меті. Через визначення окремих місць чи то індивідуальних для поодиноких студентів, чи то для членів поодиноких академічних товариств та зарезервування місць доступних для цілої молоді без винятку ректори намагаються утримати лад у школах і не допустити до того, щоб за місця счинялися бучі.

—o—

ПРОСИТЬ, ЩОБ ЙОГО ЗАМКНУЛИ ДО ВЯЗНИЦІ.

„Журналь" подає, що Ферандон, бувший командант підводного човна „U. 2" вислав із Бресту лист до слідчого судді, в якім просить, щоб його замкнули у вязниці, бо дістає листи з погрозою смерти. Ферандон є тепер у слідстві під наглядом поліції.

—o—

НОВИНКИ.

— **Гальо — Гальо! Увага!** Всі українські фірми реклямують свої товарі на „Дитячім Ярмарку" 17. жовтня в салях Народнього Дому. Замовляти місця в управі Ярмарку ч. тел. 242—57. Спішіть, бо вже небагато місць залишилося. 1804

— **Чим займається шкільний інспектор?** Пишуть нам: Дня 23. IX. ц. р. покликали підписаного на адм. розправу до староства в Зборові внаслідок доносу інспектора Жихевича з Золочева. В доносі було теж: „Завядамям Пана Старостен, іж кс. Міколай Гулей дня 5/9 б. р. вигыкивал в церкві на Полякув: „дусят нас на нашій земли". — Жихевіч, інсп. школьни. — Це дуже важний документ, чим тепер шкільні інспектори займаються. Цікаве, що цих, до речі неправдивих слів не чула поліція, що мешкає півтора кільометра від церкви в Сервирах, де ці слова мали впасти, ані староство в Зборові, а „докладно" знає п. Жихевич, що ніколи в Сервирах не був і з Сервир до Золочева має 40 км. — **О. Микола Гулей.**

— **Посвячення прапору** Філії „Просвіти" в Підгайцях, заповіджене на день 10. ц. м., не відбудеться з причини заборони адміністраційної влади.

— **Товариство адвокатських аплікантів у** Львові повідомляє, що в днях 31. жовтня і 1. листопада ц. р. відбудеться у Львові загальнопольський зїзд делегатів товариств адвокатських аплікантів. У звязку зі зїздом відбудуться в найближчому часі пленарні сходини членів, щоб вибрати делегатів. Такі сходини відбудуться в Перемишлі 9. ц. м. (субота), в Тернополі 11. ц. м. (понеділок).

— **Українці на 13. конгресі ЦІАМАЦ.** У міжнародній конференції товариств інвалідів і б. комбатантів ЦІАМАЦ бере участь від 1930 р. Союз Українських Інвалідів, б. вояків армії УНР у Польщі. Підчас цьогорічного конгресу, що відбувся в Парижі, брали участь також українські делегати. Делегат І. Косенко промовляв у справі переслідування українців у Совітах і при тім домагався, щоб Ліга Націй занялася евакуацією московської армії з усіх теренів, які вона окупувала і щоб зорганізувала на тих територіях плебісцит під своєю контролею. (ВУ).

— **Сензаційне арештування адвоката у Львові.** В середу 6. ц. м. на доручення віцепрокуратора д-ра Трелі арештували у Львові д-ра Натана Шарґля в його мешканні при вул. 3-го Мая 12. Відтак у його мешканні перевели поліційні агенти ревізію, яка тривала кілька годин. Причини арештування і ревізії скриті тайною, одначе мусять вони бути справді важні, коли арештування і ревізія відбувалася в присутності прокуратора.

— **Львівська хроніка.** Трамвай переїхав учора (6. ц. м.) на розі вулиць Городецької і Саліґи 10-літнього Мартина Японського. Раненого хлопця перевезло поготівля до шпиталю. — На вул. Різницькій вантажили вчора з гуртівні на віз цукор призначений до крамниці. До Парнаса Бонишева приступив якийсь чоловік і сказав йому, що буцімто з кишені вилетіли Парнасові якісь гроші. Коли Парнас схилився і почав шукати те, чого не згубив, спільник незнайомого схопив кілька картонів цукру і втік без сліду. — На служницю Анну Меґуру напали вечором у камяниці під ч. 3 при вул. Зіморовича якісь типи, вдарили її в лице і вирвали їй торбинку, в якій були ріжні ключі. — На магістрацькім фільварку „Осьвєцє" за стрийською рогачкою, згоріла з невідомих причин стирта соломи.

— **Зрізав хтось хрест.** У Стрілкові пов. Стрий знищив хтось перед кількома днями придорожний хрест і поломив фіґуру Христа, що була на тому хресті. Всевідучий „ІКЦ" вже розпинається з обурення і відшукує виновників, очевидно серед українців. Злочинцями, „що знищили хрест є — на думку курєркового інформатора — ніхто інший, тільки українські хлопці „теоретично розвязаної організації Доріст". Хрест стояв уже на полі поляка Любінського 54 роки і досі чомусь нікому не приходило на думку нищити його. Направду дивно і соромно стає за людців зпід знаку „ІКЦ", які у своїм зоольогічнім шовінізмі забувають про межі приличности і що навіть надуживають хреста до підюджування проти українців. Ясно, що нотатка „ІКЦ" закінчена закликом до протиукраїнських репресій.

— **Убивство і підпал в Ставчанах.** Вчора пополудні (6. ц. м.) 20-літній Микола Кусьпісь стрілив до свого товариша й ровесника Яна Бенговського, який прийшов до ломешкання брата Кусьпіся Павла і вбив його на місці. Причиною убивства були мабуть особисті непорозуміння. Відтак убивник підпалив під впливом приступу божевілля дім свого сусіда Павла Хаґамая та стодолу брата Павла. Пожежа знищила оба будинки і крім того стіг збіжжя Павла Кусьпіся. Підчас пожежі Микола стрілив ще до війта Ставчан Фелікса Махньовського і ранив його важко в живіт. Кусьпісь намагався підпалити ще й інші будинки, одначе його зловили два поліцаї і розброїли.

— **Застрілився, бо дочка стала жидівкою.** Станислав Млоцінський, діяч зпід Познаня був визначним політичним діячем ендецького табору. Він мав дочку 20-літню Іванну, студентку університету, яка закохалась в жида, Еміля Гандеса й стала жидівкою, щоб вийти за нього заміж. Батько попав через те в таку розпуку, що застрілився. Млоцінський був антисемітом і підпомагав навіть грішми протижидівську пресу.

ДАНСІНҐ кожної неділі в домівці купців
Гродзіцьких 1. і. п.
Початок год. 5. — Джез Яблонського.

— **Краєва хроніка.** У Стрільбичах самбірськ. повіту викосили якісь люди саджінки з лісової культури інж. Ів. Марковського. Таким чином знищено к. 15.000 штук ясеня; 30.000 смеречини вартости 550 зол. — У Сусідовичах пов. Самбір вибухла пожежа, яка знищила дім, стайню і шопу вартости 400 зол. — Того самого дня вибухла пожежа в Самборі в домі Івана Прендневича при вул. Заміській. — На горальника Вільгельма Мера, його дочку і двох братів Канерів, які верталися зі Золочева, напали бандити коло Ремезівець. Мер вистрілив до них і убив одного з них на місці. Інші втекли, залишивши трупа на місці. При невідомім вбитім знайшли автоматичну пістолю, електр. лямпку і хустку до маскування лиця.

— **Вуличні бійки жидівських різників у Ню Йорку.** 5.000 різників-жидів зорганізувало страйк у жидівській дільниці Ню-Йорку та замкнуло свої крамниці з мясом на знак протесту проти надмірної звишки гуртових цін мяса. Тому, що кілька жидів відчинило свої крамниці з мясом, страйкарі намагалися перешкодити продажі в цих склепах. Прийшло до вуличних бійок, підчас яких було понад 50 різників ранених. Поліція була приневолена енергійно інтервеніювати.

— **Ріжні вістки.** Генерал Франко установив ордер „Червоних стріл"; найвищу ступінь цього одреду він призначив королеві Вікторові Емануїлові, Муссолініему та Гітлерові. — У Німеччині 29. вересня були сконфісковані всі головні часописи з Льондону, Парижа та інших европейських держав. — Ганді скінчив цими днями 68 років; він заявив, що йдучи за внутрішнім голосом відходить від політики, але веде кампанію проти алькоголю. — Найбільша вязниця у світі є тепер у Шанґаю, де є тепер 6000 вязнів: увесь персонал, службовики і поліція, складений виключно з англійців і колишніх російських підданих. — Французька статистика стверджує, що тепер у Спол. Державах є 130.000 французів, в Аргентині 70.000, в Англії 22.000. Найменше французів у Совітському Союзі, не більш 600; перед війною було їх там сотні тисяч.

— **В Еспанії сніг.** Зі Сантандеру повідомляють, що на фронті Леону впав сніг. Всеж таки повстанчі війська дальше наступали.

Відгук резолюцій „пеовяків".

Минулої неділі відбулись збори польської військової організації ПОВ, які збільшили своїми резолюціями реєстр протиукраїнських виступів. Тих резолюцій навмисне ми вже не наводили, такі вони недоладні, так вони перемішують „горох з капустою" і такі страшенне тенденційні.

Пята точка тих резолюцій звучить в той спосіб:

„Домагаємось вияснення виступів віцемаршала Мудрого і його переговорів з російськими еміґрантами". Далі та резолюція покликується на статті І. Кедрина у „Бюлєтині П.-У" проти російського комплексу серед українців та вливає, що ніби „після тих розмов (В. Мудрого з рос. еміґрантами) ситуація погіршилась і прийшло до зірвання політики польсько-української нормалізації".

В „Дзєнніку Польскім" з 7-го ц. м. находимо листа посла В. Мудрого, в якому він застерігається проти того, щоб неукраїнські громадянські чинники вимагали від нього пояснень, та мериторично заявляє, що його здогадні переговори з російськими еміґрантами це чиясь злобна видумка. Посол Мудрий цю вістку рішуче заперечує.

Відгомін страйку людовців.

Окружний суд з Каліша на виїздній сесії в Серадзу розглядав справу пятьох людовців, обвинуваченых за участь в страйку і за побиття поліцая. Суд засудив їх на кару вязниці від 3 років до 8 місяців.

В Новому Торзі суд засудив двох діячів Людового Стронництва за проступки підчас страйку: одного на 7 місяців вязниці, другого на 5 місяців.

ОНР НА ЛЬВІВСЬКОМУ ТЕРЕНІ.

Група львівських молодих ендеків, що не давно збунтувалася проти проводу ендецької партії і видала відозву проти партійних бонзів, оформилася як філія ОНР („обуз народово-радикальни") марки „АБЦ".

— **5 смертних екзекуцій на день.** В останніх трьох місяцях (липень, серпень, вересень) виконано в СССР 466 зареєстрованих смертних екзекуцій. Білянс цей не обіймає масових присудів смерти і екзекуцій в останніх днях вересня. Не вчислено теж в цій сумі нереєстрованих душегубств в льохах ГПУ.

— **Жахливий терор французьких комуністів.** Московські комуністи не побоюються хопити навіть найгірших засобів, щоб тільки стероризувати свою жертву. Наука не йде в ліс і в останніх часах французькі комуністи теж конкурують у жорстокостях із своїми московськими „товаришами". В одній із ліонських фабрик трапився такий випадок: Двох французьких комуністів працювало із 44-літнім робітником Календе при чищенню уладження апарату до споювання металів. Раптом кинулися вони оба на свого товариша, обезсилили його і відтак, вложивши йому до уст провід компресора, почали впомповувати до шлунка повітря, аж доки Календе не втратив памяти. Коли згодом перевезено його до лічниці, мусіли йому лікарі перевести негайну операцію. Підчас неї ствердили, що внутрености трісли у двох місцях. Стан хорого безнадійний.

— **Страйк акул.** У парку Таронга в Сіднеї вибух в зоольогічнім городі дивний страйк. Міститься там величезний акварій, в якому тримають єдині у світі живі акули (рекіни), що живуть у неволі. Удержання такого акварію дуже дороге, бо кожна з акул їсть денно по кількадесять кільограмів риб. Одного дня сторожі запримітили, що акули зовсім не рухають навіть риб, що їх рано їм вкинули як щоденну пайку. Те саме явище повторилося і в чергові дні. Цей дивний голодовий страйк акул став правдивою сензацією. Дирекція городу звернулася до найкращих іхтіольогів, щоб вони прослідили це дивне явище.

— **Нетрудно бути чистим.** Не кожний може позволити собі на елегантну одіж і білля, зрештою це не є в житті важне. Зате чистим не лишне може, але повинен бути кожний, а таким бути нетрудно; трохи доброї волі і трохи доброго, але направду доброго мила без шкідливих домішок. Відоме і цінене від літ мило Олень Шіхт є вироблюване з найліпших сирівців. Усуває ґрунтовно всілякий бруд, не нищить тканин, а при цьому є ощадне через свою видатність.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „У СЬОМІМ НЕБІ".

Американська фільма з паризьким сюжетом. Щось трохи нагадує славну Рене Клерову „Під дахами Парижа", показуючи життя на піддашші скромних, бідних парижан, що працюючи тяжко не затратили бадьорости. Бачимо молодого чистильника каналів, як він робить карієру стаючи вуличним замітачем. Ця нагорода приходить до нього з неба за гарний гуманний жест, коли він оборонив бідну молоду дівчину, яку використовували у нічному льокалі. Тип того молодого замітача, що вважає себе „вийнятковою людиною" при всій своїй скромній поведінці, справді оригінальний і дуже симпатичний. Увесь приємний настрій цієї фільми у дрібних, побутових сценках повних ніжного ліризму. Головну ролю грає Дж. Стюарт артист типу Гері Купера і відомий нам із двох попередніх фільм „Чорні очі" та „Матура" Сімона Сімон.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Районове свято української кооперації. Заходом кооперативних установ у Коровниках відбулося в неділю 26. м. м. районове свято української кооперації. Свято почалось торжественною Службою Божою в церкві, яку відправив місцевий парох о. Дичковський. До Служби Божої співав один з кращих хорів у повіті — хор читальні „Просвіти" з Цикова. По Службі Божій уформувався похід з процесією і з транспарентами в відповідними кооперативними гаслами. Похід на чолі з представниками повітових установ, перейшов вулицями села під новозбудовану філію Народнього Дому. Посвячення цього дому довершив о. декан Войтович з Негрибки в асисті о. Дичковського. Опісля на гарно прибраній трибуні, під голим небом, відбулася святочна академія, яку короткими словами відкрив м-р М. Кознарський, що підніс бетькові української кооперації М. Левицькому і всім піонірам українського кооперативного світа трикратне грімке „слава". Дальше здучені хори читальень „Просвіти" з Цикова і Якс**манич відспівали кооперативний гимн, а один із найстарших членів-основників і кооперативних діячів села, Іван Микита,** поволеньки підносив на високій щоглі кооперативний прапор. Гарно опрацьований вступний реферат виголосив д-р В. Загайкевич, нарис розвою кооперації в Коровниках подав Мирон Микита. Привіти коровницькій кооперації склали: інж. О. Станімір від О. С. У. К., д-р С. Бін від Укоопбанку „Віра", нач. Антонин від Народньої Торговлі, О. Сенечко від Народнього Дому в Перемишлі, інж. В. Мосора від філії „Сільського Господаря" і Литвин від кооперативних установ у Пикуличах. На дальшу програму уложились хорові продукції читальняних хорів з Дикова і Якоманич та деклямації. На закінчення промовляв голова Надзірної Ради О. С. У. К. д-р М. Хробак, якого промова залишила по собі незабутнє враження. Згадати ще треба, що організатори уладили пропагандивну виставу українського промислу й українських вишивок. Назагал свято випало гарно, одначе організатори за слабо його розреклямували, внаслідок того прибуло за мало народу: На майбутнє ті, що організують подібні імпрези, повинні на те звернути увагу.

К-н.

РАДЕХІВ.

Засідання поширеного Повітового Народнього Комітету УНДО в Радехові. Дня 26. вересня п. р. вечором відбулося в Радехові засідання Повітового Народнього Комітету УНДО, на яке запрошено й гурт громадян, нечленів ПНК. На це засідання приїхав пос. В. Кузьмович і виголосив довгий реферат про сучасне політичне положення. Прийняті рішили скликати цілу низку політичних нарад по ріжних місцевостях повіту для оживлення організації УНДО, як також повітові збори інтеліґенції, на яких узгіднено би та завтивізовано би громадинську діяльність повітових і місцевих установ.

Політична нарада у Дмитрові. Дня 26. вересня відбулася у Дмитрові радехівського повіту політична нарада, на яку прибув пос. Володимир Кузьмович. Велика сала місцевої читальні наповнилася вщерть громадянами Дмитрова. Прибувших було поверх 200. Пос. В. Кузьмович зреферував теперішнє українське політичне положення і заходи У.П.Р. Після реферату відбулась оживлена дискусія, в наслідку якої ухвалено такі резолюції: 1) Зібрані громадяни Дмитрова домагаються відділення школи для кольоністів від школи для українців в тій причині, що для кольоністів вибудовано шкільний будинок, одначе його займає тепер не школа, лише інша польська установа. 2) Домагаються збільшення українських учительських сил у місцевій школі. 3) Домагаються зміни мови навчання на українську в місцевій школі. 4) В земельній справі домагаються, щоб українське населення було допущене без перешкод до набування землі при парцеляції. 5) Домагаються зміни самоуправного закону і снесування збірних громад та допущення українців до всіх ступнів самоуправи у більшости, яка відповідає відсотковому відношенню українського населення. До президії зборів увійшли: місцевий парох о. Остап Бородайко як голова, господарі Гриць Апонюк і Петро Марків, заступники предсідника і Гриць Рудий як секретар. Збори мали дуже діловий настрій і покінчились відспіванням національного гимну.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Нова українка.

Був я недавно на зїзді кооперативних пропагаторок, себто жінок, що мають за обовязок втягати до кооперативної сімї жінку-українку, байдуже — в місті чи в селі.

Ввійшов я на салю і прижмуреним оком обкинув кількадесять молодих, гарних дівчат, що сиділи в кріслах.

Пропагаторки!.. Трохи ідейности, багато конечности, а напевно немало пози. Так думав собі в мені старий тип галицького громадянина і тому жмурив легковажно моє око, ворушив насмішливо кутики моїх уст. Що одна з другою може сказати, а тим більше зробити!?...

Але посидів я на зїзді пару годин і... жалував, що зїзд скінчився.

Шановні мужеські зїзди, збори, наради, засідання і тим подібні конференції! Скільки ви могліб навчитися від такого скромного зїзду жінок-пропагаторок!

У першу чергу не трохи, а дуже-дуже багато ідейности. І то правдивої, без зайвих додатків і без зайвої пози.

Потім, щодо конечности. Певна річ, що також і конечність прожитку казала тим молодим дівчатам узяти в руки костур путника і йти від села до села зі словом кооперативної правди. Іти до сіл, що перебули вже ріжні політичні мутації і до сіл, що ще не перебували ніяких. Говорити до людей, що вже бували на ріжних зборах та зїздах і до людей, що ще ніколи часопису не читали. Але нема такої конечности, щоб навчила добре сповняти свою тяжку місію. До цього треба таланту, віри і запалу.

Про позу і говорити нема що. Молода дівчина одна за другою вставала і спокійно, без буфонади, але й без зайвої скромности здавала звідомлення з праці в своїм районі. Стільки а стільки кружків, такий а такий звязок з товариствами, так а так виглядає свідомість, такий а такий терен, таке а таке відношення старшого громадянства, сильних міра і т. п.

Неодин секретаріят неодної нашої партій затирав би руки, колиб мав такі дані з усіх закутків краю.

А все це, цю велику і направду корисну роботу виконують молоді, на око непрактичні дівчата.

Дивився я, слухав і змінявся сам у собі.

Родимці мої! Серед нас і попри нас росте нова українка, на щастя мало подібна до давної. Росте громадянка, що не сідає при вікні, виглядаючи тужливим оком „старіючогося" і тому... легко його може знайти. Не плаче, коли знайдеться вночі сама на вулиці, не блідне, коли стріне незнаного типа перед собою. Вона порадить собі в кожній ситуації, бо має відвагу і силу.

„Я пройшла 128 сіл пішки, бо коней не діставала" — казала одна з них.

Стодвацятьвісім сіл, у спеку і стужу, в сніг і в дощ — сама одна. Тільки з костуром путника в руці і з вірою в серці.

Простяглися в ріжні сторони рідної джунглі вузенькі, але примітні тропинки. А витоптала їх уперта і відважна ніжка нової українки, що йде на стрічу сонцю золотому.

Галактіон Чіпка.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 4—20

СНЯТИН.

Дитячий садок кружка „Рідної Школи" в Микулинцях відсвяткував дня 1. VIII. п. р. „Свято Матери". З приємністю треба ствердити, що провідниця садка п. Регіна Горук не жалувала ні труду ні часу, щоб якнайкраще приготовити це свято. Вона вщеплювала в молоденькі серця любов і пошану матері; тому й діти вивязалися якнайліпше зі своїх завдань. На програму свята зложились: реферати, пісні, деклямації, вправи й танці і вистава. Заслужені оплески збирали наші найменші за добре виконання поодиноких точок програми; зокрема дуже ефектовно випав танець малих в оригінальних строях. Дитячий садок був передбачений у нас на місяці травень, червень і липень, одначе влада заволікала з дозволом. Вкінці по довгих заходах одержано дозвіл староства, але лише на неповні два місяці. На закінчення дитячого садка мав відбутися попис дітей, у програму якого мали взяти пісні, деклямації, вправи й танці. Одначе староство в Снятині з дозволом заволікало, пересунуло річницю з 5. IX. на 19. IX. п. р. і 15. IX. дотичний референт дав устно дозвіл на попис. А в останній хвилині прийшла письменна заборона, мотивована тим, що садок не є постійною організацією в розумінні приписів про товариства і не має окремого статуту... Слід-замітити, що імпрезу підготовляв кружок „Р. Ш.", який має свій статут.

Спорт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна внесла у завязку з останнім матчем умотивований протест до львівського Виділу судейських справ проти визначування слабих, нерутинованих і сторонничих суддів на її мистецькі матчі.

УСК Веселка в Медиці принятий у надзвичайні члени перемиської підокруги із зачисленням до кляси Ц.

УСК Вій — Ходорів скреслений з листи членів Л.С. З.П.Н. за недіяльність і незаплату вкладок.

Русь не грала цієї неділі мистецьких змагань, зате її грані брали участь у т. зв. славянській репрезентації Закарпатта проти мадярської репрезентації. Офіціяльно назвався цей матч так: Подкарпаторуська жупа — М. Л. С. 6:2 (2:2). І цим разом виграла славянська репрезентація (читай: Русь) у високім відношенні з мадярами, яких ми на весну оглядали у Львові. Ворота здобули: Кріж 3, Карман 2 і Мозер. Судіював д-р Марко.

Мадярська Ліга: Ференцварош — Уйпешт 3:1 (1:1); Кішпешт — Будаї XI 4:2; Гунгарія — Теревешт 5:1 (3:1); Немзеті — ІТО 3:1 (1:0); Електромош — Бочкай 5:2 (2:2).

Направа жіночих торбонки

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галантерійній Н. БАРЕР, Львів, Снистуська 2,** побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 8. X. год. 8. веч. „Легенда".
Субота 9. X. год. 8. веч. „Король волоцюг".
Неділя 10. X. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнонароднстей:

Пятниця 8. X. год. 8. веч „Небесні заличальники".
Субота 9. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖИДАЧІВ:
8. X. Орлеяк.
9. X. Довбуш,
ЯВОРІВ:
12. X. Хмара.
13. X. Маруся Богуславка.
14. X. Гейша.
15. X. Воскресення.
16. X. Гимн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.
СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.
Театр готує до виставн драму Словацького „Мазепа".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯНІВ:
8. X. Маруся Богуславка.
9. X. Гейша.
10. X. Гимн нужди.
11. X. Ніч під Івана Купала.
ХОДОРІВ:
10. X. Довбуш.
РОГАТИН:
11. X. Шарика.
12. X. Ніч під Івана Купала.
13. X. Орлеяк.
14. X. Довбуш.

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця 8. жовтня: Концерт Чаплінського й Л. Галями, саля Польського Музичного Т-ва.

ЗОЛ. 9·50 СИҐНЕТ 14 карат. золото тільки у **у Б. ҐРІНБЕРҐА, Снистуська 4.**

Цирк Станєвських при вул. Пелчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Монжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки"
ВАНДА: „Співець кохання", „Сеньоріта в масці".
ГРАЖИНА: „Пан директор шаліє",
ЕВРОПА: „Пропащий синд".
КАСІНО: „Капітан Тейльор".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Негрі.
МІРАЖ: „Маерлінг".
МУЗА: „Місячна соната".
ПАКС: „Пісня її матері" з Мертою Еґерт.
ПАЛЯС: „7-ме небо"
РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.
РАЙ: „Чорний янгол", в гол. ролях: Мерч, Оберон Маршаль.
СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу.Чін-Чаю".
СТИЛЕВЕ: „Заборонене щастя" і ревія
ТОН: „Одна на мілїон" із Сонею Генія.
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „Сім поличників, сім цілунків".

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНОЇ
„Charmes" — натові РЕФОРМИ **3·55**
„Milanes"— тривалі „ **1·85**
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Снистуська 2 (побіч брами)

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Спогади із світової війни на французькім фронті"

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 8. жовтня 1937.

6.15—8.10 Рам. авд., 11.15 „Дві корони" авд для старших дітей Б. Герца, 11.40 Оркестра берл. фільгармонії, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. концерт з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Ольбрахтові анцари; Музика з пл., 15.20 Бізучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Жовтень, гутірка для старших дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Концерт дутої орх., 16.50, 19.50, 21.10 Гутірка, 17.00 Організація опіки над працюючою молодю в Австрії, 17.15 Марчельо-Коралі: Концерт камер. орх., обой, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Нар. пісні, Фріш, сопран, форт., 18.35 Льв. портрети: Лешко Борковський, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Балади повішених" Т. де Бівіля, 19.40 Вебер: „Юбель-увертюра", пл., 20.00 „Львівська Кавалєрія" оперетка М. Кремера, муз. Б. Цендера, солісти, хори. орх., 21.00 Веч. денник, 21.15 Сальон.-джез. орх., 22.00 Камер. концерт: скринька, альтівка, віол., форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

Субота, 9. жовтня 1937.

6.15—8.10 Рам. авд., 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Е. Ковтс: Чотири шляхи, сюїта, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька. 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „В пустині та пущі", 16.15 Концерт: орх., хор., солісти; у перерві коло год. 17.05 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Залицяння" хор. авд., 18.35, 20.55 Гутірка. 19.00 „Львів" авд. для дітей (в опр. Щепка і Тонька), Воєцька служба, 19.50 Промова кард. Гльонда з нагоди Тижня милосердя, 20.00 Скрипка, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 „Гри-гри-Григорій — пішли учні до школи" словно-муз. авд., 21.45 „Ввічливий" гумореска, 22.00 Оркестра, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО

Пятниця, 8. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 18.00, 19.10 Розр. музика, 21.00 „Ворог музики" оп. Жене, ВІЛГОРОД 18.00 Скрипка, 21.00 Нар. пісні, 21.30 Форт., БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика. 18.30, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Хованщина" оп. Мусоргського, ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Зальцбурські композитори, концерт солістів, 18.30 Концерт дут. орх., 19.25 Три п'єнети, 20.05, 21.00, 22.00 Комедія, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вес. авд. для дітей, 19.10, 20.00 Фільг. концерт, КЕНІҐСБЕРҐ 20.00, 21.00 „Нічлїг у Гранаді" оп. Крайнера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, форт., 18.50 Розр. музика, 21.00 Давня музика, ПРАҐА 16.45 Квартет е.дур Вайте, 21.30 Шубертові пісні, 22.20 Сальонова музика, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45, 20.00 Пісні, 20.45 Сольо на арфі, 21.30 Співа. ресіталь, РИМ 21.00, 22.00 „Іль барове ді Корбо" оп. Фучіле.

Субота, 9. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Мисливські пісні, 19.10 Розр. музика, 20.00 Веч. гомін, ВІЛГОРОД 18.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 19.00 Циг. музика, 21.50, 22.00 Орх. концерт. ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.25 Концерт бажань, 20.15 Вес. вечір, 21.45 Скр. ресіталь Однопосова, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00. 16.00 Муз., 19.10 Воєнні пісні та марші, 22.30 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАҐА 20.10, 21.00 Вес. вечір, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 20.15, 20.45 Спів, 21.30, 22.00; 23.00, 24.00 „Трубадур" оп. Вердія, ФРАННКФУРТ 20.00, 21.00 „Отельо" оп Вердія.

Радіокутик.

ТРОЦЬКОМУ НЕ ВДАЛОСЯ.

Одна американська радіостанція запропонувала Л. Троцькому 500 доларів за 2 хвилини промови перед мікрофоном. Колишній червоний командир згодився, але зажадав, щоб у тексті його промови, дирекція не починила жодних змін. Дирекція на це не погодилася і в трансмісії нічого не вийшло.

ВОЄННІ ПОДІЇ В КИТАЮ НА ХВИЛЯХ РАДІЯ.

Американська радіова централя вислала до Шанґаю кількох своїх справоздавців. Завданням їх буде передавати на хвилях радія до Сполучених Держав Америки репортаж з поля боротьби в Китаю. Американські репортери мали великі труднощі з перевозом апаратів, які признано за воєнний матеріял.

Авдиції вже почалися.

СМЕРТЬ АЛЬБЕРТА РУСЕЛЯ.

В Роані у Франції помер відомий французький композитор А. Русель. Твори Руселя не сходять із програм французьких радіостацій. Довгі роки Русель був головною постаттю музичного життя у Франції. Цікава є його життєва карієра. Уроджений в 1869 р. скінчив він школу кадетів і був довгі роки морським офіцером. Покинув службу у фльоті, коли вже був зрілим музикою. В часі війни вернувся до війська, бився під Верден і знаходив час навіть тоді композитувати.

РУЗВЕЛЬТ МОЛОДШИЙ І РАДІО.

Дружина президента Рузвельта є прелєгенткою радія, дуже популярною серед американців. Тепер син президента хоче робити карієру в радіо. Він заснував товариство, що має закупити кілька станцій.

ЗМІНА ЧАСУ В ЗИМОВІЙ ПРОГРАМІ.

Вночі з 2. на 3. жовтня Франція, Бельгія, Англія та Люксембург переходять на західньо-европейський час. Таким чином у порівнянні з нашим західньо-европейським знову буде різниця часу — на годину. Ірляндія цієї самої ночі переходить на нормальний амстердамський час, котрий різниться від середньо-европейського на 4 хвилини. Коли в середній Европі є 13 година, то в Бельгії, Франції та Люксембурзі є 12-та, а в Голяндії 12.20.

Ця різниця має значіння при трансмісії програм. Для слухачів може бути цікавим те, що закордонна програма кінчиться на годину пізніше після німецької програми.

БІРЖА.

Львів, 7. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00. Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 295·57—291·85. Франки фр. 17·60—17·10, Франки швайцарські 122·10—121·30, Фунти анґл. 26·29—26·13, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10, Кор. дан. 117·34—116·30 Кор. норв. 132·08—131·10, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шіллінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·29—26·15, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·75, 57·00, 56·75, 4 пов. інв. І ем непот.. 2 ем. 68·75, серія 61·50, 5 заліз. 59·00, 4 прем. дов. 58·50, консол. 59·75, 60·00, 59·75, дні ост. др.

Папери.

Банк Польський 108·50 Цукор 36·00 Вуголь 26·35, 26·10, Лільпоп 54·00, Модженів 10·00, Островець 26·50, Ґабербуш 42·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 7. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкд. в опак.	3·00 зол.
1 кг. експорт. зачет . .	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·30 зол.

Подяка

В глибокім смутку по втраті Нашого Найдорожчого Мужа і Батька, бл. п. інж. ВОЛОДИМИРА ДИДИНСЬКОГО, складаємо цією дорогою щиру подяку всім рідним, приятелям і знайомим, що виказали стільки пошани для памяти Покійника та спочування для нашого горя.

Дякуємо Високопр. о. ігум. С. Баранівській, місцевому парохові за провід у похороні та відправу помінального Богослужения, Всечеснішим со. деканам і парохам з повіту, що в числі 22, своєю участю і відправою причинилися до звеличання похорону, як рівнож хорові „Бояна" під проводом проф. М. Іваненка. Дякуємо Філії „Сільського Господаря" в Дрогобичі, передовсім членам Ради Вп. Гр. Когутові і службовикам цього Товариства, зокрема інж. Капличстому, які всецїло занялися похоронами та причинилися до їх імпозантного вигляду. Дякуємо всім делегатам львівських і місцевих установ, всім друзям „С. Госп." з повіті, які своєю участю вшанували память Померш. Високопр. о. каноніковї Гр. Канді, Вп. Панам мед. д-рові В. Ільницькому, А. Максимовичеві та інш. Романенкові, що згадали і попрощали дорогого Покійника теплим словом. Дякуємо Вп. Дуцькові з Добрівлин, що промовляв від селянства, П. Скоропад з Гаїв Вижних (від Секції Господинь), К. Лисицин (від хліборобського вишколу молоді), Педагогічній Раді і молоді української гімназії за зорганізовану участь у супроводі тлінних останків на місце вічного спочинку. Дякуємо врешті всім знайомим і близьким, які ніколи не жалували труду, щоб помогти нам в нашому тяжкому горю, та передовсім дякуємо Вп. Панстеу Директорам Баранівам, зокрема ще Вп. Директорові Баранівові і Вайраковї та п. Стефанії Кушнір. Врешті дякуємо всім, що дали стільки доказів щирого співчуття устно чи письменно.

Хай Всевишний винагородить Вас всіх всім добром за Ваше добре християнське серце. Спасибі Вам!

Горем прибиті

Галина Дидинська — дружина, Софія — донька.

Дрогобич, 5. жовтня 1937.

КУПНО - ПРОДАЖА

ДУЖЕ гарний дім з городчиком і садом, цілий вільний, бічна Листопада при трамваю, ціна 15.000 зол. „Трансакція", Длугоша 1. 1—8

ДВІ ФАБРИКИ на продаж, вклад 50 і 15 тисяч золотих. Зголошення до Адм. під „Рентовність". 1803 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ГІМНАЗ. АБСОЛЬВЕНТКА з рільничо-господарською школою, курсом сільсько-господарських інструкторок і педагогічним курсом, з 4-літньою практикою в дитячих садках шукає відповідної праці. Зголошення до „Діла" під „Маруся". 1806 2—1

РІЖНІ

НАКРИТТЯ срібне та платероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розвжевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 18—20

ХТО ПОМОЖЕ матеріяльно семинаристці до здання матури. Лиоти ласкаво прошу слати до „Діла" під „Нина". 1807 1—1

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (120 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

БРИТВИ

найліпші, гварантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно Фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, Снистуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Субота 9. жовтня 1937. Ч. 222

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Шлях Вісла -- Дністер -- Прут.

(Передова стаття).

Дальші зізнання свідків у процесі Хомяка.

Цікавий процес у Бережанах.

Мовчакна -- це демонстрація.

Хроніка Совітської України.

Скоблін в Естонії?

160 большевицьких літаків для Китаю.

Льондон порозуміваєтьсяя з Вашинґтоном.

Перед капітуляцією Мінорки.

Міністер Роман у Фінляндії.

Важна нарада у през. Мосціцького.

Економічний огляд.

Ч. 222 (14.765). Львів, субота 9. жовтня 1937 Organ partyjny wydawana główką. РІК LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Франція займе Мінорку й еспанське Мароко?

Міжнародня ситуація напружена, бо Італія не дає відповіди на англо-французьку ноту у справі евакуації добровольців з Еспанії та мабуть відповість на неї відмовно. Рівночасно Італія, не зважаючи на обіцянку мін. Чіяна, посилає — як кажуть — дальші транспорти війська й літаків до Еспанії.

У деяких французьких колах домагаються, щоб на випадок, як Італія не схоче забрати добровольців з Еспанії, Франція не лише отворила піринейський кордон, але й піднялась на спілку з Англією військової акції в еспанському Мароку та обсадила острів Мінорку.

НЕМА МОБІЛІЗАЦІЇ В ІТАЛІЇ.

Італійський амбасадор у Льондоні офіційно здементував вістку, немовби в Італії проголошено частинну мобілізацію.

Перед капітуляцією Мінорки.

На Мінорці, одинокому з Балеарських островів, який підлягає Валенсії, положення дуже критичне з огляду на те, що національна фльота переводить блькаду острова. Слід припускати, що Мінорка небавом піддасться.

ЩЕ ОДНО ПОВСТАННЯ В ЗАПІЛЛІ ЧЕРВОНИХ.

Як подає Авас із фронту Леону, поза лінією фронту утворилися дві більші військові групи, що ставлять отвертий спротив червоним. Одна з тих груп, що має коло 2.000 вояків, перебуває в середині гірничої округи на схід від Міерес (на шляху Леон—Овіедо), друга — коло 1.500 вояків (3 курінні) — на схід від Інфієсто.

Національні літаки постачають повстанцям харчі й муніцію.

45.000 УТІКАЧІВ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ.

Коло 1000 еспанських громадян переїздить щоденно франко-еспанський кордон під Іруном; у найближчих днях переїде туди 45.000 утікачів, які вертаються на територію, що підлягає національному урядові.

Льондон порозумівається з Вашинґтоном.

Як подає „Дейлі Телеграф енд Морнінг Пост", британський амбасадор у Вашинґтоні дістав наказ поінформуватись, як Злучені Держави думають співпрацювати з народами, що хотять миру.

ПРЕДСТАВНИКИ 9-ОХ ДЕРЖАВ РАДИТИМУТЬ НАД ДАЛЕКОСХІДНОЮ ВІЙНОЮ.

Як подає секретаріят Ліги Націй, председник зборів Ліги підписав запрошення на конференцію сигнатарів договору 9-ох держав з 1922. р. у справі Китаю та вислав їх до всіх сигнатарів, що належать до Ліги.

Про сигнатарів — нечленів Ліги комунікат не згадує; мабуть запросять їх члени Ліги.

Ця конференція збереться мабуть за два тижні у Льондоні; вона займеться нормалізацією відносин на Далекому Сході.

ЯПОНІЯ НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТИ?

Щоденник „Асагі" подає: Деякі впливові кола роблять натиск на японський уряд, щоб він при найближчій нагоді заявив, що більше не бере участи в договорі 9-ох держав, бо в теперішніх умовинах цей договір зовсім не практичний. З інших джерел подають, що токійський уряд не прийме запрошення до участи в конференції та рішуче стоятиме на становищі, що конфлікт має зліквідуватись між обома державами.

Міністр закордонних справ рішуче заявив, що Японія не виповість договору 9-ох держав.

160 большевицьких літаків для Китаю.

Як подають із добре поінформованих джерел, совітський амбасадор з Нанкіну Богомолов зателеграфував з Москви, що СССР вишле небавом кріз Сінкіян 160 літаків. Дотепер Китай уже дістав кільканацять большевицьких літаків.

ФРАНЦІЯ ЗАОСМОТРЮВАТИМЕ КИТАЙ У ЛІТАКИ?

З Нанкіну повідомляють, що недавно підписано контракт у справі постачання французьких літаків для китайської армії. Ніякої урядової вістки в цій справі нема.

ЧУЖІ ВІЙСЬКА В КИТАЮ.

Чужинецькі війська в Шанґаю поважно збільшено: британські з 900 на 3.000, французькі з 800 на 3.500, американські з 500 на 3.500, італійські мають 1.600 вояків. У шанґайській пристані є тепер 11 американських военних кораблів, 4 британські, 4 французькі, 3 італійські та 1 голяндський.

Зате цивільне біле населення Шанґаю поважно зменшилось, а саме з 48.897 на 21.865.

Скоблін в Естонії.

У Парижі появилась вістка, що до Естонії виїхало двох поліційних агентів, щоби шукати за ген. Скобліном. Ця вістка зробила вражіння в Таллінні; естонська поліція заявила, що їй невідомо нічого про те, немовби Скоблін перебував на території Естонії.

ТАЄМНИЧИЙ ХРЕСТИК.

До листа, що його діставала жінка Скобліна в Естонії та що ним так утішилася, був причіплений хрестик зі слонової кости; подібний хрестик привезла Скобліна для чоловіка з одного мистецького турне по балтійських краях. Лист писаний подібним письмом, як деякі записки в листі ґен. Скобліна.

З РОСІЙСЬКОГО ЕМІҐРАНТСЬКОГО ТРЯСОВИННЯ.

Як подає „Ліберте", один із убивників б. агента ГПУ Райса, Кондратієв, станув був свого часу перед товариським судом під замітом тайної співпраці з ГПУ; звільнили були його тоді на безпосередню інтервенцію генерала Скобліна.

Міністер Роман у Фінляндії.

Польський міністр торговлі та промислу Роман після візити в Таллінні переїхав літаком до Гельзінґфорсу. Вчора приняв його обідом фінський міністр торговлі.

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обстановки.

Шлях Вісла–Дністер–Прут.

Львів, 8. жовтня 1937.

Невдачею скінчилася недавня боротьба новочасних косинерів зпід зеленого прапору Польського Строніцтва Людового проти міст і жидів, що її вони вели не за економічні, а за суто політичні домагання — [illegible] серпневими вислідами цієї польської селянської політики займається поліція, прокуратуя і суд, а небавком займеться нимк напевно і варшавський сойм. Треба припускати, що ніодна з цих установ не зліквідує справи і польське село буде ще й надалі місцем неодної несподіванки для уряду, коли беруть там помітно верх радикальні елементи, підсичувані скрито третім інтернаціоналом.

Для заспокоення польського села і польських селян — бо майже виключно лише про них іде мова в урядових колах — творяться нові або відгребуються старі економічні пляни, щоб великими роботами дати працю і заробіток тисячам невдоволеного й розагітованого сільського пролетаріяту і півпролетаріяту, що не має законної і соціяльної допомоги з фонду безробітних та навіть допомоги від комітетів зимової помочі. Для защитькання невдоволених польських селянських мас прирікають їм скоре виконання земельної реформи і кольонізаційні міражі на „кресах", не зважаючи на те, що там український селянин загибає від безземелля і безробіття.

Польський міський і фабричний пролетаріят має спеціяльну законну опіку, очевидно в межах фінансової спроможности держави. Зокрема має він і більші можливости заробітків, передовсім у західних воєвідствах, як це можуть мати далекосхідні окраїни без промислу та навіть без звичайних битих шляхів. Великанська розбудова Ґдині, що коштувала і ще коштує сотки міліонів золотих податкового гроша, будова великої залізничої магістралі Горішній Шлеськ—Ґдиня і поменших шляхів на заході, розбудова Хожова і будова нового величезного осередку хемічного промислу в Мосьціцах, електрифікація при використанні західно-карпатських річок — усе те давало і дає заробіток міському робітникові корінної Польщі. Вже й не казати про шлеське копальництво і гутництво, де працює місцеве робітниче населення. Тих робіт на українських землях у Польщі нема, а якщо і є (нафтовий промисл у Галичині, базальтові каміноломи на Волині), то займають їх майже виключно теж самі польські робітники.

В початковій реалізації є гігантичний проект створити в центральній Польщі новий найбільший промисловий осередок у трикутнику Сандомир—Радом—Кельце, що обійме і західну Галичину та піднесе економічно цю хліборобську досі частину польської держави. На цьому скористає знову тільки саме польське село. Чужонаціональні „креси" залишаться і на дальше без нічого.

В останньому часі виринув новий проект — ми раніше відгребано старий австрійський і

Хочеш купити **дешевий** відбірник високої кляси? Купи **новочасну** супергетеродину 7-обводову **Philips Super 4-38**

його лише змодифіковано — будова водного шляху Вісла—Дністер—Прут, що каналовою сіткою получив би Балтик з Чорним Морем і промислові частини Польщі (головно Горішній Шлеськ з його вугіллям і тяжким промислом) з Близьким Сходом, у першу чергу з Румунією, Болгарією і Туреччиною. Як неодно у поляків, зачалось і тут від пропагандивної „шопки", якою були символічні „заслюбіни" Вісли з Дністром літом цього року в околиці Рудок, зааранжовані тамошнім промисловим старостою. В польській львівській пресі йде вже відповідна рекляма, а ОЗН взяв цей проект до свого політично-економічного репертуару і пропагує його від себе як справу, яку слід скоро здійснити. Для здійснення цього проекту в недалекій майбутності є деякий натиск і на урядові кола. На перешкоді стоїть покищо знаний в Польщі брак гроша в державних касах. Зрештою першенство має нині промисловий центр Сандомир, бо щойно після нього прийшлаб черга і на канали.

Будова водного шляху Вісла—Дністер та доступ ним до Чорного Моря — справа в Галичині не нова. Ще в 1901. р. ухвалено в австрійському парляменті закон про будову водних шляхів (каналів), який між іншим передбачував сполуку Одри з Вислою (для шлеського-моравського вугілля) і Вісли з Дністром. Минали роки, та австрійський уряд не брався поважно до переведення цієї справи, бо — як сьогодні в Польщі — не мав на це грошей. Аж у 1910 р. чехи і поляки нагадали її урядові та стали на нього напирати, щоби приступив негайно до виконання водного закону з 1901. р. Тодішній премієр барон Бінерт був противний будові каналів з уваги на недостачу фондів і тоді на раді міністрів міністр скарбу д-р Білінський піддав думку, щоб за занехання будови каналів виплатити грошеве відшкодування інтересованим краям, зокрема Галичині.

Іншої думки була тоді значна частина Польського Кола в австрійському парляменті під проводом д-ра Гломбінського, що була проти відшкодування, а за будовою каналів. Ціла справа мала сутополітичний підклад і так її трактували інтересовані чинники, між ними й Українська Парляментарна Репрезентація. З її доручення голова пос. д-р Кость Левицький і пос. д-р Евген Олесницький як знавець відбули тоді довшу конференцію з премієром бар. Бінертом, у якій наші репрезентанти станули на становищі, що будова каналів у Галичині покищо передчасна, бо вперед треба перевести регуляцію рік і меліорацію прибережних грунтів, що причиниться до піднесення хліборобства. Будову водного шляху Одра-Вісла—Дністер тоді занехали.

Справа будови водних шляхів віджила наново з весною 1912. р. при нагоді урядової новелі до водного закону з 1901. р. в австрійському парляменті. Актуальною була тоді там видвигнена УПР справа основання українського університету у Львові, про яку велися саме переговори з премієром графом Штірком рівночасно з каналовою справою, проти якої УПР рішила вести в парляменті обструкцію. При дебаті над згаданою новелею на пленумі промовляли від УПР посли д-р Голубович і Лев Левицький. У своїх промовах заявили вони, що українці неприхильно настроені до будови водних шляхів, бо під покришкою економічної акції мають дати полякам у Східній Галичині нову політичну силу і спровадити в додатку до будови каналів на українську територію десятки тисяч мазурських робітників. Зате українці домагаються, щоб дотичні фонди обернути на корисніші цілі — як будову конечних битих шляхів, залізниць, регуляцію рік, особливо карпатських, меліорацію грунтів і т. д. Внесок відслано до комісії, звідки він вже й не вернувся. Скінчилося на основанні дирекції водних шляхів у Кракові і на регуляції горішньої Вісли та започатковано виготовлення каналових планів.

Аж ось недавно відгребано цю давню австрійсько-польську концепцію і її змодифіковано відповідно до змінених державно-політичних відносин. Сполука каналом Вісли з Дністром через Сян та Вишню і через нього доступ до Чорного Моря Західної Галичини, Шлеська і Моравп при виконанні інших передумовин (регуляція рік і диких гірських потоків та меліорація) мала без сумніву економічну рацію. Нинішній проект заміняють, бо Дністер від Окопів пливе границею Совітів, з якими Польща у незовсім добрих сусідських відносинах. Отже говориться про шлях Вісла—Сян—Вишня—Дністер—Прут до Дунаю і Чорного Моря. Плян технічно куди тяжчий і без порівнання коштовніший, як давній австрійський. Будова цього водного шляху — як нині обчисляють — коштувалаб один міліярд сто мільонів золотих, при чому польські ентузіясти проекту вже згори впевняють про значну рентовність цього водного шляху і його незвичайне економічне значіння.

✝

В неділю 10. X. в 12. год. в Успенській церкві відбудеться
Заупокійне Богослуження
за душу бл. п.
ІРИНИ з Будзиновських ОЛЕСЬКОВОЇ
на яке запрошує Свояків та Знайомих
Родина.

Це одна сторінка. Друга, якою воюють вже теж на польській вулиці та в мазурському селі — це сторінка наскрізь національно-політична. Підноситься, як це говорили галицькі поляки і за Австрії, що при будові згаданого водного шляху, що йтиме саме тільки через Східну Галичину, знайде заробітки на багато літ — а якась скількість і на завжди — коло 50.000 польських робітників, переважно зі заходу. Скріплять вони дуже помітно польську національну позицію у Східній Галичині і скольонізують у першу чергу чисто українське Покуття. Тому за якнайскорішим здійсненням пляну водного шляху Вісла—Дністер—Прут слід розвести велику агітацію, приєднати для цієї справи ціле польське громадянство і постаратися за й можливо безпроволочну реалізацію.

Так і говорять на зібраннях Озону у Східній Галичині. Як сказано, ідея не нова і ми нині пригадали вище стару її історію. У порушеній справі ми безпосередньо як нація сильно заінтересовані і мусимо до неї заняти заздалегідь відповідне становище. Засадничо не може воно бути інакше від того, яке заняло наше галицьке громадянство і його тодішня парляментарна репрезентація ще перед чвертьстоліттям і — що більше — навіть з тих самих причин. Тут не слід робити польської національної політики і поневолювати ще нею автохтонне українське населення та його винародовлювати. Зате слід взятися передовсім до справді творчої економічної роботи у Східній Галичині в ділянці регуляції річок і гірських потоків, бо щойно це піднесе хліборобську культуру та економічно скріпить усе місцеве населення.

Д-р Степан Баран.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань

ЕВГЕН ЖИЗНЕВСЬКИЙ. 4)

З подорожі до Швеції.

(Докінчення).

Пшениці сіють 15 гектарів, вівса 5 гектарів. З одного га пшениці збирають 34 сотнарн зерна. Пшениця стояла ще на полі, а снопи не в полукіпках, тільки на тиках. Штучних погноїв не вживають. Ціну збіжа устійнює кожночасно держава. Тепер 1 сотнар пшениці коштує 19 кор. Від сорок корів продають денно 400 літрів молока до централі. Окрім цього продають також молоко у пляшках на роздріб. Кошти продукції 1 літра молока 14 ерів. У продажі гуртовій дістає 17 ерів. Рента грунтова 4.7. Річний дохід з ліса 9.000 кор. Один метер дерева на паливо коштує 3 до 7 корон, залежно від положення ліса.

КООПЕРАТИВИ В УПСАЛІ.

59% поверхні Швеції є покрита лісом, що є підставою деревного промислу, целюльоза, папір, тектура і спеціяльна маса до викладання долівок і стін домів. У господарці Гера є також сад. Сади стрічаємо на кожному кроці. В часі, коли є власні овочі від липня до січня, обовязує мито від імпортованих овочів. Позатим часом мита нема. Від цілої господарки з лісом включно платить Гер податки в сумі 2.000 корон, у цьому державний податок 1.200 кор., комунальний 800 кор.

Упсала це найстарше в Швеції університетське місто. Засновано тут університет в 1477 р. Катедра в готицькім стилю, вибудована ще в XII. столітті, в пізніших часах перебудована, однаково довга і висока на 119 метрів. В Упсалі є кілька більших кооперативних установ. Кооперативна різня, філія стокгольмської, заснована 1933 р. має 12 тисяч членів. Вписове 20 ерів від кожного гектара. Уділ 600 кор., які стягають при заплаті за живину по два ери від одного кіля. Відповідальність з уділами. Річно б'ють тут 150.000 штук свиней, на годину 50 штук. Платять тільки від битої штуки по 1.42 кор. за кг I-ої кляси, 1.20 кор. II-гої кляси. Купують тільки від членів. 90% рільників Швеції належить до кооперативної різні. Робітник різні заробляє тижнево 56 корон, директор місячно 1.000 кор. Різня діє в промірі 160 кілометрів.

Кооперативна молочарня в Упсалі заснована в 1898 р. має 1.100 членів. Уділи платять від корови до 40 кор. Коров 12 тисяч. На один кг. молока платять 12.7 ера, при 3.5 товщевих одиниць. Коли молоко має більше товщу платять додатково премії. Молочарня продає консумам себто кооперативам споживачів по 21 ерів за 1 кг. молока, а ті у роздріб по 24 ерів. Денне достава молока сягає 100.000 літрів. На переріб іде 23.000 літрів, один кг. масла у роздріб 3.05 кр.

З Упсалі ідемо на села. Чи існує тут і як виглядає рільна реформа? У Швеції є тенденція з приватної ініціятиви і зі сторони держави скуповувати дрібні рільні господарства та творити з них більші. Переважно найбільші господарства є 300 гн. Більший комплет землі держава ділить на частки пересічно 11—12 га та арендує їх звичайно найбіднішим людям за річною платою 700 кор. на 5 літ. До того держава будує арендаторові мешканевий дім і господарські будинки. Дає мертвий інвентар, рільничі машини тощо. Окрім цього дає позичку на загосподарювання у квоті 4.000 кор., платну щойно по трьох роках по 200 кор. річно. По пять роках аренди, якщо арендатор добре господарює, продає йому господарство на власність.

ЯК ЖИВЕ АРЕНДАТОР.

Входимо на обійстя і до дому такого арендатора, халупника, який як у нас так і в Швеції, належить до найбіднішої, найнижчої суспільної верстви. Своїм очам не віримо. Помешкання із двох кімнат і кухні. Усюди чистота і порядок. Меблі як у нашого заможного інтеліґента, бібліотека, радіо голосник, ніжна фісгармонія, стіни прикрашені образами і світлинами. В кухні емальована і алюміова посудина. Електричне освітлення, центральне огрівання. Ми застали господарів при підвечірку. Стіл застелений білою скатертю, пють білу каву з люксусовим білим печивом. Осібно у масничці масло, у цукорничці цукор. Синова переглядає журнал жіночої моди. Господар передплачує один щоденник і фахові часописи. Це образок зі життя людини, що зачислюється до найбідніших у Швеції.

Шведи — нарід рослий, переважно блькі, шведки високі білявки, дуже елегантні і милі.

СТУДІЇ В ГОСПОДАРСЬКІЙ ШКОЛІ.

Яких 8 км. від Упсалі положена місцевість Ультума. Тут на маєтку 500 га є висока, господарська школа. Вимогою вступу туди скінчена середня школа і 3-річна практика в рільнім господарстві, яку можна тут на місці виконувати. Школа має три відділи: економії, рільництва і годівлі. Студії тривають три роки, спеціялізація довше. У школі нема оплат. Підручників до науки непотрібно купувати, бо на це є бібліотека. Чужинці теж не складають жадних оплат, але стягають як госпітанти і дип-

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Важна нарада у президента.

Польська преса привязує велику вагу до політичної наради, що відбулася в четвер 7. жовтня у Варшаві. У цій нараді взяли участь през. Мосьціцький, марш. Ридз-Сьмігли, всі члени уряду і полк. Коц. Що було темою наради, ніхто не знає. На всякий випадок іде про якісь важні ходи у внутрішній політиці Польщі.

Конгрес двох польських партій

Дня 10. ц. м. відбудуться у Варшаві конгреси двох партій: „Хшесьціяньскої Демократії" і „Народової Партії Роботничої". Обі партії мають злучитися і створити одну партію. Обі вони стоять на демократичних засадах і мають поважні впливи — перша на Шлеську, друга в Познанщині між робітництвом.

—o—

Університетські суди.

В новому акад. році ввели зміну дисциплінарних судів для студентів високих шкіл. На підставі нового закону створять дисциплінарні комісії, що будуть складатися з трьох членів, вибраних Акад. Сенатом. Членами цих комісій будуть професори й доценти. Каденція комісій тріватиме один рік. Від присуду цих комісій прислуговує відклик до Сенату. Ректори мають право відкликуватись від усіх присудів, студенти лише в двох випадках: у випадку релегації або позбавлення права студіювати в акад. школах.

Окрім цих комісій існуватимуть надзвичайні дисциплінарні комісії, покликані мін. освіти у випадках збірних виступів.

ЛЬОСИ І. КЛЯСИ

купують всі у відомій зі щастя колектурі

„Руно" Равіч і С-ка

Львів, пл. Марійська 6

де в кожній Льотерії падуть великі вигри.

Міліони золотих! Величезні шанси вигр! Дві великі вигри щодня!

Це провідні лінії 40. Клясової Льотерії.

ТЯГНЕННЯ І. КЛЯСИ ВЖЕ 21. ЖОВТНЯ Ц. Р.

Льос з „Руна" це заповідь багатства і добробуту!

Правне положення Православної Церкви

унормують декретом президента?

Варшава, 4. вересня.

В понеділок уранці повернувся до Варшави митрополит Православної Церкви у Польщі Денис, що — як відомо — від 24. м. м. перебував у Румунії з візитою у православного румунського патріярха Мирона.

„Православна візита" мала (про що ми вже інформували) **суто-політичний характер**. Назовні говорилося дещо здивованому її „випадковістю" загалові, що слід її вважати **лише куртуазним актом**, що підкреслює сердечність **польсько-румунських взаємин** та вказує водночас на славетну польську толеранцію; **дійсні мотиви** і **причини** букарештенських відвідин зачинають уже сьогодні кристалізувати свій політичний сенс.

Отож — як довідуємося з добре поінформованих кол — **візиту митрополита Дениса підготовлено ще весною;** тодіж уперше вирішено методу реалізації управнення Православної Церкви. Метода ця — як кажуть — **має поминути скликання загального Собору як первісно задуману форму стабілізації відносин у Православній Церкві та обмежиться до проклямації правного порядку в Православній Церкві декретом президента держави** у „Вістнику Законів Р. П."

Як матеріял для президентського декрету мають послужити **праці** численних, відомих нашим читачам, т. зв. передсоборних зборів.

Якби там не було — поважним підтвердженням для всіх курсуючих поголосок є **опубліковані текст букарештенських промов,** виголошених з нагоди побуту митр. Дениса. Отже румунський патріярх Мирон заявив 26. м. м. у великій промові в часі врочистого обіду м. ін. таке:

„....Оскільки нам відомо, **небавом має ввійти в життя основний закон про положення Православної Церкви в Польщі".**

Опісля патріярх дуже тепло висловився про особисте відношення до Правосл. Церкви польського президента, підкреслюючи, що він „взяв її у свою оборону" та бажаючи, щоби Православна Церква **„співпрацювала з консолідацією благородної Польщі".**

Такий несподіваний оборот справи схвилює правдоподібно все православне громадянство, що покладало **великі надії на Собор.**

Гром.

Гітлер прийме князя і княгиню Віндсору

Як подає „Юнайтед Прес", князь Віндсору зі жінкою підчас подорожі через Німеччину відвідає Гітлера — мабуть у Берхтесґаден. Він звидить робітничі оселі та деякі військові об'єкти.

—o—

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка"**

Львів, Галицька 5 (в подвірю).

Можна дістати у краю у всіх складах **„Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.**

На бажання висилаю ілюстровані цінники.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ

при Українському Технічно-Господарському Інституті

приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підстави та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Маціевич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручники до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Череднів, проф. К. Маціевич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з **закінченою вищою та середньою сільг.-госп. освітою;** особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На першу відповідь прикладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:

Ukrajinský Technicko-Hospodarský Instytut. Podebrady Tschechoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. ІІ. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Вищій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Америкам. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й перероблення садовини та городини, Оброблення шкіри, Мило варства, Фотографії, Радіотехніки.

Університетські суди.

(Дальше)

...льому не дістають. Якщо мають дозвіл короля, тоді студіюють як звичайні і дістають дипльоми. Варт, щоб хтось із наших поцікавився тою школою. Кошти утримання як скрізь на чужині. Шведську мову не важче вивчити, як німецьку або англійську. Згадану школу вибудували у 1935 р. коштом двох мільонів корон. Утримання школи коштує 900.000 корон. У Швеції є середніх господарських шкіл: 41 півріч них, 10 річних, 12 дворічних і 2 високі школи. Окрім цього багато народніх університетів, з яких користають теж двірські робітники і рільники. Коли взяти під увагу, що Швеція більш промислова, як рільнича, де стільки людности, скільки українців під Польщею, а у нас всього дві школи рільничі, знайдемо відповідь, де корінь нашого лиха.

МЛИН І СУД.

Дальшого дня побуту у Швеції, оглядаємо кооперативний млин у Кваркгольмі, дільниці Стокгольму, куплений 1918. р., добудований 1920 р. Млин положений високо на скелистім березі моря. Меле 60 вальців. На добу меле 3.000 сотнарів, у цьому пшениці 1.800 сотнарів. Тут і в Гатенбургу мелять 20% всього шведського збіжжя. Збіжжя купують переважно від кооператив, які в самім Стокгольмі мають 400 своїх крамниць. Млин обовязує примус купувати на мливо шведське збіжжя у 80%, чуже у 20%. У млині все змеханізоване, виладовання, полокання, автоматична вага, эсипування до міхів, зашивання ниткою міхів — усе без людської руки. Ідемо поміж скрині, ні крихти порошини муки. Долівки чисті, лискучі, вивосховані, можна до них голитися. Приповідка „Набрався у млині муки" тут без значіння. При млині є велика пекарня і фабрика макарону, кооперативні. Звичайний робітник заробляє тут 70 корон тижнево, у золотовій валюті 430 зол. в місяць.

Є одна інституція в Швеції, де справді царює безробіття, там, де вимірюють справедливість — суд. У цілій Швеції є тепер всього 600 вязнів, з цього в Стокгольмі 150. Я хотів побачити, як виглядають розправи карні чи цивільні, але відповіли мені, що розправи відбуваються рідко — одна-дві на місяць. Адвокати є дорадниками міністерств або промислових чи торговельних підприємств.

ПЕРЕД ВІДІЗДОМ.

Зближається час відїзду і стараємося поладнати скромні орудки. Ціни переважно, як у Польщі, хоч деякі речі дешевші, напр. біжутерія.

Оглядаємо ще ратуш. Мистецтво і богацтво стокгольмського ратуша, скінченого недавно коштом поверх 20 мільонів корон, годі описати. Цінні тут образи славного маляря — князя Евгена, короля брата. Другий брат короля кн. Вільгельм є талановитим письменником і поетом. Взагалі королівський рід Бернадоттів визначається талантами. Це наполеонівського маршала нащадки.

Окрасою Стокгольму є могутній королівський замок, побіч нього парлямент, лицарський дім, північний музей та інші музеї, театри і парки серед міста.

Та мабуть найбільшою окрасою міста є озеро Меляр, де є 1.100 островів, на яких стоїть сам Стокгольм. Подивляти його можна в день або вночі, бо майже однаково ясно, хоч уночі більше чару, коли рясні ріжнокольорові стовпи світла сягають дна озера.

Прощаємо місто з тугою і захопленням усім, що бачили — правдою, красою, пошаною людської гідности у державі, де розмаяні жовто-сині прапори.

—o—

Михайло Корчинський

Помер Михайло Корчинський... Ця несподівана, болюча вістка тяжко вразить дуже й дуже багатьох і в краю і поза його межами, не тільки його приятелів, товаришів і знайомих, але й усіх українських громадян, що знали або бодай чули про діяльність Покійного. Покійного — гірко вимовити це слово, адже ще недавно бачили ми його серед нас, живого, усміхненого бадьорого, знаменитого робітника, доброго порадника і любого товариша.

Дуже скромний і лагідний, любий — „Михайло Агафонович" для одних, „Пан Меценас" для других — був Корчинський людиною більшого формату і передчасна його смерть — це прикра втрата для всього українського громадянства. Він бо був не просто освічений, талановитий правник, добрий знавець свого діла, яким поправді могла гордитись _установа, де він служив. Ні, Корчинський був видатним громадянським і політичним діячем, щедро наділеним від природи і розумом і роздумом, хистом швидко орієнтуватися в ситуації, налету схоплювати суть річи, вдумно розв'язувати найскладніші справи. Коли додамо до цього ще рідкий дар слова, незвичайний текст — і на диво холодну кров при гарячому темпераменті, то зрозуміємо, яку втрату заподіяла нам його смерть.

Доля лагодила Корчинського на діяча державницької міри і в короткій добі української державности 1917—19 років ми справді бачимо його в перших ролях при державотворчій праці.

Ще молодим починаючим адвокатом був він перед війною і підчас війни справжнім провідником молодшої громади української кольонії в Петербурзі, серед якої відограваў визначну ролю. Царський уряд збирався арештувати Корчинського за його патріотичну українську працю і тільки несподіваний вибух революції не допустив до цього арештування та засуду. За Керенського опинився Корчинський у Галичині, спершу як повітовий комісар у Товмачі, згодом як заступник губерніяльного комісаря Буковини проф. Олександра Лотоцького; потім він — член Української Центральної Ради в Києві, Державний Секретар в уряді УНР., голова Національної Ради в Камянці Подільському, член Ради Республики в Тарнові, сьрізь вибиваючися на чільне місце і як першої кляси фахівець і як бистрий політик. І нема сумніву, що якби вдержалась Українська Народня Республика, то Корчинський відограваў би в ній визначну ролю як чоловік державний муж. Але склалося інакше, і, замість правити державою, довелося піти на еміграцію. Від 1922. р. Корчинський знов у рідній Галичині, яку так близько пізнав і гаряче полюбив ще підчас свого перебування тут в адміністраційній службі за російської окупації.

Не можучи, як емігрант, віддатися на галицькому грунті чинній політичній роботі, до якої мав і хист і охоту, він попри свою скромну, але відповідальну фахову працю начальника правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив бере незвичайно діяльну участь у місцевому громадянському житті — економічному і культурному. Так бачимо ми його серед професорів і в Кураторії Українських Високих Шкіл у Львові, поруч із другим визначним наддніпрянцем, теж уже покійним, Петром Холодним, а в останнім часі в „Просвіті", якій віддав неоціненні прислуги. Бере також чинну участь у роботі Наук. Т-ва ім. Шевченка як діяльний член його Статистичної Комісії. Не буду тут вичислять, де ще працював Небіжчик — про це говорять вимовно кнепсидри, але не можу не згадати ще про один бік його діяльности, а саме про його визначну ролю у житті української наддніпрянської кольонії у Львові. Кожна емігрантська організація на львівському грунті вважала собі за велику честь мати Корчинського у своїх рядах — і він скрізь був шанований, люблений та цінений. І скрізь вибирали його в члени ревізійної комісії та мирового суду, як людину згідливу, розважливу і тактовну. І дійсно він був признаним миротворцем, хоч не все була легка ця невдячна роля. Та особливо багато праці віддав Покійний „Товариству Допомоги Емігрантам з України", яке дуже високо ставляв і якого діяльним членом був від самого початку.

Кільканацять літ спільної праці, спільних надій і розчарувань, спільних радощів і горя, тяжкої туги за далекою батьківщиною — Наддніпрянщиною і чинної служби тіснішій вітчизні Наддністрянщині міцно нас зв'язали, сприятелювали і важко тепер помиритися з думкою, що Корчинський не живе, що вже ніколи не відчиняться двері і не ввійде до нас із любою усмішкою дорогий Михайло...

Люта задавнена хвороба (рак) поволі, непомітно, але постійно точила організм Корчинського, поки не звалила його, такого живого і повного життя на ложе смерти. За який рік людини не стало. По тяжкій операції, яку перебув він улітку цього року, здавалося всім нам, що дорогий Михайло Агафонович буде жити. Він почав уже був ніби приходити до здоров'ля, та небавком хороба відновилася і прийшла невблагана смерть. І хоч в останньому часі видко було вже її наближення, не хотілося вірити, що кінець так близько, що Корчинському вже не жити... В четвер 7. цього місяця в пів до другої пополудні він тихо відійшов від нас на віки, в розквіті духових сил, усього на 53-ому році життя, коли ще так багато можна було від нього сподіватися. Помер, покинувши в горі й біді дружину і двоє дітей. Хочемо вірити, що галицько-українське громадянство, памятаючи заслуги Михайла Корчинського, не забуде й за його незабезпечену родину.

*

Народився Михайло Корчинський у священичій сім'ї на колишнім російськім Поділлі, у селі Залучі над Збручем 27. III. 1885 р., освіту дістав у духовній школі в Підгородді, так яскраво описаній його земляком В. Приходьком, та в духовній семинарії у Камянці, по скінченні якої вступив на правничий відділ київського університету, звідки перейшов на петербурський. Ще в Києві брав діяльну участь в українському студентському житті, як симпатик „есерів". По скінченні університету осів у Петербурзі як адвокат та відограваў, як уже згадано, видатну ролю в житті місцевої української кольонії. Революція вернула його знову на Україну, де він став діяльним членом радикально-демократичної партії, що перехрестилася була тоді на партію соціялістів-федералістів. На еміграції Корчинський відійшов від партійної роботи цілком, віддавшися реальній праці на галицькому грунті.

Як уже „Діло" згадало вчора у першій жалібній звістці — Михайло Корчинський був одним із тих наддніпрянців, що цілком зжилися з українським галицьким грунтом, вросли в нього та вважали цей край таким самим рідним краем, як оцей край уважав рідним сином — Його.

Бо деб він не був, що не робив би, скрізь і завжди був щирим патріотом-всеукраїнцем і таким помер.

Вічна Йому Память!

Вол. Дорошенко.

*

Клепсидри з повідомленням про смерть Покійного видали такі установи у Львові: від Родини, „Просвіта", Філія Центрального Комітету Еміґрантів у Львові, Т-во Допомоги Емігрантам з України у Львові, „Сільський Господар", „СУПРУГА", Український Кооперативний Банк, Рада Службовиків РСУК, Наукове Т-во ім. Шевченка, Ревізійний Союз Українських Кооператив.

*

Заслуговує ще на увагу факт, що Покійний, не бажаючи мати нічого до діла з прав. священником-москалем, прийняв перед смертю Найсв. Тайни з рук священника гр.-кат. обряду (одного з оо. Василіян).

*

Похорон Покійного відбудеться з кришти вірменської катедри в суботу 9. п. м. в год. 2. (не 3., як ми вчора подали) попол.

Хроніка Совітської України.

НОВИЙ ГЕНЕРАЛ-ГУБЕРНАТОР НА УКРАЇНІ.

Як відомо, Москва править окупованою Україною головно через секретаріят Центрального Комітету комуністичної партії большевиків України. Номінально першу ролю грає в ньому перший його секретар (колись то він звався „генеральний", але цю назву скасували, бо може бути тільки один генеральний секретар і то в Москві) Станіслав Косіор, людина і хвора і така, що „пороху не винайде", яку тримають покищо без зміни на цьому становищі за старі послуги, які він віддав колись чи не самому вождеві партії. Фактично керує Україною другий секретар Ц. К. Таким диктатором був Постишев, що зламав собі на цьому шию на четвертому році свого правління. Таким диктатором зробили потім Хатаєвича, що таємничо зник у четвертому місяці своєї влади. 26. вересня на такого диктатора призначили „товариша" Кудрявцева, москвича з походження, який робить кар'єру завдяки своєму братові — начальникові політичного управління при народньому комісаріяті радгоспів СССР. Розпочав він її спершу в Кіргізії, Азербайджані тощо, а з вересня минулого року перейшов і на Україну. Москва покладає великі тепер надії на відмолодження партійного апарату, отже 35-літнього Кудрявцева поставили на чолі Совітської України. Дебела постать, енергійні риси трохи монгольського обличчя свідчать про певну силу характеру нового диктатора, якого бачимо на портреті в українській вигаптованій сорочці (!). Завдання його зрозуміле: створити віддану Москві на 100 відс. „Малоросію". А що це завдання невикональне, то питання тільки в тім, кілько місяців пробуде цей новий генерал-губернатор на своїй посаді..

ВОЄНІЗАЦІЯ МОЛОДІ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Зорганізовано на Україні 5 спеціяльних шкіл з трьох старших кляс для переведення військової підготови учнів, що бажають вступити до військових шкіл.

„ПОДЕСЯТИРИТИ" БОРОТЬБУ З ВНУТРІШНІМ ВОРОГОМ!..

На київських партійних зборах зробили цікаві заяви сучасні партійні провідники совітської України, поляк Косіор і росіянин Кудрявцев: на Україні викрили великі гнізда націоналістичних елементів. „Попівські та куркульські синки, Любченки, Хвилі та інші переповзли з табору боротьбістів до комуністичної партії, щоб підірвати її з середини". Націоналістів українських викрито в Академії Наук, в медичному інституті, в народніх комісаріятах освіти й справедливости, в совітському апараті, в промисловості, у комунікації, у фабриках та особливо по колгоспах. Отже треба „подесятирити" боротьбу з ворогом, з усіми цими націоналістами-петлюрівцями, і „зміцнювати велику дружбу й братерство українського народу з російським народом". Видко з усього, що не дуже то пнеться до цього „братерства" український нарід.

ЦІЛКОМ „ДЕМОКРАТИЧНО".

Совітські газети присвячують багато місця виборам до Верховної Ради СССР, що мають ніби відбутися „за декілька місяців". Компетентні органи при цьому пояснюють, що засуджені тратять виборчі права, коли присуд суду про позбавлення їх виборчих прав набрав законної сили. Отже всі увязнені, за відсутности цієї умови, виборчих прав не позбавлені, але поки вони перебувають у вязницях та концентраційних таборах, вони фактично не можуть брати участи у виборах. Тобто, можна заарештувати людину за щонебудь тільки на день виборів і небажаного виборця вже усунули. Цілком практично, але винахід не новий.

РЕКОРД НАВІТЬ У СОВІТАХ.

13. вересня, як ми вже зазначали, вибрали головою київської столичної міської ради Тараса Митулінського, а 15. вересня оголосили, що його „викрили", як „ворога народу".

ОСЬ ТОБІ І ЛІКВІДАЦІЯ НЕПИСЬМЕННОСТИ.

Давно вже совітська влада сурмить про ліквідацію неписьменности у себе, але підчас перевірки виявилося, що наприклад на Чернигівщині є ще 60.289 письменних та 101.292 неписьменних, приблизно такий саме стан стоїть і на Винниччині. Не дуже то краще і на Дніпропетрівщині. Трапляються і ріжні „непорозуміння": в грецьких національних районах малих дітей вправді учать рідною мовою, але старших чомусь російською. Так само і в німецьких районах.

ТЕАТРАЛЬНИЙ СЕЗОН НА ДОНЕЧЧИНІ.

Донецький театр опери і балету відкриває сезон оперою Чайковського „Мазепа", готує „Пенцирник Потьомкін" Чишка, „Тараса Бульбу" Лисенка. Сталінський державний драматичний театр готує постанову нової пєси Корнійчука „Правду". Решта десять донецьких театрів, з яких пять пересувні, готують нові пєси совітських драматургів.

—o—

Економічний огляд.

Оспорюваний проєкт закону

ПРО ДИПЛЬОМОВАНИХ І ЗАПРИСЯЖЕНИХ КНИГОВОДІВ.

Становище книговодів українців.

Ще в 1931. р. на II-му всепольському зїзді книговодів вирнула думка домагатись від уряду і від сойму проголошення закону про дипльомованих книговодів. Ініціяторам цієї думки йшло про те, щоб обмежити доплив до професії книговода людей без фахових кваліфікацій і тим самим цій професії надати в Польщі більшої поваги.

Справа товклась доволі довго по станових організаціях, зїздах, зібраннях, фахових і станових пресових органах, інституціях господарського самоврядування тощо. Ще недавно Обєднання Пром.-Торг. Палат у Варшаві заняло негативне становище до проєкту законного оформлення прав і обовязків книговода, вважаючи це недоцільним. В міжчасі поміж польськими організаціями книговодів повстала ривалізація на тлі проєктів закону. „Польскі Звйонзек бухгальтеруф.-жечознавцуф, біляністуф" (з Шиллєром на чолі), який ініціятиву законного угрупування професії книговода в Польщі приписує собі (порушив це у своїм органі „Бухальтер Польскі" ще в 1928., р. а пізнише на згаданому зїзді), найшов конкурента в редакції проєкту згаданого закону в Головній Раді „Зжешень Ксенгових" і в „Звйонзку Ксенгових". Це також частинно вплинуло на становище уряду, який покищо відложив справу на пізніше. В лютім ц. р. зложив посол Гловацький в Познаня маршалові сойму проєкт закону про заприсяженених книговодів. Цей проєкт у сеймовій комісії перепав. Та справою зацікавились ближче деякі урядові особи, як начальник адмін.-правного виділу в міністерстві пром. і торговлі п. Фреліх, референт акційних спілок в томуж міністерстві м-р Ян Тшецяк (останній написав навіть брошуру п. н. „Проблема правної охорони професії і титулу книговода в Польщі"), та інші.

В останньому дні ц. м. і 1. листопада відбудеться в Катовицях конгрес книговодів з цілої Польщі. На цей зїзд, від якого — до речі — відмежовується згаданий вище „Звйонзек" п. А. Ю. Шиллєра, обіцяли зявитись визначні урядові особи. Є вісти, що також **на найближчій сесії сойму буде принятий проєкт закону** про дипльомованих і заприсяжених книговодів. Ці вісти беруть уже в кругі книговодів настільки поважно, що і боротьба проти закону розгорілась на добре.

Дуже живо заметушились **жиди**, вважаючи, що закон про дипльомованих і заприсяжених книговодів вдарить дуже сильно в жидівських бухальтерійних працівників. „Звйонзек жидівських приватних урядовців" у Львові скликав 25. вересня ц. р. збори книговодів, на яких зявилось поверх 300 осіб. Референтував м-р Бергер, який вказав на небезпеку проєкту закону для книговодів, особливо для книговодів-жидів. Діло в тому, що закон вимагає від дипльомованих і заприсяжених книговодів „несказітельної" минувшини (який критерій буде приноровлений в оцінці минувшини?), знання польської мови в слові і письмі, студій та ще й іспитів (м. ін. з торговельного, чекового і векслевого кодексу зобовязань), тощо. Колиж взяти під увагу, що **тільки титул дипльомованого книговода дасть право закладати і вести книговодство та виправляти біляни**, — то небезпека закону є очевидна. Тому збори поставились до нього негативно, підкреслюючи у своїх резолюціях, що „проекти законів вдаряють у набуті від років права та наражують тисячі родин на втрату екзистенцій". Користаючи зі зборів жидівські книговоди створили окрему секцію при „Звйонзку", заповідаючи боротьбу за кращу долю книговодів.

Книговоди-укреїнці під впливом чуток про запрозливий закон створили перед кількома місяцями окрему „Секцію" при т-ві „Супруга" для оборони своїх інтересів. У четвер 7. ц. м. скликала „Секція" сходини членів, щоб розглянути положення, яке тепер витворилось.

На сходинах явилося поважне число книговодів з усіх мейже українських установ. Голова „Секції", п. Стецїв, подав зміст проєкту закону про книговодів. Цей проєкт проготовлений урядом буде предложений найближчій соймовій сесії до ухвалення з тим, що закон мав би обовязувати вже від 1. І. 1938 р.*)

Референт звернув увагу на такі **небезпечні для книговодів-українців** постанови проєктованого закону:

1) закон нехтує в цілості т. зв. набуті права книговодів та вимагає навіть від тих, що книговодство ведуть уже довгі роки, складати іспити;

2) судова некаральність викине з рядів книговодів-українців поважне число тих, що мають за собою „політичну" минувшину;

3) розбіжність у законі в справі підписування біляисів: закон дозволяє впродваж 5 років складати іспити, одначе уже по 2-ох роках біляиси зможуть підписувати тільки дипльомовані книговоди;

4) іспитові комісії складаються з делегатів уряду, хоч книговоди не є кандидатами на державних урядовців.

Д-р Петрів подав ще зміст проєктів закону торг.-пром. палат і посла Гловацького. Ці проєкти вводять заприсяжених книговодів, чи пак ревідентів, що на взір нотаріяльних, чи коморницьких палат мали би нагляд над книговодством.

П. Квасниця вказує на те, що всі проєкти зміряють до того, щоби дати можність урядовим чинникам вглядати в господарку меншин. Тому закон поборюють дуже різко жиди і нам треба те саме робити.

Після дискусії сходини висловили побажання, щоби вислати делегатів від „Секції" до Катовиць на конгрес книговодів і там старатися довідатись про становище польських організацій та старатися перевести в резолюціях злагіднення тих постанов, що нас дотичать, **а взагалі виступати проти цілого закону.**

Як бачимо з цього — українські книговоди заняли різко негативне становище до проєкту закону. І слушно. Щоправда кожному книговодові мусить залежати на тому, щоб його професія була в пошанівку, то проте закон у проєктованій редакції скриває для національних меншин велику небезпеку.

В. Несторович.

—o—

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ ВИМАГАЄ АТМОСФЕРИ СПОКОЮ І СТАБІЛІЗАЦІЇ.

З приводу різних подій політичного і соціяльного характеру, яких тереном є тепер Польща, містить „Ц. Газета Гандльова" (ч. 227) передову, в якій д-р Б. розглядає вплив тих подій на господарське життя. Тоні коли керманичі господарського життя — пише вона — докладають зусиль, щоб використати для добра краю звишку господарської кон'юнктури, щоб надати господарській машині більший розгін, господарському організмові швидший обіг крови, тоді позитивну господарську працю перериває відгук машеруючих демонстрантів, якісь таємні вибухи петард, страйки в столиці і на провінції, а вуличне сплетня поглиблює подій, витворює масову психозу, тощо. Збагачується також кроніка злочинів і грабунків, а органи безпеченства законності шораз завзятіше, шораз більше пляново.

Це діється тоді, коли господарське життя вимагає атмосфери спокою і стабілізації. Кожний шеф фабрики чи варстату, купецького складу чи ремісничої станиці, мусить вичувати посмість ринку, кінечність стовідсоткового зусилля цілого виробничого апарату. Колиж ситуація непевна, коли інвестор боїться за свої капітали, за проценти, за свій вексель, тоді ховається він мов слимак у свою шкаралупу і чекає в безруху. А чекати — це значить тезаврувати, сидіти безчинно, себто гальмувати нормальний хід праці і кон'юнктури.

Автор статті звертає увагу на небезпеку зовнішної ситуації, на воєнне поготовля в світі, на диспропорцію Польщі супроти сусідів в економічній царині, тощо. Як госп. орган — „Ц. Г. Г." не хоче видати політичних гасел, хоч сама підписується двома руками під гаслом консолідації і громадського обовязку. Зате пригадує газета кому слід, щоб не замикати очей на ділання прихованого внутрішнього механізму неспокоїв, та щоб розглянути і розвязати питання праці, безробіття і зимової помочі для людей голодних і бідних. Коли державою зачне керувати неспокій і замішання, програна буде кон'юнктура, а за втрати, що з того випливуть, заплатять усі громадяни.

*) Цей проєкт подамо в цілости в найближчому „Економ. Оглядї".

ДАНСІНҐ кожної неділі в домівці купців Ґродзьких 1. і. п.
Початок год. 5. — Джез Яблонського.

Чомусь у ті зрівноважені і слушні міркування позали і національні меншини, серед яких автор запримічує „помруні іррядента". Як бачимо — курйозова література має вплив і там, де не повинна його мати.

—o—

З нашої кооперації.

НАША КООПЕРАЦІЯ В 1936 Р.

Статистичний Відділ Ревіз. Союзу Українських Кооператив у Львові виконав на цих більше успіх української кооперації за 1936 р. Майже у всіх ділянках кооперації слідно в тому році помітний зріст. І так:

а) кооператив прибуло в 1936 р. на 84 одиниці. Прибуло також поважне число членів в районових молочарнях.

б) Торги в Централях, Окружних Осередках і низових кооперативах зросли пересічно на 30.4 проц.

в) Дуже поважно зросли кредитові обороти в Центробанку (135.2 проц.), і далі наростають обороти райфайзенок (27.2 проц.).

г) вкладки ощадности в кредитових кооперативах зросли пересічно на поверх 1.000 зол. в кожній одиниці.

ґ) Збірна білянсова квота зросла на 12.8 проц.

д) зросла чиста білянсова надвишка особливо в цілім виді з-а для загального закупу і збуту.

е) Власне майно (без чистої білянсової надвишки) зросло на 974.040 зол.

Зате зріст членів у кооперативах для загального закупу і збуту іде дуже пильно, як також і ліквідація товарових довжників. У міській споживчій кооперації товарові довжники взагалі зросли, що є дуже прикрим явищем.

ФОНД РОЗБУДОВИ НАРОДНЬОГО ГОСПОДАРСТВА.

В „Центробанку" вже відбуто дві наради з представниками РСУК, С. Г., „Просвіти", „Дністра" та „Рідної Школи" в справі переведення в життя постанови цьогорічних загальних зборів РСУК, яка наложила на „Центробанк" обовязок утворити окремий фонд на розбудову промислу. На цих нарадах постановлено на основі реферату ревізора РСУК інж. Раковського утворити при Центробанку „Фонд розбудови народнього господарства", який повстане з постійної поголовної дрібної ощадности, веденої нашими кредитівками і збірнями товариство „Ощадність" на основі окремого розпорядку, який вже небавом буде оголошений.

СВЯТКУВАННЯ КООПЕРАТИВНОГО СВЯТА У ЛЬВОВІ.

Дня 30. IX. ц. р. відбулося в Успенській церкві у Львові Святочне Богослуження в намірянню кооперації та панахида за померших кооператорів. Богослуження відправив о. кан. Дамян Лопатинський. Співав хор проф. Прокоповича.

В Богослуженню взяли участь провідники та службовики всіх кооперативних Централь у Львові та усіх кооперативних установ. Окрім того взяли участь у Богослуженню фахова школа коопер. „Труд" і торг. гімназія Рідної Школи.

Вистава кооперативної преси відбудеться, як заповіджено, в днях 17—19. жовтня, а кооперативний ранґ з технічних причин пересунено на день 30. X. ц. р.

КООПЕРАТИВНИЙ ЗБУТ ЗБІЖЖЯ ЧЕРЕЗ ЦЕНТРОСОЮЗ.

Центросоюз з кожним днем поширює свою збутову ділянку сільсько-господарських продуктів, а то збіжжа, олійних рослин, рівняку, бараболі й кукурудзи, гречки, а вкінці овочів і городовини. Коли йде про збут збіжжа то від 1. січня до кінця вересня 1937 р. продано 33.487 тон за 8,254.368 зл. Від попереднього року збуто за цілий рік 10.726 тон за суму 1.614.450 зол. У ділянці збуту збіжжа, торги Центросоюзу своїм нахиленням творять вже 15 пр. всіх оборотів на львівській біржі.

КУРС ДЛЯ ПІДГОТОВИ КАНДИДАТІВ НА КООПЕРАТИВНИХ ІНСТРУКТОРІВ.

На курс кооперативного інструкторства, що починається 15. жовтня ц. р. надійшло дуже велике число прохань, бо аж 120. З огляду на неможливість приміщення в клясі більшого числа учнів Дирекція РСУК вибрала з надісланих прохань 40, а саме тих кандидатів, які мали найвищу шкільну освіту і найдовшу практику в кооперативах першого степеня та при організаційній роботі в кооперативних осередках. Навчання на курсі буде тривати 3 і пів місяця, після чого курсанти відбуватимуть 4-місячну практику в кооперативних осередках при організаційній праці. В червні 1938 р. відбудеться устний і письменний іспит для кандидатів на кооп. інструкторів.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Відплатний метч Еве—Альохін

ЗА СВІТОВЕ ШАХОВЕ МИСТЕЦТВО.

Поняття світового шахового мистецтва відоме щойно від 50-ох літ. І давніше вже були мистці, що їх вважали за непереможних, але навіть П. Морфого не звали світовим мистцем. Щойно коли Вільгельм Штайніц виграв 1886 р. в Америці метч проти Цукерторта, признали австрійця Штайніца за найліпшого в світі. Шість літ пізніше, тоді 25-літній Ляскер переміг Штайніца та осягнув найвищий титул, якого боронив 29 років. Тимчасом виринув новий шаховий мистець Капаблянка, який у 1921 р. переміг у Гаванні Ляскера. Шість літ після того Альохін переміг у Буенос Айрес Капаблянку і став мистцем світа. Альохін успішно боронив титул мистця світа проти свого земляка Боголюбова, але перед двома роками голяндський професор математики д-р Еве побив Альохіна і став мистцем світа. Вже раніше голяндець добув титул світового шахового аматора-мистця, але цей ступень уважали тільки за другорядний.

6. X. ц. р. почався в Газі відплатний метч за світове шахове мистецтво, за яким стежить увесь шаховий світ.

На підставі закону серій мусів би 36. літній Еве оборонити успішно свій титул проти 10. років старшого Альохіна, тому що в усіх боротьбах за шахове мистецтво завсіди молодший був переможцем. Одначе в тім випадку справа стоїть так, що Альохін, завдяки своїй майже аскетичній життєвій поведінці видається на 10 років відмолоджений. Давніший великий курець, що підчас партії викурював до 30 папіросок зріюся від року тютюну та алькогольних напоїв. Отже він в теперішніх змаганнях повинен бути колишнім Альохіном, якого подвиги подивляв світ більше ніж 10 років.

Основно відмінний є стиль обох мистців. Еве опановує віртуозно вступну та кінцеву гру, він грає майже науково шахи. Найменшу вигру він твердо тримає аж до кінця. Альохін може дещо сильніший в середині гри і тут проявляється його тактичний хист. Годі передбачити вислід метчу. Еве та Альохін ідуть до тієї боротьби з найбільшою самопевністю. Одно тільки певне що ті змагання будуть найзавзятіші та вельми напружені. Переможцем буде той, кто з передбачених 30 партій добуде 15½ пунктів і коли в тім числі пунктів буде найменше 5 виграних партій.

Р. Г.

Міжнародня фільмова вистава у Венеції.

КІНОВА ПАЛАТА.

Кожного року відбувається на Лідо у Венеції міжнародній покаж мистецьких фільм із цілого світа. Окреме журі, зложене із найвизначніших знавців кінового мистецтва оцінює ці фільми на підставі їх мистецької вартости, гри акторів, режисерії, технічного виведення і т. д.

На цей останній, пятий з черги т. зв. фільмовий сезон міжнародніх показів побудували окреме нове, велитенське кіно, яке називається „Паляццо дель Чінема" — Кінова Палата, яку поставили за пять місяців перед виставою. Останню цеглу положили майже рівночасно з відкриттям вистави 10. серпня ц. р. Оця палата справді величава та під архітектонічним оглядом незвичайно добре продумана. Вона визначається доброю акустикою та знаменитою проекцією.

ЯК ВИСВІТЛЮЮТЬ ФІЛЬМИ.

У цій новій кіновій палаті висвітлюють фільми так довго, як довго триває вистава пополудні та ввечір. На нормальну програму складаються: короткий або середній метражник культурного змісту, відтак іде головна мистецька фільма, а на кінці знову короткометражник барвної рисункової комедії. Коли була погода, тоді висвітлювали ті самі фільми під голим небом на терасі готелю „Ексцельзіор" (як це було попередніми роками) з ріжницею 15 хвилин. На терасі зміститься коло 3.000 глядачів а в палаті всього 1.200. Усеж підчас висвітлювання італійської фільми „Сціпіон Африканський" число глядачів в „Ексцельзіорі" осягнуло 5.000 осіб.

Всі ті покази, про які ми тут згадали, відбуваються ввечір. На пополудневі сеанси ходить менше вибаглива публика, бо показують на них меншевартісні фільми або такі, яких дія̀льог йде у малозрозумілій мові. Сюди належать польські, чеські та мадярські фільми або екзотичні: японські, індійські та египетські.

Те, що якусь фільму висвітлюють ввечір чи пополудні не впливає на її мистецьку оцінку. Тому два роки відзначили фільму польської продукції „День великої пригоди", дарма що вона йшла на пополудневому показі.

ФІЛЬМИ, ЩО БУЛИ ЦЬОГО РОКУ НА ВИСТАВІ.

Участь на цьогорічній виставі взяло 13 держав, які вислали разом 39 великих фільм, не зраховуючи сюди короткометражників та документарних фільм. На жаль дуже мало з тих фільм бачили ми в нас, бо фільми деяких країв взагалі до нас не доходять. Найбільше число фільм вислала **Америка**, хоч на виставі не брало участи виробництво Метро Гольдвин Маєр, ображене мабуть за те, що горік не дістало ніякої нагороди. Таксамо виробництво Ворнер Брос відкликало в останній хвилині заповіджену фільму „Життя Золі".

Сам виступ Америки на виставі випав назагал блідо, даючи цілу низку пересічних фільм, хоч усі вони технічно добрі та цікаві. З тих, які ми бачили, були там: „Теодора робить карієру", „Пенні", „Народини зірки", „Трафальгар", а решта досі до нас не дійшли: „Затанцюємо", „Живі тіні", „Хлопчина Гелягад", „Остання ніч засудженця" та „Танечниці".

Англійці вислали на Лідо 7 фільм, з яких ми не бачили ані одної: „Копальні короля Соломона", „На кінці світа", „Перелетний доктор", „Каля Наг", „Крила світанку", „Королева Вікторія", та „Бувай здоров знову!" Крім цього кілька короткометражників, які випали дуже слабо.

Франція здобула на цій виставі несподіваний успіх, хоч публика згори була некорисно настроена до французької продукції, проте її становище змінилося, коли побачила кілька фільм, які визначалися незвичайно інтелігентною режисурою та знаменитою грою акторів. Оглядали на виставі пять великих французьких фільм, з яких ми теж ніодної не бачили: „Вістун", „Велика омана", „Олена", „Перли корони" й „Балевий карнет.

Дуже багато фільм вислала **Німеччина**, одначе сподіваного успіху не здобула. Хоч з огляду на дружні італійсько-німецькі відносини публика живо оплескувала німецькі фільми, але журі було іншої думки. В сумі мистецькі фільми таки нічим не виріжнялися, зате культурні та документарні були дуже дбайливо виконані й перевищали на ціле небо також короткометражники інших країв. З мистецьких, німецьких фільм, показуваних на виставі ми бачили лише „Володаря" і побачимо „Шерлька Голмса". Решта нам досі невідома: „Патріоти", „Трукса", „Німеччина", „Якби ми були янголами", „Не обіцяй мені нічого!", „До нових берегів" та „Варшавська цитаделя".

Не бачили ми теж ніодної **італійської** фільми, хоч такий твір як „Сціпіон Африканський" варто було би до нас спровадити. Показали ще італійці такі фільми: „Кондотієри", „Сторожа з бронзу" і „Пан Макс".

Не повелось теж і **Польщі**, яка вислала до Венеції одну мистецьку фільму „Варвара Радивилівна", одначе фільмі не дали ніяких вписів ні пояснень, так що публика не могла просто зрозуміти, про що йде. З трьох короткометражників найбільше подобались: „Три Шопенові етюди", за те менше: „У копальні вугілля" та „Місто Вильно".

Інші держави, а саме: **Мадярщина** („Золотий чоловік"), **Японія** („Місяць на руїнах"), **Єгипет** („Паломництво до Мекки"), **Чехословаччина:** („Баталіон"), **Бельгія** („Процесія і карнавал"), **Австрія** („Віденські моди", „Дикі води" та „Сліди Моцарта") та **Індії** („Святий Тукарам") не відграли ніякої поважнішої ролі.

НАГОРОДИ.

3. вересня ц. р. зібралося журі під проводом графа Вольпі, яке признало такі нагороди:

1) Чашу Мусолінія за найкращу закордонну фільму: „Балевий карнет" (Франція).

2) Чашу Мусолінія за найкращу італійську фільму: „Сціпіон Африканський".

3) Чашу гр. Вольпі для найбільш талановитої акторки: Бетті Дейвіс за фільми: „Хлопець Галягад" та „Танечниці" (Америка).

4) Чашу Національно-Фашистівського Інституту „Люче" за найкращі знимки: „Живі Тіні" (Америка).

5) Чашу Головної Театральної Дирекції за найкращі рисунки: фільми Вальта Діснея (Америка).

6) Чашу Нородів за найкращу прапремієру: „Королева Вікторія" (Англія).

7) Чашу міністерства загальної культури для найкращого режисера: Робертові Флягерті та Золтанові Корді за фільму „Каля Наг" (Англія).

8) Чашу міжнароднього журі за найвищий мистецький рівень: „Велика омана" (Франція).

9) Чашу Головної Фільмової Дирекції за найцікавіший сценарій серед закордонних фільм „Перли корони" (Франція).

10) Чашу міністерства загальної культури для найкращого італійського режисера: Маріо Камеріні за фільму „Пан Макс".

11) Чашу міністерства Східної Африки на кольонійні теми: „Сторожа з бронзу" (Італія).

12) Чашу Головної Фільмової Дирекції за фільму, де найліпше зобразили красу природи: „Кондотієри" (Італія).

13) Чашу Міжнародньої Фільмової Палати за найкращу фільму на виховні теми: Вся продукція Національно-Фашистівського Інституту „Люче".

14) Чашу Національної Фашистівської Партії за найкращу документарну фільму: „Маннесман" (Німеччина).

15) Чашу гр. Вольпі для найкращого актора: Емілеві Яннінгсові за фільму „Володар".

16) Чашу Міжнароднього Інституту для виховної фільми за найкращу наукову фільму: Вся продукція „Уфи" в ділянці тих саме фільм із особливою увагою для „Променів Рентгена".

17) Врешті журі виріжнило фільми тих держав, де піднісся мистецький рівень фільми, а які мають дуже обмежений ринок збуту, а саме: „Перелетний Доктор" (Англія), „Баталіон" (Чехословаччина), „Святий Тукарам" (Індії), „Місяць на руїнах" (Японія), „Варвара Радивилівна" і „3 Шопенові етюди" (Польща) та „Сестра Марія" (Мадярщина). **(ет.)**

—o—

З таємниць людського орґанізму

В жінок є звичайно вищий **тиск крови**, ніж у мужчин головно у віці переквітання і пізніше.

*

Геніяльні діти родяться найчастіше з матерей у віці між 23—24 роками.

*

Наполеон мав нормально в стані здоровля, лише 48 ударів серця на мін. замість пересічних 72.

*

Деякі лікарі вважають, що вищий, ніж нормально **тиск крови**, віщує скору старість.

*

У 1885/86 роках було в індійській армії 3978 абстинентів від алькоголю і 8829 неабстинентів, в полевім шпиталю стало було менш-більш 1,81 прц. хорих вояків-абстинентів, зате аж 8,8 прц неабстинентів.

—o—

Відгомін польсько-української війни.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В пятницю 8. ц. м. зізнавали далі ще цілий день свідки. Зацікавлення розправою не менше велике, ніж вчора, бо салю розправ уже рано виповнила публіка по береги. Якщоб поліція не домагалася документів тотожности, публіка була би заняла всі переходи на салі розправ, як було вчора. Розправа почалася з цілогодинним опізненням замість в год. 8.30 рано.

Перший ввійшов на салю **о. дек. Володимир Семків** зі Щирця і зізнав, що у грудні 1918 р. поховав хор. Михайла Яворського на цвинтарі в Миклашеві, де був тоді похоронком. Хор. М. Яворського особисто не знав. Його розірвала граната коло Підборець.

Св. **Михайло Гальчак,** приватний урядовець, заприсяжений, зізнав, що підчас листопадових боїв в 1918 р. був четарем у III. сотні У. С. С. Підс. Хомяка знає з видження ще з В. України. Свідок з III. сотнею стояв при вул. Мартина, Зборовській аж до до Нової Різні. Знову II. сотня, де служив підсудний, займала ліве крило, себто коло другого мосту при вул. Клепарівській, при вул. Сонішній. На кілька годин перед приходом III. сотні дня 7. листопада віддіми старшинської школи з Камінки Струмилової, де був хор. Яворський, звели завзяті бої з польськими боївками при вул. Кінги і вул. Жовківській. Чув теж, що тоді згинула родина Мехонських. У старшинській їдальні на Підзамчі чув особисто від самого хор. Яворського у присутности пор. Верхомого, що він убив Лінтнера тому, що ставив йому опір.

Прокуратор: Чи хор. Яворський чванився убивством Лінтнера?

Свідок: Зовсім ні! Говорив лише, що зробив це підчас наступу або за ставлення спротиву. Зрештою з дому Лінтнерів стріляли дуже часто до наших частин. Свідок додає, що навіть в його частині було кілька стрільців ранених внаслідок стріляннин з того дому.

Після того прокуратор засипав свідка низкою питань. Свідок, відповідаючи на питання прокуратора у справі розстрілу 26-ох поляків на Підзамчі заявив, що команда відтинку Підзамче на основі розпорядку Воєнного Секретаріяту того змісту, що кого зловлять у запілню зі зброєю в руках або на грабежі, того розстріляють, видавала накази розстрілювати грабіжників або зловлених зі зброєю в руках. Свідок сам відозвав під ескортою стежі якогось грабіжника на Підзамче. Що з ним сталося — свідок не знає.

На питання вотанта Бочара чи кожного грабіжника команда наказувала розстрілювати, свідок відповідає, що не знає, бо ввесь час стояв на фронті.

По короткій перерві прокуратор далі ставить подрібні питання свідкові у справі вбивства Лінтнера, на які свідок дає основні відповіди.

Св. **Лев Чубатий,** заприсяжений зізнав, що підчас листопадових боїв у Львові був у III. сотні У. С. С. пор. Теліщака як хорунжий. III. сотня займала становища при вул. Замерстинівській і вул. Зборовській десь коло 6. листопада 1918 р. Про родину Мехонських нічого не знав. Зате чув з оповідання, що в домі Лінтнера була польська боївка і при її ліквідації згинув Лінтнер. Чув теж, що його вбив хор. Яворський. Самого Яворського ближче не знає, бо він не служив при Українських Січових Стрільцях. На питання предсідника свідок каже, що був наказ Військового Секретаря, щоб зловлених цивільних осіб зі зброєю в руках десятькувати. Цей наказ бачив свідок мабуть 1935 р. на виставі легіоністів у Львові. Після того прокуратор ставить знову низку питань свідкові, чому то він та інші дуже добре памятають нині, що хор. Яворський вбив Лінтнера, чому хор. Яворського витягають по смерти і т. д. Свідок заявив, що якби прокуратор переслухав усіх людей, які тоді там були, напевно потвердили би те саме. Зрештою, тоді зударилися дві стихії, дві ідеї: польська та українська, що хотіли творити свої держави. Підчас боїв не було сентиментів. На питання присяглого судді, чи може подати прізвище якогось українського старшини або підстаршини, що вбив цивільного поляка свідок заявив: Я був фронтовиком. Фронтовий вояк ніколи такого не робить і цінить свого ворога фронтовика. Одного разу мої люди взяли до неволі двох польських старшин, які опісля дякували за джентельменську поведінку з ними.

Прокуратор: Але чомусь поляки не вбили ніодної української родини?

Свідок: Навпаки! Можу на це відповісти, що вбито о. Нижанковського та інших.

Св. Стефан Сенюта, заприсяжений зізнав, що в листопаді 1918. р. працював як 19-літній хлопчина у переплетні Дмитра Хомяка. Тоді при ходив до Дмитра Хомяка два рази його брат, якийсь військовий. Підсудного не пізнає. Одного разу свідок приніс горівку і вудженину, по яку посилав його управитель переплетні Дмитро Хомяк. Додає, що Дмитро Хомяк був дуже гостинний. Рішуче не чув, щоб підчас приняття говорили, що це „стипа по Лінтнері". На питання прокуратора свідок заявляє, що не бачив, щоб підчас приняття світилися свічки.

Св. Петро Дрозд, поляк, солтис з Підберезець, заприсяжений, зізнав, що підсудного знає з українського війська. В Підбірцях підсудний до нього і до поляків не відносився вороже. Зате Василь Закордонець хотів раз бити свідка нагайкою, забираючи його до копання окопів. На питання прокуратора свідок каже, що одного поляка-злодія з Підборець застрілили і поховали коло двора. Не чув, щоб двох живих поляків українці обвязали дротом і живих закопали. На питання оборонця свідок заявляє, що підсудний ні українці не підпалили нікого з поляків у Підбірцях.

Св. Микола Ганущак, поляк з Підборець заприсяжений зізнав, що підсудного знає, бо з його хаті був полевий телєфон. Тому підсудний приходив часто до свідка. Підсудний не докучав нікому з поляків у Підборцях. Чув, що на фільварку двох чи трьох поляків розстріляли. Коли одного разу прийшов до війта Попеля — поляка, він показував свідкові цвікер і легітимацію з фотографією якогось Терліковського, що їх приніс до війта Бубела. Свідок чув, що того Терліковського розстріляли. На питання оборонця свідок заявляє, що в Підбірцях ніхто не жалувався на підс. Хомяка, щоб він зробив щось злого полякам.

Св. Вінценти Мушинський, поляк з Лисинич, заприсяжений зізнав, що підсудного не пізнає. Чув прізвище Михайла Хомяка в Лисиничах. З ним ходив на стежу якийсь Василь. Не чув, щоб підс. Хомяк знущався над поляками в Лисиничах. Знає поляка Яна Корпяка, якого навіть арештували, але на прохання свідка і священника його звільнили. **На питання прокуратора свідок заявляє, що поляки Буковські та інші добровільно пішли до української армії. Додає, що один брат Буковських служив при польському війську. На питання оборонця свідок заявляє, що не чув, щоб українці підпалювали поляків у Лисиничах.**

Св. Дмитро Хомяк, брат підсудного, власник переплетні. Тому, що прокуратор спротивився заприсяженню свідка, а оборонець поставив внесок, щоб його заприсягнути, трибунал по короткій нараді рішив таки заприсягнути свідка. На питання предсідника свідок зізнав, що підсудний приходив до нього в листопаді 1918. р. 2—3 рази. Свідок не видів, щоб підсудний носив ранену руку на перевязці. Підсудний ніколи не приносив до нього ковбаси. Зате свідок сам послав хлопця Сенюту по вудженину, як підсудний прийшов до нього перший раз. За другим приходом підсудного свідок знову посилав хлопця по вудженину. Підсудний не говорив, що вбив Лінтнера, або щоб його вбив Яворський. Підсудного бачив свідок останнього разу в 1919. р. Виясняє, що не знав, що його брат жив під прибраним прізвищем. Не знає теж, де тепер перебуває його старший брат, який в 1920. р. попав у большевицький полон під Станиславовом. На питання прокуратора свідок каже, що одного разу п-і Лінтнерова питалася свідка, чи його брат служив в українському війську, але не жалувалася, бутьто би його брат убив її чоловіка. Зі своїми робітниками ніколи не розмовляв про те, що його брата ранили в домі Лінтнера. Стверджує, під присягою, що „ніякої стипи" по Лінтнері в його канцелярії не було. Прокуратор: Алеж пять свідків так зізнало. Свідок виясняє, що в 1919. р. не приняв кількох робітників до переплетні, бо не було праці. Можливо, що деякі робітники, неприняті до праці, обтяжили його, будьто би свідок говорив, що це „стипа по Лінтнері".

АРЕШТУВАННЯ БРАТА ПІДСУДНОГО.

Після того прокуратор заявив, що арештує свідка під закидом фальшивих зізнань. Свідка затримали на салі лише тому, що оборонець поставив йому кілька питань. Свідок відповідаючи заявляє, що з його братом приходили теж інші вояки. Дуже можливо, що хтось з тих вояків почастував ковбасою панни, які тоді працювали в переплетні.

По його зізнаннях полиція відвела свідка зі салі розправи. По переслуханні свідка випустили на волю.

Св. Василь Коорин, селянин з Підборець заприсяжений, зізнав, що ходив один раз зі стежею з підс. Хомяком до Лисинич. Заявляє, що полоненого раненого вояка в Лисиничах застрілив якийсь низький вояк зі стежею Бубели. По приході стежі під проводом підс. Хомяка ранений поляк був уже вбитий і на місці була вже стежа Бубели. Свідок виясняє, що підчас побуту українського війська в Підбірцях був при міліції. Додає, що того дня коли свідок ходив на стежу, польська артилерія сильно обстрілювала з Лисинич Підбірці. По приході стежі на фільварок підс. Хомяк пішов до помешкання і розмовляв мабуть з панею.

Св. Стефан Бойко, селянин з Підборець, заприсяжений зізнав, що підсудного знає з українського війська з Підборець. Свідок був тоді при міліції. Щось три рази ходив на стежі; два рази був у Лисиничах. Одного разу була перестрілка між польською та українською стежею в Лисиничах і тоді був убитий один український стрілець та один поляк на фільварку коло стайні. Хто його вбив не знає. В кожному випадку, коли свідок прийшов зі стежею під проводом підс. Хомяка на фільварок, застали вже другу стежу і вбитого поляка. Після того підс. Хомяк пішов до кухні і розмовляв з якоюсь панею.

По перерві предсідник відчитав зізнання д-ра Зенона Носковського, судді у Свидинику Вижнім на Закарпатті. Свідок зізнав, що не знає підс. Хомяка.

ВНЕСКИ ПРОКУРАТОРА.

Опісля прокуратор поставив внесок, щоб трибунал переслухав ще раз св. Катерину Лінтнерову та допустив доказ зі свідка Ксені Ганущак, сторожихи в Лінтнерів та св. Савчинську у справі вбивства Лінтнера і сконфронтования його зі св. Омеляном Волосянським; св. капітана Альфреда Рапацького зі Львова і св. Стефана Коцулу у справі вбивства А. Терліковського; св. М. Фішера і З. Фішера у справі вбивства родини Мехонських.

ВНЕСКИ ОБОРОНЦЯ.

Оборонець не спротивився внескам прокуратора, домагаючись, щоб трибунал переслухав ще раз св. Вікторію Райхерт і сконфронтував її зі св. Волосянським; св. дра З. Готліба на обставину, що Марцелі Мехонський перебував дійсно по вбивстві його найближчих у нього; з документів військового шпиталю у Львові і в Лисиничах на обставину, що підс. Хомяк перебував від травня до грудня 1919. р. у шпиталю і тому св. Ярош не міг його бачити в жовтні 1919 р. ні в Золочеві ні Кам'янці Подільському, себто його зізнання неправдиві; св. Павлячек з Лисинич, що лише її стодола згоріла підчас польсько-української війни. Інших пожеж ні у Лисиничах ні в Підбірцях не було. Переслухати як св. Льва Лозинського, брата св. Іванни Гинилевичевої на обставину, що він теж чув як хор. Яворський признався, що вбив Лінтнера. Вкінці вносить переслухати св. Адольфа Шнайдера на обставину, що коли по вбивстві родини Мехонських поїйшов

Подай руку богатству і щастю!

...Ось які щасливі числа льосів принесуть

Вам добробут:

184026	50734	40002	184046
184041	48387	123411	184048
184040	40005	184028	184036
184031	74789	184042	184039
40009	27229	184034	124654
9745	184030	184029	37547
104476	117260	184021	40006
91001	91057	184043	37545
74786	113800	184038	184045

Гнгнення зближається! Отже виберіть зараз Своє щасливе число!

Спробуйте раз — а переконаєтесь!

Ті числа дістанете тільки:

у старій, відомій зі щастя колектурі:

Контора виміни Й. БОЛЬМАН

Перемишль, пл. На Брамі 12. ПКО 146.961.

СУБОТА 9. ЖОВТНЯ 1937. **АМЕРИКАНСЬКІ ЗМАГАННЯ** СУБОТА 9. ЖОВТНЯ 1937.
З УЧАСТЮ ЗБИШКА ЦИГАНЄВИЧА ЗА ЗОЛОТИЙ ПОЯС МИСТЦЯ ЕВРОПИ
Рішаюча стріча: 1) Арсінай проти Козельчик; 2) Цигалевич, мистець світа проти Чорна Маска — змагун інкогніто; 3) Ельзнер проти Нероне; 4) Турок проти Талюнь; 5) Василь Маслюк, Львів, проти Павлів, Росія.
Змагання під контролею та егідою International Wrestling Asociation, London.
Білети в передпродажі: „Маратон", Академічна 22. 1—2

з малим Марцелім Мехонським до кімнати його батьків, побачив, що тіла вбитих його братів були в кімнаті, а не в кухні. Виносить перевести теж льокальну візію в помешканні Мехонських, щоб переконатись, що вбивник родини Мехонських не міг стріляти з порога дверей, лише мусів бути в кімнаті. Висвітлення цих обставин виявить, що зізнання М. Мехонського неправдиві. Прокуратор підтримав внесок оборонця лише щодо допущення доказу зі св. Райхертової, іншим внескам оборонця спротивився.

НАРАДА ТРИБУНАЛУ.

По півгодинній нараді трибунал допустив лише доказ зі свідка К. Гануляк, конфронтацію зі свідків: Катерини Літнерової і Райхертової з Волосянським у справі Літнера та рішив відчитати зізнання св. А. Шнайдра. Всі інші внески прокуратора та оборонця трибунал відкинув і відложив розправу до суботи 9. год. рано.

—o—

НОВИНКИ.

— **Пригадуємо, що сьогодні,** в суботу, 9-го жовтня, в салях „Бесіди" (і т. зв. жовтій) відбуваються Осінні Вечерниці „Рідної Школи", на яких знаменита музика, добірний буфет і низькі ціни вступу дають гарантію першорядної забави! У 9 год. вечора стрінуться всі, що хотять безжурно провести ніч та допомогти Рідній Школі!

— **Памяти Михайла Корчинського.** Замість вінця на могилу бл. п. Михайла Корчинського Управа Українського Товариства Допомоги Емігрантам у Львові складає через редакцію „Діла" 20 зол., а С. і В. Дорошенки 5 зол. на Фонд Допомоги Академічній Молоді. 1811

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. 1., телефон 254—46.

— **Замовляйте Великий Співаник Червоної Калини!** Монументальний збірник 229 найкращих пісень стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори мішані, мужеські та жіночі в обробці всіх наших відомих композиторів — за редакцією д-ра З. Лиська. Це широкий і підібраний репертуар для великих концертів, пригодних свят та інших хорових виступів. Це книга пісень, без якої не обійтись ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні. Тверда тривка оправа. Ціна зол. 28.50, опакування і порто 1.— зол. Замовляти в „Червоній Калині", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скрин. 43. 1755

— **Нині** в суботу 9. жовтня ц. р. в год. 8-ій вечором в салі Поль. Сокола вул. Зіморовича 8 американські змагання з Владком Цигановичем.

— **Комітет будови церкви і захоронки „Р. Ш." у Знесінні Новім** дякує Вп. Збірщикам та Вп. Громадянству м. Львова, яке відгукнулося так щиро на наш заклик. Збірка до пушок, переведена в днях 26. і 27. м. м., принесла нам 1.074.35 зол.

— **Концерт українських народніх пісень у виконанні Марії Сокіл,** який відбудеться в неділю 10. ц. м. (в 8-ій веч.) у малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, викликав велике зацікавлення не тільки з огляду на особу концертантки, нашої найвизначнішої співачки та шляхотну ціль, на яку призначений дохід, а саме Т-во „Українська Захоронка", але теж з огляду на саму тему і програму. Програма, яка складається з двацятикількох точок, дасть — уперше в нас — повну картину обробок нашої народньої пісні усіми нашими передовими сучасними композиторами, а саме з галицьких: Барвінського, Колесси, Людкевича, Лисько й Рудницького, із наддніпрянських: Богуславського, Фоменка, Косенка, Лятошинського, Мейтуса, Ревуцького й Тіца. Майже всі твори будуть виконані у нас вперше. При фортепіяні Антін Рудницький.

— **Гарнець на Ремісничо-Промислову Бурсу у Львові.** Під таким гаслом відбудеться збірка в натуралія (бараболя, збіже, фасоля і т. д.) у львівському повіті в днях від 10. до 17. жовтня ц. р. На збірку дало дозвіл львівське Повітове Староство. Закликаємо свідоме громадянство підтримати працю Ремісничо-Промислової Бурси у Львові, в якій тепер виховується 130 хлопців. Дрібна жертва в господарстві не заважить. Зате поможе неодному хлопцеві вийти в люди. Тому, що нам треба добрих фахівців, нехай ніхто не відмовиться від дрібної жертви. В справі збірки звертатися на адресу: Управа Ремісничо-Промислової Бурси, Львів, вул. Бартосівни 3, телефон 271-62 (бічна вул. Потоцького, коло Світязі).

— **Перші Загальні Збори „Товариства Прихильників Культурно-Історичного Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові"** відбудуться в суботу 16. ц. м. в год. 17 у Музею НТШ при вул. Чарнецького 24, І. з таким денним порядком: 1. Отворення Зборів і вибір предсідника й секретаря. 2. Звіт основників та відчитання і приняття статуту. 3. Вибір голови Товариства, членів Управи та Ревізійної Комісії. 4. Усталення висоти членської вкладки. 5. Внески й запити. — **Члени основники.**

— **Увага, купці!** Заходом Союзу Українських Купців у Львові відбудеться при українській купецькій гімназії у Львові II. Бренжевий Курс. Курс відбудеться від 8. до 20. листопада ц. р. Зголошення до 5. листопада приймає Секретаріят СУК, Львів, вул. Городзіцьких 1, І. пов. На відповідь долучити почтову марку.

— **Львівська хроніка.** При вул. Грунвальдській 8. вибухла пожежа в комині. Загорілася седжа. Пожежники вгасили пожежу. — Із заведення для божевільних при вул. Кульпарківській втекла у невідомім напрямі навіжена Зузанна Каспшицька, за якою шукає тепер поліція. — Поліція арештувала Осипа Пастернака (Під Дубом 18) під замітом крадежі годинника М. Романишина з Острівця. — Амалія Кальтова (Охоронок 9) повідомила, що вона занедужала після того, як випила чаю. У недужої виступили обяви затроєння.

— **Освітньо-кооперативний курс у Тернополі.** Філія „Просвіти" в Тернополі уладжує від 1. грудня 1937 р. до 28. лютого 1938 р. 3-місячний освітньо-кооперативний курс. На курс можуть бути приняті лиш мужчини від 18 літ життя, котрі скінчили народню школу і викажуться припоручуючими посвідками місцевої читальні „Просвіти", кооперативи чи іншої української установи. Вписова такса 15 зол., мешкання і харч місячно коло 45 зол. Зголошення з долученням почтової марки за 25 сот. на відповідь посилати найдальше до 15. листопада ц. р. на адресу: Філія „Просвіти", Тернопіль, вул. Міцкевича 9.

— **Розвязали т-во „Сокіл" у Переволоці.** Пишуть нам з Бучача: Повітовий староста в Бучачі розвязав т-во „Сокіл" у Переволоці. Як причину подано заколочування публичного порядку. Розвязане сокільське гніздо було одно з найкращих у бучацькому повіті. Старшина товариства внесла відклик до воєвідства.

— **Відкликаний концерт, бо літак залетів аж до Черновець.** Пасажирський літак, який мав причалити сьогодні у Львові, не причалив. Виявилось, що апарат попав у дорові в густу мряку, змилив трасу, минув Львів і причалив аж у Чернівцях. Тому теж пасажири, які мали приїхати до Львова заїхали поневолі до Черновець. Між пасажирами були теж відомі артисти Льода Галяма і Юрій Чапліцький, яких гостинний виступ має відбутися нині у пятницю у Львові. Концерт із вище згаданих причин відкликали. Відбудеться він в суботу 9. ц. м. в тій самій салі і години.

— **Мовчанка — це демонстрація.** В Городку зайшла характеристична подія, що зацікавила всіх громадян українців, зокрема духовні круги. Оце письмом з 25. IX. 1937 наложило місцеве староство на городецького пароха о. Епіфанія Роздольського кару в сумі 100 золотих зі заміною на 5 днів арешту за „оказане в місцу публічним демонстрацийне нехенці для Паньства Польскего пшез то, же дня 15. серпня з оказії урочистосьці „Цуду над Вісльон" в обецносьці репрезентантув владз і войска тенденцийне помінол зупелнем мільченем моменти з тон урочистосьцьон звіонзане." Згадане письмо покликується на арт. 18. Розп. През. П. з дня 11. VII. 1932 № 60 поз. 572 права про проступки. Проступком, як видно, малоб бути те, що згаданий греко-кат. душпастир виголосив тої неділі у церкві чисто релігійну проповідь, а не говорив нічого про „цуд над Вісльон", як цього бажалоб собі староство.

До Всеч. Духовенства і П. Т Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якій замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, кирооби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

ЗІЗД СТАРОСТІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВІДСТВА

У днях 7. і 8. ц. м. відбувся у воєвідському уряді в Тернополі зізд повітових старостів з цілого воєвідства. Темою нарад були справи суспільно-політичні, самоуправні і господарські. Зіздом проводив тернопільський воєвода Маліцький.

ТАЄМНИЧА ПОДОРОЖ СОВІТСЬКОГО АТАШЕ

„Матен" повідомляє, що військовий аташе совітської амбасади у Китаю ген. Лепіс відлетів нагло в четвер до Москви. У звязку з тим кружляє поголоска, що Китай хоче заключити зі Совітами умову помочі. Закордонні обсерватори заявляють, що частина военного матеріялу, що в останніх днях прийшла в околиці Нанкіну перевезена туди із Совітів через кордони зовнішньої Монголії.

В АБІСИНІЇ НЕСПОКІЙНО.

„Таймс" містить кореспонденцію з Абісинії, в якій повідомляє, що приблизно в половині вересня згинуло 200 італійських вояків при відбиванню наступу на Адуу. Цей часопис подає ще й те, що при кінці серпня відбувся теж наступ на Макале. В тім самім, приблизно часі абісинці напали на шляху з Десіє до Массави 200 вантажних авт. Кореспондент повідомляє, що майже в цілій Абісинії ведуться партизантські сутички. Крім того підкреслює дописувач, що в Абісинії дається дошкульно відчувати нестача проса.

— **Як „корчиться" польський стан власности.** Ми дістали від одного з наших читачів летючку-відозву, з якої короткий зміст подаємо: Почапи це майже чисто українське село. Польського населення в ньому тільки 95 відс., одначе і з тієї скількости багато поляків уже „зрущилося". У вільній Польщі пропало для польщини 27 осіб. Щоб це „курчене сен" не відбувалося у „приспішеному темпі", польські мешканці створили комітет будови каплиці, який тепер хоче за всяку ціну роздобути 5.000 зол. на будову каплиці. Відозва кінчиться закликом складати жертви на будову тієї каплиці. Ще один наглядний доказ, як виглядає на ділі „курчене сен польскего стану посядання", коли навіть у чисто українськім селі (адже так пише навіть згадана відозва), крім того віддаленім ледви 5 чи 6 км. від Золочева, поляки будують каплицю. Не важко відгадати, чи це оборона,

— **Краєва хроніка.** На вулиці Головній у Делятині Василь Пасічний зі Заріча напав на Фр. Чепелевського, мясара з Надвірної і пробив його ножем. Чепелевський по кількох хвилинах умер. Пасічного арештували. — Марія Доскоч із Мушаниці, пов. Теребовля, літ 70, ударила підчас суперечки свого зятя 27-літнього Ігн. Мазура вилами по голові. Кілька годин пізніше Мазур помер.

— **Батько 38-ої дитини.** Німецьке інформаційне бюро повідомляє, що 64-літній мешканець Ретем став саме тепер батьком 38-ої дитини. Він має уже третю жінку, так, що його діти походять від трьох матерей. Із 38 дітей живе 34. Старий батько має одночасно вже 66 внуків. Ця родина мабуть найчисленніша в цілій Німеччині.

— **Пасажир без черевиків.** У поспішнім поїзді, що їхав до Братислави, трапилася трагікомічна пригода. Один із пасажирів здіймив із ніг черевики, що подорожні, які їдуть у дальшу подорож, доволі часто роблять. Одначе цим разом скарпитки подорожного не були мабуть дуже чисті, бо всі сусіди вигідного подорожного рішуче протестували. Колиж домагання пасажирів не мали успіху, хтось закликав кондуктора. Одначе службовий правильник не передбачував такого випадку і кондуктор стояв безрадний між розсвареними пасажирами. Тоді один із відважніших пасажирів схопив черевики і викинув їх крізь вікно. Пошкодований звернувся на найближчій стації до поліції і ціла справа опинилася в суді.

— **Летунська катастрофа під Віднем.** Над летунським майданом в Аспери під Віднем трапилася летунська катастрофа. У військовім літаку обірвалися оба крила й літак упав із висоти 1.500 м. Двох старшин і двох підстаршин згинуло на місці.

— **Ліндберг покидає американське громадянство?** Недавно якась німецька газета була написала, що відомий летун Чарльз Ліндберг буде кандидувати на президента Америки. Але тепер подають з Ню Йорку, що Ліндберг хоче покинути американське громадянство та прийняти англійське. Він зрештою покинув Америку і живе в Англії.

— **Підвишка платень залізничих службовиків, але в... Америці.** У висліді порозуміння поміж 86-ома представниками американських залізнодорожних товариств і союзом службовиків, підвищено тим останнім платню на 44 центів денно. З підвишки скористає 250 тисяч залізнодорожних працівників і урядовців.

— **Пошесть дитячого параліжу в Канаді.** Хороба дитячого параліжу шириться по цілій Канаді. Особливо Онтеріо дуже загрожене. Від початку червня заноговано там коло 256 захорувань і 27 смертних випадків. Міністр здоровля заявив, що треба рахуватися щонайменше з 2.000 нових випадків і тому радить замкнути школи на якийсь час. І дійсно багато шкіл в Онтеріо замкнули, а надто зарядили щеплення дітей спеціяльною сировицею. В Альберті також нотують випадки цієї хороби. Пошесть дитячого параліжу лютує в дуже великих розмірах також в Австралії та в Злучених Державах.

— **Син Рузвельта вернувся до дому без цента.** Наймолодший син президента Рузвельта, Джан вернувся з вакацій в Европі. Він заявив, що не лив шемпану до капелюха посадника міста Кан у Франції, ані не кидав у нього китицею цвітів. Там було тоді на параді 20.000 людей і легко могли когобудь подати як Джана Рузвельта. Признав, що й він пив шампан, бо це найдешевший напиток у Франції. Вкінці сказав, що вернувся до Америки без цента. Але на корабель прийшла мати й вирятувала його з біди.

—o—

Зі судової салі.

ШКАВА СУД. РОЗПРАВА В БЕРЕЖАНАХ.

Дня 27. березня ц. р. вечором вибив хтось у Завалові коло Підгаєць у вікнах М. Фішбайна і Й. Фінкля шиби, після чого в часі погоні пострілено в руку постер. Подгурського, а його товаришеві постер. Камінському розбито камінем лице.

У звязку з цим відбулася 5. жовтня перед окружним судом у Бережанах розправа проти Микити Суканця, Евгена Побурки й Евгена Чубана, обвинувачених за провини зі статтей 263 § 1, 129, 131, 236 § 1 а, к, к. та крім того за провину зі статті 47 закону про зброю.

Покликані прокуратурою свідки майже в цілости потвердили акт обвинувачення, остаточно відтяжуючи тільки обв. Микиту Суканця дотично його участи у порваненні обох постерунків. По переведеній розправі **засуджено обв. Суканця і Побурку на кару вязниці по одному рокові та обв. Чубана на півтора року.** Усім обвинуваченим, які перебувають у бережанській вязниці від 27. березня ц. р., вчислили до кари слідчий арешт.

Обв. Суканця боронив адвокат **д-р Володимир Гриневич**, обвинуваченцх Побурку і Чубана **адвокат м-р Володимир Логуш.**

—o—

З листів до Редакції.

ЗАЯВА СВЯЩЕННИКІВ ЗБОРІВСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

До Хвальної Редакції „Діла" у Львові.

В статті дра Ст. Барана („Діло" ч. 210) під наголовком: „Приватні службовики і громадянство" поміщено м. ін.: „Священники... в додатку добре підсобані матеріяльно своєю церковною ерархією". Цей „абстрактний" вислів можна ріжно розуміти, в кожному разі виглядає, начеб Впов. Автор жалував священників, покривджених „своєю церковною ерархією" через стягання ріжних датків з місячної платні.

Священники зборівського деканату, зібрані в Зборові на конференції дня 5. X. ц. р., стверджують, що Митрополича Консисторія тільки на нашу просьбу стягала датки на вдовичо-сиротський фонд і також декому зі священників на обезпечення в „Карпатії", а все на його виразну просьбу, для його добра і вигоди.

Деканальні уряди також тільки на виразне домагання кондеканальних священників збірними чеками висилали місячні вкладки до Т-ва св. Андрея, Т-ва св. Петра, на посм. датки, за „Христос наша сила", або щомісячний процент на „Рідну Школу". З цього приводу **ніхто ніколи не підносив замітів** на наших станових сходинах чи зборах, як Т-ва св. Андрея, або „Власна Допомога".

По вияснені справи стверджуємо з цілою рішучістю, що між нами та нашою Церковною Ерархією існує сильна звязь взаїмного довіря, що виплисває з християнської любови, та нема місця навіть для тіни якогонебудь соціяльного визиску.

Просимо Хвальну Редакцію ласкаво помістити цю нашу заяву на сторінках Вашого цінного щоденника в інтересі правди.

Зборів, дня 5. жовтня 1937.

О. В. Кулик, о. А. Задорожний, о. А. Лошній, о. М. Капшій, о. М. Юхнович і інші оо. Деканату.

—o—

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ПРОПАЩИЙ ОВИД".

Сюжет цієї фільми оригінальний. Великий англійський знавець Китаю і Далекого Сходу, дипльомат і мандрівник, евакуує з загрожених війною і пожежою місць останніх англійців, що втікають літаком. Коли він виїжджає в останньою партією на літаку щойно після нічної подорожі стверджує разом із пасажирами, що їде у протилежному напрямку. Керманичем літаку є якийсь тибетанець — єдиний, що вміє вести літак. Коли літак осідає серед диких снігових гір, пільот не живе — вмер від удару серця. Пасажирів рятують якісь прочани, які заводять їх до монастиря, де живе Даляй-Ляма. Цей монастир на висоті 3.000 метрів, серед недоступних гір, невідомий світові є захистом, про який кожна людина може мріяти раз у житті. Так повинні би жити люди у майбутньому, коли переможуть у собі всі низькі почування. Виявляється, що англійський дипльомат, за яким шукає Англія телеграмами по всьому світі, попав сюди не випадково, його пірвали висланці Даляй-Лями, що чув про його прикмети і хотів би залишити по собі гідного наступника. Але европеєць, що звик до живої діяльности та іншого життя, не може відразу рішитися на побут у цій фантастичній пустелі і він утікає з неї. Фільма має гарні знимки із природи і кілька небуденних моментів у свому настрою. Шкодить їй забагато невиразних сцен у тіні і недоведена провідна думка. Більше зверхніх ефектів, як наміченої глибини. Головну ролю грає Кольман.

—o—

Дописи.

МОСТИЩИНА.

Перші районові обжинки в Ганковичах. Заходом філії „Сільського Господаря" в Мостиськах відбулися 12. IX. п. р. районові „Обжинки" кружків „Сільського Господаря" в селі Ганковичах. Свято розпочалося Службою Божою, яку відправив місцевий парох і голова кружка „С. Г." в Ганковичах о. Хомяк Володимир. Під кінець Служби Божої виголосив о. парох проповідь, у якій полсків значіння обжинків та заохотив присутніх до якнайчисленнішої участи в цьому святі. По Службі Божій почали сходитися та з'їздитися члени сусідніх кружків „С. Г." в гарних народніх строях з вінками зі збіжжа і таблицями з назвою кружка та місцевости на площу. Крізь гарно прибрану браму, на якій пишалися 2 скрещені снопи жита й пшениці, спішили відділи кружків „С. Г." та уставлялися на призначених для них місцях проти естради. В год. 2.30 прибули на площу оо. Тесля Михайло, парох Ільнисти та місцевий парох о. Хомяк. На виносному машті підносилися поволі жовто-блакитний прапор, що гордо лопотів понад головами 600 учасників, які стояли „на позір". Місцева орхестра відграла народній гимн. Першу частину свята розпочали оба оо. відправленням молебня на прибранім у народні вишивки престолі та поблагословили вінки. Вступне слово виголосив повіт. агроном інж. Т. Козак. Опісля заст. голови філії пан. Вайдала Степан врав з головою місцевого кружка „С. Г." та пов. агрономом відібрали дефіляду. На чолі їхав віз зі снопами збіжжа, на якому сиділи діти та милим співом вітали гостей. За ним ішли жінки кружка „С. Г." в Болиновичах. дальше їхала сівалка, запряжена у дві пари коней, віз, на якому пасічник порався біля українського вулика, плугатор у характеристичному строю, за ним ішли сівачі, косарі та багато членів кружків „С. Г." з Крукеничі, Золотковичі, Мишлятичі і Пакости. Після дефіляди кружки „С. Г." зложили вінки та обжинкові побажання заст. голови філії „С. Г.". Перед присутніми виконало 20 косарів та 20 сівачів вправи при звуках місцевої орхестри. Дуже гарно випали вправи серпами, що їх виконали малі дівчата з Болиновичі. На другу частину свята зложилися 4 деклямації та 5 пісень, що їх присутні нагороджували рясними оплесками. На закінчення свята промовив заст. голови Філії, заохочуючи селян до дальшої витревалої праці в „Сільськім Господарі". Свято закінчилося відспіванням національного гимну. Усі учасники свята були піднесені на дусі, бож це перше районове свято обжинків на мостиському грунті.

—o—

Спорт.

ЗМАГАННЯ В ПЯТИЗМАГУ.

В неділю 10. ц. м. в 10. год. на площі Сокола-Батька відбудуться змагання в пятизмагу за мандрівну нагороду Т-ва „Основа". Одночасно відбудуться змагання в пятизмагу за мистецтво К. Л. К. У програму пятизмагу входять такі конкуренції: 1) скок удовжінь, 2) 200 м., 3) мет ратищем, 4) мет диском, 5) 1500 м. Зголошення на старті.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Мистецькі змагання обох дружин, що відбудуться в неділю 10. ц. м. на границі Чорних викликали не тільки велике зацікавлення з уваги на дотеперішне суперництво обох дружин та на їх традиційні реміси, але ще й тому, що Україні конче потрібні два пункти, щоб доскочити до чоліяки табелі, яка нашій дружині слушно належиться. Одночасно і Гасмонея схоче виграти щоб скріпити свої надії на осінні мистецтво Окружної Ліги.

Цей метч відбудеться в год. 3. попол. Як передметч відбудуться змагання Україна II — Гасмонея II за мистецтво А-класи.

—o—

Нові книжки и журнали.

ЖУРНАЛИ:

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, орган Взаїмної Помочі Українського Вчительства. Львів, жовтень 1937. Ч. 8.

ШЛЯХ, релігійно-громадський часопис для народу. Луцьк, 1. жовтня 1937. Р. І., Ч. 6.

ТРИЗУБ, тижневик, ч. 35. з 12. вересня 1937 і ч. 36 з 19. вересня 1937.

За Незалежність, ч. 9-10 (34—35). Вересень-жовтень 1937. Бюлетень Головної Управи Українського Центрального Комітету в Польщі.

МІСІОНАР ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ. Річник XL. Ч. 10. за жовтень 1937.

НА СЛІДІ, журнал молоді. Р. II. Вересень, ч. 9.

ШЛЯХ МОЛАДЗІ, ілюстрований часопис білоруської молоді, ч. 10 (100). Вильно, 15. вересня 1937. Р. IX.

БОГОСЛОВІЯ, тримісячник. Львів, 1937. Кн. 2-3. — Зміст: о. д-р Володимир Фіголь: Церковні братства Галицької Гр. Кат. Провінції у XVIII ст. — Д-р Ярослав Пастернак: Готський гріб із Теребовлі. — о. д-р Степан Сампара: Пророцтво і пробування. — Д-р Іван Шпитковський: Рід і герб Шептицьких. — Вибрані питання. — Огляди й оцінки. — Всячина. — Хроніка.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 1. жовтня 1937. Р. VI. Ч. 19. Зміст: Історична традиція. — Софія Федорак: До є краще брате мій. — Ст. Сірополко: Сучасний стан педагогічної освіти на Сов. Україні. — Шкільний страйк. — Ю. Каменецький: Чи треба нам організації вчителів абстинентів. — Д-р В. Метельський: Змагання за чашу будучини. — Україна на XXI. Міжнар. Протиалькогольному Конгресі у Варшаві. — Українське Протиалькогольне й Протинікотинне Т-во „Відродження". — Отворення інтернату для студіюючої молоді. — Свято найменших у Жовкві. — З життя Рідної Школи. — Різне і вісти. — Додаток: Д-р Осип Філяс: Школа та поширення газет ріжних сект і товариств (II.).

Д-р Гелена Николаева Трутякова

дружина лікаря в Печеніжині

по тяжкій недузі упокоїлася в Бозі

7. жовтня 1937. на 36. р. життя.

Панахида за душу Покійної відправиться 8. жовтня 1937. в год. 5. попол. в каплиці Анатомії при вул. Пекарській ч. 52. Опісля наступить перевіз тлінних останків до Вильна, де відбудуться похорони.

Муж, Родичі і Приятелі.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 80 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Субота 9. X. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Неділя 10. X. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг".

Понеділок 11. X. год. 8. веч. Виступ мадярської орхестри цигапських хлопців.

Театр Ріжнородностей:

Субота 9. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Неділя 10. X. год. 3.30 попол. „Де чорт не може"; год. 8. веч. „Де чорт не може".

Понеділок 11. X. год. 8. веч. „Небесні залицяльники".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЖИДАЧІВ:
9. X. Довбуш.
ҐОДОРІВ:
10. X. Довбуш.
РОҐАТИН:
11. X. Шаріка.
12. X. Ніч під Івана Купала.
13. X. Орленя.
14. X. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯНІВ:
9. X. Ґейша.
10. X. Гимн нужди
11. X. Ніч під Івана Купала.
ЯВОРІВ:
12. X. Хмара.
13. X. Маруся Богуславка.
14. X. Ґейша.
15. X. Воскресення.
16. X. Гимн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.
СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

Концертове Бюро Тірка:

Пятниця 8. жовтня: Концерт Чапліцького й Л. Галямн, салі Польського Музичного Т-ва.

Цирк Станевських при вул. Півлчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Менжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".
ВАНДА: „Співець кохання", „Сеньоріта в масці".
ҐРАЖИНА: „Шлях до Рю".
ЕВРОПА: „Пропащий овид".
КАСІНО: „Капітан Тейльор".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Негрі.
МІРАЖ: „Маврінґ".
МУЗА: „Місячна сонета".
ПАКС: „Пісня її матері" з Мартою Егерт.
ПАЛЯС: „7-ме небо"
РІЯЛЬТО: „Вен Гур" з Рам. Новаром.
РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.
СВІТ: „Володарка вогню" і „Чу-Чін-Чаа".
СТИЛЕВІЙ: „Заборонене щастя" і ревія
ТОН: „Одна на мілюн" із Сонею Гедіе.
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „Сім поличників, сім цілунків".

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Спогади із світової війни на французькім фронті".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 9. жовтня 1937.

6.15—8.10 Ран. авд., 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Е. Ковтс: Чотири шляхи, сюїта, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „В пустині та пущі", 16.15 Концерт: орх., хор., солісти; у перерві коло год. 17.05 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Залицяння" хор. авд., 18.35, 20.55 Гутірка. 19.00 „Львів" авд. для дітей (в опр. Щепка і Тонька), Воєнька служба, 19.50 Промова кард. Гльонда з нагоди Тижня милосердя, 20.00 Скрипка, форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 „Гри-гри-Григорій — пішли учні до школи" словно-муз. авд., 21.45 „Вівчинний" гумореска, 22.00 Орхестра, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз. з гр. плит.

Неділя, 10. жовтня 1937.

8.00 Ран. авд., 8.15 Для села: Хліборобська Газетка, Крінлк у господарстві, Музика з гр. пл., **8.50 Організація збуту дом. птиці, вик. д-р Евг. Томашевський,** 9.00 Музика з пл., 10.00 Репортаж із життя, 10.30—11.57 Богослужения, опісля музика з гр. пх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. поранок симф. орх., форт., 13.00 Театр. огляд, 13.10 „Казково волірове" фраґм. із пов. Сезера; трансм. з льв. броварів: Вручення двох скорострілів льв. полкам, 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Наші консерви з овочів і городовини, Музика з пл., Організація хліборобства — його сила, 15.45 Для дітей: „Остання пригода"; Молоді таланти: **Грає на скрипці 12-літня Лєся Деркач,** 16.05 Солісти: спів, скрипка, форт., 16.45 Аннпця і життя, говорена повість, 17.00 Підвечірок при мікрофоні: сальон.-джез. орх., сопран, пісеньки, два форт., скрипка, скеч, ревелерси; у перерві коло год. 17.55 Актуальна гутірка, 19.00 Театр Уяви: „Лекція деклямацій" сміховинка, 19.35 Військ. авд.: орх., репортаж, промова ген. Карашевич-Токажевського, 20.00 Концерт солістів: **Любка Німцева,** сопран, От. Лобазевич барит., форт., 20.35, 21.00, 21.01 Спорт, 20.40 Політ, огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.15 Під дахами Варшави, Весела Сирена, 21.47 Резерва, 22.00 Оповідання про Моцарта, 22.50 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 9. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Мисливські пісні, 19.10 Розр. музика, 20.00 Веч. гомін, БЕЛҐОРОД 18.30 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 19.00 Циг. музика, 21.50, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.25 Концерт бажань, 20.15 Вес. вечір, 21.45 Скр. реціталь Однопосова, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз., 19.10 Воєнні пісні та марші, 22.30 Орх. концерт, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАҐА 20.10, 21.00 Вес. вечір, РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 20.15, 20.45 Спів, 21.30, 22.00; 23.00, 24.00 „Трубадур" оп. Вердія, ФРАННКФУРТ 20.00, 21.00 „Отелло" оп. Вердія.

Неділя, 10. жовтня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Велика орх., 19.10 Віденські і мадярські мельодії, 20.15, 21.00 „Бідний йонатан" оп. Мілекера, БРЕСЛЯВ 19.20, 20.00, 21.00 „Марта" оп. Фльотова, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх. 15.50 Арфа, 17.15 Сальон. музика, 18.15 Спів, цит. орх., 19.30, 20.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пуччіня, 21.50, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.40 Пазня іт. камер. музика, 18.00 Карнитська авд., репортаж, концерт, 20.50 21.00 „Вино, жінка, спів", сопр., тенор, нар. квартет, хор, орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00, 19.00 Гарні мельодії, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Орх. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Лоїза" оп. Шарпентіера, ПРАҐА 19.10, 20.00 Чеські оп. мельодії, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви, РИМ 20.40, 21.30, 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, ШТУТҐАРТ 20.00, 21.00 „Тоска" оп. Пуччіня.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ПОЗІР! Єдині українські шоферські курси ім. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. Інформації і виписи щодня.
Львів, вул. Сикстуська 43. — Телєфон 27-55.

БІРЖА.

Львів, 8. жовтня 1937.

Ґрошь.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 88·90, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00, фльорени гол. 293·42—291·70, Франки фр. 17·65—17·15, Франки швайцарські 122·10—121·30, Фунти анґл. 26·28—26·12, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·10, Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 132·03—131·05, Корони шв. 135·53—134·55, Льри, італ. 23·00—22·45, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шилінги австр. 97·50—96·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·30, 56·25, 56·63, 4 пов. зин. і ем ненот.. .. ем. 0·97½, серія 83·00, 5 вадіян. 59·00, 4 прем. дол. 58·75, консол. 59·50, 59·75, 59·25, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 108·50 Цукор 35·00 Вуголь 26·00, 26·10, Лінальон 54·00, Моджеїв 10·00, Острованець 26·50, Ґабербуш 42·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 8. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·20 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 4·30 зол.

Тенденція на масло і на яйця сильна на молоко вдержана

Подяка

Подяка. Підписані пол гичні вязні з Журавенщини по виході з вязниці почуваються до обов'язку зложити щиру подяку Вп. П. Д-рові Антонові Гарасимовому, Д-рові Всеволодові Калусьому, М-рові Ярославові Падохові, адвокатам у Стрию. проф. Д-рові Володимирові Старосольському та послові д-рові Корнилові Троянові за успішні інтервенції у відповідних чинників підчас слідства та несення нам моральної помочі в часі перебування у вязниці в Стрию. — Журавно, 6. жовтня 1937. — Вітрук Іван Теодор, Войцеховський Василь, Кавка Микола, Камінський Василь, Кізюк Іван, Коцко Мелянія, Кунда Василь, Леськів Іван, Марчук Семен, Мазур Петро, Маник Микола, Мушенин Олекса, Паух Павло, Паух Евстахій, Попадюк, Петрушка Василь, Рой Василь, Рой Степан, Скорик Олена, Салдан Ярослав, Тимків Василь, Федак Степан Ярослав, Ярошко.

КОНКУРС.

Кооп. „Народний Базар" у Перемишлі. Коспюшка 5 оголошує конкурс на торговельного референта з відповідною кавцією з бранжі кінтерянної і паперової. Платня за умовою. Подання вносити на руки Управи, найдальше до 20. X. 1937.
1815 **Управа.**

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу зложили ВП.: Фабрика свічок і других хемічних перетворів „КЕРОС" Львів 340 зол. як дяток на 1937 рік. ВП. Жертводавцеві складає щиру подяку Головна Управа. 1812

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

КУПЕЦЬ-провізіонер з осідком у столиці, вільний, літ 35, хоче пізнати інтелігентну панночку або бездітну вдову до літ 30 в цілях матримоніяльних. Посаг, хоч невеликий, вимаганий до побільшення доброго інтересу. Поважні оголошення прошу слати до „Діла" для ч. 5.000, можливо зі знимкою, яку зверну. 1816 1—2

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

Т-ДЯ. Славко зовсім виїхав. Мавка.

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (вишивки, ліжники, вишивки, кераміку й деякі реальну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 12-15

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні вправи, приладдя, поручає Ренчнер, Легіонів 37. 1789

ЗА 1 ЗОЛ. перероблює капелюхи жіночі і мужеські. КОПЕРНИКА 26, подвіря. Упага через ганок. 1813 1—2

ПАСКИ ЖІНОЧІ НАЙДЕШЕВШЕ поручає виробня Галицька 5. 1757 5—5

ШКЛЯРСТВО В. Стельмах шиби, дзеркала, рями, оправа образів виконує найдешевше. Львів, Коперника 22, тел. 245-79. 1727 7—7

НАКРИТТЯ срібне та платероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розвадовський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

КУПНО - ПРОДАЖА

ДВІ ФАБРИКИ на продаж, вклад 50 і 15 тисяч золотих. Зголошення до Адм. під „Рентовність". 1803

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 картох) зол. 2.50

Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.—
на 960 урядів зол. 5.—

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 300.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 180.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 90.—

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Неділя 10. жовтня 1937. Ч. 223

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Потреба та брак обединуючого чинника.

(Передова стаття).

Присуд у процесі Михайла Хомяка.

Кара смерти із заміною на 15-літню вязницю.

Частинне засистування вердикту суддів присяглих.

Загальний Зїзд Союзу Українок у Львові.

Ще про церковні відносини на Лемківщкні.

Похорони Михайла Корчинського.

Перший етап автономії Закарпаття.

Не було ніякого нападу на анґлійський контрторпедовець.

До історії української церковної музики.

Вістки із Закарпаття.

Перисфери і трильон.

Ч. 223 (14.766). Львів, неділя 10. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Купони англійські продає просто консументам ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів З/І. п. (над кіном Паляс)

Англія не дасться втягнути

У ПРОТИЯПОНСЬКУ АВАНТУРУ.

Британський міністр координації оборони держави сер Інскіп у своїй промові остерігав англійців перед всякого роду небезпечними авантурами. А саме він дістав чимало листів, яких автори домагаються від британського уряду енергійних кроків проти Японії. Велика Британія не може легкодушно брати на себе такої ініціятиви в цьому напрямі. Її відповідальність велика, тим більше, що багато европейських народів орієнтує свою політику після британської. Велика Британія не може легкодушно ухвалювати політики, якої не могла б у майбутньому виконувати

АМЕРИКАНСЬКІ ПАРЛЯМЕНТАРИСТИ НЕ ХОТЯТЬ ІНТЕРВЕНЦІЇ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Щоденник „Філядельфійський дослідник" перевів серед членів Конгресу анкету щодо співділання Злучених Держав у протияпонських санкціях чи іншій інтервенції Ліги Націй на Далекому Сході. Як виходить з дотепер ішних відповідей, більша частина посліа рішуче висловилася проти якоїнебудь активної інтервенції.

—o—

Італія таки переводить

ЧАСТИННУ МОБІЛІЗАЦІЮ?

Амстердамська преса твердить, що в Італії змобілізовано річники 1909. і 1910.; крім того мають змобілізувати річники 1906., 1907. і 1908. З того 40.000 вояків вислали на Сицилію і 35.000 до Калабрії, не враховуючи туди 20.000 призначених до Лібії.

ЗМОБІЛІЗОВАНІ ЧАСТИНИ ВІДПЛИНУТЬ ДО АФРИКИ.

До Відня дійшла вістка, що у Римі поясняють мобілізацію підготовою до змін у залогах у Лібії та Абісинії.

Вчора вечором на чердаку корабля „Тоскана" відплило до Лібії 41 старшин і 1795 ох вояків у дивізії „Сабрата" і „Сірте".

УСПОКОЮЮТЬ ЄГИПТЯН.

У Єгипті частина публичної опінії занепокоєна збільшенням італійських залог у Лібії. Півофіційна „Інформаціоне Діпльоматіка" відповідає, що італійський уряд рішив вислати до Лібії 20. корпус ще у квітні ц. р. — тоді єгипетська публична опінія на це ніяк не зареаґувала. Якщоб Італія вислала навіть ще нові війська до Лібії, це зовсім не повинно непокоїти єгиптян, бо їхній уряд добре знає, що італійська політика дуже льояльна супроти Єгипту. **Лише з огляду на міжнародні обставини, незалежні від політики Єгипту,**

Італія скріплює і може дальше скріплюватиме залоги в Лібії.

ТЕМНІ ДОВГІ ОСІННІ НОЧІ — це найкраща пора для крадежей і вломів, тому обезпечіть негайно від крадежі-вламу своє майно
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Потреба та брак обединючого чинника.

Львів, 9. жовтня 1937.

І „Діло" і „Новий Час" і „Нова Зоря" і „Вісти" і „Мета" і „Свобода" і „Голос", словом вся без виїмку українська політична преса різних відтіней однодушно зареаґувала на теперішній наступ польської сторони. Кожний із тих часописів звернув увагу на інший момент тієї протиукраїнської нагінки:

Вся українська преса про це писала і пише. Протестувала УПР, як еманація УНДО, протестувала й УСРП. Ображеними й загроженими у своєму істнуванні почувають себе і „Просвіта" і „Рідна Школа" і вся кооперація і всі українські стани, бож пропагована сьогодні польськими шовіністами засада збірної відповідальности бє в усе зорганізоване українство.

І тому здавалось би, що нема вже кращої нагоди, як тепер, щоб зорганізований український загал виступив однодушно, щоб гідно й достойно заманіфестував своє становище до

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт ремес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Не було ніякого нападу

НА БРИТИЙСЬКИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ.

Британська адміралиція повідомляє: Слідство виявило, що ніякий підводний човен не застакував британського контрторпедовця „Базіліск" коло рога Леон, на східньому побережжі Еспанії.

Цікаве, що згаданий комунікат не заперечує оповідань залоги „Базіліска", яка твердить, що підводними гранатами мабуть затоплено підводний човен. Виходило би, що „Базіліск" затопив підводний човен, який його зовсім не нападав.

НАПАД ГИДРОПЛЯНУ НА ІТАЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Як довідується Авас, британська морська влада в Гібральтарі дістала радієву телеграму з італійського пароплаву „Етторе", що між Альмерією та Аліканте напав на нього гидроплян невідомого походження, але його не ушкодив. Британські контрторпедовці, що патролюють Середземне море, негайно відплили на місце нападу.

Збомбардували Аліканте.

4 великі національні бомбові літаки збомбардували вчора Аліканте; є кількадесять убитих і раненних

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

Національне командування повідомляє: На астурійському фронті національні війська заняли багато ворожих становищ і дійшли до ріки Сардон; на фронті Леону відбили вони з втратами кілька ворожих наступів. На арагонському фронті нац. війська очищують терен між ріками Ґаллего і Піза та навязали звязок із кольоною, що оперує від сторони Ілєрда, на південному фронті вони здобули гору Санта Барбара.

НОВИЙ ФРАНЦУСЬКИЙ АМБАСАДОР?

У паріській пресі появилась поголоска, що французьким амбасадором в Еспанії на місце Ербета стане Делякруа, теперішній посол у Празі.

Усі чільні радієві фірми продають на догідні рати славні 7-обводові супергетеродини

Philips Super 4·38

тієї нечуваної напасти, та щоб поруч із маніфестацією назовні створив зпоміж себе якесь таке вужче тіло, яке призадумалось би і над деякими реальними можливостями протидіяти польській громадянській протиукраїнській дурійці.

Але бувають інколи речі дуже ясні і дуже прості, що їх найважче перевести в життя. Коли говоримо про якенебудь діло, то відразу виринає запит: хто? Хто має його робити? Хто міг би перевести таку всеохоплюючу маніфестацію українських галицьких зорганізованих сил, хто міг би звести до одної салі — коли навіть не всіх взаємних політичних та ідеольогічних противників з українського національного табору, то бодай їх велику частину? Хто міг би своїм авторитетом вплинути, щоб у цій одній конкретній справі бодай на мить втицилась взаємна гаркітня, не під гаслом взаємної толеранції, бо це гасло викликує в деяких колах засадничі застереження, а під гаслом національної самооборони?!

І ось приходиться ствердити річ найсумнішу, таку, якої справді досі в нашому безталанному житті ще не бувало: нема у нас такого чинника, який міг би успішно перевести мобілізацію самооборонних національних сил! Коли валишити осторонь авторитет Митрополита, якого важко без крайньої потреби використовувати для речей практично-організаційних, то нині нема у нас — на превеликий жаль — ніякого такого громадянського осередка, на якого поклик зійшлись би навіть у такій справі представники ріжних українських партій, груп та течій, всіх станів і звань, всіх установ та організацій. Нема такого чинника, якого ініціятива не викликалаб відразу з ріжних сторін застереження щодо його компетенції .Ясна річ, що сама можливість такого застереження згори виключає і саму ініціятиву, бо це надто поважна справа, щоб допускати в ній якінебудь несподіванки від земляків та наражуватись на можливість невдачі.

Стверджуємо тільки самі факти. І з цих фактів виводимо ясний для кожного висновок: далі так бути не може. Адже не підлягає сумніву, що сам стан такої пустки у нашому національному житті спонукує польські організації і польську пресу до такої завзятої боротьби, яка не має ніяких скрупулів і ніякого стриму. Тому такий авторитетний чинник мусить появитати. Треба би не вірити в самозберігаючий інстинкт нації, щоб сумніватися, чи такий чинник у нас буде. Він буде скорше чи пізніше, повстане в такий чи інший спосіб, але повстати мусить, закінчуючи нинішній нестерпний період відсутности громадянського авторитету.

Карло Янковський і Син

фабрика сукна Бельсько

3—3 поручає 1735

ОСТАННІ НОВИНИ

фабричний склад

Львів, пл. Марійська 1. Готель Жоржа.

Магазин жіночої конфекції

„Маргот"

Львів, вул. Коперника ч. 9.

Осінні плащі від зл. 45·—

Зимові плащі від зл. 70·—

Великий вибір суконь і трикотажів.

Прислуга по українськи.

До чого не може допустити ні Франція ні Англія?

(Від власного кореспондента).

Париж, 4. жовтня 1937.

Рим і Берлін заманіфестували перед світом свою солідарність, а зустріч двох диктаторів заповнила цілі сторінки газет у всьому світі. Водночас і Париж і Льондон зосередили свої злучені воєнні фльоти на водах Середземного Моря, себто зібрали нині найбільшу воєнну морську силу на тому теплому й соняшному морі Европи та слухали чи не з найбільшою увагою берлінських промов. Італійська дипльоматія дістала спільну англо-французьку ноту в справі італійської, нині — по останній промові Мусолінія у Берліні — вже зовсім явної воєнної інтервенції Італії в Еспанії.

Вісь Берлін—Рим загрожує усім морським шляхам Великої Британії і Франції на Північному та Середземному Морі, в першій мірі англійській дорозі до Індій та французькому комунікаційному шляхові до Північної Африки; вісь Берлін— Рим загрожує та відтинає Францію від усіх її европейських союзників; вісь Берлін—Рим кидає силою свого динамізму Велику Британію і Францію у примусову, і то якнайтіснішу співпрацю.

Яка була традиційна французька політика в ході століть на европейському континенті?

Якщо вільно відповісти на таке зложене питання кількома реченнями, то треба було би сказати ось так:

Спершу боротьба королівської Франції — збройна і дипльоматична, щоб не допустити до окруження французької землі державами під володінням Габсбургів, що відгравали тоді ролю зединителів усіх германських земель; володіли тоді Габсбурги в Австрії та в Еспанії, що мала в тім часі у своїх руках Бельгію й Італію.

Вестфальський мир з 1648 р. — найкращий дипльоматичний інструмент французької закордонної політики, бо він не дозволяв на зединення німецьких земель, а навпаки — розпорошував їх, розбиває Велика Революція у Франції та революційні імперії Наполеона І. і Наполеона ІІІ.

Французи своїми руками (гасло національної соборности французької революції, адміністраційні декрети політичного зединення німецьких земель Наполеона І. та поміч Наполеона ІІІ. у збиранні італійських земель в одну цілість) будують, чи радше приспішують розвиток над своїми кордонами двох сильних національних організмів: Німеччини й Італії, які будяться до свого національного життя.

Блискуча довоєнна політика Франції під проводом міністра Делькасе кидає цілий світ проти Німеччини Гогенцолернів. Дальші події ми всі бачили вже своїми очима. У 1937-му році вісь Берлін—Рим ударюється щораз частіше з англо-французьким блоком.

У сучасну хвилину вся Европа уподібнюється до метод та установ Середновіччя. В економічному житті держави замикаються наче фев-

ФРАНЦ ГЕРЦЕҐ.

Битва під Маратоном.

Золоту буллю видали в році 1222, битва під Могачем була у 1526 р., Мартин Лютер уродився в 1483, Америку відкрили в 1492., мир у Сатмарі заключили в 1711. році, але коли була битва під Маратоном, цього бігме, не знаю.

А прецінь ми вчилися цього в гімназії. Я навіть пригадую собі деякі подробиці з того часу. Підчас викладу нашого вчителя історії половина учнів дрімала з заплющеними очима; тільки в останніх лавках було голосніше — там грали товариші „айн унд цванціг". Я сидів непорушно на своєму місці і читав під лавкою повість Йокая. Професор Терек пояснював фістуловим голосом битву під Маратоном.

Коли на кінці години задзвонив дзвінок, я швидко сховав книжку під лавку, хоч професор усе ще не скінчив свого маратонського оповідання.

— Атени заплатили за ту свою славну перемогу життям стодевтьдесятьдвох героїв...

Перервав і закінчив:

— На другу годину підемо далі...

І вийшов.

*

При матурі знову згадали про маратонську битву.

Мене питали про золоту буллю, про битву під Могачем, про Мартина Лютра та про відкриття Америки. Я відповів на всі питання бездоганно.

— Но, може буде вже досить? — спитав несміливо директор, звертаючися до інспектора.

— Ще щось про битву під Маратоном... — вмішався професор Терек.

А що інспектор не обізвався, то я почав голосом рішучої розпуки:

— Атени заплатили за ту свою славну перемогу життям стодевятьдесятьдвох героїв...

І нараз мене схопив такий сильний кашель, що я не міг зловити віддиху і не міг далі говорити.

Інспектор кинув учителеві погляд повний вдоволення і директор теж утішився.

— Но, досить!

Я сів покірливо і зробив таку міну, якби мені було жаль, чому я не міг сказати про Маратон усього, що я знав! Але в душі я радувався незвичайно, бо почував себе „зрілим"! Тепер я знав, що вже ніхто на світі не буде мене більше питати, коли була битва під Маратоном!

*

Минуло багато років і я гадав, що світ уже забув про битву під Маратоном. Тим часом гріхи молодости озвалися.

Я вибрався у подорож до Греції, їздив трохи морем і приїхав до Атен. Увесь час я мав товаришку подорожі місс Кент, прегарну, милесеньку англійку. Ніхто не знав ближче цієї дами, ані звідки і куди вона їде. Вона подорожувала сама, давала собі раду з невтомною енергією на всіх двірцях і всіх пристанях, при обідах і вечерях, на кораблі поводилася з незвичайною самопевністю. Панна Кент була дуже симпатична, стружка, хоч і не худощава, мала цікаві холодні очі, а її уста соковиті та задиркуваті були трохи змислові.

Як самостійна особа, що цю самостійність скрізь зазначувала, вона не робила ніяких знайомостей і розмовляла тільки з корабельними офіцирами неначе службово.

Коли ми обїздили ріг Матапану на кораблі „Орест", знявся вітер і корабель почав сильно хитатися. Панна Кент мало не зомліла на чердаку коли я подав їй руку, але за хвилину глянула на мене гострим зором і не сказавши ні слова гордо відійшла до своєї кабіни.

І ось нараз вона стояла поруч мене на мармурових ступнях святині в честь Ніке, яку вибудував Перікль на Акрополі на славу маратонського бою. І тепер місс Кент не дуже звертала на мене увагу. Коло неї тупцював влізливий француз, що бігав між колюмнами Партенону. Вона і оком не глянула на нього. Він підкупив кельнера, щоб зарезервував йому в ресторані місце при столику гарної англійки.

Місс Кент стояла при мені і дивилася мрійливо у замрячену далечінь. Вітер трохи розвіяв її волосся, а вираз її обличчя, що мало в собі щось суворого, став мякший, більше жіночий.

Я відчував дуже виразно, що вона шукає способу, як почати зі мною розмову. Видко, що самітність уже докучила їй і вона хотіла трохи бути жінкою.

Нас водив горбатий провідник і давав нам пояснення голосно:

— Ось там бачать поганство Німфові гори. Оті верхи там праворуч Пентелікон славний своїми мармуровими зложжами.

— А там далі за горою? — спитала місс Кент.

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

дальні замки, спрямовуючи своє господарство до самовистарчальности; воскресли теж і корпорації як організаційна економічна система; у політичному житті лютує нетолеранція, за політичні переконання вбивають чи вязнять людей, нині як колись бувало за релігійні переконання, хоч релігію теж переслідують (іще як!) у XX. столітті; повернулись теж ідеольогічні війни.

Нині фрази: боротьба з фашизмом у комуністів; боротьба з комунізмом у фашистів; боротьба з комунізмом і фашизмом у демократів — усі ті виборчі гасла — „шлягворти" на внутрішньому ринку, вдираються теж і до гасел закордонної політики держав.

Історія дипльоматій відбиває наче у дзеркалі, що таке діялося вже і давніше: документи дипльоматичних канцелярій давньої Франції, Еспанії, Англії чи Імперії доказують, що під гаслами — тоді найчастіше оборони християнства — йшла завжди боротьба за територію. Еспано-французькі війни в Італії ведені були, і то як еспанськими, так і французькими королями під знаменем оборони Італії і християнства перед музулманським світом!

Остання англо-французька нота до Італії, що остерігає цю великодержаву, що дальший наплив італійських вояків до Еспанії може мати необчислені міжнародні наслідки, велить італійській пресі кидати на західно-европейські демократії підозріння, що вони є за большевизмом в Еспанії... Якщо є між Італією, Францією, Великою Британією і Німеччиною якінебудь вигляди на порозуміння, то саме їх одностайність у тому, що **до большевизму в Еспанії допустити не можна!**

Але ні Франція ні Англія не можуть дозволити хіба, що ті держави зрезигнують зі свого становища у світі, — щоб під гаслом помочі фашистівській Еспанії Італія і Німеччина окружили з трьох боків Францію та перетяли головні комунікаційні морські шляхи Великої Британії і Франції.

Юрій Студинський.

ПРИ
ГРИПІ
і простуді вживати таблеток Тогаль. Тогаль обижує гарячку і приносить полекшу. Таблетки Тогаль вживаємо в дозах по 2 таблетки 3 рази денно. Дістанете в аптиках.
Togal

Ні боротьба ні мир
у Православній Церкві в Польщі.

Цю статтю містимо, як дискусійну. — **Редакція.**

По короткому затишші у справах Православної Церкви на Волині знову почалися розбіжности, над якими українські громадяни, читаючи недоговорені пресові вістки, здивовано врушують плечима: що це все значить?

Короткий хід подій такий: від ВУО — ухвала проти єпископату, в тому числі, виходить і проти архиєпископа волинського Олексія; афіша посла Скрипника з заповідженням віча в Почаєві в день свята преп. Йова й саме віче з відповідними ухвалами; від митрополита Діонизія — офіційна просьба до центральної і льокальної волинської влади з домаганням не допустити до віча, що могло б понизити свято та привести до заколоту, і нарешті виступ митрополитального „Слова" (ч. 38), яке у вступній статті висміює постанови ВУО такими їдкими словами:

„Воно (ВУО) ухвалює звернутися з цілою низкою „меморіялів": меморіял до Його Блаженства, митрополита Діонисія, меморіял до міністра ісповідань, меморіял до міністра внутрішніх справ, меморіял до „центральної влади"..., поклик до міністра фінансів, а вразі необхідности й до п. Президента Республики... Серія меморіялів. Це свідчить уже про якісь органічні причини таких слабих вислідів праці Волинського Національного Обєднання" і т. д.

Вже сам тон ухвал і полеміки говорить про те, що між ВУО і митрополитом Діонисієм та привести до заколоту, і нарешті виступ митрополитального „Слова" (ч. 38), яке у вступній статті висміює постанови ВУО такими їдкими словами:

„Воно (ВУО) ухвалює звернутися з цілою низкою „меморіялів": меморіял до Його Блаженства, митрополита Діонисія, меморіял до міністра ісповідань, меморіял до міністра внутрішніх справ, меморіял до „центральної влади"..., поклик до міністра фінансів, а вразі необхідности й до п. Президента Республики... Серія меморіялів. Це свідчить уже про якісь органічні причини таких слабих вислідів праці Волинського Національного Обєднання" і т. д.

Вже сам тон ухвал і полеміки говорить про те, що між ВУО і митрополитом Діонисієм

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі
це єдина
УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
з правом пупілярности,
Провадить всі банкові чинности. 1765 2-4 Чекове конто П. К. О. 144.755

— Там є знову море, маратонський залив, де відбулася славна маратонська битва.

Маратонська битва?! Щось про неї я знав... І звернувшись до провідника, я сказав:

— Атени заплатили за цю славну перемогу життям своїх стодевятьдесятьдвох героїв...

Міс Кент нагло звернулася до мене. Хвилинку дивилася на мене з усмішкою і спитала ніжним голосом:

— Будь ласка скажіть, коли була ота маратонська битва?

Маратонська битва! Якби вона була спитала мене про золоту буллю, про битву під Могачем, про Лютра або про Америку, то я міг би був легко їй відповісти — ні, вона мусіла спитати саме про битву під Маратоном! І нараз я пригадав собі повітря душної шкільної салі, голос свого вчителя Терека, книжку, яку крадькома я читав під лавкоою і під впливом таких асоціяцій, може через сугестію, найшов на мене сильний кашель. Я шукав віддиху, а не міг відповісти...

Міс Кент глянула на мене з погордою і провідник почав стукати у мої плечі. Мабуть лякався, що я можу впасти трупом на ступнях святині, як стодевятьдесятьтретя жертва під Маратоном.

Коли я оправився, побачив, що Міс Кент стоїть уже високо на Партеноні. Коло неї бігав довкола французик, розмахуючи руками — може оповідав їй про битву під Маратоном. І Міс Кент чемно всміхалася до нього.

Тоді я рішив, що на злість усьому світові — ніколи і не буду старатися виділяти, коли була битва під Маратоном.

Переклав а. б

—o—

суперечки дійшли до краю. Це ясне. Зате незрозумілим для волиняків є те, чому саме в цьому моменті вирінули постанови ВУО, коли на обрії ніщо не віщувало бурі, коли перед цим нічого такого не сталося, що раптом штовхнуло його до несподіваного боєвого виступу?

Особливо здивував виступ посередньо й проти архиєпископа Олексія і то зараз по його ювилею (15-ліття єпископської хіротонії). „Бюлетин Польско-Украін." говорить навіть про тертя між ВУО й архиеп. Олексієм. Чи дійсно так є, не знаємо, бо Кремянець мовчить.

Мимохіть згадаються подібні непорозуміння та навіть відкрита боротьба між вищою церковною владою і тими чи іншими українськими колами з попередніх років

Візьмім 1924 рік. Між митрополитом Діонисієм та українськими діячами дійшло до порозуміння, наслідком якого мало бути задоволення національних потреб української пастви, що й потрохи переводилось в життя: перша почаївська постанова св. Синоду про допущення української мови в церковній практиці, українізація кремянецької духовної семинарії, український церковно-релігійний часопис, українські підручники й календарі, відкликання нового стилю в церковній практиці на українських і білоруських землях, початок друку українською мовою службової евангелії і т. д. Але після короткої „передишки" прийшло загострення, на Волині неприсданий рух знову зріс, відбувся волинський церковний зїзд 1927. р., а в ході боротьби прийшла втрата майже всіх здобутків.

Кому це було потрібне: українцям, чи кому іншому?

Проходили роки. Українці зрозуміли необхідність зрозуміння Дійшло до створення „митрополитальної ради". І знову події пішли такими шляхами, що ця „дошка рятунку" висмикнулася зпід ніг і почалися нові суперечки, боротьба й втрати.

Знову було зробили українці спробу порозумітися з вищою церковною владою, але вже з іншого табору, а саме: на форумі Т-ва ім. Петра Могили в Луцьку, куди на організаційні збори прибув митрополит Діонисій та архиеп. Олексій. І знову за якийсь час розлам між Варшавою й Волинію.

Тепер маємо подвійний фронт: між Волинію і Варшавою та буцім то Луцьком і Кремянцем.

Ось так „вирішуються" й „налагоджуються" справи української Православної Церкви вже 13 років.

Не ставимо тут собі завдання насвітлювати, хто і в якій мірі завинив, хто й чому має потребу чи інтерес воювати. Українське православне громадянство починають цікавити інші сторінки цієї боротьби: сенс її, користи від неї для Церкви й народу, скриті від очей пружини, що її підсилюють.

Згори й категорично заявляємо, що всі домагання, які ставлять українські кола вищій церковній владі, слушні та виконання їх конечне для життя й розвитку нашого народу. Але всі бачать, що дотеперішня боротьба бажаних наслідків не дала, навпаки, потягла за собою чимало втрат. Крім цього вона ввесь час тримає обі сторони й маси в стані подразнення, а саме церковне життя в стані анархії, що виключає плянову конструктивну працю, — все крок наперед, два назад, або навпаки.

Дуже сумні висліди тридцятьлітньої „церковної війни", сьогоднішній стан української Православної Церкви, занедбання освітньої праці серед віруючих мас, сектантство та обєктивні правно-політичні умовини, в яких живе Прав. Церква у Польщі мимохіть наводять на думку, що одна і друга сторона повинні радикально змінити методи свого поступування.

Зокрема напрошуються такі думки:

Національне освідомлення українських віруючих мас на північно-західних землях, особливо на Волині так зросло в широчину й глибину, що на цілковите очищення церкви на наших землях від російської домішки з передвоєнних часів уже найвища пора; не нехтуємо тут інтересів частини російського населення міст та чехів по селах.

Продовження сьогоднішнього стану боротьби розстроює церковний організм і робить його дуже податливим на сторонні впливи, серед мас і духовенства, що шкідливо відбивається на інтересах і церкви й українського народу.

Сьогоднішня боротьба властиво не є ніякою війною, а взаємним дошкулюванням, дратуванням, встромлюванням гшпильок у найболючіші місця та... компромітацією в очах і своїх і чужих. Або воювати в повному розумінні цього слова, змобілізувати ввесь нарід, усе духовенство, виступити духово озброєною мілїоновою масою та вести боротьбу аж до кінця; стверджуємо, що за 13 років це можна було зробити, можна було створити пресовий орган боротьби, кинути в маси тисячі летючок і брошурок та накреслити ясну й виразну „лінію поділу". Але требаб шукати інших шляхів. Бо справді, на стільки років — один зїзд, раз на два-три роки якесь віче, час-від-часу якийсь паперовий протест — це неповажно.

Від самого початку боротьбу за права українства в церкві веде її то той, то інший інте-

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя
перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.
Тел. 116-60 7—25
доставець укр. шпитал (П. К. О.506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

лігентський гурток чи відлам громадянства або й поодинокі особи. Сьогодні діється те саме — виступає лише одна група, цілковито нехтуючи всі інші відлами українського громадянства. І через те митрополитальне „Слово" дозволяє собі відповідати їй їдкими жартами. Церковна справа — справа українського загалу й для оборони її повинно бути змобілізоване ціле українське громадянство. Доки на церковному грунті не сконсолідується все українське громадянство, доти боротьба за права в Церкві буде безплідною й навіть шкідливою.

Унормування церковного життя мусить бути самоціллю, а не атутом у руках політичних гуртків чи засобом добувати сторонні цілі, а тим менше повинні ці гуртки чи одиниці мріяти про підпорядкування собі єрархів чи перетворення їх у власне знаряддя, бо такі наміри усувають усякий грунт для порозуміння.

Варшава далеко, обсервувати безпосередньо життя Волині, Полісся чи Холмщини не може, уявляє собі це життя таким, яким воно було перед десяти роками і через те реагує на його прояви в дуже спізненій формі, — так, як би батько відповідав повнолітньому синові, якого давно не бачив, як малому хлопцеві. Митрополія зовсім не знає, як далеко вперед посунулася за останні роки національна свідомість нашого народу на місцях. Звідси взаємне непорозуміння, підозріння, дошкулювання й т. д.

Все це каже, що як українське громадянство, так і єрархи повинні зревідувати свої методи й засоби, з поміччю яких вони досі „полагоджували" церковні справи.

В житті вже так буває: коли безсилі дипльомати, їх заміняють менш дипльоматичні форми, а коли ті форми кепські, треба вертатись до дипльоматії, тільки поліпшувати її методи.

Партизантка й взаємні колючки це неповажна забава у поважній справі.

Віднон.

найновіші взори:
білля
рукавичок
панчіх
шаликів
светерів
БАЗАР
найкращу якість:
краваток
скарпиток
шлейок
підвязок
хустинок
діточих, жіночих і мужеських поручає
кооп. „БАЗАР" Львів, Руська 3. 3—3

Перший етап автономії.

Склад Губерніяльної Ради в Ужгороді.

Крім поданих уже в „Ділі" 9 членів, вибраних краєвим представництвом, членами Губерніяльної Ради, що їх іменувала чеська влада, стали: д-р Вацлав Тейше — управитель державної лічниці в Мукачеві, Василь Шерецький, предсідник хліборобської палати в Ужгороді, Михайло Букович, староста з Велятина, Андрій Кухта, хлібороб зі Середнього, І. Росол, залізничий урядовець з Ужгороду, Іван Васко, учитель в Мукачева, д-р Леопольд Палькович, адвокат з Ужгороду, д-р Михайло Брацайко, адвокат з Ужгороду, М. Гайович, купець з Мукачева.

Позатим до Ради взійшло 6 членів краєвого виділу: д-р Антін Штефан, адвокат із Рахова, Павло Сидор, секретар у Мукачеві, д-р Олександер Кро, адвокат із Берегова, Антін Кекус, секретар соц.-дем. партії в Ужгороді, Юрко Бенце, хлібороб з Білок та Ігнат Фегер, секретар в Ужгороді.

Національний склад Ради такий: 15 українців та „русских", 5 мадярів, 3 чехів і 2 жидів.

—o—

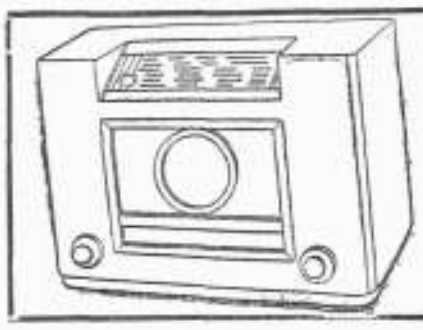
Модерні радіоприймачі „PHILIPS-a"
Високої класи на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі
„e-comp"
На бажання демонструємо дома.
Львів, Синстуська 29. Тел. 203-30.

Для чийого добра?

ЩЕ ПРО ЦЕРКОВНІ ВІДНОСИНИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Переслідування релігії та духовенства не є ніякою новиною. Навпаки, це стара правда, як само християнство. Але... завжди якось так бувало в історії кат. Церкви, що такі немилі речі робили чинники, які стояли поза нею. І це від біди можна зрозуміти та менше цьому дивуватися.

Одначе як зрозуміти те, що роблять з нашим духовенством на Лемківщині? — Це вже куди трудніша справа. Там діються дивні речі, може навіть за дивні, коли візьмемо під увагу устрій та систему управи католицької Церкви. Недавно подали ми („Діло", ч. 201.) коротку вістку про **здержання місячної платні 30-ом нашим священникам на Лемківщині,** ніби за кару за те, що вони мали читати „Український Бескид" і „Нашого Лемка". Тих, що знають теперішні „лемківські" церковні відносини, цей факт не дуже то здивував. Там були і можуть бути ще дивніші речі. І цими саме справами, виключно до останнього факту, дещо ширше займемося та їх прозналізуємо.

Шан. Читачам добре відомі **справи переношення священників на Лемківщині.** Пересесення душпастиря з одного села в друге є деколи для добра Церкви конечне і справом приписане, деколи й дуже побажане, тому церковній владі в засаді мусить прислуговувати таке право; це самозрозуміла річ. Але є переношення й переношення. Нпр.: о. К. Саля перенесли перший раз з Мшанної коло Дуклі до Радоцини, відтак до Чорного коло Горлиць. Друге село віддалене від першого лише 70 км., та не битої дороги, а 70 гірських кільометрів. Відсіля перенесли його до Ростайн, віддалених від попереднього села також лише 40 км. Річ ясна і зайво тут доказувати, що то за „місця", якими згаданого священника так щедро обділюють. Не виключена річ, що цій владі йшло про добро згаданого священника: щоб відпочив собі по трудах (у названому селі, де тимчасом о. Сальо перебуває, є аж 1... вірний!). Усе можливе; та таких прикладів, де священник не вспіє небути собі навіть „квазідоміцілюм", лише стає просто гейби „вагус", є більше. Навіть досить гумористичні оповідання кружляють довкола їхніх (розумій: українських священників на Лемківщині) при год, одисей. Нпр. о. Шведа перекинули з Горличчини в Сяніччину, до села Токарня коло Буківська; ні менше, ні більше — лише повних 100 км. віддаленого від попередньої „посади". Цю подорож відбув згаданий священник по апостольськи, себто пішки, бо грошей з причини попередньої суспензи не мав. З малою валізою в руках, в якій мав рушник, щіточку до зубів і молитовослов, ішов він з села в село та в кожному селі брав у місцевого священника „візу" — „прийшов тоді й тоді — відійшов тоді й тоді".

Ціль оцих переношень — простенька. Кожний священник має яке-таке газдівство: корову, деколи коняку, якусь хатню обстанову. Якщо його лише раз перекинуть 40—50 км., він мусить зліквідувати газдівство. (Були випадки, що священника перенесли перед самими жнивами!). Хто перенесений двічі — то якби погорів. Та як більше разів тоді може такий переношений священник мати хіба стільки „рухомостей", що їх змістить у валізці. Ніби воно й добре з одної сторони, що можна стрічати живий взір життя перших апостолів („сапієнс омнія секум портат"), та мабуть за багато було цього самому Риманові, бо припинив дещо оці переношення (коби хоч не в злий час вимовити!).

Другим засобом боротьби з духовенством є **суспензи.** Дух католицької Церкви взагалі не любить кар; церковне право вважає кару, як „малюм нецесаріюм" — крайню конечність, яку пристосовує у виїмкових випадках, по вичерпанні всіх лагідніших засобів. Просто класичними виходять відповідні приписи ще тридентського Собору (Нов. Кодексу Кан. 2214. § 2): **„Нехай памятають Єпископи й інші Ординарії, що вони пастирі, а не переслідувачі, та що слід їм у такий спосіб вести підчинених, щоб не володіли над ними, лише любили їх як синів і братів і старалися напімненнями та прикладами відводити їх від недозволених річей; — якщо би навіть тамті провинилися, щоб не спішилися з належними карами; якщо вони навіть з людської немочі згрішили би, нехай стосують поручення Апостола"** (Павла — зам. авт.) ... і т. д.

Таке буває у практиці по всіх католицьких діецезіях. Суспензу у практиці пристосовують виїмково рідко та за дійсно великі провини. Тимчасом о. Яків Медвецький грозив суспензою одному священникові, опираючись на неправдивому доносі, що цей священник рубає ерекціональний ліс, котрого фактично нема в парохії. Вкінці можна сміло сказати, що суспенза прикріша для ординарія, як для самого суспендованого.

На Лемківщині зовсім інакше. Дотепер було **там суспендованих аж 10 священників!** За ними не було ніякої неетичної провини; це люди, що на Лемківщині були місіонарями (між іншими о. Степан Ядловський, людина таких здібностей і таких великих моральних вальорів, що просто трагедією є, що він мусить жити в гірських пустелях — до того від Великодня ц. р. суспендований). Їхня провина хіба та, що вони відважно виступали як українці.

Врешті третій засіб у дошкулюванні нашому духовенству — це **здержування платень, дотацій.** Ця платня розмірно невелика, 60 і кілька золотих; але треба тямити, що вона майже одиноке джерело доходу священника на Лемківщині, головно в такій парохії, де є ледви один (sic!), кількох, або кільканацятьох вірних (Липовець коло Яслиськ, Мшанна коло Дуклі, Чорне коло Горлиць, не згадуємо вже Тиляви, Радоцини і т. д.). То-ж удар цей, ніде правди діти досить болючий, але його наше духовенство видержить так, як видержало й дотеперішні удари.

Для чийого добра це робиться? Хто матиме з цього користь? Католицька Церква? Ті, що такі речі роблять, ще не мають цивільної відваги „взивати імени Господа Бога надармо"! Правду кажучи, ми навіть радо хотіли би це почути. Радо тому, **що маємо безспірні докази**

до такі ходи робляться саме наглядно на шкоду католицької Церкви. Коли напр. священника, що ревно в селі попрацював і довів до того, що „православне" село громадно зачало ходити до греко-кат. церкви та заявляло волю формально вернутися до католицької Церкви, саме тоді переводять о. С., — то що це значить? Другий доказ: приходить делегація селян теж з православного села, щоб таку й таку справу їм о. Я. Медвецький, як апост. адміністратор Лемківщини, полагодив; у присутности людей, між котрими були (нарочно!) православні, які разом з уніятами просили за свого місцевого священника (бездоганного та дуже ревного!), о. Медвецький розлючений називає того священника „дрáбом"....

Або як це зрозуміти і чим бодай силуватись оправдати **те, що католицький ординарій з майна католицької Церкви підтримує москвофільські читальні** (Чорноріки), які ніколи в нашій минувшині не були з духа католицькими та до сьогодні такими не є, лише навпаки: завсіди і найнагляднішe тяготіли до московського православія?! Сьогодні в цих читальнях завішують поруч Наумовича московські емблеми — молот і серп, читають нелегальну комуністичну літературу — і все в порядку... Нехай старі будуть москвофілами, а молоді большевиками — аби лише не ставали свідомими українцями! Чи може бути кращий доказ діляння на шкоду католицької Церкви? Хіба ні!

Робиться це **на шкоду католицької Церкви та на злість українцям.** Ось ще один доказ: о. Я. Медвецький позичив 95 тисяч золотих москвофільському товариству „Бескид" у Сяноці, між якого членами є М. П., що розвівся з першою своєю жінкою, перейшов на православія, оженився другий раз і брав якнайактивнішу участь у перетяганні лемків на православія; він тішиться в о. Медвецького найбільшим довірям; — або врешті о. Володимир Вахнянин, що тайно і явно брав участь у пропаганді православія на Лемківщині (село Тилява 1926—1928 р. р.), приймав вищого православного духовника — сьогодні є „консультором" о. Медвецького! Хто буде „valde suspectus de schismate"?

Дальше: коли здержання платні має бути карою за читання преси, то певно ця преса мусить бути ворожа католицькій Церкві, і то дуже ворожа! Іншого висновку не можна витягнути. Треба цю справу вияснити й виказати цю „ворожість". Ця преса — то „Український Бескид" і „Наш Лемко". Перший орган — це чисто й виразно католицький часопис, редагований у найчистішому католицькому дусі. Протектором його є перемиський епископ, відомий зі своєї особливої католицької ревности. Другий орган „Наш Лемко", подібний до першого; він стоїть теж на здекларовано католицькому становищі. Оце ці страшні часописи. **Чи чував хто таке, щоб десь якийсь ординарій заборонював читати католицьку пресу?** Це щось неприродне й нельогічне і цього ніяк у площині католицької релігії не можна вияснити. А можна це вияснити, чи там зрозуміти лиш у площині політики: боротьба української національної ідеольогії із загибаючим москвофільством.

Саме перемиському епископові майбутній історик нашої Церкви запише як велику заслугу — радикальне вилічення Лемківщини зі старілого москвофільського болька. Цю успішну та спасенну курацію цей владика уже перевів на 90% і щойно напередодні повного завершення цієї найбільшої католицької праці — усунули його з Лемківщини. Бо, видно, комусь те москвофільство на Лемківщині потрібне.

Що москвофільство на Лемківщині також вишире, видно хочби з того, що на все лемківське духовенство є всього 13 „русских" священників. І ледви чи трьох з них має менше, як 60 літ, або, іншими словами, **за 5—10 років не буде на Лемківщині ані одного „русского"** (до них зараховуємо о. о. Медвецького, Секержинського й Вахнянина). Ми зовсім не спішимося правити їм панахиди — нехай живуть і сотню літ та своїми очима оглядають остаточну тріюмфальну перемогу української національної ідеї на Лемківщині — але так мусить статися. А того, щоб їхні діти не продовжували існування москвофільства на Лемківщині — не боїмося. Діти москвофілів з правила не „бавляться" в москвофільство; вони або переходять в український табор, або вдають дійсних москалів, або переходять на латинське, як ось діти о. Секержинського.

Думаємо, що ніхто сьогодні (навіть о. Медвецький) не може сумніватися, що час працює на нашу користь і навіть здержування платні чи перекидування священників „за кару" — нічого тут не поможе.

Като.

Мамо

Я хочу спати, а ту так ясно!

— Маєш слушність синку, я зовсім забула що Татко вимінив усі жарівки на

TUNGSRAM
KRYPTON

На цьому полягає

грунтовне прання

Завірте своє білля лагідному милу Олень Шіхт яке, усуваючи основно всілякий бруд з тканини, робить її після прання як новою.

МИЛО ОЛЕНЬ ШІХТ

лере ідеально чисто!

Відгомін польсько-української війни.

ПЯТИЙ ТА ОСТАННІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В суботу 9. ц. м. скінчились зізнання додатково допущених свідків. Зацікавлення розправою таке велике, що поліція обставила всі входи до салі розправи і головну браму окружного суду та пускала на салю розправ тих, які мали легітимації. Всеж таки публика виповнила салю розправ по береги.

На початку розправи прокуратор поставив внесок, щоб трибунал переслухав ще Станислава Кравця, присутнього на коридорі. Оборонець підтримав цей внесок і трибунал рішив переслухати його.

І дійсно на салю ввійшов св. **Станислав Кравець,** поляк, заприсяжений (ростом і виглядом подібний до підсудного) зізнав, що в 1925. р. вели проти нього слідство за вбивство Лінтнера і Мехонських. **Свідок заявляє, що свідка запевняли перед слідчим суддею, що свідок є саме вбивником Лінтнера та родини Мехонських кажучи, що „це той сам".** Тоді свідок заявив, що підчас польсько-української війни служив у польському війську і не міг повбивати цих людей. **Доньки Лінтнера рішуче запевняли, що свідок убив їх батька і пізнавали його по рості, очах, обличчю і носі.**

На домагання прокуратора свідок станув побіч підсудного так, що присяглі судді побачили, що свідок є правдивим двійняком підсудного.

Обор. д-р Шевчук: А що ви казали, як вас так дуже пізнавали в слідчого судді?

Свідок: Я заявив свідкам, що я був польським вояком. Якщо обтяжуєте мене, то хочете кари смерти для мене, хочете моєї смерти. Я заявив, що до Львова я приїхав після того, як українські війська відійшли зі Львова. Лише тому, що слідчий суддя по батьківськи занявся справою і поліційний агент поїхав до Перемишля, слідчий суддя переслухав усіх свідків, які стверділи, що підчас польсько-українських боїв у Львьові свідок був у Перемишлі. „Мені мозок висихав — заявив свідок — щоб у 1925. р. пригадати собі, де я був у листопаді 1918. р., щоби врятуватись від смерти. По переслуханні цих свідків мене звільнили — кінчить свідок.

Очевидно свідок домагається, щоб йому виплатили відшкодування, бо його спровадив до Львова поліційний агент.

Св. Станислав Фішер, поляк, заприсяжений зізнав, що в листопаді 1918. р. мав ресторан при вул. Мартина ч. 1. Чув про вбивство Лінтнера та родини Мехонських. Ресторан заняли українські вояки, а свідок з родиною був у пивниці. Не чув, щоб українські вояки розмовляли про вбивство Лінтнера чи Мехонських. Свідок про підс. Хомяка не чув тоді ні його не знає. Додає, що про вбивство Лінтнера та родини Мехонських може багато сказати якийсь Ярославський, який служив в українському війську.

Св. Тадей Фішер, заприсяжений зізнав, що в листопаді 1918. р. мешкав у батьків при вул. Мартина ч. 1. Одної днини впала до помешкання його батька українська стежа і шукала за братом свідка, який служив при легіонах. Чув від якогось Ярославського, який служив в українському війську, тепер мабуть слуґить при польському війську, бо бачив його одного разу вже „сержантом", щоб береглися якогось підстаршини, бо він убив родину Мехонських. Далі описує одностій та озброєння того підстаршини. Оглянувши групові фотографії свідок показує на хор. Яворського як подібного до того підстаршини, що мав убити родину Мехонських. Приглянувшись з усіх боків підсудному каже, що „він є дещо подібний до того підстаршини, але рішуче не може сказати, що це він". Додає на питання судді Бочара, що лице цього підстаршини було повніше. На питання прокуратора свідок каже, що в дні вбивства родини Мехонських, себто 7. листопада 1918. р., поляки між ними легіоніст Рудніцький, стріляв зі скорострілу в наріжної каменици при Жовківській ч. 83, з вікон першого поверху до українських вояків, які були в каменици при вул. Мартина ч. 1, де мешкала рідня свідка.

При конфронтації зі своїм батьком Станиславом цей свідок заявив, що провідником стежі, яка шукала за його сином легіоністом, був „оберляйтнант в австрійському однострою". Його жінка почастувала навіть цього поручника і вояків, які хотіли платити, але свідок не взяв від них грошей. На питання присяглого судді св. Станислав Фішер рішуче заявляє, що провідником стежі був „оберляйтнант" а не капраль. Додає, що дуже добре знав старшинські ступні австрійського війська як власник ресторану.

Св. Ксеня Ґануляк, 69 років, випросилася від присяги кажучи, що нічого не пригадує собі. Приглянувшись підсудному заявляє, що нічого не пригадує собі.

СЕНЗАЦІЙНА КОНФРОНТАЦІЯ.

Після того предсідник сконфронтував зі св. Ганулякóвою св. Омеляна Волосянського, але св. Ганулякова далі заявляє, що нічого не пригадує собі. З черги сконфронтовано зі св. К. Лінтнеровою св. О. Волосянського. Св. Лінтнерова запевняє, що підс. Хомяк був з нижчим мужчиною. Впевняє, що св. Волосянський не був у неї другого дня по вбивстві її мужа. Св. Волосянський заявляє, що в дні вбивства був пор. Теліщак, другого дня був він з хор. Яворським. Коли св. Лінтнерова говорить без перерви, предсідник упоминає її, щоб не говорила непитана.

З черги прокуратор засипує св. Волосянського низкою питань. Свідок вияснює, що дійсно перед відходом на позиції вояки діставали перев'язку. Додає, що кожного спокійного дня було коло 14—15 українців ранених і 3—4-ох убитих. 7. і 14. листопада було 80—100 ранених стрільців.

Сконфронтована св. Райхертова зі св. Волосянським не пізнає його. Св. Волосянський заявляє, що бачив десь уже лице св. Райхертової. Оборонець пригадує цьому свідкові її зі-

Вам нужнете свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городецьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

знання в слідчого судді, що той другий вояк, який перев'язував її ранену руку, був бльондином та мав овальне лице. (Св. Волосянський є бльондином і має овальне обличчя).

На внесок оборонця предсідник трибуналу ствердив з протоколу її зізнань, що на другого вояка зовсім не дивилася і не пригадує собі його.

Обор. д-р Шевчук: А ніщо запевняє, що це була „хамовата тваж".

Далі оборонець просить предсідника ствердити з протоколу, що св. Лінтнерова розмовляла чергового дня по вбивстві з убийником її чоловіка та зі свідком у сінях свого дому, а не на подвірю, як це зізналь її донька Хаверова та св. Савчинська.

По короткій перерві зізнавав **св. Лев Лозинський**, гр.-кат., не заприсяжений: У листопаді 1918 р. мав 14 років. Одного дня прийшов до помешкання його батьків хор. Яворський і признався, що вбив Лінтнера. Пізніше свідок чув у хаті, що хор. Яворський убив Лінтнера

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 51.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

тому, що з його дому стріляли до українських вояків. Опісля прокуратор засипав свідка низкою питань щодо одіння, озброєння та вигляду хор. Яворського, на які свідок дав вичерпуючі відповіди.

НОВИЙ ВНЕСОК ПРОКУРАТОРА.

Після того на внесок прокуратора трибунал допустив ще доказ зі св. **Михайла Міцури**, поляка, 34 роки. Заприсяжений зізнав, що в листопаді 1918 р. мешкав при вул. Жовківській ч. 48 напроти вул. Бальонової. Одного дня в листопаді 1918 р. при вул. Бальоновій бачив українську стежу, бо ходив там до касарень за солониною. Каже, що пізнає підсудного, бо тоді бачив його на вулиці. Чи підсудний був командантом стежі, не знає. В якій годині побачив українську стежу — не знає. Далі оповідає, що бігав на Підзамче дивитися, як закопують живцем родину Мехонських. На питання оборонця в якій порі дня ходив за солониною і бачив стежу — свідок заявляє, що не може

пригадати собі, бо вже минуло 18 років.

Обор. д-р Шевчук: А якже можете пізнати підсудного, хоч його лише раз бачили?

Свідок мовчить.

Св. Ольга Овсіцька, уроджена в 1920. р., гр.-кат., гімн. учениця, незаприсяжена (зізнає по польськи), каже, що з оповідання мами знає, що її вуйко хор. Яворський був ясним бльондином. Запевняє, що її вуйко був дуже побожним, отже не міг би вбити людини. Знає теж від мами, що її вуйко хотів навіть вступити до монастиря.

Обор. д-р Шевчук: Отже „паненка" каже, що мама мала запалення мізку. Чи так?

Свідок: Так.

Обор. д-р Шевчук: А чи большевицький комісар, — тепер мабуть розстріляний — Матвій Яворський є теж вуйко „паненки"?

Свідок: Так.

Обор. д-р Шевчук: Чи він теж був дуже побожний?

Свідок мовчить.

ВНЕСОК ПЕРЕВЕСТИ ЛЬОКАЛЬНУ ВІЗІЮ.

Після того оборонець поставив внесок, щоб трибунал перевів льокальну візію при вул. Бальоновій, щоб справдити зізнання Міцури. Оборонець ствердив, що у звязку з цією розправою витворилася „психоза брехні". Прокуратор гостро заре'лікував проти промови оборонця у справі „атмосфери брехні", що витворилася на салі. Опісля оборонець поставив внесок, щоб трибунал переслухав ще як свідка капітана Рапацького на обставину, що коло 20. грудня 1918 р. була гарматна перестрілка поляків з українцями на відтинку Лисиничі і Підбірці та потвердить посередньо зізнання свідків Кобрина та Бойка.

Трибунал відкинув оба внески оборонця.

По півгодинній перерві ввійшов на салю перекладчик румунської мови, який переклав з румунської мови зізнання св. Сократа Іваницького, коменданта української військової частини в Підбірцях. Св. Іваницький ствердив під присягою, що доручив підстаршині полевої жандармерії відвести полоненого Терліковського до команди. Його вбив якийсь козак Василь Н. (знад Дону), якого негайно свідок наказав арештувати. Козак Василь Н. виправдувався тим, що полонений Терліковський хотів утікати.

З черги предсідник відчитав ще одні зізнання і відчитав 8 питань для суддів присяглих у справі вбивства родини Мехонських, Лінтнера в листопаді 1918 р. і двох полонених польських вояків у грудні 1918 р. у Підбірцях та в Лисиничах.

ПРОМОВА ПРОКУРАТОРА.

Після того в год. 1.30 пополудні почав промовляти прокуратор і майже в 2-год. промові підтримував акт обвинувачення.

ПРОМОВА ОБОРОНЦЯ.

В год. 3.35 почав промовляти оборонець. На вступі оборонець висловив свої міркування, що процес буде вестися в атмосфері спокою. Міркував, що до цієї справи підійдеться з підручником історії. Але так не сталося. Промова прокуратора загострила цю атмосферу. Тому просить суддів присяглих, щоби зберегли рівновагу духа тимбільше, що з 1918 р. залишилися лише риси. Мене — говорить оборонець — ніхто не переконає, що хто бачив лише 5 хвилин людину у військовому однострою та шоломі, може по 19 роках пізнати рішуче ту саму людину. Ми тут чули на салі розправ, що один свідок 19 років думав лише про пімсту. Бідна це людина. Нині цю ненависть, цю пімсту хочуть збрати в шати справедливости. Отже слід з 20-ох років вибрати зерно правди. Когож судите? Ми чули від прокуратора безліч епітетів під адресою обвинуваченого. Одначе не слід забувати, що судите боевика з другої боевої лінії, ветерана світової і польсько-української війни. Цього ветерана, якого тіло переоране ранами і блізнами, [illegible] Не диво, що епископ за нього молиться, як про це згірдливо висловлювався прокуратор. Підсудному закидається дику ненависть до поляків та доконання за 45 днів, від 7. листопада до 25. грудня 1918 р. так багато вбивств. Виходилоб, що підс. огорнуло божевілля в цих днях. Якщоб підс. був душегубцем з вродженими нахилами до постійних вбивств, був би доконав їх нпр. у Сокільниках, де був уже 25. XII. 1918. Одначе хоч як промовляти прокуратор, ніяк не можна повірити, що підсудний був душегубцем з вродженими нахилами до постійних вбивств.

НА ДОГІДНІ СПЛАТИ вбирається кожний дешево
в Магазині мужеської і жіночої конфекції
Д. ШРАНЦА — Львів, Трибунальська 4.
Студентські мундури і плащі у великім виборі. 2–5

Знак охоронний
Чай Прівес
Сильно запашний.
Дуже видатний.
ПІД ГАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЯ НЕ ПЕРФУМОВАНИЯ

куратор і слідчий суддя прослідкували поведінку підсудного, не могли нічого знайти. Обговоривши поведінку підсудного від початку світової війни та відношення його брата до поляків, оборонець стверджує, що в родині підсудного ніхто не стоявся з ненавистю до поляків.

Опісля оборонець проаналізував основно зізнання Лінтнерів підкреслюючи, що їм ніяк не можна повірити, бо вони говорили тут про свої субективні переконання. „Ніґди не сьвєце не веж кобєце" — говориться у пісоньці. І дійсно не можна вірити зізнанням жінок, до того покривджених, які бажають лише одного: сповнення своїх бажань, своєї ненависти. Доказом їх помильности є справа з Кравцем, якого донька Лінтнера рішуче розпізнали в 1925 р. як убийника їх батька. За те їх мама, Катерина Лінтнерова зізнала перед слідчим суддею у справі Кравця ось так: Прошу мені його не показувати, бо підчас убивства мого чоловіка я не бачила вбивника. Тепер рішуче заявляє, що пізнав як убивника Лінтнера. Тимчасом Лінтнера убив хор. Яворський тому, що дім Лінтнерів коштував українців дуже багато крови. І тут оборонець проаналізував зізнання св. Волосянського. Його як поручника, старшину посилав комендант д-р З. Носковський чергового дня з хор. Яворським, себто теж зі старшиною лише тому, щоб провірити закид грабежі грошей. При цій нагоді оборонець основно обговорив справу доносу і закиду робітниці Краковецької проти Дмитра Хомяка за ковбасу та уладжування „стипи по Лінтнері" і виказав, що підсудний рішуче не вбив Лінтнера, лише хор. Яворський.

Щож торкається убивства родини Мехонських, то воно не було потрібне навіть, якби оба сини Мехонського стріляли з вікон до українського війська. Це вбивство можна вияснити хіба воєнною психозою, що охопила тоді людей. Для ілюстрації пригадує страшні жорстокости з громадянської війни в Еспанії, де винищується непотрібно масово цивільне населення лише тому, що запанувала воєнна психоза. Зізнанням св. Марцеля Мехонського рішуче не можна вірити, бо він уже в 1925 р. у зізнаннях проти Ст. Кравця вияснив, що як 14-літній хлопчина так перестрашився убивством своїх найближчих, що не міг дивитися на справника вбивства.

Далі проаналізував справу вбивства полоненого А. Терліковського, виказавши безпідставність закиду, будьто би підсудний намовляв Василя Закордонця до його вбивства. Вкінці зізнаннями св. Мойжешовичевої, Віктора Буковського та інших свідків виказав, що підсудний не вбив невідомого полоненого поляка на фільварку в Лисиничах. Обговорив воєнні страхіття, які є другою сторінкою медалі війни. Крайня пора забути сумні часи. Тимчасом зближаються куди страшніші часи для поляків та для українців і тому не треба воскрешати страхіть минувшини. Оборонець просить, щоб судді присяглі одноголосно заперечили всі питання щодо підсудного. Свою річеву промову з прегарним закінченням, що зробила дуже велике враження, закінчив оборонець в год. 5.35 веч.

РЕПЛІКА ПРОКУРАТОРА Й ОБОРОНЦЯ.

Після короткої перерви реплікував прокуратор, на що йому негайно відповів оборонець.

В год. пів до 7. судді пішли на нараду.

НАЙВИЩИЙ ЧАС КУПИТИ ЛЬОС ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ В ПОПУЛЯРНІЙ КОЛЄКТУРІ
„ЩАСТЯ"
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 30.
Чекове конто П. К. О. ч. 500.420.

Літературна сторінка.

Оповідання Ф. Дудка.

(„ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ".)

Останню книжку оповідань Федора Дудка зустрінуть радо всі ті, що залюбки слухають споминів із доби наших останніх визвольних змагань — доби такої багатої на бурхливі події і цікаві постаті. Сам уже заголовок каже вам, які це постаті пересунуться перед вашими очима; автор вибрав на своїх героїв молоді жінки, що своєю сміливістю та іншими прикметами характеру не менше важними у війні, де рішає сильна воля та патріотичний пал, допомагали борцям за свободу.

Ф. Дудко присвятив більшість своїх книжок добі, що розбудила в ньому якнайживіші образи, почування та спонуки списувати їх довгі роки пізніше. У його творах звичайно переважають сірі тони; навіть там, де він свідомо ставить собі за завдання підбадьорити читача, він не може визволитися від пригнобливого настрою, сильнішого, ніж охота бути сильним і бадьорим.

„Дівчата очайдушних днів" є вийнятком від того загального тону. Автор якби позбувся того тягару, що роками налягав на його спомини у звязку з невеселими думами про причини нашої невдачі і раз добув із цілої низки образів тільки ті, що мають у собі якнайбільше спокою, якнайбільше радощів. Передовсім перед його очима виринула природа у всьому своєму багатстві на рідній землі. Люди посеред неї — наче ворушкі барвисті плями, що оживляють картину своєю тугою за свобідним життям.

Відомо, якою поетичною стає картина жахливої війни, коли в неї вплетете молоду дівчину, яка не знає нічого про жах, небезпеку і смерть. Часто така війна перемінюється в ідилію. Саме таким ідилічним настроєм дишуть останні воєнні оповідання Дудка. Не тільки смерть у них не страшна, а навіть кров має запах жита або дівочого волосся. Ніхто з нас не думає тоді, чи так справді могла виглядати сцена чи ситуація — нераз так і почуваємо, що автор свідомо полинув за грою своєї уяви, щоб додати поезію до сумної прози.

Не диво, що виведені Дудком геройки такі подібні одна до одної, якби були копіями одної постаті і то не вовсім живої, а вимріяної. Вони мають небагато індивідуальних рис і коли закриваєте книжку — залишається таке враження, як після довгої низки фільмових знимок тої самої особи. І про саму ту особу не можемо сказати багато — вона подобається нам, хоч бачимо її невиразно.

м. р.

—o—

Що читають віденці.

Сорок років існує у Відні „Центральна випозичальня", що почала свою працю з 6.000 томами, а нині має 600.000 томів. Ця зразкова установа цікавиться бажаннями своїх передплатників і точно їх записує. Крім цього веде вона статистику прочитаних і найбільше улюблених книжок.

Виявляється, що актуальні події сильно впливають на вибір лектури; напр. війна в Еспанії та на Далекому Сході каже читачам шукати за повістями край, про які щодня пише преса. Також твори, про які чують у радіо, або бачуть у кіні, всякі роковини, смерть письменника або літературні премії зараз звертають увагу на деякі твори.

Смак чоловіків і жінок.

З цієї причини одною з найбільше читаних книжок є повість Перль Бак „Благословенна земля", яка йде тепер у кіні і дає картини з китайського життя, актуального з огляду на війну. Кримінальні романи мають, як і давніше за часів Конана Дойля та успіхів Воллеса, величезну клієнтелю; читають із здебільша мужчини ріжних інтелігентних професій для відпо-

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі

дістанете завжди у мясарських крамницях

„ЦЕНТРОСОЮЗУ"

Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8. Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

чинку: як адвокати, лікарі, професори, що — як кажуть — мають за багато поважних проблем, цілий день. Зате жіноцтво воліє „книжки до подушки". Найбільше читають дами у старшому віці, що терплять на безсонність. Вони домагаються „чогось легкого, без проблем", отже здебільша сальонових романів з великим коханням на початку та кінці.

Упадок класників, але високий рівень.

Жіноцтво читає багато спомин[illegible] і життєписів бо любить речі „правдиві". Мужчини воліють описи подорожі. Популярно-наукові книжки стають поширеною лектурою. Розвиток спорту зацікавив неодного книжками з гігієни. Наукові книжки читають головно студенти. Зате поезія та класичні автори пішли в кут. Їх місце заняли твори на політичні теми. На першому місці стоять з авторів Томас Манн із своєю останньою преважкою повістю „Йосиф в Єгипті", Егон Конте Корті з „Королевою Єлисаветою", Гобарт з „Домом цілющих рук", Ганс Гамерштайн" із „Жовтим муром" та все ще Аксель Мунте з „Книгою Сан Мікеле". Віденська випозичальня стверджує незвичайно розвинений смак своїх читачів, що звертаються до вартісних творів і користають з легкої лектури тільки тоді, коли свідомо хотять розважити себе

Літературна хроніка.

НОВЕ ВІЛЬНЕ МІСЦЕ В ПОЛЬСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Недавно вибраний на члена П. А. Л. драматург К. Г. Ростворовський демонстраційно зрікся свого місця після останнього засідання, на якому він домагався димісії президента Академії Серошевського. Його виступ проти Серошевського був спричинений відомою різкою фразою Серошевського на адресу князя Сапіги, що дав привід до „вавельського конфлікту". Ростворовський не дістав підтримки серед інших членів Академії і над його резигнацією перейшли до денного порядку.

35-ЛІТТЯ СМЕРТИ ЗОЛІ.

У 35-ліття смерти Е. Золі приятелі письменника, як шороку організували подорож до міста Медон, а яким визнана діяльність автора „Жерміналя". Були на святі офіціяльні промови.

ЛЬОНДОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРО РІЛЬКЕ.

Льондонський університет організує у жовтні та листопаді три прилюдні відчити для вшанування памяти Райнера Марії Рільке п. з. „Форми його думки та поезії". Прелегентами будуть професори університету з Льондону та Оксфорду. Організатором відчитів є Стефан Цвайґ, що сам теж матиме відчит по англійськи. Все це вийде в окремім збірнику.

ФІНСЬКА РІЧНА НАГОРОДА.

Найбільше фінське видавництво Вернер Седестрем призначило свою щорічну літературну нагороду Мікс Вальтарі за повість „Чужа людина вертається до дому". Нагорода 25.000 фін. мк.

МОСКОВСЬКІ ВИДАННЯ КЛЯСИКІВ І ПЕРЕКЛАДІВ.

Московська Академія почала нове видання збірних творів Шекспіра; поки що вийшло 2 томи. З 10 томів Дідерота вийшло 4 томи. Мольєр матиме 4 томи. Почали збірне видання Анатоля Франса у 25 томах, Мопасана у 25 т. і з німецьких класиків друкують дальші томи Гетого, Шіллера та Гайного. Передруковують теж переклад „Божеської комедії" Данта сперед 40 років, виправивши в ньому похибки. На новий переклад, уже початий, треба буде почекати кілька років. З російських класиків вийдуть „Вибрані фільософічні твори" Чадаєва з новознайденими листами. А що з українською Академією? Половина її у найкращому випадку перекладає... дрова або каміння з одного місця на друге.

„ДЖІОКОНДА" ЛЮНАРДА ДЕ ВІНЧІ І — АНУНЦІО.

В одному американському журналі появилися ревеляції про те, що 25 років тому украли з пар. Лювру славну „Джіоконду" Ліонарда для... Анунція. Італійський письменник сам до цього признався. Навіщо він її вкрав? Щоб міг дивлячися на неї надихнутися духом великого Ліонарда. Чому він її звернув? Бо вона знудилася йому. Все це у стилі Анунція. Він пробував у сяких еліксірів на свій талант і зелених штук для своєї популярности, але всі вони нудили його і публіку, таксамо як і твори Анунція нудили його читачів.

ЧИ ЩЕ ЧИТАЮТЬ МОПАСАНА?

З нагоди нового видання творів Мопасана у німецькому перекладі, німецька критика пригадує, що 30 і 40 років тому був це один із найбільше читаних авторів Німеччини. Згодом прийшли нові автори на його місце, а тепер прийшов час, коли Мопасана беруть до руки не для розваги, як автора легко-еротичних історій, а як письменника, що залишив неодин малий архітвір, хоч працював він легко і безжурно. Німецьке видання складається із вибору 21 найбільше характеристичних Мопасанових новель — сумних і веселих напереміну. Пригадаймо, що 30 років тому і в нас Мопасан був у моді. Кілька років тому вийшло кілька томів Мопасана у зразковому перекладі в Києві.

СЛУЖНИЦЯ ПИСЬМЕННИЦЕЮ.

Нема нічого дивного в тому, що інтелігентна служниця може написати книжку, яка дійдеться друку і читачів. Та треба мати справжній талант, щоб дістати першу нагороду на добрім літературнім конкурсі, як дістала її на шведсько-фінському конкурсі Салмі Сальмінен за свою повість „Катріна" (Катерина). Це одна з найкращих скандинавських книжок останньої доби, вже перекладена на англійську мову. І авторка є уроженкою Аляндських островів, була довгий час служницею у Скандинавії, потім в Америці, де й написала повість. У книжці змальоване 50 років життя бідної жінки, що покинула суходіл, щоб піти життя із своїм чоловіком-моряком на дикому острові. Жінка залишається на островах сама серед селян із давною культурою, коли чоловік вибирається на море. Як у більшости книжок Гамсуна в цій повісти мало подій, але стиль і спосіб передачі простого життя та первісних людей — незвичайні.

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!

нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції

„ПАЛАТА ДИТИНИ" 5-10

Львів, Рутовського 1 (гмах Шпрехера)

ПОВІСТЬ АВСТРІЙСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА.

Австрійський письменник Георг Реадль дав два томи своєї повісти „Видумані шкла" задуманої на кілька томів. Автор має на меті змалювати ідеальну суспільну організацію, що виключується з суспільної сільської громади, видуманої одною ідеєю та охотою до праці. Всіма нитми проводить людина сильної волі, яка знає, чого хоче. Видається, що із такої організації повинна повстати ідеальна суспільна комірка з ширшими розмірами. А проте суспільний розвиток не дає спокою та рівноваги. Людям загрожує машина, що виростає понад їх сили. У повісти маємо велику кількість [illegible] записаних дуже цікаво.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Новий морський велитень — „Цісарева Єлисавета".

Англійські часописи подають деякі подробиці будови нового морського велитня „Королева Єлисавета". Це пасажирський пароплав, який мав спершу бути тільки вірною копією „Королеви Мері", одначе згодом проект змінили в тому напрямі, що в новому морському велитневі поробляють деякі, навіть доволі великі зміни. Праці при будові „Королеви Єлисавети" ведуть у сильно скріпленому темпі. В жовтні 1938 р. спустять пароплав на воду і вже на весну в 1940 р. пароплав відбуде свою першу трансатлантійську подорож. Будова нового морського велитня коштувала не багато тільки фантастичну суму 860 міліонів франків. Завдяки новій уліпшеній конструкції, що її перевели на підставі досвідів із „Королевою Мері" новий англійський пароплав буде найшвидший у світі. Так бодай думають його конструктори інжиніри фірми „Бравнт і с-ка", які не сумніваються, що голуба лента знову вернеться до Англії.

Вони запевнюють теж, що новий пароплав не буде зовсім чуткий на перехилення і колибання, чи то до переду, чи то вбік. Містота „Королеви Єлисавети" буде на 2 тисячі тон більше від містоти „Королеви Мері", значить матиме 85 тис. тон.

Перисфера і трильон.

В Ню Йорку почали саме недавно праці над нівеляцією теренів, на яких має в 1939 р. бути приміщена всесвітня вистава. Ці нівеляційні роботи коштуватимуть 440 міліонів франків і тривatимуть приблизно пів року.

Ревеляцією вистави будуть дві будівлі, які на думку проектодавців, інжинірів Гаррісона і Фрілю повинні дати синтезу майбутньої архітектури великих міст. Це — перисфера і трильон.

Перисферою називають конструктори нюйоркської виставки величезний простір, який матиме 70 м. проміру і який стоятиме по самій середині вистави. Перисфера буде держатися на вісьмох стовпах-колюмнах високих на чотири метри. Одначе найцікавіше те, що ті стовпи матимуть зовсім вигляд водограїв. Вони будуть постійно скриватися за струмками води, так що глядачі матимуть завжди враження, що ціла перисфера висить у повітрі, спираючися тільки на стовпах води, що трискатиме з великою силою догори. Вхід до перисфери уладять на висоті 17 м. над землею. До середини зможуть глядачі дістатися при помочі ворушного тротуару. Перисфера творитиме площу, якої довжина матиме приблизно 150 м. З тієї площі зможуть гості оглядати панораму цілої околиці.

Трильоном називають величезний обеліск, який матиме висоту 230 м. і стоятиме недалеко від перисфери. Від єгипетських обелісків відріжнятися він буде своєю трикутною підставою. З перисферою буде він получений мостом. Обі будівлі матимуть сталевий кістяк, на якому прибиватимуть металеві плити. В ночі освітлюватимуть перисферу і трильон величезними рефлекторами.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 61 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 136—7

ЗАБУДЬКИ.

Ніхто не дивується, коли щось забуде. Людська пам'ять обмежена тільки до предметів і справ, що її в даному випадку цікавлять. Але чому деякі люди забувають про речі найважнішої ваги над ким не тільки вони самі ломлять собі пізніше голову, а навіть учені. Чи звернули ви увагу на факт, що найчастіше забуваємо предмети в дорозі? Власники великих готелів на чужині придумали величезні ключі з ріжними тягарами, щоб розсіяні гості виїжджаючи не забували їх залишити у портієра.

ЩО МОЖНА ЗАБУТИ В ГОТЕЛІ?

Один готеляр оповідає свіжо кілька цікавих випадків розсіяности готелевих гостей. В одному купелевому місті півд. Африки зупинився магараджа із своїми численними прибічниками та слугами. Він мав для своїх послуг кілька звичайних авт і вантажників. Перед своїм відїздом розмістив він усе на своєму місці і поїхав. Кілька годин пізніше, коли почали робити порядок у його кімнатах, служниця відкрила на канапі жінку магараджі, яка заснувши перед відїздом, не прокинулась на час. Магараджа не помітив, що між його багажем нема його жінки. Не є це припадок. Коли у 1922 р. льорд Астор приїхав із своєю жінкою до Мадриду, після 6-тижневого побуту виїжджаючи забув у готелі свою дитину. І батько і мама спостерегли, що нема дитини щойно на другий день. Пістунка занедужала на рід грипи і теж забула за дитину.

Слабе память шкодить сильно злодіям. Минулого року заарештували в одному готелі одного великого панка, що забув свій портфель. Виявилося, що банкноти цього портфелю — фальшиві і всякі папери в ньому підозрілі. Недавно в Парижі трапився в одному готелі скандал, коли один американець увійшов до ресторану у фраку та нічних капцях.

Машини до писання нові й уживані з українськими та польськими черепками.

Найвища якість! Низькі ціни!

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

машин до писання, рахування і шиття

ЮЛІЯН ЛОМАҐА

Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.

Найбільший вибір складових частин.

Прецизійна направа машин.

Машини до шиття кермо „Фут-Фут" світової слави.

840

Лови на хижака у спальні.

Несамовиту пригоду, яка могла покінчитися направду трагічно пережив один мешканець місточка Аоста в Піємонті. Одного дня стомлений працею положився у своїй спальні по обіді трохи передріматися. При тому забув замкнути двері на ключ. Раптом пробудили його дивні верески і гамір з вулиці. Не встиг він ще добре протерти очі, коли у дверях спальні побачив величезного вовка з наїженою, прегарною шерстю і з розлюченими очима.

Одним скоком вискочив заспаний господар із ліжка, схопив цілок, що лежав коло ліжка і сильним ударом розчерепив голову хижакові. Мисливі, які негайно надбігли, здоймили вже лиш шкіру з вовка.

—o—

До Всеч. Духовенства і П. Т Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гаршутованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

Три визначні доньки Китаю.

Є ними три сестри Ай-Лінґа, Ші-Лінґа та Май-Лінґа. Батько цих визначних жінок був Сонг — один з перших китайців, що прийняли християнство. Була це мудра людина: довгі літа прожив він місіонарем Шанґаю, хоч мільярдер Вандербільд високо цінив його мудрість, давав йому можливість вигідного життя в Америці.

Три доньки Сонгові одержали европейську освіту. Були це незвичайної краси дівчата і доля всім їм судила небуденну карієру.

Найстарша Ай-Лінґа вийшла заміж за богатого купця сріблом. Але її не задовольняло життя гарної, заможньої жінки. За її намовою чоловік її Кунґ зробив кілька багатих пожерта на добродійні цілі, чим здобув собі велику популярність, а це допомогло йому до міністерської теки міністра фінансів. Тепер могла Ай-Лінґа відограватн ролю в політичному світі.

Друга сестра — Ші-Лінґа мала славу не тільки дуже гарної жінки, але й дуже інтелігентної. Студіювала вона в Америці і там познайомилась з професором Суніятсеном, що був провідником республиканського руху і по оголошенню в 1911. році Китаю республикою став її першим президентом. Пані Ші-Лінґа була гарячою послідовницею ідей свого чоловіка і щирою його помічницею. Залишивши свою карієру докторки прав і державознавства, присвятила вона своє життя соціяльному устроєві свого краю. По смерти свого чоловіка захоплюючись ідеями комунізму, переїхала Ші-Лінґа до Москви, де працює над реформами на Далекому Сході.

Та найвизначнішою і найцікавішою з трьох сестер є без сумніву Май-Лінґа, яка тепер кермує всім політичним життям Китаю. Вийшла вона заміж свого часу за молодого, малопоміт-ного офіцера Чанкайшека, що згодом не без її допомоги став маршалом. Чанкайшек, хоч і одержав високу освіту в китайських та японських університетах, але всю свою увагу присвячував військовим справам. Аж його молода дружина привернула його увагу до політики і навчила його англійської мови. Чанкайшек без сорому признається, що свою політичну карієру він завдячує своїй дружині.

Сестри були дуже дружні між собою, але коли в 1927. році Чанкайшек розійшовся з комуністичною партією, перервалась і дружба та згода між сестрами. Згодом, коли міністр Кунґ звелів розстріляти комуністичних емісарів, настало зближення між молодшою та найстаршою сестрою. А коли один з офіцерів Чан-Солін зробив переворот і заарештував Чанкайшека інтервеніювала в тій справі у Москві і середня сестра і тим налагодилась між сестрами бодай яка-така згода. У часі арешту чоловіка Май-Лінґа кермувала всім політичним життям Китю, а тепер у часі війни не випускає й далі тої керми з рук. Згода трьох визначних сестер може мати неабиякі наслідки для китайської політики.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Музична сторінка.

До історії української церковної музики.

На початку цього року, майже одночасово, появились дві історичні праці із царини, в нашій історіографії цілковито занедбаної, — історії української церковної музики. Це: 1) **О. Кошиця:** Хоровий спів на Україні (часоп. „Дзвони", кн. 3, також французькою мовою в часоп. „Promété", від ч. 1-го д. р.; раніш, як короткий начерк в амер. „Свободі" мин. р., ч. 122) та 2) Д-ра В. Кудрика: „Доба старшого українського так званого „партесного" співу (часоп. „Богословія", ц. р., книжка І.). Остання стаття, як завважує редакція, є уривок з більшої праці того самого автора, що має з'явитись окремою публікацією. Поява обох цих праць мусить порадувати людину, якій дорога наша культура, порадувати особливо тому, що зачіпають вони царину, що досі мало кого цікавила. Цікаві ці праці ще й тим, що вони пробують дати синтетичний начерк розвитку нашої церковної музики.

Розміри нашої статті і місце не дозволять нам зупинятися на подрібному розборі обох праць. Хосенно тут поділитися з читачами тільки деякими думками — загальними. Статті Кошиця та Кудрика це „перші ластівки" з досліджень над історією нашої музики і ще багато з того, про що вони говорять з певністю та категорично потребує дбайливої перевірки, опертої на джерелах та певних матеріялах.

От і з тими джерелами, власне музично-історичними памятками, як у нас стоїть справа? Хто їх і коли у нас збирав, хто ними цікавився; де вони знаходяться? Памятки старшої доби, початкової доби історії нашої церковної музики, Стихирарі, Тріоді, Кондакарі, тощо, знаходяться в російських книгосховищах, хто зна, чи всі вони й зацілили підчас революційної хуртовини. Збирали їх російські вчені, збирали, звичайно, як памятки **російського** церковного співу. Розробляли їх ті самі російські вчені, але з погляду суто-російського. Всеж вони їх розробляли, правда, не дуже добре, не маючи доброї методи для того, але всеж цікавилися тими памятками, писали про них. Утворилася вже в цій царині солідна література російська, знайомство з якою є обовязкове для кожного, хто цікавиться історією церковного співу східнього обряду взагалі, — отже не тільки російською, але й українською. Російська література з історії церковної музики спирається на памятки і має деяку наукову підставу. Правда, вона не стоїть ще на рівні сучасних наукових вимог, головно методичного характеру. Головний закид, що його їй можна і треба зробити з цього погляду, є той, що вона мало користується порівняльною методою, а власне не порівнювала стародавніх славянських памяток церковного співу, над якими працювала, з памятками візантійськими та ін. Таке порівнання, мабуть, привелоб російських дослідників до інших поглядів і висновків, ніж ті, до яких дійшла російська наука.

Але якби там не було, для історика української церковної музики, для кожного, хто пише щось з історії цієї музики, особливо про початкову її добу, знайомство з російською літературою є conditio sine qua non, хочби вже тому, що український історик церковної музики позбавлений можливости безпосередньо знайомитися з памятками свого церковного співу початкової доби його історії. В російській літературі він знайде щодо цього цінну поміч, напр. у книзі В. Металлова „Русская симіографія" (М. 1912), збірнику палеографічних знимок із рукописів богослужбових книжок для співу від XII. до XVII. ст., серед яких велика кількість є памятками й нашого церковного співу, — і багатьох інших цінних праць, опертих на знайомстві з **памятками.** Вкажемо хочби на маленьку, але надзвичайно цікаву, останню працю останнього з російських дослідників — А. Преображенського († 1927): „Культовая служба в России" (Ленингр. 1924), з яких багато висновків та концепцій придалось би історикові нашої церковної музики. Знайомство з російською літературою, опертою (на це просимо звернути особливу увагу) на памятках остерегло би наших вчених від надто скорих і категоричних висновків, до яких люди так легко приходять, коли не базують своєї праці на знайомстві з **певними** джерелами. Можеб тоді і д-р Кудрик не так вже категорично твердив, що українська церковна музика була під впливом елементів музики західньої, взявши від візайтійської музики тільки суттєві елементи (див. першу латинську тезу його статті) або що наша церковна музика XVI—XVIII. ст. в тій добі, що зветься добою „партесного" співу, була під таким сильним впливом західньої музики, що стала цілковито чужою для російської музики (друга його теза). Знайомство з памятками початкової доби історії нашого церковного співу показує, навпаки, що наша церковна музика цієї доби, не тільки складом церковних співів та їхніми мельодіями, але й своєю нотацією, була майже дослівною копією сучасної їй візантійської музики (див. щодо цього дві невеличкі праці згаданого А. Преображенського: 1) „О сходствѣ русскаго музыкальнаго письма с греческим в пѣвческих рукописях" XI—XII. вв. в „Русск. Муз. Газ." 1909, чч. 8—10. і окремо та 2) „Греко-русские певчие параллели XII—XIII. в." у збірці „De musica", вип. II. Ленінгр. 1926).

Той О. Кошиць не так би вже твердо стояв на своїй думці, **ніби спів Київо-Печерської Лаври й хорова його редакція уформились і устійнились остаточно в початках XII. ст.** Знову, знайомство з памятками XII. ст. (вони є, хоча і в невеликій кількости) та з літературою, опертою на знайомстві з тими памятками, не дають нам підстав для таких далекойдучих висновків. Щож ми знаємо про спів Київо-Печерської Лаври у XII. ст.? Нічого. Ще менше ми щось знаємо про „хорову редакцію" нашого церковного співу тієї доби (між іншим найдавніші памятки нашого церковного співу написані для одноголосного співу). А те, що ми нині розуміємо під співом Київо-Печерської Лаври, є конгльомератом ріжних співів, — і тих, що збереглись від найдавнішої доби, і тих, що входили у практику нашої церкви за XVI—XVII. ст. ст. — співи болгарські, грецькі та ін., поруч із мельодіями чисто місцевого походження; ці елементи протягом **XVII—XVIII.** ст. перетворились, влились та сполились в одне ціле, утворивши т. зв. „Київо-Печерський" напів. Це, знов таки, ми можемо перевірити на пізніших **памятках** цього напіву (див. **Н. Компанейский:** О современном состоянии церковнаго пѣнія в Лаврѣ Кіево-Печерской Лаврѣ" в „Русск. Муз. Газ." 1903. р., ч. 27/28). Від XII. до XVII—XVIII. ст. дистанція дуже велика!

Не будемо зупинятися на всіх місцях статей О. Кошиця та Б. Кудрика, що можуть викликати у читача сумніви. Не будемо ставити цих місць у велику вину авторам. При недостатніх джерелах (але треба їх шукати!), при нерозробленій літературі (треба її розробляти!), при браку підготовчої праці (переведемо її!) важко без таких сумнівних місць обійтися. Добре вже те, що автори підняли неорану цілину, звернули увагу на те, що досі довго-довго було поза увагою нашої науки, торкнуло ділянки, що мусить мати таке величезне значіння для нашої музичної історіографії.

Хочемо вірити, що початок зацікавить наших істориків музики, викличе дальші праці, у процесі праці усуватимуться хиби та неправильности, яких на початку завжди дуже важко уникнути. Тільки треба постійно памятати, що предметом музично-історичних студій мусять бути головним чином музичні твори, збережені в ріжних музичних памятках; їм мусить бути присвячена головна увага дослідників і на них вони мусять спирати свої висновки та концепції. Саміж досліди треба переводити порівняльною методою, що принесе дослідникові найкращі овочі та захоронить його від неогрунтованих тверджень та концепцій.

Д-р В. Стешко.

НЕБЕЗПЕЧНІ ОСТОРОГИ!

Продув, зміна температури, вогкі ноги —

Якщо при перших проявах не заживеш Аспірини — може прийти простуда.

Правдива

ASPIRIN'A

тільки із хрестом „Баєра" на опакуванні і поодиноких таблетках.

Барвні ЛЕЩКІВ

Тривкі

Львів, ул. Коперника 2

Свіжа втрата для сучасної музики.

(Помер Альберт Руссель).

Сучасна музика, а з нею взагалі все музичне мистецтво, зазнали в цьому році болючих втрат: після смерти великого Кароля Шимановського, вліті прийшла вістка про смерть Альберта Русселя, одного з найвизначніших представників сучасної французької музики. Він був назагал менше відомий як його земляк, сучасний йому Моріс Равель, чи пак: слава Русселя не осягнула того шумного розголосу, що слава Равеля. Та це не через „менший" чи „більший" талант одного або другого, але через зовсім відмінний тип творчої психіки їх обох.

Великий майстер настроїв у музиці, що зумів верховодити у „молодій" французькій музиці напереломі 20-го ст. імпресіоністичний стиль звернути на нову дорогу: більшої пластики у мельодиці і рішучости у ритміці, Равель вступив уже у тематиці своїх творчих композицій на шлях, на якому найлекше знайти зрозуміння у широкої публики: шлях романтичности. Руссель, куди більш оригінальний своєрідний, новий, композитор великих форм, глибоких переживань і ідей, музика, вихований на Бахові та ораторійній музиці (у протилежности до Дебіссі і Равеля, духових нащадків французьких клявесеністів) — він ніколи не міг сподіватися широкого, загального зрозуміння і признання. Зате тим більше признання здобув він у музичному світі, де його вважали провідником сучасної французької молодої музики, ще й тоді, коли він мав 69 років.

Альберт Руссель пізно почав свою музичну діяльність: до 25-го р. життя він був моряком. Потім став він учеником Д' Енді в його „Схоля Кантфрум", де з великим піетизмом плекали стару поліфонічну музику. Це й мало рішальний вплив на пізнішу творчість Русселя. Побіч чотирьох монументальних симфоній (з яких остання, написана перед декількома роками, означає вершок його творчости), Руссель залишив низку могутніх творів для хору та орхестри („80-ий Псалом"), орхестрові сюїти, фортепіяновий концерт, камерні та сольові твори, врешті опери „Народини Ліри" і „Свято в Араніе" та балети („Падмавать"). Багато тем до своїх творів (передовсім сценічних) він брав з екзотики; деяка характеристична екзотика звучить і в його музиці, мабуть як відгук його переживань підчас бурхливого моряцького життя в далеких краях.

Антін Рудницький.

Першорядний **кравецький сальон жіночих костюмів і плащів**

1615 **О. КІКТИ** 14—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12. І. пов.

поручається П. Т. Кавенчелі.

Виконання солідне і дешеве.

РАҐЛЯНИ

Ряглини від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одєжи,
Львів, Пасаж Миколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол 7.
Дитяча конфекція

Загальний Зїзд Союзу Українок у Львові.

І. ВІДКРИТТЯ — ПРИВІТИ.

Дня 9. ц. м. в 10 год. зачався у Львові в салі „Ремісничої Палати" звичайний загальний зїзд „Союзу Українок". Селю виповнили по береги 240 представниць філій і кружків С. У. з цілого краю. Звертає увагу велике число молоді та значний відсоток селянського жіноцтва. В першому ряді засіли представники „Просвіти", „Р. Ш.", РСУК, „Сіл. Господаря", Центросоюзу, Маслосоюзу, „Нар. Торговлі", „Відродження" і ін. При президовому столі засіло 11 представників української нац. преси. Зїзд відкрила голова С.У. п. Мілєва Рудницька, витаючи першу заст. голови Союзу Українок в Америці п. **Олену Штогрин**, делегацію з Волині, представницю Лемківщини, представницю сфедерованих з С. У. жіночих товариств, представників українських центральних установ і національної преси.

Відтак згадала померших членок С. У.: Генріетту Ірину Лемішкову з Камінки Струм. (родом чешка), селянку Марію Кубійович з Городенщини, Анну Гумінілович Йонкер з Вінніпегу, Параскевію Мальчикову, Мерію з Белеїв Іжицьку, Валентину Волосенко (наддніпрянка), Лідію Шипманову (доньку Драгоманова) з Софії в Болгарії, Домініку Огієнкову з Варшави, Богдану Левинську та Олімпію Лучаківську. Присутні повстанням з місць вшанували їх память.

До почесної президії зїзду запросила голова п. Олену Штогрин з Америки, і **д-р Ірину Трещиневську** з Волині; до Ділової Президії п. **Михайлокову** (Коломия), п. **Миклашевич** (Стрий), п. Галущакову (Яворів), п. **Антонякову** (Тернопіль), п. А. Солтисік (Бориславка); на секретарок: **м-р Ірину Гургулу, м-р Л. Метельську і п. Шавякову**. Дальше п. Шавякова відчитала правильник зїзду, який прийнято одноголосно.

На зїзд наспіли писемні привіти від п. У. Кравченко і Т-ва „Відродження". Відтак **п. Ол. Штогрин** виголосила привіт від українського американського жіноцтва. Вона підкреслила живе зацікавлення заокеанських українців усїми справами Строго Краю, та висловила надію, що праці цього зїзду увінчаються успіхами.

Від волинських українок витала **п. Т. Гороховинч**. Делегатки з Буковини і Закарпаття не дістали візи.

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ
поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**
Львів, пл. Галицька ч. 7.
Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплет вол. 145.—.

ІІ. ЗВІТИ РЕФЕРЕНТОК.

Секретарський звіт здавала п. **О. Джиджора-Дзьоба**. Останній зїзд С. У. відбувся 2. і 3. IV. 1936 р. Гол. Виділ С. У. відбув 24 засідань у звітовому році. Вплинуло 1445 писем, відійшло з т-ва 2621. Обіжників у різних справах вислано 18. Відбулася краєва конференція в справах організаційних, видавничих, господарських і дорасту при участи 54 делегаток філій. С. У. співпрацював з „Просвітою", „Рідною Школою", РСУК і ін. Співпраця з іншими жіночими організаціями не надається з вини цих організацій. Зорганізовано два курси: громадського вишколу та організаційно-господарський. Становище української преси було неодностайне, бо в одних і цих самих органах були звіти з діяльности С.У. і рівночасно статті проти С.У. Польська преса невірно насвітлює український жіночий рух. Полька Мікуловська видала нїзіть брошуру „Українські рух кобеци", яку польська преса широко реферувала. Гол. Виділ С. У. перебрав журнал „Жінка" на власність т-ва. На видавничу діяльність С. У. складалися двотижневик „Жінка" і реферати про Кобилянську і Лесю Українку. Після конфіскати брошури видано другу: „Азбука жіночого руху". Гол. Виділ ухвалив видавати популярний орган і підручний календар. Збірка на цілі т-ва, яка стрінулася з великими трудношами адм. влади, принесла 4.406 зол. чистого доходу. Розписано конкурс на прапор і відзнаку С. У., одначе досі без успіху.

Організаційний звіт здавала п. **Островська** за час від 3. IV. 1936 до 1. X. 1937. Звітовий рік був роком стихійного розвою, що переростає можливості Гол. Виділу С. У. На всіх 2621 писем — 2/3 з них було орг. характеру. Відбуто 81 орг. поїздок. Краєва конференція випрацювала трилітній плян праці. С. У. має тепер 67 філій (з того 1 у Кракові, два кружки є на правах філій). У краю є 1101 кружків С. У., з того 828 активних. Усіх членів є около 45.000. Найбільше кружків має філія в Сокалі (50); по 40 кружків мають: Львів, Станиславів, Перемишль, Стрий, Тернопіль. Районових нарад було 56, анкет 378, поїздок 1322. Найдіяльніші кружки С. У. мали у проводі селянок, що треба з признанням підкреслити. Велику увагу звертано на уладжування повітових „Свят Селянок". У звітовому році відбулося 10 повітових „Свят Селянок", які мали велике значіння для жіночого руху в даній області. Кружки С. У. стрічаються в терені з Секціями Господинь „Сіль. Господаря", жін. секціями „Просвіти", „Скали", „Р. Ш."; кооператив, молочарень і т. д. Перепони є м. і. від радикалів, москвофілів і „кулок господинь вейських". Відтак референтка зясувала пляни орг. праці на майбутне. Намічено перший зїзд інструкторок і організаторок С. У.

Господарський звіт здавала п. **Бобелякова**. Заходом господарської секції відбувся в Перемишлі 6-тижневий господарський курс для інструкторок С. У. В кружках С.У. відбулося 177 господарських курсів, які мали 3.624 учасниць. З того було 51 курсів куховарських, 11 курсів хатньої господарки, 53 трикотерських, 21 крою і шиття, 7 вишивання, 2 виробу штучних квітів. Курси тривали від 1 тижня до 2 місяців. Уладжувано конкурси чистоти хати, городництва і т. д. Найбільше діяльні під господарським оглядом були філії Станиславів, Рогатин, Чортків, Сокаль, Коломия, Перемишль і Жовква. Мимо заходів Гол. Виділу С. У. годі було навязати співпрацю з „Сіль. Господарем" у справі спільного ведення курсів. Вкінці референтка зясувала плян праці на 3 роки.

М-р Ірина Гладка здавала звіт з діяльности кооперативної секції. При філіях є 19 кооп. секцій. Відбуто низку поїздок у справах секцій, виголошено 85 кооп. рефератів. Завдяки кооп. секціям С.У. зросло значно число членів жінок у кооперативах. В Білому Камені в Золочівщині повстала кооп. „Жіноча Воля". Курс кооп. організаторок укінчило 16 курсенток. В 1933 р. Кооп. Секція С. У. є членом Міжнар. Кооп. Гільди. Цього року на конгресі цієї Гільди в Парижі заступала українську Гільду п. О. Залізнякова.

Звіт з праці культ.-освітньої секції здавала **п. Л. Горбачева**. Видано 2 реферати, про Кобилянську і Лесю Українку. Філії уладили 426 рефератів, кружки 817. По філіях відбулося 35 освітніх курсів, 36 філій і 204 кружки мають бібліотеки. Є теж мандрівні бібліотеки, гуртки плекання рідної мови. З рамени С. У. відбулося 260 дитячих садків. Влада заборонила садки в багатьох місцевостях. Дальше референтка накреслила плян культ.-освітньої праці в кружку С. У. в цілому році.

П. О. Ціпановська здавала звіт з діяльности секції організації дорасту. Вона зясувала широко умовини сільського побуту і потребу праці над жіночою молодю.

Звіт з мистецької секції складала **м-р Ірина Гургула**. Праця над плеканням народнього мистецтва велася в звітовому році на курсах вишивок і мереження, при нагоді „Свят Селянки", на окремих сходинах з рефератами, на вечорах нар. ноші і т. д. Збирання матеріялів до обласних музеїв, прикрашування церков, своїх домівок, читалень і хат причинялися до зацікавлення цими справами. Одначе досі тільки нечисленні філії вели цю працю систематично і послідовно.

Про міжнародні звязки референтка **п. М. Рудницька**. С. У. належить до двох міжнар. жін. союзів: Міжн. Жіночого Союзу і Міжн. Кооп. Гільди. Референтка зясувала труднощі, які С. У. стрічає у своїй праці на міжнар. форумі. Домівку С. У. у Львові відвідують часто чужинки, де їх інформується про український жін. рух.

Про звязки з українськими жіночими організаціями поза Галичиною референтка **п. Л. Шавякова**. С. У. має живі звязки з Союзом Українок на Волині, з Жіночою Громадою у Чернівцях, Жіночою Секцією при „Просвіті" в Ужгороді, з Жіночою Громадою у Празі, Союзом Українок в Америці і в Канаді та з Організацією, Українок ім. Ольги Басарабової в Канаді.

Звіт з видавничої діяльности С. У. здавала **п. Ст. Федорчаківна**. Вона висунула низку домагань до членок С. У., щоб поширити видавництва т-ва.

В год. 14.15 голова т-ва зарядила обідову перерву.

ІІІ. ПОПОЛУДНЕВІ НАРАДИ.

В год. 15.30 голова відкрила наради. Зїзд прийняв оплесками появу на салі **п. Софії Русової**. Голова привитала п. Русову, сеніорку українського жіночого руху, **п. Зінаїду Мірну**, голову емігрантських організацій і сеніорку **п. Горміну Шухевичеву**. Відтак п. **Русова** привитала зїзд від української еміграції. П. **З. Мірна** привитала зїзд від емігрантських організацій у Празі.

На зїзд наспіли привіти від п. О. Кобилянської, „Нової Хати" і сестер Кульчицьких. **М-р Островська** відчитала звіт верифікаційної комісії. Видано карт вступу для 113 представниць філій, 116 кружків, 11 для представниць сфедерованих товариств, 10 для установ, 14 для преси, 29 для гостей, разом 295.

Касовий звіт здавала **п. О. Федак-Шепарович**. Оборот централі С. У. в 1936. р. виносив 15.924 зол., в першому півріччі 1937. р. 23.604 зол. В 1936. р. оборот філій виносив 72.224 зол. (в 1935. р. 48.952 зол.). В ост. році 57 філій вирішало вкладки до централі. З Америки прислано 30 долярів. Нерухомости має 5 філій на суму 95.500 зол. Касові звідомлення прислало тільки 58 філій. На 1938. р. преліміновано 33.170 зол. на видатки, м. ін. 6.000 на популярний журнал, 1.000 на поїздки і т. д. Вкінці референтка предложила відповідні резолюції.

„Жіноча Громада" з Черновець прислала привіт, який прийнято оплесками.

В справі вибору Комісії-Матки промовляла п. М. Головківна, яка внесла рівночасно ли-

Буфет Живецький
У ЦЕНТРІ МІСТА.

В центрі міста, при вул. Легіонів 11. відкрили нову гастрономічну станицю **„БУФЕТ ЖИВЕЦЬКИЙ"**, що повстала завдяки ініціятиві і співпраці живецького бровару та загально відомого в нашому місті підприємчивого промисловця р. **Йосифа Новака**, власника багатьох підприємств з цієї ділянки.

У льокаль, уладжений дійсно на европейську міру, вложено багато праці, коштів, доброго смаку і, щонайважніше, досвід, що його добув п. р. Новак довголітньою працею у цій ділянці, створивши багато станиць, де затруднює десятки працівників. Успіх та добре імя цих станиць у Львові дали почин до створення нової, якої провід віддав **своїм довголітнім випробованим співпрацівникам**. Недавно посвячено новий льокаль з участю делегата Живецького Бровару і працівників Новака. **Замість принятя жертвував р. Новак кілька сотень кг. мяса і товщів для бідних міста Львова без ріжниці віри і народности.**

Знаменита якість виробів фірми Новака, його кухня і вибагливе живецьке пиво дають запоруку такого успіху, який зєднала собі досі кімната до снідань Новака на пл. **Галицькій** і його літній павільон на Східних Торгах та інші його станиці. 2—2

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка"**
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

сту Комісії-Матки. В голосуванні більшість висловилася за вибором Комісії-Матки зараз. Великою більшістю вибрано листу у складі: пп. О. Ципановська, Бережанська, Зятикова (Перемишль), Холтякова (Рогатин), Рослякова (Чортків), Хомінська (Сокаль) і Тисовська (Калуш).

П. Ст. Фіголева ставить внесення на вибір Резолюційної Комісії і висловлює побажання, щоб до неї увійшла м-р Проць як представник товариств, сфедерованих з С. У.

ПРОМОВА ГОЛОВИ СОЮЗУ УКРАЇНОК.

Голова С. У. п. **М. Рудницька** виголосила цілогодинний реферат „Союз Українок у звітовому році" (Підсумки праці і напрямні на майбутнє). Вона пригадала часи після Жін. Конгресу, прихильні для С. У., і часи нормалізації, коли зачалася кампанія проти С. У. Одначе С. У. видержав нагінку, хоч ряди його покинули - - деякі діячки під впливом своїх чоловіків. Новий виділ вийшов дуже ослаблений, бо відійшли деякі вироблені діячки. Праця Гол. Виділу С. У. спочивала на плечах кількох одиниць. Сьогодні більшість громадянства переконалася про правильність становища С. У. супроти нормалізації. Зріст числа кружків і їх діяльности свідчить про розвиток С. У. Число інструкторок зростає скоро. Зростає значіння преси С. У. Одначе С. У. має замало рук до праці в централі і в краю. Гол. Виділ не може подолати всім ділянкам праці. Замало організаційних і люстраційних поїздок. Централя С. У. не могла паралїжувати всіх проявів демобілізації. Тепер створено орг. відділ, який має перевести в життя трилітній план праці. Брак популярного органу унеможливлює відповідну працю серед кружків С. У. Найкраще булоб перенести видання п. сен. О. Кисілевської до Львова і підчинити їх централі, одначе вона відкинула цю пропозицію.

Український жіночий рух зростає тепер незвичайно на всіх наших землях. Пробудження української жінки відбувається підчас теперішнього лихоліття. Жахлива дійсність активізувала українське жіноцтво і вивела його на шлях боротьби. Всі українські жін. товариства гравітують до Львова. Централя С. У. є осередком усього українського жіночого життя. Українське зорганізоване жіноцтво є тепер під обстрілом з кількох сторін. Крім польської нагінки переживаємо наступ з української сторони, націоналістичних кол. Годі погодитися з методами тоталістичних держав. Український жіночий рух вимагає активности жіноцтва і співвідповідальности за долю нації. Творення окремих жін. товариств це недоцільна витрата сил і роздор. Шкідливу розпорошеність треба усунути обличчі чужого наступу. В наших умовинах нема місця на окремі партійні жіночі організації. Годі зрозуміти акцію „Сільського Господаря" з його закладанням Секцій Господинь С. Г. Замість дати фахову освіту кружкам С. У., Сільський Господар закладає окремі Секції Господинь з аналогічними завданнями.

Українське жіноцтво хоче співпрацювати з усіми українськими установами. Одначе перш за все С. У. бажає консолідації всіх жіночих сил. Нас єднає не тільки статут, але однакова постава до життя. На всіх фронтах іде наступ ворожих елементів, які хочуть українство фізично винищити. Розпорошення української верхівки дійшло до крайніх меж. Українське політичне життя знайшлося в хаосі. Повстали ріжні лінії поділу. Методи внутрішньої політичної боротьби відзначаються нетолеранцією і браком усякої пошани для людської гідности.

Одначе є справи, які єднають усіх українок. Боротьба з хаосом, розбиттям, нетолерацією і варварством. Українське жіноцтво має стати моральним чинником у житті нації. Тому треба поширити засади любови і взаємозрозуміння з родинного життя на все українське національне життя. (Оплески).

В год. 6. веч. зачалася дискусія, яку подамо в черговому числі.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 5—20

Великий Театр

Понеділок 11 і вівторок 12 жовтня виступить у перше у Львові світової слави

Мадярська орхестра

ЦИГАНСЬКИХ ХЛОПЦІВ З БУДАПЕШТУ.

година 8 вечір

Девять днів у Парижі.

I.

Поїзд Базилея—Париж має вже французьких пасажирів. Починаю все більше відчувати брак знання французької мови. Сягаю по свій „шпрахфірер" Метулі, що його купив у Празі, та користи з цього небагато. Це трохи бавить мене і моє віс-а-віс у купе, міністеріяльного урядовця з Відня, який теж, так як я, залишився „без язика". Добре, що бодай маю товариша подорожі. Розуміємо себе і ділимось враженнями. Щоправда — у вікні їх небагато. Краєвид доволі нецікавий: зелені левади і ліси, стерня чи заоране поле, рідко якась людська оселя, зправила мурована з червоними дахівками. Зате цікавіше в купе вагону.

Крім нас сидить двох французів і до неможливости балакуча дама-француженка, сильно розмальована, з боною і маленькою донею. Особливо цікавий їх сніданок з вилками і ножами, на тарілках з папендеклю. Тягнеться він довго і складається навіть з гарячого макарону, що його висипають з термосових пляшок. Забавки, якими грається дитина, заповнюють цілий малий куферок.

На східному (Ест) двірці Парижа рух несамовитий. Авта в облозі. Врешті одно і мені дістається. Мовчки подаю візитівку з адресою мого приятеля і за 15 хвилин впадаю в його обійми.

Врешті я в місті, куди прямував, про який я мріяв. Експозіціон Інтернаціонале — Міжнародня Вистава — це атракція, від якої обіцюю собі дуже багато. Вже перший погляд на неї переконує мене щодо її маєстату. Це щось, що пянить красою, а разом з тим страшить незбагнутістю і величиною. За слабі людські ноги, щоб скрізь зайти, людські очі, щоб усе побачити, людська память, щоб усе затямити. Велич! Потішаюсь, що не маю урядового обовязку, дати читачам „Діла" повної картини вистави. Незадоволених булоб багато, що покивуючи головами, говорилиб: „Як на спеціяльного кореспондента — то мало, дуже мало"... А з доброї волі, можна дозволити собі на аматорство, на враження „сірої людини". Це єдиний вихід з ситуації, з тих мільонових вражінь, що розпливались хаотично впродовж кількох днів, що мені залишились на все: на виставу і на пізнання особливостей столиці Франції. Зрештою—потішаюсь дальше—„фотографію очей" з вистави дав уже читачам „Діла" постійний його кореспондент у Парижі д-р Ю. Студинський у циклю статтей під наголовком, в якого правду я, особисто, (нехай він мені вибачить!), не дуже вірю. Бо чи можна цю „подорож довкола землі" зробити в одному дні?...

Цими міркуваннями оправдую те, що дуже швидко зрікаюся з записок, які щораз трудніші субективно та обективно. Субективно, бо щораз більше слабне мій критичний змисл в оцінці, що важне, а що менш важне, не згадуючи вже про фізичну втому, — обективно, бо здебільша пливу в людській юрбі, яка не рахується з завданням чи забаганками журналіста і поштовхує його та тисне, як кожного іншого, що прийшов полоскотати себе емоціями небуденної світової атракції.

Пригадую собі, крутив я носом у Львові на паризького дописувача „Дла", коли читав коротенькі його репортажі про кожну державу, що виступає на світовій виставі. Та тепер його розумію. Докладно розглядаючи все, треба би кожній з цих держав, як теж збірним і спеціяльним павільонам (разом около 180!), присвятити багато сторінок, якщо не ціле „Діло". Дотого треба би відбути просто кількамісячні студії, мати всесторонню підготову і добитись згоди читачів „Діла" занять свою увагу якийсь час виключно тільки змістом паризької вистави. Таке велике є її багатство! А те все неможливе. Тим сміліше і я подаю тільки „салату" з неї.

Перше, що вдаряє в очі — крім казкової зверхньої декорації — це дуже ріжний підхід ріжних країв до завдань вистави. Засадничо мала вона виказати осяги в техніці і мистецтві за останніх дванадцять років. У ці два поняття „техніка" і „мистецтво" можна змістити щоправда дуже багато. Хоч здається, що не є ні одним ні другим напр. цитринове дерево з квітом і дозріваючими овочами на подвірі італійського павільону. А проте належить він до декорації, а декорація є мистецтвом. Цим способом можна оправдати присяність багатьох експонатів, яких не місце — здавалось би — на цій виставі. І не так у цьому пункті найдете багато прогріхів (до речі — нешкідливих і як кожний „гріх" — цікавих) проти основної „засади", як у другому: осяги 12 років. Старе видання „Калевали", що його бачите у фінляндському павільоні чи египетські саркофаги, а навіть поїзд египетського володаря зперед пів століття, — перша сторінка італійського „Статута Цівілія" (1532. р.), чи японські деревця карлики і багато-багато інших експонатів, а навіть цілих павільонів (напр. Іраку чи „Істор. Памяток"), говорить про давне, навіть дуже давне минуле. Згаданий ріжний підхід бачите в багатьох інших речах: одні краї силуються, щоб виказати свою високу духову і матеріяльну культуру, присвоюючи собі навіть дещо з чужої власности, другі — кермуються практичними міркуваннями експорту, торговельних міжнародніх взаємин. Одні виставляють „правду", інші — „брехню". Одні — хочуть експортувати тільки товари, інші — політичні доктрини.

В цьому останньому, як це було вже в „Ділі" зазначене, перед ведуть Совіти. Обективно зазначити треба, що італійці теж пробують вмовити в глядача „единоспасальність" фашизму. Про це говорить вам около 70 рядків широкого камінного тексту на найвищому поверсі величавої їх палати, де чудесна кераміка і стінні образи так добре гармонізують із тлом мармуру. Про це говорить там також 30 таблиць, що ілюструють словами 30 уступів фашистівської „евангелії" — „карта дель лявоpo". Але ця пропаганда далека від нахабности Совітів, які навіть зі символів праці — серпа і молота — зробили щось у роді погрози, вкладаючи їх у руки пробоєвих фігур, поміщених на піднебесній висоті свого павільону. Та ця нахабність пропаганди ще більша внутрі, де несамовита тенденційність викликає просто несмак, дарма що цінність деяких експонатів чи оригінальність виставового оформлення приковує тут і там увагу глядача і викликає подив, що навіть у жорстокій большевицькій дійсности людський дух виявляє свій полет і своє творче багатство.

В імя правди треба признати, що й Німеччина, якої павільон стріляє вгору 56-метровою вежою, що ген іздалека виблискує білими колюмнами, відгородженими від себе пасами золото-червоних мозаїк, не пробує насилу защіпити в глядача ідеольогії гітлеріяму. Вона навіть не може похвалитись таким наглядним осягом, яким хваляться італійські фашисти, що внизу свого будинку виставляють імпозантний релеф нової римської імперії. Бо німці не вспіли не то поширити свого територіяльного стану посідання, але навіть не дістали ще назад своїх давніх кольоній. Проте їх виступ на світовій виставі у Парижі єднує їм пошану своєю повагою, строгістю, святочністю і наглядними доказами їх винахідчивости, знання та праці. У величезних приміщеннях, осяяних світлом чудових шкляних свічників і канделябрів, шукаю чогось, що найбільш характеристичне для сучасної Німеччини. І дещо находжу. Це хочби синтетичний кавчук, один із тих заступних продуктів, якими німецька хемія закріплює свою славу, а Німеччина господарську самовистарчальність.

В. Несторович.

—o—

Памяти бл. п. Володимира Дидинського

Інж. Володимир Дидинський гербу Гоздава походив зі шляхотської родини в Ясениці Сільній біля м. Дрогобича. Після покінчення гімназії записався у львівську політехніку і зараз-же став збирати довкола себе своїх товаришів українців, маючи разом з ними на меті засновати українську студентську організацію в політехніці. Коли в 1897 р. завдяки тим заходам заложено „Основу", В. Дидинський став її першим головою. Як інжинір Краєвого Виділу займав урядові становища в Заліщиках, Рогатині, Сяноці. Українська влада перенесла його до Дрогобича і тут у 1918 р. відновив він діяльність Філії „Сільського Господаря" та став її головою. Після закінчення війни залишився він у Дрогобичі, де отворив своє приватне інжинірське бюро. Був довший час директором місцевого Українбанку „Народній Дім". З відновою місцевого „Сокола" став його головою і на тому становищі поклав багато труду й заслуги для організації та виховання ремісничої молоді, яку вспів згуртувати в цій установі. Сам здисциплінований громадянин, не міг він погодитися з виступом деяких членів сокільської організації в часі останнього краєвого здвигу і після кризи в дрогобицькім „Соколі" передав його провід в інші руки, перебравши на себе іншу ділянку народньої праці. А саме став знову головою Філії „Сільського Господаря" та при допомозі Ради й агронома (інж. Каплистого) зреорганізував її основно та поставив її на висоті нашої зразкової установи; перевів теж організацію вишколу хліборобської молоді, яка стала предметом похвал і наслідування чужих, після того взявся за організацію сільського жіноцтва в секції господинь. Шість тисяч зорганізованих жінок, що взяли участь у поході підчас „Свята Селянки" в Дрогобичі в дні 9. вересня ц. р., дали найкраще свідоцтво праці пок. інж. Володимира Дидинського. Делегація комітету для уладження свята принесла своєму голові, що тоді лежав уже на смертній постелі, від селянства повіту вінок спілого збіжжя, останній дарунок. Відбираючи його з видним зворушенням, сказав Покійний до членів делегації: „Дбаймо скрізь, особливо по наших селах, за виховання українських матерей!"

Покійний був людиною, що мала органічну потребу праці і без неї не міг жити. Незвичайно рухливий та енергійний, був діяльним членом усіх місцевих українських установ, м. і. був одним з основників ремісничої кредитової кооперативи „Зоря". Брав теж участь у політичному житті і був активним членом У.Н.Д.О. Був зразком здисциплінованого громадянина, в кожній громадянській справі повинувався проводові, якого воля, виявлена хочби тільки у формі вказівки чи ради, була для нього наказом. При цьому був людиною наскрізь і для всіх доброзичливою, не було в нім ні крихітки зла. Все погідний, усміхнений, привітий і добрий. Один з виїмкових людей, які, перебуваючи вже поза межею земського життя, звязують нерозривно зі собою тих, що живуть ще тут, додають їм життєвої сили і завжди підносять на дусі. Невблагана смерть забрала доброго Сина Дрогобицької Землі, не диво, що похорон Покійного був великою народньою маніфестацією для Його світлої памяти.

—o—

ОСІННІ і ЗИМОВІ НОВИНИ вже має на складі
Е. ДУМИН
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.
Светери жіночі і мужеські, трикоти, рукавиці, панчохи.
М. ЖЕСЬКІ КАПЕЛЮХИ.
товар першорядний, ц'ни низькі.

Похорони Михайла Корчинського.

Похорон Покійного Михайла Корчинського зібрав великі маси української інтелігенції. Явились ін корпоре всі службовики всіх львівських кооперативних установ, численна громада наддніпрянських політичних еміґрантів, представники всіх культурних, станових, професійних і інших товариств та організацій. Подвіря вірменської церкви, в якої крипті стояла домовина з Покійним, було вщерть виповнене, таксамо повною була вул. Вірменська. Панахиду над домовиною відправив Преосвященний Єпископ **Бучко** в асисті о. мітрата **Базюка**, о. прал. **Куницького** та членів Капітули. Перед виносом домовини з каплиці промовив до зібраних сенатор Остап **Луцький** в імені Ради і Дирекції РСУК-а та зорганізованого кооперативного світа. Промовець звернув увагу на ту ділянку конструктивної кооперативної праці, до якої звернувся був Покійний після упадку української державности, і на ті трівкі заслуги, які Покійний як чільний український діяч та визначний правник поклав при будові підвалин відродженого українського кооперативного руху в Галичині.

Довжезний похоронний похід спинився під будинком „Просвіти" на Ринку, з якого балькону попрощав Покійного д-р Іван **Брик**. Опісля Ринком, вул. Галицькою та Бернардинською площею попрямував похід у сторону Личаківського цвинтаря. Похід робив імпонуюче враження, причому слід із признанням навести, що учасники йшли чвірками посередині дороги, замість товпитись, як бувало, по тротуарах.

На цвинтарі над домовиною промовляв о. прал. **Куницький**, від Т-ва Допомоги Еміґрантам із Великої України **Петренко**, від СУПРУГА **Ясінчук**, від Союзу Політичних Еміґрантів із Великої України **Романенко**.

У погідну осінню передвечірну годину скінчилися ці сумні обряди і дорогий Покійник спочив на вічний сон у галицькій землі.

—o—

Складниця вовни і волічки
„КА — РЕ — WU"
Львів, Галицька 11. Тел. 291-66.
Поручає на зиму найновіші роди у великому виборі по найнижчих цінах.

Закарпаття.

ПРОГРАМА ПРОСВІТЯНСЬКОГО ЗІЗДУ В УЖГОРОДІ.

Зїзд відбудеться безвідклично в **неділю, 17-го жовтня ц. р.** В год. 7.30—9.30 рано будуть відправлені одночасно дві Сл. Божі, архиерейська в катедральнім храмі і друга в церкві Василіянського монастиря. Потім учасники уставляться до походу на площі перед мужеською учительською семінарією і в сумежних вулицях. Маніфестаційний похід вирушить в год. 10.30 і перейде вулицями міста на площу князя Корятовича. Тут (а в разі непогоди в салі „Народнього Дому Просвіти") відбудуться в год. 12.30 великі народні збори (масове віче). Промовлятимуть: голова централі „Просвіти" д-р Юл. Бращайко, о. А. Волошин, селянин Йосиф Данко, посол Юлій Ревай, п-і Єлисавета Станькова, абс. богословії Іван Рогач і ред. Стефан Клочурак. Окрім привітів, зложить заяви 15 делегатів з місць. Шк. інспектор Іван Гриць умотивує резолюції, що будуть дані під голосування. Підчас цих народніх зборів виступлять також обєднані просвітянські хори й орхестри.

По обідовій перерві буде від год. 4—7. пополудні народній концерт в міськім парку або (в разі дощу) в кіновій салі Народ. Дому. А театр „Нова Сцена" відіграє представлення „Марусю Богуславку" й „Неофавстіяду".

ЗАГ. ЗБОРИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ „ПРОСВІТИ".

Відбудуться напередодні Всепросвітянського Зїзду **в суботу 16. жовтня** ц. р. в год. 5.30 попол. в кіновій салі ужгородського Народнього Дому з таким денним порядком: 1) Відкриття зборів, 2) Привіти, 3) Відчитання й ухвалення протоколу з попередніх зборів, 4) Реферати на організаційні теми й ухвалення резолюцій до них, 5) Звіт з діяльности, 6) Звідомлення провірної комісії, 7) Дискусія над звітами, 8) Признання абсолюторії, 9) Вибори нового Головного Виділу, 10) Зміна статуту, 11) Евентуалії (вільні внески) і 12) Закриття зборів.

НОВИНКИ.

— **З нагоди відкриття адвокатської Канцелярії** у Львові, при вул. Хорущини ч. 12 зложив висл. віцепрезидент львівського Окружного Суду Юстин Дзерович на будову церкви св. Івана Богослова квоту 25 зол., а на Фонд допомоги студентству квоту 25 зол. 1819

— **Овочеві щепи і кущі** першої якости, здорові і певні щодо відмін, заквалїфіковані Комісією Львівської Хліборобської Палати — доставляє до осіннього садження — **найбільша** українська шкілка **А. ТЕРПИЛЯКА в Залукві**, почта Галич, телефон Галич № 1. ПКО ч. 500.855. Жадайте цінників та оферт! 1820

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик „ЗМАГ"? Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння напевне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол. Адреса адмін.: Львів, Ринок 10, II. пов. Тел. 229-41. **Жадайте показових чисел!**

— **Збірка на потреби Кружка „Р. Ш." ім. Б. Грінченка** на Городецькім передмісті відбудеться в неділю 10. ц. м. перед усіми церквами і українськими установами Львова. Просимо Вп. громадянство не минати збірщиків і кинути до пушки свою лепту на згадану ціль.

— **Звичайні Загальні Збори Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." у Львові будуть 29. X.** ц. р. в год. 9. у домівці „Української Бесіди" у Львові при вул. Рутовського ч. 22, I. пов. зі звичайним порядком нарад. Коли в означеному часі не буде потрібного кольмлету, З. Збори зачнуться в год. 10. при якімнебудь числі делегатів. В год. 8. відправиться у Преображенській церкві богослуження за померших членів „Рідної Школи". — **Рада Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" у Львові.**

— **Українці в Польському Радіо.** З початком найближчого тижня українські аматори радія матимуть змогу послухати кілька гарних авдицій: У неділю 10. X. в годині 15.55 виступить мала, але талановита скрипачка 12-літня Леся Деркач, учениця проф. Москвичева. Малій скрипачці акомпаніюватиме Мелянія Байлова. Дня 12-го ц. м. в год. 18.10 д-р Харитя Кононенко виголосить гутірку про фахову освіту українського жіноцтва. Того самого дня в год. 18.20 радіослухачі матимуть змогу послухати нашого відомого піяніста Романа Савицького, який відограє низку творів українських композиторів, як Лисенка, Барвінського і Нестора Нижанківського.

— **Окружний Комітет Т-ва Піддержки Всенародних Шкіл** у Львові складає подяку громадянству за прихильність у часі „Тижня Всенародної Школи" до акції т-ва, яку виявив передовсім вислід вуличних збірок. Одночасно згадане т-во звертається із закликом до всіх, що ще не виявили досі своєї прихильности до т-ва, щоби зробили те підчас вуличної збірки, яка відбудеться в неділю 10. ц. м.

— **Зміни в поштовій** службі. В поштових агенціях у Зеленім пов. Косів, Луковім пов. Лісько і в Янівці пов. Тернопіль заведено телефонічну і телеграфічну службу в обмежених денних годинах

— **Червінка в Ходорові.** У звязку з пошестю червінки, яка панує в Ходорові, приїхала туди зі Львова воєвідська санітарна комісія, яка видала низку наказів і доручень та перевела люстрації, які мали б причинитися до поборювання пошести.

16. X. 1937.
Осінні Студентські Вечерниці
в усіх салях „Народнього Дому"
Музика Яблонського.

— **Цукроварня „Поділля" починає свою працю.** В часі від 15—20. ц. м. почне свою працю новоосновання цукроварня „Поділля" в Березовиці Великій під Тернополем. Є це перша цього роду більша установа на Поділлі. В новій фабриці заангажований теж і український капітал. Продуценти цукрових буряків звязуються якнайкраще зі своїх обовязків. Першим продуцентом, що привіз буряки до нової цукроварні, був селянин Степан Мурян із Мишовець.

— **Малпа у львівськім парку.** На днях утікла з цирку Станевських малпа до парку при вул. Каденькій. Люди поднявляли, як вона наче в Африці скакала по верхах дерев. Перед нею вті-

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла“ дальше: Д-р Михайло Мельник, Скалат зол. 5.—, Дионізій Недорода, Скалат, зол. 3.—, Стефан Шуровський, Бельсько зол. 5.—, Анна Павлусевич, Коломия, зол. 2.50, то є разом зол. 15.50.

—o—

ІТАЛІЙСЬКА ВІДПОВІДЬ НА ФРАНЦУСЬКО-АНГЛІЙСЬКУ НОТУ.

Міністр закордонних справ Чіяно вручив сьогодні британському амбасадорові льордові Парт і французькому шарж д' афер Бльонделеві відповідь на англійсько-французьку ноту з 2. ц. м.

Імовірно італійська відповідь є того змісту, що римський уряд не може приняти запрошення до розмов, в яких Німеччина не брала би участи. Ноту цю проголосять у Римі ще мабуть нині вечором.

СМЕРТЬ КАНТАКУЦІНО

В Букарешті помер 9. ц. м. по довшій недузі ген. Кантакуціно голова партії „Все для батьківщини“, давньої залізної гвардії.

— **Жахлива автомобілева катастрофа.** Недалеко стації Гері у стейті Індіяна зударилися на залізничім переїзді два авта в тій хвилині, коли надіхав поспішний поїзд. Оба авта, які схопив зі собою поїзд дощенту розбиті, 7 осіб є важко при тому ранених.

—o—

ІТАЛІЙЦІ ПІДТРИМУЮТЬ НІМЕЦЬКІ КОЛЬОНІЯЛЬНІ РЕВЕНДИКАЦІЇ.

Німецькі домагання звороту давніх кольоній найшли сильний відгук в італійській пресі. Появилось чимало статтей, які доказують, що світ повинен зрозуміти, що німці не вирічуться своїх кольоніяльних аспірацій.

—o—

ПРОТИ НІМЕЦЬКОГО МАНДАТУ.

Консервативний посол Амері помістив у „Таймсі“ листа, в якому доказує, що годі давати Німеччині мандат над якоюнебудь африканською країною, бо вона замінить його на кольонію.

—o—

ФРАНЦУСЬКІ КОМУНІСТИ СТРІЛЯЮТЬ ДО ПОЛІЦІЇ.

„Французька людова партія“ подає, що підчас виборчих зборів партії в Мітрі на салю вдерлося кількасот комуністів, які повибивали шиби і стріляли в повітря. Поліцаїв, які намагались привернути лад, комуністи обстріляли, ранячи одного з них у голову.

—o—

СОВІТСЬКА СТАТИСТИКА.

„Ангріф“ подає, покликуючись на публікації совітської урядової аґенції, що від розстрілу марш. Тугачевського до 1. ц. м. відбулось у СССР 376 процесів під замітом саботажів, де засуджено 1988-ох людей

кали птахи й вивірки, яких там годують емеритами горіхами з рук. Персонал цирку аж по довгих змаганнях і підступом зловив малпу, що трохи зажила свободи в такім краю, як наш.

— **Львівська хроніка.** Авто, що ним керував шофер В. Боднар, потрунуло на Богданівці Сімона Вайхкравса, який сильно потовкся. — Поліція арештувала Ст. Рибку (Вірменська 16) у звязку з крадіжкою на шкоду Селіґа Цвікера, власника галянт. крамниці при вул. Городецькій 71.

—**Припиняють діяльність українських товариств.** Повітове староство в Коломиї припинило в діяльности в Березові Вижнім читальні „Просвіти“ (на Лазах і на Рівнях), кружок „Рідної Школи“ і Союз Українок. — В Бані Березові, коломийського повіту, староство припинило в діяльности читальні ім. Б. Хмельницького і Т. Шевченка, кружок „Рідної Школи“ і Союз Українок. Воєвідство у Станиславові припинення діяльности цих товариств затвердило.

— **Робітничий поїзд Скнилів — Львів.** Окружна Дирекція держ. залізниць у Львові повідомляє, що з днем 11-го ц. м. наладнує на пробу в робочі дні між Львовом і Скниловом поїзд ч. 2125, що відходитиме зі Львова в год. 15.55, а назад їхатиме під дч. 2126 зі Скнилова в год. 16.22.

— **Ще один „косцюлок“.** У Незвиських повіт Городенка, поляки ріщили побудувати „косцюлок“. Уже збирають гроші на ту ціль.

— **Процес Сухенека-Сухецького.** Перед окр. карним судом у Варшаві зачався 7. ц. м. сенза-

---

ВІДГУКИ ДНЯ.

В рідну землю глибоко...

(Памяти Михайла Корчинського).

Ой на Чорному Морі
Та на білому камені
Там синій сокіл плаче-проквиляє,
Що на Чорному Морі супротивная хвиля встає...

Встала ала, супротивна хвиля, висока і грізна, розкотилася широко по рідних просторах і з грюкотом ударила на фльотилю козацьких чайок. Ударила і розігнала їх на всі сторони світа.

Одних у землю агарянську прибило, других в гирлі Дунаю потопило, третіх світами погнало. Тільки деякі чайки в Дністер зайшли, горі рікою пішли і до Землі Галицької причалили.

Причалила тут і чайка козака не рядового, а отамана курінного — Михайла Корчинського.

Вийшов отаман на беріг, бачить — такий самий край і люди, чує — така сама мова і пісні, як у його рідній стороні. А ще бачить, що люди як мурашки зарослі буряном поля покрили і в поті чола працюють, щоб очистити рідні ниви.

— Гей, родимці мої! Позвольте станути поруч із вами до роботи!

І станув і працював від першого дня. Віддав тій праці себе цілого, свій великий ум і своє золоте серце

— Я не емігрант — казав, — я тільки в іншім куті рідного краю працюю. Не треба, щоб народ, а ще великий і на великих просторах, був зовсім однородний. А треба, щоб він одного бажав і до одного йшов.

Радів кожним успіхом цього кутка землі, журився кожною невдачею, плакав серцем над кожним його нещастєм. Не жалів себе в ніякім випадку, кровавим потом умавився, працював, працював, працював і других до праці взивав.

Аж у квітні цього року пристанув. Застромив свій роботящий заступ у землю і сказав:

— Гей, родимці мої! Позвольте відпочити.

І ось 7. X. 1937 спочив на віки.

Галицька Земля, в якої грунт Михайло Корчинський так глибоко вріс, приняла його до себе. Приняла зі щирим жалем, що так швидко минувся їй добрий робітник, що не так легко заповнить вона прогалину по ньому. Бо хтонебудь не двигне тяжкого заступа, не зробить роботи Михайла Корчинського.

Вірить Галицька Земля, що завтрішний і позавтрішний день народить чимраз більше Корчинських, хоч не з його умом і серцем, та з його переконанням: не однородність, а одушевленість потрібна нації.

Поховала Галицька Земля в особі Михайла Корчинського великого соборника.

І тому, коли неслися жалібні дзвони, коли гомоніли похоронні співи — „О нем вся Україна постона“...

Галактіон Чіпка.

Відгомін польсько-української війни.

ПЯТИЙ ТА ОСТАННІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ОСТАННЄ СЛОВО ПІДСУДНОГО.

Після того підсудний заявив, що до вини зовсім не почувається і з чистою совістю просить увільнити його.

ВЕРДИКТ СУДДІВ ПРИСЯГЛИХ.

Після півгодинної наради вернулись судді присяглі до салі розправ і провідник лави суддів присяглих відчитав вердикт такого змісту: Судді присяглі потвердили друге питання щодо вбивства підсудним Леопольда Мехонського 7-ма голосами „так“, 5-ма „ні“. Чотири інші питання щодо родини Мехонських заперечили (6 „так“, 6 „ні“); далі потвердили шесте питання щодо вбивства Лінтнера 11 голосами „так“, 1 „ні“; вкінці заперечили питання щодо вбивства Терліковського і невідомого з прізвища полоненого поляка в Лисиничах 6 голосів „так“, 6 „ні“.

УНЕВАЖНЕННЯ ВЕРДИКТУ ЩОДО РОДИНИ МЕХОНСЬКИХ.

Після того трибунал по кількахвилинній нараді уневажнив вердикт суддів присяглих щодо родини Мехонських з тої причини, що вбивства цієї родини могла допуститися лише одна особа, отже треба було заперечити друге питання щодо вбивства Мехонського, або признати вину підсудного за вбивство інших 4-ох членів родини Мехонських.

УНЕВИННЕННЯ ВІД ВБИВСТВА РОДИНИ МІХОНСЬКИХ.

Після кількахвилинної наради присяглі судді заперечили всі пять питань щодо вбивства 5-ох членів родини Міхонських (7 голосів „ні“ 5 „так“).

ТРИБУНАЛ ЗАСИСТУВАВ ВЕРДИКТ ЩОДО РОДИНИ МІХОНСЬКИХ.

Після того трибунал по кілька хвилинній нараді засистував вердикт суддів присяглих щодо уневинненння підсудного за вбивство родини Міхонських і в тій справі відбудеться ще одна розправа перед судом присяглих.

Вердикт суддів присяглих у справі Лінтнера, Терліковського та невідомого з прізвища полоненого вояка трибунал затвердив. Прокуратор домагався присуду смерти з заміною на досмертну вязницю.

Оборонець домагався лагідного виміру кари з пристосуванням амнестійного закону з 1921. і 1923. року.

Підсудний просив звільнення від кари, бо зовсім не почувається до вини.

На основі вердикту суддів присяглих предсідник трибуналу відчитав в год. 8. веч. такий присуд:

Присуд.

ЗА ВБИВСТВО ЛІНТНЕРА ТРИБУНАЛ ЗАСУДИВ ПІДСУДНОГО МИХАЙЛА ХОМЯКА

на кару смерти

ЯКУ ЗАМІНИВ ЙОМУ НА ОСНОВІ АМНЕСТІЙНОГО ЗАКОНУ З 1928 Р.

НА 15 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

— **Домагаються підвишки платень на 20 проц.** Союз Умових Працівників у Варшаві, що належить до Загально-Польської Унії, підіймає акцію за підвишкою платень та скороченням часу праці. Цього місяця зорганізують віче за введенням 40-годинного тижня праці. Першим кроком до здійснення цієї реформи булаб т. зв. англійська субота. Крім того видвигають постулят підвишки платень умозих почівників на 20 проц.

— **Знову двох коморників припинили в діяльності у Львові.** Припинення виконали на доручення судової влади. Обом коморникам, яких прізвища покищо тримають у тайні, закидують надужиття на шкоду клієнтів.

— **Нові „Людові доми“ в рудецькім повіті.** При визначній допомозі і жертвенности рудецького старости Й. Сарнецького, небавом викінчать будову величавого „людового дому“ ім. ген.

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання

Вид. Бібліотеки „Діла“. — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних повертав героїнь серед романтичної обстанови.

Бр. Перацького в Загірю. Крім того льокальний комітет почав будову людового дому в Долобові і підтягнув її уже під дах. У Чернихові людовий дім потребує уже тільки викінчення внутрі.

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги
Philips-Radio
Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50
Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

— Крає́ва хроні́ка. Після дводенних розшуків при помочі моторівки і рибальських сіток, віднайдено трупа Йосифа Страшинського з Варшави, який утопився в Дністрі коло Заліщик. — До вселюдної школи ім. Казимира в Тернополі зломцювся, отворивши входову браму витрихом невідомі справники, перешукали бюрка в конференційній салі і в канцелярії, одначе нічого не забрали. — В Перемишлі повісилася у власнім мешканню при вул. Грунвальдській власниця реальности Антонина Децовська. Причиною самогубства були родинні суперечки на фінансовім тлі.

— А все те через зазді́сть. 21-літній Мих. Березовський з Одеї під впливом зазді́рости за дівчину стрілив до Олекси Жарського, одначе не поцілив. Відтак Березовський розчерепив сокирою 15-літній Катерині Ковбас голову. Дівчину відвезли в дуже важкім стані до лічниці в Станиславові. Березовський утік і скривається в сусідніх околицях.

— Сенсаційні заручини у Відні. Найбільшою сенсацією Відня є саме заручини 17-літньої доньчки відомого у Відні власника гостинниць і ресторанів Гібнера з б. премієром Єгипту 64-літнім Нассім Пашою. Віденська преса обговорює саме тепер справу умови, що на її підставі молода жінка Нассім Паші має дістати 250 фунтів на випадок смерти мужа. Покищо закоханий старець прислав на руки свого тестя цілу кілою скарбницю, яка має багато перел і бриллянтів.

— **Персональні зміни в станиславівськім воєвідстві.** Повітового коломийського старосту в нечинним стані Йосифа Вімера іменували начальником виділу в тернопільськім воєвідськім уряді. Маріяна Сітарського референта воєвідського уряду в Білостоці.

— **Наїзд польських купців.** Польська преса повідомляє, що на днях виїхало зі Сьрему (Познанщина) ціла група польських купців до Східної Галичини, щоб на місці провірити можливости поселення їх на нешій території. Слід зазначити, що вже тепер працює по містах і містечках Сх. Галичини та Волині кількасот польських купців із заходу.

— **Серпом відрізали посадникові голову.** У місцевости Дуросерв-Горі в Румунії шістьох студентів напало на посадника того міста Гросереану і серпами відрізали йому голову. Цей злочин має імовірно політичні мотиви. Злочином студентів зацікавилося міністерство внутрішніх справ, яке вислало спеціяльну комісію.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „КАПІТАН ТЕЙЛЬОР".

Ґері Купер, який грає у цій фільмі заголовну ролю, уявляє собою тип старого морського вовка, що веде на власну руку боротьбу із торговлею невільниками, рискуючи власним життям та довірям найближчих приятелів. У фільму дуже дискретно вплетена любовна інтрига, з якої очевидно, Купер виходить переможцем. Кульмінаційною точкою всієї історії є жахлива пожежа англійського корабля та дайтейські сцени при рятунковому човні. Симпатичну постать творить у цій фільмі Джордж Рафт, відомий із „Болєра". (ет.)

—o—

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Площа Сокола-Батька, год. 10. рано: **пятизмаг за мистецтво КЛК, Сокола-Батька** і за нагороду „Основи".

Грище Чорних, год. 3. попол.: змагання за мистецтво Окружної Ліги **Україна — Гасмонея.** (На ці змагання важні тільки вільні карти, видані Гасмонеєю).

Тамже, год. 1. попол.: мистецтво А-клясн **Україна II — Гасмонея II.**

Грище Т. З. Р. (коло Погоні), год. 3. попол.: змагання за мистецтво Ц-клясн: **Зоря — Святогор.**

Грище 40 пп. (Клепарів), год. 1. вполудне: товариський метч: **Степ — Сіонід.**

—o—

Допи́си.

СНЯТИН.

Відповідь на спростування Повітової Ради „Каменярів". На спростування Повітової Ради „Каменярів" у Снятині в „Ділі" з 14. вересня п. р. (ч. 202) Старшина Кружка „Рідної Школи" в Снятині в ім'я правди і для усунення балямутства вносимо: Неправдою є те, що Рада Повітового Союзу „Каменярів" у Снятині закидає аранжерам ювилейного свята в честь Марійяна Шашкевича, що вони самі не знали про річницю того свята, бо щойно зачали його підготовляти і немов би уступив в дописі з опису свята, поміщений в „Ділі" ч. 191, не відповідав правді. Зате правдою є, що Старшина Кружка „Р. Ш." в Снятині, пристосовуючись до обіжника Головної Управи „Р. Ш." у Львові, вже 30. жовтня 1936 р. на своїм засіданні (число протоколу 2) порішила вести підготовні праці до ювилею в 100-ліття появи „Русалки Дністрової", а дня 18. червня 1937 р. скликано в цій справі анкету, на котру запрошено делегатів Кружків „Р. Ш." в повіті, з котрими докладно обговорено програму свята і подано вже приблизно річницю на другу половину серпня. Дня 30. червня 1937 (як виказує протокол засідання Старшини Кружка ч. II) остаточно порішено влаштувати ювилейне свято в дні 22. серпня, про що повідомлено всі Кружка „Р. Ш." в повіті. Тому смішне і недоречне є твердження Повітового Союзу „Каменярів", що аранжерам не був відомий річниць свята; навпаки — з цілої справи виходить, що Повітова Рада „Каменярів", на жаль, сама не знала чи не хотіла знати про цей річниць і тільки свідомо чи несвідомо уладженим повітового каменярського фестину мала на ціли відтягнути селянські маси від участи в святі. — **Старшина Кружка „Рідної Школи" у Снятині.**

ДОБРОМИЛЬ.

Анкета в справі дрібної ощадности. Дня 3. X. ц. р. відбулась тут анкета, на якій делегат Українського „Віра" в Перемишлі д-р Чубінський реферував справу дрібної ощадности. Приявних було 50 осіб, заступлені були: інтеліґенція, міщани та ремісництво. Прелегент звернув увагу на потребу дрібної ощадности, творення варстатів праці для безробітної української інтеліґенції та ремісництва, вказуючи при цьому на злочинну роботу тих, що свій гріш несуть до чужих, ворожих нам кас. Добромильщина належить ще до тих повітів, де акція дрібної ощадности не налагоджена з виїмком кількох сіл. Тому з місця рішено приступити до збірки дрібної ощадности і вкладати її до каси „Народнього Дому" в Добромилі, при чому кількох збірщиків добровільно взяло на себе цей тяжкий, але вдячний обовязок.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ
ваніли, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає
Робітня ремарсько-галянтерійна **Н. БАРЕР**
Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Сальвадрана"

Театри.

Великий Театр:

Неділя 10. X. год. 3.30 попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Король волоцюг".
Понеділок 11. X. год. 8. веч. Виступ мадярської орхестри циганських хлопців.
Вівторок 12. X. год. 8. веч. Мадярська Орхестра Циганських Хлопців.

Театр Різнородностей:

Неділя 10. X. год. 3.30 попол. „Де чорт не може"; год. 8. веч. „Де чорт не може".
Понеділок 11. X. год. 8. веч. „Небесні вандрівники".
Вівторок 12. X. год. 8. веч. „Небесні

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ХОДОРІВ:
10. X. Довбуш.
РОГАТИН:
11. X. Шарівка.
12. X. Ніч під Івана Купала.
13. X. Орлеяк.
14. X. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯНІВ:
10. X. Гимн нужди.
11. X. Ніч під Івана Купала.
ЯВОРІВ:
12. X. Хмара.
13. X. Маруся Богуславка.
14. X. Гейша.
15. X. Воскресення.
16. X. Гимн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.
СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

Цирк Станєвських при вул. Пелчинській:

Світові атракції, початок год. 8.30 веч., вівторки, середи, суботи, неділі по дві вистави: год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Шкільна лектура і книжки
для молоді випозичає
„Vita" пл. Марійська ч. 8
(глях Шпрехера)

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Спогади із світової війни на французькім фронті".

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч. Менжу).
АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".
ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".
ҐРАЖИНА: „Шлях до Рю".
ЕВРОПА: „Пропащий синд".
КАСІНО: „Капітан Тейльор".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Мазур" з Полею Негрі.
МІРАЖ: „Маврікій".
МУЗА: „Місячна соната".
ПАКС: „Пісня її матері" з Мартою Егерт.
ПАЛЯС: „7-ме небо"
РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.
РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.
СВІТ: „Генерал Сутер" і „Білий янгол".
СТИЛЕВЕ: „Заборонене щастя" і ревія
ТОН: „Одна на мілїон" із Сонею Генія.
УТІХА: „Замок тайн", ревія „Сьогодні весілля".
ХИМЕРА: „Сім поличників, сім цілунків".

Зол. 7·— **Щасливі обручки**
з 14 кар. золота
тільки у Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 10. жовтня 1937.

8.00 Ран. авд., 8.15 Для села: Хліборобська Газетка, Крілик у господарстві, Музика з гр. пл., 8.50 **Організація збуту дом. птиці, вет. д-р Евг. Томашівський.** 9.00 Музика з пл., 10.00 Репортаж із життя, 10.30—11.57 Богослуження, опісля музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. поранок симф. орх., форт., 13.00 Театр. огляд, 13.10 „Квасово колірове" фрагм. із пов. Севера; трансм. з льв. броварів: Вручення двох скорострілів льв. полкам, 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Наші консерви з овочів і городовини, Музика з пл., Організація хліборобства — його сила, 15.45 Для дітей: „Остання пригода"; Молоді таланти: **Грає на скрипці 12-літня Леся Деркач,** 16.05 Солісти: спів, скрипка, форт., 16.45 Аннина і життя, говорена повість, 17.00 Підвечірок при мікрофоні: сальон.-джез. орх., сопран, пісеньки, два форт., скрипка, скеч, револьвери; у перерві коло год. 17.55 Актуальна хутірка, 19.00 Театр Ужив: „Лекція декламації" сміховинка, 19.35 Військ. авд.: орх., репортаж, промова ген. Карашевич-Токажевського, 20.00 Концерт соліста: **Любка Німцева,** сопран, Ст. Лобазевич баритон, форт., 20.35, 21.00, 21.01 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.15 Під дахами Варшави, Весела Сирена, 21.47 Резерва, 22.00 Оповідання про Моцарта, 22.50 Останні вістки, 23.00 Танкова музика з пл.

Шукаєте праці? —
Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

Понеділок, 11. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 „Вільне ніж король", для старших дітей: Музика

в гр. пл., 11.40 Гутірка з фрнаїєром, 11.57 Сигнал часу, 12.08 Полудн. авд., 13.45 Легка музика з гр. пл., 14.00 Орх. концерт, 14.30 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа, 15.00 Трохи пісні трохи слова, веселі віршики і вибрані пл., 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Розр. концерт, сальон. тріо, 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 „Бурштин", 17.15 Желенський і його учні: спів, форт., 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 З оп. музики, пл., 18.35 Фрагм. із пов. Івашківського „Еціа", 18.55 Програма на завтра, 19.30 Чи дитині треба в усьому влекшувати життя, 20.00 Концерт камер. орх., спів; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка, 21.35 Літер. новинки, 21.55 Бетовенові твори у вик. Малицькевичівського, форт., 22.30 Авд. присвячена Каз. Пужському, промови, хор, 23.00 Ост. вістки, 23.10 Танкова музика з пл.

Вівторок, 12. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 „На ярмарку" авд. для молодших дітей, 11.40 Лист із гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуднева авд., 13.45 Легка музика з гр. пл., 14.00 Верді: III. дія з оп. „Аіда", гр. пл., 14.45 Серед боєвих газів, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі; Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Цікаве з п'ятьох частей світа, авд. для старших дітей, 16.05 Огляд фін. актуалій, 16.15 Сальон. оркестра, 16.50 Гутірка, 17.00 Польські кольоні в глибині Парани, 17.15 Солісти: форт., віол., 17.50 Лови на дику птицю, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Про фахову освіту, гутірка в українській мові, вик. інж. Харитя Кононенко. 18.20 Фортепіяновий рецісталь Романа Савицького (Лисенко: Польонез Ас-дур, Барвінський: Листок до альбума, Прелюдія е-моль, Н. Нижанківський: Інтермецо. Резерва: Мала суїта. 18.40 Моршин осінню, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Безсмертні книжки: Іліяда і Одисея, рецитації фрагм., 19.30 Конкурсова авдиція, 19.50, 19.55 Гутірка, 20.00 Віденські дівчата, квартет, 20.45 Веч. денник, 21.00 Маскані: „Мандрівник Зането" оп., 22.00 „Я чи він" літер. дискусія, на осн. Анрі Моров, 22.30 Танк. музика з пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань. „Дальматія: Рагуза, Спалято, Трстено".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 10. жовтня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Велика орх., 19.10 Віденські і мадярські мельодії, 20.15, 21.00 „Бідний Йонатан" оп. Мілекера, БРЕСЛЯВ 19.20, 20.00, 21.00 „Марта" оп. Фльотова, БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх. 15.50 Арфа, 17.15 Сальон. музика, 18.15 Спів, циг. орх., 19.30, 20.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пучінія, 21.50, 22.03 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.40 Давня іт. камер. музика, 18.00 Каринтська авд., репортаж, концерт, 20.50 21.00 „Вино, жінка, спів", соцр., тенор, нар. квартет, хор, орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00, 19.00 Гарні мельодії, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.00, 18.00 Орх. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Люіза" оп. Шарпентіера, ПРАГА 19.10, 20.00 Чеські оп. мельодії, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уявн, РИМ 20.40, 21.20, 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія, ШТУТГАРТ 20.00, 21.00 „Тоска" оп. Пучінія.

Понеділок, 11. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Давні й нові пісні на хор, 19.00 Шубертові твори, 20.00 Класична рож. музика, ВІЛГОРОД 20.00, 21.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, спів, 18.30 Орх. концерт, 19.00 Мад. мельодії, форт. дует, 21.25, 22.00 Концерт форт. тріо, ВІДЕНЬ 19.25 Вес. авдиція, 20.25 „Ді бляве Дагіле" оп. Кунца, 21.00 Смичк. квартет, ДАЙШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Світ дитини, вок. муз. концерт, 20.00 Концерт дутих інстр., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 „Катруся танечниця" оп. Жільберта, ПРАГА 16.35 Шубертові пісні, 21.05 Квінтет ц-дур Шуберта на см. РАДІО ПАРІ 20.03, 20.30, 20.45 Пісні, 20.15 Арфа, 21.30, 22.00, 23.00 „Міс Геліс" оп. Одрана, РИМ 18.30, 19.58 Музика, 21.00 Солісти і віол., форт. 22.00 Хор

Вівторок, 12. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Фільм. мельодії, 18.00 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт симф. орх., 17.15 Карнавал Шумана, 18.30, 19.0, 20.00, 21.00, 22.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, 22.45 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.15, 16.50 Для дітей, 17.20 Спів, Ручна альт, 17.40 Форт., 19.40, 20.00 Нар. пісні, 20.10 Орх., спів, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00, 19.10 Музика, 18.00 Форт., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.00 19.58 21.00 Муз., 22.00 Комедія, ПРАГА 12.75 Орх. концерт, 18.10, 18.25 Солісти, 20.20 Вол., 22.25 Суїта в давньому стилі Ірава, РАДІО ПАРІ 20.00 Форт., 20.15, 20.45 Спів, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Люіза" оп. Шарпентіера.

ОПОВІСТКИ.

Звичайне річне Загальне Зібрання Членів Товариства Українсько-руських Правників у Львові відбудеться в п'ятницю 29. жовтня 1937 р. в 18-ій год. у домівці „Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22 зі звичайним порядком нарад. На випадок, коли не зявиться вимагане статутом число членів, відбудуться Загальні Збори того самого дня в 19-ій год. без огляду на число правних членів. — Головна Рада Товариства. 1828 1-1

Річні Загальні Збори Кружка Рідної Школи ім. кн. Льва у Львові на Личакові відбудуться дня 17. жовтня 1937 в годині 5. попол. в домівці Школи при вулиці Крушарській ч. 15 зі звичайним порядком нарад. — Старшина Кружка Р. Ш. ім. кн. Льва у Львові на Личакові. 1829 1—1

Союз Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА" у Львові замість вінка на домовину бл. п. мецената Михайла Корчинського зложив тридцять (30) зол. на сироти українських емігрантів.

Український Кооперативний Банк у Львові замість вінка на могилу бл. п. мецената Михайла Корчинського зложив 15 (пятнацять) золотих на українських захист дітей бл. Петлюри в Перемишлі і пятнацять (15) золотих на фонд українських вдів і сиріт. 1832

Подяка

У безмежнім горю, яке з волі Всевишнього навістило нашу родину, забираючи нам найдорожчого сина і брата Юрія, Івана в 37-му році життя, почуваємося до обовязку зложити щиру подяку Всім Високоповажаним близьким і дальшим Сусідам і Знайомим, які словами щирого співчуття та віддаючи Покійному останню прислугу зменшували наш біль. Найперше дякуємо Впр. оо. Калужняцькому, Німиловичеві, Гайдукевичеві, Вп. пп. Савойкам, Гайдукевичам, Головідам, Крисам, Впр. о. Сікорі, Марковові, Волошиновій Гайдукові в заступстві о. декана Жарського. Зокрема дякуємо о. Німиловичеві за прощальні слова, о. Головідові і о. Добрянському за надгробні слова. Дякуємо місцевому Вчительству Вп. П. Додам і п. Прийміть за часті відвідини покійного в тяжкій недузі та за щиру поміч у часі похорону. П. Марковій Петрушанові, товаришеві Покійного, за теплі останні слова щира від нас подяка. Складаємо гарячу подяку на руки п. Володимира Поликви, хорові місцевої Читальні і хорові в Володжа, що спільною, гарною, хоча сумною піснею проводили Покійного на місце вічного спочинку. Місцевим Товариствам, Читальні, Кооперативі, Хліборобському Вишколові Молоді та Читальням з Глумчі і Лодини за вінки і участь в похоронах. Зокрема висловлюємо щиру подяку членам місцевої Читальні, які зайялися уладженням похорону та в одностроях бувшого „Сокола", якого членом був колись Покійний, несли домовину на кладовище. До глибини зворушені теплими словами співчуття, які поспішили переслати нам та поділити наше горе Впр. оо. деканн Дороцькі, Отеранки, Левицькі, Вп. пп. Д-р Іван Брик, Масляки, Добошовські, п. Паплюкова, Листи, близька і дальша Рідня — з цілого серця Всім за це Спасибі!

Улюч, в жовтні 1937.

о. Орест і Леонтина Солтикевичі — родичі, і брат Роман.

КОНКУРС.

Рада Тов. Нар. Лічниця оголошує отсим конкурс на становища:

1) Лікарів ординаторів шпиталя Лічниці ім. Митрополита Андрея для відділів внутрішніх, хірургічного, жіночого, очного та керманичів рентгенольогічного і аналітичного відділу;

2) Лікарів асистентів внутрішнього, хірургічного і жіночого відділу.

Від кандидатів вимагається:

1) Доказу на право практики;

2) Кількалітньої спеціалізації;

3) Курінулюм вітє і

4) Свідоцтва гавозного курсу.

Платні за умовою. Подання в документами слід висилати на адресу Управи Н. Лічниці Львів П. Скарги ч. 4. до дня 1. XI. 1937 р.

Львів, у жовтні 1937 р.

ЗА РАДУ ТОВ. Н. Лічниця:

Володимир Децинкевич, голова,
Д-р Рудницька-Кристальська Ярослава секретар.

МЕШКАННЯ

У ВІДНІ — вдова по адвокаті, українка, піднімає кімнати, з харчем, приступні ціни, центральне положення. O. L. Wien VIII. Josefstädterstr. 73/6 1728

Концертова Чвірка

виріжнюється і викликує захоплення своїм величавим, природним тоном — живим і барвним, ідентичним зі звуком музичних інструментів і звуком людського голосу в найвищих і найнижчих реєстрах. Вивінувана в найновіші удосконалення, чвірка солістів Телефункен передає найвірніше радієві трансмісії з цілого світа, і з місця відбору робить концертову салю.

Radio **TELEFUNKEN**

гармонія тонів — символ якости.

СТАНЦІЯ для студенток (тів). Умовини догідні. Личаківська 21. I. п. двері 6. 1748 3—3

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, ванначка з повним комфортом в партері Баденіх 12 сейчас до винайму. 1835 1—4

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 9—10

КРАВЧИНЯ шие дешево по домах, виїде також на провінцію. Зголошення до „Діла" під „Добрий крій". 1796

БЮРО ТОРГОВЕЛЬНЕ „ДНІСТЕР" — приймає представництва в усіх повітах, постійна платня або процент. Докладно інформуємо після одержання почтової марки. Львів, Замойського 6. 1724

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 8 направляє, чистить, вивертає всілякі мужеські і жіночі одежу. 1825 1—5

КУПНО - ПРОДАЖА

ДУЖЕ гарний дім з городчиком і садом, цілий вільний, бічна Листопада при трамваю, ціна 15.000 зол. „Трансакція", Длугоша 1.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КУХАРКИ, селянки, пошукує Д-р Карачко, лікар — Бірки Великі, повіт Тернопіль. 1836 1—1

ЯК ДОВГО хочете чекати Пане на лінії часу? Істнування здобувається не самим очікуванням, а вчинками. — „Nowości Praktyczne", Warszawa, Odda. 7, Złota 37.

НАУКА

ШУКАЮ лекцій з нижчих кляс гімн. або вищих народньої школи. Ласкаві зголошення до „Діла" під „Учень". 1838

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 1—10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛЯРИНГОЛЬОГ

Др. Л. Александрович

ВЕРНУВСЯ.

ЛЬВІВ, Пекарська 14. Тел. 240-75

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11 4—10

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, ороговатіння, пігменту волосся, бризки, дзьоби по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилякін і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі румяниці підшкірним запускванням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

Супергетеродина „ГЕНЕРАЛ"

це найліпший радіоприймач батерійний, тривасяговий, сім обводовий

„ЕКРАВОКС"

Львів, Академічна 11. 2—3

Чи можна накрутити мельодії

АЛЕЖ ОЧЕВИДНО...

І то дуже легко — при помочі телефонічного щиту до строєння в найдосконаліших супергетеродинах сезону — 5-ламповоі „МАЕСТРО“ і 6-ламповоі „ОПЕРА“. Найвижчі прецизійні виконання. 7 обводів. Магічне око. Компенсація басів. Змінна селективність. Незвичайна барва звуку. 2 динемічні голосники („Опера“). Люксусові вибагливі скриньки зі спеціяльного дерева.

ELEKTRIT-RADIO

Відбірники найвищої кляси.

Можна дістати у всіх радіоскладницях у краю, у Львові у фірмі ФОТО-РАДІО-ПАЛЯС, пл. Марійська ч. 8.

АДВОКАТ

Д-р ФРАНЦ СВІСТЕЛЬ

перенїс канцелярію до Львова і вуде П ПРИ ВУЛ. УЄЙСЬКОГО в А. 1-2

ВЕРНУЛА Я З ВІДНЯ

Рожа Фельдманівна

РОБІТНЯ КОРСЕТІВ

вул. Рутовського 12 (Пасаж Андріолього)

Матраци, ролети, тапети. фіранки дивани, меблеві матеріяли, тапчани і т. п.

Проєктування і виконання комплетного путра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 11—40

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE“ **50 сот.**

Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

ПУДЕР З ПУШКОМ

ціна зл. 1.25

в найкоф ліпших крамах

Й. ШАХ ВАРШАВА

Незрівняний в якости пудер і крем

ЯПОНСЬКИЙ БІЛИЙ БОЗ

завдяки якому стає цера ОКСАМИТНО-МАТОВА

Жалюзії (ролети) ажурові і хвилясті

Н. Беліцкий

ЛЬВІВ

Городецька 43 тел. 248-27

Власна спавальня. Ціни фабричні.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає

МАНУФАКТУРА

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Пригадую моїм П. Т. Клієнтам, що тепер найкориснішний час дати зробити рагляни і футра. — На складі великий вибір найліпших матеріялів.

М. Ґорбачинський

АКАДЕМІЧНА 3.

тел. 215-91.

ДЕШЕВО

светери,
білля,
рукавички,
панчохи,
парасолі і т. п.

продає

„ГАЛЯНТЕРІЯ“

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Цю рекляму на пудер МЕРІД/

Сконфіскував

реклямовий референт фабрики, вважаючи, що висока якість цього пудру сама себе найкраще реклямує.

ЧЕРЕЗ ДОМАШНІ СТУДІЇ ДО ПОПРАВИ СВОГО ІСТНУВАННЯ

Кореспонденційні Курси Технічного Креслярства

інж. Г. Гаєвського, Варшава, пл. Трьох Хрестів 8.

РІЧНІ — вчать технічних рисунків, виучують креслярів (ок).
ВІДДІЛИ: машиновий, будівельний, мірничо-дороговий. По укінченні свідоцтва.

Наука слухова або коресподенційна.

Слухачі курсів дістають підручники і приладдя (цирклі тощо) даром.

Оплата 15 зол. місячно. — Для бідних полекші.

Програми та інформації висилаємо даром. Почтова марка на відповідь.

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

Жалюзії склепові всіх родів

також **МЕТАЛЕВІ МЕБЛІ**

поручає Фабрика „FABROL“ Львів, вул. Б. Гольдмана ч. 3. Тел. 206-29

Ціни конкуренційні. Цінники на бажання.

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий сезон

Найбільший вибір мужеських і жіночих новин

Найліпші товари,

Найнижчі ціни

у відомім гуртовім складі сукна і вовняних товарів фірми

ЯН ВАЛЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік оснування 1841. Жадних філій не маємо.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 17—40

Чи знаєте, що...

всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве купите найліпше

безпосередньо у фабриці

„ПАВ“ Львів Синстусьна 1. 4-5

КІР

Львів, Уейського 1.

Тел. 280-66

Станиславів, 3-го Мая 4

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинах . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова гостим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Вівторок 12. жовтня 1937. Ч. 224

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 239—41.

НІЩО ПІД СОНЦЕМ НЕ НОВЕ...

(Передова стаття).

Дальша нагінка проти українців.

Нова політична партія в Польщі.

Фатальна диспропорція.

Не приймають українців до високих шкіл.

Знаменита ідея і кепська її пропаганда.

Франції загрожує страйк 80.000 робітників.

Воєнний стан проти комуністів.

Італія обіцює підтримку Японії.

Совітська морська база в Лібаві.

„Буржазні націоналісти" на Криші.

Страйк у рудецькому повіті.

Шостий реміс України.

ч. 224 (14.767). Львів, вівторок 12. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Півроку . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Франції загрожує страйк

80.000 робітників.

Якщо національна федерація металюргічних працедавців не схоче порозумітися з професійними спілками металевих робітників у справі підвишки платень, 18. ц. м. вибухне страйк 80.000 робітників металюргічного промислу.

ВИСЛІД ФРАНЦУСЬКИХ САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ.

Вчора відбулись у цілій Франції вибори до самоуправних органів; до ніяких інцидентів не дійшло.

В год. 3.30 досвіта міністерство внутрішніх справ оголосило частинні висліди виборів до департаментальних рад, себто розподіл 1459-ох мандатів (на 1625), у 1022-ох виборчих округах вибори дали остаточні висліди, в 1437-ох відбудуться другі вибори. Частинні висліди такі: комуністи зберегли 5, здобули 3, втратили 2; соціялісти — 75, 18, 7; франц. соціялісти — 8, 1, 3; соц. республиканці — 16, 3, 6; соціялісти незал. — 5, 0, 3; радикали Пельсана — 1; радикальні соц. — 796, 31, 55; радикали — 70, 22, 21; людові демокр. — 12, 3, 1; ліві республ. — 170, 18, 26; респ.-дем. унія — 158, 42 17; консерватисти — 53, 4, 9; суспільна партія 3, 3, 0; людова партія — 0, 1, 0.

Щодо рад підпрефектур (повітів) оголошено приділ 1260-ох мандатів (на 1867), з того в 784-ох округах вибори дали остаточні висліди, в 476-ох вибори відбудуться ще раз. Частинні висліди такі: комуністи зберегли 9, здобули 2, втратили 1; соціялісти — 38, 19, 14; французькі соціялісти — 1, 2, 0; соц. республ. — 7, 3, 4; соц. незалежні — 3, 1, 7; радикали Пельсана — 0, 1, 0; радикали-соц. — 179, 29, 35; незал. радикали — 51, 11, 21; люд. демокр. 26, 6, 0; ліві республ. — 107, 21, 25; респ.-дем. унія — 188, 31, 24; консерватисти — 35, 10, 4; суспільна партія — 2, 9, 6.

Італійська відповідь у справі добровольців.

Вчора вечором оголошено італійську відповідь на англьо-французьку ноту у справі евакуації добровольців з Еспанії.

Італійський уряд висловлює вдоволення, що Франція дає запевнення щодо незалежности Еспанії та, що змагає до того, щоб еспанська справа перестала бути джерелом постійних підозрінь та непорозумінь. Таке саме становище Італії, яка нераз його здеклярувала. Вона разом з Німеччиною перша запропонувала заборону виїзду та евакуацію добровольців.

Але запрошення на конференцію 3-ох великодержав Італія не може приняти, бо ця справа торкається ще й інших держав і також Бургосу та Валенсії, яка взагалі не погоджується на евакуацію добровольців зі своєї армії.

Щоб не доводити до дальших комплікацій, необхідно вести переговори у льондонському комітеті неінтервенції.

Італія не візьме участи в ніякій конференції, куди не запросять Німеччини.

—o—

Невідомі контрторпедовці затопили еспанський корабель.

Два контрторпедовці невідомого походження заатакували у віддалі 45 морських миль від альжирських берегів еспанський корабель „Кабо Сан Томе", який вертався зі СССР. На кораблі вибухла пожежа і він осів на мілині. 1 моряк убитий, 6 ранених.

На сигнал „СОС" надлетіли французькі гидропляни, та у міжчасі оба контрторпедовці втікли.

Авас подає: Рибаки, що були близько „Кабо Сан Томе", бачили, що той корабель відстрілювався, заки осів на мілині. Двох важкоранених моряків зпоміж врятуваних померло.

АНАРХІСТИЧНА ЗМОВА У МАДРИДІ?

Паризький „Ле Пті Журналь" довідується, що у Мадриді викрили нову змову й арештували коло тисячі осіб. Арештованих масово розстрілюють.

Японська відповідь Женеві-Вашинґтонові.

Японське міністерство закордонних справ проголосило комунікат такого змісту: Цісарський уряд з прикрістю стверджує, що Ліга Націй і американський уряд обвинувачують Японію в нарушенні миру і договору 9 держав. Японський уряд твердить, що не Японія, лише Китай викликав конфлікт, вдаряючи в японські права. Справжнім ворогом миру є Китай, який зі свого протияпонського наставлення зробив принцип національної політики та ужив збройної сили, щоб нарушити японські інтереси

—o—

Югославянський уряд резигнує з конкордату.

Югославянський уряд рішив не предкладати сенатові до ратифікації конкордат з Ватиканом, бо за два місяці від заворушень внутрішньо-політична атмосфера не успокоїлася. Урядові кола сподіються, що православна опозиція ослабне

Совітська морська база в Лібаві?

Від довшого часу стоїть у пристані Лібаві (Латвія) загадковий корабель „Яроп", який кілька разів зміняв назву, капітана і навіть прапор. У звязку з тим італійська „Газета дель Попольо" оголошує ревеляційну вістку, що Латвія заключила зі СССР тайний договір, на основі якого Лібава має стати базою совітської воєнної фльоти. Совітські специ переводять буцімто там під наглядом агентів ГПУ стратегічні будівельні праці.

„Буржуазні націоналісти" на Кримі.

У наркомі рільництва кримської автономної республики недавно викрили шкідників, тепер найшли там „буржуазних націоналістів". Там відбудеться небавом чистка. (ПАТ.).

НОВА КНИЖКА!
ФЕДІР ДУДКО
Дівчата очайдушних днів
Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.
Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

Ніщо під сонцем не нове...

Львів, 11. жовтня 1937.

Що-правда: давно вже цього не бувало. Ходили вулицями Львова гуртки молодців, кричали „преч з гайдамаками" і „нех жие Польска народова" та — били вікна й вивіски: у крамницях Маслосоюзу, у книгарні Т-ва Шевченка, в „Доставі". За ними бігли міські хлопчаки і підтримували окліки, вдоволені, що є „забава". Молодці час до часу зупинялись, коло них моментально збіралась юрба та один із многогляддійних молодих людей виголошував імпровізовану промову, що складалась теж із кількох окликів, в яких „преч" чергувалося з „нех жие". Окліки, біганина, дзеленькіт битих шиб — все це витворювало настрій навпів паніки, навпів несмаку. Ніби й неповажна штука, але характеристичний симптом. Адже це знову пригадувалась вулиця: польська вулиця пригадувалась українському світові культурної та господарської творчої конструктивної праці.

Не знаємо, з якими почуваннями гляділи на ті вчорашні протиукраїнські демонстрації польські громадяни. Частина їх напевне ликувала, частина ставилась може байдужно; припускаємо, що може були й такі, які з журбою призадумувались над небезпечними для польського народу і польської держави стежками, по яких бродить польська молодь — з камінням у кишенях, з палками у руках, зі словами ненависти на устах. Бо камінь і палка — це небезпечна річ: не тільки для тих, проти яких вони сьогодні звертаються, але і для тих, проти яких тими самими руками можуть звернутися завтра. Адже ледви кілька днів тому читали ми в одному варшавському проурядовому щоденнику високо-розумні слова, що молодь, яка стосує терор, привикає до нього і все шукає собі предмету, супроти якого можнаб стосувати терор. Небезпечна штука.

Небезпечна штука, коли вулиця доходить до голосу у справах відносин між двома націями в одній державі. Бо дійсно: чи можна мати до вулиці претенсії, що вона не здає собі справи з таких речей, як конечність, необхідність і неминучість, щоб кількамільйоновий відлам великого народу творив власні культурні й господарські організації, і що культурне й господарське піднесення всіх громадян лежить в інтересі не тільки того чужонаціонального народу, але й держави? Чи можна мати претенсії до тих молодців, що вони кричать „геть", не призадумуючись: чи можна це „геть" стосувати до мільйонів автохтонного народу та ще й реалізувати те гасло — биттям вікон і вивісок культурно-господарських установ?!

Зле діється з польсько-українськими відносинами, коли вулиця має у них голос. На жаль, забірає той голос щораз частіше: ухвалами, резолюціями, пресовими статтями, листами. У сліпому куті найшлись ті відносини і направду окліки „геть" та стукіт каменів не витягнуть їх відтіль. Бо розвій живої нації та проблема міжнаціональних взаємин — це така справа, яка залежить від законів, сильніших від найголосніших окликів і найбільшої кількости засобів нищення матеріяльного майна. Стримати розвиток живої нації таксамо не можна ніякими руїнницькими силами, як не можна кермувати взаєминами двох націй — методами вуличних ексцесів.

Польської вулиці з її вчорашніми предстовниками й „ідеольогічними виразниками" не

Трибльокове „chassis“ та багато нових дотепер незнаних технічних уряджень посідає **відбірник**

Philips Super 4-38

легковажимо. Знаємо, що та вулиця витворює настрій, а настрій у суспільно-політичних справах — це немаловажний чинник; особливо тоді, коли той, хто той настрій витворює, є єдиним активним, метким і послідовним підметом. Не легковажимо собі польської вулиці, бо знаємо історію рідного краю у давньому й недавньому минулому.

Але й не маємо найменшого нахилу робити з виступів польської вулиці нашої трагедії! Не будемо вважати для себе трагедією навіть тоді, коли здійснилась би мрія вчорашніх героїв львівського дня і їхня акція, що обмежилася вчора тільки до кількох крамниць, обхопила би багато-багато ширші кола і нанесла багато-багато більше шкоди українському матеріяльному дорібкові. Бо прецеденси вже були. В ніякій іншій ділянці стара латинська пословиця „ніль нові суб солі“ не має такого застосування. І в нас і в інших народів, і не тільки за останніх кільканацять літ, але й у всесвітній історії впродовж віків. І з наших та чужих прецеденсів відомо, що трагедією нації буває тільки її власна недуга, а не удари ззовні. Коли залізо не ослаблене іржою — воно під молотом гартується на сталь! Очевидно — не тужимо за новими жертвами, бо й не були ми ніколи прихильниками політики катастроф — ані супроти інших, ані супроти себе самого. Але й нервовий настрій, викликуваний вуличним терором, нервів нас не позбавить. Ані тепер ані на будуче. Бо ми надто глибоко свідомі української національної сили і надто певні, що навіть деякі прикрі та шкідливі недокладности у нашій хаті — це речі минаючі, це нестрашні недуги здорового організму. Невмірущого національного організму.

—o—

Знаменита ідея і кепська її пропаґанда.

Помішуючи статтю такого поважного діяча, як п. Андрій Жук, як голос у дискусії над болючою справою Всеукраїнського Національного Конгресу, зазначуємо, що погляди п. В. Приходька, з якими він полемізує, були виключно особистими поглядами п. Приходька. Розписуючи анкету в справі „нормалізації“, ми відразу підкреслили, що „за кожний голос відповідає тільки його ш. автор і ніхто більше“. Через те й ми вже не давали ніякої редакційної примітки до тієї статті.

Редакція.

Від кількох літ зі сторінок української національної преси не сходить справа Всеукраїнського Національного Конгресу. Тепер справа опинилась на мертвій точці, а проте вона не перестає цікавити й хвилювати український загал. На превеликий жаль, пресова дискусія, замість виявити остаточно характер, цілі й завдання Конгресу, вводить у ці справи зайву пуганину. Таким робом можна мати претенсію не тільки до тих українських кол, від яких безпосередньо залежить реалізація конгресової ідеї, але й до тих, що її пропагують і невмілою пропагандою шкодять одночасно самій справі.

ФІКЦІЯ УНІВЕРСАЛЬНОСТИ В. Н. КОНГРЕСУ.

Головним пропагатором ідеї Конгресу є п. Віктор Приходько. Тому, що він одночасно є секретарем ініціятивного конгресового Комітету у Празі, його статті на конгресові теми набірають неначе офіціяльного характеру, тим більше, що п. Приходько виступає немов в імені всієї наддніпрянської еміґрації чи навіть всього позагалицького українського громадянства („ми наддніпрянці і все позагалицьке українське громадянство...“ — „Діло“ ч. 146. з 22. X.). Маю враження, що саме в наслідку статтей п. Віктора Приходька українське громадянство почало розуміти Всеукраїнський Національний Конгрес, як установу, яка має обхопити абсолютно всі ділянки українського національного життя, має стати **універсальним політичним чинником, заступивши всі існуючі чинники,** та взагалі не поминути ні одного кутика землі, де живуть тепер українці, та ні одної практичної справи, за яку бореться чи якою цікавиться український нарід на якомунебудь клаптику землі. Читачі статтей п. В. Приходька мусіли теж набрати такого переконання, що досить буде, коли збереться разом кількадесять чи кількасот осіб, уроджених в ріжних краях ріжних континентів, що признають спільні українські національні ідеали і щось для них роблять, а буде вже врятована українська справа та спадуть на українство всі благодати, як манна з неба. Такі універсальні надії, що вяжуться з отим пропагованим універсальним характером Всеукраїнського Національного Конгресу, є — на мою скромну думку — чи не одною з найповажніших помилок, через які досі Конгрес не відбувся, не замикаючи, очевидно, очей і на ті безпосердні причини, що трапилися в останніх двох роках

ПРИГАДКА ДВОХ ПОДІЙ.

За час свого тридцятилітнього перебування на еміґрації був я свідком або й активним учасником ріжних всеукраїнських акцій, які не приводили до практичного висліду і кінчались невдачею саме через надто широкий і надто розпливчатий характер своїх цілей і завдань. Для прикладу згадаю Загальну Українську Раду з 1915 року і Всеукраїнську Національну Раду з 1921 р. Обидві ці організації були подумані, як найвищі загально-національні політичні громадянські установи, що мали визначати напрямні лінії української політики на всіх українських землях, координувати діяльність заступлених у них політичних партій і організацій та у власній управі провадити ріжного ро-

Магазин жіночої конфекції
„Маргот“
Львів, вул. Коперника ч. 9.
Осінні плащі від зл. 45·—
Зимові плащі від зл. 70·—
Великий вибір суконь і трикотажів.
Прислуга по українськи.

ПАВЛО ЗАЙЦЕВ

Кришталево чесний громадянин.

На могилу товариша і друга — М. Корчинського.

Замість китиці квіток на могилу дорогого Михайла кидаю на папір цих кілька рядків, — і рука тремтить їх пишучи, і сльози очі застеляють... 32 роки знались, а серед тих довгих років скільки-ж було таких, коли якщо не щодня, то принаймні тричі на тиждень доводилося зустрічатися з ним при національ.-громадській праці. Скільки і радісних, і сумних вражінь пережили колись спільно, скільки милих згадок нас лучило!

Пізнав я Михайла Корчинського в 1905 р. в Петербурзі, як студента університету. Всі українці знали високу худу постать вічно чимось заклопотаного, довгорукого подоляка з гарними добрими очима. Чи була хоч одна українська імпреза, чи хоч один такий національний виступ, де не брав би участи Михайло Корчинський? Напевно ні! Згадую спільну працю в університетській громаді — бачу його, як живого, бачу й огонь зацікавлення в очах і той вираз безмежної доброти, якої він був цілком повен. Студент Корчинський ніколи не зрозумів би того, хто спробував би його переконувати, що крім громадських та національних справ існують якісь інші, що ними можна б було перейматися або хоч трохи цікавитися. За університетською наукою він увесь свій час завжди відлічав громадській праці. Матеріяльні недостачі (а достатків він, здається, ніколи не зазнав!) ніколи його не турбували, він не вмів навіть їх відчувати. Жив для України. Це не слова, це правда. Не бракувало в нашому поколінні ідеалістів, але найзаанґажованішим може з усіх, що їх доводилося мені знати, був Корчинський.

Висліди його організаційно-політичної праці в студентських лавах були величезні. Студентом був довго. Коли оженився і спромігся на невеличке окреме помешкання на 11-ій лінії Василівського Острову, хата молодого адвоката зробилася осередком нашого життя. У 1913 році сімнацять молодих енергійних українців, що по скінченні високих шкіл зайняли ріжні становища в Петербурзі, обєдналися в молодому ТУП-і (Т-во українських поступовців). Всі наші збори відбувалися в Корчинських. Я мешкав поруч — у сусідньому домі. Бачилися щодня. Забрали ми тоді в свої руки український клюб. Корчинський кілька років був у ньому діяльним головою Ради старшин. Українська справа росла, розбухала. Михайла скрізь було повно: головував, секретарював, складав відозви і мирив посварених, помагав незарадним. У т. зв. „Благодійному Т-ві для видання дешевих книжок“ теж був діяльним членом ради.

За часів його головування в клюбі, ця передтим мало діяльна інституція наповнилась сотнями людей — реферати, концерти, збори всяких організацій, — як у вулику загуло. Студентство обєдналося з громадянством. Нелегальна законспірована „Наша Школа“ (вільний український університет) знайшли в українському клюбі притулок. Коли за всіми нами ходили шпигуни, то від Корчинського вони не відходили ні на крок. Скільки небезпечних моментів переживав він тоді! Те, що робилося за його згодою, під його організаційною кермою, щодня, що години могло завести його до вязниці. Чи Корчинський хоч колись завагався? Ніколи! За 12 років спільної праці (від 1905 до 1917 р.) в Петербурзі я не пригадую ані одного випадку, щоб Корчинський кудись спізнився або не виконав якогось громадського доручення. Його шанували, його цінили. Коли вибухла революція, його обрано заступником голови Національної Ради в Петербурзі.

Потім — Чернівці: він заступник черновецького губерніяльного комісаря (Буковини й Покуття). І тут довелося мені з ним співпрацювати при ліквідації режиму гр. Бобринського. Скільки запалу вкладав він у свою працю, скільки в ній було віри в людей і яке глибоке розуміння виконування найсвятішого обовязку — служення нації. Потім Київ — Центральна Рада, центр. комітет партії с-ф., державне служба, видавництво „Друкар“ — скрізь Корчинський висувався наперед своєю сумлінною працею, своїм розумом, і скрізь його шанували та цінили. В роках тяжкої боротьби (1919—20) він мужньо переніс усе, що довелося переживати активним борцям. Скількиж то зазнав він тоді бідування, скільки розчарування пережив! Чи хоч раз знеміг ся, зневірився? Де там! Чим тяжче було, тим більшою була його енергія, тим жвавіше працювала його думка. Так було і в Тарнові. У Львові здобув собі загальне признання, як видатний правник. Тяжко навіть зрозуміти, коли він, вічно заклопотаний громадськими й політичними справами, встиг набути стільки фахового знання! А ця його скромність і простота! Він не знає у житті пози. З усіми був однаковий. Людей умів любити, умів їх приймати такими, які вони є. Гостинний, привітний, любив веселе живе товариство, любив життя.

Покоління, до якого він належав, дало багато активних національних діячів, але кожний із нас скаже щиро, не вагаючись, що одною з найзаслуженіших постатей зпоміж тих із нас, кому судилось відограти більшу ролю, був Михайло Корчинський, людина чистого серця, кришталево-чесний громадянин, який робив тільки те, у що вірив, і тільки так, як вірив.

Вістка про ранню смерть його справжнім смутком огорнула всіх, хто його знав. Але ми, його товариші, ми, ближчі, будемо йти до незнаного кінця завжди із спомином про доброго, рідного „Агафоновича“, як звикли ми його звати, і спомин наш буде вічно болючий.

Корчинський був одним із найкращих синів свого народу. Галицька земля приймає останки Того, кому вся нація повинна скласти низький поклін, поклін добре заслуженої вдячности.

—o—

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

ду діяльність, ціллю якої було осягнути найвищий національний ідеал. Практика показала, що цей універсальний характер ЗУР і ВНР під територіяльним і предметовим оглядом і був причиною їх недовговічного існування. Безпосередньою причиною припинення діяльности Заг. Української Ради була заповідь центр. держав у 1916 році створити польську державу. Ця справа менше хвилювала наддніпрянців, які належали до ЗУР, зате всю увагу полонила галицьких українських діячів. Сам собою той факт в найменшій мірі не виправдував того гаракірі, що його зробила над собою ЗУР. Але при цій нагоді виплили гальмовані досі компетенційні і тактичні ріжниці думок у галицькому політичному таборі (Народній Комітет і Парляментарна Репрезентація і ці ріжниці були сутньою причиною, чому ЗУР, не розв'язуючись, перестала існувати. Союз Визволення України, що репрезентував у Раді Наддніпрянщину, не хотячи мішатись у внутрішні галицькі справи, з Ради виступив.

Подібна доля судилась і Всеукраїнській Національній Раді. Було це ширше й повніше об'єднання українських політичних організацій з усіх українських земель. Повстало воно в найкритичніший час української повоєнної історії, коли три уряди трьох українських держав опинились — на політичній еміграції! Всеукраїнська Національна Рада хотіла саме стати тим авторитетним громадсько-політичним осередком, а яким, від упадку всіх наших державних організмів, тужить українська суспільність, осередком, який був би або опорою для існуючих державних українських центрів, або сам виріс би на такий державний центр, під знаком універсальної національно-політичної ідеї. Але внутрішні політичні відносини були тоді ще більш складні, а неперебірливість у методах поведінки була просто розпузданістю: ген. Греков, як заступник голови Ради, дозволив собі в галицькій справі на такі „ходи" на міжнародньому терені, що на другий день виступила з неї галицька територіяльна група і ВНРада перестала існувати!

СУТНЄ ЗАВДАННЯ КОНГРЕСУ.

Всеукраїнський Національний Конгрес це має бути передусім і головно **всеукраїнська національна маніфестація,** яка сказала б світові те, що світ інколи призабуває, а саме, що **існує українська нація і має свої національно-політичні аспірації.** І для цього варта і треба довести справу Конгресу до позитивного кінця. Але колиб хто з такої маніфестації захотів робити політичне зібрання, яке малоб установити основи всеукраїнської політики та формулювати конкретні практичні завдання з відповідною тактикою для добуття конкретних цілей, — при політичному поділі нашої національної території і політичній розбіжності ріжних центрів і угрупувань, — то згори треба сказати, що покликаний таким зібранням постійний орган **практичної політики** був би мертвородженою дитиною та джерелом ще більших внутрішніх сварок.

Очевидно, може і мусить існувати якийсь **постійний всеукраїнський центр як орган інформації та взаємного звязку,** з виключенням такої діяльности, яка вязалоб діяльність політичних чинників поодиноких національних територій або накидала їм свою волю. Значіння такого центру залежатиме від поваги, яку виробять собі його керманичі, від політичного такту й розуму, що його вони проявляють у ході своєї практичної діяльности.

ЗАДНЯ ДУМКА П. ПРИХОДЬКА.

Однак п. Вікторові Приходькові залежить, здається, на такому центрі, який стояв би понад існуючими центрами або їх просто заступив, як надрядна політична установа. Бо ось в його статті, надісланій до „Діла" у ході анкети про „нормалізацію", є така фраза: Галичина багато терпіла досі і не поведеться їй ніяка нормалізація також і в майбутньому, поки не буде упорядкована справа всього світового українства, отої „духової української імперії", її консолідації, політичної акції та зокрема **справа наддніпрянської державної репрезентації."** І в другому місці: „Маємо пяту щодо числа в Европі націю, маємо невичерпані вільні сили, розкидані по цілому світі поза етнографічними межами України... і не маємо центру, що кумулював би всю ту енергію та патріотичний ентузіязм..."

Світове українство, духова імперія, патріотичний ентузіязм, — а по дорозі ліквідація існуючого наддніпрянського державного еміграційного центру, який видно заважає цим плянетарним плянам! Ось де собака зарита! Для мене не підлягає найменшому сумнівові, що в основі конгресового пляну деяких ініціяторів тієї акції лежав проект ліквідації існуючого УНР-івського центру, а бодай підпорядкування його „духовій всеукраїнській імперії", отже абстракції, або невідомому щодо складу і невідповідальному щодо настроїв і політичних кроків всеукраїнському центрові. Очевидно, що треба бути дуже наївним, щоб припускати, що замах на існуючий УНР-івський центр, що тепер виліз отверто у статті п. В. Приходька, не викличе гострої реакції того центру, тим більше, що такі тенденції кожна розумна людина могла у пп. Приходьків вичувати з самого початку. Ясно, що справа скликання Всеукраїнського Національного Конгресу на тому виграти не може.

ЗАКОРДОННИЙ ЦЕНТР У. Н. Р.

Можна бути всякої думки щодо деяких осіб, які творять нинішню наддніпрянську державну репрезентацію, а розуміти під нею треба очевидно саме закордонно-еміграційний уряд УНР. Може дехто не поділяти орієнтаційних ліній того уряду і мати застереження щодо метод його праці. Але це немов внутрішні, а подекуди й просто технічні справи кожного проводу. Однак це єдиний поважний політичний чинник, який репрезентує тепер українську державну ідею, з навязанням до **Центральної Ради і Трудового Конгресу.** В оцій безперервности легального державницького заступництва від часів існування української держави, як міжнародньо-правної особовости, лежить головна вага того уряду, вага історичного прецедензу. І тому, хто хоче цей чинник обійти при якихнебудь всеукраїнських плянах, або тими плянами його перекреслити, той „всеукраїнського" нічого в наших обставинах не зробить, а всеукраїнському престіжеві на чужинецькому ґрунті нанесе болючий удар.

Я не виключаю, що в процесі творчої організаційної праці суспільности вибється на верх якась одна політична організація чи блок організацій, що в рішальний момент виросте в таку силу і набере такого значіння, що перед нею

Річниць тягнення зближається. Листівки досить на замовлення. Чверта льосу коштує 10 зол., половина 20 зол., цілий льос 40 зол.
Просимо спішитись з замовленням!
П. К. О. ч. 500222.
ТЯГНЕННЯ ВЖЕ 21. ЖОВТНЯ!
ДІМ БАНКОВИЙ
ШІТЦ і ХАЄС 1—2
ЛЬВІВ, ПЛ. МАРІЙСЬКА Ч. 7 (pir Коперника).

відійде в тінь або й розпливеться також існуючий еміграційний центр і вона його заступить. Але це може статися тільки в залежности від (тепер невідомих внутрішніх і зовнішніх обставин та сил, отже годі заглядати в те невідоме, бо нічого наразі там не побачимо.

Я не брав у підготовчій праці Конгресу безпосередньої участи, але згідно з моїми цілком достовірними інформаціями і галицький і позагалицький загал, на який покликується п. В. Приходько, **зовсім таких цілей,** на які натякає п. Приходько, **на увазі не мав.** Підготовча праця, хоч з трудом, але поступала вперед і давала певні надії на успіх, бож в основних справах було вже порозуміння і з колами, що до центру УНР ставляться інакше, ніж п. Приходько. Коли ж п. В. Приходько тепер, літом 1937 року, старається справу представити інакше, імпутуючи Всеукраїнському Національному Конгресові інші цілі, в яких „світова імперія" сполучена з комбінаціями нових центрів і нових осіб (невідомо ще яких), то це треба записати на його виключний персональний рахунок. Треба застерегтись проти того, щоб п. В. Приходько промовляв в імені „нас наддніпрянців" та „всього позагалицького українського громадянства", бо такої легітимації йому ніхто не давав. Треба застерегтись, щоб він з титулу свого секретарства закордонного підготовчого комітету, сіяв у цій справі балямутво.

Ось саме мотив, що спонукав мене, людину, яка стоїть від отих справ осторонь, забрати голос. Через те я і мовчав довший час, чекаючи, може хтось більше компетентний спростує „балямутво". Тим і треба пояснити, чому на статтю п. Приходька з кінця серпня ц. р. щойно тепер, в 6 тижнів потім, появляються ці мої міркування.

Андрій Жук.

Фатальна диспропорція...

Де мають дітись українські студенти?

Варшава, 9. жовтня.

Ректорати всіх варшавських високих шкіл подали вже до відома висліди прохань у справі: прийняття нововступаючих студентів до вищих наук. заведень. **Українських кандидатів зігноровано так, як ще ніколи передтим.**

В університеті Й. Пілсудського **на медицину прийняли лише 2 українців** (на 160 всіх прийнятих, у тому числі 12 жидів). Така пропорція вдержана теж дотично українців у всіх інших факультетах. Приклад: **на фармацевтичний виділ** прийнято, як дотепер, **лише 1 українця.** Найбільше наших, як щороку, „записали" на... право й гуманістику. **Стоматольогічна Академія (дентистика) дала лише 5 місць для українців,** хоча їх зголосилося через У. П. Р. і самостійно поверх 20 осіб.

Таке дивне відношення університетської влади до українців помітне в усіх школах. Серед нашого студентського молодняка — переполох. Особливо сильно відчули заподіяну кривду студенти-волиняки, що після відомих волинських подій шукали спокою для студій у Варшаві.

Між українським варшавським студентством говорять, що **на таких видїлах, як медицина, ветеринарія і фармацевтика, справу прийняття „полагоджують" вже самі урядовці секретаріяту, виписуючи на окладниках документів червоним олівцем слово українец або: православни, що означає згори повний numerus clausus.**

Усі наші студенти, яким відкинули прохання на три згадані виділи, пробують податися бодай на право чи гуманістику, але й тут їм кажуть найчастіше, що вже... за пізно.

Така дивна політика шкільної влади, що помітно гравітує в сторону „ендеко-народововелькопольського" табору, має і свої **добрі сторони,** а саме: **активізує наше інертне дотепер і глухе на прояви організованого життя волинсько-засокальське студентство.** Як довідуємось, у Варшаві має повстати небавком організація українського студентства усіх високих шкіл, бо до існуючої Громади, як відомо, можуть належати лише студенти університету.

Ще одно: недавно інформували ми, як-то приятно міністр п. **Косцялковський** дивувався українським студентам, що їх так багато студіює право. Студентам годі було відповісти. Бо й справді, що відповісти на таке клопітливе питання? Хіба статистикою новоприйнятих студентів медицини, що виглядає так: 146 поляків, 12 жидів і 2 (двох) українців.

Як видно, лише двох українських лікарів може виховати варшавський університет для близько 7-ох міліонів нашого населення в державі, на чолі якої стоїть премієр-лікар і в якій кожна шкільна дитина знає, що так зв. „східні креси" нидіють без лікарської опіки, впиваючись дурманом усяких пройдисвітів-знахорів. **Чи така диспропорція не фатальна?**

Гром.

Італія обіцює підтримку Японії.

Райтер повідомляє з Токіо: Італійський амбасадор відвідав японського віцеміністра закорд. справ і просив його повідомити японський народ, що італійська нація готова всецілo підтримати японську акцію в Китаю.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ДОРАДНИК ПОКИНУВ НАНКІН.

В Неаполі очікують нині повороту б. міністра фінансів Де Стефанія, який вертається з Китаю, де був фінансовим дорадником при нанкінському уряді.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

Загальний Зїзд Союзу Українок у Львові.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

По промові голови С. У., після перерви, зачалася 9. ц. м. в 6 год. веч. дискусія над звітами.

Перший промовляв голова „Сільського Господаря", п. **М. Луцький**, який привитав зїзд і підкреслив, що в краю є співпраця між С. Г. і С. У., тільки в центрі є непорозуміння. Господарство на селі є неподільне, не можна його ділити на господарку чоловіка і жінки. С. Г. мусить мати контролю всього, що робиться на селі для піднесення господарства. Хочемо співпраці з С. У. і допомагати йому піднести культуру нашого жіноцтва.

П. Марія Басова, селянка з Гаїв біля Львова, короткими, але сильними словами висловила побажання, щоб Жіночі Громади і Секції Господинь перемінилися на Кружки С. У., відтак взапелювала до п. О. Кисілевської, щоб не покидала праці в С. У. і не віддавала своєї „Жіночої Волі" для Секцій Господинь. Дальше привітала п. С. Русову і п. Штогрин з Америки. Вкінці візвала до будови власного дому С. У. у Львові.

П. Стебельська (Самбір) підкреслила, що С. Г. входить у працю С. У. Нехай С. Г. веде тільки фахову господ. працю. **П. Сухова** (Львів) говорила про домівку і пресу Т-ва. **П. Галущинська** (Бучач) поставила внесення вибрати **резолюційну комісію** у складі пп.: Струтинська, Горбачева, Богачевська, Мартиникова, Горохович і Терлецька, що принято. Від релігійних товариств увійшла до резол. комісії м-р Я. Процїв. **П. Соколовська** (Рогатин) і **П. Жовнірчук** (Броди) торкаються порядку дискусії. **П. Левицька** (Дрогобич) нарікає на брак співпраці між С. Г. і С. У. у Дрогобичі. **П. А. Микитин** старша селянка з Тухлі в поетичній промові вітає п. Русову, п. Штогрин і голову С. Г., пересилає поклін сестрам за Збручем і взиває нести високо прапор С. У. **П. Стефанович** (Камінка Струм.) жаліється на одного інжиніра С. Г., який заявив, що він не потребує співпраці з С. У. **П. Хоптякова** (Рогатин) виказувала, що С. Г. робить конкуренцію для С. У., бо уладжував навіть курси для немовлят. **П. М. Лушький** обороняв становище С. Г. **П. А. Солтисік**, селянка з Боднарова, заєвала положення на Лемківщині. **П. А. Рублева** (Станиславів) ствердила, що хоч співпраця між С. У. і С. Г. є наладнана, одначе все є ферменти. Кажуть, що де немає Секцій Господинь С. Г., там заложені „Кулка господинь вейських". **П. Головка** (Львів) виказує, що „Жінка" є дефіцитова тому, бо вона пропагує фемінізм, а це не відповідає молоді. Українське молоде жіноцтво має націоналістичну ідеольогію. **П. Бандрівська** (Сколе) нарікає на С. Г., звертає увагу на Гуцульщину, на справу будови українського театру у Львові і взиває вибудувати дім С. У. **П. Горохович** (Рівне) заявляє, що вся українська молодь є патріотична і націоналістична, а жіночий рух С. У. має на меті зактивізувати жіноцтво до праці для добра нації. Тому нема ніякої перепони для націоналісток працювати в С. У.

ДРУГИЙ ДЕНЬ ЗЇЗДУ. — БОГОСЛУЖЕННЯ.

В неділю 10. ц. м. другий день Зїзду С. У. зачався в 8. год. Службою Божою в намірення т-ва, яку відправив у Волоській церкві **о. кан. Д. Лопатинський**. Церкву заповнили учасниці зїзду.

ПРОДОВЖЕННЯ ДИСКУСІЇ.

П. О. Гасин (Стрий) виступила проти феміністичного напрямку органу С. У. „Жінка". Фемінізм має на меті лиш добро жінки, а не націоналізм цілої нації. Фемінізм ділить націю на два табори. Консолідація можлива тільки тоді, коли запанує націоналістичний світогляд, всеобіймаючий, фанатичний, ексклюсивний, нетолерантний. В імені стрийської філії С. У. домагається, щоб „Жінка" змінила свій феміністичний напрям на націоналістичний, щоб містила більш актуальний матеріял, статті на виховні і літературні теми, вісті зі всіх українських земель, господарські поради, щоб не було оголошень жидівських, польських і паньствової льотерії.

П. О. Кисілевська відповідала на вчорашні заміти проти її діяльности як голови Секції Господинь у Сіль. Госп., обстоювала необхідність співпраці С. У. з С. Г., бо є досить місця до праці для всіх. Господарську працю слід вести фахово, не по аматорськи. Кожна жінка мусить скінчити університет С. Г. Учительки по селах організують „кола господинь вейських". „Ж. Воля" веде потрібну працю. Всі мусять спільно працювати. (Промову сеніорки жіночого руху вислухували довго вся сала.

Дальше п. Савойкова (Львів) жалілася, що С. Г. трактує С. У. не як рівнорядне краєве т-во, а як підрядне т-во. С. Г. повинен дати тільки чисто фахову працю, а С. У. доповнить її. — **П. Жеребецька** (Яслиська, пов. Городок) апелює, щоб закінчити дискусію про С. Г. — **П. Білозорова** (Коломия) домагається, щоб творити інструкторські курси також у філіях. За мало людей до праці С. Г. не повинен творити Секцій Господинь. — **П. Малиновська** (Камінка Струм.) є за активізацією інтелігентного жіноцтва до поїздок на села. — **П. Соколовська** (Рогатин) підносить недостачі освітньої праці. — **П. Горохова** (Перемишль): Поляки закладають по селах лиш одні „кола господинь", а в нас є ріжні жіночі т-ва. Треба усунути цю розпорошеність. **П. Косович** (Ходорів) є за співпрацею С. У. з С. Г. — **П. Ст. Фіголева** (Львів — Мар. Т-во Пань) вказує на потребу здорової літератури. В бібліотеках С. У. повинні бути католицькі видання. Треба в статуті С. У. зазначити релігійну ідею. Опісля поставив внесення, щоби ще цього року в домівках С. У. помістити образ Богородиці з приводу ювилею 900-ліття проголошення Матери Божої Царицею України, та щоби С. У. взяв участь у торжествах з приводу 950-ліття хрещення України, які відбуватимуться в 1938 р. (Обі ці внесення принято). — **П. Терлецька** (Кути) домагається, щоб С. У. відкупив господарську школу в Шибалині, пов. Бережани та поширив її. — **П. Чорпітова** (Калуш) торкається буджету і закликає до активности. — **П. Мартиникова** (Ст. Самбір) звертає увагу на доріст, на дитячі бібліотеки, на курси, на потребу прогульок до Крилосу. — **П. О. Базильків** (Стрий) підносить брак ідеольогічної дискусії. „Жінка" не відповідає духові часу. Лиш всеобіймаючий націоналізм може викликати фанатизм, без якого не вдасться перевести в діло ніяка ідея.

П. Л. Горбачева (Львів) полемізує з націоналістками. Український жіночий рух мав усе на меті добро нації. Жіноча молодь за мало працює в С. У., охотніше йде до мішаних товариств.

Голова відчитала привіт від **п. О. Гузаревої** з Черновець і **п. Ір. Невицької** з Ужгороду, які наспіли на зїзд.

Д-р Ір. Пріснєвська (Луцьк) підкреслює за мале заінтересування Волинню в Галичині. Лиш одна п. О. Кисілевська живо цікавиться Волинню. Вкінці запросила відвідувати Волинь, яка щиро прийме галицьких гостей.

П. Кабарівська (Делятин) просить зацікавитися Гуцульщиною та помогти їй. — **П. Струмеляк** (Лани, п. Стрий), солідаризується зі стрийською філією та виступає проти фемінізму.

М-р Островська вияснює ціль жіночого руху. **П. Ганасова** (Печеніжин) домагається, щоб в кружках С. У. була католицька преса. — **П. Рублева** (Станиславів) представляє, як на практиці виглядає співпраця між С. У. і С. Г.

П. Стасівна (Перемишль) обговорює справу дорасту і молоді. — **П. Л. Метельська** (Львів) говорить про підготову жінки до громадського життя. Треба більше звертати увагу на виховання молодого покоління. — **П. Паламарчукова** (Городок) виступає проти видавання нового популярного часопису для жіноцтва, бо „Ж. Воля" вповні вистарчає. Брак жінок їхати на села.

П. О. Федак-Шепарович (Львів) говорить про феміністичну ідеольогію. С. У. ніколи не виступав проти добра нації. Фемінізм — це значить, що ми хочемо бути вповні рівнорядними, а не пйонками.

П. Кравців (Львів) виступила проти заробітної праці жінок, яких чоловіки або батьки мають добре платні посади. Націоналізм накладає великі обовязки на жінок бути господинею, дружиною і матірю. Про поневолення жінок націоналізмом не може бути мови. Толерантним можна бути в родинному, але не в суспільному житті. Не можна ставити на одному рівні три націоналістичні групи, бо ФНЄ денунціює. Без фанатизму жіночий рух не осягнув би нічого.

Голова С. У. протестує проти зводження порахунків і випадів проти груп.

П. Тисовська (Калуш) заохочує передплачувати катол. часописи для піднесення морального рівня.

П. М. Білякова (Львів) торкається організаційних справ. Гол. Виділ повинен помогти слабим філіям. — **П. Богачевська** (Збараж) уважає, що треба завести внутрішню нормалізацію. Треба усунути непорозуміння з С. Г.

П. Залужна (Золочів) зазначує, що вона німкиня і підкреслює, що тепер німецька жінка є щаслива. Наші лікарі не мають помічниць-доглядачок хорих. Молодь повинна вступати на курси доглядачок і працювати на селі.

П. Опришко, селянка з Грабівця, пов. Стрий, говорить про співпрацю з С. Г. — **П. Бандрівська** (Сколе) порушила низку актуальних справ.

П. О. Кисілевська (Коломия) звернула увагу на міщанство. Треба вшанувати ювилей 50-ліття О. Кобилянської та ювилей У. Кравченко.

П. Малкова (Мости Великі) вказує на конечність популярного органу С. У. для кружків. „Жінка" повинна бути самовистарчальна. В кожній філії повинна бути організаторка та інструкторка. Брак сил до праці в кружках. Треба викупити дім Лесі Українки.

П. Боцянова, селянка (Конюхи, пов. Стрий) виступила в обороні п. О. Кисілевської і „Жіночої Долі". На першому місці повинна бути національна ідея, а не феміністична.

Делегатка з Бібрки просила помогти в організаційній та інструкторській праці.

П. Е. Шаркова (Львів, Марійська Дружина Пань) звернула увагу, що в органі С. У. „Жінка" панує ліцистичний дух і тому українське католицьке жіноцтво не читає його. Офіційний орган українського жіночого руху повинен звернути більше уваги на релігійні і моральні справи.

Делегатка зі Станиславова говорить про справи дорасту і про відродженецьку акцію.

П. Постинюк (Снятин) представляє акцію Жіночих громад і вказує на потребу помочи Гол. Виділу для загроженої Снятинщини.

П. Гринева (Бучач) говорить про справи молоді.

П. Панасюкова (Львів-Левандівка) підкреслює значіння релігійної преси для жіноцтва.

П. Гасюкова (Жовква) обговорює справи жіночої преси і відродженецьку акцію.

П. Хоптякова (Рогатин) подає до відома, що філія С. У. в Рогатині взялася до заснування мануфактурних кооператив. Цього року мають їх заснувати 10. Треба опікуватися постійно слабими кружками.

В год. 14. голова С. У. зарядила обідову перерву.

ПРОМОВИ С. РУСОВОЇ І М. РУДНИЦЬКОЇ.

Після перерви по дискусії забрала голос п. **Софія Русова** у справі інтенсивної праці в освітній ділянці. Торкнулась теж статтей „Голосу", підкреслюючи, що була завжди націоналісткою і вела національну працю до українського народу. Не була і не є теж феміністкою.

З черги п. **М. Рудницька** відповідала дискутантками та обговорила широко справу співпраці з „Сільським Господарем".

АБСОЛЮТОРІЯ І ВИБІР ВИДІЛУ.

Після того Заг. Зїзд приняв прелімінар буджету „С. У." на 1938 р. у сумі 26.000 зол. і признав абсолюторію уступаючому Виділові. Далі на внесок голови комісії-матки п. О. Ціпановської Заг. Зїзд вибрав головою С. У. **п. Мілену Рудницьку**. До нового Виділу ввійшли: **М. Білякова, м-р А. Біленька, Л. Бобелякова, м-р І. Гладка, О. Дзьоба, О. Каштанюкова, Л. Метельська, д-р С. Парфанович, О. Ціпановська, В. Свенціцька, Л. Шавякова, О. Шепаровичева, інж. Ірина Шох.** Заступниці: **М. Головка, К. Голубець, Л. Савойкова, М. Мельникова, М. Козакова, М. Басова.** — Контрольна Комісія: **Попович Ольга, Майковська Зеновія, Шахова Ірина.** Заступниці: **Капустієва Анна, Стернюкова Емілія.**

Заг. Зїзд закінчився приняттям низки резолюцій в год. 9-ій вечором.

*

Справлення помилок.

В попередньому числі у звіті подано помилково два прізвища: має бути **д-р І. Пріснєвська** а не Трешневська, **м-р Процїв**, а не Проць.

3-місячний курс господинь

3-МІСЯЧНИЙ КУРС ГОСПОДИНЬ ФІЛІЇ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ" В САМБОРІ.

Філія „Сільського Господаря" в Самборі улаштовує 3-місячний господинський курс у Самборі з такою програмою: 1) Сільське господарство (агр. Кузьмин П.). 2) Кооперація, її засади і ціль (дир. Бородайко К.). 3) Кооперація молочарська — (дир. Бережницький О.). 4) Годівля дробу, безріг (агр. Кузьмин П.). 5) Наука крою, шиття і трикотарства (п. Хомин — Чижович М.). 6) Домашнє господарство (п. Менцінська Д.). 7) Шовківництво (Филипчак Д.). 8) Гігієна жінки (д-р Хомин М.). 9) Українське нар. мистецтво (Хомин-Чижович М.). 10) Ветеринарія (вет. лікар Соневицький Ю.).

На курс будуть приняті дівчата з покінченою вселюдною школою. Оплата за 3-місячну науку 30 зол. Наука розпічнеться **15. жовтня ц. р.**

Зголошення на курс слати до Філії „Сільського Господаря" в Самборі. Ринок 27.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Пятизмаг К. Л. К.

В неділю 10. п. м. відбулися на площі С.-Б. змагання у пятизмагу КЛК, Сокола та одночасно за нагороду „Основи". До змагань стануло всього 9 змагунів. КЛК репрезентувало 6 змагунів: О. Мартинович, Гаврилюк, Гнатейко, Шерстило, Сайкевич і Рибачек. Сокіл: Куровицький і Чехут зі Стрия та Беркешук з Коломиї.

Найкращий виспід осягнув Куровицький (Сокіл-Стрий (253,5 пунктів. Друге місце здобув О. Мартинович (КЛК) 221,5 п., третє Гаврилюк, четверте Гнатейко. Останнє місце занив Рибачек (КЛК).

Нагороду „Основи" і мистецтво КЛК у пятизмагу здобув Мартинович.

Висліди поодиноких конкуренцій:

Скок удовжінь: 1) Мартинович 6.20 м., 2) Куровицький 6.19 м., 3) Шерстило.

Ратище: 1) Сайкевич 41.57, 2) Гнатейко 41.42, 3) Чехут.

Диск: 1) Гнатейко 33.21, 2) Сайкевич 28.86, 3) Куровицький.

Біг на 200 м.: 1) Мартинович 24.2, 2) Куровицький 25.1, 3) Сайкевич.

Біг на 1500 м.: 1) Гаврилюк 4.35, 2) Шерстило 4.50.7. 3) Рибачек.

Загальний рівень змагань доволі слабий, при чому змагунам дошкульно давався в знаки холод.

Після змагань відбулася роздача нагород. Нагороду ф-ми „Альое" вручив Мартиновичові дир. Вол. Паньків, нагороду „Основи" вручив тому самому змагунові п. Ситницький.

Підчас пятизмагу Добрянський Степан пробував побити український рекорд на 10.000 м., що йому теж удалося. Осягнув він час 35,55 м., кращий на 35 секунд від старого рекорду.

—o—

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні анґлійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 6—20

Україна—Гасмонея 3:3 (2:1).

Українці рішуче в цьогорічній осінній рунді не ведеться. На вісім метчів шість зремісувати — це справді небувалий рекорд. Рекорд, що не віщує нічого доброго нашій дружині, бо коли реміс із такими дружинами як Чорні і Гасмонея можна оправдати, то зверішених виспідів з Лехією, Р. К. С.-ом, чи хочби Коросно рішуче не можно вважати успіхом. Осіннє мистецтво вже пропало, а про весняне зможе наша дружина думати щойно тоді, коли відшукає знову свою високу форму, свій стиль і коли пригадає собі найважніший футбольний закон, що тільки рівномірний розклад сил на цілих 90 хвилин може принести успіх. А однією з головних причин недільного ремісу було те, що наша дружина не витримала темпа, яке сама накинула. Тому, замість використати нагоду і після добуття третіх воріт притиснути противника, Україні не стало вже духу до такого зусилля. Ясно, що тоді, при мудрій та спокійній грі противника, втрата воріт приходить розмірно легко.

Оцих кілька слів вияснює головні причини недільного ремісу, хоч чорно-червоні вели вже 2:0, 2:1 і в другій половині 3:2.

Як цілість грала Україна трохи слабше від Гасмонеї, яка перевищала нашу дружину в обороні, в помочі і навіть у нападі. Отже спираючись на цьому порівнянні, мусимо ствердити, що в нашій дружині слабо заграла оборона. Напад Гасмонеї доходив легко до стрілу, так що головну заслугу нерішеного виспіду має передовсім Босий, який заграв один із своїх найкращих метчів. Одначе він повинен бути теж завжди приготований на те, що ворожий нападник його атакує. У неділю двічі вдалося нападникам Гасмонеї втрутити Босого до воріт і тільки одночасний фавль чи офсайт урятував Україну від голя. Інша річ, що й у цьому випадку вина теж спадає на оборонців, які не охороняють відповідно свого воротаря.

Помічі не грала ні краще ні ліпше, як за попередніх змаганнях. Гошовський все ще не витримує темпа, Романець назагал добрий, але запускається інколи в непотрібні дріблінги, Скоцень І. зовсім непотрібно привладує собі свої давні „фазлі". Погана співпраця в нападом та обетава крайників — це найважніші недомагання помочі чорно-червоних. Між нападом та обороною ніколи не сміє бути тоя велика прірва, яку ми доволі часто бачили на недільних змаганнях.

Напад? Куди дівся давній напад? Це питання, що кинуло тепер тисячі прихильників української дружини. Адже склад нашої офензиви не змінився зовсім від минулого року. Навпаки — наш напад постійно тепер у своїм найкращім складі, бож ні Магоцький, ні Мікльош, ні Скоцень, Петрів і Кравєвський не мають ще позицію годних наслідників на своє місце. Шось у цій лінії, яка переводила колись акції з прецизійністю годинника, попсувалось. Нема ні докладности подач, ні коротких пасінгів, ні ідеальних подач на пробої. Напад України, який у полі ще й тепер здобудеться на добру гру, під воротами тратить свою пробоєву силу і стріл. Найдивніше те, що наші нападники чомусь забули виходити на позицію. Кожний чекає на мяч стоячи. Коли завідусіль чуємо нарікання на ослаблення форми нашої дружини, то в першу чергу напад чорно-червоних переживає направду таке ослаблення. Тому в недільнім метчу годі когось хвалити. Во всі хотіли грати, а що густо-часто ніщо не виходило — це мабуть вина не грачів, а нової системи гри, яка якось не може в Україні закліматизуватися.

Хід гри: Перші хвилини приносять грізні наступи нашої одинадцятки, яка теж осягає в тому часі доволі сильну перевагу. Уже в 4. хв. нотуємо на гриці першу сенсацію. Третя акція українського нападу доходить майже до воріт ного поля. Трійка нападників України очинила замішання між обороняцями й помічниками Гасмонеї. Схвильований Вольфсталь подає головою мяч Блятові, який одночасно вибіг в ворітні... мяч опинився в сітці. 1:0. Втрата воріт пешить жад. дружину, тимбільше, що всі намагання гасмонейців здобути ворота кінчаться на Босому. Наступи України йдуть один за другим, та наші нападники виявили таку стрілову непорадність, що якби не прихадкова рука Вольфсталя, який грає тоді як третій оборонець, то мабуть не видушили вони були голя. Карного стрілив за цю руку Скрегота. Таким чином по 20 хв. Україна вела 2:0. Тоді настала чудасія. Україна зовсім вирвано шадить свої сили, звільнює Гасмонею зі свого натиску і поволі дає себе зіпхати до оборони. Це відбивається на виспіді, бо у 29 хв. Сільбер стріляє д. гарні ворота для своєї дружини. Катастрофа повисла над Україною в 43 хв. Скрегота завинює карного. Екзекує його добре Фрідман, але Босий боронить у прегарному стилі.

Друга половина починається наступами Гасмонеї, яка теж — не без вини нашої оборони — після вільного за фавль Скоценя І. (11. хв.) здобуває ворота головою Ротштайна. Відтак гра ведеться зі змінним щастям. Назагал більше з гри має Гасмонея, а щастя Україна, бо Мікльош несподівано після рога, що його дав Кравєвський, стріляє найкращі ворота дня. Гасмонея вирівнює після рога, що його завинив Воробець. Шляф стріляє ріг і Пінус скермовує головою мяч до сітки. Такий виспід залишається вже до кінця, хоч обі дружини намагалися змінити його у свою користь.

Суддював д. добре п. Кухар, до якого мали довіря і обі дружини і публіка. Ніодин вигук під адресою судді — це теж своєрідний рекорд на метчах Окружної Ліги. Видців к. 4.000.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКР. ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Погонь І. Б. — Лехія 4:0 (2:0).** Погонь виставила ділу дружину юніорів, яка заграла дуже добре. Ворота для Погоні здобув Шмідт 2, Волянін і Єдинак. Суддював п. Отшелецький, який вимінув у другій половині Бедрила із Лехії.

ЯРОСЛАВ. **Погонь (Стрий) — Огнісно 3:1 (2:2).** Рівнорядне гра. Ворота для Погоні здобув Валицький 2 і Паприяк, для Огнісна Міхалік з карного. Судив п. Бігда.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Чорні 2:0 (2:0).** Польонія грала зовсім добре і виграла заслужено. Ворота для Польонії здобув Дикий. Судив п. Вжуховський.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — II. Сокіл 1:1 (1:0).** Чувай мав увесь час сильну перевагу, одначе Сокіл дуже мудро боронився. Ворота для Чуваю здобув Чарнецький, для Сокола Фіялковський. Суддював п. Пшибильський.

РЯШІВ. **Рєсовія — Юнак 4:1 (2:1).** Ворота для Рєсовії здобули Баран 2, Дильонг і Відер.

САМБІР. **Корона — Р. К. С. 2:0 (1:0).** Ворота для Корони здобув Глухий (Мікольов).

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Польонія	8	13:3	19:11
2) Чорні	8	10:6	20:10
3) Гасмонея	8	10:6	13:7
4) Погонь (Стрий)	8	10:6	23:17
5) Рєсовія	8	10:6	22:19
6) Україна	**8**	**8:8**	**16:16**
7) Погонь І Б	8	8:8	14:19
8) Р. К. С.	8	7:9	11:10
9) Корона	8	7:9	19:24
10) Огнісно	8	7:9	14:18
11) Лехія	8	6:10	18:19
12) Чувай	8	6:10	13:17
13) Юнак	8	5:11	13:21
14) II. Сокіл	8	5:11	6:15

Гасмонея II — Україна II 2:1 (2:0). Незаслужена програна України, яка мала в другій половині сильну перевагу, але не вміла здобутись на стріл.

Гасмонея (юніори) — Україна (юніори) 3:2 (1:1). Також незаслужена програна юніорів України, в якій слабо грала оборона і воротар.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян — Гагібор 3:0 (2:0).** Останні змагання за мистецтво А-кляси принесли знову перемогу Сянові, який здобув осіннє мистецтво перемиської А-кляси. Ворота для Сяну здобув Турко 2 і Рящаський. Судив п. Дальцький. В тобелі веде Сян перед Лєгєнєю-Коросно, Гагібором, Електровією і СКС 28.

Юніори Сяну програли в Ярославі з юніорами Огнісна 1:2 (1:1).

СТАНИСЛАВІВ. **Пролом — Рипне 2:2 (1:0).** Перший пункт Пролому в осінніх мистецтвах станиславівської А-кляси. Ситуація Пролому невесела, але ще не все стрячене. Цим разом Пролом заграв д. амбітно і хоч Рипне було краще технічно, то українська дружина осягнула з таким сильним противником направду добрий виспід. Ворота стрілив Лісьневич і Лесюк. Судив п. Баєр.

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

БОРИСЛАВ. **Дністер (Самбір) — Бялі 0:0.** Дністер, який уже грає третій метч за вхід до А-кляси, був рішуче кращий, одначе не використав багато добрих нагод. Сподіваємося, що чергові змагання в Самборі вирішить він у свою користь і вийде до А-кляси.

МИСТЕЦТВА Ц-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. **Зоря — Святогор 2:0 (1:0).** Мистецькі змагання двох найсильніших дружин Ц-кляси: української і „русскої" (в якій грають самі наші землячки) принесли перемогу українській дружині та перше місце в табелі. Ворота для Зорі стрілив Крушельницький.

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ДРОГОБИЧ. **Гази Земне (Східниця) — Ватра 5:0 (2:0).** Скандальна програна недавнього кандидата до А-кляси з Ц-клясовою дружиною, яка постигала грачів з усіх усюдів.

ЛЬВІВ. **Степ — Сіонід 1:1 (1:1).**

МІЖДЕРЖАВНІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. **Польща — Югославія 4:0 (2:0).** Висока перемога Польщі над сильною репрезентацією Югославії. Видців к. 20.000.

КАТОВИЦІ. **Польща — Латвія 2:1 (0:0).** І друга репрезентація Польщі вийшла переможцем над доброю дружиною Латвії.

ВІДЕНЬ. **Мадярщина — Австрія 2:1 (1:0).**

ДРЕЗДЕН. **Саксен — Дойчер Фусбаль Фербанд (ЧСР) 2:3.**

ПАРИЖ. **Швайцарія — Франція 3:2.**

ОСЛЬО. **Норвегія — Ірляндія 3:2.**

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Славія — Пльзень 5:0; Спарта — Наход 5:3; Вікторія Жіжков — Шлеська Острава 2:1; Кладно — Вікторія Пльзень 2:2; Братислава — Простейов 5:1; Жіденіце — Пардубиці 4:1.

ПІДКАРПАТСЬКА ДИВІЗІЯ.

УЖГОРОД. **Русь — ЧСК (Кошиці) 5:4.** Русь виграла на своїм гриці з одним із найгрізніших своїх противників.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Як Ерроль Фліи боровся на еспчиському фронті...

Закордонний кореспондент польської преси, В. Поплавський, якого на бажання совітської амбасади у Валенсії виселили із кордонів Еспанії, помістив на сторінках варшавського журналу „Фільм" веселий репортаж про побут Ерроля Фліна в Еспанії.

Весною ц. р. еспанські часописи широко розписувалися про щирі симпатії, які фільмові актори з Голівуду виявляють супроти червоного уряду, збираючи поміж собою значну квоту на боротьбу з національним ворогом. Ці гроші привіз особисто до Валенсії делегат голівудських акторів, герой „Капітана Бляда" та „Шаржі легкої бригади" — Ерроль Флін.

Не треба мабуть додавати, з яким ентузіязмом приняли представники валенсійського уряду навантаженого долярами популярного актора. Розмовляв із ним не тільки міністр освіти і тодішній міністр закордонних справ, Альвареа де Вайо, але і сам премієр та міністр війни Ляргo Кабаллєро. Мало цього. Фліна приняв окремим чайком президент республики Азаня та дозволив себе в його товаристві сфотографувати.

Було би може вже на тому і скінчилося, якби не нетакт якогось старшини з окружения Лярга Кабаллєро, що будучи під впливом геройських діл Ерроля Фліна на екрані, запитав його, чи не бажав би він собі, як справжній жовнір, побачити фронт?

Флін пристав на це, щоправда, без надто великого захоплення. Зараз дістав до свого розпорядження люксусовоу лімузину „Кадіяк", двох жовнірів „ассальто" (прибічну сторожу) та урядовця „сервіціо еспеціяль", який віз із собою невідкличну „сальво кондукто" (перепустку).

Журналісти довідалися з еспанських часописів, що Ерроль Флін подався до Мадриду, хоч приїзд фільмового звіздуна до міста смерти, до міста, де стріли не вгавали днями та ночами, а поорані стрільнами камяниці говорили про жах, голод і нужду, той приїзд нікого не цікавив.

Одного вечора в підземному ресторані готелю „Гран Вія" при довгому „пресовому" столі сиділо кількох журналістів, що прислухувалися невгавній канонаді. Було кілька вбитих осіб, декого поранив тинк і шиби. Були між ними якісь діти, яких „за гаряча" фотографували репортери комісаріяту пропаганди ще перед перевязкою.

Американці, англійці, французи, себто всі ті журналісти, що надавали до своїх часописів довгі рядки телефонічних звісток, роздзвонювали по всіх командах та пресовому бюрі, торгуючись із цензором за кожне слово, яке треба було скреслити з депеші.

Одначе цікавих вісток не було. Журналісти стали намовляти якогось еспанця-шофера, щоб зважився підвезти їх ближче фронту, але він і чути не хотів. Врешті якийсь очайдушний, молодий американець, що ставляв перші кроки на дорозі важкої, журналістичної роботи, рішив зарискувати. Шофер-еспанець напоминав його, щоб, борони Боже, не запалював світел, та поблідлими зі страху устами зазнайомлював його із гаслом та відзивом, що обовязували тої ночі. Врешті поїхали, а грубий кореспондент „Дейлі Експресу" затирав руки від схвилювання. Решта із запертим віддихом ждала на перший телефон. Люди, схвильовані до краю, розказували собі „для відваги" дотепи, які в дійсности нікого не розсмішували.

Нараз телефон! Це відозвався Льондон, точніше бюро Юнайтед Прес, яке розпитувало про... подробиці випадку з Ерролем Фліном!

Журналісти зглянулись счудовано поміж собою. Ерроль Флін? Випадок? Що за чорт!

Але Льондон не вгавав. Телєфон за телєфоном. Давайте, мовляв, матеріял про Ерроля Фліна! Почали дзвонити по всіх еспанських станицях, командах і т. д. Всюди питали за Фліном. Американцеві, який поїхав був автом ближче фронту та подавав саме перші вістки про становище військ ген. Франко, перервав нетерпляче товариш, що відбирав телефонограму, та домагався подробиць про Ерроля Фліна. Справді було в цьому щось дивне та смішне шукати за фільмовим актором, коли гарматні стрільна сипалися до міста і люди наче снопи серед стихійного вихру звалювалися на землю, щоб більше не встати. Тимчасом Льондон повідомляв, що Ню Йорк дістав довірочну вістку про Ерроля Фліна, якого ранили, а може і вбили на мадридськім фронті. Вся преса ждала подробиць. Все інше зійшло на другий плян. Ню Йорк, Шікаго, Льос Анджельос, Сан Франціско, сотні містечок Америки, Канада, ба навіть уся Британська Імперія звернули свою увагу на фільмового героя.

Журналісти забули про небезпеку, коли без перепусток виходять і підземелля. Бігали сюди та туди, стаючи предметом подиву еспанців, які не знали нічого про Фліна. Нарешті, коли коло 3-ої години над ранком втихла стрілянина, репортери надавали вістки про останню боротьбу та скупі відомости про Ерроля Фліна, про якого зуміли довідатись тільки те, що актор був за дня в Мадриді, говорив навіть із шефом оборони міста, ген. Міяха, але що з ним сталося дальше, ніхто нічого не вмів сказати.

Дзвінки та телефони не втихали. До кімнати, де сиділи журналісти, ввійшов репортер „Дейлі Експрес" і злопившись за голову, кликнув. „Далебі, збожеволіти можна! По такій ночі Льондон що 10 хвилин питається про Ерроля Фліна." Тоді щойно можна було зрозуміти, що це значить Його Королівське Величество — Звіздун...

•

Кілька днів пізніше в тому самому ресторані готелю „Гран Вія" ів снідання біля пресового столика шофер, приділений до особи Ерроля Фліна. Він розказував дуже докладно, як привіз актора з Валенсії до Мадриду, як у товаристві дівчат зіли вони обід, закроплюючи його алькоголем і як того самого вечора Ерроль Флін, якому по соняшній Валенсії не припав до вподоби заєдно бомбардований Мадрид, рішився вернутися до Валенсії. Не треба мабуть додавати, що вернувся він здоров і цілий, вигідним „кадіяком" із швидкістю 140 км. на годину.

Якби так Ерроль Флін увійшов був по цьому оповіданні шофера до ресторану на сніданя, напевно було би то його останне сніданя...

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріпления освітних змагань.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 6) і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 135—7

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уважно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

Страхіття
китайсько-японської війни.

Після вибуху еспанської революції всі воєнні акції, які розігралися на піринейськім півострові, вважали ріжні мілітаристи експериментом, який дасть змогу випробувати новітню зброю і її наслідки. Еспанську війну вважають військовими маневрами інших держав; на цих маневрах хочуть випробувати цільність зенітної артилерії, вартість летунських бомб та їх вартість нищення і деморалізації противника. Одначе сусідство великодержав, що зберігають міжнародне право, яке недозволює вживати газів, не дає змоги випробувати і цього жахливого воєнного засобу.

Зате з Далекого Сходу, від безпосередніх свідків китайсько-японської війни приходять вісти, які перевищають і так жахливі описи воєнних кореспондентів.

Підчас летунського наступу на Шангай, діялися на вулицях міста сцени, які могли навести на людину божевілля. Важкі японські літаки прилетіли над місто з такою нагальною швидкістю, що населення не вспіло навіть втекти в безпечне місце. Автім такого місця навіть не було. Бо куди сховатися перед годинниковою бомбою, що пробиває навіть метрову верству асфальту і бетонове склепіння з такою самою грубістю. Така бомба не вибухає при сильнім зударі, з твердою поверхнею, тільки експльодує в точно означеному часі. У віддалі 100 м. не має права вдержатися при життю ніодна людина.

Автор цього жахливого опису, який у пів години опинився на місці повітряної торпеди, побачив несамовитий своїми страхіттями вид. Багато людських тіл лежало на землі роздертих на кусні. Вантажні авта вивозили трупів кудись, щоб їх там поховати. Пожежна сторожа змивала водними струмами потоки крови, що плили вулицями. Якась американська пара згоріла живцем у своїм авті. Бомба, що спричинила таке спустошення, важила 500 кг. і вбила 1047 людей. Аж моторошно стає на саму думку, кілько лиха моглаб накоїти в Европі бомба, що важить 1.000 кг.

—o—

Першорядний кравецький сальон жіночих костюмів і плащів

1615 **О. КІКТИ** 15—15

Львів, вул. Пілсудського ч. 12, I. пов.

поручається П. Т. Клієнтелі.

Виконання солідне і дешеве.

Кілько коштувало відкриття Америки?

На підставі нововідкритих документів можна приблизно обрахувати витрати на виправу до Америки, почату Колюмбом. Король еспанський Фердинанд V. виплачував Колюмбові місячно 230 мараведів, за час його дороги до Індії. Мараведі це були гроші, що за часів Колюмба відповідали нинішній вартости 20 сот. Правда, що гроші мали тоді велику вартість і що так звана „забава" не коштувала ні корабельних капітанів ні моряків нічого. Оба Колюмбові капітани діставали по 150 мараведів і 120 людей залоги кожний від 15 до 20 мараведів. Фльота Колюмба складалася з трьох кораблів, які коштували 50.000 мараведів. Виходить, що ціла виправа, яка принесла Еспанії величезні багатства від нововідкритої Америки коштувала Еспенію страшенне мало.

На жаль надуживаємо мяса та алькоголю...

Високу ціну терпінь платимо за надужи-вання мяса та алькоголю. Наслідком цих надуживань є зла переміна матерії, артретизм і у звязку з цим болі, що повстають наслідком призбираного сечового квасу в суглобах і мязах. Поміч і полекшу в терпіннях ревматичних, артретичних, подагричних та ісхіясових дають домі зела ОСКАРА ВОЙНОВСЬКОГО зі словним знаком **Artrolin** проти ревматизмові, артретизмові, подагрі та ісхіясові Зела зі славним знаком **Artrolin** виганяють з організму сечовий квас і регулюють переміну матерії. Можна дістати в аптиках і аптичних складах. Адреса для безпосередніх замовлень: **OSKAR WOJNOWSKI, Warszawa, ul. Wojciecha Górskiego 3, m. 4.**

Нова політична партія в Польщі.

В неділю 10. ц. м. повстала у Варшаві нова політична партія **„Стронніцтво Праци"** з обєднання двох партій: „Хшесьціянської Демократії" з „Народовою Партією Роботнічою". Перед зїздом представників обох партій єпіскоп Шляговський відправив богослуженя, підчас якого кс. Качинський виголосив проповідь політичного змісту. З костела пішли учасники зїзду походом через місто. По дорозі уладили овацію ген. Галерові, який прийшов опісля на зїзд. Велику політичну промову на зїзді виголосив теж. б. президент Войцеховський, радіючи, що консолідацію польського народу починають від обеднання істнуючих партій.

Головою начальної ради нової партії вибрали ген. Галера, головою управи цієї партії вибрали Войтіха Корфантого. На зїзді був теж проф. Ст. Грабський.

Девять днів у Парижі.

II.

Нема мабуть одної ділянки знання чи людського життя, з якої не тільки аматор, але навіть найбільший фахівець не найшов би чогось цікавого для себе на світовій виставі. Багато із них має там навіть глибоку криницю високоцінних інформацій, несподіванок, новин. І так:

Історик має окремий міжнародній павільон „історичих памяток" з безліччю фотографій, рисунків, гобелінів, вітражів, тощо, також може найти масу „причинків" у багатьох національних павільонах. Згадати хоч би павільон Єгипту і Греції, де сучасність звязана з давниною, а особливо павільон Іраку, де зреконструйовано гіпотетично навіть частину старого Вавилону, з храмом, палатою і вавилонською вежою, де поміщено модель храму Іштар, відомого нам з історії, а також з літературної спадщини Івана Франка, де висить посмертна маска і ліра сумерійців з долішньої Мезопотамії, основоположників вавилонської культури, тощо.

Мистецтвознавець може в безконечність студіювати пластичне і графічне мистецтво, малярство, різьбу, архітектуру, гравіюру і декорацію всіх майже часів і народів. Безліч експонатів находить він не тільки у спеціяльних павільонах, присвячених мистецтву (таких є кілька), але теж з малими винятками в усіх національних павільонах. Скрізь найде він більший чи менший відділ, де представлено дещо (звичайно найзамітніше) з рідного мистецтва. Навіть Парагвай чи Перу вважали пунктом амбіції показати світові свої осяги в мистецтві. Як комплетний ляїк — не можу забирати голосу при оцінці тих осягів. Помічав я тільки, що притягали вони увагу відвідувачів, а і сам я виніс напр. з павільону Перу не тільки добру память про оригінальну кераміку і тканини, але теж про виставлені там образи, з яких один — Бернардо Рівета „Танець індіян" — досі стоїть мені перед очима.

Натураліст має ботанічний сад, окремий павільон з огородництвом і окремий з фльорою кольоній. Князівство Монако прикрасило наверх свою виставу такою масою кактусів усіх розмірів і форм до найфантастичніших включно, що ледви таку колекцію зустрічав деінде навіть завзятущий ботанік. А в роскішному акваріюм, де природа розгортає чудеса свого нефальшованого мистецтва, і примушує вас забути на свій вік та голосно по дитячому захоплюватися, мабуть і справжній іхтіольог може з користю своє знання відсвіжити.

Бібліофіл має не тільки „Ляруса", але також безліч видавничих архитворів і раритетів у десятках національних павільонів. **Педагог** може довідатись чимало в павільонах освіти, анальфабетизму, дитячих захистів, не згадуючи про шкільні кутики зі знимками, цифрами і діяграмами в багатьох національних павільонах. Оглядаючи шкільні лавки з елястичним опертям на плечі у виставовому будинку Фінляндії, педагог напевно зідхне глибоко, мріючи про те, щоб ця новина принялася скрізь у школах. **Філянтроп-гуманіст** може студіювати всі роди соціяльної помочі. **Промисловець** знаходить чимало цікавого в окремих павільонах: купців і промисловців, кооперації і реклями, а лоза тим на кожному кроці зустрічає ілюстрацію якогось уступу з економічної географії, експонати виробництва, статистичні дані про експорт та інші інформації. **Інжинїри всіх відмін, лікарі, журналісти** — зрештою навіщо вичисляти фахи, зацікавлені у виставі? Паріська вистава охоплює все, що тільки собі уявити можна, дає синтезу осягів людства в перекрою сучасности, відзеркалює головні пануюні тенденції в усіх царинах, навіть у політиці, підкреслюючи тут і там питоменність нашої епохи — націоналізм, може навіть занадто яскраво.

III.

В усьому тому зборищі чудес є місця, де відхаєте... за великою порцією устриць, яких консумція — як мене запевнювали паріжани української національности — відсвіжує змучені змисли і ніби тому така поширена в Парижі. Хочете скинути з себе ввесь тягар вражінь, що досі абсорбували ваш мозок, зір і слух та зглибити зміст того нового, що нараз перед вами виринає.

Це в першу чергу **„палата винаходів"**, де тріюмфує винахідчивий геній людства, багатоіменний і безіменний творець світової цивілізації. Ніде більше не відчув я аж так браку знання французької мови, як саме там, де демонструють шлях, що його пройшло людство від стану примітивности думки і побуту архаїчних часів до сьогоднішного знання і досвіду в усіх царинах. Не розумів я вияснень устних, недоступний був моїй свідомости голос фонограмів та зміст численних написів, що їх скрізь зустрічав як коментарі до досвідів, що їх різні спеціялісти переводять на очах глядачів. Тільки оптичні враження (експонати, ручні і фільмові покази), підтримувані тут і там інтуіцією або рештками загальноосвітніх студій у часах молодости рятували мою ситуацію в тій палаті знання, що заслуговує на найбільшу пошану людини. Фізика, хемія, математика, астрономія, біольогія, медицина... Скільки неймовірних, просто казкових осягів людського духа маємо в усіх цих ділянках у численному їх розгалуженні, і всі вони доступні глядачам при помочі знаменитого популяризаційного апарату (навіть абстрактна математика!). Скільки безсмертних імен добродіїв людства, світочів всесвітньої науки! І заздро робиться, коли між ними зустрічаєте Марію Склодовську-Кюріе, гордість одних сусідів, чи Іллю Мечнікова (і чи тільки його?), гордість других сусідів, а не зустрічаєте ні одного імени, що славилоб великий український нарід...

В салях астрономії, особливо в окремому **планетарію**, не знати, що подивляти більше: геніяльність небесних тіл і цілої соняшної системи, чи глибину думки тих, що ці тіла і цю систему тут представили, затримуючи навіть правильність круженя планет довкола сонця щодо часу і віддалі (соняшна система зображена в руху).

Вертаючись від цих небесних чудес до головного входу Трокадеро зустрів я ліворуч при авені Токію відокремлений новий будинок у роскішному стилі. Це не є виставова ефемерида, як майже всі павільони (назіть німецький, збудований з камінних бльоків, які можна буде розібрати і перенести в друге місце). Це палата, призначена для новітнього мистецтва, покищо вжита до показу **архитворів французького мистецтва** з майже двох тисячеліть. Ці архитвори в кількости 1349 зібрали не тільки з цілої Франції, але випозичили і звезли їх із ріжних музеїв, галерій, приватних колекцій і костелів двох контингентів: Европи та Америки від ленінґрадського Ермітажу до музею Метрополітан у Ню Йорку. Тут не тільки образи, але і різьба, гравюри (штихи), майстерні золотницькі і срібницькі вироби, гобеліни, цінні рукописи, — коротко: цілість французького мистецького життя всіх поколінь, усіх століть. Колиб Франція не мала на виставі нічого іншого, як тільки цю палату архитворів, то мабуть вже тим булаб закріпила за собою перше місце на виставі. А додайте регіональну частину, де всі провінції пишаються в усій своєрідній красі від питомого їм стилю павільонів до естетики розміщених експонатів, додайте десятки фахових павільонів, де Франція верховодить, і додайте врешті кольоніяльне її багатство, на Лебединому острові Сени, і тоді не буде у вас сумнівів, що міжнароднє „Експо 1937 р." — в половині представляє Францію, її всесторонню велику культуру, її силу і багатство.

В. Несторович.

—o—

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска

у Львові, вул. Кордецького 51. Тел. 260-04. ПКО 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx

ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx

ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)

ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Дальша нагінка проти українців.

Нема вже майже дня, щоб усякі польські організації не ухвалювали нових україножерних резолюцій, що разом із протиукраїнською кампанією польської преси витворюють просто нестерпну атмосферу на українських землях у Польщі. Не диво, що всякі такі резолюції польських старшин резерви, оборонців Львова, леовяків і т. д. про збірну відповідальність українського народу підбехтують юрбу до протиукраїнських ексцесів, що почалися вже минулої неділі у Львові биттям шиб і вивісок українських установ та нападами на прохожих українців.

Як цікавий документ часу слід теж зареєструвати резолюції повітової управи „Звйонзку Стшелецького" у Львові з мин. неділі, в яких вона рішуче заявляє, що „не злякається погроз, ні терору невідповідальних фанатиків, які є платні чужими агентурами і витревае непохитно на „кресових" станицях Польщі, зрошених кровю вояків Й. Пілсудського. В обороні приналежности Сх. Галичини до „Матеї" — читаємо далі — понесемо кожну жертву, здобудемось на кожне діло, гідне кривавих листопадових днів 1918 р." Вкінці „З. Стшелецкі" висловлює співчуття родинам невинно побиваних поляків і взиває всіх чесно думаючих українців до спільної боротьби з терором та комуною.

Крім того слід згадати, що конференція „Звйонзку Львівських Легіоністів" приняла минулої неділі у справі т. зв. нормалізації польсько-українських взаємин такі самі резолюції, як приняв недавно „Звйонзек Пеовякуф" у Львові.

По широкому світі.

Китайський уряд заперечує поголоску, що він до свого летунства приймає чужинців.

У **Кенії** (британська сх. Африка) дійшло до кровавих бійок між арабами й муринами.

Індійські мусулмани хотять зорганізувати акцію проти поділу Палестини.

У **Франції** помер начальний редактор комуністичного щоденника „Юманіте" Кутсоріє.

З **еспанські** червоні літаки перелетіли над французьким містом Перпіяян.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР. ВЕЛИКИЙ ТЕАТР.
НИНІ У ВІВТОРОК в год. 8. вечором виступить останній раз у Львові світової слави
Мадярська оркестра циганських хлопців
З БУДАПЕШТУ.

Хроніка Совітської України.

З БУРЯКАМИ ЗЛЕ.

Українська совітська преса б'є на тривогу з приводу великих „проривів" на „буряковому фронті". Уряд і партія суворо наказали копати буряки й заразже вивозити, проте бурякосійні області: Київська, Вінницька й Харківська допустилися величезного розриву між буряками, накопаними (а урожай на буряки цього року добрий) і вивезеними, є райони, де досі вивезено тільки 18% накопаних буряків, не зважаючи на наявність коней, волів, автомашин. Буряки, що лежать довгий час на плянтаціях, тратять вагу, якість, їх розкрадають... У цьому не можна не вбачати простого саботажу „націоналістичної погані" і новий голова ради народніх комісарів УССР Бондаренко разом із секретарем Ц. К. партії Косіором поспішають віддати до суду багатьох секретарів районових комітетів партій, голов районових виконавчих комітетів, директорів машино-тракторних станцій тощо за саботаж і шкідництво.

ЧИЖ ДОПОМОЖЕ 25 РОКІВ УВЯЗНЕННЯ?

Досі, як відомо, найдовший час увязнення за совітським законодавством 10 років. Але мабуть такі кари мало впливали, бо московський уряд 2. жовтня ц. р. ухвалив для дальшої боротьби „з шпигунством, шкідництвом, зі спробами організації вибухів, катастроф, підпалів з людськими жертвами й інших диверсійних актів" установити кару позбавлення волі до 25 років.

КІНЕЦЬ КАРІЄРИ ПИСЬМЕННИКА МИКИТЕНКА.

Доводилося вже писати про наближення кінця карієри Микитенка, а ось 3. жовтня справу його розглядало правління спілки радянських письменників України; виявилося, що хоч Микитенко 10 років кермував справами письменницької організації, але ввесь час вів націоналістичну лінію, був тісно звязаний із „запеклими ворогами українського народу Любченками і Хвилями", виявилося, що він син куркуля, що він есіяльно підтримував свого старшого брата-політичного бандита. На підставі цього його позбавили всіх посад і виключили зі спілки. Черговий етап — це виключення з партії і віддання під суд із загрозою застосувати до нього 25-річне увязнення, якщо не щось гірше. Характеристична річ, що на томуж засіданні особливо підкреслювали тяжку злочинність Микитенка письменники, які самі перебувають під підозрінням: Ле, Кириленко, Головко, Усенко, Тичина. Тичина особливо старається довести свою правовірність останніми творами: „Еспанія" з такими поетичними перлинами: „Фашистівська Німеччино, чи тиб не подавилась?, „Шабля Котовського" тощо

НАЦІОНАЛІСТИЧНА ВОРОЖА РУКА В ПОЛТАВІ.

Спеціяльний кореспондент з Полтави подає до відома московським та київським газетам, що в Полтаві націоналістичні елементи з міської ради дозволили перетворити так звану шведську могилу на сховище для нафти, а музей, де переховувалися памятки з полтавського бою (27. червня 1709 р.) на зерносховище інституту свинарства. Кореспондент закликає викрити ворожу руку, яка робить цю „підлу справу".

І В ОДЕСІ.

З Одеси скаржаться, що гуртки для вивчення нового виборчого закону працюють переважно українською мовою, забуваючи зовсім про обслуговування жидів жидівською мовою. Таксамо лекторське бюро при одеському обласному відділі народньої освіти не робить рефератів жидівською мовою. Зрозуміло, що тут діляє чиясь ворожа націоналістична рука!!

НОВІ СОВІТСЬКІ УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ.

Київська кіностудія випускає декілька нових фільм: „Багата наречена" — тема фільми: показ колгоспного села, „Запорожець за Дунаєм" і кольорову фільму „Сорочинський ярмарок" за Гоголем. Фільму оформлює архітектор-мистець Кричевський. У с. Сорочинцях зняли вже чимало масових сцен. На території кіностудії готують декорації для знимання ярмарку та садиби Цибулі. Випускається також хронікальна фільма „Квітуча Україна" з 7-ох розділів, у яких буде показана боротьба за жовтень і соціялістичне будівництво на Україні за 20 років. Варт би було побачити, як там цвіте Україна?!

НАРОДНІ ТАЛАНТИ.

На Кремінчуччині має велику популярність молодий композитор-колгоспник Безнос. Пісні, що їх він складає, співають по багатьох селах. Дуже відомий там теж старий колгоспник Трюх, який майстерно виробляє добрі бандури.

В колгоспі „Гігант" Дніпропетровської области створено ляльковий театр. Репертуар театру складається виключно з народніх казок.

Після трьохмісячних вистав по СССР повернувся до Києва український державний жіночий хоровий ансамбль. Він мав всюди великий успіх.

КОЦЮБИНСЬКИЙ ПО РОСІЙСЬКИ.

До 25-річчя з дня смерти Коцюбинського московське видавництво „Академія" випускає роскішно оформлений однотомник вибраних творів Коцюбинського в перекладах російською мовою.

Л.

ВОЄННИЙ СТАН ПРОТИ КОМУНІСТІВ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 11. 10. ПАТ. На основі рішення парляменту президент Бразилії підписав декрет у справі воєнного стану на цілій території Бразилії. Введення воєнного стану домагались від довшого часу військові сфери і міністерство справедливости, бо дійшли до переконання, що в останніх трьох місяцях (коли воєнний стан скасували) комуністичні агітатори розвинули оживлену діяльність між населенням заповідаючи комуністичну революцію ще перед січневими виборами. Уряд приступив негайно до енергійної боротьби з комуністами. Поліція арештувала кільканацять міжнародніх комуністичних агентів і провідників, в яких найшла багато документів і великі грошеві суми.

—o—

НОВИНКИ.

— **Замовляйте Великий Співаник Червоної Калини!** Монументальний збірник 229 найкращих пісень стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори мішані, мужеські та жіночі в обробці всіх наших відомих композиторів — за редакцією д-ра З. Лиська. Це широкий і підібраний репертуар для великих концертів, пригодних свят та інших хорових виступів. Це книга пісень, без якої не обійтись ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні. Тверда тривка оправа. Ціна зол. 28.50, опакування і порто 1.— зол. Замовляти в „Червоній Калині", Львів. вул. Зіморовича ч. 12, почт. скрин. 43. 1755

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **Концерт муз. творів на два фортепіяни.** В неділю 17. жовтня відбудеться в малій салі Лисенка вечір муз. творів на два фортепіяни у виконанні **Тараса Шухевича і Романа Савицького.** Є це в українськім концертовім житті перший цього роду вечір, тому надіємося, що він зацікавляться ширші круги нашого громадянства. В програмі твори: Бузонія, Шумана, Сенс-Санса, Дебісія й ін. чільних представників світової фортепіянової музики. Початок в год. 19.30 веч.

— **Українські авдиції в цьому тижні.** Львівське радіо передає і в цьому тижні дві українські авдиції. Буде це у вівторок 12. ц. м. в год. 18.10—18.20 гутірка українською мовою інж. Харитї Кононенко п. з. „Фахова освіта" та негайно після неї в год. 18.20—18.40 фортепіяновий реціталь відомого нашого піяніста Романа Савицького, що відіграє „Польонеза Ас-дур" Лисенка, „Листок до альбому" і „Прелюдію е-моль" В. Барвінського та „Інтермеццо" Н. Нижанківського. В середу в год. 13.45—13.55, як звичайно, тижнева газетка під ред. М. Ковалевського з Варшави.

— **Хуліганські виступи ендецьких боївок.** В неділю між год. 1—2 попол. група міського шумовиння під кермою ендецьких проводирів повибивала шиби в деяких українських установах і крамницях. Розбили вони шильд у книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка і в крамниці Маслосоюзу в Ринку. На вул. Руській розбили шильд у „Доставі" і в крамниці Устенського та в крамниці Фортуни Нової. Інша група розбила шильди Маслосоюзу при вул. Сапіги. Ще інша „лицарська" група напала на вул. Личаківській на якогось хлопчину у вишиваній сорочці та побила його до крови. Ці вуличні виступи є немов інавґурацією нової ендецької партії „Партія Пряги".

— **Наукові сходини львівського відділу Союзу польських книговодів** відбудеться в середу 13. жовтня в год. 19.15 при вул. Булярда 5. На сходинах відбудеться реферат „Бугальтерія звичайна і подвійна в освітленні рішення Н. Т. А" д-ра Ю. Басехеса.

— **Новий шеф прокуратури у Львові.** Дотеперішній прокуратор окружного суду в Коломиї д-р Юлій Гольчевський обняв уже урядування як шеф прокуратури окружного суду у Львові. Прокуратором окружного суду в Перемишлі призначений прок. Закшевський зі Самбора.

— **Грушки на вербі... але правдиві.** До нашої редакції зголосився п. Н., який приїхав із Підгаєць і привіз нам правдиву чудасію... грушку на вербі. У руках тримав наш гість галузку верби, з якої звисали малі овочі-грушки. Цю галузку зірвав п. Н. у Підгайцях у давньому дворі (тепер розпарцельованому) коло залізничої станції. Яким чудом виріс цей дивогляд природи — не міг наш інформатор оповісти. Імовірно давній власник двора защіпив дичку грушки на вербі і його експеримент, видно, повівся. Тепер

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, том I—II. — спогади	2.00
Є. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літературної критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — епос	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/II.

стара пословиця, мовляв, „обіцює грушки на вербі" має зовсім реальні підстави. Зокрема і в нашім політичнім життю обіцяні „грушки на вербі" набирають тепер окремого значіння.

— **Львівська хроніка.** Невідомий справник систематично крав фляшки з магазину Львівських Броварів при вул. Клепарівській. Усіх фляшок украдено 5.000 на суму 900 зол. — Іван Букар, нічний сторож пострілив підчас забави зі страшака 4-літнього синка Розалії Грицах, сторожихи і легко ранив його. — На вулиці Легіонів зударилися в неділю дві таксівки. Авта ушкоджені, одначе жертв у людях не було. — Підчас поліційної облави, що її перевела поліція у середмісті, арештували 13 осіб. — До пральні Л. Роттера (Ткацька 7) вломилися злодії і вкрали мужеську гардеробу вартости 1.000 зол.

— **Автобусова ждальня.** Жовківське автобусове підприемство урухомило у будинку Ремісничої Палати у Львові першу автобусову ждальню, білетову касу та переховувальню клунків. Як новість впровадили т. зв. „місцеві білети", себто, що не продають більше біметів, як дійсно є місць в автобусі.

— **200 селян звільнили** із ряшівської вязниці. Тепер сидить ще в тій вязниці коло 50 селян, арештованих за відомі події підчас селянського страйку. Небавом почнуться проти тих селян судові процеси.

— **З револьвером до скарбового уряду** у Варшаві прийшов торговельний підприемець Мощинський і зголосив свою реклямацію проти виміреного податку. В однім менті схвильований Мощинський витягнув револьвер і загрозив начальникові уряду смертю. Загонистого платника податків арештували. Цікаве, що на начальника уряду Бургграфа нападали вже двічі клієнти.

— **Крадіж із поштового амбулянсу.** Коли поштовий амбулянс їхав зі Сарн до Рівного, хтось украв з амбулянсу 32 тисячі золотих. Поліція почала слідство. Здається, ті гроші зрабували невідомі особи підчас транспорту скринки з грішми вже в місті Рівнім.

— **Б. англійський король у Берліні.** Князь і княжна Віндсор приїхали в понеділок 11. ц. м. до Берліна в год. 8.45. На двірці привитав їх мін. д-р Лей і сотник Відеман, адютант канц. Гітлера. Маси народу уладили княжій парі овації. Кн. Віндсор з дружиною побуде в Берліні 12 днів, щоб оглянути найважніші промислові осередки Німеччини.

— **Краєва хроніка.** У Тисьмениці пов. Товмач найшли біля мосту 25-літнього Антона Кривенчука з розбитою головою, так що мозок виплив йому. — У Почапах пов. Золочів невідомі бандити здерли стріху зі шопи Петра Гулика, де він спав, поранили його ножем і забрали в нього 15 зол. — У Богданівці пов. Зборів хтось збудив сплячого Михайла Свірського, а коли цей вийшов до сіней, вистрілив до нього з револьверу, одначе не вцілив. — В долині Пруту трапилося кілька злочинних подій. Перед кількома днями вбили в білий день у Делятині промисловця з Надвріної Чепелевського. — Злодії вломилися до мешкання інж. Гувена у Ворохті і вкрали футра та білля. — У поїзді Станиславів—Ворохта якісь злочинці вкрали купчисі з Татарова клунок з товаром.

— **Англійський льорд у Галичині.** На полях між Ланцутом і Глуховом осів на власнім літаку льорд Епслі, що приїхав у гості до ордината Альфреда Потоцького.

— **Вкрали „Мойсея" у Німеччині.** Із лайпцігського музею вкрав хтось образ Мойсея з таблицями заповідей і жидівським народом, що його намалював славний маляр Лука. Кранах. Вартість образу того, що має вже 400 літ, оцінюють на кількадесять тисяч марок.

— **Мадярщина хоче Габсбургів.** Велику сенсацію викликала промова провідника дрібних хліборобів пос. Екгардта в Корменс, який рішуче заявився за поворотом Габсбургів на мадярський престіл. Хоч пос. Екгардт є провідником опозиції — його промови вислухали представники лібералів, християнсько-суспільної партії і провідник монархістів гр. Шіярагі.

— **Залізничі катастрофи.** Недалеко двірця Регіро в Аргентині зударилося два особові поїзди. Кількадесять осіб ранених, з того 11 тяжко. — Минулої неділі зударився в Шотляндії самохід з поїздом і почав горіти. Згинуло 5 осіб, 6 тяжко ранених.

— **Коли аналіза хвилює.** Коли аналіза сечу виправе в ньому білко, або т. зв. цукрові клочки, це є означає, що діяння нирок є погане. Крім лікарської опіки порушають уживати зела проти недугам нирок і міхура зі славним знаком УРОТАН Оскара Войновського. Вони діяють сечогонно і бактеріобійно, видаляючи з організму шідливі трійливі токсини. Зела зі славним знаком УРОТАН діяють побудливо на чинність нирок.

Зі судової салі.

ВІДГОМІН СТАТТЕЙ „НОВОГО СЕЛА" ПЕРЕД СУДОМ.

В понеділок 11. ц. м. відбулася апеляційна розправа проти відповідального редактора „Нового Села" інж. Віктора Воробця за статті проти дирекції Центросоюзу. Як відомо, суд І. інстанції засудив ред. В. Воробця за зневагу членів дирекції Центросоюзу на 4 місяці арешту з припиненням і 100 зол. гривни та на заплату коштів. По апеляційній розправі судця Мединський затвердив присуд окружного суду.

—o—

З концертової естради.

КОНЦЕРТ МАРІЇ СОКІЛ.

І знову почули ми Марію Сокіл. Цим разом співала наша артистка українські народні пісні в сучасній обрібці. Вже сам помисл зіставлення таких опрацювань є оригінальний; була можливість приглянутися, як кожний із наших композиторів інакше підходить до народньої пісні і як проте всі вони мають щось спільне, одну „українську" атмосферу, яка їх вяже.

Програма почалася знаними творами В. Барвінського: Ой зійди, зійди, Ой ходить сон, Косарі. Опісля мали ми милу несподіванку: вперше чув Львів дві пісні в опрацюванні Михайла Тіца, сучасного композитора з Вел. України. Вони цікаві як самі собою, так і своїм опрацюванням. Дальше йшли знані вже лемківські пісні Миколи Колесси, що нагадували подекуди Словаччину (перша). Першу частину концерту закінчили чотири нові пісні в опрацюванні Антона Рудницького. Рудницький тут зовсім тональний. Походження тих пісень із ріжних сторін України (пісня полтавська, бойківська, гуцульська, кубанська) і підхід до них причинилися до ріжнородности тої точки. „Жартівлива пісня" дійсно повна гумору, як і „Задумав дідочок" Юлія Мейтуса з другої частини програми.

По павзі прийшла черга на композиторів з Вел. України. Борис Лятошинський і Віктор Косенко знані у нас. „Закувала зозуленька" Косенка, дуже цікава. Зате Богуславський і Фомежко — сучасні передовики Рад. України — вже не такі. Вони опрацьовують сольову пісню на спосіб наддніпрянських хорів, де багато довгої „гори". Станислава Людкевича цим разом репрезентували 2 річи: „Я в кватиронці сиджу" і лекшого укладу „Про ніженьки". Обі річи знані у нас вже і мають своє місце в галицькій творчости, як і надзвичайно мила пісня З. Лиська „Не стій вербо". Концерт закінчився чотирма піснями в обрібці Л. Ревуцького. Всі чотири дуже цікаві й гарні. Кожна творить для себе замкнену цілість, кожна інакша — у своїй формі. Особливо приємно було послухати популярніших річей: „Як ми прийшла карта", „На вулиці скрипка грає" і подивляти автора, що з них потрапив зробити.

Цілий вечір мав дуже симпатичну, чисто мистецьку атмосферу. Вже сама мала сала Музичного Інституту ім. Лисенка надає той тон. Та в першу чергу заслугу тут має Марія Сокіл. Її дбайлива праця над кожною піснею в нюансах і в цілости, подання драматичного змісту кожного твору та передовсім естетика викону — ось головні прикмети артистки.

Нелегке завдання мав і акомпаніятор п. Антін Рудницький, якого роля як співвиконавця була зовсім на місці. **Д-р Е. Цегельський.**

ЮРІЙ ЧАПЛІЦЬКИЙ.

Перед своїм виїздом до Америки на оперовий сезон артист польських та закордонних сцен, баритон Юрій Чапліцький, виступив із своїм прощальним концертом разом із танцюристкою Льодою Галямою у Львові, в салі Польського Музичного Т-ва. В програму вечора входили оперові арії італійські та німецькі і пісні італійські, польські та російські. Добір арій і пісень був такий поважний і багатий, що в інтерпретації такої міри артиста, як Ю. Чапліцький, цей вечір став справжнім духовим бенкетом. Широкий діяпазон його чисто металічного, незвичайно культурного голосу місцями порівнав слухачів, які довгими, горячими оплесками виявляли своє захоплення. В арії Вольфрама з Вагнерового „Тангайзера", в „Андреа Шеніє" Умб. Джіордана мистець був незрівняний: він зумів першій надати повний драматизм вагнерівський, другій — ліризм італійський. У піснях, тяжких як „Тумани" Респіґія, чи „Степю іду я унилой" Гречанінова, Чапліцький в інтерпретації виказав високу культуру та чуття. В оруду ванні голосом, фразуванні, розподілі рівного віддиху, та в першу чергу своєю музикальністю заслуговує Ю. Чапліцький на те, щоб його зарахувати до найкращих оперових співаків сучасного мистецького світа. **М. О.**

ЛЬОДА ГАЛЯМА.

Музика танок і спів діляють найсильніше і находять найкращий вислів, коли вони зединені разом або коли себе взаємно доповнюють. І хоча деякі сучасні танкові композитори у своїм невтомнім шуканні все нових форм і напрямів намагаються освободити танок від музичної залежности та поставити його як зовсім самостійне мистецтво, то загал театральних і концертових бувальців не має зрозуміння для їхніх деколи високо культурних змагань і не хоче змушувати себе, щоб зрозуміти ці гіпер-інтелектуальні танкові твори. Льода Галяма не належить до цієї сфери мистців та не пробує йти на тяжку і непевну дорогу „візіонерства". Її танок — це „мистецтво для всіх", що бавить, вдоволяє, часом і захоплює ріжнородну театральну публику.

В суботу виступила вона у Львові у спільнім концерті з баритоном Е. Чапліцьким і піяністом Г. Гінсберґом. Та коли порівняємо давніші виступи Галями із теперішнім, то здається нам, що час буйного розквіту і творчої сили передової польської танечниці і б. примабалеріни варшавської опери тратить звільна свій блеск і свіжість, а артистка зачинає вже жити з відсотків колись нагромадженого мистецького капіталу. Всеж таки не можна заперечити, що Галяма є зовсім у досконалій формі, має танкову техніку високої кляси, та передовсім прекрасно опановує скоки із рвучкими руками ніг.

Найкраще виходять у неї пародії на народні мотиви — барвний фольклор у кривому дзеркалі, при широкій скалі справді дотепних виразових засобів. Добре і певно почуває себе Галяма також у гротесці, де може все пописатися силою своїх пружних мязів та акробатичними тріками, на які публика реагувала невгаваючими оплесками. „Аіда" Вердія була би може зробила сильніше враження якби її танкову інтерпретацію можна було підсилити світляними ефектами. І взагалі всі сценічні танки й балєтові групи, головно легкого ревіового жанру, невиконувані у стилевих туніках, але у барвистих, нераз майже маскарадових костюмах, які в міру потреби обнажують тіло та вимагають нераз дивачної характеризації обличчя, повинні користуватися кольористичним супроводом рефлєктора, що також дуже вдатно підтримує ґаму танкового явища і викликує бажаний настрій. Легко, імпресіоністично підхоплена пастеля „Вальс" Крайслєра і темпераментом розбурхана „Пристрасть" Мошковського закінчили танкову програму Льоди Галями, з якою вона вибирається на концертове турне за границю.

При фортепіяні знаменитий піяніст д-р Генрих Гінсберґ. **М. Пастернакова.**

—o—

Листування Редакції.

В. Наглоч: Згода

—o—

Нові книжки и журнали

КНИЖКИ:

Р. Д. Севчак: НА РОЗПУТТІ. Історія одної родини. З передмовою Л. Нигрицького. Українська Бібліотека, ч. 57. Львів 1937, стор. 128.

Лука Луців: АВГУСТ ХАРАМБАШІЧ І ТАРАС ШЕВЧЕНКО. Відбитка з Записок Н. Т. Ш., том CIV. Львів 1937, стор. 20 вел. 8°.

ЖУРНАЛИ:

ШЛЯХ, релігійно-громадський час. для народу. — Луцьк, р. I. ч. 6. з 1. X. 1937.

КАМЕНЯРІ, двотижневик української побутової молоді. Львів, р. VI. ч. 16, 17, 18 і 19.

ХЛІБОРОБСЬКА МОЛОДЬ, Львів, р. IV. ч. 9 (85) за вересень 1937.

СВІТ ДИТИНИ. Р. XVIII., ч. 10 за жовтень 1937.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Р. XVII., ч. 2 за жовтень 1937.

РІДНА МОВА, науково-популярний місячник. Варшава, вересень—жовтень 1937. Р. V. Ч. 9—10. Зміст: І. Огієнко: Українська церковна термінологія в мові польській. А. Пушкін: Рідна мова. І. Огієнко: Складна української мови. М. Частини речення пояснювальні з. Прикладна (апозиція). Мгр. Ів. Ковалик: Характеристика стилю В. Стефаника. Ів. Огієнко: Лайка українського народу, роман Уласа Самчука „Кулак". Проф. П. Кривоносюк: Марко Черемшина, в десятиліття смерті автора „Карбів" і „Село вигибає". Сава Крилач: Іменники збірні. Д. Новосад: Український інтелігент і рідна мова. Життя слів. Світлій памяті Доміники Огієнкової. В. М. Л.: Різномовні обовязки. М. Іванівський: Чому? Дописи Прихильників рідної мови. „Рідне Слово". Від Адміністрації.

СІВАЧ, місячник присвячений проповіди і катехизі. Львів, жовтень 1937. Р. II. Ч. 10. Зміст: о. П. Мригляд: Проповідь на Нед. XV. після Зіел. св. Д. — о. М. Угорчак: Проповідь на Нед. XVI. п. Зіел. св. Д. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Нед. XVII. п. Зіел. св. Д. — о. А. Галяндюк: Про високе завдання учителя релігії. — о. П. Да.: Катехизи для II. кл. всел. шкіл. — о. Вас. Попадюк: Вступна реколекційна наука. — о. І. Цимбала: Слово над домовиною бл. п. о. Гр. Плакиди. — Перша станова наука — для мужчин. — Рецензії.

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Вільна 1937. Год. IX.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 12. X. год. 8. веч. Мадярська Оркестра Циганських Хлопців.

Театр Різнородностей:

Вівторок 12. X. год. 8. веч. „Небесні фальстники".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

РОГАТИН:
12. X. Ніч під Івана Купала
13. X. Орлеяк.
14. X. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:
12. X. Хмара.
13. X. Маруся Богуславка.
14. X. Гейша.
15. X. Воскресення.
16. X. Гимн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Дальматія: Рагуза, Спалято, Трстено".

КІНА.

АПОЛЬО: „Народини зорі" (Гейнор, Мерч, Менжу).

АТЛЯНТИК: „У сітях розвідки".

ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".

ПАНЧОХИ
спеціально тонні зол. з 50
практичні 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 18-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ГРАЖИНА: „Шлях до Рю".
ЄВРОПА: „Пропащий овнд".
КАСІНО: „Капітан Тейльор".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Пімота Джона Ельмана",
МІРАЖ: „Макрінг".
МУЗА: „Місячна соната".
ПАКО: „Пісня її матері" з Мартою Егерт.
ПАЛЯС: „7-ме небо"
РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.
РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.
СВІТ: „Генерал Сутер" і „Білий янгол".
СТИЛЕВЕ: „Заборонене щастя" і ревія
ТОН: „Одна на мілон" із Сонею Генє.
УТІХА: „Простак" і ревія „Ловець пригод".
ХИМЕРА: „Сім поличників, сім пілунсів".

24 ШТ. столового накриття праднвої альпаки **17 ЗЛ.**
лише у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 12. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 „На ярмарку" авд. для молодших дітей, 11.40 Лист із гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Легка музика з гр. пл., 14.00 Верді: III. дія з оп. „Аіда", гр. пл., 14.45 Серед бойових газів, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі; Музика з пл., 15.25 Вічні вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Цікаве з п'яти частей світа, авд. для старших дітей, 16.05 Огляд фін. актуалій, 16.15 Сальон. оркестра, 16.50 Гутірка, 17.00 Польські вольонї в глибині Парани, 17.15 Солісти: форт., віол., 17.50 Лови на дику птицю, 18.00, 18.50 Спорт, **18.10 Про фахову освіту, гутірка в українській мові, вигл. інж. Харитя Кононенко. 18.20 Фортепіянові рециталь Романа Савицького (Лисенко: Польонез Ас-дур, Баранський: Листок до альбума, Прелюдія в-моль, Н. Нижанківський; Інтермецо. Резерва: Мала суїта. 18.40** Моршин осінню, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Безсмертні книжки: Іліада і Одисея, реципації фрагм., 19.30 Конкурсова авдиція, 19.50, 19.55 Гутірка, 20.00 Віденські дівчата, квартет, 20.45 Веч. денник, 21.00. Маскані: „Мандрівник Зането" оп., 22.00 „Я чи він" літер. дискусія, на осн. Андре Моруа, 22.30 Танк. музика з пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 13. жовтня 1937.

6.15—8.10 Ран. авд., 11.15 Оповідання для молодших дітей, Музика з плит, 11.40 Дебісі: Мала суїта, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Інф. газетка в українській мові, 13.55 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Конкурс авд. ККО, 14.55 Льв. біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Хвилина питань для старших дітей, 16.00 Вчімся говорити, 16.15 Із творчости Желенського, камер. концерт, форт., скрипка, 16.50 Гутірка, 17.00 Легка кавалерія, 17.15 Танки ріжних народів, орх., 17.50 Хвилина бюра студій, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Шубертів портрет (китиця мельодій з плит), 18.20 Театр Уяви: „Альба Редміна" молдавська легенда на осн. Кармен Сільва, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Батерія" баталіст. нарис, 19.20 Нар. пісні у вик. хлоп. хору, 19.35 Позитивні вартости песимізму, 19.50 Гутірка, 20.00 Розр. концерт; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, Лужицькі казки і приповідки, 20.45 Веч. денник, 20.55 Гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.45 Чвертьгодинна поезії, 22.00 Концерт: музика до творів Шекспіра; 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 12. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.00 Фільм. мельодії, 18.00 Розр. музика, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт симф. орх., 17.15 Карнавал Шумана, 18.30, 19.0, 20.00, 21.00, 22.00 „Трістан і Ізольда" оп. Вагнера, 22.45 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.15, 16.50 Для дітей, 17.20 Спів, Ручка альт, 17.40 Форт., 19.40, 20.00 Нар. пісні, 20.10 Орх., спів, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00, 19.10 Музика, 18.00 Форт., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Віол., 19.00 19.53 21.00 Муз., 22.00 Комедія, ПРАГА 12.75 Орх. концерт, 18.10, 18.25 Солісти, 20.20 Вол., 22.25 Суїта в давньому стилі Ірака, РАДІО ПАРІ 20.00 Форт., 20.15, 20.45 Спів, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Люіза" оп. Шарпентіера.

Середа, 13. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 19.10 Романтичне попурі, 21.00 Концерт орх., форт., БУДАПЕШТ 12.05, 21.20 Циг. музика, 18.15 Віол., 22.10 Форт., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 Вагнерові твори, соліста, 19.35, 20.00, 21.00 Симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. всячина, 22.30 Соната д-дур Нардінія, МІЛЯНО 19.00, 19.50, 20.30, 20.40 Музика, 21.00, 22.00 „Альказіно в Ніколета" муз. казка Барбієрія, ПРАГА 14.00 Твори Фінке, солісти, 18.05 Пфайферові пісні, РАДІО ПАРІ 19.00 Гумор, 21.30, 22.00, 23.00 „Ле Комт д'Орі" оп. Россінія, РИМ 21.00 „Дантон" ком. Фордана, 22.15 Розр. концерт.

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 13-15

НАКРИТТЯ срібне та платероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 8 направляє, чистить, вивертає всіляку мужеську і жіночу одежу. 1825

ЗА 1 ЗОЛ. перероблює капелюхи жіночі і мужеські. КОПЕРНИКА 26, подвір. Увага через ганок. 1818

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає **МАНУФАКТУРА** ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Пригадую моїм П. Т. Клієнтам, що тепер найкорисніший час дати зробити раґляни і футра. — На складі великий вибір найліпших матеріялів. **М. Ґорбачинський** АКАДЕМІЧНА 3. тел. 215-91.

МЕШКАННЯ

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, лазничка з повним комфортом в партері Баденів 12 сейчас до винайму. 1835

В КАМЯНИЦІ „Просвіти", Ринок 10 є до винайму від дня 1. листопада ц. р. більший льокаль на другім поверсі. Ближчі інформації подасть Канцелярія Т-ва „Просвіта" в урядових годинах. 1840 1—2

КУПНО - ПРОДАЖ

ДУЖЕ гарний дім з городчиком і садом, цілий вільний, бічна Листопада при трамваю, ціна 15.000 зол. „Трансакція", Длугоша 1.

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райновський, Львів, Фридриків 10. 1839 1-30

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

КУПЕЦЬ-провізіонер з осідком у столиці, вільний, літ 35, хоче пізнати інтеліґентну панночку або бездітну вдову до літ 30 з цінх матримоніяльних. Посаг, хоч невеликий, вимаганий до побільшення доброго інтересу. Поважні заголошення прошу слати до „Діла" для ч. 5.000, можливо зі знимкою, яку зверну. 1816 1—2

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-86
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Чи знаєте, що..
всіляке білля мужеське, жіноче, дитяче і постелеве купите найліпше
безпосередньо у фабриці
„ПАВ" ЛЬВІВ Сикстуська 1. 5-5

Ролєти, тапети, фіранки диванн, меблеві матеріяли, тапчани, матраци і т. п.
Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 11—40

БРИТВИ
найліпші, ґварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

Радіоприймач „МАРІОНЕТТЕ"
(до сіти) елімінує львівську стацію, віддає виразно і чисто між іншими: Будапешт, Прагу, Штутгард, Київ, Москву і Варшаву.
Ціна 112·— зол.
„ЕКРАВОКС"
Львів, Академічна 11.

Нема ліпших

як вістря **„ПОЛЬОНІЯ"**

Вже вийшов і продається
КАЛЄНДАР
„Сільський Господар"
на 1938 рік.
ЦІНА 1·50 ЗОЛ. 1—2

Є це велика книга хліборобського знання. — Хто закупить за ґотівку 5 примірників, дістає ще один даром і не платить пересилки. — Пересилка одного примірника 25 сот., 2—4 примірників 50 сот.

Замовлення звертати на адресу:
„Сільський Господар" Львів, Ринок ч. 10.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Середа 13. жовтня 1937. Ч. 225

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

КРИК І МОВЧАНКА.

(Передова стаття).

Орґан о. Медвецького пропаґує -- Декамерон.

Ще один свідок проти М. Хомяка.

Важні наради з анґлійським міністром війни.

Порозуміння між сербами і хорватами.

Новий японсько-британський інцидент.

Розправа за ОУН в Люблині.

Самовистарчальність Італії.

„Трест мізків“ в Японії.

Страшна пошесть тифу на Соловках.

З Коломиї на двір магараджі.

Ґенерал застрілив міністра.

Ч. 225 (14.768). Львів, середа 13. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон.
Прата „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 ґрот.

Втеча валєнсійського уряду

ДО БАРСЕЛЬОНИ.

ПАРИЖ, 12.10. ПАТ. „Евр" повідомляє, що іспанський уряд рішив перевести основну реорганізацію. **Тому, що арагонський фронт остаточно зліквідований, валєнсійський уряд рішив перенести свій осідок до Барсельони.**

—o—

Перед вирішним боєм на астурійському фронті.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє, що національні війська заняли вчора Кангас де Оніс. Перед відступом астурійці знищили місто. Тепер **обі противники окопалися на лінії здовж ріки Селя, що її астурійці дуже зміцнили. Вирішна боротьба на цьому фронті рішить про долю Астурії. Команда національних військ кинула на цей фронт усі свої сили.** Передні стежі національних військ перепустили коло 700 жінок і дітей утікачів з гірських сіл, які вже від тижня мандрували в голоді і холоді до позицій національних військ. **Утікачі стверджують, що між урядовими військами щораз то більша демораліза́ція.**

КОМУНІКАТ ОБОХ УРЯДІВ.

ВАЛЄНСІЯ, ПАТ. Комунікат валєнсійського уряду повідомляє, що на північному і полудневому фронті зав'язті бої.

САЛЯМАНКА, ПАТ. Головна кватира національних військ повідомляє, що в Астурії відбувається далі переможний марш національних військ, які заняли багато верхів і кілька місцевостей. На полудневому фронті національні війська відбили два наступи противника. У вересні літаки національних військ скинули 22 літаки червоних.

—o—

Чи Франція відкриє французько-еспанський кордон?

ПАРИЖ, 12. 10. ПАТ. Авас підкреслює, що Італія відмовляючись взагалі від розмов трьох держав зацікавлених на Середземному Морі і передаючи вирішення справи комітетові неінтервенції, забуває, що цей комітет безсильний вирішити цю справу. В комітеті доходить постійно до завзятої полеміки між представниками Італії і Німеччини з большевицьким делегатом. З уваги на неуступчивість Італії **Франція мусить призадуматися над відповідними розпорядками у справі привернення рівноваги сил,** що її захитав італійський уряд, висилаючи масово військо і военний матеріял ген. Франкові. **Відкриття французько-еспанського кордону виключає висилку французьких військ до Еспанії. Вона обмежиться до скасування спеціяльних віз. Вербування добровольців матиме чисто індивідуальний характер. Крім того приверне свобідний перевіз военного матеріялу через Францію до Еспанії. Приватні фабрики матимуть змогу свобідно висилати свої вироби до Еспанії. Одначе французький уряд означить своє становище щойно по основнім розгляненні справи спільно з англійським кабінетом.**

ЛЬОНДОН, 12. 10. ПАТ. „Дейлі Гедальд" пише, що мін. Бонне вплинув на злагіднення гострого протиіталійського виступу французького уряду, а прем. Чемберлєн на виступ англійського уряду. На становище прем. Чемберлена вплинула знижка на англійській біржі. **Англійська преса пише, що Англія і Франція бажає доконати ще одного зусилля в рямах комітету неінтервенції. Одначе якщо комітет не поладнає до тижня справи відкликання добровольців з Еспанії, дійде до відкриття французько-еспанського кордону.**

—o—

Прем. Дарані і мін. Каня їдуть з візитою до Берліна.

БУДАПЕШТ, 12. 10. ПАТ. Прем. Дарані заявив представникові „Пешті Гірлап", що **в листопаді поїде до Німеччини на запросини прем. Герінга.** Крім того мін. Каня зревізитує мін. Нойрата. Прем. Дарані відвідає міжнародню ловецьку виставу в Берліні і при цій нагоді **переведе політичні розмови з керманичами Німеччини.**

Страшна залізнича катастрофа

58 УБИТИХ, 107 РАНЕНИХ.

„Журналь" повідомляє з Москви, що на транссиберійському шляху дійшло до страшної залізничої катастрофи. Особовий **поїзд зударився з поїздом, що віз муніцію на Далекий Схід. Тому, що дійшло до експльозії вибухових матеріялів, 5 вагонів особового поїзду почало горіти. Дотепер витягнули зпід звалищ 58 страшно змасакрованих трупів і 107 ранених. Число жертв є куди більше.**

—o—

Зворотний момент в історії Европи.

БУДАПЕШТ, ПАТ Регент Горті виголосив велику промову на обіді в честь австрійських і німецьких військових моряків, які брали участь у відслоненні памятника полеглих і військових моряків. Над світом тяготіє далі тінь світової війни. Нещастя европейського континенту в тому, що в Парижі 1919. р. розвязали дуже зле велике завдання. Для Европи, Америки та Азії слід створити окремі Ліги Націй і одне товариство до обговорення світових справ. **Німеччина та Італія зблизяться до себе затривожені майбутністю Европи. Регент вірить, що берлінська візита буде зворотним моментом в історії Европи. Большевики знищивши клясу умовних робітників не осягнули спасення світа ні перемоги людини, яка бореться і працює вічно.** Людина бажає жити і збирати матеріяльні засоби для власного добра і своєї родини. Вірить, що згодом люди доброї волі віднайдуть себе, затривожені долею людськости і цивілізації Европи.

НОВА КНИЖКА:
Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обстановки.

Крик і мовчанка.

Про нехіть польської преси спростовувати брехні про українців та про деякі надто поквапні патріотичні маніфестації.

Львів, 12. жовтня 1937.

В липні ц. р., підчас празника в дні св. Петра і Павла, прийшло було в Сокалі до жалюгідних подій, підчас яких м. і. місцеве міське шумовиння громило українські крамниці та страгани і кидалось на приїзжих селян. Одним із героїв отих бешкетів був фякерник Юзеф Душка. В три дні пізніше найшли його мертвим коло моста над Бугом. Хто вбив Душку? Очевидно — українці! І це переконання було таке глибоке, що Душці уладили місцеві поляки маніфестаційний похорон, з квітами, промовами чільних громадян, зі співом „роти" та — з прозорими натяками на потребу відплати. Словом — політичне вбивство з політичними наслідками: щоб роздути цю історію і підлити її відповідним сосом, про це вже подбали всі „курієрки". Аж ось у ході слідства раптом заговкли голоси про українських убивників: показується, що це були порахунки між сокальськими ножівниками. Однак тієї останньої звістки ніде вже в ніякому „курієрку" не найдете. Після першого протиукраїнського крику — прийшла мовчанка.

Тямимо страшний ґвалт, що його підняла вся польська преса з приводу справді рідкої події: українці спалили костел у Боднарові під Станиславовом! „ІКЦ" вибрав для цієї вістки найбільші черенки, що ними розпоряджає його друкарня, його слідами пішов львівський „курієрок" „Дзенник Польскі", а „Век" та „Експрес" не лишились теж позаду. Пішло, очевидно, по всій Польщі, що українці палять польські костели. За кілька днів виявилося, що по-перше, це ніякий костел, тільки деревляна капличка у стадії будови, по-друге, що один кольоніст казав, що нема защо та чим кінчити будови і прийдеться мабуть її спалити, по-третє, що в даній місцевості не було ніяких спеціяльних польсько-українських суперечок та що українські хати дуже далекі від тієї каплички. Але вражіння, що це був український підпал, ніхто з польських газетярів, ані поважних місцевих громадян і не старався змінювати.

На весну арештували були в Журавенщині 22-ох молодих українців та українок. Тодішні звістки польської преси були втримані у тому тоні, немов це ліквідація якоїсь цілої позітової революційної організації чи взагалі якоїсь протидержавної змови на велику мірку. Між арештованими був і директор районової молочарні Степан Федак, і досить було цього призвища, щоб додати палу святому обуренню ріжних „якців". Але коли кілька днів тому всіх 22-ох арештованих випустили на волю зі слідчої вязниці — то про це польська публика вже не довідалась нічого. І напевне неодин польський патріот надалі вірить, що Журавенщина — це гніздо протидержавних змовників, а тереном злочинної конспірації є місцеві українські кооперативні установи.

Послухай і порівняй нову 7-обводову супергетеродину

Philips Super 4-38

Позавчора відбувся у Львові маніфестаційний похорон Фелікса Махновського, капітана резерви, колишнього заступника міліції з листопеда 1918 року, війта у Ставчанах. На похороні був президент міста Островський з двома віцепрезидентами, були й інші високі достойники, яких прізвища згодом у пізніших виданнях газет — скреслили. „Дзєннік Польскі" повідомляв, що „покійний упав від кулі якогось Куспіся у Ставчанах". Це була „жертва морду" — очевидно: політичного морду. Бо й назвище вбивника живо пригадувало процес ОУН за Городок, словом — ніякого сумніву в нікого поляка не було, що це черговий український політичний атентат з трагічним для жертви вислідом. У цьому дусі були втримані і промови над свіжою могилою: „Ти спішив ближнім з допомогою (казав репрезентант „Звйонзку Оброньцув Львова") — побачивши пожежу, і тоді досягнула тебе **зрадлива куля гайдамацького парубка".** Співом „роти" закінчився похорон і присягою, що „живі не вступляться зі стійки" (з якої їх проганяють гайдамацькі парубки зрадливими кулями), а вся та похоронна маніфестація своєю яскравою тенденцією чимало причинилась до витворення атмосфери, в якій відбулися вуличні протиукраїнські бешкети. Тимчасом фактичний стан справи представляється в той спосіб, що 6-го ц. м. парубок Микола Куспісь у Ставчанах дістав атаку шалу та почав на право й ліво стріляти. Вбив спершу свого ровесника й товариша Бенговського, потім підпалив хату сусіда і стодолу свого брата, стріляв до тих, що рятували будинки та серед тієї стрілянини й убив війта Махновського. Підчас спроби підпалити ще інші будинки люди разом із поліцистами розброїли божевільного. І його хворій голові ніколи мабуть не снилося, що його поступок буде трактований як політичний атентат. Але про правдивий стан справи польське громадянство нічого не знає, бо для деяких органів польської преси існують спеціяльні правила журналістичної етики та політичної мудрости.

Ось і другий момент цієї справи: політичної доцільности такої методи. На початку XVI ст. Макіявелі проголосив засаду, що всі шляхи добрі до цілі і тому користуватися правдою у політиці можна лиш тоді, коли цього вимагає інтерес. Цієї засади трималися великі дипльомати XVI і XVII ст. Рішеліє і Мазаріні, великі дипльомати наполеонської доби та віденського конгресу — Талейран і Метерніх. І засада політичної доцільности є по нинішній день вутольним каменем міжнароднього дипльоматії, не вважаючи на всі спроби впровадити до неї на перше місце засаду — християнської етики, що каже орудувати правдою. Отже й у даному маленькому випадку, на тому нашому малому відтинку гол. національних відносин, приймім, що треба кермуватись засадою: „всі засоби добрі, що ведуть до цілі". **До якої цілі?** Чи цькування проти українців і вічне підтримування брехнею протиукраїнського настрою — це ціль сама для себе? Чи теж засіб — до ширших протиукраїнських репресій? І навіщо ті репресії?! Чи все воно разом, брехні, атмосфера, реальні висліди атмосфери, — чи все воно тривко помагає польському національному станові посідання та силі польської держави на цьому терені?!

Колиб дійсно так було, тоді ми готові признати слушність цій методі, яка не має багато собі рівних. Одначе не можемо просто второпати глузду цієї методи, бо не можемо добачити з неї **ніякої користи:** не нам, і ніяким іншим „гайдамацьким парубкам", а тим, що тими методами користуються і так уперто їх тримаються.

ік.

На межі Сходу і Заходу.

ТИЖДЕНЬ У СТОЛИЦІ ЮГОСЛАВІЇ.

(Від нашого спеціяльного кореспондента.)

I.

Білгород, 3. жовтня.

Подорож кораблем вділ по Дунаю від Пассав аж до „Залізних Воріт" Орсови належить безперечно до найкращих рікоплавних партій в Европі. Суперничати з нею моглаб хіба тільки долішня партія Рену та Дніпра.

І ось: великий, модерний корабель лінії „Erste Donau Dampfschiffartsgeeellschaft" — несе вас спокійно і рівно по широкому плесі тої величезної ріки, якою ішла колись і йде ще нині — історія народів середущої Европи... По обох берегах ріки безліч руїн старих фортець, з яких колись старий Рим, опісля турецький Стамбул кидали свій імперіялістичний виклик світові. Нині — це руїни історії, але які вимовні, які сильні своїм понурим реалізмом! А поруч міста і села мальовничо розкинені у пишних рямцях золотистої вже денеде, осінньої зелені краєвиду. Яка насолода, який спокій і яке просторе поле до фантазії!

На кораблі пасажири всіх народностей: англійці, французи, італійці, американці, шведи, німці, мадяри, болгари й очевидно чехи. Всі вони, хто з далековидом, хто з фотографічним апаратом, вилягли на верхній поміст, обліпили гущею тіл бурти, заняли всі лежанки і насичуються хрустально чистим повітрям та сонцем, що застрягнувши вогненим цяхом у безкраїй блакиті неба, гріє, пече, як у липні.

На палубі, хоч рухливо, але спокійно. Цей спокій, що йде від тої великої, лінивої ріки, полонив усіх і дивно заспокоююче діє на розхитані нерви міщухів. У таких моментах тиші та краси в природі годі не відчути, що світ є справді гарний.

В БІЛГОРОДІ.

З Відня до Білгороду треба їхати Дунаєм повні два дні й одну ніч. Видається довго, а проте хотілосяб, щоб ця подорож довжилася у нескінченість.

Земун. Перед 23-ма роками граничне місто Австро-Угорщини на лівому березі Дунаю. Звідси в 1914. р. впали перші стріли, що були боєвим відгуком стрілів Ґаврила Прінціча в Сараєві. В тому місці запалилася тоді Европа. Яка сила споминів і вражінь.

А проти Земуна розкинулася мальовнича панорама Білгороду, що розсівся саме в місці, де Сава вливається у Дунай. Колись римська фортеця „Сінгідінум", опісля в 9. і 10. столітті болгарська твердиня, переходить Білгород на три століття у володіння Византії, пізніше здобувають його мадяри, відбивають серби, аж нарешті в 1521. р. паде він під ударами Сулеймана II. до стіп Туреччини. Турки володіли Білгородом до 1862. р., після чого став він столицею відродженої Сербії. Отже нині саме минає ледви 75 літ, від коли забралися звідси останні турецькі військові частини. Ця обставина пояснює багато і виправдує багато у зовнішньому вигляді міста.

Бо Білгород є ще нині дивною мішаниною Сходу і Заходу. До війни занедбане містечко з 70 тисяч населення, став він нині столицею середньо-великої европейської держави і підніс кількість свого населення до чверть міліона.

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ

Панна Ляля.

Вона була така дрібненька, ніженька, мов цвітка.

За це рухлива на диво. Прибіжить до кімнати, і вже все оживає небуденним гомоном.

— О які ви нині незачесані! — Не гримайте пальцями по столі! — Хтож це зачепив за цях фіранку? — Чому цвіти не підлиті?... — нагомонить, нагомонить і побіжить дальше.

Така собі панна Ляля.

Ніхто їй не дивувався. Батьки навіть тішились пружкою дитиною. А перед людьми виправдували її: Молодість мусить шуміти.

А вона, буває, прибіжить зі школи, книжки на стіл, скидає черевики та босоніж у город:

— Фіфі, фіфі, гоп!

І вже весела, біла собачка ласиться біля її ніг.

А потім обоє щезають десь за шумними полями, що золотими рамеюми обгорнули зелений ліс.

— Знаеш, Ярку, що я мушу взятись остріше до Лялі. Та деж це випадає панні так уганяти. Їй уже пречінь шіснацять літ — говорила мати до чоловіка.

— Дай спокій, Галю, нехай бавиться. Нехай тямить, що молода — відповідав, хитаючи головою батько. — Вона сама зчасом споважніе.

Та Ляля навіть не думала поважніти. Пустувала та пустувала. Вкінці зажадала, щоб їй купили коня.

— Алеж, Лялю, як же-ж ти будеш товктись на коні, як якийсь хлопчисько? — вговорювала мама.

— Чому, як хлопчисько? Пречінь у культурних народів жінки дуже часто їздять на коні.

— Але не в нас і шкода про це мріяти — сказала вже рішуче мама.

Тоді Ляля не вгамувалась:

— Але я хочу мати коня, і мушу його мати. Я мушу мати коня! — кричала, тупаючи ногами, аж мама мусіла вийти з кімнати.

І другого дня Ляля вже ганяла полями верхи.

Та всього сподівались від Лялі, але цього навіть не мали на думці.

...Тоді був ясний, радісний день: вгорі гойдався прозорий блакит, а зі саду ніся запах вишневого цвіту.

Крізь вікно надзвичайно рівно укладались на лякерованій підлозі золоті промені сонця.

І тоді вбігла до покою Ляля з радісним окликом:

— Ах, мамочко, який він чудовий, який він прекрасний!

Мама відірвала від книжки зачитані очі та поглянула, усміхаючись, на дочку.

— Хто, хто такий? — спитала.

— Та Юрко!.. Що ти, мамо, не знаеш Юрка? Це такий чудовий хлопець. Я його так дуже, дуже люблю.

І тоді, коли захоплена Ляля сипала рій похвальних слів для свого Юрка, мама встала з фотелю та, ще раз докладно із подивом глянувши на дочку, вийшла.

— Знаеш, Ярку, це вже світ кінчиться. Та вона вже підібрала собі до товариства якогось хлопчиська — говорила пані Галя до чоловіка. — Щойно тепер будемо мати із нею солені огірки.

— Та пожди, Галю, пречінь вона молода. Товариство їй не зашкодить. Навіть випадалоб тішитись, що входить у товариство. Трохи обтешеться із своєї „палкої орієнтальности.."

— Це вже починає мене злостити. Все і всюди маеш якусь вимівку, яка їй лише на руку. Подивися сам: виросла дівчина та така вперта, та така дика, що й стидно між людьми. А панні повинно залежати багато на тім, що про неї люди говорять.

— Лиш не переборщуй, Галю. Ну хтож може щось злого про неї сказати. Зрештою пригадай і собі молодість. Чи це розумно так стримувати свободу у молодої людини? ...Я завжди кажу: шумить, шумить і перешумить; сама зчасом споважніе.

Та маму ці слова не переконували. Почала тепер пильніше слідити за всіми поступками дочки.

Ляля ще більше ожила. Чути було її в кожному кутку; співає, скаче, танцює. Всюди заглядне, всього доторкнеться. Така прудка, весела, щаслива...

І дні були тоді такі гарні, так дуже роздзвонені сонцем.

— Де ж ти так причепрюешся, Лялю? Куди йдеш?

— Та я, мамочко, маю тепер стрічу із ним.

— Що? Вже зачинаеш волочитися? О! на це вже я не позволю.

— Та чому? Я скоро вернуся.

— Ні і ні! Це ж ганьба. Така молода, а вже волочиться з хлопчиськами. Що люди скажуть?

Ляля почервоніла:

— Та що мені там люди! Я мушу піти. Він на мене жде. Я мушу додержати слова!

— Ні, не підеш — грозила гнівно мама. — Я не позволю!

Модні пальта жіночі і мужеські
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Тож не диво, що нова держава хоче чимскоріше, на силу, модернізувати оту свою столицю. Це з черги мусіло творити низку урбаністичних парадоксів, кинуло великі, модерні каменицї між старі домики, що памятають турецькі часи, дерев'яні вулиці втиснулися в камінюгу, безрадну площу „котячих лобків", на яких знищите до місяця найтревалиші черевики, — а люксусові авта відовають давно від старих, розтрясених повозок і трамваїв, що в більшости памятають хіба часи молодости короля Петра I., і в яких ще кондуктори, архаїчним звичаєм сербського простолюддя, звертаються до вас на „ти". Коли додати до цього доволі пестру мозаїку типів, почавши від червоних фезів і барвистих одягів босняків та скінчивши на модерному європейському взорці — дістанете передсмак Орієнту куди сильніший, як нпр. у цілком змодернізованій вже нині Софії.

Життя Білгороду, за виїмком полудневої пори, зосереджується — як ще всюди на Сході — на вулиці. У безлічі ресторанів і кавареньок, що всюди висунулися зі своїми столиками аж на пішеходи, постійно повно. Люди пють здебільша чорну каву на турецький лад і гуторять. Без кінця гуторять. Тема: політика. Бо серб ще нині живе всеціло політикою, бо в Білгороді є мабуть ще одинокий в Европі парлямент, де люди стріляють до себе, вбивають себе взаїмно і заповідають дальшу серію „al capo". Нині з черги всі заафоровані загадочною смертю митрополита Варнави і боротьбою обєднаної „демократичної опозиції" проти уряду Стоядіновича. Про смерть Варнави оповідають собі найфантастичніші речі, мовляв: його отруїли прихильники конкордату трійлом Борджіїв, що його привіз у перстені... італійський міністр закордонних справ Чіяно підчас своїх останніх відвідин у Білгороді. Інші кажуть що митрополитові підсунули страву, в яку були вмішані спорошковані діяманти, що порізали йому кишки. І все це говорять поважно та з небувалим темпераментом, дискретно, а проте „urbi et orbi". Політична демагогія використала тут усі фантазії Сходу, розбурхала пристрасти до верхів.

СЛІДАМИ МИНУЛОГО...

Шукаю історичних слідів турецького володіння. Находжу їх у Калемегдані, прекрасному парку, що ввесь простягнувся на останках старої турецької фортеці над берегом Сави і Дунаю. Велика, залізом закована, старовинна турецька брама веде туди і зараз праворуч потягає вас вартова башта, колись римська, опісля турецька з неймовірно глибокою, викладаною камінням студнею.

„У цій башті тортурували колись турки сербських повстанців, кидаючи їх опісля в оту студню"... — пояснюють мені.

Сходимо вниз по сходах. Кілько тут ступнів: пятьсот, тисяча?... Не рахував я, але знаю, що йшли ми дуже довго і від мурів віяв усе більше пронизливий холод. Вода все густіше скапувала зі стелі, стін, заливала сходи. Понуро, несамовито понуро. Врешті пів метра підо мною темна чолість води. Десь там на споді лучиться вона зі Савою.

Вертаємося в задумі. Думка мимохіть хотілаб вирвати цим мурам мертву, мовчазну тайну століть... Яка несамовита в них експресія!...

Нарешті ми знову серед зелені парку. В найкращому місці, де око охоплює широко краєвид Дунаю і Сави та далекі, колись мадярські простори „Воєводіни" — стоїть широкий камяний фотель, що його вибудували німці для цісаря Вільгельма II., коли то він у 1916. р. приїхав сюди, щоб наситити очі перемогою німецької аброї. Відповідний напис і німецький орел на спинці фотелю нині відбиті і лишилася тільки дата... А хтось нижче на білому камені написав грубо олівцем: „Sic transit"...

Відвідую військовий музей, що у двох будинках примістився у Калемегдані. Маю враження вбогости. Зрештою не диво. Які памятки історії могли зберігтися в народі, що свою тисячелітню традицію розсипав серед недоступних скель Македонії й Чорногории, що замкнув її у льохах турецьких фортець та яничарської ганьби, падаючи і знову підіймаючися у нерівній боротьбі? Історія неволі не залишає історичних памяток слави.

Тож бачу в музею низку експонатів старої турецької зброї, якою послугувалися також сербські повстанці, кілька яничарських одягів, кинжалів, старих порохівниць, гаківниць... Останню війну ілюструють здебільша панегіричні, баталістичні картини.

Цікавий є відділ, присвячений памяті погибшого перед кількома роками в Марселі короля Олександра. Під шкляними кльошами виставлені всі його одяги, всі предмети його щоденного користування. На кожному кроці видно тут урядовий піетизм для памяти погибшого короля. В окремій, чорно тонованій кімнаті стоїть авто, в якому згинули Олександер і Барту; на сидженнях та опертях видно густі сліди запеченої крови. По середині стоїть канапа, на якій поклали в марсельській префектурі вмираючого короля, на ній під кльошем адміральський однострій, що його мав на собі Олександер у менті атентату. Однострій скрівавлений, передертий кулями; на перепоченім білім кімірці ржавіють темні пятна крови. Настрій у кімнаті макабричний, понуро горять свічки у високих канделябрах.

Дивлюся на великий портрет Олександра, завішений на стіні: штучна твердота рисів покійника, що мабуть у своїх найтайніших мріях хотів бути Цезаром Югославії, а найшов тільки кінець, подібний до Цезарового. Ким він був, той чоловік: Гамлетом, Антонієм, чи пси хольогічним рефлексом трагедії Леді Макбет у її безвихідному конфлікті жадоби влади?...

І пощо ця жалібна декорація, що має відтак якнайвірніше атмосферу терору, в якій згинув Олександер, перший самодержець і диктатор Югославії? Для традиції?... Невже атентати можуть започатковувати традицію сильної влади, невже можуть звеличувати історію держави?...

Нині Олександра нестало: Югославія більше внутрішньо розєднана, як колись. Те, що він ломив з безоглядною силою Людвика XI... і не зломив — розпряжилося тепер з подивугідною еластичністю, роздираючи тонке павутиння октройованої державної уніфікації Югославії.

В ЦЕРКВИЩІ ОБРЕНОВИЧІВ.

Залишаю справді гарно розпляновані алеї Калемегданського парку, обставлені мало цікавими з мистецького боку різьбами дальматинця Мештровича і вертаюся назад у місто.

Що є ще цікавого в ньому?

Очевидно, є гарна партія асфальтових вулиць середмістя, є кілька довгих бульварів, що хочуть нагадувати стару, берлінську „Унтер ден Лінден" з модерними, великими кринницями, є багато світла вночі. Великі будинки університету, політехніки, міністерств, королівська палата, православний собор, парлямент — усе це може імпозантне, але архітектонічно пересічне. Новий будинок почти, що його саме викінчують, також не заповідає ревеляції, хоч обємом закроєний на монументальність.

Але є ще в Білгороді два обєкти, що викликують зацікавлення: стара російська церковця, святість московської еміграції, обвішана безлічю прапорів колишніх царських полків, що їх вивіз Врангель у 1920. р. після свого невдалого походу на червону Москву (з домовиною того-ж Врангля) — і є каплиця, в якій поховані змасакровані останки Олександра Обреновича та його романтичної дружини Драги Машін.

Каплиця стоїть за парляментом, серед старого, зрівняного вже нині цвинтаря, побіч нової, перебудованої церкви. В каплиці півсумерк. Праворуч від царських воріт біло лякерові й золочені престольні крісла Олександра і Драги, поруч нижчий фотель митрополита. Проти царських воріт, при вході, скромний і занедбаний гробовець Олександра і Драги. Короткий, чорний напис вказує на місце, де вкинули підібрані з палатного городу тіла трагічних коханців, що їх убили змовники вночі 10. червня 1903. р., в менті, коли обоє читали собі в ліжку „про любов" Стендаля. Двері відчинив змовникам тодішній вартовий старшина гвардії Жівковіч, пізніший генерал і довірених Олександра I. Караджорджія. Нині Очадер не живе, вбитий хорватськими терористами, а недавній премієр диктатури ген. Жівковіч перебуває на політичній еміграції за кордоном.

Дивні й химерні скоки робить нераз історія...

Роман Голіян.

АДВОКАТ
Д-р І. Голубовський
переніс канцелярію і веде її у Львові
ВУЛ. ВАЛОВА 11.
1722 побіч Міської Каси Ощадности. 1—1

— Я мушу і ще раз мушу! Мої товаришки можуть, чому мені не вільно? Я піду і вже!

В очах її блистіли сльози.

Не зважаючи на мамину заборону, Ляля прибиралась далі.

Тоді мама замкнула її в кімнаті. Ляля почала гримати до дверей, та, коли це не помагало, вискочила через вікно і щезла за городовою фірткою.

Жвавими кроками потупцювала до місця, де ждав на неї Юрко.

Це стало завязком родинної трагедії. Мама розхорілась і мусіла покластись до ліжка. Батько теж уже не стримався з докорами.

А Ляля дивувалась:

І чого ці родичі хочуть від неї? Щоб вона разом із ними сиділа в задушливій кімнаті над газетою? Чи щоб відпочивала? Та вона ще буде мати доволі часу на відпочинок...

Закинула своїми живими, чорненькими очима, тріпнула рукою та побігла в сад.

— Таж ті цвітки вже від учора не підливані. Бідні цвіточки... Треба буде Юркові зробити букет.

І сипнула золотим сміхом на різнокольорові рядки цвітів.

Сміючись, весело, мов безжурні хлопчики на поляні за містом, бігли радісні, сонячні дні...

— Знаєш, Ярку, Ляля ще не вернулась зі школи. Піди, розпитай, може що сталось — говорила мама, коли пан Ярко прийшов по обіді до дому.

Та розшуки на нічо здались. Ніхто не знав, де поділась Ляля. Щезла.

— Бачиш? Маєш! Це твоя вина. Інші батьки мають якийсь авторитет у дітей. А ти? — докучала пані Галя чоловікові.

А він уже навіть не відзивався. Не міг усвідомити собі, щоб його дочка могла від нього втекти.

— Але чому, де, та пощо? — допитувався.

Шукали її до ночі надаремне. Ніч минула у тривозі. Дали знати на поліцію. Там обіцяли пошукати. Батьки ходили як божевільні. А на другий день на обід зявляється на порозі Ляля. Радісна, щаслива, сміється, кидається до батьків, якби приїхала з прогульки. За нею молодий мужчина. Представляє його: — Це лікар — Юрко Водзяк — мій ...наречений.

— Як, що? Деж ти була?!

Вона зацукалася.

На це виступає молодець і каже:

— Прошу їй вибачити, панство. Це дуже добра, чесна дівчина. Тільки ще дуже наївна. Ми познайомилися на танцях тому місяць і вона нараз учора зложила мені візиту. Казала, що бездомна, не має даху над головою. Я мешкаю з товаришем. Ми мусіли її переночувати, а самі піти кудись інде. Не могли ми ніяк вивідати, хто вона. Аж нині вранці вона заявила мені щиро, що хотілаб вийти заміж... за мене. Тоді я згодився, щоб довідатися, де вона мешкає. Я сказав — їй, що мушу просити ще дозволу в її батьків. Я вже не мав серця вияснити їй, що я щойно скінчив медицину і не можу женитися раніше, як за кілька років... І то ще не знаю. Прошу мені вибачити. Панна Ляля дуже симпатична, але...

— Дурна, дурна, як теля! — докінчила її мама.

Медик попрощався, Ляля побігла до другої кімнати з ревом, а батько сказав:

— А я не казав тобі завсіди, що не дуже добра і чесна дівчина, тільки ще дитина!

—o—

Виборча кампанія в СССР.

МОСКВА, ПАТ. Центральний виконавчий комітет СССР під проводом Калініна визначив вибори до найвищої ради СССР на 12. грудня. Виборча кампанія починається вже у вівторок. Її вестиме комісія під проводом Москатова, секретаря ради професійних союзів. Тому, що день 12. грудня припадає на неділю виходить, що совітський уряд числиться зі сільським населенням, яке в 90 прц. святкує неділю, а не 6-ий день у тижні.

—o—

Інтервенція у справі останніх протиукраїнських виступів у Львові.

У справі останніх протиукраїнських виступів польської молоді і спроб погромів українських крамниць у Львові дня 10. жовтня 1937. р. інтервеніювали представники Народньої Організації Українців міста Львова у городському старостві та Української Парляментарної Репрезентації у львівському воєвідстві.

Інтервеніенти представили події як самозрозумілий наслідок нечуваної протиукраїнської нагінки, що її розвели від довшого часу польські суспільні й комбатантські організації і польська преса. Крім цього делегати УПР вручили урядуючому віцевоєводі письменний протест у справі тих подій з проханням передати його центральній владі.

—o—

Антисемітизм у нових формах

Варшава, 10. жовтня.

„Не купуй у Авраама" —
Мама дочку научала.
Дочка мами не слухала
Пішла й... маму там застала
(Популярна варшавська пісенька.)

До радикального, остаточного, хвильового антисемітизму серед переважаючої частини польського громадянства привикли сьогодні вже навіть ті поляки і жиди, що ввесь час намагалися вважати його атракційною, перехідною, можливо грішною забавкою, недодержаною старшими польської молоді. Загальне переконання про одно саме **моду на антисемітизм** не наказувало ані полякам ані жидам турбуватися поважно на початку кожного академічного року, коли то мов на якись умовлений знак — появлялися в університетських орамах зброєні в кастети та дубові сукаті палиці цілі пачки польських корпорантів з цілими оберемками тих протижидівських летючок. Так було вже від кількох років при кінці літніх ферій і тій своєрідній „традиції" ніхто не дивувався. Жиди протестували, як могли, на удари відповідали ударами, або затискали зуби, університетські площі шуміли криклівими вічами, на найближчих вулицях вилітали шибки з жидівських крамниць; але життя плило своїм руслом: найзавзятіші ендеки й антисеміти купували у жидівських крамницях (у жида таки дешевше і поторгуватися можна!). Словом жидівський конік був тим реклямовим „тріком", на якому виїзджали на провідні місця молоді політиканти з радикальних відломів молоді, яким академічні товариства вербували нових членів, а заведбані студенти з кол т. зв. „золотої молоді" — виправдували перед батьками і своїм оточенням свої невдачі у студіях.

Але разом з усіма перемінами на всіх відтинках польського життя прийшла черга і на виразні **метаморфози на протижидівському відтинку**, що дотепер — як-не-як не мав **офіційної** державної чи суспільної **апробати**.

І в цьому році появились у брамах варшавського й інших університетів роздавці антисемітських летючок та відозв, але вони вже інші, не ті, що були, не перші-ліпші хлопці, що їм заімпонувала студентська шапка і метушня серед битого натовпу жидівських студентів. Це вже зорганізовані та підпорядковані партійним наказам, номіновані вождом — полк. О. Коцом рядовики і старшини „Звйонзку Млодей Польскі", в якого бюрах при вул. Вейській (біля парляменту!) кипить організаційна гарячка.

Коли кілька місяців тому полк. Коц проголосив свою відому „ідейну декларацію" й опісля, створивши ще й Союз Молодої Польщі (З. М. П.) та ставши особисто на його чолі, вдруге зазначив, що: „жидівська проблема повинна знайти свою розвязку у формі еміграції жидів з Польщі, еміграції плянової і послідовної" — відчувалося, що справа жидівського народу у Польщі починає дійсно цікавити польську державну думку, репрезентовану хіба найкраще провідником нової державної організації полк. Коцом.

А ось тепер вже прийшла черга на виразне сформулування польських політичних концепцій супроти жидів.

На вулицях столиці появилися зелені летючки, підписані Союзом Молодої Польщі, в яких між іншим читаємо:

„Товариші Поляки! Вистане вже боягуства та пустих сварок. Катастрофальний образ польського життя вимагає безоглядної, послідовної боротьби всіх без винятків **поляків**. (Усі підкреслення наші). Взиваємо вас усіх до спільної боротьби і перебудови академічного життя — за **віджидівлення** університетів, за ліквідацію комуністичної роботи, за доступ до науки бідним товаришам".

Ці зелені летючки стали ревеляцією. Жиди відчули на собі новий „нумерус клявзус". Ось приклад: навіть така ліберальна ще донедавна Вища Журналістична Школа, коли дістала державні права, обмежила контингент для жидівських студентів. Бо факт фактом: **колись за протижидівські летючки саджали до темної, нині антисемітизмові явно потурають.**

Великі приготування в С. М. П. кажуть сподіватися, що в цьому академічному році буде зорганізована нова протижидівська кампанія. Заступник полк. Коца Ю. Рутковський проголосив уже у своєму офіційному органі подрібну програму в жидівській справі. Виглядає вона у своїх головних точках так: Жидівську проблему треба розвязати **практично**. Якщо йде про аналізу жидівської проблеми, то поляки осягнули у поглядах на неї зрозумілу і далекойдучу **однозгідність поглядів і настроїв**. Пропагандове трактування жидівської справи вже не вистачає, треба розпочати практичну розвязку проблеми, бо:

1) **Жиди є провідниками деструкційних впливів комуни**, якої діячі у 85 проц. це — жиди і то з інтелігентських родин.

2) **Жиди є нездібні до асиміляції.** Навмисне відтинані від польського життя жидівські гетта створили жидам осередки їх національної експансії на поодинокі центри польського організму. Юдаізм — чужий полякам. Створює він нестерпну для Польщі ситуацію, **а польська держава покликана виключно діяти для добра польщини.**

3) Жиди через опанування господарського життя експльоатують матеріяльне польське добро передовсім для своїх жидівських, а не польських цілей.

4) Вплив цілком відмінної цивілізації, чужої та незрозумілої жидівської культури спричиняє вже через самі взаємини з нею розклад у польській душі, чого наявним доказом є плоди жидівського мистецтва, видавані по польськи.

5. Жиди як нарід, що заселює ряд держав, трактують Польщу як один з чинників їхньої позиції у світі. Польща є для жидів лише колонією, з якої черпають потрібні для їхніх міжнародніх цілів сирівці.

Таке відношення до жидів сформуловане цими днями у молодших колах ОЗН, з що жидівську справу розвязують у Польщі взагалі люди молоді, то чого можуть жиди сподіватися?

Про це говорить дальша частина офіційної заяви основців, тої вже зредагованої, як і тої, що має появитися.

Польща приняла пятьсот років тому жидів у гості, жиди надужили, мовляв, польської гостинности. Тепер Польща виповідає жидам право посельства. **Жиди мусять з Польщі цілковито виемігрувати** на таких засадах: Проблема шукання еміграційних теренів для них обтяжує виключно польські і міжнародні організації жидів. Рівновага економічного життя Польщі **вимагає залишити в її межах усе матеріяльне добро, яким користуються тепер жиди.** Еміграцію жидів мусить переводити **спеціяльний державний** уряд, що матиме аналогічні функції, як давне міністерство земельних реформ. На вимовлення Польщею права побуту жидам нема ніякої ради, бо інтерес польського народу знайшовся **у конфлікті** з інтересом жидів.

Як видно, ціла програма — дійсно радикальна і дійсно ревеляційна. Чи можливо безболісно для обох сторін її перевести, важко сьогодні ще сказати. Ми не будемо ставити на цю тему ніяких гіпотез. Хочемо лише ствердити ще раз, що **польський антисемітизм прибрав нові форми.** Навіть найбільші радикали не сподівалися почути такої дивоглядної програми: **Майбутня велика Польща мусить бути без жидів, з жидівським (залишенним ними в ній) капіталом.**

Такого хіба не сподівалися і самі жиди. Як то за один рік польські настрої пішли на право! Чейже памятаємо ще ті гуманітарні, повні святого обурення замітки полк. Медзінського про гидоту протижидівської акції на університетах, а сьогодні ця сама „Газета Польска" пропагуватиме нову ідеольогію повної ізоляції від жидівства і вже друкує офіційні комунікати про т. зв. „гетто жидівських лавок" і т. п.

Ця зима, тобто початий академічний рік буде для жидів ще тяжчий, ніж минулі. Антисемітизм — гасло атракційне, воно пливе з Німеччини. В сучасній польській неясній дійсности це ще найпевніший конік до популярности.

А водночас... Прочитайте ще раз подану нами на вступі популярну варшавську пісеньку.

КТВ.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка"**
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Орган о. Медвецького пропагує — Декамерона.

Перед нами перше число нової москвофільської газети, видаваної, як видно з усього, на конто апост. адміністрації Лемківщини, п. н. „Карпатскій Звонъ", з датою 1. X. 1937. Під наголовком написано, що це „церковно народна газета". Редагує ред. колегія, „отвѣтственный редакторъ: Михаилъ Цебринскій". В числі великий портрет о. Я. Медвецького.

У вступній статті „Съ Богомъ" і двох чергових міститься „вірую" „Карп. Звона", мовляв, хочемо „воспитати молодое поколѣніе въ христанской культури", бо „желудкова" этика плинила большую часть народа", бо „насъ подозрѣваютъ о православіе" і т. д.

Та хоч написано під наголовком, що „К. З." церковна газета, одначе з усього її змісту годі пізнати, **якої Церкви є ця газета.** Католицької рішуче ні, бо нема там ані одної згадки про кат. Церкву.

Щойно на 8. стор. чорне на білому стоїть „рекомендація" творів, які ця газета поручає своїм читачам. У числі 137 „творів" самі московські автори, як Арцибашев, Андреев, Горкій, Достоевський, Куприн, Пушкин, ну — і Наумович та чужі: Золя, К. Дойль, Келерман, Боккачіо і т. д.

Отжеж **церковна газета**, видавана під патронатом офіційно католицького єрарха, **поручає літературу не то сумнівної моральної вартости, не то нерелігійну, але просто таку, що поіменно й виразно була осуджена Церквою.** Чи не знає про це цілий катол. світ, що Боккаччіо є на індексі? **Церковна газета поручає Декамерона;** глибшої образи годі зробити кат. Церкві; це вже не сама образа, але провокація католицької етики! Такі речі можливі хіба тільки в „наших" москвофілів. У часі, коли кат. Церква веде таку енергійну пропаганду за доброю пресою та літературою, коли видає тисячі катол. журналів, уладжує зїзди, виставки кат. преси, коли сам папа в промові до журналістів, покликуючись на св. Павла — предтечу та взір журналіста, признав величезне значіння преси у формуванні світогляду теперішніх суспільств — у цьому часі **москвофіли за гроші католицької Церкви видають „Карп. Звонъ" і пропагують — Декамерона...**

І що за божевільна відвага казати, що хочуть виховувати молодь в дусі християнської культури!

Чи бодай о. Медвецький не повинен знати, що новий кодекс кан. права в кан. 1399 каже: „З самого права заказані є: книжки, які виразно нападають на релігію, або добрі обичаї, — які у своїй основі займаються речами розпустними й безстидними, їх оповідають або вчать", що в каноні 1395 і 1397 спеціяльно ординаріяві поручено боротьбу з такими книжками, врешті за поширювання й читання такого Декамерона й подібних канон 2318 накладає кару викляття, „speciali modo" задержану Ап. Столиці?...

І перед Богом треба буде відповісти за такі речі — отче Якове!...

Като.

—o—

ПРАВНИЧА СТОРІНКА

За поширення прав обвинуваченого.

ПРО ЩО РАДИВ МІЖНАРОДНІЙ КОНГРЕС КАРНОГО ПРАВА?

З нагоди світової виставки в Парижі відбулося багато ріжних конгресів, між ними IV. міжнародній конгрес карного права в днях від 26. до 31. липня. Темою нарад були такі проблеми: 1) Як карне (внутрішно-краєве) право може причинитися до охорони та зміцнення міжнародного миру?; 2) Про необхідність міжнародньої виміни даних щодо раніщої каральности підсудних; 3) Чи може суддя карати за вчинок, що не підпадає безпосередньо під карні постанови (справа аналогій в карному праві)?; 4) Про гарантії і права обвинуваченого підчас слідства; 5) Участь судової влади у справі виконання кари та охоронних засобах.

Перша зі згаданих проблем належить немов до традиції конгресу. Пошана національної гідности інших народів, карання пропаганди напасливої війни, охорона всіх дібр у справі збереження миру і вкінці признання самого миру правним добром є немов ідеольогією організаторів та основників міжнароднього товариства карного права. Тому більшість промовців висловилася за тезами головного референта проф. Пелля. Одначе не слід теж забувати на істнування суперечностей між поодинокими державами і що карне право поодиноких держав береже передовсім національних інтересів. Тому колишній бельгійський премієр, відомий правник Жаспар ясно підкреслив, що мир між народами можна осягнути лише шляхом повільної еволюції, а не наглими скоками, спеціяльними карними постановами. Знову доцентка празького університету виказала, що годі вимагати від законодавця зокрема від судівництва, що є під впливом прилюдної опінії, щоб карало за вчинок, що загрожує життевим інтересам чужих держав, а посередньо міжнародньому мирові, якщо національний інтерес вимагає таких дій, таких чинів, що є суперечні і навіть ворожі іншій державі. Після того конгрес приняв відповідну резолюцію у справі збереження миру.

Справа міжнародньої виміни даних щодо раніщої каральности підсудних має велике практичне значіння, якщо йде про міжнародніх злочинців, які доконують злочинів по черзі в ріжних частинах світа. Тому всі промовці з головним референтом полк. Наглером висловились за виміною даних щодо раніщої криміяльної минувшини підсудного, щоб виміряти якслід належну кару.

Одначе найживішу дискусію викликала справа допускальности аналогії в карному праві. Майже всі промовці висловились проти аналогії в карному праві. Всеж таки значна частина промовців висловилась за далеко йдучою зміною теперішнього стану. Головний референт проф. паризького університету Донеліе де Вабре заявився за поширеною інтерпретацією постанов карного права признаючи, що необхідність успішного поборювання злочинности щораз то більше примушує обмежувати права і привілеї злочинного світа. Численно заступлені на конгресі адвокати виступили одноду шно не лише проти аналогії в карному праві, але також проти поширеної інтерпретації постанов карного закону. Найсильнішим аргументом тих, які хотіли втримати засаду звуженої інтерпретації постанов карного закону було бажання запевнити і загарантувати права особи, загрожені надто гнучкою інтерпретацією прихильників нових течій. Ці прихильники нових течій у карному праві стоять на становищі, що карне право є саме постійною інтерпретацією. Карне право вживає загальникових понять, що їх щойно інтерпретація суддів виповнює конкретним змістом. Поняття зневаги публичної неморальности і т. д. наказує виповнити ці загальникові поняття конкретним змістом, що теж виконує суддя. Отже якщо допущено суддю до необхідної інтерпретації слід йому дати відповідну свободу, щоб не піддавався впливам адміністрації та виконавчої влади, свободу власних незалежних поглядів, що випливають з льогіки, совісти, знання права і криміньольогії, а передовсім з вимуття суспільних і національних потреб.

Забезпечення права підсудного підчас слідства не викликало вже стільки сумнівів і суперечок, що проблема аналогії в карному праві. Дискусія велась головно довкола двох найважніших справ: допущення оборони до слідства і допущення знавців. Тим чином обвинуваченій міг би визначити знавця як і прокуратор. Оба ці знавці щойно з третім знавцем, визначеним судом приступали би до експертизи і висловлювали би свою опінію кожний зокрема або спільно.

Промовці і конгрес висловились за допущенням оборонця підчас слідства, що практикується вже віддавна у Франції. **Конгрес станув на становищі, що присутність оборони у слідстві допомагає викрити матер. правду і влекшує положення обвинуваченого, який може швидше виказати свою невинність, якщо має оборонця.** Присутність оборони у слідстві може довести до скорочення заплутаних процесів основним висвітленням цілої справи. Головний референт д-р Костань, заступник прокуратора окружного суду в Ліеж підкреслив, що навіть у тайнім слідстві самі судді злагіднюють строгі постанови беручи щораз більше права оборони. Допущення оборони у слідстві слід обмежити у деяких випадках з уваги на добро виміру справедливости та інші важні огляди. Зате слідчий суддя повинен навчити підсудного, що має право вибрати собі оборонця або домагатись, щоб йому призначили оборонця з уряду. Акти слідства вже в короткому часі повинні бути доступні підсудному або їх оборонцеві, щоб міг їх переглянути. Вкінці головний референт домагався загострення дисциплінарної відповідальности адвокатів за зловживання з одночасним поширенням їх прав. Проти допущення знавців обвинуваченого у слідстві заявилась більшість учасників конгресу.

Живо теж цікавились учасники конгресу справою допущення судді до виконання кари та охоронних засобів. Майже всі промовці заявились за інтервенцією судді при виконанні кари та охоронних засобів.

(„Глос Сондовництва" ч. 9. з 1937).

*

При цій нагоді слід згадати, що на цьому дійсно важному конгресі не було представників совітського „права". Цю незрозумілу тайну пояснюють „Последнія Новості" ось так:

Совітські правники не приїхали на зїзд, бо кілька місяців тому дійшло в ССР до повного розгрому дотеперішної совітської правничої доктрини. Офіціяльну правничу школу, що гуртувалася коло „Інституту Совітського Права", оголошено небезпечно еретичною. Правничі підручники, видані тим інститутом, усунено з обігу, не зважаючи на те, що в тих підручниках покликувалися на Сталіна як на вищий правничий авторитет. Студенти в СССР не знають тепер ні з яких підручників учитися права, ні в кого здавати іспити. В совітських часописах і журналах совітський прокурор обвинувачує в ріжних „заблудженіях" самого народного комісаря справедливости,— і він мусить прилюдно каятися... Совітські учені і практикуючі правники не сміють виступати зі своїми поглядами ні на зборах, ні в часописах, бо бояться, щоб і їх не потягнули за ересь „троцькізму". А „троцькізм" це невловиме поняття. Ніхто не може точно сказати, де в науці права починається „троцькізм" і на чім він полягає...

Ясно, що при такому хаосі в СССР ні совітська влада, ні совітські правники не були зацікавлені в тому, щоб цей хаос опинився на світовому конгресі правників. Це і пояснює цей прикрий факт, що велика держава совітів зовсім не взяла участи в загальному світовому русі, що змагає до міжнародніх правових звязків...

Сталін не пустив на зїзд ніодного совітського правника лише тому, щоб совітські правники не бачили, як дійсно живуть люди в „буржуазній" Франції і не ширили опісля в СССР того, що побачили в Европі.

Зуби це знак пр иладдя людського організму.

Як але приладдя утрудняє працю, так і злі зуби утруднюють пережовування і спричинюють гострe розладдя в організмі. Плекання зубів є конечною умовинною здоровля. Отже уживайте постійно Хльородонту, ідеально відповідної, митової пасти до зубів. Перестерігайте при плеканні зубів таку засаду:

Рано як перше, ввечер як останнє

Якість рішає!

Прецизія виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання

ЕРІКА і ІДЕАЛЬ

Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** Львів, Валова 11. Тел. 228-70

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

Відповідальність за шкоду тварин.

Від кого, під якими умовинами і в якій висоті можна домагатися винагороди шкоди, що її спричинила тварина, напр. пес когось покусав, дріб зробив шкоду в городі і т. д.?

Відповідь на ці питання дає кодекс зобовязань у статтях 148 і 149. Отже за шкоду, що її спричинила тварина відповідає: 1) в засаді власник; 2) якщо власник нею не послуговується — особа, що вживає тварини у своїм інтересі. Якщо винаймає комусь свою тварину, то наємець послуговується нею і відповідає за шкоду. Таксамо відповідає ужитковець тварини і навіть той, хто неправно послуговується твариною, себто особа, що силоміць забрала другому його тварину і вона спричинила шкоду. За те особа, яка переховує чужу тварину, не відповідає за шкоду, бо не послуговується твариною у своїм інтересі. В цьому випадку за шкоду відповідає по думці ст. 144 к. з. той, хто дає тварину до переховання. Відповідальність за шкоду тварини не залежна від того, чи тварина у хвилині спричинення шкоди була під наглядом власника чи тої особи, яка з неї користає у своїх господарських потребах, чи десь втікла або заблукалася. І так власник пса відповідає за шкоду не лише тоді, як його пес на ланцуху покусав когось тому що не мав каганця, але також і тоді, як пес утік з дому і покусав когось на дорозі або в полі.

Пошкодований не мусить доказувати вини згаданих осіб, себто власника чи посідача тварини, бо закон приймає здогадну вину цих осіб. Одначе відповідальности за шкоду немає, якщо переведеться доказ, що власник чи посідач рішуче не повинен ніякої вини в конкретному випадку. Всеж таки в деяких випадках незважаючи на невинність власника чи посідача тварини, суд може наложити на них відповідальність за повну чи частинну шкоду **на основі слушности,** беручи під увагу маєтковий стан власника чи посідача тварини та пошкодованого.

9.600 ДОЛЯРІВ КАРИ ПЛАТИТЬ РУЗВЕЛЬТ.

Найвище становище, яке займає Рузвельт в державній ерархії Злучених Держав, не звільнює його зовсім від заплати кар, що їх стягає почта за доручені, але неоплачені листи. Цього року за такі посилки почта обтяжила конто довгу президента сумою 9.600 долярів, значить більше як 48.000 зол.

Незважаючи на такі великі суми, які щорічно наростають і які президент мусить заплатити, Рузвельт домагається, щоб йому доручали всі неоплачені листи, що містять у собі здебільша скарги людей, які не мають до президента іншого доступу.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

З Коломиї на двір індійських магарадж.

З віденських часописів довідуємося про приїзд д-ра Казимира Стефана Радвана-Прагловського, що супроводить індійського раджу Юсуфа Алі Хана. Індійський князь приїхав лікуватись до віденських санаторій; д-р Радван — його дорадник.

Тридцять років тому гарний елегантний молодець, безпосередньо по матурі, почав робити у Львові різні експерименти, проявляючи сугестивну силу. Радван скінчив коломийську гімназію, вписався на університет, але не мав великої охоти до офіціяльних студій, занятий головно „таємною наукою". На галицькому ґрунті він не міг розвинути своїх крил — видав якусь книжку про спіритизм чи сугестію і поїхав у світ. Першим етапом був Відень; там здав він якийсь докторат і кілька років пізніше познайомився десь у Львівані чи Абації із славною артисткою Рене Одійон. Одійон мала вже за собою артистичну карієру, доходила до сивини, зате мала великі гроші. Вона звязала свою долю з молодим гарним хлопцем, що імовірно використав силу своєї сугестії. Радван жив як молодий князь, як довго Одійон мала майно і як довго він не знайшов, завдяки їй підстави до нового скоку в життя.

ПРИПАДОК РІШАЄ ПРО КАРІЄРУ.

Ясно, що про це все він не пише. У „Нает Вінер Журналь" находимо його більшу статтю з фотографією про його ролю лікаря на дворах індійських князів. Ось його сповідь:

„Я завдячую випадкові факт, що мене покликали до Індії. Випадок зявився у постаті молодої, гарної дами, що одного дня зявилися в моєму психольогічному інституті у Льондоні, нарікаючи на болі. Вона терпіла на нервове розладдя і найкращі лікарі, до яких вона зверталася, не могли їй допомогти. І саме тому, що її стан уважали безнадійним, а я вилікував її, я називаю це випадком. Вона із вдячности поручила мене своєму вуйкові, що був високим комісаром в Індії, а цей поручив мене деяким індійським князям. Небавком дістав я запросини від магараджі з Капурталі. Я приняв запросини з радістю, бо чув багато про чудеса Індії. Але те, що я бачив, перевищило всю мою уяву. У Капурталі чекали на мене два магараджеві адютанти. Треба було перейти 50 осіб ґвардії, щоб дістатися до палати.

У ЦАРСТВІ З „ТИСЯЧА ОДНОЇ НОЧІ"...

Прикро було те, що я ні на хвилину не міг бути сам. Кожне моє бажання сповняли миттю, я міг телефонувати і телеграфувати до всіх у світі — мав до послуги десятки служби, жив, як у сні „З тисяча одної ночі". Мене водили по палатах, робітнях і скарбівнях, показуючи всі багатства. На другий день мене запросили на обід до магараджі. Міністр внутрішніх справ передав програму дня. Моя жінка мала сидіти праворуч магараджі, я ліворуч нього. Магараджа з Капурталі обідав завсіди у товаристві 20—30 гостей і церемоніял був у нього якнайточніший..."

„По обіді магараджа пояснив мені ціль мого приїзду. Я мав занятися його двома внучками — чудовими молодими дамами, що терпіли духово гому, що мали східне виховання та европейську освіту. Магараджа мусів познайомитися з методами мого лікування. Заки я скінчив лікувати його внучки, вже мене покликав новий магараджа з Патіялі".

У КНЯЗЯ КНЯЗІВ.

Магараджа з Патіялі є князем індійських князів. Він тримається строго східних звичаїв. У нього завсіди гостить кільканацять магараджів, що мають окремі мешкання. Для европейців є там окремий люксусовий готель. Магараджа з Патіялі робить рідко европейцям честь розмовляти з ними особисто. Радван зазнав такої чести. Чемність, з якою сповнювали всі його забаганки, належить до казкових. Його допустили навіть до релігійних церемоній касти Сінг, що відбуваються щодня при заході сонця. Найбільшим чудом для Радвана були склади вина магараджі, якими управляє якийсь чех. Є там найрідші напитки світової вартости двох мільонів фунтів штерлінгів.

Подвійний літак.

Спеціялісти, які мали змогу оглядати на відомих заведеннях Шорта новий „подвійний" літак, якого будову саме тепер викінчили, кажуть, що він є правдивим чудом летучської техніки, яке не має іншого собі рівного в історії летунських апаратів тяжчих від повітря.

Цей літак має назву: „Композіт Шорт Майо". Він складається із велитенського, чотиромоторового моноплляну типу „Каледонія" (такий літак перелетів недавно Атлянтійський океан в оба кінці. На верху того моноплляну збудували окрему площу, на якій спирається другий літак, менший розмірами. Це чотиромоторовий гидроплян, який може робити 350 км. на годину. Він буде підніматися з великого літака на лету, при чому швидкість лету замінить йому конче потрібний на аеродромі розгін.

Коли менший літак відірветься від більшого, тоді він підлітає угору, більший вниз. Таким чином відпадає зовсім небезпека зудару.

Навіщо побудували такий подвійний літак? Невже така дивовижна конструкція має якінебудь підстави й оправдання? Авжеж! Якщо такий малий літак, як той зверху набрав би стільки бензини, скільки йому треба, щоб перелетіти трасу Англія — Ню Йорк, він не міг би ніколи відірватися від води з причини надмірного обтяження паливом (не кажучи вже зовсім про власну вагу літака). Роля більшого літака в тому, щоби піднести малий літак із повним вантажем і вивезти його на отверте море, де він може продовжувати повітряну мандрівку вже власними засобами й силами.

Завдяки новому „подвійному" літакові Шорта, почту доставлятимуть у 1938. р. з Англії до Америки за 20 годин.

Вольтер і рекляма.

Сьогодні зовсім буденне явище, що часописи перетикані оголошеннями, в яких напр. фільмова зірка заявляє, що свою красу завдячує тільки такому чи іншому пудрові, або кремові. В іншому знову оголошенні чемпіон у боксі хвалиться, що коли він перемагає всіх своїх противників, то тільки тому, що пє таке то пиво, чи вино.

Це все — „знак часу". Комерціялізація слави, перемога купецького духа і т. д.

Минулої неділі продали на ліцитації в Парижі цікавий автограф Вольтера. Цей автограф — лист до одного з найкращих у тодішні часи годинникових майстрів у Женеві.

Вольтер пише, що хоч він сам не мав змоги познайомитися з мистецькими виробами згаданого годинникаря, одначе не сумнівається, що вони справді „вищі від усіх похвал". Тому він — Вольтер — готов поручати годинники тієї марки людям, які творять кліентелю інших фабрик.

На яких умовинах дав він свою „оферту" — невідомо. В кожнім разі не без користи.

Правда, порука Вольтера не появилася в часописах. Одначе перший крок був зроблений. А це найважніше!

Автор „Кандіда" — як бачимо — не тільки промощував літературний шлях, але і торговельний.

—o—

Фортепіян у радіо.

Коли пригадаємо собі початки радія та початкові музичні радієві авдиції і порівняємо їх з нинішними, то мусимо признати, що різниця багато більша, як цей 15-літний протяг часу, який ділить ті часи від нинішніх. Ця різниця позначується в першу чергу у звуці трансмітованих інструментів: велика частина всіх зусиль і досвідів, які постійно переводять над удосконаленням радієвої передавальної апаратури, йде власне на те, щоб іще далі удосконалити передавання звуків музичних інструментів. Фортепіян, як інструмент найчастіше в радіо уживаний (він потрібний до акомпаніяментів) був довгі роки неабияким клопотом при передачі, не тільки радіо-механікам, але й піяністам. У перших часах радія, коли стіни студіо були завішені усякими завісами, вивантовані грубими матерацами і т. і., звук фортепіяну виходив зовсім змінений, заглушений, матовий — тимпаче, що піяністові не вільно було вживати педалів. Звук регулювали техніки-міксери (очевидно, здебільша без усякої музичної освіти), а сам піяніст не мав над звуком фактично ніякої контролі. Коли згадаємо й те, що сама техніка радія була тоді в пелєнках, тоді не дивниця, що радіослухач чув звук фортепіяну цілковито змінений.

—o—

Операція лисини.

Кажуть, що лисина є ознакою багатства й розуму. Проте власники лисини не дуже люблять чванитись своєю голою як коліно головою, зокрема тоді, коли не мають ще 40 літ. Тому теж не диво, що лисі залюбки звертаються за порадами до лікарів і лікарі роблять усі заходи, щоб найти лік, який поміг би лисій голові відзискати своє буйне волосся.

Відомий професор університетської клініки в Ню Йорку д-р Авфріхт виголосив недавно на лікарських сходинах відчит про те, в який спосіб твориться лисина. На його думку ненормальний процес випадування волосся можна пояснювати непропорціонально швидким розростом черепу у порівнанні зі шкірою, яка покриває череп. Тому, що тканї шкіри за сильно натягаються, кров погано кружляє, цибульки слабнуть і волосся починає швидко випадати. Д-р Авфріхт лікує лисину при помочі хірургічних заходів. Після того наступає звільнення напруги шкіри та одночасно вона відживає. Цибульки кріпшають і голий як коліно череп покривається пушистим волоссям. Таку саму гіпотезу про творення лисини створив німецький дерматольог з Гамбурга д-р Вадель.

—o—

Як Франко і Негрін кохаються.

В Еспанії Негрін, президент валенсійського уряду і ген. Франко вождь національної армії — це не тільки два політичні противники, але й люди, що ненавидять себе і поборюють себе на життя і смерть. Зате Негрін і Франко творять найкращу пару приятелів у місті Скоплє в Югославії. Такі прізвища мають два фризіери, яких предки колись покинули Еспанію і перенеслися з піринейського на балканський півострів. Тепер навіть проф. конкуренція не може зломити їх приязни, зате якби жили в нинішній Еспанії булиб напевно ворогами.

—o—

Поїзди — блискавки.

Розвиток летунства і летунської комунікації приневолив теж і такий нині вже консервативний засіб комунікації як залізниця, збільшити свою швидкість. Зокрема на заході можна завважити сильні зміни в цьому напрямі. Коли в 1927 р. пересічна швидкість поспішного поїзду в Німеччині давала 83 км. на годину, сьогодні експрес Берлін—Кельн переїздить віддаль 574 км. із пересічною скорістю 118,1 км. на годину, не затримуючись. Поспішний поїзд Берлін—Ганновер їде зі скорістю 132,6 км. на годину.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ТОЧНИЙ ВІК

Підчас обіду старша красуня допитується свого сусіда:

— Кілько ви даєте мені літ?

— Личко у вас як у вісімнацятьлітньої дівчинки.

Красуня усміхається вдоволена і росте як на дріжджах. Молодий мужчина говорить далі:

— Усмішка у вас така, буцімто ви маєте всього сімнацять літ. Голос маєте як чотирнацятьлітний смотрик!... Значить, разом 49 літ.

ТЕАТРАЛЬНА АНЕКДОТА.

Відомий англійський актор Кін, який грав одного разу пописову ролю Ришарда III, не знав, що на салі сидить гурт його ворогів, які хотіли пошити його в дурні і закпити собі з нього. Коли актор бігав в останнім акті песи, так як було в ролі, по сцені хвилюючись і кликав:

— ...Коня! Коня! Царство віддам вам за коня!

Хтось із публики кокнув:

— А за осла теж?!

— Очевидно — відповів без надуми Кін — зайдіть тільки сюди на сцену.

—o—

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР. ВЕЛИКИЙ ТЕАТР.
Нині, середа 13 X. в год. 8. веч. Останній виступ
Мадярської оркестри циганських хлопців
З БУДАПЕШТУ. Ціни місць знижені.

Девять днів у Парижі.

IV.

В багатьох національних чи точніше державних павільонах наглядно переважає здебільша те, що є **питоме** цим державам, яких назви читаєте на фронтонах. Чи це є архитектура хмародерів, якої стільки внутрі павільону Зл. Д. П. Америки, чи деревне багатство Фінляндії, молочарські і сільгосподарські машини Данії, чи шум корабельної шруби в штучному озері Голяндії, — шкляні вироби у бельгійському павільоні, чи символізування водопадом водної енергії, якою користується в практиці Норвегія, — не згадуючи вже питомостей кольорових народів, які говорять до вас мовою стилю будинків, роду експонатів і вигляду та одягу туземців, — усе те вам назагал відоме з лектури, з ілюстрацій, з кіна. Але поруч із тим хапають за очі сотні новин, як і в 90 відсотках для вас **revelяціями,** в цілости чи в нюансах. Та на превеликий жаль нема змоги приглядатись їм довго. Мене і кожного іншого гонить жадоба побачити якнайбільше. Вважаю невибачним гріхом спинятись довго навіть біля казкової палати Сіяму, коли мою свідомість свердлить думка, що зараз недалеко чекає на мене екзотика японців (дарма, що в 1921. р. мав я нагоду бачити і подивляти її зблизька, вертаючись через Нагасакі на рідну землю), та що взагалі довкола притаївся ввесь світ у мініятурі, з усіми його таємницями і чарами. Проте бувають моменти, коли до краю змучений кидаюсь у глибокий фотель у якомусь павільоні й апатично дивлюсь на шумливу юрбу, що суне і суне без кінця, задивлена на стіни, столи, габлотки і шкляні шафи. А в голові пересувається немов фантастична фільма чи сонні зяви те, що бачив учора-передучора: палата північно-африканського вельможі з подвірям та аркадами, де розклали свою цікаву всячину алжирські купці, копія славного мечету Джінгаребер з Тімбукту, вулички столиці французького Індокитаю, Ганой, з хмарою торговців, зальотні мулятки з „дансінгу", побіч павільонів Мартініки і Гваделюпи, де пив я оригінальний рум і де білі дами залюбки танцювали з кольоровими мужчинами при звуках зовсім доброї, хоч дивовижної оркестри. Недисципліновані думки-спогади перескакують нараз до недалекого комплексу будинків, що репрезентують французькі провінції, загощують до чудесної альпейської каплички в Савої чи пак Сабавдії, заглядають удруге до корсиканського павільону на штучних скалах, до палат, або невеличких домів і замків Фляндрії, Пікардії, Шампанії, Бургундії, Альзасії та інших провінцій Франції, що мають свій місцевий стиль в будівництві і виробництві, свій відмінний побут і свою регіональну гордість.

Зокрема для жінок світова вистава скриває важкі до передання словами принади. Щоправда — паризьке жіноцтво також дуже чинне в заробіткуванні (хоч не так, як у Відні, де через більшу дешевість жіночої праці ролі майже поміняались: жінка йде до праці у фабрицї чи в бюрі, а мужчина веде... домашнє господарство). Але разом із тим паризьке жіноцтво кохається мабуть більше ніж деінде в блеску, шику та елеганції, маючи для того чимало природних даних. Отож можна уявити собі, як горять очі дам, коли вони оглядають такий „Павільон елеганції, де техніка голки славних паризьких фірм, диктаторів моди в цілому світі, йде в перегони з багатством фантазії в оформлюванні ліній і декоративній винахідчивости. Який був я щасливий тоді, коли перебігав довжезні коридори, заставлені праворуч і ліворуч манекінами, що демонстрували кравецьке і кушнірське (бо й футра там були!) мистецтво. Щасливий не тому, що те все оглядав власними очима (мій Боже, ми — мужчини — часто не тямимо, як була одягнена принагідна симпатія, з якою ми всю ніч на балі протанцювали!). А тому, що був сам. У жіночому товаристві був би мабуть „застряг" там зранку до ночі і стратив чимало нагод побачити щось для мене цікавіше.

Паризанки мають щоправда і без того роскішні щоденні видовища, бо вікна магазинів мод у Парижі реклямують себе направду дуже щедро. Проте „Павільон елеганції" дає синтезу зусилля цілої кравецької еліти, яка має послух на всіх континентах світа. Ось чому і ті паризанки, для яких здається не істнують занадто великі несподіванки в ділянці моди, студіюють пильно виставлені експонати, захоплюються ними і мабуть про них довго мріють. А щож тоді говорити про французькі провінціоналки і десятки-сотні-тисяч чужинок, що все жили під гипнозою „паризького моделю"...

Дотого — „рай жінок" не кінчиться на павільоні елеганції. Безліч дешевих „біжу" ріжних форм і кольорів продають майже на кожному кроці. Є також чимало дорогої біжутерії до справжніх бриліянтів шляхотного бельгійського „шліфу" включно (в черзі чекай годину!). Є шкіряна галянтерія, яка хапає за очі, різане шкло, порцеляна, декоративна кераміка і бронз (кілько в ній краси!), врешті окремий павільон під назвою „внутрішня архитектура мешкань". Пишу „врешті", хоч не знаю де це слово поставити. Бо жінку зацікавити мусять теж споживчі продукти та кулінарні вигадки, квіти, туристика, екзотика кольоній і... взагалі майже все, що є на світовій виставі. Бо жінка, крім суто-жіночого зацікавлення, має сьогодні ще й широкий круг фахового зацікавлення. І його теж на виставі задовольняє.

В. Несторович.

—o—

ОСІННІ і ЗИМОВІ НОВИНИ вже має на складі
Е. ДУМИН
ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 4.
Светери жіночі і мужеські, трикоти, рукавиці, панчохи.
М. ЖЕСЬКІ КАПЕЛЮХИ.
товар першорядний, ц'ни низькі.

Страшна пошесть тифу
на Соловках.

РИГА, КАП. На Соловецьких Островах, де є найбільші совітські концентраційні табори, лютує пошесть тифу, що потягнула за собою дотепер 2.000 жертв. Найбільше вмирають священики, які замкнені у спеціяльному таборі. Смертність постійно зростає внаслідок недоїдання, скандальних санітарних умовин і недостачі найпростіших медикаментів. Табор священиків майже вимирає. Крім багатьох католицьких і православних священників помер в останніх тижнях епископ Саратова Півторадський.

Візита премієра Стоядіновича
в Парижі.

ПАРИЖ, 12. 10. ПАТ. Премієр і міністр закордонних справ Югославії Стоядінович прибув нині рано до Парижа. На двірці привитав його мін. Дельбос з вищими урядовцями міністерства закордонних справ та югославянський посол Пуріч з членами посольства. Прийшли теж члени югославянської кольонії.

—o—

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні гарантії, мають особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від гарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

Зі судової салі.
АПЕЛЯЦІЙНА РОЗПРАВА ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН В ЛЮБЛИНІ.

З весною ц. р. відбулася в окружному суді в Луцьку розправа проти кількох хлопців з Ківерців пов. Луцьк за приналежність до ОУН. Їх засудили по 2—5 років вязниці, а Олександра Дмитрука, який мав бути згідно з актом обвинувачення головним провідником боївки ОУН у Ківерцях **звільнили від вини і кари.** Проти цього присуду засуджені хлопці внесли апеляцію, в в справі присуду на Ол. Дмитрука заголосна апеляцію прокуратор окружного суду в Луцьку. Перед кількома днями відбулася в Любліні апеляційна розправа, на якій засудженим хлопцям **суд зменшив кару, а Олександра Дмитрука засудив на 12 років вязниці і позбавлення громадянських прав.** Об. Дмитрук утік у невідомім напрямку. За ним розіслали стежні листи.

НОВИНКИ.

— **Ширші сходини** Філії С. У. відбудуться в четвер 14. ц. м. в год. 7 веч. з рефератом Вп. п. проф. Софії Русової — при вул. Сикстуської 40. — Гостям раді. — **Виділ.** 1845

— **Жалібна академія в честь Т. Масарика.** Чехословацько-Українське Обединення і всі українські організації в Берні уладжують 17. ц. м. в авлі фільософічного факультету Масарикового університету в Берні, жалібну академію в память президента-освободителя Т. Г. Масарика. Початок академії в год. 10.30 передпол.

— **Посвячення церкви східного обряду.** В неділю 17. ц. м. епископ Чарнецький посвятить в Альбертині на Білоруси церкву східного обряду, що її вибудували езуїти східного обряду, що мають свій осідок в Альбертині. На посвячення церкви прибудуть теж священники зі Львова.

— **Посвячення нового дому людового у Зборівщині.** У Присівцях зборівського повіту відбулося перед кількома днями посвячення нового людового дому при участи представників влади зі зборівським старостою Павліковським у проводі. На посвяченні промовляли ріжні делегати і сам староста.

— **Пошесть червінки у Надвірнянщині.** У селах Кривець і Космач пов. Надвірна вибухла пошесть червінки. Майже всі мешканці лежать недужі. Щоденно є кілька смертних випадків. Адміністраційна влада і лікар д-р Вишневський почали енергійну боротьбу з пошестю.

— **Дальші протиукраїнські демонстрації у Львові.** Вчора коло год. 7. вечором вийшла з Академічного Дому при вул. Лозінського група ендеків і почала кричати „Геть з українцями! Хай живе Польська народова!" Коли при вул Академічній юрба зросла до 150 людей, зявилася поліція, яка розігнала демонстрантів, так що коло 8. год. вечором настав уже в місті лад.

— **Знайшовся ще один свідок проти Хомяка.** К. Ц. — пресовий всезнайко повідомляє в числі з датою середи 13. ц. м., що в Самборі знайшовся ще один свідок, який знає про інший злочин Хомяка, що його перед кількома днями судили у Львові за вбивство Лінтнера. Явився Вітолд Ляшковський, урядовець П. К. П. повідомив самбірську прокуратуру про таку подію: Підчас боїв у листопаді 1918. р. попав він разом із якимсь залізничим робітником Кентнером до української неволі. Командант українського відділу побив обох полонених по лиці, викопав і приказав розстріляти. В останній хвилині зявився між українськими вояками

Ґенерал застрілив міністра.

МЕКСИК, 12. 10. ПАТ. Військовий командант Вера Круз ґен. Фелікс Гонцалес застрілив з револьверу міністра справедливости стейту Санта Круз Адольфа Морено. Після того генерала застрілив адютант міністра Еліяс Антівероса, який скінчив самогубством.

„Трест мізків“ в Японії.

ТОКІО, ПАТ. На засіданні цісарської ради прийняли проект кн. Коное у справі створення „тресту мізків“, що буде дорадною комісією при уряді, аж до закінчення теперішньої війни. Становища членів „тресту мізків“ будуть рівні становищам міністрів. Офіційного спису членів „тресту мізків“ ще не оголосили, одначе згідно з півофіційними інформаціями в його склад увійдуть генерали: Угакі й Араkі як представники армії, адмірал Суетсугу — представник фльоти, барон Ікеда, б. губернатор японського державного банку як представник фінансових кол, Махіда — голова партії Мінсеїто, Йонез Моеда — голова партії Сенюкаї, Акіда — представник партії Юсука й Матсуока — представник японських дипльоматичних кол.

Від понеділка обов'язуватиме закон про обмеження ввозу й вивозу 300 родів сирівців, півфабрикатів і фабрикатів.

ВЕЛИКА ПЕРЕМОГА ЯПОНЦІВ У ПІВН. КИТАЮ.

ТОКІО, ПАТ. Команда японських військ у Китаю оголосила такий комунікат: Здобуття міста Ші-Чія-Чуан, важного залізничого вузла, вказує на повне заломання китайських відділів на північ від Жовтої ріки. Провінція Шансі віддана на ласку і неласку японців. Здається, що японці зможуть посунутися аж до берегів Жовтої ріки. Японські відділи заняли місто Люан-Чен (28 км. на півд. схід від Ші-Чія-Чуан). Японські летуни збомбардували Су-Чов (417 км. на південь від Тієн-Тсіну) і Су-Сіен (70 км. на південь від Су-Чов).

НОВИЙ ЯПОНСЬКО-БРИТІЙСЬКИЙ ІНЦИДЕНТ.

ЛЬОНДОН, 12. 10. ПАТ. 6 літаків обстрілювали зі скорострілів 3 самоходи британської амбасади у Китаю між Нанкіном і Шангаєм, 16 миль на полудне від Шангаю. Здається, що це були японські літаки. Одним самоходом їхав заступник британського летунського аташе, в інших британські вояки. На самоходах були британські хоругвки так, що їх легко можна було пізнати. Британська влада повідомила японську владу про випадок домагаючись негайної відповіди. Японці негайно відповіли підкреслюючи, що нічого не знали про виїзд британських самоходів з Шангаю.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.

АДРЕСА Львів, Ринок 10.

НОВА КНИЖКА!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Оркан.

Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.

Можна дістати у всіх українських книгарнях.

„Всі три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерології. Їх головна вартість лежить у виведених наскрізь людських прикметах трьох письменників“ „Прагер Прессе“.

За самовистарчальність Італії.

Дня 11. ц. м. під головуванням Мусоліні відбулося в Римі засідання центрального комітету корпорації. На засіданні розглянули низку питань у звязку зі здійсненням пляну господарської самовистарчальности Італії.

Мусоліні підкреслив у своїй промові, що самовистарчальність у кожній ділянці національного життя Італії необхідна. Італія — говорив Мусоліні — мусітиме виректися всіх закордонних продуктів, що їх може заступити краєвими виробами. Ввесь італійський нарід мусить виробити собі автаркічний спосіб думання. Фашистівський уряд поможе кожному починові, який змагає до самовистарчальности. Свою промову закінчив Мусоліні приказом рішуче повинуватися постановам ц. к. корпорації. Метою здійснення програми самовистарчальности є: 1) запевнити Італії незалежність на випадок воєнного конфлікту; 2) охоронити валюту й запаси золота Італійського Банку. Одночасно міністр корпорації Лянтіні заповів, що внаслідок політики самовистарчальности підлягають провірці деякі вже заключені торговельні договори.

—o—

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР МІЖ ЯПОНІЄЮ І НМЕЧЧИНОЮ.

ТОКІО, 12. 10. ПАТ. „Асагі Шімбун“ повідомляє, що німецько-манджурський договір розтягнуть на Японію. Господарські взаємини між обома великодержавами ще затісняться по візиті японського віцеадмірала в Німеччині

—o—

ВАЖНІ НАРАДИ БРИТІЙСЬКОГО МІНІСТРА В ЄГИПТІ.

КАЇРО, 12. 10. ПАТ. Перший льорд адміралїції Даф Купер приїхав до Олександрії і від буде в пятницю наради про положення над Середземним Морем з командантом англійських військ в Єгипті Джорджом Віром, командантом британської фльоти на Середземному Морі, адміралом Павндом і командантом британської повітряної фльоти віцемаршал. Мекліном

—o—

ХОРВАТСЬКО-СЕРБСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

БІЛГОРОД, ПАТ. Югославянська преса подала повний текст порозуміння заключеного між т. зв. зєдиненою сербською опозицією і представниками хорватів. У білгородських політичних колах, поза зєдиненою опозицією текст порозуміння прийняли з розчарованням, бо не порушено найважніших справ, які є предметом хорватських домагань.

якийсь шкільний товариш Ляшковського і висварившись із командантом вирятував полоненого від смерти. Одначе Кентнера, за яким не було кому вступитися, розстріляли. Тим старшиною, який дав приказ розстріляти полоненних, був саме Хомяк. Такого переконання набрав Ляшковський на підставі опису вигляду лиця, одягу і ріжних подробиць, які торкаються Хомяка і які виявились підчас судового процесу. Справді догадливість і память п. Ляшковського гідна подиву, коли він тільки зі самого часописного опису пізнає людину, яку бачив тому 19 літ. Справді інформатор гідний Курієрка.

— **На волю.** Дня 4. ц. м. вийшли на волю з луцької вязниці з арештованих 5. серпня ц. р. українців у Луцьку такі особи: Осип Сакаль, директор книгарні Н. Т. ім. Шевченка в Луцьку, студ. данцігської політехніки В. Федорчук та Петро Хлопецький з Боголюб. Всім іншим арештованим продовжили слідчий арешт до дня 5. листопада ц. р.

— **Страйк у рудецькім повіті.** Пишуть нам: В Конюшках Сімянівських рудецького повіту вибух у дворі страйк при копанні бараболь. Двір давав за скриню 10—12 мтр. сотн. і зол. 50 сот., люди домагалися 2 зол. 50 сот. і може би були дещо спустили. Числили, що як перед 2—3 роками жито коштувало 8—10 зол. за один мтр. сотнар, то ціна могла бути низька і за копання бараболь. Колиж ціна жита нині 22 зол., то й робітник мусить дорожче взяти за день своєї тяжкої праці. А щоб накопати скриню бараболь, треба в 4. год зачати і до вечора копати, і то не все вдасться. По селі порозліплювано картки з написом: „Не йти до двора на роботу“. Страйк має зовсім спокійний вигляд.

— **„Дом жолнєжа“ у Львові.** При вул. Яблоновських вибудовано коштом 400.000 зол. „Дом жолнєжа“, одначе з браку фондів покищо його ще не викінчили. Окремий комітет вживає усіх заходів, щоб у першу чергу викінчити величезну театральну салю, яка міститиме 1250 місць. В тій салі мав би далі давати свої вистави „Театр Жолнєжа“. Комітет хоче звернутися до відомого співака Я. Кепури, щоб він жертвував один концерт у Львові на докінчення цього дому, де буде не тільки театрально-кінова саля, але й забавова саля для вояків, малокаліброва стрільниця, бібліотека, світлиці і т. д.

— **Дисциплінарна відповідальність у звязку з лавковою системою.** У варшавському університеті жидівські студенти далі не займають місць у призначених для них лавках. Вони слухають викладів стоячки, або в лавках, призначених для тих, що не належать до студентських товариств. Із жидами сидять у тих лавках поляки соціялісти й демократи. Також у політехніці жиди не займають призначених для них лавок. Влада вищих шкіл пригадує, що за непристосування до порядкових приписів грозить дисциплінарна відповідальність.

— **Зїзд посадників і президентів у Городенці.** відбувся в неділю 10. ц. м. під проводом станиславівського воєводи ген. Паславського. У зїзді взяло участь 32 делегатів міст та начальники ріжних воєвідських виділів. Городенку вибрано тому на місце зїзду, щоб представник показати наглядно, що з кожного найбільш дрантивого містечка можна зробити приличне місто з ріжними інсталяціями, брукованими вулицями і т. д.

— **Львівська хроніка.** На залізн. мості при вул. Стрийській напало вчора вечором на студ. політехн. Вл. Новінського двох незнайомих і вдаривши його вирвали йому 40 зол. Поліція арештувала у звязку з тим Л. Луня та А. Кишша, замешкалих при вул. Павлинів 14. В Луня знайшли годинник. — На будові при вул. Ліса Кулі вибухла пожежа в бараку В. Пйотровського. Цілий барак згорів. Причина пожежі невідома. — Олександер Літвайтіс цирковець, який виступав у Львові під прізвищем „капітан смерти“ заангажував на касієрку панну Л. Й. і взяв від неї кавцію 50 зол. Очевидно, що по двох днях праці нової касієрки працедавець виїхав до Рави Руської, не заплативши касієрці ані за працю і не звернувши їй кавції. Тепер „капітаном“ занялася поліція. — До мешкання Владислави Екес (Набеляка 37.) вломилися злодії і вкрали срібне накриття, білля та перський диван — загальної вартости 1.000 зол. — До львів. шпиталя привезли М. Ковальського, який упав із льокомотиви і зломив собі ногу. — Утік від жінки Бронислав Линда (На Опоці 20) про те повідомила поліцію його жінка Марія, стурбована, що муж довго не вертається.

— **А всеж таки нема грушок на вербі,** бо знавці-природники виключають, щоб на вербі принялась дичка. Імовірно те, що привіз до Львова наш інформатор було галузкою спеціяльної породи грушок т. зв. „груша вербовиста“, яка зовсім має листя подібне до листя верби. Виходилоб, що пословиця „груш на вербі“ далі актуальна.

— **Смерть столітнього.** У громаді Тучапів. Перемишль помер недавно Христоф Платок, уроджений ще в 1833. р. Старець, який мав 104 роки, до останньої хвилини добре почувався і запевняв всіх, що ніколи не хорував.

— **Пожежі.** У Новосілках Опарівських пожежа знищила дві стодоли із збіжжам вартости приблизно 3.000 зол. Пожежу спричинили діти, що бавилися сірниками. — У Голодівці пов. Рудки згоріла стайня і паша Катерини Малярик.

— **Пострілив одним шротом.** Підчас полювання на оленів у лісі громади Чертеж пов. Жидачів Василь Кулик із Тарнавки пострілив припадково одним шротом у ногу гр. Дзедушицького. Рана не була поважна.

— **Несовісний лікар перед судом.** У львівському суді почався процес проти лікаря, д-ра Маєра Крістіянполєра з Рави Руської, який провинився тим, що штучно усував плід Стефанії Т., від чого та жінка дістала закаження крови й померла. Процес ще не скінчений.

— **Краєва хроніка.** На фільварку оо. Василіян в Буковій пов. Самбір 72-літній наймит із фільварку Михайло Отвінський віз чотирокінним возом бульбу з поля і впав так нещасливо з воза, що згинув на місці. — Підчас приїзду поспішного поїзду на стацію Снятин-Залуче зискочив, чи випав із поїзду один пасажир. Машина ,що саме тоді „шибувала" перетяла йому голову вбиваючи його на місці. Виявилось, що був то турецький громадянин Магмет Феяр Ес, професор фільософії у Стамбулі.

— **Дивачний концерт.** В Індіянополіс в Америці відбувся під вільним небом фестин, полученій з величавим концертом. Цей концерт був справді американський: на сцені грало нараз 125 фортепіянів. Концерту слухало кількадесять тисяч осіб.

—o—

З кіна.

КІНО „СТИЛЕВЕ": „НЕДОЗВОЛЕНЕ ЩАСТЯ" ТА РЕВІЯ.

На екрані йде відома вже львівській публиці фільма про нещасне кохання на тлі англійсько-ірляндського конфлікту.

У другій з черги ревії нового ансамблю під проводом М. Кондратського вибивається на чільне місце знаменита фарса п. з. „Генерал на інспекції" з участю усіх чоловічих сил та Госі Негро і Марії Жеймівної. Крім цього розсмішувала публику дотепна гротеска у виконанні Нововейського і Негро. На окрему увагу заслуговує ще виступ жіночих ревелєрсів у пісенці „Америка", відомої з репертуару хору Дана. Фінал — „У Гріпцінгу" — творить дуже приємну співочо-танкову інсценізацію.

(ет.)

—o—

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Нарешті купці мають свій банк. Давно вже у Станиславові робило українське купецтво заходи, щоб урухомити банк, який задоволював би справи купецтва. Брак такого банку відчували всі купці без виїмку. Та, як звичайно між українцями буває, кожному доброму ділові завсіди хтось перешкоджає, хоч одиноий наш купецько-промисловий банк у Станиславові має рацію істнування та виглядн на найкращий розвій, як от хочби Промбанк у Львові, що його повстання і перші часи теж не встелювались рожами. Купці Станиславівщини знайшли вкінці вихід із „зазороженого кола". Істнував уже від давних літ майже недійсний кооп. банк на передмісті Княгинин-Місто, що колись із споживчої кооперативи перемінився на предитівку, коли то товар „добрі" люди „на кредит" розібрали і треба було якось збирати належність. Купці гремільно туди вписались і от 29. VIII. відбулись заг. збори, на яких вибрано надзірну раду в такому складі: дир. Снігурович, пп. Стебновський, Старух, Головенко, проф. Макогон, о. Савраш і проф. Ткачук. Надзірна Рада на своєму засіданні займенувала дирекцію в такому складі: дир. Ю. Синишин, п. Княгиницький і п. Когутяк, заступники пп. Прихан і Павлюк. Дирекція подбала вже за домівку в середмісті і банк починає нормальну працю. Тепер черга на купців і промисловців підтвердити своїми масовими вкладами й полагоджуванням усіх своїх справ через банк, що цей банк — це не чиєсь „пусті забагатчи" або особисті інтереси, а навпаз життя.

Свято в честь М. Лисенка. З приводу 25-ліття смерти найбільшого українського композитора заснувався в нашому місті комітет з трьох місцевих товариств (Музичний Інститут ім. М. Лисенка, Стоп. Бонн і Думка), який вже тепер приготовляє програму та робить заходи, щоб свято випало якнайвеличавіше.

З рідношкільного фронту. Недавно в малій салі „Сокола" відбулись загальні збори кружка „Р. Ш." ім. М. Шашкевича. Збори відкрив голова кружка д-р І. Волянський, що дав теж звіт з діяльности Старшини. Через брак грошей годі знівінувати якслід всі три школи, якими кружок опікується і, що дуже прикре й болюче, годі заплатити вчителям так, як того вимагає їхня повна посвята праці. Жалувався голова теж, що не всі громадяни виконують совісно свій обовязок, коли йде про складання 1 проц. із доходів. Густо-часто деякі одиниці заламують дійсний дохід, щоб лиш якнайменше дати на „Р. Ш.". При кінці звіту подякував голова Студ. Секції, освітній секції „С. У." і муз. хоровій „Думка" за активну участь у збірках і коляді на „Р. Ш.". Після того здавали дуже подрібний звіт скарбник проф. Голембйовський. Доходу мав кружок 18.586.67 зол., розходу 18.779.69 зол. Касу кружка здає просто Суєп. Обезпечальня своїми надмірно високими складками. Кружок має п. 42.000 зол. довгу, в тому коло 10.000 до Суєп. Обезп. Жін. гімназія задовжена на к. 6.700, школа ім. М. Шашкевича на 12.870, фахово-доповнююча на 2.380 зол. Після того здавали звіти директори поодиноких шкіл. Від жін. гімназії дир. Глушко, від нар. школи ім. М. Шашкевича дир. Пеліх, від фах.-доповнюючої дир. Савицький. Із звітів видно, що фреквенція в загальному росте у всіх школах, що зацікавлення школами щораз більшає. Трохи дивоглядно виглядає лише факт, що до міських шкіл „Р. Ш." ходить більше селянських дітей, як міських. Виявляється, що багато родичів посилає свої діти до чужих шкіл. Після звітів була довга дискусія, навіяна журбою за майбутнє „Р. Ш.". З цікавіших голосів варт відмітити проект проф. Домбровського, щоб гімназію „Р. Ш." перемінити на іншого типу школу, та щоб у пей спосіб оминути „конкуренції" з гімназією СС. Василіянок. Після ухвалення уступаючій старшині абсолюторії вибрано нову в такому складі: голова д-р І. Волянський, члени: проф. Голембйовський, д-р Никифорак, д-р Бих, дир. Гірняк, п. А. Рублева і проф. Домбровський; заступники: п. К. Бородайкевич, м-р Світний і п. Б. Старух. До контр. комісії вибрано: інж. Дуткя, дир. Вісневський і дир. Трач; заступники: інж. Пристай і дир. Шевчук. Крім того вибрано 15 делегатів на з'їзд „Р. Ш." у Львові й Вас. Збори Повіт. Союзу „Р. Ш.". Членів було на Зборах 82, як на станиславівські відносини — багато. Багато теж, як на загальне число 180 членів. На 15.000 українців у Станиславові 180 членів! Це одна з тих чорних плям, що її станиславівське громадянство мусить якнайскорше змити.

Вечір живого слова. В салі „Нар. Торгівлі" влаштувало п. Леся Крипінська „Вечір живого слова". Імпрезу зачислюємо до найкращих, які в останніх часах у нашому місті були. Шкода лише, що публики було небагато. В програму вечора входили м. ін. твори Лепкого, Олеся, Шевченка, Холодної і Лужницького.

Український балет „Гуцулна" виступив на сцені „Сокола". Видно, що потреба українського балету велика, коли виступ „Гуцулки" стягнув масово публику до „Сокола". Помисл створити балет добрий, але не трудно річ — тут треба великого артиста. А в складі теперішньої „Гуцулки" не бачимо такої людини. Балетмайстер Чуперчук гуцул дуже гарно з усіми характеристичними рисами нашого танку, але його оформлення цілости далеке ще від ідеалу: Чуперчук був би знаменитий у трупі напр. Авраменка, але ще за мало має даних на мистецького провідника. Із танків найбільше подобався „Гопак" у виконанні Чуперчука, що дійсно випав бездоганно, далі „Гандзя молодиця" та „Гуцулка". В „Гуцулці" добре випала теж Андрусишин Марійка, що побіч Чуперчука заслуговує на вирізнення. Інші танки занадто монотонні, за багато мають подібних кроків, за мало вишукання й оригінальности. При кінці треба підмітити недокладний стрій (гуцульський особливо), але тут не вина гуртка, а радше доставців, що на час не доставили замовлених строїв.

Княгинин-Місто має свою хату. В Княгинині-Місті посвятила читальня „Просвіта" нову власну домівку. Були хвилини, в яких здавалося, що Княгинин пропаде для нас, здавалося, що це українське передмістя стане носієм червоної зарази, але гуртом людей із пп. Ясінським та Гуменюком Ярославом на чолі вперлись, виповіли боротьбу усім шкідникам і ось їх праця завершилась великим успіхом. Відтепер не будуть княгинівчани дуситися в малій сальці, бо мають прегарну салю. Честь і слава за це княгинівським провідникам! Свято почалося Службою Божою, що її відправив о. Й. Савраш, який теж посвятив домівку. На програму академії зложилися: промова дир. Макогона, деклямації та виступ муж. хору „Думка". Публики зібралось дуже багато.

Б. Л.

ДОБРОМИЛЬ.

Реферат про ремісництво. Дня 10. X. п. р. виголосив д-р Кушнір реферат про ремісництво. Присутніх було кільвадесять осіб, переважно ремісників. Референт оповів історію українського ремісництва взагалі Львова та його завмирання і представив незавидне положення українського ремісництва під теперішню пору, коли воно стоїть перед дилемою: денаціоналізація або організація. Необхідна тут організація українського ремісництва та дійсна реалізація гасла „Своє й до свого" серед усього українського громадянства. Дискусія велася в напрямі організації ремісництва в Добромилі, де від кількох місяців є вже зорганізована реміснича секція при читальні „Просвіта". Ремісництво само відчуває потребу такої організації. Рішено на першу чергу об'єднати ремісників у власній кооперативі.

Інавгурація навчання у Х. В. М. при Т-ві „Сільський Господар" у Добромильщині відбулася в неділю 10. жовтня. По богослуженню в монастирі оо. Василіян відбувся перегляд гуртків, відправа опікунів і прогульба до руїн замку Гербуртів. Молодь вислухала реферату агр. С. Каратницького, м-ра З. Тершаковця і п-і О. Слюбн, а також поцікувалася своїми справами, піснями й танцями та заохочена й підкріплена на дусі, повернулась до своїх сіл, щоб почати першу в Добромильщині працю у Хліборобському Вінкові Молоді.

TELEFUNKEN Radio
гармонія тонів — символ якости.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

САМБІРЩИНА.

Чергові свята обжинок і кооперації. Дня 12. вересня ц. р. відбулося величаве свято обжинок і кооперації у Вишковичах. По Службі Божій відбувся зорганізований похід на площу, де відбувався святочна академія з програмою, аналогічною, як у Лютовисках, Влажові та Кульчицях. Хоч це свято заповіджено, як льокальне, то взяли в ньому теж масову участь сусідні села. Цикль цих свят Самбіршини закінчило свято обжинок і кооперації в Луці, що відбулося 19. вересня ц. р. Свято було теж льокальне. На устулки пішло самбірське старостве тільки що до села Бикова, з якого дівчатам позволило виступити на площі вправ. Участь сусідніх сіл була теж масова. На цім закінчилися цьогорічні свята „Сільського Господаря" і зос. перший і в Самбіршині. Всіх їх було пять. Найвеличавіше вписали вони в Лютовисках і Влажові, тому, що там був дозвіл відбути окружні свята. Менше величаво, хоч теж досвіт вдатно, випали ці свята в Кульчицях, Луці і Вишковичах, тому, що самбірське старостве в тих випадках ніяк не хотіло дозволити на окружні свята. Не вважаючи на це, вони причинилися до великого морального підйому наших селянських мас. Найбільше причинилось до великого успіху цих свят п-і Хомишова зі Самбора, яка багато присвятила їм і часу і труду. Особливо цих прекрасних вправ дівчат, які всюди найбільше захоплювали учасників, навчила п. Хомишова. Не жалувала теж труду на ріжні засідання і поради в справі цих свят не тільки в Самборі, але нераз у дуже віддалених селах. За це слушно належиться їй признання і подяка від усього самбірського громадянства. Немало теж заслужилися в уладженні цих свят проф. Филипчак, як голова філії „С. Г.", директори О. С. К. та п. Кунь Микола, як урядовець О. С. К. Треба зазначити, що цього року свята відбувалися вперше п. р. в Самбіршині, тому слушне треба виправдати деякі недотягнення в організації. На черговий рік треба думати про уладження повітового свята обжинок у самому Самборі, як це водиться по інших повітах, де такі свята відбуваються рік-річне і сильно причиняються до піднесення на дусі та скріплення національних сил цілого повіту.

Справа Народнього Дому в Самборі. Ще в 1936 р. покійний вже тепер дир. Степан Сілецький дав почин до заснування кооперативи, якої метою було би збудувати Народній Дім, що його брак так сильно відчувають усі в нашому місті. По думці ініціятора кооператива мала вести харчівню і в такий спосіб призбирувати потрібні фонди. До зреалізування цієї думки не дійшло через смерть бл. п. дир. Сілецького, який властиво був душею товариства. До того багато членів Н. Р. зрезигнувало зі своїх становищ і зневірилося в дальше істнування кооперативи, так, що голова Н. Р. проф. Мартинець силився Нода. Заг. Збори в цілі зліквідування кооперативи. Одначе перший раз збори не відбулися через брак приписаного статутом числа присутніх членів, а на других зборах молодь і самбірські купці запротестували проти розвязання кооперативи. До того ці збори рішили поширити статут у тому напрямі, що кооператива вестиме торговлю вугіллям, опалювим деревом та будівельним матеріялом. Вибрано енергійну управу в особах п-і Хомишової Марії, п. Івана Калуняцького і д-ра Антона Сілецького. Головою Н. Р. лишився дальше проф. Мартинець. Уділ у кооперативі є 5 зол. Кооператива має вже понад 100 членів і зголошених понад 500 уділів. Уже улу-

зроблено крамницю з вугіллям при перовській площі. Цей гарний почин заслуговує на безастережну підтримку всього громадянства Самбірщини. В першій мірі всі громадяни Самбірщини, розуміючи вагу такої кооперативи, повинні стати її членами і вплатити вписове й уділ. Членів у кооперативі повинно бути не сто, а тисячі, бо наразі кожному самбірчинові повинно лице горіти зі сорому, що в нас нема досі Народнього Дому і наші культурно-освітні економічні установи мусять тинятися по чужих, соромно плачених льокалях. Відчуваємо теж сильно брак відповідної салі на повітові збори, анкети чи інші імпрези, бо сала „Весіди" рішуче за мала. Всі самбірчани повинні полагоджувати закупи вугілля й опалового дерева тільки в кооперативі „Н. Д.", бо цим причиняться до прибільшення фондів на будову своєї домівки в Самборі. Особливо наша робітництво повинно робити запаси опалу тільки в „Народньому Домі"!

—o—

Нові книжки й журнали.

MORZE, organ Ligi Morskiej i Kolonialnej. Zeszyt 10. Warszawa, październik 1937.

PŁOMYK, tygodnik dla dzieci i młodzieży. Nr. 4, tom I. R. 22. Warszawa.

MAŁY PŁOMYCZEK. Nr. 4. Warszawa, 25. września 1937. r.

SLOVANSKY PREHLED, sbornik pro poznavani po. litickeho, socialniho a kulturniho života slovanskych sta. tu a narodu. Prama. Zari 1937. Rocník XXIX. Cislo 7.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Lwów, wrzesień 1937. R. XI Nr. IX.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяної

Н. ФАЙЕР, Львів, Сикстуська 4,

побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Середа 13. X. год. 8. веч. Мадярська Оркестра Цигańська Аллєлуя.

Четвер 14. X. год. 8. веч. „Легенда".

Пятниця 15. X. год. 8. веч. „Легенда".

Театр Різнородностей:

Середа 13. X. год. 8. веч. „Небесні заляцальники".

Четвер 14. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Пятниця 15. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

РОГАТИН:
13. X. Орлеяк.
14. X. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:
12. X. Маруся Богуславка.
14. X. Гейша.
15. X. Воскресення.
16. X. Гизи нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Дальматія: Рагуза, Спалято, Трстено".

КІНА.

АПОЛЬО: „Зоряна ескадра".

АТЛЯНТІК: „Пливке золото" з Ірмою Дунне і Дороті Лямур.

ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".

ГРАЖИНА: „Шлях до Ріо".

ЕВРОПА: „Пропащий овид".

КАСІНО: „Капітан Тейльор".

КОПЕРНИК: „Звахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".

МЕТРО: „Пімста Джона Ельмина", „Ловець пригод".

МІРАЖ: „Маврінг".

МУЗА: „Місячна соната".

ПАКС: „Пісня її матері" з Мартою Егерт.

ПАЛЯС: „7-ме небо"

РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новарром.

РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.

СВІТ: „Генерал Сутер" і „Білий янгол".

СТИЛЕВЕ: „Заборонене щастя" і ревія

ТОН: „Підводний човен ч. 9"

УТІХА: „Простак" і ревія

ХІМЕРА: „Трунса".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 13. жовтня 1937.

6.15—8.10 Ран. авд., 11.15 Оповідання для молодших дітей, Музика з плит, 11.40 Дебісі: Мала суїта, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Інф. газетка в українській мові, 13.55 Легка музика з пл.; у перерві з год. 14.40 Конкурс авд. ККО, 14.55 Льв. біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Хвилина читань для старших дітей, 16.00 Вчимся говорити, 16.15 Із творчости Желенського, камер. концерт, форт., скрипка, 16.50 Гутірка, 17.00 Легка кавалєрія, 17.15 Танки різних народів, орх., 17.50 Хвилина бюра студій, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Шубертів портрет (пятниця мельодій з плит), 18.20 Театр Уяви: „Альба Редзіна" молдавська легенда на осн. Кармен Сільви, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Батерія" баталіст. нарис, 19.20 Нар. пісні у вик. хлоп. хору, 19.35 Позитивні вартости песимізму, 19.50 Гутірка, 20.00 Розр. концерт; у перерві з год. 20.20 Куток гумору, „Лужицькі казки і приповідки, 20.45 Веч. денник, 20.55 Гутірка, 21.00 Шопенівський концерт, форт., 21.45 Чвертьгодинна поезій, 22.00 Концерт: музика до творів Шекспіра; 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Четвер, 14. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Муз. ранок для гімназій (віденські класики), 11.40 Симф. скерца в пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Танки різних народів з гр. пл., 13.50 Легка музика з пл., 14.30 „Бі-Ба-Бо" легка муз. авд., 14.55 Львів. біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Гутірка музики з молодю, 16.15 Популярні мельодії у вик. сальон. квартету, 16.50, 19.50 Гутірко, 17.00 Репортаж із заведення заг. ботаніки, 17.15 Шуманові твори на кларнет і альтівку, 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 На новій життєвій стежці, 18.20 Осіння ревія у вик. хору всел. школи, 18.30, 18.35 Програма на завтра, 18.35 Для сільської молоді, 18.40 Листи та програми, 19.00 Театр Уяви: „Гість" Ст. Баліцького, 19.30 Пісні у вик. Ст. Печори, бас, 20.00 Веселі моряки, розр. концерт, 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт із Парижа присв. творчости Шимановського, орх., Бандровська-Турська; у перерві „З мого верстату" літер. нарис, 22.50 Останні вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

Середа, 13. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 19.10 Романтичне попурі, 21.00 Концерт орх., форт., БУДАПЕШТ 12.05, 21.20 Циг. музика, 18.15 Віол., 22.10 Форт., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.20 Бітнерові твори, солісти, 19.35, 20.00, 21.00 Симф. концерт, ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. всячина, 22.30 Соната д-дур Нардінія, МІЛЯНО 19.00, 19.50, 20.30, 20.40 Музика, 21.00, 22.00 „Алькасіно е Ніколета" муз. казка Барбієрія, ПРАГА 14.00 Твори Фінке, солісти, 18.05 Пфайферові пісні, РАДІО ПАРІ 10.00 Гумор, 21.30, 22.00, 23.00 „Ле Комт д'Орі" оп. Росінія, РИМ 21.00 „Дантон" ком. Форцана, 22.15 Розр. концерт.

Четвер, 14. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Орх., концерт, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 20.40 Пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00, 21.00, 22.00 „Сімоне Боканегра" оп. Вердія, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.20 Спів, 18.25, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Палєстріна" муз. легенда Пфіцнера, 15.15 Нар. пісні, 16.00 Концерт, 18.00 Улюблені пісні у вик. катедр. хору, КОШИЦІ 18.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00 Розр. вечір, ПРАГА 15.30 Орх. концерт, 20.55, 21.00 Чеська оп. музика, РАДІО ПАРІ 20.03, 20.30 Пісні, 20.15 Форт., 21.30, 22.00 Камер. музика, 22.45, 23.00 „Ля лєтіє де 'Грівоа" оп. Векерліна, РИМ 17.15 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

БІРЖА.

Львів, 9. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·33, 89·10, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·72—292·00, Франки фр. 17·81—17·31, Франки швайцарські 122.20—121.40, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·00, Кор. дан. 117·49—116·65 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри, Італ. 23·00—22·80, Марки фінляндз. 11·64—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шіллінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 20·20—19·90, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів пром. внутр. 55·50, 55·75, 55·50, 4 пол. інв. і ем ценот., 2 ем. 90·00, серія 53·00, 5 залізн. 59·00, 4 прем. дол. 38·75, консол. 59·50, 59·75, 59·00, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 36·00 Вуголь 24·75, 24·00, Лісьпол 52·50, Модженів 10·00, Острошець 25·50, Габербуш 45·00.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Т-ва „Український Народний Дім в Коломиї" відбудуться у вівторок 2. листопада 1937 в год. 10 в салі Народнього Дому. Порядок Зборів: 1. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів. 2. Звіт уступаючої У. прови: а) секретаря, б) касіра, в) кустоса Музею, г) бібліотекаря, д) господаря. 3. Звіт контрольної комісії і уділення абсолюторії. 4. Вибір нової Управи. 5. Інтерпеляції і внесення. Поминальне Богослужения за померлих членів Т-ва відбудеться того самого дня в год. 9. — В Коломиї 3. жовтня 1937. — За Управу: Юлія Ковалів, секретар. 1843

На політ. вязнів зложили в нашій Адміністрації зол. 5.— Дівчата з Вишковиц.

Микола Матвіїв, Вільки Мазовецькі зложив зол. 5.— на Інвалідів і зол. 5.— на Рідну Школу. 1—1

РІЖНІ

ГРИЖОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, вирові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 29469 4—10

НАКРИТТЯ срібне та платероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розажевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1702

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

Замість повідомлень про своє вінчання, що відбулося 10. ц. м. в церкві св. Студитів у Львові — складають 20 зол. на допомогу студіючій молоді — мр. Люба Суха і пор. Евген Пеленський.

МЕШКАННЯ

В КАМЯНИЦІ „Просвіти", Ринок 10 в до винайму від дня 1. листопада ц. р. більший льокаль на другім поверсі. Ближчі інформації подасть Канцелярія Т-ва „Просвіта" в урядових годинах. 1840 1—2

ВИНЯТКОВО гарне повнокомфортове пятькімнатне і трикімнатне мешкання та гарсоньєра до винайму Набіляка 85, телефон 200-93. 1846 1—3

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніший

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 1
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Вже вийшов і продається

КАЛЄНДАР

„Сільський Господар"

на 1938 рік.

ЦІНА 1·50 ЗОЛ. 1—2

Є це велика книга хліборобського знання. — Хто закупить за готівку 5 примірників, дістає ще один даром і не платить пересилки. — Пересилка одного примірника 25 сот., 2—4 примірників 50 сот.

Замовлення звертати на адресу:

„Сільський Господар" Львів, Ринок ч. 10.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб. рині оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Четвер 14. жовтня 1937. Ч. 226

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Остання ставка Москви.

(Передова стаття).

Націоналістичні впливи в Полтаві.

Автономія Закарпаття.

Доля українсь"ої театр. площі у Львові.

Участь польських гімназистів у протиукраїнських демонстраціях.

Епільоґ подій на Маківці.

Підпал митрополичого ліса в Якторові.

Напад на українського ґімназиста.

Вже в СССР викидають слово „комуністичний".

Прихильникам музею НТШ

Анґлія визнає еспанський нац. уряд.

Сторінка: Без політики, З природи й життя.

Вістки з Перемишля і Бережан.

ч. 226 (14.79). Львів, четвер 14. жовтня 1937 Optata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Півріччо . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

За дійсно малу оплату
забезпечите найкраще своє майно, асекуруючись від огню та від крадежі-злому
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Націоналістичні впливи у Полтаві.

ГПУ викрило осередок українських „буржуазних націоналістів" і „троцькістів", що опанували провідні становища в полтавській міській раді та в тамошньому совіті, також в „Оссоавіахімі", комітеті державних достав, харчевому виділі та в інших установах. Партійний комітет намагався рятувати націоналістів, даючи їм змогу втікати. (ПАТ.)

Чому японські літаки обстріляли

БРИТИЙСЬКІ САМОХОДИ?

Обговорюючи інцидент зі самоходами британської амбасади, японська преса пише таке: Японські літаки збомбардували британські самоходи, бо раз — вони їхали іншим шляхом як це заповіла британська амбасада японському командуванню, друге — на тих самоходах не було британських прапорів. Уважаючи, що це китайські самоходи, японці їх обстріляли. Щойно коли подорожні стали махати брит. прапорчиками, вони негайно припинили пальбу. Нікого не убили, ні ранили.

Представник японського уряду висловив жаль з приводу інциденту, стримуючись від коментарів, доки не дістане офіційного звіту.

ВОЄННА ПОЗИЧКА В ЯПОНІЇ.

Японський державний банк розписує нині 5% позичку, звязану з воєнними операціями в Китаю, у висоті 200 міл. єнів. Облігації позички викуплять до 11-ох літ.

ЗНОВУ ПЕКІН.

Т. зв. пацифікаційна комісія наказала називати давню китайську столицю Пекіном, так як вона звалась до 1928. р., коли нанкінський уряд перейменував її на Пейпін.

Ця зміна назви має символічне значіння: Пейпін значить „Північний мир". Пекін — „столиця півночі".

Нова промова Рузвельта.

Вчора вечором, на передодні надзвичайної сесії конгресу, виголосив през. Рузвельт перед мікрофоном більшу промову, в якій порушив господарсько-суспільні питання та справу конференції сигнатарів пакту 9-ох. У цій промові відповів він на заміти своїх політичних противників.

—o—

Димісія Компаніса.

Радіо Більбао подає, що **Компаніс уступив зі становища голови катальонського хенералітату.** Цю вістку вже оголошено офіційно.

ПЕРЕД НАЦІОНАЛЬНОЮ ОФЕНЗИВОЮ НА КАТАЛЬОНІЮ.

До Сен Жан де Люз прийшли з Еспанії вістки, що національні війська поважно підготовлюються до акції на арагонському фронті. Між Хакою й Теруелем зосереджують більші скількости військ та воєнного матеріялу.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕСАНТ ПЕРЕТНЕ ЗВЯЗОК МІЖ ВАЛЕНСІЄЮ ТА БАРСЕЛЬОНОЮ.

Вістку про те, що валенсійський уряд переноситься до Барсельони, пояснюють у Парижі важким положенням червоної Еспанії та **загрозою національного десанту на побережі, що перетяв би звязок між Валенсією та Барсельоною.**

Англія визнає еспанський національний уряд?

Як подає „Геральдо д' Арагон", британський уряд повідомив Сангроніза, шефа дипльоматичного кабінету ген. Франка, що небавом він хоче наладнати дипльоматичні взаємини з еспанським національним урядом.

—o—

Великий муфті не допускає порозуміння з Англією.

З огляду на поголоски, немовби великий муфті Палестини просив у кількох визначних арабських діячів інтервенції в Льондоні, **великий муфті заявив, що він нікого не просив інтервеніювати перед британським урядом і ніколи цього не зробить.**

Всі переговори та інші звязки з Льондоном перервано і тепер арабська начальна рада — якої головою вел. муфті уважає себе дальше — працюватиме лише над тим, щоб якнайбільше розповсюднити у всьому мусулманському світі вістки про те, що діється у Палестині.

Делегати начальної ради в Женеві Авні Абдуль Геді та Альфред Рок дістали необмежені повновласти.

ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВА АРАБІЇ НАД КОРДОНОМ ТРАНСЙОРДАНІЇ.

Король Савдійської Арабії утворив 5 сильних військових станиць вздовж кордону Трансйорданії та безупинно посилає туди нові війська. Командант граничних військ переніс свою кватиру зі залізничої лінії ближче кордону.

ПЕРЕД ЄГИПЕТСЬКОЮ ІНТЕРВЕНЦІЄЮ.

Єгипет зактивізує свою політику супроти Палестини, змагаючи до англо-арабської співпраці на палестинському терені.

—o—

Німеччина дасть Белґії гарантію неагресії?

Бельгійський посол у Берліні віцеграф Давіньон їздив недавно до Брюсселі. У звязку з цим говорять, що

Німеччина небавом формально потвердить ненарушність бельгійської території та пошанування невтральности серед усяких обставин.

„Суар" підкреслює, що йде тут про одностороннє декларацію, не про пакт неагресії.

—o—

Остання ставка Москви.

Добрі були старі часи, скажім роки 1935, 1936!...

Спокійно, весело жилося в Києві Павлові Петровичу Постишеву, ну й Москві приємно було дивитися, як люблять усі на Україні Павла Петровича, як завжди зустрічають і провожають його бурхливими оваціями, фотографують його на кожному кроці: то Павло Петрович на якихнебудь зборах, то Павло Петрович разом зі „знатними доярками", то Павло Петрович з дітьми, то Павло Петрович на самоті...

І завжди він веселий, всміхається, завжди в українській вишиттованій сорочці. Має право радіти: він-же винищив на Україні всіх націоналістів-петлюрівців, він створив „квітучу Україну — невідємний форпост великого СССР", він тепер перший „українец". він кермує Україною...

Чоловік з енциклопедичною головою, а день в нього де-де більший від 12 годин. Адже він і секретар Центрального Комітету партії, (бо старий Станіслав Вікентієвич Косіор це тільки вивіска) і секретар київського столичного обласного комітету партії, і секретар київського міського комітету партії і завжди у найтіснішому звязку зі „старим чекістом" Балицьким, з яким удвійку кожного петлюрівця на три метри під землею бачать. Правда, у КПбУ є в нього добрий помічник Микола Попов, хоч і буржуазного походження, але твердий партієць; у столичньому комітеті є помічник Сапов, а в обласному Ілін, але підписує всі папери таки Павло Петрович Постишев. Особистою секретаркою є в нього його власна дружина, товаришка Постоловська, раніш дружина київського професора.

Але чи істнує на світі щось тривке?...

В січні 1937. р. приїхав з Москви ревізор, сам Лазар Каганович, почалося слідство і виявилося, що розхвалюваний 2-ий секретар обласного комітету партії є „ворогом народу" і тримає звязок з українськими націоналістами. Доля Ілїна відома, а Постишеву сказали не працювати більше в обкомі партії, обравши на його місце „нову" людину, москвича Кудрявцева. А за тиждень виявилося, що і незаступна людина Сапов у міському комітеті теж ворог народу, теж у контакті з націоналістами. Усунули Павла Петровича і з міському та посадили туди тогож Кудрявцева. А далі виявилося, що і товаришка Постоловська — ворог народу. Втратив Павло Петрович і дружину-секретарку і диктаторське секретарство партії. Перенесли його геть над Волгу: добре, що не на Соловки... На його фотель у Києві сів значно мовчазніший Мендель Хатаєвич. І тимчасом виявилось, що на „квітучій Україні" зовсім не так спокійно, що „петлюрівці" знову попролазили де тільки могли, а Балицький і не помітив цього. Довелося й Балицькому попрощатися з Києвом та їхати аж на Далекий Схід...

Проте ніби всетаки з петлюрівцями дали собі раду, повикидали їх в багатьох установ, ніби знищили ворогів народу і можна вже відітхнути вільніше. Наприкінці травня ц. р. відбувся у Києві XIII. зїзд партії. З. червня вибрали, профільтрувавши дбайливо ЦК партії,

За зол. 24·10 м'сячно можете набути
7 - обводову супергетеродину
з трьохбльоковим „chassis"
Philips Super 4-38

нове політбюро, та Хатаєвич, закриваючи зїзд, проголосив, що комуністична партія большевиків України виходить з цього зїзду ще певніша, ще зміцніліша, ще відданіша червоній Москві.

На чолі кожної з шістьох областей України стоять тепер довірені мужі; „свій" голова обласного виконавчого комітету і секретар обласного партійного комітету, крім того й червона армія і народній комісаріят внутрших справ, а над усім сторожке око партії — політбюро Ц. К. партії.

Але, на жаль, часто на світі трапляються несподіванки, особливо багато їх бувало і буває на цій і досі незрозумілій, загадковій Україні. Хто міг наприклад припускати, що голова харківського облвиконкому, Прядченко, член ЦК партії і Центрального Виконавчого Комітету УССР, разом зі своїм заступником Башкатовим, теж членом ЦВК, та що голова харківської міськради Клочко із заступником Ткаченком це вороги народу. І чи приходило комунебудь до голови на партійному зїзді на початку червня, що незабаром викриють в чернигівській області ворогів народу та що тими ворогами є довголітній голова її облвиконкому Загера і секретар облкому Маркітан, якого щойно на тому зїзді вибрали до оргбюра ЦК партії?! В одеській області, здавалося, були вже найбільш надійні одиниці. Головою облвиконкому був Голуб, кандидат до членів ЦК партії, секретарем обкому одна з найпевніших осіб, надіслана на Україну разом з Постишевим, Вегер, кандидат до членів політбюра. Тимчасом обидва вони зникли з обрію.

На Дніпропетрівщині головою облвиконкому був Федяєв, член ЦВК і кандидат до членів ЦК партії. Але в липні і його і заступників його, Микитченка та Олексієнка, „викрили", як „ворогів народу". Або й така, здавалося, пролетарська область, як донецька, ця „кочегарка Союзу", якій завжди довіряли, яку завжди відзначували: довгий час там був секретарем обкому довірена людина Саркісов, його в квітні цього року призначили на таку високу посаду, як начальник донбасвугілля, не перший рік працював там і Іванов, голова облвиконкому, член ЦВК, член ЦК партії, — Іванов уже викритий „ворог народу" та Саркісов „тонкозамаскований підлий шпигун".

Ще залишилася одна провінціяльна область — вінницька. Був у цій вінницькій області голова облвиконкому Триліський, він-же член ЦВК, він-же член ЦК партії. Тепер він „ворог народу"; секретар обкому Чернявський, теж член ЦВК, кандидат до членів політбюра, також „ворог". Обидва вони щезли з овиду.

Може краще стоять справи у столичній, київській області.

Голова київського облвиконкому, він-же член ЦВК, член ЦК партії Василенко, його заступники Кушнір, Котлярський, Тодер, секретарка облвиконкому Дудківська — все це викриті вороги-націоналісти. Голову київської міської ради, Петрушевського, члена ЦВК та його заступників Хорошка й Борисова усунули ще в травні, як викритих ворогів народу, вибрали на голову Христича, але на початку вересня ця історія трапилася і з Христичем. 13. вересня головою вибрали Митулінського, але 16. вересня вже оголосили, що Митулінського викрили, як ворога народу. 16. травня вибрали нових секретарів київського міському 2-го Олійника, члена ЦК партії та 3-го Дубініна, члена ревізійної комісії ЦК. І вже обидва вони попали до реєстру ворогів народу. 23. травня вибрали нових секретарів київського обкому: 2-го Мирошниченка, члена ЦК партії і 3-го Геращенка, кандидата до членів ЦК партії, а вже 7. вересня довелося вибрати на їхнє місце нових.

Проте це все ніби на провінціяльну мірку. Можна взяти й всеукраїнську міру! Доля голови раднаркому, члена політбюра Любченка, відома, заступник його Шелехес — ворог народу, заступник наркома освіти Дитюк — ворог народу, заступник голови держпляну, Мінаєв, ворог народу. Вороги народу це начальник справ Ради Нар. Комісарів Гонтар, його заступник Кричевців, голови комітету в справі фізкультури і спорту при РНК УССР, які приходили й відходили по черзі: Андреєв, Коритний, Гейрот, голова комітету в справах мистецтва Хвиля, голови радіокомітету (теж по черзі) Кулик, Грекун.

Червона армія? За дуже короткий час зникли команданти українських округ: київської Якір та харківської Дубовой, як не як, а герої большевицько-української війни, нагороджені численними орденами та помічник Якіра, засновник українського „червоного козацтва" Примаков...

Наркомат внутрішніх справ? Після викинення Балицького і досі не найшли відповідного кандидата на цю посаду.

Залишається ще найвища влада на совітській Україні — це політбюро ЦК партії, обране щойно 3. червня.

З когож воно складається, чи — може краще сказати — складалося? Білорусин Гікало, якого перекинули на Україну на весні цього року; Затонський, українець, „старий большевик", колишній приятель Леніна (чи довго потримається?), поляк Косіор, росіянин Кудрявцев, перекинутий на Україну наприкінці минулого року; далі по черзі був Любченко, Петровський, людина стара, приголомшена родинним горем (в травні арештували його сина одинака, — команданта московської пролетарської дивізії, цієї совітської гвардії); далі по черзі був Попов (тепер ворог народу), Прамнек, перекинутий на Україну в квітні, Сухомлин, українець з походження, може єдина діяльна людина зі „старих" українців, бо у Затонського, здається, зовсім упали руки; далі в реєстрі зустрічаємо назвисько Хатаєвича і Шехелеса (вже знаємо, що це ворог народу). З 5-ох кандидатів до них залишилися покищо жид Марголін, секретар дніпропетрівського обкому, і старий підупалий на силах, Шліхтер.

Цікаві з приводу всього наведеного промови Косіора і Кудрявцева, виголошені наприкінці вересня.

За останніх часів, казав Косіор, на Совітській Україні викрили кубла націоналістичних елементів. Ідеольоги куркульства, міщанства, попівські та куркульські синки, Любченки, Хвилі, зрадою переповзли з табору боротьбистів до комуністичної партії, сподіваючись підриву її зсередини. Вороги пробралися до Академії Наук до медичного інституту, до наркомату освіти, до наркомату юстиції, до промисловости, до транспорту, до заводів, до колгоспів... Кудрявцев пробує пояснити це: вороги, Любченки, каже він, навмисне поширювали твердження, що націоналістів на Україні розгромлено ще 1933. року, бо це зменшувало пильність партійних організацій...

Але що робити надалі?

З одного боку провадити непримиренну боротьбу з „націоналістичними гадюками", та з другого висувати молоді українські большевицькі кадри, очищуючи апарат від людей ненадійних, „гнилих". Так, це остання ставка Москви на молоді українські большевицькі кадри, на нове покоління, що ніби не має звязків з минулим.

Але чи надійні це кадри?

Ми вже бачили приклад на комсомольці Митулінському, якого обрали на голову київської міськради, але спробуймо придивитися ближче всьому українському комсомолові.

В червні цього року викрили, як ворога народу секретаря ЦК комсомолу України, Андре-

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

Циганські мандри.

75 КІЛЬОМЕТРІВ НА ГОДИНУ.

Дорога стелиться рівно-рівно, мов хтось свіжо згашеним вапном потягнув між пооосенілими полями довгу риску. По обох сторонах дороги денеде ще трохи моргу і пахне тьмяно й ще незібрана поруділа стерня, що наводить спомини про минуле літо.

Аж дивно згадати, що ще недавно зтинались під подихом теплого вітру золотисті, напучнявілі багатим плодом стебла та спини женців. Ішов полем скрип стиглого колосся, орхестра пільних, сполоханих сверщиків лящіла без стриму, гомоніла молода пісня женців. Але трудно. Літо минуло. Треба привикати до осени.

Авто мчить нестримно, мірник показує 75 км. на годину, а це на польські дороги та старушка Шевролета — поважний осяг. Дорога помітно псується, авто совгається, наводячи на пасажирів страх. Шофер, старший, вічно всміхнений симпатюга, як прозвав його Славко, артист із Божої ласки та металічний (хоча не так холодний, як металь) тенор із баритоновим забарвленням, успокоює нас.

— Прошу не журитись. Пасажири обезпечені на трицять дві тисячі золотих.

— Трицять дві тисячі! — мелянхолійно та вірично протягає Славко.

— Трицять дві тисячі! — злобно свище Владко Шашаровський, такий трохи эмант, трохи комік на моду Чарлі Чапліна.

— Трицять дві! — іронічно погорджує такою сумою Стефа Стадниківна. — Овва!

Але — таки тих марних кільна тисячок паскудної мамони розвівають геть тривожні думки про небезпеку, зате звижаються нам уснкі ситуації, що в них знайшлисяб ми завдяки тим трицятьдвом тисячам.

Їхати автом — дуже приємно. Коли так переїдете кільканацять кільометрів — забудете, що це не Ролье-Ройс на 120 HP, із формою автентичної гавани, забудете, що це не розкішна автострада на розсміяній у соняшному світлі Фльориді, а злинете на крилах фантазії високо. Якже-ж мало треба, щоб на хвилину бути щасливим! Стефа Стадниківна сміється й „доказує", неначе Ліліяна Гарвей, Ліза Пастернаківна таємничо всміхається мов Джін Гарлов, Владко знаменито наслідує усіх екранових коміків, а Славко, затиснувши уста в Клерк Гейблівській усмішці водить пальцем по шибі й накрикує найновіший козир:

Як не вдасться в понеділок,
То в четвер звичем ще раз!..

Картини перед очима мигають неначе на пригодницькій фільмі з Воллесом Бірі, авто втікає немов перед погонею ґанґстерів — гей!

Ляріфарі, ляріфарі,
Ляріфарі, ляріфа-а-а-арі!

Вітер прокрадається дещо підснеженими шибками, розбурхує щойно заондульовані зачіски пань, що журяться цим невимовно.

— Як ми будемо виглядати?

— Що з моєї тривкої ондуляції!

Це справді важлива проблема. Подумайте тільки: трицять кільометрів товктися по вибоістій дорозі, щоб зробити лад із тим клятим волоссям. Потім дві години непорушно, без слова (о, це страшне!) сидіти мов на тортурах. І все це на те, щоб свавільний, осінній вітрець шурнув, дмухнув — фю-ю-ю! по зачісках.

Тоді краєвид зміняється. Зпоза пригорба — неначе з мрії — сказав би поет — оповитий серпанком мряк, що під соняшними цілунками рідшає і підіймається вгору, виростає ліс. Дорога бистро котиться вниз. А за хвилину гуркіт мотору столунною піснею оживляє тишу між старими, поростими мохом, деревами. Високі, подекуди присипані вересневим золотом буки здивовано нахиляються над дорогою, а ліщина, що поросла по обох сторонах шляху час до часу вдаряє галуззям об шибки авта.

Товариство німіє в захопленні й цікавими очима водить довкола. Це тим дивніше, коли зважити, що товариство складається з двох молодих і чарівних жінок і трьох таких самих (з малими вийнятками) мужчин. Але краса людини така неповажна в порівнянні з красою природи! Дотого осінь має в собі дещо з весни. Так само як весна опянює та наповняє очі невисловним захватом. Тоді дорога за швидко тікає з-під коліс, груди не можуть проковтнути стільки запашного повітря, скільки хотілось би і очам простору за мало.

А серця бють сполохані немов чекаючи чогось тарного, захопливого.

Далі дорога знову кращає. Пересідаюсь із шофером, боязки надавлюю стартер і — доля пасажирів у моїх руках. Коли хто раз тільки спробував узяти в свої руки керму авта і раз тільки почув під своїми ногами, як утікає та спливає з-під авта дорога — доти не випустить її зі своїх рук — доки щось не трісне. (Так сталося і в нашому випадку).

Коли бачите, як у далині показуються дахи Товмача — робиться вам жаль, що прогулька так коротко тривала. (Далі буде).

ева, на нового секретаря вибрали Клінкова. 22. липня викрили, як ворога народу, Клінкова, на нового секретаря вибрали Сухого. 3. вересня викрили, як ворога народу, Сухого, на нового секретаря вибрали Усенка. Скільки часу протримається цей останній — невідомо, але не в тім річ, а річ у тім, що безумовно секретарем ЦК комсомолу та особливо за таких критичних часів, коли справді земля на Україні хитається під окупантами, вибирають людей особливо *дбайливо, обережно,* зупиняючись на найкращому з кандидатів. І коли впродовж трьох місяців трьох з таких найкращих викрито, як „ворогів народу", то чи можна покладати надію на ті кадри?!

Безумовно ця ставка Москви непевна і вона її програє.

Москва не врахувала одного: молодь справді не має безпосереднього звязку з минулим, але українська молодь, не дивлячись на найжахливіші умовини окупації, свідома того, що в її жилах тече українська кров

Гл Л

—o—

Заки зужиєте свої ощадности

дозвольте їм працювати творчо в

Пром-Банку

Львів, ул. Гродзіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Перед вирішенням.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Ужгород, 9. жовтня 1937.

Перші бої, що їх зведуть поміж собою прихильники т. зв. двох напрямків на Підкарпатській Руси, використовуючи **автономну платформу**, відбудуться очевидно на полі шкільництва. Воно й цілком природно, бо шкільні справи саме творять зміст цілого т. зв. **першого** етапу автономії Підкарпаття. Якже укладаються відповідні сили? Для цього приглянемося складові Губерніяльної Ради, що творить собою сурогат автономного сойму та має зійтися на перше засідання в найближчу неділю.

Отже щодо національного складу Губ. Ради, то з 24 членів Ради на **українців припадає 8 душ**, на „русских" теж 8; жидів є 3, мадярів теж 3 і чехів 2. По партійній приналежности члени Ради діляться так: аграрники 9, соціял-демократи 4, народня христ. партія 2, народні соціялісти 2, комуністи 2, промислова партія 1, сіоністи 1, авт. земл. союз 1, мадяр. нац. партія 1, мадяр. христ. партія 1.

З огляду на те, що членів Ради вибирали на основі партійного ключа, а не національного, на вислід голосування в справі мови навчання матимуть **директиви партії**. Під цим оглядом можна сподіватися, що за українською мовою будуть голосувати такі особи (українці): д-р Ант. Штефан, шк. інспектор М. Гулянич (аграрники), Яцина, Росол і Васко та чех Кекус (за соц.-демокр.); д-р Долинай Н. та д-р М. Брацайко (за нар. христ.-людову партію). Крім того сюди певно впадуть і голоси двох комуністів: українця Балеги та жида Фегера. Разом 10 голосів.

Таксамо і по стороні „русских" випадає 10 голосів. Крім місцевих „русских" — 8 треба числитися з 2-ма чеськими голосами. Таким чином рішальна роля припаде чужонаціональній меншости з 4 голосів. Трьом мадярам та одному жидові, що не голоситься виразно за той або інший напрямок.

З цього одного прикладу бачимо, що правдиву автономію дістали не підкарпатські русини (українського чи „русскаво" напрямку), а мадяри та жиди, які в основних питаннях національного характеру будуть тим язичком, що перехилятиме вагу в той або інший бік. Наскільки це нормальне, побачимо в найближчому майбутньому.

„Русскі" рахують, що оці 4 голоси будуть віддані за „русское направленіе" і таким чином начеб-то мають за собою забезпечену пропорцію 14 проти 10.

Цікаво довідатися також і про те, яким власне способом дісталися до рішальної ролі в Губерніяльній Раді зазначені меншости, особливо мадяри. Виявляється, що вони пройшли голосами патентованих „русских націоналістів": куртяківців і фенциківців. При виборах у краєвому заступництві вони віддали свої голоси на мадярських націоналістів, відмовляючись таким робом і від власної кандидатури і не підтримавши кандидатури інших „русских"... Це викликало бурю обурення серед правдивих „русских", хоч у суті річи ствердило лише те, на що кожним разом з притиском вказували українці. Найзаркантнішу позицію в цій справі заняли чеські народні соціялісти, що у своїм часописі „Русское Слово" (ч. 17. з 5. X. 1937. р.) виступили зі статтею під характеристичним наголовком: „Осиковий кіл у лоб опирям", де між іншим пишуть: „З глибоким смутком кров спливаючого русскаво серця сповіщаємо читачів про тяжке горе, що дня 30. вересня ц. р. посіпнло всю свідому Підкарпатську Русь. У той злопамятний день вибору делегатів до Губерніяльної Ради дві карпаторуські опозиційні партії: куртяківська і фенциківська, себто партії, що називали себе русскими, автономними і навіть національними, замісць того, щоб чесно вибрати хочби свого партійного, а всеж таки русскаво чоловіка, свідомо, демонстративно і наперекір здоровому розумові допомагали виборові двох завзятих мадярів, навіки зганьбили таким дивовижним способом наше незаплямлене, добре русское імя та осквернивши його незмиваємим болотом. Цим безперечно рабським учинком болюче принижена русская національна гідність, прибита русская національна свідомість, ображена наша русская національна честь та придушена (ущемлена) наша русская гордість. Тому то днесь вся наша Русь занурилася у глибокий смуток. Оплакуючи ганебний злочин блудних синів Руси, вважаємо їх для русскаво дела мертвими. Русскій народе, стережись непогребаних мерців, що ходять по нашій землі, як опирі, затроюючи русскій воздух зловредним сопухом. **Зрадникам та шкідникам вічна ганьба, вічне прокляття".**

Так-то записались „русскіе націоналісти". Але „русскаво дела" на Підкарпатті вони не попсували. Якби й не виключили їх народні соціялісти, але при вищенаведених розрахунках 4 голоси, з яких половина дісталася завдяки зрадникам і шкідникам — будуть голосувати „по національному вопросу з русскими", як про це пророчо пише „Русскій Народній Голос" у ч. 211. з 9. X. 1937. р.

Так шикуються лави офіційних борців на полі шкільництва. А поруч з тим іде і мобілізація народніх мас.

В неділю 17. X. має відбутися Всепросвітянський Зїзд, щоб виявити становище населення до справи московських підручників. А крім того, зачуваємо, має бути зорганізований у цій справі своєрідний плебісцит. Міністерство шкільництва та народньої освіти, начеб-то скоро має перевести такий плебісцит поміж батьками, що їх діти ходять до народньої або горожанської школи. Така ініціятива продиктована начеб-то принципами **правдивого** демократизму. Здається, що учительство буде виключене, як активний чинник, від цього плебісциту та позбавлене права агітації. Сам плебісцит начеб-то має бути зорганізований так, що кожна дитина дістане друкований листок з написами на двох боках (по українськи і по московськи) і ось під яким текстом підпишеться батько дотичної дитини, це означатиме і за яку викладову мову він висловлюється.

Чи дійде до цього, чи це тільки райдужні проекти панів ситуації на теперішній час, напишемо своєчасно.

Омега.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

та убрання найдешевше у фірмі

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Культура та кольонії.

(Від нашого кореспондента).

Берлін, 10. жовтня 1937.

Місяць вересень має вже в ІІІ. Німеччині традицію найбільш активного місяця у внутрішній політиці, бо на цей місяць припадає все великий партійний конгрес націонал-соціялістичної партії в Нірнберг. Цей конгрес є не тільки „апелем" всіх партійних та військових формацій, для скріплення їхньої самосвідомости, солідарности та дисципліни. Це не тільки перегляд сил, які служать тій самій ідеї, але й арена, на якій виринають нові ідеольогічні величі та дороговкази на цілий будучий рік.

На конгресі в Нірнберзі уряд та всі партійні проводирі здають звіт із своєї діяльности за минулий рік. Одна із промов Гітлера має характер програмовий і її головні думки входять в катехизм партії. Такою принципіяльною промовою була цього року апольольогія німецької культури.

На попередніх нірнбергських конгресах було ще більше пекучих справ внутрішнього чи зовнішнього політичного характеру, що їх треба було знесувати й розвязати, так, що справи культурні, хоч які важні, не стояли на першому місці. Але цього року вони заняли його на нірнбергському конгресі.

В минулому році нагорода Нобля за працю для мира припала на німецького пацифіста, з часів ваймарської республики, який сидів саме тоді в концентраційнім таборі. Німецький уряд добачував в цьому вимірі нагороди людині, якій він закидав зраду батьківщини, провокацією та заявив, що на будуче ніколи ніодин німець не прийме більше нагороди Нобля, а щоб не було кривди будучим евентуальним кандидатам, назначив сам велику щорічну національну нагороду. На цьогорічному нірнбергському конгресі вперше поділили її. За літературну діяльність дістав її Альфред Розенберг.

Твір, за який йому дали цю національну нагороду, це „Міт XX. століття", книжка, що знесує мітольогічне підложжя германської ідеольогії. Про цей твір дуже багато дискутувалося хочби тому, що ідеольогія сучасного німця так уже перейнята християнськими ідеями, що духовий контакт із старогерманською ідеольогією вже затерся. Розенберг, що ще перед приходом Гітлера до влади належав до чільних проводирів партії, не має ще досі ніякої визначнішої офіційної посади. Призначення йому національної нагороди за літературу є одночасно офіційним призначенням і підтримкою його ідеольогічних екскурсій в старогерманський світ мітів.

Національну нагороду за мистецтво дістав професор Трост і тому, що він у міжчасі помер, а його імені перейняла нагороду його жінка. Трост, це чоловий архітект ІІІ. Німеччини; його головним твором є будинок „дому мистецтва" в Мінхені. Трост будував в стилі клясицистичнім. Клясицизм був уже в моді в Німеччині менш-більш перед сотнею літ по наполеонських війнах; головним представником клясицизму в будівництві був тоді Шінкель. Трост, базуючи на Шінкелю, переніс його ідеї в гігантичні форми й утворив будівельний стиль нової Німеччини. Його головними прикметами є ясно, клясично розподілені форми й гігантичні виміри. Дім мистецтва в Мінхені має вигляд старо-грецької гігантичної святині, що її обі поздовжні боки створені з колюмн. Факт, що не маляр, не різьбар, а архітект дістав національну нагороду за мистецтво є симптомом, як високо цінить Гітлер якраз цю ділянку мистецтва. У царині архітектури існує від приходу до влади націонал-соціялістів величезна активність. Важніші міста Німеччини дістають просто нове обличчя від монументальних партійних чи урядових будівель. Крім Троста вирнули й інші назвиська архітектів, що зуміли увіковічнитися в таких імпозантних творах архитектури, як олімпійське поле (архітект: Марх), міністерство летунства (архітект: Загебіль), і в нових, ще не скінчених будівлях партійного конгресу в Нірнберг (архітект: Шпер). Та правда, що це тільки одинока ділянка творчого мистецтва, що так процвітає, ділянка, в якій вирнули нові творчі й рухливі одиниці, що пізнали духа часу й зуміли висловити його у своїх будівельних творах.

Малярство й різьбарство, стративши своїх давніх провідників, яких опрокинула ІІІ. Німеччина, ще не найшло нової дороги, що не зуміло засвоїти собі кличів часу й піти за ними. Нема між малярами й різьбарами таких сильних нових назвиськ, як в архітектурі. Вони творять або за давнішими взорами, або — стараючись вдуматися в нові кличі — губляться в ідеалізуванні германських ідеальних постатей та зобу-

вають, як саме життя виглядає, та що тільки воно є невичерпаним джерелом всякої творчости.

Тільки тричі в році: на першого травня, у Нірнберзі і на Бікеберзі промовляє Гітлер традиційно до мільонових мас. І так, як у Нірнберзі цього року культурні справи заняли перше місце, так у промові до мільонової юрби селян, що традиційно зібралися на свято обжинків на Бікеберзі, була справа прохарчування німецького народу, що лежить в руках селян. І в зв'язку з цим виринула знову справа кольоній. Свою тугу за втраченими кольоніями зазначив Гітлер вже кілька разів. Однак його поклики були тільки теоретичні. Але між Нірнбергом та Бікебергом відбулась гостина Муссолінія в Німеччині та промова дуче, який з притиском заявив, що великий німецький нарід має право існувати: коли пригадаємо, що це заявила людина, яка завоювала Абісинію, оперуючи тими самими аргументами, що ними оперують німці в обороні кольоніяльних претенсій, то та заява має глибше значіння, ніж лише куртуазійна фраза.

Німеччина не є самовистарчальна. При найбільшому напруженні селян, вона своїх мільонів достаточно виживити не може, тому клич за кольоніями є висловом німецької життевої потреби. А проте цей клич — це не тільки вислів фізичного голоду: це вислів розвоєвого гону великої і сильної нації. Через те й слухають його у широкому світі з таким острахом...

Маріян Шпак.

РАҐЛЯНИ

Рагляни від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Міколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол 70
Дитяча конфекція

Прихильникам музею НТШ.

Завдання музеїв всенароднього чи хочби краєвого характеру таке ріжнобічне, що годі його очеркнути стереотипним зворотом „скарбниця давньої культури". Бо хоча кожна поважно подумана і за раціональною провідною думкою систематично ведена музейна збірка може стати цією скарбницею, де зберігаються культурні цінности даної области чи ділянки людської чинности, то за центральними музеями залишається багато важчих завдань, а саме: організувати у себе вартстати наукової праці з усіх ділянок матеріяльної і духової культури народу для своїх та чужих дослідників, створити своїми збірками можливо повний образ цієї культури на всій етнографічній території, репрезентувати гідно цю культуру в першу чергу перед чужинецькими науковими дослідниками, цим виробити у них належну пошану для ступня і старовинности культури народу, а собі самим добути моральну карту вступу на рівнорядне місце у сімю інших великих народів.

Завдання, як видно, дуже велике і не під силу самій лиш управі музею, яка в наших обставинах ніколи не грішить надміром робочих сил. Коли краєвий чи всенародній музей має стати поважною науковою установою та репрезентувати ввесь культурний, духовий і матеріяльний дорібок свого народу від найдавніших, ще доісторичних часів, коли він має бути дзеркалом усіх інтелектуальних здібностей народу і водночас найкращим свідоцтвом для його рівня культури, самопошани та самостійної життєздатности, тоді вже не вистачать хочби найкращі зусилля нечисленного музейного персоналу. Тоді виринає вже поважний обовязок для **цілого загалу** піддержувати свій краєвий музей морально й матеріяльно, щоб ним було можна справді похвалитися, щоб він став заслуженими гордощами не лиш матірного товариства, виділу чи куратерії, але й усього громадянства, цілого народу.

Та практика показує, що не лиш краєві, але й менші обласні музеї не обійдуться без помочі загалу і факт цей зродив думку організувати окремі товариства прихильників музею, у яких гуртуються всі співробітники, жертводавці та прихильники даної установи і взагалі всі симпатики музейного діла, всі збирачі і ті, що розуміють велику вагу музеїв у культурному й національному житті народу.

Ця сама практика показує також, що такі товариства приносять у першу чергу велику моральну поміч своїм музеям, бо поширюють ідею національного музейництва серед найширших верстов громадянства та улегчують збирання експонатів серед нього, вкінці причинюються теж невеликими постійними вкладками до добування для своїх музеїв деяких фондів на закупна цінніших предметів, на консервацію й інсталяцію та на систематичну працю в терені.

З уваги на те у минулорічному зїзді „Союзу музеїв у Польщі", до якого належать теж усі українські музеї, прийнято ухвалу організувати при всіх союзних музеях товариства їх прихильників і згідно з цією ухвалою Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові організує тепер аналогічне товариство для себе. Гурток його основників постарався вже про затвердження владою статуту та скликує на день 16. ц. м. в год. 17-ій у Музею НТШ при вул. Чарнецького 24/I перші Загальні Збори нового товариства, на яких сподіється повитати всіх тих громадян, які досі окремо співпрацювали з Музеєм НТШ, були його прихильниками і жертводавцями, а тепер мають намір зорганізованою громадою помагати йому виконувати важку й відповідальну працю для добра української науки й цілого українського народу.

„Громада по нитці — бідному сорочка" а Музеєві НТШ буде доказ, що його дотеперішня праця, зокрема у ділянці добування на денне світло наших цінних історичних памяток при помочі систематичних археольогічних розкопів та зберігання сьогоднішніх цінностів народньої культури, виказує тривкі успіхи та заслуговує на підтримку.

Ярослав Пастернак.

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!
нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції
„ПАЛАТА ДИТИНИ" 7-10
Львів, Рутовського 1 (гмах Шпрехер:)

Доля української театральної площі.

Технічна комісія львівської міської ради ухвалила, що площа замкнена вулицями Сапіги, Сикстуською та Шашкевича, себто та, де має стануть український театр, не може бути забудована.

На тому самому засіданні ухвалили по противній стороні вул. Сапіги, перед школою Марії Магдалини, побудувати памятник комендантa оборони Львова з листопада 1918 р. Мончинського.

—o—

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла" дальше: Марія Тимяків, Жабє, зол. 2.—; Моровик, Жабє, зол. 1.—; замість квітів на домовину Світлої Памяти Михайла Корчинського А. Гаврилко, Львів, зол. 10—.

—o—

АТЕНТАТ НА АМЕРИКАНСЬКОГО КОНСУЛЯ.

БЕЙРУТ, 13. 10. ПАТ. Нині рано невідомий справник застрілив з револьверу генеральногс консуля Злучених Держав. Причини атентату покищо не устійнили.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жосківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 139—7

Рятунок 10.000 немовлят від смерти.

У статті проф. дра Павляка: „Нові погляди про пастеризацію молока", поміщеній у фаховому журналі „Млекаржске Лісти", читаємо між іншим таке:

„Комісар здоровля Зед. Держав Півн. Америки подає у свому звідомленні, що 1936. року минуло 25 літ від впровадження в Ню Йорку обовязкової пастеризації. В 1880 р., коли не було ще контролі молока і приписів, що нормували б гігієнічні умови при продукції і продажі молока, смертність внаслідок хвороб кормових проводів, спричинених споживанням лихого, чи зараженого молока забирала жахливу кількість немовлят, а саме в самому тільки Ню Йорку яких 10.000 річно.

Коли ввели обовязкову пастеризацію вже по одним році смертність немовлят у Ню Йорку спадає на 3.800, а в 1936. р., коли загострено контролю над молоком і пастеризацією. — на 166."

„Це значить," — кінчить автор — „що пастеризація — в одним тільки Ню Йорку рятує батькам від смерти річно 10.000 дорогих дітей. Думаю, що зовсім зайве по таких численних ріжних досвідах і фактах ще суперечатися і сумніватися про користи пастеризації."

А у нас — ще так часто жалують люди видати 2—3 сотики більше на пастеризоване молоко*), забуваючи, що споживання невідповідного молока наражує наших немовлят, чи дітвору на ріжні хороби, часто на втрату життя.

Матері — призадумайтеся добре над тим і користайте з досвіду американських матерей!

*) У нас, як відомо, Маслосоюз продає пастеризоване молоко у кількох більших містах (Львів, Стрий, Станиславів, Дрогобич, Борислав, від недавна в Перемишлі).

—o—

ШВИДКИЙ ЗВОРОТ ДО НАЦІОНАЛІЗМУ.

Орган народнього комісаріяту „За Комуністическое Просвещение" переіменували на „Учительская Газета". Комісаріят не подав мотивів, чому усунули прикметник „комуністичний" з пресового органу всесоюзного комітету освіти. Цей факт викликав велику сензацію між заграничними кореспондентами у Москві. (ПАТ)

КУРОРТИ НА КИЇВЩИНІ ТА НА ВОЛИНІ.

Київські лікарські кола порушують питання про перетворення київських околиць: Пущі-Водиці, Боярки, Ворзеля та Микольської пустині з їхнім чудовим кліматом та тисячами гектарів прекрасного шпилькового лісу на кліматичні місцевости. Відмічають вони також, що Новоград Волинський має радіоактивні джерела, які не стоять позаду найкращих радіоактивних джерел північного Кавказу. Щасливе сполучення прекрасної лісової місцевости на мальовничому березі Тетерева і радіоактивних джерел істнує також у Коростишеві. Але ледви, щоб московська влада звернула на це увагу.

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

Джерела життєвих сил людини.

Вже віддавна фізіольогія (наука про працю тіла та його органів) задумується над тим, який корм найліпше відповідає людині. Багато вчених є прихильниками т. зв. вегетаріянізму, себто напрямку, що признає за найліпший та найздоровіший корм рослинну поживу. Другі-ж твердять, що мясна пожива дає організмові найбільше енергії і найбільше задовольняє потреби людського організму. Прихильники обох напрямків написали на цю тему вже цілу купу книжок, переважно однобічних, покликуючись притім на деякі приклади.

Анатомія організмів травління.

Тимчасом сама будова травлінних органів людини вказує на те, що людина повинна відживлятися мішаною поживою. Вказує на це і наше узубления, що має гострі зуби до кусания та розшарпування мяса, а крім них і широкі зуби черенні, що немов млинські камінні колеса перемелюють рослинно-мучні страви. Також наші кишки і травлінні залози (печінка, черевослинниця, шлункові та кишкові залози) мають таку будову, що травлять рослинну і звіринну їжу. Врешті, щоб усі частини нашого кормового проводу були при праці, мусить пожива мати і рослинні і звіринні складники (білок, товщ, цукрово-мучні і городинно-овочеві страви), словом, пожива людини мусить бути мішана.

Що кажуть прихильники мяса?

Часто чуємо голоси, що переважно мясна відживa буває причиною багатьох хоріб і прискорює смерть. Одначе наука ще досі не стверділа, щоб люди, які мало, чи зовсім не вживають мяса, жили довше, ніж ті, що його їдять багато. Як приклади служать такі славні люди як Гете, Вольтер, Гумбольт, що дожили до такого пізнього віку, до якого неодин вегетерієнець хотів би дожити. Також приятелька славного письменника Дікенса, Єлисавета Ліcле, почувалася дуже свіжо, маючи 90 літ, і все казала, що своє добре почуття та радість життя завдячує свинині, за якою пропадала.

Прихильники безмясної поживи кажуть, що рослинний корм збільшує фізичні здібности організму. Одначе це торкається головно осіб, яких організм винищений усякими надужиттями. В них рослинна дієта в получені з побутом на свіжому повітрі і спортами, справді може незвичайно поправити ослаблене здоровля.

Віджива і людська культура.

Коли в прадавніх часах людина жила майже виключно мясним кормом, то з поступом культури людина навчившись раціональної управи рослин і способу приладжування поживи, звільнилася від одноманітного мясного корму. Людина не їдає вже зернят збіжжа такі як вони є, але перемелює їх на муку, і так позбувається нестравної целюльоїдової обгортки зернятка.

Але і мука не є ще доброю поживою, бо людина мусілаб зужити велику масу слини та травлінних соків, щоб її перетравити; зате мука, перероблена на хліб є майже таксамо поживна і стравна, як мясо.

Мала маса — замість великої

Мясні (і білкові взагалі) страви мають ще й ту цінну прикмету, що не обтяжують кормового проводу великою масою нестравлених решток, як це буває при рослинних стравах, в яких є багато тяжко-стравної целюльози. Крім того білкові страви лекше і скоріше ситять організм, ніж рослинні. Видимо це добре нпр. у звіринному світі; усі травоїдні звірята мусять цілий день пастися і пережувати велику кількість рослинної їжі, а потім ще й довгий час пережовувати, — а хижаки, що живуть мясом, заспокоюють свій апетит у дуже короткім часі.

Мясна пожива дуже потрібна людині взимі, коли організм потребує багато енергії до огріваня тіла. Тому в усіх народів, що живуть у холодних смугах нашої землі переважає мясна відживa.

Багато вегетеріянів каже, що мясна відживa спричинює прикру та дуже болючу недугу т. зв. гіхт. Вона полягає на тім, що в хорої людини осаджуються в тканках тіла, головно в суглобах великого палюха ноги та суглобах рук, стегнах і шкірі, зложжя солей сечової кислоти, що спричиняють сильні болі схорілих місць. Нинішня наука твердить, що не той дістає гіхт, хто їсть багато мяса, але той, якого організм має спеціяльний нахил до тої недуги, тому що в ньому неправильно відбувається розклад білкової поживи, якої трійливі продукти розпаду замість розпастися цілком і вийти з організму, не розпадаються так, як повинні і залишаються у формі хоробливих злож солей сечової кислоти, спричиняють прикрі болі та деформуючі запалення суглобів та стегон.

З цього погляду нинішня дієтетика (наука про відживу) стоїть на становищі, що найздоровіша для людини є мішана пожива з переважою мучно-рослинної відживи, а мясної в холодних порах року.

Б. Г-й.

Металь, що сіє смерть.

Новітній промисл наражує частину робітників на всякі небезпеки, що загрожують їм втратою здоровля, а то й життя. У звязку з величенським розвоєм промислу, зокрема хемічного, появилося серед робітників багато недуг, звязаних з їхнім фахом ,т. зв. фахових недуг. Одною з найтяжчих є т. зв. оловяниця, себто затроєння оловом.

У Франції появилася статистика, з якої видно, що оловом трояться робітники при таких заняттях: при виробі акумуляторів, емалюванні металів, при топленні олова, в друкарстві (лінотипи), при мальованні на металях, при виробі барвників та фарб, при покриванні дахів, лютованні та ін.

Прояви затроєння.

Робітник затроюється поволі і ступнево малими давками олова, що втирається в шкіру; також затроюються масово робітники дрібними пилками олова і його парами.

Зчасом у затроєного появляються прояви оловяниці як важкі атаки кишкової кольки, дрїжаки рук, ревматизм, запалення ясел, нирок, недокрівля та серцеві розладдя.

Тому у фабриках почали впроваджувати замість трійливого олова інші хемічні сполуки без олова, а в слід за цим поволі починає спадати жахливе ще недавно число оловяних затроєнь.

Таємничі звірі чорного континенту.

Багато гамору наробило в 1901 р. у природничому світі відкриття в Африці нового гатунку звірят т. зв. окапі. Тоді в диких джунглях Конга найшли звіря, що не було подібне до жодного африканського звіряти. Воно виглядало якби було зложене частинно з жирафи, жебри та антильопи. Його ноги розмальовані в подібні пружки, як у жебри, тіло має як антилопа, а голову і шию подібну до жирафи. Учені назвали той рід звірят Окапія Джонстоні у честь відкривця. Дотепер думали, що це є лиш один рід того дивного звіряти, аж тепер, італійський дослідник Ґатті відкрив другу породу того таємного мешканця непролазних джунглів Конга у лісах Кібалі-ітурі і Єпулю. Нововинайдений кузин окапі ріжниться від знаного вже окапі тим, що має довшу і ніжнішу голову, ніж окапі Джонстона. Цей звір також ріжниться від свого давніше пізнаного свояка тим, що є дуже сильний і напастливий, так що тубильці зі страхом сходять йому в дороги. Обі родини дивовижних звірят видно не люблять, бо мешкають у віддалі 600 км. від себе, ще й переділені широкою і глибокою рікою Єпулю, якої ніякий звір не зміг би перейти.

Ширіть наш часопис!

В пятницю, дня 15. жовтня 1937 в год. 3. зрана відправиться в Архикатедр. церкві св. Юра у Львові за бл. п. Найдорожчих Родичів

ДМИТРА Й АННУ З ЧОПИКІВ
БАЛАКИМІВ

горожан міста Яворова,

Поминальне Богослуження,

на яке Кревних, Приятелів і Знайомих запрошують ДІТИ.

МАҐНЕЗ І БОРОДАВКИ.

Дуже частим схоріннам бувають бородавки, нагнітки та інші прояви надмірного зроговатіння шкіри. В останніх часах почали лікарі лікувати такі схоріння сполуками магнезу, головно окисом магнезу (Mg O, магнезія успіна), як масть (10% Mg O і 20% саліцилевої кислоти) і дожильними вливками розчину воднеокису магнезу (Mg OH). В багатьох випадках по такім лікуванні зникали зовсім згадані прояви надмірного роговатіння шкіри.

Автор методи описує в „Мед. Клінік" випадок вилікування шкірного зроговатіння грубости 1 цм. Лікувальним чинником є тут йони магнезу, що мають вплив тальмувальний на надмірний ріст клітин нашкірня.

—o—

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА ЖОВТЕНЬ.

Сонце в жовтні:

1. X. схід 5,36 год.; захід 17,15; довг. дня 11,39.
11. X. схід 5,53 год.; захід 16,52; довг. дня 10,59.
21. X. схід 6,10 год.; захід 16,30; довг. дня 10,20.
31. X. схід 6,29 год.; захід 16,10; довг. дня 9,41.

Місяць: 4. X. новик — вночі невидний; 12. X. перша квадра — місяць видно ввечір над полуднево-західнім овидом. 19. X. повня — місяць видно цілу ніч; 26. X. остання квадра, місяць світить у другій половині ночі над східним краєм неба.

Мандрівка планет по небі.

Меркура видно в першій половині місяця над ранком. Цю планету найвиразніше видно в початком місяця, потім він буцім-то наближається до Сонця і зникає в його променях.

Венера в жовтні світить рапньою зірницею над полуднево-східним краєм неба. Вона дуже ясна (астрономи означують її ясність на 3,4 астр. одиниць), що її видно ще деякий час по сході Сонця.

Марс світить далі над полуднево-західним краєм неба, присвічуючи своїм кріваним блеском Еспанії, де саме шаліє бог війни його імени. В жовтні Марс віддалюється від землі, і тому його ясність щораз меньше. Зате Марс зближується на небі (на око) до Юпітера і на небі буде найближче нього 29. X. Того дня віддаль між ними буде 604 міл. км., а від Землі 189 міл. км.

Юпітер в жовтні є після місяця найяснішим нічним небесним світилом. Він посуває по небі дуже поволі, наслідком значної віддалі від Землі.

Сатурн — оригінальна планета, що має на около себе осяйний перстень, в жовтні віддалена від нашої Землі на 1,300 міл. км., себто 8½ разів далі, ніж Сонце. Вона також віддалюється чимраз далі від Землі.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 51.
Тел. 260-04. ПКО 503.981.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх кравках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх кравках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білли помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Нова комета.

6. липня ц. р. відкрили вже шесту комету цього року. Назвали її за іменем її відкривця, кометою Фінслера, швайцарського астронома. Вона найшлась найближче землі 9. серпня; тоді була віддалена від Землі на 75 міл. км. себто на половину ближче від Сонця. В жовтні віддаль цієї комети від нашої Землі є 300 міл. км., під кінець місяця аж 450 міл. км. Тепер її видно у громаді звізд Кентавра, навіть голим оком, але лиш на полудневій півкулі Землі.

—o—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Замісць темниці боксерський метч.

Вязничний директор у карному заведенні Сенддоленду винайшов собі оригінальну методу, щоб мешканців свого примусового пансіону тримати в якнайбільшій дисципліні і слухняності.

Вязнів, що чимнебудь промахнуться проти вязничного режіму, не карає дотепний директор темницею. Дисципліну вдержує він зовсім іншими засобами. Кожний виновник, чи вязничний ворохобник мусить станути до боксерського метчу зі самим директором вязниці. Боротьба відбувається зовсім правильно на підставі боксерських приписів, в боксерських рукавицях. Досі переможцем виходив завжди директор вязниці, колишній боксерський мистець у півважкій вазі. Ворохобники діставали в кожному метчі такого прочухана і обловлювалися такими болючими синяками, що згодом вязниця стала правдивим прикладом слухняности і дисципліни. Значить сильний пястук є всеж таки найтяжчою карою і найбільше переконливим аргументом.

САМОГУБСТВО ПРИ ПОМОЧІ ВБИВСТВА.

Адольф Бреннер, 24-літній австрієць убив служницю великої гостинниці в Каринтії 20-літню Марію Грацер. Негайно після свого злочину Бреннер сам зголосився на поліцію, признаючися до вбивства.

Підчас слідства заявив він, що йому давно вже надоїло життя. Одначе наложити на себе добровільно руку не стало в нього сили. Тому він виконав злочин, за який закон карає смертю.

Слідство виказало, що Бреннер справді не був знайомий зі своєю жертвою: він убив першу-ліпшу людину, яка попала йому під руки.

Суд засудив його на досмертну вязницю.

СМЕРТЬ ВІД МЕТЕОРИТУ.

В околицях Крокслей Грін (Англія), метеорит, який упав серед білого дня убив двох селян.

Цікаве, що саме кілька тижнів тому в однім астрономічнім англійськім журналі була видрукована стаття, якої автор намагався розвязати питання, наскільки можливе убивство людини метеоритом. Беручи за підставу своїх обчислень поверхню землі, скількість населення, скількість метеоритів які щодня летять крізь земну атмосферу і т. п., він прийшов до висновку, що випадок убивства людини метеоритом, хоч ще досі не зареєстрований, має всі дані саме тепер у XX. ст. І справді дійсність дуже швидко потвердила його здогади і обчислення.

Значить, крім ріжних життевих небезпек, які звідусіль чигають на життя людини, треба тепер ще й берегтися, щоб часом не дістати по голові такою „поетичною зіркою", що летить стрімголов з неба

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-a"

Високої кляси на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

„e-comp"

На бажання демонструємо дома. **Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.**

Суд Тонґа.

Ішла минулого року фільма із таємничим словом „Тонг". Тонг це таємні китайські союзи в американських містах, що виконують карну владу над своїми земляками незалежно від американських законів. Тонг боронить погляду, що до злочинців китайців „білі" не мають права мішатися. Китайці не видають ніколи найбільшого свого злочинця, бо самі виконують собі суд.

НЮЙОРСЬКА ТАНЦЮРИСТКА ЩЕЗАЄ.

Саме того місяця мала нюйорська поліція нелегку справу, коли ствердила, що одного дня щезла гарна популярна танцюристка Ізабеля Шелі. Шелі перебувала постійно в товаристві китайців У китайській дільниці був кабарет „Під цвітом орхідеї", де вона виступала і гурінформаціями поліція дійшла до адреси доцента у т. зв. колюмбійському університеті д-ра Такари, що дуже часто перебував у товаристві Шелі. Д-р Такара — спеціяліст від історії мистецтва та археольогії, замериканізований китаєць. Його арештували несподівано вночі і почали допит. Навіть окуляри стягнули йому з очей, щоб він почував себе слабшим, бо таке буває з людьми, що звикли до шкляних очей. Він заперечив усьому: знав Ізабелю, ходив із нею, але що з нею сталося — не знає.

ЗЛОЧИНЕЦЬ І НЕВИННІ ЖЕРТВИ.

Такару тримали тиждень і випустили. З вязниці він поїхав просто до китайської дільниці і там щез. На один день. 24 години пізніше він зголосився сам на поліції і признався, що вбив дівчину із заздрости. Вона відкинула його освідчини. Де вона тепер? Певно десь на ріці Гудсон. Поліція „перефільтрувала" ріку. Не найшла дівчини, тільки трупа власника кабарету „Під цвітом орхідеї". Організація Тонг помстилася за те, що він зрадив „китайську таємницю". За цим прийшла нова сензація. Виявилося, що дівчину вбив власник кабарету. Її тіло найшли в льоху в одному його сільському маєтку на острові Льонг Айленд. Але, що підозріння впало спершу на Такару то Такара мусів за наказом Тонга взяти вину на себе. Тонг хотів, щоб цим способом поліція не шукала дальших слідів у китайській дільниці. Невинність Такари була доказана, але це не врятувало його. Він щез із китайської дільниці так само як дві попередні особи. Китайці не вживають довгої судової процедури, а мають після короткого засідання Тонга — ножі і ріку, як засоби своєї справедливости

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ

поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**

Львів, пл. Галицька ч. 7.

Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплет вол. 145·—.

Справді неімовірна подія.

На світову виставу до Парижа приїхав мировий суддя з Мідлбургу (Голяндія) Моленбург. На території вистави загубив він свій портфель, в якому містилася скромна сума: 10.000 італійських лірів, 800 марок, 35 фльоренів, 20.000 франків і чимало грошей в інших валютах.

Моленберг пішов до спеціяльного комісаріяту вистави повідомити про свою втрату. На своє превелике диво, побачив він у комісаріяті на столі свій власний портфель. Усі гроші були нетикані. Портфель знайшла почтова службовичка Маргеріт Жанест в трокедерськім городі і принесла його до комісаріяту швидше, як сам власник.

До Всеч. Духовенства і П. Т. Парохіян!

ОСТОРОГА!

При замовленню дзвонів прохаємо уклінно вважати на фірму, в якої замовляєте дзвони, бо ми довідалися, що кількох агентів жидівської фірми Бергера в Станиславові, між іншими Володимир Фельчинський, Вільчинський та Іван Федак розвозять по цілому краю дзвони, вироби того жида, продаючи їх за наші.

Ми поза Калушем і Перемишлем не маємо ніякої ліярні, а з жидами зі Станиславова не мали і не маємо нічого спільного.

Парохії, що набули вже дзвони у названого жида, чи його агентів і дістали на них довгорічні ґарантії, можуть особисто в Станиславові переконатись, що ціла та ліярня поміщається в чужій теж жидівській буді, що її вартість дуже далека від ґарантованих сум.

Ліярня дзвонів
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші і в Перемишлі.

НАЙКРАЩА РАДА НА ПОДРУЖНЮ ЗРАДУ.

Мало на світі країв, де так цінували жіночу честь, як в Югославії. Про те найкраще свідчить така подія:

В однім селі 25-літній Лазар Мюович запропонував тамошній красуні Міліці Спасич одноріччне подружжя на пробу. Ображена дівчина оповіла про все своїм братам, які так сильно цінили дівочу честь своєї сестри, що рішили гостро покарати сміливця. Коли він одного гарного вечора вертався з поля домів, брати напали на нього, звязали його мотузками, затягнули на свій ґрунт, де ображена Міліца привязала нещасного зальотника коневі до хвоста. Тільки завдяки несподіваній зустрічі жандармів, які вийшли на службу, кандидата до пробного подружжя не постигла смерть. Очевидно, що темпераментну родину арештували.

*

Неменше радикального ліку проти подружньої ради вжила інша молода жінка, якій на ім'я було Анушка. Вона набрала підозріння, що її муж під покришкою ріжних важних інтересів відвідує незнану, проте мабуть незвичайно милу вдовичку. Енергійна жінка рішила відвічити свого чоловіка від того. Коли муж вернувся одного разу стомлений і положився спати, Анушка звязала його разом із своєю матірю, заволікли до керниці і відтак спустивши його головою униз, так довго мочили у воді аж безталанний перелюбник присягнув, що назавжди буде вже вірний своїй законній жінці

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Чому саме вони.

Життєписи мільонерів є безсумнівно цікаві та інтересні. Дії пробивання одиниці від найнижчих суспільних верств до сфери фінансових потентатів, багаті в драматичні моменти, дають образ поконування всіляких труднощів. Коли читаємо таку історію, нераз застановляємося, як було можливе видвигнутися робітникові на директора фабрики, а потім на короля даної галузи промислу, колиб не щасливі обставини, вміло використана шанса, догідна нагода, якій любимець долі не дозволив вихопитися. І в дійсности найчастіше так саме буває. Не інакше є в кожній грі. Хто не вірить у свою щасливу зірку, цей ніколи виграти не може. Багато людей не може рішитись, застановляєсь, розважує, чи купити льос Державної Льотерії, а тимчасом інші здобувають головні вигри, здобувають майно і добробут. Що чотири місяці родяться нові мільонери зпосеред тих, що вміли скористати зі щасливої нагоди і на час купили льос. Де? Розуміється в незмінно щасливій колектурі

„Надія“

Львів „Легіонів 11., бо там майже в кожній класі виплачують великі вигри. Кожний може збогатіти, хто має льос „Надії“.

Девять днів у Парижі.

V.

У дружній родині сорок двох народів, що внесли на 100-гектаровий терен світової виставки між величним крилатим Трокадеро і Марсовим Полем на трьох кільометрах праворуч і ліворуч вздовж Секвани зразки свого дорібку, бракує мабуть тільки нас. Щоправда, сліди про нас є, та вони малозамітні, їх треба добре шукати.

„Де зібране все, що звязане з Україною?“ — запитав я одну з тих молодих пань (мабуть студенток), що ходять по совітському павільоні в характері інформаторок. По українськи вона не розуміє. Запитав те саме по російськи. „Зовсім окремо України тут нема — почув я відповідь. Зате є чимало з її експонатів. Якщо вас цікавлять книги — то вони там“... Показала рукою в сторону і вже її не було біля мене.

Почав я задовольняти своє „українське зацікавлення“ від книжок і дійсно найшов їх трохи: переклади з Леніна і з Маркса (м. і. Капітал том III, ч. I.), один том Шевченка, „Розбійники“ Шіллера в перекладі Йогансена та інші. На окремому круглому столі лежить маса шкільних підручників. Саме тоді, коли я витягав одну книжку по другій, щоб побачити скільки їх там в українській мові, я почув збоку голос інформаторки, яка говорила по німецьки до щільно стиснених учасниць і учасників якоїсь „прогульки“: „Тут є книжки для навчання у школах. СССР не є державою одного народу. В нас є народів багато і всі вони мають можливість вчитися в своїй рідній мові, чого не було за часів царату“. Закордонні гості тільки кинули очима на стійло і пішли дальше, а я ще довго листкував „Хрестоматію зах.-европейської літератури“ в українській мові на погенькому папері (цікавий був, про кого вони вчать), ботаніку і зоольогію (вже на кращому папері) та інші. Назагал українських підручників найшов розмірно небагато.

Тут і там є ще й інші сліди того, що Наддніпрянщина належить до Совітського Союзу. Про деякі з них писали вже кореспонденти „Діла“. Згадаю для повности 3 театральні макети, а саме: І. дія „Запорожця за Дунаєм“ київської опери і балету, ІІ ІІІ. дія „Снігурочки“, та врешті ІІІ. дія „Плятона Кречета“ Корнійчука в театрі Франка. Серед деревляних різьб поміщені написи, в яких зазначене їх походження (Полтава — Україна), також зазначене те при декоративних фігурках Приманченка—Герасименка, Власенка, Гончара та інших. Про інші речі включно з закликом „Пролетарі всіх країн...“ назверх на будинку і про голорізьбу, що символізує серед інших таких голорізьб Україну — була вже в „Ділі“ обширна згадка.

Назагал відвідувач совітського павільону не виносить звідти найменшого уявлення про Україну. Очевидно це й належало в інтенціях архітектів виставки, що мали на оці тільки ось-що: представити СССР твердим монолітом, авангардистом на шляху цивілізації і рекордистом в осягах (гігантоманія!), а при помочі того всього вести пропаганду політичну.

В польському павільоні, якого зверхній вигляд викликав стільки суперечок у польській пресі (доречі — він цікавий оформленням, тільки занадто схований, а через те малопомітний), найшов я також українські експонати: це гуцульські писанки (їх багато і вони направду прекрасні), різьби і піч. На жаль фірмує їх польський нарід, бо сама назва „гуцульські“, зазначена на дрібноначисленому реєстрі, ніяк не може зорієнтувати чужинця, що це українське народне мистецтво, а не польське. Тому не диво, що французькі публіцисти, які пишуть про польську виставу, навіть не натякають, що є там щось українського, а „Парі Суар“ (як мені оповів д-р С.) саме покористувався гуцульськими писанками, щоб доказати наскільки польська культура вища від російської...

Зрештою в польському павільоні, який — хоч не робить державного вражіння, — поміщено таки чимало цікавого (для державних монополів неправду не повинно було там бути місця!), в цьому павільоні нема зрештою ні сліду національних меншин. Правда — поза нами і білорусинами — інші меншини мають свої держави, а ці окремо демонструють своє національне „я“. Навіть жиди виступили самостійно (павільон „Країна Ізраїля“ себто Палестина). Тільки ми — залишилися дома при буденній важкій праці тоді, коли наші опікуни пішли на це всесвітнє свято людської цивілізації, як активні його учасники.

Автім і ми маємо свій самостійний куточок, хоч він дуже скромний і знався досить пізно (та не за пізно, бо деякі павільони, як напр. „Мексико“ з запозиченими в большевиків символами молота і серпа, ба навіть саме „Трокадеро“, все ще невикінчені і хто знає чи сповнять свою ролю, якщо виставa не буде продовжена). Цей наш самостійний куточок міститься в павільоні преси і робить зовсім добре вражіння. Не без гордости сповістили нас про його відкриття аранжери з „Бібліотеки ім. Петлюри“ в Парижі і не без зворушення дозволив я собі з моїм другом зняти нашим фотографічним апаратам на тлі цього дорогого нам кутика.

В. Несторович.

НОВИНКИ.

— **Замовляйте Великий Співаник Червоної Калини!** Монументальний збірник 229 найкращих пісень стрілецьких, історичних, побутових та обрядових на хори мішані, мужеські та жіночі в обробці всіх наших відомих композиторів — за редакцією д-ра З. Лиська. Це широкий і підібраний репертуар для великих концертів, пригадних свят та інших хорових виступів. Це книга пісень, без якої не обійтись ні одному знавцеві чи прихильникові рідної пісні. Тверда тривка оправа. Ціна зол. 28.50, опакування і порто 1.— зол. Замовляти в „Червоній Калині“, Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скрин. 43. 1755

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю, дня 15. ц. м. в год. 7-ій вечором. На сходинах виголосить п. д-р Стефанія Коренець та п. д-р Ірина Рибачек-Кисілевська: „Враження з подорожі по Румунії“.

— **Збори Т-ва Українських Кооператорів.** Т-во Українських Кооператорів у Львові запрошує отсим своїх членів і взагалі працівників українських кооператив міста Львова прибути на Збори, присвячені річному святові української кооперації ,які відбудуться в неділю 17. ц. м. в год. 12-ій вполудне, в червоній салі РСУК при вул. Теліцькій 1., з такою програмою: 1) Промова голови Т-ва сен. інж. Юліяна Павликовського про значіння кооперативного свята. 2) Промова заступника голови сен. Остапа Луцького про стан і потреби українського кооперативного руху. 3) Повідомлення президії Т-ва про видавничі плани Т-ва і потреби кооперативної пропаганди. Одночасно відбудеться показ української кооперативної преси і книжки, що потреває три дні.

Автономія для Закарпатія.

Президент Чехословаччини др Бенеш прийняв 12. ц. м. губернатора Закарпаття д-ра Грабера на довшій нараді. Після того президент К Грабар в інтервю з представниками чехословацької преси заявив, що закарпатський нарід уже може завідувати своїми національно-культурними справами.

—o—

По широкому світі.

У Німеччині число безробітних за вересень спало на 40.000. Тепер там 463.000 безробітних і 264.000 людей, що мають частинно роботу.

Італія святкуватиме 28. ц. м. 15-ті роковини фашистівської революції.

Англія не погоджується на те, щоби Франція отворила піринейський кордон.

Злучені Держави вивезли в серпні ц. р. літаків та летунських складових частин за 5,100.000 долярів, з того до Китаю за 1,100.000 долярів.

Франко - югославянський договір приязни прольонгували на 3 роки.

Перед італійським спеціяльним трибуналом у Римі почався процес проти 17-ох членів протифашистівської організації.

— **Двотижневик „Напередодні“.** У Львові почав виходити новий літературно-мистецький і науковий двотижневик „Напередодні“ під редакцією Богдана Кравціва. Перше число нового часопису робить якнайкраще вражіння. Стрічаємо в ньому імена таких авторів: Богдан Кравців (стаття: „Доба жорстока, як вовчиця“), Евген Маланюк (вірш: „Над могилою Василя Тютюника“), д-р М. Андрусяк (стаття: „Один загрожений відтинок нашого життя“), Дарія Віконська (імпресія: „Шишка“), М. Палій (кореспонденція з Риму про дві вистави) та інші. Співробітництво в „Напередодні“ приобіцяли м. ін.: К. Гриневичева, О. Ольжич, Улас Самчук, Ір. Наріжна, д-р О. Грицай та інші.

— **Перший сніг у Польщі.** Дня 12-го ц. м. по цілоденному дощі в передполудневих годинах почав падати в Закопанім дрібний сніг. Гори покриті вже грубою 10 цм. верствою снігу.

— **Українознавство в Німеччині.** Зпоміж европейських країн в ділянці українознавчих студій Німеччина представляється ще найкраще, хоч це зовсім не значить, що ці студії тут уже належно поширені. Лекторати української мови є, щоправда, навіть у кількох університетах західної Німеччини (Тібінген, Мінстер, Єна, Галле), але фреквенція на них слаба. Багато професорів-славістів роблять українїстику предметом своїх викладів, як зокрема проф. Маєр у Кенігсберзі та Дільс у Бреславі — всеж правдивою централею українознавства на Німеччину лишається її столиця — Берлін. Вивчання української мови у звязку з паралєльними українознавчими курсами на недавно заснованій берлінській „Авсляндсгохшуле“ находиться в руках проф. д-ра Зенона Кузелі. Цього року, як і давніше, відбуває він що семестра кілька мовних курсів для тих, які починають, продовжують та поглиблюють своє знання. На найвищім курсі навчання вже читають вибрані місця з творів найвидатніших українських письменників. Крім лекцій мови читає проф. Кузеля правильно ще якийнебудь курс з обсягу українознавства, напр. цього року „Історичний розвиток української національно-державної думки“. В тісному контакті з „Авсляндсгохшуле“ відбувається також діяльність Українського Наукового Інституту в Берліні, що його доценти уладжують циклі лекцій в німецькій мові, на теми різних ділянок українознавства. Цього семестру 1937-38 академічного року читає доц. інж. Дмінський „Банківництво і кредитова господарка на Україні“; доц. д-р Крупницький: „Запорожці, їх історія й організація“; проф. Кузеля: „Українці, росіяни та поляки в їх взаємовідносинах“ та проф. д-р Мірчук „Гарне письменство сучасної доби на Україні“. Крім цих правильних циклів Інститут часто уладжує окремі публичні виклади, на які запрошує здебільша чужинецьких прелєгентів.

— **Підпал митрополичого ліса в Якторові-Уневі.** З віродостойних кол повідомляють нас, що причиною пожежі двох гектарів митрополичого ліса не був недокурок, але підпал злочинної руки, яка підпалила на краю цієї партії ліса кілька опалових куп. Від них занялася трава і далі при сильнім вітрі вигорів молодник. Отже в цьому випадку не було нещасливого припадку.

— **Пожежа у Загірю,** пов. Рудки, вибухла вночі з 11. на 12. ц. м. в хаті Івана Горошняка. Підозрівають, що це підпал з пімсти, що він одн.

Мідіонова фільма найновішої прод. „Парамавнт" реж. Рубена Мамуліяна, творця фільми Д-р Джекіль і Містер Гайд"

„ПЛИВКЕ ЗОЛОТО"

Рекордова обсада: Ірина Дін, Яким Тамірів, Дороті Лямур, Рандольф Скотт.

НИНІ АТЛЯНТІК НИНІ

покий пішов як страйколом до двора в Острові копати бараболю (там вибух страйк і люди не хотять за 1.50 зол. копати скрині 10—12 мтр. сотирів). Але той Іван Горошняк, чи пак його звуть Рибак є полевим у Конюшках Сімян., де також є страйк. Рибак займав людям худобу з дворського лану, хочби й не було ніякої шкоди, і люди платили найменше 10 зол., а то й 20 зол. і вище дворові. Отже тепер мабуть пімста. Погорів і живий інвентар; дитину ледви врятували.

— **Наклеп про атентат.** В черні ц. р. дістав комендант поліційної станиці в Мацьковичах перемиського повіту Возняк, анонімового листа, що Бардахівський Степан, член усіх установ та один із кращих культурно-освітніх діячів села, приготовляє на нього атентат. Безпосередньо по тім Бардахівського арештували, але по переслуханню звільнили, показавши йому цього листа. Бардахівський, здаючи собі справу з евентуальних наслідків цього доносу, почав робити заходи, щоб викрити автора. І справді перед кількома днями викрив автора, яким показався Олекса Кучерепа, б. вахмістр австрійської жандармерії, тепер волосний радний. Кучерепа признався до авторства цього листа і тому прокуратор потягнув його до відповідальности за фальшивий донос.

— **Крадіж в кооперативі.** В ночі з 11. на 12. ц. м. невідомі вломники, розбивши залізні двері, закрались до крамниці кооп. „Народній Дім" в Кровниках перемиського повіту та забрали майже ввесь товар і тютюневі вироби вартости коло 1.000 зол., а готівкою 80 зол.

— **Напад [illegible] на українського гімназиста.** В неділю 10. жовтня ц. р. в год. 7. вечором вертався до дому від свого дядька о. Василя Глуховецького зі сусіднього села Острів, до свого батька о. Куриласа, пароха в Буцневі, повіт Тернопіль, Степан Курилас, 16-літній ученик IV. кляси гімназії Р. Ш. в Тернополі. Біля костела в Буцневі вибіг з хати Яна Зборовського гурток [illegible] під проводом відомого в селі авантурника Владислава Стшалковського, сина Куби. Вони обступили згаданого ученика і присвічуючи собі електричними лампками, почали його бити камінням по цілому тілі, а Владислав Стшалковський ножем чи багнетом пробив цьому ученикові ліве рамя з глибокою раною, широкою на три і пів центиметра і ліве надрямя з раною, широкою на півтора центиметра. Крім цього тіло згаданого ученика покрите синяками. Влад. Стшалковського пізнав пошкодований виразно, бо його осьтив один з його товаришів. В цьому гурті мали бути ще Владислав Білик, Леон Моравський, Віньо Прокопович та Ян Зборовський. Вони брали участь в нападі й побитті безборонного ученика. Першу лікарську поміч покаліченому і побитому ученеві дав д-р Чубатий з Тернополя і він теж списав лікарське свідоцтво.

— **За що карають?** Окружний суд у Коломиї обвинив Осипові Сливинському кару з 500 зол. до 100 зол., якою покарало староство в Коломиї за заяву в тижневику „Голос" такого змісту: „Осуджую нечесний вчинок Марії Слівінської, що в поданні до польської шкільної влади подала, що є польської національности і заявляю, що не маю з нею нічого спільного". Засуджений є братом Слівінської.

— **Екзекуційні полекші.** Міністерство скарбу видало обіжник у справі екзекуцій та полекш у зв'язку зі стихійними нещастями, вертаючи увагу на необхідність обережної та поміркованої екзекуційної політики супроти деяких платників.

— **Новий польський тижневик у Львові.** На днях виступив зі „Стронництва Народового" гурт молодих львівських ендеків під проводом Владислава Кулєвського, б. провідника ендецької партії на Львів. Вони будуть видавати тижневик п. н. „По тамтей строне бригади". Санаційно-ендецький „Дзенник Польскі" пише, що „до групи Кулєвського приступило кількох старших діячів з „Нар. Стронництва", яких відштовхнула вже давно від впливів мафійна група фанатиків".

— **Краєва хроніка.** Суд присяглих у Коломиї засудив Горбаня на 10 літ вязниці, М. Данича на 2 роки, Міловського на 2 роки і В. Данича на 1 рік за убивство коршмаря Мозеса Беніша з Трійці (Снятинщина). — У Золочеві засудили Романа Цвена на 15 літ вязниці за убивство любки. — Під Городком поїзд переїхав 16-літню Стефанію Сліпко.

— **Участь польських гімназистів у протиукраїнських демонстраціях.** Львівський „Ілюстровани Експрес Вечорни" (ч. 2281) повідомляє, що в протиукраїнській демонстрації у Львові дня 11. ц. м. взяла теж участь група учеників польських середніх шкіл. Цікаво, чи шкільна влада потягне до відповідальности цих гімназистів?

— **Різні вісти.** Підчас одного великого нічного лету на шляху Сурабай-Батавія на острові Ява впав комунікаційний літак недалеко Бронконг. Здогадуються, що 9 пасажирів і залога згинули. — В литовськім банку „Укт. банкас" у Ковні вибухла пожежа і знищила всі банкові бюра. Шкоди велитенські. 6 членів пожежної сторожі тяжко попарилося. — У Клермон-Феран пожежа знищила фабрику самоходових опон. Шкоди від пожежі дуже великі.

— **Шаховий метч за світове мистецтво Еве—Альохін.** У четвертій партії, 12. ц. м. в Амстердамі, грали гамбіт дами. Еве грав чорними й краще, але партія покінчилася ремісово. Стан метчу по четвертій партії: Еве 2 і пів пунктів, Альохін 1 і пів пунктів.

Матримоніяльне Багата вдова, кажуть, що чорівна, яка має гарне мешкання, із глибоким хистом до музики і природи, вийде заміж за молодого небогатого, але солідного пана. Умови: шикарне вбрання і елегантна обувка чищена пастою до обуви Ердаль. Ласкаве зголошення під Б. Ж. І таємниця: Вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати м'яким сукном аж до дзеркального полиску.

Зі судової салі.

ЕПІЛЬОГ ПОДІЙ НА МАКІВЦІ.

Стрийський окружний суд **засудив Теодозія Охримовича,** сина пароха Заздова (Стрийщина) **на 4 роки вязниці** за участь у злінчуванні двох комуністів Пони і Мокса підчас свята на Маківці 2. серпня 1936 р. Акт обвинуваченння був побудований на зізнаннях агентів стрийського слідчого виділу, які твердять, що пізнали обвинуваченого серед юрби. Боронили адвокати Охримович і Думін, обвинувачувала д-р Мускат, председником трибуналу був о. с. Рибіцький.

ЦІКАВИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС У САМБОРІ НА ТЛІ ДЕКРЕТУ „MAXIMA CURA".

Недавно польська львівська преса розписалася обширно про цивільний процес перед цивільним сенатом окружного суду в Самборі, що його ведуть як позовники греко-кат. приходство в Бориславі і греко-кат. епископська консисторія в Перемишлі проти пізваних: інж. Івана Озаркевича, о. Івана Ліщинського і Вениміна Рота, усіх в Бориславі за звільнення з під екзекуції, що її веде пізваний інж. Озаркевич, квоти 2.457.78 зол. як 6.5% уділу брутто в ропі в копальнях „Зигмунт IV. і V." в Мразниці за місяць березень 1935 р. та устійнення присудом, що пізваному Ротові не прислуговують права власности до повищої квоти. Процес ведеться в ріжних інстанціях ще від червня 1935 р., а польська преса розписалася обширно щойно тепер з нагоди нової недавньої устної розправи в цій справі перед окружним судом в Самборі. Пишучи про сам процес та його тло, польські часописні справодавці в погоні за сензацією багато річей представили невірно, неорієнтуючися точно у самій справі і переплутуючи навіть особу перемиського епископа Коциловського з особою станиславівського епископа Хомишина.

Сам процес має фактично таке підложжя:

Нафтовим контрактом з дати Дрогобич, 9 квітня 1926. р. греко-кат. приходство в Бориславі, що його заступав тодішній парох о. Іван Ліщинський, як власник реальности в. ч. ч. 82 ґрунтових книг катастральної громади Мразниця виарендувало нафтовій фірмі „Галіція" на 25 літ право видобування з ґрунтових парцель повищої реальности нафтових продуктів за винагородою 7% брутто скальних оліїв і земних газів в хосен кожночасного греко-кат. пароха в Бориславі, 3% брутто на закладове майно згаданої парохії і 5% брутто в хосен Єпархіяльної Помочі в Перемишлі, що переведено щойно пізніше. Вкінці постановлено у згаданому контракті, що в часі опорожнення місця греко-кат. пароха в Бориславі, до якого належить і громада Мразниця, 7% брутто т. зв. інтеркалярне має ф-а „Галіція" складати для греко-кат. Епископської Консисторії в Перемишлі.

Парох Борислава о. Іван Ліщинський виконував зі своєї сторони точно і совісно постанови згаданого нафтового контракту, а навіть пізніше подобив добровільно зі свого боку де-які дуже значні уступки в користь епископської курії, ординарія чи пак Епархіяльної Помочі. Одначе з часом прийшло до непорозумінь між о. Іваном Ліщинським і згаданими церковними чинниками на тлі розподілу і призначення нафтового брутта, що ним хотів у цілости завідувати виключно сам ординаріят. Це непорозуміння було безпосередньою притокою до присуду духовного суду в Перемишлі без переведення канонічного процесу, лише на основі декрету „Maxima cura" про церковну адміністраційну процедуру з 23. січня 1934 р. і рішення другої духовної комісії в Перемишлі з 17. березня 1934. р., що о. Івана Ліщинського усувається з парохії в Бориславі.

Таке рішення духовної влади є надзвичайне і остаточне на основі канону 25. § 2. декрету „Maxima cura". Одначе пошкодований о. Ліщинський вніс проти цього зажалення до Апостольської Столиці, що йому і дозволено на основі постанов канонічного права і покищо на це зажалення нема ще відповіди чи там рішення Апостольської Столиці.

Ось тому справа стала голосною. А що о. Іван Ліщинський як довголітній парох Борислава положив великі заслуги для цієї парохії і для самої церкви, вибралася численна делегація парохіян — інтеліґентів і міщан — до ординарія з проханням, щоб о. Ліщинського залишив на місці аж до остаточного вирішення справи Ватиканом. Як запевняють члени цієї депутації, слухані як свідки під присягою у згаданому процесі перед окружним судом у Самборі, епископ обіцяв делегації виразно, що о. Ліщинський остане на парохії в Бориславі аж до вирішення його зажалення Апостольською Столицею.

Досі парохії в Бориславі не обсаджено і консисторія зажадала від фірми „Галіція", щоби 7% брутто в готівці не виплачувала б. парохові о. Ліщинському, але безпосередньо їй. Проти задемонстрував перед фірмою о. Ліщинський і тоді фірма рішила складати належитість за 7% брутта до судового депозиту, з огляду на спір щодо права власности цієї належитости, що нині сягає понад сто тисяч зол. Державний цивільний суд має рішати, кому має припасти ця величезна — на наші відносини — готівка. З 2.457.78 зол. заняв частину інж. Озаркевич, другу частину о. Ліщинський відступив Веняминові Ротові. Згадана сума 2.457.78 зол. є маленьким дробом цілої спірної суми 100.000 зол. Одначе вирішення цієї справи матиме преюдиціяльне значіння для цілої спірної суми. Окружний суд у Самборі присудом з 5. серпня 1936 р. до числа справи I. C. 546/35 признав спірну суму 2.457.78 зол. позовникам, спираючись на постановах канонічного права і декрету „Maxima cura" та на зізнаннях свідка о. канцлєра М. Гриневяка. Цей свідок зізнав, що делегація не дістала ніякого приречення від ординарія у справі залишення о. І. Ліщинського на парохії в Бориславі та користування бенефіціями парохії в Бориславі аж до остаточного вирішення його зажалення Апостольською Столицею. Свій присуд спер. цивільний суд лише на одинокому факті, що на основі декрету „Maxima cura" і рішення духовного суду з 17. березня 1934. р. о. І. Ліщинський перестав бути парохом Борислава. Тому не належиться йому 7% згаданого брутта. Замітив пізваних про недостачу активної процесової легітимації парохії і браку правної особовости консисторії суд І. інстанції зовсім не розглянув.

Проти цього присуду внесли пізвані апеляцію. Апеляційний суд у Львові присудом з 5. травня 1937. р. до числа справи II. C. A. 58/37 відхилив в цілости присуд окружного суду в Самборі, апеляційний суд доручив окружному судові в Самборі переслухати щераз свідків і сконфронтувати їх зі св. о. канцлєром М. Гриневяком на ствердження факту, чи ординарій згодився залишити о. Ліщинського на парохії в Бориславі та дозволив йому користуватися бенефіціями. Крім того окружний суд має розглянути формальні процесові заміти пізваних і переслухати знавців канонічного права та церковних звичаїв і щойно тоді видати присуд. Конфронтація свідків уже відбулася. Тепер суд буде слухати ще знавців і тому відложив розправу.

Згаданий процес є в нас унікатом і тому викликав велитенське зацікавлення у правничих колах. Позовників заступає адв. д-р Чернявкевич з Перемишля і адв. д-р Осип Костшемський з Дрогобича, пізваних адв. Львицький з Дрогобича.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ

Д-р Ст. Дмоховський

ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35

Лябораторія рент.-технічна

год. принять 9—12, 3—6.

Виказ жертв на допомогу українському студентству.

зложених до дня 9. жовтня ц. р.

Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові повідомляє, що на конто Комітету в Промбанку і Центробанку наспіли до дня 9. жовтня ц. р. такі жертви на допомогу українському студентству в золотих:

Іх Е. Митрополит А. Шептицький, Львів 100; П. Т. Фірма Левицька і С-ка, Львів 100; „Дністер", Львів 100; Фірма „Керос" Львів 20; Банах Павлина, Ценін ц. Конюхи 18; ПСК Городенка 10; Марія Панейківна, Львів 5; Каролина Панейко, Львів 5; д-р Теофіль Бачинський, Чортків 5; Людмила Диковська, Немирів 5; Петро Чубатий 5; Теодор Решетило, Сокаль 5; Григорій Гануляк 5; Юрчикова, Кельце 5; д-р Денис Лукіянович, Львів 5; Михайлина Костишин, Краків 5; о. Пастернак 5; Микола Козоріс, Любачів 5; Дмитро Угрин, Ланчин 5; І. К., Варшава 5; Михайло Капустинський, Самбір 2; Ярослав Ільницький 1; з Бучача: м-р Данилів 2; Гафтикович Ярослав 2; Крамарчук Тадей 2; Береза Михайло 5; д-р Гринів Михайло 3; м-р Кізімович Іванна 1; Хриплівський Михайло 1.50; Луців Василь 1; Бабій Борис 0.50; Береза Богдан 3; „Достава" 3; о. Мельничук Петро 5; Гаврилишин Михайло 5; Харкаліс Микола 3; Білоскурський Евген 1; Пуйда Михайло 1; інж. Філінський 2; Кушнік С. 0.50; Гуляк Степан 0.50; д-р Гамерський Володимир 1; д-р Слюзар Роман 1; проф. Воронка Остап 1; проф. Гамерський Остап 3; о. Контуєвк 1; „Українбанк" 10; Білоскурський Дмитро 1. — Крім цього установи і службовики установ села Мізуня Старого повіт Долина зложили такі жертви: кооп. „Український Нар. Дім", Мізунь Старий 25; Кружок „Р. Ш." ім. Мазепи, Мізунь Ст. 10; Кружок „Сільського Господаря" в Мізуні Ст. 10; Чит. „Просвіти" в присілку Пшеничник 5; Чит. „Просвіти" в присілку Кропивник 3; Бенділь Теодор 3; Гладун Михайло 2; Клим Павло 2; Куруц Михайло 2; Микулин Михайло 2; Пилипчук Іван 2; Хомин Іван 2; Винник Василь 1 (всі з Мізуня Старого).

Незалежно від того наспівають уже від поодиноких наших громадян та установ зобовязання на постійні щомісячні датки на допомогу студентству. Ось дві перші наші установи кожного місяця зобовязалися вкладчувати Комітетові Допомоги Студентству —Кооп. Український Нар. Дім, Мізунь Старий по 5 зол., Фірма Со-п, Львів по 10 зол.

Сума цих одноразових датків є 550 зол. Щомісячні зобовязання — 25 зол.

Всім П. Т. Жертводавцям Комітет складає щиру подяку. **Комітет повідомляє, що датки, надіслані досі до Редакції „Діла" на загальну квоту 1.235 зол., передала згадана Редакція на конто Комітету в Центробанку.**

ЗА КРАЄВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:

Д-р Павло Цимбалістий, голова. **Д-р Константин Чехович,** секретар.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Міщанська Каса в новому льокалі. Дня 14. ц. м. Міщанська Каса переносить свої бюра з дотеперішнього, малого, невигідного, напівтемного льокалю до нового фронтового, де донедавна містилися бюра і гуртівня Маслосоюзу. Новий льокаль основно й по модерному і вигідні і внутрі відремонтований. Бюро уладжені згідно з найновішими банковими вимогами. На перший погляд здавалося би, що цей основний ремонт, нове модерне уладження, три обширні кімнати — це примха дирекції. Та так воно не є. Це все продиктоване конечністю, бож старий однокімнатний малий льокаль не може вже відповідати тим усім вгендам, які тепер М. К. веде. В старому льокалі установа не може виконувати свого задання як слід. — Заходами кільох наших визначніших громадян-міщан, як бл. п. Бориса Івана, бл. п. проф. Яреми Олексія, о. Комарницького Михайла та теперішнього голови Надзірної Ради д-ра Загайкевича Володимира, основано в 1919 р. Міщанську Касу. Заснівним завданням М. К. було прийти з помічю нашому зубожілому міщанству, нашому молоденькому громислові та купецтву. М. К. доволі скоро розвивалася кошти побільшався. Та не було де його льокувати, капітал побільшався. Та не було де його льокувати, бо тих, для кого М. К. була призначена в першій мірі, не було. Ремісників було до війни дуже мало, а купців майже не було, бож стан цей у нас з ходом століть цілком майже зникає. Купцем бути вважали тоді за щось майже ганебне. Перед великою війною здавалось нам, що купцем може бути лише жид, або — несовісна людина. Отжеж М. К. змушена була дещо відступити від свого засаднічого завдання і решту, очевидно дуже повільну, свого капіталу льокувала у векслевих папірцях селянам. Змінились обставини, змінились часи, змінились і погляди людей. Світова війна, наші програні визвольницькі змагання створили новий тип українця. Для нас замкнули доступ до всіх тих посад, які довоєнне покоління вважало за головне джерело прожитку. Війна і повоєнні обставини відродили довгими вікамі неволі українського народу приспане купецтво. Відважніші беруться до купецтва. Зріст та організаційне скріплення українського міщанства, купецтва і промислу змушують М. К. змінити свій підхід та повернутись до свого засаднічого завдання — нести прислугу українському купцеві, ремісникові та промисловцеві. Крім цього М. К. має ще одно, може й найважніше завдання — обєднати все українське міщанство та надати йому українське національне обличчя. М. К. змінивши свій підхід майже виключно на місто, звернула в першу чергу увагу на дрібну осадність, яку відповідно зорганізовано; в цьому напрямку праця йде постійно. Адже осадність є ознакою культури та передумовною здобуття капіталів для розбудови рідного промислу й торгівлі. Введено нові агенди, як: біжучі рахунки для купців, ремісників і промисловців, есконт римес. Дальше дирекція М. К., бажаючи дати змогу купцям, ремісникам, промисловцям і всім тим, що не можуть з різних причин полагодити своїх банкових справ у день, вводить вечірне урядування. Дирекція докладає всіх заходів, щоб М. К. вповні сповнила своє завдання, щоб М. К., призначена в першій мірі для міщанства, було доказом, що коло дві гуртується частина, а небавком і все перемиське українське міщанство. В новому льокалі бажаємо Міщанській Касі найкращих успіхів.

К-к.

БЕРЕЖАНИ.

Ювилей Філії „Просвіти". Дня 26. вересня ц. р. святкувала Філія „Просвіти" в Бережанах своє 42-ліття. Свято це було спершу закроєне на широку скалю та розложене на два дні, але наслідком обмежень Воєвідства звужено його до богослуження та академії. Відпав зорганізований похід, відпала дефіляда, полеве богослуження, піднесення прапору і т. д. Богослуження в церкві парохіяльній відправив о. декан Е. Вачинський, який у коротких, але ширих словах підніс заслуги Філії „Просвіти" та вніс на її інтенцію многоліття. Опісля відправлено панахиду за померших членів. У часі богослуження співав хор чит. „Просвіти" в Нараєві під управою емер. учит. В. Цалинюка. В год. 14. розпочалася „Просвітянським Гимном" святочна академія, в якій взяли участь 3 хори: хор мішаний з Нараєва, хор муж. з Комарівки (дир. П. Фундига) та хор „Береж. Бонна" під упр. п. Білинського. Святочну промову виголосив м-р Логуш, голова Філії. Привіт від Матірнього Т-ва зложив інж. Творидло. Відчитано також низку письменних привітів, які наспіли від різних установ. На закінчення відіграно сценічну картину під наз. „Мова рідна" та відспівано національний гимн. Хоча до найчисленнішої участи у цьому святі запрошено всіх українців, людей було мало. Передовсім вражала відсутність духовенства з повіту та місцевої інтелігенції. Також значна частина читалень не було заступлена. Тільки подумати: якщоб влада була дала дозвіл на уладження свята під голим небом — чи не сталоб воно образом нашої неорганізованости.

Присутній.

—o—

Спорт.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МАРАТОНСЬКИЙ БІГ.

Це вперше в історії українського спорту відбувся у дні 10. ц. м. І. маратонський біг на трасі Сколе-Стрий 42 км. 192 м. До змагань вголосилися 4 змагуни. До мети прибуло 3. Біг цей, як на перший Маратон, вийшов дуже добре. Старт був в год. 8. рано на горі Колодці коло Сколього. Змагуни прибули без найменшого опізнення. Колегія суддів на місці; паде приказ: „Біг". Перших 10 км. — це змагання на кожну пядь землі, опісля поволі віддаль між змагунами збільшується і на чоло вибивається Матзійчук Юрій, за ним Савчак, далі Стефуранчин. Здається, що ніхто його не переможе. Віддаль між першим і другим постійно збільшується, та коло села Гірке дійшла навіть до 4 км. Та тут пех хотів, що Матзійчук дістав корч у ногі і мусить стратити пів години часу. І це відібрало йому перемогу в першому Маратоні. На мету приходять змагуни в такому часі: 1) **Савчак Микола 3 год. 19 мін. 3 сек.**, 2) Матзійчук Юрій час 3:21:02, 3) Стефуранчин Андрій час 3:30 м. Судіювали: Савчинський Остап, Соколовський Дашко Осип. До помочі Дубинський Василь, Лободич і Пронюк Володимир.

УКРАЇНА — ЧУВАЇ.

Ніхто мабуть не сумнівається, що Чувай є слабшою дружиною від України, одначе кожний хіба памятає, що саме Чувай уміє зробити навіть найсильнішим противникам неприємну несподіванку. Минулого року перемиська дружина програла у Львові з Україною в катастрофальним відношенні 0:12, хоч ціла дружина Чувая не грала тоді так але, як виходилоб із виспіху. Цього року не вдасться мабуть Україні повторити минулорічний виспіх, проте наша дружина напевно заграє гарно й амбітно, щоб здобути не тільки 2 пункти, але й доказати, що напад чорно-червоних умів ще грати і стріляти так, як колись. Початок метчу в год. 2.30 попол. на гриші Погоні.

На гриші Т. З. Р. біля Погоні відбудеться в год. 12.30 **метч юніорів України з юніорами Чорних.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Перший виступ боксерів України. Боксерська секція України, яка від довшого часу приготовляється до прилюдного виступу і яка візьме участь у цьогорічних боксерських мистецтвах, виступить перший раз на рінгу в товариськім метчу з найкращою дружиною Львова — Лехією. Метч відбудеться 24. ц. м. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських.

Русь — Ч. С. К. Змагання двох ужгородських суперників відбудеться цієї неділі в Ужгороді. Це останні змагання Руси в осінній руиді. Найгрізніший суперник Руси, кошицький КАЦ, грає цієї неділі в Мукачеві, одначе хочби навіть і стратив тим 2 пункти, то все таки матиме один метч перед собою. Таким чином Русь вдоволиться в осінній руиді мабуть другим місцем у табелі, тимбільше, що і відношення воріт має гірше від КАЦ-у.

Гасмонея — Львів приступила вже до спарцанення свого гриша при вул. Золотій (бічна Янівської) і будови трибуни. Коли ж здобудеться на власне гриша Україна?

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

БІЛЬНСИ Кооператив членів Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові за 1936 рік, угруповані за Окружними Осередками. Львів 1937. Накладом Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові. — Стор. 112 + 86.

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ Українського Вільного Університету в Празі в зимовім півроці 1937-38. Прага, 1937.

ЖУРНАЛИ:

НИВА, церковно-суспільний часопис. Львів, вересень-жовтень 1937. Зміст: Сконфіскована. — Роман Лисько: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Д. Новицький: Ніч на Соловецькім Кремлі. — о. Г. Костельник: Плутають без кінця. — о. В. Рабій: Ювилей душпастирської праці священника-громадянина. — А.: VI. Унійна конференція в Пінську. — О. Ч. Н.: A vi. cino diece! — о. д-р І. Гринюх: Українці на XVI. Міжнароднім Конгресі „Пане Романа". — Х.: Нова інструкція Ап. Престолу в справі церковного Зєднання. — о. О. Квіт: Ратуймо сільських дівчат у місті. — Нові книжки. — Всячина.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган Українського Сокільства. Львів, жовтень 1937. Р. X. Ч. 10. Зміст: М. Тріль: Крізім довіря у власні сили. — Сокільські Краєві Змагання у легкій атлетиці. — І. М.: Окружний похід Львівщини. — В. Бродович: Президент Т. Г. Масарик і сокільство. — Святослав Ольшенко-Вільха: Сном жердкою. — Святослав Мотало: Подвижник Галицької Держави. — Зі сокільського життя. — Збиточники: Моя остання стаття. — О. Вальчик: Що дальше. — С. Гайдучок: Під століття сокільських видань. — З краю і світу.

СВІТЛО Й ТІНЬ, щомісячник. Львів, липень 1937. Р. V. Ч. 7. Зміст: Я. М. Берен: 1837 — Століття фотографії — 1937. — Яр. Пацовський: Фотоаматор на Закарпатті. — Роман Мирович: Дещо про жанр. — С. Кравців: Виливники для „повільного" виявлення. — С. Кравців: Закріпники й закріплювання. — Р. М.: Що читати? Критичний куток. — Новини фотопромислу. — З нашого досвіду. — Посмертна згадка.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, місячник. Стрий, вересень, 1937. Р. І. Ч. 7. Зміст: Д-р В. Витвицький: Українська музика в програмі радія. — К. Дума-Нижанківська: Мій спомин про Денися Січинського. — М. Мариняк: Організація і праця хору (Методичні вказівки). — Д-р Ст. Людкевич: Музичний Інститут ім. М. Лисенка. — Д-р Ф. Стешко, д-р В. Витвицький: Бібліографія. — Пресовий фонд „У. М.". — Переписка Редакції.

ВІСТИ З ЛУГУ. Львів 1. жовтня 1937. Р. XII. Ч. 11.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, жовтень 1937. Р. XI. Ч. 10.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР. Львів, 1. жовтня 1937. Р. XXIII. Ч. 19.

ПОЛІТИЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ. — Львів, липень-серпень 1937. Р. IV. Ч. 7-8.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Львів, вересень-жовтень 1937. Р. II. Ч. 9-10.

ВІСТИ УКРАЇНСЬКОГО НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ В БЕРЛІНІ. Берлін, 1. жовтня 1937. Р. V. Ч. 5.

НАША ШКОЛА, педагогічний часопис. Ужгород, вересень 1937. Р. III. Ч. 7.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 14. X. год. 8. веч. „Легенда".
Пятниця 15. X. год. 8. веч. Легенда.
Субота 16. X. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:

Четвер 14. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Пятниця 15. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".
Субота 16. X. год. 8. веч. „Де чорт не може"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ПУКІВ:
15. X. Орленя
16. X. Шаріка.
17. X. Вій.
ПУТЯТИНЦІ:
17. X. год. 8. попол. Шаріка.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Роб тня Римарсько-Галантерійна Н. Б А Р Е Р,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

РОГАТИН:
18. X. Під курателею.
19. X. Отаман Пісня.
20. X. Шаланут
21. X. Довбуш.
З Рогатина їде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:
14. X. Гейша.
15. X. Воскресіння.
16. X. Гнеп нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

ВОВНИ — наймодніші гатунки і коліри — ДІМВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Дальматія: Рагуза, Спалято, Трстено".

К І Н А.

АПОЛЬО: „Зоряна ескадра".
АТЛЯНТІК: „Пашке золото" з Ірино Дунне і Дороті Ламур.
ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".
ГРАЖИНА: „Шлях до Рію".
ЕВРОПА: „Пропащий свят".
КАСІНО: „Капітан Тейльор".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Місто Джона Ельмена", „Левець пригод".
МІРАЖ: „Маєрлінг".
МУЗА: „Місячна соната".
ПАКС: „Непереможний Біл".
ПАЛЯС: „Моя панна мама".
РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.
РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.
СВІТ: „Генерал Сутер" і „Білий янгол".
СТИЛЕВЕ: „Заборонене щастя" і ревія
ТОН: „Підводний човен ч. 9".
УТІХА: „Простак" і ревія.
ХІМЕРА: „Трунса".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 14. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Муз. поранок для гімназій (віденські класики), 11.40 Симф. скерцо з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Танки різних народів з гр. пл., 18.50 Легка музика з пл., 14.30 „Бі-Ба-Бо" легка муз. авд., 14.55 Львів. біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Гутірка музики з молодю, 16.15 Популярні мельодії у вик. сальон. квартету, 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Репортаж із заведення заг. ботаніки, 17.15 Шуманові твори на клярнет і альтівку, 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 На новій житній стежці, 18.20 Осіння ревія у вик. хору всех. школи, 18.30, 18.35 Програма на завтра, 18.35 Для сільської молоді, 18.40 Листи та програми, 19.00 Театр Уяви: „Гість" Ст. Баліцького, 19.30 Пісні у вик. Ст. Печора, бас, 20.00 Веселі моряки, розр. концерт, 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт із Парижа присв. творчости Шимановського, орх., Бандровська-Турська; у перерві „З мого варстату" літер. нарис, 22.50 Останні вістки. 23.00 Із співочого альбума.

Пятниця, 15. жовтня 1937.

6.15—1.00 Ран. авд., 11.15 У шкільній кооперативі, 11.40 Єва Турнер співає, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Летунство, 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Музика з пл., 14.45 Львівське летунство. 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Крук" опов. для дітей, 16.00 Гутірка з хорими, 16.15 Сальон. музика, 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Відпочинкові табори для прац. молоді в Австрії., 17.15 Легкі Брамсові твори на 4 руки, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.30 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Гітарове тріо, 18.30, 18.35 Програма на завтра, 18.35 Старі й молоді, 19.00 Театр Уяви: „Лев'яча серця" ком. Флера, 19.35 Спів, форт., 20.00 Калейдоскоп, розр. муз. авд. й. Моріс опер., Бенькowський тенор, віол., два форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт симф. орх., Бандровська-Турська спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Четвер, 14. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Орх., концерт, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 20.40 Пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 19.30 20.00, 21.00, 22.00 „Сімоне Боканегра" оп. Вердія, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.20 Спів, 18.25, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Палестріна" муз. легенда Пфіцнера, 15.15 Нар. пісні, 16.00 Концерт, 18.00 Улюблені пісні у вик. катедр. хору, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00 Розр. вечір, ПРАГА 15.30 Орх. концерт, 20.55, 21.00 Чеська оп. музика, РАДІО ПАРІ 20.03, 20.30 Пісні, 20.15 Форт., 21.30, 22.00 Камер. музика, 22.45, 23.00 „Ля летіє де Тріянон" оп. Векерліна, РИМ 17.15 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

Пятниця, 15. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 20.10, 21.00 Вес. вечір, БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт військової орх., 13.40 Спів, 18.00 Форт., 19.00 Мадярські народні пісні в супр. орх., ВІДЕНЬ 16.55 Для дітей, 22.20, 23.00 Комп. конц. Франкенштайна, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 16.00 Розр. музика, 19.10, 20.00 Концерт фільт., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Орг. музика, ПРАГА 16.45 Варяції на скр., віол. і форт., 20.55 Фібіхові творн, орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.45 Форт., 20.00, 20.45 Спів, 20.30 Вок. квартет, РИМ 18.50, 20.40 Розр. музика, 21.00, 23.00 „Альхасіно е Ніколета" муз. казка Барбієрія, 22.15 Концерт дутої орх.

Радіокутик.

РАДІОВИЙ ПРИЙОМ І АТМОСФЕРА.

Промінювання висильної стації творять хвилі етеру, що розходяться у своїх напрямках з висильної антени. Промені радія, які пробігають здовж землі, слабнуть в міру того, як віддалюються від висильної стації, аж врешті зовсім занікають. Відбір висильної стації в цій місцевости, де приземне промінювання вже не доходить є неможливий навіть при помочі найсильнішого приймача.

Крім приземного промінювання, існує промінювання відбите: є це хвилі, що йдуть в різних напрямках угору. На висоті кількадесяти кільометрів над землею натрапляють ці хвилі на верству „збонізованих газів", себто верству атмосфери наелектризованої додатньо.

Збонізовані гази линуть над поверхнею землі на взір незидних хмар. Вночі підносяться вони догори на яких 150 кільометрів, а вдень під впливом сонячного світла спадають до висоти 50 кільометрів.

Радіове промінювання відбивається від цих верств збонізованих газів і то під тим самим кутом, під яким паде на ці гази. Це явище є подібне до відбивання світла у дзеркалі — докладно під тим самим кутом, під котрим паде. Збонізовану верству газів звуть сферою Хівісайда, від імени вченого, який їх відкрив.

Таким чином, залежно від висоти сфери Хівісайда радіове промінювання вертається на поверхню землі, падаючи на землю ближче чи дальше від місця, де вже скінчився приземний засяг даної висильної стації. Ось чому в міру віддалі від висильної стації, можемо відбирати здвиді все слабше, аж врешті наступить „мертва" смуга, де відбору цієї стації не буде. Дальше наступає зовсім пригадковий терен, на який паде відбите промінювання від верстви Хівісайда.

Таксамо, як мертва смуга, сфера відбитого промінювання, змінює свою віддаль і форми майже в кожній годині дня. Хвилювання верстви Хівісайда викликає т. зв. заники, звані з англійської практики „федінгами". Внаслідок цього явища вечірній відбір є ліпший як денний. У літі верства Хівісайда підноситься звичайно високо і тому зимовий відбір ліпший від літнього.

Коли хвиля коротша, то верхне відбивання є сильніше, а приземний обсяг менший. Короткохвильні стації мають мінімальну приземну, яка не переходить кількох кільометрів, але відбиття їх є дуже сильне. Факт, що в Варшаві приймаємо Tokio, що працює на хвилі на яких 28 метрів, не доказує, що цю висильну можна приймати приміром у Східньому Сибірі. Просто хвиля побігла вгору, відбилась може і кілька разів від верстви Хівісайда і вернулася на землю на величезній віддалі. Довгі хвилі, на яких працює напр. висильна стація в Радіо, „Варшава I", мають великий приземний обсяг, але відбите промінювання їх слабе.

Проти терпінь органів

ТРАВЛЕННЯ і ПЕЧІНКИ

при жовчевих каменях, запаленні жовчевого мішечка, вживати зола проти терпінь органів травлення і печінки зі слонн. знаком

Оскара Войновського

Дістанете в аптиках і аптичних складах по ціні зол. 4.75. Адреса для безпосередніх замовлень: Оскар Войновський, Варшава, ул. Войтіха Гурського 3, м. 4.

БІРЖА.

Львів, 10. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·53, 89·10, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 17·54—17·44, Франки швайцарські 122.20—121.40, Фунти анга. 26·34—26·18, Гульдени данп. 100·28—99·80, Корони ч. 17·90—17·00, Кор. дан. 117·54—116·70 Кор. норв. 132·28—131·30, Корони шв. 135·78—134·80, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шілінги австр. 98·00—97·00, Гель Амін 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·50 55·75, 4 поз. інв. і ем. ценот., 2 ем. 68 ..., серія 83·00, 5 заліз. 59·00, 4 прем. дол. 38·75, консол. 59·50, 59·75, 59·00, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 35·25 Вуголь 24·00, 24·50, Ліланол 32·25, Моджейів 9·75, Островець 25·50, Габербуш 42·00.

ОПОВІСТКИ.

Пригадуємо, що Загальні Збори Батьківського Кружка при філії Держ. Гімназії ч. 572 відбудуться в неділю дня 17. жовтня п. р. точно о год. 10. рано в гімназії при вул. Пекарській 19. — **Виділ.**

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ совісного і рутинованого інструктора найкраще магістра педагогії для сина І. кл. гімназ. Зголошення з поданням условій слати: Уряд парохіяльний Новосілки Гостинні, п. Рудки. 1-3

ОСОБИ ПРИЄМНОЇ поверховности, здорової та педантки шукаю до цілоденного заопікування дітьми і до надзору над хатнім господарством. Tarnopol, ul. Brodzińskiego 16, Bezkorowajna. 1849 1-3

РІЖНІ

УНЕВАЖНЮЄТЬСЯ згублену удільову книжечку ч. 53, виставлену дня 28. серпня 1931. Видавн. Кооперативою „Хортиця" у Львові, на прізвище Дмитра Котка. 1856 1—1

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крайощадність", Львів, Боїмів 1, виконує: корсети, нагрудники, гігієнічні спаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1848 1—6

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 14-15

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 8 направляє, чистить, вертає всіляку мужеську і жіночу одежу. 1825

НАКРИТТЯ срібне та платероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розвадовський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

МЕШКАННЯ

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, лазничка з повним комфортом в партері Баденів 12 сейчас до винайму. 1835

ВИНЯТКОВО гарне повнокомфортове пятькімнатне і трикімнатне мешкання та гарсоньєра до винайму Набілика 35, телефон 200-93. 1846 2—3

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, комфорт, в центрі міста — зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Ринок 10, тел. 230-58. 1852 1—3

ТОРГОВЕЛЬНЕ БЮРО „ДНІСТЕР" приймає здібних агентів в провінції до продажі товарів: бляхарних, ветеринарних, галянтерійних і косметичних. Високий заробіток. **Замойського 6.** Відповідаємо на запит. 1724 лучену марку. 7—10

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

К І Р

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

П Л Я Н И

КОШТОРИСИ

Б У Д О В И.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 18—40

П І Т

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент пудру „CSAVE" **50 сот.** Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.

Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Вилявемча Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 15. жовтня 1937. Ч. 227

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Урядові розпорядки та волинська дійсність.

(Передова стаття).

Карають за український нац. прапор.

ОУН і вбивство Ясінських.

Празник Покрова Пресв. Богородиці у Львові.

Большевики розстріляли кат. єпископа.

Особисті порахунки у громадських справах.

Український пастор перед судом.

Хроніка Совітської України

Чому валенсійський уряд переноситься до Барсельони?

Голяндія зброїться.

Сторінка: Жіноча, Без політики.

Вістки зі Станиславова, Рудок і Перемишлян.

ч. 227 (14.80). Львів, пятниця 15. жовтня 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Карають за український національний прапор.

Пишуть нам з Брідщини:

Дня 10. червня ц. р. відбувся луговий фестин у Гаях Дітковецьких, пов. Броди. По середині власного лугового майдану, де відбувався фестин, як завжди у нас водиться, вивішено український національний прапор. На донесення поліції в цій справі переслухано у старостві в Бродах б. посла п. Олександра Вислоцького, як голову Т-ва „Луг" у місці і там заявив йому референт, що це каригідне. Дня 12. X. ц. р. доручено п. Вислоцькому карне оречення староства в Бродах за підписом заступника старости п. Гебановського, з дати 10. X. 1937. К. 563/37 такого змісту: Obwinionego (п. Висл.) o to, że w czasie festynu w dniu 10. VI. 1937 wywiesił narodową chorągiew o barwach ukraińskich, przez co dopuścił się wykroczenia z art. 1. § dekretu poz. z 2. X. 1935. Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 455, co zostało udowodnione przyznaniem się, zasądzam na grzywnę 30 zł., albo w razie nieściągalności na 5 dni aresztu.

Чому валєнсійський уряд переноситься до Барсельони?

Британські офіційні кола довідуються, що валенсійський уряд остаточно рішив перенестися у найближчому часі до Барсельони, **щоб закріпити звязки з Катальонією, обєднуючи сили еспанського людового фронту для дальшої боротьби з військами ген. Франко.**

ПЕРЕД ЗБРОЙНИМ КОНФЛІКТОМ МІЖ ВАЛЄНСІЄЮ ТА БАРСЕЛЬОНОЮ.

Сепаратистичні союзи катальонської молоді оголосили відозву, в якій висловлюють готовість збройно боронити свободу Катальонії перед кожним, хто намагатиськ підчинити країну під владу червоного еспанського уряду.

ДЕМЕНТІ НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

З Льондону розійшлася вістка, що брат ген Франка Микола заявив з Риму, що еспанському національному урядові більше залежить на визнанні воюючою стороною, що далеб йому змогу легально засоблюватись у зброю, ніж на німецько-італійській помочі в людях, тому він погодиться на евакуацію добровольців з обох сторін, якщо зате йому дозволять закуповувати зброю.

У Салямянці заперечують цю поголоску: Микола Франко перебуває тепер у Салямянці і взагалі не виїздив з Еспанії.

ЗБОМБАРДУВАЛИ МАДРИД І БАРСЕЛЬОНУ.

Між год. 20.30 і 21.30 національна артилерія знову обстрілювала Мадрид — деякі дільниці вперше. Стрільна важкого калібру впали на деякі будинки, м. ін. міністерства закордонних справ. Матеріяльні втрати дуже великі, скількість людських жертв ще невідома.

Національні літаки збомбардували Барсельону коло години 19.50. Кілька осіб ранено, військових обектів не ушкоджено.

В АСТУРІЇ.

Національне командування подає, що його війська проломили ворожу лінію на південному відтинку астурійського фронту та здобули Сієрру Мігез. На південному відтинку національні війська перейшли ріку Більона та здобули 8 сіл і 2 стратегічно важні гори. Становища національних військ зблизились на 2 кільометри до Пена Гранде, червоні відступають.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Як подає національне командування, на мадридському фронті, на відтинку Кеста де ля Реіна наступ червоних заломився. На відтинку Орна-Медіена-Філлеро у Фуентес червоні атакували національні становища, уживаючи 50 поззів, з яких 15 знищила національна артилерія; наступ відбито.

Валенсійське міністерство національної оборони повідомляє, що його війська трохи пішли вперед на відтинках Харама і Кеста деля Реіна середущого фронту. Національні війська відкинули червоних зі здобутих передучора становищ на андалюзійському шляху. Національна піхота з підтримкою летунства заняла Сан Мартін де Бада і гори Сієрра Косментор.

Боєві гази.

Китайці поширюють вістку, немовби японські війська уживали трійливих газів. Японська амбасада рішуче заперечує це.

ХОТЯТЬ МИРУ.

„Комітет збереження миру" в Пекіні та у Тієнтсіні телегрефічно домагається від нанкінського уряду „в імені 50 міліонів північних китайців", щоби негайно припинили військові операції проти Японії, бо мир між Японією та Китаєм — це життєва необхідність.

КИТАЙСЬКИЙ НАЛЕТ.

З Нанкіну повідомляють, що китайські літаки перший раз виконали налет на північно-східні побережжа, бомбардуючи кольони тягарових самоходів і муніційні склади у пристані Таку.

ПРОТИЯПОНСЬКИЙ БОЙКОТ.

Конгрес американської конфедерації праці в Денері (стейт Кольорадо) ухвалив бойкот японських товарів.

Німеччина заґарантувала ненарушність Бельґії.

Німецький міністр закорд. справ і бельґійський посол у Берліні обмінялись нині нотами такого змісту:

Німеччина принимає до відома, що бельґійський уряд вестиме свою закордонну політику незалежно, що всіми силами боронитиме своєї території проти всякого нападу та що не дозволить ніякій посторонній армії на перемарш через Бельґію. Тому Німеччина ніколи не нарушить цілости Бельґії за винятком війни, в якій Бельґія воювала би з Німеччиною. Якщо хтось напав би на Бельґію, Німеччина поможе їй боронитися.

Бельґійський уряд заявив у своїй ноті, що приймає німецьку заяву з вдоволенням і дякує за неї.

Голяндія зброїться.

Як подає „Утрехтне Дагблят", голяндський уряд замовив у амстердамській фабриці літаків Фокера кількадесять літаків наздогінних, мисливських та повітряних кружляків.

ЛІКАР
Володимир Лазорко
відкрив лікарську канцелярію 1—2
У ЛЬВОВІ
при вул. Мучна 10 (бічна Личаківської)

Урядові розпорядки та волинська дійсність.

Луцьк, 12. жовтня 1937.

Українське населення північно-західних земель, що живе у специфічних умовинах, хапається надією, як за останню дошку рятунку, за кожний розпорядок центральної влади, що обіцює йому швидку й справедливу полагоду його законних просьб і домагань. Таке реагування українців цих земель на найменші, обіцяні згори полегші, це спадщина передвоєнної психіки російської займанщини: узалежнювати себе від влади та й „виторговувати" від неї, що вдасться.

Тому-то пригадка премієра Складковського-го повітовим старостам точно виконувати розпорядки з серпня й жовтня 1926. р. про належне трактування прохачів та полагоджування їхніх справ, знову „окрилила" українців надією на „ліпші часи". Особливо т. 4. цієї пригадки: „Інтересантів треба трактувати безумовно справедливо й без якихнебудь виїмків у звязку з їх походженням (очевидно, національним), віроісповіданням чи суспільним становищем."

Отже від нині українців північно-західних земель треба би трактувати так само, як громадян інших національностей, та їхні потреби треба би полагоджувати справедливо. А таких потреб, задоволення яких загарантоване конституцією та іншими законами, українці мають дуже багато: шкіл, культурно-освітніх, господарських і інших організацій, землі, зборів, зїздів, зібрань, клюбів, театру, вживання української мови і т. д.

Чи згаданого обіжника досить, щоб просьби українців стрічались у волинських державних і самоуправних установах зі справедливим та обективним підходом?

Вже самий факт, що виявилась потреба нагадати про попередні анальогічні розпорядки центральної влади, свідчить про те, що місцева адміністрація ці розпорядки забувала. Деж гарантія, що й цей останній розпорядок не буде забутий?

Автор цих рядків чув від старих польських правників, що польські урядовці ще не встигли виробити в собі того почуття права, що таке прикметне для старих західних держав. Це головна причина, що закони й розпорядки треба пригадувати, або, що їх довільно інтерпретують, в залежності від своїх поглядів, політичного світогляду та національних симпатій.

На нашу думку, окреслення „справедлива полагода" неточне. Справедливість — поняття дуже релятивне. На кожному кроці чуємо, що саме конституція й інші закони несправедливо забезпечують українцям ті чи інші права, і нижчі функціонарі стараються цю „несправедливість" **поправити.**

Очевидно, подібне явище є явищем загальнолюдським, і тому власне зверхня влада в державах поняття „справедливість" одягає в конкретні форми законів та наказує урядовому апаратові точно їх виконувати, залишаючи право інтерпретації своїм вищим органам.

Існують закони про товариства, збори, зібрання, імпрези, кооперацію і т. д. Українці,

За зол. 24·10 місячно можеш дістати
супергетеродину високої кляси
Philips Super 4-38

дростудіювавши конституцію й дотичні закони, хочуть скористати зі свого права: влаштувати зїзд, зібрання чи імпрезу, закласти те чи інше товариство, урухомити кооперативу чи зробити щось інше. Зголошуються до староства. Почекальня є, лавки теж, возьний мельдує, староста приймає, ввічливо розмовляє, канцелярія приймає статут чи якесь подання. А за якийсь час — товариство не зареєстроване, подання полагоджене відмовно — з огляду на публичну безпеку чи без подачі причин.

Припускаємо, що пп. старости в деяких випадках уважалиб навіть справедливою річчю прихильно полагодити українську справу. Але чи це залежить виключно від них?

Ця медаля має і другу сторону. Маємо теж такі випадки: староство полагоджує українську справу прихильно, а нижчі функціонарі на місцях роблять інакше.

Тому нам здається, що для **дійсно справедливого** полагодженя справ українців північно-західних земель потрібне щось більше: по-перше, подібна пригадка з категоричним наказом виконувати закони й приписи, не вменшуючи прав громадянам без ріжниці національности, віроісповідання і т. д.; по-друге, пригадка не лише старостам, а цілому адміністративному апаратові зверху донизу; і по-третє, апаратам усіх міністерств, а не тільки одного міністерства внутрішніх справ.

Треба заторкнути ще одну сторону цієї справи — впливи на функціонарів державного апарату на місцях так званої громадської опінії.

Автор цих рядків мав такий випадок. Один старостинський референт пояснював йому, що він мусів зробити те, що зробив, бо цього вимагає польське громадянство. Не без впливу залишається й вплив тої польської народової преси, що періодично веде зміцнені атаки на українців і все українське.

Очевидно, сугестія, пресове залякування ріжними шкодами для держави й польського народу, викликують у виконавцях законів і приписів вагання між буквою цих законів та особистим почуттям польського патріота, і в результаті — справи полагоджувані — негативно.

Волинські українці згадане явище так добре підмітили, що в часі зміцненої пресової атаки проти українського народу навіть не важаться заглядати до урядів у справах, що зв'язані з нашими національними культурно-освітніми, господарськими, релігійними й тим подібними загальними потребами.

Певно можна сказати, що атаки шовіністичної преси на українство в роді краківського „Курерка", не дозволяють, щоб у нижчих державних і самоуправних урядовців виробилось те почуття права й порядку, про яке говорять польські старі правники. На жаль, нема досі способу на ту шовіністичну пресу, що підбурює одну частину населення проти другої і вибиває з рейок права й букви приписів виконавчий апарат.

І саме в найбільшій мірі це відбивається на наших етнографічних північно-західних землях, де питання польсько-українських взаємин стоїть так гостро й де ввесь польський елемент є мабуть найбільше з усіх інших частин держави — розполітикований.

Через те й українські маси північно-захід. них земель переживають таке саме внутрішне роздвоєння: хапаються надією на ліпше завтра за кожний новий розпорядок та з місця попадають у протилежне почуття зневіри. І чи не краще булоб і сподіватися менше і не розчаровуватися?

В. О.

Справа Офісу Нансена
перед Лігою Націй.
(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Женева, 8. жовтня 1937.

Офіс Нансена для охорони еміґрантів є органом Ліги Націй і справу його поставлено на денний порядок цієї сесії. Свою діяльність у її дотеперішній формі має Офіс закінчити з кінцем найближчого року. В якій формі відбуватиметься опіка над емігрантами, поки що невідомо. Нема навіть більш чи менш докладно означених проектів організації цієї опіки, хоч необхідність її властиво не викликає ніякого сумніву. Але й на те, щоб закінчити свою дотеперішню акцію, потребує Офіс додаткового признання 104.000 шв. франків, без чого він мусів би негайно припинити свою діяльність, бо його грошеві засоби зовсім вичерпані.

Щоб зрозуміти, що це значить, треба собі пригадати, що від Офісу Нансена залежить правне, а в багатьох випадках також і матеріяльне істнування соток тисяч еміґрантів, головно з колишньої Росії, а також із Туреччини та Німеччини. Між ними перебувають і десятки тисяч українських еміґрантів, розсіяних не лише по всій Европі, а й по цілому світі. У звязку зі зростом господарської і політичної кризи становище власників нансенівських паспортів взагалі, українців зокрема, значно погіршилося. З огляду на те, що кожна держава боронитьця проти візду нових еміґрантів, утратили „нансеніяці" фактично можливість виїхати поза межі тої держави, в якій перебувають, — а скупчилась їх головна маса у Франції, де донедавна були ще найбільші виглядн знайти роботу.

Від 1933. р. зайшли деякі зміни в урядуванні Офісу, головно дотично поділу допомог; до провідних органів його допущено представників самої еміґрації; допомоги видавались не лише поодиноким особам, як раніше, а й окремим еміґраційним установам, організаціям, товариствам, підприємствам і т. і. Як представники еміґрації ввійшли до Офісу майже виключно москвини. Намагання представників української зорганізованої еміґрації ввійти до управи не мали успіху. Не пощастило також перевести засаду поділу допомог відповідно до чисельности цілої еміґрації з колишньої Росії та її зорганізованої української частини. Але українці спромоглися всеж, зокрема завдяки енергії їх постійного представника в Женеві, дістати досить поважні допомоги (деякі з них є довгоречинцевими позичками) для ріжних установ та організацій українських еміґрантів у ріжних державах. Між ними треба зазначити 6000 шв. фр. на викупно ґрунту української станиці в Каліші, 3.000 шв. фр. для Товариства опіки над дітьми українських еміґрантів у Варшаві ,з чого 2.000 пішло на дитячу захоронку в Перемишлі, 3.000 шв. фр. для Клюбу українських еміґрантів у Польщі, приблизно 4.000 шв. фр. для українських утікачів у Румунії, 2.000 шв. фр. на хор Котка, 2.000 шв. фр. на Інститут позаочного навчання в Подебрадах.

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ

Циганські мандри.

(Докінчення).

КВІТКИ НА СЦЕНІ І „КВІТКИ" НА САЛІ.

Казав хтось, що в нас у Галичині мало цікавого. Але ви цьому не вірте. У нас не тільки багато цікавого, але знайдете і чимало екзотичного.

Наприклад мріє який бідний урядовець цілє своє життя про Париж. Вимовляє це словечко із якоюсь дивною пошаною, співно протягаючи голосівки. Залізе бідолаха до якогось Ріца чи іншого Кафе де ля Пе, обложиться всякими Птіт Журналями, поставить перед себе шклянку „чорної" і мріє. Може вважається йому Бодлер в оригіналі, чи сам він із запашною папіроскою серед столиків паріського кабарету, часом витягне серветку та олівець і шкварне лірично-настроєву віршу, коротко — помріє. А ночами сняться йому всі герої „Нагод і пригод" і бідний раб Музи зідхає протяжно.

— Ех, Париж!

Одною з найдивніших прикмет Парижа, що зрештою найбільше зворушує нашого брата є те, що в кінах серед сеансів вільно затягнутись папіроскою. І був би навіки мріяв такий бідний „літератор" про паріські насолоди, якби випадково не забрив до якоїсь Тисьменици чи іншого Товмача.

Товмач і Тисьменица на перший погляд нічим не нагадують Парижа. Але це тільки так звана оптична омана. Бо коли на салі зачинають лунати розлірчені тони аргентиського танга — підіймаються до стелі селединово-ніжні клуби диму. Пені, панове,ученики — все позастромлювало в уста папіроски і — „робить" Париж.

Говориться у нас про брак зацікавлення театром серед громадянства. Те як часто це неправда. Бо треба було бачити з яким ентузіязмом та з якою енергією товкли товмацькі громадяни до дверей салі. І треба було бачити які щасливі в них були міни, коли замкнені на сім ключів двері розвалились і — вони ґураганом увірвалися на салю. Ні, за слабе перо, щоб такий ґураган могло описати!

На сцені йде „Синя квітка". У клубах тютюневого диму (Париж!), серед звуків аргентинського танга та мексиканської (еї, екзотика!) поведінки публики йде сентиментальний діялог:

„Як ішов — лишив дівчині
синю чічку,
І пішов — пропав до нині,
камінь в річку..."

Це останне дає притоку нашим темпераментним землякам наслідувати Італію. Відомо, що гарячекровні мешканці апенінського чобота живо реагують на кожну фразу зі сцени. Таксамо товмацька публика ентузіязмується річкою та чічкою. Ентузіязм росте, ширшає, (бо саме під напором інших аматорів театру подались другі двері) і переходить в автентичне атлянтійське торнадо. Атлянтика, ані Торнада я не бачив, але ця ширина та розмах, які я бачив серед глядачів на „Синій квітці", заступають італійську екзотику.

Одною з давніх, але приємних людських навичок є позіхати. Прошу уявити собі, як це розкішно позіхати на цілу губу та на цілу салю серед дії на сцені. Хоч артистів це трохи денервує, але якже це бавить публику! Думаю, що дирекції наших театрів повинні абсолютно заангажувати до своїх труп бодай по двох рутинованих позіхачів на салі, щоб зміцнювати настрій.

НЕХАЙ ЖИВЕ КАРІОКА!

Афіші, афіші, афіші!
Зелені, червоні, жовті, білі.
„Ревія"!

Містечком від ранку до вечора гомін іде. Тремтять посинілі листки придорожних дерев, розсуваються оливяні котари вересневих хмар і бризькає довкола теплий струм розсміяного сонця. Аж дивно, як нагло природа змінюється.

Захляпаний, розмоклий і темний осінній день зміняється, немов під доторком чудодійної палочки, на розсміяне, тепле полудне. Може це під впливом барвистих афіш, що друться на ціле горло:

„Нехай живе каріока!"

В гардеробі відбувається цікава імпреза. Нарокував самоохотник і приїхав пан генерал — дир. Стадник, і почав муштрувати на всі боки.

Новик має неабияку „трему". Не диво — щойно зголосився, а тут уже й партитура, текст, ролі, проба, балет, ех, у голові може від того всього закрутитися!

Ноги, руки, що з ними зробити? Якось неворотно почухавшися на сцені, трудновато виходять слова ролі, пісня зривається та врива ється... вкінці якось усі перешкоди поборені й коли ввечір лунає третій дзвінок, дебютант сміло виходить на сцену вдає високоповажного директора похоронного заведення.

Цікаво, що смерть на сцені настроює глядачів зовсім „на весело". Падуть дотепні завваги, сміх мішається із томінкими вигуками, а вже найбільшу веселість викликує жінка, що приладжує роги своєму чоловікові. З чужого нещастя легко сміятись.

Скрипач, низький і симпатичний професор, виводить високі, тремкі тони, глухо гуде лиску-

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

дах, 3.500 шв. фр. на купівлю хутора для українських еміґрантів у Франції і т. і.

Що значить Офіс Нансена не лише для самих еміґрантів, видно з сумних прикладів так зв. „бездержавних" осіб, якими Офіс не опікується і число яких значно більше, ніж це назагал відомо. Але велике значіння має цей Офіс і для самих держав, що дають захист еміґрантам. З цього погляду дуже зрозуміле занепокоєння та обурення членів Ліги Націй, коли 6-та комісія, якій доручили полагодити справу додаткового кредиту для Офісу Нансена, стрінула рішучий спротив совітського делегата Бориса Штайна. Засідання цієї комісії, що викликало зацікавлення і серед публики, мало справді характер комічний для Ліги Націй, але трагічний для еміґрантів. Норвеський делегат, соціяліст Кот, благав Штайна згодитись на кредити в ім'я соціялістичної солідарности і людяности; англійський делегат Кренборн гримав досить грізно на впертого большевика; представник Швайцарії Мотта висловлював своє моральне обурення в кількох палких промовах; не щадили красномовства й інші, але на делегата Москви, що дістав цілком недвозначні доручення свого уряду, це не робило найменшого вражіння. При голосуванні 27 членів комісії висловилися за признанням додаткового кредиту, але він сам один проти і це вистачило, щоб зробити признання неможливим, бо рішення фінансових справ вимагає одноголосности. Справу перенесено на повні збори Ліги. Орган Ліги Націй „Журналь де Женев" висловлює такі думки з приводу справи Офіса Нансена: „Своїм єдиним голосом диктаторська Москва завдає Лізі Націй моральну поразку тим тяжчу, що вона потребує успіху перед громадською думкою, що робиться скептична і недовірлива... Москва противиться, щоб еміґранти зі старої Росії дістали якусь запомогу та пхає їх у злидні. Вона сподівається, що голод примусить їх здатися. Москва потребує шпигунів і зрадників для злочинів, прикладом яких є недавнє схоплення генерала Міллєра в Парижі... Чи Ліга Націй дозволить філіям ГПУ вільно працювати в Европі і чи не буде вона в цім випадку спільницею в цих злочинах?"

Справу Офісу Нансена, якої не спромоглася розвязати 6-та комісія, будуть рішати повні збори Ліги, що в Женеві уважають верхом скандалу, бо дрібні фінансові справи на загальні збори звичайно не приходять. Тут урятував справу еміґрантів делегат Франції, Грумбах, запропонувавши формулу переходу, що примусила совітську делегацію стягнути своє „вето". Таким чином Офіс Нансена дістав додатковий кредит, необхідний йому до того, щоб довести до кінця найближчого року свою акцію. А Ліга Націй має перед собою ще рік, щоб знайти інші засоби рятувати еміґрантів. В останній дискусії був замітний протест льорда Кренборна, який висловив свій жаль з приводу того, що припис одноголосности примушує Лігу Націй улягати диктаторській і нічим немотивованій совітській забороні. Швайцарська преса висловлює побоювання, що совітська делегація буде уживати цього засобу і в поважніших справах.

Кінцеві наради зборів Ліги відбулися в поспіху і навіть неладі, бо деякі делегати мали вже замовлені місця в поїздах і боялися кожної проволоки. Тому для резолюції в китайсько-японському конфлікті довелося чекати на проголошення промови Рузвельта в Шікаго, тому й остаточні резолюції в головніших справах вийшли досить невиразно.

М. Данько.

Ціла Польща
грає і вигриває

- Там, де в кожній Льотерії виплачують міліони золотих
- Там, де тисячі родин осягає щастя і добробут
- Там, де здійснюється право безперервної серії щастя

ОТЖЕ В НЕЗМІННО ЩАСЛИВІЙ КОЛЄКТУРІ

„НАДІЯ"

Львів, улиця Леґіонів ч. 11

Тягнення І-шої кляси вже 21. ц. м.

чий саксофон, шумить гармонія, а джезист доказує чудес не тільки як музика, але як акробат.

Каріоки такт по світі
розворушить вес усіх —

Публика зворушена до сліз. Каріока захоплює. Неначе хуртовина перевалюється задимленою салею нота акордів.

Старий білетер зісунув свої пощерблені окуляри на сам кінець свого почервонілого від зворушення носа і пристукуючи ногою, хитається на всі боки. Пані та панове в чорних смокінгах теж крутими вихилясами нищать і так не сильні крісла, навіть Жолінка, один із тузів трупи (кучерява собачка) теж висунула свою мородочку зза котари та задзявкела.

*

По двох днях мандрівки здається вам, що ви вже Бог зна як довго мандруєте за театром. Стоять уже перед вами настіж усі тайни куліс, знаєте всі сценічні тріки і маєте повище вух публики. Але коли вранці роса підіймається вгору і понад запашними полями горить велике сонце, а під вашу кватиру загуркоче авто — знову пригадуєте собі, що це не Фльорида, ані Рольс Ройс, а ви не Рокефелер, і що безжурним мандрам, з яких везете повні кишені вражінь — кінець — стає трохи ніяково.

По вибоїстій дорозі втікаєте від цього місця, де залишилися товариші ваших двохденних мандрів. Ще хвилину видно їх, ще видно, як кивають руками, а потім тільки мотор шумить. Віддаєте керму шоферові, а самі затиснувшись у кут мягкого сидження, роздумуєте, чи варт було так мучитись.

Але:

Що не вдалось в понеділок.
у четвер зачнем ще раз!

—o—

З польської преси.

Ендецький орґан про становище двох оборонців у процесі М. Хомяка.

Як нашим читачам відомо, оборони засудженого Михайла Хомяка піднявся обор. д-р С. Шевчук і польський адвокат д-р Р. Живіцький. Одначе вже від другого дня розправи обор. д-р Живіцький не показався аж до кінця розправи на салі. Його відсутність у другому дні розправи вияснювали в суді виїздом цього оборонця на якийсь важний процес до Сокаля. Одначе минули дальші два дні, а цей оборонець далі не показувався на розправі. Коли ж четвертого дня на розправу не прийшов навіть його конципієнт, який записував собі деякі важніші зізнання, відсутність його шефа на розправі набрала посмаку політичної сензації. По Львові кружляють поголоски, що обор. д-р Живіцький дістав коло 50 погроз, щоби зрікся своєї оборони. Мабуть тому цей оборонець не показався вже на салі до кінця розправи.

Це зрештою підтверджує „Львовскі Дзенік Народови" (ч. 281), ендецький орган, що виходить у Варшаві, де у звіті з розправи М. Хомяка читаємо ось що:

„В четвертому дні процесу сензацією виявився факт, що адвокат поляк Живіцький зрікся оборони. **Польська опінія взяла за зле тому адвокатові, що взагалі піднявся оборони** (підкреслення наше — прим. Ред.), скоро її не піднявся ніодин з політично заангажованих адвокатів українців (в оригіналі: русинів — прим. Ред.). **Чи гарно воно випадає наперед приймати, опісля зрікатися?"**

Про промову обор. д-ра С. Шевчука читаємо далі ось що:

„Майже дві години промовляв цей оборонець. Говорив по польськи, що відбувається у львівськім суді — небувала річ. Але не є це адвокат, якого виступ міг би мати якесь глибше значіння. Просто здається, що йому лише залежить, щоб виграти процес. Зрештою боронить добре, лише хвилинами переборщує у своїй ревности. В таких моментах псує попередні ефекти".

„ПОВ, українці та голос п. Кедрина".

„Газета Польска" з 13. ц. м. приносить під повищим наголовком на цілу першу сторінку передову статтю, в якій розглядає недавні резолюції львівської організації ПОВ, реакцію українського громадянства та статтю І. Кедрина з одного з останніх чисел „Бюлетину П.-У." на тему: „Дороги й бездоріжжя політичної думки". Стаття „Г. П." наскрізь інформаційна і власних політичних висновків не має. Резолюції ПОВ вважає поважними й річевими, у відріжненні від подібних постанов інших польських організацій, які — мовляв — мали характер виключно маніфестаційний.

Цікаво, що з цілої великої статті І. Кедрина, що була присвячена аналізі тези „польства народового" у теорії і практиці, автор причепився до слів, що „ніяка держава добровільно не віддає збройно здобутих земель": автор докоряє українському журналістові, що „поляки ніколи Червенської Землі зброєю не здобували"!! Так само автор квестіонує тезу, що треба допустити до свобідного культурно-господарського суперництва українців і поляків на галицько-волинському терені без інтеренції адміністраційного апарату: суперництво, каже автор, віддалює, а співжиття приближує. Автор забуває, що та українська теза не є українським винаходом, лише підставою правопорядку всіх великих демократій заходу, м. і. одною з засадничих тез, проповідуваних Масариком. Інтеренція однонаціональної адміністраційної влади взагалі виключає у практиці рівноправність ріжнонаціональних громадян одної держави, — не є теж правдою, що суперництво, в

якому є строго збережена засада громадянської ініціятиви й реалізації, обидва народи віддалює. Існує у Празі університет чеський та університет німецький і цей фякт не тільки не шкодить чесько-німецьким культурним взаєминам, але є одним із найповажніших їх звязкових.

ОУН і вбивство Ясінських.

Польська преса запевняє, що землевласників Марію Ясінську та її брата Мечислава в Белзці, пов. Золочів убили члени ОУН. „Дзенник Польскі" пише, що у вязниці сидять безпосередні справники та ще кількох членів ОУН., які влекшували їм утечу. Слідство веде суддя д-р Закшевський. Згаданий щоденник додає теж, що від справників відобрали 370 долярів і понад 600 зол. Розправа за вбивство Ясінських відбудеться вже в січні або в лютому 1938. р. перед судом присяглих у Золочеві.

—o—

Большевики розстріляли католицького єпископа.

ПАРИЖ, КАП. Паріський часопис „Ля Кроа" повідомляє, що в червні ц. р. большевики розстріляли католицького єпископа Фростина, якого арештували ще в 1935. р. нібито за шпигунську акцію в користь Німеччини. Хоч арештований єпископ Фростин ставав перед судом ще в осени 1935. р., суд видав присуд щойно 17. березня ц. р. Єпископ Фростин був апостольським адміністратором Одеси.

—o—

Хроніка Совітської України.

ДІТЕЙ ВТЯГУЮТЬ ДО ПЕРЕДВИБОРЧОЇ АГІТАЦІЇ.

„Всеукраїнський староста" Петровський звернувся з листом до всіх піонірів України, закликаючи їх допомогти своїм батькам і матерям, братам і сестрам правильно підготовитись і провести вибори до Верховної Ради СССР. Піонери мусять брати участь в обговоренні кандидатур, агітувати проти націоналістів, петлюрівців та інших ворогів народу, агітувати за гідними кандидатурами, стежити, щоб батьки і матері, брати і сестри йшли голосувати за правильні кандидатури...

ВИКОРІНЕННЯ НАЦІОНАЛІЗМУ.

Націоналізм викорінюється тепер на совітській Україні по всіх галузях; робиться це в такий спосіб, що з початку повідомляють „кому слід про це знати" про наявність „націоналістичної наволочі" там то і там, а потім, зрозуміло, ті „кому слід вживати з цього приводу певних заходів", вживають їх.

Ось, наприклад, „націоналістичне оховістя" заповнило й захоплює досі український науково-дослідний інститут соціялістичного землеробства в Києві. Київську й одеську кіностудії, київський кіноінститут переповнюють ставленики „петлюрівських націоналістичних бандитів", вони випускали ворожі націоналістичні картини, які згодом доводилось забороняти, наприклад фільми: „Баштанка", „Тобі дарую", „Право батьків", „Лю-лю, дитино", „Червона хустина", „Охоронець музею" тощо.

„Вороже коріння буржуазних націоналістів" не викорчувано й досі по столичних музеях: майстерні музею народнього мистецтва ткали гобеліни виключно за рисунками бойчукістів (Бойчук, відомий український маляр, якому давно вже закидають націоналізм в його працях), в цьому музею ідеалізували іконографію української шляхти. Замісць зберігати цінности, в ньому „вороги" зберігають контрреволюційну літературу, власний архів Винниченка, архів української комуністичної партії та архіви різних „викритих" націоналістичних контрреволюціонерів. В музею російського мистецтва кадри складаються з недопускальних людей: один служив колись у Терещенка (відомий багатій-цукрозаводник і меценат), другий — в „петлюрівській просвіті" тощо. Музей західного мистецтва очолює людина тісно звязана з бойчукістами.

Українські письменники Бажан, Аркадій Любченко (брат Панаса), Рильський, Панч, Копиленко, Яновський, Смолич — всі вони свого часу міцно трималися в націоналістичних організаціях, а тепер щось мовчать про ці свої помилки. „Недобитки буржуазних націоналістів" і досі сидять в Христинівському районі, а на це мало звертають уваги"... і т. і. і т. і

ЯК ПРАЦЮЄ ПОЧТА НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Впродовж 1936. р. почтові контори України дістали 135.000 скарг.

БОГУСЛАВСЬКІ ПАМЯТКИ.

В старовинному місті Богуславі (тепер районовий центр) населення відмітило, що письменник Нечуй Левицький 1853. року перебував у місцевій бурсі, а року 1861. вчителював тут, мешкаючи в манастирському будинку на Зарості. Марко Вовчок також мешкала тут в 1890—1896. рр. та поблизу в с. Хохитві. Будинки ці збереглися й досі.

НАРОДНЯ МУЗИКА

В Харкові розпочинається обласний фестиваль музики і пісень. Виступають хорові капелі, орхестри народніх інструментів, капелі бандуристів великих харківських фабрик.

Зорганізовано капелі бандуристів на вільшанській та городищенській цукроварні на Київщині; в більшості бандуристи це старі люди, які памятають дуже багато українських народніх пісень. Капелі дають по колгоспах та підприємствах концерти, які користуються великим успіхом.

Державна капеля „Думка" готує новий чималий репертуар композиторів клясиків: Баха, Бетговена, Лисенка та ін.

ЗГАДУЮТЬ СТАРЕ.

З ініціятиви учителів по багатьох селах Дніпропетрівщини розпочато масове збирання і запис фольклору: дореволюційних пісень, приказок, спогадів дідів про минулі часи.

НОВІ КНИЖКИ.

Державне літературне видавництво готує до видання такі твори сучасних українських письменників: Роман К. Гордієнка „Діти землі" (про життя села дореволюційного й сучасного), Роман С. Скляренка „Шлях на Київ" (похід большевиків наприкінці січня 1919. р.). Збірку поезій Карського „Героїка". Поему Нагнибіди „Дніпроград". Нові поезії Сосюри. Збірку поезій М. Рильського.

Київська „Літературна Газета" присвячує чергове число памяті М. Коцюбинського. Виступаючи своїм звичаєм проти багатьох письменників з обвинуваченнями в контрреволюційності, газета між іншим закидає Рильському його товаришування в минулому з цілою низкою „викритих" тепер „ворогів-націоналістів", підкреслюючи, що цього „не можна вважати за щось випадкове".

Л.

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги
Philips-Radio
Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.
Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

Особисті порахунки у громадських справах.

З ПРИВОДУ ПОЯВИ ПЕРШОГО ЧИСЛА „НАПЕРЕДОДНІ".

Маємо звичку, коли появляється новий український часопис, повідомляти про його появу, додаючи часто кілька теплих слів заохоти видавцям, або поручаючи його новим читачам. Не добачуємо в ніякому новому органі преси свого „конкурента", бо стоїмо на становищі, що є ще в нашому народі величезний і невикористаний резервуар читачів для численних нових українських часописів!

„Діло" не стояло теж ніколи на чисто партійному становищі, яке наказує в імя партії відкидати беззастережно інші органи, хочби вони були редаговані розумно, чесно та цікаво. Виходячи із загально-національного становища, ми признаємо доцільність преси різних ідеольогічних напрямків, а з громадського і журналістичного обовязку не вважаємо за можливе воювати брехнею тоді, коли з чужими поглядами не погоджуємося.

Цими днями появився новий двотижневик **„Напередодні".** Наш новинкар, знаючи наведені вгорі засади „Діла", глипнув на список статтей того нового часопису і — не переглядаючи його ближче — помістив в останній хвилині коротеньку похвальну новинку. Але прочитавши те перше число цього журналу, ми приневолені висловити з його приводу кілька критичних рефлексій. У ролі ідеольогічного полеміста виступив у цьому числі др Микола Андрусяк, який їдко накидається в кількох місцях на наш орган і на членів Наукового Т-ва ім. Шевченка, де він є теж членом. Ще більше: в його статті находимо звичайні наклепи, повторювані за іншими, ще й перебільшені, наклепи на наукових робітників, головно з ділянки йому чужої. Не входячи в суть його закидів, гадаємо, що член нашої найвищої наукової установи, коли має які застереження щодо праці чи поведінки інших членів цієї установи, то повинен їх спрямовувати перед відповідне форум, покликане до того, щоб ці закиди перевірити і вияснити. Особа, занята науковою роботою, повинна теж уміти відсувати на бік свої особисті порахунки і симпатії та антипатії у загально громадських і наукових справах.

Уся стаття п. М. Андрусяка саме надихана чисто особистими порахунками. Від довгих місяців відомо, що підготовляється окрема кампанія на загальні збори Наукового Товариства ім. Шевченка, звернена проти поодиноких осіб та з комбінаціями, в яких фігурує особа п. М. Андрусяка. Статті п. М. Андрусяка, із низкою легкодушних закидів проти НТШ, ми не хотіли йому кілька місяців тому помістити і від того часу п. Андрусяк перестав бути нашим співробітником. Наше становище заакцептувала голова НТШ і це найкращий доказ, що те наше становище було правильне. Крім цього саме недавно ми мали з ним у редакції вимину думок в одній дуже маленькій справі, щодо якої не могли з ним погодитися. Вийшовши схвильований і ображений з нашої редакції, він найшов собі тепер „сатисфакцію" у полеміці, де на кожному кроці прозирають особисті мотиви. Маленькі справи і маленька людина...

„Діло" цього до серця собі не бере. Зате журиться прикрим суспільним явищем. Не від нині є ми свідками нападів, які дозволяють собі деякі члени тої самої установи на других. Гадаємо, що такі виступи, **понижуючи саму установу,** понижують передовсім **самих полемістів,** без огляду на те, чи вони обороняють справедливу справу. Хто має переконання, що в культурній чи становій установі, до якої він належить, находяться люди, які там не повинні бути, які підривають її повагу і з будьякого погляду є нечесні, той повинен полагодити всі свої скарги в самій цій установі при замкнених дверях або — з тої установи виступити. Так водиться в усьому культурному світі і так повинно бути й у нас. Коли-ж громадські діячі, ще й учені, члени організацій та установ захотять „на власну руку" вести партизантську боротьбу на сторінках усяких органів, тоді опинимося напередодні повної анархії нашого громадського та культурного життя.

Коли пп. Андрусяки схотять надалі використовувати „Напередодні" для своєї особистої сатисфакції зробити комусь пакість, без огляду на обективну правду і на громадське добро, — тоді той часопис не відіграє тієї додатньої ролі, яку міг би відіграти.

—o—

ЖІНОЧА СТОРІНКА.

Рефлексії після Загального Зїзду Союзу Українок.

Цьогорічний Зїзд Союзу Українок, як це міг завважити кожний читач часописних звітів, відбувся під знаком боротьби за працю на селі. Одначе для спостерігача, що знає попередні зїзди, була помітна ще одна течія на салі, а саме опозиція молоді і то досить сильна. Ця опозиція розгорілась головним чином на тім суперечок про напрямки часопису „Жінка", яка ані націоналісток, ані католичок не вдоволяє. Проводові Союзу Українок пощастило цю течію перемогти, але надалі він мусить, здається, поважно рахуватись з нею.

Дискусія, яка відбувалась над звітами та рефератами, була досить одноманітна і крутилась більш-менш коло одної теми. Виступи селянок звертали увагу своєю доброю підготовленістю, але може саме через те, хоч і щирі, були трохи надто патетичні. На майбутнє здається було б більш доцільно для Союзу Українок перейти на більш діловий характер Зїздів, аніж теперішній святочно-маніфестаційний, хоч і годі заперечити, що порушено на Зїзді чималу низку ділових справ.

Та крім кількох вищезгаданих хиб Зїзду було на ньому й багато цікавого. Цьогорічні резолюції зїзду, що є виявом думки і волі загалу українського жіноцтва, є в деяких пунктах дуже цікаві і цінні і переведення їх в життя принеслоб багато користи нашому жіноцтву. Уложені ці резолюції дуже систематично і вичерпуючо та оформлені аж у дванацяти розділах: загальні резолюції, резолюції в організаційних справах, резолюції у фінансових справах, культурно-освітні резолюції, резолюції в справі організації дорослу, резолюції в справі народнього мистецтва, резолюції в справі сільсько-господарської акції, резолюції в кооперативних справах, резолюції в справі плекання народнього здоровля, резолюції в справі протиалькогольної акції, резолюції в справі видавництва Союзу Укрзїнок, резолюція в справі будови Українського Жіночого Дому у Львові.

З загальних резолюцій найбільш цікавою для загалу є точка 5. яка звучить так:

„Загальний Зїзд взиває все українське жіноцтво протиставитись усім проявам деморалізації, маразму і хаосу, які виступили в громадянстві, як наслідки запомання галицької політики.

Визнаючи засади взаємної пошани, терпимости і льояльности супроти всіх земляків, Загальний Зїзд взиває українське жіноцтво протиставитися рішуче деструктивним методам політичної боротьби, зокрема актам фізичного насильства, як засобам полагоджування політичних і ідеольогічних різниць внутрі громадянства.

Загальний Зїзд Союзу Українок взиває усі жіночі українські товариства у цей тяжкий для української нації час взяти активну участь у боротьбі за релігійно-моральне скріплення української нації, зокрема взиває українське жіноцтво в ювилейному 1938 р. в нагоди 950-ліття хрещення України взяти активну участь у святочних обходах з того приводу.

Загальний Зїзд вважає в сучасну тяжку хвилину найважнішим завданням національної політики консолідацію всіх сил народу на спільній платформі оборони перед зовнішнім наступом. Однаково важною справою вважає Загальний Зїзд відбудову збірного авторитету шляхом обєднання конструктивних сил нації.

З культурно-освітніх резолюцій найбільш цікава т. З.

Загальний Зїзд накладає обовязок на Філії і Кружки Союзу Українок а) перевести на своїм терені курс для неграмотних, б) вужити всіх зусиль для зорганізування навчання рідної мови, історії та науки про рідний край для дітвори шкільного віку в тих місцевостях, де школа цього навчання не дає, в) зорганізувати при кожній клітині гуртки самоосвіті до яких в першій мірі увійшлоб молодь для піднесення рівня своєї освіти, громадського вишколу та для сформування свого світогляду.

В справах сільсько-господарської акції доручив Загальний Зїзд між іншим таку справу:

„Загальний Зїзд, розуміючи вагу господинського вишколу жіноцтва, доручає Головному Виділові прослідити стан господинської школи в Шибалині в цілі евентуального набуття її на власність Союзу Українок".

Дуже цікавою є остання резолюція зїзду в справі будови Українського Жіночого Дому у Львові.

Загальний Зїзд визнає потребу істнування в столиці краю Українського Жіночого Дому, в якому найшла би відповідне приміщення Централя Союзу Українок та інших українських жіночих установ, та де могліб найти теж місце і теплу атмосферу українські студентки і самітні жінки українки.

Тому доручує Головному Виділові призадуматися на своїх засіданнях над способом здійснення такого дому у Львові.

Ідея ця вправді вже не нова і з нею деякі старші члени носяться вже давно, але оформлення її в цьому році на Зїзді в окрему резолюцію є характерист. проявом і якби цю ідею за кілька літ в дійсности пощастило перевести в життя, допомоглаб така окрема будова Жіночого Дому (в інших краях їх є цілі десятки) не тільки жіноцтву, а й усьому громадянству, особливо жіночій молоді і то може не тільки студенткам, як це зазначено в резолюції, а й ремісничкам та іншим жінкам.

Взагалі, якби Головному Виділові Союзу Українок, що його вибрали на новий період праці, пощастило перевести всі доручення, які він дістав від Загального Зїзду, був би виконаний великий шмат громадянської праці.

Балачки про моду.

Зміна модної „лінії", яка тепер досить виразно відхиляється від минулорічної журить неодну з нас. Та придивившись уважно бачимо, що ця зміна зарисована головно у подробицях, в тому при деякому хистові і скомбінованню можна цілком добре „змодернізувати" і тогорічні речі та зробити їх „можливими" до ношення.

Треба памятати, що цьогорічні пополудневі суконки майже всі з високими комірцями і довгими рукавами, та що ті рукави вузькі, прилягають тісно до руки. Якщо ваша минулорічна суконка має декольт чи короткі рукави, єдиний для Вас рятунок, вставити гезку та продовжити рукави. Якщо маєте ту саму матерію то це легко зробити закриваючи стіб якимись закладочками, суташем, що є тепер дуже модний чи просто ажуром. Якщо Ваша сукня чорна, а Ви вже не маєте тої самої матерії, то нічого більше не лишається як гезку і рукави дати з іншого матеріялу, але таки в чорному колірі. Може то бути чи креп-сатен, чи жоржета (знову дуже в моді) чи коронка або шіфон.

Переробляючи кольорову сукню добірайте контрастові барви, але добре з собою згармонізовані.

В плащах найбільше помітно ріжницю з минулим роком у рукаві. Цьогорічні плащі майже всі мають рівні, вузькі рукави, а не поширені, як то було минулого року, вдолині. В раменах ті рукави трохи „квадратові". Зробити таку зміну на плащі потрапить кожна добра кравчиня і коли Ви ще в додатку трохи змініте свій футряний комір — то будете як з модного малюнку.

Найлегше буде змодернізувати Вашу вечірню суконку, особливо на цей перший осінній сезон.

Для Вашої чорної вечірньої суконки найбільше придасться чорна коронка, з якої можете вставити і цілий перед і спину і додати рукави — вони при цьогорічних вечірніх суконках обовязкові, є то й зовсім довгі обтислі на руку. Можете теж у задній спідничці вставити кусень коронки так, щоб з того творився „трен" — це дуже гарно виглядає і змінює сукню.

На суконках з тяжчого матеріялу гарним додатком є ширша шарфа в ясних відтінях. Така широка шарфа звязана на грудях у фантазійний вузол, спускається до пасу та перепоясує фігуру невіть кілька разів, а ззаду широкі кінці також шарфи можуть творити трен.

Для нових вечірніх суконок є багато нових легких матеріялів. Але з новими суконями мабуть нам ще не спішиться, то поговоримо про них іншим разом.

Ще невеличкі зміни в прикрасах можуть нам обновити і нашу стару суконку, яка нам на тих осінніх вечерницях зробить добру прислугу. Ріжні квітяні оздоби, малі „болеро" з лями, вишивка (навіть досить барвиста), коралики, лискучі цятки та ріжна модерна біжутерія прикрасять нас і зроблять привабливими, ніби тільки був гумор та охота до забави. **Рита.**

Софія Левицька.

Коротка замітка сповістила нас про смерть Соні Левицької. Може й не всі звернули на цю замітку увагу, може й не багатьом сказало щось це імя. Не диво! Про цю жінку в краю мало хто й чув. А проте Соня Левицька належала до тих жінок, з яких ми мусимо бути горді. Вона за кордоном, у далекому Парижі, робила для України ту справу, якої нам завсіди найбільш бракувало — культурну пропаганду. Її не раз хотіли присвоїти собі сусіди лише на тій підставі, що в її родині були і неукраїнці. Та не пощастило нікому переманити Соню Левицьку в інший табор — душею вона була українкою і що могла зробити для України все булаб зробила, так само як її брат письменник Модест Левицький.

Була це високоідейна людина. Була вона чула на всі прояви людської нужди і неодин з наших земляків у Парижі міг би багато розповісти про її шляхотну допомогу. Соня Левицька не вміла нікому відмовити і до кожного, хто до неї звертався за якоюсь допомогою чи порадою ставилася вона лагідно, чутливо. Її просторе, ясне ательє вміщувало чимало ріжного роду гостей, а коли там збиралось веселе міжнародне товариство малярів та письменників Софія Левицька не забувала розповісти їм про свою любу батьківщину, за якою тужила і якій всім серцем хотіла допомогти.

Як мистець в українському малярстві займає Софія Левицька поважне місце. Ніжна в кольориті, як і в житті, — її твори надихані якби мелянхолією; вони дають враження міражів, що передають дійсність. Але були вони дійсністю баченою оком янгола.

Софія Левицька виставляла у кращих сальонах Парижа. Її твори бачимо у головних культурних осередках світу — Париж, Берлін, Токіо, Шікаго, Прага, Відень, Царгород, Стокгольм, Софія: та на Україні — в Києві, Харкові, Львові. Знаменита Люксембурська галерія набула два полотна від Левицької, а також державний французький музей „Же де Пом".

Окрім олійних творів, багато працювала Левицька акварелею та у гравюрі. Багато виконала ілюстрацій — до Гоголя та до поем Поля Валері, розроблюючи цікаво український жанр.

У 1390. р. С. Левицька своєю виставою у галерії Самбон у Парижі святкувала двацятиліття своєї мистецької діяльности. Вистава зробила чимале враження у французьких мистецьких колах і здобула надзвичайно прихильні оцінки.

Відійшла прекрасна людина, жінка, яких серед нас небагато, яка своєю тихою працею для батьківщини зробила багато. І хоч ми тут її безпосередньо й не знали, зате знає її українська культура в її прекрасній творчости. Віримо, що в галерії визначних українських жінок знайдеться почесне місце і для Софії Левицької.

З нашої хроніки.

З клюбового життя. Кооперативна „Громада" у Варшаві влаштовує щороку спільні прогульки кооператорів до різних країн. Окрім Данії і Швеції, взяте такі прогульки радо також Югославія. Цього року відбула й звідси прогулька, що в її склад входила наша одинока землячка, п. Таня Яросевич.

Останнього понеділка, дня 11. п. м. розказала п. Яросевич про цю прогульку в клюбі „Нової Хати". Прогулька була відпочинкова, так що головну її частину (три тижні) провела вона над морем у Далькатії. Та всеж використала тиждень на відвідини кооперативних установ Загребу, Сараєва та Білгороду. Всюди витали прогульку кооператори даної місцевости, показували особливости країни, хвалилися своїми осягами. Поміж кооперативними установами, що їх відвідала референтка, були й кооперативи здоровля. Вони в Югославії поширені в різних формах і саме те, що про неї почули присутні, влаштовує дітві оселі дитячі над морем.

П. Яросевич мала змогу пізнати кооперативний світ у цій цікавій та південній країні та багато зі своїх вражінь передала присутнім. Жаль тільки, що наші кооператори так мало користають із таких подорожей, де могли би інформувати заграницю про нас.

У найблизчий понеділок загостить до Клюбу проф. С. Русова, яка поділиться своїми спогадами шо Масарика.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Чек, який робив чуда.

Трапляються в житті ріжні дивовижні події, які перевертають іноді людське життя догори ногами. Часами приносять такі події людям величезні шкоди, та буває, що неоз дивний припадок рішає про людські життя, творить чуда і рятує людину перед неминучою смертю.

Про одну таку подію оповідав недавно один знавець-книговод із Менчестеру Альвін Морлей. Героєм його оповідання є... звичайний паперовий чек.

Ціла подія трапилася ще перед чотирнацяти місяцями. Одна відома лъондонська фірма, яка пустилася на ріжні нещасливі торговельні спекуляції і на одній такій спекуляції бавовною заломалася. Мало того, фірма стануда просто перед маревом повної руїни. Грошеві зобовязання фірми зросли до тієї міри, що закладовий капітал і приватне майно шефа пішло як у безодню. Залишився ще довг 1000 фунтів, який за кілька днів мав завдати фірмі останній вирішний удар.

1000 ФУНТІВ, ЯКІ НЕ ІСТНУВАЛИ.

Коли речинець платности останніх зобовязань фірми вже минав і банкротство здавалося вже неминуче, тоді власник торговельного дому, по довгій внутрішній боротьбі рішився на очайдушний вчинок. Вчинок, який не можна назвати чесним, одначе зважаючи безвиглядність фірми на якийнебудь рятунок, директор підприємства здався справді на ласку долі, надіючись, що тільки чудо зможе врятувати фірму. Він виставив чек на 1000 фунтів. Очевидно, що чек не мав зовсім покриття. Цей чек передав він правному заступникові фірми, щоб той поладнав справу довгу.

Директор знав, що найближчого дня чек піде до банку і там виявиться, що він не має зовсім покриття. Тому справді дивно стає на саму згадку, що власник фірми хотів осягнути, виставляючи чек без покриття.

Мабуть ніхто більше не здивувався як сам директор фірми Юс Віліям коли по двох днях дістав він від свого правного дорадника листа з повідомленням, що його чек пішов на покриття якогось довгу. Виясьнення цієї загадки дістав добродій Віліямс щойно по двох тижнях, коли стрінувся зі своїм довжником, який оповів йому, що тому не послав чеку до банку, що мусів негайно заплатити якийсь пильний довг. А що не мав він теж готівки, зі своїм жиром на другій стороні послав чек своєму довжникові до Сіднеї. Таким чином Віліямс довідався зі страхом, що його чек пішов у мандрівку довкола світа. Льондонському промисловцеві стануло волосся дубом на голові, бо він зрозумів, що по такій світовій мандрівці чек вернеться до Менчестеру і там не матиме покриття. До того ще й збільшиться скількість покривджених. Всеж таки Віліямс рішив задержати цю справу покищо в тайні і не оповідати про неї нікому. Ануж воно якось станеться. Краще підождати.

УРЯТОВАНЕ ЖИТТЯ.

Якщо він був би знав у якому положенні був перед висланням чеку його довжник добродій Мор, то мабуть перестав би був так дуже хвилюватися. Мор був точнісько в такій самій ситуації як і Віліямс і висилаючи свій чек також рятував себе перед очевидною руїною. Мало того. Мор хотів покінчити просто із життям. Чек, який він несподівано дістав, дав йому деяку надію на рятунок. Хоч він знав добре свого клієнта, і про те, що чек не має покриття, всеж таки він наважився пустити чек в обіг і вислав його аж до Австралії до Сіднею. Висилаючи чек хотів він осягнути тільки передишку. Ця несподівана передишка принесла справді рятунок, бо фірмі, що стояла вже над пропастю, вдалося перевести кілька добрих інтересів, ціна на вовну підскочила і таким чином збільшився приплив готівки. Фірма почала виплачувати всі свої зобовязання і стануда знову твердо на ногах. Одночасно папір без покриття — чек урятував не тільки майно, але й життя людини.

ЛАНЦЮГ ЧУДЕС.

Згодом виявилося, що на двох купцях чи фірмах чек не затримався і якимсь дивним дивом урятував він майно та істнування ще кількох інших людей. Бо чудесна передишка, яка в саму пору прийшла для Віліямса, прийшла теж упору і для інших підприємців розкинених по цілому світі. Мандрівка чеку без покриття стала справжньою чудесною мандрівкою. Із Сіднея помандрував чек до Бомбаю, відтак до Калькути, згодом до Каіро, Клівленду, Марсей і аж по чотирнацяти місяцях вернувся він до Англії до менчестерського банку. Та тоді чек мав уже покриття.

Найцікавіше те, що ніодин із тих, які пускали чек у дальшу мандрівку, не знали, що він не має найменшої вартости, що це звичайний кусник безвартісного паперу, який тільки завдяки дивному випадкові набрав вартости і відбув дивну мандрівку по світі. Та ще дивніше те, що трьох із тих, що пускали чек у дальшу мандрівку, стояли також над пропастю і саме той чек, що приходив до них зовсім несподівано, ставав для них правдивою дошкою рятунку.

Кожному із них вдавалося відтак направити свої фінансові зобовязання. Двох із них також хотіло покінчити самогубством.

На
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу
бл. п. ІВАНА ІЖИЦЬКОГО
що відправиться в Успенській церкві
дня 16. ц. м. *в* год. 7.30 вранці.
запрошує
СОЮЗНИЙ БАЗАР.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка“**
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“ і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Вистава банкової техніки.

В Ірль-Курт Гавзі відкрили міжнародню виставу конторської техніки, на якій можна оглянути найновіші осяги техніки як нпр. машини до писання, до числення, до роблення копій і т. д. Всі ті уліпшення скермовані в тому напрямі, щоб працю людини змінити швидкою і безпомилковою працею машини.

ТЕЛЕФОН БЕЗ ГОСПОДАРЯ.

Незвичайні уліпшення заведено в ріжнородних диктафонах. Іх комбінують тепер з телефоном. На випадок неприсутности абонента, диктафон відповідає на заклики і записує все, що говорить незнайома особа на другому кінці телефонічного дроту. Коли господар вертається, пускає свій апарат у рух і вислухує всі справи.

АВТОМАТИЧНИЙ ПІДПИС НА ЧЕКУ.

На виставі є теж машина, яка підписує три тисячі чеків на годину. Вона працює в такий спосіб, що підробити підпис просто неможливо. Одночасно машина реєструє скількість підписаних чеків, ставляючи на самім чеку і на тальоні, який залишається у власника одно й те саме порядкове число. Це дає власникові змогу провірити, коли чек був підписаний.

АРХІВ У КОРОБЦІ НА СІРНИКИ.

У багатьох великих фірмах архіви розростаються до таких величезних розмірів, що для них треба іноді ставити окремі будинки.

Тепер невеличкий апарат дає змогу позбутись тієї невигоди. Документи фотографують на плівку, небільшу розміром як поштова марка. Коли треба, документ насвітлюють на білий екран, на якому він появляється в бажаній, довільній величині. Економія місця величезна, бо замісць шафи з документами, вистане мати коробку, не більшу від коробки на сірники.

НЕВИДНИЙ КОНТРОЛЬОР.

Велике значіння будуть мати в банковій і адміністраційній техніці електричні клітки з невидними промінями. В деяких робітнях є небезпека, що прислуга й робітники можуть виносити зі собою ріжні металеві частини, або цінні предмети. На всіх, що виходять, пускають невидні промені: якщо людина, яка виходить має при собі металеву частину, апарат негайно дає про те знати і сильно дзвонить. Апарат счиняє алярм навіть і тоді, коли хтось проковтне якісь металеві частини.

НОВА КНИЖКА:
Федір Дудко
ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ
Оповідання
Вид. Бібліотеки „Діла“. — Ціна 2 зол.
У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло вельми велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, позних пожертви героїнь серед романтичної обстановки.

Найдорожча операція

Найдорожчу операцію перевели не на людині, якби воно комусь здавалося, але на камені, очевидно на дорогому камені. Найдорожчою операцією було перерізання славного діямнту Джонкера. Цю операцію перевів славний нюйорський спеціяліст на домагання власника дорогого каменя.

Джонкер важив ні менше ні більше, тільки 726 каратів. Нема зовсім чому дивуватися, що камінь такої величини не міг в нинішніх часах найти покупця. Адже англійська корона має своїх Когінорів, а проте такої багатої скарбниці як англійська не так легко найти на світі. Тому теж багатий нюйорський золотар, власник Джонкера рішив зректися великих розмірів діямнту і витяти з нього кілька менших із прегарним блеском, на яких можна булоб лекше знайти покупців.

Після переведення операції камені важили тільки 375 каратів, зате було їх 12 і вони мали такі прегарні форми і блески, що легко найшлися покупці між нюйорськими міліонерами.

Автім сьогодні такі операції не найновіший запорам у торговлі дорогими камінями. коли давніше звертали найбільшу увагу на вагу. А воно не така легка річ перевести операцію діямнту. Спершу над Джонкером переводили довгі місяці кристальографічні студії і щойно відтак начеркнули докладний плян поділу. Відтак лінії поділу треба було довгі місяці перерисовувати на самому камені. Відтак наступала найважніша частина, коли помилка могла принести кількадесять тисяч долярів страти, пилували діямнт. Виконували цю працю при помочі щитика фосфоро-бронзового, який обертався із стрімголовною швидкістю 5.000 оборотів на хвилину. Щитик посипали постійно діямантовим порошком, щоб йому додати твердости. Всеж таки щитик, не зважаючи на всі зусилля не зробив іноді навіть найменшого сліду в камені. Одначе техніки, які переводили операцію не збільшували натиску, знаючи, що найменший іноді нагальний натиск може спричинити те, що камінь тріскне в найбільше небажаному місці.

Наука дала разом із терпеливістю справді гарні успіхи, бо за менші діямнти дістане їх власник просто фантастичні суми від американських багачів.

БОРОТЬБА БИКІВ БЕЗ ТОРЕАДОРІВ.

Батьківщиною такої розваги, в якій виступають тільки самі чотироножні борці, є Індія. Там процвітає ця забава від довгих століть. Майже в кожному більшому індуському місті є арена, окружена червоним муром із цегол, посипана в середині так, як і еспанські арени жовтим піском, або поросла травою.

Еспанських „бандерільос“ заступає тут двох підлюдників, які підпроваджують рослих, крутороких бугаїв до себе, попихають їх, колять і підюджують до боротьби. Бугаї счіпаються рогами. Починається боротьба, яка тривае іноді чотири і більше годин. Фанатичні, розентузіязмовані глядачі приглядаються боротьбі із запертим віддихом. Переможеного звіра прислуга вбиває і роздає його мясо юрбі на бенкет. Якщо якийсь бугай вийде переможцем бодай із 10 стріч, тоді призначують його до розплодової стайні, щоб таким чином причинитися до поправи раси індуських бугаїв.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 7—20

Річниць тягнення зближається. Листівки досить на замовлення. Чверта льосу коштує 10 зол., половина 20 зол., цілий льос 40 зол.
Просимо спішитись з замовленням!
П. К. О. ч. 500222.
ТЯГНЕННЯ ВЖЕ 21. ЖОВТНЯ!
ДІМ БАНКОВИЙ
ШІТЦ і ХАЄС 2—2
ЛЬВІВ, ПЛ. МАРІЙСЬКА Ч. 7 (pl. Коперника).

Празник Покрова Богородиці у Львові

25-ЛІТТЯ ВЛАДИЦТВА ПРЕОСВ. НИКИТИ БУДКИ.

У празник Покрова Богородиці 14. ц. м. в архикатедральному храмі св. Юра у Львові Преосв. Никита Будка відправив в 10. год. архиєрейську Службу Божу в асисті о. кан. Д. Лопатинського, о. кан. Л. Лужницького, о. кан. Ю. Дзеровича та о. радн. М. Дуткевича. Діяконували о. Р. Ганас та о. М. Харина. Співав хор богословів під проводом богосл. В. Якубяка. Просторий храм наповнили вщерть переважно прочани з сіл і міщанство. Інтелігенції було мало.

Після евангелія виголосив гарну змістом і формою проповідь о. д-р І. Гриньох. Він пригадав великі роковини, 900-ліття віддання українського народу під Покров Богородиці кн. Ярославом Мудрим та підкреслив, що почитання Богородиці — це добра школа віри, єдности й пошани в українському народі. — До св. Причастія приступило кількасот осіб. При кінці Служби Божої промовив Преосв. Никита, який пригадав, що ми завдячуємо Покрову Богородиці, вказав на потребу спільної молитви цілої родини та візвав віддати себе під опіку Пречистої. — Після Служби Божої відспівано многоліття.

Дальше о. пралат Л. Куницький виголосив проповідь з нагоди 25-ліття владицтва Преосв. Никити Будки. Саме 25 літ тому ВПреосв. Митрополит Андрей висвятив на єпископа Преосв. Никиту. Вже як молодий священник занявся Ювилят організацією сезонового робітництва на чужині (головно в Німеччині), його духовною та національною опікою. За 16 літ свого владицтва в Канаді зорганізував він тамошню українську еміграцію. Як єпископ-помічник у Львові станув на чолі Католицької Акції та опікується ревно товариством українських робітниць „Будучність". Проповідь свою закінчив о. пралат Куницький многоліттєм на честь Владики-Ювилята.

Гимном „Боже Великий", що його відспівала ціла церква, закінчено цей празник.

На подвірю св. Юра продавали релігійні видання, на площі було багато кіосків з девоціоналіями, образами святих, харчами, солодощами і т. п. Між продавцями були й поляки. Каліки не давали пройти до церкви. Їх голосні заклики робили д. прикре враження. Невже компетентні чинники не можуть примістити нещасних калік у захистах, щоб вони не мусіли „асистувати" на всіх більших церковних торжествах?

Будова українського шпиталю кінчиться.

Вчора, в середу 13-го ц. м., в Ексцеленції Митрополита явилась делегація в особах сен. Децикевича, як голови Т-ва Народня Лічниця, д-ра Т. Бурачинського, як директора Н. Лічниці, і д-ра О. Подолинського, як заступника директора, щоб скласти Й. Е. Митрополитові звіт з дотеперішнього ходу будови шпиталю. Український шпиталь вже на укінченні та його відкриття передбачене на половину листопада ц. р. Тепер приходиться лише перебороти незалежні від нас трудноші при заходах щодо дозволу влади на відкриття шпиталю. Делегати представили Й. Е. Митрополитові, які ще подробиці треба виконати, щоб шпиталь був цілком здатний до вжитку, і яких це вимагає коштів, та просили благословенства на світле діло. Й. Е. Митрополит, який є добродієм тієї установи, живо цікавився всіми інструкціями і висловив свою радість, що колишній гарний задум находиться в останній реалізаційній стадії.

Як довідуємось, з приводу відкриття українського шпиталю появиться окремий альбом з історичним та цифровим матеріялом і чисельними світлинами. Українські установи причиняються до видачі того альбому своїми анонсами!

НОВИНКИ.

— **Інавгураційна Служба Божа Марійських Дружин Студенток** відправиться в неділю 17. X 1937. в год. 9. в церкві оо. Василіян Жовківська 36. Цьогож дня пополудні в год. 13-ій відбудуться перші сходини в домівці гімн. СС. Василіянок, Длугоша 17. із рефератом на тему: „Митрополит Рутський ініціятор Марійського руху на українських землях". **Виділ.**

— **Отсим повідомляємо** наших Вп. Клієнтів, що з нинішнім днем відкрили ми при вул. Легіонів 13. фахово і гігієнічно влаштований **відділ „ПЕДІКІР"**. Один сеанс коштує тільки зол. 1.50 і обіймає: 1) Купіль ніг у лісній воді, 2) Безболісне усування відтисків, 3) Витинання нігтів, 4) Масаж стопи (французька горілка і пудер), 5) Лякерування нігтів, за доплатою 50 сот. Резервування годин на **педікір** можна полагодити також телєфонічно (ч. тел. 213-87).

Del-Ka

Відділ Педікір, Легіонів 13.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.**, телєфон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє ужиті футра за найновішими моделями. 1—?

— **Пригадуємо, що Заг. Збори Т-ва Письменників і Журналістів** ім. І. Франка у Львові відбудуться 24. жовтня ц. р. в 10. годині в домівці „Молодої Громади" (вул. Коперника 21. I пов.). Всіх Вп. Членів, які досі не заплатили залеглих членських вкладок (50 сот. місячно), просимо заплатити їх ще до Зборів Т-ва. Гроші слати на адресу Т-ва, Ринок. 10 („Діло").

— **Виставa образів**. У домівці львівського професійного союзу артистів пластиків при вул. Дідушицьких 1. відкрита щоденно від год. 10— 3-ої виставa артистів малярів Яна Гриньківського та артистки малярки Терези Тишкевичевої. Вступ **для шкільної молоді безплатний.**

— **Протижидівські виступи у Львові.** У четвер на І. році академії закорд. торгівлі у Львові перед викладом проф. Самолевича ввійшов гурток ендецьких студентів і насилу старався примусити жидів, щоб засіли у призначених лавках. Жиди не згодилися і вийшли зі салі. При тому жидів потурбували. Одну потурбовану жидівську студентку відвезли автом до шпиталю. Також на політехніці побили двох жидівських студентів. Обох перевязала рятункова станція, а одного відвезла на клініку. На університеті при вул. Маршалківській побили теж кількох жидів.

— **Протестаційний страйк жидівських студентів.** Жидівські студенти вищих шкіл у Варшаві проголосили у четвер рано страйк, як протест проти того, що у вищих школах призначили для них окремі лавки у викладових салях. В жидівськім академічнім домі на Празі проголосили бльокаду. Бере в ній участь приблизно 1.000 студентів усіх вищих шкіл у Варшаві. Страйк має потревати два дні. В пятницю мають почати страйк жидівські студенти в усьому краю.

— **Урядовці-дефравданти.** Перед львівським окружним судом станув нині урядовець інтендантури, Іван Йосиф Швед, якому акт обвинувачення закидує надужиття на кілька тисяч золотих. — Львівський апеляційний суд розглядає справу 3-ох урядовців І. скарбового уряду у Львові, які здефравдували разом 5.000 золотих; окружний суд засудив двох з них У. Ф. Усьценського і К. Галяка по 3 роки вязниці, М. Черневича на 2 роки зі завішенням. — У Кракові йде розправа проти почтового урядовця М. Кілянорського, що здефравдував 950 зол. — В арешті городського суду в Осьвенцімі намагався повіситися почтовий урядовець Франц Носаль, якому закидують дефравдацію 34.000 золотих.

— **Львівська хроніка.** Апеляційний суд у Львові розглядав справу інспектора міської поліції в Любачеві М. Пельца, якого окружний суд засудив на півтора року вязниці за присвоювання грошей від тих осіб, які лікувались у шпиталі. Підсудний признався на розправі, що стягав гроші за лікування у шпиталі, але не пригадує собі, чи їх відослав. Апеляційний суд зменшив Пельцові кару до 6-ох місяців і припинив йому її виконання на 5 років. — На залізничому шляху коло Сигнівки знайшли тіло мужчини, якого переїхав поїзд. Покищо не вдалося устійнити прізвища забитого. Не відомо теж, чи це жертва нещасливого випадку чи це самогубець. — При вул. Шкарповій недалеко будинку пожежної сторожі якийсь напасник копнув у ногу Теклю Яценьо так сильно, що вона впала на хідник. Опісля напасник вирвав їй з рук торбинку з 20 зол. і втік. Повідомлена поліція арештувала незабаром Ст. Чикеля і М. Капустинського, від яких відобрала портмонетку з квотою 2,40 зол. і ключі ограбленої. — М. Черкавський при вул. Томіцького ч. 19. повідомив поліцію, що його жінка вийшла ще 6. ц. м. з хати і дотепер не вернулася. — На стації Підзамче невідома жінка покинула хлопчика, яким заопікувався міський уряд IX. дільниці. — Танцюристка Ельза Адамус (Зелена 30) напилася якоїсь трутини; перед кількома днями вона також намагалася відібрати собі життя.

— **Нову римо-кат. парохію** створено в селі Колиндяни, пов. Чортків. Парохію обняв кс. Вільгельм Руднер з Озерян. Польська парохія в Колиндянах — 9-та з черги в чортківському повіті. А в 1848. р. були в цілій Чортківщині всього дві польські парохії і два костели: в Чорткові і Ягольниці-місті. Костелів збудовано досі в Чортківщині понад 30 і будують ще далі нові...

— **Пошесть червінки у Бучаччині.** В селі Переволоці пов. Бучач лютує пошесть червінки. Хоч у кількадесятьох хатах є недужі і було вже кілька випадків смерти, діти ходять далі до школи. Дивне, що дотепер повітовий лікар не перевів ще примусового щіплення людей і що санітарна влада легковажить боротьбу з цією пошестю. — Також у Гаях (Брідщина) шаліє червінка, зокрема серед шкільної дітвори. За кілька днів померло б-ро дітей.

— **Крайова хроніка.** В Бережанах скінчила самогубством 18-літня ученица І. року державного ліцею Н. Ярошівна, донька б. коменданта поліції в Конюхах. По повороті з кіна вчилася до 10-ої год. вечором. Коли всі пішли спати вистрілом з револьвера відобрала собі життя. Причина самогубства невідома. — Сполошені коні тяжко покалічили двох селян з Дернова, які везли будівельний матеріял до Ходачкова Великого. Один зі селян згинув, другого відвезли до шпиталю.

З польських справ.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ЩОДЕННИК.

Польська преса пише, що незабаром буде виходити у Варшаві новий великий політичний щоденник, що буде центральним органом ОЗН.

ОСУД ПОЛІТИЧНОГО ТЕРОРУ.

„Куріер Віленьскі" повідомляє, що на сходинах керманичів міської організації ОЗН дня 9 ц. м. у Варшаві полк. Коц осудив акцію політичного терору. Він заявив, що винуватці будуть покарані без огляду на середовище, з якого походять.

ПОЛЬСЬКІ ЖУРНАЛІСТИ ПРОТИ КОНФІСКАТ

Управа польського синдикату львівських журналістів ствердила, що конфіскати і вимоги львівської цензури унеможливлюють журналістичну працю; м. ін. у Львові конфіскують вістки, які появляються у часописах всюди поза Львовом.

Управа львівського синдикату передала матеріяли і внески в цій справі начальній управі союзу польських журналістів, щоб вона інтервеніювала у центральної влади.

— **Ліндберг у Берліні.** Дня 11. ц. м. приїхав до Берліна полк. Ліндберг. В Німеччині буде кілька тижнів, щоби познайомитися з німецьким летунством. Ліндберг виголосить у Мінхені реферат про нові здобутки американського летунства.

— **Селянка мужчиною.** В Белгороді перевели з успіхом операцію 26-літній селянці Арсеновій, яка вийшла по операції як мужчина.

— **Збіжжа гниє на залізницях.** Совітська преса широко розписується про дезорганізацію совітських залізниць. На багатьох стаціях гниють тисячі тон збіжжа, бо до його транспорту нема вагонів. Не виконали теж плану перевозу вугілля, дерева, залізної руди і т. п. Найбільше припізнились з виконанням плану полудневосхідні залізниці і залізниця ім. Кагановича.

— **Дитина трьох батьків.** На днях відбувся цікавий процес перед судом у Гавр у Франції за 9-літню дівчину Зузанну, до якої зголосило батьківські права аж трьох мужчин. Мати її була служницею, пізнала перед кількома роками письменника. По кількох роках письменник припадково стрінув на вулиці свою приятельку, яка оповіла йому про свою трагедію. Тоді письменник рішив взяти малу Зузанну на своє виховання. Одночасно такі самі права до малої Зузанни зголосив теж інший мужчина кажучи, що він є батьком дівчини. Тимчасом мати Зузанни вийшла замуж за богатого громадянина з Гаврі. Він, довідавшись про дівчинку, зголосив теж свої права. Тому суд мав не мало клопоту з вирішенням справи: кому віддати малу Зузанну на виховання. Всеж таки вибрав письменника і признав йому всі батьківські права, коли запізнався з усіми подробицями минувшини письменника та її матері. Здається, що четвертий батько не зголосить своїх прав до маленької Зузанни.

...А коли я спробувала

їхнього пудру, я переконалася, що голосна вже і добра слава про вироби

ФАБРИКИ

МЕРІДА

Є ВПОВНІ ОПРАВДАНА!

— **Заборона священикам учити релігії.** В католицьких церквах Берліна відчитали минулої неділі пастирський лист берлінського єпископа гр. Прайсінга про розпорядок кімецької влади, що відбирає в майбутньому, німецьким священникам право учити релігії у школах. Єпископ з болем повідомляє, що вже нині католицькі священники — з малими виїмками — не можуть учити релігії в школах. Таким чином зреалізовано гасло: „Священники геть зі школи!" — і таким чином знищено випробовану співпрацю церкви зі школою. Цей потрясаючий факт — каже пастирський лист — є знаменною ознакою грядучих часів.

— **Роковини маршу на Рим.** На день 28. ц. м. припадають 15-ті роковини маршу на Рим і фашистівської революції. На олімпійському стадіоні Мусоліні прийме дефіляду 100.000 членів фашистівських організацій. На стадіоні повіватиме 15.000 прапорів. 40 поїздів і кольона з 3.000 самоходів привезе учасників на стадіон. Щоби влекшити комунікацію на Тибрі збудують два пороми. День 15-их роковин буде великою маніфестацією єдности італійського народу.

— **По 23-ох роках вернувся з полону.** До Гольдап у Східній Прусії прибув з СССР Фріц Зібріцький, якого виселила большевицька влада. Його взяли російські війська в 1914 р. як заручника і від того часу пропав за ним усякий слід. Тому родина вважала його померши. Зібріцький залишив у СССР жінку та дитину.

— **Гази на щурів.** У Сх. Прусії почали широку акцію боротьби зі щурами. В акції беруть участь спеціяльно вишколені відділи осіб, які закладають спеціяльну отрую на щурів, що не є шкідливою для домашніх тварин. Якщо отруя не помагає, вживають проти щурів трійливих газів.

— **Треба якнайчастіше прати білля.** Одним із постулятів гігієни є часто змінати білля особисте і постелеве. Однак це вимагає великого запасу білля або частого прання. В нинішніх часах небагато є осіб у тих щасливих обставинах, що мають повну шафу білля, всі інші мусять радити собі даючи часто прати білля. Але тут маємо сумнів, бо назагал думають, що часте прання нищить білля. Так воно і є, коли часто перемо, але лляним милом. Зате добре мило ніколи біллю не зашкодить. Відоме і пінисте від літ мило Олень Шіхт є вироблюване в найліпших сирівців і тому поручаємо його всім господиням.

—o—

Зі судової салі.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСТОР ПІД ЗАМІТОМ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ.

Перед кількома місяцями луцький окружний суд засудив пастора „української аугсбурської церкви" Волосянку на 2 роки вязниці за зневагу Богородиці і на 8 літ вязниці за державну зраду (обвинуваченому закидували, що він сказав „український нарід є в неволі"). Тепер апеляційний суд у Люблині увільнив пастора Волосянку від заміту державної зради. Боронили проф. др В. Старосольський і д р Рекінгер.

КОМУНІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ.

Золочівський окружний суд засудив комуністів: Грубера і Гляса по 7 літ вязниці, Белю Адлер на 6 літ, Блюменфельда на 3 роки та відібрав усім їм громадянські прева на 10 літ.

Львівський окружний суд покарав 6-літньою вязницею за приналежність до КПЗУ і кольпортажу бібули Гриня Стецину з Камінки Волоської (Равщина).

У Луцьку покінчився процес проти членів КПЗУ, що виконували смертні присуди на некарних і непевних членів партії. Олексу Луцкевича засудили на 15 літ вязниці, Леоніда Бобкова та Івана Полончевського по 12 літ, Олександра Кісілого на 10 літ, Бориса Луцкевича на 4 роки.

—o—

З кіна.

Кіно „Атлянтік": „Пливке золото".

Фільма з життя американських фармерів у Пенсильванії ще з тих часів, коли там не найшли нафти. Один із перших піонірів нафтового промислу — молода, енергійна людина, находить на своєму грунті нафту, завдяки невсипущій енергії. Коли королі залізного промислу хотять його знищити, він починає з ними воювати чесною працею, заохотивши до цієї боротьби бідних чесних фармерів. Поруч цієї боротьби йде рівнобіжно друга — за серце жінки, в якій він закохався. Жінка молодого фармера, колишня співачка малого мандрівного цирку. Їх знайомість відбувається серед романтичних обставин, хоч дуже природних для звичаїв Пенсильванії. На тлі дикої природи і серед боротьби за нафту двічі появиться мандрівний цирк. Фільма дає багато емоцій тим, що люблять сцени бійок і картини сильних пристрастей. У головних ролях Рандольф Сміт та Ірена Дан.

Кіно Химера: „Трукса".

Це фільма німецької продукції, яку м. і. висвітлювали на міжнародній фільмовій виставі у Венеції. Трукса — це імя славного линволаза, що був передовою атракцією усіх цирків Америки та Европи. Ми бачили вже чимало фільм циркового змісту, проте „Трукса" — це спроба зладити таку фільму справді по мистецьки. Увесь конфлікт, доречі: дуже цікавий, переведений зручно й увесь час держить глядача у напрузі. Крім цього слід відмітити дуже виразну знимку та добру дикцію акторів. Фільма виведена теж дуже дбайливо. Головну жіночу ролю грає гарна жінка, Ля Яна, а одну з чоловічих роль Рудольф Кляйн Родж. **(ет.)**

—o—

З листів до Редакції.

Львів, 10. жовтня 1937 р.

Високошановний Пане Редакторе!

Промовляючи як оборонець у дні 26. серпня ц. р. в Окружному Суді в Луцьку, згадав я м. і. психічне заломання в трактї доходжень одного з обвинуваченних п. Василя Савича. Як опісля виявилося, дехто зрозуміл мої слова так, нібито я закинув п. Савичеві, що він був на службі поліції, чого я не сказав, бо й не було для того ніякої підстави. П. Савичеві сталася кривда тим тяжча, що він перебуває у вязниці і не може сам боронитись. Уважаючи повище вияснення за свій обовязок, прошу Вас, Вельми Шановний Пане Редакторе, ласкаво помістити його у Вашому хвальному часописі, щоб дійшло воно до відома заінтересованого справою громадянства. З високою пошаною

В. Старосольський.

Відозви й комунікати.

ТРЕТІЙ КУРС ГОСПОДИНСЬКИХ ІНСТРУКТОРОК „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ".

Потреба дальших фахових сил для господарської праці серед українського жіноцтва зростає і тому Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові уладжує в часі від 4. листопада 1937 р. до травня 1938 р. **Третій Курс Господинських Інструкторок.** Курс призначений для вишколу господинських інструкторок, які будуть працювати і в організації „Сільського Господаря" і в інших організаціях, що забажають скористати з вишколених „Сільським Господарем" фахових жіночих сил.

На курсі будуть викладати та практично переходити всі ті ділянки господарського та господинського знання, які конечні для праці на селі. Зокрема будуть викладати: домашнє та хатнє господарство (теорія та обширна практика), годівля домашніх тварин, городництво, садівництво, управа промислових та лічничих рослин, шовківництво, пасічництво та інші ділянки сільського господарства, шиття та крій, гігієна, праця у сільсько-господарських та інших організаціях, теорія і практика кооперації і т. д.

На курсі будуть викладати референтки тва „Сільський Господар", Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Просвіти, Центросоюзу, Маслосоюзу та інших установ.

Кандидатки мусять мати обовязково середню освіту. Оплата за навчання 15 зол. місячно. При курсі буде кооперативна харчівня, у якій можна мати цілий харч та де обовязково всі курсанти мусять обідати. При курсі буде приміщення для кількадесяти курсанток; за мешкання, опал, світло треба платити 10 зол. місячно. Число місць обмежене. Подання треба вносити найдальше до дня 25. жовтня ц. р. до Т-ва „Сільський Господар", Львів, Ринок 10.

За Товариство „Сільський Господар":
Мирон Луцький в. р., голова.

За Головну Секцію Господинь при Товаристві „Сільський Господар":
Олена Кисілевська в. р., голова.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

Еміграційні справи.

СПРАВА ЕМІГРАЦІЇ ДО КАНАДИ.

Еміграційний Синдикат повідомляє, що еміграція рільничих родин на поселення в Канаді в 1937 році вже покінчена. Контингент валют на показові квоти що його польський уряд придільнв на цей рік, цілковито вичерпаний.

Небаром зачнуться пертрактації в справі зорганізування виїзду родин до Канади у 1938 році. Висота контингенту залежна буде від становища канадійських і польських девізових влад.

ЕМІГРАЦІЯ ДО БРАЗИЛІЇ.

Як відомо, бразилійський уряд цілковито припинив приїзди чужинців. У звязку з цим представник польського посольства інтервеніював у міністерстві закордонних справ Бразилії і там йому обіцяли, що до часу остаточного полагодження справи видавання віз бразилійський консуль у Варшаві дістав приручення візувати пашпорти найближчих членів родини, які дістали „шамади" від своїків у Бразилії.

Під поняттям найближчого члена родини мін. зак. справ у Ріо буде уважати лише чоловіка, жінку та їх діти. Можливо, що у виїмкових випадках вдасться підтягнути під це поняття родичів і своїків.

Усі особи, що дістануть дозвіл мін. зак. справ у Бразилії, зачислять нормально до річного контингенту переїзників, передбаченого для Польщі. Цей контингент у 1937 році дав 203 особи. Від полишилося небагато і в найближчому часі бразилійський консулят подасть їх точне число. На випадок вичерпання контингенту емігранти мусітимуть чекати до чергового року.

Особи, що дістали „шамади" від своїків з Бразилії, повинні негайно згоситися в найближчому відділі Еміграційного Синдикату.

ВИЇЗД НАРЕЧЕНИХ ДО КАНАДИ.

Видані в останньому часі канадійські приписи в значній мірі вдекинули приїзд нареченых до Канади. Одначе серед тій категорії емігранток стверджено цілу низку зловживань, які потягнули за собою навіть

депортації. Між іншим стверджено, що наречені, які приїхали до Канади, були в дійсности замужніми жінками і навіть матерями, що покинули чоловіків та дітей і покористувались паспортами, виданими на дівоче назвище. Інші після приїзду до Канади не хотіли вінчатись і тимсамим утратили право побуту в Канаді.

У таких випадках канадійська влада поступає з цілою безоглядністю, вважаючи, що її в розмислом ошукали. Були випадки депортації навіть по 5 роках побуту в Канаді.

ПОКАЗОВІ КВОТИ ДО АРГЕНТИНИ.

Згідно з арт. 4. декрету президента аргентинської республики з 10. I. 1934 р. до голови рільничої родини, що має показову квоту 1.500 песів, можуть бути долучені: жінка, діти, родичі і малолітні свояки (понижче 21 літ). Інші свояки або споріднені, що бажають виїхати з родиною до Аргентини, мусять мати окремі показові квоти. Цей артикул відноситься не лише до рільничих родин, що виїзджають із власною показовою квотою, але також до родин, що їдуть на зорганізовані кольонії.

—o—

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Концерт М. Дуди. 5. ц. м. виступив М. Дуда в салі „Сокола“ з одним концертом враз з п. Дубрівною. Концерт не викликав великого зацікавлення. При фортепіяні проф. І. Снігуровичева.

Заг. Збори Філії „Просвіти“ відбулись мин. неділі у великій салі „Сокола“ в приявности 200 делегатів. До нового Виділу ввійшли: д-р Ю. Олесницький — голова і члени: проф. Даниш, м-р Кушнір, інж. Дутка, дир. Вісневський, проф. Павлусевич, д-р Хмілевський; заступники проф. Целевич, пп. Кіндрат і Остапович. Контр. Комісія: дир. Швалюк, дир. Трач та інж. Пиндус.

Чайний вечір Т-ва „Зоря“. Мин. неділі відбувся в домівці „Української Хати“ чайний вечір, зорганізований рухливою секцією молоді „Зорі“. Приємно завважити, що чайний вечір переведено в формі вечора дискусійного, порушуючи низку справ. Получене гармонійно в той спосіб приємне з пожиточним. Спосіб цей варто наслідувати й по інших товариствах.

Б. Л.

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

Прощання д-ра Ф. Свістеля. Дня 29. VIII. ц. р. прощала Перемишлянщина свого довголітнього провідника, адв. д-ра Франца Свістеля. В тому дні зібралися в нововибудованій і гарно прибраній просторій салі Українбанку представники цілого повіту, щоб висказати йому признання і подяку за довголітню безінтересовну працю. У виповненій делегатами пов. установ салі почав низку промов о. Ковч, як голова пов. політ. організації, в імени цілого повіту. Він пригадав, що Перемишлянщина була перед війною доменою Глібовицьких та Маркових і той дух покутував тут ще й по війні. Колиж вона нині представляє собою національно свідомий повіт, і то повіт однопілий український, не розбитий на партії, то це є першою і головною заслугою праці д-ра Свістеля. Тим більша його тут заслуга, що ту реорганізацію вспів він перевести в тяжкім повоєннім лихолітті, серед дезорганізації української суспільности, в часах, як у наші села вдиралися прерізні злі духи, що хотіли жирувати на нашому заломанні, яке було наслідком національної катастрофи. Адв. д-р Свістель зумів у тих тяжких часах розбудити суспільність до нового життя, зумів показати новий шлях і тим шляхом повести, стоячи все в перших рядах працівників та світячи прикладом відваги і самовідречення. За 17 літ побуту в Перемишлянах не зробив д-р Свістель ані одного такого ходу, який хоча би в найменшій мірі понизив наш національний престіж, або міг захитати довіря до проводу. І та його 17-літня праця саме тепер зачинає давати свої овочі: величава саля Українбанку стоїть викінчена коштом 40.000 зол., придбаних ним як начальним директором у тяжких часах криз. Філія „Просвіти“, яка колись істнувала лише на папері, нині належить до перших у краю. А 46 споживчих і 10 кредитових кооператив у перемишлянському судовому повіті враз із повіт. складницею кооператив у Перемишлянах утвердились на його муравлиній праці. Вкінці, як уже дні його побуту між нами були почислені, вспів довести до закупна й уладження прекрасної реальности, яка має служити найважнішій і найпотрібнішій цілі, а саме на приміщення захоронки, що має взяти у свої руки опіку над нашими найменшими і найбільш опущеними. Дальше промовляли голови всіх повіт. установ щирими й сердечними словами подяки і жалю, бо кожна з них установ зазнала його опіки; як д-р С. не був її основником або головою, то хоч відновником і моральним провідником. Але найбільше вражіння зробила делегація селян, що гремільно приступили до нього й устами свого сеніора сивоголового п. Нудика з Унева зі сльозами в очах висказали прості та щирі слова подяки за провід і сміливу оборону їх селянських та загально-національних інтересів. При цій нагоді представники Філії „Просвіти“ вручили свому довголітньому голові на спомин люксусове видання творів Т. Шевченка, а представники інших установ деклярували з тої нагоди 100 зол., які д-р Свістель призначив на актуальну під цю пору в Перемишлянах ціль: на місцеву захоронку. Надзірна Рада Українбанку уфундувала гарний портрет д-ра Свістеля, що його завішено побіч портрету основника тої установи, нинішнього директора Зембанку п. В. Сінгалевича.

Учасник.

РУДКИ.

Збори інтелігенції. В Рудках відбулися 7. жовтня ц. р. збори інтелігенції від 3. год. попол. до 8.30 веч. На ці збори прибув посол д-р Ст. Витвицький, 10 позамісцевих священників (деякі з жінками), кількох учителів та з малими виїмками вся місцева інтелігенція обох полів. Мав бути перегляд доробку в останніх роках і сконсолідування своїх сил до дальшої праці. Збори відкрив о. Юрій Кміт, голова філії „Просвіти“ в Рудках, котрий і дальше зборами проводив. Перший реферат звідомлення з діяльности Повітового Комітету УНДО мав виголосити голова о. Гадзевич, рудецький парох. На жаль, він не явився. Адвокат д-р Климишин як заступник голови філії „Просвіти“ здав звідомлення з розвою того товариства. Коли перед кількома роками мала філія лиш кільканадцятьох членів і кілька читалень, то тепер у рудецькім судовім повіті має 26 читалень, півтора сотки членів і понад 500 зол. готівки. При помочі ПСК і Р. М. філія удержує з Р. Ш. люстратора, що є 20 днів у місяці в дорозі по читальнях; крім того члени філіяльного виділу їздили на загальні збори і рівні імпрези. Рада філії була змушена завісити в двох читальнях виділи через ворожий їх підхід до української нац. справи, але конфлікт поладнано позитивно. Через недомагання голови кружка „Рідної Школи“ лікаря д-ра Керничного здавав звіт з діяльности Р. Ш. д-р Залуцький, місц. адвокат. Найважніше в цьому році було заложення 14 дитячих садків, що їх д-р Керничний об'їздив і доглядав під оглядом гігієнічно-санітарним. Люстратор пильнував кружків, котрі уладили кільнадесять імпрез, як концерти в честь Шевченка, Франка, Шашкевича й ін. У 1928 р. прийшов до Рудок з доручення централі МС, п. Гринь Лесюк і взявся до організації молочарства. Ішло це тяжко, бо сільські молочарі звикли були продавати масло жидам і з цього мали особисті користи. Невсипучою працею п. Лесюка при енергічній підтримці централі МС. удалося зліквідувати дикі молочарні, з котрих деякі належали навіть до жидів і заложити Районову Молочарню в Рудках. На жаль, дима Р. М. в Загірю під проводом знаного „кооператора“ Юрка Пастернака порозумівалася (в часі, коли вийшов закон про молочарні) з польською молочарнею в Рудках, щоб тут була лиш польська Р. М., а в Загірю українська. В тій цілі п. Ю. Пастернак позакладав був проти наших (себто Р. М. в Рудках) збірень свої збірні і він їх з великими стратами. Напр. у Волові Дол. для 3 членів він збірню два роки і в цей спосіб так підкопав свою Р. М., що вона мусить ліквідуватися з великою стратою для своїх членів. Р. М. в Рудках купила за 14.500 зол. мурований дім і тепер коштом 7.000 зол. його адаптує, а крім того при помочі РСУК, здається, мусітиме ратувати Р. М. в Загірю, котра вже висилає небагато своєї сметани до Рудок. Що значить мати партикулярний чи свій інтерес у народній роботі, свідчить Загіря, котре під проводом Ю. Пастернака всі свої установи, як млин, кооперативу споживчу, бетонярню й ін., довело до упадку. П. Лесюк, як голова філії „Сільського Господаря“, складав звідомлення з діяльности цієї установи, який доповнив інж.-агроном філії п. Гуляй. Філія робить буджетом у сумі 5.000 зол., удержує інж.-агронома, референта для вишколу молоді і дві жіночі сили для організації жіноцтва. Це самі фахові сили, що відбули господинські курси „Сіль. Госп.“ у Львові і з великою посвятою трудяться для добра свого народу. Філію удержує, крім членських вкладок ПСК сумою 100 зол. і Р. М. сумою 80 зол. місячно. Завдяки старості п. Сарнецькому Повітовий Виділ в Рудках помагає філії значною субвенцією. Та найбільше імпонує своїм розвоєм Повіт. Союз Кооператив у Рудках. Коли давніше ПСК догосподарився був до 23.002 зол. страт і крім того кілька тисяч зол. довгу, коли його оборот упав був до 65.000 зол. річно, коли сільські кооперативи купували товар по жидах, а їх члени управ давали польоєальні борги і попросту розкрадали майно кооператив, то відколи прийшов до Рудок п. Павло Іванів і став начальним директором ПСК, справа взяла зовсім інший оборот. П. Іванів сплатив страти і довги ПСК, підніс оборот до пів міліона (не забуваймо, що ПСК в Рудках обслуговує всього двацятькілька кооператив!), знизив зарібки з 17 відсотків (!) на кілька відсотків нижче, як у жидів і тому не диниця, що кооперативи закуповують на 100 відсотків свої товари в ПСК. П. Іванів з ревізором п. Головеєм учили, як вести кооперативи, добирали відповідних людей, санували всі кооперативи (крім двох), що вже купують і продають лиш за готівку. Управа ПСК диктує ціни яєць так, що не оплатиться привозити яйця з села до міста, бо в своїй кооперативі так платять, як у місті. Ціна яєць пішла так в гору, що селяни Самбірщини привозили яйця до Рудок. ПСК зачав у м. р. скуповувати збіже, і знову давав ціни вищі, як у Самборі, тому селяни, що давніше везли своє збіже до Самбора, бо там було на 1—2 зол. дорожче, тепер везуть його до ПСК в Рудках. Р. М. помогла до того, бо дала свій дім на зсип збіжжа, а тепер вже управа ПСК закупила дім з площею при головній дорозі, де на другий рік побудує свій шпихлір. Дотепер закуплено понад 20 вагонів збіжжа. Директор Іванів, бувший старшина Гал. Армії, може й гостро взявся до санації, казав людям в очі правду і через це наразив собі кількох священників, але зате потрафив узяти все селянство, бо поступав чесно, знав пошанувати і духовенство і інтелігенцію світську і селян. Як можна було мовчати

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під прапором св. Евстахія.

За моїх дуже молодих літ мисливська жилка була досить рідка в людськім організмі. Десь хтось її мав, а ще менше людей її виявляло. Мисливий — це був трохи спортовець, а більше дивак, що мав таку собі нешкідливу манію. Хоч дістати карту на зброю було тільки що плюнути, хоч полювати без карти було так само легко, то люди не горнулися під прапор св. Евстахія.

За моїх середньо молодих літ цілий світ перемінився на ловців. Молоді і старі взялися за зброю і полювали цілих шість років, що правда не на заяців, диків, чи оленів, а на двоногого звіра — на гомосапієнса. Уладжували лови одинцем „на витодок“ і збірні з нагінкою. Стріляли до сидячих і в бігу, а все те робили без спеціяльних карт на зброю, тільки на підставі поголовного зазиву на облаву.

Скінчилася війна, стріляючий народ розсипався по домах і здавалося мисливство знову вернеться в передвоєнне вузьке русло.

І справді! Нині мисливих нема більше як перед війною, а може їх навіть менше. Зате завзятущих стрільців, власників карт на зброю і ентузіястів вигублення звірини по наших полях та лісах — тьма тьменна. Вистане в суботу стати собі при вході на головний дворець. Кожний трамвай висипає на тротуар цілі стоси озброєних від ніг до голови приклонників Немрода, що вибираються на лови. На їхніх капелюхах повівають величезні квачі з кінського хвоста, що імітують щітину з дика, або стирчить ціла вязанка усяких пер від домашнього качура до пантарки включно. На плечах у них англійські рушниці, за поясом сотки набоїв, а в серці жажда куропатвячих, заячих чи цапячих трупів. Їм байдуже де, з ким і коли, їм не в голові нащо і пощо, аби як найбільше і як найскорше. Вони не знають ні не люблять природи, вони не відчувають її краси, вони не полюють, вони стріляють. І на жаль дуже часто стріляють добре. Кажу на жаль, бо при гіршім стрілянні моглиб себе з часом винищити. А так — живуть і множаться.

Від половини жовтня починається головний ловецький сезон. Поклонники св. Евстахія! Не будьте ви подібні до отої мисливської язви, що під неділю розлазиться по ловищах Галичини і теребить що на очі попаде. Памятайте святі засади ловецтва: спорт, товариство і серце. Для спорту вибираємось, для товариства полюємо, а з серцем стріляємо!

„Много стріч“! — вам усім. Але як буде забагато — більше радійте, менше стріляйте, а будете мати велику заслугу перед св. Евстахієм. Хоч може несвідомі люди посміються з вас, та Покровитель звірини ні. Він вам у своїй книзі, в відповідній рубриці напише почесне слово: „мисливий“.

А це нині так само рідкий титул, як слово „людина“.

Галактіон Чіпка.

коли один священник, член управи кооперативи, заказав брати товар у ПСК та велів купувати у жида, або заказав доставляти сметану до нашої Р. М.! Чому мав він не вимкнути управам двох кооператив, що поборгувати своїм парохам товарів на 700 зол. і навіть на 2.000 зол.! Дуже сумно виглядав звіт кред. кооперативи „Нар. Дім". Деякі управи свідомо робили на шкоду кооперативи: давали кредити за могорич селянам, про котрих знали, що не вспіють будуть довгу віддати і навіть списля не стягали цих довгів. Фальшували підписи на векслях або свої або Богу духа винних селян. Довели Н. Д. до цілковитого банкрутства. Прийшов до Рудок на пароха о. Гадзевич, знаний діяч з Нового Санча і Дрогобича. Всі втішилися, що маємо такого чоловіка. Віддали йому деякі ділянки нац. роботи, між іншим і „Нар. Дім". Вибрано дирекцію в особах о. Гадзевича, д-ра Гайдучка, адвоката і п. Химяка, емер. скарбового урядовця. Та й вони нічого не пробили, хіба перенесли своє бюро до жидівського дому за чиншом 15 зол. місячно „щоб мати спокій". Тимчасом довжники довгів не сплачували, а Акцептаційний Банк відкинув кілька внесків на конверсію довгів, бо за пізно їх внесено. Треба було камяницю Н. Дому продати. І знову дир. Іванів відважився при помочі РСУК і Центробанку, всупереч перепонам одного члена управи Н. Д. камяницю для ПСК купити. Є надія, що нововибрана управа Н. Д. при поправі господарського положення вирятує Н. Д. від банкрутства. А ПСК вже остільки сплатив камяницю, що лишилося до сплати всього щось понад 9.000 зол. довгу. — По цих завідомленнях виголосив довшу промову пос. д-р Вербицький, що взивав до дальшої праці і консолідації всіх національних елементів. По короткій дискусії прийнято резолюції (поставлені о. Гулем) та вложено подяку управам усіх повітових установ, зокрема дир. Івановому за їх корисну й успішну працю.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. економ.-суспільний місячник. Львів, жовтень 1937. Р. X. Ч. 10. Зміст: На окраїнах днів. — В. Іваніс: Текстильна промисловість в УССР та на північному Кавказі. — Б. Іваницький: Деревна господарка Европи. — П. Панченко: Місцеві кооперативи в ролі гуртівень. — І. Ольхович: Організаційні справи української кредитової кооперації. — К. К.: Що нового в кооперативному світі. — Хроніка. — Серед книг. — З господарського життя. — Додаток: Володимир Січинський: Нарис з історії української промисловости.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. Львів, жовтень 1937. Р. V. Ч. 10.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Мукачево, вересень 1937. Р. VIII. Ч. 9.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

з ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 90 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 15. X. год. 8. попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „Легенда".
Субота 16. X. год. 8. веч. „Король волоцюг".

Театр Різнородностей:

Пятниця 15. X. год. 8. веч. „Це чорт не може".
Субота 16. X. год. 8. веч. Мадярська Орхестра Циганських Хлопців.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЧУКІВ:
15. X. Орлена.
16. X. Шаріка.
17. X. Вій.
ДУТЯТИНці:
17. X. год. 3. попол. Шаріка.
РОГАТИН:
18. X. Під курателею.
19. X. Отаман Пісня.
20. X. Шалапут.
21. X. Довбуш.
З Рогатина їде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:
15. X. Воскресення.
16. X. Гамн нужди.
17. X. Ніч під Івана Купала.
СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).
„Дальматін: Рагуза, Спалято, Трстено".

Зол. 10·-- кульчики з 14 кар. золота у великім виборі тільки **у ГРІНБЕРҐА, Сикстуська ч. 4.**

КІНА.

АПОЛЬО: „Зоряна естрада".
АТЛЯНТІК: „Плинне золото" з Ірен Дунне і Доротою Лямур.
ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".
ГРАЖИНА: „Шлях до Рію".
ЕВРОПА: „Прощаний оплд".
КАСІНО: „Капітан Тейльор".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Під двома прапорами" і кольорові додатки.
МІРАЖ: „Маврікінг".
МУЗА: „Місячна сонета".
ПАКС: „Непереможний Біл".
ПАЛЯС: „Моя панна мама".
РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.
РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.
СВІТ: „Генерал Сутер" і „Білий янгол".
СТИЛЕВЕ: „Малий чародій" і ревія.
ТОН: „Підводний човен ч. 9".
УТІХА: „Простак" і ревія.
ХИМЕРА: „Трумеа".

РАДІО.

Пятниця, 15. жовтня 1937.

6.15—1.00 Рам. авд., 11.15 У шкільній кооперативі, 11.40 Ева Турнер співає, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Летунство, 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Музика з пл., 14.45 Львівське летунство, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.20 Віжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Крук" опов. для дітей, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Сальон. музика, 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Відпочинкові табори для прац. молоді в Австрії., 17.15 Легкі Брамсові твори на 4 руки, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Гітарове тріо, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Старі й молоді, 19.00 Театр Уяви: „Льодяна серця" ком. Фібра, 19.35 Спів, форт., 20.00 Калейдоскоп, розр. муз. авд. Й. Морів сопр., Беньковський тенор, віол., два форт., 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт симф. орх., Бандровська-Турська спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плят.

Субота, 16. жовтня 1937.

6.15—8.00 Рам. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл, 11.40 Грає Єгуді Менухін, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. мандолінистів, Полудн. денник, Веселе полудне, Пісеньки, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: В пустині та пущі, 16.15 Концерт орх. мандолінистів (у прогр. Прісовський: Українська шумка), 16.50, 18.35, 19.50 Гутірка, 17.00 Фейл.: Немодні сильветки, 17.15 Від Атен до Байрайту (епігуни з опт. опери): сопр., тенор, 17.50 Наша програма, 18.00, 19.50 Спорт, 18.10 Камер. концерт, форт., скрипка, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Що ти пригобіцяв, додержи; Актуальна хліб. гутірка, 19.00 Сягуться нитки бабиного літа (репетиції і пісеньки для дітей); Полісся, словно-муз. авд., 20.00 Танки та пісні Ад. Вронського, орх., спів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт із участю Кепури (трансм. з Парижа), 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві о год. 23.10 „Зрада" скеч.

Пятниця, 15. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Камер. концерт, 20.10, 21.00 Вес. вечір, ВІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт військової орх., 13.40 Спів, 15.00 Форт., 19.00 Мадярські народні пісні в супр. орх., ВІДЕНЬ 16.55 Для дітей, 22.20, 23.00 Комп. конц. Франкенштайна, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Діточі пісні, 16.00 Розр. музика, 19.10, 20.00 Концерт фільг., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.15 Орг. музика, ПРАГА 16.45 Варіації на скр., віол. і форт., 20.55 Фібікові твори, орх. концерт, РАДІО ПАРІ 18.45 Форт., 20.00, 20.45 Спів, 20.30 Вок. квартет, РИМ 18.50, 20.40 Розр. музика, 21.00, 23.00 „Альнасіно е Ніколета" муз. казка Варбіярія, 22.15 Концерт дутої орх.

Субота, 16. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 21.00 Концерт дутої орх., ВІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 „Барон Тренк" оп. Альбіпія, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 17.35, 18.00 Цит. музика, 20.00, 21.00 „Сон літньої ночі" оп. Мендельсона, 22.30 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 13.10 Славянська музика, 17.55 Нар. пісеньки, 19.25, 20.00 Весела музі авд., 21.05 „У 75-ліття народин Завєра" симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 19.10 Пісні, марші, 22.30 Флєт, фортепіян, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.40 Легка музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Камер. концерт, 22.30 Хори, ПРАГА біхові твори, орх. концерт, РАДІО ПАРІ 20.10 Пісні, 20.40 Дієльог, 20.45 Вок. дуети, 21.30, 22.00 Концерт орх. і солістів, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 „Циганка" оп. Легара.

БІРЖА.

Львів, 14. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·58, 89·15, Доляри американські 5,29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·77—292·05, Франки фр. 18·00—17·50, Франки швайцарські 122.20—121.40, Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данп. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·00, Кор. дан. 117·54—116·70 Кор. норв. 132·35—131·35, Корони шв. 135·78—134·80, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шіллінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·50, 55·75, 4 поз. інв. 1 ем ненот., 2 ем. 68·75, серія 52·50, 5 валіан. 59·00, 4 прем. дол. 38·80, консол. 59·25, 59·75, 59·75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50 Цукор 35·25 Вугіль 24·75, 24·50, Ліпопол 92·50, Моджейів 9·75, Острошець 25·00, Ґабербуш 43·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 14. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок, без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вид. в опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Замість вінця на могилу бл. п. М. Корчинського зложили Параскева і Микола Багриновські, Рівне, зол. 10.— на фонд допомоги академічній молоді.

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, комфорт, в центрі міста — зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Ринок 10, тел. 230-33. 1852

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДАЮ совісного і рутинованого інструктора найрадше магістра педагогії для сина І. кл. гімназ. Зголошення з поданням условій слати: Уряд парохіяльний Новосілки Гостинні, п. Рудки.

ОСОБИ ПРИЄМНОЇ поверховности, здорової та педантки шукаю до цілковитого заопікування дітьми і до надвору над хатнім господарством. Tarnopol, ul. Brodzińskiego 16, Bezkorowajna. 1849

РІЖНІ

НАКРИТТЯ срібне та плятерозане — великий вибір дешево у фірмі Л. Розваженський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піяніно
І. Беттінґ і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 9-30

БРИТВИ
найліпші, гварантовані світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7, Коперника ч. 15 а

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0·60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
куплю, продаж, вимаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Вид. Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Субота 16. жовтня 1937. Ч. 228

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Нема „москвофільського народу“!

(Передова стаття).

Віддовження Рідної Школи.

Ревізії й арештування.

Письменниця Марія Домбровська в обороні українців.

Греко-католицькі українці в Румунії.

Хроніка Совітської України

За тісний союз з українською меншиною.

Що може вітер? (фейлетон).

Комітет неінтервенції збереться завтра.

Палестина в огні.

Єгипет вводить загальну військову службу.

Вістки з Турчанщини.

Сторінка: Економічний огляд, Без політики.

Ч. 228 (14.81). Львів, субота 16. жовтня 1937 Oficyna publikacyjna wydawnicza główna. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Права „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Національні літаки бомбардують.

5 національних бомбових літаків скинуло 40 бомб на Картахену. 10 осіб згинуло, 20 ранених.

Радіо Більбао подає, що національні літаки збомбардували вчора Порт Бу. Шість бомб упало на залізничий шлях і ушкодило його в кількох місцях.

Як повідомляють урядово, підчас передучорашнього бомбардування Барсельони 7 осіб згинуло, 50 ранено.

Національне командування подає, що під Хіхоном зістрілено два червоні літаки.

БОЇ В АСТУРІЇ.

Як подає національне командування, його війська заняли гори Тоспе та кілька сіл, м. ін. Арріондас. При цій нагоді взяли вони в полон одну червону сотню та захопили чимало воєнного матеріялу, м. ін. один совітський пова.

В АРАҐОНІЇ.

На відтинку Сабіненіго національні війська відбили ворожі наступи та заняли кілька стратегічно важних горбків.

ПІД МАДРИДОМ.

Національне командування твердить, що червоні перестали атакувати Куеста ля Реїна (на південь від Аранхуезу). Зате Авас подає, що на тому відтинку червоні відбили завзяті ворожі наступи та завтакували національні становища.

Комітет неінтервенції
збереться завтра.

Засідання комітету неінтервенції скликали на завтра (субота), на годину 10.30; мабуть візьмуть у ньому участь міністри Дельбос та Іден. Базою дискусії буде мабуть британський плян з 15. липня ц. р., що узалежнює признання прав комбатантів для обох еспанських урядів від розвязки питання евакуації добровольців; Німеччина, Італія та Португалія відкинули свого часу цей плян. Представники Англії та Франції запропонують мабуть у першому дні засідання, щоб обмежити час нарад.

Рівночасно будуть відбуватись англо-французькі розмови на тему дальшої політики на випадок невдачі комітету.

ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ ЗАПОВІДАЄТЬСЯ СПОКІЙНО.

Паріська преса стверджує, що паріський уряд виявив поєднавчі тенденції; не заносить ся на окупацію Мінорки ні на інші збройні кроки французької маринарки на Середземному Морі. Таке становище заняв французький уряд під впливом британського. Свого часу говорили, що Франція ультимативно домагатиметься обмеження часу засідання комітету неінтервенції; виявляється, що це домагання не матиме ультимативного характеру і що французький представник поставить внесок, щоб комітет сам визначив собі час тривання засідання.

Деякі часописи подали вістку, що італійський представник завтакує Францію за те, що вона перепускає військові транспорти через піренейський кордон.

—o—

Китайський протинаступ на півночі.

Райтер подає з Нанкіну: Китайські війська розвинули великий протинаступ у північній частині провінції Шансі; як виходить із достовірних джерел, вони скоро посуваються на північ трьома кольонами, що вийшли з місцевостей Нінков, Янтін і Вутай. Китайські передні сторожі дійшли буцімто до Сессіену, на північ від великого муру.

Китайці твердять, що під Гсінкев (на південь від Юаньпіну) японці втратили 3.000 воїнів і 22 повзи.

ПІД ШАНГАЄМ.

На шангайському фронті китайці перейшли до наступу на схід від Таотун, Юкон, Чуєнчав і Квантун та дійшли до північного Сечуану. Японці боронилися скорострілами й повзами, але мабуть безуспішно, хоч японське командування твердить, що воно стримало китайський наступ.

КРОВ НА ВУЛИЦЯХ ШАНГАЮ.

Цілий вчорашній день ішла під Шангаєм завзята артилерійська перестрілка. На терені міжнародньої концесії вибухло кільканацять гранатів, убиваючи чимало цивільних осіб; нараховують їх на 150; скількість ранених невідома. Прохожі ховались по брамах і пивницях. У місті шаліють пожежі. Китайські артилеристи наводили гармати так нездарно, що багато стрілен падало на терен міжнародньої концесії, замість на японські становища.

Єгипет вводить загальну військову службу.

Єгипетський уряд предложить у найближчому часі парляментові законопроєкт за загальну обовязкову військову службу.

—o—

Палестина в огні.

Вчора пополудні у цілій Палестині дійшло до терористичних замахів. Коло Вифлеєму араби застрілили двох поліцаїв. Під поїздом, що їхав з Люд до Єрусалиму вибухла петарда і знищила 3 вагони. Трьох пасажирів згинуло, а кільканацятьох важко ранено. На кілька жидівських кольоній напали араби. Внаслідок стрілянини були обосторонні жертви. У кольонії Бет-Альфе араби підпалили нафтовий рурятяг; пожежа тривала до півночі. В Єрусалимі підчас нападу на автобус згинув один араб, кільканацять жидів ранено.

У Єрусалимі опівночі проголосили гостре поготівля та мобілізацію помічних відділів безпеки. Вулицями міста переходять британські відділи в повному воєнному виряді.

Присуд на шкідників.

У Вінниці засудили старшого землеміра Баньківського на розстріл, старшого агронома Зверевича та голову районового комітету зі Славути Куоченка по 10 літ вязниці і начальника районового земського відділу Мельника на 15 літ. Їм усім закидували шкідництво в рільництві.

—o—

Нема „москвофільського народу"!

Львів, 15. жовтня 1937.

В усіх українських газетах раз-у-раз читаємо такі звістки: „до такої-то (державної чи самоуправної) установи вийшло стільки-то українців та стільки москвофілів"; або: „на медичний факультет прийняли стільки-то українців і стільки москвофілів". Та сама історія з учительськими етатами, з вихованками бурс, зі статистикою священників напр. на Лемківщині, — скрізь маємо специфікацію: українці та москвофіли. І помалу такий термінольогічний поділ починає входити в звичаєву привичку. І помалу наші люди починають затрачувати свідомість, що таким поділом роблять не тільки капітальну дурницю з погляду науки та велику політичну помилку, але просто й ображують рідну українську націю.

Бо ставляючи одну поруч другої цифру українців і москвофілів, немов зрівнюємо обидві ці величини. У чужинецького читача мусить бути льогічне вражіння, що це дві рівнорядні національности! Таким робом ми, що так палко протестуємо проти фабрикування на нашій етнічній території нових народів, що є тільки племенами одної української нації, самі фабрикуємо „москвофільський нарід" з людей, які навіть племінно чи говірково не творять ніякої окремої групи.

Правда, галицьке москвофільство є дивоглядом, незустрічним у ніякому іншому сучасному національному русі. Навіть з провансальцями не можна порівнювати наших москвофілів, бо явище провансальців належить до проблеми асиміляції, а галицьке москвофільство — до проблеми політичної орієнтації, полученої з незавершеним процесом національного освідомлення. Нема у світі таких парадоксів, які є в нас: де маємо приклади культурного снобізму (фанатики екслібрісів), та поруч із цим лячну статистику анальфабетизму. Те саме в ділянці національно-культурній і політичній: маємо ріжних теоретиків і ріжні групи націоналізму, включно з культом націоналістичного ексклюзивізму та з піднесенням чуттєвого чинника волі до висоти імперативу всіх дій, — та одночасно маємо спори за національну термінольогію і привязування до правопису значіння мало не національної чести!

Однак ці парадоксальні дивогляди, що їх єдиним джерелом є національно-політичне лихоліття, яке бє український нарід від зруйнування Києва Андрієм Боголюбським, від наїзду Джінгісханових синів, від утрати Галицько-Волинської Держави, від заведення панщини і від катастрофи визвольницького здвигу у XX. столітті, — ці парадоксальні дивогляди не виправдують ще помилок, що їх допускаємось у відношенні до нашого москвофільства. Правда, рішуча постава частини нашої преси з „Ділом" на чолі, щоб не зацьковувати москвофілів, щоб не заганяти їх силоміць до національно-ворожих таборів, щоб не провокувати їх до національного відступництва, щоб не робити трагедій з традиційних навичок, консерватизму чи навіть назадництва деяких людей, — та постава злагіднила суперечки і дала благодатні практичні висліди: москвофільство, як масове суспільне явище, вимирає, мертвецькі анахроністичні залишки часів Дідицького-Дудикевича-Бобрінського розпливаються в живому українському національному морі, з синів і доньок старих москвофілів щораз менший відсоток тримається культурно-політичної віри своїх батьків, словом — процес української національної свідомости йде вшир і вглиб. І якщо на дорозі цього процесу находяться перешкоди, то це перешкоди направду штучні, конюнктуральні, минаючі, які може і звільняють темпо того природного процесу, але зупинити його та ще й регенерувати анахроністичні настрої в масі — не всилі! Москвофіль-

ОСІННІ і ЗИМОВІ НОВИНИ вже має на складі
Е. ДУМИН
ЛЬВІВ, КОЛЕРНИКА 4.
Светери жіночі і мужеські, трикоти, рукавиці, панчохи.
М. ЖЕСЬКІ КАПЕЛЮХИ.
товар першорядний, ціни низькі.

ство загибає і мусить загинути, бо ковтає його українська національна стихія і розкладає внутрі ідеольогічна забріханість. Бути супроти польської не то держави, але й кожночасної влади навіть не в позиції найльояльнішого громадянина, а чолобитнього ленника, та одночасно базуватись на всеросійській ідеольогії, котра в перекладі на політичну мову є запереченням державної самостійности всіх держав, що входили до російської імперії в 1914. році (голосна недавня заява Денікіна!) з відродженим імперіялістичним гаслом „собірания русскіх земель" у першу чергу, — таке „роздвоєння особовости" може приносити користи на коротку мету, коли мається до діла з маленькими людьми, вихованими на „ІКЦ", але не може бути тривкою підвалиною ідеольогічного руху.

Тактика всіх тих, що „ставлять" на москвофілів — дуже прозора: вводити баламуцтво у само поняття галицького москвофільства. Таке баламуцтво вносить передовсім невпорядкована офіційна національна термінольогія. Українці, русини, старорусини, малороси (заповіджена газетка: „Малоруські Глос Карпацкі" у Самборі!), ба навіть — згідно з термінольогією краківського „Греко-католіка" — „малополяни-греко-католики" — все це викликує в уяві незорієнтованого польського громадянина враження калейдоскопу ріжних національностей, що заселюють цей край та з якими дійсно не можна рахуватись поважно. Але чи воно шкодить українській нації, як етнічному монолітові?! Чи той моноліт не залишається таким самим, без огляду, як хто його зве? Очевидно, справа національної термінольогії заторкує найглибші й найніжніші почування, вона належить до сфери престіжу і тому вимагає політичної боротьби. Але тим паче ми не можемо ослаблювати аргументів, якими орудуємо на політичному форумі, власною необережною поведінкою.

Такою необережністю є віддідлювати москвофілів в окрему рубрику, незалежно від рубрики української. **Галицькі москвофіли — це члени тої самої української нації і питання москвофільства — це наша внутрішня українська справа!** З галицького москвофільства з часом **мусить** залишитися лише політична **русофільська орієнтація**, себто те, що репрезентує з одного боку теорія Василя Панейка, з другого — теорія Кирила Вальницького. Політ. орієнтація на Росію білу чи червону, але на Росію, в якій українці мають шукати підтримки для своїх політично-еманципаційних змагань, узгіднюючи їх з велико-державницькими інтересами Росії та втискаючи їх у рямці такої чи іншої одної-неподільної Росії! Ця орієнтація утопійна, суперечна з самим поняттям і самою суттю українських еманципаційних тенденцій, для українських інтересів погубна, — але це всетаки один з **українських політичних напрямків.** І хоч нинішне галицьке москвофільство не хоче признатися, що воно тотожне з таким напрямком, хоч нинішне москвофільство претендує на ролю виразника **національної** ідеольогії, що протиставиться різко українству, як поняттю окремішньої нації, проте нам нічого звертати увагу на ці диковинні і смішні теревені, які **мусять** перейти до архіву.

Тут можемо почути: як ви можете називати москвофілів українцями, коли вони самі так себе не називають? Як ви можете стосувати до них ту мірку, що її відкидаєте, коли її хтось стосує до вас, себто, чому ви не тримаєтесь вірно засади, що кожного треба звати так, як він собі цього бажає і куди сам себе причисляє?! Відповідь: ми радо будемо звати москвофілів іншим — неукраїнським — національним терміном, **якщо вони національно самовизначать себе згідно з істнуючим у науці поділом славян на нації.** Колиж хтось сам не знає, до якої нації він належить — треба його зарахувати туди, куди він належить згідно зі своїм територіяльним та етнічним походженням, згідно з його щоденною мовою.

Наші москвофіли не називають себе українцями — слово українець беруть у „лапки", хоч їх ідеольог п. Каренін признав, що це така сама добра назва народу, як „малоруський нарід, — частина русскої нації" Вони й не признають себе росіянами ані москалями — першу назву трактують інколи навіть як політичну денунціяцію, другу як образу. Не зараховують себе ані до білорусинів, ані поляків, ані болгар, ані сербів, ані чехів, ані словаків. „Івани без роду", трагічна поява, про яку казатимуть колись у підручниках національогії, як про яскравий приклад, до чого довести може політичне лихоліття вкупі з політичними грами!

Але нарід залишається народом, без огляду на політичні умовини. Очевидно, у ході тих сячеліть були і щезали й великі народи. Однак у такі далекі міркування ми сьогодні не будемо запускатись. Задовольнимось вірою, що український нарід переживе москвофільську дурійку. І заперестанемо називати москвофілів окремим колективом, немов рівнорядним з українським національним колективом Пишім: „до такої то установи ввійшло стільки то українців (тут подаймо повну загальну суму одноплемінників), **з того стільки то москвофілів".** Тоді будемо в порядку і з науковою і з політичною правдою, будемо в порядку з простим глуздом і — власною совістю.

ік.

Греко-катол. українці в Румунії.

(ВЛАСНА КОРЕСПОНДЕНЦІЯ З БУКОВИНИ.)

Чернівці, в жовтні 1937.

Всіх українців у Румунії начислюють круглo один міліон душ. З того на уніятських, себто греко-католицьких українців припадає несповна 100.000.

Українців гр.-кат. віроісповідання з Буковини і румунського Закарпаття приділив на підставі конкордату між румунською державою й апостольським престолом (1929 р.), а саме рішенням папської буллі „Solemni Conventione", оголошеної папською нунціятурою в Букарешті 16. липня 1930. р., до новоствореної гр.-кат. Мармарошської Дієцезії з резиденцією гр.-кат. епископа (румуна) в Бая-Маре. Для гр.-кат. українців, приділених до гр-кат. Мармарошської Дієцезії, передбачує та папська булля генерального вікарія того самого обряду і тої самої нації, якого іменує мармарошський гр.-кат. епископ. Під цю пору є генеральним вікарієм гр.-кат. українців о. Михайло Сімович, вислужений гімн. професор у Чернівцях.

До гр-кат. Генерального Вікаріяту в Чернівцях належить 17 гр.-кат. парохій на Буковині, 11 парохій у Сигітщині, 10 парохій у Сатмарщині і 3 парохії в Банаті. У всіх тих парохіях говорять по українськи. У Мармарощині греко-католики також говорять по українськи, крім парохії Коштіль, де греко-католики говорять по мадярськи, а в Сиготі і Довгополі над Тисою греко-католики говорять по українськи і по мадярськи на половину.

Саме місто Сигіт, колись українське, нині має ще тільки 20 відс. українського населення; решта — змадяризована. Старші українці знають українську мову і говорять між собою по українськи; молодше покоління вже настільки змадяризоване, що між собою говорить по мадярськи. Це наслідки вікового впливу чужого мадярського панування, чужої адміністрації та передовсім чужої мадярської школи. Очевидно, мадяризацію ширила й сама мукачівська гр.-кат. консисторія, що урядування вела по мадярськи. З приходом д-ра Одовійчука, адвоката з Буковини, до Сиготу почалося й там жити українське життя.

В Сатмарщині всі 10 гр-кат. парохій вже зовсім змадяризовані. Коли в Сигітщині богослуження відправляють у старославянській мові, а проповіди й катехизація ведуться по українськи, то в Сатмарщині богослуження відправляються, що правда, також у старославянській мові, але проповіди й катехізацію ведуть уже по мадярськи.

До Банату зайшли українці з Підкарпаття. Хоч українські громади в Банаті звідусіль окружені румунським морем, то всеж таки ті острівці держаться твердо гр.-кат. обряду і своєї української мови.

Теперішній румунський уряд ліберальної партії (анальогічної до польських „ендеків") веде дуже гострий курс проти українців. Особливу увагу звертають при цьому на школу. Міністерство національного виховання, що відповідає польському міністерству освіти й віроісповідань, заборонило вчити української мови й українського письма та наказало вчити й релігії по румунськи. Цей розпорядок міністерства нац. виховання щодо науки гр.-кат. релігії суперечить статті 20, § 1. конкордату, який постановляє, що наука релігії гр-кат. дітей у всіх публичних і приватних школах Румунії має відбуватися в рідній мові дітей. Проти цього протизаконного рішення міністерства нац. виховання бореться гр.-кат. Генеральний Вікаріят і домагається скасування того рішення. Також мармароський гр.-кат. епископ, хоча румун, обстоює право науки релігії в матірній українській мові, та — покищо — безуспішно. Одначе дотичний міністеріяльний розпорядок у практиці є невикональний, бо ніяк не можна при науці релігії обійтися без української мови з тої простої причини, що діти просто не розуміють інакше і не можна би було дітей навчити релігії. І тому при науці українських дітей гр.-кат. релігії мусять гр-кат. священники й дальше уживати української мови.

Справа анексії румунською державною владою гр.-кат. церкви в Сучаві та її відгомін у парляменті і в суді відомі зі свочасних докладних репортажів. Хоча без правного обоснування — всеж таки румунський суд станув на становищі, що „історичний будинок" гр.-кат. церкви в Сучаві повинен бути в руках держави і тому оправдав анексію тієї церкви. Одначе справа ще не скінчена, бо компетентні гр.-кат. українські чинники внесли від цього вироку відклик до Касаційного Трибуналу в Букарешті.

У звязку з цим у деяких українських часописах у Галичині появилася була нотатка, що на бажання румунської влади скасовано гр.-кат. Генеральний Вікаріят. Ці вісти не відповідають дійсному станові. Гр.-кат. Генеральний Вікаріят — це церковна установа, запоручена конкордатом і держава не може його односторонньо скасувати й фактично не скасувала. Зайшла тільки та зміна, що міністерство листується тепер не безпосередньо з гр.-кат. Генеральним Вікаріятом, тільки через гр-кат. епископат та перестало виплачувати платні для буковинських гр.-кат. священників на руки гр.-кат. Генерального Вікаріяту і виплачує їх на руки гр.-кат. епископа. Гр.-кат. Генеральний Вікаріят веде кореспонденцію з адміністраційною владою і з гр.-кат. епископом (румуном) по румунськи, а зі сторонами і з парохіяльними урядами в українській мові.

Дуже дразнять румунських шовністів шарфи жовто-блакитної барви на церковних хоругвах гр.-кат процесій. Це для них ознака української іредентн і наклепами, цькуваннями й терором стараються вони усунути цей зненавиджений ними „bicolor ucrainien". Цього домагалися й румунські посли, а адміністраційна влада перевела навіть слідство. Одначе слідство не виказало нічого карігідного. Навпаки: слідство доказало, що гр.-кат. українці мають від непамятних літ звичаєве і церковне право уживати жовто-блакитних шарф та емблем, бо це належить до гр-кат. церковного богослуження для українців. — Гр.-кат. епископ зажадав на цій підставі сатисфакції від румунської влади, але досі й українці ще не дістали.

Бажаючи ослабити гр.-кат. український елемент у Сигітщині, румунська влада постановила основати в Сиготі окреме православне єпископство для 29 000 православних душ (переважно напливовий елемент). Кошти будови епископської катедри і палати та 10 церков і парохіяльних домів мають покрити з буковинського православного фонду. З цієї причини негодує навіть румунська „Glasul Bucovinei", що буковинськими фондами будують у Сигітщині такі коштовні церкви, палати і парох. доми, в часі, коли православні церкви в самій Буковині в оплаканім стані, а священничий персонал не може діждатися залеглих поборів...

Але можна бути певним, що цей спротив буковинських автохтонів не матиме ніякого наслідку. Бо чогож то не роблять під покришкою релігії для політичних цілей?!...

Буковинський уніят.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація.

З польської преси.

Міністерство внутрішніх справ чи міністерство поліції?

Під таким наголовком находимо передову статтю у варшавському консервативному „Часі" з гострою критикою теперішньої політики цього міністерства чи пак міністра. Автор статті, який скрився за ініціялами „й. м.", виказує, що міністерство внутрішніх справ не має ніякої програми хочби в таких преважних справах, як напр. українській і жидівській і виконує лише ролю виділу безпеки. Це досадна, але правдива і дійсно влучна характеристика. Тому з малими пропусками несуттєвих місць подаємо цю статтю в буквальному перекладі:

Ще перед сто роками нинішне міністерство внутрішніх справ — пригадує автор — називалось міністерством поліції в усіх державах, що належать до західно-европейської цивілізації. Ця назва відповідала точно завданням, що їх мали сповнити ці уряди в тому часі. Тоді обсяг діяльности держави був обмежений. Внутрішня політика полягала головно на удержанні в державі стану безпеки при допомозі поліційних засобів. Цей стан змінився протягом минулого століття. Держава перестала бути — як то кажуть — „нічним сторожем" і почала брати на свої рамена щораз то нові завдання. В усіх ділянках, між ними в ділянці внутрішньої політики. Внаслідок цієї еволюції удержання безпеки в краю перестало бути завданням внутрішньої політики, але стало одним з багатьох. Тому змінили назву урядів, обтяжених цими завданнями. На місце міністерства поліції прийшло міністерство внутрішніх справ.

На ріжнородність функцій і завдань польського міністерства внутрішніх справ — пише автор — вказує хочби кількість департаментів, на які ділиться це міністерство. Отже є політичний департамент, якого одним із виділів є виділ безпеки, є теж адміністраційний, самоуправний і вкінці технічно-будівельний департамент. Ресорт міністерства внутрішніх справ належить без сумніву до найважніших. Внутрішня політика обіймає без сумніву дуже ріжноманітні проблеми, що торкаються майже всіх ділянок державного життя. Коли ця політика має відповідний напрям, ведена розумно держевна машина працює справно; якщо навпаки виявляє недостачі, цілий апарат починає тріщати внеможливлюючи тимсамим належне ділання інших ресортів.

І тому проблема внутрішньої політики в широкому цього слова значінню є основною проблемою, на яку слід звернути найбільшу увагу саме в нинішних переломових часах. На жаль обсервація діяльности польського (в оригіналі „нашого" — прим. Ред.) міністерства внутрішніх справ насуває невеселі рефлексії. Маємо вражіння, що це найбільше резакційний ресорт, що його можна собі уявити. Керманичі цього ресорту відступили сто літ назад і від концепції міністерства внутрішніх справ вернулись до концепції міністерства поліції. Зацікавлення керманичів внутрішньої політики обмежуються — так бодай вільно міркувати на основі обсервації їх діяльности протягом останніх кількох років — до справи безпеки. Вони вважають вдержання безпеки у краю не лише найважнішою проблемою, що булоб ще зрозуміле, але проблемою майже єдиною. Тому все інше підпорядковано діяльности виділів безпеки. До того лад і порядок вдержують чисто механічними засобами, в менше або більше успішний спосіб, тими самими засобами, що ними користувалися своєчасно міністерства поліції, себто зовсім поліційними засобами.

Осягнений таким чином стан безпеки є дуже поверховий. Спирається переважно на примусі. Не розвязується проблем, що можуть стати джерелом конфліктів, а проти їх евентуальних проявів, що нарушують правний порядок, протиділається силою. **В такий спосіб політичний департамент міністерства внутрішніх справ став в дійсности виділом безпеки і то в найбільше примітивнім цього слова значінню.**

Внутрішньої політики нема. Надаремне намагались би збагнути, яка є політика внутрішнього ресорту напр. у жидівській справі. Міністерство внутршніх справ намагається не допустити до протижидівських заворушень при допомозі поліції. Але не має програми, що її здійснення усунулоб причини цих подій. **Таксамо тяжко булоб дошукатись якоїсь програми в українській справі. Відношення до цієї національної меншини підлягає постійним зигзакам. Нема програми, нема ніякої провідної думки. Кожний воєвода веде власну політику. А якщо на цьому становищі доходить до зміни змінюється теж в цьому вогнищі відношення до українців. Єдиною журбою мін-ва внутрішніх справ вдержати лад і порядок на теренах, що їх замешкує це населення.**

Якби польська внутрішня політика не обмежувалася до чисто поліційних завдань, тоді безсумніву міністерство внутрішніх справ зацікавилось би теж посуненням деяких інших ресортів, що не залишаються без впливу на стан безпеки у краю. Звернуло би напевно увагу на такі організації та установи, що їх підпомагає міністерство хліборобства і на факт, що керманичами рільного страйку в Галичині були вихованки народніх університетів, що їх підпомагає мін. Понятовський. Зацікавилось би теж діяльністю союзу польських учителів не ждучи, аж його змусить до того пресія затривоженої опінії.

Якби існувала внутрішня політика в повному того слова значінню, всі вище згадані проблеми мусіліб бути предметом живого зацікавлення і щирої журби міністерства внутрішніх справ. Таксамо ми знали би, що уряд задумує зробити з територіяльною самоуправою. Проблем, що їх повинно розвязувати міністерство внутрішніх справ, але не розвязує, є безліч. І тому цей ресорт знайшовся в дуже тяжкому положенні, щодо безпеки навіть з уваги на такі завдання, що їх воно собі ставить. Бож бажаючи вдержати у краю лад і порядок не лише при допомозі примусу, треба ці проблеми взяти на варстат праці і послідовно змагати до їх розвязки, щоб обмежити і влекшити завдання поліції. Тому — кінчить автор — потрібне міністерство внутрішніх справ не лише з назви, але й таке, що сповняло би теж завдання, що відповідають цій назві.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

За тісний союз з українською меншиною.

В тижневику „Політика", раніше „Бунт Млодих", з 10. ц. м. у статейці п. н. „І. К. Ц. боронитьсяˮ Редакція полемізує з „І. К. Ц." за безосновні закиди під її адресою за її становище в українській справі. Одночасно Редакція підкреслює, що є за тісним союзом поляків з українською меншиною в Польщі не з гуманітарних чи ліберальних спонук. Ні! Цього вимагає державний інтерес Польщі.

Нашим (себто груп, що гуртуються коло тижневика „Політика" — прим. Ред.) начальним засновком є теза, що Польщу не стати ні тепер ні в майбутности, що її можна передбачити, на боротьбу з двома сусідніми великодержавами: Росією і Німеччиною. Але теж не стати нас (читай: поляків — прим. Ред) на ролю нейтральної барієри, проти якої з математичною певністю мусить повстати коаліція обох держав.

Отже мусимо, під загрозою неминучої поразки і втрати незалежности, знищити одного з наших сусідів. Вибір є легкий. То-

---

В. ЛІХТЕНБЕРГ.

Що може вітер?

Молоді поети живуть не тільки на Олімпі своїх мрій. Нераз мусять вони наближатися до хмар — реальніше, винаймаючи кімнату дуже високо.

Киньмо оком до маленького піддашшя, яке наняв собі на літо молодий поет Карло Цірер у модному гірському селі. Вже від трьох днів сидів він тут по сусідстві неба, а проте так далеко від нього... Він завдячував цю кімнату чемности одної знайомої, яка жила дуже близько із власницею пансіону і поручила їй під опіку анемічного поета, що потребував трохи підгодуватись.

Та щож! Навіть і тут не міг молодець використати свого скромного відпочинку і гарної природи. Треба таки було платити, хоч і скромну, суму за пансіон, папіросів він не міг зректися, а всі дрібнички вакаційного життя вимагають виплат у готівці. І так Карло Цірер міг робити тут тільки те, що робив цілий рік: — писав вірші. Він писав вірші не про те, що лежало йому найближче серця — на такі вибаги могли дозволити собі тільки великі літературні пани. Цірер робив поезію, щоб заспокоїти собі буденні необхідні потреби. Щоб вирівняти рахунок за пансіон він писав новелю, щоб покрити кошти прачки і папірос складав поему. Найгірше не любив він ліричних поезій! Він оспівував жінок, яких не знав, звеличував привабу, яких навіть не уявляв собі і у строфах виспівував такі бажання, що їх заспокоїти могліб тільки багаті люди.

Так сидів він у віконці на своєму піддашші і випрацьовував у поті чола поезію, з якої сподівався дістати гроші на папіроси. А що гонорар за поезії рахують від рядка і що влітку на свіжому повітрі він курив більше як у місті, то з поезії виросла довша поема. Та нараз один записаний листок пірвав вітер і поніс його геть. Карло нахилився у розпуці за листком, щоб його схопити, але що з Олімпу не так легко скочити на землю, то листок скоро щез із його очей. Ситуація була поважна. Карло збіг швидко зі сходів, щоб дігнати свою поезію хочби в саді.

Зараз на першому поверсі його зупинив широкоплечий мужчина, трохи насуплений, у тих поважних роках, які оптимісти звуть чомусь найкращими. Саме той добродій тримав у руці його ліричну поему. Карло втішився, що його поема вирятована.

— Це мої вірші — він сказав скромно. — Будь ласка, дайте мені це!

Але добродій відповів суворо:

— Так? Це ваші вірші? А звідки ви приходите до того, щоб кидати вірші моїй донці на балькон, га?

Карло дивився на нього здивований:

— Я? вашій донці?

— Не перечте! — крикнув готелевий тість. — Ви вже давно ходите за моєю Сузі! А тепер ви стали вже такі нахабні, що починаєте їй дурні вірші висилати.

Карло всміхнувся, а потім почав старшому добродієві пояснювати, як він сидів при вікні і компонував поему, коли вітер нараз здув йому листок вперед носа. Батько Сузі прислухувався цьому оповіданню, вкінці сказав не дуже переконаним голосом:

— Но, ви вигадали собі гарний викрут! Але не думайте, що я такий наївний! Я маю очі відкриті. Добре, що бодай знаю, звідки вітер віє.

Карло дістав назад свою поему і пішов до своєї мансардової кімнатки.

Чверть години пізніше хтось застукав до його дверей. І тепер трапилось те, чого він не сподівався навіть у хвилинах найсвобіднішої уяви — до нього ввійшла молода панночка. Вона була гарна, приємна, виглядала як лірична поема, краща, ніж та, яку склав Карло. Вона сказала премилим голосочком:

— Моє імя Сузі Маргольд.

— Ах! — загикався молодий поет — ви донька того пана, що почав мене ганьбити на сходах?

— Так.

— Але-ж я вже вияснив вашому татові, що він сильно помилюється. Я-ж навіть вас не знаю. Якже-ж я посмів би кидати до вас вірші на балькон?

— Це правда — відповіла дівчина мрійливо — ви мене не знаєте... Але я прохала би вас... нехай таки лишиться так, що цей вірш ви написали для мене?

— Для вас?

Карло знову нічого не розумів.

— Я вас дуже прошу, щоб ви заявили моєму татові, що ви мене любите.

Довша павза. Карло сказав по надумі:

— Коли ви мене просите, то я готов навіть зложити кривоприсягу. Хоч поправді тепер уже не знаю, чи те, що скажу буде зовсім неправда...

— Мій пане! Говорім ділово! Я прошу вас зробити мені чемність і ви чемно годитесь на це. Нехай буде так, що наша любов тягнеться віддавна і ви пишете до мене поезії.

— Добре. Але чому я маю писати до вас поезії?

— І це вам поясню. Мій батько вибрав мені нареченого, якого я не люблю і від якого я ніколи не вийду. Щоб якось викрутитися, я мусіла сказати татові, що я кохаю другого бідного і то такого, що його не покину. Чи розумієте?

— То я маю бути тим бідним, якого ви не покинете?

му, що маємо до діла з одного боку з німцями, що є національним монолітом і стали чоло майже цілому світові кілька років, а з другого боку з Росією, що гнобить і переслідує багатомільйонові народи різних національностей, що вється у страшних конвульсіях гігантичного експерименту. Мусимо знищити одного з сусідів і мусимо знищити того, якого можемо знищити, себто Росію. Мусимо її поділити на ряд держав і таким чином запевнити собі гегемонію на Сході. Тоді маємо вигляди на спротив німцям.

Все, що є внутрішньою культурою, господарською програмою, мусить бути функцією так зрозумілої державної рації. Мусимо мати конституцію, що дає максімум сили державі й одночасно єднає найсильніше нарід з владою. Мусимо підтримувати збагачування краю, підтримувати продукцію, щоб у вирішній хвилині не забракло нам засобів ні матеріялів. Мусимо виховати молодше покоління в культі для збройної сили, щоби гідно стануло у хвилині, коли розпічнемо вирішну розгриваку. В цій програмі нема місця на боротьбу з меншинами. В цій програмі є домагання, що має відограти одну з найважніших ролі, **домагання тіснього союзу з українською меншиною.** Але навіть якби його не було, якби Польща немов Англія на острові не була загрожена ніяким нападом, ні не загрожувалаб нікому, то й тоді найважнішою вимогою нашої політики було би таке наладнання взаємин у Сх. Галичині, щоб обі національности могли свобідно розвиватися під спільним дахом польської державности.

Віддовження Рідної Школи.

Великий порятунок дають Рідній Школі ті установи і громадяни, що свого часу вплатили внутрішню позичку (по 25 зол.), а тепер самочинно зрікаються претенсій до цієї позички і звертають Рідній Школі її довжні грамоти. І так дотепер зверпули: Центросоюз — Львів 350, Повіт. Союз Кооператив — Підгайці 200, Український Кооперативний Банк — Калуш 200, Районова Молочарня — Бориславів 100, кооп. „Самопоміч" — Підпечари 100, Григорій Демчишин — Жихлин 75, кооп. „Злука" — Підпечари 75, кооп. „Луна" — Волсвин ад Сокаль 50, кооп. „Народній Дім" — Перемишляни 50, Володимир Любінець — Перемишляни 25, д-р Франц Свістель — Перемишляни 25, Антонія Сеницева — Ладанці 25, Василь Сеница — Ладанці 25, Тит Бортник — Стрий 25, о. Дмитро Федосюк — Немяч 25, др Белей Іван — Войнилів 25, Гавриїл Кіндюх — Хотинь 25, Олександра Михайлівська 25, Михайло Коцко — Дрогобич 25, Українська Райфайзенка — Нивиця 25, Павлина Ольшанська — Жовква 25, кооп. „Побіда" — Попеляни 25, кружок „Рідної Школи" — Романове Село 25, д-р Максим Тимків — Стрілиська Нові 25, Микола Хандога — Стрілиська Нові 25, Андрій Скрут — Стрілиська Нові 25, Ірина Комарова — Тшенсувка 25, Павло Біда — Львів 25, Марія Іжицька — Львів 25.

Таким чином зменшився довг Рідної Школи на 1.700 зол. Найповажніший її довг — це саме її зобовязання з титулу внутрішньої позички. Якби Рідне Школа позбулася того довгу, то це додалоб їй відваги в її дальшій праці. Як у кожній рідношкільній справі, так і в цій — доля Рідної Школи в руках громадянства.

—o—

Письменниця Марія Домбровська
в обороні українців.

Варшава, 13. жовтня.

В широких рамах великого мистецького фестівалю відбувалися у Варшаві м. і. дуже цікаві літературні імпрези — авторські вечорі найвизначніших сучасних польських поетів і письменників в П. Академії Літератури. Одним з останніх був вечір п. **Марії Домбровської**, відомої сучасної письменниці, авторки багатьох ентузіястично принятих повістей. Виголошуючи перед величезним натовпом цікавих слухачів з цілого краю свій репортаж-спостереження з поїздки до Заліщик, Домбровська **з акцентом заявила, що нема підстав уважати українців — русинами і ділити їх національну масу на поодиноме тенденційно петрифіковані регіональні групи, лише слід польському інтелігентові завжди й усюди вживати терміну: українець, український,** як номенклятурного терміну народу з великою культурою. Своє переконання бавує п. Домбровська не тільки на історичних, але передовсім на тих критеріях, які сама спостерегла в терені, перебуваючи у Заліщиках, та його околиці.

Слухачі прийняли виклад чільної авторки голосними оплесками, облягаючи її в просьбою дати свій автограф.

— Ні, ви є тільки щасливим припадком, вітер приніс мені вас. А щодо бідного хлопця, то я вигадала собі його. Таксамо як і ви вигадували пишучи свою поему. Завтра той татовий нареченій приїде сюди, щоб пробувати свою останню офензиву. І тому булоб добре, якби ви могли вже нині поставити мого тата перед доконаний факт.

У цій хвилині вбіг до кімнати пан Маргольд.

— Отже таки так! — кричав задиханий — то ви гарний джентельмен. Щойно ви запевнювали мене, що ваші вірші писані зовсім не для моєї Сузі, а тепер я вас застаю тут із нею. Сузі, вийди звідси, бо я маю з тим паном поважно поговорити.

Коли Сузі вийшла Маргольд прийняв строгу позу.

— Отже ви говорили неправду?

— Так — відповів поет і то з такою самопевністю, що аж сам здивувався.

— Отже ви вже давно знайомі з Сузею? Як довго?

— Пів року.

— І ви знаєте теж, що вона має багатого батька.

— Я знаю тільки, що я люблю її і вона мене і що ми ніколи не розстанемося.

— Так? То ще побачимо! Я забороняю вам від нині ходити з моєю донькою.

— Ви не можете мені нічого заборонювати! — відповів різко Карло. — Ви можете щонайвище не дати нам своєї згоди, але я з Сузею будемо любитися і без вашого дозволу!

Маргольд поглянув лютo на молодого поета і замовк. Замовк, як звичайно, коли приготовлявся до якоїсь рішучої постанови. Після цього сказав уже спокійніше:

— Слухайте! Я бачу, що ви маєте на оці матеріяльний інтерес...

— Пане Маргольд! — крикнув Карло обурений.

— Залишіть це! — сказав Маргольд — я є купець і дивлюся на справи практично. З моєю донькою ви не оженитесь. Я даю вам чек на десять тисяч, коли ви зараз виїдете і перестанете з Сузею листуватися.

Карло гордо мовчав. Батько підніс голос:

— Но, пятьнацять тисяч... Мовчите? двацять...

А коли молодець мовчав, він вибухнув:

— Чому-ж ви не скажете кілько хочете? Я для своєї дитини...

Тоді Карло відповів із спокоєм, що полонив купця:

— Можете не трудитися! Нема такої суми у світі, що могласб різнятися з вартістю Сузі. І коли я вам не показав дверей, то тільки тому, що ви батько Сузі.

Маргольд упав на крісло похиливши голову. Нераз простягнув до нього руку.

— Ви — чесна людина. Вибачте мені!

— Дякую. Ви не мали нагоди пізнати мене досі.

— Я був би вам запропонував навіть пятьдесять тисяч. Але я відчув з вашого голосу та вичитав з ваших очей чесні наміри. І тому...

Маргольд устав і поклав руку на рамені Карла:

— І тому прошу вас зісти з нами нині разом вечерю. Я гадаю, що коли пізнаю вас ближче, полюблю...

*

Карло прокинувся. Все це був тільки сон. Він подер гнівно свою тему, яку написав тільки для заробітку і засів за іншу, правдиву, вже під впливом надхнення, назвавши її: „До Сузі".

Перекл. в. г.

Ця смілива заява і спосіб, в який її приняли, вказує, що всеж таки не всі поляки дають себе отуманювати Єрсміям „гайдамацької ребелії" з „народової" польської преси.

Гром.

—o—

Маршал Сьмігли-Ридз вибирається до Румунії.

Як подає румунська преса, цього тижня приїде марш. Сьмігли-Ридз до Букарешту на святочне іменування великого воєводи Михайла четарем румунської армії. Румунський король запросив маршала Сьмігого-Ридза ще підчас побуту в Польщі.

—o—

Краєва хроніка.

РЕВІЗІЇ И АРЕШТУВАННЯ.

В Моршині арештувала поліція **Ярослава Старуха**, співробітника „Нового Села", що перебував там на лікуванні, та перевезла його вчора до львівських Бригідок. Причина арештування невідома.

В Таняві, п. Долина, арештували **Феля Федунева** і відставили до судових арештів у Болехові. Арештованому закидують поширювання нелегальної літератури і знимок. У звязку з тою самою справою арештували також **чотирьох хлопців з Тисова.**

В Гуменці, пов. Самбір, 8-го жовтня ц. р. умундурована поліція перевела кімнатну й особисту ревізію у крамаря кооперативи **Андрія Даша**, який є рівночасно і головою читальні „Просвіти". Зробили також ревізію і в кооперативі. Тогож дня робили ревізію ще в **гром. Михайла Шубока.** В обох шукали за нелегальною бібулою ОУН, але нічого не знайшли.

ВИСЕЛЮЮТЬ ДАЛЬШЕ.

Долинське староство письмом з 15. IX. ц. р. виселило на 10 літ з прикордонної смуги організатора філії „Просвіти" п. **Петеша Ярослава** й студ. **Стефанишина Миколу.**

ЗАБОРОНИ.

Дня 10. жовтня ц. р. мало відбутися в **Журавні** окружне свято в честь Матері Божої в 900-літні роковини віддання князем Ярославом Мудрим українського народу під її Покров. Свято не відбулося, бо староство в Жидачеві на цю імпрезу чисто релігійного характеру дозволу не дало. Ця заборона викликала серед українського громадянства зрозуміле огірчення.

Взагалі від кількох місяців староство в Жидачеві відмовляє майже постійно (з малими виїмками) культурно-освітнім і навіть господарсько-кооперативним установам Журавенщини дозволу на якінебудь імпрези. **(Думка.)**

В **Ляхівцях** (пов. Станиславів) уже більше як місяць підготовлявся 45-літній ювилей місцевої читальні. Пороблено великі кошти, вложено силу праці. Два тижні перед святом внесено подання до староства. Там обіцяли, що буде полагоджене прихильно. День перед святом повідомлено почтою виділ, що треба доповнити тексти промов, рефератів і т. п. Доручено все, чого вимагали, але референт „не мав часу" читати. Свято мусіли відложити ще на тиждень. В тому тижні ще двічі комітетові були в старости і двічі обіцяно їм, що дозвіл прийде на руки. В суботу 25 IX. (ввечір мало початися свято) на телефонічний запит староство відповіло, що дозволу відмовлено, бо в селі панує червінка. На 3.000 душ у Ляхівцях занотовано в останніх часах 3 випадки червінки та й то десь по кутках, у школі відбувається наука, життя пливе нормальним руслом. **(„Гром. Голос".)**

—o—

По широкому світі.

В Італії засудили 5-ох членів протифашистівської організації по 10 літ вязниці, 5-ох увільнили, решту засудили на вязницю до 4-ох літ.

Японський уряд рішив утворити дорадчий комітет, зложений з 10-ох членів.

Туреччина продовжила торговельний договір зі СССР.

Литва веде перегоовори зі Совітами у справі виміни політичних вязнів.

ГПУ схопило в Еспанії б. секретаря Троцького *Ервіна Вольфа.*

Мадярсько-еспанське культурне порозуміння підписали в Будапешті.

Італійський амбасадор запевнив французький уряд, що Італія не думає займати Мінорки.

Економічний огляд.

Світла і тіни літниськового руху в Карпатах.

Рік-річно рояться наші гори Карпати від маси літників, котрі у вакаційний час приїздять сюди подихати свіжим воздухом та відпочити на лоні природи. Наші мешканці деяких гірських сіл стільки й мають доходу, що з літників, тому на літній „сезон" вичікують вони мов „каня на дощ".

І правдою є, що літники дають багатьом нашим селянам заробіток, правдою є, що українські літники є для наших селян ще й моральною остоєю у зустрічі нашого села з міським, чужим по дусі і національности елементом. Бо крім матеріяльного заробітку від літника наш селянин дуже легко деморалізується при постійних взаєминах з **людьми** іншої національности, іншого стану, інших переконань. І ця обставина є саме злою сторінкою літниського руху для нашого села. Не буду говорити про денаціоналізацію наших людей, не буду говорити про косцюлки, які ставляться по наших горах для літників лат. обряду. Приймім, що ці косцюлки не мають на меті латинізації наших людей. Але є одна сторінка того літниського сезону, яка нашого простолюдина таки порядно деморалізує. Наш селянин бачить вистроєні наші панянки, що „нічого не роблять", лише їдять, купаються і „романсують з панами". І то так перевернуло в голові нашим селянам, що вони теж починають те саме. Наш селянин не знає, що між літниками є хворі, що приїхали туди в гори для рятування здоровля, що є там теж люди праці, що цілий рік в порохах і серед розпалених міських мурів працювали і приїхали тут набрати свіжих сил, щоб знову у задушливих верстатах праці або канцеляріях без сонця і воздуху тягнути своє ярмо. Отже цей вакаційний відпочинок, може трохи і свавільний, не повинен нашого селянина колоти в очі і в ніякому разі не повинен бути прикладом для наших селян, що їм теж можна літом дармувати. Для селянина літо — це важка праця. Він зимою має більше вільного часу, тоді хай спочиває, але літо — це подвійне жниво для селян гірських сіл, бо і в полі жниво і з літниками жниво. Треба їх побут з господарського боку використати, та не лінуватись перед ніякою працею. А то, на жаль, у деяких літниськових місцевостях наші селянки повдягаються паняночками, а хлопці панічами і гуляють собі разом з літниками, а працю в полі і городі виконують старі батьки, або, як нема кому робити, то збіжжа з колоса паде, а бульба хоптою заростає. Селянин вдоволяється тим чиншом, який узяв за хату, а **про дальші можливости заробітку** при літниках він уже не думає.

Наші літниськові місцевости розбудовуються. Будують свої і чужі. Та що тут цікаве, а заразом і сумне: чужі підприємці по наших літниськах тримаються, поширюють свої підприємства, а наші **скоро знеохочуються і ліквідують свої підприємства**, продають часто густо в чужі руки. Кажуть, що не рентується їм. А чому чужинцеві рентується, **чому чужинець не пускає з рук свого варстату праці**, хоч він теж тільки сезоновий?

Це правда, що **пансіони по літниськах не дуже то тепер рентовні**. Великою конкуренцією для літниськових пансіонів є деякі **двори і більші фільварки**, котрі, маючи свою ярину, набіл та дріб, приймають літників за оплатою по 2—3 зол. денно. Можливо, що такий фільварок обстане, даючи по такій ціні харч і помешкання, бо рахує собі, що помешкання і так даром стоїть, молоко і дріб на селі дешеві, податку такий дідич від літників не платить, аренди теж ні. Але уявім собі таке: бере хтось в аренду пансіон, платить тисячу або дві тисячі золотих за вакаційний час, викуплює патент на ведення пансіону, а відтак мусить купувати кожну дрібничку, бо впровізація деяких літниць гірських дуже „шванкує", то купує в дальших містах, через посередників і платить за ярину 300% дорожче, ніж у Львові. І чи можливо є в такому пансіоні дістати утримання за 2—3 зол. денно? Навіть 5 зол. замало, тоді, коли один каляфіор коштує 70 сотиків, а гість хоче 5 разів денно їсти. І що діється? Гість не застановляється над тим, чи хто може обстати, чи ні, але йде там ,де за дешеві гроші може добре і багато зісти, отже приймає оферту двору, чи якогось там фільварку, а пансіони по літниськах або стоять порожні, або стараються конкурувати з дворами і знижують ціни, але тоді дають гостям охлапи, очевидно тим собі лише шкодять та підкопують свої підприємства.

Який же вихід із цього? Як довго двори та фільварки прийматимуть літників на побут з утриманням у дворі, так довго нема мови про рентовність пансіону на літнищі. **Літник піде там, де дешевше.** Тут може зарадити лихо лише компетентна влада, котра повинна змушувати панів дідичів і економів викупляти патенти на приймання літників, так, як це діється з нашими людьми по літнищах, де **кожний селянин мусить викупляти патент** на винаєм кімнат для літників, а власники пансіонів (не кажу вже про арендарів, які платять кольосальні арендні чинші) мусять не лише патенти викупляти, але платять ріжні інші драчки, на сусп. обезпечення служби, такси літниськові тощо. Отже хай ці тягарі поносять і ті двори, що приймають літників, а з другого боку, хай компетентні чинники подумають над злагідненням тих ріжних обмежень, які накладається на підприємців по літнищах.

Та не лише той, хто йде до такого літнища робити інтерес, платити мусить ріжні податки і драчки, але навіть звичайний літник, що їде на відпочинок до якоїсь „патентованої" літниськової місцевости, мусить платити таксу, яка виносить від 3—10 або і 20 золотих. Можливо, що там, де є ріжні культурні вигоди та приємности, то така такса оправдана і не жаль її заплатити. Але в деяких місцевостях жаль дати навіть 3 зол., бо за ті гроші гміна нічогісінько не дає. Літник не має навіть найпримітивніших удогіднень. Ось приклад: В Гребенові було коло 3.000 літників, від яких побирано по 3 зол. Отже гміна взяла 9.000 зол. А з тих грошей ані разу не скроплено дороги підчас гарячих днів і літники душились в порохах, що хмарами нависали над оселею підчас проїзду авта або фіри. Мало цього, — навіть ті удогіднення, які були давніше, як лавки при дорозі, вуб часу знищив, а гміна не постаралась про нові. Коли Гребенів був самостійною громадою, то більше дбав про вигоди літників, але тепер, коли прилучено його до збірної громади Славсько, то пан вуйт зі Славська навіть гребенівські лямпи забрав до Славська, а літники в Гребенові ходили у тьмі кромішній аж до половини сезону. Щойно коли почали відгрожуватися, що порушать справу в пресі, то з кінцем липня поставлено в Гребенові лямпи. Позатим збірна громада нічого для Гребенова не зробила і не робить.

Повищими міркуваннями не вичерпую ще всіх світел і тіней літниськового руху в Карпатах. Порушив я ширше тільки господарські моменти і то тільки деякі. А є ще моменти негосподарські, які треба би мабуть зарахувати виключно до тіней.

Гр. Марусин.

Проект закону про дипльомованих книговодів.

В попередньому „Ек. Огляді" (ч. 222) подали ми історію заходів над повною законом про дипльомованих і заприсяжених книговодів та становище в тій справі українських книговодів. Тепер друкуємо текст самого проекту закону.

Арт. 1. Особи, належно підготовлені до закладання і ведення рахунковости та складання білянсів і висліднх зіставлень згідно з науковими та правними вимогами, одержать на основі цього закону титул дипльомованого книговода (бухальтера).

Арт. 2. Титул і звязане з цим право виконувати чинности дипльомованого книговода може дістати особа, що відповідає таким вимогам: а) має польське громадянство, б) не була судово карана, в) покінчила торговельні студії, попереджені свідоцтвом середньої загально-освітньої школи або покінчила середню торговельну школу, г) має щонайменше 5 років практики. Від особи, що покінчила вищі торговельні студії, вимагається щонайменше 3 роки фахової („заводової") практики, г) злożила перед іспитовою комісією, покликаною Торг.-Промисл. Палатою, означений іспит з книговодської практики та зі знання обовязуючого торговельного, податкового та соціяльного законодавства.

Арт. 3). Іспитова комісія складається з: 1) делегата Міністер. Пром. і Торг., 2) одного делегата Мін. Скарбу, 3) двох книговодів - знавців делегованих Палатою.

Арт. 4. На підставі рішень іспитової комісії кандидат дістане від Палати грамоту (дипльом), що управнює вживати титул дипльомованого книговода. Реєстр дипльомів ведуть Палати.

Арт. 5. Право підписувати в характері книговода (бухальтера) білянси та всі документи звязані з книговодством, що виходять назовні підприємства чи установи, прислуговує виключно особам, що мають титул дипльомованих книговодів.

Арт. 6. Дипльомований книговод обовязаний виконувати всі справи що входять в обсяг його чинностей, згідно з фаховою („заводовою") етикою-правом і книговодською наукою.

Арт. 7. Дипльомованому книговодові можна відобрати титул: а) внаслідок судового присуду, що відбирає громадянські права, або б) на основі рішення окружного суду, виданого на внесення Торг.-Пром. Палати в справі відібрання титулу, спрямованого до прокуратора окр. суду, або теж на безпосереднє внесення прокуратора окр. суду. Від рішення окр. суду прислуговує право відклику.

Арт. 8. Особи, що безправно вживають титул дипл. книговода або безправно користають з управнень, означених в арт. 5. цього закона підлягають кар'і, передбаченій в арт. 26., 27. права про проступки.

Арт. 9. Громадяни чужих держав можуть уживати титулу дипл. книговода, якщо **мають відповідний титул** у власному краю або виконають чинности приписані в арт. 2. т. б, в, г, г), одначе тільки на правах взаємности. Заграничні дипльоми повинні бути верифіковані іспитовою комісією та зголошені до реєстру.

Арт. 10. У перехідньому періоді найближчих 5 років від дня, коли закон стане обовязувати, особи, що стараються одержати титул дипл. книговода, а не мають приписаної в арт. 2. (т. в) освіти, повинні виказуватися: 1) ті, поміж кандидатів, що не мають покінченої середньої загальної або торг. школи — 10 роками фахової практики, в тому щонайменше 5 років на становищі самостійного книговода, 2) ті, що мають середню освіту, але без торговельних студій — 5 роками фахової практики, в тому щонайменше 3 роки на становищі самостійного книговода, 3) вкінці кандидати, що мають вищі студії, але без торговельних студій — 5 роками фахової практики, в тому щонайменше 2 роки на становищі самостійного книговода.

Всі вище названі особи, якщо хочуть одержати титул дипл. книговода, підлягають обовязково іспитові передбаченому в арт. 2. (т. в) закону. В перехідному періоді, особи, що доважуть 10-літню практику, можуть бути на основі рішень комісій звільнені від цілого — зтл. частинного іспиту.

Арт. 11. Програму іспиту передбаченого в арт. 2 — устійнить спеціяльна комісія — покликана Міністерством торг. і пром. впродовж 6 місяців від дня оголошення закону; вона складається з таких осіб: а) 1) делегат мін. скарбу, б) 1 делегат мін. торг. і пром., в) 1 делегат Гол. Торговельної Школи в Варшаві, г) 2 делегати союзу Пром.-Торговельних Палат.

Арт. 12. Закон входить у життя з днем 1. січня 1938 р. за винятком арт. 5. і 6.

Арт. 13. Артикули 5. і 6. закону стануть обовязувати по 2 роках від дня його оголошення. Відповідний виконавчий розпорядок означить: 1) регуляміи іспитової комісій, 2) спосіб ведення реєстру дипльомів Пром.-Торговельними Палатами.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

II. БРАНЖЕВИЙ КУРС СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ.

В часі від 8. до 20. листопада н. р. улаштовує СУК у Львові **при помочі купецької гімназії Р. Ш.** II. Бранжевий курс. Як викладачів на цьому курсі запрошено майже весь учительський збір гімназій, 15 фахівців зпосеред купців і промисловців і податкового фахівця. Крім **теоретичних відомостей з царини торговлі** (штука продажі, діловодство, книговодство, товарознавство, реклама, правні і скарбові приписи, тощо), учасникам курсу будуть взяснені також найважніші речі, звязані **з ріжними бранжами** (спожівча, гастрономічна, готелярська, мануфактурна, галянтерійна, шкіряна, футрярська, заліона, фербарська, косметична, паперова, опалова і склянто-порцелянова). Як довідуємось — число учасників обмежено до 50. Виклади відбуватимуться у новому приміщенні куп. гімназії (Куркова 14). Оплата 20 зол. Ближчі відомості подані в найновішому числі (20) „Торг. і Пром." та в окремому проспекті.

Тільки освітою, культурою і виховником здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Романтична пригода з гепіендом.

Густо-часто чуємо тепер здівусіль нарікання, що наше століття радія і електрики стало наскрізь неромантичне. Так теж, видно, думав і багатий голяндець, біржевий спекулянт, який рішив виїхати кудись у незнані краї, щоб прожити романтичні пригоди. А що аматор романтичних пригод, якому на прізвище було Вен Баркляй був багатого роду і сам теж грубі грошики заробляв, то те, що задумав, міг зовсім легко перевести в діло. На його доручення та на його окремим пляном вибудували люксусовий яхт; Баркляй найняв відповідну прислугу, вивінував свою морську плаваючу палату якнайкраще і пустився в дорогу, шукати романтичних пригод. Правда, шлях, що він собі вибрав, був незвичайно романтичний, але надто втертий, щоб не ньому можна пережити якунебудь несподівану пригоду. Отже першим (виявилось згодом, що і останнім) етапом подорожі було Середземне Море.

Яхт романтичного подорожника крутився вже кілька тижнів серед погідної тиші Середземного Моря, але пригоди як не було — так не було. Відтак яхт завернув у напрямі Сицилії. Молодий шукач пригод хотів відвідати острів та оглянути всі його особливости.

Недалеко Палермо почули раптом на кораблі, якісь крики за поміччю. Імовірно хтось тонився.

Воно справді так було. Баркляй побачив крізь шкла, що серед моря бореться з хвилями якась молода жінка, що побачивши корабель почала кликати помочі. Вона гонила вже останками сил.

Молодий романтик, не надумуючись довго — скочив у море, допливе до молодої жінки і відтак при помочі корабельної прислуги виніс її на чердак. Це була молода спортсменка, яка перечислилась у своїх силах і відвазі, виплила на море і почала тонути. Баркляєві так припала ця очайдушна спортсменка до серця, що він закохався в ній від першого погляду і по трьох днях освідчився.

Весілля відбулося в Ротердамі. Молодий заявив після вінчання, що він із своїх розшуків за романтичними пригодами зовсім вдоволений.

„Ін віно верітас".

В минулому столітті жив у Берліні славний лікар д-р Гайм, відомий зі своєї веселости і простакуватости. Був він найкращим приятелем багатьох сучасних визначних людей, між іншими поета Гофмана і актора Людвика Деарієнта. А що таке богемістичне товариство не вдовольовалося тільки одною водою як напитком, не диво, що й д-р Гайм заглядав зі своїми приятелями до винарні і зовсім не вилизав вина за комір.

Одного вечора, коли товариство було в незвичайно блискучих гуморах, покликали д-ра Гайма до одної визначної жінки, яка раптом занедужала і втратила память. Лікар поїхав негайно на місце випадку і застав недужу, як вона лежала без сил на постелі. Щоб недужу оглянути, мусів лікар ствердити спершу, який вона має живчик.

Дарма, руки йому так дрижали, що хоч як намагався, не міг найти живчика. Отже рішив хвилинку підождати. Сів недалеко ліжка і почав воркотати під носом:

— Зовсім пян... пян...

В тій самій хвилині недужа зірвалася на постелі і схопивши лікаря за руки, почала благальним голосом лебедіти:

— Пане докторе, благаю вас, не кажіть нікому! Я справді тільки пяна!

Чи справді син архикнязя Рудольфа?

Довкола смерти архикнязя Рудольфа кружляли довгі роки різні вістки. Таємничі її обставини і досі якслід нерозяснені. По ньому залишився маєток у габсбурській родині, досі ще нікому не призначений. Недавно у Празі виступив один чоловік з претенсіями до спадщини по архикнязю. Віденська преса подає подробиці про його особу.

Він зветься Роберт Пахман, уроджений у 1883 р. у Відні. Він упевняє, що його батько — архикнязь Рудольф оженився потайки з одною віденською аристократкою, взявши шлюб у касарняній каплиці, вінчав його еп. Маршаль. Пахман довідався щойно в 7-ому році життя, що він син архикнязя. Прізвище мами відкрили йому щойно у 1934 р. Пахмана дали на виховання до своїків фіякра Братфіша, що був довіреним архикнязя Рудольфа. За його виховання ці люди дістали великі гроші 30.000 гульденів і його адоптували. Нотер д-р Віктор має документи, які потверджують походження Пахмана. У цих документах згадано, що граф Антон Альберті дуже опікувався малим Пахманом з доручення архикнязя. З документів виходить, що мамою Пахмана є княжна Марія Антонія, донька тосканського архикнязя Фердинанда VI. Вона вмерла 13. квітня 1883 р. у Кан, на французькій Рівіері, місяць по народинах сина. Пахман покликується на акт з примітками премієрміністра графа Таафе в цій справі, що є у збірці документів цісарської родини. Були ще і спомини епископа Маршаля, який стягнув на себе гнів цісаря за те, що дав шлюб Рудольфові та княжні Марії.

Ціла ця подія набирає справді сильних рис імовірности, бо „Ноес Вінер Журналь" із 13. ц. м. містить окрему статтю з ілюстраціями. На одній світлині бачимо Роберта Пахмана зі сином, який є внуком покійного архикнязя Рудольфа. На другій світлині бачимо самого архикнязя Рудольфа. Порівнюючи обі світлини, бачимо незвичайну подібність між здогадним батьком і сином. На третій ілюстрації бачимо світлину коперти, в якій містяться документи, що торкаються подружжя архикнязя з княжною Марією Антонією. Напис у французькій мові в перекладі означає: „Листування моєї княжни — документи нашого тайного подружжя в 1880 р. — роля Маршаля". Ця остання примітка торкається епископа, який давав княжній парі шлюб.

Якщо виявиться, що всі документи, які буцімто мають крім власноручного письма архикнязя ще власноручну примітку тодішнього австрійського премієра міністрів графа Таафе, то було б це одна з найбільш романтичних історій минулого століття.

Документи, що торкаються цієї справи, збережені в окремій коробці і Пахман імовірно знає місце, в якому вони заховані.

—o—

Діраві рятункові човни.

У Вера Круз військо і поліція мусіли інтервеніювати, щоб відбити юрбі, яка намагалася виконати лінч на президента корабельного товариства, до якого належав „Вінсент Антоніо". Як повідомляють із Мексику, той корабель затонув з причини перевантаження, при чому втопилося 22 пасажирів. Вина за смерть такого великого числа людей спадає на корабельну залогу, яка виявляла каригідну байдужність підчас рятування пасажирів і на недбальство дирекції корабельної лінії. Виявилося, що у човнах є діри, які ті, що рятувалися, мусіли затикати власною гардеробою. На кораблі відбувалися дантейські сцени. Серед пасажирів було чимало жінок, які спричили величезну паніку. Одного з вирятованих пасажирів мусіли негайно відвезти до заведення для божевільних, бо він збожеволів, побачивши, як тонула його мати, жінка і двоє дітей.

СОЮЗ БАГАТИХ НА ДІТИ РОДИЧІВ.

В одному моравському місті заснували направду оригінальний союз, який можна би живцем перенести до Америки. Це союз родичів, що мають найменше троє дітей.

Завданням нового товариства буде вимогти у відповідних чинників полекші для родин, що мають багато дітей. Річ у тому, що такі родичі хотіли би мати полекші в податках та інших ріжнородних платах та драчках. Вони хотіли б такими полекшами зблизити своє життя бодай трохи до життя таких подруж, що мають ледви одно, двоє або й зовсім не мають дітей.

—o—

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обстанови.

МАРАТОН ПОВОЗОВИХ КОНЕЙ.

Авта, залізниці та літаки скрізь заступають коней, зокрема в західній Европі. Одно з перших місць у моторизації життя займає теж консервативна Англія. Проте замилування до кінного спорту тим зовсім не пропадає, навпаки консервативні англійці вживають усіх засобів, щоб добру расу англійських коней вдержати, та щоб зацікавити якнайширші кола англійського громадянства.

Недавно відбулися перші вуличні перегони для кінних поїздів. Перегоновий шлях починався недалеко королівської палати Віндсору. Траса перегонів рівна менш більше історичній маратонській трасі. Тому теж і ці перегони назвали „кінним Маратоном". Найбільшою сенсацією перегонів буде біг чвірок, возів запряжених у чвірку расових коней. Тому, що ці перегони викликали велике зацікавлення серед англійців, організатори хочуть перемінити ці перегони на постійну щорічну імпрезу, яка сталаб згодом традиційним англійським бігом.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ТАЛАНОВИТА ПРІМАБАЛЕРІНА.

До директора віденської опери Шальк зголосилася одного дня не конче вже молода жінка, яка колись була танцюристкою і тепер хотіла би задебютувати як співачка. Директора просила, щоб він оцінив її співочі здібності. Коли на прохання директора вона спершу заспівала щось і відтак затанцювала, тоді він надумавшися хвилинку сказав:

— Знаєте, кохана пані, якщо маю бути щирий, то як танцюристка ви співаєте незле, зате як співачка, танцюєте зовсім добре.

ШТУЧНІ ЗУБИ.

Ляферіє, відомий французький актор мин. стол. дуже часто грав у старшому віці геройські ролі, хоч мав більше чужих зубів, як своїх. Із привички вийнав завжди по виставі зуби і ховав до задної кишені штанів.

Одного вечора прийшов він до ресторану, в якому був постійним гостем. Сів він при столику, але відразу схопився як опарений. Коли приятелі запитали, що йому сталося, відповів актор спокійно:

— Я мало що не вкусив себе в ногу!"

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ

при Українському Технічно-Господарському Інституті

приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підготовні та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Мацієвич, проф. д-р І. Витановнч, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручник до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Чередніїв, проф. К. Мацієвич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осадченко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з закінченою вищою та середньою сіль.-госп. освітою; особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 30 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На першу відповідь прикладати міжнародний поштовий купон. Звертатися на адресу:

Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut, Podebrady Tschechoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Вищошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Вищій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й переробления садовини та городини. Оброблення шкіри, Миловаротва, Фотографії, Радіотехніки.

Річне свято української кооперації у Львові.

Товариство Українських Кооператорів у Львові влаштовує Збори, присвячені річному святові української кооперації, які відбудуться в неділю 17. жовтня ц. р. в год. 12. вполудне у червоній салі РСУК при вул. Техніцькій 1 з такою програмою: 1. Промова голови Товариства сен. інж. Юліяна Павликовського про значіння кооперативного свята. 2. Промова заступника голови Товариства сен. Остапа Луцького про стан і потреби українського кооперативного руху. 3. Повідомлення голови Товариства сен. інж. Ю. Павликовського про видавничі пляни Товариства і потреби кооперативної пропаганди. При цьому відбудеться показ української кооперативної преси і книжки, що потріває три дні.

Крім того дня 30. жовтня відбудеться Кооперативний рават у салях Народнього Дому при вул. Рутовського 22, на якому голова Товариства сен. інж. Юліян Павликовський виголосить промову на тему: „Кооперація і демократія", а хор „Сурма" відспіває низку кооперативних пісень. Після того почнуться танці і товариські забави.

Початок в 9. годині вечора. Вступ за особистими запрошеннями. Ціна білету вступу 2 зол. від особи, для молоді 1 зол. Родинні білети вступу для двох осіб 3 зол., для трьох осіб 4 зол.

—o—

Хроніка Совітської України.

ПОВЕРНУЛИСЬ ДО ЦАРСЬКИХ ГУБЕРНІЙ.

Москва затвердила новий поділ областей на Совітській Україні: замість попередніх сімох від яких їх буде одинадцять, а саме: Київська, Житомирська, Чернигівська, Винницька, Кам'янець-Подільська, Харківська, Полтавська, Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська і Донецька. Це покснюється офіційно тим, що утворення нових областей поліпшить органам державної влади керму на місцях. Давні царські губернії не дали собі ради з народом, що прямує до свого визволення, не дадуть собі ради і теперішні совітські губернії.

ПЕТРОВСЬКИЙ ПІДТВЕРДЖУЄ ФАКТ ЗРАДИ КОМАНДУВАННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОКРУГИ.

В своєму листі до теперішнього команданта харківської військової округи Тимошенка, голова ЦВК СССР і УССР Петровський просто каже: „Гадаю, що ви викорчуєте до кінця тяжке зло зради, яке посіяли ваші попередники, вороги народу, що пролізли на командні висоти в червоній армії". Отже можна припускати, що не тільки попередній командант харківської округи, комендарм II. ранги Дубовий, але і його заступник, комкор Квятек, „посіяли тяжке зло зради", бо інакше не говорив би Петровський про попередників.

НОВІ ПРИДБАННЯ МУЗЕЮ ШЕВЧЕНКА.

Київський будинок-музей Т. Шевченка, в якому він жив року 1846, придбав нові цікаві експонати. Це картини з життя Шевченка, що їх намалював український маляр Носко: „Шевченко-дитина слухає кобзаря", „Мені тринацятий минав", „Шевченко в Петербурській Академії Мистецтв" та інші. Велику мистецьку цінність має рисунок будинку Пінчука в Яготині, де жив Шевченко у 50-их роках минулого століття.

ПРОТИРЕЛІГІЙНІ СПРАВИ.

За кілька днів святкуватимуть большевики 20-ліття жовтневої революції з її різними гаслами, серед них і з гаслом боротьби проти релігій. І ось совітська українська преса мусить визнати, що релігії далеко ще не переможено: церкви, особливо на селі, далеко ще не всі знищено; перповнюють їх, правда, „відсталі" колгоспники, але в досить великій кількости; навіть по містах робітники ходять до церков, навіть комсомольці беруть участь у церковних хорах, навіть комуністи хрестять дітей...

І газети закликають до пожвавлення боротьби: треба піднести роботу протирелігійних гуртків, оживити спілку войовничих безбожників, зробивши її справді войовничою, яка невтомно проповідувалаб атеїзм. А щодо ніби свободи релігійних культів, так урочисто зазначеної в „сталінській" конституції, то завжди ж можна покликатися на вислів Леніна, що релігія повинна бути приватною справою у відношенні до совітської держави, але ніяк не може бути приватною справою у відношенні до комуністичної партії.

Заклик преси по деяких місцях впливає: у селі Ямполі вбито „піонірa" Гришу Корабльова; хто саме вбив, не відомо, але заарештовано вже „церковника" Ісикова, а на похороні забитого піонірі і школярі вимагали суворо покарати Ісикова і разом з цим вимагали негайно закрити в Ямполі церкву — „вогнище мракобісся".

„ВОРОЖА РУКА" ДІЛАЄ І НА ПОДІЛЛІ.

Окупантський уряд на Совітській Україні розпочав по черзі ліквідувати наслідки шкідництва „банди націоналфашистів" і на Поділлі. Виявилося між іншим, що місцева влада зліквідувала жидівські колгоспи у Ляховецькому, Теофіпольському та Шепетівському районі. Отже доручено прокуратурові УССР (а прокурятором УССР є „товариш" Железногорський, а його помічником „товариш Епштайн) негайно розслідувати ці незакожні факти, винних віддати до суду, а зліквідовані колгоспи негайно відновити.

КОНКУРС „УКРАЇНСЬКИХ" СКРИПАКІВ ТА ВІОЛЬОНЧЕЛІСТІВ.

У Киеві закінчився український конкурс скрипаків та віольончелістів. Лавреатів конкурсу вислали до Москви на всесоюзний конкурс, а саме 7 українських скрипаків: Шварца, Буловського, Заславського, Штерна, Гольдштайна, Етмана та Гольдшмідта і 3 українських віольончелістів: Гольдінгера, Зарінського та Третяка.

ДЕ ПОДІЛИСЬ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ ОВОЧІ ТА ГОРОДИНА?

Цього року на Совітській Україні був великий урожай овочів та городини. Тепер-же виявилося, що овочі й городина загинули. Уряд доручив прокуратурі негайно закінчити слідство з цього приводу та притягнути винних до відповідальности. А овочі та городина так і не повернуться.

ЧЕРГОВИЙ „НАЦІОНАЛІСТ" СЕРЕД ПИСЬМЕННИКІВ СОВ. УКРАЇНИ І ПРАВОВІРНИЙ ТИЧИНА.

Ще недавно вихвалювали справді талановитого і видатного Юрія Яновського, якого „Дума про британку" йде премієрою по багатьох театрах Совітської України в дні 20. ро-

НОВА КНИЖКА!

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Оркан.

Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.

Можна дістати у всіх українських книгарнях.

*

„Всі три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерольогії. Їх головна вартість лежить у виведених наскрізь людських прикметах трьох письменників". „Прагер Прессе".

ковин жовтня, а вже пишуть про нього, що творчість Яновського в українській літературі про громадянську війну має особливе місце: небагато є творів, в яких би так паплюжено червону армію, так вороже висвітлювано клясову боротьбу в добі громадянської війни і так отверто вихвалювано бандитизм і бандитів з явно націоналістичними ясловами, як то в творах Яновського.

Наприклад у його романі „Ма" героїня Ма є символом жінки, але цей „символ жінки" власноручно душить комісаря ЧК Кригу, доводить до зради другого комісаря Рубана, знущається над полоненими червоноармійцями, вирізуючи на тілах їх зірки тощо.

*

Цього мало, Яновський цинічно висміває червону армію та її командний склад, роля якого ніби полягала тільки в тому, щоб „як картоплю" пострілювати серця червоноармійців. Так, так, бо Яновський твердить, ніби більшість червоноармійців загинула від куль комісаря Рубана, а врятуватись декому довелося тільки тому, що в револьвері Рубана не вистачило куль. Єдине, що міг сказати Яновський про командира червоноармійського полку, це те, що він тричі уникат у своїй ненормальності...

Революцію Яновський уважає за явище несвоєчасне, за незрозумілу колотнечу; він отверто стоїть на позиції націоналістичної романтизації бандитизму...

Правда, все це говориться про давні твори Яновського, але ці твори у перекладі російською мовою видало цього року московське „Гослитиздат". Хитрий Яновський, він знав, що на Україні широкі маси читачів поставилиб опір цій націоналістичній писанині, то він і вибрався до Москви, де очевидячки менше розуміються на „націоналістиці". Але поважно кажучи, мабуть кар'єра Яновського захиталася.

Проте хай соромно буде тому, хто подумає що нема тепер справжньої української радянської літератури, поезії.

„В запеклій боротьбі з ворогами українського народу, диверсантами в літературі, зросла і зміцніла українська радянська поезія". І є поет, тісно звязаний з робітничою клясою, оптимістично настроєний громадянин соціялістичного суспільства, з безмежною вірою в комунізм:

Проти мурів, проти молу
В нас бадьорість комсомолу,
Ще й підмога йде:
Збільшовіченої ери
Піонери, піонери —
Партія веде, партія веде...

Це поет ліричний, але разом і гріжний:

Всіх панів до 'дної ями,
Буржуїв за буржуями
Будем, будем бить.
Будем, будем бить.

Над могилою Кірова цей поет дав присягу:

За бійця, за сталінця
Всіх побем їх до кінця...

Це широко популярний поет-академик Павло Тичина! Знахабнілі вороги Сов. України хотіли бачити в ньому співця козацької старовини і Запорозької Січі. Вони жорстоко помилилися. Павло Тичина став поетом-інтернаціоналістом, перекладачем російських та жидівських поетів. Почуття радянської батьківщини — ось те, що робить Тичину найулюбленішим поетом вільного українського народу...

Це все цитати зі статті про Тичину, а написали цю статтю вільні українські критики Смульсон, Тростанецький і Пріцкер.

50-ЛІТТЯ ОДЕСЬКОГО ОПЕРНОГО ТЕАТРУ.

13. жовтня одеському академічному театрові опери та балету минає 50 років. Його збудували 1887 р. архитекти Фельнер і Гельнер і він є одним з найкращих театрів Европи. Цього року минає теж десятиліття з часу українізації одеської опери. Л.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всякі інші друки. — Ціни дуже низькі.

АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Театр Ріжнородностей. Ціни місць знижені

Субота 16 X. Неділя 17. X. в год. 8. веч. Неділя 17. X. в год. 12. вполудне.

Мадярська орхестра Циганських Хлопців

АБОНАМЕНТИ ВАЖНІ.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **В часі осінньої слоти**, час подумати за відповідне забезпечення ніг перед вогкістю і холодом. Пригадуємо, що **Dei-Ka** у всіх крамницях фірми можна дібрати найліпше і найдогідніше найновіші моделі дощевиків, снігівців, кальошів і теплих пантофлів всілякого роду можливо в годинах **передполудневих**, бо пополудні є звичайно великий наплив клієнтелі.

— **Посвячення каплиці при жіночому монастирі СС. Студиток у Якторові.** Жіночий монастир Сестер Студиток у Якторові для поширення слави Божої побудував при своєму монастирі каплицю. Приступив він до будови з дуже скромними засобами, але завдяки допомозі українського громадянства довів це діло щасливо до кінця. А в неділю 17. жовтня ц. р. в 10 год. рано з благословенням Митрополита Кир Андрея відбудеться торжественне посвячення цієї молитовниці й іконостасу, на яке СС. Студитки запрошують усе довколичне громадянство

— **Служба Божа для академічної молоді.** Подаю до відома академічній молоді, що з початком академічного року інавгураційна Служба Божа буде відслужена в неділю 17. X. в архикатедральному храмі св. Юра. Проповідь виголосить о. д-р Г. Костельник. — За академічне душпастирство: **о. д-р Осип Кладочний**, капелян.

— **Одинока українська авдиція в тижні 17. жовтня.** Від яких трьох тижнів завважили ми, що тижнева програма, яку присилає нам Львівське Радіо, виказує щораз менше українських авдицій. Раніше було їх 3—4 в тижні, потім це число зменшилось, а в програмі на тиждень від 14. до 24. ц. м. найшли ми тільки одну-одиноку українську авдицію: відчит відомого нашого літературознавця, д-ра Василя Сімовича про „Століття Дністрової Русалки", що його передаватимуть в понеділок 18. ц. м., год. 18 35—18.50. Крім неї та крім газетки М Ковалевського, яку в середу передає в год. 13 45—13.55 Варшава (не Львів!) нема в цілому тижневому огляді авдицій для українців нічого Невжеж Львівське Радіо уявляє собі, що одна авдиція на тиждень для українців — досить? Чи це може вплили останніх антиукраїнських резолюцій резервістів і стшельців?

— **Ярмарок „Української Захоронки".** Найближчої неділі будуть мати нагоду громадяни Львова відвідати Ярмарок, якого обслуга складатись буде виключно з дітей. З правдивим признанням треба віднестись до імпрези, яка привчає дітвору до високоцінних і так для нас важних купецьких функцій. Українське громадянство повинно взяти якнайчисленішу участь у цій недільній імпрезі, підкреслюючи тим способом симпатію для нової форми виховування дітей. Зазначимо, що на „Ярмарку" можна купити всячину по ринкових цінах. Увесь дохід з цього піде на потреби „У. Захоронки".

— **Присуд у справі б. старости Вонса.** В четвер, значить останнього дня процесу проти б. ярославського старости Вонса за надужиття і тов., говорив оборонець д-р Фрім, останнє слово забирали підсудні і реплікував спершу прокуратор д-р Цішковіч, опісля оборонець Гросфельд і Фрім. Опісля предсідник заповів, що присуд у цій справі проголосить суд у понеділок 18. ц. м. в год. 6. веч.

— **Крадуть... — чи дефравдують?** Урядовцям І Уряду Скарбового у Львові — Урбанові Франціскові Усценському і Карлові Гасякові, яких у першій інстанції засудили на кару 3 літ вязниці і Мечиславові Черневичові, якому дали тоді 2 роки з припиненням кари — апеляційний суд потвердив цей присуд. — У Стовбцях ведеться процес проти директора К. К. О. Едмунда Новацького, начальника виділу ККО б. посла Ю. Горжковського і скарбника Казимира Русовича, за надужиття. Процес, який викликав величезне зацікавлення, потривае кілька днів. — Перед самбірським судом ведеться розправа проти 57-літнього Й. Маркса, б. комісаря скарбової контролі під замітом спроневірення 850 зол.

— **Львівська хроніка.** Вчора пополудні намагалася покінчити самогубством 60-літня Людвика Шваман (Бема 14), яка випила більшу скількість денатурованого спірту. У грізнім стані від везли самовбивницю до лічниці. — До камяниці при вул. Зіморовича 10. вломилися злодії, які розбили колодки у 8 переділах Коли злодії вантажили вже свою добичу хтось їх сполошив і вони втекли нічого не взявши. — До мешкання К. Кухарського міряичого техніка вломився хтось учора вполудне і вкрав із нічного столика 2.000 зол. — При вул. Караїцькій 9. знайшли у брамі двотижневу дитину мужеського полу, яку хтось підкинув.

— **Арештування в Борщівщині.** „Век Нови" повідомляє, що у борщівськім повіті підпалював хтось доми й будинки польських кольоністів. У висліді слідства слідча влада придержала Патрикія Січкова, члена „Просвіти" і голову „Сокола", Пшеничного Степана, Мельника Василя, Дубіжа Василя і Дулебку Петра, підозрілих у підпалі Підчас слідства арештовані, мовляв, признались до вини.

— **Замах на заступника голови читальні.** У Соснові (Підгаєччина) зранив хтось з револьверу 30-літнього Петра Семенюка, заступника голови тамошньої читальні. ПАТ висловлює підозріння, що замах має політичне тло, бо Семенюк як людина радикально-лівих переконань, мав непорозуміння з місцевими націоналістами.

— **Перший сніг у Карпатах.** З Надвірни повідомляють, що вчора рано сніг покрив тонкою верствою уперше цього року вершки Карпат Небавом на сонці сніг розтаяв і щез. Гуцули сильно стурбовані цим звістуном зими, бо цього року навістила була гори посуха і тим самим загрожує тепер Гуцульщині недостача паші. Якщо настане швидка зима, то худобу вже тепер мусітимуть годувати пашею, якої так мало. Словом, невесело на Гуцульщині і коли спортовці виглядають якнайшвидшого там снігу, то мешканці Гуцульщини хотіливб її якнайпізніше бачити.

— **Нові костели.** У селі Лука Мала пов. Скалат, яке лежить над совітським кордоном, відбулося недавно посвячення римо-кат. костела. Підчас посвячення промовляли члени комітету будови і скалатський староста. Костел вибудували в розмірно короткім часі завдяки жертвенности довколичних земських власників і духовенства. „Іл. Курієр" подає вістку, що будова першого в середущій Лемківщині римо-католицького костела для поляків у Висовій (коло Горлиць) добігає кінця. До приспішення будови святині причинилася велика жертвенність краю, що дійшла до 6.000 зол.

— **Подружжа в Польщі.** Статистика подає, що у другому квартьріччі заключено 63.591 подруж у цілій Польщі. В тому саме часі минулого року заключено 64.059 подруж. У часі від квітня до липня ц. р. заключено **на терені львівського воєвідства 5.610 подруж**, у лодзькім воєвідстві 5.022 подруж, у келецькому 4.974, у познанському 4.385, у варшавському 4.209, у люблинському 4.181, у **тернопільському 3.786**, у **волинському 3.671**, у краківському 3.557, у білостоцькому 2.842, у **поліському 2.842, у станиславському 2.397**, у новгородському 2.386. у м. Варшаві 2.363, у виленськім 2.361, у поморськім 2.153. З того 37.716 подруж припадає на римокатоликів, **7.054 на греко-католиків, 7.046 на православних**, 5.011 на жидів, 2.113 на евангеликів, решта на інші віроісповідання.

— **Красва хроніка.** 9-літній Евген Шпаківський, син Михайла з Настасова занедужав перед кількома днями Затівожений батько повіз хлопця до Микулинець до лікаря д-ра Фуртака. Заки лікар хлопця оглянув, він помер серед познак затроєння. — В Долині арештували Е Тучанського під замітом неправного виконування лікарського звання та під замітом обманства. Суд засудив його на 4 міс. вязниці.

— **Арештували Луначарську.** У Москві арештували вдову по першім совітськім народнім комісарі освіти Луначарськім, б. акторку, яка мала в найближчих днях вийти замуж у друге за дослідника підбігунових околиць проф. Шмідта.

— **Пяні гуси.** Недавно на передмістю Риги побачили прохожі стадо пяних гусей, що заточувалися на всі боки. Видовище було тим прикріше, що гуси не мали піря. Виявилось, що господиня дала гусям їсти решітки осаду фабрикованого дома вина. Ароматичний запах притягнув гусей, що за пів години лежали в курнику немов неживі. Зажурена господиня оскубала їх, щоби зменшити свою страту. Якеж було здивування, коли на другий день побачили на подвірю оскубані гуси, які заточувалися на всі боки. Господиня мусіла зарізати пяні гуси.

— **Кілько є жидів у Франції?** Ілюстрований жидівський тижневик „Самеді" (Субота) подає, що число жидів у Франції вагається між 260 до 280 тис. В Парижі мешкає від 170 до 190 тис. жидів, з того 90 до 100 тис. зі середущої Европи, 15 до 20 тис. з полудневої Европи і 15 тис. зі східної Европи. На провінції мешкає від 80 до 90 тис. жидів. В останніх 12-ох роках 35 тис. жидів приняло французьке громадянство.

— **Ліцитація самоходу славного летуна.** В Парижі виставили на ліцитацію самохід відомого летуна Мермоза, який згинув підчас перелету над полуднем Атлянтійським Океаном. Самохід задумує закупити полк. де Ля Рок як памятку по Мермозі, який був приятелем полковника і визначним членом французької суспільної партії.

ВБИЛИ ДВОХ АНГЛІЙСЬКИХ ПОЛІЦАЇВ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Британська влада в Єрусалимі видала дуже гострі розпорядки, що обмежують свободу рухів мешканців міста після сумерку. Безпосередньою причиною видачі тих розпорядків було вбивство двох британських поліцаїв на дорозі до Вефлеему.

—o—

ЧИ ЯПОНІЯ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ 9 ДЕРЖАВ.

На запит закордонних журналістів у справі становища Японії до конференції 9 держав, один із вищих урядовців японського міністерства закордонних справ заявив, що японський уряд не дістав досі формального запрошення на цю конференцію і що Японія займе в цій справі становище щойно тоді, коли дістане запрошення. Невиключене, що Японія прийме таке запрошення, одначе тільки тоді, коли її не вважатимуть за напасника.

—o—

АБІСИНЦІ НЕ СКЛАДАЮТЬ ЗБРОЇ.

АДДІС-АБЕБА, ПАТ. Підчас цьогорічної дощевої пори озброєні абісинські загони виконали низку нападів на менші італійські залоги у відлалених околицях краю. Італійські військові відділи почали карну експедицію й до щенту розбили повстанців. Більшість вождів згинула в сутичках. Головний організатор загонів Гайле Хеббезе попав у неволю і його розстріляли.

Від 1. до 30. вересня ц. р. італійці втратили в Абісинії підчас розвідчої та поліційної акції 102 особи. З того 58 згинуло у боях, (у тому 38 старшин) — 10 померло від ран, 3 пропало без вістки й 31 померло від випадків та недуг. Від 1. січня до 30. вересня ц. р. втратили італійці 2.357 убитих.

—o—

КАНАДА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В КОНФЕРЕНЦІЇ 9-ОХ ДЕРЖАВ.

Канадійський премієр заявив офіційно, що Канада візьме участь у конференції сигнатарів пакту 9-ох держав у справі Китаю.

Значіння конференції.

До конференції 9-ох великодержав привязують чималу вагу: буде це перша конференція, яку скликує Ліга Націй і в якій візьмуть участь Злучені Держави. Вона відбудеться у Брюсселі перед кінцем цього місяця.

— **Нова підвишка цін паризьких щоденників.** У Парижі сподіються в короткому часі нової підвишки цін паризьких щоденників з 30 і 40 сантімів на 50 сантімів. Підвишку перевели би вже давніше, якби не спротив кількох великих інформативних щоденників Парижа, що хотіли втримати дотеперішні ціни.

— **Велика пожежа у шпиталі.** Минулої неділі вибухла велика пожежа в міському шпиталі у Фрибургу, де лежало 100 недужих і кількадесять старців, які там мешкають. Пожежа знищила більшу частину будинку і стару каплицю з XVII. віку. Шкода сягає до пів міліона швайцарських франків. Жертв у людях покищо не було, бо недужих удалося винести зі шпиталю. Його підпалив божевільний, який втік зі шпиталю. Того самого дня він підпалив ще другий дім.

— **Відбірник з „Розсівачем звуків". Великий здобуток техніки в нових відбірниках Філіпса.** Основною хибою всіх дотеперішних головників є те, що високі тони розходяться групово у напрямі прямовісним до екрану. Однак з хвилиною виходу поза межі засягу промінювань відбір стає слабший, тратить на силі в міру відсування особи, що слухає у напрямі скісним від апарату. Щоб усунути ту хибу застосовано у відбірнику Філіпс Супер 7-38 спеціяльне уряджения назване „розсівачем звуків". Це уряджения, що складається з філіпсового стіжка поміщеного в середині мембрани голосника, запевнює ідеяльну рівновагу тонів високих та низьких і розпорошує звуки рівномірно у всіх напрямах від апарату. Знавці радія, що мали змогу докладно чути розсівані звуки, твердять, що якість відтворювання в нових суперах Філіпса заздлам цьому урядженню осягнула досі невідомий рівень.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „МОЯ ПАННА МАМА".

Це перерібка із відомої французької комедії Вернея, що від кільканадцяти років має успіх на паризьких і чужих сценах. Від першої сцени ніби дивуєтеся, чому молода, гарна, інтеліґентна дівчина хоче відразу вийти заміж за старого, негарного добродія. Чим дальше тим менше дивуєтеся, що вона відмежовується від його ніжностей з офіціяльною та енергійною резервою і починає перебувати у товаристві молодих звеличників. Комічні ситуації зростають з кожною хвилиною, коли поважний добродій не може зеднати собі серця своєї молодої жіночки, а його дорослий син, лікар, починає змішуватися в подружні справи батька як оборонець доброї слави свого імени. Тому, що молода свекруха лікаря поводиться у прилюдних локалях невідповідно, він уживає енергійних засобів, щоб приневолити її зберігати чистоту домашнього огнища. Як це робиться у французькій комедії, більшість догадується, а проте з якнайбільшою цікавістю стежить за безжурною, дотепною фільмою, в якій головну ролю грає симпатична, талєновита артистка Даніеля Дарьє в товаристві добрих партнерів.

—o—

Відозви й комунікати.

ЗАГАЛЬНИЙ ЗІЗД Р. Ш.

Звичайний Загальний Зізд Рідної Школи відбудеться 24. і 25. грудня 1937. На наради Зізду призначено тому два дні, бо на денному порядку має бути зміна статуту Р. Ш.

Місце зізду і програму проголосимо пізніше згідно з постановами статуту.

Всі рідношкільні організації (Повітові Союзи Кружків Р. Ш. та Кружки Р. Ш. всі визначені надіслати до Головної Управи Р. Ш. всі визначені звідомлення **негайно**, а найдалі до 25. жовтня 1937, щоб можна було виготовити у свій час річне звідомлення за цілість Товариства.

Головна Управа Рідної Школи.

СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД!

Стоїмо саме перед IV. Краєвим Сокільським Здвигом у Львові, що відбудеться в 1938. р. Дотеперішня площа вже рішуче за мала. Її треба конче поширити, щоб на ній змістити 100.000-ну масу глядачів і 20.000 українських сокілок та соколів, що з цілого краю прибудуть до Львова, щоб тут, у столиці краю, здати іспит із своєї сокільської праці. Поширити площу можна тільки через викуплення решти 8.632 кв. м. На цю ціль мусимо ще найти потрібну готівку.

Вже дуже багато наших громадян та установ жертвувало дотепер відповідні квоти і їх імена записані у Золотій Книзі. Одначе є теж ще дуже багато серед нашого громадянства таких, що на повищу ціль не зложили ніодного сотика.

Потребу спортової площі-майдану для молоді мусить оцінити кожний свідомий і розумний українець, бо на ній вишколює молодь силу, дисципліну й гарт. Лиш сильна молодь зуміє станути в обороні свого народу. Тому поможіть своєю пайкою закупити землю під Український Город у Львові!

Листування і гроші слати на адресу: Центробанк, Львів, вул. 3-го Мая 15. Конто ПКО 503.267 з дописком: На Український Город.

Комітет викупна Українського Городу при С.-Б.

ВІДОЗВА В СПРАВІ ЮВИЛЕЮ З ПРИВОДУ 50-ЛІТТЯ

істнування Державної Гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі (1888—1938).

Згідно з побажаннями бувших учнів-матуристів української гімназії в Перемишлі, що їх висловили вони ще давніше, головним чином у 1936 р., з нагоди 40-ліття першої матури, і товариських поматуральних зіздів, нпр. 8. грудня 1936 (стаття д-ра М. Мельника в „Ділі" ч. 2. з 2. I. 1937) і 29. червня 1937 (стаття в „Ділі" ч. 145. з 4. VII. 1937), Кружок Родичів при перемиській державній гімназії з українською м. навч. вирішив улаштувати скромне ювилейне свято, а передовсім видати у своєму черговому звідомленні Історію гімназії за 50-річчя її істнування разом із споминами бувших учнів, професорів та прихильників школи і статтями на теми шкільного життя та навчально-виховної справи в перемиській гімназії. Усіх, що бажають прислати статті, спомини чи знимки із своїх учнівських часів, прохаємо зробити це якнайшвидше.

Ювилейне звідомлення вийде без огляду на те, чи зорганізується окремий зіздовий комітет бувших учнів, і без огляду на те, чи і скільки надішлють вони статтей.

Усі матеріяли до історії гімназії, а також усякі запити, побажання та проекти просимо присилати на адресу Кружка Родичів при державній українській гімназії — Перемишль, вул. Словацького 21.

Перемишль, у жовтні 1937.

Виділ Кружка Родичів.

—o—

Дописи.

ТУРКА Н. СТР.

Кооперативне свято в Ісаях. В неділю 3. X. відбулося з нагоди 10-ліття кооперативи „Єдність" в Ісаях величаве кооперативне свято. В год. 10. рано відслужили о. декан С. Козбур з Ясінки Масьової, о. П. Клящ з Ластівок та о. М. Лісікевич зі Свидника полеву Службу Божу, в часі якої виголосив гарну проповідь о. М. Конюшко з Рожлуча. Опісля процесійний похід задержався перед домівкою кооперативи й о. С. Козбур посвятив її та побажав кооперативі з галерії якнайкращого розвитку. Потім перейшли на цинтар, де п'ятьох священників відправило панахиду за померших членів кооперативи. Учасники свята сформували тут похід чвірками — було їх 280, у чому два „Луги" (з Ісаїв і Турйого), передефілювали перед представниками кооперативних організацій та увійшли на гарно прикрашену площу, де на спеціально збудованій сцені відбулася святочна академія. Її настрій піднесла богата й бездоганно виконана програма, якої вислухало близько 4000 осіб при гарній погоді. Академія розпочалася відспіванням кооперативного гимну мішаним хором місцевої читальні „Просвіти", який під управою І. Совирки відспівав пізніше пісні: „Ой на горі василечки", „Молодий козаче" і „За Україну". Свято відкрив бадьорою промовою місцевий парох і заслужений кооперативний діяч о. Іван Крвса. Реферат про кооперацію виголосив від РСУК посол В. Пелеський. Добрі були деклямації членів кооперативи: Івана Гербяка й інших. Історію кооперативи від її основання переповів ядерно Василь Галишин. Привіти складали: посол Дмитро Великановнч від УПР, д-р Мирон Кондрат іменем повітових установ у Турці, посол Гриць Тершаковець від централі Сільського Господаря, м-р Микола Толкан від „Повітового Луту" в Турці, Олекса Сандович від Нар. Торговлі зі Львова, відтак делегати з Підберезець сільського повіту, з Ластівок дрогобицького повіту і з Явори, Ясінки Масьової, Волосянки Малої й інших сіл турчанського повіту. Незабутнє це свято закінчилося відспіванням національного гимну. Слід зазначити, що на свято прибули масово делегації в 9 сіл.

Відчинення складниці ОСК (Самбір у Турці н. Стр. В суботу 9. X. відчинив ОСК Самбір свою складницю в Турці. Після Служби Божої в тут. церкві зійшлися представники 23 кооператив турчанського повіту числом 81 осіб у салі „Просвіти", де під проводом д-ра Мирона Кондрата, як голови КОК в Турці н. С., відбулася повітова кооперативна анкета. Перш усього голова КОК зложив звіт з діяльности КОК за час його істнування, себто за 12 літ, вказав, що КОК довів до основання в Турці Українбанку „Сила" і складу „Н. Т.", уладив 19 повітових і 7 районових анкет та поклав підвалини під складницю в Турці, яка тепер є організаційним і торговельним осередком для низових кооператив повіту. Його звіт доповнив під касовим оглядом д-р В. Бабій, під статистичним оглядом — С. Бандрівський. На знак пред. збори вшанували память бл. п. Михайла Корчинського повстанням з місць та 1-хвилинною мовчанкою. Після відчитання привітної телеграми з РСУК у Львові зреферували директори ОСК зі Самбора пп. Н. Бородайко, Климкович і Калучинецький програму праці в кооперативній ділянці в Турчанщині. В дискусії забирали слово д-р Кондрат, А. Горечко й інші з Турки, о. С. Козбур з Ясінки Масьової, Н. Климзі Шандрівця, П. Василечко зі Синох, І. Лутчак з Волосянки Малої й інші. З резолюцій заміткє є признання для КОК і Н. Т. за дотеперішню працю і призначення 1/4 проц. оборотів на вдержання агронома при філії „С. Г." в Турці. Збори мали святочний і діловий характер і стануть певно черговим етапом у розвитку кооперації в Турчанщині.

Установчі збори гуртка СУК у Турці. Дня 10. X. заснувався в Турці гурток Союзу Українських Купців. Зборами проводив С. Волинець, опісля обраний головою гуртка С. Ліщинський, обо з Турки. Статут пояснив делегат СУК М. Кабарівський зі Львова. Привіти зборам зложили д-р М. Кондрат від ПНК в Турці, д-р Д. Марців від Просвіти в Турці та А. Горечко від філії „Українського Гіг. Товариства" в Турці. Промовляв теж відпоручник „Карпатії" О. Кривоваза зі Львова. Вибором ради і контрольної комісії та переведенням дискусії над завданнями товариства покінчилися збори. Нова організація з певністю зорганізує як слід 52 приватних українських купців Турчанщини.

Анкета „Свій до свого". В неділю 10. X. відбулася заходом Контрольного Комітету „Народньої Торговлі" в салі Просвіти в Турці анкета при участи 300 осіб. Відкрив її д-р Кондрат, якого теж привіт на внесення д-ра Бабія вибрали провідником зборів, секретарював інж. С. Ліщинський. Реферат на тему „Пропаганда гасла „Свій до свого" виголосив відпоручник РСУК зі Львова посол Зиновій Пеленський. У дискусії промовляли О. Сандович від „Н. Т.", о. А. Левицький, Н. Куць, А. Горецько, С. Бобівський і інші з Турки та О. Кобарівський від „СУК" зі Львова. Для переводження в життя гасла „Свій до свого" вибрали присутні 12-особовий пропагандивний комітет, який певне вибере у нас належне місце не лиш українським кооперативам і купцям, але також українським ремісникам та іншим вільним професіям.

—o—

На викуп решти паїв Українського Городу.

Зложили в Центробанку в зол.: Районова Молочарня, Рожнітів 23; Медвідь Іван, Бурштин 20; о. Петик Іван, Винковичі 10; Районова Молочарня, Войнилів 10; Жуковська Іванна, жінка адвоката, Підволочиська 5; Фуглевич Ярослава, Воля Сенькова 5; о. Швед Маркіян, Товарна 5; Фарболь — Синицин І., Станиславів 5; Кооп. Спільна Праця, Бориків 5; Івасюк Микола, ем. окр. судця, Старий Самбір 5; Д-р Банд Василь, Монастирська 5; М-р Макух Кость, Ковель 5; о. Серант Теодор, Воля Велика 5; о. Пасічник Іван, Лящівці 5 і кличе на таку саму квоту: о. Корсана Івана, Старуня, о. Бачинського Романа, Старі Богородчани і о. Мелимуку Юрія, Чернелиця. Янчура Михайло, Воля Добростанська 5; Районова Молочарня, Комарно 5; Д-р Ганківський Д., Коломия 5; Д-р Ванько Микола, Буськ 5 і кличе на таку саму квоту: д-ра мед. Пілевича Володимира, Золочів, д-ра мед. Льва Олександра, Тартаків і священичого богослова Ваня Володимира, Буськ; о. Оріховський Дмитро, Волчишовичі 4; Яцків Петро, Теребовля 4; о. Рабій Володимир, Юрівці 3; Бачинська Мирослава, Надія 3; Фільварків, Добрини 2; Когутяк Марта, Лисець 2; Глібовицький Володимир, Рава Руська 2; о. Балук Іван, Лучиці 2; о. Таущький Павло, Чортків 2; Інж. Дутка Володимир, Станиславів 2; Уч. Хаджай Володимир, Вовче 2; о. Яців Нестор, Борислав 2; Шпірко Микола, Рудники к. Заболотова 1; Крук Андрій, Сихів к. Стрия 1.

Зложили в Соколі-Батьку: Адм. „Новий Час" з I. конкурсу дня 3. X. 1937 31.50; Повітова Спілка Торговельна, Калуш 20, Українбанк, Скалат 20; Кооп. Зоря, Голгочі 10; Мариовський Володимир, Львів 10; о. канц. Галайт, Львів 10; Адм. „Новий Час" з II. конкурсу 11.75; Петриневич В. Бучач 9; Петриневич В., Бучач 5.70; о. Бартко В., Отиничів 5; „Сокіл", Дарахів 6.90; „Сокіл" Юськовичі 2; „Сокіл" Тершів 2.

Через Адм. „Нового Часу" (гроші зложені в Центробанку): Інж. Збудовський Богдан, Висока 10 і кличе: судцю Галиновича, Пйотркін трнб., дир. Котика (Маслосоюз) Львів і інж. Дикова П., Катовиці. Д-р Орловський Антін, лікар в Жовкві 5; Кончинський Володимир, Бурштин 1; Керик Осип, Бурштин 1.

Збіркову акцію продовжуємо. Просимо за дальші вплати. При вказуванні поодиноких осіб чи установ просимо подавати місцевість, де вони находяться і почту.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ЧУВАЙ.

Змагання обох цих дружин відбудуться в неділю в год. 2.30 попол. на гриші Погоні.

Низькі ціни вступів та недалі вигляди Чуваю в останніх метчах, стягнуть напевно на грище Погоні багато симпатиків чорно-червоних.

ЗОРЯ — ГАПОЕЛЬ.

Змагання за мистецтво II-класи відбудуться в неділю 17. п. м. на гриші Чорних у год. 10. передпол. Це буде останній метч осінньої рунди, який теж рішитиме до деякої міри і про загальне мистецтво групи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паски по цінах найнижчих поручає

Робітня рамарсько-галянтерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, вобіч ф-ми „Салямдрана"

Театри.

Великий Театр:

Субота 16. X. год. 8. веч. „Король волоног".

Неділя 17. X. год. 8. веч. „Король волоног".

Театр Різнородностей:

Субота 16. X. год. 8. веч. Мадярська Орхестра Циганських Хлопців.

Неділя 17. X. год. 12 попол. Мадярська Орхестра Циг. Хлопців; год. 3.30 попол. Мад. Орхестра Циг. Хлопців; год. 8. веч. Мад. Орхестра Циг. Хлопців.

Український нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ЛУКІВ:
17. X. Від.

ПУТЯТИНці:
17. X. год. 3. попол. Шарада.

РОГАТИН:
18. X. Під курателею.
19. X. Отаман Пісня.
20. X. Шелапут.
21. X. Довбуш.
З Рогатина їде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:
17. X. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИШНЯ:
18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Вогези" панорама гарних гірських місцевостей.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".

АТЛЯНТІК: „Пливне золото" з Ірвою Дунне і Доротою Ламур.

ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".

ГРАЖИНА: „Шлях до Рю".

ЕВРОПА: „Пропащий овид".

КАСІНО: „Капітан Тейльор".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".

МЕТРО: „Під двома прапорами" і кольорові додатки.

МІРАЖ: „Маерлінг".

МУЗА: „Місячна соната".

ПАКС: „Непереможний Від".

ПАЛЯС: „Моя панна мама".

РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.

РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.

СВІТ: „Генерал Сутер" і „Білий янгол".

СТИЛЕВЕ: „Малий зародій" і ревія.

ТОН: „Підводний човен ч. 9".

УТІХА: „Простак" і ревія.

ХІМЕРА: „Трунса".

РАДІО.

Субота, 16. жовтня 1937.

5.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл, 11.40 Грає Єгуді Мекугін, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орх. мандоліністів, Полудн. денник, Веселе полудне, Пісеньки, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: В пустині та пущі, 16.15 Концерт орх. мандоліністів (у прогр. Пріесовський: Українська шумка), 16.50, 18.35, 19.50 Гутірка, 17.00 Фейл.: Немодні вільветки, 17.15 Від Атен до Байрайту (мигушні з іст. опери): сопр., тенор, 17.50 Наша програма, 18.00, 19.50 Спорт, 18.10 Камер. концерт, форт., скринька, 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Що ти приобіцяв, додержи; Актуальна хліб. гутірка, 19.00 Снуються нитки бабиного літа (рецитацій і пісеньки для дітей); Поліся, словно-муз. авд., 20.00 Танки та пісні Ад. Вронського, орх., спів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт із участю Кепури (тріном. з Парижа), 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Зрада" скеч.

Неділя, 17. жовтня 1937.

БЕРЛІН 12.00, 15.30 Музика, 19.10 Розр. концерт, 20.00, 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 20.10 Співи, 20.40, 21.00 Нар. музика; БУДАПЕШТ 17.00 Циг. орх., 18.30, 19.00 Сальон. музика, 22.10 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 19.35 Два форт., 20.05, 21.00 Весела авд.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30, 20.00, 21.00 „Тоска" оп. Пуччінія; КОШИЦІ 11.20 Класична музика, 18.00 Для Закарпаття; ЛЯГТІ 19.40, 20.00 „Ляяме" оп. Делібеса (II. дія), ЛЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Манон" оп. Масенета, ЛЯЙПЦІГ 18.00 „Аптикар" оп. Гайдна; МІЛЯНО 17.00, 18.00 Іт. розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Фравческа да Ріміні" оп. Геца; ПРАГА 17.35, 18.00 Фільг. орх., РАДІО ПАРІ 20.30 Балалайки і рос. хор. 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви, РИМ 20.00, 20.40 Розр. музика; 22.40 Танк. музика; ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00, 23.00 „Фридрика" оп. Легара.

Субота, 16. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 21.00 Концерт дутої орх., БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 „Барон Тренк" оп. Альбінія, БУДАПЕШТ 12.05 Співи, 17.35, 18.00 Циг. музика, 20.00, 21.00 „Сон літньої ночі" оп. Мендельзона, 22.30 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 13.10 Славянська музика, 17.55 Нар. пісеньки, 19.25, 20.00 Весела музі авд., 21.05 „У 75-ліття народин Зазера" симф. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 19.10 Пісні, марші, 22.30 Флет, фортепіян, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.40 Легка музика, 21.00 Орх. концерт, 22.00 Камер. концерт, 22.30 Хори, ПРАГА біхові твори, орх. концерт, РАДІО ПАРІ 20.10 Пісні, 20.40 Дуєльог, 20.45 Вок. дуети, 21.30, 22.00 Концерт орх. і солістів, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 „Циганка" оп. Легара.

Неділя, 17. жовтня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.30 Про гноєння сіножатей і пасовищ, 8.40 Вечірський з гр. пл., 9.00 Розр. концерт з гр. пл., 9.50 Кашубська трансмісія, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, орх., форт., 13.00 Муз. життя Львова, 13.10 Сальон з вулиць, сатир. фрагм., 13.30 Орх. музика, пісеньки, 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Копання, Глибоке орання, 15.45 Для дітей: „Ізась із ліска", Музика з гр. пл., 16.05 Рішення конкурсу П. Р., 16.25 Нар. капеля, 17.10 Аннуся та життя, 17.30 Авд. у 88-роковини смерти Шопена: Мазовецькі пісні у вик. нар. хору, фортепіян: Г. Штомпка, 18.30 Концерт солістів: А. Карвовська, Йосиф Корольевич співа, Іван Раковський віол., 19.25 Хвилина бюра студій, 19.35 Хор зі Сокільників, 20.00 Концерт солістів: Тамара Бертер співа, Романа Електоровича-Вітешак форт., 20.35, 21.00 Спорт. вістки, 20.40 Політ огляд, 20.50 Веч. денник, 21.15 „Гамуся в Погудянки" сцена з муз. 22.00 Арії з опер у вик. Ір. Цивінської, співа, форт., 22.30 Л. Ружицький: Віол. соната оп. 10. у вик. композитора, 22.50 Останні вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

Львів, 15. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48, 89·05, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 292·62—291·90, Франки фр. 18·09—17·59, Франки швайцарські 122.10—121·30, Фунти англ. 26·34—26·18, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·90—17·00, Кор. дан. 117·99—116·75 Кор. норв. 132·36—131·40, Корони шв. 135·83—134·85, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 132·00 — 127·00

Яйцй.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·00, 55·60 4 поз. інв. 1 ем ненот., 2 ем. 68·50, серія 82·50, 5 завіїн. 59·00, 4 прем. дол. 58·50, консол. 58·75, 58·50, 59·75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50 Цукор 35·25 Вугіль 24·75, 24·50, Ліальпол 52·50, Моджейн 9·75, Островець 25·00, Габербуш 43·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 15. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бальон. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·00 зол.
1 кг масла експ. вкл. в опак. 3·00 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
я ця опа) . . . . 4·45 зол.

Інтервенція на масло зниженої, на молоко та яйця вдержана.

Повір! Єдині українські шоферські курси инж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і вписи щодня. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Радіокутик.

РАДІОВІ ШКОЛИ.

ББЦ заложило у Лондоні спеціяльну радіову школу, де відбувають свою дальшу освіту радіові службовники. Там також мають вчитися майбутні радіові кадри. Поскільки школа ця призначена виключно для власного вжитку ББЦ, єдиною чужинкою в цій школі є турецька спікерка зі Стамбула.

Така школа існує також в Італії. Недавно закінчено перший курс. Іспит був дуже важкий, але висліди для італійського радія дуже добрі.

ГОЛОСНИКИ НА ПОСЛУГАХ ПОЛІЦІЇ.

Віденська поліція добре визнається на психології юрби. Підчас останнього у Відні „тижня руху" поліція установила на перехрестях найрухливіших вулиць авто з голосниками і при їх помочі кермувала вуличним рухом.

Коли якийсь необачний не перестерігав цих приписів — негайно діставав гостру догану, подану при помочі усіх чотирьох голосників. Такий публичний докір у пригоді багатьох прогульовців показався більш дошкільний, як уміщення поліцая, уділеного в чотирі очі.

РАДІОВІ ПРОДУКЦІЇ ЗМІЇ „КРІ-КРУ"

БМВЦ надало короткий радіовий комунікат, що на високій стації Сінгапур змії дошкулюють спікерам та інжинірам. Змії ці, звані „Крі-Кру" належать до найменшого роду нешкідливих плазунів. Вони завзято полюють на комахи, видаючи при цьому характеристичний та дуже сильний звук „Крі-Кру". Голос цього плазуна часто вплітається у авдиій спікерів, перешкоджує співакам. Одного разу радіослухачі могли слідкувати за боротьбою спікера зі змією: було чути потужні удари обцасів та розпучливе „Крі-Кру" переслідуваного плазуна.

ОПОВІСТКИ.

Замість квітів на домовину бл. п. Корчинського зложили на фонд допомоги академічній молоді зол. 5.— **Цецилія і д-р Маріян Гардецькі.**

Подяка

Цією дорогою хочемо висловити нашу глибоку вдячність усім тим, що 9. X. 1937 причинилися до звеличання похорону нашого Покійного Мужа і Батька **Михайла Корчинського** і старалися злагіднити наше безмежне горе доказами свого співчуття.

В першу чергу дякуємо Преосвященному Кир Іванові за відправу панахиди над домовиною, о. мітратові Базилові, о. пралатові Куницькому, оо. каноникам Дзеровичеві, Лицинякові і Лопатинському, як і оо. Семчишинові, Хомишинові та о. Луканеві ЧОВВ за проводи найдорожчої нам Людини на місце вічного спочинку.

Сердечно дякуємо Раді та Дирекції Ревізійного Союзу Українських Кооператив за зорганізування величавого похорону, п. сенаторові Луцькому, п. д-рові Врикові, о. пралатові Куницькому, п. Петренкові, п. Ясінчукові та п. Романенкові за теплі надгробні промови, а Т-ву „Просвіті", Науковому Т-ву ім. Шевченка, „Суспільному Промислові" „Сільському Господареві", „Супрузі", Українському Кооперативному Банкові, Філії Центрального Комітету у Львові, Т-ву Допомоги Емігрантам з України у Львові, Філії Союзу Українок емігранток Товаришам Кооператорам та цілому Громадянству за участь в цьому сумному обряді.

Щиро дякуємо теж всім тим Інституціям, Кооперативним Установам з цілого краю та поодиноким особам, які висловили нам своє співчуття.

Львів, 13. X. 1937.

Ядвіга — жінка, Галина — дочка і Михайло — син Корчинські.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ совісного і рутинованого інструктора найкраще магістра педагогії для сина І. кл. Гімназ. Зголошення з поданням условій слати: Уряд парохіяльний Новосілки Гостинні, п. Рудин. 3-3

ОСОБИ ПРИЄМНОЇ поверховности, здорової та педантки шукаю до цілоденного заопікування дітьми і до надзору над хатнім господарством. Tatrapol, ul. Brodzińskiego 16, Bemkorowajna. 1849 3-3

МЕШКАННЯ

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, ванночка з повним комфортом в партері Баденів 12 сейчас до винайму. 1835

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, комфорт, в центрі міста — зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Ринок 10, тел. 230-58. 1852 3—3

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, лляники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 15-15

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні виправи, приладдя, поручає Рейхнер, Легіонів 37. 1789 3—6

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 3 направляє, чистить, вивертає всілякі мужеські і жіночі одежу. 1825

НАКРИТТЯ срібне та плятероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розажевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707

ТРИЛЯМПОВИЙ БАТЕРІЙНИЙ АПАРАТ
„СТАНДАРД"
це революційний відбірник сезону 1937/38. Незвичайно економічний. Батерія тривае яких 6 місяців. Ціна 100 золотих.
„ЕКРАВОКС"
ІВАН ГІРШІНГ
Львів, Академічна 11.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Неділя 17. жовтня 1937. Ч. 229

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Українське робітництво на роздоріжжі.

(Передова стаття).

Прилюдний запит до міністра внутр. справ.

Представники УПР у прем. Складковського.

Совітська Україна платить Москві 38 міліярдів -- дістає з і пів міл.

Женевська осінь.

(Власна кореспонденція).

Всесвітній Союз Українок.

З у"раїнського життя у Варшаві.

Голод і холод заглядає в очі українським безробітним.

Шляхотський зїзд. (Фейл. Г. Чіпки).

Сторінки: Літературна, Без політики

Гуцульське чортовиння.

Очайдушні люди.

Ч. 229 (14.82). Львів, неділя 17. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Футра і пальта продає просто консументам
ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер
Львів, Легіонів 3/1. п. (над кіном Паляс)

Центральний Кооперативний банк „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає видирти на піднесення господарства і промислу

Д-р МАРКІЯН ДЗЕРОВИЧ
СПЕЦ. ВНУТР. НЕДУГ
Львів, Коперника 3, II. пов., тел. 262-32.
Вінда безплатно.
Літом — Щавниця.
ВЕРНУВСЯ.

І В МУРОВАНИХ ДОМАХ
бувають часто пожежі, тому обезпечіть свою домашню обстанову від огню в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.
а будете завжди спокійні про своє майно.

Прилюдний запит.

До Пана Міністра внутрішніх справ.

Присутній на засіданні волосної (гмінної) ради (гміна і повіт Перемишляни, воєв. Тернопіль) дня 11. жовтня ц. р. повітовий староста п. Мікрович не дозволив підписаному промовляти в українській мові і формально приневолив підписаного й інших радних українців до мовчанки, заявляючи, що не допускає іншої мови, як лише урядову, тобто польську, ні на радах волосних, ні громадських, хіба, що на це буде спеціяльна ухвала тих рад.

Подаючи це до відома Пана Міністра, підписаний осміляється запитати Пана Міністра, чи п. староста в Перемишлянах обовязаний знати закон про мову з дня 31. VII. 1924 р., а якщо його знає, чи вільно йому цей закон нехтувати і топтати найсвятіші права громадян українців.

А також, чи ухвали таких рад, де радних українців не допускають до голосу, бо забороняють їм сказати слово рідною мовою, є важні.

о. Олексій Боднар,
парох у Боршеві, пов. Перемишляни.

—o—

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички вексльові і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити

Совітська Україна платить Москві 38 міліядів рублів

дістає лише 3 і пів міліярда.

КІЛЬКА ЦИФЕР ЗІ СОВІТСЬКОГО БУДЖЕТУ НА 1938. РІК.

Буджет УССР на 1938. рік, що його опрацював київський уряд, має 971 міліонів рублів, разом зі самоуправним буджетом 3 і пів міліярда; є це 4 прц. всього союзного буджету, що доходить до 98 міліярдів. (Слід згадати, що УССР має 22 відс. населення СССР). Зате посередні й безпосередні податки з УССР принесуть совітському союзові коло 380 міліярдів рублів. (АТЕ).

СЕПАРАТИСТИЧНА ЗМОВА НА СОВІТСЬКІЙ БІЛОРУСИ.

Військовий трибунал Білоруської ССР засудив на смерть 9-ох державних і партійних діячів з району Жлобін (прокуратор, секретар партійного комітету, начальник збіжевого тресту, начальник фінансового виділу, директор окружної кооперативи, предсідник земельного уряду, голова міської ради, предсідник колгоспу); минулої ночі їх розстріляли.

Засуджені заложили 1935. р. білоруську контрреволюційну організацію, якої метою були саботажі й протисовітська акція. В кількох білоруських містах іде слідство.

„ОССОАВІЯХИМ" В РУКАХ „ВОРОГІВ НАРОДУ".

На 4. з'їзді білоруського „Оссоавіяхиму" кількамацятьом делегатам відобрали мандати як „ворогам народу", м. ін. предсідникові центральної ради „Оссоавіяхиму" Білорусі Корчагінові.

Півміліонова японська армія в Китаю.

Під цю пору у північному Китаю воює 300-тисячна японська армія, під Шангаєм і в Манджурії є коло 200 тисяч — разом коло пів міліона. Ще ніколи не було на азійському континенті стільки японського війська.

У північному Китаю японський фронт є коло 1.500 км. довгий.

600 ЖЕРТВ БОМБАРДУВАННЯ.

Як подає китайська телеграфічна агенція, японські літаки бомбардували вчора кілька разів Чучеа і Коеплін (провінція Шансі), де згинуло коло 600 цивільних осіб.

ЛЬОНДОН ДОМАГАЄТЬСЯ САТИСФАКЦІЇ.

Британський уряд вислав до Токіо ноту з протестом проти збомбардування самоходів британської амбасади в Нанкіні та з домаганням кари для виновників і запевненням, що подібні випадки не повторяться. Рівночасно Льондон пригадує запевнення японського уряду після летунського нападу на британського амбасадора та висловлює здивування, що в так скорому часі трапився новий інцидент.

ПЕРЕД НОВОЮ ЗАЯВОЮ РУЗВЕЛЬТА?

У вашингтонських урядових колах сподіються, що Рузвельт небавом зложить нову заяву у справі подій на Далекому Сході. Припускають, що становище Америки на конференції 9-ох буде таке саме, як підчас японсько-китайського конфлікту 1932. р.: вона прилучиться до всіх спільних виступів під умовиною, що ухвалять їх одноголосно всі держави.

Українське робітництво на роздоріжжі.

Львів, 16. жовтня 1937.

Всі державні устрої усіх без виїмку сучасних держав розуміють, що зорганізоване робітництво — це сила, якої не слід собі легковажити. І кожний поодинокий робітник якої-небудь професії має більше почуття сили, коли він зорганізований та бачить за собою своїх однопрофесійних товаришів.

І хоч на око здавалось би, що сильні робітничі організації не на руку владі, проте фактом є, що влада йде назустріч усім робітничим союзам і не ставить їм майже ніяких перепон, очевидно — під умовиною, що їхні виступи не матимуть протидержавного характеру. Усі ці союзи робітників мають виразну піддержку влади у боротьбі за кращі умовини праці й винагороди. Не диво, що в такому стані річей робітнича організація має атракційну силу для кожного робітника.

Перед нами гірка, але незаперечна правда, що сотні тисяч українських робітників зорганізовані в чужих організаціях, які де далі вороже ставляться до української ідеї, ба навіть у деяких окремих випадках виразно ту ідею поборюють.

У Польщі діє цілий ряд робітничих організацій, поділених на окремі табори не так з огляду на національні та віроісповідні ріжниці, як радше з огляду на ріжниці **політичної** натури. Витворилось згодом таке явище, що робітничі організації стають прибудівками політичних партій, маючи таким робом змогу відповідно ставитися до політичних питань, суспільногосподарського укладу й до держави. І хоч робітничі союзи вважають себе неполітичними та безпартійними організаціями та хоч усі їхні пресові органи й представники запевняють при кожній нагоді, що їм, мовляв, чужі всілякі політичні концепції, у практиці в більшій або меншій мірі підлягають вони впливам політичних партій, з яких кожна старається опертись на робітничих союзах. (Навіть О. З. Н. приступив до основання робітничої організації під назвою: „Працовнічи Обуз Зєдноченя Народовего"). Найяскравіше ставлять справу комуністи, які заявляють ясно, що „робітничі союзи є школами комунізму та знаряддям клясової боротьби", — комуністичний натиск на робітничі організації є теж найсильніший.

У Польщі дозволена кожна (робітнича) організація, якої ціль, устрій та діяльність не противиться законові та не загрожує публичному спокоєві (2. ст. закону про товариства). Декрет, який у 1919. р. подав правну дефініцію робітничої організації, кажучи, що професійною є та організація робітників, якої завдання лежить в обороні й піддержці економічних і культурних інтересів робітників, занятих у даній ділянці праці, причинився у деякій мірі до розпорошення професійного робітничого руху. Бо така дефініція дозволила майже кожному

закладати конкуренційні союзи, у висліді чого твориться по кілька робітничих організацій у тій самій ділянці праці, ба навіть у тому самому промисловому заведенні. Через те й витворилась несамовита атмосфера, в якій платні службовики всіляких „звйонзків" намагаються перетягати робітників до своєї організації за ціну ріжних обітниць до грушок на вербі включно. Є це справжнє торговище ідей, на якому під плащиком ідейних здобутків робітничого загалу, замінюється робітників до організацій, що мають часто цілі дуже сумнівної вартости: від виманчування вкладок до підготовки партійних агітаторів включно.

В польському професійному робітничому русі діють головно три типи союзів: клясовий, християнський та національний. Коли йде про клясові робітничі союзи і їх відділи по всіх більших містах Сх. Галичини, то ціль і напрямок тієї категорії організацій устійнені на І конгресі в 1920. р.: „Клясові, професійні союзи, які вважають себе незалежною організаційною частиною загального робітничого руху, що змагає до цілковитого визволення робітничої кляси з кайдан капіталістичного визиску, признають своєю найпершою та єдиною метою: приготувати робітничу клясу до боротьби за новий суспільний лад та до проводу у новому, господарському уладі". Який це „новий, суспільний лад "та як виглядав би провід клясових „звйонзків" у „новому, господарському уладі" — про це мабуть зайва річ писати...

Ці клясові робітничі організації оточують комуністи особливою опікою, вважаючи їх за найдогіднішу терен своєї ідеольогічної та організаційної експансії. В тій ціли засновують по фабриках та промислових заведеннях т. зв. фабричні комірки, яких члени мають з одної сторони впливати на решту робітників та приєднувати їх для комуністичної партії, з другої сторони, зазнайомлюючись із технікою у даному підприємстві, приготовитись до ріжних функцій у хвилині, коли вибухне леліяний у мріях переворот.

На протилежному бігуні стоять союзи „Зєдночення Заводового", яке стоїть на національно християнському ґрунті, не признає боротьби кляс і творить помірковану організацію.

Не треба мабуть доказувати, що всі ті союзи нічого не мають спільного з українством, як ідейною збірнотою. Це тим дивоглядніше явище, що на території Сх. Галичини велику частину всіх польських робітничих організацій творять саме українські робітники, заняті головно в рільництві, нафтовому промислі, по тартаках і млинах. Всі вони дають себе заманювати до тих організацій під покришкою покращання їхніх невідрадних умовин праці та згодом піддаються політичним тенденціям даного союзу й нерідко національно маніпрують ся, а то й затрачуються.

Замітне тут ще одне явище. Коли центральні верхівки робітничих організацій майже зовсім не рахуються із вказівками влади, діючи на основі власного пляну, то низові клітини організації, особливо відділи „Зєдночення Заводового", позасновувані по містечках Сх. Галичини, дуже дбайливо застосовуються до волі і вказівок адміністраційних чинників. Краєві клітини ЗЗЗ щораз виразніше вводять до своєї організації ті методи, що їх пропонують польські „аполітичні", але шовіністичні суспільні установи. При редукціях робітничих сил та пізніших угодах з працедавцями зправила жертвою падуть українські робітники.

Ясно, що в такому стані річей крайня пора зайнятися цією частиною українського зорганізованого життя. Велика сила українського робітництва для нас пропасти не може. Їй слід дати підтримку із нашої сторони, щоб вона не мусіла шукати її в польських організаціях. Доки це не станеться, в українському зорганізованому житті існуватиме глибока й небезпечна прогалина. Факт, що в нашому громадянстві є таке мале зрозуміння ваги рідних професійних робітничих організацій — страшенне погано свідчить про український змисл дійсности. Робітництво — це велика діюча сила, а легковаження цієї сили робить її могутнім чинником — у чужих руках. Хто з нас цікавиться українськими робітниками в краю?! Хто з нас пробує бодай приблизно підродити статистику українських працюючих рук та складати образ умовин робітничої праці в ріжних окремих ділянках?! Хто з нас взагалі цікавиться робітничою долею і виявляє охоту впливати на неї?!

У Львові створено початки українського самостійного професійно-робітничого життя. Ці початки ще дуже скромні, але — є. Треба їх доконче вести далі, розбудовувати та переки дати й у край. Організуймо українську робітничу клясу в українських, професійних союзах!

—o—

Ветеринарійна порадня

для малих звірят

Львів, Новий Св т 15, тел. 222-23,

від 9—1 і від 3—6. 1—5

Женевська осінь.

(Від власного кореспондента).

Женева, 11. жовтня 1937.

Женевська осінь починається з закінченням осінньої сесії Ліги Націй, але цього року сесії взагалі не закінчили, лише перервали і відложили на неозначний час з огляду на дуже непевну політичну ситуацію в Европі, що може зробити потрібним негайне продовження праць Л. Н. Отже осінь розпочалася раніше, ніж звичайно, вже в першій половині вересня. Женева опорожніла негайно по замкненні праць збору Л. Н. Сесія інтернаціонального Бюра праці трває, але її переводять головно місцевими силами. Отже женевці можуть спокійно робити білянс свого літа.

Женева, батьківщина Руссо, Некера, Тепфера, Сісмонді та інших значних людей, зі своїми 150.000 мешканців міста і кантону, живе не стільки зі своїх варстатів справді добрих годинників та деяких інших точних апаратів, яким Німеччина робить все більшу конкуренцію, як з туристів, що напливають сюди з цілого світу. Їх було тут минулого літа більше, ніж звичайно. В обох двірцях Женеви, швайцарським і французьким, по вулицях, парках, прибрежних алеях, у касині, в літнім театрі і по охоронених від від сонця і дощу кавярнях було чути англійську мову не менше французької чи німецької. На пляжах сонце намагалося даремно вирівняти ріжниці в кольорах шкір. Зрештою близькість Ліги Націй робила очевидно й англо-саксонських русалок менше вразливими на присутність жовтих і навіть майже цілком чорних прихильників лемanських хвиль і сонця. Ані паризька вистава, ані голяндське джемборі не відтягали цікавих від Женеви, навпаки: знайшлося багато таких, що забажали відвідати й осідок Ліги Націй, між ними й кількох наших земляків. Ріжнобарвні автобуси з Франції, Німеччини, Бельгій, Голяндії, Австрії і навіть Чехословаччини привозили й відвозили що-дня тисячі ріжномовних відвідувачів, підносячи безупинно

На цьому полягає дешеве прання!

Довірте білля видатному милу Олень Шіхт, яке вже при легкім терті дає досить піни, щоб проникнути тканину та усунути з неї основно бруд.

МИЛО ОЛЕНЬ ШІХТ

пере ідеально чисто!

РУДОЛЬФ ГЕРЦОГ.

Злобний критик.

Піяніст Хозе Маріні і його жінка високодраматична співачка Маріні-Колєр дають щороку в нашім скромнім провінціяльнім місті концерт. Вони роблять це з обовязку для міста, яке від довгих літ уважає їх за своїх почесних громадян і з приємности. Треба-ж було пригадувати людям свою славу... Ця слава, як упевняв один злобний критик, була поправді дуже давня, така давня, що сучасні майже про неї забули... але місто мусить мати якусь підставу бути гордим. Коли в його мурах мешкає пара славних артистів, тоді воно знає свою величину.

Хозе Маріні заробляв на життя тяжко. Спочатку він був диригентом у музичному товаристві „Ібікус" до мужеського хору. Він умів чудово влаштовувати всякі літні та зимові забави і то так, що не мусів до них докладати. Пізніше вчив він талановитих синів і доньок свого міста трудного мистецтва — гри на фортепіяні. А щоб мати серед учнів більшу повагу, то запустив собі велику чуприну і ніготь на найменшому пальці, що часто спочиває на клявішах. На лекціях, коли діти вибивали такти і гаратали гами, наче на руханці, професор Хозе підпершн рукою свою бороду сидів при фортепіяні і компонував ріжні вірші, потрібні багатшим громадянам свого міста на весілля, хрестини та уродини. Крім цього дома він курс деклямації та міміки для панів і пань, які хотіли зазнайомитися з основами драматичного мистецтва чи то для розвитку свого таланту і майбутньої своєї професії, чи для поширення своєї освіти. Крім цього помагав іще своїй жінці у лекціях.

Пані Маріні звалася Колєр, заки мала честь і приємність вийти заміж. А щоб її молодечі лаври не зівяли, то вона рішила ще при шлюбі додати до „Маріні" свою цінну арабеску „Колєр", щоб цим і піднести в очах світа вартість свого чоловіка. Пані Маріні-Колєр була колись — як вона сама це запевняла — божесько гарною жінкою. Як співачку у високодраматичних ролях ніхто її не перевищив. У дуже короткому періоді своєї молодости вона обіхала майже всі замітні німецькі сцени. Досить було порівняти її вік з числом тих місяців, коли припадала ця її жива діяльність, щоб вирахувати, що кількість тих сцен або сума тих місяців була попросту фантастична. Виступити на таких двох сценах, як має наше місто, це вже карієра!

У місті Брікс вона була директоркою співочої школи. Учениці цієї школи діставали при цьому лекції домашнього господарства і мусіли приносити з дому муку, цукор, каву і все, що потрібне. Її чоловік помагав їй у проводі і склав правильник, в якому найважнішою точкою було: „Всі рахунки треба вирівнювати не пізніше, як до трьох днів". Зате точні учениці діставали добрі свідоцтва і співак Маріні теж їх підписував для більшої поваги такої школи.

Як уже ми сказали, щороку пара артистів Маріні-Колєр давала концерт у нашому місті, на Різдво, і більшість поважних громадян уважала за свій обовязок бути на ньому. Піяніст Маріні грав Вагнера і то з такою силою чуття, якби клявіші були його особистими ворогами. І заки публика могла охолонути від враження після його соля, вже пані Маріні-Колєр входила маєстатично на естраду і співала арію Ізольди або Брунгільди. Це була справжня насолода.

І тільки один чоловік був у тому місті, що не відчував у таких хвилинах нічого і навіть посмів виливати свою жовч після такого бенкету, так начеб хтось виливав сос на весняні фіялки. Ним був пан Фельдермаер, учитель семинарії і музичний критик „Вечірньої Газети". Для цього бандита пера — як казали деякі — ніщо не було святого у світі.

Цього року знову надходили Різдвяні свята і пара артистів приготовлялася до свого щорічного концерту. У рожевих надіях на касу і на моральний успіх кружляла тільки одна чорна хмара — особа критика Фельдермаєра.

— Маріні! — звернулася співачка офіціяльно до свого чоловіка, як це було в традиції, коли вона була занята такою роботою, як приладжування концертової сукні — той Фельдермаєр висить над моїм цілим концертом якто кажуть, як меч Да... дамо.. кля. Попросту відрізує мені язик, коли згадаю..

— Так, так моя дорогенька Евгеніє — відповів мелянхолійно Маріні — це правда. Та потвора відбирає мені охоту до життя. Як лавка причіпається вже у снах до моїх грудей, тоді, коли я думаю про наш виступ.

— А чи ти не міг би до нього якось по приятельськи наблизитися, мій коханий?

— Ти знаєш, що він був моїм контркандидатом при обсаді диригентури при „Ібікусі" і що я виграв тоді. Оця креатура не може мені досі забути цієї невдачі.

— Але при пиві, отак між мужчинами, коли розбалакаються, можна нераз ..

— Моя кохана! Ти-ж сама знаєш, що я не

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Хто курить тутки Аіда знає, що ліпші не існують

ТОМУ **150-ТКИ**
МІЛІОНАМИ ЙДУТЬ У СВІТ!
ДВІ СПЕЦІЯЛЬНІ СОРТИ:

„Білі" ВИЙМКОВО ЛАГІДНІ
„Люкесові" НАЙБІЛЬШ ВИБАГЛИВІ

ховану сцену зборів настільки добра під оглядом акустики, що при місцях журналістів нема слухавок; бракують ще обрези, хоч відсутність їх на лискучих мурах і не дуже помітна. Але фрески салі засідань Ради притягають до себе таки найбільшу увагу відвідувачів. Найбільше враження викликують величезні постаті пятьох титанів на стелі, що влучують по середині її свої правиці, символізуючи злуку всіх пятьох частин світа у спільній праці. Цій самій темі присвячені й символічні образи на мурах салі. В часі засідань люди на горішніх місцях дивно лучаться з постатями на образах. Образи ці, пензля еспанського маляра Серта, подарував Лізі Націй уряд „республіканської" Еспанії, але можна сподіватися, що й ціла Еспанія, коли її звільнять від большевицької інтервенції, ствердить цей подарунок. А тимчасом твердять у пресових колах Л. Н., що багато справді мистецьких образів Серта спалено разом з церквами й монастирями, а сам він ще не дістав заплати за образи, подаровані Л. Н., бо йому запропонували поїхати за грішми до Мадриду, а він уважає за краще перебувати на чужині. До того-ж саламанська пезета стоїть уже півчверта раза вище мадридської. Отже оплачується зачекати на утворення єдиного національного еспанського уряду.

Зі свого літа женевці можуть бути вдоволені тим більше, що їх французькі сусіди зі свого зовсім невдоволені. Девальвація швайцарського франка спричинила дуже повільне і розмірно незначне підвищення цін, внутрішня покупна сила франка майже не зпала. Ніякої тенденції до дальшого небажаного упадку швайцарського франка непомітно. Тимчасом зріст цін у Франції за останне півріччя в дечім навіть перегнав дальший упадок франка, який недавно навіть пірвав свій звязок з долляром та англійським фунтом, упавши нижче умовленого щабля. Женевці і мешканці інших прилеманських кантонів, що раніше масово виїздили до дешевих савойських гір Франції на протилежнім березі озера, лишилися цього року в рідних горах. Страйки кельнерів по французьких літницях та непевне політичне положення у Франції взагалі разом з дорічною французького життя збільшили також поважно число туристів, що провели свої ферії на швайцарськім боці Лемону. Увільнення женевського кантону від большевикофільського режиму Ніколя, наслідком виборів восени минулого року, ще більше зазначило ріжницю між відносинами по той і цей бік кордону, такого близького від столиці Леману, на користь Швайцарії. А позатим осінні ночі використовує Женева для вправ цілковитого затемнювання міста, що входять до програми пасивної оборони проти нападу літаків.

М. Данько.

—o—

вгору відсоток ліжок, занятих цього літа по женевських готелях.

Управа міста, зокрема „Товариство охорони інтересів Женеви", робили все, щоб звабити чужинців до Женеви, передусім прикрасити її. Вдень справді до чудової панорами Женевського озера, оточеного зеленими рямками прибережних парків, до блакитнуватого муру довгого пасма Юри з одного та сніжних, полумяних вершками верхів Монбляну понад Салєвом з другого боку небагато можна додати. Але по заході сонця береги і міст оперезують подвійні стяжки жарівок, водограй на кінці молля, вода якого злітає на кілька десятків метрів, прибирає всі барви всіх прапорів націй, заступлених в Женеві, і чужинці, що приїздять пароплавами, бачать женевську старезну катедралю, касино і тополі на острові Русо, опромінені невидимими прожекторами. Світла в Женеві не жалують, Рона постачає дешеву електричну енергію.

Хто припливає до Женеви вдень, бачить здалека високо над прибережними парками білі колюмни подовгастого профілю святині міжнародньої справедливости, грандіозну будову Ліги Націй. Попід нею простягається скромно вздовж берега сіра будова Інтернаціонального Бюра Праці. В години, призначені для оглядин Л. Н., простують до неї автобуси, авта, ровери і поодинокі мандрівники й мандрівниці з наплечниками і ціпками, в европейських строях та в одягах далекої Африки й Індій. Вони платять по пів франка, ходять групами за урядовцями, що дають належні пояснення і подивляють Л. Н знадвору і в середині. Про політ. значіння Л. Н. можна мати ріжні думки, — її музеальне значіння безперечно велике. Можливо, що вона створить новий архітектурний тип, як парлямент у Відні та Будапешті, як міністерство летунства в Берліні, чи деякі павільони на париській світовій виставі. Будинок Л. Н. відріжняється вигідно від інших сучасних творів европейської архітектури передусім своїм положенням. З трьох сторін біля неї нема ніяких забудувань. Музей Аріяна понад нею сам досить стилевий, щоб не псувати загального враження. З вікон горішніх поверхів Л. Н. відкривається чудовий краєвид на парк, на озеро і на Женеву. Клясична простокутність будови не надається до різбарських прикрас. Глядача вражає передусім простір і височінь саль та коридорів і чудовий матеріял, головно білий, жовтавий, зеленавий і червонавий мармур. У середині будова все ще не викінчена цілком. Вели-

---

ходжу на пиво. Ти виразно заборонила мені таке товариство. Але в такому виняткovому випадку я міг би для твоєї приємности...

— Ні, ні, дякую тобі. Я знаю, що ти маєш добре серце і коли щось треба для мене.. Але я, як твоя жінка, маю обовязок брати на себе і неприємні тягарі. І коли йде про такого Фельдермаєра...

Тут вона задумалася:

— Стрівай, Хозе, Я вже щось знайшла! Чи ми не маємо в пивниці дванацять пляшок доброго вина, якими заплатив за лекції своєї дочечки той власник винарні Тінхен..

— Так, так, справді — загикався чоловік і збентежився — маю враження, що є ще одинацять... можна би почастувати.

— Одинацять?! — і пані Маріні-Колєр вже встала здивована. — А деж дванацята? Я не хочу навіть допустити думки, що ти можеш нанести мені ганьби..

— Але-ж Евгеніє! Ти-ж можеш мені вірити! Я мусів учора відчинити одну пляшку для оборони наших інтересів, бо на посилці був приклесний напис: „Реклямації розглядаємо тільки найпізніше до тижня". Отже якби вино було кепське, ми втратили би свої гроші.

— Но, про це ми вже поговоримо пізніше. А тепер я вертаюся до нашого приятеля Фельдермаєра. Ти вийдеш зазав з дому і мусиш побачитися з ним, коли він у четвертій годині виходить з семинарії. Скажеш йому: „Ах, як тішуся, що вас зустрічаю.." і так далі.. і при кінці розмови запросиш його до нас на вечерю і чарку вина... Отже йди і в пятій годині вертайся з доброю вісткою.

(Докінчення буде.)

—o—

Всесвітній Союз Українок.

Підписані доводять до відома всього українського громадянства, що в днях 12.—14. жовтня ц. р. відбулися у Львові наради представниць українського зорганізованого жіноцтва Галичини, Волині, політичної еміграції з Великої України та Злучених Держав Америки, які — згідно з постановою Українського Жіночого Конгресу в Станиславові 1934. р. — **обєдналися в один Всесвітній Союз Українок.** Крім названих територій, у склад Всесвітнього Союзу Українок входить ще теж українське зорганізоване жіноцтво Підкарпаття, Буковини і Канади.

Всесвітній Союз Українок ставить собі за головне завдання **плекати почуття єдности всіх частин Нації, поділеної кордонами, та змагати до консолідації всіх національних сил для здійснення національного ідеалу.** Як централа українського зорганізованого жіноцтва всього світу. Всесвітній Союз Українок хоче бути речником інтересів українського народу перед міжнародніми і чужинними чинниками, в першій мірі жіночими, та буде заступати українське жіноцтво перед власним громадянством.

У трьохденних нарадах підписані представниці, як Головна Рада Всесвітнього Союзу Українок, затвердили правильник В. С. У., наметили техніку праці, себто засоби підтримування звязків між українськими територіяльними жіночими організаціями, переглянули стан організації українського жіноцтва по всьому світу та виробили план праці на 1938. рік. З питань програмово-ідеольогічного характеру Головна Рада розглянула завдання українського жіноцтва в сучасному положенні українського народу, особливо у виховній ділянці та в напрямі консолідації національних сил, при чому окрему увагу звернула на потребу збереження єдности українського жіночого руху. Крім цього темою нарад була теж справа звязків з міжнародніми жіночими організаціями.

Делегацію Головної Ради В. С. У. прийняв Митрополит Шептицький, якого вона поінформувала про завдання В. С. У. Делегація заложила вінець на могилі Незнаного Стрільця на Янівському цвинтарі у Львові.

Головна Рада В. С. У. приступає до праці в глибокому переконанні, що все українське

Знову про парши і випад волосся та OLEUM PETRAE „GLIMAR". Не підлягаймо сугестії реклями про вартість засобів, поручуваних до гігієни волосся. Безконкуренційним препаратом є **Oleum Petrae „GLIMAR"**, якого додатне діляння оцінило 20 лікарів-спеціялістів у Польщі.

громадянство прийме доброзичливо факт створення В. С. У. та підтримає його консолідаційний почин.

За Головну Раду Всесвітнього Союзу Українок:

Президія: **Софія Русова**, почесна голова;
Мілена Рудницька, голова;
Зінаїда Мірна, секретарка.

Члени: **Олена Федак-Шепарович** (Галичина), **Наталя Лівицька-Холодна** (еміграція з Великої України), **д-р Ірина Пріснєвська** (Волинь), **Олена Штогрин** (Злучені Держави Америки), **Константина Малицька** (референтка виховних справ).

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8. Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

Представники УПР у премієра Складковського.

Премієр Складковський прийняв 15. ц.м. представників У. П. Р. в особах посла В. Мудрого, сенатора О. Луцького і посла В. Целевича.

Підчас авдієнції обговорювали теперішні політичні справи, що торкаються українського населення.

З мухи роблять слоня.

„Секретаріят Порозумівавчий Польських Організацій Сходечних Галичини" (в оригіналі Малопольські Всходней) помістив у польській пресі відозву, в якій закликає все польське громадянство складати датки на будову костелів, на відбудову спалених господарств та на допомогу для жертв терору ОУН. Єдиним найважнішим і найтяжчим аргументом авторів цієї відозви є знову справа спалення римо-катол. костела в Сухій Вільшині, що про неї ми вже доволі багато писали. Видно, що авторам відозви не вигідно злазити з коника, що на нього вже раз влізли і роблять з мухи силоміць слона, щоб підбехтати ще більше і так уже підбехтане польське громадянство. Розуміємо, що кожна організація потребує грошей на ведення своєї праці, але чи щоб ударяти своїх земляків по кишені, треба конче вживати аж таких шовіністичних засобів і покликуватись на події, які ще навіть не провірені, або перебільшувати їх?! Мабуть автори відозви справді кермувались засадою, що „ціль освячує засоби" і коли треба, то можна навіть здорово пробрехатись.

—o—

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійкого приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.** Тел. 116-60 6—25
доставець укр. шпитал (П. К. О.506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

Українське життя у Варшаві.

Українське життя у Варшаві, що починає вже інтенсивно відновлюватись після глухих літніх ферій, заповідається на цей зимовий сезон ділово й активно. Крім постійних мешканців Варшави братимуть у ньому участь численні (хоча д. пересіяні шкільною владою) ряди нашого наймолодшого студентства. В кожну неділю збірається вже тепер у греко-кат. церкві на Медовій та у православній на Празі велика група української кольонії; заповідаються цікаві політичні випадки й культурні імпрези. Зачнемо від реєстру тих перших.

зований фестіваль польського мистецтва, стягнувши при помочі відповідного пропагандового апарату 12 тисяч глядачів і слухачів з провінції, що в часі цілого тижня мали нагоду майже безплатно брати участь у численних музичних, пластичних і театрально-літературних імпрезах.

Хоча назва фестівалю вказувала на його „польський" характер, проте знайшлися в його рамах і чисто українські моменти, що прямо вражали українських учасників і знайомили культурних чужинців з творами українського мистецтва.

Машини до писання вовні й ужиані з українськими та польськими черепками.
Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.
Машини з цілої світової слави „ФФУФФ" вирби PFAFF

840

IV. ЕМІҐРАНТСЬКИЙ ЗІЗД.

Ми вже інформували наших читачів про скликання IV. Зїзду делегатів української еміграції у Польщі. Про значіння й завдання того зїзду, що є небуденною подією в незавидному житті української еміграції нема потреби ширше розводитись. Тепер подамо, що остаточну дату зїзду устійнено на 31. X. й 1. і 2. XI. ц. р. Зїзд буде радити в домівці У. Ц. К. при участі 45 делегатів з всіх еміґраційних осередків краю.

Отже передовсім треба відмітити ініціятиву дирекції Інституту пропаганди мистецтва (І. П. С.), що на **велику виставу народнього мистецтва**, де було заступлене особливо багато народнє малярство і різьба, запросила й українців. Експонати (іконографія, різьба, вітраж) Українського Національного Музею у Львові й кількох інших музеїв з краю з відповідними написами багато причинилися до загального ефекту вистави. Тому то і знайшли вони теплу згадку у відчиті д-ра К. Півоцького й д-ра Грабовського, а значіння їх ще більше піднеслося, коли дирекція І. П. С-у запросила як третього прелєгента — українця проф. Петра **Мегика**, голову мист. гуртка „Спокій", що у вівторок 5. X. у виставовому сальоні відчитав ілюстрований багатьома світлянними картинами реферат про українську народню різьбу, пояснюючи на прикладах оригінальні українські декоративно-різьбарські мотиви. На реферат прибуло не багато, зате дійсно визначних слухачів з українських і польських мистецьких кол.

По інші, не менш цікаві, але неофіційні українські моменти фестівалю — окремо.

ЗАГАЛЬНІ СТУДЕНТСЬКІ ЗБОРИ.

В мин. суботу відбулися в домівці У. С. Г. загальні збори студентства й запрошених гостей. Програма мала на меті ввести наймолодший річник студентства в ряди старшої академічної братії. В переповненій домівці виголосив д. поважне та глибоке слово **проф. М. Кордуба**, опісля промовляли провідники Громади й поодинокі студенти та гості. Слід підкреслити,

що в багатьох промовах вичувалася спільна нота: побажання **консолідації розбитого дотепер життя українського студентства у Варшаві супроти загального наступу на українство.**

Від себе додамо, що сучасна ситуація вимагає конче такого розумного обєднання на спільній площі національної боротьби за честь і право нашого студентства.

ЗАЗИВ СОЮЗУ УКРАЇНОК.

Хочби з коротких пресових заміток знає українське громадянство активність і рухливість варшавського **Союзу Українок Емігранток** і тому, сподіємось, як завжди, з симпатією та щедрістю поставиться до зазиву тої організації, що м. ін. в умовинах економічної кризи та жахливого безробіття за зібрані серед емігрантів гроші вибудувала (при помочі інших установ) бурсу для хлопців-дітей емігрантів у Перемишлі. Зате дівчата-сироти по українських вояках залишилися без опіки і денаціоналізуються в чужих осередках. Щоб рятувати ці невинні душі, Союз Українок-Емігранток розпочав акцію-збірку **на будову дівочої бурси.** Цей труд заслуговує на особливу підтримку всього нашого громадянства. Для людей доброї волі подаємо адресу: С. У-Е., Варшава, Вільча 45, м. 3 (конто 9.134 „Український Центральний Комітет" — бурса для дівчат.).

Знак охоронний
Чай Прівес
Сильно запашний. Дуже видатний.
ПІД ҐАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

РАҐЛЯНИ
Рагляни від зол 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання
Повшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Міколяша.
Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол 7.
Дитяча конфекція

ПРОГУЛЬКА ЛУЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

В мин. пятницю й суботу відвідала Варшаву численна прогулька молоді української луцької гімназії, що знайшла гостинне прийняття в домівці У. Ц. К.

(КТВ.)

„Ні клаптика землі в українські руки".

Польська преса і ріжні польські організації, як „старшини резервістів", „обронцув Львова" і т. д. під проводом Грабських і Ромерів не перестають кричати, що земля а парцеляції переходить виключно в українські руки. Свідомо поширюють брехню, що в останньому часі перейшло в руки українських селян аж 220.000 га землі. Але правда моз олива все випливає на верх. Ось директор „Земського Т-ва Парцеляційного" Гарчинський у розмові з п. М. Грекович, що помістила свій репортаж п. н. „На садибах осадників подольских" у львівськім „Дзенніку Польскім" (ч. 282) заявив, що згадане т-во розпарцелювало до 1. липня ц. р. 36 маєтків простором 9.195 гектарів у повітах: Борщів, Копичинці і Заліщики. З того запасу землі продали осадникам 7.242 гектари. Землю купили майже самі поляки (96,30 проц.). Українським селянам не продали ні клаптика землі. Навіть не всі українці, які служили у дворі, не могли купити землі.

Щож на це скажуть ті, які алярмують польську прилюдну опінію про корчення польського „стану посідання", оперуючи фальшивою статистикою?

Вами зужиті своїощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

Голод і холод заглядає знову
в очі українським безробітним.

Анкета в справі зимової допомоги в Т-ві „Сила".

Ці рядки, що торкаються незвичайно важного й наболілого питання зимової допомоги українським безробітним заслуговують на те, щоб кожний їх не тільки уважно прочитав, але й зацікавив цією справою своїх знайомих і приятелів. Бо справа допомоги українським безробітним, яким голод і холод особливо дається в знаки та у великих відсотках приневолює кривити душею, повинна стати журбою всіх українців.

Минулого року, як відомо, акцію зимової допомоги українським безробітним вело робітниче Т-во „Сила" у Львові, яке теж і цього року таку акцію поведе. В цій справі скликало згадане т-во представників наших установ, поодиноких чільних наших громадян та української преси, щоб скласти звіт із минулорічної акції та зазнайомити їх із пляпами ділового комітету на цей рік. Конференцію відкрив голова ділового комітету п. Іванчук, звідомлення з минулорічної акції подав п. Сабара, з пляпами на будуче зазнайомив присутніх п. Зданевич. Усі три робітники, члени т-ва „Сила".

Відтак над звітом і рефератом вивязалась довша дискусія, в якій забирали слово: ред. Р. Купчинський, п. А. Добрянський, дир. Скопляк, ред. Качмар, рад. Решитилович, ред. О. Бабій, інж. Савойка, ред. Дурбак, дир. Балицький, проф. Редько і о. сов. А. Каштанюк.

Після дискусії ухвалено кілька внесків, з яких найважніший, що почесний комітет залишається в минулорічному складі, з доповненням представника „Сільського Господаря". Крім того діловий комітет подбає про те, щоб у міру потреби доповнити почесний комітет ще трьома особами.

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ
поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**
Львів, пл. Галицька ч. 7.
Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплект зол. 145—.

Тому, що всіх справ не можна було відразу на першій анкеті обговорити й полагодити, діловий комітет скличе в найближчих днях чергову конференцію, щоб на ній поладнати остаточно всі справи, звязані з підготовою цієї акції.

Дві групи адвокатів.

У звязку з недалекою буджетовою сесією кружляють ріжні поголоски на тему зміни закону про устрій адвокатів. У правничій комісії, що розглядатиме законопроект про устрій адвокатів, зголосять багато поправок. Кажуть, що адвокатів поділять на дві категорії: „меценасів" і звичайних адвокатів. „Меценаси" матимуть право заступати справи перед Найвищим Судом, Найвищим Адміністраційним Трибуналом і приймати до своєї канцелярії аплікантів. Кружляють теж поголоски, що з листи скреслять тих адвокатських аплікантів, які вписались на листу по дні 1. квітня ц. р

—o—

Наступ на Астурію.

Національна головна кватира повідомляє, що — не зважаючи на непогоду — національні війська на східному відтинку заняли 3 села і 2 важні стратегічні точки, завдаючи ворогові чималі втрати, на південному відтинку заняли вони низку місцевостей під Праділлею відбили ворожий наступ.

БОМБАРДУЮТЬ.

Авас подає, що вчора в год 19. національні літаки збомбардували Барсельону, вбиваючи 8 осіб.

З національні літаки, що вилетіли з Мальорки, збомбардували Кастельйон; 5 осіб ранено.

—o—

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.
Львів — будинок Готелю Европейського
ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 8—20

Німецька преса заохочує Мадярщину
до ревізії Тріянону.

Під кінець листопада ц. р. прийде до Берліна мадярський премієр Дарані, запрошений туди премієром Герінгом і міністром закорд. справ Нойратом.

Німецькі часописи з вдоволям підкреслюють, що регент Горті у своїй недавній промові назвав зустріч Мусолінія з Гітлером зворотною точкою в европейській політиці, та підкреслив велике й додатне значіння осі Рим—Берлін. Німеччина прихильно ставиться до справи військової рівноправности Мадярщини.

Мадярщина — пише „Берлінер Тагеблят" — не здобуде військової рівноправности, якщо потвердить договір у Тріянон, себто, якщо вирече ться остаточної ревізії кордонів. Білгород, Прага і Букарешт незабаром переконаються, що Мадярщина здобуде собі рівноправність шляхом одностороннної декларації.

ПОСТЕЛЕВЕ БІЛЛЯ
ARLEN
Є ТРИВКЕ І ГАРНЕ,
МОЖЕ БУТИ ВЖИВАНЕ
ДОВГІ РОКИ
І ТОМУ ДЕШЕВЕ.
ВИРІБ ФІРМИ
БРАТИ CZECZOWICZKA
ANDRYCHÓW
ДІСТАНЕТЕ У БЛАВАТНИХ КРАМНИЦЯХ.

ТУРЕЧЧИНА КОНТРОЛЮЄ РУХ КОРАБЛІВ У ЧОРНОМОРСЬКИХ ПРОЛИВАХ.

Турецька морська влада в Царгороді заявила представникам закордонних корабельних агенцій, що від тепер, кораблі, які пливуть з Чорного Моря в Середземне мусять при візді у Босфор подати, в якому часі вони думають переплисти протоки та плисти по визначеному їм шляху, що контролюватимуть турецькі моторівки.

Мабуть йде про те, щоб унеможливити большевицьким кораблям перевантажувати на інші зброю, призначену для червоної Еспанії.

ЕРІО ПРОТИ ФРАНКО-СОВІТСЬКОГО СОЮЗУ.

„Фігаро" стверджує, що тепер відбувається у Франції своєрідна ревізія поглядів на міжнародне значіння франко-совітських взаємин. Недавня промова председника парляменту Еріо викликала величезне вражіння; Еріо був творцем франко-совітського договору. У теперішній своїй промові Еріо заявив, що він хотів обмежити цей договір до звичайного пакту неагресії; проти його волі цей пакт вийшов поза передбачені для нього рами.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького 51.
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ВЕЛИКИЙ МУФТІ ВТІК З ПАЛЕСТИНИ.

Райтер подає на основі найновіших інформацій, що великий муфті втік з Палестини і сховонився до Сирії

Положення в Палестині.

З огляду на винятковий стан — вулиці Єрусалиму пустіють у 18. годині, публичні льокалі й установи замикають, по вулицях ходять військові стежі. Поліція арештувала чимало осіб, зокрема з окруження великого муфтія.

—o—

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка“**
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“ і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Польська література
розмовляє з сірим чоловіком.

Варшава, Фестіваль Мистецтва 1937.

Поляки показали, що не тільки вміють робити паради, але і зуміли зорганізувати вдалий та цікавий і найважніше: недорогий фестіваль свого мистецтва, під яким треба розуміти божеське, недоступне для всіх ремесло муз, від прекрасних вокально-симфонічних концертів, почерез усі роди літератури і театру та пластики до — вуличних, великих, „плебейських“ видовищ Нема що, треба обективно признати: оригінально задуманий і справно переведений фестіваль вдався, а тому що й ми, українці були на ньому, хоча скромно репрезентовані — і брали участь як глядачі — признаймо, що власне й ми на ньому багато дечого навчилися на тему нашого відношення до літератури і взагалі мистецтва, (такого — яким воно у нас повинно бути, а не є).

Всупереч всім застереженням і поглядам таки варто було до Варшави на цей тиждень приїхати.

Залізнична знижка та інші вигоди стягнули з найдальшої провінції 12.000 осіб не глухих на мистецтво і всі прояви культурного життя. З тих поодиноких мистецьких родів — чи не найкраще запрезентувала себе сучасна польська література, яка не посоромилася на один тиждень зійти з високого „цоколу“ недосяжности та забавилась у товариську гутірку з пересічними читачами.

Це не поетичний образ, ані метафора. Так було справді Від 2.—10. жовтня в рямцях загального мистецького фестівалю відбувалися щодня в салях П. Академії Літератури безплатні (для учасників) літературні авторські вечорі найкращих польських повістярів, драматургів і поетів. Фреквенція була неймовірна. Старі та молоді, військові та жіноцтво, духовники та гімназисти — все плило, мов прудка струя, до обширних саль, щоб лише побачити „правдивого літератора“, почути його голос, і на картці за 20 сот. одержати „власноручний автограф“, або — о Господи! — може й поговорити з ним, чи нею як з кожною смертельною людиною. Бачучи ту, просто, жахливу від ентузіязму фреквенцію, можна було довго снувати рефлексії на тему нашої доби та відношення її до літератури.

„Безсмертні“ себе не жаліли. Серошевський мав нагоду переконатися, що політичні атаки не шкодять славі доброго автора, Вежинський сам сміявся, коли пригадував наголос захопленим дівчатам в одностроях свої юнацькі вірші з „Весни і вина“. Парандовський крім авточитання виступив з прекрасним віршом про сучасну книжку і мов пророк без сумнівів — заповів сумерк репортажу, а безсмертність книжці. Домбровська не могла годину рушитись від столика (автографи!). Забракло чорнила в усіх „ватерманах“, а юрба не відступала І так було з усіма, на всіх вечорах. В перших рядах крісел маєстатично підіймали голови старі творці з проф. Зелінським на чолі, що мов сам грецький Зевес зворушено покивував сивою бородою і навіть для дітей, що його обступили, мав слова заохоти до читання.

Але межі всяких сподівань перейшла фреквенція на виставі: **„Літературне життя“** (теж у домівці ПАЛ). Тут показалося, що й польський загал має вже „по шию“, як-то кажуть, роблення смітника з літератури і тенденційної політичної демагогії. Від політики до літератури дуже близько і дуже далеко. Треба вміти утримати дистанс поміж цими двома ділянками людського духа і взаємин Сама вистава була подумана і виконана щасливо. Поперше: просто, подруге: зрозуміло, по третє: цікаво.

У чотирьох салях і кількапятьох мистецька, прозорих габльотах і стоянках зібрано всі роди сучасної польської літератури від журналістичного репортажу і „літературних сторінок“ у пресі до бібліографій і авторських правничих кодексів та некрольогів.

Головний організатор тої цікавої імпрези п. С. Кочоровський дав почин до цікавої спроби: попросив усіх сучасників польського літературного світу власноручно написати субективні дефініції та афоризми про книжку, лектуру і письменство. Майже ніхто не відмовився і в той спосіб принагідний глядач, підійшовши до першого станка в першій салі, починав цікаву лектуру (тут і портрет автора, його видання, перо, каламар, рукавичка дорогої дівчини, папіросниця, шкільні сшитки і всі — так би мовити — літературні реквізити з погляду „літературної кухні“), щоб закінчити її по кількох годинах. І так завдяки цікавій концепції кожний поет, письменник, студент, робітник і спортсмен — не оглянувшись — переживали кілька годин у світі, що не старіється так швидко, як той прав дивий світ з правдивими людьми, споживачами хліба...

(Кінець буде).

НА ДОГІДНІ СПЛАТИ вбирається кожний дешево
в Магазині мужеської і жночої конфекції
Д. ШРАНЦА — Львв, Трибунальська 4.
Студентські мундури і плащі у великім виборі. 3—5

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ“

ЗА ОКЕАНОМ.

СИН Б. ГЕТЬМАНА СКОРОПАДСЬКОГО В АМЕРИЦІ.

До Злучених Держав приїхав 11. вересня ц. р. німецьким кораблем Данило Скоропадський, син б гетьмана України Павла. Організація гетьманців-державників в Америці витала всюди Данила Скоропадського з великим ентузіязмом, витав його теж святочною промовою еп. Богачевський. Данило Скоропадський брав участь у посвяченні нового (третього з черги) українського літака в Америці під назвою „Україна“, яке відбулося з великою парадою в Шікаго. При цій нагоді виголосив він до учасників свята патріотичну промову. Данило Скоропадський має тепер 33 роки і є по фаху інжиніром.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ В КОНСТИТУЦІЙНІЙ ПАРАДІ.

Похід народів у Філядельфії з нагоди 150-тих роковин конституції відбувся в понеділок 20 вересня. Українці зібралися в год. 6.30 вечором перед Українським Народнім Домом при вулицях 23. і Бравн та прилучилися до загального походу, що перейшов через Парквей, далі кругом Сіті Голл, до Салі Незалежности. Вели похід американсько-українські ветерани. Школа українських танків Авраменка дала попис у Салі Незалежности.

Не буде запізно, якщо ще нині замовиш льос Державної Льотерії в популярній колєктурі
„Щастя“
Львів, Сикстуська 30.
Чекове конто П. К. О. ч. 500.420.

Загальні Збори

Т-ВА ПРИХИЛЬНИКІВ МУЗЕЮ НАУК. Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

Під цією назвою основано у Львові товариство, потреба якого давалася відчувати вже здавна. Після затвердження статуту львівським воєвідським урядом рескриптом з 19. VII. ц. р. скликали члени-основники Установчі Збори Т-ва до Музею НТШ при вул. Чарнецького в суботу вечором 16. ц. м. Мірилом зацікавлення новим товариством можна вважати доволі поважне число учасників Зборів — кількадесять осіб з ріжних кол громадянства.

Збори отворив директор Музею НТШ д-р Я. Пастернак, проводив голова НТШ проф. д-р І. Раковський, секретарював інж. Ю. Крохмалюк. Після пояснення завдань Товариства вибрано управу Т-ва в такому складі: голова дир. П. Кривуцький, члени Управи: дир. Гижа, д-р Паньківський, проф. Керницький, о. д-р Іщак, о. д-р Скрутень ЧСВВ, ред. д-р Німчук і д-р Пастеряк; заступники: дир. Мигович, інж. Ю. Крохмалюк, Ст. Гебус. Ревізійна Комісія: Мих. Мельничук, проф. Стефанія Пешкевич, проф. С. Гайдучок.

Після того установлено висоту членської вкладки: для центральних установ 100 зол. річно, для повітових та окружних товариств 50 зол. річно, для фізичних осіб 6 зол. річно, для селян, робітників і студентів 3 зол. річно.

По короткій дисдусії, в якій забирало голос кількох учасників, замкнув голова дир. Кривуцький Збори, взиваючи все свідоме українське громадянство допомогти новоосноваиому Т-ву морально і матеріяльно

—o—

Національний склад студентів Польщі у світлі статистики.

Статистичні дані за 1934-35 рік виказують, що на 48.071 студентів високих шкіл у Польщі подало польську мову як рідну 41.360 студентів (86,1 прц.); **Українську мову — 1.434 (2,9 прц.)**, білоруську — 198 (0,4 прц.), жидівську — 3.339 (6,9 прц.), німецьку — 550 (1,2 прц.), литовську — 118 (0,3 прц.), та іншу 1.072 (2,2 прц.). Тимчасом загальний перепис населення з 1931. р. виказує, що польську мову як рідну подало 68,9прц. населення, українську 10,1 прц (?), білоруську 3,1 прц., жидівську 8,6 прц, німецьку 2,3 прц., іншу 7.0 прц.

Згідно з віроісповіданням у високих школах статистика начислює 76,5 прц римо-католиків, **3,1 прц. греко-католиків, 2,6 прц. православних** 14.8 прц. жидів, 2,7 прц евангеликів і 0,3 прц. інших. Щож торкається віроісповідного стану населення Польщі, то статистика начислює 64,9 прц римо-католиків, 10,4 прц. греко-католиків, 11,8 прц. православних, 9,8 прц. жидів, 2,6 прц. евангеликів і 0,6 прц. інших

Статистичні дані про національний та віроісповідний склад студентів у високих школах Польщі такі вимовні, що не потребують ніяких коментарів.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація.

Вартість китайської армії.

Бувший італійський міністр скарбу де Стефані, опісля фінансовий дорадник нанкінського уряду, який вернувся недавно з Китаю, характеризує на сторінках „Стампи“ китайську армію.

Вона молода, не має добрих вищих старшин, для офензиви не стає їй артилерії; зате її оборонні можливости великі і не виключують успішної офензиви в дальшому майбутньому. Китайські летуни виховані в італійській школі мають велику вартість.

„На всякий випадок завдання японської армії куди важче, ніж припускали ті, що не брали під увагу процесу духової консолідації китайського народу“ — кінчить де Стефані.

Літературна сторінка.

Гуцульське чортовиння.

Ростислав Єндик: „Регіт Ардідника", Львів 1937. В-во „Винне гроно". Ст. 266.

Мало хто з нас томиться гуцульською природою; є такі, що раз поїхавши на Гуцульщину, відчувають потребу відвідувати її що-року. Не треба пояснювати, чому нам не нудно читати щораз-то нові твори з гуцульського життя. Хоч як щедро користали наші письменники з його багатих скарбів, нам видається, що в нас могло б бути і вдесятеро більше повістей та оповідань з гуцульськими сюжетами, коли зважити багатство цих сюжетів і нашу цікавість до них.

Маємо перед собою грубий том гуцульських новель. Як заголовок показує — автор хоче нам показати демонічну сторінку гуцульської душі. Він використовує народні повіря, приймає їх у такій формі, як їх приймають гуцули і показує, як виглядає гуцульське життя, коли в ньому таку живу участь бере нечиста сила. Не тільки мольфарі, що розмовляють з тою нечистою силою, але і звичайні дядьки та тереза молодь, що вимісає маржину або ходить у бутину, має раз-у-раз якісь порозуміння та непорозуміння з чортом та його ріжними заступниками у високих горах. Найчастіше пересуваються тут два мотиви: кохання і ненависть. Парубок закохався в дівці чи молодиці, дівка чи молодиця закинула око на легіня, — сусіди чи члени рідні мають за собою якісь порахунки — нечиста сила в усіх цих випадках „помагає".

Р. Єндик черпає багато з гуцульської мови і старається її виразами перетикати своє оповідання. Він кохає змальовуваних людей та природу і ні на хвилину не піддає в сумнів, що все справді відбувається так, як вірять пересудливі гуцули. До тої віри він добирає відповідний стиль, буцім-то демонічний, щоб усе, що діється було таємниче, загрозливе, страхітливе. Початок кожного оповідання вводить нас у справді своєрідну атмосферу боротьби — байдуже, з яких спонук. Гуцульщина виростає до апокаліптичних розмірів країни чортовиння. Правда нераз нагадуються давні, ні трохи демонічні тони ще з тої романтично-дитячої доби, коли ми читали „Месть верховинця", але переважають сучасніші акорди.

Ось найчастіший настрій: „Всі корчі папороті довкола нього розцвілися вогнистими цвітками, обабіч цілими оберемками. Кинув оком Юра далі — щезників ціла хмара..." „Ліси, що донедавна бовванїли велитенськими купинами, зарисувались лініями і брилами. По велитенських заломах полян проскакували у свої темні нори чугайстри і мавки, а дідьки проховзувалися по скаламутілих водах у бездонні юриївки"...

Герої оповідань Єндика здебільша побратими щезників і мавок або нащадки Довбуша. Деякі з цих оповідань справді цікаві або є сміливішою стилістичною спробою. Р. Єндик має багато темпераменту і пробує виробити собі власний енергійний стиль. Він має теж досить поважний запас слів, не лякається новотворів і хоч робить їх часом більш як треба, відчуває потребу збагачувати свою мову. Покищо його новелі дишать незрівноваженою молодечістю: у них за багато прикметників, часто тавтологічних то знову суперечних, коли йде про характеристику або опис дії. Над картинами нависає романтичне мряка, що приваблює пересічного читача.

Усе-ж є в цій книжці ознаки справжнього таланту, що шукає енергійно свого вислову.

м. р.

—o—

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ

в Перемишлі

це єдина

УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ

з правом пупілярности,

Провадить всі банкові чинности. 1765 3-4 Чекове конто П. К. О. 144 755

Повість для двох мільонів читачів.

Не знаємо, чи повість „Антоні Адверс" перекладали вже на яку европейську мову. Ви знаєте цей заголовок з кіна. Навіть більшість американських читачів знає тільки заголовок, не пригадуючи собі автора. Так виглядає слава; бодай американська. 2 мільони проданих примірників, мільон заробітку для самого автора, фільма під тим самим заголовком у подорожі довкола світа.

Шляхом „Графа Монте Крісто".

Повість має 2.000 сторінок. За минулий рік — найбільше читана в Америці. Більше як книжка Гітлєра в Німеччині і всі твори Сталіна у Совітах, друковані у мільонах примірників не так дуже для лектури, як для пропаганди. Автор „Антонія Адверс" — Гервей Аллен. Щойно після появи цієї повісти почали репортери вишукувати, чи він дебютант і хто він. Скромний народній учитель мав за собою кілька скромних книжок, які доповнювали його бюджет — папіросами чи білєтами до кіна. Але тепер...

Чотири роки писав Аллен історію свого героя, якого назвав Супротивним (Адверс) тому, що проти його життя віяв супротивний вітер. Ця повість узяла за взірець Дюмасові повісти. Головно „Графа де Монте Крісто". Аллен оповідав спокійніше, не використовував так сильно як Дюмас таємничо-сенсаційні мотиви, але старався, щоб пересічний, спокійний читач був увесь час у напрузі і мав чим зворушуватися.

Хто такий — автор?

Аллен, як справжній американець, сам мав за собою трохи ріжноманітне життя. Він ур. у 1889. р. у Пітсбургу в добрій родині і почав від моряцької школи. Там мав якийсь нещасливий випадок і мусів зректися цієї професії; став інженіром від телєфонів в славній фірмі Белла, потім шефом відділу... реклями у нього; у 1916. р. був із своїм полком на мексиканському кордоні, у 1917. р. бився на французькому фронті, дослужившися до ступня капітана; двічі ранений став учителем англійської мови при французькому штабі. Від 1918. р. учителював в Америці і почав працювати літературно. Його вірші проходили непомітно, більший успіх мав його життєпис Едгара По. Пять років тому він задумав написати велику повість на старомодний лад, що могла би задовольнити читачів, які не можуть читати сучасних повістей. Аллен завернув до фейлєтонової повісти минулого віку і його успіх показує, що це йому вдалося.

Автор про себе.

Він сам так висловився про свій успіх: „Я найшов мільйонову публику серед старомодних читачів і вони сказали, що читали „Адверса" тому, що він „фешенебельний" і що можна було здати собі справу з його змісту. Цю повість читали люди, які зрештою не читають книжок; я приєднав їх для літератури. Більшість сучасних читачів утомлена патольогічними темами модерних повістей, вони не хотять ніяких психоаналітичних розвідок, ніяких хоробливих еротичних подразнень, ніяких нахабно сатиричних книжок, де автор глузує собі з усього доброго та святого. Людяність, природність і пристойність — хоч я не хочу показувати себе пуританином — знову прийшли до моди, коли так можна висловитися."

Аллен видає тепер нову невеличку повість з громадянської війни в Америці і пише історичну повість з часів римського панування в Англії. Для цієї мети він вибрався в подорож по Европі.

РЕВМАТИКАМ

передовсім даються в знаки нагле і часті зміни погоди. Ревматичні та артретичні болі втихомирює Тогаль. Таблетки Тогаль вживані в дозах по 2 до 3 таблетки 2 або 4 рази денно приносять полекшу в цих терпіннях.

Togal

—o—

Літературна хроніка.

Б. ЛЕПКИЙ ПО НІМЕЦЬКИ.

У журналі „Шульфунк" з 9-го п. м. поміщений переклад нарису Б. Лепкого „Алєгро патетіко" п. з. „Покинене місто" (пер. Марія Мірчук).

—o—

Життя двох англійських письменників.

У Льондоні вийшли свіжо книжки, що кидають цікаве світло на життя двох англійських письменників — одного, що здобув славу та гроші і другого, що щойно здобуває ім'я і не може добитися книгарських успіхів. Перша книжка це листи померлого кілька років тому, відомого англійського повістяра Арнольда Беннета. Це листи, які він писав до свого сестрінка за останніх 15 років його життя. Беннет як людина дуже совісна, з добрим планом праці, писав ці листи точно щотижня, завсіди в суботу. В них він ділився зі своїм сестрінком вістями про те, що робить, де ходить, кільки заробляє, які веде інтереси тощо. З цих листів краще як із щоденника бачимо, як виглядало життя чільного англійського письменника, що міг пером заробляти не тільки на обіди і товариські забаганки, але і на авта та далекі подорожі. Беннет крім численних повістей і пєс, видав іще рід свого щоденника п. з. „Речі, які мене цікавили" в кількох томах і крім цього „Щоденник".

ВІД ЦАРСЬКОГО УРЯДОВЦЯ ДО АНГЛІЙСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА.

В ч. 40. „Пюну" В. Любославський у дуже цікавій статті протиставляє цьому добре зорганізованому життю англійця — життя теж англійського письменника, але росіянина з походження, який щойно тепер тяжкою працею добивається місця і бюджету. Микола Губський має 48 років, він видав уже 6 англійських повістей і щойно останньою „Загнізданий пил" звернув на себе більшу увагу добірної критики. Він син високого царського урядовця, що в 1900 р. виховувався у Пруссії, у 1909 р. вступив до морської школи, потім став вищим урядовцем у Петербурзі і їздив по світі. Підчас війни став секретарем воєн. ради, потім здобув становище у Льондоні, де оженився з донькою Шаю Гірея і від 1916 р. залишився на постійне в Англії. Там був від часу, як царські дипльомати втратили свої посади, кореспондентом у ріжних торговельних фірмах. Опанувавши добре англійську мову почав від 1930 р. видавати новелі та повісти. Перші розійшлися слабо, але останні вже принесли йому кращі гонорари та читачів. Його автобіографія подає дуже цікаві подробиці про його бурхливе життя, повне сюжів і несподіванок, у ріжних середовищах. Губський поставив собі за мету виховатися від змінних настроїв своєї славянської вдачі і спрямувати свою волю в одним напрямі з гаслом: „Будь собою".

—o—

Барвні ЛЕЩКІВ

SAMODZIAŁY LESZCZKOW

Тривкі

Львів, ул. Коперника 2

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Очайдушні люди.

Голівудський кореспондент варшавського журналу „Кіно". Анрі Гріс, поміщає в останньому числі цікавий допис із Голівуду, який передаємо.

Голівуд рахує 20 тисяч безіменних статистів, чотири сотні більше або менше відомих акторів та вісімдесять зірок. Всі вони в однаковому ступні борються з життям: зірки — за славу, віллі та бриліянти, статисти — за кусок хліба. Оця боротьба така фантастична та незвичайна, що найкращий сценарист не вигадав би таких інцидентів, умовин і подій, на які багате життя кожного статиста

АННІ ШІРЛЄЙ.

Особливо цікава історія молодої зірки Анні Ширлей, про яку говорить тепер цілий Голівуд. Вона почала свою карієру як 14-літня дівчина й здобула перший промінчик слави в 17 році життя, коли заграла одну головну ролю у фільмі виробництва Р. К. О.—Радіо. Здавалось би, що з того часу буде рости її слава, як на дріжджах. Одначе її зірка стала чимраз більше гаснути, хоч сама акторка не була в цьому нічого винна: завинило радше виробництво, яке вбило собі в голову, що Анні Ширлей найкраще почувається в ролях провінційного дівчатка. У висліді фільми на цього роду теми не мали більшого успіху

Коли одного разу виробництво Метро Гольдвин Маєр звернулося з проханням „випозичити" йому Анні Ширлей до одної фільми, Р. К. О.-Радіо погодилось на те дуже радо і таким чином молода зірка стала працювати для Гольдвина. Коли два місяці пізніше правний відділ виробництва, переглядаючи контракти, попав м. ін. на контракт Анні Ширлей, який за кілька днів вигасав і запитав дирекцію, що з тим контрактом робити, дирекція заявила, що не треба вже контракту відновлювати

За який місяць від того часу розійшлася по Голівуді сенсаційна вістка, що фільма Метра з Анні Ширлей здобула собі величавий успіх і не було ні одного критика, який відємно висловлювався би про гру тої акторки.

Директори Р. К. О.-Радіо позеленіли зі злости. Як вони могли зробити таку дурницю?! Зараз подзвонили до правного відділу й довідалися, що контракт Анні Ширлей вигасає щойно на другий день Негайно веліли вони контракт продовжити та додати акторці 50 відсотків добового платні. Складаючи побажання Анні Ширлей за її найновіший успіх, заявили, що приготовляють для неї фільму, яка захопить увесь світ.

КРІЗЬ БАСЕН ДО СЛАВИ

Мало у нас відомий актор, Міша Авер, має в Голівуді свою власну віллю, басен до плавання, три самоходи й 500 долярів тижнево. Усеж таки, щоб те все здобути, ждав він 7 літ, з яких 5 голодував. Він приїхав із Ню Йорку вже як актор, що про нього часописи подали кілька заміток Писали тоді часописи про успіхи на нюйорській сцені, а три меценати мистецтва прирекли прислати йому тижнево по 15 долярів, заки він вибється у фільмі. Все те разом помогло дуже мало і якби не знайомий режисер, який давав йому від часу до часу невеликі ролі, не можна булоб і мріяти про фільмову карієру.

Нараз сталося те, чого й сам Міша Авер не сподівався. Помер знайомий режисер, а Міша опинився на вулиці

Даремне стукав він до дверей ріжних виробництв, шукаючи коли вже не більшої ролі, то бодай яку малу ролю статиста. Врешті змилувався над ним один режисер і визначив йому якусь малу ролю статиста, помічник режисера поручив йому заграти ролю гангстера. Ще того самого дня записали його на листу спеціялістів від бандитських роль Два роки працював він для ріжних виробництв, граючи ролі гангстерів, за що брав по 5 долярів за день, в якому брав він участь у знимках. Колиж трапилося таке, що його, як гангстера „вбили" зараз на початку фільми, тоді Міша не заробляв нічого, дарма, що знимки тієї фільми йшли дальше.

Згодом він зрозумів, що до слави ведуть крім таланту і щастя ще й взаємини із знатними одиницями голівудської сметанки. Тому він нераз голодував цілий тиждень, щоб вечором одного дня зайти до „Трокадеро" і показатися серед тамошньої аристократії. Згодом він переконався, що така метода таки помагає. Коли призбирав трохи грошей, тоді решту допозичив і винарендував величавий город із віллею та басеном до плавання. Його плян був простий: такий басен дозволить йому гостювати в себе людей із вищих фільмових кругів І саме той басен причинився до того, що врешті пізналися на Міші...

ПОФАРБУВАВ ВОЛОССЯ ДЛЯ СЛАВИ.

Приїхав був теж до Голівуду один москаль, який саме тепер входить до фільми, хоч довгий час залишався в тіні. Був він з лиця дуже вродливий, поставний, усеж таки переслідували його самі невдачі. Раз якось хтось йому порадив змінити колір волосся; він білявець, а режисери люблять москалів-брунетів

Не надумуючись довго, москаль пофарбував волосся, змінив назвище й став виступати всюди як расовий брунет По двох роках важкої боротьби з долею він таки вибився і коли сильно „станув на ногах", тоді признався до свого обману, який йому, очевидно, вибачили...

Мейд Хрістіян, що була великою акторкою в Німеччині, гадала, що коли приїде до Голівуду, то слава і гроші зараз-же будуть на неї ждати. Одначе при першому виступі стрінула її повна невдача: їй веліли заграти ролю якогось дівчатка із Тексасу, в якій випала жахливо. Щойно пять літ невсипущої праці дало їй змогу зрегабілітуватися

Куди інакше повелось Дороті Лямур, яка добула собі успіх у фільмі „Княжна Джунглів" дослівно за одну ніч. Її знали з приємного голосу в радіо. Запросили її до студію, але так мало в неї вірили, що дали їй маленьку ролю в незамітній фільмі. Проте Дорота Лямур зуміла вибитися. В додатку визначили для неї підрядного режисера, якого теж хотіли випробувати. І обоє вони випали дуже добре.

Так виглядають блески й тіні акторської слави в Голівуді Припадок, щасливі або нещасливі умовини, дрібничка — можуть в короткому часі принести людині славу, або знищити її, щоби може згодом знову піднести її до верхів успіху...

—o—

ПРИ ГАРЯЧЦІ покликати лікаря, — а заки він прийде дати хорому зажити 1—2 таблетки Аспірини.

ASPIRIN'A BAYER

є відомим засобом вироблюваним у краю.

Товариство ім. Ескофія.

В Ню Йорку заложили недавно товариство яке повинні були заложити паріжани з вдячности для славного кухаря Ескофіе. Нове нюйорське товариство назвали „Приятелі Ескофіе".

Ескофіе був довгі роки найстаршим кухарем у льондонській великій гостинниці „Карльтон". Кухарі найбільших і найкращих гостинниць і клюбів вчилися в нього.

Нюйорське товариство має вже більше як 100 членів 60 із них це кухарі, метр-д'отелі і власники ресторанів. Предсідником товариства є автор статтей про вино і кухню, статтей, що їх він друкує в ріжних великих часописах і які мають незвичайну популярність.

Заступником предсідника став кухар одного американського мільонера, який уладжував правдиві люкулеві бенкети і платив своєму кухареві 25.000 долярів річно

Які завдання поставило собі нове товариство? Отже „Приятелі Ескофіе" мають оцінювать мистецтво інших кухарів, переводити експертизу при складанні парадних мені, підтримувати кулінарні новинки і кухарські винаходи, пропагувати добру кухню і т. д.

Двічі врік буде уладжувати товариство величаві обіди. Одною зі страв буде „страва Ескофіе" і крім того оригінальні страви кухарів „мистців". На підставі статуту т-ва ні один член кухар не сміє прикрашувати страв цвітями, папірами або іншими матеріялями, яких не можна їсти. Такі прикраси рішуче відкидав Ескофіе.

Статут товариства передбачує ще одну зміну. Підчас парадних обідів гості повинні затикати серветку за ковнір, а не класти її на коліна. Це, на думку членів того товариства, доказ великого пошанівку для кухарського „мистецтва".

18 НАРЕЧЕНИХ 60-ЛІТНЬОГО БАГАЧА.

Біда вчить людину розуму, це загально відома правда, одначе всі знають і приповідку, що „багатство відбирає розум". Так теж мабуть гроші „вдарили на голову" 60-літньому багатому земському власникові Джиджеві Куокезу, який мав свої маєтки коло місцевости Сірез (недалеко Тури-Северін). Багач від життя як 20-літній молодець, пив, гуляв і залицявся до дівчат. Немов якийсь молодий Дон Жуан залицявся до 18 дівчат з околиці одночасно і закрутив усім голову. Колиж відтак почав він несміхатися з легковірних дівчат, кожна з них заприсягла йому німсту. Умовившися прийшли вони під дім свого зводника. Він вийшов до них і став насміхатися. Тоді дівчата побили так важко старого коханця, що відтак мусіли його відвезти непритомного до лічниці.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 141—7

dh ADLERNER
WARSZAWA UL. KRÓLEWSKA 42
TEL. 630-27 635-28 CENTRALA 260-30
БЛЬОХИ
БЛЯХИ
ПРУТИ
ДРОТИ
РУРИ
МЕТАЛЕ
ЦИНК • ОЛОВО • МІДЬ • АНТИМОН
НІКЕЛЬ • АЛЮМІНІЙ • БІЗМУТ • МАНГАН
КАДМІЙ • МАГНЕЗІЙ • КОБАЛЬТ • РТУТЬ
МОСЯЖ • БРОНЗ • ЛОЖИСЬКОВІ СТОПИ
ДРУКАРСЬКІ СТОПИ ТА ІНШІ
МІНІЯ І ГЛЕЙТА ОЛОВЯНА
БЛЯХА ЦИНКОВА • БЛЯХА БІЛА • БЛЯХА ЧОРНА • БЛЯХА ПОЦИНКОВАНА
СТАРІ МЕТАЛІ (ВЛАСНА РАФІНЕРІЯ)

НОВИНКИ.

— **Нині разом з „Ділом" переслали ми нашим Вельмишановним Передплатникам і Прихильникам наш великий, багато ілюстрований календар альманах „КРИНИЦЯ" на рік 1938.** До кожного календаря долучили ми складанку П. К. О. ч. 504.060, якою просимо зараз таки переслати належність зол. 1.50.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє ужиткові футра за найновішими моделями. 1—?

— **Перевози** меблів і товарів виконує та всякі спедиційні чинности полагоджує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 1--6

— **Ощадні** господині роблять на зиму запаси високоякісного меду, овочів, грибів у **Кооперативі „Рій"**, Львів, вул. Руська 20, тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 1—5

— **Концерт Тараса Шухевича і Романа Савицького.** В неділю 17. ц. м. відбудеться в малій салі Лисенка вечір муз. творів на два фортепіяни у виконанні Тараса Шухевича і Романа Савицького. Є це в українськім концертовім житті перший цього роду вечір, тому надіємося, що ним зацікавляться ширші кола нашого громадянства. В програмі твори: Бузонія, Шумана, Сенс-Санса, Дебіссі й інших чільних представників світової фортепіянової музики. Початок в год. 19.30 веч.

ЛІКАР
Володимир Ліазорко
відкрив лікарську канцелярію 1—2
у Л Ь В О В І
при вул. Мучна 10 (бічна Личаківської)

— **Дво- і півмісячний диригентський курс** для кандидатів на диригентів сільських, церковних і просвітянських хорів, що його щорічно влаштовує Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові, почнеться дня 15. січня 1938. — Це оголошення подаємо завчасу, щоб кандидати на цей курс могли заздалегідь приготовитись. Інформації в Секретаріяті Вищого Музичного Інституту, Львів, вул. Шашкевича ч. 5., урядові години 15—19, ч. тел. 237—15.

— **Вистава картин Яна Гриньковського,** мистця-маляра з Кракова і Тереси Тишкевичевої відкрита в льокалі Львівського Професійного Союзу Артистів-Пластиків при вул. Дідушицьких 1, І. п., щоденно від 10—15 год. Шкільна молодь має вільний вступ.

— **Новий почтовий уряд.** Сезонову почтову агенцію в Олесеві, пов. Станиславів, переміновано на підставі доручення Мін. Почт і Телеграфів на постійну агенцію III. ступня.

— **Де подівся Ярослав Старух?** Дня 9. X. в 8. год. рано вийшов зі свого мешкання в Моршині Ярослав Старух, співробітник часопису „Нове Село" у Львові, і пропав без сліду. Перед виходом з мешкання сказав він своїй господині, що йде пити воду з лікувального джерела та негайно вернеться на снідання. Колиж і наступного дня не вернувся, господиня, п. Стефанія Забарська, в якої Я. Старух замешкав підчас двотижневого лікування, пішла на станицю поліції і повідомила її про випадок. На поліції списали протокол та обіцяли заняти вияснением справи. Два дні пізніше прибув до Моршина на розшуки брат пропавшого, Богдан Старух, купець в Станиславові. В Стрию його поінформували, що Ярослав Старух арештований і перевезений до Львова. Адвокат д-р С. Шевчук, якому передано справу, почав допитуватись у прокуратурі та у вязничих властей, але скрізь рішуче заявили йому, що нічого не знають про Я. Старуха й ніхто не давав поручення його арештувати. Цікаво, що в тому самому Стрию три місяці тому пропав Олекса Гасин, власник крамниці, і до сьогодні невідомо де дівся!

ВІДГУКИ ДНЯ.

Шляхоцький зїзд

Живемо в часах ріжних зїздів. У Німеччині зїзд націй у Нірнберзі, в Італії роковини фашистівського походу на Рим, а в нашім коханім Львові „Зязд шляхти загродовей".

Признаюся, що в першій хвилі, коли я прочитав оповістку про цей світовий унікат, тріпнулося в мені серце, чи часом зязив і до мене не відноситься. Адже якісь там документи, а ще більше устне передання в родині давалиб і мені право виступити на цьому зїзді!

Але шож! „Загроди" давно нема, карабеля пішла ще за мого прадіда на гистик, з кольчуги, як мене інформували, зробив хтось дверцята при крілячій клітці, словом як у Мацька в „Пану Тадеушу":

„Wygnała Marsa Ceres gospodarna"...

Я може й мовчав би дискретно про те, але деж ми живемо!? В Польщі, в державі, що знесла всі титули, не тільки якихсь там „шараків" з Кривого, Боднарова чи іншого Волосатого, але й кармазинів з Потока, Сіняви, чи Сапіжанки. На державних документах пишуть так само: Сангушко, Сапіга, Любомирський, як і Дичак, Врона, чи Коршмекер — без ніякого додатку!

Та всеж таки дивовижа дивовижею і я постановив засягнути шляхоцького язика. За шляхтою в Галичині не треба довго шукати. В самім Львові на 50 тисяч греко-католиків буде її з 10 тисяч, але вони за тяжкою працею по фабрижах, бюрах і каменицях давно забули про свої клейноди та привілеї, а хто ще трохи памятав, того закон про знесення титулів до решти „схлопив".

Засягну, думаю, інформацій там, де ще шляхоцький дух не вивітрів, де ще консервується шляхецька традиція.

Сів на поїзд і поїхав. До Гербоватого. Раз, що люблю цю назву, два що село далеко від погубного впливу демократичного міста.

Двіста пятьдесять кільометрів залізницею, 50 пішки і я на місці.

Саме було під вечір. Село долом тонуло у фіолетних сутїжках, горою у сизих димах, що виповзували зпід стріх і стелилися по дахах. Курні бойківські хати варили бідну вечерю.

— Де тут живе якийсь шляхтич? — спитав я якогось збідованого громадянина.

— Шляхтич? — заклипав очима громадянин і почіхався в потилицю. Ще перед війною вибрався з села. Продав маєток жидам.

— А більше нема?

— Не чути.

— А ви як зветеся?

— Іван Заруба Гербовський.

— То ви також шляхтич. Гербове, Гербовський, десь певно і герб маєте?

— А, ви за наших таки людей питаєте?! Ніби з села!? То ви може людей на роботи найдете?! І його очі засвітилися надією.

— Ні, я так собі. Приїхав поговорити...

Мій співрозмовець глипнув на мене підозрливо, щось поміркував, а врешті каже:

— Коли ви хочете поговорити з шляхтичем, то ось ідіть до Коробки.

— Коробка?! Шляхтич!?

— Ще ліпший як я. Має два морги поля, корову, а минулого тижня коня продав.

І показав мені „загроду", в якої теж ішов дим попід стріху.

Подався я туди.

Стрінув Коробку на подвірю, як напував корову.

— Ви шляхтич? — питаю.

— Або що? Ви може вже з білетами?

— Ні. А ви про які білети?

— Та на той „зязд" до Львова.

— Їдете?

— Бо чому ні?!

Ми розговорилися. Про ріжне. Про заробітки, про шарварки, про худобу, про виглядн на будуче.

Коробка видно переконався до мене, бо став щиріший.

— Та що то казати. Біда нас тут тисне як жидівска лихва. Народ темний, неписьменний і тому бідний. От минулого року заложили ми кооперативу, трохи з нею лекше. Вже нас так жиди крамарі в Балигороді на гоцки не беруть. Коби то ще більше наших панів до нас з міста приїжджало та очі нам відчиняло!...

— Говорите одно, а робите друге. Як це погодити? А ось йдете на якийсь „зязд"!

— Ба! А як християнин може нині до Львова дістатися? Купа грошей треба. А на той „зязд", то ще й просять. Маю в Львові сина в ремеслі. От поїду, завезу йому щось з дому і Львів зобачу. Пишуть, кажуть: Просвіта, Сільський Господар, Союзи ріжні, а чоловік і на очі їх не видів. А так подивлюся і другим розповім.

Попрощав я пана Коробку Гербовського і пішов шукати хати з комином на нічліг. А по дорозі думав: „Зязд шляхти" тільки на перший погляд не має сенсу!

Галактіон Чипка.

— **Початок вистав у міських театрах у Львові.** Дирекція львівських міських театрів повідомляє, що починаючи від вівторка 19. жовтня вистави в Великому Театрі та Театрі Ріжнородностей починаються в год. 7.30 веч.

— **Львівська хроніка.** Поліція арештувала вуличного торговця Йосифа Шатена, який продав на вул. Бернштайна селянці Марії Іванишин вояняне жіноче білля за 1 зол., але замість білля запакував до паперу старі шмати. Іванчишинова швидко зорієнтувалася і покликала до обманця поліцію. — На Голоску появився якийсь тип, який представився за урядовця магістрату, перевів контролю крамниць і відразу стягав карні мандати по 1.50 зол. Кілька годин пізніше прийшла правдива магістратська контроля і щойно тоді виявився обман.

— **Ревізії й арештування.** В четвер 14. ц. м. поліція перевела основну ревізію в урядовій філії „Просвіти" Д. Скорака у Станиславові, якого опісля арештувала. Причина ревізії й арештування невідома. — З арешту вийшов урядовець „Р. Ш." у Станиславові м-р О. Ясеницький, другий урядовець „Р. Ш." П. Рогатинський сидить ще далі.

— **Нові костели і доми людові.** В Луні Малій у Скалатщині збудували новий костел, а в Устю Зеленім у Бучаччині посвятили „дом людови".

— **Нова партія має три щоденники.** Основана перед кількома днями польська партія „Стронництво Праци" має такі три щоденники: „Глос Народу" у Кракові, що його адкупила краківська римо-кат. консисторія, „Польонію" у Катовицях і „Дзенник Бидгоскі". Крім того інтересів цієї партії буде боронити тижневик „Зврот".

— **Злагіднення обмежень у прикордонній полосі.** Станиславівський воєвода змінив деякі постанови розпорядку з червня ц. р. про обмеження свободи рухів у прикордонній полосі. І так від 1. ц. м. замість документів тотожности можна мати якийнебудь документ, що стверджував би тотожність. У Ворохті та Яблонниці і на богатьох туристичних шляхах скасовано обмеження руху і там не треба буде ніяких спеціяльних документів. Легітимації польських товариств „татшаньского" і „нарцярского" дають змогу свобідно порушатися. Вільно теж фотографувати крім залізничих, почтових те військових обектів.

— **Кровава хроніка.** У Путятинцях, пов. Рогатин, 17-літній Василь Кисіль і 13-літня Марія Іванців брали над берегом ріки глину. Раптом беріг зісунувся і засипав дітей. Дівчина згинула, Кисіль бореться зі смертю. — У Долгім коло Підбужа два невідомі бандити напали на хату Ш. Лянгенавера та під загрозою револь-

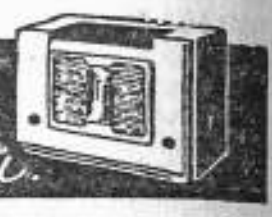

Нові PHILIPS Super 4-38 має дуже чутливий самочинний прилад протизаниковий.

вірів забрали в нього 170 зол. Кілька хвилин опісля напали на хату Лянґенаверового сусіда І. Розенберґа, де теж після стероризування забрали 110 зол.

— **Пів мільярда долярів на реклямy.** В 1935 р. 1112 реклямових фірм видало 405,800.000 долярів на оголошення. З того на оголошення в радіо припадає 18 відсотків, на періодичні часописи 33 відсотки, на щоденники 47 відсотків. За 8 років чотири найбільші тютюневі підприємства видали на оголошення в радіо і в часописах 230 міліонів долярів. Слід згадати, що понад 405 міліонів долярів на оголошення видали лише великі реклямові фірми. Сюди не входять оголошення дрібних місцевих крамниць. Одна видавнича фірма в Ню Йорку видала 65.000 долярів на реклямy одної книжки Д. Карнеґія п. н. „Як приєднувати собі приятелів і як здобувати вплив між людьми". По році виявилося, що згадана фірма продала пів мільона примірників за мілїон долярів

— ***Небезпечна отруйниця.*** Перед судом у Гальберштадт у Німеччині станула 21-літня послугачка Ромер, яка двома наворотами підсипала сулїмату до чаю для 18-ох доглядачок. Отрую своєчасно підглянули. Минулого року Ромер підпалила помешкання одного пастора, в якого служила. Суд засудив небезпечну отруйницю на 15 років вязниці.

— **Президент концерну Філіпса у Варшаві.** 18. ц. м. загостить до Варшави чільний представник промислових сфер Голяндії д-р Антін Філіпс, творець і президент концерну Філіпса і Предсідник Надзірної Ради Польських Заведень Філіпс С. А. та інж. П. С. Оттен, генеральний директор концерну. Вони возьмуть участь у посвячині нової фабрики радіовідбірників Польських Заведень Філіпс С. А., яке відбудеться 19. ц. м. в присутности представників державної влади.

— **Фестівалеві концерти доказали вартість Телєфункена.** Власники радіоприймачів Телєфункен нової серії п. н. Супер Феномен, Симфонік, Отрадізерій або Де Люкс мали рідку нагоду насолоджувітися концертами фестівалю з концертом мистця Івана Кепури на чолі. Знамениті прикмети цих нових приймачів відзначилися тут у цілій своїй повноті, а радіослухачі слухаючи трансмісій концерту на цих апаратах мали повне враження, що сидять в перших рядах концертової салі і слухають цього незвичайного співу. Прекрасні арії з опер і пісень у виконанні Кепури не втратили нічого зі своєї барви, як також ні виразу ні чару та плили просто з могутніх грудей співака до радіових слухачів. Овації глядачів, невгавні оплески, голоси очарування, поодинокі слова зі салі концертової — все це вичарували приймачі Телєфункен з досі небувалою докладністю і звуковою вірністю та перенесли слухачів до салі, де лунав улюблений голос співака. Справді, не можна зимріяти собі ліпшого доказу-проби приймачів Телєфункен як саме цей концерт. Хто слухав його через супери Телєфункен, цей на власні вуха переконався, що має приймач свічкової досконалости.

—o—

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Погоні: год. 2.30 попол. метч за мистецтво О. Л. **Україна — Чувай.**

Грище Т. З. Р.: год. 12.30 вполудне мистецтва юніорів **Україна — Чорні.**

Грище Чорних: год. 10. рано: метч за мистецтво Ц-кляси **Зоря — Гапоель** (Городок).

Надвірна: змагення за мистецтво станисл. А-кляси **Пролом — Бистшица.**

Самбір: метч за вхід до А-кляси дрогобицької підокруги: **Дністер — Бялі.**

Зі судової салї.

РЕДАКТОР „ГРОМ. ГОЛОСУ" ПЕРЕД КАРНИМ СУДОМ У ТЕРНОПОЛІ.

Перед окружним судом у Тернополі відбулася карна розправа внаслідок скарги магістра фільософії Евгена Лопатинського з Прошови, пов. Тернопіль, проти відповідального редактора „Громадського Голосу" у Львові Григорія Остаповича за зневагу чести зі ст. 255 § 1 і ст. 256 § 1 к. к. тому, що він помістив у ч. 10 „Гром. Голосу" з 13. березня 1937 р. статтю під наголовком „Ще про махнівців у Тернопільщині". У тій статті обвинуваченій, як відповідальний редактор і видавець „Громадського Голосу", зневажив приватного обвинителя словами „фільософ з Прошови, що зловживає читальняними грішми". Далі пишучи про кооперативну анкету в Тернополі, на якій обговорювано теж усунення з дирекції Подільського Союзу Кооператив у Тернополі д-ра Нянчура, щоб зробити місце Іванні Блажкевичевій, зневажив у тій самій статті приватного обвинителя, що як член згаданої анкети стояв за д-ром Нянчуром — словами: „дальший хід анкети відбувся при некультурній поведінці Нянчурових союзників", „це була звичайнісенька боївка".

Усі ці заміти неправдиві і скривдили приватного обвинителя. Тому він за посередництвом адв. д-ра Степана Барана в Тернополі вніс проти відповідального редактора „Громадського Голосу" у Львові Григорія Остаповича акт обвинувачення до окружного суду у Львові як місцево й річево компетентного. Одначе з огляду на те, що свідки походять з Тернополя або з околиць Тернополя, а приватний обвинитель має право незаможности, до переведення процесу і вирішення справи делеговано окружний суд у Тернополі.

Перше розправа перед цим судом відбулася в понеділок 11. жовтня п. р. Підсудний заперечив вину й заявив готовість перевести доказ правди, що окружний суд допустив. Розправу відложено, щоб перевести доказ з перелухання свідків підсудного і свідків, яких покличе приватний обвинитель, між іншими проф. Ілярія Бриковича, дир. Миколи Турина, дир. Осипа Кметя з Тернополя, о. Степана Вонса з Ігровиці й о. Ратича зі Ступок. Приватного обвинителя заступав адвокат м-р Володимир Палашевський, підсудного, що не явився на розправу, боронили адвокати д-р Ладика і д-р Олійник.

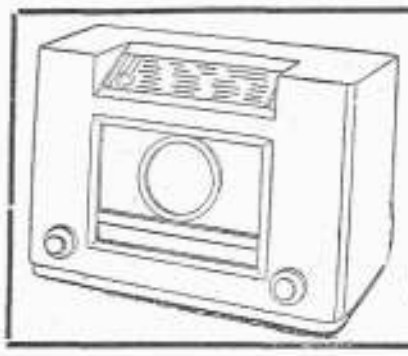

Модерні українські
радіоприймачі „e-comp"
для вибагливих слухачів на сезон 1938 — вже появилися і можна дістати у фірмі
„E-comp" Львів, ул. Сикстуська ч. 29.
Проспекти і цінники даром.

— **Харчі американських вязнів.** В м. Жоліє в стейті Іліной вибух страйк 2.000 вязнів протестуючи проти строгої поведінки супроти них. При цій нагоді публика довідалася з преси, що харчі американських вязнів такі: На снідання варені сливки, вівсяна каша, яєчниця, хліб, кава, молоко. На легкий обід: потравка з воловини з книдлями, свіжа ярина, хліб, кава. На обід: котлети, бульба, свіжі ярини, хліб і кава. А що вязнича влада заявила, що нікого з вязнів не буде змушувати їсти, страйк по кількох днях скінчився.

— **Миролюбна комісія.** Шістьох громадян Злучених Держав і Канади перерало свої наради, щоб вислухати промови през. Рузвельта про припинення міжнародньої анархії. Згаданих 6-х громадян святкувало 25-ліття цієї комісії. Вона від 25-ох років поладнувала всі спори між обома державами. Хоч кордон Злучених Держав і Канади тягнеться на просторі 5.000 км., за 25 років не було ніодної справи, щоб її мирно не поладнали.

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!
нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції
„ПАЛАТА ДИТИНИ" 8-10
Львів, Рутовського 1 (ґмах Шпрехерз)

— **Книжка Леона Блюма заборонена.** Ірляндська цензура заборонила продавати в Ірляндії книжку Леона Блюма п. н. „Подружжа". Цю книжку видав Л. Блюм перед кількома роками. Вона викликала спротиви в багатьох державах своїм сміливим підходом до цієї преважної справи.

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

Вже появився в продажі
великий, багато ілюстрований, енциклопедично опрацьований
календар-альманах
КРИНИЦЯ
НА РІК 1938.
Потрібна в кожнім домі
єдина своїм оформленням
МАЛА НАСТІЛЬНА ІНФОРМАТИВНА КНИГА.
Вадемекум кожного у його професійній праці.
ЦІНА ВСЕГО ЗОЛ. 1.50.
Можна дістати у всіх книгарнях і в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10.

СМАЧНІ І ПОЖИВНІ

MAGGI 020
ЮШКИ
ОДНА КІСТКА 20 ҐРОШ.

— **5 мілїонів долярів на суспільні цїли.** В Парижі помер недавно відомий американський філянтроп і купець, який залишив 5 мід. долярів майна. З того лише 75.000 долярів записав своїм найближчим, свому секретареві і службі. Решту майна записав фондації на суспільні цїли, на поширення гігієни і добробуту між пошкодженими.

НОВА КНИЖКА!
ФЕДІР ДУДКО
Дівчата очайдушних днів
Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.
Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

СТОМАТОЛЬОГ-ДЕНТИСТ
Д-р Ст. Дмоховський
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 35.
Лябораторія рент.-технічна
год. принять 9—12, 3—6.

БЕЗПРАВНА ЕКЗЕКУЦІЯ.

В Погорільцях пов. Перемишляни Іван Яремчук не заплатив т. зв. військового податку. Тому прийшов екзекутор з Глинян і хотів забрати машину до шиття, власність Парані Яремчук, жінки його брата Михайла. Цієї машини не хотіли видати: Михайло Параня і Марія Яремчуки пояснюючи, що Іван Яремчук має окреме господарство і вони не можуть за нього відповідати. За спротив при екзекуції притягнув їх прокуратор до відповідальности зі ст. 129 к. к. і окружний суд у Золочеві засудив їх по 3 м. вязниці.

Одначе Михайло Яремчук вніс апеляцію від цього присуду спираючись на тому, що екзекуція була безправна. Апеляційний суд у Львові відхилив цей присуд та уневинив М. Яремчука. Одночасно по думці постанови 510 к. п. к. відхилив присуд і щодо Парані і Марії Яремчук. Судив суддя **д-р Шуліславський**, обвинувачував прок. Саранецький, боронив **адв. д-р Л. Ганкевич.**

ЗА 100 ЗОЛ. БАНКНОТ ЗАШИТИЙ У СПІДНИЦІ.

Перед судом присяглих у Львові станули: Василь Шиян, Іван і Дмитро Колачник і Анастазія, яких прокуратор притягнув за злочин грабежі зі ст. 259. к. к., що його мали допуститися під Туринкою. Акт обвинувачення каже, що підсудні забрали 185 зол. Гутому і Когутові, які верталися з ярмарку з Жовкви. Головним доказом їх вини був 100 зол. банкнот, на якому був знак хемічним олівцем. Цей банкнот знайшли зашитий у спідниці Анастазії Колачник. Головним ініціятором цього грабунку — як каже акт обвинувачення — мав бути Дмитро Колачник.

На основі вердикту присяглих суддів, які заперечили вину Дмитра Колачника як ініціятора, предсідник трибуналу **М'халє** оголосив такий присуд: В. Шияна на 4 роки вязниці, Івана Колачника на 3 р. вязниці, за ст. 259 к. к. а Дмитра Колачника на 10 міс. вязниці за злочин зі ст. 160 к. к., (за переховування річей) та Анастазію Колачник на 4 м. за злочин зі ст. 161, к. к. Обвинувачував прок. **Волянський**. Шияна боронив адв. д-р Паращький; Колачників **адв. д-р Л. Ганкевич.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки
теки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, парасолі і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 17. X. год. 8 веч. „Кобзар возднає".

Понеділок, 18. X. з причини генеральної проби театр нечинний.

Вівторок 19. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя" (премієра).

Театр Різнородностей:

Неділя 17. X. год. 12 знов. Мадярська Орхестра Циг. Хлопців; год. 3.30 попол. Мад. Орхестра Циг. Хлопців; год. 8. веч. Мад. Орхестра Циг. Хлопців.

Понеділок 18. X. год. 8. веч. „Де чорт не може".

Вівторок, 19. X. з причини генеральної проби театр нечинний.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — взуття РЕФОРМИ 9·55
„Milanes"— трикалі „ 1·85
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ПУКІВ.

17. X. Віа.

ШУТЯТИНці:

17. X. год. 3. попол. Шарівка

РОГАТИН:

18. X. Під курателею.
19. X. Отаман Пісня.
20. X. Шалапут.
21. X. Довбуш.
З Рогатина їде театр до Бережан.

Зол. 7·— **Щасливі обручки** з 14 кар. золота тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯВОРІВ:

17. X. Ніч під Івана Купала.

СУДОВА ВИШНЯ:

18. X. Хмара.
19. X. Маруся Богуславка.

ФОТОПЛАСТІКОН:

(пл. Марійська 5).
„Вогези" панорама гарних гірських місцевостей.

НОВИНИ
в 5 мовах виповзає тільки
„VITA" пл. Марійська 8
(Гмах Шпрехера)

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".

АТЛЯНТІК: „Плавке золото" з Ірен Дунне і Дороті Ламур.

ВАНДА: „Тайна бригана", „Любовні несподіванки".

ГРАЖИНА: „Шлях до Ріо".

ЄВРОПА: „Пропащий овид".

КАСІНО: „Капітан Тейльор".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".

МЕТРО: „Під двома прапорами" і кольорові додатки.

МІРАЖ: „Маєрлінг".

МУЗА: „Місячна соната".

ПАКС: „Непереможний Віа".

ПАЛЯС: „Моя панна мама".

РІЯЛЬТО: „Бен Гур" з Рам. Новаром.

РАЙ: „Нестерпна дівчина" комедія.

СВІТ: „Аларм у ночі", „Ню-Йорк-Сан Франціско".

СТИЛЕВЕ: „Малий чародій" і ревіл.

ТОН: „Підводний човен ч. 9".

УТІХА: „Простак" і ревіл.

ХІМЕРА: „Трукса".

РАДІО.

Неділя, 17. жовтня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.30 Про гноєння сіножатей і пасовиськ, 8.40 Вечірський з гр. пл., 9.00 Розр. концерт з гр. пл., 9.50 Кашубська трансмісія, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, орх., форт., 13.00 Муз життя Львова, 13.10 Сальон і вуличн. сатир. фрагм., 13.30 Орх. музика, пісеньки, 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Копання, Глибоке орання, 15.45 Для дітей: „Івась із ліса", Музика з гр. пл., 16.05 Рішення конкурсу П. Р., 16.25 Нар. капеля, 17.10 Аннеція та життя, 17.30 Авд. у 88-річчя смерти Шопена: Мазовецькі пісні у вик. нар. хору, фортепіян: Г. Штомпка, 18.30 Концерт солістів: А. Карвовська, Йосиф Корольевич співа, Іван Роковський віол., 19.25 Хвилина бюра студій, 19.35 Хор зі Соснівки, 20.00 Концерт солістів: Тамара Бертер співа, Романа Електоровича-Вітешан форт., 20.25, 21.00 Спорт. вістки, 20.40 Політ огляд, 20.50 Веч. денник, 21.15 „Гануся з Погулянки" сцена з муз. 22.00 Арії з опер у вик. Ір. Цивінської, співа, форт., 22.30 Л. Ружицький: Віол. соната оп. 10. у вик. композитора, 22.50 Останні вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Понеділок, 18. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл: Подорож на місяць, Твори Л. Ружицького з пл., Вальс, 11.40 Що каже банкар про свій фах, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розр. музика, 13.45 Легка музика з гр. пл., 14.00 Концерт дутої орх., 14.45 Г. Лер: Від Ісари до Дунаю, вальси з гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова, 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.35 З піснею по краю, авд., 16.15 Розр. орх., 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Ґюлівей і Ніктон, 17.15 Концерт солістів барит., віол., фортепіян, 18.10, 18.50 Спортові вістки, 18.30 Підготування стайні на зиму, 18.20 Увертюри з грам. пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, **18.35 Століття „Русалки Дністрової" вик. проф. д-р В. Сімович, 19.30** Чи історія говорить правду? 20.00 Орх. мандолінистів, 21.00 Європейський концерт (трансм. з Італії), 22.00 Літер. новини, 22.20 Форт. рестталь Мереги Седертгельм, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Вівторок, 19. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд. 11.15 Краківське весілля, авд. для дітей. 11.57 Сигнал часу, Полудн. денник, Воєнська пісонька. 14.10 Верді: IV. дія з „Аіди", гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі", Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста і провінції. 15.30 Госп. вістки, 15.45 Країна лісочих літ, обр. із життя А. Міцкевича для старших дітей, 16.10 Фінанс.-госп. актуалії, 16.20 Сальон. квартет, 16.50, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 Образки лісових Кубп, 17.15 Сирінга, форт., 17.50 Одяг звірят, 18.00, 18.50 Спорт. вістки. 18.10. Том звався Кацик. 18.20 Нар. пісні у вик. В. Коритко з супроводі форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Садім овоч. дерева, Хліборобська сирнька, 18.40 Розвором по Лібії, 19.00 Пулави — літер. сальон Чарториських, 19.40 Конкурсова авд., 20.00, 22.00 Посвячення катовицької радіостанції, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт симф. орх., 22.05 Концерт малої орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Неділя, 17. жовтня 1937.

БЕРЛІН 12.00, 15.30 Музика, 19.10 Розр. концерт, 20.00, 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 20.10 Співи, 20.40, 21.00 Нар. музика; БУДАПЕШТ 17.00 Циг. орх., 18.30, 19.00 Сальон. музика, 22.10 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 19.35 Два форт., 20.05, 21.00 Весела авд.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.30, 20.00, 21.00 „Тоска" оп. Пучінія; КОШИЦІ 11.20 Клясична музика, 18.00 Для Закарпаття; ЛЯҐТІ 19.40, 20.00 „Лякме" оп. Деліба (II. дія), ЛІЛЬ 21.30, 22.00, 23.00 „Манон" оп. Масенета, ЛЯЙПЦІҐ 18.00 „Аптикар" оп. Гайдна; МІЛЯНО 17.00, 18.00 Іт. розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Франческа да Ріміні" оп. Ґеца; ПРАҐА 17.35, 18.00 Фільг. орх., РАДІО ПАРІ 20.30 Балалайка і рос. хор, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви, РІМ 20.00, 20.40 Розр. музика; 22.40 Танк. музика; ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00 „Фридріха" оп. Легара.

Понеділок, 18. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 5.00, 18.00 Розр. муз., БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 17.30 Форт., 18.20 Циг. музика, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 Балади Леве. Клайн баріт., 20.20 Оперетькові мельодії Вайнбергера, сопран, тенор, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00, 19.40 Розр. і легка музика, ПРАҐА 16.30 Моцартові пісні, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Пісні голові" оп. Коваровича, РАДІО ПАРІ 20.03 Пісні, 20.15 Форт., 21.30, 22.00 23.00 „Креолька" оп. Офенбаха; РІМ 17.15, 20.40 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Європейський концерт: орх., хор, солісти, Тоті даль Монте сопр., Магда Оліверо сопр., Адр. Періс сопр., Марія Педріні сопр., Дж. Малініеро тенор, Уго Кантельмо тенор, Ч. Таліабуе баріт, Н. Мошона бас.

Вівторок, 19. жовтня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Давні улюблені мельодії, БІЛГОРОД 22.10 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05, 21.10 Циг. музика, 17.40, 18.00 Оп. орх., 19.10 Сальонова музика, 20.10 Солісти, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.35 Пісні й арії, 19.40 20.00 „У віденському ліску" веселі настроєві образки, солісти. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.00 Фр. музика, КОШИЦІ 12.35 Орх. концерт, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Співи, 19.00, 21.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАҐА 17.30 Соната ансдур Бетовена на форт., 18.20 Концерт солістів, РАДІО ПАРІ 20.00, 20.45 Пісні 20.10 Форт., РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

Можна дістати в аптиках і аптичних складах по ціні зол. 5·—. Адреса для безпосередніх замовлень: Oskar Wojnowski, Warszawa, ul. Wojciecha Górskiego 3 m. 4

14 дешевих днів з нагоди відкриття льокалю по реконструкції влаштовує

Галицький Маґазин Новин

Львів, Галицька 15

і продає **найновіші матеріяли зимові** та всілякі товари **бляхатні** по цінах рекордово низьких.

...повістай.

На Рідну Школу зложив Хв. Окружний Союз Кооператив у Збаражі 20 зол. замість вінка на могилу бл. п. Михайла Корчинського. 1878 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

НЕМА ліпших заробків, ані опроцентуванні! Нашими ярликами кожний всюди заробить!

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШАТИНКА, літ 28, непогана, характерна, середня освіта, посаг: нерухомість вол. 6.000 і готівка 2.000 — пізнає мужчину на становищі. Ціль матримоніяльна. Незнайомі до „Діло" під „Дискретність". 1879 1—1

МЕШКАННЯ

4 КІМНАТИ, кухня, передпокій, лазничка з повним комфортом в партері Баденів 12 сейчас до винайму. 1833 3—

3-КІМНАТНЕ, повнокомфортове, вільне від податку мешкання Зофії 19 до винайму — городець. Відомість у сторожа або телефон 215-90. 1880 1—3

ДВІ КІМНАТИ і кухня з комфортом до винайму, вул. Куркова 61. 1876 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і пів'яніно 7⅓, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 2-30

МАШИНИ до шиття нові, вживані найдешевше закупити у фірмі „Машиноспорт", Казимирівська 51. 1868 1—5

ФРОНТОВА, сонячна, умебльована кімната зараз до винайму. Оглядати Каденька 4, партер ліворуч. 1869 1—3

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радіовий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

Шукаєте праці? —

Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 95—10

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крайовшмісл", Львів, Боїмів 1, виконує: корсети, нагрудники, гігієнічні опаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1848 2—6

КОТРА панночка, милої вдачі, доброго характеру офіціянсує студій на гірничій Академії в Кракові для спільного добра. Посада забезпечена, добре платна. Ласкаві оголошення: „Діло" під „Гірник". 1875 1—1

ПАРАСОЛІ, найкращі туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Репарації виконує негайно. 1867 1—6

ІЛЬКІВ МИХАЙЛО, управнений будівельний майстер виконує всякі будови домів, перерібки, відновлення фасад. Кошториси безплатно. Львів, ул. Скарбківська 1. Тел. 115-61. 1864 1—3

ТОРГОВЕЛЬНЕ БЮРО „ДНІСТЕР" приймає здібних агентів в провінції до продажі товарів: бляхатних, ветеринарних, галантерійних і косметичних. Високий заробіток. Замойського 6. Відповідаємо на залучену марку. 1724 7-1/11

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий сезон

Найбільший вибір мужеських і жіночих новин

Найліпші товари

Найнижчі ціни

у відомім гуртовім складі **сукна** і вовняних товарів фірми

ЯН ВАЛЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міху ра і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11 5—10

ЗМІНА МЕШКАННЯ

ОКУЛІСТ

Радник Др. ТЕОДОР БАЛЛАБАН

ординує тепер **Валова 11.**

Косметичний інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, ороговатіння, пігменту волосся, бляшки, дзьоби по лисі і плямн. Масажі, тривале усування морщин, жилляків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі рунниці підшкірним запускання краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, Тел. 217-04. 1827 2—10

Тапети, фіранки дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци ролети і т. п.

Проектування і виконання

комплетного нутра дому у власних заведеннях таліперських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 11—40

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянові линій

І. Беттінг і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці. 1687 9—30

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE" **50 сот.**

Пробний пакет **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

В кожнім музикальнім домі

PATRIA

Концертовий відбірник. 4 лямпи. 5 засяги. Динамічний голосник. Бі-режектор. Велика селективність.

ELEKTRIT

Відбірник найвищої якости

можна дістати у всіх радіоскладницьких у краю, у Львові: у фірмі **Фото-Радіо-Паляо,** пл. Марійська 8.

А) Вийшов з друку

Підручник жіночого крою

автора і власника курсів крою Й. Сераковського. **168 сторін друку, 152 рисунків у тексті.** Підручник затверджений М. В. Р. і О. П. до шкільного вжитку.

Ціна підручника зол. 8,—

Дістанете: Варшава, Маковецька 2, або в книгарнях. 1—4

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 18—40

ДЕШЕВО

светери,
білля,
рукавички,
панчохи,
парасолі і т. п.

продає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА
ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає

МАНУФАКТУРА

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Фабричний склад паперу **АДОЛЬФ ГЕЛЬЦЕЛЬ**

Львів, вул. Валова ч. 29 і вул. Казимира Великого ч. 4, повідомляє що сцентралізував гуртону і детайлічну продажу в новім більшім льокалі при

вул. Гетманській ч. 24 (давня крамниця КОҐОНА) Телефон 210-63

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	шукаючі праці	зол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Вівторок 19. жовтня 1937. Ч. 230

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Доля київських церков.

(Передова стаття).

Громадянська нарада у справі протиукраїнських подій у Львові

Свято української кооперації у Львові.

Всепросвітянський Зїзд в Ужгороді.

Не консолідація лише політична гра.

Дитячий Ярмарок у Львові.

Зїзд дрібної шляхти.

Вивіски засобом економічної боротьби.

Вбивство на змаганнях.

Смерть прихильни"а українського мистецтва

З зол. за зміну обряду дитини.

Монастир коло Заліщик.

Сторінки: Спортова, Без політики.

Ч. 230 (14.774). Львів, вівторок 19. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 ґот.

Румунія та Югославія обіцяли підтримку палестинським арабам.

До Палестини вернулась арабська делегація, що їздила по балканських краях. Член делегації Еміль Горі заявив у інтерві, що балканські держави ставляться прихильно до арабської справи та що

Румунія та Югославія обіцяли арабській делегації підтримку в Лізі Націй.

ВЕЛИКИЙ МУФТІ ІДЕ ДО ІТАЛІЇ.

Як подає „Дейлі Геральд", велжий муфті Палестини ,який утік до Сирії, буцімто хоче виїхати до Італії. Тепер він є під наглядом французької поліції.

380 АРАБІВ У КОНЦЕНТРАЦІЙНОМУ ТАБОРІ.

В концентраційному таборі в Акко є під цю пору 380 арабів.

СУТИЧКИ.

Кількох арабів ранено в сутичці з британською стежею у Гайфі. На передмісті Єрусалиму хтось важко ранив одного жида; опісля араби обстрілювали — зрештою без успіху — жидівські самоходи й автобуси. Говорять ,що в одній сутичці британська стежа убила 10-ох арабів.

БРИТІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ПРОТИ БЕДУЇНІВ.

Більші британські змоторизовані частини зосереджено в східній частині Трансйорданії, щоби спинити наступ бедуїнів, яких рухи обсервують британські літаки.

Всі кордони Палестини замкнено; торговельний оборот спинений, ціни харчів на предмети першої потреби пішли вгору.

РЕПРЕСІЇ СУПРОТИ АРАБСЬКОЇ ПРЕСИ В МАРОКУ.

Влада завісила арабський щоденник „Ель Атляс" у Рабаті, який „містив тенденційні, фальшиві вістки, що могли довести до заворушень".

Поважний успіх національних військ на півночі.

Комунікат національного командування, що появився в ночі, підкреслює значіння здобуття міста Колюнги на залізничому шляху Хіхон—Вілля Вісюза, від якої національні війська віддалені лише на 18 км. Національні війська увійшли тепер на менше гористий терен, де можна успішніше уживати змоторизованих частин.

ЗНАЧІННЯ ПІВНІЧНОГО ЕСПАНСЬКОГО ФРОНТУ.

Спеціяльний кореспондент льондонського „Сандей Таймс" пише з Еспанії, що перемога національного уряду є безсумнівна. Як лиш упаде Хіхон і зліквідується північний фронт він перекине 100-тисячну північну армію на арагонський фронт, щоби пробитись туди до Середземного Моря, відділюючи червону Еспанію від Каталюнії. Якщо ця операція пощастить, буде це кінець еспанської війни.

РІВЕНЬ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Кореспондент „Сандей Таймсу" висловує здивування, що червона армія ще дотепер боронить. З огляду на високі платні вдалось Валенсії зібрати 600.000 вояків, та між ними дуже мало людей з військовим вишколом. Армія зорганізована на совітський лад; вояки говорять до старшин „товаришу", комісарі виголошують до вояків промови,

Червона фльота, куди сильніша ніж національна, не випливає з пристаней, бо не має навігаційних старшин.

Каталюнці не дозволили валенсійському урядові перенестись до Барсельони.

Майже всі каталюнські партії виступили проти приїзду валенсійського уряду до Барсельони, тому він занехав цей плян після розмови премієра Негріна з президентом Компанісом.

Анархістична конфедерація зорганізувала при підтримці інших партій великі маніфестації проти валенсійського уряду.

КОМПАНІС НЕ УСТУПАЄ.

Валенсійський уряд запевнив, що він не вимагатиме від Каталюнії більшої участи у воєнних видатках, тому Компаніс відкликав свою димісію.

ЗАЯВА ПРО БАЛЄАРИ.

Представник уряду з Бургосу заявив у звязку з поголосками на тему Балеарів, що адміністрація тих островів і тамошні залоги є виключно еспанські. Балеари не стануть ніколи джерелом небезпеки для інших держав.

Соціялісти організують протияпонський бойкот.

Генеральна рада трейд юніонів заявила в комунікаті, що на заклик національної ради праці відгукнулися секції міжнародніх професійних союзів Злучених Держав, Канади, Нової Зеляндії, Австралії, Мексику, Індії, Бельгії, Голяндії, Франції, Швайцарії, Австрії, Ірляндії, Чехословачини та скандинавських країв.

КИТАЙ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ 9-ОХ ДЕРЖАВ.

Як повідомляє нанкінське міністерство закордонних справ, Китай приняв запрошення до участи в конференції сигнатарів договору 9-ох держав.

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ ВАЖНИЙ ПРОВАЛ.

Нині здобули японці провал Шінкевкуан у південній частині провінції Шансі. Це дуже важний зі стратегічного погляду провал; він довгий на 30 кільометрів. Бої тривали 4 тижні; японці здобули провал, висаджуючи в повітря китайські становища.

КИТАЙЦІ ОКРУЖИЛИ ЯПОНЦІВ.

Як подають з китайських джерел, китайці окружили 30—40.000 японських вояків коло Янпіну. Японські літаки скинули їм летючки зі закликом не піддаватися, бо відсіч надходить.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА У ПРОВІНЦІЇ ГОНАН.

Нині рано японці увійшли до провінції Гонан та посуваються у напрямі Жовтої ріки. В 5. год. японські кольони заняли Севблючен.

ЯПОНСЬКИЙ КОМУНІКАТ.

Комунікат японського командування подає:

На фронті **Сеюану** (пограниччя Монголії) японці заняли місто Паповчен на кінці залізничого шляху Пекін—Сеюан.

На **північному** фронті японці заняли Пангансіен і Шутет на залізниці Пекін—Ганков.

На **середущому** фронті японські літаки збомбардували міста Кіятін, Сучов, Катін і Квітан.

Доля київських церков.

А здається так ще недавно це було...

Серед старовинних малюнків на високочених колюмнах, на тлі вікової непорушної стіни, пробивалось згори сонячне проміння вузькими смужками крізь блакитні хмари кадильного диму, боролося зі штучним освітленням електрики та свічок та гралось на дорогоцінних шатах святих ікон, на вигаптованих золотом білосніжних рушниках, на скроплених водою цілих оберемках свіжих квітів. Наче справжні херувимські хори в раю лунали десь у висоті сопрани та альти, яким знизу відповідали глибоченні протодияконські баси. Тихо відчинялись старовинні царські врата і в срібному фелоні та мітрі виходив старенький, сивий, як голуб, митрополит Василь у супроводі численного клиру.

І ніби пшениця від вітру у полі хилилися перед ними голови народу, який переповнював не тільки величезний храм, але й цвинтар довкола нього і радісно дзеніли дзвони на високій дзвінниці...

Так, розмірно так недавно святкували у девятьсотлітній **київській Софії** день її храму, 20. вересня. Було це за часів української автокефальної Церкви.

А тепер — красується свята Софія, як і тоді, як і кілька століть тому, проте не гудуть вже її дзвони, не переповнюють її юрби народу. Тільки час до часу заходять туди невеличкі гуртки прогульковців — чужинців, і янгол-опікун від Інтуристу дає їм пояснення, показує і домовину князя Ярослава і стародавні фрески і стінні мозаїки.

Софійського собору не ницать. Навпаки, ремонтують його, старанно й обережно відчищують від пізніших напластувань великокняжеські фрески, ікони, реставрують їх. Офіційно оголосили київську Софію як заповідник; мусить вона залишатися як мальовничий памятник на тлі новозбудованих модерних палат; навіть збільшили її старовинні скарби, бо прилучили до них ріжну дорогоцінну старовину **зруйнованого Михайлівського монастиря.**

*

Зруйнований Михайлівський монастир. Зрівняні з землею його білі мури зі старовинною брамою Константина Острожського, мури, які памятали і хижого Батия, і орди Менглі Гірея, мури, з яких вийшов і митрополит київський Й в Борецький і стільки київських владик. На місці тієї вісімсотлітньої української святині здвигнено палату окупантської влади.

Відгукувались впродовж століть на дзвони **Михайлівського монастиря** дзвони з сусідньої дзвінниці **Василіївської чи Трьохсвятительської невеликої церкви,** збудованої на тому самому взгіррі, де колись стояв золотовусий Перун.

Але нема вже Трьохсвятительської церкви — зруйнували її до тла, а її стару цеглу взяли на будову державних будівель.

Зате пощадила московсько-большевицька рука **Андріївську церкву.** І пусткою стоїть тепер цей немов зі срібла зроблений геніяльний рококовий твір Растреллі. Теж оголосили його як заповідник, теж мусить він притягати увагу чужинців, теж старанно ремонтують його, зміцнюють грунт під ним проти весняних потоків. Очевидно, церква нечинна і служить тільки як предмет оглядин чужинецьких гостей.

Зате не пощадила рушницька чужинецька рука темнозелених бань чотирьохкутної білої **Десятинної церкви,** збудованої на руїнах своєї попередниці, чи не найстаровинніщої церкви в Києві. Її, одну з перших за большевицького панування, спалили під якийсь клюб, але потім цілком знищили; на її місці збудували звичайні мешкальні будинки.

З Десятинного завулку, що вється за колишньою церквою, чудовий вид на росташовані долом Гончари, Кожумяки, Поділ, — колись такий багатий на церковні бані. Колись...

Колись то з Братства бурсацтво мовчки виглядало, а тепер нема вже **Братського монастиря**, цього прекрасного зразку українського бароко. Переробили його, пристосували до сучасного казьонного стилю, разом з колишньою його академією, твором незабутнього Шеделя. І в отих перероблених будинках помістили тканцько-швейну фабрику.

Давно вже нема стародавнього **Флорівського жіночого монастиря**, що памятав у своїх мурах Мазепину матір; його церкви і будинки в стилі пізнішого бароко переробили, перебудували на мешкальні касарні, бо це є тепер „містечко металістів".

Збережено, правда, на Куренівці **церкву Кирилівського монастиря**, серед його зелених гаїв, з її фресками XII. століття, з її сучасними іконами роботи геніяльного Врубеля. Зробили з неї також заповідник.

Проте цілком знищили **Вознесенську церкву** на Львівській вулиці з її цвинтарем, забудували це місце. Цілком перебудували жіночий **Покровський монастир**, створили з нього „містечко токарів", а великий цвинтар біля нього з численними могилками одним почерком пера перетворили на прилюдний парк. І не тільки все церковне викинули звідти, викинули навіть школу, бо вона занадто нагадувала про „петлюрівські часи" Дурдуківського, бо завалася вона колись „перша школа імени Шевченка"...

На тому місці на жидівському базарі, де стояла колись оригінальна **Залізна церква**, пишається тепер... сквер.

Поруч з безконечними тополями Шевченківського, колись Бібіковського, бульвару непорушно стоїть у своєму псевдо-византійському стилі **Володимирський собор**. Перетворили його на музей церковного нового малярства. Це єдина церква в Києві, на якій (як відомо, Володимирський собор не має окремої дзвінниці) залишили великий дзвін — спеціяльно на випадок небезпеки летунської атаки. Цей дзвін має дати початок до загального алярму.

Зруйнували **Іллінську церкву, Благовіщенську церкву, Троїцьку церкву...**

Перебудували цілком на мешкальні домівки **Микольський монастир**, так званий у Києві Слупський, чи ще простіше — „Микола Малий".

Красується своїм ефектовним українським бароко Мазепиної будівлі **„великий Микола"**, колишній монастир, потім військовий собор, а тепер пустка з забитими на глухо дверима та вікнами. І невідомо, чи залишився ще в середині розкішний височенний іконостас, подарунок самого Мазепи.

Нижче за обох Микол, на придніпрянських узбіччях, було розташоване одно з найбільш мальовничих у світі кладовищ, так звана **Аскольдова могила** з білим невеличким круглим аміром — **Миколаївською церквою**, що зовсім заховалася серед дерев, церквою над могилою першого київського князя Аскольда. Багато, багато поховано там киян та киянок! Була там і біла братська могила „Крутян"... Було це все... Було... Бо могилу Крутян сплюндрували білі росіяни-денікінці ще року 1919, а тепер червоні росіяни зруйнували і церквину, і всі могили — все зрито, все перекопано, бо на цьому місці мусить повстати „Зелений театр", тобто театр на свіжому повітрі.

Не грають уже куранти Лаврівської дзвінниці, не чути вже її могутніх дзвонів. Але бодай вона стоїть ще на місці і шапка паде з голови, коли захочеш подивитися на неї зблизу. Не даремно кажуть старі люди, що коли будували її, то в ночі входило в землю все збудоване в день, і тільки, коли закінчили її всю, виросла вона з землі во всю свою височінь.

А довкола сила лаврських колишніх церков, що їх будували свого часу українські вельможні ктитори, стараннo додержуючись свого національного стилю; приховані в садах близькі печери, далекі печери; мури Мазепиного будівництва.

Колись то на 28 серпня — храмове свято цієї святині — збирались туди на прощу з усіх міст, з усіх сіл України. Тепер — це „музейне містечко", тут показують людям „опій для народу", яким є церковно-релігійний „дурман". Організація безбожників зладила для тієї цілі силу різних експонатів, відкрила низку спеціяльних відділів, порозвішувала відповідні плякати, гасла. Але люди зовсім не ходять туди, припадають пилом експонати, жовтіють плякати. Зате до великої церкви і до печер ходять надалі юрби народу. Цікаво, що „ворожі націоналістичні руки" поздирали всі безбожницькі етикети, числа, написи, гасла та надали церкві її давній вигляд.

Приєднано до цього лавдського заповідника і старовинну церкву **Спаса на Берестові.**

Зате зруйнували колишній так званий **Йонин монастир.**

А далі, на наддніпрянській кручі, недалеко від залізничого мосту шукають очі за банями старовинного **Видубецького монастиря.** Але шукають даремне: все там поруйноване, до тла збурене. Бо ніде, видно, нема в Києві відповіднішого місця для нового ботанічного саду, як територія монастирів Йонівського та Видубецького...

Була ще в Києві, на Гоголівському завулку, малесенька дерев'яна **греко-католицька церквиця,** гарна, як малюнок Олени Кульчицької, збудована в 1915. році для полонених. Правив там Службу Божу о. Щепанюк, притягаючи до своєї церквиці багато не тільки греко-католиків, але й православних. Проте часи ставали все тяжчі та грізніші, залишився духовник майже без парохії; мабуть просто забули про цю церквицю в адміністративному відділі київського окрвиконкому і ніхто не перешкаджав йому правити Службу майже на самоті. Зворушливо було бачити, як посивілий священник в незмінній вицвілій папістиці випасав на мотузку по Гоголівському та Обсерваторному завулку дві кози, чи не єдине джерело своїх харчів. Зник о. Щепанюк з обрію у звязку з судовим процесом „Спілки визволення України", залишилася церквиця без опіки. Тепер живуть там якісь людці, які з церковці зробили місце забави для червоноармійців.

*

Чимало лиха пережила на своєму довгому віку Україна, чимало лиха зазнав наш сивий Київ, нераз лежав він увесь у руїнах, бо з усіх сторін звіхали на них ворожі сусіди, але минав час і знову красувався Київ. Бо те, що здається нам нестерпно довгим віком, для історії це тільки хвилина...

І красуватиметься всеукраїнська столиця, те найпишніше, найгарніше місто, і дзвонитимуть знову дзвони його численних церков. Згадуватимуть тоді про сучасне лихоліття так, як згадуємо ми про минулі лихоліття, наїзди Батия, Андрія Боголюбського, Менглі Гірея і багатьох інших.

Гл. Л.

о. Александер Бачинський
Совітник Митроп. Консисторії, парох Козівни козівського деканату,
помер 16. жовтня 1937 по короткій і тяжкій недузі в 57 р. життя і 20. священства. В.П.П.

Всепросвітянський Зїзд в Ужгороді.

Наші брати, закарпатські українці, переживали великі дні. Товариство „Просвіта" в Ужгороді скликало на день 17. жовтня ц. р. **Всепросвітянський Зїзд в Ужгороді.** Цей Зїзд мав стати великою і могутньою національною маніфестацією закарпатських українців та виявом сили, єдности і братерства наших закарпатських братів у їх тяжких змаганнях із підтримуваним з усіх-усюдів москвофільством на Закарпатті

З приводу цього Зїзду видало Товариство „Просвіта" **„Маніфест до українського народу Підкрапаття".** Гаслом маніфесту стало: Боріться — поборете! В мові живе нарід — починається цей маніфест. „Підкарпатський український нарід довгі віки жив у народній неволі, але в його душі не вгасала іскра Народнього Духа, світила йому в темних часах лихоліття та підтримувала віру у кращу будучність". — „Сотки літ ждав наш нарід воскресіння і волі. І діждався.. Зачалася праця на всіх ділянках народнього життя, а вже найбільше часу і труду присвячено розвоєві рідної мови і поширенню народньої культури"...

А дальше читаємо в цьому маніфесті: „В перші часи нового життя не було жадного роздору, не було двох народів, не було двох культурних напрямків, була єдність, була любов і була спільна праця. Та не сподобався наш гарний культурний розвиток деяким нашим заграничним сусідам і ворогам нашої республики Не сподобався і нашим домашнім колишнім мадяризаторам і москвофілам, які при кінці 1923. року зорганізувались і отверто зачали боротьбу"... „На таку підлу, руйницьку роботу, на таке святотацьке посягання на наш найдорожчий скарб... не можемо дивитися з заложеними руками. Ми не можемо допустити, щоби хтось робив із нас москалів, а з наших дітей яничарів свого народу і духових калік... Ми хочемо, щоби в наших школах учили нашою рідною мовою, котрою є одинока наша українська, а не москальська мова.. На Підкарпатській Руси нема жадних „русских", нема жадних „карпаторосів", але є лише один український нарід".

„Для заманіфестування нашої української свідомости, сили та єдности, для установлення пляну нашої дальшої праці і боротьби за нашу мову, культуру та кращу долю скликаємо на день 17. жовтня Всепросвітянський Зїзд в Ужгороді".

Цей маніфест підписали усі головні закарпатські національні установи та організації і редакції газет числом 24.

В суботу, 16. жовтня, у пополудневих годинах розпочався Всепросвітянський Зїзд у Народнім Домі Т-ва „Просвіта" в Ужгороді

В неділю, 17. жовтня, відправлено архиерейську Службу Божу в катедральній церкві та Службу Божу в церкві оо. Василіян. Після Служби Божої десятитисячні маси народу почали уставлятись до походу вулицями міста. Ужгород, славне історичне місто князя Лятурця, прибрало торжественний вигляд. З усіх українських домів повівали українські національні прапори. Були уставлені гарно замаєні і прибрані в жовто-блакитні прапори тріюмфальні брами. Маніфестаційний похід членів читалень філій і централі Товариства „Просвіта" отвирав відділ кінноточників. На чолі походу несено 2 величезні прапори — чеський державний і підкарпатський жовто-блакитний. За прапорами йшли в здисциплінованих рядах бадьорим кроком тисячні маси селян та селянок у чудових національних строях. Кожне село несло таблицю з назвою своєї місцевости. Таких сіл було майже 200, а всіх сіл, що взяли участь у поході, було 350, бо з багатьох сіл, далеко віддалених, прибули тільки менші гуртки селян і селянок. У поході йшло 20 орхестр.

Величавий і могутній похід свідомих закарпатських українців трівав **понад 2 години.** Учасники передефільовували перед трибуною, на якій зібралися представники влади з губернатором К. Грабарем, віцегубернатором д-ром Мезником та інші представники адміністрації крім очевидно представників централі Т-ва „Просвіта" з головою д-ром Юрієм Бращайком. На почесній трибуні засів також представник Товариства „Просвіта" у Львові, її голова д-р Іван Брик.

Учасники походу зложили великий вінець на площі през. Масарика у стіп його памятника.

Маніфестаційний похід зібрався на площі Коріятовича, де відбулися всенародні Збори, переплітані співами злучених просвітянських хорів і виступом орхестр. Збори відкрив голова Товариства „Просвіта" **д-р Юлій Бращайко.** Потім йшли дуже численні устні і писемні привіти, що наспіли зі всіх сторін світа, де тільки живуть українці. Відчитано м. ін. привіти від „Діла" і ТОПІЖ-у.

Після привітів виголосили змістовні реферати **о. Августин Волошин, посол Юлій Ревай, ред. Степан Клочурак, о. Іван Рогач з Хусту, п-і Єлисавета Станькова і Йосиф Данько.** По рефератах приходили до слова окремі відпоручники філій Т-ва „Просвіта".

Наприкінці зборів Всепросвітянського Зїзду учасники ухвалили **низку рішучих резолюцій,** які відчитав шкільний інспектор **Іван Гриць.** В цих резолюціях зібрані просвітяни якнайрішучіше запротестували проти запроваджування російської мови до шкіл та до адміністрації і запротестували теж проти всякого каліцтва нашої мови. В резолюціях виставлено домагання респектувати українську мову, затвердити український фонетичний правопис та українські підручники до шкіл. В цих резолюціях домагається українське населення Закарпаття урядової української мови, бо на Підкарпатті живе тільки один нарід український; тільки українці, а ніякі „русскі". Врешті в резолюціях домагаються зібрані учасники державних субвенцій для просвітянського театру „Нова Сцена" та субвенцій на культурну й економічну розбудову Підкрапатської Землі.

Вечором відбулася в міському парку велика народня забава з піснями і танцями.

В суботу театр **„Нова Сцена"** відограв у кіновій салі „Нар. Дому" Т-ва „Просвіта" в Ужгороді ревію „Неофавстіяда" М. Чирського

і М. Аркаса, у неділю драму М. Старицького „Маруся Богуславка".

Кошицька **радієва стація** пересилала з Ужгороду в суботу і неділю концерт мішаного хору „Бандуриста" під дир. Росіневич-Щуровської, першу дію „Марусі Богуславки", архиєрейську Службу Божу та звідомлення зі Зізду. Також всі чехословацькі стації в щоденнику чеської телеграфічної агенції згадали про цей Зізд теплими словами, виразно підчеркуючи український характер свята.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

та убрання найдешевше у фірмі

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

ЗА ОКЕАНОМ.

ЗІЗД УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ МОЛОДІ У СТЕМФОРДІ.

Четверта конвенція Ліги Української Католицької Молоді, що відбулась у Стемфорді, Коннетикат, зачалася регістрацією 3. вересня та скінчилася 6. вересня ц. р. спортовими змаганнями. Було 500 делегатів і гостей із 64 українських католицьких громад від Шікаго аж до Ню Йорку і навіть з Канади.

Сесію конвенції відкрито в салі Українського Музею. Проводила п-а Ева Піддубишин, заступниками були п-а Френсес Голінч з Торонто, Онтеріо, Канада і Михайло Стецик з Ню Йорку. Секретарювали: п-а Катерина Дикан з Башингтону, Д. К. і п-а Марія Шардичко з Ню Йорку. Зібрання відкрив духовний управитель Ліги, о. Филимон Тарнавський, молитвою. Промовляли М. Ільків з Філядельфії, о. Ф. Тарнавський з Ню Йорку, організатор Ліги о. Степан Кнапп з Ню Кенсинґтон, Па., п-а Анна Павикус з Лакавана, Н. Й. і голова Ліги п-а Ева Піддубишин. Вечором був баль у Пітіян Голл задля зазнайомлення делегатів.

У неділю делегати були на Службі Божій. Потім снідання подали далегатам у семинарії Сестри Нел. Зачаття. Вечором був бенкет і баль Господарем вечора був Михайло Миронюк з Торонто, Онтеріо, Канада. Прийшло багато привітів, між ними й від папи з Ватикану. На бенкеті промовляли єп. Константин Богачевський, о. канцлер Олександер Пик, о. ректор Павло Процько, п-а Френсис Голінч, заступниця голови Братства Українців-Католиків Канади; п. Михайло Дудра, редактор „Лемківського Дзвона", о. Ф. Тарнавський, п-а Ева Піддубишин. Співав церковний хор з Ансонії, Конн. П-а Анна Дучинська з Йонкерс, Н. Й., відспівала одну пісню.

В понеділок рано 6. IX. закрито сесію для організаційних справ Ліги, на якій обговорено справи поширення Ліги та її органу „Юкрейнієн Ют".

Вибрано такий уряд: Ева Піддубишин, голова, Михайло Нагірний, заступник голови, Роза Лишак, секретарка, Роза Олексин, рекордова секретарка, Григорій Боян, касієр.

Конвенція закінчилася спортовими змаганнями в понеділок пополудні в Каммингс Парку. Трофей Ліги знову виграли спортовики з Френсфорду, Па, Ансонія добула трофей у бейзболовій грі.

ОСТАННІ ДНІ

продажі льосів І. класи 40. льоторії в незмінно щасливій колектурі

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, УЛ. ЛЕГІОНІВ 11,

де падуть великі вигри.

З польської преси.

Нема навіть слова „Україна" або „українці".

У „Бюлетині Польско-Українськім" з 17. ц. м. (ч. 38) находимо передову статтю п. н. „Про програми історії в ліцею", автор якої аналізує програму навчання історії в ліцею. Автор пригадує, що молодь не може виробити собі погляду на світ ні поглибити зрозуміння громадянських обовязків без основного знання історично-державних проблєм. Тимчасом програма історії основно ріжниться від усіх дотепершніх програм передовсім тим, що учитель не обовязаний переробити цілого матеріялу, поданого у програмі. Вибирає частину цілости; нпр. на 41 історичних проблєм у І. кл. ліцею кляса має переробити 16-ть. Але якби навіть якийсь ентузіяст хотів вичерпати всі проблєми, 41 в І. кл. ліцею, 40 в ІІ. кл. ліцею, не міг би цього зробити, бо розгляд їх усіх є фізично неможливий. Далі автор звертає увагу ,що на 22

РУДОЛЬФ ГЕРЦОГ.

Злобний критик.

(Докінчення)

І великий артист Хозе Маріні одягнувся і почав вартувати перед семинарією.

— Ах, вибачте, дуже прошу вибачення!

Двох панів зударилося на розі семинаріяльного будинку.

— Пан Фельдермаер? Що? У власній особі? Ще раз прошу не гніватися! Як я тішуся, що вас бачу. Справді тішуся... Так рідко можна вас здибати.

Фельдермаер мусів бути дуже задуманий, коли так наткнуся на Маріния. Від перших дружніх слів Маріния, від якого він сподівався всього іншого тільки не такого тону його обличчя відразу прояснило.

— А; пан Маріні? Що чувати? Як живете? Сподіваюся добре? А як ваша пані?

— Дуже добре, дуже добре, дорогий пане професор. Вона жалувалася саме недавно, що так давно вас не бачила... хочби у нас дома...

— Ви справді дуже чемні — відповів трохи засоромлений учитель семінарії. — Я навіть не знаю, чим я заслужив собі... Бо бачите, дорогий пане Маріні, критика ніколи не треба замішувати з живою особою, яка носить його прізвище ..., критик це не особа, а абстракт... Чи ви розумієте мене?

— Але-ж пане Фельдермаер! Нема чого виправдуватися! Кожний має святе право висловлювати свої погляди... Навіть не говорім про це! Я був би дуже дрібним чоловіком і не заслужив би на назву артиста, якби я не вмів відріжняти чесної людини від його професійного обовязку.

— Подайте мені руку, пане Маріні. Ви справді мужчина. Забудьмо про свої професійні справи. Попросту жалую, що я не познайомився з вами ближче вже раніше. Багато з того, що сталося могло виглядати зовсім інакше. Але не рухаймо вже минулого.

Маріні захоплений стиснув руку Фельдермаерові. Він навіть не сподівався, що все піде так гладко.

— Дорогий приятелю — сказав він — коли двох щляхотних людей сходиться, тоді це виняткова нагода і треба її відсвяткувати. Я маю дома незвичайне вино... дістав у дарунку. Чи не хотілиб ви зробити мені честь і попробувати його в нашому родинному гуртку? Ні, ні, не бороніться! Скажіть, що годитеся...

— Я-ж мусів би раніше порозумітися зі своєю жінкою... Виж знаєте, які наші жінки...

— Але-ж ваша пані, річ ясна, мусить прийти з вами!

— Ні, це справді буде трудно, пане Маріні, з огляду на наших трое діточок.

— Що? І діти ви теж маєте? Ви справді вродилися в чепці! Якби ви знали, як я особисто люблю шалено діти! На жаль, Пан Біг відмовив нам цього щастя .. Для нас булаб це справжня приємність, якби ви хотіли прийти з вашими малими.

— Но, добре... дякую. Ми прийдемо. Але я застерігаю собі право реванжу.

Артист усміхнувся вдоволено. Він подумав у тій хвилині, що ті слова були натяком на найближчу критику.

— Точно восьма, а не спізніться... щоб вечера нам не вистигла. Но, до побачення, до побачення!

•

Що-ж це був за вечір у панства Маріні! Не вечір, а ніч, бо повний гумору та темпераменту Фельдмаер не мав охоти перед досвітом вертатися до хати. З пивниці шезло сім пляшок вина, не рахуючи печені, пудінгу та цукорків. Семинарійний учитель був такий розсіяний, що пальцями витирав тарілки, розлив вино на сукню господині і стягнув один полумисок на землю. Трупи пляшок лежали на килимі. На кінці панство Маріні запропонували щиро панству Фельдермаером випити „брудершафт". Пані Маріні обрахувала собі, що на жертвеннику своєї найближчої слави можна сміливо зложити побиті полумиски і найдорожче вино. Це зовсім не була дорога ціна за гостре перо такого критика.

Слава Богу минув і концерт. Правда: пані Колер сама відчувала, що цим разом її голос був трохи замрячений. І пан Маріні теж не стояв на такій висоті, як звичайно. Дуже можливе, що винно тут було те прокляте вино. Але цим разом це не мало значіння коли критика була по їх боці. З найспокійнішим серцем узяла подружня пара артистів на другий день часопис, щоб вичитати там похвали про свій успіх. Ого! е... „Концерт Маріні..." заголовок і текст: „На якій підставі пан і пані Маріні виступають на вечорі, який дозволяють називати собі концертом, це важко зрозуміти. Пані Маріні тягнула всі ноти від „а" до „зет" фальшиво, а пан Маріні сидів за фортепіяном тільки на те, щоб заглушувати своїми ударами фальшиві тони своєї дружини..."

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 вол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 141—?

теми з польської історії — справам Сх. Европи присвячена виразно і безпосередно одна тема, а кілька заторкує лише частинно — Чорне Море, Москву і Червону Русь. У „програмі" взагалі нема слова „Україна" або „українці". Нема теж ні словечка про Київську державу або Козаччину.

Це безприкладний приклад! Отже можна було не лише не доручити, але навіть не дати до вибору при історії XVIII. ст. козацьких справ? Адже не можна припустити, щоби програму історії укладав хтось, хто знає лише Хмельницького з „Огнем і мечем", а Мазепу зі Словацького? **Це зовсім не зрозуміле для нас, як можна було поминути українську проблему,** що вже раз стала гробом могутности Польщі за Вазів і що в теперішній хвилині є найважнішою проблемою польського (в оригіналі: нашого — прим. Ред.) державного життя? Як можна було не обговорити гадяцької унії, плянів Мазепи, діяльности Орлика, як можна було в II. кл. ліцею, останьої кляси середньої школи перед університетом, не доручити обговорити відношення Росії до козацьких гетьманів при розгляді російських справ, ліквідації козаччини над Дніпром, переслідування української думки царським урядом у XIX. в., польсько-українських взаємин підчас розборів? Повторяємо, що це для нас незрозуміле. Одначе вершком усього є відсутність у „програмі" згадки про повстання української держави, про отамана С. Петлюру, про квітневий договір 1920 р., що створив новий етап історії в житті двох народів. Нема ні словечка про українську проблему і про спільну акцію 1920 р. І що найцікавіше: програма взагалі не згадує про польсько-большевицьку війну 1920 р.

Не можна виясновати всього, острахом порушувати дражливу меншинну справу. Зрештою чим дражливіша справа, тим точніші треба мати вказівки як до неї підходити. Ховання голови в пісок зовсім не доводить до успокоєння дражливих моментів. Тимбільше, якщо дотичний момент під історичним і політичним оглядом є найвизначнішим для Польщі, а для теперішнього Сходу Европи є найбільше засадничою проблемою.

Тому автор домагається, щоб нарешті до програми історії введено поділ москвофільської та української історії. Далі теми, що торкаються України і Польщі — або хочби бодай одна тема мусить бути у групі т. зв обовязкових тем, себто таких, що їх учитель не міг довільно вибирати. Крім того один або два учені повинні написати основний нарис історії українського народу по польськи, щоб цією історією могли користуватися учителі — не спеціялісти і молодь. Вкінці автор домагається, щоб у „програмі" польської мови присвячено бодай дещо місця історії української літератури.

Не консолідація лише політична гра.

Три організації польської молоді: „Звйонзек Гарцерства Польскего" під проводом воєводи Гражинського, „Стшелец" під проводом адв. Пасхальського і „Центральни Звйонзек Млодей Всі" зі своїм провідником Ґератом, оголосили минулого тижня спільну заяву того змісту, що всі свої зусилля при праці обєднають для могутности Польщі. Політичні кола обговорюють живо порозуміння провідників цих трьох організацій тому, що воно має наскрізь політичний характер. Виленське „Слово" (ч. 286) і варшавський „Час" запевняють, що порозуміння згаданих трьох організацій звертається проти акції полк. Коца між молодю, який майже цілу свою працю та увагу посвятив „Звйонзкові Млодей Польскі" залишаючи неначе в резерві т. зв. старий О. З. Н.

Згадане порозуміння дає не лише змогу — читаємо у „Слові" — суперничати зі „Звйонзкем Млодей Польскі", але також вести розмови з полк. Коцом. Політичний напрямок порозуміння організацій спочиває виключно в руках „направячи" і вони безсумніву будуть пробувати витягнути з неї для себе поважні політичні користи.

Одночасно на чоло висунувся воєвода Гражинський, який дотепер вів завжди позакулісову акцію.

„Час" нарікає, що провідники згаданих трьох організацій молоді втягнули їх у вир політичної боротьби використовуючи як атут у політичних розгрвках. Спільне порозуміння стане політичним атутом деяких людей і деяких напрямків.

Але це не консолідація. Бо дійсна консолідація мусить початися — від ідейної консолідації. А якщо це не є консолідація, в такому випадку це політична гра.

Згадана заява є ділом тієї самої кліки або мафії, що всюди вміє втиснутися і зуміла теж втиснутися до О. З. Н.

Цією мафією є „направляче". Згадана заява є їх ділом. Вони її виграють, як свій політичний атут, виграють проти полк. Коца, *якого постійно поборюють*, незважаючи на відмінні познаки. І тому таку консолідацію слід признати ударом вимереним в ОЗН.

Свій гострий осуд кінчить „Час" ще раз підкресленням, що політична гра.

—o—

Свято кооперації.

В неділю 17. ц. м. у салі РСУК-а в його новім будинку у Львові відбулось відкриття вистави української кооперативної преси і книжки, при чому провідники української кооперації скористали з вдячної нагоди, щоб представити зібраним кооперативним робітникам та численним гостям взагалі образ сучасного розвитку української кооперації, її осягів і недостач.

У вступному слові **сен. Ю. Павликовський** казав про початки ідеї кооперативних свят, при чому пригадав, що ініціятива таких свят вийшла від українських кооператорів і перший міжнародній день кооперації відбувся в 5 літ після всеукраїнського кооперативного дня.

Черговий промовець **сен. Остап Луцький** у своїй промові представив нинішній кооперативний стан — у найбільш оптимістичних красках. Промова-реферат сен. Луцького могла служити зразком, як у легкій, ба навіть поетичній формі можна казати людям про такі важкостравні речі, як статистику. Пребагатий статистичний матеріял тієї промови, популярно і приступно пояснений, вимагає окремого звіту.

Третій із черги промовляв **п. Андрій Жук**, як секретар Т-ва Українських Кооператорів. Він трохи більш скептично глядів на кооперативну дійсність, звертаючи увагу, що дбайливість за добування матеріяльних цінностей не йде в українській кооперації в парі з дбайливістю за духову кооперативну культуру. Промовець представив плян праці Т-ва, який кладе собі за завдання цю прогалину виповнити.

Щодо вистави української кооперативної преси і книжки, то вражає в ній надто великий бібліотечно-архівальний матеріял при розмірно дуже бідній сучасній кооперативній літературі. Маємо враження, що зокрема не слід було виставляти такої великої скількости друкованих звітів поодиноких кооперативних клітин.

Дуже гарна т. зв. червона саля РСУК-у — замала на такі імпрези. Запрошені гості не змогли в ній зміститись.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Далі вони не могли дочитати. Бліді та схвильовані повставали з місць.

— Я задушу його як пса! — кричав пан Хозе і вибіг як вітер із дверей.

— Ця малпа мусить мені заплатити за побиту порцеляну і за сукню теж заплатить мені... хочби я до суду мала піти!

Маріні побіг просто до помешкання Фельдермаєра. Не кажучи ні слова він тицьнув йому газетою під ніс.

— Бідний приятелю! — сказав Фельдмаєр — уявляю собі, яку сцену зробила тобі жінка дома. Але не роби собі з цього нічого. Я як приятель — —

— Я забороняю вам, мій пане, говорити до мене „ти" — кричав Маріні. — Ви є пявка, змія, яка смокче чужу кров. Щось таке написати!!

Фельдермаер увесь почервонів, але заволодів собою:

— Але щож я тут винен?

— Що ви винні? Ви шмаровозе!

— Гов! — крикнув Фельдермаєр і вхопив артиста за обшивку — зараз забирайтесь звідси, або я скину вас зі сходів на писок! Тепер уже розумію! Я гадав, що ви щирий приятель, а ви тільки підлабузнювалися так до мене! Добре, що небо змилувалося надімною і звільнило мене з того страшного обовязку писати критику на таких артистів! Саме попереднього дня я зголосив свою димісію в газеті. Ту правдиву критику на вас написав уже мій наступник!

Маріні вернувся до хати як пяний. Ніколи більше не пробував він уже підкупити характери критиків. Пригадав собі Фельдермаера: „Критик не особа, а абстракт. А з духами зачіпатися не можна".

Переклав *а. б.*

Польська література розмовляє з сірим чоловіком.

(Докінчення).

Оце ми при столику: „Повістярі". Чийсь рукопис. Шукаємо за підписом: „Анджеєвський" — хтось мало відомий, а написав цікаво:

„Не лише письменник творить книжку Відгомін, що його вона знаходить в серці та думках читача, теж може бути творчий. Письменник творить візію життя. Читач може її прийняти, або відкинути, похохати, або зненавидіти. Тільки байдужість приносить книжці смерть".

А критик Бунікевич каже: „Все готов вибачити тобі письменник, але того, що не читаєш його книжок — ніколи". Здається правда.

Ю. Каден-Бандровський фільософує, щоб закінчити отак: „Чорний друк, розстелений перед тобою чергою сторінок, заміняється у веселку життя, а ти покинув всі окови місця, часу та тривання і стаєш одною неосяжною величиною".

Степан Кржижошевський не бавиться цілком у фільософію: „Добрі книжки дозволяють мені постійно перебувати з найвизначнішими розумами людства. Товариші моєї самотности — найпривабливіші письменники. Добрі книжки це приятелі, що ніколи не підводять".

Нестарий ще автор Ю. Оспуговський усміхається на світлині і немов дійсно каже: „Книжку треба вітати, як приятеля, переживати як пригоду і берегтися як горілки!"

Поети не були такі щедрі на слова; відомо-ж: поезія це майстерство вибагливої мови, не любить розливати слів, немов вина.

Ю. Тувім написав без надуми: „Афоризму про книжку, на жаль, не потраплю вигадати. Книжки купую, збіраю, читаю, навіть їх пишу — і надто кохаю, щоб збувати їх афоризмами". А В. Слободнік еліфористично парафразує: „Добра книжка це рівночасно добра читачка, бо читає .. душу читача". Не менше поетично і ляпідарно пише один з ініціяторів виставової імпрези, відомий уже письменник Русінек, коли на подертих сторінках свого 30 літнього записника кидає таке речення: „Книжка — єдина річ, що її людина зуміла вкрасти в Бога". А відомий „революціонер" в поезії, автор „Шруб" — Ю. Пшибось застановляється над відношенням читача до поезії і нашвидку, гостро виповідає свій засуд: „Проста людина не читає поезії? Тим гірше для неї! Ніколи не зрозуміє, що вона

дійсно існує". Та хіба найбільш оригінально дефінював вартість книжки його товариш — Пайпер: „Найважнішою частиною книжки є все — інтерлінії та маргінеси". Як просто парадоксально і глибоко!

Але хтоб хотів у сьогоднішніх „непоетичних часах" записувати всі афоризми письменників, — чейже повно їх нині в кожній газеті. Та хоча ще трохи залишилося чорнила у ватермані, завишім ще дещо. Бо хіба не варто записати образового речення поета-видавця Черніка? — „Книжка! Підєм і знеміра, екстаза і депресій. Таксамо людяністю покрита, як янгол, що його напасливо обсідають купи чорних впертих мух... повинна бути завжди візією: серця, окруженого бжолами".

На томі Марії Домбровської лежить вязанка білих далій. (Сьогодні вечір авторки, що так гідно боронила нашої справи), а під даліями дрібний машинопис: „Книжка і спромога читання, це одно з найбільших чуд цивілізації. Писати і читати книжки лихі — це одно з більших зловживань, що їх при чудах люди часами допускаються".

Старий, розумний критик Ґрубінський реферує свої досвіди ось так:

„Найвартісніша книжка — це не мудра книжка, лише книжка — жива. Супроти величі життя мудрість є чимось таким малим, як дурнота. Тому відбити в літературному творі життя — значить більше, ніж дати найкращі спекуляції думок. Думка репрезентує лише себе, життя репрезентує всі думки. Мистецький твір більше проречистий від твору розуму". Для Мілашевського книжка це „знайомі, з якими часто знайомимося не подаючи їм руки", З. Залеський уявляє собі правдиву ерархію розкошей не інакше, як так: 1) Не дуже гострим ножем перерізувати свіжо видану, дівочу книжку, 2) читати її з олівцем у руках, 3) оправлену після власної, передуманої „забаганки", покласти на столі і час-до-часу несподівано викрадати відірвану думку, недоладну, як несподівана тайна з любих уст".

А найстарший з живих, що їх твори оглядаємо на виставі, звеличник партенонської краси та античної сили — проф. Тадей Зелінський написав найбільш тверезо і журливо: „Пророцтво Віктора Гіго сто з горою літ тому про перемогу над архітектурою sesi tuera cela — не здійснилось; тепер навпаки слід рятувати книжку від трьох її ворогів: спорту, радія і бріджа, з яких два перші щоправда мають і додатні сторони, третій — на жаль — ніякої..."

•

На виставі ніколи не бракне глядачів. Найбільше старих людей цікавиться повістярями, молоді вистоюють при „подорожах" і репортажах. Біля „поезії" теж не брак цікавих, самі автори читають найчастіше примірники ...авторського права і дискретно підсміхаються. В салонах П.А.Л., що так часто вирішає справи плянїту — щось такого звертає загальну увагу.

Для українського відвідувача — є ще й експонати спеціяльно цікаві. Передовсім відомий з репортажів і... автореклями М. Ванькович виставив великі фотопортрети своїх героїв з упрецьовуваної книжки репортажів про Полісся та Білорусь. Деякі з них мають тільки красномовности в очах, що розглядаються (так мені вдавалося) за українським автором. Не рідко почуєте тут зрештою і українську мову. Вдалось нам розмовляти і з кількома „виставленими" письменниками на тему нашої літератури і культури. М. ін. поет Вежинський, прекрасний театральний рецензент, дуже тепло згадував свій вакаційний побут у Львові. Наш Нац. Музей зробив на нього велитенське враження.

— Маєте таку чудову іконографію — казав — але чому ви занедбуєте інші ділянки, чому у вашому музеї стіни затікають?

•

Над входом на виставу малий, холодний напис:

„Якщо загасне людина,
горітимуть книжки".

К. Т. В.

—o—

ВИСЛІД ФРАНЦУСЬКИХ САМОУПРАВНИХ ВИБОРІВ.

Вчора відбулося друге голосування, що остаточно розділило мандати до самоуправних органів.

На 1526 мандатів комуністи здобули 41 (зискали 32); соціялісти здобули 234 (зискали 71); радикали здобули 526 (втратили 42); незалежні радикали здобули 10 (втратили 36); центр і правиця здобули 20.

МФС TRADE MARK

це
не тільки охоронний знак
але й
гарантія
найдобірнішого
щодо
смаку
якости
МАСЛА

Протест проти несамовитої нагінки.

ГРОМАДЯНСЬКА НАРАДА У СПРАВІ ПРОТИУКРАЇНСЬКИХ ПОДІЙ У ЛЬВОВІ.

В суботу 16. ц. м. вечором відбулася у Львові в салі Сокола-Батька громадянська нарада в справі відомих протиукраїнських подій на терені Львова. Цю нараду скликала Народна Організація Українців міста Львова.

В салі Сокола-Батька зібралось приблизно 200 запрошених осіб, серед яких бачили ми багатьох найповажніших громадян та представників різних кол нашого львівського громадянства.

Нараду відкрив голова Н. О. посол д-р С. Біляк. На внесення п. Лисого збори вибрали почесну президію, до якої між іншими ввійшли: д-р Кость Левицький, о. прал. Л. Куницький, проф. Березовський і п. Галібей. На секретарів покликали збори п. Бонковського і ред. Пеленського.

Відтак д-р Ст. Біляк виголосив обширний реферат про теперішнє протиукраїнське наставлення більшости польського громадянства та польських установ.

Після реферату збори ухвалили одноголосно такі резолюції:

Збори українців м. Львова в 16. жовтня 1937 р. стверджують, що:

1) Від довшого часу почалася, трівае і постійно зростає систематична нагінка різних польських суспільних організацій та шовіністичних польських пресових органів на цілість українського політичного, культурного й господарського життя.

2) Збори стверджують, що ця нагінка є черговим засобом неутаємненого екстерміняційного походу польських шовіністичних чинників на наше життя з метою: заперечити право існування та розвитку автохтонному українському населенню на його рідній землі.

3) Збори стверджують, що згадані польські шовіністичні чинники використовують особливо кожну найменшу нагоду, щоби при допомозі неперебірчивих провокаційних кампаній мобілізувати проти українців польську шовіністичну вулицю, що мало свій вияв у Львові в дні 10. жовтня ц. р. навіть у спробах вуличних протиукраїнських ексцесів.

4) Збори стверджують, що ця протиукраїнська нагінка не зустрічає анаточальних перешкод у чинниках, покликаних дбати за прилюдний спокій та безпеку громадян.

5) Збори рішуче протестують проти нагінки згаданих польських організацій та преси і стверджують, що ця нагінка в нічому не ослабить твердої волі українців до всесторонньої розбудови повноти українського національного життя.

6) Зокрема Збори протестують проти пропагування засади збірної відповідальности у відношенні до українського населення та його переважних легальних чинників за акти й події, яких ці чинники не інспірували, не започаткували та не переводили і за які не можуть брати й не беруть на себе ніякої відповідальности.

7) Збори стверджують, що тільки усунення всіх роздорів та непорозумінь внутрі українського громадянства та консолідація цього громадянства, переведена на найширших національних основах, може дати єдиний успішний відпір цій нагінці та всяким протиукраїнським екстерміняційним заіханням.

8) Тому Збори закликують увесь український загал, зокрема українців м. Львова, до найбільшої активізації всіх своїх організаційних зусиль. Особливо Збори взивають українське громадянство зберегти в такому трудному часі повну рівновагу духа та дати відпір цій провокаційній нагінці своєю невпинущою конструктивною працею на всіх ділянках українського національного життя.

На закінчення промовив ще о. прал. Л. Куницький, який теж на доручення голови Зборів през. д-ра К. Левицького замкнув Збори.

Після відспівання національного гимну присутні розійшлися спокійно домів.

Дитячий ярмарок у Львові.

Щорічно має нагоду львівське громадянство оглядати дітей при забаві в торговлю на „ярмарку", що його влаштовує „Українська Захоронка". Не треба мабуть підкреслювати, яке велике виховне значіння має така забава, привчаючи нове покоління вже на першому етапі молодости думати про важні функції господарського посередництва, впроваджуючи його хоч уривково, раз у рік, у торговельну практику.

Цьогорічний „ярмарок" відбувся в салях Нар. Дому („Р. Касина" і „Бесіди") в неділю 17. ц. м. У найбільшій з них уставлено багато стійлиць українських виробничих станиць і майже всі вони мали дитячу обслугу. Ця обслуга старалася зреднювати покупців, продавати їм виставлений товар, а бодай його реклямувати. Заступлені були ось-такі фірми: Ароза і Альое (в обох продавала Іванна Рожак), Етан, Сільва (Неоніля Хруцька), Дзвіночок (Софія Вовк і Богдан Кутний), Нар. Торговля (Ольга Огоновська, Дарка Рудницька, Ліда Хома, Віра Кисілевська і Василь Воробець), Достава (Оксана Савойківна, Ольга Зубрицька й Іванна Ференцевич), Сусп. Промисл (Уляна і Наталія Щирба), Рій (Мирося Паньків і Славця Трохименко), Центросоюз (Ляля Юріїв, Христя Мартюк, Сяся Михович і Зеня Сербин), Маслосоюз (Оля Ференцевич), Титан (Роман Федусевич), Мота і Мімі (Оленка і Міросьо Дзеровичі та Ліда Пеленська), Золотий Колос (Марта й Ігор Павенцькі та Орест Сосюкало), Калина (Ярцьо Конюх), Кераміка (Йосиф Табей), Елегант (Данка Скопляк і Володимира Дорошенко), Мануфактура (Богдан та Ірка Ковалів і Юрій Данько) та інші. Реклямувались теж деякі неторговельні установи, як напр. Карпатія (Квітка Гижа, Дада Тарнавська, Ірка Хомицька і Ліда Макарушка), Ремісничо-Промислова Бурса (Степан Панчишин), а деякі з них, як напр. Українська Захоронка запродукували своє виробництво. (У. Захоронка на Левандівці — ляльки, шматяні котики і собачки, та мальовані на диктах, а У. Захоронка на вул. Софії — лялькова конфекція).

Частина дітей, що занималися продажу, виступила в національних костюмах, або в інших перебраннях (китайських, фантастичних, тощо). У вечірній програмі гарну деклямацію про рідний промисл виголосила Гандзя Ривко. Після того відбувся хоровід. Перед зібраною публикою дефілювали реклямові постаті фірм: Центросоюз, Елегант (у рівночасно рецитованих віршах була згадка про шевську робітню Беряка, про шкіру Томи, кілки Дендри, тощо), Маслосоюз, Мімі-Атмо, Н. Торговля, Рій, Альое, Нова Фортуна, Луна, У. Нар. Мистецтво, Зол. Колос, Етан, Ас, Достава і Карпатія. Поміж відвідувачами крутилися продавці солодощів, а навіть їздив справжній візок з дешевим і дуже смачним морозивом. У буфеті можна було підкріпитись, а в театрі ляльок розвеселитись. Цілість представлялась зовсім добре.

Можна побажати, щоб подібні імпрези відбувалися скрізь по наших містах та містечках і то навіть частіше, ніж раз у рік.

—o—

Сторінка без політики.

Манастир в околиці Заліщик.

Напротив Заліщик лежить уже на румунському березі село Хрищатик. На висоті 300 м. стоїть славний манастир густо затінений деревами. Звідти Заліщики виглядають, як чудовий парк і Дністер звивається срібною серпентиною.

20 РОКІВ ВІД ЗАСНОВИН.

Самотний манастир можна оглянути. 52-літній ігумен, уже з сивою бородою, радо показує свій захист. Залізні сходи ведуть до манастирської вежі з залізними воротами. Там вирізана історія манастиря, побудованого 1740 р. якимсь шляхтичем Предою. Є теж латинський надпис на доказ, що там перебував у 1817. р. австрійський цісар Франц І. До того православного манастиря втікали ріжні священники, що боялися переслідувань за свою віру. Вони мешкали спочатку в деревляних домівках, які пізніше переміняли на мурувані. Ріжні люди зносили сюди дорогоцінні образи, багато ікон позалишали підчас війни російські військові. На жаль, підчас війни загинула пропамятна книга, де всі чільні відвідувачі вписували свої імена: державні мужі, духовні, мистці. Мешканці цієї пустелі покинули світ з ріжних мотивів: одні з нещасливого кохання, одні розчаровані життям, ще інші з матеріяльної нужди. Найважніше, щоб новик мав нахил до аскетичного самотнього життя, тільки тоді його приймають між ченців.

ЧЕРНЕЧИЙ РЕЖІМ.

Манастирському братчикові день минає головно на релігійних роздумуваннях. Богослуження починається опівночі. На денний знак усі покидають свої ліжка і зі свічками біжать до каплиці. Молитва триває до 4-ої вранці, до 7-ої сплять. Після необхідної праці ½11-ої нове богослуження, після нього сніданок з овочів і молока. Мяса їм не вільно. Частина ченців іде до полевої роботи, інші до господарства — стаєн, хлівів. Вечеря є між 6. і 7-ою і складається тільки із власних плодів: молока, хліба, масла, сира, городовини. Тричі в тиждень піст, бараболя та фасоля не оливі. Кожний братчик мусить відбути 3-річну практику, заки йому дозволять залишитися в манастирі. Ченцем можна стати щойно від 30-го року життя. Кожний складає тоді присягу, що залишиться в манастирі до смерти і мусить виректися всякої родини — батьків, жінки, дітей. Хто не виконує правильника дістає сувору кару. Бувають випадки, що неслухняного виключають. Новики, які приходять туди від 14. до 20-го року життя не оминають служби військової. Усі мусять уміти працювати на ріллі і господарстві.

—o—

Музей винаходів.

Недалеко Порт де Версель в Парижі стоїть велитенська галя, яку називають „музеем винаходів". Тепер відбувається там конкурс за нагороду покійного президента паріської поліції Лепена. У конкурсі беруть участь винахідники з цілого світу.

На цьогорічну виставу прислали особливо багато винаходів. Є на ній 600 винаходів, з яких напевно неодин причиниться до уліпшення нашого життя.

Найбільше зацікавлення викликує апарат, який зладив лікар та інжинір. Знання тих двох ученых, дарма що не має зі собою ніяких безпосередніх звязків, причинилося до зладження апарату, без якого у майбутності не обійдеться ніяка лічниця. Є це апарат до переливу крови. Ділання цього апарату залишилось покищо таємницею винахідників. Це такий чуткий прилад, в якім у двох рурках бється червона рідина. Апарат записує найменше дрогання серця й хід довершуваної трансфузії крови. Відома річ, що найважніше завдання при трансфузії крови — це устійнити, до якої групи належить кров людини, що має скористати з трансфузії, і тої, яка має дати свою кров недужому. Досі досліджували це хемічними засобами і це тривало доволі довго. Нововинайдений прилад вказує відразу, чи кров обох людей належить до тієї самої групи. У випадках, коли дорога кожна хвилина, такий прилад матиме особливо велике значіння та причиниться нераз до врятування людського життя.

Якийсь інжинір винайшов літак, що ніколи не зможе впасти. Крила того літака в четверо ширші, як звичайного й тоді, коли мотор перестає діяти, літак осідає спокійно, наче на легкопаді.

На виставі помістили модель залізничого двірця з малими вагониками й густою сіткою рейок. Окремий апарат унеможливлює зудар двох поїздів. Навіть хибне наставлення перекладниці записують окремі прилади, які з черги урухомлюють автомати, що змісця загамовують поїзд.

Винахід інжиніра Перрогона напевно не вподобає власників нафтових концернів. Він винайшов мотор, що його пускає в рух вода. Цей винахід напевно причиниться до зміни будови самоходових та летунських моторів. Перрогон доказує на своєму апараті, що одна капля води може порушити візок, який важить три кільограми. Здається, що на основі цього винаходу розвяжуть у прийдешньому питання „палива" для ріжних моторів.

На конкурсі є теж чимало винаходів, призначених „на щодень". Є там наприклад сіль якої дрібка вистане, щоби зафарбувати воду у ванні на барву моря, ровер побудований у виді кулі, яким можна їздити безпечно без страху перед упадком і багато інших.

Люди на відлюдді

Французькі часописи принесли недавно вістку про жахливу пожежу морської ліхтарні в Сірвіль на острові Кроа недалеко французького побережжя. Важко пораненого ліхтарника ледви вирятували.

Це не перша й не остання трагедія морської ліхтарні, т. зв. маяка, яка вказує на те, що професія ліхтарника бодай чи не найтяжча на всьому світі.

Важко найти людину, яка добровільно вирекласьби світа й добровільно стала вязнем. Одиноке радіо причинилося в останніх часах до навязання контакту між ліхтарником та світом, одначе цей дуже слабий.

Ліхтарник мусить мати незвичайно сильні нерви, щоб могти боротись із двома стихіями: морем і самотою. Найважче жити ліхтарникові на острові Гог на Тихому Океані, бо тільки раз у рік приїздже туди корабель, який довозить поживу. Ліхтарник має право на кілька днів поїхати на суходіл.

На цій ліхтарні урядував 14 літ без перерви один дивак, невідомого походження. Він вирікся цілого світу та навіть раз у рік не хотів користати з відпустки.

Одного дня запримітив капітан корабля, який туди саме переїздив, що ліхтарня не світиться. Він підождав до ранку і досвіта післав до ліхтарні рятункове судно. По ліхтарнику загинув слід. Ніхто не міг зміркувати, чи він упав у море, чи на ліхтарні розіграласяякась несамовита трагедія. Довго мусіли шукати такого чоловіка, який згодився б обняти місце на ліхтарні Гог.

Рідко теж буває, щоб на ліхтарні мешкало якесь подружжя. Одинокий випадок відомий на острові Улядулля, недалеко Австралії. З цього подружжя вродилася дівчинка, яка й виховалася на ліхтарні. Увесь світ був їй чужий. По смерти батьків вона там і залишилася, зовсім не знаючи туги за великоміським життям. Одного дня напали на неї судна дикунів із сусідних островів, що три тижні облягали ліхтарню. Дівчина ставила їм геройський опір при помочі одинокої пистолі, доки не прибула поміч, яку вона прикликала знаками.

Дуже часто трапляються на ліхтарнях випадки пожеж та вибухів. Найбільша катастрофа мала місце на ліхтарні, що стояла на вході до російської пристані Кронштад. Попри скалу, на якій сидів ліхтарник, переїздав яхт. Капітан запитався ліхтарника, чи можна оглянути ліхтарню. Ліхтарник згодився, дарма, що не мав права давати дозволу на таку прогульку. Подорожні, що їхали яхтом, забрали зі собою алькогольні напитки та уладили на горі бенкет. Пяний ліхтарник забув засвітити ліхтарню. В ночі зірвалась жахлива буря, яка розбила яхт об скелю. Водночас один з пяних гостей спричинив пожежу. Згоріла ціла ліхтарня, всі гості й ліхтарник погинули.

—o—

Злодій списує свої спомини.

У вязниці в Марсейль відсиджує кару француа Шімарро, славний між кишеньковими злодіями на широкому світі. Сидить він уже не вперше, цим разом на довший побут. Нудиться йому страшенне. Тимто він старається розважити себе і своїх товаришів келії. Показує їм, як можна витягнути другому з кишені все, що треба, нечутно і непомітно. Сторожам келії у хвилині, коли замикали його щоденно забирав мошонки, ножики, запальнички, хоч знав, що за це дістане 24 години темного льоху. Показував легкість своїх пальців, щоб було весело.

Актор у жіночих ролях.

На божому світі він мав іще другий спосіб допоміжний у своїй професії: — характеризувався так, що його власна наречена його не пізнала. Як елегантна молода жінка він вештався по великих французьких містах і вмів омлівати у відповідних хвилинах і відповідних місцях. Коли лицарі вражливі на жіноче нещастя брали його „непритомного" до авта, він очищував їх із вдячности з портфелів. На залізничих двірцях удавав наївну провінціялку, що чекає на свого вуйка з листом, не знаючи, як він виглядає: кидався огрядним панам на шию і витягав їм грубі гроші.

Чи намір змінити своє життя?

Тепер Шімарро дістав дозвіл списати свої спомини, де він хоче відкрити таємниці свого мистецтва рук і свої найславніші тріки. Він признається там напр., що раз на вечорі ліонського префекта поліції вкрав одному гостеві дімантову шпильку. Хоч крадіж помітили і у всіх перевели ревізію, він мав час причіпити шпильку до фіранки і пізніше після ревізії знову її сховати. Як він дістався на такий вечір під прибраним прізвищем, про це не пише. Шімарро має всього 30 років і якнайкращі великосвітські манери. Невідомо, чи він не рішив своїми споминами почати нове життя чи те тільки один з етапів його заробітку. Якби він признався до ріжних злодійств, за які не відсидів кари, невідомо, чи поліція пустить йому їх „на сухо".

ЧИ НЕ БУДЕ МАЛИХ ЛЮДЕЙ?

Учений д-р Оскар Рідль з вашингтонського інституту Карнегі твердить, що найшов препарат, який може приспішувати ріст людей. Досі він випробував його тільки на псах найменшої породи, що після інекції виростали. Ріст залежить від спеціяльних гормонів безпосередньо звязаних з мізковими клітинами. Якби такі досвіди можна було справді переводити на людях, то це мало би величезне значіння і для духового стану осіб, які терплять на т. зв. комплекс меншевартности, коли є приземні, карлики, затримані у зрості.

ВЕСЕЛЕ.

Лікар: — Прошу пані, ви мусите дуже вважати на свого чоловіка. Для свого нервового стану він потребує супочинку, не вільно йому хвилюватися.

Дама: — Пане доктор, цього місяця це неможливе, бо я потребую нову сукню і новий капелюх.

*

Суддя: — Я відкладаю розправу. Обвинуваченого треба піддати лікарській комісії, щоб ствердила, що він божевільний.

Обвинувачений: Але-ж пане судде!..

Суддя: Нема ніякого „але"! Будьте розумні і признайте, що вам щось у голові бракує.

*

— О, чую, що ти оженився?

— Так... Знаєш, у парубоцькому стані я почував себе зле і дома і поза домом. Тепер почуваю себе дуже добре поза домом.

*

— Але-ж той Стефан то був великий філянтроп. Усе, що мав записав сиротинцеві.

— Я не знав, що він був багатий. Кількож він залишив?

— Четверо дітей.

Ширіть наш часопис!

СПОРТОВА СТОРІНКА.

УКРАЇНА — ЧУВАЙ 2:1 (0:1).

Якби Україна була замість Чуваю стрілила вже до двох хвилинах гола і такий висліл був удержався як до 83 хв., то не булоб тоді стільки емоцій, що мин. неділі. Бо всі сподівалисяй, що Україна все ще таки підвищить цей висліл, мало цього: чимало було ще й таких, що вірили в повторення минулорічного рекорду — 12:0. А так вийшло все навпаки. Чувай провадив до 83 хв. 1:0 і небагато бракувало, що був би ще й підвищив цей висліл; грачі і публіка хвилювалися, ледви, чи хто вірив у перемогу. Не багато було вкінці й таких, що вірили взагалі у той „славнозвісний" щасливий висліл. Проте наша дружина вирішила і вспіла запевнити собі перемогу, завдяки тому, що заграла 3 хвилини (дослівно) так, як колись.

Що сталося з дружиною? Таке питання тулі ми від усіх на кількох давніших метчах, таке питання тиснулося сьогодні усім, що переживали хвилини несамовитих емоцій на метчу Україна-Чувай.

На це питання важко дати відповідь. Одно ясне, що дружині чорно-червоних не стає — крім інших недомагань — цього бойового запалу та агресивности, що дозволяли колись Україні приголомшувати противника своїми несподіваними акціями та стрімголовним темпом. Колись противник не знав ніколи, звідки впаде на нього нещастя, бо однією з найліпших прикмет нашого нападу було те, що він переводив густо-часто імпровізовані акції, що могли під оглядом футбольної стратегії здоволити навіть найвибагливіших футбольних смакунів. Сьогодні про імпровізацію блискучих акцій нападу, які колись давали знаменитні висліди — шкода й думати. Щоб імпровізовані акції давали ефект — напад мусить швидко орієнтуватись, мічувати просто інтуїтивно догідні ситуації та інтенсивно думати. А в грі нашої дружини сьоме тепер нема жодної провідної думки. Каже деяке, що дружина впала в шаблон — та і шаблону важко було на метчу з Чуваєм дошукатися.

Ці завваги торкаються в першу чергу нападу України, колишнього пострашу воротарів, якої лінії розірвалої на пятьох грачів, що себе взаємно не розуміють.

У минулих зізнесленнях із метчів сподівалися ми завжди, що на черговім метчу наш напад відшліфує себе, що дружину пірве до бою охота перемоги. Таємого нема. Україні дається мабуть найбільше в знаки те, що нідодин противник не хоче нині давати себе так легко перемагати, як цього грачі чорно-червоних сподівалися. Іншими словами: в О. Л. нема слабших, і тільки тоді, коли наша дружина ставатиме до змагань із переконанням, що до кожного метчу треба вже від перших хвилин гри вложити максімум зусилля; минулорічні висліди можуть знову повторитись.

Оці завваги подаємо замість характеристики метчу, бо аналізувати поодиноких грачів можна тільки тоді, коли різниці між ними виступають доволі ясно. В Україні ціла дружина грала взагалі слабо. Та дивно, поміж цим разом на тлі тої слабої гри випала не найкраще. Босий причинився в немалій мірі до того, що Чувай не вспів здобути більше воріт.

Хід гри. Вже перші хвилини приносять небезпечний наступ нападу України, одначе без висліду. Затим тривалий протинаступ Чуваю приніс перемиський дружині ворота в 3. хв., яких ніхто не оплескував, ніхто не оспоривав і ніхто навіть не дивувався. Так якось ці ворота дивно прийшли. Навіть Чувай спершу не одушевлявся ними і щойно пізніше, коли побачив, що „вовк не такий страшний", почав набирати відваги, що здається йому здобути ще і другі ворота. Україна спершу витискає, має навіть кілька нагод здобути ворота, одначе Петрів на переміну з Красовським і Скотенком ІІ. марнують найдогідніші позиції. Згодом Чувай загрожує Україні, його напад переводить доволі плинні приємні комбінації, та Босий і поміч не дають здобути воріт.

Друга половина починається знову блідо без темпа і запалу зі змінними ситуаціями для обох дружин. Чим ближче до кінця, тим більше намагається Україна вирівняти. Трибуни пустіє, бо розчаровані глядачі гусаком утікають із метчу. 10 хвилин перед кінцем змагань переходить до нападу Серегота, вносить трохи спокою і систематичности в цю лінію і по розпучливій облозі воріт Чуваю здобувае в 88. хв. перші ворота. Три хвилини пізніше, підчас шаленого аріву України, стріляє Магоцький другі ворота. Ще кілька наступів Чуваю, Босий боронить майже певного гола і судля п. Бик кінчить змагання. Видів к. 1.000.

ІНШІ ВИСЛІДИ О. Л.

ЛЬВІВ. **РКС — Погонь (Стрий) 1:0 (0:0).** Несподіваний висліл, бо ніхто мабуть не сподівався, що РКС переможе добру дружину Погоні. Одначе РКС почувався на своїм болотнистім гриші дуже добре і запевнив собі різницею одних воріт перемогу. Ворота для робітників стрілив Канда. Суддював п. Гуліч.

ЛЬВІВ. **Чорні — Рєсовія 3:0 (2:0).** Рєсовія — це тільки тінь дружини з весняної рунди. Чорні грали ліпше і виграли зовсім заслужено. Ворота здобули: Немец, Желязни і одні самовбивчі. Суддював п. Пшебильський.

ЛЬВІВ. **Лехія — Корона 7:1 (1:1).** Метч направду драматичний, бо до 60 хв. висліл був ще 1:1. Щойно коли Лехія стрілила другого гола, Корона зовсім заломилася і дала собі стрілити аж 6 воріт. Ворота для Лехії стріляли: Книжницький 3, Охендужко і Концевич по 2, для Корони Подівін. Суддював п. Бжуховський.

ЛЬВІВ. **Огніско — II. Сокіл 3:0 (2:0).** II. Сокіл далі грає минулорічну ролю і програє навіть на своїм гриші. Огніско мало весь час перевагу. Ворота для Огніска здобули: Рубін 2 і Тишарський.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Погонь І Б. 3:2 (2:1).** Польонія мала весь час замітну перевагу, одначе натрапила на сильний спротив львівської дружини, яка виказує неалу форму. Ворота для Польонії здобули Зелінський 2 і Луць, для Погоні оба голі стрілив Дрегер. Суддював п. Бігда.

ДРОГОБИЧ. **Гасмонея — Юнак 2:2 (1:1).** Гра рівнорядна, висліл назагал заслужений, хоч Юнак він у першій половині і в другій. Ворота для Чуваю здобув Гурський і Хлібек, для Гасмонеї Геніг із вільного та Зільбер. Судля п. Далецький.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
у Львові, вул. Кордецького 51, Тел. 260-04. ПКО 503.851.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і вощ. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

ТАБЕЛЯ ЛЬВІВСЬКОЇ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Польонія	9	15	23:13
2) Чорні	9	12	28:10
3) Гасмонея	9	11	15:9
4) Погонь (Стр.)	9	10	23:18
5) Україна	**9**	**10**	**18:17**
6) Рєсовія	9	10	22:22
7) Р. К. С.	9	9	11:10
8) Огніско	9	9	17:18
9) Лехія	9	8	25:20
10) Погонь І Б	9	8	16:22
11) Корона	9	7	20:30
12) Чувай	9	6	14:19
13) Юнак	9	6	15:23
14) II. Сокіл	9	5	8:18

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Погонь — Краковія 2:0 (1:0).** Погонь виступила у відмолодженому складі без Матінсіка і Єжевського і виграла зовсім заслужено незвичайно важний для неї метч, бо рішав він про побут в Державній Лізі. Одночасно для Краковії метч рішав про мистецтво.

Ворота для Погоні стрілили юніори Єдинак і Волянін. Судля п. Франк.

ЛОДЗЬ. **ЛКС — Висла 2:0 (1:0).** Висла була ліпшою дружиною, одначе не вміла переломити твердої оборони ЛКС-у. Ворота стрілив Гербштрайх і Вольський.

КРАКІВ. **Гарбарня — Варшавянка 5:2 (1:0).** Гарбарні не поможе ця виграна, бо одночасно перемога Погоні, яка ще має метч з Вислою у Львові, зіхвала її у пропасть.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ

Україна II — Другий Сокіл II 1:1 (0:0). Україна повинна була ці змагання виграти. Напад грав добре в полі, одначе під воротами тратив орієнтацію. Добре грав у нашій дружині Максимів, Кшидій, Бубела і на воротах Дищо.

НАДВІРНА. **Бистшиця — Пролом 1:0 (1:0).** І останній свій метч в осінній рунді програв Пролом із найслабшою дружиною А-кляси, яка саме цього сезону ввійшла до А-кляси. Пролом грав незле, був кращий технічно від польської дружини, одначе не мав щастя у стрілах і не виказував зовсім потрібної пробоєвости. Ситуація Пролому стає направду трагічна, бо навіть на весну не легко вдасться українській дружині відірватися від фатального останнього місця. Суддював п. Брах.

ЗА ВХІД ДО А-КЛЯСИ.

САМБІР. **Білі (Дрогобич) — Дністер 3:2 (2:0).** Дністер не зміг зовсім використати власного гриша і несподівано програв із дрогобицькими Білими. Немалу ролю в тому, що до А-кляси не ввійшла ніодна українська дружина відограв зелений столик у Львові, Варшаві і в Дрогобичі.

МИСТЕЦТВА Ц-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. **Зоря — Гапоель 3:2 (2:1)** Зоря злегковажила противника і хоч вело вже 2:0, дозволила йому вирівняти. Вирішні ворота здобув щойно в передостанній хвилині Балдак, доречі — найслабший грач Зорі.

МЕДИКА. **Напшуд (Перемишль) — Веселка 1:0.** Судля перервав ці змагання з причини бійки на гриші.

МЕДИКА. **Бригада — У. С. К. (Добромиль) 4:1 (1:1).** У. С. К. не має ще відповідної змагової рутини і хоч грає не зле — програє.

Б-КЛЯСА.

МОСТИСЬКА. **Чувай — Скала 2:1 (1:1).** Ці змагання перервав судля п. Главач 16 хвилин перед кінцем тому, що швидко смеркалося.

МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ.

ЛЬВІВ. **Україна — Чорні 4:2 (3:1).** Юніори України перемогли зовсім заслужено б. вісмістря львівської округи, юніорів Чорних. У дружині України д. добре заграв напад і Сидор на оборонї.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян — Польонія 0:0.** Суддював ці змагання п. Ліхт.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Прага, 17 жовтня.

ПРАГА. Спарта — Простєйов 4:2.
ПРАГА. Славія — Пардубиці 1:1.
БРАТИСЛАВА. Вікторія Жіж. — Братислава 3:1.
ПЛЬЗНО. Шл. Острава — С. К. Пльзно 2:4.
КЛАДНО. Наход — Кладно 1:5.
БРНО. Жіденіце — Вікт. Пльзно 2:2.

АВСТРІЙСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЛІГА.

Австрія — Вієнна 1:1. Рапід — Вакер 3:3. Адміра — ФЦ Він 6:2. ФАЦ — Сімеринг 5:0. Спортклюб — Фак. АЦ 4:0.

ЗМАГАННЯ ПІДКАРПАТСЬКО - СЛОВАЦЬКОЇ ДИВІЗІЇ.

ЧСК Ужгород — Русь 3:4.
Нова Вес — У. А. Ц. Ужгород 5:3.
КАЦ Кошиці — Береговo 8:2
Мукачево — ЧСК Кошиці 1:1.

Після цих змагань стан табелі такий.

КАЦ Кошиці	6	22:4	12
Русь Ужгород	**7**	**30:16**	**10**
ЧСК Кошиці	6	21:14	7
Нова Вес	6	18:17	6
ЧСК Ужгород	5	8:14	4
ВФТК Береговo	6	11:21	4
Мукачево	6	14:14	4
У. А. Ц. Ужгород	6	7:32	1

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельськ[і] убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійськ[і] купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 9—20

Зїзд дрібної шляхти.

Минулої неділі відбувся у Львові зїзд „загродової" шляхти, на який прибуло понад 2.000 учасників, на жаль майже самих українців, — користаючи з дарової їзди (80% залізничої знижки) спеціяльними поїздами. На цю наскрізь регіональну імпрезу прибули нащадки дрібної шляхти з таких повітів: Турки, Ліська, Сянока, Коросна, Долини, Станиславова, Коломиї, Калуша, Товмача, Надвірної, Городенки, Самбора, Городенки, Рудок, Дрогобича, Городка, Перемишля та Волині. Їх привитали представники цивільної і військової влади. Для учасників зїзду, греко-католиків відправив римо-кат. єпископ Базяк богослуження в костелі Єлисавети, а проповідь виголосив кс. Мйодоньський, військовий капелян з Перемишля. Після того учасники пішли походом через місто до В. Театру, де відбувся зїзд „загродової" шляхти та академія. Головою зїзду вибрали Дмитра Городинського з Луки Шляхотської, пов. Самбір. Крім того водили учасників на цвинтар „оборонцуф Львова" та на рацлавицьку панораму. Учасники добре помокли, бо майже цілий день падав дощ.

Крайня пора і нам перейти від слів до діл.

Справа евакуації добровольців
на засіданні Комітету неінтервенції.

Минулої суботи зібрався в Льондоні комітет неінтервенції. Представник Франції амбасадор Корбен заявив, що в останніх 2-ох місяцях витворилася ситуація, яку необхідно негайно вияснити. Тому французький уряд пропонує: 1) негайно відкликати чужинців, що борються по обох боках; 2) коли контрольори ствердять, що відкликання добровольців іде вперед, обом воюючим державам признає право комбатантів; 3) заінтересовані держави вже тепер вплинуть на оба еспанські уряди, щоби по обох боках відкликати негайно символічну частину чужинців; 4) уряди зобовяжуться не висилати більше до Еспанії добровольців, ні летунських матеріялів; 5) негайно скріпити систему контролі. Амбасадор Корбен загрозив, що коли до 2-ох тижнів не дійде до порозуміння щодо пропозицій, то Франція застерігає собі вільну руку.

Льорд Плімавт як представник Англії погодився з французьким внеском і теж заповів, що коли не дійде до порозуміння, його уряд застерігає собі свободу діяння.

Предсідник Італії амбасадор Гранді заявив, що фашистівський уряд готовий розглянути справу евакуації добровольців. Він пригадав, що Німеччина й Італія вже давно поставили внесок подібний до того, що його тепер видвигнула Франція. Тоді всі представники відносилися байдуже й тим уможливили участь чужинців у домашній війні.

Німецький представник фон Рібентроп теж погодився на пропозиції Франції, причому пригадав, що большевицьке встрявання в еспанські справи викликало наплив добровольців до національних військ. Подібну заяву зложив представник Португалії Монтейро.

Чергове засідання комітету у вівторок.

По широкому світі.

Італійський корабель „Тоскана" відчалив з Неаполю з частинами 21. корпусу.

У **СССР** наркомом внутрішної торговлі заіменували Смірнова на місце Вайнера.

22.000 еспанців вислала еспанська влада з Франції до червоної Еспанії.

Частина французької середземноморської фльоти (7 кружляків, 6 контрторпедовців, 2 торпедовці, 6 підводних човнів) починає в середу маневри коло південних середземно-морських побереж.

Югославянський премієр Стоядіновіч вернувся нині до Білгороду.

Японські посли з парляментарної більшости радять урядові не приняти запрошення на конференцію 9-ох держав.

—o—

СУТИЧКИ ЧЕСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ ЗІ СУДЕТСЬКИМИ НІМЦЯМИ.

Підчас переїзду провідника судетських німців Генляйна у Теплїцах Шанов зібрались на вулицях великі маси німців; коли поліція почала їх розганяти, дійшло до сутички.

ВЕЛИКА БИТВА У ПІВНІЧНОМУ КИТАЮ.

Як подають японські джерела, у північній частині провінції Гонан почалась велика битва під Чантефу.

ХТО ПЕРЕМАГАЄ?

Японці твердять, що за 8 днів вони посунулись 190 кільометрів наперед. Китайська агенція подає, що 8. китайська армія йде у провінції Шенсі дальше вперед; дійшло там до дуже кривавих боїв, в яких полягло по кількасот вояків з обох боків, м. ін. 3-ох китайських генералів.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ШУКАЄ ЗБЛИЖЕННЯ ДО НІМЕЧИНИ.

Премієр Шотан помістив на сторінках часопису „Вілле унд Махт" заяву, що він погоджується на спільні німецько-французькі літні табори молоді. При тій нагоді Шотан дуже прихильно висловлюється про франко-німецьке зближення, м. ін. пише, що „обовязком усіх з обох сторін франко-німецького кордону, що мають отворені очі та почуття людяности є працювати над зближенням і порозумінням між обома народами".

Відчит про розкопи у Крилосі.

Новоосноване Т-во Прихильників Культурно-Історичного Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, яке відбуло свої установчі збори в суботу 16. ц. м. (див. „Діло", ч. 229), має перед собою дуже велике і вдячне поле праці. Управа Т-ва намітила собі широку діяльність, у першу чергу в напрямі пропаганди цілей і завдань Т-ва в найширших колах українського громадянства та для придбання якнайбільше членів, з якою то метою установлено мінімальну вкладку: 6 зол. річно для фізичних членів-інтелігентів і 3 зол. річно для селян, робітників та студентів. Не сумніваємося, що акція Т-ва найде прихильний відгомін у всіх колах нашого громадянства і нове Т-во дістане потрібну матеріяльну й моральну допомогу, щоб могло з успіхом виконувати свої завдання.

Перший прилюдний виступ Т-ва Прихильників Музею Н. Т. Ш. у Львові відбудеться в четвер 20. ц. м. в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22). Того дня в год. 6. вечора виголосить там член Управи Т-ва, дир. Музею НТШ **д-р Я. Пастернак**, відчит **про розкопи у Крилосі**, що буде ілюстрований світлинами та фільмою. Імя прелегента і тема викладу стягнуть певно масу слухачів, які зложать теж радо титулом вступу дрібний деток на потреби Товариства.

*

У нашому звіті з установчих зборів Т-ва Прихильників Музею ТТШ. у Львові („Діло" з 17. ц. м., ч. 229) перекручено назвище заст. члена Управи Т-ва п. **Ст. Гели**, канд. інжинірій, на Ст. Гебус.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Смерть прихильника українського мистецтва.** 15. жовтня ц. р. помер нагло в Берліні, проф. Г. К. Френцель Покійний видавав журнал „Гебравхографік" і був знаний, як великий знавець мистецтва, виказуючи велике зацікавлення теж українським мистецтвом. В його журналі ріжночасно були поміщені такі статті як „Українська Графіка", „Художник-Гравер А. Кравченко" і минулого року велика публікація українських медалів роботи Василя Масютина. Незмінна доброзичливість Покійного до мистців і велика культурна праця, зроблена видавництвом під його проводом, приневолюють людей причасних до мистецтва, схилити голову перед домовиною цієї великої та доброї людини.

— **Український Театр ім. М. Садовського** в повороті з Лемківщини загостить до Львова від 14. І.—19. І. 1938. р. Театр виставить Гетьман Полуботок, Пісня Бескиду, Мазепа, Казка Старого Млина, Утоплена.

— **Вивіски засобом економічної боротьби.** Організації польських купців виступили з домаганням до міністра промислу і торговлі, щоб на всіх вивісках було подане імя і прізвище власників крамниць та підприємств. Польські купці пояснюють, що консументи хочуть знати, в кого купують: „в поляка, в жида, в німця чи в українця". Ось так вивіски стануть новим засобом економічної боротьби з українцями.

— **Концерт японської піяністки.** В пятницю 22. ц. м. виступить з концертом у Львові японська піяністка **Хіоко Гара** в салі польського музичного т-ва. Хіоко Гара є лавреаткою шопенівського конкурсу.

— **3 зол. за зміну обряду дитини.** До польського священника Патшика в Медиличах под Дрогобич приніс один зі збаламучених шляхтичів зі села Криниці свою дитину до хресту. По хрещенню батько домагався заплати 3 зол. на тій основі, що — мовляв — за кожну гр.-кат. дитину польський священник доплачує 3 зол. Ось якими засобами переводять в нас душехватство.

— **Арештування.** Під замітом підпалу домів польських кольоністів арештували в Борщівщині П. Січкаря, С. Пшеничного, В. Малинека, П. Дулчику і В. Дубика. — До рівенської вязниці привели Семена Самчука зі Сіневої (Равщина), б. діяча „Сельробу", якому закидають, що він вів революційну діяльність і переховував у себе комуністів, за якими шукала поліція.

— **Вбийство підчас мячевих змагань.** Минулої неділі між українською дружиною „Веселка" і польською дружиною „Напшуд" з Перемишля відбувалися мячеві змагання у Медиці. Підчас другої половини змагань дійшло до бійки між грачами і тому суддя перервав змагання. Одночасно на грище вбігла публика, де підчас загальної суматохи убили члена польської дружини з Перемишля Ґвінера. Поліція веде слідство. Прізвище вбивника тримають в тайні.

— **Львівська хроніка.** Невідомі злодії розбили касу в крамниці Судгофа в Рынку. — Каролині Гелінській з Лелехова невідомий злодій вирвав на вулиці торбинку з 30 зол. — При вул. Городецькій авто наїхало на селянську фіру, поранило коня і потовкло фірмана Семена Крієра. — 28-літня Агрипіна Новацька з Персенківки намагалася покінчити самогубством, випивши багато йодини. — Також Пелагія Грос (Клепарівська 30) намагалася покінчити зі собою при помочі денатур. спірту. — Підчас футбольного метчу на військовім грищі на Клепарові змагуна Ткача Маріяна копнули так сильно в голову, що зломили йому щоку. — На Марію Мулісаківну робітницю в гуті „Леополіс" пустили інші робітниці важке залізне начиння, так що зломили їй хребетний стовп. — Петро Найда вдарив залізною лопатою по голові Степана Дмитришина, з яким працював над будовою каналу при вул. Личаківській. Дмитришин упав до глибокого на 4 метри каналу. Найда від суботи ховався — щойно вчора арештували його. — 12-літній Ізраель Глязнер (Кор. Яблонь 10) вийшов передучора з дому і пропав.

— **Чий труп?** Біля залізничого шляху на передмісті Лани в Стрию, найшли в неділю 17. ц. м. зовсім обнажене тіло незнаного мужчини. Дижурний лікар шпиталя гадає, що смерть наступила внаслідок повного вичерпання сил. Слідство йде в першу чергу в напрямку устійнення прізвища незнаної жертви злочину, а може ще чиєїсь.

ДУЖЕ ЧУТЛИВІ САМОЧИННІ
протиз аникові прилади має PHILIPS Super 4-38

— З димом вогню. У присілку Петрівка біля Загіря, зборівського повіту згоріло до тла враз із зборами господарство Дмитра Козарев. ського. Шкоди зробив вогонь на 4.000 зол. Підпал був ділом пімсти.

— Спілка поліційних агентів зі злодіями. Судово-карна влада скінчила слідство у великій афері двох б. агентів поліції Груеля й Крупінського за зловживання урядової влади. Слідство проти згаданих агентів, що працювали в команді поліції на варшевський повіт, обнимає 7 грубих томів. Оба агенти надуживали свого становища. Вони були на службі злочинців. Від них діставали хабарі, так, що особи, що їх треба було арештувати, виходили на волю, а зате до вязниці попало багато невинних осіб. Підчас ревізії найшли у згаданих агентів багато річей з нечесного джерела, м. ін. багатокаратовий брилянт. Суд мусить вдруге переводити карні процеси в усіх справах, де виступали оба агенти.

— Зацвили вдруге трускавки. В городі кравця Йосифа Гльока у Вейгерові зацвили вдруге трускавки. Гльок має тепер понад 500 нормальних і добрих трускавок на корчиках у городі.

— Небезпечно відчиняти двері підчас їзди потягу. Учень гімназійний З. Гарачка, що їхав зі школи до дому залізницею з Лежайська до Розвадова відчинив двері вагону а пруду і рух потягу викинув його на шлях. Смерть наступила моментально.

— На 2 місяці з припиненням за участь в хлопських страйках, засудив ланьцутський суд предсідника Стронництва Людового в Сонині, Станислава Пташка. Обвинувачували його як організатора страйку і безпосереднє приневолювання сільського склепаря в Сонині до зачинення склепової домівки.

— Несподіваний гість у вагоні. На залізничному шляху Кентшино-Картузи влетіла одна дика качка до купе вагону II. кляси підчас їзди поїзду відбившись від масового стада диких качок. Несподіваний гість викликав сенсацію між подорожніми. Обслуга поїзду перевезла качку безплатно до Картуз.

— Страшна залізнича катастрофа в Латвії. Дня 15. ц. м. на залізничій станції Конезе дійшло до великої залізничої катастрофи. Особовий поїзд, що їхав з Риги до прикордонної станції Земгале, ударився з вантажним поїздом, що маневрував на станції. Внаслідок неправильного наставлення звороткиці особовий поїзд ударився з вантажним поїздом. Машиністи обох поїздів були сильно потовчені, 400 осіб, що їхало поїздом, лекше ранені.

— Смерть дітей від алькоголю. В селі Раслуй у Бесарабії 12-літня Фльоріка Слину гостила горівкою 5-літню і 3-літню донъку сусідів. Діти випили літру горівки і негайно померли. Неорзумна Фльоріка бореться зі смертю у шпитялі.

— Важне для Пань Дому. Незрівняну книжку з приписами д-ра А. Еткера п. н. „Добра господиня пече сама" дістанете у всіх кольоніяльних крамницях, книгарнях і у заступників фірми Еткер. Ціна знижена 30 гротків. Книжечка є неоцінена, бо дає багато приписів на печиво і т. д.

Посмертні згадки.

Д-Р МИХАЙЛО ЗАХІДНИЙ.

У Бережанах помер ненадійно в неділю 17. ц. м. відомий адвокат і громадянський діяч, б. старшина УГА. д-р Михайло Західний у 51 р. життя. Походив він з Бережанщини зі села Золота Слобода, де його батько був дяком. По скінченні студій осів у Бережанах, де працював в усіх культурно-освітніх установах міста і повіту. Кинувся теж до суспільно-громадянської праці і в 1928 р. увійшов до сойму як єдиний посол від Української Партії Праці, що орієнтувалась на Совітську Україну. Одначе М. Західний швидко розчарувався у своїх надіях, що на Сов. Україні твориться українська держава. Голод і масове винищування українського свідомого елементу большевиками довели до того, що УПП зліквідувалась і М. Західний відсунувся зовсім від активного політичного життя. В останніх роках виступав у низці політичних процесів у Бережанах та у Львові. В. Й. П.!

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „СТАВКА НА ЖИТТЯ".

Кримінальна німецька фільма з добрим психольогічним мотивом, починається як справжня сензаційна історія — трупом невідомого чоловіка перед домом симпатичного молодого адвоката. Ввесь час шукаємо винуватців і здається нам, що легко їх находимо між дієвими особами. Становище молодої гарної артистки звязане з цілим клубком інтриг, виведених дискретно, серед сцен з деяким гумором і приємними кабаретовими сценками. Ця фільма відбиває дуже сильно від подібних американських сензацій, побудованих на грубих ефектах — вона збудована, як добра драматична песа, з дуже добрими артистами.

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Мановський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, том I—II. — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ И СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літературної критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/П.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Інж. А. Палій: ДО ЯКИХ ВИСЛІДІВ МОЖЕ ДОВЕСТИ „НАУКОВЕ" ОРУДУВАННЯ СТАТИСТИКОЮ? Накладом автора. Львів 1937. Стор. 32, 16°.

Омелян Квіт: ШІСТЬ ВКАЗІВОК. Оповідання. Бібліотечка для дітей „Моя книжечка", ч. 1. Наклад „Нашого Приятеля". Львів 1937. Стор. 31, 16°.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ч. 10 (121) за жовтень 1937. — Вміст: С. Орлюк: Ярослав Осмомисл (вірш, 1 обр.). — Василь Пачовський: Князь Ярослав Осмомисл (з приводу 750-ліття смерти, 1 мапа). — Ще дещо про розкопи у київських столицях. — Михайло Грушевський: Княжа нарада в палаті Ярослава Осмомисла (з II. дії драматичних образків, п. з. „Ярослав Осмомисл". — Місяць жовтень — місяць книги. — Ярослав Рудницький: Чому Ярослав галицький названий „Осмомислом". — Відкриття і посвячення памятника Вікторові Матюкові і Карові (1 обр.). — Великі люди про книги. — Антін Лотоцький: Гарячка золота у країні „ловців голов" (4 обр.). — О. І. Бочковський: Томо Г. Масарик (з портр.). — Що робити, щоби шафтові лямпи добре світили. — Микола Вільшанинський: Що таке фільософія. — Іван Брик: Масарик і українські змагання (2 обр.). — Д.: Золота твердиня. — Евген Грицак: Памяті великого вихованця і громадянина (з приводу 25-ліття смерти Григорія Цеглинського — з портр.). — ГГ.: Найстарше місто на світі. — Гр. Бобик: Українська цитрина (кислиця звичайний — 1 обр.). — дз: Метеорольогія й передсказ погоди. — В. Галайчук: Як московські большевики приготовляються до війни. — Микола Важалук: Морозюк (1 обр.). — Роман Крохмалюк: Людські Гальвані (1 портр. і 2 обр.). — Борис Кудрик: Короткий історичний огляд українських хорів у Галичині. — Петро Зленко: Газета. — Яр. Пастернак: Чорт у народніх вірованнях. — Юліян Я. Бабій: Відгуки Хмельниччини на Галицькій Підгірі (з минулого села Лдзіного, калуського повіту — з памяти). — Ярослав Булка: Дещо про фарбування та фарбарські матеріяли (3 обр.). — Володимир Савченко: Розподіл збройної сили великих держав Европи на суходолі на початку XX. віку. — Ті, що від нас відійшли (д-р Теофіл Окуневський, з портр.; Іванна Біберовичева, з портр.; Михайло Корчинський). — Бібліографія.

НАША КУЛЬТУРА, науково-літературний місячник. Варшава, р. III., ч. 8-9 (28-29) за серпень-вересень 1937. Зміст: Іван Огієнко: Світлій памяті Івана Липи. — Проф. д-р К. Студинський: Остап Нижанківський у моїх спогадах. — Ол. Чернова: Поетична творчість у Сов. Україні. — Іван Коровицький: Конкуренти почаївської друкарні. — Леонід Масляв: Любартів замок у Луцьку. — Л. Кобилянський: Українська музика. — Леонід Бялецький: Олександер Колесса. — Світлій памяті Д. Огієнкової. — Реценсії й огляди. — Хроніка українського наукового й культурно-освітнього життя.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА, місячник. Львів, р. I., ч. 8. за жовтень 1937. Зміст: Д-р Ф. Стешко: З історії української музики XVII. ст. (Церковна музика в Галичині). — Г. Аншюц: Напрямки й можливості модерної музики. — Ев. Лисьова: Культура голосу в хорі. — Д-р Ф. Стешко: Бібліографія. — Хроніка. — Музичні події в світі.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 20 (74) з 15. жовтня ц. р. Зміст: Праця в терені і живий звязок. — Тютюн у торговлі всі докладні інформації для тих, що торгують чи хочуть торгувати тютюном і тютюновими виробами, у звязку з новими приписами). — За організацію українського млинарства. — Нова небезпека (Проект закону про дипльомованих книговодів). — II. Бранжевий курс. — Перед великими змінами в промисловому праві. — „Сторінка Сільського Крамаря („Іде Перечистивий"). — Різні вісти. — Податкові інформації. — Дописи. — Ринок і ціни. — Посмертна згадка про Михайла Корчинського. — Фейлетон Б. Мандюка „Польська енциклопедія реклями".

ВОГНІ, ідеольогічний журнал нового покоління. — Львів, вересень-жовтень 1937. Р. VII. Ч. 9-10. Зміст: Поклик до всіх буших членів УПУ. — Яр. Гладний: Ідея Служби Батьківщині в У. П. — М. Г-ко: Враження з одної подорожі. — Т. Путник: Японія проти Росії — Шерш: Ідеольогічні змагання серед польської молоді. — От. Сніжин: „Тереновий спорт". — В. Л. Зенон: Роля психотехніки у професійному порадництві. — С. К.: Рільництво й майбутня зіїна. — ***: За властиві назви. — З нашого життя. — Від Адміністрації „Вогнів".

НА СЛІДІ, журнал молоді. Львів, жовтень 1937. Р. II. Ч. 10.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 10. жовтня 1937. Р. XIII. Ч. 39.

КАМУНІКАТ Нр. 7 беларускага Народнага Аб'яднаньня. Вільня, 1937. Стор. 16.

Присилайте передплату!

Направа жіночих торбинок

та продаж найдешевшої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в
Робітні Римарсько-Галянтерійній
К. БАРЕЙ, Львів, Сикстуська 2,
вхід з вулиці Саламандри.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 19.X. год. 7.30 веч. „Завтре неділя" пєса Адлера і Перуца.
Середа 20. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".
Четвер, 21. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".
Пятниця, 22. X. год. 7.30 веч. Хор Дамаскіна.

Театр Різнородностей:

Вівторок, 19. X. з причини генеральної проби театр нечинний.
Середа 20. X. год. 7.30 веч. „Жабонька" ком. Г. Запольської.
Четвер 21.X. год. 7.30 веч. „Жабонька".
Пятниця 22.X. г. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

РОГАТИН:
19. X. Отаман Пісня.
20. X. Шелепут.
21. X. Довбуш.
З Рогатина їде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
19. X. Маруся Богуславка
СУДОВА ВИШНЯ:
20. X. Гейша.
21. X. Воскресення.
22. X. Жайворонок.
23. X. Гнат нужди.
24. X. Ніч під Івана Купола.
ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

Зол. 30·— годинник ручний з 14 карат. золота 60
Анкер 15 рубін. тільки
у **Б. ГРІНБЕРГА** Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".
АТЛЯНТІК: „Пливе золото" з Ірен Дунне і Доротою Лямур.
ВАНДА: „Тайна бригада", „Любовні несподіванки".
ГРАЖИНА: „Шлях до Рію".
ЕВРОПА: „Пропащий обід".
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Весельчак".
МЕТРО: „Під двома прапорами" і кольорові додатки.
МІРАЖ: „Маврінг".
МУЗА: „Місячна соната".
ПАКС: „Непереможний Біх".
ПАЛЯС: „Моя панна мама".
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Аларм у ночі", „Нью-Йорк-Сан Франціско".
СТИЛЕВЕ: „Малий чародій" і ревія.
ТОН: „Підводний човен ч. 9".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Трукоз".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Вогези" панорама гарних гірських місцевостей.

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дуньских **шовкові**
у великім виборі — дуже дешеві.
ДІМ БОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. — (побіч Брами)

РАДІО.

Вівторок, 19. жовтня 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 18.00, 19.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Давні улюблені мельодії, БІЛГОРОД 22.10 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05, 21.10 Циг. музика, 17.40, 18.00 Оп. орх., 19.10 Салонова музика, 20.10 Солісти, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.35 Пісні й арії, 19.40, 20.00 „У віденськім лісну" веселі настроєві образки, солісти, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.00 Фр. музика, КОШИЦІ 12.35 Орх. концерт, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.00, 21.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАГА 17.30 Соната ас-дур Бетовена на форт., 18.20 Концерт солістів, РАДІО ПАРІ 20.00, 20.45 Пісні, 20.10 Форт., РІМ 17.15 Танц. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

Середа, 20. жовтня 1937.

БЕРЛІН 1.15 Вес. мельодії, 17.00 Концерт солістів, 20.10 Розр. концерт, БІЛГОРОД 20.00 Форт., 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, 22.00 Камер. музика, БЕРОМІНСТЕР 20.00, 21.00 „Почтиліон із Ланжюмо" оп. Адама, БРНО 19.30, 20.00 „Подорож п. Бручека на місяць" оп. Яначека, БУДАПЕШТ 12.05 Форт. і скр., 19.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.50, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 10.10 Діти співають, 15.15 Для дітей, 17.25, 18.00 Мариєові твори, солісти, 19.35, 20.00, 21.00 „Реквієм" Брамса, симф. орх., Рожіта сопр., Шведбаритр., орг., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. всячина, 18.00 Балади Шумана й ін. відсп. Е. Шіц барит. у супр. форт., КОШИЦІ 18.15 Легка музика, МІЛЯНО 17.40 Танкова муз., 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00 „Маскота" оп. Одрана, ПРАГА 14.00 Пісні, 21.00 Шубертові пісні, 21.30 Квартет а-дур Шумана, 22.35 Форт., РАДІО ПАРІ 19.20 Гумор, 21.30, 22.00, 23.00 Концерт авторів композиторів б. комбатантів, РІМ 17.15 Камер. концерт, 20.40, 21.00 Розр. муз., 21.50, 22.00 Віол. реціталь Лівія Боні.

Вівторок, 19. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд. 11.15 Кравівське весілля, авд. для дітей, 11.57 Сигнал часу, Полуди. денник, Воєнська пісонька, 14.10 Верді: IV. дія з „Аіди", гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові линарі", Музика з пл., 15.25 Віжучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Країна діточих літ, обр. із життя А. Міцкевича для старших дітей, 16.10 Фінанс.-госп. актуалії, 16.20 Сальон. квартет, 16.50, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 Образки лісових Куяв, 17.15 Скрипка, форт., 17.50 Одяг авіят, 18.00, 18.50 Спорт. вістки, 18.10, Три знаки запиту, 18.20 Нар. пісні у вик. В. Коритко в супроводі форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Садім овоч. дерева, Хліборобська скринька, 18.40 Роверем по Лібії, 19.00 Пулави — літер. сальон Чарторийських, 19.40 Конкурсова авд., 20.00, 22.00 Посвячення катовицької радіостації, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт симф. орх., 22.05 Концерт малої орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 20. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: „Як то було з льоном" казка М. Конопніцької; Нар. пісеньки, 11.40 Симф. марші, Е. Гріга, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розр. концерт мандолін, Гумор на селі та в місті, літер. авд., 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові линарі, Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Генрик Мортон Стенлі" авд. для молодших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Із англ. музики, орх., 16.50, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 Піхота на новочасним полі бою, 17.15 „Осінь" концерт: хор, солісти, форт., 17.50 Що це таке мировий суд, 18.00, 18.50 Спортові вістки, 18.10 Органи сольо, гр. пл., 18.20 „Хвилиночку прошу зайдати" ревія з муз., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Хліб. вістки, В пасіці перед зимою, 19.00 „Життя моряка", фрагм. із повісти В. Карчевської, 19.20 Пісні Ол. Зажицького в супр. форт., 19.30 Сильветка нестора польських фільософів, 20.00 У погідним настрою, Концерт орх.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, Лужицькі казки й оповідання, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Поетична чвертьгодинка, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика.

ЗВІДОМЛЕННЯ ЗІ ЗБІРКИ.

Старшина Кружка Рідної Школи ім. В. Грінченка у Львові звідомляє, що з прилюдної збірки, яку уладжено 10. жовтня п. р. за дозволом Староства, зібрано квоту зол. 537 зол. 42 сот. По потручених видатках на шпильки і карточки в квоті зол. 15.20 збірка дала квоту 522 зол. 22 сот.

ПОДЯКА.

Старшина почувається до милого обовязку щиро подякувати П. Т. Громадянству за цю зложену щедру жертву для бідної дітвори наших шкіл. Зокрема Старшина дякує всім Шановним працівникам наших Установ та Громадянам, що не жалували ні часу ні труду та занялися активно збіркою.

Дякуємо теж Установам, що дозволили побіч них переводити збірку. Перепрошуємо при цьому ті Установи, до яких ми звертались за дозволом на збірку, а вони на цю збірку побіч себе не дозволили, а також і тих громадян, що против збірки мали свої застереження. Перепрошуємо теж нашу спортово-рухливу організацію „Луг" за те, що звернулися ми з проханням до Луговників для збірки, в якій вони, на жаль, не могли взяти участи, бо мусіли йти на мячеві змагання.

Вищі складаємо щиру подяку о. Теодорові Совойці зі Селиск п. Дунів, який зложив на руки нашого голови дяток у квоті зол. 25.— на цілі нашого Кружка.

Старшина Кружка Р. Ш. ім. Б. Грінченка.

ОПОВІСТКИ.

Високоповажані інж. Евстахій і Анна з Васильчишиних Микитки зложили в канцелярії Повітового Кружка Рідної Школи в Стрию замість повідомлень про своє вінчання на цілі Рідної Школи квоту 25 зол. За цей щедрий дар складає Старшина Кружка новожженим щиру подяку. 1883

Третій виказ жертв. На будову „Українського Дому" в Устріках Дол. зложили від квітня 1937 до сьогодні в золотих: радники Е. Жарський Галич 25, О. С. К. Стрий 20, Д-р Панчишин Львів 20, Бібльос Львів 16, Д-р Семківські Сонці 15, Українська Шадниця Перемишль 15, О. С. К. Збараж 12, Д-р Дурделло Львів 10, Д-р І. Блажкевич Дрогобич 10, Д-р Ст. Витанцький Дрогобич 10, О. С. К. Зборів 5, Борис Перемишль 5, Д-р В. Злобський Миколаїв 5, Відродження Львів 5, Д-р Парфанович 2.50, Волчук 2.50, Д-р Вайчицький Сянік 5, о. Колеса Сянік 1, Дм. Даниляшин 1, Марія Стецура 1, В. Шуплат 1, о. Михаль 1, Д-р Т. Білинський Збараж 4, Д-р К. Троян Хадорів 2, Д-р Шкарок Будзанів 1, Д-р Д-р Стоурх Перемишль 2, Д-р Бабій Турка 10. Досі вплинуло на цю ціль з краю зол. 790. П. Т. Жертводавцям складаємо сердечну подяку. Всіх громадян і всі українські установи, що діставали відозви, пеголки і притадки, просимо ще раз гаряче відгукнутися на наш заклик і післати на цю пекучу потребу хочби невеликий датох на адресу: „Український Кооперативний Банк" Устріки Ustrzyki Dol. p. loco шад. ин. ч. 68, евент. решту пеголок звернути. Нехай загальне жура західніми окраїнами не буде голословна. — Комітет Будови „Українського Дому" в Устріках Долішніх.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЗАСТУПНИКІВ на кожну місцевість до збирання замовлень на домішку до корму курей „Кудкудак" шукає єдина своєрідна фірма Продукція домішки до корму курей „Кудкудак" Іван Симко в Загірю (п. Вигуж). 1884 1—5

ШУКАЮ совісного і рутинованого інструктора, найкраще студента прав або фільософії для сина 2. клясн гімназ. Зголошення з поданням умовин слати: Парохіяльний Уряд, Поручин п. Вуше коло Бережан. 1885 1—2

КУПНО - ПРОДАЖА

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 1—15

ОЩАДНІ ГОСПОДИНІ роблять на зиму запаси висококонкісного меду, овочів, грибів в кооперативі „Рій" Львів, ул. Руська 20 тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 1—5

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 3-10

МАШИНИ до шиття нові, вживані найдешевше закупите у фірмі „Машиноспорт", Казимирівська 51. 1868 2—5

МЕШКАННЯ

ВИНЯТКОВО гарне повнокомфортове пятькімнатне і трикімнатне мешкання та гарсоньєра до винайму Набілька 35, телефон 209-98. 1846 3—3

ФРОНТОВА, сонячна, умебльована кімната зараз до винайму. Оглядати Кадецька 4, партер ліворуч. 1869 2—3

ДВІ КІМНАТИ і кухня з комфортом до винайму, вул. Куркова 61. 1876 2-3

3-КІМНАТНЕ, повнокомфортове, вільне від податку мешкання Зофії 19 до винайму — городець. Відомість у сторожа або телефон 215-90. 1880 2—3

РІЖНІ

ДОБРЕ МІСЦЕ для лікаря-українця, о. порожнє від 1. XI. 1937 в Устріках Долішніх — Ustrzyki Dol. p. i stacja loco Ближчі інформації в Філії „Просвіти". 1—3

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крайошпемеса", Львів, Боїмів 1, виконує: корсети, нагрудники, гігієнічні опаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1848 3—6

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Репарації виконує негайно. 1867 2—5

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 3 направляє, чистить, вертає весільну мужеську і жіночу одежу. 1825

ОГОЛОШЕННЯ.

З яблук соковитих, грушок, з гуснілого вина!
Як властиво повстала пишна легуміна

при помочі **желятини** меленої
d-ra OETKERA

Заступники: **Вольфрам і Розенкранц Львів, Пілсудського 11.** Оригінальні вироби д-ра Етхера як порошок будинковий, ванілевий або чоколядовий, порошок до печення „Бакін" і вміщений цукор ванілієвий можна тепер дістати також в українських спожывальних.

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі
ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-68
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

БРИТВИ
найліпші, гварантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 в

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

Супергетеродина „ГЕНЕРАЛ"
це найліпший радіоприймач батерійний, трилямповий, сім обводовий
„ЕКРАВОКС"
Львів, Академічна 11.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Середа 20. жовтня 1937. Ч. 231

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

Народня Орґанізація Українців м. Львова на роздоріжжі.

(Передова стаття).

„Контрреволюція" на наших сх. окраїнах.

На допомогу безробітним!

(Товариство „Сила" до українського громадянства).

Конґрес української соціялдемократії.

„Проти ґетта, фашизму і за — соціялізм".

(Репортаж з Варшави).

Большевики арештували голову вірменської церкви.

Масові арештування у Станиславівщині.

Забороняють українські молитовники на Лемківщині.

Нова польська партія.

Не було вбивства на змаганнях у Медиці.

Ч. 231 (14.775). Львів, середа 20. жовтня 1937 Oprłata pocztowa uiszczona gotówką. РІК LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Перед великим національним наступом

НА АРАГОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

Віродостойні еспанські національні кола запевняють, що нині мала початись на арагонському фронті велика національна офензива, та її відложили на кілька днів, бо національне командування чекає поважніших успіхів у Астурії, що дозволили б їй перегрупувати сили. Крім того червоні дізнались, куди звернена офензива, тому зосередили під Сарагосою дуже багато війська, як це ствердили національні літаки.

Невідомо, які великі сили уже національне командування. На всякий випадок є вони поважні, про що переконалися червоні підчас наступів під Фуенте дель Ебро. Мабуть буде це найбільша операція від початку національної війни.

В АСТУРІЇ НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЙДУТЬ ВПЕРЕД.

Валенсійське міністерство оборони признає, що національні війська зайняли гору 800 і місто Пуебля де Колюмбія. Національні літаки дальше бомбардують запілля червоних, зокрема пристані Мізель і Хіхон.

Кілько є італійських вояків у Еспанії?

У звязку з нарадами льондонського комітету неінтервенції на тему евакуації добровольців з Еспанії, півурядова „Інформаціоне Діпльоматіка" подає, що в армії ген. Франка є 40.000 італійських вояків разом зі санітарним персоналом. Цю цифру опубліковано під впливом чужодатних кол

Англійська преса квестіонує віродостойність заяви „Дипльоматичної Кореспонденції" та твердить, буцімто на основі британських міродатних інформацій, що в Еспанії є коло 80.000 італійського війська: 4 дивізії, летунство, технічні частини й інші.

Чи Італія візьме участь у конференції

9-ОХ ДЕРЖАВ?

У добре поінформованих колах твердять, що Італію запрошено на конференцію сигнатарів 9-ох держав до Брюсселі; можливо, що вона прийме запрошення.

ЗАГАДКОВЕ СТАНОВИЩЕ ЯПОНІЇ.

Японський уряд не заявить офіційно, чи візьме участь у конференції 9-ох держав, доки не дістане формального запрошення.

Англія не може рахувати

НА ПІВДЕННУ АФРИКУ.

Як подає Райтер, міністр національної оборони Південно-африканської Унії Пірок заявив учора у промові до вояків у Клерсдорфі (Трансвааль), що Велика Британія не може рахувати на поміч південно-африканських військ на випадок війни поза територією унії. „Коли хтонебудь жадатиме від вас, — сказав міністр — щоб ви брались до зброї під претекстом, що наша умова з Англією змушує вас до війни, я уповноважую вас відмовитись від послуху; в такому випадку я був би першим із повстанців.

*

(г) Південно-африканська Унія, подібно як інші британські домінії є незалежною демократичною державою, звязаною з Англією лише особою короля і господарськими взаєминами. В останніх часах британський уряд намагається закріпити звязки з домініями, щоб скоординувати оборону імперії. Постава поодиноких доміній до цієї справи різна: Напр. уряд Австралії, сильно загроженої японським імперіялізмом, висловився недавно за близькою співпрацею з Великою Британією. Навпаки, Південна Африка, положена між морями, пустинями, степами, далеко від імперіялістичних держав, не боїться за свою безпеку, тому воліє триматись здалека від імперіяльної оборонної системи, щоб не наражуватись на пролив крови у чужій справі.

На поставу Південної Африки можливо що вплинув і її національний склад. Коли інші домінії мають рішучу більшість англьосаксонського населення, велика частина Південної Африки заселена бурами, які беруть участь в управі домінією. Як відомо, вони погодилися з британським пануванням щойно з початком XX. століття, після програної війни. Звичайно, що нема у них почуття англьосаксонської спільноти, яка спаює британську імперію.

Італійський офіціоз осуджує

БРИТІЙСЬКУ ПОЛІТИКУ В ПАЛЕСТИНІ.

„Пополь д' Італія", орган Мусолінія, гостро атакує Велику Британію за її протиарабську акцію в Палестині. Він подає, що м. ін. англійці пімстились за спалення летунського майдану в Лідді так, що з літаків знищили кілька каменищ.

„Вістки з Палестини викликують обурення цілого культурного світу — пише „Пополь д' Італія". — Ніхто не дав Англії мандату нищити Святу Землю. Цікаво, чи англійські епископи похвалять ці „геройські" виступи британської влади в Єрусалимі?

АБІСИНСЬКІ МУСУЛМАНИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Провідники мусульманського населення Абісинії вислали до британського уряду і до Ліги Націй протест проти британської акції в Палестині.

*

(г) Між цими двома поліями киває в очі звязок, коли взяти під увагу, що абісинські мусулмани ставляться прихильно до Італії, яка після завоювання краю, зрівнала їх у правах з колишніми володарями краю — коптійськими християнами.

Можна вносити, що Італія приступає до ширшої акції в палестинській справі з метою: скапіталізувати симпатії мусулманського світу. Був би це дальший етап в італійській східній політиці, яку Рим започаткував перед кількома роками і яка дала добрі висліди підчас східно-африканської війни: події в Єгипті — в яких добачували італійські впливи — поважно ослабили були становище Англії на Середземному Морі.

РОДИНА ВЕЛИКОГО МУФТІЯ ЗА КОРДОНОМ?

Родина великого муфтія Єрусалиму виїхала вчора з Єрусалиму до Лівану.

Народня Орґанізація м. Львова на роздоріжжі.

Львів, 19. жовтня 1937.

Знаменита ідея: створити таку організацію, в якій могліб стрічатись і працювати українці з титулу не своєї партійної приналежности чи ідеольоґічних симпатій, а з титулу — свого постійного замешкання у Львові. Всі стани, всі класи, всі звання, мущини і жінки, всі разом заінтересовані у справах міського буднє, що стоїть під знаком переваги польського міщанського й урядничого та жидівського торговельного елементу. Саме той специфічний характер національної і віроісповідної статистики Львова, специфічний характер тої тихої і безупинної боротьби, що йде між натиском чужинецького міського осередку на українські передмістя з одного боку та процесом урбанізації з другого, піддав необхідність такої організації. Ось її цілі: оборона українського населення перед асиміляційною небезпекою та опіка над наплывовим українським сільським елементом — це перші й найголовніші завдання такої організації. Дальше: тісна співпраця з істнуючими українськими міщанськими й робітничими організаціями для їх розбудови вшир і вглиб, актуалізування серед мас українського населення Львова суспільних гасел і конкретних справ, уладжування масових акцій чи то на терені поодиноких дільниць міста чи в цілому місті, в залежності від ваги й атракційної сили кожної окремої справи, — ось наприхапцем вичислені ті завдання і цілі, що стоять перед такою організацією.

Взялось було за неї УНДО швидко після свого повстання. Зовсім слушно: коли обовязком політичної партії є боронити інтересів нації, дбати за збереження її стану посідання і боротися за можливости його поширення, то в першу чергу політична партія мусить турбуватися долею українського населення та українського чисельного, матеріяльного й духового стану посідання у столиці краю і всіх західно-українських земель. І цілком слушно покликано до життя для цієї справи окрему організацію: справа надто важна, вимагає надто великої праці, щоб можна робити її одним апаратом та взагалі тими самими партійними засобами. Слушно теж заопікувалось цією справою УНДО, як провідна і найбільша українська політична партія, з такою програмою і таким ідеольоґічним обличчям, яке найбільш підходило до організування всенародніх акцій.

Але, на жаль, часи змінюються, у ході подій ріжні величини приймають ріжне обличчя, затрачують давне і дістають нове, інколи зовсім інше, — та й самі справи інакше виглядають на самому початку, у благородних задумах і перших позитивних спробах, та інакше в ході пізнішої праці і її висліпів. Зі смутком треба ствердити, що пізніша праця Народньої Організації Українців міста Львова і її висліди далеко не виправдують первісних надій та й легітимація, яку УНДО мало тоді, коли творило ту організацію, втратила в міжчасі чимало на своїй вартости.

Не виконала Народня Організація своїх завдань, бо більшість дільницевих організацій істнує на папері та не має притягаючої сили для українців-мешканців даної дільниці. Поважних самостійних акцій, опертих на власних ідеях, що з черги тісно вязались би з життєвими інтересами українців львовян, та Організація не веде. Виступає назовні тільки дуже рідко, здебільша при нагоді самоуправних та парляментарних виборів, себто раз на кілька літ, виказуючи й тоді величезні недостачі. Зрештою, вона зійшла до ролі радше маніфестаційної

фірми, а не інструменту невсипущої конструктивної праці. Постійний апарат Народньої Організації збюрократизувався, до того — ніде правди діти — не втішався він і раніш великим авторитетом через не зовсім щасливий персональний добір проводу.

Прийшли теж останні два роки, які значно перейначили попереднє обличчя УНДО. Раніш це була партія, в якій вміщались люди з дуже ріжними поглядами, дуже ріжним підходом до засадничих та актуальних проблем українського життя, була це партія, якій справді ніхто не міг відмовляти ролі провідного й вирішного українського чинника. Залишаємо на боці питання, чи на довшу мету взагалі можлива в одній політичній партії така „концентрація національних сил", як це колись називалось, і чи така всеохоплююча ріжнородна збірнота не мусить доводити до ослаблення партії, коли тільки вирінають поважні практичні справи і коли надто ріжнородні поодинокі напрямки у партії, а їх заступники виявляють, скажім делікатно, надто великий індивідуалізм. Це річ окрема, але фактом є, що при такому тодішньому складі УНДО було можливо втримувати при партії Народню Організацію м. Львова, як організацію всіх українців-львовян. Бо також з іншими українськими політичними партіями, від тодішньої УКНП до УСРП — УНДО могло в кожній широкій акції кооперувати і — кооперувало. Сьогодні та ідилля видається наче спомин із замерклої минувшини.

Тимчасом саме сьогодні життя накидає необхідність такої організації із ще більшою силою, ніж це було колись. Маємо перед собою факт повної консолідації польського та жидівського елементу у Львові: польського міського елементу з антиукраїнськими та антисемітськими гаслами, жидівського — гаслом оборони перед наступом польського антисемітизму і з тенденціями відвертати його вістря — в сторону українців. В цій ситуації тільки ми одні, український елемент міста Львова залишається незорганізований: він грузне у щораз глибшому партійно-політичному хаосі та тратить відпорну силу в атмосфері розтічі, яка є питоменною познакою кожної великої політичної поразки. Така організація, як Організація українців міста Львова, булаб немов вимріяним терном, щоб звузити до мінімум руйницькі впливи загальної розгублености, яка прийшла в наслідку програного „нормалізаційного" курсу. Це вимріяний терен, на якому можнаб започаткувати регенерацію українського суспільно-політичного організму, ба навіть відбудову українського політичного життя на нових основах. Коли можна говорити про консолідацію, то де більш можлива консолідація, як не на терені дільничевих аполітичних сходин у пекучих справах міського дня або на терені загальноміських акцій?! Тимчасом саме тут починається „заковика": річ не тільки в тім, що Народня Організація Українців м. Львова є разом з УНДО тісно звязана з його організаційною схемою, — річ у тім, що саме на чолі тієї організації стоять одиниці з т. м. 105%-им „нормалізаційним політичним обличчям, через що не тільки кооперація членів інших партій з Організацією Українців м. Львова, але й співпраця членів УНДО на самому терені тієї Організації справді стала дуже складна. Ситуація витворилась така, що сьогодні Організація Українців м. Львова не може бути прибудівкою ніякої політичної партії.

Всі ці моменти яскраво виявились саме в останніх днях. Необхідність існування та активної діяльности Організації Українців міста Львова стала для всіх така наявна, що Н. Організація почала активізуватись. Скликано маніфестаційні збори в справі польських атак, скликано й одні довірочні сходини (на які — на превеликий жаль — не запрошено бодай для звязкових та інформаційних цілей представників преси). Почуття національної солідарности є серед українців міста Львова все ще, при найбільшому навіть політичному розпорошенні, таке сильне, що на суботнішні сходини зійшлось ще розмірно багато осіб. Але як інакше виглядалиб ті сходини, колиб Народня Організація Українців міста Львова не була тим, чим вині є! Напевне не 200, а вдесятеро більше громадян булоб явилося, щоб запротестувати дружньо проти нечуваної нагінки польського громадянства проти українського національного табору конструктивної праці! Через те й рубом стає питання дальшої екзистенції, фізіономії і діяльности Організації Українців міста Львова.

Нам здається, що не можна використовувати важких часів для втримування при житті старих форм, які показались анахронічними. Нам здається, що саме така установа, як Народня Організація Українців міста Львова, мусить піти назустріч широким вимогам українського львівського громадянства та віддати справу своєї реорганізації „ін капіте ет ін мембріс" у руки авторитетного громадянського органу, який давав би запоруку, що ту Організацію робить дійсно корисним, позитивним, активним і авторитетним чинником українського національного життя.

—o—

„Проти ґетта, фашизму і за - соціялізм".

ЖИДІВСЬКЕ СТУДЕНТСТВО ПРОГОЛОСИЛО БЛЬОКАДУ.

РЕПОРТАЖ.

Варшава, половина жовтня.

— Та ціла жидівська комедія не потріває довго: покричать, тай перестануть — каже мені знайомий польський журналіст, загасивши невикурену папіроску в долоні. (Їдемо набитим трамваєм).

— Так гадаєте?

— Побачите, це все демонстрація, властиво забавка в демонстрацію. А крику буде на цілу Европу. Зрештою самі переконаєтеся, сервус, висідаю.

Нашій розмові прислухалися робітники. Верталися з праці. Почали цікавіше мені приглядатися. Один молодий спитав:

— Ви жид?

— Виглядаю?

— Е..., в нас сьогодні у Польщі є вже жиди неподібні до жидів, правдиві ендеко-жиди...

— Якже це так?

— А так. Тато жид, мамуня графянка, діти-мішанці замість на зайців, полюють з розкоші на жидову. А ви — продовжує питати — може хочете побачити бльокаду?

— Власне туди їду.

— Підемо зараз разом в ту сторону, покажу вам дорогу.

Засміченими вулицями Праги підходимо під імпозантну розмірами пятиповерхову каменицю — жидівський академічний дім. Довкола на всіх кідниках робітники-жиди щось живо коментують між собою. На сходах коло входу стоїть студентська „лікета" з палицями. Напроти (руки у кишенях) — поліцай.

Хоча дорога проста, питаю групу робітників ніби нехотя:

— Де тут жидівський академічний дім?

— Хіба не бачите, просто перед вами (а хтось тихцем: — **тайняк!**)

На сходах заступають мені дорогу молоді люди з червоними перевязками на рукавах.

— В якій справі?

Треба показати легітимацію. Це діяє. Громада переганяє себе в чемности. Двері настіж відчиняються, хтось кричить: „Галльо, повір, українська преса, дорогу!"

Запрошують начеб тут була крамниця а я — покупець.

1.300 СТУДЕНТІВ ГОВОРИТЬ НАРАЗ.

У великому голі велитенський рух, гамір, майже вереск. На годиннику пята, значить ще три години страйку. Приділюють мені симпатичного провідника, що абсолютно виглядає на арійця. Не можу його просто не спитати:

— Ви жид?

— Егеж, неподібний, що? Таких багато, побачите.

Йдемо між розбалаканою юрбою по сходах на гору, до колюмнової салі Айнштайна. По дорозі вступаємо оглянути провіянтуру. Тут цілий натовп.

— Обідали?

— Обідали — відповідає провідник — наше громадянство просто засипає нас посилками. Всі дістали сухий обід.

У дверях студенти з червоними перевязками. Обкинули здивованим поглядом мене — арійця.

— Стоп, гальт, куди? — Провідник пояснив, хто я.

Одночасно відслонюють вхід.

— Будь ласка, прошу, вибачте, війдіть, частуйтесь!!

Не користаю з запрошення, усуваюсь із дверей, щоб не гальмувати напливу нових пачок, що передаваною з рук до рук почтою всі напливають здолу. Пожива, ласощі, шоколяда. Від установ та від приватних осіб.

Обсервуємо три кондигнації сходів і салю балькону; всюди повно студентів, а там навіть якісь старші панове. Питаю:

Хто це?

— Робітничі та інші делегації, що йдуть на віче скласти нам привіти.

— Кілько вас може тут бути разом?

— Наш реєстр виказує тепер 1312 осіб, всі перевели безсонну ніч, жінкам відступлено приватні мешкання на другому і третьому поверсі.

— А які політичні погляди репрезентує зібрана тут молодь?

— Переважно соціялісти, дальше сіоністи, Бунд, безпартійні. „Ґетто" обеднало нас усіх разом.

НАШ БРАТ ВСЮДИ ВЛІЗЕ.

А проте воно цікаво опинитися в цілковито жидівському ізольованому окруженні. Де не глянеш — самі жиди, квіт семітського народу, прекрасна галерія расових носів. Входимо до вічевої салі, що шумить вже виповненим вщерть балькоиом. Що хвилина оглушують ваш слух „живі мегафони".

— Галльо, хто згубив теку, червону, шкіряну? В теці „Вядомосці Літерацке", легітимація на імя Ципри Цвайг, галльо!

„Мегафонам" нема кінця, а всі „трансмісії" у... польській мові. Пардон, мало польській... Таку літературну мову рідко почуте у Варшаві.

Зустрічаю знайомих жидівських журналістів, говорять між собою теж по польськи. Не багато з тих сотень жидівського студентства володіє матірною мовою.

Але мене стрічає несподіванка; властиво не несподіванка, а мій товариш жид з гімназії. Перевертає з подиву очима й хапаючи мене за руку кричить:

— Ти звідкіля?

Провідник обурюється.

— Тсс..., колега, це преса!

— То ще краще, значить маємо двох українців!

З черги і я дивуюся?

— Якто двох?

— А просто, ти і Р—юк; він з нами тут мешкає тай разом страйкує. З власної волі. Обняв провід над кухнею, себто інтендантура...

Ух, хитрий хахол! Просто в запілля, до кухні. Таки справді ми народ проворний.

ЖАРГОН СЕРЕД ЗАТИСНЕНИХ У КУЛАК ДОЛОНЬ.

Сідаємо в пятьох на одно крісло. І так ще половина стоятиме. На трибуну входить екзекутива: трьох старших студентів. Один з них виразно пригнічений, зніяковілий — це син проф. Балабана.

Голос має представник робітників з міської різні — поляк. Говорить з жестами інтеліґента. Галерія реве. Говорить про боротьбу з реакцією, ґеттом, заповідає поміч від робітників-поляків і нарешті вже не каже, а кричить: „Геть з фашизмом, слава демократії". Галерія немов би ошаліла, саля бе ногами в долівку, понад голови здіймається ліс... затиснених пястуків. Пахне мітінгом і Блюмом. Виходимо з салі. У дверях глота, не можна вийти: надійшли великі посилки помадок. Добре ревіти на погибель фашистам і загризати солодкі цукорки! На трибуні говорять вже жаргоном. Половина салі не розуміє.

ПРЕСА ЗАДУРНО.

При виході зі салі роздають газети. Всі жидівські редакції прислали по 60—100 чисел для дармової роздачі. Студенти-журналісти подають на голос інформації про відгуки з краю та закордону. На сходах ентузіям. Подали телеґраму з Вильна. Чути голоси: „Хай живуть жиди, українці і Білоруссини. Слава демократії, пролетарі єднайтеся!"

І як це вам подобається?

ДЗВІН МОВ НА ТРІВОГУ.

Йду наділ по сходах і думаю, як то жидівська молодь любується в ідеї соціял-комунізму. Не вся, але велика більшість. Може й лишв до того попихають люди і обставини?

Сторожа при вестібулі вже мене знає. Встають всі з лав: Нехай живе українська преса!

— Дякую, бувайте панове здорові, щасти вам Боже!

— Дякуємо, дай Боже. Поздоровте ваше студентство. довідзеня. А хтось з Галичини ві

втерпів і почванився — ...,ания", цілую ручки, поважаннячко!!".

Двері за мною замкнулися. На вулиці стояла мовчазна жидівська юрба. Розступилися передімною. Небо було тихе й ціле блакитне. В недалекому костелі св. Фльоріяна могутньо розгудились дзвони. Плили мідяною, залізною, сталевою орхестрою, трівожили; дзвеніли вищою пересторогою немов у Косача в новелях про Еспанію.

Зорі займалися від дзвонів неспокоєм, а над жидівським геттом міста вималювалися затисненими пястуками обриси темних каменищ.

Р. Гучван.

РАДІСНА ОСІНЬ.

ОСІННІ НАСТРОЇ НЕВЕСЕЛІ. НЕПОГОДА ТА ДОЩІ ВИКЛИКУЮТЬ ПОЧУВАННЯ МЕЛЯНХОЛІЇ ТА СМУТКУ. ОДНАЧЕ Є У ЖОВТНІ І ВЕСЕЛІШІ ДНІ, ПОВНІ РАДОСТИ І СОНЦЯ. Є ЦЕ ДНІ, В ЯКИХ ВІДБУВАЄТЬСЯ ТЯГНЕННЯ 1-ОЇ КЛЯСИ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ, БО ТОДІ НА ВВЕСЬ КРАЙ СПЛИВАЄ ПОТІК ЗОЛОТА У ФОРМІ ТИСЯЧА ВИГР, ЩО ВНОСЯТЬ ДОБРОБУТ І БАГАЦТВО ДО ДОМІВ ЩАСЛИВИХ ВИБРАНЦІВ ДОЛІ.

ТОМУ ТРЕБА СКОРІШЕ ЗАСОБИТИСЯ В ЛЬОС 1-ОЇ КЛЯСИ В НЕЗМІННО ЩАСЛИВІЙ КОЛЄКТУРІ

„НАДІЯ", Львів, Легіонів 11.

ДЕ ПОСТІЙНО ПАДУТЬ ВЕЛИКІ ВИГРИ, ЗА КОЛЄКТУРУ „НАДІЯ" ОПОВІДАЮТЬ УСІ, ЩО ВОНА НІКОЛИ НЕ ЗАВОДИТЬ.

Девять днів у Парижі.

VI.

Не роздивки на терені вистави залишалось часу страшно мало. Та годі було не дати спокуситись на видовище з арабським захлинаючим вужів і маленьких крокодилів, чи на втрату 20-ти або й більше хвилин у типово-орієнтальній кавярні „Тунісу", де танець бедрами на естраді виконували дві жінки, чергуючись, по майстерськи, а сильно запашна „кафе-нуар" з густим осадом у філіжанці смакувала зовсім инакше, ніж при столику паризької чи львівської кавярні. Годі було також залишити без уваги „веселе ельзацьке містечко" зі старосвітським зверхнім кольоритом, з чортівськими млинами, таємничими сценами і сотнями інших імпрез, до оселі ліліпутів включно, та не сміятись, коли ген високо на легкопаді зависла фігурка чепурної парижанки і коли пантофлик, відірвавшись від її ноги, широким луком стрибнув десь далеко вдолину... Сміялась тисячна юрба, сміявсь і я. До категорії тих непередбачених програмою емоцій належали ще м. і.: поява князя Кенту і княжни Марини та стихійна, бурхлива овація принагідної юрби в їх честь перед німецьким павільоном, або знаменитий попис якогось спортовця, що гнався в божевільному темпі довший час туди й назад по Сені на водяних лещетах, привязаних до моторівки. Тисячі людей зі спиненим віддихом слідкували на обох берегах Сени за його плавними рухами, то знов мистецькими скоками з одної хвилі на другу, забуваючи деякий час на чудеса павільонів і всю виставу. Це було зрештою щось, що вповні гармонізувало з програмою „Експо" — це була демонстрація „мистецтва і техніки" в ділянці спорту, що в нинішніх часах полонює серця мільонів, викликає незрівняний ентузіязм і стихійні відрухи в честь сили мязів, зручности і відваги.

Коли на виставу лягають сутінки, тоді змінюється її вигляд радикально. Вона розцвітає таким багатством вогняних кольорів, що здається немов вже місця на найбуйнішу фантазію, здається, що людська вигадливість дійшла до краю в техніці неонів і створила щойно на паризькій міжн. виставі справжню казку-феерію, яку треба бачити, щоб зрозуміти, до якого апогею може дійти людина захоплена красою. Павільони з усіми їх галеріями, пасажами, мостами, терасами, поринають де-де у таємничих тінях, то знову купаються в люксусовому морі світла, що часто міняють свої кольори, виявляючи їх роскішно-широку гаму. Маестатична у своїй тристаметровій височині вежа Айфля грає діяною червоністю, немов би сім мільонів кільограмів її заліза розгорілося від підпалу таємничої руки. Течії білого світла від її прожекторів, немов благальні сигнали за рятунком, перехрещуються з такими самими течіями „електричного павільону" зі Шам де Марс, а під вежею, де пливе нестримно людське муравлище, безтурботно яскравіють барвисті неони, зазначуючи з гордістю герби столиці світу, Парижа. Численні водограї, що і вдень, стріляючи високо вгору чи вбік, немов із дул гарматок, так гарно декорують дорогу від Трокадеро, попри вежу Айфля те ген-ген дальше, ввечір дістають чарівну допомогу від скритих десь під ними лямп і розгортають таку красу води і світла, що самі собою представляють видовище, гідне втрати одної і двох годин. Той на цьому не кінець. Бо і Сена доказує ввечір чудес: хоче світляно-водяною струєю своїх вод дігнати, а може й перегнати висоту недалеких павільонів, Німеччини і Совітів. Побіч цих двох велитенських фонтан, кільканацять малих — угору і вбік, а всі вони в тоні одної світляної барви, що згодом переходить у другу, потім у третю і четверту...

Павільони пізно ввечір вже зачинені, тільки безліч кіосків і буфетів не спиняє своєї торговельної праці, бо незрівняні світляні ефекти виставки тримають у захопленні десятки тисяч людей на її терені. Дехто чекає ще штучних вогнів із вежі Айфля (бувае даремно, бо не щодня їх пускають), дехто волить повечеряти тут, ніж десь у місті, дехто шукає розваги, якої на виставі чимало. На виставі не тільки парижани і чужинці-„етранжери". Зїжджається, щоб подивитись на неї, також маса французів із провінції. Їх пізнати можна в день на кожному кроці, коли — рахуючись з видатками — сидять рядочком і заїдають те, що привезли зі собою. Бігаючи вдень по ріжних павільонах, вони своїх дітей часто приміщують в „дитячому садку" (це також питомість паризької виставки) і щойно ввечір забирають їх до „веселого містечка" чи деінде, щоб відтак вернутись разом до дому.

З кожного кутика виставки можна швидко видістатись на вулиці міста, бо брам є около 40, а сама виставка втиснена поміж вулиці і це мабуть її найбільше відемна риса*). Так я постійно вибирав головний вхід Трокадеро, бо звідтам найлекше трапляв до правильного автобусу чи метро. Коли був я за далеко — сідав у вагонетку електричного „трену", що ввесь час мов вуж плавко пересовувався серед людського муравлища, або в легке авто, хоч воно куди коштовніше, ніж звичайне паризьке авто.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

та убрання найдешевше у фірмі

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Останній погляд з тераси Трокадеро був мабуть найбільш жалісний, якого я взагалі колинебудь у житті кинув. Увесь терен горів чудесними вогнями. Навряд чи краще видовище мав Нерон, коли глядів на жорстоке діло своєї ненаситної жажди емоцій — на горіючий Рим. Стоючи вже на платформі автобусу, яким їхав до дому, глядів я на щораз більше меншаючу

*) Доречі — при величезних приметах паризького „Експо", має вона очевидно також свої „тіні". Крім згаданої вже вище, згадаю хоч би не дуже щасливий поділ на національні і фахові павільони. Через те нема можливости уявити собі цілости осягів поодиноких народів, синтези їх творчости. Нпр. Польща крім власного павільону, має свої кутики ще в ріжних міжнародніх павільонах, а саме: преси, реклями, комунікації (подивлювані залізничі експонати: льокомотива і турнетичний потяг), новітнього мистецтва, консервації історичних памяток, наукових відкрить, архітектури, тощо. Також внутрішня комунікація не особливо, а водограї в Сені вражають вблизька браком симетрії в їх розміщенні, вказуючи немов на випадковість.

БЕРТ КЛІФ.

Шість секунд.

Гібонс — директор вязниці дивився поглядом правдивої симпатії на чоловіка, що стояв перед ним у поганому одязі.

— Я знаю, що ви думаєте, Тревор — сказав — моя професія помагає розумітися на людях і я можу розуміти ваші почування. Навіть більше — я вірю, що ви невинні.

Постать Тревора, що видовжилася за шість років дартмурської вязниці, ще випрямилася.

— Ви вірите мені? Отже як розуміти?...

— Я знаю... — Гібонс успокоїв його одним жестом. — Кожний людський суд у світі був би вас мусів засудити. Всі познаки були проти вас.

Джек Тревор говорив далі:

Ці познаки побудував Гампінґ... Той бандит кинув мене у пастку...

Йому забракло слів. Він упав на крісло, яке директор вязниці всупереч з усіма правилами чемности у цій установі, йому підсунув.

— Шість років! — кричав Тревор по хвилині одноманітним голосом. — Це ж страшний час, за який я втратив усе. Все з винятком одного: бажанням помсти! Помсти на бандиті, що знищив мені життя.

Він був страшно схвильований і лють відбивалася на його лиці. Гібонс теж устав і положив йому руку на рямені:

— Слухай, Тревор — сказав він переконливо — я тебе розумію. Але ти хочеш змарнувати собі життя ще раз. І так поліція стежить уже за Стевом Гампінґ, щоб йому тільки щось не вдалося. Він теж не омине руки справедливости і то суворої. Чи не краще почекати.

Тревор глянув директорові в очі і сказав:

— Дякую вам... Але я чекав так багато років на цю хвилину...

І в його очах проявилася незломна рішучість.

•

Тревор добував усю силу волі, щоб запанувати над собою. Приправив собі бороду, пересунув риси обличчя і цього було досить, щоб до зміни, яка зайшла в ньому за останніх шість років додати собі зовсім нову маску. Стев Гампінґ прийняв його на шофера, а навіть ні на хвилину не підозріваючи, хто він.

Тревор сидів при кермі авта і віз свого ворога далекою дощевою дорогою.

Тепер прийшла хвилина розрахунку. Тревор глипнув у дзеркало, що відбивало авто ззаду і переконався, що на брутальному обличчі Гампінґса, що майже лежучи дрімав у глибині авта, не видно було ніодної риски неспокою. Шофер повернув енергійно кермою.

— Чи ви здуріли, Джо? — почув він ненависний голос свого ворога. Сталевим прутом, який тримав напоготівлі, ударив у виски свого ворога. Гампінґ упав з тихим стогоном.

Не чекаючи ні хвилини Тревор хотів докінчити свій плян, який він сотні разів був уже передумав за останні роки. Певними рухами обвив він непритомного у мішок і положив його звязаного у глибині воза. Сів за керму і їхав далі. За кілька хвилин авто виїхало на широку дорогу і пялося поволі на горбок, по боках якого тягнулися скелисті каменоломи. На кільканацять метрів перед возом починалася пропасть. Тревор стягнув гальму і притемнив світла.

Дощ перестав іти. Тревор висів з авта і зажурив папіроску, вдихуючи її дим з насолодою. Кількома сміливими рухами стягнув він бороду та перуку. Потім відступив кілька кроків і почав пробувати, чи дерево, яке стояло оподалік, єдине на цій площі, досить міцне. Привязав до нього мотуз і тягнув.

Не минуло десять хвилин, як завязаний мішок почав у авті рухатися. Стев Гампінґ прокинувся обурений і трохи приголомшений. Коли поглянув на чоловіка, що стояв перед ним, поняв його жах, якби побачив примару: „Тревор!" — крикнув безсило.

Тревор засміявся поганим сміхом:

— Так, Гампінґ, це я.

У його голосі чути було незвичайне вдоволення.

Звязаний не міг відорвати очей від того, що стояв перед ним.

— Що ви тут робите? Чого хочете від мене? — заїкувався він увесь тремтіючи.

Тревор станув на ввесь ріст.

— Бандите! Ти знищив мені життя, бо я станув тобі на дорозі. Нині я хочу відобрати тобі твое життя. Я міг був тебе забити вже раніше, але ти мусиш умирати не простим способом, у більших муках. За моїх шість років

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ! ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновший огляд усіх ділянок нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. — Замовляти в Адміністрації „Діла" — Львів, Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях. Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

колюмну мира і в думках вязалися в одну ціліть співпраця народів у згоді і мирі та нестримний похід цивілізації, яка так гідно себе на виставі запрезентувала.

VII.

Не менше від вистави займав мої духові і фізичні сили сам Париж, місто безлічі історичних памяток і прецікавого сучасного життя. Тріюмфальний лук Наполеона з гробом невідомого жовніра, де довелось мені бути принагідним свідком церемонії складання вінка, був початком моєї мандрівки по Парижі. Описувати всі її етапи і вражіння — це значить записати ще кілька уступів репортажу. Музей Люврy із пребагатими мистецькими архитворами світової слави, Пантеон з підземеллям, де в сутінках сплять вічним сном Золя, Гюго, Руссо, Вольтер і інші, Палата Інвалідів з гробівцями Наполеона і маршала Фоша, катедра Нотр-Дам з дорогоцінними вітражами — розетами, королівська палата Версай і його парк та ще чимало іншого, чим гордиться Париж, а що мені пощастило бачити, — це все вимагалоб при найбільш побіжному описі — масу місця. А чи не заслуговують також на згадку кольорові товарові доми, біржа, торговельні галі, не згадуючи вже про оперу, розкішні „музікголі", принадне і незвичайно цікаве нічне життя Монмартру чи Монпарнасу, дільниці, які здається щойно в ночі починають жити справжнім життям. Кортілоб теж згадати про гори устриць, слимаків і гомарів, ці улюблені ласощі паризян, про марсейські чи навіть китайські ресторани, про рух на вулицях, регульований по мистецьки, врешті про наших еміґрантів. Але досить. Репортаж і так вийшов довжезний.

Шляхом на Брюссель, Кельн і Берлін вирвався я назад до Львова. У Брюсселі, в домі відомого провідника нашої еміґрації, інж. Андріевського, стрінувся я ще з деким із земляків. У Кельні мав я змогу подивляти чудесну катедру, а в Берліні — декорацію вулиць з приводу відвідин Мусоліні. Від Франкфурту до польського кордону їхали ми ввесь вечір зі щільно заслоненими вікнами, бо саме тоді відбувалась пробна летунська атака на східні німецькі землі. Це було досить дивне завершення тих мирних акордів, що бреніли ввесь час на паризькій виставі.

В. Несторович.

•

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

У репортажах, які ми оцим кінчимо, вкралось кілька друкарських помилок при транскрипції французьких слів українською абукою, і так у ч. 223 „Діла" мало бути „Експозіціон Ентернаціональ" (а не Інтернаціонале) і „віз-а-ві" (а не віс-а віс). При згадці про польський павільон („Діло", ч. 226) випала частина слова (замість „великодержавного" надруковано „державного"). Цілість мала виглядати ось-так: Зрештою в польському павільоні, в якому — хоч не робить він великодержавного („монаршого") вражіння, як дехто того хотів, — поміщено таки чимало цінного і т. д.

„Контрреволюція" на наших східних окраїнах.

У Ростові розстріляли 5-ох членів шкідницької організації, засуджених на смерть за діяльність на терені годівельних колгоспів ростівського району.

В тому самому районі небавом пічнеться процес проти 4-ох „контрреволюціонерів", які вищили колгосли, винищуючи худобу. Вони заражували корови епідемічними недугами, дорізували їх та продавали мясо. Їм також загрожує кара смерти. (ПАТ).

ОСІННІ ЗАСІВИ НА НАШИХ СХІДНИХ ОКРАЇНАХ.

Ростовський „Молот" пише: „Роботи звязані з осінним засівом йдуть в Озівсько-Чорноморському краю нечувано повільно. Навіть на Донщині, де засів мав уже давно скінчитися, закінчили його лише три райони. Причиною цього є нікчемність керманичів колгоспів, небдала робота тракторів та занедбання самих трактористів. На Кубані поновлюють похибки, зроблені на Дону. Робота також зла: оранка дуже плитка, насіння кепське; в колгоспі Молотова, у Вишенському районі, насіння лишилось на поверхні землі. В колгоспі „Новий Путь" пшеницю засіяли на глибині 2 центиметрів...". (Офінор).

СПРАВА СЛОВАРЯ.

З нагоди появи нового московсько-українського словника, виданого Українською Академією Наук якийсь Кошевий пише в „Правді" у статті „Як чистять українську мову" між іншим таке: „Українські націоналісти поробили великі зусилля, щоб відірвати українську культуру від братньої московської культури та звернути український нарід до капіталістичного заходу та до фашистівської Німеччини. Користуючись підтримкою троцькистських шпіонів, які дісталися до центральних органів УССР, українські націоналісти зміцнились на культурному фронті та провадили систематично свою розкладову роботу. Хвиля спрямував усі свої змагання на боротьбу з так званими москвизмами, якими він уважав і цілком добрі та потрібні українські слова. Цю лінію провалив і Любченко, Попов та Кілерон, які чистили протягом чотирьох років у цей спосіб українську мову. Характеристичним для цієї зрадницької діяльности є московсько-український словник, виданий Українською Академією Наук в 1937. р. Всі головніші суспільно-політичні вислови зникли з цього словника." „Правда" наводить українські слова спільні з московськими, що їх українські націоналісти викинули, щоб поглибити ріжницю між обома мовами, напр.: „верховний" заступлено „найвищий" (рада СССР), „управляти" — керувати", „батрак" — „наймит", „торгаш" — „крамар", „благодушіє" — безжурність, безтурботність", „службовий" — „урядовий", „анархія" — „безладдя" і т. і..." Довго довелось би наводити приклади цих штучок націоналістичних лексикольогів, призначених за те, щоб недопустити ніодного слова хоч трохи подібного до московського. Мета цих всіх хитрощів є розірвати живий культурний звязок українського та московського народу. Завданням українських наукових організацій, які працюють у царині лінґвістики є зробити можливо скоро лад з мерзенними буржуазними націоналістами, що зраджують український нарід..." (Офінор).

ЦІКАВІ ЦИФРИ.

(З КОМІТЕТУ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА БОГОСЛОВА У ЛЬВОВІ.)

На будову церкви св. Івана Богослова у Львові зібрано досі **62.965.92 зол.** На цю суму склались такі позиції: Працююча інтеліґенція майбутньої парохії зол. 3.547.25; міщанство майб. парохії зол. 1.610.05, прац. інтеліґенція решти Львова зол. 5,635.53, міщанство решти Львова зол. 926.68. Установи і т-ва міста Львова: 8,079.72 зол. (у цьому один Зембанк 5.300 зол., так, що на всі інші установи лишається неповних 3.000 зол.). Дрібні жертви з каплиці (таца) і датки при обрядових практиках 4,571.03 зол. Імпрези (свячене, просфора, театр. вистави) 7.008.28 зол. Жертви і збірки СС. Василіянок 16.865.01 зол. Разом зібрано у Львові: **48.243.55 золотих готівкою,** не рахуючи жертв у „натурі".

Край (тут зачислені жертви з ЧСР й Америки) 6,092.49 зол. Є це почтові впливи чекамь і переказами, внаслідок пресової пропаганди і розсилки покликів. Окрім того квестували на провінції СС. Василіянки з нагоди ріжних свят, празників і т. п. і зібрали 8,629.88 зол. Разом дав край **14.722.37 зол.**

Ріхуючи процентово: львівське міщанство зложило на будову тієї церкви неповних 4%, працююча інтеліґенція неповних 15 відс. Співпраця СС. Василіянок у збірках і жертвах дала 50 відс. зібраної суми.

До виведення мурів під дах потрібно ще коло 10.000 зол., які комітет мусить зібрати в найближчих днях, тому обовязком свідомого громадянства буде поспішити з негайною допомогою. Нове конто чекове ПКО 508.338, Комітет будови церкви ім. св. Макрини, Львів. Просимо старих чеків уже не вживати, або справити на старих чеках число 413.341 — на число 508.338. (Назва церкви на чеках „ім. св. Макрини" мусить ще залишитись аж до часу поки Комітет подбає в ПКО про її зміну на устійнену вже остаточно назву: церква св. Івана Богослова). Віримо, що наше високопатріотичне громадянство поможе зібрати Комітетові необхідних 10.000 зол. ще перед приходом зими, щоб можна було прегарну будову відповідно забезпечити виведенням її під дах.

—o—

ЯПОНСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

Японський уряд вислав до голяндського протест проти того, що голяндські воєнні кораблі обстрілювали коло острова Суматри японські рибацькі судна

—o—

1.500 УБИТИХ.

Китайці евакували східну кінцеву станцію залізниці Пекін—Суйюан після 2-денного бою, на побоєвищі залишили вони 1.500 убитих.

терпіння ти мусиш відплатитися мені шістьома секундами.

•

Він реготався:

— На кілька кроків перед нами є пропасть. Я пущу гальму і авто поїде в тобою туди просто... Це буде тривати не більш як шість секунд, але в цих шістьох секундах ти зазнаєш усіх мук передсмертного жаху, заки твою голову не розторощить ота там скеля...

— Ні, ні! ти не смієш цього! — кричав Гампінг уже ввесь у страху.

Тревор поводився з незвичайним спокоєм і підійшов до авта, щоб звільнити гальму. Авто посунуло поволі в напрямку пропасти. На одну секунду машина якби завагалась і зараз після цього зсунулася вниз. Різкий, божевільний крик змішався із грюхотом машини, що розбивалася на кусні.

Тревор був зовсім супокійний, коли відвязував від дерева мотуз. Повільними методичними рухами закинув шнур у безодню. Навіть не глянув оком у глиб, де щезла його жертва. Спокійною, певною ходою завернув дорогою. Його сіра постать щезла в далині.

•

Один з асистентів державного заведення для божевільних здавав звіт директорові:

— Ми знайшли його у страшному стані. Він мусів зазнати якогось шоку. Папері, які ми знайшли при ньому, виставлені на прізвище Стева Гампінга. Не розумію, чому він увесь час повторяє тільки два срова: „Шість секунд, шість секунд..." пер. а. б.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Перед новими обмеженнями в ремеслі.

У звязку з недалекою будж. сесією сойму торг.-пром. і рем. палати відбувають оживлені наради над новими змінами промислового закону з 1927 р., що доведуть до нових обмежень у ремеслі. Отже проект новелі до згаданого закону передбачує три роди ремесла: 1) концесіоноване, 2) кваліфіковане і 3) вільне. **До концесіонованого ремесла** (спеціяльні дозволи на його ведення дає міністерство торговлі і промислу з уваги на публичну безпеку і загальний інтерес) мають належати: водопроводні, канальові, газові й електричні інсталяції, центральне огрівання, коминарство, мулярство, теслярство, друкарство, літографія, хемітрафія, рушникарство і т. д.

До кваліфікованого ремесла (відповідне вишколення, нагляд і контроля) належать: бляхарство, ковальство, підківництво, шлюсарство, прецизійна й автова механіка, токарство в металю, столярство, римарство, пекарство, цукорництво, мясарство, фризієрство, шевство і кравецтво.

До вільного ремесла належатимуть всі інші роди ремесла. На їх ведення не треба дозволу та реєстрації в ремісничій палаті.

Проектована новеля до промислового закону обмежить ще більше доступ української безробітної молоді зі села і міста до ремесла, бо навіть поборення всіх перепон у звязку з наукою в майстра, відкриття власного варстату залежатиме від внеднання дозволу міністерства.

Про труднощі від ремісничих палат при відкриттю власних варстатів праці навіть не згадуємо.

Слід теж згадати, що до голосу прийдуть цехи, себто добровільні організації ремісників. Одначе на основі рішення 2/3 членів цеху він може стати примусовою організацією на основі розпорядку міністерства промислу і торговлі. Цехи можуть обединуватись по повітах.

Подрібні постанови новелі своєчасно зреферуємо тому, що ця справа дуже важна для розвитку нашого господарського життя.

—o—

Податкові полекші у звязку зі стихійними нещастями.

Міністерство скарбу видало обіжник з 5. ц. м. до ч. D. V. 9945/1/37 до всіх скарбових палат і скарбових урядів з пригадкою своїх раніших обіжників у справі екзекуцій і податкових полекш у звязку зі стихійними нещастями, бо деякі скарбові палати та уряди невідповідно ставляться до справи. Отже міністерство скарбу ще раз звертає увагу, що згідно з його обіжником з 22. липня ц. р. до ч. D. V. 28031/3/37 при устійненні страт хліборобів внаслідок стихійних нещасть слід обчисляти прихід з рільних господарств з трьох останніх нормальних років і прихід з року стихійного нещастя на основі цін з часу оцінки. В обіжнику з 24. липня ц. р. міністерство доручило розглядати негайно подання у справі полекш внаслідок стихійних нещасть та не доводити під цим оглядом до якогонебудь загаєння. Одночасно звернуло увагу, що вистане прослідити дійсний стан у 2—3-ох рільних господарствах даної громади, коли треба устійнювати страти в цій громаді, де нещастя навістило таксамо теж і інші рільні господарства. Вкінці вияснило, що згідно з § 5, уст. 2 розпорядку міністерства скарбу з 13. липня 1933 (Д. З. ч. 53 поз. 402) полекші щодо заплати грунтового податку внаслідок стихійного нещастя потягають за собою відповідні полекші для пошкодованих платників також при заплаті надзвичайної маєткової данини. Полекші у справі заплати надзвичайної маєткової данини повинні скарбові уряди признавати без подань пошкодованих. А що платники грунтового податку і надзвичайної маєткової данини мають ще інші залеглости в державних податках і супроти вірителів то міністерство наказує вести супроти таких платників, пошкодованих стихійним нещастям, помірковану екзекуційну політику. Зокрема якщо шкоди і втрати внаслідок стихійного нещастя (в 1937 р. головно внаслідок посухи) перевищають 40% нормального приходу, міністерство скарбу наказало: 1) **признавати** платникам на їх прохання теж відповідні полекші щодо податкових залеглостей необнятих нормальними полекшами або зміняти вже признані полекші беручи під увагу обмежену платничу спроможність пошкодованих стихійними нещастями аж до часу скінчення нових жнив себто (до 31. серпня чергового року); 2) припиняють екзекуцію у справі стягнення належитостей чужих вірителів і то до 31. серпня чергового року (до закінчення жнив) на основі § 34 розпорядку ради міністрів з 25. червня 1932 р. про екзекуцію скарбової влади.

Якщо йде про полекші щодо заплати державного доходового податку внаслідок стихійних нещасть їх слід признавати на основі ст. 38 закону про доходовий податок і § 47 виконного розпорядку до цього закону.

Надзвичайна маєткова данина.

Міністерство скарбу видало обіжник з 8. ц. м. до ч. D. V. 23936/2/37 до всіх скарбових палат і скарбових урядів у справі заплати надзвичайної маєткової данини на 1937 р. **Отже хлібороби мають заплатити надзвичайну маєткову данину до 30. листопада ц. р.** Обіжник визначує для рільників такі ставки надзвичайної маєткової данини: 1) для платників грунтового податку, які платять понад 25 зол. до 600 зол. річно (без дегресії) законна ставка сягає 20% грунтового податку, а контингентова підвишка 4%, себто **обтяження надзвичайною маєтковою даниною згаданих платників сягає 24% державного** грунтового податку, для платників грунтового податку, які платять понад 60 зол. річно (без прогресії) законна ставка сягає 40% грунтового податку, контингентова підвишка 9%, себто разом 49% державного грунтового податку. Накази заплати доручуватимуть скарбові уряди платникам цієї данини до до 15. листопада ц. р.

—o—

Справа масових розводів.

ПЕРЕД „НАЙПІКАНТНІШИМ" ПРОЦЕСОМ У ПОЛЬЩІ.

Як нашим читачам уже відомо апеляційний суд у Вильні наказав перевести слідство проти консисторії евангеликів-кальвіністів у Вильні за те, що консисторія давала масові розводи католицьким подружжям, хоч їх не передбачує подружне право для католиків. Справу перебрав слідчий суддя Казимир Абрамович, який веде слідство за злочин зі ст. 286 § 1 і 2 к. к., що передбачує кару до 10 років вязниці. Цікаве, що апеляційний суд поминув прокуратуру і переслав акти безпосередньо слідчому судді. Члени консисторії почали боронитися покликуючись на „канони", себто синодальні рішення евангеликів-кальвіністів. Отже бороняться тим, що масові розводи давали в „добрій вірі" згідно з постановами своїх „канонів". Тимчасом збору евангеликів - кальвіністів Польща не признала „де юре". До того їх „канони" були суперечні з державними законами. Апеляційний суд виразно ствердив, що згаданий (кальвінський) суд не був компетентний вирішувати справ католицьких подруж. Хоч у цьому суді була зовсім інша довголітня практика, всеж члени суду, як інтелігентні особи не могли не догадатись, що вони некомпетентні давати розводи католицьким подругам.

Одначе виленські кальвіни розсилають тепер масово летючки по цілій Польщі в обороні розводів. Куратор кальвінської консисторії та адв. Роман Торчинський, оба „специ" в розводових справах, заявили, що хоч розводи неважні, всеж усе є в порядку, бо виленська консисторія приняла такі „канони", на основі яких може давати католикам розводи за відповідною винагородою. Але саме тому проти членів консисторії ведуть слідство за злочин, що його допустились обвинувачені з матеріяльних спонук (зиску).

Не диво, що на процес проти членів консисторії ждуть тисячі родин і ціла прилюдна опінія. На присуд ждуть десятки тисяч зацікавлених осіб тому, що вже тепер окружний суд у Варшаві видав кілька присудів, ствердкуючи неважність розводів і заключених на їх основі пізніших „подруж" у Вильні. Одночасно безліч позвів покривджених подруг і дітей, яких покинули їх батьки діставши „розвід" у Вильні, жде на полагоду своєї справи в судах ріжних міст Польщі. Якщо членів консисторії засудять, тоді вирине ще багато карних процесів за бігамію. Але якби цей процес і не скінчився, все одно він буде „найпікантнішим" процесом у Польщі. Таким чином може теж здійснитися „пророцтво" відомого польського письменника Боя Желеньського, що його він висловив у своїй книжці „Консисторські дівиці", а саме: Матимемо легіон „бахорів", що ними обдарували Польщу не „консисторські дівиці", але „консисторські конкубіни", фабриковані масово в консисторії кальвінів у Вильні.

ЯК УСТІЙНЮВАТИ ДОХІД ВІД КАПІТАЛІВ.

Найвищий Адміністраційний Трибунал видав присуд дня 26. березня ц. р. у справі устійнення доходу з капіталів. В мотивах між іншим читаємо: Якщо йде про закид, що втрати від одного капіталу можна відчислювати від доходу, що його дають відсотки від інших випозичених капіталів, то він не стійний. Цей закид не має основи — ні в постановах закону про державний податок — ні в юдикатурі Найвищого Адміністраційного Трибуналу, якщо йде про дохід фізичної особи, яка не позичає постійно грошей на відсотки. Цей закид позву признав Найвищий Адміністраційний Трибунал не стійним. Але помилковий теж погляд влади, висловлений у відповіді на позов, що приходом є обчислені згори відсотки і зачислені до векслевої суми незалежно від того, чи вексель заплачений чи не заплачений. Згідно зі ст. 19. закону про доходовий податок приходом є лише фактично отримані, а не зачислені відсотки, якщо йде про фізичні особи, яких дохід устійнено ще до того не на основі торговельних книг.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ЖИТТЯ І ПРАВО, вістник теорії і практики. Львів, жовтень 1937. Р. X. Ч. 3. Зміст: Д-р С. Баран: Д-р Т. Окуневський. — Д-р Ю. С. Залц: Чи монах може бути членом виділу товариств. — Д-р К. Левицький: Нові завдання перед молодим поколінням українських правників. — Д-р А. Горбачевський: Справа судів приполітних. — Д-р І. Грицай: Про податкову ординацію. — Оречення Найвищого Адміністраційного Трибуналу. — З нашої організації: а) З діяльности Львівської Делегатури С. У. А., б) Зїзд Західної Делегатури С. У. А. — Д-р В. Ля: Нові закони. — Посмертні згадки. — Вислів. ик Термінольогічної Комісії. — З листів до Редакції. — Цей одинокий український журнал видають Т-ва: С. У. А. і Т. У. П. Кожний правник українець повинен безумовно передплачувати „Життя і Право". Адреса Редакції й Адміністрації: „Життя і Право", Львів, вул. Руська ч. 8, I.

Сторінка без політики.

Смерть ректора прошацької академії.

Занедужав він несподівано, той правдивий король прошаків. Лікар, якого негайно покликали до старця, що ослаб раптом на вул. Маршалківській у Варшаві, відвіз його негайно до лічниці, де старець помер не відзискавши памяти. Після смерти виявилися сенсаційні подробиці.

Небіжчик називався Пшисель Здзіслав, мав 87 літ, був професійним прошаком нераз караним за скитальство. Був він вихованцем заведення ім. О. Бодуена. Як дитину віддали його до одного із заможних столярів десь на східних кордонах Польщі. Одначе Пшисель утік від свого господаря і почав мандрівку по цілому краю.

Згодом він вимігрував до Франції, побував у Бельгії і Швайцарії, всюди промишляючи прошацтвом. Згодом вирнув він у Чехії, де в Празі заложив „прошацьку академію". Єдиним професором академії був він сам і як ректор та професор академії в одній особі, мав він незлі доходи. Та чеська влада позавидувала йому того поводження і „зліквідувала" його наукове підприємство.

Сам професор утік до Польщі, де мандрував із міста до міста, організуючи всюди прошацькі товариства. Очевидно, що зорганізовані ним товариства мусіли солоно оплачувати своє істнування своєму основникові. Крім того дотепний прошак писав ріжні антисемітські пісоньки, які відтак продавав видавцям за добрі гроші.

Пшисель мав скрізь своїх аґентів і „генерального заступника" в Ченстохові, де містилася його головна операційна база.

Про те, як прошацькому ректорові йшли його прошацькі інтереси, найкраще свідчить готівка 2.000 зол., що її знайшли при ньому і кілька щадничих книжочок на ріжні краєві і закордонні банки.

Вістка про смерть короля прошаків викликала між варшавськими і позаваршавськими прошаками величезну сенсацію. На похорон короля прошаків, який не полишив ніяких спадкоємців, примандрувало багато ріжнородної жебрацької братії.

—o—

„Щедрість" Рокфелєра.

Досі вважали люди Рокфелєра найбільшим філянтропом усіх часів. Висоту сум призначених на ріжні наукові і філянтропійні цілі обраховують на кількасот міліонів доларів. Щойно тепер після його смерти виявляється, що щедрість міліонера має теж і свої „темні сторінки".

Рокфелер був з природи незвичайно скупий. Відмовляв собі навіть таких незначних і малих приємностей, що їх навіть найгірший його урядничина вважав життєвою конечністю.

Ніколи більше він не давав як 5 центів. Коли голодний заступав йому дорогу і просив на кусень хліба, Рокфелер давав 5 центів. Дівчинка, яка у 97 річницю його уродин вручила йому китицю квітів і побажала, щоб Рокфелер діждав вимріяних 100 літ життя, дістала також традиційних 5 центів.

— З таким капіталом — говорив він залюбки — пішов я в життя і давав собі раду. Хай інші теж так собі радять...

Ця щедрість „5 центів" є — як пишуть американські часописи — підставою його справжньої філянтропії. Досі всі думали, що він даючи 50 міліонів на фундацію свого імени, виставляв чек на деклярована суму. А він віддавав твореній, чи тільки субвенціонованій собою установі акції своїх підприємств на відповідну суму, застерігаючи собі право контролі над здепонованими в той спосіб акціями, яких не вільно було продати.

Дарована акції, яких продажа була неможлива, залишалися в засаді в руках давнього власника, в тім випадку Рокфелєра.

Зате для скарбового уряду ця справа виглядає інакше. Від акцій дарованих науковим або філянтропійним установам, не беруть податку. Отже, чим більше акцій Рокфелєр роздаровував, тим менше платив податку, не зменшуючи в засаді свого майна.

—o—

Бенкети в людських черепах.

Паризькі нічні льокалі мають уже свою славу. Ростуть вони як гриби на дощі, але змінюються вони постійно. Багато з них щезає без сліду і на їх місце повстають нові льокалі. Щез навіть такий славний нічний льокаль Парижа, як „Мулен Руж".

Зате заступає його льокаль не тільки оригінальний але направду несамовитий.

Цей бар називається „Місет". Оригінальний він тим, що прикрашений чорними кольорами. Саля тоне в півсумерку, немов якась похоронна каплиця. Освітлюють її тільки криваві блески очей-лямп уміщених у черепах розвішених під стіною.

При столиках у півсумерку сидять якісь тіни з черепами в руках. Що за несамовитий бенкет? Це гості пють шампан із великих шклянних чаш вправлених в оригінальні людські черепи.

Немов тіни снуються теж поміж столиками гостей кельнери і кельнерки.

Вільне місце при столику важко зарвати. В заглибленні одної стіни, прикритім темною занавісою стоїть несамовитий г ість — людський череп.

Оповідають, що колись мешкав у тому домі якийсь строгий маркіз, який знущався над своїми людьми і за якунебудь дурницю карав смертю.

Череп, що стоїть у заглибленні, був колись найвірнішим слугою маркіза. Його теж не минула лиха доля. За якусь дрібну провину посадив його маркіз у пивниці і заморив голодом. Одинокою поживою була для нього вода, яку клали біля нього в малій мисочці. Маркіз збирав черепи своїх жертв і сьогодні стали вони принукою для людей, що гонять за несамовитими вражіннями.

Електрика на послугах крокодилів.

Воно може й дивно виглядають такі слова, а всеж таки вони правдиві. Електрика справді станула на послугах крокодилів і черепах. Як воно сталося? Зовсім просто. Директор великого зоольоґічного городу в Шікаго запримітив, що тропікальні аліґатори і черепахи з наставанням зими тратять зовсім свою рухливість і поворотність, хоч температура в їхніх приміщеннях завжди була адержувана на відповідному рівні. Звірята ставали з наставанням холодів і морозів дивно неповоротні й повільні та іноді здавалося, що вони зовсім мертві.

По довших дослідах удалося впасти на причину такого дивного стану звірят. Виявилося, що хоч звірята мали температуру в аліґаторні і в черепашні зовсім добру, то пісок, яким висипували дно, був рішуче захолодний. Звірята, які привикли до теплих країв і до гарячого як жар піску, відчували просто нестерпний холод і в ноги.

Щоб тому лиху зарадити, вжили електрики. Ішло про те, щоб цілий пісок утримувати постійно на одній і тій самій температурі і все однаково огрівати. Під цим оглядом найкращі були електричні огрівальники. Отже ввесь пісок в аліґаторні замінили в один великий огрівальник. Під піском уложили коло 200 м. спеціяльного електричного проводу, через який пустили електричний струм. Прилад, який регулює силу струму, регулював одночасно температуру. Тепер пісок мав уже ввесь рік однозірну температуру і крокодилі та черепахи віддискали свій давній гумор.

—o—

ВІДЕНЬ ЗНАЄ, ХТО ПЄ „

У Відні є окремий поліційний відділ, де записані прізвища людей, які люблять підпити собі понад міру. Таких прізвищ є там 100.000. Чи не вільно вже у Відні пити або може підготовляють там протібіційний закон? Ні, — щораз частіше люди купують собі авта, а хто хоче дістати право провожати своє авто самому не може запиватись. Це шкодить не йому, а людям на вулиці. Хто раз попав до архіву „нетверезих" мусить уживати довгих заходів, щоб доказати, що він упився раз, припадково та винятково і „більше не буде".

Лікуванці і безнадійні.

Рівночасно з таким бюром ведеться праця установи, що поборює алькоголізм і лікує алькоголіків. Бувають випадки, коли люди починають пити з розпуки, після якогось нещастя, переживання, з нужди, а згодом під впливом лічниці де працюють добрі фахові сили, головно жінки, стають зразковими громадянами. Відділ „алькоголевої обезпечальні" знає багато віденських громадян, які вряди-годи приходили запиватися і платять кару. Є між ними напр. один ремісник, що має на 20 років старшу жінку, і бодай раз на місяць мусить від неї утікати, щоб „опяніти" у веселому товаристві.

—o—

ПАНІКА В КІНІ РОЗБУРХАЛА ЦІЛЕ МІСТО.

В однім з передміських кінотеатрів Неаполю виставляли недавно відому американську фільму „Сан Франціско", в якій змальований землетрус, що знищив це місто. Серед глядачів-неаполітанців, які завжди сильно реаґували на такі фільми чи картини з причини близького Везувія, настало нервове схвилювання.

Раптом із горішнього стовпа злетіла автоматична коробка-гасильник вогню і розбилася. Рідина, що була в автоматі почала з шумом виходити з коробки. На салі поширилася неприв'язана задуха. Серед глядачів счинилася паніка. Хтось крикнув:

— Землетрус!

Люди кинулися до виходу, розбиваючи сусідів. Вирвавшись на вулицю, бігли вони далі і як наелєжені кричали: — Рятуйтеся, хто можеї Землетрус!

Паніка перекинулася на цілу дільницю. Із деяких домів почали мешканці виносити прихапцем своє добро.

В паніці згинули 2 жінки, яких розтолочили в кіні на смерть і 15 людей було важко ранених.

Все те через дурницю, перечулення нервів кіновою фільмою.

ТРЕБА МАТИ ПРАВДИВИЙ ГОРБ.

З царства Монако видалили француза Андре Пелігона, в якого ствердили... фальшивий горб. Він жив завдяки пересудові ріжних грачів у Монте Карльо, які перед входом до салі рулетки доторкалися горба горбуня, бо таке панує повіря, що це приносить щастя. Пелігон діставав гарні гроші тільки від тих, що виходили з касина вже вигравши. Поліція ствердила, що він нормальний і що вкладав собі під плащ горб з дерева.

ВЕСЕЛЕ.

ДУХ ЧАСУ.

— Слухай, хлопчино, чи міг би я бачитися з твоїм батьком?

— А чи ви є коморником?

— Ні!

— Неможливо! Адже до нас ніхто інший не приходить.

ДЕБЮТ.

Добродій Прищіпка стає перед судом за побиття своєї жінки. Суддя відбирає генералії і вкінці питає:

— Караний?

— Ні, прошу світлого суду, це моє перше подружжя.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

— Мій кревняк, який має 65 літ, рішив відмолодитися.

— Через малпу?

— Неотеса. Чому ви ображуєте цю панночку, з якою він хоче оженитися?

НІЧНА ПРИГОДА.

— Коли я збудився вчора в ночі, запримітив, що хтось перешукує кишені мого убрання. Я схопив револьвер, але не вистрілив.

— Чому?

— Бо я не хотів стати вдівцем.

ДИТЯЧА ФІЛЬОСОФІЯ.

— Чи ти вдоволений, що маєш тепер братчика?

— Дуже! Будемо тепер брати штурханці по половині!

Закарпаття.

КОМІТЕТ ДЛЯ ОБОРОНИ РІДНОЇ КУЛЬТУРИ.

Дня 26. вересня ц. р. в Ужгороді заложено „Комітет оборони рідної культури" при Т-ві „Просвіта". Комітет видав до громадянства таку відозву:

„Вороги народньої мови, культури, рідного шкільництва під натиском внутрішніх та закордонних іредентистичних сил перейшли супроти нашого народу в наступ і загрожують нашому національному розвиткові.

Щоб пляново вести боротьбу супроти цієї шкідливої течії, при централі Просвіти в Ужгороді зорганізувався „Комітет оборони рідної культури".

Комітет має на меті зорганізувати оборону так, щоб у ній взяли участь усі борці за рідне слово, за рідну культуру, не зважаючи на віру чи партійно-політичну приналежність. Оборону треба зорганізувати так, щоб ми могли перейти у протинаступ за загальний, культурний і господарський розвиток нашого народу, нашої країни".

Большевики арештували голову вірменської церкви.

Комуністична партія Вірменії дістала наказ безпощадно нищити вірменську церкву. На другий день ГПУ арештувало голову вірменської церкви (Католікоса) в Єривані та 25 священників. Усі вони стануть мабуть у листопаді перед судом. (КАП.)

„БУРЖУАЗНІ НАЦІОНАЛІСТИ" В ОСЕТІЇ ТА ДАГЕСТАНІ.

Як подають „Ізвестія": „Буржуазні націоналісти" панують у Дагестані побіч Обласного Комітету. В Інституті для наукового досліду національної культури господарять „націоналістичні бандити" Гаджібеков, Чаронов, Шахналов та інші. Вони гонять московську мову зі шкіл ,заступають московські вислови „Колхоз, партія, совет" арабсько-турецькими висловами. Секретар Обкому Самурський займає дивне становище не усуваючи націоналістів Лелевича і Гаджібекова.

Кореспондент „Ізвестій" Семеновкер пише в Орджонікідзе про „кубло націоналістів" у Осетії. Секретар Північно-Осетинського Комітету, Маурер, розпалює національну ворожнечу. Він виключив з партії голову кримінального розшуку, Дмітрієва, і зробив гостру догану начальникові міліції Берієву. Керманич пропаганди Бадаєв виступає проти перекладу комуністичної літератури на осетинську мову. Народньою просвітою кермує „буржуазний націоналіст" Харанов. В обкомі, ісполкомі та в редакції „Соціялістичної Осетії" розпаношились буржуазні націоналісти. (Офінор.)

ТАТАРСЬКА РЕСПУБЛИКА НАПЕРЕДОДНІ ВИБОРІВ.

В Ново-Альметво-Тельмановському районі мулли провадять отверто протисовітську роботу при підтримці сільських рад. Навіть деякі члени партії мають близькі зносини з муллами. Татарський обком 3. X. рішив пожвавити роботу у звязку з наближенням виборів, але й після цього небагато змінилось. Навіть у центрі республики в Казані робітники деяких підприємств не знають виборчих законів. Пишучи про це „Правда" жадає рішучих заходів проти муллів і націоналістів. (Офінор.)

По широкому світі.

Французькі урядовці погрожують страйком, якщо від 1. листопада не дістануть підвишки 150 франків. Уряд годиться дати лише 130 франків від 1. січня 1938.

Грецький премієр Метаксас приїхав до Царгороду на панцирнику „Аверов". Після величевого повитання виїхав він на офіційну візиту до Анкари.

Італійський пароплав „Літторія" повіз до Лібії 2.000 вояків.

Італійська рада міністрів почала нині наради.

В Середущій Азії вибухли заворушення; населення масово втікає до Кашміру.

У Німеччині намісник Саксонії уладив прийняття для князя і княгині Віндсору, в якому взяли участь визначні державні й партійні достойники.

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

На поміч українським безробітним!

І знов надходить зима. Тисячі українських безробітних найдуться над берегом страшної заглади, що її несе голод і холод. Чи-ж можемо бути німими свідками їхньої трагедії? Ми — ті, що при кожній нагоді цитуємо й рецитуємо „...обніміте, брати мої, наймекшого брата..." Чи можемо дати їм загинути? Це-ж наші брати та сестри! Це-ж члени отої великої — всеукраїнської 45-міліонової сім'ї! Чи можемо дозволити, щоб на їх нужді жирували всякі комуно-людово-фронтівські демагоги й купували їхні душі за миску сочевиці? — Ні! Ми, здороводумаюча українська суспільність, не дамо їм загинути!Ми ділом докажемо, що супроти такої небезпеки, якою є фізичне завмирання вітки української нації — ми завсіди найдемо спільну мову. Ми завсіди і всюди видамо зі себе максімум зусиль на оборону. Виходячи з отого заложення, українське робітниче Т-во „Сила" приступає, як це робило й минулого року, до акції зимової допомоги українським безробітним. Виділ Т-ва покликав до життя **Діловий Комітет**, а цей на допомогу попросив ширший **Почесний Комітет.** На наш заклик у минулому році посипалися щедрі датки від усіх усюдів нашого громадянства. Сотки українських безробітних відчули, що вони не самі! Що ними опікується цілий український нарід! Що вони є також синами отого Великого українського Народу. І напевно багато більше здисциплінованих рядів Безсмертної Української Нації доповнили ми отою акцією, ніж деякими політичними конференціями, інтервенціями і т. д.

Діловий Комітет зимової допомоги українським безробітним при Т-ві „Сила" мав у минулому році в обороті від дня 7. X. 1936. до 24. 7. 1937. квоту **17.676 зол. і 96 сот.** Допомогу роздавав Комітет у грошах, безплатних обідах, натуралїях, опалі, одежі й ліках. З допомоги в грошах користало 400 осіб — у цім 300 родин. Безплатних обідів видано 7.475 для 320 осіб. Запомоги в натуралїях признано 190 родинам. Видано 15 сотн. греч. круп, один вагон бульби, 20 сотн. муки, 2 сотн. ризу та 500 кг. хлібів. Допомоги в одежі признавано у формі: убрань, плащів, білля, черевиків, шапок і скарпеток. Хорі безробітні користали із запомог у ліках. Хорих оглядали лікарі Народньої Лічниці безплатно. Ліки видавала аптика п. Терлецького при значнім опусті. Під кінець замкнення минулорічної „Зим. Допомоги" ревізор РСУК п. Квасниця доконав контролі книг, де знайшов усе в належному порядку. Лишилося 24.50 зол. до розпорядження Виділу Т-ва „Сила" в Пром-Банку. Її підіймe цьогорічний Діловий Комітет.

Починаючи цьогорічну „Зимову Допомогу", закликаємо все українське громадянство до цієї акції! На кожному кроці, при кожній нагоді, в кожній клітині, на кожному відтинку нашого суспільного життя закликаємо до пропаганди й переведення в чин цієї здорової суспільної думки! Нехай не буде ніодного українця, що не зложив би датку на українського безробітного! Докажім, що супроти скріпленого з усіх сторін ворожого наступу — ми теж зуміємо зєдинитись! Ми теж зуміємо скріпитись! Ми теж зуміємо лічити успішно рани, що силою обставин покривають наш національний організм! Всі українські часописи просимо все і всюди пропагувати справу зимової допомоги українським безробітним.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИКІВ „СИЛА":

Музика Павло, голова. **Сабара Степан,** секрет.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ ЗИМОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКИМ БЕЗРОБІТНИМ ПРИ Т-ВІ „СИЛА":

Іванчук Осип, голова. **Табора Софія,** секретар. **Члени:** Соболь Михайло, Сабара Степан, Здаревич Володимир.

ПОЧЕСНИЙ ГРОМАДЯНСЬКИЙ КОМІТЕТ:

Д-р О. Бабій, о. А. Каштанюк, ред. І Кедрин, дир. С. Кузик, Ілько Лисий, дир. І. Лопатинюк, д-р К. Паньківський, дир. Я. Скопляк, проф. О. Старосольська, дир. І Тиктор, дир. Ю. Шепарович, проф. О. Цілановська.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка"
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Конгрес української соціялдемократії.

Дня 17. жовтня ц. р. відбувся у Львові VIII. з черги Конгрес У. С. Д. П. В Конгресі взяли участь делегати партійних організацій УСДП, головно з Підкарпаття та представники професійних союзів.

Наради, що тривали до пізного вечора, присвячені були сучасній міжнародній ситуації та положенню українського народу, культурно-освітнім справам, врешті організаційним та професійним.

У висліді прийнято цілу низку резолюцій, між іншим **резолюцію-протест проти нагінки шовіністичних польських кругів на всі ділянки українського національного життя.**

І в рефератах і в дискусії і в резолюціях багацько уваги присвячено відносинам на Радянській Україні, у звязку з чим **напятновано всі спроби націоналістичної Москви знищити всі прояви українського життя за Збручем.**

До Ц. К. партії вибрані: голова проф. д-р В. Старосольський, члени: д-р Л. Ганкевич, В. Темницький, П. Буняк, д-р Р. Скибінський, ред. І. Квасниця, І. Кушнір, д-р В. Ісашкевич, О. Тимків, д-р Р. Домбчевський, Губицький, І. Борух, Е. Малецький, д-р Кобилецький, А. Голота, С. Файфер, Герник, Тимощ, Лабовка й інші.

—o—

Паніка на нюйорській біржі.

На нюйорській біржі вчора масово продавали акції. Нотування найпевніших акцій впало на 10 точок, інших — на 15. Разом 3,230.000 акцій перейшло в інші руки, з того 1,400.000 в панічному настрою, в останній годині перед замкненням біржі.

Присилайте передплату!

Правильний розділ звуків і мягший тон запевнює
РОЗСІВАЧ ЗВУКІВ у відбірнику PHILIPS Super 7-38

В яких умовинах Японія візьме участь

В КОНФЕРЕНЦІЇ 9-ОХ.

Японські політичні кола і преса одноголосно заявляють, що Японія візьме участь у конференції сигнатарів договору 9-ох держав лише тоді, якщо всі учасники конференції признають, що причиною далекосхідної війни є протияпонське становище Китаю та комуністична небезпека.

Якщо би потрактовано Японію в дусі Ліги Націй і промови Рузвельта та якщоб розглянено справу Манджурії згідно з китайським внеском, Японія не лише не взялаб участи в конференції, але й застановилась би, чи може вона дальше належати до договору 9-ох держав.

—o—

PFAFF
840
Найкращий матеріял і довголійній досвід
створили найвищої якости машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.
Генеральне представництво і продаж — ЮЛІЯН ЛОМАҐА Львів, Валова 11. Тел. 228-70
Прецизійна направа машин у власному варстаті.

„ГАЗЕТА ПОЛЬСКА" ОФІЦІЙНИМ ОРГАНОМ О. З. Н.

Вільенське „Слово" (ч. 2871) повідомляє: На днях дійшло до порозуміння між полк. Коцом і полк. Медзінським. На основі цього порозуміння „Газета Польска" буде офіційним органом О. З. Н. Перед кількома днями марш. Сьмігли-Ридз приняв на авдієнції полк. Медзінського.

—o—

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Ощадні** господині роблять на зиму запаси високоякісного меду, овочів, грибів у **Кооперативі „Рій"**, Львів, вул. Руська 20, тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 2—5

— В **Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 21. ц. м. в год. 7. вечір. На сходинах представить д-р Я. Малис казуїстичні хірургічні випадки з „Народньої Лічниці". 1890

— **Українці в Канаді.** Проф. Д. Дорошенко матиме в пятницю 22. ц. м. в год. 7-й вечором відчит в Українськім Науковім Інституті у Варшаві при вул. Служевській ч. 7.

— **Українка.** Нове число париського місячника „Прометее" (ч. 128—129) принесло статтю О. Шульгина „Централізація в СССР і нова конституція", ст. Сірополка „Національне виховання на Україні за часів Катерини II". До багатої української хроніки прилучається ще й інформативна стаття про Конгрес Товариства Прихильників Ліги Націй у Братиславі.

— **На Лемківщині забороняють українські календарі і молитовники!** В найновішому числі „Мети" читаємо: Одному нашому кольпортерові на Лемківщині задержали на почті „Український Християнський Календар" і молитовники „Благодарім Господа". Поліцієнт забрав його до комісаріяту, розпечатав пакунок і заявив, що українських книжок не вільно читати(!) Коли свідомий кольпортер протестував проти цього, загрозили йому, що заплатить кару 500 зол., якщо не відішле назад календарів...

— **Масові ревізії й арештування у Станиславівщині.** „Станиславівські Вісті" повідомляють, що у звязку з імпрезою т. зв. „Дня Підгіря" у Глебівці богородчанського району перевела адміністраційна влада багато ревізій та арештувань. Ревізії були м. ін. у інж. Ілька Семянчука, адв. д-ра Олександра Чорненка (що були запрошені до Глебівки на референтів) та в інших осіб, після чого деяких з тих осіб конфіновано, забороняючи їм виїздити з місця осідку. — Ось такий є — пишуть „Стан. Вісті" — вловимий, наглядний „успіх" новітньої української партійницької демагогії, кирині й анархії.

— **Жидівський страйк.** На протест проти приділу окремих лавок для жидівських студентів жидівські крамарі позамикали крамниці між 8. і 12. год. Сіоністична екзекутива на Східну Галичину проголосила страйк між год. 12. і 14., що довело до непорозумінь між поодинокими жидівськими політичними групами.

— **Поліціянтка в ролі підсудної.** Перед судом у Львові стануда поліціянтка 43-літня Гелєна Добош, яку обвинувачують у тому, що коли працювала як „старший постеруночий" у реєстраційнім бюрі слідчого уряду, знищила поліційне реєстраційне повідомлення і вкинула до коша. Також повідомлення у справі Марії Василишин зі Старого Самбора сховала в кишені свого плаща і не втягнула того повідомлення до картотеки. Підчас слідства боронилася Добошівна, що через помилку знищила одно повідомлення і друге сховала до кишені. На розправі також в такий спосіб боронилася і суд її звільнив.

— **Львівська хроніка.** Іван Лис (Крупинського 15) повідомив поліцію, що ще 16. ц. м. вийшов із дому його 15-літній син Антін і досі не вернувся домів. — Олена Рій підкинула у брамі при вул. Лазаря 15 свою дитину. Поліція арештувала її. — Винницький автобус, яким кермував шофер Маркус Гохберг наїхав на незнайомого мужчину, якого відтак шофер відвіз до лічниці.

— **Красва хроніка.** В Розвадові пов. Жидачів поліція арештувала Петра Кузя, в якого найшла гіпсові форми до відливу фальсифікатів 20 сот. монет. Арештований Кузьо признався, що фальсифікати виробляв від 3-ох місяців і пускав їх в обіг. — В Бучачі поліція арештувала три особи під замітом сфальшування векслів на кількадесять тисяч золотих. Слідство виясинть подробиці цієї афери. — В селі Вершава пов. Ряшів злодії вкрали з поля 6 коней вартости 2.000 зол. — В Ігровиці (Тернопільщина) згоріли два господарства П. Ганчара і Бяловонса, разом вартости 2.600 золотих. Пожежу спричинили діти Ганчара. — Поліційна стежа стрінула в присілку Свинка біля Королівки (Борщівщина) 5-ох опришків. Підчас перестрілки ранили одного з них Василя Украніца, в живіт і трох зловили; один утік. — З громадської канцелярії у Ляшках Королівських (Перемишлянщина) украв хтось канцелярійне приладдя та друки вартости понад 2.000 зол. — Перед станиславівським судом мав відбутися процес проти Людвики Чапіракової, яка покалічила свого любка Теодора Ковальського з пімсти за те, що він її покинув. Перед розправою Чапіракова відібрала собі життя.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

— **Засудили б. старосту Вонса.** Перемиський окружний суд проголосив у понеділок 18. ц. м. присуд на б. ярославського старосту Вонса і товаришів. Головного підсудного д-ра Ігнатія Гольцбергера, лікаря повітового осередка здоровля в Ярославі засудили на 2 роки вязниці з амнестією на 1 рік. Крім того відібрали йому громадянські права на 5 літ. Книговода повіт. виділу Олександра Стравса засудили на 2 і пів року вязниці, з амнестією на півтора року і на втрату громадянських прав на 5 літ. Б. старосту Вонса, скарбника пов. виділу Й. Сівця і ліквідатора І. Романова засудили на 6 місяців вязниці, одначе на підставі амнестії цю кару всім дарували.

— **Не було вбивства на змаганнях у Медиці.** У вчорашньому числі „Діла" ми подали за ПАТ-ом вістку про вбивство польського змагуна Гвінера на змаганнях у Медиці. Тимчасом виявляється, що згадана вістка неправдива від початку до кінця. Щож торкається особи Гвінера, б. сержанта, то він дійсно згинув минулої неділі, але не в Медиці, лише в Городку. Гвінер їхав поспішним поїздом до Львова. В Городку висів з поїзду, щоб купити папіроски на стації. А що був підхмелений, не встиг скочити до поїзду, що вже рушив з місця, дістався під колеса і згинув. Просто незрозуміле, що ПАТ, офіційна агенція, подає неправдиві вістки, що їх негайно використовує польська преса, щоб цькувати проти українців. Можеб так цією справою занялись відповідні чинники і повчили дотичного редактора ПАТ-ої, щоб подавав достовірні вістки. Адже в нестерпній атмосфері ненависти, що її витворила пресова кампанія проти українців деяких „курієрків" та ендецької преси, така неправдива вістка може довести до ексцесів проти українців.

— **Чеський політик в українській гімназії.** Голова кураторії допомоги українським школам у ЧСР, голова сенату Чехословаччини д-р Франтішек Совкуп завитав 30. м. м. до української реальної гімназії у Ржевницях. У своїй промові до дітей д-р Совкуп накликав дітей, щоб були передовсім добрими громадянами свого народу і приятелями чехословацького народу. Голова сенату був на спільному обіді учеників і професорів гімназії. Того самого дня українська гімназія уладила жалібну академію в честь покійного президента Т. Г. Масарика у великій салі Н. Дому, на якій д-р Совкуп оповів про свої приятельські взаємини з Президентом Визвольником Т. Масариком. На академію прийшли представники чеських організацій Ржевниць та українська кольонія в повному складі.

— **Адвоката Н. Шарля,** якого недавно арештували, минулого тижня на доручення прокуратора, випустили на волю по закінченні вступного слідства.

НОВА КНИЖКА:
Федір Дудко
ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ
Оповідання.
Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.
У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертва героїнь серед романтичної обстановки.

— **Підпалився в кіні.** В кіні „Ріяльто" в Катовицях трапилася така подія: Підчас сеансу робітник Фридрих Льорх посварився зі своєю жінкою і вийнявши раптом фляшку з бензиною облив своє убрання і підпалив. Відразу загорівся як жива свічка. Видущі почали його рятувати і вгасили вогонь, але Льорх так важко попарився, що його перевезли у важкім стані до шпиталю.

— **Нова польська партія.** Перед кількома днями письменник Богуславський, редактор „Вечору Варшавського" Ст. Стшетельський і б. посол Х. Д. Бітнер оснували нову політичну партію „Звйонзек Одродзеня Народу". Нова політична організація звертається головно проти „направчи".

— **Смерть при чищенні бочки.** У фабриці пива в Шавлях вибухла велика бочка, що її чистили робітники хемічними речовинами. Один із робітників наповнив бочку на 600 літрів хемічними продуктами. З невияснених причин дійшло до вибуху. Двох робітників згинуло, кілька тяжко ранених.

— **Народня маска.** В Естонії випродукували в останньому часі спеціяльний тип протигазової маски за „народньою маскою ч. 2". Ця мас-

ка дуже дешева і тому союз протигазової оборони пропагує, щоб кожний естонський громадянин купив собі новий тип маски.

— **Морські катастрофи.** Підчас бурі на Босфорі затонуло судно з 18-ма особами залоги. Великий вітрильник з 36-ма людьми є в небезпеці недалеко Мідіе. — По французькому кораблі, що плив здовж баскійських побереж, загинув слід. На пошукування вислали кілька торпедовців.

— **Вином погасили пожежу.** У Темліні (Буковина) вибухла пожежа. У цій місцевости мало води, тому була небезпека, що пожежа перекинеться на цілу місцевість. Щоби до того не допустити, до гашення пожежі ужили 4.000 літрів доброго білого вина.

— **Населення Франції та Австрії вимирає.** Від 1913. до 1935. р., себто за 22 роки число народин (на 10.000 мешканців) зменшилося в Японії на 5 прц., в Португалії на 12 прц., в Ірляндії — 14 прц., Еспанії — 16 прц., Італії, Румунії, Голяндії, Шкотії, Бельгії, Швайцарії, Данії, Німеччині і Фінляндії від 25 до 32 прц., в Мадярщині на 37 прц., у Франції на 38 прц., в Англії на 39 прц, Швеції, Норвегії та Австралії на 41 прц. і в Австрії на 45 прц. В 1935. р. Австрія мала лише 132 народини на кожних 10.000 мешканців, Швеція — 138, Норвегія — 146, Англія — 147, Франція — 153, Бельгія — 154, Швайцарія — 160, Нова Зеляндія — 162, Австралія — 165, Данія 177, Шкотія — 178, Чехословаччина — 179, Фінляндія — 185, Німеччина — 189, Ірляндія — 195, Голяндія — 202, Мадярщина — 212, Італія — 233, Еспанія — 255, Польща — 261, Португалія — 292, Румунія 307, Японія — 316. Треба додати, що в деяких краях згаданий стан поправився. І так число народин у Німеччині від 1934 р. зі 180 до 190 у 1936 р. Лише у Франції і в Австрії число померших перевищає число народин. Смертність в інших державах на 10.000 мешканців виглядає ось так: Нова Зеляндія 82 смертей, Голяндія 87, Австралія 95, Норвегія 102, Данія 110, Швеція та Англія 117, Німеччина 118, Фінляндія 120, Швайцарія 121, Бельгія 128, Шкотія 132, Чехословаччина 135, Австрія 136, Італія 139, Польща 140, Ірляндія 141, Мадярщина 153, Еспанія 155, Франція 157, Японія 168, Португалія 176, Румунія 212.

— **Великий здобуток радіотехніки. Приймач Філіпса зі стрійним автоматом.** Вже здавна мріяли радіотехніки про будову приймача з такою простою обслугою, щоб кожний міг легко наставити бажану станцію і дістати по змозі в тих умовинах найкращий відбір. Цю проблему розв'язали вчасті конструктори Філіпса. Їм вдалося зосередити цілу складну систему строєння в одній кульочці, прозваній „монастером". Цей прецизійний автомат сам регулює всі дії, які в інших апаратах повстають при помочі 4-ох або й більше кульок. Таку досконалість тону, яку має приймач Філіпс Супер 7-38 міг би дістати, при помочі різних, окремих стрійних кульок, тільки дуже досвідчений фахівець, знаменито ознайомлений з технічними процесами, що повстають у приймачі. Завдяки „монастерові" обслуга приймача стала такою простою, що вистане один рух руки, щоб дістати найприємнішу радіцію.

— **Чистота — це найкращий лік.** Бруд є одним з найгрізніших ворогів людини. Він є розсадником усякого роду бактерій. Щоб забезпечити себе перед їхнім погубним діланням, треба передовсім дбати за чистоту, вживаючи доброго мила, що зовсім усуває всякий бруд і не шкодить рук та білля. Відомим і від літ пінезним милом є Олень Шіхт. Вироблюють його в найкращого сирівця і завдяки його незвичайній видатности можна його поручити всім господиням

—o—

З кіна.

Кіно „Касіно": „Ескапада".

Фільме режисерії Любіча з Марленою Дітріх; її партнери — Герберт Маршал і Мельвіль Дагляс. Тема на підставі песи відомого мадярського драматурга Мельхіора Ленгієля. Як її оповісти то аж дивно стає, що з такої теми можна зробити фільму. Єдина подія, довкола якої крутиться вся дія це подорож літаком жінки чільного дипльомата з Льондону в Париж, підчас його побуту в Женеві. Ця „ескапада" була бунтом молодої, гарної, навіть дуже любленої жінки проти байдужости свого чоловіка, вічно занятого політикою. Бунт тихий, нікому невідомий, навіть сильно незазначений, якби придушений. У Парижі несподівана зустріч з невідомим цікавим панком, що приїхав до веселого міста у подібному настрою — розважити себе. Зустріч дуже природна, бо в домі одної „великої княжни", очевидячки російської, яке на еміграції почала заробляти найбільше париським способом, як власниця сальону для сходин усякої сметанки та сиратки. Все, що діється після цієї зустрічі, що кінчиться високо-духовим розстанням є вже чисто психольогічною драмою трьох осіб — високо інтеліґентних, дуже чесних і цікавих. Драма без сліз і крови, без одної патетичної сцени, без одного трагічного жесту чи вигуку, як і личить тому „вищому світові" англійських джентельменів, де себелюбство, холоднокровність і дискретність стоять на сторожі неоглядних слів. Бувають хвилини, коли нам здається, що конфлікт тих трьох дієвих осіб покотиться гладкою стежкою кінового шаблону. Нагадуємо собі багато таких тем, навіть сцен, з добрими артистами. Але ця „Ескапада" таки ріжна від усіх інших фільм своєю тонкістю, намаганням оминути дешеві ефекти, спробою дати чисто життеву драму з комедієвими дискретними мотивами. Англійські льокаї в ній настроюють нас на справжній комедієвий тон.

—o—

Спорт.

КАЮКОВА ПРИСТАНЬ СОКОЛА-БАТЬКА В ГАЛИЧІ

На сторінках „Діла" була вже свого часу згадка, що Сокіл-Батько закупив у Галичі пів моргa грунту, положеного над Дністром, призначуючи його на будову каюкової пристані. Парцеля положена в дуже догідному місці, в середині міста, недалеко моста. Вже цього року виготовляється пляни, а з весною 1937. р. приступить Сокіл-Батько до будови пристані і прогулькового захисту.

Про значіння каюкової пристані для нашої молоді не треба багато розписуватися. Сталось добре, що повстане вона саме в Галичі, з огляду на Крилос, куди напливають і напливатимуть тисячі прочан та прогульковців з цілого краю, щоб оглянути нашу княжу Галицьку Столицю. Сам Галич не має ніякого відповідного будинку, де міг би приняти бодай частину гостей. Сокільська каюкова пристань збиратиме всіх прогульковців, що прибудуть до Галича водним шляхом, та крім того творитиме відпочинкову точку для багатьох інших прогульковців. На збудування каюкової пристані потрібна більша готівка. На іншому місці в „Ділі" є вже оголошений перший спис жертводавців на ту ціль. Треба сподіватися, що тепер поплинуть дальші добровільні датки від поодиноких осіб та установ, для чимскорішого зреалізування цього гарного почину. Хто швидко дає — двічі дає! Листування і гроші приймає Центробанк, Львів, вул. 3-го Мая 15. Конто П. К. О. 503.267 з дописком „На розбудову пристані в Галичі".

—o—

✝ Посмертні згадки.

СМАЛЬ СЕМЕН, емер. професор гімназії, помер після довгої недуги 11. вересня 1937. р. в Бучачі. Померлий — великий приятель молоді — працював довгі роки в бучацькій гімназії, де виховав цілі покоління. Був членом усіх місцевих українських установ і Добродієм товариства „Шкільна Поміч" у Бучачі. Перед роком жертвував на „Шкільну Поміч" 1270 зол., що уможливило Товариству відкрити Українську Бурсу для бідної молоді в Бучачі. В Й. П.! 1891

Дописи.

ЛЬВІВ-ЗАМАРСТИНІВ.

„Молодий Театр" працює. „Молодий Театр" при читальні „Просвіта" в Замарстинові, що дебютував 26. м. м. виставою С. Черкасенка „До світла — до волі", про що була згадка в „Ділі" з 30. м. м., відограв у неділю 17. жовтня драму в трьох діях „Козацькі діти". Перша дія вийшла слабо: було мало динаміки та багато німих місць. Зате друга дія була повна життя й динаміки; була вона вставою режисера проф. І. Вороняка і зображувала очайдушність козаків та їх життя. Було тут багато вдатних місць і в Сторожишина і в Широкого В. і в інших. Не менш ефектовно вийшла дія третя, що вінчалася трагічно та зворушила глядачів до сліз. Удатний був виступ п. Зені Д. і Л. Матвіївної. Гарні національні строї та декорації надавали виставі мистецького рівня. Бажано було б, щоб цей гурток частіше влаштовував вистави та крім того щоб усунув деякі недомагання, напр. неправий куртину, що але діяє й ін. Публики дуже багато. **-но.**

ПЕРЕМИШЛЬ.

Відкриття садівничо-городничої і пасічничої виставки у Перемишлі. Дня 17. X. п. р. після Служби Божої в церкві св. Василіян на Засянні відбулось відкриття виставки, зорганізованої Філією „Сільського Господаря" у Перемишлі. В год. 12 п. Л. Бачинський, голова садівничої секції Філії „С. Г.", відкрив виставку зазначуючи, що Філія „С. Г." у Перемишлі вже третій раз показує плоди праці своїх членів садівників, городників та пасічників, щоб ось-так показати, як працюють господарі, обєднані в нашому становому Т-ві „Сільський Господар" та щоб плоди тої праці бачили ті, які ще ходять самопас. Далі голова Філії „С. Г." в Перемишлі д-р Рибак у довшій промові звернув увагу на невломне змагання нашого господаря в сьогоднішніх часах до визволення з бід, на зрозуміння його ролі бути дійсним господарем на своїй землі. Від централі Т-ва „Сільський Господар" у Львові були рад. ин. Ю. Мудрак, голова сад.- гор. секції і референт садівництва ин. М. Боровський, який між ін. зазначив, що плоди мозольної праці повітових і кружкових клітин Т-ва „С. Г.", яку маємо честь оглядати є виразним свідком трудолюбивости і живучости нашого народу та його високої кліборобської культури, яку він черпає з видінь Т-ва та від агрономів. По цім подякував організаторам та учасникам за тяжку працю для двигнення нашого села до добробуту. Від Союзу Українських Кунців привітання зложив п. Сколяк, від українського промислу ин. Крохмолюк. Виставу визнала надзвичайно вдало. На ній були заступлені дуже гарно садівництво і городництво та їх переробки членів Філії „С. Г.". Пасічничий відділ показував рідкі меди з Перемищини, нові вулики, прилади, пасіння медодайів та інше. Гарну частину виставки склали експонати народнього мистецтва, вибраного кружками „С. Г." і секціями господинь „С. Г." та Союзом Українок. Дуже численно був заступлений наш рідний промисл. Велика саля св. Василіян була за тісна, щоб помістити всі експонати та публіку, яка з великим зацікавленням відвідувала виставу.

СКОЛЕ.

Свято Селянки. Дня 26. IX. відбулось у Сколім за ходом Філії „С. У." „Свято Селянки". На програму свята злożились такі точки: Богослуження і промова о. Карпинського, пароха в Труханові. Похід тягнувся пів км. Взяло в нім участь організоване жіноцтво та громадянство. Опісля на плянті відбулась дефілада. Гимн Союзу Українок — відспівали згучені хори. Устні привіти виголосили: п. Вол. Садовський від Союзу Кооператив — Стрий, п. Данилко від Філії „Просвіти"-Сколе те делегат з Либохори від усіх тамошніх установ. Відчитано привіти від центр. Т-ва „Відродження", „Р. Ш.", Т-ва Вояцких Вдів і Сиріт та Філій „Союзу Українок" у Стрию. Гарну промову виголосила п. Дарія Заяцівна, голова філії „С. У." у Сколім. По ній була глибоко обдумана промова п. Федак-Шепаровичевої, делегатки Головного Виділу „С. У." і далі незвичайно поетично виголошений привіт селянки Анни Микитин, голови кружка в Тухлі. Хор кружка „С. У." у Труханові під умілою диригентурою п. Цибик-Карпинської, жінки пароха в Труханові, відспівав 4 пісні. Опісля п. Дарія Рибчун-Балдрівська виголосила промову з приводу 10-ліття філії „С. У." у Сколім, в якій звязувала усі надбання філії за 10 літ. Хор з Коростова відспівав 2 пісні. Вправами при акомпаніяменті виключно української музики закінчено свято. Вправами проводила п. Карпинська **Присутній.**

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PION, tygodnik literacko-społeczny, 1937. Warszawa. 16 23 i 30 września 1937. R. V. Nr. 37, 38 i 39.

PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa, 14. października 1937. R. V. Nr. 41.

CONTRA KOMINTERN, Kampforgan der Antibolschewistischen Weltbewegung. Berlin, Oktober 1937.

ORIENS, dwumiesięcznik poświęcony sprawom religijnym Wschodu. Warszawa, wrzesień—październik 1937 R. 5. L. 5

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги
Philips-Radio
Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.
Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лінки по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саландра". 519

Театри.

Великий Театр:

Середа 20. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".
Четвер, 21. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".
Пятниця, 22. X. год. 7.30 веч. Хор Дава.

Театр Різнородностей:

Середа 20. X. год. 7.30 веч. „Жабонька" ком. І. Запольської.
Четвер 21.X. год. 7.30 веч. „Жабонька".
Пятниця 22.X. г. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

РОГАТИН.
20. X. Шолапут.
21. X. Довбуш.
З Рогатина іде театр до Бережан.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
20. X. Гейша.
21. X. Воскресення.
22. X. Жайворонок.
23. X. Гнои нужди.
24. X. Ніч під Івана Купала.

ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Мадуся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".
АТЛАНТИК: „Пливке золото" з Ірною Дуване і Доротою Лямур.
ВАНДА: „Останній погляд", „Клопоти спортовця".
ГРАЖИНА: „Шлях до Ріо".
ЕВРОПА: „Більтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Веселькчак".
МЕТРО: „Під двома прапорами" і кольорові додатки.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Патахоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Місячна соната".
ПАКС: „Додик на фронті".
ПАЛЯС: „Моя панна мама".
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Аларм у ночі", „Ню-Йорк-Сан Франціско".
СТИЛЕВЕ: „Малий чародій" і ревія.
ТОН: „Підводний човен ч. 9".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Трухса".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Вогзи" панорама гарних гірських місцевостей.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 20. жовтня 1937.

БЕРЛІН 1.15 Вес. мельодії, 17.00 Конц. сопістів, 20.10 Розр. концерт, БІЛЬГОРОД 20.00 Форт., 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні, 22.00 Камер. музика, БЕРОМІНСТЕР 20.00, 21.00 „Почтиліон із Льонжімо" оп. Адама, БРНО 19.30, 20.00 „Подорож п. Бручека на місяць" оп. Яначека, БУДАПЕШТ 12.05 Форт. і скр., 19.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.50, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 10.10 Діти співають, 15.15 Для дітей, 17.25, 18.00 Маркові твори, солісти, 19.35, 20.00, 21.00 „Реквієм" Брамса, симф. орх., Рочита сопр., Швед барит., орг., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. вечірка, 18.00 Балади Шумана й ін. відсп. Е. Піш барит. у супр. форт., КОШИЦІ 18.15 Легка музика, МІЛЯНО 17.40 Танкова муз., 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00 „Маскота" оп. Одрана, ПРАГА 14.00 Пісні, 21.00 Шубертові пісні, 21.30 Квартет а.-дур Шумана, 22.35 Форт., РАДІО ПАРІ 19.20 Гумор, 21.30, 22.00, 23.00 Концерт авторів композиторів б. комбатантів, РИМ 17.15 Камер. концерт, 20.40, 21.00 Розр. муз., 21.50, 22.00 Віол. реціталь Лівія Боні.

Четвер, 21. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Ліричний концерт на альтівку й орх., 18.00 Весела муз. авд., вок. квартет, 19.10 Давні пісні, давні танки, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Балалайки, 17.00 Цигапська орх., 18.10 Спів, 19.20 Сальон. музика, 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Догнапія, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Італ. музика на скр. і форт., 19.35, 20.00 Концерт хору, 21.10, 22.00 Вок.-зкуз. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Концерт солістів, скр. форт., 22.00 Хор, 22.45 Танк. музика, ПРАГА 20.30 Фр. музика, 21.25 Симфонія ч. 1. п-дур Бетовена, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви — Мольєрівський вечір, 20.03 Пісні, 20.15 Форт., РИМ 16.30 Розр. музика, 21.00, 22.30 „Покер ді дамс" оп. Белінія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 20. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: „Як то було в льоном" казка М. Конопніцької; Нар. пісеньки, 11.40 Симф. марші, Е. Гріга, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розр. концерт мандолін, Гумор на селі та в місті, літер. авд., 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Легка музика з гр. пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.20 Бікучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Генрик Мортон Стенлі" авд. для молодших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Із англ. музики, орх., 16.50, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 Піхота на новочаснім полі бою, 17.15 „Осінню" концерт: хор, солісти, форт., 17.50 Що це таке мировий суд, 18.00, 18.50 Спортові вістки, 18.10 Органи сольо, гр. пл., 18.20 „Хвилиночку прошу заждати" ревія з муз., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для села: Хліб. вістки, В пасіці перед зимою, 19.00 „Каяття моряна", фрагм. із повісти В. Карчевської, 19.20 Пісні Ол. Зажицького в супр. форт., 19.30 Сильветка нестора польських фільософів, 20.00 У погідним настрою, Концерт орх.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, Лужицькі казки й оповідання, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Поетична чвертьгодина, 22.00 Орх. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика.

Четвер, 21. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Мистецький танок — муз. поранок для вселюдних шкіл. скрипка, форт., 11.40 Два форт., 11.57 Сигнал, 12.03 Орх., Полудн. денник, Гутірка, 13.45 Комунікат Хліб. Палати, 13.50 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові лицарі". Музика з пл., 15.25 Бікучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Музичні мандрівки: „Італія" авд. для молоді, 16.15 Орх., 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Географічний словар, 17.15 Концерт солістів: віол., тенор, 17.50, 18.00, 18.50, 18.35 Спорт, 18.10 Львівський цекгнез, 18.20 Камер. мініятури — сальон. тріо, 18.30 Програма на завтра, 18.35 Авд. для сільської молоді, 18.40 Листи та програма, 19.00 Театр Уяви: „Чесний спадкоємець" Гільберта Кіта Честертона, 20.00 Розр. концерт, орх., сопр. барит., 21.30 Авд. присв. Г. Данилівському: відчит, дві пісні, 22.00 Камер. концерт, форт., окр., віол., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

Радіокутик.

РАВАГ ВІДНОВЛЮЄ КУРС НАРОДНІХ ПІСЕНЬ ТА МУЗИКИ.

З початком жовтня відновив Равag популярні авдиції народних пісень та домашньої музики. Карл М. Клер в циклю „Вчимося народніх пісень" зібрав багато пісень з усіх сторін Австрії. Це вже третій з черги курс народніх мельодій.

Одночасно відновлено авдиції з циклю „Вчимося домашньої музики", що будуть надавані кожної суботи в циклі народніх пісень. Цей курс обіймає легкі композиції віденських класиків. Раз у місяць оба ці курси матимуть спільну авдицію в супроводі орхестри.

Заповідаючи ці цікаві курси, Равag зохочує радіослухачів до співпраці у ділянці народніх пісень та музики.

Американське радіове товариство НБЦ переводить анкіту слухачів з Европою для навязання ближчого контакту з радіовими організаціями інших держав. Вперше була зконтактована до Америки п. Ліза Серджо оперівка італійської короткохвильової письмової радіостанції.

В австрійському радіовому промислі працює 8.000 робітників і урядовців. Минулого року випродуковано 70.000 апаратів. Половину цієї продукції вивезено за кордон на суму 10 мільонів шилінгів.

Італійський радіовий промисл затруднює 20.000 осіб, в тому числі 400 інженірів і техніків на вищих становищах і 12.000 робітників. Минулого року Італія випродукувала радіового приладдя на 3 міл. лір. Ця сума не обіймає апаратів для війська і торговельного полученння, що окремо числять на суму 140 міл. лір.

Симфонічна орхестра Тосканінія почала новий сезон з американському радіо. У склад орхестри ввійшло 90 осіб з 20-ти різних національностей. Цю орхестру зорганізувало НБЦ коштом 1.300.000 долярів за сезон. Авдиції почнуться з кінцем жовтня, кожна тривати ме 90 хвилин.

2. жовтня відбувся у Парижі IV. конгрес в справі чистоти радіового прийому.

Ходять поголоски, що у Франції в связку з загальною дорожнечою, що в цьому році подорожіє і радіовий абонамент від ламповик апаратів.

В Німеччині в цьому сезоні з великим успіхом переведено заміну старих радіових апаратів, на нові. В минулому році заміпено лише 24.000 апаратів. Тепер кількість апаратів сягає за 50.000. Очевидно, в містах така заміна дає кращі вислідки.

В Америці радіо звернуло поважну увагу на розвиток техніки танкової музики. Тепер є велика різниця між старим джезом і сучасною вишколеною танковою орхестрою.

БІРЖА.

Львів 19. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·53, 89·10, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·72—292·00, Франки фр. 18·10—17·60, Франки швайцарські 122.25—121.45, Фунти анга. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—16·80, Кор. дан. 117·44—116·60 Кор. норв. 132·23—131·23, Корони шв. 135·75—134·75, Лири, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·60—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·80, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Ави 26·20—25·90, Марки нім. срібні 131·00 — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·75, 55·75 4 пов. інв. 1 ем. ценот.. 2 ем. 59·25, серія 82·00, 5 задіян. 59·00, 4 прем. дол. 39·00, кон с ол. 58·75, 58·50, 58·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 107·00 Цукор 35·00 Вугіль 24·50, 24·75, Ліліпол 52·00, Моджеїв 10·00, Островець 25·00, Габербуш 41·50,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 19. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп.	2·93 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

На розбудову каюнової пристані в Галичі. Виказ І. **Зложили в Соколі-Батьку:** „Сокіл" Станиславів зол. 200, Українське Лікарське Товариство, Львів 50, Д-р Максимонько Л., Львів 20. **Зложили в Центробанку:** „Маслосоюз" Львів 100 „Дністер" — банк, Львів 50, „Суспільний Промисел", Львів 50, „Народня Торговля" Львів 20, „Народня Лічниця", Львів 30, „Карпатія", Львів 10, Д-р Прибитківський Петро, Львів 5. **Зложили в Земельнім Банку:** Земельний Банк, Львів 50. **Зложили в „Промбанку":** „Мотя" Львів 10 і пише від себе слідуючо: „Радіємо почином Хв. Старшини С.-Б. закупна і будови пристані в Галичі. Шоб прискорити зреалізування цего великого діла складаємо добровільний датох і кличемо всі українські промислові станиці зложити довільну ввоту на розбудову пристані. 1898

Замість квітів на домовини бл. п. д-ра Корчинського і бл. п. д-ра Західного десять золотих на допомогу академічній молоді складає Українське Бюро купна продажі недвижимостей „Трансакція", Львів, Длугоша 1.

МЕШКАННЯ

ВИНАЙМУ солідним зараз дешево нове трипокоєве повнокомфортове мешкання Тарновського 51, відомість Богу, славського 16 господар. 1802 1—2

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Три кімнати, кухня, повнокомфортові зараз до винайму. 1-7

ФРОНТОВА, сонячна, умебльована кімната зараз до винайму. Оглядати Каденька 4, партер ліворуч. 1869 3—3

ДВІ КІМНАТИ і кухня з комфортом до винайму, вул. Куркова 61. 1876 3-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ совісного і рутинованого інструктора, найкраще студента прав або фільософії для сина 2. клясн гімназ. Зголошення з поданням условин слати: Перехідьний Уряд, Поручин п. Буще коло Бережан. 1885 2—2

РІЖНІ

ДОБРЕ МІСЦЕ для лікаря-українця, опорожнене від І. XI. 1937 в Устріках Долішніх — Ustrzyki Dol. p. i stacja loco Ближчі інформації в Філії „Просвіти". 2—3

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, ревані, ниркові, проти усування матиці та гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 96-10

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Четвер 21. жовтня 1937. Ч. 232

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Даймо відпір!

(Передова стаття).

За виховання нашої молоді

Не сійте вітру!

Зїзд москвофілів у Сяноці.

Представники польської преси у преміера.

„Жидів і греко-католиків не приймаємо“.

Нова хвиля кольонізації Полісся.

Масло на голові. (Фейлетон В. Бірчака).

Японія творить велику Монголію.

На те він свій. (Фейлетон Галактіона Чіпки).

Вістки з Коломиї і Кремянця.

Сторінки: З природи й життя, Без політики.

Ч. 232 (14.776). Львів, четвер 21. жовтня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . . 15.00 „
Півр'чно . . . . . 30.00 „
Р'чно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 НОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Представники польської преси інтервенюють у премієра.

Премієр ген. Складковський приняв учора на півторагодинній авдієнції делегацію польського Союзу Журналістів, яка передала обемистий меморіял і звернула увагу премієра на велике число пресових конфіскат в останніх часах та на їхню неодноцільність в поодиноких адміністраційних одиницях. Підкресливши великі труднощі, що з цього випливають для преси, делегація просила премієра унормувати цю справу згідно з духом законів і однаково на цілому просторі держави.

Премієр висловив вдоволення зі стрічі з представниками журналістів і на вступі підкреслив своє прихильне становище до преси та її завдань. Опісля він схарактеризував загальне політичне положення в краю, обговорив подрібно предложену делегацією справу і подрібні факти та заповів, що в найближчих днях видасть наказ адміністраційній владі, щоб усунути теперішні недомагання.

Вкінці премієр зазначив, що ця справа вимагає співпраці збоку преси і звернувся зі закликом у цій справі до делегації.

Комітет неінтервенції радить над справою добровольців.

Вчора відбулося в Лондоні засідання підкомітету неінтервенції під проводом мін. Ідена. Не брав у ньому участи представник Німеччини амб. фон Ріббентроп, бо з огляду на густу мряку його літак спізнився; заступав його німецький шарже д'афер. (У звязку з цим у закордонній пресі появились поголоски, що, Ріббентроп покине льондонську амбасаду, а на його місце прийде хто інший. В Берліні заявили, що всі ті поголоски неправдиві.)

На засіданні італійський представник амб. Гранді висловив внесок, щоб дискусію звернути на англійські пропозиції з липня ц. р.; його піддержав представник Німеччини, шарже д'афер Верман. Португальський представник амб. Монтеіро, відчитав заяву, якої вістря було звернене проти Совітів. Совітський делегат заявив, що як інші держави хотять вести дальше політику неінтервенції, то СССР не буде у тому перешкаджати, але не бере на себе відповідальности за висліди тої політики. Він наполягнувся на французьку пропозицію признати обом сторонам в Еспанії права воєнних сторін.

ЗАСІДАННЯ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Нині в 11. годині брітійський уряд зібрався на нараду над питанням, чи на випадок невдачі комітету неінтервенції Англія має скористати зі свободи ділання.

ЩЕ ОДНА МИРОВА ІНІЦІЯТИВА.

Куба запропонувала всім американським державам спільний виступ у справі ліквідації еспанської домашньої війни.

Національні війська заняли Віллю Вісіозу

ВІДДАЛЕНУ НА 3 МИЛІ ВІД ХІХОНУ.

Національні війська заняли вчора Віллю Вісіозу, дуже важну оборонну позицію червоних на побережжі в Астурії, крім того інші надморські місцевости: Консін, Мосес, Бенан і Кастельйо Бахо. Вілля Вісіоза віддалена від Хіхону на 23 кільометри.

З Саляманки подають, що нац. війська заняли вчора на астурійському фронті терен 70 кв. кільометрів простору, де є понад 40 сіл. Вони взяли в полон 500 червоних.

СПРАВА ЕВАКУАЦІЇ ХІХОНУ.

Французька ліва преса звертає увагу на небезпеку, яка загрожує обороницям Астурії. „Евр" пише, що Хіхону боронить м. ін. коло 3.000 червоних старшин, яким загрожують поважні санкції, якби вони опинились у полоні. Ці старшини можуть урятуватись тільки морським шляхом, але пристань Хіхону забльокована. Тому „Евр" виступає з проектом, щоб Ліга Націй перевела евакуацію оборонців Астурії.

Цей проект підтримує теж комуністична „Юманіте"

Алькоголь виродже раси й веде до загибелі

Положення у Палестині.

ТЕРОР.

Передостанньої ночі араби обстрілювали одну жидівську кольонію в південній Палестині 40 мінут. Поліція зааларомувала ракетами більший відділ війська і щойно тоді араби втікли.

Біля Гази перед приїздом поїзду, що їхав до Єрусалиму, найдено на залізничім шляху міну, яку перед вибухом усунено.

В цілому краю панує велике напружения, що підбивається дуже некорисно на господарському житті. Торговля занепадає, внаслідок чого щораз трапляються випадки банкротства жидівських і арабських купців.

ДИНАМІТОМ.

Уряд визначив у околиці Єрусалиму, Геброну і Ліди ряд домів, які будуть збурені динамітом, якщо в цих околицях повторяться акти терору. Мешканцям Ліди не вільно виходити з своїх домів продовж 22-ох годин на добу; залишено їм тільки 2 години на поладнання інтересів та закупів у місті.

Італійська зброя для Ємену.

Італія зобовязалась на основі договору доставити Єменові (арабська держава у південній Арабії) повази, протилетунські гармати, радіові апарати і 20.000 крісів. Крім того італійський уряд вишле до Ємену військових технічних експертів на кошт еменського уряду.

Присилайте передплату!

МОЖЕТЕ СПОКІЙНО ЗАЛИШИТИ БЕЗ ОПІКИ СВОЄ МЕШКАННЯ, якщо обезпечите домашне урядження від крадежі-влому в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Даймо відпір!

Львів, 20. жовтня 1937.

Наші люди так уже привикли до всяких напастей і фантастичних брехонь, виписуваних по ріжних „Курієрках" та говорених на ріжних польських зборах, що перестають ними цікавитись і на них реагувати. Психольоґічно це зрозуміло, тим більше, що час плине, щораз більше років ділить нас від моменту повстання Польщі, а все ще лунають польські голоси, про які слушно висловлювався пок. Володимир Бачинський, що вони є зразком „ігноранціє максіме ін ребус україніціс". Вправді в міжчасі деякі польські поважні часописи станули на іншому становищі і прийняли поважний політичний підхід до української проблеми, вправді заснувалась у Варшаві окрема інформаційна пресова агенція для українських справ, вправді повстав окремий тижневик, присвячений українським справам, а проте у масі польський громадянин завжди думає старими, наскрізь фальшивими категоріями про все українство, опертими на повному незнанні фактичного стану речей. І всякі політичні спекулянти, які жирують на інстинктах польської вулиці, та з другого всі польські шовіністи-фанатики використовують ті відносини та продовжують далі свою роботу, яка полягає на ширенні про українців, їх статистику, їх минуле, їхню політичну думку, їх стан посідання, їх духові здобутки і змагання — найбільш неймовірних брехонь, що їх польська читаюча публика приймає за добру монету. І та злочинна робота внеможливлює поступ українознавства на польській вулиці, поглиблює пропасть, якою є просте незнання правди, параліжує всі українські заходи пояснювати нашим сусідам речі ніби зовсім ясні і зрозумілі, які проте для них є незрозумілою китайщиною.

Таким робом наші громадяни просто махають руками, тим, що про нас сусіди говорять і пишуть, не цікавляться і на це не реагують. Наші громадяни вважають, що „шкода часу й енергії" на справу, яка і так згори програна, та що краще присвячувати всю свою увагу й працю буденній конструктивній праці, яка єдино вартісна, бо дає вартости тривкі, незалежні від злих чужих язиків.

А проте такий підхід не зовсім правильний. Це аксіома кожної пропаганди, що найгірша пісенітниця, найбільш неймовірна та з воздуху схоплена сплетня приймається і закріплюється в умах людей, якщо нема її спростування, якщо вона не викликує відпору. Очевидно, боротьба з тенденційною політичною акцією, такою, якою є протиукраїнська кампанія деяких органів польської преси і деяких кол польського громадянства, та боротьба є страшенне важка і невдячна. Маємо до діла з такою акцією, якій не можемо протиставити акції рівної щодо сил і засобів, хоч би тому, що не можемо протиставити такому „ЛКЦ" іншого польського щоденника, що мав би той наклад і ту техніку кольпортажі. Наші голоси найчастіше просто не доходять до відома польського громадянства, яке наших часописів не читає, а своєрідна етика польської україножерної преси, про яку ми згадували кілька днів тому на цьому місці, дбає вже за те, щоб промовчувати наші спростування звичайних „ку-

КАЛЕНДАР НА РІК 1938

„КРИНИЦЯ“

ЦІЛОРІЧНА, МАЛА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ

Окрім усяких цікавих, актуальних статтей на йдете там багато опрацьовані відділи: ПОЛІТИЧНИЙ, ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ЛІКАРСЬКИЙ, ЖІНОЧИЙ, ГОСПОДАРСЬКО-ТЕХНІЧНИЙ, ПРАВНОЇ ПОРАДИ, ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТА ПРАКТИЧНИХ ПОРАД.
НАЙНОВІШІ МАТЕРІЯЛИ ДЛЯ ПІЗНАННЯ РІДНОГО КРАЮ ТА ЧУЖИНИ.
Багато гарних і цікавих ілюстрацій.
Мистецька обгортка арт. маляра Павла Ковжуна.
КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.50, почт. переслнка 30 сот.
Замовляйте в Адміністрації „Діла“, або в усіх книгарнях краю.

ріерковних“ фантазій. Але висновок з цього не такий, щоб взагалі не давати відпору польському наступові, лиш такий, щоб давати його у таких формах і розмірах, щоб він таки до польської свідомости доходив.

Польська протиукраїнська нагінка дійшла в останньому часі до розмірів, відомих нам хіба з весни-літа 1930. року. Крім газетної писанини маємо до діла з цілою низкою польських організацій, які прилюдно сходяться і приймають протиукраїнські постанови, що їх друкує потім вся польська преса, подаючи це до відома, вже як про важну політичну подію! І тут уже замало відгуку на сторінках української преси. Зрештою, той наш часописний підхід мусить бути з природи річи інший, публіцистичний: можемо хіба обмежитись до коментарів, що такий-то новий польський голос зраджує знову шалене незнання українських справ, нехіть пізнати їх та тенденцію на кожному кроці українству шкодити. Але в такому газетному підході не може бути тої сили, яку мають безпосередні голоси маси. На збірні польські протиукраїнські резолюції мусять приходити збірні українські протести, такі численні, такі масові і такі голосні, щоб їх не можна було не чути й не бачити!

І тому добре сталося, що таку протестаційну акцію минулої суботи заініціювала у Львові Народня Організація Українців м. Львова. Численні сходини українців різних політичних поглядів та напрямків, зібрані в салі „Сокола-Батька“, заклали урочистий протест проти того, щоб польські організації і деякі польські часописи накидувались на все українство в неприкритий ніде спосіб, щоб цькували на кількамільйоновий відлам населення держави з титулу його національної приналежности (бож іншої причини нема!), щоб на табор конструктивної праці перекидати відповідальність за вчинки поодиноких невідповідальних одиниць або й організацій, від яких все українське громадянство, зорганізоване у легальних установах, рішуче та з глибокого переконання відсепарувалось. Цей протест українців міста Львова повинен засвідчити, що до нас не можна застосувати пословиці: „Хто мовчить, той погоджується“.

Однак тепер треба, щоб слушний почин Народньої Організації Українців міста Львова найшов широкий відгук на українській вулиці. Треба, щоб той почин підхопили дільничеві організації українців м. Львова, щоб скрізь на передмістях наші люди заворушились і почали протестувати проти нагінки на наш нарід і його надбання, та щоб зі Львова та протестаційна хвиля розлилась широкою рікою і по всьому краю. Треба, щоб саме на грунті тієї протестаційної акції сходились усі наші громадяни, без огляду на партії і групи, на симпатії і антипатії, та щоб разом дружньо протестували проти того, що всіх нас українців торкається і болить.

І польська вулиця, до якої зараховуємо всю ту заїлу протиукраїнську польську пресу й ті організації, які не кермуються у підході до нас аргументами розуму і суспільної справедливости, тільки почуваннями ненависти, — щоб ота польська вулиця приймала українські протести такими, якими вони є. Себто: польської сторони нічого не торкаються наші внутрішні суперечки. Ті суперечки смирніші чи палкіші — це наша внутрішня справа, яку ми самі собі поладнаємо. (Мимоходом кажучи: нинішні міжпартійні відносини у польському таборі не дають права полякам кепкувати собі на тему нашої „декомпозиції“.) Це наша внутрішня справа, хто зпоміж нас назовні виступає, хто фірмує, хто прилучається, хто оспорює. Українські внутрішні суперечки не мають нічого спільного з фактом, що у підході до того останнього протиукраїнського наступу всі ми, українці, стоїмо одною лавою! І з кожним таким голосом протесту кожної української організаційної станиці та клітини — всі ми солідаризуємось.

ДВІ МІЖНАРОДНІ СПРАВИ.

На воєнних театрах на обох кінцях євразійського континенту небагато цікавого. Націнальна армія працює як знаменита гидравлічна праса: вона стиснула на просторі променя яких 4-ох чи 5-ох миль цілу північну червону армію, що колись боронила цілого північного берега по французький кордон, ще й чимало утікачів. Щоби не було занадто тісно, деякі червоні переходять на національний бік, інші вирізуються взаїмно у безнастанних анархістично-комуністичних авантурах, що заступили традиційні боротьби биків. Як дальше так піде, чисельність північної червоної армії та простір, що його вона займає, зредукуються до зера. Північний фронт зліквідується, національні частини з півночі перекинуться на арагонський фронт, відділять Валенсію від Барселони — і тоді прийде кінець війні.

Ці гороскопи дуже гарні і дуже можливі, але ми вже читали про стільки „вирішних“ та „остаточних“ офензив, що й тепер не можемо мати певности, чи справді небавом скінчиться кривава еспанська буденщина.

Стільки на Заході; а на Сході? Під Шанґаєм фронт унерухомлений, на півночі щоправда японці йдуть скоро вперед — але не очищують і не обсаджують здобутого терену, тому часом лишають за собою китайських партизанів, часом впадають у засідки. Ця чисто маневрова війна без лінійного фронту, без певного опанування терену, не дає виглядів на близьку перемогу Японії, тим більше, що китайська армія на диво доволі добре тримається.

Виходило би, що на Заході нічого нового, на Сході не більше; та деякі факти дозволяють підискати, що так воно не є, що зближаються вирішні події на фронтах і що хтось не хоче до них допустити.

Возьмім під увагу справу неінтервенції в Еспанії. Коли европейська дипльоматія в поті чола монтувала льондонський комітет, вона здається закладувала собі, що з тої муки хліба не буде. Ніхто з міродатних кол не робив собі великих надій, тому й ніхто не дивувався і не обурювався, коли воєнні кораблі 4-ох великодержав перестали патролювати еспанські побережжа, коли через еспанські пристані та через Піренеї йшли дальші транспорти воєнного матеріялу і гарматнього мяса.

І ось ні з того ні з цього Париж нагадав собі, що в Еспанії роїться від чужинецьких добровольців; треба — мовляв — з тим покінчити, а ні, то ми зовсім формально отворимо кордон червоної Еспанії для воєнних матеріялів і добровольців, а може ще й обсадимо військом Мінорку та еспанське Мароко. Цікаве, що цей французький ультимативний внесок появився саме тепер і що він відноситься виключно до добровольців, що воюють у національній армії; з того не важко вносити, що евакуація італійських добровольців є для когось пекучою необхідністю.

Завойовують японці Китай від кількох років, забираючи нанкінському урядові одну провінцію по другій — інші держави на це не реагували, не реагували вони і в перших місяцях теперішньої війни, а вдоволювались обсерваціями та загальниковими заявами. Несподівано почалась велика дипльоматична офензива: хвиля обурення на Японію покотилась від Ліги Націй по Злучені Держави. У Женеві вишукали в якомусь музею „комітет 23-ох“, що так щасливо полагодив справу японського нападу на Манджурію; у Вашинґтоні президент і уряд виріклися святої догми „блискучої ізоляції“ від справ інших континентів. Значить — уже довше небезпечно лишати Японію сам на сам з Китаєм (як цього бажають собі в Токіо), а то на Далекому Сході дійде до дуже далеких змін.

Рим не злякався французьких погроз, Токіо — американських; тому прийшлося витягнути обі справи на ширшу площину — міжнародніх конференцій. Конференція у справі еспанських добровольців становить уже невдачу Парижа і посередньо Льондону, які намагались замкнути її до конференції 3-ох великодержав, елімінуючи тим способом участь Німеччини і рівночасно немиле питання евакуації добровольців червоної Еспанії. Не так склалось, як бажалось: Італія рішуче відмовилась від участи в „конференції 3-ох“, підкреслюючи солідарність з Німеччиною та витягаючи справу на комітет неінтервенції. Італьо-німецький блюк, большевицькі провокації — ці скали, на які розбилася вже не одна справа в комітеті неінтервенції, вже тепер наїжились до питання добровольців. Наради комітету щойно почались, а вже французький і британський уряд радять, що робити, як сесія покінчиться невдачею.

Ветеринарійна порадня
для малих звірят
Львів, Новий Світ 15, тел. 222-23,
від 9—1 і від 3—6. 2—9

Конференція сигнатарів „договору 9-ох держав“ має не більші виглядн на успіх. У Женеві тішаться, що Злучені Держави годяться взяти участь у імпрезі, зорганізованій під омофором Ліги Націй — та відворотня сторінка тієї медалі не дає основи до оптимізму. З Токіо дуже виразно натякають, що Японія лише тоді візьме участь у конференції, як вона згори узнає японський наїзд на Китай,, засобом оборони проти комунізму та протияпонського бойкоту. Коли взяти під увагу, що Італія та Німеччина обіцяли підтримку Японії, ця остання зовсім не спішиться на лаву обвинуваченых, куди її намагається посадити Москва, Женева і Вашинґтон. Неприєднана постава Японії, протибольшевицький блюк і з другого боку провокаційне наставлення Москви не дають великих виглядів „конференції 9-ох“, що небавом збереться у Брюсселі. Організатори цієї імпрези вже тепер не знають, на яку ногу стати — кого запросити; навіть Японія не дістала ще запрошення.

Дві великі офензиви т. зв. демократичного міжнароднього табору заповідаються мало надійно. Вони виявили лише, який важкий шлях до здійснення плянів демократичного табору та яким прикрим балястом є для нього СССР, що вводить поділ світу на два блюки і унеможливлює основне замирення.

Пригадуються гротескові часи розброєневої манії, коли то раз у раз збирались конференції, які стверджували одно: що роззброєння неможливе.

(гал.)

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Чому саме вони.

Життєписи міліонерів є безсумнівно цікаві та інтересні. Дій пробивання одиниці від найнижчих суспільних верств до сфери фінансових потентатів, багаті в драматичні моменти, дають образ поконування всіляких труднощів. Коли читаємо таку історію, нераз застановляємося, чи булоб можливе видвигнутися робітникові на директора фабрики, а потім на короля даної галузи промислу, колиб не щасливі обставини, вміло використана шанса, догідна нагода, якій любимець долі не дозволив вихопитися. І в дійсности найчастіше так саме буває. Не інакше є в кожній грі. Хто не вірить у свою щасливу зірку, цей ніколи виграти не може. Багато людей не може рішитись, застановляєсь, розважує, чи купити льос Державної Льотерії, а тимчасом інші здобувають головні вигри, здобувають майно і добробут. Що чотири місяці родяться нові міліонери зпосеред тих, що вміли скористати зі щасливої негоди і на час купили льос. Де? Розуміється в незмінно щасливій колєктурі

„НАДІЯ"

Львів, Легіонів 11., бо там майже в кожній клясі виплачують великі вигри. Кожний може збогатіти, хто має льос „Надії".

Не сійте вітру!

Реєструючи недавній виступ вуличної юрби у Львові, якої жертвою впали вікна й вивіски крамниць Маслосоюзу, книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка й інших, дуже влучно і згідно з правдою підчеркнуло „Діло" у передових статтях під наголовками: „Ніщо під сонцем не нове..." та „Крик і мовчанка", що головним спричинником таких вибриків є невідповідальні і просто каригідні цькування тої польської преси, яка алярмує свою суспільність брехливими страшаками про українців і відтак відмовляється хочби помістити спростування тих брехонь. „Діло" вичислило лиш кілька випадків, які наслідком фальшивого насвітлення польською пресою дали привід до протиукраїнських маніфестацій, а по провіренні показалося, що з тими випадками свідоме українське громадянство не мало нічогісько спільного.

Майже рівночасно з повищими статтями „Діла" появилась у черговому числі з жовтня п. р. ілюстрованого місячника „Кооперативне Молочарство" знаменна стаття інж. А. Палія під наголовком „Кому це потрібно?" З неї довідуємося з авторитативного джерела про скріплений натиск і нагінку на нашу молочарську організацію навіть з погрозами під адресою Маслосоюзу органів польської шовіністичної преси, яка взиває до явного бойкоту торговельних заведень Союзу, фабрикуючи неправдиві відомости про діяльність Союзу та закидаючи йому фальшиво навіть протидержавну і терористичну діяльність. У такий спосіб дезорієнтуючи своїх безкритичних читачів, та преса навіть не уважає своїм обовязком помістити відтак недісляне спростування неправдивих та підбурюючих вістей.

Хіба не найдеться між чесними і розумними поляками ані одне одиниця, яка не признала би, що така злочинна робота деяких органів польської преси підриває не лиш господарські установи, зорганізовані українцями, але також тимсамим шкодить цілому і так уже загроженому господарству цілого краю та посередньо руйнує як матеріяльно, так і моральмо свою власну державу. А провід у такій безкритичній та безприкладно ненависній роботі веде краківський „ІКЦ."

Недавні жалюгідні протиукраїнські ексцеси у Львові пригадали нам теж недавній, бо з червня ц. р., випад „ІКЦ" на Маслосоюз" у його передовиці, затитулованій найбільшими черенками: „Українська атака на польський стан посідання на ...заході. За польські гроші ведуть протипольську роботу у Галичині (в ориг. Малопол. Східн.) і на Волині" І чого то у тій передовиці ми не начитались? Ось деякі виїмки з неї:

„...Поляк на Гуцульщині, що для полагоди петиції, йдучи до старосства, вдіває гуцульські червоні штани і говорить по українськи (в ориг.: по руськи) штами і говорить по українськи (в ориг.: руєнв), що для матеріяльних цілей зміняє своє назвище й ім'я — це символ браку всякої орієнтації в тому, що державі приносить користь, а що їй шкодить.

...короткозора політика причиняється значно до розвою і розвитку рільничої організації, яка репрезентує на господарському відтинку воюючий український націоналізм.

...на просторі Малопол. Західної, Горішнього Шлеська і Цешинського і навіть Підгалля рільничий промисл повсякчас атакований... українцями.

По банкротстві своїх політичних планів з років 1917/19, по банкротстві акції підземельної і терористичної, українці підняли офензиву на господарському відтинку. Іредента українська дійшла до переконання, що ожидаючи корпеної політичної кон'юнктури, треба приложити до розбудови власного життя, передовсім видуманими наклепами, але теж безмежною злобою і нетерпимістю. Скільки тем зоольогічної ненависти проти українців, проти яких кожна нагінка, кожний донос, навіть неправдивий, мав би бути добрий!

Маслосоюз за поважне установа, щоб у подібний спосіб реагувати, — тож управа Маслосоюзу внесла через свого правного дорадника спростування на руки відповідального редактора „ІКЦ", домагаючись по думці § 19 пресового закону його поміщення. Спростування зложене по вимогам закону, у приписаній формі, та „ІКЦ" його не помістив.

Подаємо тут лиш його короткий зміст.

У ньому підчеркнено неправдивість фактичних наведень „ІКЦ" щодо діяльности Маслосоюзу", який і перед великою війною за часів Австрії, і тепер за часів Польщі виконує важку, корисну й наскрізь легальну господарську працю у рямцях статуту і закону про кооперативи, при чому ніколи не користав і не користає з ніяких заграничних кредитів та свою діяльність спирає переважно на власних фондах, зложених у формі уділів своїх членів.

При анґажуванні персоналу все приймав і приймає виключно кваліфікованих та фахово вишколених працівників, що весь свій час і знання присвячують справам установи. Видумкою є вістки про торговельні станиці Маслосоюзу у повітах: Горлиці, Ясло, Новий Санч, Новий Торг, Ярослав, Ланьцут, Ряшів і т. д., а щодо відділів у Бельську та Катовицях, то відкрито їх не для конкуренції, а лиш для вишукання корисного збуту набілу у промисловій цільниці держави, для солідної обслуги тамошніх ринків та для ведення там першої того роду піонірської господарської праці.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Відділ Маслосоюзу в Катовицях повстав ще в році 1929, а відділ „Малоп. Звйонаку Молочарського" креовано там щойно в році 1932. Відділ у Бельську впровадив Маслосоюз ще в році 1932, а відділ „Малоп. Звйонаку Молоч." креовано там щойно в році 1935. Та проте оба ті союзи ведуть свою працю у цих теренах у повному порозумінні. До Катовиць і Бельська висилає Маслосоюз лише масло та краєві товари, випродуковані на терені Річипосполитої Польської, а теж хіба корисне для господарського життя держави і всіх громадян — а при хвилевім браку масла докуповує його лиш у споріднених кооперативних союзах, що співпрацюють на терені держави в одній „Спільноті" з осідком у Варшаві, отже в Союзах польських і німецьких, що працюють на терені Р.П., де зрештою доповнюють своє запотребування масла теж польські молочарські Союзи. Зовсім видумана „ІКЦ" сума кредитів у польських банках у висоті 80.000 зол. Маслосоюз ще в році 1927 користав з кредиту у „Банку Рольному" на суму 35.000 зол. і з ресконтового кредиту „Банку Госп. Краєвого" на суму 5.000 зол. У відношенні до оборотів і потреб Маслосоюзу є це кредити дуже дрібні і вони в цілости сплачені вже у роках 1928/29.

На які цілі йдуть суми з чистого зиску, не важко усталити, бож Маслосоюз веде згідно з приписами обовязуючого закону правильне книговодство і точні викази видатків предкладає рік-річно скарбовій владі, а ревізію діяльности та книговодства „Маслосоюзу" постійно переводить авторизований Міністерством Ревізійний Союз. А надто у 1937 р. перевела в Маслосоюзі 34-денну ревізію Кооперативна Рада з Варшави і в ніякому випадку не стверджено видатків, незгідних з законом та статутом. Що персонал промовляє чи телефонує до клієнтів тою мовою, якою до нього інтересенти звертаються, є це основною вимогою купецької чемности у цілому культурному світі. Легкодушним наклепом є інсинуація про ширення Маслосоюзом якоїнебудь ворожої державі акції. Маслосоюз, як господарська організація, не лиш ніколи не ширив ворожої державі акції, але єдино дбає про піднесення добробуту зорганізованого хліборобства з очевидною користю для дрібного селянина і тимсамим для цілости господарства держави. Лише злобна нетерпимість могла приписувати Маслосоюзові якунебудь ролю у розвою української іредепти. Маслосоюз ніколи не стрінувся з таким замітом від міродайних чинників, покликаних до надзору над легальністю праці Маслосоюзу. За те Маслосоюз при помочі свого фахово кваліфікованого персоналу підніс високо якість про-

Модерні українські
радіоприймачі „e-comp"
для вибагливих слухачів на сезон 1938 — вже появилися і можна дістати у фірмі
„E-comp" Львів, ул. Сикстуська ч. 29.
Проспекти і цінники даром.

дукції масла на занедбаному терені. Справною і солідною торговельною обслугою приєднав собі відборців серед усіх розумних громадян держави без ріжниці національности, а також добув безмежне довіря заграничних ринків до нашого краєвого продукту з видатною користю для експортової політики держави.

Одначе, як сказано, цього спростування, що вповні дискредитувало наклепи „ІКЦ", цей орган на своїх сторінках не помістив. Не було іншої ради, як судова скарга, яку Маслосоюз вніс проти відповідального редактора Яна Станкевича до суду у Кракові. Та всупереч приписові пресового закону трактувати справу з поспіхом, на внесене з кінцем червня ц. р. обвинувачення визначено розправу у Кракові щойно на день 25. X. ц. р.

А тимчасом цькування „ІКЦ" вже увінчалися практичним висліком. Дня 11. ц. м. на вулицях міста Львова посипалися з бренькотом побиті шиби і вивіски крамниць Маслосоюзу й інших українських установ...

І кому ця нагінка „ІКЦ" принесе користь? Чи може державі? Хіба ні! Тож не сійте вітру!

Д-р І. М.

Реферат про поневолені народи в Берліні.

У переповненій слухачами святочній залі берлінського університету відбувся 11. ц. м. прецікавий виклад закордонно-політичного редактора часопису „Журналь де Женев" Пера Бріке (Pierre Briquet) про Лігу Націй та поневолені народи. Виклад відомого женевського знавця Східної Европи і справ національних меншин торкався виключно проблеми поневолених народів у Совітському Союзі. Відповідальність за долю тих 80 мільонів поневолених народів у СССР, які складають майже половину цілого населення Сов. Союзу, — спадає на Лігу Націй. У своїх виводах розглянув прелегент у першу чергу повоєнний розвиток і сучасний стан українців та кавказьких народів під „військовою окупацією" червоної Москви, що перебрала всецілo „імперіялістичну спадщину царської Росії". Ліга Націй повинна бути на сторожі справедливости, мира і прав менших чи слабших народів. Та її основні — статутові — параграфи були вже частіше порушені СССР і Ліга Націй, як слаба установа, не вспіла ніяк запобігти винищуванню поневолених народів у Совітському Союзі.

(Український Тиждень).

Матримоніяльне.

Молодий власник дібр з реальністю в Кракові, елегантної поверховности, доброго характеру, бажав оженитись зі симпатичною панною, віно не конечне. Умови: хист ощадности і елегантности, завдяки постійно вживаній видатній пості до обуви Ердаль. Ласкаві зголошення під Ч. Ж. П таємниця: Вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати м'яким сукном аж до дзеркучого полиску.

НОВА КНИЖКА.

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У недавніх днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відграло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних шляхетних героїнь серед романтичної обстановки

ЯПОНІЯ ТВОРИТЬ ВЕЛИКУ МОНГОЛІЮ.

ТОКІО, 20. 10. ПАТ. Агенція Домеї повідомляє: Начальний вождь монгольських військ кн. Тег прибув зі своїм штабом до міста Паотав, що його здобули минулого понеділка обєднані японсько-монгольські відділи. Кн. Гег склав подяку командантові японських військ в імени монгольської раси за визволення провінції Сеюан, батьківщини монголів, зпід китайського ярма. Кн. Тег запевнив, що цілий монгольський нарід хоче солідарно причинитись до привернення миру на Далекому Сході відновленням великої Монголії та спинити пенетрацію китайських мілітаристів з полудня і комуністів з півночі.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

ВІЗИТА ФІНЛЯНДСЬКОГО МІНІСТРА В БЕРЛІНІ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС, 20. 10. ПАТ. Міністр закордонних справ Гольсті виїхав нині передполуднем в товаристві свого секретаря Гадда через Талін і Ригу до Берліна. Вертаючись з Берліна зложить офіційну візиту в Ризі.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

ВОЛОДИМИР БИРЧАК.

МАСЛО НА ГОЛОВІ.

Серединою вулиці маленького містечка Закарпаття йде пан староста — себто війт — пан Атаназій Безушко. Низенький, грубенький; йде поволі, широко розкладаючи ноги, хитається як качка, при тому тяжко відсапує. На дворі горяче, липень.

— Тьфу! — і правою рукою обтирає пан староста піт з чола, лівою посуває саме капелюх назад, як у цій хвилинці щось хляп! на лису голову. Вхопив рукою — щось мягке, розплилося в руці. Глянув і понюхав — масло. Розгнівaний і лютий стріпнув рукою і розбризкав масло на капелюх, що саме впав з голови на землю.

— Що це? — скрикнув у великому гніві.

— Це викинув хтось тарілку з маслом, масло впало вам на голову, пане старосто, а тарілка ось тут, у рів. І не збилася! — пояснив жид, що сидів перед крамницею.

— З чийого вікна? — питав, задихуючися, пан староста.

— Не знаю, не бачив...

— Адже тарілка впала на ваш бік, то й ясно, звідки її кинули.

— Не бачив, не знаю...

— Я йому дам, я того не дарую! На гладкій дорозі масло на голову, мені, старості! Убю як пса, а того не дарую! — і поспішав до дому, де жив на першому поверсі адвокат. І підніс пан староста розхвильований вгору палицю готову до удару. Інакше й не могло бути! Староста — і масло на голові, емігрант, заволока, що приплівся сюди. — Не да-ру-ю!

Пан староста не перейшов, а перебіг кілька кроків вулицею і ввійшов у двері дому і — вже звільнив крок. Роздумував, це мабуть адвокат посварився з жінкою і в злости викинув масло через вікно. Той адвокат пристрастний, палкий, войовничий, може й ліпше з ним не зачинати? — і пан староста знизив палицю додолу. І ще більш сповільнив свій хід. — Може воно й поправді ліпше цілком не йти і з ним не зачіпатися? „Але ні!" — думав вже у наступній хвилинці. — Аджеж люди бачили, жид, жидівка. Я староста, впливовий чоловік на всю околицю — а це емігрант, а він мені масло на голову! Мушу боронити своєї чести, бо й що подумають люди? — Зробив кілька ступенів нагору. Але на перехіддю знов завагався: — А може таки ліпше не зачинати собі з ним?

Пристанув, вийняв хустину, обтер лису голову, витер капелюх і вже думав біди не зачіпати, а вертатися вниз, як знов супротивна думка шепнула: — Ні, люди бачили. Що подумають собі про мене, старосту, впливового чоловіка? Іду, що буде, хай буде, я мушу його порядно вилаяти! Щож то за порядок, щоб людям масло на голову на гладкій дорозі! Це ганьба для нашого цілого містечка! Ганьба нам всім! — і знов перейшов кілька кроків вгору.

Двері від мешкання адвоката відкриті. Адвокат розперся при столі й заїдав.

— А може таки вернутися?! — подумав знов пан староста і хто зна, чи не був би втік ще в останній хвилинці, але адвокат вже його побачив.

— Чим можу служити? — голос адвоката звучав рішуче, приказово. Як часто здоздрив йому такого голосу пан староста. Як часто думав собі: — О, щоб я мав такий голос і таку статурну поставу!

— Чим можу служити, пане старосто?

— Пане меценасе, я знаю, що ви добра, порядна, чесна людина й ви знаєте, що я не жаден галабурдник, а теж добра і чесна людина. Маленька справа в мене до вас і я певний, що ми обидва як добрі, порядні та чесні в згоді ту справу скінчимо. Я йшов саме тепер дорогою й мені на голову впало масло з вашого вікна.

— Знаю!

Адвокат стояв гордо, дивився на похилу постать старости і мало бракувало, а був би розсміявся. Але той сміх він здушив у собі, тільки його очі заблищали.

— Отже, чим можу служити?

— Це масло поплямило мені капелюх, одежу, руки й чоло.

— Тільки всього? Цеж дрібничка.

— Так, так, дрібничка, але...

— Скидайте! — і не чекаючи згоди, пана старости, він уже стягнув з нього сурдут. — Анно! — крикнув адвокат на слугу. — Принеси теплої води та мила, возьми цей сурдут і капелюх пана старости і попроси паню, щоб зараз вибрала плями. Моя жінка — говорив вже до пана старости — прекрасно вміє вибирати плями з одежі. Анно, як тільки пані вибере плями, вигладь сурдут, щоб був як новий і зараз принеси.

Слуга забрала речі, а пан староста вже обмитий усіх без сурдута при столі. Адвокат нахмурив чоло, вдарив кулаком по столі й промовив піднесеним голосом:

— Ось такі прикрости маю через вас, пане старосто!

— Через мене, ви, пане меценасе? Через мене?!

— А що ж ви собі думаєте?! Приходжу розгнівaний із суду, кажу собі дати їсти, а тут в маслі муха, таке масло в нашій кооперативі. Мене це ще більше виводить з рівноваги. Належу до типів вибухових, розсерджений мушу чимнебудь кинути до землі, щоб розбилося на сто чортів, або гримну дверми, що аж цілий дім стрясеться, або по лиці лупну, коли хто попадеться під руки, що аж зуби вибю, мій любий пане старосто! Коли тим способом виладую свій гнів, хоч до рани мене прикладай. Отже й нині я розсердився в суді, а тут ще і в масло влізла муха. Я спалахнув, вхопив тарілку з маслом і куди ж мав її жбурнути... — як не просто у вікно?! Але скажіть ви мені, пане старосто, який лабатий чорт вас туди надніс?

— Я йшов серединою вулиці...

— І думаєте, що це вас оправдує? Не знаєте, що поліційні та комунікаційні приписи виразно всім наказують ходити лівим крайчиком дороги? А ви, старий чоловік, ви, пан староста нашого містечка — не знаєте того?! Не знаєте, що коли б вас авто переїхало на середині вулиці, то ваша родина не дістала б ні сотика відшкодування, бо по середині вулиці не вільно ходити. На середині вулиці ви загалом не мали права бути. (Докінчення буде).

З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ.

У неволі макового соку.

Крім війни Китай має розвязати ще одне важне для життя свого народу питання — опій. Наліг опію, що є сильним рослинним наркотиком, що міститься в соку китайських маків, — так закорінився серед китайського населення, що загрожує тому народові дегенерацією. Можна сказати — опій, ця жахлива отрута, що м. ін. параліжує силу волі, є одною з головних причин, чому китайці програють у боротьбі раз-у-раз зі здоровими душевно і тілесно японцями.

Що це таке опій?

У соку дозрілих головок китайського маку находимо цілий ряд сильних рослинних отрут, які наука про ліки називає „алькальоїдами". З них найважніший опій, що має сильний вплив на людський організм як лік, що втихомирює болі і дає рівночасно враження щастя та безжурного спокою. Одначе лікарі вживають опію рідко, щойно тоді, коли болі при всяких недугах такі нестерпні, що людина не може їх перенести. Причиною цього є та нещасна прикмета опію, що організм легко звикає до цієї отрути вже по кількаразовім вжитку. Коли ж людина попаде в опіюмовий наліг, тоді стає справжнім невільником свого налогу, так само як налоговий курець не може жити без тютюну. Одначе цей наліг куди гірший, бо опій каже собі дорого платити за ті хвилини, коли в задурманеній голові викликує образи щастя та безмежної насолоди. По парурічнім вживанні опію людина платить за розкоші макового соку здоровлям і стає руїною душі і тіла. Розладдя праці травлінних органів, органів руху, серця та жахливе вихудіння і хирлявство, заганяє жертву опію скоро в могилу. Не менш жахливий вплив опію на духове життя людини. Невільник макового соку тратить волю, — в нього притуплюється інтелігенція, почування та розум, а ввесь свій сприт він зуживає, подібно як алькоголік, на те, щоб здобути упражнений опій.

Мандрівка опію по світі.

Ще в середневічних часах не знали про одурманливий вплив макового соку. В 900. р. мак був улюбленою декоративною рослиною. Вітчизною маку був Індо-Китай чи Арабія. Щойно значно пізніше китайські лікарі відкрили, що мак має сонливу силу, одначе в Китаю не виробляли ще тоді опію, лиш спроваджували його з Індо-Китаю і Арабії для ліків. Одначе зчасом опій з ліку став такою розвагою, як тютюн і його вживання так сильно поширилося в Китаю, як ніде на світі, навіть у батьківщині опію.

В Китаю вживають опій в той спосіб, що приготовляють кусник сирого опію, огрівають його над лямпкою, поки не змякне, а потім у формі кульки, величини фасолі, поміщують у спеціяльній люльці; потім його запалюють і втягають глибоко опянливий дим. Вживання опію мали навчити китайців голяндські купці, що додавали „для смаку" до тютюну малі дози опію і таку мішанку продавали китайцям.

Боротьба з білим драконом.

Згодом куріння опію дійшло, головно в полудневім Китаю, до таких жахливих розмірів, що в 1800. р. видано закон, який забороняв привозити опій до краю.

Одначе тоді вже велике число людей — невільників опію, не могло обійтися без „білого дракона", як звали опій його противники і тоді розвинулося на велику міру пачкарство опію з Японії, а також почали управляти мак і в Китаю і виробляли з нього опій. Число наркоманів почало рости в жахливий спосіб. Щойно в 1906. р китайський уряд визначив 10-літній плян боротьби з куреннем опію. В Китаю мали кожного року ступнево ліквідувати управу маку і виріб опію та обмежувати його привіз з Індії.

Уряд наклав на власників макових піль величезні податки і черпав з цього безмежні доходи, тому не лиш не виконував свого пляну, але ще змушував своє населення вживати опій, як це робили у нас у свій час дідичі з горівкою, змушуючи своїх кріпаків-підданих пити примусово горівку. Дійшло до того, що навіть у війську платили воякам„ опієм.

Трагедія народу.

З початком 20. століття в Китаю вже курять опій всі, не лиш мужчини, але жінки та діти. Навіть немовлята успокоюють родичі в той спосіб, що дають їм люльки з опієм до уст. В убогих родинах зарібок голови рідні ледви ставав на опій, про належну відживу не було й мови. Тому смерть збирала своє жниво голоду серед убогих китайських робітників-кулісів.

У 1934. р. в Китаю почали лікувати опіюмовий наліг другим наркотиком — морфіною, по думці „клин клином". Одначе тоді повстала крім опію ще нова масова наркоманія — морфінізм.

Зрештою морфіна не може бути ліком на опіюмовий наліг, бо вона є головним складником опію, де є її коло 20 прц.

Нинішній Китай у випарах опієвого диму.

І нині справа опію в Китаю не стоїть чіпше. Більшість населення Китаю і далі нидіє в обіймах жахливого дурману. В цілій велитенській країні працює маса тайних фабричок опію та морфіни, а в Китаю агенти розсилають отруту по цілім світі, головно через Шангай до Америки та Европи. Тепер китайські суди накладають драконські кари за управу та торговлю опію й морфіни.

Дістати опій легально можна лиш в аптиці за лікарською рецептою. Уряд закладає багато лічниць для опіюмістів і морфіністів, де лікують безплатно. Лікують головно впорсками власної крови пацієнтів (беруть кров з жили і впорскують до мясня), а також з жовчі. Теперішній китайський уряд поставив собі за мету вигнати до 6 років з Китаю „білого дракона", що нищить і дегенерує цей великий і старої культури нарід.

—o—

РАДІЯ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ
поручає фірма **В. МІХЕВИЧ**
Львів, пл. Галицька ч. 7.
Батерійні апарати найновішої системи — 3 лямпові — комплект зол. 145.—.

З життя звірят.

ТЕРЕДО — ПОСТРАХ КОРАБЛІВ.

Не лише великі звірі бувають шкідливими для людини, але часом навіть таке мале сотворіння як маленький хробачок т. зв. морський шкідник (лат. Тередо навалїс) приносить людині необчислені шкоди. Про цього шкідника написав велику статтю в німецькій фаховій корабельній пресі д-р Віндорф. В ній подає висліди своїх обсерваций над жахливими шкодами, що їх спричинює маленький корабельний червак, т. зв. тередо, що нищить не лиш деревляні тілища кораблів, але також усякі деревляні будівлі в надморських пристанях. Цей червачок прожирає в дереві отвори ширини на півтора цм, довгі нераз до пів метра. Вони спочатку йдуть скісно до поверхні дерева, потім рівнобіжно зі шарами дерева. Звичайно „працює" рівночасно велика маса отих червачків, через що дерево замінюється на поровату і крихку масу, що скоро розпадається під дїянням води чи леду.

Ці пажерливі червачки є справжньою „єгипетською пошестю" для кораблів та підводних частин всяких будівель у пристанях, тому, що дерево ще досі є найважнішим будівельним матеріялом у корабельному промислі.

Де бушує тередо?

Тому ці морські шкідники, хоч які маленькі, приносять людям непомірно більше шкоди, ніж велитенські рекіни. Одначе вони не всюди виступають; живуть вони головно там, де море дуже солоне. Тому напр. їх нема у східнім басейні Балтійського Моря, і тому пристані польські, пруські та пристані східно-балтійських держав зовсім не мають від нього жадних шкід. Зате вже на захід від лінії Копенгаген-Варнемінде і на Північнім Морі цих червяків-деревоїдів так багато, що напр. в деяких прибережних місцевостях треба палі, грубі на чверть метра, міняти вже по році. Одначе шкідники не шкодять у всіх пристанях однаково. Ось напр. у пристані Куксгафен над Північним Морем, на знищення чверть метра грубого паля потребують черваки 10—20 років.

Боротьба людини з черваком.

Вже від давна пробують найти спосіб, як охоронити дерево перед онтим шкідником, що приносить такі великі втрати. Ось напр. напоюють [illegible] дни корабліи креозотом чи смоловим оліем, що дає дуже добрі висліди, але багато коштує, бо замало дерево посмарувати цими засобами, але треба ще кожну дошку чи паль наситити у спеціяльних фабриках, через що збільшуються значно кошти будови кораблів.

Інші способи є меншовартні, як напр. смарувати корабель зверху верствою карболінеум, або обивати бляхою, що тоді він лиш на короткий час опирається захланному морському червачкові, смакунові дерева.

У Куксгафен борються з тередом так, що напускають дерево, що має бути підводною частиною корабля чи пристаневих уряджень, таналітевим порошком, що імпрегнує дерево і робить його несмачним для деревоїдних червяків. Роблять це в той спосіб, що в палях вертять у відступах що 25 цм. отвори, ширини 2.5 цм., довгі на 20 цм., а до них вкладають в паперових тубках таналітовий порошок, що легко розпускається у воді. Потім його закорковують, а вода, що просякає до тканки дерева, розпускає його і розпроваджує розчин таналіту поміж деревними волокнами.

Одначе ці засоби боротьби з тередом є щойно в дослідах, а ненаїддний червачок і далі нищить кораблі і через це часто буває причиною морських катастроф, коли напр. підчас бурі сточений червою кадовб корабля не всилі встоятись бурі.

ЗВІРЯТА МАСАЖИСТИ.

Славний учений проф. Мантойфель спостеріг в зоольоґічному городі в Москві, що сліпороджені немовлята деяких звірят-хижаків, не можуть самі вилорожнити сечового міхура ні кишки. Воно наступає щойно тоді, як самиця-мати енергійно почне лизати малих, чого вони, як упевняє професор, домагаються характеристичними звуками. Природники думали дотепер, що самиця масує малих язиком лише на те, щоб улекшти дітям віддих та очистити їх шкіру.

—o—

Гігієна проти гарних ніжок.

Ще донедавна в Китаю мірою жіночої краси були маленькі, як у лялечок — ніжки, які китайські поети оспівують як „золоті лілеї". Мірою краси в елегантної китайської жінки є розмір її стопи. Стопи вважались одною з найчарівніших частин жіночого тіла, на них зосереджувалося почування соромязливости. Гарна, маленька стіпка була „найпікантнішою" частиною жіночого тіла, якої не вільно було показувати, а вже великим проступком проти моралі було в Китаю глядіти на жіночі стіпки.

Таємниця малих ніжок.

У ліпших китайських родинах малим дівчаткам закладали між 4. і 8-им роком життя на стопи опаску так, щоб стопа обіймала помищений від споду металевий валочок. Таку опаску закладали щодня повних 10 літ по купелі і масажу стопи, аж врешті кістки пяти так деформувалися і переміщувалися зі свого нормального положення, що стопа дорослої жінки була довга на 9—10 цм.

В жінок з нижчих сфер не було звичайно такого великого здеформування стопи а в Манджурії і підчас панування манджурської династії в Китаю цей звичай був навіть заборонений.

Найбільш було китайських красунь з маленькими ніжками в полудневім та східнім Китаю.

Лікарі в боротьбі зі звичаєм.

Зовсім ясно, що жінка з так спотвореними ногами ледви могла ходити і була справжньою калікою. Тому перші виступили проти цього вікового звичаю китайські лікарі, що студіювали в Европі чи в Америці, або в китайських лікарських школах, які провадили европейці та американці.

Нині під впливом поступу та европейської культури вже в багатьох китайських провінціях покинули цей звичай і нинішні китаянки ходять на таких ногах, які їм природа дала.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.
Адміністрація

Сторінка без політики.

Обезпечення від посагових ловців.

Америка, Америка і ще раз Америка. Край, де не тільки найоригінальніші пляни люди творять, але край, де оригінальність межує з чудерюцтвом. Америка теж видумала найдивніші обезпечення у світі. У цій ділянці б'ють американці всі рекорди. Найкращим доказом є новий рід обезпечень, що його тепер там придумали.

Нове обезпечення торкається в першу чергу жінок. Адже це принялося майже в цілому світі, що дівчина, яка виходить замуж, мусить ще крім любови трохи більше внести до подружжя. Щось більше реального як любов — гроші, чи пак придане. І саме придане жінок стає іноді їх найбільшою трагедією. Бо дуже часто трапляється, що мужчини не дивляться на почування, але шукають тільки за грішми. Та ще більше є обманців, які вимагчують від жінок їх гроші і придане, покидаючи відтак дівчину на леді.

Таких обманців є чимало в нас. В Америці, краю промисловців і... обманців, просто роїться від них. Тому теж зорганізували там товариство обезпечень від посагових обманців.

Коли якась жінка заручиться, зголошує всі персоналії до бюра обезпеченевого товариства, яке переводить майже докладне слідство, щодо особи нареченого. Якщо вислід такого слідства добрий, то нічого не стає на перешкоді родинному щастю. Колиж виявиться, що наречений є звичайним „гохштаплєром", що полює на придане, обманцем, або криміналістом, тоді наречену повідомляють про всі подробиці його життєпису. Одначе, якби „наречений" умів так добре замаскуватись і прикинутись чесним чоловіком, що урядовці обезпеченевого бюра не могли би нічого про нього конкретного довідатися, тоді на випадок обману товариство обовязане виплатити пошкодований повну суму, на яку вона обезпечена.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 141—

Герой моря.

В маленькім місті бретонського побережжя Круа умер перед кількома днями скромний рибалка Віктор Жего. За його домовиною ішло населення цілого міста. Приїхали теж мешканці й інших міст Бретонії. Віктор Жего мав добре заслужену славу „короля спасителів життя".

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ

нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції

„ПАЛАТА ДИТИНИ" 9-10

Львів, Рутовського 1 (гмах Шпрехерз)

За 31 літ свого життя від 1897—1928 р. врятував він більше як 200 людських істнувань.

За молодих літ довелося Жего бути свідком розбиття корабля. Тоді вдалося йому урятувати і доставити до берегу двоє людей, що потопали.

Вид корабля, який розбився, і вид людей, що тонули серед моря, викликав у молодого ще тоді Жега незабутне враження в душі. Із рятування потопаючих зробив він собі просто другу професію.

Він збудував собі невеликий вітрильник із слабим мотором до помочі. Мешканці Круа знали, що „батько" Жего завжди опиниться там, де треба рятувати людей, якщо він лиш під таку пору був на морі на своїм вітрильнику і ловив рибу.

Коли Жего проминуло 65 літ, він мусів відмовитись від своєї другої професії і не міг уже в бурю і заверюху виїздити на море. Свій човен передав найстаршому синові Перові з наказом виїздити завжди на море, коли будуть на те дані, що недалеко може тонуть люди.

Віктор Жего помер у 74. р. життя. Він був кавалером почесної легії і мав багато чужих відзначень. Імя його стало на бретонськім побережжі майже легендарне.

Незвичайний летунський винахід.

Наука поробила в деяких ділянках направду неймовірні поступи. Торкається це передусім летунства, яке як наймолодший і найновіший засіб комунікації, поробило розмірно найбільший поступ і сьогодні дає майже сто відсотків безпеки своїм пасажирам.

Найбільшою перешкодою для літаків було до недавна причалювання в ночі. Освітлювати майдани добре в мирні часи, але що робити підчас війни? Адже не можна тоді виставляти освітлених майданів під вигідне бомбардування ворожих літаків. Щож тоді робити? Вчені знайшли спосіб і на таке лихо.

Летунський інжинір, американець Мертон сконструював разом з московським фізиком Зворкіном апарат, який дає змогу причалювати літакові на зовсім неосвітленім летовищі. Може воно неймовірне, а всеж таки правдиве. Отже використали вони червоні промені, які висилають спеціяльним апаратом на летовище. Відтак апаратура заінстальована на літаку переловлює їх знову. Ці прилади перемінюють невидні для людського ока червоні промені на видні. Таким чином летун бачить ціле грище сильно освітлене.

При тому слід памятати, що в той спосіб і підчас мряки можна буде добачувати літаки в повітрі.

Отже такий винахід і збільшує безпеку літаків, але одночесно причиниться підчас війни до їх нищення.

—o—

Окупація школи... родичами.

Страйки починають тепер ставати чимраз більше оригінальні.

Такий справді оригінальний страйк трапився недавно у Франції над італійським кордоном. Мешканці одного села домагалися від довшого часу, щоб невідповідний шкільний будинок замінити на ліпший. Домагання були — як це буває теж густочасто і в нас — безуспішні.

Колиж мешканцям не стало вже терпцю, вони залишили дітей вдома і самі пішли до школи. Розмістившись у шкільнім будинку, заявили, що будуть його так довго окупувати доки не дістануть для своїх дітей іншого приміщення. По двох днях демонстрацій енергійних родичів викинули щойно при допомозі поліції зі школи.

—o—

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

у Львові, вул. Кордецького 51.

Тел. 26 0-04. ПКО 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx

ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх краскаx

ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (Фротеруючу і фарбуючу)

ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляння помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

Із срібного екрану.

СУПЕРНИЦЯ ҐРЕТИ ҐАРБО.

Суперницею Ґрети Ґарбо вважають Зару Леандер, яка походить із прегарної закутини Швеції, увіковічненої Сельмою Лягерлєф у повісті „Ґеста Берлінґ".

Там виховалася мала Зара, четверта з черги дочка гострого пастора, дитина незвичайно здібна, рухлива й інтеліґентна. Малій донечці дозволяв пастор грати після богослуження на органах у костелі. Мала Зара вправляла на органах і в тайні перед батьком співала, бо вже тоді хотіла стати артисткою, про що батько не хотів навіть і думати.

Щойно по довгих намовах і благаннях батько згодився і 17-літня Зара почала студії. Своїм талантом підбила вона небавом Стокгольм. По тім першім успіху відбула вона турне майже по всіх скандинавських краях і відтак після тріюмфального походу грала у Стокгольмі цілий рік головну ролю у „Веселій вдовичці".

Також і драматичні ролі у песах Ібзена і Стріндберґа грала вона з великим успіхом. Не обмежувалася також до самої Швеції, виступала за кордоном і великий успіх, якого зазнала у Відні, став тривкою підвалиною її слави.

Тоді стали напливати фільмові оферти. Молода шведка вступила до фільми і виявила на срібнім екрані незвичайні здібности. Має такі добрі умовини і є така фотоґенічна, що закордонна преса пише, що вона готова відсунути в тінь свою славну землячку.

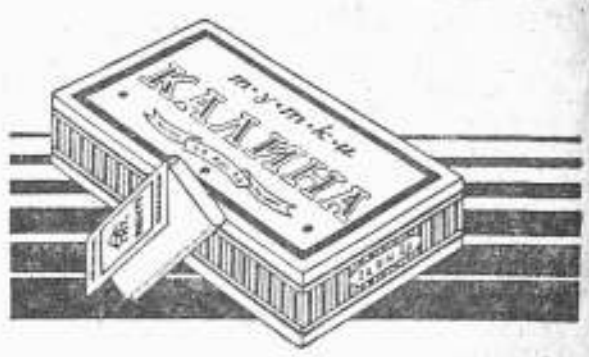

Хто ще не знає? що ПАПЕРЦІ І ТУЇКИ (повноватки) „КАЛИНА" найліпші.

ВЕСЕЛЕ.

ДОБРИЙ МУЖ.

— А тепер мій дорогий мушу вам сказати щиру правду — каже лікар оглянувши важко хору жінку — мусите бути приготовані на найгірше.

— Бійтеся Бога, пане докторе — ломить руки нещасливий муж. — Хіба не схочете 20 зол. за візиту.

НА ДВОЄ БАБА ВОРОЖИЛА.

Молоде подружжя їде до ворожки. Воно питає кілько матиме дітей.

— Читаю велике благословення небес із твоєї руки — каже ворожка. — Будете мати четверо дітей.

— Бійтеся Бога! — перелякався муж. — Четверо дітей?

— Не хвилюйтеся — успокоює його з усміхом ворожка. — З вашої руки читаю тільки двоє!

ЦІКАВІСТЬ.

— Цієї ночі приніс тобі бузько малу сестричку. Хочеш її може побачити?

— Ні, я волію побачити бузька.

ОБЕРЕЖНИЙ.

— Все, коли приходжу до їдальні вашого клюбу, бачу, що ви сидите при фортепіяні, але не граєте.

— Бо я зовсім не вмію грати.

— А чомуж ви сидите в такім випадку при фортепіяні?

— Щоб ніхто інший там не сів.

Заки зужиєте свої ощадности
дозольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 292-15 П. К. О. 506-778.

За виховання нашої молоді.

(До дискусії про бурси та виховання сільської молоді).

I.

НЕ ЛЮКСУС — А ТВЕРДИЙ ОБОВЯЗОК.

В ч. 189 „Діла" з 28. серпня ц. р. п. А. Качор помістив дискусійну статтю в справі основування і розбудови бурс для селянських дітей у міських школах. Автор закликає „відтяжити наші переладовані села масовим відпливом селянської молоді до міст, які опанновані чужинцями, тоді коли село перевантажене безробітною молодю". Вказуючи на зубожіння села через загальну господарську кризу, автор каже, що село просто не всилі щонебудь дати на виховання молоді, не маючи до цього відповідних засобів та зрозуміння виховної справи, бо живучи в нужді це для нього люксус і тому на поміч мусить прийти все громадянство, головно міське як це було і перед війною. Це одна з важких та болючих наших громадських справ.

Що наше село переживає господарську кризу, що економічний, а ще більше культурний його стан жахливий — це всі ми загально знаємо. У причинах цього добачуємо тільки брак землі — природного варстату праці селянина та чуже його окруження в місті, забуваючи, що це не причини, а наслідки дотеперішнього нашого національного способу життя, безглуздого діження селянських грунтів між діти, легкодушного позбування землі в попанщизняних часах, відразу нашої інтелігенції та селянства до підприємчивих, рисковних професій у промислі та торговлі, наше замилування до старих легких форм життя і т. д., а надівсе надія на якусь поміч.

Наш нарід, селянин як інтелігент, не вмів жити, — нафтові терени, гори, мінеральні джерела все те перейшло через нашу бойдужність та дурноту в чужі руки, а ми на селі затримали „гонір" господарів, а серед інтелігенції титули радників, меценасів чи каноніків.

Доки існували старі форми життя, якось нам ще з тим було добре. Селянин жив природно, одягався у своє господарське вбрання, не знав нічого „панського" і жив якось, посилав ще нераз і дитину до школи, інтелігент — радник мав „цісарську" пенсію, маєтнє або „канонік" доходи, які дозволяли їм складати на будову українського театру, на качижку, газети, школи і бурси, і так жив наш нарід — інтелігент давав меншому братові поміч, бо міг і мав звідки її дати.

Повоєнні часи змінили те все до основ.

Селянин закинув давній природний спосіб життя. Нині ніхто не побачить у нього вже юхтових чобіт сільської роботи, нема кожуха ні грубої сорочки. Нині на селі шеврові мешти, лякерки, шовкові панчішки, боксові чоботи, кашкети, куртки, пумпи, навіть пудер і шминки поширені серед сільського жіноцтва.

За домовиною їде наш селянин нині до міста, бо й до гробу треба йти „по панськи".

Все те очевидно в 99 відс. виробляють чужинці, бо свої не могли так нагло взятися до цього, бо донедавна не було у нас при природній господарці і великої такої потреби.

Селянин, що вважає люксусом виховання своїх дітей, чомусь не вважає люксусом „панський", для села невідповідний у наших умовах одяг, бо ні наші сільські дороги, ні примітивний ручний спосіб господарки на мешти, пумпи чи лякери покищо не надаються.

Від 7 років сиджу постійно на подільському селі між господарями, сиджу і тільки придивляюся, але зі селом зжився, виджу і знаю його життя, спосіб його думання, його задушевні мрії.

Старе те все вже, спорохнявіле, до життя незідібне. Старе передвоєнне покоління трудящих господарів вимирає. До голосу приходить середнє воєнне і молоде повоєнне покоління, яке поверховно бере життя, не має тої господарської працьовитости і живе надією на якийсь переворот, який сам своєю появою дасть усе.

Віддовження села принесло у висліді не користь селу, а шкоду, деморалізацію, моє легкодушне обдовжування, з надією, що й ті нові довги якось пропадуть.

До праці не дуже охочі сільські безробітні, до неї вони не мають навіть нахилу, бо вона для них за тяжка. Праця при цукроварні, це не праця на дворському лені, вона далеко тяжча, хоч більше поплатна, а притім там фабрична дисципліна, яку тяжко знести нашому селянинові.

На селі витворюється тип сільських лазунів, знаних на міських бруках „лазіків", які живуть коштом рідні, ну, й села.

Кожне сільська дівчина, напудрована та вишминкована, в лякерках, коли має 2 або 3 морги поля та скінчила сільську школу або й заглянула до міської, хоче пана, такого, що має щомісяця 1-го, возьного, поліцая, сержанта, і очевидно переписує метрику.

Чому молоді сільські інтелігенти, навіть вихованці українських шкіл переписують метрики? — Бо не хочуть працювати, а надіються на легкий хліб, на посаду. Це не наклеп, а правда.

Одному скінченому фільософові, який переписав метрику і за те, по кількох роках вичікування не карку родини, дістав посаду писаря у волосній гміні за 50 зол., пропоновано місце в сільській кооперативі, але „якже-ж він „професор" гімназіяльний буде стояти за прилавком і продавати нафту!" — слова його приятеля селянина.

Сільська дівчина ходила 1 рік до торговельної міської школи та вернулася до батьків на село. Я кілька разів узимі серед снігів та морозів їздив до міста, щоб примістити її в одній нашій установі. Міські патріоти згодилися, написали до дівчини лист, щоб зголосилася до крамниці на Руську вулицю — але вона не пішла, бо „не випадає" їй продавати в місті перед своїми односельчанами.

Молодий сільський безземельний хлопець попав в якусь політичну халепу, арештували його і судили. Один з наших адвокатів, його оборонець, вистарався йому місце в нашій фабриці; хлопець був у ній 3 дні, покинув його та вернувся на село.

Одного разу молотить у мене сусідський парубок, який має всього 3/4 морга грунту. На подвіря заходить міський коминяр зі селянином, який збирає для нього яйця, коли хто не має грошей. Коминяр очевидно не вимітає комина, а каже тільки „дзень добри" і дістає 25 сот., або яйці і відходить. Кажу своєму парубкові, чому не навчиться ніхто зі села того фаху, а даємо гроші чужим. „Е, ціле село сміялобся з мене, що я коминюх" — була його відповідь.

Син сільського малоземельного стельмаха ходив теж 1 чи 2 роки до торговельної школи у місті, покинув її, вернувся до батька до варстату, не подобалось йому, оженився із сільською дівчиною і почав господарити. Захотілося йому знову до міста. Продав трохи поля, позичив в банку та на спілку отворив галянтерійну крамницю. Його спільник виїздив до Франції, треба було його сплатити. Жінка нашого купця продала кусень поля. Купець мав дістати гроші в банку, та цей того дня не мав потрібної готівки і виставив асигнату, на яку наш купець мав на другий день відібрати в банку гроші. Купуючий поле пішов з тою асигнатою до нашого купця, якого жінка продавала поле і просив його, щоб пішов з ним до банку та в його присутности взяв асигнату на гроші. „Я йду тепер на обід і прийду там" — була відповідь нашого купця. Урядовець банку з чемности чекав на нього ще пів години поза урядову пору.

Обід був важніший, як банк і гроші!

У знаного нашого тернопільського промисловця-ковбасника від року термінує син одного священника. В тому часі було в термінї у того самого промисловця кільканацять селянських хлопців, які по кількох тижнях кидали варстат та верталися на село, бо „й праця тяжка і неволя" (дисципліна).

Якжеж тут допомогти селу? Тільки зазивом до праці, до постійного труду, до числення та надії на його власні тільки сили.

Міське наше населення перетяжене народніми обовязками. Наша духова культура здержується інтелігенцією. Образів наших мистців не купує селянин, бо він волить лякери, чи пумпи. Літературну продукцію в більшости консумує теж інтелігенція. А складки на народні цілі хто дає? А „Рідну Школу" у Львові чи не втримує інтелігенція та львівське робітництво і службовики львівських установ? Знаю, що позички Р. Ш. не підписав індивідуально ніодин селянин тернопільського повіту.

Хтож є в місті та наша інтелігенція? Священники не мають нині тих доходів, що перед війною, не мають за що вчити навіть своїх дітей. Державних урядовців уже майже нема, та й ті крім своїх національних потреб, мусять ще й оплачувати загально-державні і польські цілі.

Наші адвокати та лікарі ледви дихають, не мають передвоєнної клієнтелі, контрактів, заробітків, а службовики наших установ заробляють здебільша стільки, що ледви скромно можуть пропхатися через життя та обігнати найконечніші потреби.

Коли порівняти видатковий буджет селянина і міського інтеліґента чи робітника, наглядно побачимо, що на народні цілі дає селянин далеко менше, ніж інтелігент або робітник.

До школи у місті посилають мало або й зовсім не посилають дітей селяни підміських сіл, які не потрібують платити т. зв. „станції", а з оплат наші школи селян звільняють звичайно на 50 проц. або й більше.

Бурси для сільської молоді найкраще творити кооперативні, самими заінтересованими селянами, які посилають дітей до міської школи чи ремесла. Могліб це бути бурсові кооперативи для одного села чи повіту. Вони малиб ту користь, що здані на власні сили розбуджувалиб зацікавлення інституцією та її вихованцями самими батьками-селянами, плекалиб серед вихованців особисту амбіцію, честь, незалежність, гордість, не понижувалиб, не вчилиб надіятись на ласку чи на дарунок. Адже такі селянські сини як Франко, Стефаник, Черемшина, Мартович не були в бурсі, хоч їх батьки певно не були великі багатирі, хоч не ходили в пумпах та мештах, а дали вони нашому народові та своїм братам селянам більше, ніж неодин селянський син вихований у бурсі.

Прикро було для Франка та Павлика, які ввесь труд свойого життя віддали службі своєму меншому братові селянинові, зате коли на них прийшла скрута, мусіли брати поміч не від селян, а від людей, які нераз здалека стояли від їх ідейного світогляду.

Наші фінансові інституції моглиб давати підмоги чи то у формі безплатного приміщення, чи оплат інструкторів, лікарів і т. д. Установи, а то й приватні люди моглиб творити стипендії на спеціяльні студії чи науку у ремісників або фахівців спеціялістів, а надусе цілий нарід мусить негайно подбати про міські вселюдні приватні народні наші школи у всіх містах, щоб урятувати міську дітвору перед денаціоналізацією (такої школи не має ще напр. столиця Поділля — Тернопіль) та зорганізувати поміч нашій незалежній університетській молоді в краю і за кордоном, тим більше, що тої молоді є нині і так дуже-дуже мало.

Бурси для середньошкільної сільської молоді повинні бути оперті по змозі на власних силах самих заінтересованих батьків-селян.

Та важніша ще може, ніж бурси по містах, справа захоронок та передшкілля по наших селах. Сільська дітвора росте нині дико, мов хабазя при дорозі. Нею в передшкільному віці ніхто не цікавиться — а потім йде до школи, здебільша чужої.

По містах є захоронки та передшкілля. Маємо початки цих виховних установ і ми у більших наших містах. На наших селах захоронки це покищо білі круки. Такі чужі захоронки ведуть звичайно сестри-служебниці.

У нас під Тернополем є тільки сестри-студитки в Гаях Вел., а моглиб бути бодай в кожному другому селі. Над цим варто теж призадуматись, бо справа таксамо важна, як і бурс для сільських дітей по містах.

А все те, одне і друге мусить повстати власними силами тих, кому має служити. Дарунок вилазить все боком, чуже не гріє, а ласка тільки понижує.

Поправа національного стану принесе користь і селянам, бо й вони будуть рівноварті громадяни. Для цього потрібна національне культура та інтелігенція. Отже не люксусом, а твердим обовязком, необхідною конечністю наших селян як громадян — дати потрібні нам кадри інтелігенції, промисловців, торговельників, службовиків і т. д., бо без них нема модерної нації, нема національної культури, нема національної держави. Коли те все має дати тільки місто, себто сама інтелігенція, то у висліді будоб це явище непорозуміння, одностороннє хто зна чи не шкідливе.

Наше село переживає не тільки економічну, але й моральну духову кризу. Старі форми життя завалились, а нових ми ще не знайшли. Ми

захоплені зростом національної свідомости, кооперативами, будовою народніх домів і т. д. по наших селах, але не забуваймо, що це тільки покищо фермент, що тривкої продуманої праці і організації наше село ще не має. Поступ е, але не забуваймо, що й світ не стоїть, не поступає, але летить вперед, та що наш поступ іде таки за повільно, що у світових перегонах покищо тяжко нам здобути рекорд. А світ знає нині тільки перегони і рекорд. (Далі буде.)

А. Чернецький.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.**, телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє ужиті футра за найновішими моделями. —?

— **У Головній Школі Торговельній у Варшаві** промувався дня 6. X. 1937 **Теодор Стасів**, бувший член Дирекції Окружного Союзу Кооператив у Щирці і бувший політичний вязень, на магістра економічних і торговельних наук. 1898

— **Про розкоші у Крилосі** говоритиме в четвер 21. ц. м. в салі „Української Бесіди" у Львові дир. Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка, д-р Яр. Пастернак. Виклад цей відбудеться заходом Т-ва Прихильників Музею НТШ і буде ілюстрований світлинами та фільмою. Початок в год. 6. веч.

— **Пригадка. Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів** ім. І. Франка у Львові відбудуться 24. жовтня ц. р. в 10. год. ранку в домівці Т-ва „Молода Громада" (вул. Коперника ч. 21. І.).

— **З нашого театру.** У „Волинському Слові" находимо замітку, що управа „Волинського Українського Театру" заангажувала між іншими до себе Л. Кривіцьку та Л. Боровика. Як нам відомо, ці артисти не погодилися на умовини, поставлені управою цього театру, і до згаданої трупи не ввійшли.

— **Шіско Гара** відома японська піяністка виступить в пятницю з речіталем в салі Польського Муз. Т-ва, ІІ мистецтво здорове, молоде, повне гарячого темпераменту. Чутливість піяністки у виконуванні творів рівна її знаменитій техніці. Початок концерту в год. 8.15 вечором.

— **Українцям у Раві Р. і поміті під увагу.** Пише нам один громадянин: Дня 9. 10. ц. р. в переїзді через Раву Р. вступив я до реставрації п. В. Петшика на обід. Кельнер ресторану, замість замовлених мною страв, подав мені інші. На мій заміт, що я тих страв не замовляв, заявив мені, що він „із заходу, руської мови не розуміє і не обовязаний розуміти". Що я сам собі винен, бо не говорив по польськи. При моєму відході піднесеним голосом заявив ще: „Не дочекаш, жеби я учил сен по руску". В другому недалекому ресторані повторилася та сама історія: мене і тут не хотіли розуміти!... Коментарі зайві.

— **„Жидів і греко-католиків не приймаємо".** На військово-технічний курс Державної Технічної Школи у Львові зголосилися абсольвентки ремісничої гімназії д-ра А. Коркіса, щоб узяти в ньому участь. Секретарка школи їм заявила, що жидів і греко-католиків на згаданий курс не приймають. Треба зазначити, що згадана школа держиться державними податками, стяганими з усіх громадян.

— **Кольонізація Полісся.** До Пинська приїхала делегація польських кашубів на досліди можливостей кольонізації Полісся. Делегація веде вже переговори з дідичами з повітів Пинськ, Лунинець і Сарни у справі кольонізації кашубами великих просторів землі на Поліссі.

— **Загальні Збори Личаківського Кружка „Рідної Школи" у Львові.** Дня 17. ц. м. відбулися дорічні Загальні Збори Личаківського Кружка Рідної Школи у Львові. Председник Зборів і голова Кружка проф. д-р М. Панчишин отворив збори та згадав покійних членів Кружка, що їх пошанували присутні повстанням з місць. Після ділових звідомлень членів Виділу, м-р Криволкульський в організаційному рефераті подав плян праці на цей діловий рік. Дир. Чума представив фінансовий стан акції будови власної шкільної домівки. Після дискусії над звідомленням, в якій взяли участь пп. Волощак, О. Новосад, радн. Копач та Олексин, вибрали нову Старшину Кружка, до якої ввійшли: проф. д-р Панчишин Маріян, о. радн. Дудкевич Евген, проф. Гусак Володимир, п. Голубцева Катря, м-р Кривокульський Володимир, проф. Яворович Остап та п. Черник Василь.

— **Зїзд москвофілів у Сяноці.** В днях 31. жовтня і 1. листопада ц. р. „о-тво ім. М. Качковського" у Львові уладжує зїзд москвофілів у Сяноці у звязку з 50-літтям тамошньої філії того общества. Виділ „о-ва ім. М. Качковського" поробив заходи в міністерстві комунікації, щоб виєднати залізничі знижки для учасників зїзду та стягнути якнайбільше людей до Сянока. На зїзд приїде апостольський адміністратор Лемківщини о. д-р Я. Медвецький, який відправить дня 1. листопада ц. р. торжественне богослуження і панахиду за померших членів о-ва. Дня 31. ц. м. уладжують москвофіли концерт у салі польського „Сокола". — Виринає питання, чому „о-во ім. М. Качковського" уладжує зїзд своїх членів аж у Сяноці? Відповідь легка. Львів надто велике місто й жмінка москвофільських недобитків губиться зовсім. Аранжери цієї імпрези сподіються, що до Сянока стягнуть дещо більше збаламучених селян з околиці і так заманіфестують свою „силу".

— **Львівська хроніка.** На клепарівськім цвинтарі намагався наложити на себе руку грабар Йосиф Ялембський. До паперової крамниці Клари Проект при вул. Казимирівській прийшов якийсь тип і представився як урядовець дисконтового банку при вул. Ягайлонській та велів собі дати ріжного товару на 90 зол. Відтак просив власницю, щоб післала з ним крамничну панну до банку, де він негайно вирівняє рахунок. Помисловий обманець, якому на імя Гернер запровадив крамничну панну на пл. Марійську, сам увійшов до брами камяниці і... слід по ньому застиг. — Ольга Титлівна, кравчиня, кинулася сьогодні рано з т. зв. червоного мосту на Любінській дорозі під поїзд, який їхав із Станиславова до Львова. Дівчина згинула на місці перерізана колесами поїзду на половину. Причиною самогубства була недавня смерть матері. — Макс Боген повідомив поліцію, що з бюрка його канцелярії в готелю Ню-Йорк при вул. Легіонів викрадав хтось систематично золоті монети і накоїв таким чином шкоди на 900 зол. — Зофію Тищінську обікрала якась жінка при поштовім уряді при вул. Фридріхів. „Незнайома" витягнула підчас пригадної розмови з торбинки 120 зол. і негайно вийшла. Ясно, що за балакучою незнайомою і за грішми слід застиг. — До мешкання Тадея Шнайдера при вул. Пасічній увійшов вночі якийсь злодій і вкрав гардеробу вартости 120 зол. і столове накриття.

— **Краєва хроніка.** У Гологорах, пов. Золочів, злодії вкрали віз із збіжем. Коли поліцай пустився в погоню, злодії відстрілювались, усеж оставили добичу на місці, а самі втікли в ліс. — У Маняві пов. Надвірна двоє 4- і півтора літніх дітей Анни Ожендович, оставлених без опіки, бавилося сірниками і підпалили коноплі, що сушилися на печі. Вогонь сусіди вгасили, а діти померли наслідком попечення. — У Казімежі пов. Броди в господарстві Йосифа Прика згоріла хата і господарські будинки зі збіжем, два коні та господарське приладдя, все вартости коло 6.000 зол. — У Підлипцях, пов. Золочів, із римо-кат. костела злодії вкрали позолочувану чашу та дві пушки.

— **Підтримка війська.** В селі Мартинові Новім пов. Рогатин посвятили недавно „Дом Польскі", до викінчення якого причинився старшинський корпус піхоти зі Скерневіц. У посвяченні взяв між іншим участь рогатинський староста д-р Ярнецький, який виголосив промову. Присутні вислали міністрові військових справ подяку для полку піхоти у Скерневіцах за матеріяльну і моральну допомогу при будові дому.

— **Жидівське гетто польською традиціею.** На протести жидівської преси і громадянства проти введення окремих лавок для жидівських студентів у високих школах Польщі ендецький орган „Львовскі Дзенник Народови" (ч. 289) запевняє, що жидівське гетто належить до польської традиції. Пригадує, що у старій Польщі аж до її розбрів жиди творили окреме громадянство і не мали взагалі громадянських прав. Отже не служили при війську, не вибирали послів до сойму, не виконували урядів, не мали землі. Традицією Польщі було жидівське гетто і не лише лавкове, але теж політичне, громадянське, мешканеве — словом „тотальне" гетто. Вкінці ендецький щоденник заповідає, що прийде колись до зміни конституції, що закріпить нове правне положення жидів у Польщі.

— **Польки стають до боротьби з алькоголізмом.** На останніх сходинах варшавського відділу „звйонзку пань дому" обширно обговорювали справу боротьби з алькоголізмом. По нарді пані одноголосно рішили, що не будуть зовсім давати алькогольних напитків дітям і молоді середніх шкіл. Одночасно поведуть акцію, щоб усі матері пішли їх слідами. Крім того пані рішили зменшити кількість алькогольних напитків підчас принять у своїх домах.

— **Повне узалежнення від держави.** Большевицький уряд у Москві видав декрет про ліквідацію мешканевих і мешканево-будівельних кооператив у СССР. Усі мешкальні доми перейшли в руки міських рад та комуністичної партії. Декрет узалежнив мешканців міст безпосередньо від держави, що буде диктувати мешканцям не лише умовини найму, але взагалі приділ помешкання. Згідно з декретом договір найму можна буде заключити найвище на 5 років. Якщо льокатор залягатиме з комірним за 3 місяці, його викинуть на вулицю. Уряд застеріг собі теж право піднаймати помешкання субльокаторам. Ліквідацію мешканевих кооператив большевики пояснюють їх засміченням „ворогами народу", „троцькістами" і дезертирами.

— **Промова до католиків цілого світу.** В суботу 23. ц. м. архиепископ Константіні, секретар конґрегації для поширення віри, виголосить промову радіо до католиків цілого світу з нагоди світового місійного дня. Польські радіостації подадуть переклад цієї промови в год. 8-ій вечором.

— **Діямант мільонової вартости.** В Коромандель у Бразилії знайшли діямант, що має близько 200 каратів. Вартість діямату оцінюють на 5 мільонів мільрейсів (1,750.000 зол.). В цій околиці найшли вже раніше один великий діямант „Зоря Полудня".

— **Страх перед війною в Англії.** В Лондоні повстало взаїмне обезпеченеве товариство, що переводить обезпечення реальностей від воєнної небезпеки. Страх перед війною такий великий, що дотепер т-во обезпечило реальности на 50 мільйонів фунтів штерлінгів. Управа товариства сподіється, що обезпечення зростуть у короткому часі до 1 мільярда фунтів штерлінгів. Фонд взаїмного обезпеченевого т-ва зростатиме до 10-ох років і щойно по 10-ох роках обезпечені зможуть вибрати свої вкладки, якщо не вибухне війна Англії з іншими державами. В широких колах англійського громадянства поширені такі настрої, що живо пригадують настрої перед світовою війною.

— **Повінь анонімних листів.** Суд лавників у Грабов (Мекленбургія) розглядав справу одного мешканця того міста, який писав від кількох років постійно анонімні листи. Тому то мешканці міста жили в постійному схвилюванні, бо майже всі діставали анонімні листи. Одна жінка скінчила самогубством отримавши листа з інсинуаціями. Подібний анонім дістала одна недужа у міськім шпиталі і негайно після того померла. Автора анонімних листів суд засудив на 5 років вязниці і на втрату чести.

— **Різні вісти.** Відомий поет Метерлінк повнив саме 75 літ і з тої нагоди дістав привіти від міста Ніцци. Славний поет перебуває саме тепер на Рівієрі. — Американська федерація праці рішила одноголосно бойкотувати японські товари. — В палестинських концентраційних таборах сидить тепер 380 арабів. — Канадійський археольог Штернберґ відкрив недавно в долині Комрей скелет величезної ящірки, довгої на 8 м. На думку Штернберґа ця ящірка жила 60 тисяч літ тому назад. — В берлінському суді застрілився 64-літній адвокат — жид Ернст Бохнер, якого засудили на 18 місяців вязниці. — У Дрездені в опері відбулась премієра нового балету Ігоря Стравінського п. н. „Гра в карти". Костюми до того балету пошили на підставі ескізів сина знаменитого композитора. — На турецьких маневрах трапилася така цікава подія: Підчас „майгіршого бою" післали команданта „синьої" армії ген. Мустафу у відставку і на його місце призначили нового команданта.

З театру.

Великий Театр: „ЗАВТРА НЕДІЛЯ“, песа на 5 дій Адлера і Перуца.

Представник фірми кольоніяльних товарів має молоду, гарну жінку, донечку і з любови для них старається вистелити їм життя вигодами. А що його місячна плата не вистачає на такі дарунки як бриліянти, то безпосередньо перед ревізією його каси бракує йому в ній у сього 4.000 долярів. У суботу ввечір, коли він дістає телеґраму про приїзд ревізора на неділю вранці, він мусить виповнити ту страшну діру у свому касовому звіті; а неділю навіть банки зачинені і ніхто з його приятелів, що має доступ до банкових кас не зможе йому позичити на 24 години потрібної суми, щоб він міг її положити „для ока“ до власної каси. Раз він уже покористувався такою штукою... щож зробить тепер?

Суботня ніч перед „ревізійною“ неділею для такого урядовця страшна. Коли приходить звістка, що поїзд-експрес, яким їде до нього ревізор, виховзнувся з рейок і розторощився з убитими та раненими — це ще єдина іскорка надії, що ревізор не доїде. Та яка духова боротьба в душі такого „промисловця“, коли він довідується в останній хвилині, що тим самим поїздом має приїхати його донька! Герой до останньої хвилини живе надією на якусь незвичайну поміч — раз повний енергії, то знову безрадний. Уся песа має сильно драматичні моменти, при цьомуж автори не забули і про деякі веселіші сцени, щоб не попасти в патетичну трагедію.

Грали її дуже добре під проводом дир. Вернецького, що в головній ролі мав прегарні моменти розгубленої людини; поруч нього найкращі креації дали Леліва і Межеевський; далі Шиманський, Остоя-Сташевський і Боровн. Песа йде живо і матиме успіх. м. р.

—o—

Дописи.

КОЛОМИЯ.

Зізд представників родин о. Йосафата Кобринського й д-ра Теофіля Окуневського, задуманий пок. д-ром Окуневським на кільки місяців перед смертю, відбувся на його доручення заходом ради. Володимира Кобринського в суботу 9. ц. м. Старших не явились, були тільки внуки і правнуки о. Йосафата, незабутнього чернця-гора й основника Українського Народнього Дому в Коломиї, а крім того сестра пок. д-ра Окуневського м. Ольга Окуневська з Яворова — разом 10 осіб. Інші прислали привітальні побажання. Після поминального богослуження в церкві зібрались учасники в салях Музею „Гуцульщина“ ім. о. Й. Кобринського на 1. поверсі Народнього Дому, який є власністю цієї високохультурної установи та, корегуючи з десятиліттям його формального істнування, вносить цікавого вчерку історії розвою того Музею, виголошеного його основником і кустосом ради. В. Кобринським. Після привітання опровадив кустос гостей по 5-ти кімнатах та показав і пояснив їм експонати, між якими є чимало дуже цінних та рідких предметів. Спільна фотографія під портретами покійних патріярхів обох родин о. Й. Кобринського й д-ра Т. Окуневського та вписання у пропам'ятну книгу Народнього Дому закінчило офіціяльну частину того родинного зізду.

Відчит д-ра Пастернака про розкопи у Крилосі. Для кращого підчеркнення і звеличання десятиліття Музею „Гуцульщина“ ім. о. Й. Кобринського запросив кустос Музею на той день (9. жовтня) д-ра Пастернака, нашого знаменитого археольога, з відчитом про виконані в минулому Крилосі. Шановний предлегент зголосив окремо відчит для шкільної молоді, яка уладнала славному дослідникові бурхливу й дуже щиру овацію, а потім (від 17. год.) для старших. Тому, що відчит відбувся під патронатом музейництва, гостя привітав відбувся під патронатом музейництва, гостя привітав від громадянства, а п. Гошнок зручила йому китицю квітів. Відчит був дуже цікавий і так захопив слухачів, що за час трьох годин (два відчити) майже ніхто не ворухнувся, не закашлявся. Жаль тільки, що старше громадянство не виповнило невеличкої салі по береги (а управи Народнього Дому крім кустоса був на диво всього один рядовий представник! — відсутність направду багатомовна...). А шкода, бо від довшого часу справді не було в Коломиї такого цікавого, змістовного, мило виголошеного і перш за все такого актуального відчиту.

Пекарня „Золотий Колос“. Дня 12. ц. м. почала у нас працювати новозаснована пекарня „Золотий Колос“ й випускає щоднини свіже здорове печиво. Керманичі пекарні, молоді люди, відомі зі своєї солідности, дають запоруку, що їх нова праця економічна ставиця задовольнятиме потреби широких верств населення нашого міста, як і вибагливих смакунів. Тільки одна завага-бажання: щоб печиво з їхньої пекарні появлялося на яких півтора години скоріше, як досі. Це лежить у їхньому власному інтересі.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 10—20

ВІДГУКИ ДНЯ.

На те він свій.

З провінції пишуть: Прийде наш чоловік до кооперативи — і тільки пальцем до капелюха або й то ні. Заходить до повітового осередка, рідношкільного, просвітянського, чи якого там, капелюх щоправда скине, але вже у кімнаті, а як прийдеться йому хвилину заждати, то й цигарку затьмить. А як той самий чоловік зайде до якоїсь чужої установи, то вже по коридорах ходить з голою головою, віддалегідь похилений і скромно всміхнений, до кімнат стукає як найслабше і то три рази розганяється, а як почує з середини слово „прошу“, то натискає клямку дверей мовби отвирав пекельну машину: ледви-ледви порушує.

Так пишуть з провінції, хибно підозріваючи, що це тільки провінціональна прикмета. Тимчасом і столиця може тим самим похвалитися, а хто зна чи й не закасувати провінцію.

Хтось подумає: певно мова про селян, людей густо-часто невироблених, товариську необутих!? Ні, зовсім ні! Я не звужую цих похвал до одної верстви і не маю наміру вилучити з цього інтелігенцію. Навпаки признаю їй небуденні заслуги на цьому полі.

Варт походити по наших установах у столичнім городі, варт побути в кожній дві-три години, а можно й одну квітку зірвати.

Входить хтось... Брови стягнені, уста зішнуровані — знак, що злий.

— Доки я буду чекати?!

— Вибачте, на що? — питає його перший зкраю урядовець.

— Як на що! На відповідь! — гремить „сторона“.

— А в якій справі?

— Ви повинні так само добре знати, як і я. Але в нас усе по рутенськи. Балаган!

Витворюється неприємна ситуація, урядовці не знають, чи випадає їм викинути сторону за двері, приходять до переконання, що ні і тому починають розпитувати: що, як і коли.

Шукають за письмом сторони, знаходять і вкінці:

— Якжеж було вам відповідати, коли ви не подали адреси?!

— Мої панове, Галичина не Америка, чи Росія, не так тяжко когось знайти! Адже мене, пане добродію, знає майже цілий Львів.

Після того „сторона“ спускає трохи з тону і починає оповідати:

— Приходжу нині до магістрату. Вже місяць як уніс поданння в справі дозволу на добудівку. Стукаю в двері — ніхто нічого, стукаю вдруге — так само. За четвертим разом злізть мене вхопить. Відхилюю двері, а урядник їсть друге снідання. „Проше зачекать!“.. — Зачекав я...

Вулицею йде голова одної інституції. Підступає до нього чоловік і з місця:

— Чекайте, я вам покажу на загальних зборах! Досить уже того вашого панування! Зрештою я ще там до вас нині прийду.

Має видно якусь болячку, може й оправдану, але чи зробив би таку штуку з головою нерідної інституції, а ще до того, колиб був залежний від неї. Булаб ціла купа „слуга уніжонків“, „падамдонужків“, а навіть „цалуєрончків“. Хіба десь у найглибших нетрях ковдри: „Чекайте, я вам покажу!“

До чужого не випадає, зате до свого... на те він свій! Так було від давен-давна і тому наслідки — ненадзвичайні.

Редактіон Чіпка.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Концерт Михайла Дуди. 17. жовтня відбувся у Кременці в концертовій салі ліцею концерт співака М. Дуди, який погодився спеціяльно приїхати до Кременця і дохід зі свого концерту віддати цілковито на користь незможних учнів кременецької української гімназії. Йому товаришила п. Тіна Дубрівна з Калуша, яка походить сама з Кременця. Дуда проспівав цілу низку українських народніх і стрілецьких пісень, дует Окса-на й Андрія із „Запорожця за Дунаєм“ (разом з п. Дубрівною), арію з „Тереса Бульби“, а також німецькою, італійською та еспанською мовою кілька арій з опер „Льогенгрін“, „Тоска“ і романсів. Салю була переповнена переважно шкільною молодю, котра приймала овацийно кожний виступ наших співаків.

Недогляд, що покінчився смертю. 12. жовтня зібралися учні до світлиці кременецького ліцею, була без догляду і рішили засвітити світло, бо в кімнаті було темно. Тоді один з них — Свінєнко (II. рік), не вважаючи вимкнути електричного струму, почав вкручувати жарівку і доторкнувся рукою до струму високої потуги, котрий поразив його на смерть.

Арештування української молоді. 17. жовтня у Кременці заарештувала поліція Миколу і Михайла Медвецьких, Івана й Олеся Гарасевичів. Причина арештування невідома. Всіх їх по допиті перевели до кременецької вязниці.

І того вже не вільно. В 1919 р. підчас боїв з большевиками коло Кременця багато козаків Української Армії лежали ранені у кременецькому шпиталі. Коли большевики вдерлися до міста, то безпощадно перерізали всіх ранених. Але панували тут недовго, бо за кілька днів повернулось українське військо і тоді всіх убитих по звірськи большевиками урочисто поховали на цвинтарі при монастирі. Місцеве українське громадянство заопікувалося тими могилами, впорядкувало їх (є 38 індивідуальних могил та 1 бревпка), огородило і поставило памятник — високу бетонову вольону із золотим тризубом і написом: „Їх смерть життя розбудить у народі. Це початок борні, а не кінець“... І в той пори рік-річно установлялася традиція на проводи — в першій понеділок по Великодних Святах і на Покрову правити на цих козацьких могилах урочисті панахиди. Наша молодь перед тими днями спеціяльно прибирає могили вінками, червоною китайкою і різними військовими та національними емблемами. Правовірне духовенство править урочисті панахиди українською мовою, на котрі збирається завсіди кілька сот людей. І цього року по Великодні відбулась така панахида без ніяких перешкод. Одначе на тогорічний упокійність 14. жовтня на Покрову цього року викликала зацікавлення урядових чинників. Не сподобалось агентам поліції, що на могилах українських козаків висипано з піску тризуби в оточенні шабель і рушниць, хоч так було здавна; не могли вони спокійно чути звуків гимнів: „Боже Великий Єдиний“ та „Ще не вмерла Україна“, після відспівання яких присутні спокійно розійшлися домів. Але поліція не дармувала і почала робити дохідження, хто впорядковував могилу, чому так прибирав, після правлять панахиди і т. д. Заарештовано у звязку з цим кількох хлопців, яких обвинувачують у приналежности до ОУН і змаганні відірвати Волинь від Польщі.

—o—

Спортові новинки.

Україна виїздить цієї неділі до Дрогобича на мечі за мистецтво Окружної Ліги. Її противником буде Юнак, що на своїм грищі вміє бути грізний, але віримо, що Україна, рішуче краща дружина від Юнака — зграє цей мечі із відповідною амбіцією та запалом і виграє, щоб таким чином знову занити кращі місце в табелі.

Найгрізніший суперник Руси кошицький КАЦ стратив у неділю перший пункт у мистецтвах зі слабим МШЕ з Мукачева. (В „Ділі“ подали ми переставлені пари і тимсамим деякі висліди були неясні). В табелі веде КАЦ перед Русею, яка має один пункт менше, але вже свінчила грн. (КАЦ має ще одні змагання). Зате у весняній руді Русь матиме нагоду відбити собі стрічені пункти, бо КАЦ має багато виїзд'в, на яких мабуть потратить пункти. Русь має вже найгірші виїзди за собою.

Ляціо — Ференцварош, мечі за чашу Середущої Европи, відбудеться цієї неділі в Римі. Обі суперники тепер у слабій формі. Перший мечі виграв Ференцварош у відношенні 4:2.

Мадярська Ліга. Будафок — Будаї XI 2:2; Кішпешт — ЕТО 5:2; Немзеті — Терезварош 0:0; Гунгарія — Фебус 2:2; Уйпешт — Бочкай 2:0; Електромош — Шіветакві 1:1; Ференцварош — Сегет 1:0.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 26. вересня і 3. жовтня 1937. Р. XIII. Ч. 37 і 38.

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Вільня, 16. кастрычніка 1937 Год IX. Нр. 13.

MORZE. Warszawa, październik 1937. R. XIV. Nr. 10.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Великий Театр:

Четвер, 21. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

П'ятниця, 22. X. год. 7.30 веч. Хор Дана.

Театр Різнородностей:

Четвер 21.X. год. 7.30 веч. „Жабонька".
П'ятниця 22.X. г. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

РОГАТИН:
21. X. Довбуш.
З Рогатина ще театр до Берсівки.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
21. X. Воскресення.
22. X. Жайворонок.
23. X. Гнат нужди.
24. X. Ніч під Івана Купала.

ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Останній погоня", „Клопоти спортовця".
ГРАЛЬНА: „Шлях до Ріо".
ЕВРОПА: „Гальтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Ідоменей загибає".
МЕТРО: „Під двома прапорами" і кіроз: додатки.
ОГРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Пажхеном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКО: „Додик на фронті".
ПАЛЯС: „Моя панна мама".
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Аларм у ночі", „Нью-Йорк-Сан Франціско".
СТИЛЕВЕ: „Малий чародій" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Трукса".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живиці Чехословаччини".

ПАНЧОХИ

спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 19-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 21. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Ліричний концерт на альтівку й орх., 18.00 Весела муз. авд., вок. квартет, 19.10 Давні пісні, давні танки, 20.10, 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 20.00, 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 12.05 Балалайки, 17.00 Циганська орх., 18.10 Опів, 19.20 Сальон. музика, 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Догнанія, ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Італ. музика на скр. і форт., 19.35, 20.00 Концерт хору, 21.10, 22.00 Вок.-муз. концерт, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Скрипка КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Концерт солістів, скр. форт., 22.00 Хор, 22.45 Танк. музика, ПРАГА 20.30 Фр. музика, 21.25 Симфонія ч. 1. п.дур Бетовена, РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви — Моліерівський вечір, 20.03 Пісні, 20.15 Форт., РИМ 18.30 Розр. музика, 21.00, 22.30 „Покер ні дамє" оп. Валінія.

П'ятниця, 22. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Концерт Шумана і Корнелюса, спів, форт., 20.10 Вес. концерт, 21.00 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 17.20 Форт. реціталь Белі Бартока, 17.45, 18.00 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.15 Форт., 17.00 Для дітей, 19.25, 22.00, 23.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Весела комедія з муз. і співом, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. всячина, 15.15 Дїточі пісні, 18.00 Комп. концерт Вальт. Німана, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Реціталь на альтівні, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Золото Рену" оп. Вагнера, ПРАГА 16.30 Квартет, 19.30, 20.00 Популяр. концерт, РАДІО ПАРІ 20.00 Пісні 20.30 Хор. сонати, 21.30, 22.00 Фр. і англ. гумор, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Дантон" ком. Форцана.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 21. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Мистецький тонок — муз. порожок для вселюдних шкіл, скрипка, форт., 11.40 Два форт., 11.57 Сигнал, 12.03 Орх., Полудн. денник, Гутірка, 13.45 Комуніс. сат Хліб. Палати, 13.50 Легка музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові линарі". Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Музичні мандрівки: „Італія" авд. для молоді, 16.15 Орх., 16.50, 19.50 Гутірка, 17.00 Географічний словар, 17.15 Концерт солістів: віол., тенор, 17.50, 18.00, 18.50, 18.35 Спорт, 18.10 Львівський ценгова, 18.20 Камер. мініятури — сальон. тріо, 18.30 Програма на завтра, 18.35 Авд. для сільської молоді, 18.40 Листи та програми, 19.00 Театр Уяви: „Чесний спадкоємець" Гільберта Кіта Честертона, 20.00 Розр. концерт, орх., сопр., борит., 21.30 Авд. присв. Г. Даніловському: відчит, дві пісні, 22.00 Камер. концерт, форт., окр., віол., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

П'ятниця, 22. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл, 11.40 Арфа і флет, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Кінець війни, словно. муз. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00, 19.35 „Ольбрахтові линарі", Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Білі хусточки" казка для молодих дітей, 16.00 Гутірка з хором, 16.15 Весело і сентиментально, Концерт кварт., 16.50 Гутірка, 17.00 Освіта сусп. робітників, 17.15 Концерт солістів: форт., спів, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Марші та хори, пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Доживіття" ком. Ол. Фредра, 20.00 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт: орх., форт.; у перерві в год. 21.00 Веч. денник, гутірка, 22.50 Останні вістки, 23.00 „Форт. гутірка", пісеньки з пл.

БІРЖА.

Львів, 20. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·60, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 18·15—17 65, Франки швайцарські 122.15—121 35, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99 80, Корони ч. 17·80—16·80, Кор. дан. 117·49—116 65 Кор. норв. 132·23—131·30, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 125 00 — 119·00 Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Ави 26·20—25·90, Марки нім. срібні 131·— — 126·00

Яйця.

4 і пів пром. внутр. 55·63, 55·63, 55·88 4 пов. інв. 1 ем ненот.. 2 ем. 59·50, серія 52.75, 5 авіян. 60·50, 4 прем. дом. 58·60, консол. 59·00, 59·00, 58·75, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50 Цукор 34·50 Вугель 24·25, 24·75, Ліянол 52·00, Моджеїв 10 00, Островець 25·50, Габербуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 20. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. инд. в опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак. 3·00 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйце (копа) . . . 4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Хто з милосерних сердець поможе жінці оплатити таксу курсів, яких покінчення дасть їй змогу заробити на прожиток, зволить ласкаво надіслати жертву до Адміністрації „Діла" для „Юхії". 1-3

Секція Торговельників при У. Т. Т. повідомляє, що 23. п. м. (субота) в годині 19. в домівці У. Т. Т. при вулиці Городецьких ч. 1 у Львові відбудеться виклад п. Івана Коцура, книговода на тему „Бюджетування торговельних підприємств". На цей виклад запрошує членів Упр. Тех. Тов. та особи зайтересовані. 1894

Загальні Збори Т-ва „Українська Захоронка у Львові відбудуться 5-го листопада п. р. точно в год. 5-ій попол. в салі „Бесіди" при вул. Рутовського ч. 22 з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів і вибір Президії. 2) Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів. 3) Звіт Виділу: а) секретарський, б) педагогічний, в) касовий, г) організаційний. 4) Дискусія над звітами. 5) Звіт Контрольної Комісії. 6) Вибір членів Виділу і Контрольної Комісії. 7) Внески і залити членів. — В год. 8-ій рано в Успенській церкві при вул. Руській відправиться Служба Божа за померлих членів Товариства. — Виділ Товариства.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПРОМИСЛОВЕЦЬ-КУПЕЦЬ, кавалір, літ 36, хоче пізнати панночку до літ 28 в цілі матримоніяльній. Першенство в укінченою торговельною школою. Зголошення „Діло" під „Купець". 1901 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

НАЙМОДНІША здібнича галантерія як гудзики, клямри, цвіти на біжучий сезон і карнавал дістанете дешево у ф-мі І. Гак, Львів, Голинська 13. 1895 1—5

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина виробня „Ібіс" Львів, вулиця Галицька 5. І. пов. 1896 1-20

МУРОВАНИЙ дім у Львові коло головного двірця оказійно на продаж. Зголошення до „Діла" під „7000 зол." 1-5

МАШИНИ до шиття нові, вживані найдешевше закупить у фірмі „Машиноспорт", Кашмирівська 51. 1868 3—3

УВАГА! Найдешевше купите всякі біжутерію: як шльобні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 2—15

ОЩАДНІ ГОСПОДИНІ робіть на зиму запаси високонісного меду, овочів, грибів в кооперативі „Ріа" Львів, ул. Руська 20 тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1851 2—5

ДЕРЕВЦЯ і КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прикрас, щеплені безщорші та ін. з Фредровських шкілок. Продажа вже розпочата при вул. Коперника 20 в подвірю Малопольського Рільничого Товариства. Тел. 200-88. 1904 1—4

НАУКА

ТАНЦІВ вчить першорядно збірно і віддільно „Mondain" Сикстуська 23. 1302 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЗАСТУПНИКІВ на кожну місцевість до збирання замовлень на домішку до корму курей „Кудкудак" шукає одна сьорідна фірма Продукція домішки до корму курей „Кудкудак" Івон Симко в Загірю (п. Загуж). 1884 2 -5

МЕШКАННЯ

3-КІМНАТНЕ, повнокомфортове, вільне від податку мешкання Зофії 19 до винайму — городець. Відомість у сторожа або телефон 215-00. 1880 3—3

ВИНАЙМУ солідним зараз дешево нове трипокоєве повнокомфортове мешкання Тарновського 51, відомість Богуславського 16 господар. 1892 2—2

РІЖНІ

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 3 направляє, чистить, вивертає всілякі мужеські і жіночі одежу. 1825

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію заміняє найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерій. 1903 1—4

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно. 1867 3—6

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крайоншемиса", Львів, Боїмів 1, виконує: корсети, нагрудники, гігієнічні опаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1845 4—6

ДОБРЕ МІСЦЕ для лікаря-українця, опорожнене від І. XI. 1937 в Устрінках Долішніх — Ustrzyki Dol. p. i stacja loco Ближчі інформації в Філії „Просвіти". 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радіовий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні вози для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 19—40

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піяніно

І. Беттінг і С-ка

ЛЕГКО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 10-30

ТОРГОВЕЛЬНЕ БЮРО „ДНІСТЕР"

приймає здібних агентів з провінції до продажі товарів: бляхарських, ветеринарних, галантерійних і косметичних. Високий заробіток. Замойського 6. Відповідаємо на запучену марку. 1724 8—10

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

ПІТ

НІГ, РУК, ПАХВИН

т. п. зник ние при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патент

пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. **Перфумерія**

С. ФЕДЕРА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія: КОПЕРНИКА 15 а.

Фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети і т. п.

Проектування і виконання комплетного вутря дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 11—40

Ширіть на часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Пятниця 22. жовтня 1937. Ч. 233

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

З життя й відносин нашого духовенства.

(Передова стаття).

Перед ганебною компромітацією.

(Власна кореспонденція з Ужгороду).

60-ліття академічної ґімназії у Львові.

„Дім Лесі Українки".

Дві матури в цьому шкільному році.

Хроніка Совітської України

Большевики бомбардують міста китайського Туркестану.

Окремий університет для жидів у Польщі?

Японію запросили на конференцію 9-ох держав.

Ґетто для жидів у ґімназіях?

Сторінки: Жіноча, Без політики.
Вістки з Дрогобича і Станиславова.

Ч. 233 (14.777). Львів, пятниця 22. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

БОЛЬШЕВИКИ БОМБАРДУЮТЬ
міста китайського Туркестану.

Як подає щоденник „Асагі", 50 совітських військових літаків бомбардувало Катгар, Юргу, Шерярканд, Каргалін, Готан, Гума та інші міста китайського Туркестану, де недавно совєтський устрій; чимало людей погинуло. Причиною є конфлікт між тубильцями та совітами.

Японію запросили на конференцію
9-ох держав,
ЯКА НЕ МАТИМЕ ПРОТИЯПОНСЬКОГО ХАРАКТЕРУ.

Амбасадор Бельгії та Франції запросив японський уряд на конференцію сигнатарів „договору 9-ох держав", що має розглянути питання, як мирно полагодити китайсько-японський конфлікт. Амбасадори Англії та Злучених Держав відвідали міністра закордонних справ Гіроту і дорадчували йому прийняти запрошення, **підкреслюючи, що її завданням вовсім не є протияпонські постанови.**

ЧИ ЯПОНІЯ ПРИЙМЕ ЗАПРОШЕННЯ?

Міністр Гірота заявив, що дасть відповідь після наради з премієром та заінтересованими міністрами. В дипльоматичних колах припускають, що Японія відкине запрошення, бо японська публична опінія противиться участи в якійнебудь конференції, що її зорганізувала Ліга Націй, дарма, що бельгійський амбасадор запросив Японію в імени свого уряду, британського й американського, без якоїнебудь алюзії про Лігу Націй. В японських колах заявляють, що непотрібно брати участь у конференції, яку зорганізували посторонні держави, коли Японія може порозумітись безпосередньо з Китаєм.

Політична акція японських католиків.

200.000 японців-католиків основало патріотичну організацію, яка поставила собі за завдання показати світові „правдиве обличчя Японії". Ця організація висловила повну льояльність супроти уряду і домагається, щоб він утворив постійну дипльоматичну місію при Ватикані; вона видаватиме пропагандивні брошурки в чужих мовах, які мають доказати, що японська експанзія в Китаю це реакція на большевизацію того краю.

СТАНОВИЩЕ ВАТИКАНУ.

Коментуючи цю подію, апостольський делегат Японії архиєп. Павло Мареллa заявив, що **він не має від Ватикану ніякої інструкції у справі підтримки боротьби Японії проти большевизму.** Апостольська столиця не вмішується до міжнародніх конфліктів, хоча протикомуністичне наставлення кожної нації годиться з католицькими ідеалами.

„Оссерваторе Романо" офіційно заперечує поголоски з американської преси, немовби Японія заключила з Ватиканом договір, називаючи їх тенденційними. Такі фальшиві інформації — мовляв — можуть наразити католицькі місії в Китаю на великі шкоди.

КИТАЙСЬКА ВОЄННА ФЛЬОТА РОЗБИТА.

Як подають з японських офіційних джерел, 14. вересня японці затопили 2 китайські кружляки коло форту Бокка Тігріс, у жовтні японські літаки затопили 10 китайських воєнних кораблів. Недобитки китайської воєнної фльоти (коло 10-ох менших одиниць) схоронились до португальської пристані Макао.

ВТРАТИ КИТАЙСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Комунікат японської адміралиції повідомляє, що від вибуху далекосхідньої війни японське морське летунство знищило 365 китайських літаків, з того 153 у боях, решту на летунських майданах.

За той час Японія втратила 46 літаків.

Несподіваний крок Італії на засіданні комітету неінтервенції.

На вчорашньому засіданні комітету неінтервенції амб. Гранді заявив, що Італія годиться признати обом еспанським урядам комбатантські права без ніяких застережень, на основі британського пляну з 14. липня. Італія годиться, щоби на оба еспанські фронти вислати комісії, які підготовили б евакуацію або опрацювали би листи добровольців, що їх будуть евакувати. Ще заки ці комісії зложать звіт, Італія погоджується на те, щоби відкликати „символічно" рівну кількість добровольців. Треба ще лише порозумітись щодо пропорціональної евакуації добровольців згідно з французьким пляном. Це становище Італії — заявив Гранді є доказом, що Італія хоче взятись до конструктивної праці; тепер ріжниці у поглядах є мінімальні.

З Льондону подають, що мін. Іден погодиться на пропозицію Грандія, прийняти британський плян з 14. липня, щоб не довести до зірвання конференції.

МЕКСИК І ГОЛЯНДІЯ ТАКОЖ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ У КОНФЕРЕНЦІЇ.

Мексиканський уряд приняв запрошення на брюсельську конференцію 9-ох держав; так само приняв запрошення і голяндський уряд.

„МУСОЛІНІ ВРАТУВАВ КОМІТЕТ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ ВІД НЕХИБНОЇ СМЕРТИ" — ПИШЕ БРИТИЙСЬКА ПРЕСА.

Вся преса з вдоволенням пише про успіхи вчорашнього засідання комітету неінтервенції; деякі праві часописи пишуть, що Мусоліні в останній хвилині врятував комітет неінтервенції від нехибної смерти. „Таймс" добачує в італійському рішенні прикмети рішення державного мужа. Ліві часописи також вдоволені, але деякі з них підозрівають, що Італія хоче лише зискати на часі, проволікаючи справу, доки впаде Хіхон. Тоді 100-тисячна північна національна армія перейде на арагонський фронт і вирішить про перемогу. Тоді постепенна евакуація італійців не матиме ніякого значіння.

ЩО СКАЖЕ САЛЯМАНКА, ВАЛЄНСІЯ І... МОСКВА?

На думку британської преси ключ успіху комітету неінтервенції є тепер у Саляманці та Валєнсії; все залежить від становища обох еспанських урядів.

З боку СССР треба сподіватися деяких трудностів, та вони не відіграють ніякої ролі в теперішній атмосфері, яка витворилась після італійської заяви.

З життя і відносин
нашого духовенства.

Львів, 21. жовтня 1937.

В „Ділі" з 24. вересня ц. р. була моя стаття під наголовком „Приватні службовики і громадянство", в якій я мимоходом згадав і про теперішне матеріяльне положення греко-кат. духовенства в Галичині. Всього є там одно речення, а саме мова про спролетаризування нашого духовенства. На превеликий жаль те речення, чи вірніше — одно слово в ньому — викликало прикре непорозуміння, ба навіть практичний наслідок, що не лежав зовсім в інтенції автора цих рядків.

Йде тут головно про звичайні вкладки на вдовичо-сиротинський фонд та обезпечення вкладки до товариства „Карпатія", що їх досі за згодою духовенства стягали безпосередно з платні, яку консисторія виплачує священникові з готівкового фонду, призначеного щорічно в державному буджеті міністерства віроісповідань і освіти на потреби католицької церкви і духовенства. Цей фонд розкладається опісля на поодинокі епархії і кожний ординарій одержує означену суму, яку вже сам за посередництвом своєї консисторії і деканальних урядів розділює між священників, занятих у душпастирській службі. Не було тут ніякої кривди для інтересованих, навпаки, була тільки користь для них, бо зменшувало їх видатки на пересилку, а в додатку була завжди певність, що конечна в інтересі забезпечення родини вкладка напр. до вдовичо-сиротинського фонду і „Карпатії" була в цілости і в час заплачена. А того всього у багатьох випадках може й не бути — знову зі шкодою самого інтересованого священника і його родини, якщо згадані вкладки на будуче буде він сам пересилати. Отже поворот до давнішої практики є вказаний, а то й конечний для добра самого духовенства і їх родин, що проживають у далеко неблискучих матеріяльних відносинах. Про ті відносини, як і взагалі про життя теперішнього душпастирського духовенства хочу сьогодні дещо сказати — передовсім у звязку зі сучасною його дотацією.

В колишній австрійській державі відносини католицької церкви і духовенства були впорядковані законом з 7. травня 1874 р. про правні відносини католицької церкви, що відносився теж і до духовенства, а не обхоплював нижчої церковної прислуги, як дяків і паламарів. Для утримання духовенства істнував релігійний фонд та окремі дотації з державного буджету з визначенням річної суми (конгруї) для поодиноких духовних дикастерій. Доходи з необсадженої бенефіції — так зване інтеркаляре — йшли до релігійного фонду, що був під державною управою. Висоту суми означувала держава, а платні духовенства виплачували державні податкові уряди безпосередньо кожному священникові, після відтягнення податків, які зрештою в порівнанні з теперішніми були зовсім невисокі. Сама конгруа з пятилітніми додатками була доволі значна, так, що матеріяльна забезпека нашого греко-кат. духовенства в Австрії була відповідна, якщо зважити, що й епитрахильні доходи були тоді куди більші як сьогодні.

Як сказано, матеріяльне положення нашого духовенства в Галичині у довоєнних роках було назагал доволі добре, особливо ще й тоді, коли парох умів відповідно господарити на своїй бенефіції. Та й правне положення духовенства було інакше як нині. Австрійська державна влада мала далеко більший голос у церковних справах, як польська держ. влада від хвилини (від 2. серпня 1925 р.), коли на основі конкордату Апостольської Столиці з Польщею з 2. лютого 1925 р. ухилено згаданий вище австрійський закон з 1874 р. До речі, в польському тексті конкордату наш греко-кат. обряд названо „obrzadek grecko-rusiński", у французькому

тексті „rite greco-ruthene", а саме уст. IX при організації католицької церкви в Польщі, хоч в анексі говориться виразно про вдови і сироти по греко-кат. духовниках.

Форма матеріяльного забезпечення католицького духовенства в Польщі, зокрема в душпастирстві, є тепер інакша як це було в Галичині за Австрії та й саме забезпечення куди менше. На підставі конкордату католицька церква в Польщі дістала широку внутрішню автономію, при якій поширено значно безпосередню владу ординаріїв над підчиненим духовенством, яку у деяких — не точно канонічних — ділянках виконувала за Австрії сама державна влада. Торкається це передовсім матеріяльного забезпечення духовенства.

В анексі до конкордату означено точно дотації духовенства, його емеритури, — останні давшально — між іншими означено давшально-річною сумою 129.296 зол. забезпечення вдів і сиріт по греко-кат. духовниках, як теж призначено давшальні гроші на удержання катедральних хорів і нижчих церковних урядовців, на адміністрацію, підмоги, будівельний фонд і інші видатки. Вони є обхоплені щорічно глюбальною буджетовою сумою у видатках міністерства віроісповідань і освіти.

Для духовенства, яке як дотацію має земельні наділи, важна є постанова ст. XXIV, де цю справу устійнили у 9 окремих точках. З них найважнішими є точка 5 (означення висоти земельної дотації, напр. для парохів від 15 до 30 гектарів, залежно від роду землі, для епископів, капітул і семинарія по 180 га) і точка 9, в якій говориться, що самі правні церковні і чернечі особи мають право безпосередньо перевести парцеляцію, полишаючи решту для себе (т. 6) до власного вибору.

На основі постанов польського закону про виконання земельної реформи з 28. грудня 1928 р. церковні, дотаційні і чернечі рільні нерухомости підпадають теж під цей закон в границях конкордату — зокрема щодо примусового викупу на парцеляційні цілі (ст. XXIV, точка 5 конкордату). У виконанні тих постанов розпочали парцеляцію ерекціональних парохіяльних ґрунтів, при чому найбільше насилення парцеляції припадає на часи високої економічної кон'юнктури в рр. 1928 і 1929. У майже повному розмірі перевели її у станиславівській епархії, оставляючи до вжитку пароха найчастіше максимальну норму з конкордату себто 30 га (= 55 моргів). При цій нагоді наділено там земельною дотацією і дяків (5 моргів) та паламарів (2 морги), якщо була надвишка над 55 моргів призначених парокові. признаючи дальше 7 моргів для церковної прислуги в парохіях епархії, що не мають для неї земельної дотації і ще окремо 5 моргів на вивінування дяківської школи.

Дещо інакше перевели цю справу у львівській архієпархії на основі розпорядку Митроп. Ординаріяту з 13. жовтня 1928 р. Головно не перевели тут парцеляції цілої надвишки понад 30 га; поведено денеде парцеляцію тільки половини цієї надвишки. Техніка продажі була ріжна У станиславівській епархії продавав в дійсности сам ординарій, а парох був радше посередником при продажі. У львівській архієпархії продаж переводили деканальні маєткові ради, при чому ціна купна мала бути внесена до архієпархіяльного фонду, а ординарій акт купна-продажі тільки затверджував. Врешті в перемиській епархії тієї парцеляції тоді взагалі не переводили. Мимоходом кажучи, не переводив її в тому часі й перемиський римо-кат. ординарій.

Земельною політикою, зокрема супроти нашої церкви, цікавився я здавна і давав вислови цього свого зацікавлення однаково на сторінках „Діла", як і на терені польського сойму та його комісій. В 1928 р. мав я нагоду говорити особисто з тодішнім міністром земельних реформ д-ром Станевичем в справі способу виконування в Галичині і на Волині закону про земельну реформу та згадав при цьому і про ст. XXIV конкордату. Реферат цієї справи мав начальник правного реферату цього міністерства (нині скасованого) п. Пйотровський і до нього відіслав мене мін. д-р Станевич за подрібними інформаціями. З п. Пйотровським відбув я довшу конференцію в його кабінеті з початком вересня 1928 р., потім 24. жовтня 1928 р. другу конференцію з його наслідником д-ром Лонцьким, бувшим директором Окружного Земельного Уряду в Кракові і оба бажані інформації дали мені на основі урядових статистичних матеріялів.

У розмові зі мною згадані панове підчеркнули, що практичне виконання ст. XXIV конкордату торкається властиво тільки Галичини, бо кат. церква чи її духовенство деінде не має більших земельних наділів та що римо-кат. епископат в Галичині з парцеляцією не дуже спішиться. Уряд хоче виконати постанову конкордату і закону про земельну реформу і приготовляє відповідні виконавчі розпорядки, що має появитися в короткому часі. Я вважав тоді своїм обовязком подати ті інформації до відома нашому громадянству та зокрема нашим Владикам, чи то устно чи листовно.

Невдовзі прийшла довготревала господарська криза. Заломилася в цілости парцеляція та й досі не вийшли виконавчі розпорядки, про які згадували мені пп. Пйотровський і д-р Лонцький. Однак з усього остав неспірним факт, що наше духовенство в Галичині зубожіло, а навіть частинно спролетаризувалось і що це якраз є одною з причин, що не виконує воно своєї творчої роботи у такій високій мірі, якби могло робити при відповідному матеріяльному забезпеченні.

Д-р Степан Баран.

—o—

ПЕРЕД ГАНЕБНОЮ КОМПРОМІТАЦІЄЮ.

ПРО ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ У СПРАВІ ШК. ПІДРУЧНИКІВ ПО ШКОЛАХ НА П. Р.

(Від власного кореспондента.)

Ужгород, 18. X. 1937.

Тактика „доконаних фактів" безоглядна у своїй реалізації. Моральної бази під собою не має. Певности у свідомій підтримці себе широкими колами українського народу Підкарпатської Руси також нема. Отже нема іншої ради, як використовувати ситуацію і, базуючись на москвофільських симпатіях теперішнього провідника народньої освіти в ЧСР, створити формальні прецеденси. Як то кажуть москалі: „Гуляй Емеля — твоя неделя". Таким формальним прецедансом став і факт переведення шкільного плебісциту в справі підручників по народніх і горожанських школах Підкарпатської Руси.

Шкільний Реферат видав обіжник ч. 51/37 з 2. жовтня до всіх шкільних інспекторатів, у якому — на підставі міністерського розпорядку з 14. вересня 1937. ч. 119.512/37-1/1 наказує всім управителям (директорам) шкіл зробити таке:

1) Управи (дирекції) народніх шкіл там, де є **незадоволення теперішнім станом і де виявлять зацікавлення** до заведення нових підручників у народніх школах, нехай вислухають думку батьківських обеднань, одначе в кожному випадку родичів усіх учеників своєї школи, або їх опікунів, евентуально відповідальних надзирателів.

З цією метою має бути скликане обеднання родичів на інформаційне зібрання. На цьому зібранні управитель (директор) школи відчитає рішення міністерства шкіл і нар. освіти та дасть відповідні пояснення. На цьому зібранні мають бути вибрані представники батьківського обеднання, і то по два з обох мовних напрямків... На цьому зібранні можуть бути присутні лише родичі учнів відповідної школи, або законно уповноважені опікуни, евент. відповідальні надзирателі. Це має бути точно зазначене в протоколі цих зборів та потверджене підписами голови зборів, вибраних вище згаданих представників та управителя (директора) школи.

Інформація управителя має бути цілковито безсторонна, без всякої тенденції, підкреслювань та без намагання вплинути на присутніх у користь будь-якого напрямку.

2) ...Будь-яка агітація та впливання на родичів учителів суворо заборонена під загрозою дисциплінарного переслідування.

3) ... За кожну дитину має бути виповнений окремий листок. Коли особа неграмотна, листок має бути виповнений на нотарському уряді, або на жандармській станиці.

7) Ця акція має бути безумовно закінчена до 15. жовтня 1937. р.

8) Якби родичі деякої школи не проявили загалом зацікавлення до заведення нових підручників, то інспекторові треба подати про це негативне звідомлення. За правдивість цього негативного звідомлення роблю відповідальним управителя (директора) відповідної школи.

Підписав: начальник реферату МШИНО Хмелярж (цитуємо за „Русским Народним Голосом", де цей обіжник видруковано повністю ч. 212. з 10. X .1937.).

Маючи в руках такий важливий наказ, прихильники тактики „доконаних фактів" узялися за роботу. Плебісцит іде повним темпом. Про безсторонність управителів шкіл свідчить така цитата зі статті „Подкарпатских Гласів" (органу далекого від прихильности до українців) у ч. 232 з 15. X.:

„Маєте рішити — пояснює директор — про одну з тих граматик. Тут їх маєте. І показує дві книги. Оця — то є граматика Панькевича. То, знаєте, є емігрант з Галичини. Написав таку граматичну книжку. Чи можна в неї вчити ваші діти? З книжки людини з Галичини. А тут маєте другу книжку. То є граматика, що її написав отой відомий усім архидіякон Сабов. Служив пану Богу в Севлюші та вчив багатьох з ваших батьків та дідів, а вони вчилися з його граматики. Отож і вирішуйте, з якої граматики мають навчатися ваші діти: чи з Панькевичевої, чи з Сабової, з якої вчилися і ви самі?

Цілком зрозуміло, що селяни — „та правда" — рішать про „тоту, котра є наша"...

Правда, і друга сторона має свої аргументи. Але то вже аргументи. А вони, хоч і дуже важливі, не мають того впливу, як слова про те, що з тої книжки „вчилися батьки та діди теперішніх батьків". А до того не можна довести, що при вияснюванні переводиться агітація".

І в наслідку деякі легкодухі — та й чи можемо ми вимагати під теперішню хвилину повної свідомости від наших селян?! — щоб „Бога не гнівити і чорта не дразнити", подавали таки голос за **„руський** язик з граматики пана директора"...

Але й цього „русским" на Підк. Руси замало. Вони захотіли себе забезпечити і з другого боку. Знаючи, що з моментом уюридичнення положення губернатора вся справа шкільної політики зосереджується в його руках, вони виряжають (9. X.) на другий день після того, коли закон про компетенцію губернатора набрав юридичної сили, депутацію, що передає йому відповідний меморіял, у якому на закінчення сказано: „Ми певні, пане губернаторе, що Ви не боїтеся признати волю карпаторуського народу, як не боїться цього і демократичний уряд нашої республики, та не будете ставити перепон, зберігаючи свою безсторонність. Дозволяємо собі звернути Вашу високу увагу на те, що всяка перепона по шляху до виявлення справжньої волі народу порушує точку 10 § 6 закону ч. 172/1937 Зб. зак. І. р., що передбачає одобрення та заведення до карпаторуських шкіл П. Р. в першу чергу **русских**, а потім **малорускіх** підручників.

Вислухавши делегацію, п. губернатор заявив (як то подає „Русскій Нар. Голос", ч. 212):

„Я буду зберігати повну обективність та безсторонність. Буду протестувати проти терору, яка сторона його не переводилаб. Я завжди був обективний, і тому гадаю, що нема підстави для сумнівів у моїй обективности".

Делегація так само запитала, чи не протестував губернатор проти плебісциту в міністерстві чи шкільному рефераті? Губернатор (за тим самим джерелом) мав відповісти:

— Ні в шкільному рефераті, ні в міністерстві я не протестував. Єдине, про що я міг би жалувати, це те, що плебісцит почався перед часом, заки закон про права губернатора набрав юридичної сили.

На це делегація вказала губернаторові, що „іншого виходу не було" та що „поспіх з плебісцитом подиктований користями шкільної справи та конечністю, а не злою волею у відношенні до прав губернатора Підкарпатської Руси".

Чи переконало це запевнення п. губернатора Грабара, сказати не можемо, але що користи шкільна справа від цього не зазнала, це факт очевидний.

Хоч і як слабо розвинене національно українське населення П. Р., але ступінь його свідомости вже такий високий, що він не вагається вхопити і найрадикальніших засобів у боротьбі за своє елементарне національне право. В Рахові, Сваляві й інших центрах збори батьківських обеднань проходили з тяжкою боротьбою і в надзвичайно великому напруженні. В с. Велика Копаня присутні родичі обурено протестували проти „русских" підручників, а на другий день твердо розправилися із заступником „русскости", пяним учителем

Квичем, розбивши йому плювачкою голову так, що „стовпові русскости“, обпльованому, обпаскудженому, з розбитою головою не залишилось нічого іншого, як лаяти бунтівників... мадярською мовою.-.

Та на поодиноких випадках спинятися не доводиться. Тому наведемо загальні підсумки плебісциту, що його робить такий неприхильний до українського напрямку часопис, як „Подкарпатске Гласи“, що в ч. 230. з 13. жовтня пишуть:

„Плебісцит у справах викладової мови навчання, від котрого шкільні уряди очікували розвязання шкідливого спору поміж українцями і русскими, здається, не принесе очікуваного наслідку. Хоч і вжито всіх заходів, щоб заборонити всяку агітацію учительству, та не могли заборонити вести таку агітацію громадським корпораціям і товариствам, та щоб політичні сходини не стали ареною агітації. Сьогодні агітує „русскій культурний сполек Духнович“, щоб родичі голосували за московською викладовою мовою, а свій заклик супроводить коментарем, що ніяк не відповідає позиції сильнішого в цій боротьбі.

Загальний висновок, що акція, яка мала би принести розвязку справи, стала лише нагодою для того, щоб обидва напрямки обсипали себе найдалійдучим несмаком. Коли акція малаб дати який успіх, то треба би було її перевести негайно, скоро і так, щоб виключити будьяку, не тільки учительську, агітацію“.

А тимчасом без делегацій до губернатора, без вуличної демагогії на підставі передпосилок, створених законом, змобілізувалось населення П. Р. для переведення другого плебісциту в тій самій справі. Це Всепросвітянський Зїзд, що відбувся величаво 17. Х. ц. р. Мова його ясна і недвозначна.

Нема найменшого сумніву, що устами зїзду промовило дійсне сумління і розум підкарпаторуських українців. Нема найменшого сумніву, що учасники зїзду до найдальших народніх глибин понесуть слово незаперечної правди, **що кожний нарід для нормального свого розвитку має вчитися в рідній материнській мові.**

Але цього мало. За цим моральним авторитетом нема управнюючої сили відповідного **параграфу.** Але за такий параграф постарається та свідома частина українського населення П. Р., що, не зважаючи на всі переконування своїх панів, „русских“ директорів, таки віддасть голос за свій правдивий **руський** (як тут учили дотепер) язик. Це й буде тою ганебною компромітацією для всіх тих, що провідне гасло чехословацької републики — **правда переможе** — хотять перемогти казуїстикою параграфу.

Омега.

З польської преси.

Ще одна спроба обєднання польської правиці.

Кількох публіцистів і політичних діячів з табору О. Н. Р., які гуртуються коло варшавського щоденника „АБЦ.“, оголосили заяву з викликом до всіх публичних діячів „народовців“, щоб обєдналися в „Конфедерації Польскій“, без огляду на свою минувшину, погляди та організаційну приналежність, на основі етичних засад, спільних кожному polякові „народовцеві“.

Ініціятори обмежують свою ролю до того, що прийматимуть заяви і скличуть зїзд. З титулу ініціятиви не застерігають собі ніякої ролі в „Конфедерації Польск“-ій і пропонують, щоб единою організаційною формою „Конфедерації“ був громадянський суд та його секретаріят.

Консервативний „Час“ пише, що заява діячів і публіцистів з „АБЦ.“ не минула в політичних колах без враження. Йде про те, щоби скоординувати поодинокі відломи „народового“ табору та усунути „декомпозицію“ в цьому таборі. Ініціятива „АБЦ.“ є нібито спробою відповіди на консолідацію лівиці.

За окремий університет для жидів у Польщі.

У звязку з протестаційним страйком жидів проти призначення окремих лавок для жидівських студентів у високих польських школах „АБЦ.“ — орган О. Н. Р. м. ін. пише:

Проби спротиву проти таких поміркованих форм відокремлення жидів, як окремі місця, мусітимуть викликати реакцію, себто доведуть до далеко більшого відокремлення. Якщо жидівські (?) авантури у високих школах не скінчаться, треба буде змагати до того, щоби створити окрему високу школу для жидів, в якій зібрались би всі жиди студенти і всі жиди професори з цілої Польщі.

Вища жидівська школа зможе покермувати вихованням жидівської молоді в бажаний для себе спосіб, себто зможе підготовити жидів до майбутнього життя у краях, в яких поселяться. Одночасно відокремлення жидів і слухачів і професорів, створення осередка жидівської науки, може загально сконсолідувати жидівство і підготовити їх до самостійного життя.

Не знаємо, як жиди приймуть цю „оферту“ польських „народовців“. Українці вже десятки років борються за створення українського університету та інших високих шкіл і не можуть діждатися. Якби так поляки виконали бодай свій закон з 1922 р. і створили український університет, то українські студенти покинулиб негайно всі польські університети та перейшлиб до своєї „almae mater“

За виховання нашої молоді

(До дискусії про бурси та виховання сільської молоді).

(Докінчення).

II.

ЗА ВИХОВАННЯ ХАРАКТЕРІВ.

Посол д-р Ст. Баран у статті „Проти одної пошести“ („Діло“ ч. 181 з 18. серпня ц. р.) та я у статті („Діло“ ч. 188 з 27. серпня ц. р.) навели цілу низку фактів переписування метрик молодими інтелігентами — колишніми учениками та вихованками українських шкіл і педагогів. Ніхто досі, тимбільше українські вчителі в цій справі не забрали голосу та не виправдали перед нашим громадянством цих тяжких закидів.

Тому забираючи тепер голос з нагоди дискусії у справі виховання нашої молоді, вважаю за свій громадський обовязок і тій справі присвятити дещо уваги. Іде про вироблювання та про виховування характерів та громадянських чеснот серед нашої шкільної молоді, йде про душу нового покоління нашої інтелігенції. Як би там не було, а відхід від нашого народу може й надійних інтелігентних одиниць, це не тільки болюча та прикра подія, але й важка національна страта, тимбільше коли ті одиниці виховані серед нашого інтелігентного окруження та нераз і нашим коштом.

Насувається настирливе питання, як це могло статись, чи знали про це їх виховники — українські вчителі, та чи не могли вони тому запобігти.

Питання це стає передімною тим настирливіше, що я сам вихованець чужої школи, де учителів українців було небагато та де вони не могли і не мали змоги своїми учениками так піклуватися, як учителі українці в українській школі.

Та таки мої старі професори в польській гімназії цікавилися нами не тільки в школі, але й тоді, коли ми кинули шкільні лавки та пішли у світ здобувати дальше знання, громадський досвід, хліб. Наші старі вчителі не рвали з нами звязків, а далі цікавились нами, стежили за нашим життям, навіть за нашими громадськими успіхами.

Тямлю, що кілько разів поїхав я домів та стрінув старого шамбеляна Соневицького або Миколу Бачинського, то все питались вони, що чувати коло мене, що роблю, як живу, а вже молодший професор д-р Ст. Томашівський мов старший товариш у найтяжчих хвилинах у гімназії і пізніше, головно в листопадових днях 1918. р. стояв при мені.

Те саме було певно і з неодним моїм товаришем.

З доброзичливістю ставився до нас товаришів своїх синів і старий громадянин письменник А. Чайківський. Виростали ми всі в атмосфері конфнаціональної любови та дружби і не могло у нас бути й думки про якесь національне відступництво. Згадую це нині не тільки зі сентименту, але й обовязку, тимбільше, що бували хвилини та періоди, коли мої вчителі йшли нераз у народній справі за моїм чи моїх товаришів голосом, бо всі ми становили одну громаду. Не знаю, чи нині так є, чи ті колишні ученики українських шкіл, які відійшли від нашого національного гурту, зробили це всупереч перестерогам та відраді своїх учителів, чи ті учителі знали про цей нещасний крок колишніх своїх учнів. Здається мені, що шановні педагоги про цей крок своїх вихованців довідуються щойно з газет, бо всі звязки з ними прорвались із виходом зі школи. Сумне це явище, коли воно правдиве.

На виховання характерів та защіплювання громадянських чеснот треба у школі, а тимбільше рідній, звертати більше уваги, ніж на науку поодиноких предметів. Школа, головно народня та середня це передовсім установи виховні, які поза підготовою до дальших студій, мають виплекати учнів і приготовити їх до громадського національного життя.

Очевидна річ, що духовий вплив не може кінчитися на самій школі — він мусить продовжуватись і по виході з неї, він не повинен перериватись і в пізнішому житті.

Але тут одна важна заввага. Учитель мусить своїм ученикам світити прикладом, мусить особисто бути чесним, характерним — скажім — непорочним громадянином.

Трудно, такий його фах, таке покликання, хто цього не має, може бути великим ученим спеціялістом, але виховником не буде ніколи. У своєму життю стрічав я неодного учителя-українця з маркою великого патріота, який у буденщині навіть коли цього не треба було — кривив душею.

Перед кількома роками працював я в півдержавній польській установі, з якою наші інтелігентні службовики, а також учителі „Рідної Школи“ мали безнастанно до діла. Ще нині прикро згадую це, як до мене до бюра прийшла рідношкільна вчителька одної львівської нашої школи зі своїм чоловіком-суддею та говорила до мене по польськи, як те саме зробив рідношкільний учитель — український письменник, та як за те, що я відповідав їм по українськи інтерпелювали мене мої польські настоятельники та товариші і коли я вияснив їм, хто ці люди, не могли з дива вийти, що це є за „рідна школа“, коли має таке вчительство.

Або хочби такий факт, що вчитель рідної школи хвалиться між своїми товаришами тим, що він має легітимацію і належить до „Стшельца“ — як усе те має впливати на молодь. Знаю факт, а про це знає і наша консисторія, що донька одного з наших священників ходила на римо-кат. релігію. Катехит українець побачивши це, кликав її на свою годину, тоді вона обсіла його ще з писком. Катехит, нині вже небіжчик, звернувся з тою справою до консисторії, але ця не мала часу, чи охоти зацікавитися такою справою. Яке враження викликало це серед міщанських, національно може мало свідомих дітей, краще не згадувати. А подружжя наших священничих доньок з чужими. Чи це додатньо може впливати на національне почуття нашого міщанства та селянства? Інтелігенція, головно вчителі та священники мусять давати в щоденному житті приклад чесного, вірного непохитно громадянина.

Та не тільки вони, а все громадянство — очевидно вчителі в першій мірі — мусять цікавитися тими молодими інтелігентами, які щойно кинули шкільні мури, та вступають у життя неприготовані та без досвіду.

Одною з причин переписування метрик молодими інтелігентами є жахливе безробіття нашої інтелігентної молоді. На це ми майже безрадні. А хочби і знайшли раду, то вона віл-

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

за убрання найдешевше у фірмі

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

ко реальна. Яка сила у нас може намовити людей, щоб вони не брали посад родинами, або щоб добре ситуовані емерити, навіть професори, покинули посаду, нераз для них невідповідну по наших інституціях, щоб дали заробіток молодшим, нераз своїм ученикам?

Тяжко це вбити в голови нашому старшому громадянству та педагогам, що так далі бути не може, що з тою деморалізацією треба скінчити, що ті відносини в імя загально-національного добра треба змінити та упорядкувати.

На виховання молодого покоління треба вкладати у школі і поза школою. Це обовязок усіх, а в першій мірі українських учителів.

А. Чернецький.

По широкому світі.

Муфтія Ливану запевнив високий комісар Сирії, що французька мандатна влада не робитиме ніяких труднощів великому муфтієві Єрусалиму.

В Перу у департаменті Оро здавили бунт кількасот рільних робітників проти плятаторів.

Мадярський суд засудив 69-ох членів організації „бетерменів" на вязницю від 3-ох днів до 26-ох місяців за підготову державного перевороту. 20 обвинуваченых стане перед судом особно.

У СССР розійшлись поголоски, що Беля Кун арештований; уряд не заперечує ні не потверджує того.

НЕСПОДІВАНО ВІДКЛИКАЛИ ЗАСІДАННЯ ЧЕХОСЛОВАЦЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Президент Бенеш скликав учора парлямент на 26. ц. м., але пізніше вечором засідання відложено.

Орган судетських німців „Ді Цайт" сконфісковано, бо він приписував відложення сесії парляменту відомим сутичкам поліції з німцями в Теплицах.

Ювилей у 60-ліття академічної гімназії у Львові.

Вчора, 20. ц. м., зібралось у салі „Української Бесіди" у Львові рідко зустрічне товариство: гурт колишніх учнів і вчителів академічної гімназії у Львові, що ходили туди і скінчили її за час останніх 60-ти літ. Були присутні громадяни у віці поверх 70 літ та несповна 30, такі, які займали чи займають найвищі становища, і такі, які є щойно на порозі своєї життєвої каріери. Люди ріжного віку, ріжних звань, ріжних таборів і ріжних темпераментів, обединені спільним почуванням до тих самих мурів. Коли цікаві бувають товариські зїзди колишніх учнів одної гімназіяльної кляси, то нажильки цікавіші можуть бути такі сходини, які збірають людей, що мають сентимент до цілої школи, як колишні її вихованки.

Були це збори, до яких першу ініціятиву дав минулорічний зїзд абітурієнтів зперед 35-ти літ. Тоді то учасники зїзду пригадали собі, що в 1938. році академічна гімназія у Львові випустить 60-ий з черги річник матуристів-абітурієнтів, та що одночасно це буде остання матура давнього 8-клясового типу хляпичної середньої школи. Думка відсвяткувати цей ювилей вирнула вже автоматично. Поставив ініціятиваний комітет під головуванням **дир. С. Лещія**, який саме уладив оті вчорашні сходини, запросивши на них поіменно кількадесятьох колишніх матуристів і вчителів.

Доказом великого сентименту до української академічної гімназії може служити факт, що явились майже всі запрошені, а ті, що не прийшли, виправдали свою неприсутність. Було яких 50 осіб. **Дир. С. Лещій** вияснив історію тих сходин та їх ціль, після чого запросив на голову зборів **о. кан. Д. Лопатинського.** Засадниче питання, чи взагалі слід відсвяткувати ювилей у 60-ліття державної академічної гімназії з українською мовою навчання у Львові — присутні вирішили в позитивному дусі загальними оплесками. Після того збори вибрали почесний комітет, до якого ввійшли два владики, колишні абітурієнти-матуристи гімназії — присутній на зборах **Преосв. о. д-р І. Бучко** і **Преосв. о. д-р Г. Лакота** та єдині двоє живучі громадяни, що здали матуру у тій гімназії тому 60 літ: **радн. Ільницький і радн. Макух.** Крім того до почесного комітету запрошено найстаршого в живих колишнього вчителя й директора тієї гімназії — **Ізидора Громишького.**

Комісія-матка, зложена з **о. прал. Л. Куницького, радн. Й. Дрималика та д-ра Ст. Шухевича,** вибрала **Діловий Комітет,** до якого ввійшли: **д-р Богдан Барвінський, о. Грицай, ред. І. Кедрин, д-р Дмитро Левицький, д-р Вол. Лициняк, д-р Й. Пеленський та інж. М. Творидло.** Діловий Комітет негайно після сходин уконституювався у складі: **д-р Дм. Левицький — голова, інж. М. Творидло — заст. голови, д-р В. Лициняк — секретар.** Є проект видати літературно - історичний альманах, присвячений академічній гімназії у Львові, та уладити силами колишніх учнів і вчителів гімназії академію, як також зїзд і комерс. Слід зазначити, що пієтизм до скінченої рідної школи є прикметною рисою всіх культурних народів.

—o—

КОМУНІЗМ ПІД ПЛАЩИКОМ СІОНІЗМУ.

У Галаці румунська поліція викрила широко розгалужену комуністичну організацію у формі сіоністичного товариства. Арештували кільканацятьох жидівських діячів, які стануть перед військовим судом.

78 СМЕРТНИХ ПРИСУДІВ

„Бурятсько-монгольська „Правда" подає, що в Улян-Уде розстріляли 54-ох залізничників, яких військовий суд засудив за шпигунство на користь Японії. З Хабаровська повідомляють, що там розстріляли 24-ох залізничих урядовців.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК. 2

МАСЛО НА ГОЛОВІ.

(Докінчення).

— Пане меценасе...

— Вибачте, я ще не скінчив. І навіть масла не можна жбурнути через вікно, бо такі як ви серединою ходять! То у вас називається порядок, безпека людського життя?! Такий приклад даєте ви, пане старосто, всім мешканцям містечка?!

— Пане меценасе, я вже казав, що я спокійний, тихий чоловік, люблю згоду, мир. Кажіть, пощо ви це все говорите? Коли б так масло було поплямило тільки мою голову, я був би обтер її та пішов собі далі, але що мені й капелюх трошки засмарувало, капнуло ще й на сурдут, я зайшов до вас. Але дістану речі вичищені — історія скінчена. Не лайте мене.

— Що? Історія скінчена? — спитав адвокат. — Ні, ще далеко вона не скінчена. В суді я розізлився нині через кого? — через вас! Через вас, пане старосто й через інших таких самих — як ви.

— Через мене?! — спитав здивований пан староста і від зворушення аж встав з крісла, простерши руки до адвоката. — Я... я... я... тут винен у чомусь? Я... я... я...?

— Ви! — відповів з притиском, голосно адвокат. — Ви! Пригадайте ви собі, як я провадив вашу справу проти Іваненка і як ви лишилися мені винні 3.500 корон. Памятаєте, як ви мені не заплатили, я упоминав вас, пригадував, і знов упоминав, вкінці ми підписали умову, що звернете свій довг в пяти місячних сплатах по 700 корон. Памятаєте ви те?

Староста мовчав.

— Кажіть, чи памятаєте ви це, пане старосто?

— Памятаю — промовив вкінці пан староста.

— А памятаєте ви те, що хоч ви дали зобовязання то ви ні сотика мені не заплатили? Памятаєте? Я знов упоминався і знов і знов, а ви як води в рот і тихо, ша. А що ви собі думаєте?! Чи я вкрав гроші на стемплі потрібні на наші судові папери? Чи я краду гроші, щоб тричі їздити до вищого суду у вашому ділі? Чи я вкрав або залізниця везла мене даром? Га? Безплатно мої писарі працюють, чи може я краду для них? Га? Не я краду, але це ви мене обкрадаєте! І то мене виводить з рівноваги так, що я аж маслом жбураю через вікна.

— Пане меценасе, не гнівайтеся, та я заплачу свій довг, тепер не маю, але заплачу вам, навіть і відсотки заплачу.

— Дурню старий, лисий, мені грошей треба — не обіцянок твоїх дурних! Грішми платиш я і плачу за стемплі, грішми оплачую свою канцелярію, а не дурними обіцянками! — кричав адвокат.

— Але ж, пане меценасе, ви мене ображуєте, тяжко ображуєте!

— Бику старий! — ще голосніше сердився адвокат. — Як можна так жити? Як можна комусь обіцяти гроші і не заплатити?! Де почуття честі, відповідальности? І то так хляпає язиком і не дотримує слова не малий дітвак, а старий, пан староста! Я на голову такого старости можу навіть — — —

Пан староста зірвався на рівні ноги.

— Але ж, пане меценасе, я староста, мене всі поважають, шанують.

— Дурню один! Ніхто тебе не поважає, ані не шанує! Не сам ти став старостою і не сам стоїш ти на своїх ногах, а це партія тебе поставила як людину, яку на всі боки можна гнути. Вигідний ти, пане старосто, тим людям, що нам сидять на голові і думаєш, що це ти, а то не ти. Ти сам дурень, блазень!

— Пане меценасе, я не дозволю себе ображати! Не дозволю! — і він нервово став трусити свої кишені так, що адвокат думав, що пан староста шукає реольвера. Та не револьвер він виняв з кишені, а грубо звинений часопис, розвинув його поволі і з гнівом викинув на стіл гроші.

— Маєте!

— Що? — широко отворив губу адвокат. — Що, ви маєте гроші, ви платите?

— Плачу і не дозволю себе ображати. Не дозволю, щоб ви говорили, що я злодій, що через мене ви кинули масло через вікно. Не дозволю себе ображати!

Адвокат узяв скоро гроші, перечислив, було рівно 3,500 корон.

— Не гнівайтеся, пане старосто, за моє слово, але зрозумійте мене — говорив адвокат вже лагідним голосом. — Зрозумійте, веду справи, сотні справ маю вже покінчених, на які видав свої гроші на стемплі, на їзду до вищого суду, а люди не платять! Чи я ще добрий за це маю бути, ще по бороді маю гладити своїх дожників?!

Адвокат задзвонив. Небаром написав його писар посвідку, що пан староста вирівняв свій довг і що адвокат не має до нього вже жадних грошевих домагань. Одночасно казав собі адвокат написати й другу посвідку, яку пан староста власноручно підтвердив, що не має жадних домагань до пана меценаса з причини випадку з викиненим маслом. Принесено сурдут, вичищений, вигладжений — як новий. І капелюх як новий. Пан староста кланявся низенько та стискав руку адвокатові.

Вийшов і йшов лівим крайчиком дороги в напрямі на пошту. Ішов поволі, широко розкладаючи ноги, хитався як качка, тяжко відсапував.

...„І пощо, пощо я зайшов до нього?! — питав сам себе пан староста. — Але ні, не я тому винен. Люди бачили, як масло впало мені на голову і я мусів піти висваритися. Але чого він, цей адвокат, такий напрасний, такий нахабний?! Чого він такий?! Кидає масло на мою голову і — сам кричить, що це я причиною, що це я зробив йому прикрість. І чого, чого це він такий?! Це ж образа, а йому все одно! І чого, чого це він такий?!

Відповіді на це питання він не міг знайти. Дійшов до самої пошти, де мав надати гроші, сплюнув, завернувся і вертався домів. Далеко обходив дім адвоката.

...„І чого, чого це він такий...?!"

—o—

Жіноча сторінка.

Забуваємо про наше міщанство.

Два дні радив Загальний Зїзд Союзу Українок над ріжними важними справами, що цікавлять наше жіноцтво. Багато чули ми там ріжних думок про те, як рятувати наше сільське жіноцтво. Було чимало може й непотрібної суперечки з одним з наших центральних товариств, за те, хто має виконувати роботу над господарським піднесенням нашого села, над господарською освітою селянського жіноцтва. Однак тільки єдиний голос почули ми у справі жінок-міщанок. І хоч порушила цю справу заслужена наша сеніорка, редакторка О. Кисілевська, яка вже неодну добру ініціятиву виявила і багато користи своєю працею для українського жіноцтва принесла, якось на цей раз пролунав її голос без відгуку. А шкода, бо справа порушена п-ю Кисілевською заслуговувала на більшу увагу. Річ іде про працю серед наших жінок міщанок. Дійсно на систематичну працю серед цих кол нашого громадянства звернено замало уваги, а наслідки цього відчуваємо дуже болюче. Особливо прикрі ці наслідки по більших містах, де наше міщанство вкроплене в чужонаціональний елемент і губиться серед нього.

Візьмімо хочби Львів. Скільки нашого міщанства — говоримо тут виключно про жінок — тут зорганізовано? Відсотково дуже мало. Особливож мало зорганізована жіноча молодь. Є щоправда у Львові кілька кружків Союзу Українок, є Жіноча Секція при Т-ві „Зоря", гуртується трохи тої жіночої молоді при „Просвітах", „Марійських Дружинах" та інш. т-вах, але все те дуже-дуже непомітна кількість у порівнанні з тим, скільки тої молоді жіночої є поза організаціями. А що найголовніше: праця в тих товариствах не ведеться систематично, може тому, що не надають їй особливої уваги, може тому, що нема кому її робити чи з якої іншої причини, але так воно на жаль є. А наслідки? На вулицях чуєте тільки чужу мову, хоч нераз і знаєте, що ваша сусідка в трамваю, чи крамничниця українка; наші дівчата —міщанки виходять заміж за чужинців, затрачують свою національну свідомість, міняють свій обряд та взагалі для нас цілком затрачуються.

Коли приходить новий шкільний рік і записи до наших шкіл, скільки то боротьби доводиться зводити, яку агітацію вести по наших містах та містечках, щоб наші міщани записували своїх дітей до „Рідної Школи". Про це можна булоб багато дечого цікавого написати та для історії матеріялу залишити. А хто найчастіше ставить опір до запису дитини до „Р. Ш." — нехай скажуть ті, кому з тим доводиться мати діло — матері. А то тому, що наші міщанки несвідомі, забиті щоденними клопотами, неосвічені. Ще ті бідніші верстви свідоміші, але вже ті багатіші, що на панів претендують — для нас зовсім пропащі.

Та вертаймося до жіночої міщанської молоді. Ми стільки говоримо про те, що молодь то цвіт нації, наше майбутнє, тощо, що не мусілиб занедбувати і тої може процентово меншої частини молоді, що родиться і живе по містах, а також і тої, що родиться може по селах, а до міста виганяє її малоземельність селянська та потреба і бажання заробити собі на життя, або жажда науки. Щодо цих останніх, то їх і менше і може це елемент твердіший та первіший, але і він часом може звихнутись, коли його своєчасно не підтримати. Ця наша міська молодь росте звичайно по великих камяницях, або на периферіях міста, де діти бавляться на подвірях чи вулиці. Добре, коли випадково зібралось більше українських дітей, то ще тоді панує сяка-така українська мова, але коли переважає чужий елемент, діти скоро участься чужої мови і з вулиці приносять її до хати та й молодших її вчать. Вистачить одної, двох насмішок за „хлопську" мову і діти починають її цілком цуратися та забувати. До школи йдуть до тої, що найближче, а рідко це буває школа українська, та батьки не все свідомі настільки, щоб дитину вислати до своєї школи і так дитина цілком йде в чуже оточення і для нас зовсім пропадає. Та навіть і ті, що ходять до своєї школи, вийшовши з неї йдуть звичайно в науку якогось ремесла (говорю тут, очевидно про той бідніший елемент нашого міщанства) і знову здебільша попадають в чужі руки, що може вже й свідому викривляють молоду душу. Потім приходить перша самостійна праця. Як часто дівчина боїться навіть десь у крамниці чи фризірні признатись, що вона українка, бо це може їй і в праці пошкодити... Зустрічається і товаришує з дівчатами, що є в такому самому становищі, як і вона і ще тільки церква, до якої родичі посилають, пригадує цій молоді, що вона греко-, а не римо-католичка, отже щось окреме від тих інших. Знайомість з хлопцем чужої національности, зміна на його вимогу обряду і дівчина для нас на все пропала. Ось образ життя нашої міщанської жіночої молоді без ідеалістичних окулярів і на жаль з невеликими виїнятками.

Треба комусь нарешті звернути увагу на цей чорний образ. Треба уважніше поставитись до голосу нашої поважної дівчки, що своїм досвідченим оком бачить грізну небезпеку і з тривогою і болем нам на неї вказує.

Хтож на нього відгукнеться? Хто його підхопить і візьметься за цю тяжку, невдячну працю, наслідки якої не будуть скоро помітні, ані не даватимуть масових вислідів? **Т. П.**

Може цих кілька слів послужить як пригадка нашому зорганізованому жіноцтву та в пляні своєї культурно-освітньої праці вставлять воно і відсвяткування подібних ювілеїв, як ось 30-ті роковини смерти Марка Вовчка та ознайомлення з життям і працею наших визначних жінок взагалі. **Х. К.**

Маловідмічений жіноцтвом жіночий ювілей.

10-го серпня ц. р. минуло 30 років від дня смерти одної з найвизначніших наших письменниць. Одначе ця дата минула якось надто тихо і непомітно.*) Якось байдуже поставились до неї жіночі організації, а жаль, бо захована під мужеським псевдонімом Марка Вовчка — Марія Вілінська-Маркович заслужила собі на більшу увагу жіноцтва, а особливо того, що обединує і хоче освідомлювати селянські маси. Цією письменницею, яку сміло можна назвати „співцем долі жінки селянки" повинноб більше гордитись і величатись українське жіноцтво.

Ми маємо якусь дивну вдачу. Тоді, коли інші народи вишукують ріжних своїх людей і часом і тих найскромніших своїх письменників стараються популяризувати та зробити з них „великих" і „славних" хвалячись тим, скільки то вони мають у себе талантів і визначних гро мадян, — ми українці не вміємо визначити і розголосити і відмітити навіть тих, що дійсно на те заслуговують. Часто навпаки стараємось вишукати і підкреслити, що той чи та з визначніших наших осіб не були українського походження, або відшукуємо старанно якусь іншу рісу, за яку ми ту визначну людину могліб відсунути в кут і не хвалитись нею. І робимо це не тільки за життя даної особи, а навіть і по її смерти.

Візьмім ось хоч би і ювілей Марка Вовчка. Письменниця признана не тільки нашими істориками літератури, але й прославлена в чужому літературному світі, жінка, яка ще в минулому столітті пішла шляхом емансипації, яка і в літературі і в громадському житті промощувала шлях для тих українок, що йшли її слідами значно пізніше. А чи загал нашого жіноцтва багато про неї знає? Чи з нагоди 30-их роковин її смерти відбулось багато академій, або бодай рефератів в її честь? Чи наше жіноцтво відмітило цей ювілей і постаралось бодай з тої нагоди звеличати цю письменницю, що так тонко відчувала і передавала у своїх творах страждання і радощі української жінки? Так взагалі чи ми українки добре знаємо її твори, коли один з них увійшов навіть до французьких шкіл?

Але ще й інші думки насуваються при цій нагоді. Чи загалом знаємо ми і цікавимось та популяризуємо життя наших визначних жінок? Ось недавно ще вийшла книжка С. Русової — „Визначні українські жінки", а розпродати наклад цієї цікавої для українок книжки було так страшно трудно, хоч і цікава вона темою і написана добре. А скільки то ще маємо ми визначних українських жінок про яких ніде й не писалось і не пишеться, хоч і життя їх та праця заслуговувалаб на те той приклад їх багато міг би прислужитись сучасним і майбутнім нашим дівчкам.

*) Наша редакція пригадала ці роковини на „Літературній сторінці".

Балачки про моду.

ЗАЧІСКА.

Зі зміною загальної, цьогорічної модної „лінії" прийшла значна зміна зачісок. Нагадаю найбільш модні зачіски з часів ренесансу та р. 1800. Дуже модною до щоденного вжитку є зачіска зі вчесаним від вух і чола волоссям, аж на потилицю, де воно творить пишну корону з льочків. Ця зачіска в Парижі дуже поширена тому, що її легко зробити дома без помочі фризієра.

Але мода вимагає великої зміненості у зачісках і пристосування зачіски до стилю сукні, так щоб усе разом надавало вигляду одного стилю.

Дуже різноманітними є зачіски до вечірніх суконь. Цьогорічна мода дозволяє при вечірніх зачісках багато ріжних оздоб. Найбільш улюбленими є квіти, чи то живі чи штучні. Різнили у прикрасі голови квітами тільки в тому, що живі квіти можуть бути і різнокольорові (скажім гвоздик рожевий та білий, або темно червоний і жовтий) тоді, як квіти штучні мають бути одноколірні і навіть без листя. Вміщують ці квіти на ріжний спосіб. І низько, над самим ухом, і високо над чолом, і взаду в льочках. Зустрічаються також і цілі віночки з квітів, що особливо гарно прибірають кучеряві голівки молодих дівчаток.

Крім квітів багато у волоссі блискучих прикрас з мітанії ріжного дорогого каміння. Ці оздоби у волоссі творять цілість з браншолетами, ріжними нашийниками, кульчиками, брошками, „клямрами" при поясі та на рукавах або при вирізах суконок. Різнили в оздобами попередніх років, що цього року багато кольорових каменів, тоді як давніше були це імітації головно діямантів.

В зачісках щоденних все більше підбуємо довгого волосся, подекуди сплетеного навіть у коси.

Взагал мають панні цього року добирати собі індивідуальну зачіску, бо підкреслення „особистости" взагалі є прикметою цьогорічної моди, що помітно теж у способі „малюнку" (підфарбовуванню) обличчя, про що поговоримо іншим разом. **Рита.**

—o—

З нашої хроніки.

З клюбового життя. Дня 18. п. м. вигав клюб „Нової Хати" та „Труду" рідкого та дорогого гостя — Софію Русову. Кімната клюбу заповнилася вщерть членками та гостями. Святочний настрій підвисли перші слова шановної прелегентки, що привітала зібрану громаду від Жін. Національної Ради в Празі.

Темою вечора була постать Томи Масарика, недавно померлого чеського державного мужа. Референтка вийшла від першої своєї зустрічі з ним, подала коротку характеристику його, як людини і описала широко враження, що викликала його смерть у Чехословаччині. Цікаво було особливо почути про участь української еміграції в жалібному поході та похоронах. Для тієї цілі обєдналась уся українська еміграція, й похід був, як на еміграційські обставини, величавий. З глибоким зацікавленням слідкували присутні за словами бесідниці. На закінчення дякувала їй за участь п. Лідія Бурачинська і передала від імені клюбу китицю квітів.

Черговий понеділок буде присвячений спогадам подорожнім споминам. Д-р Софія Парфанович розкаже про свої враження з Болгарії.

Господарські поради. В четвер. 14. п. м. почули присутні про відживну вартість городовини. У клюбі „Нової Хати" та „Труду" П. Наталка Гаврих виказала при помочі діяграм її кальоричну і вітамінову вартість.

Практично перевела задання вітамінових салат. Новинкою були сирівки, що про них стільки говорять і пишуть. Тут уперше пригляділись присутні, як виглядає сирівка з моркви, капусти. Годиться до чимних мясив, але смакує також окремо.

Крім цього обговорила п. Гаврих салати з вареної городовини, як французьку; при помочі різних підлив (майонез, мустардова) можна її урізноманітнити.

—o—

Сторінка без політики.

Хто такий великий муфті Палестини.

Теперішні заворушення в Палестині звернули очі цілого світу на цікаву постать палестинських арабів, великого муфтія Палестини Хай Аміналя Гусейна.

Особливо став він популярною особою після того, як він скрився в мечеті Омара в Єрусалимі і тепер після своєї втечі.

Як відомо, великий муфті, якому Англія виплачувала кожного року високу платню, відіграв в останніх палестинських подіях визначну ролю. Побоюючись, щоб його англійці не арештували, скрився він до славного мечету Омара, збудованого на місці давньої святині короля Соломона.

В мечеті Омара.

Закони Ісляму не дозволяють арештувати, чи схопити людину, яка знайшла захист в мечеті. Англійська влада, яка могла силою вдертися до мечету й арештувати муфтія, не поважилася на таке, знаючи, що це сталоб просто гаслом до загального повстання і розізлилоб ще дужче арабів на англійців.

Муфті примістився в окремій тайній кімнаті, вирубаній у скалі. При дверях його скритки сторожило постійно 200 узброєних прихильників, так що кожна спроба арештувати муфтія стрінулась би в розпучливою обороною.

Англійська поліція берегла всіх виходів із мечету, одначе при помочі арабського населення, Хаєві Аміналеві Гусейнові не було так важко втекти.

Муфті і сер Герберт Семуель.

Великий муфті, політичний і релігійний вождь палестинських арабів — це справді цікава постать. Він — людина незвичайно фанатична, жадна влади і жорстока. В 1920 р. майбутній великий муфті, засуджений англійцями на 10 літ вязниці за організацію вбивств і грабунків, мусів утікати на Трансйорданію.

Сер Герберт Семуель, назначений відтак начальним комісарем Палестини почав вести політику примирення. Йому зладили список небезпечних людей, серед яких був теж Хай Аміналь Гусейн. Сер Семуель амнестіонував його та дозволив вернутися до Палестини.

Небавом після повороту Гусейна помер його брат, великий муфті. На становище муфтія було три кандидатури. Сер Семуель доложив усіх зусиль, щоб муфтієм став Хай Аміналь Гусейн, хоч він не відповідав ні своєю духовною освітою, ні чесністю ролі духовного керманича нації. Зусилля начального комісаря увінчалися успіхом. Та ставши великим муфтієм Гусейн перекинувся в головного організатора арабського руху, скермованого проти жидів та англійців.

Життєпис муфтія.

Хай Аміналь Гуссейн провів свою молодість не тільки в біді, а просто в нужді.

Загальну освіту дістав він у магометанській школі, відтак учився в коледжі в Каїрі. Підчас світової війни майбутній муфті опинився в турецькій старшинській школі і боровся на фронті проти союзних держав.

Після війни пішов він на англійську службу. Спершу служив він при поліції і якийсь час зачисляли його до співробітників „Інтеліджанс Сервіс". Після убивства губернатора Єрусалиму сера Рональда Джонса виявилося, що в організації того вбивства брав теж участь Хай Аміналь Гусейн. Засуджений на 10 літ вязниці, як відомо, він утік.

Капітали муфтія.

Великий муфті користується не тільки величезним авторитетом серед мусулман. До його диспозиції є теж доходи з усіх мечетів, дарунки, спадщини і т. п., що дає 10 мілїонів франків річно.

На підставі палестинських законів муфті зобовязаний давати публичний розрахунок із видатків пороблених за ті гроші. Але в дійсності він вживає їх без ніякої контролі. За ці гроші купував він зброю, озброював цілі частини і організував терористичні секти.

Чародійний лік на подружню зраду.

Неодну жінку турбує питання, чи й муж справді пішов на конференцію, засідання або на збори, чи може десь на дансінгу зраджує свою жінку. Ці сумніви стають іноді приводою до тихих подружніх драм.

Одна італійка в Наполі створила свому чоловікові правдиве пекло заздрости не тільки вдома але і в бюрі. Вона перешукувала всі кишені свого чоловіка, всі шуфляди його бюрка і столика, щоб знайти доказ уроєної зради, або лист якоїсь любки. Свою недовірчивість посувала вона аж так далеко, що переводила формальне слідство, переслухувала співробітників свого мужа, щоб довідатися прізвища інтересенток, які приходять до її бюра. Всі зусилля чоловіка вилічити жінку з тої хоробливої заздрости, були безуспішні.

Тому не диво, що відітхнув він із полекшою, коли жінку покликали одного дня до недужої матері. Тішився, що хоч кілька днів зазнає солодкої волі „соломяного вдівця". Вже таки першого дня своєї самоти дав себе запросити на вечір до свого товариша. Якже неприємно счудувався він, коли вечером не знайшов у шафі свого смокінга. Як він не нашукався по цілій хаті — даремне. За смокінгом слід застиг. Рад не рад мусів аректися вечора. По недоспаній ночі, серед якої намагався він розвязати цю смокінгову загадку, повідомив рано поліцію, скермувавши відразу підозріння на служницю.

Та комісар поліції мав мабуть куди більше життєвого досвіду, мабуть із власного подружнього щастя, тому телеграфічно візвав жінку безталанного мужа до негайного повороту. Коли вечором жінка зявилася на поліції, ціла справа вияснилася.

Молода подруга заявила з найневиннішою усмішкою, що спалила смокінг мужа. Причиною цього вчинку була порада ворожки, до якої вона звернулась була за порадою, як забезпечитися перед зрадою свого мужа. Цей лік на подружню вірність був такий:

Спалити нове убрання підчас повні місяця з 13 зернятками кадила в півночі. Потім змішати з оріховим олійком і мастити тою мішаниною кожного ранку і сумерком галузку білої рожі, до якої мусить бути привязана карточка з іменем мужа. Імя має бути написане кровю молодого когута.

Після такого вияснення комісар промовив молодій мужатці до розуму і вона обіцяла, що вже не буде дошкулювати своєю заздрістю мужові. Молоді погодились.

Направду людська легковірність, зокрема легковірність заздрісних жінок не має меж.

—o—

Шість „дочок" Ізидори Дункан.

Перед кількома тижнями минуло 10 літ від трагічної смерти Ізидори Дункан, яка як відомо згинула в трагічнім випадку в полудневій Франції. Шаль обкручений довкола шиї славної танцюристки замотався за колесо авта і вдусив її, коли авто рушило з місця.

Діти Ізидори Дункан, хлопчик і дівчинка згинули теж у нещасливім випадку. Авто, в якім дітей лишили без догляду рушило несподівано з місця, зїхало похилою вулицею, проломило барієру Сени і впало до води. Діти згинули. Ізидора Дункан ледви прийшла по тім випадку до себе. Лікарям вдалося просто чудом урятувати її від божевілля.

Славна танцюристка заснувала школу танців, в якій училося 20 молодих дівчат. Шість з них, яких артистка особливо полюбила, вона приняла за своїх дочок і дала їм теж своє прізвище.

Саме тепер французькі часописи пишуть, що сталося з тими дочками:

Тереса вийшла в Америці замуж за багатого антиквара. Вона має дві донечки і вчить їх теж танців.

Ірма вийшла замуж за адвоката, який боронив її інтересів. Вона заложила школу танців і продовжує в ній традиції своєї прибраної мами — Ізидори Дункан.

Ерика покинула танці. Вона живе в Англії і займається малярством.

Маргаріта вмерла від нагальної чахотки.

Темпль вийшла замуж і продовжує танцювати.

Остання Ліза Дункан, яка живе в Парижі і недавно приняла французьке громадянство є найвірнішою наслідницею світлих традицій Ізидори Дункан. Вона вчить танців, виголошує виклади і старається виконувати якнайточніше завіт своєї прибраної матері.

—o—

БІБЛІОТЕКА МІДІНЕТОК.

7000 паризьких мідінеток рішили недавно відкрити свою власну бібліотеку.

Правда, в Парижі є чимало ріжних бібліотек направду багатих і вартісних, одначе паризькі мідінетки хочуть мати таки свою власну, на свій смак і до своєї вподоби підібрану бібліотеку. Твори до неї доберуть вони на підставі порад самих авторів, значить таких авторів, яких мідінетки люблять читати і з якими будуть вони вдержувати постійні приязні звязки.

Одна біда: грошей на купно книжок нема в мідінеток і вони рішили звернутись до всіх авторів із проханням прислати їм по одному примірникові своїх творів та одночасно твори інших авторів, які їм непотрібні. Із такою просьбою звернулися вони теж до ріжних критиків, які дістають тисячі повістей на рік і самі не знають, що з ними робити.

Напевно автори дуже радо погодяться на прохання мідінеток і пришлють їм бажані книжки, тому теж можна сподіватися, що нова бібліотека буде справді вартісна і багата.

—o—

ЩО БУДЕ З ГРАФИНЕЮ ВЕЛЬОПОЛЬСЬКОЮ?

Представниця польської аристократії графиня Вельопольська, що її несподіване арештування у Відні счинило чимало вітру, сидить у моабітській вязниці.

Німці запевнюють, що вину графині без сумніву зможуть доказати. Вона була буцімто спільницею баронесси фон Берг і Ренати фон Нацнер, на яких два і пів року тому виконали смертний присуд. Підчас їх процесу чимало говорилося про „таємничу польку", з якою обі засуджені та разом із ними якийсь Сосновський вдержували постійно звязки.

Гестапо твердить тепер, що тою таємничою полькою була саме графиня Вельопольська.

Німецька влада запевнила польську, що графиню негайно звільнять, коли виявиться, що вона невинна. Одначе у відповідних колах зовсім не скриваються з тим, що на те нема великих надій. Куди більше даних є мабуть на те, що польську графиню постигне доля двох німецьких аристократок і що магдебурський кат відрубає і їй голову.

—o—

ТАЙНА ОДЕТИ МОРАН.

Ми вже повідомляли перед двома тижнями про таємниче щезнення малої школярки 7-літньої Одети Льоран із села недалеко Рен. Дівчинка, як кожного дня, вийшла до школи, але до школи не дійшла і до дому не вернулася. Всі розшуки родичів і поліції були безуспішні.

Щойно минулої суботи тайна до деякої міри вияснилася. Гаєвий переходив полем недалеко дому, де живуть родичі малої Одети. Недалеко потоку, який туда пропливає, собака стала раптом порпатися в землі й брехати. Коли гаєвий підійшов ближче, побачив, що з землі і сміття виставала дитяча рука. Гаєвий приклікав жандармів. Трупа дитини відкопали і зявилося, що це було тіло малої Одети Льоран. Дитину хтось задусив, пригортомишивши її вперед ударом по головці. Тепер поліція клопочеться новою загадкою, а саме хто вдусив малу Одету.

Імовірно здогади, які вже давніше в цій справі висували, що дівчина стала жертвою садиста, покажуться правдивими.

—o—

ОТТАК СОБІ.

Найбільша розгубленість — це лежати під автом і зівати на боки.

*

Щасливим можна назвати таке подружжя в якому одна сторона храпить, а друга не чує.

*

У трьох випадках може чоловік прийти до когось без повідомлення: коли він фатаміст, коли він бриджіст, або коли він ...свиня.

*

Найбільша терпеливість — це сидіти на шпильках і кашляти.

—o—

„Дім Лесі Українки".

На зборах „Союзу Українок" і в ч. 19 „Жіночої Долі" знову порушено питання про набуття дому Косачів у Колодежному на Волині, до якого вже пристала назва „Дім Лесі Українки". А проте все нові нагадування про наш національний обовязок викупити цей дім для якоїсь культурної організації та зберегти його на память нащадкам не викликують почуття певности, що дім Косачів таки буде викуплений.

Джерела цієї непевности — виключно психольогічні: не відчувається доволі сильного імпульсу, справа зводиться до спорадичних пригадок і пропозицій неокреслених форм, а газетні звістки, що хтось задекларував на цю ціль 10 зол., хтось 5, а хтось ще має задекларувати, — такі звістки не виробляють необхідного в таких випадках жертовного настрою.

Бо дійсно, якби справа викупу дому Косачів ішла й надалі в тому самому темпі та збирання грошей — в таких самих розмірах, то ледве чи ця дорога українському серцю памятка залишилася би в українських руках.

А потрібна така мала сума, як пару тисяч золотих! Навіть на волинські умовини сума мала. Маємо приклади, коли волинське українське громадянство спромогалося збирати більші суми на подібніж ціли. Знаємо випадок і то з вчорашнього дня, як і селяни і малозаможні інтелігенти, що живуть виключно з місячної мізерної платні, спромогалися на жертву десятків і соток золотих, коли справа торкалася власних громадських домівок. Гадаємо, що й у даному випадку необхідні гроші булиб зібрані легко та швидко, якби справу поставлено якслід.

На нашу думку волинське жіноцтво (і не тільки жіноцтво!) повинноб більше зацікавитись викупом дому Лесі Українки. На Волині маємо немало людей заможних, які моглиб дати легко на це діло й поважніші суми. З певністю можемо сказати, що при добрій організації необхідну суму можнаб зібрати навіть до кількох днів.

Але для цього булоб бажано, щоб якась організація — чи то „Союз Українок" чи якась інша — взялася за цю справу поважно, енергійно і давала моральну запоруку, що не скінчиться на самих балачках. Приймання жертв ріжними організаціями та редакціями такої певности не дають та передовсім не витворюють необхідної швидкости діланя.

З огляду на ріжні трудноші зі збірками на громадські ціли булоб бажано, щоб організація, яка візьметься (чи може вже взялася) за зреалізування думки про набуття дому Лесі Українки, відкрила конто в одному з наших поважних банків, а місцеві організації та поодинокі особи щоб занялись „ударною" пропагандовою роботою.

І цього ще мало: треба визначити речинець, до якого вся сума мусить бути зібрана. І не тільки на набуття дому, але й на дальші видатки, звязані з приведенням його до належного стану та з доцільним його використовуванням.

Побоюємося, щоб, поки будуть вестися балачки, дім Лесі Українки не попав у невідповідні руки.

В. О.

Колиб Ви могли запитати Лікара-Опікуна Канадійських Пятенят, він заявив би... „ПАЛЬМОЛІВ"

ПОГЛЯНЬТЕ на тих пять чудних малих дівчаток... а потому подумайте, як делікатними істотками були вони 3 роки тому. Їх миття було правдивою проблемою! Вони мали найделікатнішу шкіру, яка колинебудь побачила денне світло.

Др. Дафо цей досвідчений сільський лікар, купав їх тоді в чистім маслиновім олійку. Він знав, що нема нічого лагіднішого і ліпшого до основного миття. Саме тому Пятенята вживають тепер маслинового олійку, миючись милом Пальмолів.

Чи Ви, Пані, можете дістати ліпшу раду від ради д-ра Дафо? Це відоме мило краси коштує так небогато, що міліони жінок уживає його так до купелі, як і до лиця. Цера Пальмолів є однозначною з промінною, чарівною молодістю.

Коли канадійські Пятенята прибули на свій перший раз і видно було потім купали їх у маслиновім олійку...

З хвилиною, коли можна було їх купати в воді з милом, вибрали ми зовсім ясно мило Пальмолів до щоденної купелі тих славних у цілому світі дітей.

Alice Roy Dafo

Щоб зберегти гарну церу вживайте цього ідеального мила вибраного для Пятенят.

Анархісти палять і рабують

ХІХОН.

Як подає Стефані, анархісти підпалили Хіхон у кількох місцях, повисаджували динамітом кілька будинків у пристані, зрабували магазини та помасакрували політичних вязнів.

У південній Франції причалило кілька літаків, якими деякі червоні старшини повтікали з Хіхону. Вони оповідають, що там панує невимовима анархія.

КАТАЛЬОНІЯ ТАКИ ПРИЙМЕ ВАЛЄНСІЙСЬКИЙ УРЯД З ОГЛЯДУ НА ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕННЯ НА ФРОНТІ.

Як подає Стефані, през. Компаніс заключив договір з прем. Негріном, на основі якого валєнсійський уряд могтиме перенестись до Барсельони 24. ц. м. під умовиною, що він не нарушить автономії Каталонії.

До цього порозуміння дійшло на тлі неспокою серед червоних провідних кол з огляду на дуже важке внутрішнє і військове положення, що вимагає концентрації сил.

ЕПІЛЬОГ УПАДКУ МАЛЯГИ.

Слідчий суддя наказав арештувати б. міністра валєнсійського уряду, б. шефа штабу міністерства та б. коменданта південного фронту.

Всі три червоні генерали стануть перед судом як виновники упадку Маляги.

Хроніка Совітської України.

„ВИБОРЧА КАМПАНІЯ" НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

12. жовтня на Совітській Україні розпочалася так звана виборча кампанія в справі виборів до Верховної Ради СССР, що їх призначено на 12. грудня ц. р.

Як відомо, „парлямент" СССР — Верховна Рада — складається з двох палат: нижчої — **Ради Союзу** і вищої — **Ради Національностей.** В цих двох місяцях повинно відбутися на Совітській Україні виставляння кандидатів у депутати до кожної з палат і „боротьба" (принаймні так пишуть тамошні газети) з приводу цього.

Хто може виставляти кандидатів до Верховної Ради?

Виставляти кандидатів можуть **тільки** колективи, а саме: а) не нижчі від районових організацій: професійні, партійні (тобто тільки комуністичні), кооперативні, культурні та комсомольські: б) загальні збори робітників і службовців на підприємствах; в) загальні збори членів колгоспу і г) загальні збори червоноармійців по військових частинах.

Кого можна виставляти на кандидата?

Всіх, що не позбавлені прав за вироком суду і не є божевільні.

До цього треба додати, що совітське виборче право не знає цензусу осілости та національности. отже на Україні можна виставляти в кандидати (і то не тільки до Ради Союзу, але й до Ради Національностей) особу, яка не є українцем і ніколи не жила на Україні.

В який-же спосіб виглядає саме виставлювання кандидатів?

На загальних зборах висовують кандидатури, обговорюють їх і врешті намічають одного кандидата, про якого і подають до своєї округи заявою про його реєстрацію. Відмову окружної комісії зареєструвати кандидата можна заскаржити до центральної виборчої комісії, яка остаточно рішає. В разі згоди окружної комісії кандидата реєструють і спис усіх зареєстрованих в окрузі кандидатів опубліковують не пізніше, як 25 днів до виборів.

Отже в який спосіб на загальних зборах зазначених вище колективів, майже виключно за участю комуністів, може бути виставлена на кандидата не тільки неблагонадійна особа, не тільки опозиціонер, а просто навіть людина небажана через ті або інші мотиви?!

А якби таке трапилось, то аж дві інстенції виключно з найнадійніших комуністів, призначених спеціяльно згори, без сумніву матимуть дуже багато засобів, щоб унешкодливити таку кандидатуру.

На виборах кожний виборець матиме до вибору справді декількох кандидатів, але кандидатів профільтрованих, певних, надійних, кандидатів уряду, отже він вибиратиме справді таємно, але кандидатів намічених цілком явно. Отже боротьба можлива тільки між кандидатами особисто, з виключенням, зрозуміла річ, навіть натяків на можливість боротьби якихнебудь напрямів, якоїнебудь ідеольогії тощо.

І цілком незрозуміла стає та, навіть офіційна, радість, яка ніби охопила все населення СССР з приводу цієї виборчої кампанії, з приводу близьких виборів. Хай вони будуть юридично найдемократичніші у світі, але ж зміниться по них фактично? Адже вибрати можна буде тільки представників сучасного уряду й осіб, бажаних для нього; отже що можна буде додати до й так уже щасливого та радісного життя? Та хіба нічого!

А особливо нема чого радіти на Україні, де безумовно виберуть переважну кількість представників, що ніколи нічого спільного не мали з Україною.

Але коли радість не приходить сама, то її треба створити і її дбайливо творять там, у країні Рад, з приводу виборчої кампанії, з приводу майбутніх виборів.

Дуже знаменна річ, що виборчу кампанію розпочали тепер, менше ніж місяць до XX. роковин „великого жовтня". Стільки говорили, стільки писали про ці роковини, а ось коли вони надходять, їх відсувають на другий плян, їх заслоняють виборчою кампанією, що саме припаде на ці роковини, заслоняють майбутніми виборами. Чому?

Тому, що святкуючи XX. роковини, треба підводити підсумки, чимсь хвалитись, писатись... а чим саме?!

Так краще створити нервовий напружений стан з приводу чогось іншого, з приводу ви-

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка“
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“ і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

борів, і XX. роковини так і проминуть під диктовою заслоною підготовлень до виборів.

Для уряду потрібні вибори. Цеж буде найяскравіша маніфестація, що це не окупантський уряд править Україною, а уряд, що його вибрало населення України не „найдемократичніших у світі“ виборах!..

ПАМЯТНИКИ В ПОЛТАВІ.

В Полтаві, новому обласному центрі, почалася реставрація шведської могили. Реставрують також памятник на могилі Івана Котляревського. Під нинішній памятник підводять підмурок з однородного каменя. Верхню частину здіймають. Замість хреста встановляють розгорнутий папірус з барелефом та датеми народження і смерти поета. Проектують також збудувати нові памятники: один на місці відпочинку Петра I-го після бою року 1709, другий письменникові Панасові Мирному.

ЧИ ЦЕ НА УКРАЇНІ?!

В середніх школах м. Сталіна не вистачає 42 учителів української мови. В середніх школах Новоселівки, Буденівки, Петрівки, шахти „Красная Звезда“ (місцевости біля обласного центру Донбасу — Сталіно) вже 2 роки не вчать української мови та літератури.

ХОР СТАРИХ КОЛГОСПНИКІВ.

В артілі імени 12-річчя жовтневої революції Ново-Санжарського району зорганізувався хоровий гурток зі старих колгоспників та колгоспниць. Вже записалося 12 осіб: наймолодшому з них 65, найстаршому — 80 літ. Співатимуть давні народні пісні.

—o—

НОВИНКИ.

— **Повторення концерту** з нагоди відкриття памятника в 25-ліття смерти композитора о. В. Матюка. Дня 24. жовтня ц. р. в год. 19-ій відбудеться в малій салі Муз. т-ва ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5, III. поверх концерт, якого програму виповнять: мужеський хор „Сурма“ і соліст Ю. Шухевич. Вступ за програмками. 1—2

— **Ощадні** господині роблять на зиму запаси висококислого меду, овочів, грибів у **Кооперативі „Рій“**, Львів, вул. Руська 20, тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 3—5

— **Чехословацька радіостанція в Кошицях** надасть у вівторок, 26. ц. м. українські народні пісні; в середу 27. ц. м. народні пісні учительського хору ужгородської округи і в суботу, 30. ц. м. концерт співачки Анди Остапчук-Науменко. Всі авдиції в год. 18.—18.30.

— **Виставка образів** арт. мал. І. Гриньовського з Кракова і Терези Тишкевичевої відкрита в домівці львівського професійного союзу артистів пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1., пов. II. щоденно від 10. до 15. год

— **Показ українського промислу в Тернополі.** Отсим повідомляємо, що в дні 7. листопада ц. р. влаштовується показ українського промислу в Тернополі. Українські фабрики, які не є зорганізовані в Союзі Купців і Промисловців, а які хотіли би взяти активну участь у цьому показі, нехай звернуться до Союзу Купців і Промисловців у Львові, вул. Гродзіцьких 1, де дістануть точні вказівки в цій справі. — За Комітет: Інж. Олексюк Іван, голова; Аксентий Дарія, секр.

— **На польонізацію краю.** „Товариство школи людовей“ урухомило в літніх місяцях ц. р. на терені Східної Галичини та Лемківщини понад 1.000 літних півкольоній, в яких найшло приміщення понад 60 тисяч дітей. Крім того створило 23 приватні школи, а в найближчому часі створять 30 вселюдних шкіл. Збірка на цілі ТШЛ в дні 3. травня („дар народови“) дала ц. р. 123.348 зол. В сокальському повіті дідичі пожертвували для ТШЛ в парцелях під будову „домів людових“ та ін. біля 100.000 зол., а в равському повіті біля 30.000 зол.

— **Посвячення нового костела** відбулося в Джурині пов. Чортків. Акту посвячення доконав кс. Дзюбан з Бариша в асисті представників цивільної та військової влади, польського духовенства і поліції. На привітні гостей промовляли кс. Суда, староста д-р Качковський, плк. Наконечніков, шкільний інспектор Інгльод і комендант поліції кпт. Мочковський.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. льотерії впали такі більші виграні: 50.000 зол. на ч. 83283. 5.000 зол. на ч. 144536. 2.000 зол. на ч. 21647. 1.000 зол. на ч. 105362 189026. 500 зол. на ч. 145576. 400 зол. на ч. 66214 121273 136337. 200 зол. на ч. 32178 44198 10840 116236 170743 185029. 150 зол. на ч. 150 4383 6183 10090 23918 31007 43278 45204 48881 55822 66422 71256 74172 86239 86400 89182 93803 93803 93937 100176 101214 135077 139038 143341 150900 170272 176614.

— **Польські втрати в листопаді 1918. р.** Польське товариство, що досліджує історію оборони Львова і східніх воєвідств, оголосило остаточний, опертий на науково-історичних дослідах спис полеглих у листопаді 1918. р. оборонців Львова. Цей спис виладила верифікаційна комісія союзу оборонців та інших польських організацій. Він обіймає 202 полеглих і ранених, що померли від ран.

— **Перед підвишкою комірного.** В міністерстві справедливости відбулася міжміністеріяльна конференція, на якій розглядали проект закону про охорону льокаторів. На конференції не було застережень проти проекту підвишки комірного і знесення охорони льокаторів. Зновелізований закон оголосять вже в найближчому часі в урядовому деннику.

— **Поділ вязнів.** Міністерство справедливости видало обіжник у справі поділу вязнів на категорії. Обіжник стверджує, що добро кримінальної політики вимагає поділу вязнів. Звичайно присуд першої інстанції містить вказівки, що на їх основі можна поділити вязнів. Суд має давати інформації, як повинен бути виконаний присуд. Інформації повинні діставати службовці вязничної сторожі та поліціянти, що ескортують вязнів на розправу.

— **Любовна трагедія.** В мешканні трамваєвого кондуктора Вонтіха Дороша при вул. Бартосівної ч. 4 у Львові безробітний цукорник, 26-літній Роман Процишин застрілив свою наречену, 24-літню кравчиню Софію Моравецьку, родом із Комінки Стр., після чого відобрав собі життя. З полишеного листа виходить, що причиною жахливої трагедії була безробітність Процишина, задля якої Моравецька не хотіла вийти за нього замуж. Їхне вінчання мало відбутися за чотири дні.

— **Львівська хроніка.** З магазину готових убрань Шапіри при вул. Личаківській 5. украли більшу кількість товару. — Поліція арештувала Юрія Табачишина і його приятельку Марію Садову, що під іменем „міс Меля“ займалася ворожбитством. — У Клепарівському лісі пробував відобрати собі життя робітник Йосиф Ремський, одначе прохожі перешкодили йому в цьому намірі.

— **Краєва хроніка.** До хати Григ. Богдана, рільника в Біщі пов. Бережани увійшли якісь озброєні напасники і пострілили в руку його жінку Анну та сина Теодора. Домівники прогнали напасників, відібравши їм два кріси, а Анну Богдан відставили до бережанського шпиталю, де їй ампутували руку. — На Анну Бланцяк у Рихтичах напав у полі, як верталась із забави, Михайло Антоник і закинувши їй на голову куртку, зрабував їй жіночий годинник. — В Підзамочку пов. Бучач згинув 21-літній рільник Плавяк, придавлений мішком з бараболями, який здіймав із воза. — До домівки живця в Криниці дістались злодії, розпороли залізну касу і забрали 2.000 зол.

— **Нові терени залізної руди.** На терені громади Тучапи ярославського повіту шлеські гути розпочали експльоатацію високопроцентової залізної руди. Денно добувають до 70 тон руди, платячи за тону по 100 зол. — Міністерство промислу і торговлі призначило поважні фонди на експльоатацію залізної руди в околиці Ясла.

— **Кости мамута на Волині.** Підчас земних робіт у Мирогощи пов. Дубно викопали кости мамута, а саме два кливаки ваги коло 35 кг., кілька добре збережених черенних зубів, кости передніх ніг, мидниці, хребового стовпа і кілька ребер. Кости забрано до музею в Дубні.

— **Відгомін людового страйку.** Городський суд у Ланцуті засудив голову людової організації в Соніні, Бронислава Пташка, на два місяці арешту з припиненням на два роки за те, що приневолював купців замикати склепи в часі селянського страйку.

— **Дві матури в цьому шк. році.** Як відомо, в шкільному році 1937-8 буде остання матура учеників VIII. кл. старого типу. Виринає питання, що буде з тими учениками, які не здадуть іспиту зрілости, або яких взагалі не допустять до нього. Вони не зможуть ходити в найближчому шкільному році до II. кляси ліцею, бо згідно з новою програмою навчання не будуть до неї вкслід підготовані. В колах, близьких до м-ства освіти, згадують про два проекти: 1) створення спільних кляс для репетентів; 2) подвійну матуру. Перший проект є мало реальний у звязку з програмовими педагогічними та організаційними труднощами. Справа з другою матурою більше реальна. Отже згідно з цим другим проектом добрі ученики склали би іспит зрілости вже в березні 1938. р., слабші ученики щойно в травні 1938. р. Всеж таки і цей проект не розвязує справи репетентів.

— **Язва вовків у Карпатах.** Наслідком морозів, що нічю доходять до кількох степенів у горах, у селі Яблониця пов. Надвірна в одному тижні вже двічі напав вовк на худобу, що паслася на пасовищі. В суботу вполудне до загороди гуцула Тимка Онуфріяка закрався вовк і розшарпав козу. Тогож тижня граничний сторож із Поляниці на лісовій дорозі до схорониця під Хомяком натрапив на вовка, який сполошений втік. Сторож із Татарського просмику натрапив на вовчицю. Населення домагається облави з участю функціонарів надлісництва та граничної сторожі.

— **Гетто в гімназіях.** У звязку з лавковою системою у варшавських університетах почали агітувати ендеки за такою системою також у середніх школах. „Дзенник Людови“ звертає увагу, що було ясно, що ендецько-оенерівські елементи не вдоволяться введенням гетта у вищих школах, а вестимуть далі цю акцію. Ця акція набирає спеціяльного характеру у звязку із закидами, зробленими Союзові Польського Учительства, що він веде політику по школах.

— **За зневагу вчителя.** Підчас роздавання свідоцтв у гімназії в Тарнобжегу ученица 7-ої кляси Н. С. невдоволена з одержаної ноти, зневажила чинно гімн. вчителя. Проти ученици розвели слідство й розправа відбулася на виїздній сесії в Тарнобжегу. Ученицю засудили на два місяці арешту з припиненням кари на два роки.

— **Як можна втратити гроші в банку.** В одному варшавському банку промисловець Б. вложив 80 тисяч зол. Недавно він зголосився з чековою книжечкою, щоби виняти частину вложених грошей і з жахом довідався, що тих грошей вже нема. Доходження ствердили, що всі гроші хтось вибрав, предложивши фальшиві очевидно документи. Пошкодований виступив проти дирекції на судову дорогу, твердячи, що хтось із банку був у порозумінні з ошуканцем.

— **Напад на банк.** У Ченстохові до промислового кооперативного банку дісталося 5 вломників, що перетяли алярмові електричні дроти і взялися розбивати касу. Одначе їх сполошила приватна сторожа і вломники пустилися на втікача. Вивязалася густа стріляниня, підчас якої бандити пострілили сторожеві плащ. Поліція арештувала одного вломника, за іншими шукає.

— **Засудили лікарку на 3 роки вязниці.** Городенський окружний суд на виїздовій сесії у Скілю розглядав справу д-ра Раші Горфінкель-Цейтлін, що перевела недозволений захід. Її засуджено на три роки вязниці з дарованням половини кари на основі амнестії.

— **Невістка ограбила тещу.** Варшавська поліція займається справою сензаційної крадежі 10.000 рублів у золоті. До 70-літньої вдови Вікторії Пшитульської, що мешкала самітно, навідалась її невістка Ельвіра. Вона довідалась, що старушка має 10.000 рублів у золоті, які дістала у спадщині по своїм чоловіці. Невістка владила для тещі вечерю, причому всипала до чаю якийсь порошок. Випивши чай, теща попала в стан цілковитого здеревіння. Тоді невістка забрала мішочок із золотими монетами і відійшла. Коли старушка очуняла, повідомила поліцію, яка арештувала невістку, одначе грошей при ній не знайшла.

— **Перемога Алехіна.** Як повідомляють із Ротердаму, в семій партії світового шахового мистецтва Еве-Алехін голяндський мистець піддався після 34 ходу. Дотеперішній стан Алехін 4, Еве 3 точки.

— **Еспанські діти бунтуються проти большевицьких опікунів.** Як повідомляє німецька преса, 400 хлопців з Еспанії, що перебувають у захисті біля Москви, збунтувалося, маніфестуючи проти поганих харчів і нелюдяної поведінки управи. Совітська влада вжила сили, щоби привернути порядок. Кількох хлопців, що були провідниками бунту арештовано.

— **Бунт прокажених.** В заведенні прокажених у Токілештех (Румунія) збунтувалися хорі і знищили ціле внутрішнє уладження. Поліція привернула порядок, причому у хорих знайшли багато зброї. Причиною бунту було те, що сторожа відставила одного прокаженого до заведення для божевільних.

—o—

Останні вісти.

ВТЕЧА ПРОВІДНИКІВ ЧЕРВОНИХ ВІЙСЬК В АСТУРІЇ.

РИМ, 21. 10. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє: Повний розгром червоних військ на астурійському фронті є справою кількох днів. Від учора артилерія національних військ бомбардує Хіхон. У районі Поля Лявіяна та Овіедо національні війська окружили червоні війська в гірських округах так, що спротив неможливий. **Команданти урядових військ в Астурії втікли на 5-ох большевицьких літаках з летовища Авілес під Хіхоном до Франції.**

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЖАБУСЯ", комедія на 3 дії Г. Запольської.

Сорок років тому ця пєса зворушувала своєю сміливістю. Три жінки виступають у ній: одна, що виходить з дому, коли хоче і вертається, коли хоче, тоді як її ще молодий чоловік сидить під печею, читаючи газету; — друга жінка, що без облуди признається до систематичного обріхування свого чоловіка знаючи, що і він не каже їй правди, третя — тип суворої інтелєктуалістки, що ненавидить компромісів, чайних закоханих і облудників. Коли до цього додати коротеньку цинічну промову посивілого добродія, що 26 років прикидався вірним для щастя своєї дружини, то можна уявити собі, як серед публики витворюзався своєрідний настрій „конспірації".

Тепер діяльність типів і сцен із „Жабусі" пахне музеєм, наче вся обстанова хати, де проходить трагедія та комедія напереміну. Не тому, що т. зв. поступ переміпив наші погляди на основні проблєми моралі, а тому, що на ці проблєми реагують інакші люди в інакшій формі. Песу Запольської грати нині таксамо важко, як пєси Чехова; в них треба відтворювати нюанси цілої атмосфери, зберігати пилинки настроїв, доводити глядача до такого стану, щоб він волів дивитися на перестарілі типи, ніж на добру театральну виставу. Сучасний театрал хоче більше сцєнічної інтриги, більше несподіваних вузликів, ніж у таких сирих „клаптиках життя", що їх свідомо кидали реалісти з доби Запольської — та домагання сучасників не завсіди вищі від творів давніх письменників.

У відновленій пєсі Запольської ми мали нагоду подивляти чудово відтворену обстанову старомодної кімнати з усіма столиками, консолями, фотографіями, парасольками, начеб усе це оповив задушливий настрій плюшу. Заголовну ролю відграла дебютантка для нас Анквічівна-Шийковська — свобідно і цікаво; першорядний тип, повний індивідуальности дала І. Гурська, і дуже вірний, у стилю епохи Г. Ханецька; чоловіка грав дуже добре Гутнер, батька з темпераментом і гумором Махальський.

м. р.

—o—

✝ Посмертні згадки.

АНТІН АНТОНОВИЧ, агроном Філії Т-ва „Сільський Господар" у Підгайцях. Бл. п. А. Антонович уродився в 1902. р. у Станиславівщині в сім'ї священника. Середню освіту побирав у Станиславові та у Львові (1912—1922). В часі визвольних змагань як 17-літній учень бере живу участь в УГА, де разом з українським військом переносить усі тягарі і лиха (тиф) війни. По укінченні війни кінчить середню школу та вступає (1923. р.) до Української Високої Технічної Школи у Львові. В 1935. р. продовжує студії у Львівській Політехніці (відділ рільничий). Тодіж основує кружок студентів-рільників при Тві „Основа". Як студент працює в Т-ві „Сільський Господар", в початку при філії „Сільського Господаря" в Теребовлі (1929) та в Централі, відтак як повітовий агроном при філії „С. Г." в Журавні та вкінці в Підгайцях.

Злидні війни підорвали його здоровля. Одначе бл. п. А. Антонович не звертав уваги на своє підірване здоровля і як працівник на суспільно-агрономічній ниві до останніх днів свого життя був відданий праці для двигнення рільної культури та поправи господарського добробуту села. У праці був солідний, діловий, енергійний. Серед селян-хліборобів та товаришів праці тішився загальною симпатією. Та — на жаль — недуга зломила його захитаний організм і дня 20. жовтня ц. р. на 35-ім році життя розпрощався він передвчасно з цим світом.

Нехай Рідна Земля, для якої він віддав своє молоде життя і в обороні якої крівавився в рядах УГА, буде Йому легка!

—o—

Чому? *Genomen?..*

бо це високовартітна супергетеродина, доступна в ціні, зуживає тільки 25 ватів струму

RADIO TELEFUNKEN

гармон я тон в — символ якости.

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

В справі орхестри при кружку „Р. Ш." в Колпці. Вже від довшого часу давався в Дрогобиччині завважити брак дутої орхестри, через що на більші національні імпрези, ювілеї, свята чи фестини треба було сопроваджувати тову орхестру зі Стрия або Сшевідська. Правда, тому кільки років повстала така орхестра в Бориславі, одначе через слабе завідшування та злу організацію вона розпалася в дуже короткому часі. Аж у листопаді 1936 р. село Колпець відважилося зорганізувати при місцевому кружку „Рідної Школи" дуту орхестру, спровадити з Калуша диригента п. Миколу Когута й закупити муз. інструменти на суму 2.000 зол. Основники орхестри виходили зі заложення, що така установа причиниться в огляду на свою атракційність до розбудження й поширення національної свідомости серед громадян дрогобицького повіту, де донедавна великі вилюди мали комунізуючі й радикальні чинники. І справді — ціль свою кружок „Р. Ш." в Колпці осягнув. Майже всі більші нац. імпрези та свята, влаштовувані цього року в Дрогобиччині, відбувалися при співучасти нашої орхестри. Досить буде згадати, що в літньому сезоні вона виступала 20 разів. Грала також на похоронах національних діячів. — Дня 3. жовтня п. р. згодив п. Юрко Цобеш з другим, незнаним нам чоловіком нашу орхестру на похорон якогось Р. Сушка з Болоховець за 40 зол. Коли наші музиканти приїхали на означену годину на місце, де мав відбутися похорон, відразу завважили, що на похороні нема священника, тому хотіли зверхньо завдаток, щоб не грати на безбожницькому похороні. Але тут сталося щось несподіване. Червоні наймити, терорізуючи молодих музикантів, примусили їх грати. Щоб на будуче не повторився подібний скандал, кр. „Р. Ш." в Колпці постановляє, що при похоронних замовленнях завсіди вимагатиме посвідки від місцевого парохії, а при національних імпрезах посвідки від місцевого кружка „Р. Ш." або іншої нац. установи. Лише в такий спосіб можна буде оминути прикрих випадків, як то було і на похороні В. Сушка в Болоховцях. — **Виділ кружка „Р. Ш." в Колпці.**

СТАНИСЛАВІВ.

Місяць ощадности в нашому місті. Заходом філії Союзу Українських Купців і Промисловців та станиславівського промбанку „Народній Дім" відбулися у Княгинині-Кольонії реферати в читальні „Просвіти" про українське купецтво й ремісництво та вагу ощадности. По рефератах відбулась оживлена дискусія, яка вказувала на те, що громадянство як слід розуміє вагу здобування міста. Чергові реферати відбудуться на інших передмістях, опісля і в місті.

Нова станиця. На днях отварають інж. Бачинський та п. О. Щурківна нову робітню, першу цього роду (й одиноку) в Станиславові, в якій найде заняття знову кільох молодих людей. Фірма матиме назву „Трікото" і, як сама назва вказує, виробляти буде артикули волічкові. Нову цієї робітні приватне громодянство з задоволенням і безперечно підтримає й матеріяльно й морально. Новій станиці бажаємо якнайкращих успіхів.

З життя читальні „Просвіти" у Княгинині-Кольонії. Колиб хтось хотів шукати потвердження на те, що вперте, повна посвяти й ідейности праця гуртка людей може „гори перевертати" — нехай потрудиться до читальні „Просвіти" у Княгинині-Кольонії. Всі хіба ще пригадують собі, як рік тому виглядала домівка читальні, яке прикре враження робила стара „рудера" на „курячій ніжці". Нині читальня вже у власній гарній домівці, та ще й гроші від льокаторів бере. Якжеж до того дійшло? Видів читальні здавав собі докладно справу, що коли не придбає гарної домівки, в якій свобідно можнаб розвинути широку діяльність, то життя на Кольонії вперед не піде. Знав видів про це, та якось не було відваги рішитись на ширшу акцію. І ось знайшовся гуртек людей, який доставив собі за ціль роздобути якимсь способом фонди і з них вибудувати або купити відповідну для читальні домівку. Гурт тих людей це: пп. Березовський, Петрушський, Савик і Кудло. В короткому часі заповнили собі ті люди відповідні фонди через зобовязання громадян цілого міста і відтак закупили гарний дім, що складається з 4 кімнат на партері та 3 кімнат на поверсі. Ціна купна (з ремонтом) дійшла до 11.000 зол. Нині читальня **без сотика Довгу** і навіть задумує на площі побіч домівки вибудувати велику театральну салю, брак якої на Кольонії що дуже всі відчувають. Не сумніваємося, що впертість і завзяття згорі названих, як і цілого видіву, доведуть до того, що за 2—3 роки аматорський гурток читальні буде сталяти пєси у своїй власній салі. Придбанни просторої чотирокімнатної домівки (3-кімнатний поверх займають льокатори) оживило відразу все життя на Кольонії. Бо в домівці знайшли приміщення теж кружки „Р. Ш." і „Союз Українок". Зросло відразу зацікавлення широких кругів громадянства, а молодь, що досі душилася в собі, не маючи змоги зужити якслід усієї молодечої енергії, по придбанні домівки розгорнула широко свої крила. Аматорський гурток працює над виведенням пятьох пєс, щоб опісля щонеділі ставити іншу. „Молода Просвіта" під проводом дир. Петрушського розвивається якнайкраще. Велике зрозуміння для просвітянської ідеї виявив ремісництво, що його підчеркнуло особливо в переводженні ремонту домівки. Для ілюстрації наведемо декілька цифер: вималювання 4 кімнат коштувало 21 зол., інсталяція електричного світла в цілому домі коло 80 зол. Квоти ці смішно малі та вказують лише на ідейність тих, що ті роботи виконували. В читальні на Кольонії кипить життя. Праця згорі названої четвірки видала гарні овочі і тим людям належиться щира подяка. **Виділ.**

—o—

Спорт.

ЛЕЩЕТАРСЬКА ЗАПРАВА.

В неділю 24. ц. м. Карпатський Лещетарський Клюб починає суху, осінню лещетарську заправу. Заправа буде відбуватися на площі С.-Б. та тревatиме 6 тижнів. У програму заправи входить теоретична і практична підготова до лещетарського сезону. Переводитимуть заправу тричі в тиждень, а саме: в неділі від год. 9.30 та у вівторки і четверги від год. 15.30. Перша година заправи відбудеться в найближчу неділю о год. 10.

На чергову неділю 31. жовтня К. Л. К. організує **осінній біг навпростець.** Подробиці про цей біг подамо пізніше.

С. К. РУСЬ (ХУСТ) — СК. КОРОЛЕВЕЦЬ н. Т. 3:1 (1:1).

Мистецькі змагання рішали одночасно і про першенство в турнірі „А-Зету". Переможцем турніру вийшла кращим відношенням воріт перед СК. Беспад (Севлюш) Русь з Хусту, яка теж веде в осінній руиді підкарпатської жупи з 4 пунктами і відношенням 7:1 перед Бескидом і Королевом н. Т. Ці останні змагання розіграла Русь (Хуст) на гриші в Королеві.

НОВА КНИЖКА!

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних дн в

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 15. жовтня 1937. Р. VI. Ч. 20. Зміст: Рідна Школа. — Франц Коновський: Дві стрічі. — Важливе потягнення влади. — Теодор Русиак: Румунська шкільна політика на Буковині — а дійсність. — Д-р П. Біланюк: Значіння виховання. — Маріїка Садівничка: Дитячий садок та садок і садівничка. — Відповідження Рідної Школи. — Мр А. Тома: Дитячі садки в Королівстві. — Як виховують японські матері? — † Михайло Корчинський. — Загальний Зїзд Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти. — Додаток: Д-р Осип Філке: Школа та поширення гасел гігієни серед громадянства. — Д-р Володимир Січинський: Ужитковий мистецтво в системі мистецького виховання.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиальковольного й против наркотичного руху. Львів, жовтень 1937. Р. X. Ч. 10. Зміст: Україна на XXI. Міжнародньому Протиальковольному Конгресі — Над чим радив і що вирішив останній Протиальковольний Конгрес? — Ярд.: Українська жінка мусить стояти на варті відродженецької ідеї. — Номер Великий Абстинент. — Різне

На допомогу студентству.

Чиназ жертв на допомогу українському студентству, зложених від 9. до 19. жовтня ц. р.

Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові подає до відома, що на конто Комітету в Проміньку (ч. 140) і Центробанку (ч. 13060) вплили від 9. до 19 жовтня ц. р. отсі жертви на допомогу українському студентству:

Одноразові датки в зол.: Центросоюз, Львів 500, Земельний Банк Гіпотечний, Львів 200; Достава, Львів 25, Сільський Господар, Львів 20; Михайло Грещко, Гнилиці 10; Кооп. „Своя Поміч", Миколаїв н. Дн. 10, Марія Панейківна, Львів 5; Кароліна Панейко, Львів 5; Олена Горищська, Білич п. От. Самбір 5; Василь і Марія Яцульчани, Снятовідсько Вижне 5; Войнаровська Степанія, Поморяни 3; Лотоцька Степанія 2; дир. Шмата Василь, Чортків 3; інж. Трачук, Чортків 2; Вербицький Зенон, Чортків 0.50, Шлетковська, Чортків 0.70, дир. Кос, Чортків 1, Пігути, Чортків 1.50, м-р Яр. Оробець, Чортків 1; проф. Цвек, Чортків 0.50; С. Маньовська, Чортків 0.50; Збірка на дивізіну Союзу Українок, Чортків 2.10; З внесків преси на допомогу студ., Чортків 18.32; О.С.У.К., Чортків 5; Михайло Конестинський 2; Угрин Дмитро 5; І. К., Варшава 5; о. Баутків Василь, Стопчатів 5; Преосвященний Кир Никита Будка 50. — **Разом 893.12 зол.**

Щомісячні датки на р. шк. 1937-38: РСУК, Львів 100; Вас. і Мар. Яцульчани, Снятовідсько Вижне 5; дир. Шмата Василь, Чортків 1; дир. Петрицький, Чортків 0.50; Олеськів, Чортків 0.50; Теленко Іван, Чортків 0.50; дир. Тофан, Чортків 1; проф. Цвек, Чортків 0.50; проф. Кріса, Чортків 1; Волошинівна, Чортків 1.20; Ліда Маньовська, Чортків 1; д-р Синецький, Чортків 4; Пашесева, Чортків 1; д-р Електрович, Чортків 2; д-р Хомій, Чортків 1; „Залізний Базар" Чортків 0.50; Галантерія „Надя", Чортків 0.50; Беднарський, Чортків 0.50; Сільянська Мануфактура, Чортків 1; о. Кость Гаврилів, Чортків 0.50; Фотографічне Заведення, Петрицький, Чортків 1.50; Пігути, Чортків 1; д-р Рослик Михайло, Чортків 2; Андрій Шмата, Чортків 1. **Разом 128.70 зол.**

Всім П. Т. Жертводавцям складає Комітет щиру подяку.

За Президію Краєвого Комітету Допомоги Українському Студентству:

Д-р Павло Цимбалістий, голова — **Д-р Константин Чеховин,** секретар.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

гачки, портфелі, портмонетки, валіжки, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах **робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця, 22. X. год. 7.30 веч. Хор Дана.
Субота 23. X. год. 7.30 веч. Хор Дана.

Театр Різнородностей:

П'ятниця 22.X. г. 7.30 веч. „Жабонька".
Субота 23. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
22. X. Жайворонок.
23. X. Гнати нужди.
24. X. Ніч під Івана Купала.
СУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

Бюро Тірка:

Нині, в пятницю, 22. ц. м. відбудеться в салі Польського Музичного Товариства концерт японської артистки Чіке Гара. Початок в год. 8.15 веч.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ставка на життя".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Останній погонич", „Клопоти спортовця".
ГРАЖИНА: „Мельодія занехаяних сердець" і „Страдіварій".
ЕВРОПА: „Тільзітська трійка".
КАСІНО: „Ескалада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Диктор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пломінна загибель".
МЕТРО: „Під двома прапорами" і кольорові додатки.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Патахоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Дядя на фронті".
ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Алярм у ночі", „Нью-йорк-Сан Франціско".
СТИЛЬОВЕ: „Малий зародій" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Трукса".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Маріїська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ГОДИННИКИ Longines
Omega. Doxa, Cyma
по найнижчих цінах
у Б. ҐРІНБЕРҐА Сикстуська ч. 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

П'ятниця, 22. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Концерт Шумана і Корнеліюса, спів, форт., 20.10 Вес. концерт, 21.00 Розр. концерт, БУДАПЕШТ 17.03 Форт. реціталь Белі Бартока, 17.45, 18.00 Сальон. музика, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 15.15 Форт., 17.00 Для дітей, 19.25, 22.00, 23.00 Розр. музика, 20.00, 21.00 Весела комедія з муз. і співом, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Муз. всячина, 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Комп. концерт Вальт. Німана, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Реціталь на альтівці, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Золото Рену" оп. Вагнера, ПРАГА 16.30 Квартет, 19.30, 20.00 Популяр. концерт, РАДІО ПАРІ 20.00 Пісні 20.30 Хор. совоти, 21.20, 22.00 Фр. і англ. гумор, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Дантон" ком. Фордана.

Субота, 23. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.15 Дівчата співають і грають, 20.10, 21.00 Хай живе добрий гумор, 22.30 Танк. музика, БРНО 20.15, 21.00 „Веселі заручини" оп. Малята, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 18.00 Розр. концерт, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 19.10, 20.00 Військ. орх., 20.25, 21.00 Вес. муз. вечір, 21.445, 22.00 Форт., 23.00 Циг. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 21.15 Вес. авд., КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00, 19.40, 20.40 Легка і розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 16.50 Театр для дітей, 17.50, 18.00 Концерт орх. і сол., 19.35 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.15, 20.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Золото Рену" оп. Вагнера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

П'ятниця, 22. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл, 11.40 Арфа і флет, 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Кінець війни, словно-муз. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00, 19.35 „Ольбрахтові лицарі", Музика з пл., 15.20 Важучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Білі хусточки" казка для молодіт дітей, 16.00 Гутірка з хорим, 16.15 Весело і сентиментально, Концерт кварт., 16.50 Гутірка, 17.00 Освіта сусп. робітників, 17.15 Концерт солістів: форт., спів, 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Марші та хори, пл., 18.30, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Доживіття" ком. Ол. Фредра, 20.00 Муз. гутірка, 20.15 Симф. концерт: орх., форт.; у перерві в год. 21.00 Веч. денник, гутірка, 22.50 Останні вістки, 23.00 „Форт. гутірка", піснеьки з пл.

Субота, 23. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл, 11.40 Тенор Ж. Тіль у дуеті і сольо, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розр. концерт, Полудн. денник, Гутірка, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господ. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: В пустині та пущі, 16.15 Концерт військ. орх., 16.50, 18.45, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 Одна любов Юл. Словацького, 17.15 Скринька, форт., 17.50 Наша програма, 18.00, 18.30, 19.55 Спорт, 18.10 Хор. концерт, 18.15 Сестри Трісс співають, пл., 18.35 Для села: Газове поготівля села, Актуальна хліб. гутірка, 19.00 „Вузькі неуки" обр. для дітей Б. Герца. Поляки в Румунії, 19.50 Культ. життя в столиці, 20.00 Концерт мандолініст-ів, гітарове тріо, сопран, баритон, 20.45 Веч. денник, 21.00 Танкова музика, 21.45 Спасітель, скеч, 22.00 Орх. концерт, тенор, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Програма на завтра, 23.05 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 21. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·03, 89·60, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·62—291·90, Франки фр. 18·15—17·65, Франки швайцарські 122.15—121.35, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—16·80, Кор. дан. 117·49—116·65 Кор. нора. 132·25—131·30, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри, італ. 23·00—22·40, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Ави 26·20—25·90, Марки нім. срібні 131·— — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·38, 55·38 4 поз. інв. 1 ем ценот.. 2 ем. 99·00, серія 2·25, 5 валіза. 60·25, 4 прем. дол. 38·50, консол. 58·50, 58·75, 58·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·00 Цукор 34·50 Вугель 23·25, 23·00, Лільпоп 50·75, Моджейів 10·00, Островець 25·50, Габербуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 21. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок без оп. 3·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. вид. з опак. 3·00 зол.
молоко . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . 4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця здержана.

ОПОВІСТКИ.

Товариство абсольвентів Торговельної Школи Т-ва „Рідна Школа" у Львові подає до відома, що з днем 1. жовтня 1937 р. домівка Товариства міститься при вул. Куркової ч. 14а II. поверх (Торговельна гімназія). Сходини членів відбуваються що тиждня, в понеділок і четвер від год. 19—21-ої. — За Управу Товариства: Ґват Бійовський, голова, Осип Федій, секретар. 1910

Хто з милосерд-их сердець поможе жінці сплатити таксу курсів, яких повінчення дасть їй змогу заробити на прожиток, зволить ласкаво надіслати жертву до Адміністрації „Діла" для „Юлії". 2-3

Замість повідомлень про своє вінчання Ірина Сліпа і Ярослав Крушельницький складають 20 зол. на Рідну Школу.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ праці при інтелігентній родині — маю семінарійну матуру і педагогічну практику в садках і на лекції. Зголошення до „Діла" під „Праця". 1-2

КУПНО - ПРОДАЖ

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні вправи, приладдя, поручає Реґнер, Легіонів 37. 1789 5—6

МЕШКАННЯ

3-КІМНАТНЕ мешкання до винайму від 1. грудня вул. Листопада 95. Оглядати від 2—4. 1909 1—2

3 КІМНАТИ, кухня, повний комфорт, без податку, зараз до винайму при вул. Ленінга 38. м. 2. 1906 1—3

РІЖНІ

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, наймодніші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 1—4

НАКРИТТЯ срібне та платероване — великий вибір дешево у фірмі Л. Розажевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1707 1—3

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО
ПЕРЕВОЗИ
меблів і товарів виконує та всякі спедиційні заходи поладнує
„ГАРМА"
спедиційно перевозова кооператива
Львів, ул. Потоцького ч. 11 а
(друга брама) тел. 111-21 1—6

Нема ліпших

як вістря
„ПОЛЬОНІЯ"

БРИТВИ
найліпші, гарантовані. світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 7 Коперника ч. 15 а

Шукаєте праці? —
Певно найдете її, якщо дасьте оголошення до нашого щоденника

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 234 (14.778). Львів, субота 23. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Півроку . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Північний еспанський фронт зліквідований.

Національне командування повідомляє: Астурійський фронт зліквідований. Червоні частини, уже без вождів, складають зброю. **Хіхон і Авіля вже в національних руках.** Вчора перед полуднем національні війська увійшли до Хіхону — населення витало їх з ентузіязмом. З національними військами увійшов до міста лад, мир і справедливість.

НАСЕЛЕННЯ ХІХОНУ ПРОГНАЛО ЧЕРВОНИХ І ПІДДАЛОСЬ НАЦІОНАЛЬНИМ ВІЙСЬКАМ.

Радіостація в Хіхоні повідомила вчора пополудні, що населення міста, обурене кровавим панованням червоних, заволоділо Хіхоном і впустило туди національні війська, які заняли місто. Майже на всіх домах мають національні прапори.

Кореспондент агенції „Юнайтед Прес" подає такі подробиці про капітуляцію Хіхону: Останній наступ перевели національні змоторизовані відділи, що були віддалені на кількадесять кільометрів від міста. На той наступ національне командування рішилося, коли довідалось від утікачів, що диктатор Хіхону Беларміно Томас (соц.) утратив владу над червоною, яка вже у вівторок почала рабувати та підпалювати передмістя.

ОСТАННІ ДНІ ХІХОНУ.

Більша частина населення Хіхону втікла перед грабіжниками в гори; остання ніч перед капітуляцією була справжнім пеклом. Щойно національні війська завели у місті лад,

ПАНІЧНА ВТЕЧА.

В руках червоних є ще одна невеличка пристань на захід від Хіхону — Авіля. Там зібралися тисячі утікачів, які намагаються покинути рештку червоної території. Раз-у-раз відчалюють кораблі та човни повні утікачів, та вони не мають виглядів денебудь причалити: Валенсійський уряд просить великодержави, щоб їхні воєнні кораблі на повному морі заопікувались утікачами.

КАПІТУЛЯЦІЯ ЧЕРВОНИХ ВІЙСЬК.

На вістку про упадок Хіхону кілька червоних курінів перейшло до національних військ.

ЗЛОВИЛИ ЧЕРВОНИХ ПРОВІДНИКІВ З ХІХОНУ.

Червона влада Хіхону ще в ночі перед капітуляцією намагалась утечи з кораблями, але їх було замало, щоби забрати всіх утікачів; у пристані вибухла паніка. Тимчасом національні кораблі опанували вхід до хіхонської пристані та переловили 2 кораблі з утікачами, серед яких є чимало визначних комуністів.

ОЧИЩУЮТЬ ТЕРЕН.

Національні війська під командою ген. Аранди очищують терен від решток північної червоної армії. Одна з національних кольон перейшла ріку Нільон і помашерувала на Авілю. Червоні війська, що облягали Овіедо, перейшли до національної армії. Лише на південь від Інфієстес астурійські гірники боронятся, бо ще не знають про упадок Хіхону. Кілька тисяч червоних, що облягали Овіедо, замкнено в заімпровізованих концентраційних таборах.

Японія мабуть не візьме участи

У КОНФЕРЕНЦІЇ 9-ОХ ДЕРЖАВ.

Міністерство закордонних справ опрацьовує відповідь на бельгійське запрошення на конференцію сигнатарів договору 9-ох держав, опісля предложить її до затвердження міністром війни й маринарки та раді міністрів, що збереться 26. ц. м.

Загально припускають, що Японія не візьме участи в тій конференції, бо вона занадто близько звязана з Лігою Націй та її давнішими виступами у справах Далекого Сходу.

ІТАЛІЯ ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ.

„Пополь д' Італія" довідується з добре поінформованих джерел, що Італія приняла запрошення на конференцію сигнатарів договору 9-ох держав, що відбудеться у Брюсселі.

ІНШІ УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Голяндія, Китай, Австралія, Нова Зеляндія та Південно-африканська Унія повідомили бельгійський уряд, що вони візьмуть участь у брюссельській конференції.

ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Японські літеки збомбардували вчора чимало військових обєктів у Нанкіні та у Пукаю.

ІТАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ПЛИВУТЬ ДО ШАНГАЮ.

На чердаку корабля „Конте Біянкамано" відплила до Шангаю сотня моряків, щоби скріпити залогу італійської концесії.

Справа Далекого Сходу й Еспанії

ПРЕДМЕТОМ ДИСКУСІЇ БРИТІЙСЬКИХ ЗАКОНОДАТНИХ ПАЛАТ.

На вчорашньому засіданні **палати громад** мін. Іден виголосив доволі бліду промову, в якій обговорив справи Далекого Сходу й Еспанії, зокрема підкреслюючи успіх у ліквідації піратських нападів на Середземному Морі.

Етлі в імені лейбуристів та Сінклер в імені опозиційних лібералів критикував політику уряду, закидуючи йому байдужість до долі Китаю і північної еспанської армії та квестіонують добру волю Італії..

Відповів їм мін. Іден, опісля прем. Чемберлен, який звернув увагу, що Ліга Націй не має змоги запевнити Англії безпеки. Він доказував, що декларація Грандія в комітеті неінтервенції становить поважний успіх та що Італія без сумніву виявила добру волю. Під опікою британської фльоти евакуовано з Хіхону 30.000 утікачів. Щодо брюсельської конференції, то годі на ній буде думати про господарські санкції чи про іншу пресію на Японію.

На внесок уряду палата громад 204-ма голосами проти 111-ох відложила дискусію.

В палаті льордів віцемін. Плімут зложив подібну заяву як Іден та полемізував з опозицією.

Присилайте передплату!

Ходачкова шляхта.

Львів, 22. жовтня 1937.

Після гуцулів і лемків прийшла отсе черга на ходачкову шляхту. Для поширювання на Гуцульщині і Лемківщині регіоналізму у польському політичному й національному розумінні утворено навіть окремі товариства, а на Лемківщині створено теж окрему апостольську адміністратуру з добре відомою нам метою. Як останню з тих імпрез слід відмітити „Союз ходачкової шляхти" (Звйонзек шляхти загродовей), що своєю діяльністю обіймає Підкарпаття львівського і станиславівського воєвідства та в неділю 17. ц. м. відбув свій зїзд у Львові. Про цей зїзд як польську національну маніфестацію писала на днях обширно місцева польська преса включно з краківським „Курієрком".

Писати про сучасне питання дрібної української т. зв. ходачкової шляхти в Галичині річ нелегка з цензурних оглядів. Воно так щільно, як ніяке інше з теперішніх регіональних питань, зазублюється у польсько-українські взаємини і має за собою вікову історію. Практично і законно стратило воно давно, ще за Австрії, а в Польщі і формально, свою суспільну окремішність. Знесення панщини в Галичині, що колись наглядно відріжняла ходачкову шляхту, себто гербових селян хліборобів — найчастіше зовсім бідних, від їх сусідів селян панцизняків і конституційне зрівнання усіх станів зробило мало актуальною проблему гербового шляхоцтва у нашому селі. Час і сусідські взаємини робили своє, а поступ культури і розвій та скріплення української національної свідомости і потреба національної солідарности та оборони засипували і нівелювали й ті останки ріжниць, головно психольогічного характеру, що існували ще як реміниценція історичної шляхетської Польщі і перших трьох чвертьстоліть австрійського панування у нашому селі між селянами шляхтичами і нешляхтичами.

Саме географічне розміщення шляхотських сіл у Галичині на довгій лінії північного збіччя Карпат від Березова в Коломийщині до Гладишова на західних окраїнах Лемківщини та скупчення їх біля провалів-шляхів, що вели з Галичини на Угорщину, аказує зовсім недвозначно, що це останки галицького княжого дворянства. Осіли вони там для стратегічних оборонних цілей своєї держави ще в часах, коли там не було Польщі. Частина з них вигинула у боротьбі з новою владою, частина схлопіла та втратила свою особисту незалежність, але більшість таки осталася серед історичних невзгодин. Оцілівші рештки нобілітувала нова польська влада, беручи без сумніву під увагу їх історичне походження як нащадків свобідних дворян.

Не зважаючи на формальну польську нобілітацію, залишилася ця дрібна сільська шляхта і по вірі і по нації тільки українською — у противенстві до шляхти магнатів українського походження, яка майже поголовно покинула віру батьків та облатинилась і спольщилась. Ходачкова шляхта, живучи на селі, побутово не відріжнялася від свого українського окруження, а будучи особисто свобідною, відограла і національну ролю в останніх трьох віках історичної Польщі в нашому житті, передовсім у його церковній ділянці.

Скупчена переважно в полудневій частині перемиської епархії, була вона часто рішальним чинником у місцевій церковній політиці між уніятами і православними, стаючи здебільша по стороні останніх і рішаючи нераз про фактичну обсаду владичого престола в Перемишлі. Сини тієї шляхти займали високі місця у церковній єрархії православної, опісля й уніятської церкви

не тільки в Галичині, але далеко поза нею. Дуже помітна їх роля і в історії українського козацтва, якого одним з головних організаторів був ходачковий шляхтич зі Самбірщини, Петро Конашевич Сагайдачний. Не бракувало представників нашої галицької ходачкової шляхти над Дніпром і пізніше та визначилася вона ще й окремо у великому визвольному русі за Богдана Хмельницького. Словом, заслужилася вона добре для своєї батьківщини, не кидаючи її та її прапорів і в часах найбільшого лихоліття.

Заслужилася вона добре і при національному відродженні Галичини — а то й Буковини (Юрій Федькович Гординський), при розбудові та закріпленні нашого національного життя і то в усіх його видах і ділянках, а останньо і в нашій визвольній боротьбі. Імена Бачинських, Білинських, Борковських, Вітовських, Витвицьких, Витошинських, Гладишовських, Головацьких, Голинських, Гординських, Городиських, Дністрянських, Зубрицьких, Крушельницьких, Кульчицьких, Купчинських, Луцьких, Могильницьких, Мохнацьких, Ступницьких, Струтинських, Терлецьких, Чайковських, Ясеницьких і багато-багато інших, що безпосередньо або посередньо вийшли зпід стріхи української ходачкової шляхти, здобули собі чимало сторінок у книзі нашої національної історії, цієї більшої, відомої, і цієї сірої, менше відомої.

Злука тих імен з життям і долею нашого народу безперечна і безсумнівна. Про неї говорять архіви перемиської греко-кат. капітули, говорять і наші льокальні музеї, а найважніше, говорить про неї саме наше життя. Не тільки в історії, але і в сучасности нащадки української ходачкової шляхти були і є в наших передових рядах.

Очевидно, де дрова рубають, там падуть і тріски. Маючи давніше більшу спромогу здобути шкільну освіту, як особисто вільні, а з нею і видніші становища, частина тих з ходачкової шляхти, що це осягнула, пропадала для нас та переходила в польський табор. Більшість всеж таки лишилася при нас і в нашому ґрунті лишилося коріння і саме дерево, що родить дальше і видає здорове насіння.

Були й у нас спроби обеднати українську ходачкову шляхту у власну окрему збірноту. Це не вдалося з відомих причин і не з нашої вини. Зробив це хто інший. Чи вдасться його спроба? На це дала вже відповідь історія і ті прикладові імена, що їх вгорі вичислено. Дають відповідь і ті наші сірі будні у бідному українському шляхотському селі, у якому, всупереч всяким супротивним зусиллям, пульсує й розвивається та кріпке українське національне життя. Воно й говорить нині свою дійсну мову і без шумних імпреа!

Д-р Степан Баран.

Русофільські процеси і політика.

(Якими шляхами ходить правда).

Отся історія має свій початок у 1882 році. Рік 1882 зазначився в нашій історії живішою русофільською пропагандою в Галичині. Русофільська пропаганда мала тоді три тези: 1) голосна теза: що нема українського народу, тільки один русский народ (російський нарід); 2) тиха теза: що є одна правдива віра, значить: російська православна, що була тоді інструментом цареславія і 3) теза на вухо: що російський цар висвободить наш нарід.

Наслідком поширювання цих тез зачалися були ревізії й арештування і звідси дійшло у Львові до першого політичного карного процесу за Австрії проти **Ольги Грабар і товаришів за головну зраду.**

Приводом до цього був перехід громади Глинички, в повіті збаразькому, на православія, як також приїзд з Мадярщини відомих русофілів: Адольфа Добрянського, його доньки Ольги зам. Грабар і його сина Мирослава Добрянського до Галичини, щоб пізнати життя між русофільськими діячами на нашому терені.

Цю подію вихіснували галицькі поляки, що мали тоді керму політики в краю, щоб доставити доказ для Австрії, що галицькі русини (українці) є супроти Австрії нельояльні і навіть небезпечні. Дотичний акт обвинувачення закинув був одинцятьом русофілам, що вони працювали за відірванням Галичини, Буковини і північної Мадярщини від цісарства Австрії. А вислідом головної розправи перед львівським трибуналом суду присяглих був такий присуд, що по 33 днях великої розправи увільнено всіх обвинуваченых від закиненого їм злочину головної зради та засуджено тільки за нарушення публичного спокою: о. Івана Наумовича, редактора „Науки" і Венедикта Площанського, редактора „Слова" та селян: Івана Шпундера й Олексу Залуського на кару по кілька місяців вязниці.

По скінченому процесі усунено галицького митрополита о. Йосифа Сембратовича До Риму за недостачу енергії у поборюванні православної пропаганди.

Ось так закінчився той перший у нас політичний процес у 1882 році, що мав тенденцію поставити для Відня доказ політичної небезпеки нашого народу та при цьому і для Риму доказ загрози католицизму від православія, що було інструментом цареславія. Це була очевидна тенденція того процесу, якого тоді потребували польські політики супроти нас, щоб довше над нами панувати.

Тай ми, галицькі українці, вже тоді підросли були і потрапили витягнути з того процесу важну національно-політичну користь. Тоді, 1882 р. наша політика зосереджувалася при видавництві „Діла" під проводом першого редактора **Володимира Барвінського**, що своїми передовими статтями після цього процесу завернув збаламучене українське громадянство у значній частині з блудного шляху русофільського прошацтва на бік рідного українського народу. Звідси повстала відтак наша українська політична організація і за тридцять років свідоме українство вже опанувало наш нарід, а з русофілів залишилась розбита меншина.

Тому іншу вже тенденцію мав другий політичний процес проти русофілів: **Бендасюка, Ковдри і товаришів**, що відбувся весною 1914 р. перед львівським трибуналом суду присяглих. Цей процес мав свій привід у поширеній акції російських емісарів у Галичині перед світовою війною та був уже інспірований центральним австрійським закордонним урядом у Відні, а не краєвою польською політикою. Краєва польська політика за тих минулих тридцять років перейшла з рук польських консервативних станьчиків у руки всепольських політиків, що стояли на політичній лінії Романа Дмовського і супроти недалекої війни не хотіли виступати проти Росії. Тому тенденцією австрійського уряду у Відні в тому політичному процесі було вдарити русофілів по пальцях, а польська пануюча політика хотіла ослабити український дух у Галичині і звести цей процес до теоретичного спору між течією українською і русофільською. Безпечніше було для всепольської політики увільнити обвинуваченых русофілів і так воно сталося, що Бендасюка, Ковдру і товаришів одноголосно увільнено від всякої вини і кари, та ще й обкидано цвітами. Політика поляків в Австрії почала розходитися з політикою Австрії. **Австрія проти Росії — поляки за Росією...**

В часі, коли розпочався був той процес, був я в австрійського міністра справедливости д-ра Гохенбургера у Відні в справах нашої парляментарної репрезентації і він поспитав мене принагідно, як іде процес проти русофілів у Львові. На це я відповів йому, що я тим процесом ближче не займаюся, але оскільки знаю, то цей процес так поставлено, що обвинувачені будуть майже одноголосно увільнені. Це викликало обурення у міністра Гохенбургера і він став покликуватись на те, що має певні реляції від державної прокуратури у Львові і від такого президента апеляційного суду у Львові, як Червінський, з яких виходить, що всі обвинувачені русофіли за держ. зраду мусять бути засуджені. А я відповів йому на те, що піду в закład, що обвинуваченых увільнять. І так дійсно сталось. Ось як був інформований Відень про галицькі справи через польські окуляри!

З приводу цієї моєї розмови з австрійським міністром справедливости пустив був посол д-р Дмитро Марків проти мене клевету, начеб я домагався від міністра, щоб покарати конче обвинуваченых русофілів. На такі помовки від наших політичних противників я був вже раз наражений, як провідних української парляментарної репрезентації і все відповідав українською народньою приповідкою: Брешіть здорові!

На кінець прийшли ще два політичні процеси з початком світової війни, в роках 1915 і 1916 перед дивізійним судом краєвої оборони у Відні. Першу групу творили тут посол д-р **Дмитро Марків** і товариші з Галичини, другу групу о. д-р **Кассіян Богатирець** і товариші з Буковини й Галичини, обвинувачені за злочин держ. зради і за злочин проти збройної сили австро-угорської монархії.

Ці оба карні процеси підняла сама військова влада австро-угорської монархії на основі свого знання і розуміння русофільської пропаганди в часі війни супроти Австро-Угорщини. Тенденцією цих воєнних судів було виказати перед світом, що русофільська пропаганда спричинила перші невдачі австро-угорської армії, яка не могла здержати наступу російської армії на наш край восени 1914 р.

В обох цих політично-військових процесах засуджено обвинуваченых на смерть. Та опісля їх помилували на досмертну вязницю, а від останнього австрійського цісаря Карла прийшла амнестія.

У цих двох процесах переслухувано моїх товаришів послів і мене про політичний характер русофільської пропаганди. І про це ми мусіли зізнавати, але фактів про дійсну зраду австро-угорської армії ніхто з нас не знав і не міг нічого сказати. Заге згадана друга група обвинуваченых боронилася тим, що українці своїм українофільством зраджують Австрію...

Та чи українці зраджували Австрію, це показує історія.

До тої історії наших політичних процесів під Австрією треба ще дещо доповісти.

Коли світова війна скінчилась і доля української нації стала вирішуватись дипльометичним шляхом, тоді на еміграції наближувався п. д-р Дмитро Марків до нас і визнав нам з доброї волі, що русофільська партія в Галичині тяжко збдудила у своїй роботі, ведучи її так, начеб там були два „руські" народи: російський та український, бо там у Галичині є тільки один наш нарід, який ми називаємо малоруським, а ви українським! Ось таке признав він.

Отже у висліді науки з минулого повстає запит: За що і за кого боролися русофіли в Галичині й на Буковині, та за кого борються їх нащадки? За партію, чи за нарід?... Та яке це праця останніх русофілів у моменті, коли польські шовіністи завидують нашому народові кусника нашої землі?...

Ось куди ходить правда!

Д-р Кость Левицький.

Ліґа Націй і нації.

Женева, 18. жовтня 1937.

Ліґа Націй не є в дійсности ані Лігою Націй, ані Союзом Народів, лише Лігою держав. Тотожність між державою та нацією осягнули лише деякі держави, бо для більшости націй нашого суходолу ця тотожність є покищо недосяжним ідеалом. Противенство, фактичне і правне, між державою та нацією є головним джерелом тої кризи, яку перебуває Ліґа і яку намагаються усунути різними проектами реформ усі щирі прихильники цієї міжнародньої організації. За минулу сесію виступили в цій справі найенергічніше представники південно-американських республик, зокрема представник Чілі, жадаючи заходів у напрямі універсальности Ліґи. З европейських держав обстоює реформу Ліґи постійно і послідовно Швайцарія не тому лише, що Женева є осідком Ліґи, а геополітичне становище альпейської республики між трьома великими державами наражає її невтральність в разі збройного конфлікту між ними на поважну небезпеку. Конфедеративний лад і справжній демократизм дають швайцарцям змогу розуміти дійсне значіння Ліґи.

З цього огляду заслуговує на особливу увагу те, що говорить редактор „Журналь де Женев" П. Е. Бріке про Лігу та її відношення до чужих націй СССР. Не менш цікаве й те, які наслідки викликають його виступи в Европі і в самій Швайцарії. Його перший відчит на цю тему відбувся в квітні цього року в Парижі. Яке прийняття знайшов він у національної Франції, доводить між іншим той факт, що зборами проводив не хто інший, як відомий французький письменник Кльод Фарер. Минулого тижня зробив редактор Бріке той самий відчит у Берліні та деяких інших великих містах Німеччини. Відчит зроблений на запрошення Німецького Закордонного Клюбу відбувся з великим успіхом у салі Берлінського Університету в присутности добірної публики, як про це повідомляє „Фелькішер Беобахтер". Прелегента поручив присутнім заступник голови клюбу д-р Ангальт. Між присутніми були: швайцарський посол Дінікерт та члени швайцарської кольонії Берліна, з німецького боку представники партії, міністерства закордонних справ, міністерства пропаганди і т. і.

У докладнім справозданнї часопис зазначує між іншим, що п. Бріке займався у своїм відчитї „совітськими методами поневолення націй та недодержанням Лігою своїх обовязків супроти цього“, і підкреслює особливо кінцевий висновок: „Колиб відповідальні чинники були свідомі свого обовязку, то був би ще час запобігти страшному лихові, бо неминуче прийде колись день, коли 80 мілїонів населения поневолених націй повстане і пірве свої кайдани“. Дуже докладне справоздання подала також „Берлінер Берзенцайтунг“. Цей часопис звертає увагу на те, що редактор Бріке написав багато мужних і розумних статтей, в яких він остерігав Лігу перед „небезпекою національного питання“. Коли кривавим насильством влучили народи до СССР, Л. Н. не інтервенювала проти цього, чи вона тимсамим не взяла участь в нападі 2“... „Суверенітет Грузії та України не вигас цілком, він відживає з момен-

том повстання цих націй, і тоді Ліга мусить інтервенювати“. „Дер Ангріф“ подав справоздання під заголовком „80 мілїонів поневолених. Знущання над охороною меншин“. Часопис звертає увагу між іншим на ті місця відчиту, де говориться про „невільництво в СССР та тяжкі роботи жінок і дітей заборонені Лігою“. „Б. Ц. ам Міттаг“ дав відчитові такий заголовок: „Швайцарський політик змальовує Совіти. Женева допускає на гноблення 80 мілїонів“. „Льохаль-Анцайґер“ подав справоздання під заголовком: „80 мілїонів обвинувачує. Швайцарський журналіст Ліги про Москву та Женеву“. Дуже докладний та прихильний звіт подала теж „Франкфуртер Цайтунґ“ про цей відчит зроблений у Франкфурті, також як і інша німецька преса з дотичних міст.

Цілі уступи присвячені редактором Бріке Україні в рямцях його теми звернули на себе увагу німецької преси. Але на ці уступи ,як і на цілий відчит звернув свою увагу женевський орган відомого прихильника Москви, колишнього голови женевського уряду, Ніколя, „Ле Травай“. Він виступив з дуже гострою передовою проти Бріке, проти „Журналь де Женев“, проти України, Грузії та Вірменії і проти всіх, хто не йде з Москвою та з її женевськими прихильниками. Керманич женевських „соціялістів“ московського штабу закидає в типовім большевицько-демагогічнім тоні редакторові Бріке його відвідини в Берлїні, спільність його тези щодо чужих націй СССР з дотичною тезою „дипльоматії ІІІ. держави“, його твердження про „фіктивність СССР“, його „готовість віддати Україну національним соціялістам“, його подорож до Лібії разом з Мусолінієм і багато інших річей. Не бракує в цій статті нападів і на цілу редакцію „Журналь де Женев“, „орган банків і консерватистів, що не розуміє нового часу“, і на керманича женевської національної партії Жоржа Ольтрамаре, і на всіх противників Москви і самого Ніколя взагалі. Відгукнулися на відчити п. Бріке в Німеччині й інші швайцарські часописи залежно від свого підходу. Не могли поминути його без уваги і самі політичні кола Ліги.

Спинюємося докладніше на відчиті шляхетного і відважного оборонця української справи в Европі, який зрештою має намір зробити цей відчит у найближчім часі і в Льондоні, між іншим тому, що він яскраво показує як зазубюється наша справа не лише з відносинами між поодинокими державами, але і з відносинами поміж окремими політичними групами в поодиноких державах.

Відчит редактора Бріке варт було би перекласти на українську мову.

М. Ланько.

Ендецький фронт на Волині.

Ендеки Волині — головним чином римокатол. клер, наплывове урядництво й поважна частина осадників під проводом ген. Янушайтіса, не зважаючи на несприятливі для них політ. умовини, ні на хвилину не спинили свого походу проти „волинської дійсности“, розумій: проти т. зв. українського курсу міродатних чинників та „страшної української небезпеки для „польськости“.

Щоб вияснити цим ендекам, що усталений курс нїчим не загрожує ні державі, ні польському народові, ні нарешті станові посідання місцевих поляків, а є, навпаки, для всіх них корисний, та щоб знеутралізувати ендецький похід, що є передовсім шкідливий для польської сторони, на початку літа мин. року створили були в Луцьку, не без участи впливових чинників, організацію під назвою **„Волинське Зєдноченє Польскей Мисьлі Політичней“.** Ця організація поставила собі завдання обєднувати польських громадян ріжних груп, станів і течій та узгіднювати їхній погляд на необхідні напрямні польської політики на Волині, зокрема — на відношення до українців.

Немало осіб, знаних досі з ендецьких поглядів та свого негативного ставлення до українського народу, не ухилилося від участи в цій новій на Волині організації, бо це, очевидно, обіцяло їм можливість форсувати свої погляди і там. А ширші ендецькі кола, ведучи свою акцію далі, час до часу давали про себе знати свого роду диверсіями та демонстрацією осадників кремінецької округи, загальні збори яких покликали до проводу ендеків під проводом ген. Янушайтіса, то рефератами ендецьких фахівців, запрошених з Галичини, то згадками в ендецькій пресі, то такими виступами, як промова кс. Токаржевського в Ковлі над трупою вбитого поліцяйта, то судовим процесом у луцькому окружному суді проти проурядового часопису „Волинь“, а властиво проти вищих волинських чинників і т. д.

З літа цього року **волинські ендеки переходять від диверсійних випадів до більше плянової роботи,** намагаючися стати активним опозиційним чинником — оформленим і зорганізованим табором. Згадані вище виступи — кс. Токаржевського і луцький процес — **це перші спроби змобілізувати ендецьку думку Волині в ширших розмірах.**

Для повноти акції бракувало ще волинським ендекам свого пресового органу, що по-

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

догрівав би їхнього національного духа та вів би невпинні обстріли українських позицій та польських „українофілів“. Врешті й ця волинська люка заповнена: в зимі цього року почав виходити в Луцьку приватний щоденник **„Курієр Волиньскі“**, що досить хутко перейшов на тижневик. Створив його співробітник краківського ілюстрованого „Курієрка“, так добре й широко знаного зі свого україножерства. Отже кваліфікація для ендеків цілковито відповідна. І став цей волинський „курієрок“ швидко справжнім речником мобілізації волинських ендеків та їхньої офензиви на все українське, як також на оборонців українства.

Таким чином Волинь почала жити „повним життям“, неначе якесь четверте галицьке воєводство. Треба лише чекати чинних виступів.

А покищо „Курієр Волиньскі“ веде зміцнений обстріл ворожих позицій — проурядового польського тижневика „Волинь“ та нормалізаторів польсько-українських взаємин.

Н. Н.

Сензаційні арештування в Німеччині і в Польщі.

Як нашим читачам уже відомо німецькі агенти тайної політичної поліції арештували перед трьома тижнями в Берлїні гр. Вельопольську під замітом шпіонажу. Польська преса пише, що польська амбасада в Берлїні інтервенювала у справі її арештування. Дістала відповідь, що слїдство у справі гр. Вельопольської дуже обтяжує її. Одночасно берлїнські кореспонденти французької преси подають сензаційні вістки у справі арештування гр. Вельопольської. Вони пригадують голосний процес Сосновського та його спільниць з 1935. р. у Берлїні, що закінчився засудом на кару смерти двох нїмкинь: баронової фон Берг і Ренати фон Нанцер. Обом магдебурський кат постинав негайно голови. Підчас процесу проти Сосновського та його товаришок багато говорилось про „таємну польку“, з якою між іншим обі засуджені втримували тісний звязок. Тому німецька поліція вела інтенсивно слїдство і вкінці — як запевняють — попала на слїд приятельки баронівної фон Берг, що нею має бути арештована гр. Вельопольська. Кружляють теж поголоски, що гр. Вельопольську вже стратили у берлїнській вязниці Моабіт. Мати гр. Вельопольської, що перебуває тепер у Ніцеї, намагалась кількома наворотами телефонувати до вязниці Моабіт, але управа вязниці відмовила їй всяких інформацій у справі арештованої доньки.

Польська преса пригадує, що Гестапо (німецька тайна поліція) арештувала свого часу польського залізничника з Данцігу Рухальського, якого тайні агенти заманили на німецьку територію. Тепер пропав без слїду начальник залізничної стації в Данцігу поляк Франц Руткевич з жінкою і кузином д-ром Кріном, який мешкав постійно в Берлїні. Отже при кінці місяця виїхав Ф. Руткевич з жінкою до Берлїна, щоби разом з кузином д-ром Кріном вистарати: а саме: Чеслава Тейковського, прокурента і Рупочинок. Від того часу слїд за ними пропав. Один зі свояків Руткевича виїхав до Берлїна і довідався, що д-р Крін і Руткевичі сидять у вязниці для політичних вязнів.

Вкінці кружляють вістки, що в Німеччині арештували на днях ще двох поляків з Данцігу, а саме: еслава Тейковського, прокурента і Рудольфа Чарновського, студента. Оба вони верталисъ зі світової вистави з Парижа до Данцігу.

В Катовицях арештувала польська поліція начального директора німецького видавництва „Катовіцер Цайтунґ“ Горста Крідткого, який є данцігським громадянином. Крім того поліція арештувала начального редактора „Катовіцер Цайтунґ“ Ганса Вебера, відповідального редактора цього часопису Ганса Костку та управителя експедиції Еріка Соводниха. Всіх їх арештували під замітом державної зради.

Польська преса пише, що „Катовіцер Цайтунґ“ видає нелегальний місячник під тою самою назвою, що його поширюють в Німеччині. „Дзєннік Польскі“ пише, що згаданий місячник інформував німецьких читачів фальшиво про положения німецької меншини на польськім Шлеску. Більшість статтей творили сконфіскованої статті зі щоденника „Катовіцер Цайтунґ“. Місячник друкований на дуже доброму зеленому папері. Підчас ревізії в кольпортерки „Катовіцер Цайтунґ“ Орни Дзвонник з Катовиць поліція найшла кількадесять примірник в нелегального часопису. Негайно після того поліція перевела ревізію в „Катовіцер Цайтунґ“, де забрала теж частину нелегальних чисел, приготованих до висилки.

Три кандидати на голову
„Стронніцтва Народовеґо“.

В неділю 24. ц. м. відбудеться у Варшаві засідання начальної ради ендецької партії „Стронніцтва Народовеґо“ у справі вибору голови цієї партії. На голову висуває гурт старих ендеків Верчака, гурт молодих Белецького, як з Лодзі. Листи кандидатів на голову покищо ще Лодзі. Листи кандидатів на голову покищо ще не замкнули.

ПІДЛЯШША ТЕЖ З НАМИ!

ВЕЛИЧАВЕ РЕЛІГ.-НАРОДНЄ СВЯТО У ВОЛОДАВІ.

Українське громадянство в Галичині не має (з незалежних від нього причин) змоги постійно обсервувати життя наших братів за сокальським кордоном. З другої сторони — українці з Волині та особливо з Холмщини чи забутого Підляшша й Полісся уявляють собі найчастіше Львів, як якесь далеке, наче заокеанське, немов **мітичне місто**, в якому — як говорять тихцем мандрівні люди — навіть на крамницях „по нашому" шильди малюють і пани по нашому говорять. І тому кожна вістка звідти, ген, ген, аж зза княжого Холму, що приносить надію на невміручу силу нашої народньої маси, каже нам радіти й вірити, що народня сила, **самообережний інстинкт української національної маси**, не пропаде, не змарнується, а переможе і перетрівае.

Аж тепер інформують нас, що рівночасно з холмським празником Пречистої, про який писали ми в спеціяльній кореспонденції, відбулося не менше **величаве церковно-народне свято у Володаві**. На свято прибуло кілька тисяч підляшуків, волиняків і поліщуків. Місцеве правосл. духовенство з цілого володавського деканату зорганізувало 2-денні відправи з багатьма науками й богослуженнями перед обновленим образом Б. Матері. В святі взяло участь **багато дорослаючої молоді й дітей**, що разом з батьками прийшли у 5-ох „хресних ходах" (процесіях).

Нотуємо цю вістку з особливою радістю; чейже ще недавно не було на призабутій Володавщині села, де не ятрілиб рани комуністичної анархії, а сьогодні — як бачімо — **наша молодь вертається до Бога і народу**.

Вже й на далекому Підляшші видно поворотний світанок, росте голод рідного друкованого слова, молодь шукає дороги до загубленого батьками... власного народу. Шлях той, що його вона інстинктовно чує, веде через — Сокаль!

Коли згадаємо актуальні слова польського публіциста п. Адольфа Бохенського (зі свіжо виданої книжки) **про потребу зближення всіх українських земель у Польщі для добра самого польського державного інтересу**, то мимоволі хочеться питати: Для чийого добра між тими землями стоять стовпи кордонів?

Гром.

Конґрес професійних союзів у Варшаві.

В суботу 23. ц. м. і в неділю 24. ц. м. відбудеться у Варшаві VI. конґрес клясових професійних союзів, що є під впливом ППС. У нарадах візьмуть теж участь делегати „санаційних" професійних союзів. Конґрес радитиме над положенням робітників і над обороною свободи страйків.

Ревний польський католицизм і нечуваний антисемітизм.

У варшавському „Роботніку" (ч. 318) читаємо:

У Франції виходить часопис „Ля Жіст Паролі" („Справедливе Слово") з метою зблизити християн з жидами. В числі з 5. жовтня ц. р. у згаданому часописі появилась стаття, в якій автор дивується, як польські католики, християни, які так сильно підкреслюють свою католицьку віру, можуть доходити до такого протижидівського фанатизму, до такої ненависти як та, що її обсервуємо.

Далі „Роботнік" пише, що редактор згаданого часопису Оскар де Ференці, відомий католицький діяч, мав намір виїхати до Польщі з відчитами, але повстав крик і відчити — заборонено. На цю тему редактор Ференці помістив статтю зі здивуванням, чому йому заборонили приїзд до Польщі. Знаю, пише автор, засади побуту в чужій державі. До справ цієї держави я не втручався би, а торкнувсь би тільки загальних справ.

Слід згадати, що часопис „Ле Жіст Паролі" редагує комітет, у склад якого входять такі визначні католицькі письменники як Маріген і Моріяк, канонік Десгранж, єзуіт Бусервен, ігумен Дево та інші.

—o—

По широкому світі.

Польського амбасадора Потоцького приняв президент Рузвельт на довшій авдієнції.

У **Болгарії** оголосили нову виборчу ординацію, що признає пасивне виборче право всім громадянам від 30.-ох літ, за винятком тих, які ширять ідеї противні інтересам держави та уживають насильства в політиці.

У **Франції** провідник „суспільної партії" полк. де ля Рок заскаржив перед судом 28 осіб, м. ін. редакторів 4-ох паріських часописів.

Чехословацький парлямент збереться 29. ц.м.

Японський міністр справедливости Ясуї подався до димісії з огляду на недугу. Маркіз Кідо обняв його теку.

Югославянський регент князь Павло став шефом 2. румунського граничного куріня.

Арабська молодь збереться на початку грудня у Багдаді, щоб утворити всеарабську партію.

Італійська рада міністрів зреорганізувала армію, м. ін. зрівнуючи з нею міліцію.

Французькі комуністи домагаються, щоби помогти червоній Еспанії та щоби негайно скликати комісію закордонних справ парляменту.

У **Данціґу** президент сенату розвязав останню опозиційну партію, т. зв. католицький центр.

Еспанський червоний уряд вислав до Москви делегацію на свято 20. роковин большевицької революції.

Б. ПРЕЗИДЕНТ БАСКІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛИКИ ХОЧЕ ВИСЛАТИ БАСКІВ ДО ПІВД. АМЕРИКИ.

Стефані повідомляє з Байон: Б. баскійський президент Агір переговорює з дипльоматичними представниками Чіле, Колюмбії та Венезуелі, щоб вислати туди 35.000 басків, які схоронились на французькій території. Більша частина утікачів не хоче емігрувати до Америки, лише вернутись до батьківщини, яку заняли національні війська.

ЕДМОН АБУ.

Трагічний комік.

На конкурсі „Консерваторії драматичного мистецтва" він дістав другу нагороду і вслід за цим дебютував у театрі „Одеон". Було це, коли не помиляюсь, у січні 1846. р. Він грав Орєсмана у трагедії Вольтера і всі студенти студентської дільниці висвистали його. З його приятелів навіть ніхто не здивувався: Хто називається Шийка, той не може з успіхом виступати у трагедії. Він повинен був прибрати собі псевдонім у роді „Монтрей" або „Табор". Але щож? Він тримався „шийки" як єдиної спадщини по своїх батьках. Мало хто помітив, що він провалився. Він мав двацять років, мало приятелів і ще менше знайомих у пресі. А все-ж у бій дій він мав один гарний момент, коли вбивав Заїру кинжалом; тоді він заревів як справжній лев.

Ніодин директор не хотів його заангажувати до трагічних ролі. Та він знайшов якогось знайомого, що мав зв'язки у водевільному театрі „Пале Рояль" і туди його приняли. Шийка потішав себе так: „Комедія має більше будучини, ніж трагедія, бо таких добрих трагедій як Расін ніхто вже не напише".

У театрі відразу ствердили, що він має талант; він мав комічні жести, блаженно усміхався і голос мав приємний. Шийка не тільки розумів свою ролю, але вмів до кожної додати щось свого. Публиці він сподобався і його прізвище „Шийка" почало поширюватись.

За вісімнадцять місяців Шийка перейшов метаморфозу від трагіка до коміка. Він заробляв річно десять тисяч франків, не рахуючи бенефісів. Навіть у дипльоматії не можна так швидко їхати вперед. Коли він повірив, що вже дійшов до вершка слави та майна — він стратив голову. Хто зна, чи ми не стратилиб її на його місці. Коли він дивився на свої нові меблі в кімнаті і на золотники в шуфлядах, тоді діставав памороків. Шийка почав вести життя золотого молодця і навчився грати в карти — а це ж не така важка річ. Бо якби гра в карти була така важка, як гра в шахи, то ніхто не міг би при ній зруйнуватися.

Шийка вийшовши з театру „першого" — з платнею в кишені, думав собі: „Мій батько — чесний і роботящий... а до мене грошики пливуть, отже можуть і відпливати..."

І грошики почали відпливати від нього так швидко, що три роки пізніше віритслі почали його облягати. Він мав довгів на 20.000 і трохи дивувався: „Як-то, у часах, коли я не заробляв нічого, я не винен був нічого нікому. Тепер чим більше заробляю, тим більше я людям винен. Чи великі доходи мають таку силу, що задовжують людей?"

Його віритслі зявлялися в нього щодня і йому було прикро зовсім щиро, що так багато людей журиться через нього. Неправду кажуть люди, буцімто артист купається у довгах з такою легкістю як риба у воді. Артист, таксамо як інші, має такі часи, коли оминає з острахом улиці, тремтить на звук дзвінка у своїй хаті або на вид представленого векселя. Шийка тужив тепер за тими щасливими часами, коли-то молочарка і кремничник не хотіли йому давати нічого на борг.

Одного дня роздумуючи про клопоти звязані з багатством дійшов до таких висновків: „Щасливий той, хто має тільки необхідні речі! Якби я заробляв тільки те, що потребую на прожиток, я не робив би довгів і міг би спокійно ходити по вулиці. Поправді мені треба пятьсот франків місячно, а все решта це вже занадто. Ех, якби я мав якихось старих батьків, щоб мусів їх утримувати, якісь сестри, щоб для них складати віно, якихось братів, щоб посилати їх до школи! Тоді мої доходи вистачилиб для них усіх і ще покрили би мої довги. Але так то я сам як билина у полі. А що булоб, якби я так оженився?!"

І для ощадности Шийка оженився. Він вибрав собі найбільшу кокетку з паріських театрів.

Гадаю, що ви ще не забули Павлини Рівіер, тої акторки, що своїм дотепом і чаром уряту вала від „кляпи" сім чи вісім фарс. Вона цокотіла занадто швидко, але навіть як вона шепелявіла, то було приємно її слухати. Її маленькі очки, немов би розпливалися по всьому її личку. Як тільки вона відчиняла уста, то показувала два ряди гострих зубків, як у молодого вовка. Рамена мала рожеві як дитина і такі кругленькі. Волосся мала таке довге, що підібрали для неї спеціяльну ролю, щоб могла з розпущеним волоссям ходити по сцені. А ручки мала такого формату, як китаянки — ніжки.

У 17-ому році, не маючи ніякого іншого майна крім своєї краси і ніяких інших предків крім провідника клякерів, вона перемінилася в маркізу. Один із нащадків лицарського „Округлого Стола" — правдивий маркіз і правдивий бретонець хотів з нею одружитися. Але що жіночі інтриги сягають далеко, то якісь близькі серцю маркіза дами не допустили до цього. Павлина мусіла потішити себе шістьома чи сімома претендентами, яких водила за ніс, прямуючи королівським шляхом до подружжя.

Саме тоді Шийка впрягся до її воза. Вона приняла його, як усіх інших своїх звеличників, поважних, чи легких, з безсторонньою симпатією. Він був високий, гарної будови тіла і не нагадував порцелянових паяців. Він не мав ані вирачкуватих очей, ані шерсткого голосу, ані підборіддя. Одягався гідно, майже суворо.

(Далі буде).

Економічний огляд.

В ОБОРОНІ СТАНОВИХ ІНТЕРЕСІВ.

КРАЄВА НАРАДА УКРАЇНСЬКИХ КНИГОВОДІВ. — МОЖЛИВІСТЬ САМОСТІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. — НАШІ ДЕЛЕҐАТИ НА ЗІЗДІ КНИГОВОДІВ У КАТОВИЦЯХ.

Як довідуємось — на 29. ц. м. скликує „Супруга" всекраєву нараду українців-книговодів і зацікавлених осіб у справі закону про дипльомованих книговодів, якого проект підготовив польський уряд. Нарада відбудеться вечором (год. 18) у приміщенні Рев. Союзу у Львові. Чергового дня, себто 30-го відбудуть у Львові свій зізд кооперативні книговоди.

В кругах українських книговодів є думка покликати до життя зовсім самостійну станову організацію. Досі — як відомо — творять вони тільки секцію при СУПРУГА. Через те можливо, що нарада стане установчим зібранням членів нової організації.

На зізді книговодів з цілої Польщі, скликаному до Катовиць, на 31. ц. м. і 1. листопада ц. р. буде репрезентований загал українських книговодів.

Велика актуальність справи дипльомування книговодів причиниться мабуть у великій мірі до того, що й українські книговоди зявляться численно на згаданій краєвій нараді, щоб обдумати засоби до оборони своїх станових інтересів. Додамо ще, що згадана вище справа має теж поважне загально-господарське значіння, що вже було в нас зазначене в окремій статті.

Рівночасно інформують нас, що в підготові є український курс для книговодів, кандидатів до майбутніх дипльомів.

—o—

„ДИВА" ЛЬВОВА.

(Надіслана стаття).

Ідучи за засадою, що в купецтві треба поступово йти вперед, задумав я, як провінціональний купець, заложити крамницю у Львові. Щоб улаштувати її так, як це повинно бути у столиці, де є майже всі наші централі, засягнув я інформацій у старших наших львівських купців. Ішло мені зокрема про вивіску, бо на провінції я мав двомовну. Те саме хотів зробити теж у Львові. Одначе на моє здивування почув я раду: „Не давайте двомовної вивіски, бо як хочете провалити интерес у Львові з тим, щоб він ішов, мусите мати одномовну вивіску і то польську". Так говорили старі львівські практики, мотивуючи свою раду тим, що нашої клієнтелі є розмірно мало, бо з гаслом „свій до свого" далеко ще не всі зжилися, і що можна числити на більшість польської клієнтелі. Рівночасно вказали мені на кілька українських фірм, які мали двомовні вивіски та зачасом мусіли їх змінити на виключно польські. Переконаний тим, хоч як прикро було, вивісив я напис виключно польський.

Сиджу в крамниці і чекаю на покупців. І дійсно — перші покупці, які переступили поріг нововідчиненої крамниці, були поляки.

Зайшов пізніше навіть жид, але — коли побачив святий образ на стіні — збентежився, сказав „пшепрашам, помилуйемсен" і вийшов.

Поволі почали приходити рідкі покупці. Були також українці, деякі відомі мені з рідких наїздів тощо, але з невеличкими виїмками всі вони говорили по польськи. Нераз зявлялись просто комічні епізоди. Ось напр. заходить у крамницю двох панів. Вибирають вони товар і весь час говорять до мене по польськи. Але чую, що між собою тихцем говорять по українськи. Склалось так, що їм зебракло грошей і треба було покредитувати, а до цього треба було подати прізвища. Отож подають вони свої прізвища, але (і тут смішно робиться) стараються надати їм польський „звук". Коли в тім моменті довідуються, що я українець, не перейматься тим зовсім, що себе осмішили.

Після того інциденту зрозумів я, чому українські купці бояться давати у Львові двомовні вивіски. А таких інцидентів було більше. Були й такі, що покупець, хоч почув від мене рідну мову, намагався дальше говорити по польськи. А чейже за свої гроші можна говорити так, як кому подобається, бо купець обовязаний говорити мовою своєї клієнтелі.

Щоправда — між українськими купцями є теж чимало таких, які не тільки на вивісці не зазначують своєї національности, але й нерадо говорять до своїх клієнтів у рідній мові, коли в крамниці є приявні також клієнти — поляки. Хоч таке може й обурити, але все-ж для такої поведінки можна найти бодай оправдання господарського характеру. А яке оправдання найдете для покупця-українця, який при полагоді орудок у крамниці говорить чужою мовою, дарма, що він є паном ситуації за купецькою девізою „Клієнт — наш пан..."

Які шкоди виростають з того для нашої справи, коли (залишаю на боці невірність гаслові „свій до свого по своє") українці говорять у чужих крамницях по польськи! Згадаймо хочби те, що тоді чужі купці можуть без шкоди для себе нехтувати українську мову, а з тим українських покупців, які не цураються рідної мови, — що чужі купці не мають потреби приймати українців до обслуги (а практика для наших молодих людей така потрібна!), — що вони не потребують оголошуватись в українській пресі, тощо.

Та чи тільки „диво" з мовою стрінув я у Львові? Інших „див" було і є теж чимало. І нераз я думав, з кого має брати приклад „глухе провінція"?

Купець.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА В ОГНІ КРИТИКИ І В ПРОЄКТАХ НОВИХ ЗАКОНІВ.

Після **проф. Кржижановського**, який недавно в пресовому інтервю піддав гострій критиці податкову політику Польщі, помістив тепер у найновішому числі журналу **„Політика Господарча"** статтю відомий краківський економіст **проф. Гайдль.** Розглянувши факт і розміри податкового перетяження в Польщі, автор пише: Люди найкращої волі скажуть мені на десятки лише: Люди найкращої волі скажуть мені на десятки конечних завдань, які стоять перед державою, особливо справу оборони держави й інші політичні завдання. Тут згори складу зброю. Бо вони безсумнівно заслонюють усі економічні завдання. Як економіст — не можу над ними дискутувати. Але вільно мені розглянути засоби, при помочі яких можна ті цілі осягнути. Маю назвіть обовязок устійнити сферію цих засобів. І коли мені говорять: „підвищка податків", то мушу запитати: чи нема кращих засобів, моральніших і видайніших? Підвищка податків є остаточним лихом, за яким можна сягнути тоді, коли все інше є невдатне. Не вільно її санкціонувати поль. економістові, доки існує в Польщі інша неполагоджена справа: поки волічуться на польською господарською, як важка куля при нозі, державні підприємства.

Автор розглядає в дальшому розмірі цих підприємств і їх „доходовість" та піддає те все критичній своїй оцінці.

В часі, коли на податковий фронт вийшли гострі критики, міністерство скарбу підготовляє між іншими проектами законів, також проекти податкових законів. І так: 1) проект, що дотичить змін у доходовому податку в звязку з ліквідацією спеціяльного податку від платень. Доходовий податок від платень держ. урядовців буде приблизно 1/3 дотеперішніх ставок спеціяльного податку; 2) проект зміни промислових свідоцтв (мають їх взагалі знести); 3) проект реформи стемплевих оплат і ще кільна проектів. Увійдуть вони здається вже в найближчій сесії в програму праць сойму.

КОШТИ ПРОЖИТКУ В ПОЛЬЩІ І В ІНШИХ ДЕРЖАВАХ.

У цьому році зросли сильно кошти прожитку скрізь, у Польщі і в інших державах. Цікаві цифри, індекси коштів прожитку при підставі 1928 рік = 100 подає Гол. Статистичний Урид у Варшаві. Дотичать вони серпня 1936 р. (перша цифра), липня 1937 р. (друга) і серпня 1937 р. (третя цифра). Ось вони: Польща (Варшава) 60.5 — 64.6 — 64.2, Англія (500 міст) 88.6 — 93.4 — 93.4, Австрія (Відень) 96.9 — 97.0 — 96.8, Бельгія (59 міст) 88.5 — 93.4 — 96.4, ЧСР (Прага) 94.7 — 96.7 — 96.3, Франція (Париж) 95.8 116.8 — 116.8, Голяндія (Амстердам) 77.5 — 82.0 — 82.2, Японія (Токіо) 86.4 — 93.6 — 94.5, Литва (104 міст) 49.5 — 55.2 — 55.2, Латвія (Рига) 73.0 — 83.0 — 82.0, Німеччина (72 міст) 82.7 — 93.2 — 93.1, Норвегія (91 міст) 89.0 — 97.1 — 97.1, Гданськ 94.0 — 98.4 — 98.3, Зл. Держави П. А. (51 міст) 85.3 — 88.5 — 88.6, Швайцарія (34 міст) 90.7 — 95.1 — 95.1, Угорщина (Будапешт) 82.7 — 87.3 — 87.4, Італія (50 міст) 83.6 — 93.4 — 93.8.

—o—

СВІТОВА ХРОНІКА.

ІТАЛІЙСЬКІ ПЛЯНИ В АБІСИНІЇ.

Італія хоче, щоб Абісинія в часі війни могла себе сама забезпечувати в усе потрібне. Через те випрацьовує вона відповідну програму для розвитку тамошнього сільського господарства, для експльоатації природних скарбів і для зорганізування необхідного промислу. Між іншим звернула тепер Італія увагу на текстильне виробництво в Абісинії. Там буде стояти постійно 70.000 війська. Сотки тисяч італійців має вийти туди на постійне поселення. Крім того зросла більше відносно тим числу службовників адміністрації і міліції. З цього виростає велика потреба в одягах. Довіз японських і індійських товарів не вистерчав для італійців, а зрештою і тубільців хотять вони вдягти власними виробами. Тому під управу бавовни в Абісинії має бути взятих 400 тисяч га. Зорганізований текстильний промисл має бути зорієнтований також на експорт, на конкурування з Японією і Індіями. На таку конкуренцію не можуть йти текстильні фабрики в самій Італії з причини дорогих фрахтів і комунальних оплат. Думають в Римі також про те, щоб розвести культуру юти в Абісинії і виробляти з неї мішки на каву, сіль і збіжжа.

РЕСПУБЛИКА АНДОРРА І ДОМАШНЯ ВІЙНА В ЕСПАНІЇ.

Маленька гірська республика на півдні Піренеїв, Андорра, хоч політично залежна від Франції, то господарсько в зимній порі (осінь і зима) залежна майже виключно від Еспанії, точніше від Каталюнії. Діло в тому, що снігова сметіль в горах перериває всяку комунікацію з Францією. Хоч кінець-кінцем можнаб якось наладнати комунікацію, то харчів не може спровадзувати Андора з Франції, бо розпорядження тільки газетами, які при теперішних цінах у Франції є маловартні. Знову ж Каталюнія сама не розпоряджає достаточною кількістю харчових засобів. І так Андорра голодує.

З нашої кооперації.

НАШІ КООПЕРАТИВНІ ПЕКАРНІ В 1936 Р.

Всіх кооперативних пекарень на терені Р. С. У. К. було з кінцем 1936 р. 8. В тім році зросли обороти помалу лише в кооперативній пекарні „Золотий колос" у Львові, а саме сума торгів побільшилася з 156 тисяч зол. з 1935 р. на 199 тис. зол. в 1936 р. У загальній сумі збільшення продукції усіх пекарень виходить на 42 тис. кг. муки себто на 3.35 прц. Загальне упрацювання продукції слідно у загальнім зрості приплику, який виносив в 1935 р. 32.6 прц., а в 1936 р. 33.71 прц. переробленої муки. Рівночасно зменшилися також кошти продукції, що виносили в 1935 р. 7.09 гроша, а в 1937 р. вже лише 6.78 гроша на 1 кг. печива. Таке упрацювання продукції впливає очевидно на збільшення рентовности пекарського підприємства.

В 1937 р. повстали нові 2 кооперативні пекарні — в Борщеві і Богородчанах.

І-ША НАРАДА КООПЕРАТИВНИХ ПРОПАГАТОРОК У ЛЬВОВІ.

В днях 4. і 5. п. м. відбулася у Львові у виладовій салі „Дому української кооперації" І-ша нарада кооперативних пропагаторок. Нарада виказала високий ідейний та інтелектуальний рівень її учасниць і зокрема організаційним рефератам, що були на ній виголошені, теоретично спрецизувала суть кооперативної пропаганди та немінучі шляхи та засоби, якими повинна користуватися кооперативна пропаганда у своїй практичній роботі. Підчас нарад виголосили реферати: дир. В. Луцький: „Ідеольогія української кооперації", п. О. Залізнякова: „Конгрес міжнародньої гільди в Парижі", п. І. Домбчевська: „Праця кооперативної пропагаторки на селі" і м-р І. Гладка два реферати: „Праця кооперативної пропагаторки в місті" і „Методика кооперативної пропаганди". В нараді взяло ділову участь 39 осіб, з того 30 кооперативних пропагаторок, які вже тепер працюють в українській кооперації, а саме в таких 17 осередках: Тернопіль, Жовква, Підгайці, Сокаль, Копичинці—Чортків, Теребовля, Стрий 3 пр., Борщів, Рогатин 2 пр., Золочів, Зборів, Бучач, Збараж, Ярослав, Перемишль, Львів Центросоюз, Львів Р. С. У. К. Дальше були 2 пропагаторки філій Союзу Українок, а всі інші це були організаторки „Сільського Господаря", які залишилися на цю нараду після свого першого Зїзду організаторок „Сільського Господаря".

ЗАЦІКАВЛЕННЯ „КООПЕРАТИВОЮ ЗДОРОВЛЯ" В РЕМЕНОВІ.

Дня 13. п. м. відвідав „Кооперативу здоровля" в Ременові референт кооперативи здоровля при Союзі Різьничих і Зарібково-господарських Кооператив у Варшаві п. К. Вишомірський. Він основно інформувався у кооперативного лікаря п. О. Літинського і членів Управи кооперативи про господарку кооперативи та працю лікаря, якого заступ при приниманню хорих у станиці кооперативи, як також розмовляючи зі селянами старався пізнати їх погляд на доцільність існування такого виду кооперативи по селах. При нагоді побуту в Ременові зайнявся також п. Вишомірський з іншими кооперативними злобучками села.

Сторінка без політики.

ЖІНОЧІ ПРИМХИ і ПІДСТУП.

На цю тему писали ріжні автори перед нами, чимало писатимуть і після нас. Класичним прикладом жіночої примхуватої хитрости була Даліля.

Недавно Трістан Бернар згадав на шпальтах паризької преси подібну історію, правда, не таку трагічну як біблійна, одначе на його думку не менше важну, як акт обвинувачення проти жіночої примховитости.

Сорок літ тому слава була зі своєї величезної краси панна Н. з професії артистка, яка крутила мужчинам голови на право й на ліво.

В ній залюбився майже до божевілля відомий адвокат Пер Лярів, поважний громадянин, при тім не дуже молодий, власник пребагатої бороди, що її знала вся паризька столиця.

Артистка, яка зовсім не відзначалася гострими звичаями, чомусь відмовляла адвокатові взаємности. Її кокетливість доводила його просто до божевілля і мало що не стала причиною самогубства. Одного разу вона сказала адвокатові примхувато:

— Зголіть бороду... І я буду ваша! Не можу дивитися на цю бороду.

Адвокат занімів. Зголити бороду. Що таке? Жарти? Якже він появиться домів без бороди? Що скаже жінка? Що скажуть товариші. Борода, його гордість і прикраса!... Яка страшна жертва!

Та дарма, не було іншої ради — зголив. Просто від фризіера, вперфумований, випудрований побіг до своєї вимріяної, немов летів на крилах любови.

Вона поглянула на нього крізь льорнетку і стала безупину реготатися:

— Боже мій! Якіж ви страшенно смішні!... Хаха! От потіха!

— Кохана, адже ви самі домагалися!..

— Так, ...але я забула як ви передтим виглядали... Запустіть собі знову бороду. Мушу порівняти, як вам краще, з бородою, чи без неї!

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

14 дешевих днів

з нагоди відкриття льокалю по реконструкції уладжує

Галицький Магазин Новин

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.

І продає найновіші матеріяли зимові і вовні товари блаватні по цінах рекордово НИЗЬКИХ.

Для прикладу кілька цін:

Вовна шкоцька	від зол. 1.75	Пледи	від зол. 4.50
Вовна англора	від зол. 1.75	Полотна	від зол. 0.60
Вовна на мундурки	від зол. 2.75	Димка на підштанці	від зол. 0.70
Шевйот	від зол. 4.50	Перкалина колірова	від зол. 0.70
Фланелі на білля	від зол. 0.65	Зефір сирий	від зол. 0.85
Фланеля гладка	від зол. 0.70	Зефір попелиновий	від зол. 1.20
Фланеля на піжами	від зол. 0.95	Простирала на ліжка	від зол. 2.—
Фланеля на шлафроки	від зол. 1.—	Простирала на кождри	від зол. 4.50
Бая двостороння	від зол. 1.45	Пошевки	від зол. 1.75
Вельвет до прання	від зол. 1.65	Ручники	від зол. 0.80
Коци	від зол. 4.75	Стирки	від зол. 0.40

ЗАМОВЛЕННЯ З ПРОВІНЦІЇ ПОЛАГОДЖУЄМО ВІДВОРОТНО ПОЧТОЮ.

Убивника Одети Льоран арештували.

У вчорашньому числі писали ми про те, що по довших розшуках знайшли тіло учениці Одети Льоран, яка вийшла була до школи і відтак пропала без сліду. Минулої суботи знайшли її трупа на смітнику, коло потічка, присипаного землею. Тепер уже тайна її смерти вияснилася. Після віднайдення трупа дівчинки, жандарми арештували двох мужчин. Один із них це 17-літній пастух, який зустрінув дівчинку того самого дня, коли вона йшла до школи. Його переслухували цілий день і цілу ніч, одначе він до нічого не признався. В той сам час переслухували в іншій кімнаті другого підозрілого, який теж визвався убивником.

Був це слуга тамошнього шпиталю Журдан. Він їздив кожного дня тою самою дорогою, що дівчинка і мусів стрічати школярку, коли вона йшла до школи.

— Одначе того дня, коли вона щезла, я не бачив її — запевнював він слідчих.

Його довго переслухували. Журдан почав плутатися у своїх зізнанях і говорити щораз щось іншого. Вкінці коло полудня стратив він енергію і не вмів уже над собою запанувати.

— Так, це я вбив — признався він. — Я стрінув її як звичайно і затягнув у поле. Та вона стала кричати і я мусів її вдушити.

Журдан має 27 літ і має славу незрівноваженого чоловіка. Процес у тій справі викличе, як можна сподіватися величезне зацікавлення, не тільки у Фужер, але в цілій Франції.

—o—

Голуби... без виховання.

Клюб природників у Перст в Австралії уладив виставу птахів із зоольогічного городу в Сідней. Серед живих експонатів було теж кількадесять кукабурра, рід голубів, що видають зі себе голос зовсім подібний до людського сміху. Тому теж тих голубів називають „смішками". Підчас відкриття згаданої вище виставки трапився направду веселий і комічний інцидент.

Отже підчас відкриття предсідник хотів виголосити святочну промову. Та ледви почав він говорити, коли голуби почали сміятися, спонукуючи тим самим до сміху і зібрану публіку.

Рад-не-рад мусів предсідник перервати. Коли по хвилинці успокоїлося і він хотів знову почати промову, голубів знову напав сміх. Щойно по добрій годині птахи споважніли і предсідник міг докінчити свою промову.

—o—

Із срібного екрану.

Фільма про Гітлера.

Американські часописи повідомляють, що одна голівудська фірма задумала накрутити фільму про диктатора Німеччини Гітлера. Ця фільма матиме назву: „Життя Гітлера". Фірера запитували окружною дорогою, чи він погоджується на таку постанову своєї біографії. На загальне счудування відповідь не була відмовна. Гітлер погоджується в засаді на фільму, одначе домагається, щоб перед фільмуванням прислали йому сценар до перегляду. Ті самі інформатори повідомляють, що згадана фірма прийме умовини фірера. Вже тепер на підставі інформацій американських часописів, переводять пробні знимки із деякими акторами, що мали би грати ролю фірера. Одначе остаточного вибору кандидата на цю ролю ще нема.

Паризька виставка на фільмі

У новій фільмі, що небавом появиться і в нас, яка називається „Чи ви заздрісні?" будемо вже оглядати паризьку світову виставу. Акція комедії починається в центрі терену виставки і відбувається відтак у ріжних місцях виставки. Багато знимок відбувалося в ночі, підчас ріжних балів на Сені.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підстави та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Малієвич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручник до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Чередіїв, проф. К. Малієвич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з закінченою високою та середньою сільгосп. освітою; особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольванти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На першу відповідь прикладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:
Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tecchoslovaquie, або Товариство „Ольський Господар" — Львів, Ринок 10, II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й заявити в справі студій на Вищокошікільному Економічно-Кооперативному Відділі, Вищій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й перероблення садовини та городини, Оброблення шкіри, Миловарства, Фотографії, Радіотехніки.

СИЛА СУГЕСТІЇ.

Про доктора Куе, автора відомої „методи автосугестії" оповідають таку анекдотку:

Куе був дуже гострий у поведінці. Багато людей просто боялося його.

Одного разу прийшов він до лічниці відвідати недужого. Доглядачка стрічає його схвильована.

— Недужому гірше!

Куе перебиває їй:

— Ніколи так не кажіть... Кажіть „недужому здається, що йому гірше".

Чергового дня — другі відвідини. Куе ще в передсінках питає:

— Ну, як там справи?

Доглядачка на те швидко:

— Недужому здається, що він умер.

—o—

СКРИПКА-ЛІЛІПУТ.

На виставі музикальних інструментів, якої відкриття відбудеться при кінці жовтня у Відні, буде виставлена найменша на світі скрипочка. Її зробив молодий мистець-майстер Антін Остришек. Її довжина дає всього неповних три цалі. Не зважаючи на її мініятурні розміри, скрипочка зроблена зовсім так, як правдива, значить, можна булоб на ній грати, якщо знайшлись би такі малі ручки, що могли би тримати смик і перебирати струни. Остришек працював над тою скрипочкою повних два роки.

—o—

ЛЯНДРІ ...В СПІДНИЦІ.

Перед федеральним судом американського стейту Синсинаті стала німка Анна Ган, яку обвинувачують в убивстві трьох мужчин. Імовірно акт обвинувачення поширять, бо поліція має деякі сумніви щодо смерти 7 старців, в яких Анна Ган служила як гувернантка. Є деякі дані на те, що всі вони були отроєні. В кожнім випадку, люди, в яких служила Анна Ган, вимирали з невияснених причин дуже швидко.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЖІНОЧІ КАПЕЛЮШКИ.

Жіночі капелюшки стають тепер все чимраз менші. Тримаються уже мейже на вершку голови.

Пані Славця купила собі теж такий капелюшок.

Муж станув счудований:

— Що? Шістьдесять золотих?

— Стільки коштує, Петрусю!

— Твій останній капелюх коштував теж щось пядесять золотих але був куди більший.

— Малі капелюшки стають тепер чимраз модніші.

Муж хвилюється:

— Капелюхи стають все менші, зате рахунки чимраз більші. Я вже бачу той день, коли ти прийдеш зовсім без капелюха тільки з рахунком від модистки.

Коли король кохається проти волі камариллі, коли заявляє рішуче: Кохаю і женюся, тоді повстає заколот у краю, сплетні закордоном і... фільма така чарівна, така незвичайна, як:

КРАЇНА КОХАННЯ

Режис. славний Р. Шінцель. У гол. рол. Густі Губер, Оскар Сіма, Вільгельм Бендов та інші.

Від нині в **АПОЛЬО**

Идуть довгі зимові вечорі...

Минає бліда осінь. Наближається зима зі своїми довгими вечорами. Люди нерадо виходять з хати. Сидять у родинному крузі та попивають чай з ординарних філіжанок тандитного виробу, чи то краєвого чи заграничного.

З зимою надходять свята. Нема в нас хати, куди в ці дні не загостив би який свояк, друг або знайомий. Треба його погостити, бож такий у нас звичай. Гість у дім — Бог у дім. Погостіть його скромно, але щиро і не в дорогій заграничної чи краєво-тандитній посудині.

Є в нас своя фірма (Львів, Галицька 5), що з великим матеріяльним вкладом випродукувала в одній з найкращих фабрик всяку посудину зі справді прекрасними, по мистецьки виконаними зразками народніх вишивок. — Збагатіть і прикрасіть свою домашню обстанову цими посудинами, а тоді страва і напиток будуть смачніші і розвеселять ваше око і гостей видом рідного мистецького орнаменту на посудині.

Товар можна купити в кожній крамниці „Народної Торговлі".

З відчитової салі.

Т-во Прихильників Музею НТШ у Львові. Д-р Ярослав Пастернак: Про розкопи у Крилосі.

Заходом Т-ва Прихильників Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові відбувся в салі „Української Бесіди" 21. ц. м. в год. 18. відчит д-ра Я. Пастернака п. н. „Про розкопи у Крилосі". Салю наповнила вщерть українська публика, головно молодь.

Голова новоосновапого Т-ва Прихильників Музею НТШ, дир. Павло Кривуцький, відкрив сходини, звертаючи увагу на велику вагу археольогічних розкопів для всього українського загалу. Появу прелєгента привитали приявні оплесками.

Д-р Я. Пастернак перейшов коротко історію дотеперішніх розкопів на терені княжого Галича, праці о. кан. А. Петрушевича, проф. І. Шараневича, д-ра А. Чоловського та проф. Ф. Піленського. Зокрема згадав про заходи відкрити останки княжої катедри. Через світову війну настала 25-літня перерва в дослідах у Галичі.

В 1935. р. на пропозицію і коштом Ексц. Митрополита прелєгент приступив до систематичних розкопів у Крилосі. В 1936. р. натрапив він на перші сліди фундаментів княжої катедри, а літом цього року, у 750-ліття смерти князя Ярослава Осьмомисла, вдалося відкрити ввесь фундамент катедри. Монументальна будівля та її розміри вказують понад усякий сумнів на те, що це дійсно столична катедра у княжому Галичі. Її квадратове, чисто византійське заложення, як також багато фрагментів архітектурних різьб, позволяють віднести час її побудовання на другу половину XII. ст., на часи панування кн. Ярослава Осьмомисла. Найцінніщою находкою, крім фундаментів катедри, є княжий саркофаг і гріб княжни з золотим чільцем. Розкопи будуть продовжатися на другий рік, літом 1938. р., також коштом Митрополита Шептицького.

Прелєгент ілюстрував свій виклад кількадесятьма світлинами, які пояснював вичерпуюче.

Відтак п. Юліян Дорош, наш молодий фільмовий підприємець та оператор, висвітлював свою репортажеву фільму п. н. „Одна неділя підчас розкопів у Крилосі". Глядачі мали нагоду бачити краєвиди з околиці Галича, сільські типи, маси прогульковців, виклад д-ра Я. Пастернака над княжим саркофагом і т. д.

Сходини закінчив дир. П. Кривуцький, взиваючи приявних вступати в члени Т-ва Прихильників Музею НТШ та в цей спосіб помагати морально й матеріяльно вести археольогічні розкопи в цілому краю.

Цей цікавий виклад і фільмовий показ слід би повторити в якійсь більшій салі, бо багато осіб відійшло зпід дверей переповненої домівки „Бесіди".

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Лоницький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Мановський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, том I—II. — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літературної критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Острівський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — сповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО. т. I—II — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/II.

ВТРАТИ ЧЕРВОНИХ.

Як подає Стефані зі Сан Севастіяну, в останніх битвах під Фуенте дель Ебро, Ріо Галлего і Хака 2.000 червоних полягло, 3.800 ранено.

—o—

ЖІНКА МЕКСИКАНСЬКИМ АМБАСАДОРОМ У ВАЛЄНСІ.

Відому у мексиканських комуністичних колах Олену Вазкез Гомез заіменували амбасадором Мексика у Валенції; вона виїде до Еспанії в найближчих днях.

ТИБЕТ ПРОТИ КИТАЮ.

БОМБАЙ, 22. 10. ПАТ. Директор історичного музею в Ню Йорку Кеттінг, який вернувся по довшім побуті в Тибеті до Бомбаю заявив представникам преси, що тибетанський уряд вдоволений з теперішньої війни між Китаєм та Японією. Війна ударемнила пляни Китаю у справі підпорядкування Тибету під свої вплизи. Кеттінг заявив, що перший в історії Тибету щоденник в тибетській мові почав недавно виходити в Калімпонг. Вістки про віднайдення нового Далай-Лями непрявдиві.

СПОРТОВІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ, 22. X. Ольдбої Сокола-Батька—Маслосоюзники 2:0 (15:8, 15:11). Товариські змагання у відбиванці.

АМБАСАДОРИ ВТІКАЮТЬ ДО БАРСЕЛЬОНИ.

РИМ, 22. 10. ПАТ. Новий французький амбасадор при валенсійськім уряді Ляфонта приїхав до Барсельони, що буде від найближчого тижня осідком еспанського уряду. В Барсельоні осів уже большевицький амбасадор.

—o—

ВІЗИТА КАНЦ. ШУШНІҐА В БУДАПЕШТІ.

ВІДЕНЬ, 22. 10. ПАТ. Канц. Шушніг виїхав з візитою до Мадярщини на прохання мадярського премієра Дарані. Канц. Шушніг огляне державні осередки хову коней в Бабольна і Кішбер. До Відня вертається в суботу.

—o—

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушенського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Для вшанування памяти пок. д-ра Евгена Олесницького** відбудеться заходом Т-ва „Сільський Господар" у 20-ліття смерти його незабутнього голови й організатора у вівторок 26. ц. м. в Успенській церкві у Львові в год. 8. рано **поминальне богослуження.** Тогож дня в год. 6. вечором відбудеться в салі „Української Бесіди" (вул. Рутовського 22) **святочний вечір,** на якому після відкриття голови т-ва М. Луцького виголосить д-р Ів. Витанович реферат на тему „Д-р Евген Олесницький — провідник українського селянства".

— **У справі проєкту закону про дипльомованих книговодів** союз українських приватних службовців „СУПРУГА" у Львові скликує на пятницю 29. ц. м. нараду, на яку запрошує книговодів та заінтересованих членів „СУПРУГА" із цілого краю. Наради пічнуться в год. 6. вечором у салі будинку РСУК у Львові, вул. Технічна ч. 1.

— **Перша українська протисовітська авдиція.** У вівторок 26. ц. м. в год. 18.10—18.20 почують радіослухачі з львівської радіостації передачу першого відчиту по українськи, що матиме за тему Совіти і життя в цій державі. Буде це реферат Евг. Базаревича „Національна справа в Совітах", що напевно цифрами та фактами зацікавить усіх. Евг. Базаревич кілька літ студіює вже цю проблему й поділиться з радіослухачами своїми заввагами. Крім цього викладу львівське радіо не має знову в найближчому тижні нічого для українців (є ще тільки газетка в середу 27. ц. м. в год. 13.45), бо й відчит інж. Р. Голода про контролю молочности, що мав відбутись в понеділок 25 ц. м., перенесли, як довідуємось, на неділю 31. ц. м. год. 8.10 вранці.

— **З нашого театру.** Управа кооперативи „Український Театр" ім. І. Тобілевича просить нас помістити щиру подяку для членів Повітової Ради в Рогатині за признану субвенцію в квоті 250 зол. на рік 1937. Цим члени ці дали доказ великого зрозуміння для культурної праці нашого Театру.

— **Нова українська станиця у Львові.** Товариство українських робітниць „Будучність", що недавно набуло на власність каменицю при вул. Собєського 28, з неділею 24-го жовтня в новій домівці розпочинає свою поширену діяльність. Того дня в 6. год. вечора відбудеться святочне відкриття і посвячення домівки, у якій постійно відбуватимуться фахові курси для домашньої прислуги, буде дешева кухня та приют для членів Товариства. Треба сподіватися, що Товариство, яке має вже свої заслуги в організації найнижчих кругів українського громадянства, у власній домівці розвиватиметься ще краще, як досі та виконає приняту на себе місію, слушно оцінену і підтримувану нашим духовенством.

— **Праця над собою і для добра нації.** На сходинах адвокатських аплікантів при СУА м-р М. Ценко виголосив 21. ц. м. реферат про завдання українських адвокатських аплікантів. Основні думки референта такі: Українські апліканти мусять попрацювати над собою, щоби придбали не лише фахове знання, необхідне при виконуванні свого звання, але могли теж бути провідниками свого народу в теперішніх, неви-

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ! ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновіший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. — Замовляти в Адміністрації „Діла" — Львів, Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях. Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот

мовно важких умовинах життя. Пригадав, що українські адвокати організували культурно-освітні та економічно-господарські установи й оформили політичні домагання української нації. Завданням молодих аплікантів вести далі цю працю. По рефераті відбулась оживлена дискусія.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі більші вигри: 5.000 зол. на ч. 151942; 10.000 зол. на ч. 151116; 2.000 зол. на ч. 18321; 1.000 зол. на ч. 179976; 500 зол. на ч. 12359, 17635, 22771, 44714, 44929, 106977, 111435, 139985, 194857; 400 зол. на ч. 68398, 62597, 190307, 194040; 200 зол. на ч. 10980, 35824 79850, 119270, 136079, 183251.

— **У справі податку від вивісок.** Міністерство внутрішніх справ видало вияснення у справі податку від вивісок у користь самоврядування. Оподаткуванню підлягають не тільки вивіски назовні каменищ, але також у брамах і подвірях. Одначе останні категорії вивісок будуть оподатковані на основі нижчих ставок з огляду на меншу вжиткову вартість. Зате не підлягають оподаткуванню вивіски, уміщені у сходовій клітці, бо сходи годі вважати публичним місцем. Вивіски нотарів і коморників є вільні від податку, бо вони обовязані означити місце свого урядування.

— **Чи обнижка комірного буде продовжена?** З днем 30-го листопада ц. р. вигасає розпорядок, що обнижує комірне 15 прц. в менших мешканнях і 10 прц. в більших. Уряд готовить тепер новелю закону, що продовжить теперішні обнижені ставки комірного на дальші чотири місяці, отже до 31-го березня 1938. р.

— **Колола жидівок шпильками.** В міськім городськім старостві відбулась в пятницю 22. ц. м. розправа проти 22-літньої Степанії Фогельзінгерівної, рисівнички архіву мап. Обвинувачена Фогельзінгерівна поколола шпилькою дня 11. ц. м. в год. 20.15 вечором при вул. Академічній Ерну Шамерівну, торговельну служовичку та Емілію Біргерівну, моднярку, які проходжувалися по праці. Обвинувачена призналася до закиненого їй проступку. Переслухані як свідки Е. Шамерівна та Е. Біргерівна обтяжили Фогельзінгерівну, яка в товаристві трьох гімназисток їх напастувала словами: „Ти жидівко! Ти Сальцю! Втікай з корза, бо дістанеш застрик!" і колола їх шпилькою. Виявилось, що Фогельзінгерівна поколола попереднього вечора, теж при вул. Академічній, Люсю Бріг і Дору Вінтер. М-р Лисий відложив розправу, щоби переслухати нових свідків.

— **Розправа за вбивство Ясінських.** Прокуратор окружного суду Пехе в Золочеві в розмові з кореспондентом львівської „Хвилі" заявив, що слідство у справі вбивства Ясінських у Белзі коло Золочева добігає вже до кінця. Слідчий суддя Закшевський замкне слідство з початком листопада. Під закидом убивства сидять три особи в арешті, під закидом допомоги 9 осіб. Розправа проти них відбудеться перед надзвичайною каденцією присяглих у лютім 1938. р.

— **Процес за кольпортування сконфіскованої брошури.** Минулого тижня відбулася в городському суді в Рівнім судова розправа проти голови Пов. Комітету УНДО в Рівнім Василя Ярмолюка, обвинуваченого у співучасти кольпортування сконфіскованої брошури. Після переведеної розправи суд засудив п. Ярмолюка на 3 місяці арешту. Яку сконфісковану брошуру кольпортував засуджений — волинські часописи не повідомляють.

— **Електрифікація долини Пруту.** Пляни електрифікації долини Пруту, що обіймає будову трьох електрівень, а саме в Микуличині, Делятині і Ворохті, вже здійснюється. Головна електрівня буде при державнім тартаку в Микуличині, а дві інші будуть помічні. З електрики користати будуть і приватні електрівні в Яремчі, Делятині й ін. Вже почали будувати проводи на відтинку Микуличин—Ворохта, а відтак Микуличин—Делятин збудують на весну 1938. р. Електрику доставлятимуть усю ніч і буде вона значно дешевша ніж досі. До того причиниться вихіснування водної енергії Пруту для продукції електричної струї.

— **Арештування серед української молоді в Кремянці.** Дня 17. ц. м. поліція арештувала в Кремянці Миколу і Михайла Медвецьких та Івана й Олександра Гарасевичів. Причини арештування невідомі.

— **Перед лагідною зимою.** Завдяки південному вітрові від кількох днів у цілій Европі настала тепла погода, що на основі метеорольогічних обсервацій повинна вдержатися довший час. Приватні „метеорольоги" та обсерватори заповідають в додатку лагідну зиму. Перед строгою зимою бжоли викидають трутнів із вуликів з початком осені, цього року трутні користуються гостинністю бжіл ще досі. Лагідної зими надіються мисливі на основі поведінки дичини та птацтва. Також листя на деяких деревах держиться ще міцно.

— **Чотири залізнички в українських Карпатах** мали цього літа живий рух. Дві залізнички возили туристів в Чорногори: одна з Ворохти під Говерлю і друга з Микуличина в сторону Космача понад Прутець, а дві інші в Горгани: одна з Надвірної до Рафайлової, друга із Брошнева до Підлютого. Залізничку з Ворохти під Говерлю, яка мала найбільший рух, тепер мають продовжити 2 км. в горі аж до стражниці над Прутом і два км. вдолі аж до залізничої стації у Ворохті. Будують у Ворохті також крите шинове авто на десять осіб, що курсуватиме з Ворохти в сторону Говерлі в 30 минутах. Подібний шиновий автобус на 40 осіб буде курсувати на залізничці Надвірна—Рафайлова. Стратять на тім звичайні авта. Вийшов теж розпорядок станиславівського воєводи, що головні туристичні шляхи будуть вільні від нових граничних загострених приписів.

— **Крівавий влом до кооперативи.** В Лопушанах пов. Зборів громадський вартівник Нисак побачив підчас нічного обходу кількох людей, що вибивали діру в мурі кооперативи. Коли вартівник хотів їм перешкодити, вломники кинулися на нього, звалили на землю, а один штовхнув його ножем у живіт. На крик раненого збіглися селяни, але тимчасом вломники втекли серед темряви. Тяжко раненого Нисака відвезли до зборівського шпиталю.

— **Заманювала малолітніх.** Тому кілька тижнів повідомлено львівську поліцію, що пропав 16-літн. гімназист. Тепер виявилося, що він є в мешканні 39літньої розведеної жінки інжиніра на Замарстинівській кольонії. Поліція ствердила, що ця жінка заманювала до себе й інших малолітніх хлопців для неморальних цілей. Поліція сконфіскувала у вдови 17 її власних порнографічних фотографій. До городського суду вплинув акт обвинувачення проти розведениці.

— **Краєва хроніка.** В Бартатові повіт Львів арештовано 37-літню Катерину Гіжевську, що брала за високою нагородою на вихованнє неправесні діти зі Львова і заморювала їх голодом на смерть. — На коломийському ринку залізкичий поїзд потрутив 6-літню Блїну Шрайбер. Дитина дісталася під льокомотиву. Поїзд зупинили і дитину врятували. — В Уторопах Василь Кашавка під неприсутність батьків упав із ліжка та завис між дошками і печею та вдушився. — Із шпиталю в Косові втік умово недужий Владислав Соколовський із Гриняви, що перебував там під лікарською обсерваціею. — В Раківчику, пов. Коломия повісився на дереві 62-літній Іван Феласюк з причини умової недуги.

— **Стріл до медведя в Карпатах** за 3.000 зол. продає дирекція державних лісів, але тільки для мисливих із Польщі. Для гостей із заграниці стріл до медведя коштує 4.000 зол.

— **Польські кольоністи їдуть на Волинь.** Дня 21. жовтня ц. р. переїхали на фірах шосою через Люблин кольоністи з радомського повіту, їдучи в ковельський повіт. Везли на фірах усякі річи, а навіть голуби в клітках.

— **Поліцієнт застрелив поліцієнтку.** В четвер вечором в одному з варшавських ресторанів поліцієнт Оберлянд застрілив 28-літню поліцієнтку Яніну Ковальську і сам тяжко зранився. Причиною трагедії була нещаслива любов. Ковальська була нареченою Оберлянда, з яким працювала у Варшаві. Коли її перенесли з Варшави до малого містечка любов Ковальської теж прохолола. В четвер приїхала до Варшави і повідомила свого нареченого, що з ним зриває. Вечором обоє ще раз стрінулися і тоді дійшло до трагічних стрілів.

— **Непорозуміння чи скандал?** Бельгійський професор Пікар, знаний з лету до стратосфери, заявив на принятті з приводу інавгурації академічного року в університеті у Брюсселі, що організатори польської виправи до стратосфери використали його пляни, які він виладив тому два роки. Крім того заявив, що на випадок, якби польська виправа до стратосфери відбулася на основі його плянів, він буде приневолений виступити в тій справі на міжнароднім форум. Як відомо, проф. Пікар був у Польщі і відвідав бальонову фабрику в Легіонові, де хотів замовити свій бальон до стратосферичного лету. Тоді мав кілька конференцій з представниками польських науковых кол. Підчас тих конференцій він предложив свої пляни лету на висоту 30 тисяч метрів, над якими працював кілька літ. У найближчому часі має зібратися наукова рада польського стратосферичного лету і займе становище супроти заяви проф. Пікара.

— **Литовець Сташіс у вязниці.** Тимчасовий литовський комітет у Вильні виконував — як подають польські газети — ролю неофіційного литовського посольства. Головою цього комітету був довгі літа Константин Сташіс, що розпоряджав великими капіталами, які мав переказувати йому литовський уряд з Ковна на литовську акцію на Виленщині. За якісь девізові справи осадили тепер К. Сташіса у вязниці на Лукішках у Вильні.

— **Хованка Сталіна.** Як повідомляє „Дейлі Мейль", совітський диктатор Сталін живе у жахливому страху за своє життя. Він звелів побудувати собі на Кремлі триповерховий дім, що визначається штудерною конструкцією. Приватний кабінет Сталіна цілий із сталі і вбудований у велику вінду, яка підносить його довільно на денне світло вгору або спускає в підземелля. Сталінові досить натиснути при бюрку гузик, щоби разом з цілою кімнатою знайтися в бажаному місці. На випадок бомбового атентату з повітря, кімната кровожадного диктатора спускається швидко з 10-метрової висоти до глибокої пивниці, де він чується найбезпечнішим. В останніх часах Сталін їздить так щораз частіше. Так не потерпав за своє життя ще ніодин сатрап, якого знає історія.

— **Ловлять дітей в Румунії.** Як повідомляє черновецька преса, в цілій Румунії бушує від якогось часу банда, що ловить діти. Впродовж одного тільки дня схопили в місті Клюж 14-літню дівчину, в Букарешті трьох хлопців 11, 14 і 15-літнього. Бандити домагаються великого окупу.

— **Смерть світового вченого.** В Кембрідж помер у 66-му році життя славний англійський фізик, нагороджений премією Нобля, льорд Радерфорт, творець новочасної теорії атомів. Нагороду Нобля дістав у 1908 р. голосний був його науковий досвід, яким розбив атоми азоту і дістав атоми водня, осягаючи переміну хемічних первнів.

— **Дивак у печері.** На морському побережжі біля Констанци знайшли в печері здичілого чоловіка, що не зважаючи на холод, спав голий на купі газет. Показалося, що це Жорж Главіав, який з відвари до світа і людей жив довший час

у печері і ніяк не хотів її покинути. Тому, що він нічим не провинився проти законів, поліція дошкуляла його в спокою.

— **Чому булїонові кістки зі знаком КНОРР?** Практична Пані добру знає, що саме ті кістки булїонові є приготовані з чистого екстракту мяса з додатком витягу добірної городовини. Знаменитий в булїоні до пиття приготовлений з булїонових кісток Кнорр. Випита щодня на сніданок або до обіду 1 філіжанка булїону з цих кісток збуджує апетит. Можна також вживати його до поліпшення смаку багатьох страв, як риб, пашгетів, городовини, бігосу, гуляшу, квашеної капусти, зуп і сосів. Придаються вони також на доповнення харчу на прогульках. Тому кістки булїонових Кнорр не повинно бракнути в жодній господарстві домовім. Практичне в опакуванню туристичне на 12 кісток в ціні 80 сотиків. Одначе треба добре звертати увагу на знак Кнорр і брунатно-жовте опакування.

—o—

Зі судової салі.

ЗА ПРОПОВІДЬ 500 ЗОЛ. ГРИВНИ АБО 20 ДНІВ АРЕШТУ.

Старосство в Коломиї покарало о. Годунька зі Львова за зміст проповіди, що її він виголосив на Преображення Господне дня 19. серпня ц. р. у церкві в Космачі підчас побуту на літньому відпочинку, на гривну 500 зол. або на 20 днів арешту.

Покараний о. Годунько вніс спротив і в середу 20. ц. м. відбулася проти нього розправа перед окружним судом у Коломиї. Суддя Гляйзи затвердив оречення староства в Коломиї засуджуючи о. Годунька на 500 зол. зі заміною на 20 днів арешту. Обвинувачував прок. Васерман, засудженого боронив адв. д-р В. Старосольський зі Львова.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЗОРЯ РІВЄРИ"

Ерна Закс, що грає в цій фільмі головну ролю має один із найкращих сопранів в Европі. Хто хоче почути її співу має для цього добру нагоду. Фільма зроблена за зразком тих численних сюжетів, що мусять бути пристосовані до головного домагання великих співаків: співаки мусять мати нагоду співати. Від першої сцени знаємо, що звичайна собі, нікому невідома ученица консерваторії мусить зробити карієру, бо чуємо проби її голосу. І „відкрнють" і виведуть у „широкий світ". Німці в таких темах багато дотепніші, ніж американці і не замучують слухача самими концертами та операми, хочби мали артистку з таким першорядним голосом як Ерна Закс. Спів є тут ніби додатком до справжньої драми не без веселих сцен. Дві історії, довкола яких крутиться особа молодої наївної дівчини зручно повязані. Нема в цій фільмі нічого оригінального, але вона цікава, не нудна.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Установчі заг. збори безвідсоткової каси. В гурті перемиських громадян, зорганізованих у Міщанськім Братстві і в Т-ві „Зоря", вирнула думка засновати безвідсоткову касу з метою нести поміч найбідніщим кругам українського робітництва, ремісникам та тим, які хотілбо відкрити власні варстати праці, а не мають до цього грошей. Майже цілий рік сійшов за приготуванні всіх формальностей, звязаних з основанням цієї каси. Вибраний до цього комітет взявся тут і постарався за його затвердження у воєвідському уряді. По полагодженні всіх формальностей відбулися в неділю 17. ц. м. установчі загальні збори першого на наших землях товариства „Українська католицька безвідсоткова каса". У зборах, якими проводив о. крилошанин Качмар Іван, взяло участь 88 членів основників. У склад першої управи вийшли: м-р Чубінський А., голова, Заразка М., заст. голови, о. крил. Качмар І., дир. Ярошевич О. і дир. Борисевич А. Ціль, яку собі ця установа поставила, справді дуже гарна. Переведення її в життя залежить від усього українського перемиського громадянства.

Конференція садівничок. Минулої пятниці відбулася в салі „Української Бесіди" під проводом п. Зиткової Емілії конференція провідниць дитячих садків. Коротший звіт з переведених педагогічною комісією Р. Ш. провірок по садках у повіті зложив дир. Пелеховський Дмитро, що закусав діяльність садків, підкреслюючи, що наше селянство вже вповні зрозуміло вповне значіння та потребу садків. Дальше закусав і деякі недомагання, зокрема неоднородне вдержання садків. Щоб усунути ті недомагання, запропонував вибрати зпоміж провідниць комісію, яка має уложити плян занять у садках, як також другу комісію для приготування програми повітового поспису садків. По звіті відбулась оживлена дискусія.

К-м.

ДОБРОМИЛЬ.

Посвячення читальняної домівки на Гучку. Передмістя Добромиля Гучок стояло осторонь всякої громадянської праці. Не було там донедавна ані одного українського товариства. Щойно у вересні ц. р. основано читальню „Просвіти" і приміщено її в домі „на Прусінці", що має дуже гарне положення (немов у парку, пригожім на фестини). Такий фестин, зовсім вдалий, уладила читальня 26. вересня, а 17. жовтня п. р. посвячення читальняної домівки, свято книжки і „Просвіти". Акту посвячення домівки доконали о. парох Господаревський та о. ігумен д-р Василь Паславський. Опісля відбулась академія, в котрій брали участь хори з Ляцька, Губич, Княжполя і Тарнави. Громадяни Гучка вперше переживали таке свято, вони й доложили багато заходів, щоб воно вийшло якнайкраще. Важно було свято книжки получити зрна із виставою книжки і преси, тимбільше, що в Добромилі — повітовому осередку — нема української книгарні або бодай кіоску з часописами.

Просвітянська анкета відбувалася 18. жовтня в Добромилі при участи делегата Матірного Товариства п. Кобова зі Львова. Заступлені були майже всі читальні добромильської округи. Представники читалень довідалися про широку підготовку ювилею „Просвіти" в 1938 р. Вивязалась жива й річева дискусія, що є доказом зацікавлення ювилеєм широких просвітянських кругів.

ТУРЧАНЩИНА.

Дивна поведінка турчанського старости із. Вагнера. Одною з найважніших українських низових кооперативних клітин на терені б. старосамбірської політичної округи є без сумніву перенесена минулого року з Болехова до Старого Самбора, кооперативна Районова Молочарня. Згадана кооперативна виявила вже в перших тижнях свого істнування в Ст. Самборі повну життєздатність, чим дала доказ, що вона доконче потрібна. Український селянин, розумівши важне завдання Районової Молочарні та її велику реформаторську місію на полі поправи господарської культури українського села, почав горнутися самочинно, без примусу в члени цієї кооперативи. І мусимо признати в перспективи кількох місяців, що селяни не завелись у своїх сподіваннях. Нині цілком сміло можна ствердити очевидний факт, що грошевий стан наших сіл виадяки Р. М. значно підвісся. Районова Молочарня засновала сметанкові збірні теж у кількох селах турчанського повіту, між іншим і в громаді Топільниця. З Топільницею сусідує велике село Туря, опановане жидами, які засновували в тому селі централю жидівської кооперативної молочарні, а філію в Топільниці. Сметанкарня Районової Молочарні в Топільниці стала їм сіллю в очах. Не диво, бо достава молока до жидівської відбірні почала нагло падати. Крім цього господарі з Туря, не зважаючи на приказ жидів, тали стали збувати свій сирівець — молоко через українську кооперативну відбірню в Топільниці. А тимчасом нагло в перших днях серпня турчанський староста видав приказ поліції в Стрілках, щоб вона опечатала українську відбірню в Топільниці; мовляв, відчинять її тоді, коли санітарна комісія в турчанського старостава визнає її приміщення відповідним до ведення цього підприємства. Щоб не було ніяких непорозумінь, управа Р. М. у Ст. Самборі вислала як оплату санітарній комісії 78 зол. і ждала на приїзд цієї комісії, але дотепер не діждалася. Не помогла навіть інтервенція у воєвідстві. Тому селяни страшенно обурені, що їм не дають змоги відставляти молока до відбірні. Кому це потрібне?

БОЛЕХІВ.

Величава маніфестація в 900-ліття проголошення Пр. Діви Марії Володаркою України. День 21. м. м. — самого Рождества Пр. Діви Марії — належить до особливих днів у житті Болехівської Землі. Рік-річно в цьому дні збираються громадяни Болехівщини в Бучинах біля Болехова, де в ватрі ліса стоїть каплиця з чудотворною іконою Пречистої Діви Марії. Спішать вони туди, щоб угасити спрагу своєї душі та тіла, бо є тут і цілюще джерело, що випливає у стіп каплиці. Цього року духовенство болехівського деканату порішило в цьому дні відсвяткувати ювилей 900-ліття проголошення Прч. Діви Марії Володаркою України і це спричинило небувалий здвиг народу. До мальовничого ліса в Бучинах спішили не тільки громадяни Болехівщини, але й із дальших околиць так, що кількість учасників доходила до 20 тисяч. Також і програма свята була худи багатша, як шорону. Поруч релігійно-церковної частини відбулася теж святочна академія, що завдяки добре підібраним і вдатно виконаним точкам викликала сильне враження. Торжественну Службу Божу з дяконами відслужили о. сов. Штайдер з Лисовичі при участи хорів з Гошева й Угольної. Зявний дяч Болехівщини, парох Чолган о. Зубрицький, виголосив глибоку змістом та гарну формою проповідь про тісний звязок між Небесною Царицею та українським народом у всій його історії. Неначе заверщенням цього релігійного підйому було масове св. Причастя, що його приняло поверх 1.000 вірних. І хочби богослужба протягнулася до 1 год. вполудня, то загал зібраних прочан не покидав місця та з захопленням чекав на заповіджену академію. Першим сильним акордом цієї академії було вступне слово о. дек. В. Сухого. Він коротко зясував значіння цього небувалого свята та закликав прибулих віддати честь Володарці України. Понеслося трикратне гімне „слава" з тисячей грудей. Потім був виступ хору з Угольної, після якого виголосив святочну, глибоко обдуману промову род. В. Глібовицький зі Львова. Думки промовця очевидячки западали в душу тисячів слухачів, що як виконані слідкували за його словами. Живим темпом чергувалися потім дальші точки програми: продукції хорів з Гошева, Церковної та Лисовичі, салїнарної орхестри з Болехова та 4 деклямації. Гімном єднання католицького та національного гимну закінчилося це памятне свято, що зразковим ладом та зорганізованістю великанської маси народу набрало характеру справжньої релігійно-національної маніфестації. При цій нагоді годі не підчеркнути великих заслуг, що їх показав своєю невтомною працею головний організатор цього свята, о. дек. В. Сухий. Від 1918 р. діє він на терені Болехівської Землі і сліди його праці видні на кожній ділянці життя — від релігійно-церковної до суспільно-політичної включно. Ціла низка національних установ у Болехові завдячує своє повстання цьому ідейному дїячеві, що славиться серед усього громадянства своїми незвичайними особистими приметами. Справжнім жемчугом серед його дїл є величавий „Захист для українських дітей", що завдяки його заходам повстав з фундації д-ра Іваловича, колишнього надворного лікаря короля Болгарії.

Прочанин.

СТАНИСЛАВІВ.

У дописі „З життя читальні „Просвіти" в Княгинині-Кольонії" („Діло" ч. 233 з 22. ц. м.) злożено в другій половині підпис „Видія" — має бути Б. Л.

—o—

Спорт.

ПЕРШІ СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ

ремісничо-робітничої молоді Львова

відбудуться в неділю 24. ц. м. з год. 1.30 на площі Сокола-Батька. Програма змагань така: 1) біг 100 м., біг 1500 м., скок узиочінь, скок здалечінь, мет булавою, гінці 4×100 м., гінці 3×1000 м. 2) **Проба побиття рекорду на 10.000 м.** Крім цього відбудуться товариські змагання у копаному мячі **У.Р.С.К. — С. Г, Сила,** Змагання відбудуться без огляду на погоду точно в год. 1.30 пол.

УКРАЇНА (ЮНІОРИ) — ЛЕХІЯ (ЮНІОРИ)

Змагання юніорів України і Лехії, відбудуться в неділю 24. ц. м. на Погулянці (грище 40 п. п.) в год. 2.30 попол. Цей метч заповідається справді сенсаційно, бо Лехія веде у тобелі і є доволі поважним кандидатом на мистця. Україна має теж добру дружину, яка навіть найсильнішому противникові може зробити не конче приємну несподіванку.

На тому самому грищі відбудеться в год. 10.30 метч за мистецтво О. Л. між дружинами **II. Сокола і Лехії.** Ця остання є малою революцією осінніх розгрівок, бо несподівано високо виграє і зовсім несподівано програє.

ЗОРЯ — СВЯТОГОР.

Товариські змагання між цими чоловими Ц-класових дружинами відбудуться в неділю 24. ц. м. в год. 2.30 попол. на грищі Т. З. Р. біля грища Погоні. „Руська" дружина Святогор, що програній з Зорею, хоче конче зрегабілітуватись і тому змагання заповідаються цікаво. Думаємо, що українська одинадцятка і цим разом переможе та цим повердить, що передове місце в Ц-класі слушно їй належиться.

ЗДОЛБУНІВ. **КПВ — ГАРТ 2:1 (1:0).**

Гарт грав дуже добре і при більшім щастю міг навіть виграти. Годиться при тім зазначити, що Гарт Ц-класова дружина осягає завжди на метчах із А-класовим КПВ гарні виспіди. Досі метчі КПВ — Гарт дали такі виспіди: 4:2, 1:0 і 2:1. Останній метч розіграв Гарт у рамках турніру за мистецтво міста і часту п. Войтальчина. Перші ворота добуло КПВ при кінці першої половини після варіянта, другі з одинадцятки за настрілену руку. У другій половині Гарт сильно натискав, щоб вирівняти, одначе грачі КПВ почали грати всіма дозволеними і недозволеними засобами, щоб тільки втримати виспід.

Стан табелі цього турніру такий 1) КПВ 2 гри, 4 пункти і 6:1 відн. воріт. 2) Гарт 1 гра, 0 пунктів і 1:2. 3) Отшелиці 1, 0, 0:4.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Włodzimierz Bączkowski: GRUNWALD CZY PIŁAW. CE? Wydawnictwo „Myśli Polskiej". Warszawa 1938. Стор. 208, 8°.

ЖУРНАЛИ.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ Gminy król. stoł. m Lwowa. Lwów, 15. października 1937. R. VI. Nr. 20.

RUCH SŁOWIAŃSKI. Lwów, 1937. R. II. Nr. 9.

NASZ WYRAZ. Kraków, październik 1937. R. IV Nr. 7.

PŁOMYK. Warszawa, 7. października 1937. R. 22. Nr. 6.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Ремарсько-Галантеріяній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,** побіч фірми Садимандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 23. X. год. 4. попол. казка для дітей „У святоівянську ніч"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Неділя 24. X. год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Понеділок 25. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя"

Театр Різнородностей:

Субота 23. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Неділя 24. X. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Жабонька".

Понеділок 25. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ПУТЯТИНЦІ:
23. X. Отаман Пісня.
24. X. Довбуш.

БЕРЕЖАНИ:
25. X. Шарйка.
26. X. Ніч під Івана Купала.
27. X. Пуд курателею.
28. X. Орленя.
29. X. Княжна чардаша.
30. X. Шалапут.
31. X. Довбуш.

З Березня іде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
23. X. Гнеш нужда.
24. X. Ніч під Івана Купала.

ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Останній погляд", „Клопоти спортовця".
ГРАЖИНА: „Мельодія закоханих сердець" і „Отрадіварій".
ЕВРОПА: „Гільтайська трійка".
КАСІНО: „Кекадада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Трамвай загибелі"
МЕТРО: „Пошта Лілі" і додатки.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Патахоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Дозір на фронті".
ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Алярм у ночі", „Нью-Йорк-Сан Франціско".
СТИЛЬВЕ: „Данило Буш" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Танго закоханих". —

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 23. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.15 Дівчата співають і грають, 20.10, 21.00 Хай живе добрий гумор, 22.30 Танк. музика, БРНО 20.15, 21.00 „Веселі заручини" оп. Моцарта, БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 18.00 Розр. концерт, 22.00 Орх. концерт. ВІДЕНЬ 10.50 Нар. музика, 19.10, 20.00 Військ. орх., 20.25, 21.00 Вес. муз. вечір, 21.445, 22.00 Форт., 23.00 Циг. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 21.15 Вес. авд., КОШИЦІ 18.30, 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00, 19.40, 20.40 Легка і розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 16.50 Театр для дітей, 17.50, 18.00 Концерт орх. і сол., 19.35 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 20.15, 20.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танкова музика, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Золото Рейну" оп. Вагнера.

Неділя, 24. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Квінтет, 20.00, 21.00 „Взяття із Сераю" оп. Моцарта; БІЛЬГОРОД 19.00 Хор; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 16.50 Сальон. музика, 18.00 Циг. музика, 19.40, 20.00, 21.00 „Балетинія" оп. Сіромя; ВІДЕНЬ 12.55 Концерт бажань, 15.25 „Із арг. памшасів" гутірка, з гр. пл., 17.55, 18.00 Концерт хору донських козаків, 18.40 Форт., 19.35 Дрібні твори на віол. і форт., 20.05, 21.00 Від Штрауса до Легаря; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.36 Неаполь співає — нор. ім. пісні, 17.00 Концерт бажань; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.45 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ресуреціоне" оп. Альфана на осн. Толстого; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Ріголето" оп. Вердія; ПРАГА 17.00 Галевий концерт із Індій, 19.10 „Далібор" оп. Сметана, 20.05 21.00 Моцартівський концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви, комедія; РИМ 17.45 Розр. музика, 21.30 Розр. концерт.

Славна трійка Суперів PHILIPS-A

4—38, 6—38 і 7—38, що веде перед в цьому сезоні. — Приступна для кожного, завдяки догідній ратальній системі Philips-a. — Демонстрація і авторизована продажа у фірмі

1—5 **Фото-Електрокабель, вул. Коперника ч. 10, тел. 214-21.**

Позір! Єдині українські шоферські курси ім. Ярослава Білинського

Проваджені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і вписи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телєфон 271-55.

Подяка.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу складає оцим щиру подяку Дирекції Центросоюзу, яка в розумінні ваги розвитку лещетарського спорту зложила щедрий дар у квоті 400 зол. на цілі К. Л. К.

Рада К. Л. К.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 23. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл, 11.40 Тенор Ж. Тіль у дуеті і сольо, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Розр. концерт, Полудн. денник, Гутірка, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господ. вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: В пустині та пущі, 16.15 Концерт військ. орх., 16.50, 18.45, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 Одна любов Юл. Словацького, 17.15 Скринька, форт., 17.50 Наша програма, 18.00, 18.30, 19.55 Спорт, 18.10 Хор. концерт, 18.15 Сестри Трікс співають, пл., 18.35 Для села: Газове поготівля села, Актуальна хліб. гутірка, 19.00 „Бузькі неуки" обр. для дітей Б. Герца. Поляки в Румунії, 19.50 Культ. життя в столиці, 20.00 Концерт мавдолівіст'а, гітарове тріо, сопран, баритон, 20.40 Веч. денник, 21.00 Танкова музика, 21.45 Спасітель, скеч, 22.00 Орх. концерт. тенор, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Програма на завтра, 23.05 Танк. музика з пл.

Неділя, 24. жовтня 1937.

8.00 Ран. авд., 8.15 Для села: Хліб. газетка, Про грунтові кооперативи, 8.40 Концерт хору, 9.00 Радіовий день Перемишля: Після богослужения орх. концерт; у перерві Старий і новий Перемишль, 11.30 Репортаж із життя, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок: орх., А. Сарі сопр., 13.10 Фрагм. із книжки Ст. Василевського про Шлеськ Опольський, 13.30 Розр. концерт: Ст. Русоцький тенор, форт., 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Наші консерви з овочів і городовини, Музика з пл., Сільські господарства змінюються, 15.45 Для молоді: Музей Перемишлини, Пісеньки, 16.05 „Аннічка та життя", 16.20 Підвечірок при мікрофоні, орх., сол.; у перерві в год. 17.00 Світовий концерт із Голлівудської Індії, в год. 18.05 Хвилинка бюра студій, 19.00 Театр Уяви: „Бабусина скринька" на осн. Бол. Пруса, 19.35 Транс. з Перемишля: Гутірка, орх., співи, 20.35, 21.00 Спорт, 20.50 Веч. денник, 21.15 Веселий вечір, орх., Щепко і Тонько, 20.00 Оповідання про Моцарта, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика з плит.

БІРЖА.

Львів, 22. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·40, 89·58, Долярн американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·50—5.27·00. Фльорени гол. 293·62—292·90, Франки фр. 18·15—17·75, Франки швайцарські 122.15—121.35, Фунти англ. 26·30—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·80—16·80, Кор. дан. 117·39—116·81 Кор. норв. 132·13—131·47, Корони шв. 135·58—134·92, Ліри, італ. 22·00—22·40, Марки фінлянд. 11·64—11·20, Марки нім. 125·00 — 119·00, Шилінги австр. 99·20—98·80, Тень Аві 26·30—26·16, Марки нім. срібні 131·00 — 126·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·38, 55·38 4 поз. інв. 1 ем. ненот., 2 ем. 9·25, серія 53·50, 5 залізн. 60·00, 4 прем. дол. 38·50, консол. 59·00, 58·50, 58·75, дві ост. др.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ",

Львів, 22. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця здержана.

Тільки оголошуючись у **„ДІЛІ"** можете успішно продати, купити або замінити реальність.

ОПОВІСТКИ.

Хто з милосерних сердець поможе жінці оплатити таксу курсів, яких покінчивши дасть їй змогу заробити на прожиток, зволить ласкаво надіслати жертву до Адміністрації „Діла" для „Юлії". 3-3

Позір Збаражчина! Звичайні Загальні Збори Т-ва „Український Дім" в Збаражі відбудуться 13. листопада 1937 р. в годині 11-ій передполудням у салі Українського Дому. Порядок нарад на афішах у коридорі Українського Дому — **Виділ.** 1917

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЗАСТУПНИКІВ на кожну місцевість до збирання замовлень на домішку до корму курей „Кудкудак" шукає єдина сьогодня фірма Продукція домішки до корму курей „Кудкудак" Іван Сенко в Загірю (п. Загуж). 1884 3—5

МЕШКАННЯ

3-КІМНАТНЕ мешкання до винайму від 1. грудня вул. Листопада 95. Оглядати від 2—4. 1909 2—

ТРИКІМНАТНЕ повновомфортове сонячне гарне коритарове мешкання до винайму, Длугоша 37 1921 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ з правом субституції, пише на машині, метний просвітянський організатор, шукає практики за гуртовою платнею або й без утримання. Зголошення під „Просвітянин". 1913 1—3

КУПНО - ПРОДАЖА

ШАТКІВНИЦІ тирольські, три і чотирьохрожеві, Ренчнер, Легіонів 87. 1916 1-2

МАШИНИ до шиття нові, вживані найдешевше закупни у фірмі „Машиноспорт", Казимирівська 51. 1868 9—5

ОЩАДНІ ГОСПОДИНІ роблять на зиму запаси високоякісного меду, овочів, грибів в кооперативі „Рій" Львів, ул. Руська 20 тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 3—3

МУРОВАНИЙ дім у Львові коло головного двірця оказійно на продаж. Зголошення до „Діла" під „7000 зол." 2-3

ТРИПОВЕРХОВА кам'яниця, 26 кімнат, комірне 5.200, ціна 45 000 без довгу. — „Трансакція", Длугоша 1. 1918 1-3

ЩОЙНО викінчений гарний дім з 8 мешканнями готівкою 12.000, банк 4.800. „Трансакція", Длугоша 1, 1918 1-3

42 МОРГІВ поля з будинками, околиця Жовкви при стації, ціна 18.000, готівкою 12.000, 6.000 довголітний банк. „Трансакція" Львів, Длугоша 1. 1918 1—3

ПРОДАМ оказійно: 250 зол. місячний дохід, нова з вільними літами, одноверхова кам'яниця, 140 сяжнів городу, шепи, бічна Потоцького, 6000 довгоречинцевий, готівка 17.000. „Діло" під „Листопад". 1919 1—4

РІЖНІ

БРИЛІЯНТИ, діямянти, перли, срібло золоту біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи одна. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерій. 1903 1—3

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 3 направляє, чистить, перетворює всіляку мужеську і жіночу одежу. 1825

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Репарації виконує негайно. 1867 4—5

ДЕРЕВЦЯ і КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прищеп, щеплені бонсорокі та ін. з Фредровських шкілок. Продажа вже розпочата при вул. Коперника 20 в подвірю Малопольського Рільничого Товариства. Тел. 200-88. 1904 2—4

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, найновіші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 2—6

ОГОЛОШЕННЯ.

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, лавуки і т. п. Відзолочує теж чаші та інші предмети.

Степан Фединський

Львів, вул. Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі"). 1—8

Радіоприймач „МАРІОНЕТТЕ"

(до сіти) елімінує львівську стацію, віддає виразно і чисто між іншими: Будапешт, Прагу, Штуттгард, Київ, Москву і Варшаву.

Ціна 112·— зол.

„ЕКРАВОКС"

Львів, Академічна 11.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Це число має 16 сторін.

Неділя 24. жовтня 1937. Ч. 235

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

КОНСОЛІДАЦІЯ ЧИ ДИФЕРЕНЦІЯЦІЯ?

(Передова стаття).

Русотяпська „Земля і Воля“ у ролі фільольоґічного спеца.

Хвиля комунізму у Франції заломана.

Бурхлива інавґурація нового шкільного року у львів. університеті.

Величавий просвітянський здвиг Закарпаття.

(Репортаж).

Українське життя у Варшаві.

Як у Совітах трактують історію України.

Хто цього року дістане премію Нобеля?

Співпраця дому і школи.

Вістки з Ярославщини, Зборівщини і Комарнянщини.

Сторінки: Літературна, Без політики

Ч. 235 (14.779). Львів, неділя 24. жовтня 1937 Ціна поштова окремого числа. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 33 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Купони англійські продає просто консументам ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів З/і. п. (над кіном Паляс)

Італія приступила до японсько-німецького протибольшевицького пакту?

„Таймс" звертає увагу, що німецький амбасадор з Льондону Рібентроп та японський з Берліна Музакаї, які підписали свого часу японсько-німецький протибольшевицький договір, тепер виїхали до Риму. З того „Таймс" виносить, що оба дипльомати мають обговорити питання, чи Італія не приступила би до того договору.

Японський щоденник „Ніші-Ніші" подекуди потверджує це припущення. Він подає за добрим джерелом, що Італія порозумілася з Японією щодо участи у брюсельській конференції сигнатарів договору 9-ох, що „Ніші-Ніші" уважає важною і характеристичною подією.

Чого китайці сподіваються від брюсельської конференції?

Китайське товариство прихильників Ліги Націй вислало міжнародньому союзові товариств Ліги телєграму, в якій дякує Зборам Ліги та просить обєднані в союзі товариства і зближені організації, щоб вони вплинули на свої уряди щодо приспішення брюсельської конференції. Товариство хотіло би, щоб конференція довела до 1) евакуації японців, 2) взаїмних зобовязань неагресії, 3) медіяції для полагоди основних питань конфлікту. Якщо Японія спаралїжує праці конференції, треба проти неї виступити з господарськими санкціями.

Завзятий китайський наступ під Шангаєм.

Вчора досвіта китайські війська розвинули завзятий наступ на всіх відтинках шангайського фронту; китайські літаки тричі збомбардували японські становища, японські кораблі обстрілювали Путун. Метою наступу було вбити клин в японські становища — це подекуди пощастило.

КИТАЙСЬКИЙ КОМУНІКАТ

Китайський штаб повідомляє, що у вчорашньому наступі китайці зліквідували вилім у їхніх становищах, спричинений японським наступом від каналу Вентсіяонан. Наступи і протинаступи йдуть по собі без перерви, втрати по обох боках дуже великі. Японці обстрілюють Чапей, китайці Тонку та японські кораблі.

ПЕРЕРИВАЮТЬ ТАМИ.

Райтер подає з Пекіну, що китайці знищили таму на ріці Тугай, щоби спинити японський наступ. Дооколичні села залиті водою.

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Наради генеральних штабів балканської антанти.

В найближчих днях відбудеться в Анкарі конференція шефів генеральних штабів держав балканської антанти (Туреччини, Греції, Югославії та Румунії).

ПЕРЕД ЧИСТКОЮ В РУМУНСЬКОМУ СТАРШИНСЬКОМУ КОРПУСІ.

Тому, що в румунській армії є за багато старшин, зокрема вищих, король Карло видав учора декрет, що дозволить відмолодити старшинський корпус. Від тепер переноситимуть у стан супочинку старшин, які 3 до 5 разів (залежно від ступня) дістали негативну річну оцінку. Введено нові межі віку: для молодших старшин 47 літ, для штабових 49, для генералів 57 до 61. Деяких старшин, що не відповідають службовим вимогам, перенесуть у стан супочинку вже 31. ц. м.

Чесько-словацька умова у Пітсбургу неважна?

ОБУРЕННЯ СЛОВАКІВ.

Словацька преса пригадує, що чехословацький президент Масарик заявив був свого часу в листі до провідника словаків о. Глінки, що чесько-словацька умова підписана в Пітсбургу є фальсифікатом, бо при підписанні її зайшли деякі неформальності. Заяву Масарика підхопили деякі чеські централісти і доказують, що Словацька Ліга в Америці, яка в імені словаків підписала ту умову, не існувала, бо не була зареєстрована в ніякому уряді; тому умову підписану тою Лігою, належить уважати неважною.

Словацька преса пятнує таке становище чеських централістів і доказує, що Слов. Ліга існувала від 1907 року; а згідно з американськими законами реєстрація товариств не є конечна.

„Словак" пригадує, що теперішній президент Бенеш приняв від словаків 55.000 долярів, донька президента приняла від них 70.000 дол. на Червоний Хрест, а сам Масарик приняв раз 10 тисяч, другий раз 200 тисяч долярів і т. д. Тоді американських словаків чехи не вважали за „фальшивників документів".

ОЦІНКА ВАРТОСТИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ мешкальних і господарських будинків є тепер така низька, що не доходить навіть до половини дійсної вартости будинків, тому необхідним доповненням цього обезпечення є обезпека господарського знаряддя, хатньої обстанови, паш й збіжжя, що її під найкориснішими умовинами переводить

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централа кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Консолідація чи диференціяція?

Львів, 23. жовтня 1937.

Про відносини у польському суспільно-політичному таборі можна сказати латинським зворотом: „рес інтітута лорро трактатур", що в нашій мові звучить далеко коротше — „далі буде" чи просто „продовження". Продовження — без швидкого закінчення. Те, що ми писали кілька тижнів тому: „польський хаос продовжується" — зберігає свою вартість надалі, з тією різницею, що все-таки у польському міжпартійному укладі сил поволі виступають наверх деякі виразніші обриси.

У польських журналістичних і політичних колах існує сьогодні загальний погляд на ролю, яку вже відіграла голосна у свому часі ідеологічна декларація полк. Коца, яка формально заініціювала акцію ОЗН: та декларація, яка мала на меті сконсолідувати політично польське громадянство — причинилась покищо до консолідації ріжних опозиційних груп та до диференціяції колишнього санаційного табору (ББ). Може в отій характеристиці і є трохи злоби, а проте вона відповідає фактичному станові річей. Коли сьогодні говориться про „декомпозицію", то кожний поляк і неполяк думає передусім про декомпозицію у тому таборі, який перейняв спадщину 1926 року, себто втримав себе при владі і своїми людьми зберігає режім, формально опертий на конституцію і виборчу ординацію. І хоч полк. Ковалевський, шеф штабу ОЗН, показував недавно представникові „Фелькішер Беобахтер-у" мапу широко розбудованої організаційної сітки ОЗН у цілій державі, то проте мабуть і він сам, людина з великим організаційним досвідом, здає собі справу, що не кожна шпилька з коліровою головкою, застромлена у стінну мапу, має однакову питому вагу, та що неодна з них є на ділі позицією мертвою, бо навіть фіктивною. Особливо важко казати про суспільницьку вартість і тривку силу такої організації, до якої вступають всі товариства й органі-

На цьому полягає ощадне прання!

Довірте своє біллє милові Олень Шіхт. Багата піна мила Олень Шіхт проникає наскрізь тканину і усуває з неї всілякий бруд.

МИЛО ОЛЕНЬ-ШІХТ

пере ідеально чисто.

зації якнебудь звязані з державним буджетом і адміністрації — залежні. Ніде правди діти: ідеольогічна вірність грає в таких випадках не завжди головну ролю.

Саме на ідеольогічному ґрунті ОЗН виявляє покищо все ще мозаїку, в якій годі зорієнтуватись: може це й було саме завданням організаторів, щоб гуртувати людей і групи взаємно дуже ріжнородні, обєднані тільки найширшою платформою, а проте у життєвій практиці це не миле для ока мозаїка, тільки какофонія барв і тонів. Про хитання ОЗН поміж лівицею і правицею була вже нераз у нас мова з низкою конкретних прикладів. Остаточно перемогла орієнтація на національну правицю, при чому прийнято її ідеольогію, але не зедино собі її організаційних кадрів. Націоналізм ендеків та ОНР з придбанням щонайвище одиниць з ендецького й ОНР-івського табору та з дальшим істнуванням тих груп, як організації і течії, — це мабуть єдиний практичний висліл тієї правої орієнтації ОЗН. До того висліду доходить: невдоволення соціяльно правої групи консерватистів, які саме кричать про залив ОЗН-у „радикалами“ (вони мають на увазі „направячів“) та обтяження моральної гіпотеки актами насильства, що їх почали доконувати колишні ОНР-івці, тепер члени ОЗН-івського „Зайонзку Младей Вси“.

Додаймо ще незясоване взаємне відношення уряду та ОЗН, поділ проурядової преси на преріжні відтіни, гадіматіяс на терені сойму і сенату з відомими престіжевими амбіціями обох маршалів законодат. палат, — все воно мусить викликувати вражіння хаосу. Тому неначе автоматично вирінула справа передусім авторитетного й центрального пресового органу ОЗН: останні звістки про те, що таким органом стає „Газета Польська“, кажуть не тільки про усунення непорозумінь поміж теперішнім проводом ОЗН і п. Медзінським на ближче невідомій нам платформі (кружляє про це безліч поголосок, які визначують п. Медзінському ріжні становища в державній ерархії та передбачують ріжні зміни у проводі ОЗН), але й про щораз яскравіше перетворювання ОЗН на політичну партію з монопольними впливами на хід державних справ та на персональні справи у державній верхівці. Авдієнція п. Коца у президента разом з марш. Сміґлим-Ридзом і премієром та участь п. Коца у конференції премієра з воєводами — видимий знак того процесу. Тому, що прихід нової буджетової сесії мусить вияснити ситуацію на відтинку самого уряду — мабуть уже дуже швидко ОЗН виступить у новому своєму характері. Якщо до того часу не зміниться ендецький підхід тієї організації до ріжних актуальних справ польського державного життя, оснований на польському націоналістичному ексклюзивізмі та на утотожнюванні лонять польський нарід і польська держава, то прихід ОЗН до безпосередньої влади не буде для нас явищем дуже відрадним, явищем, яке давалоб надії, що в сучаснїй сумній польсько-українській дійсности зміниться щонебудь на краще.

Але одночасно метушиться вся опозиція: і та, що стояла поза санаційним табором і та з колишнього ББ. Хадеція і НПР обєднались в „Партію Праці“, а Юзеф Галлер, як чоловий фірмант, має притягати до неї симпатії широкого польського по-ендецьки думаючого громадянства, головно на Познанщині і Шлеську. Поза новою партією залишились колишні хадеки, що перейшли до ендеко-санаційного табору, як кс. Шидельський чи проф. Туліс. На терені сойму склався „Демократичний Клюб“, що його „сірою еміненцією“ є — як вповнює п. Мацкевіч зі „Слова“ — колишній директор політичного департаменту і віцемінїстр внутр. справ, Генрих Казецький. Поза ним, про якого демократичний лібералізм (у національній політиці) годі булоб на підставі істор. фактів говорити, є в отому Клюбі одиниці, що справді своїми іменами вказують на можливість гуртування довкола себе якогось нового польського демократичного табору. Спроби ендеків відразу причіпити марку тому таборові „масонів“ і мало-не крипто-агентури Комінтерну — аж надто тенденційні і неповажні.

В останніх кількох днях маємо свіжу подію — поклик варшавського щоденника „АБЦ“, колишнього центрального органу ОНР, до всіх „народовців“ обєднатись у „конфедерації“ на платформі 10-ти засадничих точок, що їх кожний „народовець“ признає. Ірзнічна постава „Варш. Дзенніка Народового“, який зрештою ту пропозицію промовчує і тільки між рядками з неї кепкує собі, так само, як виразно негативна відповідь ендеко-санаційної групи Шталя-Грабика в останньому „Дзенніку Польськім“ не ворожить успіху тій ініціятиві опозиційних польських націоналістів.

Таким робом Стронніцтво Народове залишиться надалі самостійною опозиційною партією з власними внутр. ферментами, поруч із якою є такі виразні і впливові опозиційні партії: Партія Праці, Стронніцтво Людове і ППС. Нова демократична партія булаб мабуть координуючим звеном поміж тими трьома партіями, головно поміж людовцями і пепесами, з тим, що давні хадеки й енперовці з Партії Праці стояліб найдальше офіціяльної ендеції. Всі інші групи, групки, кліки, котерії та навіть окремі „дикі“ діячі є саме тим елементом, який викликує ферменті в нутрі самих отих партій і в цілому польському громадянстві.

Нераз уже показалось, що виразна ідеольогічна диференціяція є найкращим шляхом до консолідації. Можливо, що тим шляхом ідє тепер і польський політичний світ. Але покищо видно більше проявів — ділитися, ніж обединуватись.

Хвиля комунізму у Франції заломана.

ПІСЛЯ ФРАНЦУСЬКИХ КАНТОНАЛЬНИХ ВИБОРІВ.

Париж, 19. жовтня 1937.

Французи голосували проти диктатури. Висліл кантональних (самоуправних) виборів є найкращим доказом на це.

На 1526 кандидатів комуністи здобули тільки 41 місць (2,68 відсотків). Сталося це по найзавзятіших зусиллях комуністичної пропаганди, яка очевидно відбулася в атмосфері повної політичної свободи, яку забезпечує французька конституція (воля преси, воля віч і т. д.) і при велитенських фінансових спроможностях французької секції III-го Інтернаціоналу.

Законним шляхом дорога до влади є замкнена французьким комуністам волею нації — стверджує нині французька національна преса. А про якийнебудь комуністичний замах у Франції тут ніхто і ніколи не думав (ми не кажемо, що не писав, бо у Франції все вільно писати, а французькі пресові і то такі часті „фортіссіма“ роблять передовім велике вражіння закордоном!).

Соціяльна французька партія (партія Ля Рока) і французька людова партія (партія Доріота) роблять щойно перші політичні кроки. Ля Рокові припало 14 мандатів, і Доріотові 2. Перший володіє сьогодні великим ранішнім політичним щоденником „Ле Пті Журналь“, другий вечірнім щоденником „Ля Ліберте“. В обох тих націоналістичних партіях є великий ентузіязм та багато членів, але покищо вони не грають майже ніякої ролі в політичній французькій дійсності.

Режім Третьої Республики стоїть, як досі, непохитно. Кріза режіму, що заповідалася і по подіях з 6. лютого 1934-го року, і підчас страйкової робітничої хвилі з 1936. року, була тільки переходовою недугою, а по короткім часі покищо все вернулось у старе русло.

Ми ще раз пригадуємо дві маркантні події: упадок уряду Думерга і упадок уряду Блюма — оба уряди, які прийшли до влади серед ентузіязму правої або лівої юрби. І та права чи ліва вулиця опісля мовчала, коли парлямент ліквідував тих переходових божків.

Французькі міщанські партії, які на перший погляд дуже розпорошені, бо мають ріжні назви: радикалів, лівих республіканців і т. д. і т. д., але творять один блюк, не випускають державної керми зі своїх рук, та зручними маневрами розбивають кожну спробу диктатури. Це їм тим лекше вдається, бо за громадянською свободою є мейже ціле суспільство.

Французькі міщанські партії зовсім не протиставляться, ба навіть підсичують ненависть французького робітника до фашизму. Ця ненависть до фашизму є їм вигідна на внутрішньому терені, а вона теж і потрібна для національної оборони. Нині французьке робітництво піде до війська, на випадок війни, без найменшого опору, бо якщо Франція малаб колись воювати, то хіба тільки з фашистівськими державами (так бодай каже географія). Отже залучити соціяльну і національну ненависть в одно, є в інтересі цілої Франції.

Знову боротьба з комуністичною пропагандою у Франції є вправді затяжна, але розмірно легка з уваги на високий життєвий стандард французького робітництва і способу його думання. Французький робітник є „буржуа“ міщанина у своєму приватному житті. Якщо навіть він по партійній приналежності „комуніст“, то завжди мріє про свою власну хату і городець, ба навіть дуже часто він є і власником такої посілости. В уяві французького робітника-комуніста, комунізм має йому тільки прискорити темпо, щоб він став справжнім „буржуа“. А сам провід французької комуністичної партії не має напр. взагалі ніякого соціяльного еквіваленту — даруйте за цей приклад — між найбагатшими українцями в Галичині. Якщо ті наші „багатирі“ заробляліб по сто тисяч золотих річно, то менш-більш моглиб видержати крок з тими провідними французькими „пролетарями“!

Франція є велитенською буржуазною ділянкою без соціяльних пропастей між поодинокими суспільними клясами. В тім і її рівновага. Останні кантональні вибори зберігли стан посіданнях міщанських партій. Дрібні пересування „на право“ і „на ліво“ — це завжди буває, і колесо режіму йде далі втертим шляхом. Переглядаємо цілу французьку пресу: всі вдоволені.

Юрій Студинський.

Винахідники нової мови.

РУСОТЯПСЬКА „ЗЕМЛЯ І ВОЛЯ“ У РОЛІ ФІЛЬОЛЬОГІЧНОГО СПЕЦА.

Наші галицькі москвофіли мають тепер знамениту конюнктуру: з одного боку програма „нормалізації“ дає їм в руку демагогічний аргумент, що ось — мовляв — не з Польщею треба порозуміватись а з Росією, з другого боку протиукраїнська вагінка польського громадянства каже їм мерщій до тієї вагінки пристулатись та ще дужче всіх і вся проти українського національного табору націковувати. Ми є свідками величезної активізації галицьких москвофілів, яким іде на руку і краківський „ІКЦ“ і вся ендецька та крипто-ендецька преса і місцева адміністрація. Залишаємо на боці політичний глузд такої роботи і її можливі наслідки, обмежуємось покищо тільки до стверджения цього факту. Фактом є, що наші галицькі москвофіли піднесли голову, метушаться і дозволяють собі на речі, на які раніш не зважувались та яких інколи просто — соромились.

До таких москвофільських випадів з останнього часу належить м. ін. напасть „Землі і Волі“ з 10. п. м. на українські шкільні підручники за їх — українську мову! Нечувана річ: анонімові піванальфабети стають на котурни, зодягаються в тогу знавців літературної мови, горочать теревені на культурні теми, яких кожна культурна людина XX. століття повинна стидатись, і провокують польську державну шкільну владу до зміни свого становища супроти затверджених шкільних підручників, і то саме в тих випадках, коли тій владі пощастило найти дійсно добрих, совісних і чесних авторів, які і влади не підвели ані з політичного ані педагогічного боку і не викликують застережень рідного громадянства.

У згаданому числі русотяпської газетки появилась атака на „дику українізацію шкільних підручників в державних школах“, при чому якийсь анонімовий анальфабет виписав з буквара „Моя перша читанка“ низку гірших, добрих, загально відомих і вживаних українських слів, писаних згідно з останнім прийнятим правописом, ніби на доказ, що це „полтавський діялект“, або „новомодні українські язикові ковалі“. Землевольському русотяпові не подоба-

Тільки Діда!

ТУТКИ **150**-ТКИ
НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТИ
та спеціяльної сорти:

„Білі“ ВИЙНЯТКОВО ЛАГІДНІ
„Люксусові“ НАЙБІЛЬШ ВИБАГЛИВІ

ються такі слова й граматичні форми та правопис, як „метелик, бджілка, квітня неділя, справжній, посутеніло, галуззя, вбрання, завжди, сьома, стрепіхатий, бажання, коліровий, сьогодні, птаха, ввечорі, усі, джерело, один одного і т. д. і т. п.“, себто загально сьогодні вживані та найширше народом уживані слова й форми. „Земля і Воля“ покликується на нарід, сама — очевидно — зеленого поняття не маючи про **чисту** українську народню мову та за народню мову приймаючи власну тарабарщину і т. зв. популярно-газетну хлопістику, що її вживають деякі львівські газетярі селянських часописів, ті, які якраз село, його мову та розвоєві мовні тенденції — знають якнайменше!

Який це „спец“ від фільольогії у „Землі і Волі“, про це найкраще свідчить мова тої газети. Це не мова, а якийсь фільольогічний дивогляд, якась диковина, т. зв. волюпік, зліпок ріжних літературних мов, вульгаристики та власних штудерних новотворів, складених всупереч духові усіх тих мов, які там помішані. Ось квітки з одної тільки сторінки „Землі і Волі“, тої самої, на якій красується та „фільольогічна“ стаття:

„современний, преувеличений, взглядом, високе напряженя, возможность, общественність, ісключительний, постоянний, существуючий, сорозмірно, вместо, взираючий, законодательство, послідне обстоятельство, в данім случаю, значене, представитель...“

Автентичне! Хто сумнівається, хай загляне до „Землі і Волі“, ч. 39 з дня 10. жовтня 1937 року (після народин Христа, а не зперед Христової епохи). Нахапався бідолаха кепської російщини, нахапався трохи польських слів, до одних попричіплював українські, до інших польські, то знову московські кінцівки, і вийшла саламаха, яка має посмак деяких доморослих „писаній“ з XVI—XVII. століття. Така тарабарщина має символізувати „ідеольогію“ „єдінства русской культури“: це акуратно та самісінька ідеольогія, якою кермуються московсько-большевицькі цензори, які „вичищують“ українську мову, викидаючи зі словників та з видань Держвидату безліч добрих українських слів та вводючи туди або чисто російські слова, або виразні москалізми, або слова чужі, латинського, німецького чи французького походження. „Земля і Воля“ є на найкращій дорозі до пропаганди таких „руских“ слів, як „одеколон, парікмахер, бутерброт, ландшафт, галстук“ та інші „шлакбауми“. Знаємо, що в кацапському перекладі „Ой, не ходи Грицю“ звучить: „Ой не хаді Гріша та на жур фікс, бо там зліє дієвкі зроблять тебе кнікс“. Але з того ще не виходить, щоб такі „сюрпризи“ робити нашим дітям. Їх можна щонайвище робити поміж вулицею Бляхарською та Вірменською у Львові і в канцелярії о. Я. Медвецького в Риманові.

Про те, що таке літературна мова, що таке її розвоєві тенденції, що таке добрі й погані мовні новотвори, що таке основна засада новітньої педагогіки вчити дітей від найменшого дитинства літературної мови, **який поділ славянських мов**, що таке мова, що її говір та що говірка, і чим мова ріжниться від тарабарщини — цього всього „спец“ від „Землі і Волі“ зеленого поняття не має. Він поняття не має, що кожний нарід має лише **одну літературну мову**, без огляду навіть на найбільшу скількість її говорів та що при складанні словника живої літературної мови користуються в усіх культурних народів тими самими критеріями. Вкінці він видно не знає, що **всі шкільні підручники, від букварів аж до підручників для усіх високих шкіл — є складані тою самою одною літературною мовою.** Цього всього „спец“ літературної мови в „Землі і Волі“ не знає. І слушно: навіщо це йому знати, коли його річ не культура і не шкільництво, а пропаганда русотяпства, яка на першому місці ставить собі благородну ціль — пакостити українцям і українству всіми можливими способами, серед яких брехня є найлекшим способом. „Взираючи на обстоятельство данного политического момента следует возпользовати существующе ісключительне польско-українске напряженіе і постоянними ложами очернити українські учебники взглядом польских властей“ — ось таку сентенцію, як мотто, повинен виписати автор тієї нікчемної напасти на добрий шкільний буквар та заплескають йому в долоні всі ті, яким узагалі українські букварі, решта українських шкіл та й сама українська дітвора є сіллю в оці. Ад майорем Московіє гльоріям...

Ветеринарійна порадня
для малих звірят
Львів, Новий Світ 15, тел. 222-23,
від 9—1 і від 3—6. 3—5

Д-Р СТЕЛІАН БАРАН.

На переломі рр. 1919-20 в Камянці на Поділлі.

ПАМЯТИ МИХАЙЛА КОРЧИНСЬКОГО.

В осінню днину 7. жовтня ц. р. у Львові відійшов від нас на завжди один з передових борців за кращу долю українського народу, один зі співтворців і керманичів його найновішої державности і визначний робітник при зарості сірої щоденної творчої національної праці, що було йому імя: Михайло Агафонович Корчинський. Ширші теплі згадки про нього написали вже на сторінках „Діла“ Володимир Дорошенко і Павло Зайцев, де й дали нарис покійного як людини і громадянина. Не дізнавшися вчас про смерть свого покійного приятеля, не зміг я віддати йому останньої товариської прислуги, то й уважаю своїм обовязком дати від себе на цьому місці кілька теплих слогадів на його свіжу передвчасну могилу.

Особисто пізнав я пок. Михайла Корчинського з кінцем листопада 1919 р. в Камянці на Поділлі, небавком після виїзду звідтам уряду УНР і галицької диктатури та відходу решток армії УНР й УГА в напрямі на Держану й Ушицю. Виїхав з Камянця на північ головний отаман Симон Петлюра і на південь на Дністер і Румунію 15. листопада 1919 р. галицький диктатор д-р Евген Петрушевич. З ними виїхали і їхні найближчі співробітники, а до Камянця в понеділок 17. листопада 1919 р. вмаршерували польські військові частини. Як репрезентант уряду УНР лишився тут у характері його головноуповаженого міністр віроісповідань і ректор камянецького університету проф. Іван Огієнко, однак без ближчих інструкцій свого уряду, а навіть довший час і без звязків з ним. У Камянці залишились численні урядовці обох урядів — наддніпрянського й галицького та поодинокі члени обох армій та багато галицьких збігців, що в половині липня 1919 р. разом з галицьким урядом УГА вийшли за Збруч.

Влада у Камянці та в цілій прифронтовій смузі за Збручем, що її заняло польське військо, опинилась фактично в цілости у польських руках, при чому командант польських частин, стаціонованих у Камянці, майор Борута Спехович окремими афішами анектував негайно Камянець для Польщі. Розпочалися безчисленні реєстрації, ревізії, накази і закази, реквізиції та вивіз українського державного й недержавного майна за Збруч у Галичину і дальше в Польщу. Зникла чисельна досі в Камянці українська преса ріжного партійного калібру, а невисокої політичної та публіцистичної вартости; друкований опісля на жовтій макулятурі один невеличкий український щоденник, обложений у додатку строгою військовою цензурою не давав навіть обширнішого інформаційного матеріялу, бо й сам його не мав. Камянець з дня на день прибирав щораз більше зовнішній польський вигляд і польська окупаційна влада не рахувалася майже зовсім з потребами місцевого українського життя.

Але воно не занікло і під окупаційною владою. Наростаючі щораз-то нові конфлікти старався по своїм силам усунути або злагіднити проф. Іван Огієнко, а й саме наше громадянство не залишило думки та спроб наладнати нове життя у змінених відносинах. Польська влада слідкувала пильно передовсім за галичанами, яких по переведенні реєстрації стала арештувати й виселювати в Галичину. В галицькій харчівні і чайні на Старому Пляні було з кожним днем менше людей, бо по волі й неволі мусіли вони подаватися з поворотом на захід. А всеж залишився там чималий гурток галичан аж до початків липня 1920 р., до хвилини, як до Смотрича доходили большевицькі загони, і перейшов назад Збруч щойно під їх напором.

До Камянця приїхав я з Відня 31. жовтня 1919 р., на два тижні перед повним провалом фронту і виїздом української влади з Камянця, тому, що румуни задержали мене разом з транспортом Українського Червоного Хреста майже шість тижнів і тримали довший час у містечку Атаки над Дністром у Бесарабії напроти Могилева. В Камянці стрінувся я і говорив довше і з Петлюрою і з Петрушевичем, брав участь у кількох політичних та військових нарадах галичан і наддніпрянців, але це вже було в часі, коли розвал фронту був відомий. Це й була трагедія зотлопокутника смерти.

МАГАЗИН ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ
„Марґот“
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 9.
Осінні плащі від зл. 45·—
Зимові плащі від зл. 70·—
Великий вибір суконь і трикотажів.
Прислуга по українськи.

Співпраця дому і школи.

(БАТЬКІВСЬКИЙ КРУЖОК ПОВИНЕН БУТИ ПРИ КОЖНІЙ ШКОЛІ.)

Проблема виховання молоді дуже складна. Вимагає вона тісної співпраці організованого громадянства і школи.

Цікава історична перспектива виховної проблеми. Впадає вона на переміну з одної крайности в другу. Раз вона є виключним обовязком і привілеєм родини, то переходить до компетенції громадянства, держави і навпаки.

Нині виховні функції молоді поділені між родину та державу. Родина забезпечує дитині основи фізичного виховання (істнування), а держава взяла на себе обовязок дбати про духовий і суспільний розвиток молодого громадянина. Ясно, що між тими двома чинниками виховання мусить прийти до порозуміння, до гармонійної співпраці. Повний брак цього порозуміння або велика розбіжність у засобах, методах і цілях мусить спричинити застій в одній ділянці виховання або й підкопати основи цілости виховання.

Давно вже, на кількадесять літ до війни поширювали педагоги-теоретики погляд, що між родиною і школою мусить прийти до співпраці у вихованні молоді. Цієї очевидної правди ніхто не заперечував, але й ніхто не міг певно сказати в чім річ конкретно, в яких формах повинна проявлятися ця співпраця.

Щойно повоєнне лихоліття допомогло практично розвязати це питання в масовому розумінні. В перших повоєнних роках заповнила шкільні мури безпритульна молодь, безбатченки, голодні, босі, холодні, часто без даху над головою. Що мала зробити школа з цією молоддю? Вона могла її тільки вчити. Тимчасом масу бідних дітей, безпритульних треба було нагодувати, взути та огріти.

Тут прийшло школі в допомогу організоване громадянство, передовсім найбільше зацікавлені шари суспільства, самі батьки шкільної молоді. При школах у більших і менших містах повставали Батьківські Кружки, що доживлювали, одягали, взували та огрівали незаможню молодь. Врятували вони неодну людську одиницю перед загибіллю, отерли неодну сирітську сльозу. Отже цілу основу фізичного виховання взяли Батьківські Кружки на себе. На цьому саме відтинку викристалізувалися в твердій практиці життя перші засоби та методи гармонійної співпраці дому і школи над вихованням шкільної молоді.

Не забулося ще воєнне та повоєнне лихоліття, як на народи впало інше стихійне нещастя — господарська кріза та лихо безробіття. У школах не забракло бідної, безпомічної молоді, що потребувала дальше родинної опіки. Батьківські Кружки мусіли продовжувати дальше та продовжують по нинішній день свою співпрацю в школах. Під їх дбайливою опікою заступає школа частинно незаможній молоді родину, батьківський дім. Тут вони снідають, обідають, а навіть перебувають у теплі до пізного вечора. Зі шкільних кухонь Батьківських Кружків користають і заможніші діти за невеликою оплатою, маючи можливість покріпитися підчас павз теплим молоком, кавою, чоколядою, чаєм, хлібом та овочами. Значить — Батьківські Кружки забезпечують з повним успіхом основи фізичного виховання шкільної молоді.

В самих початках обмежувалися Батьківські Кружки до своїх власних матеріяльних засобів. Тепер починають вони щораз частіше користати з допомог міністерства суспільної опіки через воєвідські комітети, з фондів самоврядування, з прилюдних збірок тощо.

Практика життя примушує Батьківські Кружки поглиблювати та поширювати свою працю. Нині вже поширюють вони свою опіку над моральним вихованням молоді, журяться шкільними бібліотеками, допомагають молоді в організуванні її культурно-освітньої праці на терені школи, дбають про її товариське виховання та огладу. Чим далі, то виховні компетенції та обовязки Батьківських Кружків будуть ще більше поглиблюватися та поширюватися. Недалекий уже той час, що виховної праці деяких шкіл без діяльної співпраці Батьківських Кружків не можна буде подумати.

На жаль, ця суспільно-виховна акція не дійшла ще до наших сільських шкіл, не охопила ще сільських шкільних дітей. А треба її поширити і на наші села і то негайно. Наше село стоїть нині в обличчі нового грізного лиха — невідхильної пролетаризації. Ця пролетаризація вже почалася, вже є!

Цю пролетаризацію найвидніше в сільській школі. Наші сільські школи переповнені вщерть бідними дітьми, виголоднілими, недоживленими, вимарнілими, неодягненими, майже босими. Хто раз побачить ці діти, той не заперечить, що наша сільська молодь фізично нидіє, вироджується. Звідсіль простісенький шлях до фізичної загибелі народу. Ніхто сільськими бідними діть-

6. XI. 1937.
Осінні Вечерниці К.Л.К.
в салі Ремісничої Палати.

ми не цікавиться та не журяться. Ми так уже традиційно привикли до того, що сільська дитина може бідувати, жити в голоді та холоді, що вважаємо це майже нормальним явищем. Тимчасом це „нормальне“ явище веде в простій лінії до такого „ненормального“ закінчення, як — фізична смерть нації!

Бідними дітьми в сільських школах мусимо негайно заопікуватися. Цю опіку повинні перебрати на себе Батьківські Кружки. Повинні вони бути при всіх школах не лише у великих і менших містах, але також і у малих містечках та селах. Треба звернути увагу на найдорогоцінніший скарб народу — дітей і молодь. Рятунок цього скарбу є рятунком нації в теперішньому та майбутньому.

Надходить зима. Оживе акція зимової допомоги бідним. Невже в тій акції наші маломістечкові та сільські бідні діти не займуть належної їм позиції?

Отже справа наладнання опіки над маломістечковими та сільськими шкільними дітьми, справа організації Батьківських Кружків при школах повинна стати черговим завданням та обовязком провідників нашого культурно-освітнього, господарського і політичного життя.

Допоможім нашим дітям, заопікуймося їх вихованням!

І. Ю.

Заходив я тоді й до льокалю Українського Клюбу в Камянці на Поділлі, де і стрінувся та запізнався з цілим гуртом наддніпрянських діячів. Між ними пізнав я Івана Липу, Михайла Корчинського, Михайла Білинського, Всеволода Голубовича, Івана Кобзу, Миколу Баєра, місцевого діяча Віктора Приходька та чимало інших. Зжився я швидко і заприязнився головно із трьома з них — нині покійними: Корчинським, Липою і Білинським та бував опісля частим гостем у хаті Корчинського і Липи.

Найближче був я до Мих. Корчинського. Він, молодий ще тоді, так сказатиб напів галичанин, з духовного стану, що колись вийшов з Галичини, подібно як і рід Михайла Білинського — уроджений в Залучі над Збручем — освічений і в додатку з мого фаху (правник-адвокат), незабаром знайшов зі мною спільну мову і спільну працю. Галичину бачив ще маленьким хлопцем крізь невеличку річку Збруч, а українського національного світогляду й патріотизму набрався вже як питомець духовної семинарії в недалекому Камянці, що видала чимало українських діячів, подібно як і духовна семинарія в Полтаві. З Галичиною та її відносинами віч-на-віч стрінувся М. Корчинський щойно після російської революції літом 1917 р., як повітовий комісар (староста) в Товмачі, звідки небавком перейшов на заступника губерніяльного комісаря в Чернівцях. Про свій побут там у цьому характері згадував покійний нераз, а пізнавши тут ближче наше громадянство, духовенство, навчився його високо цінити. І воно віддало йому заслужено свою останню духовну прислугу.

В Українському Клюбі, як ще більше в його мешканні біля нового моста, де мешкав з дружиною Ядвигою з шести чи семилітньою донечкою Галею і маленьким синком Мішею, і куди заходила невеличка й чепурненька — теж покійна нині — Лідія Миколаївна Бурмістренко, як теж і в мешканні давнього одеського діяча лікаря Івана Львовича Липи на Старому Плані, де знову забігав часто темпераментний Михайло Іванович Білинський, — обговорювали ми нераз наші громадські справи. З тих розмов і планів вийшло незабаром конкретне діло, яким була Всеукраїнська Національна Рада в Камянці на Поділлі.

Зорганізувалася вона 11. січня 1920 р. Обєднавши в собі усі тоді репрезентовані в Камянці українські політичні партії обох боків Збруча й найважніші громадські організації, поставила собі вона за головну мету працю в державному будівництві на засадах демократичного парляментаризму. Головою її став соціяліст-федераліст (ес-ер) Михайло Агафонович Корчинський, а заступником голови, членами президії покійні сьогодні Іван Львович Липа (соціяліст-самостійник) та Іван Іванович Кобза, міський голова Камянця на Поділлі (хліборобдемократ). Ця нова політична всеукраїнська організація, якій уміло проводив увесь час М. Корчинський, відограла велику і творчу роботу у так званім камянецькім періоді нашої найновішої історії. Закінчила вона свою працю прийняттям та ухваленням 13. травня 1920 р. на основі мого еляборату першого подрібно скодифікованого проекту устрою Української Держави, оголошеного опісля (в 1920 р.) друком у Львові п. н. „Устрій Української Держави“. Ближче про Камянецьку Всеукраїнську Національну Раду та її праці писав я в „Ділі“ ч. 5. з 7. січня 1937 р. у статті п. н. „Камянецька Національна Рада“ і тому тут цього не буду повторювати.

* * *

До Галичини з Камянця виїхав я разом з М. Корчинським 10. липня 1920 р. По короткому побуті у Варшаві й Тарнові осів М. Корчинський у Львові, де знайшов працю як начальник правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Для нашого громадянства і для цілої низки наших товариств та установ не залишився він чужий, складаючи у них свою цінну творчу працю. Залишив по собі і як правник тривкішу памятку. Є нею „Кооперативне право“ з коментарями, якого гарна українська мова та правнича термінольогія будуть довго цінним джерелом передовсім для українських правників у Польщі.

Спочив на Галицькій Землі, для якої працював останніх кільканацять літ свого життя. Став недалеким сусідом свого приятеля Івана Львовича Липи, що спочиває вічним сном на цвинтарі у Винниках біля Львова. Про обох і згадають у нас у слушному часі

Хроніка Совітської України.

ЯК У СОВІТАХ ТРАКТУЮТЬ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ.

Інститутові історії Академії Наук УССР дали за завдання створити курс історії України для шкіл. Не заздримо цим „історикам". Але цікаво, як тепер офіційно трактують в Совітах історію України. Професор Шестаков, автор нового, росхваленого у СССР підручника „Короткая історія СССР" так трактує деякі фрагменти з історії України: Київська держава утворилася як держава, вже в VIII. і IX. столітті. Варязькі завойовники тільки прискорили процес її утворення. Київська держава за часів князівства Володимира Мономаха, який мав кровні звязки з правителями найбільших західньоевропейських держав та з Візантією була вже могутня держава, а не якесь зубожіле князівство, яким хочуть її виказати „фашистівські" історики. Надалі Київська держава розпалася на окремі князівства, а серед них — Володимиро-Суздальську Русь, яка стала за початок міцної російської національної держави. Український нарід починає національну визвольну боротьбу під проводом Богдана Хмельницького проти поляків. У середині XVII. століття український нарід приєднався до Росії, це було для нього найменше лихо, бо його з давніх давен пригноблювала польська шляхта, накидаючи йому свою віру і свій лад.

Професор Ціммерман, описуючи другу частину фільми „Петро І.", говорить: „Ось перед нами у корчмі жалюгідний утікач Карло XII., при ньому його підступний радник і ненадійний партнер Мазепа."

Дніпропетрівська газета „Зоря" зазначує: Перша половина XVII. століття являє характеристичну сторінку в боротьбі українського народу проти окупації України з боку польського панства, проти українських поміщиків за землю і волю. Український нарід багато разів повставав проти такого подвійного рабства. Організаторами і провідниками цих повстанчих загонів були представники знедоленого українського народу, як Кривоніс та інші. Цей рух українського селянства, використав згодом в інтересах поміщиків Богдан Хмельницький. Хмельницький відіграв позитивну роль у боротьбі проти окупації України панською Польщею і султанською Туреччиною. Але Хмельницький був з українським народом тільки тоді, коли мова йшла про національне питання, в соціяльному питанні він виступав проти українського народу.

„ВОГНИЩЕ НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ".

Так красномовно зветься Дніпропетрівський історичний музей, де зібрано колишній музей Поля, колекції професора Яворницького тощо, бо в музеї знайшла свій повний образ „контрреволюційна ідея безбуржуазности українського селянства: експонати добрано з великим смаком — тут дорогі ріжнокольорові жупани, позолочена зброя, люльки, якими користувалася козацька старшина, все це так показано, наче український нарід жив у таких достатках. На ввесь зріст у кімнатах музею красуються портрети польських королів і магнатів та їх дружин, але нема ніде портретів провідників народніх повстанських загонів, які боролися проти цих королів та магнатів. Експонати посуду виставлено у такий спосіб, що екскурсанти здивовано запитують, чому повставали селяни, коли вони навіть мали позолочений посуд. Негайний час перетворити музей, який створили „підлі націоналістичні покидьки", на справжній большевицький!..

МЕДИЦИНА НА МІСЦЯХ В УССР.

В Ізюмській районовій лікарні хорі, скаруючи кров'ю, лежать годинами на сходах, у самій лікарні хорі лежать без медичної допомоги по кілька днів, трапляються випадки, що хорі лежать без лікарської діягнози понад двадцять днів. Бруд, антисанітарні умови, злочинний нагляд за хорими теж панують і по інших лікувальних заведеннях Ізюмського району. Кількарокв головним лікарем у Старо-Салтівській районовій лікарні працював Вайнберг, що, як виявилось, не мав жадної медичної освіти. Коли його викрито, то тільки переведено до сільської Безлюдівської лікарні. У Лебедині, як завідувач дитячої консультації працював лікар Олешко, але згодом виявилось, що ця людина і не лікар, і не Олешко...

НОВИЙ МИКОЛАЇВ.

Миколаїв тепер став обласним центром. Він значно змінив свій вигляд, порівнюючи з передреволюційними часами. Замість памятника адміралові Грейгові на Радянській площі стоїть памятник Леніна. На місці колишнього адміралтейського собору, знесеного тепер, збудовано памятник 61-ому революціонерові, розстріляному колись з наказу Денікінського генерала Слащова. „Серце сучасного Миколаєва бється на кораблебудівельних велитнях: „Андре Марті" і „Імени 61", а також у великому порті."

В бібліотеці Академії Наук у Києві відкрито велику виставу, що має показати розвиток літератури за 20 років, досягнення в галузі національно-культурного будівництва. Як окремі підрозділи подають „Музику на протязі 20 років" і „Образотворче мистецтво" (репродукції з кращих робіт за 20 років). **Л.**

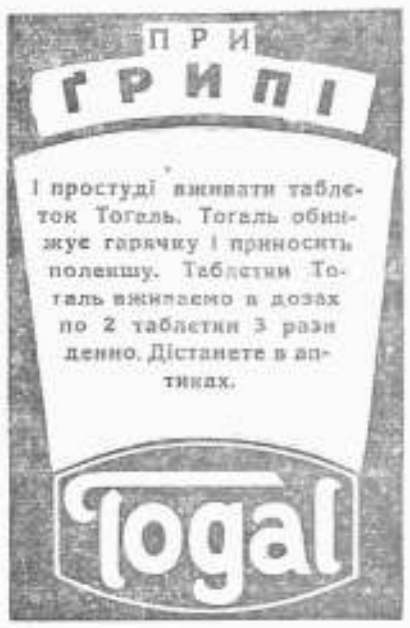

мові ствердив зріст національних антагонізмів у Польщі і віддав пошану пок. Л. Василевському, що від початку існування семинара так цікаво викладав про українську проблему. При нагоді слід згадати, що в цьому році не буде вже теж традиційних викладів проф. Б. Лепкого, що ставали минулими роками справжньою літературною подією для варшавської української колонії.

Всі українські катедри й лекторати в університеті розпочали вже нормальну працю.

„СПОКІЙ" СКРИПЛЮЄ ТЕМПО.

Не всі зацікавлені мистецтвом кола нашої суспільности знають про істнування у Варшаві активної, багатої у висліди, постійно і вперто веденої праці українського мистецького гуртка „Спокій", що під цю пору обеднує тут, на чужому грунті, 28 молодих мистців-малярів, графіків та архитектів. „Спокій" має передовсім ту велику заслугу, що перший почав пропагувати наше сучасне мистецтво на залишеній впливам дилєтанщини Волині. Закінчивши саме Х. обїздову виставу по волинських містах, що зустрілася з ентузіястичним приняттям українського, відгородженого від рідної культури громадянства — починає заслужений гурток активізувати свою діяльність теж у Варшаві. В мин. неділю відбулися вже перші рефератові сходини членів гуртка й гостей (мистець п. **Петро Андрусів** оповідав про свої враження з Парижа), а небавком — як довідуємося — „Спокій" запросить цілу українську товариську Варшаву на великий баль-фестіваль українського мистецтва, що має стати дійсною атракцією цього сезону.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКУ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО СУПРОТИ — „ЖИДІВСЬКОГО ГЕТТА".

Справа т. зв. жидівського лавкового „гетта", врозуміла річ, хвилювала все наше студентство, тимбільше, що були випадки, (напр. у Стоматольогічній Академії), де діячі „Союзу Мол. Польщі" пропонували українцям (!?) спільну боротьбу з жидами. На спеціяльних зборах у права У. С. Громади поінформувала членів, що **українське студентство не мішатиметься до внутрішніх польсько-жидівських справ** — всупереч протилежному становищу нашого студентства у Вильні.

Не можемо не відмітити, що й серед нашого студентства у Варшаві були голоси за... антисемітизмом, а один з членів управи Громади, не зважаючи на заняте нею становище, в некультурній формі намагався переносити ендецькі методи на наш грунт. Такі анархічні спроби слід — очевидно — викорінювати.

УСПІХ НАШОЇ СПІВАЧКИ.

На річному стипендіяльному конкурсі Державної Консерваторії одну з чотирьох нагород стипендій здобула наша молода, але вже відома співачка п. **О. Бурбелло**. Було поверх 70 кандидаток. **(КТВ.)**

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Українське життя у Варшаві.

УКРАЇНКА В НАУКОВИХ КОЛАХ.

Гриндуча зима заповідається на українистичному грунті Варшави позажним числом і змістом науково-культурних українських викладів, сходин, імпрез тощо.

Передовсім оживилися вже салі **Українського Наукового Інституту**, де крім старших учених сходиться теж охоче заанґажована інтелектуально молодь, щоб, користаючи з гостинности установи, доповнювати свої україністичні студії в бібліотеці та читальні. Програму циклю щорічних загальних викладів заінавгурував проф. Доценко рефератом про українців у Канаді, про що писали ми в окремому інтервю з шан. прелєгентом.

Досить багато уваги присвятив нашій справі **Інститут Національних Дослідів**, вставляючи у програму свого національного семинара (згодилося 4 українців) м. і. такі виклади: Українська справа в історичному розвитку (4 год. викл. **д-р Я. Волінський**), Підстави совітської національ. політики (2 год. викл. **д-р М. Ковалевський**), та врешті 4 год. виклад **інж. Е. Маланюка** про історію української культури. Інавгурація семінарійної праці відбулася в мин. суботу. При цій нагоді дир. інституту **С. Папроцький** у про-

Український склад лімарських інструментів, ветеринарійкого приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛЬВА 27.** Тел. 116-60 9—25
доставець укр. шпитал (П. К. О.506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

Вистава Олекси Грищенка у Стокгольмі.

В першій половині жовтня стокгольмська галерія Гумесона гостила у своїх салях виставу малюнків Олекси Грищенка. Стокгольм має вже деяку українську мистецьку традицію, щоправда не малярську, а музичну (Менцінський), тож мистецька вистава Грищенка, тим разом супротивним шляхом „від греків до варяг" заслуговує на увагу. І треба сказати, що королівська столиця соціялістів у лімузинах приняла виступ нашого земляка неменш прихильно, як і інші світові столиці. Мистець виставив 48 олійних малюнків з останнього десятиріччя, де були полудневі пейзажі, передовсім знад моря та „мертві природи" і 23 акварелі із славної вже царгородської серії що вийшла свого часу в пишних репродукціях разом із царгородськими споминами автора, та ще з Еспанії, де мистець зобразив багато архітектурних памятників, нині вже безповоротно знищених війною.

Пресі немало заімпонувало те, що Грищенко — козацький нащадок і так таки й дали заголовки своїх звітів з вистави. Майже скрізь згадено, що він „kosack-malare". Цілий ряд передових шведських журналів, як „Дагенс Нюгетер", „Свенска Дагбладет", „Стокгольмс-Тіднінген" та багато інших підкреслило високі мистецькі вартості в малюнках Грищенка, а були там такі авторитети, як знаменитий мистецький критик Борг та д-р Гоппе, консерватор Національного Музею. Не диво, що Стокгольм закупив цілий десяток першорядних праць мистця. Не від речі згадати буде, що саме тепер минає 30 літ від першого мистецького виступу Грищенка. Сподіваємось при цій нагоді скоро побачити у Львові індивідуальну виставу мистця, де можна би побачити огляд його творчости від перших до останніх праць.

—o—

Довга нарада полк. Коца з марш. Царем.

В пятницю пополудні полк. Коц відбув тригодинну нараду з маршалом сойму Царем. Політичні кола переконані, що полк. Коц обговорював пляни О. З. Н. у звязку з парляментарною сесією. Запевняють, що О. З. Н. задумує створити окремий парляментарний клюб, до якого приступить коло 80 послів. А що марш. Цар виступає проти творення парляментарних клюбів у соймі, полк. Коц повідомив його про свої пляни. Кажуть, що в цій справі дійшло до такого компромісу між полк. Коцом і марш. Царем: Клюб послів О. З. Н. буде виступати в соймі, але не буде там мати офіційно свого клюбу.

Навіть найскромніші страви
наберуть добірного смаку

по доданю кількох крапель
MAGGI 020
ПРИПРАВИ
P M

МАРШ. СЬМІҐЛИ-РИДЗ ВИЇХАВ ДО РУМУНІЇ.

ПАТ повідомляє: Марш. Сьміґли-Ридз виїхав 23. ц. м. до Румунії на особисті запросини короля Карла II., щоби взяти участь у промоції наслідника престола кн. Михайла на старшину.

ОСНОВНА РЕВІЗІЯ В СЕКРЕТАРІЯТІ ЛЮДОВЦІВ.

В четвер 21. ц. м. політична поліція під наглядом прокуратора перевела основну ревізію в секретаріяті „Стронництва Людового" у Варшаві та в редакції органу цієї партії „Зельона Штандар".

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

По широкому світі.

У Ливані влада заборонила передвиборчі збори. Є це засіб натиску на магометанську опозицію, що змагає до обеднання Ливану зі Сирією.

Бельгійські офіційні кола заперечують поголоску, що бельгійський король поїде 3. листопада до Берліна на отворення ловецької виставки.

Німеччина ратифікувала договір з Португалією, що дозволила німецьким бальонам і гидроплянам перелітати понад португальською територією.

Австрійський канцлер Шушніг виїхав до Мадярщини; нині вертається він до Відня.

Французькі портові робітники у Марселі застрайкували, унерухомлюючи чимало чужих кораблів.

Фінляндський міністр закордонних справ Гольсті приїде 25. ц. м. до Риги з офіційною візитою, ревізитуючи міністра Мунтерса.

—o—

ЗАМАХ НА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ДОСТОЙНИКА.

Молодий комуніст, студент, вистрілив з револьверу до секретаря окружного й міського комітету в Ленінграді Жданова та ранив його.

Попередником Жданова був Кіров, якого застрілили.

ЕДМОН АБУ. 2

Трагічний комік.

Шийка почав залицятися до Павлини. Він від першої хвилини подобався їй. Було це в лютім 1849 р. У березні він подобався їй більше, як інші, у квітні вона закохалася в ньому і не скривала цього перед ним. Він чекав, поки не переможе своїх суперників, Павлина не квапилася. Вони почали приготовлятися до подружжя серед нервової атмосфери і Шийка тратив терпець. Він сам не знав, де має сидіти — у неї надибував суперників, у себе вірителів. Одного разу він спитався її просто, чи ці панове не воліли би піти в якесь інше місце на вечерю.

— Чи ти заздрісний? — вона спитала.

— Ні, хоч я грав уже ролю заздісного в одній трагедії.

— Власній, з приватного життя?

— Ні. Вольтера, на сцені. Але як буде треба, зможу її заграти і приватно.

— Не плети дурниць! Не маєш ніякої причини до заздрости, адже знаєш, що я тебе люблю. Заздрість бувае завсіди смішна, а серед таких умов як наша праця — ідіотська. Як раз зачнеш бути задрісним то мусиш оглядатися за всіма моїми директорами, акторами, рецензентами, навіть панами з публики. Чи мало глядачів залицяється до мене що-вечора? Ну, і що з цього? Я люблю тебе і на доказ виходжу за тебе. Як цього тобі мало то твій характер тяжкий.

Вони взяли шлюб при кінці квітня. Публика заплатила своїми білетами довги молодого і дарунки молодій. На це пішли два бенефісові вечорі: один в „Одеон", другий в Італійському Театрі". Шлюб відбувся у костелі св. Роха, після цього був гарний обід у ресторані, а ввечері вони поїхали до Фонтенеблю.

На перші дні їх медового місяця світив місяць із неба понад верхівям старого лісу. Шийка був гордий як князь. Довкола нього розцвітала весна. Все зеленіло з виїнятком дубів, які завсіди спізнюються. Трава і мох стелилися під ноги закоханим. Павлина напихала собі кишені фіялками. Вони виходили з дому зранку і вертались з проходу аж увечір. Уранці бачили ящірки під ногами, ввечір слухали хрущів, як перелітали над їх головами.

1-го травня вони виїхали до Сабльон на празник, що відбуваеться на лоні природи під тінистими буками від ранку до вечора. Уся молодь зїхалася з околиці — селяни у барвистих одягах. Павлина захопила всіх. Усі думали, що це якась дідичка з околиці. Вона танцювала завзято цілу ніч, хоч черевички мала повні піску. Повіз чекав на неї і на її чоловіка.

Коли відіжджали ще раз охопили оком ціле свято, яке горіло червоною плямою. Чути було музику та сик штучних огнів. Перед входом до хати місяць посріблив ще раз їх голови і чути було спів соловейка. Шийка був такий зворушений, що аж дві великі краплі скапали по його лиці. Павлина шепотіла зворушена:

— Якби вони всі сміялися з нас, якби знали, хто ми такі. Мені здається, що театр десь далеко-далеко поза нами...

— На жаль, за три дні мусимо вертатись.

— Що-ж? життя не проплачемо. І серед театральних комедій не змінимо свого серця.

Шийка не був заздрісний. Вернувшись до праці не дивувався, що старі актори говорять до його жінки „ти", як звикли. Вони поводилися з нею, наче з прибраною донькою, — памятали її ще з тих часів, коли як дітвак сідала на їх коліна. Шийку вражали тільки давні звеличники Павлини, які придивлялись їй крізь льорнетку зі салі. Він почав ставати розсіяний, забував важні речі і коли його товариші помітили це — сміялися з нього. Дехто дозволив собі на гострий жарт, що він починає грати ролю „темних характерів" себто заздрих чоловіків і меланхоліків. Він приймав спокійно такі товариські жарти, але не міг стерпіти панів із льорнеткою.

„На щастя — думав він собі нишком — ці панове не входять на сцену і до моєї хати теж не прийдуть".

За кожним разом, коли він входив за куліси малими темними східцями з бічної вулиці відчитував з полекшою поліційну „заборону входити на сцену особам неприналежним до театру". Для більшої певности він провожав до театру завсіди Павлину, коли вона виступала без нього. Вона-ж була задоволена з цього; вона була кокетка, радо відповідала поглядами на усміхи, що йшли до неї із салі, але любила свого чоловіка.

Літо минуло щасливо; джигуни, що кидали оком на Павлину повиїжджали на свіже повітря — до Біаррітц і Трувіль. Бретонський маркіз, що хотів був оженитись із Павлиною сидів десь у своему маєтку. Молода пара жила спокійно і медовий місяць не зрудів.

Та на зиму вся сметанка вернулася назад у Париж і Т-во драматичних авторів заповіло свій баль на 1-го лютого. Шийка та його дружина належали до ділового комітету. Всі, що цікавилися театром бігли купувати заздалегідь білети, які можна теж було дістати в Павлини. Шийка бачив, що перед такими гістьми не можна замкнути дверей своєї хати. На його сходах був невпинний рух і щораз частіше зявлялись там молодці у жовтих рукавичках.

Що-ж було робити? Він не міг сидіти дома зранку до ночі, бо мав проби із своїх пес. Нераз вертаючися до хати надибував він на сходах якогось панка у веселому гуморі, що свистав собі під носом одну з арій фарсо-оперетки, в якій Шийка здобув великий успіх.

(Далі буде).

Червона Еспанія не виконає постанов комітету неінтервенції.

Як подають з Мадриду, ген. Міяха заявив недавно, що члени червоних міжнародніх бригад ніколи не погодяться на виїзд з Еспанії, не зважаючи на постанови комітету неінтервенції.

КІЛЬКО Є ЧУЖИНЦІВ У ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

Пресове бюро національного уряду подає, що червона міжнародня бригада має тепер 60.000 вояків. Минулого місяця дістала вона 12.000 добровольців з Франції.

ОПТИМІСТИЧНІ ПРОМОВИ.

Президент Каталюнії Компаніс та голова валенсійського уряду Негрін виголосили вчора перед мікрофоном дуже оптимістичні промови, висловлюючи переконання, що червоні переможуть.

ЧЕРВОНІ ЗАТОПИЛИ В ХІХОНІ 2 СВОЇ КОРАБЛІ.

Червоні затопили в хіхонській пристані военний корабель „Сігар", що від кількох тижнів стояв там бездільно; національне командування рішило видобути його з дна. Підводного човна, що його червоні також затопили в Хіхоні, не виплатиться видобувати, бо його мешини знищені динамітом.

АМБАСАДОРИ В БАРСЕЛЬОНІ.

Новий французький амбасадор при валенсійському уряді приїхав до Барсельони, бо туди спровадиться згаданий уряд у неділю. Ще давніше приїхав до Барсельони амбасадор СССР.

—o—

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі
не єдина
УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
з правом пупілярности,
1765 4-4
Провадить всі банкові чинности. Чекове конто П. К. О. 144.75
5

ПІД ЖОВТО-БЛАКИТНИМИ ПРАПОРАМИ.

НА ПРОСВІТЯНСЬКОМУ ЗДВИЗІ ЗАКАРПАТТЯ.

(Від нашого спеціяльного кореспондента).

Ужгород, 20. жовтня.

Пишу ці рядки все ще під пригноблюючим вражінням того свята. Хочу дібрати слова і бачу, що не найду їх на стільки сильних і пластичних, щоби охопити ними і віддати цілу скалю радости, зворушення, гордости, — якою ще нині дише вся атмосфера українського Ужгороду.

Щоби все це зрозуміти і психольогічно заглибити — треба було бачити!

На Закарпатті живе 600 тисяч українського населення. Ще перед 20 роками була це німа етнографічна маса, призначена на нещадну національну смерть, на погній мадяризації. Перед 15 роками була тут національна глуша. А потім прийшли орґіястичні роки викривлювання розбудженого національного духа мас. По селах ходили москвофільські агітатори і заговорювали до людей російською мовою.

— Розуміете нас?.. — питали.

— Ні, не розуміємо — відповідали селяни.

— Оце бачите українська мова. Якіж ви українці, якщо по українськи не розуміете?..

— Ми русини —відповідали похмуро дядьки.

— Отож власне. Русский ви нарід і українців женіть разом з їх „Просвітою". Закладайте Общество Духновича!

І закладали. А в той самий час український народовецький рух працював серед нечуваних трудноцїв.

Які вони були, звідки ішли і хто їх створював — зайво говорити. Про них стільки вже писалося в українській пресі за останніх 18 років!

А вислід?..

В неділю 17. жовтня пройшло вулицями Ужгороду 12.360 учасників Краєвого Просвітянського Здвигу Закарпаття. Ішли вони під 128 жовто-блакитними прапорами, з 921 таблицями, з 10 великими транспарентами, з 20 орхестрами! Прийшли з гір і долів, з сіл і містечок бадьорі, сильні, тверді своєю розбудженою свідомістю. Вісімдесять відсотків учасників походу — селяни!

Так, — це треба було бачити, щоби зрозуміти! І треба було собі пригадати, що перед 15-ти роками була тут національна глуша.

— — — — — — — — — — — — — — — —

В дні 17. жовтня увесь Ужгород тонув у прапорах і вливався українською піснею. Після архиерейської Служби Божої в катедральній церкві почався маніфестаційний похід вулицями міста. Поверх дві години плили довгі, здисциплінювані ряди. Ішли старі дядьки і бабусі, ішла молодь, хлопці й дівчата у розкішних своєю барвистістю народніх строях, їхали кінні бандерії та півтори сотні наколесників. Неукраїнська частина населення Ужгороду: жиди, мадяри, чехи і очевидно наші ренегати-москвофіли — були помітно заскочені. Ось це з нетрів народньої гущі вийшла сила, авангард тої сили, пробоєва еліта свідомого українства. Удар був сильний, за сильний.

Недавно робили москвофіли подібний перегляд своїх сил. Стягнули тоді до Ужгороду півтори тисячки затуманених людей, в тому числі всього 200 селян, а решта... шкільна молодь приведена москвофільськими учителями.

Мало чехів дивлячися на недільний здвиговий похід — плескало в долоні. Куди частіше можна було чути терпкі завваги в роді:

— Сакра, уж се зачина!...

Я бачив і фотографував похід у кількох місцях. Найкраще виглядав він перед будинком Краєвого Уряду, на якому уперше, як Ужгород Ужгородом, замаяв жовто-блакитний прапор. З великого балькону будинку витав похід губернатор в окруженні чільних представників підкарпатської адміністрації.

Що думали в той мент всі ті панове?.. Невже зрозуміли вони тоді ввесь сенс закарпатської дійсности?..

— — — — — — — — — — — — — — — —

На найбільшій площі Коріятовича відбулися вполудне всенародні збори. Довкола, як оком глянути, стануда муром народня маса, ростала з глиб сумежних улиць... і чекала. Посередині, на замаєній трибуні Президія „Просвіти", провідні громадяни, представники преси української й чеської. Появу голови Матірнього Т-ва „Просвіта" зі Львова, дра Івана Брика зустрічає маса бурхливими, френетичними оплесками:

— Слава!..

Оплесками витають також прихід губернатора д-ра Грабара і віцегубернатора д-ра Мезніка.

Довгу чергу промов зачинає голова краєвої „Просвіти" д-р Юлій Бращайко.

Переповідати зміст усіх тих промов?.. Переповідати те, що говорили: о. Августин Волошин, дир. Юлій Revaй, ред. Ст. Клочурак, п-і Єлисавета Станькова, п. Йосиф Данко, о. Іван Рогач, п. Борканюк, д-р Іван Брик, секр. Червенка, д-р Росоха?..

Все це переповісти годі, це треба булоб дослівно передруковувати! Це було настільки сміливе, настільки самопевне і настільки сильне, що вдарило в мене як велика несподіванка. Так могли говорити тільки люди свідомі своєї сили і свідомі своїх прав як членів нації в конституційній державі. Недільні вічеві промови — це був визов усім силам, що спряглися на загибіль відродженого українства Закарпаття. З трибуни падали слова, призначені і для Праги і для внутрішнього ворога.

А вічева маса?..

Стояла заслухана у резонанс мегафонів і реагувала пристрасно, стихійно. Оклики: „Слава" і „ганьба" чергувалися безупину. Слава своїйому трудові, своїй праці, своїм ідеалам, а ганьба всьому ворожому, ненависному, всьому, що уэмістовлює насильство і диверсію. В масі були представники усіх напрямків від католиків до комуністів, але усіх обединувало одне змагання, одна кров і над усіми маяли переможні й горді жовтоблакитні прапори.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Для характеристики настроїв і національного вироблення учасників здвигу цікаво буде навести хочаб такий момент народніх зборів:

Говорить гість з Праги, головний секретар „чехословацької лідової партії (Шрамека)" п. Червенка. Стверджує величезний поступ народнього освідомлення на Закарпатті та в одному моменті уживає терміну: „русіни".

— Нема тут ніяких „русінів", є тільки українці! — перебивають йому селяни.

П. Червенка помітно бентежиться і зараз же поправляється:

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8. Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
простирала — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — хопи — ваші — фіранки поручає
А. Петрушевський
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.
(давніше Коральницька).
Ціннки задурно!
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати.

Гемороїди
з причини злого самопочування і т. п. Треба конечно усунути ті дошкульні недомагання. При гемороїдах вживаємо
Чопків **Anusol** -GOEDECKE-
Дістанете в аптиках
12 чопків 5 зол. — 6 чопків 3 зол.

ДУЖЕ ЧУТЛИВІ САМОЧИННІ
протиз аникові прилади має PHILIPS Super 4-38

— Ано, ано, як млювім русіни, то я мислім на українци, як ви тому жекате...

— Отже кажіть „українці", а не думайте тільки!

П. Червенка дістав арештою оплески, зовсім заслужені, бо не думав і не говорив але, хоч попереднього вечора в дискусії з ужгородськими сопартійцями твердо обстоював неіснування українського народу на Закарпатті. А день після Здвигу на засіданні підкарпатської фракції лідової партії.. сам запропонував, щоби для Закарпаття назвати її „чехословенсько-українською народньою партією"!!

Осьтак переорієнтовувалися чехи впродовж двацятьчотирьох здвигових годин в Ужгороді!

Очевидно не можна перебільшувати значіння останнього просвітянського здвигу в Ужгороді. Дванацять тисяч учасників на 600 тисяч населення — це мало, як на нормальні культурно-освітні відносини. Але коли взяти під увагу цілу саме анормальність цих відносин на Закарпатті — то це дійсно велитенський подвиг. Подвиг, що приносить честь українським народнім і просвітянським робітникам на Закарпатті і що родить вже не тільки надії, але певність перемоги.

Тепер з черги вирисує цікаве питання: — як поставиться до проблеми дальшої національної політики на Закарпатті чехословацький уряд і льокальна адміністрація? Резолюції, що їх ухвалили Збори — і які подамо згодом, ставлять конкретні домагання до влади, жадають припинення мовної анархії у шкільництві та в урядах і домагаються повноти прав для українського населення Закарпаття.

Невже чехословацький уряд знехтує ці домагання?..

Роман Голіян.

Кооператива „Самопоміч".

ЗА ПРАЦЮ ДЛЯ БЕЗРОБІТНИХ БУВШИХ УСС, СС І ЧЛЕНІВ УГА.

У Львові й на провінції є чимало бувших Українських Січових Стрільців, які опинилися в теперішніх важких часах економічної кризи й безробіття без ніякої преці і разом зі своїми родинами живуть у дуже невідрадних матеріяльних умовинах. Деякі живуть просто у крайній нужді.

Та не зважаючи на найінтенсивніші заходи і зусилля, вони не можуть найти густо-часто якоїсь, хочби найтяжчої фізичної праці і то навіть за найменшу винагороду та не мають ніякої змоги здобути хочби дуже скромне удержання для себе і своїх, іноді численних членів родини.

Тому відбувши низку спільних сходин, вирішили вони не ждати довше на поміч іззовні, але зорганізувати самодопомогу. А саме вирішили вони приступити до організації кооперативи, яка, розбудовуючи деякі, ще дотепер у нас незаступлені ділянки промислу й торговлі (а таких ділянок у нас ще чимало), творилаб нові варстати праці. В тих нових варстатах праці моглиб хоч частинно знайти працю і змогу сякого-такого заробітку та прожитку передовсім безробітні бувші У. С. С., бувші С. С. та безробітні б. члени У. Г. А. Таким чином і справа дальшої розбудови та скріплення нашого промислу й торговлі знову зробилаб крок вперед.

В серпні ц. р. відбулися у Львові скликані Ініціятивним комітетом безробітних б. УСС-ів установчі загальні збори проектованої кооперативи, яку збори рішили назвати „Самопоміч". Збори приняли відповідний взірцевий статут РСУК у Львові, ухвалили висоту уділу та вписового, поруку заявленими уділами і вибрали Надзірну Раду кооперативи, зложену з вісьмох членів. На своїм першім засіданні Надзірна Рада іменувала управу кооперативи з трьох членів і двох заступників. Управа почала вже працю, щоб зорганізувати кооперативу і приєднати їй якнайбільше членів.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

ВІДГУКИ ДНЯ.

ТРОХИ НЕТОЧНА ПРАВДА.

Ми вже привикли до неодного. Душа, так як долоня чи плесно, забивається від вічного тертя і не реагує на що небудь. Треба справді чогось сильного, щоб вона це відчула і здригнулася.

Але час до часу буває таке.

Наприклад:

„Телеграм Спортови", а за ним „ПАТ" (!) подали цілому світові до відома вістку, що трохи не зморозила мені крови в жилах:

„На метчу української дружини в Медиці „Веселка" з польською дружиною з Перемишля „Напшуд" дійшло до страшної події. Підчас авантури пробив хтось штилетом польського грача Гвінера. Гвінер згинув на місці".

— Маєш тобі! — сказав я до себе. — Після заяв ріжних організацій про збірну відповідальність... Будемо відповідати тепер і за вбивство.

І вже перед моїми очима товпи народу в шалочках і капелюхах, з „лягами" і камінням у руках, а перед моїми вухами дзенькіт битого шкла і крик збірних відповідальників.

А з другої сторони: як можна так викривати прекрасну ідею спорту! Штилетом у плечі і ануж Боже борони — ще й затроєним!... Зроблять секцію — все відкриють...

Аж горячо мені зробилося.

З биттям серця ждав я на голоси в інших часописах.

Другої днини появилося всюди приписово великими буквами. А наголовки аж за очі хапали.

Третьої днини передрукувала жахливу історію заграничча преса: чеська, французька, німецька, англійська. В одних було, що застрілив, у других, що зарізав, у третіх що пробив, а в четвертих, що і застрілив і пробив.

Тепер не було вже сумніву, що за день, за два появиться резолюція якоїсь організації, що накликатиме до збірної відплати.

На щастя є на світі радіо. Сядеш собі вечором на канапі, закуриш, не закуриш, наставиш вухо, а радіо тобі всілячину торочить.

Між іншим і спортове звідомлення...

Слухаю.

„Мусимо стверднти — починає заповідач якимсь трохи застиженим голосом, — що вістка про морд на метчу „Веселка"—„Напшуд" є трохи неточна. На цім метчу не згинув ніхто".

Мене мов би хто на сто коней посадив. Марево збірної відповідальности дещо приблідло, а копаний мяч вияснів.

Другої днини я кинувся за інформаціями Адже часописи подавали навіть назвище вбитого. Неможливо, щоб це все було виссане з пальця!

І довідався.

Справді радіо мало рацію: вістка була трохи неточна.

А це трохи виглядало так:

На стації в Городку висів якийсь Гвінер, що їхав на метч „Чувай—„Україна" і купував собі папіроски. Поїзд рушив, Гвінер хотів сісти, впав під колеса і згинув.

Значить:

Не на метчу в Медиці, а на стації в Городку, не від штилету, а від коліс поїзду.

Одно правда: українці є тут трохи заміщані, бо пок. Гвінер їхав до них на метч. Тому не дивуюся, що „Пат" так поспішився з вісткою, хоч і трохи неточною, а на будуче не здивуюся, коли таки появиться якась резолюція про збірну відповідальність.

Галактіон Чіпка.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.
Львів — будинок Готелю Европейського
ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ 11—20

Китайсько-англійські бої.

Агенція Домеї повідомляє, що китайські частини заатакували вчора вечором ручними гранатами британські частини недалеко Кіянсі. Англійські війська відповіли на наступ скорострільним вогнем. Сьогодні рано китайці знову заатакували англійців, одначе їх наступ відбили.

Одначе Райтер повідомляє до Льондону, що команда англійських збройних сил у Шангаю рішуче заперечує вістки подані агенцією Домеї, буцімто китайці заатакували англійців.

—o—

Ощадність емеритальна — чи цілева — активна?
Проблему цю розвяжете складаючи ощадности в якійнебудь збірниці **Пром-Банку.** (Інформації Львів, Городіцьких 1. І. пов.

Чи Чансуліян живе?

Агенція Авеса повідомляє з Тієнсіну, буцімто з японських військових джерел, що маршала Чансуліяна розстріляли ще при кінці вересня на приказ Чанкайшека. Одначе цю вістку заперечує агенція Домеї, яка заявляє, що Чансуліян є тепер у Лянчав, столиці провінції Кенсу. Його здогадним завданням є втримування звязку між комуністичними китайськими військами і СССР.

Заки зужите свої ощадности
дозвольте їм працювати творчо в
Пром-Банку
Львів, ул. Городіцьких 1 І. п.
Тел. 202-15 П. К. О. 506-778.

Втікачі з Хіхону.

До пристані в Ля Рашель прийхало 10 кораблів із Хіхону, які привезли більше як 1.500 астурійських міліціонерів і коло 20 раненых. Між ними було кількох важко раненых, яких перевезли до лічниці. Інших міліціонерів розброїли По якомусь часі їх репатріюють до Еспанії.

Літературна сторінка.

У 25-ліття смерти Цеглинського.

Рівно 25 років тому — 24. жовтня 1912 р. помер Григорій Цеглинський, відомий директор української гімназії в Перемишлі, посол до парляменту і письменник. Ці роковини пригадав нам один із перемиських громадян, зовсім справедливо зазначуючи, що слід би їх відмітити. Не знаємо, чи в Перемишлі живе ще й досі достить сильний спомин праці цього енергійного педагога та організатора, одного з кращих наших парляментаристів та народніх діячів.

За чверть століття від смерти Григорія Цеглинського його ім'я вже найтісніше звязане не з його громадською працею, а літературною. Висліди громадської праці з тої давньої для нас доби злилися з поодинокими етапами загально-національної боротьби, з її успіхами та невдачами. Серед них требаб поставити нині цілий ряд прізвищ інших діячів, великі-ж заслуги Г. Цеглинського як директора гімназії та організатора Перемищини звузилися до чисто місцевих заслуг.

У великому некрольогу помищеному в „Ділі" на другий день після смерти Г. Цеглинського находимо якнайточніші подробиці з його педагогічної, громадської каріери. Про його заслуги як драматурга находимо там таку оцінку: „Писав Цеглинський новелі і повісти, наукові і публіцистичні статті, але на письменськім полі здобув собі ім'я як драматичний автор. Побачивши вузький круг українського народнього театру, постановив розширити його та добре обізнаний з европейською драматургією став малювати правдиве життя міщанства, ходачкової шляхти, сільської і духовної інтелігенції зі сатир. заб. краскою. Першим твором з цього поля була комедія „На добродійні цілі" в бібліотеці „Зорі" 1884 р., за якою пішла міщанська пригода „Тато на заручинах" і діждалися великих похвал у польських часописах „Соколики". Ще вдатнішою була комедія „Ходачкова шляхта" та „Лихий день" про який висловився з великим признанням д-р Е. Олесницький у „Ділі" за 1886 р. З новіших його драматичних творів подобалися галицькій публиці з вистав театральних та аматорських комедії „Ворожбит", „Торговля жемчугами" та „Кара совісти", — дві останні нагороджені преміями Краєвого Виділу".

„Руська Бесіда", що опікувалася нашим театром, доручила у 1882 р. управу цього театру Г. Цеглинському та Д. Гладиловичеві, що вели його до 1888 р. Саме це становище заохотило Цеглинського збагатити тодішній репертуар новими песами. „Видавнича Спілка" майже рівночасно зі смертю Г. Цеглинського видала другим виданням „Кару совісти", „Шляхту ходачкову" та „Соколики", які належали до найпопулярніших пес галицьких драматургів у репертуарі аматорських театрів. Те, що найбільше подобалося в них це були теми та типи з галицького життя, бо навіть дуже добрих наддніпрянських драматургів не могли ставити з успіхом наші аматори, коли треба було до них мати історичні костюми і розуміти добре козацький побут.

Коли оглянемо наші драматичні новинки за останніх 25 років то можемо ствердити, що хоч техніка нашої драми значно розвинулася і появилися зовсім нові сюжети — наскрізь інтелігентські, все-ж наш популярний репертуар, що відбивав би нові умови громадського життя, дуже мало збагатився. Під цим оглядом деякі песи Цеглинського можуть іще досі суперничати з песами, де автори не дають нових живих типів ані життєвої обсервації.

—o—

Хто цього року дістане премію Нобеля?

Оце питання, як звичайно щороку в місяці жовтні, живо цікавить европейські літературні журнали. Як відомо приблизно в тому часі йдуть усякі заходи в Осло, щоб виєднати найпочеснішу і найвищу світову літературну нагороду. Вплив мають тут офіціяльні представництва держав у Скандинавії, що можуть стати посередниками між своєю державою і комітетом Нобеля, всякі наукові академії, навіть поодинокі визначні індивідуальности. Як довго жив у Копенгагені Жорж Брандес його голос нераз рішав про нагороду, тому, що він единий у скандинавських країнах охоплював увесь сучасний літературний рух.

Літературні журнали рідко коли ворожать одному кандидатові успіх. З ріжних країн виринають кандидати і вони майже рівносильні, зважаючи, що про їх успіх дуже часто рішає черга, яка припадає на якусь країну. Коли кандидати якоїсь національности вже давно не мали Нобелевої премії, тоді за ними сильніше промовляє черга, ніж за іншими літературна заслуга.

Цього року знову, як і минулого, згадують прізвище французького кандидата Поля Валері. Поруч цього водночас другого Жоржа Дюгамеля, що саме недавно заняв поруч Валері фотель серед „безсмертних". Дарма що Дюгамель належить до першорядних письменників, Нобелева нагорода для нього булаб таки обниженням того високого рівня, на якому нагромаджували тільки найбільших письменників. Дюгамель не може рівнятися ані з Валері ані Кльоделем ані Жідом.

Преса теж згадує як кандидата фінського поета Сінляппаа, в Европі зовсім невідомого. Фінляндія не мала досі Нобелевих лавреатів і цей мотив може грати чималу ролю серед членів журі. Еспанія, яка вже давно не дістала нагороди відпадає через громадянську війну. Кандидатури російських письменників, які „лянсує" совітська „Літературна Газета" — Алексій Толстой або Федин, неповажні. Щойно три роки тому нагорода припала російському письменникові. Все-ж несподіванки можливі.

—o—

Літературна хроніка.

НОВИЙ ГОЛОВА ІТАЛІЙСЬКОЇ АКАДЕМІЇ — ПИСЬМЕННИК.

У Вероні, після повороту Мусолінія з Німеччини, Анунціо вийшов на дорогу йому назустріч, щоб подякувати „дуче" за честь — призначення Анунціа головою Італійської Академії. Анунціо заняв це місце два місяці після смерти Маринетті, заняв не так із волі членів Академії, як з волі Мусолінія. Колись Анунціо підкинув із глуму пропозицію стати членом Італійської Академії, кажучи: „Чистокровний кінь не заснованої Академії, кажучи: „Чистокровний кінь не може стояти у стайні поруч ослів". І пізніше він теж міг відмовлячся ввійти туди. Таксамо робив колись приятель Анунціа Маріннетті — завзятущий ворог усяких академій, який сидить там. Але становище голови Академії — інша справа. Анунціо оцінив честь, яку зробили йому Мусолініві і прийняв. Цікаве, що у тій самій Академії сидить ватиканський прелат Прегові, славний композитор для хорів у Сикстині, а твори Анунціа поставлені двічі на індекс Ватиканом у 1911 і 1928 році.

НАЙБІЛЬШЕ РОМАНТИЧНА ПОЕМА.

Крім роковин для народин або смерти поета почали від якогось часу пригадувати роковини творів. Хто зна, чи саме так! роковини не найдоцільніші. Ось в останніх числах паризького „Тан" відомий критик Еміль Анріо пригадує, що 100 років тому 15. жовтня 1837 р. появилася в журналі „Ревю де монд" найславніша із „Ночей" Мюссетта „Жовтнева ніч". Ця поема передає якнайсильніше образ який ми і досі маємо про „романтичного поета". Це один із найбільше характеристичних зразків романтичної поезії — красномовної, легкої, надхненої і меляхолійної.

ПОВІСТЬ ПРО ПЕРЕДІСТОРИЧНУ ВИСОКУ КУЛЬТУРУ.

Вийшла цікава німецька повість „Ізолантіс", що відтворює образ передісторичної культури одного острову 10.000 років перед Хр. Авторка Альма М. Карліц дала твір не чистої фантазії, бо довгі роки студіювала історію та археольогію і вісім років мандрувала сама довкола світа, щоб пізнати життя первісних народів і чудових закутин, де досі живуть легенди про найдавніші періоди людства. У цій повісті бачимо острів, який мав дуже високу культуру: чудову мову, мистецтво, філософію та якнайдосконалішу форму суспільного життя. В незвичайно плястичною емальовує авторка столицю, яку обливають водопроводи, оточену мурами, з прегарними палатами та святинями. Ізолантіс — героїка повісти бореться за найкращі ідеали високорозвиненої батьківщини, яку залила вода підчас одного великого землетрусу.

ВІДНОВЛЕНИЙ ДАВНІЙ ТЕАТР.

Цього місяця відкрили в околиці Гайдельберга малий рококовий театр, збудований 200 років тому в замку князя Шарля Теодора. Цей театр був зачинений більш як 100 років. Колись виставляли в ньому італійські та німецькі опери і трагедії Вольтера у прикладі автора. Цей театр незвичайно архітектонічний, — має сцену завглибшки на 35 м. і машини... з дерева, що збереглися неушкоджені.

ШЕКСПІР — НІМЕЦЬКИМ ПИСЬМЕННИКОМ.

Німецьке „Шекспірівське Товариство" організує цього місяця у м. Бохум тиждень присвячений творчости Шекспіра. Минулого року в тому самому місті ставили всі пєси Гайнріха Клейста і зорганізували цикль викладів на пошану славного „германського" поета. Цікаве, що німецька преса всю акцентує Шекспіра як германського письменника, вказуючи як на головний аргумент на те, що німецькі романтики перші відкрили його геній і що Шекспіра грали в Німеччині частіше, ніж в Англії.

НОБЕЛЕВІ ЛАВРЕАТИ В ЧЕСЬКІЙ „УСЕСВІТНІЙ БІБЛІОТЕЦІ".

Чеська відновлена книгозбірня „Світова Книгорня" заповідає у 35 томах вибір творів усіх дотепершніх лавреатів Нобеля. До кожного тому перекладач даного твору напише передмову. До підготовляваної серії ввійдуть: Сюллі Прюдом, Теодор Моммзен, Бернстерне Бернсон, Фредерік Містраль, Хозе Ечегарай, Г. Сенкевич, Джозуе Кардуччі, Р. Кіплінг, Рудольф Ойкен, Сельма Лягерлеф, Павль Гайзе, Моріс Метерлінк, Герсарт Гавптман, Рабіндранат Тагоре, Ромен Ролляи, Вернер Гайденстам, Карль Гіяльруп, Генрік Понтоппідан, Карль Шпітелер, Кнут Гамсун, Анатоль Франс, Хасінто Бенавенте, В. Б. Єйтс, В. Реймонт, Г. Б. Шов, Грація Деледда, Анрі Бергсон, Сінклер Ундсет, Томас Манн, Сінклер Люіс, Е. А. Карльфельдт, Дж. Голсуорті, І. Бунін, Луїджі Піранделло та Е. О'Ніл. У деяких років Нобелеву премію призначували по половині двом письменникам, тимто їх число більше, ніж 35 років, за які призначили нагороду.

ПОМЕР ВИЗНАЧНИЙ БОЛГАРСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК.

У Пловдіві помер один із найвизначніших сучасних болгарських письменників Йордан Йовков. Народився 1884 року в селі Росиці в Добруджі, де його батько був багатим господарем. Студіював фільософію і право. Довгі літа був народнім учителем по селах у Добруджі. У війні за визволення болгарських земель боровся як старшина. Писав повісти, оповідання, драми, комедії і поезії. До найкращих повістей Йовкова належить повість із життя добруджських селян „Жнець".

НЕВДАЧА ЕВЕРСА.

Відомий німецький письменник Ганс Гайнц Еверс став рішучим гітлерівцем, хоч твори його були немов би повним запереченням нової доби націонал-соціялізму. У хвилині повної перемоги гітлерівців Еверс був тим, що розбив союз німецьких письменників. Коли наближувалися роковини гітлерівського героя Горста Весля, Еверсові доручили написати його життєпис. Весель мав сильно заплямлене приватне життя, треба було його виблити політичними мотивами. Еверс написав замовлений твір, але так незручно, що його признали образою для гітлерівського руху і заборонили в Німеччині друкувати всі твори Еверса. Хто чим воно... Еверсові довелеться ще друкувати свої твори разом із недавно прочитаними під своїм впливом письменниками на еміграції.

ПАМЯТНИКИ ДЛЯ ДВОХ ПОЕТІВ У ПАРИЖІ.

У славному Люксембурському Саді в Парижі поставлять два памятники: Мюрже та Бодлера. Верлен, якого памятник уже там стоїть, звертався ще у 1895 р. в відвертим листом до редакцій, поставити памятник Мюрже — авторові „Сцен із життя богемн". Щодо Бодлера то треба було рівно 100 років від появи його „Нетлінних квітів", щоб його слава закріпилася... мармурово.

ДРІБНІ ВІСТКИ.

Шість тижнів тому вийшла чеська повість Я. Гогтовського „Дум без пана"; тепер вона має вже третє видання і небавком її офільмують.

У Румунії передруковували повість А. Антемірескула „З часів капітана Костаке", що появилася в 1898 р. у відтинках газети „Епоха". Це патріотична повість з 1848 р.

У Варшаві у видавництві Гезіка появилися водночас три переклади Лермонтового „Демона", які зробили І. Слонімська, Ф. Силодовський і К. Хмієльський. Ці переклади теж не перші.

Паризька виставка надхнула деяких французьких поетів до поем, а саме Фернанда Грега і Поля Фора, що має титул „князя поетів". Поль Фор прочитав деякі свої поезії п. н. „Експо (себто Виставка) 37"., з верху вежі Айфеля.

У Медані відкриють музей ім. Еміля Золі, де збережуть усякі памятки, рукописи, портрети, листи і предмети домашньої обстановки по авторі „Жерміналю".

Тільки освітою, культурою і виховливим здобудемо кращу долю. Не жалуймо батьків на скріплення освітних змагань.

Сторінка без політики.

Середньовічна винарня в Люблині.

В самій середині старого Люблина, який — як відомо, був за українських князів західним оборонним городом — при старім ринку стоїть стара дводоверхова каменяця, в якій ще не закінчили історичних дослідів. Була вона колись власністю богатого міщанина-українця, славного шинкаря. Ще нині при самій головній брамі цієї каменяці, праворуч є герб цього міщанина: голова лева з огненним язиком і напис Іван Любом (на Волині є старинне місто Любомль) і рік 1540. (Під дахом каменяці є ще дата 1782. р., коли вона була відновлена.). Число дому: Ринок 8., нині таке, як і давніше. Про цього шинкаря, або радше про його сина і інших пише на початку XVII. ст. Сакович, що був українським священником в Люблині, що шинкарі-квасники дотикають святих риз.

Квасники це були бідніші шинкарі, які на ярмарках і відпустах продавали квас із хліба; такий хлібний квас продають ще й до сьогодні на ярмарках і відпустах в околицях Люблина.

Коли польські пани почали в початках XVII. ст. поширювати панщину і на українські землі, насилали вони туди орендарів-жидів, відбирали давнім українським шинкарям право шинкувати та віддавали шинки жидам. Українців шинкарів записували в реєстр панщизняних.

Так теж і в Люблині шинк Любома віддали жидам. Згодом і ціла та гарна (розмальована жовто-синіми кольорами) каменяця Любома дісталася в жидівські руки; навіть в партері є тепер там жидівський „дім молитви".

А до XVII. в. (головно в українських княжих часах), доки не дійшла туди екстерміндійна політика, головно польської шляхти і панів, були тамошні міщани дуже багаті. Були вони багаті головно при славнім торговельнім шляху, що йшов із західної Европи через Німеччину, Польщу й Україну на Схід (левантійський шлях); йшов він туди через Зволинь, Каземир над В. (інакше Ветху Гору), Люблин, Холм, Володимир Волинський і на схід (на тому шляху знаходяться тепер ріжні старинні гроші). Знаємо з літописів, що один міщанин у Володимирі Вол. видав у себе гостину для українських вельмож, князів, бояр і закордонних гостей та представників. Те саме бувало в багатих міщан і в інших українських містах. Ще в 1591. р. багатий купець Іван Прибило в Каземирі видав традиційну, велику гостину для знатних воєводів, вельможів і т. д., як подають міські записки.

Відкопана ц. р. винарня в каменяці Любома довго була засипана. При перебудові старих домів до первісного вигляду натрапили на замуровані входи і за ними два льокалі, переділені стіною із дверима. Півокруглі сильні склепіння накривають подовгасті кімнати (пивниці). Мури дуже сильні, грубі на три метри (всі мури з княжих часів грубі на 2—3 м. чи в Криласі, чи в Скиті, чи у вежі Данила в Люблині; замкова вежа в Каземирі над В. має мури аж пять метрів грубі). Перший льокаль ідентичний як і другий, але стіни і стеля лише в другім замальовані картинами. Одна картина має німецькі написи, інші латинські; польського нема ніде ні одного слова. Є і окремі підписи напр. „1679. die 27. muth"

На одній картині Венус їде на мушлі зі щоглою по морю (життя), дальше є на суші шатро, в нім лицарі, над шатром велике серце, з лівого боку подальше амор стріляє з лука в напрямі на шатро; один лицар біля шатра кидає копію.

На другій картині Ерос з крилами і Психе під шатром, за ними двоє людей з книгами.

На іншій картині Геракль стручує булавою голови якихсь людей.

Інша картина представляє жінку вірну і невірну, жінку з посагом і без посагу.

Картину з німецькими написами пояснює зліва напис: „Ich habe Einen", праворуч напис: „Ich habe auch Eine".

Картина в куті представляє дерево життя. На галуззях ріжні голови (виразні лиця може відомих тоді людей), дальше від дерева стоїть малий Амор, стріляє з лука і вістрілює одну голову за одною з гиляки. Можливо, що ця картина звертала увагу на тих, що відпали, або мали відпасти з парубоцтва, яке там певно вело „прім".

Є ще й інші дещо затерті картини.

В розі є піч, в якій палили поліна. Був один довгий стіл і лави. Другий льокаль був призначений мабуть лише для лицарства (шляхти), перший для всіх.

Під долівкою були (і є) ще глибокі і широкі пивниці на вино; вони тягнулися далеко аж під Золоту вулицю і під ринок; подібно, як пивниці „Народньої Торговлі" підходять також аж під ринок у Львові.

Ця винарня в Люблині у своїх пивницях (ще не відкритих) має також получення з підземними ходами (льохами), що йдуть зпід старого ратуша і зпід краківської брами попід ціле старе місто аж до замку до вежі. Під старим ратушом ці ходи розходяться в ріжні підземні закутини; деякі з них мали сильні двері і грубі дерев'яні засуви від муру до муру. Були там і темниці для злочинців. В мурах під ратушем відкрили діри, які йдуть муром до темниці. Це давні гейби слухові телефони; подібні є в мурах Скиту Манявського, головно в східних воротах. В темницях є на мурі якісь затерті знаки (написи) немов глаголицькі; мури невиправлені. Знайшли там теж колись і людські кости.

Цікаві ці закутини давньої української бувальщини оглядати можна зовсім легко, бо тут і в ратуші ключі має сторож.

М. Миханько.

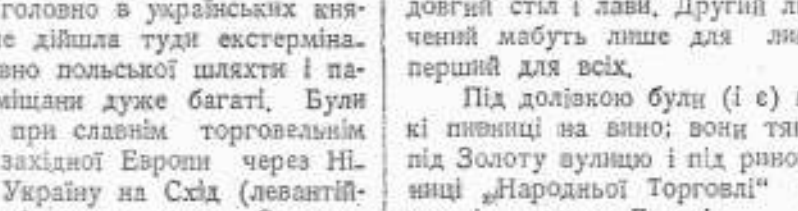

Перша церква на Сагарі.

Саме перед кількома днями в оазі Ель Голея, в самім центрі Сагари, віддаленім приблизно 1,000 км. від Альжиру, відбулося посвячення католицької церкви — першої в пустині. Церкву побудували в околиці заселеній туарегами. Її будова звязана з імям людини, яка залишила по собі просто легендарну славу серед туарегів і память святого серед християн. Це священник де Фуко, якого життя описує багато французьких письменників.

Церква стоїть на могилі о. де Фуко, який згинув в Ель Голея.

Замолоду був той місіонар знаменитим старшиною і гулякою. Представник старого французького роду, він він у 80 рр. минулого століття розгульне і буйне життя. Цілий Париж говорив тоді про його авантури і скандали. Неспокійно в душі буйного старшини настав перелім. Він пішов у прощу до святих місць у Палестині, постригся в черці і як місіонар виїхав до північної Африки.

Від того часу почалося справжнє життя де Фуко, яке зробило його героєм легенди. Місіонар віддався зовсім праці серед туарегів та став згодом найпопулярнішою людиною краю. Його аскетичне, повне самовідречення життя зеднало йому величезний пошанівок. Він вислав синів кількох туарегських вождів до Франції на студії, де вони мали набратися европейської культури. Завдяки його заходам просякали впливи французів зовсім мирно в найдальші закутини Сагари, в її найдальше висунену озву.

Де Фуко ніколи не лякався небезпеки і нераз був ранений у сутичках із розбійниками. Підчас одної такої сутички його вбили і він так похоронили з великими почестями в Ель Голея. Було це в найбільшому розгарі світової війни. Память про нього збереглася серед арабських племен аж до сьогодні.

—o—

ОРИГІНАЛЬНИЙ КІНЕЦЬ ОРИГІНАЛЬНОГО ПОДРУЖЖЯ.

Подружу пару Гонсалесів у Вера Круз (Мексик) можна вважати направду не тільки наскрізь модерним, але і наскрізь оригінальним подружжям. Також і закінчення цього подружжя зовсім оригінальне.

Енріко Гонсалес, малий, незамітний урядовець оженився після смерти своєї першої жінки удруге. Вибраною його серця була учителька. Підчас весілля, яке відбулося сім літ тому, молодята заключили дивну умову. Тому, що приходи будучої жінки були рішуче вищі, як її чоловіка, Гонсалес мав покинути своє становище і переняти на себе ведення цілого господарства. Учителька мала турбуватися тим, щоб завжди заробити на прожиток.

Сім літ тревало це подружжя і здавалося, що обоє попали на справді добру думку, уложивши собі в той спосіб життя. Подружжя Гонсалесів жило в щастю і любови.

Гонсалес вів господарство, прятав, змітав пороху, варив страви, прав білля, ходив на закупи, відвозив кожного дня подругу своїм автом до школи і коли йому на те час дозволяв, відвозив її теж домів. Сім літ усе було в якнайкращому порядку.

Раптом усе змінилося.

Одного дня вернулася пані Гонсалес швидше до дому, як звичайно. Вона пішла просто до кухні, заглянула до всіх горшків і скрутила вогонь на газовій кухонці.

Цього було Енрікові Гонсалесові, який сім літ вів не тільки взірцево господарство, але став був теж „взірцевим пантофлярем", забагато. Він дав своїй жінці такого штовханця, що вона вилетіла з кухні, немов із лука і заявив їй при тім, що не стерпить, щоб хтонебудь мішався йому до його справ.

Обурена пані Гонсалес покинула негайно спільне мешкання і внесла розводову скаргу, Енріко Гонсалес заявив, що він готовий пристати на розвід, але під умовиною, що дістане від своєї жінки аліменти аж до самої смерти.

Суддя, що вестиме цей оригінальний судовий процес, буде направду в немалому клопоті, кому з обох сторін признати слушність.

—o—

ТРАГІЧНА ПОМИЛКА МИСЛИВОГО.

В Шамоні (Франція) скоїлася недавно подія, яка малощо не покінчилася смертю одної людини.

Жіль Піні 23-літній артилерист використав вільний від служби час і пішов з 17-літньою Габріелею Клеві на прохід до недалекого ліса. Осіннє пополудне коротке, тимбільше, що закоханим пливе час лискавкою. Обоє не спамятались, коли в лісі почали западати чимраз більші сутінки.

Сутінки для закоханих не були ніякою перешкодою і вони сіли в підніжжі старезного дуба і любо собі шептали. Була вже година 5.30, коли в лісі залунав раптом стріл і по ньому жахливий крик.

Що сталося?

Якийсь прислїпкуватий мисливий взяв закохану парочку за добичу і не думаючи довго вистрілив зі свого кріса та важко ранив Жіля і Ґабрієлю.

Сам мисливий, замість подати раненим поміч ,зрозумів, що він помилився і кинувся на втеки.

Аж пізно в ночі Жіль Піні, не зважаючи на рани, добився до села і счинив тривогу. Молодого артилериста і його кохану відвезли до лїчниці. Рани Ґабріелі Клеві признали дуже важкими й небезпечними. Артилерист ранений в руку. За нефортунним мисливим шукає поліція.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація

ВЕСЕЛЕ.

ДИТЯЧИЙ ЛІКАР.

Лікар: Покажи язик, Миколцю, більше! Витягни його дальше.

Миколцьо: Дальше не можу, бо він зі залу сильно прикріплений.

Музична сторінка.

МИКОЛА ЛИСЕНКО.

Коли віддаємо ці слова до друку — в дні 22. жовтня — минає 25 літ від смерти Миколи Лисенка — великого українського композитора, звеличника української пісні та її творця й популяризатора, великого українського громадянина і патріота. 25 літ тому помер Микола Лисенко у 70. році життя, залишаючи по собі величезну спадщину музичного збирача, видавця, композитора та музичного педагога. 280 народніх сольових пісень з фортепіяновим дострое́м, коло 120 хорових пісень, кілька збірників обрядових пісень, яких 80 сольових і хорових пісень власної композиції до слів безсмертного „Кобзаря", з того кілька великих кантат, яких 30 хорових і сольових творів до слів І. Франка, твори на фортепіян, скрипки, орхестру, — врешті опери й оперети такої безсмертної вартости, як „Наталка Полтавка", „Різдвяна Ніч" чи „Тарас Бульба". Поруч із тим опери й оперети для дітей, далі оснування музично-драматичної школи у Києві, яку сам зразково провадив та яку довів до такого блискучого стану, що в перших днях визвольнищького руху негайно переймену вали її на „Вищий Музичний Інститут ім. Миколи Лисенка".

Микола Лисенко видобув українську пісню з народніх нетрів і підніс її до висот европейського мистецтва. Микола Лисенко давній украінський пієтизм до рідної пісні підніс до рівня культу, який по нинішній день є одним з найтрівкіших цементів всеукраїнської національної збірноти. І тому годі підходити до Миколи Лисенка з критерієм нинішніх музичних напрямків — так само як годі підходити з критеріями актуальних літературних течій і правил поетики до Шевченкового „Заповіту" чи Франкового „Мойсея".

Фахову статтю-фейлетон про творчість Лисенка помістимо в одному з найблизчих чисел „Діла".

Що діється з мучичною творчістю в Совітах?

Таке питання чуемо часто в музичних колах у ріжних краях і містах; таке питання ставлять собі й ці, що цікавляться музикою та її станом на Сході й Заході, на Полудні й Півночі, навіть ті, що слідкують за життям і його проявами в СССР — наскільки це можливо, беручи під увагу китайський мур, який відгороджує країну від решти світа.

Якщо йде про виконавчу ділянку совітської музики, то вона стоїть незвичайно високо: доказом цього Шопенівські конкурси у Варшаві, на яких від літ перший ряд лавреатів творять большевицькі піяністи, та два останні міжнародні конкурси для скрипачів (у Варшаві та Брюсселі), де перші нагороди знову здобули скрипачі із Совітів. Але коли приглянемося ділянці творчій, то про неї — глухо в Европі. Творчість совітських композиторів не відграває в сучасному музичному світовому житті майже ніякої ролі. Це факт, і його не можуть скрити чи замазати специ від большевицької пропаганди закордоном. Не можна припустити, що може там, у Совітах, існують якісь музичні архитвори, яких на Заході не знають. Хоч як замикається совітська держава від у сього буржуазного Заходу, то все-ж вона туди експортує все, що тільки цей Захід може цікавити — почавши від консерв, скінчивши на літературних творах. Отже нема сумніву, що добрі, вартісні чи хочби тільки цікаві музичні твори Совіти не завагались би вивезти й показати в Европі — як і нема сумніву, що коли б такі твори були, ними поцікавились би навіть в Італії чи Німеччині.

Перед кількома роками у большевицькій державі, у Ленінграді, дозрівав композитор, якого іменем Совіти радо пописувалися перед закордоном і який заповідався як першорядна величина. Це Димітр Шостакович. Останній його твір, про який доходили не тільки чутки із „тої" сторони, але який пробився в Европу й Америку (дарма що він не найшов такого загального успіху, як можна було сподіватися), це була опера „Леді Макбет мценського уезда". Шостакович, у цьому творі куди „правіший", як у своїх попередніх, послуговується стилем і музичною мовою загально відомого европейського модернізму, — таксамо як це роблять композитори в Англії, на Мадярщині чи російські емігранти. Якогось нового, своєрідного „пролетарського" стилю чи навіть такого підходу у нього даремне шукати. Те саме можна сказати і про Дзержинського, якого опера „Тихий Дон" була в останньому часі репрезентативним оперовим совітським твором. Переглядаючи її надибуємо все відоме нам з десятка подібних сучасних европейських творів з тою тільки ріжницею, що Дзержинський все-ж старається бути простим і зрозумілим і що в нього куди бідніша творча інвенція, як у десятка европейського компонторського дорослу. Про Шостаковича знаємо, що від року він уже в неласці і проголошений „буржуазним" композитором; Дзержинського чекає мабуть це саме як не нині, то завтра.

Деж совітські композитори? Чи радше: чому їх нема? Відповіди на це питання мусимо, очевидно, шукати глибше: в загальних, засадничих гаслах і основах, яким підлягає вся творчість в Совітах. Вона, як відомо, мусить там піддаватися суспільним, політичним і пропагандивним цілям: а все це є саме найбільшою гальмою і перешкодою в розвитку композиторів, що живуть у межах Сов. Союзу та їх музики. Совітські композитори мусять писати „зрозуміло", для широких мас, а це згори рішає про тему, її переведення та її виразові засоби. Від них вимагають таких тем, які з мистецтвом звуків нічого спільного не мають; при уживанні живого слова (опери, пісні, хору) вони мусять послуговуватися лібреттами чи текстами, які через свою тематику, через повну недостачу хочби найменших поетичних, літературних чи драматичних моментів, не можуть надхнути інвенцію композитора до нічого путнього. Внаслідку маємо безліч „творів" про комбайни, трактори, пятилітку, червону революцію — і серед цієї макулятури нема нічого, що не тільки було би якимсь здобутком для загальної музичної культури, але що бодай вказувало би на успішність праці чи талант совітських композиторів.

Все це дуже сумне тому, що в межах Совітського Союзу живуть наші, українські, композитори. Загальна „лінія" музичного фронту торкається теж їх — і наслідки цього надто наглядні. Коли наприкінці 20-их літ ми находили в їх творчости симфонії (Ревуцький, Лятошинський, Белза, Костенко), більші орхестрові чи камеральні твори, врешті й цінні для нашої літератури дрібні твори як пісні, малі фортепіянові форми і т. і. — то переглядаючи каталоги музичних виданництв Сов. України за останніх пять років, не находимо в них буквально нічогісінько нового, крім декількох народніх пісень, пісень про паризьку комуну, комбайни, політкаторжан та стахановських ударників.

Творче мистецтво, звязане політикою і партійними доктринами є сковане і згори засуджене на загибіль; найкращим доказом цього — Совіти і Німеччина. Дві держави із зовсім протилежними політичними цілями, зблизилися до себе в одному: впрягнувши творчість у політику, вони підтяли її крила; позбавивши свободи творчого духа, вони відібрали йому всю його силу.

—o—

Фернандо Авторі — співак і маляр.

На днях помер у Фльоренції один з найвизначніших італійських співаків, басіст Фернандо Авторі. Та не тільки в музичному світі залишив він по собі глибокий жаль і якнайкращу память, але й поміж малярами та журналістами. Бо Фернандо Авторі був не тільки знаменитим співаком, але й незрівняним карикатуристом і в цій ділянці не менше діяльний, як у першій. Про нього можна було сказати, що був він найкращим співаком поміж малярами і найкращим малярем поміж співаками... Він оповідав про себе, що до малярства „тягнуло" його від наймолодших літ у такій самій мірі, як і до музики — дарма що пристрасть рисувати карикатури своїх ближніх коштувала його чимало: його малощо не виключили з гімназії за карикатуру професора та директора. Коли він рішився стати співаком і дебютував у Неаполі, тоді одночасно на малярській виставі у Тревізо виставляли вперше його олійні образи.

Авторі — співак звернув на себе незабаром увагу і його ангажували до славної опери „Ля Скала" в Міляно. Тут був Тосканіні, геніяльний диригент, директором і неподільним володарем. І ось, коли Авторі вперше виступив у Скалі в партії Дон Базіліо (в опері „Севільський цирульник") — яка доречі була до кінця життя його пописовою — по виставі візвали його до канцелярії строгого маестра. Авторі був певний, що Тосканіні його зганьбить за надто реалістичну передачу партії Дон Базіліо — і він уже приготовився на найгірше. Яке було його здивування і його радість, коли великий Тосканіні обсипав його самими компліментами, обняв його і запропонував те, що вважали найбільшою честю: перейти з молодим співаком від цієї днини на „ти"...

В цьому самому часі в Міляно жив Беніто Мусоліні, як головний редактор „Пополью д' Італія". Він бував частим гостем в опері і гарячим прихильником її першого баса. Підчас від'їзду Авторія у Мусолінія, співак показав йому свою теку карикатур — а редактор Мусоліні, не довго думаючи, заангажував співака-маляра на постійного політичного карикатуриста свого щоденника. На цьому становищі працював Авторі — рівнорядно з працею в опері — декілька літ. Коли після довшого часу обставини змінилися і з головного редактора Мусоліні став диктатором держави, а Авторі — співаком світової слави, оба колишні „товариші праці" знову зустрілися: Мусоліні запросив співака до себе, а цей негайно використав нагоду, зробити з „дуче" карикатуру. Вона й досі висить у кабінеті Мусолінія — як єдина картина в його кімнаті.

Фернандо Авторі, якого карієра славного співака кидала в ріжні сторони світа, не занедбував ніякої нагоди, щоб доповнювати свою теку карикатур усяким цікавим матеріялом. У ній можна зустріти коронованих та некоронованих володарів Европи та Америки, великих політиків, артистів, учених, фінансістів — словом „усіх". Як оповідав Авторі, всі „жертви" його олівця щиро сміялись із своїх карикатур і ніхто на нього не образився. А коли себелюбство когось і вразив Авторі-карикатурист, то Авторі-співак напевне вмів усе якнайкраще загладити.

УСЕ ДЛЯ ДІТЕЙ!
нововідкритий магазин вибагливої дитячої конфекції
„ПАЛАТА ДИТИНИ" 9-10
Львів, Рутовського 1 (гмах Шпрехера)

ЗА НИЗЬКО.

Великий диригент і піяніст Ганс фон Більов був відомий не тільки з гостроти свого язика, але й з „галянтности" супроти дами. Про це мала нагоду переконатися дуже відома співачка Малінгер, яка мала виступити в Берліні як солістка у симфонічному концерті, диригованім Більовим. Підчас проби вона постійно співала на пів тону за низько; Більов кількакратно переривав пробу, але все прикидався, буцімто в орхестрі грають фальшиво — самій співачці і не кажучи ні слова. А вона чи не розуміла, чи не хотіла розуміти натяків — далі співала фальшиво. Врешті Більов звертається до неї якнайчемніше: „Ласкава Пані, чи Ви булиб такі добрі піддати нам справжнє, правдиве й чисте „а"? Я диригую постійно „а", а моя орхестра постійно грає „b".

—o—

БЕТГОВЕН ПРИ ТЕЛЄФОНІ.

Великий композитор Макс Регер диригував раз в Альтоні концертом, в якому соліст-скрипак виконував Бетговена скрипковий концерт. В цьому творі цей соліст грав довгу каденцію — на думку одного „строгого" рецензента куди за довгу та нудну. Він не загався висловити своє невдоволення у рецензії: „Як міг Регер допустити до цього, щоб соліст у його концерті виконав у творі Бетговена таку безвартісну каденцію, очевидно „власної роботи"?! Прочитавши рецензію, Регер не довго думаючи підійшов до телефону і получився зі згаданим рецензентом. „Тут говорить Людвик Бетговен" представився він. „Я хотів вам лише сказати, що каденцію, яку виконували вчора в концерті, написав я сам!"

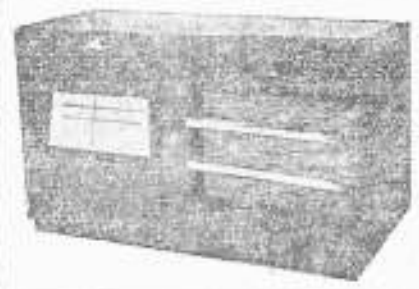

Модерні українські
радіоприймачі „e-comp
для вибагливих слухачів на сезон 19-8 —
вже появились і можна дістати у фірмі
„E-comp“ Львів, ул. Сикстуська ч. 29.
Проспекти і цінники даром.

ОГОЛОШЕННЯ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— Ощадні господині роблять на зиму запаси високоякісного меду, овочів, грибів у Кооперативі „Рій“, Львів, вул. Руська 20, тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 3—5

— „Хром“, Львів, вул. Руська 20., телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і перероблює ужиткові футра за найновішими моделями. —?

Знак охоронний

Чай Прівес

Сильно запашний.
Дуже видатний.
ПІД ГАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ
НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

— Знана зі солідности кравецька робітня мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4, І, п. тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. Ціни приступні. 1931 1—35

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортово руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик „ЗМАГ“? Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння напевне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол. Адреса адмін.: Львів, Ринок 10, II. пов. Тел. 229-41. Жадайте оказових чисел!

— **Богослуження за полеглих вояків.** Церковні брацтва при храмі Преображення Св. Спаса у Львові подають до відома громадянства міста Львова, що в неділю 31. жовтня ц. р. в год. 18. відправиться в тійже церкві заупокійне Богослуження за полеглих вояків, а дня 1. листопада (понеділок) в годині 9. торжественна співана Соборна Служба Божа в намірення Українського Народу. Церковні брацтва храму Св. Спаса запрошують всі українські товариства і громадянство взяти корпоративну участь у згаданих богослуженнях.

— **Ширші сходини в Міщанському Брацтві** у Львові відбудуться в неділю, 24. ц. м. в год. 10. рано в домівці при вул. Руській ч. 3. І. пов. з таким порядком: 1) реферат п. Іллі Яреми: „Як вести підприємство“; 2) д-р Степан Біляк: „Проект нового закону про ремесло і цехи“; 3) Актуалії. Пригадується, що кожної неділі в год. 6-ій ввечір відбуваються для членів і їх родин відчити і реферати на актуальні теми та чайний вечір.

— **Український Театр „Цвіркун“ у Львові.** Всім тим, що тужать за українським театром у Львові, подаємо до відома, що від половини листопада ц. р. починає грати у Львові театр „Цвіркун“ під управою пп. П. Сороки й Остої-Залушького.

— **Повторення концерту для шкільної молоді і старшого громадянства,** влаштованого з нагоди відслонення памятника в 25-ліття смерти ком позитора о. В. Матюка в Карові, відбудеться 24. жовтня ц. р. в год. 19-ій у малій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5. III. поверх. Програму концерту виповнять: муж. хор „Сурма“ під управою дир. Плешкевича, соліст Ю. Шухевич і д-р Б. Кудрик. Вступ за програмками.

— **Курс аматорської фотографії** уладжує Українське Фотографічне Товариство у Львові, вул. Шашкевича 5. Курс триватиме від 15. листопада до 15. грудня й обіймає всі ділянки теоретичної та практичної фотографії. Інформації та зголошення в четверги і суботи в домівці Т-ва від год. 18—20.

— **Бурхлива інавгурація академічного року у львівськім університеті** відбулася 22. ц. м. Після богослуження в польській катедрі ректор проф. Кульчинський виголосив промову, в якій подав теж звіт з діяльности університету за минулий рік. Із звіту довідуємось м. ін., що в минулім академічнім році львівський університет мав 5.289 студентів, з того 3.819 мужчин і 1.444 жінок, 3780 римо.кат., 682 греко-кат., 679 жидів, 66 евангеликів, 62 православних і 18 інших. Зложено 7.000 іспитів, признано кількасот магістерських і 51 докторських дипльомів. Інавгурація скінчилася демонстрацією ендецької молоді, яка кинула з галерії більшу кількість летючок з домаганням завести лавкову систему для жидів та погрозами під адресою ректора. Дальше демонстранти відспівали національний та організаційний гимн і стануши у дверях з витягненими по фашистівськи руками, не хотіли випустити із салі сенату. Крім того на коридорі кричали „Геть з ректором“, „Хай живе кс. Сапега“, „Хай живе інж. Добошинський“. Одночасно академічна сторожа при дверях здержувала студентів, наказуючи їм іти на віче у справах окремих лавок для жидів.

— **За права адвокатських аплікантів.** У днях 31. жовтня і 1. листопада ц. р. відбудеться у Львові загальний зїзд делегатів адвокатських аплікантів з цілої Польщі. З цієї нагоди організація адвокатських аплікантів у Львові видала велику відозву про невимовно важке положення адвокатури і спеціяльно адвокатських аплікантів. Головною причиною цього катастрофального положення адвокатури є нові закони, що страшенно обмежили права адвокатів. Тепер новий проект закону про устрій адвокатури ще дальші передбачує обмеження прав адвокатури і замикає взагалі доступ до адвокатури молодим правникам. Тому адвокатські апліканти повинні рішуче виступити проти цього законопроекту, що перекидає ввесь тягар кріси в адвокатурі на молоде покоління правників.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 5.000 зол. на ч. 37756; 2.000 зол. на ч. 25262, 787; 1.000 зол на ч. 6923, 49046, 52578, 11312, 131156, 187127, 189069; 500 зол. на ч.: 14189, 82867, 83260, 141443, 159983; 400 зол. на ч. 32987, 49997, 73280, 95258, 105082, 161896, 200 озл. на ч. 39528, 68306, 79118, 80772, 88616, 106066, 109057, 112530, 173360, 177604, 179380.

— **„По руску не пшиймуєм“.** Дня 22. ц. м. вислав я служницю до IV. дільницевого уряду (Личаків) з картками зголошення на побут і з мельдунковою книжкою. Картки зголошення на побут і мельдункова книжка виповнені старанно і чітким письмом в українській мові. Пан урядовець взяв до рук книжку з мельдунками, але як тільки побачив українське письмо, відкинув сердито книжку і піднесеним голосом заявив: „По руску не пшиймуєм, випелніць по польску“. Принесла служниця книжку й картки. Я занотував у мельдунковій книжці, що „по руску не пшиймуєм“ і думаю, що як власник хати я виконав свій обовязок. Цікавий той пан урядовець: Коли я ходив з мельдунками, приняв і „по руску“; від жінки жадав, щоби бодай одна картка була написана польською мовою, друга могла бути в українській мові, а від служниці взагалі не приняв. Чи полагодження справи в IV. дільницевім уряді залежить від цього, хто приходить? Чи може урядовець вивчив тимчасом краще законні приписи і — авансував? **І. Мороз, вул. Генінга 20.**

— **Надійна молодь.** Перед окружним суддею у Львові відповідали польські студенти політехніки й університету: Густав Косовський, Роберт Штекер, Ст. Стадник, А. Домагальський і Т. Коцюба під закидами, що 9. травня ц. р. авантурувалися вечором по місті, били склепові шиби, а коли стрінулися з поліцістами, зневажили їх чинно та словно, пробуючи їх розброїти. Розправу відложено, бо годі було доставити на розправу Штекера і Коцюбу, яких свого часу арештували у звязку із спроневіренням 5.000 зол. на шкоду студентської кухні Братньої Помочі.

— **Червінка** ширится пошесно в чортківському повіті. В самому Чорткові появилися скажені пси, що покусали багато прохожих.

— **Львівська хроніка.** До головного шпиталю привезли в безнадійному стані 18-літнього Йосифа Хшана, що в мешканні при вул. Лещинського впакував собі дві револьверові кулі в груди. — На вул. Хорушини напали вечором на городського суддю д-ра Володимира Сілецького якісь хулігани і тяжко його побили.

— **Краєва хроніка.** В Гординні пов. Самбір отруївся оцтовою есенцією 70-літній Андрій Колодій з Бродниці дрогобицького повіту, огірчений тим, що син, якому він записав свій маєток, відмовив йому удержання. — Суд в Яслі засудив на 6 місяців вязниці учня VII. кл. гімн. Романа Запшалу за те, що зневажив чинно професора Гаєвського, який дав йому злу ноту з математики. — Львівський суд присяглих засудив Олексу Ількова з Острова на півтора року вязниці та його брата Мирослава Ількова на 6 місяців за те, що ограбили на дорозі Михайла Медведя.

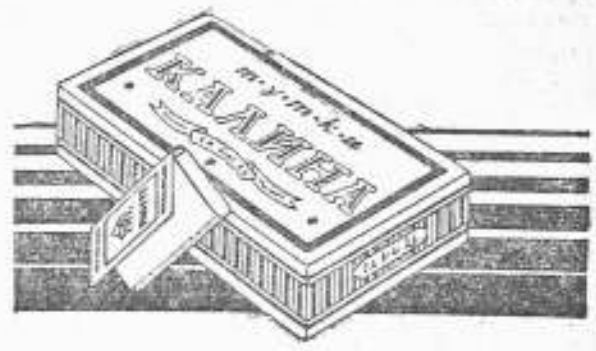

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУБКИ (повноватки)
„КАЛИНА“ найліпші.

— **Староста втік до Франції.** Прокуратура познанського апеляційного суду видала наказ осадити у вязниці колишнього старосту з Дзялдова, Твардовського, засудженого на два роки вязниці. Коли поліція стала за ним шукати, показалось, що він утік за границю. Твардовський укривається у Франції, куди втік через Чехословаччину і Швайцарію. За ним вислали стежні листи.

— **Відповідь проф. Пікарові.** Наукова рада першого польського стратосферичного лету заявила, що претенсії проф. Пікара про використання його планів організаторами бальонового польського лету неоправдані. Польський бальон буде збудований на тих самих основах, як усі дотеперішні стратостати і ріжнитиметься тільки вимірами. Почуємо, що скаже на те *проф. Пікар.*

— **Редактор згинув у двобою.** „Фельдшер Бобахтер“ повідомляє, що довголітній співробітник цього часопису, Ролянд Штрунк, шеф закордонного відділу, згинув у двобою. Коли Штрунк вернувся з маневрів, заатакував його противник і зневажив його та родину. Двобій із противником випав для нього трагічно.

— **33.000 релігійних громад у совітській Росії.** На одній з останніх нарад безбожницьких сою-

Машини до писання нові й ужиткові з українськими та польськими черенками.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 226-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини для шиття марки „ПФАФФ“ світової слави.

840

Супергетеродина з октодою. 7 обводів. 3 засяги хвиль. Трьохбльокове chassis Високочутливе автоматичне опізнене протизаникове урядження. Однобарана шкляна скаля із рисками. Показчик засягів. Постійна регуляція барви тонів. Мережний вилучник з регулятором сили голосу. Гніздечко для адептера і додаткового голосника. Перелучник напруги мережі.

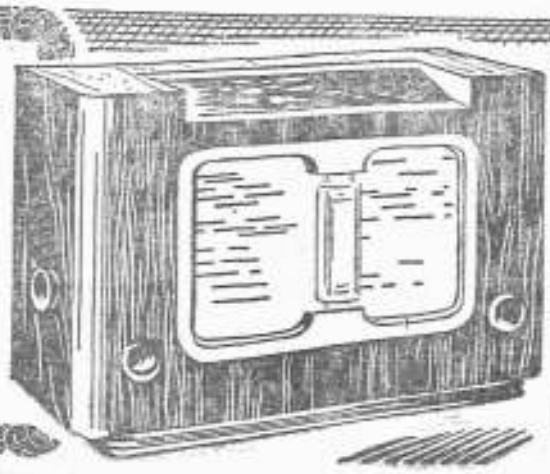

СУПЕРГЕТЕРОДИНА ВИСОКОЇ КЛЯСИ

Ціна готівкова зол. 340·— або при завдатку зол. 24·— на 15 рат — по зол. 24·10 місячно.

PHILIPS Super 4-38.

ван у Москві промовляв Ярославський про о-живлення релігійного життя в Росії. Він стверднв, що на терені совітської Росії є 33.000 релігійних громад. Число тих громад постійно зростає, при чому приріст членів у промислових осередках поважніший ніж на терені сільському. У звязку з тим рішено видати спеціяльний підручник для атеїстичних агітаторів у накладі 100 тисяч примірників.

— **Рікні вістки.** Біля Анкари впав літак, що належав до школи пільотів, і розбився. Три учні і два інструктори погибли на місці. — На летовищі біля Дамаску осіла американська летунка Джін Батен, що летить до Льондону. Після короткого відпочинку летунка вибралася в дальшу дорогу. — Оподалік Масон Сіті (Півн. Америка) автобус, що віз шкільні діти, дістався під потяг, причому згинули шофер, настоятелька і пятеро дітей, а 22 вийшло з ранами.

— **Телефункен розбудовується.** Крепа Фабрика Телефункена, що в останніх кількох роках опанувала велику частину ринку і здобула загальну опінію, що доконалість радіового приймача починається і кінчиться на Телефункені, вибудувала в Варшаві на Праді величаві фабричні доми, пристосовані до будови великої кількости новітніх супергетеродин. Оригінальним є те, що в часі будови, після устійнених планів, зайшла конечність дальшого, багато більшого поширення будинків, як це спочатку передбачували. Це поширення в часі будови справичнили щораз дальший, з місяця на місяць більший попит на приймачі Телефункен. Деякі відділи фабрики вже працюють частинно в нових вивчених будинках, одначе зовсім викінчені будинки будуть віддані до вжитку щойно в найближчому році.

— **Найбільше справности від господині** вимагається перед снідапком. Бо в тому часі обгається цілий ряд праць і є великою полегшою, коли одну з них можна скоротити. Тому кожна господиня витає радо „Енрільо", котре звільнює її від мелення кави і є зовсім готове до вжитку. — Вспати до води, зварити і кава готова. А при тому „Енрільо" дешеве і незвичайно смачне.

З кіна.

Кіно „Европа": „Гільтайська трійка".

Ця польська комедія є свобідною переробкою славних „Людиндів вагабундів", що на німецьких сценах і чужих довгі роки притягали якнайширшу масу публики. Від часу, як шевський, столярський і кравецький челядник вигнані із верстату почали шукати на світі заробітку без праці, світ так змінився, що дорогами, якими вони мандрують їздять авта. У цій комедії цифра, яка завітає у сні до трьох волоцюг буде видніти як число авта подибаного ними вдень на дорозі. Ясно, що молоді гільтаї у Варшаві мусять переживати зовсім інші пригоди, ніж в оперетці віденського автора. Багато комізму добули автори нового тексту з поперекручуваних „модних" чужих слів, якими хоче почванитися кравецький панич із міліонами. У головних ролях Конрадт, Селянський і Волінський дають три прегарні типи. Комедія — легка, весела, дотепна.

Дописи.

ЯРОСЛАВЩИНА.

Не признають наших свят. У селі Коршниця є фільварок графині Замойської на присілку Буковина, й тім фільварку працюють головно селяни гр.-кат. обряду і з цього села, і з сусіднього Мавіша Нового. Завідатель цього фільварку Скшинек від довшого часу заряджа, що вільні від праці є лише свята римо-кат. обряду; інших свят він не признає так, що українці гр.-католики у свої свята працюють у полі, або за свої гроші можуть давати заступників. Сьогоднішні злидні змушують їх навіть у свої свята працювати, але ціною дорогою просять вони помочи. Чи це по християньски і по католицьки? І що на це скажуть вищі чинники та графиня Замойська?

ЗБОРІВЩИНА.

„Щит спроможности". В селі Варудя відбувалися 26. 8. п. р. сходини членів „Сокола" і читальні „Просвіти" у власній домівці. Сходини були присвячені вправам, пробі національних танків, пробі хору й товариській гутірці. В тім самім часі полиці робили забаву в „людовім домі" і рахували на те, що українці до них на забаву повинні прийти, а тимчасом ніхто не прийшов, лише зійшлися до своєї читальні. Щоби з таким станом „зробити порядок", жінка командата посторунку Шмайльова (поліції в селі тоді не було) і ще одна з комітету прийшли до читальні з приказом, що забава відбувається без дозволу влади і вимагали рішуче, щоби присутні негайно розійшлися. Розуміється, таких „представників влади" випросили з домівки. Одначе довезення до староства пішло і на днях господиню дому позвало староство гривною 5 зол. до ч. карного оречення Н. К. 1069/37/8. Це такий „щит спроможности".

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА і Ска
у Львові, вул. Кордецького .15
Тел. 260-04. ПКО 503.681.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

КОМАРНЯНЩИНА.

Відкриття садівничої виставки в Комарні. Дня 26 IX. п. р. відбулося відкриття садівничої виставки в Комарні, зорганізованої Філією „С. Г." в Рудках. В год. 2. попол. проф. М. Ліщинський, член Ради філії „С. Г." і голова садівничої секції при філії „С. Г.", відкрив виставу, витаючи численно зібраних гостей і членів та даючи присутнім короткий реферат про значіння і потребу такої виставки, підчеркнув, що на виставі є лише покази овочів в Комарна і в найближчій околиці. На відкритті виставки явились м. ін.: рудецький староста п. Сарвецький, секретар Повіт. Ради в Рудках п. Малачинський, управа „Фредреум" (городничого заведення) з Бенькової Вишні, відпоручники Централі Т-ва „С. Г." зі Львова: радн. інж. Ю. Мудрак та інж. Девосер. Відтак по слові проф. Ліщинського передали привіти від Централі „С. Г." інж. Девосер та від кооперації Дир. П. Іванів з Рудок, після чого гості та члени „С. Г." в числі до 200 оглянули при поміжненних Комітету коло 80 родів овочів: яблок, грушок, винограду, горіхів та овочеві перетвори. Дуже чисельно був заступлений на виставі також наш рідний промисл. Виставка тривала 3 дні (26., 27. і 28. IX.) у гарно прибраних салях Українбанку, пройшла надзвичайно вдатно. Виставу оглянуло коло 1000 людей, у тім чимало польської та жидівської інтелігенції, яка в принципі висказувалася про наші велині осяги та про конечну потребу будови фабрики овочевих перетворів.

ТИ ЦЕ ТАК ТЕРПЕЛИВО ЗНОСИШ?

Адже ті нестерпні пострілові болі можуть уступити, коли зажиєш аспірину.

ASPIRIN'A BAYER

Випробований засіб проти болів, вироблюваний в краю. Дістанете у всіх аптиках.

Кооперативне свято в Монастирці. Дня 10. п. м. відбулось кооперативне свято в Монастирці яке почалося Службою Божою, закінченою панахидою за померших членів місцевої кооперативи. Гарно подуману, відповідну до хвилини проповідь виголосив о. декан Ю. Качмар, який теж і довершив посвячення домівки кооперативи. Відбувся величавий похід з церкви до кооперативи, в якому взяло численну участь крім місцевих громадян також селянство зі сусідніх громад: Моштн, Волощна (дрогобицький повіт), Саннуша, Сусулів та ін. Відтак у домі кооперативи відбулась академія, з програму якої взяли: вступне слово дир. П. Іванова з Рудок, привіти: від філії „Просвіти" і Районової Молочарні в Комарні (передав м-р К. Коцун), від філії „С. Г." — Антін Черник, від зорганізованого в кружках „С. Г." жіноцтва — М. Юзвічівна, від освітніх і господарських установ села Мости — А. Яцків та інші. Вмінні привіти з Волощі і Саннуші. Понадто в програму входили також: з гарно виголошені місцевими селянами деклямації та продукції оркестри з Комарна. Всі точки програми були виконані бездоганно та лишили в учасників свята гарне враження. Назагал свято видалось добрій підготові і погоді вийшло гарно.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ! ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновіший огляд в усіх ділянок нашого життя і всесвітних політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. — Замовляти в Адміністрації „Діла" — Львів. Ринок ч. 10. II пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

Барвні ЛЕЩКІВ SAMODZIAŁY LESZCZKÓW Тривкі
Львів, ул. Коперника 2.

Всячина.

ФОРТЕПІЯН У РАДІО.

Коли пригадаємо собі початки радія та початкові музичні радіеві авдиції і порівняємо їх з нинішними, то мусимо признати, що різниця багато більша, як цей 15-літний протяг часу, який ділить ті часи від нинішніх. Ця різниця позначується в першу чергу у звуці трансмітованих інструментів: велика частина всіх зусиль і досвідів, які постійно переводять над удосконаленням радіевої передавальної апаратури, йде власне на те, щоб іще далі удосконалити передавання звуків музичних інструментів. Фортепіян, як інструмент найчастіше в радіо уживаний (він потрібний до акомпаніяментів) був довгі роки неабияким клопотом при передачі, не тільки радіо-механікам, але й піяністам. У перших часах радія, коли стіни студіо були завішені усякими завісами, вивагованні грубими матерцами і т. ін., звук фортепіяну виходив зовсім змінений, заглушений, матовий — тимпаче, що піяністові не вільно було вживати педалів. Звук регулювали техніки-міксери (очевидно, здебільша без усякої музичної освіти), а сам піяніст не мав над звуком фактично ніякої контролі. Коли згадаємо й те, що сама техніка радія була тоді в пеленках, тоді не дивниця, що радіослухач чув звук фортепіяну цілковито змінений.

Сьогодні це все змінилося і звук поодиноких інструментів, між ними й фортепіяну, вже майже нічого при передачі не тратить. Всеж до „радіофонічної" гри на фортепіяні ставляють ще до піяніста вимоги, які конче потрібні для вдалої передачі. Перше — це удар чи дотик, які повинні бути мягкі, теплі, „округлі", ніжні. Друга умова: прозорість, прецизність і чистота гри — у радіо куди важніші, як на концертовій естраді, бо мікрофон неохибно виловлює та передає далі найменші звукові відхили і неточности. Дальшим важним чинником для доброї передачі фортепіянових творів і звуків є педалізація. Кожне перетримання правого педалу викликує у мікрофоні препоганий ефект; знову невміле та надто часте уживання лівого педалу замазує звук. Врешті останній важливий чинник це сила удару: її ніколи не вільно у радіо надуживати.

Можна з певністю сказати, що справа остаточної розвязки ще нинішніх недостач при передачі звуку всяких інструментів у радіо, це вже тільки справа часу і мабуть незабаром мікрофон передаватиме усі найделікатніші подробиці гри кожного виконавця на інструментах.

Піяніст.

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, том I—II. — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софроніз: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літературної критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАТНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Ореміллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/II.

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Сокола-Батька: год. 1.30 попол. Робітничі легкоатлетичні і футбольні змагання. Участь бере спортовий гурток Сяни і гуртки ремісничих бурс.

Грище Погоні: год. 11.30 Мистецтво Держ. Ліги **Погонь — Вісла (Краків).**

Грище Т. З. Р.: год. 2.30 попол. **товариський матч Зоря — Сілтогор.**

Грище 40. п. п. Погулянка: год. 10.30 мистецтво О Л. **Лехія — II. Сокіл.**

Також: год. 2.30 попол. **Україна — Лехія — мистецтва юніорів.**

СПОРТОВИЙ СКАНДАЛ У САМБОРІ.

Самбірський „Дністер" програв минулої неділі змагання за вхід до А-класи з дрогобицькими Бялими у відношенні 2:3. Виклід неприємно здивував усіх, бо в Дрогобичі при несприятливих умовинах Дністер реміcував. Одначе цю програну виявило скандал, який вибух у зв'язку з цим матчем. Бялі вже підчас мистецтв уживали різних ходів і заходів, щоб сяк-чи-так дістатись до А-класи. Спершу їм це не вдавалось, одначе згодом при допомозі варшавського зеленого столика переперли свою кандидатуру, спихаючи українського кандидата Ватру до Б-класи. Та на дорозі до кар'єри станув Дністер. Його рішили позбутись Бялі простим способом. Отже з невиявлених причин судія п. Гальрофер зі Стрия прийшов на матч **в нетверезім стані** і по нетверезому теж він його. Він виключив із гри двох українських грачів напамять, записуючи не тих, яким велів зійти з грища і запосідаючи перед матчом, що шкода Дністрових зусиль, бо самбірська дружина не може виграти і т. д. Та завершенням цілого скандалу було перекуплення воротаря Дністра Сенчука, якому грач Бялих заплатив 25 зол. за пропущення двох воріт. Розмову двох „спортовців" підслухав інший грач Дністра і повідомив про все свій клюб. Пригнічений до муру воротар признався, вложив відповідні вияснення і тепер ціла справа спиналася знову при зеленім столику. Якби вона не закінчилася, свідчить про дикі поняття спортових ідей різними людьми, для яких нема рішуче місця у спортових клюбах. При тому свідчить воно теж і про наставлення деяких спортових кол і діячів до українських дружин.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Новини економічної літератури.

Білянси кооператив членів Рев. Союзу У. К. у Львові за 1936. рік. — Львів 1937. Накладом РСУК, сторін 111+35, розм. 4.

Другий рік з черги видає РСУК збірне біляннс кооперативного, своїх членів, згідно з вимогою кооперативного закону (арт. 59). Минулого року появились білянси за 1935 р. у трьох випусках за воєвідствами, цього року (за 1936. р.) видано їх в одній книжці з поділом на дві частини: 1) товарові, 2) кредитові кооперативи.

„Така форма оголошування друком біляисів — читаємо в уступі, що попереджує цифри з додатковими до біляисів даними про число членів і обороти, робить доступним для широкого загалу користання даними про стан союзних кооператив — кожної зокрема, поодиноких типів і всіх разом — в тих територіяльних межах, в яких вони обєднані у нас під організаційно-інструкційним і торговельним оглядом, в яких відбувається їхня діяльність, що є дуже важне для оцінки діяльности й організаційних осередків та обєднаних ними кооператив. Цього не дає нам офіційна статистика союзних кооператив, яку щорічно виготовляє РСУК для Кооперативної Ради, де поодинокі типи кооператив згруповані по політичних повітах. Межі політичних повітів ніколи не покриваються з межами наших окружних осередків, зрештою ця статистика виготовляється лиш у кількох, писаних на машині, примірниках і від 1929 р. не появляється друком".

Цей збірник біляисів містить цікавий матеріял для кожного, кого не страшать цифри і хто на їх підставі хоче представити собі майно і господарську працю наших кооператив.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

Присилайте передплату!

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19·30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 143—7

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ЗБІРНИК Математично-Природописно-Лікарської Секції Наукового Товариства ім. Шевченка. Том XXXI. Накладом Наукового Т-ва ім. Шевченка. Львів 1937. Стор. 128, ф. 8°. Зміст: M. K. Kurenskyj: Die Grundformen zur Integration der Gleichungen mit partiellen Ableitungen 1. u. 2. Ordnung mit mehreren abhängigen und unabhängigen Variablen (dritter Teil). — М. Зарицький: Сучинники кореляцій в теорії математичної статистики. — З. Храпливий: Основні поняття електродинаміки а унітарна теорія поля. — О. Монюбович: Елементи зорі SU Cygni. — J. Bohacevskyj: Transformation der Laplace'schen Differentialgleichung im n. Dimensionalen auf generelle Koordinaten. — О. Стасів: Механізм перенесу електричности в напровідниках. — Ю. Богачевський: Формалізм та інтуіціонізм у математиці. Р. Шпільський: Фінансові проблеми останньої доби. — В. Левицький: Евольвента циклоїди. — Errata.

ЖУРНАЛИ.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган У. Т. Т. Львів, жовтень 1937. Р. XIII. Ч. 8. Зміст: Техніка і організація. — І. Кокур: Роля книговода в підприємстві. — Азбука організаційної науки. — Інж. Е. Врецьона: Сировини і народне господарство України. — М-р М. Тимошик: Парцифіна. — Технічно-господарський огляд. — Бібліографія. — З життя У. Т. Т.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС, орган Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді. Р. VIII., ч. 10. за жовтень 1937.

СЛУЖБОВИК, місячний орган СУПРУГА. Р. XV., ч. 10 за жовтень 1937.

НОТИ:

„ОЙ НЕ СВІТИ МІСЯЧЕНЬКУ"... Народна пісня на сопранове соло з супроводі мішаного хору укл. **Яр. Смеречанського.** Друк. „Вежа" Цесельчука, Заліщики.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 24. X. год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".
Понеділок 25. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя". Вистава закуплена.
Вівторок, 26. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя". Вистава закуплена.
Середа 27. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Неділя 24. X. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Жабонька".
Понеділок 25. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".
Вівторок, 26. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".
Середа, 27.X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

ВОВНИ — наймодніші гатунки і колірки — ДІМВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича,

ПУТЯТИНЦІ:
24. X. Довбуш.
БЕРЕЖАНИ:
25. X. Шаріка.
26. X. Ніч під Івана Купала.
27. X. Пуд курателю.
28. X. Орлеяна.
29. X. Княжна чардаша.
30. X. Шаламут.
31. X. Довбуш.
З Вересня їде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
24. X. Ніч під Івана Купала.
ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресення.

Шкільна лектура і книжки для молоді випозичає **„Vita" пл. Марійська ч. 8** (гмах Шпрехера)

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання",
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Останній поганин", „Клопоти спортовця".
ГРАЖИНА: „Мельодія закоханих сердець" і „Отрадіварій".
ЕВРОПА: „Гільтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пожежник загибелі"
МЕТРО: „Пенна Лілі" і додатки.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Патахоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Дощ на фронті".
ПАЛІС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Князь".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Леґіон пропащих" і „Бродвей Біл".
СТИЛЕВЕ: „Данило Бун" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Забуті лиця" і ревія.
ХИМЕРА: „Замок загублених" —

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмакс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 24. жовтня 1937.

БЕРЛІН 19.10 Кіштет, 20.00, 21.00 „Викрадення із Сераю" оп. Моцарта; БІЛГОРОД 19.00 Хор; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 16.50 Сальон. музика, 18.00 Циг. музика, 19.40, 20.00, 21.00 „Балетниця" оп. Сірмая; ВІДЕНЬ 12.55 Концерт бажань, 15.25 „Із арг. пампасів" гутірка, в гр. пл., 17.55, 18.00 Концерт хору донських козаків, 18.40 Форт., 19.35 Дрібні твори на віол. і форт., 20.05, 21.00 Від Штравса до Легара; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.35 Неаполь співає — мар. ят. пісні, 17.00 Концерт бажань; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.45 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ресурекіоне" оп. Альфана на осн. Толстого; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Ріголєто" оп. Вердія; ПРАГА 17.00 Галевий концерт із Індій, 19.10 „Далібор" оп. Сметани, 20.05 21.00 Моцартівський концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 Театр Уяви, комедія; РИМ 17.45 Розр. музика, 21.30 Розр. концерт.

Понеділок, 25. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. концерт, 17.00 Фінська музика, 20.45, 21.00 Військ. орх., БУДАПЕШТ 17.00 Циг. музика, 18.20 Спів, 22.10 Скрипка, ВІДЕНЬ 15.15 Сучасна поезія, 17.30 Спів, 19.30 Симф. концерт, 20.25 Розр. концерт, пісеньки, кушлєти, акордеон, пупсон, кларнет, 21.00 Реціталь на гітарі, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 22.30 Легка і танкова музика, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Лєона Парк" оп. Льомбарда і Раншата, ПРАГА 20.50, 21.00 „Осіння Симфонія" Новака, РАДІО ПАРІ 21.15 Еспанські пісеньки, 21.30, 22.00, 23.00 „Буш в Буш" оп. Івена, СТОКГОЛЬМ 20.40, 21.00 „Цар Едип" оратоpія Стравінського, ШТРАСБУРГ 21.30, 22.00, 23.00 „Пори року" орат. Гайдна.

Вівторок, 26. жовтня 1937.

БЕРЛІН 16.00 Розр. музика, 20.10 Мельодії в Півдня, БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 20.10 Концерт фільг. орх., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 17.35 Спів, Брайтер-Андрасей альт, 19.40 Вес. муз. авд., 21.05, 22.00 „Цирк" веселі радіосбразки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Соната п-моль Шуберта, 8.25 Китиця нар. пісеньок, хор, орх., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; ЛЯЙПЦІҐ 19.35, 20.00, 21.00 „Макбет" оп. Вердія; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 20.40 Розр. музика. 21.50 Комедія; ПРАГА 18.10 Концерт солістів, 22.15 Джез; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Кармен" оп. Бізета; РИМ 18.30, 19.35 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ресурекіоне" оп. Альфана; ШТРАСБУРГ 22.30, 23.00 „Райський город" муз. казка Сільвера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 24. жовтня 1937.

8.00 Ран. авд., 8.15 Для села: Хліб. газетки, Про грунтові кооператини, 8.40 Концерт хору, 9.00 Радіовий день Перемишля: Після богослужения орх. концерт; у перерві Старий і новий Перемишль, 11.30 Репортаж із життя, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поравок: орх., А. Сарі сопр., 13.10 Фрагм. із книжки От. Василевського про Шлеськ Опольський, 13.30 Розр. концерт: Ст. Русонький тенор, форт., 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Наші консерви з овочів і городовини, Музика з пл., Сільські господарства змінюються, 15.45 Для молоді: Музей Перемишини, Пісеньки, 16.05 „Аннічка та життя", 16.20 Підвечірок при мікрофоні, орх., сол.; у перерві в год. 17.00 Світовий концерт із Голяндської Індії, в год. 18.05 Хвилина бюра студій, 19.00 Театр Уяви: „Бабусина сериїька" на осн. Бол. Пруса, 19.35 Транс. з Перемишля: Гутірка, орх., спів, 20.35, 21.00 Спорт, 20.50 Веч. денник, 21.15 Веселий вечір, орх., Щепко і Тонько, 20.00 Оповідання про Моцарта, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика з плит.

Понеділок, 25. жовтня 1937.

16.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: Як повстає літак, Твори Е. Мликарського, гр. пл., 11.40 У кравецькій робітні, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд.; 12.20 Полудн. денник, 13.45 При чорній каві, пл., 14.15 Концерт дутої орх., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова: „Як повстала фіга" опов., Пісеньки, Вибрані гр. пл., 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції. 15.30 Господ. вістки. 15.45 З пісню по краю, 16.12 Розр. концерт, 16.50 Гутірка, 17.00 Переможець весни, 17.15 Форт. реціталь Теофани Данеф, 17.50, 18.00 Спорт, 18.10 Як поїти телята, 18.20 Скеч: Навіщо ходити, навіщо шукати, 18.35 Літер. хвилинка, Нові поезії, 18.50 Спорт, 18.55 Програма на завтра, 19.30 Фільм. вірки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Розр. концерт, орх., сопран, реквієрси, форт., у перерві в год. 20.45 Веч. денник, Акт. гутірка, 21.35 Літер. новинки, 21.55 Архітектори симф. музики у вик. орх., гутірка, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика з пл.

це супергетеродина ФЕНОМЕН-ТЕЛЕФУНКЕН з величавим тоном, селективністю і всіма новочасними технічними удосконаленнями збудована в акустичній скринці на солідних стопах. Це одна супергетеродина, що мало вужинає струму — тільки 25 ватів (як мала жарівка) при повній виразности і сотовім звуку. Ціна доступна для всіх. ФЕНОМЕН — це супергетеродина, на яку всі чекали.

Зол. 7·— **Щасливі обручки** в 14 кар. золота тільки у Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

Вівторок, 26. жовтня 1937.

5.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: „Про Якінда-Мурну" для молодших дітей, 11.40 Оп. Людмили: Балетова музика, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Легка музика з пл., 14.15 Вересі: І. дія з оп. „Травіята" гр. пл.; у перерві в год. 14.48 Комунікат ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 При затрані: коли на дворі завірюха, для старших дітей, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Концерт орх. мандоліністок, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 З Тарнівіц до Риму, 17.15 Форт. твори та пісні, 17.50 Гіпопотам, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Національна справа у Совітах, гутірка в українській мові вик. Евг. Базаревич, 18.20 Оп. арії у вик. С. Гріфель, сопран, форт., 88.40 Із подорожі по Швеції, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Безсмертні книжки: „Геродот", 19.30 Конкурсова авд.: перед мікрофоном артистки: Цвіклінська, Айхлерівна Любельська, 20.00 Розр. концерт, орх., 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Танк. музика, орх., рефрени, 22.50 Ост. вістки 23.00 Концерт балади.

Шкіряні каганці

з ремінні для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, менші по 80 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

БІРЖА.

Львів, 23. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48, 89·95, Долярн американські 5.23·00, 5.26·50, долярн канад. 5.29·00—5.26·50, Фльорени голл. 293·32—291·60, Франки фр. 15·14—15·64, Франки швайцарські 122.20—121.40, Фунти англ. 26·26—26·10, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 131·98—131·00, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри, італ. 42·00—41·20, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 121·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Гельсінгфорс 26·20—25·90, Марки нім. срібні 128·00 — 122·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·38, 55·38 з пов. інв. 1 ем менот.. 2 ем. 68·00, серія 83·50, 5 заліз. 60·00, 4 прем. дол. 58·90, консол. 58·70, 58·25, 58·70, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50. Цукор 34·00 буталь 23·25, 23·00, Лільпоп 21·25, Моджеїв 10·00, Островець 23·00, Габербуш 11·50.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 23. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. більон. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·00 зол.
1 кг масла екси. вид. в опак. 3·00 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця (одна) . . . 4·35 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Кружка Рідної Школи ім. Т. Шевченка відбудуться 31. жовтня 1937 год. 17 в домівці школи при вул. Сушківського 28 зі звичайним порядком нарад. — Старшина Кружка.

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ помешкання сонячне гарне коритарове мешкання до винайму, Длугоша 37. 1921 2—2

ДВІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, сонячні, повний комфорт, два входи, балькон, поверх, **Остроленцька 17**, ріг Потоцького. 1911 1—3

КІМНАТА умебльована, ясна, з окремим входом (евент. дві) з обслугою, світлом і опалом зараз до винайму. Зголошувати: вул. Гіпсова (кінець Листопада) ч. 44. 1928 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ АПЛІКАНТ з правом субституції, пише на машині, меткий просвітянський організатор, шукає практики за стромою платнею або й за утримання. Зголошення під „Просвітяни". 1913 2—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

НЕМА ліпших заробків, ані спроцентування! Нашими артикулами кожний всюди заробить! Wytwórnia „Nowości Praktyczne", Warszawa, Oddział 7, Złota 37. 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7⅓ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 4-10

МУРОВАНИЙ дім у Львові коло головного двірця оказійно на продаж. Зголошення до „Діла" під „7000 зол." 3-5

ДЕРЕВЦЯ І КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прикрас, щеплені бенджрої та ін. з Фредровських шкілок. Продажа вже розпочата при вул. Коперника 20 в подвірю Маголопольського Рільничого Товариства. Тел. 200-88. 1904 3—5

МІЩАНСЬКА КАСА

кооп. з обм. пор. в ПЕРЕМИШЛІ, ВУЛ. КОСТЮШКА Ч. 3.

ВЛАСНА КАМЯНИЦЯ. — БІЖУЧІ РАХУНКИ: П.К.О. Ч. 807.452. ПРОМ-БАНК, ЛЬВІВ, „ВІРА" ПЕРЕМИШЛЬ

Приймає вклади та переводить усякі банкові чинності в місці і на провінції.

„ЦЕНТРО-РИБА" Торговля оселедців

сирів, всіляких маринат, помідорів, огірків і капусти.

М. ГАТАЛЯК, Львів, вул. Бляхарська ч. 22. Тел. 226-99.

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлачі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина виробня „Ібіс" Львів, вулиця Галицька 5. І. пов. 1896 2-10

НАЙМОДНІША здибнича галянтерія як гудзики, клямри, цвіти на бікучий сезон і карнавал дістанете дешево у ф-мі І. Гак, Львів, Галицька 13. 1895 2—5

УВАГА! Найдешевше купите всяку бікутерію: як шлюбні обручки, паліросники, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 3—15

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крабошемнод", Львів, Бойма 1, виконує: корсети, нагрудники, гігієнічні очаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1848 5—6

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує віломе УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 97-10

ІЛЬКІВ МИХАЙЛО, управнений будівельний майстер виконує всякі будови домів, перерібки, відновлення фасад. Кошторисом безплатно. Львів, ул. Скарбківська 1. Тел. 118-61. 1864 2—3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЗМІНА МЕШКАННЯ

ОКУЛІСТ

Радник Др. ТЕОДОР БАЛЛАБАН

ординує тепер **Валова 11.**

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11 6—10

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговаціння, пігменту волосся, бризки, дзьоби по вісні і плями. Масажі, тривале усування зморщин, жилляків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі румянці підшкірним запускапням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радіовий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

ДЕШЕВО
светери,
білля,
рукавички,
панчохи,
парасолі і т. п.
продає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА
ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети, фіранки і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 12—40

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піянін

І. Беттінг і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 11-30

ТОРГОВЕЛЬНЕ БЮРО „ДНІСТЕР"

приймає здібних агентів в провінції до продажі товарів: бляхарських, ветеринарних, галянтерійних і косметичних. Високий заробіток. Замойського 6. Відповідаємо на заручену марку. 1724 9 10

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Тільки оголошуючись у „ДІЛІ" можете успішно продати, купити або зайняти реальність.

при жерниці серця

ЕПІЛЕПСІЇ І НЕРВОВИХ НЕДУГАХ ВЖИВАЄТЬСЯ

З Е Л А

ПРОТИ НЕДУГ НЕРВОВИХ І ЕПІЛЕПСІЇ зі слевним знаком

EPILOBIN

Оскара Войновського

Можна дістати в аптиках і аптичних складах по ціні зол. 5·—. Адреса для безпосередніх замовлень: Oskar Wojnowski; Warszawa, ul. Wojciecha Górskiego 3 m. 4

Всім П. Т. Гостям, що приїжджають до ПЕРЕМИШЛЯ — поручаємо

ПЕРШОРЯДНИЙ РЕСТОРАН

М. Кузишина

ПЛ. НА БРАМІ Ч. 9. Тел. 15-76

Меблеві покриття хідники, дивани, дерати, ліволедум, капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР І-22
Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На бікучий Сезон — Найбільший вибір мужеських і жіночих новин. Найліпші товари. Найнижчі ціни — у відомім гуртовім складі сукна і вовняних товарів ф-ми

ЯН ВАЛЯХ і Син
ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247.16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 3—10

А) Вийшов з друку
Підручник жіночого крою

автора і власника курсів крою Й. Сераковського. **158 сторін друку, 152 рисунків у тексті.** Підручник затверджений М. В. Р. і О. П. до шкільного вжитку.

Ціна підручника зол. 8.—

Дістанете: Варшава, Маковецька 2, або в книгарнях. 1—4

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. санох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 20—40

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб.
рині оголошень . . . . . зол. 0,25
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Вівторок 26. жовтня 1937. Ч. 236

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Румунська політика супроти меншин.

(Передова стаття).

І. К. Ц. далі цькує і накликує поліцію.

Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. Франка.

Комуністи сягнуть по владу у Польщі.

У справі організації українського робітництва.

Криваві вуличні бої війська з комуністами.

Знову конфіскують календарі на Волині.

Забороняють українські вивіски.

Закарпаття.

(Репортаж.)

Цвитуть сади в Заліщиках.

Спортова сторінка.

Ч. 236 (14.780). Львів, вівторок 26. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Невідомий літак знищив французький корабель.

Авас подає: Представник мореплавської компанії „Пакет" в Порт Вандр дістав вістку, що на 50 миль на схід від Барсельони якийсь літак невідомого походження збомбардував французький корабель „Уед Мелляг", що плив з виноградом з Марока до Порт Вандр; одна бомба поважно ушкодила корабель, тому його залога зажадала через радіо помочі і перейшла на чердаки двох французьких военних кораблів.

Міністерство маринарки дістало звіт від контрторпедовця „Мілян", який вратував залогу „Уед Мелляга", що цей останній поважно ушкоджений, але тримається на поверхні води; є надія його вратувати — туди вислали з Тульону гольовник „Ляборіє".

ЗДЕМЕНТОВАНА ПОГОЛОСКА ПРО ЗАМАХ НА ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

До Льондону дійшли вчора суперечні вістки про те, що якийсь гідроплян бомбардував учора (в неділю) в 11. годині між рогом Тенес і африканським побережжам підводний човен.

Щойно опісля британська адміралиція здементувала вістку, стверджуючи, що ці бомби скинув британський гідроплян підчас вправ у бомбардуванні рухомих цілей.

Національна перемога на араґонському фронті.

Національне командування подає, що його війська заняли на відтинку Сабінаніго гору на схід від Санпедро, посуваючись аж до ліса Озан.

Комунікат валенсійського міністерства оборони потверджує цю вістку і додає, що на інших відтинках араґонського фронту червоні стримали національний наступ.

ЧУЖИННІ ДОБРОВОЛЬЦІ ВТІКАЮТЬ З ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Агенція „Фурніє" подає, що з огляду на теперішнє положення червоної армії з неї втікає що раз то більше добровольців, щоденно перехо дять вони французький кордон у скількости 50—60 осіб; є це здебільша французи й бельгійці Добровольців, проти яких нема ніяких замітів, французька поліція відсилає до їхніх країв, інших арештує.

ДИМІТРОВ ОРГАНІЗУЄ НОВУ ДИВЕРСІЮ В ЕСПАНСЬКІЙ СПРАВІ.

Як подає „Фігаро", генеральний секретар Комінтерну Димітров по дорозі до Еспанії спинився в Парижі. Він має дати французьким комуністам інструкцію, щоб вони робили натиск на паризький уряд, який в останніх часах виявляє чимало уступчивости супроти Риму.

Японці проломили китайський фронт під Шангаєм.

Японський комунікат подає, що після 2-місячної оборони китайський фронт під Шангаєм заломився. Китайські частини на північному відтинку не витримали японської офензиви і відступили; японці їх переслідують та розвивають наступ на південь.

НАЙБІЛЬША ПЕРЕМОГА ВІД ВИБУХУ ВІЙНИ.

„Юнайтед Прес" повідомляє на основі вісток з японських джерел, що недільна японська перемога під Шангаєм була найбільша від вибуху війни. Японська піхота дійшла до ріки Пасоматон та після завзятих боїв прогнала китайців; артилерія загородила їм шлях відвороту. В кількох місцях китайці ще бороняться, зрештою вони всюди відступають у напрямі Хеню та ріки Сучав.

8 японських літаків збомбардувало відтинок залізниці Кантон—Каомон та території британської кольонії Гонкон.

16 інших літаків скинуло чимало бомб на залізничу лінію Кантон—Ганков.

ПІД СУД ЗА НАРУШЕННЯ БРИТІЙСЬКИХ ОБЄКТІВ.

Командант 3. японської ескадри поставив під военний суд японського летуна, який учора обстрілював британські обєкти на границі міжнародньої концесії.

Комунікат японського командування висловлює співчуття у звязку з інцидентом, який трапився вчора пополудні під Шангаєм; японський відділ обстрілював там одного британського вояка вважаючи, що не японець.

Криваві бої з комуністами на вулицях Каїра.

Коло тисячі студентів-комуністів напало на табор націоналістичних організацій „синіх сорочок" недалеко університету Ель Азар у Каїрі та підпалили його. Дійшло до вуличних боїв, у яких важко ранено 60 осіб; щойно 2 військові курені, які прийшли на поміч поліції, прогнали комуністів. Ходить непотверджена поголоска, що 5-ох вояків полягло. Судова й університетська влада почала слідство.

Ще давніше ліві студенти уладили протиурядові демонстрації та окупаційний страйк, щоб вимусити на уряді скасування табору „синіх сорочок" в околиці університету.

Маршал Сьмігли-Ридз виїхав до Румунії.

Маршал Сьмігли-Ридз виїхав у суботу в год. 15.30 з Варшави до Румунії; на пероні прощали його представники уряду (з премієром) та влади. Він візьме участь у святочній промоції наслідника престола великого воєводи Михайла, четаря румунської армії. Поїзд маршала приїхав по півночі до Львова, де підчас півгодинного постою дочіпили спальний віз у якому зі сторони Кракова приїхав шведський наслідник престолу Ґустав Адольф і брат бельгійського короля Карло граф Фляндрії. На румунському кордоні до поїзду всів польський посол і військовий аташе з Букарешту. На двірці в Сіная повитав гостей король.

Вертаючись до Варшави, марш. Сьмігли-Ридз переїде через Львів у вівторок в год. 15.20.

Румунська політика супроти меншин.

(Від власного кореспондента.)

Чернівці, 20. жовтня.

Навіть важливі актуальні державні справи не вспіли закрити все актуальне питання меншин, і так з нагоди закінчення фортифікаційних робіт на мадярському пограниччі згадав премієр Татареску про відношення урядової ліберальної партії до меншин. У промові, яку він виголосив у семигородському місті Орадя, згадав премієр про „давне непорозуміння" (з мадярами) й висловив надію, що вдасться його в будучому оминути. На це вказують безпосередні переговори, що почалися в Сінаї і потім продовжувані в Женеві, як також вирозумілість румунських урядових чинників супроти меншин (читай: мадярів). При цій нагоді румунський премієр запевнив, що „всі меншини мають можливість задовольнити свої національні потреби у рямцях законів, оскільки вони присвоїли собі інтереси та змагання держави".

Зрозуміло, що ці завваги звернені передовсім і тільки до „державних" меншин (мадярів, німців, болгарів). І вони, в деякій мірі, користуються навіть румунськими державними запомогами.

Інакше, зовсім інакше стоїть справа з українцями. Тому не захоплюються вони ядерними висловами п. Татареску, а ще менше платонічними обіцянками самого голови націонал-ліберальної партії, п. Діна Братіяну.

Відношення опозиційних партій до меншин не є ясніше.

Найсильніша опозиційна партія; „націонал-цараністи" (селяни) створила підчас своєї 4-літньої опозиції програму „селянської держави" (стат цараниск). В цій програмі передбачена можливість „мирного зрумунізування" всіх національностей при помочі суспільних, просвітніх та економічних заряджень. Провідною думкою цієї „демократичної" ідеольогії є „першенство: хліборобства, праці, румунів та кордонів".

Націонал-цараністи ведуть безпощадну боротьбу з ліберадами, що досі „фальшували конституцію та демократичне правління постійним станом облоги та цензурою". Виняткові заряджения ліберального уряду трівають вже 4 роки і є дивоглядним прикладом перелицьованої диктатури. В цей спосіб ліберали та їх прибічні праві формації не зближають собі тих 5 міліонів меншин.

У своїх відозвах, промовах та писаннях підчеркують нац.-цараністи, що „будуча селянська держава створить співжиття всіх громадян і таким робом не відчужається ті 5 міліонів, які в разі війни могли би стати й ворогами".

Це в теорії. А в практиці домагаються цараністи цілком чогось протилежного. Їх лідер проф. Маджару домагався недавно, щоби в прилучених провінціях (Семигород, Буковина, Басарабія, Добруджа) ввести в життя особливі реформи: наділити чинні румунські елементи землею та рухомим майном, забезпечити на прикордонних смугах румунську перевагу.

Ми подали лише один взірець такої „демократичної" програми, залишаючи на боці просвітні, економічні та суспільні заряджения.

Цікаво хіба відмітити, що саме така політична організація, що воює проти насильства (стану облоги, цензури і т. д.), проти великого капіталу та сфальшування конституції, що саме вона, представниця зеленого селянського інтернаціоналу, зрікається демократизму й оголошує: „Щирий та реальний протекціонізм для морального й матеріяльного піднесення державної нації, навіть коли не фатально обмежить розвиток інших".

„ЗОРЯ“ ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І С-ка
у Львові, вул. Кордецького .19
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант“ терп. і воск. у всіх краскаx
ПАСТУ до взуття „Елегант“ люкс. в тубах у всіх краскаx
ПАСТУ до підлоги „Французька маса“ (Фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до біляя помадкову коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАНКИ.

Але нас не дивує це противорічча цього т. зв. „демократичного центру“, з яким явно симпатизує „вічний французький капітал“. Тимбільше, що є ще лівіша партія: радикально-цараністична.

І вона, мов на глум, заключивши при останніх загальних виборах незабутній виборчий союз із буковинською УНП (завдяки якому осягнула мандати), тепер поставила в свою „радикал“-демократичну програму фашистівські постуляти.

Провід цієї карликуватої, але рухливої партії, яку тримає не так число виборців, як інші, часом некраєві „мотиви“, має посол (чернівецької виборчої округи!) Г. Юнян. І він не стримується заявити, що „ті 5 мільонів меншин, треба політично втілити у велику румунську націю.“

А наче на згадку про довірчиву У. Н. П. почули ми від п. Юняна ще й таке: „Треба боротися проти політичних меншинних партій; вони мусять увійти в склад румунських демократичних організацій.“

Це заява провідника лівого крила рум. демократичних партій.

А праві партії?

І тут чимало неясности! Партія „Все для батьківщини“ (Залізна Гвардія), занята „внутрішніми ворогами-одноплеменцями“, — мовчить.

Подібно й „Румунський Фронт“ (Вайди Воєвода): „Замість жури за тих 5 мільонів, з котрих принайменше два не мають права побуту в Румунії (жиди та мадярські оптанти), важніше зацікавитись долею упосліджених 15 мільонів румунів.

А „Націонал-Християнська Партія“ (Куза) визнає, правда, рівнорядність християнських меншин із румунською державною нацією, — але її програмовий антисемітизм скоро вичерпається. А потім? — Потім прийде черга на „другорядні“ меншини: на українців.

Окрім наведених поглядів головніших румунських політичних чинників є ще немале число поглядів теоретиків державного права, що ріжно ставляться до питання меншин. Перевагу має теж націоналістична теза: „Не можна спинити асиміляції меншин. Держава не є контрактом, а збірним єством. Ця збірна цілість має завдання, що їх можуть виконати тільки особи, звязані з нею морально та матеріяльно. „Все, що не звязане з державою, це чуже тіло, яке треба віддалити.“

Є, правда, ще й інші, обективні погляди, напр. знаного правника М. Джувари, але вони в меншости.

Згідно з поглядом унів. проф. М. Джувари: „Держава повинна притягнути до співпраці меншини. Дійсна народня та міжнародня підстава нової румунської держави полягає на праві. Оминути це право значить — поповнити самогубство.“

Розумне та обективне обговорення меншинних справ не легке ані в префектурі, ані в парляменті, часом навіть неможливе у пресі.

Розуміється, з таким станом рахувалась У. Н. П., але часом вона перераховувалась, або — як сказав мені один провідний член — вужчої екзекутиви У. Н. П.: „Від 10 літ наша У. Н. П. не вносила ані одної скарги до Ліги Націй і навіть на конґресах меншин уникала конкретних скарг чи нарікань, а президент цьогорічної конференції меншин п. др Залозецький сам не допустив конкретних скарг проти одної держави“...

нч.

В справі організації українського робітництва.

Організація українського робітництва тісно вяжеться зі справою перебудови українського селянського демосу на модерну націю, зі справою її індустріялізації та урбанізації. Виринає ця справа на фоні нашого громадського життя з хвилиною закріплення нашого національного оформлення та тісно вяжеться з економічним, культурним та політичним нашим ренесансом, сходиться ця справа з видвиженням політичного ідеалу нації — української державности.

Обставини й життя зложилися у нас так, що в добі нашого відродження в галицькій вості 1848. р. при нашій нації залишився хлоп і піп (очевидно, сільський), а місто, тим більше робітництво, не грало в ньому видної ролі. Міські члени національних наших гвардій у Тернополі, Яворові, Бережанах та ін. — це передміщани-ремісники; міський елемент у наших організаціях 1848. р. репрезентував тоді нечисленний урядничий стан.

Не значить це, що по східно-галицьких містах не було українських ремісників чи робітників. Вони там були, але поза церквою, яка не все належно заспокоювала їх духово-національні потреби, наші ремісники й робітники належали до польських національних та революційних організацій. Ба, не тільки належали, але грали там видну, нераз передову ролю. Побіч інтелігентів українського роду, поповичів Яна Добрянського, Яна Захарієвича, Плятона Костецького, Г. Реваковича, В. Сроковського, священників К. Слоневського, Миколи Гординського, Охримовича, Івана Наумовича (пізнішого москвофіла) та члена Руської Трійці Ів. Вагилевича, стрічаємо в польській патріотичній організації у Львові кравецького майстра Кульчицького, а в Тернополі міщанина Дмитра Чубатого протопляста знаних нині українських тернопільських міщан.

Коли дивимось нині з історичної, майже столітньої перспективи на ті часи та шукаємо за причинами денаціоналізації нашого міщанства та робітництва, то мусимо знайти їх по нашому боці.

Причина одна і та сама в 1848. р., що й нині, це недошінювання нами в житті нації ролі міста, значіння промислу, незнання умовин їх життя та розвитку, цілковите знехтування психіки міського елементу та невміння, а то й відраза пристосуватись до них.

Ми все ще й нині, в 40-их роках XX-го століття, психічно таки романтична селянська нація, наставлена на село. Правда, життя потроху перероблює вже нас, модернізує націю хоч частинно, дало нам вже ясний національний ідеал, він стає вже атракцією всього свідомого нашого національного колективу, та в його реалізації нема у нас ще ясно визначеної ролі, яку має відіграти місто з його живими двигунами і модерною індустрією, висококваліфікованими власниками і керманичами великих може хемічних чи сталевих фабрик з їх фізичними та умовими працівниками. Місто та його організації представляємо собі все ще чомусь як звичайні кооперативи, все одно: споживчого чи продуктивного характеру, та викликуємо непотрібно конфлікти там, де їх новочасне модерне життя не може терпіти та мусить їх в в інтересі свого неминучого поступу ліквідувати.

Початки організації нашого міського елементу припадають на 70—80 роки мин. століття. Носять вони пятно своєї доби. Недавно на сторінках „Діла“ (ч. 188. з 27. 8. ц. р.) д-р К. Левицький ось що писав про ті часи: „Нагадую собі, як д-р Корнило Сушкевич розповідав мені, що в сімдесятих роках минулого століття він заснував „Побратима“ у Львові і збирав українців міста Львова, щоб їх спасти; а вони не конче до нього горнулися, бо не пізнали своїх. Бачу нераз в уяві розжаленого Маркила Желехівського, що ставає на рогачках міста Львова і безплатно роздаває „Марусю“ Основяненка сотками примірників нашим людям, що приходили до міста, щоб їх приєднати до „стражи спасення“; а вони втікали від нього, бо не розуміли, чого від них хоче той пан, що безплатно роздає якісь книжки“.

В тім то й річ, що не розуміли ні ті, яким роздавали даром „Марусю“, ні ті, що й з запалом кольпортували — не знали ,чого хочуть

„Маруся“ зі села мала стати у місті політично-національною програмою, мала витримати конкуренцію з „Гвяздою“, „Скалою“, товариством Кілінського. Не диво, що в тому самому часі молодий друкарський робітник Осип Даниелюк почав видавати Czcionk-y“, „Pracy“ та опісля сам потонув у польському морю, а його син, ученик зукраїнізованої академічної гімназії, став польським журналістом та патріотом. „Нема у нас соціяльної квестії“ — говорив тоді основник „Побратима“ Корнило Сушкевич, а нині навіть націоналіст Гітлер підчеркує її виразно, додаючи до гасла „національний“ — слово „соціялізм“.

Польонізація нашого робітництва в тих часах ішла з нашої вини. Не було в нас ясного політичного ідеалу, панував у нас обскурний сервіліям, не знали ми психіки, не вміли притягнути до себе міського елементу, самі пхнули його в польські патріотичні організації.

Це й не дивно, коли в 10 літ по основанні „Побратима“ у Львові найповажніша наша національно-церковна установа, львівська консисторія та чин оо. Василіян протести в справі Василіянської реформи до уряду писали в польській, німецькій чи латинській мові, але ніколи, як це влучно підчеркує історик Василіян о. Макарій Каровецць, в українській мові.

Іван Франко оповідає („Молода Україна“, ст. 32), що коли до редакції „Зорі“ післав оповідання „Муляр“, редактор її проф. Ом. Партицький звернув йому його з допискою, що він такого факту, як подає Франко в оповіданні, не бачив і „мулярі на його думку всі пяниці“.

Франко мусів шукати місця в польських організаціях та журналах, де й появилися його перші оповідання з міського робітничого життя.

Мішані подружжа нашого робітництва за взірцем таких самих подруж нашої інтелігенції в тих часах доконали решти. І когож винувати за польонізацію нашого робітництва, як не самих себе?

Коли в 1884. р. основувано „Зорю“, то поклик і статут треба було видрукувати в українській і польській мові, якої вживала більшість українського робітництва. Те саме було і при організації української соц.-дем. партії 1896. р., коли і „Pokłyk“ і „Robitnyk-a“ друковано латинкою; ба, що більше, навіть Шевченкового „Кобзаря“ треба було перед війною видати для робітників латинкою.

Підносячи це нині на основі історичних фактів, стверджуємо тільки історичну правду і то не в докір, а в науку.

Національний ренесанс нашого робітництва почало те покоління, що видвигнуло політичний національний ідеал, що кинуло гасло самостійної української держави.

Не припадок це, що автором "України ірредента“ був ідеольог націоналізму в українському соціялістичному русі, Юліян Бачинський, що довгі роки проводив політичній організації українського робітництва у Львові, що перший основно обґрунтував істоту польсько-українського спору у професійних організаціях у книжці Взаїмні відносини... (1910 р.).

Саме тепер минає 10 років від смерти провідника українського робітництва в Перемишлі, Івана Жовніра. Від молодих літ працював він у польському робітничому русі, 18 років засідав як Jan Żołnierz у центральному комітеті польської соціялістичної партії і коли одного дня на засіданні заявив, що він українець і переходить до української робітничої організації, старий Дашинський зімлів, такою несподіванкою була для нього ця заява.

Тямлю памятного 29. січня 1911 р. ту конференцію УСДП у львівській Касі Хорих, коли

Правильний розділ звуків і кращий тон запевнює
РОЗСІВАЧ ЗВУКІВ у відбірнику PHILIPS Super 7-38
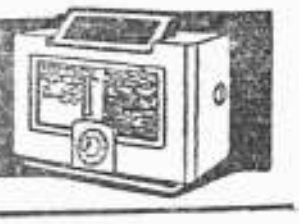

нашу „націоналістичну" перемогу рішив виступ сивого Івана Жовніра. Багато можнеб сказати про участь та ролю Миколи Ганкевича в політичних українських маніфестаціях 1899 р. в Берні, 1912 і 1914 р., коли він був автором та редактором всіх політичних заяв та маніфестів галицьких українців. У „Ділі" з нагоди 50-літнього ювилею „Діла" Василь Панейко схарактеризував відносини М. Ганкевича до „Діла". Про часи 1914—15 р., коли він тісно звязався з українським рухом, мало ще сказано, а зжився він з ним так, що у Відні щілковито забув за свої звязки з польськими соціялістами, і то так, що коли Дашинський або інші з них хотіли порозумітися з ним, то робили це звичайно за моїм посередництвом.

Хто ближче не знає нашої української дійсности, не може зрозуміти, чому Мик. Ганкевич, безвістережний український патріот і націоналіст, підлягав таким сильним польським впливам. Можна вже нині бодай частинно відслонити правду: самі українці відпихнули були його ніжну, культурну індивідуальність від себе.

Історію українського робітничого руху з з прецікавими перипетіями його боротьби з польською ідеольогією у спільних робітничих організаціях за мало знає наша суспільність, а ця історія дуже повчальна, бо виявляє вона нову добу нашого національного життя та має в ній своє окреме, позитивне місце. І тому слід теперішньому поколінню організаторів робітни-

чих організацій у новій формі зазнайомитися з тою історією. Рік минає, як „Діло" помістило в справі робітничих організацій статтю після Дм. Великановича та мою відповідь на неї. „Діло" поміщуючи мою статтю в листопаді мин. року, заявило, що вона дискусійна. Та ніхто не забирав досі голосу.

По році „Діло" само знову порушило цю преважну справу, підносячи в закінченні справу статистики українського робітництва, якої я домагався ще минулого року.

Не знаю, чи й теперішній заклик „Діла" пролунає так безслідно, як і мій з минулого року. А шкода, бо справа важна і слід підготовити її розвязку.

Вагу її розуміємо всі те чомусь поза словами мало присвячуємо їй уваги. Навіть теоретично до розвязки її ми мало приготовані.

Нема у нас ще 1) статистики українського робітництва, 2) статистики занятих у чужих, 3) занятих у своїх, 4) зорганізованих (у своїх, у чужих орг.), 5) незорг., 6) числа занятих у бранжах (столярі, металівці), 7) чужинців, занятих в українських фірмах (бо й такі є), 8) безробітних (число і бранжі) і т. д., а без цього не може бути й мови про якунебудь плянову організацію.

Ще одно: на викладах українського робітничого університету слід взяти під увагу справи й теми, звязані з робітництвом, а саме 1) робітниче законодавство (охоронне, соціяльне і т. д.), 2) історію робітничого руху, передовсім українського, 3) форми того руху (політичні, професійні, кооп., осьвітні, 4) безробіття в світлі законодавства та боротьби з ним, 5) робітництво в світовій та українській літературі.

Кидаючи ці завваги в справі організації нашого робітництва, бажаю викликати вже раз дискусію в цій справі, застерігаючи собі ще очевидно в ній голос.

А. Чернецький

Постанови українських письменників і журналістів.

РЕЗОЛЮЦІЇ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ТОПІЖ З 24. ЖОВТНЯ 1937.

В ОБОРОНІ СВОБОДИ СЛОВА.

Загальні Збори Товариства Письменників і Журналістів ім. Івана Франка стверджують, що поступ людського духа й розвиток культури вимагає якнайширшої свободи друкованого слова. Історія всіх часів, держав і народів доказала та на наших очах яскраво далі доказує, що там, де та свобода спутана політичними умовинами — болюче терпить на цьому стан літератури й преси однаково щодо кількости, як і якости друкованих творів і часописів, поде зацікавлення й пошана до друкованого слова й друковане слово перестає бути тим, чим бути мусить, себто виявом таланту одиниці та думки громадського колективу. Тому Загальні Збори Т-ва, яке гуртує в собі українських дїячів та професіоналів пера, з жалем стверджує, що в останньому часі українське друковане слово стрічає великі й безпідставні перешкоди, навіть там, де воно не мало політичних тенденцій. Тому Загальні Збори виступають в обороні права свобідної, поважної критики прилюдних відносин і всіх суспільних явищ у державі й протестують проти всякої спроби обмежувати це право. З особливим притиском Загальні Збори підкреслюють, що цензурним забороном не повинні підлягати твори українських класиків, які вже належать до історії літератури, а всі дотеперішні конфіскати, головно „Кобзаря" і творів І. Франка, повинні бути скасовані.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ПРОТИУКРАЇНСЬКОЇ НАГІНКИ.

Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів з обуранням стверджують, що в останньому часі деякі органи польської преси систематично не лиш представляють фальшиво стан українських і польсько-українських відносин, але й ображують українську націю у справах, для кожного народу найсвятіших, шпр. кепкуючи собі з національної назви й національного минулого, чого українська преса ніколи у відношенні до польського народу не робила й не робить. Т-во Письменників і Журналістів ім. І. Франка висловлює своє глибоке переконання, що тактика тих органів польської преси, які не мають стриму у протиукраїнській нагінці, замість вести до взаїмного пізнання й розуміння культур, викликує в масах супроти культури погорду й ненависть та йде на руку чиникам, які взагалі не мають ніякого культурного зацікавлення.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
за убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

У СПРАВІ САНАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ПРЕСОВИХ ВІДНОСИН.

Загальні Збори пригадують, що завданням преси є інформувати читачів про всі події дня, ідеї нових суспільних ідей та організація народу в усіх ділянках громадського життя. Тому Загальні Збори з жалем стверджують, що в українській пресі бувають випадки, коли полеміка виступає поза рямці громадського характеру преси й її суспільних завдань та приймає инколи жалюгідні форми особистої боротьби. Загальні Збори рішуче висловлюються проти зловживання друкованим словом для цілей, що не звязані з широким громадським інтересом, бо таке зловживання шкодить взагалі повазі друкованого слова та має в громадському житті деструкційні наслідки. Полеміка, яка ведеться в обороні ідей та думок на громадські справи, мусить триматися строго етичних засад та прийнятих у цілому культурному світі форм чемности й пошани до свого противника. Загальні Збори стверджують, що в нинішні важкі часи для української нації українська преса повинна бути чинником національної консолідації та своєю тематикою й тоном писання повинна причинятись до можливого наближення, а не віддалення ріжних суспільно-політичних груп і течій. Загальні Збори з правдивим вдоволенням стверджують, що організаційні рямці ТОПІЖ-у охоплюють громадян ріжних політичних поглядів та що ріжниці ідеольогічно-політичного, чи віроісповідного світогляду не шкодять співпраці членів Т-ва для добра української культури й Т-ва.

НА ЗАКАРПАТТІ.

В ДОРОЗІ.

Їду на Всепросвітянський Зїзд Закарпаття. Щасливий, що побачу наших дорогих рідних братів і сестер, огляну їх осяги за 18 літ буття в Чехословацькій Республиці, змірю їх поступ від довголітньої неволі до вільного національного життя.

Виїзджаю з Лавочного. До переділу входить кондуктор. Чую слова: „Листок прошу." Чую і вухам своїм не вірю. Подаю залізничий білет. Кондуктор оглядає і питає: „Е, то ви, пане, їдете до Ужгороду на Просвітянський Зїзд?" „Так" — кажу і чую „Гаразд". Ввічливо звертається він до пані мадярки і на якісь її питання свобідно відповідає по мадярськи. За хвилину приносить мені останнє число видаваного в Ужгороді „Українського Слова". Не можу взятися до читання. Лісисті верхи чарують жовтими й червоними барвами листя, що міниться у промінних ясного сонця. Очей не можу відвернути від зелених ще ярів, що в них притулилися хати, вкриті червоною черепицею, між ними і вкриті соломяною стріхою. Ніде не бачу так званих віль, що як чиряки обсіли й опоганили в нас наші гори. Минаю стації, на яких читаю двомовні написи по чеськи й українськи, ловлю слова з розмови залізничої служби і всюди чую свої рідні, українські. Якось дивно мені. Я-ж їду зі Львова територією, що на ній масово живе український нарід, такий самий, як і на Закарпатті. А яка ріжниця! І в мене вирінають думки про співжиття народів, про ріжні міжнародні договори, ріжні спроби розвязки національних питань, про теорію і практику, про слова-обіцянки і діла.

Болючі, сумні думки розвіває чарівна краса верхів, що купаються в ясному сонці і я починаю читати „Українське Слово". Читаю: „Проголошуємо святочно, що з старою назвою — русин, руснак, карпаторос — зриваємо раз на завжди. Ми не жадні руснаки, ми не москалі, ані жадні карпатороси, — ми проголошуємо це всьому культурному світові — ми частина великого українського народу, ми українці. На іншому місці читаю: „Не хочемо русских учебників у школі, ми не русскіе." А далі читаю, як вибили у селі Вел. Копані пяного вчителя, що учить дітей „по русски", а в біді клене по мадярськи, та про те, як село робить енергійні заходи, щоб позбутися таких учителів. Читаю і сердечний вірш на повитання Всепросвітянського Зїзду.

Заходить на коротку розмову мій любий кондуктор, розповідає, як то злітаються до Ужгороду люди ще від учора. На стаціях гамірно, гомонить українська мова, миготять народні одяги. У Батьові пересідаю і стрічаю кількох своїх давніх знайомих, рідних галичан і дітей їх. Щасливі, що мене бачать, а сльозами в очах витаються, стискають руку, цілуються. Це не мене особисто так витають, а свою молодість, своїх рідних, свою батьківщину, таку їм усе дорогу, дуже дорогу. Переконуюся, що й дітям батьківщина батьків дорога. А всі їдуть на Всепросвітянський Зїзд.

НА ЗАГАЛЬНОМУ ЗБОРІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ПРОСВІТИ.

Ужгород. Висідаємо. Прощаюся до завтра з любим товариством і витаюся з дорогим

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 69 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол.
Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19·30.**
За вклади та їх оприцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном. 141—7

дром С., його донечкою і сином. Ждали мене, то й обопільна радість велика. З двірця їдемо просто до Народнього Дому „Просвіти" на Загальний Збір. На вулицях гамірно. Переїзджають автобуси, з яких несеться стрілецька пісня. Я бачу перед рясно освітленим і жовто-блакитними прапорами прибраним великим, репрезентативним Народнім Домом. Входжу у велику салю, виповнену вщерть селянством, робітництвом та інтеліґенцією. У першому ряді губернатор Грабар і його заступник др Мезник, чех. Це певно тому, що чеський уряд рішився санувати „Просвіту" з її фінансових клопотів, спричинених надмірно великими коштами будови величавого Народнього Дому і застановою обіцяної урядом підмоги внаслідок пізнішого неприхильного політичного курсу. Тепер інакше, і Просвіта набирає сили та розмаху до своєї праці. Предсідник голова центральної Просвіти д-р Юлій Бращайко повідомляє Заг. Збір про приїзд делеґата зі Львова в особі голови Матірної Просвіти. Зривається буря оплесків. Отсе брати витають рідного брата. Дякую коротко, складаю привіт від нашої просвітної орґанізації, бажаю успіхів у праці. І знову невмовкаючі оплески. Просвітяни галицькі і закарпатські зєдналися духом, одними думками, одними бажаннями. Вибір головою д-ра Ю. Бращайка, ухвалення резолюцій, між ними і затвердження при Просвіті „Комітету оборони рідної культури" для плянової боротьби з московсько-мадярським наступом на українську мову й культуру. А зокрема вислів невдоволення і протесту супроти поліц. уряду за те, що ріжні „руси" й русофіли відважилися розліпленими на мурах міста пашквілями провокувати населення Закарпаття. Відносини на Закарпатті мені не чужі. Читаю пильно все, що пишеться про життя-буття тої гарної вітки українського народу, але добре зрозуміти й відчути потребу такої плянової боротьби за душу цього населення та за український характер його культури можна тільки на місці.

На другий день з тої провокації були на мурах і плотах тільки сліди. Отсе гасителі народнього духа розліпили спеціяльно на повитання Зїзду спрепарований безмежно глупий і до мерзоти подлий „Нашъ Путь". Я його дістав, а тяжко було, бо був сконфіскований. Зміст його справді цікавий. Ось на першій сторінці читаю великі букви: „Протестуйте противъ политиканства галицкихъ емигрантовъ и украинскихъ учебниковъ!" А далі, як на книги з самих себе, видрукували розумну думку: „Народ, который отрекается от своей исторіи, своего имени, своей вѣковой культуры, обезличиваетъ себя и становится добычей другихъ народовъ". В окремих статтейках читаємо такі квітки, що українці — то „яничари", „одступники", „предатели", „украинство сейчасъ у насъ шатается какъ гнилой зубъ во рту, поетому долгъ насъ всѣхъ передъ родиной и исторіей раздавить и обезвредить украинскаго червяка, котораго къ намъ занесли „братья" изъ Галиції, чтобы подтачивалъ нашъ здоровый карпаторусский организмъ" і т. д. і т. д.

Не памятаю, щоб колись у моєму житті довелось мені на чотирьох газетних сторінках знайти стільки глупоти, анальфабетизму, фальшу, низької демагоґії і ненависти. А те все мало осягнути одну ціль: „Потому сознательные карпатороссы, пусть ни одинъ изъ васъ не дастъ себя обмануть и завлечь на мазепинское собраніе въ Ужгородѣ 16.—17. окт. с. г."

Та сталось зовсім що інше. Справді, „правда побѣдила ибо гдѣ правда, тамъ Богъ". Справді, „думаемъ, что чему пришло время умереть и изчезнуть, того никакія апелляціи не спасутъ"...

Д-р Іван Брик.

(Кінець буде.)

НОВА КНИЖКА:

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обстанови.

Комуністи сягнуть по владу у Польщі.

НОВА ТАКТИКА ПОЛЬСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Варшавський щоденник „А. Б. Ц." (ч. 340) повідомляє, що в останньому часі відбувся у Парижі конґрес комуністичної партії Польщі. Конґрес приняв постанови у справі нової тактики з огляду на нові внутрішньо-політичні умовини в Польщі. Отже комуністична партія Польщі приняла як головну засаду підтримувати кожний рух, що поборює фашизм. „АБЦ" запевняє, що конґрес рішив підтримувати всі рухи та демократичні групи і навіть тих священників, які стоять на протифашистівськім становищі. В боротьбі з католицькою церквою комуністи рішили поступати „дипльоматично". Один з комуністичних делеґатів запевняв, що воююче безбожництво є одною з важних перешкод у ширенні комунізму в Польщі. По звітах поодиноких делеґатів конґрес приняв резолюцію, що комуністична партія Польщі вже така сильна, що на випадок внутрішніх заворушень у Польщі сягне по владу і затримає її у своїх руках.

ЕДМОН АБУ. 3

Трагічний комік.

Коли Шийка заставав дома якогось чепуруна при своїй жінці, робив добру міну, бо кожний поводився з ним незвичайно чемно. Бретонський маркіз прийшов до Павлини за білетом на баль для себе, потім удруге за білетом для свого брата, потім утрете, бо свій згубив, потім учетверте для якогось клюбового приятеля і так по черзі заходив за 12 білетами. Шийка попробував ручку шпади, вмів дуже добре стріляти з пістолету, але... маркіз Горді не образив його нічим ніразу. Що більше: він складав йому побажання за його гру, він вихвалював його: „Па не Шийка! ви, кажу вам, ви маєте гумор незвичайний... Нема другого такого, що вмів би так розсмішувати нашу публику. Вчора я сміявся з вас так, що сльози мав у очах. Ах, який ви комік, пане Шийка!"

Якби після таких заяв Шийка був образився, не тільки всі признали б, що він не має рації, але сказали б іще, що в його голові щось не тее...

Павлина кохала його так само як першого дня, але любила бувати у товаристві і слухати компліментів. Любов добре вихованих панів з ліпшого товариства не була для неї тягарем і вона не боялась її. Вона мала навіть спис своїх звеличників і записувала деякі фрази, якими обсипували її, сміялася з них, коли відчитувала їх своєму чоловікові, тільки він не сміявся. Коли Шийка підлав їй думку, щоб вона позбулася всіх тих проноз, вона відповіла йому ясно:

— Я не можу осмішувати тебе! А якби хто з тих панків посмів перейти дозволені межі то я вже зумію пригадати йому його місце. Щодо своєї чести то можеш зовсім здатися на мене. Та якби ми почали викидати людей з хати, весь Париж знав би про це і на тебе показували б пальцем.

Шийка був необережний і повторяв ці розмови своїм приятелям. З Шийки почали сміятись; його назвали „Тигром". Він присмирнів і почав усміхатися до тих, що глузували з нього. Тоді назвали його Жорж-Дантеном. Ніхто не посмів сміятись йому в очі, але прізвище обдурюваного чоловіка з комедії кружляло в повітрі довкола нього. Коли він заходив на сцену нераз чув його за кулісами. Коли оглядався — наклепник щезав. Він не міг навіть здоганяти його — мусів виходити на сцену. Не треба в цьому всьому дошукуватися якихось надзвичайних причин; Павлина поводилася свобідно; актори люблять кепкувати собі з цього.

Ті всі жарти зіпсували гумор Шийці і подружня гармонія зіпсувалася. Він почав сваритися з жінкою, а вона як щиро невинна відповідала йому завзято. Павлина казала: „Я не дозволю на те, щоб ти верховодив надімною". Шийка на це: „А я не хочу бути смішним".

Їх спільні приятелі рішили, що Шийка робить велику помилку. „Коли він такий підозрливий, то пощо женився з акторкою? Нехай був би собі взяв якусь міщаночку, до якої ніхто не мав би охоти заходити в гості".

Серед такого настрою минув рік і роковини їх шлюбу минули для них незамітно. Щойно на другий день Шийка пригадав собі:

— Не дуже то вона мене любить, коли навіть не святкувала таких роковин.

Павлина-ж гадала, що її чоловік уже жалує свого шлюбу. Зате в той день маркіз Годрі прислав Павлині бранзолетку. Шийка хотів звернути такий дарунок із гострою приміткою, але Павлина спротивилася:

— Тому, що ти не був такий ласкавий зробити мені якогось дарунку то тобі не подобається увага моїх приятелів!

— Твої приятелі — влізливці і я зумію приборотити їм роги.

— Ти волів би більше пильнувати себе самого. Я досі думала, що є два роди людей, які вміють знятися понад думки загалу — аристократи та артисти. Тепер уже знаю, що варт артист.

— Можеш думати собі, що хочеш, але ти дуже помиляєшся, коли гадаєш, що моя особа буде для тебе матеріялом ріжних жартів.

— Що таке? ти мене хочеш покинути?

— Бувай здорова!

— Куди ти хочеш іти?!

— Про це довідаєшся.

— Коли вернешся?

— Ніколи.

Минуло чотири місяці і Павлина не мала звістки про свого чоловіка. За ним шукали скрізь, навіть у річці. Публика жалувала за ним. Його ролі перебрали інші. Жінка плакала за ним щиро, бо щиро його кохала. Вона зачинила свій дім, відослала маркізові бранзолетку і не приймала висловів спочуття від своїх приятелів. Вона почала ненавидіти своє кокетство, рвала собі гарне волосся і кричала:

— Це я вбила свого бідного чоловіка!

При кінці вересня розійшлася чутка, що Шийка не вмер і що живе прегарно в Росії.

„Невже-ж він живе! — думала з розпукою Павлина. — Коли це правда, що йому ведеться добре і що він витиснув з моїх очей надурно так багато сліз то я йому цього не дарую".

Вона пробувала усміхатись, але її біль був сильніший, ніж потіха і вона вибухла новим плачем.

Тиждень пізніше вона дістала анонім — його вислав маркіз — вирізок із статті з „Санкт-Петербурського Денника" у французькій мові:

„6-го вересня у приявї членів царського двору і найкращого товариства, суперник наших найкращих артистів славний Шийка виступив уперше в „Михайловському Театрі" в „Сестрі Жокріса". Він мав повний успіх і колишній артист „Пале Рояль" у Парижі зібрав оплески, китиці і ріжні дарунки. Коли наш театр зуміє заангажувати ще одного або двох таких акторів, тоді він не матиме рівного в цілій Европі. Шийку заангажували з річною платнею 6000 рублів і з доходом одного бенефісу".

Павлина вже не плакала. Вона перейшла до категорії „покинених жінок".

(Далі буде).

Сторінка без політики.

ЛЮБОВ ЗІ СВІТЛИНИ.

Чоловік, що залюбився у світлині. — Уява і дійсність.

В Марсей виконав один купець револьверовий атентат на відомого фотографа.

Бувае іноді в житті, що на підставі оповідання уявляємо собі ріжних людей на свій лад. Картина змальована в нашій уяві закріплюється дуже сильно і ми просто не хочемо погодитися з дійсністю, яка нам при нагоді дасть змогу познайомитися, чи побачити людину, яку ми досі знали лиш з уяви. Така сама історія є теж і зі світлинами, чи пак із людьми, яких ми знаємо тільки зі світлин. На підставі світлини ми уявляємо собі барву волосся, усміх, поведінку, погляд, словом при допомозі нашої уяви домальовуємо всі подробиці до постатті представленої на світлині.

Відтак при безпосередній зустріччі зі живою людиною, густо-часто розчаровуємося, бо переконуемося, що наша уява нас обманула. Словом, незвичайно буйна людська думка й уява стає іноді причиною ріжних непорозумінь є то й трагедій.

Чудесна світлина.

Таку життеву трагедію, що її спричинила буйна уява, пережив багатий купець із Каіро Жіль Фавіє. Головну ролю відограв у тій трагедії припадок, який згаданому купцеві вложив до рук ілюстрований французький часопис. Коли Фавіє перекидав листки часопису, зупинився раптом його погляд на світлині жінки в дорогім вбранні. Була це світлина пані Кльодети Рукс, управительки школи, яка основала у Провансі взірцеву школу для сільських дівчат і за те дістала від міністерства медалю. Фавіє вдивився у світлину й не міг від неї відірвати очей. У душі 54-літнього купця запалала раптом сильна, просто несамовита любов до тієї жінки, що він її бачив перед собою на світлині. Він почав тужити до знайомої незнайомої із силою 20-літнього молодця. Він жив тільки під впливом світлини і не міг собі вже просто уявити життя без тієї жінки.

Кохання в листах.

Минув місяць, заки купець роздобув, не жалуючи труду ні грошей, адресу пані Кльодети Рукс. Не гаючись, написав до неї листа. Якаж була його радість, коли по якомусь часі дістав відповідь. Найважніше, що незнайома не тільки, що відповіла на лист, але заохотила ще його до правильного листування. Фавіє писав лист за листом і діставав теж відповіди на свої листи. Між ним і панею Кльодетою зродилася правдива, кріпка любов, підсичувана тільки листуванням. Кльодета відповідала на всі листи з правдивою жіночою ніжністю і чутливістю. Між закоханими панувала ідеальна просто згода, яка тривала би в безконечність, якби закоханим не забаглося (зовсім зрозуміло) зустрінутися.

Обоє заручилися у листах зовсім формально і визначили зустріч на літо. Та, коли мали вже зіхатися, нареченa повідомила нареченого телеграфічно, що не може приїхати з причини недуги сестри. Тоді рішився Фавіє сам поїхати до Марсей, щоб хоч тиждень перебути разом зустрінутися.

Розчарування і його жертва.

Вкінці відбулася давно ожидана зустріч. Одначе, коли вони обоє зустрінулися одного гарного осіннього ранку в мароейській пристані, схопив переляк Фавіє немов залізними кліщами за горло. Перед ним стояла справді пані Кльодета Рукс, яку він негайно пізнав, бо вона не ріжнилася нічим від світлини. А саме те, що вона не ріжнилася нічим від світлини, було найбільшим ударом для закоханого пристаркуватого купця. І він відразу зненавидів цю жінку, що до неї він цілий рік просто молився. Всі найгарячіші почування завмерли в цій самій хвилині, коли він її побачив. Вона стала така чужа й немила, що він не зясовуючи собі з того справи, що робить, шугнув між юрбу яка у пристані зібралася і залишив збентежену жінку, яка розглядалася безуспішно між пасажирами за своїм нареченим.

А Фавіє блукав по місті мов непритомний із болем у серці, відчуваючи жаль до тієї, що його так гірко розчарувала. Згодом зрозумів він, що вини пані Кльодети нема ніякої, бож вона виглядала так як на знимці.

Хтож винен його нещастю? Часопис, в якому він побачив світлину? Чи фотограф, який робив світлину його вимріяної. Огірчення Фавіє негайно перемінилося в дику, несамовиту майже лють до фотографа.

Довго тривало душевне розгублення Фавіє. По десятьох днях прилюдну опінію Марсею сколихнуло дивне й нічим неоправдане вбивство відомого в цілім місті фотографа Шармасона.

Вбив його Жіль Фавіє багатий купець із Каїру, якому вроїлося в голові, що фотограф є одиноким виновником його найбільшої життевої трагедії. Після вбиства віддався він сам добровільно в руки поліції.

Така була трагедія людини, що залюбилася у витворі власної фантазії, людини, що обожала жінку з часописної світлини, а зненавиділа цю саму живу жінку від першого погляду.

МІЛІЯРДИ ПІД ЗЕМЛЕЮ.

Відомий австрійський письменник Стефан Цвайг, якого твори перекладені на всі сучасні культурні мови, приготовляє книжку про свої зустрічі з великими людьми, великими книжками і великими містами. Є в цій книжці свіжо видрукований ним нарис про державний Паріський Банк. Ось цей нарис:

ЗВЕРХУ, ЯКБИ НІЧОГО.

Технічно наймодерніший, найбільше подиву гідний і найважніший для теперішности будинок у Парижі дивним дивом зверху зовсім непривітний. Щоденно тисячі та десятки тисяч минають його, переходять попри вузьку вулицю Монпансіє або вуличку Пті Шам і не бачать перед собою поруч старого імпозантного будинку Французького Банку прозорий, квадратовий пустий простір огороджений дошками начеб будівельну площу, що чекає на плян будови і робітників. У дійсности ця будова давно вже закінчена. Але цей дивний дім, ця палата, оперицирена каземата, оперезаний замок не виростає як звичайно зі землі стрімкими мурами, тільки входить льохом до землі глибоким на шість поверхів. Під тою неприємною пустою пісковиною в самій середині Парижа лежить вирізана у сталі та цементі наймогутніша копальня золота сучасности, тут під нею неприступне сховище Французького Банку, що містить мільярди викарбованого золота у сумі, якої пластично уявити собі не можна. Є це скарбівня, якої не бачив ні Цезар ні Крассус, ні Кортез, ні Наполеон ні разом усі цісарі цього світа ані ніодин смертник від початку світа в однім такім збірнику.

7 ПОВЕРХІВ У ГЛИБ.

Ліфт їде 26 метрів у глиб землі, висотою 7-поверхового дому. З усіх доків тісно оперезують його зломи цементу. Бо — чого ніхто не сподівався би, якби не довідався цього від інжиніра у тій подорожі у глиб льохів перерізуемо річище одного потока, що спочатку при будові цієї передісторичної печери був тут поперечною перешкодою. Але техніка вміє часто із перешкод саме добувати свої найцікавіші прикмети. Вибудувано тут шахти під потоком і тепер обмуроване з боків річище є навіть спеціяльною охороною перед доступом до підземелля; зрештою підземельне склепіння зроблене так глибоко, що мешканці домів, які стояли тут колись на поверхні землі навіть не догадувалися, що під льохами їх домів тягнуться ще на поверхи вглиб нові будівлі. Вони продавали у своїх крамницях тютюн і панчохи, пили каву, спали і курили, навіть не догадуючися, що під ними повстають щораз-то нові шахти, витворюються темні каземати зі золотом, хоча над землею не чути ні одного удару лопати. І нині ще потік пливе далі терпеливо вперед між поверхнею вулицею і новими підземельними зложеми.

ОСЯЙНА МОВЧАНКА.

Ми нарешті зіхали на дно шахти і опинилися по вході штучної копальні. Перше почування — яка тут прегарна тиша! Не чути зверху ніодного шелесту, ніодного з тих численних і незясованих, що їх переварює у своєму камінному кітлі вулиця — з крику і свисту, слів і вітру, покликів, скреготу і бряжкоту. Ви спочатку перелякались, а потім відпочиваєте, втішені цією осяйною мовчанкою. Бо ця мовчанка світить. У безличі тих катакомб панує вічний день. Безліч ламп посилає рівномірне світло цементовими коридорами і повітря має гірський смак; своїми могутніми металевими легенями втягають сюди електричні компресори кисень. Тут ви віддихаєте не так, як під небом на землі рештками бензини, випарами і брудними пилинками: — ні, все тут фільтроване і чисте, огріване невидними печами, без вогкости. Здається, що з цілого мільонового міста з його садами і водограями оця атмосфера глибини з чистим озоном — найсмачніша.

ПЕРЕД МАГНЕТНОЮ ГОРОЮ.

Входові ворота широкі і грубі, але на таких легких завісах, що дитина могла б їх рушити пальцем. Двері до панцирної каси грубезні, сталеві. Там, де є золото, завсіди треба для його охорони сталі та панциру. Переходячи двері відчуваеш тремтіння на шкірі: якби вони так замкнулись, ми були б похоронені живцем! Нема такої людської сили, що могла б рушити таку сотнарову покришку. Та хутко бачимо свою помилку! Перейшовши ці перші двері ми ввійшли щойно де передсінку лябіринту. Це наче тоненька поволока або огорожа саду, за якою тягнуться нові мури. Ми бачимо урядовців та робітників. Тут іще вільний доступ для людей. Але ми зїздимо далі вглиб — до Дантового раю і пекла. Нераз серед електричного світла ясного як білий день нагадуемо собі магнетну гору з дитячих книжок — Казки з тисяч одної ночі. Нараз дорога врівається.

СТАЛЕВА НЕСАМОВИТА СТІНА.

По середині коридору перед нами скелиста сталева гора. Око шукає в ній дверей, замків, щілин — нема там нічого. Вона гладка і чиста. Тільки Сезамове слово „відчинись!" може її відчинити. Десь хтось під землею мусить знати технічну магію. Нараз стіна рухається, пересуваеться, зовсім таксмо як 100 років тому описував таке диво у своїй новелі геніяльний фантаст Алян Едгар По. Посуваеться, але не перестає бути стіною. Щось сунеться, як куліси і якісь таємні сили всередині чи зверху щось обертають так, що на поверхні скелі появляється замок, не отвір, не двері, сам не знаеш, що це таке. Ми мусимо відсунутись на бік, бо на шинах збоку їде на нас і проти стіни електрична льокомотива і втягає її в себе. Нече корок із пляшки витягає вона масив стіни завширшки людини і такого тягару, що сотня війська не моглаб його рушити з місця і все це безшумно, незвичайно легко, так, як це показують нам акробати у своїх найтяжчих штуках. Є таке вражіння, ніби ціла техніка війни та миру подали собі руки, щоб зібрати велитенську масу матерії і додати до неї іскру людського духа.

ВЕЛИТЕНСЬКА САЛЯ.

Чотирогранним тунелем, що веде довгими ясними лябіринтами як коридорами якоїсь санаторії треба йти вперед, не знаючи, як далеко. Тільки провідник тримае в руках клубок Аріядни. Нараз велитенська саля велика як церква або театр з сотнями коротких колюми, що нагадуе на мошею в Кордобі або індійську святиню в Мадрасі вирізану у скелях. Але оця ще більше таємнича своєю ясністю і порожнечою. Нема тут ніяких предметів, ніяких надписів крім... деревляних столів і стільців в одному кутку. Оце місце призначене на найчорнішу годину війни, коли не можна вже буде нічого зробити на поверхні землі. Тут можна буде зачинити всі сталеві двері і — працювати у тиші. Як довго? 80 днів, бо на такий час призбирані тут харчі. Все тут є своє незалежне від міста — вода та електрика. Страшна думка! Люди передбачили найстрашнішу можливість. Коли вся Европа збожеволіе чи шалітиме у крові, голоді та анархії тут у цій закутині зможе ще три місяці 200 людей працювати тихо і спокійно, не знаючи нічого, що діеться на світі і певні, що їх ніякий ворог не досягне!

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

УКРАЇНА — ЮНАК (ДРОГОБИЧ) 2:1 (1:0).

Трохи воно дивно, що перемоги України приходять тоді, як їх мало хто сподівається. А цим разом небагато було оптимістів, які вірили в перемогу нашої дружини на гарячому дрогобицькому терені, хоч ніхто теж не сумнівався у технічну вищість України над Юнаком. Це недовіря було оправдане не тільки слабим матчем із Чуваєм, але й тим, що на виїздах наша дружина майже зправила програвала. Тому перемога в Дрогобичі направду вартісна і може вона вирешт серед чорно-червоних знову давній бойовий запал та волю перемоги.

На виступ України ждали в Дрогобичі всі з якоюсь дивною гарячкою. Люди робили заклади на підставі матчу Юнака з Гасмонеєм і всіх турбувало питання: чи Україна краща від Гасмонеї, чи ні?

Відповідь на це питання дав сам матч, на якому вібралася рекордова, як на Дрогобич, скількість видів, бо більше як 3.000. В тому числі ж не більшість української публики, бо на цей матч прийшли ентузіясти українського футболу не тільки із самого Дрогобича та з найближчої околиці, але з цілого басейну. Навіть із гір поприходили спортовці-верховинці, щоб побачити перемогу своєї дружини.

І побачили. До того ще й зовсім заслужену, хоч трохи за сороміу. Перед матчем (це був перший матч обох дружин в О. Л.) відбулося вручення клюбових прапорців, що публика привітала гучними оплесками.

Україна заграла цей матч у такому складі: Босий, Сарегота, Воробець; Скопень І, Цимбала, Романець; Магоцький, Мільош, Петрів, Скопень ІІ і Краєвський. Юнак: Майкут, Бентковський, Янішький; Місь, Лобос, Олесюк, Хлібек, Стецькім, Гемерлінг, Гурський і Шпінер.

Ціла дружина України заграла цей матч, як за найкращих часів і годі когось окремо хвалити, хіба годиться підкреслити дуже добру гру Цимбали на середині помочі і відважну гру Скопеня ІІ. Приємну несподіванку зробили обі крайники, які заграли куди краще, як на попередніх змаганнях. Зрештою цілий напад грав зовсім добре. Помічі працювала теж рівномірно і разом з оборонною творила правдивий мур для нападників Юнака. Босий не мав змоги попрацювати, бо завдяки оборсві не мав багато роботи. Проте кілька ситуацій виконав певно. В одній менті, коли сфавлювало його аж двох нападників, випустив м'яч, одначе суддя відкинув зовсім правильно фовль. При цій нагоді Босий покалічив собі пальці.

Юнак грав дуже амбітно, перевищав навіть Україну стартом, зате він слабий технічно і надробляв свої недомагання гострою грою. Найліпшими грачами Юнака був Хлібек, воротар Майкут і Бентковський.

Хід гри: Вже перший наступ Юнака заломлюється на твердому Скопеневі І. Противаступ України кінчиться теж неуспіхами. Прегарну нагоду в 5. хв. марнує Мільош, що необтаваленій не використовує подачі Магоцького. В 12. хв. таку саму нагоду мав Петрів і теж її не використав. Україна грає дуже добре, напад переводить раз-упраз небезпечні акції, та тверда оборона Юнака і пех у стрілах звівають усі вусилля чорно-червоних. Щойно 38. хвилина приносить заслужений успіх Україні, коли Краєвський після комбінації Петрів-Магоцький стрілає головою перші ворота. Юнак зривається після того до противаступу, одначе дефензива України працює справно і перша половина кінчиться 1:0.

У другій половині Юнак намагається всіма силами вирівняти й осягає спочатку перевагу. Висліром тієї переваги були ворота, що їх здобув у 5. хв. Хлібек. Після того Україна звільнюється від натиску дрогобицької дружини і кидає свій напад вперед. Перевага України зростає, та знову довгий час мусить сенсаційована українська публика ждати на ворота. Аж у 33. хв. вибухають гучні оплески українських видців, коли Мільош несподіваною бомбою (небувале досі у Мільоша) стрілає прегарні ворота для України. По цім успіху нашої дружини Юнак кидається з фурією до наступу, починає грати чимраз гостріше і навіть брутально. Середущий помічник Юнака копнув злобно Скопеня І. в шлунок, на щастя, скінчилося на хвилевім болю. Судія починає хвилюватись, піддається теророві публики і хоч назагал був неслий, то сприятливо при кінці кілька разів Україну. Проте наша дружина вийшла з гриша заслуженим переможцем. Зате судія п. Раніна відвели під поліційною охороною з гриша.

По дорозі, коли Україна відїздила з гриша фіякрами до поїзду, симпатики нашої дружини, особливо молодь, уладили їй палку овацію.

ІНШІ ВИСЛІДИ Ю. Л.

ЛЬВІВ. **Лехія — Н. Сокіл 5:1 (1:0).** Заслужена перемога Лехії, що грала д. добре в лінії нападу. Ворота для Лехії добули: Козак (3), Мельницький і Книжинський. Для Сокола Земба. Судив п. Тарчинський.

САМБІР. Чорні — Корона 7:1 (4:1). Ворота для Чорних здобули Журковський і Шайнер по 3, Мігас 1, для Корони Барбара.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Погонь І Б. 2:1 (0:1).** Погонь вела вже в 15 хв. 1:0 зі стрілу Дрегера. Вирівнав для Чуваю Чарнецький і він-же здобув переможні ворота в 43. хв. Суддював інж. Хомишинець зі Стрия.

РЯШІВ. **Рєсовія — Огніско 3:0 (2:0).** Ворота для Рєсовії здобули Гогендорф, Врубель і Бараи, якого суддя викинув при кінці з гриша за брутальну гру.

ОТРИЙ. **Польонія — Погонь (Стрий) 2:1 (1:0).** Сенсаційна поразка господарів. Ворота для Польонії здобули Кляйн і Дикий. Для Погоні Волінський. Рівень матчу низький.

ЛЬВІВ. **Гасмонея — Р. К. С. 1:0 (1:0).** Ворота для Гасмонеї здобув з підворітного замішання Ротштайн. Р. К. С. грав д. амбітно і перевищав Гасмонею стартом. Суддював п. Шварц.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Польонія	10	17:3	25:14
2) Чорні	10	14:6	30:11
3) Гасмонея	10	15:7	16:-
4) Рєсовія	10	12:8	25:22
5) Україна	**10**	**12:8**	**20:18**
6) Лехія	10	10:10	30:21
7) Погонь (Отрий)	10	10:10	24:20
8. Р. К. С.	10	9:11	17:21
9) Огнісько	10	9:11	17:21
10) Чувай	10	8:12	16:20
11) Погонь І Б.	10	8:12	17:24
12) Корона	10	7:13	21:37
13) Юнак	10	6:14	16:25
14) П. Сокіл	10	5:15	9:23

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ НА СПОРТОВОМУ МАЙДАНІ.

На площі Сокола-Батька відбулися мин. неділі перші спортові змагання ремісничо-робітничої молоді Львова. В програму змагань увійшли: легкоатлетичний матч УРСК — Сила в суперництвах: біг на 100 м., біг на 1500 м., скок удаль, гінці 4×100 м., гінці 3×1000 м., 2) проба побити рекорд на 10.000 м., 3) футбольні змагання УРСК — Сила. До всіх легкоатлетичних конкуренцій ставили поза конкурсом змагуни-студенти, бувші члени УССК-Львів.

Двобій УРСК — Сила закінчився нерішено. Обі дружини здобули по 20 пкт.

Технічні осяги:

Скок уДаль: 1) Рабко (УРСК) 5.35, 2) Мудрик (Сила) 4.83, 3) Возьний (С) 4.61. Поза конкурсом стартуючі студенти осягнули у скоці вдаль: 1) Чехут 5.97, 2) Глова 5.58, 3) Грабець 5.32.

100 м.: 1) Рабко 13 сек., 2) Гунька Стефан (С) 13.8, 3) Гунька Осип (С) 13.9. Поза конкурсом: 1) Будзиновський 11,7 сек., 2) Банах 11,9.

1500 м.: 1) Рабко 5:05,4 хв., 2) Возьний 5:09,03, 3) Канюка (С) 5:12,7.

Гінці 4 × 100 м.: 1) Сила 56,1 сек., 2) УРСК 58.4. Поза конкурсом гінці студентів у складі: Будзиновський, Соколовський В., Соколовський Ю., Банах осягнули час 48,3 сек.

Гінці 3 × 1000 м.: 1) УРСК, 2) Сила. Поза конкурсом перша до мети прибігла штафета студентів у складі: Стебельський, Соколовський Ю., Соколовський В.

Другою точкою програми була спроба побити рекорд на 10.000 м. До цієї проби стинув Добрянський і Варцаба. Спроба вдалася і Варцаба осягнув час 35,28.4, значить кращий 26,6 сек.

Останньою точкою програми були футбольні змагання **УРСК — Сила**, які покінчились нерішеним висліром 3:3 (1:2). Обі дружини ще доволі слабі, але грають амбітно і завзято.

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Погонь — Висла 1:0 (1:0).** Погонь грала доволі слабо. Цією перемогою запевнила вона собі вже остаточно місце в Д. Л., бо досі теоретично (при двох високоцінних програних) могла ще „анлетіти“ з Ліги. Таким чином припечатана вже доля Гарбарні. Ворота для Погоні стрілав Ціммер. Суддював п. Ляпге з Лодзі. Публики приблизно 4.000.

КРАКІВ. **Краковія — Рух 4:2 (2:1).** Останній свій матч виграла Краковія зовсім заслужено, одначе тепер мусить вона безчинно приглядатися двом матчам АКС-у, який має стільки ж пунктів, що Краковія. Ворота для Краковії стрілав вніор Заставняк 3 і Гура. Суддював п. Кухір зі Львова.

ПОЗНАНЬ. **Варта — ЛКС 7:0 (2:0).** Висліл кривдить ЛКС, який грав гарно, одначе не мав щастя у стрілах. Суддював п. Коцковський з Варшави.

„ETERIS“

Авторизована продажа і стація обслуги
Philips-Radio
Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.

Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

МИСТЕЦТВО ЮНІОРІВ.

Україна — Лехія 0:2 (0:2). Лехія мала кращий старт тому вирішила змагання у свою користь. В Україні заграв д. добре воротар Гнура, який лучних Кузьма і Богурат ІІ у помочі. Суддював п. Бик добре.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян — Чувай (Мостиська) 4:1 (1:0).** Юніори Сяну знову перемогли заслужено мостиських вніорів і скріпили свій пунктовий дорібок та шанси за першенство в перемиській групі.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ. **Святогор — Зоря 4:3 (2:1).** Заслужена перемога Святогору, який грав дуже амбітно й завзято. Зоря злекковажила цей матч, виступила в ослабленім складі і грала зовсім без серця. Ворота для Зорі здобув Білінський 2 і Крушельницький, для Святогору Ложевич 2, Обуханець і Панчак. Судив п. Бутель.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Напшуд — УСК (Добромиль) 3:1 (2:0).** Українська дружина програла вже другий мистецький матч на виїзді. Ворота для Напшуду здобув Навальо. Суддював п. Далецький.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Сян І Б — Скала (Мостиська) 3:0 (в. о.).** Мостиська дружина не приїхала на матч за нашу Панцерних.

ДРОГОБИЧ. **Юнак І Б. — Ватра 3:0 (1:0).** Слаба гра Ватри, яка не може прийти до себе після відомих неприємностей з А-клясою.

ФІНАЛ МІТРОПА.

РИМ. **Ференцварош (Будапешт) — Лаціо 5:4 (3:4).** Сенсаційна перемога мадярської дружини у фіналі за чашу Середущої Европи на італійськім терені, на яким просто неможливо виграти чужинцям. Відомий італійський нападник Піола не використав карного при стані 4:3 для Лаціо і це рішило про висліл. Італійська дружина мусіла стрілити 2 голі більше, щоб добитися третього матчу і 3 голі для перемоги. У мадярській дружині грав д. добре д-р Шароші.

ІНШІ МІЖДЕРЖАВНІ МЕТЧІ.

ПРАГА. **Чехословаччина — Австрія 2:1.** Перша перемога чехів над австрійською дружиною в турнірі за чашу Швеглі по 12 роках.

БЕЛЬФАСТ. **Англія — Ірляндія 5:1 (2:0).**

БУКАРЕШТ. **Мадярщина — Румунія 3:0 (2:0).**

БЕРЛІН. **Німеччина — Норвегія 3:0 (3:0).** На цім матчу було 110.000 видців.

ЩЕ ОДИН НАКОЛЕСНИЦЬКИЙ СКАНДАЛ У ЛЬВОВІ.

На недільних змаганнях наколесників у Львові знову вийшов скандал, бо переможця бігу на 100 км. Бабія здиснвеліфікували, мовляв, він наїхав на Железа з Чорних, хоч усі інші змагуни і сам пошкодований заявили, що **Бабія при зударі не було.** Железо зударився двічі зі Степаняком. Судейська комісія здиснвеліфікувала по есломовінськи Бабія, Степаняка і Колтуньского з України та Железа з Чорних. Таким чином переможцем вийшов Губер з ЛТКМ.

В біді на 50 км. переміг **Лата (Україна)** в часі 1:41.

Довідуємося, що Україна заголосила свої застереження щодо першого бігу. Цю справу вирішать на найближчім засіданні Наколесницького Союзу.

—o—

ЗАВЕРШІМ БУДОВУ МАЙДАНУ В ПЕРЕМИШЛІ.

Вже три роки будує У. С. К. Сян у Перемишлі власними силами великий і одинокий на західних окраїнах спортовий майдан. Допоможіть спортовим піонірам на Перемиській Землі двигнути великий тягар будівництва! Вишліть хочби найдрібніший даток на будову спортового майдану в Перемишлі!

Датки слати на адресу: Міщанська Каса в Перемишлі, вул. Костюшка, ченове конто П. К. О. 507.452

—o—

З ПОЛЬСЬКИХ СПРАВ.

ЩО БУДЕ З ПАРЛЯМЕНТАРНИМ КЛЮБОМ О. З. Н. У СОЙМІ?

По візиті полк. Коца в марш. Царa поширились поголоски, що в соймі повстане клюб з послів з О. З. Н. Проти повстання такого клюбу О. З. Н. виступив рішуче відомий польський публіцист Мацкевич у виленському „Слові" з 23. ц. м. (ч. 293) у передовій статті п. н. „Клюб Озону в соймі". Свій спротив мотивує бажанням втримати повагу і незалежність сойму. Пригадує, що теперішній сойм щораз то більше використовує свої права і критикує уряд. Можна теж було сподіватися, що в теперішній сесії посли виявили би ще більше загострення контролі і в соймі можна би було почути ще більше незалежні посольські промови. З хвилиною введення до парляменту здисциплінованої групи послів, що дістають ме прикази зпоза сойму, буде першим кроком до ліквідації польського парляменту. Саме Муссоліні і Гітлер введенням до парляменту своїх груп розсадили зі середини: перший італійський парлямент, другий німецький парлямент.

Створення клюбу О. З. Н. в соймі — читаємо далі — суперечить духові конституції. Краще зберегти конституцію ніж використати добру політичну кон'юнктуру. П. Мацкевич пригадує, що ендеки легковажуть собі конституцію і тому поповнюють велику помилку, бо кордонів держави ні її устрою — що є фундаментами, легкодушно не вільно нарушувати. Теперішня конституція добра для Польщі тому, бо забезпечує перед тоталізмом і дає основи для сильної влади. Отже конституція повинна бути вісю державних взаємин. Тому то О.З. Н., що працює щораз-то з більшими труднощами, повинен дошукуватись причини у своїх власних організаційних недомаганнях і не дошукатись їх у тому, що сойм не має дотепер здисциплінованого клюбу О. З. Н. Вкінці п. Мацкевич виступає гостро проти воєводи Гражинського, що вліз із „направячами" до О. З. Н. мов троянський кінь, щоби спечи свою печеню. Запевняє, що тоталізм у Польщі воєводи Гражинського буде тоталізмом малих, докучливих шефів персональних бюр і дасться в знаки урядовцям та цілому громадянству.

ДИМІСІЯ ПОЛК. КОВАЛЕВСЬКОГО.

Дотеперішній шеф штабу О. З. Н. полк. Ковалевський уступив зі свого становища. На його місце прийде мабуть полк. Зигмунт Венда, який належить до групи, що гуртується коло тижневика „Зачин".

ДЕМОКРАТИЧНИЙ КЛЮБ У СОЙМІ.

Політичні кола запевняють, що „демократичний клюб" не творить покищо в соймі своєї експозитури і же на підставі розмов між полк. Коцом та марш. Царем. Якщо в соймі повстане клюб послів О. З. Н., тоді теж появиться експозитура „демократичного клюбу" в соймі і в сенаті.

ЛІКВІДАЦІЯ ТИЖНЕВИКА „ЧАРНО НА БЯЛЕМ".

Від двох тижнів — пише виленське „Слово" — не появляється тижневик „Чарно на Бялем" під редакцією полк. Гжендзінського, що відограває ролю органу санаційної лівиці. Політичні кола запевняють, що видавництво ліквідоване, а полк. Гжендзінський переходить до політичної діяльности.

ДВА РОБІТНИЧІ КОНГРЕСИ У ВАРШАВІ.

В суботу 23. ц. м. і в неділю 24. ц. м. радив у Варшаві VI. конгрес союзу професійних союзів польських робітників зпід знаку П. П. С. Від Інтернаціоналу і чехословацьких професійних союзів витав конгрес п. Таерле. Письменні привіти надіслали професійні союзи: Швайцарії, Англії, Франції, Бельгії, Голяндії, Мадярщини і Палестини. Від УСДП витав конгрес ред. І. Квасниця, від П. П. С. п. Арцішевський та представники польських кооперативних установ. Конгрес прийняв низку резолюцій у справі боротьби за демократію і проти фашизму, за співпрацю з селянським рухом і т. д. Конгрес прийняв теж через аклямацію привіт для червоної Есванії. До центральної комісії союзу професійних союзів вибрано 36 осіб. Головою союзу вибраний Ян Квапінський, відомий діяч із П. П. С.

Одночасно в неділю відбувся конгрес робітників, згуртованих у б. санаційному „Зайонзку Зайонзкув Заводових". Цей конгрес склали О. З. Н., щоб нарешті зорганізувати робітничий сектор і для противаги VI. конгресові зпід знаку П. П. С. У конгресі робітників зпід знаку О. З. Н. не взяло участи ні „Хшесьціяньске Зєдноченє Заводове", „Зєдноченє Заводове Польске", ні „Фракція Революційна" Яворського. Конгрес прийняв відповідні резолюції.

Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка.

Вчора 24. ц. м. в год. 10. ранку в салі клюбу Молодої Громади у Львові розпочались Загальні Збори ТОПЖ-у, єдиної в Польщі станової та репрезентаційної організації українських діячів пера. Збори були дуже численні, бо явилось 46 членів Т-ва; всіх членів є тепер 84, однак багато з них перебуває не тільки поза Львовом, а й поза межами краю і держави, так що сорок кілька зорганізованих українських письменників і журналістів, присутніх на річних зборах, це дуже поважний збір та одночасно відрадний прояв активізації нашого письменницького й журналістичного стану.

Голова Тва, ред. **Ромон Купчинський**, відкрив Збори згадкою про померших членів Т-ва: Василя Стефаника, Ігоря Лоського, Гриця Гладкого й Богдана Антонича. Присутні вшанували їх память повстанням та однохвилинною мовчанкою. З черги дав короткий огляд життя Т-ва за час останньої каденції Ради. Т-во здобуває собі щораз більший авторитет у громадянстві, займаючи слушно в списку українських організацій одно з найповажніших і найперших місць. Рада Т-ва ладнає всі внутрішні спори і дбає про цілість Т-ва і це не вина Ради, що в останній каденції з Т-ва виступило 6-ох членів. Із них ред. Д. Паліїв виступив рішуче без оправданих причин, бо після дуже лагідного присуду у тому товариському суді, що його компетенцію сам признав; тим прикріше, що три його редакційні співробітники, одночасно матеріяльно від нього залежні, як від видавця, з ним солідаризувались. 5-им членом, що виступив, був п. А. Курдидик, що закинув Раді, що виступив в пресі своє Т-во за речі, в яких йому був поінформований. Доказом доброго імени Т-ва і довіря до його Ради було приступлення до нього цілого ряду інших поважних українських діячів пера.

Щодо відносин в українському письменницькому і журналістичному стані, то голова звертається з покликом до журналістів — зупити пера, яких гострота не завжди конечна й корисна, тим більше, що й підстави екзистенції журналістичного стану невпорядковані. Невпорядкована справа письменницьких гонорарів, які ніколи не покривають коштів прожитку в часі, що в ньому повстав даний літературний твір, невпорядкована також справа збірних редакційних умов. Цю останню справу референтуватиме окремий референт Ради. Т-во треба поділити на дві секції: літературну й журналістичну — Фінанси Т-ва поправились, є вже поважніша готівка у банку, була теж змога привести до порядку оселю в Камені Довбуша коло Ямної, яку можна буде хіба перебудувати, щоб дістати більше кімнат. Зате можна вже думати про купно другого дому ТОПЖ-у, десь недалеко під Львовом. — Щоб оживити прилюдні виступи Т-ва та придбати ними більший дохід — треба би вибрати окрему імпрезову Комісію. Голова дякує всім членам Ради, що одноголосно працювали для добра Т-ва.

Д-р Мирон Коновалець, секретар Т-ва, склав детальний звіт з діяльности, з якого виходить, що за останньої каденції було прийнятих 23-ох нових членів. Рада мала 22 засідання, крім президіяльних постанов у негайних випадках, коли треба було порозумітись телефонічно. Референт згадує реферати, що відбулись самостійно, або під подвійною фірмою — разом з „Молодою Громадою". Уладжено в театрі „Вечір Молодої Музи", рант преси, — Рада прийшла теж з фінансовою поміччю членам у кількох випадках, видала клепсидри по померших членах та брала участь у низці ширших культурних імпрез.

І. Кедрин, секретар Т-ва, складає детальний звіт про стан віллі Т-ва на Гуцульщині. Вілля як також дооколична площа доведена вже до такого стану, що дає зразковий відпочинок своїм членам у літніх місяцях. Некорисні поголоски про віллю Т-ва наскрізь невірні. Вложені інвестиції змінили основно вигляд дому і площі. Існує плян зробити надбудівку, щоб дістати більше кімнат; фонди на це треба зібрати з внутрішньої позички, зате існуючі гроші Т-ва і нові вклади обернути на купно другого дому ближче Львова. — Далі референт дає звіт про конфлікти в Т-ві і пропонує від Ради, щоб Збори вибрали постійний Суд Т-ва, незалежно від існуючого регулямінового мирового суду, що його можуть собі члени вибирати.—Повсякчас потребу імпрезової комісії.— Каже про видання Історії української преси. Інформує Збори про стан переговорів у справі приступлення українських журналістів-професіоналів до Синдикату Львівських Журналістів.

М. Островерха складає подрібний касовий звіт (у заст. І. Квасниці), з якого виходить, що Т-во мало у звітовому році 3.149 зол. приходу і 789 зол. розходу. На вклади зложились м. ін. дві великі позиції — щедрий дар Народнього Союзу в Америці 200 дол. і п. Василя Пуйди з Америки 100 дол. (Збори прийняли згодом окрему резолюцію з подякою їм).

В. Софронів-Левицький референтував докладно справу літературних нагород. На найближчі літературні нагороди зібрано вже 2315 зол.

На внесок п. І. Ющишина вибрано **Комісію-Матку** у складі: о. кан. **Ю. Дзерович, ред. М. Матчак і ред. М. Таранько.** Звіт з контрольної комісії склав **пос. В. Мудрий.**

У дискусії над порушеними справами забирало голос кільканацять присутніх, при чому члени Ради давали вичерпуючі пояснення. У висліді дискусії прийнято цілу низку резолюцій, з яких деякі загального характеру друкуємо на іншому місці. Дальше прийнято резолюцію, що Заг. Збори вважають пекучою справу збірного договору і доручають новій Раді перевести її в найкоротшому часі на засадах, що їх зреферував широко **д-р М. Стахів.** Так само прийнято резолюцію про потребу видати історію української преси та про розписання внутрішньої позички на оселю Т-ва.

ВИБІР ГОЛОВИ, РАДИ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ Т-ВА.

На внесення Комісії-Матки (внесення ставив голова тієї Комісії, о. кан. Ю. Дзерович) вибрали Заг. Збори через аклямацію **головою Т-ва Романа Купчинського.**

До нової Ради Т-ва ввійшли: д-р Мирон Коновалець, ред. Ів. Кедрин, д-р Матвій Стахів, ред. Софронів-Левицький, а як заступники: д-р Є. Ю. Пеленський та ред. Іван Дурбак.

До Контрольної Комісії вибрано: пос. Василя Мудрого, Вол. Дорошенка і пос. Вол. Кузьмовича.

До Мирового Суду: о. кан. Юліяна Дзеровича, ред. Таранька, д-ра В. Сімовича і ред. Матчака.

До Імпрезової Комісії вибрані: п. Ол. Федак. Шепаровичева, ред. Яр. Шавяк, ред. Ев. Яворівський, ред. Р. Пашківський та ред. М. Островерха. Від Ради Т-ва входить до тієї комісії **д-р Є. Ю. Пеленський.**

Висота членської вкладки лишилася та сама. Збори закінчились в 2 год. попол.

—o—

По широкому світі.

Французька поліція перевела у звязку зі слідством у справі убивства б. агента ГПУ Райса ревізію в домівці „Союзу приятелів СССР" у Парижі.

Бельгійський уряд мабуть подасться до димісії; премієр Ван Зеланд переговорює з міністрами.

Представник СССР сторпедував порозуміння в комітеті неінтервенції, домагаючись, щоби чужинецьких добровольців відкликати з обох еспанських армій у пропорції 1:5.

У Палестині терор та репресії шаліють дальше.

Румунський король мабуть виїде з початком листопада до Чехословаччини на запрошення през. Бенеша, щоби взяти участь у полюванні.

Грецький король виїде 29. ц. м. на Захід, щоб відвідати Рим, Париж і Льондон.

—o—

ВЕЛИКИЙ МУФТІ ІНТЕРНОВАНИЙ.

Як подає „Дейлі Геральд", французький уряд у порозумінні з британським запропонував великому муфтієві Єрусалиму, щоб він поселився у Франції. Муфті відмовився, тому його інтернували під сильною контролею в одному малому ливанському селі.

Ширіть наш часопис!

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
простирала — пошевки — білля — полотна — рушники — обруси — коци — ваги — фіранки поручає
А. Петрушевський ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. (давніше Коральницька)
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати. Ціннини задурно!

З польської преси.

За тверду політику...

В ендецькім „Курієрі Варшавскім" з 23. ц. м. (ч. 292) находимо передову статтю Ст. Стронського п. н. „Лише тверезо!", в якій автор радить полякам, щоб вели передовсім тверезу політику супроти своїх сусідів, себто і супроти українців. Стронський полемізує з якимсь Пінг-ом з „Курієр-а Віленськ-ого", який, аналізуючи вплив Сенкевича на спосіб думання сучасних поляків, ствердив, що Сенкевич не може бути тепер політичним учителем поляків, бо є письменником неволі і в його творі переважає негація. Під впливом його творів поляки ведуть малу політику, негідну великого народу супроти своїх сусідів: німців та українців. Тимчасом Польща повинна зневтралізувати агресію одного з двох великих більонів, з якими сусідує, що лекше зробити на сході. Одначе це вяжеться в першу чергу з широко схопленою українською проблемою.

„Погляд, що лекше осягнути мир на східній стіні, ніж на західній — читаємо в „Курієр-і Варшавск-ім" — бодай у теперішнім періоді европейської і світової політики, є без сумніву слушний, але як це може статися з широким схопленням української проблеми, залишиться нерозгаданою тайною; це булоб саме розпаленням аж до білого вічного конфлікту на сході і проковтненням усіх сил держави.

Тому Ст. Стронський радить, щоб Польща вела тверезу політику.

Так, так! Крайня пора, щоб Польща здобулася на тверезу і розумну політику супроти українського народу.

Від гри — до щирости.

Під таким наголовком помістила „Газета Польска" з 25. ц. м. (ч. 295) велику інформативну статтю свого львівського кореспондента, який скривається під ініціялами „С. М." Автор реферує становище „Діла", органу польських комбатантів у Львові „Воля і Чин" та „Знак"-у органу старшин резерви у звязку з нечуваним загостренням польсько-українських взаємин в останньому часі. Щоб вийти з теперішнього „імпасу" польсько-українських відносин, держава мусить — читаємо там — створити у Сх. Галичині

такі реальні умовини, в яких національні антагонізми мусіли б слабнути, а не розвиватись.

Таким виходом, на думку автора є послідовно, терпеливо й активно організована спільнота, співпраця та співжиття обох народів у всіх ділянках публичної праці. Говорені собі правди є часом брутальні, але щораз то щиріші. Може саме та щирість, що й добуває наверх твердий наказ життя, створить поміст, на якому одна і друга правда зачнуть зближатись до обєднання?...

Шкода, що автор забув пригадати одну відому правду: що співпраця та співжиття можливі тільки там, де шанують право і закони

„І. К. Ц." далі цькує і накликує поліцію...

Краківський „І. К. Ц." з 23. ц. м. помістив нову велику статтю п. н. „Коли надійде порох для п. Гродзіцького до Кодака?" з нечуваною нагінкою на українців. Щоб замаскувати свою страшну і сліпу ненависть до українців, автор згаданої статті втовкмачує в голови своїх нешасних читачів, що у Сх. Галичині українці просто переслідують поляків. Цим разом автор узяв під обстріл українців з Борщівщини, зокрема у присілку Грабівці, де українці заборонили вступ польському священникові до церкви на Великодні Свята і де „Луг" співає протипольські пісні; в околиці Борщева українські плянтатори тютюну не приймають, мовляв, на роботу польських робітників, а в школі здер хтось образи та орла зі стін.

„Де поліція?" — кричить істерично автор, при допомозі якої хоче спинити теж розвиток українських кооператив та поширення „Лугів".

Ось так день-у-день цькує „І. К. Ц." польське громадянство проти українців. Можеб так нарешті прокуратор притягнув до відповідальности тих непочитальних людців „І. К. Ц", які підбурюють громадян одної держави проти других, видумуючи і пускаючи безкарно в світ всякі брехні!...

Великий день українських робітниць Львова.

Посвячення і відкриття домівки Т-ва „Будучність".

Заслужене Товариство українських робітниць „Будучність" у Львові, яке вже від 10 літ гуртує тисячі української жіночої домашньої прислуги, переживало в неділю 24. ц. м. радісне свято отворення і посвячення своєї домівки у власному домі при вул. Собіського 28. Три салі домівки заповнили вщерть запрошені гості й робітниці. Прибули: Преосв. Никита, о. пралат Л. Куницький, о. кан. Д. Лопатинський, о. радн. Д. Садовський, о. радн. М. Дутківич, коло 10 львівських священників, провідників поодиноких кружків, представниці жіночих організацій, представники української національної преси і т. д.

В 6. год. веч. п. **О. Гординська**, голова Т-ва „Будучність", відкрила святочні сходини, витаючи в першу чергу владику, далі всіх гостей і членів Т-ва. Вона підчеркнула, що у Львові є понад 10.000 українських робітниць, які повинні згуртуватися в кружках Т-ва „Будучність" (тепер є в них ледви 5 проц. наших робітниць). Свою промову закінчила многолітствіям на честь Митрополита, великого Добродія Т-ва.

Відтак **Преосв. Никита** відправив молебен в асисті о. кан. Д. Лопатинського й о. радн. Д. Садовського та довершив чину посвячення нової домівки. Опісля владика передав привіт від Ексц. Митрополита і виголосив теплу промову, підкреслюючи велику вагу Т-ва „Будучність", яке має заступити українським сільським дівчатам у Львові родину. Підніс велику поміч ВПреосв. Митрополита, який дав 30.000 зол. на купно дому, повну посвяти працю пань, голов і виділових кружків та активних членинь Т-ва. Вкінці візвав вести дальше працю з Богом.

Дальше промовляли: посол **д-р Ст. Біляк** від Нар. Організації Українців м. Львова, п. **Мілена Рудницька** від Союзу Українок, п. **О. Бачинська** від Марійської Дружини Пань, **д-р М. Дзерович** від Католицької Акції, п. **Б. Баранова** від Головної Управи „Рідної Школи", ред. **Й. Шавяк** від української преси, п. **П. Лісович** від Т-ва „Воля", о. пралат **Куницький** від української робітничої молоді, зорганізованої в КАУМ. Вкінці п. **А. Конрадова** відчитала привіт від Марійської Дружини Студенток. Національним і католицьким гимном закінчено це симпатичне свято українських робітниць Львова.

Дім Т-ва „Будучність" куплено за суму 94.000 зол., з чого заплачено 50.000 зол., решту треба сплачувати ратами з приходів за чинші (коло 8.000 зол. річно) і з членських вкладок. Бюро Т-ва перенесено вже з Ринку 10 до власної домівки. На уладження захисту для робітниць потрібно ліжок та інших меблів, які Виділ просить жертвувати. Українське громадянство Львова повинно теж помогти Виділові Т-ва, щоб усі українські робітниці були згуртовані в „Будучности", бо це буде великий крок вперед на шляху до організації всього українського населення Львова.

ДИМІСІЯ БЕЛЬГІЙСЬКОГО УРЯДУ?

У поінформованих колах Брюсселі не сумніваються, що премієр Ван Зелянд подасться нині до димісії та зложить посольський мандат; він буде особисто боронитися перед замітами.

ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ НАД ПОРТУГАЛЬСЬКОЮ КОЛЬОНІЄЮ.

Як подає китайська агенція, над португальською кольонією Макао (південний Китай) перелетіло 5 японських літаків; на португальських територіяльних водах появився португальський підводний човен. Португальської влади ніхто про те згори не повідомив

—o—

Клейнод Мазепи.

ЦІННА ПАМЯТКА ДАВНЬОГО УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТАРСТВА.

В історії української культури, а зокрема мистецтва, доба Мазепи — це, як підкреслив Д. Антонович, друга золота доба українського мистецтва. Доля зберегла нам по сьогодні один, чи не найцінніший клейнод тої доби, а саме медаліон Мазепи. Нагрудник цей подарував гетьман перед своєю смертю свому наслідникові — Орликові, як подає спогад, звязаний із тою памяткою. Родина Орликів у тяжкій скруті продала цей клейнод мабуть у Кракові, де й закупив його один із колекціонерів з України. В родині цього колекціонера переховувалася ця памятка.

Медаліон має форму прямокутника з відрізаними кутами, довгий на 6,5 цм., широкий на 4,5 цм., грубий на 1 цм. Цілий він викутий зі щирого золота і має на горі кільце, в яке закладали нашийний ланцюг; на долі є шрубка, що замикає скритку на мощі. Обидві сторони багато емальовані. По обох сторонах навкруги біжить золотий орнамент на гарному тлі. З одного боку: Спаситель на хресті, який має нагорі латинкою напис (І. Н. Р. Ю.), надолі Адамів череп і кости. З обох сторін хрест, прикрашений емалією: червонавим орнаментом винограду та зеленим стилізованим листям, яке виповнює і горішні кутки хреста. З другого боку предетавлені серед подібного орнаменту, прикрашені ще блакитними незабудьками нагорі, приладдя муки Христової, а надолі герб гетьмана на яснорожевому тлі, оздоблений його ініціялами в кутах І(ван) М(азепа) Г(етьман). Важко відповісти на питання, якої роботи ця памятка: чи це праця золотарства київського чи чужого, може венеціянського, а може це діло вірмено-львівських майстрів при дворі Мазепи. В кожному разі медаліон Мазепи — це роскішна памятка старого золотарства. Вона вказує на високий рівень золотарського мистецтва при гетьманському дворі і є прегарною ілюстрацією-мініятурою доби українського бароко, в осередку якої стоїть Мазепа. **Р. С. С.**

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. 1, телефон 254—46.

— **Сходини** членів Товариства „Молода Громада" в справі домівки відбудуться в середу 27. ц. м. в год. 7. вечором у домівці Товариства при вул. Коперника 21. 1940 1—2

— **Перевози** меблів і товарів виконує та всякі спедиційні чинности полагоджує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 2-6

— **Комітет будови церкви св. Івана Богослова у Львові** подає до відома ВШ. Громадян, що на старе чекове конто ч. 413.341 не можна присилати ніяких жертв, бо П. К. О. буде їх звертати надавцям і внаслідок цього справа будови церкви потерпілаб, бо саме тепер потрібні нам фонди на забезпечення будови під зиму. **Нове наше чекове конто** таке: 508.338, Комітет будови церкви ім. св. Макрини, Львів — і лише на це конто просимо дуже висилати датки. Щоб не було баламуцтва, то заки постараємось за нові чеки, просимо висилати жертви почтовими переказами, адресуючи: Монастир СС. Василіянок. Львів, Потоцького 95.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 12—20

— **В 750-ліття князя Ярослава** Осьмомисла в Т-ві ім. П. Могили інавгураційний виклад М. Дужого: „Ярослав Осьмомисл". Сала „Української Бесіди", середа 27. ц. м., год. 18, вступ вільний.

— **Діловий Комітет зимової допомоги українським безробітним у Львові** подає до відома українському громадянству, що з днем 26. ц. м. висилає своїх збірщиків, які будуть збирати на безробітних. Збірщики будуть виказувались виказкою т-ва „Сила" та спеціяльним посвідченням від тов-а. Комітет зимової допомоги українським безробітним має своє конто в Промисловому Банку. Адреса: Торговельно-Промисловий Банк, Львів, вул. Гродзіцьких ч. 1. „На зимову поміч українським безробітним" — конто чек. 116.

— **Знову конфіскують календарі на Волині.** З Луцька повідомляють, що тамошня адміністраційна влада забрала з місцевої книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка всі цьогорічні галицькі календарі, отже „Просвіти", „Український Інвалід", „Сільський Господар", „Золотий Колос", „Батьківщина" й інші. Сокальський кордон на цілій лінії. Що перейшло строгу цензуру в Галичині, те нецензурне на Волині.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 5.000 зол. на ч.: 130242 167526; 2.000 зол. на ч.: 57649 57929; 1.000 зол. на ч.: 42632 58336 94684 140448 146372 165642 175076; 500 зол. на ч.: 4663 12279 38262 75293; 400 зол. на ч.: 12891 15145 20104 26609 33864 40710 60452 104012 108273 140983 146145; 200 зол. на ч.: 12653 31972 58928 50215 110609 117820 145218 154681 180775.

— **Три дні вільні від шкільних занять.** Міністр освіти розпорядив, що „день задушок", 2-го листопада буде вільний від шкільних занять. Таким чином цього року будуть три дні вільні від шкільних занять по вселюдних і середніх школах, а це дні: 31-го жовтня (неділя), 1-го й 2-го листопада.

— **Зміна закону про охорону льокаторів.** Міністерство справедливости виладило вже проект закону про охорону льокаторів, який передбачує, що впродовж пятьох літ, отже до половини 1943. р. буде знесена ця охорона. Крім того проект передбачує продовження обнижки комірного для двокімнатних мешкань до 31. березня 1938. р., а для менших мешкань до 30. вересня 1938. р. Проект уводить теж систематичне вилучення спід охорони льокаторів мешкань від 5 кімнат з кухнею, починаючи від червня 1938. р. аж до остаточної ліквідації охорони в червні 1943. р. Дальше передбачено можливість відложення речинця ексмісії до 6 місяців, оскільки льокатор безробітний, а оскільки та ексмісія наступила наслідком неплачення комірного, на дальші шість місяців. Суд може відложити ексмісію на внесок льокатора 1і 2-кімнатного мешкання, оскільки льокатор не має праці.

— **У справі безпеченства на залізницях.** Міністр внутрішніх справ поручив усім воєводам і старостам звернути увагу на вибрики сільської молоді, що пасе худобу, часто кладе купи каміння, або бервена на залізничих шинах, кидає камінням до вікон проїжих поїздів, нищить телеграфічні дроти і т п. На випадок ствердження таких фактів слід потягнути до строгої відповідальности не тільки самих винуватців, але й їх батьків та опікунів за недостачу нагляду. Одночасно міністр велить старостам увійти в порозуміння з місцевим духовенством, щоб частіше поучувало населення про недопускальчість таких вибриків. Обовязані до цього також суспільні організації, що можуть мати вплив на ширші кола населення.

— **Спізнених пасажирів не вільно впускати на перон.** Залізнична дирекція видала розпорядок, що має поборювати нещасні випадки при вскакуванні до потягів. Як тільки поїзд зачинає їхати, залізнична служба не сміє в ніякому разі пускати спізнених пасажирів. За вскакування до поїздів підчас їзди будуть кондуктори негайно накладати кари.

— **Овочевий збір у Заліщиках,** та околиці вилав цього року надзвичайно. Самих помідорів вивезено із Заліщик 168 вагонів (по 10 тон), вроздріб 286.000 кг., винограду коло 450.000 кг., грушок 23.000 кг., літніх яблок 15.000 кг., сливок 12.000 кг. Крім того вислано більшу скількість харчевими пачками.

— **Дешеві ліки для селян.** Як повідомляє польська преса, аптикарі будуть продукувати спеціяльні дешеві ліки в ціні від 15—55 сот. для селян.

— **Сірники по 5 сот.** У продажі появилися малі коробочки сірників, що містять коло 30 штук, по ціні 5 сотиків. Вони заступлять дотеперішні пачки по 4 сот., що мають менше сірників і не вигідні тим, що при купні продавці нерадо видають решту із 5-сотикової монети.

— **Пожежі.** В Озерянах пов. Борщів у загороді Івана Ломного вибухла пожежа, що перекинулася на сусідні будинки. Погоріли чотири господарства. Причина: необережність з вогнем. — У Присівцях пов. Зборів згоріли чотири господарські загороди.

— **Зі суду.** Перед львівським судом почався процес проти 30-літнього шевця Казимира Бронського зі Сокальщини, якому закидують комуністичну діяльність та зредагування анонімної резолюції до уряду. — Старостинський суд покарав 2-тижневим арештом студентів медицини А. Цесельчука, Й. Пронася і В. Домбровського, які 12. травня ц. р. обидливо висловилися про марш. Пілсудського та державний герб.

— **Львівська хроніка.** На вулицях міста зловлено два підозрілі пси, у яких стверджено сказ. — Студенти медицини обкинули яйцями професора Вежуховського. — На дереві на Вульці повісився 53-літній безробітний Петро Василечко, а жалю за померлою жінкою.

— **В Заліщиках цвитуть сади.** В деяких садах у Заліщиках зацвили в останніх днях яблінки, на ринку каштани. Рільники віщують довгу і теплу осінь.

— **Купецька експанзія на схід.** У Бидгощі відбулися збори місцевих абсольвентів торговельних шкіл. Займалися переважно справою безробіття і рішено реалізувати експанзію на східні „креси", щоби піднести польський стан посідання на тих землях. У цій справі має відбутися зїзд у Варшаві.

— **Краєва хроніка.** Поліція арештувала І. Тараса, який так сильно ударив у лице 73-літнього И. Тиса, що він помер нині у львівському шпиталі. — В Сороках під Львовом 18-літній Стефан Півінський, закладаючи на даху радіеву антену, зачепив за електричний провід з великою напругою і поражений струмом погиб на місці. — В Синевідську Вижнім пов. Стрий потягнено до судової відповідальности кількох мешканців, що ловили риби при помочі вибухових матеріялів і продавали їх у Сколім. — До львівського шпиталю привезли тяжко пораненого Данила Лунча, якого переїхав потяг, коли він переїздив возом поперек залізничого шляху. — В селі Хлопех рудецького повіту скажений пес покусав четверо осіб, якими заопікувалася санітарна влада. — Потяг, що їхав зі Львова до Самбора, наїхав на купу каміння, яке вложили на шинах малолітні пастишки. — У Красній пов. Калуш два хлопці знайшли в полі артилерійську гранату, яка експльодуючи, тяжко обох поранила.

— **Летунська катастрофа** склалася під Новим Сончом. Два ширяки, що вилетіли із летунської школи в Жугоборі, наслідком вітру ударилися на значній висоті. Наслідки були трагічні. Обоє ширяки впали на землю, при чому згинули обоє пільоти, Рудольф Кольмен і Петро Карколомний.

— **Крадіж з несподіванкою.** До одного лікаря в Ярославі вибрався селянин з хорою дитиною на руках. Одначе лікар ствердив уже тільки смерть дитини. Тоді селянин лишив завинену дитину на возі а сам пішов до недалекого сховку домовин. Вернувшись до воза, він остовпів від несподіванки, бо завинена дитина пропала без сліду. В його неприсутности якийсь злодій украв клунок з дитиною, думаючи, що це коштовна річ. Згодом злодій мусів теж остовпіти від жахливої несподіванки, бо полишив мертву дитину на дорозі і втік. Справою занялася поліція і вже викрила прізвище злодія.

— **Різні вістки.** Американські радія переловили сигнали „С.О.С.", що походили від англійського корабля „Кетангата" на південно-китайському морі. На кораблі вибухла пожежа і пасажири з частиною залоги блукають по морі у човнах. — У Брюселі скінчив самогубством ген. Етієн, пробивши ножем у серце. Йому грозила судова відповідальність за зловживання в банку, якого був директором.

— **12 годин посту.** Від вечері до снідання минає переважно 12 годин і тому шлунок домагається доброго снідання, щоб організм міг працювати перед обідом. Снідання мусить бути пожиже, але легке, щоб не спричинювало отяжілости. Дуже добре надається до того кава „Еврілько" з молоком і цукром. Має смак кави, скоро можна її вварити, є здорова і дешева. Отже на снідання кава „Еврілько".

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „КРАЇНА КОХАННЯ".

Є десь такий малий щасливий край, де піддані витають голосними привітами свого володаря раз-у-раз, коли він переїждає вулицями міста, — де премієр міністр вибирає королеві наречену і король не бачивши її годиться оженитися з нею для добра держави, — де життя пливе серед лямпіонів і шампанів. Назви цієї країни не довідуємося, бо неодна наведена прикмета такої держави могла б бути в нинішніх часах її образою. У веселій німецькій комедії маємо ще раз використаний мотив „дайняків", з яких один — молодий, ще невідомий письменник такий подібний до короля, що може відограти його ролю, коли король несподівано щезне після атентату. А що саме тоді король заручився з молодою княжною, то молодий письменник буде заступати короля у передшлюбних церемоніях. Коли-ж король вернеться... — на це і є такі ситуаційні комедії, щоб із кожної комічно-важкої ситуації знаходити легкий вихід для задоволення глядачів, які хотять легко провести вечір.

—o—

✝ Посмертні згадки.

АНТІН ЩИРБА, б. поручник У. Г. А., урядовець Р. С. У. К., помер у пятницю 22. ц. м. в 53. році життя. Похорон відбувся 25. ц. м. на Янівський цвинтар. В. Й. П.!

Театри.

Великий Театр:

Вівторок, 26. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя". Вистава закуплена.
Середа 27. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".
Четвер 28. X. год. 8. Одноразовий виступ румунського хору „Кантарея Романієї".

Театр Різнородностей:

Вівторок, 26. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".
Середа, 27.X. год. 7.30 веч. „Жабонька"
Четвер 28. X. год. 7.30 „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича,

ЬЕРЕЖАНИ:
26. X. Ніч під Івана Купала.
27. X. Суд курателею.
28. X. Орлеяя.
29. X. Княжна чардашя.
30. X. Шалапут.
31. X. Довбуш.
З Бережан іде театр до Волочеза.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СУДОВА ВИШНЯ:
24. X. Ніч під Івана Купала.
ГУСАКІВ:
25. X. Хмара.
26. X. Маруся Богуславка.
27. X. Гейша.
28. X. Воскресеяня.

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".
АТЛЯНТИК: „Гра життя".
ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".
ГРАЖИНА: „Мелодія закоханих сердець" і „Страдіварій".
ЕВРОПА: „Гальтайська трійка".
КАСІНО: „Есканада" з Мара. Дитіх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. п. Болеслава Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Полковник загибає".
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Паташоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Діти шахтя" з Ліл. Гарвей.
ПАЛЯС: „Зоря Рівіери" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжна".
РІЯЛЬТО: „Збунтована".
СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Бід".
СТИЛЕВЕ: „Данило Вун" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.
ХИМЕРА: „Танго зажурених"

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живі Чехословаччини".

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірні, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, поруч ф-ми „Солтисарська"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 26. жовтня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.10 Мелодії з Півдня, БУДАПЕШТ 12.05 Цик. музика, 20.10 Концерт фільг. орх., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 15.00 Для дітей, 17.35 Спів. Брайгер-Андрасої альт, 19.40 Вес. муз. авд., 21.05, 22.00 „Цирк" веселі радіообразки, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Соната ц-моль Шуберта, 8.25 Китиця нар. пісеньок, хор, орх., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; ЛЯЙПЦІГ 19.35, 20.00, 21.00 „Макбет" оп. Верді; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія; ПРАГА 18.10 Концерт солістів, 22.15 Джез; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Кармен" оп. Бізета; РИМ 18.30, 19.35 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Ресуреціоне" оп. Альфана; ШТРАСБУРГ 22.30, 23.00 „Райський город" муз. казка Сільвера.

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський

тільки у **Б. ГРІНБЕРГА, Сикстуська 4**

Середа, 27. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. музика, 20.00 Спів, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 20.55 „Сон літньої ночі" оп. Томаса; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 13.40 Форт., 18.30 Сольо на тарогато, цик. орх., 19.50, 20.00 Спів, 20.45 Забута мад. музика, 22.15 Концерт квінтету; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25 Концерт фільг. орх., 20.40 Вес. репортаж, 21.40 Спів. рес. Е. Банцровської-Турської 22.20 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 19.10 Дуте орх., МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фавст" оп. Гунода; ПРАГА 18.05 Чеська музика, 20.25, 21.00 „Князь" сюїт. драма Дворжака, 22.35 Камер. музика; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00 „Осуджений Фавста" оп. Берліоза; РИМ 17.15 Сопр., барит., 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія Піранделя, 22.15 Солісти: сопран, форт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 26. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: „Про Явіщя-Мурау" для молодших дітей, 11.40 Ол. Людкіні: Балетова музика, 11.57 Сигнал часу, 12.08 Полудн. авд., 13.45 Легка музика з пл., 1415 Верді: І. дія з оп. „Травіята" гр. пл.; у перерві в год. 14.48 Комунікат ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 При вагрні: коли на дворі завірюха, для старших дітей, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Концерт орх. мандоліністів, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 З Таранто до Риму, 17.15 Форт. твори та пісні, 17.50 Гімнастам, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Національна справа у Совітах, гутірка в українській мові вик. Євг. Базаревич, 18.20 Оп. арії у вик. С. Гріфель, сопран, форт., 88.40 Із подорожі по Швеції, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Безсмертні книжки: „Геродот", 19.30 Конкурсова авд.: перед мікрофоном артистки: Цвіткінська, Айхлерівна Любешська, 20.00 Розр. концерт, орх., 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Танк. музика, орх., рефрени, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Сирий білянс

ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКУ ГІПОТЕЧНОГО С. А. У ЛЬВОВІ

на день 30. вересня 1937.

Чинний стан: Каса і суми до диспозиції в Бку Польському, ПКО., Бку Госп. Краєв. і Держ. Бку Рільнім 1400.739.63; Заграничні валюти 17.304.38; Цінні папери: а) державні позички 169.896.50, б) папери гіпотечні 25.287.44, в) акції 32.850.93; Уділи і акції в консорц. інтересах 50.989.50; Краєві банки 221.505.12; Заграничні банки 43.838.97; Векслі адисконтовані 2,156.209.95; Біж. рахунки (сальда дебетові): а) забезпечені 662.111.40, б) незабезпечені 60.411.68; Термінові позички 3,270.209.43; Належитости з конверс. договорів 2,060.787.41; Недвижимости 474.409.31; Різні рахунки 1,349.296.74; Кошти і т. п. 244.012.88. Відділи 130.550.11; Позички довготермінові гіпот. 198.584.88; Різні відділу довгоречинцевого 44.426.71; Належитости з титулу девізових трансакцій на термін і репорт. — Разом зол. 11,377.366.97.

Довжний стан: Власні капітали: а) акційний 5,000.000.—, б) резервовий 259.335.98, в) прочі резерви 58.405.71, г) емортизаційний 172.633.07; Вклади: а) термін. 1,103.551.23, б) а віста 1,325.362.16; Біжучі рахунки (сальда кредитові) 435.084.98; Інкасові зобовязання 3.395.27; Реесконт векслів 823.799.26; Дисконто акцептів Акц. Бку 767.651.—; Краєві банки 500.000.—; Заграничні банки 1.395.96; Гіпотечні вірителі — —; Різні рахунки 161.664.98; Відсотки, провізії і різні зиски 420.780.04; Відділи 110.648.18; Заставні листи 198.584.88; Різні довготермінові відділи 35.528.37; Належитости з титулу девізових трансакцій на термін і репорт — —. Разом зол. 11,377.366.97. Гарантії зол.33.640.32. Інкасо зол. 57.969.63

Середа, 27. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Де ластівки зимують, Улюблені пісеньки з гр. пл.; 11.40 Бізет: „Кармен" фрагм. з пл., 11.57 Сигнал часу; 12.08 Полудн. авд., 13.45 Інф. газетна в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити, 16.15 Сальон орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Легіоністи на італ. фронті; 17.15 Концерт солістів, сяр., форт., 17.50 Лавник у суді праці, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Куток гумору: Лужицькі казки і приповідки; 18.15 Італ. пісеньки з гр. пл., 18.20 Літер. авдиція праєв. проф. Тад. Піні: Вступне слово, „Пожежа" спевн, Спогади, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Епізод із нов. М. Домбровської „Вітер в очі"; 19.20 Концерт музкору, 19.35 Фільософія і погляд на світ, 20.00 Глюк „Орфей і Евридика"; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!

„Charmes" — матов: РЕФОРМІ **3·55**

„Milanes"— тривалі „ **1·85**

„ДІМ ВОЛІЧКИ

Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Ві...

Ціни артикулів першої потреби. В часі від 18. до 23. п. м. плачено у Львові: булка 4 с., житній 60 проц. хліб 32, разовий хліб 27, пшенично-житній 42, пшенична 80-проц. мука 40, 50 проц. 47, 65 проц. 35, десерове масло 3.40, кухонне 3.—, молоко 20, сметана 1.20, сметанка 80—90, сир 50—60, яйце 8—9, ковбаса 1.90, сало 2.20, смалець 2.40, солонина 1.90, бураки 8—10, цибуля 15, каляфіори 15—20, шпінах 15—20, часник 60—80, шпарагова фасоля 40—50, помідори 40—60, гриби 10—12, компотові яблока 15—40, десерові 50—1 зол., компот. грушки 30—50, десерові 60—1 зол., індик 4—8 зол., жива гуска 2—3 зол., качка 1.50—2.50, курка 1.50—8 зол.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 25. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльов. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Української Студентської Громади в Кракові подає до відома всім довжникам допомогового реферату У. С. Г., які покінчили студії, що речинець виплачування рат з затягнених позичок, продовжено до дня 15. XI. 1937. Усіх довжників, які до того часу не вирівнають своїх залеглостей супроти Т-ва, або не вишлють жодного вияснення, з днем 15. XI. п. р. передасться судовому поступованню. — За Виділ У. С. Г.: Лапичак Тома, голова, М. Кравчук, секр. 1933 1-3

КУПНО - ПРОДАЖА

МАШИНИ до шиття нові, вживані найдешевше закупить у фірмі „Машиноспорт", Кашмарівська 51. 1868 5—5

ОЩАДНІ ГОСПОДИНІ роблять на зиму запаси високонякісного меду, овочів, грибів в кооперативі „Рій" Львів, ул. Руська 20 тел. 279-45. При гуртовім купні доставка до дому. 1881 4—3

ШАТКІВНИЦІ тирольські, три і чотириножові, Ренчнер, Легіонів 37. 1916 2-3

ТРИПОВЕРХОВА камяниця, 26 кімнат, комірне 5.200, ціна 45 000 без довгу. — „Трансакція", Длугоша 1. 1918 2-2

42 МОРГІВ поля з будинками, околиця Жовкви при стації, ціна 18.000, готівкою 12.000, 6.000 довголітний банк. „Трансакція" Львів, Длугоша 1. 1918 2—5

ЩОЯНО винятковий гарний дім о 3 мешканнями готівкою 12.000, балянс 4.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1918 2-3

ПРОДАМ оказійно: 250 зол. місячний дохід, нова з вільними ліхтами, одноповерхова камениця, 140 сяжнів городу, щепи, бічна Потоцького, 6000 довгоречинцевий, готівка 17.000. „Діло" під „Листопад". 1919 2—4

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридріхів 10. 1839 5-30

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 4—15

МУРОВАНИЙ дім у Львові коло головного двірця оказійно на продаж. Зголошення до „Діла" під „7000 зол." 4-5

ДЕРЕВЦЯ і КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прикрас, щеплені бжиндрожі та ін. з Фредровських шкілок. Продажа вже розпочата при вул. Коперника 20 в подвірю Мадопольського Рільничого Товариства. Тел. 200-88. 1904 4—4

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

ви можете успішно продати, купити аб заміняти реальність.

МЕШКАННЯ

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Три кімнати, кухня, повнокомфортові зараз до винайму. 2-2

ДВІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, сонячний, повний комфорт, два входи, балькон, поверх, **Остроленцька 17**, ріг Потоцького. 1911 2—5

КІМНАТА умебльована, ясна, з окремим входом (евент. дві) з обслугою, світлом і опалом зараз до винайму. Зголошувати: вул. Гіпсова (кінець Листопада) ч. 44. 1928 2—2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

БРУНЕТКА, літ 26, на посаді, далеко від своїх, щиро дорогою шукає знайомости. Зголошення до Адм. „Діла" під „13". 1930 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЗАСТУПНИКІВ на кожну місцевість до збирання замовлень на домішку до корму курей „Кудудак" шукає єдина свого рода фірма. Продукція домішки до корму курей „Кудудак" Іван Семко в Загірю (п. Загук). 1884 4—5

КНИГОВОДА-БІЛЯНСІСТА, першорядну силу прийме поважне промислове підприємство. Оферти з відписами свідоцтв і поданням референцій до Адміністрації „Діла" під „Білянс". 1934 1—2

НАУКА

ШУКАЮ лекцій на провінції. Зголошення до Адміністрації „Студент фільософії". 1935 1—1

РІЖНІ

ХРИСТІЯНСЬКА ВІДНОВАЛЬНЯ „Перфект", Валова 3 направляє, чистить, вивертає всілякі мужеську і жіночу одежу. 1825

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно. 1867 5—6

ХРИСТІЯНСЬКА ВИРІБНЯ КОРСЕТІВ „Крайошемпел", Львів, Боїмів 1, виконує: корсети, нагрудники, гігієнічні опаски, солідно, дешево. Приймає направи і чищення. 1848 6—6

ФІЛЯТЕЛІСТИ! Купно — продажа — заміна почтових марок. Філятелістичний Відділ „Моля Ксьонжкового" Баторія 6. 1935 1—1

ГОДИННИКИ, обручки, перстені, дарунки, накриття, біжутерію поручає найдешевше Вандер, Шайнохи один. — Преципіяна, дешева направа годинників і біжутерії. 1903 1—4

ОГОЛОШЕННЯ.

Подільський Союз Кооператив у Тернополі (вул. Міцкевича 11) оголошує КОНКУРС на ДИРЕКТОРА-ОРГАНІЗАТОРА

Вимоги: Принайменше середня освіта, фахова теоретична освіта і практика придбана в ділянці організаційно-інструкторській. Платня за умовою. Подання з ходом життя слати найдалі до 10. 11. 1937 на адресу Союзу на руки Голови Нада. Ради ПСК. 1930

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, павуки і т. п. Відзолочує теж чаші та інші предмети.

Степан Фединський

Львів, вул. Вірменська ч. 25

(в реальности „Зорі"). 2—8

КІР

Львів, Уйського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Магазин Новин для Пань

РОЖИ БОТВІН

Боїмів 8 — тел. 251-02

поручає найновіші роди вовни на плащі, костюми і сукні, як також шовки по цінах приступних. 1-5

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж. винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За зелакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Середа 27. жовтня 1937. Ч. 237

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Мартирольоґія української мови.

(Передова стаття).

„Єгиптольоґи“ в громадській самоуправі.

Француз про Кричевського.

Чого князь Віндсор їздить по Німеччині.

„Б. Б.“ і „О. З. Н.“

35.000 італійців бореться в Еспанії.

Закриття „Лугів“.

6.000 літрів вина виляли до Дністра.

Траґічний комік. (фейлєтон.)

Ще відгомін українсько-польської війни.

Обкидали професора яйцями.

Пригода голянд. красуні

Правнича сторінка.

Ч. 237 (14.781). Львів, середа 27. жовтня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 220-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.080.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Не 100.000 лише 35.000 італійців бореться в Еспанії.

Відомий французький військовий автор, б. член найвищої военної ради ген. Нісель, обраховує на сторінках „Ле Капіталь" скількість добровольців в обох еспанських арміях.

В червоній армії є 12 міжнародніх бригад, з яких кожна має 4 куріні по 600 людей; разом з політичними формаціями мають міжнародні бригади коло 30.000 вояків; разом з мішаними бригадами та розкиненими по еспанських частинах спецами

в червоній армії є коло 35.000 чужинців.

Щодо національної армії, то вістка з преси, **немов би по національному боці було 100.000 італійців є рішуче неправдива і тенденційна.** В Еспанії є 3 італійські самостійні бригади (під назвою дивізій), що разом мають коло 25.000 вояків. Крім того є чимало італійців у дивізіях „чорних стріл", італійські залоги на Балеарах та летунські ескадри.

Разом по національному боці бореться 35—40.000 італійських добровольців.

АСТУРІЯ ВІДЖИВАЄ.

Як подає національне командування його війська дальше очищують Астурію; рівночасно національна влада вводить у країні нормальні відносини: банки почали працювати, державний банк асигнував гроші для обігу в здобутому терені, почта й інші станиці функціонують нормально, телефонічний і телеграфічний звязок наладнають небавом, пристань Хіхону урухомлять у початку листопада.

15.000 ПОЛОНЕНИХ.

Вчорашнього дня національні війська взяли в полон коло 15.000 червоних з давного астурійського фронту.

ДЕМЕНТІ.

Британська адміралиція заперечує вістки з англійської та французької преси, немов би британський контрторпедовець „Базиліск" затопив на Середземному Морі німецький підводний човен.

Урядова криза у Бельгії.

Вчора (понеділок) в годині 17.30 премієр Ван Зеланд предложив королеві збірну димісію уряду. Причиною димісії є непорядки у книговодстві державного банку з часів, як Ван Зеланд був його віцегубернатором.

ХТО БУДЕ НОВИМ ПРЕМІЄРОМ?

Припускають, що місію утворити новий уряд дістане голова парляменту Інґенбек, який має велике довіря у короля, або міністр скарбу де Ман; оба вони соціялісти.

УРЯДОВА КРІЗА ТА КОНФЕРЕНЦІЯ 9-ОХ.

Тому, що премієр Бельгії як господар мав бути председником конференції 9-ох держав, яка збереться у Брюсселі, речинець конференції пересунули з 30. ц. м. на 3. листопада.

І В ЛЮКСЕМБУРГУ НОВИЙ УРЯД.

Міністр скарбу великого князівства Люксембургу дістав місію утворити новий уряд.

НОВИЙ ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕМІЄР.

Президент Туреччини прийняв учора димісію премієра Ісмета Інону. Новий уряд утворив б. міністр народнього господарства Ізмір Джекль Баєр, що ввів такі зміни у розподілі тек: міністром здоровля став д-р Гумосі Алятас, міністром господарства — Гакір Кесебір.

Ісмет Інону уступив також зі становища заступника голови народньої партії; його місце заняв Ізмір Джеляль.

Вислід виборів у Ливані.

У виборах до ливанського парляменту перемогла урядова партія, що дістала всі 24 мандати. До 75 прц. громадян, які мають активне виборче право, взяло участь у виборах; лиш арабські мусулманські націоналісти здебільша стримались від голосування.

Небавом прийде зміна уряду.

Китайські успіхи на півночі.

Як подає китайська телеграфічна агенція, китайці заняли місто Укіяо у південній частині провінції Гопей. Японці відступають з провінції Шансі, де китайські частини проявляють дуже живу активність.

З Нанкіну прийшла вістка, що китайці у протинаступі на залізничій лінії Тієнтсін—Фукев здобули кілька місцевостей, положених на схід від тої залізниці та загрозили їй на просторі 80 кільометрів.

Китайська військова влада заперечує вістку, що японці заняли Сінпеу у провінції Шансі.

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ МІН. ГІРОТИ?

Орган японської армії „Тейто" заповідає недалеку димісію міністра закордонних справ Гірото. На його місце прийде мабуть амбасадор з Москви Шігемітсу або б. амбасадор зі Стокгольму Шіраторі. Новий міністр зірвав би з англофільською орієнтацією.

БРИТІЙСЬКІ МАНЕВРИ В КИТАЮ.

Агенція Стефані подає зі Шанґаю, що небавом почнуться у Гонконі 5-денні маневри британського летунства й маринарки, 28. ц. м. почнуться сухопутні маневри, в яких візьмуть участь залоги прибережних твердинь.

(г) Гонкон — це як відомо — невеличка британська кольонія на південно-китайському побережжі, дуже важна як торговельна пристань. У маневрах можна би добачувати реакцію на кількаразові японсько-британські інциденти, у яких останній трапився саме на території Гонконґу: японські літаки обстріловали залізницю, що лучить територію Гонконґу з південно-китайською пристанню Кантоном. Ця залізниця становить важний шлях для постачання военного матеріялу для Китаю, тому свого часу появилася була вістка, що японці хотять її перетяти, висаджуючи десант в одному заливі на схід від Гонконґу. Передучора над маленькою португальською кольонією Макао, що лежить недалеко Гонконґу, появились були японські літаки і на територіяльних водах кольонії японський підводний човен. Обставина, що Португалія має доволі слабі збройні сили та що португальські кольонії є під британськими впливами, викликує здогад, що британські маневри в Гонконґі будуть збройною демонстрацією з метою: відстрашити японське командування від агресивних плянів супроти Макао.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Мартирольогія української мови.

Чи можна сказати коли це розпочалося?

Бо вже 75 років тому палкий Куліш з своєю невичерпаною евергією та працездатністю заходився коло справи створити справжній словник української живої мови. Впродовж багатьох років працювала над цим серед конспіративних умовин, у підпіллі талановита плеяда „Старої Громади" з такими знавцями фільольогами, як Житецький та Михальчук, з такими визначними істориками, як Антонович та Драгоманів, працювало над цим чимало й інших людей. І тільки час до часу вибивалась назовні ця наукова й патріотична праця у вигляді словників чи то письменника, статистика й педагога Бориса Грінченка, чи своєрідного самоука, у яшського нотаря, Михайла Комаря, чи молодого фільольога Евгена Тимченка. Велику користь дали всі ті словники, дарма що це була приватна ініціятива за найбільш несприятливих умовин.

Майже з перших часів повстання Української Академії Наук вирнула там думка створити справді академічний словник української живої мови, а потім і інші словники.

З яким запалом, з якою охотою, з яким пієтизмом взялися за цю роботу!

Там, під окупацією, ввела влада почесне звання „героя праці". Отже чи не найбільше відповідало це звання тим справжнім героям, які творили українські словники серед нечувані у світі умовин для наукової роботи, без освітлення, без опалу, голодні, але одягнені, всім отим Холодним, Дубровським, Туркалам, Ганцовим, Голоскевичам, Стрішкевичам, Шаркам, які не знали втоми, та дійсним двом пробійникам тієї роботи, старенькому Агатангелові Кримському та Сергієві Єфремову!

Не для користи особистої, не для свого добробуту, не для слави творили вони свою працю, з запалом борючися проти засмічення української мови, з пієтизмом обережно реставруючи, очищаючи її, і створили діло справді „made in Academia".

Первісне толерантне відношення большевицької влади до тієї роботи скінчилося з моментом, коли большевики второпали, що дійсно культурна „українізація" мусить скріплювати український національний організм, не примирно ворожий московським імперіялістичним цілям. Тому й на судовому процесі „Спілки Визволення України" судили підсудних за їхне бажання політично відірвати Україну від СССР, а додатково обвинувачували їх і в тому, що вони провадили конкретне шкідництво в ділянці складання українських словників, „віддаляючи українську мову від пролетарських мас, викидаючи інтернаціональні слова зі словників і перетворюючи в такий спосіб українські словники на зброю шовіністичного виховання мас." Наприклад слово „завод" вони заміняли на слово „майстерню" та „виробію", бо їм, українським націоналістам, ненависне російське слово „завод", яке нагадує пролетарську революцію..

У вислід того процесу наказ народнього комісаря освіти Скрипника розгромив інститут української мови, розформував його та на його місце створив інститут мовознавства, куди покликали нові сили для праці в новому напрямку. Головним завданням нового Інституту стало досліджувати та вносити до вжитку „нову українську мову", не буржуазну, не націоналістичну, а пролетарську, інтернаціональну. Співробітники новоповсталого Інституту перш за все гостро накинулися на видані вже словники. А щоб ґрунтовно висвітлити всі хиби і гріхи цих академічних словників, укладено низку прилодних „наукових" зборів по різних фабриках та підприємствах, де робітники „од-

ноголосно" ухвалювали, що згадані словники це замаскована, шкідлива, націонал-фашистська пропаганда. І це все з благословення і за вказівками наркома освіти Скрипника, який сам узявся вичищати словники від „націоналістичного сміття".

Але небагато й часу минуло, які два роки, і вже почав той сам Скрипник категорично висловлюватися проти інтернаціоналізації української мови; він гаряче противився тому, щоб не брати старих українських виразів до словників, а користати з добрих сучасних російських виразів. „В нашій скарбниці — казав з цього приводу Скрипник — у нашій старій і новій українській літературі є багато слів, якими можна тільки збагачувати нашу мову." Переконався „старий большевик", але стовідсотковий українець з походження, що український словник та український правопис мусить бути справді український.

Вижликало це великий скандал, не щадили слів обурення проти Скрипника і його школи, ураганний вогонь відкрито по ньому з приводу його „зради", з приводу його націоналістичних тенденцій в українській мовній справі. Особливо визначився в цьому письменник Андрій Хвиля, він палко обвинувачував Скрипника в потуранні та в підтримці націоналістичної роботи, спрямованої на те, щоб відірвати українську мову від російської, вбити клин поміж ці дві мови. Ці націоналістичні тенденції — обурювався Хвиля — доводили до того, що з української мови часто викидали споконвічні українські слова тільки тому, що вони збігалися з такими самими словами в російській мові. Не можна, наприклад, за Скрипниківською школою писати „город", треба „місто", не можна писати „деньщик", треба „джура", не „пожар", а „пожежа" тощо. В нагороду за ту ревність Хвилю призначили заступником наркома освіти УССР, потім головою комітету у справах мистецтва при РНК УССР і Хвиля сам заходився доглядати за мовно-термінольогічною роботою Інституту Мовознавства та за складанням нового академічного словника української живої мови.

В 1937. році видали цей словник і його редактори вже заздалегідь асекурували себе, обережно зазначаючи в передмові, що вони здбайливо уникали різких націоналістичних перекручень та вигадок. Але небагато часу минуло з часу розквіту карієри Хвилі, а вже і він заразився бацилями націоналізму: він став „ворогом народу" та його „зліквідували".

Ось якийсь „Кошевой" в московській „Правді" аж кричить, що українські націоналісти приклали чимало зусиль відірвати українську культуру від „братньої російської", що велику участь в цьому взяв націоналіст Хвиля, ввесь час злочинно борючися з „русизмами" в українській мові та що яскравий доказ цього — виданий під його редакцією академічний словник. Наприклад: там нема таких українських слів, як „верховний", „управлять" тільки тому, що ці слова ідентичні з російськими. Російське слово „батрак" переклали тільки одним словом „наймит", хоч требаб додати й українською мовою слово „батрак", яке тільки передає зміст того російського слова, слово „лавочник" треба перекладати словом „лавочник", а не „крамар"; так само слова „лом", „глиба", „сюртук", „луговой" треба й українською мовою перекладати тими самими словами, всім зрозумілими, а не незрозумілими „брухт", „брила", „сурдут", „лучний". Російське слово „гонки" перекладається українським словом „гонитьва", тоді як російське слово „гонитва" значить „погоня". Слово „анархія" перекладене як „безладдя", що теж обурює московського спеца.

Це обвинувачення підхоплює Д. Шрайбер в київському „Комуністі", він підтверджує, що „націоналістичний запроданець Хвиля" багато нашкодив на культурному фронті, при чому наводить гріхи з ділянки правопису: наприклад чужомовні іменники середнього роду (пальто, бюро, депо) словник українізує у відмінках: пальта, бюра і т. п., через що зірвано з російською мовою, в якій такі іменники не відмінюються. Відміна деяких складових числівників (трьох сот) — це теж образа російської мови, яка каже писати їх разом. Пропущено в словнику такі слова, як Арктика, Антарктика. Це — мовляв — українська націоналістична злоба, яка не хоче згадувати слів, звязаних з російсько-пролетарською перемогою.

Мимохіть з приводу тих міркувань „товаришів" Кошевого і Шрайбера виринає рефлексія: 1) чому „товарищ" Кошевой не змінить свого націоналістичного назвища на таке, що зраджувалоб російське походження, 2) коли йде про такий словник української мови, який був би зрозумілий для всіх москалів, то можнаб прийняти проект деяких „фахівців" з часів Скоропадського, які пропонували просто всі голосівки в російських словах замінити на букву „і", бо по такій заміні і слова стануть вже українськими і будуть вони зрозумілі для росіян. Можнаб, очевидно, до словника української живої мови впакувати всі чужі слова, прийняті москалями, закоханими в „одеколонах", „парікмахерах" і „бутербродах".

А всеж: яка причина того завороженого кола? Чому Скрипник, що так гостро і непримиренно виступав проти націоналізму СВУ, згодом сам проявнув отим українським націоналізмом? Чому Хвиля, який громив Скрипника за націоналізм, незабаром сам заразився його бацилями?

Тому, що можна стояти осторонь від своєї рідної культури, рідної мови, легковажити їх та навіть глумитися з них, але треба тільки такому ренегатові-укрїнцеві станути ближче до української мови та досліджувати її, як вона починає цілком несподівано впливати, ніби та цілюща вода з народніх казок, що перетворює, оздоровлює людину, ніби це евшангілля, що своїми пахощами прокидає в людині приспану память про найдорожче, про найсвятіше... Отже, щоб усунути саму небезпеку націоналістичного відродження ренегатів — окупаційній владі залишається одне: знищити українську мову. Очевидно: це затія зовсім безвиглядна: можна українську мову перекручувати, калічити її, зневажати, все одно прийде день, в якому вона скине з себе ввесь отой штучний намул. Покищо — мартирольогія української мови є одною із тих причин, що зближують та на протисовітському ґрунті обеднують всіх українців на світі сущих.

Гл. Л.

Чого кн. Віндсор їздить по Німеччині?

(Від нашого кореспондента.)

Берлін, 19. жовтня 1937.

Вже більш тижня гостює в Німеччині князь Віндсор з дружиною. Нема сьогодні у світі більш популярної жінки, як княгиня Віндсор, жінка, що для неї зрікся король Великої Британії престолу й став приватною людиною. Та в тому то й річ: чи може англійський король стати приватною людиною? Чи може людина, яка вродилася з завданням володіти наймогутнішою державою світа, людина, що кожну хвилину свого більше як 40-літнього життя присвячувала тому завданню, чи може така людина в імя навіть найбільшої любови — змінити цілковито ввесь свій підхід до світа, всю свою істоту, та з дня на день почати цікавитись цілком іншими, байдужими досі справами? Едвард VIII., зрікшися престолу, прожив кілька місяців, що лежали між його вінчанням з панею Сімпсон, у своїх приятелів. Після вінчання й гостини у приятелів, почала княжа пара подорожувати. Здавалося, що обоє живуть дійсно приватним життям.

Аж подорож до Німеччини, яка зовсім не має характеру подорожі для відпочинку й розваги, викликала загальні сумніви, чи князь Віндсор дійсно вже на все усунувся з політичної арени.

Вже як престолонаслідник тішився „уельський князь" надзвичайною популярністю, і то не лише в Англії. Потім зросла його популярність як короля Едварда VIII. до непересічних розмірів, особливо серед робітництва, яке знало про його плани значних соціяльних реформ, що поліпшилиб положення робітництва. Сьогодні вже ноторійно відомо, що його „соціяльні" настрої та наміри були одною з головних причин політичної кампанії, яка примусила його пізніше зректись престолу. А проте і князь Віндсору не вирікся поглядів Едварда VIII. і мабуть не зрікся також аспірацій перевести своїми величезними впливами давно задумані соціяльні реформи в його рідному краю.

Побут князя Віндсора в Німеччині не є офіціяльний. Спершу писалося багато про його приїзд, але з часом часописи зовсім замовкли, поміщуючи лише знимки, що показують дискретну усмішку князя при оглядинах якоїсь фабрики чи робітничої оселі. Замовкли часописи мабуть під сугестією офіціяльних англійських кол, яким подорож князя по Німеччині ледви чи саме тепер вигідна. Не замовкли вони з браку зацікавлення читачів — навпаки, читачі горячково, але безуспішно, шукають за звітами з його подорожі, бо кожного цікавлять причини і цілі тієї гостини, де як господар виступає фронт праці, типічна і найбільша організація III. Німеччини.

Фронт праці — це вислів соціяльного світогляду націонал-соціялістів. Це організація, в якій згуртований ввесь робучий нарід, без ріжниці праці, чи вона фізична чи умова. Фронт праці перейняв всі функції, які давніше мали робітничі й професійні організації. Провідник Фронту Праці прийняв і повитав кн. Віндсора й особисто сам чи його заступники проводили його по зразкових підприємствах і робітничих оселях та показували все, чим він тільки цікавився. А цікавився він спеціяльно тим, як живе німецький робітник приватно й серед яких умовин він працює. Розказують, що напр. в одній фабриці, яку гадали показати йому за 25 хвилин він всюди при станках зупинявся, ставив прямо до робітників запити, на які ніхто не був приготований (князь Віндсор говорить плавно по німецьки), цікавився спеціяльно санітарною обстановою, умивальнями, переодягальнями і т. д., а коли після яких 2-ох годин прийшов до кантини, то почав грати гольфа на тамошньому — популярному в Німеччині — мінятурному автоматі, на те лише, щоби збоку приглядатися, який обід їсть німецький робітник. Можна собі уявити, як пріли його провідники, неприготовані до такого іспиту! Колиж він удався, то тільки з уваги на дійсно високий життєвий стандард німецького робітника. Такі докладні візити кн. Віндсор перевів не в одній фабриці, а в підприємствах із ріжних ділянок, як також у партійних організаціях, як напр. у таборах молоді, що мають на меті виховати будучий національно-соціялістичний провід, — у таборах служби праці, яку мусить перейти кожний молодий хлопець перед військовою службою і т. п.

Офіціяльних коментарів, чому князь Віндсор так дуже цікавиться соціяльними справами й партійними установами нема і саме тому є багато неофіціяльних. Найцікавіший з них такий: князь і княгиня Віндсор жили в останнім часі у Франції в замку їхнього приятеля Бедо. Цей пан Бедо, це безмежно богатий американець французького походження і він хоче посвятити свій час і гроші студіям робітничого життя. Він буцімто має намір на черговий рік скликати соціольогічний конгрес для переведення деяких соціяльних реформ у цілому світі. На цьому конгресі мали би виголосити реферати про положення робітників в поодиноких державах і князь Віндсор буцім то мав би виголосити реферат про соціяльні відносини в Німеччині.

Інші поголоски привязують до подорожі князя Віндсора по Німеччині більш політичну вагу. Його германофілізм був уже давніше знаний. Його поїздка по національно-соціялістичній Німеччині швидко після відвідин Мусолінія та підчас нових поважних і рішальних успіхів вказує буцім то на те, що кн. Віндсор має відіграти велику ролю в наближенні Англії до націоналістичних держав. Правда воно чи ні — невідомо, зате відомо напевне, що „приватного" характеру кн. Віндсора не можна міряти міркою кожного звичайного смертника та що неодна його „приватна" справа має суто-політичне значіння.

Марія Шпак.

З польської преси.

„Б. Б. і О. З. Н."

Варшавський консервативний „Час" з 26. ц. м. (ч. 294) помістив передову статтю під згаданим наголовком з висновком, що [illegible] „Час" признає, що ББ зробив багато „гріхів і помилок", але мав теж великі заслуги. Найбільшою прикметою ББ — на думку автора згаданої передової статті — було те, що ББ не був партією і не мав партійної програми. Саме прізвище марш. Пілсудського заступало всяку програму. Тому то розвязання ББ було льогічним наслідком смерти Пілсудського.

Наслідником ББ став ОЗН. Новий табор міг мати успіх лише тоді, якби у своїй організаційній і політичній діяльности сперся на зовсім протилежних засадах від тих, на яких був спертий ББ. Одначе сталося інакше. Вправді полк. Коц почав свою акцію від оголошення ідеольогічно-політичної декларації. Можна було здогадуватися, що до нового табору ввійдуть лише люди, які годяться з цією програмою, себто люди з однаковими переконаннями, отже ОЗН організацією ідейно суцільною, що звернеться за підтримкою до громадянства в імя оголошених полк. Коцом ідеольогічних засад. Од-

наче сталося інакше. Хоч декларація далі обовязує, ніхто нею не вяжеться.

Алькоголь і тютюн спиняють умовний розвиток людини.

„Єгиптольоги" в громадській самоуправі.

Подаємо тут. відпис таких двох документів:

I.

Прохання. До Уряду Громадського в Соколівці. Виділ читальні „Просвіти" ім. Т. Шевченка в Городі просить дозволу на танечну забаву, котра відбудеться дня 26. 9. 1937 р. від год. 18. вечером у домівці власній в Городі. Дохід призначений на залеглости читальні. За спокій і порядок ручить забавовий комітет. Голова Михайло Кіящук, секретар Гордій Дмитро. Печатка. Город, дня 22. IX. 1937 р.

II.

Zarząd Gminny w Sokołówce powiat Kosowski. Otrzymano 22. wrz. 1937 Nr. 29/37. zal. Sokołówka, dnia 22. IX. 1937 r. Odręcznie. Do Zarządu Towarzystwe Czytelni „Proświta" w Horodzie. Zwracam drugostronnie podanie celem zadośćuczynienia art. 16 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym, nadto podanie winno być napisane w języku polskim, przy użyciu alfabetu łacińskiego. Czytanie hieroglifów jest specjalnością egiptologów, a w tut. Zarządzie gminy takich dotychczas nie zatrudniono. Za Wójta gminy: (Підпис нечиткий).

Ці документи не потребують ніяких коментарів.

НА ЗАКАРПАТТІ.

(Докінчення).

ІСТОРИЧНИЙ ДЕНЬ.

Неділя 17. жовтня. Незабутня, історична неділя. Вулиці повні народу. Дві Служби Божі: одна в церкві Василіянській, друга в катедрі. Ідемо до катедральної церкви. Єп. **Стойка служить архиерейську Службу Божу** при престолі, окруженім у півколесо жовто-блакитними прапорами і молоддю у пречарних, оригінальних народніх одягах. По Службі Божій владика виходить з духовенством на середину церкви. Слухаю: **Провідникам „Просвіти" і всім просвітянам сотвори Господи многая літа!"** Імпозантне, для мене зовсім нове мельодією „многая літа" аж вікна стрясає. А потім епископ починає ще раз „многая літа" на народню мельодію.

Я з дива не виходжу. Як, епископ Стойка, що досі хитався і що-найменше байдуже ставився до народнього українського напрямку, так щиро побажав здоровля, а відтак перед церквою дав благословення зібраним під прапором „Просвіти" масам?! Значить, починається **великий день, справді переломова хвилина.**

Впорядчики — а було їх 150 — під проводом д-ра Комаринського справно уставляють маніфестаційний похід. Зразковий порядок. Кожний займає своє призначене місце. І починається. Кінноточики з прапорами, наколесники, тисяча пластунів і пластунок у зелених одностроях, молодь з катол. рух. т-ва „Оріа" у синіх сорочках, понад пів тисячі шкільних дітей, гуцулки з лавровим вінком під памятник бл. п. пред. Масарика, за ними Виділ центральної Просвіти з головою Матірної Просвіти зі Львова у першому ряді, далі дорогі, **тисячні маси просвітян:** делегації читалень з синіми таблицями, оо. Василіяни, кількандцятьох світських священників грекокатоликів, кількох священників православних, просвітяни інтелігенти, вкінці український елемент Ужгороду. Кількандцять орхестр грають марші, відомі й нам. З молодих грудей несеться українська стрілецька пісня. Мають жовто-блакитні прапори і транспаренти: „Всепросвітянський Зїзд", „В єдности сила!", „Борітеся — поборете!", „З народом за наріді", „Не ридай, а добувай!" і т. д. Мальовнича цілість — у ній почуття гідности й рішучости. Кінооператори накручують фільми. Похід триває дві години. Число учасників 14.230. Переходимо найкращими головними вулицями. Доми прибрані українськими і державними прапорами. Минаємо новий будинок Земської Управи, а на ньому між іншими прапорами вперше жовто-блакитний прапор та інший, **історичний жовто-блакитний прапор, дарунок американських земляків,** привезений першим губернатором д-ром Жатковичем, якого досі чомусь ніколи не вивішували.

Похід проходить попри памятник Масарика, на якому окрема делегація завішує лавровий вінок з жовто-блакитними лентами; у зарцевому порядку входить похід на площу Корятовича.

А там величезна трибуна. У першому ряді **губернатор, віцегубернатор, голова Матірної Просвіти зі Львова, проф. Бірчак у пластовому однострою, делегат міністра Шрамека, ген. секретар людової партії др Червінка та місцеві просвітянські пінчки і дівчі.** Вітковати Зїзду довго не можна, бо на площу напливають щораз нові чети з прапорами, музикою, піснями.

Орхестри грають гимни. Зачинається. Зїзд відкриває голова „Просвіти" **д-р Юлій Брашойко.** Твердо й поважно лунає його промова, зміцнена мегафоном. Згадує добродія Закарпаття през. Масарика, якого память вшановують усі однохвилинною мовчанкою. Вказує на вагу і ціль Зїзду, щоб усі знали, що хочемо бути господарями на прадідній своїй землі. Зїзд рішає вислати телеграми през. Бенешові і тим членам уряду, що прихильні Закарпаттю, при чому демонстраційно поминено міністра освіти Франка, як того, що ввів у школи московські підручники і поглибив штучно піддержуваний мовний хаос.

Далі пішли реферати, сміливі, рішучі — перший з них вельми заслуженого діяча **о. А. Волошина.** А в тих рефератах одна провідна думка: **Закарпаття признає себе частиною одного великого українського народу** і стверджує, що ніякого руського народу на Закарпатті нема, домагається усунення московщини зі шкіл та урядів і введення української мови, протестує проти уладження плебісциту як нечуваного абсурду, домагається повної автономії і поліпшення матеріяльного положення. Всі домагання обхоплені окремими резолюціями, які кількатисячна свідома маса ухвалила одноду шно серед великого захоплення, переривано го доцільними окликами.

ЗАГАЛЬНІ ВРАЖІННЯ.

Я слухав з увагою промовців, і тих, що реферували, і тих, що складали привіти, особливо промовців з селян та молоді, і до моїх очей напливали сльози радости... Так розумно, інтелігентно, ідейно і сміливо говорили! Вихований століттями мадярами безсловесний раб вигибає так само, як з душ старшої інтелігенції спадає луска мадяронсько-русофільської гряни. Свою національну свідомість і духову єдність виявив Зїзд у живловій радости, з якою повитав делегата Матірної Просвіти зі Львова, що привитав Зїзд від „Просвіти", від рідних братів та сестер з цього боку Карпат.

Яке величезне враження зробив Зїзд на чужинців, доказом того хочби сердечний привіт д-ра Червінки, ген. секретаря людової партії з Праги, який побажав від міністра Шрамека і від себе перемоги для української мови — того пана, що ще в суботу вечором уперто боронився проти вживання терміну „український". І не диво, бож **цей Зїзд був рішучим, стихійним виявом волі народу. Виявом наскрізь природним,** не штучним. Адже злетілися на нього представники народу з усіх сторін, від Попраду аж по Тису. Адже з околиць від Ясіня прибули 2 окремі поїзди по 37 вагонів, а решта людей мусіла їхати звичайними. Окремий поїзд прибув із Терезви та ще два з інших сторін. Адже прибули селяни з Руської Мокрої зпід Рафайлової, перейшовши до залізниці пішки понад 50 км., а з полонин з Буковцьова під Ужоком перейшли пішки до залізниці теж кількадесять км. Стільких перейшла орхестра від Межиляборча. Прибула величезна делегація нібито з москвофільської Пряшівщини, прибули делегати з Ізи, колиски православія і русофільства. Я бачив матерей і батьків з дітьми на руках. „Най маде видить" — казали. Адже по зїзді селянин зі Студеного зпід Опірця витягає ощипок і дає жінці: „На ідж, я до завтра якось витримаю". Адже цілий Зїзд, не зважаючи на холод, непорушно витримав на своїх місцях від 11—4.30 год. Це тільки кілька заворушливих і будуючих моментів, а скільки їх було!...

Якже-ж блідо виглядає в порівнанні з тим могутнім Зїздом уладжений русофілами літом ц. р. **„День русской культури"**, на якому було не більш як 1200 людей, у тому понад 600 зітнених силою шкільних дітей. А за тим їх зїздом велася шалена агітація, навіть деяких урядових чинників, платили дорогу, давали харчі...

А проти Всепросвітянського Зїзду вели мадяроруссофіли крайне **неперебірчиву агітацію.** Знаний в Ужгороді „унікат" директор гімназії Сулинчак, аж у суботу 16. X. подав учням до відома дозвіл шкільної влади з 9. X. взяти участь у поході, та ще й зажадав письменного дозволу батьків. Це було фізично неможливо, бо 70% учнів живе поза Ужгородом. Це гімназія, де „Лисе Микиту" Франка кажуть тепер читати так, що „ѣ" вимовляють по московськи як „є", а не по українськи як „і".

А „Просвіта" видала **тільки маніфест,** яким скликала громадян на Зїзд до Ужгороду „для заманіфестування української свідомости, сили та єдности, для установлення шляху дальшої праці й боротьби за мову, культуру та кращу долю".

Театр аматорів **„Нова Сцена"** дав підчас Зїзду дві вистави: „Марусю Богуславку" і „Неофавстіяду". Цей театр, який має кілька справжніх талантів, веде дійсно **велику культурну працю** і дуже дивно, що живе в злиднях, коли з підмоги користує театр русофільський, який калічить мову і під оглядом мистецьким та ідейним стоїть доволі низько. Не зважаючи на перевтому людей, сала була повна видців, які перед входом на салю задержувалися перед виставою українського друкованого слова у ладженою зі зрозумінням і смаком.

Ще до нині я під вражінням того могутнього Всепросвітянського Зїзду. Бачу в ньому доказ **зросту і сили української ідеї,** бачу рішучий, **однодушний прояв волі народу,** з якою **рішаючі чинники,** хочби у своїм власнім інтересі, числитися мусять. Вірю, що скоро **скінчаться негідні експерименти** народніх соціялістів і морально та матеріяльно піддержуваних ними московсько-мадяронських прислужників, що обманством і фальшом дурять несвідомі ще села. Вірю в те, що народ змете хмару комарів і блощиць, що обсіли його здорове тіло. Вірю в **перемогу правди** і в **певний поступ** до високої національної культури, добробуту та щастя нашого рідного Закарпаття.

Д-р Іван Брик.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

З польських справ.

МОЛОДІ ЕНДЕКИ ДІЙШЛИ ДО ГОЛОСУ.

Минулої неділі цілий день радила у Варшаві начальна рада ендецької партії „Стронництва Народового" під проводом проф. Фольверського з Кракова. Бурхливі в деяких моментах наради скінчились дійсно сенсаційним вибором на голову партії ада. Ковальського з Людзі, представника опозиційно настроєних „молодих" ендеків. Кандидатура б. пос. Белецького на голову партії, найближчого співробітника Романа Дмовського, ідеольога ендецької партії, перепала. Белецького і д-ра Трайдоса вибрали лише заступниками голови; секретарем вибраний Владислав Яворський, з Кракова, пропагандивним референтом Гертих, скарбником проф. Станішкас, референтом від самоуправи б. пос. Карло Верчак. Крім того до головної управи вибрали: Яна Матлаховського, Стефана Небудека і Стефана Сеху — представників молодих ендеків.

„Дзенник Польскі" запевняє, що „група професорів" програла, бо б. пос. Белецького не вибрали головою, а до управи не ввійшов ні проф. Рибарський, ні Сейда, ні Кормарніцький чи проф. Васютинський. Тому в ендецькій партії поглибляться ферменти, бо поміркована кождо партії: інтелігенції та міщанства поставляється прихильніше до політичної акції Падеревського, Галера та Корфантого, які довели до повстання нової політичної партії „Стронництва Праци". „Час" пише, що нова управа ен-

децької партії опинилася в руках молодих, бо в ній засідає лише двох представників „старих": проф. Станішкас і б. пос. Верчак. Тому новий провід поведе гостро опозиційну політику супроти уряду. Найкращим доказом є революція у справі „консолідаційної акції" польського народу на основі програми „Стронніцтва Народового".

Якість рішає!

Прецизія виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання

ЕРІКА і ІДЕАЛЬ

Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАГА** Львів, Валова 11. Тел. 228-70.

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

МЕХАНІЧНЕ МАЛЯРСТВО МАЄ ДУШУ.

Репортаж.

„Сам мотив це — ніщо, справжнє все — це його освітлення. Пізнавайте чар світла, якого ви не знаєте і навіть не підозріваєте, що він існує..."

(Місон).

Варшава, X. Міжар. Сальон Фотографіки 1937.

Хочемо відкрити і зловити ту прозору мерехтливу душу фотографіки — механічного малярства, що її світлиець-мистець вбив на мить стрілою світла свого обективу і мов незнану, невідому полонянку замкнув на віки в темну пастку фото-камери.

Яка прекрасна афірмація неповернених хвилин життя! Вкрасти усмішку з чиїхось уст, чи поглядu, замкнути в темінь фото-скриньки і після довгих хвилювань над негативом у світлі заворожених червоних ліхтарів — відбити схоплене на вдалу фото-знимку, могти пригадувати їх завжди, на кожне бажання, навіть тоді, коли вже по устах чи поглядах навіть те останнє, що нам смертникам залишається — спогади затерлися...

Так є в кожному малярстві, але в механічному це особливо характеристичне; треба тільки вміти оживляти предмети холодним шклом мовчазного, слухняного приладдя — апарату.

98 ЛІТ ТОМУ...

Девятьдесять і вісім літ тому світ мав сенсацію: винисловав — як завжди — „чудака", „налів-шаленого", що намагався малювати без пензля і рослинних чи олійних фарб, отак просто себто механічно.

Одначе той „дивак" завзявся, вперся, перемір. 98 літ тому фанатик неуявної ідеї Дагер показав ученому аеропагові паризьких професорів першу фото-плівку. На годиннику історії культури і поступу вибили тоді народини незнаного, сміливого мистецтва — фотографії.

Від тої небуденної події минає власне вік, а хтож готов повірити, що найновіший фільмовий апарат це у простій лінії нащадок батька „дагеротипа", якого охрестили в 1849 році?

СЬОГОДНІ.

Сьогодні фотографія запанувала в цілім світі. Наука, техніка, промисл, торговля, журналістика, медицина, аеронавтика і... няня на прогульці в парку, словом усі багаті ділянки життя не можуть уже без неї обійтися. Що був би варт наш світ, колиб грудей недужого-сухотника не прослідив всевидним зором апарат Рентгена, що дала би мала, заплакана дівчина любому, коли батьківщина, чи хоч обовязок відривають її від нього?

Так, важко уявити собі теперішність без фотографії, а ще важче подумати й повірити, що людина моглаб її вживати механічно, опортуністично, вжитково без **спроби дати їй мистецькі форми,** без охоти вкласти в мертвий витинок кипучого життя, чи „мертвої природи" кількість власної, шукаючої нових форм, жадібної оригінальности, повної туги за невідомим ефектом, за сюритою у важкий ключ таємністю — душі?

Спроба вдалась, ефекти вихоплено, здобуто нові форми!

І оце входимо, щоб їх оглянути і пережити їх мистецькою імпресією, якщо вони чогось такого варті

Отже увійдімо до сальону.

ВІД АНГЛІЇ ДО НІППОНСЬКИХ ОСТРОВІВ ЧАТУЄ ФОТО-АПАРАТ.

X. Міжнародній сальон фотографіки має помилки і видні осяги; тих других є більше. У просторих світлом і музичною гармонією радіо-хвиль наповнених сальонах станув порозвішуваний на чотирокутниках стінок — світ: Англія, Австрія, Угорщина, ціла Европа, Єгипет, Індії, Канада, Японія, Схід і Північ, увесь земний глоб у світлі фото-камери. Виставовий каталог виказує 562 позиції, не врахувавши в це окремих рекламових вистав поодиноких фірм і фабрик. Вистава репрезентує назагал ріжноманітне багатство типів, актів, студій, пейзажу, архітектури, спорту, техніки, аерофотометрії, фантастичних композицій, ізогелій, бромів, златоброму, бромоолію, врешті навіть гуми двійника. Все це невідомі для лайка — здебільша — назви поодиноких родів артистичної фотографії, що осягнула дійсно небувалі форми субективности незалежних спроб, шукання щораз-то нових „Америк".

ТАНЦЮРИСТА МАДЯРЩИНА Й ІТАЛІЯ БЕЗ СОНЦЯ.

Хіба чи не найкраще виступила на виставі фотографічний Будапешт. Повно тут цікавих праць з Мадярщини, що не обмежилася до банальних актів та архітектури. Мадярські фото-аматори показали дійсно душу свого рідного від чардаша та вина, гонведами оспіваного краю і жорстокого темпераменту. Помітно тут високу форму фото-вислову, оригінальність композиції, ритміку фонічної сценерії. І якже дивно вам стає, коли шукаючи ще більше сонця і простору, мандруєте до Італії, яка покаже вам таємні гробниці орієнтальних патріярхів, фантазію підгляненних у золотому потоці акварія рибок, лящата і зиму та лише кілька прецікаво схоплених (під сонце)... стократок.

Містичним настроєм наповнять вас дзвіниці-кампаніли Югославії, понад якою хтось (хіба запамятаєте імя?) з Любляни снував свої „імлисті фантазії". Польща дала масу праць. Від перечулених регіоналізмом сцен (між ними є гуцули, неділі біля церкви і т. п.) до справді повних розмаху прекрасних фото-візій. Відомий світливець із Вильна проф. Булгак демонструє прецікаву „архітектуру людей і природи", якась аматорка зі Львова викликує подив візіонерською студією: „священники", фотограф Рись з Варшави поневолює відвідувачів своїми персоніфікованими грою перспективи „переможними крилами". Шукаємо наших світливців, на жаль — їх нема. Зрештою нема майже стінка-держави, де не требаб було пристанути, щоб справді не розмовитися із студією і **самим собою.**

Найцікавіше бодай те, що у відділі Японії, Індії та інших **екзотичних** країн подибаєте наскрізь **неекзотичні** солідно викінчені праці. В Америці хочеться затратити свій зір на неймовірних степеницях хмаросяжних поверхів і бльоків — але якеж вище здивування, коли переконаєтесь, що тематика світливної Америки це... „зів'яле листя", „малий медвідь", „остання скиба", „щогли", „чайки на лету"...

Чиж би людина втомлена темпом моторів і гулом Бродвею шукала дійсної краси знов у білих крилах альбатросів?

ВОРОЖА АРТИЛЕРІЯ, МІКРОБ І... МАРС У ОБЄКТИВІ.

Імпозантно (як всюди) виступила Німеччина, не так на офіційних стінах вистави, як у спеціяльному сальоні „лапки", що задемонструвала дійсно неймовірні для уяви глядача

НОВА КНИЖКА!

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних дн в

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

побільшення із мікро-негативів фото-фільми. І ось ми на межі мистецтва і практичного використування фотографії. Відома фірма „Кодак" показала тут уже не світлини, а просто фото-мікрони. Передовсім миттеві знимки із літака, військові. Мов на долоні (висота 2.200 м.). бачите позицію ворожої батерії; один з жовнірів сидить без черевика! А далі мусите віддати вже пошану генієві Дагера, навіть якби ви воліли пецифізм. Оце — світлина мягким промінням Рентгена, Гренца, поза-фіолєтним. На столах прилади-фільтри до вживання біольогічних мікроскопів у фотомікрографії, на стінах прецікаві електрокардіографи викреслили **биття людського серця** нормальне й анормальне (себто і закохане?).

Треба подивляти це все, доконче роззявивши рота, бо інакше годі би повірити, що всі ті фрагменти із медицини і патольогії — це не анатомічний музей, лише невинна фотопліака. Але не хочеться задовго сидіти в тому шпиталі. Зором прецизійного апарату підіймаємося вгору і мигом 1/100.100 сек. (!) ловимо найменшу пташку в леті, підглядаємо дистанс між двома краплинами пливучого із пляшки молока, „читаємо" числомір телефону чи розпорошуємо на атоми дрібоньких краплин струю води з під крану. Дива, дива, тай годі!

ВУХОМ ЛЯЙКА ПОМІЖ ДВОМА ДІЯЛЬОГАМИ.

І накінець людина має лиш одно враження — вона змучена і хоче відпочити. Здається лекше було би перемандрувати десять окремих павільонів, ніж переглянути і пережити все тут зібране, тут, де від страхітливої „вулиці Кайру" лиш один крок до „олімпійського прапору" і де вродлива „донька сходу" з тої самої стіни моргає до вас карим оком, що й „білявий мексиканько-голівудський вамп". Найкраще може сісти (крізь вікна лине підвечірня тиша сутінків) у фотель між отими чотирома панками, що пристрастно розводяться про фотографіку; від них — здається — можна би багато дечого навчитися, це певно ентузіясти апарату.

Сідаємо і не помиляємось. Старий (з титулом професора) пан з лівої сторони говорить:

— Клясичний мотив фотографіки (так званий „великий мотив") мав здавендавна за свій зміст усе, що мало риси тривкости та незмінности: **природу та людину.** Двацяте століття відділило людину від природи і ввело поняття урбанізму. Якісь дрібні, фрагментаричні витинки матеріяльного великоміського життя, обсервовані з „жабячої перспективи захоплюють рахітичну душу чоловіка... Але — кажу вам — справжній мистець завжди волітиме атаку кіяноти від театру блощиць. **Мистецтво** (очевидно і фотографіка) **народилося не в мурованих вязницях, але на вільному просторі серед зелені і сонця.**

Сухий, з містичним поглядом за шклами капелян з другої сторони фотеля думає (голосно) інакше!

— В артистичному натуралізмі існує не лише композиція ріжних елементів і намагання, щоб їх по мистецьки зєднати; існує ще й **композиційний ритм подібних елементів і** намагання по мистецьки їх звязати. Через ритм ідемо до формізму. Фотографія це не репродукція того, що „намальоване рукою", але це — **фото-графіка з власною візією** дійсности, відмінною від обсягу посвоячених з нею мистецтв пензля і долота. Це сучасна **фото-візія,** що не лише фотографує оком, але вкладає у твори душу-ритм краси...

Модерний тихий симпозіон у півтемному уже сальоні-ательє.

У квадраті відкритого вікна вмирає сонце. Під плотом за вікном — суха обірвана людина з пяти-хвилинним „фото-мото" чекає на клієнта. Тут у сальоні мистецтво для мистецтва, там за вікном — для хліба.

КТВ.

Французи арештують маронанських самостійників.

Французький генеральний резидент у Мароку в порозумінні з тамошнім султаном наказав арештувати 4-ох головних провідників „національстичної партії для реформ у Мароку". Був це відновлений „комітет мароканської акції", що його влада розвязала 18. березня ц. р. Його завданням була підготова повстання проти французького протекторату. Провідники національстичної партії дальше вели діяльність у тому напрямі, м. ін. викликуючи небезпечні заворушення.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Проект гірничо-нафтового закону.

Міністерство промислу і торговлі розіслало нафтовим організаціям та установам проект гірничо-нафтового закону, щоб вони зголосили свої завваги до цього законопроекту. Спеціальна комісія організації нафтових продуцентів та установ запропонувала цілу низку змін і нових постанов до цього законопроекту. Представники нафтових організацій стануть на становищі, що збільшене верченнє і зріст продукції залежить від позитивного поладнання всіх домагань нафтового промислу, що дають йому запевнити рентовність. Нафтові фірми домагаються, щоб законопроект продовжив нафтові права на 25 років. Домагаються теж введення розємних судів, що поладнуватимуть низку справ замість гірничого уряду, щоб таким чином прискорити і влекшити верчення. Далі поза Карпатами обмежується розшуки за нафтою на поверхні до 2.000 га (раньше до 1.000 га). Затверджений плян робіт з розшуками можна розложити найдалі на 3 роки (раніше на 1 рік). Підприємець, який шукає за нафтою, обовязаний кожного року виказати, що виконав роботи передбачені пляном в даному часі. Окружний гірничий уряд може з ріжних причин пересунути дослідні роботи з одного року на другий рік. При кінці третього року вигасає право вести далі розшуки. Підприємець, що шукає за нафтою, має заплатити власникові грунту за виданнє дозволу на верченнє на його грунті відповідний відсоток у вільній від коштів продукції нафтової ропи. Комісія звернула спеціяльний натиск на необхідне управильненнє газових справ тому, що при верченнях за нафтою відкривається багаті засоби газу. Дотого газ може відограти велику ролю при продукції сирівця для погонних матеріялів. Зміни до законопроекту розгляне ще раз міністерство промислу і торговлі і в найближчому часі внесе на соймову сесію.

На вистави і торги вимаганий дозвіл влади.

Міністерство промислу і торговлі видало обіжник до воєвідських урядів з пригадкою у справі дозволів влади на уладженнє торгів і вистав. Обіжник стверджує, що в останньому часі зорганізовано в богатьох випадках вистави і торги без дозволу влади. Дотого перед виданнєм такого дозволу організатори вистав і торгів реклямували ці імпрези у пресі, афішами та проектами і приймали замовленнє на стіпла. Вкінці без ніякого повідомленнє власти організували ці імпрези і затягали зобовязання.

Міністерство доручило в обіжнику гостро боротись з таким станом підкреслюючи, що згідно з розпорядком президента з 17. вересня 1927 р. влада повинна не допустити до таких вистав і торгів або замкнути вже відкриті, якщо їх уладжено всупереч обовязковим постановам.

Тому то всі організатори вистав і торгів повинні заздалегідь виєднати дозвіл влади на відкриття вистав і торгів, щоб не наражуватись на непотрібні кошти і втрати.

—o—

Протести векслів почтою.

Почтові уряди дістали обіжник у справі зладжування протестів векслів такого змісту: Згідно зі ст. 44 векслевого закону протест векселя слід зладити в одним з двох звичайних днів по речинці платности. На основі обіжника § 19. регуляміну про почтові доручення накладає на почтові агенції обовязок, щоб вони зладили протест уже першого звичайного дня по речинці платности.

Отже в ніякому випадку не можна заложити і зладити протесту векселя **в дні платности векселя навіть у тих випадках**, коли: 1) посідач векселя доручив негайно звернути його по першій безуспішній предяві векселя до заплати; 2) довжник рішуче відмовився заплатити вексель якщо його представили йому в дні платности.

Якщо вексель представили довжникові до заплати перший раз у дні платности, то мусять його представити другий раз чергового звичайного дня навіть у згаданих двох випадках. Нпр.: вексель платний 29. жовтня 1937 р.; довжник рішуче відмовився викупити вексель, коли його представили йому до заплати. Отже почтова агенція мусить представити вексель довжникові до заплати чергового дня, себто 30. жовтня 1937 р. і щойно тоді зладити протест, якщо довжник не викупив би векселя.

Якщо вексель платний 31. жовтня 1937 р., себто в неділю, тоді речинець платности припадає на найближчий звичайний день, себто на 1. листопада 1937 р. В цьому випадку вексель слід представити до заплати в дні 1. і 2. листопада навіть, якби довжник рішуче заявив дня 1. листопада, що не викупить векселя. Протест цього векселя можна заложити щойно 2. листопада 1937 р. щойно коли його представили до заплати.

Так теж слід поступити і в тому випадку, коли посідач векселя доручив звернути йому вексель з протестом уже, коли раз безуспішно представили вексель до заплати. **Протест векселя зладжений в дні платности векселя неважний.**

Відписування до страт нестягальних вірительностей.

Найвищий Адміністраційний Трибунал у присуді з 13. травня 1936 р. до ч. реестру 9547/33 станув на становищі, що не можна відписати нестягальні вірительности до страти в білянсі, якщо вірітель довідався про нестягальність щойно у хвилині зладжуванння білянсу, а не знав про цю нестягальність в дні замкненнія білянсу. Н. А. Т. ствердив, що дата білянсу є тою хвилиною, на основі якої оцінюється правильність переведених у ньому вписів. Отже на основі відомих в цьому дні фактичних умовин платник може устійнювати вартість маєтку, вірительностей та інших активів. Діло в тому, що одна фірма відписала в білянсі за 1931 р. як нестягальні свої претенсії до іншої фірми. У хвилині замкненнія білянсу, себто в дні 31. грудня 1931 р. фірма не мала ще підстави вважати свої претенсії за нестягальні, бо втратила їх щойно в 1932 р. Тому не могла відписувати їх уже в білянсі з 31. грудня 1931 р.

Торговельні звичаї.

Комісія при промислово-торговельній палаті устійнила такі торговельні звичаї:

Винагорода посередника.

Якщо договір не устійнює винагороди посередника — то ця винагорода (провізія) для посередника в торговлі роверами і машинами при гуртових продажах сягає 3—5% продажної ціни, при роздрібних продажах консументам коло 10% ціни купна.

В торговлі деревом є звичай, згідно з яким — на випадок, коли нема відмінного договору — гебльовані і фуговані дошки продається на підставі їх первісної кубатури без огляду на те, що при цьому обробі частина дошки марнується. Отже, Kaufmass числиться як Nettomass.

Далі в деревній торговлі є такий звичай: Якщо нема іншого виразного договору, що означує кількість вантажної паперівки або

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на листопад 1937 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

містоти вагону береться під увагу видержність 15-тонового вагону. Кількість кубічних метрів, що відповідає 15-тоновому вагонові, залежить від сухости паперівки. Якщо паперівка суха навантажується до 15-тонового вагону 40 до 45 кубічних метрів; якщо добре не висохла — тоді до вагону вантажиться коло 38 до 40 кубічних метрів.

ПОЛЕКШІ ПРИ СПЛАТІ ЗАЛЕГЛОСТЕЙ ПОДАТКУ ВІД НЕРУХОМОСТЕЙ У ЛЬВОВІ.

Управа м. Львова пригадує, що платники комунального додатку до державного податку від нерухомостей зможуть користати з відписання залеглостей з відсотками проволоки, якщо в 1937/38 заплатять сплати на рахунок залеглостей цього податку відложених до дня 31. березня 1938 р. згідно з розпорядком міністра скарбу з 31. березня 1936 р. і якщо заплатили в роках 1934/35 до 1937/38 визначений їм державний податок від нерухомостей з комунальним додатком. Таким платникам відпишуть заległість у висоті половини виплаченої суми. Якщо платники не скористають з полекш стягнуть від них цілу належитість шляхом екзекуції з відсотками проволоки від 1. квітня 1934 р.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АДВОКАТА ЗА НЕТОЧНУ ПОРАДУ.

Австрійський цивільний суд розглядав таку справу:

Пані Р. постановила позичити власникові гостинниці 3.600 шилінгів, який бажав дістати якнайшвидше гроші до своїх рук. Він промовчав одну обставину, а саме погрозу вірителя, що йому зліцитує гостинницю. Для всякої певности жінка звернулася за порадою до адвоката, який порадив їй прибити на всіх предметах обстанови готелю картку такого змісту: „Власність пані Р...“ Це буде достаточною забезпекою позички. Одначе незабаром після того власник гостинниці став невиплатним. Коли пані Р. хотіла забрати меблі, інші вірителі запротестували проти цього. Наслідок був такий, що пані Р. програла процес і втратила свої гроші. Крім того адвокат жадав від неї, щоб вона йому заплатила за заступства в суді гонорар 3.382 шилінгів погрожуючи, що внесе до суду позов проти неї на випадок незаплати. Вкінці справа таки опинилася в суді за гонорар. Новий адвокат пані Р. виніс зі свого боку позов кажучи, що вона втратила 3.600 шилінгів і цю суму протиставить до компесати. Попередній адвокат пані Р. виясняв, що пані Р. сама собі винна, бо підчас поради у справі позички власникові гостинниці запевняла його, що цей власник є в добрих матеріяльних умовинах. Цивільний суд відкинув позов адвоката пані Р. за заплату гонорару. В мотивах присуду суд підкреслив, що обовязком адвоката як правного дорадника пані Р. було поінформувати її про майбутню невиплатність власника готелю або відмовитись від поради. В кожному випадку не повинен був дораджувати того кроку, що не забезпечив клієнтці прав власности і не дав їй забезпеки. Тому, що він занедбав це вияснити своїй клієнтці, мусить відповідати за наслідки.

РІК БЕЗ ЗЛОЧИНІВ.

В 1937 р. суд присяжних округи Мерт і Мозель не зійшовся ні разу. Всі сесії відкликали, бо не було злочинців, злочини яких мусів би розглядати суд присяжних. Жовтнева сесія теж не відбулася з цієї причини. Цей факт — єдиний в історії французького судівництва.

За цілий рік у Нансі не було ніодного душегубства, ніодної крадежі з аломом, ніодного злочину довжника, ніодного фінансового скандалу.

Карний суд розглядав справи дрібних крадіжей, наслідки автомобілевих катастроф і бешкети пяниць. За те суд присяжних цілий рік відпочивав.

Сторінка без політики.

ТИСЯЧІ НЕБАЖАНИХ ЛИСТІВ.

Люди, що бояться почти.

Недавно виїхав із Відня найвизначніший композитор наших часів Тосканіні до Льондону. Всюди, де той мистець затримується, отже теж і у Відні, нагромаджують у його кімнатах правдиві гори листів. На кожному місці приносить листар сотні листів і пакунків, яких мистець не всилі не то, що прочитати, але їх навіть зареєструвати не має часу.

Захоплені слухачі пишуть листи з подякою, молоді дівчата просять за автографи, „невідкриті" ще композитори присилають свої твори до оцінки. Між збирачами підписів є чимало таких дівчат, що присилають свою світлину, в надії, що мистець зверне увагу на їх красу. Багато теж є листів із проханням допомоги, субвенцій, протекції і т. д. Не тільки один секретар, але навіть ціли штаб секретарів не дав би ради такій копиці листів і різних посилок.

Листи, які не доходять адресатів.

Та не тільки Тосканіні має таку мороку з почтовими пересилками. Кожну визначну людину переслідує в житті почтова небезпека. Визначні актори, або фільмові зірки тримають окремих урядовців, які лиш переглядають почту і приготовлюють автограми для звеличників славних людей. Напр. один віденський журналіст зустрінув у поїзді якогось мужчину, який ввесь час сидів мовчки і підписував безупинну світлини. Цікавий, як завжди журналіст, звернувся він до незнайомого мужчини за поясненням такої дивної і пильної праці.

Виявилося, що пильним підписувачем світлин був представник одної американської фірми на Середущу Европу. Підчас подорожі приладжував він автограми з нагоди премієри нової фільми, призначені для читачів фільмового часопису.

В багатьох випадках адресати зовсім не бачать навіть листів, скермованих до них. Напр. деякі часописи подають все листу гостей із великих гостинниць. Листа таких визначних гостей, які дістають цілі гори листів, появляється трохи пізніше, як звичайно. Щойно тоді коли гостей уже в гостинниці нема, виявляють листу і тоді наплива маса почтових посилок. Так отже адресат уже давно десь за сімома горами, коли щойно починається почтова повінь.

Пімста Джін Гарльов.

Одним із найпопулярніших фільмових акторів, якого також засипують листами є Чарлі Чаплін. Та він із засади не дає ніяких автограмів і всі листи вкидує нечитані до коша.

Про померщу недавно зірку — вампа Джін Гарльов — оповідають таку історію про її пімсту над одним із звеличників, який засипував артистку листами.

Кожного дня діставала вона палкий гарячий лист із великою китицею квітів від сина одного відомого американського промисловця. У листах просив молодий багач, дозволити йому пробувати якнайближче зірки і приймити його хочби навіть на слугу.

Зірка рішила одного дня прийняти молодого чоловіка. Коли він прийшов розрадуваний, вона запропонувала йому місце одного зі секретарів. Молодий ентузіяст прийняв цю пропозицію зі захопленням. Та гірке було його розчарування, коли по двомісячній праці не побачив ні разу артистки в бюрі, зате мусів від ранку до пізнього вечора прочитувати листи її звеличників і ще на деякі відповідати. Одного дня щез він як камфора з дому фільмової зірки і з того часу не посилав ні листів, ні квітів обожаний донедавна артистці.

Товариші... з професії.

На одному спортовому майдані в Парижі трапилася підчас метчу оригінальна подія. Героєм тієї історії є запалений футбольний „кібіц", якого замилування до гарних предметів виряттувало перед кишеневим злодієм.

Банковий урядовець Пієр Кордоніє прийшов на метч свого клюбу разом із своїм приятелем. Хоч хід гри був справді дуже цікавий і тримав глядачів увесь час у напрузі, Кордоніє не думав зовсім про підворітні ситуації ні про голі, що їх його дружина здобула, тільки про вишневу, шовкову, кишеневу хустину, яка прикрашувала сурдут його приятеля. Ця хустина просто гіпнотизувала його, Кордоніерові здавалося, що другої такої нема. Приятель приглядався захопленій грі на зеленій мураві і не цікавився зовсім, що довкола нього діялося.

Раптом Кордоніє схопив бистрим рухом блискучу хустинку та сховав її у своїй кишені. Майже в тій самій хвилині приступив до нього якийсь поважний, елегантно одягнений добродій і зі словами: „Товаришів не кривджу!" втиснув йому до рук портфель. Заки Кордоніє прочуняв від збентеження, за незнайомим і слід застиг. Тоді Кордоніє глипнув на свою руку і на своє превелике диво побачив, що тримає в руках свій власний портфель. Імовірно кишеневий злодій приглядався вже довший час Кордоніерові, витягнув портфель і коли побачив, як Кордоніє „стягнув" приятелеві хустину, взяв його за товариша з професії і віддав гроші.

Таким чином нерозважний вчинок урядовця урятував йому портфель.

—o—

Батько, що хотів спалити своїх дітей.

В Мерії (Пенсильванія) почався сенсаційний процес. Председником суддів присяжних на тому процесі вибрали 22-літню домашню господиню Фльонс Гікей. На лаві підсудних засів 40-літній Альберт Найт, якого обвинувачують у намаганому вбивстві своїх чотирох дітей.

Діти — три донечки й один син сидять поруч батька на лаві підсудних. Вони не хочуть покинути його в біді і не вірять в обвинувачення.

В ночі 28. травня сусіди Найта запримітили вогненні язики що добувалися з його віллі. Самого Найта не було вдома. Діти були в спальні, яку вже теж захопила пожежа. Сусіди і пожежники з важким трудом, виставляючи своє життя на небезпеку, вирятували дітей з вогню. При тому діти були лекше, або тяжче попарені.

Згодом виявилось, що Найт обезпечив життя дітей у свою користь на величезну суму 120 000 долярів. Це було для всіх дуже підозріле. Серед сусідів поширились вістки, що батько сам посягнув на життя дітей, щоб дістати обезпеченеву премію. Цілою справою зацікавилася судова влада і Найт опинився на лаві підсудних. Діти, які любили батька, що завжди був для них привітний і добрий, не йматъ віри, що він хотів їх убити і рішуче боронять його. Найстарша дочка має 18 літ, син 13.

Пригода голяндської красуні.

Усі красуні Европи виїхали в минулу пятницю з Парижа до Константину, де цього року відбудуться вибори на „міс Европу". Разом з іншими красунями готовилася до відїзду і 17-літня Єлисавета Шімп, „міс Голяндія".

Красуня вже складала свої клунки перед відїздом на стацію, коли раптом до її кімнати застукав поліцай:

— Будь ласка, ходіть зі мною до комісаріяту.

„Міс Голяндія поїхала до комісаріяту, звідки відвезли її до голяндського консуляту. Там молода красуня довідалась, що її мати, яка не хотіла, щоб імя доньки було зрязане з конкурсами краси, звернулася до французької поліції за помічю.

Єлисавета Шімп розплакалася. Консуль пробував переконати матір. Вона спершу подалася, але відтак видерлася:

— Що будуть говорити в нас в Ляренї?

Бідолашна красуня мусіла рад-не-рад підчинитись волі матері і вернутися домів. Таким чином історичні вибори „міс Европи" відбудуться без представниці голяндської красуні.

—o—

РУКАВИЧКИ ШОПЕНА.

Шопен у відріжненні до багатьох мистців, був незвичайно дбайливий за свій зовнішній виглядь. Зокрема немалу вагу клав на свій одяг. Найбільше дорогі матеріяли, найдорожче, вибагливе білля, люксусова обуза творили завжди його гардеробу. Був він доволі оригінальний і коли про його мистецьке житя знаємо доволі багато, то про його домашне життя дуже мало. Він намагався завжди скривати свої турботи якнайглибше, щоб ніхто їх не запримітив.

Тому теж довгі роки ніхто не знав, відки він узяв такий багатий збір 400 пар рукавичок, найкращої сорти, яку лиш у ті часи можна було дістати.

Ці рукавички мали би ще й сьогодні практичну вартість якби не були ушкоджені, бо Шопен вдягав їх найчастіше тільки один раз. Щойно тепер вияснилася тайна такої великої скількости рукавичок. Коли мистець був у лихім настрою, або коли хвилювався перед концертом, скривався десь від людського ока, позволи закладав рукавички і так докладно їх одягав, щоб не було найменшої морщинки, відтак розчеплював свої жіночі пальці так широко, що шви в рукавичках тріскали. Дуже часто рукою „озброєною" в рукавичку ударяв гами, щоб тим успішніше нищити рукавички. Таке „нищення рукавичок" тривало приблизно годину відтак Шопен виходив спокійний і погідний.

Така є тайна 400 пар шопенівських рукавичок.

КНИЖКИ Й УЛЬТРАФІОЛЄТНІ ПРОМІННЯ.

Британське історичне товариство доручило комісії хеміків вияснити причини, чому папір з ходом літ жовтіє і розсипається, навіть якщо його держатимемо під шклом.

Хемічна комісія устійнила, що руйнищське значіння для паперу мають ультрафіолетні промінння, які, як відомо складаються на соняшне світло. Порада дуже легка: вистане зберігати музейні і бібліотечні документи за окремим шклом, яке не пропускає ультрафіолетних промінів.

Низка дослідів доказала, що папери забезпечені таким способом не змінюють свого кольору і не нищаться. Інші документи поміщені одночасно на виставі за звичайними шклами, жовтіли і нищилися.

ІДЕН 150 ЛІТ ТОМУ.

„Дейлі Телєграф" містить кожного дня рубрику: „150 літ тому". В останньому числі наводить „Дейлі Телєграф" свою замітку зперед 150 літ про англійського політика Ідена, який, так як його сьогоднішній іменник, працював у 1787 р. над питанням ...неінтервенції.

Державою до якої тоді стосували неінтервенцію була Голяндія. Ідена того часу (на імя йому було Віліям) вислав Пітт до Франції перевести пертрактації з міністром закордонних справ Монміреном. Іденові вдалося вимогти тоді на французькому міністрові заяву, що французький уряд не має наміру збройно вмішуватись у голяндські справи.

Ідену перед 150 літ мав 43 роки. Шість літ пізніше покинув він дипльоматію і став бароном Овклендом.

ЖІНОЧЕ НАСЕЛЕННЯ КАНАДИ ПРИ ПРАЦІ.

Половина жіночого населення Канади у віці понад 15 літ (незамужні) заробляє сама на своє удержання. Крім цього одна третина жінок замужніх та одна пята частина вдів також має заробіток. Найбільша частина — це жінки, що працюють як служниці — 132 тисячі; стенографок та машиністок є приблизно половина попереднього числа; продавчиць — 45.000; доглядачок хорих — 32.000; офісових клерків — 29.000; книговодів — 21.000, телефоністок лиш 14 тисяч.

БАТЬКОМ БУТИ НЕ ТАК ВАЖКО...

Недавно повідомляли ми про те, що старий німецький селянин міг почванитися тим, що став 38 раз батьком. Щасливий батько має тепер 65 літ і почувається ще якнайкраще. Тепер, коли бавить свою наймолодшу дитину на колінах, є він уже прадідусем. Август Тіль — таке прізвище того щасливого батька — має вже третю жінку. Його родина не тільки багата на діти, але теж на різні поплутані спорідненя, бо напр. його новонароджений наймолодший син є одночасним дядьком чотиролітнього внука свого двоюродного брата. В його родині багато малих дітей має сивих людей братами і старших жінок за сестрінок. Вже тепер родина Тіля могла би заселювати ціле село від прадіда починаючи, на правнукові кінчаючи.

—o—

Француз про М. Кричевського.

„Ль Епок" ч. 47 (1937) містить велику статтю А. М. Госсеза (Grossez) про нашого земляка мистця Миколу Кричевського, враз із репродукцією його картини „Зима в Баньоле".

„Молоді люди того покоління, до якого належить Кричевський, пише автор, осягали двадцять літ у час, коли на заході кінчилась війна, а схід горів у революціях. Багато покидало свій рідний край. Кричевський з України переїздить до Чехословаччини, з Києва до Праги. Там він студіює декоративне мистецтво й знайшовши декоратором і малярем подається до Парижа, якого вже не покидає".

Госсез згадує, що Кричевський є малярем через „спадковість": його батько— київський архітект і маляр, його дядько — професор у київській Академії Мистецтв.

„Здається, нема ніодного українського мистця, щоб був як Кричевський так цілковито французький, так правильно париський. Сена, робітничі квартали Баньоле, класичні береги Бретанії, Баскії, блакитної Рів'єри — все це притягає до себе маляра як колись Ван Гога чи Утріля..."

Критик широко і з великою симпатією розглядає всі праці нашого мистця починаючи від праць з Підкарпаття в рр. 1930—31. до паризьких акварель — численні надсенські мандрівки і сюжети з передмістя. Тут, за думкою критика, Кричевський осягнув найбільше сили, підкреслюючи свій ідеалізм у контакті з дійсністю. Далі наводить похвальні голоси офіційних французьких критиків Марія Лебльонда й Тієбо-Сісона про Кричевського з нагоди його вистав.

„Тепер — кінчить Госсез — мистець занятий композиціями декоративних полотен, обіцюючи нам твори зовсім нового порядку".

Від себе додамо, що на Експо 1937. Кричевський дав низку декоративних оформлень поокремих павільонів.

(Ю. К.)

Великий Театр ЧЕТВЕР 28. X. Год. 8 вечір
КОНЦЕРТ репрезентаційного румунського хору
CÂNTAREA ROMÂNIEI
Для абонентів 30 % знижка. 1-2

Японці намагалися зробити ще один десант.

„Такун-Пао" подає, що японські моряки намагалися причалити на остров Кімен під Амот, але після 20-мінутної боротьби мусіли відступити. У пристані Амот стоять 2 японські кружляки, 3 торпедовці та авіоматка.

ЯПОНСЬКА ПЕРЕМОГА ПІД ШАНГАЄМ.
Японці заняли нині рано Пазан.

Ширіть наш часопис!

Перед наступом червоних на арагонському фронті?

Як подає Стефані, національне летунство помітило живий рух червоних військ між Сарагосою і Теруелем. Припускають, що червоні підготовлюють наступ.

По широкому світі.

Французькі будівельні й металеві робітники домагаються 15% підвишки платень, погрожуючи страйком ще цього місяця.

У Португалії відбулись комунальні вибори; кандидатів поставила виключно урядова „Національна унія". 82% управнених до голосування взяло участь у виборах.

Румунський наслідник престола великий воєвода Михайло дістав учора ступінь четаря румунської армії.

Бразилійський уряд почав велику протикомуністичну акцію.

НОВИНКИ.

— **Ощадні** господині роблять на зиму запаси високовісного меду, овочів, грибів у **Кооперативі „Рій"**, Львів, вул. Руська 20, тел. 279-45. При гуртовім купні достава до дому. 1881 4—5

— **Знана** зі солідности кравецька робітня **мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. I. п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 2—3

— **Чотиролітній курс композиції** (комплет спеціяльних теоретичних предметів) починається у Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем падолистом ц. р. Умовини приняття: знайомість основ музики (теорії) і сольфежу. По змозі представити прібки своєї творчости. Ближчі інформації в секретаріяті В. Муз. Інституту ім. Лисенка Шашкевича 5., тел. 237-15, від 3—7. год. 1947 1—2

— **В Українськім Лічарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю, дня 29. ц. м. в год. 7. ввечір. На сходинах виклад д-ра Людомира Зарицького з Луцька п. н.: „З казуїстики пробиття уразу". 1942

— **Сходини** членів Товариства „Молода Громада" в справі домівки відбудуться в середу 27. ц. м. в год. 7. вечором у домівці Товариства при вул. Коперника 21. 1940 2—2

ЕДМОН АБУ. 4

Трагічний комік.

Увесь Париж після передрукованої новинки про побут та успіхи Шийки почав співчувати Павлині і критикувати її чоловіка. Люди казали:

„Як можна покинути таку гарну жінчину, якій не може ніхто нічого закинути і це після річного подружжя! Як можна залишити вісімнацятьлітню жінку саму! І то без причини, без мотиву, для звичайної примхи! Чим він може себе виправдувати? Заздрощами? Але-ж Павлина була зразковою дружиною! вона не дала себе торкнути!"

До того додавали ще коментар, що Шийка покинув жінку незабезпечену. Уже про те, що вона добре заробляла в театрі і не згадували. Не згадували і про те, що її чоловік залишив їй усю хатню обстанову та все срібло і що вона все те порозпродувала, щоб перенестися до скромного мешкання свого батька на четвертому поверсі.

Усі чоловіки їй співчували; головно маркіз та його приятелі, що приходили з ним до театру. Але вона не впускала нікого до своєї хати; вона мешкала разом з одною кревнячкою у своєму віці та служницею. Батько не потішав її, бо запивався. У своїй самотности Павлина переходила в думці всякі проекти і зважувалася на всякі непрактичні постанови. Раз хотіла продати все своє майно і виїхати до Петербурга, щоб кинутися в обійми свого чоловіка, то знову рішала, що булоб справедливіше видряпати йому очі. За якийсь час вона змінила настрій — бажала залишитися в Парижі, показати всім, що є зразком чесноти і зворушити всіх своїм удовичим станом, щоб придбати всіх своїм удовичим станом, щоб придбати назву театральної Пенедьопи. Її фантазія підлавала їй ще інші проекти, які змінялися.

Шийка після своїх перших успіхів написав їй ніжний лист. Його гнів минув, бо він не бачив довкола себе суперників і дивився твердо на світ. Він прохав у Павлини вибачення, прохав її, щоб вона приїхала до нього і що він найшов для неї місце. Не жаль ці його слова прийшли до Павлини саме у хвилині, коли вона сиділа із своїми трьома приятелькими і виливала своє обурення на свого чоловіка. Шийка сподіваючись прихильної відповіді, почув себе дуже враженим і більше до неї не писав.

У листопаді жаль Павлини до свого чоловіка ще зміцнився під впливом розмов з приятельками. Одного ранку коло 11-ої години вона одягалася перед дзеркалом, щоб іти на пробу. Її своячка вийшла з хати, залишивши ключ у замку з коридору. Павлина скрикнула, коли побачила у дзеркалі якогось маленького поганого чоловіка у бобровому футрі.

— Хто ви такий? чого тут хочете? прошу вийти!... — почала кричати.

— Я вас не люблю і ви мені не подобаєтеся — відповів чоловічок дуже збентежений.

— А чи я вас люблю?! прошу вийти...

— Ні, я не з тих, що вас люблять... ви мені —

— Якийсь нахаба! Коли не вийдете звідсіля то я підну кричати!

Тоді чоловічок зложив побожно руки і сказав благальним голосом:

— Вибачте мені, пані. Я не мав наміру вас образити. Я переїхав сімсот миль, щоб зробити вам одну пропозицію. Я приїжджаю з Петербурга... я мало знаю по французьки. Я приготовив собі те, що я мав вам сказати, але ви мене так залякали.

Він сів і обтирав собі піт з чола. Павлина закинула на плечі шаль, бо не була ще одягнена.

— Пані! — говорив чоловічок далі — не гнівайтесь, що я вас не люблю. Ваш чоловік пан Шийка повівся зі мною скандально. Я князь Васильков, маю мільон рублів доходу, але що я не служив ніколи у війську...

— Все це мене не обходить.

— Я знаю... Але я мав приготоване те, що хотів вам сказати... Отже послухайте пані... я ані гарний ані, як то кажуть, молодий. Я дуже нервовий і маю нервові тіки, з яких сміються з мене у товаристві. Це не перешкодило мені закохатися в дуже гарній особі, з доброї родини і освідчитись їй... Її родина згодилася на шлюб з огляду на мій маєток і Варвара (так вона називається) вже готова була вийти за мене, коли нараз ваш чоловік мав пекольну ідею...

— Оженитися.

— Ні, тільки зробити з мене на сцені карикатуру так, що ціле місто почало бавитися моїм коштом. Моє подружжя розбилось. Після першої вистави у театрі родина Варвари не хотіла мене приняти, а після другої вистави Варвара заручилася з одним фінляндським полковником, який заробляє річно всього сто тисяч.

— Але що це все мене обходить?

— Отже я рішив, що мушу помститися на добродію Шийці. І коли ви згодитеся допомогти мені в цьому, то ваша карієра запевнена на ціле життя. Я не люблю вас, хоч ви дуже гарні, бо тепер ніяка жінка крім Варвари не може мені подобатися. Я роблю вам чесну пропозицію і прошу не дивуватися, коли вона вам буде видаватися дивна. Чи ви хочете поїхати до Петербурга чудовою каретою? Недалеко Михайловського Театру стоїть моя вілля, яка належить до мене і я вам її дарую. Служба складається там з мужиків і вона вся на валі послуги. Управляють віллею французи. Ви можете взяти із собою свою служницю і одну даму до товариства, будете мати власні два повози, у театрі постійну окрему льожу. Я буду покривати всі витрати цього дому. Мій уповноважений буде виплачувати всякі потрібні вам гроші. Крім цього у дні, коли ви виїдете з Парижа я зложу у вашого нотаря поважний капітал, яким ви зможете свобідно розпоряджатись. Я не говорю про якусь дрібну суму пятьдесяти тисяч франків, а про потрійну як не більшу. Це все буде залежати від вас.

Павлина не мала навіть часу схаменутись. Вона зложила руки на грудях і глянула в очі своєму гостеві:

— Мій пане! за кого ви мене вважаєте?

— За чесну жінку, яку несправедливо покинули і яка має сотню причин помститись.

(Далі буде).

— **Спец. у жіночих недугах і пол'жництві д-р Софія Парфанович,** Львів, Зиблікевича 51., тел. 105-43 вернулася. 1943

— **Ширші сходини** філії Союзу Українок у Львові відбудуться в четвер 28. жовтня ц. р. 7. год. ввечір у домівці філії у Львові, вул. Сикстуська 46, з рефератом П. Дучимінської: „Про знайомство з Ольгою Кобилянською". 1946

— **Леся Кривицька** починає ведення курсу деклямації при Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем листопадом.

— **Відгомін стрілянини на Клепарові.** У звязку зі судовим слідством проти о. Яцешкова з Клепарова у справі вбивства постерунконого Маньковського, арештовано робітника Льва Зволинського. Переслуханий як свідок він зложив зізнання, суперечні з дотеперішнім напрямом слідства.

— **Французька скрипачка Жінетта Неве,** що здобула першу нагороду на міжнародньому конкурсі ім. Вєнявського, виступить з концертом у Львові в пятницю 29. ц. м. У програму входять перлини скрипкової літератури. Акомпанює д-р Едвард Штайнбергер.

— **У 20-ліття смерти Евгена Олесницького** відправив заходом Т-ва „Сільський Господар" 26-го ц. м. в Успенській церкві заупокійну співану Службу Божу о. крил. Д. Лопатинський. Панахиду правили о. крил. Лопатинський, о. крил. Ю. Дзерович, о. С. Дурбак та о. С. Василів. На Богослуження зявилися представники всіх наших економічних і культурних установ, як теж численні їх службовики, так, що церква була виповнена вщерть.

— **Приклад — гарний до наслідування.** На Рідну Школу зложив п. Безпятка Петро, столярський майстер у Перемишлянах, 17.50 зол. ,належних йому за роботу, яку виконав в Українському Кооперативному Банку в Перемишлянах. Цей гарний почин повинен заохотити наших робітників ,щоби при побиранні виплат за роботу памятали про потреби Рідної Школи і час до часу складали відповідні датки для неї.

— **Чехословацький консулят у Львові** повідомляє, що звичайне приняття в день державного свята чехословацької республики відбудеться в четвер, 28. ц. м. від год. 11—13. в мешканні консуля д-ра Махачка при вул. Потоцького 52, а не як звичайно досі в домівці консуляту.

— **День ощадности у Львові.** В салі міської ради у Львові відбулася нарада громадянського комітету, що рішив уладити 31. ц. м. день ощадности. Спеціяльні афіші і наліпки у трамваях проголошуватимуть гасла ощадности. У львівських школах тогож дня будуть окремі гутірки. Крім того молодь дістане до оброблення задачі на тему ощадности. Найкращі задачі будуть нагороджені книжками. Варшавське радіо надасть попереднього дня відповідний відчит. Будинки банків і щадничих кас будуть прикрашені.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні впали такі більші вигри: 100.000 зол. на ч. 115751; 5.000 зол. на ч. 61713; 2.000 зол. на ч. 90636; 1.000 зол. на ч. 48767, 79607, 179704, 191202; 500 зол. на ч. 52277, 75636, 82021, 118392, 121700, 148859; 400 зол .на ч. 119, 22411 31689, 58112, 111388, 118362, 135555, 144679, 158196, 180496, 191069; 200 зол. на ч. 14201, 22667, 34981, 49255, 52528, 54523, 94688, 14759, 178106.

— **Союз книговодів** у Львові повідомляє: З огляду на те, 1) що закону про дипльомованих книговодів не ухвалено і 2) що його проєкту досі докладно не спрецизовано і він буде предметом нарад конгресу книговодів у Катовицях 31. а. м. і 1. листопада ц. р.; 3) що тимсамим досі не відомо, хто підлягатиме іспитові на дипльомованого книговода, а врешті 4) що програма іспитів чи там поодинокі предмети досі не відомі, — в даній хвилині не уладжуємо приготовних курсів до іспитів на дипльомованих бухгальтерів. Одночасно союз повідомляє, що з подібними курсами, місцевими і замісцевими, які нібито приготовляють до таких іспитів, не має нічого спільного.

— **Відгомін українсько-польської війни.** В 1919. р. в селі Побережжі пов. Станиславів згинуло пять польських вояків. Щойно тепер влада устійнила, що вони згинули з рук чотирьох мешканців Побережжя, б. українських вояків. Цих українців арештували й передали в розпорядження прокуратора.

— **Закриття „Луґів".** Як повідомляє ПАТ, повітовий староста в Бучачі припинив діяльність відділів спортово-гімнастичного т-ва „Луг" у Медведівцях, Новоставцях і Пилві під закидом ширення національної ненависти.

— **Обкидали професора яйцями.** В заведенні фізіольогії лікарського виділу львівського університету група студентів уладила демонстрацію перед викладом проф. Вержуховського, кидаючи в нього гнилими яйцями. Причиною демонстрації був факт, що чотири студенти дістали від нього при поправчім іспиті недостаточну ноту. Студентам тим проф. Серадзький, який асистував при іспиті, заявив був, що вони здали іспит з достаточним успіхом. Справою занявся ректорат.

— **Протижидівські демонстрації.** У львівській політехніці побили на викладі органічної хемії кількох студентів-жидів.

— **6.000 літрів вина вилили до Дністра.** Виленський архиєпископ Яблжиковський закупив на Поділлі великі терени, що надаються під управу винограду і заложив на них винницю, щобн продукувати богослужебне вино для потреб польського духовенства. Коли цього року пущено фабрику в рух і випродуковано більшу кількість вина, явилася скарбова комісія і наложила такий високий консумційний податок, що фабрикація вина відразу припинилася. Показалося, що вино спроваджене із заграниці коштуватиме дешевше, ніж власного виробу. Дальше обчислено, що краще буде випродуковане вино вилити до Дністра і спровадити вино із заграниці, ніж платити податок. Так і зроблено. 6.000 літрів вина вилили в ріку. Так само повинні би зробити броварі і фабрики горілок, якби не міліони алкоголіків, що консумують горендально дорогі алкогольні напитки.

— **Камяне вугілля на Волині.** У Кремянці відкрили багаті зложжа камяного вугілля. Це брунатне вугілля, пригоже до промислових цілей. Будуть ним опалювати електрівню у Кремянці.

— **Українська гімназія у Ржевницях** (Чехословаччина) перенеслася з днем 13. ц. м. до Моджан. Причинилося до того збільшення числа учнів і недостача відповідного будинку для гімназії в дотеперішній місцевости. Перед виїздом вся гімназія відвідала цвинтар, де поховані померші українці.

— **Обікрали книгарню.** До книгарні Рідної Школи при вул. Сикстуській у Львові вломилися минулої ночі злодії і не знайшовши грошей в касі, вкрали більшу кількість товарів вартости коло 500 зол. Очевидно книжок злодії не рушили, зате забрали цінніші канцелярійні прилади, як вічні пера і т. п.

— **Прокуратор-оборонцем.** Перед львівським апеляційним судом відбулася розправа проти І. Габера з Бурштина, якого бережанський суд покарав 8-ма місяцями вязниці за асекураційне ошукаиство. Кінець розправи був сензаційний: прокуратор Саранецький признав, що засуд був безосновний; Габера увільнили.

— **Зловживання на почті в Чорткові** викрила контрольна комісія львівської почтової дирекції. Зловживань допускалися урядовці, заняті при касі, які присвоювали собі вплати з безготівкових переливів. Покищо стверджено недостачу 6.000 зол.

— **За комунізм.** У процесі Казимира Вронського, шевця з Варяжа пов. Сокаль, що відповідав перед львівським судом присяжних за комуністичну діяльність, зокрема за висилання до міністерства внутрішніх справ письма комуністичного змісту, запав присуд, яким обвинуваченого засудили на 6 літ вязниці.

— **Підозріла пожежа.** В бюрі міської каси ощадности у Снятині вибухла у ночі пожежа, що знищила частину книг і касових квітарів. Підозрівають, що вогонь повстав наслідком підпалу.

— **Голодівки.** Персонал психіятричного шпиталя у Холмі запротестував голодівкою проти звільнення одного з лікарів. — Зредукований робітник шибу „Сільвапляна" у Бориславі Тома Караван виліз на вершок шибу і почав голодівку; він унерухомив працю в шибі.

— **Урядовці-дефравданти.** У Станиславові засудили на півтора року вязниці податкового референта магістрату Галича, що присвоїв собі 5.000 зол. — Секретаря снятинської повітової шкільної ради засудили на 1 рік вязниці за те, що він спроневірив півтора тисячі золотих, які він зібрав з грошевих кар. — Посадника Явожна арештували під замітом здефравдування 20.000 золотих. — У Познані засудили урядовця воєвідства, що фальшував чеки і спроневірив державні гроші. — Краківський апеляційний суд розглядає відклик начальника скарбового уряду та екзекуційного уряду в Новому Санчі, яких суд 1. інстанції увільнив від заміту надужить. — Станиславівський суд закінчив слідство проти надвірнянського старости; небавом стане він перед судом.

Доповніть свою бібліотеку!

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Мановський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, том I—II. — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ И СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літературної критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.80
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.20
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Луїяковяч: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 30. — АДРЕСА: „ДІЛО", РИНОК 10/II.

— **Краєва хроніка.** На залізничому двірці в Самборі погиб 30-літній робітник Іван Звежанський, дістався між стовчаки двох вагонів — В Камінці Липник пов. Рава Руська 24-літній А. Дмитрів із зазрости кількома ударами ножем у плечі зранив свою наречену Анастазію Підсудок так сильно, що вона від ран померла. Вбивника арештовано. — Четверо дітей В. Ковальчика з Тернополя у віці від півтора до 8 років зачадилося; найстарше з них померло.

— **За приміром старших.** В селі Бондзинмлавського повіту 12-літній учень Казимир Пшиборовський посварився зі своїм ровесником Едвардом Буціховом і добувши ножика, вбив його товаришеві в серце. Хлопець упав трупом на місці. Опісля молодий душогуб пішов спокійно до школи, звідки забрала його поліція. Як стверджено, Пшиборовський убив товариша тому, що не хотів йому позичити кольорового олівця.

— **Українка.** В Неаполі має вийти коштом Вищого Східного Інституту „Антольогія української модерної літератури" в перекладі проф Сальвіні. Деякі з оповідань і новель, що увійшли в цю „Антольогію", почали зявлятися по італійських літературних тижневиках і місячниках. Так у „Рассеня Націонале" за вересень вміщено новелю Хвильового — „Іван Іванович", в „Чірколі" за липень—серпень Черемшини „Туга" і в „Фронтеспіціо" за серпень Самчука: „Хліб" (уривок із „Марії"). До перекладів із Самчука та Черемшини додано їх короткі літературні характеристики, пера Л. Сальвіні.

— **Словаки проти чехів.** На словацькім університеті у Братиславі дійшло до протичеських демонстрацій. В будинку і на вулиці розкинено

цетючки з написом: „У Словаччині по словацьки". Студенти зібралися перед університетом і кричали проти професорів чехів, що творять більшість у цьому університеті.

— **Масові розстріли в Совітах.** На північному Кавказі в Гаджікістані і черкеській республіці розстріляли в останньому часі 21 членів „протиреволюційних груп". Усім закинено саботажову акцію в рільництві і годівельній господарці.

— **Зредукували пенсію королевій.** Голяндський парлямент приняв закон, що зменшив цивільну листу голяндської королевої до міліона гульденів річно. Одночасно підвищено пенсію князя Бернарда, чоловіка наслідниці престолу Юліяни, до 200.000 гульденів річно.

— **Альбанія дістала власний національний гимн.** У звязку з 25-літтям державної незалежности в Альбанії відбудеться 28. ц. м. велика врочистість, підчас якої відспівають уперше альбанський національний гимн. Скомпонував його італійський композитор Маріо, голосний в Італії автор „гимну Піяви".

— **Самогубство совітського достойника.** Як повідомляють із Москви, в орлівській вязниці окінчив самогубством заступник шефа персонального відділу київської воєнної управи, Баскаков. За зносини з б. комендантом київської округи Якіром Баскакова засуджено на 10 літ вязниці. Довідавшись, що його мають перенести до вязниці в Якуцку, Баскаков кинувся з пятого поверха сходової клітки і згинув на місці.

— **Різні вістки.** На Атлянтійськім океяні шаліє сильна буря, що не дозволяє кораблим причалити до берега. Багато рибацьких суден затонуло. — В італійській місцевости Бенгазьоре дійшло до кріввої сутички між демонстрантами і поліцією, що ранила кількадесять осіб. — Біля місцевости Чентінфу в китайській провінції Гопеї перед приходом японського війська бандити зловили кількох християнських місіонарів, між ними одного полька і жадають тепер від управи місії окупу.

— **Посвячення нової фабрики радіоприймачів.** В дні 19. ц. м. відбулося в Варшаві у присутности п. заст. премієра інж. Е. Квятковського, п. міністра промислу і торговлі А. Романа та великої громади представників офіціальних кол господарських, технічних і преси — врочисте посвячення нової фабрики радіоприймачів Польських Заведень ФІЛІПС С. А. при вул. Кароля 9. По акті посвячення, що його довершив Й. Е. Кс. Бінсков д-р Галль, виголосили промови: президент концерну Філіпса д-р Антін Філіпс, міністер промислу і торговлі п. Антін Роман, начальний директор Польських Заведень Філіпс п. Фред В. Вальтерпайд та технічний директор підприємства п. Кустерс. По посвяченню, вибрані гості оглянули нову фабрику радіоприймачів і інші відділи фабрики, де зазнайомилися м. і. з працею шклянної гути, галею машин, вирібною жаріок і радіових ламп. Виняткування всієї фабрики радіоприймачів, що у своїй ділянці творить останній вираз европейської техніки, зединило собі загальне признання. Новозбудована фабрика радіова у спромозі випродукувати річно 100 до 120.000 радіоприймачів. Давня фабрика виробляла не більше 70—80.000 приймачів річно. Зріст продукції був конечний через постійний зріст потреб на апарати Філіпса і то так далеко, що денний час фабрики не могла доставити приймачів в такій кількости, на яку мала замовлення. Фабричний будинок займає великий простір, багато оширений в усіх боків. Фабричні галі великі, видні, ідеально чисті, уряджені з пристосуванням всяких вимог продукційної техніки, гігієни та безпеки праці. Загалу увагу звертає знаменита організація продукції та взаємно згармонізовані всі її відділи.

—o—

Відозви й комунікати.

ВАЖНЕ ДЛЯ БІБЛІОТЕК ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ „ПРОСВІТИ" ТА ІНШИХ ТОВАРИСТВ.

Тому, що закон суворо забороняє перетримувати сконфісковані книжки в бібліотеках установ, а за пять літ по виданні Т-вом „Просвіта" першого спису сконфіскованих книжок сконфісковано багато дальших видань, до того цей перший спис уже давно вичерпаний, виринула потреба видати доповнений спис сконфіскованих книжок та недозволених періодичних видань. Такий спис (сторін 75+1) уже вийшов і Т-во „Просвіта" переслало відповідну кількість примірників до всіх своїх Філій.

Читальні „Просвіти" мають негайно купити його у своїх Філіях або безпосередньо прислати до централі 1 зол. і прозірити докладно свої бібліотеки, щоб оберегти себе перед евентуальними законними наслідками. Це повинні зробити також усі інші товариства, що мають бібліотеки.

Занедбання цього обовязку будоб злочином супроти власного Т-ва.

Ціна одного примірника 80 сот.

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові.

ВИСОКОВАРТІСНА СУПЕРГЕТЕРОДИНА доступна в ціні для всіх, ощадна в уживті струму (тільки 25 ватів)
ГАРМОНІЯ ТОНІВ — СИМВОЛ ЯКОСТИ.

ЮВИЛЕЙ 7-КЛ. ШКОЛИ ІМ. М. ШАШКЕВИЧА В ЗОЛОЧЕВІ.

Повідомляємо цією дорогою Українське Громадянство, що дня 7. листопада 1937 р. відбудеться в Золочеві ювилей з приводу 25-ліття істнування місцевої прив. міш. 7-кл.всенародньої школи ім. М. Шашкевича Т-ва „Рідна Школа". В 9-ій год. вранці назначного дня буде святочне відкриття показу учнівських праць у будинку школи, в 12-ій год. відправиться за померших учителів, учнів і прихильників „Р. Ш." панахида, а в 13-ій год. тогож дня буде святочна академія, в часі якої можна буде складати устні й письменні привіти. У томуж часі кожний учасник матиме змогу вписатись у Пропамятну Книгу, що буде виложена при вході на салю та зложити з того приводу добровільну лепту на ведення школи.

Комітет.

Дописи.

ПОЧАІВ НА КРЕМЯНЕЧЧИНІ.

Заборона академії в честь гетьмана Мазепи. Для вшанування 250-их роковин вибору на гетьмана Івана Мазепи культурно-освітнє товариство в Почаєві мало замір 21. жовтня урядити урочисту академію, присвячену памяти великого гетьмана. Одначе кремянецьке старосгво на це не дало дозволу, мотивуючи свою відмову тим, що в українській історії є лише дві постаті, котрі можна прилюдно шанувати — Шевченко і Петлюра. А про Мазепу, як національного героя, місцева влада перший раз чує...

Наказ знищити українські написи. Заснована кільканадцять років тому в Почаєві „Овочарська кооперативна" досить добре розвивається, бо працює в районі, де овочеві сади займають великі простори та вирізняються різноманітними родами овочів, переважно яблук. Перед заложенням цієї кооперативи вся торговля яблуками була в руках жидівських торговців, які просто визискували місцевих садоводів-українців. Навіть сами Почаївської Лаври архимандрити жили тому, основуванні кооперативи зустріли, вони досить неприхильно і ведуть з нею боротьбу. В цьому році після великих зусиль удалося „Овочарській кооперативі" взяти в аренду і лаврські сади. Великий урожай цього року на яблука причинився в значній мірі до розвитку й поширення діяльности кооперативи. Вона стала поважним економічним чинником, з котрим приходиться рахуватись. Маючи численні замовлення і розвиваючи своє підприємство, кооперативі було невигідно послуговуватися при доставі яблук на залізницю підводами, тому управа кооперативи купила у Варшаві тягарове авто, котрим постійно перевозить з Почаєва до найближчої станції залізниці Кремянець (25 кільом.) яблука, а назад бере дошки для виробу скринь. Купуючи у Варшаві авто, кооперативи доручила написати на ньому польською та українською мовою назву своєї фірми. Здається, нічого в цьому протизаконного, тим більше протидержавного нема. Цеж один із засобів реклямувати свою фірму, загально принятий на всьому світі. Одначе не на Волині і не в прикордонному повіті, бо недавно прийшов до кооперативи наказ зі староства замалювати український напис! На підставі якого закону видано цей наказ і кому український напис мулить очі — відомо хіба одинокому Богові.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Районове свято книжки в Нараєві. Заходами філії „Просвіти" в Бережанах відбулося 17. жовтня ц. р. районове свято книжки в Нараєві. Невелику домівку читальні „Просвіти" виповнили вщерть члени найближчих читалень. На програму свята вложилися: доповідь, річева та приступна промова м-ра В. Логуша, голови Філії, виступи мішаного хору з Нараєва під управою п. В. Цалинюка, що відспівав низку пісень, між іншими „Просвітянський гимн", коломийки Лисенка і „Сивоока" Матюка. Варто підчеркнути, що це хор здисциплінований, має добрі голоси та цікавий репертуар. Від року бере він живу участь у всіх позитивних імпрезах та церковних святах. Відповідні деклямації виголосили: Іванна Куцій та Петро Бай з Нараєва, Д. Фігурський з Шайбівки і два члени читальні на Лапах. Цінною точкою була ревія хвоєписів, виведена членами читальні Нараїв Село та вправи книжок, що їх виконали дівчата читальні в Шайбівці. Свято закінчено національним гимном, відспіваним цілою салею. Поважне це свято, що було одним з кращих, які коли-небудь відбулися в цій закутині, залишило у присутніх як найкраще враження.

Гість.

СТРИЙ.

Господарська нарада священників стрийського протопрезвитеріяту з представниками Філії „Сільського Господаря" і П. С. К. у Стрию. Щоби притти з допомогою священникам у теперішній господарській кризі, відбулася дня 8. жовтня нарада представників двацятьох деканатів стрийського протопрезвитеріяту з проводом Філії „С. Г." і П. С. К. у Стрию, нараду скликав Виділ Окружного Відділу Т-ва св. Андрея в Стрию, як етапове товариство духовенства. В часі наради виголосив відповідно підготований реферат про можливости рентовности господарств духовенства під теперішню пору інж. Дмитренко. Про завдання кооперацій і помочі для господарів говорив інж. Колодницький. По рефератах забирали голос представники поодиноких деканатів, подаючи вказівки і побажання священників у справі рентовности господарки на ерекціональних полях. Указівки відповідні деканати до всіх членів і рішено з весною розпочати нову рентовну господарку по вказівках інжинієра, який зобовязався в найкоротшім часі обїхати поспішно всі парохії стрийського повіту і на місці схласифікувати можливости господарки, а ще перед весною скликати наради окремо гірських священників та окремо священників на долах, щоби для обох груп подати відповідні вказівки для раціональної господарки.

Будова „Дому української культури" в Стрию завдяки заходам дир. Котовича Володимира і п. Пристая, виділових Т-ва „Музичний Інститут ім. Миколи Лисенка", філія у Стрию, з весною 1938 р. розпочинається у нас будова „Дому Української Культури". Площу вже куплено минулого року за 5.000 зол., а відповідно поведена акція уможливила згуртувати освітньо-культурні товариства Стрия для вибудування домівки з відповідною салею. Щасть Боже хоєсенній праці!

Акція допомоги українським студентам у Стрию. Дня 23. жовтня відбулася у Стрию в салі „Сокола" (Н Дім) нарада представників українських установ у справі допомоги українським студентам. На сходинах вибрано комітет, до якого увійшли: д-р Калуський, о. Ліщинський, П. Мойсакова, Рибачевська, Вол. Котович, д-р Дмитренко, студ. Яворів Василь і Каратницький та інші. Кожух. Комітет розпочав акцію в цілі придбання якнайбільше фондів для допомоги українському студентству.

Пропаганда поголовної ощадности серед українського громадянства у Стрию прибирає щораз-то більше на силі. Завдяки заходам представництві Пром-банку зі Львова урухомлено в Стрию збірниці по українських крамницях і вже нині тиднево складають у нас 250 зол. — Дня 24. X. відбулася нарада представників громадянства на передмісті Лани, де м-р Недзвецька виголосила відповідний реферат у чит. „Просвіти". Реферат викликав помітне зацікавлення і є надія, що й тут акція ощадности скоро розвинеться.

50-ліття літературної праці О. Кобилянської відсвяткувала Стрий сходинами українського громадянства дня 24. X. в салі „Сокола" (Н. Дім). Ролю господарів обняв Союз Українок, філія у Стрию, відповідний реферат про ювилятку виголосила п. Віра Свенціцька зі Львова. По рефераті відчитала п. Юрчишин кілька уривків з творів ювилятки. Під кінець відчитано письмо, яке стрийське громадянство висилає до ювилятки і національним гимном закінчено це гарне свято.

БОГОРОДЧАНИ.

Районова освітня анкета. В неділю 24. жовтня ц. р. відбулася в Богородчанах районова освітня анкета, на якій був відпоручник Мат. Т-ва „Просвіта", інструктор Ст. Корецький, що виголосив двогодинний реферат про значіння „Просвіти", як і про ювилей Мат. Т-ва. Для гідного відсвяткування 70-ліття „Просвіти" вибрано ювилейний комітет, який рішив можного місяця скликувати анкети для підготування ювилею по читальнях, як і районового свята в Богородчанах.

Учасник.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК. Львів, 1. жовтня 1937. Р XV. ч. 5. Зміст: Т. Е. Бурачинський: Новіші погляди на лікування запалень шийку. — М. Гнатчук: Ротовий сепсис. — М. Старух: Цікавий випадок гемофілії і сучасний погляд на цю хоробу та її лікування. — М. Попович: Лікування бронхіяльної астми при помочі шприферу. — Хроніка сходин У. Л. Т. — З медичної преси. — Новинки.

ТРИЗУБ. 17. жовтня 1937. Р. XIII. Ч. 40—41.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

гречки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР, вул. ч. Сінкевуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Середа 27. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Четвер 28. X. год. 8. Одинокий виступ румунського хору „Кантарея Романієі".

П'ятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Середа, 27.X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Четвер 28. X. год. 7.30 „Жабонька".

П'ятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:

27. X. Пуд курателево.

28. X. Орлень.

29. X. Княжна чардаша.

30. X. Шаланут.

31. X. Довбуш.

З Бережан іде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГУСАКІВ:

27. X. Гейша.

28. X. Воскресення.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Робітничого Дому):

3. XI. Хмара.

4. XI. Маруся Богуславка.

5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Динів, Березів, Сянік, Риманів, Ліско.

Концертове бюро М. Тірка:

29. X. Жінет Неве, І. лавреатка конкурсу ім. Вєнявського.

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".

АТЛЯНТИК: „Гра життя".

ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".

ГРАЖИНА: „Мельодія закоханих сердець" і „Ограбіварій".

ЄВРОПА: „Гільтайська трійка".

КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Пожежа автобелі"

МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.

МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Патахоном та Тібором Гальмаєм.

МУЗА: „Камелієва дама".

ПАКС: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей.

ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.

РАЙ: „Княжа".

РІЯЛЬТО: „Збунтована".

СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Біл".

СТИЛЕВЕ: „Данило Вуй" і ревія.

ТОН: „Втеча Тарзана".

УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.

ХИМЕРА: „Танго заплетених".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живиці Чехословаччини".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 27. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. музика, 20.00 Спів, 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮССЕЛЬ ФР. 20.55 „Сон літньої ночі" оп. Томаса; БУДАПЕШТ 12.05 Сальон. музика, 13.40 Форт., 18.30 Сольо на тарогато, циг. орх., 19.50, 20.00 Спів, 20.45 Забута мад. музика, 22.15 Концерт квартету; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 19.25 Концерт фільг. орх., 20.40 Вес. репортаж, 21.40 Спів. рес. Е. Бандровської-Турської 22.20 Розр. музики; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт., 19.10 Дуга орх., МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.40 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Фавот" оп. Гунода; ПРАГА 18.05 Чеська музика, 20.25, 21.00 „Князь" симф. драма Двожака, 22.35 Камер. музика; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00 „Осудження Фавста" оп. Берліоза; РИМ 17.15 Сопр., барит., 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія Піранделя, 22.15 Солісти: сопран, форт.

Четвер, 28. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Солісти, 19.10 Камер. музика; БІЛГОРОД 20.00 Чеські пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Циг. музика, 22.25 Форт., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.15 Англ. пісні, 17.35 Пять пісень Ірака, 18.55, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Скр. сонати, 19.10, 20.00 Чар мельодій, скр., віол., форт., МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Святочний концерт; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви „Андромаха" траг. Расіна, 22.05, 23.00 Камер. музика; РИМ 20.40 Розр. музика, 23.15 Танк. музика; ТАЛІН 18.30, 19.00, 20.00, 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 27. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: До ластівки змикують, Уля, пісні пісеньки з гр. пл.; 11.40 Бізет: „Кармен" фрагм. з опл., 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. авд., 13.45 Інф. газетна в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа, 15.00 Ольбрахтові ліщарі, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Хвилина питань для старших читей; 16.00 Вчімся говорити, 16.15 Сальон орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Легіоністи на італ. фронті; 17.15 Концерт солістів, скр., форт., 17.50 Лавник у суді праці, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Куток гумору: Лужицькі казки і приповідки; 18.15 Італ. пісенька з гр. пл., 18.20 Літер. авдиція присв. проф. Тад. Піні: Вступне слово, „Пожежа" оцено, Спогади, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Виїзд із пов. М. Домбровської „Вітер в очі"; 19.20 Концерт муз. хору, 19.35 Фільософія і погляд на світ, 20.00 Глюк „Орфей і Евридика"; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танк. музика з пл.

Четвер, 28. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для ліцеїв: Сюїта, орх., форт., 11.40 Бетовен: Соната г-дур оп. 30 ч. 3., пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Легка музика. Полуд. денник, 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Легка музика з пл., 14.30 Спів. рес. Стасяк Степана Сеїжка (бас) у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрахтові ліщарі", Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Гутірка музика з молодю, 16.15 Сальон музика у вик. квартету, 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Знання і книжка: „Картезій". 17.15 Концерт солістів: форт., скр., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У таборі соколлігріців, 18.20 Льв. молодь перед мікрофоном: Від Бескиду до Балтику; 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Вісти і програми, 19.00 Театр Уяви „Лоцман Клень"; 19.35 Дуети; 20.00 „Клівія" оперетка Ніко Доставя; у перерві коло год. 20.45 Веч. денних, Гутірка, 22.00 Боротьба за власне слово, літер. нарис Ант. Потоцького; 22.15 Камер. концерт: скр., альтівка, віол., форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із співерового альбуму.

БІРЖА.

Львів 26. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48, 89·05. Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·01—5.26·50. Фльорени голл. 293·32—291·60, Франки фр. 18·07—17·57, Франки швайцарські 122.25—121.45, Фунти анга. 26·26—26·10, Гульдени данц. 100·30—99·80, Корони ч. 17·50—16·50. Кор. дан. 117·19—116·35 Кор. норв. 131·95—130·95, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри, італ. 22·00—21·20, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки пім. 123·00 — 117·00, Шіллінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 123·00 — 122·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·38, 55·38, 4 поз. інв. 1 ем. ненот.. 1 ем. 99·00, серія 53·25, 5 заліз. 60·00, 4 прем дол. 58·90, консол. 58·70, 58·25, 58·70, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·50. Цукор 34·00 Вуголь 23·00, 22·75, Ліліпон 91·00, Моджеїв 10·00, Островець 24·50, Габербуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 26. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

Подяка.

Всім друзям і знайомим, що поспішили мені з моральною підтримкою в часі недуги і смерти моєї бл. п. незабутньої дружини, складаю щире Спасибі. Рівночасно складаю квоту 50 золотих на будову Українського Шпиталю.

Д-р Трутяк Володимир.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Української Студентської Громади в Кракові подає до відома всім довжникам допомогового реферату У. С. Г., які почічнили студії, що речинець вплачування рат з затягнених позичок, продовжено до дня 15. XI. 1937. Усіх довжників, які до того часу не вирівнають своїх залеглостей супроти Т-ва, або не вишлють жадного вияснення, з днем 15. XI. п. р. передається судовому поступованню. — За Виділ У. С. Г.: Лапичак Тома, голова, М. Кравчук, секр. 1933 2-3

Пригадка. Загальне Зібрання Членів „Тов. українсько-руських празників у Львові" в п'ятницю 29. жовтня 1937 р. в 18.ій год. на „Бесіді". 1828

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. побіч Личаківського парку, нова хата, без податку, відомість „Трансакція", Длугоша 1. 1941 1—3

ДВА СТУДЕНТИ А. З. Т. шукають мешкання з харчем від 1. XI. Зголошення „Діло" під „Кімната", 1945 1—1

КУПНО - ПРОДАЖА

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні виправи, приладдя, поручає Реннер, Легіонів 87. 1789 5—6

ПРОДАМ оказійно: 250 зол. місячний дохід, нова з вільними літами, одноповерхова каменица, 140 сяжнів городу, шопи, бічна Потоцького, 6000 довгоречинцевий, готівка 17.000. „Діло" під „Листопад". 1919 3—4

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, наркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 98-103

ІЛЬКІВ МИХАЙЛО, управнений будівельний майстер виконує всякі будови домів, перерібки, відновлення фасад. Конторяки безплатно. Львів, ул. Стечковського 1. Тел. 118-61. 1804 1—3

ВИРІЗАТИ!!! ПРИДАСТЬСЯ!!! Автеруванпя себто штучне цирування матеріялів задертих, зачеплених — направу; вспяних килимів, диванів, — трикотажі, — виконує по мистецьки „Шва", Жовківська 6. 1350 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові

відбудуться д. 14. листопада (неділя) в год. 5. попол. в малій салі Т-ва (вул. Шашкевича 5, III) з таким порядком нарад:

1. Відчитання попереднього протоколу.
2. Звіт секретара, скарбника, директора і інспектора Інституту.
3. Звіт Контрольної Комісії.
4. Вибір нового Виділу.
5. Внески членів.

ЗА ВИДІЛ:

Й. Дрималин, голова. **І. Гриневецький,** секретар.

Меблеві покриття кідники, дивани, церати, діпо-дяум, капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 2-23
Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

Столярська робітня
поручає всілякі меблеві вироби на замовлення та готові на складі
Маріян Міхаліцкий
Львів, Потоцького 38 1-4

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітних політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. — Замовляти в Адміністрації „Діла" — Львів, Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях. Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
мм. одношпальтовий в тексті і новинах	зол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	шукаючі праці	зол. 0.05
		слова товстим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Четвер 28. жовтня 1937. Ч. 238

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Наші міста й села.

(Передова стаття).

Виборча кампанія і чистка на Совітській Україні.

Творім фонд розбудови нар. господарства.

Конґрес Професійних Союзів у Польщі в українській справі.

Відкриття підкарпатського сейму.

Димісія мін. Шахта?

Суд уневажнює масово виленські розводи.

Бешкети ендецьких студентів і димісія ректора.

Залізнича катастрофа.

Сторінки: З природи й життя, Без політики.

Біснуватий перед судом.

Помилувані по смерти.

Ч. 238 (14.782). Львів, четвер 28. жовтня 1937 Ukraïńska państwowa wydawnicza gtówna. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Британська дипльоматія намагається відзискати впливи у Лісабоні.

Як відомо, підчас еспанської громадянської війни Португалія вповні солідаризується з Німеччиною та Італією. Це поважно занепокоїло британську публичну опінію, бо Португалія — це традиційний союзник Великої Британії. Ще підчас наполеонських воєн заключили обі держави вічний союз проти Наполеона, який обовязує до нині. Він дає Англії право на випадок війни уживати португальських пристаней як морських баз. Португалія що раз то більше підупадала; рівночасно закріплювались у ній британські впливи.

Тепер британська дипльоматія розвинула живу акцію, щоб знову затіснити взаємини з Португалією. Наради в цій справі йдуть рівночасно у Льондоні та в Лісабоні, куди виїхав один із найздібніших британських дипльоматів Сельбі та куди небавом вишлють спеціяльну репрезентаційну військову місію.

Японсько-британська перестрілка.

Рейтер подає зі Шанґаю: Вчора (вівторок) рано японський літак обстрілював зі скорострілу британську станицю біля Джезфільд Парк; британські вояки відповіли стрілами. Японський літак скоро відлетів — мабуть британська куля його ушкодила.

Японський уряд повідомив нотою британського амбасадора в Токіо, що він бере на себе відповідальність за інцидент під Шанґаєм та готов винагородити всі втрати, що їх він спричинив.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ ШАНҐАЙСЬКИЙ ДВІРЕЦЬ ТА ЧАПЕЙ.

В годині 6. рано на шанґайському двірці появився японський прапор. В год. 7.30 японці пішли до дальшого наступу. Японські літаки обстрілювали китайців, які відступаючи, підпалили дільницю Чапей, щоби спинити рух японських військ. Ці останні здобули північний беріг Шушуреґ і опанували ціле Чапей. Над цілою дільницею мають японські прапори.

Морський і летунський звязок між Францією та Альжиром перерваний.

СЛІДСТВО.

З огляду на те, що кілька разів збомбардовано на Середземному Морі французькі звязки, припинено на необмежений час комунікацію з Альжиром. Кораблі та літаки, що мали нині відчалити з Марселю, не відчалили. Воєнні кораблі мабуть ескортуватимуть пасажирські на шляху Марсель—Оран або принаймні на найбільше загрожених відтинках.

До пристані Фурнель на Мінорці, де якийсь гідроплян збомбардував французький пароплав, відплив французький воєнний корабель, щоби прослідити справу на місці.

СССР покине комітет неінтервенції?

Льондонський щоденник „Стар" подає з добре поінформованих московських кол, що уряд СССР накаже своєму амбасадорові в Льондоні Майському покинути комітет неінтервенції.

НЕ ХОТЯТЬ ПЛАТИТИ.

Ця вістка зродилась мабуть з того, що амб. Майський хотів відмовитись в імени СССР брати дальшу участь у коштах неінтервенції, мовляв: вона не дає ніяких висліддів. За намовою Ідена Майський не зложив ще в цій справі ніякої ноти, але СССР стримується від дальшої виплати рат комітетові неінтервенції.

НАРАДИ ПІДКОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Вчора відбулося засідання підкомітету неінтервенції, яке тривало 5 годин. Отворюючи його Іден ствердив, що комітет досі натрапив на труднощі в трьох справах: 1) дати, коли обі еспанські уряди дістануть права воюючих сторін; 2) завдання комісій, що мають зорґанізувати евакуацію добровольців з Еспанії; 3) привернення морської та сухопутної контролі.

Амбасадор СССР Майський виступив проти символічного відкликання частини добровольців. Совітський уряд згодиться признати права воюючої сторони націоналному урядові щойно як ствердить, що всі чужинні добровольці відкликані та що до Еспанії не висилає вже ніхто ніякої помочі.

Італійський амбасадор Ґранді запропонував, щоб до Еспанії вислати 2 комісії, зложені з 6-ох членів, представників Франції, Англії, Італії, Німеччини, Португалії та СССР. У проводі цих комісій станув би головний комісар з одної з неутральних держав. Мін. Іден з вдоволенням ствердив зміну становища Італії.

Справи символічного відкликання добровольців рішили не торкати. Щодо відновлення морської та сухопутньої контролі рішено, що її введеться рівночасно, коли буде вже дефінітивне рішення про відкликання доброовольців. Черґове засідання підкомітету неінтервенції відбудеться в пятницю.

Комісаря Галилеї не убив араб?

Арабський щоденник „Фалястін" подає, що французька поліція арештувала в Бейруті одного вірменина, який признався, що вбив британського комісаря галилейської округи Палестини. Ця — зрештою ще не потверджена — вістка сензаційна, бо, як відомо, замах на комісаря Галилеї був безпосередньою причиною теперішніх протиарабських репресій у Палестині.

Присилайте передплату!

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Д Н І С Т Е Р"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.
приймає до обезпечення від вогню і від крадежі-влому всякого роду рухоме майно, стосуючи найнижчі тарифові оплати.

Наші міста й села.

Радо поміщаємо й інші голоси на ту саму актуальну й болючу тему. — Редакція.

Від якогось часу, від заломання „нормалізаційного" курсу чути у нас щораз більше голосів за консолідацію наших розпорошених сил. Політична сторона цієї справи — це річ наших політиків, — хочу лише звернути свою скромну увагу на одну занедбану сторінку нашого сірого громадянсько-суспільного життя, на брак співпраці наших міст із селами над розбудовою нашого господарського життя. Села живуть одним життям, міста другим.

Що ріжниця між нашим містом і селом була у нас завжди, цього хіба ніхто не заперечить. Міста давали все товчок до зорганізованого життя. Тут найперше засновувались читальні „Просвіти", „Соколи", кооперативні осередки і всякі інші культурно-освітні чи господарські установи. Наші міщани перші посилали своїх дітей до шкіл (не беру під увагу нашої інтеліґенції), підготовляючи в той спосіб кадри української інтеліґенції, яка становить мізок нації. Майже всі наші міста ставали зразком для довколичних сіл і потягали своїм прикладом села до громадянської роботи. Не дивно, що з часом зродилася у міщан своєрідна зарозумілість у відношенні до селян. Часто можна було стрінутись з явищем може досить нездоровим, але характеристичним для всіх майже міщухів, якто українець з міста кепкував собі з простого селянина, з його неповоротности, чи малої свідомости.

Та часи змінюються. Змінилося теж життя наших сіл і міст. І хоч наші міста до сьогодні не зреклися своєї вищости над селом і досі мають претенсії до проводу, то проте у дійсному житті, коли йому добре приглянемось, можемо запримітити, що тут і там село починає „переростати" місто. Сміло заризикую твердження, що деякі наші містечка багато нижче стоять у суспільно-громадянській роботі від свідомих сіл. Причина в тому, що в місті маємо кількох представників кількох партій чи ідеольоґічних напрямків, які свою енергію вкладовують на боротьбу нераз за дуже малі справи та розпорошують свої сили якраз тоді, коли треба творити один спільний фронт проти зазіхань на наші і так слабі міста. Села менше з партійного боку розбиті і тому вислід суспільно-громадянської праці кращий. Майже у кожному селі маємо читальню „Просвіти", до якої горнуться всі без ріжниці віку, як діти до матері. Мало є вже таких сіл, де не булоб кооперативи для загального закупу й збуту, через яку люди закуповують всі потрібні для села товари та збувають надвишку сільсько-господарських продуктів. Не згадую вже про молочарську і кредитову кооперацію, яка теж густою мережею охопила наші села. Щораз більше хліборобів обеднується у кружках „Сільського Господаря", які досить інтенсивно працюють над піднесенням матеріяльної культури наших сіл. Вишкіл Хліборобської Молоді, зорганізований при кружках С. Г., підготовляє цілі кадри молоді на майбутніх добрих господарів-громадян. Щораз то більше сіл охоплює своєю діяльністю „Рідна Школа", яка при

помочі своїх кружків закладає дитячі садки та опікується молодю в дошкільному і позашкільному віці.

Майже кожне свідоміше село має гарний „Народний Дім", в якому містяться звичайно всі установи села. Селяни починають масово читати і передплачувати нашу пресу. Бачимо, як на наших очах наш селянин перемінюється з пасивного і неповоротного продуцента та зїдача хліба на свідомого і активного громадянина.

А загляньмо до якогось нашого міста чи містечка: читальні звичайно світять пусткою, бо загал міщанства в краю, треба з прикрістю ствердити, мало цікавиться культурно-освітньою чи якоюсь іншою громадянською роботою. Міщанин воліє проходжуватись хідниками міста, чи навіть пересидіти десь у шинючку, ніж піти до читальні або скласти собі самому гурт знайомих, що працювали дружньо на громадському грунті. Кооперативи та приватні українські склепи по наших містах ледви клигають, бо міщанство (а навіть великий відсоток нашої інтелігенції) далі „по традиції" полагоджують свої орудки в чужинецьких фірмах. Часто можна стрінутися з дуже цікавим і характеристичним явищем, що жид, який мусів вибиратись із села, йде до міста, закладає якусь крамницю і тут, у місті, дорабляється маєтку головно на нашій клієнтелі, бо польська від жидівських крамниць що раз більше бокує. Клієнтеля наших крамниць по містах складається здебільша зі свідомих селян, які навчилися все купувати у себе в кооперативі, то й у місті йдуть до своєї крамниці.

Не кожне місто чи містечко може теж почванитися „Народнім Домом". А про поширення української преси і книжки серед нашого міщанства можуть найкраще сказати наші видавництва, які мусять спирати свою діяльність виключно на інтелігенції і селянстві.

То, що наші міста трохи рухаються, живуть та дещо розвиваються (що так страшенне хвилює і дратує сусідів), треба завдячувати нашій інтелігенції, яка живе по містах, бо міщанства у масі (про одиниці не говоримо) при громадянській роботі майже не видко. Не можна цього казати про всі наші міста, бо маємо й такі, які зуміли своїм прикладом і працею двигнути цілі повіти, але тих небагато. Загально наші містечка духово, організаційно ба навіть морально підупали і стоять нижче від свідомих сіл. Причина в тому, що ми досі майже всю енергію спрямовували на піднесення духове, моральне і господарське наших сіл, забуваючи зовсім про міста. Це наша велика похибка. Ще і тепер наша інтелігенція, що живе по містах і надає напрям усій роботі в повіті — більше цікавиться життям селянина, як близького сусіда-міщанина. Здебільша наша інтелігенція живе зовсім осторонь від міщанства, а міщанство від інтелігенції і часто себе взаємно вони не розуміють. Міщани є звичайно горді і вразливі, знову інтелігенція інколи занадто підкреслює свою духову вищість і через те доводить до всяких непорозумінь. А тимчасом наші міста опановують чужі.

Такий стан не може далі істнувати. Наші міста мусять отрястись з того мараму — місто мусить бути живе, рухливе, йти з духом часу й поступу.

Що залишилося з Вавилону і Ніневії? Колись ці міста були центрами рухливого життя, до яких спішили купці з усіх усюдів. Пророки віщували їм загибіль тому, що не жили по закону. І по них осталася лише згадка. Це може статися з нашими містами, які не шанують законів національного розвитку. Треба нам тямити, що з усіх сторін йде наступ на наші села і міста. Недавно читали ми в пресі, що ПКО призначило другий уже з черги мілїон на допомогу купцям, що хочуть переїхати з центральної Польщі до наших міст. Банк Польський для тої самої цїли призначив теж сто тисяч золотих. А що ми на те?

Ми мілїонів не маємо, — хоч могли б мати. А будемо мати їх тоді, коли вложимо більше праці над освідомленням наших міщан та приготуємо грунт тим, що хочуть прийти до міст зі сіл. Наші міста мусять навязати тісний звязок зі селами і шляхом спільних нарад, анкет, тощо намічувати спільний плян праці так у місті, як і на селі, щоб забезпечити себе перед наступом, щоб зберігти хоч наш дотеперішній стан посідання. Переладоване село мусить знайти місце в місті. Місто мусить поволі перемінитися з чужого торговельного і промислового центру в наш торговельно-промисловий центр. Наше село було колискою української нації — наші міста мусять стати колискою українського промислу і торговлі.

Міщанство повинно тямити про свою світлу у нашій історії традицію і взяти ініціятиву розбудови міст у свої руки, простягаючи водночас помічну руку своєму меншому братові зі села. Бо селянин, навіть інтелігент, що вийшов зі села, при своїй нераз великій свідомости і добрій волі небагато може зробити в чужому місті, зате зовсім інакше виглядатиме справа розбудови наших міст, коли міщанство зрушиться з теперішнього просоння. Українське міщанство у Львові почало вже рухатись, дарма, що передові міщанські діячі у Львові здають собі справу з недостач їх організації та цілого руху. Зате українське міщанство в краю стоїть усе ще де-де позаду. Можеб справді був час — рушити цю болючу справу з місця.

Андрій Качор.

Ощадність емеритальна – чи цілева – активна?

Пробдему цю розвяжете складаючи ощадности в в якійнебудь збірниці **Пром-Банку.** (Інформації Львів, Гродзіцьких 1. і. пов.

З польської преси.

Демагогія ендеків.

К. Чапінський аналізує у варшавському „Робітнику" з 27. ц. м. (ч. 323) у статті п. н. „Ендеки радять" резолюції начальної ради „Стронництва Народового", що радила минулої неділі у Варшаві. Автор статті погоджується з критикою, „оплаканих взаємин" у Польщі. Зрештою, невідомо, що ендеки пропонують позитивного. Ендеки пробомкують лише глухо про „устрій народови".

Але що це за устрій?! Відомо напевно лише одно: так чи інакше жидів усунуть і позбавлять прав. Але що крім того? Селянин, робітник, умові робітники домагаються у Польщі прав і впливу на хід державних справ. Суть рішень ради в тому, що вона бажає зосередити увагу громадянства на — жиді. Бий жида! — це альфа й омега. Це небезпечне отуманювання Польщі, кажучи словами молодоконсервативної „Політики". Рада бідькала, що в суспільности відбувається процес „радикалізації" настроїв. Спостереження слушні. Причини — відомі. Тим бажанням рада стверджує, що настрої громадянства не розвиваються по думці „Стронництва Народового". А в закордонній політиці знову подібне становище — відсутність глибшої аналізи, відсутність позитивного становища.

Виходить — кінчить автор — що „Стронництво Народове" знайшлося у сліпій вуличці.

Протисеміцькою демагогією бажає закрити реальні, суспільні проблеми.

Безоглядна опозиція.

„Дзенник Польскі" з 28. ц. м. (ч. 296) розкриває позакулісову боротьбу у справі вибору голови ендецької партії. Було 4-ох кандидатів на голову партії. Тому, що не дійшло до компромісу ідеольог ендецької партії Роман Дмовський забажав, щоб головний комітет поставив на першому місці листи адв. Ковальського з Лодзі.

Перемога адв. Ковальського коментована як тріюмф групи „непримирених", прихильників — безоглядної опозиції, рівнобіжної до „фронту Морж".

Д-р Бедецький перепав нібито як надто компромісовий до акції О. З. Н.

—o—

Дня 27-го п. м. упокоїлася в Бозі, засмотрена Найсвятішими Тайнами

ЮЛІЯ З МЕДВЕЦЬКИХ ЛЮБІНЕЦЬКА

вдова по священнику в 75 році життя.

Похорони відбудуться з дому жалоби при вул. Пуласького 16. в пятницю 29. п. м. в год. 2-ій попол. на Личаківський цвинтар, про що повідомляють Рідню, Приятелів і Знайомих

Доньки, Сини, Синова, Зять і Внук.

Закарпаття.

ЛОВИЙ ВИДІЛ ЦЕНТРАЛЬНОЇ ПРОСВІТИ.

Напередодні Всепросвітянського Зїзду (16. X.) відбулися в Ужгороді Загальні Збори Т-ва „Просвіта", на яких вибрано одноголосно такий Виділ: голова др Юлій Бращайко, члени: о. А. Волошин, о. д-р Міньо, Ст. Клочурак, Мик. Бабота, Ю. Манівчук, Дмитро Німчук, Ірина Невицька, Федір Ревай, Йосиф Данко, Фр. Агій, В. Свереняк, д-р Комаринський, Іван Роман і В. Гренджа-Донський. Заступники: др Данило Стахура, проф. Олекса Іванчо, Василь Клемпуш, Ю. Довбей, Іван Грига і Петро Попович. Ревізійна Комісія: др Мих. Бращайко, Юліян Ревай, Мих. Ердевдій, Авг. Штефан, д-р Володимир Бірчак.

НАРАДИ ПРОСВІТЯНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

В рямках Всепросвітянського Зїзду в Ужгороді з ініціятиви місцевої жіночої секції відбулися дня 16. ц. м. наради просвітянського жіноцтва над оживленням жіночого руху і співпрацею жінок по читальнях „Просвіти".

Наради відкрила голова секції п. Ірина Невицька привітом гостей і зазивом до нашого жіноцтва станути в ряди зорганізованих працівників у цьому важному моменті, який настав тепер для нас на Закарпатті.

П. Ольга Стахурівна-Байлюк відчитала звіт з діяльности жіночої секції в Ужгороді за чотири роки, себто від її заложення в листопаді 1933. р., і подала інформації про закладання таких секцій на провінції.

Зацікавленим роздано регулямін секції.

З черги п. Ольга Долинська подала звіт з діяльности товариства „Домашній Промисл", яке також заложили ужгородські жінки і яке гарно розвивається.

З гостей із провінції взяли участь у річевій дискусії пп. Єлисавета Петрашко, учителька з Білок, Анна Мандзюкова, учителька з Енцших Ремет, п. Марія Хоминцева з Мукачева, Кепаза, учителька з Вишніх Верецок-Скотарського і п. Устіяновичева з Берегова.

ОСНУВАННЯ ТОВАРИСТВА „ПЛАСТ".

Дня 16. X. відбулися установчі Загальні Збори Т-ва „Пласт". По прочитанні й ухваленні статутів вибрано старостою (головою) д-ра Володимира Бірчака; до Управи вибрані: А. Устіяновичева (заст. старости), Іванна Гірна, Пугач (звітодавець), Іван Роман (скарбник), Володимир Кобзар (спортовий референт), Оксана Голубінківна, Балицький (секретар); заст.: Береш і Рубінович. До Ревіз. Комісії: дир. А. Алискевич, Остап Зелик. Мировими суддями вибрані: д-р Богдан Алискевич та О. Клочуракова.

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ „СТУДЕНТСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО ФОНДУ" ІМЕНИ КНЯЗЯ КОРЯТОВИЧА В УЖГОРОДІ.

Дня 17-го жовтня ц. р. відбулися під проводом о. дир. Августина Волошина і д-ра Мих Бращайка установчі збори „Студентського Допомогового Фонду ім. кн. Корятовича" в Ужгороді при участи 86 осіб. По рефераті про тяжке матеріяльне положення українського студентства у Празі, Брні і Братиславі та по короткій інформації про підготовну працю Фонду, що зреферував д-р Стефан Росоха, розвинулася жива дебата. Всі промовці вказували на потребу активної допомоги студіюючій молоді. Потім прийнято статути і вибрано управу Фонду: голова: д-р Микола Долинай, заст. голови: пос. Юл. Ревай, секретар: д-р Іван Сакач, скарбник: Микола Бабота; члени: д-р Людвик Міня, суд. радн. Юлій Перевузник і д-р Микола Попович. Ревізійна Комісія: Авг. Штефан, о. дир. Дмитро Попович і д-р Микола Підмалівський.

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

До Українського Громадянства!

З ПРИВОДУ СВЯТА ОЩАДНОСТИ 31. ЖОВТНЯ Ц. Р.

Міжнародній Конгрес для ощадности, що відбувся в році 1924. в італійському місті Медіоляні, призначив день 31. жовтня, як день щорічно присвячений на цілому світі, **щоб поширювати ощадність.**

Всі культурні народи світа ведуть у цьому дні пропаганду за поширюванням вищої думки масової ощадности в найширші маси народу; улаштовують богослуження, збори і наради; видають книжки, летючки і часописи, призначені для агітації за цією ідеєю.

І ми також від десяти років святкуємо з іншими народами той „День Ощадности", свято розважування про обезпеку себе і своїх та рівночасно свято громадянської журби, щоб помножилося майно всього українського народу та принесло нам усім **гаразд!**

Бо найдрібніші гроші, складані у своїх українських касах, збільшують не тільки маєток свого вкладчика, але разом зібрані своїми та у своїх установах дають великі народні капітали, що йдуть на кредит для рільників, ремісників, купців і промисловців, щоб поширювати наше господарство та дати заробок для своїх рук і принести добробут для всього українського народу.

Правда, з року на рік росте у нас число кредитових кооператив, підноситься постійно сума оборотових капіталів, **але цей ріст іде за повільно**, як порівняємо ті завдання, що стоять тепер перед нашими кредитовими установами, до котрих кожного дня звертається наш український рільник, ремісник, купець і промисловець та наша кооперація всіх видів, щоб допомагати їм до господарської розбудови українського народу.

А нашому селянству треба дати гроші на докупно землі, де це можливе і на поліпшення рільного господарства; нашим ремісникам і купцям та промисловцям треба помагати позичками, щоб підіймали свої варстати праці; нашу кооперацію треба заснлювати кредитами на закуп і збут рільничих продуктів, як також на виріб промислових витворів і закладання промислових млинів та фабрик, щоб і безробітні найшли там працю.

Але на те все є у нас **за мало гроша для господарської розбудови**, бо ми досі придбали ощадністю українського громадянства кількадесять міліонів золотих у наших кредитових установах, а нам треба кількадесять міліонів на розробок і розбудову господарського життя на всіх ділянках.

Тому, коли ми хочемо жити і розбудуватись на всіх господарських ділянках і коли хочемо побороти безробіття, прибільшити наші варстати праці та упромисловити наше село й місто, то **мусимо нашу ощадність негайно приспішити, прибільшити і поширити на ввесь український нарід, на кращу долю для нас і наших дітей!**

Нехай складають свій гріш в українських установах не тільки ті українські громадяни, що мають покладні гроші, але й усі громадяни, що їх не мають, але можуть і є обовязані складати, хочби й сотиками та найменшими кількостями. **Але нехай складають постійно і безперервно,** бо з тих масових, поголовних, дрібних ощадностей **зберуться великі гроші, що дадуть нам ті міліони,** яких нам треба на **розбудову правильного господарства.**

Щоб до цього доцільно дійти, ставимо гаслом цьогорічного нашого Свята Ощадности: Творім усіми силами **наш фонд господарської розбудови!**

Надзірна Рада Товариства „Ощадність" у Львові визначила на відсвяткування цьогорічного свята ощадности неділю 31. жовтня 1937 р. для міста Львова, а місяці листопад і грудень 1937 р. для свят ощадности у краю.

Подбаймо всі, старші, молодші і наймолодші, заможні, незаможні і бідні, — всі, у кого б'ється українське серце, щоби здійснити **велике діло власними силами.**

Львів, дня 22. жовтня 1937 р.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ ТОВАРИСТВА „ОЩАДНІСТЬ" У ЛЬВОВІ:

о. Демян Лопатинський, Денис Коренець.

ЗА УПРАВУ:

Д-р Кость Левицький, Остап Луцький.

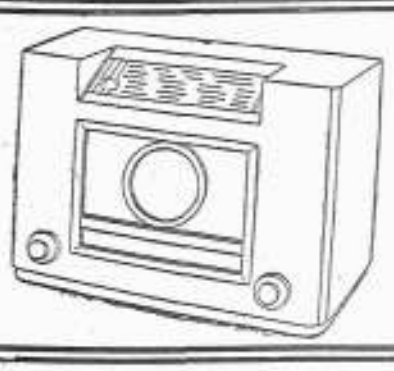

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-а"

Високої класи на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в. українській фірмі

На бажання демонструємо дома.

„e-comp"

Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.

„Православія, унія і галицька преса".

ПРАВОСЛАВНЕ „СЛОВО" НЕ ДОДЕРЖАЛО СЛОВА.

Варшава, 24. жовтня.

В квітні ц. р. православне варшавське „Слово", орган митрополита Деніса, у полеміці з нами заповіло, що не реагуватиме більше на „злобні" буцімто і „неправдиві" інформації „Діла" про відносини у Православній Церкві в Польщі.

Одначе „Слово" не додержало слова. Оце в найновішому числі того російсько-польського часопису появилась характеристична передовиця під наведеним угорі наголовком. Стаття, написана врештою в діловому тоні, розглядає причину і тон підходу української галицької преси на чолі з „Ділом" до православних справ та імпутує нам, що буцімто ми **бажалиб бачити Православну Церкву греко-католицькою та ралі би були, колиб Православна Церква розвалилась (!).**

Крім того, навязавши до критичної оцінки українською пресою шестої унійної конференції в Пинську, „Слово" використовує становище нашої преси, щоб нас переконати, якто ми (критикуючи православну владу) самі є безсильні супроти намагань влади і римо-католицького духовенства.

„Слово" — як видно — попало вже в надто великий полемічний патос. Передовсім як „Діло", так і вся національна українська преса, виступаючи з критикою православних відносин, **не організує католицького хрестоносного походу на православних, лише пятнує немудру і непослідовну політику російської, чужої, хитрої верхівки у Правосл. Церкві, що своїми нещасливими „жестами" запропащує справу міліонів українського і білоруського православного населення.** Не залежить нам зовсім на розвалі Правосл. Церкви, тільки навпаки, але маємо **святий обовязок боронити прав і долі наших православних братів,** що забираючи особисто у своїх церковних справах голос на сторінках української галицької преси, солідаризуються з нами у спільній оборонній акції проти нищення їх Церкви чужим, напливовим, [illegible] елементом.

Найкращий доказ сказаного — становище редакції **правосл. „Волинського Слова"**, що в ч. 30. з 17. ц. м., обговорюючи нашу статтю на актуальні правосл. справи, висловлюється так: „З приємністю стверджуємо, що в оцінці ролі та значіння Православної Церкви в житті українського народу **наше громадянство є однозгідне** (підкр. ред. „В. С."). У цьому запорука майбутнього успіху тієї боротьби за здійснення прав української віруючої маси в межах Церкви, яка провадиться уже від 15 років.

Пригадуємо, що ще недавно редакція „Вол Слова" гостро нас атакувала за наше **незмінне становище у правосл. справах,** називаючи між іншим статті в „Ділі" „несамовитими тінями".

Отже питаємо тепер: Чи треба нам кращого аргументу проти псевдо-аргументів православного офіціозу, чи краще може було „Слову" не ломити свого слова?

*

На маргінесі тої замітки слід занотувати, що в мин. четвер правосл. митрополит склав візиту міністрові освіти. Візита тревала повнад годину і підчас неї — як кажуть — після звіту митрополита з поїздки до Румунії обговорено справу майбутнього президентського декрету дотично Православної Церкви у Польщі.

Гром.

ВЖЕ В ПЕРШІЙ КЛЯСІ 40. ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ ВПАЛИ У НАС

2 більші вигри

зол. 20.000

на ч. 186971

зол. 15.000

на ч. 142687

НЕЗМІННО ЩАСЛИВА КОЛЄКТУРА

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, УЛ. ЛЕГІОНІВ 11.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

та убрання найдешевше у фірмі

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

З польських справ.

ОСНОВНА РЕОРГАНІЗАЦІЯ ШТАБУ О. З. Н.

Польська преса пише, що причиною димісії полк. Ковалевського були непорозуміння з полк. Коцом на тлі оцінки політичного положення у Польщі і нової тактики. Політичні кола Варшави запевняють, що персональні зміни в О. З. Н. не обмежаться лише до полк. Ковалевського. Кажуть, що цілий штаб О. З. Н. відпаде основній реорганізації. Провідні кола О. З. Н. кладуть тепер сильний натиск на зорганізування власної преси.

ПЕРЕД НОВОЮ ЗАЯВОЮ ПОЛК. КОЦА.

Полк. Коц намагається теж поладнати відносини у т. зв. таборі легіоністів, у якому чинні члени чинники ведуть рішучу акцію проти О. З. Н. Щоб вибрести з цього дивоглядного положення, полк. Коц скликав на суботу 30. ц. м. нараду окружних голів „звйонзку легіоністів" і „звйонзку леґіонів". Відправа легіоністів відбудеться у президії ради міністрів у присутности марш. Сьміглого-Ридза, який виголосить теж промову. Політичні кола запевняють, що полк. Коц виголосить при цій нагоді політичну заяву засадничого характеру, в якій торкнеться актуальних справ.

ПЕРЕД ЗМІНАМИ В УРЯДІ?

Польська преса пише, що по поворот[illegible] Сьміглого-Ридза з Румунії дійде до змін в уряді. Політичні кола запевняють, що зміни в уряді тісно вяжуться з новою активністю О. З. Н.

НОВА КНИЖКА „ДІЛА".

Чорна Індія „Молодої Музи"

Новелі:

В. Бірчака, П. Карманського, Б. Лепкого, В. Пачовського, С. Твердохліба, Г. Хоткевича, О. Шпитка, Ог. Чарнецького, М. Яцкова.

— Передмова М. Рудницького. —

Бібліотека „Діла", том 18.

Ціна 2 зол. без пересилки.

Хроніка Совітської України.

„ВИБОРЧА БОРОТЬБА".

Розпочалася на Совітській Україні заповіджена вже давно „передвиборча боротьба". Хто саме з кім бореться — не видко, зате видко навіть незамасковану і незручну діяльність авторів цієї чергової інсценізації. Київські „трудящі" манифестують свою радість з приводу того, що московські „трудящі" висунули „мудрого Сталіна" як кандидата до вторгнення! Комедія, яких мало!...

На Совітській Україні покищо „вождя народів" не висувають. Зате висувають там „найкращого сталінця" — Молотова, „улюбленого Лазаря Мойсеєвича Кагановича", „залізного наркома" Ворошилова, тощо, — словом самих „українців". З „місцевих" „кандидують": Чубар, Петровський, Косьор, президент Академії Наук Богомолець, харківський безпартійний робітник Микола Колесник, Затонський. Ця остання кандидатура до Ради Національностей свідчить, очевидячки, що Москва вирішила покищо зберегти цей майже останній орнамент „українства", перенісши його до цілком бездіяльної Ради Національностей та усунувши від активної праці на Україні. Робиться ці „вибори" одноманітно, трафаретно: на загальних зборах колективу виступає обовязково безпартійний і пропонує висунути кандидатуру такої то особи, яку збори одноголосно й ухвалюють, обовязково радіючи з цього приводу та обовязково пригадуючи „найгеніяльнішу людину нашої доби"...

ДАЛЬША ЧЕРГА „ШКІДНИКІВ."

В останньому часі „викрили" „націоналістичне шкідництво в Держлітвидаві (державному літературному видавництві) УССР. В чім же воно полягало? „Вороги народу" фабрикували дорогі видання, які редагували „фашистівські запроданці", Хвилі та інші. Народню творчість і класиків літератури опоганювали, недоцінювали. Наприклад „Енеїда", твори Лесі Українки, Тесленка, Грабовського, збірки народніх пісень виходили зі „шкідницькими" націоналістичними передмовами. Переклади російських класиків робили так, що геніяльні твори ставали непридатними для читання, наприклад переклад „Анни Каренїни", що його зробив Варава. Вороги навіть намагалися видати „Чорну Раду" Кулїша та твори другого українського націоналіста Б. Грінченка!..

ДИТЯЧІ ВИДАВНИЦТВА.

Пощастило ворогам пролізти і до дитячого видавництва. Вороги намагалися прищепити дітям націоналістичні погляди, подаючи їм класиків, відповідно опоганюючи їх. Так — наприклад — зробили з „Кобзарем" Шевченка для дітей „націоналісти" Осипчук та Костенко.

Взагалі дитячу літературу на Совітській Україні створили не тільки письменники, які виключно працюють в цій галузі. Поети Тичина і Рильський збагатили її власними віршами та перекладами московських класиків (Пушкін, Єршов) і сучасних совітських поетів російської та жидівської літератури. Письменники Головко та Панч дали дітям оповідання про громадянську війну. З українських спеціяльно дитячих письменників слід спинитися на творчості поетки Наталі Забіли. Ліричними віршами дає поетка дітям твори про тварини, птахи, вона використала влучно фольклорний мотив про „Півника, курочку та хитру лисичку". В географічно-пригодницькому жанрі виступає письменник Трублаїні, показуючи дітям природу, людей та тварини. Українську казку опрацьовує письменниця Іваненкова, з її казок діти довідуються про жит. тя тварин, пташок, рослин. З ріжноманітною актуальною сучасною тематикою виступає письменник Донченко. Письменник В. Владко пише з галузі наукової фантастики (чи довго вони ві встережуться від обвинувачень у націоналістичному шкідництві!?). Значно поширена на Совітськи Україні дитяча література й іншими мовами: російською, молдаванською, особливо жидівською.

Проте не завжди і не всюди на Совітській Україні так толерують жидівське населення. Швидко відбудеться у Виннищі цікавий судовий процес про ліквідацію трьох жидівських колгоспів. Під суд віддали секретарів місцевих районових партійних комітетів (тоб то в усякому разі комуністів) голов районових виконавчих комітетів, тощо.

ПІДГОТОВЧІ РОБОТИ ДО ПАМЯТНИКА ШЕВЧЕНКА У КИЄВІ.

У Києві йде робота над виготовленням пєдесталу для памятника Шевченка і скелі, на якій стоятиме постать поета. У майстерні різьбаря Манізера в Ленінграді закінчено погруддя Шевченка і виготовлено 5 постатей, що будуть на памятинку; іде робота над виготовленням ще вісьмох постатей. Як відомо, памятник Шевченка має стояти в комсомольському (колишньому Миколаївському) парку Києва проти університету на тому місці,, де стояв колись памятник Миколи І.

НОВІ АРХЕОЛЬОГІЧНІ РОЗКОПИ В КИЄВІ.

У центрі колишнього стародавнього Дитинця — в садибі ч. 2 при вулиці Короленка у Києві, напроти місця, де була недавно зруйнована Десятинна церква, розкопи Академії Наук виявили масивний фундамент стародавньої (першої) Десятинної церкви, що її збудував князь Володимир наприкінці X. століття. Фундамент залягає на глибині до 4 метрів, висота його 1.25 метрів, складено його з великих звалів дрібнозернистого пісковика та міцно скріплено вапняковим розчином рожевого коліру. **Л.**

—o—

Заручений. Повідомляємо всіх наших знайомих і приятелів про заручини нашої дочки Галини з п. К. Вибагливим. Обоє ощадні і все вибагливо одягнені тому, що носять обуву чищену виданою пастою Ердаль, яка консервує обуву і надає їй чудовий полиск. Ч. Ж. Рожицькі. Її таємниця: Взяти набагато менше пасти Ердаль, але полірувати мягким сукном аж до лискучого полиску.

ЕДМОН АБУ. 5

Трагічний комік.

— У тому, що ви кажете є трохи правди, але якби я мала помститися на Шийці, то я зробилаб це як чесна жінка і не потребувала би до цього спільника.

— Пані! Дозвольте вам іще раз сказати, хоч це може буде вам неприємно, що в цій справі ваша особа не є для мене симпатією. Я вас поважаю і вважаю вас за чесну. Навіть я шаную характер вашого чоловіка, хоч він повівся зі мною ганебно. Якби не його характер, я був би порахувався з ним інакше. Я пропоную вам своє майно і не хочу від вас любови, ні дружби, ні вдячности, ні чемностти. Я можу дати вам слово чести, що навіть моя нога не буде у вашому домі. Ми ніколи не будемо виступати разом на людях, ви можете робити, що вам подобається, з винятком одного: вашої поведінки супроти вашого чоловіка. Я домагаюся тільки одного...

Павлина розкрила широко очі:

— Домагаюся тільки одного — місця поруч вас у льожі в театрі на вісім вистав. Шийка бавився моїм коштом, а тепер я хочу перетягти публіку на свій бік, щоб вона сміялася з нього.

Павлина знала вдачу свого чоловіка і зрозуміла, що така помста булаб для нього тяжким ударом. Вона уявила собі, які моглиб бути наслідки такої помсти.

— Ви шалені, мій пане! Чи нема сотні інших способів для такої помсти? Ви-ж моглиб наприклад вислати його на два-три місяці на Сибір!

— Ні, це дуже важко. У вашім краю люди мають дуже погане поняття про Сибір. Крім цього: хоч я маю великі гроші і титул князя, я не маю в урядових колах відповідного впливу.

Вона задумалася на хвилину, після чого сказала:

— Одно слово: Ви пропонуєте мені такий інтерес — вимінятн свою добру славу на ваше майно.

— Навіть не те, бо я не маю ніякого інтересу в тому, щоб вам відбирати вашу добру славу. Ви зможете за якийсь час подати до прилюдного відома, які були пункти нашої умови. Я зі свого боку теж зможу вас оборонити; мені залежить тільки на тому, щоб задуманий плян удався. Коли він удасться, всі будуть знати, що ви чесні. Цеж тільки жарт. Я ангажую вас на вісім вистав до своєї льожі і то за таку ціну, якої не дав іще ніодин директор у світі артистці, ще й полишаю вам право повідомити цілий світ про нашу комедію.

Павлина прохала часу до надуми на тиждень. За той час її товаришки радили їй одноздно прияти пропозицію князя. Одні тішились, що вона зробить їм місце у театрі, коли виїде до Росії, інші хотіли трошечки надірвати її добре імя. Вони змальовували перед нею негідну поведінку її чоловіка, солодощі помсти, незвичайну ролю в такій помсті і користи, які вона з цього витягне. Вона слухала цього всього розсіяна, якби замріявшись. Нелегко розяснити примхи жіночого серця! Хто з вас повірить, що вона згодилася врешті на безглузду пропозицію князя тільки тому, що вона вмирала з туги за своїм чоловіком і хотіла його побачити?!

Вона відмовилась прияти від князя великі гроші. Це був перший доказ її чесности. Треба було її благати, щоб вона згодилася надягнути на себе дорогі сукні, після доказів, що цеж необхідні костюми для її ролі. 1-го грудня вона виїхала із своячкою Марією. 15-го вона приїхала до Петербурга чудовими санями з княжими гербами. Ціле місто звернуло на них увагу. Князь випередив їх на два дні раніше і в місті знали вже всі про їх приїзд: росіяни, французи і сам Шийка.

Павлина зараз почала жалітн своєї постанови. Загальний дух публичної опінії збентежив її. Коли вона йшла Невським Проспектом, то кожний мужчина нагадував їй своїми рухами Шийку — під кожухами всі чоловіки чомусь подібні.

Князь дав їй два тижні часу, щоб відпочила після дороги. Потім вона просила ще тиждень, тому, що Шийка не мав виступати. Вона вичитувала щодня афіші з таким самим почуванням, як громадяни підчас терору читали спис засуджених на смерть. Павлина не мала приємности ні з тоалет, ні свого дому, ні з незвичайних вибагів довкола себе.

Її сальон уважали одним із чудес Петербурга. Стіни були в ньому з білого мармуру, меблі стилеві, у вікнах замість завіс ряди камелій, на середині кімнати лавук із криштального шкла а якихось рідких печер, довкола канапи росли якісь чудові квіти, що кидали фантастичні тіні. На всі ці дива Павлина майже не звертала ніякої уваги. Її кухар добував із свого мізку надаремне найглибше своє знання; це був якийсь славний провансалець, що служив був на дворі якогось німецького князя — перекуплений за великі гроші князем Васильковим, щоб перейшов до нього на службу. Всі вигадувані ним лакомінки не смакували Павлині; вона не мала апетиту. А проте, коли вона ходила у Парижі до ресторанів із своїм чоловіком, що вона там вміла зїсти за один вечір!

6-го січня (нового стилю) їй принесли до хати афішу. Там була заповіджена пєса, в якій мав грати Шийка: „Вечера Магдалини". Павлина начеб дістала ножем у серце. Вона рішила написати лист до свого чоловіка. Написала його і казала його передати особисто Шийці. У листі вона оповідала ніжно та щиро, прохаючи вибачення, все, як справді було: „Я вже сама не знаю, що маю зі собою робити, я сама-саміська, не маю в кого порадитися, ані з ким поговорити. У день нашого шлюбу ти обіцяв мені свою поміч та опіку. Прийди тепер допомогти мені!"

(Докінчення буде.)

З природи і життя.

На сірому кінці.

Як відомо, мірилом культури та добробуту даного народу чи мешканців якоїсь держави є умови, серед яких проживає більшість його населення, — т. зв. життєвий рівень, чи „життєва стопа", як це зовуть популярно. Про неї ліпше, ніж усякі оптимісти, які особисто знаменито стоять матеріяльно і розсівають як найліпші погляди, говорить статистика. Вона, хоча це тільки ряд мертвих, некрикливих цифр, кричить голосніше, ніж найбільший мегафон. Таким проречистим голосом кричить польська статистика з останнього року, що представляє урядовими цифрами, який нужденний є ступінь добробуту в польській державі і як життя у цій державі стоїть низько в порівнянні з її европейськими сусідами.

Спожиття — мірою культури.

Стан спожиття це міра рівня культури та дивілізації, що найбільш впадає в очі. Як представляється рівень життя в державі, де тепер живемо, видно із статистики, яку подає „Малий Рочнік Статистичний" за 1936 р. Ось нпр. на одного мешканця Польщі випадало в 1935. р. 9 кг. цукру, — а в Німеччині 23,2 кг., у Франції — 26, 7, Австрії — 29,3, Швеції 46,3, Англії — 47,9, Данії — 58.5.

Не ліпше є зі зужиттям мила. В Польщі припадає на 1 мешканця 1,5 кг. мила на рік, тому мешканці Зах. Европи слушно можуть мати опінію, що наш край — це „країна мурзаїв", бо на жаль, і в нашім краю неліпше під тим оглядом положення, ніж у решті держави.

Моторизація і електрифікація.

Ці два вище згадані чинники характеризують нинішнє життя культурної країни. Статистика і тут невблаганно вказує різницю культурних рівнів — бо коли в Польщі в 1935. р. на одного мешканця припадало 82 кільовато-години електричної струї, то в Чехословаччині — 193, у Франції — 346, в Німеччині — 404, в Швайцарії — 1219! А прецінь нинішня доба — це доба електрики.

Не ліпше і з моторизацією, себто багатством даного краю на моторові поїзди. Ось нпр. у Польщі на 1000 мешканців припадає навіть не один самохід (0,7), підчас коли в Чехословаччині на 1000 мешканців є їх 7,4; у Фінляндії — 8,1; Бельгії — 18,7; Норвегії — 20,4; Данії — 34,4; Англії — 40,1, а у Франції — 48,6.

Розуміючи, яку вагу має брак моторових возів, головно підчас війни, і з огляду на це, польський уряд постійно накликає своє громадянство до купівлі авт, мотоциклів тощо. Одначе з другої сторони видимо, що в тої самої сторони є перепони, що не дадуть громадянинові ані сповнити бажання уряду щодо моторизації, ані піднести культурного рівня свого життя, як про це свідчить ось який приклад: в однім польськім лікарськім часописі жалується один провінціональний лікар, що коли він на якійсь ліцитації купив старенького „Форда" для вигоди своєї і втіхи своїх пацієнтів, яких міг через те частіше відвідувати, то скарбовий уряд довідавшись про те, миттю з місця збільшив йому подвійно суму податку.

Телефон — культурною вигодою.

До одних із найцінніших здобутків людської культури належить телефон. Кількість телефонів у даній державі теж свідчить про її добробут та оживлені торговельні та товариські взаємини. Статистика і тут вказує проречисто на ступінь культурного побуту, серед якого живемо, бо коли в 1935. р. нпр. в Данії на 1000 мешканців припадало 101 телефонів, у Швайцарії — 88, Англії — 47, Німеччині — 45, Бельгії — 39, Австрії — 36, Франції — 32, Еспанії — 12, то в Польщі на 1000 мешканців всього 6 телефонів.

Журба про публичне здоровля.

Найважнішим покажчиком культури даної суспільности є опіка над хорими. І тут невблаганна статистика каже, що коли нпр. в Швайцарії випадало в 1935. р. на 10 тис. мешканців 106 шпитальних ліжок, у Данії — 92,4, Швеції — 89.7, Німеччині — 87,2, Австрії — 67,1, Чехословаччині — 35,7, — то в Польщі на 10 тис. мешканців було всього 21,2 ліжок. Це явище тим смутніше, що в тій державі є найбільше в Европі хорих на т. зв. суспільні (масові) недуги, головно на сухоти (коло 1 міл., з того на отверті сухоти коло 300.000). Значить, що 300 тис. заразливих сухітників ходить між здоровими і розсіває смертоносні заразки сухіт, бо для більшости з них нема приміщення в лікувальних заведеннях. Через брак відповідної опіки вмирає щорічно коло 70 тис. сухітників.

Немилосердна статистика вказує і на причини цього жахливо низького побуту широких мас населення. Ними є низькі заробки працівників, стан помешкань переважної кількости населення і замалі суспільні підмоги для бідних та недужих. На це звертають увагу лікарські чинники і тому в лікарській пресі раз-ураз появляються голоси за поправою умовин праці, поліпшення побуту та рівня життя широких мас.

Ці цифри і замітки відносяться у великій мірі, а може і переважно до нашого краю, де зубожіння широких верстов доходить до дна нужди і де часто не можна вже говорити про жадну „життєву стопу", лише про „життєве дно". Доказом цього є нпр. лікарські досліди на Лемківщині і Бойківщині в літі 1936. р., які виказали, що кожний 20-ий оглянений лікарем був хорим на сухоти і мав вело, а що 50-ий нездужав на трахому (заразлива недуга очей т. зв. популярно „египетське запалення очей").

Цих кілька сторінок побуту і життя широкої маси населення держави, що їх ясно і недвоначно ілюструє цифрами „Малий Рочнік Статистичний", вказує, що багато ще треба праці і зусиль, щоб рівень життя широких мас населення польської держави піднести вище і уподібнити до рівня життя, гідного культури нашої доби.

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 15,
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" тепл. і воск. у всіх кольорах
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс, в тубах у всіх кольорах
ПАСТУ до підлоги „Французька мода" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білої помадкову і коровову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛИНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

З ЖИТТЯ ЗВІРЯТ.

ЛИЛИКИ І КВІТИ.

Для запилювання квітів мають важне значіння комашки (нпр. бджоли та ін.) і деякі пташки (колібрі, нектарники, деякі роди папуг). Одначе ніхто не припускав, що і ссавці можуть відгравати в розвою квітів важну ролю, як це заобсервував голяндський учений ван дер Пійль. Переводячи досліди на острові Джаві (Ява) коло індій він помітив, що лилики запилюють там коло 20 родів квітів; навіть більше, бо показалося, що лилики дуже добре надаються до запилювання квітів.

СМАЧНИЙ НЕКТАР ДЛЯ ЛИЛИКА.

Між явайськими лиликами і квітами заходить свого роду змова: лилики запилюють квіти, а зате квітка дає їм солодкий нектар і пилок, що є приємаком для лиликів. Лилики мають спеціяльно пристосований язичок до побирання нектару і пилку квітки. Язичок може часом бути довгий і на 5—6 цм. На його кінці находяться ніжні бородавки або рогові виростки, так що язик лилика цілком подібний до язика пташків, що запилюють квіти.

Учені називають квіти запилювані лиликами „хіроптерофільними". Належать тут головно агави і банани. Коли западе вечір, тоді коло агав кружляє ціла хмара цих ссавців з характеристичним пищанням і осідають коло квітів, шукаючи смачного нектару. При тому переносять пилок із квітки на квітку. Дивно, що мужеські квіти рослин запліднюваних лиликами отвираються ввечір лиш на одну ніч і мають тоді дуже багато пилку, а звиваються вранці. Характеристичне, що ті квіти, якби хотіли приподобатись лиликам, видають неприємний для нашого нюху запах, що подібний до запаху лиликів. Ті квіти належать звичайно до родини припеших, себто виростають просто з грубої галузки чи пня. Можуть рости всюди, на степі, в лісі і в глибині тропікальної джунглі.

Проф. Поршт пробує пояснити таке пристосування лиликів і квітів тим, що в квітах громадиться в тих краях багато рідкого нектару, а птахи і звірі часто його пють. Після довгого часу наступило пристосування язичка птахів і лиликів до квітки, а з тим і спроможність запилювання.

Великий Театр ЧЕТВЕР 28. X. Год. 8 вечір
КОНЦЕРТ репрезентаційного румунського хору
CÂNTAREA ROMÂNIEI
Для абонентів 30% знижка. 2-2

Опянливі напитки первісних народів.

Нема майже на світі жадного народу чи племени, де не вживали би якогось опянливого напитку. Всюди, і в культурних народів і півдиких чи диких, люди вживають якогось дурману, що впроваджує їх в інші від нормальних настрої і приносить розвагу від щоденного незвичайного життя. Ця прикмета шукати штучних незвичайних вражінь та настроїв є спільна майже у всіх народів, і культурних, цивілізованих і а півдиких чи диких.

Опянливі напитки народів, що живуть первісним, незакаламученим цивілізацією, способом життя, є переважно рослинного походження. Улюбленим напитком мешканців безмежних азійських степів є кумис, який витворюють в той спосіб, що піддають ферментації кобиляче молоко. Цей напиток знають степовики Азії вже дуже давно, а наш літопис із княжих часів згадує, що підчас татарського панування на Україні в XII. і XIII. стол., наших князів частували татарські хани м. ін. кумисом. Африканські мурини виробляють з ріжних родів збіжжа пиво, зване мерісса, або помба. Індіяни пють напиток сома з рослини сома, а мексиканські індіяни горілку „пульк" з агави. На Камчатці пють тамошні тубильці вивар з мухоморів. Індіяни Південної Америки пють напиток „чіча", або як його звуть у Бразилії кашірі; вони роблять його в той спосіб, що пережовують зернятка кукурудзи, а потім заливають водою. По ферментації смачний напиток готов. Мешканці полудневих морей пють напиток „кава" приладжений з кореня рослини „піпер метистікум".

Індіяни з Півн. Америки виробляють напій зі соку явора.

Як бачимо, майже у всіх людських племен надибуємо опянливі напої, які в них знані від непамятних часів.

—o—

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

І мерці придадуться.

Підчас кількох останніх років випрацювали совітські лікарі методу, яка позволяє побирати кров до трансфузії (переливу крови людям, що мають своєї замало, нпр. по скровавленні) — з трупів осіб, що померли наглою смертю. У Совітах до таких дослідів крови трупів осіб, що нагло померли, не бракує, бо там все багато осіб вмирає „наглою смертю".

Кров із тих наглопомерших, відповідно переховувана, надається до вжитку навіть по кількох тижнях. Кров ділять на групи і коли нпр. якийсь шпиталь потребує крови до трансфузії, то вистане йому лиш замовити кількість і групу крови. Ця метода є щойно в дослідах і дає, як подають лікарські часописи, добрі висліди, одначе щойно в будуччині покажеться, чи можна буде її ширше застосувати у практиці.

Сторінка без політики.

Віденська почта всіх знаходить.

Шифрові адреси, що їх важко відгадати.

„Віденська почта всіх віднаходить" — чванняться густо-часто віденці і справді мають чим чванитися, бо віденська почта славна зі своєї солідности і точности, доручує не тільки листи зазадресовані звичайним, хочби й нечитким письмом, але вміє теж розшифровувати різні чудачні адреси і відшукувати адресатів. Чужинці, які несподівано виїзджають з Відня, можуть бути певні, що листи, які приходять після їх відїзду, напевно прийдуть до їх рук, бо віденська почта завжди відшукає загублені сліди адресата. При тому багато віденців залюбки виставляють терпеливість почтових урядовців на важку пробу і кидають до скриньки листи зазадресовані може й дотепно, але урядовці мусять собі іноді добре наломити голову, щоби розчовпати в чому річ.

Буває, що головний почтовий уряд дістає щоденно 500—700 листів, яких адреси є справжніми ребусами. Розвязуванням таких ребусів мусять займатися почтові урядовці.

Шерльок Гольмс у почтовім уряді.

Відповідна скількість рутинованих урядовців працює там. Вони мусять мати не тільки хист розвязувати загадки, які іноді так пасіонують людей, але мусять мати ще й при тім чималу освіту й знання. Під рукою мають вони безліч лексиконів, чужомовних словників, краєвих і закордонних адресових книг, атляси і інші того роду помічні засоби. Крім того такі урядовці мусять ще бути своєрідними Шерльоками Гольмсами.

І справді при допомозі свого хисту та згаданих підручників вдається урядовцям розвязати 80—90 відсотків таких почтових ребусів і доручити до відповідних рук. Всі інші листи відсилають до тих почтових урядів, з яких вони вийшли. Таким чином у віденських почтових урядах і в Долішній Австрії назбируеться річно 500.000 різних посилок, при тому самих листів до 60.000. Але навіть і з того числа бодай четвертину „рятують" згадані уряди і відшукують тих, що листи вислали, або навіть доручують адресатам.

Музичний „шлягер", як адреса.

Посилки, що замість адрес і прізвищ мають число авта, телефону, або щадничої книжечки не приносять урядовцям ніяких труднощів і адресат дуже точно і швидко дістає свою посилку. Вже гірша справа, коли на коперті є „сліпе" письмо, або „дзеркальне" письмо. Якийсь дотепний віденець скомбінував одного разу „сліпе" письмо з „дзеркальним" і такий ребус відшифрувала теж віденська почта.

Одного дня прийшов лист із Берна, на якому почтовий урядовець прочитав, похитуючи головою: „До композитора"... і нотні лінійки та на них кілька тактів нотного письме. Одначе один музикальний урядовець глипнув на ноту, переспівав під носом мельодію написану на адресі і дописав на коперті та у своїй службовій книжці адресу: „Герман Леопольді". Не даром Відень називають містом пісні, бо музикальний урядовець пізнав негайно, що тих кілька тактів було початком пісні, популярного „шлягеру" віденського композитора Германа Леопольді.

„До ясноволосої панянки на високих закаблуках".

Листи, на яких є: „До переплетника книжки...", або листи з портретом якогось відомого мистця, завжди правильно доходять до свого адресата.

Також і любовний лист, що його вислав якийсь закоханий молодець під адресою: „До ясноволосої панянки на високих закаблуках, довідатися у грайзлерні Н. Н. (тут ішло імя і прізвище) дійшов під відповідну адресу.

Очевидно, що щоразу приходять листи від людей, які хочуть виставити віденську почту на пробу і комбінують найдивніші адреси і видумують правдиві загадки. Напр. одна листівка, що прийшла із закордону мала таку адресу:

Листівку у Відні дістане той пан,
Що на селі має власний лан,
Вулицю звуть від назви ресторану
У сімнацятій дільниці ту особу знану
Покажуть усі, бо він там кравець... і т. д.

Ціла адреса написана віршом, до того ще поганим, щоб завдати урядовцям якнайбільше труду. І ця листівка теж дійшла по довгих трудах до рук адресата.

Віра в чуда.

Небавом, за кілька тижнів настане пора, в якій зовсім іншого роду посилки будуть наспівати до віденських почтових урядів. Всі вони правильно оплачені, але звадресовані: „До дорогого св. Миколая", або „До любого малого Ісусика з Ялинки". Тут не помагають адресові книги, хоч адреса ясна. Почта не знає, де шукати адресатора і листарі розносять такі листи до багатших віденців, що мають добре серце й не мають дітей. І тому діти, що просять білої бувочки, овочів, оловяних вояків, барабанчик, ляпечку, завжди дістають від св. Миколая чи на Ялинку те, чого вони просять. Навіть лист, в якому малі клієнти просять, щоб св. Миколай приніс полекшу в недузі їх матері, теж приносить успіх, бо ті віденські лікарі мають добре серце і коли їм листар принесе такий лист, негайно спішать із помічю.

Таким чином віденська почта виконує теж і добродійну діяльність.

Завіщання банкира Фрікара.

Париський банкир Фрікар, що нещодавно помер, залишив цікаве і оригінальне завіщання. Капітал 600.000 франків призначив на допомогу... поганим учням.

У своєму завіщанні Фрікар пише, що сам він був поганим учнем і пять разів мусів міняти шкільні заведення. Це одначе не перешкодило йому стати загально поважаною, а згодом багатою людиною. Тому він рішив перед смертю подумати про таких-же як і він поганих учнів. Процент від капіталу призначив він на професіональну підготову для 10 найгірших учнів паріських шкіл, з тою умовиною, що учні ці матимуть вроджені здібности в означеному напрямку.

Процес Совітів за царські скарби.

Підчас большевицької революції нищили „революціонери" на право і ліво все, що тільки вдалося. Нищили панські маєтки, палати, царські уряди, тільки грошей ніхто не нищив. Навпаки за грішми тоді побивалися неменше як підчас царських часів. Зовсім непролетарське замилування до грошей і до скарбів залишилося совітському урядові і донині. Бо саме тепер, майже по двацяти роках совітський уряд побивається за давні „буржуазні" скарби.

Недалеко румунського містечка Бальчік намагаються совітські кораблі-двигарі видобути з морського дна корабель „Цар Петро Великий", затоплений підчас революції. Кораблем „Цар Петро Великий" їхав до Царгороду ген. Врангель після свого невдатного протибольшевицького повстання. Недалеко румунського берега той корабель затонув із невідомих причин. Совітський уряд звернувся недавно до румунської влади, як спадкоємець царської Росії, не тільки з претенсіями до корабля, але й до скарбу, який затонув разом із кораблем. Тому просить дозволити йому добути згаданий корабель із морського дна.

Нові спадкоємці скарбу.

Ця вістка викликала в Румунії величезне зацікавлення, бо відомо, що на затопленім кораблі містилася ціла каса ген. Врангля. Скарбницю, яку звезли в останній хвилині перед большевиками, оцінюють у Румунії на 400 мільонів леїв.

На превелике диво перед кількома днями зголосилася до румунської влади жінка б. власника корабля Голяницька, якої муж згинув підчас большевицького повороту без сліду і досі не дав про себе знаку життя. Тепер жінка власника зголосила свої претенсії не тільки до корабля, але й до затопленого скарбу. Бо на підставі румунських законів тільки вона, жінка б. власника має всі права до корабля. Також і 22-літній син Голяницької виступив із своїми претенсіями, щоб, ще скріпити домагання матери. Для пояснення мусимо відмітити, що тепер і мати і син є вже румунськими громадянами і внесли скаргу проти СССР до суду в Букарешті. Одначе румунський суд признав себе некомпетентним вирішувати цю справу і переслав її до Міжнароднього Трибналу в Газі.

Ясно, що цей процес за царські гроші викликав велике зацікавлення.

—o—

Спец. у жіночих недугах і поліжництві

Др. Софія Парфанович

Львів, ул. Зибликевича 51, тел. 105—43.

1943 ВЕРНУЛАСЬ. 1—3

ЧОЛОВІК, ЩО 15 РАЗІВ ЗАГЛЯДАВ СМЕРТИ В ОЧІ.

Андре Діпі з Ліону, який тепер має 28 літ, не може нарікати на брак щестя в житті. За десять літ пятнацять разів заглядав він смерти в очі і за кожним разом просто чудом рятувався перед смертю.

За такий розмірно короткий час був він 15 разів жертвою важких випадків. Хоч він людина незвичайно обережна, попадав завжди в такі ситуації, що стояв на порозі між життям і смертю. Дивним дивом кінчилося завжди на малих ранах. Останній випадок трапився Андре Діпі перед кількома днями. Він попав у зудар двох вантажних авт і здавалося, що з нього лишиться тільки розчавлена маса. Коли його видобули зпід останків авт, виявилося, що ціле нещастя покінчилося на легких, нешкідливих ранах, так, що Андре відразу відвезли домів і залишили під домашньою опікою. Перший нещасливий випадок трапився Діпієві як він мав 18 літ. Тоді динамітова експльозія поранила йому око. Небавом випав він із авта в повному розгоні. Відтак топився він на морі, віхав автом на дерево, при чому віз розбився на кусні, він вийшов зовсім ненарушений. Згодом переїхав його поспішний поїзд, але Діпі вийшов знову з життям. Щастя не покидало його досі, та невідомо, чи на будуче теж Діпі шукатиме собі зачіпки зі смертю і чи щастя далі буде до нього усміхатися.

—o—

ЦІКАВИЙ РОМАН.

37 літ тому молода та вродлива графиня Арко зустрілася на балі в Мінхені з англійським военним аташе Петі. Молоді люди закохалися одно в одному, але родичі панночки не погодилися на подружжа з чужоземцем, хоча він був дипльоматом і старшиною. Графиня Арко піддалася волі родичів і вийшла заміж за князя Ліхновського, будучого німецького посла в Льондоні. Аташе посольства п. Петі одружився з англійкою.

Княгиня Ліхновська і майор Петі час-до-часу стрічалися в Льондоні. В серпні 1914 р. князь Ліхновський вручив англійському міністрові закордонних справ ноту з виповідженням війни. Майор Петі пішов на фронт.

Князь Ліхновський помер в 1923 році. Майор Петі розвівся з жінкою в томуж 1923 році. В жовтні того року, майор Петі приїхав до Мінхену і знову зустрівся з вдовою Ліхновською в тому самому домі, де вони познайомились 37 років тому. Коли посивілий вже майор Петі запропонував немолодій вже п. Ліхновській подружжа, вона побліднла, але без надуми згодилася. Вінчання відбулося кілька днів тому. Княгиня Ліхновська переїхала жити мин. тижня до Льондону.

КОНСКРИПЦІЯ... ПТИЦЬ.

Льондонське орнітольогічне товариство ствердило, при допомозі приблизних обчислень, що в цілій Англії є тепер коло 200 мілїонів птиць, значить учетверо більше, як людей.

В інших державах, напр. у Франції птахів багато менше, бо тільки в Англії закони гостро карають за знущання над крилатими сотвореннями та за нищення їх гнізд.

В одному тільки Льондоні нараховують 3 міл. птиць, з того 1,800.000 воробців, 300.000 диких голубів, 35.000 домашніх голубів і т. д.

Експерти орнітольогічного товариства нараховують всіх птиць на цілому світі на 15 мілїярдів.

Поклик Краєвого Товариства ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві.

До Українського Громадянства!

Уся Галицька Волость святкує в 1937 р. небуденний ювилей: 100-ліття появи **„Русалки Дністрової** — події, що стала передвістником великої доби Галицького Відродження. Святкування цього далекосяглого своїм значінням ювилею — це частина великого культу М. Шашкевича, як Пробудника Галицької Землі, культу, що позначився від часу Його смерти такими імпозантними виявами, як переселенням в 1893 р. тлінних остаків Поета з Новосілок Ліських до княжого Львова, відтак поставленням у 1936 р. памятника на Його могилі, далі здвигненням у 100-ліття Його смерти памятникового хреста — символу Відродження на Підзамецькій Білій Горі.

І оце знову в 1937 р. святкує Галицька Земля память Маркіяна в 100-ліття видання Його **„Русалки Дністрової"**, першої в Галичині книжки в українській народній мові. Численні свята в цілому краю та великий, небуденний досі, бо 30-тисячний народній здвиг підчас цьогорічного Маркіянового Свята на Білій Горі — це пророчистий доказ глибокого, вінкового культу і пошани, що її складає своєму Пробудителеві пробуджена до нового життя нація.

Ювилейний 1937 рік добігає небавком кінця, а Маркіянові свята проходять далі в багатьох місцевостях краю, бож багато місцевостей не зуспіло ще досі віддати свого поклону великому Синові Галицької Землі.

Цьогорічне ювилейне святкування 100-ліття **„Русалки"**, хоч прибрало імпозантні, масові форми, всеж не залишає здебільша ніяких тривких, помітних слідів, як це було в минулих ювилейних роках, зокрема в 1911 р.

Вважаючи, що 100-літній ювилей „Русалки Дністрової" — передвістника відродження української нації по цей бік Збруча, є ювилеєм вінкової ваги, Краєве Т-во ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві, як покликане до плекання культу Маркіяна Шашкевича, закликає Українське Громадянство, зокрема всі культурно-освітні та кооперативні установи, святкувати далі 100-ліття появи **„Русалки Дністрової"** в усіх навіть найменших закутинах краю.

У звязку з цим Т-во проголошує теж 1938 рік **ЮВИЛЕЙНИМ РОКОМ „РУСАЛКИ ДНІСТРОВОЇ"**, так, щоб усі місцевости Галицької Волости мали змогу відсвяткувати в себе Маркіянове ювилейне свято.

Зокрема закликає Т-во вшановувати память Маркіяна не тільки академіями, походами і т. п., але в першу чергу затривалювати її тривкими памятками, як називанням Його іменем окремих товариств, вулиць, садженням пропамятних дерев, головнож вмуровуванням **пропамятних таблиць**.

Коли минулі Маркіянові роки позначились такими збірними виявами Його культу, як здвигнення памятників — одного у столиці нашої Землі, другого на Білій Горі, то нехай цей ювилейний рік зладить по собі тривкі памятки культу Маркіяна в кожній нашій українській місцевості, як пророчисте свідоцтво, що Маркіянові ідеї стали вже власністю цілого українського народу і що ввесь український нарід змагає до здійснення основної Маркіянової ідеї: **„Збрататися з повним ясним сонцем".**

Виділ Краєвого Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві:

Д-р Ваньо Теодор вр. заст. голови. **Величко Микола** вр. секретар.

Комуністи намагалися захопити Танжер.

Міжнародня поліція Танжеру викрила комуністичну змову, що змагала до опанування Танжеру шляхом перевороту, в якому мала співпрацювати залога совітського корабля, що в тому часі мав причалити до танжерської пристані. Переворот організував член виконавчого комітету комінтерну Юлій Торверо.

*

(г) Пристань Танжер положена в еспанському Мароку над Гібральтарським проливом, становить разом з околицею невтральну смугу. З огляду на велике стратегічне значіння південного берега Гібральтарського проливу, його не прилучили до Франції, щоб не давати їй ключа Середземного Моря. Признаючи Франції протекторат над Мароком, великодержави віддали північну частину краю під протекторат Еспанії — як слабої держави — а Танжер, що замикає вхід до Гібральтарського проливу від Атлянтійського Океану, зробили невтральною смугою. Ця область номінально підлягає подібно як еспанське Мароко — мароканському султанові, але адміністрація є в руках представників місцевого населення під контролею консулів держав заінтересованих у плавбі по Гібральтарському проливі.

Комуністи хотіли мабуть вихиснувати обставину, що Танжер — як зневтралізована місцевість — не має військової залоги, тому легко буде його захопити та що евентуальна пізніша акція з метою: привернути у Танжері давний стан буде нелегка, бо вимагатиме порозумінням кількох держав, що в теперішніх умовинах є малоймовірне.

Опанування Танжеру було би дало валенсійському уридові вигідну базу в далекому запіллі національної Еспанії, відкіля він міг би вести диверсію проти національних військ. Якби Танжер попав у руки комуністів, національне командування мусіло би забрати з фронту до південної Еспанії та до Марока частину військ та зосередити у Гібральтарському проливі морські й летунські сили, які тепер нападають і блькують побережжа червоної Еспанії. Тим способом червоний Танжер міг відіграти подібну ролю, як недавно зліквідована північна червона армія, що стягала частину національних збройних сил, облегчуючи положення червоних на головному фронті.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

По широкому світі.

Британський король Юрій VI. виголосив перед обома законодатними палатами велику престольну промову, в якій торкнувся справи Еспанії, Далекого Сходу, безробіття і дозброєння та заповів недалеку подорож до Індії.

Німецький уряд зорганізував — як подають з французьких джерел — окреме бюро арабських справ при міністерстві закордонних справ, щоби разом з Італією підтримувати арабську справу в Палестині. У Римі та в Берліні все заперечують.

В **Палестині** знову скріпився терористичний рух.

Єгипетський король Фарук повернеться з з Фарідого Сульфікар 16. січня.

Д-Р АНТІН ГАРАСИМІВ.

Помилувані по смерти.

СПОМИН З 1914. Р.

З початком жовтня 1914. р. спромоглася австрійська армія, що у вересні відступила була перед переважними силами російської армії по-за Карпати, на офензиву проти російської армії.

Дня 8-го жовтня 1914. р. два австрійські полки перейшли границю Бескиду та в селі Тухолька в пятницю 9-го жовтня 1914. ударилися з частинами російської армії, що займали там укріплені позиції.

Земля вкрита була снігами вище колін: сніг дальше падав і то так густо, що на 50 метрів не можна було бачити людини і тому прийшло до обосторонної густої стрілянини аж тоді, коли австрійці підійшли до перших хат Тухольки, на яких 200 кроків від московських позицій.

На таку малу віддаль артилерія не мала роботи, зате жваво тараxкали з обох сторін машинові та ручні кріси.

Коло 14. год. москалі відступили на північ у напрямі на Сколе, полишивши в Тухольці своїх 22 убитих. Переможні австрійці начислили були 53 убитих та 151 ранених.

По кількаденнім відпочинку австрійці пішли вперед та занявши Синевідсько Вижне, дня 17. 19 жовтня вже по полудни вимаршували одинадцятьох найповажніших господарів цього селарадних враз з війтом. У понеділок дня 19-го жовтня відбувся воєнний суд над цими господарями. Як фаховий суддя-правник виступав пох. д-р Загурський, а головним свідком обвинувачення був тамошній поселенець — Мусик.

На основі признання обвинувачених і свідоцтва Мусика, устійнив суд, що обвинувачені давали поміч російській армії, яка там квартерувала понад місяць, доставляючи підвод, робітників тощо.

Всіх 11-ох засуджено на кару смерти — мали їх повісити. Довідавшись про присуд, ціле село збіглося. Плач, зойки рідні та знайомих були би зрушили колишніх бісурмен-татарів, та не зворушили вони австрійської „хороброї" команди, що свої невдачі на полі бою через невмілу команду, звалювала на рахунок буцім то зрадливого і прихильно до Росії настроєного населення.

Присуд виконано до двох годин від його оголошення, дарма, що міжнародні договори як конвенція женевська і гаська визнані також Австрією, виразно постановляли, що населення місцевостей занятих ворожою армією обовязане піддаватися її наказам ,що арештою нагаями, штиками, прикладами, розстрілами чи шибеницями має змогу вимусити і право послугу у населення.

Так згинули не якісь москвофіли, але всі свідомі українці (а Синевідську ціле населення є свідомо українське), що їх сини були в австрійській армії і за Австрію наставляли свої груди. Нашим мученикам шнур не дав навіть змоги промовити останнього слова.

Згадані вище постанови міжнародніх конвенцій, дали відтак правну — арештою зовсім справедливу підставу і мотив для присуду воєнного суду у Відні, що на домагання нашої парляментарної репрезентації, поновив карне слідство супроти повішених, а перевівши другу розправу всіх тих повішених мучеників звільнив їх від вини.

Гіренька муштарда по обіді

Такою самою смертю згинули ще вчасніше в Торокні на Угорщині о. Березовський, писар громадський Кобилянський та селянин Жабюк утікаючи перед москалями. Їх приарештували на Мадярщині та признали за російських шпигунів тому, що в одного з них знайшли коробочку сірників „мадярського походження", а це свідчило про те, що вони кілька разів перекрадалися через Карпати та доносили москалям про рухи австрійської армії!! Судив їх той сам суд, що пізніше судив синевідчан! І цей присуд по переведенні в Стрию в 1917. році нової розправи, ухилено і всіх трьох тих покійників звільнено від вини.

Нехай цей спомин буде за китицю квітів на могили тих мучеників та за слово співчуття українського громадянства для членів рідні мучеників.

Лишо ощзди'стю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та П В'дд'ли при вул. Городо'ській 60 і вул. Жовк'вській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 гол. Щоби дати змогу **купцям і промисловцям** помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19.30.** За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

Відкриття підкарпатського сойму.

Вчора в Ужгороді відбулося торжественне відкриття першого засідання підкарпатського сойму. Губернатор вказав короткою промовою на цю велику історичну хвилину для Підкарпаття. Потім прийнято постанови в різних справах економічної і соціальної натури.

З українського студентського життя у Варшаві.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У звязку з замітками в „Ділі" про життя У. С. Г. у Варшаві в чч. 29 з 17. X. і 235 з 24. X. ц. р., до яких вкрались деякі неточности, просимо для вірного зоріентування української громадянства в порушених у них справах помістити отсі наші завваги:

В дні 9. X. ц. р. відбувалися в домівці У. С. Г. не загальні збори, а звичайні ширші сходини, на яких виголосили світоглядовий та інформативний реферат члени Управи У. С. Г. і щойно **після цього** забирали голос у дискусії новоприняті студенти і гості, м. і. п. проф. д-р М. Кордуба. Коли йде про дискусію над „консолідацією українського студентства у Варшаві", то треба її розуміти як змагання до дальшої, ще більшої організаційної справности і внутрішньої суцільности членства У. С. Г. Про якенебудь „дотеперішнє розбиття" українського студентства у Варшаві не може бути мови, бо вся місцева й активна студ. молодь морально і фактично зорганізована в **одинокому** варш. студ. товаристві, яким є Українська Студ. Громада.

Дотично замітки про У. С. Г. в „Ділі" з 24. X. ц. р. інформуємо: На звичайних ширших сходинах, на яких відчитано реферат п. н. „Жидівська проблема в Україні", в дискусії **між іншим** був висказаний погляд Управи У. С. Г., що українське студентство не мішається до польсько-жидівських авантур в університеті і члени У. С. Г. приняли його однодушно до відома. **Ніхто з членів Управи У. С. Г.,** яка завжди виступає солідарно — **не намагався** „в некультурній формі переносити ендецькі методи на наш грунт"; зате початково один новоприйнятий і незоріентований у ситуації студент (покищо лиш гість У. С. Г.) висказав власну гадку, яку відтак, дістявши вияснення, змінив, погоджуючися вповні з усім студентством У. С. Г.

ЗА УПРАВУ УКРАЇНСЬКОЇ СТУД. ГРОМАДИ У ВАРШАВІ:

Вітошинський Борис, голова. **Штуль Олег,** за секретаря.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 13—20

Суд уневажнює масово виленські розводи.

Окружний суд у Варшаві видав присуд у сензаційному розводовому процесі проти вищого військового старшини В. Його жінка внесла до суду позов у справі уневажнення „виленського" розводу, що його внеднав її чоловік без її згоди та відома. Суд уневажнив розвід. Слід згадати, що в останньому часі окружний суд у Варшаві уневажнив масово „виленські" розводи.

Конґрес Професійних Союзів у Польщі

В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ.

Як ми вже повідомляли, у днях 23. і 24. жовтня ц. р. відбувся у Варшаві VI. Конгрес клясових професійних союзів. Як довідуємось, конгрес прийняв окрему резолюцію в українській справі, яка проте в польській пресі, включно з „Роботніком" не появилася: появилися тільки привіти конгресу для червоної Еспанії.

Для інформаційних цілей подаємо текст тієї резолюції:

VI. Конгрес професійних союзів пятнує політику шовіністичних кругів на землях заселених українським населенням, які під претекстом рятування загроженої польщини, замість творити умовини гармонійного співжиття двох народів, дотеперішні взаємини ще більше загострюють. Польсько-українська боротьба не лежить в інтересі робітничої кляси і тому кляса ця її найрішучіше осуджує.

Від українських робітників вибраний до Центральної Комісії п. П. Буняк зі Львова. Промовляв на конгресі ред. І. Квасниця.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**

готові і на замовлення

простирала — пошевки — б дла — полотна — ручники — обруси — коци — капи — франки поручає

А. Петрушевський **ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.** (давніше Коральницька)

Для П. Т. Духовних і Учительства місячні оплати. Цінники задурно

Протикомуністичний договір Японії з Італією.

ТОКІО, 27. 10. ПАТ. Орган військових кол „Кукумін" запевняє, що вже закінчено приготування у справі заключення японсько-італійського протикомуністичного договору. Мін. Гіротa предложить дня 2. листопада ц. р. проект цього договору раді міністрів до апробати. Договір оголосять мабуть 25. листопада в роковини заключення німецько-японського договору.

Димісія мін. Шахта?

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Авас повідомляє з Берліна: Підчас гостини в генерального консуля Злучених Держав у Берліні мін. Шахт буцімто заявив, що подався до димісії як міністр господарства Німеччини затримуючи лише становище президента Німецького Банку. Мін. Шахт додав, що цю вістку оголосять нині або завтра.

—o—

ВІЗИТА МІН. ШМІДТА У ВАРШАВІ.

ВАРШАВА, 27. 10. ПАТ. Нині в полудне австрійський секретар закордонних справ Гвідо Шмідт склав візиту прем. Складковському. В год. 1-ій склав вінець на могилі невідомого вояка. Опісля приняв його на авдієнції президент Польщі.

Метою візити затіснити культурні взаємини між Австрією та Польщею.

—o—

ЯПОНІЯ НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТИ В КОНФЕРЕНЦІЇ.

ТОКІО, 27. 10. ПАТ. Японія офіційно відмовила участи в конференції 9-ох держав у Брюселі.

ПАРИЖ, 27. 10. ПАТ. Вчора вечором приїхав до Парижа Норман Дейвіс і відїхав нині до Брюселі на конференцію 9-ох держав.

—o—

СТРАШНА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

ЙОКОГАМА, 27. 10. ПАТ. Електричний поїзд наїхав на юрбу, що прощала на двірці вояків, які відїздили на фронт. 22 особи вбиті, коло 10 тяжко ранених.

НОВИНКИ.

— **З нинішнім числом** „Діла" (238) висилаємо своїм точним Передплатникам черговий безплатний повістевий додаток за місяць жовтень: „ЧОРНА ІНДІЯ МОЛОДОЇ МУЗИ" — збірка новель „Молодомузців". Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошти пересилки книжки, що треба буде їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сот. на книжку за **місяць листопад**. Реклямацій щодо цієї книжки Адміністрація бере на увагу **тільки до 14 днів.**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. 1., телефон 254—46.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футрині шкірки, як також перефасоновує і переробляє уживані футра за найновішими моделями. —?

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** У пятницю 29. ц. м., год. 18, відбудеться у Бібліотеці НТШ засідання Етнографічної Комісії НТШ для вшанування памяти акад. В. Перетца з рефератом проф. Філярета Колесси.

— **Лисенко в радіо.** Для вшанування 25-ліття смерти Миколи Лисенка виступлять у неділю, 31. ц. м. в год. 16.05 у львівському радіо оперовий співак Михайло Голинський і піяністка Галя Левицька. В програму входять пісні та арія з опери „Тарас Бульба", а з фортепіянових творів І. Рапсодія, якої крім композитора ніхто досі в нас не грав. Авдиція тривати-ме 40 хвилин і буде трансмітована на всі стації Польського Радія.

— **Кооперативний равт,** що його влаштовує Товариство Українських Кооператорів у Львові, відбудеться 30. жовтня в салях Народнього Дому при вул. Рутовського ч. 22. Початок точно в год. 21, стрій довільний, буфет у власній управі. Равт почнеться відспіванням кооперативних пісень хором „Сурма" під проводом п. О. Плешкевича і промовою голови Товариства інж. Юліяна Павликовського на тему: „Кооперація і демократія". На дальшу програму равту зложаться стилізовані народні танці, які виведе п. Олена Заклинська, продукції хору жіночих ревелерсів, товариські забави і танці. Дохід з равту призначений на культурні цілі. Хто не дістав карти вступу, може зголоситися до канцелярії Товариства Українських Кооператорів, Львів, ул. Техніцька 1, кімната ч. 15.

— **Теіко-Ківа,** феноменальна японська співачка виступить 4. листопада ц. р. в опері Пучінія „Мадам Батерфляй" у Львові. Крім того співатимуть тенор з Варшави П. Варва, баритон Романовський і п. Галінська.

— **Краєва нарада книговодів-українців** відбудеться в пятницю 29. жовтня ц. р. у справі законопроекту про дипльомованих книговодів. Нараду скликано на год. 18-ту (6-ту вечором) у домівці Р. С. У. К. при вул. Техніцькій ч. 1. На цій нараді українські книговоди вискажуть свою думку про законопроекти уряду і польських організацій та займуть до них своє становище.

— **Концерт М. Дуди в Рівному.** Дня 31. п. м. в год. 2. в салі театру Зафрана в Рівному відбудеться на бажання громадянства ще один концерт оперового співака М. Дуди в супроводі сопрана М. Дубрівної. Дохід з концерту призначений на дітей українських шкіл в Рівному.

— **Музичні стипендії.** Дирекція та педагогічна рада львівської музичної консерваторії ім. Карла Шимановського (вул. Коперника 9) рішила створити в честь свого ідейного покровителя бл. п. Карла Шимановського чотири стипендії річно для вбогих, але талановитих учнів кляс: 1) гри на фортепіяні, 2) гри на скрипці, 3) сольоспіву, 4) композиції. Стипендії в формі безплатної науки вищезгаданих предметів у цій консерваторії будуть надані в другій половині листопада ц. р. при помочі публичного конкурсу. Інформації подає та приймає зголошення секретаріят консерваторії (вул. Коперника 9) до 6. листопада ц. р. в годинах від 16—18.

— **„Дніпро"**, політичний громадський двотижневик, появляється з днем 25. жовтня ц. р. в Коломиї. Видає В-во „Веселка", редагує колегія, за редакцію відповідає Волод. Шокалюк. Адреса Редакції й Адміністрації: Коломия, вул. Закупілева ч. 63. — Зі змісту виходить, що „Дніпро" видають емігранти-уенерівці.

— **Наслідки студентської демонстрації.** У звязку з авантурами, які були недавно в авлі львівського університету на інавгурації академічного року, вивісив ректорат відозву, в якій назвав ту демонстрацію публичною образою не тільки ректора і цілого сенату, але й запрошених гостей. Аж до вияснення ректор припинив усі університетські врочистости та заповів, що відмовить участи у всіх імпрезах, які влаштовуватиме академічна молодь. Одночасно ректор скликав засідання малого академічного сенату, покликавши до переслухання голов деяких студентських організацій. Ректор університету д-р Кульчинський подався до димісії.

— **Новий костел** посвятили у Байківцях біля Тернополя. На посвяченні був віцевоєвода Непокульчицький і староста Адамський.

— **Збаламученим селам забаглося гербів.** Під впливом польсько-шляхотської пропаганди деяким солтисам т. зв. ходачково-шляхотських громад перевернулося в голові і вони внесли до міністерства внутрішніх справ подання, щоби міністерство признало тим селам право вживати власні герби. Міністерство відмовило цьому проханню, тому, що польська геральдика не знає подібних визначень села, а гербами користувались тільки міста або краї.

— **Відгомін вуличних заворушень** ще не протомонів у львівських судах. Перед окружним суддею д-ром Майковським відбулася розправа проти 13 осіб, що у квітні м. р. брали участь у битті шиб і нищенні ліхтарень у жовківській дільниці, при чому знищили поверх 200 шиб. Двох обвинуваченых Бойка і Диду з причини малолітности засуджено на уміщення в домі поправи, інших на кару вязниці від 2—6 місяців.

— **Не вільно критикувати шкільних організацій.** Міністерство освіти оголосило цікавий обіжник до вчительства у справі шкільних організацій. Заборонено прилюдну критику учнівських організацій у школах, тому, що відемні вислови вчителів про поодинокі організації є недагогічні. А як ті організації часто заслуговують на догану?

— **Підкинула дитину в церкві.** У притворі церкви в Самборі найшли клунок, а в ньому 10-місячну дівчинку. Дитиною заопікувалася місцева захоронка, за матірю шукає поліція.

— **Поліціянти обовязані показувати значки з числами.** Головний командант державної поліції у Варшаві ген. Кордіян-Заморський видав приказ усім функціонарям поліції у справі показування евіденційних значків. Поліціянти обовязані показувати значки з числами на домагання третіх осіб, лише не в службі, а якщо це звязане з їх поведінкою.

— **Добрий почин.** Українська еміграція, що гуртується при відділі УЦК. у Плотичному, пов. Сувалки розпочала будову власної домівки. В ній знайдуть приміщення: бібліотека, дитячий садок, буде театральна саля і мешкання для старших віком і нездібних до праці.

— **Як це було в Томашівцях?** „Век Нови" з 28. ц. м. (ч. 10.933) пише, що в селі Томашівцях пов. Калуш дійшло минулого тижня до таких подій між українським і польським населенням на національно-релігійнім тлі. Ева Щур з Томашівець поставила великий дубовий хрест на кусинку свого грунту. Цей хрест мав посвятити римокат. священник. На цю вістку українське населення пішло з церковною процесією на посвячення хреста. Одначе фундаторка рішуче спротивилась і посвячення хреста не відбулося. Опісля в ночі кількох українських хлопців мали викопати хрест, що його уфундувала Ева Щур і закопали новий хрест з написом в українській мові. Обурені поляки з Томашівець не хотіли зрезигнувати зі своїх прав. Наслідком жалюгідних подій поліція арештувала багато українців під закидом профанації релігійних почувань.

— **Кара за рільний страйк.** Перед судом присяжних у Львові відбулася розправа проти Івана Осмака і Мошка Зальцмана з Немирова, що були вже карані за комунізм. Цим разом закинули їм нелегальну організацію рільних страйків у Равщині. Обох засудили по 6 літ вязниці.

— **Зловживання в галицькій електрівні.** В Галичі припинено в урядуванні директора міської електрівні Миколу Левицького. Закидують йому „недокладности в касових книгах.

— **Що може трапитись лікареві.** Львівський окружний суд розглядав справу лікаря з Янове під Львовом, д-ра Едварда Вітліна. В нього служила Фр. Богданецька, що мала нареченого Ом. Сербу зі Львова. Одної днини заявила Богданецька своєму нареченому, що лікар В. при помочі якогось наркотика доводив її до тілових зносин. Тоді Серба поїхав до лікаря й жадав вияснень, одначе він не хотів навіть говорити, а ще й ударив Сербу. Тоді ще надбіг М. Кідацький і разом з лікарем побив Сербу аж до втрати свідомости. Від побиття Серби захорів душевно. Його відвезли на Кульпарків і там він помер на запалення легенів. Розправу відложили задля доповнення слідства.

— **Перед виборами бурмістра в Галичі.** У звязку з опорожненням становища бурмістра міста Галича відбудеться в найближчих днях доповнюючий вибір. Як повідомляє ПАТ, найповажнішим кандидатом на це становище є кпт. Юзеф Сойка, б. легіоніст і провінціяльний діяч.

— **За ділання на шкоду віритель.** Станиславівський суд засудив на кару 3-місячного арешту лікаря д-ра Нафталія Рота за ділання на шкоду вірителів. Д-р Рот спричинив кілька літ тому самоходовий випадок і цивільний суд признав жертвам випадку відшкодування в сумі 34.000 зол. Щоб унеможливити вірителям реалізування їхньої претенсії, д-р Рот продав свою реальність.

— **Біснуватий перед судом.** Станиславівський суд займався справою Михайла Ганаковського із Бортник товмацького повіту, який в червні ц. р. стрілив крізь вікно і тяжко ранив місцевого купця Мошка Ренера, коли разом з іншими жидами відмовляв молитву. Слідство виказало, що Ганаковський терпить на умову недугу, вірячи, що на його життя всі чигають, і часто заходив до знахорки Марії Хромей за порадою. Знахорка сказала, що в ньому сидить біс, якого можна вигнати тільки при помочі побожних людей. Ганаковський повірив, причім набив собі до голови, що саме побожні чигають на його життя. Тому рішив убити найпобожніших у селі людей, а саме священника о. Балицького і жида Реннера. В тій цілі він роздобув у свого сусіда Івана Квоки кріс і стрілив насамперед до Ренера, коли він на шабас молився. Тепер окружний суд припинив слідство проти Ганаковського і на основі лікарського рішення і звелів відставити його до шпиталю в Кульпаркові. Зате рішено потягнути до судової відповідальности Івана Квоку за те, що позичив кріс Ганаковському.

— **Буде тепла зима.** В околицях Галича зацвили масово фіялки та інші квіти. Населення надіється пізної й теплої зими.

— **Таємне вбивство комуніста.** Перед кількома днями знайшли в дрогобицькім лісі тіло невідомого мужчини. Секція виявила, що він згинув від куль. Тому відпав здогад про самогубство з причини нещасливого кохання. Одночасно слідство виявило, що вбитим є 20-літній Манес Крон, відомий комуніст, який недавно вийшов зі золочівської вязниці.

— **Краєва хроніка.** У хаті 70-літнього прошака Андрія Стафи в Ряшеві вибухла пожежа. Прошак утратив притомність і згорів у вогні. — В Олієві зборівського повіту згоріла загорода господаря Жука. Вогонь спричинив 10-літній син господаря, умово хорий, що виніс із хати вуголь і бавився ним на подвірі. — В мешканні Волод. Ковальчика в Тернополі на Новому Світі залишені без опіки малі діти спричинили вогонь і зачадилися. Двоє з них померло. — В Тернополі помер нагло урядовець магістрату, 21-літній Ст. Кубраковський, наслідком затроєння крови після вирвання зуба. Із громадської вязниці в Озірній пов. Зборів утік арештант, Йосиф Назанський.

— **Найшов 5.000 зол. у трамваю.** Тарнівський торговельний агент їхав у Львові трамваєм до поїзду. Мав із собою валізку, до якої була привязана течка. Ще перед двірцем шнурок розвязався і агент висів із трамваю оставляючи течку, в якій було 5.000 зол. готівкою і векслі. Течку найшов робітник, що їхав тоді трамваєм і став на площі перед двірцем перераховувати гроші. В тій хвилині прибіг власник течки, якому робітник віддав її, лише домагався знаходного. Власник дав робітникові лише свою візитівку, бо спішився до поїзду. Всів до вагону із віднайденими грішми вже в останній секунді.

— **Наслідок довгого гуляння.** У Святкові біля Полоцька у господаря Сюди відбувалося весілля. В забаві брала участь також служниця господаря, танцюючи „до загину". Нараз вона впала з перетомлення і заснула в сон, з якого досі не збудилася. Так спить вона вже другий тиждень.

— **Відповідь проф. Пікара.** Як повідомляють із Брукселі, проф. Пікар виладив уже відповідь на комунікат організаторів польського лету до стратосфери. В дуже гострих словах він відмовив польському комітетові кваліфікацій називати його проекти нереальними і представляє перейняття його проектів та винаходів організаторами польського стратосферичного лету. Відповідь проф. Пікара перешле бельгійська агенція польській пресі.

— **Наслідки алькоголю.** Як відомо, алькоголь робить часто із людини свиню, але мало відомо, що пяна свиня стає кровожадною бестією. В румунському селі Ігероаза попилися свині, наївшись відпадків від фабрикації вина. Під впливом алькоголю звірята попали в таке розярення, що коли 64-літня господиня Марія Гройческу хотіла їх розігнати, свині кинулися на неї і пошматували зубами. На поміч надбігли люди, одначе застали тільки останки тіла, яке догризали пяні свині.

— **Дегенерат.** В Гамбурзі та в найближчій околиці якийсь садист допускається від довшого часу злочинних практик на малолітніх дівчатах, які заманює за місто. Коло 20 дівчат у віці 7 до 13 літ стало вже жертвою цього дегенерата. У всіх випадках злочинець поводився однаково. Доконавши злочину, він всаджував кожну дівчинку до потягу на найближчій стації та відсилав назад до міста. Налякані дівчата не вміли навіть подати, де вони були. Поліція не викрила покищо злочинця.

— **Есперанто офіціяльною мовою Евхаристичного Світового Конгресу.** В травні 1938. р. відбудеться в Будапешті 34-ий Евхаристичний Світовий Конгрес. До Будапешту зїдуться представники й делегації всього католицького світу. Та лиш маленький відсоток приїзних гостей знатиме мадярську мову. Також нечисленні вибранці між господарями й гістьми будуть знати світові мови, як англійську, французьку, німецьку. Щоби зменшити неприємности різномовного хаосу й влекшити чужинцям-учасникам конгресу безпосереднє порозуміння з мадярським населенням, організаційний комітет конгресу признав також міжнародню помічну мову есперанто офіціяльною мовою конгресу. Добрий досвід з есперантом у цьому напрямі зробила вже Мадярщина в часі міжнароднього пластового здвигу т. зв. „Джемборі", що відбувся там в 1933. р.

Важне для Пань Дому. Незрівняну книжку з приписами д-ра А. Еткера п. н. „Добра господиня вічі сама" дістанете у всіх кольоніяльних крамницях, книгарнях та у заступників фірми Еткер. Ціна книжки 30 сотиків. Книжка необхідна бо дає дуже багато приписів на печиво, тощо.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 28. X. год. 8. Одноразовий виступ румунського хору „Кантарея Романієї".

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Четвер 28. X. год. 7.30 „Жабонька".

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:

28. X. Орленя.
29. X. Княжна чардаша.
30. X. Шаланут.
31. X. Довбуш.
3 Вересня іде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГУСАКІВ:

28. X. Воскресення.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Робітничого Дому):

3. XI. Хмара.
4. XI. Маруся Богуславка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.

3 Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Дмитрів, Березів, Сянік, Риманів, Лісько.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найвигідних цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галянтерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,** побіч фірми Саламандра.

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".
АТЛЯНТИК: „Кід Галагад".
ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".
ГРАЖИНА: „Мельодія закоханих сердень" і „Страдіварій".
ЕВРОПА: „Гільтайська трійка".
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пломінна загибель!"
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.
МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Патахоном та Тібором Гальмаєм.
МУЗА: „Камеліова дама".
ПАКО: „Дітя щастя" з Ліл. Гарвей.
ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Кравою Зак.
РАЙ: „Княжа".
РІЯЛЬТО: „Бургтеатр".
СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Біл".
СТИЛЕВЕ: „Данило Буц" і ревія.
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.
ХИМЕРА: „Танго закоханих". —

Концертове бюро М. Тірка:

28. X. Жінет Неве, І лавреатка конкурсу ім. Вєнявського.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).

„Теплиці, Шмеке, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 28. жовтня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Солісти, 19.10 Камер. музика; ВІЛГОРОД 20.00 Чеські пісні, БУДАПЕШТ 17.30 Орх. концерт, 21.30, 22.00 Циг. музика, 22.25 Форт., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.15 Англ. пісні, 17.35 Пять пісень Ірака, 18.55, 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Скр. сонати, 19.10, 20.00 Чар мельодії, скр., віол., форт., МІЛЯНО 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Святочний концерт; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви „Андромаха" траг. Расіна, 22.05, 23.00 Камер. музика; РИМ 20.40 Розр. музика, 23.15 Танк. музика; ТАЛІН 18.30, 19.00, 20.00, 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани.

РУКАВИЧКИ шкіряні
Імітація дунських **шовкові**
у великім виборі — дуже дешеві.
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. = (побіч Брами)

Пятниця, 29. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Соната а-дур на скр. і форт. Франк-а, 19.10 Вальси і любовні пісні, хор, форт. дует. 21.10 Солісти; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт балалайк. орх., 14.00 Скрипка, 18.10 Сальон. музика, 19.15 Нар. пісні, циг. орх., 20.45, 21.00, 22.00 Концерт симф. орх.; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Солісти. 19.25 Легка форт. музика у вик. трьох піяністів, 20.25, 21.00 Вес. вед.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Сопран, форт., скрипка, віол., 19.10 Вагнеріянський концерт, 20.00 Твори Р. Штравса, орх., спів; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 18.50, 22.40 Розрядкова музика, 21.00, 22.00 „Шіо ді фортуна" муз. Фантазія Ля Роса Пародія; ПРАГА 19.35 20.00, 21.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45 Пісні, 21.15 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 „На паризькій хвилі" розр. програма; РИМ 17.15, 18.50 Розр. музика, 21.00 22.00, 23.00 „Фавст" оп. Гунода.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 28. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня зарядниця, 11.15 Для діцей: Сюїта, орх., форт., 11.40 Бетовен: Соната г-дур оп. 30 ч. 3., пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Легка музика. Полуд. денник, 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Легка музика з пл., 14.30 Спів. рецісталь Степана Свіжка (бас) у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 „Ольбрехтові лицарі", Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки з міста і провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Гутірка музика з молодю, 16.15 Сальон музика у вик. квартету, 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Знання і книжка: „Картезій", 17.15 Концерт солістів: форт., скр., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У таборі сокологірців, 18.20 Льв. молодь перед мікрофоном: Від Бескиду до Балтику; 18.30, 18.55 Програма на завтра, 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи і програми, 19.00 Театр Уяви „Лісний Клень"; 19.35 Дуети; 20.00 „Клівія" оперетка Ніко Достала; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Гутірка, 22.00 Боротьба за власне слово, літер. нарис Ант. Потоцького; 22.15 Камер. концерт: скр., альтівка, віол., форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із співкерового альбума.

Пятниця, 29. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня зар.; 11.15 Для шкіл: „Мама"; 11.40 Форт. твори Шумана з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Музика з пл., Полуди. денник, Кн. Й. Повітовський; 13.50 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Як працюють наші мами; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт військ. орх.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Англійська конверсаторка; 17.15 Бусоні: Соната на скр. і форт., оп. 36. ч. 2 г-моль; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Туристт. інформатор; 18.15 Пісні у вик. Ядз. Яцуківни, сопр. у супр. форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Люди та підсоння; 19.00 „Наполеон" Райнеля, фрагм. 19.35 „Дон Хуан" оп. Моцарта; у перерві Веч. денник, Актуальна гутірка, Виїмок із Байронового „Дон Хуана"; 22.15 Католицькі місії заборолом моральної і сусп. ладу; 22.30 Легка і танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Осінні акварелі, муз. репортаж.

БІРЖА.

Львів, 27. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95, Долярн американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 293·42·—291·70, Франки фр. 17·95—17·45, Франки швайцарські 122.25—121·45, Фунти англ. 26·26—26·10, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·19—116·35 Кор. норв. 131·95—130·95, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри, італ. 22·00—21·20, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 123·00 — 117·00, Шіллінги австр. 98·00—97·00, Тель Авіва 26·20—25·90, Марки нім. срібні 128·00 — 122·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·38, 55·38, 55·63, 4 пов. інв. 1 ем. немот., 2 ем. 69·25, серія 83·25, 5 залізн. 60·00, 4 прем. дол. 38·90 консол. 58·75, 58·25, 58·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·00. Цукор 34·00 Вугель 22·50, 23·00, Лільпоп 20·25, Моджеїв 10·00, Остроленць 25·00, Габербуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 27. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. внд. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·00 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця здержана.

ОПОВІСТКИ.

Виділ Української Студентської Громади в Кракові подає до відому всім довжникам допомогового реферату У. С. Г., які покінчили студії, що речинець сплачування рат з затягнених позичок, продовжено до дня 15. XI. 1937. Усіх довжників, які до того часу не вирівняють своїх залеглостей супроти Т-ва, або не вишлють жадного внесення, з днем 15. XI. ц. р. передається судовому поступованню. — За Виділ У. С. Г.: Лапчак Тома, голова, М. Кравчук, секр. 1933 3-3

Д-р Микола Слюзар, лікар, Брно, Чехословаччина; зложив через Адміністрацію „Діла" **зол. 100.— на Український Шпиталь; зол. 50.— на Українських Інвалідів і зол. 50.— на „Рідну Школу".**

МЕШКАННЯ

ДВІ КІМНАТИ, передпокій, кухня, сонячні, повний комфорт, два входи, балькон, поверх, **Остроленцька 17,** ріг Потоцького. 1911 3—3

КУПНО - ПРОДАЖА

42 МОРГІВ поля з будинками, околиця Жовкви при станції, ціна 18.000, готівкою 12.000, 6.000 довголітний банк. „Трансакція" Львів, Длугоша 1. 1918 3—3

ЩОЙНО викінчений гарний дім з 8 мешканнями готівкою 12.000, банк 4.000. „Трансакція", Длугоша 1. 1918 3-3

МУРОВАНИЙ дім у Львові коло головного двірця оказійно на продаж. Зголошення до „Діла" під **„7000 зол."** 5-5

ПРОДАМ оказійно: 250 зол. місячний дохід, нова з вільними хатами, одноповерхова каменица, 140 сажнів городу, цегли, бічна Потоцького, 6000 довгоречинцевий, готівка 17.000. „Діло" під „Листопад". 1919 6—6

МАШИНИ до шиття, до писання найдешевше продає — Патицький, Львів, Чарнецького 10. 1354 1—5

ТРИПОВЕРХОВА кам'яниця, 26 кімнат, комірне 5.200, ціна 45.000 без довгу. — „Трансакція", Длугоша 1. 1918 3—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ЗАСТУПНИКІВ на кожну місцевість до збирання замовлень на домішку до корму курей „Кудкудак" шукає єдина своєрідна фірма Продукція домішки до корму курей „Кудкудак" Іван Симко в Загірю (п. Загуж). 1884 5—5

РІЖНІ

НАЙМОДНІША здібнича галянтерія як гудзики, клямри, цвіти на біжучий сезон і карнавал дістанете дешево у ф-мі І. Гак, Львів, Галицька 18. 1895 5—5

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найрепутаційніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПАРАСОЛІ, палиці туристичні поручає найдешевше Кучинський, Львів, Казимирівська 4. Реперації виконує негайно. 1867 6—6

ОЩАДНІ ГОСПОДИНІ роблять на зиму запаси висококнісного меду, овочів, грибів в кооперативі „Рій" Львів, ул. Руська 20 тел. 279-65. При гуртовім купні достава до дому. 1881 5—5

ІЛЬКІВ МИХАЙЛО, управнений будівельний майстер виконує всякі будови домів, перерібки, відновлення фасад. Кошторисн безплатно. Львів, ул. Стечковського 1. Тел. 118-61. 1864 1-3

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 5—15

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина вирібня „Ідіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 3-20

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 1—10

ОГОЛОШЕННЯ.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 21—40

Сік і вино густувате як цю справу розвязати ?

тільки **желятиною** меленою

d-ta ЕТКЕРА

Заступники: Вольфрам і Розенкранц, Львів, Пілсудського 11. Оригінальні вироби д-ра Еткера як порошок будинковий, ванілевий або чоколядовий, порошок до печення „Бакін", мелена желятина і зміцнений ванілевий цукор дістанете тепер також в українських опакуваннях

Магазин Новин для Пань
РОЖИ БОТВІН
Боїмів 8 — тел. 251-02
поручає найновіші роди новин на плащі, костюми і сукні, як також шовки по цінах приступних. 2-5

Столярська робітня
поручає всілякі меблеві вироби на замовлення та готові на складі
Маріян Міхаліцкий
Львів, Потоцького 38 2-4

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

НОВИНА! АПАРАТИ **безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радіовий наряд найдешевше у фірмі**
ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піяніно
І. Беттінг і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 12-30

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети, фіранки, дивани і т. п.
Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 13—40

ТОРГОВЕЛЬНЕ БЮРО „ДНІСТЕР"
приймає здібних агентів з провінції до продажі товарів: бляхарних, ветеринарних, галянтерійних і косметичних. Високий заробіток.
Замойського 6. Відповідаємо на залучену марку. 1724 10-10

На редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 239 (14.783). Львів, пятниця 29. жовтня 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Права „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

На допомогу нашій молоді!

УКРАЇНЦІ!

У великій потребі звертаємось до Вас. Кинена на поталу незавидної долі, позбавлена належної опіки наша студіююча молодь жде від Вас негайної помочі. Ви не можете відмовитись і не дати їй того, що їй неодмінно конечне. Ви не можете залишитися глухими на її заклики.

Йде про поміч тим, що вже в найближчому часі мають заняти позиції батьків, про молоде покоління, що на зміну старшому прийти має. Воно мусить перенять ті великі обовязки провідної верстви нації, від яких виконання залежить наше майбутнє.

Та чи сучасне положення українського студентства сприяє цьому, щоб воно могло в майбутньому піднятись цих завдань?

Українці! Наше студентство стоїть перед небезпекою фізичного нидіння. Навіть ця мала кількість нашої інтелігентської молоді — бо число нашого студентства постійно зменшується —не може знайти відповідних умовин праці. Холодне мешкання і постійне недоживлювання, брак грошей на оплати і книжки — ось умовини, в яких нашому студентству приходиться працювати. Коли ще згадати про утруднений для нього доступ до високих шкіл, то образ доповнюється.

Стоїмо перед можливістю заглади нашої інтелігентської молоді. Це веде до утрати провідної верстви нації. За тисячоліття нашої історії тратили ми вже нераз нашу провідну верству. Це коштувало нас цілі століття неволі. Допустити до подібного тепер, значить — перечеркнути можливости нашого національного розвою на століття, значить — закріпити власну неволю!

Інстинкт самозбереження, свідомість нашого великого майбутнього та наша національна гордість не можуть допустити до того, щоб на наших очах нидів цвіт української нації.

Українці! У Львові діє від чотирьох місяців Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству, що рішив нести допомогу тим молодим людям, які крізь злидні студентського життя продираються до своїх цілей. І рівночасно станув Комітет перед фактом браку відповідних фондів. Ось саме тепер на початку шкільного року напливають до Комітету сотки прохань по допомоги на оплати, книжки і життя. Їм не можна відмовити! Це просять люди, які хочуть учитися, які своєю громадянською працею сторицею сплатять довг вдячности своєму громадянству. Тому кожний даток на допомогу студентству це національно-громадський чин, це акт помочі людям, які мають продовжувати працю старшого покоління, які мають творити наше майбутнє. Хто відмовляється від помочі студентству, той відмовляється від одного з найважніших національних обовязків. Бо яку вартість, як нація, представлятимемо, коли не створимо можливостей істнування нашій молоді, коли не запевнимо собі постійного допливу нових молодечих сил?

Отже тому взиваємо Вас, Українські Громадяни, принести негайну поміч нашій студіюючій молоді! Кожна лепта може вратувати неодну вартісну одиницю, перед якою стоїть сьогодні марево упадку. Не прогай, Український Громадянине, нагоди стати причасним у цьому великому ділі! В сьогоднішньому числі Твоєї газети долучений чек Пром-Банку з дописком: На допомогу студентству. Виповни його негайно і занеси до найближчого поштового уряду! Тоді щойно Твоє сумління може бути спокійне, тоді щойно можеш бути гордий, що Ти Твоїм, навіть дрібним, датком причиняєшся до великого діла, до творення провідної верстви нації, до її розросту.

Нехай ніодин чек не буде амарнований, нехай кожне українське серце відгукнеться на прохання незаможного студента, нехай українська молодь знає, що українському громадянству її доля не байдужа!

У Львові, дня 23. жовтня 1937.

ЗА ПРЕЗИДІЮ КРАЄВОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:

Д-р Павло Цимбалістий голова. **Д-р Конст. Чехович,** секретар.

Спец. у жіночих недугах і поліжництві

Др. Софія Парфанович

Львів, ул. Зибликевича 51, тел. 105—43.

1943 ВЕРНУЛАСЬ.

15 літ фашизму при владі.

Львів, 28. жовтня 1937.

26. квітня 1915. року італійський премієр Соннїно підписав у Льондоні тайний договір, що став ганьбою щойно після приходу в Росії до влади большевиків, які оголосили частину архіву міністерства закордонних справ. На підставі обіцянок, що їх Італія дістала в отому льондонському пакті, вона виповіла Австро-Угорщині війну 23. травня 1915. р., Німеччині аж 26. серпня 1916. р. Війна скінчилась розторощенням і ліквідацією австро-угорської монархії та катастрофою Гогенцолернів. Італія дістала Трієст і південний Тироль, але ні клаптика з обіцяної італійської частини французського побережжя. Знехтували її теж у поділі німецьких кольоній і трактували ввесь час у Версалі як мурина, що зробив своє та повинен ві дійти.

І тих 23.500 кв. кільометрів, що їх дістала Італія як свою пайку при поділі воєнної добичі, не тільки не причинилось до поліпшення долі італійського народу, але й стало джерелом нових величезних клопотів. Південний Тироль — під господарським оглядом найтісніше звязаний з австро-німецькими краями, під національно-політичним — площина конфліктів з цілим німецьким світом. Трієст — це спершу була позиція радше престіжева, бо при політичній та господарській анархії середньої Европи порт не мав великого господарського значіння, а славянське населення міста й околиці стало площиною вічних конфліктів зі славянським Балканом. Брак вугля й заліза, безробіття, нужда, конечність імпортувати збіжжя, — ці соціяльні й господарські моменти тільки згущували атмосферу, пересичену невдоволенням зі своїх воєнних союзників, жалем з приводу даремних жертв війни та пристрастями партійної гризні. Консерватисти, демократи, клерикали, соціялісти й анархісти — творили мозаїку партій та ідеольогічних напрямків, які в невпорядкованих соціяльно-економічних відносинах мусіли боротьбою за доктрини і владу розсаджувати країну.

В червні 1920. р. прийшов до влади знову старий германофіл Джіолітті, що його підчас війни заступили були такі мужі, як Саляндра, Соннїно, Орляндо, Нітті, Бочеллі. У кабінеті Джіолітті засіла й індивідуальність тої міри, що Бенедетто Кроче, як міністр освіти. Кабінет той повів боротьбу з економічною кризою драконськими засобами: оподатковували маєтки, добуті з війни, заборонили трести харчевих продуктів, встановили примус управляти рілю під загрозою вивласнення. А всеж, доріжня і безробіття довели у вересні того 1920. року до перших великих заворушень у північній Італії. Комунізм робив шалені поступи. Хитався ввесь державний устрій та суспільний лад. Останнім урядом, що пробував рятувати його, був кабінет Факти й Шанцера, що прийшов до влади 19 лютого 1922, а вже 19. червня мусів димісіонувати. Провалюючи дальше аґенди з браку охочих наслідників — 7-го серпня той уряд проголосив у більшости італійських провінцій стан облоги. Події вже перевалювались: 24. жовтня 1922 фашистівський конґрес у Неаполі оголив марш на Рим, який скінчився тріюмфальним походом на столицю 30. жовтня 1922. року. Король врятував династію, поручаючи Беніто Мусолініеві скласти новий кабінет.

Революта в Мадриді.

У вівторок вечором частина населення Мадриду підняла революту проти червоної влади; безпосередньою її причиною була вістка про упадок Хіхону та перенесення валенсійського уряду до Барсельони. Національні війська вислали до Мадриду стежі, щоб розяснити положення.

Валенсійський уряд не потверджує ані не заперечує цих вісток.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРАПОРИ НАД МАДРИДОМ.

З національних становищ під Мадридом видно на багатьох домах на передмістях і в центрі білі та червоно-золоті (національні) прапори.

НАЦІОНАЛЬНОЮ ФЛЬОТОЮ КОМАНДУЮТЬ ЕСПАНСЬКІ СТАРШИНИ.

„Радіо Націонаь" категорично заперечує вістки зі закордонної преси, немов би більшість старшинського корпусу національної маринарки становили німці. На ділі всі старшини національної маринарки: еспанці.

10.000 ЖЕРТВ ЧЕРВОНОГО ТЕРОРУ В АСТУРІЇ.

Авас подає: Національна влада найшла в Хіхоні архіви документів що червоні відібрали життя 10.000 людей.

—o—

Sygn. VI. t. Pr. 211/37. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. D-r J. Locker i S. O. R. Michale w sprawie konfiskaty nr. 225 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 13. października 1937 r. do Sygn. VI. t. Pr. 211/37, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 19. października 1937, po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 12. października 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 225 z daty Lwów, dnia 13. października 1937 r., zawierającego w artykułach p. t. 1) „Kryk i mowczanky" w ustępie od słów: „/skych przywyszcza" — do słowa: „skreslyły" — i 2) „Antysemityzm u nowych formach" — w całości, znamiona występku z art. 170 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862. Dz. p. p. nr. 6 ex 1863. t. i. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) nie uwzględnić wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskatę umieszczonego w wymienionym czasopiśmie artykułu p. t. „Interwencija u sprawi ostannich protyukrajinskych wystupiw u Lwowi" i konfiskatę tego artykułu uchylić. — Uzasadnienie. do A) Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości o stosunkach wewnętrznych politycznych w Państwie Polskim, mogących wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — do B) W treści artykułu pod B) wymienionego nie dopatrzył się Sąd znamion żadnego przestępstwa. — Przewodniczący: Ł. Malicki wr. Protokólant: M. Stachurski wr. Za zgodność: wz. Warszczonak, p. k., kier. sekret.

—o—

Таким робом із партійно-політичного хаосу зродилась в Італії нова політична партія, яка всі дотеперішні зліквідувала, ввівши моно партійну систему. З соціяльно-економічної кризи виринув новий соціяльно-економічний т. зв. корпоративний устрій, побудований частинно на давній теорії синдикалізму, частинно на новій теорії про господарський солідаризм, що творить органічну частину доктрини про вищість націй понад класи й суспільні верстви та стани. Таким робом як реакція на інтернаціональний формою, московський змістом комунізм — повстав новий, сильний, фанатичний рух, який націю поставив на педестал единої вартости, що в нею має рахуватись і держава і кожний громадянин, без огляду на свою станову, клясову чи професійну приналежність.

За тих 15 літ, впродовж яких існує в Італії новий устрій і нова влада — фашизм безумовно поклав для італійської нації і держави величезні заслуги. Перевели там і дальше ведуть великанські прилюдні роботи для боротьби з безробіттям. Багнисті терени осушили, піскові наводнили, на одних і других управляють нині збіжжя, за його якість дбають окремі державні премії. Наложили руку не тільки на розхристаний соціяльний егоїзм, але й на хижацький капіталізм. Заопікувались молоддю, яка до того часу бродила по стежках, на які попадала навмання, захоплюючись найбільш демагогічними гаслами. Привернули в Італії пошану до таких понять, як Бог, батьківщина, родина, традиція, себто вся підвалина здорової суспільної збірноти, рубінована донащаду комуністичною дурійкою. Та найважніше — нові володарі Італії з своїм вождом на чолі відбудували престіж своєї батьківщини в цілому світі, зробили свою батьківщину знову міжнародньою величиною першорядної і співрішальної ваги.

Беніто Мусоліні явно і славно повторяв від першого дня свого приходу до влади те саме, що проповідував раніш, як провідник партії, яка щойно боролась за впливи: метою Італії є експанзія. Очевидно — експанзію розуміє не в той спосіб, щоб воювати з усіми на всі сторони. Після гострих конфліктів з Ватиканом на ґрунті виховання молоді, прийшли славні лятеранські пакти, що відновили папську державу, скріплюючи ними одночасно авторитет і Ватикану і Італії. Після довгого конфлікту з Югославією за Альбанію та за політику фашистів супроти хорватів і словінців в італійській частині Істрії — прийшов італійсько-югославянський пакт. У довгому конфлікті з Францією і Англією, що властиво тягнеться по нинішній день, бували теж перерви, як ось зустріч трьох премієрів у Штрезі. Штреза мала протинімецький характер, бо італійсько-німецький конфлікт вибух був за незалежність австрійської республики.

А проте він минувся, даючи місце існуючій нині „осі Рим—Берлін". З моментом безпосереднього замирення з Німеччиною для спільних цілей кольоніяльної експанзії — втратила для Італії значіння маленька Австрія, яка за часів Дольфуса Шушніґа зійшла фактично до ролі італійського васала. Завжди найкращі звязки з Угорщиною, супроти якої фашизм грає теж ролю опікуна, і сильні впливи на Балкані свідчать про величезну активність фашистівської дипльоматії. Доктринальний і непримиримий у своїх тезах та у внутрішньому правлінні — італійський фашизм проявляє у закордонній державній політиці подиву гідну зручність та гнучкість, яка дозволяє йому і з Сов. Росією заключувати пакт і в кілька літ потім єднатись з Німеччиною та Японією у протикомуністичному блоку, хоч ще не формальному, то проте фактичному.

Війна в Абісинією змобілізувала проти Італії 53 держави, що під проводом Великої Британії, з авторитетом фірми Ліги Націй, ввели протиіталійські санкції. Ту війну Італія всетаки виграла, здобула собі величезні кольоніяльні терени та примусила світ признати доконаний факт. Громадянська війна в Еспанії висунула перед Італією марево комуністичного сусідства: і фашистівська Італія разом із націонал-соціялістичною Німеччиною рішила активно встрянути, щоб не допустити до такої небезпеки для всієї світової християнської культури. Експансивний імперіялізм фашистівської Італії каже їй покровительствувати нині панарабським тенденціям, в яких бачить свого союзника у своїй середземно-морській і близько-східній політиці. Через те й затяжний конфлікт з Великою Британією, завдрою за своє володіння на морях усього світа.

Однак існують познаки, що той конфлікт буде таки поладнаний мирно. Булоб це великим щастям для всього світа, так само, як булоб катастрофою, коли б по одному боці опинились держави з тотальним устроєм, по другому — Совіти і демократичні держави. Фашизм, як ідеольоґічна течія, для нас, українців, неприятний: він може добрий для нації державної, такої, що в своїй державі має розмірно невеличкий відсоток національних меншин, але не для нації, для якої демократія є в чужій державі єдиною платформою для боротьби за свої права, за свободу, єдиною платформою обєднання, та яка має власну специфічну суспільну структуру. А проте й усі українські демократи, які не можуть похвалювати всіх метод внутрішнього італійського режиму, введених в Італії після 1926 року, зокрема не можуть похвалювати італійської політики супроти національних меншин, — всі ми бачимо в Італії ту силу, яка сьогодні разом з націоналістичною Німеччиною є найбільшим заборолом проти руйницького походу московського комунізму та проти імперіялістичних затій Сов. Росії. І всі демократи, які не втратили почуття автокритицизму, мусять признати, що коли повстав фашизм із своїми протидемократичними тенденціями, то завинила в цьому сама демократія, яка не вміла викресати з себе відповідної сили й енергії у боротьбі з комуною, та міжнародня демократія, яка далі робить старі помилки, висилаючи нині з ріжних конгресів привіти червоній Еспанії та посередньо підтримуючи нашого найбільшого й смертельного ворога — Росію.

Тому в 15-ліття фашистівської перемоги в Італії можемо їй бажати лише успіху на шляху боротьби з деструкційними впливами комунізму в усьому світі та в добуванні тих своїх політичних цілей, які в численних точках збігаються з цілями всеукраїнської політики.

—0—

ДВА БУКВАРІ.

В числі „Діла" з неділі 24-го жовтня ц. р. появилася стаття: „Винахідники нової мови", в якій непідписаний автор полемізує з „Землею і Волею" за її випади на найновіший підручник для народніх шкіл „Моя перша читанка". Випад кацапів чіпається української мови підручника, яку москвофільська газета називає „лихою українізацією шкільних підручників в державних школах" і цим, по думці автора з „Діла", провокує польську шкільну владу до зміни становища супроти затверджених шкільних українських учебників.

Ми вповні згідні з автором тієї статті, що кацапні не говорити про правила нашої мови — згідні, що мова підручника добра, бо чейже знатиб її повинні авторки, учительки школи ім. Шашкевича, яка претендує на назву української, при чому мову букваря належне ще перевірив і устійнив якийсь добрий знавець-українієт. Згідні ми теж з автором, що „шкільній владі пощастило найти совісних авторок" (чи не надто „совісних"?) в особах пань: Осипи Рожанковської й Іванни Петрової, які „взади не підвели з політичного боку" (напевне вони й не думали підвести її). Зате мусимо застерегтися проти вислову, що вони „своєю книжкою не викликують застережень рідного громадянства".

Гадаю, що автор тієї статті у „Ділі" мав на увазі лише оборону рідної літературної мови і те своє завдання дійсно виконав. Зате він не звернув мабуть ближчої уваги на зміст книжки*). Саме той зміст мусить в українських батьків і виховників викликувати застереження. Мені вже від довшого часу жалуються родичі й наше вчительство, що ось на такому підручнику приходиться вчити і в рідній школі українські діти, бо інших букварів нема.

Те щоби не бути пустослівною, перейду до обговорення самого підручника, а для кращого ефекту порівняю його з польським букварем, який теж саме вийшов тепер накладом державним, а його авторками теж дві жінки (I. klasa pracuje — Рома Мілерувна і Марія Ростковска).

Не буду вдаватися в оцінку методичної сторінки читанки, бо на мою думку — кожний підручник це тільки рямці, а метода — сам учитель. Думаю теж, що в першій клясі можна й зовсім обійтися без букваря, а навчити дітей читати на рухомій азбуці, приступити відразу до читання малих листків-книжечок в роді тих, які свого часу почала видавати „Рідна Школа". Та це лише мої особисті міркування, які я зрештою і в практиці переводила. Одно на що звернула я увагу, це те, що український буквар зачинає науку по-старому від „та" й „мами", а польський від „дому". Це нагадує мені, про що писала в своїх розвідках п. Софія Руссова, що підносила навіть на конгресі в Женеві, а саме: перші рисунки дітей наших українських дітей відтворюють **хату**, бо в них жива туга за **своєю** хатою. І справді, самі родичі без хати не дадуть дитині захисту, як не дасть його та мама, що пригортає дитину на вулиці чи під церквою. В тім висуненні **дому** на перший плян в польському букварі є глибокий змисл, не тільки психольоґічний, але й державницький.

А тепер про сам зміст нашого букваря. Крім двох коротких уступів про Шевченка, які ні одним словом не змальовують його великого значіння („писав віршики") нічого більше про нас, бо чейже оповідання про Йордан не можна назвати українським; Йордан це свято не лише наше, але й цілої Східної Церкви. Ні словечка про Україну, навіть про Львів (є „Lwów", але на образку і не місто, а корабель). Зате про Польщу і все, що з нею звязане, маємо багато патріотичних і так основно опрацьованих уступів, що **польський буквар під тим оглядом стає далеко позаду.** Примір — в польській читанці про 11-го листопада є тільки короткі речення: „1 **listopada to radosna data. Stroimy ulice lalek na 11 listopada. 11 lisopada na lotnisku**". Про свято 3-го мая нема там ні згадки. В I. клясі шкільна програма не вимагає цього, а проте в нашому букварі помістили авторки про це повні дві сторінки. Діти прибирають на свято клясу, дають виставу, хваляться, як будуть деклямувати а публика їх оплескувати, словом „**mehr polnisch, als die Polen selbst**".

Про державний герб в польському букварі нема ні рядка, є тільки рисунок на стор. 41 без пояснень. В українській читанці і то в першім чоловім уступі є на цю тему ціла гутірка з дітьми (22 рядки). Про Президента в польськім букварі є уступ „Королівський замок у Варшаві", річеве обговорення, хто це президент, де живе і як називається. До того підходячий віршик „Шумить Висла". В цілій книжці нема портрету Президента, а є тільки варшавський і краківський замок.

Польські діти пишуть листи до товаришів (стор. 67) до мами (стор. 73) і до бабуні-дідуня (стор. 120). Звичайно — діти, а їх коротенькі листи по два рядки наскрізь діточі. Інша річ українські діти! Вони (в букварі) безпосередньо так кореспондують з самим Президентом і не абияк, а віршами складають йому побажання і посилають до Варшави. А в школі на його імянини прибирають салю, вивішують державні прапори (повні дві сторінки з портретом). Чи не завчасна оця кореспонденція дітей з Президентом?!

Крім того є в українськім букварі ще один більший уступ з портретами Президента, Маршала Пілсудського і Сьміґлого-Ридза. „Три портрети" називається цей уступ і оповідає — знову для більшого підкреслення сердечности — у формі гутірки, як діти прибирають ті портрети зеленню і державними прапорами та висловлюються про кожного з трьох на портретах.

У польській читанці про Маршала Сьміґлого-Ридза нема і згадки (шкільна програма цього не вимагає), а про Маршала Пілсудського, творця незалежної Польщі, є тільки зворушливі два віршики: **Ostatni koń Marszałka**, і **Kasztanka koń Komendanta** та зрозуміле змістом оповідання „Коń Ziuka" з діточих літ Маршала в Зулові.

Наш український буквар овіяний немов якимсь мілітарним духом. У першій його частині багато висказів про вояків живих і бляшаних, про гармати, кріси, кулі та окремий цілий один уступ присвячний похвалі польського війська (15 рядків), до якого на запит учительки чи хочуть бути при війську, зголошуються всі хлопці. От і готова поборова шкільна комісія!

В польській читанці про військо (без названня, яке) є лише короткий віршик:

Idą żołnierze. Raz, dwa.,
Gra im orkiestra. Bum ta ra .ra,
Miga karabin i szabli błysk.
Słychać okrzyki. Zuch żołnierz nasz.

*) Шан. Авторка правду каже: Редакція, помішуючи ту статтю, самої книжки, про яку йде мова, не читала, колиж потім зайнтересювала автора статті, то виявилось, що автор обмежився виключно до оборони гарної мови букваря. Речення про те, що буквар „не викликує застереження рідного громадянства" написав на тій підставі, що до того часу дійсно голосно голосно ніхто тих застережень не висував. Очевидно, тепер та увага Автора статті стає неактуальною. — **Редакція.**

На закінчення книжки є зібране в питаннях, чого діти навчилися за цілий рік. Тільки всього. Стоп і крапка.

Наш український буквар кінчиться по словам евангелія: і кесареві і Богові. Богові дякує в довгім уступі за хату, за поля, за гори, за море, за село, за міста, за рідну мову і завершує подяку прошанням „щоб усім у Польщі щасливо жилося". Кому саме і як те щастя розуміти, цього Авторки не пояснюють і слушно бо такі абстрактні понятя взагалі не для дітей.

До речі ще про рідну мову. Є на це в нашому букварі окремий уступ: „Наша мова". Того рода уступів у польській читанці нема і не треба. Деж природна річ для поляків, що їх мова польська і нею вони говорять і моляться свобідно. Інакше представляється воно в нас; в нас треба щойно писати і товкмачити дітям, чому говоримо між собою по-українськи, але вчимося і по-польськи, хоч — як виходить із змісту того уступу, поляки не обовязані вчитися теж по-українськи.

Замикає книжку гимн „Боже, Ти Польщу", з таким милозвучним закінченням: „Оточуй край наш ласкою святою". (Цього „оточуй" мовний коректор певне не доглянув).

Отак змістово представляється найновіша українська читанка, за яку йде спір, чи це добрий чи кепський буквар. Так, він може бути навіть дуже добрий для польських шкіл на Мазурах, але для наших українських дітей тут він під оглядом національним деморалізуючий.

Зачуваю, що авторки на закиди оправдуються тим, що шкільна влада наказала їм помістити ті уступи, які я вище навела. Розуміємо: якщо шкільна влада сама видає підручники, мусить домагатися від авторів пристосуватись до шкільних програм отже мусить і в наших підручниках бути згадка і про Президента і про державний герб і про Маршалка Пілсудського, чи про державне свято — але треба розділити зміст від форми. Влада жадала від авторок змісту, але хіба неможлива річ, щоби їм накидала і форму, значить: сама опрацьовувала уступи, бо тоді автором книжки на обгортці булиб не пані Рожанковська і Петрова, а шкільна Куратория. Висновок: самі авторки складали патріотичні духом уступи і переборщили. А чейже понад наказом влади, посадою і тисячним гонораром стоїть вище — національна гідність.

І ще малий додаток — уже зовсім під адресою державних видавців: на обгортці книжки читаємо, що друк виконала друкарня Н. Т. Ш. у Львові, а праці інтролігаторські якийсь Юзеф Легежиньскі. Невже у тій самій друкарні нема також переплетні? В примірнику букваря, який я одержала, вилетено не початку 8 карток з читанки для вищих кляс!

Польський буквар коштує 60 сот. — наш 1 зол. 60 сот. Чи й це не говорить багато?

Константина Малицька.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Підготова до офензиви на двох фронтах.

Національне командування повідомляє в комунікаті, що воно підготовлює велику офензиву на арагонському фронті. Як подає московська преса, там появились уже частини „чорних стріл" і мароканців, перенесені з астурійського фронту.

Авас подає, що на мадридському фронті національні війська перегруповуються; панує там нервовий настрій.

ЧЕРВОНІ НАРУШУЮТЬ НЕВТРАЛЬНІСТЬ АНДОРИ.

Уряд Андори запротестував у Валенсії проти того, що червона гранична сторожа постійно нарушує невтральність республики. Тому, що Франція має протекторат над Андорою, ця невеличка республика звернулась до паризького уряду з проханням підтримати протест.

Андора терпить на недостачу харчів, так само як червона Еспанія; важко їй робити закупи у Франції, бо шляхи, що ведуть до Франції, в зимі важко доступні; крім того Андора послуговується еспанською республіканською валютою, якої курс тепер поважно обнизився.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНИВ КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАРЦІЇ.

Французький міністр внутрішніх справ Дормуа заборонив маніфестацію, яку комуністи хотіли вчора уладити, пропагуючи підтримку червоній Еспанії. Поліція подбала, щоби комуністи не зорганізували маніфестацій нелегально.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

та убрання найдешевше у фірмі

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

9.640 проти 105 960.

ЯПОНСЬКІ ТА КИТАЙСЬКІ ВТРАТИ.

Японське міністерство подає, що від вибуху війни до 24. ц. м. полягло 9.640 японських вояків (з того 4.467 на півночі і 5.173 під Шангаєм) та 105.960 китайців (44.270 на півночі та 61.700 під Шангаєм). Разом китайська армія втратила буцімто 425.000 вояків.

ПОЛОЖЕННЯ ПІД ШАНГАЄМ.

Китайські військові кола з вдоволенням стверджують, що китайські війська відступили зпід Шангаю в повному порядку. Тепер обі армії стають проти себе коло залізничого мосту на лінії Шангай—Ганчав. Китайці підмінували міст, щоб висадити його в повітря, як лише японці увійдуть на нього.

ЯПОНЦІ В ПІВДЕННОМУ КИТАЮ.

Японські війська заняли стратегічно важну місцевість Чімен при вході до пристані Амой, збомбардувавши її.

ЕДМОН АБУ. 6

Трагічний комік.

(Докінчення.)

До листа вложила вона засушену цвіточку, яку берегла у примірнику комедій Моліера; це була фіялка з її пошлюбної подорожі до Фонтенебльо.

Нещастя хотіло, що цей лист передав Шийці льокай одягнений в одностроєю князя Василькова.

Ввечір год. 7-ма Павлина стояла як мертва, коли її одягали до театру. Вона сподівалася до останньої хвилини, що князь змилується над нею і звільнить її від обовязку йти з ним до театру. Та коли вона вилізла із санок перед малими дверима вестибулю, вона побачила, як він вибіг їй назустріч увесь усміхнений. Ледви тримаючись на ногах вона пішла за ним до льожі, що містилася нижче сцени і коли впала на фотель, навіть не помітила, що всі дивилися на неї.

Театр був повний. Росіяни святкували Різдво. Управа театру дозволяє власникові льожі всунути там стільки осіб, скільки влізе. Коло амфітеатру було немов би вимережане ланцюгом голов, які зверталися до льожі Василькова.

Коли завіса пішла вверх, Павлину запаморочило. Вона бачила перед собою вогненну прірву і трималася балюстради, щоб не впасти.

Шийка вбрав на себе панцир сміливости та байдужости. Він закрив бліднину свого обличчя густим шаром ружу, але забув покрасити уста так, що вони аж пожовтіли.

Вечір був бурхливий. Публика Михайловського театру складається з двох ріжних елементів: російської аристократії, що знає французьку мову і з французької кольонії. У Петербурзі живе більш як 6000 французів і всі вони — вчителі, купці, стрижії чи кухарі, що шалюють за театром. Росіяни поділяли сміливий змовницький плян князя Василькова і навіть ті, що оплескували два місяці раніше його карикатуру на сцені, тепер перейшли на його бік. Французи обожали Шийку; вони зустріли його появу на сцені оплесками. Росіяни відповіли теж оплесками, але тепер уже на глум, повторюваними в найбільше невідповідних місцях. Коли впала завіса, російська публика так довго оплескувала його, поки він не показався перед завісою.

Павлина почувала себе напів мертвою.

На другий день ставили „Мізантропа та Овернята". Шийка був знаменитий у ролі Машавоана. Французи прийшли з китицями квітів, а росіяни закидали його теж квітами, але такими безвартними, що деякі сміялися. Якийсь жартун крикнув із салі: „Кланяйтесь своїй жінці!" Шийка вернувшись до роздягальні мав у очах сльози безсильної люти. На нього чекав уже лист від Павлини, ввесь мокрий від її сліз. Він кинув лист на землю і потолочив його ногами, потім подер, не читаючи і кинув у піч.

Після двох страшних вечорів Павлина перелякана мовчанкою свого чоловіка, почала благати князя, щоб змилувався над нею і звільнив її. Адже вони — доказувала князеві — вже і так досить покарали Шийку?

Князь мав добре серце і пішов на уступки: він подарував Шийці половину кари і рішив, що завтра після вистави Павлина зможе розпоряджати своїм часом по вподобі:

— Требаж чесно вирівняти рахунки — відповів він. — Шийка сміявся з мене два тижні; але такі вечорі як нинішній можна рахувати подвійно. Після четвертого вечора моя честь буде заспокоєна.

Два дні мала йти дуже весела фарса Ксавіє і Варена „Гнів Ахиляя". Це була пєса майже пригадна. Її герой на імення Ахиль це модерний рогач, що скрізь добачує ознаки свого уявленого переслідування. Все в нього є підставою до підозріня, починаючи від мявкоту кота аж до вигуків папуги. Коли він знаходить дома палицю, він підозріває, що її залишив якийсь його суперник і зараз глянув, чи це не його власна, вже ламає її на дрібні кусні. Він забуває капелюх у кімнаті своєї жінки — вертається, хапає його і дре, далі по всіх кутках шукає за власником проклятого капелюха.

У своїй розпуці, він хоче покінчити самогубством і набиває пістолет, щоб стрілити собі в голову. Але від такого гарного наміру стримує його один сумнів: застрілитись це болить, а він не любить терпіти, хоч зідхає до смерти. Щоб поєднати у своїй душі ненависть до життя і любов для свого тіла, він стає перед дзеркалом і стріляє до себе — у дзеркалі.

„Гнів Ахиля" мав величезний успіх. Кожна фраза з цієї пєси робила вражіння.

На дві години перед виставою Шийка відмовився прияти у себе свою жінку.

Він грав ролю скаженого природно, як має бути. На нещастя театральний пістолет належав до тих загально шанованих старих реквізитів, які ніхто не перевірював. Коли треба було вистрілити, він затявся. Якийсь глядач на партері крикнув тоді поганою французькою мовою: „Не маєш щастя!"

Коли після вистави режисер виправдувався, що пістолет поганий, Шийка відповів:

— Це нічого. Я маю власний дома і принесу його завтра.

І прийшов на другий день з гарним пістолетом на два стріли:

— Бачите — сказав — якби за першим не вистрілив, тоді я маю в запасі ще другий стріл.

Того вечора він грав з таким запалом як ніколи. Прийшла остання сцена. Шийка замість стріляти до дзеркала, звернув пістолет у напрямі своєї жінки і вбив її на місці. Другий стріл пустив собі в голову.

Виставу перервали. Ця подія наробила у Петербурзі багато шуму. Сам князь Васильков оповідав мені всю історію. І закінчив її так:

— Чи ви повірите, що ця пара — Шийка і Павлина одружилася з кохання і що вони кохали ввесь час одне одного? Ось бачите, що ви за люди в тому Парижі!

Перекл. **а. б.**

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ! ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновший огляд в усіх ділянок нашого життя і всесвітних політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. — Замовляти в Адміністрації „Діла" — Львів, Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях. Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

Опіка над українською старовиною

Комунікат „Товариства Прихильників Музею НТШ".

Цьогорічний білянс археольогічних розкопів замикаємо під заєдно сильним вражінням цінних історичних відкрить у княжому Кризосі. Вони сильно сколихнули нашим більше плятоничним замилуванням до рідної старовини, нежданно дали всім перед очі наявну візію славного минулого, а рівночасно й заставили загал до реальніших думок на тему дрімучих довгими віками у землі безцінних та безчисленних памяток нашої історії, їх відшукування, добування на денне світло й закріплювання в міру змоги, як вічний скарб грядучим поколінням.

І в парі з цим виринула думка що треба з дорозочних починів у цьому напрямі перейти до систематичної, зорганізованої праці, треба дати загальну поміч для неї, моральну й матеріяльну. Ця думка найшла свій спрецизований вислів на недавніх Загальних Зборах „Товариства Прихильників Музею НТШ". І зовсім правильно, бож Музей НТШ не служить лиш за мертвий склад усякої принагідно надбаної старовини, але як жива складова частина Наукового Товариства ім. Шевченка займається фахово систематичними дослідами на полі народньої культури українських земель від доісторичних до сьогоднішних часів, себто працює спеціяльно у ділянці археольогії й етнографії.

І саме першою з них, археольогією, зацікавився тепер загал українського громадянства, і то у всіх своїх верствах найшов правильний підхід до зрозуміння її вартости для всього народу і застановляється тепер у багатьох розмовах над способом переведення своїх проектів у діло.

А їх, як і праці на цьому полі, є дуже багато, бо крім митрополичої катедри у Крилосі, крім княжих саркофагів та їх тлінних останків, є ще до прослідження сам „Золотий Тік", місце княжого терему та двірської спаської церкви, а дальше цілий широкий терен давнього княжого Галича, інші княжі столиці, як Белз Перемишль, Звенигород, Теребовля, де вже зачаті теренові праці, дальше знане зі „Слова о полку Ігоревім" Пліснисько, багата на находи Сокальщина, ціле Поділля — скарбниця ріжних культур, та взагалі кожний клаптик нашої землі, такої незвичайно багатої у памятки старовини з ріжних часів.

Помагати Музеєві НТШ у цьому напрямі піднялося тепер Товариство його прихильників і вислід його праці буде залежний у першу чергу від того, як поставиться до нього хочби лиш загал тих, що відбули цього року прощу до колишньої столиці великого князя Ярослава Осьмомисла.

Спосіб до осягнення наміченої цілі сьогодні тільки один: вступати масово, цілими установами й одиницем, у члени „Товариства Прихильників Музею НТШ", приспорювати цим згаданому музеєві, як нашій центральній установі для наукових археольогічних дослідів, потрібних фондів на їх ведення, підпомагати музей моральньо у всіх його починах, приєднувати для нього все нових прихильників та дбати взагалі про поширювання ідеї українського музейництва й належної пошани для всієї української старовини. До цього закликуємо отсим громадянство у краю та за границею.

Зголошення вступлення у члени Товариства — з краю найкраще збірно — просимо пересилати на руки підписаного секретаря до Музею НТШ вул. Чарнецького 24, після чого будуть вислані чеки для пересилання членських вкладок.

ЗА УПРАВУ ТОВАРИСТВА:

Д-р Павло Кривуцький, голова. **Д-р Ярослав Пастернак,** секретар.

Перед новими політичними процесами.

В лютім 1938 року буде великий політичний процес у Золочеві. Судитимуть 50 молодих селянських хлопців із радехівського повіту, яким закидають приналежність до ОУН та виступи проти польських кольоністів. З огляду на значну кількість підсудних, їх поділять на дві групи і будуть судити окремо одних із початком лютого, других при кінці лютого та з початком березня 1938. року.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ ОУН У ТЕРНОПОЛІ.

В перших днях серпня ц. р. переведено ревізії й арештування серед молоді в Тернополі й околиці під замітом злочину державної зради зі ст. 97 § 1. карного кодексу за приналежність до Організації Українських Націоналістів (ОУН). Поліція передала справу прокуратурі, що довший час вела сама разом із поліцією прокураторські доходження, опісля передала справу слідчому судді Копитові, який веде вже формальне карно-судове слідство. Слідство йде проти **Василя Охримовича** з Дичкова, повіт Тернопіль, колишнього абітурієнта Малої Семінарії у Львові і товаришів, між ними проти кількох молодих дівчат, що є у слідчій вязниці окружного суду в Тернополі, **разом проти 23 осіб,** з яких 15 сидить у вязниці і 8 відповідає з вільної стопи. Обвинуваченим доручено постанову слідчого судді, що превенційний арешт продовжується на дальших шість місяців, а то з причини обширного слідчого матеріялу. З уваги на те розправа проти них перед трибуналом суду присяглих у Тернополі може відбутися найскорше у березні 1938. р.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Криваві заворушення в Мароку.

Кількасот мароканців під проводом члена комітету мароканської акції Діюрі, вийшовши з мечету, уладили маніфестацію, протестуючи проти арештування мароканських самостійників. 6-ох поліцаїв, які дісталися до середини походу, щоб арештувати провідників, поранено ножами; тоді поліція почала стріляти, вбиваючи 2-ох мароканців і ранячи 3-ох. Діюрі арештований.

Вчора пополудні мароканці уладили маніфестацію у Фезі; поліція розігнала мініфестантів, арештуючи 30 осіб. Ранено 6-ох поліцаїв.

ФРАНЦІЯ ПОБОРЮЄ МАРОКАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ.

Мароканського сепаратистичного діяча, який викликав недавні заворушення, засудили на 2 роки вязниці; коло 30 осіб, арештованих підчас тих заворушень, чекає на розправу.

Великий везир мароканського султана наказав пашам і каїдам, щоби вони заборонили всякі політичні дискусії у мечетах. У Порт Люте арештовано кілька осіб, які нарушили цю заборону; між ними є один б. член „мароканської акції".

Французька влада рішила усунути з Тунісу одного італійського журналіста, який помістив в італійському тижневику „Кольоніяльна Акція" статті проти французької політики в Тунісі.

Д-Р АНТІН ГАРАСИМІВ.

ВІДПЛАТА.

По перемозі німецько-австрійської армії під Горлицями на весну 1915. р. армія російська покинула Карпати та відступила за Станиславів.

Дальша війна обмежувалася переважно до позиційної боротьби.

Якоїсь рішальної зміни не принесла і російська революція. Армії все ще тримали фронти проти себе. Деякі збігці, особливо ті галичани, що їх російська влада арештувала і вивезла до Росії, мали змогу вернутися до своїх родин, та багато їх вернулося у рр. 1917—1918 до Галичини.

Вернувся також знаний свідок з процесу синевідчан Мусик. Ціле село вказувало на нього, як на того, що доносом та свідоцтвом спричинив смерть 11-ох громадян. Та він поводився в селі відважно, а то й погрожував приходом Австрії.

Вернувся також з Києва 22-літній Н. Фединишин, що його батька також повішено і котрий по Горлицях — не хотячи стрінутися з австрійцями, вимандрував був на російську Україну.

Австрійці покликали його до війська і він служив у Перемишлі. На кілька днів перед 1. листопада 1918 дістав Фединишин відпустку. Перебував у мами в Синевідську і там захопив його день 1-го листопада 1918. р. Він увесь уброєний разом із двома товаришами односельчанами, теж уброєними урядниками почали виконувати службу безпеки.

3-го листопада була неділя. Нарід виповнив церкву. Богослуження скінчилось, усі вийшли з церкви і спинилися біля неї, чогось очікуючи.

Нараз усі рушили — на переді Фединишин з товаришами — кріси на раменах. Ідуть до хати Мусика. Коли Мусик їх побачив, вибіг із хати і став утікати. Зловили, привели перед людей.

„Рушай вперед" — загуло з юрби. „Куди?" — Ти знаєш куди! Він іде напереді, юрба мовчки за ним. На місці під каштанами, де перед чотирома роками повисли засуджені Синевідчани, всі як на команду зупинилися. Стоїть Мусик, перед ним Фединишин з товаришами. „Ну, хто ти! Твого батька повісили"... і більш нічого... Гукнув стріл. Мусик звалився з ніг, гукнув другий і третій, у крісі не стало більше набоїв... „Ходімо домів!"... Всі розійшлися, лишився на місці тільки мертвий Мусик.

Українська жандармерія арештувала Фединишина і відставила його до вязниці окружного суду в Стрию.

Він сидів у вязниці до розправи, що відбулася перед українськии військовим судом. Він боронився тим, що бачив, як його батька вішали, потім не міг спати, усе вимикався йому батько. Застрілив Мусика, бо мусів, тепер уже спить спокійно. На розправі й боронив його. Фединиша суд увільнив.

У 1919. році настала польська влада. Фединишина знову увязнили. Слідство, відтак розпрева перед так званим зміщеним трибуналом карним.

Така сама оборона. Суд теж звільнив обвинуваченого.

Бувають такі хвилини, коли людина не володіє собою; — до них належать ті, коли терпимо від почування страшної кривди, якої не можна направити.

—o—

Жіноча сторінка.

Наша господиня і наша служниця.

У неділю 24-ого жовтня відбулось посвячення власного будинку, що його набуло Т-во домашніх помічниць „Будучність". „Діло" з 26-ого ц. місяця принесло опис цього свята.

Та крім радости, що ось ще одно товариство наше виявило стільки ініціятиви і створює ріжні можливости тим нашим бідним домашнім помічницям, що покинувши родину і рідну хату йдуть за шматком хліба до міста, де часом і цілу свою молодість і все життя проводять на службі інших, насуває ця подія й інші думки. Пригадує вона, що ось одного дня зійшлись наші громадяни разом, щоб відсвяткувати цю подію, побули якийсь час у товаристві тих дівчат, може й сказали кілька слів привіту до них, може й з котроюсь зокрема поговорили та й розійшлись. При роботі для цих наших молодих сестер лишається небагато інтелігенції, а дівчина вернувшись зі свята до дому знаходить знову таку саму атмосферу, де вона є лише Каською, Мариською чи Ганею і де пані, що може разом з нею й на святі була, знову трактує її як щось менш вартісне, як когось, хто зобовязаний їй служити і коритись.

Признаюсь, що те відношення до служби, яке я бачила в Галичині, часто змушує мене задуматись. Той, хто побував у ріжних країнах Европи не скоро звикне до того відношення до служби, яке панує тут у Галичині у наших родинах.

Що найбільше мене з перших днів побуту у Львові вразило, тай далі ріже мої вуха так — це „тикання" службі. Цього в ніодній европейській країні ви не стрінете. Що більше, навіть перед революцією в царській Росії в інтелігентній, демократичній родині до служниці, коли вона вже перестала бути підлітком, не говорили „ти". Тільки дуже вже старша віком пані могла говорити дівчині „ти". Німеччина, Швайцарія, Франція, навіть Австрія, з якої колись брали в Галичині приклад, давно забули про цю приниження людську гідність „тикання", не кажу вже про Чехію, де кожна служниця є майже рівнорядним членом родини.

У нас не тільки пані дому, але часто й діти І то ті старші, (бо малим ще скоріше можна вибачити), говорять служниці „ти", навіть тоді, коли вік її вже давно такий, що вона сама могла б мати таких дітей. Це „тикання" потягає за собою також і якусь більшу свободу в поведінці зі служницею, що часом далеко переходить межі звичайної ввічливости, якої вимагає гідність кожної людини. Тут матері роблять велику хибу з виховного боку, не тільки з гуманного відношення до служниці. Дитина „тикаючи" дівчині свобідніша з нею у поведінці, скоріше навіть стоваришовується з дівчиною, яка у свою чергу з дитиною стає вільніша і часто на грубу поведінку дитини в неприсутности старших відповідає такою самою грубою поведінкою, а це зрозуміле як реакція ображеної, приниженої людини; мати потім дивується, звідки дитина набралась такого способу поведінки, вона й не помітила цієї ніби дрібної, але досить важної причини.

Та крім цього осоружного „тикання" є ще одне ,що лишилось у нас як старий пережиток і від чого рішуче слід би і нам самим відучитись і від чого рішуче слід би і нам самим відучитись і службу відучувати та просто їй заборонити — це цілування рук. Цей пережиток залишився в Европі тільки у Галичині. Ніодин культурний нарід хоч би навіть з гігієнічних міркувань, цього вже не знає і не допускає. Прикро дивитись, як старша, струджена жінка виціловує по руках молоду панянку. Защо? Зате, що та їй дала пару сотиків зід своїх благ? Ні просто тому, що так принято. На жаль, допускають це й панове.

Та крім цих на перший погляд дрібниць, поведінка з нашою службою дуже недемократична (хоч ми ніби й дуже демократична нація і більшість з нас вийшла з того самого стану, про що ми навіть не соромимось в іншому місці признатися!). Подивімся тільки, як мешкають наші домашні помічниці. Не кажу, щоб вони відразу мали свої окремі кімнатки, хоч у культурних дійсно державах це вже стало щоденним явищем. Але наша дівчина навіть кутка власного не має, деб пару річей із свого дрібного майна моглаб розложити, якусь свою святочну суконку розвісити. А як виглядає ліжко наших служниць, якщо воно взагалі є? Що можна сказати й про недільні відпочинки наших дівчат, або про час її недуги? Чи часто памятаємо про те, що бувають дні й тижні, коли дівчині треба полежати у роботі? Чи посилаємо дівчину на якісь вечірні курси, де вона придбалаб потрібне їй і корисне для нас фахове знання? Пригадую собі минулорічні перші курси для помічниць, в яких я мала нагоду взяти участь. Вже тоді у звіті про закінчення цих курсів згадувано, що чужинки більше пускали своїх дівчат на ці курси, ніж наші пані. Взагалі, якщо ми совісно і без зайвої амбіції роздумаємось над нашою поведінкою зі службою то признаємось бодай кожна сама собі, що там багато дечого требаб іще змінити.

Ось такі міркування приходять до голови з нагоди того відсвяткованого нами свята наших домашніх помічниць. Панам і панам, що працюють серед тих і для тих дівчат багато треба змінити ще й в самому нашому громадянстві, багато треба попрацювати ще й серед нашої інтелігенції, щоб її відповідно наставити в тій справі.

Хотілось би, щоб це свято послужило притокою до зміни поглядів наших пань на служниць, щоб вони дійсно перейшли до модернішого погляду на дівчину служницю, як на **домашню помічницю**, що за свою працю заслуговує і відповідної оплати і вдячности (та оплата ніколи не є задовільна за зроблений труд), а не як на рабиню, що зобовязана всі свої сили, свою молодість і здоровля віддати нам у службі.

Коли ми тепер таку пильну увагу звертаємо на організацію наших жінок-селянок, коли в часі ріжних свят вітаємо їх, цілуємось з ними, підносимо їх значіння, працюємо над їхньою свідомістю і громадським вихованням, то чому тих самих селянок, що матеріяльною нуждою вигнані до міста на заробітки ми трактуємо цілком інакше в приватному житті?!

На подив і велику пошану заслуговують ті з нашої інтелігенції, що серед тих дівчат працюють, але хотілось би, щоб їх ряди були густіші і щоб ширший загал не тільки святкував ріжні здобутки товариства „Будучність", але став до активної тяжкої праці в цій ділянці нашого життя. Пані дому! ця праця найбільше у вашому власному інтересі і повинна вас зацікавити передовсім вас.

Харитя Кононенко.

Балачки про моду.

ТРОХИ КОСМЕТИКИ.

На минулій сторінці в рубриці „Балачки про моду" приобіцяла я сказати кілька слів про сучасний спосіб підмальовування обличчя та засади, яких при цьому тримаються парижанки.

Отже передовсім парижанки взагалі менше тепер підмальовуються. Тої маски, що ще недавно вкривала обличчя парижанки ми вже не бачимо. Сучасна мода взагалі вимагає більшої природности і „особистости", отже й обличчя своє до цього парижанки пристосовують. Зникло наподоблювання тої чи іншої фільмової зірки, а тому брови тепер ростуть на своєму місці, їх не голять, а тільки зчісують щіточкою чи гребінцем та притемнюють, якщо є потреба. Те саме з віями. Нема вже пухнатих, безконечно довгих, але підліпленних від

Дуже мало мальовила накладаємо і на липки. Лише злегка є вони прирумянені і то так, що це виглядає на зовсім природні рум'янці. Пудру підбираємо дуже уважно до відтінку шкіри, при чому парижанки дуже стежать за тим, щоб шкіра була здорова та свіжа. Масажами, гірським сонцем та іншими засобами як перівки тощо, досягають вони того, що шкіра стає мягка, еластична та свіжа. В новій косметиці зявилось безліч ріжних вітамінових кремів, що мають за мету відживити, відсвіжити шкіру, а не прикрити її. Можливе, що тепер парижанка має із своїм обличчям ще більше праці ніж тоді, коли зголивши брови та намалювавши на їх місце нові і прикривши свою шкіру густою верствою крему та пудри накладала на обличчя маску, якій олівцями та щіточками надавала того вигляду і виразу, якого їй хотілось.

Уста також менше мальовані, а в усякому разі не такими яскравими кольорами як давніше. Виразно окреслено лише їх природню лінію та помадкою прикрито перчивість забарвлення і змягчено їх.

Подаю тут лише кілька загальних рис сучасного „макіяжу", які варто і нам прийняти під увагу. Пильнувати своєї шкіри, трохи підправлювати свою природу не є вже тепер нічим грішним та соромішським і до тої справи підходить спокійніше і найзавзятіші вороги малювання. Що ж коли природа не для всіх однаково була милосерна, а бути гарною, або бодай трохи гарнішою хочеться кожній із нас.

Рита.

З нашої хроніки.

З клюбового життя. Цілий подорожніх вражінь у клюбі „Нашої Хати" закінчила в понеділок, 25. ц. м. д-р Софія Парфанович гутіркою про Болгарію. Референтка провела місяць у Варні, над берегом Чорного Моря, вглибнула у побут болгарів і передала слухачам ряд цікавих подробиць не без дотепу. В короткому часі опанувала мову настільки, що могла розмовляти із населенням, відвідувати театр та читати газети. Тому освоїлась із болгарським життям більше, як воно було можливе короткого одномісячного побуту. Цікавила також українську еміграцію, а властиво гуртик її, що живе в Варні. Еміграція ця, розбита й мало свідома, не представляє якоїсь сили. Тим більше, що в Болгарії заробіткові можливости для чужинців з дня на день гіршають.

Як терен для подорожей, а головно надморського побуту, Болгарія дуже догідна країна: дешева й гостинна, приймає з своєрідною славянською гостинністю всіх гостей. Дарма що українців там майже не знають і д-р Парфанович та її товариству доводилось на кожному кроці пояснювати своє походження.

Вечір проминув цікавило. Референтка ілюструвала свої враження світлинами та демонструвала вироби з природного шовку, що його в Болгарії так багато виробляють.

Практичні поради.

ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ МАТРАЦІВ.

Часто тепер переробляємо наші ліжка на тапчани, або до нових тапчанів хочемо використати наші старі матраци, особливо тоді, коли вони з доброго роспару. Одначе не все віддаємо такі матраци до переробляваня поза хату — боїмось заміни, брудного виконання і воліємо, щоб та перерібка була зроблена у нас на очах, під нашим доглядом. Спробую тут подати тут кілька вказівок з власного досвіду.

Перша засада — на покриття матраців з волосіння ніколи не давати лихого зверху, а дешевого матеріялу. Матрац з волосіння не така довговічна річ, що добрий, навіть дорогий дреліх пілком себе оплатить.

Друга засада — не стелимо простирала просто на матрац. Все добре дати якусь підложку, чи то ковдерку, чи білу, грубу фланелю, чи щось інше. Найліпше вшити спеціяльний покрівець, до якого матраци вкладатимемо, або зшиємо ковдру з якимсь чистим простиралом чи звичайним домашнім полотном у той спосіб, що утвориться футерал, куди ті матраци вкладатимемо. Коли хочемо зужити стару ковдру до підстилання, то бодай попришиваємо до неї завязки так, щоб їх можна було підвязати під сподом матрацу і щоб вона не морщилась. Саме то морщення ковдри, кощика чи якої іншої підстілки дуже зле відбивається на наших простирадлах, бо вони від того скоріше дерються. Коли в той спосіб шануватимемо наші матраци вони витримають нам довгі роки.

Тепер про саме переробляваня, а властиво про приготовляваня розгору до нових вкладів. Вибравши волос зі старих пошивок, випорошуємо його і перебираємо та відкидаємо старий уже посічений волос. Добре волосіння даємо до балії чи бочки та заливаємо кільса разів кипячою водою. Зимна, або навіть тепла вода недобра, бо волос від неї твердне і розкручується, тоді як від гарячої води він стає гнучкий та гарно звивається. Спарівши два-три рази кипячем заливаємо волос гарячим роспареним милом і дерев'яною лопаточкою чи патичком перемішуємо. Полоскаємо знову кипячем. Сушимо на теплій, але вже вигаслій кухні, а в літі на сонці. В часі сушеня весь час волосіння перескубуємо і перевертаємо. Так приготований волос виглядає як новий і дуже добре ще служитиме.

Коли наші старі вовни на матраци ще добрі, то перемо їх, а з внутрішньої сторони смаруємо милом чи воском, щоб волос так не переходив.

Матраци з морської трави не надаються до такої перерібки і ніколи так довго не служать, тому й дрелів на їх покриття можемо купувати дешевший. Вони скоріше збиваються докупи, але тоді можемо їх повертати, випорошити та трохи перескубати, одначе багато трави нам тоді відпаде і мусимо додати нової, або зробити матраци менші і тонші.

—o—

Сторінка без політики.

МЕКСИК.

КРАЙ ЧЕМНОСТИ І... МЕЛЯНХОЛІЇ.

Цікавий край Мексик. Зовсім інакше він виглядає, як його описують. Не маємо на думці тих славних мексиканських авантур та революцій, тільки його життя, звичаї і побут.

Мексик направду чарівний і простий, привабливий і бенальний, але має при тім бзліч несподіванок, які ждуть людину там, де вона їх зовсім не вичікує.

Залізниця веде крізь безконечні степи і безмірні праліси. Можна там їхати околицями, що нагадують підрівникові краєвиди і... полярні околиці. Небо висить завжди майже блакитною синявою над краєм. Агави стремлять угору, кактуси виростають на кілька метрів височини; коли положитися на землі, здається, що вони просто зачіпають і доскочуть небо. І тому воно сміється кругом так ясно.

СІМ ЖНИВ НА РІК.

Є околиці Мексику в яких збирають сім разів річно жниво. Риж, тютюн, кукурудза, бавовна все те росте всуміш. Урожайність мексиканської землі не знає просто меж. Банани дають уже по чотирнацяти місяцях овоч. Коло них можна побачити цукрову трощу. Кругом обтесані телеграфічні стовпи починають дуже часто, якщо вони вбиті в землю, запускати корінці й випускати паростки. Такі зелені телеграфічні стовпи — це в Мексику зовсім буденна річ. Між залізничими рейками виростає з місяця на місяць праздивий праліс густавини-бурянів, так що є деякі лінії, на яких час від часу перед льокомотивою мусить їхати спеціяльний вагон з відповідним приладом-ножами, який винищує такий праліс бурянів і кущів. В іншім випадку льокомотива просто застрягла би на рейках.

Перед величиною мексиканських овочів мусять навіть славні каліфорнійські овочі сховатися в кут. Бо є там такі банани, як рамя доброго боксера, солодкі ци грапефруіти. Є ще грейпфрути, яких називають там „торонжя", що мають величину доброї дині, або мяче до гри у футбол. Цукрова троща осягає в Мексику небувалу силу, як в ніякім іншім краю. Є теж рослини, що про них ми навіть і не чули. Також інші овочі осягають неімовірну величину незатрачуючи при тім зовсім свого прегарного смаку.

На кожній залізничій стації можна дістати тих овочів в довільній кількості. Коли ж мова про стації, то вони просто чарівні. Лежать вони при дініях немов справжні оази, що тонуть у квітах і барвах. Навіть найменша стація кишить життям, рухом і виявляє багато енергії.

Коли поїзд заїздить на стацію здовж рейок стоять індіяни зі своїми товарами. Мужчини в широких соломяних капелюхах, жінки у красистих небоцо.

Вони продають усе що тільки хто забажає. Тортільос (тісточка) випечені з кукурудзи, печені овочі і пульке. Пульке — це національний мексиканський напиток. Цей напиток із малим процентом алькоголю, на блідо синьо зафарбований, нагадує у смаку мішанину молока, вина і соку. Але смакує мабуть знаменито, бо інакше не був би він вдержався ще від часів ацтеків аж до сьогодні.

МУЗИЧНІ ПРОХОДИ.

Коли хтонебудь переходить крізь нове місто, думає завжди, що вже його знає, бо одно місто таке подібне до другого. Чи ви в Пуебльо, чи в Техуарані, Техуантепеку чи в Гваделюпі — все вам здається, що воно те саме місто. По середині завжди є головна площа „Пляца" з кольонадами здовж домів. Завжди стоїть там музичний павільон і під звуки музики з того павільону уладжують собі мексиканці вечірньою порою проходи. Мексиканець не може собі просто уявити кораз без музики. Доми здебільша низькі, в кожнім разі не вищі як на один-два поверхи, завжди мають відкрите „паціо", подвіря засаджене квітниками, незвичайно вбайливо плеканими, так що вони роблять враження прегарно розмальованих картин. Вузькими вулицями їде попри доми, олеандри, бананові і перцеві дерева трамвай. Все те чергується як у казці, коли йдете крізь мексиканські міста й місточка, за виїмком головних міст.

Сам Мексик-столиця робить справді враження великого міста. Авта трамваї, автобуси женуть попри себе, затримуючись рідко, бо люди обліплюють їх як грозна виноградуз. Не знайдете ніде місця в такому комунікаційному засобі, хоч місто не має навіть міліона мешканців. Одначе коли настане 21-а година, тоді не побачите ніодного чоловіка на вулиці. Тільки перед кінами і перед кількома театрами ще сяке-таке життя проявляється.

ВДАЧА МЕКСИКАНЦІВ.

Коли ми вже приглянулися врихащем краєві і містам, то не забудьмо теж і про мешканців. Мексиканці — це мішанина найріжнородніших націй. Типовою мексиканською прикметою є мелянхолія, одначе при тім мешканці незвичайно ввічливі. Чимало чули ми про еспанську ввічливість, одначе мексиканська ввічливість більша, глибша і щиріша. Коли якийсь чужинець прийде до бюра, тоді всі кидають працю і питаються про справу, яка його привела.

Мексиканець ставляє питання, дитячі питання, щоб тільки дати другому змогу відповідати і таким чином піддержувати приязну розмову.

Коли хтось іде попри дім, в якому в „паціо" сидить якийсь чоловік і їсть, чи пе, то вистане тільки глипнути в його сторону, щоб він заговорив і навіть запросив незнайомого „гомре сімпатіко" до себе.

Коли хтось запитає на вулиці про напрям, то ввічливий мексиканець проведе його куди треба, стративши іноді при тім добру годину. Коли хтось познайомиться з якимсь мексиканцем то він уже чергового дня привітає його, як найліпшого приятеля і називає своїм „амігo". На дорозі візник підвезе незнайомого подорожнього, не домагаючись за те зовсім заплати.

Одначе при тім мексиканці незвичайно мелянхолійні і нема мабуть краю на світі де булоб розмірно більше убивств. Незбагнуті як краєвиди, необчислені як все у Мексику є тамошні мешканці.

Справді чарівний і дивний край!

Ширіть наш часопис!

Поминальне Богослужения

за померлих членів Надзірних Рад, Дирекцій та членів основників і співробітників

Краєвого Молочарського Союзу в Стрию

у його трийцятьлітнє істнуваннія відправиться 30. жовтня 1937 р. в год. 8-ій вранці в Архикатедральному Храмі св. Юра.

НАДЗІРНА РАДА І ДИРЕКЦІЯ
Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз".

слідн виявили що один із братів має на великому пальці незамітне відхилення від відтиску свого брата.

КОРОЛІВСЬКИЙ ДАРУНОК ЄМЕНУ.

До Неаполю приплив перед кількома днями корабель, який привіз дорогоцінний вантаж — 6 прегарних коней, чистої арабської крови. Ці коні є дарунком імама Ємену. Два коні призначені для короля Італії, два для наслідника престолу, один для Мусолінія і один для графа Чіяно. Ці дарунки мають бути виявом приязних відносин між Італією та Єменом. Недавно Англія відмовила королеві Ємену доставу зброї та муніції, зате услужна Італія дуже радо погодилася не тільки доставити зброю, але й ріжні інші воєнні прилади, у зовсім довільній кількости.

НОВА КНИЖКА „ДІЛА".

Чорна Індія „Молодої Музи"

Новелі:

В. Бірчака, П. Карманського, Б. Лепкого, В. Пачовського, С. Твердохліба, Г. Хоткевича, О. Шпитка, Ст. Чарнецького, М. Яцкова.

Передмова М. Рудницького. —

Бібліотека „Діла", том 18.

Ціна 2 зол. без пересилки.

ЖЕРТВА ЕКСПЕРИМЕНТУ.

Багато було вже таких випадків, що вмираюча людина призначувала своє тіло до наукових дослідів. Багато знаменитих лікарів окалічує густочасто і навіть вмирає підчас ріжних наукових дослідів, особливо в ділянці радіольогії і рентгенольогії. Був один лікар, що в багатьох недугах стосував до своїх пацієнтів голодівку.

Одначе, щоб звичайний смертник хотів переконатися, як довго зможе витримати в голоді, справді стає дуже дивно. Ще якби такий експеримент хотів перевести приватний урядовець — булоб воно до деякої міри зрозуміле. Адже приватні урядовці мають уже відповідний тренінг, чи пак заправу за собою і в тій ділянці можуть почванитися відповідними (навіть рекордовими) успіхами.

Одначе такий дивний експеримент перевів недавно 34-літній югославянський адвокат Юрій Степович із міста Дубровнику. Та свою цікавість переплатив своїм життям. Перших 10 днів працював Степович зовсім правильно. О динацятого дня був уже такий перетомлений що мусів положитися до ліжка. По 20 днях адвокат рішив перервати експеримент, але вже було запізно. Хоч починав їсти дуже обережно (пив тільки чай і розпущене молоко), по кількох годинах умер. Якби почав був від молока, то може жив би й до сьогодні.

Таємниця сестер-двійнячок.

На одній із льондонських сцен виступали недавно дві сестри-двійнячки: Йоанна й Джозефіна Рідінгер. Вони такі подібні до себе, що навіть найближче окруження не може їх розріжнити.

Найцікавіше те, що кожна зі сестер знає докладно що друга в тій самій хвилині робить або думає, хочби й ділила їх від себе дуже значна віддаль. Спершу гадали, що це звичайний припадок, але коли зміркували, що думки обох сестер постійно годяться зі собою, рішено уладити пробу. Нагода до цього була чудесна: Йоанну заангажували до Шікаго а Джозефіна залишилась у віддаленому на 1000 кільометрів Пітобургу.

Одної ночі Йоанна винайшла якийсь новий танковий крок, вивчила його та написала про те до сестри. Тієїж ночі Джозефіна винайшла новий крок, та мерщій повідомила про те Йоанну. Листи розминулися в дорозі, а згодом виявилося, що обі сестри, незалежно від себе винайшли в один час новий, але той самий танок.

Подібний випадок трапився колись у Франції, в місцевості Ля Ріль. Там жили два брати близнюки: Цезар і Кость Фотер. Обоє вони разом вступили до французького війська, оба рівночасно добилися старшинських відзнак та згодом оба рівночасно дістали рангу генерала бригади. Підчас революції обох їх засудив революційний трибунал на смерть. Присуд виконали того самого дня.

Один такий випадок знає теж криміналістика у Злучених Державах. Два незвичайно до себе подібні брати-близнюки водили за ніс нюйорську поліцію, виконуючи цілу низку очайдушних проступків.

Відтиски їхніх пальців були просто ідентичні, так, що неможливо було доглянути в них якихнебудь ріжниць. Щойно мікроскопійні до-

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ

СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ

АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?

ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

ОЧАЙДУШНИЙ ГРАБУНОК У ГОЛІВУДІ.

Одна з найбільше рухливих дільниць Голівуду була тереном незвичайно очайдушного нападу в білий день. Двох дуже елегантно одягнених мужчин вдерлося при найбільшім русі до одного з великих голівудських ювеліярських магазинів і стероризувавши револьверами персонал, зажадали видачі дорогоцінностей і золота. Опісля грабіжники покинули крамницю всіли до авта, яке ждало на поготівлі і мерщій відїхали.

Загальну суму загроблених предметів оцінюють на 150.000 долярів. Між заграбленими предметами був теж парменник відомої фільмової артистки Сімони, який вона дала до направи, вартости більше, як 10.000 дол.

ПІДРУЧНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ

УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЕВЛЯНОГО БУДІВНИЦТВА.

(Д-р М. Драган: **Українські деревляні церкви**, — Львів, 1937. р. 2 томи.)

Одним з найсильніших „козирів" нашої образотворчости, найбільш переконливим аргументом у дискусії про нашу національну самобутність, найбільш надійною „картою вступу" до аеропагу культурних націй, є наша деревляна **архітектура.**

Не зважаючи на нетрівкість матеріялу й розмірно молодий вік поодиноких її памятників, абстрагуючи від обумовленої цим матеріялом скромности розмірів і трафаретности основних засновків, українська деревляна архітектура зуміла витворити таке багатство форм і конструктивних ідей, що давно вже переросла межі „народнього" мистецтва в кращих своїх памятниках досягаючи рівня національного архітектурного стилю.

Бо хоч до нашого часу зберіглися памятники не раніші від XVI. віку, хоча селянський консерватизм не сприяв занадто швидкому розвиткові форм, завдяки чому збереглися цілі групи різко окреслених регіональних відмін, то в інвентарі нашого деревлякого будівництва, як у цілости, дуже легко відріжнити елементи основні, первісні, загально обовязкові й незмінні від елементів розвоєвих, створених на місці та засвоєних.

В ріжних часах і на ріжних місцях вони зростались органічно з першими, підсилюючи еволюційний процес розвою української деревляної церкви від її первісного одноверхого типу до величавих девятибанних цілостей.

В час, коли українська мурована архітектура, від візантійських первопочинів, через романщину, готик, ренесанс аж до бароку, була здебільша механічним засвоюванням готових, поза межами краю вироблених форм, то українська деревляна архітектура засвоювала ці форми з куди більшим вибором і вслід за тим перетворювала їх куди основніше, часами до цілковитої затрати їх первісного духа й виразу. Найвиразніше бачимо це на тій добі української мурованої та деревляної архітектури ,що носить трафаретну назву барока. В добі, що позначилася, під суспільним оглядом, зєдиненням селянських „низів" з „верхами" новоствореної козацької аристократії, анальогічний процес відбувся і в сфері нашої образотворчости. Витворена віками конструктивна льогіка українських деревляних церков, пристосована до впливів муровано-го будівництва, дала цей характеристичний для нашої культури XVII—XVIII. вв. тип церков „українського барока", в якому слово „український", слід куди різкіше підкреслити, як слово „барок".

Трьохсвятительська каплиця Успенської церкви у Львові, Троїцька Мазепина церква в Києні і нарешті Спаська катедра в Харкові, це ті найбільше пророчисті та репрезентативні памятники нашої мурованої архітектури, в яких основу лягла конструкція, розподіл мас та монументальність українського деревляного будівництва.

Що-ж дивного, що нібито „народне" сільське будівництво, що в зустрічі з історичними стилями зложило такий блискучий іспит своєї конструктивно-формальної зрілости, стягнуло пильку увагу на себе? Правда, „відкривцями" чарів нашого деревляного будівництва були чужинці. Вони теж, майже ціле століття, в першу чергу збагачували наукову та аматорську скарбового ядовеця Вольфскрона, що ахнув, побачивши маленьку деревляну церковцю на Знесінню під Львовом, до сміливого синтетика Стржиговського, повстала на тему нашого деревляного будівництва ціла бібліотека студій, начерків, причинків і т. п. Наші дослідники станули при тих чужинцях розмірно пізно, а потім підсилювали їхню працю тільки вряди-годи. Остаточно кілька добре заслужених наших імен з тієї ділянки (Є. Сіцінський, Щербаківський, Янів, Лушпинський, Січинський, Залозецький) не врятувало цілої дисципліни від манівців не врятувало цілої дисципліни від манівців принагідного аматорства, а то й кабінетної апріорности. У висліді століття дослідів над українським деревляним будівництвом не дало ще ні повного його інвентаря, ні відповідної оцінки, а тим менше не створило якогось устійненого, синтетичного погляду. Захоплення дуже часто йшло з нерозумінням, замість систематичної методи досліду й оцінки витворився хаос ентузіястичних окликів, фрагментарничних причинків і скороспішних гіпотез. Втишити цей причинкарський гамір, успокоїти розбурханий гомін, пробували вже нераз. Багато зробив у цьому напрямі пок. Данило Щербаківський, чимало заслужився для справи Володимир Січинський, та найширше й найглибше, як дотепер, охопив питання молодий наш мистецтвознавець **М. Драган** у своїй справді монументальній студії **„Українські деревляні церкви"**, що появилася цього року накладом Національного Музею у Львові. Монументальність його публікації не зазначується в розмірах книги, хоча й вони, як на наші умови доволі показні. Два квартові томи, з яких один в 160 ст. друку обіймає текст, другий у 136+2 таблиці — ілюстраційний матеріял, це поважне видавниче досягнення наших днів. Та монументальність і переломова цінність книжки Драгана скрита в її багатому, всесторонньому змісті. Драган, це молодий, живий і чутливий дослідник, на щастя зовсім не кабінетного типу. Вистане завважити, що майже з усіми памятками нашого дер. будівництва, що їх він обговорює і репродукує у своїй книзі, вийшов він в безпосереднє, особисте знайомство. Майже всі репродукції книги це робота його власних рук, вислід кількалітніх мандрівок і студій на місцях. Вже сама так бажана в дослідах над мистецькими памятками автопсія, вливає нас не тільки в совісности дослідника, але й у річевости його обсервації та обгрунтованости висновків. Щодо останніх, то Драган зберігає спокій і надуму гідну старих ерудитів. Для нього куди цінніша скромна правда, від блискучої ефемеридної гіпотези. До праці своїх попередників і сучасників ставиться він з повагою і льояльністю, бажаючи за всяку ціну дійти до джерела правди. Для того він з муравлиною дбайливістю реєструє й оцінює все, що про деревляну архітектуру було сказано, все, що для її пізнання і зрозуміння було зроблене. Та переповідаючи чужі погляди, він не спішиться з вірою „на слово" того чи іншого дослідника так само, як не простує й не заперечує чужих тверджень без належної конфронтації з памяткою чи цілою групою памяток. Особиста довголітня знайомість з матеріялом досліду, слідна на кожному кроці і в кожному слові Драгана. В результаті маємр ту, чого не дав нам ніхто з його попередників: спокійний і річевий, задокументований в усіх напрямках виклад про генезу, розвиток та культурно-історичну цінність українського деревляного будівництва. Те, що в його попередників вражало припадковістю, те, що у Стжиговського пахне узагальнюванням конструктивно стилевих фрагментів а в Залозецького апріорністю, у Драгана перемінюється в тривалий, хоч і мало ефектовний граніт наукового обєктивізму.

Книжка Драгана замикає столітню добу аматорського захоплення тією ділянкою нашої образотворчости й не тільки відкриває, але багатством свого матеріялу уможливлює та облегчує науковий підхід до цього привабливого під багатьома оглядами питання.

Книжка Драгана, це мала енциклопедія без якої ніодин з дослідників обійтися не зможе.

Марко Вільшина.

„АПОСТОЛ ПРАВДИ І ЛЮБОВИ".

Хто заогнює польсько-українські взаємини?

Wer den Dichter will verstehen,
mus ins Land des Dichters gehen.

Парафразуючи цей афоризм можна сміливо стверднти, що хто хоче пізнати причини загострення польсько-українських відносин — нехай піде до суду. Там бистрий обсерватор підглине трагічні речі, що морозять душу; побачить трагікомічні, залежно від того, як хто дивиться на взаємини між людьми, народами і на світ. У суді можна теж підглянути і ці позакулісові пружини та режисерія, які працюють над дальшим загостренням польсько-українських відносин.

Одну з таких вельми характеристичних справ для наших заогнених відносин розглядав у четвер 28. ц. м. городський замісцевий суд у Львові (число справи: VIII. Зг. 821/37), що приміщується при вул. Казимирівській ч. 34. Широка публіка майже не знає і не знайлаб, що існує такий суд, якби не ось така — здається — дрібна і буденна подія.

У Скнилові недалеко Львова помер у першій половині червня 1936 р. **24-літній Йосиф Лушишин.** Хоч був римо-католиком і ходив до костела — не оминав теж місцевої церкви. Вмираючи просив своїх найближчих, щоб його ховав разом з польським парохом зі Сигнівки кс. Жаком теж наш парох зі Скнилова о. Т. Ковалюк. Одначе на прохання сивоволосого опікуна покійного, Антонія Лінського кс. Жак заявив рішуче, що не буде ховати разом з „рабіном", себто з греко-католицьким священником. „Як ні — то ні" — говорив і нині на розправі — обв. Антоні Лінський. Але тут щойно починається саме найцікавіша історія. Підчас похорону покійного Луцишина маса народу самочинно пішла з його домовиною під церкву в Скнилові і там відмовила „Отче наш" та „Богородице Діво". Не помогли нічого протести кс. Жака, щоб не нести домовини під церкву. Навпаки такою своєю поведінкою кс. Жак настроїв проти себе присутніх на похороні людей. Під своєю адресою кс. Жак почув ріжні окрики і тому негайно по похороні побіг на станицю поліції запевняючи, що це „людиськь українська" просто спрофанувала похорон. Перепалося теж і парохові о. Т. Ковалюкові бо при кінці обширного акту обвинувачення, що його внесла поліція до городського замісього суду у Львові, написано про нього ось-що: „є ворогом поляків, краде душі" і мовляв лише тому не хотів вести з ним похорону.

І ось перед суддею Янеллім стануло наслідком цього 7-ох селян зі Скнилова за провину зі ст. 168 к. к., що каже: Хто зневажає людське тіло або місце спочинку покійного, або злобно похоронові чи жалібному обрядові перешкоджує, підлягає карі арештy до 2-ох років. Усі обвин. заперечили вину. Перший з них 74-літній **Антоні Лінський,** римо-кат. обряду признав, що підчас похорону сказав такі слова: „Юзю, Юзю! Ти ходив до церкви і до костела, а нині ні до церкви ні до костела Тебе не приймають". Додав, що ці слова сказав з великого жалю, бо покійного вивів у „люди і він йому помагав на старости літ. Виснив, що матір покійного бажала доконче, щоб на похороні був теж греко-католицький священник. Одначе кс. Жак заявив йому, що з „рабіном"не піде ховати. Обвинуваченний додав, що мав жаль до кс. Жака за те, що тіла покійного не внесли до церкви. Вияснив що не мав наміру викликати „маніфестації" ні „нарушити" похорону. Підчас похорону люди нарікали на кс. Жака, що він похорон полевою дорогою поза церкву, а не звичайною дорогою перед церквою, бо мовляв, брама церковної огорожі замкнена на дріт. На питання обор. д-ра М. Третяка обвинувач. вияснив, що підчас похорону дзвонили дзвони і що він візвав публіку, щоб змовила над домовиною покійного під церквою (яка була замкнена) „Отче наш" та „Богородице Діво". Так теж сталося і після того всі пішли на цвинтар. Вкінці заявив, що в похороні взяло участь населення з 5-ох довколичних сіл і зі Львова. Більшість зпоміж присутніх на похороні були поляки.

Другий обвинувач. **Степан Микулишин,** римо-кат., молодий мужчина, заявив, що на похорон прийшов саме в моменті, коли домовину виносили вже під церкву. Бачив, що тоді нарід дуже плакав. Третя обвинувач. **Емілія Рілінг,** 44-літня жінка, римо-кат. признається, що коли вже кс. Жак відмовив молитви над гробом на цвинтарі, заявила ось що: „Той чоловік міг бути інакше похований. Його несли поза церкву мов повішеного. Тимчасом він ходив і до церкви і до костела, перед смертю висповідався, а по смерти так його поховали. Коли кс. Жак запитував, хто так відзивається — обвинув. відповіла: той, що його добре знав". Четвертий обвинувачений **Вільгельм Рілінг,** римо-кат., молодий хлопець признав, що ніс домовину Луцишина з іншими членами пожежної сторожі. Коли переходили попри одну з фірток огорожі церкви, юрба попхнула їх з домовиною до церкви відділивши їх від кс. Жака. Тоді відобрав хтось домовину від обвинувач., але не знає хто. Опісля коло домовини під церквою сам нарід молився.

Обвинувачені: **Антоні Сковрон**, римо-кат., **Іван Мороз,** гр.-кат., і **Михайло Вітик**, гр.-кат. всі молоді мужчини, признались ,що теж несли домовину покійного, Юрба кричала однодушно, щоб його домовину занесли до церкви, бо покійний не є жидом. По молитві пішли вже дорогою, куди йде звичайно церковний похорон, а не тією дорогою, куди хотів вести далі похорон кс. Жак.

Суддя встиг ще переслухати одного свідка **Фрашa Бітнера** зі Сигнівки, 39-літнього римо-кат. паламаря. Підчас складання присяги свідок кількома наворотами повторював слово присяги „не **Одкривайонц**" замість „не **Укривайонц**" і тому суддя мусів ще раз проводити йому цілу

присягу. Він зізнав, що підчас похорону ніс наперед хрест. За ним несли дві хоругви, далі йшли люди з вінками, кс. Жак, члени пожежної сторожі з домовиною і юрба народу. Запевняв, що кс. Жак вів похорон звичайною дорогою і що головна брама церкви була замкнена. Коли члени пожежної сторожі внесли домовину фіртком під церкву, кс. Жак двома наворотами взивав людей, щоби віддали тіло, бо йде на цвинтар, де одна жінка — свідок вказує на обв. Рилінгову — нарікала. Кс. Жак звернув їй увагу, щоби була тихо, але вона далі перешкаджала в молитві. Підчас питань оборонців та обвинуваченого свідок вимахував руками, говорив піднесеним голосом, сварився з обвинуваченими так, що аж обор. Немкевич і суддя звертали йому увагу, щоб поводився як слід у суді.

Після того суддя допустив доказ зі сімох нових свідків і відложив розправу аж до січня. Щойно тоді буде зізнавати головний свідок у цій справі кс. Жак. Щойно тоді зможемо дещо більше написати про нього та про становище його парохіян.

Обвинуваченого боронили: адв. д-р М. Третяк, д-р Немкевич і д-р Камінський.

—o—

НІМЕЧЧИНА Й СССР НА БРЮССЕЛЬСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Авас подає з Брюсселі: Бельгійський уряд у порозумінні з іншими сигнатарями договору 5-ох держав запросив на брюссельську конференцію Німеччину й СССР.

—o—

ПАРИСЬКУ ВИСТАВУ ПРОДОВЖАТЬ.

Управа паризької міжнародньої виставки рішила продовжити її на 1938-ий рік. На зиму виставу замкнуть, на весну вдруге відчинять; подробиці ще невідомі.

—o—

15. РОКОВИНИ ПОХОДУ НА РИМ.

З нагоди 15. роковин походу на Рим відбувся нині в Римі великий партійний зїзд при співучасти 100.000 фашистівських провідників. Були присутні делегації німецької нац.-соц. партії з мін. Гессом та еспанської нац. армії.

Мусоліні підкреслив солідарність з Німеччиною, торкнувся своїх недавних фінансових постанов, підкреслив мирові цілі фашистівської політики та висловився за ревізією деяких мирових договорів. „Треба, щоби німецький нарід мав належне місце під сонцем і щоби ніхто не турбував Італії, яка заложила колоніяльну імперію, не нарушуючи чужих володінь."

З відчитової салі.

М. Дужий: ЯРОСЛАВ ОСЬМОМИСЛ, виклад у Т-ві ім. П. Могили.

Виклад М. Дужого, перший у зимовому річнику 1937/38 р., голова Т-ва др. Денис Лукіянович попередив промовою, у якій подав програму праці Т-ва в найближчих місяцях, і 16-ох заповіджених викладів із ріжних ділянок науки і знання. Звязок наукової праці Т-ва з життям показує добір теми першого викладу, що дасть реальний, науковий підклад емоціям, розбудженим недавніми розкопами в Крилосі, відтворюючи історичну добу і великого її подвижника Ярослава Осьмомисла в 750-ліття його смерти.

Прелегент п. Дужий у дбайливо підготовленому і пильно вистудіованому викладі, опановуючи всесторонньо речевий матеріял, спиняючись на головних моментах взаємин між галицьким Ростиславичем і Києвом та Волинею, ядерно схарактеризував розвиток галицького князівства, чинники цього розвитку і заслуги Володимирка, що зібрав три землі: західну (перемиську), середню (звенигородську) і полудневу (теребовельську) в одні руки з новою столицею в Галичі.

На цьому тлі виросла могутня постать передостаннього Ростиславича Ярослава Осьмомисла, що за час 34-літнього володіння (1153—1187) зумів зібрати висліди власних трудів і попередників, головно-ж свого батька Володимирка.

А був він добрим полководцем і ще ліпшим політиком, що зумів на якийсь час ослабити впливи Суздалю на Київ, наладнати взаємини в усіма сусідами і ввійшов у безпосередні звязки з тогочасним цісарем Фридрихом I. Був він і знаменитим господарем. Завойовуючи теперішню Бесарабію і Румунію (тодішню землю Івана Ростиславича-Берладника), поширив межі Галицької Держави по Дунай і втворив другий шлях на Чорне (Руське) Море поруч Дніпрового.

Великого володаря звеличав відомою апострофою автор „Слова о полку Ігореві".

Авдиторія дуже уважно слухала живо і поправно виголошеного викладу. **лл.**

НОВИНКИ.

— **Чотеролітній курс композиції** (комплет спеціяльних теоретичних предметів) починається у Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем падолистом ц. р. Умовини приняття: знайомість основ музики (теорії) і сольфежу. По змозі представити пробки своєї творчости. Ближчі інформації в секретаріяті В. Муз. Інституту ім. Лисенка Шашкевича 5., тел. 237-15, від 3—7. год. 1947 —2

— **„Сокіл-Батько"** повідомляє своїх Вп. Членів, що Свято Першого Листопада, яке відбудеться в домівці при вул. Руській ч. 20. в неділю 31. ц. м. пересунено з технічних причин на год. 20-ту. 1956

— **Леся Кривіцька** починає ведення курсу деклямації при Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем листопадом.

— **Львівська Філія Т-ва Прихильників Астрономії** повідомляє, що в суботу 30. жовтня ц. р. в год. 18-ій вечором у салі Геольогічного Інституту при вул. Длугоша 8 виголосить інж. Роман Янічек відчит п. н. „Чи Вселенна є нескінчена?" Вступ вільний. Гостям раді.

— **Дон Хуан у радіо.** Дня 29. жовтня ц. р. буде 150 літ, як славний композитор Моцарт дирігував свою оперу „Дон Хуан" у Ставовському театрі у Празі. З приводу 150-літнього ювилею 29. ц. м. із Ставовського театру ця опера буде надана всіми радіостаціями.

— **Пошта в днях 31. ц. м. і 1. листопада.** Праця в поштових урядах у днях 31. ц. м. і 1. листопада ц. р. буде так унормована, що в неділю, 31. ц. м. листові посилки будуть доручувати одноразово, а в понеділок пошта буде зовсім замкнена. Пенсії емеритам доручать аж 2. листопада ц. р.

— **Прилюдний запит до п. Директора Загального Шпиталю у Львові.** Дня 27. жовтня ц. р. в присутности п. Зданевича я дістав телефонічну просьбу піти негайно на операційний відділ у Заг. Шпиталі і висповідати ученицю Роду Галайко. На мій заміт, що вона може висповідатись у шпитального отця капелана, вона далі обстоювала при своїй просьбі, тому я був приневолений у сумлінню приїхати до шпиталю. Тут шпитальний портієр мене не впустив до недужої, чекаючи рішення дирекції. Коли ж на представлення портієром причин мого приходу, Ви, Вп. Пане Директоре, відмовили мені вступу до недужої, то дозвольте, що поспитаю Вас: Від коли в католицькій державі не допускають до сповіди католицького священника, який приходить на виразне домагання недужого? Автім: чому того самого священника кличуть у пізну ніч до недужого, як це недавно мало місце? — З правдивою пошаною **о. Годунько Осип,** сотрудник при церкві св. Ап. Петра і Павла.

— **Тиф у Косівщині.** В Ростоках косівського повіту стверджено кілька випадків черевного тифу. Одна особа вмерла, а дві відставлено до шпиталю.

— **Львівська хроніка.** На вул. Скарбківській якийсь злодійчук вирвав Салі Грудек ручну торбинку з готівкою 20 зол. і втік. — Подібної несподіванки зазнала Бася Шпігель, якій на вул. Краківській вирвав хтось торбинку з 90 зол. — В Старому Ринку під ч. 5 отроїлася 23-літня Кляра Біндер, напившись сільного квасу.

— **Зловживання в тартаку.** З доручення прокуратури арештовано Стефана Кестліха, державного лісничого і Петра Римара, канцелярійного урядовця, занятих у державному тартаку у Брошневі. Закидають їм зловживання на шкоду державного скарбу.

— **Пожежа фабрики.** У фабриці фаянсів і керамічних виробів у Пацикові станиславівського повіту вибухла пожежа і знищила одноповерховий будинок, магазин із заграничними моделями, сирівцем і готовими виробами на шкоду львівського купця Олександра Левицького. Втрати обчисляють на 100.000 зол. Фабрика була обезпечена на 40.000 зол.

— **Краєва хроніка.** На залізничому двірці в Перемишлі наїхав паровіз на особовий потяг, наслідком чого розбився поштовий амбулянс і тяжко потовклися два поштові службовці. — Підчас забави в Губичах пов. Добромиль побилися за дівчину парубки, при чому Юрко Кріль пострілив у живіт Івана Калужинського. Напасника та його товариша Шеремету побили інші ровесники так тяжко, що обох відставлено до перемиського шпиталю. — У Кракові помер у 75 році життя д-р Бронислав Кадрас, визначний хірург, ем. професор краківського університету. — Віктор Бахта убив штилетом у Майдані (Дрогобиччина) свою наречену Йосилу Дутківну, свою колишню наречену, яка його покинула і їхала до Львова, шоби взяти шлюб з іншим.— Коло перку Вільшина у Стрию поїзд переїхав воїка одного з місцевих полків Домініка Скурка; не відомо, чи йде тут про самовбийство, чи про нещасливий випадок.

— **Замкнули грище.** На засіданні виділу гор і дисципліни, що розглядало справу бешкету підчас змагань Юнак—Україна в Дрогобичі, рішили замкнути грище „Юнака" для публики.

— **За образу румунського короля.** Окружний суд у Коломиї засудив на 3 місяці вязниці різника із Снятина Р. Смикала за те, що він підчас переїзду Карла II, крізь снятинську стацію приступив до військового відділу і висловився образливо про румунського монарха, який мав надїхати потягом. Смикала арештували і поставили перед суд.

— **Помер ген. Довбур Мусьницький.** У родинному маетку в Баторові під Познанем помер нагло у 70 р. життя генерал Довбур Мусьницький, б. вищий старшина російської армії, що після революції в 1917. р. став комендантом польських збройних сил на терені Росії. Після вибуху повстання в Познанщині обняв команду над великопольськими військами. Він теж вислав допомогу польським військам, що билися з українськими у Сх. Галичині. Від 1920. р. не належав до активного стану армії.

— **Природний приріст населення у Польщі** в другому кварталі ц. р. дав 88.794 особи, коли в такому самому часі минулого року цей приріст дав 122.503 осіб. Найбільший приріст населення занотували в другому кварталі ц. р. на просторі львівського воєвідства, а це 8.517 осіб. На Волині приріст є 6.702, на Поліссі 4.958, в станиславівському воєвідстві 3.605, а в тернопільському 3.520 осіб. Приріст населення рімо-кат. дав 53.842, православного 14.614, греко-кат. 9.856, мойсеєвого 8.633, евангелицького 1.185, а інших віроісповідань 119 осіб. Найбільший природний приріст у відсотках припадає на населення евангелицького віроісповідання, бо 9.8 на 1.000 мешканців. На другому місці є греко-кат. віроісповідання (7.9 на 1.000 мешканців), дальше рімо-кат. і православне (по 6.8 на 1.000 мешканців) та жидівське (6.2 на 1.000 мешканців).

— **Ужгородська радіостація.** Один із найстарших хорів на Закарпатській Україні це хор богословів гр. кат. ліцею в Ужгороді. Великі успіхи хору були заслугою знаменитого диригента і знавця церковних пісень проф. Сильвая. З причини недуги проф. Сильвай відмовився вести дальше цей хор і його місце заняв його талановитий ученик о. Стефан Гладонюк, який на свято Всіх Святих 1. листопада ц. р. в рямках ужгородської радіостації представиться в часі 18—18.30 год. з своїм хором. У програму входять церковні пісні.

— **Жахлива повінь** знищила до тла сирійську місцевість Джеїр (на північний схід від Дамаску). Вода схопила понад 100 осіб — їхня доля невідома; крім того з під руїн місцевости видобули кількадесятьох небіщиків. Сполука між Дамаском і Єрусалимом перервана. — Також на острові Суматрі виступили ріки; 40 осіб утонуло, понад 100 ранених.

— **Реформа танців у Німеччині.** Серед багатьох культурних реформ у Німеччині находиться на денному порядку справа реформи танцю, який хотять узгіднити із загальним націонал-соціялістичними ідеями. Досі не вдалося створити щось оригінального в ділянці товариських танців. Коли гітлеризм дійшов до влади, ляпсовано якийсь час проект радикальної націоналізації товариських танців, одначе без практичного висліду. На німецьких балях і дансінгах танцюють дальше загально приняті сальонові танки. Одначе реформаторських проектів не занехано. Під проводом Альфреда Розенберга відбувся недавно у присутности представників преси відчит Карла Гайдінга з „Культурамту" гітлерівської молоді. Прелегент пропонував уводити ступнево, обережно народні мотиви до товариського танку. Народні танці мають розвиватися наперед серед партійних формацій, звідсіль проникати до суспільности і здобувати право громадянства біля сальонових танків, а вкінці, коли назріє повна реформа, зовсім їх заступити. Одночасно слід прямувати до збірного оформлення танців, у колі і т. п., щоб також у танку відбивався ідеал спільноти, який проникає тепер цілу Німеччину. Щойно після тієї еволюції можна буде говорити про справжній „танець німецької радости".

— **Ріжні вістки.** Найвищий суд у Вашингтоні затвердив присуд, яким засуджено на 75 літ вязниці мурина Патерзена за участь у знасилуванні білої жінки. — На двірці в Йокогамі зударився військовий потяг з електричним потягом, при чому згинули 92 особи а 10 вийшло з ранами.

— **Поступ у метеорольогічних прогнозах.** Директор центрального метеорольогічного заведення у Відні, професор фізики на віденськім університеті, д-р Генрик Фікер виголосив недавно цікавий реферат на тему передсказування погоди, обговорюючи перш усього значіння т. зв. синоптики — способу, що уможливлює прогнозу на основі спеціяльних мап. Вслучна прогноза залежить багато від висліду стратосферичних і тропосферичних дослідів. Тепер зладжено спеціяльні інструменти, які прищіплено до бальону і засоблені висильним апаратом реструють підчас лету бальону тиснення повітря і температуру. Крім того т. зв. радієві сонди уможливлюють щоденну контролю стратосфери. На основі найновіших міжнародніх умов буде тепер щодень 30 сондово-радієвих злетів на просторі цілої Европи. Взагалі віденський професор зазначив, що наслідком нових уліпшень передсказування погоди в найближчому часі значно покращає. Всежтаки цілком певне воно не буде. До цілковитої певности метеорольогічних прогнов все ще далеко.

ПРИЙМАЮ пацієнтів у моїм заведенні, **ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17,** тел. 265-78 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за поп. замовленням. Пльомбування зубів, золоті, пактинові та емальовані корони, штучні зуби в золоті, вовчужу і нержавіючій сталі Регуляція криворостучих зубів. — **Н А С С.** 1957 1—4

ДОПИСИ.

СТАНИСЛАВІВ.

Збори представників українських установ. Минулої пятниці відбулися збори представників установ, які заініціювала Філія „Просвіти". Цілею зборів було нарадитись над способом відсвятковання ювілею в 70-ліття Матірного Т-ва „Просвіта", що збігається саме в 60-літтям Філії. Наради відкрив голова Філії д-р Юл. Олесницький, подавши в кількох словах історію станиславівської Філії. У висліді дискусії ухвалено, щоб кожне т-во вибрало зпоміж себе делегата і ті делегати зійдуться знову, вже як свого роду комітет, що заладнає докладним окресленням програми. Всі дискутанти висказувались за найвеличавішим святкуванням ювілейного ювілею.

З відчитової салі. Мин. неділі розпочала „Українська Бесіда" вряд з „Учит. Громадою" рефератом проф. Домбровського п. н. „Естетський літературний елемент" цикль рефератів, як і в минулому році.

Українські фільмові репортажі. Мин. суботи й неділі (разом тричі) висвітлювало Уф-тофільм-Львів фільму, накручену тим українським фільмовим корпорантом. Зацікавлення фільмою було великє. Це доказ, що колиб у нас були матеріяльні засоби, то українська вирібна фільм могліб гарно розвинутися.

Посмертна згадка. Мин. неділі відбулася похорон бл. п. Павла Нехая, емер. возьного муж. держ. гімназії з українською мовою навчання. Підчас походу грала оркестра „Зорі", панахиду співав муж. хор „Думка". Померший був тихим патріотом, вписуючи рідним установам і товариствам повищені грошеві вклоти. В. й. П.!

Нова станиця. На днях повстане у нас галантерійна крамниця — головно з селянською галантерією, що її відчинає п. Будзиновський. Добре місце, як теж фаховість власника дають запоруку, що нова станиця розвинеться скоро. Бажаємо їй якнайкращих успіхів!

„Трікота", нетерпеливо очікувана українська вирібня артикулів волічкових, відкрила крамницю, що є місцем „прогульок" усіх мешканців міста. **Б. Л.**

ПЕРЕМИШЛЬ.

Заг. Збори Пов. Кружка „Р. Ш." В днях 21. і 23. жовтня ц. р. відбулися в салі читальні „Просвіти" заг. збори Повіт. Кружка „Рідної Школи". Збори відкрив голова Кружка д-р М. Рибак, вказуючи здвигування, що загал перемиського громадянство так мало цікавиться рідношкільними справами. На салі було всього 34 присутніх. Вслінці голова згадав померших членів Р. Ш., бл. п. проф. Кл. Вахнянина і будівничого Ів. Павлика — присутні вшанували їх память повставанням з місць. Зі звітів поодиноких членів Старшини і референтів видно, що Пов. Кр. „Р. Ш." виконує дуже важку працю: здержує фахово-доповняючу школу, якої фреквенція з року на рік помітно росте. Учні цієї школи репрутуються майже в сто відсотках з найбідніших кругів суспільности, які не вспіли оплачувати не то належні такси, а навіть купити собі потрібне приладдя (олівці, вшитки, цирклі і т. п.). Школа завдяки добрій управі та добірному учительському зборові поставлена на д. високому рівні і задовільно виконує своє національно-виховне завдання. Рік-річно випускає школа кадри свідомих, прекрасно приготованих ремісників, купців та промисловців. Кружок є власником народньої школи ім. М. Шашкевича, учителів якої оплачує куратерія. Крім цього Кружок удержує одну школу на селі і дитячий садок на Засянні, який небавком переміститься вже в захоронку. Діяльність Кружка не обмежується тільки на місто, він працює і в повіті, де веде організаційну роботу по місцевих кружках і дит. садках. Старшина Кружка виконує тяжку роботу серед незвичайно невідрадних обставин. Бувають моменти, що Старшина є просто в розпуці. Загал громадянства стоїть осторонь, не співпрацює зі Старшиною. Члени, яких на папері є справді дуже поважне число, бо аж 2.184, на превеликий жаль не спосмагають свого завдання, бо на сором вложили членських вкладок за рік 1936-37 ак... вол. 84, а місячні датки також дуже й дуже слабо оплачувані. Дійсних членів, таких, що у сто відсотках виконують свої зобовязання супроти Р. Ш., є дуже мало. Звіти поодиноких членів Старшини кінчилися питанням: Що дальше робити? Звідки взяти потрібні фонди до ведення новатого діла, яке дуже гарно розвивається? Зі звітів слід відмітити дуже обширний та точно опрацьований звіт дир. Дм. Полецького, який звернув увагу на важність вилину церкви у виховані молоді. Він точнісінько проаналізував усе шкільництво, всі захоронки в Перемишлі, підкреслюючи, що в польських школах, до яких ходить поважна кількість українських дітей, є вони позбавлені навіть науки гр.-кат. релігії й української мови. Управи тих шкіл змушують родичів підписувати декларації, що вони годяться, щоб їхні діти вчилися рим.-кат. релігії та виконували релігійні практики в лат. обряді. А треба памятати, що це діти від 7—14 літ, до яких у справах релігійних не має права ніхто мішатися. Звіт п. Полецького був взірцевий жахом. Дані, що їх п. П. подав, викликали приголомшуюче вражіння. По звітах голови почалась дискусія, яка була дуже оживлена. До нової Старшини Пов. К. „Р. Ш." вийшли майже ті самі: голова д-р М. Рибак, члени: о. крил. Кончар Ів., дир. Е. Міхаловський, дир. Дм. Полецький, проф. Кушнова, О. Севечко, В. Нагайський, А. Рейнарович, проф. І. Гонтарський.

Посвячення Міщанської Каси. В неділю в год. 18. відбулося при численній участи перемиського громадянства посвячення нового льокалю Міщанської Каси. Акту посвячення доконав о. Маселко Володимир, який опісля виголосив відповідну промову. Голова Надзірної Ради д-р Загайкевич Володимир, один з живучих ще членів-основників М. К., виголосив дуже річеву промову, в якій, привитавши збране громадянство, розповів історію М. К. та її завдання. Про дальність та розвиток М. К. говорив дир. Ярошевич Осип, підчеркуючи, що дати 14. X. (перенесення) і 24. X. (посвячення) — це своротні дати в житті М. К. Ближче про М. К. не будемо тут говорити, бо про це обширно писали ми в „Ділі" з 14. X. п. р. Згадаємо тільки, що Каса під умілим проводом дирекції, в склад якої входять Ярошевич Осип, Борис Теодор та Майнка Іван — всі купці-промисловці, прекрасно розвивається та сповняє своє завдання. Вкінці коротко промовив ще дир. Шах Степан, який в імені зібраного громадянства подякував референтам за обширні реферати про життя та діяльність Міщанської Каси. **К-к.**

КРЕМЯНЕЦЬ.

Які людці засідають в Українбанку. У Кремянці від недавнього часу засіли в дирекції Українського Кооперативного Банку „господа" Олешков і Шашков. Як видно з їх прізвищ, є то пари представників колись пануючого на Волині племени хащалів. І в останніх роках вони тут так розпаношилися, що своєю поведінкою змусили місцеву українську інтеліґенцію позаписуватися з членів банку. Підібравши собі покірну Надзірну Раду, господарять вони в банку певніше, як на своїй власній загороді. В банку досить часто лунає пророчиста московська лайка; і звичайному смертельникові без протекції до високої дирекції трудно достутити. Одначе знайшлися смільчаки, котрі відважилися прийти до „українського" по назві банку і попросити у цих панків, вихованих у російській культурі, зложити свою жертву на ремонт української Чесногрестної церкви у Кремянці, яка в осередком церковно-культурного життя місцевих українців. Тими смільчаками були дві жінки — пані Глувпова і Ключинська, членки Союзу Українок. Відповідаючи їм, пани директори прочитали таку лекцію про свої погляди на ролю української інтеліґенції в нашому громадянському житті, до того ще ілюстровану бозарною лайкою й особистою образою, що панам із Союзу Українок відібрало мову на тему аргументацію і вони до цієї пори каються за свою необережну сміливість. Невже кремянецьке українське громадянство може толерувати таких людців? Це ж сором!

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Василь Гренджа-Донський: ПЕТРО ПЕТРОВИЧ. Історична повість. Ужгород 1937. Видавництво Т-ва українських письменників і журналістів в Ужгороді, ч. 2. Стор. 183, 16°. Ціна 10 ч. к.

Андрей Камінський: СИНТЕЗА УКРАЇНСТВА І РУСЬКОСТИ. Накладом автора. Львів 1937. Стор. 36, 16°.

Віктор Андрієвський: МИКОЛА ЛИСЕНКО — БАТЬКО УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ. Дешева Книжка, ч. 18—19. Львів 1937. Стор. 31, 16°.

О. Подільський: ПОХВАЛА НАРОДНІМ СТРОЯМ. Тернопіль 1937. Стор. 54. ф. 16°.

Спорт.

ЗАВЕРШІМ БУДОВУ МАЙДАНУ В ПЕРЕМИШЛІ!

Вже три роки будує У. С. К. Сян у Перемишлі власними силами великий і одинокий на західних окраїнах спортовий майдан. Допоможіть спортовим ліонерам на Перемиській Землі досягнути великий тягар будівництва! Вишліть хочби найдрібніший даток на будову спортового майдану в Перемишлі!

Датки слати на адресу: Міщанська Каса в Перемишлі, вул. Костюшка, чекове конто П. К. О. 507.452.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б.

Змагання за мистецтво Окружної Ліги між Україною, Погонею і Б. відбудуться в неділю на гриді Чорних. Початок в год. 2 попол.

Україна програла в цьому сезоні лише один мєтч з Рессю у Рашеві, шість мєтчів премієрувала і три виграла. На змаганнях у Дрогобичі виявила наша дружина замітну поправу форми, тому вірмо, що й неділький мєтч вирішить у свою користь. Правда, виграти з резервою Погоні не буде легко, бо має вона гравців молодих, амбітних і добрих технічно. Найкращим доказом є те, що репрезентаційна дружина Погоні завдячує низку успіхів саме молодшим гравцям, які недавно авансували до першої дружини. Одначе вірмо, що Україна, яка осягнула пяте місце в табелі, схоче використати нагоду і перескочиться на ще вище місце, не резигнуючи зовсім із мистецтво Окружної Ліги.

До цих змагань виступить Україна у своїм звичайнім складі.

СТЕП — СВЯТОГОР.

В неділю 31. ц. м. відбудуться товариські змагання обох дружин. Святогор хоче після перемоги над Зорею виграти теж і зі Степом, щоб доказати своє першенство в Ц-класі. Завдяки Степу повинні цей мєтч виграти амбітно і виграти. Цей мєтч відбудеться на гриді Т.З.Р. (б. гриця Погоні) в год. 2 попол. Цим вступом дуже низькі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна виступила з Наколесницького Союзу. На останньому своєму засіданні рішив видія С. Т. Україна виступити з ЛОЗК (Львівський Наколесницький Союз). Причиною такого рішення є відоме крутійство підчас наколесницьких змагань за чашу Східних Торгів і на недавніх змаганнях за мистецтво Львова. В обох випадках відповідним чинникам невигідно було, щоб мистецтво здобував українець і при допомозі різних нєспортових „махльойок" відібрали заслужену перемогу українцям. Коли варшавська централя відкинула протест України у справі змагань за чашу Східних Торгів, не подаючи ніяких мотивів, тоді мірка перебрималась і наколесницька секція України виступила зі Львівського. Годиться при цьому відмітити, що в рішенням Варшави не солідаризувалися теж члени президії Львівського Зйвязку і тому демонстраційно згодосили свою резигнацію. Бо не тільки секретар Окружного Союзу п. Яримович, член України, уважав, що наколесники України взяли кривду, але й голова Союзу кап. Кірхнер та заступник голови п. Відер були тієї самої думки. Мабуть на тому ще ціла справа не скінчилася, всеж таки видає вона всяке світло на умовини спортової діяльности наших товариств, коли про вислід і спортове першенство рішають політичні мотиви.

Степ стратив 2 пункти. Видія Гор і Дисциплінарний ЛОЗПН-у зверифікував мистецький мєтч Степ — Стшелки (Перемишляни), що його виграв був Степ, 6:3 (3-0) у некористь нашої дружини, за участь воротаря Гозіяша, якого ПЗПН ще тоді був не потвердив. Гозіяш мав право грати щойно чергового дня, по мєтчу. Таким чином Степ опинився на другім місці в табелі із 4:2 пунктами і відношенням воріт 6:3.

Судця, що відїхав під опікою війська. Після мєтчу України з Юнаком, який скінчився програною Юнака, дрогобицька публіка намагалася побити суддю цих змагань п. Раніша. Три години тривала облога хатки, в якій скрився п. Раніш. Щойно по трьох годинах (мінтим поїзд до Львова, яким мав судця їхати, втік) військові вивели суддю, переодягненого за капрала, зі хатки. Та тоді вирвала нова заковика. Ніодин фіякер не хотів зі страху відвести судці на станцію і військові мусіли знову відводити п. Раніша на станцію. Тому, що поїзд до Львова вже був відїхав, судця п. Раніш мусів їхати до Борислава, замешкати там кімнату в гостинниці, переночувати і аж рано відїхав до Львова. По приїзді написав він протокол зі змагань і переслав-ши свою судейську легітимацію до В. С. С., зрезигнував з гідности спортового судці. При тому заявив, що в таких умовинах не хоче працювати, що В. Г. і Д. своєю нерішучістю сам спричинює авантури на гриді та напасти на суддів (тільки на 2 мєтчах О. Л. було минулої неділі спокійної) і що Юнака він не тільки не скрив, дав, але навпаки — отероризованій публікою спричинив радше Україну, признаючи Юнакові неправильний голь і не диктуючи карного до Юнака за ординарний фаль на Скопеневі І. Так виглядає ціла справа, яка ще раз доказує, що але діється у львівській футбольній окрузі. Покутують рішуче старі гріхи нерішучости органів Округи і нечесність деяких суддів, які своїм суддюванням створили прецеденси до різних несамовитих історій на гриді.

ОГОЛОШЕННЯ

Шкіряні каганці

з ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарди по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сакстуєва 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Субота 30. X. год. 7.30 „Завтра неділя".

Неділя 31. X. год. 12 попол. „В святоюрську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Субота 30. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Неділя 31. X. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:

29. X. Книшна чардаша.

30. X. Шалапут.

31. X. Довбуш.

З Бережан іде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Робітничого Дому):

3. XI. Хмара.

4. XI. Маруся Богуславка.

5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Дмитів, Березів, Сянік, Рамазів, Лісько.

Концертове бюро М. Тірка:

29. X. Жінет Неве, І. лавреатка конкурсу ім. Вєнявського.

Зол. 2·50 медалик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **Б. Грінберга**, Сикстуська 4

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".

АТЛАНТИК: „Кід Галагад".

ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".

ГРАЖИНА: „Тайни жовтого міста".

ЕВРОПА: „Їх сто й зона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дитріх.

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Пропавший острів" і комедія „Парада ніжок".

МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.

МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Патахоном та Тібором Гальмаєм.

МУЗА: „Камеліова дама".

ПАКС: „Дітя щастя" з Ліл. Гарвей.

ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.

РАЙ: „Княжа".

РІЯЛЬТО: „Бургтеатер".

СВІТ: „Легіон проваших" і „Бродвей Біл".

СТИЛЕВЕ: „Варіете" і ревія „Ані Льондон ані Рим".

ТОН: „Втеча Тарзана".

УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.

ХІМЕРА: „Танго закоханих".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмеко, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 29. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Соната а-дур на скр. і форт. Франка, 19.10 Вальси і любовні пісні, хор, форт. дует, 21.10 Солісти; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт балалайк. орх., 14.00 Скрипка, 18.10 Сальон. музика, 19.15 Нар. пісні, циг. орх., 20.45, 21.00, 22.00 Концерт симф. орх; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Солісти, 19.25 Легка форт. музика у вик. трьох піаністів, 20.25, 21.00 Вес. авд.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Сопран, форт., скрипка, віол., 19.10 Вагнерівський концерт, 20.00 Твори Р. Штравса, орх., опер; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 18.50, 22.40 Розривкова музика, 21.00, 22.00 „Шіо ді фортуна" муз. Фантазія Ля Роса Пародія; ПРАГА 19.35 20.00, 21.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45 Пісні, 21.15 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 „На паризькій хвилі" розр. програма; РИМ 17.15, 18.50 Розр. музика, 21.00 22.00, 23.00 „Фавст" оп. Гунода.

Субота, 30. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісенька, музика, 18.00 Оп. мельодій, 22.30 Танк. музика; БЕЛГОРОД 18.20 Форт., 18.50, 19.00 Сюїта, 22.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05, 12.30 Сальон. музика, 17.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт мандоліністів, 19.30, 20.00 21.00 „Фантіпіца" оп. Суне, 21.40 Віольончелі; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 18.30, 15.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Концерт малого хору; ПРАГА 12.35 Концерт військ. орх., 17.55, 18.00 Моцартівський концерт, 20.55, 21.00 Концерт. чеська музика, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.15 Для найменолодших, 18.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РИМ 19.20 Розр. музика, 20.50 Скеч, 21.00, 22.00 „Фрескіта" оп. Лятара.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 29. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „Мала"; 11.40 Форт. твори Шумана з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Кн. й. Понятовський; 13.50 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Ольбрахтові липарі, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Як працюють наші мами; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт військ. орх.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Англійська конверсаторка; 17.15 Бусоні: Соната на скр. і форт., оп. 36. ч. 2 г-моль; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Турист. інформатор; 18.15 Пісні у вик. Ядв. Яцуківни, сопр. у супр. форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Люди та підсоння; 19.00 „Наполеон" Райкоша, фрагм. 19.35 „Дон Хуан" оп. Моцарта; у перерві Веч. денник, Актуальна гутірка, Вимок із Байронового „Дон Хуана"; 22.15 Католицькі місії заборолом морального і суспільного ладу; 22.30 Легка і танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Осінні акварелі, муз. репортаж.

Субота, 30. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл; 11.40 Легенди з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Мистецький тандем, орх., скр., форт., 13.45 Концерт бажань; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяни для дітей: „Про Івася, що псом шив чоботи" на осн. казки Ю. Словацького; 16.15 Фантазії на теми відомих пісень, орх. (у програмі **В. Барвінський: Мініятури на тему українськкх нар. пісень**), 16.45 Отворення радіовистави в Бидгощі; 17.00 Як король подорожував до Пішшини і відвідував канал Огінського; 17.15 Від Атен до Байрайту: Мигтючі з історії опери; сопр., тенор, форт.; 17.50 Наша програма; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Камер. концерт, форт., скр., віол., 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 19.00 Шлеські зазульки, авд. для дітей, Задушний день, літ.-муз. авд., 20.00 „Рас — то мало" найтворіші мельодії із життя; 20.45 Веч. денник, Акт. гутірка; 21.45 Скеч: „По-американськи"; 22.00 Орх. концерт, Марія Фіренца, сопран, Ладіс Кепура тенор; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Із Франевих задач", „Мет", „Перегони".

БІРЖА.

Львів, 28. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 58·93, Доляри американські 5.29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.29·00—5.26·50, Фльорени гол. 293·32—291·60, Франки фр. 17·95—17·42, Франки швайцарські 122.35—121.52, Фунти анга. 26·29—26·13, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 132·03—131·05, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри, італ. 22·00—21·20, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 123·00 — 117·00, Шіллінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 128·00 — 122·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·38, 55·38, 4 поз. інв. і ем. некот. 2 ем. 59·25, серія 33·25, 5 радіза. 60·00, 4 прем. дол. 38·75 консол. 59·00, 58·55, 58·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·00. Цукор 54·00 Вугаль 23·25, 23·00, Ліальон 30·40, Моджеїв 10·00, Островець 25·00, Габероуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 28. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця здержана.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Кружка Р. Шк. ім. Ганни Барвінок відбудуться 4. XI. в год. 5. попол. в домівці при вул. Мохнацького 12. Просимо членів численно явитись. **Старшина.** 1964

Святочні Сходини Членів Кружка Р.Ш. ім. Ганни Барвінок відбудуться дня 31. жовтня ц. р. в год. 16.30 пополудне в домівці при вул. Мохнацького 12. На денному порядку реферат д-ра Володимира Старосольського. **Старшина Кружка.**

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ повнокомфортове коридорне сонячне гарне мешкання до винайму. Длуґоша 37. 1961 1—2

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. побіч Личаківського парку, нова хата без податку, відомість „Трансакція", Длуґоша 1. 1941 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 1-8

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знаменити, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 19—20

НАУКА

ПРИЙМАЮ на тримісячний курс крою і шиття та білизнярства. ПІСАРСЬКА МАРІЯ, Стшлиця вісьм. 1965 1—3

ТАНЦІВ вчить першорядно збірно і віддільно „Mondain", Сикстуська 23. 1963 1—1

МАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Ф-МА КЕРАМІКА шукає агентів та агентток, що зайнялиб продажею порцеляни з вишивкою. Зголошення: Ф-ма Кераміка, Львів, Галицька 5. 1678 1—3

ІНТЕЛІҐЕНТНА жінка, котра позичить під добру заставу на 1—3 місяців 500 до 1000 зол., дістане від зараз постійну посаду з платнею 100—150 зол. місячно. Голоситись найпізніше до 5. XI. п. р. до „Діла" під „Негода". 1—1

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, лляники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 16—30

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня скла А. Тортен тепер **Бема 12 а.** тел. 224-81 1959 1—30

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, наймодніші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 3—6

ОГОЛОШЕННЯ.

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО
ПЕРЕВОЗИ
меблів і товарів виконує та всякі спедиційні заходи поладнує
„ГАРМА"
спедиційно перевозова кооператива
Львів, ул. Потоцького ч. 11 а
(друга брама) тел. 111-21 2—6

ЛІКАРСЬКО-ШПИТАЛЬНІ МЕБЛІ
ВСІЛЯКОГО РОДУ
виконує єдиний фахівець із цієї ділянки українець — шлюсарський майстер
СТЕПАН КЛАК
Замовлення приймає ф-ма
Олекс. Мацяк, Львів, Валова 27, тел. 116-60

Меблеві покриття хідники, дивани дерати, лінолеум, капи і намітки, в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 3-29
Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

Столярська робітня
поручає всілякі меблеві вироби на замовлення та готові на складі
Маріян Міхаліцкий
Львів, Потоцького 38 3-4

КАЛЬКІ ТАСЬМИ SŁOŃCE
Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і Клеї
продукує хемічна фабрика
„СОНЦЕ"
сп. з обм. відп.
Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-58
Домагатися всюди.

Нововідкрите торговельно-транспортове бюро
ІВАНА ПАРУБЧАКА
у Львові, вул. Домініканська ч. 7
тел. 242-19.
поручається П. Т. Українським Промисловим і Торговельним Фірмам, як єдине підприємство на місто Львів, що **поширює, магазинує і перевозить** предмети українського виробництва. 1960 1-3

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошемові шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За оголошіо відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Л[illegible]в, Ринок 10

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу бл. п. РОМАНА МЕГИКА
емер. судді
відправиться у Львові в церкві Успення Пр. Д. М. (Волоський) в понеділок 1. листопада ц. р. в 8. год. На це Богослужения запрошують Рідню, Товариші і Знайомих Понайного **Дружина і син.**

Ч. 240 (14.784). Львів, субота 30. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

1-листопадові богослуження.

КОМУНІКАТ.

Дня 1. листопада ц. р. в год. 9-ій рано відслужиться в архикатедральному храмі св. Юра торжественна архиерейська Служба Божа в наміренні Українського Народу при участи представників установ, на яке запрошуються вірних.

З огляду на те, що святоюрська катедра ніколи не могла помістити всіх вірних, що беруть участь у спільній молитві, а в теперішньому часі, коли в обновлюваній катедрі стоїть руштування, буде тим менше місця, прошу Впр. ОО. Парохів і Завідателів львівських церков, щоб схотіли у своїх церквах заповісти й відслужити Службу Божу в понеділок 1. листопада для вірних своїх парохій, як це вже заповів Парохіяльний Уряд св. Спаса.

Вірних святоюрської парохії прошу до участи в богослуженні в катедрі св. Юра.

О. Леонтій Куницький, парох.

44-ох розстріляних в одному дні.

НА УКРАЇНІ.

Вчора розстріляли у Писарівці 5-ох членів диверсійної організації, в Острогозьку (Воронїжчина) 5-ох членів шкідницької організації, в Краснім Лугу (Донеччина) 4-ох членів троцькістівсько-бухарінівської організації.

У Харкові почався процес проти директора та 3-ох урядовців збіжевого уряду, яким закидують шкідництво.

В РОСІЇ.

В Кураганськім районі (Красноярська округа) розстріляли 7-ох урядовців районових установ, у німучинськім районі — 3-ох, у Єршево (Саратівщина) — 5-ох членів контрреволюційної організації, у Чистополю (татарська автономна республика) — 2-ох працівників бактеріологічної лабораторії.

АРЕШТУВАННЯ.

В Москві говорять, **що ГПУ арештувало бувшого народнього комісаря освіта Бубнова та голову виділу в центральному комітеті партії Яковлєва, члена центрального виконавчого комітету СССР.** Яковлев, як комісар рільництва, безоглядно переводив колективізацію.

Агенти ГПУ арештували м. ін. інж. Туполева, конструктора літаків, що збудував апарат „АНТ 25", на якому Громов зробив свій переліт до Америки. (ПАТ).

Німеччина не візьме участи у брюссельській конференції?

Деякі німецькі часописи твердять, що німецький уряд мабуть відмовиться від участи у брюсельській конференції сигнатарів договору 9-ох держав. Мотивом відмови, на думку „Дейлі Телеграфу" є участь СССР у конференції, на думку „Дейлі Експресу" — зле відношення до німців на Далекому Сході після світової війни.

ПРИСТАНЬ АМОЙ ЗАГРОЖЕНА.

Як подає китайська преса, китайці енергійно приготовляються до оборони пристані Амой, що її японці загрозили, займаючи острів Гію.

МОНГОЛЬСЬКА ДЕРЖАВА ПІД ЯПОНСЬКИМИ ВПЛИВАМИ.

У Суюані почалися передучора наради конгресу Внутрішньої Монголії в будинку міської ради. Бере участь у них 50 делегатів з 5-ох монгольських ліг, які обединують разом 3 мільони монголів та пів мільона китайців. По вшануванні памяти Джінгіс-хана мінутною мовчанкою приступив конгрес до нарад.

Кн. Тег, шеф монгольського військового уряду, привитав конгрес, подаючи йому до відома програму нарад. Представники китайців запропонували зміну теперішнього устрою Внутрішньої Монголії на автономію, що конгрес одноголосно ухвалив.

Кн. Тег у розмові з представниками преси підкреслив небезпеку комуністичних впливів на азійські народи. Ці народи — казав кн. Тег — продовж віків угиналися під ярмом людей білої раси. Тепер мусить Монголія під егідою Японії взяти участь у відбудові незалежної Азії.

Перед блькадою цілого побережа червоної Еспанії.

МАЛЛЬОРКА — БАЗОЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ФЛЬОТИ.

Авас повідомляє, що від учора (четвер) пристань Пальма на острові Мальорці стала головною морською базою національної фльоти.

Ескадра еспанської національної фльоти під командою адмірала Франсеско Морено Фернандеса заблькує східні еспанські береги від французького кордону аж по пристань Альмерію. Адмірал Фернандес приїхав минулого четверга пополудні на кружляку „Канаріяс" до Поліенсі і відїхав зараз до Пальми, щоб перебрати начальну команду над морськими, повітряними і сухопутніми військами, що ними командували до цієї пори контрадмірал Бастарраш, генерал Кановас і полковник Рамон Франко (брат шефа уряду).

Еспанські воєнні кораблі, що дотепер були на північних водах, пливуть до нової морської бази. До диспозиції адмірала Фернандеса є 35 морських одиниць, в чого 4 кружляки („Канаріяс", „Альміранте Сервера", „Балеарес" і „Наварра") та дві канонірки: („Дато" і „Каналеас"). Фльота перетне довіз харчів для червоних.

Крім фльоти командуватиме адмірал Фернандес гидроплянами та іншими літаками, крім того сухопутньою залогою Мальльорки; воини зложені з еспанців, а не з італійців — як це твердить ліва преса.

НА ЕСПАНСЬКОМУ ФРОНТІ.

Національне командування повідомляє: В Астурії національні війська дальше очищують терен і визбирують воєнний матеріял. Під Мадридом артилерійська й піхотна перестрілка; на північному відтинку заломився наступ червоних на клініку. Летуни збомбардували залізничу стацію Порт Ву.

Комунікат валенсійського міністерства оборони подає: У Мадриді червоні висадили одно крило клініки в університетському місті та перешкодили національним мінерам.

59.000 ЧЕРВОНИХ З ПІВНІЧНОЇ АРМІЇ В ПОЛОНІ.

Як повідомляють з Хіхону, від упадку того міста до 27. ц. м. національні війська взяли в полон 22.000 червоних.

Крім того 37.000 червоних попало в неволю без зброї або добровільно перейшло до національних військ.

Старі пляни і нові методи.

Львів, 29. жовтня 1937.

Земельна справа, як найбільше життева для нашого селянства, була завжди і є досі такою, що нею цікавиться не тільки безпосередньо заінтересоване село, але й загал нашого громадянства. Закон про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925 р. увів значні обмеження у набуванні землі при парцеляції більшої земельної власности. Практика земельних урядів, після їх скасування повітових старостів і воєвідських урядів ті обмеження ще поширила і скріпила, коли йшло про набуття землі українським селянином. Обмеження опісля поширено і законним шляхом, а саме законом про границі держави з 9. липня 1936 р. і законом про деякі обмеження в обороті нерухомостями, що повстали з парцеляції, з 14. квітня 1937 р. Нарешті і гасло, кинене польською пресою та різними польськими організаціями, як напр. „Звйонзек оборонцув Львова", „Звйонзек офіцерув резерви" і т. д. що на терені Східної Галичини обединялися недавно у спільній організації під назвою „Секретеріят Порозумеваючи Польских Організаций Сполечних Малопольскі Всходней", а саме — що в українські руки не можна віддати ні клаптика землі, витворили такий фактичний стан, що нині український громадянин дійсно не може набути при парцеляції майже ані пяди землі.

На підставі зізнань колишнього повітового земельного комісаря в Тернополі Волошинського, що він як свідок зложив їх під присягою у процесі за урядові зловживання проти земельного комісаря Піхурського перед трибуналом суду присяжних у Тернополі ще в 1924 р., стало відомим, що на основі таємної інструкції міністерство земельних реформ при парцеляції на південно-східних і східних „кресах" місцеві неполяки, себто українці, могли набути лише чотири відсотки парцельованої землі. В практиці цього в засаді і придержувалися, є що не завжди і не всюди та що в українські руки попадало часом і більше як 4 відс., це вже робили і деякі самі поляки, заінтересовані у здобутті більшого зиску з продажі землі саме українцеві, а не полякові, що не хотів, або й не міг дати високої ціни і то готівкою.

Що більше. Свідомо поширено легенду, що в останньому часі перейшло в руки українських селян аж 220.000 гектарів землі з парцеляції. З тої легенди зроблено алярм, що його започаткував краківський „І. К. Ц." і львівська польська преса, а за ними стали кричати й різні польські „кресові" організації на тему страшенної небезпеки і загрози від українців, що розхапують, мовляв, польські маєтки. Секундують їм старі професори львівського університету д-р Станіслав Грабський і д-р Ромер, а останній видав навіть відповідну алярмуючу брошуру.

Ці фальшиві алярми спростував поневільно щойно недавно директор „Земского Т-ва Парцеляційного" Горчинський у розмові з п. М. Грекович, що помістила свій репортаж п. н. „На садибах осадників подольских" у львівському ендецько-санаційному „Дзєнніку Польскому" (ч. 282). Згаданий директор заявив виразно, що „Земске Т-во Парцеляційне", яке в парцеляції у Східній Галичині займає майже монопольне становище, розпарцелювало до 1. липня ц. р. 36 маєтків простором 9.195 гектарів у трьох повітах південного Поділля: Копичинці, Борщів і Заліщики, де під цю пору є найбільше населення парцеляції. З того запасу землі продали колоністам 7.242 га. Землю купили майже самі поляки (96.3 проц.), отже навіть понад норму, про яку згадував колись у тернопільському суді земельний комісар Волошинський. Українським селянам не продали там ні клаптика землі. Навіть не всі українці, що служили в дворі, могли

купити землю, хоч вони, як двірська служба, мали першенство перед усіми іншими вже на основі постанов самого закону про виконання земельної реформи.

А треба знати, що саме південне Поділля є терен з величезними земельними латифундіями і саме тому виказує найвищий відсоток карловатих господарств і сільського беззем'яного пролетаріяту. Саме там є найбільший голод землі у місцевого хліборобського населення. Та всупереч цьому наскрізь нездоровому аграрному устроєві спроваджують туди і сьогодні масово кольоністів зі заходу, що загострює непомірно соціяльні і національні відносини на селі. Така земельна політика викликує теж і відповідні настрої у нашому селі, що бачить безпорадність свого господарського положення. Розпучливі настрої є лихим дорадником та творять пригідне підложжа і під реакцію, що колідує з постановами карного закону. На це приходить реакція з другого боку і витворюється заворожене коло та посилення у ньому дуже грізного ферменту.

Досі кінчилося на тому, що кольоніст зі заходу набував при парцеляції землю за розмірно невисоку ціну і вже сам на місці старався про будову і загосподарювання, користуючись і тут деякою публичною допомогою. Сьогодні є вже перші спроби віддати кольоністам наділи з будинками і створити нову готову кольонію на такий взірець, як це колись робила на Познанщині Пруська Комісія Кольонізаційна. У Бедриківцях біля самих Заліщик, маєтности Турнавової, будують тепер на основі виробленого пляну сорок осель з мешкальними і господарськими будинками при битій дорозі і кольоністи прийдуть туди до готових модерних будинків і на скомасовані наділи. А Бедриківці — це найбідніше село в цілому заліщицькому повіті, де число пролетаріяту дійсного і півпролетаріяту доходить до 90 відсотків загалу мешканців села!

І ніхто з наших місцевих селян не може скористати з веденої парцеляції, бо, всупереч усім зусиллям не буде кваліфікований. Теперішня нова кольонізаційна метода, застосована в Бедриківцях, має бути поширена і на інші маєтности на Поділлі (головно південному), що підпали під примусову парцеляцію.

У прикордонних повітах діє закон про границі держави. Великі ригори цього закону відчувають передовсім і то особисто, мешканці громад прифронтової смуги з обмеженнями щодо свободи рухів і збірного життя, якими у сумежних зі Совітами повітах кермує фактично КОП. Це творить окрему картину нашого сучасного життя, залежного там у великій мірі від старшини або підстаршини, чи навіть простого воїка КОП-у. У всіх прикордонних повітах, як теж у деяких громадах сумежних з ними повітів до 30 кільометрів від границі, усі трансакції нерухомостями мусять мати дозвіл воєвідського уряду — незалежно від обмежень, що їх передбачує закон про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925 р. і закон про деякі обмеження нерухомостями, що повстали з парцеляції, з 14. квітня 1937 р. Це спинювало взагалі всі трансакції нерухомостями на селі у тих повітах і тому нотаріяльні канцелярії були там зовсім пусті, бо ніхто з селян не хотів робити ніяких контрактів. Вони й піднесли публично крик, внаслідок чого дозволено на трансакції селянськими нерухомостями без попереднього воєвідського дозволу до вис. одного гектара. Одначе ця полекша не відноситься до ґрунтів, набутих з парцеляції.

Згаданим законом про границі держави обнято і два окружні міста у неприкордонних повітах — Чортків і Коломию, і то для національно-політичних цілей. Це й було смертельним ударом для обороту нерухомостями і тому ті міста стараються про звільнення їх зпід закону про границі держави. Супроти нас у містах, де обовязує цей закон, є така практика, що українцеві майже неможливо набути там якусь реальність, або хочби докупити для регуляції клаптик землі, як це було напр. у Заліщиках, де не дали такого дозволу.

Практичне застосування земельного закону з 14 квітня ц. р., що обовязує від 14. жовтня ц. р., ще маловідоме. Отже діють дальше старі пляни, давно нам відомі, і нові методи, як ось у Бедриківцях, що витворюють нові ситуації та змушують нас до дальшої сторожкости і безупинної оборони!

Д-р Степан Баран.

Ліга Націй і оборона національних меншин.

Женева, 25. жовтня 1937.

Питання це, яке деякі політики в Женеві уважали вже майже похованим, робиться знов актуальним. До цього причинилися політичні події останніх місяців на західнім кінці Европи та в її східній частині, і намагання представників поодиноких держав перевести таку реформу Ліги Націй, що й оборону національних меншин у Женеві не моглаб цілком поминути.

Держави Малої Антанти стали в останнім часі ареною боротьби політичних впливів осей Берлін—Рим та Льондон—Париж. Намагання зміцнити звязки між Угорщиною та поодинокими учасницями Малої Антанти з одного та притягти Угорщину до цілої Малої Антанти з другого боку зробили актуальним питання національних меншин у межах малоантантських держав, передовсім у Ч. С. Р. В цій останній поставлено гостро на денний порядок знову справу мадярської меншини на Словаччині. Користаючи з цього, Національна Словацька Рада розвинула знову жвавішу акцію в Женеві в справі словацької іреденти. Зактуалізувалося знов і питання мадярських меншин у Румунії та Югославії, яке угорські державні чинники намагаються розвязати наскрізь привязним способом, маючи на увазі, що цього шляху супроти Ч. С. Р. додержати неможливо й не пощастить. Дуже загострилось питання національної автономії судетських німців наслідком побиття їх політичних представників, що зібралися на конференцію в Тепліц-Шенав, чеськими поліцаями. На европейськім заході актуальною стала справа басків у межах нової Еспанії, а може незабаром стати остільки-ж актуальним і питання автономії Каталонії.

З огляду на ці події та праці комісії в справі реформи Л. Н. варто звернути увагу на нову книжку Артура де Бальога, професора політичних наук старого угорського університету в Колошварі, п. н. „Акція Л. Н. у справі оборони меншин" (L' Action de la Societe des Nations en matiere de protection des minorites, par Arthur de Balogh. Paris. Les editions internationales, 47, Rue Saint-Andre-des Arts. 1937.). Це поважна, наскрізь наукова праця на 186 сторінках великої вісімки, **справжній підручник у меншостевій справі, необхідний для кожного політика, що займається нею,** написаний, на жаль, у французькій мові, і то не дуже легко. В першій частині досліджує автор інтернаціональні гарантії для меншин, дає їх юридичне означення, означує їх істоту та вжиток, який робить Л. Н. з цих гарантій. Відтак він зазначує межі їх пристосування та обовязок Л. Н. контролювати його і вказує на наслідки дотеперішньої практики Л. Н. у цій царині.

Другу частину книги присвячено формальній процедурі полагоди окремих меншинових справ у рямках Л. Н., в ріжних її інстанціях — у Секретаріяті, Комітеті Трьох, Раді Л. Н. Знати цю процедуру треба кожному політикові і навіть кожній приватній людині, що шукає оборони в Л. Н.

Найцікавіша з погляду національно-політичного третя частина праці, в якій міститься **критика інтернаціональної оборони меншин.** У ній автор зазначує недостачі в сучасній системі охорони, органічні хиби Л. Н. і т. і., критикує її діяльність у цій царині та пропонує засоби зробити інтернаціональну оборону меншин чинною. Між іншим він говорить: „Л. Н. не осягнула ані універсальности своїх членів, ані рівности між ними... Органічною хибою Л. Н. є те, що приняття до неї не залежить від того, що робиться на території держави, яка зголошується до Л. Н. Зібрання супротивних елементів у Л. Н. осягнуло найвищого щабля з моментом приняття туди СССР... Головною хибою діяльности Л. Н. у справі оборони меншин є перевага політичних мотивів при здійснюванні оборони, тоді коли Л. Н. повинна б бути безстороння. При сучаснім стані інтернаціонального права меншини є лише предметами, але не підметами інтернаціональної регламентації... Рада бережеться уживати засобів, які моглиб бути чинними при обороні меншин. Незначне число скарг, переданих до Ради Л. Н., і той факт, що меншини не дістали ніколи цілковитої направи заподіяних їм кривд, виявляють досить виразно недосконалість оборони меншин, практикованої Л. Н."

Щоб зробити оборону меншин чинною, автор пропонує, щоб вона перестала бути справою політичною та зробилася справою міжнародного права. Він вказує і на іншу, дуже поважну хибу в юрисдикції оборони меншин. Звичайно умови запевнюють лиш особисті, а не національні права. В них говориться не про національні меншини, а про особи приналежні до раси, релігії чи мови, або про особи, що говорять мовою іншою, як більшість населення. Ці вислови свідчать про індивідуалістичну концепцію прав, призначених членам меншин. **Тимчасом треба боронити права національности на її культуру, мову, віру.** Національність творить не кількісну ріжницю, а якісну. Йде не про велику кількість з одного та малу з другого боку, а про дві рівноправні національности. Національна нетолерантність остільки-ж противна засаді волі і справедливости, як і релігійна... Оборону прав може забезпечити лише юридична установа. Отже і для інтернаціональної оборони меншин має бути створений такий юридичний орган.

Л. Н. має слідкувати за тим, щоб постанови умов були суворо додержувані державами, які їх підписали. Л. Н. має обовязок відновити свій авторитет, змінивши свої методи. **Оборона меншин має бути справжня і дійсна, а не позірна".**

Такі головні засади, висловлені у праці професора де Бальога, і вони вказують на те, що знайомство з цією книжкою оплачується. Питання інше: який реальний ужиток з цих засад може зробити та чи інша меншина? Але це вже питання краєве.

М. Данько.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

През. Бенеш про закарпатську автономію.

З нагоди 19-літніх роковин відновлення чеської держави през. д-р Едв. Бенеш виголосив промову, в якій між іншим торкнувся справи автономії для Закарпаття. День 8. жовтня ц. р. — сказав през. Бенеш — був днем, в якому ми виконали наші міжнародні зобовязання супроти Підкарпатської Руси, започатковуючи її автономію. Дальші етапи цієї автономії прийдуть у найближчому часі.

Українська пісня в льондонському радіо.

Дня 22. жовтня передавала в год. 6.35 вечором найбільша англійська радіостація (Рідженал) вязанку українських пісень, укладу проф. Олександра Кошиця. Співав їх хор Брітіш Бродкастінг Корпорейшен під батутою знаного англійського диригента Леслі Вудгейта.

Пізнати було, що добре заспіваний хор завдав собі чимало труду, щоб пісням (всіх пісень було шість) дати не тільки правильну інтерпретацію, але й віддати українського духа. Слова до пісень — англійські. Перед кожною піснею подавано докладне пояснення самої пісні, а також коротко її історичний підклад, головнож до козацьких пісень.

Цього року вже другий раз передає головна радіостація Англії українські пісні. Шкода тільки, що їх репертуар досить обмежений. Здалосяб його доповнити. В цьому найкраще могліб помогти наші американські музичні установи, які вже нераз виступали перед англійською публикою. Вони знають, що найкраще надається для такої цілі і певно мають англійські тексти пісень.

Українська музика й українська пісня стрічаються з великою прихильністю в Англії. Доказом цього є хочби й самі радіопродукції. Народні пісні передавали льондонські стації (Нешенал і Рідженал), нашу церковну музику передавала стація в Ліверпулі, а через телевізію виступала наша славна піяністка Любка Колесса навіть в українському народньому строю (21. травня ц. р.). Як довідуємося, в дуже короткому часі, бо з початком листопада, виступить вона, на запрошення, з другим концертом на радіотелевізії. (Укбюро, Льондон).

„ДЕНЬ ОЩАДНОСТИ".

Вже від кільканацяти літ щороку день 31. жовтня присвячений у всьому культурному світі пропаганді ідеї ощадности. У дні 31. жовтня йде скрізь „рух" за ощадністю, у тому дні найголосніших тонів добуває акція, яка має на меті довести мільонові маси до того, щоб кожна одиниця відкладала постійно, при всякій нагоді, хоч мікроскопійну частину свого заробітку на щадничу банкову книжечку. Така широка пропагандивна акція, якою кермують громадянські організації, рахується з тим, що вона мусить дійти до свідомости мас, до яких не можна промовляти аргументами національної економіки ані вищої суспільної конечности: до переконання мас трапляють ляпідарні слова й короткі агітаційні фрази ясним і безсумнівним змістом. Така пропаганда має довести до того, щоб найширша публика, під політичним оглядом навіть найпримітивніша, стала активним чинником у збірному фронті господарського життя всієї нації: сам факт, що люди складають свої дрібні гроші на книжечку до рідної фінансової установи — є свідоцтвом участи в громадянському активі! Бо така величезна вага дрібної ощадности для господарського життя нації.

Тому в усіх краях відбуваються сьогодні всякі імпрези, академії, збори й сходини У часописах, на афішах, віконних наліпках і великих транспарентах, порозвішуваних на стовпах чи балконах впоперек вулиць видніють ядерні поклики. Інформаційно-пропагандивні відчити й промови надають радіостації, на цю тему є вже ціла популярна література, ба навіть істнує „гими ощадности". „Для індивідуального добра кожного вкладчика, для добра дітей, для добра дальшого покоління, для спільного добра громади, для боротьби з безробіттям, для розбудови промислу, для забезпеки мира, для скріплення обороннности держави, для спасення нації" — нема такої благородної ціли, для якої не працювалаб дрібна ощадність!

У 1924. році міжнародній конгрес у Медіолянї призначив день 31. жовтня днем ощадности, а поступ техніки поруч із зростом ваги господарських питань спонукують всіх прихильників тієї ідеї посилювати свою акцію. Висліди блискучі: міліярди гроша, що марнувались у „панчохах" скупарів чи розпливались марнотратниками по чужих кишенях — стали животворною кровю в національно-господарському організмі всіх народів. Міліярдові капітали повстали з маленьких грошенят. Бо й грізні хмароломи й найбільші повені повстають з міліярдів маленьких краплин!

Але нічого нам згадувати золоті водопади Америки чи Англії. Ми, галицькі українці, берім собі за примір до наслідування той факт, що на терені Галичини розумно ведені польські комунальні каси громадять річно по 15 мільонів та сьогодні виказують 247 мільонів зол. вкладкових ощадностей, з міських кругів дрібних власників, ремісників, інтелігенції, ба навіть домашньої прислуги і робітничої бідноти.

Генеза повоєнного ощадностевого руху, який став цілим могутнім суспільним явищем, дуже проста: світова війна економічно зруйнувала і переможених і переможців і тоді вони пригадали собі давно відому в економіці правду про дрібну ощадність, як джерело багацтва. При меткій і вмілій реалізації тієї правди найкраще виходять могутні народи, сильні числом та ощадностевими можливостями. Очевидне, що менші народи, бідніші, з меншими можливостями, можуть добути відповідно менші висліди й успіхи. А проте мусять їх добувати, мусять виявити максімум енергії у своїх зусиллях, саме тому, що для них дрібна ощадність — це не тільки найповажніший, найлекший і найдоцільніший шлях до піднесення національного господарства, але й може — шлях єдиний.

І тому, йдучи за покликом Т-ва „Ощадність", що його оноді оголосило „Діло", присвятім в дні 31. жовтня наші розмови між нашими найближчими, у наших товариських сходинах, — ідеям ощадности. Від 12-ти літ, себто від основання статутового Т-ва, що займається виключно цією справою, спершу святкує „День Ощадности" Львів, потім — вже впродовж цілого листопада і грудня — край. Акція за масовою ощадністю мала за тих 12 літ щодо своєї техніки і метод ріжні недостачі. А проте тих 12 літ не минуло безслідно! Аж лячно подумати, на якому далекому місці стоялаб уся наша кооперативна мережа та вся народня господарка, колиб не гасло ощадности, спопуляризоване і далі популяризоване та реалізаційно охоплюване Т-вом „Ощадність". Це не добра кон'юнктура, хист одиниць-провідників,— навіть не організаційні здібности апарату та жертвенна праця урядовців, службовиків і всіх робітників на кооперативній ниві, лише поширення гасла ощадности дало ті позитивні висліди, що їх маємо у постаті нашої сучасної кооперації.

Замовляйте і передплачуйте
Новий твір УЛАСА САМЧУКА
У бібліотеці „НАША КНИГА" друкується вже третій і останній том широкозвісної „ВОЛИНІ" Уласа Самчука
П. З. „БАТЬКО і СИН"
Книга обіймати ме 17 др. вел. формату. — Ціна в передплаті 3.50 зол., а пересилкою 4 зол. Від 1. грудня ц. р.: 4.50 зол., а пересилкою 5 зол. Гроші слати чеками П.К.О. для Кооп. Банку „ДНІСТЕР" у Львові, на конто 148 961 з виразним зазначенням на середнім відтинку чека: „Вкл. 18016 Волинь".
Умовини передплати важні тільки до 20. листопада ц.р.
За видання відповідає: Василь Рудко.
Письменні зголошення і запити слати на адресу: НАПЕРЕДОДНІ, Львів, Міцкевича 11 (для В. Рудка).

З другого боку рішуче необхідно приєднати для ідеї ощадности ширші кола громадянства, ніж їх досі приєднано. Потрібна мобілізація чільних кругів і всього „мізку" народу, так само, як потрібний пістизм для ідеї ощадности. Дотеперішні висліди акції у користь масової ощадности заохочують до нової ініціятиви, до дальшої праці, до безупинної пропаганди та дбайливої організації в користь великого діла: всенародньої ощадности!

Д-р Юліян Гірняк.

—o—

Україніка в англійській пресі.

1937-ий рік належить безперечно до найкритичніших від світової війни. Небезпека збройного конфлікту між поодинокими європейськими державами не була ніколи ще така близька, як кілька разів цього року. Відсунула його доля на пізніше хіба тільки тому, що поодинокі держави не мали ще віри у свої сили.

Війна в Еспанії та конфлікт у Китаю до деякої міри притьмили всі інші проблєми, але проте українська справа впертo держалася на сторінках англійської преси. Вже цей сам факт свідчить про її велику вагу.

Понижче передаємо статистичний перегляд статтей і згадок про українські справи, які появилися в англійській пресі за останніх девять місяців. У скобках цифри з мин. року:

Січень — 66 (54), лютий — 88 (63), березень — 56 (85), квітень — 71 (103), травень — 47 (80), червень — 96 (63), липень — 73 (97), серпень — 76 (81), вересень — 89 (181).

(Укбюро, Льондон).

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

ІВАН СМОЛИЙ.

КІНОМАН.

Він без сумніву виріжнявся між мешканцями моєї камяниці. Мешкав на партері в официнах, останні двері праворуч під високим брудним муром, що його всіми силами чіпався затуркований, дикий виноград. Мешкав із жінкою і двома дітьми, дівчинкою Клярою і хлопчиком, що звався як і батько Антін. А прізвище вже легко вишукати у довгому списі льокаторів — воно на кінці, тож зараз впадало в очі — Вакін. Так: Антін Вакін — заняття: артист.

Щоранку бачив я його, як виходив зі свого мешкання на затишне подвіря, голосно позіхав і ставав непорушно. Важко було вгадати, що думає в цій хвилині. Очі Вакіна зупинялися задумано на пагінцях винограду, потім разом з ним пхалися горі муром, аж поки не доглянули квадрат голубого неба між сірими мурами. Тоді вибігав малий, ясноволосий Вакін, чіпався за батькові руки і лебедів:

— Татку! Мама кличе до сніданку!

Вакін мов би не чув цієї просьби. Його зір починав знову свою мандрівку, зупинявся на стрісі на дощівку, потім на калабаню, що не зважаючи на гострі санітарні приписи, дихала випарами гнилих обрізків бульби, моркви і крохмалю.

— Татусю, чуеш?

Вакін несподівано звертався до малого, брав його на руки, підкидав мов м'ячик, ловив і обоє сміялись якось дивно, таємничо. Я був від першої хвилини зацікавлений цією родиною. Артисит. Гм? Лихо його знає, що це за артисит? Маляр, різьбар, актор? Артист, чи не все одне! Однаково певне, що безробітний ще й з рідпею. І на вид цієї зворушливої стрічі старого Вакіна з сином, я просто був приголомшений. З запертим віддихом слідкував я за їхніми рухами, очарований безміром батьківської любови. Безробітний, без сумніву безробітний. Може в голоді? Мене огортали меланхолійні настрої, я мріяв про те, якби то добре було, якби я був багачем. Я покликав би малого Вакіна і дав йому старанно завинену якусь суму грошей.

— Даш це татусеві. А як будуть питати від кого, не кажи. Чуеш?

Ясна голівка кивнулаб мені тоді здивовано, притакливо і погналаб до хати.

Тут думки вриваались, я хватав за перо. Бо й нівіщо оці думи, коли єдиний мій гонорар ще невиплачений, а головне, нині не обід залишилось мені ще дванять сотиків?!

Пополудні старий Вакін десь зникав. Його не було ввечір, ні вночі. Тільки ранком знаявся все однаковий, задуманий, виходив на подвіря і починав свої розшуки. Моя цікавість зростала поступнево. Я нераз крадькома сходив зі свого мешкання з піддашшя на долину, щоб добре приглянутися. Інколи мене охоплювала страшна охота підійти, представитись, заговорити, та моя вроджена соромливість стримувала мене цупко перед порогом брами.

Цього дня я не вийшов як звичайно, щоб купити дещо на обід. У кишені було лиш десять сотиків, малих, нікчемних, що тільки дратували своєю присутністю. Я бистро обсервував подвіря. Це було єдине заняття, що не томило мене в цю хвилину.

Старий Вакін вийшов як звичайно по обіді. Високий, випрямлений, добре одягнений. Цей одяг був для мене великою загадкою. Колиб я зустрів Вакіна десь на вулиці, я напевно взяв би його за якогось буржуя, добре ситуованого громадянина з повною кишенею, з повним животом і достойною ситою міною на обличчі. Але тут у кутку офіцин, на подвірю, куди ніколи не заглядало сонце? Ні, пішуче ні! Це мусить бути якийсь безробітний. По його відході я ходив увесь час по кімнаті. Нежадано зворушив мене знову до вікна дзвінкий дитячий крик. Я поглянув униз. Малий Вакін пустував зі сестричкою по подвірі, бігав довкола, чіпався знеможеного виноградника та гукав на сестричку.

— Мак Дональд! Мак Дональд!

А вона обурена бігала, щоб зловити його.

— Ковбой! Ковбой!

Я збіг наділ і вийшов на подвіря. На мою появу Клара — нинішня Мак Дональд — злякано втекла до хати. Але малий Вакін залишився.

— Малий, ходи сюди!

Він не рухався з місця, не втікав, ані не підходив ближче.

— Як тебе звуть? — спитав я підходячи.

— Антін Вакін! — відповів сміло, зухвало глянувши мені в обличчя.

— А де мешкаеш?

— Тут. А пан там нагорі. Татусь казав, що пан мусить належати до роду птахів, або поетів, що мешкає так високо.

— А чим є твій татко? — поставив я найпекучіше питання.

— Кіновий артист! А мама то артистка — каже татко і називає її міс Гарвей, а себе Бальтіморе, Клару кличе Мак Дональд, а мене — ковбой!

І хляснув малими штудерним батіжком як справжній ковбой.

Я стояв мов укопаний. Здивування росло. Кіновий артист! Он як! Але у нашому місті? Яким чудом? І мешкає в официнах у кутку темного, гидкого подвіря?

— А де татко пішов тепер?

— До кіна.

— Ужгу. А що він там робить?

Малий Вакін стануа безрадно, потім подивився на мене з призирством, що ставлю такі

ДУЖЕ ЧУТЛИВІ САМОЧИННІ ✝ протиповітряникові прилади має PHILIPS Super 4-38

Ревізія в російській церкві під Парижем

ТАЄМНИЧА БІБЛІЯ.

На приказ судової влади, що веде слідство у справі ген. Міллера поліція перевела ревізію в Озуар ля Фаллієр (місцевість під Парижем, де є вілля Скобліних) та забрала відтіля біблію. Мабуть у тій біблії є ключ шифру, яким Скобліни порозумівались з ГПУ, бо арештована жінка Скобліна домагається, щоб їй дати ту біблію; вона мабуть хоче скомунікуватися шифром з чоловіком. „Ле Журналь" висловлює підозріння, що батюшка з Озуар, який недавно сповідав Скобліну, також співпрацював з ГПУ.

КОГО ЩЕ ХОТІВ СХОПИТИ СКОБЛІН?

„Ле Журналь" довідується, що поліція найшла у нотесі Скобліна пляни помешкання одного російськгоо еміґрантського діяча, якого ГПУ мало схопити крім Міллера. Не подають його назвиська, „Журналь" згадує лише, що є це генерал, відомий військовий автор.

Загальні Збори Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" у Львові.

В пятницю 29. ц. м. відбулися у Львові в залі Бесіди Загальні Збори Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи". Збори відкрив голова ПСК проф. Ластовецький Микола, який теж зясував у своїй промові працю і труди Союзу за минулий рік. Звідомлення з минулорічної діяльности відчитав урядовець Повіт. Союзу п. Іван Деркач. У звітовому році було на терені львівського повіту 95 кружків РШ з 4428 членами. На терені м. Львова є 14 Кружків РШ і 1. Секція Прихильників РШ при чит. ім. М. Шашкевича Студентів Богословської Академії — з 3531 членами. Разом у Львові і львів. повіті є 7782 членів.

Заходами ПСК РШ у Львові, при помочі Комісії Дошкілля зорганізовано у звітовому році дитячі садки у 77. селах при Кружках РШ; у тих дит. садках було 2.300 дітей. Загальні кошти тих садків доходили до 10.000 зол.

При Кружках РШ на Богданівці, Замарстинові та Клепарові ведено світлиці а на Знесінні та у Винниках захоронки РШ.

Сім Кружків РШ у Львові має на удержанні 8 прив. вселюдних шкіл РШ. Число дітей у всіх тих школах дійшло до 1277. Виховання і навчання тих дітей віддано 22 учителькам, 16 учителям і 5 катехитам. Лікарський нагляд був у руках 4 наших лікарів. За ініціятивою ПСК та його Організаційно-Рефератової Комісії основано при кількох сільських Кружках РШ зимові курси домашнього господарства, крою, шиття і трикотарства, на яких ведено також плянові гутірки на популярно-научні теми. Для розвинення ініціятивної діяльности та одноцільного наладнання праці у сільських Кружках РШ і нагляду їх діяльности — висилав ПСК делегатів з відчитами на організаційні та виховні теми. При тій нагоді переводив теж провірку книговедення і удільовав рад та вказівок на місцях. Від ПСК виходила ініціятива уладжування аматорських вистав, концертів, діточих пописів, фестинів, забав і т. п. — яких у звітовому році було 472.

Як у попередніх роках, так і у звітовому році Рада ПСК поділила працю між своїх членів в той спосіб, що під їх проводом створено окремі Комісії зі запрошених осіб зпоза Ради. Були такі комісії: 1) Організаційно-Рефератова під пров. проф. Блянки Баранової; 2) Дошкілля — проф. Кузьмова Яр.; 3) Видавнича — д-ра Біланюка Петра; 4) Люстраційна — п. Коржана Михайла; 5) Правної поради — д-ра Бречки Дмитра; 6) Фінансова — д-ра Мармаша Романа.

В минулому діловому році канцелярія ПСК видала 38 обіжників, вислала 1462 писем і приняла 1838 писем, 1270 відпоручників Кружків РШ дістало устні вияснення до ріжних питань рідношкільних справ, що свідчить яскраво про дійсне заінтересування членів РШ діяльністю Кружків РШ у львів. повіті. В канцелярії ПСК до листопада 1936. р. **працював один службовик**, від листопада 1936. до червня 1937 — двох і від червня 1937. — 3-ох службовиків.

Зі звідомлення голови організаційно-рефератової комісії п-і Блянки Баранової довідались ми, що в минулому році було 312 поїздок на села, значить 33 більше, як у минулому році. Під час тих поїздок до 91 сіл виголошено 332 реферати. Зваживши, що П.С.К. має 95 кружків, бачимо, що тільки до 4 кружків не було поїздок.

Звіт скарбника відчитав п. І. Деркач. У звіті почули ми такі цікаві дані: Сума оборотового рахунку ПСК була у плюсах 3.632.82 зол. і в мінусах 36.177.11 зол. Підмог кружкам на учительські платні виплатив ПСК 18.538.99. Датків зі Львова було 21.321.32 зол., з повіту 3.932.64 зол.

Після відчитання звідомлень провідник контрольної комісії п. Полянський подав звідомлення з контролі та поставив внесок уділити минулорічній Раді ПСК абсолюторію.

У дискусії над звітами говорили: дир. Сухий М., дир. Синлик Д., п-і Б. Баранова, п. Тома Кордуба (який накинувся образливими словами на провідниць дитячих садків, за що дістав загрозу відібрання голосу від предсідника. Під пресією салі мусів теж свої слова відкликати), п. Галамай Ст., проф. Полянський, п. Кульчицький, п-і Сташинська Ольга (в обороні провідниць). При кінці дискусія починає загострюватися, особливо заміти п-і Баранової під адресою студентів, викликують репліку представників студентства. В дискусії забирали слово ще й інші представники.

Комісія-матка у складі: проф. Вол. Гусак, п-і Дарія Генківська, проф. Яр. Кузьмів, о. Харина Волод. і студ. Борис Левицький зголосила таку листу нової Ради: голова — проф. М. Ластовецький. Члени Ради: м-р Алискевич Роман, д-р Білинюк Петро, студ. Галамай Степан, п-і Голубцева Катря, о. канц. Галянт Микола, дир. Іжицький Омелян, о. Ковалюк Тимотей, ред. Коржинський І., д-р Лопатинюк Василь, д-р Мармат Роман. Заступники: п-і Коверкова Ярослава (Бродки), проф. Кузьмів Ярослав, п. Пристайко Василь з Лісневич. Контр. комісія: д-р Бречка Дмитро, Єзерський Кость і дир. Полянський Волод. Збори вибрали голову і членів Ради одноголосно.

Відтак голова проф. М. Ластовецький відчитав відповідні резолюції, які Збори приняли. Збори закінчилися відспіванням національного гимну.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підстави та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Мацієвич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручник до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Чередія, проф. К. Мацієвич, доц. Вікт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з **закінченою вищою та середньою сільг.-госп. освітою;** особи без такої освіти — з характеру курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На ширшу відповідь приладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:
Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tschechoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Вищошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Вищій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й перероблення садовини та городини, Оброблення шкіри, Міловаретва, Фотографії, Радіотехніки.

НА ШЛЯХУ ДО ІТАЛЬО-БРИТІЙСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

Льондонська преса передбачує, що у Брюсселі стрінеться мін. Іден з Чіяном. Стріча обох міністрів матиме, на думку „Дейлі Мейл", величезне значіння. Коли дійде до порозуміння мін. Іден запросить мін. Чіяно до Льондону як офіційного гостя британського уряду. На думку щоденника, майбутня стріча Ідена з Чіяном у Брюсселі є причиною компромісовости Італії в комітеті неінтервенції. Також „Дейлі Телеграф" уважає, що брюссельська конференція дасть нагоду до зближення поміж міністрами закордонних справ великих держав.

—o—

І В АЛЬЖИРІ НЕСПОКІЙНО.

Вчора (четвер) рано альжирські тубильці намагались уладити в Орані маніфестацію і обкидали камінням поліцію, що закликала їх розійтися. Щойно військо розігнало маніфестантів, ранячи у шаржі 30 осіб.

—o—

НОВИЙ ГУБЕРНАТОР ФРАНЦУСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО БАНКУ.

Губернатором Банку Франції став Фреар де Буасанже. Його попередника Гіро заіменували почесним губернатором.

—o—

СОЦІЯЛІСТ ДЕ МАН НОВИМ БЕЛЬГІЙСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ.

Бельгійський король Леопольд доручив провідникові соціялістичної партії Вандервельдові місію створити новий уряд; Вандервельде місії не приняв. Тоді король звернувся в цій справі до міністра скарбу в кабінеті Ван Зеланде Де Мана, який приняв місію і почав розмови з майбутніми членами уряду. Де Мен є заст. голови соціялістичної партії.

Вандервельде заявив королеві, що його кандидатура не розвяже кабінетної кризи з уваги на становище, яке він заняв у справах міжнародньої політики.

нерозумні питання і, хляснувши батіжком, побіг подвірям до своєї кімнатки.

Оця порція нових відомостей вистачила мені за добрий обід, коли я сидів коло бюрка і може всоте переживував: кіновий артист Бальтіморе Мек Дональд, Гарвей, ковбой. Справді ціле кіно! Цього вечора я не пішов навіть на вечерю, лише погасив світло, зійшов надолину і ждав у брамі на нововідкритого кінового артиста. В голові зашуміло. На чорта здались оці дурні новелі, ціла літературна робота! Є щось краще: стану репортером, блискучим, метким, геніяльним! Безумовно і це зараз! Дебют? Чудовий! Про життя великого кінового артиста у злиденних умовинах у старій камяниці під сірим муром, що його чіпається силоміць дикий виноград. Ранкові роздумування, вторушлива стріча з сином і оці назви: Бальтімор, Гарвей, Мек Дональд, ковбой. Дебют, знаменитий, ревеляційний! Цеж небуденне, це таке відмінне від того, що пишуть і говорять про життя кінових артистів. Приступлю нині до нього і зроблю з ним оригінальне інтервю. Яка це буде сензація: „Я стрінувся з ним уночі на темному подвірі, як вертався з цілоденної важкої праці..."

Я був виснажений до краю, пекольно голоден, але надія держала мене непохитно на становищі, поки врешті десь коло одинацятої я не почув скрип головної брами і його знайомі кроки. Але я ганебно струсив, питома мені соромливість зросла в цю хвилину до небувалих розмірів і замість прекрасного інтервю, я почув тільки знайомий скрип дверей. Мене огорнула пітьма і самота.

Найближчий день був мій, він мусів бути мій! Я картав себе немилосерно за цю свою відемну рису, я переконував себе, що мушу позбутись її, що в нинішньому світі для таких людей нема місця.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

Економічний огляд.

Світська і духовна інтеліґенція на купецько-ремісничому фронті.

З ПРИВОДУ ПОКЛИКАННЯ ДО ЖИТТЯ ПЕРШОЇ „УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ БЕЗВІДСОТКОВОЇ КАСИ В ПЕРЕМИШЛІ".

Невеличкий, петітом видрукований допис із Перемишля, приніс читачам „Діла" вістку про першу українську безвідсоткову касу. Щоправда справа безвідсоткового кредиту не нова й на нашому ґрунті. Вже майже перед роком виринула вона у Союзі Українських Купців у Львові і на сторінках часопису „Торговля і Промисл". У висліді створено при Пром-Банку у Львові „Фонд Безвідсоткового Кредиту", що спирається матеріяльно на безвідсоткових вкладках.

Не можна сказати, щоб ця першорядної ваги справа найшла поважніший відгук в українському середовищі. Старались ми її спопулярнизувати двома статтями в „Ділі" (ч. 32 і 37) і дрібнішими замітками, писав про цей рід кредиту інж. І. Ольховий в „Госп.-Кооп. Часописі". Проте не тільки не зявлялись фанатики цієї акції, але навіть не вдалось защіпити в українському громадянстві думки про те, щоб воно льокувало частинно свої ощадности у згаданому вище „Фонді Безвідсоткового Кредиту". А прецінь це звязане тільки мінімально з якоюсь жертвенністю, бо певність льокати гарантує Пром-Банк і вся „жертва" вкладчика зводиться до резигнації з відсотків на два роки (так довго зобовязується вкладчик не виймати своєї вкладки).

Щоправда „Ф. Б. К." при Пром-Банку таки найшов трохи безкорисних вкладчиків і веде вже кілька місяців акцію безвідсоткового кредиту для незасібних українських купців і ремісників. Але ця акція далеко не така, якою повинна вона бути при відповідних фінасових засобах.

І ось — як сказано — зявилась на днях перша в нас установа, якої завданням є поставити безвідсотковий кредит на терені Перемишля, підтримуючи ним міщанський стан у цьому місті. Та не тільки тим замітна перемиська „Українська Католицька Безвідсоткова Каса" (так вона називається), що вона є першою в нас самостійною касою, а також тим, що на фронт безвідсоткового кредиту вийшло наше духовенство: установчими зборами проводив крилошанин о. Качмар і він увійшов теж у склад першої управи.

Відомо, що безвідсотковий кредит для дрібних купців і ремісників перші в Польщі поставили жиди. Поставили його так, що, тепер мережа їхніх безпроцентових кас є незвичайно густа, а „Цекабе" — себто варшавська Централя Кас Безпроцентових є в жидів у найбільшому пошанівку. Діяльности „Цекабе" і сотням її провінціональних комірок завдячують бідні чи зубожілі жиди те, що збудували собі варстати праці або їх утримали в переломовому часі. Розпроваджені серед них кредити жидівських безпроцентових кас ідуть уже в сотки тисяч золотих. А фінансові засоби для цих кредитів здобуті майже виключно через використання жертвенности жидівського громадянства, бо вся справа побудована на філянтропії.

Поляки, спираючись на жидівських зразках, і досвідах, розбудували також свою організацію безвідсоткового кредиту дуже сильно. Піонірами цієї акції було в них духовенство. Першу християнську безвідсоткову касу покликав до життя о. пралат Маркил Ґодлевський при парохії Всіх Святих у Варшаві. Вона до сьогодні знаменито працює. Працюють також добре численні її посестри, що появились після неї на території цілої Польщі, включно з землями, де живе наш нарід. Появилось теж чимало кас безвідсоткового кредиту вже з почину самих польських купців чи ремісників, проте при великому зацікавленні і при активній підтримці польської інтеліґенції, зокрема польського духовенства. Це духовенство розуміє вагу купецько-ремісничого стану і вважає доцільним не тільки ним пильно опікуватись, але — як писали недавно у львівській „Газет-і Косцельній" кс. Мілевський і кс. Сеженга — вважають конечним цей стан творити, „впливаючи особисто на вартісні одиниці".

Не можна сказати, щоб українське духовенство не цікавилось ближче життям і потребами основного міського елементу, яким є ремісники і купці. Згадаємо хоч би звязані з основанням і веденням Т-ва Ремісничо-Промислова Бурса у Львові особи: о. Залуцького, о. Бачинського, о. Малиновського й о. Бучацького на чолі з самим о. митрополитом Шептицьким.

Таксамо наша світська інтеліґенція тут і там виявляє деяку цікавість для життя і потреб українського купця і ремісника. Проте назагал можна і треба, конче треба куди більше робити, щоб зберігти і зміцнити український купецько-ремісничий стан, беручи хоч би приклад з наших сусідів. Одною з найцінніших акцій є саме акція безвідсоткового кредиту, бо — відомо — фінансова поміч наших противників нераз буває приманою для наших бідних чи зубожілих міщан, буває одною з причин страт у нашому національному білянсі.

Не маємо заміру робити з цієї статті заклику в ролі того: підтримуйте безкорисними своїми вкладками (страта тільки відсотків!) „Фонд Безвідсоткового Кредиту" при Пром-Банку у Львові, чи зацікавтесь негайно „У. Католицькою Безвідсотковою Касою" в Перемишлі. Вже зі змісту статті виходить, що така підтримка є конечна, є одним із основних проявів доцінювання ваги міст і їх стрижня — міщанства. Зате з правдивим вдоволенням хотіли ми занотувати і насвітлити дещо факт, що в Перемишлі повстала перша самостійна католицька каса безвідсоткового кредиту для українських купців і ремісників, та що в основанні її взяла численну участь наша інтеліґенція, включно з духовенством. Хоч — як кажуть: одна ластівка не робить ще весни, — то проте цей факт уважаємо спробою здійснити незвичайно важне гасло, яке треба поширювати серед нашої інтеліґенції: фронтом до міста, фронтом до міщан!

В. Несторович.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

РОЗРІСТ ПРОМ-БАНКУ.

Щораз живіша діяльність Пром-Банку у Львові не дозволяє йому вже душитись у двох кімнатах. Як довідуємось — Союз Українських Купців і Українське Технічне Т-во переходять на другий поверх у камениці при вул. Городоцьких 1, а Пром-Банк бере для себе майже ввесь 1-ий поверх, себто 2 великі салі і 8 кімнат.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ПРОТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ.

Ремісничі організації у Вилевщині почали акцію проти наїзду ремісників з Познанщини. Поморїї, заявляючи, що цей наїзд підготує екзистенцію місцевих ремісників.

УМОВИНИ ГОСПОДАРСЬКОГО РОЗВИТКУ МІСТ СХ. ГАЛИЧИНИ.

Під таким наголовком (для точности: „сх. Малопольщі") написав статтю президент Львова д-р С. Островський і помістив її в „Щоденній Газеті Ґандльовій". Автор зазначує, що приділ державних кредитів на потреби міст є завадго скромний. Завелись у нас передусім місто трьох південно-східних воєвідств, хоч у них крім звичайних інвестиційних потреб виступають ще й потреби „рації стану": міста повинні — мовляв — причинятись до повставання „людових і стшелецких" домів, востелів, каплиць, читалень і бібліотек, щоб міцніше залляти польське населення. Дальше говорить президент Львова про літнища на Підкарпатті, де „треба підтримати прив. ініціятиву а напрямі розвою новітніх уряджень і скріплення польського стану посідання". Ще дальше обговорює автор ось-такі справи: канал Вісла-Дністер, залізниця Сянки—Станиславів—Львів—Белзець—Люблин — Варшава (господарське і політичне значіння!), будівництво робітничих домів, доріг, регуляція рік, які перепливають через міста, водопроводи і канялізація, купальні, торгові галі, шкільні будинки, тощо. Те все дуже потрібне в багатьох містах трьох східно-галицьких воєвідств і вяжеться з престіжем держави, з господарським піднесенням і обороннїстю. П. Островський заявляє, що є неможливістю дальше помиляти Сх. Галичину в урядових інвестиційних проектах.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ПІСЛЯ УСТУПЛЕННЯ Д-РА ШАХТА. — ЧИ МІЛІТАРИЗАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ ЕКОНОМІКИ?

Уступлення двох господарських потентатів, Ван Зеландa і Шахта, о їх дотеперішніх становищ, є сенсацією дня в господарському світі. Що буде з місією Ван Зеланда дотично нової господарської конференції світу? Як буде виглядати тепер господарська і фінансова політика Німеччини? Ось питання, які дещо непокоять госп. кола. Д-р Шахт уступив з поста міністра господарки (президентом Райхсбанку зістався він), бо його приватно-капіталістичне наставлення не відповідає господарським тенденціям уряду, зокрема пол. Ґерінґа. З чутки, що в Берліні буде створене міністерство чотирьохлітнього плану і що на його чолі стануть три полковники, завізовані досі в т. зв. „оборонному господарстві" (Вервіртшафт). Всі господарські справи мають бути сконцентровані, щоб не зявилась жадна роздвоєність.

КРАХ І ПАНІКА НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ — ПРОЯВОМ БОРОТЬБИ ФІНАНСІЄРИ З РУЗВЕЛЬТОМ. — „МАЛА КРІЗА".

В господарських колах Парижа панує переконання, що грізні перевороти нюйоркської біржі були викликані не тільки міжнародніми трудностями, але теж штучно підтримані американською фінансієрою, яка в боротьбі з през. Рузвельтом використовує всі слабі місця і моменти. Та неприхильна великому амер. реформаторові фінансієра могла тільки поглибити грізні прояви, що вже вчетверте вертаються цього року як у Нюйорку так і в Льондоні. І це прояви нової кріси, яку називають тепер у світі „малою" в відрізненні від „великої" з років 1929—1932. Поволі цю кріяу переживають обі англо-саські посестри: Зл. Д. П. Америки і В. Британія.

З нашої кооперації.

ОЩАДНОСТЕВЕ ЧИСЛО ГОСП. КООП. ЧАСОПИСУ.

Останнє число Господ. Коопер. Часопису з 31. жовтня п. р. в цілости присвячене ідеї ощадности. Находимо там окрім відозви Т-ва „Ощадність" у Львові кільки цінних статей на тему ощадности, а саме інж. Р. Раковського п. з. „Творім фонд господарської розбудови", (цю статтю зреферуємо окремо), інж. В. Ольхового „Дві важні справи" про безужиточність капіталів, що їх церковні влади переховують по церковних скарбонах замість віддавати до Райфайзенок чи Українбанків та про потребу порозуміння Українбанків щодо несолідних довжників, інж. І Ольхового на тему збірок дрібної ощадности, І. Федюка про ощадностну акцію в кредитових кооперативах Р. С. У. К. Це число Г. К. Ч. дає багатий матеріял для ощадностевих рефератів, виголошуваних в нагоди свят ощадности.

ОКРЕМИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РЕФЕРЕНТ ЦЕНТРОБАНКУ.

Щоби краще організаційно наладнати діяльність наших Українбанків і Райфайзенок — доручив Центробанк за порозумінням з РСУК провадити поширену діяльність кредитових кооператив окружному організаційному референтові в особі дир. Романа Харамбури. Він має на місцях наладнувати організаційну працю Українбанків і їх відношення до Райфайзенок та провірювати ділову діяльність і книговодство, як також видавати на місцях відповідні вказівки і доручення як устійнювати їх співпрацю з іншими видами нашої кооперації. Дир. Роман Харамбура, як довголітний директор Українбанку в Яворові розуміє значіння і вимоги організації української кредитової кооперації в сучасних обставинах розвою української кооперації і тому Центробанк доручив йому цю працю.

ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДКИ У НАШИХ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВАХ.

З днем 1. жовтня п. р. усі наші кредитові кооперативи, окрім Центробанку, а було їх 657, мали на вкладках ощадности 8.230.274 зол., а пересічною кльотою на одну кооперативу 12.527 зол. Усіх вкладників у цих кооперативах було 12.527, себто припадало на одного вкладчика пересічно 106 зол. Подрібніше: 114 Українбанків мало на вкладках ощадности 6.417.884 зол., 532 Райфайзенки 1,760.701 зол. а 11 інших кредитових кооператив 102.729 зол.

В 1937 р. прибули вже 72 кредитові кооперативи, число вкладників зросло на 22.8%, а сума вкладок на 18.1%. Поміж Райфайзенками маємо вже 20 таких Райфайзенок, у яких сума дрібних ощадностей з кінцем 1936 р. перевищила 10 тис. зол. і доходила до понад 50 тис. зол. (Іванків 51.284 зол.) Зате є пять таких Райфайзенок, що не мають взагалі більших збірок ощадностей. Далі маємо 16 Райфайзенок, що назбирали ощадностей від зол. 31.— до 100.—, 80 від 101.— до 500.—, 78 від 501.— до 1.000.—, 11 від 1001.— до 2000.—, і 47 від 2001.— до 3000.— зол. Це є 320 тих Райфайзенок, що їх сума вкладок у найвищій групі не перевищає три тисячі зол. Дальше маємо 31 Райфайзенок, що назбирали ощадностей від 3001.— до 4000.—, 24 від 4001.— до 5000.—, 10 від 5001.— до 6000.—, 13 від 8001.— до 9000.—, і 1 від 90001.— до 10.000. Це кращі Райфайзенки, які дають 20% усіх Райфайзенок і крім згаданих 29 найсильніших від 10 до понад 50 тис. зол. ощадностевих вкладок.

ПРИЙНЯТТЯ НОВИХ КООПЕРАТИВ У ЧЛЕНИ Р.С.У.К.

Дирекція Р. С. У. К. прийняла на своїх засіданнях від 22. вересня до 8. жовтня 62 нові кооперативи у члени Р. С. У. К., не викреслила зі списку своїх членів 2 кооперативи.

В. Л.

Сторінка без політики.

Недискреції про мужчин із Голівуду.

Пишучи про мужчин у Голівуді слід перш усього ствердити, що є їх там багато менше, як жінок. Це доводі вже: фільмова кар'єра завжди радше манить жінок, як мужчин. Чоловіки не так легко вбивають собі у голову, що, мовляв, їх призначення: конче стати фільмовим актором.

Тому роля мужчини у Голівуді дуже приємна, особливо коли він має добру поставу, взаємини і дрібку сприту. Тоді й почувається він знаменито: окружений жінками, які добиваються за нього, всюди його побажають, ба навіть звеличують. Багато жінок тільки й тому приїжджає до Голівуду наче на ярмарок мужчин із думкою про подружжя.

Інше діло, що такі голівудські подружжя рвуть із правила дуже коротко, усеж таки жінки вдоволені, що довелось їм здобути те, чого бажали.

Очевидно не торкається це фільмових акторів, яких знову не так то легко зловити на гачок. Неодна привабліва власниця мільонів нарочно приїжджає до Голівуду, щоб закинути сітку на улюбленого героя із срібного полотна. Одначе дуже мала частина таких ловів увінчалась успіхом, бо від часу, коли дав себе взяти на штуку молодий, зрештою вродливий актор, Анрі Фонда, ніякий інший не дав закувати себе у подружні кайдани.

Актори воліють женитись із жінками зі свого середовища і хоч по нічних клюбах Голівуду чимало таких багатих „жінок до товариства" проте актори обмежуються до того, що заводять звичайну знайомість і на тому кінчиться увесь роман.

Ось вам для ілюстрації одна така сплетня, що їх багато почуєте в Голівуді: „Гейрі Гранта часто бачили в ресторані в товаристві фільмової акторки Мері Браен. Давніше бачили його завжди з Бетті Фарнес. Мері Браен ходила давніше з Джеком Окі і Діком Павелем. Тепер уже обоє вони жонаті й обоє подружилися з актрками". Або: „Давид Нівен показувався часто публично в товаристві Вірджінії Брус, хоч передтим надскакував він Мерле Оберон, яка конче хотіла зробити з нього славного актора. Говорили навіть, що вони обоє по слові. До того часу Вірджінія Брус не розлучувалась із Цезарем Ромеро, а Ромеро був з черги невідступним товаришем Бетті Фарнес..."

Це подібне на справжню каруселю кохання, коли зважити, що Мерле Оберон ходить тепер із Бріяном Агерне, а той останній був донедавна приятелем Марлени Дітріх. З а Тайрона Павера борються тепер аж три акторки, що працюють у тому самому, що й він, виробництві: Аліс Фей, Льоретта Юнг та Соня Геніе. При цій нагоді треба зазначити, що все те дуже часто пахне звичайною собі кіновою рекламою, проте воно правда, що Голівуд жие тільки з Голівудом і подружжя заводяться там найчастіше таки між самими акторами. Бо так само і голівудські жінки не дають заманювати себе багатирям-парубкам, які приїзджають туди шукати подруг, широ побренькуючи золотими долярами: вони найрадше виходять замуж за акторів. Те бувають винятки. Мирна Льой вийшла замуж за такого саме мільонера, інша річ, що аж тоді, коли її зірка стала меркнути. Молоденька Люіза Райнер, що прибула з Відня, розмірно скоро забула про Европу й віддалася за сценариста й письменника Кліфорда Одета.

Фредрік Марч і Адольф Менжу поженилися з акторками, Міріям Гопкінс одружилася з режисером Анатолем Літваком а мабуть усі вже знають, що Жене Реймонд є від трьох уже місяців щасливим мужом Джанет Мек Дональд.

Уілєм Павел оженився з Каролею Льомбард, хоч хотів женитись із Джін Гарльов, Франшо Тон жонатий із Джоан Кравфорд, яка передше була дружиною молодшого Дагляса Фербенкса. Словом — усі вони воліють Голівуд: женяться, розводяться і вдруге женяться, але все те відбувається в голівудському млинку.

Мужчини одягаються там дуже вибагливо, хоч рідко коли роблять це з власної волі: просто тому, що так хоче виробництво. Купують одяг у найбільшім складі на бульварі Уілшайр. Багато дечого про тих славних покупців можна довідатися від експедієнток:

Уорнер Бакстер дуже багато вимагає від крою й моди, звертаючи найбільше уваги на комірці. Віліем Павел перед смертю Джін Гарльов тричі на тиждень заходив до крємниці, де купував щораз то нові краватки. Роберт Монтомері цілими годинами просиджує у відділі спортових костюмів, де вигадує нові моделі. Тільки одного Клерка Гейбля годі там колинебудь стрінути. Цей актор не дбає про одяг, а коли мусить собі справити щось нове на виразне бажання виробництва, тоді складниця посилає йому товар до хати.

Тамошні мужчини майже ніколи не заходять у день до кавярні. Вони переважно зайняті працею, а коли й мають вільний час, тоді перебувають за містом і вправляють ріжні спорти. Всі вони в більшій або меншій мірі запалені спортовці. Увесь чоловічий світ Голіуду побачите на конкурсі гри в поло. Ерроля Фліна найрадше можна стрінути на ситківкових змаганнях, в яких часто бере він участь, а тоді цілі трибуни заповнюються гарними жінками. Це актор, до якого зідхає половина жіночого Голівуду. На кінець слід би згадати, що всі вони, ті мужчини з Голівуду, незвичайно пристійні, гарно збудовані і... не дуже інтелігентні. Такі, як Уілєм Павел і Франшо Тон — не винятки. Назагал інтелектуальне зацікавлення мужчин у Голівуді дуже обмежене, проте всі вони відомі в цілому світі.

ПРАВА — ЛІВА.

Здається, що поняття „права-ліва сторона" — це щось таке звичайне, що нема навіть над чим застановлятися. Проте оповідають як правду, що в царському війську ще у XVIII. ст. не можна було навчити салдатів повертатися на команду „в право — в ліво!" інакше, як у той спосіб, що привязували до правого рамени жмут сіна, а до лівого солому, щоби всі рядовики повертались якслід. Видно, що для „русского" мужика ці поняття — були дуже великою філософією. Хто служив при війську, той знає, що іноді дуже тяжко навчити новобранців тієї мудрости.

Досліди виказали, що коло 1/5 всіх цивілізованих людей не знає і ніколи не навчиться того зовсім звичайного поділу сторін. Звичайно проблєму „право-ліво" багато осіб розвязує в той спосіб, що в хвилині потреби пригадує собі, на котрій носить обручку, або котрою рукою... хреститься. Коли таку людину запитати про напрям, то вона перше махне рукою, а потім зорієнтується, чи то права чи ліва сторона. Значить, помагає собі все в якийсь спосіб.

Такий спосіб, чи брак орієнтації, або „змислу" вичувати сторони не має нічого спільного з розвитком інтелігенції. Нпр. славний фізик Гелмгольц цілком не мав того „змислу", і це нераз впроваджувало його в клопітливе положення. Тому й новобранець, який на приказ: „праворуч!" — немов нарочно обертається в ліво і тим самим вносить замішання в ряди свого відділу, ще не конче мусить бути неінтелігентний.

Він просто не може зрозуміти, що кожна річ може мати дві сторони й ніколи не зрозуміє, як то діється, що те, що для нього є „ліво", то для підстаршини, який стоїть проти нього, є саме „право". Вкінці радить собі в той спосіб, що приноровлюється до свого окруження і наслідує товаришів.

Можна би думати, що такими „каліками" є всі ліваки, бо навіть їх уважаємо ненормальними, коли йде про відріжнювання сторін. Але воно не так зле. Лівакам зовсім не бракує „змислу" відріжнювання сторін. Вони не є анормальними людьми. Ріжниця в тому, що осередок мови у них у мізку пересунений з лівої сторони — де він міститься в „нормальних" людей, що послуговуються правою рукою — на праву сторону. Колиж такого лівака приневолювати і приучувати послуговуватися правою рукою, то осередок мовний пересувається на праву сторону і через те відчуваються свого роду забурення у мізку, що викликує з черги загикування. Більшість таких, що загикуються, це саме відвічені ліваки. Це може трапитись навіть „нормальній" людині, коли їй ампутують праву руку.

Актім послугування лівою рукою не потягає за собою якогось умового упосліджения І так, нпр. найгеніяльніший учений і маляр Леонардо да Вінчі був ліваком і свої твори писав від правої до лівої сторони, так, що його рукописи треба було читати при помочі дзеркала. Славний маляр Менцель все рисував лівою рукою, але малював правою.

Всі уладження в культурному світі наставлені на праву руку, почавши від клямки при дверях, а скінчивши на найбільше складних машинах — все уладжене для праворуких людей.

І ось питання „права—ліва" має велике значіння при вихованні дітей. Тому добре роблять родичі, що уважають на те, щоб діти завчасу „протегували" праву руку. Всі діти мають схильність уживати рівномірно обі руки, що робить вражіння ліворукости. І самі діти навіть енергійно боронияться проти такої протекційної поведінки супроти правої руки, так, що треба призадуматися, чи саме рівномірне уживання обох рук не є найприродніше.

Бо щож властиво є „нормальне"? Чому ми так форитуємо праву сторону, що навіть надаємо їй всякі додатні і навіть символічні прикмети. Кажемо: „правий чоловік", „право" (як наука), „він має право" і т. д.

Щодо того істнує кілька теорій. Одна з них — найкраща — пояснює цю нашу „правість" ріжними космічними впливами. Коли людина дивиться на північ, має по правій руці схід, по правій руці світло, по лівій захід — царство темноти. З того поділу світа на світ ночі й дня зродився поділ на сторони, з релігійного ритуалу — призвичаєння; з призвичаєння наше тіло саме в той спосіб уложилось, що праву сторону має ліпше вироблену, як ліву.

Інша теорія каже, що людина виробилася праворукою через боротьбу. Все лівою рукою мусіла охороняти найчутливіше місце свого тіла — серце, а правої уживає до удару. І через те права рука виробилася краще від лівої.

В кожному разі виразний поділ на праву й ліву сторону бачимо тільки в людини. Звірята цього не знають, але чоловікоподібні малпи мають до того деякі схильности.

Здається, що потреба спеціялізації, так сказавши поділу праці між руками, витворилася рівнобіжно з наростанням чуттевих комплікацій. Чим тяжчу і більше мистецьку працю мусіла виконати людина, тим більший натиск клала вона на вироблення бодай одної руки і друга мала бути тільки до помочі.

Проблєма правої і лівої сторони переходить через усі міти, заборони, містику і через всі філософії всіх народів. Символічне значіння сторін вияснювали собі люди ріжно, але таки не вияснили, чому з поняттям правої сторони получено всі додатні прикмети.

Одначе коли хтось не відріжнює правої сторони від лівої то це ще не така страшна хиба і не потягає за собою ніяких комплікацій. Зате куди гірша справа, коли люди не відріжняють справ „правих" від „лівих", значить добрих від злих

Іч.

ЖОЛУДЬ І КАШТАНИ — ЦІННИЙ СИРІВЕЦЬ.

В Німеччині ніщо не йде на марне і не нищиться. Всюди на світі диких каштанів ніхто не збирає, хіба діти на забаву. Те саме і з жолуддю. Але не в Німеччині. Там обчислено, що одно каштанове дерево може дати річно 40—300 кг. овочів. Приймаючи тільки 25 кг., то 1 міліон дерев дасть 25 тисяч тон диких каштанів. З тої скількости німці мають: 1 міліон кг. олію для технічних потреб, 1.6 кг. міліона сапоніни до виробу мила і рідин, що їх уживають в гасницях і вкінці 14.4 міліонів кг. мучки, потрібної до виробу крохмалю, замісць ризу й кукурудзи. Ціна дубової жолуди в Німеччині є 25 мк. за 100 кг. З жолуді німці роблять макухи для худоби, та витискають з них олій також для технічних потреб.

Може би так хтось у нас зацікавився тими двома „непотрібними" овочами, що ними тільки діти бавляться?

Іч.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу бл. п. **РОМАНА МЕТИКА**
емер. судді
відправиться у Львові в церкві Успення Пр. Д. М. (Волоський) в понеділок 1. листопада п. р. в 8. год. На це Богослуження запрошують Рідню, Товаришів і Знайомих Покійного
Дружина і сим.

З польських справ.

ЛЕДВИ „МАЛА" КОНСОЛІДАЦІЯ.

„Газета Польска" помістила довжезну розмову свого представника з полк. Коцом. Отже полк. Коц заявив, що організаційно-персональні зміни в О. З. Н. не обмежуться лише до зміни шефа штабу. Вони торкнуться теж обсягу його особистої діяльности, бо годі кермувати працею О. З. Н. і вести ще окремий відділ, напр. „Звйонзек Млодей Польскі". Підкреслив, що цей „З. М. П." має бути ідейно-політичною організацією, що визнаючи засади проголошеної декларації, збереже власні організаційні форми, сперті на власній дисципліні та ерархії. Обеднана чи необеднана молодь, якій ці форми відповідають, може вступити до „З. М. П.". Молодь, якій не відповідають форми „З. М. П.", входить безпосередньо в організаційні рямці О. З. Н зберігаючи власний устрій і власні норми організаційного життя. Важніше від форм є обєднання всіх зусиль праці для спільних цілей, що про них згадує ширше декларація О. З. Н. Підкреслив, що „Звйонзек Млодей Польскі" не має бути ні надрядною ні єдиною формою О. З. Н. між молодю. Далі полк. Коц заявив, що між О. З. Н. і видавництвом „Фалянґа", що коло нього гуртується (крайно радикальне крило О. Н. Р.), нема ніякого звязку.

Додав, що О. З. Н. буде спиратися на загально принятому поділі залежно від якости проблєм. Штаб буде ділитися на чотири відділи: організаційно-персональний, інформаційний, політичний і технічний. Ці відділи будуть ділитися на відповідні секції і реферати залежно від розміру завдань. Персональний склад штабу, як органу внутрішньої праці, буде не численний. Далі прийде до уніфікації праці в терені. Тимчасовий поділ на „сектори": сільський і міський не відповідає праці в терені. Зате у штабі повстане окремий відділ координації праці молоді. Щож торкається персональної обсади окремих відділів праці штабу полк. Коц відмовився дати інформації. Вкінці заявив, що його декларація, проголошена в лютому ц. р. як ідеольогічна підбудова О. З. Н. вийшла переможно з вогню публичної критики і тому не бачить причини до якоїнебудь зміни змісту цієї декларації. Щож торкається критики його дотеперішньої діяльности полк. Коц признав, що деякі закиди є слушні. Одночасно секретаріят О. З. Н. повідомив, що дотеперішній заступник провідника „З. М. П." Рутковський призначений провідником цієї організації. В політичних колах говорять у звязку з інтервю полк. Коца, що О. З. Н. зрезигнував з т. зв. „великої" консолідації і вдоволився „малою". „Велика" консолідація мала обняти теж ендеків, себто „Стронництво Народове" і відлом цієї партії О. Н. Р., що гуртується коло щоденника „А Б Ц". Тепер з цих спроб О З. Н. дефінітивно зрезигнувало.

Опозиційні пресові орґани лише згадали про інтервю полк. Коца. Лише начальний редактор варшавського „Роботніка" б. пос. Недзялковський звернувся до полк. Коца з таким покликом: Чи не було би найрозумніше і найчесніше з державного становища скалати собі в цій політичній ситуації ось-що: Нехай реальні суспільні сили. що консолідують край, виявлять направду свою питому вагу без брехні і без пересади підчас чесних демократичних виборів до національного представництва. Чому Польща має боятися такої проби сил? Чому має боятись її полк. Коц? Адже як сам каже — „вийшов переможно" з вогню публичної критики... Отже проснмо: на втоптану землю".

Кружляють поголоски, що уступив шеф пресового бюра ОЗН. Женьчиковський, який прийшов в червні на це становище по полк. Рудніцькім. Тепер пресові справи в О. З. Н. вестиме Леон Пулавський, голова видавничого т-ва „Рух", який є мужем довіря полк. Медзінського, начального редактора „Газети Польскої". А що „Газета Польска" стала органом О. З. Н. політичні кола запевняють, що всі пресові справи О. З. Н. будуть під впливом полк. Медзінського.

ФАШИСТІВСЬКА ПАРТІЯ У ЦИФРАХ.

Як виходить зі звіту генерального секретаря партії Стараче фашистівська партія має 2,152.000 членів. До цього числа треба додати 82.000 фашистівської університетської молоді, 1,163.000 молоді в рядах чинної боротьби, майже 1,00.000 жінок і 895.000 зорганізованих рільників. Від нині до партій зачислять 6,122.000 дітей і молоді, які досі виховувались у рядах організації „баліля".

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Величаве святкування ювилею

ГЕНЕРАЛА ВОЛОДИМИРА СІКЕВИЧА.

(Допис з Канади).

Ювилейні свята, влаштовані в честь генерала Володимира Сікевича в Торонто (Канада), мали величаво-урочистий характер.

У житті канадських українців цей ювилей має історично-творчу вартість. Добровільно, з вічно живим ентузіязмом у наших серцях, усі без ріжниці політичних і релігійних поглядів шанували українці — українця. В гармонії з проявом такого стихійного віддавання чести і як вияв пошани до почуття канадських українців, мейор міста м-р Роббінс, генерал Ренкі, полковник Гантер, редактор „Івнінґ Телеґрам"у м-р Шнайдер, посли Онтерійського Парляменту пп. Ровбак, Мітчел, Сандерс, Конбой, Хухлей та інші прибули особисто на ювилейну академію в Українському Народньому Домі й сердечно вітали Ювилята. Привіти від громадських організацій і військових товаристів із Китаю, Манджу-Ді-Го, Туреччини, Болгарії, Сербії, Франції, Німеччини, Бельгії, Румунії, Злучених Держав Пів. Америки, Польщі й інших країн свідчать про українську духовну єдність і про високу повагу, якою користується серед українців генерал В. Сікевич.

Докладний опис ювилейних свят (порядок церемоній, спис гостей, привіти) буде поміщений у Ювилейній Книзі, яку незабаром видасть Ювилейний Комітет.

Замовлення на Ювилейну Книгу приймає скарбник Комітету, адвокат Т. Гуменюк. Його адреса така: Mr. T. Humeniuk, Manning Chambers 414 Bay St., Toronto, Ont. Canada.

25-ліття заслуженої установи м. Львова.

В дні 25. ц. м. Міська Комунальна Каса Ощадности у Львові відсяткувала 25-ліття своєї взірцевої кредитово-ощадностєвої діяльности. Свято почалось богослуженням, на яке явилися громадно представники влади, війська, установ і преси. В год. 12. відбулася у виповненій по береги салі Великого Театру врочиста академія. По виступі хору „Ехо" промовив президент Н. Р. през. міста Львова д-р Островський. У своїй промові підкреслив д-р Островський велику ролю та заслуги М. К. К. О. в підсиленні господарського життя міста Львова. Переважно дрібні суми, які складали в найповнішім довірю громадяни Львова, дали зчасом мільони, що завдяки взірцевій та розумній кредитовій господарці причинились незвичайно творчо до дальшої розбудови слабших клітин господарського життя Львова. Одна з найбільших заслуг Каси — це її успішна діяльність у часі господарсько-фінансового перелому. Тоді стала вона дійсним джерелом помочі, а нераз і рятунку для захитаних тягарем кризи варстатів праці. Великі і малі спішили до неї по рятунок М. К. К. О. виявила тоді якнайбільше зрозуміння своєї громадянської ролі — не відмовляла нікому кредитової помочі. Цим доказала, що її головне завдання не збирання гроша, але служба у підсиленні й розбудові господарського життя громадян Львова та активна поміч у реалізуванні творчих виявів підприємчивих одиниць. Це правильне становище Каси причинилось у великій мірі до масового поширення ідеї ощадности серед громадян Львова. Довіря до М. К. К. О. та її корисна діяльність стали її єдиним та найбільш успішним пропагандивним гаслом. З черги заст. воєводи Хмелєвський зложив побажання дальших, ще світліших успіхів у пропаганді ощадности серед громадянства Львова. По промовах през. Пром.-Торговельної Палати д-ра Шарського і представників інших кас краю дир. М. К. К. О. д-р Ст. Ума у гарній промові накреслив історію 25-літнього розвою і праці М. К. К. О. Окрему згадку присвятив дир. Ума молоді, яка за час 25-ліття Каси своїм скромним, зате цінним вкладом причинилася до поширення ощадности. 737 тисяч молоді зложило за 25 літ у касах М. К. К. О. своїх дрібних ощадностей на імпонуючу суму 1.3 мільона золотих. По відчитанні ґратуляційних телеґрам хор „Ехо" закінчив маршом Галля цю академію. **Х.**

—o—

Свято галицьких німців.

50-ЛІТТЯ НІМЕЦЬКОГО ДІЯЧА Р. БОЛЄКА.

Кілька днів тому всі німецькі кольонії Галичини й Волині переслали телеґрамами свої привіти людині, з якою нерозривно звязане життя та розвій цих осель — Р. Болєкові, голові надз. ради „Союзу нім. сільських кооперативів", що святкував свої 50-ті уродини.

Українські господарські кола знають Р. Болека дуже добре. Ще до війни, як нар. учитель, почав він працювати на кооперативній ниві в німецьких кольоніях Галичини і був основником першої в Галичині німецької райфайзенки у Винниках. Від цього й почався розвій німецької кооперації, що напередодні війни, завдяки праці Р. Болека, мала вже 44 кооперативи, зрештою знищені підчас світової війни зовсім. Перебувши всю военну кампанію в одностроюі австрійського старшини та добувши чимало відзначень, ювилят у 1919. р. вертається до вчительської служби та до праці в царині, якої вже не міг виректися — кооперації. Безупинно в поїздках, на зборах і в роботі, відбудовує Р. Болек знищену війною організацію і в 1922. р. „Союз німецьких хліборобських кооператив" вибирає його головою надз. ради. Величезне довіря до нього, як до людини праці (в цьомуж часі він водночас кінчить вищий учительський курс у Відні), допомагає Р. Болекові в дальших зусиллях і сьогодні стоїть він не тільки на чолі союзу, що має 102 кооперативи, але і є головою Німецької Національної Ради в Галичині, а його заходами розбудовується і львівська німецька школа і молодеча німецька організація, відбуваються хліборобські курси, ростуть нар. доми в німецьких кольоніях і т. д., словом — Ювилят стає у проводі всього зорганізованого життя галицьких та волинських німців.

Незвичайно скромний і муравлино-трудящий у буденному житті, Р. Болек, сьогодні вчитель німецької ґімназії у Львові, був і є щирим приятелем українців та української кооперації. До квітів та побажань, що їх дістав він від своїх земляків в цілої Польщі, долучують і українці свої найщиріші побажання.

Концентрація червоної армії на Д. Сході.

„Нічі Нічі Шімбун" повідомляє на підставі оповідань подорожних, які приїхали до Харбіну через Сибір, про концентрацію совітських частин у зовнішній Монголії. **Сибірська залізниця — як оповідають подорожні — переповнена військовими транспортами, які скеровують у сторону Монголії між Красноярськом і Новосибірськом.** Міжнародний поїзд змістили в Красноярську на бічних рейках, де він простояв 36 годин. Подорожним заборонили покидати вагони. За той час крізь стацію переїхало багато військових транспортів.

Проклямували автономію Монголії.

Аґенція Домеї повідомляє: 28. ц. м. **проклямували в Сеюані автономічний монгольський уряд.** Шефом уряду є князь Юн, провідник монгольської ліги Уланчалі. Монгольський князь Тег є членом уряду. Автономний уряд буде покищо володіти містами Суюан, Паотов та округами: Уланчай, Сілінголь та Ікчао. Збори монгольського населення рішили також перезвати провінцію Суюан і Чагар на край Кю-Кю. Місто Суюан буде називатися Кю-Кюкото.

В Совітах судять священників.

Покінчивши порахунки між собою, сталінівська кліка, щоб затерти неприємне враження, яке залишилось у власних, комуністичних кругах після винищення „старої гвардії", кинулась тепер на „спільного ворога", на останки духовенства, яке ще якимсь чудом уникнуло Соловок. Як повідомляє „Таймс" з 25. жовтня, большевицька поліція арештувала в місті Орел (Арйол) православного єпископа Інокентія і разом з ним дванацятьох священників, двох черців і п'ятнацять світських людей під замітом, що вони належали до „контрреволюційної релігійної організації". Це буде — каже кореспондент „Таймсу" — один з найбільших релігійних процесів, про який загал довідається, бо інші численні процеси і присуди держала влада по найбільшій частині в тайні і світ довідувався про них тільки згодом, припадково.

(УКБЮРО Льондон).

—o—

ПРИКОРДОННІ СУТИЧКИ.

Агенція Домеї повідомляє, що 40 совітських вояків перейшло ріку Тюмен, яка творить границю між СССР і Корею та обстрілювало манджурську прикордонну сторожу. Нападників відігнали кріссовою пальбою.

ПРИЙМАЮ пацієнтів у моїм заведенні, ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17, тел. 265-78 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за поп. замовленням. Пльомбування зубів, золоті, платинові та емальовані корони, штучні зуби в золоті, кавчуку і нержавіючій сталі Регуляція криворостучих зубів. — Н А С С. 1957 2—4

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. 1, телефон 264—46.

— **Філія Союзу Українок** у Львові улаштовує в неділю 31. жовтня в домівці при вул. Сикстуській ч. 46 **Святочні Листопадові Сходини.** Початок в год. 18-ій. Просимо численно явитися. Гостям раді!

— **Місія в Успенській Церкві.** На запрошення Управи Успенської церкви розпочинають у суботу 30. жовтня по Вечірні, яка відправиться в год. 6. вечором, оо. Редемптористи місію, що тревatиме до 10. листопада ц. р. включно. Щоденно голосити вони будуть три проповіди: в год. 6. рано по Службі Божій, яка розпічнеться в год. 5.30 і по коротких молебнах в год. 11. рано та 6. вечором. Місію вестимуть оо. Величковський і Стерпюк. Дня 10. листопада пополудні торжественний, хресний похід і закінчення місії. Місія відбувається для звеличання 900-ліття віддання в опіку Пр. Діві Марії українського народу князем Ярославом Мудрим.

— **Українські радіопередачі в тижні від 31. жовтня до 6. листопада ц. р.** В тижні від 31. жовтня до 6. листопада ц. р. передаватиме львівська радіостація чотири цікавіші для українців передачі. Першою з них буде відчит інж. Романа Голода „Контроля молочности в сільських господарствах" в неділю 31. жовтня в год. 8.30 — 8.40, що мав відбутися ще мин. тижня. Потім прийде участь нашої співачки Евгенії Ласовської в обідовому концерті в понеділок 1. листопада в год. 13.30—14.45, в якому в її виконанні почуємо арії з оперетки „Вікторія і її гузар" та низку пісень. В середу 3. листопада крім щотижневої газетки в год. 13.45—18.55 під ред. М. Ковалевського почуємо ще в концерті колисанок на цитрі Ол. Роліцького в год. 19.20—19.35 гуцульську, лемківську й бойківську колисанки, а в концерті трія сальонового тогож дня в год. 20.00—20.45 братиме участь відомий наш челіст П. Пшеничка. Та найцікавіший буде з мистецького боку концерт відомої нашої співачки Марії Сокіл в четвер 4. листопада в год. 17.15—17.50, в якому під акомпаніямент композитора Ант. Рудницького виконає вона низку серенад і пісень Рамо, Франка, Ружицького, Рімський-Корсакова, Буччі, Василенка й інших мистців. Цей концерт що має назву „Серенади й пісні", передаватиме львівська радіостація на всю Польщу.

Нині в А П О Л Ь О. Найбільша французька шпигунська фільма всіх часів

Справжні події ославленої Анни Марії Лессер **Фройляйн Доктор**

Я БУЛА ШПИГУНОМ

Феноменальна фільма режисерії геніяльного Г. В. Пабста. В гол. ролі Діта Парльо

— **Вистава ліково-промислових рослин у Чижикові.** Дня 24. жовтня ц. р. розпочав організаційно-плянтаційний відділ при філії „Сільського Господаря" у Львові перший у львівському воєвідстві курс ліково-промислових рослин для членів секції лік.-пром. рослин при кружку „Сільського Господаря" в Чижикові. Дня 31. ц. м. на закінчення курсу відбудеться й перша українська вистава ліково-промислових рослин на ЗУЗ, що тревatиме до четверга найближчого тижня, себто до 4. листопада ц. р. На отворення вистави запрошено всі дооколичні села враз з духовенством і представників преси.

— **Проти нелєгальної кольпортажі.** Почтові дирекції заборонили вкладати до пересилaних почтою газет відозви і безадресові друки. Як стверджено, листоноші долучують до газет різні реклями і летючки, що викликало протести відборців і видавців часописів. На будуче такі способи доручування летючок недопускальні.

— **Паровий тартак у Добромилі.** З початком листопада ц. р. пустять в рух нововибудований паровий тартак у Добромилі, в якому знайде заняття покищо 50 робітників.

— **Українка.** Швайцарський щоденник „Газет де Льозан е журналь суїз" почав друкувати цикль статтей на українські теми. Автор, якого редакційна замітка представляє як „українського патріота, що живе у Швайцарії і є відомий редакції як людина з несплямленою честю", підписується ініціялами „Н. Л."; він, як виходить зі статті, належить до уенерівського табору, але зрештою не дозволяє собі на ніякі партійні полеміки, які так прикро вражають у деяких емігрантських публікаціях у чужих мовах. Перша стаття (п. н. „Доля України") дає короткий, змістовний географічний та історичний огляд, підкреслюючи в ньому незалежні від нас причини упадку нашої останньої держави.

— **Жінка без адвоката.** На вул. Курковій на адвоката Зарицького напала жінка купця Штадмілера, відомого торговця вином і засипавши його лайкою, побила парасолькою по голові. Є це епільог процесу проти її чоловіка, який стріляв до польського журналіста Е. за те, що баламутив йому жінку. Адв. Зарицький як оборонець п. Ш. причинився до увільнення від закиненого йому закиду замаху на життя п. Е. А жінка хотіла, щоби її чоловіка засудили. Адв. Зарицький зробив проти неї карне донесення до поліції.

— **Вбив жінку.** У Добромилі 50-літній купець м'ясом Йосиф Вуйцік, батько трьох дорослих дітей, в тому сина по матурі і дочки учениці 8. кл. гімназійної від довшого часу вдержував любовні зносини із служницею. Колиж жінка відправила служницю, це всетаки не отямило Вуйціка. Вуйцік умовився на стрічу зі служницею. Та замість служниці вийшла жінка і стала докоряти чоловікові. Вуйцік добув револьвер і вбив жінку. Після того вернувся до дому, дав дітям 100 зол. на похорон матері, а сам пішов на поліційну станицю, де признався до вбивства. Вбивника арештували.

— **Шантажистки перед судом.** У львівським окружнім суді відбулася розправа проти двох сестер Піліховських, що займалися кравецтвом, а властиво шантажем на шкоду мужчин, з якими мали зносини. Одна з них натягнула на грубі суми інжинієра Р. у формі аліментації для дитини, вмовивши в нього батьківство. Розправа, що викрила огидні бруди великоміського життя і вивела на денне світло ряд темних типів, скінчилася засудом обох сестер на 4 роки вязниці.

— **Фальшивий інвалід.** Львівський окружний суд засудив на 2 роки вязниці Владислава Янішевського, що на основі фальшивих документів виклопотав собі інвалідську ренту і тютюневий кіоск. Крім того наложено грошеву кару на двох свідків, що зізнавали в його користь.

— **Любовна трагедія.** Службовець деревної фірми „Годуля" в Майдані біля Сколього 27-літній Віктор Пахла хотів женитися з Марією Дутка. Одначе дівчина зірвала з ним і заручилася з якимсь львовянином. Коли вибиралася на вінчання до Львова, заздрісний Пахла пробив її ножем у груди, але поверховно. Опісля тим самим ножем відобрав собі життя. Дівчина не дуже взяла собі його смерть до серця, бо перевязавши собі рану, таки поїхала до вінчання.

— **Львівська хроніка.** Арештовано Мар'яна Слівінського, що подаючись фальшиво за маґістратського контрольора, накладав на купців грошеві кари, які ховав до власної кишені. — На Личаківському цвинтарі Анна Біндер згубила тектурову пачку, в якій находилися ріжні золоті річи вартости кількасот зол.

— **Краєва хроніка.** В Бережанах арештовано возьного державної гімназії Петра Поголда під закидом влому і крадежі на шкоду цього заведення. — На дорозі між Перемиловом і Зофіївкою пов. Теребовля хтось ограбив Леопольда Дзюмагу, забираючи йому револьвер, ровер і кілька золотих. Побитий Дзюмага помер на другий день. — У Стрию біля парку Вільшина знайшли на залізничому шляху тіло вояка одного зі стрийських полків, Домініка Скурка, з обтятими по коліна ногами та з потрощеною головою.

— **Ген. Сікорський зрікається відзначення.** Ген. Сікорський оголосив у „Куріері Варшавському" листа з заявою, що зрікається ордеру св. Юрія, який признала йому капітула цього ордеру в Римі. Слід зазначити, що тим відзначенням наділено ряд визначних осіб у Польщі.

— **Великі лісові зловживання.** В державних лісах під Свенцянами викрито великі зловживання, наслідком чого арештували надлісничого інж. Станислава Курчина, лісничих Мих. Пілєцького і Мих. Лавриновича та кількох лісних купців. Втрати державного скарбу обчислюють на 120.000 зол.

— **Повісили бандита.** У мокотівській вязниці під Варшавою стратили засудженого на смерть бандита Косінського. Президент Мосціцький не скористав із права ласки та не помилував його.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

— **Романтична афера чи маєтковий трік.** Велику сензацію в цілому світі викликала вістка, що в Монте Катіні в Італії 56-літній князь Михайло Радзівіл з Олики (на Волині) заручився з молодою розвілкою, Жанетою Сухестов, б. жінкою Венямина Сухестов, директора водотягової спілки в Тустановичах під Бориславом. Вона з донькою Йонаса і Кляри Кранців, жидів із Дрогобича і була занята як склепова панна в Берліні. У вродливій дівчині залюбився свояк Венямин Сухестов і оженився з нею. Хоча наділив її достатком, Жанетта розвелася з чоловіком і з малим синком замешкала в Кракові. Не зважаючи на розвід, Сухестов відвідував її часто і старався, щоби вона вернулася до нього з дитиною до Дрогобича. Вона справді зліквідувала мешкання в Кракові, але замість до Дрогобича поїхала на літо до Італії. Тут познайомилась з кн. Михайлом Радзівілом, який залюбився в ній і рішив з нею оженитись. І от уряд цивільного стану у Пшигодзіцах під Познанем оголосив недавно в часописах заповідь вінчання кн. Радзівіла із Жанеттою Сухестов. Речинець вінчання ще не визначений, але зачувати, що кн. Радзівіл рішив записати своїй жінці півторамільйоновий маєток. Тільки справа 8-літнього сина пані Сухестов стрічається з трудностями. Майбутня княгиня, кажуть, хотіла би сина задержати, але Сухестов на це не годиться. Зрештою він переписується зі своєю колишньою жінкою, даючи їй поради та вказівки. Загально думають, що все те тільки заздалегідь умовлений трік з метою заволодіти маєтком кн. Радзівіла.

— **Самоходова катастрофа** склалася біля Радзимина. З Білостоку до Варшави їхав вантажний самохід фірми Венгелек. Коло моста, що находиться над залізничим шляхом, самохід зустрівся з возом селянина Марціна Дзюри з Мокрого. Щоб оминути віз, шофер скрутив раптом у бік і наїхав на поруччя, яке заломилося, так, що самохід упав із висоти 10 метрів на залізничий шлях. У катастрофі згинули два службовики фірми, а шофер, один робітник і співвласник фірми поломили собі кости. Всіх відставлено до шпиталю.

— **Велитенський морський хижак.** В Маль де Бен французькі рибаки здобили акулу, довгого на 7 метрів, ваги 300 кг. Людожер дістався до сіти і довго не дався витягнути з води, аж поки не приголомшили його ударами.

— **Реформа поєдинкових приписів у Німеччині.** Наслідком трагічного двобою, в якому згинув редактор „Фелькішер Беобахтер"-а Штрунк, потягнено його противника Кручінера до судової відповідальности. Йому грозить кара від 6 місяців до одного року твердині. У звязку з тим німецька влада заповіла реформу поєдинкових приписів. На будуче вільно буде поєдинкуватися тільки на шаблі. За двобій на пістолети грозить кара. Крім того про всі горорові афери слід наперед повідомляти поліційну владу, яка може допускати або ні до двобою.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „КІД ГАЛЯГАД".

Галягад, це імя староанглійського лицаря, що ставав в обороні невинних, чесних жінок. Так назвали молодого, здорового парубка, що приїхав із села до міста заробити гроші на викуп поля, в проявив „шляхотні" прикмети. Як кельнер попадає він у середовище „торговців боксерами". Один із таких підприємців помітивши один удар пястуком дужого парубка, має сміливу ідею зробити з нього боксера. Наївний хлопчище, що хоче хутко розбагатіти і привабленний славою, піддається тяжкому тренінгові. Фільма складається з цілої низки картин, де бачимо боксерські метчі, деякі зааранжовані справді дуже зручно. Для аматорів боксу це ідеальна фільма: пястуки працюють увесь час. Ясно, що не може тут обійтися без любовної інтриги: боксерські змаги стають часто порахунками, які зводять аражери боксерських змагів. Якщо справді так виглядають закулісові інтриги боксерських метчів в Америці, то із спортом вони не мають нічого спільного. У головних ролях відомий актор Едвард Робінсон, добра артистка Бейт Дейвіс і новий молодий актор, імовірно професійний боксер.

Зі судової салі.

ВІДГОМІН СТАТТЕЙ „НОВОГО СЕЛА".

Провідних Ф. Н. Є. ред. Д. Паліїв почувся особисто ображеним змістом статтей п. н. „Сокальщина працює", що їх помістив тижневик „Нове Село" у 24. і 25. числі. І тому відповідальна редакторка „Н. С." Софія Король відповідала нині перед суддею Льокером за зневагу провідника Ф. Н. Є. ред. Д. Паліева. Обвинувачена боронилася тим, що згадана стаття критикує лише діяльність „паліївців" сокальського повіту. і що наведені в ній факти зовсім не торкаються особи ред. Д. Паліева. До того критика діяльности „паліївців" зі Сокальщини у „Н. С." справедлива, річева та обективна.

Суддя Льокер уневинив відповідальну редакторку С. Король від вини і кари. В мотивах подав, що з актом обвинувачення могли виступити щонайбільше члени Ф. Н. Є., а не сам ред. Паліїв. Обвинуваченну заступав адв. д-р С. Шевчук, ред. Д. Паліева м-р Жовнір.

ДРУГИЙ РАЗ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

В пятницю 29. ц. м. станув другий раз перед судом присяглих у Львові 21-літній селянський клопець **Михайло Іващишин** з Мальчич пов. Городок, якого прокуратор притягнув до відповідальности за злочин зі ст. 154 § 2 і 158 к. к. Акт обвинувачення каже, що дня 10. березня ц. р. учителька Марія Шмідт відобрала у школі в Мальчичах від 12-літнього Івана Сокола картку з піснею, що апотеозує Біласа і Дмитрушина, боевиків з ОУН. Слідство виявило, що цю картку з піснею дістав І. Сокіл від свого товариша, 13-літнього Івана Іващишина, братанка підсудного, який передав йому. На основі почерку письма графольог Обляс видав опінію, що текст пісні на картці походить з руки підс. Михайла Іващишина. Проти нього відбувався вже 29. вересня ц. р. розправа перед судом присяглих, який по переведеній розправі заперечив вину підс. М. Іващишина (6 голосами „так" і 6 „ні"). Одначе трибунал під проводом предсідника Льокера заслухував тоді вердикт суддів присяглих і тому в пятницю 29. ц. м. суд присяглих розглядав ще раз цю справу. Нова лава суддів присяглих, яка видала вердикт у голосній справі Михайла Хомяка, потвердила вину підс. М. Іващишина 11-ма голосами (проти 1-го) і на цій основі трибунал під проводом судді **Міхалє** засудив **М. Іващишина** на 2 і пів року вязниці. Засудженого боронив адв. **д-р Степан Бінк**, обвинувачував прок. Кілянович.

—o—

Спорт.

ФІЛІЯ КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ У ЛЬВОВІ

повідомляє, що зимова заправа лещетарів відбувається правильно кожного вівторка і четверга від год. 15.30 на площі Сокола-Батька. Заправу для жінок веде п. Сенчина, для мужчин п. **Рибачек.** **Виділ.**

ЗДОЛБУНІВ. **ГАРТ — СТШЕЛЄЦ 1:1.**

Змагання за мистецтво м. Здолбунова. При стані 1:1 пала дружина зійшла з грища **на** приказ провідника секцій. Причиною такого рішення було фатальне суддювання тренера Отшельна. Верифікаційна комісія змагань признала в уряду неправильність суддювання і Гартові віддала **друге місце в турнірі та віцемистецтво м. Здолбунова.** Перше місце і мистецтво здобув КПВ.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

В приводу чеського державного свята 28. жовтня відбулися такі змагання:

ПРАГА. Славія (Прага) — Адміра (Відень) 2:2 (1:2).

МОР. ОСТРАВА. Шп. Острава — ФЦ. Він 5:1.

ПРАГА. Чехословаччина — Латвія 25:21. Змагання в „баскеболю".

Інші змагання

Репрезентація Словаччини — Репрезентація Підкарпаття 2:0.

ХЕБ. Спарта (Прага) — С. К. Хеб 10:1.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Історія малого пса і великого клопоту.

Просив мене мій знайомий песика і я йому дав. Тим лекше було мені це зробити, що одного дня став я власником пятеринят, расових жовтих ямничків і треба було десь їх примістити.

Все булоб гаразд і в порядку. Пес набрав швидко сальонових манір, а господарі набрали до нього довіря і симпатій.

— Одно тільки мене журить — говорив мій знайомий до жінки: — „Жабцьо" не любить, як його хтось за хвіст тягне.

— Хтож його буде тягнути?!

— А гості!?...

— Е, таких гостей нема, щоб тягнули. А як хтось потягне, то також нічого не станеться: пес гаркне, гість сховає руку і по всім.

— А як не сховає?!

— То нехай не дрочить. Зрештою, що таке песя зробить!

— Не можна знати! — сказав пророчим голосом мій знайомий.

І фактично випророчив.

Ні в снах, ні в найчорніших думках не можна було представити собі того, що те песя вичинило.

Почалося від візити.

— Добрий вечір пані.

— Доброго здоровля. Ах ви з синком. Ну, Ромчику, ходи привитайся з Галюсею.

— Ах, пані! Як довідався, що у вас є песик — конче до того песика. Так любить песики, що страх...

— Тільки вважай Ромчику, не дрочи песяти. Галюсю, покажи Ромчикові нашого Жабця.

Діти пішли до кухні, а пані посідали на канапі погуторити.

Нараз крик і то з кухні.

—Ах, то Ромчик.

Може щось песик зробив

І обі мами кинулись у сторону кухні.

А з кухонних дверей їм на стрічу бігла Галюся з песиком на руках і Ромчик з задряпкою на носі.

— Мамо, він не винен! — кричала Галюся і тулила Жабця до себе.

— М-а-а, він мене покалі-і-чи-в! — ревів Ромчик.

Обі мами якби хто окропом злив.

— Де, як? Ромчику покажи!

Ромчик наставив ніс і показував. Справді пес дряпнув його по носі і місцями виступила кров.

— Бачите, який ваш пес! — сказала мама Ромчика. — Бідна моя дитина. Така покалічена... — і в плач.

— А чого він тягнув Жабця за хвіст — сказала Галюся і собі в плач.

— Я так жартував! — схлипував Ромчик.

— Як можна такого небезпечного звіра тримати в хаті?!! — обурилась гостя.

— Досі не було ніякого випадку. А зрештою, трудно давати йому в хаті намордник — оправдувала і пса і себе пані дому.

— Тут, пані, нема двох думок: ваш пес покусав мого сина і я мушу знати, чи він не скажений!!...

— Добре, я піду з псом на клініку.

— А син мусить піти до лікаря. Може бути чакаження...

— Прошу дуже, на наш рахунок.

— І за ліки я не буду платити.

— Очевидно. Прошу дуже.

— А з тою шрамою на носі. Не можу позволити на те, щоби хлопець з тим ходив.

— Очевидно, пані, очевидно.

— Мушу піти з ним до лікаря-косметика.

— Очевидно, прошу дуже.

Гостя вийшла, грюкнувши дверми.

А за кілька днів мій знайомий дістав від адвоката письмо:

„Прошу порозумітися зі мною в справі відшкодування за біль і каліцтво спричинене вашим псом на особі сина мого клієнта"..

— Що робити? — питав мене як експерта, зажурений власник песяти.

— Ліпше пізно, як ніколи. Плюньте на те все бодай тепер, бо треба було плюнути зараз на початку.

Думаю, що послухає мене, бо як ні, то готов дістати ще рахунок за курацію у Піщанах, покураційний побут на Градо а далі й пропозицію на інвалідську ренту для окаліченого Ромчика.

Галактіон Чіпка.

Премії переможним репрезентаціям.

Грачі чеських професійних дружин дістають на випадок перемоги різні премії. Тепер дістали грачі національного тіму, що виграв з Австрією у Празі, по 500 кч. премії, а грачі тіму Прага, що виграла у Відні, по 300 кч. премії.

АРМІЯ 120.000 СОКОЛІВ НА МАНЕВРАХ.

41.000 бігців на старті.

На 1938 рік скликає чеська сокільська централа свій 10-ий Всесокільський Здвиг. Одною з генеральних пропагандивних проб до цього здвигу була велика сокільсько-спортова імпреза, що відбувалася 28.10. ц. р. у 19-ті роковини відновлення чеської державности.

З Праги розбіглися у вівторок 26. 10. ц. р. в год. 8-ій увечір сокільські бігці в 10-ох напрямах до всіх країв чехословацької держави. Понесли вони радісну вістку, що підготовні праці до Всесокільського Здвигу вже почалися. Ця вістка пригадувала всім сокільським гніздам їхній обовязок супроти власної організації, нації та держави.

Окрім головних ліній штафетового бігу відбігали променями в менших вогнищ інші штафети, що несли вістку до найменших закутин краю — сіл, присілків і навіть там, де нема досі сокільських гнізд. Рівком 28. 10. п. р. закінчилася ця імпреза.

В головному бігу штафет взяло участь 41.000 соколів і сокілок. Крім соколів брало участь в імпрезі 2.500 вакольесників, 560 мотоциклістів і кільканадцять авт та кінотчників. День і ніч бігли гінці, не зважаючи на дощ, холод і тяжкий терен. Довжина дороги, куди бігли головні дружини гінців, була 4.184 кільометрів. Цю дорогу пробігли гінці в часі 194 годин і 42 хвилин.

Ця спортова сокільська імпреза була у своїх розмірах величезна. Взяло в ній участь повад 120.000 соколів, сокілок і сокільського дорасту. (Обчислення з вечора 28. 10. п. р.).

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

NASZA FRZYSZŁOŚĆ. Warszawa, październik 1937. Nr. LV.

PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa, 21. października 1937. R. V. Nr. 42.

BULLETIN DE BUREAU DE PRESSE UKRAINIEN Paris, le 10. Octobre 1937. Nr. 25—26.

—o—

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Салямандра"

Театри.

Великий Театр:

Субота 30. X. год. 7.30 „Завтра неділя".

Неділя 31. X. год. 12 попол. „В святоіванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Субота 30. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Неділя 31. X. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:
30. X. Шалапут.
31. X. Довбуш.

ЗОЛОЧІВ:
2. XI. Циганський барон.
3. XI. Орленя.
4. XI. Шаріка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.
6. XI. Муж двох жінок.
7. XI. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Робітничого Дому):
3. XI. Хмара.
4. XI. Маруся Богуславка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Данів, Березів, Сянік, Риманів, Ліско.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайлайн Доктор).
АТЛЯНТИК: „Кід Галягад".
ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".
ГРАЖИНА: „Тайни жовтого міста".
ЕВРОПА: „Іх сто й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пропащий острів" і комедія „Парада ніжок".
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.
МІРАЖ: „Потвора" (Гері Бавр).
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей.
ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.
РАЙ: „Княжна".
РІЯЛЬТО: „Бурлеатер".
СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Біл".
СТИЛЕВЕ: „Варієте" і ревія „Ані Львовом ані Рим".
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Тені минулого" та ревія.
ХИМЕРА: „Танго закоханих".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 30. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісенька, музика, 18.00 Оп. мельодій, 22.30 Танк. музика; БІЛГОРОД 18.20 Форт., 18.50, 19.00 Спів, 22.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05, 12.30 Сальон. музика, 17.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт мандолініотів, 19.30, 20.00 21.00 „Фантазія" оп. Суппе, 21.40 Віольончелі; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 13.30, 15.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Концерт малого хору; ПРАГА 12.35 Концерт військ. орх., 17.55, 18.00 Моцартівський концерт, 20.55, 21.00 Концерт, чеська музика, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.15 Для наймолодших, 18.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РИМ 19.20 Розр. музика, 20.50 Скеч, 21.00, 22.00 „Фрескіта" оп. Легара.

Неділя, 31. жовтня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Музика малої орх., 16.00 Дві години в театрі, розр. концерт, 19.45 20.00, 21.00 Спів, музика; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.50 Циг. музика, 17.00 Спів, 18.10 Форт., Лістові твори, 22.30 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Форт. квартет п-моль Штравса, 16.45 Діти перед мікрофоном, 18.00 „Відень у пісні" вес. муз. авд., 19.35 Спів, Ботман бас-баритон., 22.30 Так танцюють у Відні, вес. танк. мельодій; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Семигородські пісні та балядн, хор, 15.00 Вес. мельодій, 19.10 Гарні мельодії; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.00, 18.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Конзуельо" оп. Рендана; МІНХЕН 20.00 21.00, 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани; ПРАГА 19.10 Нар. пісні, 21.00 „Викрадення зі сералю" оп. Моцарта (II. дія); РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.45, 22.00, 23.00 „Ле капріс де Маріянне" ком. Місета; РИМ 20.30, 21.30, 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 30. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо ці. сонько, авд. для шкіл; 11.40 Легенди з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Мистецький танок, орх., скр., форт., 13.45 Концерт бажань; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про Івася, що псам шив чоботи" на осн. казки Ю. Словацького; 16.15 Фантазії на теми відомих пісень, орх. (у програмі **В. Барвінський: Мініятури на тему українських нар. пісень),** 16.45 Отворення радіовистави в Бидгощі; 17.00 Як король подорожував до Пінщини і відвідував канал Огінського; 17.15 Від Атен до Байрайту: Мигунні з історій опери; сопр., тенор, форт.; 17.50 Нова програма; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Камер. концерт, форт., скр., віол., 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 19.00 Шлеські зазульки, авд. для дітей, Задушний день, літ.-муз. авд., 20.00 „Раз — то мало" найгарніші мельодії із жовтня; 20.45 Веч. денник, Акт. гутірка; 21.45 Скеч: „По-американськи"; 22.00 Орх. концерт, Марія Фіренца, сопран, Лядіс Кепура тенор; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Із Франевих задач", „Меч", „Перегони".

Неділя, 31. жовтня 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній денник; 8.15 Для села: Хліб. Газетка; 8.30 **Контроля молочности у селянських господарствах, в українській мові вик. інж. Роман Голод;** 8.40 Бах: Ададжіо, пл., 8.45 Пробуємо масло в Берліні; 10.30 Оркестри та солісти, пл.; 11.20 Актуальний репортаж із життя; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Симф. поранок: орх., скрипка; 13.00 Останні вистави у Львові; 13.10 „Козаково-колірова" фрагм. із нов. Севера; 13.30 Музика; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів; 15.00 Настроєва музика з пл.; 15.10 На засхазім хлібі; 15.20 Музика з пл.; 15.30 Народній промисл і умовини його розвитку; 15.45 Для дітей: Виїмок із „Книжки джунглів", Музика з пл.; **16.05 Концерт солістів: Твори Миколи Лисенка у 25-ліття смерти композитора вик. Михайло Голинський тенор. Галя Левицька фортепіян;** 16.45 Авангіда та життя; 17.00 Концерт легкої і танк. музики: спів, скрипка; у перерві в год. 18.00 День ощадности; 18.35 Театр Уяви: „Самаритянин апід Сольферіно" Франка Лебрехта; 19.35 Авд.: Осінь; 20.00 Шубертові твори у вик. Й. Фінклера (бас) і гр. пл., 20.35, 21.00, 21.01 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Комерс на підданші, вес. авд. у вик. Ю. Тени і Зб. Ліпчинського; 22.00 Сонати на альтівку та форт.; 22.35 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 29. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·43, 89·00, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 293·12—291·40, Франки фр. 18·05—17·55, Франки швайцарські 122.30—121·50, Фунти англ. 26·28—26·12, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 132·03—131·05, Корони шв. 135·48—134·50, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінляндз. 11·61—11·20, Марки нім. 121·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 127·00 — 121·00 Яцп.

4 і пів проц. внутр. 55·00, 55·25, 3 інв. 1 ем 68·50. серія ненот., 3 поз. інв. 2 ем 69·50, серія 53·50, 4 консол. 58·50.

Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Банк Польський 106·00 Цукор 34·00 Вугель 23·00, 23·25, Лісьпол 50·40, Моджеїв 10·00, Островець 35·00, Старахович 30·50, Габербуш 41·00.

Тенденція неодностайна.

Збіжжя.

Льон	47·50—48·00
Сім'я конопл.	37·50—38·50
Ріпак озим.	58.00—59·00
Ріпак літній	53·00—54·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 27. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	2·80 зол.
1 кг. масла експ. вид. в опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

У 900-ліття віддання в опіку Пр. Діви Марії Українського Народу князем Ярославом Мудрим відбудеться в часі від 30. жовтня до 10. листопада 1937 в церкві Успення Пресвятої Діви Марії (вул. Руська) СВЯТА МІСІЯ під проводом оо. Редемптористів. В суботу 30. жовтня в год. 18 (6. вечір) Вечірня, опісля Вступна проповідь. Щоденно від 31. жовтня до 10. листопада 1937 в год. 5.30 вранці Служба Божа, опісля проповідь. В год. 11 вранці і 18 (вечір) короткий молебень, опісля проповідь. 10. листопада 1937 пополудні великий хресний похід, уділення св. Апостольського Благословення і закінчення св. Місій. — **Управа Успенської Церкви.**

Загальні Збори Товариства „Молода Громада" відбудуться 14. листопада в год. 10. рано в домівці Т-ва з таким порядком нарад: 1. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 2. Звіти з діяльности. 3. Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії уступаючій Раді. 4. Вибір Голови, заступника Голови і 5 членів Ради Т-ва. 5. Вибір трьох членів Контрольної Комісії. 6. Внески і запити. 1972

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВА по священнику, в середнім віці прийме управу домашнього господарства у самітнього священника. Зголошення слати: О. В. Золочів, ул. Легіонів 26 б. 1975 1—2

НАУКА

ТАНЦІВ вчить першорядно збірно і віддільно „Mondain", Сикстуська 23.

МЕШКАННЯ

КАВАЛЄРСЬКИЙ покій, осібний вхід до винайму зараз. Генінга 30. I. пов. 1978 1—2

ТРИКІМНАТНЕ повнокомфортове коридорне сонячне гарне мешкання до винайму. Длугоша 37. 1961 2—2

КУПНО - ПРОДАЖА

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жорка. 1962 1—7

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ і частини, комплетні кухонні виправи, приладдя, поручає Ренчнер, Легіонів 37. 1789 6—6

РІЖНІ

МАШИНИ до шиття, грамофони, скрипки, мандоліни направляє добре, дешево Новацький, Львів, Городецька 63. 1966 1—3

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, наймодніші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 4—6

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер Бема 12 а. тел. 224-81. 1959 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

I. Оголошення.

Управа „Карпатії", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові

повідомляє, що

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства відбудуться 22. листопада 1937 р. в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові Ринок 38. II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Надзвичайних Загальних Зборів і вибір предсідника. 2) Сплата основного капіталу. 3. Устійнення та приділ нового числа представників членів в поодиноких виборчих округах у звязку зі сплатою основного капіталу. До повнього порядку нарад може 1/5 частина представників заголосити додаткові справи, що мали би бути поміщені на денному порядку нарад, одначе теж жадання поміщення окремих справ на порядку дня слід заголосити Управі Товариства не пізніше як на 14 днів перед реченцем Загальних Зборів (§ 28 стат.).

У Загальних Зборах беруть участь згідно з § 20. стат. представники Членів і представники власників уділових листів, яким висилається рівночасно ще окремі запрошення. 1971

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, кадильниці і т. п. Відзолочує теж чаші та інші предмети.

Степан Фединський

Львів, вул. Вірменська ч. 25
(в реальности „Зорі"). 3—8

Столярська робітня

поручає всілякі меблеві вироби на замовлення та готові на складі

Маріян Міхаліцкий

Львів, Потоцького 38 4-4

ВИКОНУЄ УКР. КЛІШАРНЯ РЕПРОДУКЦІЯ

Львів, Ринок 42, тел. 252-02

Й. ГЕХТ
ЛЬВІВ
Городецька 57
тел. 233-31

Фабричний склад інструментів дутих, смичкових, струнних, джазбендових, саксофонів, акордеонів (гармоній) фортепіян., патефонів і українських плит.
Ціни фабричні.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Це число має 16 сторін.

Неділя 31. жовтня 1937. Ч. 241

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ІДЕАЛ ТА ВІРА.

(Передова стаття).

Польсько-українські переговори у листопаді 1918 року.

Канадійські українці поклоняються жертвам війни.

У світлі польської критики.

ЦІКАВІ РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО ГОЛОВНЕ ПОЛЬСЬКЕ КОМАНДУВАННЯ В ЛИСТОПАДОВИХ БОЯХ У ЛЬВОВІ.

Промова марш. Ридза-Сьмігłого в нараді президії міністрів.

Луцький „Волинь“ і українська справа.

Марш. Цар проти парлям. клюбу О. З. Н.

Загрозливий законопроєкт

Комісаря Галилеї убили на приказ Комінтерну.

Такий один день. (фейлєтон Г. Чіпки).

70 літаків для Китаю.

Молодомузці знову разом.

ч. 241 (14.785). Львів, неділя 31. жовтня 1937 Ордь розстрілюваний niszczona gtówką Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Квартально . . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

СВЯТОСЛАВ ГОРДИНСЬКИЙ.

СУЧАСНИКАМ.

ЙДЕМО НАЗУСТРІЧ ДНЯМ. ЯКА СУДИЛА ДОЛЯ
ДІЙТИ НАМ НА МЕЖУ ЖОРСТОКИХ НАШИХ МРІЙ
ЯКА ВОЛОШКА Й МАК З ПОТОПТАНОГО ПОЛЯ
НАМ БЛЮЗИ ЗАКВІТЧА? І СУДЖЕНИЙ ЯКИЙ

З НАС ЖЕРЕБ КОЖНОМУ, ХТО, НІЖНІСТЮ НЕ ВПИВШИСЬ,
В ДАЛЕКИХ ПРОЧУВАНЬ ЗАСЛУХАНИЙ ЛУНУ,
КОМУ НЕВТИШНО БЄ ВАЖКОЮ КРОВЮ ЖИВЧИК
І БЛИСКОМ ПРОТИНА ХМУРНУ ДАЛЕЧИНУ

ГНІВЛИВИЙ ПРИВИД ДНІВ, ЯК НАМ РВУЧИ ВОЛОССЯ,
НАВКОЛО ПРОНЕСУТЬ СВІЙ НАВІЖЕНИЙ РЕВ
НЕБО КОЛЮЧИ КОРІННЯМ ДЕРЕВ,
ПРОРИЮТЬ ЗЕМЛЮ ЗНОВ ТА ЗНОВУ ЩЕ ДРО ЗРОСЯТЬ?

ДЛЯ НАС, ЩО СТОРОЖКО ЗРОСТАЄМ, БЕЗ ОМАН,
ЯКИМ РАМЕНА ЧАС ЩОДНЯ ЗАЛІЗОМ ЧАВИТЬ,
БІЙЦЯМ МІЖ ЗРИВАМИ Й УДАРАМИ ДВОМА,
ДАРЕМНІ ЛАШТУНКИ ЗРАДНОЇ ТИШІ. НАВІТЬ

РОЗКВІТЛИЙ ВИШНЕЮ ДИТЯЧИЙ ТЕПЛИЙ СМІХ
НЕ ВТИХОМИРИТЬ НАС, СУВОРИХ І НЕЩАДНИХ,
— У СКРОНІ ЗАВЖДИ БЄ ТОЙ САМИЙ КРОВИ БІГ
І ГОСТРОЗОРОСТИ НІЯКА СИНЬ НЕ ЗРАДИТЬ.

В НЕЗБОРНІЙ ГРІ УЯВ, ЗАДИХАНІ, ЩОДНЯ
МИ ТИСНЕМ ДО ГРУДЕЙ СВОЮ НЕВИДНУ ЗБРОЮ
І КОЖНОМУ ІЗ НАС ТАКА ТЕПЕР ЧУДНА
ВИСОКА СИНЯВА ДОСТИГЛОГО СПОКОЮ.

І ПРОМЕНІ ЯСНІ, І СКОЛИХ СОННИХ ВІТ,
ДАРЕМНИЙ АРОМАТ ДОЛОНЬ МЯКИХ І НІЖНИХ,
КОЛИ В ДАЛЕЧИНІ НАМ ТІЛЬКИ ПИЛ І ПІТ,
ПІД НЕБОМ ДИМНИМ ШКУР НАТЕРТИХ ЗАПАХ МЛІСНИЙ

УТОМА НА ШЛЯХАХ, І ОБРІЙ В ОГНІ,
І СПРАГА НАВІСНА, ЩО ВЯЛИТЬ ГОРДУ ВОЛЮ,
І СТЯТІ ЩЕЛЕПИ, ОЧЕЙ ГАРЯЧИХ ГНІВ, —
ІСТОТА ВСЯ В ПРОСТІР НАПРУЖЕНА ДО БОЛЮ...

КОМУ З НАС СУДЖЕНО КРІЗЬ БУРЮ ТА КРУТІЖ
НЕЗАТОРКНУТИМ ПРОЙТИ. КОМУ З НАС БУДЕ ДАНО
ЗНОВ ВИНЕСТИ ТАВРО ВОГНЮ ТА ГУРАГАНУ
НА СПАЛЕНІМ ЧОЛІ, І РОЗГУБИВШИ СКРІЗЬ

ПО ЗОРАНИХ ПОЛЯХ СВОЇХ МІЛЬЙОННИХ ДРУЗІВ,
ПІДНЯТИ Й ПОНЕСТИ ЗІМЯТИЙ БОЄМ СТЯГ
ІХ СЛІВ ТА ІХ БАЖАНЬ, ЗАВМЕРЛИХ НА УСТАХ
В НЕСПОВНЕНІЙ ЖАЗІ, У НЕДОПИТІЙ ТУЗІ?

Сплатімо великий довг!

„Нема більшої любови, як та, коли хтось життя своє віддає за братів своїх!"

Так — за Святим Письмом — годиться сказати про Тих, що лягли за рідний край і нарід.

Та чи не можна сказати так і про тих, що сили свої і здоровля своє віддали за нас? Віддали — і живуть, животіють між нами, звичайно в злиднях, у холоді й голоді, бо й заробити не годні, будучи або каліками без рук і без ніг, або важко хворими від ран...

ЦЕ УКРАЇНСЬКІ ІНВАЛІДИ.

Є їх ще понад дві тисячі людей. Щоб забезпечити їм найскромніший прожиток, треба мати понад сто тисяч золотих річно. На нас моральним обовязком є зложитися на цю суму — і на ще більшу.

Іде місяць — листопад...

У цьому місяці згадаймо тих, що не жалували здоровля й віддали його за свій нарід! І не жалуймо жертви на ту благородну ціль!

Нехай посилиться жертвенність на українських інвалідів! Ніхто не сміє відмовитись від помочі українським інвалідам у Листопаді. Бо це їх місяць — Листопад...

Вони ждуть на нашу поміч, вірять у неї...

І подамо їм помічну руку — не як милостиню, тільки як скромну сплату Великого Довгу...

Цього вимагає наша честь перед нами самими і перед світом!

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ДОПОМОГИ ІНВАЛІДАМ У ЛЬВОВІ.

ІДЕАЛ ТА ВІРА.

Львів, 30. жовтня 1937.

Рік за роком минає, колишнім молодим хлопцям іней уже посріблив голову та волос прорід, колишні старші провідники здебільша в могилу лягли, і спомин щораз бліднший в уяві колишніх творців та учасників подій. Обриси колишніх реальних образів розпливаються у притуплений памяті. І разом із тим щораз яскравіше виступають обриси невхопної, але тривкої невмірущої Ідеї.

Існує ціла наука про ідеї, існують точні дефініції, що таке ідея та що конкретна програма, що спільне між ідеєю і політикою та чим ріжняться ці два поняття. Але мабуть важко найти другий у світі нарід, де так виразно, як у нас, українців, видно булоб, що не треба ніяких учених формул на те, щоб знати і відчувати, яка великанська ріжниця буває між світом дійсности та світом ідей та що значить рахуватись із реальною дійсністю та що — леліяти в душі давній Ідеал! Коли знає аналогій історія визвольних рухів ріжних народів, щасливих і сильних після того, як здобули свій Ідеал, то на українському прикладі теперішні й будучі історики національних рухів можуть ще раз вчити всіх недовірків, що щойно спільний національний Ідеал перетворює етнічну масу у свідому своєї нерозривної спільноти — націю.

Живемо у часах, коли дехто починає оспорювати вже й само право українців до їх національного Ідеалу. Гадаємо, що з усіх безнадійних справ, засуджених на неминучу програну, боротьба проти права до Ідеалу — найбільш безнадійна. Коли не можна від нікого, що хоче жити, вимагати самогубства, то й не можна від народу, який зараховує себе до народів живих, жадати, щоб він вирікся свого Ідеалу! Коли окрема сіра людина мало вартна, якщо обмежується до того, щоб вставати рано їсти, журитись і тішитись маленькими справами свого маленького гуртка, та лягати спати, щоб другого дня робити те саме, без ніяких дальших цілей у своєму житті, без ніяких глибших заінтересувань до чогось, що не звязане з хлібом, з матеріяльною екзистенцією, — то що вартний нарід, який існує без мрій, осяйних вірою у щось далеке у світі матерії, але близьке й рідне у світі духа?!

Від перших проблисків національного пробудження, український нарід Галичини, що ще вчора виконував на панських ланах панщину, видвигав у першому маніфесті Галицької Руської Ради Ідеал національної спільноти та — ближче ще неокресленої — національної свободи. Одночасно на Наддніпрянській Україні поет, що вродився кріпаком і не дожив скасування панщини, ідеал волі підніс до таких висот, до яких думку і слово може підносити тільки геній. І від того часу стомилевими кроками здоганяв і здоганяє український нарід інші народи культурного світа, свідомі своєї вартости і своїх цілей. Стомилевими кроками йшла українська політична думка — від дат скасування панщини до дат 1-ого листопада у Львові та 22. січня у Києві.

Минулися ті дати, як виразники певних конкретних політичних подій. Прийшли дати інші, що змінили політичну мапу українських земель та встановили іншу дійсність. Але залишились дати, як виразники певних Ідеалів.

Вирінали і ярко блистіли та занепадали і бліднли ідеї. Але й поміж ідеями є такі, які встоялися проти всіх бур і негод, що стрясали долею держав і народів світа. І є між ними Ідеал Волі; він був, є і буде, бо він незалежний від політичних обставин ані найбільших змін і потрясень.

Ідеал Волі є звязаний з Ідеалом Віри. І коли жива, творча, повна розвоєвих сил нація не може виректись свого Ідеалу, то так само не може вона виректись своєї віри в Ідеал.

Польсько-українські переговори у листопаді 1918 року.

Цей огляд польсько-українських переговорів у днях від 1.—21. листопада 1918 року у Львові складений на підставі книжки О. Кузьми „Листопадові дні 1918“, Львів 1931. Зазначуємо, що ввесь огляд — це самі цитати зі сторінок: 82—85, 106—111, 125, 227, 337—348 та 380—391 названої книжки, так, що тепер крім підтитулів не додали ми до того тексту буквально ані одного нового слова.

Редакція.

НАВЯЗАННЯ ПЕРЕГОВОРІВ І ПЕРШІ ДНІ ПЕРЕВОРОТУ.

Під вечір 1. листопада 1918 зібралася на засідання Українська Національна Рада, якої президія доповнилася представником українських соціял-демократів, д-ром Львом Ганкевичем, що став третім заступником голови.

Зараз приступлено до денного порядку, зголосилася польська делегація під проводом крайового маршала Незабітовського. В склад делегації входили члени крайового виділу д-р Домбський і гр. Козебродзький та рад. крайового виділу Савчинський. Делегацію прийняв у присутності цілої Національної Ради заст. голови Ів. Кивелюк. Провідник делегації Незабітовський заявив:

— Після того, що сталося, нашим обовязком було тут прийти до вас, щоби шукати шляху до якогось порозуміння та наладнати мирні взаємини між українським і польським населенням. Зараз спір між обома народами вирішать ті, що рішають про долю світа, себто побідні держави Антанти, мусимо припинити дальший пролив крови, який вже розпочали деякі шалені голови з нашого боку. Серед пануючої атмосфери назбиралося багато пального матеріялу і може прийти до загального вибуху, а це було би зайвим нещастям для краю.

Перший відповів рад. Кивелюк, зазначуючи, що львівський переворот стався в імя признаного цілим світом принципу самовизначення на своїй національно-етнографічній території. Бо що Вам, панове поляки, належиться — говорив він — є й нашим правом. Розуміється, що дорога до порозуміння між українським і польським народом стоїть отвором, однак під умовою, що поляки признають суверенність проголошеної ще дня 19. жовтня Української Держави на етнографічних українських землях Австро-Угорщини. Війська Української Національної Ради закріпили волю українського народу в столиці краю. Вашим першим обовязком є здержати виступи „шалених голов“ проти українського війська. Саме тепер від вулиць Городецької і Сапіги наступають польські відділи зі зброєю в руках. Вплиніть на них, а тоді прийде до порозуміння в справі повного збереження ладу, здержання нормального життя та забезпечення повноти прав усіх національних меншостей!

Член Ради, ред. д-р Лозинський зазначив, що передумовою наладнання добрих відносин є вдоволяюча відповідь на запит: чи поляки признають право самовизначення українського народу на українських землях бувшої Австро-Угорщини та чи Східна Галичина по Сян з Лемківщиною є тою територією, на якій нашому народові прислугує повне право самовизначення? Навязуючи до натяку делегації про можливість проливу крови, д-р Лозинський звернув увагу, що ще 19. жовтня візвано всі національні меншости, головно поляків і жидів, вислати своїх представників до Української Національної Ради, але польські громадяни цього не зробили. Навпаки, тиждень пізніше створили Польську Ліквідаційну Комісію в Кракові, яку рішено на день 1. листопада перенести до Львова, розтягаючи її владу на цілу Галичину. Ця комісія приписує собі повноту влади, іменує урядників, видає розпорядки, які нехтують право української нації. Сьогодня, казав промовець, ми перейняли владу в столиці і краю зовсім легально, спираючись на прийнятих цілим світом засадах Вільсона і на маніфесті монарха розпадаючогося Австрії.

На те член бувшого крайового виділу д-р Домбський відповів: „Мушу широ признати, що поведінка української влади дотепер була вповні поправна, що лад збережено, що ніяких виступів проти членів польської нації не було. Ми прийшли сюди вправді самочинно, без ніяких мандатів, але всеж таки ми є поляки і когось репрезентуємо. Як приїдуть польські посли, тоді буде вже законна репрезентація. Покищо пропонуємо українцям створити за взаїмним порозумінням такі умови, щоб ішло нормальне життя, щоби не допустити до вибуху нагромадженого пального матеріялу. Тому нехай делегація Ради з одної сторони, а крайовий виділ і заступники управи міста з другої зійдуться на нараду задля порозуміння“.

Член Ради д-р В. Охримович зазначив, що українці поводилися вповні льояльно супроти поляків, запросили їх до участи в Українській Національній Раді, однак нас зігноровано. Хочемо зберегти лад, оминути розлив крови, але чи й поляки хочуть того? Якщо так, то просимо вас: 1) негайно видати успокоюючу відозву до польського населення і 2) делегувати своїх представників як членів Української Національної Ради.

На те д-р Домбський заявив, що відозва є приготована і буде оголошена якнайскорше.

Опісля рішено, що на другий день в год. 10. рано зберуться представники обох сторін, української і польської, на спільну нараду, щоби взаїмно порозумітися і наладити нормальне життя.

На тому засіданню Української Нац. Ради д-р Степан Федак референував про наради з представниками міської управи. А саме д-р Стеслович в імени міської управи ставив такі домагання: 1) звільнити магістрат від військової обсади та усунути скорострільні, 2) дозволити на свобідний доступ до бюр магістрату всім урядовцям і публиці, 3) оскільки можливо, дозволити на функціонування міського трамваю, 4) дозволити на засідання міської ради, 5) зняти з ратушевої вежі українські прапори. Якщо ті домагання будуть сповнені, розпічнеться правильне урядування міської управи.

Після довшої дискусії Українська Нац. Рада з огляду на конечність фунгування міських провізаційних бюр, рішила старатись уможливити наладнання нормального урядування міських органів, оскільки, розуміється, позволить на те воєнне положення. Однак комендант українських військ от. Вітовський заявив, що покищо військовий інтерес не позволяє на необмежений рух в магістраті. Буде це можливе аж тоді, коли українська влада в місті буде безсумнівно закріплена...

Ветеринарійна порадня

для малих звірят

Львів, Новий Світ 15, тел. 222-23,

від 9—1 і від 3—6. 4—5

ДРУГА СТАДІЯ ПЕРЕГОВОРІВ ТА СПІЛЬНА ВІДОЗВА.

Польські громадянські і політичні діячі, заскочені неждійно фактами, що зводили вінець їхні пляни щодо Східної Галичини, розпочали зручну політичну гру, що мала на меті поставити існування української державности на цій землі під знак запиту і проволікти збройне вирішення справи аж до часу, коли обставини зложаться для них корисніше. Рахуючись зі своїм некорисним положенням на самому початку, вони вдалися з українцями в переговори, розпочинаючи їх дуже хитро. З першої розмови бувшого крайового маршала Незабітовського та кількох представників польського громадянства з членами Української Національної Ради виходило, що вони тимчасово, до міжнародного мирового конгресу, готові признати українську державну владу, видати для польського населення успокоюючу відозву і взагалі довести до порозуміння між обома народами, що заселюють столицю краю. На тій основі Українська Національна Рада вислав в суботу 2. листопада передполуднем своїх делегатів на дальші переговори, що відбулися в соймовому будинку.

На цих переговорах явилося з обох сторін багато осіб. З українців, під проводом голови галицької делегації Української Національної Ради, д-ра Костя Левицького, були: д-р Лев Ганкевич, д-р Роман Перфецький, д-р Льонгин Цегельський, на короткий час явився теж митрополит Шептицький. З поляків крім членів вчорашньої делегації прийшли вшехполяки д-р Адам, д-р Сталь і проф. Хлямтач, демократи д-р Стеслович і д-р Шляйхер, всі члени Польського Комітету Народового.

Відразу було пізнати, що Незабітовський і тов. усунулися в тінь. Вчорашня польська примирність щезла під впливом найновішої боєвої ситуації у Львові. На перше місце висунулися вшехпольські лідери Адам, Сталь і Хлямтач, які заявили у своїх промовах, що вони не мають права говорити в імени галицьких поляків, бо це належить до польського уряду у Варшаві. Так само не можуть признати Української Національної Ради державною владою, тільки репрезентацією українського народу. Вони могли би щонайбільше приступити до утворення тимчасової комісії, зложеної з поляків та українців, яка тимчасово, доки мировий конгрес не рішить про приналежність краю, управляла би цілою Галичиною замісць дотеперішнього австрійського намісництва. Розуміється, що цю платформу українці відкинули, стоячи на становищі державної самостійности Східної Галичини. Тоді поляки предложили, щоби питання державности Східної Галичини оставити на боці, а зайнятись життєвими справами міста Львова. Населення потребує спокою, порядку і забезпечення поживою, а для переведення цієї задачі слід вибрати польсько-український комітет, зложений по половині з 12 членів. Українці на це згодилися і зараз таки цей комітет вибрано та уложено відозву, яку він мав видати в обох мовах. Текст відозви був такий:

До населення міста Львова!

Горожани!

З огляду на події, які від вчора відбуваються в нашому місті, першою потребою є, щоби безпечність життя мешканців і правильний хід щоденного життя були вдержані. Українці і поляки в зрозумінні цієї потреби і свого обовязку супроти міста вшйшли в порозуміння. На основі цього порозуміння утворено спільний комітет в ціли удержання спокою, порядку і публичної безпеки, а також запевнення апровізації. Вас, громадяни, взиваємо зберегти безоглядний спокій. Як з української так і з польської сторони слід уникати всього, що могло би мати характер якоїнебудь агресивної збройної сили. Щаслива будучність обох народів вимагає, щоби в столичному місті Львові публичний порядок і суспільний лад був безоглядно бережений. Спільний польсько-український комітет буде про це дбати. Вас, громадяни, взиваємо, щоби Ви спокійним поведенням облекшили нам нашу задачу.

Львів, 2. листопада 1918.

Д-р Ернест Адам, д-р Шимон Бернадзіковський, д-р Лев Ганкевич, д-р Ізидор Голубович, д-р Станіслав Домбський, д-р Людвік гр. Козебродзький, д-р Кость Левицький, д-р Михайло Лозинський, д-р Щепан Миколайський, Йосиф Найман, Станіслав Незабітовський, д-р Роман Перфецький, д-р Тадеуш Пілят, д-р Генрик Савчинський, д-р Владислав Стеслович, д-р Стефан Федак, д-р Марцелі Хлямтач, д-р Льонгин Цегельський, д-р Филип Шляйхер, д-р Леонард Сталь, д-р Владислав Яль, д-р Антін Юраш.

Така відозва появилася дійсно на мурах міста, однак, як показав дальший хід подій, вона була безпредметова вже тоді, коли її розліплювали, бо комітет з польської вини розбився.

А тимчасом, щоби припинити розлив крови, постановлено тригодинне примиря, що мало бути вступом до переговорів для довшого воєнного розему. Просто з наради д-р Сталь удався до польської команди, щоби вона припинила бої.

Однак примиря не було по нутру польській команді.

Пізнати, що це білля прано в Радіоні. Є воно наскрізь чисте і тому ідеально біле.

RADION

ПЕРЕ БІЛЛЯ „НАСКРІЗЬ“

ВИРІБ SCHICHT-LEVER S. A.

ЗМІНА ПОЛЬСЬКОГО СТАНОВИЩА.

І польський командант старався доказати, що примиря принесло полякам шкоду, а зате українцям велику користь, позволяючи зміцнити свої загрожені місця.

Аргументи представника польської військовости переконали не тільки членів Польського Народового Комітету, але й тих людей, що підписали польсько-українську відозву. Показалося це на засіданні миротворчого комітету, яке відбувалося вечером у Торговельній Палаті. Перш усього продовжено примиря на дальші 3 години, щоб уможливити дальші наради, на яких польські члени комітету знов змінили своє становище. Адам і Сталь заявили, що спокій в місті залежить від згоди польського війська, якому вони не мають права диктувати. В справі припинення боїв, то польський командант готов згодитися на довше примиря, однак хоче переговорювати в цій справі безпосередньо з українським командантом. Українська сторона і на це згодилася, хоч із становища української державности ніякого самостійного польського війська не було. Ще вчора бувший краєвий маршалок Незабітовський назвав їх „шаленими головами", а нині вони в очах тих самих людей були вже „польським військом", що диктує мир або війну.

Переговори обох командантів, при участи також членів комітету, який по правді втратив вацію існування, йшли при сильній агресивности польської сторони. Поляки не числилися зовсім з українськими аргументами і сформулювали, чи радше продиктували такі свої точки:

1) Війська обох воюючих сторін опорожнюють негайно публичні і приватні будинки, з виїмком тих, де находиться каси, які охороняє дотеперішня залога, доки не утвориться міліція. Перших 50 людей майбутньої міліції охороняє ратуш, який не вважається касовим будинком.

2) охорону всяких публичних обектів в місті та публичного ладу віддається горожанській міліції, яку має зорганізувати українсько-польський комітет, причому перших 50 людей для служби в ратуші зложить найпізніше до 10 годин після підписання примиря, а опісля ця сторожа остає під приказами президії міста.

3) Українські і польські війська творяться й організують дальше явно і правно у взаїмній від себе незалежности, в касарнях, приділених їм комісійно. В тій ціли буде переведений за обостороннім порозумінням поділ б. австрійських будинків і обектів на основі рівности.

4) Для припинення й опанування евентуальних рабункових заворушень, яких здавити міліція не булаб у силі, встановлюється команду з двох військових старшин по одному з кожної народности, яка видасть своїм військам приказ, оперті на порозумінні.

5) Важність нинішнього розему входить в життя дня 3. листопада 1918 р. в год. 2 в полудне і обовязуватиме обі сторони впродовж 10 днів, значить до 13. листопада 1918 р. год. 2 попол. зі силою всіх постанов міжнародного права, а правом обостороннього виповідження на 24 год. наперед. На випадок невиповідження розему продовжується його в часі останніх 24 годин на тих самих або нових умовах на дальших 10 днів.

Таких умов українські делегати підписати не могли. Не можливо було приняти особливо третю точку, де говорилося про організацію військ і непризнавання української державної суверенности польським військом. Була це умова правно-державного характеру і тому українська сторона заявила, що мусить предложити справу наперед Української Національній Раді. Відповідь полякам українські делегати мали дати в неділю, 3. листопада год. 2. попол., а до того часу продовжено примиря.

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦ. РАДИ.

Над цими предложеннями радила Українська Національна Рада. Вона рішила, що польські умови торкаються двох різних справ: а) справи міжнароднього уладження відносин між польською й українською державою і б) справи розему між військом української держави і польськими боевими відділами. Щодо першої справи Українська Національна Рада як найвища репрезентація української держави може говорити тільки з рівнорядним польським органом, отже деякі з членів делегації вершавського уряду. Предложення в справі розему також годі приняти, бо зі задержанням у Львові польського війська признається державу в державі. Після заключення такого розему — говорено на нараді — польське цивільне населення зорганізується в боеві відділи і нападе на державні будинки, щоби зліквідувати українську владу. Міська міліція під орудою магістрату не буде її боронити, а коли на її оборону виступить українське військо, то проти нього виступить знов польське військо і бої зачнуться на ново, тільки серед обставин для українців далеко більше некорисних. Всежтаки Українська Національна Рада заявила готовість до дальших переговорів в справі розему і заведення спокою та порядку в місті, а нових доріг порозуміння нехай шукає покликаний до цього спільний комітет при участи комендантів.

Цю пропозицію українські делегати передали в означеним часі, в год. 2. по пол. польській стороні. Для дальшої акції в цій справі вони пропонували негайне продовження примиря, щоб даром не лилася людська кров. На це польська сторона відповіла, що це неможливо та що з огляду на неприняття українською стороною польських умов, примиря скінчилось і настав знову стан війни.

Польська військова команда вже рано проклямувала боеву акцію.

НОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

Вість про приїзд української делегації з Києва та чутка про сподівану поміч спова Збруча дійшла, розуміється, швидко також і до польського відома і то у хвилини, коли вони були під вражінням своїх останніх невдач на боєвому фронті. І вже того самого дня в головній команді українських військ явилися представники польського громадянства, проф. Хлямтач і д-р Адам та просили 48-годинного примиря, щоб дати їм змогу порозумітися з Варшавою, а польському населенню по обох фронтах запастися харчами. Крім того передали лист від проф. д-ра Ернеста Тілля з пропозиціями щодо українсько-польського порозуміння у Львові.

Справу передано під розгляд Української Національної Ради з участю представника військової команди. Принціпіяльно і Національна Рада і Начальна Команда стояли на становищі, що польська сторона у воєнних кроках не уважає собою регулярного війська, тільки озброєні цивільні відділи, з якими українське військо не може входити в ніякі умови. Інша річ справа потреб польської людности, але припинити воєнні кроки може виключно українська військова команда, оскільки на це позволяють вимоги стратегічного положення. Тому справу нового примиря полишено до вирішення Начальній Команді а лист проф. Тілля з мировими предложеннями передано делегатам Ради до евентуального зужиткування при переговорах.

Покищо з відповіддю на нові польські мирові пропозиції українці не спішилися. У свіжій тямці були досвіди з мировою тактикою, яка полягала на тому, що цивільна сторона нібито мирилась, а збройна сторона, використовуючи українську боеву абстиненцію, дальше билася.

Український переворот обеднав, як відомо, польське цивільне громадянство по обох боках львівського фронту в два одноцільні табори, що супроти української влади займали однаково негативне становище, хоча держалися різної тактики. І польський Народовий Комітет по українському боці і Польський Комітет по польському боці не визнавали української державности у Львові і виступали одноцільним фронтом у спільній акції мирових переговорів з українцями...

УМОВИНИ „ПАЦИФІКАЦІЇ" МІСТА ТА УКРАЇНСЬКА ВІДПОВІДЬ.

Дня 7. листопада, поляки запропонували „пацифікацію" міста.

В додатковій стилізації остання точка звучала так:

„Не признаємо всіх дотеперішніх розпорядків Української Національної Ради. Для вирішення польсько-українського спору в цілости установиться комісію, зложену з делегатів варшавського і київського уряду, Української Національної Ради й Польської Ліквідаційної Комісії".

Вже тільки те, що поляки не визнавали дотеперішніх розпорядків української влади, було достаточною причиною, щоби польське мирове предложення дати до актів. А проте Українська Національна Рада, йдучи по лінії відозви, оголошеної 6. листопада шістьма своїми членами як бувшими членами українсько-польського горожанського комітету, взяла згадані польські умовини під наради. Вислідом довгої дискусії було ухвалення у відповідь на польські умовини таких українських умовин:

Найвища кляса

радієвої техніки

Супергетеродини Capello сезону 1937/38 в під кожним оглядом старанно сконструювані. Спеціяльний натиск покладено на ідеальне відтворювання цілої скали тонів. Засяг обіймає Европу і заморські краї.

Хто тільки може, нехай не шадить малої ріжниці в ціні апарату Capello. Не замрячений відбір за довгі роки ту ріжницю вирівнає.

ТИП „CAPRI".

5 ламп, 7 обводів, Засяги хвиль 15—2000 м., стиглі для дзеркальної частоти, повна автоматика і вирівнання фадінгу, плинна регуляція барви і сили звуку, електродин, концертовий голосник, вдих енергії на 50 Ватт.

Capri

CAPELLO Super-radio

Licencja.
Radiofabrik INGELEN - Wien

I. Політична справа

Для вирішення польсько-українського спору в цілости скличеться міжнародню, польсько-українську конференцію, зложену з представників: урядів київського та варшавського, Української Національної Ради і Польської Ліквідаційної Комісії.

Колиб ця конференція не полагодила справи, полагодження її передасться загальній міжнародній конференції.

II. Військова справа

1. Начальна військова управа аж до дефінітивного рішення по думці І. уступу належить до української військової команди.

2. Польська збройна організація має зараз розвязатися.

3. Цивільне населення має бути негайно розброєне.

III. Самоуправа міста Львова.

1. Самоуправа міста Львова остає в дотеперішньому складі з тим, що прибічна рада вибирає одного віцепрезидента українця.

Президія ручить, що самоуправа міста Львова не буде вжита проти стану, витвореного Українською Національною Радою.

2. Для береження порядку і безпеки мешканців міста Львова твориться міліцію, зложену в рівній части з українців, поляків і жидів.

Українські умови, закомуніковані польській мировій делегації, були предметом нарад Польського Комітету Народового, що вів переговори також іменем польських збройних сил. В дні 10. листопада польські делегати заголосили відповідь, в якій Польський Комітет Народовий знову заявив, що не признає з правного боку ні Української Національної Ради ні її розпоряджень. Тому, мовляв, стоїть на становищі чисто фактичнім і обмежується на справи міста Львова. Українські точки І. і ІІІ. він приймає. Щодо точки ІІ. Польський Комітет Народо

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ

та убрання найдешевше у фірмі

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Лагідний засіб прочищуючий, що діяє без побічних проявів „НОМОЛ" парафіновий лікувальний олій, красний препарат.

РАҐЛЯНИ

Раґляни від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Міколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол 7.
Дитяча конфекція

вий стоїть на цьому, що польська збройна сила у Львові мусить бути задержана.

Отже одинокою спірною точкою була справа польського війська. Українська сторона стояла все на тому, що у Львові і взагалі на **українській державній території не може бути польського війська та що збройною силою можуть розпоряджати тільки українці.**

Довкола цієї точки й обертелися переважно дальші переговори, оскільки поляки не виступали з предложенням короткого припинення боїв, себто примиря. На точці польського війська поляки були неуступчиві. Та й не диво, — за своєму війську вони будували все інше, а примиря чи розему потребували тільки задля остаточної збройної перемоги.

БЕЗВИГЛЯДНІСТЬ ПЕРЕГОВОРІВ ТА ІНІЦІЯТИВА МИТРОП. ШЕПТИЦЬКОГО.

Всім було ясно, що переговори не доведуть ні до чого. Занадто свіжий і яскравий був приклад Перемишля, в якому швидко після аналогічного замирення зовсім зліквідовано українську владу.

Польська команда дістала вже з Перемишля запевнення відсічі. Комендант перемиської залоги пплк. Токаржевський повідомив, що в найближчому часі вирушить на Львів і жаждав точного ситуаційного звідомлення, яке йому й вислано дня 15. листопада. Головна річ була в тому, щоби витревати як найдовше.

Посередниками в справі примиря стали несподівано церковні достойники обох обрядів. Підчас звичайних переговорів дня 16. листопада доручено українським і польським делегатам листа, підписаного обома львівськими митрополитами: о. Шептицьким і кс. Більчевським. Лист, писаний на одній картці паперу, містив однозвучне прохання обох церк. достойників, в українській і польській мові, щоби делегати довели до припинення проливу братньої крови. Український текст був такий:

> До Високоповажаних Панів, ведучих переговори в Палаті промисловій у Львові.
>
> В імени цілої людности Львова, яка в тих днях тільки терпіла, і в імени любови ближнього, котру проповідуємо, тим спільним письмом звертаємось до Вас, Високоповажані Панове, з тою усильною просьбою: підіть з обох сторін в уступчивости, як далеко лиш можете, здержіть братовбийчі бої і верніть нашому місту та всім мешканцям так бажаний мир, а вдячність міста і наша буде упрошувати для Вас з неба благословенство, обіцяне миротворцям.
>
> Львів, 16. листопада 1918.
>
> **Андрій Шептицький, митрополит.**

Як можна було надіятись, інтервенція владик обох обрядів в користь мира серед тодішніх обставин не могла увінчатись успіхом, дарма, що заангажувалися в ній як ватиканські кола. Саме тоді, коли оба владики писали свої мирові листи, на мурах міста появилася польська відозва з підписом „Обивательство міста Львова". В цій відозві сипались громи на українців за те, що не хотять признати над собою польського панування і відкидають умовини, диктовані їм поляками. Відозва була повна ненависти до українців і кінчилася закликом до поляків, щоб усі як один хопили за зброю і змусили український нарід зректися своєї державности у Львові.

Окрема згадка належиться українській мировій делегації, що приїздила з польськими парляментарями з польського боку. Була це делегація українських залізничників, оброблених інж. Гавзнером, і їхні домагання йшли очевидно по лінії польських інтересів. До них прилучився добровільно о. Лев Сембратович, обіцюючи Гавзнерові зробити зі свого боку все, „щоб скінчити з огидою, якої є свідком."

МІСІЯ ФРАЦУСЬКОГО ПОРУЧНИКА ВІЛЛЄМА.

Польське положення ставало непевним, бо другий день примиря минав, а сподіваної відсічі у Львові не було. Тоді станув полякам в пригоді французький поручник Віллєм (Villaime), що в характері представника франдуської місії з Румунії перебував уже другий день у Львові. За його посередництвом українці згодилися на продовження примиря на дальших 24 годин.

Характеристичним для польської „мирової" тактики є приказ, даний командою польських військ з приводу продовження примиря:

Приказ.

Примиря на тих самих умовинах продовжено на 24 годин. Кінчиться воно рішуче 21. листопада год. 6. рано і з цією хвилею зачинаються невідклично бої.

Львів, 19. листопада, 8.30 веч. 1918 р.

За згідність: Гарбень, адютант. Мончинський начальний командант.

Для повноти образу польсько-українських військових взаємин з того часу слід згадати ще про одну умову, яку зробили обі противні сторони тогож дня.

В останньому часі, з саме від примиря, ці переговори велися навіть нібито під оком Антанти, яку представляв агент французької місії з Румунії, пор. Віллєм, що приїхав з Яс у товаристві поляка Сокольницького, польського помічника при цій місії.

Перший день свого побуту у Львові (18. листопада) пор. Віллєм обертався виключно по польському боці, де інформували його ріжні польські діячі з головою Комітету Народового Ценським. Щодо польсько-української границі Віллєм був зорієнтований своїм першим інформатором Сокольницким по лінію Буга і горішнього Дністра. Однак львівські поляки уважали таку розвязку галицького питання національною катастрофою і дальше обробляли Віллєма на свій лад, обвантажуючи його своїми політичними аргументами. На 2-ий день, 19. листопада французький агент приїхав на український бік і зійшовся з представниками української цивільної та військової влади. В державному Секретаріяті закордонних справ він заявив хитро, що приїхав тільки як обсерватор і не має ніяких повновластей до посердництва, однак булоб йому приємно припинити своїм посередництвом пролив крови. В самій спірній справі він очевидячки стояв по стороні поляків, хоч у розмовах з українцями старався це скривати.

19. ЛИСТОПАДА 1918.

Тогож таки дня (19. листопада) українські і польські делегати зійшлися знову на дальші переговори в справі мирного налаштування українсько-польського співжиття у Львові і в краю. Польська боєва сила мала, як сказано, ще від вчора готовий плян загального наступу, а проте польські політики торгувалися на всякий випадок. Подали тепер свої умовини, що були розробленням відомого проекту, предложеного д-ром Хлямтачем на польсько-українській нараді 2. листопада.

Відповіди на оці польські умовини українські делегати без порозуміння з українським урядом дати не могли. Ходило про таку важну річ, як згоду на істнування польського війська у Львові та на українсько-польську кондомінію в цілому краю. Однак з мирного тону дискусії на тему залишення польського війська у Львові, розуміється, в обмеженому числі та після заприсяження на вірність українському урядові, поляки винесли чомусь враження, що українці схильні прийняти їхні умовини, хочби змодифіковані. Вони й взялись навіть виладжувати подрібний проект довшого розему, що мав стати предметом дальших нарад. Пустили навіть по місті поголоску, будьтобы українці вже хотять замиритись. На ділі українські делегати нічого не обіцяли, крім цього одного, що свою відповідь дадуть після порозуміння зі своїм урядом на другий день.

В тій справі відбулася в днях 19. і 20. листопада рада українських державних секретарів при участи д-ра Р. Перфецького і д-ра М. Лозинського, як делегатів до переговорів з поляками, та представників Начальної Команди українських військ. Делегати дали звіт з дотеперішнього стану переговорів і жаждали від уряду ясної рішучої постанови, чи мають обставати при попередніх умовинах, щоби довести до безоглядного усунення польського війська зі Львова, чи може згодитись на лекші умовини з огляду на стан українського війська.

НАПЕРЕДОДНІ ПОЛЬСЬКОЇ ВІДСІЧІ И УКРАЇНСЬКОГО ВІДСТУПУ.

Перґовори дня 20. листопада попол. розпочалися заявою д-ра М. Лозинського, що рада українських державних секретаріа не могла прийняти умовин, предложених поляками, бо вони суперечні з принципом суверенности української держави. Українське військо, жандармерія і державна поліція в місті і краю не можуть взагалі бути предметом переговорів. Для польського війська в столиці української держави місця взагалі нема. Головний двірець у Львові має перейти негайно в руки українського війська. Міське самоврядування має підлягати президії міста, побільшеній віцепрезидентом українцем, одначе вона не може мати ніякого голосу в справах поліції ані навіть міліції. Має вона зобовязатися формально, що міське самоврядування не буде надужите до звалення по-

Спец. у жіночих недугах і поліжництві
Др. Софія Парфанович
Львів, ул. Зибликевича 51, тел. 105—43.
1943 ВЕРНУЛАСЬ.

рядку, встановленого переворотом з дня 1. листопада. Міліція має складатися по рівній части з українців і поляків і підлягати мішаному комітетові, зложеному по рівній части з українців, жидів і поляків.

На цю заяву відповів д-р Хлямтач широкою політичною промовою, призначеною в першій мірі для Віллєма, що розумів польську та московську мову і говорив сяк-так по московськи.

Проект польсько-українського замирення для цілого краю відчитав д-р Дубанович. Подрібні його умовини покривалися зовсім з проектом пацифкації Львова, предложеним польською стороною попереднього дня. Проект відкидав принципіяльно не тільки українську державну суверенність, але взагалі істнування української державности у Східній Галичині і передавав вирішення спірного питання постороннім чинникам.

Забрав голос пор. Віллєм, що говорив почасти по російськи, почасти по французьки, зазначуючи свою скромну місію; він є тільки висланником Червоного Хреста в гуманітарних цілях. Він бачив, що цілий край спокійний, треба тільки упорядкувати відносини у Львові. Опісля промовляли д-р Перфецький, підтримуючи заяву д-ра Лозинського, а з поляків Ширек і Гавзнер. Цей останній говорив найрадикальніше, а саме, що українська державна суверенність мусить бути відкликана, що поляки не зречуться ніжоли своїх прав до Львова, боронитимуть його до останньої краплі крови і т. д.

Тоді вийшов зі своєї первісної резерви пор. Віллєм і забувши на свою гуманітарну місію, заговорив як суддя, що в імени Антанти видає присуд в користь Польщі. Він заявив досить анонімово, що „русскі" рішили вже долю України в Киеві й України вже нема. Антанта визна-

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

ла Польщу, а України не визнала і ніколи не визнає. Дальше згадав про якісь українські „звірства", про які наслухався від поляків, позволив собі на менторство, що Вільсон не розуміє так самовизначення народів, і взагалі говорив у такому провокаційному тоні, що д-р Лозинський перервав йому, звертаючи увагу, що він не має права в це мішатися і виходить поза межі ролі, в якій бере участь в цьому засіданні.

Д-р Дубанович спитав українських делегатів, чи це їхня ультіма рацію? Українці заявили, що можуть ще переговорювати, і пор. Віллєм жертвував навіть своє посередництво, якщо потрібне ще 4-годинне продовження примиря. Однак поляки сказали, що це вже їм не потрібне, і врешті переговори скінчилися ствердженням, що обі сторони не прийшли до порозуміння.

Коло 3 год. попол. польська відсіч під командою пплк. Токажевського була вже у Львові.

Правильний розділ звуків і лїпший тон запевнює
РОЗСІВАЧ ЗВУКІВ у відбірнику PHILIPS Super 7-38

У світлі польської критики.

ЦІКАВІ РЕВЕЛЯЦІЇ ПРО ГОЛОВНЕ ПОЛЬСЬКЕ КОМАНДУВАННЯ В ЛИСТОПАДОВИХ БОЯХ У ЛЬВОВІ

Листопадові бої за Львів мають по обох сторонах уже богату літературу, особливо по стороні польській, що користуючись великими матеріяльними засобами, зорганізувала спеціяльне „Товариство для дослідів історії оборони Львова та Сх. Галичини". Це товариство й видало досі м. ін. два великі томи „Оборони Львова", що й обіймають кількадесять реляцій учасників тих боїв. Є це реляції з малими винятками самих комендантів та інших фронтових старшин. Хто з українців знає львівські бої з власної участи та практики або знає їх історію з української історичної літератури, завважує відразу, скільки в тих реляціях правди або перебільшення, чи просто видумок, очевидно — в некористь українців. Усеж таки не дасться заперечити, що навіть для українців багато в них інформаційного матеріялу та сенсаційних ревеляцій, які сильно коригують наші погляди на самі події та на даних людей.

На увагу заслуговує особливо велика реляція дипльомованого підполковника в резерві і професора познанського університету, д-ра Антона Якубського, що був тоді другим шефом штабу польської головної команди, уміщена в першому томі п. н. „Листопадові бої у Львові у світлі критики" (стор. 111—282). Є це одна з найцікавіших і найосновніших реляцій, хоча у відношенні до українців не всюди обєктивна і не вільна від тих прогріхів, якими визначається взагалі вся польська історіографія. Але автор хоче бути критичним також супроти своїх і тому цікава його характеристика головного коменданта кпт. Чеслава Мончинського, з яким довелось йому ввесь час співпрацювати. Характеристика тим замітніша, що Чеслав Мончинський перейшов до польської історії і його іменем названо навіть одну з більших вулиць у Львові. Відомаж річ, що Львів, одиноке мабуть місто в Польщі, називає свої вулиці тільки іменами найбільше заслужених для міста і Польщі людей. Зазначуємо при цьому, що автор ставиться до колишнього свого шефа зовсім прихильно, без тіни якоїсь особистої анімозії.

Отже читаємо дослівно таке[1]):

„Кпт. Чеслав Мончинський — це особистість, що перейде до історії, може не так завдяки особистим прикметам, як завдяки політичним впливам, що уможливили йому обняти команду у Львові. Оскільки йде про військове знання, маю враження, що він стояв нижче від пересічного капітана, чи навіть поручника легіонового. З фаху фільософ — був гімназійним учителем у Ярославі — напевно як капітан артилерії не представляв тієї вартости, що напр. резервовий капітан з фаху інжинір. Не маю ближчих відомостей, чи він коли поза батерією або дивізіоном виконував якусь команду, а хоч би і так було, то такої практики, яку переходили легіонові старшини в обсязі ділань відділами над власні сили та всесторонньої тактики, австрійський старшина взагалі, зокремаж Мончинський, не міг мати. Подруге, вихований австрійським шабльоном, оминав по змозі всякого ризика, а у Львові ставилося на карту не тільки ризико особисте, але й ризико цілої справи.

Одначе службові браки Мончинського, скажу щиро, мало нас разили. Кожний розумів, що до спільного зусилля слід причинитися по змозі, конфліктів з ним не було і всі піддавалися його рішенням. У часі його нерішучости чи не присутности ми заступали його з Лапінським[*]), щоб рятувати ситуацію з усіх сил. Маю враження, що в першому тижні, менше більше до 3. листопада, коли Мончинський все упадав на дусі і не багато видавав приказів, рішав майже виключно Лапінський і я. Були моменти і то не рідко, коли Мончинський, прокинувшись із сну, в який западав дуже часто навіть у день, сідав посоловілий на військовому ліжку, яке поставили йому до його кімнати, і після довшої мовчанки кидав пригобленим голосом запит: „Ну, якже там, чи ще бетеся?" Одначе пізніше, як ситуація ставала щораз більше управильнена і була надія, що недалека відсіч дозволить відо-

[1]) Obrona Lwowa, I., стор. 146—150.

[*]) Пор. Лапінський-Нільський був першим шефом штабу.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

НАЙПЕВНІШЕ
і під найкориснішими умовинами зложите свої ощадности в найстаршому
УКРАЇНСЬКОМУ КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.
приймає до обезпечення від вогню і від крадежі-влому всякого роду рухоме майно, стосуючи найнижчі тарифові оплати.

ЮРІЙ КОСАЧ

Сторінка новітньої історії України.

(З приводу чергової праці І. Борщака в „Монд Сляв").

І. Борщак належить до істориків французької школи. Його метода, що допомагає відкривати правду — дедукційна. Він дуже обережний у висновках, у синтетичних виводах, воліє як Беї, Функ Брентано, Ленотр, Льот подати якнайбільше документальних і фактичних даних, що самі насовують читачеві висновок. Це мистецтво історичної науки, мистецтво, в якому найбільше любуються французи: **„ми не намагаємось підтримувати якусь тезу, пише Ж. Бенвіль, ми стараємось лише показати як речі досконувались, які вони мали наслідки, чому в даному менті було взяте таке рішення, а не інше. І що відкривається в цьому процесі? Те, що нелегко є вести народи, нелегко засновувати та зберігати державу..."**

Метода І. Борщака, його стиль є при цьому вільні від якогонебудь перебільшення. „Патріотизм, писав він колись у „Григорі Орлику", є гарною прикметою, але не наук. методою." Побажане було б, щоб І. Борщак написав „щиру історію України" на зразок французьких майстрів або бодай зібрав усе те, чим він освітлював українську історію за кордоном 18 років. Він міг би так особливо опромінити нашу історію, давши її в талановитому скороті і передусім осяяти її новим підходом. Історія ж це передусім психольогія людських учинків, подій та обставин.

Пояснення фактів находимо в останній праці І. Борщака, праці, що затягається на цілий річник, а то й більше, французького офіціоза для славянського світу — „Монд Сляв". Йде про українську справу на мировій конференції 1919. Цей цикль статтей споряджено на підставі особистих спостережень автора-сучасника, на основі архівних даних, праці, на яку зокрема чекав редактор „Монд Сляв", професор Айзенман, історик славянства в Сорбоні, наш приятель.

Доводилось нераз стверджувати визначне місце, яке займе в нашій історіографії місячник „Монд Сляв". Згадаємо те, що він узагалі є одним із найповажніших наших трибун на Заході (вряд із спорідненими як напр. Славонік Ревю), органом науковим і офіційним, що має особливе значіння, коли маємо іноді нагоду оглядати преріжні інші публікації чужими мовами, які мають лише ефемерний, неглибоко-політичний характер, а це обнижує наше імя за кордоном. „Монд Сляв" цінний для нас тим, що від 1917 р. (від хвилини заснування) займає до української справи обективне, навіть прихильне становище (завдяки його керманичам: пок. Айзенманові, Леже, Муссе й одному з головних співробітників — Рене Мартелеві). Крім того історичний матеріял про Україну є там завжди новий, ніде не публікований, як хочби капітальна праця І. Борщака „Україна в літературі Окциденту", чи праці інших українських авторів С. Русової, проф. М. Кордуби.

Коли йде про історіографічний матеріял до справи мирової конференції, то він є у згаданій праці в „Монд Сляв" досить обширний, але слід користуватись ним з великою обачністю. Попри джерела як Бюлетен інформації української преесової бюра, збір нот української делегації (рідке нині видання), публікації проф. М. Лозинського тощо існує ряд розвідок, брошур, статтей, що обговорюють українську визвольну справу на конференції, перо різних авторів. Входять сюди українські публікації (Кушніра, Шелухина, Шіллінга-Сінгалевича, Дністрянського, Темницького, Грушевського), французькі (Андрінеллі, Дюбрея, Ерве, Лявісса, Дю Моріе, Откура, Омана й ін.) прихильні до нас або інспіровані ворогами, російські (Вікторова-Топорова, Мандельштама, Скловського), польські (Ромера, Лютославського), англійські (Темперлея, Овварда). З творів, що повстали пізніше й обговорюють справу вже з деякої історичної перспективи, треба згадати передусім Р. Мартеля (Франція й Польща, 1931), статтю В. Кучабського в німецькому звіті Наук. Інституту в Берліні (1931, т. III.) та ін.

Метою статті І. Борщака було дати новий, ніде невикористаний матеріял і освітити добу паризької конференції вже з історичної віддалі, піджреслюючи все суттєве так, щоб читачеві насувались деякі висновки, передусім читачеві молодшого покоління, який хотів би познайомитись із предметом сіне ira et studio, не дбаючи про спори „старих". І хоч цикль статтей про Україну на конференції 1919 є призначений у першу чергу для чужинецького читача, українець їх читає з великою цікавістю, бо між речами відомими (але освітленими оригінально) він находить зовсім нові. (Можливе тому, що автор добув на світло денне низку документів, зберіганих у своєму приватному архіві).

Передовсім впадає в очі „кепська" преса, яку ми мали в той час у Парижі. „Матен", „Тан" не щадять нам епітету „большевики". Б.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ – МАТЕРАЦИ – ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
пристирада — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — коци — капи — фіранки поручає
А. Петрушевський ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. (давніше Коральницька)
Для П. Т. Духовних і Учительства місячні сплати. Ціннини задурно.

брати Львів українцям, розвивався і мужнів Мончинський, брав щораз частіше ініціятиву у свої руки, а ще пізніше, коли у грудні створено львівську бригаду, став навіть примірним командантом бригади".

„Недостачі кваліфікацій на коменданта Мончинський винагороджував прикметами характеру, головно великодушністю. Десь коло 7. листопада три брати Филиповичі, артилерійські старшини з австрійської служби, прийшли до команди іменем збору артилерійських старшин, на якому рішено виповісти послух Мончинському як самозванцеві, й один промовив твердим голосом:

„Хто Вас, пане Чинський (Мончинський уживав спершу цього псевдоніму) іменував головним командантом польських військ у Львові? Чи ви злożили присягу на вірність польському урядові у Варшаві? Яким правом виступаєте як репрезентант польського війська?"

„Настала грізна хвилина. Тоді другий шеф штабу пор. Якубський підходить до Мончинського і в службовій поставі питає: „Арештувати?"

Але Мончинський, каже автор, не реагує на ці слова, тільки зворушеним голосом починає промовляти до патріотичних почувань ребеліянтів. Коли дах валиться над головою, коли все розлітається в румовище, він взяв з конечности тягар відповідальности на себе. „Беріть ви владу, казав, беріть ви відповідальність, але Львів урятуйте!"

Ребеліянти присмирніли і ціла сцена скінчилася як у мельодрамі, перепросинами та обіймами.

Взагалі Мончинський мав дипльоматичний хист полагоджувати мирним способом найтрудніші особисті конфлікти і за це користувався між своїми пошаною. Одначе та лагідність доводила часом до небажаних наслідків. І автор наводить такий приклад:

„Коли відділ ппор. Масара заняв остаточно в часі пожежі головну почту[3]), стали напливати до головної польської команди звідомлення, що українці не всі касові шафи встигли вивезти[4]), але лишилося ще кілька шаф, а в них 6 міліонів корон, між іншим, на виплати за воєнне відшкодування. Дальше повідомлено, що польський відділ на пошті розбив ті шафи та що наші вояки на пошті обвантажені цілими пачками соток і тисячок банкнотів і що треба чимскорше перевести ревізію тих, що виходять із поштового будинку, а гроші в касах сконфіскувати в користь військового скарбу. Висланий задля цього з головної команди скарбник, пор. Бровінський, не міг дістатися до пошти, стрінувшися з крісовими дулами, спрямованими проти нього, бо ціла залога пошти без виїмку на вид безпанських скарбів захорувала на страшну недугу горячки золота. Горячокровний кпт. Тшесьньовський вислав стежу, яка з нашої сторони замкнула будинок і так пошта якийсь час, як зревольтований відтинок, боронилася завзято проти українських атак, а рівночасно боронила по бандитськи скарбів, здобутих на свою власність. Пор. Фельдштайн домагався в команді, щоб позволила йому заатакувати пошту машиновим крісом і я мав вже дати йому письменний приказ, щоб на випадок опору вибив цілу поштову залогу до ноги. Нараз являється Мончинський і вислухавши рапорту, заявляє, що сам піде на пошту і спонукає ребеліянтів опамятатись. Пішов, але я не думав, щоб він міг щось осягнути. Кпт. Тшесьньовський кидається, що це не по військовому, що це сором переговорювати з такою бандою, що не признає Масара ані його компанії за товаришів зброї. Тимчасом Мончинський дістався на місце і своєю промовою добув знову послух, а військовий скарб збогатився, оскільки тямлю, сумою двох міліонів корон. Як пізніше я довідався, та угода грубо нас коштувала. Бо Мончинський згодився не ревідувати одної групи при виході, наслідком чого попросту за дозволом Головної Команди частина, і то немала, публичного гроша пропала. В цьому випадку великодушність Мончинського не була на місці. Будьщобудь його дипльоматичного ходу пізніша польська влада не признала і ще кілька разів Масара та його товаришів арештували, то випускали із вязниці. Видно, що хтось старався піддержати престіж тодішньої влади, підчас коли прокуратура згідно з правом завжди мусіла признавати справу неполадною".

Дальше читаємо:

„Особистій праці Мончинський не дуже віддавався. Виснажувався легко, а що спершу занадто переймався ситуацією, то занепадав швидко на нервове ослаблення. В таких випадках кидався на полеве ліжко, яке йому вже в перших днях, після перенесення команди на вул. Грунвальдську, вставлено до його урядової кімнати, і засипляв камінним сном. Збудившись, бував спершу байдужний, аж покріпившись чаєм, брався до роботи. Прикази видавав коротко, в ясній формі, але зараз рішився на щось, гризся в дусі, денервувався і рішався довго".

„Назагал не любив ризика. Всякі сміливі, бравурові виступи, оскільки тішили після доконаного факту, ніколи не походили з його почину. Навіть у випадках, коли йшло про важніші операції з наказу головної команди, волів до справи не мішатися, тільки брав на себе ролю обсерватора, інформуючися про хід справи. Так було напр. у дні 3. листопада зі справою протинаступу на головний двірець і так було з акцією наступу в Єзуїтському городі. Одначе за найбільшу хибу вважаю у Мончинського те, що він окружувався політичними приятелями, які, як невійськові, попросту засмічували нам команду і причинялися до оправданих проявів недовіря серед підчинених".[5])

Дальше автор бере Мончинському за зле, що зносився з польськими чинниками, які вели з українцями переговори, тушуючи очевидно факт, що якраз самій польській команді на тих фікційних переговорах найбільше залежало, щоб зискати на часі, аж прийде із заходу сподівана військова підмога. **О. Кузьма.**

[3]) Як відомо, сталося це підступом, у порозумінні з міськими пожежниками, що гасили вогонь. — О. К.

[4]) Незгідне з правдою, бо українська залога не нарушила поштової каси, зберігаючи її з наказу своєї команди як добро української держави. — О. К.

[5]) Мончинський обертався в колах ендецької партії. — О. К.

ПРИЙМАЮ пацієнтів у моїм заведенні, ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17, тел. 265-73 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за поп. замовленням. Пльомбування зубів, золоті, платинові та емальовані корони. штучні зуби в золоті, каучуку і нержавіючій сталі Регулюція криворостучих зубів. — Н А С С. 1957 3—4

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

і 7. січня „Матен" пише, що „українські большевики почали бомбардувати Львів", 14. січня нотує, що „Петлюра просить помочі у большевиків..." Відомо, хто інспірував такі „інформації".

Становище французького уряду характеризує низка листів: напр. Пішона, тодішнього міністра закорд. справ до Клемансо, де він намагається дати звіт про ситуацію в Україні, освітлює українські настрої і дає ідеольогічно-політичну силюету Петлюри. Хоч він і визнає, що Петлюра не большевик і що на Україні істнує окремий самостійницький рух, але на його думку „українська народня партія складається з мало певних людей з поглядами суперечними поглядам Антанти у російських справах. Коли хочеться дозволити на переговори з їхніми (українськими) емісарами, на те, щоб намагатись розеднати їх інтереси з інтересами максималістів, то треба внести в ці переговори як найбільше **розсудливости і навіть недовіря".** (Підкр. наші).

А ось інформації Пішона: „У відповідь на Ваш (Клеманса) лист з 8. XII. (1918 рік) ч. 1517, BS/3 в справі докладніших даних про ролю Петлюри на Україні маю честь повідомити Вас, що відомости зібрані про ситуацію на Україні є досі якнайбільш суперечні. В половині листопада національний союз (сепаратистична українська партія), якого вождями є Винниченко і Петлюра, підняли повстання проти Скоропадського й Міністерства Гербеля. Цей союз уконституував в Білій Церкві директорію. Відозви цієї директорії обіцяють селянам землю та соціялізацію промислу робітникам. Націоналісти групують довкола себе значні селянські маси, що дуже ворожо настроєні до Скоропадського через його аграрну політику. Петлюра призначив себе комендантом українських частин; він є начальником національних українських стрільців (?) ...Петлюра — сепаратист і не-большевик. Але через обставини, його партія попала в скрутне положення і це мабуть зневолило її брататись з максималістичними елементами України... (?) не можна сказати, щоб Петлюра був вождем большевицьких загонів, але здається, що принаймні тимчасово націоналістичні і большевицькі частини йдуть в одному напрямі". (?)

Такі були „інформації" й відповідне до того становище уряду, що розглядав справу України як частину російської проблеми. Це при студіях доби 1919 р. треба памятати й І. Борщак слушно спиняється докладніше на становищі урядів Франції та інших аліянтів до большевиків, бо тоді зрозуміємо становище Антанти до нас. Інспірований російськими правими чинниками тінню давньої Росії кн. Львовим, Маклювим і Сазоновим французький уряд не хотів конферувати з большевиками як представниками „злочинного режіму, що не представляє ніяким чином демократичного уряду, ані навіть можливости його через те, що спирається виключно на найбільше низьких пристрастях, на анархічному гнобленні, на запереченні публичного і приватного права, отже не можна його вважати законним урядом". (Відповідь на англійську й американську декларацію, яка стояла за переговорами з большевиками). Послідовно Клемансо був за „заведенням ладу в Росії", при допомозі воєнної акції „на півдні Росії" через створення української регулярної армії (?!) і десант аліянтів в Одесі. Ясно, що ця „українська" армія мала творитись поза плечима дійсного українського уряду Директорії, якої ніби то „український нарід не визнавав", ясно, що програма інтервенції була диктована симпатіями французького уряду до Сазонова, Денікіна, Колчака й інших оборонців единої, „неділимої" Росії.

Такий підхід використали зручно поляки, що домагались окупації Берестя й Галичини для „загарантування польського сходу й для створення майбутньої бази для військової акції аліянтів у Росії". Тому не дивно, що „Матен" писав про большевиків, які бомбардують Львів... Помилкою Клеманса та його уряду було цілковите нехтування України, як чинника самостійного й незвязаного з російською проблемою. Слушно відповідав дня 13. XII. 1918. р. на декларацію уряду в палаті депутатів Е. Ляфон:

„Це не большевики, що ви їх ідете воювати на Україну. Вони зовсім не заволоділи країною. Більш або менш германофільська партія Скоропадського щеала по німецькому погромі. Що залишається? З одного боку наша мала група Денікіна з французькими вояками, яких ви посилаєте битись перед, за і при боці цієї групи, а з другої сторони те, що володіє більшою частиною країни, те що у французьких газетах називають Директоріею. Цей новий уряд, заложений передовсім з українських соціялістів-революціонерів, здається, представляє сучасно найбільшу частину суспільної опінії, опінії українських селян. Отже проти неї ви машируєте з вашою реакційною армією Денікіна, якого ви хочете накинути Росії, хоч його вона не хоче за жадну ціну. Ви знаєте, що коштував наїзд німців на Україну. Вони також, як ви з Денікіном, хотіли із Скоропадським стати панами України й на-

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

У справі виховання нашої молоді.

(Стаття дискусійна).

Важкі господарські умовини життя на селі, безвиглядність зусиль, спрямованих на здобуття куска хліба, є безупинним уділом нашої молоді, що виросла під бідною стріхою малоземельного або безземельного батька. Всі дороги до ліпшого життя для неї недоступні. Отож здебільша вона не має доступу до праці у фільварку, не має можливости знайти заробіток при публичних працях (дорогах і будовах), не може виїхати за границю (на роботи до Франції), словом — ні в кут ні в двері. А що жити треба — **молодь ця кладе на останню ставку, кидає батьків і йде шукати ліпшої долі до міста.** Особливо тепер під зиму відбувається правдивий вилет нашої молоді, хлопців і дівчат, до міста. На жаль, чуже місто зовсім не нагадує вирію. Навпаки — на недосвідчених молодих людей готує воно тверде, повне розчарувань прийняття. Нераз вже була згадка в часописах про те як міське шумовиння використовує наших молодих людей. За 5 зол. місячно мусить працювати наша дівчина, як домашня прислуга, в жидівській хаті від ранку до ночі. Хлопець і того не дістане. Його зовсім не хочуть прийняти ні свої, ні чужі. Свої не мають місця, хоч мають зичливість і співчуття, чужі не приймають — бо тепер такий курс. Така дійсність стрічає молоду людину, що нераз добивалася до міста 150 км. Що почати, куди йти, де вдарити і застукати? — ось питання, що жахом налягли на велику частину нашої молоді.

Є, що-правда і в нас щасливці, **яким удалося дістатися до школи загально-освітньої або фахової.** Небагато їх дуже небагато. Завдяки сякій-такій спроможности батьків мають вони змогу вчитися, пробиватися вгору. Але матеріяльна спроможність батьків у загальному невелика. Ледви вистачає на оплату науки і дешевого приміщення. Таким приміщенням з правила були досі **бурси.** За невеличкою оплатою міг батько примістити сина під доброю опікою. Тепер треба мати щастя, щоб дістати місце в бурсі. Число бурс по війні у нас не збільшилося, тільки впало, — тоді коли зрозуміння для освіти сильно зросло і дальше зростає. У вислід батьки віддають дитину на **дешеву станцію** або, якщо мешкають недалеко міста, **купують місячний зал. білет,** щоб дитина доїздила до школи.

Мало хто задає собі питання, які небезпеки грозять нашим дітям на невідповідних станціях, яке лихо нависло над молодю, коли вона замість науки мусить дивитись на годинник, щоб

ЛІКАРСЬКО-ШПИТАЛЬНІ МЕБЛІ
ВСІЛЯКОГО РОДУ
виконує єдиний фахівець із цієї ділянки
українець — шлюсарський майстер
СТЕПАН КЛАК
Замовлення приймає ф-ма
Олекс. Мацяк, Львів, Валова 27, тел. 116-60

не спізнити поїзду коли вона приневолена тратити кожного дня 4—5 годин на дорогу. **Колиж має вона вчитися, коли відпочати?** Лихо погіршується тим, що молодь, полишена сама собі, без догляду — час їзди використовує на всякі непристойні жарти й вибрики. Недавно наприклад читали ми в пресі, що на одній зі стацій випав з вагону гімназист. Міг це бути звичайний припадок, але дуже правдоподібним видається, що це жертва якогось дурного молодечого жарту. Дивним дивом шкільна влада дозволяє молоді на щоденну їзду в залізниці навіть на далеку віддаль, ця їзда сильно відбивається на її духовім і фізичнім здоровлю. До поїзду треба вставати іноді дуже вчасно. Менше-більше в годині пятій рано. Яку шкоду звідси поносить молодий організм — не треба навіть довго доказувати, особливо тоді, коли пригадаємо собі, що молодь у шкільному віці повинна спати принайменше 9 годин. **Тимчасом вона спить лише 7 годин.** Цей недобір мусить відімститися згодом...

Не менше важною справою є **прохарчування подорожного ученика.** Воно спирається переважно на зимних та в поспіху споживаних стравах, що в свою чергу теж відібється на здоровлю. Але вершком недоборів є **втрати моральні.** В поїздах, призначених для шкільної молоді, їздять хлопці і дівчата — на жаль, без опіки. З нудьги і легкодушности товариство починає дуже свобідну розмову, яка іноді кінчається вельми сумно... А як з наукою подорожніх учеників? Ненормальне життя, недостаточний сон, невідповідний харч, щоб вичислити тільки деякі головніші причини, **не можуть не відбитися на поганих вислідах науки.** Здібніші ученики зпоміж подорожників „перелізають" кляси, але з цього нема великого пожитку в наших часах, коли поправді кляси треба перебігати. До того, що варта навіть добра і солідна освіта, коли здоровля фізичне й духове підірване?

Інші небезпеки для середнешкільної молоді добачую у невідповідних станціях. За такі треба вважати **станції в людей малої культури:** отож станції у сторожів, домашньої прислуги і т. п. Вплив середовища на духове й фізичне життя не тільки дитини, але й дозрілої людини є річчю загально відомою. Народня пословиця схопила цю правду в словах: „З яким пристаєш — таким ся стаєш". Кокиж дитина пристає з мало- або некультурним середовищем — які надії можна покладати на таке „виховання"? Колиб вона наіть добре вчилася — треба би поспитати: Що варта освіта, коли вперіі з нею не йде виховання характеру, виховання товариське?

Не ліпше представляється **справа з нашою молодю високих шкіл.** На цім місці не хочу займатися труднощами із прийняттям до поодиноких факультетів, де для наших людей, немов на Дантовім інферні, стоїть трагічне: Покиньте всяку надію... Мене в цій хвилині цікавить справа виховання і допомоги тій горстці, що мала щастя пройти крізь преріжні містерії обмежень і перешкод. Щасливу працю в цім

Барвні Тривкі
ЛЕЩКІВ
SAMODZIAŁY LESZCZKÓW
Львів, ул. Коперника 2.

кинути населенню чужинецьку волю, якої ніхто не хотів... Як можете ви хотіти, щоб ці селяни, охмелілі посіданням землі, яку роздали їм так щедро, зігнулися під ласку ваших великих поміщиків — Денікінів, Алексеєвих, Сазонових?..."

Відповідь гідна та пророча. Французький парляментарист умів відчути зміст нашої революції та її гасло на майбутнє — боротьби за землю проти чужинецької навали. Ляфон осудив справедливо усяку концепцію інтервенції на нашій землі.

Але французький уряд непохитно стояв за інтервенцію, яка й відбулася в кінці 1918. року і скінчилася, як відомо, повним провалом.

Двигуном антиукраїнської акції був очевидно Пішон, що хотів бачити за підшептами Маклакова та Сазонова в українцях, естонцях і литовцях лише „зрадників", а Польщі віддавав кордони з перед першого розділу 1772. року — себто Поділля, Волинь і навіть Київ. Згадати треба становище супроти такої „щедрости" французького міністра репліку Бальфура: „З трівогою я вислухав цю пропозицію. Польща 1772. року, кажете ви, малаб бути Польщею 1918. Не на те ми сюди покликані. Ми покликані для реконституції Польщі, зложеної виключно з поляків".

Але очевидно пропагандивна акція Дмовського та Сазонова була сильніша за нашу.

Ми старались переповісти те суттєве з матеріялів поданих І. Борщаком у І. томі М. С. (Березень 1937). Український читач повинен мати всі статті з „Монд Сляв" у перекладі, бо на те заслуговує та сторінка нашої історії, сторінка трагічна, але яка пророча та повчальна! Дозволимо собі спинитись ще на опінії вчених покликаних у тому часі до наукової експертизи в справі українського Богом і людьми забутого краю та народу.

Отже у Франції функціонував „студійний комітет" під головуванням історика Ернеста Ляві́сса. В Англії аналогічну ролю виконував Вор Трейд Інтеліджено, у Злучених Державах цими справами займався полковник Гавз, голова установи „Інквайрі".

Праці „студійного комітету" назагал рідкі в книжковому обігу. Подаємо за І. Борщаком винятки, щодо України, Л. Откер дає свою думку про Східну Галичину:

„Змішане населення, ненависть підсилювана ріжністю раси, релігії і здвоєною пропагандою австрійською та російською, роблять трудною розвязку, якаб задовольнила в рівній мірі поляків, українців та жидів. Не можна заперечувати існування дуже сильної меншини польської, ані бажання галицьких українців обєднатись із Україною, ні прагненням жидів жити у спокою. Всякий розподіл краю буде штучний, віддання переваги одній із противних партій образить велике число одиниць. Треба розглядати інтерес краю: Галичина повинна мати партнера скоріше в Польщі, ніж в Україні. Колиб не було цілковитої унії з Польщею, то чи не булоб доцільним зберігти хоч унію митну? Політично і адміністративно Східну Галичину треба би піддати одному з тих родів правління, яких задовільні наслідки, як сподіваємось, запевнить Ліга Націй. Треба, щоб меншини українські і жидівські могли дістати потрібні гарантії... За кілька років, коли пристрасти втихнуть, можна буде приступити до плебісциту".

Як бачимо, погляд ученого „спеца" багатий у суперечности. Як було з тими гарантіями, показав досвід.

Спинимось ще на рапорті професора Сорбони (російська література) Еміля Омана „Українська проблема". У своєму творі він досить вірно подає географічні дані про Україну, при чому розділює дві назви Мала Росія й Україна. „Не треба — пише він — мішати історичну Україну, що розтягається на три чи чотири губерній Південної Росії з Малою Росією, яка є далеко більша. Щоб оминути цю зрадливу мішанину, будемо вживати термінів Україна й українці, коли йде про минуле або про сепаратистичну тезу і терміну „Мала Росія", коли говоримо про цілість населення й розглядаиого краю". З черги дотепний аргумент, який варт послухати: „У „Дворянському гнізді" Іван Тургенев представляє двох університетських товаришів: Лаврецького — великороса, оглядного, несмілого, дещо тяжкого; малороса Михалевича — ентузіяста, експанзивного, говіркого. В інших портретах москвит є менше талановитий, менш живий, завжди менш веселий, у порівнанні зі своїм братом з півдня, який зате є менш пильний, менш поважний а коли треба лукавий і упертий... Отже врешті на тлі тих контрастів находимо той, що його помічаємо в багатьох країнах між людьми Півночі й Півдня".

На жаль, професор не робить з цієї паралелі якогось політичного висновку. Дальші частини звіту трактують побіжно історію московсько-українських взаємин, генезу українського антагонізму з Москвою, розглядає політику царату, не вносячи назагал нічого нового, коли згадаємо обширну літературу про ці самі справи, яку маємо у Франції у XVIII. і XIX. століттї. Відзначім

Машини до писання нові й уживані в українській та польській мовах та польські черешки.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-73.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття найновіші „Пфафф" світової слави.

напрямі зайніціював — дай Боже, щоби в добрий час! — наш Впр. Митрополит. **Християнський інтернат,** що повстав на початку цього акад. року у Львові є на мою думку знаменитим засобом виховної помочі. Але цей інтернат має одну велику хибу: він, навіть на наше тісне життя, за малий. Помішує ледви 100 студентів, тоді, коли у самому Львові треба принайменше таких пять інтернатів. Тому повторяємо журливі питання нашої акад. молоді: **Де має примістити ся український студент, щоб присвятитися всецілю науці?** Сутерини і піддаша не є найліпшим місцем до науки. А в такім разі?

Заторкнені справи далеко не вичерпують усіх проблем на відтинку виховання нашої молоді. Про цілість зрештою в короткій статті не можна навіть думати. Все таки і тут порушеним справам, які мені видалися найпильнішими, треба присвятити більше, як досі, уваги, бо йде про одну з найважніших ділянок нашого життя.

Само поставлення справи, хоч і не завершене спробою її розвязки, є половиною діла. Ось чому хотів би я дати відповідь на питання: Що робити? Відповідь ця не є легкою справою. Над вихованням молоді і забезпеченням її майбутности мають чимало клопоту цілі держави. А що говорити про нас! Все таки **скромний вихід у розвязанні порушуваних справ і ми мусимо знайти.** Передумовною його є постійна пропаганда виховних питань і то не тільки покликаними до цього педагогічними чинниками, але також загалом провідників нашого національного життя. Йде про те, **щоби справу виховання молодого покоління визнати за одно в найважніших завдань нашої праці.** Вслід за тим треба би спопулярнізувати жертвенність на виховні цілі, особливо серед людей заможніших і бездітних родин.

Переходячи до конкретних вказівок, думаю, що опіку над сільською молодю, що йде до міста шукати праці, повинні **виконувати зорганізовано покликані до цього установи.** В першу чергу Т-во „Зоря", „Будучність", „Сила", і то не лише у Львові, але також по містах провінціональних.

Організація і будова бурс — це одно з головних завдань „Рідної Школи". При Головній Управі існує навіть бурсовий референт. Видно, що „Рідна Школа" доцінює вагу справи. Але одна людина не зможе відповісти такому важному завданню. Треба до нього покликати комісію, зложену з компетентних і тямучих людей. Не можемо дальше глядіти бездільно на факт що й існуючі у Львові бурси не прийняли в цім році приблизно 200 наших хлопців. Кому віддаємо в руки їх виховання?

Коли мова про акад. молодь, то й на цім терені **будова нового інтернату і дому українських техніків видається найпильнішою справою.** Гроші на це мусять знайтися. Коли стати нас на грубі міліони, видавані легкодушно напр. на нікотину, то мусимо здобутися й на жертви, потрібні на виховні потреби нашої молоді. По-

„ЗОРЯ" ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА І Ска
у Львові, вул. Кордецького 15,
Тел. 260-04. ПКО 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
ПАСТУ до взуття „Елегант" терп. і воск. у всіх красках
ПАСТУ до взуття „Елегант" люкс. в тубах у всіх красках
ПАСТУ до підлоги „Французька маса" (фротеруючу і фарбуючу)
ВІСК до підлоги — СИНКУ до білля помадкову і коронову — ШВАРЦ до чобіт — ВАСЕЛІНУ до шкір — ВІСК шевський — СМОЛУ шевську чорну і білу — МУХОЛАПКИ.

правді **всякий гріш, виданий нині на справжнє виховання молоді, не є жертвою, лише видатком на самооборону.** Хто цього не бачить — не вміє дивитися поза свою хату. Надміром громадських тягарів не можна себе оправдувати і скидати справу на інші руки. **Наш час вимагає від нас подвійних зусиль, жертв та обов'язків у порівнанні до щасливіших народів.** Коли вони будують одну школу — ми повинні будувати дві; коли вони організують курси — ми мусимо організувати курси і виставу.

В справах виховання нашої молоді потреба свідомого і солідарного зусилля всього народу. Вірю, що це настане в найближчій будучности, бо вірю у здоровий самооборонний інстинкт нації.

Яр. Стирянський.

П. КАРМАНСЬКИЙ.

Ще раз піти на рідне поле.

ЩЕ РАЗ ПІТИ НА РІДНЕ ПОЛЕ,
ЬОДАЙ НА МЕЖУ ЗАПОВЗТИ,
І ПОКИ БЄТЬСЯ СЕРЦЕ КВОЛЕ,
НА НАШІ ГЛЯНУТИ ХРЕСТИ!

ПОЧУТИ РЕКВІЄМ ТРЕМБІТИ,
ЯКА ХОРОНИТЬ ДОЛЮ ГІР,
І НАД МОГИЛОЮ СКОРБІТИ
ЗІ СМУТКОМ НАШИХ РІДНИХ ЗІР

І ПИТИ ПЛАЧ ЗАГОНІВ УХОМ,
ГОРНУТИ СКИБИ ДО ГРУДЕЙ
І КРІПНУТИ НЕЗЛОМНИМ ДУХОМ,
РОСТИ В ПОТУГУ, МОВ АНТЕЙ.

ПІТИ І БІЛЬ СЕЛА ЗАКУТИ
У ДЗВІН ТРІВОГИ І ГРОЗИ,
І З ОКА КАЇНА ДОБУТИ
ХОЧ БЛИСК ПОКАЙНОЇ СЛЬОЗИ.

ЩЕ РАЗ ПІТИ, ОБНЯТИ БРАТА,
ДО СЕРЦЯ, НАЧЕ ДО ПОСУД,
ВСІ МУКИ СТРАДНИКА ЗІБРАТИ
І ОДНЕСТИ НА БОЖИЙ СУД!

З польських справ.

Марш. Цар проти парляментарного клюбу ОЗН.

Виленське „Слово" (ч. 299) повідомляє, що марш. Цар поставився неприхильно до ініціятиви полк. Коца у справі зорганізування в сеймі окремого клюбу послів з О. З. Н. „Слово" запевняє, що О. З. Н. покищо не приготований обняти уряд. Тому провід О. З. Н. не хоче допустити тепер до зміни уряду, що булаб і для нього і для високих державних чинників джерелом великих ускладнень. А що на терені парляменту настрої для уряду, мовляв, дуже неприхильні, то О. З. Н. бажає зорганізувати клюб в обороні уряду. Саме місія мін. Пашьорковського має на меті зорганізувати оборону уряду і спаралізувати можливі напади на нього лівиці та правиці. Ледви чи це вдасться мін. Пашьорковському.

НА ДОГІДНІ СПЛАТИ вбирається кожний дешево
в Магазині мужеської і жіночої конфекції
Д. ШРАНЦА — Львів, Трибунальська 4.
Сгудентські мундури і плащі у великім виборі. 4—5

більш менш правильно хоч однобічно обрисовану генезу ідеї української незалежности.

„Як там не було, малорос почував, що до нього ставились по мачушиному, але його невдоволення було лише невдоволенням з уряду, треба було іншого гноблення, щоб він став антиросіянином. Петербург бачив у нащадках козаків матеріял завжди готовий до ворохобні, а навіть і до зради: навідував його привид Мазепи. Памятаючи про льояльізм мас у часи Мазепи, Петербург уявив собі, що в Малій Росії як і в Польщі єдиним способом перешкодити небезпеці це переводити гостру русифікацію. Звідси суворі засоби супроти письменників з українською тенденцією, заборона, кількома наворотами, усяких публікацій у місцевій мові, хоч би це був тільки альманах. Офіційно Мала Росія стала „табуля раза", на якій заборонено творити іншу культуру ніж великоруську. А проте там була своя культура, хоч і дуже вбога, від якогось часу вона почала дублювати культуру великоруську чи пан-російську, якої, при чому вона, була й „парс магна". Від дня, коли розпочато намагання здушити місцевий діялект, народились українофіли, література руська (в Галичині) надихана москвофобією, стала забороненим овочем і через те більше прагненим. Уряд повірив більш, ніж колинебудь про „мазепинство" і його нові загострення, рідко виправдані, часто незручні, породили мрію не тільки про автономію, але й про незалежність".

У висновку проф. Омон був за єдністю Росії, але проти централізації. Вихід бачив у „переконливому" прикладі Злучених Держав — отже пропонував для народів колишньої імперії федерацію, що не буде „насилуванням природи". Протиставлення України Росії веде, на його думку, до нової війни рекуперацийної, аналогічної до сецесійної війни в Злучених Державах.

Попри все твір Омона залишиться одною з замітніших публікацій того часу, прихильних до нас. Цікаві виводи та проекти находимо у звіті американського експерта географа Ісаї Бовмена. Він був за умовним визнанням незалежности України, Латвії й Естонії, не вірячи, щоб вони були в стані утворити сильні держави та скептично ставився до прогнов близького упадку большевиків. Щодо Галичини, він висловлювався за приєднанням її до Української Держави, коли та покажеться справді життєздатним і міцним твором. Мотивував свій проект тим, що українців у Східній Галичині є удвоє більше ніж поляків і що ця країна українська. Крим за Бовменом слід було прилучити до України, бо безглуздо прилучати його до Росії, поминаючи безпосереднього сусіду — Україну, адже мала кримська держава не має рації істнування, бо Україна має через нього легкий, хоч ограничений доступ до Чорноморя. Закарпаття проектував приєднати також до України, бо небажаним булоб, щоб Росія (у випадку прилучення до неї Закарпаття) розтягалась аж поза Карпати і сходила в угорську долину.

Очевидно, до голосів експертів не завжди прислухались поодинокі делегації і мабуть найбільш наукове та обективне обгрунтування справи української незалежности не захиталоб основної лінії тодішніх політичних керманичів Антанти: антибольшевицької (отже — білоросійської) та польонофільської Клеманса, прото большевицької чи невтральної (що на одно виходить — русофільської) Льойд Джорджа та Вільсона.

З тексту документів і коментарів І. Борщака можна поробити такі виводи: 1) справу України фактично розглядала конференція як частину російської проблеми, а не як самостійну. 2) Українська делегація зустрілась засадничо із байдужим, якщо не ворожим відношенням до своїх домагань керманичів Антанти. 3) Аліянти, чи то внаслідок злої інформації в місця чи відповідної контрпропаганди наших ворогів цілковито не вірили в істнування молодої української держави, бачили на Україні лише анархію, а український уряд визнавали умовно. 4) Саме знання про Україну як історичну і фактичну величину було дуже слабе, а до його доповнення вовсім не допомагала праця покликаних експертів ані засадничо ворожа нам преса.

Можна погодитись чи не погодитись на такі висновки, але вони насуваються при уважнім читанні першої з черги статті. Можливе, що інші висновки прийдуть при розгляді дальших частин праці (досі надруковано ще дві: справа Галичини на мировій конференції та інтервенція Аліянтів в Одесі 1918-1919, до яких ще вернемося).

Нашим бажанням було познайомити українського читача з суттєвішими місцями праці І. Борщака, повторюючи ще раз, що українське видання її булоб дуже цікаве для наших земляків і зазнайомилоб їх із великою кількістю фактів, без яких не можна говорити про одну дуже важну сторінку нашого визвольного зриву.

—0—

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ 14—20

Луцький „Волинь“ і українська справа.

Одна лише може бути правда на світі. Не може бути й кількох правд українських — волинської, галицької, поліської і т. д. І коли є тільки одна українська правда, то вона таки мусить перемогти, мусять її врешті зрозуміти й визнати наші сусіди.

Щось подібне неначеб уже почало відбуватися на Волині. Бо справді, луцький проурядовий „Волинь“, що відограє ролю речника окремої „волинської правди“, несподівано забалакав про правдиву українську правду, виходячи поза межі Волині й насвітлюючи її в ширших історичних перспективах.

Маємо на увазі статю Й. Л. в ч. 42 „Волині“ під назвою „Комплекси польсько-українські“. Правда, ця стаття є зліпком власних рефлексів на статтю про українську справу в Польщі одного українця, але рефлексів такої широкої скалі і так ясно переданих, що вони представляють собою, на фоні волинської дійсности, без сумніву цікаве явище.

Шукаючи єдиного правдивого теоретичного підходу до української справи, автор роздумує:

„Або напружимо зусилля до спольщення всіх славянських меншин, або визнаємо право цих меншин до культивування своїх національних відрубностей і вироблення повної національної свідомости. Це альтернативи крайні й рішальні, при чому, як це вже я сказав, альтернатива перша (спольщення нас — Ред.) не має ніяких виглядів на здійснення. Сама собою накидається альтернатива друга. Проте, крім цих альтернатив, є ще третій вихід із ситуації, який у дійсності в історичній скалі не є ніяким виходом, але в перспективі сьогоднішнього дня в очах безтурботних „дозавтрашників“ може виглядати на генеральне рішення. Маю на увазі підтримку й оборону „ідеольогії тутейшости“, культивування фікції „русінскости“, консервування українського народу на тому ступні культурного й національного розвитку, на якому був він ще в сімнацятому чи вісімнацятому столітті“.

Ставлячи собі завдання висвітлити, чи політика ведена в цьому напрямку, поперше реальна, подруге згідна з інтересами польської держави, аналізує автор низку явищ минулого й сьогоднішнього життя.

Прихильникам збереження російщини у Православній Церкві й ворогам розмосковлення її (популярно — „українізації“) автор каже:

„Церква Православна в Польщі завжди й усюди була знаряддям русифікації в найширшому, всеросійському значінні цього слова. Змазурщені й переслідувані (в добі уній) русини (Білосточчини) відхвють за колишньою владою царя, опікуна й добродія Православної Церкви. Український чи білоруський нарід, упосліджений у своїй національній свідомости, починає тягнутися в напрямі Москви так, як переслідувані у XVIII. столітті дессиденти схилялися до повстаючої російської потуги й віддавалися під православну руку петербурських імператорів“.

Вказавши на еволюцію галицьких і закарпатських „старорусинів“ у новітніх москвофілів, автор вказує, що гальмування українського національного руху доводить до того, що частина студентської молоді українського чи білоруського походження в усіх університетських містах побіч українських студентських „громад“ творить чисто російські студентські організації; що на вулицях Дубна та Кремяниця лунають мельодії „дубінушки“ й „чубчика“; що творяться хори „донських і кубанських козаків“ родом із Здолбунова.

„З цього випливає такий висновок: утримування, заморожування „кресового“ населення в його національно-неосвідомленому стані, штучне продовжування протикультурної анахронічної „тутейшостевої ідеольогії“ — то вода на млин всеросійської единонеделимческої пропаганди, то недоцінювання московської небезпеки, повторювання історичних помилок в часів Адрусова“.

Повторивши за українським автором, що упослідження українського народу створило комплекс червоних москвофілів (б. сельробів, комуністів і просто нуждарів, які дихають ненавистю й жагою пімсти та відчувають у той час свою чисельну силу і близькість одної сусідної держави), автор робить останній загальний висновок:

„Застосування екстермінації до українців, унеможливлювання їм культивувати власні національні відрубности — це рівнозначне з підтримуванням обговорених вище комплексів. Отже з одної сторони перспектива нормалізації польсько-українських відносин, з другої — постійна загроза гайдамаччини, яку використовує Москва для своїх цілей, що не мають нічого спільного з добром Річпосполитої. Варто би з олівцем у руці перевести відповідні обчислення й підрахувати, що тріяніше для держави: найбільший навіть поступ українізації, чи розпутання найгірших інстинктів і ширення по цілих кресах вогню ненависти, вогню, при якому свою власну печеню, як завжди, спече російський імперіялізм? Це вимагає відповіди й вирішення. Це питання не тільки сьогоднішнього дня, але нинішньої істор. доби питання на широку міру та величезних перспектив. І не думаю, щоб історичні випадки, які наближаються, залишали нам занадто багато часу на його вирішення. Вже не перший раз з черги політична точка ваги переноситься на Схід, не перший вже раз стоїмо біля джерел, з яких однаково може вилонитись наша національна й державна великість, як і занепад“.

Таким сильним акордом кінчає Й. Л. свою статтю у „Волині“. Нібито очевидні проблески розуміння нарешті ваги української справи.

Але хто сказав теоретичне „а“, повинен би сказати і практичне „б“. Чи не занадто спізнилися з цим „б“ ті, що все ще займаються хочби й розумними балачками?

В. О.

—o—

ЛИСТОПАД.

ПОЖОВКЛЕ ЛИСТЯ, СІРЕ НЕБО,
ОСІННІЙ ВІТЕР, ЛИСТОПАД.
ОХ, СКІЛЬКИ СПОМИНІВ ДАЛЕКИХ
ДО НАС ВЕРТАЄТЬСЯ НАЗАД!...

БУВ ЧАС І ВІТРЯНИЙ І ЗИМНИЙ
І ЛИСТЯ ПАДАЛО НА ШЛЯХ,
ТА В ДУШАХ НАМ СВІТИЛО СОНЦЕ
І КВІТИ НАМ ЦВІЛИ В СЕРЦЯХ.

О, НЕЗАБУТНІЙ ЛИСТОПАДЕ!
ПРОЙДУТЬ ЛІТА, ПРОЙДУТЬ ВІКИ.
А ТИ СТОЯТИМЕШ НАД НАМИ
ЯК ТІНЬ ГОСПОДНЬОЇ РУКИ.

Р. Купчинський.

Не є за дороге те, що для здоровля конечне. При болях голови, простуді, гарячці, ревматизмі, пострілі.

ASPIRIN'A

Виріб красвий.

Канадійські українці поклоняються

ЖЕРТВАМ ВІЙНИ.

ЮВИЛЕЙ ГЕН. В. СІКЕВИЧА.

Наша редакція дістала цими днями одно число великого щоденника в англійській мові „Ді Іннінг Телеграм“, що виходить у Торонто, в Канаді. Дві повні сторінки в цьому часописі займає опис цікавого свята, яке відбулося 17. вересня ц. р. в Торонто на пошану українського генерала Володимира Сікевича з нагоди 50-ліття його військової служби. З цілого стейту Онтаріо зїхалися представники ріжних наших установ та організацій з Гамільтону, Отави та Брансфорду, як теж гості та цікаві, щоб узяти участь у національному святі. Величезна знимка на всю ширину часопису показує нам кількасот земляків у кількакацяти рядах на ступнях магістратського будинку в Торонто із ґенералом Сікевичем та цілим Ювилейним Комітетом посередині. На окремій сторінці маємо окремих девять великих знимок, що представляють ріжні моменти з життя ґенерала з часів його військової служби аж до останньої хвилини, як він з лопатою в руці працює на чотирьох і пів моргах поля, засаджених капустою, горохом, гарбузами та соняшниками.

БЕНКЕТ І КОНЦЕРТ У НАРОДНЬОМУ ДОМІ В ТОРОНТО.

Свято в честь ген. В. Сікевича було зв'язане з другим загальнішим: щоб скласти шану жертвам війни перед ценотафом (жертівник у честь невідомого жовніра з поломінню). Після прилюдної маніфестації, підчас якої склали вінки, відбувся бенкет в Українськім Народнім Домі у Торонто. Народній Дім вибудували там десять років тому. Остання велика маніфестація перед ним притягла теж представників канадійського громадянства та влади, що взяли в ній участь. Представником міста був бурмістр Робінс, після нього промовляв представник канадійської армії, представники професій та преси. Від українців в імені ювилейного комітету промовляв голова д-р В. Ярмей і секретар В. Гультай, о. Р. Ковалевич та адвокат Теодор Гуменюк.

Увечорі відбувся концерт, в якому взяв участь прегарний хор у народніх костюмах; у програму входило теж скрипкове тріо сестер Пікляр, сольо Доні Стефанії та інші вокальні продукції. Ювилят ген. Сікевич дістав прегарно оправлену книжку, присвячену його особі та китицю цвітів.

ЖИТТЄПИС ГЕНЕРАЛА.

Життепис ген. Сікевича повний цікавих моментів. Він уродився у Києві 1870. р. і в 17. р. життя вступив до 13-го полку як доброволець. Після цього почав студії у Військовій Академії і в 1904. р. поїхав на японську війну вже як капітан. Із неї вернувся ранений та з медалею. У великій війні воював від першої хвилини в 2-ій армії у Східній Прусії. 4. серпня 1914. р. став полковником і командантом 16-го полку. 13-го серпня його ранили шрапнелем; лікувався у полевім шпиталі; за хоробрість дістав відзначення. 7-го вересня, пішовши на фронт, був ранений шрапнелем удруге. 15-го серпня 1916. р. його зробили ґенералом 36-ої бригади за участь у боях під Перемишлем. 26-го лютого 1917. р. ст. ст. для ґенерала був великим днем. Коли він сидів при телефоні в околиці Тернополя, чекаючи на наступ, почув, що цар зрікся престолу. Революція забрала йому маєтки на Київщині і збережені гроші в депозитах Москви та Петербурга.

ЧОТИРИ ВЕЛИКІ МОМЕНТИ.

Згодом ген. Сікевич вступає до новозорганізованої Української Армії і бореться проти большевиків. Він виїхав потім з дипльоматичною місією до Будапешту та Відня, а в липня 1924. р. з жінкою та дітьми до Канади. Ґен. Сікевич має 12 медалів за хоробрість. У своїй ювилейній сповіді він згадав про чотири великі моменти у своєму житті: коли вернувся підчас революції на Україну і почув рідну мову, якою розмовляли свобідно його земляки та побачив прапори обновленої національної держави; коли проводив національним полком на рідній землі; коли виїхав як дипльоматичний представник своєї держави до Будапешту; четвертий щойно прийде тоді, коли він зможе вернутися на рідну землю в самостійній державі, визнаній світом як нація свобідних людей, згідно з їх походженням, традицією і лицарським духом, що наповняє серця всіх українців, де вони не жили.

Ощадність емеритальна – чи цілева – активна?

Проблему цю розв'яжете складаючи ощадности в в якійнебудь збірниці **Пром-Банку.** (Інформації Львів, Городзіцьких 1. І. пов.

Загрозливий законопроєкт.

НАРАДА УКРАЇНСЬКИХ КНИГОВОДІВ

У пятницю 29. жовтня ц. р. вечором відбулося зібрання Секції українських книговодів, зорганізованих у Союзі українських приватних службовиків Галичини (СУПРУГА). Зібрання відкрив і на домагання зібраних проводив голова СУПРУГА п. Лев Ясінчук, покликуючи на заступника провідника інспектора Стернюка, на секретарів пп. Стецуру і Чехівського. Присутніх було понад 80 осіб, з того коло 20 зі Львова, решта з краю, головно з Окружних Союзів Кооператив та Українбанків. Від УПР явились: сен. Лущкий та посли Перфецький і Пеленський.

Відкриваючи нараду, предсідник ствердив поважне число присутніх. Це доказ розуміння, що організація в цьому часі є одинокою опорою й обороною варстатів та умовин праці книговодів.

Предметом нарад було зазнайомити українських книговодів з проєктами законів, що їх має вирішити найближча сесія сойму. Проєкти зреферували т. Стецїв (голова Секції) і д-р Петрів. Оба проєкти (про дипльомованих книговодів і заприсяглих знавців) кривть у собі великі небезпеки і деякі можливо шкідливі несподіванки не тільки для книговодів як стану, але і для українських економічних та навіть усіх інших установ, підприємств та всіх тих, що обовязані вести книги. Очевидно, що теоретично ті самі можливости кривть проекти і супроти польських підприємств та книговодів, але, як знаємо з практики, у нас звертається вістря всяких проектів у сторону українців і жидів.

В дискусії забирали голос пос. З. Пеленський, інсп. Ольховий, інсп. Стернюк, Стецура, деякі по кілька разів.

Оба референти й учасники оживленої, часто дотепної дискусії видвигнули на яв усі можливі практики на тлі того законопроєкту, тому присутні приняли одноголосно проєкт резолюцій, що спрецизовують становище до них українських зорганізованих книговодів. Резолюції, що їх з доручення зібрання має доповнити окрема комісія (посол Пеленський, д-р Петрів, Стецїв і Президія Секції книговодів), будуть служити не тільки для орієнтації самих книговодів; їх мають передати Ревізійному Союзові Українських Кооператив та представникові Кооперативної Ради, щоб Союз міг заздалегідь оборонити українську кооперацію перед загрозливими „добродійствами" тих законопроєктів, далі УПР, представникам українців у Промислово-Торговельній Палаті й ін.

Закликом до організації, до взаїмної підтримки українського світа праці й освідомлення собі ролі, що її в українському житті відіграє і має відіграти українське національне службовництво, закінчив провідник зібрання.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка"**

Львів, Галицька 5 (в подвірю).

Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.

На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Промова марш. Ридза-Сьмігłого в нараді президії міністрів.

У Президії Ради Міністрів відбулася нарада, в якій взяли участь представники головної команди Звйонзку Легіоністів, предсідники і їх заступники з округ. Імовірно темою нарад була консолідація ядра табору „яке творять легіоністи і пеовяки. Від Звйонзку Легіоністів був полк. Коц, від ПОВ мін. Косьцялковський. Маршал Ридз-Сьмігли виголосив одногодинну промову. Опісля відбувся товариський чай у премієра Складковського, в якому теж взяв участь маршал Ридз-Сьмігли.

Чому треба ощаджувати в Міській Комунальній Касі Ощадности

у ЛЬВОВІ ул. ВАЛОВА ч. 7 і 9

відділи:

вул. Городецька ч. 60

вул. Жовківська ч. 75

Тому що:

Ощадности зложені в М.К.К.О. у Львові мають характер фондів ульокованих із забезпекою правною (пупілярною), бо за вклади в М. К. К. О. **гарантує цілим своїм майном громада міста Львова.**

Ощадности зложені в М. К. К. О. зростають що 1/2 року від допису вання відсотків. У часі 25-літньої своєї діяльности виплатила Каса своїм вкладчинам відсотків на суму

зол. 29,750.000.

Зложені на ощадність капітали, як уділювані Касою кредити, також причинюються до розбудови нашого промислу, торгівлі і ремесла. З уділених на будову нових домів кредитів Каси, прибуло в нашім місті

8.402 НОВИХ МЕШКАЛЬНИХ КІМНАТ,

що дали багатьом людям власний дах над головою — багатьом безробітним змогу праці і заробітку.

Із загосподарованих надвижок уділила Каса на цілі суспільно-добродійні: на поміч безробітним, зимову оцінку, поміч бідній молоді тощо — в часі 25-літньої своєї праці, заг. суму

зол. 1,238.000.

Всі працівники Каси зобовязані зберігати беззастережну таємницю так щодо прізвищ вкладчиків як і висоти зложених ощадностей.

Ощаджуючи в М. К. К. О. будуємо кращу будучність — собі — нашому містові і краєві.

ВІСТИ ЗІ СВІТА.

ПІД ЯКИМИ УМОВИНАМИ ЯПОНІЯ ЗАМИРИТЬСЯ З КИТАЄМ?

Як твердить дипльоматичний кореспондент щоденника „Івнінг Стандард", покликуючись на добре поінформовані джерела, японський уряд предложив Чанкайшекові проєкт замирення під умовною, що Китай:

1) визнає внутрішньо-монгольську державу;

2) признає 5-ом північним провінціям право утворити власний уряд;

3) дасть Японії як концесію простір, що його тепер японські війська займають під Шанґаєм;

4) дозволить японцям на риболовство коло китайських побереж;

5) виступить з Ліги Націй;

6) зречеться права мати військове летунство.

70 ЛІТАКІВ ДЛЯ КИТАЮ.

З Гонкону відлетить небавом до Китаю 70 літаків, що їх нанкінський уряд мабуть закупив в Англії. Тепер виконують на них пробні лети.

МІЖНАРОДНЯ АКЦІЯ ПРОТИ ТЕРОРИЗМУ.

В понеділок 1. листопада почнеться в Женеві міжнародня конференція у справі поборювання тероризму. Вона розгляне проекти двох конвенцій, що їх опрацювали експерти Ліги Націй на основі рішення Ради з грудня 1934. р.

Одна з них дефінює поняття терористичних актів та описує засоби, що мають унеможливити терор. Друга передбачує зорганізування міжнароднього карного трибуналу.

Польською делеґацією проводить представник при Лізі мін. Комарніцький; належить до неї начальник правного виділу міністерства закордонних справ і прокуратор найвищого суду.

КОМІСАРЯ ҐАЛИЛЕЇ УБИЛИ НА ПРИКАЗ КОМІНТЕРНУ.

З Бейруту потверджують вістку, що вбивником британського комісаря галилейської округи виявився агент комінтерну вірменин Богданов, відомий як „вірменський вовк". Перед двоза роками вернувся він з Америки до Сирії, де організував заворушення у січні 1936. р. та в Палестині у квітні ц. р.

НАЦІОНАЛІСТИ ХОТІЛИ ЗРОБИТИ ПЕРЕВОРОТ У МАРОКУ.

Як твердить „Парі Суар", недавні заворушення в Маракеші змагали до державного перевороту й утворення нового уряду з участю членів націоналістичної самостійницької партії. Положення у місті дальше поважне; військові частини намагаються окружити університет, куди схоронилися сотки націоналістичних агітаторів. Над містом кружляють літаки.

Присуди на мароканських самостійників.

Суд у Казаблянка засудив на вязницю від 3-ох до 24-ох місяців 58-ох мароканських націоналістів, що довели до кривавих подій у Порт Люотей.

Вояки вдерлися до мечету і арештували 300 мусулман.

Мароканські націоналісти намагались уладити демонстрацію при виході з мечету в Рабаті; сильний відділ поліції не допустив до того, арештуючи 20 осіб.

У Фезі 700 націоналістів зібралось у мечеті Карауї, відтіля вийшли маніфестаційним походом. Вояки-мусулмани вдерлись до мечету й арештували коло 300 осіб, м. ін. провідника націоналістичної партії Гассана Ваццані.

НОВА БОЛЬШЕВИЦЬКА ДИВЕРСІЯ В КОМІТЕТІ НЕІНТЕРВЕНЦІЙ.

На вчорашньому засіданні комітету неінтервенцій амбасадор СССР Майський заявив, що його уряд не бере на себе відповідальности за дальшу політику неінтервенції, тому не приймає французької пропозиції з 16. ц. м., опертої на британському плані з 14. липня ц. р. Німецький амбасадор Рібентроп полемізував з Майським.

ПЕРЕД РАДИКАЛЬНИМИ ГОСПОДАРСЬКИМИ РЕФОРМАМИ В НІМЕЧЧИНІ?

Як говорять у поінформованих колах Берліна, найближчого тижня у райхстагу предложать мабуть дуже далекосяглі господарські реформи. Таке можна вносити з промови, яку Розенберг виголосив у четвер на принятю для дипльоматів і чужинецьких кореспондентів у готелі Адльон, гостро виступаючи проти трестів і концернів.

Літературна сторінка.

Молодомузці знову разом.

(В. Бірчак, П. Кармаиський, Б. Лепкий, В. Пачовський. С. Твердохліб, Г. Хоткевич, О. Шпитко, С. Чарнецький, М. Яцків: „ЧОРНА ІНДІЯ МОЛОДОЇ МУЗИ" — Новелі.)

Більш як 30 років тому повстав у Львові гурт молодих письменників, що назвав себе „Молодою Музою". Більшість імен із цього гурта ввійшли вже до літератури, неодин із членів міг би вже святкувати ювилей, — твори більшости з них неперевидані і нечитані. Оця збірка складається тільки з новель дарма, що більшість членів „М. Музи" — поети-лірики. Ширший загал не цікавиться поезією і складати антольогію з ріжних поетів значилоб зневохочувати читача заздалегідь до книжки.

Одні читачі найдуть у цьому томі речі дуже характеристичні для відомих їм авторів — старші чи нові. Молодше покоління може з цікавістю зазнайомитися з літературними зразками, які і досі знаходять раз-у-раз наслідувачів, часто і не в такій викінченій формі, як за часів, коли прийшла до нас мода на „модернізм". Деякі з цих новель ще й досі не втратили на своїй свіжости, інші може мають тільки вартість „музейну", але і така вартість у літературі має своєрідний запах, що розбуджує асоціяції, дає змогу прирівнювати нові зворушення із давніми, або попросту заспокоює цікавість: як відчували люди двацять чи тридцять років тому

Гурт молодих авторів не може тривати довго; в усіх літературах бачимо таке явище, що письменники хочби найтіснішого гурта розвиваючи свій талант ідуть іншими шляхами. Це теж лежить у природі письменської творчости. Так було і з членами „Молодої Муз", що доречі не виступали ніколи програмово, а тільки відчували дружню солідарність у праці, яка йшла у ріжних напрямках: — у ліриці чи новелі то з сильними національними рисами, то знову з нахилом до модних у свій час европейських течій.

Чому ця збірка називається „Чорною Індією" — на це читач найде пояснення у передмові. Молодомузці любили ефектовні, песимістичні, екзотичні, „імпресійні" заголовки. „Блудні вогні", „В годині сумерку", „Чорні крила", „В свічаді плеса". Деякі з них видавались у той час екстравагантними, нині вони „нормальні", майже природні.

Молодомузці збирались нераз довкола стола, на якому у святошні хвилини появлялась „Чорна Індія" — почесний „модерністичний" напиток. Тепер по довгих роках вони знову разом — під її знаком.

м. р.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 **та її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75**

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19.30.

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

Франсіс Карко — новий Ґонкурівець.

Народився 3. липня 1886. року в Нумеї (Нова Каледонія). Після блискучих класичних студій дебютував поезіями „Інстинкти" (1911). Зголоду його тягнуло до поезії: в великому репортажі-споминах „Нишком", що друкується тепер у „Маріянні" Ф. Карко вводить нас у клімат своєї молодости. Це втечі з лекцій ліцею, щоб читати на дозвіллі вірші парнасистів, це поетичне та примхливе юнацтво — в час мандрів по забутих закутинах старої, доброї Франції, підчас гарячого літа в Лянґедоку й Гасконі, в гурті друзів, таких як і він самий богемістів, на військовій службі, всюди Карко жив лиш розмовляючи з поетами, до самозабуття закоханий і віданий поезії, що була його єдиною і властивою стихією. Колись-то в „Літературних Новинах" Карко оповідав як відкривав він поезію, як знайомився з Бодлером, з Корбієром, з Верленом, як один мулярський челядник, дивно чомусь обізнаний з літературою, навчив його любити Льотреамона, Мореаса, Вергарна...

Мало тепер є письменників, що живуть лише літературою. Віддавна нарікає на це Жюль Бенда: „Клерки" (робітники пера) зражують своє покликання, ідуть на службу політиці та політикам, партійній боротьбі, встрявають у ділянки, зовсім далекі їм — ось як Дріе ля Рошель, пишуть економічно-соціяльні трактати, або як Уелс — підручники історії. Карко вродився й живе тільки як поет. Нічого Карко вродився й живе тільки як поет. Нічого поза тим не знає і не хоче знати. Мабуть лише одна Франція, класична країна літераторів, зберігає ще досі такі типи, ближчі до епохи Карта, ніж до сучасної епохи, коли мистці знецінюються у силу свого завдання.

Але це не значить, що Карко стоїть опода-ік життя. Він живе повно й цікаво, він знає й любить життя, але у протилежности до інших він сприймає та транспонує його лише як поет, не позичаючи у нікого світогляду, ні проекуючи „ідеольогічної" поради. Він має до того особливий дар, питоменний лиш деяким поетам, видобувати поезію зовсім не з блискучого боку життя, а радніше з нецікавого. Не злагода античности, не класична погідність, не сальонова вишуканість, не естетизм вабить його, а буденність вулиці, щоденна подія, щоденні люди й речі — себто саме життя. Він є крім того особливий талант опромінювати свої транспозиції життя якимсь синявим сяйвом іронії-усміху гульвіси, шибеника, шалапута. Тому Карко найбільше любить з усіх французьких поетів Ф. Війона.

Ось блукаючи по закутинах середньовічної Франції, Карко спиняється в задумі: тут він уже був колись. Коли-ж саме? Звідки знайомий йому цей собор, цей суворий замок? „Це тяжке склепіння, ці підозрілі нори, нутро нужденних крамничок, лихо освітлених, тріснені мури, вежа маніжлива й стрункa, як та на шахівниці, сопух, той гострий сопух зігнилого дерева, винної пивниці, сопух притаманний шілинам старої дільниці — все це зустрічало мене й помагало пізнати його. Цеж був ніхто інший як Війон, що в цій темнавій і ховзькій перспективі робив мені знаки..." („Відкриття поезії").

Війон, цей великий і вічноживий поет Парижа почерез Верлєна подавав долоню Франсісові Карко, авторові „Богема й моє серце". Новий „гонкурівець" недаремно писав про Війона роман: незвичайно органічний, продуманий і ліричний, наскільки ліричним може бути західний прозаїк, що звик гасити внутрішній душевний вогонь кригою строгого слова і стилю. Таких поетів родить лише Париж-місто, де поруч прикрої, цинічної дійсности живе чудесна мрія. Є у Карко вірш, у якому просить Бога „щадити свою останню богему..." Моляться нині подобатись високолетні, реторизуючі поети-„барди" — алеж поза ними офіційними, „ордено- чи лавроносними" живуть поети-гульвіси, з ностальгією давньою, як склепіння їхніх винниць і каварень, поети тихі й невкрикливі, заслухані лиш у вірші свої та своїх друзів.

Молитва Карко, щоб ощаджувати останню богему мабуть була передчасна. Доки існуватиме світ, доти та богема (в сенсі щирої й справжньої поезії) буде у мжичасті, ацителєвові вечорі шепотіти як Карко свої химерні вірші...

Поезія Ф. Карко („Пісні кисло-солодкі", „Богема й моє серце", „Малі обрії") не суттєва для його творчости, хоч як це дивно. Маючи велике поетичне чуття й пребагату культуру властивої чистої поезії, він не вибивався понад рівень сучасників-друзів з літературного середовища Парижа переломових років 1910—1920. Почував себе оригінальним у романі, може тому, що дійсно важко було сказати щось нового про речі, якими жили такі попередники як Нерваль, Рембо й Верлен. Неначе продовжуючи й розробляючи тему Війонового життя — дивного істнування цього середньовічного мрійника та бандита, Карко почав студіювати нетри паризького „дна", побут паризьких бездомних волоцюг, на те, щоб видобути з того почварного й відразливого краєвиду світліший промінь. Так повстали „Сцени з життя Монмартру", „Фернандине нещастя", „Невинні", „Ісус - Корустіль", „Нічого більше крім жінки" і т. д. романи з життя повій, заведіїв, бандитів, босяків, звихнених людей, твори занадто сумівної атмосфери, але накреслені з великою силою нового реалістичного малюнку, напружені в конфлікті та акції, поетичні в шорсткому стилі. Карко один із перших ввів у французьку літературу „арго" жаргон паризького шумовиння, за що, як йому пророкували, ніколи не сподівався здобути імені справжнього письменника. Але в 1923. р. він за свій роман „Людина в пастці" дістав повістеву нагороду Французької Академії.

Два романи-життєписи — згадуваний Франсуа Війона і сучасного маляря Моріса Утрілльо — прекрасні.

Від часу, коли Карко передав перший свій роман про дно Парижа „Ісус-Корустіль" у „Меркурі Франції" (зовсім безнадійно) роман який два тижні потім видруковано, і повістяр злодіїв, безталанних дівчат, людей поза правом, автор протегований і улюблений старим сеніором католиком-моралістом Полем Бурже зробив велику дорогу.

Дансінґ „ВАТРИ"

в неділю 7. листопада 1937

в жовтій салі Народнього Дому

квінтет Яблонського початок год. 20·30

Це передусім співець Парижа. Чесний мисець, пильний і жорстокий спостерігач, глибоко моральний, хоч і немилосердний, письменник, що знає життя не з книжок, а таки з життя, письменник, що вміє опромінити темряву великоміського дна гострим зором новітнього гуманіста.

Його шанси як кандидата до Академії Гонкурів були мізерні. Його вибрали на місце умерлого Г. Шеро таксамо несподівано, як видрукували перший роман. Але Академія пішла за своїм гаслом, якого ніколи не зраджувала — нагороджувати тільки за талант і мистецький вияв. Ніякі інші критерії тут не грають ролі. Леон Доде став ґонкурівцем не за свої блискучі щоденні статті політика в „Ляксіон Франсез", а за свою літературну працю. І лише серед ґонкурівців цей стовп французького роялізму може сидіти близько комуніста А. Мальро, автора капітальної „Людської долі". Мабуть і у Франсісові Карко академики побачили тільки справжнього мистця, мистця ще передтим, як починається творчість.

Ю. Косач.

Пальта ориг. анґлійські продає просто консументам
ФАБРИКА ОДЯГІВ
Рот і Рудерфер
Львів, Леґіонів З/І. п.
(над кіном Паляс)

Словацькі демонстрації в Братиелаві.

Демонстрації словацьких студентів, які домагаються введення словацької мови в урядах і школах на терені Чехословаччини, тривають далі. В університеті уладили студенти-правники демонстрацію проти проф. держ. права Пешка, відомого з протисловацьких виступів. Пешка відкликав виклад. Серед окликів: „У Словаччині по словацьки" студенти пішли на медичний відділ, де по чеськи викладав проф. Тайслєр. Студенти загрозили страйком, якщо їх домагань не вислухають. Підчас демонстрацій словацьких студентів жидівська молодь і чехи викрикували проти словаків і проти о. Глінки.

—o—

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-a"
Високої кляси на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі
На бажання демонструємо дома
„e-comp"
Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.

Обіжник у справі пресової цензури.

В дні 19. ц. м. приняв премієр і міністр внутрішніх справ ґен. Складковський представників союзу журналістів, які інтервеніювали у справі пресової цензури. У звязку з тим премієр видав доручення підчиненим органам, яке управильнює стосування пресової цензури. Це доручення має за завдання з одного боку охорону прилюдного інтересу, з другого боку полагоду слушних постулятів представників преси, що їх обговорено на конференції у премієра.

Сензація!!! Кожний може відбути безплатну подорож по цілім краю!
ФІРМА
Галицький Маґазин Новин
Львів, ул. Галицька ч. 15
видає для реклями за згодою Польських Державних залізниць безплатні білєти (боні) залізничі при закупі бавовняних товарів вже від вол. 5. — Віддаль подорожі залежна від висоти квоти купна. — Ті боні реалізують без жадної доплати всі каси П. К. П. до 31. грудня 1938.
УВАГА: Поручаємо наш склад багато засоблений в найновіші бавовняні товари по цінах найнижчих. Приймаємо чеки Централі Обороту Товарового.

БЕЗРОБІТТЯ У ФРАНЦІЇ РОСТЕ.

Число зареєстрованих безробітних за минулий тиждень зросло на 3.000 і дійшло до висоти 317.232.

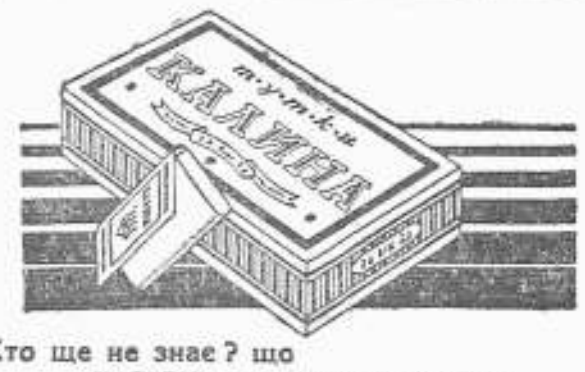

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ і ТУТКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

НОВИНКИ.

— З приводу Свята 1-го Листопада в понеділок „Діло" не вийде. Чергове число нашого часопису появиться у вівторок вечір з датою 3. листопада.

— Від 1. XI. запроваджуємо взірцеву кухню. Добірні страви, добрий український борщ та інше. На холодні дні добірний буфет, багато дробу, на пісні дні риба. Ріжниця 5 сот., зате стопроцентова якість заохотить теперішніх та нових гостей. В місячних абонаментах рабат. На замовлення уряджуємо товариські приняття, весілля і т. п. „ОКО", Львів, Косцюшка 3. 1999 1—10

— Знана зі солідности кравецька робітня мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. I. п. тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. Ціни приступні! 1931 3—35

— „Хром", Львів, вул. Руська 20., телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і перероблює ужиті футра за найновішими моделями. 1—2

— Зміна адреси. Установлений міністерством судовий перекладач для мов української, чеської та німецької, д-р Олександер Бариляк, переправився у Львові, на вул. Пяскову, 3. А. м. 3. 1985

— Філія Союзу Українок у Львові, улаштовує дня 2. листопада ц. р. в год. 19-тій веч. у салі Ремісничої Палати при Стрілецькій Площі ч. 8. Показ Мод. Програма: Вп. п. Остапович: плащі, костюми, сукні спортові, тоалети вечірні й візитові. Вп. п. Зелена: трикотажі. „Міка", Вп. п. Бережницька, „Мак": капелюхи. Вп. п. Глушевський „Хром": футра, куртки. лиси, пелерини. Вп. п. Думин „Базар": ґалянтерія. — Вступ за програмкою, котру можна набути при вході на салю. 1982

— Галя Левицька й Михайло Голинський у Львівському радіо. В неділю 31. X. виступлять у радіо наші мистці: оперовий співак Михайло Голинський і піяністка Галя Левицька. В програмі виключно твори Миколи Лисенка. Початок авдиції в год. 16.05. Трансмісія на всі стації Польського Радія.

— Концерт М. Дуди в Рівнім та у Львові. По 26 концертах у Галичині й на Волині дасть ще п. М. Дуда два концерти: 31. X. в Рівнім та 2. XI. у Львові в салі кіна Аполльо. В концерті візьме участь незнана ще у Львові п. Дубрівна. На програму складаються арії, нар. пісні та дует із „Запорожця за Дунаєм".

— Загальні збори Т-ва „Українська Захоронка" у Львові відбудуться 5. листопада ц. р. в год. 5 у салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського 22.

— Закриття читальні „Просвіти". Брідське староство припинило діяльність читальні „Просвіти" в Білявцях, подаючи за причину нелеґальну діяльність кількох виділових.

— Заборони. Пишуть нам: Філія „Сільського Господаря" в Добромилі дістала письмо зі староства з домаганням звільнити зараз агронома філії п. Степана Каратницького під загрозою санкцій, якби він таки залишився там при праці. Передтим перевели у нього особисту ревізію і забрали всі папери й записки. — В Хирові придержали пропагандистку з РСУК п. Ольгу Скибу. Їй забрали папери і заборонили дальше виконувати працю над кооперативним освідомленням українського жіноцтва.

— Полекші в почтово-телєграфічних оплатах. Міністр почт і телєграфів видав розпорядок про обнижку деяких почтово-телєграфічних оплат. Отже розпорядок касує зовсім оплати, що їх побирали сільські листарі за реєстровані посилки. Додаткові оплати за посилки по скінченні урядування братимуть у будні дні щойно від год. 8-ої вечором до год. 8-ої рано, в неділі і свята в усіх годинах, крім двох годин: від 9-ої до 11-ої.

— У справі іспитів зрілости. Міністерство освіти рішило, що іспити зрілости в гімназіях для учнів, що кінчать 8-у клясу гімназійну давного типу, відбудуться з кінцем шкільного року в нормальнім речинці. З огляду на приписи в гімназіях, в яких мають бути повторені іспити зрілости не пізніше як перед упливом двох років, можна їх повторяти до кінця 1940. р. Для екстерністів іспити зрілости можуть відбуватися також до кінця 1940 р., з тим застереженням, що осінні речинці 1939 р. будуть призначені для кандидатів, які повторяють іспити зрілости, бо особи, що хотіли би приступити вперше до іспиту в часі від 1939 до 1940 р., не будуть до цього іспиту допущені.

Знак охоронний
Чай Прівес
Сильно запашний.
Дуже видатний.
ПІД ҐАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

— Польські втрати при обороні Львова. Союз оборонців Львова з листопада 1918 р. виладив при помочи наукової комісії т-ва дослідів історії оборони Львова спис польських страт у боях від 1—22. листопада 1918 р. Листа тих, що в тім часі брали участь в обороні Львова і полягли або померли з ран у літах 1918—1920, виказує 440 прізвищ, з чого 202 припадає на один тільки місяць листопад 1918 р. Наймолодший оборонець мав 12 літ, найстарший 55. Переважали студенти й учні середніх шкіл, а саме студентів університету було 28, політехніки 26, дублянців 7, учнів середніх шкіл 98, учительських семінарів 5 і т. д. Крім того було 2 учителів, 4 рільників, 20 робітників, 70 ремісників, 22 урядовців, 7 вільних фахів, 5 військових. Між полеглими було 41 військових старшин, 95 підстаршин і 302 вояки. Всі ті цифри неповні і можуть змінитися, тому, що немало осіб годі було устійнити.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8, Личаківська 50, Жовківська 175, Кентшинського 21, Замарстинівська 36.

— Демонстрації польських студентів у Львові. В пятницю 29. ц. м. ендецькі студенти уладили без дозволу університетської влади віче. Коло год. 1-ої вполудне вийшов ректор проф. Кульчинський і склав коротку заяву у справі розписання виборів в організації „Młodzież Wszechpolska" та у справі своєї резигнації зі становища ректора. Негайно після того ректор відійшов до свого кабінету. Вечором ендецькі студенти уладили демонстрацію на подвірю „Дому професорів" при вул. Супінського, де мешкає ректор. Опісля студенти пішли походом вул. Миколая на вул. Академічну, де їх розігна-

Гемороїди
є прачиною злого самопочування і т. п. Треба конечно усунути ті дошкульні недомагання. При гемороїдах вживаємо
Чопів Anusol -БОЕДЕКЕ-
Достанете в аптеках
12 чопків 5 зол. — 6 чопків 3 зол.

ла поліція. У звязку з демонстрацією перед помешканням ректора його дружина Марія оголосила прилюдного листа, в якому подає до відома, що демонстранти перестрашили тяжко хорого 6-літнього синка. Таку поведінку студентів, піддає під осуд матерей у Львові.

— **Самогубство.** У пивниці дому при вул. Глибокій 14, у Львові повісився 40-літній Григорій Павлишин, помічник залізничих варстатів на головному двірці. Павлишин постановив покінчити з життям, тому, що його підозрівали, що присвоїв собі варстатовий металь.

— **Краева хроніка.** Між Радивиловом і Бродами пастухи обкидали камінням особовий поїзд і повибивали шиби у сигналових ліхтарнях. Залізнича влада звернулася до адміністраційної влади у Бродах, щоб видала відповідні доручення. — 14-літній пастушок І. Антоняк кинув каменем на терені Новосілок до особового поїзду, що їхав зі Львова до Самбора, і вибив у ваґоні шибу. Поліція веде слідство. — В лісі М. Рогтавма в Лавочнім пов. Стрий пожежа знищила коло 2.000 кубічних метрів смереки. Шкода сягає 10.000 зол. Пожежа повстала від затри, що її запалили в лісі робітники і забули опісля погасити вогонь.

— **Новий подвиг ендецької боївки.** На варшавській політехніці підчас викладу професора фізики Вольфке студенти обкинули професора гнилими яйцями, а крім того кинули дві смердячі бомби. Була це пімста за те, що проф. Вольфке є противником лавкового гетта.

— **Парцеляційна афера двох польських адвокатів.** З доручення прокуратури в Люблині поліція арештувала польського адвоката Головінського в Луцьку, який мав уже замкнену адвокатську канцелярію цілий рік. Одночасно поліція арештувала одного варшавського адвоката. Оба адвокати замішані до парцеляційної афери.

— **Втеча човном з большевицького пекла.** До Констанци в Румунії приплив човен з двома большевицькими вояками. Один з них уже помер від ран, другий був визнажений до краю. Він оповів, що втік човном з Одеси разом зі своїм товаришем, бо не міг пережити страшних умовин життя в 26-ому полку прикордонних стрільців. Коли човен випливав з порту прибережна сторожа тяжко зранила його товариша, який помер по довгих муках, кілька годин перед прибуттям до Констанци.

— **Горить сіно.** Як повідомляють із Пинська, на просторі кількох кільометрів горять в околиці торфові сіножати. Вогонь знищив великі запаси сіна, зложеного на зиму у стіжках.

— **Політичні процеси в Чехословаччині.** Окружний карний суд у Празі засудив Франца Каштура на 10 літ тяжкої вязниці і втрату громадянських прав за зраду військової тайни. — У Братиславі засуджено за змову проти держави і зраду військової тайни: інж. Франца Бавера на 15 літ вязниці, Ігната Роная на 9 літ, Валерія Роная на 5, Павла Рогача на 7, Еміля Тота на 5, Арнольда Фельдсама на 9, а врешті Антона Кадлеца за затаєння проступку на 4 роки вязниці.

— **Катастрофа „люксторпеди".** Недалеко станції Ропши на шляху Варшава—Краків приключилася катастрофа люксторпеди. Шляхом рівнобіжним із шляхом „люксторпеди" їхав важкий поїзд, а з одного його вагону виставала велика залізна траверза. Ця траверза розпорола зовнішню частину „люксторпеди", наслідком чого ушкодила проводи і торпеда зупинилася. Цілу підставу вагону зовсім ушкоджена. Колиб траверза була поміщена вище, булиб потерпіли і пасажири „люксторпеди". Пасажири відїхали далі іншою „люксторпедою".

ВІДГУКИ ДНЯ.

Такий один день.

Що року приходить такий один день, коли не можна обігнатись від споминів. Не помагають на це ні турботи будня, ні актуальности життя, спомини прориваютъ греблю і заливають усе інше.

І дивна річ: бувають спомини веселі, бувають спомини сумні, а ці — і веселі і сумні. З журбою радість обнялась і так піде вже в мандрівку століть.

А ще дивніше: дехто немов не хоче, щоб ми цей день згадували, в леґендах його передавали, в піснях його величали. Чому?! Адже ми тоді взялися будувати державу, може й невміло, але взялися. Адже ми тоді взялися ставити армію, може й невчено, але взялися. Вийшло було таке право на світі і ми з нього скористали. Що ми булиб варті, якби не скористали?! А як видивився б на нас цілий світ?!

Чиж можемо не згадувати цього дня?

Минувся день, що приходить раз на довгий період часу і минулася ціла низка звязаних з ним днів, що не повторяться ніколи.

Лишилися спомини і велика наука.

Наука, що державу треба будувати передовсім у своїх власних грудях, а тоді вже легко побільшити її і перенести на вільну площу.

Наука, що нічого на світі задармо нема, а коли раз на віки трапиться, то треба потім соромно доплатити.

І лишилися спомини...

Як нині бачу: в осінньім холоднім повітрі лопотить прапор на ратуші.

Чи можу його не бачити? Пропало, раз поглянув і до нині бачу.

Як нині памятаю: стоїть молодий ученик на стійці коло магазину. Знав, що наші війська покидають Львів, але ніхто його не зміняв, то він не рухався. Щойно куля змінила його.

Чи можу не памятати? Довідався і памятаю...

Як нині чую: грохіт шість соток ніг об камінь львівських вулиць. То вишкіл У. С. С. входив раннім ранком до Львова, а сонце миготіло на сірих шоломах як золота річка.

Чи можу не чути?

Вчув тоді і до нині чую.

Що року приходить такий один день, коли не можна обігнатись від споминів. Не можна хоч би хотів, а то ніхто не хоче обігнатись...

Галактіон Чіпка.

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.
доставець укр. шпитал Тел. 116-60 (П. К. О.506.778, Пром-Банк рах. біж. 65). 10—25

— **З землевласника жебраком.** Підчас облави на жебраків у Варшаві поліція арештувала 70-літнього Станислава Вітковського. Перед війною Вітковський мав великий маєток на Україні. Підчас революції втратив геть усе і маєток і родину. Не призвичаєний до біди, Вітковський скотився на саме дно і жив з дрібних крадежей. Крім того підробляв підписи на векслях високопоставлених осіб, своїх добрих знайомих. Вкінці суд засудив його на вязницю за сфальшування підпису на векслі на більшу квоту. По виході з вязниці Вітковський почав жити з жебранини.

— **Де гине найбільше моряків?** Міністерство маринарки Злучених Держав оголосило цікаву статистику смертности американських моряків. Виявляється, що 25 прц. моряків гине підчас їзди самоходами, мотоциклями, автобусами і залізницями, 50 прц. гине від недуг, 10 прц. від нещасливих випадків, але не на морі, 10 прц. топиться підчас купелів в ріках на відпустках і лише 5 прц. моряків топиться в морі підчас виконування своїх обовязків.

— **Різні вісти.** Рибак з Брайтон побачив підчас ловлі риб літака у вогні, що спав до каналу Ля Манш. Коли рибак приїхав на місце катастрофи побачив на воді ледви сліди оливи. Влада веде слідство. — Недалеко озера Ляфре у полудневій Франції автобус упав до рова. 2 особи вбиті, 19 ранених. — Грецький король Юрій виїхав на яхті „Гелляс" до Бріндісі, звідкіля відїде на довший побут до Риму. Король відбуде подорож по Европі. — В околиці острова Тринідад затонуло два прибережні кораблі. — Катастрофа повені в Сирії прибрала великі розміри. В околиці Гомс вода знищила залізничий шлях на просторі 800 м. Комунікація між Дамашком та Алеппом перервана. Вода залила пустиню на схід від Дамаску.

— **Спростування друкарської помилки.** У вчорашньому числі „Діла" у статті д-ра Ст. Барана п. н. „Старі пляни і нові методи" в її кінцевому уступі зайшла друкарська помилка, а саме, що практичне застосування земельного закону з 14. квітня ц. р., що обовязує **від 14. жовтня ц. р.**, ще маловідоме. Замість 14. жовтня має бути **14. травня ц. р.**, бо від того дня згаданий закон фактично обовязує.

— **Скорість це нілі чари.** Темпо цілого нашого життя зросло. Також і в кухні вимагається тепер багато робіт скоріше, як давніше і бажанням є кожне дальше скорочення кухонної пріці. Тепер можна вже заосмалити собі мелєшні кави тому, що „Еврілло" є вже змішане в приправою і готове до вжитку, а не дає змогу вварити досконалий і дешевий ранній напій. Прошу памятати: кава „Еврілло".

— **„Ограничник" струму опікується радіо-аматорами на Шлеську.** Радіо-аматори на Шлеську мають окрему журбу, незнану в інших дільницях краю. Є нею перерва струму, означувана для кожного відборни. Не вільно її переступити, бо на сторожі марнування струму стоїть „ограничник" — спеціальне уладження, що зірвагує струм. Кожний громадянин Шлеська, що купує радіоприймач, мусить рахуватися з тим, скільки зуживає цей апарат струму. Бо коли радіо зуживає струму більше скромної норми, тоді не вистане його на довгий, що стає правдивою журбою. На щастя найдено і на це засіб. Можна вживати радія довільно, не переступаючи норми. Приймачі ФЕНОМЕН, єдині зпоміж інших апаратів зужівають струму тільки 25 ватів, що не паралюже власника на дїлянки „ограничника", який зірвагує струм. Крім цієї винятковой прикмети — ощадности струму — апарати Феномен, вправді продукції Телефункен, діймуть знаменито, мають прегарний, природний тон, збудовані на основі новійшої системи, крім цього приступні ціною. Тому на Шлеську вони, як супери тішаться великим успіхом. Кожному загрожує „ограничник" — так краще купити „Феномен", пристосований до місцевих умов.

— **Розвій техніки радіоприймачів в останніх роках.** Найкращі прикмети досконалости технічної радіоприймачів це: 1) чулість апарату, 2) селективність, 3) акустика. Досі конструктори радіоприймачів звертали увагу на поправу чулости і селективности апаратів. Досі будова апаратів йшла двома шляхами. Будовано апарати простолінійні і супергетеродини. Загальна думка порожила будучність апаратам простолінійним. Одначе сталося інакше — супергетеродина здобула передове місце між радіоприймачами завдяки новому поступові радіотехніки. Вона реалізувала найкраще спрямування селективности і чулости радіоприймача. Зате акустика і чистота відбору натрапляли далі на трудности, здавалося непереможні. В році 1936 почалася боротьба за вірне відтворення звуків. Здобутки радіових інженірів падуть: ширша стяжка акустичної чулости, вищі баси і вищі сопрани. В році 1937 винайдено альтус АЛЬ4 і тим остаточно важкому ділі: вірність звуків. Поріваюючи минулорічну супергетеродину з цьогорічною найдемо великий поступ: музика діставала третій вимір, вона стала більш простірна. Цей поступ радіотехніки не завинив попереду промислу радіового в краю. Нпр. фірма „КАПЕЛЬЛО", яка продукує тільки супергетеродини, випустила на ринок приймачі із цими трьома досконалими прикметами: чулість, селективність і акустичний відбір, все це на найвищому рівні. Коли слухаємо через супергетеродину Капелльо забуваємо, що слухаємо радія. Маємо повне вражіння безпосередности. Поширення акустичної стяжки, уживання ламп АЛЬ4, змішувач басових тонів на блиск то 2 Непер завдячує ся те, що ця супергетеродина осягнула дійсну вартість інструментальну. В апараті МІЛЯНО звязано автоматичний регулятор ширини стяжки із регулятором барви голосу через що неможливо наставляватя приймач на найширшу стяжку при рівночасним вимагуванню барви голосу. Інші прикмети супергетеродини Капелльо, практична конструкція, знаменита скала, зверхній вигляд тощо, ставлять її в ряді найбільш технічно удосконалених загранічних приймачів. В порівнянні з апаратами з минулих років супергетеродини Капелльо виказали 100-кратно збільшену чулість, 75-кратну селективність і 6-кратну силу сприймання. Акустичну стяжку поширено на 2 октави

Великий Театр СЕРЕДА 3. XI. Год. 8 вечір
єдиний виступ світової слави еспанської танцюристки
МАНУЕЛІ дель РІО з участю Й. Рока і Й. Альфонсо
Для абонентів 30% знижка.

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги
Philips-Radio
Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.
Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

5% опусту
на добірне масло „МАСЛОСОЮЗУ"
З ПРИВОДУ 30-ЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ СОЮЗУ
уділяється
від 30. жовтня до 6. листопада

Відозви й комунікати.

ДО ВСІЄЇ СТАРШИНИ И КОЗАЦТВА УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА!

Управа Українського Военно-Історичного Товариства у своїх збірниках матеріялів до історії українського війська під назвою „За Державність" до цього часу вміщувала фотографічні знимки нашого командного складу і в першу чергу його генеральної та булавної старшини.

Тепер Управа Товариства хоче поширити репродукцію фотографій на цілий старшинський корпус нашого війська та на козацтво.

У цій цілі Управа Товариства звертається до всіх панів генералів, булавної і молодшої старшини, до підстаршин і козаків з проханням прислати Товариству свої й товаришів та знайомих фотографії, долучаючи обовязково службовий реєстр чи відпис з нього. Колиж того нема, то треба самому скласти бодай коротенький опис своєї військової служби, який слід ствердити власноручним підписом. Підстаршини й козаки мають написати повну назву частин, у яких служили, і коли саме — в яких роках.

Фотографії мають бути, по змозі, у військовій уніформі, але можуть бути і в цивільному вбранні.

Якщож хто має й інші знимки з життя чи бойових чинів українського війська, то також просимо присилати їх, із зазначенням дат і короткого опису.

Якщо фотографій набереться значне число, то Управа Товариства видасть великий альбом української збройної сили, в якому повинні знайтися всі учасники нашої славної армії від найстаршого генерала до наймолодшого хорунжого і рядового козака.

Фотографії надсилати треба **вже тяки зараз** на адресу Военно-Історичного Товариства: Warszawa 22, ul. Opaczewska 54, m. 15. Pułk. M. Sadowskyj.

Ердаль паста до обуви
відсвіжує колірову обуву
І таємниця: вжити якнайменше пасти **Ердаль**, але полірувати мягким сукном аж до лискучого полиску.

Спорт.

КОМУНІКАТ.

Філія Карпатського Лещетарського Клюбу у Львові повідомляє, що заповіджений на день 31. жовтня бір завпростець переложений на 14. листопада п. р. В неділю 31. X. як звичайно суха заправа лещетарська. Початок тренінгу в год. 9.30.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Гриця Чорних: год. 2. попол. метч за мистецтво Окружної Ліги **Україна — Погонь І Б.**

Гриця Т. З. Р. (коло Погоні): год. 2. попол, товариські змагання **Степ — Святогор.**

НАКОЛЕСНИКИ УКРАЇНИ В ДРОГОБИЧІ.

Україна вислала своїх чільних накольосників Бабія, Степанюк і Колтунського до Дрогобича, де вони візьмуть участь у накольосницьких переговах Дрогобич—Стрий—Пісочна—Дрогобич (коло 100 км.) за чашу Польмінну.

Нові книжки й журнали.

ГОЛОС СПАСИТЕЛЯ, місячник. Йоратон, Саск., жовтень 1937. Р. IX. Ч. 10.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 31. X. год. 12 попол. „В святовасильську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Вівторок 2. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Середа 3. XI. год. 7.30 веч. Одинокий виступ Мануелі дель Ріо.

Четвер 4. XI. год. 8. веч. „Мадам Батерфляй".

Театр Різнородностей:

Неділя 31. X. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Жабонька".

Вівторок 2. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Середа 3. XI. год. 7.30 „Де чорт не може".

Четвер 4. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:
31. X. Довбуш.

ЗОЛОЧІВ:
2. XI. Циганський барон.
3. XI. Орлиця.
4. XI. Шарїка.
5. XI. Ніч над Івана Купала.
6. XI. Муж двох жінок.
7. XI. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (салї Робітничого Дому):
3. XI. Хмара.
4. XI. Мазепа і Богуславка.
5. XI. Ніч над Івана Купала.

В Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Дмитів, Березів, Синїв, Раманів, Лісько.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайлянїн Доктор).
АТЛЯНТИК: „Кід Галлагад".
ВАНДА: „Голгофта".
ГРАЖИНА: „Тайни жовтого міста".
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Ескапада" з Марл. Дітріх.
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленґа-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Пропавший острів" комедія „Парада ніжок".
МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія
МІРАЖ: „Потвора" (Гарі Бавр).
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Тоні в Відня" із славним хором „Візер Зенґернабен".
ПАЛЯС: „Зоря Рівіери" з Ерною Зак.
РАЙ: „Книжа".
РІЯЛЬТО: „Бурґтеатер".
СВІТ: „Легія пропащих" і „Бродвей Біл".
СТИЛЕВЕ: „Варієте" і ревія „Ані Льондон ані Рим".
ТОН: „Втеча Тарзана".
УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.
ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світлиці самі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Мемфіс, Сакара, Гелюан".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 31. жовтня 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній дениик; 8.15 Для села: Хліб. Газетка; 8.30 **Контроля молочности у селянських господарствах, в українській мові вик. інж. Роман Голод;** 8.40 Бах: Аладжіо, пл., 8.45 Пробуємо масло в Беріні; 10.30 Оркестри та солісти, пл.; 11.30 Актуальний репортаж із життя; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Симф. поранок: орх., скрипка; 13.00 Останні вистави у Львові; 13.10 „Козаково-колірова" фрагм. із нов. Севера; 13.30 Музика; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів; 15.00 Настроєва музика з пл.; 15.10 На ласкавім хлібі; 15.20 Музика в пл.; 15.30 Народній промисл і умовини його розвитку; 15.45 Для дітей: Вимок із „Книжки джунглів". Музика в пл.; **16.05 Концерт солістів: Твори Миколи Лисенка у 25-ліття смерти композитора вик. Михайло Голинський тенор, Галя Левицька фортепіян;** 16.45 Авіяція та життя; 17.00 Концерт легкої і танк. музики: спів, скрипка; у перерві в год. 18.00 День опадности; 18.35 Театр Уяви: „Самаритянин апід Сольферіно" Фрєнка Лєбрехта; 19.35 Авд.: Осінню; 20.00 Шубертові твори у вик. Й. Фінклера (бас) і гр. пл., 20.35, 21.00, 21.01 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Комерс на піддашї, вес. авд. у вик. Ю. Тапш і Зб. Ліпчинського; 22.00 Сонати на альтівку та форт.; 22.35 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 1. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній денник; 8.15 Для села: Гутірка, Хліб. скринька, Гріг: Суїта з „Пер Гінта", пл.; Як користати з хліб. порад; 10.30 Концерт солістів: форт., спів; 11.10 Кватира „Оборонц-ів Львова" і ск. окраїн на Янівським цвинтарі; 11.20 Хор Сикстинської капелі, пл.; 11.30 Репортаж із життя; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Муз. поранок: симф. орх., скрипка; 13.00 Муз. життя Львова; 13.10 „Ярмола" оповідання; 13.30 Музика: орх., спів; 14.45 Для села: Авд. на Задушний день, Музика з пл., При добрій волї легко собі порадимо; 15.45 Авд.: З піснею по краю; 16.15 Концерт військ. орх.; 17.00 Що людськість завди-

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ! ВЖЕ ПОЯВИВСЯ!

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновіший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла" — Львів. Ринок ч. 10. II пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1·50, поштою 30 сот.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу бл. п.
дир. МОРОЗА МИКОЛИ
відбудеться
дн. 1. листопада ц. р. в год. 9. в наплиці Успенської Церкви.

ПАНЧОХИ
спеціально тонкі зол. 3·50
практичні 1·85
625 „ДІМ ВОЛІЧКИ“ 20-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

Кожний тон
ВІДТВОРЕНИЙ
З НЕБУВАЛИМ МИСТЕЦТВОМ
ЗАВДЯКИ СУПЕРГЕТЕРОДИНІ
TELEFUNKEN
FENOMEN, SYMPHONIC, STRADIVARI, DE LUXE.
Кожний з них є
мистцем у своїй класі
Radio TELEFUNKEN
ГАРМОНІЯ ТОНІВ — СИМВОЛ ЯКОСТИ

суб Роб. Кохові; 17.15 Тисяча тактів музики; 18.00 Хвилина бюра студій; 18.10 Кілька завжд про закупи, що їх робить військо у хліборобів; 18.20 Трохи пісні, трохи слова, відповіди на листи та гр. зл.; 18.35 Катол. повість про середньовічні часи, напис Теод. Парнільського; 18.50, 19.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Воєнська авдиція; 19.30 Про повість Гловічинської „Райська яблуня“. 20.00 Концерт солістів: форт., Оп. Міхаловський бас; 20.45 Веч. денник; 20.55 Актуальна гутірка; 21.00 Культ померших у 6-х частинах світа, текст, музика; 21.45 Літер. новини; 22.05 Симф. концерт, орх., флят; 22.55 Остаівістки; 23.00 Трансм. із шпитаря „Оборонц-ів Львова“.

Вівторок, 2. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полуднева авдиція; у перерві в год. 12.20 Полудн. денник; 13.45 Популярна музика з пл.; 14.30 З реліг. музики, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка про Львів, вик. Ст. Васильовський, Музика з пл.; 15.25 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз загадки, авд. для старших дітей; 16.05 Фіз.-гооп. актуалій; 16.15 Камер. концерт, квартет; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Репортаж: Поезія над Римом; 17.15 Муз. авд. на Задушки; 17.50 Гутірка: Ведмідь; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Моди; 18.20 Спів, форт.; у перерві Поезії; 18.40 Парнж на вирвки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Треш“ І. Кохановського, з муз. іл.; 19.40 Конкурсова авд.; 19.55, 20.55 Актуальна гутірка; 20.05 Мала оркестра; 20.45 Веч. денник; 21.00 Скрипка, форт.; 21.30 Орг. рецаль; 22.00 Концерт рем. музики, міш. хор; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

НОВИНИ
в 5 кольорах виконує тільки
„VITA“ пл. Марійська 6
(Гмах Шпрекера)

Середа, 3. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Із пригод лісових людей“ для молодших дітей, Нар. пісеньки; 11.40 Оп. музика з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. авд.; у перерві в год. 12.20 Полудн. денник; 13.45 Музика при чорній каві, пл.; 14.10 Пучіні: „Богема“ II. дія з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка: Львів, Музика з пл.; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Листопад“ гутірка для дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Розр. оркестра; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Польські військ. формації на сході в 1917 р.; 17.15 Арії та пісні у вик. М. Тромчинської, контральт у супр. форт.; 17.50 Найдені річи; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Мусоргський: фрагм. із -оп. „Борис Годунов“, гр. пл.; 18.20 Концерт преса. памяті Оп. Лісього: форт., спів, скрипка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Примхи поштового принтеля“ лет. новеля; 19.20 Коханки відіграє на цитрі Ол. Роліцький, 19.35 Чи правда є умовна. діяльок; 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 20.00 Розр. музика, у вик. сальонового трію: Ір. Ліпчинська, Кая. Гальперн, Петро Пшеничка і вок. квартету; у перерві в год. 20.20 Куток гумору: Лужицькі казки та приповідки; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.40 Чвертьгодина поезії; 22.00 Трансм. із Квінс Голу у Лондоні: Бетовен „IX. Симфонія д-моль“; 23.15 Останні вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 31. жовтня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Музика малої орх., 16.00 Дві години в театрі, розр. концерт, 19.45 20.00, 21.00 Спів, музика; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.50 Циг. музика, 17.00 Спів, 18.10 Форт., Листові твори, 22.30 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Форт. квартет ц-моль Штрауса, 16.45 Діти перед мікрофоном, 18.00 „Відень у пісні“ вес. муз. авд., 19.35 Спів, Ботмая бас-баритон, 22.30 Так танцюють у Відні, вес. танк. мельодії; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Семигородські пісні та баляди, хор, 15.00 Вес. мельодії, 19.10 Гарні мельодії; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.00, 18.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Конзульо“ оп. Рендана; МІНХЕН 20.00 21.00, 22.00 „Продана наречена“ оп. Сметана; ПРАГА 19.10 Нар. пісні, 21.00 „Викрадення зі сераю“ оп. Моцарта (II. дія); РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.45, 22.00, 23.00 „Ле капріс де Маріянне“ ком. Місета; РИМ 20.30, 21.30, 22.00 Розр. музика, 21.00 Комедія.

ський олень, гутірка, 16.00 Орх.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Вікторія і її гузар“ оп. Абрагама; ПРАГА 17.50 18.00 „Реквієм“ Хербінія, 20.50, 21.00 Симфонія ч. 7 ц-дур Шуберта; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 19.30 Хор, 20.00 Віольончель, 20.15, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Реквієм“ Вердія; РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 Танки на скр. і форт., 21.50 22.00 Орх. концерт.

Вівторок, 2. листопада 1937.

БЕРЛІН 14.00 Полудн. гомія, 15.00 Муз. дрібнички, 19.10 Розр. музика, 21.00 Авд. „Африканське весілля“; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, 20.00 Спів, 22.20

Жіночі торбинки
течки, портфелі, портмонетки, валіза, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саллгандера.

Розр. музика; БУДАПЕШТ 17.25 Орг. рецаль, 19.45, 20.00 Брамсові твори; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.00 „Єронім“ Ідиля Мелера, 18.30 Пісні Вельша, Шуберта та Франца, спів, музика, 19.10, 20.10 Концерт; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Розр. концерт, 22.30 Орг. музика; ПРАГА 17.30 Форт. квартет ф-моль Душіка; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00 „Гарна мельничка“ цикль пісень Шуберта; РИМ 17.00 Для дітей, 17.15, 20.30 Реліг. музика, 21.20, 22.00 Симф. концерт.

Зол. 7·— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

Середа, 3. листопада 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 16.30 Рецитації поезій, 18.00, 21.00 Розр. музика; ВІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. музика, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Вок. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 13.00 Військ. орх., 18.30 Сольо на тарогато, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Тангайзер“ оп. Вагнера; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.35, 20.00, 21.00 Вок. муз. концерт, 22.20 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 19.10 Марші, 22.30 Концерт; ЛЯЙПЦІГ 20.00, 21.00 „Італійка в Альжирі“ оп. Россінія; МІЛЯНО 19.00, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Віол.; ПРАГА 14.00 Пісні нім. композиторів, 20.05, 21.00 Моцартів фестіваль; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00 Театр Уяти, 23.05 Симф. концерт; РИМ 18.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Конзульо“ оп. Рендана.

БІРЖА.

Львів, 30. жовтня 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·85, 89·15. Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 293·42—291·70, Франки фр. 18·05—17·55, Франки швайцарські 122.40—121·60, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·22—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·44—116·60 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·68—134·70, Ліри, італ. 21·60—21·05, Марки фінлянд. 11·61—11·50, Марки нім. 121·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срі бні 127·40 — 121·

Яиці.

4 і пів прош. внутр. 55·00, 55·25, 3 інш. 1 ек 68·50, серія неноч., 3 поз. інш. 1 ек 69·75, серія 3·50, 4 консол. 58·75.

Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Банк Польський 107·00 Цукор 33·00 Вугель 23·25, 23·00, Ліяпоп 20·40, Моджеїв 10·00, Островець 25·00, Стараховичі 30·75, Ґабербуш 41·00.

Тенденція неод остайна.

Збіжжя.

Лен	47·50—48·00
Сіяна конопл.	37·50—38·50
Рішак олійн.	58.00—59·00
Рішак дітяний	53·00—54·00

інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 30. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	2·80 зол.
1 кг. масла експл. вид. в опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу заложила Вп. Марія Іванчук, Борислав 20 зол. замість похоронного воза для бл. п. Миколи Іванчука згідно з бажанням Покійника — та 10 зол. як подяку хористам під батутою п. Свища підчас похорону бл. п. Іванчука. Обі квоти від родини. 1978

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КНИГОВОДА-БІЛЯНСІСТА, першорядну силу прийме доказне промислове підприємство. Оферти з відписами свідоцтв і поданням референцій до Адміністрації „Діла“ під „Білянс“. 1934 2—2

Ф-МА КЕРАМІНА шукає агентів та агентток, що занимались би продажею порцеляни з вишивок. Зголошення: Ф-ма Кераміка, Львів, Галицька 5. 1678 1—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

[illegible]ОВА по священнику, в середнім віці прийме управу домашнього господарства у самітного священника. Зголошення слати: О. Б. Золочів, ул. Легіонів 26. 6. 1975 2—[illegible]

СТАРША інтелігентна жінка — емеритка шукає місця до управи дому у самітного пана або священника. Зголошення „Діло“ для „К. Р.“ 1988 1—1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ЗАМОЖНА, інтелігентна, нецогавіс, старша вдова бажає пізнати інтелігентного, пристійного, теж заможнього або на становищі, з вищою освітою, лагідної вдачі, українця від літ 40—50. Бажана освітлива. Дискреція запевнена. Посте-рестанта, Львів, „Надія“ легітимація 855 1989

НАУКА

ПРИЯМАЮ на тримісячний курс кроєння і шиття та білизнярства. ПІСАРСЬКА МАРІЯ, Сталінка вісім. 1965 2—3

ФРАНЦУСЬКОГО вчить учительська дипльомована у Франції, конверсація, репетиція, приготовляє до А. H. Z. Перспективна вісім квартер. 1995 1—1

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. побіч Личаківського парку, нова хата, без податку, відомість „Трансакція“, Длугоша 1. 1941 3—3

КАВАЛЄРСЬКИЙ покій, особний вхід до вищого поверха. Генінга 30. I, зов. 1973 2—4

КУПНО - ПРОДАЖА

ПРОДАМ окалійно фортепіян першорядний і цілком 7⅓, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридріхів 10. 1839 6-10

НАЙМОДНІША адибіяча галантерія як гудзики, клямри, цвіти на бальний сезон і карнавал дістанете дешевше у ф-мі І. Гах, Львів, Галицька 13. 1895 4—

МАШИНИ до шиття, до писання найдешевше продає — Пятницький, Львів, Чарнецького 10. 1854 2—3

ЛІЖКА металеві Ярмушкевича окалійно та тирольські матіяшині, шмерглювальні бльочки Артіфекс Ремінер, Легіонів 27. 1980 1—5

ТРАЧИННЯ дубове по 100 золотих вагон 15-тоновий люкс Сапєжанка продає Тайхер і С-ка, Львів, Словацького 18. 1977 1—1

ЖАРІВКИ від 5—25 ват 70 сотиків. Голосник детекторовий 5.— зол. Лямпа двополумінна 6 зол. Лямпа кухонна 2.— зол. „Централя Жарівок", Ринок 21. 1991 1—4

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 19622—7

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 2-8

УВАГА! Найдешевше купите всяку бі. жутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 6—15

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, панчохи, берлячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує одна вирібня „Idle" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 4-20

РІЖНІ

МАСАЖИСТ-управітець — виконує масажі усякого роду, поручається ласкаво. Вул. Хорущини 25, м. 7. 1983 1—1

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Лядого 8 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направо всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 1—10

СЛАВНИЙ психографольог ясновид Розенблюм приймає щодня, Львів, Ринок 11. 1998 1—4

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер Бема 12 в. тел. 224-81. 1959 3-30

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію заміняє найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерій. 1908 —20

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93). 1652 17—3

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знамениті, гарантовані — дешево продає, міняє Ганак, Пілсудського 21, I. пов. 1456 20—2

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 1—25

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 99-10

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ЛЬКІВ МИХАЙЛО, управнений будівельний майстер виконує всякі будови домів, перерібки, відновлення фасад. Контористи безплатно. Львів, ул. Стечковського 1. Тел. 118-61. 1864 3-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЗМІНА МЕШКАННЯ

ОКУЛІСТ

Радник Др. ТЕОДОР БАЛЛАБАН

ординує тепер **Валова 11.**

Д-р Ігнатій Левенгек

а недугах міхура і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11

7—10

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає під упр. О. Стефановича

„MANUFACTURA"
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Металі Шиби Дзеркала чистить ідеально «СІДОЛЬ» Sidol Не купуй підробок тільки правдивий «СІДОЛЬ»

Союзна фабрика рослинних оліїв

спілка з обм. відп.

Львів, Знесіння 172

виробляє: всякі олії рослинні, технічні, теж десерові їстивні, покост найвищих ґатунків.

Курц і Шапіра

Львів, ул. Різницька 6. Тел. 239-64

поручає на біжучий сезон всякі бавовняні і суконні матеріяли у великім виборі. Ціни низькі.

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівіння, пігменту волосся, баливи, дзьоби по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилянків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі румянці підшкірним запускиванням краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

Магазин Новин для Пань

РОЖИ БОТВІН

Боїм.в 8 — тел. 251-02

поручає найновіші роди вовни на плащі, костюми і сукні, як також шовки по цінах приступних. 3-5

До Хв. Фірми

М. ФРАЙЛІХ

Львів, Городецька 35.

Заведення спеціальних бандажів.

Складаю Вам щиру подяку за пропукливий бандаж, який заложив я перед 5-ма місяцями і з радістю повідомляю Вас про його несподівану поміч. Я його вже відложив і почуваюся зовсім здоровий. Шлю щиру подяку за врятування мені здоровля і залишаюся

з високим поважанням

Михайло Коржа,
Сороцько, п. Скалат.

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піяніна

І. Беттінг і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 13-30

Всім П. Т. Гостям, що приїжджають до ПЕРЕМИШЛЯ — поручаємо

ПЕРШОРЯДНИЙ РЕСТОРАН

М. Кузишина

ПЛ. НА БРАМІ Ч. 9. Тел. 15-76

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

А) Вийшов з друку

Підручник жіночого крою

автора і власника курсів крою Й. Сераковського. 158 сторін друку, 152 рисунків у тексті. Підручник затверджений М. В. Р. і О. П. до шкільного вжитку.

Ціна підручника зол. 8.—

Діставте: Варшава, Маршовецька 2, або в книгарнях. 3—4

ДЕШЕВО

светери,
білля,
рукавички,
панчохи,
парасолі і т. п.

продає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

Ревматизм. — Внутрішні недуги.

Д-р А. Карчинський

переїхав і ординує 1—3

при вул. Длуґоша 5. — Тел. 210-87.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 5—10

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий Сезон — Найбільший вибір мужеських і жіночих новин. Найліпші товари. Найнижчі ціни — у відомім гуртовім складі сукна і вовняних товарів ф-ми

ЯН ВАЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

Ваші місячні і щоденні закупи для ведення домашнього господарства полагодить Вам солідно і скоро

Кооп. КОМА

крамниці спожівчих товарів при вул. Михайла 4, тел. 219-14 і Жовківській 183, тел. 243-27

При місячних закупах достава товарів до дому. 1—3

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, ішіясові і ін. — всюди можна дістати.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. 1—12

Українське торговельно - транспортове бюро

ІВАНА ПАРУБЧАКА

у Львові, вул. Домініканська ч. 7

тел. 242-19.

поручається П. Т. Українським Промисловим і Торговельним Фірмам, як єдине підприємство на місто Львів, що поширює, магазинує і перевозить предмети українського виробництва. 1960

Тапчани, матраци, ролети, тапети фіранки, дивани, меблеві матеріяли і т. п.

Проектування і виконання комплетного футра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 14—40

Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і Клеї

продукує хемічна фабрика

„СОНЦЕ"

сп. з обм. відп.

Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-58

Домагатися всюди.

Меблеві покриття кілими, дивани, церати, піналеум, капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 4-22

Львів, Легіонів 29, в подвір'ю, тел. 286-38.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. - перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 22—40

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Середа 3. листопада 1937. Ч. 242

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Без мотивів.

(Передова стаття).

Листопадові Роковини.

Здемолювали читальню „Просвіти".

Католики спеціяльної марки.

Закрили Філію „Сіл. Господаря" в Луцьку.

Ревізії й арештування.

Українське життя у Варшаві.

Воєнна підготова в Америці

Національний літак затопив британський пароплав.

Положення в Мароку далі грізне.

Добродійка нуждарів.

Спортова сторінка.

Ч. 242 (14.786). Львів, середа 3. листопада 1937 Ціна рекламних повідомлень згідно з тарифом. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 33 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Найстарший
Дім конфекції мужеської
Й. Фершляйссер
находиться тепер в льокалі при
пл. Марійськім ч. 8
(будинок Шпрехера) 1—6

Національний літак затопив британський пароплав.

Органи червоної морської влади заявили, що у віддалі 26-ох миль від берега національний літак затопив британський пароплав „Джін Вімс", що плив з Гібральтару до Барсельони. Залога та 3-ох урядовців міжнародньої контролі причалили до катальонського берега.

ЛБОНДОН ПРОТЕСТУЄ І ВЕДЕ ДОПИТ.

На приказ мін. Ідена британський амбасадор в Андеї вислав до національного уряду протест проти затоплення британського корабля „Джін Вімс"; національний уряд обіцяв перевести негайно допит. Також британський генеральний консуль у Барсельоні має перевести допит; у цій справі висланно вже туди панцирник „Гуд".

„ДЖІНА ВІМСА" ЗАТОПИВ СИН МУСОЛІНІЯ?

У пресі появились поголоски, що літаком, який затопив „Джіна Вімса" кермував син Мусолінія. На інтерпеляцію в цій справі відповів мін. Іден у парляменті, що він не може дати ніякої заяви, заки дістане звіт із Барсельони.

Еспанська національна армія здемобілізувала один річник.

Національне командування звільнило на арагонському фронті вояків, уроджених 1920. року, змобілізованих на початку війни. Преса узнає це доказом, що національна армія має досить вояків.

БЛЬОКАДА ЧЕРВОНИХ ПОБЕРЕЖ.

Віцеадмірал Фернандес, командант національних збройних сил на Балеарах, заявив представникові Аваса, що національна воєнна фльота вистарчає, щоби перевести бльокаду всіх більших червоних пристаней. Небавом червоний уряд матиме поважні труднощі у закупні зброї. Червона фльота є безборонна, бо не має вишколених залог. Крім того важко їй рухатись у паливо.

ЧЕРВОНА ВАЛЮТА ПАДЕ, НАЦІОНАЛЬНА ЙДЕ ВГОРУ.

На чорній біржі у Франції після ліквідації північно-еспанського фронту песета валенсійського уряду впала зі 0.52 на 0.44. Песета національного уряду має курс 2.12.

Японія зірве дипльоматичні взаємини з Англією?

В Японії що раз то сильніше ширяться протианглійські настрої. Льондонові закидують, що він отверто підтримує Китай та що він дав ініціятиву брюссельській конференції. З огляду на те треба рахуватися з можливістю зірвання дипльоматичних взаємин з Англією.

ВІСЬ РИМ — БЕРЛІН — ТОКІО.

Рівночасно помітне зближення Японії до німецько-італійського бльоку. 29. ц. м. мабуть зголосять великі промови Мусоліні, Гітлер і Коное; їх трансмітуватимуть радіостації всіх трьох держав. Говорять, що треба сподіватися небавом італійсько-японського пакту.

Воєнна підготова в Америці.

Генеральний штаб Злучених Держав опрацьовує проєкт бранкового уряду в кожному стейті. На випадок війни цей уряд мав би побільшити стан американської армії на півтора міліона добровольців за перших два місяці війни, а стейтову міліцію мав би збільшити з 375.000 до півтора міліона за чотири перші місяці війни.

Крім того розглядають проєкт приспішеного вишколу новобранців.

Старшини резерви дістали запит, чи вони готові вступити до активної служби. Також фльота Тихого Океану дістала приказ щодо мобілізаційної підготови.

Словаки не визнають „чехословацької мови".

Словацька народня партія внесла до празького парляменту проєкт зміни мовного закону в тому напрямі, щоби змінити назву „чехословацька мова" на „чеська і словацька" та щоби урядовою мовою у Словаччині була мова словацька. У мотивах проєкту його автори стверджують, що чехословацька мова є фікцією, її ніколи не було; у законодавстві нема місця на фікції.

Бельгійська кабінетна криза.

Міністрові скарбу Де Манові (соціяліст) не пощастило утворити новий уряд, бо ліберали відмовились від співпраці з ним, як з автором проєкту дуже радикальних господарсько-суспільних реформ. Не пощастило і міністрові Ван Овербергові (католик). Тоді король візвав доперішнього міністра хліборобства Пірльо і відбув з ним 5-годинну нараду. По нараді Пірльо заявив, що буде старатися створити кабінет, на засаді партійного національного обєднання (на подобу кабінету Ван Зелянда), що також опертий на співпраці католицької партії зі соціялістичною й ліберальною. В понеділок мін. Пірльо навязав контакт з представниками партій.

Без мотивів.

Львів, 2. листопада 1937.

Сучасна Польща з погляду своєї економічної, соціяльної і національної структури виказує на ріжних своїх територіях величезні ріжниці, що є головно висліком довгої їх приналежности до ріжних державних організмів, які вели ріжну економічно-соціяльну і національну політику. Попри стовідсотково промисловий Шлеськ існують у його сусідстві значно упромисловлені воєвідства познанське і поморське та західні частини воєвідств краківського, лодзького і варшавського і як окрема частина — промислова білостоцька округа. Територія з українською більшістю в Польщі є суто хліборобська, без більших промислових осередків поза Львовом і нафтовим басейном. Припинення еміграції за кордон і господарська скрута та розмірно великий приріст сільського населення при наглядному зубожінню села викликали потребу виходу зі села частини населення до міст.

Цей природний процес причинився подекуди до чисельного скріплення українського елементу в містах. Приходили до міст найчастіше некваліфіковані робітники і служниці, збільшуючи міський пролетаріят, досі здебільша польський або спольщений. Не далеко від пролетаріяту відбігло і зубожіле українське автохтонне міщанство, що живе на периферіях міст як дрібні хлібороби або у міських закутинах як бідні ремісники. Купецтвом не займався донедавна майже ніхто. Щойно в останніх роках слідний деякий приплив нашого елементу і до ремесла в місті та творення окремого стану дрібних купців-приватників. При загальній слабкій урбанізації міст на нашій етнографічній території є помітний там чисельний приріст нашого населення, що на селі при відомій земельній політиці не могло й там здобути хліборобського варстату праці.

Попри кольонізаційний наступ на села зачали поляки теж наступ і на міста на „кресах". Тут плянове і послідовно поселюється щораз більше польських купців і ремісників в Познанщини й Поморя, маючи у своїй професійній акції фінансову підтримку польських публичних і приватних установ та протекцію місцевої влади. Цю нову акцію відчули вже жиди, а небавом відчує її і наш міський ремісничий та купецький елемент, що не мав і не має цієї підтримки і протекції — хіба тільки перепони.

Для польської національної політики у містах прикордонних або сумежних з ними повітів — як взагалі на непольській етнічно території — є важна справа землеволодіння, яке тут переважно не було в польських руках, бо нерухомости в осередках міст належали у величезній більшости до жидів як власників, а на периферіях — до українців. Суто польська була західна уряднича бюрократія і частина вільних занять при чому бюрократія тільки виїмково була власниками міських нерухомостей. Польський міщанський елемент не мав рішального значіння.

Такий стан у найближчій майбутности може основно змінитися. На основі польських пляне міста мають стати польськими і бути осередками не лише польської бюрократії, як досі, але й сильного економічно польського міщанства. І тут саме виступає справа землеволодіння в містах на непольській етнічно території.

З великою допомогою приходить тій плянові політиці супроти „кресових" міст закон про границі лежави, всі вигоди якого діють щойно

Присилайте передплату!

від недавна. Йде тут про контролю над оборотом міських нерухомостей і про рішальний голос державної політичної адміністрації у цих справах. Тому під ригори згаданого закону піддано не тільки міста прикордонних повітів у справах обороту нерухомостями, але й більші міста сумежних з ними повітів до віддалі 30 км. від кордону, нпр. у Галичині Коломию і Чортків, хоча державна політична адміністрація могла ті міста виключити. Поминувши обставину, що закон про границі держави відбивається взагалі дуже відемно на господарському і суспільному житті прикордонних повітів, а в прикордонній смузі майже в цілости його паралїжує, діяє він на практиці гальмуючо й некорисно для нас теж і в ділянці міського землеволодіння. Мета цього єсна і не потребує коментарів.

Для ілюстрації наведу відпис документу, що як один з перших цього роду має дані стати історичним документом теперішнього нашого положення. Ось він:

Urząd Wojewódzki Tarnopolski. Nr. R. U. III. 17/56/Borszcz. Tarnopol, dnia 15. X. 1937. Do Pana Nikodema Ołeksiuka w Borszczowie pow. Borszczów.

Na podstawie postanowień § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 22. I. 1937. wydanego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu Sprawiedliwości, Komunikacji oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie wykonania rozp. Prez. Rz. P. o granicach Państwa (Dz. U. Rz. P. № 12, poz. 84) — Urząd Wojewódzki nie uwzględnia proéby Pana z dnia 4. X. 1937 w sprawie zezwolenia na nabycie nieruchomości i odmawia udzielenia Panu zezwolenia na nabycie nieruchomości położonej w Borszczowie, gm. kat. Borszczów pow. Borszczów, stanowiącej dotychczas własność Momotiuk Antoniny. Decyzja niniejsza zgodnie z art. 13 ust. rozporządzenia Prez. Rz. P. z dnia 23. XII. 1927 o granicach Państwa (Dz. U. R. P. № 12, poz. 83 z roku 1937) nie wymaga uzasadnienia.

Od tej decyzii służy prawo odwołania się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przez Urząd Wojewódzki w Tarnopolu w ciągu dni 14 licząc od dnia następnego po jej doręczeniu. — Za Wojewodę: Bolesław Borsukowski, kierownik Oddziału Pomiarów Rolnych.

Зазначу, що обі контрактуючі сторони є української народности та що проти особи купуючого влада дотепер не мала ніяких замітів. Внесено відклик до міністерства, та ледви чи він матиме успіх.

Подібні випадки, як наведений, не відокремлені, бо такі були вже м. ін. у Заліщиках та в інших містах, де українській стороні воєвідський уряд відмовив права набути міську нерухомість і то без мотивації свого відмовного рішення.

Чи таку саму політику дотично трансакцій міськими нерухомостями у прикордонних повітах пристосують і до жидів, у руках яких є більшість камениць, покищо невідомо, бо сам закон діє щойно від трьох місяців. Одначе судячи по протижидівських настроях польського громадянства, можна на це питання дати тільки притакуючу відповідь.

Простір, на якому загрожені наші інтереси у здобуванні землі, поширився отсе зі села на місто. Оборона тих життевих інтересів нашої нації в місті повинна стати нашим національним приказом!

Д-р Степан Баран.

РАҐЛЯНИ

Раґляни від зол. 65
Фуґра від зол. 180
Студенські убрання

Ловшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Міколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол 70
Дитяча конфекція

Сепаратизм у французькій північній Африці.

І) ЯК АЛЬЖИР, ТУНІС І МАРОКО ДІСТАЛИСЯ ПІД ФРАНЦУСЬКЕ ВОЛОДІННЯ?

Щоби зрозуміти і якслід оцінити націоналістичний рух у Мароку, Альжирі та Тунісі, треба пригадати собі, як ці три краї дістались під володіння Франції, в якому стані та серед яких умовин. Щойно тоді зясуємо собі, чи той рух є справді інтригою закордонних чинників, чи має він поважніші, в першу чергу історичні, основи.

Мароко, Альжир і Туніс, що разом зовуться Магріб або Могреб (по арабськи „захід", бо вони становлять західну частину арабсько-мусуманського світу), як середземноморські краї уцивілізувалися скоріше ніж більша частина Европи. Дві милі від нинішньої столиці Тунісу находяться руїни Картаґіни — одного з найсильніших державних осередків старини, що володів колись цілим західним басейном Середземного Моря.

Населення старинної північної Африки завзято боронило своєї незалежности перед римським імперіялізмом. Геройська оборона Картаґіни не находить богато анальогій в історії; також сусідна Нумідія та Мавретанія не так легко піддалися Римові, що кінець-кінців заволодів північною Африкою та прилучив її до римського — опісля християнського — культурного світу. Після упадку Риму Византії не вдалося довго оборонити північно-африканських побереж, тому їх небавом знищили вандали.

Араби, що під кінець VII. століття появились у нинішньому Тунісі і пішли дальше на захід, поширюючи Іслям огнем і мечем, з часом уцивілізувалися на землях зі старою культурою; Могреб став одною з передових частин мусулманського світу. Найсильніша держава витворилась у Мароку, що якийсь час володіло Альжиром, Тунісом та більшою частиною піринейського півострова. Гренадська Альгамбра, альказари, перероблені на церкви мошеї та інші перлини архітектури, що тепер валяться від еспанських мін та шрапнелів, недвозначно характеризують культуру середньовічного Марока.

Та опісля Еспанія, Альжир і Туніс відпадають від мароканського султанату, але довго не втримуються: розпадаються на щораз то менші держави і кінець-кінців падуть у руки чужих держав. Еспанську землю завойовують пядь за пядею еспанські християнські держави, Туніс і Альжир попадають під номінальну владу Туреччини. Туніс стає доволі слабою державою під володінням династії беїв (князів), що узнають над собою зверхність царгородського султана. Здовж цілого побережжа Могребу розпаношується піратство, зокрема в Альжирі; доходить до того, що слабші европейські держави платять володарям дрібних піратських держав, між яких розпався Альжир, спеціяльний гарач, гарантуючи тим способом безпеку своїм кораблям. Еспанія, Португалія, Англія, Франція, Голяндія, опісля навіть Америка висилають свої фльоти на могребські води; вони не раз розбивають у битвах піратів, але приборкати їх не можуть. Не лишається нічого іншого, як заволодіти небезпечними побережжами. На якийсь час Еспанія опановує околицю Танжеру, Еспанія — інші пристані Марока й Альжиру, та це не богато. то помагає. Щойно 1830. року Франція висилає поважніші морські й сухопутні сили, які після довгих, завзятих змагань опановують Альжир. 1834. року ця країна стає французською кольонією; нині вона адміністративно тісно звязана з метрополією, підлягає паріському міністерству внутрішніх справ.

Тимчасом Туніс увільнився від турецької зверхности і пішов на шлях поступу. Бей дав краєві конституцію, змодернізував армію, взявся до будови шляхів, скріпив торговельні взаємини з Европою. Всі ці реформи чимало коштували, а управа туніського скарбу була ще доволі примітивна, бей залів по вуха у довги; не мав за що їх платити, тому европейські вірителі взяли у застав усі джерела доходів Тунісу. Дійшло до того, що бей ледви мав з чого прожити. В такому стані Туніс не міг довше істнувати як незалежна держава — по нього посягнула недалека Італія. — Щоби дати Альжирові природний кордон на заході, Франція звела завзяту дипльоматичну боротьбу і видерла Туніс Італії, піддаючи його 1881. року під свій протекторат. З того часу публіцистика почала навіть називати постепенне безкровне завоювання слабої тубильчої держави „тунізифікацією".

Одинокий мароканський султанат зберіг повну незалежність до початку нашого століття. Султан скасував невільництво, оживив торговельні взаємини з Европою — та скріпити внутрішньої влади не зумів. Зокрема чимало клопоту робили йому надбережні пірати, що нападали на чужі кораблі та наражували Мароко на міжнародні конфлікти а навіть на санкції з боку деяких великодержав. У загальному Мароко також було доспіло до „тунізифікації". Франція не могла ним заволодіти (заокруглюючи свої північно-африканські землі та опираючи їх об Атлянтійський Океан), лише з огляду на дві інші великодержави: Англію та Німеччину, які також гострили собі зуби на багату мароканську землю. Врешті Франція дала Англії вільну руку в Єгипті, зате дістала згоду на завоювання Марока. Німеччина на те з початку не погоджувалася, загрожував міжнародній конфлікт — та небавом хмари розійшлися і 1912. р. Франція формально проголосила протекторат над Мароком. Цим способом піддався під французький протекторат мароканський султан.

Як поставилося до французької влади населення Марока й Альжиру — про те завтра.

(гал.)

Положення у Мароку.

У Мароку положення дальше поважне: по цілому краю патролюють сенеґальські стрільці та військові літаки, які літають дуже низько. До Мароко вислано нові військові частини. Генеральний резидент Марока ґен. Ногес заявив, що французька влада вже здавна знала, що в Мароку підготовлюється поважний сепаратистичний рух. Він загрозив суворими карами туземцям і зокрема французам, які доводитимуть до заворушень.

Дальші арештування совітських достойників.

У Москві розійшлися поголоски, що на Далекому Сході агенти ГПУ арештували Балицького, комісаря безпеки першої ранги, давнього шефа ГПУ в Києві.

Також говорять, що ГПУ арештувало б. комісаря рільництва Чернова.

—o—

Змова в совітському Азербейджані.

Совітська преса подає, що в Азербейджані викрили терористичну організацію націоналістів, яка намагалась викликати повстання проти СССР. Вона мала звязок з вірменськими і грузинськими націоналістами. Багато осіб арештували.

В двацяті роковини великої австрійської офензиви в Італії.

Півтретя року даремне кріпавились італійці, щоб заняти Трієст і Трієнт, висилаючи на бойовий фронт найкращий цвіт своєї молоді. І хоч тут і там осягнули нераз навіть значні успіхи, до наміченої цілі не дійшли. Здавалося вже, що війна скінчиться і південно-західний фронт залишиться у своїй головній лінії незмінений та визначення межі поміж двома давніми союзниками вирішить щойно мировий уклад. Однак сталося інакше. Непередбачений хід подій на Сході звільнив значні сили центральних держав, які тепер можна було вжити на іншому воєнному терені. Скористала з цього передовсім Австро-Угорщина, котра вислала всі свої війська на італійський фронт. З поміччю поспішили їй німці, висилаючи до Італії спеціяльну армію під командою генерала Оттона фон Бельова. Перекинувши значні сили, нагромаджено великі скількости гармат та муніції, словом: приготовлено все найскрупулятніше до великої офензиви. Так розпочалася дванацята битва над Ізонцо, заініційована цим разом центральними державами.

Дня 24. жовтня 1917 р. розпочали атаку австро-угорські і німецькі війська генерала Оттона фон Бельова і північне крило групи військ генерала-полковника Бороевіча, під особистою командою цісаря Карла. Всім нам відомо, що всесвітня війна перетворила найбагатші села й містечка та родючі ниви на довгі роки в непроглядні гробовища й пустелі. І на суші і на морі і в повітрі бився цілий світ та ріжні роди зброї пішли у кривавий танець: і кріси і скорострільні і гранати і шрапнелі і бомби і міни і газові наступи і підземні підкопи. І як дуже страшно шаліла ця воєнна хуртовина, коли нераз і кілька днів безнастанно пражив огонь, сліпили рефлектори, летіли стріли мов дощ, а земля аж дрожала від гармат. Не диво, що по такім барабанним вогні вечором пятого дня битви був уже відібраний цілий простір, що його неприятель виборов в одинацяти битвах над Ізонцо, окупивши кожний квадратовий кільометер стратою 5.000 жовнірів. Вислід першого тижня переходив усякі сподівання: крім значного зиску в терені, забрано в тім часі до неволі поверх 130.000 полонених і здобуто коло 1.000 італійських гармат.

По перших успіхах над Ізонцо розпочала теж акцію армія на фронті карнитійськім, що мала відразу світлу перемогу. Таким способом італійці, заскочені й окружені рівночасно з двох сторін, мусіли зарядити скорий відворот, щоби спастися від цілковитої погуби.

Погоня за втікаючими в найбільшім переполоху італійцями відбувалася з небувалою скорістю. Дня 5. листопада переступлено Таліямento, а дня 8. листопада була вже армія над Ліменцо. Рівночасно на фронті карнитійськім війська бар. Кробатіна виперли італійців з їх сильних становищ.

Такі бриллянтні перемоги не могли не викликати рішального впливу також на фронт у Дольомітах. І вже 6. листопада розпочали італійці відворот на просторі між Крайцбергом аж поза просмик Ролле. Погоню за ними на цьому відтинку розпочав бар. Конрад Гецендорф.

Виглядало так, що вже кінець приходить італійцям і могло так справді здаватися, бо кожний черговий день приносив нові здобутки центральним військам, які в енергійній погоні брали десятки тисяч полонених до неволі, забирали сотки гармат і масу всілякого воєнного матеріялу, зискуючи при тому значні простори терену.

Але італійці не стратили надії, бо за ними стояла Франція, Англія і Злучені Держави Північної Америки. В першу чергу поспішили своїм союзникам на поміч Франція й Англія, висилаючи на поміч не тільки численні формації військові, але й кольосальні скількости зброї всілякого роду, передовсім артилерію і муніцію, що їх так багато італійці стратили.

Завдяки цій помочі союзників уже в половині листопада фронт зачав устійнюватися; військам центральних держав не вдалося перейти долішню Піяву, і від того моменту знову в Італії велася по давньому позиційна війна.

По жахливій поразці італійців з кінцем жовтня і в першій половині листопада 1917 р. настала на цьому фронті розмірний спокій, війна обмежувалась тепер тільки до стрілянини позиційної.

Щойно 15. червня 1918 р. — вже без німецької помочі — розпочали австрійські війська тринацяту офензиву над Піявою. Хвилево мали вони перемоги та чималі здобутки: перейшли ріку широким фронтом, беручи поверх 30 тисяч полонених до неволі. Однак недовго тішилися перемогою, бо вже по кількох днях заряджено відворот. Звідомлення генерального штабу пояснювали це тим, що внаслідок великих дощів та обірвання хмар постачальники не могли армію засобити в поживу й муніцію.

О. Степан Ковалів,
висл. полевий курат.

МОДНІ ПАЛЬТА ЖІНОЧІ І МУЖЕСЬКІ
та убрання найдешевше у фірмі
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Українське життя у Варшаві.

„УКРАЇНА — ЧЕСТЬ — БРАТЕРСТВО."

Корпорація „Запорожжя" піднесла в мин. неділю девятий раз прапор, інавґуруючи першими інформаційними сходинами черговий рік організаційної праці. Корпорація „Запорожжя", як єдина українська студентська корпорація у Варшаві, за вісім минулих років праці виховала цілі ряди української інтеліґенції з вищою освітою.

Інавґураційні сходини відкрив при участи кількох десятків академічної молоді й запрошених гостей **кошовий П. Холодний**, підкреслюючи в короткій промові велику вагу моральної спільноти всіх „запорожців" та звертаючи увагу на радісний факт все більшого **наростання культу Симона Петлюри**, культу, що м. і. був причиною багатьох неоправданих напастей на ідеольоґію і працю корпорації. Опісля виголосив довшу промову куратор Т-ва проф. Р. Смаль-Стоцький, інформуючи про стан української справи на міжнародній арені, реферуючи ролю української політичної еміґрації та заохочуючи молодь до **посиленої праці над собою**, бо „треба бути приготованим більш, ніж коли, до тої хвилини, яка може **вже** наближається." На закінчення зборів студент-журналіст **Б. Кентржинський** поінформував нововступаючих членів про обовязки „запорожця". Гасло корпорації, подане нами в наголовку, символізує невтомну працю і посвяту для України, вимагає від „запорожця" крицевої вдачі, чести й особливого **культу для української збройної сили**, що була і буде єдиним аргументом нашої незалежности. Братерство — означає, братерство „запорожців", як теж **співділання з синами усіх запринзнених з Україною народів у боротьбі за її волю.** Кожний член корпорації переходить через два організаційні етапи: юнацтво і козацтво, щоб після закінчення студій перейти до „старої хати". Умовинною переходу до поодиноких ступнів є **іспит з україністичних предметів** та бездоганна служба корпораційній ідеї.

Влада корпорації робить заходи леґалізації т-ва на академічному терені. „Стара хата", себто всі б. „запорожці", теперішні інжинірі, лікарі, адвокати і т. д., удержують з молодшими побратимами тісний звязок і м. і. у цьому році передадуть „запорожцям" новий корпораційний **прапор**, що буде получене з великим святочним зїздом. До „Запорожжя" записалось багато студентів з усіх наших земель.

ХОР ЛИСЕНКА — ВСТАНОВИВ МУЗИЧНУ СТИПЕНДІЮ.

Відомий з численних мистецьких виступів у Варшаві й інших більших містах **Український Національний Лисенківський Хор** під управою вельмизаслуженого **п. С. Сологуба** розпочав уже активну музичну підготову. 4. грудня ц. р. виступить цей хор у **Державній Консерваторії** з великим концертом у честь **М. Лисенка.** Концерт матиме багаті вокально-музичні рами і вже заздалегідь цікавить широкі круги українців і чужинців. Слід підкреслити, що для вшанування роковин смерти свого патрона — хор встановив на перших зборах **стипендію у висоті 300 зол. річно** для українського (ї) слухача (чки) Консерваторії. Приклад — дійсно гідний наслідування.

УКРАЇНСЬКИЙ СЕМИНАР В УНІВЕРСИТЕТІ.

Як довідуємося з добре поінформованих джерел, за два місяці ректорат варшавського університету відкриє новий семинар. Буде це семинар української мови. КТВ.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
простирадла — пошевки — б'яли — полотна — ручники — обруси — коци — тапи — фіранки поручає
А. Петрушевський ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. (давніше Коральницька)
Ціни дуже здурно
Їдя П. Т. Духовних і Учительства вісім спадать.

Здемолювали читальню „Просвіти".

В понеділок 25. жовтня ц. р. в год. 10. вечором вартівник селе Залаве, повіт Теребовля, Гринько Летняк, син Миколи, бачив і пізнав одного з лиця, а другого по голосі в групі кільканацятьох польських хлопців зі сусіднього села Підгайчики, повіт Теребовля, як зорганізовано прийшли на місце, де будується читальня „Просвіти" в Залаві і зачали на команду валити її мури. По довших зусиллях завалили поперечну муровану стіну, відтак руштування, які, падаючи, ушкодили решту невикінчених мурів. Знищили теж два вікна вже забетоновані, стручуючи стемплі, якими були підперті. Знищили теж і бетони, які при упадку понищили наріжники мурів. Нова недокінчена ще читальняна будівля представляє нині образ повної руїни.

З нападників пізнав згодний вартівник Зеняха (з лиця) і другого сина Шимка Гордуна (по голосі), але не міг перешкодити в руйниці кому наділі, бо був сам один, а перед собою бачив юрбу розшевених та озброєних у коли молодих людей.

Про напад повідомив вартівник голову читальні Пилипа Брездень і касіера Михайла Якимова, які в дні 26. жовтня ц. р. явилися у філії „Просвіти" в Теребовлі і розповіли про доконане польськими хлопцями з Підгайчик зруйнування будови читальні „Просвіти" в Залаві. З ними списали там протокол, після чого др Антін Заплітний, місцевий адвокат, іменем виділу філії „Просвіти" пішов з ними до старостива, розповів про факт збройного нападу і знищення, домагаючись охорони майна установи та потягнення винуватців до відповідальности.

Що зробило теребовлянське староство, поки що не відомо.

Католики спеціяльної марки.

З приводу недавніх загальних зборів Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові „Нова Зоря" висловлює здивування, що у Раді Т-ва бачить теж католиків, як напр. о. кан. Юліяна Дзеровича та І. Дурбака.

„Тому що ім'я Івана Франка — читаємо там — у нас від довгого часу рівнозначне з прапором атеїзму, можна дуже сумніватися, чи членська приналежність католиків до Т-ва під таким іменем належить до будуючих(!) Думаємо, що західний католик, напр. Француз, Німець або Італієць, не міг би собі уявити приналежности до Т-ва ім. Карла Маркса або В. Леніна, а в нас Іван Франко в области боротьби з Церквою і релігією має і має те саме значіння, що мали і мають Карло Маркс або В. Ленін взагалі. Про ярко атеїстичний світогляд Івана Франка „Нова Зоря" писала вже нераз".

А ми думаємо, що між діяльністю Маркса та Леніна як теоретиків соціялізму та комунізму і діяльністю Франка, що передовсім був письменником, а не діячем, є велика ріжниця і так на цю справу дивиться не тільки загал нашого громадянства, але й інші культурні народи. Також нераз у нас доказували люди релігійні, що творця „Мойсея" та численних релігійних поем не можна ніяк уважати представником атеїзму.

Всі знають теж, що католицизм „Нової Зорі" є спеціяльної марки і його не можна прирівнювати з ніяким іншим католицизмом. Бо коли йде напр. про життя та діяльність великого українського письменника, тож „Нова Зоря" вміє віднайти в ньому тільки самі хиби і при цій оцінці не проявити ніодної християнської чесноти. Коли-ж іде про життя і діяльність жидівського станиславівського адвоката д-ра Лякса, якого засудили за обман на вязницю і про якого кожний у Станиславові знає, яка його моральна вартість, тоді „Нова Зоря" вміє присвятити йому пів числа адвокатської оборони, повної облуди та крутійства, щоб тільки вибілити людину, яка користується подивугідним довірям свого клієнта — станиславівського владики.

Бо є всякі католики...

І такі, як головний редактор „Нової Зорі", що велику частину свого життя присвятив завзятущій пропаганді соціялізму та атеїзму, але ці гріхи, коли треба зараховує на чуже конто, а не на власне. Під цим оглядом у своєму світогляді й практиці він не змінився і досі, хочби не знати як багато разів зловживав усякими богоугодними цитатами. Його оборона д-ра Лякса — це найкращий зразок подвійної моралі в його ідеольогічній бухгальтерії.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

Хоч від 1. листопада 1918. р. минуло вже 19 важких років — гарний осінній понеділок 1. листопада 1937. р., відновив реальні спомини Великого Зриву. Кожному українцеві насувалися спомини Великого Дня, 1. листопада 1918. р.,

АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА У ХРАМІ СВ. ЮРА.

З приводу всенароднього 1-листопадового свята відправив **Преосв. Кир Никита** в архикатедральному храмі св. Юра архиерейську Службу Божу в асисті численного духовенства в наміренні українського народу. Прегарну змістом проповідь, повну глибоких фільософічних думок, що скріпила серця всіх приявних, виголосив **о. д-р І. Гриньох.** Дуже гарно співав мішаний катедральний хор під орудою **дир. І. Охримовича.** Підчас Служби Божої був присутній у церкві Високопреосв. **Митрополит Андрей.** Почесні місця заняли: през. **д-р Кость Левицький,** голова першого уряду і б. члени уряду **З. У. Н. Р.** та визначні члени УГА., члени УПР., і представники українських центральних установ, делеґати багатьох львівських установ і преси та велика маса народу, що виповнила вщерть не тільки храм св. Юра, але й церк. подвіря. Святочне богослуження зробило на всіх учасників глибоке враження.

В усіх інших львівських церквах о. парохи в асисті духовенства відправили теж торжественні Служби Божі в наміренні українського народу. В цих богослуженнях вірні взяли теж масову участь.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ УНДО.

Згідно з традицією і цього року УНДО святкувало 1-листопадові роковини окремими святочними сходинами своїх членів у власній домівці. Точно в 12. год. вполудне відкрив сходини короткою промовою голова УНДО й УПР. **пос. Василь Мудрий.** Гарний, глибоко обдуманий реферат виголосив відомий наш історик, **проф. Омелян Терлецький.** Реферат той слід би оголосити друком. Сходини закінчилися відспіванням національного гимну в год. 1. **пополудні.**

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ В МОЛОДІЙ ГРОМАДІ.

Святочні сходини членів „Молодої Громади" відбулися в неділю 31. жовтня ц. р. в год. 7. вечором у домівці Т-ва. По короткій промові голови Т-ва **дир. Ю. Шепарович,** який оправдав неприсутність на цьогорічних сходинах **ген. Мирона Тарнавського,** б. начального вождя УГА, виголосив прегарний змістом і формою реферат проф. д-р **Володимир Старосольський.** Сходини закінчилися в год. 8. вечором відспіванням національного гимну.

СВЯТО В „ЛУЗІ".

Свято відбулося у великій руханковій салі львівського „Лугу". Почалося воно звітом, що його відобрав голова Лугу д-р Р. Дашкевич. До звіту стануло 75 луговиків і 35 луговичок у приписаних лугових одностроях та народніх строях. Свято було получене з закінченням літнього сезону та початком зимового сезону праці в „Лузі". Про значіння листопадового свята та про сезон літньої праці у львівському „Лузі" говорив голова д-р Р. Дашкевич. По промові відбувся прием кандидатів (ок) у члени „Лугу". Звіт закінчився відспіванням лугового та національного гимну. На другу частину свята склався реферат, хорові продукції львівського „Лугу", деклямації та одноактова сценічна картина з листопадових днів 1918. року. Про листопадові події 1918 року виголосив реферат ред. Іван Кедрин-Рудницький. Мішаний хор львівського „Лугу" відспівав під орудою Ол. Ющишина кантату Стеценка „Україно, Мати" і дві вязанки стрілецьких пісень. Гарне враження викликала мала декляматорка Віра Ющишин, що виголосила зі зрозумінням і чуттям Черняві „Вашим Тінням". Симпатична була також деклямація Олега Панкевича. Одноактова сценічна картина прегадала настрої та сподівання нашого народу в 1918. році. Настрій свята був бадьорий і веселий та розбудив у всіх приявних охоту до праці для добра народу.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В Т-ВІ „СИЛА".

В неділю 31. м. м. українське робітництво відсвяткувало гідно 19-ті листопадові роковини. В год. 6. вечором члени Т-ва „Сила" взяли корпоративну участь у поминальному богослуженні у церкві Преображення Господнього. Опісля зійшлися масово у своїй просторій домівці в „Народньому Домі" на святочну академію. І започаткував хор Т-ва „Сила" бадьорою піснею. З черги ред. М. Коновалець виголосив реферат про значіння листопадових роковин. На програму склалися хорові продукції і рецитації, що випали дуже гарно. Академія закінчилась відспіванням нац. гимну.

ПО ЛЬВІВСЬКИХ ЧИТАЛЬНЯХ.

Читальня „Просвіти" на Городецькім відсвяткувала Листопадові Роковини в неділю 31. м. м. На програму склалося вступне слово п. С. Арсенича, хорові продукції, деклямації і виставa сценічної картини „Мати". Свято закінчилось відспіванням нац. гимну. Салю чит. „Просвіти" виповнило українське громадянство Городецької дільниці по береги.

В чит. „Просвіти" на Личакові при вул. Крупярській зійшлось українське громадянство в понеділок 1. ц. м. зараз по торжественній Службі Божій у церкві св. Петра і Павла. По вступнім слові п. Гайваса виступив хор Ремісничо-Промислової Бурси з кількома піснями. По кількох деклямаціях свято скінчилось відспіванням нац. гимну.

КОПИЧИНЦІ.

Українське громадянство Копичинець кожного року святкувало 1-го листопада в той спосіб, що вечором 31. жовтня відбувався концерт стрілецької пісні. Одначе цього року такий концерт не відбувся тому, що староство в останній хвилині відмовило дозволу на улаштування свята. Не помогла теж інтервенція м-ра Зеленецького, хоч на цей самий вечір видано дозвіл для читальні на Горі в Копичинцях на забаву з танцями. Та це не перешкодило громадянству склонити голову перед Тінями Тих, що своє життя поклали на жертівнику Батьківщини. Дня 1. листопада ц. р. в год. 9. громадянство заповнило парохіяльну церкву на Службі Божій, яку відправив о. В. Рижевський. Він теж виголосив коротку проповідь. Опісля оо. В. Рижевський та М. Чорняк відправили перед гарно прибраною могилою панахиду за полеглих. Вечором відвідали громадяни могилу на цвинтарі, в якій спочивають тлінні останки двох українських старшин.

У навечерія 1-го листопада відбулися в домівці „Стріли" святочні сходини членів. На сходинах заступник голови м-р З. Федьків виголосив добре обдуманий реферат про значіння 1. листопада 1918. р. По рефераті члени відспівали „Ой у лузі червона калина".

ГОРОДОК.

В неділю 31. м. м. вечором 5-ох священників відправило в церкві панахиду перед символічною могилою невідомого стрільця. Прегарну проповідь виголосив о. В. Демчук, парох Галичанова. В понеділок 1. листопада о. дек. Е. Роздольський відправив торжественну Службу Божу в наміренні українського народу і виголосив теж патріотичну проповідь. На академію влада не дала дозволу.

БЕРЕЖАНИ.

В неділю 31. м. м. пополудні о. кан. Е. Бачинський відправив в асисті 3-ох священників панахиду за полеглих борців і молебен за український нарід. Вечором відбулися святочні сходини членів чит „Просвіти" на передмісті Адамівка, на яких реферат виголосив д-р В. Бемко.

В понеділок 1. ц. м. парох о. дек Е. Бачинський відправив торжественну Службу Божу в наміренні українського народу. Українське громадянство і молодь виповнили церкву по береги

КАЛУШ.

В неділю 31. м. м. вечором відправлено панахиду за полеглих, в понеділок 1. ц. м. торжественну Службу Божу в наміренні українського народу. Опісля відбулася святочна академія в Народнім Домі заходом т-ва „Сокіл" і філії т-ва „Відродження". Інші товариства уладили святочні сходини для своїх членів окремо.

ПЕРЕМИШЛЬ

В 19-ті роковини зриву українського народу відбулася заходами філії УКТОДІ святочна академія в Перемишлі. Точно в год. 18. перемиське громадянство вщерть виповнило катедральний храм, де о. крил. Качмар Іван в асисті численного духовенства відправив панахиду за душі Полеглих. До панахиди співав хор „Перемиського Бояна" під управою проф. Вітошинського Волод. Після жалібних відправ о. проф. Сокіл виголосив патріотично-релігійну проповідь, взиваючи ввесь український нарід стануть одноцілo під прапором Христа-Царя. Півтора години пізніше відбулася в салі Народнього Дому святочна академія, на програму якої зложилися: вступне слово д-ра Хробака Миколи, який на закінчення просив учасників і свідків наших визвольних змагань якнайчастіше вертатись думками в недавноминулі дні, а молодь шукати у могилах, розсіяних скрізь по українських землях, зразків геройства та посвяти. Слово д-ра Хробака полишило у приявних сильне, незатерте враження; спомин учасника чортківської офензиви інж. Мацькевича; хорові продукції хору „Перемиського Бояна" під управою полк. А. Красіцького; деклямація „Лебідь" О. Олеся у виконанні п. Ляховичівної та три картини-інсценізації: „Мобілізація", „Бій" і „Заповідь Стрільця" — проекту Я. Андруховича. Свято закінчилося відспіванням національного гимну.

Другого дня вранці в год. 8. о. пралат Гмитрасевич в асисті двох діяконів відправив у катедр. храмі Службу Божу в наміренні українського народу. **К.к.**

РАДЕХІВ.

З приводу всенароднього свята дня 1-го листопада в год. 9. відправив місцевий парох о. сов. М. Зінкевич торжественну Службу Божу в наміренні українського народу. Вечером в год. 5. відправлено панахиду за полеглих українських вояків, при чому о. парох виголосив відповідну проповідь. Церкву виповнили вщерть вірні. На українських інвалідів зібрано 18 зол. 90 сот.

В листопаді — місяці українських інвалідів, зберіть жертви від знайомих та вишліть їх на адресу: УКТОДІ. Львів, Потоцького 48.

Сторінка без політики.

Добродійка нуждарів.

Сьогоднішні часи такі важкі, такі дивні, що кожний живе тільки сам для себе, турбується тільки своїми турботами, радується з чужого нещастя, сумує, коли комусь добре ведеться. Тому так важко нині знайти милосерне серце, яке хоче допомогти чужому горю. А того горя так багато.

В одній з убогих дільниць Льондону стоїть скромний дімок, в якому урядує жінка, яка є найбільшою добродійкою Англії. Вона називається Сесіль Честертон. Підчас своєї 12-літньої діяльности допомогла вона 626.000 жінок і дівчат. В її бюрі лежить книжка, в якій є більше, як 10.000 прізвищ та адрес ріжних осіб від яких вона дістає допомоги і осіб, яким вона сама помагає. У тій золотій книзі можна знайти прізвища найзнаменитших леді Льондону поруч прізвищ робітниць, банкірів поруч робітників, директорів поруч кухарок.

Свою діяльність почала вона перед 12 роками в той спосіб, що розіслала прохання до ріжних відомих осіб і за роздобуті таким чином фонди помогла багатьом людям. Тисячам дівчат дала дах над головою, удержання і сякі-такі умовини істнування. Пані Честертон має до помочі цілий штаб помічниць. Вони супроваджують до її бюра цілі родини, що ночують під мостами Льондону і пані Честертон все знайде якесь приміщення для безталанних покидьків долі.

Ця найбільша мабуть у світі добродійка бідних приймає теж на виховання підкинені діти, одначе головну поміч подає вона жінкам і дівчатам. Пані Честертон є одною з тих, які разом із князем Віндсором хотіли, щоб в Англії було якнайменше горя і нужди.

Годі домагатися від усіх, щоб у такій мірі, як пані Честертон помагали бідним, одначе тепер, коли зима стає знову важким маревом голоду і холоду перед українськими безробітними, хіба знайдеться чимало милосерних сердець серед українського громадянства, щоб щирою і щедрою рукою подали зимову допомогу українським безробітним, якими намагається заопікуватися Т-во „Сила".

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та її **Відділи** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19.30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

Цікава анкета.

Між відомими акторами польської фільми переведи анкету на тему, чим хотів би бути кожний актор, якби не був актором?

Як відомо, люди завжди воліють робити щось іншого як те, до чого приневолює їх життя...

Несподівану відповідь дав Адам Бродзіш. „Якби я не був актором, тоді хотів би бути шлюсарем. Завжди тямлю мою молодість, яка не була така приємна. Ранком ходив я до школи, а вже від полудня стояв я біля машини, що пилувала залізні рубці. Я привик до тієї машини: вона навчила мене цінити працю, завдяки їй я зрозумів вартість справжнього, фізичного зусилля... Згодом моє життя поплило іншим шляхом. Але коли судьба укладась би інакше, тоді напевно повернувся би я до шлюсарської робітні, яка залишилася досі живою у моїх спогадах".

Популярний комік Адольф Димша відповів, як пристоїть на весельчака: „Якби я не був актором, тоді не був би Димшою, але звичайним собі Бабінським. А коли був би Бабінським, тоді напевно бажав би собі стати Димшою. Колиж я вже таки Димша, тоді не обходять мене зовсім бажання якогось там Бабінського".

Ярач відповів поважно: „Я все життя буду актором. Просто не уявляю собі, якби я міг бути чимось іншим. Одначе, коли сталось би інакше, коли доля відібралаб мені те найбільше для мене щастя, тоді був би я напевно... суфлером".

Орвід, який так дуже добре наслідує пияка, впевнював, що був би учителем в якомусь глухому селі, бо дуже любить учити малі діти.

Селянський умер би зі сорому (так він бодай впевняє), якби не був актором, але заки ще сталося би, заложив би він собі напевно малу галянтерійну крамницю. Тоді мав би легке завдання: умерти з голоду.

Злодій, який сам себе віддав на поліцію.

У Фльоренції трапилася одному злодієві трагікомічна пригода. Якийсь купець залишив своє авто на вулиці і сам увійшов до крамниці полагодити якісь орудки. Коли по кількох хвилинах вернувся, авта вже не було. Купець не мав іншої ради, як піти на поліційний комісаріят та повідомити про свою пригоду. Коли вертався і переходив одну з бічних вуличок, запримітив, що проти нього їхало його власне авто. Купець швидко зорієнтувався, вибіг на вулицю і затримав шофера.

— Пане — просив він благальним голосом. — Перед хвилиною злодій вломився до мого дому. Ідьте швидко на поліційну станицю. Мушу негайно повідомити поліцію.

Злодій не знаючи з ким має до діла, запросив купця до авта і поїхав до найближчого комісаріяту. Щойно там незнайомий пасажир велів арештувати злодія авт. Найбільше вдоволена була поліція, бо вона вже від давна шукала за злодієм, який мав уже на совісти кілька таких „пописів".

Приємна подорож посланця.

Посланець театральної агенції в Ню-Йорку Роберт Олівер пережив цікаву пригоду, яка мала — на щастя — приємне закінчення. Його вислали до корабельної пристані, щоб він вручив одному акторові, який виїздив до Европи, рукопис театральної пєси. Хлопчина прибіг кількá хвилин перед відїздом корабля до пристані, вбіг на чердак та почав голосно викликувати прізвище актора. Колиж на його накликування ніхто не відповідав, пильний посланець почав пеpешукувати всі кабіни й закутини корабля, щоб якнайсовісніше виконати своє припоручення. Колиж по довших даремних розшуках вибіг знову на чердак, побачив, що корабель опинився вже на повному морі.

Тоді він зголосив свою пригоду капітанові корабля. Та капітан не повірив в оповідання малого посланця, переконаний, що Олівер хотів переїхатися „зайцем" до Европи. Хлопчину призначили до важкої фізичної праці. Один із пасажирів довідавшися про цілу пригоду хлопчини, заплатив за нього всі кошти, так що несподівана поневільна подорож Олівера замінилася в розкішну прогульку люксусовим трансатлянтійським кораблем. По приїзді до Англії, посланця пересадили на інший корабель яким він вернувся до Америки.

В цілій пригоді найцікавіше те, що актор, який мав їхати до Европи, змінив в останній хвилині свою думку і залишився в Ню Йорку.

НАЙСИЛЬНІША МОРСЬКА ЛІХТАРНЯ.

Найбільшу ліхтарню, яка тепер що вечора кидає снопи світла на площу, на якій розкинулася велика виставa в Парижі, по скінченні вистави перенесуть на острів, що лежить при виході каналу Ля Маши недалеко північно-західного побережжя Франції. В цій точці Атлянтику сходиться багато корабельних ліній. Нова морська ліхтарня буде мати також велике значіння для летунської комунікації.

Вогнище світла нової ліхтарні є тепер найсильніше у світі. Оптична камера має 12 м. висоти 5 і пів м. проміру. В ній уставлено 10 лямп у двох рядах, що мають разом силу світла 500 міліонів свічок. Іч.

ТРАГІЧНА ПОМИЛКА ХІРУРГА.

У клініці місті Нойзац лікар д-р Якович мав перевести дві операції одного і того самого дня і майже в одному часі. В операційній салі він помилився і пацієнтові, який нездужав на шлунок, хірург перевів трепанацію черепу. Підчас операції хірург запримітив свою помилку, припинив операцію і поскладав кісточки черепу, одначе все вже було запізно. Пацієнт помер в кількá годин пізніше. Помилку пояснює хірург тим, що оба недужі були вже захльороформовані і їх лиця закривала вже маска.

Лікар Якович відповідатиме за свою помилку — мабуть першу цього роду в медицині — перед судом.

НАУКОВА ПРАЦЯ ПРО ПОЗІХАННЯ.

Молодий студент Антоан Портуа з Парижа звернув на себе увагу всіх університетських професорів і студентів та паріської преси. Цілe зацікавлення своєю особою завдячував він тому, що вибрав собі незвичайну тему до дісертації.

Він, кандидат медицини Сорбон, Университету написав працю про позіхання. Тієї теми наука досі не розглянула якслід і Портуа, який тепер дістав титул доктора, опрацьовував її на 450 сторінках так докладно, що паріська преса зачічує не без злоби, що іспитова комісія, яка переглядала цю працю, мусіла цілими годинами зівати підчас того.

РУЗВЕЛЬТ У КАБАРЕТІ.

Бостон має сенсацію „першої кляси". Рузвельт виступає в кабареті в ревії. Інша річ, що на сцені виступає не сам президент Злучених Держав, але його двійняк, ухарактеризований так знаменито, що він зовсім подібний до президента. Вражіння імовірности підкреслене ще й тим, що інші актори теж нагадують ріжних людей із найближчого окруження президента. Ревія, що пародіює життя Білого Дому має незвичайний успіх. А що американці незвичайно вирозумілі, ніхто не бере собі дуже до серця навіть гострої і відважної політичної сатири.

Колиж президент Рузвельт довідався про оригінальну ревію, щиро насміявся і заявив, що сам хоче побачити свого двійняка на сцені.

ВЕСЕЛЕ.

КОРОТКОЗОРИЙ.

Оля й Толя сидять у кавярні. При сусіднім столику сідає якийсь мужчина.

Якийсь дивний добродій.

Він підсміхався до Олі й завертав очима. Відтак проникливо дивився в її гарні очинята.

Він підморгував, пскав дискретно і робив багато інших річей, яких уживають мужчини, коли хочуть зачіпити жінку.

Одначе Оля сиділа як камінь.

— Безличний! — сказала Толя.

— Лиши його! — відповіла Оля.

— Ти його знаєш?

— Так, це мій наречений.

— Твій наречений?

Оля простогнала:

— Він короткозорий і бере мене за якусь чужу дівчину.

ОЗНАКА МУДРОСТИ.

Мій пес незвичайно мудрий. Хоч не вміє говорити, то я переконаний, що він знає стільки, що і я.

— То це ще ніякий доказ його мудрости.

ДЛЯ ПРИЄМНОСТИ ГОСТЕЙ.

— Чи для приємности гостей також була якісь несподіванки?

— На жаль так.

— Чому на жаль? Як?

— Мене викинули за двері.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

СПОРТОВА СТОРІНКА.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б 3:1 (2:1).

Цьогорічна Погонь І Б. — це не та знаменита дружина, якій загрожувала деградація до нижчої класи. Тепер запасна дружина Погоні, підсилена юніорами (кандидатами на мистця Польщі в конкуренції юніорів), може навіть найсильнішому противникові зробити не конче приємну несподіванку. Зокрема коли Погонь І Б. (читай: дружина юніорів) грає у своїм найкращім складі, тоді вона справді є одною з найсильніших дружин О. Л. Україна має те „щастя", що проти неї Погонь майже завжди виставляє свій найкращий склад. Так було на весну, коли Погонь, загрожена деградацією, виступила до України в напівлігівім складі, так було й тепер. Репрезентаційна одинадцятка Погоні „відпочивала", тому Погонь І. Б. виставила знаменитий склад із найкращим під цю пору нападом, в якому недоставало тільки Цімера. Та його неприсутність вийшла мабуть на користь Погоні.

Прихідна, зокрема польська осіння экзаменувала на Погонь як на переможця в цих змаганнях. Одначе оптимісти з польського боку та песимісти з українського не рахувалися з відродженням форми України. А те відродження прийшло, хоч і по довгім довгому часі. Вже в Дрогобичі заграла наша дружина одним із кращих своїх метчів, одначе метч з Погонею був рівно найкращий у цьогорічному осінньому сезоні. Ціла дружина заграла з давно небаченою амбіцією і запалом. При тім і старт наших хафгулів поправився. А що технічно Україна все стояла на доволі високому рівні, то ясно, що цілий метч був гарний, із безліччю ефектовних акцій.

Важко сказати, хто в Україні був найкращий. Куди лекше знайти найслабшого. Був ним Краєвський, який на тлі доброї гри цілої дружини впав дуже блідо, хоч грав він не гірше, ні ліпше, як звичайно. І Петрову теж часто не „виходило"... „старість — не радість"; тому не дивно, що юніори Погоні швидше й голосніше добігали до м'яча. Проте Петрів не грав зле, бо хоч і повільний, то диригував справно цілим нападом і стрілив чи не найкращі ворота. Найбільшою несподіванкою був Мікльош. Вже на двох останніх метчах видно було в нього поправу форми, але щойно в неділю осягнув він свою найвищу цьогорічну форму і мабуть не переборщимо, коли скажемо, що він був минулої неділі найкращим гравцем на гриді. Своєнь ще не осягнув своєї повної форми, але поправляється з кожним днем. Магонського пильнував Краєвський так добайливо, що йому рідко вдавалися втечі і центри.

Другою несподіванкою цього метчу була ціла лінія помочі. Якби помічі України грала так завжди, то за висліди метчів будив би спокійні. Досі все так якось дивно складалося, що коли добре грав Господський, то оба крайні помічники слабо, і навпаки. Також коли Цімбала заняв місце Гошовського, теж не все вдалося. Цим разом ціла помічі осягнула рівномірну форму, при чому Цімбала дивував своєю витривалістю та добрими загравнями. Романець, як завжди, рівномірний, знаменитий, коли йде про співгру з нападом, легковажив лівого крайнього Погоні, який доволі часто втікав йому, на щастя, нешвідливо. Своєневі І. можна закинути все ще непотрібно гостру гру, хоч у порівнянні із тим спустошенням, що його він ширив ще весною на гриді, це тепер вже дитячі іграшки... проте такі іграшки можуть іноді Україну дорого коштувати.

Оборона, яка мала перед собою добру помічі, не потребувала вислуговатися. Проте Сиреготі важко простити те, що він у небезпечних підворітних ситуаціях базився м'ячем і намагався „кивати" противників, хвилюючи при тім дружину і свою публіку. Воробець інтервенював шандже і гостріше. Восий внесена кілька справді небезпечних ситуацій, одначе забагато праці (знову завдяки помочі) не мав.

Хід гри. Перші хвилини приносять кілька небезпечних ситуацій під воротами України. Напад Погоні грає в полі д. добре, легко підіздити до карного поясу, одначе там губиться в непотрібних комбінаціях. Згодом Україна звільнюється з того натиску Погоні, гра вирівнюється і в тому часі оба напади попишуються гарними комбінаційними загравнями. В 11. хв. щастя усміхається Україні, коли Своєнь пробивається під ворота, стрілює попри воротаря, м'яч котиться поволи до воріт, дехто вже кричить „г", та в останній хвилині оборонець викопує м'яч із воротної лінії в поле. Але Погоні таки знесена була втрата воріт, бо вже в найближчій хвилині витворюється на її карнім полі замішання по вільнім Краєвського і м'яч, стрілений вблизька Мікльошем, опинився в сітці. Гра ведеться з легкою перевагою Погоні, яка теж у 24 хв. добуває ворота. Волянін, стиснений у кліщах оборонців, стрілює зсетами прегарні ворота. Та на цьому кінчиться виступ Погоні. Протинаступ України приносить у 28. хв. гола, що його стрілив ефектовною, далекою бомбою Петрів, по комбінації з Мікльошем.

У другій половині переважає Україна і вже в 6. хв. добуває треті ворота. Ці ворота припечатують перемогу нашої дружини, бо хоч Погонь переводить ще багато небезпечних акцій, то помічі та оборона України виконували своє завдання вслід і напад теж не дармував. У тому часі поле до пошису мали оба воротарі, при чому пошис Босого вийшов ефектовніше хоч і воротар Погоні обороною гострої та несподіваної „головки" Мікльоша уратував свою дружину від майже певного четвертого гола. При кінці Погонь знову стає агресивніша і намагається конче здобути ворота, та це їй таки не вдається і судді п. Равх; до якого наша публіка не зависти мала справдні жалі, кінчить метч. Видів 2.000.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ЛЬВІВ. **Чорні — Погонь (Стрий) 2:1 (1:1).** Чорні з трудом перемогли стрийську дружину. Метч на вирівняному рівні і без темпа. Ворота для Чорних стрілили Фельців, для Погоні Жулковський. Суддя п. Нуссенблят.

ЛЬВІВ. **Лехія — Юнак (Дрогобич) 4:3 (2:1).** Лехія задалася виграти ці змагання високо, але виявилося, що Юнак справді небезпечний і міг Лехії зробити дуже легко несподіванку. Ворота здобули для Лехії: Козак 2. Кунцевич (карний) і Шустершіц, для Юнака Геерлінг з карного, Гурський і Шпілер. Суддював п. Бжуховський.

ЯРОСЛАВ. **Огніско — Чувай 3:1 (0:1).** До перерви грав Чувай зовсім добре, одначе Огніско після перерви притиснуло перемиську дружину і стрілило трос воріт. Двоє воріт для Огніска здобув Дитко, одні Михалік, для Чувая Чарнецький. Суддя п. Бабіренький.

САМБІР. **Корона — Гасмонея 1:1 (1:0).** Гасмонея могла легко програти. Ворота для Корони, яка грала в ослабленім складі, здобув Дутковський, для Гасмонеї Шляф. Суддя п. Северин.

РЯШІВ. **Ресовія — II. Сокіл 2:1 (1:1).** Малощо не сенсація, бо в першій половині Сокіл вдержав нерішений висліл і щойно в другій половині Ресовія з трудом здобула вирішні ворота. Для Ресовії стрілив голи Гогендорф і Бараш, для Сокола Фільковський. Суддя п. Вик.

ПЕРЕМИШЛЬ. **РКС — Польонія 2:1 (1:0).** Правдива несподіванка, бо ледви хто вірив, щоб Польонія програла на своїм гриді з РКС-ом. У перемиській дружині безнадійно слабо заграв напад, на який теж спадає головна вина програної. Ворота для РКС-у здобув Дайчман і Желязко, для Польонії Клайн. Суддював пор. Шиба.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1) Польонія	11	17: 5	25:16
2) Чарні	11	16: 6	32:12
3) Гасмонея	11	14: 8	17:10
4) Україна	**11**	**14: 8**	**23:19**
5) Ресовія	11	14: 8	27:23
6) Лехія	11	12:10	34:24
7) Р. К. С.	11	11:11	13:12
8) Огніско	11	11:11	20:22
9) Погонь (Стр.)	11	10:12	25:22
10) Чувай	11	8:14	17:23
11) Погонь І. Б.	11	8:14	18:27
12) Корона	11	8:14	22:38
13) Юнак	11	6:16	19:29
14) Сокул II.	11	5:17	10:25

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ВАРШАВА. **Варшавянка — Варта 3:2 (0:0).** Несподівана перемога господарів. В першій половині виразна перевага Варти, що технікою була на цілу клясу краща від Варшавянки, але не використала своєї переваги. В II. половині після здобуття Смочком в 1. хв. воріт для господарів, вони переймають ініціятиву і в 15 хв. добувають другі ворота (Свєнцицький). В 25 хв. Йокш підвищує вислід на 3:0 для Варшавянки. Наприкінці змагань Варта своїм зривом добуває двоє воріт (Казьмерчак і Словік).

Після цих змагань табеля виглядає так:

1) Краковія	18	26:10	48:16
2) А. К. С.	16	24:8	35:16
3) Рух	18	23:13	46:29
4) Варта	18	20:16	40:36
5) Варшавянка	18	18:18	34:44
6) Вісла	17	17:17	31:21
7) Погонь	17	17:17	24:23
8) Л. К. С.	18	16:20	36:39
9) Гарбарня	18	15:21	28:39
10) Домб	18	0:36	0:54

А. К. С. має ще два гри. В себе з Погонею і в Кракові з Вислою. Якщо виграє оба метчі, здобуде тоді мистецтво. Коли виграє тільки один, мистецтво здобуде кращим відношенням воріт Краковія.

МИСТЕЦТВА ІНШИХ КЛЯС.

Україна — Зеніт 9:0. Юніори України мали ввесь час тягучу перевагу і робили з противником, що хотіли. Ціла дружина юніорів заграла дуже добре. Ворота для неї здобув Зубач 6 і Кульчицький 3. У дружині юніорів матиме перша дружина в майбутнім сильну підпору

Україна II. — Погонь II. 3:1 (3:0). Заслужена перемога резерви України, яка заграла в першій половині дуже добре, особливо напад і оборона. Ворота для нашої дружини стрілив Мелюха 2 і Бучацький (відомий гравець), який грав добре на середині нападу, одначе за слабий фізично і не витримує темпа.

ДРОГОБИЧ. **Тур — Ватра 1:0.** Перші мистецькі змагання програла Ватра зовсім несподівано. До цих змагань виступила українська дружина з ослабленому й погано зложеному складі. Суддював п. Борута з Ярослава.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Каріссіма — УЧК (Добромиль) 6:4 (4:0).** Змагання за мистецтво Ц-класи. Суддя п. Добош.

МЕДИКА. **Веселка — Манабі (Добромиль) 3:2.** Мистецтво Ц-класи. Судив п. Матушек

ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ЛЬВІВ. **Святогор — Степ 6:1 (1:0).** У 64 хв. при стані 2:1 тяжко розбитий воротар Степу Гошин зійшов з гриди. Його заступники (було їх аж 3-ох) пустили 4 воріт. Перемога Святогору зовсім заслужена, бо грав він амбітніше і краще стартував.

ЗАКОРДОННІ ВИСЛІДИ:

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА:

ПРАГА. Спарта — Вікторія Жіжков 3:0 (2:0).
БРНО. Жіденіце — Славія 2:0 (1:0). Сенсаційна перемога Жіденіц.
ПЛЬЗНО. Вікторія Пльзно — Наход 3:1 (2:0).
БРАТИСЛАВА. Пльзно — Братислава 1:3 (0:2).
ПАРДУБИЦ. Шл. Острава — Пардубиці 0:3 (0:2).
ПРОСТЄЙОВ. Кладно — Простейов 0:2 (0:1)

Табеля Чеської Державної Ліги:

1) Спарта	9	15	25:13
2) Вікторія Жіжков	8	10	19:12
3) Жіденіце	9	9	18:11
4) Славія	9	9	17:11
5) Кладно	8	9	14:11
6) Братислава	9	9	15:19
7) Пардубиці	8	9	14:16
8) Пльзно	9	9	22:25
9) Вікторія Пльзно	9	7	22:25
10) Шл. Острава	9	7	17:28
11) Наход	9	6	17:25
12) Простейов	8	5	17:27

ЛІГА СССР.

МОСКВА, 31. X. Футбольні клюби СССР заначили свою осінню руиду. Зі 40 можливих пунктів, добули: 1) Московське Динамо 38 пунктів, 2) Моск. Спортак 37 пунктів, 3) Київське Динамо 36 пунктів.

АВСТРІЙСЬКА НАЦ. ЛІГА.

Відня — Фаворіттер Ф. Ц. 10:0).
Ф. Ц. Відень — Австрія 4:2 (2:0)!!!
Адміра — Спортклюб 4:2 (2:1).
Рапід — Ф. А. Ц. 2:1 (1:1).
Вакер — Сімеринг 5:2 (4:0).

ЧАША ШВЕГЛІ

Італія — Швайцарія 2:2. Італія стратила 1-ий пункт, а Швайцарія здобула 1-ий пункт.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

З приводу чеського державного свята 28. жовтня відбулися такі змагання:

ПРАГА. **Славія (Прага) — Адміра (Відень) 2:2 (1:2).**
МОР. ОСТРАВА. **Шл. Острава — ФЦ. Відень 5:1.**
ВІДЕНЬ, 1. п. м. **Рапід — Уйпешт 1:1, Славія — Австрія 4:2 (1:1).**
ЛІЛЬ. **Польська Ліга — Північна Франція 2:1.** Ворота стрілили Вілімовський для Польщі, для Франції Ален.

БАБІЙ ЗДОБУВ ЧАШУ ПОЛЬМІНУ.

Стшелец Польмін у Дрогобичі зорганізував наколесницький біг на трасі Дрогобич—Стрий—Пісочна—Медвичі—Дрогобич (90 км.), в якому взяли участь наколесники України (5), Сянки — Стрий, Дністра — Самбір, Стшельця-Польмін, РКС — Сокіл, РКС — Стрий і КІВ — Самбір. Ці змагання відбулися за часу дирекції Польміну і за нагороду Стшельця.

Перше місце здобув **Бабій** (Україна) в часі 3 год. 06 хв. і 32 сек. Другий прибув Косарб (Польмін) 3.06.34, третій **Колтуцький** (Україна) 3.06.48. Четвертий Рахвал (Польмін). **Степанюк відступив з причини двох дефектів 25 км. перед метою.**

Після змагань відбулася роздача нагород. Представник Польміну склонив змагучим подяку за участь у змаганнях. Організація дуже справна.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Чи знаєте, що на наших західніх окраїнах в Перемишлі будує УСК „Сян" велику спортову площу? Чи Ви допомогли вже перемиським спортовцям у великому будівництві хочби найменшим датком? Сповніть свій обовязок прихильника спорту, приятеля молоді і дбайливого громадянина за долю майбутніх поколінь та вишліть негайно датки на закінчення будови спортової площі в Перемишлі на адресу: **Міщанська Каса, Перемишль, вул. Костюшка (з допискою: на площу „Сяну"), чекове конто ч. 507.452.**

Прогулька до Перемишля. На метч Україна — Польонія, який відбудеться в Перемишлі 14. п. м. вибирається зі Львова прогулька люксусовим автобусом. Хто має би охоту поїхати, повинен зголоситися до п. Пішняського РСУК. тел. 206-21, або до домівки Україна до п. Скрипія (тел. 230-54)

З листів до Редакції.

Перемишль, 29. X. 1937.

Прошу ласкаво помістити у щоденнику „Діло" ось-таке вияснення:

В ч. 226 „Діла" з 14. жовтня ц. р. в рубриці: „Зі судової салі", під наголовком: „Цікавий цивільний процес у Самборі на тлі декрету „Maxima Cura" — появився допис, що має представити фактичний стан цього процесу й усунути баламуцтва, поширювані про цю справу у польських часописах. Одначе зі змісту цього допису видно, що інформації п. дописувача невірні.

Справа у самбірському суді — це процес за частину інтеркалярних доходів з парохії Борислав, що від дня 17. березня 1934 р., по усуненні з парохії постійного пароха, лишилася необсаджена. До тих доходів, що в інтеркалярнім часі належать до розпорядження Дух. Влади, заголосили свої претенсії вірителі б. пароха о. Івана Ліщинського, які приняли за правдиве його запевнювання, немов він і далі є парохом у Бориславі. Рекурс о. Ліщинського, висланий до Апостольського Престола у справі згаданого усунення його з уряду пароха в Бориславі, відкинено, про що повідомив о. Ліщинського і перемиський Єпископ. Ординаріят ще в місяці серпні минулого року, і Апостольська Нунціятура у Варшаві. Що й самбірський суд розглядав також справу усунення о. Ліщинського з уряду пароха, це сталось тільки з причини самого о. Ліщинського. Такий подійсний стан цієї справи.

У вище згаданому дописі „Діла" є згадка теж про доходи з нафтових теренів у парохії Борислав за час зперед 17. березня 1934 р. Що торкається цієї справи, заявляю, що вона ще не вирішена і суд її ще не розглядав. Була вона лиш нормована заявою, що її зложив о. Ів. Ліщинський перед наданням йому цієї парохії.

Прошу приняти вислови
високого поважання
Д-р Кир. Черлюнчакевич.

6. XI. 1937.

Осінні Вечерниці К.Л.К.

в салі Ремісничої Палати.

ГРЕЦЬКИЙ КОРОЛЬ У МУСОЛІНІЯ.

Грецький король Юрій II, який тепер перебуває в Римі, приняв у себе мін. Чіяна, опісля відвідав Мусолінія у венецькій палаті

Припинили діяльність Т-ва „Сільський Господар" у Луцьку.

Адміністраційна влада в Луцьку припинила діяльність філії „Сільського Господаря". Як причину подає протистатутову і протизаконну діяльність тої філії. Філія „Сільського Господаря" була досі єдиною волинською установою, що втримувала зі Львовом зв'язок.

По широкому світі.

Еспанський червоний уряд переїхав уже з Валенсії до Барсельони, разом з ним понад 50.000 урядовців.

Італія відкликала на довшу відпустку свого амбасадора з Парижа Черуттія.

Хорватська селянська партія улаштувала нелегальне віче у Новім Градеці, де дійшло до перестрілки з поліцією; 3 особи вбиті, кількадесять ранених.

Британський премієр Чемберлен вертається до здоровля; нині він уже проводив кабінетною радою.

Губернатор бразилійського стейту Ріо Гранде, Фльорес да Кунга, зорганізував приватну армію та спровадив чимало зброї, щоби зробити переворот. Його наслідник ген. Фільго викрив цю змову та перевів арештування.

Голяндська поліція арештувала бельгійського банкіра Барната, що довів до банкротства одного великого банку. Бельгія домагається, щоби Голяндія його видала.

—o—

ЗАСІДАННЯ ПІДКОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Підкомітет неінтервенції мав зібратись нині передполуднем, але його відложили до год. 15.45, щоби делегати поодиноких держав мали час порозумітись зі своїми урядами.

ПРИЙМАЮ пацієнтів у моїм заведенні, **ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17,** тел. 265-73 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за поп. замовленням. Пльомбування зубів, золоті, платинові та емальовані корони, штучні зуби в золоті, мочучу і порцелянітій сталі. Регуляція криворостучих зубів. — **НАСС.** 1957 4—4

НОВИНКИ.

— **Перевози** меблів і товарів виконує та всякі спедиційні чинности полагоджує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 3-6

— **Нова українська піяністка.** В неділю 7. листопада ц. р. виступить у малій салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка з власним концертом молода піяністка **Слава Ганчерюк**, яка минулого року закінчила з відзначенням концертовий курс. У програму концерту входять твори Баха, Шумана, Шопена, Ліста та з українських композиторів твори Людкевича, Барвінського, Ревуцького й ін. 1—2

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 5. листопада в год. 7. ввечір. На сходинах виголосять доклади: 1) Д-р Софія Парфанович: „На крейсерськім терені", 2) Д-р мед. ветер. Мирослав Рудницький п. н. „Спомини зі студій в Італії". Просимо вчасно прибути. Доклади починають виголошувати год. 7.15. 2007

— **Курс модних танців** для старших і молоді під проводом **Тамари Панченко** розпочинає філія Союзу Українських Емігрантів при вул. Рутовського 22, „Народний Дім", саля Руського Касина II, пов. Вписи і інформації також від 2—5. листопада 1937., год. 5.30—7.— веч.

— **Проф. д-р В Сімович** виголосить у середу 3. ц. м. в Т-ві ім. П. Могили виклад п: з. „Нові тенденції в українській літературній мові". Саля „Української Бесіди", год. 18., вступ вільний.

— **Шпрці сходини** секції українських адвокатських аплікантів при СУА у Львові відбудуться в четвер 4. ц. м. в год. 7-ій вечором у

ІВАН СМОЛІЙ.

КІНОМАН

(Докінчення)

Але коли старий Вакін вийшов як звичайно в пообідню пору до свого заняття, я таки не приступив до нього. Я пристанув у коридорі, а в потім пішов слідком за ним. Вакін ішов дивно химерно, переходив пасажами з вулиці на вулицю, на завулки і тягнув мене цією таємничою ходою, подвоював мою цікавість і відбирав відвагу наздігнати його. Нежадно стратив я його з очей. Це сталося несподівано, коли вулицею переїздив навантажений вугіллям віз. Я станув безрадно. Відшукати Вакіна у цих нетрях неможливо. Хіба піду до кіна. У просторій ждальні панувала атмосфера папіроскового диму, людських голосів, а дзвінкий голосник кидав у цю гущавину потік тонів. Я сміявся в думці: Передімною виднів портрет Бальтімора, дальше Гарвей, Мек Дональд. Мій погляд сковзувався по натовпі і зривався. Біля каси кіна стояв Вакін-Бальтіморе, купив папіроску і байдуже обсервував покупців білетів. Від цілої його постаті віяло достойністю і ситістю людини, якій нічого більше не треба до щастя. І хоч як переконував я себе і картав, що саме тепер міг би використати момент для знайомости з ним, я не рушився ні кроком, ба пірнув у юрбу і тільки крадькома, лякаючись, щоб він не пізнав мене, глипав, що буде далі. Вакін роздивляв гостей дискретно, непомітно, викурюючи вже третю папіроску. Купував білет якийсь низький добродій черевань із двома підбородками. Поволі витягав із задної кишені штанів портфель, заплатив за резервове місце і ввійшов до салі.

У цій хвилині Вакін ворухнувся, кинув у попельник недокурену цигарку і підійшов до каси.

— Прошу резервове!

І так само байдуже витягав великий шкуряний портфель, виплачував і зник за червоною портіерою.

Тут мої досліди скінчились, у кишені не було навіть вчорашніх десять сотиків на задаток білету.

На другий день я пішов назирцем за Вакіном. Він попрямував до другого кіна, де саме давали прем'єру. Він поводився приблизно таксамо; прикидався, що чекає на когось, а може справді чекав і за якийсь час купив резервовий білет. На третій день він щез мені у воротах третього кіна.

— Чортяка якийсь! Не розумію! Це хіба звичайний кіноман! — рішив я розчарований. І враз охопив мене страшний песиміям. Моє чудове інтервю пропадало безповоротно. А що це типовий кіноман, нема найменшого сумніву. Одне, що дивувало мене в тій цілій історії, звідки Вакін має гроші, коли ввесь день проводить бездільно.

Аж одного разу сталося щось несподіване. Я пішов до видавця. Пан Корбан приняв мене з отвертими раменами.

— Чому так довго не показувалися? Знаєте, ваші „Метаморфози" знамениті! Успіх успіх!

Я стояв мов приголомшений, коли виплачував мені на руку мій ціліський перший гонорар.

Цього пополудня прибишов я до кіна з тяжою пишною, вдоволеною міною, як і Вакін. Я пішов за ним, бо вірив, що він розуміється найкраще на програмах. Я переждав, аж він купить ну портіеру і сів за ним у задньому ряді. Побілет, і пішов за ним крок за кроком за червочався сеанс. На екрані появлявся геніяльний Чаплін у „Модерних часах". Саля тряслася від щирого реготу. Я сміявся з усіми. І несподівано мій сміх притих. Вакін реготався сильно, безжурно, спертий на рамена гостя перед ним. В одному моменті мій сміх урвався. Я бачив, так, я виразно бачив, як Вакінова рука вправно нишпорила в задній кишені гостя перед нами і спокійно відступала. Вакін реготався далі безжурно, довго та широко. Передімною сидів справжній „кіновий артист"! Заки я встиг оглянутися — його вже не було. Коли я вернувся до свого мешкання на піддашшя, я кинувся на ліжко і знову реготався, сміявся до загину. Сміявся з Бальтімора, Гарвейки, Мек Дональдки, ковбоя, а найбільше зі свого інтервю з „великим кіновим артистом, що живе так скромно в офіцинах брудної, старої камениці, коло сірого муру, де вється дикий виноград"...

Шоранку бачив я, як Вакін-Бальтіморе виходив на подвіря, роздумував, потім приходила чула сцена з малим ковбоєм, потім обід і Вакін зникав.

Та одного ранку я не побачив його. Другого теж ні.

— Малий ходи сюди! — кликав я дискретно малого ковбоя до себе до сіней, частуючи його цукорками. Він ішов, допитливо глянув на мене і усміхнувся

— А де татко?

Малий знизав раменами.

— Мама казала, що татка взяли до „Голівуду". Татко вже кілька разів туди їздив. Але він скоро вернеться.

І хляснувши батіжком, покотився по подвірі. Я дивився йому у слід і сміявся. Але старому Корбанові таки напишу з цього новелю. Назву її: „Про великого фільмового артиста Вакін-Бальтімора

Великий Театр **Нині** СЕРЕДА 3. XI. **Нині** Год. 8 вечір
тільки один виступ світової слави еспанської танцюристки
МАНУЕЛЬ дель РІО з участю Й. Рока і Й. Альфонсо
Для абонентів 30% знижка.

школі ім. короля Данила при вул. Рутовського ч. 22. III. На порядку нарад — дуже важні справи і тому зацікавлені апліканти повинні численно прийти на сходини.

—**Еспанські гості в Національнім Музею.** Світової слави танцюристка Мануеля дель Ріо, що приїхала на гостинний виступ до Львова, відвідала 2. ц. м. Національний Музей разом з артистами-музиками Ж. Рока і Савір Альфонсо. Гості перебули в музею цілі дві години, оглядаючи зі щирим захопленням твори українського давнього й сучасного мистецтва, про яке висловлювалися з правдивим ентузіязмом. Краса старинних ікон спонукала їх і до порівнання українського мистецтва з чужим — нашому на користь. Варто згадати і про один загальний висказ артистки: „Мистецтво є одне, лише його вираз зміняється. Тут воно висловлене красками і лініями, в інших словом, а ми пробуємо віддати його рухом і грою".

— **Нова українська станиця.** Довідуємося, що знаний наш молодий громадянин п. Степан Клак відчинив власну **виробню лікарсько-шпитальних меблів** у Львові, вул. Мучна 26. Степан Клак, по фаху шлюсарський майстер кільканацять літ спеціялізувався в цій ділянці і є в ній чи не одиноким українським фахівцем-спецом. Від 1931. р. був він як технічний керманич виробню фірми „Wumel" A. Bernkopf. Багато лікарів українців, які уряджувалися в згаданій фірмі, свідчать про дбайливе і фахове виконання виробів. Обовязком українського громадянства дати підтримку кожній станиці нашого економічно-господарського життя, яке мусить обхоплювати щораз-то нові ділянки. Підприємство Ст. Клака є власне такою менше популярною, але не менш важною ділянкою і заслуговує на повну підтримку шпиталю, українських лікарів, кооператив здоровля і т. д. Від себе бажаємо п. Ст. Клакові найкращих успіхів.

— **Ревізії й арештування.** В Городку поліція перевела основну ревізію в інж. Р. Паламарчука дня 28. м. м. і забрала листи. В ночі з 29. на 30. м. м. поліція у Збаражі перевела основну ревізію в помешканні д-ра П. Таращука, голови повітового комітету УНДО. По ревізії поліція забрала д-ра Таращука на станицю поліції, де перетримала його до ранка. Крім того поліція перевела ревізію у Дмитра Клячківського та Михайла Данилевича, яких приарештувала. Причина ревізії та арештувань невідома.

— **Хто виграв долярівку?** В нинішнім тягненні долярівки впали такі премії: 12.000 дол. на ч. 683773; 3.000 зол. на ч. 1444293, 999200; 1.000 дол. на чч. 806009, 275392, 629975, 399941, 140964, 805029, 65786; 500 дол. на ч. 99167, 166641, 142280, 662759, 1271549, 1075, 209, 147837, 137581, 318189, 855629.

— **СК Лисоня — Бережани розвязана.** У пятницю 29. м. м. повітове староство доручило СК Лисоня — Бережани письмо, що ним розвязало згадану секцію. Рівночасно дало упімнення Т-ву „Сокіл", що при ньому СК Лисоня була секцією.

— **„По хіньску і немецку не розумем".** Нас повідомляють, що комарнянський бурмістр Мігулка не хоче підписувати друкованих формулярів данцігської політехніки, які стверджують маєтковий стан студента, кажучи: „По хіньску і по немецку не розумем"...

— **На цвинтарі оборонців Львова.** В 19-ліття початку польських боїв за Львів у дні 1. ц. м. відбулося в гарнізоновому костелі Єзуїтів богослужения, після чого вирушив при звуках оркестр на Личаківський цвинтар похід, в якому взяли участь військові відділи, різні комбатантські організації, польське духовенство, представники влади, шкільна молодь і т. п. На цвинтарі оборонців Львова відправлено заупокійне богослуження, після чого виголосили промови кс. Матейкевич, президент міста д-р Островський і голова союзу оборонців Львова, майор К. Лінк, що відчитав спис полеглих. Наприкінці на могилі невідомих оборонців зложено вінки.

— **Смертний присуд.** Рівенський окружний суд на виїздовій сесії в Дубні розглядав справу 44-ох комуністів. Головного обвинуваченого Якова Соловяна, що 1922. року організував диверсійні загони, опісля втік до СССР, засудили на смерть, замінюючи цю кару на основі амнестії на доживотну вязницю; таку саму кару дістало двох інших обвинуваченних; решту засудили на вязницю від 5—15 літ.

— **Вул. кпт. Татар-Тшесьньовського.** Одну з бічних вулиць біля колишньої городецької рогачки у Львові назвали прізвищем кпт. Татар-Тшесьньовського, відтинкового комманданта з часів українсько-польських боїв за Львів. У звязку з цим уладжено 1. ц. м. на місці велику маніфестацію при участи представників влади та польських патріотичних організацій.

— **Польський дім під Рогатином.** У Мартиновій Новім рогатинського повіту відбулося посвячення „польського дому", побудованого коштом місцевих польських діячів а передовсім старшин скерневицького полку.

— **Напад на коршму.** Три озброєні люди напали в ночі на дім Юди Стратинера, коршмаря в Мечищові бережанського повіту і пострілили в живіт його 25-літнього сина, в руку 17-літню доньку, а 19-літню доньку вдарили твердим предметом по голові. Всіх раненних відставили до шпиталю в Бережанах, причому стан сина Стратинера тяжкий.

ЕЛЄГАНТ Хто не чистить взуття пастою „ЕЛЄГАНТ"? ЕЛЄГАНТ

— **Фальшива вістка.** З віродостойного джерела довідуємося, що вістка, подана за польською пресою, начеб у Бережанах арештували Петра Поголда за крадіж у будинку державної гімназії, не згідна з правдою.

— **Страшне самогубство.** У лісі в Петранці громади Лдзіне в калуському повіті покінчив самогубством 20-літній Василь Петришин. Він розпалив вогонь, опісля вложив у вогнище артилерійську гранату. Розігріта граната вибухла і зранила в долішню щоку Петришина, який згинув на місці. Петришин постановив покінчити самогубством тому, що поліція пошукувала його за крадіж.

— **„Конгрес карпаторуських українців в Ужгороді".** Під таким наголовком у празьких кінах в тижневику „Фокс-фільму" ч. 43 є короткий репортаж з Всепросвітянського Зїзду в Ужгороді. Хоча ця фільма триває найбільше три хвилини, вона має пропагандивне значіння і відбиває дійсну могучість зїзду. Бачимо там кілька моментів маніфестації, віче на площі Корятовича, благословення маніфестації єпископом, гостей на почетній трибуні на чолі з губернатором та інше. Від сусідів у кіні, захоплених красою одягів, ви чуєте: „То є геске, то є красне!" (У. Т.)

— **Нове схоронище для туристів біля Довбушанки.** Довбушанка, то найдикший і найгарніший верх Горґанів. Мале схоронище, що було там на „низшій поліні" получене з гівкою, було за мале, зрештою його зліквідували, бо терени на півдні від Довбушанки признали мисливським резерватом. Нове схоронище будують в північній стороні від верха Довбушанки в долині ріки Лльми. В листопаді ц. р. мають це схоронище накрити дахом.

— **Кондуктори дістануть зброю.** Залізничі дирекції видали приписи, що дозволяють обслузі залізничих потягів носити зброю. Озброєні будуть м. і. кондуктори товарових потягів, що часто виставлені на грабіжницькі напади.

— **Нафтові терени в Битькові** пов. Надвірна, до яких свого часу прикладали великі надії, тепер не дописали. Більше вложили там фондів, ніж добули із землі. Ще земні гази дещо дописують.

— **Львівські грабіжники при роботі.** До Марії Вальдман прискочив на вул. Валовій вечором якийсь злодійчук і вирвав їй з руки дамську торбинку, в якій находилися 52 зол. Заки вона отямилася, злодій пропав без сліду. — Подібна пригода зустріла Міну Вільнер на вул. Вірменській, де того самого вечора якийсь грабіжник вирвав їй торбинку з готівкою 5 зол., щадничою книжечкою на 205 зол. — З мешкання купця Емануїла Железнова при вул. Коронній вкрадено дамське футро вартости 500 зол. — В мешканні Апольсені Ринк при пл. Стрілецькій вкрали з розбитого куфра золоті та срібні річи. — Із стриху Івана Коракори при вул. Генінга вкрадено мужеське футро, гардеробу та білля загальної вартости 1.800 зол. — До складу шкір Хаїма Зайдена при вул. Жовківській вломилися крізь пивницю злодії й забрали більшу скількість товарів вартости 3.600 зол.

— **Безпеченство у Львові.** До уряднички львівського університету, Марії Годзелінської, приступив пізним вечором на вул. Стечковського якийсь опришок і держачи в руці ніж, кликнув: „Як відозвешся, розпорю тобі живіт". Опісля зажадав видачі річей з валізи, яку вона несла. Одначе у валізці не було нічого вартісного. Не знайшовши теж у портмонетці грошей, грабіжник звелів нападеній стягнути з пальця перстень з цінним каменем, а крім того зірвав їй з руки срібний годинник і втік.

— **Грабунок у потязі.** У поспішному потязі що їхав до Львова, хтось украв на шкоду пані Клімової, жінки радника воєвідського уряду, з ночу торбинку з готівкою 300 зол.

— **За касові недокладности.** Окружний суд у Коломиї засудив б. секретаря шкільної ради Данцевича на один рік вязниці з припиненням за „касові недокладности" в роках 1926-27.

— **Пожежі.** В Сопоті біля Сколього згоріла в ночі на 29. ц. м. лісничівка і стайня на шкоду місцевого дідича Петра Ментена, з яким громада веде спір за поля і сіножати. — В загороді Томи Ваца в Чукві самбірського повіту вибухла пожежа і знищила дім, господарські будинки та збіже загальної вартости 2 тисяч зол. Устійнено, що вогонь повстав наслідком підпалу, якого доконала з пімсти Агнішка Курдзелевич. — На передмісті Самбора згоріла стодола від асекураційного підпалу.

— **Краєва хроніка.** У Суходолі, пов. Броди з крамниці „Кулка Рольнічого" злодії вкрали товари вартости 600 зол. — У тім самім часі з польської молочарської кооперативи в Пеняках, пов. Броди, вкрали 150 кг. масла і сира. — Перед трьома тижнями виїхав із Станиславова до Львова дентист Норберт Кон і пропав без сліду. — В Уричі біля Сколього скінчив самогубством 64-літній Андрій Гурдзин. — У Радеховичах пов. Нов. Санч листонош Карло Галіца вдарив підчас забави Мартина Галіцу рукою від револьвера так сильно в чоло, що той згинув наслідком заломання черепа. — Під із Сорік (Львівщина) Лига пострілив на забаві у Ляшках Мурованих жінку свого попередника Філіповичову.

— **Сліди нашої старовини.** При археольогічних працях у середньовічному замку Витовта в Городні відкопали візантійську церкву, замок з XI. віку, з часів князів варяго-русичів і пізнішу замкову церкву з XIV. в. На глибині 4-7 метрів натрапили на деревляні наверствування, в яких можна відріжнити в горішніх верствах останки литовського замку з XIII—XIV. в., що попереднє мурований замок кн. Витовта, а в нижчих верствах рештки городу (замку) варяго-русичів з XI—XII. в. Знайшли там також зерна пшениці, жита, вівса, гречки, гороху і конопель, також кости домашніх і диких звірят та ріжні предмети домашнього вжитку.

— **Тигр роздер дозорця.** В литовському місті Шавлях, цирковий дозорець, будучи підхмелеником, хотів перевести тигри з одної клітки до другої. Роздратований тигр кинувся на дозорця і роздер його на шкамаття, так, що нещасний погиб на місці.

— **Археольогічна знахідка.** В Любарі (Житомирщина) знайшли старовинні монети з 1608—1616 р. На багатьох монетах є напис „Альберт". Цей скарб, вагою 1 кг., знайдено підчас розкопок на території районової лікарні.

— **Ловецькі трофеї з українських лісів.** На світовій ловецькій виставі в Берліні, що офіційно буде отворена 3. листопада ц. р. і на якій ривалізують 23 держави, ловецькі трофеї з українських етнографічних земель здобули перше місце. Журі виставки вже перевело класифікацію присланих ловецьких трофеїв і признало медалі. (Перша міжнародня ловецька вистава була у Відні 1910. р.). З Польщі, з українських лісів вислали на виставу в Берліні 3 зубри з Біловежі, 25 рогів (лопат) лосів, 153 рогів (вінців) оленів, 183 рогів козлів, 200 кляв (шабель) диків, 6 шкір медведів, 6 шкір жубрів, 55 шкір вовків, 45 шкір рисів, 13 готувів. Відзначення одержали експонати з українських лісів з Підкарпаття, Карпат, Полісся. Навіть чехи одержали відзначення за олені із Закарпаття.

— **Смерть князя Михайла Кочубея.** В Парижі, як повідомляє Офінор, помер в дуже поважному віці князь Михайло Кочубей, останній нащад-

ок брата судді Кочубея, який зрадив Мазепу. Ця галузь Кочубеїв, яка володіла відомою Дикань-кою, не культивувала в собі традиційної ненависти до Мазепи, якою визначалася старша лінія, а останній її нащадок прихилявся навіть до своєрідного самостійництва. Не бажаючи служити Романовим, рід яких він уважав нижчим від його власного, він ще перед війною виїхав за кордон і дуже рідко відвідував батьківщину. В 1912 р. умістив в лондонській „Таймсі" велику статтю, в якій домагався унезалежнення України від Росії, що йому цілком відтяло поворот до царського двору. Ніякий політик — він був радше дивеком і не маючи якоїсь програми, не міг нічого осягнути при величезних матеріальних засобах як один з найбогатших діячів України. Вже після знищення всіх його маєтків вартість самих образів його паризької галереї давала багато мільонів франків. Його улюбленим висловом було, що „москалів треба вирізати", а проте всі його доньки цілком змосковщені, повідавались за французів, які були переконані, що беруть родовитих московок. Так вигас один з небагатьох князівських родів України.

— **Справлення друкарської помилки.** В числі „Діла" з неділі 31. жовтня у вступному вірші С. Гординського просимо справити такі помилки: третя строфа, третій рядок — замість „Небо колючи корінням дерев" має бути: „І небо колючи корінями дерев". У строфі передостанній замість: „незаторкнутим" має бути — „неторкнутим".

Зі судової салі.

ВЕД. ДМИТРО ПАЛІЇВ ПРОТИ Д-РА РОМАНА ДАШКЕВИЧА.

Перед суддею д-ром А. Солтисіком у міському карнім суді почалась у вівторок 2. ц. м. розправа за зневагу. В ролі обвиненого виступив голова Лугової Організації **д-р Р. Дашкевич,** проти якого вніс акт обвинувачення щовідник Ф. Н. Є. Дмитро Паліїв. Нинішня розправа є відгомоном статтей, поміщених в „Українських Вістях" проти д-ра Р. Дашкевича, як провідника Лугової Організації, який їх осудив на Луговому Зїзді 5. липня ц. р. І таким чином справа опинилася в суді. Об. д-р Р. Дашкевич заперечив, немовби образив Д. Паліїва словами, що їх наводить акт обвинувачення. Признав, що реагуючи безпосередньо на образливу і провокаційну статтю в „Українських Вістях" з 5. липня ц. р. п. н. „З таємниць Лугового Проводу" назвав діяльність Д. Паліїва „руїнницькою". Допис, в якім „У. В." зв'язують Лугову Організацію з п. Макогоном, назвав негідним, брехливим, поліційним доносом, бо такий закид мусів би потягнути за собою розвязання владою Лугової Організації, як залежної від закордонного чинника. Далі заперечив, будьтоби висилав когонебудь, щоби побив ред. Гладиловича чи ред. Назарука. На доказ правди, що п. Д. Паліїв веде руїнницьку діяльність на шкоду українського народу і Лугової Організації обвинений покликав свідків. Суддя допустив свідків з акту обвинувачення і покликаних обвиненим на розправі та відложив розправу на 17. січня 1938. р. Обвиненого заступав адв. **д-р Ст. Біляк,** п. Д. Паліїва — **м-р М. Дзьоба.**

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „ІХ СТО Й ВОНА ОДНА".

Фільма без любовної історії, комедія, що хвилинами може витиснути сльозу зворушення. Безробітний талановитий музикант шукає від довшого часу праці. Він звертається за працю до найпопулярнішого в Америці диригента оркестри Леопольда Стоковського, що має вже складену оркестру з найкращих музикантів. Ясно, що такого невідомого кандидата викидають за кожним разом за двері, не даючи йому навіть доступу до великого маестра. Ті самі спроби повторяє за батьком його молода донька, дуже енергійний дівчур з головою повною нових ідей. Її впертість і сміливість доводять до комічних ситуацій. Дівчина має музикальний хист і приємний голос. Та цього мало, щоб без засобів до життя скласти велику симфонічну оркестру. А саме такий плян вона рішила здійснити. Крім премилої гри Дін Дербен у головній ролі, що знову виступає із своїм іменем „Пенні", маємо нагоду чути кілька разів оркестру під орудою Стоковського, якого ім'я звязувала недавно американська преса з Гретою Гарбо, буцім-то як поважного кандидата до руки мармурової шведки. Стоковський диригує з такою експресією, що навіть ляїки захоплюються його появою. Фільма як рівно приємна.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські і убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 15—20

КІНО „АПОЛЬО": „Я БУЛА ШПИГУНОМ".

Ще одна фільма на тему славної німецької шпигунки Анну Марії Лессер знаної під назвою „Фройляйн Доктор". Цим разом фільма французька, з дуже добрими артистами, виведена з погляду чистої сензації, без ніякої тенденції. Подивляємо в ній об'єктивність французів, які зображують німців як великих патріотів, що до останньої хвилини життя не вагаються жертвувати собою для добра батьківщини. Славну Фройляйн Доктор бачимо на галіпольському відтинку, де в найтяжчі для німців хвилини має рішитися становище болгарів, що хотять заключити з Німеччиною сепаратний мир. Турецькі емісари грають тут теж свою ролю. Німецька шпигунка зуміла під прибраним прізвищем американської журналістки добитись до французько-американського товариства. Серед різних пригод вона знайомиться з одним французьким старшиною, що закохується в ній. Аж до останньої хвилини вся акція проведена цікаво і тримає глядача в напрузі. Головну ролю грає прегарно Діта Парльо; режисер Пабст, музика славного Гоннегера.

КІНО „КАСІНО": „ЯК КВІТНЕ БУЗОК..."

Зворушлива історія про карієру одної молодої американки, що вславилася своїм дебютом на дворі Наполеона III як оперова співачка. Свою карієру вона завдячувала якомусь таємничому російському відкривнику голосів, що закохався в ній і за якого вона після чотирьох років праці над голосом вийшла заміж із вдячности. Та перед самою премієрою опери в Парижі, вона серед романтичної обстанови познайомилася з одним своїм земляком, що теж приїхав до Парижа вчитися співати. Молодий, простосердний парубок закохується від першого погляду у красуні-співачці і проводить із нею один день „Свята весни" у Сен-Кле під Парижем. По кількох роках вони зустрічаються зовсім несподівано на сцені в Нью-Йорку, як партнери в тій самі опері. Вся фільма має багато оперових арій і багату обстанову. Її банальний сюжет оброблений з тою дрібкою поезії, яка потрібна саме у сентиментальних фільмових історіях. Головні партнери Джанет Мекдональд та Едді Нельсон. Д. Мекдональд порівнає своїм голосом та появою. Прецікаву креацію дав Джон Берімор у ролі російського протектора.

✝ Посмертні згадки.

ПАВЛО НЕХЦАЙ

В коротенкій вістці „Діла" вичитали ми, що в неділю 24. жовтня ц. р. відпровадило станиславівське громадянство на вічний спочинок старенького терціяна муж. української гімназії, Павла Нехцая. Ця вістка наповнила сумом усіх тих, що за останні три десятки літ покінчили станиславівську гімназію і напевне, як милий спогад із молодих літ, стане їм перед очима ясна й симпатична постать бл. п. Павлуся Нехцая, що так нерозлучно звязана з нашою гімназією і гімназійними роками.

За час своєї довголітньої праці в заведенні виявив Покійних шляхотні прикмети характеру та серця і якнайкраще записався у памяті всіх учителів та учнів заведення. Завжди привітний, усміхнений і готовий до прислуг, був щирим приятелем та опікуном гімназійної молоді, яка й до нього ставилась із рідким довірям і щирістю Бо Павлусь — пан терціян — ніколи не жалував для „штубаків" своєї помочі й поради. Добре памятатимуть його особливо ті непорадні, застрашені селянські хлопці, що прийшли до гімназії вчитись, а Павлусь таки зараз брав їх під свій „протекторат" і не дав їм кривди зробити.

Не маючи власних дітей, ця добра людина всю свою інстинктовну любов переливала на вихованків гімназії. Неодному він і матеріяльно допоміг, неодного нагодував, але робив це так тихенько і скромно, щоб ніхто не дізнався про його добре діло. Не хто інший, а Павло Нехцай, скромний терціян, був той, хто **власним коштом улаштував у гімназії каплицю,** щоб учні мали де молитись і не потребували після недільної екзорти ходити аж до катедри на богослуження. Покійник був дуже релігійний та побожний, що свою побожність маніфестував не тільки молитвою, але й безмежним числом добрих учинків. Бл. п. Павло Нехцай був теж прикладний **громадянин і патріот. Своє невеличке заощаджене майно залишив він на громадянські цілі.**

Не диво, що б. учні станисл. гімназії побіч своїх найулюбленіших учителів і вихованків залишать у своїй памяті ясне місце для цього тихого й добрячого терціяна і правдивого приятеля гімн. молоді. **Б. О**

Д-р ПЕТРО ВОЙТОВИЧ.

Дня 1. XI. ц. р. в год. 11. вполудне помер скоропостижною смертю в Перемишлі д-р Войтович Петро, адвокат, дир Українбанку „Віра", член всіх культурно-освітніх, харитативних та інших установ у Перемишлі. В. П. П!

—o—

Дописи.

РОГАТИН.

Замкнені реколекції для священників у малій семинарії в Рогатині. В малій семинарії в Рогатині відбулися замкнені реколекції для священників. Такі реколекції відбуваються в Рогатині від ряду літ кожного року з ініціятиви місцевого пароха о. еов. Теодосія Кудрика, організатора цих реколекцій. Цього року проводив реколекціями о. міністер Карло Більке Ч. Н. І. з Тернополя, який кожного дня мав по чотири науки: дві передполудневі, дві повполудні. В реколекціях брали участь священники з восьмох деканатів: бурштинського, заромщанського, українського, підгаєцького, підкаменецького, рогатинського, стрілківського і ходорівського. Число учасників: 37 священників і 4 ухвалених богословів. Хто цього року був на реколекціях, той мріє про час, коли вдруге зможе взяти в них участь, щоб відновити духа і набрати свіжих сил до життєвої боротьби. Священники рогатинського і стрілківського деканату обіцяли приїздити на реколекції до малої семинарії в Рогатині кожного року. По св. Причастю о. міністер Карло Більке дав усім учасникам апостольське благословення. Організатор реколекцій о. еов. Т. Кудрик подякував о. мін. К. Більке за його ревну і жертвенну працю коло духового обновлення всіх згаданих реколекцій. Опісля о. дек. Отецан Ковалів подякував о. еов. Теодосієві Кудрикові за ініціятиву до цих реколекцій і в імени всіх присутніх висловив побажання, щоб такі реколекції для священників відбувалися в малій семинарії в Рогатині кожного року. При кінці о. еов. Михайло Кравчук, парох Черча, подякував о. ректорові Іванові Гаврикові за його гостинне прийняття всіх учасників цьогорічних реколекцій.

КАМІНКА СТРУМИЛОВА.

Велика просвітянська анкета. Дня 26. м. м. відбулася заходом філії Т-ва „Просвіта" в Камінці Струм. велика просвітянська анкета, на яку прибуло понад 400 осіб, в того четвертина жінок. Переважала молодь. Багато було й свящоволосих просвітян, які з заінтересованим слухали рефератів. На анкету прибув делегат Головного Т-ва „Просвіта" інсп. Бриляковський, який виголосив відповідний реферат. Чергові реферат „Жінка в читальні" виголосила дівчина-просвітянка зі села Вагилич; реферат „Книжка як провідник селянства" виголосив просвітянин Володимир Рудий. Реферат про масове членство та плян праці на осінь і зиму подав управляючий філії проф. Лев Гінкевський. На закінчення промовив голова філії о. намб. Цегельський і закотив усіх учасників анкети до просвітянської праці. Анкету заінтересовано відповідальним національним гимну.

Просвітянин.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Яким Ярема: УКРАЇНСЬКА ДУХОВІСТЬ В ІІ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНИХ ВИЯВАХ. Львів, 1937. Накладом автора. Стор. 80, ф. 16°.

Віталій Юрченко: БЛУДНИЙ СИН, драма на 5 дій з часів визвольних змагань українського народу 1919—1921. Рівне 1937. Стор. 60, ф. 8°.

Гліб Лазаревський: МОЛОДІСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ. (Біографічне оповідання). Бібліотека Союзу Українок. Львів 1937. Стор. 91, ф. 16°. Ціна 1 зол.

Увесь дохід з продажі цієї брошури призначений на викупно дому Лесі Українки.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галантерійній К. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,** побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Середа 3. XI. год. 7.30 веч. Одинокий шистун Мануелі день Ріо.

Четвер 4. XI. год. 8. веч. „Мадам Батерфляй".

Театр Ріжнородности:

Середа 3. XI. год. 7.30 „Де чорт не може".

Четвер 4. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:

3. XI. Орлеяа.
4. XI. Шаріка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.
6. XI. Муж двох жінок.
7. XI. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (заля Робітничого Дому):

3. XI. Хмара.
4. XI. Маруся Богуславка.
5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Ліемківщину — Дубецько, Дрнів, Березів, Сянік, Рамаків, Ліско.

ЬСВНИ — наймодніші гатунки і кольори — ДІМВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайліни Доктор).

АТЛЯНТИК: „Кід Галлгад".

ВАНДА: „Голгофта".

ГРАЖИНА: „Тайни жовтого міста".

ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (І. Дуров).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеяги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Пропавший острів" комедія „Парада ніжок".

МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.

МІРАЖ: „Потвора" (Гарі Бавр).

МУЗА: „Камеліова дама".

ПАКС: „Тоні з Відня" із славним хором „Вінер Зенгеркнабен".

ПАЛЯС: „Зоря Ріверн" з Ерною Зак.

РАЙ: „Княжа".

РІЯЛЬТО: „Бурґтеатер".

СВІТ: „Кров на морі", „На згарищах щастя".

СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище" і ревія

ТОН: „Трафальгар".

УТІХА: „Вожд червоношпірих" і ревія.

ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Мемфіс, Сакара, Гелюан".

24 ШТ. столового накриття 100 ЗОЛ. з правдивого срібла масивні тільки у **В. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4.**

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 3. листопада 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 16.30 Рецитації поезій, 18.00, 21.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. музика, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Вок. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Сніж, 13.00 Військ. орх., 18.30 Сольо на тарогато, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Тангайзер" оп. Вагнера; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сучасна камер. музика, 19.35, 20.00, 21.00 Вок. муз. концерт, 22.20 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 19.10 Марші, 22.30 Концерт; ЛЯЙПЦІҐ 20.00, 21.00 „Італійка в Альжирі" оп. Россіні; МІЛЯНО 19.00, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Віол.; ПРАГА 14.00 Пісні нім. композиторів, 20.05, 21.00 Моцартів фестіваль; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00 Театр Уяви, 23.05 Симф. концерт; РИМ 18.30, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Конзуельо" оп. Рендана.

Четвер, 4. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці; 20.15, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.30 Пісні; БРАТИСЛАВА 19.15, 20.00, 21.00, 22.05 „Луїза" оп. Шарпентієра; БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика, 18.30 Танк. музика, 19.00, 20.00 Оперетковий вечір, 21.10 Форт. сонати Бетовена вик. Ерно Дорнанім, 22.30 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 20.25 21.00 Оп. мельодій, 22.30 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Солісти. спр., форт., 19.10 Симфонія ч. 2. д-дур Брамса, 20.20 Твори Франк-а у вик. Касадесуса, форт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Італ.-браз. концерт, 18.20 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви (Моліер), 20.30 Пісні, 20.45 Форт., 21.30, 22.00 Фестіваль Ж. Форе; РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Свято роковин перемоги: Симф. концерт; ШТРАСБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00 „Венеція" оп. Рішепена.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 3. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Із пригод лісових людей" для молодших дітей, Нар. пісеньки; 11.40 Оп. музика з пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. авд.; у перерві о год. 12.20 Полудн. денник; 13.45 Музика при чорній каві, пл.; 14.10 Пучіні: „Богема" II. дія з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка: Львів, Музика з пл.; 15.20 Бінучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Листопад" гутірка для дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Розр. орхеотра; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Польські військ. формації на сході в 1917 р.; 17.15 Арії та пісні у вик. М. Тромпчинської, контральт у супр. форт.; 17.50 Найдені річи; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Мусоргський: фрагм. із -оп. „Борис Годунов", гр. пл.; 18.20 Концерт присв. памяті Ст. Ліпського: форт., спів, скрипка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Примхи шовкового прияте.ія" лет. новеля; **19.20 Колисанки відіграє на цитрі Ол. Роліцький,** 19.35 Чи правда є умовна. діяльог; 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 20.00 Розр. музика, у вик. сальонового трія: Ір. Ліпчинська, Каз. Гальперн, **Петро Пшеничка** і вок. квартету; у перерві о год. 20.20 Кутов гумору: Лужицькі казки та приповідки; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.40 Чвертьгодина поезії; 22.00 Трансм. із Київс Гол у Лондоні: Бетовен „IX. Симфонія д-моль"; 23.15 Останні вістки.

Четвер, 4. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Танки та пісні; 11.40 Паганіні: Скрипковий концерт, пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. авд.; 12.20 Полудневий денник; 13.45 Комунікат льв. Хліб. Палати; 13.30 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка: „Львів", Музика з пл.; 15.25 Бінучі вістки з міста і провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді; 16.15 Сальон музика; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Про книжку Гембаровича та Маньковського: „Араси Жигмонта Августа"; **17.15 Серенади й танки у вик. М.Сокіл і Антона Рудницького;** 17.50, 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 При кінці сезону копаного мяча; 18.20 Скрипкові твори в супр. форт.; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Східна казка про кохання" з муз. іл., 19.35 Спів. речіталь Павла Прокопіенї в супр. форт., 20.00 Легка музика, орх., опіа, 20.45 Веч. денник; 21.00 Танц. музика і спів; 21.45 Літер. варне: Новий академик — Корнило Мосушинський; 22.00 Камер. концерт: форт., скр., альтівка, віол., кларнет; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Радіокутик.

ПАНІ ТА СЛУЖНИЦЯ ПЕРЕД МІКРОФОНОМ.

Дискусійний клюб у Шотландії подав на хвилях етеру цікаве інтерв'ю: пані та служниці. Майже 1/4 працюючих жінок у Шотландії, а саме 140.000 — це служниці. Пані та служниці висловили перед мікрофоном свої погляди, жадання та застереження. Порівняння сучасности з минулим впереді 40 літ завдало на користь сучасного становища служниці. Все-ж признали за потрібне поліпшити мешкаяеві умови для служниць, їх харчування, платню та справи відпочинку. Водночас пані дому, котра дає служниці добрі умови, має право жадати солідної праці. Виявилося, що є потрібна така інституція, як Бюро скарг та треба завести „чорну листу" для недобрих пань і злої служби. Затр жадна зі сторін не жадала утворення професійного союзу домашньої служби.

РАДІО У ВЯЗНИЦЯХ.

Незавно випущено на волю одного вязня, котрий перебув у вязниці 12 літ. Щойно на волі він уперше зітнувся з радіом. Цей факт викликав таке його здивування, що піднято акцію вязнінування вязниць в радіові апарати. Під цю пору заінстальовано у вязницях вже 80 приймачів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 2. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. більон. без оп.	2.75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2.80 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	2.80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4.40—4.45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця вдержана.

НАУКА

ПРИЙМАЮ на тримісячний курс кроя і шиття та білизнярства. ПІСАРСЬКА МАРІЯ, Стшлпна вісім. 1965 3—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Ф-МА КЕРАМІКА шукає агентів та агенток, що занялисяб продажею порцеляни з вишивкою. Зголошевин: Ф-ма Кераміка, Львів, Галицька 5. 1678 3—3

КУПНО - ПРОДАЖА

ДЕРЕВЦЯ І КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прикрас, боза і рожі, найліпше садити в осені. Продажа з Фредрівських шкілок в подвірю Малопольського Рільничого Товариства, вул. Коперника 20, тел. 200-88. 2003 1—3

ФІРМА „ЛІОН" Шайноха два поручає на осінь парасолі, парасольки. 2004 1-1

250 КГ. ГУСЯЧОГО ПІРЯ на подушки потрібно для шпиталя Нар. Лічниці. Оферти просимо слати на адресу Лічниці: вул. П. Скарги 4. 2006 1—2

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Маркур, кухонні вправи, шведські прямуси, приладдя, Ренчнер, Легіонів 87. 2003 1-15

ВИКЛЮЧНА продажа **ОБУВИ РУЧНОГО ВИРОБУ.** Поручає Льва Сапіги 83. 2001 1-4

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 3-8

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 7—15

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і півпіяно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридриків 10. 1839 7-30

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

„НІОБА". Висланні листи до Трускавця на посте-рестанте вернулися назад. Де маємо відослати? — **Адміністрація.**

Т-ДЯ. Щоби лихо скоро минало. Ц. У. В.

РІЖНІ

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 1-2

ЛІКАРСЬКО-ШПИТАЛЬНІ МЕБЛІ всякого роду виконує єдиний фахівець із цієї ділянки — українець — шлюсарський майстер Степан Кляк. Замовлення приймає ф-ма Олекс. Мацяк, Львів, Валова ч. 27 тел. 116-60. 1938 1—4

БРИЛІЯНТИ, діямаяти, перли, срібло золоту біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи один Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1903 2—3

СЛАВНИЙ психографольог ясновид Розенблюм приймає щодня, Львів, Ринок 11. 1903 2-4

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закупповує і приймає к комісову продаж виробів українського народнього мистецтва, промислу (килимів, ліжників, вишивок, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 18—30

Нема ліпших

як вістря **„ПОЛЬОНІЯ"**

Українське торговельно - транспортове бюро
ІВАНА ПАРУБЧАКА
у Львові, вул. Домінінанська ч. 7
тел. 242-19.
поручається П. Т. Українським Промисловим і Торговельним Фірмам, як єдине підприємство на місто Львів, що **поширює, магазинує і перевозить** предмети українського виробництва. 1900

Магазин Новин для Пань
РОЖИ БОТВІН
Боїмів 8 — тел. 251-02
поручає найновіші роди вовни на плащі, костюми і сукні, як також шовки по цінах приступних. 4-5

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ
виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, кадуки і т. п. Відполочує теж чаші та інші предмети.
Степан Фединський
Львів, вул. Вірменська ч. 25
(в реальности „Зорі"). 4—8

ОРТОПЕДИЧНЕ ВЗУТТЯ
на болючі ноги
Лев Новосад, Львів, вул. Словацького ч. 6.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Четвер 4. листопада 1937. Ч. 243

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Кому сором за ті цифри?

(Передова стаття).

Нова заборона Преосв. Гр. Хомишина.

Забороняють основувати кружки „С. Г." на Лемківщині.

Чому припізнилася у нас будова українського театру у Львові?

4. Зїзд українських політичних еміґрантів.

Замкнули Районову Молочарню в Княгинінку.

Чи змінять закон про пашпорти?

Війна з Китаєм аж до розгрому китайських військ.

За що судять Белю Куна?

Сторінки: З природи й життя, Без політики.

Елєґантна дама -- злодійкою.

Залізнича катастрофа.

Ч. 243 (14.787). Львів, четвер 4. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 228-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Убрання і пальта продає просто консументам
ФАБРИКА ОДЯГІВ
Рот і Рудерфер
Львів, Легіонів 3/І. п.
(над кіном Паляс)

Німеччина зажадає всіх своїх давніх кольоній?

Намісник Баварії фон Епп, заявив, що правні постанови, серед яких Німеччина втратила кольонії, вже перестали обовязувати і що Німеччина не вважає себе звязаною мандатовою кольоніяльною системою, яку створила Ліга Націй.

В закордонних політичних колах вносять з того, що мін. Гебельс небавом виголосить велику промову у справі кольоній, а Гітлер зложить урядову заяву в райхстагу. Вони мабуть заявлять, що відтепер уважають ситему кольоніяльних мандатів безправною й не вважають давних німецьких кольоній мандатовими територіями.

В Парижі розійшлися чутки, що Німеччина, задумує односторонньо виповісти статті 119—127 версайського договору, на основі яких позбавлено Німеччину кольоній. Крім того Гітлер має заквестіонувати мандатові постанови Ліги Націй, зокрема відмовити Л Н. права диспонувати колишніми німецькими кольоніями.

В льондонських політичних колах ці вістки не зробили більшого вражіння. Офіційні чинники підкреслюють, що такий виступ Німеччини не мав би практичного значіння. Коли б Німеччина була членом Ліги Націй, тоді могла б перефорсувати ревізію мандатних постанов на основі ст. 19. пакту Ліги. Мін. Іден порушив у вчорашній промові в палаті громад справу німецьких кольоніяльних ревіндикацій, заявляючи іронічно, що коли Італія підтримує німецькі домагання, нехай сама відступить Німеччині частину кольоній, здобутих у світовій війні.

ІТАЛІЙСЬКА ВІДПОВІДЬ.

По промові Ідена в Італії запанували протиангійські настрої. Вся преса гостро атакує Англію.

„Ля Трібуна", називає промову Ідена „документом нового британського егоїзму". „Ляворо Фашіста" бачить у ній доказ марної брит. інтелігенції. Промова Ідена в нічому не змінить становища Італії, яка — як сигнатар версайського договору — підтримає домагання Німеччини у справах кольоній. „Якщо Гітлер проголосить у найближчому часі, що давні німецькі кольонії це власність Німеччини, тоді Італія всеціло підтримає його".

Офіційна „Інформаціоне Діпльоматіка" пише: „Отже на думку мін. Ідена вина Італії полягає в тому, що вона у світовій війні стала на бік Антанти, що спільно перемогла, що довершила національного обєднання та що власними силами здобула кольоніяльну імперію. Аргументація мін. Ідена не має вартости. Італія може свобідно й обективно висловитися про справедливі кольоніяльні домагання Німеччини саме тому, що нічого від Німеччини не взяла".

„Трібуна" пригадує Іденові, що німецькі кольонії не перейшли на власність Англії та Франції — лише під мандат Ліги Націй і ждуть на остаточне вирішення своєї долі. Кожний уряд має право виступити в обороні консолідації европейського миру; це й робить Італія, безкорисно піддержуючи справедливі домагання Німеччини.

Брюссельська конференція дає вигляди на порозуміння.

Від учора йдуть вступні розмови між учасниками конференції 9-ох держав у справі процедури конференції. Підчас наради, що відбулась учора в год. 17. у присутности бельгійського міністра закордонних справ Спака, британського — Ідена, французького — Дельбоса та американського представника Дейвіса виявила, що між ними нема поважніших розбіжностей. Бельгійський міністр погодився бути предсідником конференції.

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Голова британської делеґації, мін. Іден приїхав у вівторок передполуднем до Брюсселі. На залізничому двірці привитав його мін. Спак.

Велика китайська делеґація під проводом амбасадора в Парижі, приїхала літаком. у ній є китайські амбасадори в Льондоні і Брюсселі та представник Китаю при Лізі Націй. Китайська делеґація перенесла своє бюро пропаганди з Женеви до Брюсселі. Під вечір приїхав французький міністр Дельбос, комісар Літвінов і амбасадор Потьомкін.

Неприязність делеґацій Японії, Німеччини та італійського міністра закордонних справ Чіяна, дали брюссельській конференції трохи односторонній характер. Припускали, що вона зведеться до безпосередніх розмов між Іденом, Дельбосом і Чіяном також у інших справах.

Важна є участь Злучених Держав Америки в конференції і приявність їхнього представника амбасадора Нормана Дейвіса.

Конференція почалася в середу в год. 11.

ЯПОНІЯ ПРИЙМЕ ПОСЕРЕДНИЦТВО?

Вчора пополудні говорили у Брюсселі, що Японія евентуально погодилась би на посередництво деяких держав щодо припинення воєнних операцій у Китаю.

На запит у цій справі японська амбасада заявила, що дотепер не дістала вона від свого уряду ніякої інструкції в цій справі.

АМЕРИКАНЦІ ВТІКАЮТЬ З КИТАЮ.

Державний департамент Злучених Держав подає, що від початку далекосхідньої війни з Китаю евакуовано 4.561 американських громадян; залишилось там тепер ще 1802-ох американців.

Льондон наладнує дипльоматичні взаємини з Бургосом?

Як подають з добре поінформованих льондонських кол, британський уряд хоче в найближчому часі увійти в дипльоматичні взаємини з еспанським національним урядом. Він його ще не визнав би, лиш акредитував би при ньому окремого дипльоматичного агента, що мав би деякі компетенції дипльоматичного представника, крім того він би економічні, пашпортові та інші консулярні справи.

Такого самого агента мав би національний уряд у Льондоні.

БУДИНКИ в будові аж до часу їх викінчення та уживання, фабрики і фабричні будинки, більші млини водні, турбінові і машинові, цегольні, будинки провізоричні до часового вжитку, будинки, в яких міститься театральна саля (кіно), якщо саля займає бодай половину будинку (напр. салі „Народніх Домів", Читалень „Просвіти" є вільні від приймусу обезпечення в ПЗУВ). ЦІ БУДИНКИ КОЖНИЙ УКРАЇНЕЦЬ МУСИТЬ ОБЕЗПЕЧИТИ НА ПОВНУ ВАРТІСТЬ у
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Кому сором за ті цифри?

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО ЗАЛИШЕНЕ САМОМУ СОБІ.

Варшава, кінець жовтня.

Кільканацять тисяч чеків дістало в цих днях українське громадянство за посередництвом своєї преси. Чеки розіслав Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству з просьбою складати жертви на фонд допомоги академічній молоді. Скільки тих чеків вернеться назад до комітету, якою цифрою висловиться сума загального впливу з жертв?

Та не про ті цифри хочемо говорити. Безперечно вони цікаві і повчальні, але є цифри ще цікавіші, більш проречисті, цифри, що мають свою особливу, трівожну тонацію.

На польському видавничому ринку появилися цими днями нові цікаві статистичні публікації, державні і приватні. Є це крім малого статистичного річника ще й такі статистичні праці на академічно-студійні теми: цикль брошур Комітету Студій Т-ва Приятелів Академічної Молоді за редакцією Адама Пясецького, статистика шкільництва 1935-36, видання Головного Статист. Уряду й Атляс вищого шкільництва д-ра Г. Вітліна.

Згадані основні і цікаві праці обговорюють та насвітлюють важливу проблему високих студій у найріжніших сплетах статистичних комбінацій. Є там дані про напрямні студій і число слухачів, час дипльомантів, пол академічної молоді, її засоби до життя, суспільне середовище, зацікавлення одиниць, гігієна і багато-багато інших. Але нас цікавить передовсім рубрика: **національний склад** і їй власне хочемо присвятити дещо більше уваги. Можемо оперувати, на жаль, тільки даними з 1934-35 акад. року.

На 48.071 студентів число тих, що подали польську мову як матірну було — 41.360, **українську — 1.434**, білоруську — 198, **жидівську — 3.339**, німецьку — 550, литовську — 118, інших 1.072.

Відомий політичний тижневик „Зачин" зложив собі для більшої прозорости таку табличку:

Матірна мова	У % % загалу студентства	Мовний склад загалу населення держави в % %
польська	89.1	68,9
українська	2,9	**10,1**
білоруська	0,4	3,1
жидівська	6,9	8,9
німецька	1,2	2,3
інші	2,5	7,0

Цікаві факти у цій дійсно **холодній від проворости** табличці заналізував „Зачин" такими заввагами:

1) „Або свідомість польщини в інтелігентських верствах меншин є більша, ніж у загальній суспільній масі. 2) Або **студенти, вписуючись на вищі студії, подають польську мову як матірну з опортуністичних оглядів.** 3) Або **участь студентів національних меншин у вищих школах є менша від їхньої участи серед загалу населення краю".**

Перша заввага — очевидно — неповажна (вона лише можлива в такій комбінації, якби на місце слова „свідомість" вставити „страх перед утратою посади"), друга буває досить часто практикована і веде в дійсности студентство до успіхів при іспиті та... **викривлювання душі;** у третій „Зачин" делікатно сказав, що він краще орієнтується у правдивій дійсности, ніж можна було б догадуватись.

Та не відходімо від наших цифр. Але тому, що справа самовизначення студентством своєї матірної мови є справою субективною, переглянемо ще й „обективні" дані, отже **віроісповідну статистику**, себто статистику, що признає теорію, згідно з якою людина є вложена не тільки в душі та тіла, але і в., метрики хрещення.

Згадана статистика виглядає так:

Віроісповідання	у % % загалу студентства	Віроісп. склад загалу населення держави
латинники	76,5	64,8
греко-кат.	3,1	10,4
православні	2,6	11,8
мойсеєве	14,8	9,8
евангел.	2,7	2,6
інші	0,3	0,6

З цього виказу ясно, яку велитенську перевагу мають студенти латинники та жиди, що представляють значно більший відсоток академічної молоді від пропорціонального відсотка населення. Такий стан очевидно можливий лише коштом греко-катол. та православного віроісповідання, що маючи в сумі 22,2 прц. населення держави (якже погодити цю урядову цифру з числом **10,1 прц.** українців?!), мусить вдоволитися **лише неймовірно мізерною цифрою 6 прц. (шість)** загалу студентства.

Коли ще сягнемо до дрібніших статистичних колюмн та в рубриці: **суспільна структура** слухачів вичитаємо під позицією: Ц ІІІ. (діти духовних, отже передовсім діти українського духовенства обох віроісповідань) — число **453.** то побачимо, що лише дві третини студентів-українців вийшли з несвященичих родин. А хто знає, скільки їх вийшло зі села, що творить у нас головний зруб населення?!

Скажіть, **чи може бути для нас страшніша лектура від урядової статистики?**

Але й цього питання не слід залишати в його страшній, принизливій для нас (і не тільки для нас!) реторищі. Математика любить рахунок. У цифрах треба бути послідовним до кінця. Саме сьогодні появився офіційний комунікат міністерства освіти про признання на академічні стипендії в цім академічнім році 1,685.000 зол. Якщо реальна університетська і міністеріяльна політика була би льогічна при розподілі тої суми між поодинокі національні групи, то українське студентство повинно би дістати, скажім, більш-менше 3 прц. тої суми (цифра 2,9 прц. відноситься до 1934-35. р.), себто: **50.550 зол.** Колиб так було в дійсности **(фантазуємо теоретично),** то принявши висоту стипендії на 600 зол., ми дісталиб аж **84 стипендії,** себто кожний пятнацятий студент користав би з державної запомоги. Але це все — на жаль — **фантазія.** Знаючи практику попередніх років сумніваємося, чи цифра українців-стипендистів перейде хоча першу десятку, себто 1/3 прц. Знаємо наприклад, що у варшавському університеті вже в цьому році ректорат відмовляє українцям навіть позичок. Може воно з одної сторони і краще, що наш студент крім студій мусить підготовлятися до боротьби із невідступною для нього нуждою, але одночасно і жаль змарнованих сил молодого покоління.

КТВ.

Машини до писання нові й уживані з українськими та польськими черенками.

Найвища якість! Низькі ціни!

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

машин до писання, рахування і шиття

ЮЛІЯН ЛОМАҐА

Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.

Найбільший вибір складових частин.

Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

840

Сепаратизм у французькій північній Африці.

II. ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ ВІД УТРАТИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ДО НИНІШНИХ ЧАСІВ.

Як це ми ствердили у вчорашньому числі, арабсько-берберійське населення французької північної Африки має свіжі та доволі багаті державницькі традиції; не диво, що воно не зовсім добре почувається під французьким кольоніяльним володінням.

Кольоніяльне володіння? — спитаєте — алеж у північній Африці Франція не має ніяких кольоній: Альжир — це заморська частина Метрополії, Туніс і Мароко — це тубольчі держави під володінням музулманських монархів.

Справді — формально кольоніяльну адміністрацію мають лише положені на пограничі Сагари південні окраїни Альжиру, якими управляють військові команданти під зверхністю альжирського генерального губернатора (т. зв. „південні території"). Сам Альжир, як країна давно підбита і доволі сильно скольонізована французами (майже 1/10 населення) та добре загосподарована, ділиться — як і решта Франції — на департаменти, що через генерального губернатора підлягають паризькому міністерству внутрішніх справ та іншим міністерствам і не мають ніякого звязку з ресортом кольоній. Щож, коли музулманському населенню Альжиру не багато з того потіхи: на майже 6 міліонів населення Альжиру лише 800 тисяч французів, інших арійців та жидів є французькими громадянами; решта — всі туземці — це лише піддані Франції, без ніяких політичних прав.

Таке саме із обома протекторатами: паризький уряд репрезентують там не губернатори, лише генеральні резиденти, щось наче дипльоматичні представники, підчинені у Парижі не міністрові кольоній, лише закордонних справ. Тунісом володіє бей, Мароком — султан; оба вони мають власні уряди, герби, прапори і т. д. Щож, коли головою туніського уряду є... французький генеральний резидент, що рівночасно має теку закордонних справ; командант французьких військ у Тунісі є міністром військових справ і т. д.; лише кілька другорядних ресортів (віроісповідання, тубільче судівництво і т. п.) є в руках музулманських міністрів. Подібно зорганізований і марокканський „уряд".

Така державність — це навіть не фікція. Вона може вдоволити султана і бея (що дістають з Парижа незгіршу пенсію), їхні двори та невеличку олігархію багатих нотаблів, але не загал населення ані тим менше національно свідому верхівку. Не диво, що поза Тунісом, який без ніякої реакції вложив голову у французьке ярмо, французька кольоніяльна адміністрація стрічала постійно збройний спротив. Зокрема завзято боронилось населення Альжиру, де після 1830. року приходилось майже кожне місто здобувати наступом. Щойно у шестій декаді минулого століття французи заволоділи менш-більш цілим краєм, зрештою населення підбитих просторів раз-у-раз підіймало повстання (1833, 1835, 1836, 1839, 1870).

Не лекше пішло французам і з Мароком. Щоби піддати країну під протекторат, вистарчила згода султана і великодержав, але щоби справді нею заволодіти, треба було звести довшу кампанію, яка почалася 1912. року, а закінчилася щойно недавно. Французькі війська під командою славного маршала Ліоте змушували одно марокканське племя після другого до капітуляції. Вже здавалося, що Франція стануда на марокканській землі твердою ногою, коли тимчасом 1921. року вибухло в еспанській частині Марока повстання під проводом відомого Абд ель Кріма, що переміг еспанців і 1925. року заатакував французький протекторат. Щойно у травні 1926. року перемогла обеднана 200-тисячна франко-еспанська армія Абд-ель Кріма, який піддався. Зрештою поодинокі племена не піддалися і боронили своєї незалежности ще навіть після 1930. року.

Залізна рука Франції, яка має чимало гуманности й лібералізму на експорт, але в кольоніях руководилися виключно суворою державною рацією, здавила на деякий час національний рух у Могребі. Правда — французька лівиця на сторінках преси і з парляментарних трибун нераз боронила туземців, зокрема утрудноючи завдання французького уряду й командування підчас війни проти Абд ель Кріма; це не мало більшого впливу на кольоніяльну адміністрацію, бо вона залишалась у руках здисциплінованого елементу правої орієнтації.

Та прийшов до влади „людовий фронт" і приніс повну руїну французького внутрішнього ладу та державної думки. Страйки й заворушення перекинулись і на альжирських французів, а це зовсім не піднесло престіжу метрополії в очах туземців. Уряд, ослаблений хвилею страйків та комуністичними інтригами, не мав змоги коротко тримати кольоній і трохи звільнив режим.

Націоналістичні кола Могребу вихіснували ту передишку, той „фольксфронтовий параліж" французького окупанта, і заактивізували політичну працю; появилась низка політичних організацій, що видвигнули домагання реформи устрою французької північної Африки, що дав би тубільчому населенню більше політичних вольностей та вплив на владу; появився проект, щоби зреорганізувати Могреб на взір Сирії. Мароко — країна недавно і з трудом підбита та славна минулим станула на першому місці в тому русі. Гасло боротьби за політичні права проснуло в маси — крізь Мароко пішла хвиля віч та маніфестацій, що сягнула й Альжиру.

Французькі органи безпеки взялись арештувати провідників музулманського організованого життя. Ревізії та допити дали сензаційний вислід: наскільки вірити загальниковим офіційним заявам та трохи ширшим пресовим віткам, могребський націоналістичний рух має революційний характер. Комітет зложений із представників усіх трьох північно-африканських країн підготовлював збройне повстання з метою проголосити незалежність, прогнати французьку кольоніяльну адміністрацію з її коронованими прихвостнями та віддати султанський престіл провідникові націоналістів Аллялеві ель Фассі.

Події у французькій північній Африці найшли широкий відгук. Французька права преса, а за нею й деякі закордонні культуртреґери обурюючись на „невдячність темних туземців" супроти Франції, що принесла їм культуру і добробут, недвозначно натякають, що в тій цілій справі мачав руки „людовий фронт", Комінтерн і очевидно „одна постороння держава". Закордонна преса не принесла ще досить вичерпуючих джерельних коментарів, що далиб нам повний образ теперішнього могребського націоналістичного руху. Яку ролю відіграв тут уряд „людового фронту" — про це ми згадували. Щодо Комінтерну, то відомо, що він серед музулманських народів веде складну політику, не лякаючися найдальших національних і навіть релігійних „ухилів" та підтримує незалежницькі змагання кольоніяльних народів. Без сумніву, ісламофільська політика Мусолінія мусіла найти у Могребі деякий відгук, як і в інших музулманських краях, без сумніву, на населення французького Марока робить враження положення їхніх земляків з того боку франко-еспанського кордону, які так добре почуваються під пануванням еспанського національного уряду, що не жаліють масово проливати за нього кров. Та це все здається не вистарчає, щоб уважати націоналістичний рух у Могребі, звязаний зі свіжою історичною традицією та релігійним світоглядом, інтригою якогось постороннього чинника.

(гал.)

Сповніть громадянський обовязок супроти українських інвалідів! Дайте поміч скалічілим жовнірам Українського Війська!

Чому припізнилася у нас
перед світовою війною будова українського театру у Львові?

Хочу пояснити цей запит, бо наше громадянство цікавиться цією справою — не тому, щоб допомогти до її розвязки, але вже з нерозсердя кидається на кого попаде; а це чейже не помагає до доброго діла, але дорешти дражнує людей доброї волі, що в тяжких обставинах шукають шляхів до полагоди тої справи, яка безперечно має велике значіння для нас усіх.

Вже у 1864. р., коли з почину Юліяна Лавруського заснувала „Українська Бесіда" у Львові наш **народній театр,** була думка у тодішніх громадян будувати у Львові свій народній український театр. Одначе в початках приміщувано цей театр у салі „Народнього Дому" у Львові.

Аж у р. 1893, як управа „Народнього Дому" стала не допускати нашого театру до своєї салі, завязався при Товаристві „Просвіта" у Львові окремий комітет для збирання складок на будову українського театру у Львові. До цього комітету ввійшли: шкільний радник о. Василь Ільницький як голова, радник намісництва Теофіль Мандичевський як заступник голови, адвокат д-р Кость Левицький як секретар, судовий радник Теофіль Бережницький як скарбник та о. радник Олексій Торонський як контролюр.

Цей комітет будови українського театру у Львові виєднував дозвіл на збирання складок у цілому краю і в 1901. р. приступив до купна старої реальности у Львові при вул Підвалля ч. 7 за ціну 90.0000 австрійських корон під ціль будови нашого театру. Але будівельна влада не хотіла дозволити на будову театру на грунті цієї реальности, бо той грунт мав тільки три вільні фронти, а під будову театру бажадали чотирьох вільних фронтів.

Тому комітет будови театру продав у 1903. р. ту реальність при вул. Підвалля ч. 7 Товариству „Дністер" у Львові і ця продаж дала почин до будови дому „Дністра" у Львові. А дня 1. серпня 1903. р. купив цей комітет реальність на стоці вулиць Сикстуської і Льва Ґоліґи у Львові, вважаючи наріжний грунт тої реальности з чотирма вільними фронтами за найвідповідніше місце на будову театру.

Відтак у роках 1903, 1904 і 1905 впливали дальші датки на будову театру, так що комітет будови театру **розписав був конкурс на проекти будови нашого театру у Львові.**

Наслідком того ввійшло було шість проектів на будову театру: 1) фірми Фельнера і Гельмера з Відня; 2) проект з моттом „Зоря", 3) Тадея Обмінського; 4) Альфреда Захаріевича; 5) Витовта Долинського і 6) Веслава Гжимальського. У цьому конкурсі помітні тогочасні відносини у нашому краю: один проект будови був німецький, один український і чотири польські — отже польські архітекти хотіли тоді також причинитися до гарної будови нашого театру у Львові. А сьогодні?...

Тоді Ексц. Митрополит Андрей Шептицький запросив на „суддів" до внесених проектів будови театру: Володислава Галицького, Ст. Дембицького і Володимира Шухевича, що в дні 19. березня 1905. року видали разом осьсякий осуд: „Судді, запрошені Ексцеленцією Митрополитом до висказання своєї гадки щодо предложених проектів на будову руського народнього театру, признають по перестудіюванню тих проектів, що у них всіх пробивається похвальне змагання в напрямі, вказаним конкурсом. Та коли всі ті проекти взяли на увагу більше елементи декораційні, спираючи цілу свою гадку на стилю бароковім, сецесійнім або нездецидованім, — і через те виплаб недоцільна будова, в якій орнаменти не стоялиб у гармонії з архітектурою і навпаки, то вважаємо, що ті проекти не відповідають ідеї конкурсу, супроти того, спираючись на висоті вимог, висказаних в оголошенім конкурсі, не поручаємо ніодного зі згаданих проектів до вжитку будови народнього театру." І Андрей, митрополит і три підписи суддів.

З того документу, якого оригінал маю в себе, виходить, що знавці-судді висказали свою думку в найліпшій вірі, щоб стримати будову нашого театру, аби підшукати **свій народній стиль до будови театру.** Через те пішли всякі дальші наради щодо того „стилю" і затягнулися так довго, аж нас зустріла світова війна.

Проти відкладання справи будови виступив був член комітету будови театру, архитект професор **Іван Левинський,** що у своїй остороі зі написав між іншим таке: „Відомо мені, що Ексц. Митрополит і дібрані дорадники висказали бажання, щоб іще ждати, одначе мені відомо з другої сторони, **що ждати не можемо"...** І він угадав, але супроти вирішення авторитетних знавців Комітет будови театру не міг починати будови без плянів, хоч був за цим.

По світовій війні змінились обставини і тоді зачався новий адміністраційний процес, про що скажу другим разом.

Д-р Кость Левицький.

Ощадність емеритальна — чи цілева — активна?

Проблему цю розвяжете складаючи ощадности в в якійнебудь збірниці **Пром-Банку.** (Інформації Львів, Городіщьких 1 і. пов.

Проти господарської організації.

На Лемківщині не дозволяють основувати Кружків Товариства „Сільський Господар".

В цьому році більша скількість сіл у повіті Новий Санч рішила основати в себе кружки „Сільського Господаря", щоби спільними силами вчитися краще господарити. Нікому на думку не приходило, щоб були які перепони влади, яка нині зуживає багато енергії над організацією села і піднесенням сільського господарства. На жаль, інакше воно в практиці, у краківському воєвідстві. Староство в Новім Санчі не дозволило дотепер на основання ані одного кружка „Сільського Господаря", а інструкторові Філії „С. Г." в Сяноці заявило, що взагалі не допустить до основання кружків „С. Г." в повіті. І справді. На три зголошені кружки в селах Лосе, Ростока В. і Злоцьке — всі дістали заборону. Думали люди, що то може таке відношення староства. Внесли рекурс. Показується, що і краківське воєвідство не хоче дозволити українським селянам учитися краще господарити під проводом своєї господарської установи. Для потвердження повищого подаємо нижче рішення краківського воєвідського уряду:

URZĄD WOJEWÓDZKI KRAKOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY
Nr. SP. B. XI/1/Z/8/37.

Kraków, dnia 17. IX. 1937 r.

Zakaz założenia Kółka
Krajowego Gospodarskiego
Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar"
w Złockiem, odwołanie.

Do
Kierownictwa Kółka Krajowego Gospodarskiego
Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar"
w Złockiem
do rąk p. Hnata Brunarskiego
w Złockiem Nr. d. 83.

Opierając się na postanowieniach art. 14 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 r. (Dz. U. P. R. Nr. 94 poz. 808 Starosta Powiatowy nowosądecki decyzją z dnia 23. IV. 1937 r. L. (I-1/Zo/37. zakazał założenia w Złockiem Kółka Gospodarskiego Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar", ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Mianowicie stwierdzono, że założyciele tego Kółka nie mają na celu przeprowadzenie programu statutu Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar", lecz jedynie dążą do innych celów pod firmą Kółka wymienionego stowarzyszenia, co może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju.

Rozpatrzywszy wniesione od tej decyzji odwołanie, Urząd Wojewódzki na podstawie art. 93 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) pozostawia odwołanie bez uwzględnienia i utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję, zmienia jedynie jej motywy w tym kierunku, że działalność Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju publicznego wobec wyraźnie nieprzychylnego nastawienia miejscowej ludności względem Krajowego Towarzystwa Gospodarskiego „Siłśkyj Hospodar".

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Za Wojewodę:
Z. Muchniewski, Naczelnik Wydziału Społ. Polit.

ЗАВШЕННЯ ДІЯЛЬНОСТИ ФІЛІЇ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ" В ЛУЦЬКУ.

Нижче подаємо відпис рішення повітового староства в Луцьку в справі завішення діяльности Філії „С. Г." в тому місті, враз з усіми його кружками в повіті:

Starosta powiatowy Łucki
Nr. B-8/37

Łuck, dnia 27. X. 1937 r.

Do
Zarządu Oddziału
Powiatowego Krajowego Gospodarczego
Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar"
w Łucku.

Na podstawie art. 16 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. października 1932 (Dz. U. Nr. 94 poz. 808) zawieszam działalność Oddziału Powiatowego Filii Krajowego Gospodarczego Towarzystwa „Siłśkyj Hospodar" w Łucku, wraz ze wszystkimi istniejącymi na terenie powiatu łuckiego kołami, ponieważ działalność tego stowarzyszenia wykracza przeciwko obowiązującemu prawu i ustalonym dla stowarzyszenia zakresowi i sposobom działania oraz zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu.

U z a s a d n i e n i e:

1) Zarządy kół „Silskiego Hospodara" w szerego wypadkach potrącały samowolnie osobom niestowarzyszonym pewne kwoty, z sum należnych tym osobom za dowóz mleka, jako składki na rzecz „Silskiego Hospodara", przesyłając równocześnie im legitymacje członkowskie, bez uprzedniego uzyskania ich zgody na wstąpienie do tego stowarzyszenia. Takie stosowanie przymusu należenia do stowarzyszenia, pod groźbą niedopuszczenia do dostarczania mleka, jest niezgodne ze statutem i sprzeczne z art. 5 prawa o stowarzyszeniach.

2) Do kierownictwa kół „Silskiego Hospodara" wchodzą osoby skompromitowane moralnie, karane więzieniem za wystąpienia o charakterze antypaństwowym, oraz czyny ubliżające godność Państwa Polskiego.

3) Sekretarjat i kasowość prowadzone są w sposób niewłaściwy i karygodny, bez stosowania zwyczajnych zasad, obowiązujących przy dysponowaniu i posiadaniu pieniędzy społecznych, stwarzając dogodne warunki do nadużycia przy lustracjach zostały stwierdzone.

„Siłśkyj Hospodar" jako Stowarzyszenie, powołane do podnoszenia kultury rolnej i stanu gospodarczego wsi, nie prowadził prawie żadnych prac dla zrealizowania celów statutem przewidzianych — skierowując swoje wszystkie wysiłki wyłącznie w kierunku urządzania przedstawień, zabaw i akademii, co zasadniczo zmienia charakter stowarzyszenia.

5) W działalności swej „Siłśkyj Hospodar" stwarzał atmosferę i nastroje, zagrażając bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu.

W tych warunkach dalsze istnienie stowarzyszenie „Siłśkyj Hospodar", którego działalność prowadzona była nie po linii statutowych jego zadań, a przeciwnie, w sposób oczywiście sprzeczny z prawem o stowarzyszeniach, uznaje za szkodliwe z punktu widzenia utrzymania spokoju, porządku i bezpieczeństwa publicznego i na podstawie przytoczonych na wstępie przepisów prawa o stowarzyszeniach zawieszam bez uprzedniego upomnienia.

W myśl ust. 1 (zdanie ostatnie) art. 16 decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalna.

Od decyzji niniejszej służy prawo odwołania się do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego za pośrednictwem Starostwa Powiatowego w Łucku w terminie dni 14-cie, licząc od dnia następnego od jej otrzymania.

Starosta Powiatowy
(—) Jan Kościołek.

Заручений з'рвав. Сам наш Іван зірвав заручини, тому що наречена його не вважаючи на різні остороги не мала своїх черевиків чищених пастою Ердаль, а не відмінно впливало на її вигляд. З. Елегантні. І таємниця: Взяти виняткове пасти Ердаль, але полірувати м'яким сукном аж до дзеркального полиску.

5% опусту
на добірне масло „МАСЛОСОЮЗУ"
З ПРИВОДУ 30-ЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ СОЮЗУ
уділяється
від 30. жовтня до 6. листопада

Замкнули Районову Молочарню в Княгинінку.

Як довідуємося телефонічно, повітове староство з Луцьку замкнуло дня 1. ц. м. одну з найбільших Районових Молочарень на Волині: у Княгинінку.

Згадана Районова Молочарня виробляла добре 200—250 кг. масла, яке збувала через Маслосоюз і це мабуть було причиною замкнення.

Завтра напишемо про цю справу докладніше в окремій кореспонденції.

Лише ощадність здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та П ВІДДІЛИ при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 гол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити деякі торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щоденно до год. 19.30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

Нездоровий почин.

Від 15. X. ц. р. почав виходити у Львові новий літературно-науковий двотижневик „Напередодні". На першій сторінці знаходимо там список тих, що хочуть працювати в тому органі. Є це переважно молодняк, що має заповнити прогалини і бути елітою на нашому літературно-науковому Парнасі. Поява очевидно — відрадна. Однак засумуєте скоро, коли побачите вміст першого випуску. Милий настрій щезає, та його місце приходить поважний сумнів.

Кілько світла принесе українській науці та літературі молодий орган, ще ніхто не знає. Але шкоду видію вразу, бо починає від вражди. А наслідки вражди не можуть бути добрі, вони причиняться лише до розбивання того, що святе так залишилося у нас ще нерозбитим. Такий саме був донедавна відтинок нашого життя, що гуртувався в нашій науковій установі.

„Напередодні" починає від того, що дає відповідь на статтю п. н. „Один загрожений відгинок нашого життя", надруковану в „Ділі" кілька тижнів тому. Дає відповідь — але як? Стаття була спокійна, нікого не зачіпала, бо це журба за дальшу долю нашої духової культури, культури українського народу. А тут приходить низка особистих нападів від молодих на представників духової культури старшого покоління, нападів у зародні своєму осоружних. На перший початок прийшли там відомі діячі, заслужені працею науковою і громадянською, а саме: проф. д-р Кирило Студинський, д-р Михайло Рудницький і д-р Василь Сімович. Молоді редактори „Напередодні" запевняють редакцію „Діла", що можуть служити подібним матеріялом для сильвет ще інших адорованих „Ділом" „людей науки"

Далі на стор. 5. у замітці „Наука історії в „Ділі" є там зачіпка до мене і до „Діла", що примушує мене обізватися. До мене за те, що я подав літописну вістку про гріб гетьмана Івана Виговського у Скиті Манявським, а до „Діла" за те, що воно ту вістку видрукувало (25. VIII. ц. р.). В чім-же річ?

Ото-ж я, прилучуючись до голосу одної української газети про потребу охорони руїн Скита Манявського, славної памятки мистецтва та культури, від цілковитої і то вже недалекої загибелі, пригадав при цій нагоді літописну оповістку, що у підземеллях цього монастиря спочивають тлінні останки гетьмана Виговського та його дружини. Через те хотів я ще більше піднести історичну вартість згадамих руїн. А це таме не подобалося авторові замітки в „Напередодні". Він міркує, що я повинен був раніше переконатися, чи то правда, що пише старий літопис. Я повинен був ще раз зробити ту саму роботу, яку вже 1924. р. зробив д-р І. Крипякевич, щоб, перекинувши всі можливі джерела, вернутися — як побачимо — на те саме місце.

Гетьман Виговський згинув підчас війни на Україні 1664. р. Одначе домовину його перевезли до Галичини, „жеби го там — як подає одно джерело — як Русіна по руску похована", себто у православному обряді. А твердинею того обряду не тільки в 17. віці, але ще й потому, коли Унія обняла вже була майже цілу Україну, був і лишився в Галичині Скит Манявський аж до свого скасування цісарем Йосифом II. у 1785. році. Від тоді опустілий, обернувся в руїну. Якіж то кріпкі мури його, що вже повних 152 роки не піддаються ні опадам ні морозам! які чудні фрески! А як разом з тим закамяніло серце народу, що глядить спокійно на загибіль одної з найбільших своїх памяток минувшини.

Тому місцем вічного спочинку гетьмана Виговського називає одно найбільш авторитетне джерело (Южноруська Лѣтопись) монастир Скита Манявського. А друге джерело пізніше, спомини Ємеловського, називають містечко Руду (між Стрием і Жидачевом), де був замок і де звик був гетьман мешкати

Отже історичні джерела, які маємо — розбіжні.

Щоб розясинти правду, застановлявся над цією проблемою проф. д-р Іван Крипякевич. Однак він не відкрив нічого такого, що вирішувало-б гріб Виговського на одну або другу сторону. А що Скит Манявський був доволі далеко в горах від замку Руди, а біля того замку був монастир Юсиптичі, також нібито Скитом званий, то д-р Крипякевич свій розгляд закінчив здогадом, чи місцем похоронів гетьмана Виговського не міг би бути названий монастирець під Рудою?

Але це тільки гіпотеза, здогад. Ми шануємо працю д-ра Крипякевича, але нам треба чогось такого, записів, або знаків, але таких віродостойних, які заперечилиб не так Ємеловському, як головно „Южноруській Лѣтописі" (вид. Білозерського). Однак слідів таких нема. Тимчасом згаданий літопис — якому також дав першенство і наш найбільший дослідник та знавець галицької старовини о А. Петрушевич — каже про гетьмана Виговського ось-що: **„Похованъ у великомъ Скитѣ изъ женою своєю Стеткевичовною**, которой гды сказано, же пана забито, пала и умерла, зоставивши сына єдиного, еще невеликого". (Сводная Лѣтопись А. Петрушевича I., стор. 577).

На якій основі нападає автор замітки в „Напередодні" на мене і на „Діло", коли не має нічого в руках такого непохитного, щоб захитати, вищенаведеними словами літопису?! А „Великим Скитом", у протиставленні до всіх інших Скитів, був у нас Скит Манявський, у 17. віці головна святиня — побіч Лаври та Почаєва — всього українського народу обабіч Карпат! Основником її був ходачковий шляхтич, великий патріот і чернець з Гори Атонської — Йов Княгиницький, ровесник і товариш самого Івана Вишенського.

До того, що пишу в оборону документу для збільшання історичної памятки, яку вже дорешти розмивають дощі, хочу докинути ще кілька слів.

„Напередодні" показує пальцем тільки одну групу „взаїмної адорації" в нашій науковій установі, але я бачу їх більше. Не стою за жадною, бо відомо, що до жадної не належу. Пишуть, що я відтягнувся від наукової праці, хоч це невірно, бо я саме тепер наукою найбільше занятий. Я відтягнувся лише від нездорових відносин, бо питаюся, кого подібні відносини можуть заохотити до співпраці?

І хоч за нами великий досвід історій, хоч крамола принесла нам вже стільки горя і тепер рішою недолю, то всеж годі виполоти те „зілля" з нашої вікової традиції. Воно все відростає наново, та ще й у такій чорній годині, як нинішня...

Проф. д-р П. Пелеиський.

З польських справ.

БУДЖЕТОВА ПОЛІТИКА

Минулого тижня рада міністрів приняла проект скарбового закону на 1938-39 рік з прелімінарем буджету, що замикається цифрою 2.447 міліонів золотих у доходах і видатках. Офіційний комунікат каже, що буджет на 1938-39 рік буде третім в черги зрівноваженим буджетом. Новий прелімінар вищий на 131 міліонів зол., себто 5,7 відсотків. Підвишку прелімінара буджету виясиює комунікат зростом видатків 14,1 міл. зол. на сплату довгів та обтяження державного скарбу з нових законів. Крім того збільшено буджети: міністерства військових справ на 32 міл., міністерства освіти на 13,6 міл., міністерства комунікації на 20 міл., мін-ства хліборобства на 14,7 міл. і буджет інвалідських рент на 7.200.000 зол. Прелімінар передбачує зріст доходів на 1938-39 р. на 131 міл. зол. без нових податкових обтяжень. Прелімінар не згадує вже теж про стягнення маєткової данини від платників грунтового податку у квоті 10 міл. зол. Вкінці прелімінар передбачує обнижку спеціяльного податку від платень, що дава 70 міл. доходу. Зі знижки спеціяльного податку від 1. квітня 1938 р. скористають передовсім урядовці і службовики з нижчими платнями. І так урядовці з винагородою 150 зол. місячно будуть зовсім звільнені від цього податку. Зате урядовці з високою винагородою будуть платити далі спеціяльний податок.

Варшавський „Час" (ч. 299) аналізуючи оголошений прелімінар буджету, приходить до висновку, що він передбачує підвишку на 201 міл. зол., якщо взяти під увагу зменшення доходів зі спеціяльного податку від платень на 70 міл. зол. Тому то обтяження громадянства зросте на 9,4 відс. А що основи оподаткування не збільшились і положення суспільного господарства Польщі не покращало, нового прелімінара буджету не можна вважати зрівноваженим. Таким чином дотеперішня лінія буджетової політики — кінчить „Час" — зломана.

—o—

За що судять Белю Куна?

Допит проти відомого б. кровавого комуністичного диктатора Мадярщини Белі Куна (Арона Когена) вже скінчений; його вела спеціяльна комісія, складена з представників Комінтерну, під проводом відомого італійського комуніста Ерколі. Процес відбудеться в Москві у першій половині листопада. На свідків покликали багато комуністів із заграниці. Головний закид проти Белі Куна — це його приязнь з Ягодою.

Як говорять у Москві, Кун вислав з вязниці письмо до Сталіна, в якому покликується на свої заслуги для комунізму й просить пощади.

Є чутки, що Беля Кун вислав із вязниці листа до Сталіна, в якому покликується на свої заслуги для комунізму та просить, щоб його покарали якнайгостріше, лише щоб не засудили на смерть.

120 ЖЕРТВ НАЛЕТУ НА ЛЕРІДУ

Червоне міністерство оборони подає, що вчора пополудні 9 великих бомбових літаків надлетіло від Сарагоси і збомбардувало місто Леріду; **120 осіб згинуло, дуже багато ранено.**

З природи і життя.

Загадка життя на землі.

Є ще багато перед людиною загадок, на які вона не може найти відповіди. Одною з найцікавіших — це таємниця появи життя на нашій планеті. Від непамятних часів найбільші уми людства старалися дослідити, де і який початок живих творів нашої землі; віддавна вже природники, хеміки, фізики, ботаніки, а перед ними середньовічні алъхеміки-чародії старалися витворити штучно хоч одну живу рослинну чи звірину клітину, але дарма.

Фантастичні теорії.

Коли не можна було цієї таємниці розвязати розумом ні найбільш скомпліkованими дослідами, в науці почали появлятись усякі теорії, що пробували бодай догадуватись, в який спосіб появилось на земли життя і яка його таємна суть, що відріжняє живий твір від напр. мертвого каменя. Ці теорії іноді бувають такі фантастичні, що вони скоріше подібні до казок, ніж до наукових теорій славних учених. Ось напр. одна теорія каже, що органічне життя повстало в тім часі, коли розжарена Земля почала охолоджуватись і над нею нависали у формі пари і газових хмар усякі первні та їх сполуки. Тоді Земля була немов одною хемічною лабораторією, в якій витворювались усякі, незнані ближче нам, сполуки. Одною з таких хемічно-фізичних дій було витворення живої протоплязми, себто субстанції, подібної до білка, яка є підставовим складником живих творів. Прихильники цієї біольогічної теорії припускають, що головну ролю в творенні живої матерії в тім процесі відограли т. зв. ціянові хемічні сполуки, яких основою є сполука атомів азоту (Н) з атомами вугля (С).

Друга, також досить фантастична теорія т. зв. міжпланетна Гельмгольца і Томзена, якою ще недавно, бо в минулому столітті захоплювалося багато біольогів, каже, що життя приманцрувало на нашу землю з інших світів, а принесли його на землю метеорити, відломки якихось далеких заселених живими творами світів. Коли лише наша земля почала остуджуватись і на ній появилася вода та відділився від неї суходіл, тоді грудки живої матерії, збережені з щілин метеоритів, що витримали подорож крізь міжзоряні простори і дійшли незнищені на нашу землю, найшли вже пригожий грунт до розвитку на нашій планеті. Як бачимо, і ця теорія є незадовільна, бо вона не розяснює, звідки взялося само життя та первісна жива праматерія, з якої розвинулося нинішнє, таке багате на відміни, роди та гатунки звірино-рослинне життя на нашій землі. Ця теорія старається дати лише половину розвязки, бо переносить саму проблему поза нашу землю.

Таких теорій є безліч, бо кожний славний біольог уважає своїм обовязком подати свою власну думку, щоб хоча здогадами кинути промінь світла в ту темінь таємниці, де тоне початок життя на землі

Жива і мертва матерія

Ще тепер серед неосвічених людей покутує думка, що напр. насікомі повстають не з живих зароднів, але з нехлюйства, пилу та нечистоти. В однім провінціональнім містечку Галичини напр. можна стрінути особи переконані, що воші можна дістати з... тривкої ондуляції. Такі погляди неосвічених людей не є припадкові; вони є відгомоном поглядів ученого світа, який ще в першій половині 19. віку стояв на становищі, що жива матерія може повстати з мертвої. Так напр. в минулім столітті вірили, що при розпаді мяса витворюються хробачки та бактерії. Щойно досвід Пастера повалив такі думки. Він дав до одного посуду переварену воду і замкнув його щільно; до другого дав другу частину перевареної води, але лишив його неприкритим. По кількох годинах під мікроскопом видно було, що вода в першому посуді була чиста, а в другому аж роїлося від бактерій. Був це переконливий доказ для всіх, які думали, що життя повстає посеред мертвої природи „само зі себе" або просто, що воно повстає наслідком всяких хемічно-фізичних реакцій з мертвої природи.

Жива і мертва природа є такі неподібні до себе і відмінні своїми прикметами, що сьогодні біольогія вже виключає можливість повставання живих творів з мертвої матерії. Ось і найважніші ріжниці між живими творами і мертвими:

а) Нежива матерія має нахил до якнайбільшого спокою і незмінности. Тому, як навчає хемія, первні змагають до якнайтривкіших сполук, які тяжко розірвати. Протилежно є напр. у рослинній клітині, де добуті з землі хемічні сполуки є малотревалі, розпадаються скоро та лучаться в нові.

б) Жива матерія потребує багато тепла і старається збирати його звідусіль (напр. з розпаду добутої поживи). Мертва матерія змагає до того, щоб видати зі себе своє тепло і енергію (напр. сонце, рад) і дійти до стану непорушности, спокою і холоду. Зрештою навіть ті самі первні поводяться в живій матерії інакше ніж у мертвій напр. вапно, сод, потас, які відгравають важну ролю в будові тіла живини та його функціях.

в) У живих організмах їх ріжні частини змагають до спільної мети — добра цілого організму. В мертвій кожна частинка істнує для себе, мертва і байдужа на сусідство інших частин. У живій матерії істнує „щось", яке лучить всі частини та органи даного організму; коли зникне те „щось", яке є незнаною і невловною досі суттю життя, тоді щойно жива матерія стає мертвою і переходить усі ті зміни, що провадять до ідеалу мертвої природи себто утрати тепла, розпаду нетривких хемічних сполук, мертвого безруху і незмінности. Одним словом живу природу супроводять ознаки життя, що проявляється рухом, вимінною соків, відживою і ростом, мертву — пасивність і безоглядний спокій.

Тому ясно, що не в реакціях хемічно-фізичних мертвих первнів треба шукати тайни життя на нашій землі, бо з мертвого неможливо створити живого. Нинішня біольогія стоїть на становищі, що живе може повстати лише із живого, як це ствердив один з найсвітліших умів людства проф. Вірхов словами „Омніс целлюля е целлюля („кожна (жива) клітина може повстати тільки з клітини"). До такого висновку дійшли дотеперішні зусилля найти і розкрити таємницю життя. Одначе це дуже невеликі висліди і таємниця життя на нашій землі і життя взагалі надалі окутана непроглядною темрявою.

Б. Галібей.

Астрономічний календар

НА ЛИСТОПАД.

Сонце в листопаді:

	схід:	захід:	довгота дня:
1. XI.	6.31 год.,	— 16.08 год.,	— 9.37 год.
11. XI.	6.49 год.,	— 15.51 год.,	— 9.02 год.
21. XI.	7.06 год.,	— 15.37 год.,	— 8.31 год.
1. XII.	7.22 год.,	— 15.28 год.,	— 8.06 год.

Місяць:

3. XI. в год. 5.16 новик, уночі невидний; 11. XI. в год. 10.33 перша квадра, видно звечора над західним краєм неба; 18. XI. в год. 9.10 повня, видно цілу ніч; 25. XI. в год. 1.04 остання квадра видно в другій половині ночі.

Підчас повні дня 18. ц. м. буде частинна затьма місяця. Початок затьми буде по 7-ій год. вранці, себто вже по заході місяця, тому в нас її не буде видно. Цю затьму місяця буде видно лише в північно-західній Европі, Америці, в околиці північного бігуна, східній Азії і на Атлянтійськім та Тихім Океані.

ЕЛЄГАНТ Хто не чистить взуття пастою „ЕЛЄГАНТ"? ЕЛЄГАНТ

Мандрівка планет в листопаді.

Меркурія — буде видно в другій половині місяця над західним краєм неба підчас заходу Сонця на тлі громади звізд Медведика. Цю планету буде видно в цім місяці слабо через її близькість до Сонця.

Венера — світить „ранною зорею" на 1—2 год. перед сходом Сонця; її видно зпочатку на тлі громади звізд Панна, в другій половині у Ваги.

Марс і Юпітер — видні в цім місяці на тлі громади звізд Козорога. Вони посуваються на тлі звізд цієї громади власним рухом від заходу до сходу, одначе Марс скоріше, ніж Юпітер наслідком чого оманна для нашого ока віддаль обидвох тих товаришів нашої Землі скоро зростає.

Сатурн — видніє на небі майже до ранку; посувається дуже поволі посеред звізд на пограниччі громад звізд водяника і риб

Поява комети.

Астрономи припускають можливість появи в цім місяці комети, відкритої в 1916 р. російським астрономом Нойміном. Вона кружляє по своїй дорозі навколо сонця в часі 5,5 літ, і тепер найдеться коло сонця вже четвертий раз від її відкриття. — Між 12. і 17. ц. м. земля найдеться в поблизу решток комети з 1866 р., між 22. і 26. ц. м. в поблизі решток комети Біелі. Решткі тих комет спадатимуть на землю як метеорити двома роями, перший під назвою **Леоніди**, другий як рій Андромедзіди.

Погода в листопалі:

Столітній календар каже, що до 10-го листопада буде погідно, одначе холодно; опісля дощево й хмарно. Під кінець місяця погода морозна.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка"**

Львів, Галицька 5 (в подвірю).

Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.

На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Ґлюкаґон — новий гормон.

Кожний вже мабуть чув про один з гормонів нашого тіла т. зв. **інсуліну**, який витворює залоза черевослинниця, що лежить за шлунком у черевній ямині. Інсуліна важна тим, що вона регулює і тримає на постійному рівні (0,1 прц.) кількість цукру в крові. Коли її брак, напр. при схорінню чи занидінню черевослинниці, тоді брак інсуліни спричинює важку недугу т. зв. **цукрівницю** (цукрицю), в якій організм тратить без користи цукор і викидає його зі сеччю.

Дотепер думали, що інсуліна є єдиним гормоном черевослинниці. Одначе тепер два німецькі вчені з Бонн, Біргер і Брандт, подають до відома, що вони відкрили новий гормон черевослинниці, що є противником інсуліни. Вони назвали його „Глюкаґон". Інсуліна обнижує кількість цукру в крові, не випускаючи його з печінки, а коли її брак, тоді цукру в крові надмірно багато. Колиж брак у крові глюкаґону, тоді там замало цукру і через те в людини появляються прояви подібні до епілепсії.

Таємниця безнадійної цукрівниці.

Згадані дослідники пояснюють згаданими дослідами справу, чому в деяких осіб, хорих на цукрівницю, не було поправи, хоч недужим впорскували високі давки інсуліни. Треба приняти, що тоді причиною був не брак інсуліни, але надмірна продукція черевослинницею глюкаґону.

Сторінка без політики.

Як швидко старіються деякі винаходи.

Електрофон.

Поступ у техніці йде швидкими кроками вперед, що винаходи зперед 30 років видаються нам предавніми. І нині ніхто з нас не може уявити собі: як світ може виглядати за нових 30 років. Пригадаймо кілька прикладів з недавнього минулого. Англійський премієр міністр Бальфур має на бенкеті „Юнайтед Клюбу" (така вже звичка в англійців говорити важні політичні промови на бенкетах!) велику політичну промову про те, як можна перетворити воєнне міністерство. На другий день уся англійська преса мало говорить про висловлені ним думки на цю тему, а про нову технічну подію: промову Бальфура могли чути водночас два ріжні збори. Вперше преса заговорила про новий винахід „електрофон", рід уліпшення телефону, винайденого сером Джорджом Льоренсом. У чому був секрет цього винаходу? На другому бенкеті, який улаштував для своїх гостей винахідник „електрофону", гості сидячи при вечері могли чути промову Бальфура — на віддаль! Ця подія відбулася 12. грудня 1903, і про неї писав увесь світ. Минув іще якийсь час і Марконі довів цей винахід до нинішньої форми радія. Коли хтось в одному місці землі говорить, то завдяки радіовим апаратам його можуть слухати водночас мільони на ріжних місцях земної кулі.

„Електрична" машина.

Коли візьмемо в руки часопис з 1876 р., довідаємося з них про інший винахід, що приніс революцію до всіх редакцій і бюр у цілому світі. У часі, коли по бюрах скрипіли гусячі пера прийшла вістка, що хтось придумав спосіб, як скоротити працю переписчиків — машиною. Машина звалась — електричною. З вістря пера, що посувалося по папері виліпала голка; вона накололювала значками обриси букв довкола. Коли на текст тих наколених крапок пустити було гумовий валець, тоді на папері повставав рід „матриці" — готової форми, з якої можна було відбивати відповідну кількість примірників. Згодом заступали валець восковою сторінкою, на якій машина могла карбувати букви безпосередно. І досі принцип відбивання копії з писальних машинок лишився той самий.

Нездобута каса.

Хто повірить, що перша вістка про винахід незломної каси на гроші появився щойно у 1912 році? До цього часу ніякий банк не мав певности, що гроші покладені в його касах залишаться на місці, коли до каси добереться вломник із відповідним знаряддям. У 1912 р. придумали панцирну касу, що мала між верхом і шуфлядами порожне місце виповнене опанцированим матеріялом; злодій, який хотів би її розбити був би залишився на місці запомороченій. Прийшла велика світова війна і вживані в ній вибухові матеріяли, отрудні гази та маски відсунули відразу на задній плян винахід, який дехто вважав довговічним. Рівнобіжно з винахідниками панцирних кас працювали теж вломники і ніхто не має нині певности, чи каса, що може витримати найбільшу пожежу, може витримати знаряддя вломника-спеціяліста.

Почта з того світу.

Не всім людям судилося спочити на рідній землі, не всім теж довелося взагалі зложити свої кости в землю. Чимало людей погинуло в корабельних катастрофах. Їх цвинтарем стало море, могилою без хреста і памятника морське дно.

Жахливі хвилини переживають ці люди, які бачать неминучу загладу - смерть у розгуканих хвилях сірої маси води. До деякої міри цю трагедію виясняє почта у пляшках, яких тисячі плаває по морях цілого світу. Більша частина таких пляшок - листівок мабуть ніколи не добється з ріжних причин до людських рук. Одначе багато таких пляшок вповлюють і вісти вичитані з них записують у спеціяльнім морськім реєстрі. Пляшки з почтою не подорожують як кораблі. Часто багато літ мине, заки їх хтось знайде і відчитає. Свого роду рекорд постановила пляшка ч. 296, яка плавала по морі 30 літ і перебула віддаль приблизно 10.000 миль. Тому, що не завжди можна відріжнити фальшивий документ від правдивого, найдені у пляшках листи провіряють в окремім уряді у Вашингтоні, який теж оцінює їх автентичність. В 1896 р. виловили пляшку з корабля „Брунсвік" з короткою і ядерною вісткою: „Ідемо на дно." Виявилося, що вістка була фальшива. В 1930 р. на одним з німецьких островів Північного Моря знайшли пляшку, яка походила з „Люсітанії" і кинули її до моря ще в 1915 р. Цей документ подавав прізвища 10 пасажирів. Знахідники хотіли провірити правдивість пляшкової почти, вислали лист до Кунард Ляйн, одначе з причини мильної адреси, лист загинув по дорозі.

В 1930 р. знайшли також пляшку з „Титаніка" і в ній опис останніх трагічних сцен підчас катастрофи. 19 літ після катастрофи „Титаніка" знайшли рятунковий пояс з написом С. С. „Титанік". Останньо таку сумну пляшкову вістку знайшли у пляшці, яка походила з корабля „СС. Евдет", що затонув ще 1923 р. Її зміст був такий: — „СС. Евдет" це наша остання вістка. Дорогі приятелі, коли знайдете її, прощайте на віки!"

Арабська маскарада в палестинській пустині.

Англійську владу в Єрусалимі заалярмували вістки про численні напади на поліційні станиці й жидівські села між Геброном і Бедсебою, на захід від Мертвого Моря. Це околиця пустинна, на якій є небагато поліціянтів розміщених по малих фортечках, одначе добре узброєних. Повідомлення про напади були щонайменше дивні, бо нападниками були... англійські поліціянти.

Високий комісар Палестини наказав негайно вислати військову експедицію, щоб припинити зорохобні над Геброном. Військо натрапило на доволі великий відділ арабів, перевело маневр окруження і вспіло взяти їх до неволі.

Одначе англійські вояки призвичаєні до завзятого опору арабів, були счудовані їх пасивною поведінкою, тим що вони зовсім легко дали себе окружити і ще легше взяти до неволі. Араби йшли якби просто на згубу. Військо зловило їх без одного вистрілу і щойно згодом виявилося, що здогади бедуїни є англійськими поліціянтами, яких араби вигнали з їхніх станиць.

Банди узброєних бедуїнів по кількох нападах на поліційні станиці, здобули більше як 100 поліційних одностроїв. Араби передягнувшись в однострої, являлися на пол. станицях, вдавали англійських поліцаїв та представлялися як одна зі стеж, що постійно кружляли по пустині від станиці до станиці.

З „товаришами" випивали вони традиційну філіжанку кави і відтак заявляли вони, що хоч воно не годиться зі засадами бедуїнів, щоб гостинному господареві напакостити, то одначе вони борці за арабську справу, мусять домагатися, щоб їм видали всю зброю і всі однострої.

Заскочені поліцаї піддавалися силі, видавали зброю та однострої, зате самі діставали арабські одяги. Це мало такі наслідки, що їх на пустині військові експедиції арештували як справжніх арабів.

Бувало, що англійські поліцаї перебували кілька днів в арешті, заки ціла справа прояснилася і заки ствердили їх тотожність

Присилайте передплату!

КУХАР АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Відповідальний уряд (в кожнім разі неменше відповідальний як уряд міністра внутрішних справ) обіймає саме тепер молодий француз Рене Руссен. Він обіймає посаду головного королівського кухаря Юрія VI. Він буде наслідником свого славного попередника кухаря Пупара, який служив своїм кухонним мистецтвом аж трьом королям. Після однорічної перерви, коли на престол вступив був король Едвард VIII., вернувся він знову до Бакінгемської палати.

Тепер Пупар відходить на добре заслужений відпочинок. Рене Руссен був його асистентом підчас коронаційних бенкетів. Давніше працював він як головний кухар у великих лондонських гостинницях і в багатих домах.

16. ц. м. перший відповідальний виступ нового кухаря. Того дня відбудеться парадний бенкет з нагоди приїзду бельгійського короля.

Цей парадний обід буде складатися із сімох страв. Мені випрацював Рене Руссен разом із королевою. Руссена вважають найбільшим на світі спеціялістом від варення мясних страв і юшок. Хоч юшки на дворі подають незвичайно рідко, то цим разом, з нагоди паради зроблять виїмок. Французький кухар матиме нагоду доказати своє кухарське мистецтво.

—o—

ГРЕТА ГАРБО ВИХОДИТЬ ЗАМУЖ!..

— Грета Гарбо виходить замуж!...

Така вістка зелектризувала цілий Голівуд. Це найновіша сенсація фільмової столиці. Якщо вірити всезнайкам кінових студій то „божеська Грета" справді залюбилася в знаменитого диригента Стоковського.

Грета Гарбо жила досі як пустельниця, не ходила до театрів, не відвідувала нічних кабаретів, відмовлялася теж від гостин і балів. Востанне вона змінила свої привички, почала часто виїздити, при чому завжди появляється вона в товаристві диригента Стоковського.

Вістка про подружжя Грети зі Стоковським закріпилася щойно тоді, коли пані Стоковська приїхала до „столиці розводів" Рено і подала розводову скаргу проти свого мужа. Голівудські язики плещуть, що як тільки Стоковський дістане розвід, тоді Грета Гарбо вийде замуж за того славного диригента філядельфійської орхестри.

Чи ця вістка правдива, покаже майбутнє.

—o—

МАДЯРСЬКИЙ ПАТЕНТ НА ШТУЧНИЙ ДОЩ.

Двох асистентів будапештенської політехніки опатентувало свій винахід на витворювання штучного дощу. Цей винахід спертий на явищах природи, що їх запримічували вже від давна. А саме по великих пожежах маси диму, що збиваються вгору, по якомусь часі спадають на землю як каплі дрібного дощу. Індіяни вже від давна знають той спосіб викликування штучного дощу і коли їм загрожувала посуха, тоді вони підпалювали прерії, щоб урятувати себе від нещастя.

На підставі доволі докладних обчислень винахідники прийшли до переконання, що кошти викликування штучного дощу не перевищать 100000 пенге і що треба зужити коло міліона кг. нафти у спеціяльно сконструованих до того апаратах. При тому треба додати, що суша, яка навістила Мадярщину в 1934 р., спричинила страти, які первищають суму 500000 пенге.

—o—

ТАНЕЦЬ В ОДЯЗІ ЕВИ.

Із Каіра повідомляють, що якась французька артистка танцювала перед сфінксом у Гізе зовсім нага, без ніякого накриття. Підчас її танцю муж робив світлини кіноматографічним апаратом. На цю дивну сцену звернув увагу один із єгипетських поліцаїв, арештував артистку і відставив її до поліційного комісаріяту.

Там французька артистка заявила, що була така захоплена видом сфінкса по заході сонця, що рішила віддати йому у жертві все, що має найкраще: свої танці і своє тіло.

Після відповідної поуки, що в Єгипті не вільно в такий спосіб виявляти свого захоплення і по списанні протоколу артистку випустили на волю. Зате її мужові сконфіскували світлини пороблені фільмовим апаратом.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

ОРИГІНАЛЬНЕ САМОГУБСТВО ІНДІЙСЬКОГО РАДЖІ.

Один індійський раджа наложив на себе недавно руку в направду оригінальний спосіб. У привязаним на линвах бальоні підлетів він високо вгору над своєю резиденцією і з тієї висоти скочив на землю. Причиною самогубства була мабуть невилікувальна недуга грудей.

Модерні українські
радіоприймачі „e-comp“
для вибагливих слухачів на сезон 1938 —
вже появилися і можна дістати у фірмі
„E-comp“ Львів, ул. Сикстуська ч. 29.
Проспекти і цінники даром.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В Т-ВІ „СОКІЛ-БАТЬКО“.

Всенародне 1-листопадове свято, що відбулося в неділю 31. м. м., в С.-Б., почалося звітом 120-ох побратимів і посестер. Звіт склав начальник Вальчик голові С.-Б. інж. М. Хроновятові. По звіті 18 нових побратимів склали святочне приречення. З черги почалася святочна академія вступним словом дир. А. Палія. Добре обдуманий реферат виголосив побратим С. Мотало зі Сокола V. На дальшу програму склалися хорові продукції, деклямація, рецитація і баритонове сольо побратима Придаткевича, який відспівав відому пісню „Ой чогож ти почорніло“. Академія почалась сокільським гимном, скінчилася відспіванням національного гимну в год. 9.30 вечором. На святі було понад 200 осіб, крім посестер та побратимів.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ В „СОЮЗІ УКРАЇНОК“.

Львівська філія „С. У“. ушанувала 1-листопадове свято в неділю 31. м. м. у своїй домівці при вул. Сикстуській. По вступнім слові головн п-і Бережанської виголосила реферат-спогад п-і Пашкевич (про санітарну службу жінок-українок підчас листопадових боїв у Львові). На дальшу програму склалися дві деклямації, рецитація і виступ жіночого хору кружка „С. У.“ на Жовківськім. Свято закінчилось відспіванням національного гимну.

1-ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО У ЛЬВІВСЬКІЙ „ЗОРІ“.

Найстарше наше ремісниче т-во „Зоря“ відсвяткувало ц. р. Листопадові Роковини врочисто. В новій салі Т-ва на 1. поверсі зібралися в год. 7-ій 1. листопада члени „Зорі“ — старші з дир. Сидораком на чолі та молодші, що і є нашим цінним ремісницьким нарибком. На святочно прибраній сцені відчинив сходини промовою ред. А. Курдидик, що переповів історію Листопадових Днів та відмітив їх значіння в житті українського народу. Потім чергувалися виступи хору „Зорі“, яким уміло кермував дир. Вол. Цісик („Ой у лузі“, „Ой заросли“, „Не здавить“), переплітані деклямаціями: добре виконаною поемою М. Мельника „На вавилонських ріках“, яку виконав п. Любак та „Петрусева сопілка“, яку віддеклямував малий П.-Угера. Свято, що мало поважний і врочистий характер, закінчив національний гимн.

СТАНИСЛАВІВ.

19-ті роковини Листопадового Чину святкував Станиславів так, як ніодного ще року. В неділю 31. м. м. в год. 8. веч. у салі „Сокола“ відбулась академія із такою програмою: промова д-ра Перегінця, деклямація Глинського, виступ „Стан. Бояна“ й „Думки“. Промова д-ра Перегінця зробила величезне враження своїм глибоким змістом: кожне речення, висказане ним, було продумане, не було ніяких непотрібних фраз. Це була одна з тих промов, які так рідко чуємо на наших святах. Інші точки випали в загальному добре, так, що академія як цілість мала надзвичайно поважний і святочний характер. Публики зібралась повна саля, між якою бачили ми громадян з усіх верств і кляс. До успішного переведення академії причинились у великій мірі декорації Волянюка, як теж гарно прибрана саля.

В понеділок 1. листопада в год. 7.50 рано відправив у катедрі о. шамб. Луцик в асисті чотирьох священників торжественне богослуження. Гарну проповідь виголосив о. Салевич. Хоч цьогорічне богослуження корисно відбивало від минулорічних скількістю духовенства, то всеж таки мимоволі тиснеться до голови думка, що у Львові правиться в цьому дні архиєрейська Служба Божа. Чомуж станиславівське громадянство у той Великий День не бачить у церкві своїх архиєреїв? **Б. Л.**

ТЕРНОПІЛЬ.

Окремий громадянський комітет приготовив святочні листопадові обходи в такім порядку:

1. В неділю 31. жовтня відправлено в 6-тій год. вечором у парохіяльній церкві торжественну панахиду за душі померших наших героїв.

2. У понеділок 1. листопада відправлено в тій самій церкві святочну літургію в намірені українського народу.

3. Того самого дня в 6. год. вечором відбулася святочна академія, яку отворив д-р Вол. Лисий; святочну промову виголосив п. Василь Семчишин, б. редактор. В часі його промови ввійшла на салю поліція і не дозволила докінчити промовцеві та наказала зібраним покинути салю.

В обох богослуженнях, як і в академії, взяло українське громадянство дуже численну участь враз із представниками наших установ.

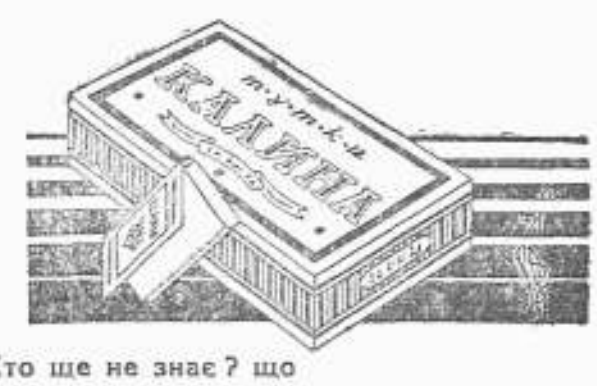

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУЛЬКИ (повноватки)
„КАЛИНА“ найліпші.

ЛЯ ҐАРДІЯ ВДРУГЕ БУРМІСТРОМ НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 3. 11. ПАТ. Вислід виборів на становище бурмістра Нью Йорку виглядає ось так: У всіх 3.910 округах Ля Гардія дістав 1,344.016 голосів, Мангоней 889.591 голосів. Отже Ля Гардію вибрали президентом більшістю 454.425 голосів.

При виборах окружного прокуратора в Манґатан член республіканської партії Девей здобув 325.797 голосів, його суперник Гастінгс 216.000. При обох виборах участь виборців дуже сильна.

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ВИСЛАНЕЦЬ.

I

Чи є вже всі?

— Немає ще Ломиковського.

— Зачнемо без нього. Сідайте панове-товариство.

В обширній, невибагливо урядженій кімнаті заляпіли підошви жовнірських чобіт, затуркотіли лавки. Старшина сідала за стіл.

Поважні обличчя присутніх звернені були в сторону покутя, де сидів гетьман. Він, попросивши всіх сідати, піднісся, поздоровив зібраних старшин і виявив ціль наради.

— ...Зближається неминучий зудар між Туреччиною і Москвою — говорив Пилип Орлик, затопивши очі в мапу, що лежала перед ним на столі, — зудар, якого ми вижидаємо з дня на день. Свідомі своїх замірів і віддані справі, для якої посвятили ми все, що, мали, — не можемо його прогайнувати. Що більше! Нам повинно залежати, щоб його більше заогнити, розятрити, мов рану, нехай він поставить обі сторони до непримирної боротьби. Лише в цей спосіб виконаємо задум нашого великого гетьмана. Тому саме зібрав я вас, панове-старшино, щоб ми спільно, козацькою радою, обдумали пляни дальшого діяння. Передовсім подбати треба про те, щоб Туреччину наклонити до рішального бою та в заміну за це зробити їй якісь приманливі обіцянки.

Гетьман усів і бистрим зором охопив зібраних. Присутні заворушились. Нарада почала оживати.

Відразу на початку виявились суперечности. Опозицію повів полковник Горленко. Він — кремезний козак що виховався з запоріжцями на широких степах, жив ще спогадами про Хмельниччину. Тому був прихильником всенародного зриву.

— Нехай, панове-товариство, — говорив грубим басом — заговорить увесь народ. Нехай усі одною лавою стануть проти ворога. Тоді ніхто не міг би нам пошкодити. Ні Москва, ні хто інший. Коби лише не було в нас зрадників, Кочубеїв і непевних союзників, Скоропадських, що у важливій хвилині стають на боці ворога. Тоді нам не дуже то й потрібно нічиєї помочі. Тому раджу заждати, аж підійметься народ, а покищо треба накликувати його до боротьби.

Та більшість була за тим, щоб негайно виступити. Довге вигнання, утрата майна та добробуту на Україні дошкуляла їм занадто. Хотіли чимскоріше вернутись до краю.

— Годі знову відкладати, коли трапляється добра нагода — викрикнув Герцик і заки хто-небудь успів що подумати, запропонував негайно вислати емісаря до везира та заключити з ним союз; вказати якою загрозою є Москва для Криму та Туреччини взагалі, що знищивши Україну, знищить теж її, та обіцяти їй за поміч вічний мир.

— Не можемо, панове, ждати, аж Москва зруйнує ввесь край закінчив свою промову палкий осаул.

Ще докинув слово цей і той та вкінці погодились вислати письмо до везира. Висланцем вибрали молодого гетьманича.

В кімнаті темніло; ген на заході червоною латою висіло сонце. Старшина, розмовляючи, розходилась.

У кімнаті залишився лише гетьман із сином і Герцик. Всі троє пильно обговорювали пляни назначеної місії.

Тимчасом козак вніс свічки та гетьман засів писати лист. Цієї ночі в гетьмановій кімнаті світло зовсім не гасло.

II.

Сурміли сурми, тарабанили тарабани. Везир приймав українського посла, як справжнього державного мужа.

Перейшовши перед татарським шпаліром, Григор Орлик увійшов до замку. Привитав по турецьки везира, що сидів серед килимів у блакитно мальованій салі, та вручив йому лист.

Везир, задоволений із української місії, прийняв Григора дуже чемно і на знак приязни — викурив із ним люльку. Слузі приказав приладити для нього кімнату.

Тимчасом Григор вийшов із везирським канцлером, Бухметом-Алі, оглянути замок.

Над замковим городом стояв розкішний, блакитний день, на цвітистій землі серед зелені лініво розпростерлась сонячна радість. Проходжувались алеєю.

— Чи ви думаєте організувати тепер виправу на Україну? — заговорив Бухмет-Алі до гетьманича.

— Тепер булаб найвідповідніша хвилина. Цар неприготований, народ прихильний нам. Іде нам лише про те, щоб зеднати собі везиря, як союзника.

— Сумніваюсь, чи сам везир схоче взяти участь у цій виправі. Одначе думаю, що із союзу скористає. Султан вже віддавна налягає на те, щоб не позволити Москві щораз то дальше посуватись на полудне, на Крим.

— Тоді напевно вишле кримського хана? — спитав дипльоматично Григор.

— Здається. Може й везир додасть один корпус. Хотів би, щоб ваша виправа вдалась. Всеж краще, якщо Україна відгородить від нас московську захланність — говорив, усміхаючись, канцлер.

Гетьманич задумався.

Довкола ніссся розкішний шум запашної зелені. Легкий вітрець ніжно розтулював делікатні цвітки. По лагідному блакиті неба перебігали взористі хмарки.

Стрибає така хмарка, грається, сміється, аж раптом розірветься та сонцю безмежному дорогу звільнить...

Нагло за живоплотом почувся дрібний, жіночий сміх, ніжеб хто камінчиками золотими кидав у блискуче плесо озера.

Григор глянув і аж пристанув зачудований.

За живоплотом побачив молоду, чорноволосу дівчину, що купалась у басейні.

(Далі буде).

Новий розпорядок Преосв. Хомишина.

Агенція „Всхуд" повідомляє: „Преосв. Григорій Хомишин видав розпорядок, яким забороняє всім греко-католицьким священникам (своєї епархії) під санкцією канонічної дисциплінарки належати до світських товариств. Розпорядок підкреслює, що українське духовенство повинно перейти до порядку над баламутною фразою, що „духовникам не вільно уступати з поля бою і слід втискатися до світських товариств, щоб приєднювати людей до позитивної і корисної праці".

Чи змінять закон про пашпорти?

Господарські кола висунули новий проект у справі зміни закону про закордонні пашпорти. Згадані кола домагаються злагіднення гострих постанов закону про пашпорти. Замість спеціяльної пашпортової книжечки пропонують видати новий тип краєвого пашпорту. На ньому влада, що видає закордонні пашпорти, витискала би печатку з дозволом виїхати за кордон на основі візи на краєвім пашпорті.

—o—

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
простирадла — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — коци — капи — фіранки поручає
А. Петрушевський ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. (давніше Коральницька).
Ціни П. Т. Духовних і Учительних місячні оплати. Цінники задурно

IV. зїзд українських політичних емігрантів.

Варшава, 1. XI. 1937.

Минулої неділі почався у Варшаві IV. Зїзд українських політичних емігрантів, обединаних, в Українськім Центральнім Комітеті. Святочне відкриття зїзду відбулось в 10-ій год. рано в салї Східного Інституту. На зїзд прибули представники грузинської, азербейджанської, татарської кольонії, сен. Седлецький, проф. О. Гурка й ін. Наради відкрив голова У. Ц. К. Микола Ковалевський, пропонуючи на предсїдника ген. Володимира Сальського, якого зїзд вибрав через аклямацію. Ген. Сальський виголосив довшу промову. З черги на внесок предсїдника до президії ввійшли: полк. Кузьмінський, полк. Труба як заступники предсїдника і пор. Сенжевич та пор. Платонів як секретарі. По виборі президії забрав голос проф. Роман Смаль-Стоцький витаючи зїзд в імени президента УНР, головного отамана Андрія Лівїцького. Цей привіт вислухали присутні стоячи. По довшій промові проф. Р. Смаль-Стоцького виголосили привіти: голова Східного Інституту сен. Седлецький, п. Расуль Заде в імени азербейджанської і грузинської кольонії та верховницїв півн. Кавказу, п. Ішакі Бей в імени кольонії Ідель-Уралу, ред. М. Прушинський в імени групи „Мисьль Моцарствова" і редакції „Політики", проф. О. Лотоцький в імени Українського Наукового Інституту, інж. А. Лужасевич в імени українських інжинірів, п. Гліб Лазаревський в імени Українського Правничого Т-ва, п-і Винникова-Марченко в імени варшавського віддїлу У. Ц. К. Далї предсїдник відчитав резолюції зїзду, що їх приняли присутні через аклямацію.

По перерві вибрано комісії: мандатову, культурно-освітню, організаційну і фінансово-господарську. Далї складали звіти: від організаційної секції комітету підполк. Білодуб, від гуманітарної, інвалідської секції і секретаріяту — ген. Загродський, від культурно-освітньої п. Шкурат.

Війна аж до розгрому китайського війська.

ТІЄН-ТСІН, 3. 11. ПАТ. Шеф штабу ген. Терачі, командант японських військ у півн. Китаю заявив представникові Аваса, що японська армія не думає займати ні частини території Китаю ні нарушувати устійненої кордонної лінії. З китайськими військами буде боротись до хвилини, доки не перестануть вести акції проти Японії. Ген. Каваге додав, що Китай не змінить мабуть тепер свого становища не зважаючи на великі втрати. Тому війна затягнеться довго, бо керманичі китайської політики не скапітулюють навіть по здобутті Нанкіну та захопленні японським військом серця Китаю.

—o—

НОВИНКИ.

— **Знана** зі солідности кравецька робітня **мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 4—35

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє ужиті футра за найновішими моделями. —?

— **Чи скористали Ви вже з нагоди?** Як відомо з оповісток, з приводу 30-літнього ювилею Маслосоюзу, як теж, щоби переконати якнайширші круги про незрівняну якість добірного масла Маслосоюзу — обнижено його ціну на 5%. Ця знижка обовязує тільки до 6. листопада. Тому спішіть скористати з доброї нагоди!

— **Богослуження з Успенської церкви в радіо.** З нагоди свята св. Димитрія, що припадає на понеділок 8. ц. м., передаватиме того дня від год. 9.30—11.15 львівське радіо богослуження з Успенської церкви у Львові.

— **Курс модних танців** для старших і молоді під проводом **Тамари Панченко** розпочинає філія Союзу Українських Емігрантів при вул. Рутовського 22. „Народний Дім", сала „Руського Касина" II. пов. Вписи і інформації також від 2—5. листопада 1937., год. 5.30—7. веч.

— **Опера у Львові.** Велике зацікавлення, яке викликує виступ японської співачки Теіко Кіяма в опері „Батерфляй" в четвер 4. ц. м., зростає з кожним днем, так, що тільки незначна частина білєтів залишилась у касах львівського Великого Театру. Побіч неї виступить тенор варшавської опери Варва і баритон польських і заграничних сцен Романовський. Виставою диригує Йосиф Лерер, режисеруе Ал. Улуханов. Білєти продає каса театру і книгарня Зайфарта.

— **Академічне словянське товариство** уладжує в пятницю 5. ц. м. в год. 19. в салї ім. Коперника львівського університету (новий будинок) врочистий вечір для вшанування памяти Т. Масарика, 6. президента чехословацької республики. Вступ вільний.

— **Неспокій у вищих школах.** Вшехпольська молодь оголосила у всіх вищих школах у Львові „день без жидів" і вивісила написи: „День без жидів. Домагаємось урядового гетта." В академії заграничної торговлі дійшло до сутички між жидівськими студентами і польськими, що не хотіли впустити їх крізь браму до середини. Поліція арештувала двох екцесентів і привернула спокій. На університеті і політехніці бушують ендецькі боївки.

— **О. Яценків на волі.** Як довідуємось, о. Володимира Яценкова, гр.-кат. пароха у Клепарові під Львовом, якого арештовано у звязку з убивством поліциянта Маньковського, випущено 2. ц. м. із слїдчої вязниці на волю. Дуже тішимося, що невинність о. Яценкова вийшла наверх і що він нарешті по стільки тижнях терпінь у слїдчій вязниці опинився на волі.

— **200 тисяч осіб переїхало трамваями у двох днях.** В часі латинських свят Всіх Святих і Задушного Дня фреквенція на обох львівських святах була дуже велика. Личаківський цвинтар відвідало 70.000 осіб. Упродовж неділї та понеділка у трамваях продано поверх 200 тисяч білєтів.

— **Осторога.** Дня 9. серпня ц. р. замовив я і заплатив 12 зол. за ручний хрест, який фірма Стефан А. Павлик, Перемишль, 3. Мая 21, мав до 8днів достарчити мені оплатно через свого агента Т. Лесейка. Цей агент представився як б. австрійський канцеліст, аредукований польською владою, додаючи, що його жінка, укінчена семінаристка, веде кравецьку робітню в Пикуличах. Хоча я взивав його почтою, хреста дотепер не дістав. Тому, що в книжці було кількинацять замовлень священників, я агентові повірив. Остерігаю тепер публично перед цією фірмою. **о. Стефан Онишкевич** парох Купнович.

— **У справі особистої ревізії у довжників.** Як повідомляють із Варшави, компетентна влада виладжує інструкцію для коморників у справі особистої ревізії у довжників. Переводити особисту ревізію як екзекуційний засіб можна тільки в остаточному випадку, коли заходить підозріння, що довжник укриває маєтковий предмет або підчас переводження ревізії хоче вийти з мешкання.

— Чотири залізничні в укр їнських Кар- пат ц ого та живий ал зна в Вс ці подивляють безконку- ст ренційно дешевий украї- Г ський 5-лямповий супер дру з В В Е Л И Т 3 8 рух до з магічним очком. вал ті ку. РАДІО ЕРГОН мі Львів, вул. Сикстуська 48. буд тел. II7-32 фі шов що головні туристичні ш ви будуть вільні від нових граничних загострень приписів

— **Хто виграв долярівку?** Вильосовано такі долярівки: 12.000 дол. ч. 683773; 3.000 дол. ч.: 1444293 999200; 1.000 дол. ч.: 806009 275392 520975 399941 14093364 805029 657686; 500 дол. ч.: 99167 166641 1402286 662759 1271549 1075209 1478537 1375811 318189 855629; 100 дол. ч.: 165229 503746 308954 602200 345079 329106 1138121 1099089 894205 1016994 901938 521493 1421243 1402738 301192 912245 204497 491995 912114 203280 950078 994339 897472 194860 52318 576623 341093 895913 48220 14477359 91390 600180 661995 493155 1270667 376164 1499281 815081 223085 970167 217198 306769 831568 129668 455971 123371 493750 171733 181891 998282 936021 431885 292830 152403 13137712 1001174 4419 608286 1033353 909879 312099 702459 1395450 674345 1032948 830265 454897 1374463 791757 100631 681942 507937 1090033 657675 890264.

— **Окупаційний страйк** вибух у тартаку Ліхтмана в Турці. 80 робітників, що домагаються підвишки платень, вже цілий місяць окупує тартак. Усякі спроби поладнати справу компромісово, не повелися.

— **Проти православних затій.** У місцевости Нова Весь під Новим Санчом частина збалямучених москвофілами селян перейшла в останніх роках на православний обряд. Недавно тому один православний Васько Стараник по-

ставив на своїм полі хрест і запросив православного священника Рудя, щоби його посвятив. Одначе до цього не допустили селяни гр. кат. обряду, що прийшли громадно і не позволили правити. Скінчилося на тім, що православний батюшка відїхав з нічим.

— **Сензаційна афера львівського листаря.** Поліція арештувала листаря Казимира Возняка за присвоювання грошей. Виявилось, що арештований листар присвоював собі гроші з переказів. Пересилані суми виплачував опісля з грошей, присвоених з інших переказів. На слід його зловживань навела владу одна пані, яка вислала поштовим переказом гроші одному купцеві у Львові. Коли він грошей не дістав, до дирекції головної почти вплинула жалоба. Дирекція провірила, що листарем у згаданім районі був Казимир Возняк і таким чином виявились його зловживання.

— **Львівська хроніка.** До шпиталю привезли аптикаря Маріяна Шафранського, що затроївся чкюсь отруєю. — На розі вулиць Казимирівської і Бернштайна пекарський віз зударився з автодорожкою, яку значно ушкодив і покалічив шофера та одного пасажира. — Служниця з вул. Л. Сапіги Софія Микола отруїлася з причини браку праці. Її відвезли до шпиталю. — На вул. Каспровича застрілилася 24-літня жінка поліційного агента Олена Ратошинська.

— **Краєва хроніка.** До стрийського шпиталю привезли в безнадійному стані арендаторку пансіону „Білий двір" у Моршині, Естеру Опочинську, що поперетинала собі жили в руках. — На Бернарда Павлонеця, господаря з Козачини, пов. Борщів, напали бандити і відобрали йому 85 зол. — 60-літній Онуфрій Мартиняк у Сковятині, пов. Борщів, убив сокирою свого 19-літнього сина Гната. — На залізничій стації в Березовиці Великій біля Тернополя найшли трупа Йосифа Юзьвяка. Невідомо, чи він покінчив самогубством, чи його убили. — З мешкання трафікантки Анни Контецької в Добромилі вкрали злодії ріжні річи вартости 1000 зол.

— **Напад на помешкання учителя.** На помешкання управителя школи в Зубові, пов. Тернопіль, Людвика Пашкевича напало ніччю кількох напасників. Один з них вибив шиби, інший вистрілив із револьвера. Куля відбилась від стіни, при якій спала жінка Пашкевича та впала на ліжко, але не зранила її. Поліція шукає виновників.

— **Влом до почтової агенції.** Два невідомі покищо вломники вибили діру в стіні будинку почтової агенції у Вишнівчику, пов. Підгайці. Прокинувшись зі сну службовичка Т. Полісюк увійшла до бюра і тоді один з напасників хотів зброєю присилувати її, щоб видала гроші. Службовичка відмовилась і тоді напасник ударив її тупим предметом по голові. Крик нападеної заалярмував сусідів, які прикликали поліцію. Напасники втікли.

— **Цвинтар мамутів на Волині.** В селі Липе під Дубном відкопано, як відомо, кости мамута. При дальших розкопах добуто ще два кістяки менших мамутів, а згодом два дальші. Крім того знайдено камінні вістря до спис, топірці, ножі і т. п. Все те передано до музею в Дубні. Є здогад, що колись, перед десятками тисячеліть постигла в цьому місці якась катастрофа ціле стадо мамутів. Потопилися мабуть у багні, переслідувані озброєними людьми.

— **Присуд на душогубів.** Окружний суд у Луцьку розглядав справу двох братів із Старого Села, 21-літнього Миколи і 26-літнього Тихона Кушків, що вбили жінку і дитину Тихона та його шваґра Івана Науменюка. Доконавши злочину, душогуби вкинули тіло Наумонюка в ріку Стир, а вернувшись на місце злочину, підпалили хату, в якій находилися трупи. Обох обвинуваченых засуджено на досмертну вязницю.

— **Трагічна статистика.** В часі жовтня ц. р. у Варшаві 126 осіб пробувало розпрощатися з життям, в того 23 особи з успіхом. Трамваї переїхали 56 осіб, з яких 4 померли. Вбито 6 осіб, шестеро дітей погибло з браку опіки. Кінні дорожки переїхали 68 осіб, самоходи 133 особи, з чого погибло 5 осіб. Взагалі 55 осіб згинуло трагічною смертю. Впродовж останніх 6 місяців було коло 1000 самоходових випадків, при чому згинуло 31 осіб, а 768 було ранених.

— **Під колесами потягу.** На залізничому переїзді коло Ліпениць радомського повіту склалася катастрофа. Особовий потяг наїхав на віз, яким їхало пятеро осіб. Дві особи згинули на місці, а троє в дорозі до шпиталю. Віз розбило на кусники, при чому згинули три коні. — У гдинській пристані затонув польський корабель „Транспорт", ударившись серед темноти з другим польським кораблем „Пуцк".

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельськ і убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійськ і купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 16—20

— **Дама з товариства злодійкою.** Варшавська поліція вже від довшого часу мала клопіт з крадіжами підчас шлюбів у костелах. Одначе щойно минулої суботи вдалось зловити злодійку в костелі св. Олександра підчас шлюбу варшавського промисловця. Поліційні агенти доглянули, що одна елегантна дама складала дуже сердечні побажання молодятам і при цій нагоді витягнула дуже зручно золотий годинник молодому. Поліційні агенти арештували цю даму на вулиці, знайшли при ній годинник і віддали його молодому. Виявилось, що злодійкою є Броницлава Нівінська, власничка великої каменици в Пястові під Варшавою. Арештована вела вигідне життя. В її каменици приміщується навіть поліційна станиця. Підчас реізії в її помешканні поліція найшла кількадесять годинників, перстенів, портфелів та папіросниць.

— **Самогубство поліцяйта.** Як повідомляє виленська преса, поліцяйт Ант. Міхневич, висланий на стежу, вступив до шинку. Тут застав його в нетверезому стані комісар Глінський і велів арештувати. Тоді Міхневич звернувся до поліцяйтів, які з ним прийшли, щоби ступилися, а коли вони це зробили, добув револьверу і дав до комісаря чотири стріли. Ранений комісар упав на землю, а Міхневич, думаючи, що його вбив, утік. Згодом двома кулями відобрав собі життя.

— **З Польщі.** В Лодзі відбувся зїзд молодих німців при участи 1000 делегатів. — У Бродах під Варшавою божевільний 48-літній швець зарубав сокирою троє дітей і підразів собі бритвою горло.

— **Згинула на гробі чоловіка.** Трагічний випадок скоївся в дні Всіх Святих на цвинтарі в баварській місцевости Гайсманцель. 70-літня вдова Катерина Цірнгобель уклякла на могилі свого чоловіка, щоб прибрати її квітами. Нараз зісунулася з нагробника тяжка плита і придавила старушку. Коли добули її зпід каменя, вона вже не жила.

— **Летунська катастрофа.** У віддалі 10 кільометрів від африканських берегів в околиці рогу Кантін рибалки виловили мішок з поштою, що походить із французького літака „Антар", який недавно загинув.

— **Страшна залізнича катастрофа.** Пассіжирський поїзд упав до ріки у віддаленні 100 км. від Ріо де Джанейро. 6 осіб згинуло, 22 ранені.

—o—

З концертової салі.

МИХАЙЛО ДУДА — В. ДУБРІВНА.

Важкі є „початки" у мистецтві, перші виступи на концертовій естраді та перші кроки у виконавчій ділянці. Фахові критики, музики й публика звикли ставитись до них якнайлагідніше; адже-ж не відразу Рим збудували! Можна і треба ставитись лагідно до цих перших кроків дебютуючих артистів, коли вони ставлять їх скромно, свідомі своєї ролі, та коли за них промовляє молодість — атрибут, звязаний нероздривно з поняттям „перших кроків" — і талант, себто прикмета чи дар, звязані нероздривно з поняттям артистичної діяльности взагалі

Але ніяк не можна пристосувати цієї мірки у відношенні до людини далеко не першої молодости, а у віці, в якому осягається повну психічну й артистичну зрілість, людини, яка виступає з величезними претенсіями, влаштовуючи свій концерт у найбільшій і найкращій концертовій салі в місті, оголошуючи себе „оперовим співаком заграничних сцен" та ще й „перед відїздом до Відня" (треба, очевидно, догадатись: до віденської державної опери...). До такої людини, яка судячи по поважному цивільному званню інжиніра, повинна бути вповні свідома своїх дій та за них відповідати, треба й мусимо поставитись не як до початкуючого дебютанта, — як воно є на ділі — але як до... „оперового співака заграничних сцен". Зрештою, який не був би підхід до вчорашнього концерту п. Дуди і п. Дубрівної — на його окреслення є тільки одне слово: скандал. Українським музикам, які сиділи в салі, прийшлося паленіти за те, що на концерті були присутні чужі рецензенти, які почуваючи себе гістьми на таких українських імпрезах, пишуть потім очевидно чисто куртуазійні рецензії.

Говорити про голос п. Дуди — не можна; бо з поняттям „голосу" в музиці звязане передовсім питання його пристосування і його можливостей. Можна сказати тільки одне: що голосовий орган п. Дуди сильніший від пересічних. Однак коли хотілось би говорити про все інше, нерозривно звязане з „голосом" і правом публично виступати, як: школа, музикальність, артистичний смак (уклад програми!) та інтуіція, до того зовнішня поява при виконуванні — то краще все це промовчати. Не можна тільки промовчати виконання таких популярних оперових арій, як із „Аіди" чи „Стретти" із „Трубадура": Їх традиційні темпа та ріжні не менш традиційні подробиці в їх виконанні — динаміка, ритардандо, портанда і т. і. — відомі кожному хористові з кожної, навіть третьорядної опери. Чому про них не має найменшого поняття п. Дуда?!

Партнерка концертанта, п. Дубрівна, зважилась на перший виступ у Львові, у великій салі, мабуть за чиюсь намовою, за яку вона не може бути вдячна. Що можна сказати про той виступ, коли він стояв під знаком такої треми, що концертантка майже ввесь час співала нечисто? В інших обставинах усе випалоб певно куди корисніше, тому, що п. Дубрівна все таки має зовсім гарний голосовий матеріял і навіть деякий „темперамент" у співі.

Є концерти, з яких писати рецензії — трудно й неприємно. Але писати сьогоднішню рецензію — річ куди менш неприємна і менше трудна, як нею було вислухання вчорашнього концерту.

вит. руд.

Зі судової салі.

ВІДГОМІН СТРАЙКУ ЛЮДОВЦІВ У БУЧАЧЧИНІ.

Перед начальником городського суду в Бучачі Нідерле відбулася дводенна розправа проти 10-ох членів „Стронництва Людового" за провину зі ст. 251 к. к., себто за те, що припиновали силою рух на публичних дорогах і не допускали до міста селян з харчами. При цьому вивертали фіри і нищили харчеві продукти, як молоко, яйця і т. п. Всі обвинувачені призналися до вини, що її потвердили свідки. Суд засудив усіх на безоглядну кару вязниці, а саме: Станислава Тенчу та Яна Косовського по 8 місяців вязниці, М. Пророка і П. Табіша по 7 м., Й. Блязкова, Яна Олеяжа, Ф. Тхоровського, М. Сохацького та Й. Василькова по 6 м. Усі засуджені зголосили апеляцію.

Спорт.

УКРАЇНА — II. СОКІЛ

Передостанній метч України за мистецтво Окружної Ліги та останній її метч у Львові відбудеться в неділю 7. ц. м. Противником України буде II. Сокіл, який хоч займає останнє місце в табелі, проте грає доволі добре і не легко дає собі видерати пункти. Найкращий доказ минулонедільний метч у Ряшеві з Ресовією.

Метч Україна — II. Сокіл відбудеться на гриші Цитаделі в год. 11.30 передполудником.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

УСТ. „Стріла" в Жовкві зголосила приступлення до ЛОЗПН і братиме участь у грах за мистецтво Цикліси камінецької підокруги на весну 1938 р.

УСК. Запорожець-Нижанковичі зголосив також приступлення до ЛОЗПН-у і гратиме в перемиській підокрузі.

Пацин, один з найкращих змагунів-боксерів тернопільського Поділля виступатиме вже в цьому сезоні у вісімці С. Т. Україна (Львів).

Суддя п. Раніш, який віддав був судейську легітимацію, дістав повну сатисфакцію, бо ЛОЗПН покарав гостро Юнак, замикаючи йому гриші, В. С. С. не прийняв його резигнації і представник II. Сокола перепросив п. Раніша за те, що капітан дружини II. Сокола образив був його.

Франція — Голяндія 3:2 (1:0). Міжнародні змагання, які відбулися в Амстердамі, закінчилися програною Голяндії.

Нові книжки й журнали.

СОКІЛЬСЬКИЙ КАЛЄНДАРЕЦЬ 1938. Видав Сокіл-Батько. Львів 1937. Стор. 128. ф. 16°.

Шкірян і каганці

і ремені для появ в найліпшім гатунку, кожна величина по вол. 1.40. лінва по 60 сот., гарантія по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 319

Театри.

Великий Театр:

Четвер 4. XI. год. 8. веч. „Мадам Батерфлай".

Пятниця, 5. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Субота 6. XI. год. 4. попол. „У святоянську ніч" казка для дітей. Год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Четвер 4. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Пятниця 5. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Субота 6. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:

4. XI. Шаріка.

5. XI. Ніч під Івана Купала.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Робітничого Дому):

4. XI. Маруся Богуславка.

5. XI. Ніч під Івана Купала.

Дебіжчик ходить?

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайдайн Доктор).

АТЛЯНТИК: „Кід Галіград".

ВАНДА: „Голгофта".

ГРАЖИНА: „Тайна жовтого міста".

ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Пропавший острів" комедія „Парада піжам".

МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.

МІРАЖ: „Потвора" (Гарі Бавр).

МУЗА: „Камелієва дама".

ПАКС: „Тоні з Відня" із славним хором „Вінер Зенгерфабен".

ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" в Ерною Зак.

РАЙ: „Вальонд Кармен" із Мартою Еггерт.

РІЯЛЬТО: „Буртеатер".

СВІТ: „Кров на морі", „На аграничах щастя".

СТИЛЕВЕ: „Одни позерх вище" і ревія

ТІН: „Трафальгар".

УТІХА: „Вождь червоношкірих" і ревія.

ХІМЕРА: „Та що з Гострій святині Брамі".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Мемфіс, Сахара, Гелюан".

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — матові РЕФОРМИ **3·55**
„Milanes"— тривалі „ **1·85**
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 4. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці; 20.15, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.30 Пісні; БРАТИСЛАВА 19.15, 20.00, 21.00, 22.00 „Іванка" оп. Шарпантієра; БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика, 18.30 Танк. музика, 19.00, 20.00 Оперетковий вечір, 21.10 Форт. сонати Бетовена вик. Ерно Дохнанія, 22.30 Орк. концерт; ВІДЕНЬ 20.25 21.00 Оп. мельодій, 22.30 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Солєсть, скр., форт., 19.10 Симфонія ч. 2. д-дур Брамса, 20.20 Твори Франк-а у вик. Касадесуса, форт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Італ.-брал. концерт, 18.20 Розр. музика; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви (Мольєр), 20.30 Пісні, 20.45 Форт., 21.30, 22.00 Фестіваль Ж. Форе; РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Свято роковин перемоги: Симф. концерт; ШТРАСБУРГ 21.30. 22.00, 23.00 „Венеція" оп. Рішпена.

Пятниця, 5. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.40, 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 17.00 Сюїта г-моль Баха, 19.30, 20.00 Нар. пісні в супр. цит. орк., 21.30, 22.000 Концерт квартету, ВІДЕНЬ 19.50 тенор, форт., 15.15 Пісні Найбахера, Вагнер баритон., 17.00 Для дітей, 17.30 Совєтська нар. і форт. Гріга, 18.35 Весела авд. для воєнного, 19.25 Давні пробожанки, 20.05, 21.00 „Маломішанн" ком. Коцебу, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00, 20.00 Камер. концерт, 21.00 „День кінчиться", Серенада під зорями", квартет, орк., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: „Ілі фестіно" муз. комедія Малїпєра, „Сан Франціско д'Асісі" містерія Малїпєра, „Ія Самаритана" еванг. епізод Рефічія, ПРАГА 19.15 ар. пісні, 20.55, 21.00 Орх. концерт, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Франція в пісні — вок. концерт, РІМ 17.15 Камер. концерт, 18.00 Рецитації, 18.50 Легка музика, 21.00, 22.00 Комедія Гольдонія, 22.15 Розр. музика.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 4. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Танки та пісні; 11.40 Наганяй: Скрипковий концерт, пл.; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Полудн. авд.; 12.20 Полудневий дзвоник; 13.45 Комунікат льв. Хліб. Палети; 13.30 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка: „Львів", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молоді; 16.15 Сальон музика; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Про книжку Гемберовича та Мальковського: „Араси Жигмонта Августа"; **17.15 Серенади й танки у вик. М.Сокіл і Антона Рудницького;** 17.50, 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 При кінці сезону копаного м'яча; 18.20 Скрипкові твори в супр. форт.; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Східна казка про кохання" з муз. із., 19.35 Співа. рецисль Павла Прокопіяві в супр. форт., 20.00 Легка музика, орк., співа, 20.45 Веч. дзвоник; 21.00 Танк. музика і співа; 21.45 Літер. вадно: Новий академик — Корнилю Макушинський; 22.00 Камер. концерт: форт., скр., альтівка, віол., кларнет; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співаровного альбума.

Пятниця, 5. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 9.00, 11.15 Для шкіл: Воєнська авдиція, 11.40 Гайдн: Сьвічн. квартет ч. 68, оп. 3. ч. 5, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Гутірка: „Львів", 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Індійські казки, словянс-жугосл. авд., 16.05 Гутірка з хорими, 16.20 Оркестра мандолінїстів, 16.50, 20.00 Актуальна гутірка, 17.00 Чи праця господині дому може бути фахом, 17.15 Арії та пісеньки у вик. Дідур-Вікторової (мецосопран) у супр. форт., 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Два фортепіяни, 18.35 львівські портрети: Вертоломей Зіморович, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Мариотранний син" ком. От. Трембецького, 19.40 Польська хоральна творчість, співа, форт., 20.10 Симф. концерт: орк., форт.; у перерві коло год. 21.00 Веч. дзвоник, Гутірка 22.50 Ост. вістки, 23.00 Студія молодих поезій, норвеське оповідання.

БІРЖА.

Львів 3. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Безьги бельг. 89·68, 89·25, Долярн американські 5.29·00, 5.26·50, долярн канад. 5.29·00—5.26·50. Фльорени гол. 293·32—291·60, Франки фр. 18·28—17·58, Франки швайцарські 122.45—121·65, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·49—116·65 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·68—134·70, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінляндз. 11·64—11·20, Марки нім. 121·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 127·00 — 121·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·25, 55·50, 3 інв. 1 ем 69·75, серія неност., 3 пов. інв. 2 ем. 71·00, серія 53·50, 4 консол. 59·25.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·25 Вуголь 23·75, 23·25, Ліліпол 30·40, Модженя 9·75, Островець 23·00, Страхович 31·25, Ґабербуш 41·00.

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3. листопада 1937 р.

1 кг масла десер. бальок, без оп. 2·75 вол.
1 кг. масла бочков вкл. з опак. 2·80 вол.
1 кг масла експ. вкл. з опак. 2·80 вол.
молоко . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . 4·10—4·45 вол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця надержана.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО підприємчивого управителя до самостійного ведення крамниці з паперово-галантерійної бранші. Вимагана кавція 3000 вол. Зголошення слати до Адміністрації під „Підприємство", 2014

КУПНО - ПРОДАЖА

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 1962 2—7

250 КГ. ГУСЯЧОГО ПІРЯ на подушки потрібно для шпиталю Нар. Лічниці. Оферти просимо слати на адресу Лічниці; вул. П. Скарги 4. 2006 1—2

МЕДИКИ! Шпикевича „Гістольоїн" продає оказійно „Мать Канікозний", Баторія 6. 2016 1—1

„УНІВЕРСУМ" колєсова крамниця Пасаж Миколяша, приймає в комісію і продає мужеську, жіночу гардеробу, лижи, тхорі і т. п. 459 1—4

РІЖНІ

НАЙМОДНІША здібинча галантерія як гудзики, клямри, цвіти на біжучий сезон і карнавал дістанете дешево у фірмі І. Гак, Львів, Галицька 13. 1895 3—5

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, панучі, берличі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина вирібня „Ідіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 5-20

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андрюлього). 1952 3—10

МАШИНИ до шиття, до писання най. дешевше продає — Патицький, Львів, Чарнецького 10. 1354 3—5

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфярня скла А. Тортен тепер **Бема 12 а.** тел. 224-81. 1959 4-30

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 8—15

СЛАВНИЙ психографольог ясновид Розенблюм приймає щодня, Львів, Ринок 11. 1993 3—4

ВИКЛЮЧНА продажа **ОБУВИ РУЧНОГО ВИРОБУ.** Поручає Льва Сапіги 83. 2001 2-4

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прімуси, приладдя, Реґнер, Легіонів 37. 2003 2-12

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2016 100-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Ревматизм. — Внутрішні недуги.

Д-р А. Карчинський

перепровадився і ординує 2—3
при вул. Длугоша 5. — Тел. 210-87.

ОГОЛОШЕННЯ.

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі
ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, навпаки печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

ПОРОШОК ДО ПЕЧЕННЯ

Нема ліпших як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

Магазин Новин для Пань
РОЖИ БОТВІН
Боїмів 8 — тел. 251-02
поручає найновіші роди новин на плащі, костюми і сукні, як також шовки по цінах приступних. 5-5

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-68
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Матраци, ролети, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани і т. п.
Проєктування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 16—40

„ШЕХТЕРІВЕН БАНД"
атракційна жіноча орхестра з Варшави від 1. листопада ц. р.
В КАВАРНІ - ДАНСІНГ - БАР
„ЛІДО"
ул. Личаківська 24 а тел. 205-26.

Меблеві покриття хідники, дивани, цератн, цінолеум, капи і камітки, в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 5-22
Львів, Леґіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і пянін
І. Беттінг і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 14-30

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самохідне перевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні - авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 23—40

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Пятниця 5. листопада 1937. Ч. 244

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Проти милостині і за загальну допомогу.

(Передова стаття).

Інтервю з ґубернатором Закарпаття К. Грабарем.

ВЛАСНА КОРЕСПОНДЕНЦІЯ З УЖГОРОДУ.

Отвертий лист до п. прем. Славой-Складковського у Варшаві.

Делеґація українських еміґрантів у преміера.

„Русский день" у Сяноці.

Арештують селян у Бережанщкні.

Черговий удар на українську кооперацію на Волині.

Що діялося в ґімназії королевої Ядвиги?

Припинили виклади в університеті і в політехніці.

Розвіваються лєґенди про італійців у Еспанії

Манджу-Ко скасувало привілеї для чужинців.

Новинки. - Дописи. - Зі судової салі. - Спорт.

Ч. 244 (14.788). ЛЬВІВ, ПЯТНИЦЯ 5. ЛИСТОПАДА 1937 Рік LVIII.

Органъ рускихъ ціосціанъ глёвнёкъ.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-61
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеськ. Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півроку . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Переговори між Бургосом і Льондоном зближуються до кінця.

Всі британські часописи стверджують, що переговори між урядами британським та еспанським національним у справі наладнання нормальних взаємин зближуються до кінця. Велика Британія установить дипльоматичного агента в Бургосі, крім того на території обсадженій національними військами матиме кількох консулярних представників.

Авас довідується з добре поінформованих джерел, що льондонський уряд уже давно повідомив париський, що він думає вислати до Бургосу торговельного представника; зробить він це безпосередньо після пленарного засідання комітету неінтервенції, що відбудеться в Льондоні нині (четвер) пополудні.

КОГО НАМІЧЕНО НА АГЕНТІВ?

Льондонські часописи припускають, що еспанським дипльоматичним агентом у Льондоні буде князь Альба, неофіційний представник уряду з Бургосу у Женеві підчас недавньої сесії Ліги Націй; британським агентом у Бургосі — сер Роберт Годжсон.

Розвіваються лєґенди про італійців у Еспанії.

Як повідомляє Авас, у колах брюссельської міжнародньої конференції припускають, що скількість італійських добровольців у Еспанії не є така велика, як це загально припускали на основі інформацій лівої преси. Також виявилась неправдивою вістка про італійську окупацію Мальорки. На ділі є там лише 2 італійські летунські майдани і кадра німецьких та італійських летунських техніків.

ОБА ЕСПАНСЬКІ УРЯДИ ПРИЙМУТЬ КОМІСІЇ КОМІТЕТУ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Авас подає: У колах британської та французької делеґації на брюссельській конференції припускають, що оба еспанські уряди приймуть комісії комітету неінтервенції, які мають підготовити евакуацію добровольців з Еспанії, якщо дістануть відповідні ґарантії.

155-ОХ УБИТИХ І 269-ОХ РАНЕНИХ НА ВУЛИЦЯХ МАДРИДУ.

Авас повідомляє: Національна артилерія збомбардувала вчора середмістя Мадриду, вбиваючи 155 осіб і ранячи 269. До цієї цифри не враховано ранених, які власними силами дійшли до своїх домів

Початок брюссельської конференції.

НЕҐАТИВНЕ СТАНОВИЩЕ ІТАЛІЇ.

Вчора (середа) в 11. годині бельґійський міністр закорд. справ Спак отворив брюссельську конференцію, в якій бере участь 19 делеґацій. Він висловив жаль, що не всі запрошені взяли участь у конференції та підкреслив, що конференція не матиме характеру якогось міжнароднього трибуналу, що потягнув би Японію до відповідальности, вона шукатиме лише безсторонно замирення.

Делеґати Злучених Держав, Англії та Франції підмітили в загальникових фразах безсторонність конференції.

Голова італійської делеґації гр. Марешонті застерігся, що постанови конференції не можуть мати характеру хочаби посереднього примусу чи репресій та не можуть брати в рахубу навіть „моральної карантани одної з воюючих сторін". Зрештою конференція не є компетентна розглядати причини конфлікту. „Платонічні" резолюції конференції, стверджуючі її повне безсилля, на ніщо не здадуться. Одиноким шляхом до замирення було би візвати Японію й Китай до безпосередніх переговорів, але в такому випадку ціла конференція зайва.

Делеґат Китаю, Уеллінґтон Коо насвітлив історію китайсько-японського конфлікту, заперечуючи японські закиди про протияпонську змову й скомунізованя Китаю. Мирне закінчення конфлікту, завив Коо, можливе тільки годі, коли Японія здержить агресію. Китай не заперестане боронитись перед японською інвазією й таким чином боронитиме теж матеріяльних інтересів усіх держав у Китаю й засаду пошани всіх договорів

ГОЛОСИ ІТАЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ

Німецька преса підкреслює недоцільність конференції в Брюселі: Англія хоче там перевести в діло свій плян порозуміння. На такий плян тепер уже запізно. При цій нагоді німецькі часописи атакують міністра Ідена за його погляди у справі німецьких кольоній.

Подібно глядить на брюсельську конференцію й відомий італійський публіцист Вірджініо Ґайда. На його думку війна Японії з Китаєм в нічому не нарушує вашинґтонського договору з 1922 р. Дві англьосаські держави — себто Англія й Америка — занимають явно протияпонське становище, тому ніодна з них нездібна до успішної інтервенції в обороні Китаю. Совіти, хоч назагал у своїй пресі бють на тривогу, не виступлять збройно проти Японії, лише обмежаться до достави зброї. Колиб СССР видав війну Японії, тоді він наразився би на розпад.

Великий муфті Єрусалиму може залишитись у Ливані.

ЛЬОНДОН НЕ ДОМАҐАЄТЬСЯ ВИДАЧІ ВЕЛИКОГО МУФТІЯ.

„Таймс" повідомляє, що великому муфтієві Єрусалиму дозволили залишитись на території ливанської республики під умовиною, що він занехає політичну діяльність.

На запит у британській палаті громад міністр кольоній Ормсбі Ґор заявив, що британський уряд не домагався від французького видачі великого муфтія.

Щойно тепер Китай зриває фінансові взаємини з Японією.

Як говорять у Шанґаю, китайські банки рішили зірвати взаємини з японськими від хвилини вибуху війни та занехати всі торговельні трансакції. „Китайтський центральний банк" не приймає ніяких векслів ні чеків, що походять з Японії.

У 25-літні роковини смерти основоположника української національної музики, великого композитора і громадянина, почесного члена наших установ

МИКОЛИ ЛИСЕНКА

відправиться в суботу 6. листопада 1937 в год. 6-ій вечором в Преображенській церкві (вул. Кривчицька у Львові)

ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА

на яку запрошує все українське громадянство

Музичне Т-во і Вищий Муз. Інститут ім. М. Лисенка у Львові, Співочі Т-ва: „Львівський Боян", „Сурма", „Бандурист"; Союз Українських Проф. Музик у Львові.

Проти милостині і за загальну допомогу.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Берлін, 1. листопада.

В неділю дзвонить хтось у входових дверей. Відчиняю, перед дверима стоїть пан Фішер. „Здорові були, пане Шпак, зима вже за плечима, наша кампанія зимової допомоги почалася. Чи можу числити на якийсь даток? — Сьогодніж неділя одної страви — чи їсьте ви все ще в ресторані".

— Так, я їм у ресторан,

— Тоді вибачте, прошу. — І пан Фішер уже дзвонить до сусідів й вони радо підписують листу, записують у ній даток, який вони дають на фонд зимової допомоги. В кожному помешканні свого бльоку дзвонить пан Фішер в неділю „одної страви" і в одних дістає датки, у других, що не варять дома, запевнення, що вони їдять у ресторані.

„Неділя одної страви" це один із геніяльних винаходів національно-соціялістичного німецького уряду. Всі ресторани Німеччини, почавши від найзвичайнішого шинку до найбільш люксусового готелю мають на обід ті самі страви. Є їх до вибору яких 3—4. Сам міністр пропаганди Ґебельс, складає стравоспис на ці неділі і вже кілька днів наперед оголошують часописи, які страви будуть стояти до вибору в „неділю одної страви". Страви ці бувають все дуже звичайні: наприклад капусняк з мясом, горох зі соломиною, картопляна зупа з мясом і т. п. поживні зупи. На обід можна дістати тільки ці зупи, без жадної перекуски перед нею ані лякомінки після неї. Ціна досить низька, дешевша як за пересічний обід. За кожну зупу підписується бон, відштемпльований організацією зимової допомоги. Половину цього бону дістає гість, половину задержує ресторан; — для обох частин це є посвідка, що вони взяли участь в акції зимової допомоги. Власник ресторану мусить у „неділі одної страви" зректися власного доходу за кожний підписаний бон мусить він віддати якусь суму (її означають відповідно до якости ресторану та ціни страви) організації зимової допомоги. Страв без підписування бону не видається, бо й гостеві бон потрібний, він віддає його як посвідку участи в „неділі одної страви" у свого „бльокварт"-а.

Організація „зимової допомоги" це діло міністра пропаганди Ґебельса. Спершу, як число безробітних зимою доходило до мільонів мала організація „зимової допомоги" добродійний характер, та новий підхід до справи затер добродійність цієї великої акції так, що зробили з неї справу соціялістичної солідарности. Виходячи з того, що брати милостиню та її давати псує характер людини, д-р Ґебельс кинув гасло, що

кожний німецький громадянин має право заспокоїти свій голод і має право на теплу хату. А як він сам власним заробітком цих потреб заспокоїти не всилі, то інші, що заробляють, мають обовязок його підтримати. Кожний мусить принести жертву для тих, що їм гірше ведеться. Так повстала ціла організація допомоги незаможним і до неї втягнули властиво кожного громадянина, який має сякий-такий заробіток. Від жовтня до березня відтягають кожному автоматично вже від його платні (на це мусить кожний добровільно дати згоду і випадки, щоб хтось такої згоди не дав, невідомі) якийсь відсоток на „зимову допомогу". За зимове півріччя віддає кожний працюючий громадянин, що тижня т. зв. „фунтовий даток" у натураліях — фунт рижу, муки, чи цукру тощо. „Бльокварти", що ці датки збирають роблять це безплатно присвячуючи цій акції солідарности безмежно багато часу й вусиль.

Сума цих датків, вложених із відсотків від заробітків, з датків у натураліях, з доходів „неділі одної страви" приносить за зимовий сезон сотні мільонів марок. Тепер, як безробіття в Німеччині нема, а є лише дуже малий відсоток мешканців, яким зимова поміч мусить приходити з підмогою, це переважно та частина населення, що або внаслідок поважного віку, або каліцтва до праці вже нездібна. Датки в натураліях розділюють поміж ними, або серед людей, яких заробітки дуже низькі. Однак грошеві суми, зібрані на зимову допомогу далеко більші, як потреби для тих найбідніших. Поде-куди більша частина зібраних мільонів іде на інвестиції у т. зв. загально-корисні підприємства, отже в підприємства державного характеру, які дають варстат праці сотням тисяч громадян або творять вартости для всіх доступні як нпр. автостради тощо. Таким робом ці суми йдуть посередньо теж на зимову допомогу, бо на ті ділянки, що саме в зимі (в приватній господарці) входять у стадію супочинку, загрожуючи безробіттям усім, що працюють у тих ділянках.

Зліквідування безробіття особливо в зимі та зимова допомога творять заворожене коло. Геббельс міг би сказати: безробіття зліквідоване, значить акція зимової допомоги тепер зайва. Та якби не було цієї акції то появилось би нове сезонове безробіття. Імовірно ще одна не менше важна причина існує, чому інтенсивність цієї акції не зменшують, а навпаки її розвивають: це її моральна сторінка. Уряд хоче защіпити в народі готовість та здібність приносити жертви для державних інтересів. Пів року віддає кожна працююча людина частину свого заробітку на державні цілі. Пів року має кожний свідомість: ця моя лепта дає другому, може й мені самому можливість прожитку. Ця свідомість витворює та скріпляє духа народньої солідарности, отже моральна сторінка цієї акції може ще важніша, як матеріяльна. Бо що засоби, коли вони дійсно необхідні, найдуться, то це показалося вже неразь в останніх роках. Та коли ці засоби є висловом жертви кожного для добра всіх, в цьому лежить велитенська динаміка сконсолідованого народу.

Мар'ян Шпак.

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги

Philips-Radio

Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.

Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка"**

Львів, Галицька 5 (в подвірю).

Можна дістати у краю у всіх складах **„Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.**

На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Чергový удар на українську кооперацію на Волині.

Вчора подали ми коротку телефонічну вістку про замкнення повітовим староством у Луцьку Районової Молочарні в Княгинінку. Сьогодні містимо отсей допис у цій справі:

Як відомо, наша молочарська кооперація на Волині веде свою працю серед специфічних відносин. Віддана під опіку польського „Звйонзку Ревізійного спулдзельні заробкових і господарчих Р. П. у Варшаві" — торговельно й організаційно належить вона до Маслосоюзу. Така комбінація не дуже подобається місцевим чинникам. І так як колись давніше добачували вони якусь політичну роботу у самій приналежности якоїнебудь кооперативи до Р. С. У. К., так тепер під політику підтягають приналежність до Маслосоюзу. Правда, „Звйонзек Ревізійний" перед своїм приходом на Волинь погодився на спільній конференції з Р. С. У. К. і М. С. на те, щоб усі наші молочарні збували масло через Маслосоюз. Одначе проте мабуть за його відомом влада вживає всяких можливих заходів, щоб довести до відірвання всіх наших молочарень від Маслосоюзу. А коли проводи Р. М. на Волині з чисто господарських мотивів не хотіли зірвати торговельно-господарських звязків з Маслосоюзом, тоді посипалися на них ріжні „благодати" у виді санітарно-будівельних приписів та інших законних розпорядків.

Ще м. р. весною дістала Р. М. в Княгинінку доручення від повітового староства в Луцьку (з дня 17. III. 1936) зліквідувати негайно молочарню через браки санітарно-будівельного характеру. На інтервенцію проводу Р. М. у цій справі віцестароста заявив зовсім ясно, **що все наладнається, коли Р. М. дасть масло до „Звйонзку"**, та зірве всякі звязки з Маслосоюзом і його організаціями на Волині. Кілька днів пізніше староста заявив делеґації з Р. М., що він хоче бачити нашу молочарню сильною і тому бажає, щоб Р. М. в Княгинінку негайно получилася з чеською молочарнею в Антонівці, яка доставляє вже давно масло до „Звйонзку". Але коли управа Р. М. договорилася з чеською молочарнею до того, що при злуці згаданих молочарень переймаючою буде Р. М. в Княгинінку, „Звйонзек" і староста видали негайно доручення стримати всякі підготовні праці дотично злуки, мотивуючи тим, що ревізент п. Душинський не має часу на переведення провірки білянсів. А п. Душинський, ревізент „Звйонзку" сказав просто, що провід Р. М. приспішує справу злуки, **„щоб було ще більше масла до М. С."**.

Водночас війт дістав доручення зорганізувати гмінну молочарню в кольонії Подгуже. Однак ця спроба не вдалася. Тоді староста листом з 7. V. 1936. р. вдруге візвав провід Р. М. зліквідувати негайно молочарню враз із збірнями через технічні браки. По довших ходженнях і просьбах та повідомленні про цілковите усунення всіх браків, виказаних у письмі старости з 17. III. 1936 р., дістала Р. М. устну згоду на дальше ведення молочарського підприємства.

Зате сусідня молочарня в Антонівці почала вдиратися в район Р. М. в Княгинінку. Перш усього староство замкнуло збірню Р. М. в Уляниках за незложення плянів. Коли внесено пляни, здавалося, що староста відкличе попереднє рішення про замкнення збірні, але... справи не полагоджено до сьогоднішнього дня. Справа опинилася в Найвищім Адм. Трибуналі у Варшаві.

Маючи велику продукцію, і хотячи пристосуватись до вимог закону, Р. М. задумала побудувати собі взірцевий дім. З тою метою 27. VIII. управа зложила відповідні квестіонарі до „Зв. Сп. Рольничих" у Варшаві з проханням видачі плянів на будову молочарського дому в Княгинінку. На це Р. М. дістала 25. січня ц. р. з Рев. Звйонзку відмовну відповідь, мотивовану тим, що, мовляв, думки Р. М. є суперечні з думками і плянами Звйонзку і тому Звйонзек не може видати плянів на будову дому. А промисловий референт у старості сказав управі цілком отверто, що вже скоро закрне цілу молочарню, і то через Маслосоюз (?!).

На виконання цієї погрози не треба було довго ждати, бо вже 9. жовтня ц. р. управа Районової Молочарні в Княгинінку дістала з повітового староства в Луцьку письмо з дорученням зліквідувати молочарню враз із усіми збірнями (за виїмком збірні в Заборолі і Богушівці, які Рев. Звйонзек і Вол. Хліб. Палата приділили до молочарні в Антонівці) до дня 1. XI. 1937. р.

Для ілюстрації наведу відпис цього документу:

Starostwo Powiatowe Łuckie L. p. 8. Łuck, dnia 5. października 1937. Do Zarządu Rejonowej Mleczarni w Kniahyninku. Wobec uprawomocnienia się decyzji z dnia 17. III. 1936 r. Nr. p. 8., nie zatwierdzającej projektu urządzenia mleczarni w Kniahyninku i uprawomocnienia się decyzji zezwalających prowadzenie śmietanczarni w Łukowie, Bogolubach, Trościańcu, Iwanczycach, Szeplu, Cedeniżu, Starostwo wzywa Zarząd do unieruchomienia mleczarni i śmietanczarni w terminie do dnia 1. XI. 1937 r. Na wypadek niezastosowania się do niniejszego wezwania i niedotrzymania terminu likwidacji mleczarni i jej filij zagrożam po myśli art. 16 rozp. Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342) zastosowaniem środka przymusowego, jakim będzie wykonanie zastępcze w postaci nałożenia pieczęci na urządzenie mleczarni i jej filij. Za Starostę Powiatowego (—) M. Kwiatkowski, mgr., referendarz.

Для пояснення слід згадати, що недомагання, згадані в постанові старости з дня 17.III. 1936 р., на якій оперте доручення про ліквідацію молочарні, були ще м. р. виконані і предложені в квітні м. р. самому старості до відома.

Щоб уявити собі, який це болючий удар для селян-продуцентів ліквідація такої поважної установи як Районова Молочарня в Княгинінку, наведу тут коротку її історію.

Районова Молочарня в Княгинінку основана ще 1933 р. Сьогодні обединує вона 1.200 селян в 11 збірнях. Денно виробляє 200—250 кг. масла. За 9 місяців ц. р. переробила 955.849 л. молока, за яке виплатила селянам 90.865 зол. Власних фондів Р. М. має 34.815.27 зол.

Про природний розвиток Р. М. найкраще говорять цифри, подані в отсій табельці:

рік	Кількість доставл. молока:	Виплачено селянам за дост. молоко зол.
1933	229.698	23.040
1934	882.003	69.497
1935	773.013	77.000
1936	1.354.886	121.232

Р. М. виплачує найвищі ціни, що стверджує статистика в часописі „Рольнік" з 28. IX. ц. р. ч. 27, де є порівняння виплат волинських молочарень за перший півріч ц. р. Р. М. в Княгинінку виплатила за 492.314 л. молока 43.226 зол. тоді, коли сусідня молочарня в Антонівці за 527.713 л. молока виплатила 43.713 зол. Цифри ці найкраще вказують на добре наладнану господарку в Р. М. та на користи для населення. А проте повітовий староста в Луцьку доручує цю важливу господарську установу зліквідувати!

Селяни вибралися масовою делеґацією до воєводи в Луцьку з проханням відкрити замкнену вже молочарню.

Мимоволі насувається питання: Чи дійсно вже навіть господарські установи, які своєю роботою підносять тільки добробут громадян держави, є вже для деяких чинників небезпечні?! Кому це потрібно нищити чисто господарські надбання народу? Яка користь з цього для держави? Робота така може і мусить викликувати у покривджених лише найвище огірчення! Хочемо сподіватися, що компетентні чинники провірять ще раз цю справу і направлять заподіяну кривду волинському селянинові.

Волиняк.

ЛІКАРСЬКО-ШПИТАЛЬНІ МЕБЛІ

ВСІЛЯКОГО РОДУ

виконує єдиний фахівець із цієї ділянки українець — шльосарський майстер

СТЕПАН КЛАК

Замовлення приймає ф-ма

Олекс. Мацяк, Львів, Валова 27, тел. 116-60

„З НАРОДОМ — ЗА НАРОД!“

ГУБЕРНАТОР ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ П. КОНСТАНТИН ГРАБАР ЗЯСОВУЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ.

(ВІД НАШОГО СПЕЦІЯЛЬНОГО КОРЕСПОНД ЕНТА.)

Ужгород, 28. жовтня 1937.

Автономія для Підкарпатської Руси є вже вирішеною справою. Вирішеною, хоч її повного практичного оформлення досі не знаємо, хоч її рямці є ще — здається — досить нещільні й еластичні та будуть пристосовані ступнево до умовин і вимог закарпатської дійсности. Покищо чехословацький уряд уводить перший етап тої своєї складної політики, куці — автономні межі закарпатського шкільництва і церковних справ. Другий — невідомий ще своїм компетенційним засягом — етап автономії управильнить ділянку краєвої адміністрації, врешті третій — буде встановленням краєвого сойму.

Речі далекі, речі незбагнуті, закриті все ще серпанком стидливої тайни і тому... передчасні для дискусії.

Дискутувати можна нині конкретно тільки на тему губернатора, його політично-громадського обличчя і його майбутніх ходів. Тож дискутують нині на Закарпатті на цю тему багато і всесторонньо. Ніхто не оспорює тези, що від політики губернатора, від сили його індивідуальности та енергії, від ясности тактичної лінії того найвищого достойника краю — залежить майбутня форма і розмір автономних прав Закарпаття. Бо нема ніякого сумніву, що губернатор Грабар є мужем довіря Праги на Закарпатті. Довіря до нього там є навіть сильніше від довіря до нього — тут. Багато говорять про близькі й довірочні взаємини цього ресортового політика до президента республики Бенеша. Всі ті обставини створюють довкола особи губернатора Грабара атмосферу запитів без відповіди, здогадів без авторитетної основи. Бо нині ще губернатор Грабар говорить мало, говорить еластично, ляпідарно і загальниково. Маєте враження, що той автохтонний політик все ще сондує ґрунт, що любить рівновагу на політичному плесі Закарпаття і за всяку ціну не хоче задражнювати атмосфери, яка не належить до легких.

Хто є губернатор Грабар?

Ще недавно називали його загально на Закарпатті „вигідною особою для Праги“, вигідною, бо політично безбарвною... і компромісовою до безнадійности. Публична опінія призначувала йому попросту ролю маріонетки в руках всесильного — як говорять — на Закарпатті краєвого віцепрезидента д-ра Мезніка, якого називають „оком і ухом Праги“ на місцевому терені. Нині ці погляди помітно стемперувалися. Губернатор Грабар виявився зовсім несподівано особою в засадничих справах упертою і послідовною та — що найважніше — активною в позитивному значінні того слова. Ще до сьогодні не втратила нічого зі свого сензаційного посмаку недавня справа приміщення губернаторського уряду, коли то деякі чинники хотіли губернатора посадити в старім будинку жупанату та обмежити сферу його діяльности тільки до репрезентативних функцій... і підписування актів, до цього підписання предложених. Конфлікт був кулюарний, але дуже емоційний і засадничий. Водночас виправдував він своєю появою поголоски про... вигідну для декого ролю губернатора-маріонетки. Але в тому моменті сам губернатор перекреслив ці сподівання. Якими засобами — справа побічна, досить, що нині канцелярія губернатора міститься в репрезентативному будинку Краєвого Уряду, її сальони межують зі сальонами недавнього віцепрезидента, тепер віцегубернатора д-ра Ярослава Мезніка. Губернатор Грабар тримає руку на живчику краєвих справ, використовує свою компетенцію максимально і живе у зразкових співробітних взаєминах з чеським віцегубернатором. Я мав нагоду чути позитивно про цю співпрацю, безперечно корисну і доцільну, підчас розмов, які я мав приємність відбути мин. тижня з обома достойниками.

У ГУБЕРНАТОРА ЗАКАРПАТТЯ.

З губернатором Грабарем пощастило мені говорити кількакратно на політично-громадські теми. Останню розмову мав я з ним у його кабінеті, коротко після величавого національного здвигу „Просвіт“ в Ужгороді.

— Пане губернаторе, яке Ваше враження з просвітянського здвигу?... — питаю і не можу стримати усміху, що його викликає радість, яка ще нині ходить переможно по вулицях Ужгороду. Радість з виявленої сили наших закарпатських братів.

Губернатор також усміхається і відповідає коротко та ясно:

—Це була несподіванка. Для всіх і навіть для мене. „Просвіта“ здобулася на велитенський подвиг.

— Може не так сама „Просвіта“, пане губернаторе, як народні маси, до яких вона промовила по народньому, по українськи... — втручаю, але не дістаю відповіди.

Сідаємо. Виймаю свій невідступний блокнот. Губернатор сміється:

— Знову записки!

— Це тільки для найважніших точок, пане губернаторе — відповідаю і також сміюся. Настрій для інтервю виїмково добрий. — Чи можу питати? — продовжую. І не чекаючи згоди, питаю:

— На підставі закону з 28. червня 1937. р. ви, пане губернаторе, з днем 8-го цього місяця вступили у виконування своїх урядових обовязків.

— Так.

— Чи не були ви схильні сказати, як собі уявляєте дальшу політичну дійсність Закарпаття?

— Щож, пророком годі бути — усміхається мій співрозмовець — Підкарпатська Русь переживає все ще весну свого національного розбудження. Така весна завсіди бурхлива. Як знаєте, тут, на цьому терені, температура політичної боротьби вища, як денебудь інде в Чехословацькій Республиці. Крім партійно-політичного питання, крім тяжких господарських проблєм, маємо тут ще боротьбу національно-політичних світоглядів. Адмініструвати краєм у таких умовинах незвичайно важко і відповідально тимбільше, коли засади демократії дійсно обовязують і закреслюють дуже широкі межі політичної толєранції. Політична дійсність Підкарпатської Руси — це у майбутньому дальша боротьба, подібна у всіх своїх пристрасних нюансах до дотеперішньої.

— Але ваша політика, пане губернаторе?

— Моя, як шефа Краєвого Уряду? Не може бути інакша, як тільки нормалізаційна. І очевидно обєктивно-справедлива. Не є в інтересі держави, ні краю, поглиблювати і підсичувати пристрасти.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ. 2

ВИСЛАНЕЦЬ.

Очарований її красою, не міг від неї відірвати очей. А дівчина, не підозріваючи, що її слідять, почуваючись свобідно в жіночому крилі замку, весело купалась, гралась м'ячем, сміялась. Григор отямився щойно тоді, як дівчина щезла в ічкарі.

— Це везирська дочка, Балятон-хон, — пояснив таємничо Бухмет-Алі, що придивлявся жіночій красі таксамо счудований, як Григор. — Ми за далеко зайшли. Добре, що ніхто не бачив.

Вертались. Та розмова вже не могла ніяк склеїтись. Молодому гетьманичеві не міг зійти з очей принадний образ прекрасної дівчини.

Тільки дівчат бачив уже на своєму житті та жадна не подобалась йому так, як оця туркиня.

Везир приготовив гучне прийняття. За бенкетом заявив Григорові, що тішиться союзом і пристає до нього. Дуже радо поможе гетьманові добитись гетьманства та вже навіть вислав в імени султана наказ до кримського хана, щоб він ладився до походу.

При відїзді вручив ще гетьманичові дружнього листа до батька.

Над містом поклались передвечірні тіні, потроху гас день, приладжуючи шлях дрімливому вечорові.

Глибоко задуманий, їхав Григор під опікою татарської стежі та вслухувався в ритмічний тупіт коней, що гинув у безконечній тиші вечора.

Думки ніяк не хотіли покинути прекрасної Балятон-хон.

III.

— Мусимо, панове, негайно організувати виправу. Негайно! Бо проклятий Петро вже знову нових десятьтисяч війська садив на Україну. Та він хоче не лиш козацькі вольности знести, але весь народ змести з лиця землі. Як довго будемо бездільно сидіти? — говорив Орлик до зібраної старшини.

— Треба раніше упевнитись щодо всіх союзників... — доповів генеральний бунчужний, Федір Мирович.

— Союзники вже є. Не Слобідщину вирушить кримський хан, ми знов увійдемо на Правобереж'я. Нам на підмогу прийдуть ще татари від везира...

— Які нові відомости від Карла? — запитав Ломиковський.

— Король запевняє, що в рішальній хвилині пічне зачіпку з півночі так, щоб не дозволити Петрові кинути цілої сили на Україну. Думаю, що такий план найкращий.

На обличчях присутніх видно було вдоволення. Навіть полковник Горленко згоджувався. Він говорив:

— Сотник Мусій, що недавно перебував таємно на Україні, повідомляє, що на Правобереж'і всі нам прихильні. Ждуть лише нашої появи, щоб із нами злучитись і разом стануть до боротьби. Вже надойла народові московська самоволя!

Нарада зближалась до кінця. Постановили зібрати всіх козаків на другий день і вирушити до Караджі, щоби звідти, злучившись із везирською допомогою, виправитись на Україну. Старшина розходилась. У кімнаті лишився гетьман. На дворі темніло. В кімнаті від кута до кута тяглися сірі клуби їми.

Гетьман задумався.

Пригадав собі буйні, пребуйні литовські бори, де родився, своє безжурне дитинство та молодечі мрії.

Пригадав собі широкі безмежні степи українські, вільні, наче воля.

І здавалось йому, що степи ці погорбились, поморщились, укриваючи свою поверхню чорними могилами, між якими проходжується синій, мов голуб, гетьман. Очі його грізні, люті, а уста, скривлені до болю, викидають незрозумілі прокляття...

Здрігнувся. Відігнав від себе неспокійні думки та вийшов надвір.

— Андрію — закликав козака — приладь на завтра коня та збрую вичисти!

— Отже напевно їдемо, пане гетьмане!

— Їдемо!.. А чи тобі не стужилось за степами, щоб ще раз бодай погерцювати з шаблюкою в руках? Чи не чуєш вже в собі палкої козацької крови? Знидів ти на чужині.

— Що, я! Але ви, пане гетьмане. Вам би вже відпочити. Літа прийшли. Вже певно й нема тої сили, що була. Пора вам, пане гетьмане, відпочити!

— Не можна, Андрію! І який це відпочинок у чужому краю, коли рідний руйнує ворог.

На гранатовому небі блискали золотим сяйвом зорі, присвічуючи палкому місяцеві в далеку, вимріяну дорогу.

IV.

Гетьманич Григор уже від кількох днів перебував у Караджі. Перебраний за турецького купця, мешкав на передмісті.

Цілими днями вештався поблизу везирського замку. Хотів бодай здалеку побачити ще раз Балятон-хон. Але завжди надаремне. До замку годі було дістатись через сторожу. На вулицю вона не виходила.

Тимчасом перебігали роздзвонені сонцем дні, кричали радісною ясністю та мовкли тихим сумом у тінях вечорів.

Тоді пахли довкола зрілими овочами сади, полями перегулювався вітер і надзвичайно тихо підходив до міста вечір. День поволі топився в далекій сірині безмежного моря.

Високо на горі, у мінареті почав свою вечірню молитву муезин. Голос його вилетів спершу несмілою пташкою, потім дужчав, аж поплив над містом тремтливим співом:

Алла-гу акбар...
Аллагу-гу акбар...
Ло іллогай іл-лябло...

(Докінчення буде.)

тільки PHILIPS Super 4-38 має дуже чутливий самочинний прилад протизаниковий.

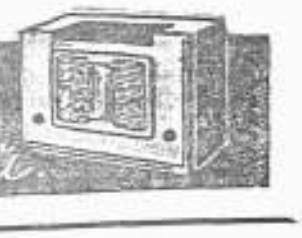

— Але дотепер ті пристрасти підсичували, Москвофільська диверсія в народніх масах мала видатну підтримку деяких адміністраційних чинників...

Мій співрозмовець перебив мені:

— Це так з вашої точки погляду. Політичні противники українства закидають урядовим чинникам докладно те саме у відношенні до їх ідеольогічного руху Зрештою, ця справа мене безпосередньо не торкається. Можу вас тільки запевнити, що моя політика не буде політикою вигравання сил, але лагіднення. Хочу створити на Підкарпатті здорову політичну атмосферу. Якщо мусить бути боротьба, то нехай вона буде чесна і нехай послуговується чесними засобами. Мусимо виявитися гідними демократії.

Переходжу на іншу тему:

— Пане губернаторе! Двацятьчотири члени вашої Прибічної Ради вже іменовані. Чи вони будуть зверхниками ресортів Краєвого Уряду?

— Ні, їх функція тільки дорадча

— В складі тої Ради на 24 особи є всього вісьмох українців. Чи дійсно українці становлять меншість населення Підкарпатської Руси?

Губернатор здвигнув плечима:

— Думаю, що ваш підхід неправильний. Не йде тут про українців, але про карпаторуське населення краю...

Тут задумався і почав поволі:

— Бо, бачите, у нас велика ріжниця у підході до справи. На основі матеріяльних даних українізм у нас годі інтерпретувати інакше, як суто політичний і сепаратистичний рух, як ідеольогічну течію, що не дається відлучити від поняття соборної самостійности. Є впливові політичні круги у нас, які твердять, що не може бути державно-співтворчого українізму в рямцях іншої держави, як українська. Безумовно спричинником такого підходу є молодість українізму зі всіми прикметами молодечого темпераменту, з безкомпромісовістю, з максимальними вимогами... при обмежених, часом дуже обмежених, практичних можливостях на нашому терені.

— Алеж це зовсім помилковий підхід, пане губернаторе!

Перебив мені:

— Знаю, що хочете сказати і не хочу дискутувати на цю тему. Я тільки засвоюю вам фактичний підхід до українізму тут. Щоб той підхід змінити, треба не тільки теоретичних, але й матеріяльних доказів... що є інакше.

І знову по хвилині:

— Ви знаєте Підкарпатську Русь. Населення її добровільно злучилося з Чехословаччиною, як руське населення Підкарпатської Руси. Чи це не пояснює і не обосновує правно політики чехословацького уряду на цій території? Вслід за цим, що торкається складу моєї Прибічної Ради, мушу ствердити, що карпаторуське населення є заступлене в ній 16 місцями, отже має рішальну більшість.

Хвилина мовчанки і знову підіймаю до зануди трафаретну тему:

— Пане губернаторе, вибачте за сміливість: яка на ваш погляд є мова карпаторуського населення?

Губернатор усміхається:

— Очевидно руська — відповідає.

— Значить: московська?

— Ні, малоруська.

— Значить, карпаторуське населення Закарпаття — це малороси, а малороси — це українці!

Мій співрозмовець розвів руками:

— Ви знову своє! На мій погляд все це справа інтерпретації і на цю тему дискутувати не буду... і не можу. Скажу вам тільки, що коли карпаторуське населення краю само окреслить себе українським, то напевно ніхто в державі не буде нехтувати такого самовизначення. Але покищо мусимо рахуватися з фактом, що існують тут дві народні, ідеольогічні течії і я, як губернатор, мушу триматися в практиці пропорційного укладу сил.

— Пане губернаторе, чи правдиві поголоски про ваші розходження у поглядах з віцегубернатором д-ром Мезніком?

Губернатор різко заперечив:

— Видумки. Запевняю вас, що співпрацюємо в найкращій згоді.

Відважуюся на черговий запит:

— Пане губернаторе, якщо можна знати... Ви особисто... по національности?...

Здивований, трохи втомлений погляд:

— Я... Я русин. Чистокровний, автохтонний русин. Моє гасло: „З народом за народ!"

Тут мій співрозмовець задумався.

— Зрештою — сказав поволі — одна кров і в нас і у вас...

— Тільки?... — перебив я.

Губернатор не відповів. Піднявся і простягнув до мене приязно руку:

— До побачення!

Авдієнція була скінчена.

— — — — — — —

„Яка тяжка і складна, а проте яка радісно-надійна всупереч усьому закарпатська дійсність..." — думав я, сходячи вниз по широких мармурних сходах палати Краєвого Уряду.

На сквері перед палатою було сонячно і тихо.

Роман Голіян.

Отвертий лист.

ДО ПАНА ПРЕМІЄРА МІНІСТРІВ СЛАВОЙ-СКЛАДКОВСЬКОГО У ВАРШАВІ.

Дня 9. жовтня ц. р. в год. 8. рано вийшов з помешкання в Моршині, де перебував на лікуванні, мій син Ярослав і від того часу всякий слід по ним пропав. Повідомлена про цей випадок поліція в Моршині заявила, що їй нічого в цій справі не відомо. За пропавшим почали розшуки брат Богдан і товариші. Хоч поліція в Стрию заявила, що Ярослав є арештований, то поліційні слідчі і прокураторські власти у Львові постійно стверджували, що їм нічого в цій справі не відомо, ані ніхто з них не дав припорученя арештувати Ярослава Старуха. Інтервенція громадянських чинників у компетентних властей не дала ніякого позитивного успіху. Стрівожена долею свого сина приїхала я до Львова, та всі мої заходи відшукати чи хоч довідатися щонебудь про мого сина були безуспішні. Щоб позбутися моїх запитів, подавали мені ріжні власти ріжні суперечні вісти, мовляв, мій син арештований раз у Львові, раз у Рівному, раз у Любліні.

Тому, що син є важко хорий на шлункову недугу, катар кишок, жовчеві каміння і нирки та вимагає негайного лікування, прохаю Вас, Пане Премієре, видати наказ відповідним чинникам, щоб виявили місце вязничного побуту мого хорого сина і дозволили мені подбати для нього про відповідну лікарську опіку.

Львів, дня 3. листопада 1937.

Анна Старух
у Бережанах.

Дивний розпорядок Преосв. Хомишина.

Наші читачі вже знають про новий розпорядок Преосв. Григорія Хомишина, що про нього ми написали вчора за півофіційною агенцією „Всхуд". Згаданий розпорядок Кир Григорія передрукувала повнотою „Нова Зоря" з 4. ц. м. (ч. 84) з найновішого числа „Вістника Станиславівської Єпархії" ч. X—XII. за 1937. р.) п. н. „Про діяльність священника у світських товариствах і установах". Тому нині переповідаємо докладно зміст цього довшого розпорядку, при чому важніші уступи передруковуємо майже повнотою, щоб наше громадянство знало, чому гр.-кат. священникам Преосв. Григорій заборонив належати до світських товариств та установ і як він свою заборону мотивує.

На початку свого розпорядку Кир Григорій пригадує священникам, що священичий стан є вправді для всіх станів, але одночасно стоїть понад усі стани. Обсяг його звання і діяльности дуже широкий. Він повинен кермувати та ушляхотнювати діяльність світських людей на ріжних життєвих ділянках, але сам не сміє зійти з висоти свого становища і віддатись якійсь світській діяльности із занедбанням святих обовязків свого звання. Ціла діяльність священника на ріжних ділянках суспільної праці має бути лише додаткова, бо головне його завдання, головна його ціль — остати священником і відповісти обовязкам та священичому званню.

„Щодо діяльности священника — читаємо далі — у світських товариствах та установах, до яких він належить як вибраний член, чи навіть як голова, то це не є честь для нього, що його вибирають на члена, чи на голову світського товариства. Це радше ганьба(?!) для священичого стану. Бо священник вже тим самим, що він священник, повинен мати вступ, а в кожному випадку вплив на хід і розвиток світських товариств. Одначе коли він тільки на основі вибору там належить, то він залежний від членів дотичного товариства. Бо коли їм не подобається, можуть його викинути з товариства. А хочби не викинули, то всеж таки священника вважають за рівного, він трактований нарівні з іншими членами. Коли члени дотичного товариства віруючі, релігійні, прихильні Церкві, то вони повинні самі просити священника, щоб їм радив, помагав і то як священник, а не як вибраний член чи голова. Крім цього священник може бути нараженний на компромітацію, коли товариство допуститься каригідних учинків або допуститься зловживання. Тоді і священник відповідальний. Слід уже раз закинути цю блахманну фразу: „Нам священникам не вільно уступати з поля бою, нам треба втискатись до світських товариств та установ, щоб паралїжувати погубний вплив та щоби світських приднати до позитивної і корисної праці". Досвід та історія доказують саме щось противежне.

Далі читаємо, що світські патріоти не дозволяють (?) Церкві основувати свої товариства й організації та що Церква не може розвинути свого впливу в нашому народі. Кир. Григорій дуже гостро осуджує загал духовенства за те, що воно стоїть під диктатом світських демагогів:

Священники не тільки не виграли війни, „не уступаючи з пляцу бою", але ще зміцнили позиції ворожих установ і нарід туди завели. Не тільки не спаралїжували погубної праці, але спричинили ще моральний розклад всякої позитивної праці.

Далі йде незвичайно гостра догана священникам, бо, мовляв, вони замість бути провідниками, стали „панськими(?!) прислужниками". І тому

забороняється під канонічним послухом усім священникам, як душпастирям, так і на інших становищах, належати до світських товариств та установ якогонебудь роду, в яких виділ і голова вибрані голосами членів з виїмком тих товариств і організацій, де священник з уряду, а не з вибору має вступ або які мають на цілі підтримувати справи Церкви і стоять під впливом Церкви. Також вільно бути членами фінансових, економічних, торговельних та промислових установ на основі членських вкладок чи акцій, але ніколи не вільно сповняти в них безпосередньо якийнебудь уряд чи функцію.

Цією забороною — каже Кир Григорій — не хоче він шкодити тим установам ні не хоче, щоб духовенство ставилося до них вороже. Священники можуть підтримувати радою та інформаціями добрі світські установи, прихильні Церкві. Вкінці Кир Григорій каже, що згадана заборона має на меті двигнути авторитет Церкви і піднести гідність та вплив священичого стану.

Наші уваги з приводу появи цього дивного розпорядку подамо завтра.

Жіноча сторінка.

Менше балачок, а більше діла.

Як часто доводиться чути нарікання на наших жінок, наших матерей, що тоді, коли треба було напруження всіх сил народу, вони були за слабі, за мало свідомі, що наша жінка - українка не виконала свого національного обовязку так, як то зробили жінки інших народів, була за мало жертвенна, без ініціятиви. Особливо багато чуєте нарікань на наше жіноцтво, що в справі пропаганди нашої справи жінки не були корисні. Вказують на жінок інших народів, які жертвували для батьківщини всім найдорожчим, за що й завдячує їм нарід свою кращу долю.

Болюче слухати таких докорів, але нераз бодай у душі доводилося признати їм деяку рацію. Особливо коли надходять такі листопадові дні чи які інші національні свята, такі докори під адресою жіноцтва стають особливо колючі і прикрі. „Не зберегли..." „не втримали..." „не зуміли..." А в цій нашій невдачі є трохи нашої вини, жінок.

Та поруч з жалем і каяттям за минулими нашими гріхами встає страх і за наше майбутнє. Чи змінились ми настільки, щоб бодай у майбутньому не повторити наших помилок, щоб бодай у майбутньому не заслужити на назву недбалих матерей і громадянок, що не зуміли виховати молодого покоління, ліпше його підготовити?І то ді той страх, що дійсно мало ми змінились, що дійсно не виконуємо своїх обовязків, так, як треба, бо справа не в тім, що ми готові принести в жертву все, що маємо найдорожчого — своїх синів, але в тім, які з того знову будуть наслідки, оце реальне питання і воно пригноблює.

Певно, що наша жінка за останні десятиліття пішла у своїй свідомости і активности значно вперед. Великий розріст наших жіночих організацій вказує на те, що жінки розуміють своє завдання, ставляться до нього поважно, хотять зміни і направи не тільки у своєму суспільному становищі, але й для всього народу.

Але.., але всього того замало, бо вся та наша праця більше на словах, ніж на ділі. Всі ті тисячі й тисячі зорганізованого жіноцтва то ще на жаль тільки паперові цифри, а тих, що дійсно працюють над собою — невеличка жменька. Не є це голословне твердження, щоб зробити комусь прикрий докір, але тверезий погляд на справу і бажання у пізнаній похибці, шукати направи. Забагато ми говоримо про свої ріжні успіхи і досягнення, занадто скоро тішимось ними і галасуємо про них та запалюємось соломяним вогнем.

Подивімся хочби на те, чи багато зроблено нами для міжнародньої пропаганди. Те, що нас знає кілька видатніших жінок в міжнародного жіночого світа є очевидно деяким досягненням, але коли підрахуємо ми те, як остаточно до нас ті жінки ставляться, головно як ставиться загал, буденна маса жіноча то досягнення наші дуже маленькі. Ще багато й багато зустрінемо країн, де про нас, як нарід навіть не знають, де учителі та вчительки історії та географії про нас навіть не згадують, де звичайний собі „обиватель" читаючи в часописах про наші справи крутить здивовано головою, де це вони ті українці живуть, що то за нарід. А тільки тоді, як про нас будуть оті звичайні собі „обиватели" знати бодай стільки, як знали перед війною про чехів, поляків чи інших, можемо сподіватись на деякий успіх, тільки тоді, коли кожна мама зможе пояснити своїй дитині про те, хто ми і чого хочемо, можемо ми сподіватись і підтримки ріжних політиків, які як-не-як все прислухаються до голосу мас, на яких вони спіраються у своїх партіях та організаціях. Ось про пропаганду серед широких мас, звичайних, не видатних може нічим людей не мусимо ми забувати також, а про неї мають і повинні би постаратись ті наші жінки, що доля їм судила жити поза межами батьківщини. Про цю пропаганду повинні би старатись і наші жіночі організації за кордоном і наша студіююча жіноча молодь. Приватними балачками, відчитами в ріжних організаціях, які може на перший погляд і не мають з політичними впливами нічого спільного мусять наші жінки ширити оту пропаганду не оминаючи очевидно звязків і з одиницями впливовими та організаціями міжнароднім. Не тішитись тільки тим, що нам пощастило бути на якомусь засіданні якоїсь організації, а може й слово якесь там кинути, але робити звичайну, непомітну, непоказну щоденну працю у справі пропаганди.Ті, що так роблять, нехай тішаться, що роблять те, що треба, а ті, що не роблять, нехай задумаються над тим, що вони можуть зробити такою малопомітною ніби пропагандою велике діло.

А нам жінкам в краю, над чим нам слід задуматись у такі листопадові дні? Над тим, що треба нам упертої і дрібної праці над самими собою у всіх ділянках нашого життя. Над тим, що не час нам дискутувати над справами престіжовими. Що справа не в тому, чи матимемо ми тисячі і десятки тисяч членами наших організацій, а в тому, як ті члени працюватимуть, що варта буде кожна одиниця. Не треба нам боятись поділу праці між собою, навпаки треба спеціялізуватись в окремих галузях, щоб ліпше можна було своє завдання виконати і тішитись не тільки своїми успіхами, але й успіхами інших наших організацій, не суперничати неприхильно між собою, а боятись суперництва чужих. Забути особисті амбіції і памятати, що є щось, що обединує нас усіх, що й тих найзапекліших ворогів ставить поруч себе. Час нам жінкам усвідомити собі, що перед нами великі завдання, а успіх осягнемо тільки тоді, коли будемо тяжко і систематично працювати над собою самими та нашими молодшими сестрами. Час забути про голосні, бундючні слова, тішитись соломяними вогнями, що хоч і яскраво спалахнуть в часі якогось свята чи зібрання, але дуже скоро гаснуть і вітер навіть і той легенький попіл роздуває без користи.

Память тої невеличкої горстки наших жінок, що в тяжкі дні для нашого народу виконала свій обовязок кличе й нас не до голосних слів, а до тяжкої буденної роботи. Їх незабутні тіні домагаються від нас, щоб ми відкинули від себе ті докори, які доводиться нераз вислухувати за нашу колишню пасивність і непідготованість. А ті з тих наших героїнь, що ще живуть між нами, нехай і далі вчать нас, ведуть нас, нехай більше нагадують нам про те, які їм труднощі стрічали на шляху, тоді, як вони поруч з мужчинами брались творити велику справу.

Лише діло й діло без голосних фраз допоможе направити нам похибки минулого та здобути нашим дітям ліпше майбутнє. **Т. Доля.**

Балачки про моду.

ПІСЛЯ РЕВІ МОДИ.

Відома й популярна робітня Осипи Остаповичевої запрезентувалась на днях львівській публіці. Під покровом Філії Союзу Українок влаштувала дня 2. ц. м. ревію моди.

Треба признатись, що з ревії моди нам якось не щастить. То бракує доброї естради, бо як відомо, на ревію моди найкраще надається довгий поміст посеред салі. То бракує добрих модельок, що вміли б як слід запрезентувати сукню. То вкінці боїмося ревію назвати ревією, як це було торік із „Святом весняних настроїв". А коли вже перебороли й усунули ці недомагання, не вміємо на ревії витворити цього товариського настрою, що приємно насичений жіночою цікавістю. Недавня ревія, хоч уже не мала перших недомагань, була якась дивно поважна. Павзи поміж виступами моделів треба би виповнити чимнебудь — дотепами, гутіркою про моду, або хочби цінами матеріялів.

Зате моделі робітні казали нам забути про це. А може це й вони викликали отой поважно - побожний настрій?

Бо й справді подумайте! Сукні, являються, мають не лише першорядний, фасон, крій, прикраси, але й — розмах.

Що це значить?

Все в них зложене якось особливо. Сміливий добір колірів, якась незвичайно проста, але й рафінована прикраса, якийсь несподіваний ефект. Чуєте в цьому подих великого світа.

Це й зрозуміло, коли зважити, що п. Остаповичева пильно слідкує за новинами в моді й щороку виїздить двічі на чужину. Оце недавно вернулась із Парижа. Там під впливом виставки та її кольоніяльних павільонів проявились у моді східні течії. Наприклад драпування, декоративні пояси, пишні гапти. Цікавою новинкою є також „лінія пані Сімпсон", себто широкий обтислий пояс при зморщеним станичку, як це було при шлюбній сукні княгині Віндсор.

Показ обіймав двацять сім моделів. Добір їх був добрий, бо рівномірний. Були сукні передполудневі, візитові, вечірні окрім того багато верхнього накриття.

Може замало уваги присвячено спортовим сукням. Але що спортовий жанр тепер панує і вполудні, а навіть увечір, то цієї недостачі так не відчувалося. Поміж спортовими суконками звертала на себе увагу вовняна, брунатна з дискретною аплікацією в жовтій барві.

Зате пополудневими можна було насолоджуватися. Як відомо, шиють їх тепер із тяжкого шовку, або мережива. Отож п. Остаповичева вивела одну брокатову, дві мереживні чи прибрані мереживом і кілька шовкових. Звертала на себе увагу роскішна сукня з тупоблакитного шовку зі срібним гаптом. Так само чорна шовкова, прикрашена драпованим поясом фіялкової барви.

Вечірні сукні були дуже оригінальні. Зокрема одна з білої вовни (остання новинка на вечір!) обшита чорними паєтами.

Футряні прикраси і футра доставила фірма Глушевського. Капелюхи, прекрасно достосовані до кожного моделю були переважно з фірми п. Бережницької; кілька виконала також фірма „Мак". Рукавички та шалики були з кремниці „Базару" й Е. Думина. Шкода тільки, що зі згаданих виставців не було нікого на салі, щоб пояснив модні тенденції в тих ділянках та подав ціни.

Треба признати, що модельки (пп. Гвоздецька, Шухевич Яросевич) виводили сукні дуже вміло. Їх природна ґрація та прегарні постаті підчеркували особливість кожного моделю Косметичні заходи виконав сальон п. Гавригевичевої, а зачіски робітня п. Кутковського.

л. б.

З нашої хроніки.

Господарські покази. Городовина — в нас усе ще недоцінювана. Не тільки що мало вживаємо її, але й не вміємо вкласти її приправляти. І тому здається нам, що вона може бути лише додатком до інших страв.

Останній показ у клюбі „Нової Хати" й „Труду" старався направити цю хибу. Із вступу, що його виголосила п. Наталка Гаврих, довідались ми, що городовина в щоденному харчуванні конечно потрібна, не тільки як доповнення м'ясива, але й тоді, коли маємо „пісний день" і в справжнісі самі мучні страви. Конче треба їх перевинути якимсь городовинним додатком. Або також подати городовину на вечерю, коли її при обіді не було. Городовина має в собі складники, що для розвою людського організму конче потрібні.

Практично перевела п. Гаврих показ варення бульви. Це мало відома городовина, що її мило вживаємо в зимі — бо вона все однаково свіжа. На вигляд непоказна. Це немов кореннєті бульви квітів з паростами. П. Гаврих обібрала їх і кинула до рящки на гарячу воду. Пригадала при цьому, що при варенні городовину треба все кидати на гарячу, а не холодну воду. В гарячій воді білок назверх городовини стинається, творить оболонку і зберігає всередині цінні складники. В холодній воді цієї оболонки нема й тому мінеральні солі втодом виполікуються з городовини.

Коли бульва змилкла, п. Гаврих зняла її та полила маслом із тертою булочкою. Приємкуючи булочку звернула увагу на те, щоб не кидати зразу всієї скількости масла; приємажене воно тратить на вартости. До смаження дати лише дрібку його й на цьому приручинити. А вже коли булочка готова, взяти з вогню і додати решту масла; воно заразже розтопиться й має повну свою первісну вартість.

Бульва має солодкавий смак, що пригадує шпарагти. Цілу зиму її добувають просто з грядки, так що вона не має пизничного запаху зимової городовини.

Практичний показ обіймав ще страву „городовинний букет" і варення в папері. Було б занадто обширне описувати їх тут. Та треба признати, що показ всі переводить п. Гаврих дуже наглядно. Стільки нового зміг сказати в кожній ділянці, що й не дивно, як багато наших господинь нами цікавиться.

Черговий показ відбудеться в четвер, 11. листопада у домівці клюбу п. н. „Зужитковання волового м'яса". Гостям і членам ради.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

Сторінка без політики.

Американський рятунковий музей.

Філядельфійський мілїонер Пікок, якого одного разу вирятував від смерти фабричний робітник, задумав заложити музей, що його прозвали згодом музеєм безіменних героїв. Ця установа, що істнує вже від трьох літ, нагромадила за той час цікаві історії, що торкаються тисячів випадків

Окреме пресове бюро переглядає всі американські часописи, шукаючи в них описів вирятування людей. Кожний чоловік, що виконав таке діло, дістає премію в сумі 100 долярів. Крім цього музей заховує світлини осіб тої, що вирятувала й тої, яку вирятували, як теж тих місць, де відбулася ціла подія. Вкінці до кожної події долучений подрібний її опис.

В окремій кімнаті приміщені подробиці що торкаються т. зв. „королів - рятівників". Цю назву надає Пікок за особливі геройські діла. До тієї назви долучена ще окрема премія у висоті 1000 долярів.

В тій кімнаті приміщений ескімос Манак із Лябрадору, який надибавши пізамерзлу підбігунову виправу, зложену з кількинадцяти осіб, перебув за три дні і ночі небезпечну дорогу до найближчої оселі, де повідомив рятункову сторожу і разом із нею 72 години гнав назад до трагічного місця. Пятнадцять людей завдячує своє життя тому молодцеві, що за шість днів і шість ночей спав ледви кілька годин та пожився прихапцем і то підчас їзди.

Іншим героєм винився машиніст Гарлей, що він поїзд на лінії Шікаго—Детройт. Він побачив із віконця локомотиви, як двоє дітей змагалося із стихійною хвилею на озері Мічіген. Гарлей миттю задержав поїзд, скочив до озера та вратував дітей, щоб зараз таки дальше вести паровіз та відробити втрачений час швидшою їздою. Про цю подію довідався Пікок із скромної, газетної замітки, бо сам Гарлей не розповідав про свій подвиг нікому.

Летун Біллі Беритрой брав участь у великій рятунковій акції підчас одної повені. Коли кружляв над околицею Вайксберґ, доглянув на даху хати, яку кожної хвилини могли забрати хвилі, цілу рідню, що давала йому розпучливі знаки. Він негайно спустив драбинку і кружляв над хатою так низько, як тільки міг. Чоловік, ставши на останньому щаблі драбинки, подав летунові одну дитину, згодом із важким трудом другу. Колиж таку неймовиту подорож між небом і землею мала відбути жінка, нещасна втратила свідомість, та спадаючи в розшалілі буруни, потягнула за собою чоловіка. Обоє вони згинули на очах летуна, який видно не міг їм уже помогти. Та своє дітей він вирятував.

В музею Пікока є теж події, яких героями були звірята, а саме: коти, що викликали алярм, коли вибухла пожежа, коні, що витягнули своїх вершників із води, собаки, що гавканням вказали на небезпеку, яка грозила неминучою смертю і т. д.

Найцікавіший випадок торкається шестилітнього льва Еді, який звів геройську боротьбу в обороні свого пана, присмирника звірів, Лі Льонга. Перед двома роками, коли Ші Льонг опинився в клітці звірів, один тигр, подражнений якимсь нерозважним рухом присмирника, кинувся на нього. Здавалося, що ніщо вже не зуміє вирвати Льонга з кіггів розлюченого тигра, коли нараз Ші Льонгові скочив на поміч лев Еді. Між двома мешканцями джунглі вивязалася боротьба на життя і смерть. Заки вдалося розділити обох звірів залізними прутами, минуло доброї чверть години. Ші Льонг цілий рік лічився у шпиталі з одержаних ран, аж врешті повернув зовсім до здоровля. Лев Еді дальше дивує всіх зворушливим привязанням до свого пана.

—o—

Скарб у мумії.

„Королева краси" й єгиптольогія.

Міс Май Губард студентка археольогії в колегії Гарварда, найкраще вивінуваній американській високій школі, двічі заставила американську прилюдну опінію займатися своєю особою. Перший раз, коли її вибрали академічною „королевою краси" і коли вона відкинула що почесть кажучи, що вона є студенткою, а не фільмовою зіркою, яка своїми тілесними привабами хоче робити карієру. Другий раз викликала красуня - студентка зацікавлення своєю особою тоді, коли відкопанням цікавої мумії в Єгипті здобула не тільки наукову славу, але й життєве щастя.

Молодий дослідник і його гарна помічниця.

Коли мужеські учасники археольогічного семінара присвячували свою увагу і пильність фліртам та спортам, одинока представниця жіночого полу, студентка Май Губард присвятилася студіям з такою пильністю і захопленням, що вкінці звернула вона на себе увагу молодого професора й наукового дослідника в одній особі

Одного дня після закінчення семінаря підійшов він до Май, взяв її за руку і вдивившися їй пильно в очі, сказав:

— За чотири тижні виїжджаю на доручення фундації Рокфелєра з науковою експедицією до Єгипту. Найкращого і найпильнішого слухача хочу взяти зі собою на свого асистента. Тим слухачем є ви, панно Губард, хочете?

Май Губард зачервонівшися з радости, відповіла:

— Добре!

Недалеко „Долини Королів" почали вони копати. Одначе, коли професорові не вдалося нічого цікавого відкрити, Май Губард мала більше щастя. В місці, яке вона сама вибрала натрапив робітник-фелях своїм джґаном на якусь тверду камяну плиту, яка мала квадратову форму. По важких трудах вдалося відмурувати вхід до підземелля. Зворушена ввійшла молода студентка з кишеневою електричною лямпою перша до підземелля. По середині побачила вона величезний камяний саркофаг. В ньому містилася, як згодом виявилося, прегарно вдержана мумія. Папіруси, що були при мумії і гієрогліфи на саркофагу оказували, що це останки вельможі королівського роду, шановного Атемнофіса, начального жерця бога Амона, який 2300 літ перед Христом ходив по єгипетській землі.

По довгих короводах з єгипетською владою, яка забороное вивозити памятки старовини і по заплаті відповідних датків на єгипетські наукові цілі та по ще більшим оподаткуванні дістав проф. Ферман (так називався археольог) дозвіл вивезти мумію до Америки. З якнайбільшою обережністю і дбайливістю старого єгипетського пасажира примістили на кораблі і завезли до Ню-Йорку, щоб примістити його в Метрополітен-музеї на прилюдний показ.

Як завжди, так теж і тепер мусіли оглянути мумію при допомозі апарату Рентгена. Такий дослід з апаратом виказав, що в мумії містяться якісь тверді предмети. Спеціяльний препаратор розвинув обережно опаски і тоді знайшли в мумії 36 плиток із чистого золота, на яких виграйовані якісь цікаві гієрогліфи. Крім того було ще там сім смарагдів і рубінів величини вишні. Камені не були шліфовані, зате були незвичайно гарні.

Помер б. пасажир „Титаніка".

В Льондоні помер недавно Брюс Ісмей, один із пасажирів „Титаніка", який вспів урятуватися з тої жахливої катастрофи і жалував того ціле життя.

Ісмей був одним із адміністраторів корабельного товариства „Вайт Стар", яке побудувало „Титаніка". Закінченням будови морського велитня Ісмей так тішився, що рішив відбути подорож у першій виправі „велитня океанів".

Всім відомі подробиці жахливої трагедії, яка відбулася вночі на океані, зудар з плавучою ледовою горою, паніка, посвята і геройство корабельної залоги та частини публики. Коли останній човен відбив від „Титаніка", Ісмей скочив до нього і завдяки тому опинився в невеличкім гуртку людей, яким вдалося вирятуватись.

Та вчинок Ісмея викликав в Англії велике негодування. На нього як на адміністратора „Вайт Стар" спадала відповідальність за те, що на „Титаніку" не було відповідної скількости рятункових лодок. Прилюдна думка і преса заявляли, що Ісмей повинен був залишитись на пароплаві із капітаном і згинути разом із „Титаніком".

Окрема комісія під проводом льорда Меслея, перевела в цій справі слідство, вияснила всі подробиці катастрофи і регабілітувала Ісмея. Вона устійнила, що Ісмей відбував подорож як звичайна приватна людина, а не як адміністратор „Вайт Стар" і що не зробив ніякого нерозсудного вчинку, який стягав би на нього ганьбу. Одначе полеміка тривала ще довго і тоді, коли минуло чверть століття, після смерти Ісмея, вона знову оживилася.

Кінові новинки.

МАЛЕНЬКА ШЕРЛІ ТЕМПЛЬ

заграє вперше ролю разом із Віктором Мек Лягленом у фільмі, основаній на повісті Редіярда Кіплінга п. з. „Кім". Дія фільми йде в Індії, серед цікавих сцен бунту індійців проти англійської влади.

НОВОГО ДЕТЕКТИВА

оглядатимемо у фільмі під цікавим наголовком: „Вважайте пильно, пане Мото!" Крім китайського детектива Чарлі Чена, Шерлока Гольмса і Бульдога Дрюммонда буде це черговий японський детектив м-р Мото, в інтерпретації Петера Льора.

„Таваріщ", славну комедію Деваля, побачимо небаром на полотні в інтерпретації Кльодет Кольбер, Чарльза Боає й Аніти Люїзе. Режисерував Анатоль Літвак.

„Пригоди Робін Гуда" це заголовок нової фільми Ерроля Фліна, до якої вже відбуваються знимки у віддалі кількох кільометрів від Сакраменто. Цю фільму накручують зовсім новою системою у природних кольорах у 70 відсотках у пленерах та тільки 30 відс. в ателіє. На основі того можна вже вміркувати, що фільма буде визначатись незвичайним темпом, рухом та стихійною акцією.

ГРЕТА ГАРБО ЗАГРОЖЕНА!

Так бодай твердять продуценти фільми „Ля Габанера", яку накручують серед Канарійських Островів. Головну ролю грає шведська співачка Зара Ліндер, сходяча зірка екрану, яка, як кажуть, має усі прикмети, щоб притьмарити славу непобореної досі Грети Гарбо.

Вальт Дісней, відомий автор кольорових, рисункових короткометражників, викінчив саме недавно першу свою довгометражну фільму, виконану в цілости в природних барвах п. н. „Королева Сніжинка й 7 карликів". Кошт тієї фільми, яка має 2.500 метрів є 1.200.000 зол., з чого найбільше коштували рисівники, бо коло 80 прц. Преміра фільми відбудеться у нас на Різдво. Дісней заповіє, що продукуватиме річно один довгометражник і 18 короткометражних рисівок.

Збіг обставин, який можна сміло назвати макабричним, мав місце недавно перед смертю Аделі Сандрок. До „Уфи" надійшов лист, такого змісту: „Отсе запитую, чи Ха. Фірма не глядає за заступницею Аделі Сандрок? Я талановита, дуже схожа на Аделю..." і т. д. Про цю несамовиту історію писала вся німецька преса

Фільму про світову виставу в Парижі, накручують... американці. Свідчилоб це про заспаність французької фільми. Проте справді таку фільму готовить Джемс Фітц Патрік, славнозвісний „мандрівний ловець тем" для виробництва „Метро Гольдвин Маєр".

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Непорозуміння.

Пана Шпильку кличе хтось до телєфону:

— Галльо, тут Протяг!

— Там протяг? — каже Шпилька. — То замкніть двері.

В суді.

Злодій станув перед судом:

— Я вкрав цей годинник проти своєї волі.

— Суддя: В такім випадку посидите вісім днів також проти своєї волі.

Примірне подружжя.

— Ти вже знову помирився зі своєю жінкою?

— Ще ні, але вже маю її мирові умовини: нова сукня, новий капелюх і подорож до Італії.

—o—

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

БЕРЕЖАНИ.

В доповненні до короткої вістки в „Ділі" про листопадові роковини в Бережанах подаю, що цьогорічне листопадове свято в Бережанах відбуло українське громадянство виключно в церкві, через присутність у місті театру ім. Тобілевича, який заняв одиноку салю на виставу. Та зате в парохіяльній церкві зібрались в цім році і в навечерія 31. X. і в день 1. листопада непроглядні маси громадянства з усіх станів. Побіч інтелігенції стануло міщанство, робітництво і багато молоді. В неділю вечором виголосив у церкві перед відправою панахиди святочну патріотичну проповідь місцевий парох о. дек. Бачинський. Проповіди вислухали приявні з великою увагою, а слова проповідника про потребу найбільшої посвяти, згоди та єдности записалися глибоко в серцях присутніх. Пропамятна таблиця, вмурована у стіні церкви в память Полеглих, була прикрашена чудовими вишивками і цвітами, на тетраподі лежав жовто-блакитний прапор. У часі богослуження зібрано 45 зол., які вислано на українських інвалідів і на фонд воєнних вдів та сиріт. Е.

СВЯТО 1. ЛИСТОПАДА У СТОЛИЦІ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Гурток Прихильників Українського Мистецтва у Празі 30. м. м. влаштував у театральній салі „На Слупі" Свято Листопада з такою програмою: „І. Кальнишевський у неволі" — драм. поема Б. Лепкого з часів останнього руйнування Запорожської Січі і II. „Великий День" — драм. поема Р. Купчинського з часів нашого зриву перед 19 роками. Песи вміло підібрав і гарно виконав Гурток при співучасти та під проводом талановитого артиста М. Галя. Мистецькі декорації молодого артиста-декоратора М. Михалевича доповнювали успіх цієї вистави, яка закінчилася спонтанним співом гимну „Ще не вмерла Україна". Здається, що наша празька кольонія вперше святкувала спільно і так достойно Свято Великого Листопада.

Другої днини, в неділю 31. жовтня, відбулися листопадові сходини в Українській Громаді у Празі, де прочитав реферат про значіння листопадових подій для розвитку загальної української державної ідеї У. Самчук. Попри інші точки була гарна надхненна деклямація п. Кузьмовичевої із Закарпаття поеми Т. Шевченка „Чигирин". Відспіванням національного гимну закінчилися ці святочні сходини. дк.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48

„Русский день" у Сяноці.

В Сяноці святкували наші „русскі", або по народово- й державно-польському „старорусині", дня 31. жовтня та 1. листопада ц. р. 50-ліття філії общества ім. М. Качковського. Вже кілька днів наперед розліпили по місті афіші в російській та польській мові і розіслали по всіляких урядах спеціяльні письма, в яких просили всіх ласкаво прибути на концерт на архиерейське богослуження в церкві та на академію.

Отже дня 31. жовтня відбувся в тутешнім, гндецькім „Соколі" концерт, на якому співало аж пять хорів з ріжних місцевостей, диригувало чотирьох диригентів та один композитор. Відспівали пять пісень в українській мові та одинацять у російській. По концерті таки в салі „Сокола" відбулась „танцовальная вечеринка".

Дня 1. листопада в 9. год. рано приїхав автом зі своєї столиці в Риманові ап. адміністратор о. Яків Медвецький та відправив у церкві торжественну Службу Божу, на якій був також староста, віцепрезидент суду, посол Моравський та посадник Сянока. Людей була повна церква. Зійшлись із сусідніх сіл таки наші люди, яким ніяке кацапство навіть і не в голові, щоб тільки побачити „епископа". Отже особа о. Медвецького стягнула людей до Сянока.

По Службі Божій уставили скоро аранжери із царським трикольором на рукавах та щось десять „русских" студентів у рудих обдіалих шапках людей у чвірки та повели їх рінком, головними вулицями до „Дому польського жовніра" ніби далі „оглядати епископа". Тут, у „Домі польського жовніра", відбулась академія та загальні збори товариства ім. Качковського. Збори ті отворив довшою сородкаво-плаксивою ні то промовою ні то проповіддю якийсь бородатий священник, з лиця зовсім симпатичний. Алеж бо то промова була, промова, виголошена предотепною мовою... Щось таке смішне рідко коли можна почути. Їй Богу, і найбільший гуморист навіть за пів року чогось подібного не видумав би. Кадив промовець увесь час живим і мертвим. Врешті предложив на почесного голову зборів о. Медвецького, якого прозивав увесь час „Превосходительством", на що о. М. радо згодився, зараз поблагословив зібраних, вийшов на сцену і сів у своїх фіолетах на фотелі при столі; по його лівій руці сів д-р Хиляк, голова „РСО" зі Львова, що й проводив академії та зборам, а дальше по праворуч та ліворуч засіли інші „русскі корифеї". Ззаду за президією стояв мішаний хор. Розуміється, що найкраще виглядали в тому хорі дівчата таки в наших вишиваних сорочках та запасках. Правда, що ані один мужчина не був у вишиваній сорочці. Зате бачили ми в церкві двох лемків у червоних московських рубахах...

І зачалися промови, переплітані співами молитов, з яких одну відспівали з московським виговором, і інші таки по нашому. Говорив насамперед д-р Хиляк, після нього „найбільший русский учений", д-р Василь Ваврик, врешті господин Цебринський, славний редактор органу **Їх Превосходительства.**

Про що говорили ті промовці? От, про відомі речі, про які можна читати в кожному числі „Русского Голосу" чи „Землі і Волі" про історичні начала, про історичне імя та про інші святощі. Ніяких звідомлень з діяльности тутешньої філії общества ім. Качковського, ніяких рахунків, узагалі нічого не було. Ми тільки довідалися, що ціле товариство має в краю щось чотирнацять тисяч членів.

Найкраще чистою українською мовою говорив д-р Ваврик; не дивота, він-жеж учитель української мови — говорив добре, з патосом, пристойно, не гаркав на українців, як це робить у своїх статтях по русских газетах чи календарях. Видно, що свою промову передумав і вивчив. Казав, що наш нарід у неволі... І що ми не повинні дати розбити себе на кілька народів... А хтож то, господинцю*), помагав робити лемківську націю? Не знаєте?

По думці господина Ваврика найбільші великомученики, які коли були на світі, це ті, що були в Талєргофі, а найбільшим чоловіком, якого видала Галичина чи навіть ціла „Малороссія", це Іван Наумович, який придумав аж чотири категоричні імперативи для свого народу: „молися, учися, трудися, трезвися"...

Василю Романовичу! Ви людина вчена, з вами можнаб погозорити, але — вибачте! — вас мучать дві психози, а саме: сліпа ненависть до народу, до якого належите, та мегальоманія щодо Талєргофу... Ви мабуть від двацяти років часописів не читаєте, бо не знаєте, що діється там на Сході і що ще тепер там виробляє той геніяльний вождь народів, творець свіжого московського націоналізму, той, до якого ви всі як не явно, то скрито, молитесь... Що вам і нам у Талєргофі не було з медом, ми всі гаразд знаємо; але чим є Талєргоф супроти того, що наш нарід перетерпів там на Сході за тих двацять років!...

А щодо категоричних імперативів Наумовича, то порадьте, господинцю, принайменше своїм сянїцьким коннаціоналам, щоб тут, на Бескиді, виписали собі великими буквами той четвертий імператив: „Трезвися!"

Редактор Цебринський накинувся по блаженськи на пок. Олександра Барвінського. Ціла та промова, в якій була бесіда і про Євшенізілля і про все, що хочете, була свідоцтвом обмежености й неуцтва того „русского корифея".

Д-р Хиляк назвав Лемківщину „заборолом проти українізма", нарікав на пок. Маріяна Глушкевича, що при кінці заломився і пристав до українців та поставив о. Медвецького побіч Наумовича. Що праця Івана Наумовича була колись для нашого народу хосенна, того ніхто не перечить, але не знаємо, чи о. Якову, як-небудь католицькому єрархові, було б до лиця сидіти побіч людини, що покинула свою католицьку віру.

Після промов та співів були привіти від делєґатів. Витав збори лемко аж знад Попраду, витав якийсь студент зі Львова на половину по російськи і по українськи та волиняк-хахол по російськи, який запевнював, що Волинь була, є й буде російська. Найменше мудрий був привіт якогось селянина мабуть із Золочівщини. Таки, бідачисько, приїхав аж сюди, щоб тут осміятись. Дивно, що ніхто з тутешніх сяніцьких „русских матадорів" на зборах не промовляв ані зборів не витав. Як д-р Хиляк дав голос одному тутешньому „русскому", то він тільки вийшов на сцену, помахав руками і сказав, що говорити не вміє і говорити не буде, вклонився та зійшов зі сцени...

По привітах прочитав д-р Хиляк резолюції, яких ніхто не чув, бо на салі счинився рух і гамір та люди зачали виходити. В резолюціях була мова також про відомі речі, про русский народ, про Народній Дім у Львові і т. д.

Учасників у „Домі п. жовніра" було до тисячки. „Русских" між ними було найбільше дві сотки. Це було видно по тому, хто промовляв оплескував та хто співав „Пора за Русь". Решта — це були наші люди, головно жінки із сусідніх сіл, які прийшли „подивитись на єпископа".

І так наші „русскі" показали тут, у Сяноці, всю свою силу. Не велика вона й не грізна. Нам доводилось балакати між ін. з делєґатом зі Станиславова, із симпатичним дідусем, який оповідав із жалем, що там зле з нашими „русскими", нема з ким працювати, нема людей. З „русскими" на Лемківщині буде небавком те саме. Лемки будуть або свідомими українцями, або поляками. Москалями ніколи не будуть. Так мусить бути. Що непотрібне, що нездатне до життя — це мусить пропасти.

Бувший русский.

*) Так тут лемки говорять.

Делєґація українських еміґрантів у премієра.

ПАТ повідомляє:

В четвер 4. ц. м. прем. Славой-Складковський приняв представників IV. зїзду делєґатів Українського Центрального Комітету в Польщі. У склад делєґації входили: ґен. Сальський, голова У. Ц. К., М. Ковалевський і член управи У. Ц. К. д-р Петро Шкурат.

—o—

НЕВДАТНЄ ПОВСТАННЯ У ПАРАҐВАЮ.

Частина парагвайської армії збунтувалася, але мусіла відступити під напором вірних урядові військ і намагалась перейти на бразилійську територію. Старшини, яких арештували повстанці, увільнені.

—o—

МАНДЖУ-КО СКАСУВАЛО ПРИВІЛЕЇ ДЛЯ ЧУЖИНЦІВ.

ТОКІО, 4. 11. ПАТ. Премієр Манджу-Ко Чанг-Чінг-Ґуї заявив, що уряд рішив скасувати всі екстериторіяльні привілеї, з яких дотепер користали в Манджу-Ко чужинці.

—o—

НОВА ПРОМОВА ҐІТЛЄРА.

БЕРЛІН, 4. 11. ПАТ. З нагоди зїзду старих вячів націонал-соціялістичної партії у Мінхені дня 8. ц м. канц. Ґітлер виголосить промову.

З відчитової салі.

Проф. д-р Василь Сімович: НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ.

Черговий виклад у Т-зі ім. П. Могили мав дуже актуальну справу за тематику, а саме відповідь на пекуче питання наших днів: Куди йде в своєму розвитку наша літературна мова? Прелєґент подав коротко найголовніші напрямні у розвитку української мови від Котляревського, підкреслюючи деякі розбіжности у цьому напрямку між Наддніпрянщиною і Галичиною та зупинився ближче над сьогоднішніми мовними тенденціями. Вони або позитивні, зн. відповідають духові української мови, або навпаки йдуть проти її законів і проти її будови. Перед слухачами попроходили по черзі всякі штучні мовні страховища головно з ділянки флєксії та словотвору (дуаліс типу: „дві голові"; віддієслівні йменники типу: „намагання до осягнення"; відміна: „повість, повісті"; наголос на -ування типу: „полювання" й ін.) та врешті із складні відоме право „українською мовою не терпляться пассива" типу: „мною було написано листа". Автор підкреслив позитивні тенденції, як словотвір прикметників типу „пенівний, навчальний" зам. „пануючий, навчаючий", „невидний" зам. „невидимий" і б. ін.

Виклад був виголошений із прикметною проф. Сімовичеві живістю, популярністю й не нудив (як це звичайно на „граматичних" викладах звикло діятися!) слухачів. Півторагодинної прелєкції міг вислухати кожний із правдивою цікавістю та зподхненням.

Ревеляційна новина!

СПОМИНИ СОЛОВЕЦЬКОГО ЗАСЛАНЦЯ ОДНОГО З НАЙЧІЛЬНІШИХ СУЧАСНИХ БІЛОРУСЬКИХ ДІЯЧІВ ТА ПИСЬМЕННИКІВ
ФР. АЛЯХНОВІЧ

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ

ЦЯ КНИЖКА — ЦЕ ЧЕРГОВИЙ ДОКУМЕНТ ТРАГІЧНОГО РОЗЧАРУВАННЯ ЛЮДИНИ, ЩО ВІРИЛА У БОЛЬШЕВИКІВ.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 1.20 — ПОЧТ. ПЕРЕСИЛКА 30 СОТ. ЗАМОВЛЯТИ У ВИДАВНИЦТВІ „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10 АБО У ВСІХ КНИГАРНЯХ КРАЮ.

АМБ. РІБЕНТРОП ВИЇХАВ ДО РИМУ.

БЕРЛІН, 4. 11. ПАТ. В четвер виїхав до Риму амб. Рібентроп у характері надзвичайного амбасадора Німеччини.

—o—

НОВИНКИ.

— **Курс модних танців** для старших і молоді під проводом **Тамари Панченко** розпочинає **філія Союзу Українок Емігранток** при вул. Кутовського 22. „Народній Дім", саля „Руського Касина" II. пов Вписи і інформації також від 2—5. листопада 1937., год. 5.30—7. веч.

— **„Золоті Ворота"** вже в продажі. — **„Червона Калина".** 2022

— **Зібрання Фільольогічної Секції НТШ** відбудеться в суботу 6. ц. м. в год. 18.30 у бібліотеці НТШ — для обговорення пляну видання староукраїнських житійних памяток і порушення актуальних справ Секції.

— **Посвячення памятника на могилі бл. п. Івана Белея.** В неділю 7. ц. м. відбудеться на Личаківському цвинтарі, на полі вище 100 кроків від памятника Івана Франка, посвячення памятника на могилі б. нач. редактора „Діла", бл. п. Івана Белея. Видавнича Спілка „Діло" запрошує на посвячення памятника на могилі свого довголітнього редактора все українське громадянство Львова. Посвячення памятника відбудеться в год. 11.30 вполудне.

— **Посвячення хреста на могилі добродія наших установ.** В неділю 7. ц. м. в год. 12. впол. відбудеться на Личаківському цвинтарі (поле ч. 73) посвячення нагробного хреста на могилі померлого 18 серпня ц. р. бл. п. надрадника міської управи Спиридіона Баньковського, який своїм завіщанням установив Народню Лічницю генеральним діличем та полишив низку записів у хосен ріжних наших культурно-освітніх і гуманітарних установ. На це посвячення запрошує Рада Товариства „Народня Лічниця" свояків і друзів Покійного, обдаровані ним установи та найширші кола українського громадянства.

— **Зміна локалю „Сільського Господаря".** Подаємо українському громадянству до відома, що Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові змінило від 1. XI. ц. р. льокаль, а саме перенесло свої бюра з дому при Ринку 10 до дому „Дністра", вул. Гуцульська 20, III. пов., тел. 230—53.

— **Виклади в Українському Науковому Інституті в Берліні.** В зимовому семестрі 1937/8 відбудуться в цьому інституті такі виклади: 8. ц. м. „Кредит і банковість на Україні" — доц. дипл. інж. Р. Димінський; 9. ц. м. „Запорізькі козаки, їх історія та організація" — доц. д-р Б. Крупницький; 12. ц. м. „Українці, москалі і поляки в етнографічних взаєминах" — проф. д-р З. Кузеля; 16. ц. м. „Сучасна українська белетристика" — проф. д-р І. Мірчук.

— **Припинення викладів у львівськім університеті.** Дня 3. ц. м. відбулося надзвичайне засідання академічного сенату, на якому розглядано справу димісії ректора, проф. Кульчинського на знак протесту проти бучі, яку вчинили ендецькі студенти підчас інавгурації академічного року. Сенат рішив одноголосно димісії ректора не приняти, тому, що ректор не мав змоги запобігти подіям, які обезчестили повагу інавгураційної врочистости. Одночасно сенат заявив, що всякі маніфестації, які захитують повагу університетської влади, не можуть бути толеровані без огляду на те, з якої випливають спонуки. Повідомлений про це проф. Кульчинський згодився затримати становище ректора, а 4. ц. м. вранці проголосив на університетських мурах оповіщення такого змісту: „До часу привернення повного пошанування для академічної влади я рішив у кожному випадку насильства або повторення подій, що нарушують порядок, користати з управнення арт. 11. закону про академічні школи. Справу у викладових салях, що є головною причиною неспокоїв, беру у свої руки і поладнаю її до двох тижнів. У звязку з тим припиняю з нинішнім днем виклади і справи аж до відкликання." У звязку з кровавими заворушеннями припинив ректор теж виклади у політехніці.

— **Кровавi демонстрації у політехніці.** У четвер дійшло у львівській політехніці до протижидівських демонстрацій. На коридорі недалеко кабінету проф. Цісєра побили кількох студентів-жидів, також на виділі інжинірії. Попалось і одному студентові-полякові. Потурбованими занялася рятункова стація, двох відвезли до шпиталю. Поліція розігнала на вул. Сапіги гуртки молоді, що збиралися біля політехніки.

— **Заборонили відзнаку й однострій** польської нац.-соціялістичної партії. М-ство внутрішніх справ відмовилось дати дозвіл носити однострій і відзнаку членам польської національно-соціялістичної партії. Відзнака ця це біло-червона свастика.

— **Нові польські щоденники у Львові.** Як повідомляє „Хвіля", в найближчому часі пічнуть у Львові виходити три нові польські щоденники. Один із них п. з. „Курєр Народови" мають видавати ендеки під патронатом б. сенатора і проф. Гломбінського. Другий щоденник має називатися „Дзєннік Народови", причому буде мати радикально-клерикальну закраску, бо редагувати його мають: бувший людовий діяч кс. Панась і радний міста Золочева кс. Лагош. Часопис буде спиратись на капіталах п. Корфантого, видавця катовицької „Польонії". Врешті третій щоденник буде орґаном ОЗОН-у, не маючи нічого спільного з істнуючими вже у Львові польськими часописами.

— **Аналіза харчевих продуктів.** Міське заведення прозірки харчів у Львові перевело в жовтні ц. р. 1.225 аналіз харчевих продуктів і передало 118 справ до суду. На 546 прібок молока 20 мало збиране молоко, 14 домішку води. На 176 прібок сметани 49 мало замало товщу. На 11 прібок сира 2 були зі згливілого коровячого сира. На 257 прібок масла 5 було зароблених водою. У цинамоні заведення найшло дубову кору. На 29 прібок меду в 6-ох найшли забагато води. Вино у 3-ох прібках було фальшоване овочевим вином. Вода з міських водотягів не виявила ніяких змін.

— **Пасажирський рух на лісових залізницях у Східній Галичині.** М-ство комунікації признало концесію дирекції державних лісів на отворення пасажирського руху на лісових залізницях: Ворохта-Ворощенка і Надвірна-Рафайлова. Залізничка з Ворохти до Ворощенки іде на просторі 14 км., залізничка Надвірна-Рафайлова 34 км.

— **Новий костел.** У Германовичах, перемиського повіту, посвятили новозбудований костел. Посвятив єпископ д-р Томака, присутній був полк Бокиданін і делєґат староства. Костел побудували в одному році при фінансовій помочі перемиської єпископської капітули і управи т-ва східних земель.

— **Що діялось в гімназії королеви Ядвиги?** Перед окружним суддею Циганом станув у четвер 4. ц. м. відповідальний редактор щоденника „Малі Дзєннік", що його видають оо. Францішкани в Непокалянові і львівський кореспондент Казимир Генрих Драневич, яких прокуратор притягнув до відповідальности за зневагу зі ст. 255 і 256 кк. Згаданий щоденник помістив три статті з гострими нападами на шкільну комісію, яка переводила антропометричні поміри між іншим у хлопячій гімназії м. Сенкевича і дівочій гімназії ім. королевої Ядвиги. Автор статтей закинув комісії, що дала показову лекцію порнографії та що дівчата мусіли ставати перед комісією як живий товар. На ці статті зареагував у соймі мін. Свєнтославський кажучи, що передає справу до суду. Кореспондент Драневич признався до авторства і покликав свідків на доказ, що дістав інформації від достовірних осіб. Суддя відложив розправу.

— **Нещасне кохання.** 20-літній Юрко Матерниш, послугач в аптиці Павла Зільберга у Теребовлі застрілив із револьверу, який вкрав із бюрка аптикаря, наймичку Евгенію Ґавлюк і сам покінчив самогубством. Причина самогубства: нещасне кохання. Матерниш був жонатий, і як запевняє в листі, застрілив Ґавлюківну за її згодою.

— **Малини в листопаді.** Гарна й сонячна осінь сприяла в цьому році новому розвиткові деяких овочевих дерев і кущів. У Рудках у деяких городах зацвіли і достигли тепер удруге малини.

— **Арештують селян.** В понеділок 1. ц. м. поліція арештувала в селі Вербові, пов. Бережани Петра Костева і Дмитра Семчишина. Причина арештування невідома.

— **Грабунок.** В лісі коло Рожанки (Скільщина) на дружину гр.-кат. священника, Олену Левицьку, напало двох озброєних бандитів і стріливши в повітря на пострах, зрабували їй 55 золотих.

— **Влом на приходство у Страдчу.** В ночі з 2. на 3 листопада ц. р. доконано влому на приходство в Страдчу коло Львова і ограблено місцевого пароха о. Миколу Вояковського з річей вартости коло 1.000 зол. Вломники дістались крізь вікно до кімнати, де в тім часі ніхто не спав. Злодіїв спостерегла дружина о. пароха, пані Вояковська, що ненадійно ввійшла зі світлом до кімнати. Треба зазначити, що на місяць перед вломом о. В. одержав анонімні погрози. Цікаве, за чим вломники шукали у фортепіяні поміж нотами. Поліція веде слідство.

— **Чотири залізничні** [illegible] **в українських Карпатах.** [illegible] **Всі подивляють безконкуренційно дешевий український 5-ламповий супер**

ВЕЛИТ 38
з магічним очком.
РАДІО ЕРГОН
Львів, вул. Сикстуська 48.
тел. 117-32

[illegible] **Залізна руда на Закарпатті.** В іршавському повіті на Закарпатті відкрито багаті злоża залізної руди, що містять в собі 50 прц. заліза. Більшу частину тієї руди замовили вже мадярські гути.

З міма.

„ТИ, ЩО СВІТИШ У ГОСТРІЙ БРАМІ".
(„Кіно: „ХИМЕРА".)

Катастрофа поспішного поїзду; на листі вбитих появляється імя героя фільми, молодого інжиніра-хеміка Ришарда. Та не зважаючи на те, його наречена Марія вірить, що він живе. Ришард живе справді — його вхопила з розбитого поїзду шайка злочинців, щоби змусити його зрадити винахід нового вибухового матеріялу. Спроби втечі не вдаються, а що він не хоче зрадити тайни, йому загрожує смерть. Рятує його, посвячуючи власне життя, членка шайки Ірма, що переходить глибоку духову еволюцію на вид Ришардової нареченої, яка молиться перед чудотворним образом Остробрамської Богоматері у Вільні.

Не зважаючи на сенсаційний сюжет, фільма виведена зі смаком: світлини — як у найкращих польських фільмах — мистецькі, обсада ролі добра, режисерія продумана і викінчена. Фільма має милу музичну ілюстрацію (м. ін. хори варшавської опери і... міської газівні), кілька добрих психольоґічних моментів (зокрема душевний конфлікт Ірми), кілька веселих сцен та зі смаком проведену релігійно-моральну тенденцію: віри і покути.

(г)

КІНО „МАРУСЕНЬКА": ПРОПАЩИЙ ОСТРІВ.

Фільма дуже подібна сюжетом до тої, яку ми давніше вже бачили п. з.: „Шукачі перел". Кульмінаційною її точкою є несамовита боротьба водолаза із велитенською звіздаюю на дні моря. Є моменти, які викликують у глядача тремтіння емоції, але дуже рідко, так, що цілість фільми пересічна.

У надпрограмі американська ревія п. з.: „Парада ноженят", нудна змістом, зате гарна декораціями.

КІНО „СТИЛЕВЕ": „ВАРІЄТЕ" ТА РЕВІЯ.

Поза фільмою, яку грали кілька тижнів тому у „Паляс", іде на сцені ревія ансамблю М. Кондратського. На чоло цієї групи далі ще вибивається М. Жеймівна, акторка з усестороннім талантом, особливо у тих пісеньках, коли вона грає та танцює одночасно. Найновіше танго п. з.: „Блакитне небо" (козир прийдешнього танкового сезону) відтанцювали вдруге на бажання публики І. й А. Черловські дуже інтелігентно. Цікаво була виведена гротеска п. з.: „Розбройна конференція Ліги Націй". Решта програми на пересічному рівні. **(ет.).**

—o—

Зі судової салі.

ЗА ГРАБУНКОВИЙ НАПАД.

Перед судом присяглих у Львові стануло в середу 3. ц. м. трьох селян з Мигерова, а саме: М. Чорнописький, М. Плішко, О. Теліга та Ю. Максимик. Акт обвинувачення каже, що в ночі з 28. на 29. квітня ц. р. до помешкання Г. Лянгера в Мигерові ввійшло 4-ох замаскованих грабіжників. Лянгер, його жінка і два сини прокинулись зі сну і вибігли до першої кімнати, де були грабіжники. Один з них крикнув „давай гроші" і стрілив до Лянгера, який по кількох хвилинах помер. Опісля грабіжники стероризували жінку вбитого, забрали від неї коло 300 зол. і втікли. Коли син убитого Мойсей Лянгер вибіг за ними на подвіря, побачив сусіду Миколу Чорнописького, який занявив, що прибіг тому, бо почув крик і стріли. Довідавшись про вбивство Лянгера попав у розпуку, радив візвати лікаря і сам пішов на станицю поліції, щоб повідомити про грабунковий напад. Підчас слідства Лянгерова та один її син обтяжили підс. М. Чорнописького як провідника грабіжників і вбивника Лянгера. Тому він засів з трьома товаришами на лаві підсудних.

ЗА ЗЛОВЖИВАННЯ 30.000 ЗОЛ.

Апеляційний суд у Львові розглядав в середу 3. ц. м. справу зловживань у Комунальній Касі Ощадности в Турці н. Стр. На лаві підсудних засіли: б. директор каси Ф. Вольф, ліквідатор каси Зільберт і двох урядовців: І. Немчик та Розалія Гірш. Окружний суд засудив Немчика на 5 років вязниці, Зільберта на 2 і пів року вязниці, Вольфа і Гіршівну по 6 місяців вязниці. Засуджені внесли апеляцію від цього присуду і тому стануди перед судом.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Склад нової Старшини Пов. Кружка „Р. Ш.". В дописі, поміщеному в ч. 239. „Діла" з 29. жовтня ц. р., пропущено одного члена нововибраної Старшини Пов. Кружка „Р. Ш.". Склад нової Старшини, вибраної на заг. зборах 28. жовтня ц. р., такий: голова д-р М. Рибак, члени: о. крил. Ів. Качмар, дир. Е. Міхаловський, дир. Дм. Пеленський, проф. Кушнікова, дир. О. Сенечко, дир. А. Рейкарович, проф. Ів. Гонтарський, п. В. Нагайський і п. В. Кебуз. **К-н.**

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

ГОРОДОК.

Повітова просвітянська нарада. Дня 28. X. ц. р. відбулася в Городку велика просвітянська нарада. Відкрив її голова городецької філії „Просвіти" о. М. Думанський, витаючи інсп. Татомира, делегата Матірного Т-ва і представників 25 читалень повіту. Опісля відчитав о. голова ювілейний маніфест „Просвіти", що його присутні вислухали стоячи. Слідував дальше претарний освітньо-виховний реферат інсп. Татомира зі Львова, в котрому предлагент у незвичайно приступний спосіб висував присутнім обрав праці по читальнях. По рефераті вивязалась жива дискусія, особливо в справі переведення ювілею „Просвіти". З місця видано потрібні зарядження, при чому о. голова звернув увагу присутніх на просвітянську дисципліну і взяв усі виділи читалень по кінець 1937 р. виріжнити свої зобовязання Матірньому Т-ву. Висловив також горяче побажання доложити всіх заходів, щоб Матірне Т-во „Просвіта" святкувало свій ювілей без довжників. Уродовець філії п. Шевчик предоставив опісля вагу „Дару Просвіти" і масового членство. Відтак перевів п. Татомир незвичайно влучну поговірку з присутніми на тему вислуханих промов. „Що ви саламистали собі з нинішньої наради?" „Яка має бути праця в читальні?" Видільові селяни з вдоволенням підкреслювали, що вестимуть працю в читальнях: 1) з Богом, 2) перед забавами й імпрезами на перше місце видвигнуть книжку, 3) виховуватимуть дорослаюче покоління в любові до свого та до книжки, будуть старатися переміховати жіноцтво, щоб воно могло сповнити прекрасне завдання — виховати українські діти. Національний гимн закінчив цю нараду вдатну народу. Варто зазначити, що у нараді взяло участь 88 представників 25 читалень Філії (на всіх 29). З городецької інтелігенції було ледви кілька одиниць.

СТАНИСЛАВІВ.

Нова станиця. Від листопаду починає у нас діяльність нова українська станиця п. ф. „Транспорт". Є це перша у Станиславові цього роду фірма, що займатиметься перевозово-спедиційними роботами. Не треба тут хіба пригадувати, що брак такого підприємства давався дуже в знаки, тому віримо, що „Транспорт" у короткому часі гарно розвинеться, чого йому щиро бажаємо. **Б. Л.**

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

СОЛОТВИНА.

Районова освітня анкета. Дня 22. жовтня ц. р. відбулася в Солотвині районова освітня анкета, на якій був відпоручник Мат. Т-ва „Просвіта" люстратор п. Ст. Корецький, що виголосив реферат про ювилей Мат. Т-ва. Для відсвяткування 70-ліття „Просвіти" вибрано ювилейний комітет, який має підготовити ювилейні торжества по читальнях, як також районове свято в Солотвині.

СТРИЙ.

Ювилей Ольги Кобилянської. Філія Союзу Українок у Стрию влаштувала 24. жовтня ц. р. святочний ювилей з приводу 50-ліття літературної діяльности О. Кобилянської. Скликано сходини до салі „Сокола" (Нар. Дім), у програму яких увійшли такі точки: Голова філії С. У. п. О. Миклашевичева виголосила привітальну промову. П. В. Свенціцька (зі Львова) відчитала реферат про життя і творчість Ювилятки. Далі п. С. Юрчишин відчитала уривки з різних творів Кобилянської і наконець прочитано привітальний лист, що його організоване жіноцтво Стрийщини вислало заслуженій Ювилятці. Національним гимном закінчено свято. Широке стрийське громадянство поставилося байдужно до цього святкування і цю свою байдужність засвідчило масовою відсутністю. **Гість.**

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

КОПИЧИНЦІ.

Повітове Свято Книжки у 100-ліття появи „Русалки Дністрової" відбулося 10. жовтня ц. р. заходом Філії „Просвіти" в Копичинцях при співучасти хору Т-ва „Боян" і читальні „Просвіти" в Сухоставі. На програму свята ложилися: вступне слово м-ра О. Фірчука, голови Філії, та виступи хорів: „Боян" під проводом дир. народньої школи „Р. Ш." м-ра Чучкевича та хору читальні зі Сухоставу під проводом П. Пухаса і деклямація цього останнього. Весь час була чинна фантова льотерія, вложена в книжок та образів, які були виставлені на сцені, прикрашеній портретом Меркіяна Шашкевича, ручниками та національним прапором. У святі мали взяти участь хори читалень з Годишковець, Пробіжної та Конюбинець, одначе вони без подання причини не прибули так, що голова Філії мусів не виступувати. Також декляматорка Снігківна з Пробіжної не приїхала, щоб виголосити деклямацію. Публики було менше, як попередніми роками. На святі розподано при помочі фантової льотерії книжок на к. 70 зол.

Відкриття „Бесіди". Т-во „Бесіда" переселося до нового льокалю в „Народнім Домі", а саме до кімнати, де колись містився „Українбанк", і в цій нагоди Виділ „Бесіди" улаштував вечором 30. X. ц. р. дансінг для гостей та членів, які численно прибули на відкриття та весело провели час аж до ранніх годин. З тим днем „Бесіда" має виглади на кращий розвиток тому, що правдиво касинова обстанова і вигідна кімната повинні стягнути до т-ва всіх тих, котрі передтим не могли вигідно сидіти в шкільних лавках, які стояли в попередній кімнаті „Бесіди". Виділ повинен зразом постаратися, щоби сходини членів були цікаві та приведували не тільки самих шахістів.

5% опусту

на добірне масло „МАСЛОСОЮЗУ"

З ПРИВОДУ 30-ЛІТНЬОГО ЮВИЛЕЮ СОЮЗУ

уділяється

від 30. жовтня до 6. листопада

Одногижневі вечірні популярні виклади. Філія „Просвіти" розпочала цьогорічний осінньо-зимовий сезон вечірніми популярними викладами по читальнях. У програму викладів входить: історія України, література, культура, кооперація, гасло „свій до свого", сільське господарство, природа і техніка. Виклади відбуваються кожного дня вечором і тривають 3 години. Викладають пп. дир. В. Пенцак, інж. Я. Мушій, інж. Е. Стрільців, м-р З. Федьків, С. Монастирський та м-р О. Фірчук. Перші виклади відбулися в читальні „Просвіти" на Котівці і тривали від 25. до 31. жовтня ц. р. включно. Дня 25. X. ц. р. відкрив виклади при участи 75 осіб голова Філії м-р О. Фірчук, опісля організатор Філії С. Монастирський викладав історію княжої доби, інж. Стрільців про природу і м-р Фірчук про українську літературу за княжих та козацьких часів. У дальших днях викладали інші прелегенти. Зацікавлення викладами зростало з кожним днем, про що свідчить зріст числа учасників: з числа 75 при відкритті викладів це число зросло до 87, 114, 116, 125, а на кінцевих викладах було вже коло 200 слухачів. У кінцевім слові голова Філії подав дальші вказівки для слухачів, як вони самі повинні використати осінні та зимові вечори, щоб поглиблювати знання тих предметів, про які були на викладах. — Чергові виклади будуть відбуватися в читальні ім Кутці.

Т-во „Стріла" влаштувало 24. жовтня ц. р. для членів та гостей дансінг у власній домівці, який стягнув більшу кількість осіб, що весело бавилися при звуках добірної музики. Дансінгом тим „Стріла" закінчила рік своєї діяльности і на загальних зборах, які визначені на 8. XI. ц. р. о год. 4. попол., Виділ зложить звіт з цілорічної діяльности Т-ва.

РАДЕХІВ.

Величаве свято в честь Прач. Діви Марії. З приводу 900-літнього ювилею проголошення Пр. Діви Марії Покровителькою і Царицею України, відбулося заходом українських повітових установ Радехівщини в неділю 17. м. м. величаве свято в честь Пр. Діви Марії. Торжественну Службу Божу відправив о. дек. Дм. Шуль, парох Оглядова, при участи о. І. Купчинського, пароха Ператина й о. М. Зінкевича, місцевого пароха. Проповідь про культ Пр. Діви Марії в українського народі виголосив о. Й. Мерінов ЧСВВ. з Жовкви. Церкву виповнили вщерть вірні. „Союз Українок" та „Рідна Школа" виступили зі своїми прапорами. — Пополудні відправлено молебен до Прач. Діви Марії і суплікацію з благословенням Найсв. Тайнами. Вечором відбулася в салі Народнього Дому святочна академія в честь Пр. Діви Марії. На програму зложилися: виступ дітей „Рідної Школи", промова о. Н. Павлосюка з Полового, виступ мішаного хору під кермою д-ра Я. Селезінки, деклямації п. М. Королевої і м-ра І. Костюка, вірна молитва матерей-членинь „Союзу Українок" та пісня-молитва „Владико Неба". Академія пройшла з повним успіхом у вщерть виповненій салі громадянством місцевим і з повіту. Всі точки програми виконано прецизно та зі зрозумінням хвилини. Свято покінчилося відспіванням католицького та національного гимну і полишило серед місцевого громадянства незабуте враження. Організаторам цього свята належиться повне признання. **Гість.**

Спорт.

УКРАЇНА — СТШЕЛЕЦ.

Перший свій виступ на рінгу вічне боксерська секція України вже цієї неділі (7. ц. м.) метчом за мистецтво Б-класи. Цей виступ буде направду сенсаційний, бо боксерська секція України не має ще за собою записаної сторінки в боксерській карієрі, хоч поодинокі змагуни мають вже за собою навіть поважні спортові успіхи. Найбільшою боксерською сенсацією буде виступ Пашина б. змагуна Поділля в дружині України.

Наші боксери виступлять у такому складі: вага мухи — Тимо, перо — Рудницький, легка вага — Ощудлик, півсередня — Левкович, середня — Мицитин, півважка — Пашин, важка — Бордан.

Цей метч відбудеться у спортовій галі при вул. Яблоновських. Початок у год. 7.30 вечором. Відети в ціні 0.80—1.20 зол. Для шкільної молоді в одностроних 0.50 зол.

Нашим боксерам бажаємо з нагоди їх першого прилюдного виступу і першого мистецького метчу якнайкращих спортових успіхів та дальшої корисної праці.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паски по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Сальварзана"

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця, 5. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Субота 6. XI. год. 4. попол. „У святоіванську ніч" казка для дітей. Год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

П'ятниця 5. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Субота 6. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:

5. XI. Ніч під Івана Купала.

6. XI. Муж двох жінок.

7. XI. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЧЕРЕМШИЛЬ (сала Робітничого Дому):

5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Дашів, Бересів, Синік, Римання, Лісько.

Небіжчик ходить?

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайдлайн Доктор).

АТЛЯНТИК: „Кід Галагад".

ВАНДА: „Голгофта".

ГРАЖИНА: „Шіснацятилітня" з Ліль Даговер.

ЕВРОПА: „Іх сто й вона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бузи".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолюлю", „Забута симфонія".

МЕТРО: „Шарка легкої бригади".

МІРАЖ: „Август Сильний, король Польщі" із Тамарою Вишневською.

МУЗА: „Камелієва дама".

ПАКС: „Тоні з Відня" із славним хором „Вінер Зенгерквабен".

ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).

РАЙ: „Кльонд Кармен" із Мартою Еггерт.

РІЯЛЬТО: „Буртеатер".

СВІТ: „Кров на морі", „На жагрищах щастя".

СТИЛЕВЕ: „Одна поверх вище" і ревія

ТОН: „Трафальгар".

УТІХА: „Вождь червоношкірих" і ревія.

ХІМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Мемфіс, Сакара, Гелюан".

Зол. 11·56 медалик з ланцюшком з 14-каратового золота тільки у **Б. Грінберга** Сикстуська 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 5. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.40, 21.00 Симф. концерт, БУДАПЕШТ 17.00 Сюїта г-моль Баха, 19.30, 20.00 Нар. пісні в супр. шт. орк., 21.30, 22.000 Концерт квартету. ВІДЕНЬ 10.50 тенор, форт., 13.15 Пісні Найбахера, Вагнер баритон., 17.00 Для дітей, 17.30 Сюїта на віол. і форт. Гріга, 18.35 Весела авд. для кожного 19.25 Давні пробоювання, 20.05, 21.00 „Малонішкин" ком. Коцебу, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00, 20.00 Камер. концерт, 21.00 „Дань кінчиться", Серенада під зорями", квартет, орк., КОШИЦЬ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: „Ля фестіно" муз. комедія Малішера, „Сан Франціско д'Ассісі" містерія Малішера, „Ля Самаритана" евангел. епізод Рефічія, ПРАГА 19.15 ар. пісні, 20.55, 21.00 Орк. концерт, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Франція в пісні — вок. концерт, РИМ 17.15 Камер. концерт, 18.00 Реціталі, 18.50 Легка музика, 21.00, 22.00 Комедія Гольдоні, 22.15 Розр. музика.

Субота, 6. листопада 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 22.50 Танкова музика, БІЛГОРОД 18.45 Пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Джез на два форт., 18.10 Цик. музика, 21.00 Орк. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Рел. пісні, 17.55, 18.00 Нар. пісні, 19.25 Мельодії І. Штрауса (батька та сина), 20.20, 21.00 „У 70 хв. довкола світа" вес. муз. авд., 22.10 Концерт на форт. і орк. Брестена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 21.15 Вес. мельодії, КОШИЦЬ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.40 „Польська кров" оп. Недбала (фрагм.), МІЛЯНО 17.15 Джез, 20.30, 21.00 Розр. музика, ПРАГА 20.15, 21.00 „Вишозбори" оп. Недбаля, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля прінчіпеса дель Ту Бек" оп. Гайта.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 5. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 9.00, 11.15 Для шкіл: Воєнська авдиція, 11.40 Гайдн: Сімєч. квартет ч. 68, оп. 3. ч. 5, гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Розр. музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Гутірка: „Львів", 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Індійські казки, словено-муз. авд., 16.05 Гутірка з хорами, 16.20 Оркестра мандолінїстів, 16.50, 20.00 Актуальна гутірка, 17.00 Чи праця господині дому може бути фахом, 17.15 Арії та пісеньки у вик. Ділур-Вікторової (мецосопран) у супр. форт., 17.50 Огляд видань, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Туристичний інформатор, 18.15 Два фортепіяни, 18.35 львівські портрети: Вартоломей Зіморович. 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Мариотраний син" ком. От. Трембецького. 19.40 Польська коральна творчість, спів, форт., 20.10 Симф. концерт: орк., форт.; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, Гутірки 22.50 Ост. вістки, 23.00 Студія молодих: поезій, норвеське оповідання.

Субота, 6. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Італ. пісеньки, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Пол. авд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скришька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Авантура в третій класі", 16.15 Концерт дутої орк., 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У роковини смерти Івана Гелі: Хоральна авдиція у вик. муж. хору, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Про те, як лісовий кравчик шив авіятикам футерка" обр. для молодших дітей. Дискусія в читальні 20.00 Нар. експеля, 20.45 Веч. денник, 21.00 Вечір: Полтавський тенор, форт., 21.45 „П. п. Тратаранські ідуть на Паризьку Виставу" скеч, 22.00 Концерт симф. орк., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика з пл.

Радіокутик.

ОБСЛУГА РАДІОВИХ ПРИЙМАЧІВ.

Власники радіових приймачів переважно не знають як поводитися з апаратом Продавці приймачів — купці, також недостаточно інформують своїх клієнтів у цій справі. Тому постараємось коротко поінформувати про обслугу і можливости різних радіоприймачів.

Детектор, найдешевший приймач, служить до прийому на слухальця найближчих або одної найближчої висильної станції. Цілу свою енергію цей приймач дістає з антени. Тому що в цьому апараті нема жадних зміцнювальних елементів, треба головну увагу, при інсталяції кришталевого приймача, звернути на антену і уземлення, як на єдині джерела енергії.

Приймати з детектора на голосник без ламнового зміцнювача можливо тільки тоді, коли антена і уземлення зайсталюовані дуже добре, а також коли близькість висильної станції та вразливість голосника дозволять на досить сильний відбір. Крім цього сильний відбір вимагає ще сприятливих місцевих умовин, котрі згори трудно встановити.

Ламповий приймач, що засилюється з батерій мусить мати батерії відповідної сили напруження. Коли батерії ослаблюються, тоді прийом буває слабший та переривний тріском. Радіоаматори мусять усвідомити собі, що лампові приймачі до енергій, які вони дістають з антени, додають власну з батерії або мережі електричного струму, коли енергія передається лампам приймача. В свою чергу лампи апарату зужитковують енергію переважно на тепло і світло, а тільки в малій частині — на зміцнення прийнятої авдиції. Таким чином виходить, що для сильнішого відбору музики вживати більшого приймача або зміцнювача. Не можна напр. двуламповим приймачем надавати авдиції для збірного слухання на вільному повітрі. Не слід також доводити приймача до максимум сили і обсягу, бо тоді одержуємо авдиції здеформовані і переривані тріском, тим сильнішим, чим більше одержуємо зміцнення.

Слід також відрізняти обсяг та селекцію приймачів. Під обсягом розуміємо кількість станцій, які може сприймати даний апарат. Селекцією визначаємо здібність приймача до окремого відбору, незаколоченого станціями, що працюють на близьких хвилях. Ці прикмети приймачів залежать не від кількости ламп в апараті, а від кількости т. зв. строєвих обводів, що є неначе фільтрами, які очищують авдицію з перешкод, вносимих іншими радіостанціями, які працюють у сусідстві в етері (маємо тут на увазі очевидно сусідство хвиль). Найчастіше вживаний у нас однообводовий приймач не може осягнути такої селекції і обсягу, як супергетеродина, яка має сім строєвих обводів.

Треба завжди пам'ятати, що вживання найсильнішого приймача там, де не має він чого зміцнювати, є без значіння, хоча це часто зустрічаємо. Несвідомі радіоаматори думають, що найліпшою прикметою приймача є те, що він приймає без антени. Це хибний погляд. Приймач, який працює без антени, означає приймає найближчу станцію, не кажучи про те, що працює він на найсильнішому зміцненні і дає здеформований відбір.

Однак і такий апарат має антену, а саме: цією антеною є провід, що веде від електричної мережі чи батерій, або мережа дротів, які сполучують в середині приймача його основні частини.

Таким чином треба пам'ятати, що доброї антени ніщо не заступить.

БІРЖА.

Львів 4. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·68, 89·25, Доляри американські 5.29·00, 5.26·50, доляри канад. 5.29·00—5.26·50, Фльорени гол. 292·97—291·25, Франки фр. 18·56—17·56, Франки швайцарські 122·10—121·60, Фунти анга. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Корони дан. 117·49—116·65 Кор. норв. 132·23—131·25, Корони шв. 135·68—134·70, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·65—11·20, Марки ням. 118·00 — 115·00, Шіллінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки ням. срібні 123·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·75, 3 інв. 1 ем 69·00, серія 82·50, 3 пол. інв. 2 ем. 70·25, серія неног., 4 консол. 59·50, 59·75

Папери.

Банк Польський 108·50 Цукор 33·25 Вугель 23·75, 23·50, Ліліпол 21·50, Моджеїв 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 31·25, Габербуш 41·00.

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 4. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·80 зол.
1 кг масла експ. вкл. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . . 4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця здержана.

Подяка.

На цьому місці складаю щиру подяку за лікарську опіку й поміч підчас моєї важкої недуги отим Вп. ПП. лікарям: Вп. Д-рові Панчишинові, Д-рові Подолинському і Д-рові Кендзерському за їх часті відвідини в часі моєї недуги і неоцінені поради. Зокрема дякую щиро Вп. ПП. Д-рові Музиці та Д-рові Кордюкові, які дуже багато часу та труду присвятили в часі моєї довгої недуги. Дальше дякую за труд Вп. ПП. Доцентові Д-рові Мончевському та Д-рові Шумовському.

Львів, дня 4. XI. 1937.

Ольга Федейко.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Союзу Українських Професійних Музик (Супром) відбудуться **в неділю 14. листопада** в год. 10.30 в малій салі Лисенка з таким порядком нарад: 1. Звіт з попередніх Зборів. 2. Звіти з діяльности Ради і поодиноких секцій. 3. Дискусія над звітами і уділення абсолюторії уступаючій Раді. 4. Вибір нової Ради. 5. Внески і запити. — Рада Супрому. 2021

КУПНО - ПРОДАЖА

ДЕРЕВЦЯ І КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прищеп, бузи і рожі, найліпше садити в осени. Продажа з Фредрівських шкіл в підвірю Малопольського Рільничого Товариство, вул. Коперника 20, тел. 200-88. 2003 2—3

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 1—13

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ гарний умебльований, осібний вхід, ключ від брами, до винайму від 1. XI. для спокійного пана, може бути з харчем. Зголошення — Адм. „Діла" під „Відня в околиці Личакова".

РІЖНІ

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, наймодніші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 5—6

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торгоєдельні та дає інформації, заопатрюючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний салон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревлину різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 19—30

СЛАВНИЙ пенхографольог ясновид Розенблюм приймає щодня, Львів, Ринок 11. 1998 4—4

ОГОЛОШЕННЯ.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

„ШЕХТЕРІВЕН БАНД"
атракційна жіноча орхестра з Варшави від 1. листопада ц. р.
В КАВАРНІ - ДАНСІНГ - БАР
„ЛІДО"
ул. Личаківська 24 а тел. 205-26.

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО
ПЕРЕВОЗИ
меблів і товарів виконує та всякі спедиційні заходи полагоджує
„ГАРМА"
спедиційно перевозова кооператива
Львів, ул. Потоцького ч. 11 а
(друга брама) тел. 111-21 3—6

Кальки, Тасьми,
Атраменти,
Туші і Клеї
продукує
хемічна фабрика
„СОНЦЕ"
сп. з обм. відп.
Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-58
Домагатися всюди.

СЛЮСАРСЬКО - МЕХАНІЧНИЙ ВАРСТАТ
виконує направу моторів і шевайсування всілякого роду частин
ВОЛОД. СЄЖДАК
Львів, ул. На Байках 11. 1-4

Ва редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 6. листопада 1937. Ч. 245

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

В ЧИЮ КОРИСТЬ?

(Передова стаття).

25-ліття смерти М. Лисенка.

Жиди про протиукраїнські демонстрації

Чи це по закону?

Прилюдний запит до куратора ЛШО.

Плєбісцит у львівському університеті.

Діяльність ҐПУ в цифрах.

Сильний напір поляків на Полїсся.

Арештували священника.

З українського життя в Чехословаччині.

Ще раз запрошують Японію на конференцію до Брюселі.

Арештували Л. Каваллєро.

Сторінки: Музична, Економічний Огляд.

Вістки з Тлустого.

Ч. 245 (14.789). Львів, субота 6. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 6.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Найстарший Дім конфекц і мужеської Й. Фершляйссер находиться тепер в льокалі при пл. Марійськім ч. 8 (будинок Шпрехера) 2—6

Чи це по закону?

ПРИЛЮДНИЙ ЗАПИТ ДО П. КУРАТОРА ЛЬВІВСЬКОЇ ШКІЛЬНОЇ ОКРУГИ.

В Сяноці в останніх тижнях помічується масове явище переходу дітей гр.-кат. обряду на навчання релігії латинського обряду. Разом нараховуємо в Сяноці таких 14 випадків! Маємо дані твердити, що це діється не без інспірації чи натиску посторонніх чинників. Звичайно батьки присилають записки, що „бажають" собі того, щоб їх діти ходили на латинську релігію. І це вистачає! Не помагають інтервенції в місцевих шкільних чинників.

Знаємо, що згідно з існуючими законами дитина поміж 7. і 14. роком життя не може змінити свого обряду ані сама, ані не можуть цього зробити її родичі. Знаємо теж що згідно з цими законами діти поміж 7. і 14. роком життя мусять ходити на релігію того обряду, в якому їх охрещено. Тому запитуємо П. Куратора: чи захоче він повчити підчинені собі органи, щоб респектували обовязуючі закони і не тільки не причинювалися посередньо, чи безпосередньо до зміни навчання релігії, але навіть, щоб відповідно повчали збаламучених родичів і протиділали посторонньому натискові. Чи не захоче П. Куратор видати загального заряджения, щоб релігійна боротьба не мала місця на терені школи і щоб не деморалізовано молоді, яка чейже теж уже розуміє, що вона стає предметом у грі посторонніх сил? Врешті, чи не захоче П. Куратор потягнути до відповідальности ті особи в Сяноці, які безпосередньо вносять заколот і розогнюють релігійно-національні відносини на терені шкіл Сянока?

Занепокоєні родичі.

Еспанський національний літак збомбардував Французький корабель.

Комунікат червоного міністерства війни, який появився вчора (четвер) пополудні, подає, що в год. 9.30 на висоті Метердо національний гидроплян скинув кільканацять бомб на французький корабель „Корсика" („Корс"), але ніяка з них не влучила.

На алярмові радієві сигнали „Корсики" наспів французький контрторпедовець і 3 еспанські червоні літаки; національний літак утік.

ПОДРОБИЦІ.

З Барсельони подають такі подробиці про напад на „Корсику": Цей корабель відчалив з Барсельони і був уже на висоті Матаро, 6 миль від берега. Тоді

появилися 2 національні гидропляни і за-

жадали, щоби „Корсика" затрималася. Коли залога спустила рятункові човни і повсідала до них, гидропляни скинули кілька бомб, але не влучили.

ФРАНЦУСЬКІ КОРАБЛІ ПЛИВУТЬ НА ПОМІЧ.

Заки залога покинула „Корсику", корабельна радіостація подала сигнали „С. О. С." Переповив їх французький контрторпедовець „Жерфо" і негайно поплив на поміч. Довідався про напад і французький консуль з Барсельони та заслав туди ще й другий французький контрторпедовець, що стояв на якорі в Барсельоні. Оба кораблі приплили до „Корсики" у хвилині, коли оба гидропляни вже відлітали. „Жерфо" ескортує „Корсику" до Марселю

Бій французького контрторпедовця з невідомим підводним човном.

ПАРИЖ ЗАПЕРЕЧУЄ СЕНЗАЦІЙНУ ВІСТКУ З БАРСЕЛЬОНИ

Червоне еспанське міністерство оборони заявило в комунікаті, що вчора (четвер) в год. 16.25

французький контрторпедовець ч. 75, ескортуючи торговельний корабель „Імеритія", помітив 20 миль від Валенсії якесь підводне судно та вистрілив до нього кільканацять разів.

З берега буцімто видно було вибухи стрілен у воді.

Французьке міністерство маринарки заявило, що йому нічого не відомо про ту перестрілку.

Від еспанського міністерства оборони не дістало воно потвердження тої вістки.

Японці заняли ще один китайський острів.

Представник японської маринарки заявив, що японці заняли остров Юкан, який панує над входом до пристані Уенчев (на південь від Чекіяну). Китайська агенція заперечує цю вістку.

ВСІ ПІВНІЧНО-КИТАЙСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ В ЯПОНСЬКИХ РУКАХ.

Японці обсадили Ютсес — з тою хвилиною в їхні руки попали всі залізниці північного Китаю. На залізничій лінії Пекін—Ганкав заняли вони Шантес; тепер японські частини стоять перед Тсінанфу.

ЯПОНЦІ ЗРОБИЛИ ВИЛІМ В ОБОХ КИТАЙСЬКИХ ФРОНТАХ.

Після 6. годинного бою японський змотори-зований відділ прогнав китайців з їхніх здавна приготованих станиць під Кунченгеном. Японський пробоєвий відділ перейшов останній високий гірський провал Шіглін, ледви 30 км. від провінції Шансі-Таюанфу.

І на шангайському фронті дійшло вчора до завзятих боїв; японці перейшли у трьох місцях ріку Сучав.

Присилайте передплату!

В чию користь?

Львів, 5. листопада 1937.

Вчора подали ми по змозі широкий зміст найновішого розпорядку Преосв. Гр. Хомишина, яким він забороняє духовенству своєї епархії належати до світських установ на основі вибору членами. Сьогодні приглянемось цьому розпорядкові дещо ближче.

Не будемо і не можемо скривати того відємного вражіння, яке викликав цей розпорядок серед нас та — не сумніваємось — і серед загалу українського громадянства. Очевидно нова заборона Кир Григорія — це ще одно звено в цілому ланцюху ходів та виступів того єпископа, що викликували серед нашого народу вже стільки застережень і навіть протестів.

Заборону духовенству під канонічним послухом належати до світських установ з вибору членів мотивує Преосв. Григорій потребою двигнути авторитет Церкви і піднести гідність та вплив священничого стану. Священник — як читаємо при самому кінці розпорядку — має бути священником, має сповняти своє священниче післанництво, має виробляти духа та видвигати ідею, бо в тім лежить сила. А якже священник — запитаємо — може сповняти як слід своє священниче післанництво, виробляти духа та видвигати ідею, коли він відсепарується від світського громадянства та його установ і замкнеться в чисто-церковній сфері, в гурті т. зв. церковників і їм найближчих? Чи зможе він мати той корисний вплив на загал своїх вірних, який мав досі, чи матиме й далі руку на живчику всього життя своїх парохіян? Для нас нема сумніву, що після цієї заборони духовенство станиславівської епархії тратитиме щораз більше своє значіння і свій вплив на народню масу, що в свою чергу вийде тільки на шкоду загально-національній справі та Церкві передовсім.

Не поможе тут багато справі, коли Преосв. Григорій пише, що своєю забороною він не має на цілі шкодити світським установам, ані не хоче, щоб духовенство ставилось до них вороже. Не поможе і те, що він великодушно дозволяє священникам підтримувати радою та інформаціями ті установи, що є добрі і позитивні для Церкви, а де знов товариства ворожі, там, як він пише, священники також мають способи звертати вірним увагу на шкідливу діяльність та упоминати їх. Коли священник не може безпосередньо вміщуватись до справи, а вільно йому тільки через собі відданих людей впливати на хосенну працю у світських установах, то хочби він був не знати який ревний, хочби мав яке велике довіря у своїх вірних, він і при найліпшій волі не переведе того всього, що міг би перевести, колиб держав руку на живчику життя як активний член дотичної установи. Цю думку могли би ілюструвати безліччю сумних прикладів, на це вказують зрештою недвозначно відносини у станиславівській епархії, де, не зважаючи на довголітню працю Кир Григорія, ведену у загально відомому напрямі, число евангелицьких українських громад найбільше з усіх трьох наших дієцезій, де зрештою найбільше не тільки всяких сектантів, але теж явних комуністів! Це так досі, а що буде тепер, коли став діяти цей дивний розпорядок Кир Григорія?

Не маємо тут наміру входити в усі подробиці, зазначимо лише, що нам невідомо, щоб якийнебудь католицький єрарх якогонебудь на-

роду видав подібну заборону свому духовенству. Не чували ми теж ніколи про подібну заборону якогось польського церковного достойника, хоч у поляків, як нації державної, така заборона була б куди більше зрозуміла й оправдана, як у нас. Навпаки — всі знаємо, яким горячим патріотизмом навіяне польське духовенство, як тісно співпрацює воно з світською інтеліґенцією, як зокрема на нашому терені працює воно ревно та з запалом у ріжних світських установах (Т. Ш. Л., „кулка рольніче" і навіть „Стшелец"), не кажучи вже про всякі філянтропійні й харитативні орґанізації, ведені світськими людьми. Тут мимохіть приходить нам на думку недавній виступ кс. д-ра Фердинанда Махая на зїзді діячів Католицької Акції у Варшаві, де він у рефераті п. н. „Справа польського села" висунув такі радикальні теза-домагання і до урядових чинників і до інтеліґенції світської та духовної, що ті його думки відбились живим відгомоном у цілій польській державі. І саме в такому часі появляється у нас розпорядок владики, що під канонічним послухом забороняє свому підчиненому духовенству взагалі належати до світських установ...

Ще одна справа. З тексту розпорядку Кир Григорія виходить, що священник може належати тільки до таких установ, де він з уряду а не з вибору, має вступ, або які мають на цілі підтримувати справи Церкви і стоять під впливом Церкви. Вільно теж священникові бути членом установ фінансових, економічних, торговельних та промислових на основі членських вкладок чи акцій, хоч не вільно в них виконувати безпосередньо ніякого уряду чи функції. Значить: священник не може належати до Просвіти, Рідної Школи, Сокола чи Луга, до ніякої політичної орґанізації і навіть у кооперативі чи в кружку „Сільського Господаря" не сміє мати не то керми, а навіть якоїнебудь функції! А як мається справа з філянтропійно-харитативними товариствами, веденими світськими, або такими установами, як напр. товариства прихильників музею по наших містах, ріжні музично-співочі товариства, то-що? Чи до них священник зі станиславівської епархії не сміє теж належати?

Сумно й боляче читати отсю заборону Преосв. Хомишина, яка — ми переконані — непередумана до кінця і вийде очевидно в користь когось третього. Та ми віримо, що життя сильніше від всяких розпорядків і воно в недалекому часі зметe і найновіший розпорядок Кир Григорія.

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМЯТНИКА на могилі бл.п.
ІВАНА ІЖИЦЬКОГО
І МАРИНИ З БЕЛЕЇВ ІЖИЦЬКОЇ
відбудеться 7. листопада в год. 11.30 на Личаківському цвинтарі. На чин посвячення запрошує своїх і знайомих
Родина.

З Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя.

ПРЕСОВІ МИГУНЦІ.

ПОЛЬСЬКІ ДІТИ І СТ. ҐРАБСЬКИЙ.

Далебі, життя цікавіше, ніж декому здається. Навіть життя українського Полісся. Бо хто вже не оплакував поліських дітей: і несвідомі, і „дзєньдобрують", і не мають української школи, навіть книжок!

Одним словом — на краю загибелі.

Прийде до них „хтось", побалакає з ними про щось, наобіцяє чогось, — і пиши: пропало, денаціоналізуються.

А виходить, що поліські смаркачі — страшенно небезпечний елемент. Подумайте лишень! І польську шляхту винародовлюють. І проф. Ст. Ґрабського поправлюють. І Бог — зна що ще там, на цих багнах, роблять.

Хто не вірить, нехай прочитає в ч. 293 варшавського бруковця „Куріера Ілюстрованого" допис з Берестя:

„До військової влади в Бересті зголосилася делеґація „засцянковей" шляхти з сільця Лясоти берестейського повіту з благальною просьбою дати їм поміч в урухомленні вселюдної школи. Мещканці села Лясоти мусять посилати своїх дітей в числі 30 до школи в Хмелеві, віддаленої на 3 кільом., де підлягають вони впливам більшости, затрачуючи рідну польську мову. Цим дітям загрожує винародовлення".

Отже ясно, як на долоні, що в Хмелеві школа польська, що більшість учнів — українська й що Ст. Ґрабський ще раз помилився (недавно признався в Варшаві до помилковости своєї ідеї утраквізму), бо „співжиття" річ небезпечна й українська поліська дітвора винародовлює польських шляхтичів і шляхтянок!

„Бодай-то нашому теляті вовка зїсти", як каже приповідка, а поліським дітям переконати Ст. Ґрабського, що польські діти (і не тільки с. Лясоти!) повинні мати школу польську, а українські — українську.

ЩЕ ШИРША ОПІКА НА ВОЛИНІ.

Маємо ще один доказ доброго, ніжного, прихильного серця „батьків" Волині. В той час як інші собі спокійно сплять, вони все лише журяться за наших бідних сиріток та старців. А через те, що менші, гмінні й повітові „батьки" опікувалися ними зле, вирішили ввесь тягар цієї християнської праці взяти на свої плечі.

І ось заклали цими днями „Воєвідський Союз Міжкомунальної Суспільної Опіки", у склад якого входять усі повітові виділи Волині та міські уряди трьох виділених міст. Луцька, Рівного й Ковля.

Новостворена інституція на Волині обійме цілість опіки над дітьми та старцями, переберe на себе всі завдання й управнення міських та сільських громад і вестиме під власною управою заведення — сиротинці та захисти для старців, маючи на це закладовий капітал у кругленькій сумі 470.000 зол. і постійний буджет, що його покриватимуть самоуряди.

І тут ясно, що на роботу Союзу йтимуть і українські податкові грощі.

Неясні тільки такі дрібнички: чи в видаткуванні цих грошей та в праці над сиротинцями і захистами братимуть участь теж українці, чи будуть у них українські сироти та старці та чи будуть вони там чути рідну мову, мати рідне оточення, виховання, релігійне задоволення й т. д.

Досі повітовим і гмінним батькам не вистарчало їх добрих, опікуничих сердець на ці дрібнички.

Або просто забували вони, що в сиротинцях були чи є українські діти, а в захистах — українські старці, — і все було там лише польське й римо-католицьке.

Може нові, ціловолинські опікуни відповіли б, як буде надалі?

А може „господарі" Волині (по термінольоґії ґен. Ґаліци) не обовязані інформувати „податковців", на що й як будуть використані їхні податкові гроші?

ЗА ХОЛМЩАКАМИ — ПІДЛЯШАНИ.

„Тварди русїн" — отак здавен-давна називали холмщан і підляшан їхні найближчі сусіди.

Мимохіть пригадується цей старий епітет, коли читаєш рідні вістки в тому чи іншому часописі про те, чим і як живе сучасна Холмщина з Підляшшям.

Твердий — та й годі, як добре засушений горіх: доля стукає по ньому, стукає, а він і не думає тріснути; навпаки, що-день то твердший.

Читали ми про здвиги українських мас у Турковичах, у Холмі, в ріжних селах, а недавно („Діло" ч. 234) й в м. Володаві. І скрізь ці маси виступають із щораз більше відкритим українським обличчям — після Холмщини й на Підляшші.

„Рускіє" батюшки (їх там найбільше, а владика Сава то й істіннорусскій человек) ще до останнього часу намагалися проповідувати й розмовляти по російськи, та побачили, що „общерусскій язик" щось не притягає до себе народу. Тоді деякі кинулися проповідувати в державній мові, як напр. прот. К. на Ґрубешівщині. Та „русини" стали ще твердшими, що прот. К. аж кинув їх і перейшов до міста Х.

Поволі „русскіє" батюшки почали самі мякнути і проповідувати на відпустах по-українськи. Вже не тільки „по градах і весях" Холмщини, але й Підляшшя.

За холмщанами, значить, ствердли й підляшани.

Дехто жартує собі:

— На Холмщині й Підляшші наступає „камінна українська доба": холмщани з підляшанами стають кременем.

Аби було лише кому іскри кресати!

ЯК МАЛО ТРЕБА ДО ЩАСТЯ!

Хто не вірить у волинську ідиллю, нехай прочитає в ч. 42 луцького часопису „Волинь" статтю „Зварти фронт всі волиньскей", а саме: про „Зїзд волинського села" 10. X. ц. р. в Луцьку — ріжних кулок, „Гурту" й „Звйонзку" кооператив із участю українців - інтеліґентів та старших і молодих селян і селянок.

„Волинь" має хист і змальовує цю „величезну подію" надхнено й яскраво:

„Він (зїзд) уназверхнив собою єдність сільського руху... таким, як є волинське село, в його дійсному національному й господарському складі, при спільному столі, в одній салі, нараджувалося воно над дальшими спільними шляхами, що ведуть його до піднесення культури й добробуту... Обіч військового осадника в трохи витертому мундурі сидить український хлоп, а між одним і другим надибуєть-я що хвилини хлопа з Келеччини чи Любельщини...

Одним словом, одні й другі хлопи ніпрощо більше не думають, лише про хліб, молоко, сало, гроші, чи пак — добробут, — хоч зараз перековуй мечі на рала.

А найголовніше, що про свої національні, духові потреби цілком забули. Чи всі хлопи про цю дрібничку забули, чи тільки українські — це інша річ.

В кожному разі ідилія, якої не бачать лише злочинці або сліпі люди, як думає „Волинь".

Але „Волин. Слово" її добре побачило й дуже зраділо та хвалило.

Бо справді, хіба ж багато треба людям до щастя?

Трошки якогось там „добробуту" та й годі.

Макар Зір

З ЖИДІВСЬКОЇ ПРЕСИ.

Жиди про протиукраїнські демонстрації.

Протиукраїнські демонстрації у Львові, що їх польська преса майже цілковито промовчала, знайшли гомінкий відгук у жидівському пресово-публіцистичному світі. В найновішому числі великого культурно-політичного тижневика „Стер" (ч. 38 з 31. X. — у польській мові) помістила редакція того часопису обширну замітку п. з. **„Протиукраїнські ексцеси".**

„Складача і тов. коректорів перестерігаємо — пише „Стер", — що наголовок відноситься дійсно до ексцесів **протиукраїнських** (підкр. Ред. „Стеру"), а не, як зі звички хотілось би написати: ексцесів **протижидівських.** Така вже льоґіка еволюції політичних подій у багато-національній державі. Переслідування супроти одної меншини мусять раніше чи пізніше перетворитися в переслідування також інших меншин. Ще недавно українські публіцисти й політики перестерігали: Після жидів черґа на нас. Сумна ця пересторога починає здійснюватись дуже швидко".

Тут „Стер" переповідає докладний комунікат про протиукраїнські виступи і майже в цілости передруковує **„незвичайно повчальну, для жидівського читача revelяційну"** — як каже — статтю з „Діла" п. н. „Крик і мовчанка" з 13. X. ц. р. щоб закінчити цілу замітку такими власними завагами:

„Читаємо це — і протираємо очі. Про кого тут мова?

Про українців, чи про інших? Бо прошу лише послухати: товчення шиб і биття прохожих до крови, протестаційні збори, резолюція з напятнуванням засади збірної відповідальности за вину одиниці, маніфестаційний похорон фякерника, що грабив крамниці, а згинув на тлі порахунків між ножівниками, масові арешти молодіжи під закидом революційної діяльности і заїльнення їх через брак якихбудь підстав, маніфестаційні порохони капітана резерви, вбитого варіятом, шкідливість тих „відрухів" для держави..."

Як ми це все добре знаємо! **Які сумні аналоґії!!**

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях

Хроніка Совітської України.

„ПЕРЕМОГА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА УКРАЇНІ".

Про цю перемогу мусить засвідчити щойно видана у Києві окремою брошурою промова С. Косіора на партійних зборах 20. листопада року 1933 під назвою „Підсумки і найближчі завдання національної політики на Україні", цю перемогу мусить вона доводити фактами та цифрами, а головно майже в кожному уступі вживаними виразами „священий, братній союз соціялістичної України з великим російським народом", їхня „священа, незалежна дружба", „Україна — незламний форпост СССР на заході" та тому подібними трафаретами.

Не маємо жадного наміру полемізувати по суті з цією брошурою, але мимоволі ж повстає питання: чому в жовтні року 1937 видають брошуру з фактами та цифрами ще зперед 20. листопада року 1933? Отже виходить, що від того часу в Совітській Україні не було жадних нових фактів про перемогу національної політики, з того часу не можна занотувати жадних цифр з приводу цього, отже і не здійснилися „найближчі завдання", що їх заповідає Косіор, бо в протилежному разі слід булоб оперувати ними, а не витягати з архіву промови, виголошені 4 роки тому.

Подруге дозволимо собі витягнути з архіву ще щось. Дозволимо собі пригадати, що 20. листопада року 1933 на тих самих партійних зборах промовляв і Панас Любченко, також проголошуючи останню вже перемогу над українськими націоналістами... а що сталося потім?... І зовсім недавно казав з цього приводу помічник Косіора, Кудряцев, що Любченко тоді навмисне казав про перемогу, про безпеку, бажаючи приспати в такий спосіб пильність органів окупаційної влади.

Трудно на нашу думку доводити щось року 1937 оптимістичними фактами та цифрами з року 1933 занадто вони спізнилися, занадто стали анахронічні і песимістичні.

„УКРАЇНСЬКІ ЧЕКІСТИ".

З приводу висунення Косіора на кандидата до депутатів Найвищої Ради колектив співробітників державної безпеки Наркомату внутрішніх справ УССР (тобто колишнього ДПУ, а ще передтим ЧЕКА) надіслав йому привітання, обіцяючи в кінець знищити українських націоналістів, петлюрівців. У свою чергу колектив висунув на кандидата до депутатів від Києва свого шефа, Єжова, обіцяючи йому теж саме, виправивш: раніше свої помилки. В обох випадках цей колектив називає себе „українськими чекістами". Здається нам, що ці всі Леплевські, Іванови, Кацнельсони, Калсони, Мазо, Фішери тощо не мають жадного права називати себе українськими, коли вони московські чекісти вислані на Україну.

СПОРІДНЕННЯ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ.

Московська „Правда" у статті „Советская музыкальная культура" бажаючи довести „споріднення" музичної культури української та російської, каже, що російські композитори дуже часто позичали з української музики. Охоче погоджуємося з численними фактами цих „запозичень". Багато є аматорів, що люблять привласнити собі чужі добрі речі, але чи пощастить „Правді" зазначити хоч один випадок, щоб українські композитори запозичали щось з російської музики. Досить оригінальне, „однобічне" споріднення!

„НЕБЕЗПЕКА МАТИ ОДНАКОВЕ ПРІЗВИЩЕ".

В Харкові посаду голови обласного комітету професійної спілки працівників мистецтва займав Петро Хвиля. За часів, коли на становищі начальника управління у справах мистецтва при Раді Народніх Комісарів УССР був Андрій Хвиля, Петрові Хвилі було навіть приємно бути одноіменником з високим достойником. Але коли Андрія Хвилю оголошено за ворога народу Петро Хвиля став почувати себе в небезпеці. Даремно він заспокоював себе, що справжнє прізвище Андрія Хвилі є Мусульбас, а Хвиля тільки псевдонім, що це всім добре відомо, отже він, Петро Хвиля, не має нічого спільного з Андрієм Мусульбасом, але для більшої безпеки почав Петро Хвиля з початку іменувати себе Петро Хвиля - Гордієць, а надалі і просто Петро Гордієць. Проте невсипуще око тих, що мусять усе знати, почало приглядатися до Петра Гордійця. І щож виявилося? Три роки тому Петро Гордієць - Хвиля проводив колгоспними театрами і ставив по них інсценізацію Шевченкової „Катерини", „перетворивши прекрасний твір Шевченка на русофобську пєсу, де вивів злочинне трактування російського салдата, проти якого загострюється ненависть усіх дієвих осіб..." Отже і Петра Гордійця, хоч і змінив він прізвище, оголошено за ворога народу.

ВИСТАВА „КВІТУЧА СОЦІЯЛІСТИЧНА УКРАЇНА".

Під такою бучною назвою мусять відкрити у Києві виставу з приводу 20. роковин „Великого Жовтня". Якіж саме експонати ілюструватимуть цю „квітучу Україну". Маляр Кодієв виставив картину: „Горький серед волзьких бурлаків", маляр Костецький — картину „Допит білих", маляр Мучник намалював ляйтенанта Шмідта підчас повстання проти царату, маляр Савін виставив картину „Товариш Сталін на південному фронті", маляр Прохоров намалював „Товариш Орджонікідзе у робітничому клюбі" тощо...

Яке це все має відношення до України, нікому не відомо.

НОВІ КНИЖКИ.

Держлітвидав видав такі нові книжки: поезії — Я. Городской „Июль"; С. Гордеев — „Горячее дыханіе"; В. Котляров — „Серебристы тополи"; Нагнибіда — „Дніпроград"; В. Сосюра — „Нові вірші"; Ю. Карський — „Героїка".

Проза: Петро Панч — „Мир" (про німецьку окупацію); Олександер Копиленко — Збірник вибраних творів; Натан Рибак — „Дніпро" роман, книга перша.

КАМЯНЕЦЬ НА ПОДІЛЛІ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР.

Сади і парки. Старий міст, перекинутий між віковічними скелями. Сірі камяні стародавні вали, башти, криві і вузькі вулиці старого Камянця. Головна вулиця імени Петровського, там дитячий санаторій, трьохповерховий будинок дитячих осель. Освітлює місто гидроелектростація на скованому бетоновою греблею Смотричі. Асфальтовані хідники. Театр, кінотеатр. В місті нема церкви, ні костела, ні синагоги. Є 13 шкіл. Навколо міста багаті поклади вапняку та алябастру

Л.

КОЛИ ІНШІ ЗАВЕЛИ

попробуйте український пудер „МЕРІДА"

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ. 3

ВИСЛАНЕЦЬ.

(Докінчення)

І тоді на вулиці з'явилась вона. Так! найпевніше вона. Бо хтож міг би ще бути так принадно стрункий, хтож міг би так чарувати своєю величньою ходою?

Лице мала прикрите блакитньою, шовковою паранджою.

Григор скорими кроками попрямував за нею. Був захоплений, хотів би був підбігти до неї, вхопити її в свої дужі обійми та поцілунками висказати свою любов.

Але тямив, що це чужий край, інші звичаї. Проте не стримався і закликав ніжно: „Балятон-хон!"

Вона відвернулась, поглянула на нього крізь паранджу та ще скоріше попрямувала у сторону зомівки.

Як дуже хотів би був тоді Григор побачити її погляд, заглянути в її чудові очі, які звичай краю приказував їй ховати від людей; як дуже хотів забрати її зі собою ген там, за місто, між зелень, до святині мрій, де сай, розсипаючись шумом, падав з узгірря, сікся водопадом на гладких горбах порогів, парував бризками.

— ...Аш — гаду анна могамадан расул-аллах!... — місся гомінкий голос муезина над містом.

Григор ждав нетерпеливо оподалік мінарету. Коли вийшла Балятон-хон, попрямував знову за нею. Вона йшла спішно, майже бігла.

Як? Щоб вона не помітила незвичайної поведінки свого звеличника? Як? Щоби не звернула увагу на стрункого, постійного гетьманича?

І в її чистому серці ворухналась приємним доскотом неспробована любов, як шепіт листу на світанку.

Бічним входом увійшла до замкового саду. Григор прискочив за нею, вхопив її упів на алеї та відкинувши паранджу обсипав гарячими поцілунками її зашаріле лице.

Дівчина не боронилась. Із дива не знала що робити. Звільнившись від обіймів палкого гетьманича, побігла чимскоріше і щезла в ічкарі.

А Григор стояв мов укопаний у землю. Був вдоволений. Сам не вірив своєму щастю.

Кругом шуміли шепітливим говором стрілі-хаті дерева. Вгорі реготався набряклий місяць.

А в долині мовкли, перекотившись по гострих гранях верхів, останні слова озану:

...Ло-іллога іл-аллах-х-х...

V.

Звинно, радісно встало сонце та, облившись у холодних росах, роздзвонило гамірний день. На ніжну трепетну зелень посипалось золото промінів.

Вони сиділи на горбку на побереіжі за замком і мріяли про далеке, спільне щастя.

— Заберу тебе. Заберу далеко, у свій прекрасний край — говорив мелянхолійно гетьманич — і будемо щасливі довіку. Чиж не тішишся? Чому так сумно глядиш у морську далечінь?

— Я думаю про цей похід — говорила Балятон-хон. — Хто знає, чи він удасться? Хто знає, чи ще коли побачу тебе, мій любий?

А перед ними шуміло лискучими бризками безмежне море і манило у трівожну, непевну, а таку пожадану дорогу.

Тимчасом за містом, де розтаборились козаки почалась метушня. Військо збиралось до походу. Іржали коні, горіли вогнища і снувалась димом по полях бадьора, козацька пісня.

— Готуйтесь до походу! — накликав гетьман, проходжуючись із Герциком по таборі. — Небавом вирушаємо.

— Я чув, Пилипе, що наш висланець повів діло ще краще ніж ми плянували. Що казав тобі вчора везир?

— Ах так, я забув із тобою, Грицю, поділитися своєю радістю. Мій син посватав везирську дочку. Сам везир годиться на все, але по поході. Хоче дочку видати за сина справжнього гетьмана. Це його ще більше зобовязує, більше втягає в нашу справу... і тому саме я тішусь. Бо поправді, клянусь тобі, Грицю, що я не з особистих бажань роблю цей похід, але для всіх. Я вже старий і так не доведеться довго гетьманувати. Але завжди, як задумаюсь самітний, думки про край не дають мені спокою. Привиджується старий гетьман і тоді щось підганяє мене летіти до краю. Хтось підшіптує мені, щоб робити діло негайно, бо пізніше сил не найду. Час не стоїть.

Герцик стиснув широ руку товариша.

— Я теж тішуся — сказав. — Тішуся, що зможу за нього стануги ще до бою; тішуся, що твій син зеднає для нас ще одного прихильника на тепер і на пізніше.

Табор уставлявся в ряди. Бадьоро ставало козацтво у похід і усміхалось до непевної дороги. Усіх манила думка про поворот до рідних.

...Мрії, мрії промінні, кого не манили ви, кого не кликали жити й кому не обіцювали квали перемог!...

По слизькому шляху посипався тупіт кінських копит. Ззаду заторохкотіли вози.

Козаки підїхали під везирський замок, де пристала до них турецька підмога та бадьоро пострибали у синь далекого шляху.

...На тарасі замку стояла сумна зажурена дівчина у блакитній паранджі та махала рукою козакові.

А Григор мчав із військом у далечінь. Трівожна думка про Балятон-хон ще більше підганяла його.

Перед ним, за обоїм яснів золотом далекий шлях.

ДУЖЕ ЧУТЛИВІ САМОЧИННІ # протиз'никові прилади має PHILIPS Super 4-38

Роковини співця білоруської волі.

(Власна кореспонденція).

Вильно, 2. листопада 1937.

Білоруський нарід пережив сьогодні незабуті хвилини національної збірної волі і великого свята. Сьогодні відкрили на виленському цвинтарі Росса памятник на могилі одного з найзначніших письменників Білоруси — **Ядвигина Ша** (Антона Левицького), що своїми новелями широко вславив ім'я свого бідного, прибитого народу, давши в них мистецький образ-синтезу білоруського сучасного і загибаючого шляхотсько-народнього світу.

Біля невеликого сірого, камінного ставника зібралися в листопадове, заплакане дощем передвечір'я представники майже всіх повітів Білоруської Землі, провідники існуючих, ще незакритих установ, студентство, молодь, діятеля. Серед тиші, що сповила всіх присутніх, відмовив на могилі письменника молитву відомий білоруський діяч о. **Адам Станкевич**, що опісля в пориваючій промові накреслив полумянними словами змагання білоруської душі до волі. Символом того змагання була велика душа письменника, що аж по смерти дочекалася заслуженого культу цілого народу. Слово проповідника зробило глибоке враження на слухачів, між якими було багато не-білорусинів; при цьому деякі з не-білорусинів поводилися негідно з культурою людини.

Добре зіспіваний хор під управою **інж. Клімовича** відспівав низку релігійних і національних творів. Почесну сторожу біля памятника тримали білоруські пластуни.

Після відкриття памятника ціла білоруська громада перейшла на гроби ще двох своїх великих діячів, братів-священників, **Альбіна і Казимира Степовичів** (останній відомий як національний поет-містик **Свояк**), де теж відмовлено збірну молитву за померших.

Слід згадати, що памятник на могилі Ядвигина Ша уфундувала власним коштом редакція відомого у нас „Шляху Моладзі". **Гром.**

—o—

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

КОМАРНО.

1-листопадове свято в Комарні почалося в неділю 31. жовтня ц. р. торжественною панахидою, яку відправило 3-ох священників по вечірні у парохіяльній церкві за душі померших наших Героїв. Гарну проповідь виголосив о. А. Малиняк. Відтак того самого дня вечором відбулися в льокалі читальні „Просвіти" святочні сходини, на яких проф. М. Ліщинський виголосив реферат при виповненій ущерть учасниками салі. Промова своїм змістом і формою зробила на слухачів величезне враження. Настрій був поважний і святочний. У понеділок 1. листопада ц. р. відправив о. парох Кліш у парох. церкві торжественне богослуження. З нагоди свята зібрано датки на українських інвалідів.

РАВА РУСЬКА.

В неділю 31. жовтня ц. р. в год. 17. о. кан. Твердохліб при співучасти о. Модрицького відслужив у церкві над символічною могилою панахиду за Тих, що згинули на полі слави.

В понеділок 1. листопада о. кан. Твердохліб відслужив торжественну Службу Божу в наміренні українського народу, а по Службі Божій панахиду. Підчас Служби Божої і панахиди співав місцевий хор.

Тогож дня вечором заходом руханкового т-ва „Сокіл" уладжено в гарно прибраній домівці „Української Бесіди" в Раві Руській, святочну академію. Започаткував її хор під управою д-ра Карпевича, що відспівав „Ми йдем вперед". Опісля д-р Роман Гоцький виголосив обширний реферат про листопадові дні, вказуючи на причини наших невдач. Дальшу програму виповнили: виступ жіночого хору під управою п. О. Терпелюкової, що її виголосив п. М. Турянський та виступ мішаного хору під управою д-ра Карпевича, що відспівав „Коли ви вмірали" і „За рідний край". Усі точки випали дуже гарно, за що присутні нагороджували виконавців рясними оплесками. Академію покінчено відспіванням національного гимну.

Слід завважити, що в цьому році вперше по всіх наших установах і канцеляріях перший листопад був вільний від занять.

НЕМИРІВ.

Дня 31. жовтня відбулася в домівці чит. „Просвіти" в Немирові святочна академія. На програму склалися: виступ хору під управою о. Романа Трешневського, що відспівав „Думи мої", реферат про значіння листопадових днів, що його виголосив дир. Ришетуха, деклямації „Ворог України" (Марія Яртимець) і деклямації „Моя ненько" (Олена Потапшик) та відспівання вязанки стрілецьких пісень. Академію покінчено відспіванням національного гимну.

Рано 1. листопада відслужив о. Р. Трешневський Службу Божу в наміренні українського народу, а по Службі Божій панахиду за Полеглих.

ТЕРНОПІЛЬ.

В доповненні до допису в „Ділі" (ч. 243) про розігнання святочних сходин у Тернополі подаємо ще отсі дані:

В неділю 31. жовтня ц. р. влаштовано в парохіяльній церкві в Тернополі панахиду за упавших борців за українську державність, до якої стануло місцеве духовенство; громадянство виповнило церкву ущерть. Серед церкви була уставлена символічна чорна домовина прикрашена тризубом. Безпосередньо по відправі присутні в церкві поліційні агенти зажадали усунення тризуба, що й зроблено, а на духовенство, що брало участь у панахиді, зробили карно-адміністраційне донесення до старості ства під замітом проступку зі ст. 18. права про проступки. Староство вже переслухало старенького пароха о. Вол. Громницького і всіх священників та цілий гурт інтелігентів, про яких поліція думає, що вони причинилися до влаштування панахиди і святочних сходин у „Міщанському Брацтві" вечором в 7. год. 1. листопада ц. р.

В понеділок 1. листопада в год. 9. рано відправлено урочисту соборну Службу Божу в наміренні українського народу у переповненій церкві. Вечором були святочні сходини в „Міщанському Брацтві", але вже на початку промови п. Семчишина явилася на салі поліція і вимагала, щоб присутні негайно покинули салю під загрозою усунення їх поліційною силою. З уваги на те перервано промову і присутні покинули салю, так, що свято не відбулося, хоч попередніми роками відбувалося воно публично за згодою влади. І тут поліція зробила ще одно донесення проти аранжерів свята.

ЦИКІВ, ПОВ. ПЕРЕМИШЛЬ.

В 19-ті роковини Листопадових Днів відправив у неділю 31. XI. о. Шумелда панахиду в церкві, виповненій ущерть народом. У вечорі того-ж дня відбулася в місцевій читальні святочна академія, на програму якої зложилися: вступне слово Козьоринського, хорові продукції муж. хору під управою Гнатовського, міш. хору під упр. Качора, деклямації та кінцеве слово Тихойкого. Свято випало величаво та зробило помітне враження. Слід підкреслити, що цього року на листопадову академію прибули і циківські „русскі".

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ У ВАРШАВІ.

Напередодні великих листопадових роковин, у мин. неділю, зібралося українське студентство Варшави та представники громадянства в домівці У. С. Г. для вшанування памяти Листопадового Чину.

Національне свято мало характер академії з відповідною рефератово-вокальною програмою. Перед академією відбулося у греко-катол. церкві при вул. Медовій торжественне богослуження.

З українського життя в Чехословаччині.

Прага, 1. листопада 1937.

В СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ І ПИСЬМЕННИКІВ НА ЧУЖИНІ.

Загальні Збори Союзу Українських Журналістів і Письменників на чужині відбулися в салі їдальні Українського Жіночого Союзу 29. м. м. По відкритті Зборів голова Союзу запропонував присутнім улаштувати повстанням а місць память померших членів проф. Ф. Щербини і дир. І. Мірного. Незабутньому членові-основникові і членові Управи Союзу І. Мірному голова проф. С. Сірополко присвятив окремо кілька теплих слів.

Зі звітів Управи Союзу виходить, що у відчитному періоді в Союзі було 54 членів, які перебувають частинно в Чехословаччині і частинно розкинені по цілому світі. З цього числа померло двох, один виступив добровільно зі складу Союзу й один приступив до нього. Таким чином на 29. м. м. в Союзі було всього 52 членів.

За цей час відбулося 11 засідань Управи Союзу, 9 прилюдних сходин, на яких члени Союзу виступали зі своїми рефератами на ріжні теми. На будову нагробника на могилі письменника В. Леонтовича зібрано 817.50 чеських корон. А всього в касі Союзу у дні зборів було 933.35 чес. кор.

З дискусії виявилося, що легітимації членів Союзу значно влекшують фахову працю журналістів за кордоном. На цей факт не вибрали своїх легітимацій, а також і тих робітників пера, які ще не приступили до Союзу.

Уступаючій Управі Збори одноголосно признали абсолюторію. По принятті цілої низки ухвал загального й організаційного змісту вибрано нову Управу, до якої ввійшли: голова — С. Сірополко, члени — М. Битинський, І. Кабачків, М. Матюшенкова, А. Яковлів і Л. Янушевич; заступник — П. Феденко, члени ревіз. ком. — Д. Антончук, Б. Мартос і М. Славинський.

50-ЛІТТЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТИ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ.

Саме тепер минає пятьдесят літ, як уперше за українську літературну ниву виступила О. Кобилянська. З цього приводу Український Соціольогічний Інститут у Празі скликав на 30. м. м. ширші сходини своїх членів і гостей для вшанування почесного доктора Інституту — письменниці О. Кобилянської.

Поперше вислухано й оплесками принято лист-привіт до Ювилятки, в якому збори з захопленням дякували їй за такий цінний вклад до нашої літератури та бажали Дорогій Письменниці доброго здоровля і довгого віку для дальшої її праці на користь і славу Рідного Краю.

Потім п. П. Богацький відчитав дуже цікавий реферат п-ні С. Нагірної на тему: „Музичні і звукові моменти в творчости О. Кобилянської". За пізним часом другий реферат про творчість О. Кобилянської Л. Білецького перенесено на чергові сходини. **дк.**

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Туреччина заключила з Грецією військовий договір?

Німецьке Інформаційне Бюро довідується з добре поінформованих кол, що **Туреччина заключила з Грецією військовий договір на 10 років**; його підпишуть мабуть до 2-ох місяців. Премієр Метаксас їздив недавно до Туреччини, щоби приготовити той договір.

Економічний огляд.

Конюнктуральні настрої.

Події на ринку сирівців і вальорів. — „Велика" і „мала" криза. — Змінені господарські відносини і заргози з Ню Йорку та Льондону.

З американського континенту повіяло грізним вітром. Дехто вважає це початком нової господарської хуртовини, яка ще глибоко сидить у памяти цілого світу. Це була загальна криза, що вийшла в жовтні 1929. р. з нюйорської біржі і далась у знаки всім державам і всім народам. Та зріст конюнктури в останніх часах, що проявився таким буйним оживленням у продукції і в оборотах, госсою, себто звишкою товарових цін і курсів промислових паперів, покращанням положення на ринку праці, тощо, позволяв говорити вже про ліквідацію великої світової кризи, про **чергове „просперіті"**. Щоправда, підносились тривожні голоси, що людство йде до нової кризи, що теперішню конюнктуру підтримує штучно загальне зброєння, загальна підготова держав до нових воєн. Але при всій слушности в оцінці причин конюнктурального оживлення („зброєння головним імпульсом цього оживлення") залишали чи залишають песимісти без уваги на те, що розбудова **„оборонного господарства"** — це не тільки громадження зброї всіх родів, але також загальне загосподарювання себе від нових битих шляхів почавши, а на інтенсифікації сільського господарства скінчивши. А таке загосподарювання вимагає довгих років і через те віщування короткотривалости конюнктури через „короткий відних" зброєнь не можна вважати правильним.

Проте вже в серпні ц. р. почався **знижковий рух цін** на товарових ринках. Цей рух у дальших двох місяцях поглибився, обіймаючи майже всі сирівці. На нюйорській і льондонській біржі зявились навіть т. зв. **„чорні дні"**, які своїми панічними настроями заразили навіть ринки, що лежать глибоко на европейському континенті. Катастрофальне просто котування цін деяких підставових сирівців спричинило теж заломання курсів цінних паперів і то не тільки на біржах у Ню Йорку і в Льондоні, але навіть у далекій від них Празі.

Ці депресійні явища в державах, що звільнились уже були з усіх наслідків великої кризи і дійшли навіть до справжнього добробуту та величезного господарського оживлення, мусять мати поважні причини. І їх є чимало: зріст продукції підставових сирівців, спекуляція, зріст продукційної спроможности в ріжних галузях промислу, далекосхідня війна Японії з Китаєм, частинна репатріяція французських капіталів, конфлікт американських фінансістів з президентом Рузвельтом, тощо. Ріжно сплетені ці причини в Америці і ріжно в Англії, та всеж рефлекси їх сягають — як сказано вище — на суходіл Европи, примушуючи і континентальні держави застановлятись над тим, чи стоять вони в обличчі **нової кризи**, яку хтось охрестив „малою", пересуджуючи заздалегідь її розміри.

Економічні знавці запевнюють, що рецедива світової кризи з рр. 1929—1935 неможлива, бо господарські відносини сильно змінились. Згадати хочби дальше істнування інституцій, які регулюють продукцію, а через те не може дійти до такого обезцінення сирівців, як це було в часі останньої світової кризи. „Керована господарка" — мовляв — ніколи не доведе до таких перероствів, які можуть заістнувати в умовинах вільної господарки і які є спричинниками таких проявів, як захитання рівноваги подачі і попиту, тощо. Активність державних чинників, їх інтервенціонізм у ділянці господарства, спиняє рівночасно розгін спекуляції. Сцентралізованння господарських диспозицій в тотальних державах, як Німеччина, Італія, Японія і СССР, виключає світовий характер евентуальної нової кризи. Консумційні кредити, які були одною з поважніших причин кризи з р. 1929, тепер мають далеко скромніші розміри. Те саме є з запасами сирівців. Позаекономічні моменти, себто гра політичних сил, (хоч — до речі — дуже тепер замотана і не без впливу на сучасну господарську депресію, яка зазначилась на ринку сирівців і вальорів) є звичайно в наслідках короткотривала. З моментом коли щезає небезпечний політичний момент — щезають теж і наслідки.

Ось такі аргументи висувають оптимісти, яких особливо багато в Англії, хоч є теж і в інших краях, також у Польщі. Та не бракує теж песимістів. З них найбезпечніші ще ті, які — хоч передбачують глибину „грядучої" кризи — то проте звязують цю кризу тільки з деякими державами. І так напр. у Франції передбачують, що Злуч. Держ. Півн. Америки пережнють в найближчому часі дуже поважну кризу. Її глибину визначають два фактори: 1) загальне зовнішньо-політичне положення і 2) внутрішні господарські реформи. Та разом з тим панує у Франції переконання, що Америка зможе оминути важких результатів, якщо зовн.-політична ситуація покращає, а теперішні заломання вдасться направити без сильної інтервенції державних чинників.

В. Н-вич.

Ухвали IV. Конгресу книговодів і знавців книговодства в Катовицях.

(Заїдомлення учасника Конгресу).

31. жовтня й 1. ц. м. радив у Катовицях IV. конгрес книговодів Польщі. Цього року також **книговоди-українці вперше взяли в ньому участь:** в скількости 7 осіб, в тому 3 зі Львова, делеговених „Секцією книговодів" при СУПРУГА.

Наради конгресу відбувалися в 3 комісіях: 1) науковій, 2) професійній і 3) організаційній.

Рівень нарад не був надто високий. На професійній комісії панувала ще до того нервова атмосфера, спричинена тактикою председінника комісії. Взагалі нещирість президії конгресу до його учасників можна було відчути досить виразно.

Найбільше зацікавлення викликали наради в професійній комісії й тому цій комісії приділено найбільшу салю і найдовше велися там дискусії. Зголошені там були три реферати, а саме: 1) **Професійна освіта і дошколювання, 2) Судові знавці книговодства, їх роля і значіння. 3) Упорядкування правних відносин у званні книговодів.**

До першого реферату ухвалено резолюцій, в котрих стверджено задовільність теперішнього устрою торговельного шкільництва, конечність творення катедр рахунковости, зокрема білянсознавства та конечність контакту тих, що займаються книговодством як наукою, з предметами книговодства.

До другого реферату ухвалено домагатися для проф. союзів книговодів права опінійовати кандидатів на судових знавців, та упорядкувати умовини праці цих знавців.

З реферату про упорядкування відносин у книгов. фаху не можна було довідатися чогось конкретного. Нас, книговодів-українців, застановляло, чому так **поверховно** ареферовано проблему упорядкувати звання книговода. Вияснення прийшло, коли роздано на салі нарад безпосередньо перед започатковуванням дискусій „тези, на котрих має спиратися упорядкування відносин у книгов. фаху". Предложення в останній хвилині конкретного власного плану розвязки цієї справи **мало на цілі заскочити учасників,** здезорієнтувати їх, та тим способом улекшити організаторам осягнення їх бажань. Були підстави побоюватися **опозиції** є її таки конгрес не оминув. Нервувалися промовці, сердився і председінник комісії, що мусів зрадити деякі подробиці з запрацьованого вже нового, 3-го в черги за 5 років проекту закону про книговодів. Мусів також вислухати **чимало докорів** за те, що предложені тези запрацьовані на основі проекту закону, замість навпаки.

Новий проект закону чи пак тези, змінені дещо на основі дискусій, устійнено врешті в такій формі:

Книговоди мають дістати свою власну професійну самоуправу в виді **корпорації.**

Лише особи, приналежні до корпорації книговодів, могтимуть виконувати функції книговодів.

Прийнятих до корпорації вписувати будуть на одну з двох листів: **книговодів знавців або книговодів.**

Умовинами приняття на листу **книговодів-знавців** є: а) осягнення ступня книговода; б) 5 років практики на становищі самостійного книговода; в) вложення іспиту перед спец. комісією.

На листу **книговодів** зможуть вписатися ті особи, що: а) покінчили щонайменше середню школу ліцеального типу; б) покінчили 2 вічні курси для книговодів в часі практики; в) відбули 5-літню практику; г) здожили іспит.

В переходовім часі продовж 8 років на листу книговодів і знавців впишуть всіх книговодів-знавців, заприсяжених в судах і Торг. Промисл. Палатах, як також і професорів книговодства академічних шкіл.

На листу книговодів будуть вписані:

1) книговоди з вищою освітою і 3 роками практики на становищі самостійного книговода;

2) книговоди з середньою освітою і курсом, що його признає Рада корпорації в порозумінні зі шкільною владою, і з 5-літньою практикою на самостійному становищі;

3) особи без повищих кваліфікацій мусять мати 10 років практики на становищі самостійного книговода;

4) або 5 років практики самостійного книговода і здожити іспит з професійної практики, законодавства торговельного, податкового й соціяльного.

Кандидати до корпорації мусять бути польськими громадянами, користати з прав цивільних і громадянських і не можуть мати на собі пятна кари за проступки з жадоби зиску чи з інших низьких спонук.

Принято внесення наших книговодів, щоб іспит здавати з того роду книговодства, в якому кандидат виспеціялізувався, при чому знання іншого роду книговодства малоб бути лише загальне.

Зате **не перейшов наш внесок,** щоби здержатися з намогами законного упорядкування звання як до часу, коли всі організації в Польщі порозуміються дотично того, на яких основах має спиратися закон про книговода. **Досі ріжні організації ріжно уявляють собі будучі правні норми для книговодів.**

Відхилено також наш внесок, щоби задержано для книговодів дотеперішню систему організаційну, замість пропонованої корпорації.

Проект організаторів конгресу вимагав для абсольвентів середніх шкіл дворічних курсів для книговодів, та **на наш внесок** змінено цю вимогу на „покінчення курсів ріжних".

Пропонований закон мав би пристосування до торговельних підприємств I. і II. категорії, та до промислових підприємств I—V. катег. Кооперації очевидно він не торкався би.

Закон почав би обовязувати по 3 роках від дня, в котрому увійде в життя. Повищі тези ухвалено **80 голосами проти 36.**

На конгресі пробували виступати і жиди, однак без успіху. Не можна признати їм щасливого добору тактики.

І. Стеців.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЗАСАДИ ОБНИЖЕННЯ ПОДАТКУ ДЕРЖАВНИХ УРЯДОВЦІВ.

Т. зв. спеціяльний податок, який обтяжує урядничі платні, має бути від 1. квітня 1938 р. обниженний на осьтаких засадах: **етатові** державні урядовці, які заробляють 100—150 зол. місячно, будуть зовсім звільнені від сп. податку, урядовці з платнею 150—200 зол. будуть платити 3 проц. замість 9, — а платнею 300 зол. будуть платити ок. 8 проц. При платнях від 1.000 зол. угору ставки залишаться як досі. **Контрактові** державні урядовці і працівники державних підприємств, які досі платять доходовий податок і через те мають ставку спеціяльного податку нижчу, ніж етатові, будуть мати теж деякі пільги в спец. податку. І так: ті, що заробляють 165 зол. місячно будуть зовсім звільнені, а при вищих щаблях платень до 1.000 зол. буде спец. податок дещо обниженний, подібно як в етатових.

ЗАЛІЗНИЦЯ ШЛЕСЬК-ВОЛИНЬ.

На весну зачнуть будувати залізничу лінію Катовиці-Сандомир, яка має дати відтак найкоротше залізничне получення Волині зі Шлеськом і сандомирським округом. Буде це частинна реалізація давного плану будови великої магістралі з заходу на схід Польщі. Частина, бо продовження лінії з Сандомира на схід передбачене є після будови лінії Катовиці-Сандомир.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЯКИХ КОЛЬОНІЙ ХОЧЕ НІМЕЧЧИНА?

У звязку з промовою Мусоліні на святі 15-річчя фашистівської революції, в якій підкреслена була конечність дати німцям знову „місце під африканським сонцем", — подає преса назви кольоній, що на них рефлектує Німеччина. Ось вони: **Камерун,** простором ок. 790 тис. кв. кільометрів (Німеччина має всього 470.602 кв. км.). — **Того,** простором 87.000 кв. км. і східно-африканські султанати **Руанда й Урунді.** Останні є тепер під зарядом Бельгії, а два перші здебільша під зарядом Франції, в меншій частині — Англії. Найважнішою з цих був. німецьких кольоній є Камерун, бо він скриває величезні господарські і популаційні можливости.

Музична сторінка.

МИКОЛА ЛИСЕНКО.

(У 25-річчя Його смерти)

Ледви 25 літ, одне тільки чвертьстоліття минуло від дня, коли помер Микола Лисенко, батько й основоположник української музичної творчости. 25 літ — не довгий протяг часу для „історичної" перспективи; неодин визначний, великий мистець зазнав справжньої, справедливої оцінки свого таланту та свого значіння після куди довшого часу, ніж одне чвертьстоліття.

Коли Миколу Лисенка вже — за його життя цінили, шанували та звеличали серед українського загалу, коли й досі Його ім'я називають одночасно та рівнорядно з Шевченком тисячі й мільони земляків, які з музикою ближче не мають багато спільного крім, може, сентименту чи любови до неї — то це доказ, що Лисенко став як і Шевченко, якимсь символом, загально національним добром цілого народу. Так воно є й справді. Ім'я Лисенка стало синонімом мистецької обнови народнього музичного мистецтва, як ім'я Шевченка стало синонімом геніяльної мистецької обнови народньої словесности.

В особі Миколи Лисенка ввесь український загал бачив того, якому вдалося першому здобути право громадянства для музичного мистецтва серед свого власного народу і за це загал Його величав; в особі Миколи Лисенка бачимо ми сьогодні того, який працею цілого свого життя розкрив нашому музичному мистецтву ворота до розвитку — і таксамо ми як і майбутні покоління про це мабуть ніколи не забудуть.

Значіння Лисенка саме як цього пробудника нашого музичного мистецтва, як його довголітнього організатора та провідника переростає Його значіння як музики. Його шлях життя, Його обсяг діяльности, Його змагання йшли куди дальше, як іде праця „тільки" — музики. Бо коли той, що тільки творить, обмежується в своїй праці до цієї одної ділянки — дарма, що може в ній осягнути найвищі висоти, то той, що кладе основи під новий рід мистецтва, організує все музичне життя і створює для нього реальний грунт, тривкі рямці і постійне річище, тимсамим будує відповідну основу для музичної діяльности та праці для неї взагалі. Знаємо, що часи перед появою Лисенка були часами, коли наша музика находилась ледви в пеленках; а її несмілі спроби, видістатися „на поверхню", звернути на себе ширшу увагу, зовсім або майже зовсім не вдавалися. Тут, очевидно, абстрагуємо від такого напр. Бортнянського, який працював серед чужих і якого сам рід його творчости — церковна музика чи опери в тогочасному італійському стилі — не могли спопулярнизувати ані самого автора, ані його творів серед широкого загалу українського народу.

Лисенко не мав фактично перед собою нікого, хто бодай сяк-так був би пробував дорогу, яку він пізніше мав би вирівняти та йти нею. Музика жила серед нашого народу тільки у формі народніх пісень; але про те, як використати їх для індивідуального мистецтва, як втягнути в орбіту мистецької творчости взагалі: про якусь самостійну „оригінальну", музику ніхто у нас тоді не думав, чи пак: не зумів цього доконати. Перед Лисенком відкрились великі можливости, але й великі завдання. Він перший врозумівши цей дійсний стан цієї галузі мистецтва — української музики, стан, який був дуже сумний, бо різнився обложові, кинувся з цілою пристрастю талановитого музики, цілим запалом молодої людини та врешті: з цілою сильною волею одного з тогочасних провідників українського руху — у вир музично-творчої, виконавчої та організаторської праці. І коли вперше почали виконувати Його твори, головно ті до слів Шевченка, коли вперше із концертових естрад чи у стінах приватних українських помешкань залунали пісні та хори до українських слів, тоді ніхто не розглядав і не оцінював їх тільки із боку їх музичної вартости та не порівнював з істнуючими тоді іншими, чужими творами музичної літератури: бо значіння українського живого слова у пісні, значіння музичного твору, складеного не тільки українським композитором, але передовсім складеного у дусі такої музики, яка безпосередньо та найкраще промовляла до розуміння українського слухача — не було у тих часах і для тогочасного українця куди важніше, як сама чисто „професійна" вартість твору.

Річ зрозуміла, що у часах, коли жив Лисенко, увесь вихований у традиції народньої пісні та музики, він мусів передовсім звернутись у своїй творчости до тих двох джерел, з яких цілющий напиток пили тоді досі, для кого слово „Україна" і „українець" не були тільки порожнім звуком. Цими двома джерелами були: народня пісня і Шевченковий „Кобзар". Народню пісню Лисенко перший пізнав, заглибив і перший вивів із темряви сільського примітивізму на світло дня, основуючи на цій народній пісні не тільки майбутню українську музичну творчість, але й здобувши завдяки цьому тривке місце для цієї нашої народньої пісні в загально-европейській музичній культурі. У „Кобзарі" Лисенко найшов нові спонуки для своєї власної оригінальної творчости, стараючися музикою передати те, що Шевченко передавав словами. В деяких хорових творах та сольоспівах Лисенкові це зовсім удалося; а коли зважимо, що епічний стиль Шевченкових поем нелегкий до музичної композиції, то тим більша заслуга Лисенка, що він таки взявся за музичне оформлення цих геніяльних Шевченкових творів.

Не мав Лисенко щастя до оперових лібрет; це може й причина, що він, хоча й залишив опери великі щодо скількости сцен, таки не створив справжньої національної — рівної щодо сили його дрібніщим української опери композиціям. Мабуть тематика, звязана з українським народнім побутом і з фольклором булаб йому більше відповідала, як фантастика Гоголівської „Різдвяної ночі" чи психольогічні проблеми переживань Тараса Бульби та драматичність акції цієї повісти. На жаль, на своїй дорозі не найшов Лисенко рівнорядного собі лібретиста, що був би йому влекшив цю працю.

Світова війна чи так: часи після неї принесли переоцінку вартостей у всіх ділянках мистецтва, м. ін. і в музиці. І в нас, яким ці часи принесли великий розвиток нашого музичного мистецтва, змінився підхід до деяких критеріїв власної музичної творчости. Та які не булиб ці зміни й підходи: Микола Лисенко залишиться в нас все як зразок великого громадянина та організатора, великого музичного діяча, який поклав основу під усю нашу музичну культуру.

Антін Рудницький.

—o—

„Тарас Бульба" Миколи Лисенка.

З нагоди премієри найбільшого Лисенківського твору, опери „Тарас Бульба" у Харківській Держ. Опері в р. 1928, відомий український композитор **Пилип Козицький** написав тоді для програмки опери вступне слово, яке подаємо тут дослівно

Повість Гоголя „Тарас Бульба" притягала увагу багатьох композиторів. Досить згадати, що на тему „Тараса Бульби" почав був писати симфонію Глінка, збираєся писати оперу Серов, написали опери: Сокальський („Осада Дубно"), Кюпер („Тарас Бульба"), Кашперов („Тарас Бульба"), Траїлін („Тарас Бульба") і нарешті Лисенко. Сцену побачили лише опери Кашперова (1893 р.) та Траїліна (1914—15 р.). Опера „Тарас Бульба" Лисенка вперше побачила світ у Харкові 1924 р.

У своїй статті „Музыкальные композиторы Гоголя" („Литер. и научно-популярныя приложения „Нивы" липень 1909 р. ст. 419—432) російський критик Баскін перевівши порівняльну аналізу оперових творів на сюжети Гоголя каже: „Да и вообще нужно сказать, что Лисенко ближе всех подошел по характеру своей музыки (в смысле местного колорита) и по духу ее к иллюстрации Гоголя и его типов." Думка про „Тараса Бульбу" — пише історик української музики проф. Грінченко — вперше виникла у Лисенка ще 1874. року після гучного успіху його першої великої опери „Різдвяна Ніч", що із сцени київського оперового театру остаточно переконала композитора в його творчих можливостях і актуально висунула перед ним велике діло створення української національної опери. Але до писання опери Лисенко взявся значно пізніше: з одного боку, поруч з Тарасом його творчу увагу захопили картини іншого сюжету (теж Гоголя) — „Страшна Помста"... з другого — заборона царського уряду виставляти українські твори на сцені відразу перетяла творчі поривання композитора... І фактично Лисенко починає працювати над Тарасом щойно з 1880. року й закінчує її року 1890. (М. Грінченко „Тарас Бульба" Лисенка „Життя і революція", січень 1928. р. 101 ст.).

Лібретто для опери склав Старицький і склав дуже невдало, так щодо мови, як і щодо драматургічної концепції. Ще за 90-тих років відомий літератор і вчений О. Русов, зазначив, що героєм в опері виступає не Тарас, а Андрій. „Згадую вашого „Тараса" — пише Русов у листі до Лисенка — „а якби я сказав — „Зраду Андрія", бо поправді кажучи нема у Вас Тараса. І справді в опері „Тарас Бульба" по суті дано два сюжети: перший — „драма Андрія" і другий — „драма Тараса-батька".

Лібретто через це розплилося, загубило цільність, контактність, динамічність.

Зле побудоване лібретто дуже послаблює, не з вини композитора, сценічне враження від опери. Взагалі з цією оперою Лисенкові повелося точнісінько так, як повелося Глінці з „Русланом і Людмилою", де геніяльна музика поєднана з надзвичайно нікчемним лібреттом.

Самий сюжет „Тараса Бульби" визначає зміст музики, її складові елементи. І хоч в основному в опері маємо елементи українського побуту й української пісні, та польську музику, проте в ній трапляються також і досить помітні відгуки італійщини (польські, сцена в Марильці й католицькі гимни, італійські в аріях та піснях Андрія).

БОГДАН ЛЕПКИЙ

ТРИ ПОРТРЕТИ

Франко — Стефаник — Оркан

Ціна 2 зол. 20 сот., почтова пересилка 30 сот.

Можна дістати у всіх українських книгарнях.

„Всі три портрети це зразки мистецького літературного малюнку та характерології. Їх головна вартість лежить у вправдивих наскрізь людських прикметах трьох письменників". „Прагер Прессе".

Продам плащі, костюми з показу моди

ОСТАПОВИЧЕВА — Львів, Малецького 10/II.

Але де Лисенко піднявся на височінь самобутніх образів і форм — це в тих місцях, де він малює образи, взяті з українського побуту: „Кобзарська дума", сцена з перекупками (I. дія) хор покоївок „Ой, хилить, хилить" (2 явa I. дії), за який, — каже Хоткевич — з радістю можна віддати і всі солодкі арії Андрія і всі оперні трафарети і взагалі ввесь отой ефектовний, але чужий антураж" — спів дівчат, пісня матері, пісня Тараса „Гей літа орел", пісня козаків і прощання матері з синами (2 дія). Взагалі 2 дія одна з кращих в опері.

Не меншою красою, красою самобутнього побуту Запорожської Січи віє з 3-ої дії. В цій композитор зумів з української пісні та її стилю створити своєрідний, унікальний в оперовій літературі, глибоко національний своїм матеріялом і трактовкою кадр з життя запорізької комуни".

Прекрасно побудована арія татарки в першій картині 4-ої дії., арія Андрія — у другій картині тієї самої дії, сцена „Герцю" і зустріч батька з сином у 5 дії.

Кінчається опера сумною піснею козаків.

„Тарас Бульба — монументальний оперовий твір, що мав відбити патос, дух цілої епохи українського життя. В ній ми маємо першу оперу українську своїм матеріялом і духом, в ній композитор дав форму української оригінальної опери великого стилю.

В цьому велике значіння „Тараса Бульби", в процесі зросту української музичної культури. Тому факт постановки „Тараса Бульби" на сцені столичної опери — великої політичної та культурної ваги факт.

—o—

Ще в справі фондації ім. кн. К. Острожського в Тернополі.

(З листів до Редакції).

Недавно сторінки „Діла" були заняті справами фондації ім. Острожського в Тернополі. Гому, що моє становище в цій справі дещо відмінне, маю надію, що Редакція „Діла" зволить помістити отсі мої рядки:

Як відомо, законну управу цієї фондації з п. Паньком Чубатим на чолі розвязала влада з невідомих нам ближче причин — як писав кореспондент „Діла", за фамілійну господарку. Як проявилася ця господарка, ніхто не знає, крім втаємничених; досить, що не було там нічого такого, за що міг би притягнути прокуратор до карної або цивільної відповідальности членів б. управи, бо не чули ми ані про карну розправу, ані навіть про якінебудь доходження. Нікого теж з членів б. управи не притягнено до цивільної відповідальности. Зрештою кореспондент „Діла" був би це оголосив у своїм часі в „Ділі" з найменшими подробицями.

Значить не було в фондації ніяких зловживань, не було теж матеріяльної шкоди для фондації. Отже розвязано законну управу фондації з благих причин, які викрила влада, спонукана доносами людей, що їх імена покищо сховані як урядова тайна. (Булоб вельми вказано, щоб бувша управа фондації подала до загального відома декрет воєвідства у Львові про своє розвязання).

Тимчасову управу фондації поручила влада своєму комісареві п. Андр. Фалендишеві, будівничому в Тернополі, і додала йому прибічну раду, зложену з осіб, ближче в Тернополі незнаних, які не беруть ніякої участи в нашім громадянськім житті.

П. комісар з прибічною радою мав обовязок привернути правильну господарку, мабуть стягнути претенсії фондації до третіх осіб і до року перевести вибір нової управи в спосіб, приписаний статутом фондації. Кожний свідомий українець, кожний, хто не хоче задержати бодай познаки свого громадянського наставлення, був би цей обовязок уже давно виконав і віддав управу фондації до розпорядження українського громадянства в руки вибраних ним членів нової управи. Поступити так вимагає совість і громадянська дисципліна.

Тимчасом що діється? П. комісар Фалендиш перебирає чимборше урядування з рук уряду і господарить уже сім місяців довше, як йому визначено речинець; господарить без контролі громадянського чинника, бо і члени прибічної ради теж іменовані владою та — що більше — забагається йому грати рольо законодавця, до чого не є ніким покликаний, а саме хоче змінити статут фондації і витрачує фондаційні гроші на щедре оплачування проектів статуту.

Саме в цім лежить суть зла і негромадянської поведінки п. комісаря Фалендиша та його прибічної ради.

Тимчасом кореспондент „Діла", замість з місця осудити поведення п. комісаря і порадити йому, щоб не брався за несвоє діло, вихвалює наперед п. комісаря та його проекти, відтак з приводу усунення в проектованім статуті інтелігенції від управи, підносить голос та осуджує, вкінці без найменшої причини вибілює і тимсамим вносить у ряди українського громадянства в Тернополі, і так уже розбитого на атоми, нове замішання та баламуцтво. Кому це потрібне — не знаємо. За те знаємо, що ані п. комісар ані члени його прибічної ради не мали би що робити в громадянстві, що себе шанує.

Справді: найвищий час привернути в фондації ім. кн. Острожського в Тернополі законну і статутом приписану управу.

Іван Боднар.

Від Редакції: З різних причин поміщуємо цей лист щойно тепер.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підстави та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Мацієвич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вітт. Доманицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручники до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Реданційна комісія: проф. В. Чередіїв, проф. К. Мацієвич, доц. Вітт. Доманицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають на курси особи з **закінченою високою та середньою сільг.-госп. освітою**; особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (а підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 88 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На ширшу відповідь прикладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:
krajinský Technicko-Hospodarský Institut, Podebrady cechoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. ІІ. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Високій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії, Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й перероблення садовини та городини, Оброблення шкіри, Мілозаретва, Фотографії, Радіотехніки.

Провідник мароканських сепаратистів на засланні.

Французька влада заслала до Габону (кольонія у рівниковій Африці) професора мусулманського університету у Фезі, Аллая ель Фассі, бо ствердила, що це він був головним організатором заворушень у французькій північній Африці.

В усіх містах (Фез, Рабат, Касаблянка і Марракеш) переводила поліція ще дальші арешти між націоналістичними діячами. В кожному місті туземні суди в асисті французьких представників розглядають справи арештованих за недавні заворушення та карають арештами від 3-ох днів до 2-ох літ. Всіх засуджених понад 6 місяців відвозять під сильною ескортою далеко в гори Великого Атлясу.

—o—

Діяльність ГПУ в цифрах.

За минулий місяць розстріляли в СССР 594 особи.

Закордонні кореспонденти довідуються, що передучора (в середу) розстріляло ГПУ разом 36 осіб. В Зельценівській окрузі розстріляли начальника рільничого виділу, в Мостовській окрузі 2 людей, у Челябинській окрузі 7 людей, в Сталінградській окрузі 9 осіб, в Горківській окрузі 3 особи. Окружний суд у Харкові засудив на кару смерти 5 членів контрреволюційної організації, яка „саботувала достави для червоної армії". Вчора (в четвер) розстріляли в СССР 16 осіб: у Харкові 5 членів „контрреволюційної правої організації, в Ленінградській окрузі 5 і у Пскові 6.

ДАЛЬШІ АРЕШТУВАННЯ ЧЕРВОНИХ ДО-СТОЙНИКІВ.

У Москві говорять, що ГПУ арештувало Рудзутака, б. заступника голови совнаркому СССР, члена центрального комітету партії і кандидата на члена політбюра. ГПУ арештувало мабуть і нар. комісаря лісового промислу Іванова, якого преса кілька разів атакувала.

Ще раз запрошують Японію до Брюсселі.

Авас довідується, що американська делегація на брюсельську конференцію домагається, **щоб Японію ще раз запросити на конференцію,** тому, що Японія мотивує відмову участи обставинами, що конференцію скликано з почину Ліги Націй.

На четвертому засіданні конференція ухвалила **ще раз запросити Німеччину** та покликати підкомітет, який мав би навязати контакт з Японією та одержати інформації, на яких умовинах погодився би японський уряд на співпрацю з державами, що беруть участь у конференції. Колиб відповідь Японії не була цілком безнадійна, підкомітет міг би взятись до посередництва між Токіом і Нанкіном.

ЩО НА ТЕ ТОКІО?

Домеї твердить, що Японія відповість відмовно на нове запрошення взяти участь у брюсельській конференції сигнатарів, договору 9-ох, бо ця конференція сильно звязана з Женевою; Японія воліє безпосередні переговори з Китаєм. зрештою інтервенція великодержав може хіба лише скомплікувати положення.

Запит комітету неінтервенції до еспанських урядів.

На пленарному засіданні комітету неінтервенції, що відбулось у четвер пополудні, представники 27 держав приняли резолюцію підкомітету зі застереженнями і дали льордові Пліммутові повноваль звернутися до обох еспанських урядів з запитом, чи приймуть вони пропозиції комітету щодо евакуації добровольців.

Коли одна і друга сторона погодяться, комітет неінтервенції вишле на терен війни дві комісії, які практично зайнялисяб підготовою відкликати чужих добровольців. Є мало виглядів, щоб обі противники на пропозиції погодилися, отже в Льондоні сумніваються, чи до висилки комісій дійде ще цього року.

Мабуть національний уряд ставиться до справи евакуації прихильно.

По широкому світі.

Польща заключила умову з Болівією у справі кольонізації округи Чапаре.

Большевицька гранична сторожа затримала на озері Ладога 13-ох фінських рибаків з 4-ма човнами.

У Швайцарії рада кантону Швіц одноголосно заборонила всі комуністичні організації. Такі самі заборони ухвалила вже давніше влада кантонів: Женева, Вадт і Нефшатель.

У Чехословаччині йде підготова до врочистого святкування 20-х роковин большевицького панування.

Британська влада в Гібральтарі переловила віз, яким пачкували зброю до національної Еспанії.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Нова українська піяністка.** В неділю 7. листопада ц. р. виступить у малій салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка з власним концертом молода піяністка **Слава Ганчерюк,** яка минулого року закінчила з відзначенням концертовий курс. У програму концерту входять твори Баха, Шумана, Шопена, Ліста та з українських композиторів твори Людкевича, Барвінського, Ревуцького й ін. —2

— **Перша лекція** модних танців при вул. Рутовського 22, ІІ. пов., Народній Дім, відбудеться в суботу 6. листопада ц. р. для молоді точно в год. 5., для старших в год. 7. Чергова лекція відбудеться у вівторок 9. листопада ц. р. 2012

— **Показ моди** — плащів, костюмів, суконок вовняних, шовкових — вечірніх, візитових і балевих на підставі оригінальних паризьких узорів **відбудеться у Станиславові, дня 7. XI. ц. р.** в год. 7-ій увечір у салі „Народньої Торговлі", Собіського 20, а в **Дрогобичі дня 8. XI. ц. р.** в год. 7-ій увечір у салі „Народнього Дому". — **Остаповичева, Львів.** 2032

— **Святочне відкриття Християнського Інтернату для українських студентів** відбудеться в неділю, 7. ц. м. Після архиєрейської Служби Божої в церкві ОО. Редемптористів при вул. Зибликевича, почнеться в год. 12.45 академія в авлі інтернату при вул. Супінського. Співає студентський хор „Бандурист".

— **Скрипковий речіталь в радіо.** Іван Сенкевич, учитель Музичного Інституту ім. Лисенка у Станиславові, виступить 8. ц. м. перед львівським радіомікрофоном із скрипковим речіталем. У програмі твори Штравса, Крайслєра і ін. Початок в год. 18.10.

— **Мистецькі концерти на провінції.** Довідуємося, що відомі наші мистці, оперовий тенор Михайло **Голинський** і піяністка Галя **Левицька,**

рішились уладити спільні концерти в деяких повітових осередках. Дохід призначують на потреби Рідної Школи в даній місцевости. В листопаді ц. р. порядок концертів такий: 8. ц. м. Добромиль, 10. Ярослав, 12. Яворів, 15. Рава Руська. Подробиці будуть подані в афішах на місці. Можна надіятися, що наше провінціональне громадянство масово скористає з особлившої нагоди і явиться на тих концертах, причиняючись до підсилення Рідної Школи.

— **Концерт у Тернополі.** Філія Музичного Товариства ім. Лисенка в Тернополі, уладжує в суботу 6. ц. м. в салі Української Бесіди в 25-ліття смерти Миколи Лисенка Концерт, зложений з його творів.

— **Вистава образів членів групи „Лінія"**, Отгона Гана, С. Ласовської, В. Ласовського та Е. Васильковського, буде отворена в неділю, 7. ц. м., в год. 12 в домівці Союзу артистів-пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1.

— **Під закидом нападу на пошту у Ферлієві** в кінцем серпня ц. р. перебувають у слідчій вязниці в Бережанах: Іван Самарик, Ярослав Щербанюк, Стефан Скробач, Іван Гришишин, Михайло Лилька, Василь Шмігель, Андрій Гаран, м-р Ошитко, Богдан Бігус, Роман Рогожа, Богдан Прибило, Роман Андрухович, Зенон Косак, Н. Івахів і С. Гошовський.

6. XI. 1937.

Осінні Вечерниці К. Л. К.

в салі Ремісничої Палати.

— **Латинську парохію** створено у Звенигороді Бучацького повіту. Побудовано вже костел і нові мешкальні будинки, а в найближчому часі буде там іменований польський парох. Звенигород село в більшости українське.

— **Знаменне письмо.** Головна Управа Рідної Школи одержала на днях від кружка Р. Ш. в Підкамені письмо такого змісту: „Старшина кружка Рідної Школи з правами повітового у Підкамені, визнавши превелику виховну вартість і високі відповідальні завдання Р. Ш. в часі червоного терору на східньоукраїнських землях за національні цінности, рішила зректися своєї позички Головній Управі до ч. 3567. Одночасно титулом нової позички висилає окремо чеком рату. Кличемо всіх, що Їм дорога рідношкільна ідея, вступити в наші сліди". — За Старшину — слідують підписи.

— **Арештували священника.** З доручення слідчого судді при окружному суді в Синоці, арештовано о. декана М. Мілянича під закидом, що він як катехит у школі біля Устрік Долішніх, нібито намовляв шкільну дітвору до ушкодження в школі портрету одного з державних достойників. Такі зізнання мала зложити малолітня шкільна дітвора і це послужило за підставу до арештування. Дітвору переслухувала спершу місцева учителька, після чого прибула поліція, придержала дітвору, а вечором перевезла її під ескортою до городського суду в Устріках на переслухання. Нема сумніву, що судове слідство виявить невинність о. Мілянича.

— **Окупаційний страйк** вибух у фабриці моколяди „Газет" при вул. Панеиській у Львові. Коло 250 робітників і робітниць застрайкувало та обсадило фабрику, домагаючись підвишки плат і приняття звільнених робітників.

— **Аванс 50 тисяч службовців.** Рада міністрів приготовляє, як повідомляють із Варшави, аванс державних урядовців, що має наступити з початком нового року. Аванс обіймає урядовців і нижчих службовників, суддів і прокураторів, військових старшин і підстаршин, граничної та вязничної сторожі а врешті службовників державних підприємств. При авансах братимуть під увагу число літ служби, службової кваліфікації та старшинство урядників. Першенство мають нижчі категорії й ті, що в 1934 р. втратили при зачисленні їх до нових груп платень. Аванси будуть майже вдвоє численніші ніж торік і обіймають коло 50 тисяч державних працівників.

— **Партійні порахунки.** На редактора „Голосу" п. Богдана Кравцева напав 3. ц. м. коло друкарні Наукового Т-ва ім. Шевченка якийсь мужчина і вдарив його із заду в голову. Після того напасник утік, його два товариші сказали, що вони „фронтовики", значить члени т. зв. фронту національної єдности.

— **Обікрали Ставропігію.** До канцелярії Ставропігіяльного Інституту при вул. Бляхарській у Львові, добулися в ночі вломники і розбили т. зв. фортунковою системою дві огнетривалі каси. В обох касах знайшли готівку коло 3.000 зл., яка сталась добичею вломників. Цінних паперів вартости кільканацять тисяч зол. не рушили.

Ревеляційна новина!

СПОМИНИ СОЛОВЕЦЬКОГО ЗАСЛАНЦЯ одного з найчільніших сучасних білоруських діячів та письменників.

ФР. АЛЯХНОВІЧ

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ

ЦЯ КНИЖКА — ЦЕ ЧЕРГОВИЙ ДОКУМЕНТ ТРАГІЧНОГО РОЗЧАРУВАННЯ ЛЮДИНИ, ЩО ВІРИЛА У БОЛЬШЕВИКІВ.

Мистецька окладинна арт.-мал. С. Гординського. — Книжка прикрашена портретом автора та оригінальною знимною із заслання.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 1.20 — ПОЧТ. ПЕРЕСИЛКА 30 СОТ. ЗАМОВЛЯТИ У ВИДАВНИЦТВІ „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10 АБО У ВСІХ КНИГАРНЯХ КРАЮ.

— **У справі віддовження урядовців.** Голова ради міністрів ген. Складковський рішив закінчити акцію віддовження державних урядовців і визначив день 31. грудня ц. р. речинцем, до якого можна вносити подання у справі віддовженевої позички. У звязку з продвженням на основі арт. 11 скарбового закону з 1937 р. правосильности президентського декрету з 14. листопада 1935 р. про спеціяльний податок від винагород, виплачуваних з державних фондів до 31. березня 1938 р., — премієр Складковський продовжив речинець знижених оплат і зачетів на урядничі пенсії у висоті 40 або 50 проц., до дня 31. березня 1938 р.

— **Масова редукція в магістраті.** Управа м. Львова виповіла посади коло 200 контрактовим урядовцям магістрату. Масова редукція викликала велике огірчення, бо двіста осіб утратило кусник хліба, яким удержували переважно ще й родини.

— **Смерть від таємного стрілу.** У Вибудові пов. Бережан, як нас повідомляють, стояли вечором на містку на дорозі: Прокіп Ковалик, Василь Мельник і Петро Фурда. Не прочувавши нічого злого, почули нагло оклик „стуй", а рівночасно упав стріл. Поцілений кулею, як оказалося револьверовою, Прокіп Ковалик упав, та по хвилі піднісся, доволікся до загороди Михайла Пасічника і тут під стіжком збіжа знову впав. За ним прибігло двох поліціянтів, а саме Маркович і Вільховий з постерунку Конюхи. Тяжко раненого Прокопа Коваликa відставлено до шпиталя в Бережанах, де він на другий день помер. Перед смертю зізнав, що постріляв його постерунковий Вільховий, чому, не знає. Крім пострілової рани мав в околиці черева синці якби від побоїв. Слідство в цій справі ведеться.

— **Неправдива вістка.** „В 113-ім числі „Діла" з дати Львів, 26. травня 1937 р., появилася новинка п. н. „Чим займаються ендецькі дівчі?" того змісту, що в Лодзі арештований адвокат Ковальський. Коли ця вістка виявилась неправдивою, Редакція перепрошує адв. Ковальського за мимохіть зроблену йому кривду і складає 200 зол. на суспільні цілі до рук адв. Мацейка". Таку заяву склав відповідальний редактор „Діла" на розправі в пятницю 5. ц. м. перед суддею Льокером, тому, що проти нього вніс адв. Ковальський з Лодзі акт обвинувачення. По зложенні згаданої заяви, повновласник адв. Ковальського з Лодзі адв. м-р Мацейко зі Львова відкликав акт обвинувачення. Суддя припинив справу по думці ст. 72 к. к.

— **Загадочне вбивство.** Станиславівську слідчу владу повідомлено про загадочне вбивство. До хати 27-літнього Дмитра Турчака в Потічку пов. Снятин увійшли два озброєні в кріс мужчини. Один з них приступив до Турчака і стрілив йому в груди. Коли нападений впав неживий на землю, оба напасники втікли. Справою заялася поліція, яка покищо не викрила винуватців.

— **Сильний напір поляків на Полісся.** Рік 1937, а властиво його друга половина, дав, як хваляться польські газети, сильне зміцнення польського стану посідання на Поліссі. Під опікою „Звйонзку Полеского" і „Стоважишеня купцув польскіх" повстають у всіх містах і містечках польські крамниці. Мірилом може бути факт, що в самім Бересті, де досі вся торговля була в жидівських руках, де було друге таке жидівське гетто, як у Вильні, від жидівського погрому 13. травня ц. р., заложили 150 польських крамниць. На Полісся прибувають постійно польські купці з заходу, головно з Познанщини і Поморя. Закладають вони крамниці пляново з наміченим наперед розміщенням, щоб не було конкуренції. Від кількох місяців істнує в Бересті „хшесьціянська" (польська) гуртівня, в якій беруть товар усі споживчо-кольоніяльні польські крамниці. В короткому часі — як пишуть польські газети — мають повстати відділи цієї гуртівні в інших містах на Поліссі. Також мають побудувати в Бересті торговельні галі на площі римо-кат. парохії і там буде окремий ринок для польських страганярів. Прибувають туди також польські ремісники з Познанщини, але менше, як торговці. А де наш відпір?

— **Львівська хроніка.** На площі Теодора якийсь злодійчук вирвав пані Лерер торбинку з готівкою 40 зол. — На вулиці Личаківській трамваєвий віз наїхав на фіру Мих. Федечка з Ляшок Мур. і розбив її та скалічив коня.

— **Краєва хроніка.** Невідомі злодії вкрали з бюрка власника крамниці з обувою Геноха Мардера-Фіяля у Тернополі при вул. Срібній ч. 17. готівку 2.365 зол. і 13 ам. долярів та домове срібло вартости кількадесять зол. — У домі Альфреда Штокера в Коросні вибух земний газ, який зовсім знищив будинок, а зпід його звалищ добули сильно поранених Альфреда та Марію Штокер, яких відставили до шпиталю. — Реставратор у Зимній Воді під Львовом Леопольд Діндорф застрілив 26-літнього купця з Катовиць, Михайла Качмара, який у підхмеленому стані здемолював реставраційну обстанову і наставав на життя Діндорфа. — У Стрию арештовано Пазю Віт із Керниці дрогобицького повіту, що добулася при помочі витриха до мешкання Адольфа Гільмана і вкрала гардеробу вартости 500 зол. — До бюра каси Стефчика в Ямельниці біля Сколього дісталися вночі злодії й розбивши залізну касу, вкрали готівку в невідомій висоті. — У Хлопчицях пов. Рудки стрілив хтось крізь вікно до мешкання Ізраеля Коха та до сусіднього дому Сари Лінгардт.

Всі подивляють безконкуренційно дешевий український 5-лямповий супер

ВЕЛИТ 38

з магічним очком.

РАДІО ЕРГОН

Львів, вул. Сикстуська 48.

тел. 117-32

— **Чотири залізнични** в українських [illegible] що головні туристичні [illegible] будуть вільні від нових граничних загострених приписів.

— **Присуд на комуніста.** Перед судом присяглих у Ряшеві станув Натан Кестехер, який підчас походу людової партії в Ланцуті разом з Мозесом Фішлером кричав голосно, вихвалюючи устрій совітської Росії. Фішлер утік, а Кестехера арештували. Обвинуваченого в комунізмі засудили на 2 роки вязниці.

— **Знову долярівкова афера.** Прокуратура закінчила вже доходження проти Гольдберга і Фридлянда, директорів банкового товариства у Гродні. Обвинувачено їх за махінації з долярівками на шкоду коло 30 тисяч осіб на терені цілої Польщі.

— **Ранений лис напав на дитину.** Власник маєтку Прусовщизна під Вильном, Лентовський вибрався з братами і синами на дики. По дорозі стрілив до стрічного лиса, але він утік до ліса. Незабаром синок Лентовського побачив під кущем лиса, який кинувся на хлопця і покусав йому руку. Надбігли старші і добили лиса. Був це той сам лис, якого постріляли, як тільки вийшли з дому.

— **Напад на залізничу стацію.** На румунську залізничу стацію Ядова напало кількох озброєних людей і стероризувавши начальника, розторощили залізну касу, з якої забрали 20.000 левів

і 6.000 левів стемплевими значками. Невдоволені, що не знайшли більшої готівки, знищили бюрове уладження та з мешкання самого начальника забрали цінніші річи.

— **Рікні вістки.** В околиці Дамашку настала сильна повінь, що знищила 500 домів, при чому згинуло 25 людей. — Над летовищем під Букарештом зударилися два літаки, причому один упав на землю і пільот згинув.— На одному з Алеутських островів вибухає вулькан. Острів не має населення.

— **Справлення помилки.** У статті „Черговий удар на українську кооперацію на Волині вкралася при кінці статті помилка: замість 43.713 зол. має бути 43.103 зол., отже кінець речення звучатиме: ...„сусідна молочарня в Антонівці за 527.713 л. молока виплатила 43.103 зол."

—o—

ПЛЕБІСЦИТ У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Ректор львівського університету Кульчинський видав таке доручення: Всі студенти, що належать до вшехпольської молоді і студенти жиди будуть сидіти окремо у викладових салях.

Крім того — студенти і вільні слухачі мають зложити особисто в деканатах своїх видів декларацію на підставі таких зразків:

А) Хочу сидіти зі студентами, що належать до вшехпольської молоді.

Б) Хочу сидіти зі студентами жидами.

Ц) Не хочу сидіти ні зі студентами вшехполяками, ні зі студентами жидами.

Такі декларації мають складати тільки студенти, що не належать до вшехпольської молоді, ані не є жидами.

Ці декларації мусять студенти зложити під примусом.

АРЕШТУВАЛИ ЛЯРГО КАВАЛЄРА.

Паризький „Матен" повідомляє, що у Валенсії арештували з доручення республиканського уряду лідера крайних лівих партій Лярго Кавалєра. Арештували його у хвилині, коли він хотів виїхати з Валенсії до Барсельони.

—o—

Виступ еспанської танечниці.

МАНУЕЛЯ ДЕЛЬ РІО.

Велитенські афіші та принадливі у вечірньому повітрі неонові реклями люксусових паризьких і берлінських мюзікголів, сповіщають останніми часами щораз то частіше атракційні виступи чистокровних еспанських танечниць. Найчастіше виводяться вони із групи еспанського народнього балету, що його на зразок російського балету Діягілєва зорганізувала і на вершини мистецтва підняла найбільша еспанська танечниця Аргентина. Із кріавої своєї батьківщини розбрилися чільніші балетниці по світі і декотрі з них як нпр. Наті Моралес, що недавно мала свій вечір у Кракові або Дора дель Монте у Парижі, здобули вже на еміграції деяку популярність.

Вчора у Великім Театрі у Львові виступала Мануеля дель Ріо. І танцювала справді добре, орудуючи вправно тараккальцями-кастаніетами, костюми мала також гарні, але не дихнула на нас жаром андалюзійської крови, не порвала кон трастами настроїв, не вичарувала перед нашими очима візію давньої у сонці і квітах скупаної Еспанії. Бо навіть у цих народніх танках етнографічні елементи були придушені особистими танковими задумами, доречі, з дуже слабо розвиненими виразовими можливостями. Навіть „Данса-Мора" містичний танок, де має бути зазначений вплив арабський на життя простолюддя, був лише слабим ледви замітним відгомоном експансивности маритансько-арабської культури, що глибоко вкорінилася головно у південно-східних провінціях піринейського острову і довгі віки її елементи були виразні у всіх ділянках еспанського мистецтва.

Також дуже шкода, що у програмі вечора не було ніодного танку при супроводі не тільки гітари, але і співаної мельодії, що таке своєрідне в еспанських танках, як нпр. „фанданґо" чи „фіоля д' еспань", що у минулому столітті були найбільшими танковими козирями у цілій Европі. Не бачили ми правдивої „сарабанди" ні болера — хоча вони у нас так часто появляються, нераз у дуже аматорській, примітивній інтерпретації. А так хотілось би побачити „екзотику" — вірну, без надмірної ретуші і свобідної сценічної прикраси.

Остаточно, невже маємо подумати, що під покришкою шумно заповіджених з мельодійними прізвищами, славних еспанських танечниць і фільмових зірок, передістаються до нас — на „далекий схід", симпатичні танечниці, але мадридських чи барсельонських кабаретів?

Коли так, то вчорашній вечір був зовсім вдатним гостинним виступом. **М. Пастернакова.**

† Посмертні згадки.

МИХАЙЛО БОЖИК.

В четвер 4. листопада ц. р. помер на удар серця Михайло Божик, скарбовий урядовець у Раві Руській. Причиною несподіваної смерти було правдоподібно те, що скарбовий уряд звільнив його з днем 1. XI. ц. р. в стан нечинний та признав йому у відношенні до його літ служби низьку емеритуру. Вістка про ненадійну смерть М. Божика наповнила сумом усіх, що знали його, бо Покійний відзначався гарними прикметами душі, був завсіди привітний і готовий до прислуг. Був дуже релігійний та побожний і свою побожність маніфестував не тільки молитвою, але й великим числом добрих учинків. Похорон відбудеться в суботу 6. ц. м. в год. 14. з дому жалоби при вул. Гурки 34 на цвинтар у Раві Руській. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

ТЛУСТЕ.

Про життя, відносини і можливости праці у Тлустім. Тлусте — це типове, подільське містечко. Лежить в заліщицькому повіті, на шляху Чортків-Заліщики, над річкою Тупою, допливом Серету; начислює 4.200 душ населення, з чого на українців припадає 1.300 душ, поляків 500, жидів 2.200 душ. З важніших будівельних обектів є в Тлустім церква в будові, що буде найкращою церквою на галицькім Поділлі, рим.-катол. костел, 3 жидівські божниці, магістрат і два доми Українбанку та палата власника дібр. При головній вулиці мають українці 9 домів, решта українців має свої доми на передмістях. Під гігієнічним оглядом місто в дуже поганому стані. Порох в місті такий, що по переїзді авта дорогою, їадять їх тепер доволі до Заліщик і з Заліщик, не можна ніяк дихати. Всі бруди і нечистости та кільоки вилизується на дорогу. Хоч в місті є електріка, жидівське підприємство, але з цього світла ніхто не має користи, бо це не світло, лише мигавка, що на ніч певно кілька разів мусить загаснути. Крниці теж невідповідні. Грекокатол. парохія не обсаджена, є завідатель, але доконче потрібний добрий парох, та де й поміч'ник, бо тлустецький парох мусить обслужити крім Тлустого, ще три сумежні села. Поляки мають пароха і катехита, хоч до обслуги польські священники в Тлустім мають менше душ. Ми на ложнім полі відсталі і тут також. 7-кл. школа обсаджена майже виключно поляками, бо на 12 учительських сил заледви 1 українець. Городський суд на 13 осіб персоналу має трьох українців, в тім один судія. На почті і залізничій стації нема ніодного українця. З українських просвітно-культурних установ є: філія „Просвіти", кружок „Рідної Шк." на правах пов. кружка, філія „Союзу Українок", чит. „Просвіти" і „Луг". Всі ці товариства або животіють або не проявляють ніякої діяльности. Під торговельним оглядом Тлусте є дуже рухливим містом, головно збіжевий ринок тут великий. Можна сміло сказати, що вся торговля в руках жидів. На 18 спожівчих крамниць ледви одна складниця П. С. К. Борщів для кооперативи, міська українська кооператива з торгом коло 2.000 зол. місячно, кулко рільниче з торгом коло 8.000 зол. місячно, без солли, бо кулко має гуртівню солли. Решта жидівські крамниці, деякі стоять краще ніж П. С. К. На 12 крамів зі скірою, чи готовою обувою є 1 українська крамниця, решта жидівські. На 15 галянтерійних крамниць є одна укр. крамниця дуже слабенька галянтерія, крами з готовим убранням, три склади з деревом (будівельний матеріял), 8 крамів зі содовою водою, два паперові склади все те у жидівських руках. Одна з пашерових крамниць має теж виносчальню книжок. Книжки дуже лихої вартости, але в цієї виносчальні черпають не то наші мішани, але і наша інтеліґенція головний ворм. Отрашенно потрібна власна бібліотека, бо наша молодь виховується на літературі, що вносить у наші ряди хіба лише спустошення. Мясарських крамниць в Тлустім 10, з тому 8 українських, 2 польські і 7 ятох з мясом рогатої худоби в жидівських руках. На 6 ресторанів є 5 жидівських, одна українська, яка має теж гостинницю (власник Корнило Лагодинський). Складниця П. С. К. назагал торгує доволі добре. Був в Тлустім свого часу свій П.С.К. Зліквідований П. С. К. залишив по собі добре зорганізовану сітку кооператив в повіті. Борщівська складниця завела торгівлю збіжжам, але не знати з якої причини зліквідувала в Тлустім експортовий збіжний магазин, що його свого часу вдалося П. С. К. у Тлустім поставити на доволі високім рівні. Здається, що торговли збіжжам йшла борщівській складниці в Тлустім в початках краще ніж іде тепер. Здається причина в тому, що не стало в Тлустім дир. Мацькевича, який перейшов до П. С. К. Перемишль. Є в Тлустім теж „синдикат збожови", який крім машин і штучних потнів починає торговлю збіжжам на більшу міру. Але ві П. С. К., ні Синдикат не мають ще в своїм обороті ні 1/20 частини торговлі збіжжам, хоч „синдикат" більше купує збіжжа ніж П. С. К. Тут жиди мають перше місце і довго ще будуть його мати. Кредитових кооператив в Тлустім є три: одна українська, одна польська й одна жидівська. І польська і жидівська кооператива розпивається добре, українська є в застою. Причина в тому, що поручила зь П. С. К. Тлусте і попала в фінансові клопоти. В Тлустім є аж 10 адвокатських канцелярій: 3 українські, 1 польська з українським конципієнтом і 6 жидівських. Українські адвокатські канцелярії і польська ледви животіють. Жидівські між виключно українським населенням проспериють, бо навіть свідомі люди, як справники кооператив, йдуть до жидівських канцелярій (Цапівці і велині патріоти з Торського). Лікарів є 3 жиди, 1 українець. Дентисти — 1 українець, 1 жид. Політичної організації в Тлустім нема ніякої. І нікого голова не болить, щоб створити якусь політичну організацію. До Тлустого не показався ні один посол, хоч свого часу з заліщицького повіту був в сенаті і сенатор. Отже назагал стан посідання українців під оглядом торговельним, економічним, просвітним і політичним дуже мізерний. Тлусте й околиця замість йти вперед, стомилевими кроками йдуть назад. Причини: розвиреність інтеліґенції і наклепи невідповідальних одиниць на старих працівників, бо наклепами ще ніхто нічого не збудував і в Тлустім не дасться нічого збудувати тим більше, що легко видати на когось каменем, але дуже важко щось робити. Трохи краще для українців у Тлустім предоставляється ремісничий стан. Але щож, наші ремісники також ходять семопас і нема кому їх зорганізувати. І так на 12 шевців є 6 українців, 4 поляки, 2 жиди; на 17 столярів — 6 українців, 3 поляки, 8 жидів; 3 стельмахи українці, інших нема; 2 слюсарі — 1 українець, 1 жид; 7 бляхарів — всі жиди; 5 кравців — в тому один українець; 4 фризери — всі жиди; 4 годинникарі — всі жиди; з пекарів 3 жиди, один українець; один ликерник жид, 2 говорознавці — один українець, 1 жид; 2 римарів — один українець, один жид і 3 ковалі жиди. Отже перед українцями в Тлустім багато праці, щоб бодай частину торговлі перебрати у свої руки і зорганізувати село. До того треба багато праці і то совісної, не гамірливої. Можемо дати працю ще багатьом зпоміж нашої безробітної інтеліґенції, що і по Тлустім ходить та не має до чого чіпитися і є посміховищем других наших. Всі можемо теж краще якось заживти, як нині живемо. Отже до праці над собою!

—o—

Спорт.

Не довго це тривало... Кара, що її наложив ВГ і Д. ЛОЗПН-у на дрогобицький Юнак не тривала довго. До Львова приїхала спеціяльна делеґація від Юнака, яка так довго бідкувалася у Львові аж милосерний ЛОЗПН дарував Юнакові кару і анулював рішення ВГ і Д. про замкнення гриша.

Театри.

Великий Театр:

Субота 6. XI. год. 4. попол. „У святоіванську ніч" казка для дітей. Год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Неділя 7. XI. год. 12. попол. „Святоіванська ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Субота 6. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька" (вистава продана, абон. неважний).

Неділя 7. XI. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 „Жабонька".

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. Вечір нової поезії.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:

6. XI. Муж двох жінок.

7. XI. Довбуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайліян Доктор).

АТЛЯНТИК: „Кід Галягад".

ВАНДА: „Голгофта".

ГРАЙКИНА: „Шпіонаціналітєя" з Ліль Даговер.

ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть боби".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеґи-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолюлю", „Забута симфонія".

МЕТРО: „Шаржа легкої бригади".

МІРАЖ: „Август Сильний, король Польщі" із Тамарою Вишневською.

МУЗА: „Камеліова дама".

ПАКС: „Тоні з Відня" із славним хором „Відер Зенгеркнабен".

ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Водо).

РАЙ: „Бльонд Кармен" із Мартою Еґерт.

РІЯЛЬТО: „Бурстеатер".

СВІТ: „Кров на морі", „На згарищах щастя".

СТИЛЄВЕ: „Один поверх вище" і ревія

ТОН: „Трафальгар".

УТІХА: „Вожд червоношкірих" і ревія.

ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

Жіночі торбинки

гачки, портфелі, портмонетки, валізи, кесесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салігандра.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Мемфіс, Сікара, Геліган".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 6. листопада 1937.

БЕРЛІН 18.10 Розр. музика, 22.30 Танкова музика; БІЛГОРОД 18.45 Пісні, БУДАПЕШТ 17.00 Джез на два форт., 18.10 Цит. музика, 21.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.15 Рел. пісні, 17.55, 18.00 Нар. пісні, 19.25 Мельодії І. Штрауса (батька та сина), 20.50, 21.00 „З 70 хв. довкола світа" вес. муз. авд., 22.10 Концерт на форт. і орх. Брестена, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 21.15 Вес. мельодії, КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття, 17.40 „Польська краса" оп. Недбала (фраг.м.), МІЛЯНО 17.15 Джез, 20.30, 21.00 Розр. музика, ПРАГА 20.15, 21.00 „Виноробри" оп. Недбала, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00 Симф. концерт, РІМ 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля прінчіпесса ді Ту Век" оп. Гатта.

Неділя, 7. листопада 1937.

БЕРЛІН 18.00, 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 Вок.-муз. концерт; БІЛГОРОД 21.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 18.30, 19.00 Цит. музика; БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 21.00, 22.00 „Три бідні миші" оп. Вальт. Кольо. ВІДЕНЬ 18.00 Розр. концерт, 20.00 Нар. пісні Гор. Старі, 20.05, 21.00 „Шось для кожного" попурі, сол., квартет нетр. зоф. орх.; 22.30, 23.00 Легка віденська музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Лотиські нар. пісні, хор, 19.10 Гарні мельодії, 21.00 Веселі мельодії; КОШИЦІ 18.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 21.50 Розр. музика, 21.00 Комедія; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Казанова" ком. оп. Льорцінга; ПРАГА 20.00 Військ. орх.; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Вагнерів фестіваль, 20.30 Цит. музика, 21.15 Пісні; РІМ 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер; ШТУТГАРТ 20.00, 21.00 „Біла жінка" оп. Бовальде.

„Небіжчик ходить".

Одна з найкращих повістей В. Будзановського. Ціна 1.80 зол., з пошт. опл. 2.10. Замовляти за готівку: **„Нова Бібліотека", Львів, Коцюбинського 4.**

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 6. листопада 1937.

5.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Італ. пісеньки, пл., 11.57 Сигнал часу, 12.08 Поз. авд., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Авантура в третій клясі", 16.15 Концерт дутої орх., 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 У роковини смерти Івана Гасія: Хоральна авдиція у вик. муз. хору, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Про те, як лісовий кравчик шив звіряткам футерка" обр. для молодших дітей. Дискусія в читальні 20.00 Нар. ємеля, 20.45 Веч. денник, 21.00 Вольси: Поплавський тенор, форт., 21.45 „П. п. Тратаранські ідуть на Паризьку Виставу" спев., 22.00 Концерт симф. орх., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танкова музика з пл.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Неділя, 7. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ран. денник; 8.15 Для села: Хліб. газетка. Музика з пл., Що чувати серед хліборобів; 8.30 Ставова господарка; 8.40 Мала орх.; 8.50 Кормлення відлучених телят, воло год. 10.30 після богослуження „Німецькі романтики", гр. пл.; 11.15 Регіон. трансм. з Коронова; 11.57 Сигнал часу; 12.08 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 Репортажі з Дрездена та Лайпціга, 13.35 Музика, співи; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, На Полупському селі, Музика з пл.; Сусідська поміч; 15.45 „Телефон" опов. для дітей; 16.05 Два фортепіяни; 16.45 „Аппіція та життя"; 17.00 Концерт орх., співи; 18.55 Театр Уяви: „Як Собіський з новалійком танцював"; 19.35 Славні віртуози, авд. з пл.; 20.00 Концерт солістів: форт., сопран.

На осінь солідні матеріяли на мужеські одяги і рагляни — наймодніші жіночі сукні і плащі — шкільні мундурки у великому виборі поручає „MANUFACTURA" під упр. О. Стефановича ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.

Славна трійка Суперів PHILIPS-A

4—38, 6—38 і 7—38, що веде перед в цьому сезоні. — Приступна для кожного, завдяки догідній ратальній системі Philips-a. — Демонстрація і автоматизована продажа у фірмі

2—3 **Фото-Електрокабель, вул. Коперника ч. 10, тел. 214-21.**

Позір! Єдині українські шоферські курси ім. Ярослава Білинського

Провадимі українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Скеч: „Маски Роберта Стока", „Стріл у ночі"; 21.50 Кіре-Склодовська, фейл.; 22.05 Найкращі пісні Ст. Монюшка у вик. Я. Гупертової, в супр. форт.; 22.25 Форт. рецталь; 22.55 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Присилайте передплату!

Радіокутик.

ЯК „НАСТРОЮВАТИ" ПРИЙМАЧ?

Кришталевий приймач настроюємо завжди на „слух", себто обертаємо або пересуваємо прилад для строєння так довго, доки не почуємо найсильнішого відбору. Другою чинністю строєння — буде знайти голкою на кришталику найбільш чутливий пункт. По такому настроєнню приймача можемо довший час його не стройти, хіба що змінимо антену. Коли згодом відбір ослабне, тоді шукаємо голкою новий найбільш корисний пункт на кришталику.

Найвища категорія лямпових приймачів себто супергетеродини, мають спеціяльні уряджения для контролі відповідного строєння.

Реакційні приймачі 1- 2- 8-обводові, настроюємо звичайно в той спосіб, що обертаємо галкою реакції направо, себто в напрямі руху акаївок годинника до моменту, коли в голоснику почуємо гук. Тоді починаємо обертати скалю строючого конденсатора, завдяки чому чуємо свист. Задержуємось на пункту, котрий чуємо, коли акалунка за скалою стрілка зупиняється при жаданій станції. Помалу усуваємо реакцію, обертаючи галку реакції в противному напрямі. Тоді чуємо бажану станцію, котрої авдиція виринає зі свисту і гамору. Після того мусимо ще дещо поправити достроєння скалею конденсатора.

БІРЖА.

Львів, 5. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Банкноти бельг. 89·93, 89·50, Долари американські 5.28·50, 5.26·00, долари канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 292·92—291·25, Франки фр. 18·12—17·62, Франки швайцарські 122.50—121.70, Фунти анга. 26·38—26·22, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·30—16·50, Кор. дан. 117·74—116·90 Кор. норв. 132·18—131·50, Корони шв. 135·93—134·99, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·65—11·20, Марки нім. 118·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Яиць.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·50, 3 інв. 1 ем. 69·50, серія ненот. 3 пов. інв. 2 ем. 71·00 серія ненот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 38·75, 39·00, 4 консол. 59·75

Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·50, Цукор 32·75, Вугель 23·25, 23·50, Лідьпоп 51·50, Модкеїв 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 31·25, Габербуш 41·00.

Тенденція дещо слабша.

Збіжжя.

Жито шт. І.	22·50—22.75
Жито шт. ІІ.	21·75—22·25
Ячмінь бров.	23·00—23·00
Ячмінь пром.	19·00—20·00
Ячмінь паст.	17·25—17·50
Гречка	30·50—30·56
Мука жит. рязова 0-95%	26·00—20·51

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 5. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·75 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 2·80 зол.
1 кг. масла експ. вид. з опак. 2·80 зол.
молоко . . . . . 15—16 сот.
яйця (копа) . . . . . 4·10—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця здержана.

ОПОВІСТКИ.

Збірка під церквами, переведена 17. жовтня п. р. Льв. Філією Тов. охор. дітей за дозволом Староства Городського ч. 134/175 принесла 217 зол. 58 сот. Жертводавцям і особам, що переводили збірку складаємо щиру подяку. — **Виділ.**

Зависть окремих повідомлень про своє вінчання, що відбулося 23. жовтня п. р. — Галина зі Стасишиних і Теофіль Баландюки складають 20.— зол. на Рідну Школу. 2024 1—1

В нашій Адміністрації зложили **на Фонд допомоги академічній молоді** адвокат А. Яворський, Підгайці, зол. 5.—, Секо Вибудів пов. Бережани зол. 20.—, Іван Сеньшин, Летня, зол. 1.—. **Для „Юлії":** о. Іван Приймак, Хирів, зол. 5.—. **Для інвалідів:** І. Д. зол. 3.—, збірка церкви Радехів зол. 18·90

КУПНО - ПРОДАЖА

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів. Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 4-8

ВИКЛЮЧНА продажа **ОБУВИ РУЧНОГО ВИРОБУ.** Поручає Львів Сапіги 83. 2001 3-4

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прісусси, приладдя, Ренчнер, Легіонів 37. 2003 3-15

ДЕРЕВЦЯ І КОРЧІ ОВОЧЕВІ, деревця до прикрас, боза і рожі, найліпше садити в осені. Продажа з Фредрівських шкілок в подвірю Малопольського Рільничого Товариства, вул. Коперника 20, тел. 200-88. 2003 3—3

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25. 2030 1—1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШАТИНКА, пристійна, студій, придане, пішле мужчину на становищі (вища освіта) вік 35—45. Ціль подружжя. Дискреція. Надсилати: Lwów 1, poste-restante, „Prowincja". d

КАВАЛІР на державній посаді (IX. степень) літ 48, маєтний (матура), симпатичний, культурний, товариський познайомиться з панною, вдовою до літ 45 з відповідними вальорами. Анонімні виключені. Дискреція під словом чести. Листи слати до Адміністрації „Діла" „Урядовець". 2034 1—2

АНТИКВАРНІ

КНИЖКИ — мідерити — образи — античні предмети — найдешевше в антикварні „Міль Книжковий", Баторія 6. 2016 1—1

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ гарний умебльований, осібний вхід, ключ від брами, до винайму від 1. XI. для спокійного пана, -і, може бути з харчем. Зголошення — Адм. „Діла" під „Відня в околиці Личакова".

КІМНАТА з окремим входом для стершої особи на стоновищі, при вул. Генівга 14, II. пов. зараз до винайму. 2025 1—3

РІЖНІ

МАШИНИ до шиття, грамофони, скрипки, мандоліни направляє добре, дешево Новацький, Львів, Городецька 63. 1966 2—3

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліферня скла А. Тортен тепер **Бема 12 а, тел. 224-81.** 1939 4-36

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, наймодніші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 6—6

ОБРУЧКИ шлюбні від 6.50 власного виробу. Всілякі направи 30 сот. Купую старе золото. **Віденська Робітня О. Друна** Л. Сапіги 5 а. 2026 1—1

МЕХАНІЧНА робітня приймає всілякі направи машин до шиття, писання, Гданський, Колонтая 2. 2027 1—4

НА ШЛЮБИ, забави, виполічає убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціна низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-87. 2028 1—10

СВЕТЕРИ, гарсонки, сукні, всілякі перерібки поручає найдешевше Трикотарня Собіського 20. 2029 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

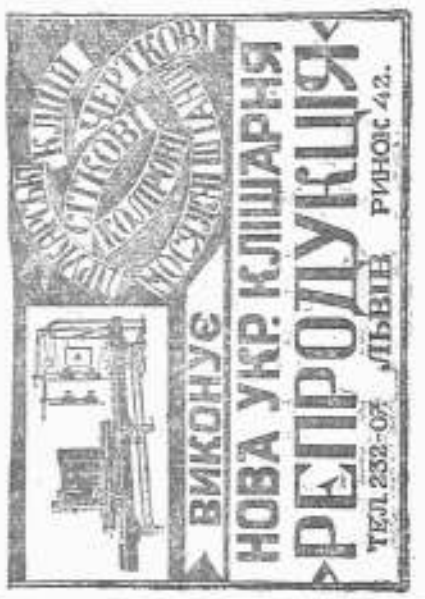

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ

виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, лавуки і т. п. Відзолочує теж чаші та інші предмети.

Степан Фединський

Львів, вул. Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі"). 2—8

СЛЮСАРСЬКО - МЕХАНІЧНИЙ ВАРСТАТ

виконує направу моторів і швайсування всілякого роду частин

ВОЛОД. СЄЖДАК

Львів, ул. На Байках 11. 2-4

Й.ГЕХТ
ЛЬВІВ
Городецька 57
тел. 233-31

Фабричний склад інструментів дутих, смичкових, струнних, джезбендових, саксофонів, акордеонів (гармоній) фортепіян, патефонів і українських плит.

Ціни фабричні.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавничa Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 246 (14.790). Львів, неділя 7. листопада 1937 Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Купони англійські продає просто **консументам**

ФАБРИКА ОДЯГІВ **Рот і Рудерфер**

Львів, Легіонів 3/l. п. (над кіном Паляс)

Памяті заслуженого редактора-громадянина

З ПРИВОДУ ВІДКРИТТЯ ПАМЯТНИКА НА МОГИЛІ ІВАНА БЕЛЕЯ.

У звязку з посвяченням памятника на могилі Івана Белея в неділю 7. ц. м. на Личаківському цвинтарі вважаємо за свій обовязок пригадати постать того заслуженого діяча, довголітнього редактора „Діла".

І. Белей уродився в 1856. р., ходив до гімназій у Станиславові, на університет у Львові. Його перші громадські виступи припадають на час студентських студій, коли він почав разом із Франком проводити у місячнику „Друг" національні ідеї. „Друг" вели москвофіли і виключили його з товариства „Академический Кружок" за те, що він обстоював права рідної мови проти московської, якою намагалися писати та говорити наші тодішні москвофіли.

Після однорічної спроби видавати з Франком місячник „Світ" (у 1882. р.) Белей став редактором „Діла", коли вмер Володимир Барвінський. У своїх споминах з тих часів, які ми друкували цього року, д-р К. Левицький згадує, що І. Белей прийшов до редакції в дуже несприятливих умовинах; часопис мав довги, видавництво не мало власної друкарні, адміністраційний апарат був неналаднаний, редакція не мала окремого фонду на гонорарі для співробітників, часто навіть мінімальної готівки на плату членам редакції. Праця в єдиним нашім тодішнім загально-національнім органі ставала патріотичним обовязком. Ніхто совісніше і з більшим завзяттям не виконував цього почесного обовязку, як сам головний редактор „Діла", що вкладав у газету якнайбільше власної праці і вмів гуртувати довкола себе громадян доброї волі з публіцистичним хистом, що дописували постійно і безкорисно до часопису в часах його найбільшої скрути. Коли в 1888. р. „Діло" стало щоденником, то в цьому було чимало заслуги його головного редактора.

Одним із найбільших успіхів за редакції І. Белея був безплатний повістевий додаток „Діла", теж під його редакцією. У цій бібліотеці зийшов неодин цінний оригінальний твір наших письменників і ціла низка добрих перекладів з чужих літератур. І. Белей звертав чималу увагу на чистоту літературної мови і самостійно виправляв рукописи статтей та перекладів. І. Белей — людина великих прикмет характеру дбав теж про те, щоб наш часопис не змішував особистих справ із громадськими і боронив високого морального рівня „Діла", що було майже офіціяльним представником нашої тодішньої політики.

Іронія долі хотіла, що коли Іван Белей помер 20. жовтня 1921. р., саме тоді „Діло" з незалежних від нас причин перестало на короткий час разом з усією нашою пресою виходити і не могло навіть помістити посмертної згадки про одного із своїх найбільш заслужених редакторів, що найдовше (18 років) витримав на цьому тяжкому становищі.

ТЕМНІ ДОВГІ ОСІННІ НОЧІ — це найкраща пора для крадежей і вломів, тому обезпечіть негайно від крадежі-вламу своє майно

В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

Центральний Кооперативний Банк

„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, вул. Третього Мая 15.

приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Галицька Каса Ощадности у Львові

ОСНОВАНА В 1843 Р.

ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ

Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Японія допускає посередництво Америки

І ДОМАГАЄТЬСЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ДЛЯ ПІВНІЧНОГО КИТАЮ.

На основі розмов з японським премієром ки. Коное, начальний редактор „Ніші — Ніші" Катаїші ось як зясував на пресовій конференції умовини, під якими Японія погодиться на замирення з Китаєм.

ПОСЕРЕДНИЦТВО.

Японія погоджується на мир у кожній хвилині, бо її війська вже перейшли лінію, яку собі визначили.

Ініціятиву замирення з найбільшим успіхом міг би видвигнути президент Рузвельт, не конференція 9-ох. Американське посередництво більш підхоже ніж німецьке, бо Злучені Держави мають у Японії більші впливи, ніж Німеччина.

Зрештою переговори щодо самих умовин миру Японія вела би лише безпосередньо з Китаєм.

УМОВИНИ МИРА.

У теперішній війні Японія не шукає ніякої гериторіяльної добичі, вона домагається лише:

1) гарантії проти комуністичних впливів у Китаю;

2) здемілітаризованої смуги довкола міжнародньої концесії в Шанґаю;

3) припинення протияпонської пропаґанди;

4) господарської співпраці Китаю з Японією;

5) утворення незалежної держави з 5-ох північно-китайських провінцій; її безпеку ґарантували би китайські війська з евентуальною підмогою чужих.

Міністр Спак творить новий бельґійський уряд.

Бельґійський міністр закордонних справ Спак, якому король поручив місію утворити новий уряд, перевів у цій справі переговори з головою католицької партії та з трьома представниками лібералів.

—o—

Червона армія.

З ПРИВОДУ 20-ИХ РОКОВИН БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ В МОСКВІ.

Р. К. К. А. це „Рабоче-Крестьянская Красная Армия". Трудно, очевидно, казати про цю армію, яка — за виїмком 1920. року — досі практично не виказала себе, не дивлячись на величезні реформи в ній, на цілковиту її реконструкцію, на всебічну опіку совітського уряду та комуністичної партії.

Проте, без сумніву, зорове враження було величезне, коли перед наркомом оборони СССР, що виїздив на вороному коні з кремлівської брами, схиляв шаблю і складав звіт командант війська московської округи, командарм І. ранги Корк, коли потім парадним маршем дефілювали перед ним безконечними рядами полки рожеволичих, добре добраних червоноармійців столичної залоги. Цокотіли копитами відділи кінноти в ріжнокольорових кашкетах, гуркотіли гармати, гуділи високо під хмарами вирії білих аеропляпів, повзли змоторизовані частини, великанськими човгами нагадуючи якісь допотопні тварини...

І мимохіть здавалося, немов правду співає ця озброєна маса, що

От белого моря
До южних морей
Красная армия
Всех сильней...

І така сама парада відбувалася по цілому Союзі, тільки може в трохи зменшеному розмірі, у не такому маніфестаційно-зразковому вигляді. Приймав параду у Минську худощавий, вчасно посивілий герой боїв з Колчаком і Денікіном, командарм І. ранги Уборевич; співали у Києві перед високим старшиною з характеристичним обличчям дегенерата, теж героя з рр. 1917—1920, Якіром:

Про Якіра червоноарма
Пісня дужа залунай!..

Здоровив дефілюючі частини дебелий Дубовий на площі Дзержинського у Харкові й довга руда борода командарма не могла закрити всіх орденів, що пишались у нього на грудях.

Здавалося, червоний диктатор СССР і ввесь московський уряд міг бути цілком спокійний, цілком покладатися на червоних маршалів, червоних командармів, людей великої особистої хо

ПЕРЕ БІЛЛЯ „НАСКРІЗЬ"
ВИРІБ SCHICHT-LEVER S. A.

робрости, надзвичайної відданости революції, партії, урядові. Вони, червоні командарми, зуміють оберегти країну від зовнішнього ворога, вони дадуть собі раду і з внутрішнім ворогом, особливо у такій загадковій і непевній „невідомій частині великого СССР", як Україна.

Бо Україна не перестала хвилювати московської верхівки. Український терен дбайливо вичищували з усіх „націоналістичних" реміністенцій, а всеж небезпека не минає. Ось візьмім назви військових частин, наприклад: „Первый кавалерійский краснознаменный имени Евгении Бош полк кавалерийской Запорожского Червоного Козачества краснознаменной ордена Ленина дивизии имени францускоя компартии". А що, як побажає якийсь молодий „боец" довідатися про походження цього незрозумілого слова „запорожского"?! Не даремно цю повну, трохи дивну, назву можна зустрінути тільки в російських московських газетах: в українських її пишуть завжди скорочено без цього фатального слова! Проте й сама назва „червоне козацтво" — чи не може прокидати деякі реміністенції?!Особливо, коли співали „чернігівці" на честь свого основника чернігівця Примакова, в останніх часах заступника Якіра:

Ой, почули козаченьки
Тугу степовую,
Веди, батьку Приймаченку,
Ми степ урятуем...

Отже вживали всіх заходів, щоб як мога ослабити, якщо не викорінити, цей націоналізм у військових частинах, розташованих на Україні. Очевидно: мова командування, навчання і військової преси — виключно російська. Давно зникла українська мова з викладів у харківській Школі Червоних Старшин. Значно зменшили скількість територіяльних дивізій на Україні, зате збільшили скількість кадрових частин, до яких покликують молодь з Росії, з Сибіру, з азійських республик, спрямовуючи туди українців.

Отже ніби все гаразд, уважно прислухувалися та придивлялися „очі та вуха" партії та уряду під проводом „старого чекіста" Балицького, надійна була московська окупаційна залога на Україні

Але революція має свої несподіванки. Тільки ця несподіванка — виїмкова. І ніс від неї жахом. Бо ось усі ці приголублені в Кремлі, удекоровані орденами, обдаровані довірям вождя і партії, всі ці Тугачевські, Корки, Уборевичі, Якіри, Дубові, Ейдемани, Примакови вже не надійні сталінці а „вороги народу", „зрадники", „скажені собаки"! І це все люди на найвищих командних становищах, члени найвищої совітсько-військової верхівки! І це у переважній більшості не царські генерали, не „буржуазного походження", а пролетарі, здебільша селяни в минулому... І це трапилося майже напередодні XX. роковин „великого жовтня", після двацяти років спільної роботи!..,

Чи це відбилось чи не відбилося на дусі, на настроях червоної армії?!

Аджеж і Тугачевський і Ейдеман і Корк — кожний з них свого часу був начальником військової академії імени Фрунзого, тобто академії генерального штабу. Скільки то вони виховали та випустили старшин, що тепер перебувають у частинах, розташованих на Україні! Отже чи можна ставитися з цілковитим довірям до старшин, вихованків „ворогів народу"?! Та й молодші старшини вірили у своє вище командування, „підлі зрадники", які тільки вміло маскувалися так довго. Отже чи може бути у них і до нового командування цілковите довіря, сліпа слухняність, автоматичне виконування його наказів. Ясно і з чисто людського становища зрозуміло, що вони мусять мати підозріння і до нових начальників: адже й вони можуть показатись такими самими!

Вбито клина між вище командування і нижчу червоноармейську масу.

А чи мало серед цієї маси таких, що зжилися зі своїми бойовими командармами, що готові були й у вогонь і в воду скочити на одно їхне слово, чи мало було таких, що просто обожали, як це часто буває у війську, своїх командармів, овіяних славою минулого. Чи можна припустити, щоб ці герої пішли на щось зле, злочинне? Чи не вирине там в середині прихована думка, що може — навпаки — ті, що розстріляли червоних командирів — це вороги народу?!

І яке враження мусіло це зробити на Кремль, на верхівку, на політбюро?! Бо кому тепер можна вірити?!

Тому вживають заходу для якоїсь асекурації, якогось забезпечення від небезпеки. Через те створили так звані військові ради округи. що по суті мусять контролювати команданта військ округи, бо по суті командує округою вже не командант, як було досі, а колегія з 3 осіб.

Не говоримо вже про доцільність військового колегіяльного командування, але як мусить себе почувати, скажім, новий командант київської округи, комадарм Федько, селянин з Роменщини, який скінчив військову академію та має шість ордерів, коли всяке його розпорядження контролюють і перевірюють члени Радяди: один з них Шаденко колишній український партизан-вояк, і другий — секретар парткії Кудрявцев, росіянин, який ніколи не мав нічого спільного з військовою службою...

Або скажім, сам Семен Будьонний, який стоїть на чолі московської округи. Всі його розпорядки перевірюють: військовий комісар Троянкер і секретар обкому партії Хрущов...

Чи може не почувати в СССР вищий командний склад на місцях,що вища влада йому не довіряє, що поміж ним і вищою владою вбили клин підозріння та і вояцька маса не має до нього цілковитого довіря!..

Ось так виглядає підвалина устрою та єдина гарантія цілости Сов Союзу — у 20-ті роковини існування совітської влади. У 20-ті роковини жовтневої революції підкопана від самого споду вся могутня будівля, що її цементували кровю мільонів гноблених і пояремлених народів. Сильна ця будівля назовні, для тих, що не знають, що таке Совіти, як вони повстали, які в них живуть народи і чого вони прагнуть. Але слабі і кволі Совіти, бо пережерті божевільною революцією та розбивані нестримним гоном поневолених народів — до волі.

Гл. Л.

Ветеринарійна порадня
для малих звірят
Львів, Новий Світ 15, тел. 222-23,
від 9—1 і від 3—6. 3—3

МАГАЗИН ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ
„Марґот"
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 9.
Осінні плащі від зл. 45·—
Зимові плащі від зл. 70·—
Великий вибір суконь і трикотажів.
Прислуга по українськи.

Синтези 350-літніх виховних змагань.

(З приводу Педагогічної Вистави Р. Ш.)

Всі великі історичні рухи започатковували в історії народів нові епохи, промощували шлях новим формам економічного, культурного та політичного життя народів.

Нові форми життя народів навіть по найбільших історичних потрясеннях мусіли органічно випливати з попередніх, зі старих. В історії розвитку діяв усе та діє по нинішній день непорушний закон еволюції. Тому минуле має велике значіння для сучасности, як джерело ідей, а сучасне вказує мету майбутньому.

Немає сумніву, що світова війна, східно-европейська революція та великі національні рухи сучасности дають почин у житті народів новій історичній добі. Особливо для українського народу, що вийшов з останніх визвольних змагань розбитий та ослаблений, настають нові умови розвитку. Над минулим запала вже безповоротно історична завіса, сучасне й майбутнє треба творити, спираючись на синтетичному огляді й оцінці осягів у минулому.

Витворилися для нас нові, скажемо, дуже несприятливі умови для розвитку нашої національної культури, для нашого національного шкільництва, для нашого національного виховання. Розглядаючи синтетично наші осяги в цій ділянці в минулому, доведеться нам подумати над новими засобами та методами шкільної та виховної праці в сучасному, щоб зберегти нашу національно-культурну індивідуальність у майбутньому.

Саме Педагогічна Вистава Р. Ш. має допомогти образово зробити синтетичний огляд наших шкільних і виховних осягів у минулому. В традиції минулих поколінь мусить сучасне шукати надхнення та дороговказу до нової шкільної й виховної праці в сучасному і майбутньому.

Ідея Педагогічної Вистави не нова. Вже на кілька літ до війни розвивалася жвава дискусія на цю тему на терені Краєвого Шкільного Союзу. Але тодішньому поколінню не вдалося здійснити цю ідею. Багато причин і перешкод зложилося на це. По війні знов віджила ця ідея та набрала великої атракційної сили в теоретичних міркуваннях у рр. 1931—1932. Педагогічну Виставу хотіла Рідна Школа влаштувати разом із Першим Педагогічним Зїздом, що відбувся 2. та 3. листопада 1935 року. Але наші педагогічні та шкільні кола не могли справитися рівночасно з такими важними двома культурними завданнями. Скликаючи Перший Педагогічний Зїзд у 1935 році, відложила Головна Управа Р. Ш. Педагогічну Виставу до 1937 року.

Але й цю останню дату треба було пересунути ще на один рік. Річ у тому, що „Просвіта" задумує зорганізувати в початку літа 1938. свято української національної культури з приводу 70-літнього ювилею свого істнування. Дві культурні установи, — „Просвіта" і „Рідна Школа", що мають дуже споріднені завдання суспільно-освітньої праці, порозумілися між собою та виступлять маніфестаційно в один час, щоб дати змогу широким колам українського громадянства охопити наочно рівень нашої національної культури і в історичній перспективі і в дзеркалі сучасности.

Метою вистави буде представити в загальних обрисах розвиток, досягнення й потреби української школи, українського дошкільного, шкільного та позашкільного виховання, з окремою увагою для цілої низки складних обставин, що допомагали ростові українського шкільництва й виховання, або його перепиняли.

Ініціятори Педагогічної Вистави задумали символічно звязати її з датою 1586 року, коли то при Ставропигійському Братстві у Львові повстала перша українська нижча й середня школа, зорганізована на новий лад. Отже Педагогічна Вистава Р. Ш. повинна б також представити 350-літній розвиток української школи, розвиток української педагогічної та виховної думки, працю молоді та учительства.

Організація кожної вистави, отже й майбутньої Педагогічної Вистави Р. Ш., повинна бути наперед теоретично грунтовно обдумана, з відповідним підходом. Цей етап виставової праці вже поза нами. Перед нами розкривається важніший і відповідальніший — бо етап практичного виконання теоретичних заложень. Від нього саме залежатиме ввесь успіх Педагогічної Вистави. Як кожне суспільне діло, так і Педагогічна Вистава Р. Ш., її успіх або невдача буде вислідом більше або менше глибокого розуміння ваги справи, доброї волі, охоти та енергії до праці людей, яких або так зацікавлених у ній.

Відкладаючи подрібніший розгляд самої технічної організації Педагогічної Вистави до чергової дискусії та до спеціяльних статтей на сторінках фахових органів наших організацій і товариств, звернім увагу вже тепер на цьому місці, що Педагогічна Вистава Р. Ш., як історичний свідок наших національно-культурних змагань, повинна стати предметом найживішою та найактивнішого зацікавлення цілого українського громадянства, всіх організацій і товариств. Саме від їх активної співпраці при організації Педагогічної Вистави залежатиме рівень та успіх цього культурного починку.

Педагогічна Вистава Р. Ш. 1938 року має заложити перші реальні основи під майбутній Український Педагогічний Музей.

І. Ю.

Справа імен православних українців.

I.

Як відомо, православні парохіяльні уряди в Польщі списують метрики та акти шлюбу урядовою мовою. Залишаючи тут на боці питання, чи повинен мати в даному випадку застосування „мовний закон" з 1924 р., скажемо лише, що введення польської мови в метрикальні записи викликало справжній хаос у ділянці імен. Джерелом цього хаосу було поперше: слабе знання православного духовенства польської мови, подруге, певні політичні тенденції його москво-

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рагляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

фільської частини, потрете мала свідомість деяких парохів і неправильне розуміння самого розпорядку: наказують писати по-польськи, то й вживай православні імена в польській вимові.

Отже одні священники записували імена парохіян з помилками і через те вони звучать в актах неподібно ні до українських, ні до російських, ні до польських імен. „Русскіе" священники часто-густо писали латинкою так, як вимовляють їх росіяни: Сергей, Владімір, Пелагея. І нарешті й ті, і другі, і треті почали записувати просто по-польськи: Еугеніюш, Базилі, Катаржина, Ян.

З метою спольщення, між іншим, православних імен, якась видавнича кооператива „Глос Православя" в Томашеві на Холмщині почала видавати православний календар (див. „Календарж Православни" на 1937 р.) виключно польською мовою, вживаючи в ньому православні імена так як вони звучать по-польськи: Антоніюш, Єржи, Атанази й т. д.

Уявім собі переживання батьків, сина яких скажім понесли до священника, як кандидата на „Кирила" чи „Василя", а принесли їм звідти до дому „Цирила" чи „Базилего". Особливо морально терпить свідома молодь, коли читає в метриках замість своїх рідних імен: Еуфемюш, Гржегорж чи Еудокс'я?

А треба додати, що коли українізація імен іде в нас з найдавніших часів, то за останні роки, впарі з наростанням національної свідомости, селяни українізують свої імена в широких розмірах. І може ніде ця українізація не йде таким темпом, як на Волині. Цікаве те, що замінюючи під впливом Галичини „е" та „т" (Теофан, Тодор, Тома, Текля) волиняни одночасно вводять зменшено-пестотливі імена не тільки для дітей і молоді, але і для старих людей. Дуже часто почуєте, як стареньких дідусів та бабунь зовуть — Тодось, Михась, Настя, Аннся. В доборі цих імен, йдучи за милозвучністю молодь виявляє чималу винахідливість.

Але й на цьому не кінець: селяни добірають собі такі імена-новотвори, що аж дивуєшся їхній відвазі. Отак, у багатьох селах авторові цих рядків доводилося чути ім'я „Соловей". Виявилося, що це Сильвестер. Селяни до цього імени так призвичаїлися, що всі його вживають і ніхто йому не дивується. Взагалі „творці" нових українських імен кермуються вимогами не лише співзвучности з церковними іменами, але й милозвучности.

Під впливом українізаційної тенденції має деякі священники українці почали й собі українізувати імена і вписувати до метрик та шлюбних актів: Олекса· Микола, Олена, Тодось, Макар, Данило.

Витворилась справжня мозаїка, тим більша, що й місцеві видавці та редактори календарів теж почали українізувати імена, йдучи за вимовою селян, або за власним вухом.

II.

Саме цей хаос у вживанні імен святих на письмі та в вимові викликав статтю Л. К. в офіційному органі волинського архиепископства „Церква й Нарід" (чч. 10—15 за 1936 р.). під назвою „Про вимову й написання православних імен". Кажучи про природне українізування в старі часи запозичених у чужих народів імен святих· московлення їх пізніше під російською владою, помилки в іменах у синодальних документах та календарях і нарешті про сучасні експерименти, автор статті, між іншим, навів такі характеристичні приклади:

„До повищого приєдналося добровільне чи недобровільне вимовлювання й записування православних українських імен в їх польському виголошенні, як напр. Іван — Ян, або заміновання кількох наших зовсім ріжних імен одним польським, як — Лев Леонід і Леонтій — все одним Леон".

„Коли народився, скажемо, якийсь Іоанн, то він оженився вже як Іван, діти свої старші похрестив раз Іоанном, другий раз Иваном, а останні вже — Яном. І коли з якихбудь причин попадають разом усі метричні акти такої родини до справ судових чи консулярних, доводиться починати справу з вияснювання питання, яке в офіційнім формулуванні висловлюється так: „Яке власціве бжмене" імени такого-то чи такої-то?

Доказуючи далі, що імена в усіх актах повинні звучати так, як у метриці хрещення, автор спинився над питанням: якже саме вони повинні писатися й вимовлятися? І відповів: так, як вони писалися в ріжних старих українських церковних книгах та як залишив їх у своїх виданнях високий авторитет української церкви — митр. Петро Могила, „що зберіг цілком українську вимову в богослужбовому тексті своїх видань", тобто „в їх церковно-книжній вимові" .

Отже українізація імен, започаткована на світанку християнства на українських землях і перервана на виданнях митр. Петра Могили (далі пішло московлення), на думку автора, вже далі не повинна йти, хоча в самому житті вона не спиняється й у наші часи народні маси в українізуванні своїх імен далеко випередили митр. Петра Могилу.

III.

Ми довше спинилися на згаданій статті тому, що вона зявилася в офіційному органі української епархіяльної влади, та, як виявляється, буде предтечою нової публікації з тієї самої ділянки, що матиме в наші часи майже рішальне значіння в справі начертання (графеми) і вимови (фонеми) українських імен у практиці української православної церкви.

А саме:

Щойно вийшов з друку накладом Волинського Місійного Комітету „Український Православний Календар" на 1938 р. Під редакцією проф. М. Кобрина. В цьому календарі знаходимо „Алфавит імен, память яких поминає православна греко-східня церква, в написанні тих імен літерами українськими· польськими слов'янськими й грецькими", (з винятком тих імен, що не походять від грецьких коренів).

„Алфавит" займає 34 сторінки й 3 сторінки

передмови, де маємо ріжні пояснення, правила писання імен та таку увагу:

„Найстарший Требник, яким користались ми при уложенні Укр. Правосл. Календаря, є Требник митр. П. Могили".

Остання увага передмови про те, якої засади має триматися священник при списуванні метричних актів, говорить нам, що уложений в календарі алфавит українських імен (нашою азбукою і латинкою) має стати підручником для парохів. І в цьому все значіння цієї азбуки. Проте значіння не однакове.

Щодо польської азбуки то заслуга редакції велика. Коли вже метрики мусять списувати православні парохи польською мовою, а значить — наші імена писати латинкою, то ця азбука, що зберігає українську вимову (Агафон, Александер, Варфоломей і т. д.), колиб усі священники її дотримувалися, поклала би край сьогоднішньому хаосові, правним комплікаціям та безпідставній, дивовижній і для українського національного почуття образливій заміні українських імен у ріжних актах чужими та ще такими що не відповідають українським іменам.

Але календар — лише календар, а не денник законів чи бодай — консисторський наказ, — і деякі священники можуть опрацьованим „алфавитом" не користатися та надалі творити українських Янів, Базилів, Леонів і т. д. Тимто булоб бажане, щоб користання цим алфавитом стало, всилу спеціяльного розпорядку вищої церковної влади, для парохів обовязковим.

І не тільки для волинської православної епархії але також і для Холмщини, Підляшшя, Полісся й взагалі для всього православного духовенства в Польщі й саме в тих випадках, коли вони списують метрикальні акти з українцями. Як це не станеться, хаос у ділянці православних імен буде тревати надалі й може мати в майбутності дуже прикрі та тяжкі наслідки.

Тому-то булоб бажаним, щоб алфавитом українських імен, писаних латинкою, зацікавилися найширші кола українського народу та зробили його підручною книжкою. А для цього слід би цей алфавит видати окремою брошуркою, апробованою церковною владою, і щоб він знайшовся в кожній українській родині. Бо справді, хаос припиниться лише тоді, коли парохіяни будуть ставити домагання священникам як записати до актів їхні імена та імена членів їхніх родин, а не будуть залишені на ласку священників, що часто-густо не зносять українського звуку.

Требаб ще додати, що алфавит українських імен латинкою требаб ще переглянути й дещо виправити, булоб також бажаним, щоб остаточна його редакція вийшла за якоюсь компетентною апробатою. Бо навіть при поверховому перегляді азбуки кидається в вічі: чому Александер (у написанні латинкою має „а", а Алексій, Олег „ль", коли українці вимовляють твердо — Олекса, Алексій, Олег?

Те саме треба сказати (і ще в більшій мірі) про імена, видруковані українськими літерами. З транскрипцією багатьох слів не можна погодитися, бо в багатьох випадках вона довільна й не відповідає українській вимові. Коли взято за засаду — дати імена в т. зв. „українській вимові", то цієї вимови треба вже пильно дотримуватися. А українці не вимовляють: Вавіла, Євфімій, Єлісавета· Каліник і т. д. Дивує читача також уживання графеми „ю" після приголосних: Галактіон, Ілюдор, Іродіон і т. д.

Але ці дрібні недогляди чи помилки не зменшують значіння праці над упорядкуванням імен, переведеної невідомою одною особою чи кількома спільно.

А проте, тенденція українського народу цілковито зукраїнізувати свої імена, як це роблять чи вже зробили інші народи, не слабне. Процес цей буде йти все далі й наш нарід напевно матиме в будуччині свої чисто українські імена. Але поки цей процес закінчиться· упорядковані імена святих у церковній практиці — це вартісний здобуток сьогоднішнього дня.

Православний.

Правильний розділ звуків і міцний тон запевнює
РОЗСІВАЧ ЗВУКІВ у відбірнику PHILIPS Super 7:38

Конференція для міжнароднього боротьби з тероризмом.

Женева, 1. листопада 1937.

Представники 35 держав, членів Ліги Націй, зібрались в її палаті на конференцію для нарад над міжнародніми засобами боротьби з тероризмом. Вони розсілись навколо двох довжелезних столів. Стінні дзеркала, що сягають від підлоги до стелі, подвоюють їх. За вікнами з другого боку салі жовто-брунанті верхи дерев. Скрізь сіро-блакитну мряку сіє дрібний дощ. День Всіх Святих відповідає дуже добре до початку конференції, поминок по королі Олександрі та Барту.

Граф Картон де Віяр, міністер Бельгії, дякує за вибір його президентом. „Ця конференція", говорить він, „зблизить всі держави заступлені тут." Він вказує на загальну небезпеку тероризму і заявляє, що конференція зробить велику прислугу справі цивілізації, коли її праці будуть успішні. Коротка вимінa промов, які перекладач перекладає із швидкістю і точністю досконалого автомату. Комісія вибирає віцепрезидентами: представника Аргентини — Гвінацу, і представника Франції — Баздвана. Внутрішній регулямін праць принято. Головним референтом призначено п. Пеля, заступника Румунії, генеральним секретарем п. Подеста Коста, аргентинця, юридичного радника Ліги Націй. Фотограф із горішнього місця просить хвилини уваги. Делегати повертаються до нього і прибирають поважний вигляд. Дрібка секунди та їх увічнено. Перше засідання скінчене. Після нього прийдуть численні інші.

Справа, якій присвячено теперішню конференцію, має свою історію. 9. жовтня 1934. р. вбито короля Югославії, Олександра, і міністра закордонних справ Франції, п. Барту. У раді Ліги піднесено питання про взаємну інтернаціональну поміч у боротьбі проти тероризму. 10. грудня того самого року Рада доручила комітетові знавців дослідити справу та виготовити плян проєкту конвенції. Складений таким чином комітет знавців відбув свої три сесії в 1935, 1936, і в 1937. рр. та виробив два проєкти конвенцій — один щодо міжнароднього акції проти тероризму, другий щодо утворення інтернаціонального карного трибуналу. Ці два проєкти подано до відома заінтересованим урядам. Вони мають служити і основою праць конференції, що відбувається тепер.

З огляду на різницю в поглядах щодо користи міжнароднього трибуналу комітет виробив два окремі проєкти, щоб дати змогу поодиноким урядам приступити до одної з конвенцій не приступаючи до другої. Перша конвенція про те, як „запобігти та здушити тероризм" містить 28 точок і вязовує спочатку, що треба розуміти під терористичними актами. Отже ними треба вважати нарочиті вчинки, спрямовані проти життя, недоторканости, здоровля чи волі голов держав чи осіб, що користають з їх прерогатив, їх наступників природжених чи призначених, осіб приналежних до них; вчинки проти осіб, яким доручено публичні функції, тощо. За акт терору треба вважати також нарочите руйнування публичного майна, належного до протилежної партії, нарочитий учинок, що творить небезпеку для людського життя та суспільности, виріб чи набування зброї, муніції, вибухових чи шкідливих речовин для уживання їх в будь якій країні всупереч дотичному розділові проєкту.

Дальші точки дотикають постанов, які повинні би перевести в себе партії, що заключають умови та міжнародньої техніки правного переслідування переступств передбачених цією конвенцією.

Друга конвенція, що складається з 53 точок, займається заходами для утворення міжнародного карного трибуналу, способами вибору суддів, виступлення їх, способами праці трибуналу тощо.

З генеральної дискусії, яка вивязалась пополудні першого дня праць конференції видно, що допровадити до заключення конвенції річ зовсім нелегка, особливо до утворення міжнародного трибуналу, справа якого властиво безнадійна, бо міродатні держави ставляться до нього неприхильно, зокрема Англія. Представник її сер Джон Фішер-Вілямс, пригадав відразу застереження свого уряду. На його думку, сучасні британські закони вистачають, щоб осягти у справі поборення тероризму висліди передбачені конвенцією. Час для утворення міжнароднього трибуналу ще не прийшов. Представник Норвегії, Башке, заявляє, що його уряд у засаді не годиться на утворення цього трибуналу. Першу конвенцію Норвегія може підписати лише в тім випадку, коли вона не накладатиме на неї вобовязань суперечних норвеським законам щодо видачі чужинців.

З більшою промовою виступив п. Живанович, представник Югославії, держави, якій на конвенції повинно було найбільше залежати. Він згадав у своїй промові трагічний кінець короля Олександра і міністра Барту та вказав на те, що держави, які падуть жертвами потоптання міжнароднього права, потребують інтернаціональної помочі та що існуючі закони не все вистачають для цього. Позатим можна було бачити, що й сама Югославія особливої ваги до конвенції не привязує, що ціла справа для неї належить у значній мірі до минувшини і більшого сучасного значіння не має. Представник Індій висловив засадничу згоду на конвенцію, але зробив застереження щодо інтернаціонального трибуналу. Представник Голяндії хоч і зазначив, що голяндські закони вистачають для поборення тероризму на голяндській території, але висловив засадничу згоду на конвенцію та готовість розглянути прихильно справу трибуналу. Представник Мадярщини висловив готовість дискутувати питання конвенції на основі представленого проєкту, але заявив, що його уряд у засаді противиться проєктові міжнароднього трибуналу.

До слова зголосились у рямцях генеральної дискусії також представники Польщі, Бельгії, Гайті, Франції, ЧСР та СССР, але їх промови, які ледви чи будуть сензаційні, доводиться залишити загальним засобам повідомлювання про них, українській пресі на жаль покищо недоступним. Це тим більш шкода, що промова представника Москви не буде, очевидно, позбавлена трагі-комічного елементу. Схоплення генерала Мілера та вбивство в недалекій відстані від самої Ліги колишнього большевицького агента Райса, що наверпувся ніби на шлях праведних та післав дуже лайливий лист до самого Сталіна, можуть безперечно дати представникові Москви дуже добру нагоду і матеріял до того, щоб відхилити сучасні женевські дебати від їх неплідного абстрактного грунту та спрямувати на події щоденного життя. У минулих нарадах у справі „поборювання" терору Літвінов устійнив справді виразну межу між індивідуальним і колективним терором, відкидаючи перший та визнаючи другий з них, але коли число афер Мілерів, Скоблінних, Райсів та інших буде зростати далі, то межа ця може затертися.

Сучасні дебати в справі міжнароднього поборювання тероризму цікаві також під тим оглядом, що вони наглядно показують, які великі зміни зайшли в цілім політичнім житті світу в порівнанні до 1934. р., коли ці дебати почалися. Справа, наслідком якої побоювалися збройного конфлікту порівнюючи її з атентатом в Сараєві, втратила тепер усяке значіння, заслонена подіями в Африці, Еспанії та на Далекому Сході, як і змінами у відносинах між великими державами. Італійсько-югославянське напруження перемінилось давно в цілком приязне порозуміння між цими державами. Між Угорщиною і Югославією нема поріжнень, яких не можна було би вирівняти мирним шляхом. Нові великі конфлікти вирівняли старі малі непорозуміння.

М. Данько.

Ощадність емеритальна – чи цілева – активна?

Пробдему цю розвяжете складаючи ощадности в найпевнішій збірниці **Пром-Банку.** (Інформації Львів, Гродзіцьких 1. І. пов.

Український шкільний плєбісцит.

Інструкція як переводити шкільний плєбісцит.

На основі постанови свого статуту §. 5. т. з. Товариство Рідна Школа переводить цього 1937. року **шкільний плєбісцит,** себто всенародній вияв волі батьків (опікунів) дітей у шкільному віці за українською школою з українським учителем у кожній місцевости, де є 25% українського населення на області воєвідств: львівського, станиславівського, тернопільського, волинського й поліського.

Цей всенародній вияв волі має бути переведений згідно з постановами закону Р. П. з 31. липня 1924 (Дн. З. ч. 79, поз. 766 і згідно з виконним розпорядком Мін. В. і Освіти з 7. січня 1925. Дн. З. ч. 3, поз. 33.).

Для правильного, точного й законного переведення шкільного плєбісциту буде Головна Управа Р. Ш. у Львові подавати інформації, правні поради й поучення і на випадок потреби вставлятися (інтервенювати) в дотичної влади (адміністраційної, чи шкільної). Вона буде вести теж перегляд переведених плєбісцитів і зробить по загальному переведенні підсумки цілої акції.

Повітові Плєбісцитові Комісії й Комітети.

В найкоротшому часі, а на всякий випадок найдальше до половини листопада 1937 р. створять Повітові Союзи Кружків Р. Ш., чи Повітові Кружки Р. Ш. (на підставі рідношкільного статуту) **Плєбісцитові Комісії.**

На областях, де нема рідношкільних організацій, там треба створити окремий **Плєбісцитовий Комітет.**

Завданням Плєбісцитової Комісії чи Комітету:

1) поучити українське населення на своїй области про плєбісцитовий закон і довести до того, щоби в кожній українській громаді, де є принайменше 40 українських дітей у шкільному віці (від 7 до 14 літ) внесли своєчасно шкільні декларації за українською мовою навчання.

2) подбає на пору про відповідну скількість приписаних шкільних декларацій, — закуповуючи їх тільки в книгарні Р. Ш. (Львів, Сикстуська 20), щоб не попасти на друки, що не відповідають законним вимогам;

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка"
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги

Philips-Radio

Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.

Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

3) у випадках потреби буде подавати потрібні вияснення й поради та вставлятися в разі потреби у влади;

4) перебрати від місцевих Комісій чи Комітетів викази деклараций і підписані декларації, перевірити, чи все добре зроблене й передати за потвердженням на „рубрум", або переслати поручено почтою за рецепісом до Шкільного Інспектората перед 31. грудня 1937;

5) справити й доповнити звідомлення зі своєї области й найдальше до 15. січня 1938 переслати ввесь той матеріял Головній Управі Р Ш. у Львові.

Місцеві Плебісцитові Комісії й Комітети.

Кружки Р. Ш. мають на основі свого статуту створити **Плебісцитову Комісію.** В місцевости, де нема Кружка Р. Ш., створити **Плебісцитовий Комітет.**

І. Місцеві Плебісцитові Комісії чи Комітети мають подбати, щоби:

1) в даній місцевости, де є польська або утраквістична (двомовна) школа, перевели українські батьки перед 31. грудня 1937 якслід шкільний плебісцит;

2) вони мають обчислити, скільки українських батьків мають діти у шкільному віці;

3) повідомити тих батьків про їхні управнення і про це, як мають вони поступати при плебісциті;

4) замовити на пору в Повітовій Комісії (Комітеті), або в книгарні Р. Ш. (Львів, Сикстуська 20) потрібну скількість деклараций;

5) доставити ті деклараций вчасно батькам та поучити їх, як мають виповнювати, при чому звернути увагу, що нічого не можна скреслювати, що підписувати їх треба щойно перед війтом у громадській канцелярії;

6) зібрати в селі всі добре виповнені й правильно підписані та потверджені деклараций, зробити з них 3 списки і всі шк. деклараций з 2 списками передати до Повітової Комісії (Комітету), а один примірник списку залишити в себе, щоб завжди знати, хто подав свою декларацію.

II. Якби не було Повітової Комісії чи Комітету, то місцева Комісія або Комітет мають самі віднести „деклараций" до шкільного Інспектората й передати їх за потвердженням на т. зв. „рубрум". На „рубрум" треба прилїпити стемпель за 20 сот.

III. Можна деклараций також переслати почтою, але за рецепісом. Якби посилка з якоїсь причини завернулася, то треба післати її другий раз за рецепісом і дописати „експрес". Така посилка трохи дорожче коштує, але почта буде мусіти доручити Інспекторатові.

IV. Доставу деклараций Повітовій Плебісцитовій Комісії чи інспекторатові не відкладати на останню хвилину, але доставити їх якнайпівидше, бо по 31. грудня були би деклараций неважні.

ПРАКТИЧНІ ЗАВВАГИ:

1) Один друк „деклараций" можна виповнити за кількоро дітей у шкільному віці, якщо це діти того самого батька й матері, чи належать до одного опікуна.

До дітей у шкільному віці (від 7—14 літ) зачисляються й ті, що будуть обовязані до школи щойно від вересня 1938 р.

2) На „деклараций" не можна скреслювати слів „рускей", „русіньскей", чи при кінці „повшехней", бо так має бути, як там видруковане.

3) Як дату написати той день, коли декларація виповнена.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

4) Підписувати декларацію пером перед війтом у громадській канцелярії, перед його заступником, чи — якщо війт призначить до цього якогось іншого громадського урядовця, — то перед тим урядовцем.

5) Війт не є управнений робити якінебудь замітки. Він має тільки дивитися, чи ту „декларацію" підписує дійсно той, чиї діти й має це ствердити своїм підписом і громадською печаткою.

6) Війт має обовязок підписати і за підпис не має права брати ніякої оплати, бо так наказує розпорядок Міністра Вн. Справ з 19. II. 1925 ч. 1254*).

Завтра зміна погоди.

„Я це відчуваю" — говорив часто ревматик, а його пророцтво певніше від барометру. Вже на два або один день перед зміною погоди, відчуває сильні болі. Як він тоді терпить! У таких випадках віддає Тоґаль добрі послуги ревматикам. Тоґаль втишає болі і приносить полекшу. Тоґаль вживаємо по 2 таблетки 3 рази денно.

Дістати можна у всіх аптиках.

togal

Міністеріяльний розпорядок про потверджування підписів на шкільних деклараціях:

Dnia 19. lutego 1925 L. Sz. 1254. Minister Spraw Wewnętrznych wystosował do Województw we Lwowie, Stanisławowie, Tarnopolu, Łucku, Brześciu, Nowogródku, Białymstoku i p. Delegata Rządu w Wilnie pismo następującej treści:

„Doszło do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że urzędy gminne powołane w myśl postanowień § 8 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7. I. 1925 (Dz. U. R. P. P. N. 3, poz. 33), do stwierdzenia własnoręczności podpisów na deklaracjach, zawierających żądanie zmiany języka nauczania w publicznych szkołach powszechnych, nakładają opłaty w wysokości od 1 do 2 zł. od każdego stwierdzonego podpisu, a w ilu wypadkach wręcz odmawiają wspomnianego stwierdzenia własnoręczności podpisów.

W związku z powyższem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że związki komunalne mogą na zasadzie art. ustawy z 11. VIII. 1923 o tymcz. ureg. fin. kom. (Dz. U. R. P. N. 94, poz. 747) pobierać opłaty za poświadczenia urzędowe, winne to jednak uczynić na podstawie formalnych uchwał, które jak to wynika z p. 3 cyt. art. podlegają kontroli władz nadzorczych.

O ile chodzi o wspomniane opłaty za stwierdzenie własnoręczności podpisu, Ministerstwo Spraw Wewnętrz.

ПУДЕР „МЕРІДА"

Е. ДЕ АМІЧІС.

Із записника батька.

Та істота, що виповнює таку велику частину мого життя, і без якої я, здається, не зумів би вже жити, так, немовби вона була привязана до мене якоюсь невидною артерією, три роки тому не істнувала навіть у моїй думці! Дивно. Видається мені, що я, призадумуючися глибоко над моїм минулим, повинен би найти хочби який її слід, якусь заповідь. Чим є ця зява? Відкіля вона приходить? Хто ти? З яким словом прийшов ти на світ? Яка твоя причина, чужинче? Чого шукаєш, невідомий? Чому на мій запит ти відповів голубими очима, а не чорними? Відповідай загадкова особо.

* * *

Найкращим віком дітей для того, хто попри батьківське серце має око мистця, є той, коли вони ще ходять випростовані попід стіл, і коли можна підняти їх одною рукою, носити на плечах, сховати під часописом, увязнити між двома словниками; коли ввесь їх одяг, від шапочки до черевичків, вміщується легко у старому капелюсі дідуня. В цьому віці мати не знає, що діяти, щоб своєму хлопчикові натягнути панчішку; та коли раз на десять разів він випрямить ніжку, вона вибухає і пригортає його, та серед захоплення викликає: Ти вже дорослий!

* * *

Вони мають личко, що скидається на яблуко з очима, тоненьку шийку, яку можна обняти палюхом і вказним пальцем, дві ручки, яким треба придивитися, щоб впевнитися, що вони вже мають всі пять пальців, да ніжку, якої не можна брати поважно. Їхня голівка, залежно від того, коли понюхаєте її, має запах горобчика, гнота, кріпика, ластівчого гнізда, цегол, дерева, політури, нафти, усього, що находиться в хаті, чого можуть доторкнутися; а їх віддих має легкий запах молока, змішаний зі запахом не знаю яких квітів; подих, який, коли його вдихати здається повинен помагати крові так, як пільне покітря.

* * *

А проте є такі, що не люблять тих істот! Бачу в думці рожеву та усміхнену дитину, що з рук своєї мами витягає з милим усміхом обі руки до високого, засушеного й суворого добродія, який подається взад з виглядом трохи не відрази, і насилу всміхаючися, водить перед її очима костистим пальцем, боячися, щоб не дотукнулися його. О високий, засушений і суворий чоловіче, будь ти навіть великим міністром, славним письменником, або основником гумзнітарних установ, я гидую тобою.

* * *

Треба бачити їх, як вони лежать у колисці зранку, доки прокинуться. Хто всилі стриматися від цілунків і сміху? Це положення жовнірів, що згинули на боєвому полі, акти болю розпуки вихиляси акробатів, омління закоханих, що ридають. Раз вони звиваються в клубок на подушці, то знову заповзують під спід, або є відвернені коміть головою так, що шукаючи личка, находите кінці ніг, і хотячи вхопити ногу, встромлюете палець в губу. І тоді хочеться взяти все вкупі хлопчика, простирадо і покривало і бігти по світлиці з теплою добиччю в руках.

* * *

(Далі буде).

Машини до писання нові й уживані з українською та польськими черенками.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.
PFAFF
840

7) „Декларацію" має з правила підписати батько дітей, чи дитини. Якби його постійно не було дома (далеко на роботі, за границею, або хорий), може підписати мати. За сироти підписує призначений судом опікун.

8) Якби війт з якихось причин відсував речинець для стверджения підписів на „деклараціях", чи загалом відмовився від стверджения, то батьки мусять удатися або до староства, або до суду, або до нотаря, щоби там потвердити підпис. Розуміється, що в нотаря треба за потвердження заплатити. В таких випадках треба внести скаргу на війта до староства, а колиб не помогло, до воєвідства, або навіть до міністерства внутрішніх справ (можна телеграфувати).

Про всі перешкоди треба повідомити зараз Повітову Комісію (чи Комітет) і Головну Управу Р. Ш.

9) Якби хтось таки забувся і підписав „декларацію" сам, не перед тим, що буде підпис стверджувати, то або треба виповнити другу декларацію, або сказати перед тим, що потверджує декларацію, що підпише ІІ другий раз.

10) Хто сам не вміє підписатися, той мусить мати з собою ще когось хто його підпише. Власник „декларації" зробить пером хрестик, а письменний підпише його й допише: „підписав той і той".

11) Підписану й потверджену „декларацію" треба віддати до місцевої плебісцитової Комісії чи Комітету.

12) По підписанні й потвердженні одної декларації, не підписувати вже іншої, хочби хто цього вимагав, хочби просив, чи навіть грозив або дораджував. По 31. грудня прийде в село шкільний інспектор або урядник староства, який має законний обовязок ствердити, чи дитина, за яку підписали „декларацію", жие, чи вона у шкільному віці, чи дитина і підписаний постійно живуть у тій місцевости або чи виступаючий як опікун має до цього право.

Не треба вірити в ніякі обіцянки для себе, чи для дітей; не треба лякатися, як хто застрашував би, що підписування декларацій за українською мовою навчання це щось недоброго бо таке підписування є якраз добре і закінне. Дітям треба наказати, щоб не підписували батьків на ніяких друках, хочби й учитель того вимагав.

13) Перед 1. лютого 1938 має шкільний інспектор повідомити батьків польських дітей тої місцевости, що ввійшли від українців заяви за українською школою. До 30-го квітня 1938 мають право польські батьки вносити „декларації" за свої діти у шкільному віці за польською школою.

Якби таких дітей назбиралося в селі 20, то школа має бути двомовна. Якщо не буде заяв за 20 дітей за польською школою, то від нового шкільного року, отже від вересня 1938, має бути в місцевости українська школа.

14) Як промине грудень, то до квітня ніякий український батько не повинен підписувати ніякої декларації, — навіть тоді, якби йому казали підписуватися за тим, щоби в школі вчили побіч української також і польської мови. Бо польської мови будуть учити без ніякого підпису батьків, на основі постанов самого закону.

15) Хоч вистачають „декларації" за 40 українських дітей, але таки найліпше, щоби шк. „декларації" за українською мовою навчання підписали всі українські батьки, бо тоді можна буде добре знати, чи були дійсно декларації за польською школою для 20 дітей у шкільному віці.

Кожна Повітова чи Місцева Плебісцитова Комісія (чи Комітети) мусять безумовно постаратися книжку Льва Ясіньчука „Рідна Школа в ідеї і житті". В тій книжці подані на стор. 63—86 всі приписи, завваги, поради щодо шкільного плебісциту, а навіть подано там, як вносити жалоби, скарги, чи рекурси в тих справах. Книжка коштує 2 зол., з почтовою пересилкою 2.50 зол. Замовляти в Головній Управі Рідної Школи, Львів, вул. Сянстуська 46.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ:
Д. Коренець — голова. Д-р М. Коновалець — секретар.

---

ych uważa, że wobec konstytucyjnie zagwarantowanej bezpłatności nauczania oraz wobec tego, że opłaty te dotykają w znacznej mierze ubogą ludność, **pobieranie ich należałoby zaniechać.**

O ile zaś chodzi o stwierdzenie własnoręczności podpisów, to czynność należy uważać za obowiązek prawny, któremu urzędy gminne bezwzględnie winny czynić zadość.

Pan Wojewoda zechce przeto zarządzić dochodzenia w celu stwierdzenia, w których gminach położonych w obrębie powierzonego Panu Województwa pobierane są opłaty za stwierdzenie własnoręczności podpisu na deklaracjach i w jakiej wysokości, ewentualnie uchwały w sprawie pobierania powyższych opłat znieść, wydać odpowiednie pouczenie w myśl niniejszego reskryptu i donieść Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w szczegółowym sprawozdaniu o wydanych zarządzeniach."

(„Gazeta Administracji i Policji Państwowej" N. 8. z dnia 21. lutego 1925.)."

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійкого приладдя,
перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для пленання хорих
Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.**
достовець укр. шпитал Тел. 116-60 (П. К. О.506.778, Пром-Банк рах. біж. 85). 11—25

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ДОБРОМИЛЬ.

Листопадові роковини святкувала Добромильщина в неділю 31. 10. панахидами, опісля святочними сходинами: пердемістя Гучок, села: Лищько, Княжпіль, Мігова, Коростно, Лісковате, Терло, Тарнава, Трушевичі й інші. Крім того Хирів — місто і Посада Хирівська. Деякі села святкували цей день щойно перший раз цього року.

Село Військо святкує традиційно кожного 1 листопада дуже торжественно. В цей день громадяни здержуються завжди від праці. Так і цього року по панахиді відбулися сходини, одначе сконсигнована поліція ввійшла на салю і хотіла легітимувати всіх приявних. Лиш завзяки гідній поставі одного громадянина не прийшло до авантур. У Війську і Трушевичах лишаються памятники в честь полеглих, у цей день дбайливо прикрашені.

Добромиль місто святкував 1. листопада Службою Божою і панахидою перед символічною могилою. Правив о. парох Господарський в асисті двох священників. Святочну академію почав д-р Р. Кушнір рецитацією „Україні". Реферат виголосила п. Іванна Мудра. Місцевий хор виконав кілька пісень, між ними прем'єру пісні „Луна над Дніпром", композиції п. Мелянії Кушпірової. Інсценізація, на жаль, відпала через трудноші зі світлом.

ПЕРЕМИШЛЯНИ.

В неділю 31. жовтня відбулася в парохіяльній церкві торжественна співана Служба Божа, до якої станули оо. Т. Сахно, О. Ковч і О. Боднар. Високопатріотичну проповідь виголосив о. О Боднар, парох Борщева. Церковну частину свята закінчено панахидою за померших героїв.

В год. 2. попол. заходом філії „Просвіти" в Перемишлянах у величавій салі нового Народнього Дому, виповненій вщерть громадянством міста й сусідніх сіл, відбулося свято стрілецької пісні, яке розпочав лагодівський хор піснею: „Хай пісня лунає". Опісля секретар Матірного Товариства „Просвіта" п. Микола Дужий виголосив глибоко продуману настроєву промову, вказуючи на те, що українська пісня відзеркалювала життя українського народу в кожній його історичній добі та вела нарід до всіх його великих діл. На програму свята вложилися дальше точки добре вишколеного мішаного хору читальні „Просвіти" з Лагодова, що відспівав низку народніх пісень та деклямацій: Олеся „Я бачу Вас", Б. Лепкого „Колиб не ті кістки" і Р. Купчинського „Ода до пісні", що їх виголосили добре п. Гр. Романяк і п. А. Костів. Уповні вдатний виступ дутої орхестри з Лагодова, що відграла Гайворонського „Стрілецьким шляхом", доповнив програму свята, що полишило якнайкраще враження. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Хорами й орехстрою проводив умілo дир. В. Осташевський, що вложив у влаштування цього свята чимало своєї праці.

УЖГОРОД.

Дня 1. XI. відсвятковано в Ужгороді листопадове свято. В катедрі Службу Божу відправив о. Августин Волошин в асисті духовенства. Прегарну змістову проповідь виголосив о. Сабол (Зореслав).

Від полудня на стрілецьких могилах панахиду правив о. Віктор Желтвай.

Найкращу вудженину, добре мясо і свіжі товщі
дістанете завжди у мясарських крамницях
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"
Ринок 2, Зибликевича 2, На Байки 8.
Личаківська 50, Жовківська 175,
Кентшинського 21, Замарстинівська 63.

Японці зробили новий десант,

ЩОБ ОКРУЖИТИ ШАНҐАЙ ІЗ ПІВДНЯ.

Японське міністерство війни повідомляє, що японське військо з підмогою фльоти зробило десант на північному березі замку Гончав (50 кільометрів на південь від Шангаю).

Тепер японці можуть окружити Шангай і з півдня.

СТОЛИЦЯ ШАНСІ В ЯПОНСЬКИХ РУКАХ.

Як подає японське міністерство війни, японці здобули місто Таюанфу, столицю провінції Шансі. Битва за Таюанфу належала до найзавзятіших від початку війни.

ЗАКОН ПРО НАЦІОНАЛЬНУ МОБІЛІЗАЦІЮ.

Японський уряд рішив предложити парляментові на найближчій сесії проект „закону про національну мобілізацію". Він обіймає усі приписи щодо контролі над сухопутньою і водною комунікацією, капіталом, промислом торговлею і працею на час війни.

Знак охоронний
Чай Прівес
Сильно запашний.
Дуже видатний.
ПІД ГАРАНТІЄЮ
ПРИРОДНИЙ
НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

Ще один загадковий напад підводного човна.

Червона еспанська служба охорони побережжа повідомила міністерство національної оборони, що вчора в годині 16.30 невідомий підводний човен вистрілив торпеду до торговельного корабля в околиці Сан Карльос де ля Рапіта; торпеда не влучила.

Червоні літаки скинули бомби на місце, де мабуть був підводний човен; з яким висліном — невідомо.

БОЇ НА АРАҐОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

Як подає національне командування, його війська здобули в бою на багнети кілька гір на відтинку Хака; на побоєвищі залишилось понад 100 полеглих червоних та багатий военний матеріял.

Червоне міністерство оборони повідомляє, що національний наступ на червоні становища у Похулля завломився.

ЛЕТУНСТВО БОМБАРДУЄ.

Національні літаки збомбардували військові обєкти у Барбастро. За жовтень зістрілено 26 червоних літаків.

Виріканться асиміляції.

ЗАЯВА ПОЛЬСЬКОГО І НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ У СПРАВІ МЕНШИН.

В останньому часі польська опозиційна преса вела гостру кампанію проти Німеччини за „переслідування" польської меншини і за становище данціґського сенату до поляків у Данціґу. Одночасно преса атакувала мін. Бека за його приязну політику до Німеччини і накликувала польський уряд до репресій проти німецької меншини в Польщі. Ці взаємні непорозуміння усунули уряди обох держав новим порозумінням у справі відношення польської і німецької меншини в обох державах. В пятницю 5. ц. м. польський і німецький уряд оголосили в цій справі таку заяву: 1) Взаїмна пошана польської і німецької нації виключує всяке намагання примусової асиміляції меншини. Оба уряди не будуть квестіонувати приналежности до меншини і не робитимуть труднощів у виявлюванні цієї приналежности. Зокрема не будуть зовсім робити натиску на молодь меншин у напрямі їх винародовлення.

2) Члени меншин мають право свобідно вживати своєї мови у слові та письмі і в особистих і в господарських взаєминах, у пресі і на публичних зборах. Члени меншин не стягнуть на себе некорисних наслідків за плекання мови та рідних обичаїв у публичному і приватному житті.

3) Членам меншин запевнять право обєднуватись у культурних та господарських товариствах.

4) Меншина може закладати і вдержувати школи з навчанням у рідній мові. В церковній ділянці признають членам меншин право плекати релігійне життя в рідній мові і право церковної організації. Уряди не будуть втручатись до відносин у віроісповідній і добродійній ділянці.

5) Членам меншин не будуть ставити перешкод при виборі і виконуванні звання ані в господарській діяльности з приводу їхньої приналежности до національної меншини. В господарській ділянці вони користають з тих самих прав, що члени більшости, зокрема щодо посідання і купна нерухомостей.

Ці засади не можуть у ніякому випадку нарушити обовязку безоглядної льояльности членів меншини до держави, якої є громадянами. Згадані засади устійнено в тому намірі, щоб запевнити меншині умовини буття і гармонійного співжиття з національною більшістю, що причиниться до розвитку і затіснення приязних сусідських взаємин між Польщею та Німеччиною. У звязку з оголошенням згаданої заяви канц. Гітлер приняв польського амбасадора у Берліні Ліпського, якому висловив свою радість з приводу порозуміння. Воно є найкращим доказом — заявив Гітлер, — що передбачений польсько-німецькою декларацією з 26. І. 1934. р. шлях безпосередніх переговорів виявляє далі свою вартість. Крім того канц. Гітлер приняв на авдієнції трьох представників „звйонзку поляків у Німеччині".

Одночасно през. Мосьціцький приняв німецького амбасадора у Варшаві фон Мольтке і висловив свою радість з приводу порозуміння у меншинній справі між Польщею і Німеччиною.

Хочете мати книгу про життя й пориви молодого покоління?

Замовляйте й передплатіть нову повість

Уласа Самчука

що під заголовком

„БАТЬКО І СИН"

появиться в перших днях грудня у бібліотеці „Наша Книга", як третій і останній том широкозаісної „ВОЛИНІ" цього автора.

Твір становить для себе цілість. Зможуть його читати також ті, що не знають перших томів „Волині".

Книга обіймає 17 вик. друку великої вісімки. — Ціна тільки в передплаті 3.50 зол., з пересилкою 4 зол. від 1. грудня ц. р. 4.50, з пересилкою 5 зол. — Гроші слати складанками П. К. О. для Кооп. Банку „ДНІСТЕР", число конта 143.961 з виразним зазначенням на середній частині складанки „Вкл. 18015 ВОЛИНЬ".

Гроші з Чехії і Закарпаття (22 кч. в передплаті, 30 кч. від 1. грудня з пересилкою) слати почтовими складанками на адресу: „ПІДКАРПАТСЬКИЙ БАНК" (Podkarpatská Banka), УЖГОРОД, Ч. КОНТА 2978 з приміткою: „І. РОМАН, ВОЛИНЬ III).

Умовини передплати важнжі тільки до 30.листопада ц.р.

Умовини передплати важні тільки до 30. листопада ц.р.

Замовлення й запити слати на адресу:

„НАПЕРЕДОДНІ", ЛЬВІВ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА Ч. 11 (для В. Рудка).

Дарові демонстрації і продажа на догідні сплати в передових радіових фірмах.

Литовський діяч з Вильна перед судом.

Перед окружним судом у Вильні почалася в пятницю 5. ц. м. розправа проти визначного литовського діяча з Вильна Константина Сташиса, якого прокуратор притягнув до відповідальности за девізові провини зі статтей, 8 уст. 5, 6 уст. 1 і 16 уст. 1 декрету президента з 26. квітня 1936 р. про грошевий оборот з закордоном. Трибуналові проводить віцепрезидент окружного суду Гриневич, обвинувачують прокуратори: Попов і Кшиштон. Підс. К. Сташиса боронить чотирьох адвокатів: Недзельський з Варшави, Енгель, Ковальський та Юхневич (зять підсудного) з Вильна.

Обширний акт обвинувачення закидає підсудному, що він дістав понад 500.000 зол. у закордонній валюті без дозволу девізової комісії в часі від 27. квітня до 23. листопада 1936 р. від литовського уряду союзу визволення Вильна з осідком у Ковні і литовських організацій з Америки та Литви. Ці гроші виплатив ріжним литовським організаціям і литовським діячам у Вильні та у Виленщині.

Далі акт обвинувачення каже, що підсудний з доручення уряднички литовського консуляту в Латвії, таємної „Ельзи" виплачував ріжні грошеві суми у Польщі без дозволу девізової комісії. Знову від 3. липня до 23. липня 1936 р. підсудний продавав золоті російські рублі без дозволу девізової комісії та міняв їх на іншу валюту. Вкінці акт обвинувачення каже, що К. Сташис виконував обовязки представника чужої держави в Польщі і виплачував ріжні грошеві суми з доручення чужинців, щоб управильнити ріжного рода приватноправні вірительности.

По відчитанню акту обвинувачення, підсудний заперечив свою вину і вияснив, що гроші діставав легально. Гроші приходили найчастіше чеками в долярах і фунтах штерлінгів до банків, з яких підсудний дістав відповідну суму грошей в золотих. На питання судді, звідкіля знайшлися літи в коперті підчас ревізії в його помешканні, відповів, що це гроші родини Біржишки. На питання прокуратора чи виплачував в Польщі емеритури, підсудний відповів, що не виплачував, лише вручав гроші з емеритальної каси з Ковна. На питання чи помагав литовським політичним вязням у Виленщині, відповів: особисто ні. Зате комітет пань, до якої входила теж його дружина Зузанна, часто помагав політичним вязням. Каже, що від добродійних організацій ззакордону діставав десятки тисяч золотих. Заперечив, щоби складав кавції за особи судово карані або щоб помагав шпигунам. Підсудний признав, що урядничка литовського консуляту в Латвії „Ельза" посередничила між ним і Ковном. Вияснив, що президента Литви Сметону і премієра Тубеліса знає зі шкільної лавки. Признав, що купив у Вильні нерухомість за 60.000 долярів. На питання прокуратора, звідкіля знайшлись в нього підчас ревізії векслі тих осіб, які закупили нерухомости у Вильні, підсудний відповів, що не пригадує собі.

Трибунал відкинув внески оборони, щоб переслухати як свідків трьох б. виленських воєводів.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ФУТРА

Рагляни від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Миколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол 70
Дитяча конфекція

Модерні українські
радіоприймачі „e-comp"
для вибагливих слухачів на сезон 1938 —
вже появились і можна дістати у фірмі
„E-comp" Львів, ул. Сикстуська ч. 29.
Проспекти і цінники даром.

Осіння вогкість сприяє терпінням.

Осіння погода, дощі, вогкість у повітрі, холод — оце сезон, коли „відзивається" ревматизм суглобів, біль у суставах, ломання у кістках. Артретики і ревматики мусять дбати запопадливе, щоб не допустити до болісних проявів цих недомагань. Не можемо хорувати і терпіти, коли треба працювати. В цих усіх недомаганнях, що мають як своє тло, передовсім в артретизмі, алу переміну матерії, коли організм замість виділювати з організму сечовий квас, накопичує його в ньому — приносять нам поміч зела проти ревматизмові, артретизмові, подагрі та ісхіясові ОСКАРА ВОЙНОВСЬКОГО зі словним знаком АРТРОЛІН. Вони розпускають сечовий квас і регулюють переміну матерії, приносять полекшу в терпіннях. Можна дістати в аптиках і аптичних складах. Адреса для безпосередніх замовлень: ОСКАР ВОЙНОВСЬКИЙ, ВАРШАВА, вул. Войтіха Гурського 3. м. 4.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА Ч. 7 І 9 та ІІ Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19.30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

„Нарешті мусять бути унормовані польсько-українські взаємини".

Львівська поль. преса помістила під згаданим заголовком велику декларацію секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій зі Сх. Галичини. Хід думок цієї заяви такий: Рада обєднаних у спільному секретаріяті польських суспільних організацій стверджує, що діяльність секретаріяту довела до гармонійної співпраці всіх обєднаних у ньому організацій, щоб запевнити перевагу у Сх. Галичині польській цивілізаційній, господарській і політичній силі. Рада переконана, що польське громадянство Сх. Галичини має досить сили, щоби власним зусиллям запевнити на завжди тривку приналежність цієї землі до Польщі. Рада акцептує акцію у справі осудження терору ОУН і звертає увагу українському громадянству на шкоди, що її воно поносить внаслідок злочинних метод конспірації. Далі рада звертається до цілого польського громадянства з центральних і західних воєвідств за моральною підтримкою для боротьби. Заявляє, що тривке і дійсно корисне наладнання польсько-українських взаємин може перевести лише місцеве польське громадянство у безпосередніх взаєминах з руськими чи українськими групами населення. Тому національна політика Польщі повинна спиратись не на виборчих угодах з непольськими партіями чи політичними групами понад головою „кресового" польського населення, але на тісній опорі об змагання і досвід місцевого польського громадянства тимбільше, що ми не є тут напливовим населенням, але відвічними (?) і ще раніщими (?) від русинів чи українців мешканцями тієї землі і що ціла майже цивілізація Сх. Галичини є ділом польської думки та праці.

Змагаючи до закріплення переваги польської культурної і національної експансії над непольськими націоналізмами Сх. Галичини рада запевняє, що не вважає побажаним ні примусового винародовлення українського населення ні навіть припинювання адміністраційними репресіями національно-культурної праці непольського населення. Бажаємо, — читаємо далі — щоб ціле наше публичне життя спиралось на тривких основах християнської моральности. Польське громадянство здає собі справу, що побіч національно-культурного співсуперництва повинна бути можлива і згідна в богатьох справах співпраця для господарського і морально-суспільного поступу цілого населення Сх. Галичини. Одначе необхідною умовиною такого порозуміння мусить бути щире втримання українським громадянством своїх національних ідеалів у межах державної льояльности, що недопускає якоїне будь пропаганди проти територіяльної цілости Польщі, або хочби толерування українською суспільною опінією терористичної акції організацій, що виходять з цього громадянства.

Цю декларацію підписали голова Секретаріяту П. П. О. С. ген. М. Токажевський-Карашевич і кількадесять відомих польських діячів.

До цієї справи, очевидно, повернемось.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

В. СІМОВИЧ.

Вук Караджіч.

(З приводу 150. роковин народин.)

Цими днями сербський учений світ святкує велике свято: стопядесятьліття народин основника сербської літературної мови, батька сучасного сербського правопису (фонетичного), збирача й видавця сербських народніх пісень та приповідок, автора сербської граматики на основі чистої народньої мови, перекладача Нового Заповіту на народню сербську мову — Вука Караджіча. Окремий комітет, що займається Караджічевими святкуваннями в Белграді та в Лозниці (містечко першої науки Караджіча та осідку одної з перших його численних „служб"), розклав свято на три дні, від суботи 6. листопада до понеділка — 8. листопада (річниця народин Караджіча). На свято складаються архиерейська Служба Божа, виклади університетських професорів (В. Чоровича, П. Поповича. А. Беліча), про діяльність і значіння В. Караджіча, виклади про сербську народність у звязку з діяльністю Вука, вистава в театрі (вийнятки з опери П. Коньовича), концерт, апотеоза Вукові (музична композиція Марінковича), посвячення Вукового Дому Культури в Лозниці, прогулька до Тршіча (місце народин Караджіча), святкова академія у „Вуковому Домі Культури" в Лозниці, привітання й т. д. Свято це певне збере сотні тисяч учасників із цілої Югославії — всі три народи, що складаються на цю державу однаково відчувають великі заслуги серба Караджіча для кожного з них зокрема.

Діяльність Караджічева припадає на часи, коли в цілій Европі до високого значіння доходить народня пісня, коли народні мови пробивають собі шлях до письменства, коли на славянському грунті, де досі панувала церковно-славянщина, загоряється завзята боротьба між традиційними її прихильниками та прибічниками народнього слова. Вигрібана Караджічем сербська народня пісня (вперше 1844. р. у невеличкому збірнику „Песнаріца") викликує захоплення в Европі, нею зацікавлюються великі німецькі романтики з початку XIX. в., В. Грім стає приятелем Караджіча, слава сербського ентузіяста народньої мови розходиться по Австрії, Німеччині, Росії, його приклад викликує наслідування в усіх славянських народів, його пісні (а то і граматика) появляються в перекладах на всі европейські мови, Сербією, що зводила тоді все ще кривавні бої за свою незалежність, зацікавлюється ввесь науковий і політичний світ.

Але-ж оповитому славою чужих, Вукові Караджічеві доводилося тяжко воювати із власним суспільством, із сербським митрополитом Стратіміровичем, із редакторами, літератами, вченими, учителями — воювати за безастережне вживання народньої мови в літературі, за придуманий ним фонетичний правопис, за народні назви свят, за народню термінольогію, за народній словник. Людина непосидющої вдачі, що рік по року зміняла місце свого побуту, що безнастанно шукала нових становищ, від судовика, медика до коректора, людина, що ніде довго не загріла місця, пробуваючи то в сербських краях, то в Відні, то в Росії, то в Німеччині, при тому в вічних грошевих клопотах, вічно задовжений, вічно затурбований долею родини, якій нераз доводилося й голодувати — Караджіч мав велике щастя до людей, які цінили його роботу. Не можна подумати собі ні одної великої праці Караджіча без поради Копітара, а далі Добровського, В. Грім, Міклошіч, Кеппен. Мушицький і багато-багато інших, не рахуючи князя Милоша Обреновича, в домі якого нераз доводилося Караджічеві жити й щедрою допомогою грошима — дуже часто користуватися. Знайомств у нього було безліч, і то майже в усій Европі (напр. особисте знайомство з Гете!) — і ті знайомства використовувала й Европа для освітлювання сербських справ (напр. Ранке. Поссарт і ін.).

В міру того як Караджіч обіжджав землі, заселені сербо-хорватським народом, він разу-раз поширював свої матеріяли й доповнював свої праці, головно з ділянки граматики та словництва. Виявляється це головно в нових виданнях словника та в перекладі Нового Заповіту (1847), де виявив таке знання сербохорватської мови, як ніхто до нього, та ще довго — після нього. Всі його видання мають передмови, де зазначене його становище у справі народньої мови, становище, від якого він не відступав ціле своє життя. Глибокий знавець законів сербської мови, при тому людина з темпераментом (хоч слабого здоровля), він ніколи не залишав нападів противників без відповіди (напр. відповіді Светічеві, що напастував Караджіча своїми „утуками" 1838—1846). Всі ці відповіді здержливі, поважні й дуже корисно відбивають від дуже образливих нераз напастей противників.

Караджіч перед приятелями нераз жалувався на них, а проте своє діло робив далі — в непохитній вірі, що він переможе з кінцем свого життя (народився 26. жовтня ст. ст., себто 8. листопада 1787. р. в Тршічі, помер 26. січня 1864. р. у Відні), в 77. р. життя міг собі сказати, що так — переміг.

Караджічева діяльність мала вплив і на українське відродження. Його праці дуже добре знали й високо їх цінили члени „Руської Трійці", так само захоплювалися ними харківські славянофіли, не чужа була його праця й Шевченкові, не кажучи про 70 рр., коли М. Старицький переклав гарним віршем і видав окремою книгою в Києві (1876) вибір із народніх сербських пісень (переклади їх маємо вже й у „Русалці „Дністровій"). Що Караджічів правопис мав великий вплив на українців 70. рр. на Наддніпрянщині, на це доказ — ортографія Драгоманова (т. зв. драгоманівка), що свого часу почала була прийматися в нашій науковій літературі.

У стопядесятліття народин великого сербського пробудника і вченого, згадує його теплим словом і українське громадянство.

—o—

Літературна сторінка.

Від Ужгороду до Вінніпегу.

Якось так випадково склалось, що на столі з книжками, де переважають чужі, в чужих мовах — пропорціонально до їх більшого зросту у світі — опинились водночас і дві рідні з таких двох кінців, про які рідко доводиться писати. Одна прийшла з Канади, друга з Закарпаття. Обі короткі повісти: В. Гренджи Донського „Петро Петрович, історична повість" і „Голос землі", О. Іваха, коротка повість з життя в Канаді.

Не маємо наміру оцінювати їх з літературного боку тому, що можнаб непотрібно заподіяти їм кривду. Це твори скромні, що звертаються до широкого загалу, який потребує передовсім виховно-повчальної патріотичної книжки. Може неодин її читач щойно пічне вчитись під їх впливом любови до рідного слова, може і розбудить у собі слабу національну свідомість. Ще донедавна звикли знаходити в українських книжках виданих на Закарпатті та в Америці мову, до якої не можна було прикладати літературних вимог. Була це звичайно мова сильно макаронічна, засмічена не тільки всякими перестарілими і неправильними словами та формами, але і наскрізь буденна, без дрібки поезії.

Коли відкриваємо популярну історичну повість Гренджи Донського, ми приємно вражені, що автор таки старається підтягати свою мову до рівня сучасної літературної. Ось зразок:

„Прегарний вечір. Ольга стояла з глибокими очима і любувалась. Ізза радванецької гори повним колесом сходив ясен місяць. Вижидала свого хлопця... Місяць заходив за чорну хмару, показався тут-там і знов зайшов за темну заслону. Незабаром і Ростислав зявився, взяв любу дівчину попід руки і вони пішли. Переходили цвітним городцем, перейшли попід сторічні дерева і сіли на лавку. Зза хмари знов показався блідолиций місяць і осріблив цілу околицю. Ольга дивилась на місяць, на цього блідолицього царя ночі, що стояв між зірками, наче пастух між отарою овець, поганяючи їх вперед".

Ще чистішу мову, зближену більше до народньої найдете в повісти канадійського земляка. Якби навіть сам автор не володів нею, так досконало, а дав був комусь виправити, то і це явище незвичайно відрадне. Одноцільність нашої мови на широких степових просторах лекше втримати, ніж на землях, що перервали безпосередній контакт із головним пнем батьківщини — відділені від нього горами та морями.

Цікава одна подробиця, яка вражає нас, коли глянемо на дві видані книжечки: ужгородська на дешевенькому газетному папері з віньєтою у стилі ярмарочного „лубка", — вінніпегська видана так, що і львівські автори можуть задзрити й дорогого паперу!

м. р.

Організація нагороди Нобеля.

Увесь минулий місяць ішли пожвавлені дипльоматичні заходи у Стокгольмі та Осло у справі кандидатів найбільшої літературної нагороди в Европі — Нобелівської. На рік перед своєю смертю д-р Альфред Бернгард Нобель списав у 1896. р. заповіт, яким призначує „відсотки від залишеного майна поділити між тих, що за кожний минулий рік якнайкраще прислужились людству. Є це моя якнайвиразніша воля, щоб при розділі нагород не звертали увагу на національність і щоб нагороду дістав найбільше заслужений, скандинавець чи ні".

Інституція нагород Нобеля — широка. Шведська Академія Наук, що існує від 1720. р. має призначати нагороди за праці з фізики та хемії, медично-хірургічний Інститут за праці з медицини, норвеський парлямент мирову нагороду і шведська Академія — нагороду літературну. З капіталу 31 мілюнів корон, залишених Нобелем на кожну премію припадає більш як 100.000 корон.

При шведській Академії існує окрема комісія знавців літератури, які розглядають усі пересланні пропозиції. Сама ця комісія не висуває звичайно чужих кандидатів, поки їх не висунули раніше відповідні чужинні особи чи органи. Головує літературній комісії доцінний секретар Академії Пер Гальстрем, драматург і поет. Кожна література чи група літератур має своїх знавців професорів скандинавських університетів, починаючи від Копенгагена аж до Люнду.

Кандидатів на лавреатів Нобеля можуть ставити передовсім дотеперішні лавреати. Пригадаймо, що із самих скандинавських письменників живуть досі лавреати Нобеля Гєльруп, Понтоппідан, Гамсун, Сельма Лягерлеф, Сігрід Ундсет, а з інших країв ще 16 сеньорів літератури. Крім цього мають право висувати кандидатів члени самої академії та інших подібних академій у цілому світі, нпр. для польської літератури — Польська Академія Літератури, або Академія Наук, професори літератури, фільософії, історії та естетики ріжних університетів.

У поняття „літератури" входять у даному випадку також твори фільософічні та історичні, коли вони є наскрізь „творчі", себто не є тільки призбираними матеріялами і сухо написаними оглядами. На цій підставі нагороду літератури дістав був свого часу Теодор Момсен — історик, Рудольф Ойкен і Анрі Бергсон — фільософи.

Нобель виразно зазначив у своєму заповіті, що літературну нагороду треба давати „творам повним ідеалізму", 18 членів найтіснішого комітету шведської академії, що розглядають остаточно всі кандидатури і рішають про нагороду, призначають звичайну нагороду за цілу творчість письменника. У деяких випадках, коли можуть бути сумніви щодо „ідеалізму" цілої творчости, вони зупиняються на якомусь одному великому творі, щоб виправдати ним своє рішення. Нагорода звичайно йде за цілість праці письменника, а не за один твір.

Коли шведську Академію атакували за деяких лавреатів-песимістів, відомий щоденник „Дагенс Нигетер" пригадав великі слова одного із своїх земляків Фредінга: „Ідеал — поняття дуже змінне; він може бути чорний або білий, він може бути любовю або ненавистю, може втілюватися в Толстому таксамо добре, як і в Ніцше"... І справді шведська Академія не тримається формалістично слів, а йде за радами знавців, які при розгляді кандидатів беруть на увагу всякі мотиви.

В останніх днях преса згадала про нових кандидатів, яких імена вже повторялись минулими роками: французького повістяра Мартен Дю Гар, автора великої „циклічної" повісти, славного данця Єнсена і чеського письменника Карла Чапека.

Літературна хроніка.

НОВА ПЄСА БЕРНШТАЙНА.

Один із найстарших діяльних іще французьких драматургів Анрі Бернштайн дає прем'єру на початку сезону нову пєсу. Він сам добирає собі найкращих артистів а усіх театрів для кожної пєси, щоб якнайкраще могли відтворити головні ролі, сам дбає за обставову і режисерію. Від 37 років кожна його пєса є новим успіхом. Його остання пєса „Ріґ Хуртовини" має за тему щастя людини, щастя у дуже поширеній формі, яке вигнитьом нещастям для інших. Є це історія наскрізь родинна, в якій представник старшого покоління виходить переможцем у коханні супроти молодших суперників. Бернштайн є мистцем у сценах, де змальовує хвилювання людини та прояви брутальности під впливом пристрасного почування. Він уміє кожній загальній темі надавати нові риси виводячи на сцені „нових" людей, що відповідають настроям даного моменту. Інтрига, зав'язка та розв'язка не його спеціяльність. Критика вважає, що його нова пєса знову не зійде з афіші повний рік.

Б. ШОВ ПИШЕ СПОМИНИ.

Коли письменник починає мати враження, що небагато бракує йому до кінця життя, може йому прийти на думку, що час списати свої спомини. За прикладом Велса, що дав свій великий життєпис, пішов його старший товариш Бернард Шов. Темпераментний ірляндець почав нам оповідати про те, як він мріяв про славу Мікельанджели та Шекспіра, а почав від праці скромного журналіста, що підписувався італійським псевдонімом. Цікава в його споминах ненависть до Парижа, що його називає він містом невдачників і педантів, яке пече все, за що візьметься. Шов хвалиться, що ціле життя мав таке переконання і ніколи його не змінив. Але ані аргументів ані психольогічних мотивів цієї нехіті він не дає. Безліч подробиць, які чуємо про життя Шова, повних гумору, навіть вапів неймовірних. Але ми приймаємо їх радо, як деякі твори фантазії.

ПОВНЕ ВИДАННЯ ГОГОЛЯ.

Інститут совітської літератури Академії наук приготовляє нове повне видання творів Гоголя в 14 томах. 5 томів уже друкується. Крім нових текстів найдених за останніх 40 років, уперше появиться ціла низка ранніх редакцій Гоголівських творів, як „Вечір напередодні Івана Купала", „Невський проспект" та ін. Будуть там теж відміни рукописів і друкованих уже видань, як теж пропуски зроблені в огляду на цензуру. Найцікавіші будуть листи Гоголя в 5 томах, у цьому більш як 100 досі недрукованих. Редактор В. В. Гіппіюс хоче теж відтворити первісний текст рукописів, бо Гоголь дозволяв поправляти собі мову та стиль, все в дальших виданнях часто на такі поправки не погоджувався.

КІНЕЦЬ „ТИХОГО ДОНУ".

Московський повістяр М. Шолохов, твору „Тихий Дон" дочекався перекладів на ріжні европейські мови почав друкувати останній четвертий том своєї величезної „Козацької епопеї" у журналі „Новий Мір". Совітська критика присвячує йому з цього приводу захоплені статті; вона ставить його як приклад іншим письменникам не тільки як мистця, але як людину, що „обійшлася у своїй літературній кар'єрі без рекламового гомону і без крикливих вад". Шолохов як громадянин дочекався високої почести: його вибрали членом... центральної виборчої комісії для виборів до Найвищої Ради.

МАДЯРСЬКА ПОВІСТЬ ПІД АНГЛІЙСЬКИЙ СМАК.

В Англії та Америці існує на книгарському ринку спеціяльний термін „бест-селлер" на книжку, що в якомусь сезоні „найкраще продається". Критики великих денників стараються часто при появі якоїсь нової книжки, що має всі дані всім подобатись заворожити їй таку кар'єру. Критик „Дейлі Телеграфу" (700.000 передплатників) уважає, що такою книжкою (їх може бути і десять-двадцять на рік) може стати нещодавно перекладена повість мадярського письменника Габора Васарі п. з. „Монті". Є це любовна історія на тлі Парижа; її героєм є молодий маляр, що бореться з нуждою. У Люксембурському Саді, де сидить так багато безробітних малярів, він робить знайомість з молодою дівчиною, що має дуже добре серце і багато фантазії. Після вовсім звичайного вступу приходить ціла низка дрібних перипетій, де сміх перемішаний із сльозами. Англійський критик твердить, що така сюжетова у повній традиції англійської літератури від Шосера, почерез Шекспіра аж до Велса та Прістлея, наближує мадярську до англійської. Головні типи повісти виразні та переведені майстерно. Поодинокі епізоди повні поетичної фантазії.

АВТОР ПЕРШИХ МІЩАНСЬКИХ ПОВІСТЕЙ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецька преса згадує 150-ліття смерти призабутого письменника Йоганна Карла Музеуса, що належав до веймарського гурту довкола княжни Анни Амалії. Він грав у дворському театрі комічні ролі, був знаменитим педагогом — учителем гімназії у Веймарі і має ту заслугу, що перший у Німеччині написав родинний міщанський роман. Музеус писав дотепні пародії на романи Річардсона, модні тоді в цілій Европі. Його найкращі твори „Німецький Грандісон" і „Народні казки" повні поетичної фантазії.

НОВЕЛІ МОЛЬНАРА.

Відомий мадярський драматург Франц Мольнар видав по німецьки збірку новель і назвів „Зелений гузар", яку критика прирівнює до найкращих збірок майстра психольогічної новелі Артура Шніцлера.

ДРІБНІ ВІСТКИ.

Помер французький драматург та есеїст Альфред Мортіє у 72 р. життя. Він мав у свій час великі успіхи у т. зв. „Вільному театрі" відомого директора Антуана, пєсами „Пентесілея", „Перемożений Марій", „Сила", „Маліявелі" і „Божевільний Аретіно". Він відкрив давнього іншийського драматурга Руцанте, якому присвятив двотомову студію.

Відомого французького поета Поль Валері, члена Французької Академії, призначили професором на новоутвореній катедрі поетики.

Місто Парнас признало свою головну літературну нагороду Роже Мартін Де Гар за його велику кількатомову повість „Тібо", що дає образ французького громадянства від кінця XIX. в. до великої війни.

Сторінка без політики.

Популярність дорого коштує.

Уряд англійського міністра не є зовсім таким добрим інтересом, якби воно здавалося. Крім величезної праці, що її виконують високі державні мужі, мають вони ще клопоти з величезними репрезентаційними видатками, які поїдають велику частину їхніх доходів і навіть доволі часто їх перевищують.

Англійського премієра Невіля Чемберлена зачислюють до недуже багатих людей, одначе він має скромні приватні доходи. Велику частину його платні (коло 300.000 зол.) поїдають репрезентаційні кошти, так, що на особисті видатки залишається йому невеличка сума грошей. Тому теж у приватнім житті англійський премієр живе дуже скромно. Має він дешеве авто і вільний час від праці посвячує він праці в городі, риболовству і лектурі.

Його попередник Станлей Болдуїн мав річний приватний дохід 3.000 фунтів, крім приходів, що їх він мав із фабрики заліза та сталі, яких він був власником. Канцлер скарбу сер Джон Саймон заробляв великі гроші як адвокат. Тепер закинув він давню професію, але життя веде далі на „високій стопі". Льорд Галіфакс є багатою людиною. Його батько був землевласником і в спадщині полишив йому величезне майно.

Також і канцлер — льорд Гейльшем є багатою людиною. Свій маєток заробив він виконуючи адвокатське звання. Тепер, як член уряду дістає він 10.000 фунтів річно. Сер Самуель Гор, міністр внутрішніх справ не є мільонером, одначе його стати на ведення багатого життя, не зважаючи на скромну платню 5.000 фунтів (коло 150.000 зол.).

Міністр Іден, якого вважають найбільшим елегантом між міністрами закордонних справ, є теж людиною зі скромними приватними доходами.

Найбагатшими людьми в англійськім уряді є міністр летунства льорд Свінтон і міністр публичних робіт сер Пилип Сассон. Перший є власником великих копалень вугля і є при тім знаменитим купцем, другий дістав у 1934. р. спадщину, вартости кількох мільонів фунтів

Найбіднішим із них є льорд Делевейт, великий канцлер тайної печати, який має ледви добре поставлену гостинницю в одній із англійських лікувальних місцевостей і з приходів, які гостинниця йому приносить, живе.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Сензація!!! **Кожний може відбути безплатну подорож по цілім краю!**

ФІРМА

Галицький Маґазин Новин

Львів, ул. Галицька ч. 15

видає для реклями за згодою Польських Державних залізниць **безплатні білєти** (боні) залізничі при закупі бавовняних товарів вже від вол. 5. — Віддаль подорожі залежна від висоти квоти купна. — Ті боні реалізують без жадної **доплати всі каси П. К. П. до 31. грудня 1938.**

УВАГА: Поручаємо наш склад багато засобдений в найновіші бавовняні товари по цінах найнижчих. Приймаємо чеки Централі Обороту Товарового.

Ще один дивогляд Голівуду.

Несамовите цвинтарище чотироногих приятелів фільмових зірок.

Недалеко столиці американської фільми є особливе місце, яке називають „Долиною тиші". Оце місце творить дивогляднийкуріоз, якого не найдете у цілому світі: там ховають фільмові зірки своїх чотироногих та пірястих приятелів.

Спочивають у цій долині ріжні випещені маскотки, починаючи від маленьких пінчерів і кінчаючи на освоєних лямпартах. Лежать там канарки й черепахи, білі коти-ангори, малі конікушки, яких памятники нераз дорожчі та виставніші, як гроби багатьох людей.

В „Долині тиші" побудована окрема крематорія, де зложені урни з попелом любимців. Є це галя доволі простора, з мармуровими стінами і біля неї квітники, виплекувані дбайливою рукою огородника, а то й мавзолей.

Досі поховали в „Долині тиші" коло 3.000 звірят. Під дорогим каменем з мармуру спочиває „Доллі", фокстеріер незабутнього Рудольфа Валентіно. Кажуть, що коли її пана так ненадійно вирвала смерть зпоміж живих, вона здохла „на зломане серце" — так бодай подає напис, уміщений на мармуровій плиті.

Також гарний памятник має черепаха, що була довший час невідлучною товаришкою Джон Крофорд. Вона згинула дуже дивно: одного разу, не відомо, з якої причини, застрайкувала й перестала їсти.

Ніхто мабуть не буде дивуватись, що такій фільмовій славі, якою був відомий лес-вовчур Рін-Тін-Тін, виставили величавий памятник. Канарок Томмі, який кожного ранку будив зі сну ніжними трелями свою пані Джінджер Роджерс, спочив у маленькому мавзолеї. Джін Паркер сливе кожного дня носить свіжі квіти на могилку свого освоєного лямпарта „Джорджа".

Та вже хіба вершком усіх тих чудасій був величавий похорон, який уладила Сільвія Сідней своїй золотій рибці...

Ех, якби так голівудські зірки зазнали трохи наших европейських, зокрема галицьких гараздів — відхотілось би їм раз на завжди витрачувати час і гроші на витребеньки.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

Подружжя в гипнозі.

Суд у Ріо де Джанейро розглядав недавно небуденну справу.

Молода жінка на прізвище Ева Марсель виступила з розводовою скаргою проти свого чоловіка. Вона заявила, що про своє подружжя нічого не знала, бо була тоді під гипнотичним впливом. Вона нездужала перед чотирома роками на безсонність. З тої причини ходила вона по ріжних лікарях, одначе всі лікарські поради виявилися зовсім безуспішні. Тоді за порадою своїх знайомих пішла вона по пораду до славного гипнотизера Марселя. Лікування в гипнотизера Марселя тривало 10 днів і підчас того п-і Ева була ввесь час у гипнотичному трансі. Вона не знала, що з нею і довкола неї діється.

Коли вона відзискала память, була вже законною жінкою гипнотизера. Одначе того самого дня стрінула її ще друга несподіванка. Її муж раптом щез і при тій нагоді забрав усі гроші і дорогоцінности своєї жінки. На тій підставі домагалася пані Марсель розводу. Одначе суддя відкинув розводову скаргу, бо він був тієї думки, що пані Ева не вийшла замуж у гипнотичному сні, але що вона зовсім добре знала, що з нею діється і що вона заключує подружжя з гипнотизером. В іншім випадку могла вона була давно гипнотичне подружжя уневажнити і не ждати на те, аж чотири роки

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

РЕКОРД БЮРОКРАТІЇ.

Якщо в Америці країні дивоглядів, уладили би дивоглядний конкурс на найдовше урядове поладнання справи, то напевно рекорд у цій ділянці взяла б не Америка, але Чехословаччина.

Ще 4 грудня 1928 р. згорів у Крайбніц деревляний дім, який був власністю не дуже багатої родини. Ще того самого місяця і того самого року почали погорільці заходи, щоб дістати звільнення новозапроектованого будинку від усіх податків.

Дім побудували й замешкали в ньому.

Щойно тепер по 9 роках дістали власника дому урядове письмо. — Нарешті! — подумали вони прийшло звільнення від податків. Дарма! Урядове письмо домагалося, щоб до подання з 1928. р. долучити опис топографічного положення проектованого дому і його плян.

Рекорд, чи не рекорд?

Думаємо, що як би в нас розписав конкурс, то мабуть деякі уряди в Польщі таки побили б цей рекорд, що його подає АТЕ. Адже ще недавно читали ми про справи, які волічуться вже цілі роки.

—o—

Кінові новинки.

ФІЛЬМИ ДОЗВОЛЕНІ ДІТЯМ.

Міністерство віроісповідань та освіти повідомило Начальну Раду Фільмового Промислу в Польщі, що розпорядком з 18. вересня 1937. р. і з 11. жовтня 1937. р. звернуло увагу шкільних кураторій на фільми „Герої моря" (Метро Гольдвин Маєр), „Трафальгар" (Фокс-фільм) і „Каля Наг" як на фільми, що заслуговують на зацікавлення шкільної молоді з огляду на виховні та повчальні вартости.

При цій нагоді слід згадати, що польські фільмові продуценти дуже жалуються на міністерство віроісповідань і освіти, яке замість поширювати фільмову культуру, як воно діється в інших краях, навпаки — спинює її розвій, ставлячи їй густо-часто неоправдані перепони.

Недавно відома була справа заборони висвітлювати фільму для дітей нижче 16 літ п. н. „Театр пустяків". Гадав би хто, що це ґанґстерський кримінал, або нага еротика. Ні це кольорова фільма про дітей, в якій теж діти грають головні ролі. Ця фільма змальовує історію, як кількох малих філянтропів рішило зорганізувати виставу на захоронку для дітей-безбатченків. У городі міліонерської палати відбувається ревія молодих талантів, яка дала дуже гарний дохід. Фільма кінчиться дуже корисним акордом суспільного змісту: діти багатирів злучені з бідними, найбіднішими дітьми у братніх обіймах і братній забаві.

Таку фільму, яку можна було показувати для дітей, як пропаґандивну у „тижні школи" або „тижні дитини", Міністерство заборонило і шойно внаслідок відклику представника виробництва „Ворнер Брос" дозволило висвітлювати її для дітей, які мають понад 7. літ життя.

Зате — жаліються фільмові представники в Польщі — Міністерство не створило досі премії за найкращу краєву фільму, за найбільшу мистецьку креацію, не зацікавилося молодими талантами, коротко - метражною продукцією для шкільних цілей, не створило в державній драматичній школі хочби й найскромнішої секції гри й фільмової режисерії, та в академії мистецтва катедри малярства й фільмової декорації.

В інших державах фільмове мистецтво має не тільки більше значіння, але й держава опікується ним куди краще.

„ЗБУДИСЬ І ЖИЙ!"

Америка — це країна найбільших можливостей і найможливіших рекордів. Там можна стрінути рекордиста — копуна, рекордиста різника, посла і т. д. Та мабуть мало кому відомо, що Вальтера Вінчеля вибрали одноголосно найздібнішим та найбільш дотепним репортером світа. У плебісциті, який недавно проголосили в Америці та який мав вказати на десятку найпопулярніших осіб, Вінчель зайняв четверте місце, поруч Президента Рузвелта, Ґрети Ґарбо і Шерлі Темпль. Найславніший репортер Америки став актором і небаром виступить у фільмі „Фокса" п. з. „Збудись і жий!" Вальтер Вінчель, якого „Галльо, Америка!" слухають цілі Злучені Держави, появився на екрані і завоював світ. Покищо — Америку але сподіються, що Вінчель здобуде Европу теж...

Політика львівського магістрату супроти українців.

Львівський магістрат на засіданні 5. листопада рішив предложити міській раді внесок подарувати оо. Місіонарам на будову парохіяльного костела при вул. Дверницького і Снопківській міський грунт величини кругло 5.490 квадр. метрів і вартости 109.800 зол. Цей подарунок приходить після недавнього дарунку площі під будову костела на Богданівці і після признання містом величезних субвенцій на будову костела Остробрамської Богоматері на Личакові. Між тим справа дарунку грунту під будову церкви на Замарстинові, що тягнеться стільки літ, поладнана відмовно, хоча щодо Замарстинова йде про грунт, що є тільки дрібненькою частиною грунту, призначеного свого часу на будову великого костела оо. Капуцинів на Замарстинові і тепер на будову костела оо. Місіонарів. Усі можливі заходи українського населення Замарстинова в тій справі та наших представників не мали найменшого успіху.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 17—20

Італія приступила до умови проти комінтерну.

Стефані подає, що нині рано в год. 11. в палаті Шігі підписали протокол, на якого під ставі Італія приступає як первісний сигнатарій до умови проти комінтерну, заключеної 25. листопада 1936 р. між Німеччиною і Японією. Від італійського уряду підписав протокол міністр граф Чіяно, від німецького амбасадор Рібентроп, від японського амбасадор Готта.

НА ДОГІДНІ СПЛАТИ вбирається кожний дешево в Магазині мужеської і жіночої конфекції

Д. ШРАНЦА — Львів, Трибунальська 4.

Студентські мундури і плащі у великім виборі. 5—5

Які будуть наслідки приступлення Італії до протоколу.

Японські кола в Римі є тієї думки, що безпосереднім наслідком протоколу, що його нині підписали буде: прихильне становище Японії до німецьких кольоніяльних домагань, признання токійським урядом уряду ген. Франка, прихильне наставлення Японії до майбутньої італійсько-німецької медіяційної акції у справі конфлікту на Далекім Сході.

Італійські півурядові кола заявляють, що протокол не скермований проти ніякої держави, ні груп держав та підкреслюють, що протокол відкритий для кожної культурної держави.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**

готові і на замовлення

простирадла — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — коци — запи — фіранки поручає

А. Петрушевський **ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.** (давніше Коральницька).

для П. Т. Духовних і Учительства безплатні оплати. Цінники задурно

НОВИНКИ.

— **Чергове число „Діла"** з причини свята св. Димитрія, що припадає в понеділок, появиться у вівторок вечором з датою 10. ц. м.

— **Знана** зі солідности кравецька робітня мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п. тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 5—35

— **Від 1. XI. запроваджуємо взірцеву кухню.** Добірні страви, добрий український борщ та інше. На холодні дні добірний буфет, багато закуски, на пісні дні риба. Ріжниця 5 сот., зате стопроцентова якість заохотить теперішніх та нових гостей. В місячних абонаментах рабат. На замовлення уряджуємо товариські приняття, весілля і т. п. „ОКО", Львів, Косцюшка 3.

— **Нова українська господарська станиця** бюро реклями „ФАМА" вже інтенсивно працює при вул. Городіцьких 1/П., тел. 244—31.

— **Ревеляційна новина!** Спомини соловецького засланця, одного з найчільніших сучасних білоруських діячів та письменників, Фр. Аляхновіч: **7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.** Ця книжка — це черговий документ трагічного розчарування людини, що вірила у большевиків. — Мистецька окладинка арт.-мал. С. Гординського. — Книжка прикрашена портретом автора та оригінальною знимкою із заслання. — Ціна книжки зол. 1.20, почт. пересилка 30 сот. — Замовляти у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10. або у всіх книгарнях краю.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє ужиткові футра за найновішими моделями. —?

— **Ще одна добра для Вас нагода.** Крім 5%-ої знижки на добірне масло, яку „Маслосоюз" установив з нагоди 30-літнього ювилею — до 6. листопада ц. р. — обнижено аж до кінця ювилейного року, т. є до 31. грудня 1937 — дотеперішню ріжницю між ціною на добірне і десерове масло з 20 сот. на 10 сот. Треба надіятися, що велика ріжниця в якости між добірним і десеровим маслом, а з другої сторони так незначна по обнижці ріжниця в ціні (бо заледви 10 сот.), всіх заохотить користати з короткої доброї нагоди!

— **Посвячення памятника на могилі бл. п. Івана Белея.** В неділю 7. ц. м. відбудеться на Личаківському цинтарі, на полі вище 100 кроків від памятника Івана Франка, посвячення памятника на могилі б. головного редактора „Діла", бл. п. Івана Белея. Видавнича Спілка „Діло" запрошує на посвячення памятника на могилі свого довголітнього редактора все українське громадянство Львова. Посвячення памятника відбудеться в год. 11.30 вполудне.

— **Ритміка, пластика** методою Мері Вігман, акробатика, вечірні курси здоровної руханки для пань, національні танці веду в салі „Лугу" при вул. Коперника ч. 5. Інформації, вписи у вівторок та пятницю від год. 19—20.

— **Марія Сокіл і Антін Рудницький запрошені до Америки.** Як довідуємося, наша відома артистична пара, оперова співачка Марія Сокіл і диригент та композитор Антін Рудницький, дістали запрошення на концерти й гостинні виступи в Північній Америці, які почнуться у грудні в Дітройті. Обоє артисти виїзджають зі Львова вже цього місяця. Перед виїздом відбудеться в пятницю 12. ц. м. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові їх прощальний концерт. Ближчі подробиці про цю імпрезу подамо в найближчих днях.

— **Виділ Секції Книговодів при СУПРУГА** у Львові повідомляє своїх членів, що дня 9. листопада ц. р. (у вівторок) відбудуться сходини, на яких буде звідомлення учасників конгресу книговодів у Катовицях. Початок сходин в год. 7-ій вечором у домівці СУПРУГА, вул. Коперника 26, І. пов.

— **Лисенкові твори у радіо.** Радіостація у Моравській Острави передасть у середу 10. листопада концерт Лисенкових творів у виконанні хору та солістів. Концерт відбудеться від год. 22.15 до 23.00.

— **Опера у львівському Великому Театрі.** Найближча оперова вистава у львівському Великому Театрі відбудеться 10. листопада. Виставлять „Манон" Масенета з участю варшавської оперової співачки Карвовської і Я. Поплавського; 14-го листопада „Евген Онегін" і 16-го листопада „Севільський цирульник". В цих операх виступить теж тенор Зенон Дольницький, Степан Романовський, Роман Врага і ін. Диригують Й. Лерер і В. Бердяєв, режисер Улуханов. Білети в касах театру і в книгарні Сайфарта при вул. Академічній 6.

— **Директором міського архіву** давних актів, бібліотеки та історичного музею міста Львова став д-р Карло Бадецький, доцент львівського університету.

— **Із статистики м. Львова.** На основі статистичного місячника „Львів у цифрах" у червні ц. р. мешкало у Львові 317.400 осіб. Подружжя заключено в тому місяці 255, вродилося дітей 350, померло 288 осіб. На 350 уроджених було 181 хлопців, 169 дівчат. Неправесних дітей було 43, з того 19 жидівського віроісповідання, 17 римо-католиків і 7 гр.-католиків.

— **Нахабство протиукраїнської конкуренції.** За жовківською рогачкою у Львові хлопець з української кооперативи „Кома" роздавав 5. ц. м. на вулиці реклямові летючки. Це так не подобалося жидівським конкурентам, що вони хлопця побили, а летючки понищили. Розуміється, що за те виновники відповідатимуть перед судом. Слід тільки напятнувати нахабство

Гальо!... Наш секрет?

Це публична таємниця Пальмолів!

Уявіть собі, яка делікатна була шкіра канадійських пятнистих уроджених передучасної Тому ді. вері поручили їм тільки маслиновий олійок для їх плекання. Пізніше вибрали одно мило і то на маслиновім олійку... Пальмолів!

Яка ціна рада і для Вас, Гарна Паві, якщо бажаєте придбати чисту церу і гладку шкіру, як оксамит. Довірте опіку про красу власну і дітей милові Пальмолів. Є це мило краси, що дає завжди знамениті висліди.

„З хвилиною коли можна було вжити мила з водою, вибрали ми виключно мило Пальмолів до щоденної купелі них славних в цілому світі дітей".

Dr Alba Ry Dafts

протиукраїнської конкуренції. Як відомо, місце біля т. зв. жовківської рогачки це дуже рухливий торговельний ринок, при чому покупцями є майже самі українські селяни. До тих селян якраз узурпують собі право місцеві купці жиди, виходячи із заложення, що українська крамниця українському селянинові товару продавати не може.

Епільог студентської демонстрації перед судом. В окружному суді у Львові станув 25-літній студент ветеринарії Маріян Вардинський за участь у студентських демонстраціях у листопаді м. р. з приводу роковин смерти студента Гродковського, вбитого підчас вуличної бійки з жидами. Після поминального богослужения кількасот студентів рушило походом на Личаківський цвинтар, бючи по дорозі шиби в жидівських крамницях. Над домовиною Гродковського Вардинський говорив промову, після чого влаштував похід до міста. У вул. Петра і Павла похід зустрівся з автобусом, що курсував на лінії Львів—Винники. Думаючи, що це автобус жидівський, демонстранти перевернули його і знищили, при чому побили 9 пасажирів, між ними одного жида. Демонстранти хотіли перевернути також трамваєвий віз, одначе до того не допустила поліція. Скінчилось на арештуванні Вардинського. Судова розправа скінчилась засудом Вардинського на рік безоглядної вязниці.

— **Посвячення нової школи.** В Тишківцях, пов. Городенка відбулося посвячення новозбудованої школи при участи о. Корбутяка та священників із Чортівця та Оліевої-Королівки.

— **Арештування в Коломиї.** Слідча поліція в Коломиї перевела низку ревізій серед місцевих українців. Арештовано абсольвента вищої торговельної школи Войткова, абсольвентів гімназій Сливинського і Кадубянську та інші чотири особи. Арештованим закидують якісь політичні провини. Ближчі подробиці невідомі.

— **Відобрали будинок української гімназії.** Повітовий виділ у Рівному відобрав будинок, в якому від 1929. р. містилася українська гімназія, від т-ва „Українська Школа" і призначив його на повітовий шпиталь. У звязку з тою зміною ходила до волинського воєводи Юзефського українська делегація під проводом посла Скрипника і предложила йому відповідний меморіял у цій справі. Воєвода обіцяв справу розглянути.

— **Львівська хроніка.** Після ліквідації міського апровізаційного заведення місто приступило до створення спілки для торговлі опалом під фірмою „Явір". — Городський суд засудив двох дозорців міських плянтацій по рокові вязниці за те, що викрадали листи з поштових скринок. — Шофера Йосифа Головатого засудили на рік вязниці за те, що спричинив смерть 72-літнього Казимира Згожельського, переїхавши його на вул. Кохановського.

— Чотири залізничні в укр їнських по ч цьо ча живий Кар ліз на з на в чі в ої, ку ий аж до ох що 30 сіб а- й ди, Всі подивляють безконку- ренційно дешевий украї- нський 5-лямповий супер ВЕЛИТ 38 з магічним очком. РАДІО ЕРГОН Львів, вул. Сикстуська 48. тел. 117-32 що головні туристичні ... будуть вільні від крових граничних загострених приписів.

— **Історія грошей, схованих у бочці.** Львівський дрібний торговець Андрій Мруфка сховав 2.600 зол. на дні бочки в пивниці при вул. Рагози ч. 5. Цей сховок підглянули злодії й нараз Мруфка не знайшов більше своїх грошей. Слідство викрило, що непевний сховок знав торговець овочами Йосиф Янішевський, якого й арештували. Дальше арештували цілу злодійську шайку, а саме якогось Березовського, Росовського і Бобера. Викравши гроші, спільники пішли на жидівський цвинтар і там поцілилися добичею. Росовський узяв 1.860 зол., а Боберові і Березовському дав по 370 зол. Опісля Росовський поїхав до Перемишля і там справив собі гардеробу та купив коня з возом за 500 зол. Вернувшись до Львова, Росовський дав тисячу зол. на переховок Рифці Бернштейн, що має склад старого заліза при вул. Германа ч. 3. Від неї відібрали ще 660 зол.

— **Осторожно із псами!** До головного шпиталю привезли із Кривчицької Кольонії під Львовом 23-літнього помічника Казимира Гавбая, що дістав атаків скаженини і нищив усе довкола себе. Показалося, що тому три роки покусав його малий кімнатний пес, хорий на скаженину. Нема надії вдержати Гарбая при житті.

— **Краєва хроніка.** В ярославській вязниці відобрав собі життя 70-літній Феліціян Папара. б. суддя у Львові і секретар магістрату. — Ь Турці н. Стр. треває вже другий місяць страйк 80 тартакових робітників. — В Олексичах, пов. Стрий Филип Райхерт приловив 22-літнього Генрика Рудольфа на крадежі збіжа із стрику. Зі страху перед відповідальністю Рудольф повісився у стодолі.

— **Підпал будинків ем. поліцая.** В будинках Миколи Гуриняка, ем. пшодовніка поліції в Залєссі пов. Борщів вибухла пожежа, яка знищила стодолу і 80 кіп жита, вартости к. 2.400 зол. Причиною пожежі є імовірно підпал. Поліція веде слідство.

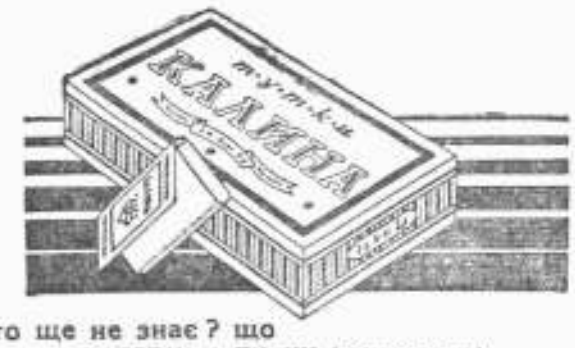

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

— **У справі місць у залізничних вагонах.** Залізнична влада видала вияснення, що подорожний має право заложити вільне місце у вагоні для себе і для кожної їдучої з ним особи, якої білет може показати. Хто закладає більшу скількість місць, ніж прислугує йому та їдучим з ним особам, або закладає місця для осіб, яких білети їзди не може показати, обовязаний заплатити 5 зол., а неправно заняті місця негайно звільнити. Часописами закладати місця не вільно. В переділах можуть заняти місця: в 1-ій клясі по дві особи на лавці, в 2-ій по три особи, а в 3-ій клясі по чотири особи. Як є переповнення, кондуктор може дати місце в 1-шій клясі трьом особам, в 2-ій клясі чотирьом, а в 3-ій клясі пятьом особам на лавці. Рухомі опертя в переділах можна підносити тільки нічною порою по виході поїзду зі стації й то за згодою всіх подорожних, що їдуть у переділі. На заклик кондуктора всі опертя треба негайно спустити вділ. Подорожним вільно забрати з собою безплатно до вагону як ручний багаж предмети легкі до переносу, оскільки цьому не противляться інші приписи. Кожний подорожний має для свого ручного багажу до розпорядження простір над місцем і під місцем, що його займає. Більше пакунків зі собою брати до вагону не вільно.

— **Фальшиві гроші.** В бучацькому повіті появилося в обороті кілька фальшивих 100-золотівок, виконаних дуже спритно. Фальсифікати виловлено і витягнено з обігу. Поліція глядає за фальшівниками.

— **Польський щоденник на Волині.** Дотепер ріпний тижневик „Волинь", орган воєводи Юзефського, мають перемінити на щоденник.

— **Загадочне вбивство.** Учень ремісничої школи у Вишнівці вистрілом з револьверу убив селянина з села Корнячівки, абсольвента тої школи, що вступив до школи маючи якусь справу. Душогуб каже, що зробив це припадково, показуючи револьвер і думаючи, що він ненабитий. Його арештовано, а справою занялася влада.

— **Із Польщі.** Президент Мосціцький не помилував засуджених на смерть убивників кс. Одянецького, наслідком чого кат Бравн повісив їх у Білостоці. — У Варшаві зловлено на вчинку крадежі студента Авраама Розенберга, сина мільонера. — В Закопаному впав сніг.

— **Смерть Б. Лесьмана.** У Варшаві помер член польської академії літератури, Болеслав Лесьман, один із чільних представників польської ліричної поезії. Був родом із Київщини з фаху був правником і якийсь час нотарем у Грубешові та Замості. Перший його том п. з. „Розстайния саді", виданий в 1912 р., устійнив поетичну славу Лесьмяна. Опісля пішли збірки віршів п. з. „Лука", „Пянистий напиток" і ін. Помер у 58 р. життя.

— **Дальші розстріли в Совітах.** Перед білоруським воєнним судом у Гомлі відбулася розправа проти 8 членів протисовітської організації, якій закинено шпигунську і диверсійну акцію з метою відорвати Білорусь від совітського Союзу. Голову тої організації Маласонга, предсідника гомельської міської ради та сімох міських службовців засудили на розстріл. — В Константинові подільської округи засудили на смерть 5 службовців місцевого совхозу як членів протиреволюційної організації.

— **Втратили надію знайти Левоневського.** З Архангельська повідомляють, що ескадра Водопянова, Молотова й Алексєєва вертається до Москви, бо втрачено всяку надію віднайти Левоневського та його товаришів.

— **Габсбург в австрійській армії.** Брат претендента до австрійського престолу архикн. Оттона Габсбурга, арх. Фелікс вступив до військової академії у Вінер Найштадт. Це перший після війни Габсбург розпочинає службу в австрійській армії.

— **Економізатор струму.** Дотепер не звертали уваги на те, скільки струму зужиткує радіовий відбірник, хоча це не без значіння для пашої радіоаматора. Краєва фабрика Телефункен збудувала супергетеродину Феномен Ма, приспосовуючи реверіційний уклад „економізатор струму". Цей винятковий і єдиний у своєму роді уклад, що економізує струм робить те, що Феномен Ма, зужиткує тільки 25 ватів себто стільки, скільки мала жарівка. Отже ощадність струму є на 50%, що робить майже 3.60 зол. місячно, себто покупець супера Феномен Ма, який виплачує за апарат місячну рату зол. 20.— фактично платить тільки зол. 16.40, бо різницю зол. 3.60 ощаджує місячно на струмі. Це величезна різниця, бо ладен за кілька років, завдяки скорій амортизації можна мати цей відбірник даром. Супер Феномен коштує зол. 289.— за готівку. На рати — завдаток зол. 20.— і 16 місячних рат по зол. 20.—. Слід пригадати, що у місцевостях, де вживають обмежники струму, навіть найменший 50-ватовий обмежник вистачає, щоб користати з радія і світла одночасно.

— **Про що властиво йде?** Господині мусять рано подбати про дітей, що йдуть до школи та про чоловіка, що йде до праці, спішаться, бо кожда хвилина дороге і великою полекшою для них є кожжка заощаджена хвилина. Отже господині можуть заощадити собі ранішого мелення кави перед сніданком, коли будуть уживати крамку „Епрільо", вже мелену та відповідно приправлену, яка дає смачний і здоровий ранній напій. Каву „Епрільо" можна легко і скоро зварити, а при тому вона смачна і дешева.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „Я ЗБРЕХАЛА".

Історія бідної інтелігентної дівчини, що залишилася сиротою без засобів до життя, починає шукати заняття в Лодзі, потім у Варшаві. Її перші кроки на терені Лодзі доводять її до припадкового знайомства з одним підзорливим типом, в якого чесність вона вірить тільки тому, що він з вигляду непоганий мужчина і хитрий комедіянт, що хоче використати вроду та тяжке становище дівчини. Після першого гіркого досвіду дівчина переноситься до Варшави, тут доля їй усміхнулась — вона вийшла замуж за людину чесну, на доброму становищі, яку кохає. Але за якийсь час являється несподівано в її домі „злий дух" з Лодзі, що хоче шантажувати її погрозами. Молода жінка не має сміливости виявити своєму чоловікові таємниці із свого минулого і на цьому тлі переживає велику трагедію. Фільма зроблена реалістично, досить цікава, з добрими артистами: Смосарською та Е. Бодо у головних ролях, хоч із мистецького боку нема в ній нічого замітного.

Вже появився в продажі
великий, багато ілюстрований, енциклопедично опрацьований
календар-альманах
КРИНИЦЯ
НА РІК 1938.
Потрібна в кожнім домі
єдина своїм оформленням
МАЛА НАСТІЛЬНА ІНФОРМАТИВНА КНИГА.
Вадемекум кожного у його професійній праці.
ЦІНА ВСЕГО ЗОЛ. 1.50.
Можна дістати у всіх книгернях і в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10.

НОВА КНИЖКА „ДІЛА".
Чорна Індія „Молодої Музи"
Новелі:
В. Бірчака, П. Кармалського, Б. Лепкого, В. Пачовського, С. Твердохліба, Г. Хоткевича, О. Шпитка, Ст. Чарнецького, М. Яцкова.
Передмова М. Рудницького. —
Бібліотека „Діла", том 18.
Ціна 2 зол. без пересилки.

✝ Посмертні згадки.

Д-р ПЕТРО ВОЙТОВИЧ.

В понеділок, 1. ц. м. помер наглою смертю д-р Войтович Петро, адвокат у Перемишлі, дир. Українбанку „Віра", голова Т-ва „Українська бесіда", член видiлів ріжних товариств, член усіх культурно-освітніх, харитативних та фінансово-економічних установ Перемишля.

Бл. п. Войтович Петро уродився 1. VII. 1876 р. в селі Трійчиці перемиського повіту як селянський син. Середню освіту здобув з відзначенням у 1896-97 р. як другий річник новозаснованої української гімназії в Перемишлі. Правничий факультет покінчив у Львові; по судовій практиці у Відні відкрив у 1911. р. адвокатську канцелярію в Судовій Вишні. Там побіч своєї чисто професійної праці став управляти запущену народню ниву і в місті і в повіті. Овочами його громадської праці в Судововишенщині є „Народній Дім", „Задаткова Каса", філія „Сільського Господаря" в місті та ціла низка читалень „Просвіти" та кружків „Сільського Господаря" в повіті. Своєю невсипущою працею та незвичайною совісністю і тактом скоро зєднав собі д-р Войтович пошану серед тамошнього громадянства і довколишнього селянства. Листопадовий арив застав його в Судовій Вишні, де він став повітовим комісаром З. У. Н. Р. і на цьому становищі видержав до останньої хвилини. Своїм орґанізаційним хистом та впливами зумів він тоді зорґанізувати у свому повіті постачання для У. Г. А. краще, ніж в інших осередках. По війні 1920 р. переселюється до Перемишля, де з незабутнім д-ром Т. Кормошем відбудовує „Українську Щадницю", „Віру" та інші установи, стоючи в їх проводі. В 1922 р. стає директором Українбанку „Віра". Д-р Войтович визначався незвичайною обовязковістю, криштальним характером і незвичайним тактом.

В середу 3. ц. м. відправив панахиду над домовиною бл. п. д-р Войтовича Преосвященний Григорій в асисті кількох священників. Похорони визначного громадянина відбулись 4. ц. м. при участи представників адвокатської палати, суду, делеґатів установ у Судовій Вишні і кредитових кооператив перемиського повіту. Жалібну промову сказав др. Рибак Микола. Співав хор перемиського Бояна під управою проф. В. Вітошинського, на цвинтарі попрощав покійного др. Загайкевич Володимир.

К. К.

—o—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Загальні збори „Сокола". По цілорічній окріпленій праці, по переорганізуванні сільських сокільських гнізд прийшов час і на переорганізування гнізда в Перемишлі. Найкращою нагодою до того були загальні збори, які цього року відбулися в приспішеному речинці, себто минулої неділі 31. X. Повітове гніздо представляється майже фатально. На недостачу молоді не можна нарікати, бо її чимало в Перемишлі, тільки нема її в „Соколі". А й ті що в „Соколі" не прикладають дуже рук до праці в „Соколі". В цілій низці районових пописів, навіть і в повітовому ніхто з перемиського гнізда не станув до зправ. Це явище не дуже корисно вилинуло на селиські гнізда. Звіти з діяльности гнізда були мізерні і дискусія слаба. Вийші вибрано нову старшину, яка багато обіцює. Заповідає поставити перемиське гніздо і гніздо повіту на відповідному рівні, зорганізувати кільканадцять нових гнізд, постарається за рухливою, якої недостача дається сильно в знаки і багато інших справ. Хочемо вірити, що черговий рік буде кращий. До нової старшини вайшли: голова Сенечко Осип, 1. заст. голови інж. Загайкевич Роман, 2. заст. гол. Молєнда Ольга, справник Стахів Марія, скарбник Гіковський Володимир, господар Барщьвий Іван, начальник Заліський Михайло, четарі Гірний Яким і Гринів Ольга.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Двацятьліття.

Хто з наших має радіо, той кожного дня наставить його бодай на хвилину на Київ.

— Внеманіе! Слухайте!! — почує двома мовами зі столиці України.

Заповідач з легко семітською вимовою, заповідачка з легко славянською — обоє рябоє.

Після „слухайте" йде агітка, самохвальба, а часом концерт. Як відомо, український народ вміє дві речі: плакати і співати. Плачу радіо не дурне передавати, а ті концерти нераз направду гарні

Але в останніх часах і ті концерти вірвалися. Коли не наставити Київ — увесь час: двацятьліття червоної армії, вибори до верховного савету, аж вуха вянуть. А над тим усім геніяльний, любимий, невступний, обожаний, з солодкою усмішкою (так!) вождь народів, батько Совєтів — Юсип Виссаріоновіч Сталін.

Нехай би вже армія, все таки щось цікавого, нехай би вже до мари і вибори, все таки щось повчального, а то до зануди Іосип та Іосип ще й з довжезним хвостом прикметників. Київський заповідач переміняється в магометанського муезіна і з мінарету „радіостанції імені Косіора" вигукує прикмети нового совітського Аллаха.

Після вичислення прикметників, приходить „канцерт" на честь армії... як то вона боролася під рукою... Кого думаєте?!... Очевидно Іосипа. А за тим уже: „наш любимий вождь", „його воля серед нас", „його дух між нами", „батько квітучої країни" і України. А двацятьліття червоної армії це тільки дочіпка до Виссаріонового сина.

Двацятьліття червоної армії!...

Невжеж уже дві десятки літ істнує те, що зачало жити під назвою червоної армії. Невжеж уже двацять літ минуло з тієї хвилини, як на Київ ішов новітній князь Долґорукий-Муравйов, а з ним сумної слави Юрко Коцюбинський?!

Муравйов мав цілковиту слушність, що йшов і нищив. Чув і він і його моряцько-китайська збиранина чим пахне самостійна Україна. Але чого ти, сину Михайла, Юрку Окаянний прилучився до них?! Хіба на те, щоб не діждати двацятьліття і згинути від того самого нагана, що на твій наказ пускав кулі в лоб твоїх земляків! „Граб награбленое!", „Самоопределеніе вплоть до атделенія!" — от що несли на своїх штиках перші ряди червоної армії. І українські Юрки бралися на те. Було в Україні досить награбованого — нехай народ відбере тепер. А „определеніе вплоть до атделенія" — хіба є в тім яка небезпека?! Не подобається — „бувайте здорові!", а вони „До свіданія" — і готова самостійність.

Перший раз станув я віч на віч з червоною армією в Балті, на концерті Шевченка. В ночі прийшла в Балту червона дивізія, а другого вечора заповнила концертову салю. В буфеті матроз з червоною кокардою на грудях викладав про Галицьку Армію:

— Всех їх, сукіних синоф пад стенку! Контр революція!

Зі свого становища може й мав рацію, але ненаш землячок, що додавав:

— Прравильно, товаришу. І я тоже так думаю.

Підчас концерту ввійшов на салю гурт військових. У чорних жупанах, у чорних баранкових шапках і з чорними замашистими вусами.

Посиділи кілька хвилин і димом здиміли.

Щойно тоді зробився рух. Задзвонили при дверях штики, закламцали замки крісів. Це нашвидко спроваджена вартова сотня прибігла ловити чорних гостей.

— Що такого? — питалися люди.

— Повстанець Заболотний зі своїм штабом був на концерті!

— Що за відвага! — дивувалися тоді і червоні і синьо-жовті і білі.

— Що за відвага! — скаже кожний і тепер.

Так, так, українцям відваги не бракує, але... червона армія все таки святкує своє двацятьліття і то не тільки в Московії...

Галактіон Чіпка.

РУДКИ.

Збори представників кооператив. Перед трьома тижнями відбулися в Рудках збори місцевої і позамісцевої інтелігенції, 28. жовтня п. р. відбулися збори найсвідомішого селянства Рудеччини у формі надзвичайних зборів представників кооператив. Направду приємно було прислухуватися таким зборам. Крім фахових справ випливала теж справа клевет по польських часописах на головного директора П. С. К. п. Павла Іванова та засуду його на 6-місячний арешт із завішенням на 4 роки. І з цієї причини хотів директор Іванів зрезигнувати з директорства в ПСК і виїхати в Рудок. Та збори кооператорів (було на них 3 священників і кільканадцять селян) дали високу найглибшої пошани і щирої подяки для п. Іванова. „Не пустимо п. Іванова!" — казали люди, висказуючи своє обурення на адресу всіх інтриґантів. При кінці збори ухвалили одноголосно отсі резолюції: Зібрані на надзвичайних Загальних Зборах представники кооператив ПСК у Рудках дня 28. жовтня 1937 р. після вислухання звіту дирекції з діяльности за ввесь час від 1932 р. по жовтень 1937 стверджують: Діяльність Дирекції і Надзірної Ради ПСК була доцільна і плянова. ПСК поширив та поглибив свою діяльність не тільки торговельну, але також збутову та розробив власні фонди. ПСК при помочі організаційного апарату висанував кооперативи І. ступня. Тому: 1. Загальні Збори висказують своє признання для проводу ПСК за його плянову і послідовну працю для дальшого кооперативного й господарського життя повіту. Зокрема висказують повне довіря гол. дир. п. Павлові Іванову за його жертвенну працю та підкреслюють, що всякі дописи в польській буковій пресі, оперті на інсинуаціях і видумках невідповідальних одиниць зпоміж українського громадянства, не можуть нарушити ні особистої гідности ні чести дир. Іванова, ані захитати довіря до його особи, як кооператора і громадянина. 2. Загальні Збори осуджують шкідливу діяльність тих одиниць, що своєю роботою стараються вносити заколот у зорганізоване життя повіту. Зокрема питпують всякі інсинуації, звернені проти дир. Іванова, як громадянина і кооперативного робітника. 3. Загальні Збори разом з Надзірною Радою не приймають до відома резигнації дир. Іванова з члена Дирекції ПСК і заявляють, що будуть у всьому помагати дир. Іванову та дадуть відпір усякому, хто буде ширити розладдя серед українського громадянства.

ЗОЛОЧІВ.

Політична нарада УНДО в Сасові коло Золочева. Дня 24. жовтня п. р. відбулася в Сасові політична нарада у присутности коло 150 осіб зі Сасова і Побоча та делеґатів з Милевої і Підборець. Нарадами проводив о. В. Приплик з Підборець, п. Сидорук Василь зі Сасова і п. Малашук Максим з Побоча. На нараду прибув пос. В. Кузьмович, який виголосив реферат про політичне положення. Після незвичайно оживленої дискусій, в якій прияві підносили справу місцевої школи і ріжні прикази адміністрації та поетроту земельної справи, прийнято такі резолюції: 1) Зібрані на політичній нараді в Сасові дня 24. X. 1937 домагаються переведення боротьби за українську школу для українського населення з українськими вчителями. 2) Домагаються рівноправности української мови в державних урядах, судах і самоуправних установах. 3) Домагаються заспокоєння голоду землі для малоземельного і безземельного місцевого населення. 4) Осуджують виступи невідповідальних чинників, які заогнюють відносини помїж обома народами. 5) Роблять відповідальними за виступи у Львові східньо-галицьке польське громадянство. 6) Взивають українське громадянство до консолідації своїх сил для уєдиненя відпору на зовнішні загрози. 7) Взивають повітові українські установи створити повітову надбудову для уєдинення національної праці та для її сконсолідування. 8) Взивають красвий провід до створення Централі правної оборони українського народу. 9) Роблять відповідальним за неладну т. зв. нормалізацій польське громадянство. 10) Домагаються відділення Проводу Української Парляментарної Репрезентації від краєвого партійного проводу.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

ПЕЧЕНІЖИН.

Труднощі в становій „сільсько-господарській" організації. При кружку „Сільського Господаря" в Рунгурах, заснованім у вересні п. р. очевидно зареєстрованім у коломийськім старостві, закомасовано за згодою Ради кружка з. Х. п. р. „Секцію охорони праці" на підставі правильника, що його видав по думці § 3. уст. 15 і § 15. уст. 15 Т-ва „Сільський Господар" і ухваленого Головною Радою Товариства 4. IX. 1936. До управи секції зайшли: голова Проковів Федір с. Васьля, заст. голови Семанів Дмитро с. Сим., секретар Волинський Василь, скарбник Григорів Прокіп. До Секції вписалося 26 членів місцевого кружка „С. Г.", які крім рільництва займаються, як трапиться нагода, фірманкою, заробляючи в той спосіб в управі державних лісів (дільництво в Маркізці і в Слободі Рунгурській-селі та Слободі Рунгурській-колонії. Завдання Секції мало дати змогу чесно заробляти та оборонитися перед самовільними починами працедавців, а саме лісничого в Маркізці п. Берана (маніпуляційна округа І. Надлісництво Печеніжин), який затруднював при перевозі опалового дерева протекціонованих фірманів, не видавав правильно атестат і не давав змоги заробляти меншій частині населення. Крім того він виконує свій правильно виплат, так що фірмани мусіли перед днем чекати і домагатися заробленої грошей.

Поміщо секція не починала праці, тільки принадувала членів зложок місцевих хліборобів, щоб, маючи кого заступити, могла нав'язати контакт із лісництвом. Притім члени переконували селян про потребу організації, не силуючи нікого до неї, навпаки підкреслюючи добровільність членства. Але несподівано 20. X. поліція в Печеніжині арештувала Проковів Федора, Семанева Дмитра і Григорова Прокопа, членів управи секції, не подавши причин. Арештованих придержали в управі Печеніжина. Як згодом виявилося, сталося це на фальшивий донос до лісництва Ядухи Михасюк, жінки Василя, нечлена секції (ліга 20. X. сама хотіла вступити в члени секції). Командант поліції в Печеніжині перевів слідство, в якому розпитував, чи не було в бою арештованих потрох та якого насильства. Очевидно арештовані тому заперечили. 22. X. Григорова Прокопа звільнили, але двох його товаришів недолі відставили до Коломиї. — Напад більшому сільському населенню не вільно при допомозі законних засобів обстоювати свої права до заробітків в адміністрації державних лісів?

КАМІНКА СТРУМ.

Нарада мужів довіря УНДО в Камінці Струмиловій. Дня 25. X. п. р. відбулася в Камінці Струмиловій нарада мужів довіря, скликана Повітовим Народнім Комітетом. Було понад сорок делегатів з 11 громад. Проводив нарадами о. шамбелян М. Цегельський і д-р І. Левицька. Темою нарад була справа майбутніх виборів соймових і підсоймових. Це питання референував д-р П. Мінко. Опісля виголосив реферат про теперішнє політичне положення пос. В. Кузьмович. У дискусії забирав голос цілий ряд промовців. Рішено в цілій низці місцевостей відбути наради якнайширших кол громадянства для підготови опінії про майбутніх кандидатів на соймових і підсоймових. Деякі промовці підносили справу міжпартійної консолідації і домагалися також більшого впливу повітової інтелігенції зі селами. Піднесено теж справу шкільну, а саме шкільного плебісциту, який рішено перевести в тих місцевостях, де допускає це закон.

ХОДОРІВЩИНА.

Обжинки, показ плодів і день садження дерев. По цілорічній цінній праці Філія Т-ва „Сільський Господар" улаштувала 5. вересня п. р. „День Обжинків" на ходорівській спортовій площі. По Службі Божій в місцевій церкві перейшли мешканці сіл Ходорівщини на спортовий майдан, де відбулася їм імпреза. До більше як тритисячної публики промовив голова Філії Данило Мода. Представник Гол. Т-ва „С. Г." зі Львова інж. Левосер відібрав вінки зі обжинків, які складали княгині поодиноких дружків, відтак зложив привіт від Головного Т-ва. Опісля відбулися при музиці забави косарів і жниць в Борщевичі. Гарно перевели учасники плетення вінка на місці і хороводом, при співі обжинкових пісень, вручили його представникові Головного Т-ва. Під час відбувалися народні танки для всіх. Згодом хлопці і дівчата з Борщевич і Борщевичі дуже складно гаївки зі співами. На увагу заслуговує масовий, темпераментний виступ хлопців і дівчат. Ефектовно виглядав теж інсценізаційний. Подякою і закликом прилежних до праці в хліборобській ділянці, закінчив голова філії це симпатичне свято. — 26. вересня п. р. в 13. год. відбувався конкурсова виставка-показ рільних плодів у салі Укрсільбанку в Ходорові. Отворив виставу голова філії, поручаючи основувати сади, бо наші села, коли мова про сади дуже бідні. Справді треба було великої праці, щоби позбирати в Ходорівщині так багато різних експонатів. Найбільше було овочів, бо 75 родів яблук і грушок.

Ця виставка була ініціятивою до замовлення щепів і популяризування садівництва в окрузі. Тим займалася садівнича секція при філії і при помочі своїх членів зібрала по селах замовлення на щепи. 21. жовтня п. р. надійшли закуплені щепи у фірмі Терпилляка в Залужжі і в 13. годині почався день садження деревець у Ходорові. На площі Райхової Молочарні зібралися селяни, міщани й інтелігенція, де уложено деревця. Голова філії промовив до прилежних, вказуючи на перше, небуденне свято в Ходорівщині. Цим філія започаткувує пропаганду садівництва і змагає до винищення верб та інших диких дерев, кущів по сільських городах і підвищення добробуту їх власників. Місцевий парох, о. Ярослав Долгий, відправив молебен і поблагословив деревця. На згаданій площі приготовлено 80 ям на засадження щепів. Інж. Микола Самовішин предотував теоретично спосіб садження овочевих деревець і відтак перевів практичну лекцію садження щепів. На городі Райхи. Молочарні засаджено 30 щепів. Селяни розібрали свої щепи до дому і крім того замовили ще поверх 500 щепів. Не вдається що покищо порушити практично годівлі шовкопрядки в окрузі. А можна б вже справу започатковати, бо в Ходорові по городах і садах видно багато деревець білої шовковиці. Треба підкреслити, що ціла та акція відбувається завдяки енергії і залізній волі Миколи Самовішина, інженіра-агронома, який не жалує труду, ні здоровля, щоб тільки піднести рільну культуру, дохідовість господарств та добробут вашого селянства.

Прилежний

Спорт.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Грище Цитаделі: год. 11. передполуднем, змагання за мистецтво Окружної Ліги: **Україна — II. Сокіл.**

До цих змагань виступить Україна без здисциплінованого Кравського, а Богуратом або Малюхою на вранці. Цей метч повинна наша дружина заграти амбітно й рішуче його виграти.

Грище Т. З. Р. коло грища Погоні: год. 2. попол. мистецтво кіюрів: **Україна — Рекорд.**

Спортова Галя при вул. Яблоновських. Год. 7.30 веч. боксерський метч **Україна — Стшелец.**

Замість Бурдава виступить у важкій вазі Помірко.

—o—

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв

зложених від 20. жовтня до 2. листопада ц. р.

Одноразові датки (в золотих): Українська Шадниця Перемишль (зі збірки) 251.50; Елеонора Гонтова (зі збірки) Коломия 128.75; „Карпатія" Львів 100; Т-во опіки над молодю, філія в Городенці 85.80; „Суспільний Промінь" Львів 50, „Рідна Школа" Львів 50; Укрсільбанк Перемишляни 25; „Народня Гостинниця" Львів 20; П. С. К. Ярослав 20; Український Кооп. Банк „Віра", Рава Руська 20; Кооп. „Народній Дім" Дрогобич 20; Ю. Левицький Заліщі 20; Кооп. „Український Народній Дім" у Судовій Вишні 10; Український кооп. Банк Устрики Долішні 10; П. С. К. Золочів 10; Райхова Молочарня Судова Вишня 5; О. Савойка Селиська 5; Д-р М. Войцеховський Львів 5; Д-р З. Німанковський Дрогобич 4.50; Богдан Чехут, вет. Судова Вишня 8 (клітє отецьм ветер. лікарів: Івана Білоскурського, д-ра Володимира Білого, д-ра Романа Лехицького, Гриця Лозинського, Ярослава Михайловича, Володимира Помірка, Феди Ткачука, Юрія Чайківського. — Разом **843.55 зол.**

Щомісячні датки на р. шк. 1937-38: „Українська Шадниця" Перемишль (зі збірки) 118.50 зол.; Вид. „Нове Село" Львів 10 зол. — Разом **128.50 зол.**

Всім П. Т. Жертводавцям складає Комітет щиру подяку. Рівночасно Комітет повідомляє, що від 1. вересня п. р. до дня 2. листопада признав, чи має виплатив 59 (пятьдесятьдевятьом) незаможним студентам одноразові допомоги або позички на загальну суму 2.942 (дві тисячі девятьсот сорок два) золоті. Висота допомог чи позичок, признаваних для поодиноких петентів була: 46 студентів дістало від 15 до 50 зол.; 10 студентів дістало від 50 до 85 зол.; 3 студентів від 85 до 130 зол. (вороткоречинцеві позички). Крім цього Комітет признав дотепер 14 щомісячних стипендій на р. шк. 1937-38 на загальну суму 338 зол. (триста тридцять вісім). Висота признаних стипендій вагається від 10 до 35 зол. Одній студентській громаді впова Львова признав Комітет, з огляду на її ролю, стипендію у висоті 50 зол. місячно.

Львів, дня 3. листопада 1937 р.

ЗА ПРЕЗИДІЮ КРАЄВОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:

Д-р Павло Цимбалістий, голова. **Д-р Константин Чехович,** секретар.

ЕЛЄГАНТ Хто не чистить взуття пастою „Е Л Є Г А Н Т"? ЕЛЄГАНТ

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК, місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Львів, листопад 1937. Р. V., кн. 11. Зміст: Евген Маланюк: Лист. — Квітень. — Бернард Шов: Свята Іванна. — Д-р Філярет Колесса: Поезії Ів. Франка, складені за ритмічними взірцями українських народніх пісень. — Всеволод Заморський: Вашінгтон. — Мирослав Гоца: Слово живе і мертве. — Р. О.: Нова книжка Андре Жіда про СССР. — Дм. Донцов: Авіонове насіння. — Павла Граб: Демократія за роботою. — Р. О.: Як до того прийшло? — Ич: Полювання на „радянських письменників". — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адміністрації.

ДЗВОНИ, літературно-науковий журнал. Львів, серпень-вересень 1937. Р. VII. Ч. 8-9. Зміст: В. Лисяньський: Хто це? — В руїни палісні. — Дм. Николишин: Марія Магдалина. — І. Атаманюк: Світанок; В промінних сонця. — О. Самобловичі: Акварель. — Н. Королева: Джура. — М-р Б. Казимира: Спроба суспільної обнови. — Ю. Мушка: Постать Прометея в світовій та українській літературі. — Дж. Джінс: Сучасні проблеми астрономії. — С. Єленський: Світло таємниць. — Рецензії. — З преси і книжок. — Д-р Є. Ю. Пелеванський: Матеріали до бібліографії „Русалки Дністрової". — Нові книжки.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 7. XI. год. 12. попол. „Святоіванська ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Вівторок 9. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Неділя 7. XI. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 „Жабонька".

Понеділок 8. XI. год. 7.30 веч. Вечір нової поезії.

Вівторок 9. XI. год. 7.30 „Жабонька".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РАДИМНО:
8. XI. Хмара.
9. XI. Маруся Богуславка.
10. XI. Жайворонок.
11. XI. Ніч під Івана Купала.

ЯРОСЛАВ:
12. XI. Хмара.
13. XI. Маруся Богуславка.
14. XI. Ніч під Івана Купала.

СИНЯВА:
15. XI. Хмара.
16. XI. Жайворонок.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:
7. XI. Довбуш.

ЗБОРІВ:
8. XI. Циганський барон.
9. XI. Орлеяк.
10. XI. Шарівка

ЗОЛОЧІВ:
11. XI. ?
12. XI. Довбуш.

Зі Золочева іде театр до Бродів.

НОВА КНИЖКА! НОВА КНИЖКА!

ВИБРАНІ ТВОРИ
МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО

16 аркушів друку.

Замовляти в В-ві „Українська Книгоспілка" Львів, Сикстуська 48. Телефон 266-77.

Ціна книжки 3·50 з пересилкою 4·—. Висилаємо тільки за попереднім надісланням грошей.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в Робітні Римарсько-Галантеріяній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

КІНА.

АПОЛЬО: „Я була шпіоном" (Фрайлайн Доктор).
АТЛЯНТИК: „Кід Галлгад".
ВАНДА: „Голгофта".
ГРАЖИНА: „Шпіонаж-таємниця" з Ліль Даговер.
ЕВРОПА: „Ік ето й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бази".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеиги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолулю", „Забута симфонія".
МЕТРО: „Шарна легкої бригади".
МІРАЖ: „Август Сильний, король Польщі" із Тамарою Вишневською.
МУЗА: „Камелієва дама".
ПАКС: „Тоні з Відня" із славним хором „Відер Зенгерканбет".
ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).
РАЙ: „Вільяд Кармен" із Мартою Еггерт.
РІЯЛЬТО: „Бургтеатер".
СВІТ: „Пропаще місце", „Тиждень перед шлюбом".
СТИЛЕВЕ: „Одна поверх вище" і ревія
ТОН: „Трафальгар".
УТІХА: „Вожд чернокожих" і ревія.
ХИМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

Шкільна лектура і книжки для молоді виносячає „Vita" пл. Марійська ч. 8 (гмах Шпрехера)

ФОТОПЛЯСТІКОН: (пл. Марійська 5). „Рен".

Зол. 7·— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 7. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00, 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 Вок.-муз. концерт; БІЛГОРОД 21.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 18.30, 19.00 Цит. музика; БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 21.00, 2200 „Три бідні миші" оп. Вальт. Кольо. ВІДЕНЬ 13.00 Розр. концерт, 20.00 Нар. пісні Гор. Стирії, 20.05, 21.00 „Щось для кожного" попурі, сол., квартет нар. тор. орх.; 22.30, 23.00 Легка віденська музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Лотиські нар. пісні, хор. 19.10 Гарні мельодії, 21.00 Веселі мельодії; КОШИЦІ 18.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія; МІНХЕН 20.00, 21.00 „Казанова" вом. оп. Льорпінга; ПРАГА 20.00 Військ. орх.; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Вагнерів фестіваль, 20.30 Цит. музика, 21.15 Пісні; РИМ 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер; ШТУТҐАРТ 20.00, 21.00 „Біла жінка" оп. Вовальдіе.

НОВИНА! АПАРАТИ безлампові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радісвий наряд найдешевше у фірмі ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

Понеділок, 8. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.00 Нар. пісні в супр. цит. орх., 20.10, 21.00, 22.00 Концерт орх., спів; ВІДЕНЬ 19.30, 20.00 Симф. концерт, 20.25 Давні й нові мельодії; КОШИЦІ 14.00, 18.00 Відчит, Нар. пісні; МІЛЯНО 21.00 Вок.-інстр. концерт; ПРАГА 21.20 Квартет ф-дур Чайковського; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00 „Маскота" оп. Одрана; РИМ 19.00 Розр. музика, 22.15 Орг. реціталь.

Вівторок, 9. листопада 1937.

БІЛГОРОД 18.30 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 Симф. концерт; БУДАПЕШТ 18.30, 21.55 22.00 Цит. орх., 22.40, 23.00 Концерт оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.30 Нурі, сопран, 18.35 „Вальсом у стратосферу" вит. Пікар, 19.40, 20.00, 21.00 Святочний концерт; КОШИЦІ 14.00, 18.00, 18.45 Музика, 22.20 Хор; ПРАГА 17.30 Баляди на сольовий голос, 20.55, 21.00 Орх. концерт, 22.35 Твори Сметани на форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Форт., 21.00, 22.00 Орх. концерт.

Середа, 10. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00, 18.00 Розр. музика; 20.15 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Рос. пісні, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Вок. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Саксофон, 18.20, 19.00 Цит. музика, 19.30, 20.00, 22.00 „Іфігенія в Авліді" оп. Глюка; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 „Александерс Фест" одп. Гендля у вик. орх. і сол., 21.10 „Коли є гумор" вес. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната а-дур на віол. і форт. Бетовена, 20.20 Настроєві мельодії; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.15 Скрипка, форт.; МОР. ОСТРАВА 22.15—23.00 Лисенкові твори у вик. хору та солістів; ПРАГА 14.00 Два форт., 20.05, 21.00 Концерт фільг. орх., 22.35 Соната Шопена на віол. і форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 21.30 Театр Уяви; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Мельодії та піосеньки.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 7. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ран. дениик; 8.15 Для села: Хліб. газетяр. Музика в пл., Що чувати серед хліборобів; 8.30 Ставова господарка; 8.40 Мала орх.; 8.50 Кормлення відлучених телят, коло год. 10.00 після богослужения „Німецькі романтики", гр. пл.; 11.15 Регіон. трансм. з Коропова; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 Репортажі з Дрездена та Лайпціга, 13.35 Музика, спів; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, На Палуцькому селі, Музика в пл.; Сусідська поміч; 15.45 „Телефон" оповід. для дітей; 16.05 Два фортепіяни; 16.45 „Аннпця та життя"; 17.00 Концерт орх., спів; 18.55 Театр Уяви: „Як Собіський з вовалихою танцював"; 19.35 Славні віртуози, авд. з пл.; 20.00 Концерт солістів: форт., сопран, 20.35, 21.00 Спорт, 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Скеч: „Маски Роберта Стола", „Стріл у ночі"; 21.50 Кріс-Склодовська, фейл.; 22.05 Найгорніші пісні Ст. Монюшка у вик. Я. Гупертової, в супр. форт.; 22.25 Форт. реціталь; 22.55 Ост. вістки: 23.00 Концерт бажань.

Понеділок, 8. листопада 1937.

6.15—8.00 Ран. авд.; **9.30 Богослуження з Успенської церкви у Львові;** 11.15 Для шкіл; 11.40 Інтерлюдія з цукорником; 12.03 Нар. капели; 13.45 Музика з пл.; 14.25 Із російської музики, пл., 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Бігучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Весело та сентиментально, концерт квартету; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 „Земельвайс, творець антисептики"; 17.15 Кларнет; 17.50, 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Концерт солістів: К. Іваснівська мецосопр., І. Сенкевич скрипка, 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Літер. хвилини; 19.30 Шлях розвитку чи перевороту; 21.35 Літер. новини; 21.55 Архітвори симф. музики, орх., 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Вівторок, 9. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: У крамниці; 11.40 Лист: Концерт ес-дур, пл.; 12.03 Розр. музика. Полуд. денник, Слівно-муз. авд., 13.45 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Твори льв. поетів (рецит.). Музика з пл.; 15.25 Вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Цікаве з 5-х частин світа, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Сальон. тріо; 16.50 Акт. гутірка; 17.00 Над Неаполітанським заливом; 17.15 Дута орх.; 17.50 Отрує; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Львівська обезпечальня бореться зі сухотами; 18.20 Арії та пісні, у супр. форт.; 18.40 Праця „Т-ва розвитку сх. земель" для розвитку туристики у Сх. Галичині; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Плюгарх: Життєпис; 19.30 Хор; 19.50, 20.55 Акт. гутірка; 20.00 Танк. музика із звуковиків; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт; 22.00 Форт. реціталь Арвідса Зілінскіса; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

РУКАВИЧКИ шкіряні імітація дунських шовкові у великім виборі — дуже дешеві. ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів Сикстуська 2. — (побіч Брами)

Середа, 10. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Близнюки, Мариві в пл.; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Концерт дутої орх.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Музика з пл.; 14.25 Франц. танк. музика з пл.; 14.45 Промова з нагоди польського держ. свята; 14.55 Біржа; 15.00 Твори льв. поетів; Музика з пл.; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчимся говорити; 16.15 Вільончель, форт.; 17.00 „Совіти — держава мира"; 17.15 Вовк у поезії та пісні, літ.-муз. авд., 17.50 Мій малий пацієнт і його велика мама; 18.00, 18.00 Спорт; 18.10 Пісні у вик. хору молоді; 18.30 Театр Уяви (Жеромський); 18.35 Для села; 19.00 Ранок 12. листопада 1918 (фрагм. із пов. Ж. Кисілевського „Листопадові дні"); 19.20 Реціталь мадярської арфістки Кл. Сарваш; 19.35 Слідами думки проф. Твардовського „Про егоїзм"; 19.50, 20.55 Акт. гутірка; 20.00 Музика у вик. орх.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, Штоцпка форт.; 21.45 Чвертьгодинна поезій; 22.00 Пісні: Збоінська-Рушковська спів, камер. інстр. ансамбль; 22.50 Ост. вістки; 23.10 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 6. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·13, 89·60, Доляри американські 5.28·50, 5.26·00, доляри канад. 5.28·00—5.25·50. Фльорени гол. 293·17—291·45, Франки фр. 18·11—17·61, Франки швайцарські 122.80—122.00, Фунти англ. 26·42—26·26, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·84—117·10 Кор. норв. 132·73—131·75, Корони шв. 136·18—135·20, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·67—11·20, Марки нім. 118·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·26—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·50, 55·65, 3 інв. 1 ем. 69·50, серія неном. 3 поз. інв. 1 ем. 71·00, серія неном., конверс. 62·00, 4 пр дод. 38·75, 39·00, 4 консол. 59·50

Тенденція дещо сильніша.

Збіжжя.

Жито шт. І.	22·75—23.00
Жито шт. ІІ.	22·00—22·50
Ячмінь брош.	25·00—25·00
Ячмінь пром.	19·00—20·00
Ячмінь наст.	17·—17·50
Гречка	30·50—30·50
Мука жит. разова 0-95%	26·20—26·75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 6. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·75 зол.
1 кг. масла бочков. инд. в опак.	2·80 зол.
1 кг. масла екси. вкл. в опак.	2·80 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	4·40—4·45 зол.

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця здержана.

Подяка.

Всіх своїми близькими та знайомими ділимося сумною вісткою, що наша дорога Мати і Бабуня СОФІЯ ПАШКОВСЬКА відійшла від нас по короткій та тяжкій недузі дня 1-го листопада 1937 року в 74-тому році життя.

Усім тим, що в часі недуги нашої коханої Мами-Бабуні виявили доброзичливість і допомогу в цьому гіркому нещастю, складаємо оцим щиру подяку. Зокрема дякуємо **Вп. Д-рові Ярославові Шалавуті**, лікареві в Борщеві, за його дбайливу та безінтересовну лікарську опіку та злагіднення терпіння Недужої при цій тяжкій невиліковній недузі.

Дякуємо також всім тим, що взяли участь у похороні бл. п. Софії Пашковської. Зокрема дякуємо **Всеч. о. Шамбелянові Й. Малицькому**, що своєю участю зелічив цей сумний обряд похорону.

Врешті дякуємо всім тим, що виявили нам співчуття та значливими словами підтримали нас у цьому великому горю.

Діти і Внуки.

НАУКА

ФРАНЦУСЬКОГО вчить учителька дипльомована у Франції, конверсація, корепетиції, приготовляє до А. Н. Z. Пекарська вісім партер. 2043 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ християн до продажі приладдя по селах шукає „Живно", Львів, Кушевича. 2042 1—1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

КАВАЛІР на державній посаді (IX. ступень) літ 48, маєтний (матура), симпатичний, культурний, товариський познайомиться з панною, вдовою до літ 45 з відповідними вальорами. Анонімів виключені. Дискреція під словом чести. Листи слати до Адміністрації „Діла" „Урядовець". 2034 2—2

МЕШКАННЯ

КІМНАТА з окремим входом для старшої особи на станowищі, при вул. Генінга 14. II. пов. зараз до винайму. 2025 2—3

ДО ВИНАЙМУ на бюро або мешкання в центрі міста новій з кухонкою, електрика, газ, вода, особистий вхід. Відомість канцелярія адв. Жилевського, Сапетуська 38. 1—3

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярмушковича **оказійно** та тапіцерські матирацці, шмерглеві блочки Артіфекс, Рейхнер, Легіонів 37. 1980 2—5

ЖАРІВКИ від 5—25 ват 70 сотиків. Гоносник детекторовий 5.— зол. Лямпа двополуменна 6 зол. Лямпа кухонна 2.— зол. „Централя Жарівок", Ринок 21. 1991 2—4

ПРОДАМ оказійно фортепіяни першорядний і піяніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридріхів 10. 1839 8-30

МАШИНИ до шиття, до писання найдешевше продає — Патицький, Львів, Чарнецького 10. 1354 4—5

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 1962 4—7

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 9—15

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, краєвецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 2—13

ВИКЛЮЧНА продажа **ОБУВИ РУЧНОГО ВИРОБУ.** Поручає Льва Сапіги 53. 2001 4-4

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фланелеві 3.50, а також усяке теплє білля по подешевлених цінах „СВІТ ДИТИНИ" Львів, Сикстуська 2. 2039 1—7

ТЕПЛІ, спот. д-ра Бгера, також в мотору мужеські підштанці 3.25—4.50, чисто вовняні 5.40—6.75. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2040 1—7

КУХОННІ вправи комплетні, емалія зол. 65.-, алюмінія зол. 99.- зі валіза. млинками і т. п. РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 2038 1—8

РІЖНІ

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 8 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 1—2

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 2—2

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлінчі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина вирібня „Ібіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 6-20

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найрепутаційніше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 4—10

„MANUFACTURA" під упр. О. Стефановича ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. поручає на ЗИМУ 1937-8 найновіші матеріяли на мужеські та жіночі одяги.

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 1-10

ГОДИННИКИ, обручки, перстені, дарунки, накриття, біжутерію поручає найдешевше Вандор, Шайнохи один. — Преципійна, дешева направа годинників і зегарів. 1909 2—4

НА ШЛЮБИ, забави, виповнює убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10, Тел. 215-37. 2028 2—10

МЕХАНІЧНА робітня приймає всілякі направи машин до шиття, писання, Гданська, Коллонтая 2. 2027 2—4

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортон тепер **Бема 12 а,** тел. 224-81. 1959 5-30

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 20—30

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця Пасаж Миколяша, приймає в комісі і продає мужеську, жіночу гардеробу, лиси, тхорі і т. п. 459 2—4

НАПРАВЛЯЄ, стрижe, чистить перські дивани, смирненські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в комісс, крамниця з килимами Борковська, Львів, пл. Вернардинська 12. 2044 1—9

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Ревматизм. — Внутрішні недуги.

Д-р А. Карчинський

перепровадився і ординує 3—3

при вул. Длугоша 5. — Тел. 210-87.

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11 8—10

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 265-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зрогівтіння, пігменту волосся, бліжни, дьоби по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння під пахфоровою. Сталі румянці підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

П. Т. Заклад виробу бандажів

М. ФРАЙЛІХА,

Львів, вул. Городецька 35.

З приємністю повідомляю, що заложений мені бандаж пропуклиновий В. Паша, наліпив мене зовсім в пропуклини, а сьогодні вже й сліду в неї нема.

З повагою

Владислав Шимкович

П. Поліц. II. Зимна Вода.

А) Вийшов з друку

Підручник жіночого крою

автора і власника курсів крою Я. Серавовського. **158 сторін друку, 152 рисунків у тексті.** Підручник затверджений М. В. Р. і О. П. до шкільного вжитку.

Ціна підручника зол. 8.—

Дістанете: Варшава, Маршалковська 2, або в книгарнях. 4—4

Ваші місячні і щоденні закупи для ведення домашнього господарства полагодить Вам солідно і скоро

Кооп. КОМА

крамниці споживчих товарів при вул. Михайла 4 тел. 219-14 і Жовківській 183, тел. 243-27

При місячних закупах достава товарів до дому. 2—3

НЕРВОЛЬ

Хеміна д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, ішіясові і ін. — всюди можна дістати.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів. Коперника 1. 2—12

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 25—40

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піяніна

І. Беттінґ і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці. 1687 15-30

Меблеві покриття хідники, дивани, церати, лінолеум, капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 6-22

Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, напекте печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

Ролети, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци і т. п.

Проектування і виконання комплетного купна дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 17—40

СЛЮСАРСЬКО - МЕХАНІЧНА ВАРСТАТ

виконує направу моторів і швайсування всілякого роду частин

ВОЛОД. СЕНЕДЯК

Львів, ул. На Байках 11. 2-4

Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і Клеї

продукує

хемічна фабрика

„СОНЦЕ"

сп. з обм. відп.

Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-58

Домагатися всюди.

Модні й дешеві

матеріяли на осінні вбрання, плащі, костюми, покриття футра — у великому виборі колірів дістанете в

МАНУФАКТУРІ

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

ДЕШЕВО

светери,
білля,
рукавички,
панчохи,
парасолі і т. п.

продає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На бікучий Сезон — Найбільший вибір мужеських і жіночих новин. Найліпші товари. Найнижчі ціни — у відомім гуртовім складі сукна і вовняних товарів ф-ми

ЯН ВАЛЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247.18. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 5—10

Всім П. Т. Гостям, що приїзджають до ПЕРЕМИШЛЯ — поручаємо

ПЕРШОРЯДНИЙ РЕСТОРАН

М. Кузишина

ПЛ. НА БРАМІ Ч. 9. Тел. 15-76

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Середа 10. листопада 1937. Ч. 247

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Лавкове ґетто та українці.

(Передова стаття).

45-ліття діяльности Константини Малицької.

Зїзд легіоністів про політику супроти українців.

Відкриття християнського інтернату для українських студентів.

„Український рух є рухом народнім..."

ВІЦЕГУБЕРНАТОР ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ ГОВОРИТЬ З НАШИМ КОРЕСПОНДЕНТОМ.

Студентські заворушення у Львові.

Сепаратизм у французькій північній Африці.

Присуд у процесі ОУН.

Засудили б. премієра СССР на смерть.

Італія приступила до німецько-япон. протикомуністичного пакту.

Сторінки: Правнича, Спортова.

Ч. 247 (14.791). Львів, середа 10. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 6.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Найстарший
Дім конфекції мужеської
Й. Фершляйссер
находиться тепер в льокалі при
пл. Марійськім ч. 8
(будинок Шпрехер) 3—9

Італія приступила до німецько-японського протикомуністичного пакту.

Італійський міністр закордонних справ та амбасадори Німеччини і Японії підписали в Римі договір, на основі якого Італія приступила до німецько-японського протикомуністичного пакту на рівних правах з обома іншими державами.

Сам договір дуже короткий і загальниковий, але загально припускають, що він має тайні клявзулі. За цим вказувала би м. ін. обставина, що при підписуванні договору були присутні морські й летунські атташе німецької та японської амбасади.

Півофіційно підмічують, що протикомуністичний пакт отвертий і для інших держав; сподіються, що приступить до нього в першу чергу національна Еспанія і Португалія. Покищо, здається, лише Болівія зголосила приступлення до пакту.

СПІЛЬНІ МАНЕВРИ НІМЕЦЬКИХ ТА ІТАЛІЙСЬКИХ МОРСЬКИХ СИЛ?

Віденська преса повідомляє, що Німеччина й Італія організують спільні маневри своїх фльот на Середземному Морі. Як подає Райтер, у порті Гаета стоїть на якорі кружляк „Дойчлянд" і 4 контрторпедовці. Покищо невідомо скільки італійських кораблів візьме участь у тих маневрах.

Оті спільні маневри мають підкреслити німецько-італійську співпрацю в еспанському питанні

„Великий світово-політичний трикутник".

ГІТЛЕР ПРО ВАГУ ОСИ БЕРЛІН — РИМ — ТОКІО ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

Гітлер виголосив до старої партійної гвардії в Мінхені велику промову, в якій підкреслив вагу приступлення Італії до німецько-японського протикомуністичного пакту.

„Маємо радісну певність — ствердив канцлер, — що 15-літня ізоляція Німеччини покінчилася. Довела до цього не участь Німеччини у слабосилих міжнародніх обединаннях, лише значіння, що його Німеччина сама собі здобула Завдяки тому значінню Німеччина наладнала нові міжнародні взаємини, що містяться в ідеольогії народів, але покриваються з німецькими інтересами. Не пусті фрази, лише тверезе свідомість доцільности є гарантією тих взаємин.

Европейська вісь замінилась у світовий трикутник. Чим сильніший він буде, тим більші труднощі стріне старий ворог, що у своїх змаганнях ширить заколот у світі, бо до нього належать три сильні великодержави, готові рішуче боронити своїх прав і життевих інтересів."

ІТАЛІЙСЬКІ КОМЕНТАРІ.

Італійська преса широко обговорює значіння італійсько-німецько-японського протикомуністичного пакту. „Пополь ді Рома" підмічує, що еспанська війна проти ком. інтернаціоналу має це саме моральне, духове і політичне значіння, що війна на Далекому Сході. На Середземному Морі, на Тихому Океані, на мадридському фронті й під Шангаєм ідуть бої, що мають на меті оборону світу проти большевизму. Тут і там цей самий ворог. Большевицька і прихильна большевикам пропаганда намагається представити японську війну як імперіялістичну акцію. На ділі — це така сама протикомуністична війна, яку веде в Еспанії ген. Франко.

ВІДГУК У ПАРИЖІ ТА В ЛЬОНДОНІ.

Підписання тристороннього італійсько-німецько-японського протикомуністичного протоколу викликало в Парижі велике враження. Паріська преса і політичні кола відносяться до всіх вияснень дотично цього пакту з великим недовірям і бояться, що цей пакт перейде поважно рямці загальної протикомуністичної акції.

Англійські політичні кола зареагували на римський пакт спокійно, але з недовірям. Вони підмічують, що цей пакт має мати і протибратійське вістря.

Шангай окружений з півдня та відтятий від Нанкіну.

Сильний японський відділ, що причалив коло Кіншанвей, на північному березі заливу Ганчо, йде на північ у напрямі Шангаю; він уже перетяв залізницю Шангай-Мінто та звязок з Нанкіном. Висаджені у заливі Ганчо війська утворили фронт, що йде від Ліюго (над Янтсекіяном) через Кіяїн і Суюкіян здовж берега до заливу Ганчов. Оба японські фронти під Шангаєм віддалені від себе на 35 кільометрів.

Десант у заливі Ганчо мав вирішний вплив на японську перемогу під Шангаєм

КИТАЙСЬКИЙ ВІДВОРОТ.

Китайське начальне командування потверджує вістку про загальний відворот китайських військ під Шангаєм, але не уважає тої полії кінцевим етапом війни. Відступаючи, китайці підпалили деякі обекти. Населення Шангаю сподіється, що жахливі дні вуличних боїв покінчилися.

ЯПОНЦІ ПАНАМИ ПОЛОЖЕННЯ У ШАНГАЮ.

Як виходить з вісток, що наспіли до Льондону, японці стали вже панами положення у Шангаю. Нині рано в 9. годині вони заняли летунський майдан Гунджао та місцевість Кіянкіно (на південь від Шангаю).

ЯПОНІЯ ВІДПОВІСТЬ ЩОЙНО У ПЯТНИЦЮ НА ЗАПРОШЕННЯ НА БРЮСЕЛЬСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Японський уряд рішив відложити постанову у справі запрошення на брюсельську конференцію до найближчого засідання, яке відбудеться у пятницю 12. ц. м.

Лавкове ґетто та українці.

Львів, 9. листопада 1937.

Боєвий польський антисемітизм здобув в останніх тижнях одну велику перемогу: в усіх університетах Польщі і фактично і формально силою розпорядків університетської влади, ввели систему окремих лавок для жидів. Про морально-політичний характер цього помислу ми вже писали раніш, коли тільки розпочалась боротьба за „лавкове ґетто", боротьба, яка перетворила польські високошкільні станиці в терен расово-політичних розрахунків, у терен борні за доктрини, які з самою наукою не мають нічого спільного: бо коли расизм можнаб уже зарахувати не тільки до політичних доктрин, але й наукових теорій, то способу, чи студенти ріжних рас і національностей так чи інакше розміщені на університетських лавках, ніяк чейже під знаменник науки втягнути не можна. Але це не перечить фактові, що „проблема лавок" уже третій, здається, з черги академічний рік настільки розбурхує пристрасти студентської молоді польських високих шкіл, що наука зійшла там ґеть на задній плян. Які історії діються з цього приводу у ріжних польських високих школах, скільки професорів зневажено та скільки палок поломано і кастетів ужито на головах і спинах молоді про це відомо з постійної щоденної хроніки всіх польських часописів. Нас, очевидно, мало цікавить, як польські студенти нормують свої внутрішні відносини та своє становище до жидів. І „лавкове ґетто" не цікавилоб нас до самого кінця, якщоб боротьба за і проти нього не зачіпала безпосередньо, вже не тільки у політичній теорії, але й високошкільній актуальній практиці — наших українських студентів.

Справа стала для нас гостро актуальна від кількох днів, з моментом, коли ректор львівського університету проф. Кульчинський, після ріжних драматичних перипетій (м. і. голосним відгуком відбилась демонстрація ендецьких студентів перед його домом, саме підчас важкої недуги його дитини, яка потребувала безоглядного спокою і тих авантур смертельно налякалась), — оголосив „Соломоновий присуд", який коротко заучить так: ендецькі студенти (т. зв. „млодзерж вшехпольска") і жиди сидять окремо; всі інші студенти мають зложити у деканаті свого факультету картку з заявою, чи хотять а) сидіти з ендеками, б) сидіти з жидами, в) не сидіти ані з ендеками ані з жидами. Тому, що з того „плебісциту" згори виключені і ендеки і жиди, „плебісцит" торкається властиво в першій мірі, як найчисленнішої третьої групи — українців, а також частини польської молоді, приналежної до табору демократичного чи соціялістичного. Таким робом українських студентів університетська влада силоміць втягнула до суто-політичної боротьби одного польського політичного табору, боротьби, якої ввесь характер нам, українцям, чужий та для нас безумовно неактуальний, далекий, а то й дивоглядний. І тут справа вже не тільки самих українських студентів, але й усього українського громадянства, всього народу, якого політичні цілі та розвоєві тенденції мусять бути близькі й рідні — рідному студентству.

„Окремі лавки для жидів" — це мало не найбільше, найповажніше, найактуальніше гасло польського ендецького табору. Завдяки хасові польської політичної думки та специфічним польським нинішнім внутрішнім обстави-

нам це гасло висунулося взагалі на чоло актуальних проблем польського дня, воно полонює увагу найширших кол громадянства, воно забірає енергію цілих ресортів державного апарату. Тимчасом українська дійсність, і тут у Польщі, і у всеукраїнському розмірі, така, що наші уми і серця зовсім деінде, зайняті зовсім іншими справами, супроти яких та справа — смішно дрібна й мала. Далі: наша ситуація зовсім інша від жидівської і наш підхід до „гетта" інший.

Гетто є для жидів синонімом морального упокорення та політичного поневолення. Історія світового жидівства — це історія боротьби проти гетта. Зріст світового жидівства, зріст жидівської господарської потуги та культурних і політичних впливів вяжеться з моментом скасування гетта та проникання жидівських впливів на чужонаціональні організми. Правда, це викликало і шалений асиміляційний гін що підсвідомо існує по нинішній день. Цей підсвідомий гін такий сильний, що й нині, після відродин жидівства, як нації у діяспорі, завдяки ідеї сіонізму Теодора Герцля, свідомі палкі і щирі сіоністи є одночасно фактично — промоторами культури панівної нації у кожній державі, де вони, жиди, діють і працюють. Можливо, що колись сіонізм еволюціонує до форми жидівського націоналізму і що жиди, у реакції на геттоїстичну антисемітську течію, слідну нині майже в цілому світі, найде такі форми життя і розвитку жидівства, що своєрідне новочасне гетто перестане жидів лякати. Покищо маємо ще палку й безкомпромісову боротьбу всіх жидів у світі проти всяких геттоїстичних зазіхань. Покищо зіштовхнути жидів до середньовічних форм гетта намагаються всі боєві націоналізми тих націй, які почувають себе культурно й расово загроженими симбіозою з жидами.

Звте українське національне відродження звязане тісно з ідеєю окремішности як національно-відрубної особовости. Нам не гетто страшне, а була і є страшна та симбіоза, яка вбиває почуття і свідомість національної окремішности і через своєрідні обставини, що в них перебувають недержавні нації, може входити в конфлікт з почуттям національної гідности. До того спеціяльно в університетській справі українці боролися спершу за український характер університету у Львові, пізніше за окремий український університет. Боротьба за український університет велася на подвійнім форумі: студентами на терені університету та політично зорганізованим громадянством на терені галицького сойму і віденського парляменту. Історія цієї боротьби сягає до 60-их рр. мин. ст. і вона триває по нинішній день. І коли хто нині висуває справу високого шкільництва перед українськими студентами, то вона існує для них, так само як для всього українського народу, тільки у такій площині: 1) власне українське високе шкільництво, якого право зафіксоване навіть у самому польському законодавстві (закон з 1922. р.) і 2) до часу повстання українських повноправних високих шкіл у Польщі — свобідний доступ до всіх високих польських шкіл, справедлива пропорціональна участь при поділі фондів на студентські цілі, змога жити правильним студентським життям у власних легальних студентських організаціях і змога — вчитися.

На превеликий жаль, українська молодь не має сьогодні не тільки своїх рідних високих шкіл у Польщі, але й не має ніодної з вичислених вимог на ґрунті польського високого шкільництва. І до існуючого вже на деяких факультетах та фахових високих школах нумерус клявзус, чи навіть нумерус нуллюс, до існуючої нерівности у розподілі допомог на студентські організації і розподілі стипендій, до існуючої системи, яка завжди ще не допускає до легалізації Української Студентської Громади, — долучується сьогодні ще те, що українській молоді не дають спокійно вчитися і силоміць втягають її до чужих спорів та силоміць накидають рішення, які для неї, української молоді, є безумовно образливі.

Бо при здогадній обєктивности згаданого університетського плебісциту він згори перерішує становище: адже той плебісцит згори вводить такий стан, що його розшифрувала ендецька летючка, широко кольпортована в університеті: **„вищі і інше мнейшості (українци) сєдзом теж особно!"** Не піддаємо в сумнів добрих особистих інтенцій ректора, який в отвертому листі жалується, що „більмо партійного засліпленя" каже фальшиво інтерпретувати його добрі заміри. Однак річ не у замірах, а у фактах. Фактом є, що 1) розпорядок ректора і форма плебісциту створюють доконаний стан, який рахується тільки з волею ендецької молоді, а зовсім не рахується з бажаннями студентів-українців, 2) питання анкети сформульовані так, що українські студенти не мать змоги висловити правдивої своєї волі, бо нема напр. питання, „хто хоче сидіти цілком окремо, у власній національній чи (ідеольогічній) групі", 3) свобода, що нею користуються ендецькі боївки на терені університету, робить згори ілюзоричною свободу самого голосування.

У тих обставинах українське студентство опинилось дійсно у дуже прикрій і важкій ситуації. Заявлятись, за тим, щоб сидіти з ендеками — значить вязатися з чужою нам політичною акцією; заявлятись за сидженням з жидами не має змислу, бо в нинішній дійсності це означалоб давати жидам морально-політичну підтримку, тоді, коли вони, жидівські студенти і все жидівське громадянство у Східній Галичині, у справі українського університету такої підтримки українцям не давали і зберігали завжди строгу „невтральність"; заявлятися за сидженням з третьою групою — означалоб стягати на себе демагогічні заміти щодо „фольксфронтівських симпатій", тоді, коли настрої українського студентства і його ідеольогічні течії дуже далекі від настроїв і течій — навіть правовірної соціял-демократії, а не то якогось комунізуючого „фольксфронту". У тій ситуації дійсно єдиним розумним виходом є — відтягнутися від участи у нав'язаному плебісциті. Тим більше, що це виїмковий і небувалий випадок, щоб не дозволяти людям стриматись від участи в ньому!

Той плебісцит, як читаємо у відозві ректора, примусовий, а хто в ньому участи не візьме (зпоміж нежидів та ендеків), той наражується на репресії за „непослух супроти влади". Гадаємо, що становище українських студентів, що його вони сформулували в резолюціях, які друкуємо на іншому місці, не буде трактоване як непослух. Українські студенти вимагають — мають право і навіть обовязок вимагати — тільки того, щоб 1) шанувати їх національну гідність і 2) дати їм змогу спокійно вчитися. Вони льояльно виконують свої обовязки супроти тих високих шкіл, в яких учаться. Тому не слід вимагати від них, щоб ще душею кривили та були мячиком у руках чужих політичних грачів.

І тому те їх становище стріне підтримку всього рідного громадянства! Українське громадянство співчуває своєму студентству з приводу найважчих умовин, в яких йому приходиться добувати високу освіту, і взиває його витривати на стійці!

ік.

СТАНОВИЩЕ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У СПРАВІ „ОКРЕМИХ ЛАВОК" У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Українське Студентство високих шкіл у Львові, зібране на анкеті в дні 8. листопада 1937. р. в справі заряджeного ректором львівського університету плебісциту щодо місць у викладових салях, по вислуханім рефераті і переведеній дискусії, **ствердж є:**

1. що події впродовж останніх літ у високих школах є розрахунком чужих українській суспільности сил в імя інтересів тих сил, і як такі є і своїми тенденціями і конкретними виявами **цілковито чужі українській студіюючій молоді.**

2. що:

а) останній розпорядок Ректорату Львівського Університету тісно вяжеться зі згаданими вгорі розгривками.

б) той розпорядок під загрозою карних санкцій силою факту намагається втягнути українську студіюючу молодь в ті чужі для неї розгривки;

в) приневолює принятн згори визначене становище, спихаючи її тим до ролі знаряддя, і з тієї причини є для неї образливе.

3. З уваги на вище наведене Українське Студентство постановляє:

а) ЗДЕРЖАТИСЯ ВІД УЧАСТИ в розпорядженому ректором Львівського Університету голосуванні,

б) візвати все Українське Студентство зняти в тому конкретному і в подібних інших випадках завжди солідарно таку поставу, яка відповідалаб гідности українського студента.

4. Студентство взиває всю українську суспільність піддержати змагання своєї студіюючої молоді.

*

ДЕЛЕҐАТИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ТОВАРИСТВ У РЕКТОРА ЛЬВІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Довідуємося з кругів українського студентства, що у вівторок 9. листопада ц. р. зявилась у ректора університету делеґація українських студентських товариств (**Правнича Громада, Медична Громада, Обнова і Бандурист**) у справі вияснення відомого становища загалу українського студентства у справах, звязаних із лавковими конфліктами та студентським плебісцитом.

Ректор проф. Кульчинський заявив, що від усіх студентів, які здержуються від голосування, вимагає індивідуального письменного умотивування цього становища.

Довідуємося теж, що відомий плебісцит продовжений до 13. ц. м. і що відповіди поодиноких студентів приймають деканати тільки почтовим шляхом.

„Український рух є рухом народнім..."

ВІЦЕГУБЕРНАТОР ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ ГОВОРИТЬ З НАШИМ КОРЕСПОНДЕНТОМ.

Ужгород, кінець жовтня.

Віцегубернатор Підкарпатської Руси (донедавна чеський краєвий віцепрезидент, що виконував обовязки президента після смерти д-ра Розсипаля), д-р Ярослав Мезнік, урядує в палаті Краєвого Уряду на тім самім місці, що губернатор Грабар. Великий рецепційний сальон розділяє і лучить урядові кімнати обох достойників; від нього ліворуч — конференційний сальонік віцегубернатора, далі, за ним — його кабінет праці. Обстанова модерна, вибаглива, репрезентаційна.

Віцегубернатора Мезніка мав я нагоду пізнати перед кількома роками, ще за життя президента Розсипаля, того справжнього Меттерніха Підкарпатської Руси. Д-р Мезнік був тоді найбільшим довіреником старого президента, його оком і вухом. Був зрештою його заступником. Не диво, що знав краще відносини країни і знає їх нині краще, як хтонебудь інший. Мин. осени мав я довшу розмову з віцегубернатором Мезніком на теми Закарпаття. Не публікував я її тоді з огляду на неактуальність цілої низки тем. Це було ще перед визначенням компетенцій губернатора і взагалі перед вирішенням форми першого етапу автономії. А проте хід тої розмови записаний докладно в мому записнику з того часу і нині маю приємну можливість порівнань.

Вдарив мене тоді напр. своєрідний підхід віцепрез Мезніка до справи несамовитої політичної боротьби на Закарпатті. Він сказав мені тоді дослівно:

— Ви, панове в Галичині, занадто перебільшуєте оту цілу політичну боротьбу на Підкарпатській Руси. На ділі вона слабша, як в інших краях республики і захоплює більше партійних провідників, як маси. Заявляю вам, що тут, на Підкарпатській Руси, панує реальна атмосфера. Люди цікавляться більше господарськими справами, парцеляцією, комасацією, регуляцією рік — як політикою. Правду сказавши, найбільш політично активна, хоч не все експлонована, є тут натуралізована вже політична еміграція. Зокрема галичани. Майже всі вони є, як каже німець: „фляйсіг унд гарт" і пруть до політичної боротьби. Але нарід у своїй масі нею не цікавиться.

Або в справі етнічної приналежности населення Закарпаття:

— Не знаю — говорив тоді віцепрезидент Мезнік — чи не має рації теза, що тут живе не

Сензація!!! **Кожний може відбути безплатну подорож по цілім краю!**

ФІРМА

Галицький Маґазин Новин

Львів, ул. Галицька ч. 15

видає для реклями за згодою Польських Державних залізниць **безплатні білєти** (бони) залізничі при закупі бавовняних товарів вже від зол. 5. — Віддаль подорожі залежна від висоти квоти купна. — Ті бони реалізують без жадної **доплати всі каси П. К. П. до 31. грудня 1938.**

УВАГА: Поручаємо наш склад багато засоблений в найновіші бавовняні товари по цінах найнижчих. Приймаємо чеки Централі Обороту Товарового.

/країнський і не русский нарід, а окремий карпаторуський. Нарід — витворений з малоруського пня у специфічних, етнографічно-відокремлених, історично-розвиткових умовинах. Чи цей нарід вернеться до колишньої племінної спільноти, чи таки окончено відокремиться, не будемо вирішувати ми. Це вирішать майбутні генерації. Зате коли нарід цим шляхом не піде, то не бачу з черги причини, чому не міг би існувати русько-український нарід, так само, як у нас існує чехословацький та в Югославії — сербохорватський.

Подаю ці фрагменти тодішньої розмови для характеристики. Так думала малощо не вся чехословацька адміністрація, так думали і того хотіли — деякі впливові особи у Празі.

•

І ось сиджу знову проти віцепрезидента Мезніка, тепер уже віцегубернатора Підкарп. Руси. Ця сама коректна ввічливість, ця сама стриманість у мові, в рухах, в усмішці... Усмішка політика, яка нічого не говорить, до нічого не зобовязує і... знаменито закриває думки.

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Раґляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

— Пане губернаторе, — питаю — чи можу знати, яке ваше враження з Просвітянського Свята в Ужгороді?

Усміх:

— Дуже гарне. Маси політично і громадсько вироблюються.

— Ви, пане віцегубернаторе, поруч з губернатором Грабарем взяли офіційну участь у тому святі. На бальконі Краєвого Уряду маяли жовто-блакитні прапори

— Очевидно. Цеж святкували і маніфестували льояльні громадяни, громадяни республики. Живемо в чехословацькій демократичній республиці.

— Пане віцегубернаторе, — продовжую — який ваш погляд на розбуджену українську національну свідомість у закарпатських масах?

Хвилина мовчанки.

— Щож — починає д-р Мезнік — це національний культурно-освітній рух з поважними завдатками на майбутнє. Рух легальний і льояльний. І можете бути певні, що влада цьому рухові у такій формі ніколи ніяких перепон не ставила і ставити не буде. Що більше: всякому розумному політикові й патріотові у республиці належить, щоби громадські маси були культурно і політично вироблені. Для національно-політичних рухів, як довго вони не вдаряють у ці-лість і нерозривність держави, існують права, забезпечені нашою конституцією.

— А москвофільський рух?

— Ці самі критерії обовязують і тут. Зрештою — це внутрішня справа населення.

Минулого року заявляли мені деякі урядові чинники у Празі і тут, що український рух на Закарпатті — це іредента. Як ви ставитеся до цього погляду?

Віцегубернатор здвигнув плечима:

— Ви взяли цей висказ мабуть занадто універсально. Так справи ставити не можна і хіба ніхто з компетентних урядових кругів її так не ставив. Очевидно в національних рухах бувають екстреми. Бувають також голови, які йдуть за цими екстремами. Але універсувати ці екстреми на ввесь рух?... Зрештою, ви бачили ввесь хід Просвітянського Свята. Пройшов під знаком зразкової льояльности, бо коли навіть на Зборах критикували діяльність якогось міністерського ресорту, то це була критика кожному громадянинові республики дозволена.

— Як уявляєте собі, пане віцегубернаторе, дальший хід внутрішньої політики на Підкарпатській Руси?

Мій співрозмовець розвів руками:

— Питаєте мене про справи, на які не вмію відповісти. Здається, що боротьба між обома течіями загостриться. Ми, Краєвий Уряд, до цього вмішуватись не будемо в тому розумінні, щоби брати чиюсь сторону. Зрозумієте, що Просвітянське Свято — це тільки фрагмент того внутрішнього змагу світоглядів у масах. Фрагмент сильний, але далеко не рішальний. Це домашня справа карпаторуського населення.

Ми закінчили розмову. Признаюся, що зробила вона на мені куди приємніше враження, як попередня з осени мин. року. Вичув я у ній зрозуміння ваги української проблеми на Закарпатті, яка вироста до розмірів головного фактора внутрішньої політики в тій країні. Це видно, це кидається в очі.

Тільки...

Тільки не можна затримуватись у праці. Не можна засипляти на лаврах. Недавній Просвітянський Здвиг доказав, що стихія українства на Закарпатті перейшла у лявіновий рух. Русло треба поглиблювати і ним розумно і доцільно кермувати. На фронті мусить стануги вся українська інтеліґенція, всі національно свідомі сили Закарпаття. Працю треба вести і в краю і в Празі. Всенародні Збори ухвалили на здвизі низку важливих резолюцій, яким не можна дозволити залежатись у міністерських архівах!

Речі важливі, речі основні, які вимагають величезного вкладу енергії й посвяти. Віримо, що не забракне його в наших закарпатських братів.

Роман Голіян.

Сепаратизм у французькій північній Африці.

ІІІ. ФРАНЦІЯ БОРОНИТЬ СВОЇХ ПІВНІЧНО-АФРИКАНСЬКИХ КОЛЬОНІЙ ТА ДОСТУПУ ДО НИХ.

Які виглядн має самостійницький рух у Могребі?

Коли йде про здібність самого північноафриканського населення до здійснення сепаратистичних планів, важко щось певного сказати, бо теперішня фаза незалежницького руху триває занадто коротко, щоби можна собі зясувати його силу та тривкість. Масовий характер маніфестацій та агресивна постава юрби робить добре і поважне враження — але з другого боку годі забувати, що мусулманське населення доповнює першорядні частини французької армії та що воно зробило Франції численну прислугу в час світової війни. Щойно дальший розвиток подій у Могребі виявить, у якому ступні теперішня хвиля арабського політичного пробудження сколихнула могребськими мертвими водами та збудила давні державницькі традиції, підмиваючи франкофільську льояльність.

Виразніші контури зовнішніх чинників, які вплинуть на вислід могребських сепаратистичних змагань. У першу чергу входить у рахубу теперішній володар північної Африки — Франція. Угодової поставн з її боку годі сподіватися. Коли напр. Велика Британія веде дуже елястичну кольоніяльну політику, не вагаючись піти на руку тубольцям, скільки разів цим способом можна оминути зайвого проливу крови, Франція навпаки твердо тримається централізму та адміністративних шаблонів. Коли Льондон толерує що раз то дальшу емансипацію своїх домінів, протекторатів та мандатних кольоній, коли він дозволив домініям, Іракові та Єгиптові піднестись до ступня незалежних держав, Париж збройною силою безпощадно здавлює всі відосередні відруки по своїх заморських володіннях; вистане згадати безпощадне здавлення сирійського повстання з бомбардуванням одного з найстарших міст світу — Дамаску, або безнастанну пацифікацію зревольтованих околиць Індокитаю. Жертвуючи 6.000 поляглих на здавлення повстання Абд ель Кріма, дала Франція доказ, що їй на Марокку, як і на обох інших північно-африканських кольоніях спеціяльно залежить, що зрештою зовсім зрозуміле. Коли Індокитай — це звичайна кольонія, зато правда багата, але зате далека і загрожена японським імперіялізмом; коли Сирія близька французам лише як терен традиційної культурної експанзії — то північна Африка становить нині під господарським і стратегічним оглядом частину самої Франції.

В Европі є дві держави настільки економічно самовистарчальні, що на випадок війни можуть витримати хочби й довшу блєкаду: є це СССР і Франція, — але ця остання лише разом зі своїми північно-африканськими кольоніями. Крім сирівців Могреб заосмотрює Францію у людський матеріял. У мирний час має французька армія у північній Африці 2 корпуси, які в розмірно недовгому часі можна перекинути до Европи. Обраховують, що на випадок війни Франція може виставити коло півтора мільона „колірового" війська. Правда, крім північно-африканських берберійців входять у рахубу ще й суданські мурини, та цих останніх не так легко спровадити, бо перевіз тривае куди довше. Це припізнює мобілізацію. Крім того для конвоювання транспортів на настільки довгому шляху прийшлось би ужити поважну частину воєнної фльоти. Коли би держава, яка воює з Францією, заволоділа одним з архіпелягів при західному березі Африки (острови Канарійські, Зеленого Рога, Мадейра), вона могла би навіть зовсім перервати звязок між Суданом і Францією.

Північна Африка важна для Франції з огляду на своє географічне положення не лише тому, що мало від неї віддалена, але і з огляду на характер своїх границь, що роблять з неї наче острів ізольований звідусіль: з трьох сторін морями, з четвертої пустинею. Завдяки таким природним кордонам французька північна Африка мало наражена на напад із зовні, її безпека не вимагає анґажування поважніших збройних сил. Від коли цілий Могреб перейшов під володіння Франції, вона пересунула свій південний кордон на Сагару.

Про вагу Могребу для Франції свідчить обставина, що вся французька середземноморська політика зводиться до забезпеки морської сполуки з північною Африкою. Середземне Море не є для Франції „вікном у світ" — вона має куди довше і багатше у пристані побережжа над отвертим Атлянтійським Океаном. На західній басейн Середземного Моря глядять французи у першу чергу як на внутрішні води, що лучать два французькі береги. Тут і є головне джерело недовіря між Францією та Італією, яка уважає Середземне Море своїм „маре нострум", флянкує шлях з Франції до Північної Африки, крім того ще до недавна не крилася з апетитами на Туніс, де відсоток італійського населення куди більший ніж французького. Не диво, що Париж з острахом слідкує за розростом Італії як великої держави і зокрема виявляє чимале поденервування, скільки разів Італія збільшує військові залоги у Лібії — отже на границі Тунісу.

Тому, що морський шлях не може бути загалом певний, зокрема — коли він проходить

тільки Супергетеродина PHILIPS Super 7-38
має „MONOSTER" ідеальний автомат до строєння

далеко сильної на морі та експанзивної великодержави, Франція намагалась наладнати сухопутній звязок з північною Африкою — крізь Еспанію та еспанське Мароко. Французька дипльоматія здобула була поважні впливи у Мадриді, повівся був навіть проект тунелю під Гібральтарським проливом, що мав забезпечити шлях північна Африка — Франція перед якимибудь ворожими морськими силами.

Не так склалось, як бажалось. Еспанія пішла у червоний крутіж, національні елементи зареагували повстанням і крок за кроком підбивають Еспанію. Не лише пропав сухопутній шлях до північної Африки, але й безпека морської сполуки Марсель—Альжир зменшилась. На місце давньої невтральної Еспанії появилась нова італьофільська. Розійшлись були навіть поголоски — зрештою опісля здементовані — що Італія закладає на Балеарських островах свої морські й летунські бази та що має дістати ті острови від національного уряду як винагороду за поміч у боротьбі проти червоних. Таким чином перед Францією стануда немила перспектива, що острови, положені на шляху з Франції до її північно-африканських кольоній попадуть у руки великодержави, яка вже зрадила імперіялістичні плани супроти тих кольоній; що Італія шахуватиме цей найважніший для Франції шлях не лише зі сходу (Сардинія), але й із заходу. Тому коли Париж дискретно, але консеквентно підтримує червоний еспанський уряд, він керується не лише ідеольогією та симпатіями, але й більш суттєвими мотивами — геополітичними і стратегічними. Північна Африка надає напрям не лише середземноморській, але й еспанській політиці Франції.

Коли Франція настільки послідовно боронить доступу до північної Африки, годі припускати, щоби вона не виявила стільки самої послідовности у боротьбі за саму північно-африканську землю. Реакція на перші прояви могребського сепаратизму гострі: провідники мусульманських націоналістів пішли на вигнання, сухопутні й летунські збройні сили демонструють з метою залякати населення. Франція рішена мабуть здавити могребський рух у зародку і не йти на ніякі компроміси. (гал.)

—o—

ФУТРА

Реглани від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одежи,
Львів, Пасаж Миколяша.

Убрання від зол. 30
Жіноч. плащі від зол. 7.
дитяча конфекція

З польської преси.

Внутрішні барикади.

„Век Нови" з 7. ц. м. помістив під цим наголовком передову статтю про польську національну політику супроти меншин. Автор статті, писаної у річевому і наскрізь спокійному тоні, стверджує обективно, що дотеперішня політика польського уряду супроти національних меншин назагал неповелася і не дала трівких і певних вислідів на ніякому відтинку. Одначе держава бодай старалася зберігти ініціятиву й активність у цих справах.

Поминаючи ендецькі теорії, суперечні з дійсністю, основою всіх цих зусиль була свідомість, що держава мусить, не маючи змоги робити інакше, змагати до „удержавлення" національних меншин. Мусить їх бодай виховати в дусі елементарних форм громадянської льояльности. Признавано, що якщо вже меншини мусять залишитися в Польщі національно чужим організмом, то в кожному разі не ворожим і по змозі злученим з Польщею вузлом симбіози. Цей підхід був зрозумілий. **Кожний інший означав зменшення держави на 1/3 громадян і збільшення сил зовнішніх наших (читай: польських — прим. Ред.) противників на кільканацять міліонів союзників, розсіяних по цілім просторі Польщі.**

Автор каже далі, що проблеми меншин не вирішує теж нова конституція зі засадою, що „польська держава є спільним добром усіх громадян" і що „ні походження, ні віроісповідання, ні національність не можуть бути причиною обмеження громадянських прав". Тому радить підійти до поодиноких меншин зокрема і впливати безпосередньо на їх внутрішнє життя під кутом понять, що складаються на польську державну рацію. Якщоб навіть повстало спеціяльне міністерство, що надавало би напрям національній політиці в усіх ділянках, то це не булаб „концесія" меншинам, лише льогічний висновок із засновків дійсности. В останньому часі — читаємо далі — держава немов виреклася всякої активности в національній політиці. Обовязує загально засада відношення до меншин „пер нон сунт". Тому, що начальне мінне гасло національної оборони мусить реалізувати польський нарід, одна третина загалу громадян випадає з рахунку. До того

> неодно робиться і ще більше явищ толерується, що мусять нищити ті помости, що вже з ходом літ витворились між державою і меншинами. Легковажиться те, що деякі факти мусять настроювати навіть непольських громадян рішуче проти цієї рації — відрухом самооборони або помсти.

З цієї причини виростають щораз то вище барикади, що розєднюють мешканців. Держава, що при допомозі закордонних союзів намагається найти союзників та ослабити бльок своїх противників, не може згодитись на те, щоб у ній витворювалось положення з єдиним наслідком — зростом ворожнечі міліонів власних громадян.

ЕЛЄГАНТ

В черевиках
не чищених пастою
„Е Л Є Г А Н Т"
далеко не зайдеш

ЕЛЄГАНТ

Осторога Остерігаю кожного перед поширюванням неправдивих вісток, що живу понад стан. Коли виглядаю вибагливіше при малих видатках, то попросту тому, що вживаю тільки видатної пасти Ердаль. Кожний хто носить обуву а чудовим полиском вживаючим пастою Ердаль, виглядає елегантніше і опадкує при цьому гроші тому, що Ердаль консервує шкіру і обуває стає тривкіша. Щоб кожний був такий опадний і елегантний як я, й Ви, їй таємниця: Вживти якнайменше пасти Ердаль, але полірувати мягким сукном аж до лискучого полиску.

О. САВИН ДУРБАК.

Геройство обовязку.

Промова, виголошена в день посвячення памятника на могилі Івана Белея.

Як найстарший з родини Івана Белея, якого память ми нині вшанували і який осьде під цим каменем, усередині між донькою і своїм зятем, лежить, позволю собі сказати слів кілька.

Іван Белей не належав до велнких людей, що то приносять нові ідеї та їх поширюють, що то витичують нові напрямні сучасним і потомним; також не написав ніякого такого твору, який намащував би його на безсмертного. А чейже заслуговує на те, щоб память про нього так скоро не загинула.

Патріот першої проби і чистої раси, який дав зі себе все, що мав і що міг — полишив по собі прекрасний тип людини обовязку аж до загину, аж до винищення себе самого. Як укінчений правник, тільки без останнього адміністраційного іспиту, не тому, що не хотів, чи не міг, чи не мав за що дальше студіювати, — не тому, що був за старий, бо мав тоді всього двацять кілька літ, — і не тому, що боявся, що по скінчених іспитах дістане посаду — цеж було літ тому 60,— а тому, що народня справа того вимагала, вступив до редакції „Діла". І від того часу як той вірний пес служив „Ділові" та через „Діло" рідній справі, аж доки власний мозок, до краю виснажений служби йому не виповів. Не тримала його при „Ділі" тепла посада; в редакторській покою при вул. Баторія ч. 24 стояло його ліжко, а як коли хтось з близьких до нього приїхав, то він відступав йому своє ліжко, а сам спав на стосі газет — то була його перина... Не тримала його при „Ділі" легка праця; за цілий час свого життя я памятаю, що тільки раз з д-ром Мих. Зобковим приїхав до мого батька, свого рідного вуйка, на кілька днів; більше разів не мав часу приїхати, хоч із батьком дуже любилися. Довгий час родина не знала, що мав жінку і дитину, а коли довідалася, то дивувалася не тому, що мав жінку і дитину, а тому, що на свої особисті справи аж стільки часу знайшов. Можна було назвати його диваком і дійсно деякі його так називали з кривдою для нього, бо це було не дивацтво, а геройство обовязку.

Великих людей нам не треба багато; вистане один, а добрий; зате треба нам багато людей обовязку. І заки ми ставити будемо памятники великому нашому чоловікові, що нас заведе до Землі Обіцяної, ставмо наперед памятники людям посвяти, саможертви, тим предтечам нашого спасителя, щоб у цей спосіб учити нас усіх обовязковости та її перед очі ставити. А спаситель прийде вже сам, як сума і викладник усіх наших мрій і бажань, зусиль і змагань, жертв і терпінь.

Іванові Белеєві, цьому примірникові обовязковости, Видавнича Спілка „Діло" поставила памятник, а тим, що коло нього лежать, поставила родина. Ми знаємо, що „Діло" під кожним оглядом, також і матеріяльним, стоїть тепер ліпше, як стояло за Белея; але знаємо також, що знову не так добре стоїть, щоб цей видаток прийшов йому легко. І коли родина моїми устами дякує „Ділові", то не так за цю грошеву жертву, на яку остаточно і родина могла спромогтись, — але стократно більшу і сердечну та гарячу подяку складає „Ділові" за те, що цим памятником пошанувало воно нашу родинну гордість, якою для нас є Іван Белей, і тим зазначило, що він не тільки для родини вартість представляє.

Лежить Іван Белей разом з донькою і зятем, тими найближчими і найдорожчими собі людьми, які разом із ним жили, які разом із ним мучились коли він перестав жити по людськи і тільки вегетував, і які замкнули йому очі. Добре, що вони разом усі троє вкупі лежать. Споріднені тілесно і духово — сваритися не будуть. Спочивайте у спокою!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Вкорочування прав української мови.

ДИВНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ МОВНОГО ЗАКОНУ.

Загально відомо, що права української мови у прилюдному житті в Польщі дуже обмежені. Зокрема в Галичині ці права куди менші, ніж були за Австрії. Одначе найприкріше те, що ми не використовуємо навіть тих скупих можливостей в боротьбі за поширення прав української мови, що їх дають нам мовні закони з 1924 р. Ось тому майже на кожному кроці, не лише в урядах і судах, поляки стараються пояснювати постанови мовних законів дуже тісно з некористь української мови. Щоб не бути голословними, подаємо текст обіжника рогатинського старости до всіх управ міських і сільських волостей в повіті:

Starostwo Powiatowe Rohatyńskie Nr. B. B. 7/37. Prowadzenie rejestrów mieszkańców język. Robatyn, dnia 18. października 1937. Do wszystkich Zarządów miejskich i gminnych w powiecie. W czasie przeprowadzonych w bież. roku lustracyj Biur Ewidencji i konroli Ruchu Ludności stwierdzono, że obywatele polscy narodowości ukraińskiej (rusińskiej) dokonywują zameldowań i wymeldowań, przewidzianch art. 7-14 Rozp. Prez. R. P. z dn. 16/3 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32 poz, 390) w języku nieurzędowym t. zn. ruskim (rusińskim). W związku z tym wyjaśniam, że obywatele narodowości ukraińskiej (rusińskiej) winni przy wypełnianiu obowiązków meldunkowych przestrzegać przepisów o języku państwowym (Dz. U. R. P. Nr. 73. poz: 724) władze samorządowe są obowiązane do przyjmowania podań oraz ustnych oświadczeń w sprawach, których załatwienie do nich należy, od obywateli polskich, narodowości ruskiej w ich języku macierzystym. Z interpretacji tych postanowień nie wynika bynajmniej, aby obywatele polscy narodowości ruskiej mogli przedkładać biurom ewidencji ludności karty i zgłoszenia meldunkowe na formularzach, wypełnianych w języku ruskim, ponieważ wypełnianie obowiązków meldunkowych nie może być uważane ani za podanie ani też za ustne oświadczenie. Przedkładając bowiem w biurze meldunkowym kartki meldunkowe obywatel nie prosi zupełnie Biuro o jakąś czynność urzędową, czy o decyzję, lecz spełnia jedynie obowiązki ustawowe. **Wobec powyższego Zarządy miejskie i gminne nie mogą przyjmować kartek meldunkowych wypełnionych w języku niepolskim.** Winnych względnie opornych należy tu donosić do ukarania za przekroczenie art. 25, pkt. 2. cyt. rozporz. tj. za niedopełnienie formalności meld. Starosta Powiatowy Dr. Janecki w. r.

Вслід за тим обіжником міська управа Рогатина повідомила гр.-катол. парохіяльний уряд у Рогатині про зміст цього обіжника з тим, щоб „wszelkie zgłoszenia meldunkowe i pisma związane z przepisami meldunkowymi przedkładać li tylko w języku polskm. W razie niezastosowania się do powyższego zarządzenia, zastosowane będą sankcje objęte art. 25. pkt. 2. rozporządzenia P. Prez. Rzpltej o ewidencji ruchu ludności". Burmistrz miasta Rohatyna.

Згадана інтерпретація ст. 2. мовного закону не витримує найменшої критики. Кожному громадянинові, який має часто до діла з урядами чи судом відомо, що „поданнями" називають взагалі письма, що їх вносять зацікавлені особи до урядів чи до суду. Отже письменні заяви, повідомлення, внески і т. д. може називати собі староста чи інший референт адміністраційної влади як собі хоче. Вольному воля. Одначе **суть справи** в тому, що згаданий мовний закон з 31. липня 1934 р. **наложив загальний обовязок на цивільну владу й адміністраційні уряди І. і ІІ. інстанції та самоуправну владу й установи приймати у справах, що їх поладнання належить до них**, подання (термін на означення всіх письм, що входять до уряду) та **устні заяви від польських громадян української**, білоруської та литовської **народностей також в їх матірній мові...**

Зрештою як щоб дійсно так слід було розуміти термін „подання" мовного закону, як його інтерпретує рогатинський староста, про це напевно подбав би вже законодавець і у виконному розпорядку з 24. вересня 1924 р. та з 25. січня 1925 р. до мовного закону був би напевно „пояснив", які письма слід уважати поданням, які проханням і т. д. Вкінці якби мельдункові картки треба було виповнювати лише в польській мові, розпорядок президента з 16. березня 1928 р. про евіденцію населення згадав би про це виразно і підкреслив би, що мовний закон з 1924 р. у цій справі не обовязує. Отже з вкорочуванням прав української мови мусимо боротись. Одночасно компетентна влада повинна якнашвидше повчити підлеглі органи, щоб такими дивними інтерпретаціями не заогнювала і так до краю напружених уже польсько-українських взаємин.

З другого боку кожний з нас повинен памятати, що зберігання прав української мови в в щоденному приватному і прилюдному житті — це той примітивний, найбільший обовязок членів нації, вповні свідомої свого права, це найважніший засіб у здобутті повного права нації. Ось чому мусимо признати боротьбі за права української мови перше місце в боротьбі української нації за всі прояви її права. Вкінці не слід забувати, що кожна нація мусить пережити ступні свого розвитку, серед яких боротьба за націоальну мову — це основа боротьби за інші права.

Про що слід знати в кожному підприємстві.

Тому що праця є підставою розвою і могутности нації та держави, уряд піклується нею та виконує нагляд над її умовинами. Це зміст постанови, що лягла в основу 8. ст. конституції з 23. квітня 1935 р. уряд видав цілу низку законів та розпорядків про уніфікацію правного стану в метою зберегти робітничі права. Правда, ті закони повстали в добі значного господарського розвою і згодом деякі їх постанови внаслідок важкої економічної скрути стали для самого робітника мертвою буквою права. Робітних мусів їх эректися з огляду на загрозу втрати праці. З другого боку швидкий зріст безробіття причинився до того, що майже всі без вийнятку постанови соціяльного законодавства треба було безоглядно шанувати. Покликані до цього чинники (інспекція праці) дбають про це при помочі карних наказів і розмірно великими грошевими карами, а то й арештом.

Всеж мало хто знає про зміст цих законів і не пристосовується до ставлених ними вимог. А що ніхто не може оправдуватися незнанням законів, то ясно, що легко напитати собі клопоту. Тому подаємо кілька таких вимог, які ставить до підприємців розпорядок президента з 16. березня 1928 р. про умову за працю робітників (Д. З. ч. 35. поз. 324).

ЛИСТА ПЛАТЕНЬ.

Кожний без винятку працедавець обовязаний під загрозою грошевої кари від 10 до 500 зол. вести листу платень чи пак виказ робітничих виплат (ст. 24 згаданого розпорядку). Вони повинні виявляти точні розрахунки з робітниками, себто дані у справі виплати заробітку, правно дозволених обтягнень з винагороди так, щоби надзірна влада могла провірити правильність виплат і обтягнень. Листа платень мусить обіймати: 1) порядкове число, 2) прізвище та імя робітника, 3) рід заняття робітника, 4) дату виплати, 5) винагороду з означенням: а) часу, за який виплачено заробіток; б) кількости надчисельних годин і висоти винагороди за ті надчисельні години у тих заведеннях праці, які підлягають законові про час праці з 18. грудня 1919. р.; в) загальної суми винагороди; г) загальної суми винагороди в натурі (там, де воно є); г) всієї суми винагороди: грошевої та в натурі; б) обтягнення і 7) квоту заробітку, що припадає до виплати.

У рубриці „винагорода" слід окремо відмітити чи це постійний заробіток за дні, акорд чи премія, а в рубриці „обтягнення" (потручення) треба зазначити, скільки стягнено на обезпечальню, фонд безробіття, інші суспільні обезпечення, доходовий податок та інші потручення, дозволені на основі 32. і 38. ст. розпорядку президента про договір про працю робітників.

На основі розпорядку міністра суспільної опіки з 8. листопада 1938. р. зладжено готові вже друки на такі листи платень, що їх можна дістати м. ін. в секретаріяті Інспекторату Праці (Львів, пл. Смольки 3. ІІІ.).

ОБРАХУНКОВІ КНИЖЕЧКИ.

Дуже важну постанову обіймає 25. ст. розпорядку про договір про працю, на основі якої заведення, що має більше як чотирьох робітників, мусять видати кожному робітникові безплатно обрахункову книжечку найпізніше по сімох днях розпочатої праці. Обрахункова книжечка має обіймати дані, що відносяться до договору про працю. витяг із правних постанов про права й обовязки робітника та працедавця і виїмки з правильника праці або оповіщення

Міністр суспільної опіки розпорядком з 8. листопада 1928. р. затвердив зразок обрахункових книжечок, що складаються із 3-ох частин:

І) договірної: 1) прізвище працедавця або назва підприємства, 2) прізвище та імя робітника, 3) дата початку праці, 4) рід договору про працю (характер служби, як напр. на пробний час, на час виконання якоїсь роботи, на обмежений або необмежений час), 5) рід заняття, 6) висота заробітку і підстава його обчислення: акорд, постійна платня, 7) час виплати заробітку, 8) висота оплат за чинитьби працедавця, коли робітник з них користає, 9) інші умовини договору про працю, якщо сторони вважають за відповідне вписати їх до книжечки;

ІІ, повчальної: короткий витяг із правних постанов і правильника праці або оповіщення, про права й обовязки сторін;

ІІІ. розрахункової: кожноразово доконувані виплати з всякими потрученнями та наложеними на робітника грошевими карами, подаючи їх причини.

Обрахункову книжечку переховує робітник у себе і віддає її працедавцеві тільки тоді, коли треба вписати до неї дані щодо заробітку. (Книжечки можна дістати в Інсп. Праці).

ОПОВІЩЕННЯ.

В кожному заведенні праці (підприємстві), що має до 20 робітників (від 1—20) повинно бути оповіщення (ст. 56. розпорядку), що обіймає такі постанови: 1) означення початку та кінця праці і перерв у всі дні тижня, 2) виказ святочних, означених законом днів та інших, що в даному заведенні святкують, 3) час і місце виплати заробітку.

Оповіщення має спеціяльне значіння для органів інспекції праці, якщо йде про ствердження чи зберігають закон про час праці. І так якщо на оповіщенні зазначено, що праця кінчиться наприклад в год. 4. попол, а інспектор праці ствердить, що в год. 4.30 або пізніше робітник (ки) ще працює, тоді воно є підставою до наложення кари за проступок з 1. ст. закону про час праці з 18. грудня 1919. р. За невивішення такого оповіщення розпорядок передбачає кару від 10—500 зол. Готові друки оповіщення (які не вимагають окремого затвердження інспектора праці) можна дістати в секретаріяті Інсп. Праці. Заведення, які мають понад 20 робітників, обовязані вивісити т. зв. правильник праці (регулямін). Проект такого правильника повинен цілий тиждень висіти в місці доступному для робітників, а після того слід його представити інспекторові праці до затвердження Правильник праці обіймає: означення початку, кінця та перерв у праці для мужчин і жінок, для малолітніх робітників (від 15—18 літ) з означенням часу на шкільну науку для них і тих робітників, що сповняють спеціяльні обовязки, час звичайного чищення машини, знаряддя і роблення порядків у заведенні праці, чергування змін у заведенні, де працюють (т. зв. шихти), виказ святочних і законних днів, час і місце виплати винагороди, постанови про обережність при праці при вогню, світлі і т. п., роди провин і висота кар, вкінці таксу за згублену робітником обрахункову книжечку.

СПИС РОБІТНИКІВ.

На основі розпорядку мін. сусп. оніки з 8. листопада 1928. р. підприємства, що мають більше як чотирьох робітників, а підлягають цілі або частинно наглядові інспекції праці, обовязані вести спис робітників на основі затвердженого зразку, під загрозою грошевої кари від 10—500 зол. В книзі слід вписати імя і прізвище робітника, дату уродження, дату вступлення до праці, службовий характер (рід заняття) й інші конечні завваги. Книги мають бути ведені у шнуровій формі і тому слід їх представити інспекторові праці відповідного району. Такі книжки, як і листи платень слід переховувати в підприємстві до пятьох років.

Куди строгішу кару, бо від 200—1.000 зол. гривни або до 3-ох місяців арешту передбачує 17. ст. закону з 3. липня 1924. р. про працю малолітніх і жінок за провину проти 11. ст. того самого закону, що накладає на підприємця обовязок вести спис (книжку) малолітніх. Виказ малолітніх слід вести у формі книжки, ошнурованої й опечатаної ляковою печаткою в інспектораті праці. Виказ повинен обіймати крім прізвища й імені малолітного означення початку, кінця й перерви в праці та її рід.

Ми подали кілька винятків із тих законних вимог, що їх ставить до підприємця соціяльне законодавство. Зберігання цих правних постанов звільнить підприємців від можливої кари, що може впасти ненадійно і від якої булоб неможливо звільнитися.

Евген Ткачук.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

УКРАЇНА — II. СОКІЛ 2:0 (2:0).

По знаменитій грі України з Погонею І Б сподівався симпатики чорно-червоних високої перемоги і над уттідером О. Л. П. Соколом. Інша річ, що цей метч напоїдався справді сенсаційно, завдяки настрою, що його витворила частина польської преси. Деяким остраком наповнювала симпатиків України склад дружини, яка виступала без здискваліфікованого (за метч із Лехією) Кравєського.

Одначе метч виявив, що II. Сокіл є таким слабим противником, якому навіть дійсно ослаблена дружина України дала раду. А недільне ослаблення виявилося надто скріпленням, бо молодий Богурат, який заняв місце Кравєського на лівому крилі, заграв знаменито. Молодий, темпераментний грач і притім, на диво, спокійний, давався добре в знаки помічником та оборонцям Сокола. Крім цього Богурат технічно незначайно опановний і загравав так прецизно зі своїм нападом, що викликував справжнє захоплення серед глядачів. Якщо він на добре заклиматизується на цій позиції, то стане справді повновартісним крайником репрезентаційної одинадцятки України. Далі рівну й високу форму виказав Мікльош, одначе цим разом „оперував" більше позаду, не виказуючи своєї стрілової агресивності. Зате спомагав напад завжди знаменитими м'ячами, що їх інші спінпартнери аж надто часто марнували. Взагалі напад чорно-червоних програвав стільки прегарних стрілових нагод, що якби лиш половину з них був використав, то Сокіл вийшов би з гриша переможцем не 2:0, навіть не 5:0, як у минулому сезоні, лиш у куди вищому відношенні.

На такий низький вислід зложилися три причини: 1) наші нападники задовго начінюють на позицію до стрілу; 2) в тих численних позиціях, що їх мали, переслідував їх лех; 3) воротар Сокола, який виловлював навіть найнебезпечніші стріли чорно-червоних, урятував свою дружину перед високою програною. Та ці завваги не кляснфікують гри нашого нападу злою мотою. Навпаки — напад у полі грав зовсім добре, швидко підходив до переду і шобно на карнім полі противника вилавляв шило з мішка: нерішучість і повільність. Зокрема вигідний був Скоцень II., який завжди хотів собі мяч наставити найвигідніше на ногу і ясно, що без згоди грачів Сокола це йому зовсім не вдавалося. А тісі штуки, шоб стрілити в вожної позиції несподівано й закінчити напрягованого противника, він не втав. Що він й вмів, знаємо з минулого року, коли воротарі чужих дружин ніколи не знали, коли і з якого боку впаде на них нещастя. Тепер він цю штуку трохи призабув, трохи зробився зі вигідний і повільний. Петрову мозку ніяко не виходило, хоч іноді заграваз він знаменито і технічно й тактично є рівне одним із найкращих грачів нашої дружини. Щоск, коли багато його подач переловлював постійно противник. Зате вдивував усіх Петрів своєю підворітною агресивністю, якої спінпартнери не могли використати. Магоцький зовсім добре грав як крайник, але як стрілець, що має чи не найбільше нагод підвищити вислід, випав фатально. Він мусить рішуче опанувати свої нерви, які на гриші стають його найгрізнішим противником.

У помочі тільки Романець виконав своє завдання вислід. Цимбала в першій половині був непорадний супроти тек шпорадного нападу II. Сокола і шобно в другій половині розігрався. Найслабший у помочі був цим разом Скоцень І.

Оборонці грали дуже часто за себе й за помічників і важно сказати, котрий із них був ліпший. Колик часом не вдавалося шось оборонцям (було це дуже рідко), тоді залишався ще Босий. Кільна знаменитих його інтервенцій перешкодило Соколові здобути почесні ворота.

Хід гри: Гру починає Україна кількома прегарними, принаймні для ока акціями, які зривалися на карнім полі Сокола. Відтак гра стає млява при легкій перевазі України. Соколи починають грати гостро і навіть брутально. Одну з таких брутальних інтервенцій оборонця Земби перериває суддя і диктує за фаль на Скоцені II. карного. Сирегота стріляє спокійно в правий ріг воріт і 1:0. Такий вислід удержується при нецікавій грі аж до 43 хв., коли по центрі Магоцького Скоцень стріляє другого гола.

Після перерви Україна натискає і переводить просто облогу воріт II. Сокола. Стріл за стрілом іде на ворота, та гриззе в руках воротаря, або минає воріт чі стоїть на центиметри. Кільна знаменитих ситуацій вирішує Богурат, але їх запорошує дуже часто Магоцький. Також середуша трійка марнує найдогідніші позиції. Під кінець II. Сокіл звільняється з натиску, починає відграватись, але остаточно метч кінчиться висліком першої половини.

Видів не більше як 1.500. Судіював ред. Пшибильський.

МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ.

УКРАЇНА — РЕКОРД 3:0 (1:0).

Юніори України витрели цей метч дуже добре і виграли зовсім заслужено, може навіть за скромно. Зокрема д. добре грала в Україні середуша трійка нападу: Кузьма, Зубач і Крушельницький. В помочі добрий середущий Кос і як завжди Богурат II. Стилевою обороною пошисувався воротар Гнуро. Ворота для наших юніорів здобув Кузьма 2 і Кульчицький.

Перемога наших юніорів ціна ще й тому, що Рекорд має добру дружину, яка займає добре місце в табелі.

ДНІСТЕР В А-КЛЯСІ.

По довгих „хожденіях по муках" та по справді дивних перипетіях, самбірський Дністер опинився в А-класі дрогобицької групи.

Таку вістку дістаємо від нашого дописувача. Вістка ця певне зрадує симпатиків самбірської дружини і всіх спортовців кроз — хоч при тому шлях, яким він цей аванс осягнув не дуже почесний. Віримо, що нашій дружині належалося рівнуче А-класа, хоч при тому на клюб спала неслава за його неспортових членів-грачів. Правда, при тому головна вина спадає виключно на Білих, які вживали ввесь час цього року різних нечесних ходів, шоб тільки добитись авансу до вищої клюси. Виявилось, що цей спортовий клюб з правдивим спортом нічого спільного не має. Тому тек стрінула його заслужена кара: Цілу першу дружину Білих дискваліфікували на 8 місяців. Провід Білих із п. Яворським покарали безречницевою дискваліфікацією!!!

Де рубають дрова, там тріски летять. Так тек і деяких грачів Дністра, які мачали пальці в цій нечистій справі, покарала гостро. Бувшого воротаря Дністра Кметя, який відограв ролю посередника в „гешефті" покарали досмертною дискваліфікацією. Інших грачів, що заплутались у цю погану справу, покарали 6-місячною дискваліфікацією.

У висліді переведеного слідства Дністрові-Самбір признали А-клясу і вже найблизчої неділі відбудеться метч української дружини за мистецтво А-класи дрогобицької групи в Самборі.

ОКРУЖНА ЛІГА.

ЛЬВІВ. **Чорні — Юнак 3:3 (2:1).** Вже в першій половині грають Чорні в десятку, а огляду на виключення з гри Чиженського. Проте перша половина гри скінчилась успіхом львівської дружини. Юнак грав дуже амбітно і найліпшим грачем в цій дружині був Гемерлінг. Ворота Чорним добув Журковський (3), для Юнака Хлібек два і Турський. Суддіював п. Бабіренський.

ЛЬВІВ. **Р. К. С. — Ресовія 1:0 (1:0).** Ресовія приїхала до Львова в ослабленому складі, без трійки нападу, значить, без Варина, Врубля і Гогендорфа. Чи в повному складі вирішилаб ці змагання у свою користь — не знати, хочби з уваги на упадок форми цієї дружини і зріст форми РКС-у, що минулої неділі добув два пункти на Польовій в Перемишлі. Ворота для РКС-у добув Пеламарчук. Суддіював п. Земан.

ЯРОСЛАВ. **Огніско — Лехія 5:2 (2:1).** Гра обох дружин рівнорядна, при чому Лехія не використала кільна добрих позицій. Ворота для Огніска добули Літейський (3) і Тишарський (2), для Лехії Кунцевич з карного і Козак. Втрата двох пунктів пехнула Лехію з 6. місця в таблі на восьме. Суддіював п. Тарчинський.

СТРИЙ. **Погонь І Б — Погонь (Стрий) 2:2 (1:1).** Оцей метч, до речі на слабому рівні прийс втрату пункту на власному гриші надто реклямованій Погоні. Резерва львівської Погоні була ліпша під технічним оглядом і могла вивезти зі Стрия два пункти. Не використала карного мету, який перестрілив Волянін. Ворота для Погоні І Б добули Дрегер і Волянін, для стрийан Валіцький.

САМБІР. **Польонія — Корона 1:0 (1:0).** Польонія перемогла в Самборі Корону, хоч всі сподівалися по її грі з РКС-ом якщо не програної, то бодай ремісу. Боротьба була дуже гостра і завзята. Корона не використала кількох догідних ситуацій. Одинокі ворота для перемиської дружини стрілив Дикий. Тою перемогою Польонія закріпила свою позицію на першім місці в таблі і мабуть уже добула осінне мистецтво Окружної Ліги.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Чувай — Гасмонея 2:1 (0:0).** Гра увесь час гостра і в першій половині зі замітною перевагою Чувая, що добре чувся на власному гриші. Внаслідок гострої гри були аж два випадки на грачах Гасмонеї, а саме Шлифові розбили в 30-ій хвилині голову, а Ротштайнові ногу. Ворота для Чувая добули Кубін і Гусек, для Гасмонеї Ротштайн. Суддіював п. Медицький зі Львова.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ

1) Польонія	12	19: 5	26:16
2) Чорні	12	17: 7	35:15
3) Україна	**12**	**16: 8**	**25:19**
4) Гасмонея	12	14:10	18:12
5) Ресовія	12	14:10	27:24
6) Р. К. С.	12	13:11	14:12
7) Огніско	12	13:11	25:24
8) Лехія	12	12:12	36:29
9) Погонь (Стр.)	12	11:13	27:24
10) Чувай	12	10:14	19:24
11) Погонь І. Б.	12	9:15	20:29
12) Корона	12	8:16	22:39
13) Юнак	12	7:17	22:32
14) Сокіл II.	12	5:12	10:27

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ХОЖУВ. **Погонь — А. К. С. 1:0 (1:0).** Погонь зробила Краковії величезну прислугу виграючи цей метч, бо таким чином Краковія здобула мистецтво Державної Ліги. Погонь грала д. амбітно, хоч цей метч не мав для неї спеціального значіння. У другій половині перевазав сильно АКС, одначе Погонь боронилася розпучливо, шоб помогти своїй „приятельці" Краковії. Одинокі ворота для Погоні стріляв Єдинак.

ТАБЕЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

1) Краковія	18	26:10	43:16
2) А. К. С.	17	24:10	35:17
3) Рух	18	23:13	46:29
4) Варта	18	20:16	40:36
5) Погонь	18	19:17	25:23
6) Варшавянка	18	18:18	34:44
7) Вісла	17	17:17	31:21
8) Л. К. С.	18	16:20	36:39
9) Гарбарня	18	15:21	28:39
10) Домб	18	0:36	0:54

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Каріссіма — Веселка 9:1 (2:1).** В мистецькім метчу за мистецтво Ц.класи Каріссіма перемогла Веселку з Медики 9:1. Суддіював п. Ранду.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польна — Сян І Б. 5:0 (3:0).** Резерва Сяну програла метч за чашу Панцерних з Б-класовою Польною. Підчас цього метчу воротар Сяну Вадим зломив собі в ударі з грачем Польної ногу.

ДРОГОБИЧ. **Ватра — Стшелец Польмін 2:2 (1:0).** Другі й останні змагання за мистецтво Б-класи, в яких Ватра здобула перший пункт. Ворота для Ватра здобув Флонта. Суддіював інж. Хомишинець.

БОРИСЛАВ. **Сокіл (Борислав) — Скала (Стрий) 3:1** (0:0). Нарешті вістка про стрийську Скалу, одначе сумна, бо Скала програла метч за мистецтво Б-класи зі Соколом.

МИСТЕЦТВА СВІТУ.

СОФІЯ. **Чехословаччина — Болгарія 1:1 (1:0).** Несподіваний вислід в елімінаційних змаганнях за мистецтво світа. В чеській дружині погано грав напад. Болгари слабші від чехів, зате грали д. амбітно. Метч відбувся на фатально розмоклому гриші. На весну відбудеться відплатний метч у Празі, який вирішить, хто вийде до фінальних змагань у Парижі.

Ірляндія — Норвегія 3:3 (1:2). Елімінаційний метч за мистецтво світа відбувся в Дебліні перед 25.000 глядачів. Тому, що в першім метчу перемогла Норвегія, то вона виходить до фіналу.

АВСТРІЙСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ЛІГА.

Адміра — Вієнна 2:3; Рапід — Австрія 2:1; Вакер — Фаворітнер АЦ 9:2; ФЦ. Він — Сімеринг 5:2; Метч Спортклюб — Фльоріздорф не відбувся.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Будафок — Терекшеш 5:1; Кішпешт — Фебус 2:0; Немзеті — Гунгарія 2:2; Ференцварош — Сіркетвасі 4:3; Уйпешт — Будаї 1:0; Електромош — ЕТО 5:2; Сегедін — Бочкай 2:0.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

ПРОСТЄЙОВ. Вікторія Жижков — СК. Простєйов 0:3 (0:2). Після цих змагань Простєйов покинув останнє місце в таблі.

МІЖНАРОДНІ ЗМАГАННЯ.

БРАТИСЛАВА. Вінер Спортклюб — ЧСК Братислава 4:5 (2:2).

БРНО. Жіденіце — Фльоріздорфер Клюб 7:2 (5:0).

ПЕРШИЙ УСПІХ БОКСЕРІВ УКРАЇНИ.

Дебют боксерів України вийшов зовсім удачно. Метч з Стшельцом виявив, що наша дружина має знаменитий матеріял, якому недостає ще відповідної змагової рутини. Зокрема великі надії можна покладати на Кота, Левковича, Ощудляка й Помірка. Цей останній був правдивою ревелянцією метчу, бо хоч повний новик і дебютант у боксі, який кермувався в боротьбі тільки інтуіцією, мало що не знокаутував свого противника.

Перший виступ боксерів України стягнув до спортової галі доволі багато публики, що дає запоруку, що Україна і в боксі матиме багато симпатиків.

Технічні висліди такі: вага муки: Тизьо (Україна) хоч мав перевагу в першій рунді, програв 2:3 до Куль. мінського (Стшелец); вага когута: Кіт (У) програв із Ковальським (С) не зважаючи на перевагу в першій рунді. Вага перо: виграє Рудницький з найкращим змагуном Стшельца Табіном; легка вага: Ощудляк (У) виграв по гарній боротьбі з Буйом (С); півсередня вага: Левкович (У) зремісував з Радецьким (С); середня вага: „Мимита" (У) піддався в першій рунді Войцеховському (С). В півтяжкій вазі відбувся товариська стріча Пашина (У) з Паньчуком (С), який у першій рунді піддався Пашинові. В останній вазі Помірко (У) виграє з Яшовським.

Суддіювали в рінгу п. Болібухівський, на п-ти п. Левінтер.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Доля Гарбарні. Провід Гарбарні, яка цього року покидає Державну Лігу, заявляє, що всі вістки про ліквідацію т-ва та різні організаційні зміни **неправдиві.** Гарбарня зовсім не резигнує з боротьби і хоче на другий рік грати мечі за вхід до Д. Л.

Християнський інтернат

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛЬВОВІ.

Завдяки великій моральній підтримці і матеріяльній підмозі відомого мецената української молоді Митрополита Андрея, українські студенти знайшли знову приміщення в Академічному Домі при вул. Супінського ч. 21. В ньому міститься тепер християнський інтернат, доступний для українських студентів усіх високих шкіл Львова. Святочне відкриття цього інтернату відбулося в неділю 7. ц. м.

Відкриття інтернату попередила тиха архиерейська Служба Божа, що її відправив **Преосв. Кир Никита** в год. 11.30 у церкві оо. Редемптористів при вул. Зибликевича в асисті **о. прал. Л. Куницького та о. проф. д-ра І. Гриньоха.** Співав мужеський хор „Бандурист". Після того в год. 1. вполудне відбулася святочна академія у просторій, гарно відновленій авлі Академічного Дому. На академії бачили ми Преосв. Никиту та о. прал. Л. Куницького, голову НТШ. проф. д-ра І. Раковського, представників українських центральних установ, преси та багато студентів, які виповнили авлю до берега. Естрада була прибрана національними прапорами, між якими на килимі виднів хрест, тризуб і портрет Митрополита. Академію почав хор „Бандурист", що під орудою п-р. Плешкевича відспівав прегарний концерт Бортнянського „Воспойте Господеві". Після того **о. проф. О. Малиновський,** ректор християнського інтернату, привитав представників товариств, преси і гостей та обговорив обовязки й умовини праці українських студентів в інтернаті, підкреслюючи його значіння для бідних студентів під теперішню пору. Далі Преосв. Никита відчитав довшу грамоту Митрополита Андрея, який не міг особисто взяти участи у відкритті цього інтернату. Митрополит, згадавши про важке положення українських студентів, спинився основно над завданнями нашої молоді, надії нації і візвав студентів до праці над собою, щоб видали багато людей сильної волі та хрустальних характерів. Опісля хор „Бандурист" відспівав відому пісню Матюка: „Кріпись, народе", а студ. Редько виголосив основний реферат про завдання українських студентів. Академія закінчилася відспіванням національного гимну.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

45-ліття діяльности Константини Малицької.

В суботу б. ц. м. вечором відбулися у школі ім. Шевченка ширші сходини заходами Старшини Кружка „Р Ш." ім. Ганни Барвінок та Батьківського Кружка при цій школі, щоби вшанувати 45-ліття діяльности відомої нашої письменниці та зразкової виховниці молодого покоління **п-і Константини Малицької.** Крім батьків і молоді бачили ми на сходинах голову НТШ проф. д-ра І. Раковського, голову РШ проф. Д. Коренця, голову СУ п. М. Рудницьку, представників преси і найближчі співробітниці п-і К. Малицької з Кружка РШ.

По короткій промові **п-і О. Ціпановської** про великі заслуги Ювилятки як виховниці і громадянки виголосила основний реферат управителька школи ім. Шевченка п-і **С. Федорчакова.** Референтка пригадала головні моменти з життя Ювилятки та спинилась ширше над невтомною діяльністю п-і К. Малицької у школі ім. Шевченка, де вона працювала понад 30 років. З черги учениця тієї школи **Анна Ривко** виголосила з чуттям вірш у честь Ювилятки, а **Дада Квасниця,** ученица гімназії, — виголосила в легкій формі спогад про переживання у школі під проводом Ювилятки, своєї дорогої учительки. Сильне враження викликала промова **п-і д-р О Степанів-Дашкевичевої,** яка змалювала громадянську діяльність Ювилятки перед світовою війною. Далі дівочий хор цієї школи під проводом **проф. І. Гриневецького** відспівав одну пісню. Від Батьківського Кружка промовила сердечно **п-і Скоплякова** і склала ширу подяку п-і К. Малицькій за її жертвенну працю над вихованням молоді. Одночасно подала до відома, що Батьківський Комітет вирішив створити оселю імени п-і К. Малицької, щоб осьтак ушанувати її невтомну працю. В цій оселі вже в найближчому часі найдуть відпочинок учителі РШ.

Слід згадати, що Ювилятка у своїй скромности відмовилася прийти на ці сходини. Свято закінчилося відспіванням національного гимну.

—o—

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!

МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 І 9 та П **В'ддїли** при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75

приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щоДня до год. 19.30.**

За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

ЕДМОНДО ДЕ АМІЧІС. 2)

Із записника батька.

Хто може дивитися, не сміючись, на трьохрічну дитину, як вона щойно прокинеться, як її здягнуть і поставлять на землю, і як вона хвилину стоїть непорушно, перетираючи собі очі, а потім пускається повільною ходою, засоромлена, заспана, збентежена, невдоволена, пхенькаючи і споглядаючи на людей скоса; або коли змерзне, дістане червоний носик, і йде дрібними кроками маріонетки, згорблена, виявляючи тисячу принад і маленьких жестів, немов би хотіла сказати: „Я маленька, я ніщо, загрійте мене, а то щезну". Або коли встромить половину голови у глечик кави з молоком, який тримає обома руками, і сьорбаючи жадно, пасе очима кусень медівника, підозріваючи, що ви маєте щодо нього ворожі наміри. Хто може дивитися щодо нього ворожі наміри. Хто може дивитися на все те, не сміючися — в того немає ніжного змислу гумору.

* * *

В цьому віці нема нічо кращого над їх бігання. Їхній біг має щось із підскоків еластичного мяча, з ходи пяниці, що „качки заганяє", з рухів листка, що його несе вітер. Мала істота відбивається від лавочки, вибігає з кімнати, спотикається на коті, перекидає крісло, перебігає коридором, і давай дріботіти ногами і вимахувати руками з кімнати до кімнати тікаючи перед мамою аж у найдальший куток хати, де ховається за валізку, і звідси робить останню спробу вимогти на ворогові останню ласку. Ох, даремне! Треба погодитися з миттям личка.

* * *

Хто скаже, що таке дитячий голос? Це тьохкання соловейка, щебет ластівки, півкання куряток, мявкання кота. Це звуки флейти, журчання й шепоти незмірно солодкі верески і скреготи, що роздирають вуха, трелі сопрана, вибухи мужеських голосів, детонації горлового тенора, фістули маріонеток, фіоритури і пасажі небувалі; усі звуки, що добуваються з клітки зі сотнею пташок і з орхестри на сотню струментів. Наближіть лице до їхнього ротика і звеліть йому промимрити до вуха яке слово: буває, виходить якийсь звук що вас збентежить; маєте враження, що ви приклали вухо до отвору таємних дверей і почули надлюдський голос.

Сміється. Я ніколи не бачив такого щирого сміху. Це сміх перебільшений, рознуздяний, вимушений. Врешті боюся, що йому нестане віддиху. Кидає собою направо й наліво, перехиляє голову взад, його очі заповнюються слізми, його обличчя синіє. Годі вже! пошкодиш собі, перестань! Це сміх безконечний судорожний, сміх, що розриває нутро. Та скінчи бо вже раз! І чого смієшся? Що сталося?.., А! я не помітив, що він насадив мені на голову паперовий капелюшок.

* * *

Ті одягнені дітища щось ніби значать коли їх роздягнути вони вже ніщо. Обмацуємо це тільце, чуємо під руками ці ніжні кости, які — гадаємо — повинні під доторком руки поламатися, і тремтиш, думаючи про те, до якої ніжної нитки приязане це дороге життя. Скільки часу і скільки терпінь доведеться пережити їм і тим що їх люблять, поки ця мала рука зможе відперти образу людини! Подивіться на того чоловічка голого і вчора відлученого від груди! Невжеж колись прийде день, коли і ти матимеш бороду і циліндер на голові? І зрозумієш Тита Лівія? І зумієш розвязати рівнання другого ступня з трьома невідомими? Куди там, брехуне! це неможливе.

* * *

Справді, я повинен лікуватися від цієї слабости. Сиджу при столику до писання, пишу: моя голова заповнена поважними думками, найменша перепона непокоїть мене, спішуся, щоб скінчити; та таки мушу відкласти перо, встати, перейти через кімнату, відсуваючи крісла, спотикаючися на забавках і непокоячи чотири чи пять осіб, щоб піти і стиснути, тільки на хвилину між указовим пальцем і палюхом, лидочку тієї ніжки, яку я зі свого місця добачив, як вона забіліла в темному кутку за опертям фотелю. Заспокоївши цю химеру, вертаюся до столика із заспокоєним серцем і задоволеним духом. Якби не те, мені булоб було трудно докінчити сторінку.

* * *

Що за розкіш дрочитися з дитиною і засипати її докорами! Ти мала лялька, ти товстелезний, ти круглий, ти твердий, ти поганий; їш як віл і спиш як кертиця; ти ограничений і неробa, що мене руйнує і стягає на мою голову клопіт. Ще день-два, і дам тебе на дроворуба, не хочу тебе знати, викину тебе з дому, покінчиш сумно, ти кандидате до вязниці, ти моє життя, боготворю тебе!

* * *

Та й любов до дітей має свої вибухи. Правдивий батько почуває себе потрохи людоїдом і хотів би жити у відокремленій хаті, і наситити свій голод так, щоб не збіглися сусіди на крики жертви. Не реви, чуєш? Мій обовязок тебе утримувати, а твій дозволити себе цілувати, в голову — очі — в губи — на грудях — на шиї — доки віддиху стане. Верещи! верещи! Що мене обходить? Коби тільки я наситився. А, якби я не боявся, що тебе задушу! Вже постановлено: одного чи другого дня я покінчу з тобою.

* * *

(Далі буде).

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка“
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“ і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СВЯТО РЕМІСНИЧОЇ МОЛОДІ У ЛЬВОВІ

Три наші ремісничі бурси, жіноча та обі мужеські, вшанували Листопадові Роковини гарною академією, що відбулась минулої неділі в домівці Товариства „Зоря“ при Вірменській вулиці. Невелика саля „Зорі“ ледви помістила коло 400 ремісничих хлопців та дівчат і гурт запрошених гостей.

На дбайливо виконану програму листопадового вечора зложилася одна збірна деклямація „Проповідь Ілляріона“ Матієва-Мельника і чотири сольові („1. листопад“ У. Кравченко, „Спомин“ Невестюка, „Листопадове“ та „Рітри і бурі весняні“ у виконанні пп. Надії Стадник, Неонілі Курташ, Я. Сумика і Е. Лавриніва, скрипкове сольо М. Дірка та виступи хорів усіх трьох бурс: жіночого і двох мужеських (з бурси з вул. Бартосівної під батутою п. Юськова, з вул. Пасічної — студ. К. Цепенди), які відспівали Вахнянина „Ой, впав стрілець“, „Заквітчали“, „Гей, там у полі“, „За рідний край“, Купчинського „Засумуй трембіто“, Леонтовича „Ой, зійшла зоря“, Лепкого „Коби скорше з гір“, Гайворонського „Нема в світі“ та „Ой, пущу я кониченька“.

Присутні мали нагоду переконатися, що національне й естетичне виховання нашого ремісничого дорослу поставлене на високому рівні.

Свято закінчено національним гимном

—o—

Якість рішає!
Прецизія виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання
ЕРІКА і ІДЕАЛЬ
Генеральне представництво і продаж — ЮЛІЯН ЛОМАГА Львів, Валова 11. Тел. 228-78.
Прецизійна направа машин у власному варстаті.

Посвячення двох памятників:

НА МОГИЛІ БЛ. П. ІВАНА БЕЛЕЯ ТА НА МОГИЛІ БЛ. П. СПИРІДІОНА БАНЬКОВСЬКОГО.

В мин. неділю 7. ц. м. відбулося на Личаківському цвинтарі у Львові посвячення двох памятників: в год. 11.30 на могилі бл. п. Івана Белея, в год. 12. на могилі помершого радн. львівського магістрату Спиридіона Баньковського.

Посвячення памятника на могилі довголітнього нач. редактора „Діла“ бл. п. Івана Белея довершив член Дирекції „Діла“ о. крил. Дамян Лопатинський, що відправив опісля й панахиду. На закінчення промовив сердечними словами іменем Родини Покійного о. Савин Дурбак, якого промову містимо нині окремо у фейлетоні. На посвячення цього памятника прибуло понад сто осіб: крім Родини явилися члени Надзірної Ради, Дирекції і Редакції „Діла“ в комплєті, визначні представники інших українських установ і дехто з сучасників бл. п. І. Белея (м. ін. сен. д-р Горбачевський). Посвячення закінчено співом „Вічної памяти“.

Посвячення хреста-памятника на могилі бл. п. радн. Спиридіона Баньковського довершив о. крил. Юл. Дзерович, що перед відправою панахиди сказав коротке слово про заслуги Покійного, який у своїм записі-легаті не забув не тільки за Народню Лічницю, але й за Просвіту, Рідну Школу, Видавничу Спілку „Діло“ та інші національні установи. І на цьому посвяченні памятника було кількадесять приявних визначних громадян, передовсім лікарів і видільових „Нар. Лічниці“, якій Покійний призначив найбільшу пайку зі своєї спадщини

—o—

ВЛАСНОГО ВИРОБУ КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ
готові і на замовлення
простирала — пошевки — б'дла — полотна — ручники — обруси — коци — капи — фіранки поручає
А. Петрушевський
Львів, Галицька 20. (давніше Коральницька)
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати. Ціннини задурно

Абсолютна льояльність і дальша консолідація.

ЗІЗД ЛЕГІОНІСТІВ ПРО ПОЛІТИКУ СУПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Минулої неділі відбувся у Львові надзвичайний зїзд делегатів „Звйонзку легіоністів“ і „Звйонзку пеовяків“ з трьох воєвідств Галичини. У зїзді взяв участь львівський воєвода Білик, ген. Токажевський, який проводив нарадами, представники цивільної і військової влади та делегати легіоністів з цілої Польщі. Довший реферат виголосив майор Л. Домонь про теперішню суспільну і політичну структуру в Польщі, звертаючи головно увагу на українську проблему. Ствердив, що **„українську проблему може розвязати лише польське громадянство на основах, оголошених у заяві ради секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій Сх. Галичини. Від українців домагаємось лише — заявив** промовець — абсолютної **льояльности супроти польської державности.** Далі відчитав заяву спільної ради організацій легіоністів і пеовяків у справі їх обеднання в Галичині. Опісля виголосив довшу промову ген. Токажевський. По шістьгодинних нарадах зїзд прийняв обширну ідеольогічну декларацію та резолюції. Крім наскрізь організаційних і чисто польських справ зїзд висловився за дальшою кольонізацією українських земель. **„У східних воєвідствах** — читамо в заяві, що її помістила львівська польська преса — **земельна реформа мусить бути висловом нашої (читай: польської — прим. Ред.) національної експанзії; осаджуючи польського селянина в сущільних зорганізованих громадах на землі,** відзискаий потом і кровю польського вояка, створиться охоронний вал Польщі проти навалам, що йдуть з московського Сходу“.

Далі зїзд висловився за зміною виборчої ординації і новими виборами до сойму та сенату. Зїзд заявився рішуче проти всяких спроб накинути Польщі тотальний устрій, що є замаскованою формою диктатури та тиранії панівної кляси над загалом громадян.

У справах національної політики зїзд домагався, щоб уряд остаточно устійнив політику супроти національних меншин у Польщі, „Змагаючи до однорідної національної держави, що буде витворюватися автоматично в міру поступу праць польського народу, зїзд почувається до обовязку ствердити, що польський нарід раз на завсіди осудив політику насильного винародовлювання національних меншин. Зїзд стверджує що польський нарід відноситься з пошаною і прихильністю до культури, вірувань та обичаїв славянських меншин у Польщі, але протиставиться всією силою своєї державної і суспільної сили всяким сепаратистичним і протипольським тенденціям.

Хочемо вірити, що українці самі зломлять вплив чужих агентур в рядах ОУН і що самі зліквідують цю організацію та що цією своєю поставою проти ОУН дадуть доказ своєї льояльности до держави і польського народу“.

Далі зїзд осудив брутальні протижидівські виступи, підтримуючи тезу, що жиди повинні виемігрувати з Польщі. Осудив теж методи політичної праці „Звйонзку Млодей Польскі“, що є сектором молоді в ОЗН і візвав польське громадянство до боротьби з комуністами. Вкінці у трьох резолюціях домагається, щоб ОЗН, до якого рішив приднатись як суцільна група, узгіднив свою працю з діяльністю секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій, прилучився до останньої заяви цього секретаріяту у справах національної політики і признав тижневик „Воля і Чин“ органом табору легіоністів та пеовяків.

Сибірський незалежницький рух.

В останній книжці, ч. 64, париських „Современних Записок“ явилась стаття С. Постнікова під наг.: „Література еміґрантського сепаратизму“. Він пише в цій статті між іншим таке: „Деякі мешканці Сибіру виступили вже в часі громадянської війни в обороні автономії Сибіру. Ця течія перетворилась в останньому часі серед совітської еміґрації Далекого Сходу в рух за цілковите відокремлення Сибіру від Московщини. Відокремлений Сибір мав би приступити до системи азійських держав та орієнтуватись на союз з Японією. Найбільш рішучими заступниками цього руху є деякі міністри б. сибірського уряду з часів громадянської війни. Ідеольогія та тактика сибірського сепаратизму знайшли свій вислів в брошурі Головачова п. н. „Сибірський рух та міжнародне становище“. Сибірські сепаратисти уважають, що тепер вони не можуть числити на підтримку західної Европи у своїй боротьбі за створення незалежної сибірської держави. В добі, що приходить, осередок політичної ваги буде пересунений над Тихий Океан, провідна роля належатиме Японії, отже й зудар між Японією та СССР посуне далі розвиток сибірського руху.

БЕЛЬҐІЙСЬКОМУ МІНІСТРОВІ СПАКОВІ НЕ ВДАЛОСЬ УТВОРИТИ УРЯДУ.

Бельґійський міністр закордонних справ Спак, якому король поручив місію створити новий уряд, стрінув нині передполудням непередбачені труднощі. Він пішов до королівської палати і заявив, що втратив надію утворити новий уряд.

Б. ПРЕМІЄРА СССР. ЗАСУДИЛИ НА СМЕРТЬ.

Бувшого предсідника совнаркому СССР Сирцова, який під замітом участи у змові проти Сталіна перебував від 1936 р. у вязниці, засудила виїздна колегія найвищого суду СССР на смерть.

По широкому світі.

СССР заявив Італії, що уважає її приступлення до протикомуністичного пакту „неприязним актом“.

Британський міністр закорд. справ Іден заперечив у парляменті поголоску, немовби до Еспанії причалили нові італійські війська.

Французькі повітряні сили відбудуть маневри над Тунісом. Деякі ескадри долетять до середущої Африки.

Румунський уряд покарав 141 підприємств грівною до 100.000 леїв за те, що вони не давали у себе праці румунам.

У СССР з великою парадою відсвяткували 20 роковини комуністичної революції. В Москві відбулася велика військова ревія.

Не забувайте післати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вдоволити 2.000 інвалідів.

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 18—20

ЕСПАНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЛЬОТА ЗАГОРОДИЛА МІНАМИ ЧЕРВОНІ ПОБЕРЕЖЖА.

Національний уряд подає в комунікаті осторогу, що від 10. ц. м. його фльота закладає мінові загороди між рогом Нао (100 км. на південь від Валенсії) та рогом Тормоза (190 км. на північ від Барсельони).

КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЕВАКУУВАЛИ КИТАЙСЬКУ ДІЛЬНИЦЮ ШАНГАЮ.

Евакуація китайської дільниці Шангаю покінчиться мабуть нині вечором. Вона викликала паніку серед китайського населення, яке втікає до французької концесії.

—o—

Кіно в АПОЛЬО небувала атракція! ДВІ ПРОГРАМИ!
Варшарський „ЦИРУЛЬНИК" у казковій кабаретовій програмі.
Заповідає: ЯРОШІ

Парада зірок Варшави Гроссівна, Ордонівна, Галяма, Селянський, Ірукевський, Орвід, Хор Дана, Орхестра Варса і ін.

Крім того

ЯНОСІК, гетьман опришків Фільма повна емоцій — зображує життя, пригоди і смерть легендарного опришка.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Перевози** меблів і товарів виконує та всякі спедиційні чинности полеглує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 4-6

— **Знана** зі солідности кравецька робітня мужеських одягів **М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 6—35

— **В роковини смерти Миколи Лисенка** відправив парох Преображенської церкви о. Домет Садовський в окруженні шістьох священників панахиду в суботу 6. ц. м. вечором. Співав хор „Сурма". Церква була виповнена вщерть народом, переважно молодю. — Музичне Т-во ім. Лисенка у Львові відбуло в мин. суботу безпосередньо перед панахидою в Преображенській церкві жалібне засідання, присвячене памяти М. Лисенка у 25-і роковини його смерти.

— **Панахида біля памятника Маркіяна Шашкевича** на Личаківськім цвинтарі відбулася в суботу 6. ц. м. в год. 2.30 попол. заходом читальні богословів. Панахиду відправив о ректор д-р Йосиф Сліпий в окруженні оо. професорів Академії при співучасти хору богословів.

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 12. листопада, год. 7. веч. На сходинах матимуть: 1) д-р Софія Парфанович другу частину свого реферату „На краківськім терені" і 2) д-р Нарцис Лукіянович на тему „Молодеча (ювенільна) форма поступневого занику мязнів". Реферати починаються точно в год. 7.15.

— **Ширші сходини** філії С. У. відбудуться в четвер 11. ц. м. год. 19. з рефератом Вп: ред. Р. Голіяна на тему: Репортаж з подорожі (Рим, Югославія-Закарпаття) при вул. Сикстуській 46. Гостям раді.

— **Прощальний концерт Марії Сокіл і Антона Рудницького** перед їх виїздом до Америки відбудеться в пятницю 12-го ц. м. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові в год. 20.15 (8.15) веч. У програмі найкращі пісні й оперові арії з репертуару нашої широко відомої співачки, а саме: пісні Васильенка, Рахманінова, Гліера, оперові арії Сметани, Пучінія, Мусоргського, народні українські пісні та — як новинка у Львові — дві арії з опери А. Рудницького „Довбуш". Білети на концерт продає Союзний Базар, вул. Руська. (Звертаємо увагу, що в четвер з нагоди державного свята Союзний Базар замкнений).

— **Генеза назв зоряних констеляцій**, виклад д-ра М. Зарицького в Т-ві ім. П. Могили дня 10. листопада. Саля „Української Бесіди", год. 18, вступ вільний.

— **Боротьба з очними недугами у школах.** Шкільні Кураторії видали обіжник у справі лікарських оглядин дітей у вселюдних школах. Всіх дітей з першої кляси мають оглянути лікарі окулісти та перевірити, чи не хорі вони на трахому (египетське запалення очей), яка ширить-ся головно серед шкільної дітвори.

— **Арештування в Коломиї.** Політична поліція в Коломиї перевела, як відомо, серед української молоді ревізії й арештувала Богдана Войткова, Омеляна та Степана Гошовських. Степанію Кадобянську, Осипа Сливинського, Богдана Тичинського та Ярослава Жидчина. Після переслухання випущено частину арештованих. У слідчій вязниці остались лише Богдан Войтків, Степан Гошовський і Богдан Тичинський. Причина арештовань невідома.

— **Присуд на поліциста за побої.** Перед апеляційним трибуналом у Львові станув поліційний розвідчик із Заліщик, Август Понятовський під закидом зловживання влади. Окружний суд засудив Понятовського на 6 місяців вязниці за те, що в часі переслухування побив пожежного сторожа Івана Пеля, а опісля обвинуватив його, що нібито кинувся на нього підчас урядування. Апеляційний суд затвердив присуд першої інстанції, припиняючи виконання кари.

— **Санація „Просвіти" в Ужгороді.** Чехословацьке міністерство фінансів 2. XI. ц. м. остаточно затвердило санацію „Просвіти" в Ужгороді на суму два мільони 200 тисяч чеських корон.

— **Новий член Польської Академії Літератури.** На опорожнене місце наслідком резигнації Губерта Ростворовського членом Польської Академії Літератури вибрано двома третинами голосів Яна Льорентовича, відомого театрального і літературного критика.

— **Студентські заворушення.** Нині дійшло до сутички між студентами при вході до університету при вул. Маршалковській; почалося від бійки між ендеками і соціялістами, які розкидали летючки зі закликом до бойкоту лавкової анкети. Крім того ендецькі студенти напали на торговельну академію, а коли поліція виратувала жидів, що там замкнулися, рушили в сторону ветеринарійної академії, бючи по дорозі шиби у жидівських крамницях. Ректор університету припинив анкету у справі лавок.

— **Розібрали новий дім.** На львівському передмісті Сигнівці, міські робітники з наказу будівельного нагляду розібрали новий партеровий дім, який його власник Ст. Шайовський вибудував без урядового дозволу. Мури були виведені вже під дах. Шайовський вніс скаргу до воєвідського уряду і мін. внутрішніх справ Складковського.

— **Залізнича катастрофа у Снятині.** На залізничій стації у Снятині румунська машина вїхала на бічний шлях, де направляли вагони. При ударі ушкодився румунський паровіз і розбився польський товаровий вагон, причому вбило 25-літнього робітника Андрія Вебера і ранило робітників Миколу Бубака та Петра Сандуляка. Кермапича румунського паровозу Левіціяна Жоржа і топника Ізидора Пара арештували.

— **По пяному.** В мешканні Сабіни Шенсневич при вул. За монастирем у Тернополі розіграласся крівава трагедія. Прийшло до неї пяне товариство, з якого Антін Богач став залицятися до Марії Пуклич. Коли Марія, замужна жінка і мати двох дітей, не хотіла йти на руку пяному Богачеві, цей добув револьвера і ранив її в голову, після чого відобрав собі життя. Тяжко ранену Пукличеву відставили до шпиталю.

— **Самоходова катастрофа** склалася на дорозі між Дрогобичем і Бориславом. Коли особовий самохід знайшовся в Дережичах, з невідомої причини впав на поруччя містка і проломивши його, впав із сімома пасажирами в ріку з висоти 3 метрів. Чотири пасажири: Аделя Рапапарт, її чоловік Савль Рапапорт, Михайло Спунда і Юліян Фінклер, усі з Борислава, тяжко потовкли-ся, так що всіх перевезено до шпиталю.

— **Напад на приходство.** В Недільній пов. Рудки, бандити напали на греко-катол. приходство і стріляли з револьверів до о. Івана Сенети та його служниці Марії Пехоцької. Служниця ранена в груди. Сторож сполошив бандитів і вони втікли, не забравши нічого.

— **Велика пожежа у фабриці.** У фабриці сукна Маркуса Вольфа в Бельську вибухла на пятому поверсі велика пожежа і почала швидко поширюватись на нижчі поверхи. Аж на другому поверсі вдалось пожежній сторожі вогонь припинити й охоронити кітли від вибухів. Згоріли величезні запаси вовни. Загальні втрати обчисляють на 3 мільони зол.

— **Ще одна вязнична книжка.** Варшавський окружний суд затвердив конфіскату вязничних споминів п. н. „Перепрошую, що живу", які написав Володимир Вісковський. Автор був свого часу надкомісаром виділу боротьби з валютовою спекуляцію, опісля засудили його на 5 літ вязниці. Відсидівши кару, написав книжку на основі кримінального життя.

— **Львівська хроніка.** Арештовано злодійську шайку: Михайла Головача, Антона Черного й Олену Худобу, що вкрали 3.000 зол. із каси Ставропігійського Інституту. При ревізії знайшли тільки вкрадену щадничу книжечку. — Придержано теж Казимира Шпунара, в якому пізнали злодія, що вирвав ручні торбини з грішми Амалії Вальдман і Ніні Вільнер. Разом з ним арештовано його жінку Павлину, що співділала в його грабіжницьких нападах.

— **Крайова хроніка.** До церкви в Гарбузові зборівського повіту вломилися крізь вікно злодії та вкрали позолочувану чашу вартости 100 зол. — По дорозі із Пустомит до львівського шпиталю помер 21-літній Іван Самотус, якого пробив ножем у груди Стефан Пни із Семянівки.

— **Чотири залізничні** пор[illegible] цьо[illegible] живий

Всі подивляють безконкуренційно дешевий український 5-ламповий супер

ВЕЛИТ 38

з магічним очком.

РАДІО ЕРГОН

Львів, вул. Сикстуська 48.
тел. 117-32

— **Чотири залізничні** пор[illegible] цьо[illegible] живий

— **Важне для Пань Дому.** Незрівняну книжку з приписами д-ра А. Еткера п. н. „Добра господиня пече сама" дістанете у всіх кольоніяльних крамницях, вингарних і у заступників фірми Еткер. Ціна обнижена 30 сотиків. Книжечка неоцінена, бо дає багато приписів на печиво тощо.

Театри.

Великий Театр:

Середа 10. XI. год. 8. веч. „Манон" оп.
Четвер 11. XI. год. 8. веч. „Вершалінка"; абонам. неважний.

Театр Різнородностей:

Середа 10. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".
Четвер 11. XI. год. 7. веч. Свято Незалежности, вистава для безробітних.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РАДИМНО:
10. XI. Жайворонок.
11. XI. Ніч під Івана Купала.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗБОРІВ:
10. XI. Шаріка.

ЗОЛОЧІВ:
11. XI. ?
12. XI. Довбуш.
З Золочева їде театр до Бродів.

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави", „Яносік, ватажок опришків".
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Вандрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Голгофта".
ГРАЖИНА: „Шістнацятилітня" з Лель Даговер.
ЕВРОПА: „Іх ето й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Впахор" на осн. повісти Долеґи-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гоголю", „Забута симфонія".
МЕТРО: „Шаржа легкої бригади".
МІРАЖ: „Август Сильний, король Польщі" із Тамарою Вишневською.
ЧУВА: „Камелієва дама".

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найбільшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лиши по 60 сот., гарази по 1.50 — продає **Роб-тня Римарсько-Галантерійна Н. Б А Р Е Р,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

ПАКС: „Пісня кохання" з Іваном Кавуром.
ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смоєарська, Бодо).
РАЙ: „Вільна Кармен" із Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Карієра панни Іванни".
СВІТ: „Прекрасне місто", „Тиждень перед шлюбом".
СТИЛЕВЕ: „Одна поверх инше" і ревія
ТОН: „Трафальгар".
УТІХА: „Цигайське дівча" з Фліпом і Фланом і ревія „Військо йде".
ХИМЕРА: „Ти що в Гострій святиш Брамі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Рен".

Зол. 16 50 ручний годинник Анкер 15 рубін.
Тільки у **Б. Ґрінберґа**
Сикстуська ч. 4.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 10. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00, 18.00 Розр. музика; 20.15 21.00 Орх. концерт; БЕЛГОРОД 18.50, 19.00 Рос. пісні, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Гумор, 21.30 Вок. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Саксофон, 18.20, 19.00 Циг. музика, 19.30, 20.00, 22.00 „Іфігенія в Авліді" оп. Глюка; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 15.15 Для дітей. 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 „Александерс Фест" одн Гендля у вик. орх. і сол., 21.10 „Коли є гумор" вес. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Соната а-дур на віол. і форт. Бетовена, 20.20 Настрочні мельодії; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 Орх., 22.15 Скрипка, форт.; МОР. ОСТРАВА **22.15—23.00 Лисеннові твори** у вик. хору та солістів; ПРАГА 14.00 Два форт., 20.05, 21.00 Концерт фільг. орх., 22.35 Соната Шопена на віол. і форт.; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 21.30 Театр Умін; РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Мельодії та пісеньки.

Четвер, 11. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 19.10 форт.; БУДАПЕШТ 12.05, 20.30, 21.00 Циг. музика, 18.00 Вок. концерт, 22.00 Сальон. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Спів, Гелінер-Крівіц сопран, 21.40, 22.00 Оп. арії; Спатару тенор; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальські мельодії, 16.00 Музика, 18.00 Пісні та балади Шумана, Брамса, Лізе; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. Концерт, 20.30, 22.10 Розр. музика; ПРАГА 17.20 Спів, 20.55 Італ. музика; РАДІО ПАРІ 20.00 Камер. музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Комедія, 22.15 Форт.

ПАНЧОХИ
спеціяльно тонкі зол. 3.50
практичні „ 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 21-?
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 10. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Бажанови, Марші в пл.; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Концерт дутої орх.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Музика з пл.; 14.25 Франц. танц. музика з пл.; 14.45 Промова в нагоди польського держ. свята; 14.55 Бірва; 15.00 Твори льв. поетів; Музика з пл.; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Віольончела, форт.; 17.00 „Совіти — держава мира"; 17.15 Вояк у поезії та пісні, літ.-муз. авд., 17.50 Мій малий падіщет і його велика мама; 18.00, 23.00 Спорт; 18.10 Пісні у вик. хору молоді; 18.30 Театр Умін (Жеромський); 18.35 Для села; 19.00 Равок 12. листопада 1918 (фрагм. із пов. Ж. Кисілевського „Листопадові дні"); 19.20 Реціталь мадярської арфістки Кл. Сарваш; 19.35 Слідами думки проф. Твардовського „Про егоїзм"; 19.50, 20.55 Акт. гутірка; 20.00 Музика у вик. орх.; у перерві о год. 20.20 Кутох гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, Штомпка форт.; 21.45 Чвертьгодина поезій; 22.00 Пісні: Збойська-Рушковська спів, камер. інстр. ансамбль; 22.50 Ост. вістки; 23.10 Танц. музика з пл.

Четвер, 11. листопада 1937.

6.00 Сигнал часу; 6.15 Вояцькі пісні й марші; 10.10 Легіонові відомости, концерт орх., хор; 10.40 Фрагменти з військ. ревій; 12.03 Танки у вик. орх. і хору; 13.00 Співають, говорить і грають „Шлеські зозульки" вес. ревія для дітей; 13.30 Розр. музика, орх., солів; 15.00 Воля, радість і пісонька; 16.30 Солісти: контральт. скрипка, форт.; 17.15 Промова; 17.30 „Вогні чорної рожі" поезія, муз.; 18.00 Твори Шадеревського; 18.45 Фрагм. із творів Пілсудського; 19.00 Театр Умін: „Пісня буднів"; 19.45 Концерт орх.; 20.35 Веч. денник; 21.00 „Король Лопетек" оп. Дмушевського; 22.30 Танц. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співочого альбума.

БІРЖА.

Львів, 9. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·48, 90·68, Доляри американські 5.27·50, 5.27·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени голл. 294·32—292·60, Франки фр. 18·25—17·75, Франки швайцарські 123.15—122.35, Фунти анґл. 26·55—26·42, Гульдени данц. 120·0—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 118·69—117·58 Кор. норв. 133·58—133·60, Корони шв. 137·08—136·10, Ліри, італ. 21·60—21·00, Марки фінлянд. 11·74—12·20, Марки нім. 118·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Яйцй.

4 і пів проц. внутр. 56·00, 55·75, 3 інв. 1 ем 71·00, серія неност. 3 цез. інв. 2 ем. 71·00, серія неност., конверс. 62·00, 4 пр. дох. 38·75, 39·00, 4 консол. 39·50
Тенденція дещо сильніша.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	27·50—27·75
Пшениця збірна червона	26·50—26·75
Пшениця одностайна біла	28·00—28·25
Пшениця збірна біла	26·75—27·00
Жито шт. І.	23·00—23.25
Жито шт. II.	22·50—22·75
Висівки пшеничні грубі	13·25—13·50
Висівки пшеничні середні	12·50—13·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 9. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла екст. вид. в опак.	3·00 зол.
молоко	17—18 сот.
яйця (копа)	4·70—4·75 зол.

Тенденція зницхова на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

На фонд допомоги академічній молоді вложили в нашій Адміністрації: Осип Ольчанин, Краків зол. 3.—, о. Василь Левицький, Лука Мала, замість повідомлень про вінчання доньки Надії з п. Володимиром Лемньо, богословом, яке відбулося 7. XI. в Луні Малій, зол. 10.—; Д-р Маріян Гарденський, Косів зол. 5.—; о. Іван Яросевич, Райське зол. 2.50; Михайло Геник Березовський, Коломия, зол. 2.—. **Для „Юлії":** Марія Павелківна, Семенівка зол. 5.—. **Для Укр. Тов. Допомоги Інвалідам:** о. Іван Яросевич, Райське зол. 2.50.

В карній справі Теодора і Марії Голінів з Винник, приватних обвинуватців виступлених адв. д-ром Щуровським проти Юзефа і Павліни Дзюжинських у Винниках, обвинуваченних за проступок образи чести до сигн. Кг. 719/37 город. Суду у Винниках, заключено на розправі 28. жовтня 1937 угоду, якою обвинувачені зобовязалися вложити на загальні ціли квоту 15 зол., з того половину 7 зол. 50 сот. на Т. О. М., а другу половину 7 зол. 50 сот. на українську ціль, відповідно до призначення приватних обвинуватців. Приватні обвинуватці рішили цю квоту призначити на фонд допомоги Українському Студентству і поручили своєму повновласникові ту квоту на згадану ціль вложити. Сповнюючи поручення, складаю отсим 7 зол. 50 сот. на фонд допомоги Українському Студентству. — **Д-р Евген Щуровський.**

З нагоди вінчання п. Ярослави Софієвич з м-ром Романом Клюфасом у Василівці 28. X. 1937 вложили весільні гості 42 зол. на Українських Інвалідів, а 21 зол. на політ. вязнів через Адміністрацію „Діла".

КУПНО - ПРОДАЖ

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розанкевський, Львів. Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 5-8

МАШИНУ писальну „Ремінтон" українську, 100 зол. продає „Механіка" Львів Городецька 23. 1—2

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 9-10

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття рівних систем, кравецькі, жіночі і шевські, Гданський, Коллонтая 2. 2018 3—13

МЕШКАННЯ

КІМНАТА з окремим входом для старшої особи на станції, при вул. Генінга 14, II. пов. зараз до винайму. 2025 3—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АБСОЛЬВЕНТА торговельної школи, що пише вправно на машині приймуть негайно. Іванишин, Городецька 22. 1—2

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Рушника", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревлянку різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 21—30

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прімуси, приладдя, Ренчнер, Легіонів 27. 2003 4-15

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 10-15

МЕХАНІЧНА робітня приймає всілякі направи машин до шиття, писання, Гданський, Коллонтая 2. 2027 3—3

КУХОННІ вправи комплетні, емалія зол. 65.-, алюмінієві зол. 99.- зі залізн. машинами і т. п. РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 2038 2—

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, яєчкові, проти усування матниці з гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 2-10

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію заміняє найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерій. 1903 3—

НОТИ вживані і нові поручає склад нот Брандлєра, Баторія 18. 2048 1—3

МАШИНИ до писання українсько-польські „Мерцедес" і залізкові „Корона" оказійно продає М. Осінчак, Подвиського 2, телефон 118-96. 2047 1—1

ХЛОПЧІ фланелеві сорочки 3.25, підштанята теплі 2.50, фланелеві піжами з різних гарних кольорів 3.50 та все для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 1—7

ШЛЯФРОЯИ жіночі теплі 7.50, чисто вовняні 11.90, комплет теплого білля (сорочка, майточки) 2.60, „Астра", Львів, Сикстуська 2. 2040 1—7

КНИЖКИ для шкіл та різних наукових заведень найдешевше в Антикварні „Міль Книжковий", Баторія 6. 20161-1

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ.

Хочу ще сьогодні подати на стіл, галяретку, що малаб мясо та росіл

беру **желятину**
мелену
д-ра ЕТКЕРА

Заступники: Вольфрам і Розенкранц, Львів, Пілсудського 11. **Оригінальні вироби д-ра Етнера як порошок будинеий, ванілевий або чоколядовий, порошок до печення „Бекін", мелена желатина і змішаний ванілієвий цукор дістанете тепер також в українських опакуваннях.**

II. Оголошення.
Управа „Карпатії", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові
повідомляє, що
НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Товариства відбудуться 22. листопада 1937 р. в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові Ринок 38. II. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Надзвичайних Загальних Зборів і вибір предсідника. 2) Сплата основного капіталу. 3. Устійнення та приділ нового числа предоставлених членів в поодиноких виборчих округах у звязку зі сплатою основного капіталу.

Меблеві покриття хідники, дивани, перати, лінолєум, капи і намітки, в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 7-22
Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

КІР
Львів, Усийського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Нема ліпших

як вістря **„ПОЛЬОНІЯ"**

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ
виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, кадильниці і т. п. Відзолочує теж чаші та інші предмети.
Степан Фединський
Львів, вул. Вірменська ч. 25
(в реальности „Зорі"). 6—8

СЛЮСАРСЬКО - МЕХАНІЧНИЙ ВЕРСТАТ
виконує направу моторів і швайсування всіляного роду частин
ВОЛОД. СЕНЕДЯК
Львів, ул. На Байках 11. 3-4

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ч. 248 (14.792). Львів, четвер 11. листопада 1937 Oprała pocałowa wiszckona główkę. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Бюро Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвартьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Помер Ремзей Мек Дональд.

На чердаку корабля „Реіна дель Пасіфіко" помер нагло на удар серця відомий британський політик Ремзей Мек Дональд, 6. довголітній провідник лейбуристів, що тричі був премієром.

„Реіна дель Пасіфіко" в понеділок причалить до островів Бермудів, де тіло Мек Дональда забальсамують і найближчим кораблем відвезуть до Англії.

*

Мек Дональд прийшов на світ 1866. року в дуже бідній родині; у молодости заробляв він на прожиток як дрібний урядовець. Він зблизився був до соціялістичних кол і належав до основників партії „незалежних лейбуристів", спісля перейшов до партії праці.

1906. року здобув Мек Дональд перший раз посольський мандат, 1923. року утворив соціялістичний уряд. 1929. р. став він премієром удруге і дійшов до непорозуміння з партією праці, яка станула в опозиції до нього. Тому в 1931. році утворив він новий уряд, т. зв. „національний" і кермував ним до 195. р., коли до влади прийшов Болдуїн.

1935. року підчас виборів Мек Дональд потерпів поважну невдачу, тому минулої весни покинув політичне життя.

Перед візитою мін. Дельбоса у Варшаві.

Французький міністр закордонних справ Дельбос має виїхати коло 15. грудня до Варшави, відтіля до Букарешту, Праги і Білгороду. У Варшаві переведе він переговори з мін. Беком у справі закріплення взаємин між обома державами. Преса припускає, що мін. Дельбос м. ін. буде старатися запобігти евентуальному приступленню Польщі до протикомуністичного блюку.

Програма візити мін. Дельбоса у Варшаві ще не устійнена.

Московський уряд відкликав амбасадора з Варшави.

З Москви прийшла вістка, що совітський амбасадор у Варшаві Давтян, який тепер перебуває у Москві, вже не вернеться мабуть на своє становище; його мабуть арештували. Крім того з варшавської амбасади відкличуть радника Александрова, помічника військового аташе Бубнова і кореспондента ТАСС-а Постникова.

Перед японським наступом на Нантао.

В японських військових колах сподіються, що нині пополудні пічнеться японський наступ на Нантао. Вони вважають, що здобуте місто не буде важко, бо китайці на тому відтинку не здібні до поважної оборони. Можливо, що вони навіть покинуть становища, не чекаючи на японський наступ.

ЗРАБУВАЛИ ДІМ ШВЕДСЬКОГО ПОСЛА.

Шведський міністр закордонних справ дістав телеграфічну вістку, що гарматне стрільно ушкодило дім шведського посла в Шангаю, опісля японські й китайські вояки його зрабували.

Шведський посол зложив протест перед представниками Китаю та Японії.

АНГЛЬО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАКТ — ВІДПОВІДДЮ НА НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ?

У Брюсселі розійшлася поголоска, що британський міністр Іден обговорював з американським представником Дейвісом проект англьо-американського договору, що був би відповіддю на римський пакт. Британські кола заперечують це категорично.

Еспанський червоний уряд не пропонував замирення.

СИН МУСОЛІНІЯ ЖИВЕ.

Як подає Авас із Барсельони, тамошні урядові кола заперечують вістку, що червоний уряд запропонував ген. Франкові замирення. Цю вістку подав через радіо ген. Кеіпо де Льяно.

У пресі появились були вістки, що червоні зістрілили в Еспанії літак, який пільотував син Мусолінія Бруно, то знову, що він причалив на території червоних і попав у полон.

Як подає Авас, італійські офіційні кола заперечують цю поголоску.

Злученим Державам загрожує нова господарська кріза.

Від вересня ц. р. ослабла продукція Злучених Держав, збільшилося безробіття та підчерглися кошти прожитку. Це викликало несупокій, що зближується нова перехідна кріза.

Президент Рузвельт перевів наради з представниками уряду і господарських кол над тим, як до цього лиха не допустити. Дорадники Рузвельта піддають думку, щоби перевести великі публичні роботи.

—o—

Присилайте передплату!

За дійсно малу оплату
забезпечите найкраще своє майно, асекуруючись від огню та від крадежі-злому
В ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

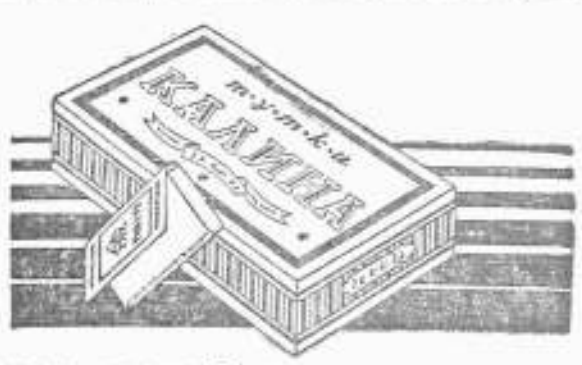

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУГКИ (повиватки)
„КАЛИНА" найліпші.

На шкільний фронт!

УКРАЇНСЬКИЙ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСЦИТ.

Наш нарід дав незбиті докази, що розуміє значіння рідної школи з українським учителем та готов понести найбільші жертви, щоб осягнути свою рідну школу.

У важкій боротьбі зі супротивними силами здобув український нарід за часів австрійської влади до світової війни 2.612 українських народніх шкіл. Коли наші північно-західні землі заняли австрійські і німецькі війська в часі світової війни, тоді засновано там у розмірно дуже короткому часі 1.050 народніх шкіл з українською мовою навчання. Отже разом було 3.662 українських народніх шкіл утримуваних із державних фондів до часу прилучення тих земель до Польщі.

З хвилиною зміни державної приналежности змінюються також відносини в шкільництві з українською мовою навчання: українські школи перемінюють зразу на польські, згодом і на утраквістичні, що на одно виходить. Та ще 1. грудня 1923 р. українських шкіл було на області: львівської Шкільної Кураторії 2.576, краківської 79, волинської 369 і поліської 3; отже разом 3.027 українських народніх шкіл. Після того число українських народніх шкіл в року на рік меншає і нарешті дійшло до того, що на підставі міністеріяльного шематизму за 1930-31 шк. рік число українських шкіл у цілій Польщі дійшло до 135 (стотрицятьпять!). Новішого шематизму шкільництва в Польщі досі нема. Тільки „Малі рочнік статистични" з 1937 р. подає, що в 1934-35 шк. р. було 457 українських шкіл, одначе тієї цифри не можна перевірити, бо невідомо, в яких місцевостях находяться ті українські школи та чи дійсно вони українські, бо бувають помилки в тому напрямі. На всякий спосіб, хочаб навіть цифра 457 українських шкіл була на 100% стійна, то вона в нікому разі далеко не відповідає числу українців у Польщі ані нашому станові посідання, який Польща застала. На засіданні соймової комісії в 1934-35 р. б. міністр освіти і премієр Єнджеєвич ствердив офіціяльно, що 82.4% польських дітей користає з польських шкіл, 16.6% польських дітей користає з утраквістичних шкіл 0.6% польських дітей користає з українських шкіл.

Про українські діти статистика мовчить; але на підставі зібраних матеріялів стан показується вже важкий, бо тільки 5% українських дітей

Ощадність емеритальна — чи цілева — активна?

Проблему цю розв'яжете складаючи ощадності в найближчій збірниці **Пром-Банку.** (Інформації Львів, Гредзіцьких 1. і. пов.

користає з української школи (а на Волині не більше як 0.02%, на Поліссі, Підляшші і в Холмщині нема вже взагалі ніякої української школи) зате 27% українських дітей ходить до утраквістичної і 68% до польської школи.

Про місію польської школи та польського учителя в українській громаді не треба і багато говорити. Про це говорять ясно шкільні плани, шкільні підручники й вимоги шкільної і політичної влади та польських громадських чинників. Але щоб не було непорозумінь щодо місії утраквістичної школи, то наведемо цитат із промови проф. Станіслава Грабського, творця т. зв. **утраквісти чного закону з 31. липня 1924 р. на** політичній нараді у Львові 10. травня 1931 р. Проф. Грабський говорив:

„Утраквізм добрий, коли зміцнює польську культуру; одначе суперечний духові того закону, якщо до шкіл вводиться руську (себто українську) мову. Йде про те, щоб руська (себто українська) дитина могла рішати, чи радше воліє Міцкевича як Шевченка". („Львівський Курієр" з 12. V. 1931).

У 1925 р. переведено перший шкільний плебісцит і тоді внесено 100.000 шкільних декларацій за українською мовою навчання. Другий масовий шкільний плебісцит переведено в 1932 р. і тоді чверть мільона українських батьків внесло шкільні декларації з домаганням української мови навчання за 250.000 українських дітей.

Цим великим зусиллям дало українське громадянство наглядний доказ великої зрілости і зрозуміння ваги рідної школи для молодого покоління. Зважмо тільки складну техніку шкільного плебісциту: кожна одиниця мусить добути спершу шкільну декларацію, потім виповнити її, підписати перед війтом, вимогти на ньому, щоб потвердив підпис, дати перебути допит поліцаїв, шкільних інспекторів та інших більших і менших достойників, які при „стверджуванні" декларацій намовляють батьків, щоб відтягнули шкільні декларації за українською мовою навчання різними обіцянками і необіцянками, або щоб бодай заявилися і за польською школою навчання (хоча це непотрібне, бо по закону і так в кожній українській школі мусять вчити польської мови як предмету). Отже видержати всі ті наступи і не заломитися — це безумовно доказ великої свідомости, послідовности, завзяття і посвяти українських батьків.

На превеликий жаль — цей останній масовий шкільний плебісцит відбувався серед крайно ненормальних відносин а то з огляду на особу б. куратора Гадомського, якого польська преса схваліфікувала, що „мав найгіршу опінію в цілій Польщі" як „достойника зі садистичними нахилами", що знався тільки на двох справах: „дисциплінарках і на бріджі", зловживав своїм становищем, а вже зокрема працював на шкоду українського шкільництва.

Отже пан Гадомський поставився був відразу крайне ворожо до оправданих і законних домагань українських батьків. Передовсім приказав підчиненим органам (шк. інспекторам) не видавати окремих посвідок на внесені шкільні декларації, але приймати їх „на вагу" або як „звиток паперу". На інтервенцію посла Великановича Міністерство Освіти визнало це зарядження п. Гадомського протизаконним. Та це сталося щойно тоді, коли вже минув речинець вношення шкільних декларацій за українською мовою навчання.

Підчас того на скарги українських батьків з попередніх літ Найвищий Адміністраційний Трибунал видав присуд з 2. грудня 1932 р., яким ствердив, що численні відмовні рішення шкільної влади у справі плебісциту за українською мовою навчання були протизаконні. На тій підставі можна було надіятися, що бодай тепер не буде вже таких протизаконних рішень. Одначе п. Гадомський всупереч присудові Найвищого Адміністраційного Трибуналу у полагодив у 1933 р. шкільні плебісцити з 1932 р. за українською мовою навчання — відмовно!!

Тоді з української сторони видано справедливе домагання, щоб внаслідок рішення Найвищого Адміністрац. Трибуналу шкільна влада перевела ревізію усіх своїх протизаконних рішень. На це домагання агенція „Всхуд" оголосила в польській пресі дуже характеристичне урядове вияснення, а саме:

Куратория Л. Ш. О. у висліді присуду Н. А. Триб. взяла назад тільки 60 відмовних рішень, яких не встигла доручити заінтересованим особам. Про масову ревізію всіх відмовних рішень виданих в останньому (1933) році, нема мови, бо (дослівно): „**скількість рішень Куратерії Л. Ш. О. про мову навчання в школах Л. Ш. О. переступила число 2.500!** Сумарична ревізія тих рішень **неможлива з технічних оглядів** а саме через велику скількість тих рішень". — Того роду мотиви в офіціяльному вияснені — це очевидно глум п. Гадомського з законности, це вже повний занепад найпримітивнішого почуття справедливости.

Виходилоб, що коли урядовець на якомусь становищі втратив це становище через протизаконні ходи то требаб кривди заподіяні ним направити. Виходилоб, що і масові кривди спричинені ним батькам наших дітей і нашим школам — слід піддати ревізії.

„Рідна Школа", що на підставі свого статуту має право і обовязок вести оборону українського вчительства, оголосила в українській пресі інструкцію у справі українського шкільного плебісциту. Ця справа, якнайбільше тепер актуальна і висувається на чільне місце між усіми найважнішими проблемами.

Рідна дитина дорога для кожного, тому шкільний плебісцит за українською мовою навчання повинен сконсолідувати всі українські сили до однодушної акції під проводом „Рідної Школи".

І. Г.

Як і про що радять православні єрархи.

Варшава, 7. листопада.

Від ранку минулої пятниці відбуваються у Варшаві наради **Синоду Православної Церкви** при участі трьох архиепископів і одного єпископа, під головуванням митрополита Діонісія.

Хоч офіційний комунікат для преси про ті наради взагалі не появиться, а лише деякі з обговорюваних на синодальній сесії справ подадуть до відома на сторінках чергового числа офіціозу „Слово" — користаємо з достовірних інформаційних джерел, близьких колам Православної Єрархії, щоб поінформувати читачів бодай про найактуальнішу **тематику** нарад.

Головною темою — як кажуть — є все ще справа полагоди т. зв. **соборного питання,** себто відомого вже нашим читачам занехання (на бажання недуховних кол) скликувати загальний собор та заступити його **адміністраційною формою** декрету.

В тій справі, як кружляють чутки, голоси православних владик поділені. Отож — сам митрополит, арх. поліський Олександер і єпископ Сава мають обстоювати за урядовим проектом (обговореним, як ми своєчасно інформували, на авдієнції у міністра освіти), зате два інші владики — арх. Олексій (Громадський) і Теодозій (з Вильна) мають обороняти ідеї собору, хоча — як відомо — арх. Олексій ще до недавна апробував був без застереження усі офіціяльні проекти.

Другою важною справою, яку полагодять здається у формі внутрішньої інструкції для деканатів є т. зв. **волинська справа,** отже справа досить гомінких наслідків відомого **почаївського віча** і становища занятого волинським В. У. О. до українізації та інших актуальних православних справ.

У Варшаві кажуть, що Синод, узявши на увагу **становище деяких урядових чинників** (недавня варшавська візита волинського воєводи), **злагіднить своє відношення до українізаційних домагань,** що підтверджується м. і. низкою, щоправда, містерно завоальованих, але виразних інспірацій і побажань польської преси, зближеної до уряду. Проте не слід забувати, що останне слово намагатиметься тут сказати рішучий, коли йде про справи „почаївської лаврської резиденції", митрополит Денис, болюче вколений резолюціями почаївського віча, що підорвало його авторитет власне найбільше у Варшаві, яка досить пильно зацікавилася волинськими настроями.

Деяке світло на цю справу кидає приспішений на три дні приїзд синодального канцлера арх. Олексія, що мав кілька довших розмов з митрополитом.

Щодо решти багатої програми нарад — то зложаться на неї рефлексії після відомої подорожі **митрополита до Румунії, справа у-чії, що поширюється на Холмщині, справа церковних земель,** врешті актуальні справи зимової допомоги та інші. Коли ми вже при православних справах, то не можемо не згадати ще про один цікавий епізод. У цьому році митрополит Денис, навчений гірким минулорічним досвідом, не заповів польського богослужения у своїй катедрі з нагоди державного свята 11. листопада, лише в короткому пресовому комунікаті подав до відома про „торжественний молебен", видавши ще й спеціяльне „слово" на цей день.

Такого ніби незначного, але з огляду на **особливу ролю прецеденсу у Православній „польській" Церкві** важливого звороту, можна було сподіватися вже тиждень тому, коли митрополит не скористав особисто з участи в нараді орг. комітету державного свята, лише делегував туди арх. Палладія.

Цікаве, що й редакція „Слова", що очевидячки „не помітила" нашого вияснення у справі поставлених нам закидів щодо наших „католицьких" буцімто „тенденцій" — обговорюючи значіння державного польського свята у звязкій статті кінчить її саме таким побажанням: **„Віра меншинних національностей (у Польщі) у повноту своїх прав на всіх ділянках життя і в те, що державна політика у відношенні до них проста, щира і тверда (?) — оце, шлях, на якому може здійснюватися процес (польської) консолідації".**

Як бачимо — краще пізно, ніж ніколи вертатись на прості, щирі і тверді шляхи, ніж блукати по непевних дорогах, де треба все покірливо приймати — без волі спротиву.

Гром.

З польських справ.

ПОЛК. МЕДЗІНСЬКИЙ ГИДУЄ ТЕПЕРІШНІМ СОЙМОМ.

Минулого понеділка відбулась у Варшаві нарада полк. Коца з послами і сенаторами у справі створення клюбу О. З. Н. у соймі. Польська преса пише, що нарада була бурхлива. Нараду відкрив полк. Коц підкреслюючи, що по підготовній праці треба буде займати спільне становище супроти важних державних справ. Тому полк. Коц заявився за зорганізуванням парляментарного клюбу О. З. Н. З черги полк. Медзінський, віцемаршал сойму, обговорив технічну сторінку зорганізування клюбу. Його висліз, що „відчуває обриджения до теперішнього сойму", викликав гостру відповідь сен. Клещинського і сен. Рдултовського. З такою самою відповіддю стрінувся дотеп полк. Медзінського, що „вже Кіплінг говорив, що найгірше племя Бандер Льогів (рудих малп), які не мають провідника ні організації". Свою промову закінчив полк. Медзінський заявою, що приступлення О. З. Н. є однозначне з приступленням до клюбу. Виленське „Слово" пише, що дотепер зголосило своє приступлення до О. З. Н. коло 15 послів на понад 180 послів.

По промові полк. Медзінського, що її кількакратно переривали присутні, розвинулась оживлена і бурхлива дискусія, так, що полк. Коц складав кілька разів вияснення. За створенням парляментарного клюбу О. З. Н. висловилося ледви двох послів. Найбільше промовців погоджувалося з думкою зорганізувати членів О. З. Н. у парляменті, але виступали проти створення клюбу, якого члени діставали би рішучі вказівки та підлягали би строгій дисципліні. Проти повстання парляментарного клюбу О. З. Н. взагалі висловився один сенатор і двох послів. По кількагодинній дискусії на внесок пос. Совінського вибрали окрему комісію, що опрацює засади співпраці О. З. Н. зі соймом.

МЕМОРІЯЛ ДО ПРЕЗИДЕНТА ЗА ЗМІНОЮ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Польська преса пише, що в другій половині листопада ц. р. П. П. С. і Стронництво Людове звернеться до президента Мосьціцького з меморіялом у справі зміни виборчої ординації і розписання нових виборів.

—o—

Підкарпаття в англійському освітленні.

Місячник „Форнайтлі Ревю" (Льондон) помістив у своєму листопадовому числі довшу статтю Джовн Гріффіт під наголовком „Підкарпатська Русь".

Стаття дуже прихильна до „русинів", хоч представляє їх як найбільших бідаків та аналфабетів. Чеське правління ставить авторка як приклад „доброго, ліберального правління над темною та страшенно вбогою меншиною."

„Перед війною — пише вона — край русинів творив мадярську провінцію і зі всіх народів, що були під мадярським правлінням, русинам поводилося найгірше. Відтяті від інших українців Карпатами і поліційним кордоном наче китайським муром (авторка признає, що „русини" й українці — це один нарід — прим. Ред.), поневолені мадярськими дідичами та жидівськими лихварями, полишені на ласку Провидіння, тонули вони в нужді, темноті та забобонах. Хто з них тільки вспів піднестися вище інших, чи це культурно чи економічно, ставав „мадяроном", себто мадяризувався. Коло пів мільона русинів виемігрувало до Злучених Держав.

Авторка переповідає далі історію прилучення Підкарпаття до Чехії та вичислює все, що Чехія зробила для Підкарпаття. Надто безкритичне перехвалювання заслуг чеської влади, промовчування недомагань її політики робить статтю сторонничою та зменшує її загальну вартість.

„Коротко сказавши — пише Джовн Гріффіт — конструктивна праця чехів для Підкарпаття, почавши від 1918. р., є найкращою, яку тільки можна було зробити для цього нещасного краю. На жаль, в Европі є вона одинокою спробою дійсної справедливої та ліберальної управи, яку колинебудь хто старався надати вбогій, темній та довгими роками занедбаній мені."

Стаття в „Фортнайтлі Ревю" має без сумніву свою вартість, а рівночасно і вказує, що доки українці з Підкарпаття не найдуть змоги самі про себе інформувати світ, дотоді відомости про них та їх край все будуть менше або більше тенденційні. Підкарпаття є тим тереном, над яким змагаються дві держави Чехословаччина і Мадярщина. Чехословаччина настільки в кращому положенні, що має той край під своєю владою. Колиб вона ще як слід зрозуміла культурні та національні потреби тої вітки українського народу і пішла йому назустріч, то напевно позискалаб його вдячність.

(УКБЮРО, Льондон).

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бельські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 19—20

„Русскіе отцы" промовили...

В статті п. н.: „Заборона католицького єрарха читати католицьку пресу" (147. ч. „Діла") доказано річево, що згадана заборона не має ніякої релігійної цілі, лише намагається припинити природний хід, чи пак стихійний гін розвою української національної свідомости й українського культурно-освітнього життя на Лемківщині та піддержати нужденне животіння недобитків москвофілів. Автор згаданої статті (який скривається під криптонімом „н. ч.") натякнув зовсім слушно, що галицьке москвофільство завсіди було, є і мусить бути в дуже близькому контакті з неєдиненим православієм. Далі виказав, що русофільської ідеольогії не дасться відділити від православія як „русскої" національної віри, бо русицизм і синодальне православіє, в ході століть, так сильно сплелись зі собою, що стали синонімами.

Запевнення автора, що русицизм і православіє — це синоніми, ми підтримали численними історичними доказами у статті п. н.: „Русицизм і православіє", поміщеній в 157. ч. „Діла". На цю нашу статтю звернуло увагу православне „Воскресеніє" (ч. 7—8. з 1937) і передрукувало її майже в цілости. Одночасно від себе зазначимо, що все те, що написало „Діло", є „сущою правдою". Понять „русицизм та православіє як синоніми" навіть доказувати не треба, бо все це „давно добре відомі факти".

Автор згаданої статті („н. ч.") дійшов до висновку, що 1) „всі москвофільські духовники, яких захопила російська окупація в Галичині в 1914 р. стали батюшками", себто апостазували, і 2) що в душах теперішніх „священників-москвофілів зовсім нема місця для католицизму".

У відповідь помістили в „Землі і Волі" (ч. 31. з ц. р.) „русскіе отци" з Общества св. І. Золотоустого ось-таке „спростуваннє": 1) Неправда, що всі москвофільські духовники в 1914. р. стали батюшками, зате правда, що між тодішніми апостатами, на жаль від кат Церкви, гр.-кат. священниками (в числі коло 20) були також священники-українці і 2) неправда, що в душах москвофільських священників нема місця для католицизму, зате правда, що члени нашого Общества св. І. Золотоустого, рускі священники є вірними синами св. кат. Церкви.

На ці два протилежні твердження (пана „н. ч." і „русских отцов") скажемо ось що:

Справедливість наказує признати, що запевнення пана „н. ч." немовби всі гр.-кат. священники-москвофіли, яких захопила в 1914 р. російська окупація, апостазували, є переборщене, бо формально й офіційно апостазувало тоді 31 священників-москвофілів. „Нива" (ч. 4. з 1916. стор, 238. і ч. 3—4. з 1920, стор. 70) каже, що в цьому часі покинуло гр.-кат. Церкву та перейшло на московське, синодальне православіє 30-тьох галицьких, гр.-кат. священників-москвофілів: 22-ох з львівської, 8-ох з перемиської дієцезії. Тут ще слід додати одного священника з пермиської дієцезії (а саме пароха Нінович Антона Криницького), про якого „Вістник Перемиської Єпархії" (з 1917. р., стор. 137) не згадує, хоч інших вісьмох апостатів вичисляє поіменно так, що разом матимемо число 31.

Одначе неправдиве є запевнення „русских отцов" з об-ва Золотоустого, що в 1914 р. галицьких гр.-кат. священників-апостатів було „коло 20" та що між ними були теж священники-українці, бо цих апостатів було фактично 31 і всі вони були москвофіли. — Ми маємо під рукою поіменний спис тодішних апостатів, з тодішних церковних, урядових публікацій. Особи, які фігурують в цьому списі, це загально відомі в Галичині москвофільські діячі. Крім того маємо ще інформації з інших зовсім певних і достовірних джерел, які вповні підтримують наше твердження а саме, що всі вище згадані апостати, в хвилині їх апостазії, були здеклярованими москвофілами. Нині лиш один з них (з тих, що ще живуть), а саме о. З. з Р. маніфестує себе українцем, але в хвилині переходу на схизму (себто в 1914 р.) він був ряним москвофілом. — Зі „спростування" „русских отцов" виходить, що священників-українців, які в 1914 р. мали апостазувати, було бодай кількох, бо згадані „отци" у свому „спростуванні" вживають множини пишучи виразно, що між тодішніми апостатами „були також і священники-українці". — Воно не зашкодилоб, якби „отци" з об-ва Золотоустого навели нам прізвища цих священиків-українців.

Не завадить пригадати, що гр.-кат. священники-москвофіли творять від давна темну сторінку в історії гр.-кат. Церкви. — В 1839 р. формально апостазувало трьох гр.-кат. єпископів-москвофілів, а саме: Осип Сімашко, Антін Зубко та Василь Лужинський, потягнувши за собою до апостазії не лише багато гр.-кат. священників-москвофілів з литовської і білоруської дієцезії, але також (і то головно при помочі підступу, погроз, а навіть фізичних знущань) багато гр.-кат. вірних.

В 70-тих роках минулого століття апостазувало на Холмщині 97 гр.-кат. галицьких священників-москвофілів на чолі з Маркилем Попелем (який став навіть православним єпископом), помагаючи при цьому царському урядові „возсоединяти" з православієм (це „возсоединеніе" відбулось — як відомо — при помочі куль, шабель та нагайок царських сатрапів) холмських греко-католиків.

Один зі згаданих апостатів, гр.-кат. священник Лука Цибик пише у своїх споминах п. н.: „Изъ моего прошлаго" (гл. „Нива", ч. 1. з 1917 р.), що згадані гр.-кат. священники-москвофіли пішли на Холмщину тому, щоб допомогти російському правительству „оправославити й обрусити своїх русских братів, які відчужились від православія і від Руси, а чого воно (себто рос. правительство) без співділання галицьких священників ніколи не осягнуло би..., бо велике і патріотичне русскіе діло „возсоединенія" могли доконати лиш одні галицькі священники, а більше ніхто". — Одначе на цьому ще не кінець. Лука Цибик каже далі у своїх споминах, що багато священників-москвофілів, які не перенеслись на Холмщину, лише остались в Галичині, „неусипно трудяться в пользу православія і Руси" на галицькому терені.

На доказ правдивости останнього твердження апостата Луки Цибик пригадуємо загально відомі факти (нотовані перед світовою війною не лиш українською, але теж москвофільською пресою), що деякі галицькі гр.-кат. священники-москвофіли вивозили галицькі селянські діти до православних шкіл у Росії. Деякі зі згаданих священників виховували свої власні діти в російських, православних школах; деякі спроваджували таки тут до Галичини, до виховання своїх дітей, російських православних учителів, чи пак учительок; деякі посилали своїх парохіян на православні прощі до Киева і Почаєва. Вкінці деякі з них були навіть такі відважні, що у своїх гр.-кат. Церквах (гл. „Нива", ч. 8. з 1912) підносили „многолітствіе" в честь відомого русифікатора Галичини гр. Бобрінського. — Були між галицькими священниками-москвофілами ще й такі, які рішення замойського синоду (апробовані — як відомо — ін форма спеціялі Ап. Престолом) називали відступством від догм східної Церкви. Були теж ще такі, які всупереч забороні львівського синоду казали співати в церкві на отпусті утрені і вечірні: „утверди Боже, віру православную".

ЕЛЄГАНТ

Старі черевики відмолоджує тільки паста „ЕЛЄГАНТ"

ЕЛЄГАНТ

Якщо підемо ще далі і будемо досліджувати хочби лише ці „Матеріяли до історії мартирольогії нашої Церкви в часі всесвітньої війни", що їх помістила „Нива" в 1916 і 1917 р., то переконаємося, що крім формальних, вже згаданих тут, 31 апостатів, гр.-кат. священників-москвофілів з 1914 р. були тоді між галицькими священниками-москвофілами ще й такі, які своєю поведінкою підчас російської окупації наглядно показували, що їм далеко до католицьких переконань.

Хто-ж це були ці всякі Клубоки, Мурин[illegible], Яцишини, Дудасі, Куриласи, Сціслі, Ілечки, Цибали, Сандовичі, Гудими і т. д., які перед чи під час світової війни „апостолували" між гр.-католиками в Галичині? Чиж це не галицькі москвофіли, які хотіли бути гр.-кат. священниками, але до цього з ріжних причин не дійшло і тому з легким серцем дались опісля висвятити архієпископові Євлогієві на православних батюшків? — А велика більшість теперішніх лемківських, православних „апостатів"? Хтож вони? Таж це га

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-а"

Високої кляси на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

На бажання демонструємо дома

„е-сотр"

Львів, Сикстуська 29. Тел. 203-30.

лицькі москвофіли, бувші гр.-католики, які апостазували ще як світські особи! Між ними є й такі, які були вже в гр.-кат. духовних семінаріях і яких за ріжні промахи з цих семінарій усунули. Є теж і такі, які (напр. Дмитро Хиляк і Антін Криницький) апостозували вже як гр.-кат. священники.

Не краще поступали деякі галицькі і закарпатські гр.-кат. священники-москвофіли, які своєчасно виміґрували до Америки. Варшавське, православне „Слово" (ч. 19. з 1931) пише про них ось-що: „Майже всі священники, яких називали москалефілами, перейшли в Америці на православіе". При цьому наводить „Слово" прізвища деяких з них ,як: Копицінського, Крохмальського, Гумецького та інших.

А чи можна назвати католицькими переконання пароха Мшани на Лемківщині, москвофіла Кирила Чайковського, який — як це недавно виявилось — намовив до переходу на православіе не лише своє село Мшану, але причинився також до переходу на православіе сусіднього села Тиляви? А щож казати про іншого пароха згаданої вже Мшани москвофіла Казимира Дутковського? Цей останній перейшов на православіе щойно недавно і то перед самою своєю смертю в Америці. Про нього писала філядельфійська „Правда" таке: „Тут в Америці, як уніятський священник, він всюди сіяв православіе і русскість. Колиж його питали, чому не переходить на православіе, він відповідав товаришам: саме тому, що більше можу принести користи православію як уніятський священник!"

Цей короткий і далеко ще не повний огляд темних картин в історії гр.-кат. Церкви, що їх спричинили священники-москвофіли, слід доповнити „квіткою" з Закарпаття. Ужгородське „Українське Слово" подало, що на Закарпаттю у Пряшівщині гр.-кат. священники-москвофіли довели до того, що навіть на сторінках епархіяльного офіціозу, під редакцією професора теольогії, стала появлятись ґльорифікація православних батюшків і московського митрополита Філярета".

Отже запевнення „н. ч.", що „у душах священників-москвофілів нема місця для католицизму" у світлі наведених фактів є правдиве, а заява („спростуваннє") „русских отцов" незгідна з правдою. Одначе, з цього ще не виходить, що в душах **всіх** (буквально всіх) гр.-кат. священників-москвофілів нема католицького духа, бо ми знаемо і таких галицьких священників-москвофілів, які є ревними католиками. На жаль це лиш одиниці. Ось так ми доказали фактами, що зі середовища, гр.-кат. священників-москвофілів виходили масові апостазії:

Якщо „русскіе отцы" закинули нам, що й між священниками-українцями траплялись деколи апостати, ми скажемо їм, що це були лиш одиниці, що зрештою бувало і між польським, німецьким, французьким чи іншим католицьким клиром, але масових апостазій зпоміж гр.-кат. священників-українців таки не було.

Займемось тут ще заявою, що „члени св. І. Золотоустого, русскі священники (москвофіли) є вірними синами св. кат. Церкви". — Ця заява надто смілива, а її правдивість — на нашу думку — дуже проблематична. Про це переконує нас поведінка членів об-ва І. Золотоустого. Його основали в 1910. р. галицькі, гр.-кат. священники москвофіли з метою — як читаемо у статуті — „содействувати соединенію Церквей, а нападенія на св. Унію достойно і поважно отпирати"; „іти (— як читаемо у вступній статті „Церковного Востока", ч. 1. з 1911., органі згаданого об-ва) до Христа і вести тою дорогою одної, святої, соборної і апостольської Церкви..., якої єдиним, видимим керманичем, є св. Петро та його римські намісники". Вкінці в 1914 р. (кілька місяців перед світовою війною) редакція „Церковного Востока" (у статті „Quousque tandem" — ч. III. з 1914) торжественно заявила в імени всіх священників-русофілів (було їх всіх 377), що „ми себя всегда чувствовали і чувствуем убіжденними католиками". І щож виявилось? Кілька місяців по заяві, 31 з тих „убіжденних католиків" покинули гр.-кат. Церкву і на велике згіршення своїх парохіян перейшли на московське, синодальне православіе.

А треба знати, що 31 апостатів на малу кількість священників-москвофілів, яких захопила російська окупація в Галичині (бо більшість з них була тоді вже в Талєргофі) це дійсно поважне число. Безпосередно перед світовою війною, в 1910—14 роках, гр.-кат. священники москвофіли обурювались на те, що публична опінія закидала (хоч це була правда) їм не лише симпатії до православія, але навіть тайну підтримку. Тоді вони публично заявляли, що все це неправда. — Тому по таким сумнім історичнім досвіді ніхто тепер не повірить, що загал теперішніх гр.кат. священників-москвофілів, членів того самого об-ва Золотоустого є дійсно з переконання католиками, „вірними синами гр.-кат. Церкви". Адже це люди в 1910—14-их років, зі старими поглядами і переконаннями. І якщо багато з них не мало тоді католицького духа, ніхто не повірить, що вони тепер є вірними синами кат. Церкви, хочби про свій католицизм не знати як кричали у ворожій католицькій Церкві „Землі і Волі".

Л.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СТРИЙ.

Дня 31. жовтня по Вечірні відслужив о. парох Гавриляшин Іляя панахиду в церкві за полеглих героїв, у понеділок 1. листопада в год. 8. рано торжественну Службу Божу в намірення українського народу з патріотичною проповіддю. Треба відмітити численну приявність громадян у церкві на обох богослуженнях.

Т-во „Українське Касино" в Стрию уладило для своїх численно зібраних членів листопадові роковини 31. X. вечором. Сходини почалися спогадами адвоката Охримовича Дамяна, які доповнив святочним словом адв. др Герасимів Антін, що підніс настрій зібраних.

Т-во „Міщанська Бесіда" відбуло роковини 1. листопада у своїй домівці теж 31. жовтня вечором. Святочний реферат виголосив інжинір Осип Бандера, переплітаючи його образами-спогадами з того часу. Реферат викликав помітне вражіння і певно залишиться ясним спогадом для численно зібраних членів Т-ва.

Того самого дня відбула святочні сходини філія „Союзу Українок" та інші товариства святочними рефератами у своїх домівках, бо старосство у Стрию в останній хвилині не згодилося на академію в салі Народнього Дому, до якої вже була цілковито підготована програма. До того і сала Н. Дому на 1. XI. була в год. 12. вполудне заповнена і кіно було неучинне.

КОЛОМИЯ.

Свято першого листопада в Коломиї почалося в неділю 31. жовтня в 6. год. веч. панахидою, відправленою місцевим духовенством під проводом о. прал. Русина перед символічною, гарно прибраною могилою, з національною емблемою на хресті. Церква була переповнена вірними. Коротку, ядерну, ритмічно зложену й палку проповідь виголосив о. В. Тимощук. Співав міщанський хор. Відправа залишила на всіх незатерте вражіння.

Потім відбулися в салі Народнього Дому святочні сходини. Коротку вступну промову сказав президент Ів. Черняївський, опісля відчитав д-р В. Білозор змістовий реферат про великі дні епереди 19-ти років. Піснею про червону калину і національним гимном закінчено сходини.

В сам день роковин відправлено торжественну Службу Божу целєбрував о. пралат, дияконували оо. сотрудники, підчас котрої виголосив теж дуже гарну проповідь о. М. Кисіль. Тільки ж вірних було далеко менше, ніж на панахиді. Міщани не привикли ще святкувати національні роковини.

Вечором того дня відбулися ще сходини з відповідними спогадами-рефератами по деяких місцевих товариствах.

На превеликий жаль, непередумані виступи й відрухи декількох молодих незрівноважених одиниць, і вечором 31. жовтня, і 1. листопада, закаламутили поважний хід великих роковин і відбилися прикрим відгомоном серед неспоконого односердністю громадянства.

Згідно з місцевим звичаєм закінчилися листопадові поминки у Дмитрову суботу (6. ц. м.) величавим церковним походом з церкви на місцевий цвинтар; велика кількість вінців (коло 25) та впорядкованого громадянства з комбатантами на переді свідчила ясно, що пієтизм до покійних борців за волю України постійно зростає. На цвинтарі під хрестом відправлено парастас і панахиду, а о. Кисіль виголосив справді зразкову проповідь. Після „Вічная память" та „Боже великий" відспівано ще „Ой у лузі червона калина похилилася", а завішення на хресті вінків та удекорування могили закінчило це свято покійних борців. Вірні порозходилися по місцях спочинку своїх рідних і цвинтар загорівся серед осінніх сумерків тисячами свічечок та ріжнобарвних лямпок.

Вкінці треба занотувати, що у звязку з листопадовими роковинами поліція перевела низку арештувань між молодю.

Д-р Кривонульський Степан

ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ

ординує від год. 3—5

ЛЬВІВ, В-Л. АСНИКА 2, II. ПОВ.

Рентгенівська робітня.

ТЕРЕБОВЛЯ.

День 1. листопада ц. р. відсвяткувало громадянство в Теребовлі дуже поважно й урочисто. Вже вечором 31. жовтня відправлено в парохіяльній церкві панахиду за померлих воїнів Української Армії, а 1. листопада була торжественна Служба Божа, яку відправив місцевий парох о. декан С. Мохнацький. По богослуженні була в читальні „Просвіти" академія, на яку зложилися вступне слово д-ра А. Заплітного, 3 хорові точки, дві деклямації та 1 точка дутої орхестри. Саля була виповнена по береги. **а.**

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Ращями** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,

поручає

І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

СВЯТО 1. ЛИСТОПАДА У БРНІ, ЧСР.

Українське Т-во самопомочи „Єдність" у Брні, ЧСР, відсвяткувало ц. р. свято 1-го листопада в піднеслому настрою. Ранком голова Т-ва п. М. Сигерич з дружиною та кількома членами президії поклав великий вінок зі живих хризантем, перевязаний жовто-блакитними стяжками, на памятник українських стрільців, похованих на центральному цвинтарі та розсвітив світла. Подібні вінки поклали „Українська Громада" та „Студентське Т-во" так, що ввесь памятник був гарно прибраний живими квітами. По середині лежав золотий тризуб у тернистому вінку. Цей памятник, що його поставлено заходами самого стрілецтва, щороку приваблює до себе багато глядачів, дарма, що стоїть осторонь; глядачі зупиняються з пошаною і читаючи надписи, ведуть розмови про визвольні змагання українців.

В год. 3.30 заходами Української Громади відправлено панахиду, на якій співав академічний хор Громади; священник сказав опісля слово на честь полеглих борців.

Вечором в 8. год. Т-во „Єдність" улаштувало у своїй домівці святочну академію. Відкрив її голова Т-ва М. Сигерич, після промови якого п-і Е. Готфрідова, горяча прихильниця українського руху та активна працівниця серед жіноцтва наших стрільців, продеклямувала по українськи відповідну поезію. Відтак проф. М. Монюк перечитав реферат, у якому пригадав усі найважніші історичні події, що відбулися ось уже двацять років тому на всіх українських землях. Останне слово виголосив інж. А. Личак. Свято закінчено збіркою на Рідну Школу в сумі 62.20 ч. к. Слід зауважити, що це склали стрільці-робітники, що мають самі по кілька дітей та тяжко заробляють на денний прожиток.

Один з учасників.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ В АНГЛІЇ.

Українське Бюро в Льондоні припинило дня 1. листопада на пів дня урядування, віддаючи поклін памяті героїв. Українська кольонія в Манчестері згадала Великі Роковини розпродажею між своїх членів календаря Українського Інвалїда. Святочні листопадові сходини відложено до дня, коли і з Льондону зможуть приїхати гості.

(Укбюро Льондон.)

З природи і життя.

Гормони рослин.

Рослини мають подібні хемічні субстанції, з великим впливом на ріжні свої функції, подібно як т. зв. гормони у людей і звірят. В останніх роках викрили вчені в рослинах субстанцію, що спричинює дозрівання овочів.

Обсервації із щоденного життя.

До того відкриття причинилися і обсервації із щоденного життя. Садівники і торговці овочів помітили, що не всі роди овочів можна переховувати в одній пивниці. Нпр. ті відміни, що їх мають продати на весну, треба зривати ще не зовсім зрілими і переховувати осібно, бо коли в тім самім поміщенні будуть і дозрілі, тоді недозрілі дозрівають скоро і легко псуються. Також ствердили, що коли в пивниці, де є картопля, є ще багато інших овочів, тоді менше виростає гонів із картоплі

Досліди ученых.

Згадані факти зацікавили природників і біольогів. Вони стали думати, що дозрілі овочі виділюють якесь **газове тіло**, що спричинює дозрівання інших овочів. Показалося, що коли під шкляною покривою помістити недозрілі яблука, то вони дозрівають скоріше. Коли до них додати хоч один дозрілий овоч. Поза тим вони мають сильний вплив на кільчення рослин, змінюючи їх форму.

Також учені пригадали собі з тої нагоди, що вже 50 років тому, коли запроваджено світильний газ, видко було, що якийсь складник світильного газу спричиняє зміни в кільченні рослин.

Таємниці ацетилену.

Показалося, що тим складником є газ ацетилен; уже малі його давки приспішують також дозрівання овочів.

Згадані досліди використали в торговлі овочами. Богато овочів, головно банани і цитрини транспортували ще зелені, а щойно на місці призначення піддавали їх діланню світильного газу; тоді овочі скоро дозрівали.

Ацетилен газовим гормоном.

В останніх часах англійські вчені доказали, що газ, який виділюється з дозрілих овочів є ацетилен. Вони навіть обчислили, що підчас цілого дозрівання одно яблуко виділює ледви 1 см³ (себто 0,00126 грама) ацетилену. Одначе рослини і овочі такі вразливі на той газ, що реагують на нього навіть тоді, коли він розгущений у відношенні 1:10 міліонів! (т. зн. коли в 10 тис. літрів повітря є один грам того газу).

Досліди американців.

В американськім Інституті Бойс-Томпсона в Йонкерс, дослідили, що подібне діяння як газ ацетилен, мають газові субстанції, які виділюють ріжні квіти нпр. левкої, листя салати, шпінаку, рожі, ріпа та ін. Біольогія каже, що в тих випадках ацетилен і подібні йому тіла ділають в рослинах так, як у звіринних організмах гормони; вони також повстають в середині овочів і діють уже в незвичайно малих кількостях. Біольоги є тої гадки, що крім дозрівання овочу, ацетилен також є причиною того, що він відривається від галузи, а також розсипує мясо овочу, а через те помагає зерняткам насіння увійти в землю.

Згаданий „газовий гормон" є ще одним доказом високого ступня життя рослин, яке ще й досі таємниче для людини.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Про „ячмінь" на оці.

Неодин із нас переходив у своїм житті т. зв. „ячмінь на оці", одначе мало хто знає, що воно таке. Ячменем називаємо популярно запалення малих (найчастіше одної) лоєвих залоз повіки, яких проводи отвираються на переднім, другі на заднім березі повіки поміж віями. Ячмінь буває двоякий: т. зв. зверхній і внутрішній.

Зверхній ячмінь буває тоді, коли запалення займе одну лоєву залозу повіки, яка отвирається на переднім березі повіки між віями. Тоді беріг повіки червоний, напухлий; на ньому бачимо твердий гудзок, вражливий на тиск і опірний. Через нього просвічує жовта ропа. Часом також споївка, (болона, що прикриває внутр. сторону повік і передню поверхню ока) буває перекровлена. Часто також з ока течуть сльози. Ячмінь виступає часто у хирлявих, у хорих на цукрицю та ін, а також при всяких очних недугах. Лікується ячмінь звичайно сам, пробиваючися назверх. Ропа випливає і беріг повіки гоїться.

В молодих осіб ячмінь часто навертається. Підчас ячменю добре є класти на око вогко-теплі оклади, також із води Бурова 10—20 прц., що приспішують пробиття ячменю. Коли він затягається довго, звернутися до лікаря, що протне ячмінь.

Важчий хід недуги при другому роді ячменю, т. зв. **внутрішнім**. Він займає звичайно одну з лоєвих залоз Мейбома, що лежать у глибині повіки, в її хрястці. Тоді в повіці можна вимацати болісний гудзок. Коли ж відвернути повіку, видно жовтий чопик ропи, що пересвічує крізь повіку.

Цей рід ячменю, що лежить у глибині повіки, треває довше і може перебити або через шкіру назверх, або крізь повіку до споївкового мішка, що вистелює повіки і передню поверхню ока.

Лікування цього роду ячменю таке саме, як першого; одначе тут треба звичайно звернутися до лікаря, щоб штучно отворив ячмінь, бо на самовільне його вилікування треба довший час чекати.

Б. Г—й.

З життя звірят.

БДЖОЛА І ЦУКОР.

Цукор має величезне значіння в житті людини і звіряти. Він відограє в них ролю палива, що постачає організмові, зокрема його мязням енергії до руху і праці, подібно як бензина в моторі. Підчас рухів чи праці мязнів цукор спалюється. До мязнів цукор дістається з кровю, де є постійно та сама кількість цукру (в людини 0,1 прц.). Коли якась група мязнів потребує більше цукру для виконання праці, тоді кров привозить цукор для виконання праці, тоді кров привозить цукор з печінки, яка є магазином, де переховується надмір цукру.

Регуляція рівня цукру в крові належить до нервів, якими знов дирігують два гормони — **інсуліна**, гормон, витворюваний підшлунковою залозою, що лежить за шлунком у черевній ямині, — і **адреналіна**, другим гормоном, що витворюваний наднирковою залозою, яка, як це вказує назва, лежить над самою ниркою. Інсуліна пильнує, щоб рівень цукру в крові не підносився надмірно.

Коли відпаде ділання цього гормону нпр. у т. зв. цукрівниці (цукриці), тоді збільшується надмірно працею цукру в крові, а нирки викидають надмір зі сечею.

ЦУКОР ЕНЕРГІЄЮ БДЖОЛИ.

Вже віддавна природники задумуються над тим, звідки черпає енергію бджола, бож вона виконує справді величезну працю. Підчас лету вона виконує 200 ударів крильцями на мінуту. Коли перелетить 4 км. виконає їх 180 тис. Дотого вона звичайно навантажена нектаром і пилком зібраним з квітів, а той тягар нераз рівний тягарові самої бджоли. Бджола не має ані печінки, того магазину цукру, ані залоз, що витворюють адреналіну та інсуліну.

Досліди крови у бджоли показують, що в неї маєте 20 разів більше цукру в крові ніж у людини, і є його там коло 2 прц. Одначе такий високий процент є лиш у робітниць, в інших менший; нпр. у молодих, які щойно вчаться літати процент цукру теж вдвоє більший ніж у людини (0,2 прц.).

РОБІТНИЦІ ПРИ ПРАЦІ

Робітниця носить зібраний матеріял у волю, який лежить в передній частині тулова бджоли. Досліди показують, що коли випустити бджолу з пустим волям, то вона скоро мучиться, навіть уже по півгодиннім леті. Показується, що тоді у крові бджоли мало цукру, всього коло 0,2 прц.

Одначе коли дати бджолі солодкого сиропу, тоді вона набирає енергії. Також стверджено, що матка аж до закінчення своєї праці потребує багато цукру, а потім, коли вже не покидає вулика, кількість цукру в крові значно зменшається.

ЦІЛЮЩИЙ ВПЛИВ ЗИМОВОГО СНУ.

Цікавим явищем у природі є т. зв. зимовий сон, який виступає в деяких звірят нпр. у медведя, борсука, хомяка та ін. Він виступає зимою. Звіря попадає у довготревалий сон, підчас якого його організм є дуже ослаблений, так що ледви живе, зате той стан дає звіряти перебути зиму без поживи; воно живе спалюючи свою жовчеву тканку і тому будиться весною дуже вихуділе.

Відкриття психіятра.

В останніх часах вдалося проф. Янелеві з психіятричного заведення у Мінхені ствердити, що коли звірів, які западають у зимовий сон нпр. кошатки чи хомяки заразити зараженими сифілісу (спірохета паллїда), тоді вони пробуджуються із зимового сну цілком здорові. Зате в тих звірят, яких тримали в огрітих місцях і які через те не западали в сон, по зараженні недуга не уступила.

Згаданий дослідник пояснює це явище тим, що у звірят підчас зимового сну теплота тіла обнижується майже до зера і зміни, які стверджуємо в організмі такого звіряти є шкідливі для вражливих заразків сифілісу.

Застосування в лічництві.

Згаданий досвід не має безпосереднього значіння для людини, бо людина не западає в зимовий сон. Всеж цікаво знати, чи заразні гинуть лише з причини обнижки теплоти тіла, чи також є тут інші причини, нпр. інше ніж нормально ділання докрівних залоз, що витворюють т. зв. гормони, себто хемічні тіла, які кермують працею нервової системи. Якщо це друге показалось би правдивим, тоді згаданий досвід міг би вказати нові шляхи в боротьбі людини з хороботворчими заразками.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

ЛІКАРІ ОГНИСТОЇ ЗЕМЛІ.

Далеко, на полудневім кінці південної Америки лежить країна, звана Огнистою Землею. Її мешканці т. зв. ямани мають оригінальні лікарські школи. Кожний може ходити до тої школи, але лікарем, якого там зовуть екамушем, може стати тільки той, хто покликаний до цього фаху снами і всякими зявами. В „лікарській школі" на Огнистій Землі вчать чарів, лікування недуг, заклинів для духів і лікарських співів. Школа збудована у формі стіжковатої буди. Всередині горить вогонь, довкруги якого сходяться ученики і учителі. Навчання відбувається тільки вночі, а вдень ученики ходять шукати за поживою. Такі „лікарські студії" тревають яких 6 місяців. За той час ученики натирають собі лице білою фарбою і гиблівками так довго, аж покажеться другий або третій нашкірень. Це необхідний знак, що ученик гідний стати лікарем.

На тому кінчиться наука. Кожний екамуш мусить ще уложити собі пісню, яку вільно співати лиш йому одному при його чародійсько-лікарських практиках.

Сторінка без політики.

Історія одної марки.

НАЙДОРОЖЧИЙ КЛАПТИК ПАПЕРУ НА СВІТІ

Деякі дорогі почтові марки мають свої власні історії. Їх життєва мандрівка часто така пестра і повна найдивніших пригод, немов ілюстрована книжка минулих часів.

Найдорожчою маркою, яка існує на світі є карміново-червона 1-центова британська Гвайяна з 1856 р. З тієї емісії є на цілому світі тільки один-одинокий примірник тієї марки. Її вартість і ціна ще вища, як першого „Маврикія". При тому має ця марка справді незвичайну, романтичну історію.

З початком 50 років минулого століття заведено в британській Гвайяні почтові марки. Одначе тому, що у столиці Гвайяни Джорджтавні не було ніяких відповідних приладів та уладжень до друкування марок, їх спроваджували з Льондону. Один транспорт марок вистачав на довший час, бо білі мешканці кольонії, здебільша урядовці державної адміністрації не вдержували великого листування.

КЛОПОТИ НАЧАЛЬНИКА ПОЧТИ.

Одного дня запримітив начальник почти в Джорджтавні, що, на диво, запас марок швидше вичерпується і посилка марок з Льондону спізнюється. Небавом не стало в цілій кольонії ніодної марки. Начальник був у правдивому клопоті і зі своїми турботами звернувся до найвищого представника адміністраційної влади. Той дав почтареві дозвіл видрукувати тимчасові марки, важні аж до того часу, коли прийде транспорт льондонських марок.

Та виконання цього пляну з „ерзац" маркою не було таке легке. Відки взяти ріжне складне приладдя потрібне до фабрикації таких вартісних паперів. Незвичайно важним завданням друку тимчасової марки обтяжили одиноку в кольонії малу друкарню, в якій теж друкувався малий локальний часопис. По довгих коридорах начальник почти і директор друкарні сфабрикували марку. Вони знайшли малу кліщу з кораблем, вискладали довкола неї газетярськими черенками назву краю та ціну марки, додали кілька ліній і... марка була готова. Начальник почти відітхнув із полекшею.

Невідомо, який був наклад цієї оригінальної марки. В кожнім випадку мабуть був сильно обмежений, бо вони щезли швидко з обігу і якби не щаслива пригода малого хлопця, люди зовсім були забули про істнування такої марки.

В 1872 р. один малий мешканець британської Гвайяни 14-літній школяр Верніон Бутам почав одного дня полорож по всіх закутинах дому своїх родичів. Розшуки завели його на стрих. А що тоді філятелістика здобула собі вже чималу популярність, не диво, що й малий школяр в першу чергу шукав за марками. Він найшов на стриху скриньку з ріжними листами, на яких було багато ріжних марок. На одній коперті був один примірник червоно-карміновоі марки за 1 цента з написом: Британська Гвайяна. Тою маркою збогатна хлопчина свій альбом. Тоді не знав ще малий школяр, що він має в руках найдорожчу марку світа. Він зовсім не захоплювався своїм відкриттям. Марка була брудно-червона, темна і напис можна було тільки з трудом прочитати. Крім того тої дивної марки не вказував ніякий катальог. А хлопчині подобалися куди більше марки з гарними ілюстраціями, в ріжних ясних кольорах і друковані на добрім папері.

ШКОЛЯР ДАРУЄ МАЄТОК.

Червона марка спричиняла малому школяреві багато клопотів і журби. Вкінці хлопчина рішив її позбутися, або відмінити за якусь кращу марку. Він пішов до старшого добродія відомого збирача марок, якому на прізвище було Мак Кінон. Мак Кінон обертав кусник паперу без словечка в пальцях: — Не думаю, щоб це була правдива марка — заявив він. Вкінці подав хлопцеві ціну, яка рівнялася менше-більше одному шилінгові. Хлопчина схопив врадуваний гроші, думаючи що зробив знаменитий інтерес. При тому був щасливий, що вкінці позбувся поганої марки.

Мак Кінон почав досліджувати походження дивної марки і при цій нагоді розвідався про цілу подію з друком тимчасових марок. Оригінальна марка стала справжньою сензацією серед філятелістів, коли її в 1882 р. славний знавець марок Тома Рідпат з Ліверпулю за 125 шилінгів відкупив. Про знахідку малого учня повстала ціла література. Рідпат відпродав цей філятелістичний унікат найславнішому збирачеві світу Пилипові ф. Ферарі за 155 фунтів штерлінгів.

МАЄТОК У ПОРТФЕЛЮ.

Щойно після цієї зміни власників почалася стрімголовна карієра брудно-червоного клаптика паперу. Її правдивість стала зовсім безсумнівна і всі переконалися, що ця марка є справді унікатом у цілому світі. Згодом мала марка викликала й політичне зацікавлення. Коли підчас війни граф Ферарі помер, залишив він свою фантастичну дорогу марку німецькому державному почтовому музеєві разом із цілою своєю збіркою. Одначе антанта заквестіонувала дорогоцінну збірку на покриття репарацій. Таким чином марка унікат опинилася в Парижі. Американський міліонер Артур Гінд відкупив 1-центову Британську Гвайяну за фантастичну суму 7343 фунти штерлінгів.

У завіщанню роздав Гінд своє майно рідні, одначе дорогоцінну марку залишив своїй жінці. Велитенське майно, яке можна сховати в малім жіночім пуляресі. Хоч ціна оригінальної марки підскочила вже вище як чверть міліона золотих, всеж таки пані Гінд не продала її ще досі. Одначе цю малу, незамітну марку беруть як найбільших скарбів.

Коли перед двома роками виставили цю марку на прилюдний показ в Льондоні, стояло коло неї двох узброєних сторожів. Коли її з банкового сейфу перевозили на виставу, відбулося все так як із найбільшим транспортом грошей, чи скарбів.

Така є дивна і стрімголовна карієра поганої марки, що її 80 літ тому купив хтось за когось цента і яку малий школярчик відпродав за 1 шилінга.

Забезпечення картини Рембранта.

Амстердамський музей має одну з найцінніших на світі картин Рембранта „Нічна сторожа". Щоб зберегти картину від пожежі, повені і бомбардування підчас війни, управа музею заінсталювала ріжні нові уряджения.

Картина не висить на стіні, тільки стоїть у спеціальних рямках. Здається, що злодіяне витягнути тільки руку, щоб здіймити картину зі стіни. Та воно лиш так здається, бо найлекший хочби дотик викликує негайно алярм. Тоді музейна сторожа, знаменито поінформована про небезпеку, відповідно реагує.

Коли натиснути відповідний гудзик, то картина зїзджає віндою на долину до музейних пивниць. Спеціяльний прилад замикає її в окремім сейфі і відтак затоплює у воді. Ціле таке забезпечення тривае всього три хвилини і весь час дзвонять тоді алярмові дзвінки. Спершу це забезпечення було приготоване на випадок пожежі, одначе тепер уліпшили його теж до такої міри, щоб картина була відповідно забезпечена і на випадок війни, підчас бомбардування.

Несамовите ліжко.

В Порт Дарвіні помер перед кількома днями чоловік, який тридять літ спав у своїй домовині. Той дивний чоловік називався Ігнальо Іглязіюс.

Він був колись нурцем, одначе мусів закинути свою професію з причини тяжкої недуги. Іглязіюса відвезли до лічниці, де він перележав під лікарською опікою кілька тижнів. Коли йому трохи полекшало, звільнили його з лічниці, одначе лікарі заявили йому при тім, що тільки недовгий час два-три місяці поживе ще на світі. Іглязіюс виїхав до Порт Дарвіна, де хотів пережити останні хвилини свого життя. Він замовив собі домовину, велів уставити її у своїй спальні і почав ждати на смерть. Від тієї пори минуло 30 літ. Ігнальо Іглязіюс жив у якнайкращім здоровлю й дожив поважного віку 87 літ. Помер від старечого безсилля. У своїм памятнику, який він писав, подав, що кожної ночі спав у домовині — ліжку, вичікуючи заповідженої лікарями смерти.

300.000 ФРАНКІВ ЗА ТРИ ВИБИТІ ЗУБИ.

300.000 франків дістати за три вибиті зуби, це річ навіть в Америці небувала. Та цим разом така подія трапилася не в Америці, тільки у Франції. Такої суми зажадала кабаретова артистка Мізад Льоті як відшкодування. Вона їхала одного разу автом і тоді трапився їй нещасливий випадок із вини шофера. В тому випадку стратила вона три зуби. Правда, воно не багато, бо інші тратять іноді й усі зуби та не роблять з такої причини вітру. Та ціле нещастя було в тому, що пошкоджена артистка не могла вже робити карієри в кабаретовім театрі та наслідувати характеристичну вимову ген. Камброна. Артистка заявляє, що тепер не може вона вимовити найважніших пять букв потрібних їй конче до того.

100.0000 за зуб або 60.000 за одну букву це ще невелика страта в порівнанні з опоганенням личка, що його при тій нагоді згадана артистка зазнала.

100 ПЕРЕЛ В УСТРИЦІ.

Немалу несподівачку пережив один прислужник в одному паріському ресторані, який отвирав устриці. Коли він відчинив одну з устриць, знайшов у ній гніздо малих устриць. Їх було 100 штук. Багато з них розсипалося по підлозі, та вони не були дуже вартісні. Зате куди вартісніша була сама устриця і її виставили в одним ресторані як дивогляд.

ВЕСЕЛЕ.

КУПЕЦЬКА ВВІЧЛИВІСТЬ

Ця історія настільки смішна, що розсміши та була навіть старого Рокфелера, чоловіка, який „перестав сміятися".

Голова нюйорського торговельного дому містер Сміт учить купецьких мудрощів своїх помічників та секретарів.

— Перш усього ввічливість, незвичайна ввічливість! Кліент любить і потребує ввічливости та вважливости. Ніколи не скупіть зайвої усмішки, приємного словечка, добрих побажань... У тому ціла тайна успіхів.

Секретарі здвигають лиш раменами. Ввічливість, чемність!... Кожного дня чули вже те стільки разів.

Одного дня містер Сміт кличе одного зі секретарів і дає йому 100 долярів.

— Вишліть негайно поспішну телеграму до містера Саймона, до Льондону. Повідомте його, що ціни на бавовну йдуть вгору і наше замовлення мусить бути виконане не далі як до половини квітня. В іншім випадку зриваємо контракт.

По якомусь часі урядовець вертається з телеграфічного уряду.

— Мені не стало грошей і я мусів доложити своїх 4 доляри.

— Що 104 доляри? Одна телеграма? Чи ви збожеволіли?

— Ну, так, пане Сміт! Я мусів на кінці додати до змісту: „Прошу приняти вислови найглибшого поважання і не відмовитися також передати найнижчий привіт вашій шановній добродійці подрузі та вашим діточкам найщиріші побажання довгого здоровля і найкращого поводження з Новим Роком, який і Вам Впов. пане Саймон принесе чимало щастя, душевний спокій і успіх в інтересах". От і вийшло сто долярів. Чемність — це передумова успіху, пане Сміт, я добре тямлю ваші науки.

ОБЕРЕЖНІ ШОТЛЯНДЦІ.

Двох молодих шотляндців сідає до автобусу. На одному перестанку всідає молода, гарна дівчина.

— Дивись, що за гарна дівчинка — каже один з них. — Як думаєш, варто до неї заговорити?

— Очевидно — каже другий — але зачекаймо, аж вона заплатить саме за себе білет.

„ЗАТЯЖНА" НЕДУГА.

— Як там Славко зі своєю грипою?

— Ну, він ще посидить собі якийсь час у лічниці.

— Невже? Так сказав лікар?

— Це ні, ...але я бачив його доглядачку!

ЖІНОЧИХ ПЯТЬ ХВИЛИН

— Куди дівся ваша жінка, пане Гикавка?

— Ах, вона скочила перед годиною тільки на пять хвилин до своєї сусідки пані Пищекуватої.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
простирала — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — коци — каци — фіранки поручає
А. Петрушевський ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. (давніше Коральницька)
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати. Цінники задурно

Підписи громадян — без їхньої згоди.

На мурах міста Львова появилась широка відозва „Комітету Обивательского" в справі святкування роковин відбудови польської державности. Під відозвою находиться між іншими також 13 підписів чільних українських політиків і громадян. Не маємо права промовляти в імені їх всіх, однак впродовж нинішнього дня або дзвонило до нашої Редакції або явилось особисто 8 підписаних на тій відозві осіб-українців і всі одноголосно заявили те саме та просили нас подати це до прилюдного відома:

Абсолютно ніхто до них з ніякою відозвою не звертався і ніхто їхнього підпису не просив. Без огляду на мерітум справи — всі вони вважають, що в такій справі, як прилюдна відозва, та ще й маніфестаційного характеру, треба було бодай з ними порозумітись. Підписувати когось на власну руку, без порозуміння і згоди, це річ справді без прецеденсу!

Лише ощадність здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та Її Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям сомістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі **щодня до год. 19.30.**
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

З життя української колонії у Манчестері.

Манчестерські українці, згуртовані в Українському Клюбі, ведуть оживлену культурну працю. Щоб молодий доріст, по більшій частині уроджений уже в Англії, не забував і рідного письма, постановлено заснувати окремі освітні курси. Для тої ціли спроваджено з Рідної Школи у Львові більшу скількість підручників. Гарно розвивається і працює хор, який у серпні ц. р підчас посвячення католицької катедри в Ліверпулі пописувався наві перед кількадесятьтисячною авдиторією. Тепер цей хор підготовляється до виступу в радіо. Особливож треба привитати факт, що до праці горнеться разом зі старшими і молодь. Наші молоді артисти виступають по концертах, які Український Клюб уладжує на ріжні ціли. В червні улаштовано концерт на українських інвалідів, у серпні в користь Рідної Школи в Золочеві, а дня 21. листопада відбудеться концерт, з якого дохід призначено на читальню „Просвіти" в Гаравеччині біля Золова (манчестерські українці походять майже всі із Золочівщини). Рухливій управі Українського Клюбу треба дати повне признання за її енергійну працю.

(УКБЮРО, Льондон).

У 25-і роковини

СМЕРТИ ВЕЛИКОГО МУЗИКА,

ВІДОЗВА.

Анкета стрийських громадян на сходинах у дні 17. жовтня ц. р. рішила помогти Музичному Т-ву ім. Лисенка в Стрию в його гарному почині: будовою Дому Української Культури в Стрию поставити тривалий памятник у 25-і роковини смерти свого Покровителя, Великого Музика Миколи Лисенка.

Дім Української Культури має стати місцем, де знайшлиб приміщення наші культурні установи, як Муз. Т-во ім. Лисенка, Музей „Верховина", Стрийський „Боян" і т. д. Традиція музичної культури в Стрию знана широким кругам нашого громадянства. І цим разом виступає Стрий з ініціятивою: Будуймо в наших повітових осередках Доми Української Культури! Наші співацькі товариства, наші орхестри, наші музеї й інші подібні установи не можуть через брак місця розвинути своєї діяльности. На заході кожне мале містечко має свої величаві, на ту ціль призначені будівлі, а в нас музичні товариства, орхестри і т. д. усім служать, при всіх нагодах виступають для піднесення свята, ювилею, тощо, а своєї власної хати не мають. Сільські хори, драматичні гуртки не мають змоги запродукувати своїх досягнень у повітовім центрі. Диригентські курси для низових диригентів нераз не можуть відбутися через брак приміщення. І у висліді: при зрості матеріяльної культури нидіє культура духова.

Цьому лихові мусять зарадити Доми Української Культури, що до їх будови дає ініціятиву Стрий. Є вже у нас своя площа, призбирано дещо гроша, але шлях перед нами ще далекий. Усю надію покладаємо на поміч нашого громадянства, наших хорів, орхестр, співацьких і музичних товариств, тому звертаємося з проханням: Вступайте у члени спомагаючі для зреалізування будови Дому Української Культури в Стрию! Усі ті, що вийшли зі Стрия або звязані зі Стрием, нехай причиняться до гарного діла, нехай вступають у члени-спомагателі. Нам треба постійних місячних вкладок, здекларованих і присилапих на ціль будови Д. У. К. Висота довільна: від 50 сот. вгору. Не рахуємо на високі вкладки, тільки на велике число членів.

Зголошення приймає Виділ Муз. Інституту в Стрию особисто, або через ПКО. ч. 154.842. складанками: Музичне Товариство ім. М. Лисенка у Львові; філія Стрий.

Комітет Будови.

Пудер „МЕРІДА" **невідступний друг елеґантної української жінки!**

ЕДМОНДО ДЕ АМІЧІС. 3

Із записника батька.

Цього ранку я проходжувався по кімнаті, тримаючи його на руках, немов у колисці. Мав заплющені очі і його голова та ноги звисали. Наймичка сказала: „Виглядає як мертвий". Ці слова заморозили в мені кров. Я почав думати над тим, що сталось би зі мною, якби він помер. Здається, що я збожеволів би. Я заглибився в це уявлення. — Я взяв би мертву дитину на руки — думав я — вийшов би здому, перейшов би через місто, пішов би полями, і так йшов би зі стежки на стежку, від села до села, в день, уночі, на вітрі, на дощі, мовчазний, невтомний, затискаючи затерплими руками це холодне тільце, аж поки не прийшов би на безкраю, дивну долину, де ненадійно вибухнув би таким плачем, що прорвалась би одна жила в моїх грудях і я впав би без духа.

* * *

Розбив шклянку, перевернув свічку, нищить папери, гримає дверми, бренькає шклом... жбурляє в повітря ляльками, перекрикує всіх... Що за пекло в цій хаті! що за мир у моєму серці!

* * *

Коли я сумний, добачую в кожній його грі образ нещастя, що може йому трапитися, і розгублююся в тисячних болючих уявленнях. Зламає ніжку ляльки — і я думаю: зламає собі ногу, впавши? Грається кульочками; питаюся: невже буде грачем? Коли бубнить у барабан, здається мені, що може вмерти на війні; коли перехиле малий вівтар, боюся, що стане недовірком; побачу його простягнутого в кутку між двома кріслами, і здається мені, що одної днини закинуть його у холодну. Його! Це тільки сни. Як довго я живу, нещастя оминатимуть його. Слідкуватиму за ним як тінь за собою. Буду його другом, його сповідником, його сторожем. Та потім? Ох! думка, що залишу його на світі самого лякає мене, боюся вмирати, я став слабодухом. Я хотів би жити цілий вік, стати калікою, сліпцем, паралітиком, прикованим на віки до крісла, коли тільки в днях сумніву або небезпеки мати змогу взяти його за руку, покласти руку на його голову, переблагати його, якщо вже не словами, так принаймні рухами і слізми, щоб не сходив з дороги чести

* * *

Воно справді тривожить. Буває, дивлюся на нього, і уявляю собі тисячі та тисячі дітей у його віці, з того самого краю, які в цей мент, так само як він, є невинні, любі, милі; бачу їх у їхніх колисках, на руках у своїх мамів під поцілунками, і як їх називають найсолодшими назвами людської мови. Бачу в серцях їхніх батьків ті самі надії, ті самі сподівання, що вони будуть чесні і щасливі, бя навіть ту саму глибоку певність і таксамо обосновану, що й моя. А при тому думаю, що з цілого того легіону янголят вийдуть злодюги, обманці, розбишаки, вбивники батьків і принесуть розпуку та ганьбу своїм рідним. Коли ця думка вбється мені в голову, мушу вжити великої сили, щоб звільнитися від неї. Сьогодні ранком я посадив моє дитя на коліна і спитався: „Дитинко, будеш душогубом, скажи?" — Воно ще не розуміє значіння цього слова. — „Егеж, — відповіло — та хочу цукорка".

* * *

Коби я зумів відгадати його майбутнє, як як це вміють циганки читати з долоні! Що триматиме ця ручка? Шаблюку? Пензель? Перо? Смичок від скрипки? Анатомічний ніж? Бідна ручка, як часто вона підпиратиме голову, втомлену невдячною працею і болючими думками! Як часто вона розриватиме печатки листів з чорними беріжками! Скілько рук облудних другів і негідних жінок доведеться їй стискати! Та ти збережеш її чистою від якоїб то не було плями, мій синку, і якщо часом поразить тебе великий незаслужений біль і доведеться тобі підняти її вгору, не підведеш її, щоб лихословити, а на те, щоб зеднати її з другою так, як кожного вечора і кожного ранку навчає тебе робити твоя мама.

* * *

(Далі буде).

НОВА КНИЖКА! НОВА КНИЖКА!

ВИБРАНІ ТВОРИ

МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО

16 аркушів друку.

Замовляти в В-ві „Українська Книгоспілка" Львів, Сикстуська 48. Телєфон 266-77.

Ціна книжки 3·50 з пересилкою 4·—. Висилаємо тільки за попереднім надісланням грошей

Заяви льояльности і співпраці.

В Рівнім відбувся III. Зізд членів Волинського Українського Обєднання. На зізд прибули представники державної влади з волинським воєводою Г. Юзефським і куратором шкільної округи д-ром Новіцьким. Наради відкрив заступник голови пос. Тимошенко, який по виборі президії виголосив довший політичний реферат. Заявив, що гаслом ВУО є та буде згідне співжиття з польським населенням і співпраця з ним у всіх ділянках суспільного життя. Програма ВУО змагає узгіднити інтереси держави з інтересами українського населення. Вкінці додав, що українська справа є внутрішньою (?) справою Польщі. З черги ред. М. Ковалевський виголосив реферат у справі відмосковлення православної церкви. Посли о. Волков і Бура говорили про культурно-освітні і господарські потреби українського населення Волині. По рефераті пос. Скрипника на організаційні теми і промовах делеґатів зізд прийняв низку резолюцій. Слід згадати, що зізд вислав телеграми з чолобитнею до президента, до марш. Сьм-глого-Ридза та прем. Складковського. Крім того зізд висловив подяку волинському воєводі Юзефському „за його прихильне відношення до найбільше життевих справ українського населення Волині".

НОВИНКИ.

— **Від 1. XI. запроваджуємо взірцеву кухню.** Добірні страви, добрий український борщ та инше. На холодні дні добірний буфет, багато дробу, на пісні дні риба. Річниця 5 сот., звте стопроцентова якість заохотить теперішніх та нових гостей. В місячних абонаментах рабат. На замовлення уряджуємо товариські приняття, весілля і т. п. **„ОКО", Львів, Косцюшка 3.**

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футрярні шапки, як також перефасоновує і перероблює уживані футра за найновішими моделями. —*

— **Для інтелігента, ремісника, купця, селянина, робітника, а в першу чергу для просвітянського** діяча і для всіх загалом дуже цікавий і практичний **Ювилейний Календар „Просвіти"** на 1938. рік (із безплатним додатком стінного календаря). Понад 250 стор. друку, **ц-на тільки 1.20 зол.** Питайте всюди за Ювилейним Календарем „Просвіти"! Хто продасть 5 календарів по 1.20 зол. і пришле разом (6 зол.) на адресу: Книгарня „Просвіти", Львів, Ринок 10, той дістане зараз оплачено почтою 6 календарів так, що для себе матиме календар **безплатно.** Філії Т-ва „Просвіта", читальні, кооперативи і мужі довіря, які замовили й одержали вже календарі, просимо **негайно** вислати гроші за продані календарі. — **Канцелярія Товариства „Просвіта", Львів, Ринок ч. 10.**

— **Вистава образів.** У домівці львівського професійного союзу артистів пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1. відкрито 7. ц. м. виставу образів Отона Гана, Слави Ласовської, Володимира Ласовського й Е. Васильковського. Оглядати можна щодень від год. 10—14. Для шкільної молоді вступ безплатний.

— **Дирекція львівських трамваїв** повідомляє, що у звязку зі святом Незалежности в четвер, 11. ц м. в год. від 9. до 11. буде припинений рух трамваєвих возів вулицею Пелчинською, а в год. 10.30 до 13.30 вулицями Зиблікевича, Пілсудського, пл. Бернардинською, Галицькою, Марійською, вул. Легіонів до Великого Театру. В тім часі рух трамваїв буде відбуватись тільки в кінцевих перестанків до точок, що лежать при замкненій трасі. Продовжувати їзду з тих точок можна буде тільки пересідаючи.

— **„Життя і Слово"** — це новий місячник, що почав виходити у Дрогобичі (перше число має 16 сторін друку форм. 8°). Зі змісту виходить, що „Життя і Слово" хоче стати вільною трибуною „всіх тих, у яких людської гідности, поривів і змагань до волі не вбило ще фашистівське канібальство, ані не розїла сталінська гниль". Як відповідальний редактор „Ж. і С." підписаний **Іван Юрків.**

— **Відновлення двох українських журналів.** Львівське Городське Староство своїм рішенням з 3. вересня ц. р. ч. Поль. Б. 3/1-112/37 вичеркнуло з реєстру й заборонило дальше видавати два українські журнали, що виходили у Львові, а саме: журнал для дітвори „Малі Друзі" і журнал молодих „Дорога". Довідуємося, що внаслідок внесеного спротиву до воєвідського уряду у Львові розпорядок цей на днях скасовано й дозволено на відновлення обох журналів. Отже вони появляться щойно в листопаді по двомісячній перерві.

— **Виставa української преси осз... „діла".** В читальні „Просвіти" на Богданівці гурток молоді Богданівки відкрив тридениу „виставу української преси". Показалося, що та вистава мала чисто пропагандивні цілі: захвалювати одні часописи та опоганювати інші. Відповідно розміщено експонати та пояснювано їх відвідувачам у популярних імпровізованих „викладах". Це ще нічого, бо свідчилоб про видавничо-адміністраційний талант деяких газетних видавців чи їх висланників, хоч можнаб висловити жаль, що для тих своїх цілей вони зловживають назвою „вистава української преси". Однак зовсім гумористично виглядає, що на тій „виставі" не було зовсім... „Діла"! Не знаємо тільки, чи Головний Виділ „Просвіти" знав про ту імпрезу і чи він погоджується з таким зловживанням домівки та фірми просвітянської читальні.

— **Здирають українські габльотки.** Нас повідомляють, що ендецькі студенти здерли вчора (9. 11.) габльотку Українського Студентського Т-ва „Медична Громада", що висіла у головному вестибулі львівського університету.

— **Концерт Любки Колесси в Льондоні.** Дня 4. ц. м. відбувся в льондонській концертовій салі Гротріян Гол концерт Любки Колесси. Саля була виповнена по береги й вітала продукції нашої піяністки з ентузіязмом. Особливо подобалася 12-та рапсодія Ліста.

— **Знайшовся арештований.** Як відомо, в Моршині стрийського повіту арештували п. Ярослава Старуха, співробітника „Нового Села", що перебував там на лікуванні. За арештованим загинув слід і всі розшуки були безуспішні. Сьогодні довідуємося, що мати арештованого дістала листа від міністра Славой-Складковського з вісткою, що її син перебуває у вязниці в Рівному та що проти нього ведеться слідство. Причина арештування всеж таки невідома.

— **Новий президент Дрогобича.** Підчас засідання міської ради в Дрогобичі вибрали на опорожнене по смерти Р. Яроша місце президента Дрогобича адвоката д-ра Мих. Пеховича. Новий президент уроджений у Дрогобичі і має 57 літ.

— **За що засудили п. Ярмолюка?** В ч. 234. „Діла" з 23. м. м. помістили ми новинку про те, що городський суд у Рівнім засудив тамошнього голову Повіт. Комітету УНДО п. Василя Ярмолюка на три місяці вязниці під замітом співучасти у кольпортуванні сконфіскованої брошури. Яку сконфісковану брошуру — писали ми тоді — кольпортував засуджений, волинські часописи (звідки ми взяли ту вістку) не повідомляють. — Минуло 18 днів з часу, як та замітка появилась — і щойно нині дістаємо з Рівного вияснення (чому зараз з лайкою на нас?) цієї справи. Річ у тому, що п. Ярмолюка засудили за розповсюджуваня книжки посла д-ра Барана „Нарід без землі — риба без води", яка і досі ще не сконфіскована...

— **В панахиді,** що її відправило наше духовенство у 25-ті роковини смерти Миколи Лисенка в Преображенській церкві у Львові, співав студ. хор „Бандурист", а не „Сурма", як це помилково подано у вчорашньому „Ділі".

— **Успіхи українського вченого за океаном.** Інж. агроном Т. Павличенко, відомий дослідник-екольог, що кілька років працював при дослідному відділі сільської господарки в саскачеванському університеті, виїхав до Злучених Держав Півн. Америки на дальші студії до небраського університету, куди його вислав саскачеванський університет. Професура саскачеванського університету влаштувала інж. Павличенкові врочисті проводи.

— **Український банк на еміграції.** Вже в 1932 р з ініціятиви Союзу організацій інжинірів-українців на еміграції, піднесено справу українського кооперативного банку, одначе тоді вона не приняла конкретних форм. Тепер, як довідуємося з „Господарського Бюлетеню" Господарчої Ради при Союзі емігрантських організацій у Франції, цю акцію відновлено. Інж. Семен Нечай як голова Господарчої Ради та інж. Гр. Довженко й ген.-хор. Євген Башинський як члени її опублікували заклик до українського громадянства та приймають уділи до проєктованого Українського Банку. Основний капітал мав би скластися із стофранкових уділів. Банк мав би служити не лише в межах Франції, але стати українською фінансовою установою всієї української еміґрації. Адреса на яку треба звертатися в цій справі така: S. Nečaj, Union des Association Ukrainiennes, 248, rue St.-Jacques, Paris 5. France

Нагороду дістане кожний, хто зверне мені загнану панну. Спеціяльні знаки: зелене пір'я, називається Жожо і кричить: Чистити пастою Ердаль! видатна! видатна!... Її таємниця: Вжити якнайменше пасти Ердаль, але полірувати м'яким сукном аж до лискучого полиску.

— **Два авансн.** Міністр внутрішніх справ призначив б. городського старосту у Львові д-ра Ромуальда Клімова і б. повітового старосту в Бережові А. Тилька радниками львівського воєвідства.

— **Нові протижидівські демонстрації.** В середу 10. листопада, львівська вшехпольська академічна молодь по богослуженні за душу вбитого у Вильні академика Вацлавського уладила в академічнім домі академію. Опісля студенти гуртками пішли на місто. На площі Більчевського і при вул. Сапіги вибили шиби в жидівських крамницях. Поліція привернула спокій та арештувала кількох демонстрантів, між ними двох гімназистів. Один гімназист заявив, що його втягнули студенти до участи в демонстраціях. Інший гурт студентів вибив шиби в антикварні Кляпера при вул. Баторія. Вибили теж шиби у жидівських крамницях при вул. Сикстуській і Словацького. Одним раненим жидом заопікувалася рятункова стація.

— **За влом до мешкання судді.** У львівському окружному суді розпочалася розправа проти трьох злодіїв, що вломилися до мешкання судді д-ра Витовта Франка. Перед відчитанням присуду, коли трибунал пішов на нараду, обвинувачений Арнольд Ігель, випущений на коридор, ударив постерункового і почав утікати. Його зловили і привели назад на салю. Остаточно засуджено Влад. Юркевича на 6 літ, Ігля на 5 і Йоах. Гольдштавба на півтора року вязниці. За намагану втечу відповідатиме Ігель окремо.

— **Ще один присуд на Рудрофа.** В окружному суді у Львові запав присуд, яким знесено присуд першої інстанції, що засудив був Станислава Рудрофа на 4 і пів мільона зол. гривни і шість місяців арешту, а зате вимірено йому грошеву кару 1.561.355 зол. та 6 місяців арешту. Крім того засуджено Рудрофа на 234.180 зол. судових коштів за першу і другу інстанцію. Перед аферою Рудроф був у 82 процентах власником спілки Броди, що обіймала 34.000 гектарів землі. В останньому часі продано в користь одного банку на ліцитації два маєтки за 830 000 зол. Крім того уряд розпарцелював уже 700 гектарів. Добуті гроші підуть на податки, з якими Рудроф залягає.

— **Дідичка стріляє до селян.** Властителька фільварку в Станьковій під Калушем, Олена гр. Дідушицька їхала вечором кіньми в товаристві Людв. Трушковського до дому. За селом якісь люди освітили її повозку електричними ліхтарками. На це гр. Дідушицька добула револьвера і дала до них кілька стрілів. Кулі ранили мешканців Станькової, Йосифа Гречина та Івана Гринчишина. Показалось, що вони не мали зовсім наміру нападати на проїжих, а дідичка стріляла тільки для фантазії. Обох ранених відставлено до калуського шпиталю.

— **Всюди рішає револьвер.** В Добрянах львівського повіту 27-літній Іван Фітьо посварився з 30-літнім Гриньком Марком, братом своєї нареченої Розалії і вистрілом з револьвера ранив його тяжко в голову. Коли дівчина станула в обороні брата, Фітьо стрілив до неї, вбиваючи її на місці. Опісля зголосився на поліції та віддав револьвер. Тяжко раненого Гринька Марка відвезли до львівського шпиталю.

— **Загадочна трагедія.** В городі господаря Стефана Горбача в Нестерівцях пов. Зборів знайшли убитих 20-літнього Гринька Горбача та 33-літню Настю Балицьку, замужну жінку. Слідство винявить причину їх смерти — самогубства чи вбивства на еротичному підкладі. Балицький знав про зраду своєї жінки.

— **Сестра пімстилася за брата.** В Орові пов. Дрогобич 21-літня Настя Дубик убила сокирою 18-літнього Павла Андріїшина з пімсти за те, що він минулого місяця убив мотикою її брата Івана Дубика. Настю арештовано разом з її 31-літн. братом Олексою, що намовив її до злочину.

— **Краєва хроніка.** На залізничому шляху в Башині Долішній пов. Любачів погиб 50-літній глухонімий Станислав Шуба, що будучи глухонімим дістався під надіжджаючий потяг. — До мешкання Сруля Бера, рільника в Біберці, присілку громади Лімна добромильського повіту, добувся в ночі два грабіжники і зажадали грошей. Стрінувшися з відмовою, один ранив його смертельно вистрілом, після чого оба втікли в Бер чезабаром помер. — В Гутиску коло Дубецька перемиського повіту знайшли тіло бездітної вдови Каролини Ліс, яку хтось вдушив і повісив на дереві.

— **Полісся висихає.** З Пінська повідомляють про незвичайно низький стан води в ріках Полісся, неспотований досі ніколи в тій порі року. Є ріки, що їх руслами люди їздять возами. Це незвичайне явище пояснюють меліорацією поліських багон по совітському боці.

— **Завалилася стеля у шпиталі.** У міському шпиталі в Лодзі завалилася стеля над одною салею, в якій було 20 хорих. Ліжка з хорими винесено завчасу, як стеля почала тільки гріщати, але все таки два хорі знайшлися під легким румовищем. На щастя їм нічого поважного не сталося. Стеля завалилася з причини хибної будови. Справою занялася влада.

— **Людина зі серцем по правому боці.** До одного лікаря у Варшаві зголосився 28-літній гастрономічний помічник Тадей Хлєбовський, нарікаючи на брак апетиту. Лікар оглянув його і ствердив, що Хлєбовський має серце по правому боці грудей. Його піддали рентгенольогічним дослідам у шпиталю, де стверджено те саме. Цікаве, що Хлєбовського звільнили свого часу від військової служби з причини слабого серця, при чому лікарі, які оглядали його при бранці, сказали, що він взагалі не має серця.

— **Лавреатка літературної нагороди м. Варшави.** Конкурсовий суд літературної нагороди міста Варшави признав нагороду за 1937 рік Марії Кунцевич за загальну літературну діяльність, перш усього за праці звязані з Варшавою. Першу повість лавреатка написала в 1926 р., найвизначнішу п. з. „Чужинка" тому два роки.

— **Обірвався балькон з людьми.** В місті Сосновці обірвався бальком другого поверху і впав на подвіря. На бальконі находилося пятеро осіб, що поломили собі руки, хребти та ноги. Одна особа, служниця Ант. Сліва померла на місці, інших відставлено до шпиталю.

— **Операція гермафродита.** У шпиталі суспільної обезпечальні в Ясах лікар д-р Плачінтяну перевів сенсаційну операцію на одній людині, що мала усі познаки двополовости. Лікар вирізав всі залози та органи, які зробили з дівчини хлопця. Операція тревала одну годину і вдалася. В медицині це одинадцятий випадок, що лікареві вдалося при помочі операції усунути двополовість.

— **Шахове змагання** між Альохіном і Еве за світове мистецтво перехиляється дальше в користь першого. 14-та партія, розіграна в голяндській місцевости Цволе в днях 6. і 7. ц. м., скінчилася знову перемогою Альохіна після 52-го ходу. Стан після тієї партії: Альохін 8 і пів, Еве **5 і пів.**

За долю наших найменших.

В пятницю минулого тижня відбулися Загальні Збори Т-ва „Українська Захоронка" в салі Бесіди, що піклується нашими найменшими. Збори відкрила і ними проводила голова п-і **С. Ракова**. Зі звіту голови, секретарки п-і Н. Макарушкової і касієрки п-і А. Стефановичевої присутні довідалися, що Т-во „Українська Захоронка" веде у Львові 7 дошкіль, 4 захоронки, дві харчівні та 8 півосель. В самих дошкіллях було 338 наших найменших. В захоронках не лише виховують дітей, але і підготовляють їх до школи. В обох харчівнях видали у звітовому році 145.000 обідів. Щодня харчівні видають по 380 дарових обідів для найбідніших учеників народніх, середніх і фахових шкіл. Крім того на вакаціях Т-во вело у звітовому році 8 півосель, в яких знайшло батьківську опіку 650 найбідніших дітей. Річні видатки Т-ва сягають 60.000 зол. Т-во сподіється, що українське громадянство підтримає вповні морально і матеріяльно жертвенну працю Виділу так, як його щедро підтримує Митрополит Шептицький.

Присутні вибрали під голосні оплески одноголосно головою Т-ва **п-ю С. Ракову**; до Виділу пані: **Павлову, Макарушкову, Стефановичеву, Целевичеву, Терпилякову, Копачеву, Лончинову і Терлецьку.**

Вкінці слід згадати, що п-і М. Пастернакова виголосила цікавий реферат на педагогічні теми, п-і О. Целевичева організаційний реферат.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 11. XI. год. 8. веч. „Нірнберзька"; абонам. неважний.

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Вчора неділя".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 11. XI. год. 7. веч. Свято Незалежности, вистава для безробітних.

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РАДИМНО:

11. XI. Ніч під Івана Купала.

Тільки „Феномен" дає 50% ощадности струму

при повній видатности і світовім засягу, завдяки застосуванню ревеляційного укладу „Економізатор Струму". Телефункен-Феномен Мз. зуживає 25 ватів струму себто стільки, що мала жарівка. Ощадність на струмі є коло зол. 3.60 місячно, що становить 18% місячної рати за цей відбірник. „Економізатор Струму" є застосований лише в супері Телефункен-Феномен Мз., роблячи з нього найощаднішу супергетеродину на ринку; а завдяки високим технічним прикметам, величавому тонові, низькій ціні, вигідним сплатам, становить найвідповіднішу супергетеродину для всіх! СУПЕР ФЕНОМЕН з „Економізатором Струму".

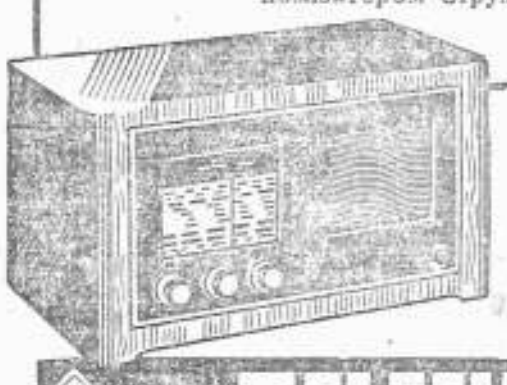

Ціна зол. 289.— за готівку. На рати: завдаток зол. 20.— і 16 місячних рат по зол. 20.—

Radio TELEFUNKEN

гармонія тонів - символ якости

— **На є байдуже скільки струму зуживає радіо.** Високо-вартісна супергетеродина, що зуживалаб струму малої жарівки, відповна була мрією радіослухачів. Саме таким відбірником є тільки єдиний супер Феномен. Завдяки укладові „Економізатор струму" дає він 50% ощадности струму при повній видатности і світовім засягу. Різниця рівна коло зол. 3.60 місячно. Хто купує супер Феномен Мз. і платить за апарат місячну рату зол. 20.— в дійсности платить тільки зол. 16.40, бо різницю зол. 3.60 заощаджує на струмі. Це велика різниця, бо вже за кілька літ, через економію амортизацію можна мати цей відбірник даром. Тимто широкі кола радіоаматорів прийняли зі захопленням вістку про появу на ринку цього феномену радіової техніки. Незвичайна, вперше добута 50% ощадність струму стала революцією для відбірників цієї класи. Супер Феномен Мз. супергетеродина з вищесказаними технічними вартостями, знаменитим тоном, низькою ціною — є він найвідповіднішим для всіх радіоаматорів. Телефункен Супер Феномен Мз. з укладом „Економізатор струму" коштує зол. 289.— за готівку, а на сплати при вкладі зол. 20.— сплата на 16 місяців по зол. 20.— місячно. Варта також підкреслити, що в місцях, де пристосовують огранничники струму навіть найменший 50-ватовий відбірник зовсім вистачає користати рівночасно з радія і зі світла.

— **Фальсифікати** хоч і стараються під оглядом опакування, форми та барви наслідувати оригінальну Аспірину, одначе... **як добрий засіб мусить бути Аспірина.**

—o—

„СТРОННІЦТВО НАРОДОВЕ" РОЗВЯЖУТЬ У ЦІЛІЙ ПОЛЬЩІ?

У варшавських політичних колах кружляють поголоски, що влада розвяже ендецьку партію „Стронніцтво Народове" в цілій Польщі за бойкот державного свята в дні 11. листопада і за загострення курсу проти уряду. Офіційний орган „Стронніцтва Народового" виясняє, що „народовци" не можуть іти в поході дня 11. листопада з селянськими і робітничими організаціями, бо в них не обовязує арійський параграф.

Зі судової салі.

ІЩЕ ЗАМІТОМ ПРИНАЛЕЖНОСТИ ДО ОУН.

Львівський суд присяглих розглядав учора справу 6-ох українців, яким акт обвинувачення закинув приналежність до ОУН; трьох із них засудили (Миколу Футуйму на 3 роки, Павла Хому — на 3, Мирона Гайдука на 2), 3-ох увільнили (Мирослава Цьону, Богдана Цапка і Богдана Конаховича). Боронили д-р К. Паньківський, д-р Ст. Шухевич і д-р Гриньовський. Обвинувачував віцепрок. Мінасович.

ПІДВИЩИЛИ КАРУ СПІЛЬНИКАМ ДОБОШИНСЬКОГО.

В середу 10. ц. м. апеляційний суд у Кракові оголосив присуд у справі учасників нападу на Мисьленіце. Апеляційний суд затвердив присуд першого суду з тим, що підвищив кару П. Тильці на 10 місяців вязниці, А. Плонці і К. Кноткові з одного року на півтора року та Я. Квіяці з 1 року і 8 місяців на 3 роки. Крім того усім засудженим відмовив припинення виконання кари.

ПРИСУД НА СТАШИСА.

У Вильні покінчився відомий процес проти литовського діяча Константина Сташиса: засудили його на 1 рік вязниці і 10.000 гривен ві заміною — якщо годі би стягнути гривну — на 6 місяців вязниці; слідчий арешт від 23. червня ц. р. враховано. Прокуратор заповів апеляцію.

Спорт.

ОСІННИЙ БІГ НАВПРОСТЕЦЬ.

В дні 14. ц. м. улаштовує Карпатський Лещетарський Клюб осінний біг навпростець на трасі 3.5 км. Старт зачнуться в год. 10. на площі Сокола-Батька. Зголошення змагунів перед стартом.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, воробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Салямандра"

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави", „Їносія, затажок скришія".

АТЛЯНТИК: „Гальва" з участю Ванд. Бандрівської-Турської та Л. Кенури.

ВАНДА: „Білий янгол", „Сьогодні вечором у мене".

ГРАЖИНА: „Шевацятнайтчик" з Ліль Даговер.

ЕВРОПА: „Іх сто й вона одна" (І. Дурбіна).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Злахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолулю", „Забута симфонія".

МЕТРО: „Шаржа легкої бригади".

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.

МУЗА: „Камелієва дама".

ПАКС: „Пісня вогнища" з Іваном Кемурою.

ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смоєрська, Бодо).

РАЙ: „Баронд Кармен" із Мартою Еггерт.

РІЯЛЬТО: „Карієра панни Іванни".

СВІТ: „Прокляте місто", „Тиждень перед шлюбом".

СТИЛЬВЕ: „Одна поверх вище" і ревія

ТОН: „Трафальгар".

УТІХА: „Цигаиське дівча" з Фліпом і Флопом і ревія „Військо йде".

ХИМЕРА: „Ти що в Гострій святим Брамі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 6).
„Рен".

ВОВНИ — наймодніші гатунки і колірн — ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів, ул. Сикстуська ч. 2 (побіч брами). Безплатна наука, найновіші журнали.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 11. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 19.10 форт.; БУДАПЕШТ 12.05, 20.30, 21.00 Циг. музика, 18.00 Вок. концерт, 22.00 Сальон. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Спів, Гелімер-Крінін сопран. 21.40, 22.00 Оп. арії; Спатару тенор; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальські мельодії, 16.00 Музика, 18.00 Пісні та балади Шумана, Брамса, Ліпе; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. Концерт. 20.30, 22.10 Розр. музика; ПРАГА 17.20 Спів, 20.55 Італ. музика; РАДІО ПАРІ 20.00 Камер. музика, 21.30, 22.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 Комедія, 22.15 Форт.

Пятниця, 12. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 19.10 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні; циг. орк.; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 Баскійські пісні; ВІДЕНЬ 12.25 Форт., сопран. 17.00 Для дітей, 19.25 Пісеньки, техн. музика, 20.05, 21.00 Комедія Несторя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 22.20 Орх., барит., форт., сяр.; КОШИЦІ 14.00, 18.00, 18.15, 18.20, 18.45 Для Закарпаття (у програм. спеч Гренджі-Донського „Внук"; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30, 21.00 Розр. музика, 22.10 Камер. музика; ПРАГА 12.35 Військ. орх., 14.00 Циг. орх., 16.35 Дутий квінтет, 19.30 20.00, 21.00 „Міньон" оп. Томаса; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні; РИМ 18.15 Вок.-інстр. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля прінчінесса ді Ту Бек" оп. Гальта.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 11. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Воєнські пісні й марші; 10.10 Легіонові відгомони, концерт орх., хор; 10.40 Фрагменти з військ. ревій; 12.03 Танки у вик. орх. і хору; 13.00 Співають, говорять і грають „Шлеські вакульки" вес. ревія для дітей; 13.30 Розр. музика, орх., спів; 15.00 Воля, радість і пісонька; 16.30 Солісти: контр. альт. скрипка, форт.; 17.15 Промова; 17.30 „Вогні чорної рожі" повість, муз.; 18.00 Твори Падеревського; 18.45 Фрагм. із творів Пілсудського; 19.00 Театр Уяви: „Пісня буднів"; 19.45 Концерт орх.; 20.35 Веч. денник; 21.00 „Король Локетек" оп. Цмушевського; 22.30 Танк. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 12. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: Одна день із дитячих літ Шопена; 11.40 Мусоргський: Фраг. з оп. „Борис Годунов", пл.; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник, Словно-муз. авд.; 12.30 Фрагм. з військ. вправ на Мокотові; 13.45 Бійяне праці ОЗН у Сх. Галичині; 13.50 При чорній каві, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Репетиції поезій льв. поетів; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Це було справді": Фатальний горнець, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорнин; 16.15 Сальон. орх., 16.50, 18.35, 19.50, 21.50 Актуальна гутірка; 17.00 Прилудна бібліотека; 17.15 Сестри Буреські у своєму репертуарі та Ч. Качинський, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Пісні вікен. Г. Кутна-Гесель сопран, у супр. форт.; 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для села: Харч зимою, Хліб. скринька; 19.00 „Пані Віцегеронтова" старосвітський курант на осн. Лядя. Ляво; 19.30 Старо-італійські пісні у вик. А. Шлемінської в супр. форт.; 20.00 Симф. концерт, форт., спів, орх., 21.20 Веч. денник; 21.35 Легка музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 10. листопада 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·43, 90·60, Доляри американські 5·27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 294·22—292·50, Франки фр. 18·24—17·74, Франки швайцарські 123.10—122·30, Фунти англ. 26·57—26·41, Гульдени данц. 120·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 118·54—117·70 Кор. норв. 133·43—132·45. Корони шв. 136·98—136·00, Ліри, італ. 11·74—11·60, Марки фінланд. 11·74—12·20, Марки нім. 115·00 — 115·60, Шилінги австр. 98·50—97·50, Теньо Аг. 26·20—25·90, Марки нім. срібні 121·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·25, 56·00, 3 інв. 1 ем 70·50. серія ненот, 3 поз. інв. 2 ем. 82·00, серія ненот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 39·10, 39·40, 4 консол. 59·75

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 10. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. нкл. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. нкл. з опак. 3·00 зол.
молоко . . . . . 17—18 сот.
яйця (копа) . . . . . 4·70—4·75 зол.

Тенденція звишкова на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

Зложили в нашій Адміністрації К. Ортинський, Поваличка, зол. 1.— на **„Рідну Школу"** і зол. 2.— на **„Фонд допомоги академічній молоді"**. А. Мировичева, Дуба, зол. 4.— для **„Юлії"**; о. Кость Александрович, як збірку в церкві в Кожичах зол. 10.— на фонд допомоги академічній молоді.

Подяка.

У безмежнім горю, яке з волі Всевишнього навістило нашу родину, забираючи нам найдорожчу Людину, бл. п. ТЕОДОЗІЮ БОДНАРУКОВУ, висловлюємо нашу глибоку подяку всім, що причинилися до звеличання похоронів та старалися доказами свого співчуття нас потішити.

Дякуємо гаряче Всеч. о. парохові Іллі Галаралишинові за те, що відвідував Покійну в часі недуги та відвів Її на місце вічного спочинку. Всеч. оо. М. Цурковському, М. Матковському і От. Хіріївському наша щира подяка, що причинилися до звеличання похоронного обряду. Зокрема висловлюємо глибоку подяку Всеч. о. Проф. М. Цурковському за відправу панахиди над домовиною і за теплу надгробну промову. Старшині Круїжка Р.Ш., Управі і Учит. Зборові шкіл Р. Ш. дякуємо з глибини душі за поміч у часі недуги і похоронів, за щирі слова співчуття та за вінки зложені на дорогій нам могилі. Дорогій дітворі та всім теперішнім і бувшим ученицям шкіл Р. Ш., що разом з Всеч. о. Катихитом взяли участь у панахиді і похоронах та злożили вінки і квіти на могилі, наша найщиріша подяка. Філії Союзу Українок щире Спасибіг за слова співчуття і вінок. Великим Приятелям Покійної: Вп. ІПП. Дир. Марії Ковалевій, Стефі Костинівій, Марії Мумській, Вол. Волянському та інж. М. Хомишинові наша гаряча подяка за часті відвідини Покійної й останні прислуги в часі її недуги і похоронів. Щире дякуємо всім, що своїм гарним, хоч і сумним співом провадили Покійну в її останній життєвій дорозі. Зокрема висловлюємо глибоку подяку Вп. П. Диригентові Е. Пасіці, що не зважаючи на труднощі зорганізував хор і віддав дорогій Людині останню прислугу. З цілого серця дякуємо Вп. ІПП. д-рові Ів. Левицькому і д-рові Вас. Дмитречкові, що опікувалися Покійною і доклали всіх зусиль, щоб Її нам урятувати. Вкінці щире Спасибіг усім Знайомим, що висловили нам своє співчуття і взяли участь у похоронах.

Отрий, у листопаді 1937.

Муж, Син і Рідня.

Подяка.

Прибиті тяжким горем після смерти бл. памяти ЮЛІЇ з МЕДВЕЦЬКИХ ЛЮБІНЕЦЬКОЇ складаємо щиру подяку всім тим, які за життя Покійної прийшли до Неї з потіхою, а по смерти віддали поклін Її тліннім останкам. В першу чергу дякуємо лікарям: Вп. Проф. Д-рові Панчишинові і Вп. Д-р С. Коренець за дуже совісне лікування, зокрема Д-р С. Коренець за безкорисну і незвичайно дбайливу опіку над Недужою в Її тяжкій на жаль невилічній недузі. Дальше щиро дякуємо Спасибі Високопреп. Отцям: о. Затикові Ч. Пр. Іяб. за сповідь і уділення Покійній Найсв. Тайн, о. капол. Лопатинському парохові і о. капол. Давидовичеві, що не жалував труду приїхати з Рогатина за проєід у похоронах, о. проф. Хоминовї, о. проф. Жданові, о. проф. Горчинському, о. проф. Василеві за участь у похоронах, зокрема о. проф. Жданові за відправлення панахиди й Поминального Богослужения. Складаємо теж щиру подяку Високопреп. Ігуменатові СС. Василіянок при вул. Потоцького ч. 95 за сердечні вислови співчуття, зокрема Дирекції, Учит. Зборові та ученицям Захоронкарської Семінарії СС. Василіянок за улаштування Панахиди та Поминального Богослужения і участь у похоронах. Вкінці пересилаємо щире Спасибі Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим за устні та письменні вирази співчуття і проводи нашої Найдорожчої Мами і Бабусі на місце вічного спокою.

Емілія. Фалина — доньки, Рооман, Северин — сини, Герміна — синова, Евген — зять, Юрко — внук.

КУПНО - ПРОДАЖ

МАШИНИ до шиття, до писання найдешевше продає — Патицький, Львів, Чарнецького 10. 1354 5—5

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправа, шведські примус, прилядля, Рейчнер, Легіонів 37. 2003 5-15

УВАГА! Найдешевше купите всяку бижутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 11-15

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, празецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 4—13

НОТИ вживані і нові поручає склад нот Брандлера, Баторія 16. 2048 2—

МАШИНУ писальну „Ремінгтон" українську, 100 зол. продає „Механіка" Львів Городецька 23. 2—2

ФЛЯНЕЛЕВІ ПІЖАМИ в паєн у 12 гатунках, жіночі і мужеські 8.90—13.80. Вигадливі мужеські бонжури 9.80—16.80, плащі рапіі 13.80—16.80. Фабрика білля „Астра", Сикстуська 2. 2040 1—7

ВОВНЯНІ райтузи 2.00, гетрові 4.90, теплі комплети мажестік (сорочка і майточки) 1.90, фланелеві піжами 3.50 та все для дитини „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 1—7

ТАДЕЙ ГОРОВІЦ, Львів, Жовківська 71. Телефон ч. 270-11, **Філія вул. На Байки 15.** Фарби, лякери, покости, хемікалія, технічні і господарські артикули, анілін, олії, смари до машин, приладдя малярське, столярське і ін. 2052 1—5

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ на бюро або мешкання в центрі міста покій з кухонкою, електрика, газ, вода, осібний вхід. Відомість канцелярія вдп. Жванковського, Сикстуська 38. 2—3

МАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АБСОЛЬВЕНТА торговельної школи, що пише справно на машині приїму негайно. Іванишин, Городецька 23. 2—2

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з 10.000 зол. прийме рентом не підприємство. Зголошення під „Виробництво" до Адм. 2054 1—3

РІЖНІ

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а.** тел. 224-81. 1959 7-30

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, навпаки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця Павлишина, Миколяша, приймає в комісі і продає мужеську, жіночу гардеробу, лиси, тхорі і т. п. 459 3—4

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 3—10

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпереднішіше направить фірма П. Карпинець, Домінікапська 7. Купує золото, срібло.

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина вирібня „Ібіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 7-20

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Преціозія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 5—10

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохідне перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціальні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 26—40

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піяніно

І. Беттінг і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 15-30

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

СЛЮСАРСЬКО - МЕХАНІЧНИЙ ВАРСТАТ

виконує направу моторів і швайсування всілякого роду частин

ВОЛОД. СЕНЕДЯК

Львів, ул. На Байках 11. 4-4

Тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролєти і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 19—40

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 12. листопада 1937. Ч. 249

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Примирна заява чи нова образа?

(Передова стаття).

Дипльомат. невдача Літвінова в Брюсселі.

Бомбовий замах в Ірляндії.

Державний переворот у Бразилії.

Новий устрій буде тотальний і корпораційний.

Японці заняли Путун.

Воєнні суди в Палесткні.

В Сусп Обезпечальні не вміють по українськи

Відкриття товариського сезону.

(Фейлєтон Галактіона Чіпки).

Вістки зі Стрілиськ, Перемишля і Заліщик.

Сторінки: Жіноча, Без політики.

„Мішані“ подружжя.

Буде лагідна зима.

Ч. 249 (14.793). Львів, пятниця 12. листопада 1937 Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Беншу Чеських Легіон.
Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Поголоски довкола протикомуністичного пакту і польське дементі.

Авас приніс вістку, що совітський шарже д афер у Варшаві Віноградов заявив мін. Бекові, що

коли би Польща приступила до протикомуністичного пакту, СССР уважав би це ворожим актом супроти себе.

ПАТ заперечує цю вістку і додає, що така интервенція була би зовсім безосновна, бо польський уряд кермується у своїй політиці виключно вимогами польської державної рації.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ПРАЗІ.

Італійський посол у Празі зложив чехословацькому урядові протест проти нападів на фашизм і Мусоліні, на які дозволили собі деякі комуністичні посли у празькому парляменті, забираючи голос у справі римського протоколу.

Чому Літвінов покинув брюссельську конференцію?

ДИПЛЬОМАТИЧНА НЕВДАЧА.

З англійських кол ось як пояснюють причину негайного виїзду Літвінова з Брюселі: Літвінов домагався бльокади Японії — тому рішуче супротивилася Велика Британія, опісля і Франція. Крім того мін. Іден заявив, що Англія бажає втягнути до переговорів у справі Далекого Сходу також Італію та Німеччину. Літвінов — як кажуть, — заявив перед виїздом з Брюселі, що на його думку брюсельська конференція розбита.

ЧИ ФРАНЦУСЬКО-СОВІТСЬКЕ НАПРУЖЕННЯ?

„Івнінг Стандард" ось як пояснює виїзд Літвінова з Брюселі: Він запросив французького міністра закорд. справ Дельбоса, щоб він підчас своєї подорожі до Варшави вступив до Москви, доказуючи живучість франко-совітського договору.

Мін. Дельбос відповів, що він — подібно як і решта французького уряду — уважає, що під цю пору поїздка до Москви була би неоправдана, бо робила би враження небажаної демонстрації.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

Японія домагається роззброєння Китаю?

Токійський щоденник „Кокумін", орган військових і фінансових кол, подає, що Японія готова замиритися з Китаєм, якщо він заключить з нею договір про спільну протибольшевицьку боротьбу та якщо зрезигнує з правильної армії, заступаючи її протикомуністичною міліцією, що не мала би летунства, артилерії, ані навіть скорострілів.

Крім того міркують, що Японія зажадає благної концесії під Шангаєм та зміни статуту міжнародньої концесії.

ЯПОНСЬКИЙ УРЯД ВИСЕЛИВ КОРЕСПОНДЕНТА ТАСС-А.

Як подає „Шімбуну Шімбун", токійський уряд виселив з японської території директора японського відділу ТАСС-а Андрія Нагоя за те, що він збирав і висилав до Москви недозволені інформації.

ЯПОНІЯ ВИПОВІСТЬ ДОГОВІР 9-ОХ?

„Ніші — Ніші" твердить, що японський уряд хоче виповісти договір 9-ох держав, бо тепер уважає його безвартісним.

ЯПОНСЬКИЙ ВОЖД ПЕРЕПРОШУЄ.

Начальний командант японських військ під Шангаєм відвідав команданта британської ескадри і висловив жаль з приводу зранення британського амбасадора і кількох вояків.

Льорд Галіфакс їде до Берліна.

„Івнінг Стандард" приносить вістку, що член британського уряду льорд Галіфакс, льорд-президент тайної ради, виїде небавом до Берліна. Він розмовлятиме з Гітлером мабуть на тему обмеження німецьких збройонь, за що Англія дала би Німеччині підмогу фінансову. Кольоніяльних питань правдоподібно не будуть вони торкатися.

Воєнні суди в Палестині.

Нині появився розпорядок мандатної влади, що вводить від 18. ц. м. на території цілої Палестини військові суди, зложені з трьох старшин. Вони розглядатимуть справи саботажів, збройних нападів і посідання зброї та муніції; за ті провини загрожує кара смерти.

Начальний командант британських військ у Палестині затверджуватиме присуди воєнних судів; ніякого відклику від них не буде.

ҐПУ хотіло схопити Керенського?

Паризька поліція викрила тайну телєфонічно-підслухову стацію, з якої агенти ГПУ підслухували розмови Керенського в помешканні його приятеля Зензінова, де відбувались також засідання редакції еміграцького часопису „Нова Росія".

Провідник викритої ячейки ГПУ втік. Два її агенти, Боневіст і Бікар призналися у слідстві, що ГПУ плянувало схопити Керенського до СССР.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Присилайте передплату!

Примирна заява чи нова образа?

Львів, 11. листопада 1937.

Секретаріят Порозуміння Польських Суспільних Організацій оголосив велику заяву, яка торкається польсько-українських відносин та викликала відразу на сторінках преси найріжнородніші коментарі (гл. „Діло" ч. 246 з 7-го ц. м.). „Газета Польска", міродайний орган проурядової верхівки, нині центральний орган ОЗН, присвятив тій заяві навіть цілу передову статтю, вбачаючи у виступі Секретаріяту Порозуміння „новий етап" не тільки у хронольоґічному, але й мериторичному сенсі". Та заява справді редагована в той спосіб, що готова викликати чимало баламуцтва: типова заява, що може стати джерелом безлічі непорозумінь. Саме цей мотив спонукує нас ближче їй приглянутись, дарма, що в першому моменті — щиро признаємось — не мали того заміру.

Не мали того заміру, бо всі ті, що думають політичними категоріями та признають тезу, що не доктрини рішають про долю світа, лише люди, — мають звичай у першу чергу питатись „хто?" І ось, глипнувши тільки на підписи під отою відозвою, мусить кожного українця огортати зневіра і — зануда. Станіслав Грабський — старий смертельний ворог українства, старий послідовний політичний русофіл, грабар українського народнього шкільництва, який видістав згоду віцепреміера Тугута на т. зв. шкільний мовний закон із 1924 року переконавши його, що це „концесія для українців", а потім у пресі сам цинічно заявляв, що йому „вдалося знищити українське шкільництво", той сам Грабський, який, як голова закордонної комісії у соймі сховав до кишені й затаїв телеґраму про зобовязання не висилати армії Галлера проти українців, той сам Грабський, який підчас світової війни отверто чванився, що „коли поляки візьмуть владу в Галичині — до 25 літ не стане українців", той сам Грабський, який підчас російської окупації казав про Галичину, як „колебку росийскосьці", а ще недавно приймав і ревізитував совітського консуля, Ст. Грабський, якого назвисько стало синонімом ненависти до всього українського. Далі: проф. Ромер, який не цурався тенденційно підібрати, повитягати і відповідно зіставити статистичних даних, на те, щоб подати наскрізь фальшивий образ дійсного стану українського національного посідання, з промовчанням, що таке українці вже мали та що за польських часів втратили, на те, щоб оте фальшиве поняття про дійсний стан речі вмовити в несвідомих своїх земляків і нацькувати їх на спільний антиукраїнський виступ, що такого шуму наробив у цілій Польщі. Далі: ксьондз Шидельський, колишній член польської хадеції, котрий як посол ББ у своїх виступах на терені сойму виявляв найбільшу непримиреність і нетолерантність супроти всіх, якихнебудь, українських вимог. Далі — такий п. Андржей Вітос (брат Вінцентого), польський кольоніст, що у своїх виступах на терені краю виявляв ту саму непримиреність і нічим ніде та ніколи не показав найменшої своєї доброї волі трактувати українську проблєму, як щось інше, як лише українську землю, що її можна кольонізувати поляками з заходу, і який раптом виступає як представник місцевого громадянства. Чи це все люди, які взагалі мають моральний мандат складати якінебудь заяви в українській справі? Чи це люди, зі словом яких українці взагалі можуть рахуватися? Чи їхні підписи не обезцінюють відразу всякого документу,

що торкається також українських справ і чи не надають йому згори, самим фактом свого назьниця, своєрідного посмаку?! Чи це не ельди, які згори своїми назвиськами дискредитують саму ідею про порозуміння з польським громадянством?!

Другий момент, який кидається зразу в очі, коли тільки читати ту відозву, це термінологія. „Корисне унормування відносин польсько-руських і польсько-українських може бути переведене тривко тільки місцевим польським громадянством у його безпосередніх взаєминах з руськими чи українськими групами населення". „Русини і українці" — кажеться в іншому місці. І ми не знаємо, як автори тієї відозви розуміють ті терміни. Коли вважають їх тотожніми, коли вважають їх що це те саме, то кажуть правду, хоч не знаємо, чому тицяти нам назву, яку ми вживали колись, але сьогодні вже не вживаємо. Але коли вони гадають, що це якісь дві окремі національні групи, та ще й собі рівні і рівнорядні, то вибачайте: може в інтенціях п. Ст. Грабського є творити тут російську національну меншину і перетворювати в неї т. зв. галицьких москвофілів, які є „старорусинами" для нього, а „русскими" для москалів, але це така засаднича справа, що на такій площині ніхто з українців, який має до себе пошану, дискутувати не буде. Гадаємо, що й ніхто з підписаних на тій відозві не дискутував би з українцем, який звертався би до нього зі словами: „можна тривко миритися зі шльонзаками чи поляками..."

Врешті третя справа: Секретаріят Порозуміння вже не вперше робить диковинні натяки на ніби неясне становище українського громадянства, зорганізованого у легальних партіях, установах і організаціях, до ОУН та всякої підпільної роботи. Маємо враження, що автор отих відозв (якщо він один) або зовсім орієнтується у цих справах, або вважає, що історія починається від нинішнього дня і від даної заяви. Колиж він знає, як стоїть справа і всетаки на свій лад справу накручує — то це ще прикріше.

Річ у тім, що це не є справа ані нова, ані така, яка щойно вимагає якихось заяв чи взагалі якоїсь зміни в існуючому стані. Бо справа відношення українського легального світа до підпільного викликувала в українському народі глибокі потрясення, переходила різні еволюції і дізнала вже свого завершення поверх 7 літ тому. І це сталося без ніякого натиску з польської сторони, бо на вирішення такої **внутрішньо-української справи** ніякий натиск ззовні не може мати впливу: це справа української політичної думки, справа розуміння українського інтересу українськими патріотами і справа нашої тактики, яку можемо вибирати тільки ми самі. І ми самі, все українське легально зорганізоване громадянство зайняло ясне і недвозначне становище до діяльности ОУН і того становища не змінило ні на мить. У цій справі існує вже у нас ціла література, були ведені цілі пресові кампанії, був час, коли ні одні збори, ні одні сходини, ні один дискусійний вічир у Львові та в краю не міг цієї справи оминути. Забірали в ній голос усі наші церковні владики, окремо Митрополит та всі чільніші громадяни. І коли хтось всіх цих фактів не знає і коли для когось все ще ця справа неясна та викликує в нього якісь претенсії — то на це нема ніякої ради. Для гарних очей пп. Грабського—Ромера українське громадянство та його відповідальні представники не будуть себе принижувати і викликувати враження, що під польським диктатом визначують наново напрями власної ідеольогії і тактики, ті самі, що їх давно вже визначили.

Після тих засадничих моментів відозви, які мусять кожного українця найбільш насторожити супроти того цілого виступу, є там ще дві справи вужчого мериторичного характеру:

Секретаріят Порозуміння явно і славно заявляє, що „змагає до того, щоб утривалити польську культурну й національну експансію над непольськими націоналізмами у Східній Галичині (Малопольщі)" та що „польське громадянство хоче запевнити тривку перевагу польської культури і цивілізації". Очевидно, що до цього польське громадянство завжди змагало — і так само очевидню, що українське громадянство мусіло і надалі мусить проти тих змагань боротися. Ця остання правда така ясна, що й самі автори тієї відозви признають її: вони признають за українцями теж право до боротьби за свою культурну експансію та ставлять тезу, яку й ми давно пропагували, а саме про потребу свобідного суперництва культурно-господарських змагань. Але ми казали: без активної інтеренції державно-адміністраційного апарату, а пп. з Секретаріяту Порозуміння цю „дрібничку" промовчують. А однак яке суперництво можливе в умовинах, коли ввесь державно-адміністраційний апарат, включно з особами воєводів і старостів, активно заангажований виключно тільки в акції культурно-господарської експансії одного польського народу, коли провідники краєвої адміністрації кидають на терези „суперництва" свій особистий авторитет, пропагуючи та ініціюючи культурно-господарські плани тільки у користь одної сторони?! Тому ця справа може станути на твердий грунт з добром для обидвох громадянств і для вирішення національної проблеми тільки тоді, коли одночасно переможе в польській прилюдній опінії і в цілій польській державній системі думка, що держава і її апарат це чинник надрядний, який має дбати, щоб дійсно, не тільки на папері, обовязувала засада „паньство есть добрем вшисткіх обивателі" та щоб дійсно не було поділу на ріжні категорії громадян.

І тоді можна буде говорити і про суперництво культур та громадянської активности і про „співпрацю для господарського та морально-суспільного поступу цілої людности Східної Галичини (в ориг. Малопольщі)". Бо не уявляємо собі, як та співпраця практично можлива в таких умовинах, коли напр. самоуправа стала фікцією, коли навіть у повітах з безоглядною українською більшістю українські радні є в меншині, коли українських солтисів і війтів взагалі дуже мало, а польські зверхники самоуправи, особливо голови повітових виділів (старости) стоять засадничо на становищі — польської національної культурно-господарської супрематії?!

На тлі такої дійсности єдину справді більшу вартість має для нас заява Секретаріяту Порозуміння, що він є проти фізичного насилля над українцями. Бо відносини дійшли вже так далеко, що можна було й того лякатися. Слава Богу — острах відпав. Але на те, щоб заявитися проти метод фізичного насильства — не треба було видавати аж такої великої відозви. Коли вона у поляків викликала враження, що це жест примирости, а в українців, що це чергова обрава, то видно відозва справді — нефортунно зредагована. Вона збільшить число зайвих документів.

ік.

ТОКІО — БЕРЛІН — РИМ.

ВІСТРЯ РИМСЬКОГО ПРОТОКОЛУ.

Коли хочемо оцінити протикомуністичний протокол, що його минулої суботи підписали в Римі представники Італії, Німеччини та Японії, можемо шукати коментарів усюди, лише не... в самому тексті протоколу. Він обмежується до самого ствердження факту, що Італія приступає до німецько-японського пакту з листопада минулого року на рівних правах з обома першими сигнатарями пакту та що вона не від нині веде боротьбу з комунізмом.

Не диво, що вся світова преса з такою увагою розбирає під мікроскопом усі заяви і натяки італійських пів-офіційних кол та преси (що як відомо пише лише те, що собі бажає уряд) і щойно з того відтворює повний зміст потрійного пакту.

Що стверджують ці коментарі?

Перш за все, що пакт отворений для усіх держав, які хотять до нього приступити. Рівночасно висловлюють вони припущення, що до пакту приступить Португалія, національна Еспанія, опісля може ще Мадярщина й Австрія, деякі південно-американські держави, і навіть Польща, Югославія та Швайцарія. Коли 4 перші з вичислених держав приступлять до протоколу — що треба вважати правдоподібним — це піднесе престіж протикомуністичного блоку та відбере йому характер звичайного аліянсу кількох великодержав. Годі забувати, що й Лігу Націй становить на ділі франко-британський кістяк, окружений плеядою другорядних сателітів. Не без значіння було би приступлення до римського протоколу американських держав — та про це опісля.

Друга обставина, що кидає характеристичне світло на римський протокол, це присутність морських і летунських атташе Німеччини і Японії при списуванні протоколу. Коли ще взяти під увагу натяки італійської преси про силу обєднаних воєнних фльот трьох держав, то цей факт дає основу міркувати, що римський пакт має теж тайні військові клявзулі. В цьому врештою не було би нічого дивного. Коли діяльність Комінтерну не обмежується до кольпортажі бібули та до „культурної співпраці", протикомуністичний блок не може вдоволюватись самими сильними словами Гебельса та Розенберґа. Коли Комінтерн диспонує найбільшою армією світу — совітською (абстрагуючи від військової підготови на чехословацькому терені), коли він аранжує на обох кінцях старого світу великі регулярні війни, протикомуністичний блок мусить приготовитись до збройної відповіди на збройні замахи.

Безпосереднім наслідком поширення протикомуністичного пакту буде близька дипльоматична співпраця трьох держав на дипльоматичному терені.

Коли йде про Далекий Схід, годі очікувати глибших змін у цьому напрямі, бо вже тепер Японія користується повною підтримкою не лише Німеччини, але й Італії. Суцільний фронт трьох великодержав виступив ще перед підписанням римського пакту — на брюссельській конференції, де німецький представник не зявився зовсім, а Італія заняла опозиційне становище, обстоюючи японські погляди.

На европейському терені Німеччина й Італія виступають уже від довшого часу вповні солідарно, зате Японія з ними не співпрацювала, не анґажуючися взагалі в европейські справи. Від тепер треба сподіватися спільних виступів контрагентів, у першу чергу в еспанській справі. Для еспанського національного уряду визнання з боку Японії — держави безпосередньо не заінтересованої — мало би досить повагове моральне значіння.

Якщо дипльоматична співпраця трьох великодержав ітиме по тій самій лінії, що дотеперішня німецько-італійська, вона не обмежиться до самого протикомуністичного фронту, лиш обійме також оборону інших інтересів контрагентів. З цієї категорії справ найактуальнішим є під цю пору питання звороту німецьких кольоній. Італія, даючи в цій справі повну підтримку Німеччині, має остільки вигідну позицію, що вона після війни не взяла ні клаптика німецької території. Становище Японії до питання німецьких кольоніяльних ревіндикацій складніше, бо вона брала участь у поділі німецької кольоніяльної добичі, дістаючи як мандатну кольонію кілька груп островів на північ від Нової Ґінеї. Щоби не поставити себе у смішне положення, Японія мусіла би, підтримуючи німецькі домагання, зробити широкий жест і запропонувати Німеччині зворот її тихо-океанських кольоній. Такий маневр не вдоволив би ні одної ні другої сторони, бо віддані острови дрібні і непотрібні для Німеччини, яка шукає просторих теренів для кольонізаційної та господарської експансії. На всякий випадок питання постави Японії до німецьких кольоніяльних домагань вимагає уважної розвязки та дасть трохи праці дипльоматії трьох великодержав.

Що німецько-японсько-італійська співпраця не обмежиться до боротьби проти Комінтерну, на те вказував би переляк преси демократичних держав, яка просто твердить, що римський пакт менше небезпечний для СССР, ніж... для Франції, Великої Британії та Америки. У чомуж ця небезпека?

Коли йде про Злучені Держави, протикомуністичний блок може стати сильним притягаючим осередком для деяких південно-американських урядів, що на велику скалю ведуть боротьбу проти комунізму; розійшлася навіть вістка, що Болівія рішена прилучитися до римського пакту. Активна боротьба проти реальної комуністичної загрози більше приманчива для південно-американських урядів, ніж мрячний, доктринерський, панамериканізм. Через протикомуніст. пакт на американський континент проникає чужий елемент впливи. Це становило би невдачу основної засади закордонної політики Вашинґтону, т. зв. доктрини президента Монро. Анґлійців лякає в першу чергу марево німецько-італійсько-японської фльоти з її двомільйоновим тонажем, що може дати трьом протибольшевицьким державам геґемонію на морі.

Та найбільше причини до схвилювання мають французи: Римський протокол звернений не лиш проти самого СССР, але посередньо — проти большевицьких союзників. Права французька преса, підкреслюючи небезпеку з боку протикомуністичного пакту, обвинувачує дипльоматію в тому, що не вона стягнула на

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка“
Львів, Галицько 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі“ і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Францію цю небезпеку, втягаючи її в союз із большевиками.

Якщо урядові й дипльоматичні кола Парижа і Льондону дійдуть до таких самих висновків, це може звернути велику европ. політику на нові шляхи. Блок трьох мілітарно найсильніших великодержав — це реальна небезпека, але це настільки поважна сила, що деякі чи хтось сподівається розложити її, шахуючи іншим блоком. Французька преса взиває уряд „позбутися большевицької гіпотеки“, себто союзу зі СССР, що стягає на Францію вістря римського пакту. Коли би відтяжити від „большевицької гіпотеки“ Европу, усуваючи СССР з Ліги Націй та взагалі з міжнародньої співпраці, вертаючись до давнього стану ізоляції, це поважно ослабило би можливости Комінтерну, тим самим зменшуючи міжнародню комуністичну загрозу — причину існування протикомуністичного блоку. Якщоб европейська політика пішла цим шляхом, якщо римський протокол довів би до повної елімінації большевиків з міжнародньої спільноти, він сповнив би своє найважніше завдання.

(гал.).

З польських справ.

НАСТРОЇ ПРОТИ ПАРЛЯМЕНТАРНИХ КЛЮБІВ.

Виленське „Слово“ повідомляє, що по останній нараді полк. Коца з послами у справі створення парляментарного клюбу О. З. Н. у соймі зросли настрої між послами проти клюбів. Посли невдоволені, що на згаданій нараді присутні не вибирали членів комісії, яка має опрацювати засади співпраці О. З. Н. зі соймом, лише їх призначили. Посли підкреслюють, що навіть у ББ провідні органи вибирано. І хоч переходила листа, що її підтримував полк. Славек, то в деяких випадках більшість членів ББ. виступала проти кандидатів, яких він підтримував. Вкінці слід згадати, що в середу передполуднем марш. Цар мав тригодинну розмову з полк. Медзінським.

ГОСТРИЙ ВИСТУП ПРОТИ ГЕН. ГАЛЛЄРА І „СТРОННІЦТВА ПРАЦИ“.

Минулої неділі відбулась у Кракові академія, що її уладили ендеки. На академії виголосив політичну промову нововибраний голова ендецької партії адв. Ковальський, який виступив гостро проти „Стронніцтва Праци“ і голови цієї партії ген. Галлера.

ПРОФ. БАРТЕЛЬ НЕ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ.

Виленське „Слово“ пише, що заповіджений приїзд проф. Бартеля до Варшави викликав велике зацікавлення в політичних колах тому, що його прийме през. Мосьціцький на Замку. Політичні кола запевняють, що ця подорож має політичний характер. У звязку з цими поголосками, львівська „Хвіля“ з 11. ц. м. помістила заяву проф. Бартеля того змісту, що до активного політичного життя він взагалі не вертається. Увесь свій час присвячує він науці і викладатиме в політехніці, якщо ендеки дозволять та не будуть бити жидів. Проф. Бартель підкреслив, що їде до Варшави 15. ц. м., бо буде зізнавати як свідок перед судом у процесі Стажинського проти Студніцького.

НОВИЙ ВІЦЕМІНІСТР ОСВІТИ.

Президент Польщі призначив директора департаменту проф. д-ра Ю. Александровича віцеміністром освіти. Проф. д-р Ю. Александрович викладав від 1930 р. до 1936 р. гістольогію та ембріольогію в академії ветеринарної медицини у Львові.

Поклики українських студентів

У СПРАВІ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ ПОДІЙ.

Українські студенти розповсюднюють летючки з такими вказівками щодо свого становища у справі університетського „плебісциту“:

I.

ТОВАРИШКИ Й ТОВАРИШІ!

Від довгих літ у Високих Школах у Львові відбуваються криваві галабурди, що є конкретним виявом політичного розрахунку **чужих неукраїнських політичних сил.**

Українське студентство ставилося до цих подій байдуже і ніколи не давало втягнути себе в гру цих сил.

Ситуація змінилася основно після розпорядку Ректорату Львівського Університету, що під загрозою репресій вимагає від української молоді **заявитися за т. зв. „триподілом“ місць** на викладових салях і вибрати собі одно із цих місць.

Стверджуємо, що концепція цього „триподілу“ покривається всеціло з домаганнями одної із воюючих від довших літ на Високих Школах сторін і, що заявлятися за цією концепцією, **це значить солідаризуватися зі становищем цієї групи** і тим самим ангажуватися у грі, від якої ми досі стояли осторонь.

Голосувати, це значить відступити від нашої дотеперішньої тактики невмішування в гру чужих неукраїнських політичних сил.

В додатку сам плебісцит у своїй засаді так подуманий і встановлений, що ролю Українського Студентства спихає до ролі підрядного чинника, що має послужити як **засіб** до остаточних розрахунків названих уже чужих сил. Це бє по гідності і престіжі української студентської молоді

З уваги на це **Українське Студентство рішило цілковито здержатися від участи у плебісциті**

Тому ні один український студент ані студентка **не піде** до голосування!

Товариші, що заскочені наглим розпорядком і через незнання обовязуючої лінії віддали в пер-

УКРАЇНСЬКІ РАДІО ПРИЙМАЧІ ЕРГОН ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 48

справжня музика живе слово..

ЕДМОНДО ДЕ АМІЧІС. 4

Із записника батька.

Дивлюся на його ручку, обіймаю її, ховаю її всю в мому кулаці, та й усміхаюся, коли подумаю, що так виглядали також руки найстрашніших войовників і наймогутніших у світі мистців. А ця думка веде мене до мого наймилішого уявлення дитячого віку великих мужів. Уявляю собі Гомера, як розпачає тому, що йому вкрали брескву; Цезаря, який тремтить на вид картиці; Данта, що басує на сідлі деревляного коня; Михайла Янгола, що тоді, як батько показує йому статую, є занятий копанням каменя; і паню Бонапарте, яка до майбутнього переможця Европи говорить: „Стидайся! у твому віці, як хто має потребу, говорить, а не занехарює хату в такий спосіб“.

* * *

Коби він став великою людиною! Це сон усіх батьків; і він не є неможливістю. Є нерозгаданою загадкою, гіерогліфом, якого значіння ще невідоме; є словом, з якого написано щойно першу букву; числом незмірної людської льотерії. Ця непевність є найсолодшою справою мого життя. Маю враження, що я є в посіданні загадкової скриньки, в якій може находитися жменя піску, або купа перлин. Наближуюся до тридцятки, і моє майбутне, що починало обмежуватися, ненадійно поширюється; я втратив остачі мрії молодости, віднайшов безконечні надії дитячого віку. Що значить, що мені випадає волосся? Його волосся стає буйніше. Пусте, що я сходжу вдолину. Він іде вгору.

* * *

А якщо він при слабій інтеліґенції і слабих мязах не тільки що не вибється з сірини, ба ще й залишиться одним з останніх поміж сірими? Коли опанує мене така душка, відчуваю непереможне бажання пригорнути його до грудей і засипати його пестощами, немов би молячи вибачення за марну жадобу, яка велить мені мріяти про нього та не такого, яким мабуть йому призначено бути. Чую потребу впевнити його вже тепер, що чим вужче призначене йому в житті місце, тим більше місце він займатиме в мому серці. Думаючи про те, що може одного дня він вернеться зі школи і скаже мені з плачем: я останній — відчуваю надмір любови для нього. Та це не станеться, бо я помагатиму йому в його науці, візьмуся до математики, чуватиму вкупі з ним і переллю в його серце стілько любови, що серце освітить його ум. Якщо осьтут нижче є скарб, то й тут вище щось находиться.

* * *

Діточки є великою потіхою. Хто не знає краще за тебе, бідна, стара наймичко? В родині люблять тебе, та твоя лиса голова, твоє поморщене обличчя, вся твоя особа, спотворена роками, роблять тебе прикрою для тих, що є тобі найдорожчими і грішать тим, що не відплачують тобі тією любовю, якою наділювала ти їх, коли вони були маленькими дітьми, хоча ти так дуже відчуваєш її потребу. Альберт, тепер уже юнак, відвертається нечемно, коли ти наблизиш обличчя до його голови, щоб подивитися на вінети книжки, яку він перегортає. Генрик уже від довшого часу не дозволяє, щоб ти вязала йому краватку, щоб не чути було твого віддиху і доторку твоїх рук; а коли хочеш поцілувати Аделайду, дівчатко, яке ти стілько років носила на руках і забавляла такими численними оповіданнями в часі довгих зимових вечорів, мусиш цілувати крадькома у сні, щоб тебе не відштовхнула від себе. Є тільки одна істота на світі, яка не мехтує твоїми пестощами, яка любить твою лису голову і твоє поморщене обличчя, яка не платить тобі невдякою і гіркотою, а нею є трьохрічна дитина. — „Ернеста, — каже вона, цілуючи тебе в уста, — ти гарна“.

* * *

І водно вертаюся до думки про красу. Я не вірив, щоб батько, попри почування, яке всі розуміють, зміг плекати в собі почування для своєї дитини, таке споріднене з почуванням різьбаря для своєї статуї. Я таксамо з тремтінням підглядаю вираз того, хто споглядає на неї, пояснюю усміщки і пояснюю признання, як той мистець, непевний щодо свого твору. Кожна риса його краси видається мені заслугою моїх рук, кожна хиба наслідком мого недогляду. Кожного дня зринає передомною у відмінному вигляді. Дивлюсь на нього раз-у-раз, просто в лице, з профілів, ззаду, спереду, згори, здолини; поправляю очима деякі його риси, дивуюся, роздумую — та все кінчаю тим, що затираю руки і кажу, що це гарненький твір.

* * *

Діти є великими володарями людського серця! На порозі хати сидить бідна жінка з дитиною на руках і бачить, як у повозці переїздить пані з дитиною на колінах. Дитина пані одягнута в оксамити, її дитина в лахмітті. Та має цілий оберемок забавок, її дитина не мала забавок ніколи. Та їсть солодощі, її дитина глодже кусок чорного хліба. А проте з поглядів, якими обидві жінки обкинули своїх синків, було ясно, що зависть вислоалював погляд пані. Бідна жінка помітила його і промовила з почуванням гордости: „Мій кращий!“

* * *

(Докінчення буде.)

шій хвилині свій голос, уневажнять його устно або письменно у відповідних Деканатах.

Цього вимагає від нас національна честь і особиста гідність.

Львів, дня 9. листопада 1937.

II.

ТОВАРИШКИ І ТОВАРИШІ!

На анкеті в дні 8. ц. м. приняли ми одноголосно постанову, що звучить:

Українське Студентство **здержиться від участи у голосуванні!**

Ця постанова має сьогодні силу твердого закону, що його не сміє зломити ні один студент українець.

Товаришки і Товариші, що безпосередньо після проголошення плебісциту і через незнання обовязуючої лінії голосували, **відкликали вже й уневажнили** свої голоси, мужньо заявляючи шкільним властям, що це диктує їм їхня національна гідність та що не голосують тому, що вони українці.

„Здержуюся від участи у голосуванні тому, що я українець" — це сьогодні наше гасло, що коротко і недвозначно говорить про наше становище. Це наше становище знайшло повне зрозуміння і признання серед широких кругів нашого громадянства. Вся українська преса приняла прихильно нашу постанову.

Тепер у нашу сторону звернені очі цілого українського громадянства.

Здержуюся від участи в голосуванні тому, що я українець — це гасло, що не тільки підкреслює **наше** становище до плебісциту, воно також гостро відмежовує його від становища „людового фронту", що теж приняв тактику здержатись від участи у голосуванню.

Наше становище ми ясно засудили у резолюціях. А проте, щоб не ширилося баламутство, ніхто **почтою** кожний студент-українець до свого деканату письмо короткого змісту:

Здержуюся від участи в голосуванні, тому, що я українець.

В цей спосіб ще раз кожний українець підкреслює, що **не бере** участи в голосуванні і подає ясно причину.

Взиваємо всіх Товаришок і Товаришів сповнити точно цей обовязок. Він є невідлучною частиною нашої акції і від виконання цього обовязку одиницями залежить успіх нашої збірної акції.

Щоб не наражувати Товаришок і Товаришів на надто великий кошт, видрукували ми відповідну скількість писем, що їх треба висилати в незаліплених копертах як друк.

Для ще докладнішого засудження нашої тактики візьмемо окремим письмом студенток і студентів Львівського Університету на анкету, присвячену цим справам.

Львів, дня 10. листопада 1937.

Федір Дудко

ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ

Оповідання.

Вид. Бібліотеки „Діла". — Ціна 2 зол.

У великих днях нашої визвольної боротьби наше жіноцтво відограло нераз велику ролю. Ф. Дудко змальовує постаті безіменних, повних пожертви героїнь серед романтичної обстановки.

По широкому світі.

У Румунії почалась урядова криза. Припускають, що новий уряд утворить Йорга, або Вайда Воєвод.

Перший японський амбасадор у Варшаві **зложив** повноваги президентові.

Французький міністр закорд. справ Дельбос приїхав до Брюсселі, щоб порадитись з представниками Англії та Америки над женевським протоколом.

Югославянський генерал Томіч, командант білгородського гарнізону і намічений член регенційної ради, зранив себе важко в околицю серця. Причиною самовбивчого замаху була мабуть недуга.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ДОЛИНА.

В неділю 31. жовтня вечором відправили два священники панахиду за душі померших героїв. Церква була наповнена вщерть вірними. По панахиді мали бути святочні сходини в товариствах, получені з відповідними рефератами, одначе референт безпеки при старостві, [illegible] п. Гут заявив, що староство буде вважати такі сходини за політичну діяльність і витягне відповідні консеквенції. Тому ані рефератів ані сходин у нас не було. Зате відбулася вистава силами аматорського гуртка при читальні „Просвіти" пєси „Дума про Ничая", що випала зовсім удатно.

В сам день 1. листопада в 9. год. відправили три священники соборну Службу Божу за кращу долю українського народу. Відповідну до хвилини проповідь виголосив парох о. М. Чорнега. По Службі Божій відспівано многоліття українському народові.

Завидуємо всім іншим містам, що в них була змога відбувати святочні сходини, академії, слухати рефератів тощо. У нас в Долині інакше. Реферату в ніякім товаристві не було, а проте поліція арештувала учит. Стефанишина під замітом виголошення реферату і щойно по переслуханні свідків його випустили. Поліція взивала теж на постерунок і переслухувала управителя Р. Ш. та учительки, чому шкільні діти взяли участь у богослуженні за український нарід.

Зазначимо ще, що перед 1. листопада появилась на мурах міста Долини відозва в чорній обвідці з хрестом нагорі, в якій наклику-вано до зложення „голду" обороицям східних кресів і взивано до якогось „одвету". Запитуємо компетентні чинники, яку ціль має опитування і пощо заогнювати національні антагонізми, які вже трохи були притихли?

БІБРКА.

В неділю 31. жовтня після вечірні відбула ся панахида за погибших у боях за волю українського народу. Панахиду при символічній мстилі з березовим хрестом і двома національними прапорами відправив парох о. Дяків. Співав хор під орудою п. Дівничевої. Церква була повна народу.

Після панахиди відбулися в салі читальні „Просвіти" святочні сходини членів. Мужеський хор відспівав „Коли ви вмірали", опісля м-р Грицин говорив про 1. листопад 1918. р. Після відспівання ще двох народніх пісень сходини закінчились відспіванням національного гимну.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО В БУКАРЕШТІ.

Українська кольонія в Букарешті відсвяткувала гідно день 1. листопада. Дня 31. жовтня зійшлися в домівці Т-ва „Буковина" майже всі місцеві українці. По відкритті свята відчитав д-р М. Михальський цікавий реферат про значіння цього історичного дня і доповнив його уступами із брошури М. Заклинського про сотн. Вітовського. Після цього була деклямація п-ни Кошарич: „Воскресення" — поезія Олеся та п. Потоескула: „Листопад" — поезія Вільшини. Свято, яке випало назагал дуже добре, закінчено відспіванням національного гимну.

Треба відмітити, що рухливе Т-во „Буковина" є організацією не тільки українських студентів, але теж представницею буковинського громадянства в Букарешті. В її домівці відбуваються часті сходини. М. ін. 23. X. була вечірка, а 30. X. відчит інж. Івановича „Про ощадність".

О.

Літературний шарварок перед мікрофоном.

ПОЕЗІЇ ПРО СТАЛІНА, ДЗЄРЖИНСЬКОГО ТА ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ.

Дня 6. XI. ц. р. в год. 11.30 виступили перед мікрофоном київського радія поети Радянської України: Рильський, Тичина, Бажан, Сосюра та Ушаков. Їх виступ був присвячений 20-тим роковинам жовтневої революції, а твори, які вони прочитали, мали засвідчити про привязання поетів України до „соціялістичної батьківщини". Про характер цих творів, в яких деякі були читані вперше, нема потреби розводитись: вони українські мовою, а чужі змістом і їх тенденція говорить нам зайвий раз, що поезія Радянської України запряжена до „обединительного" воза московсько-большевицької доктрини і тільки в такім вигляді вона має право істнування.

Виступ попередила промова Максима Рильського, який докоряв українській радянській поезії, що вона залишилася позаду інших ділянок соціялістичної творчости: науки, промисловости тощо, які, очевидно, розгорнулись „по сталінськи". Воно й не диво, коли взяти під увагу, що фізичний примус безрадний супроти думки й почування, з яких родиться правдива поезія. Якщо поезія має відзеркалювати дійсне життя, його змагання й осяги, його настрої, то нема надії на те, щоб радянська поезія „дігнала" інші ділянки, що певно добре розуміє й сам Рильський. Але що ж, коли „перед насилою художество німіє, а дурень мудрому відмірює права!" Промову закінчив Рильський окликом: „Хай живе поезія, праця й боротьба!" Опісля прочитав панегірик „Сталіну" і вірш „Моя батьківщина", де йдучи за оклепаною буквою большевицького талмуду, за іншими повторив: „Моя батьківщина це Леніна гасло, це Сталіна слово". У вірші „Народам" не довідались ті народи нічого нового чужчи, що „Ленін наш, Сталін з нами".

Тичина поклонився розмашисто „безстрашному лицареві пролетаріята" Дзержинському, підніс під небеса Котовського, а в поезії „Здоровля—краса—сила" зовсім небоєвим голосом закликав радянських „бійців":

Чи це ворог чорний, чи білий,
Чи від злости посивілий,
Чи це ворог жовто-блакитний,
Просто бий!

Коли чуєте з уст Тичини, що „Леніна-Сталіна будем боронити", то приходить вам у голову думка радше про інстинкт самооборони людини, над якою повис „меч Дамокля" і яка заки обороняти інших, мусить передовсім вибілитись з підозріння у симпатії до „ворогів" утопійного „радянського народу".

Бажан вислався Сталіна (когож би?) і „ворогів" виборчу ординацію, а „вибілений" Сосюра — Сталіна та Ворошилова. Останній Микола Ушаков читав свої поезії по московськи.

В цілій авдиції ні крихітки чогось нового, оригінального, живого. Хоч Рильський стверднв, що життєві радянські обставини дають поетам нескінчену кількість тем, яких позаздрили їм поети інших народів, але з авдиції цього не було видно. Ми чули все ті самі офіціяльні заяви безмежного привязання до „батька народів" і одіті в гарну літературну та мовну одіж деревляні погрози бити всіх ворогів, які вони не булиб. Не диво, що така шарваркова поезія все буде „відсталою", але хто знає, чи не найбільше зближе до правдивого духового життя Радянської України.

Зет.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд наший

Жіноча сторінка.

„МІШАНІ" ПОДРУЖЖЯ.

Беручи в лапки „мішані" подружжя, хочемо відразу зазначити тут, що не йде про ті мішані подружжя про які в нас уже багато і говорили і писали, про ту тему, до якої напевно ще нераз вертатиметься наше громадянство, тобто про подружжя наших дівчат чи хлопців з чужинцями та чужинками. Це тема, яка ще довго буде на денному порядку нашої преси, літературних творів і різних рефератів і дискусій. Сьогодні, на цьому місці хочу порушити може ще більше делікатну, але не менш важну для нас справу, а саме „мішаних" подруж між нами самими себто між галичанами і волинянами, галичанами і наддніпрянцями і тому подібне. Це тема сама для себе і про неї теж треба вже колись відверто поговорити, бо ті різні сокальські кордони, які ми самі ставимо між собою може ще небезпечніші від тих, які нам накидують силою.

Дехто може сказати, що така тема смішна, що тут нема що говорити, але на жаль, мусимо стверднти, що саме тут є багато дечого сказати.

Політичні умови життя нашого народу в останні століття так далеко порозкидали нас, кордони так поділили наш нарід, а звичаї і культура найближчих наших сусідів, які ми сприймали якось самі собою витворили такі великі різниці в характерах, у способах життя, товариській поведінці і т. п. окремих частин нашого громадянства, що й не диво, коли ми діти одного кореня нераз почуваємося як досить чужі, а то часом й ворожі собі частини. Це може найстрашніше зло, яке наші вороги залишили у спадщині. Це й є причиною багатьох наших невдач та непорозумінь в часі недавньої визвольної боротьби. До того всього ще й різниця релігій...

Та що було — те минуло, але чи ми стараємось направити це зло? Чи через сучасні кордони пробуємо ми злагіднити колишню нашу відокремішність, чи навіть розуміємо, яка причина різниць між нами? На жаль у багатьох випадках ми ще поглиблюємо ті різниці. Так наприклад на тему цієї моєї статті навели мене два конкретні випадки, які вбились дуже мені в голову. Один, — коли родина спротивилась шлюбові доньки з наддніпрянцем і то не тому, що він був може незабезпечений чи злого характеру, але тому, що він „наддніпрянець", другий — коли родина довела сина до дуже поважної, а майже навіть смертельної хвороби тільки тому, що дівчина була волинячкою. Ці випадки трапились не в якійсь мало свідомій родині чи неінтелігентній, а навпаки в середовищі, де можна було сподіватись цілком протилежного відношення. В одному випадку, правда, стали на перешкоді релігійні переконання, в другому то й цього не було, а просто аргументом був „наддніпрянець", що мало рівнятись хіба „чужинцеві".

Сумно про такі речі писати і говорити, але треба на них звернути увагу, бо саме ось такі „мішані" подружжя могліб виправити накидувані нам „сокальські" та інші кордони. Наша молодь — бо старшим тяжко вже себе перебити — повинна шукати зближення між собою, затирати ті різниці, які витворились через чужі впливи. Наші матері і батьки, що свідомо ставляться до національних обовязків повинні навпаки уможливлювати звязок молоді різних частин краю між собою, може навіть у той спосіб, який практикують швайцарці, німці та чехи у себе, себто вимінюю своїх дітей з різних частин краю, як наприклад із французької частини Швайцарії батьки висилають дитину до німецької, а в заміну беруть собі з подібної родини дитину на той самий час, або як роблять чехи з тими частинами Чехії, що ще й досі під великими німецькими впливами і де саме чеське населення творить уже меншину. Бодай на літні ферії міняються родини дітьми, а ті знімеччині черпають чеського духа в рідному оточенню і знайомляться з ширшими чеськими колами, в той час, як чеська дитина має змогу пізнати іншу частину свого краю та навчитись німецької мови. У нас така дитина з Волині чи навіть і підліток набралась би того, чого їй не достає в ще зараженім старими російськими впливами та традиціями „волинської сторони", а наші діти з з Галичини пізналиб ще одну частину нашого народу, познайомились би з тамошніми звичаями, традиціями і мимоволі стирались би оті різниці культурних впливів, товариських форм, що ще творять досить поважні перешкоди для нашого зближення. А колиб пізніше прийшло до тих „мішаних" шлюбів то це булоб уже певною запорукою, що „сокальські кордони" для нашого народу не страшні. Требаб нам шукати таких звязків і з Закарпаттям і з Буковиною, та не лякатись отого наддніпрянця, про якого тут згадуємо.

Старшим поколінням труднше найти спільну мову, бо занадто в них закорінені ті давні впливи, але молодь спільну мову знайде скоро і пристосується одно до одного напевно легко, а вже їх діти будуть українцями і тільки українцями без зазначення „я з Галичини..." „А я з Наддніпрянщини..." „А я з Закарпаття..."

Слід над тою темою поважніше задуматись і не трактувати цього питання як щось, про що неварто і говорити, бо воно само собою зрозуміле. Може наші політики так на ту справу й дивляться, але серед загалу отой „закордонець" чи „закордонка" ще й досі має посмак якогось недовіря, ба навіть ворожости. На цю тему можнаб багато ще сказати, колиб було більше тем та зацікавлення такими здається дрібними, але складними проблемами нашого життя.

Не хочу тут наводити ще більше сумних прикладів та подавати переконливих аргументів, бо здається мені, що коли кожний чи кожна з нас уважно оглянеться навколо себе, знайде їх і без моєї помочі досить. Наші матері, які звичайно мають може найбільший вплив у таких справах як подружжя, нехай би роздумались, а то й подискутували на зачеплену тут тільки злегка тему.

Х. К.

При праці над собою і для інших.

Краєве Господарське Т-во „Сільський Господар" почало цими днями новий уже третій з черги Курс для інструкторок домашнього та подвірянного жіночого господарства. На цей курс зїхались знову інтелігентні дівчата з різних сторін нашого краю, щоб набути потрібного їм господарського знання. Одні по закінченні цих курсів понесуть те своє знання серед сільське жіноцтво і працюватимуть при різних наших установах та організаціях, другі використають досвід для себе та найближчого оточення. І одне і друге корисне для нас, бо брак добрих господинь у місті і на селі дуже у нас відчувається на всьому нашому господарському житті.

Досвід попередніх двох курсів показав, що програма тих курсів, хоч може й широка на перший погляд, дає можливість абсольвенткам курсів працювати потім при різних організаціях і установах, економічних і культурно-освітніх. Чимало абсольвенток тих курсів забрала на працю — як пропагаторок — кооперація, багато з них працює як організаторки та інструкторки при філіях „Сільського Господаря" та Філіях Союзу Українок, розбирають таких інструкторок і філії „Просвіти" та Кружки „Рідної Школи", так, що в Централі „Сільського Господаря" все недостає інструкторок, щоб задовольнити всіх, хто звертається із своїми потребами. Отож і цей новий курс, що почався, має на меті збільшити кадри фахових жіночих сил, щоб можна було відповідно обслуговувати край.

Старається „Сільський Господар" облегчити незаможній нашій молоді можливість покінчити такі фахові курси та здобути собі в майбутньому якийсь заробіток, але рівночасно виконує і свої статутові завдання.

Учениць, що почали оце тепер науку на курсі чекає пильна і тяжка праця в зимових місяцях, але весна принесе їм задоволення із виконаної праці та надії, що зможуть корисно використати свої молоді сили, що десь на провінції, по малих містечках і селах марнувались би надармо. Пізнають вони й нашу столицю та її громадське і культурне життя — отже набудуть трохи ширшого розгляду, а це нашій молоді також потрібно.

Можна тільки побажати успіху цій нашій молоді, що не складає рук, а витворює потроху тип нової української інтелігентної робітниці. А весною напишемо про їх успішну працю обширніше

Оксана.

З нашої хроніки.

З клюбового життя. „Дрібні й великі річи про жінок" (на маргінесі жіночої преси) — така була назва гутірки, що її заповіла на 8. ц. м. п. Константина Малицька у клюбі „Нової Хати". І видно збудила загальне зацікавлення. Бо людей могла змістити публіку невелична клюбова кімната.

П. Малицька почала від речі, що найбільше займає тепер паню Сімпсон. Це створювачка книжки про косметику, що її купила тепер недавно у паризьких антикварних новоспечена княгиня Віндзор. Їй удалося роздобути один примірений примірник, але не без того, щоб за ним не кинулися на розшуки паризькі журналісти. Справді вдалось їм оголосити зміст цих старовинних приписів і деякі з них подала п. Малицька цікавим слухачкам.

Поговоривши про ті „дрібні", але цікаві дуже важні речі, перейшла до великих. Згадала про досягнення жінок у широкому світі, що з них деякі уже відомі. Торкнулась жіночих досягнень у літературі, зокрема в польському письменстві дуже багаті. А потім перейшла до анкет, що тепер практикуються в пресі, зокрема жіночій.

Польський часопис „Надомосьці Кобєце" розписав анкету на тему „Проти чого я бунтуюсь?" Підставою до цієї анкети послужила фільма „Збунтована" з Катериною Гепберн, де змальована незавидна доля молодої жінки. Голоси, що відгукувались на цю анкету, були дуже цікаві. Референтка переказала їх і замітила те, що хоча подивала в дальшому ще й хід інших анкет, одна згадана тема зачіпала найкоротше присутніх. У пізнішій дискусії живо й обговорювали. Брали в ній участь пп. д-р С. Парфанович, О. Залізняк, А. Павенцька, д-р М. Деркач, М. Дурбак і О. Бережницька.

У черговий понеділок, дня 15. ц. м. говоритиме п. Ірина Павликовська про садибу Лесі Українки в Колодяжному, що й сама відвідала.

—o—

Зі світа.

ГРЕЦІЯ. Пані Гадзіміхалі діставала від уряду нагороду в сумі 10.000 драхм за свою працю для народнього мистецтва, яке вона вивчає і популяризує. Пані Гадзіміхалі є президентою секції мистецької в Жіночій Народній Раді Греції.

АМЕРИКА. Уряд видав почтові марки з портретом Зузани Броунінг Антоні, відзначуючи так померлу 30 років тому піонірку жіночого руху в Америці. Зузана Броунінг Антоні це одна з найвизначніших жінок Північної Америки, що вже в минулому столітті виявила багато ініціятиви і приклала багато праці у боротьбі за права для жіноцтва. Особливо гаряче боролась пані Броунінг Антоні проти невольництва, що так довго панувало в Америці. Вже в 1856 році стейт Нью Йорк вислав цю енергійну жінку як свою представницю до Американського Т-ва для боротьби з невільництвом. Тут вона часто виступає з гарячими публичними промовами, що в ті часи було дуже незвичним явищем серед жінок. Скоро почнає промовляти пані Броунінг і за управнення жінок. Була пані Броунінг і здібною журналістною, редагуючи самостійно тижневик, де проголошувала свої емансипаційні ідеї. Згодом заложила вона Т-во для боротьби за права жінки. В часі виборів президента в 1872 р. віддає Зузана Броунінг також і свій голос, що стягає на неї судову кару за переступлення права в сумі 1000 долярів, яких вона ніколи не заплатила. Написала пані Броунінг в співці з іншими жінками теж історію виборчого права для жінок. Все це в часі довгого її життя (вона прожила 86 років) причинило їй багато неприємностей, а ось тепер американський уряд ушановує її і признає її заслуги.

ТУРЕЧЧИНА. Першою адвокатою Туреччини, яка має право адвокатської практики і може виступати в суді є панна Бурон Тарасі, що має тепер 27 літ. Працює вона в Сирії. Середню школу скінчила вона в Дамаску, а правничий факультет у французькім університеті в Бейруті. Панна Бурон Тарасі є донькою визначного турецького політика, що був також членом турецького парляменту. Свої промови в суді виголошує молода адвокатка в мовах турецькій та арабській. Має вона значний успіх у своїй практиці.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА. Чеські молоді дівчата мають нову можливість заробітку. Летунське т-во, що переправляє подорожніх своїми аеропланами до різних країв світа, головно обслуговує лікувальниці різних лікувальних місцевостей, приймає тепер на службу молодих дівчат, що знають добре різні мови. Ці дівчата разом з пільотом та механіком творять обслугу літалів і в часі подорожі подають подорожнім каву, пиво, перекуски та печиво. Особливо добру прислугу роблять ці дівчата тоді, коли літаком подорожують діти часом і без проводу старших.

КИТАЙ. У Нанкіні відбувся з'їзд відпоручниць всіх провінцій Китаю, які радили над тим, як добитись для жінок місць в парляменті та взагалі більших прав в політичному і громадському житті.

ЯПОНСЬКІ ГЕЙШІ — ПАТРІОТКИ. Коли почалась війна, що тягне за собою великі видатки, японські гейші зібрали між собою понад 5.000 фунтів, які віддали на закупно військових літаків.

Сторінка без політики.

Лікарський конґрес з приводу пятенят.

У Торонті — Канада відбувся медичний конґрес, на якому було присутніх 200 лікарів-спеціялістів дитячих недуг із Канади та 50 лікарів із Злучених Держав. Конґрес присвячений студіям над розвитком пятенят-дівчаток подружжя Діон.

Життя пятенят було під докладним доглядом лікарів від самого початку аж до сьогодні. Всі конечні пояснення подав конґресові д-р Дафо, який майже постійно перебував при дівчатках, та його брат, професор університету в Торонто, якого дуже часто кликали на консультацію.

На думку обох цих лікарів пятенята розвиваються зовсім правильно. Їх вага та обем небагато більший від середнього. Зуби теж не прорізались у них багато пізніше. Зір мають чотири сестри дуже добрий і тільки Мері має маленьку хибу, яку дуже легко можна буде направити.

Всі сестри дуже подібні до себе. Всі вони темні шатинки. Відтиски їх пальців зовсім однакові. Говорити почали пятенята з деяким опізненням у порівнанні з іншими дітьми. Та це пояснюють тим, що пятенята мали таку дбайливу опіку, що всі їх забаганки й потреби відгадували швидше, заки вони могли їх виявити. В кожнім випадку успіх осягнений по 31 пів року знаменитий. Всі дані є на те, що дальший розвиток пятенят буде зовсім правильний.

Конґрес опрацював програму дальшого виховання дівчаток. На думку лікарів час ізоляції пятенят повинен уже скінчитися, тим більше, що небезпека від взаємин з іншими дітьми вже минула. Ґри, забави та зустрічі з іншими дітьми причиняться без сумніву до фізичного і психічного розвитку пятенят подружжя Діон.

—o—

Повісився, коли вродилася йому тринацята дитина.

У невеличкому селі Пінмангон (у Франції) жило подружжя Шатен. Він мав всього 34 роки, вона 32, та мали вже одинацятеро дітей.

Шатен арендував хутір і займався господаркою. З кожними народинами нової дитини положення подружжя Шатен ставало чимраз скрутніше. Прокормити величезну сімю ставало просто неможливо. Жінка, яка мусіла турбуватися домом і дітьми, не могла чоловікові помагати в його господарських роботах. Ціла родина жила місяцями на тоненькій юшці. Дітям поздиралась обува і не було защо підзолювати черевиків.

Поміч громади ледви трошки злагіднювала цю нужду.

Коли минулого року жінка Шатена Марія породила 11 дитину, мужа схопив жах:

— Я не зможу прокормити вже більшу семю. Ще одна дитина і я покінчу зі собою.

Та доля знову заклила собі з бідолахи. Його жінка породила знову перед кількома днями, цим разом... близнят. Шатен приняв назагал спокійно цю вістку. Ввійшов до кімнати, де лежала породільниця, поцілував її та немовлят і вийшов. До вечора ніде не показувався. Занепокоєна жінка попросила сусідку оглянутися за мужем. Сусідка пішла на обістя й знайшла Шатена повішеного в стодолі.

—o—

Подружні клопоти з законом.

У Франції обовязує ще до цієї пори старий закон, що на його підставі подружу зраду карають арештом до трьох місяців і жінку, яка покинула домашнє вогнище доставляє назад домів поліція.

Цього закону в буденній практиці зовсім не застосовують. Останній випадок застосування того закону трапився ще в 1903. р. Та це зовсім не відстрашувало паризького мешканця Роже Юбера. Недавно втекла від нього жінка. Муж віднайшов її в мешканні любовника і в умовинах безсумнівної зради. Поліція списала правильний протокол. Жінка вернулася до Юбера, який простив їй, але одночасно подав її та любовника до суду, домагаючись засуду на обоїх.

Після присуду муж має право по закону просити, щоб жінку звільнили від кари. Тим правом хоче Юбер покористуватися, але любовника хоче таки засадити на три місяці до вязниці.

По кількох днях жінка знову втекла від Юбера і тоді він зажадав від судової влади, щоб жінку відставили йому силою домів. Сподіється, що невірна жінка вернеться під опікою двох жандармів.

Суд має з цим подружжям правдивий клопіт. Імовірно пара коханців дістане найменший вимір кари. А жінці, якщо її навіть і приведуть до мужа жандарми, ніщо не стоїть на перешкоді по кількох хвилинах знову покинути мужа.

Пожежу вгасили молоком.

Минулого року вдарив грім в будинки одного господаря в Греції, недалеко Солуня. В одній хвилині все стануло в огні. Пожежна сторожа приїхала негайно та станула перед доволі важким завданням: ніде близько не було води. Навіть у дальшій околиці не було води. Бо в цілій околиці панувала вже від довшого часу суша, яка висушила всі керниці, стави й оверця. Мешканці хутора були у правдивій розпуці, та у найважнішій хвилині прийшла їм щаслива думка до голови: з недалекої молочарні привезли притьмом баньки з молоком, перелили до возу-бочки і почали відтак струмом молока гасити будинки, які займилися від запаленої стодоли. Таким чином усі будинки вирятували і тільки стодола згоріла до тла. Будинків і стодолу вгасили та молочарня не передбачувала такого нещастя і не знаючи, що молоко буде таким добрим засобом до гашення пожежі, не приготовила відповідної скількости молока. На новий подій не було вже часу.

„Залізні" запаси в кожнім анґлійськім дом

Небезпека нової світової війни, що постійно висить над державами не дає людям спокійно спати. Спершу звертали всі увагу на те, щоб забезпечитися перед газовими і бомбовими наступами ворожих літаків та артилерії. Та по розбудові ріжних прецизних і масивних схоронищ та по винаході найріжнороднішних протигазових масок почали в Англії пропаганду за забезпеченням перед голодовою смертю, яка під час війни не є зовсім лагідніша, як смерть від кулі чи газу. Навпаки голодова смерть, яка приходить поволі, дається куди більше людям у знаки, як інша, негайна смерть.

Англійська Патріотична Ліга веде пропаганду, щоб кожна родина забезпечилася на випадок війни т. зв. „залізними" пайками харчів. Ліга хоче побудувати спеціяльну фабрику, яка продукуватиме окремі пачки із „залізними" пайками. Кожна така пайка коштуватиме від 2 фунтів штерлінгів до 50. Одна пайка повинна вистачити на 6 місяців. Хто не зможе купити такої пайки за готівку, той зможе сплачувати її на рати.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕЯЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

МІСТ ЗА 50 ХВИЛИН.

Швайцарські інжиніри можуть почванитися небувалим технічним рекордом. Великий міст, який перетинає Аар між Солером і Бієном поставили за 50 хвилин.

Довжина мосту 100 м., вага 240 тон. Міст зготовили в заведеннях у Веве і привезли його на місце на трьох платформах, спеціяльно приготованих до того. На кожній платформі містилася третина мосту, довга на 33 м.

Велитенські крани підняли готові частини мосту в повітря. Дружини механіків-спеціялістів уставили їх і змонтували за 50 хвилин. Цілу роботу мусіли виконати в такому речинці, щоб не спинювати залізничого руху. Бо саме в тих 50 хвилинах не переїжджає тою лінією ніякий поїзд.

Інсталяція відбулася на час і черговий поїзд переїхав уже новим мостом.

—o—

ПОЇЗДИ ДЛЯ СВІТЛИВЦІВ.

На реклямових стовпах Осло та інших норвеських міст появилися великі афіші з написом: „Подорожуйте в поїздах для світливців".

Це норвеські залізниці реклямують нову свою спробу удогіднити подорожним — власникам фотографічних апаратів їзду. Для аматорів-світливців, кінооператорів і фоторепортерів організують окремі поїзди, які їздять у найгарніші околиці Норвегії та задержуються у відповідних місцевостях саме на такий час, який потрібний, щоб поробити ріжні світлини.

Очевидно, що в поїзді все уладжене для вигоди світливців. Фільми й кліші можна виклинувати в поїзді, в окремих темницях. Один вагон призначений на крамницю, де можна дістати ріжні фотографічні причандали.

—o—

ЛІЦИТАЦІЯ АВТОҐРАФІВ.

Небавом відбудеться в паризькій ліцитаційній салі продажа великої колекції автоґрафів, яка залишилася по недавно померлім аматорі автоґрафів.

Між іншим на продажу виставлені теж автоґрафи: запрошення Бетовена на обід „добродія Лінфе-Лінке, віртуоза у ґрі на скрипці", лист Вольтера з повідомленням до кавлера Да Туш, що „Його величество пруський король зволив запросити" автора письма до Почдаму, пачка ріжних листів, адресована лісенським банкиром Жаком Рекаміє і т. д. Найвартісніші автоґрафами є листи Людвика VIII. і пять листів Марії Антуанети. Всі листи перебере мабуть Національна Бібліотека.

—o—

СИН ЛІНДБЕРҐА.

В Бельгії поширилася була недавно вістка, що приймак подружжя Ванденбош є сином Ліндберґа. Ця вістка виявилася неправдива, бо подружжя Ванденбош звернулося до судової влади з проханням перевести слідство щодо походження їх усиновленого приймака, в якому багато осіб буцімто пізнало сина Ліндберґа.

У цій справі покликали багато свідків. Маргарита Шрайдер, служниця з Мандерфельду рішуче заявила, що вона є матірю згаданої дитини. Батьком є різник із сусіднього містечка.

І справді в метрикальних книгах Мандерфельду хлопчик записаний під прізвищем Жана Шрайдера. Таким чином розвіялася ціла легенда, що синок Ванденбошів є сином Ліндберґа.

—o—

ПОЛІТИЧНІ ПЕРИПЕТІЇ ЗІ ШТАНАМИ.

Англійські соціялісти рішили скріпити дисципліну серед своїх членів і не виявляти ніякої пощади „ворогові". Заборонили вони членам соціялістичної партії одягати при запросинах до корол. двору короткі штани і шовкові панчохи.

Це рішення ставить деяких членів фракції в досьвід важке положення, бо по церемоніялу на королівський двір не вільно приходити інакше одягненому. Мабуть деякі соціялістичні діячі мусітимуть зректися запрошень на королівський двір.

ВЕСЕЛЕ.

МОЛОДЬ БЕЗ ВИХОВАННЯ.

— Ця нинішня молодь не має ніякого виховання! Страшне!

— Чому? Адже якийсь молодий чоловік відступив вам єдине місце.

— Добре, а не стоїть ще моя жінка дальше там на платформі?

Роковини незалежности Польщі.

В четвер 11. листопада в цілій Польщі відсвяткували роковини незалежности Польщі. З нагоди цього державного свята державні і приватні будинки були прибрані державними прапорами. У святинях усіх обрядів та віроісповідань відправлено богослуження в цілій Польщі. По полевім богослуженні у Львові при вул. Пелчинській для війська, комбатанських організацій та публики, одному з львівських полків передали скоростріл, що його уфундувала молодь VII. державної гімназії. З черги уформувався похід і перейшов вулицями Зибликевича та Пілсудського на пл. Марійську, де воевода Білик і ген. Токажевський з представниками міста, генераліції та урядів відобрали дефіляду військових відділів, комбатантських організацій, шкіл та ріжних організацій. По дефіляді ген. Токажевський виголосив промову з балькону Великого Театру про значіння свята незалежности. Торкнувся теж відношення поляків супроти українського населення. „Устами ради секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій сказали ми — говорив промовець — своє слово про своє відношення до українців та русинів, сказали може твердо, але з пошаною до них, з доброю волею зрозуміння наши їх обовязків і прав тут супроти Польщі та нас, автохтонних представників польщини на цій землі. Ми сказали без фрази політиканства і диктаторства, свідомі сили того, на що нас стати." Після того промовляв ще през. міста Островський.

*

В Бережанах відбулося при цій нагоді свято молоді державної гімназії з приводу посвячення гімназійного прапору і відслонення погруддя марш. Сьміглого-Ридза у вестибулі гімназії.

СССР відступає Китаєзі зовнішню Монголію?

Юнайтед Прес повідомляє, що Літвінов виїхав нагло з Брюселі до Москви, бо Сталін нараджується з членами уряду у справі віддання Китаєві совітської Монголії. Цей крок большевицького уряду мав би великий вплив на дальший розвиток китайсько-японського конфлікту. Політичні кола, зближені до совітської амбасади в Парижі запевняють, що Совіти висловили вже свою згоду на прилучення до Китаю совітської Монголії, якої військо має модерне озброєння. Політичні кола запевняють, що китайський амбасадор Велінгтон Ку обговорив цю справу з ком. Літвіновом у Брюселі. Тим теж пояснюють подорож марш. Ворошилова на Далекий Схід та його наради з марш. Бліхером. По прилученні Сов. Монголії військові інструктори і технічні дорадники совітської армії на Далекому Сході організуватимуть китайсько-монгольську оборону. Китай діставатиме тепер багато воєнного матеріялу від СССР через Совітську Монголію.

Кола, зближені до китайської амбасади в Парижі, підкреслюють, що Італія приступила до німецько-японського протикомуністичного пакту, щоби паралїжувати активність СССР на Далекому Сході.

ЯПОНЦІ ЗАЙНЯЛИ ПУТУН.

ШАНГАЙ, 11. 11. ПАТ. Японські війська нині рано зайняли Путун, який покинули китайці.

—o—

Бомбові замахи в Ірляндії.

У вербунковому бюрі англійської маринарки в Бельфасті (головне місто Північної Ірляндії) підложив хтось бомбу, що вибухла. Сила вибуху була така сильна, що чути його було в усьому місті. Вибух знищив зовсім внутрішне уладження і численні документи. На щастя жертв у людях не було. Поліція негайно окружила кордоном увесь терен і веде слідство. Здогадуються, що бомбу підложили з пімсти за засуд 4-ох членів ірляндської республіканської армії 9. ц. м.

ЛЬОНДОН, 11. 11. ПАТ. Нині рано при воротах деблінської палати вибухла бомба. Королівський герб, що був над воротами, знищений зовсім. У сусідніх крамницях вилетіли всі шиби.

У палаті в Дебліні є ріжні державні урядн та головна команда поліції.

—o—

Державний переворот у Бразилії.

НІО ЙОРК, 11. 11. ПАТ. Фінансові кола Нью-Йорку дістали вістки, що державний переворот у Бразилії відбувся без одного вистрілу. Військо заняло всі публичні будинки і підтримує без застереження президента Варгаса, якого проголосять мабуть досмертним президентом. Новий державний устрій Бразилії буде корпораційний і тотальний зі збереженням деяких республіканських форм.

Прилюдні конференції на виховні теми.

І. Серія.

Заходом Жіночої Секції при Генеральнім Інституті Католицької Акції Гр.-Кат. Галицької Церк. Провінції відбуватимуться в салі Бібліотеки Т-ва „Просвіта". Ринок 10, такі прилюдні конференції на виховні теми:

1. 14. XI. 1937. Д-р Марк. Дзерович: **Роля Католицької Акції у вихованні нової людини.**

2. 21. XI. 1937. Яр. Мандюкова (Перемишль): **Передумовини ідеального виховання.**

3. 28. XI. 1937. М-р Яр. Чума: **Психольогія дітей та молоді.**

4. 5. XII. 1937. Проф. Е. Тишинська: **Чому хочемо віроісповідної школи?**

5. 12. XII. 1937. О. Ір. Назарко, ЧСВВ: **Католицька виховна ідея.**

6. 22. XII. 1937. Д-р К. Чехович: **Вплив лібералізму та соціялізму на виховання.**

7. 23. I. 1938. Інсп. Вол. Кузьмович: **Виховна католицька ідея супроти фашизму, гітлеризму та комунізму.**

8. 30. I. 1938. О. Ректор М. Хавлюк: **Релігійно-моральне виховання у дитячих роках.**

9. 6. II. 1938. М -р Юл. Редько: **Релігійно-моральне виховання в середній школі.**

10. 12. II. 1938. М-р В. Семьківський: **Освіта й виховання позашкільної молоді.**

11. 13. II. 1938. О. Д-р Й. Маркевич, ЧСВВ (Перемишль): **Виховна роля театру, кіна та преси.**

12. 15. II. 1938. О. Дир. В. Лициняк: **Про спільне виховання хлопців і дівчат (коедукація).**

13. 20. II. 1938. О. Д-р Гриньох: **Засади особовости й виховання.**

14. 27. II. 1938. Дир. Т. Заморока (Станиславів): **Плекання характеру.**

15. 6. III. 1938. О. Дир. Юл. Дзерович: **Етичні основи суспільного виховання.**

В програму кожної конференції входитиме реферат, дискусія, та зафіксування відповідних висновків.

Про початок другої серії повідомимо окремо.

До численної участи запрошуємо П. Т. Учительство та Батьків. Початок кожної конференції в год. 17-ій (б. пов.). Вступ вільний.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **Всп. Членів Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові** просить прибути точно на Загальні Збори Т-ва в неділю 14. XI. ц. р. в год. 5. попол. — **Виділ.**

— **Чергові сходини** секції українських адвокатських аплікантів при СУА відбудуться в пятницю 12. ц. м. в год. 7.30 вечором у домівці Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Т-ва „Відродження" при вул. Чарнецького ч. 26.

— **З театру „Цвіркун".** Управа українського театру „Цвіркун" у Львові законтрактувала театральну салю „Уль" при вул. Осолінських ч 10., де цілий зимовий сезон кожної суботи і неділі будуть театральні вистави. Інавгураційна вистава відбудеться 4. грудня ц. р. Театр виставить велику ревію при участи найкращих акторських сил зі Львова. Крім того управа театру приготовляє репертуар для шкільної молоді.

— **Чи в Суспільній Обезпечальні обовязані розуміти по українськи?** Дня 10. ц. м. прийшов п. Б., працівник ф—ми „Еко", до дентиста Усп. Обезпечальні д-ра Ценцори при вул. Льва Сапіги, щоб вирвати собі хорий зуб. Не маючи ще книжечки, предложив він посвідку від ф-ми „Еко", написану в українській мові. Асистентка згаданого лікаря, побачивши посвідку в українській мові, навіть не читала її. Вона заявила, що не є обовязана розуміти і вміти читати по українськи. Не зважаючи на сильний біль зуба, п. Б. мусів відійти з нічим тільки тому, що згадана пані не вміла чи не хотіла розуміти української мови. Отсією дорогою просимо Дирекцію Усп. Обезпечальні, щоб повчила своїх функціонарів, що українські клієнти за свої добрі гроші мають право звертатися до Усп. Обезпечальні в українській мові.

— **Сьогодні, в пятницю, прощальний концерт Марії Сокіл і Антона Руднищького** у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові. Початок в год. 20.15 (8.15 веч.) Білети в Союзному Базарі при вул. Руській 20 та ввечорі при касі. В програмі концерту найкращі пісні й оперові арії з репертуару Марії Сокіл (Василенка, Рахманінова, Гліера, Сметани, Пучінія, Мусоргського, Барвінського, Ревуцького, Мейтуса і Рудницького). Цей концерт буде останнім публичним виступом у Львові наших відомих артистів, які при кінці ц. м. виїзджають до Америки.

— **Дво- і півмісячний диригентський курс** для кандидатів на диригентів сільських, просвітянських і церковних хорів, що його щорічно улаштовує Вищий Музичний Інститут ім. М. Лисенка у Львові, почнеться дня 15. січня 1938. Це оголошення подаємо завчасу, щоб кандидати на цей курс могли заздалегідь приготовитись. Інформації в Секретаріяті Вищого Музичного Інституту, Львів, вул. Шашкевича 5, урядові години 15—19, тел. 237-15.

— **Музична авдиція українських музик у радіо.** В суботу 13. листопада ц. р. в год. 18.10 вечором українські музики: Роман Савицький (фортепіян), Роман Криштальський (скрипка) і Петро Пшеничка (віольончеля) відограють фортепіянове тріо „ес-моль" відомого українського композитора Василя Барвінського.

— **В церкві Успення Пр. Д. М.** (Волоський) у Львові відбулася 10-денна місія під проводом оо. Редемптористів: Василя Величковського і Вол. Стернюка. На закінчення місії 9. ц. м. Преосв. Никита Будка відправив архієрейську Службу Божу. Опісля відбувся величавий обхід з місійним хрестом навколо церкви при участи великого числа львівських українців. Кінцеву, глибоко зворушливу проповідь виголосив о. В. Величковський. Місія мала великий успіх.

— **Розбудова Львова.** Міська рада у Львові на внесення лавника сен. Децикевича рішила затягнути в Банку Краєвого Господарства позичку 2,200.000 зол. на будову дальших 38 робітничих домів у Львові.

— **Покидають рідну землю.** Як повідомляє польський тижневик „Волинь", з Луцька вирушив до Гдині великий транспорт емігрантів з Волині числом 500 осіб. Виселенці їдуть кораблем „Косцюшко" до Бразилії та Аргентини. Більша частина емігрантів висяде в Ріо де Джанейро, а решта буде спрямована до інших місць призначення. Є це один з найбільших еміграційних транспортів в останніх часах. — Не зазначила тільки „Волинь", що всі ті емігранти майже самі українці, автохтони, яких ріжні причини примусили покинути рідну землю, щоби зробити місце польським кольоністам із заходу та північного заходу.

— **Дивна заборона.** Читальня „Просвіти" в Кропивній (Золочівщина) на внесене до староства подання в справі уладження дня 7. і 8. листопада ц. р. у власній салі вистави песи „Ой видно село" й комедії „Свідки" отримала на днях відповідь, що староство дозволяє на відіграння комедії „Свідки", а песу „Ой, видно село", що мала відбутися в тому самому місці й часі, забороняє „ з увагі на спокуй, порядок і безпеченьство публічне".

— **Фальшивий поліційний розвідчик.** До господаря Андрія Заремби в Шершеніцях пов. Борщів прийшов якийсь чоловік з крісом і представившись як поліційний розвідчик, звелів йому

вилегітимуватись після чого забрав йому зі стіни рушницю і револьвер із шуфляди. Опісля пішов чимскорше до недалекого ліса. Повідомлена поліція шукає за фальшивим розвідчиком.

— **Перед лагідною зимою.** На полі у Сверкалові коло Торуня вдруге цього року виріс ячмінь і вкрився колоссям. Одначе не достиг, бо скосили його на пашу. В Познанщині появилися хрущі.

— **Львівська хроніка.** На вул. Городецькій арештовано студента університету Папужинського, що здирав афіші з муру і придержаний поліційною стежею вдарив палицею по голові одного розвідчика. — На Знесінні під Львовом монтер Іван Войтович убив ударом молотка по голові підчас суперечки свою 26-літню жінку Олену, матір двох дітей і зголосився сам на поліцію.

— **Увільнили вбивника жінки.** Перед карним судом у Львові станув 34-літній господар із Винничок під Львовом Ян Беднарж, який вдарив свою жінку Тересу підчас сварки так сильно в ніс, що вона вмерла від кровотечі. Розправа скінчилась увільненням. Під враженням цього присуду Беднарж зімлів у судовій салі.

— **Лікар сільським знахором.** В селі Шляхтовій біля Щавниці новосанчівського повіту вславився знахор Петро Грущак, що лічив дуже успішно хорих людей і заживав великої популярности серед довколичного населення. Заінтересувалася ним поліція, яка ствердила, що знахор вбраний по селянськи є справжнім лікарем з дипльомом доктора медицини. Видко роля знахора для нього попалтніша.

— **Нелегальне биття худоби** зліквідовано в Гарасимові пов. Городенка в домі Кальмуса Шуберта і Янкля Штавбера. Винуватців потягнено до карної відповідальности.

— **Трагічна смерть дезертира.** З ріки Прута біля Завалля снятинського повіту рибаки добули тіло румунського вояка. В кишенях його одностроя знайшли документи на імя 23-літнього стрільця Андрія Тращука із Черновець. Документа виказали, що румунський вояк здезертирував і переходячи крізь Прут на галицький бік, утопився.

— **Із статистики варшавського університету.** На відкритті академічного року у варшавськім університеті ректор Антоневич виголосив звідомлення з діяльности університету за минулий рік. З цього звідомлення довідуємось, що університет мав 143 катедри, 12 почесних професорів, 83 звичайних, 33 надзвичайних, 27 заступників і 93 лекторів. Видали вони друком 487 наукових праць. Звичайних студентів було в першому і другому триместрі 8.906, у третьому 9.335. Найбільше студентів було на правничому виділі (2.860), дальші на гуманістичному (2.818), матем.-природничому (1.674), медичному (1.081) і т. д. Студентки творили 40 проц. загалу академічної молоді. Університет видав 1.178 магістерських і 34 докторських дипльомів. На державні стипендії міністерство освіти розділило квоту 448.103 зол.

— **Що 50-ий громадянин проступником.** В 1935. р. засудили в Польщі за злочини і проступки 622.051 осіб, отже менше більше що 50-ий громадянин. Зате число вязнів доходило в 1935. р. до 55.336, в 1936. р. число вязнів зросло і в січні 1937. р. давало 59.496 осіб. Вязнів засуджених до 6 місяців було 14.307, від 6 місяців до 1 року 10,376, від року до 3 літ 9,222, поверх 3 літ 8,555 на безречинцеву вязницю засуджено 639 осіб. До поміщення цієї великої скількости вязнів є в Польщі 333 вязниць.

— **Новий спосіб успокоювати розбурхане море.** Данський інспекційний корабель „Інгольф" робив недавно підчас поворотної дороги з Гренляндії на північнім Атлянтику нові спроби успокоювати розбурхане море. Проби роблено при вітрі 9-го ступня і відповідно розбурханих хвилях. Показалося, що рибячий тран дає далеко кращі висліди ніж олій. Літр трану покрив таку саму поверхню води, що 21 літрів олію, причому блискуча верства трану вдержалася 3—4 рази довше на поверхні ніж верства олію.

— **Великі грабунки в Льондоні.** В Англії викликав велику сензацію зухвалий бандитський напад, доконаний в Льондоні. До мешкання пані Геске Райт при одній з елегантних вулиць біля парку Лейн добулося трьох замаскованих мужчин, які звязали слугу і стероризувавши властительку мешкання револьверами, взяли від неї ключі від сейфу та вкрали великі дорогоцінности. Опісля звязали пані Райт і втікли. За пів години їй вдалось звільнитися від шнурів і завалярмувати поліцію. Вартість зграбованих предметів обчисляють на 800 тисяч зол. Між украденими предметами находяться перли вартости 120 тисяч зол. Поліція розіслала стежні листи і фотографії вкрадених предметів до всіх європейських держав. Окрадена англійка призначила нагороду 50 тисяч зол. за зворот дорогоцінностей. На кілька годин перед тим нападом доконано смілого грабунку на площі Берклей. Бандити обступили жінку шикагівського міліонера Корміка й приневолили її видати всі дорогоцінности, які мала на собі. Дорогоцінности представляли вартість 50 тисяч зол.

—o—

З малої салі Лисенка.

СЛАВА ГАНЧЕРЮК.

Перший „власний" концерт, в якому виконавець сам один виповнює цілу програму, залишається памяткою на все життя. У нашому музичному житті, де такі перші самостійні концерти трапляються дуже рідко, кожний з них стає свого роду подією, бо знайомить нас з новими, молодими людьми, які може колись займуть неабияке місце в нашій музичній культурі. Цей перший концерт — це „вогненний хрест", у якому здобути повну перемогу дуже важко, але який, не зважаючи на все, дає свідоцтво деякої зрілости — коли не артистичної, то бодай зрілости у відношенні до студій.

П. Слава Ганчерюк дала свій перший фортепіяновий вечір. Поважна програма, в якій побіч групи українських творів, находилися такі архитвори фортепіянової літератури, як напр. „Симфонічні Етюди" Шумана, є доказом поважних зусиль концертантки, які заслуговують на признання. Я мав змогу чути тільки „Польонез фіс-моль" Шопена і Ліста бравурну парафразу „Сну літньої ночі" та вийшіс враження, що п. Ганчерюк, яка, як ученица проф. Сабіцького, є в найліпших руках, повинна ще чимало попрацювати над закріпленням своїх пальців, у наслідку чого техніка її стане більш опанована. Витривалість — навіть чисто фізична — і все, що характеризує „зрілість", прийде з часом. Покищо можна цей перший виступ п. Ганчерюк уважати цілком удалим і побажати їй якнайчастіших публичних виступів.

ант. руд.

Відозви й комунікати.

21. XI. — ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ".

„День Українського Музею" пропонувала уладити п. Дучимінська в „Жіночій Долі" на 21. листопада 1937 р. Гадка дуже влучна. Бо коли наші музеї не тільки збирають та від загладі зберігають цінні й дорогі памятки, але підносять теж культурний рівень громадянства та несуть знання, підбадьорюють до праці і просто обединюють націю, коли одиниці присвячують у музеях свій труд та життя, то за це й нарід мусить відозватися до своїх музеїв почуванням любови та активно піддержати рідні музеї.

Витаючи це гасло щирим серцем, Комітет Українських Музеїв у Коломиї проголошує **день святого Михайла, 21. листопада 1937 р., Днем Українського Музею".**

Кожний свідомий українець, що цінить свою традицію та вірить у майбутність нації, повинен у цьому дні віддати для найближчого свого музею свої цінні експонати та добровільні датки.

Лиш у цей спосіб розбудуємо наші музеї, що є правдивим дзеркалом культури нашого народу. Так роблять наші сусіди та ввесь культурний світ.

На празниках, анкетах та на всяких сходинах переведіть це діло!

Всі часописи просимо ласкаво передрукувати цей заклик.

Музей „Гуцульщина" в Коломиї.
як Комітет Українських Обласних Музеїв.

СОЮЗ ПЛЯНТАТОРІВ-УДІЛОВЦІВ РІЛЬНИЧОЇ ЦУКРОВАРНІ „ПОДІЛЛЯ" А. С. У БЕРЕЗОВИЦІ ВЕЛИКІЙ ПРИ КРАЄВОМУ ГОСПОД. Т-ВІ „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" У ТЕРНОПОЛІ.

Для оборони інтересів плянтатори-уділовці цукроварні „Поділля" створили свою організацію як окрему секцію при Т-ві „С. Г." під повищою назвою, яка опирається на повітових секціях при філіях „Сільського Господаря" в районі плянтацій буряків для цукроварні „Поділля", що обіймає такі повіти: Бережани, Бучач, Збараж, Зборів, Копичинці, Перемишляни, Підгайці, Скалат, Тернопіль Теребовля і Чортків.

Дня 15. X. п. р. відбулися в Тернополі Заг. Збори Союзу, на яких вибрано Управу Союзу в такому складі: голова: Микола Кузьмин, господар в Озірній; заст. голови: о. Ю. Юрик, парох у Кипячці, секретар: С. Ганчарик, господар у Тернополі, члени: В. Кручовий, господар у Березовиці, М. Процик, господар у Млиновицях; о. М. Декайло, парох у Нагвицях; дир. П. Трембач у Тернолужу в. Теребовля; дир. П. Трембач у Ваполі; Мар'ян Величковський, господар у Ваполі; В. Паздрій, госп. у Ст. Скалаті, сильківцях; Контрольна Комісія: В. Пацій, господар у Глубічку Великім; В. Чорній, господар у Кутківцях; Антін Кунько, господар у Кутківцях.

Завданням Союзу є боронити інтереси членів перед цукроварнею, організувати самопоміч, посередництво, опрацьовувати проекти умов плянтацій, делегувати членів до Надзірної Ради цукроварні та взагалі заступати інтереси членів.

У першу чергу Союз дбає за докладну доставу і відбір цукрових буряків, відтак за виконання контингенту плянтації та за вдатну управу буряків. Управа буряків на Поділлі має ще те велике значіння, що причиняється до кращої управи ріллі, до заняття безробітних та збільшення паші для худоби.

Союз має важні завдання перед собою. Тому вимагає від членів співпраці й підтримки. Віримо, що наші господарі, доцінюючи значіння такої організації, з усіма справами, звязаними з управою, виплатами і т. п., будуть звертатись до Союзу, що міститься в домівці Філії „Сільського Господаря" в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 11.

† Посмертні згадки.

Михайло Татух, нотар у Турці, б. сотник У. Г. А., помер у 62 р. життя. Похорон відбудеться в пятницю 12. XI. на Личаківський цвинтар в год. 10. рано.

Покійний, людина хрустального характеру і великих товариських прикмет, лишив по собі жаль у всіх, хто Його знав. Москвофіл з переконання — вступив на початку Визвольної Війни в ряди У. Г. А. і як її сотник перебув цілу визвольну кампанію. По війні не зірвав звязків з українським національним світом, навпаки — затіснив їх, щедро спомагаючи датками українські установи. В. И. П.!

—o—

Дописи.

СТРІЛИСЬКА.

Велике богомілля стрілиського деканату на Ясну Гору до Гошева. В 200-літню річницю перенесення Чудотворної ікони Богомтері на Ясну Гору і в 900-ліття передачі Ярославом Мудрим України й цілого українського народу під покров Пречч. Діви Марії, відбулося в днях 15—16. вересня ц. р. велике богомілля до Гошева, ва зі стрілиського деканату з участю 1660 осіб. В паломництві взяли участь люди з таких 30 громад стрілиського деканату: Баківці, Бенківці, Бертешів, Вівня, Голдовичі, Девятники, Десова, Долишняни, Дроговичі, Жабокруки, Кисело, Ліщин, Любешка Волоська, Любша, Мелна, Орішківці, Підбірє, Підкамінь, Псори, Ренехів, Руда, Русятичі, Стрілиська Нові, Стрілиська Старі, Трибовівці, Фрага, Чорний Острів, Юшківці, Ягнуш і Ятвяги. Паломництво було гарно організоване, порядку в часі проші пильнували впорядники з кожної громади; головним заїжджим був п. Іван Телішевський із Фраги. Прощаки виїхали 15. IX. під проводом своїх священників спеціяльно замовленим поїздом з Ходорова. Прочий пришитая ігумен о. Матей Шепітка. Після цього усі богомольці вийшли до церкви помолитися перед відслоненою чудотворною іконою Божої Матері. По молебні сповідь і св. Причастія тих паломників, що приїхали вчаще, від 8. години загальна сповідь. В 5. годині хресна дорога, відтак вечірня, проповідь, молебен, відслонення чудотворної ікони і суплікація. По вечері сповідь до пізна. Другого дня від години 5-ої рано що пів години по три Служби Божі. В годині 7-ій утреня, в год. 8-ій „Примарія" з відслоненням Чудотворної Ікони. Торжественну Службу Божу відправив в 9. год. о. деван Степан Коваліа. Діяконували о. Степан Королюк і о. Ярослав Нінишевич. Всі інші священники слухали сповідей богомольців. До св. Причастя приступило 1660 осіб. Співали богослови зі стрілиського деканату. Настрій усіх був поважний та піднеслий. Підчас Служби Божої о. ігумен о. Михайло Шепітка виголосив проповідь, яка залишила на слухачах помітне враження. По співаній Літургії відправили соборний парастас за померших членів родин паломників. По хресній дорозі о. ігумен попрощав від Божої Матері прочан. По тому прощанні о. деван Степан Коваліа подякував о. ігуменові за його ревну і щовну жертвенности апостольську працю, за його посвяту коло духового обновлення усіх паломників та побажав, щоб Ясна Гора завеліла на славу Христа, Його Матері та українського народу! Годиться підкреслити, що в цьому паломництві взяла масову участь інтелігенція, зокрема переважали мужчини. Богомілля відбулося у вражковому ладі. Всі, що були в Гошеві, ніколи не пожалують цього, бо залишаться їм на ціле життя милі спомини. Хто був на Ясній Горі ще давніше, тепер не пізнав би того чудотворного місця: церква відновлена

Михайло Ґатух

нотар в Турці і б. сотник У. Г. А.

по довгій і тяжкій недузі, по принятю Найсв. Тайн упокоївся в Бозі 10. листопада 1937 р., в 62 році життя.

Похорони відбудуться в Турці 11. листопада 1937 р. в год. 3. попол. Перевід тлінних останків до Львова на Личаківський цвинтар вирушить в пятницю 12. листопада п. р. в год. 10. передпол. На ці сумні обряди запрошує Свояків, Знайомих і Товаришів Зброї господарем прибита Дружина і Рідня.

в приміщення до непізнання, добудовано приміщення для інтелігенції й солтиса, заведено водотяги, електричне освітлення і т. д. А цвітомний гошівський ігумен о. Шепітка працює далі над прикрашенням церкви й запевненням вигод для нас народу, що після літо кожної неділі прибувають до Гошева з далеких сторін. Все це ідуть величезні суми, а наша Ясна Гора, покищо бідна. Та наше жертволюбне духовенство могло би крайти со. Василіянам у Гошеві з чималою помічю, якби кожний священник вкладав для монастиря в Гошеві по десять Служб Божих „даптіс", як це зробило духовенство стрілиського деканату.

ЗАЛІЩИКИ.

Ані пяди землі в українські руки і будова польської колонії в Бедриківцях. В заліщицькому повіті парцелюють під цю пору кілька маєтків, між ними і маєтність Бедриківці, власність Турнавової зі Заліщик. Як і в інших повітах наддністрянського Поділля, так і в Заліщичині продають вправила землю тільки полякам, при чому більшість парцельованої землі призначено для польських кольоністів. Ба купно старалися і наші селяни, але годі їм одержати доволі ані купно хочби по морга парцельованої землі від заліщицького старости і від земельного комісаря при старостві в Борщеві. До квітня п. р. повіти Борщів і Заліщики належали до земельного комісаря при старостві в Чорткові, але що у згаданих двох повітах йде тепер кольонізаційна парцеляція на великі розміри, для скорого переведення цієї справи утворено весною цього року окремий земельний комісаріят при старостві в Борщеві для борщівського і заліщицького повіту. Українські селяни, серед яких панує великий голод землі, вовсім виключені від парцеляцій, бо поляки послідовно переводять засаду, щоб не продати в українські руки ані пяди землі. До найбільших обл на Поділлі належать Бедриківці біля самих Заліщик, але в парцеляції не можуть набути нічого, бо парцельований простір призначено на кольонію для мазурів, подібно, як вроблено це минулого року в Іваню Пустім біля Мельниці борщівського повіту. Щоб заохотити мазурів до поселення, будують тепер в Бедриківцях сорок взірцевих господарств із мешкальними і господарськими будинками, як окрему взірцеву кольонію і в весною 1938 р. мазурі приїдуть вже на готове. Не треба й казати, які це викликує настрої серед нашого населення, виключеного від набуття землі.

Конференція інтелігенції з пос. д-ром Бараном. В неділю 24. жовтня п. р. відбулися в Заліщиках сходини місцевої української інтелігенції влаштовані з ініціятиви відомих народніх діячів д-ра Романа Отефановича і б. сенатора Василя Баранника, на яких посол д-р Степан Баран змусував наше теперішнє політичне положення і дав подрібні вияснення на запити присутніх щодо сучасного польського режиму супроти нас і нашої політичної тактики.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Похорон д-ра Петра Войтовича. До посмертної згадки про бл. п. д-ра П. Войтовича, поміщеної в „Ділі" ч. 246, додаємо ще опис похорону: Похорон цього визначного громадянина відбувся в четвер 4. ц. м. при активній участи широкої маси українського громадянства, представників Адвокатської Палати, суду, делегатів уставів Судової Вишні та делегатів кредитових кооператив перемишльського повіту. Панахиду над домовиною бл. п. д-ра Войтовича відправив Преосв. Йосафат в асисті 10 священників. До панахиди співав хор питомців Духовної Семінарії. Жалібну промову виголосив д-р Микола Рибак. Опісля похоронний похід рушив під проводом 10 священників вулицями міста на місцевий цвинтар. По дорозі пригравала орхестра читальні Перемишль-Середмістя і співав хор „Перемишського Бояна" під управою проф. В. Вітошинського. На цвинтарі попрощав Покійного в імені перемишського громадянства д-р В. Загайкевич.

Театр ім. Садовського. Минулого тижня загостив до Перемишля на три дні театр ім. Садовського, що виступали у салі Робітничого Дому три побутові пєси: „Хмара", „Маруся Богуславка" та „Ніч під Івана Купала". Театр цей зробив досить великий поступ, коли його порівняємо з попередніми виступами перед двома чи трьома роками. Склад театру в загальному добрий. Гра артистів задовільна. Вийні слід підкреслити по театр сповнив велике завдання, обджакуючи всі закутини Східної Галичини. Своїми обїздками по містечках і селах показує нашим читальняним аматорським

ВІДГУКИ ДНЯ.

Відкриття товариського сезону.

Кожна нація, що має свої-такі аспірації не може обійтися без своїх національних імпрез. Такі національні імпрези відбуваються звичайно по вакаціях і — як це в світі називається — відкривають товариський сезон. Це або балі, або полювання, або перегони. „Баль білих ліжечок" в Парижі, „репрезентаційні лови в Біловежі", кінні перегони в Ітон.

Українці в Галичині довго не могли рішитися, чим мають зачинати товариський сезон. Були різні спроби, але ні одна з них не прийнялася на постійно, ні одна з них не виказала таких вальорів, щоби претендувати на особу, що перетримає, так би сказати, стяжку сезону.

Аж цього року здається ми знайшли щось підхожого.

Йду вулицею і як звичайно сподіваюся стрінути знайомих, так само як я похнюплених, задуманих чи зажурених.

А тут:

Біжить напроти мене родимець, лице розсміяне, руками махає і вже здалека кричить:

— Ви чули?

— Що такого?!

— Ричук побив Голобокого!

— Де?

— Під церквою. Кажу вам, перша кляса т оріа. Чекав на нього під Преображенкою з „лягою" як дишель. Голобокий тільки з церкви, а Ричук бах, бах, по голові, аж гомін ішов...

— А за що?

— Щось там на нього написав... Але вибачте, біжу далі.

І побіг радісним крочком, мовби на льотерії виграв.

Не минув з того часу тиждень, а вже нова вістка:

— На ринку, в білий день, коли ринок був битком набитий. Маскун зсівся на Поцюцького і з місця по плечах, по плечах. Сміявся народ до загину.

— А за що?

— Не знаю за що їм пішло, але це не важне. Досить, що справ його як буру собаку.

Після того за два-три дні:

— Приходить, уважаєте, Гераціький до кавярні побачив Сопотюка, підступив до нього і — трах! Сопотюк схопився і калать Гераціького. Обі хлопи як дуби, зчіпилися і стусанять себе куди попало. Ледви послужники розірвали. Сміху було, сміху...

Сміються люди з вісток про бійки і навіть у голову собі не кладуть, що завтра можуть вони стати героями подібної історії. А може їм це байдуже?! Може рішені посвятитися для ідеї?!

А ця ідея: врешті усталена форма початку нашого товариського сезону. Долаймо до цього надію, що столичний приклад перенесеться на провінцію, а радість людей буде вповні зрозуміла.

Галактіон Чіпка.

гуртам, як виглядає добре виведена пєса. З Перемишля театр вибрався в такі закутини нашого краю, як Дубеччина, Динівщина та Березівщина, де ще, здається, ніколи українського справжнього театру не бачили.

З виkладової салі. В неділю 7. ц. м. заходами філії Наукового Т-ва ім. Петра Могили й Учительської Громади відбулась інавгурація циклю викладів, які будуть виголошувані цього зимового сезону. Інавгураційний виклад виголосив у салі „Української Бесіди" проф. Дм. Грегоріївський на тему: „Батьки і діти як соціольогічна проблема". Тема під цю пору дуже актуальна. Признати треба, що проф. Грегоріївський у підготовку реферату вложив багато праці. Викладу вислухало з увагою кільканадцять старших громадян та кількадесятьох учнів української мужеської гімназії.

Промислово-торговельна анкета. В неділю 7. ц. м. передполуднем скликала дирекція Міщанської Каси перемиських купців, промисловців та ремісників на анкету. Реферат про потребу помочі для купців виголосив дир. Ярошевич Осип, про взаємне право говорив Кадюк Іван. Присутніх 60 осіб.

Ощадностева анкета. Заходами дирекції Міщанської Каси відбулася в неділю 7. ц. м. вечором у домівці М. К. ощадностева анкета для служниць. Реферат про ощадність і Міщанську Касу виголосив д-р Загайкевич Володимир, про вагу ощадности та про забезпечення вложених вкладів у М. К. говорив дир. Ярошевич Осип, про спосіб ведення дрібної ощадности говорив Кадюк Іван. Присутніх коло 160 осіб.

Листопадова свято в читальні Перемишль-Середмістя. Заходами видїлів читальні „Просвіти" і філії Т-ва „Зоря" відбулись широкі сходини згаданих товариств. Реферат про листопадовий зрив українського народу виголосив студ. Отахів Евген, після чого д-р Вакій Володимир подав цікавий епізод зі своїх военних переживань.

К-к.

ШАХИ.

II. ВЕЛИКІ ШАХОВІ ЗМАГАННЯ ЗА МИСТЕЦТВО УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА.

Т-во Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа" влаштовує шаховий турнір за мистецтво українського студента на рік 1937-38. Участь у змаганнях можуть брати лише студенти вищих шкіл. Початок турніру 20. XI. п. р. Зголошення приймає до 18. XI. п. р. бльочкар харчівні Т-ва „Основа" в обідовій порі, який заразом подасть ближчі інформації.

Турніровий Комітет.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Францішак Аляхновіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ. Спомини білоруського діяча про мартирольогію у Совітах. Львів 1937. Накладом Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Стор. 166, ф. 8°.

Микола Хвильовий: ВИБРАНІ ТВОРИ. Редакція і вступна стаття Б. Т. Романенчука. Обгортка С. Гординського. „Українська Книгоспілка", Львів, 1937. ст. XXXI і 224. Ціна 3.50 зол.

Гліб Лазаревський: МОЛОДІСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ. Біографічне оповідання. Львів 1937. Накладом Союзу Українок у Львові. Ст. 90. Ціна 1 зол.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ілюстрований популярно-науковий журнал-місячник. Львів, листопад 1937. Р. X. Ч. 11. — Зміст: Богдан Вітовський: Новому Богданові (вірш). — Богдан Лепкий: Микола Лисенко (з прив. воду 25-ліття смерти — з порт.). — Всесвітній Союз Українок. — Василь Пачовський: Українська дрібна шляхта. — Василь Сімович: Лисенко в Черівцях (спогад — з 1 обр.). — Василь Щурат: Про працю М. Лисенка в 1870 р. — Михайло Сонецький: Цісар Авґуст (з приводу двотисячоліття його народин — 7 обр.). — Іван Верблинський: Чи страх звірятам зроджений. — ів: Трав дорма робить організм відпорним на простуду. — О. Іван Великорський (з нагоди 80-ліття народин — з порт.). — Ярослав Гординський: Почин нової української воєнної прози. — Володимир Барагура: Ледачі діти. — Максим Станіслав Малиш: Штучна вовна — ляніталь (2 обр.). — Франц Коковський: Бережанське міщанство (2 обр.). — Всекросвітянський зїзд в Ужгороді. — Е. Жарський: Як зроджувалася сила (розвиток фізичного виховання — 5 обр.). — Петро Дужий: Дещо про мнемотехніку. — Г. Г.: Як зробити, щоб обувь не промокала. — З. Я. Федьків: Віроповідна статистика сучасної Польщі. — Микола Важалук: Що не тоне „ячна гусільниця" (2 обр.). — Ір. Сімович: Початки лікування сонцем і штучним світлом (5 обр.). — В. С.: Михайло Корчинський (1 обр.). — Богдан Лепкий: Невідана, чи мало відома композиція М. Лисенка (до слів Й. Маковея „Сон" — 2 обр.). — Юліян Тарнович: Дещо з лемківських весільних звичаїв (2 обр.). — Біб. ліографія.

СІВАЧ, місячник, присвячений проповіді і катехизі. Львів, листопад 1937. Р. II. Ч. 11. Зміст: о. П. Мриглод: Проповідь на Празник св. Вмч. Димитрія. — о. Вол. Рабій: Пропов. на Нед. XXIII. після Зісл. св. Д. — о. П. Дз.: — Катехизи для II. кл. всел. шкіл. — о. Василь Попадюк: Вступна реколекційна наука. — о. І. Цимбала: Слово над домовиною бл. п. о. Гр. Плажинди. — о. П. Давдзик: Чи і як стосувати методу „школи праці" при навчанні релігії? — Сталова наука для невіст. Рецензії.

РІДНА МОВА, науково-популярний місячник. Київ, листопад 1937. Р. V. Ч. 11. Зміст: І. Огієнко: Стилістично-синтаксичні нариси: 15. Гасити — тушити. 16. Параліч — параліж — параліза. — П. Зленко: М. Максимович про український правопис. — І. Огієнко: Складня української мови. II. Частини речення повнозначальні. 4. Прилівникове повнозначення. — Проф. д-р Евген Грицак: Неольогізми Йосипа Лозинського з половини XIX. сторіччя. — Ів. Огієнко: Зміна о на а в українській мові, про форми багатий, гарячий і т. ін. — Правопис і граматична термінольогія. — Сава Крилач: Рукавиці й пальчатки. — Практичні лекції літературної мови, „Наймичка", поема Т. Шевченка. — Д-р Ф. Коковський: Назвища в селі Просіку єзьіцького повіту. — Життя слів. — Від Редакції й Адміністрації.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, часопись для українського жіноцтва. Коломия, 15. жовтня — 1. листопада 1937. Р. XIII Ч. 20-21.

СВІТЛО Й ТІНЬ, щомісячник. Львів, серпень-вересень 1937. Р. V. Ч. 8-9. Зміст: Роман Мирович: Критика й автокритика. — К. Водяний: На фронт пропаганди. — С. Кравців: Завірюшники й завірюшування. — З листів до Редакції. — З нашого дорогу. — Восьма виставка УФОТО. — Вісті УФОТО.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, ве. сесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сихівська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Сестра неділя".

Субота 13. XI. год. 8. веч. „Легенда". Вистава вмуплена, абонам. неважний.

Театр Різнородностей:

Пятниця 12. XI. год. 7.30 веч. „Жабоньки".

Субота 13. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯРОСЛАВ:
12. XI. Хмара.
13. XI. Маруся Богуславка.
14. XI. Ніч під Івана Купала.

СИНЯВА:
15. XI. Хмара.
16. XI. Жайворонок.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗОЛОЧІВ:
12. XI. Довбуш.
З Золочева їде театр до Бродів.

від 6·50 ЗОЛОТІ ПЕРСТЕНІ з 14 кар. золота тільки у **В. ГРІНБЕРГА,** Сихівська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави", „Яносік, ватажок опришків".

АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Бандрівської-Турської та Л. Кепури.

ВАНДА: „Білий ангел", „Сьогодні вечором у мене".

ГРАЖИНА: „Шістнадцятилітня" з Ліль Даговер.

ЄВРОПА: „Їх ето й вона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолулю", „Забута симфонія".

МЕТРО: „Шаржа легкої бригади".

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.

ПАКС: „Пісня сохнення" з Іваном Кемурою.

ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).

РАЙ: „Вільєд Кармен" із Мартою Егерт.

РІЯЛЬТО: „Карієра панни Іванни".

СВІТ: „Пропаще м'юто", „Тиждень перед шлюбом".

СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище" і ревія

ТОН: „Трафальгар".

УТІХА: „Циганське дівча" з Фліпом і Флопом і ревія „Військо йде".

ХІМЕРА: „Ти що в Гострій світиш Брамі".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5),
„Рен".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 12. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 19.10 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.50,19.00 Нар. пісні; цит. орк.; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 Баскійські пісні; ВІДЕНЬ 12.25 Форт., сопран, 17.00 Для дітей, 19.25 Пісеньки, танк. музика, 20.05, 21.00 Комедія Нестроя; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 22.20 Орк., баритон., форт., скр.; КОШИЦІ 14.00, 18.00, 18.15, 18.20, 18.45 Для Закарпаття (у програм. скеч Гренджі-Донського „Внук"; МІЛЯНО 17.15 Сюрпляз. 20.30, 21.00 Розр. музика, 22.10 Камер. музика; ПРАГА 12.35 Військ. орк., 14.00 Цит. орк., 16.35 Дуетн концерт, 19.30 20.00, 21.00 „Міньон" оп. Томаса; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Пісні; РИМ 18.15 Вок.-інстр. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ля прінціпесса ці Ту Бек" оп. Гайта.

Субота, 13. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.45, 20.10, 21.00 Веселі мельодії, 15.30 Молодь співає, 18.00 Квінтет; БІЛГОРОД 20.45, 21.00 Нар. музика; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Цит. музика, 19.25 Форт.; ВІДЕНЬ 19.30 Концерт хору, 20.00, 21.00, 22.00 „Віденські оповідання" муз. комедія Гельмесбергера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.10, 20.00 Гарні мельодії; ГІЛЬВЕРЗУМ 19.50, 20.00, 21.00 „Кавалір Срібної Рожі" оп. Р. Штравса; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.10, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Сплли лі фортуна" муз. авд. Пародія; ПРАГА 14.00 Веселий вікенд, 17.55, 18.00 Хор, 20.55, 21.00 Концерт орк. і солістів, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Джез, 21.00, 22.00, 23.00 „Альказіно е Нікколетта" муз. пєєка Барбієрія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 12. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Один день із дитячих літ Шопена; 11.40 Мусоргський: Фраг. з оп. „Борис Годунов", пл.; 12.03 Розр. музика, Полудн. дзенник, Сповно-муз. авд.; 12.30 Фрагм. з військ. опери на Мокотові; 13.45 Бізнес праці ОЗН у Сх. Галичині; 13.50 При чорній каві, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Рецитації поезій льв. поетів; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Це було справді": Фатальний горнець, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Сальон. орк., 16.50, 18.35, 19.50, 21.30 Актуальна гутірка; 17.00 Прилудна бібліотека; 17.15 Сестри Бурські у своєму репертуарі та Ч. Качинський, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Пісні відсп. Г. Кушпа-Гесель сопран, у супр. форт.; 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для села: Харч зимою, Хліб. сарииька; 19.00 „Пані Віцестерентова" старосвітський курант на осн. Людв. Ляво; 19.30 Старогталійські пісні у вик. А. Шлемінської в супр. форт.; 20.00 Симф. концерт, форт., спів, орк., 21.20 Веч. денник; 21.35 Легка музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Субота, 13. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Скрипкові твори Чайковського, пл.; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник; 13.45 Концерт бонанз; 15.15 Трансм. із конгресу христ. купецтва; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяни для дітей: „Лялькине весілля" з муз. іл.; 16.15 Дута оркестра; 16.50 Фейл.: Наша програма; 17.00 Від Атен до Байрайту (Монтеверді): сопран, альт, тенор, форт., 17.50 За виховний ідеал молоді; 18.00, 18.50 Спорт; **18.10 Камеральний концерт у вик. форт. трія: Роман Савицький фортепіян, Роман Кришталь ський скрипка, Петро Пшеничка віолончела (у програмі В. Барвінський: а) фортепіянове тріо ес-моль, б) Алєгро асаї модерато, в) Анданте, г) Алєгро різолюто;** 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Вірлятко оббирає баробелі" обр. для дітей з музикою, „Великопольща" авд.; 20.00 Легка і танкова музика, пісеньки; 21.00 „Клієнт" скеч; 22.00 Розр. концерт, орк., спів, 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Катедра гумору" скеч.

Радіокутик.

ТЕЛЄВІЗІЯ НА ВИСТАВІ 1939 р.

В Америці відбудеться велика загальна Вистава в 1939 р. На цій Виставі телєвізія займе одне з поважніших місць. Американське Радіо-Корпорейшен приготовляє заздалегідь свої нові винаходи. Можна бути згори приготованим на багато несподіванок. Одиак усі новинки тримають покищо у великій тайні.

ТЕЛЄВІЗІЙНА МЕРЕЖА В НІМЕЧЧИНІ

Розвиток телєвізій в Німеччині йде швидким темпом. Дотеперішній план телєвізійної мережі Німеччини показався незадовільним. В окрузі 5,5 до 7,5 м. може „поміститись" найбільш 3—4 станції. Ось чому треба шукати інших шляхів в метою покрити цілу Німеччину телєвізійною мережею. При довжині хвиль у вищеподаній окрузі призначено для берлінської телєвізійної станції.

Вже в минулому році в технічних органах появились статті, які проектували можливість заведення проводової телєвізії. Досвіди показали, що телєвізійні трансмісії широкої смуги частотливости можна передавати навіть при помочі телефонічних дротів, одиак тільки на близьку віддаль. Для дальшої віддалі треба всім провести спеціяльний кабель, який може обняти широку смугу частотливости. Мало цього: цей кабель мусить ще мати спеціальні зміцнювачі на кожному сьому 20-му кільометрі. Німецька почта получила саме таким каблем Берлін з Мінхеном. Таким чином між Берліном і Мінхеном можна вести телефонічні розмови і бачити водночас свого співбесідника. Ця система дозволить в майбутньому користати з телєвізійних трансмісій кожному телефонічному абонентові.

Дотеперішня телефонічна мережа дозволяє передавати образи на віддаль до 2 км. без огляду на різну можливість дли пересилки смуги частотливости о-кремих провідів. Колиб вдалося ці проводи засобити в спеціальні зміцнювачі, тоді можна було б передавати образи на цілу Німеччину.

Відділ досліджень німецької почти перевів у даному напрямі ряд досвідів, які дали успіх. Виявилося, що відбір з проводу був чистішій, як відбір без проводу. Використання телефонічної мережі для телєвізії матиме велике господарське значіння, бо причиниться до подешевлення телєвізії.

ТЕЛЄВІЗІЯ У ФРАНЦІЇ.

Французька пізичка радіова округа Ліль виступила до Управи французької почти з домаганням заснувати власну телєвізійну станцію.

ТЕЛЄВІЗІЯ В АНГЛІЇ.

Б. Б. Ц. подає у своїх телєвізійних програмах цілу репортажів з фільмових студій. Можна буде побачити працю над кольоровою фільмою. Всяк телєвізійна трансмісія не є ще досі кольорова.

БІРЖА.

Львів 11. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·98, 89·35, Долярн американські 5.25·00, 5.25·50, Долярн канад. 5.28·00—5.25·50, Фльорени голл. 293·62—291·90, Франки фр. 18·20—17·70, Франки швайцарські 122.75—121.95, Фунти англ. 26·47—26·31, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 118·19—117·35 Кор. норв. 133·03—132·05, Корони шв. 136·48—135·50, Ліри, (тал. 21·20—20·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 119·00 — 115·00, Шіллінги австр. 99·50—97·50, Тель Авів 26·50—26·00, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56·25, 3 інв. 1 ем 71·00. серія ненот. 3 поз. інв. 1 ем. 70·00, серія ненот., конверс. 61·50, 4 пр. дол. 39·25, 39·50, 4 консол. 59·75

Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 32·75, Вуголь 23·50, 23·00, Ліфшон 51·50, Моджейів 9·75, Острошець 25·00, Сторахович 30·50, Габероуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 11. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. білої без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак. 3·00 зол.
молоко . . . . . 17—18 сот.
яйця (копа) . . . . . 4·70—4·75 зол.

Тенденція зниження на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

Пригадуємо, що заг. збори Т-ва „Молода Громада" відбудуться в неділю 14. листопада в год. 10. передпол.

В год. 9-ій Богослуження за покійних членів Т-ва в церкві св. Духа. 2060

ПІДПРИЄМСТВА

ПОВАЖНЕ українське промислове підприємство потребує здібного торговельного референта з відповідними студіями, або практикою. Вимагана кавція або вклад 2—3.000 золотих. Першенство б. УСС. або члени УГА. Письмені оголошення до „Діла" під „ІТЕТЕ". 1—3

СПІЛЬНИКА з 10.000 зол. приймє рентов не підприємство. Зголошення під „Виробництво" до Адм. 2054 2—3

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ на бюро або мешкання в центрі міста покій з кухонкою, електрика, газ, вода, осібний вхід. Відомість канцелярія адв. Жилевського, Сихівська 38. 3—5

НАУКА

КУРС роблення штучних цвітів улаштовує Порадня Матерей. Оплата 5 зол. місячно на дохід Порадні. Зголошення: Бегесевичева, вул. Марка 20. Початок курсу 15. листопада. 2059 1—1

КУПНО - ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, [illegible] тово поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 1962 3—7

НОТИ вживані і нові поручає склад нот Брандлєра, Баторія 16. 2048 3—3

ТАДЕЙ ГОРОВІЦ Львів, Жовківська 71. Телефон ч. 270-11, **Філія вул. На Байки 15.** Фарби, лякери, покости, хемікалія, технічні і господарські артикули, анілїни, олії, емари до машин, приладдя малярське, столярське і ін. 2052 2—3

75 СОТИКІВ ясних готові, конверти під ковдри 200/140 5.50, строїні 7.50, пошевки 90/80 1.00 та всілякі білля жіноче і мужеське за безцінь. „Астра" фабрика білля, Сихівська 2, Львів. 2040 1—7

ВСІЛЯКЕ актуальне зимове білля для дітей до літ 15 та комплетні виправки немовлят поручає „Світ Дитини" Сихівська 2, Львів. 2039 1—7

ФІРМА КУПЕЮ польську доставляє за надісланим пятьдесят золотих „Міль Книжковий", Баторія 6. 2016 1—1

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформацій, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Рудзька", що закупповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й дерев'яну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 22—30

МЕХАНІЧНА робітня приймає всіляки направи машин до шиття, писання, Гданський, Колонтая 2. 2027 4—4

ОГОЛОШЕННЯ.

XXXII. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Дому торгов.-промисл. **„ДОСТАВА"**, кооперативи з обм. пор. у Львові відбудуться 30. листопада 1937 року в год. 17 у кімнатах кооперативи у Львові, Ринок ч. 43, І. а ось наш порядком нарад:

1. Відкриття Загальних Зборів.
2. Відчитання протоколу з Загальних Зборів відбутих дня 7. грудня 1936.
3. Звіт Управи з діяльности і рахунковне виложення за адм. рік 1936-1937.
4. Звіт Контрольного Комітету Надзірної Ради і внесок на уділення абсолюторій Управі.
5. Затвердження білянсу за адм. рік 1936.1937 і розподіл чистого зиску.
6. Доповнюючий вибір двох членів Надзірної Ради, на 4 роки на місце вилосованих.
7. Затвердження буджету на адм. рік 1937-1938.
8. Означення згідно з § 42. статуту ме. жі признаваних кредитів і затягнених зобовязань.
9. Означення висоти презенційної марки для членів Надзірної Ради.
10. Внески і запити.

Рахункові замкнення і бізнес за адм. рік 1936-1937 є виложені в домівці кооперативи для перегляду членів.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
с. Дамян Лопатинський, голова.
с. Юліян Дзерович, секретар.

Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і Клеї
продукує хемічна фабрика
„СОНЦЕ"
сп. з обм. відп.
Варшава, Людна 6/8 тел. 9-33-51
Домагатися всюди.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

За редакцію відповідає Олександер Коник. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 12. листопада 1937. Ч. 250

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Протикомуністичний фронт і Україна.

(Передова стаття).

Протизаконний розпорядок старости.

Чому українські шкільні підручники дорожчі від польських?

За що карають луговиків.

Арештування українців на Закарпатті.

Жахлива катастрофа в Японії.

Порозуміння між Лондоном і Саляманкою вже заключене.

Безнадійна кабінетна криза в Бельґії.

Летунська катастрофа під Варшавою.

Велика афера в родині Радзівілів.

Сторінки: Економічний огляд, Без політики. Вістки зі Стрия, Борщева, Коломиї, Станиславова, Тернополя і Кремянця.

Ч. 250 (14.793). Львів, субота 13. листопада 1937 Ціна рекламна власність дідичка. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півроку . . . . . 30.00 „
Рік . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Найстарший Дім конфекції мужеської Й. Фершляйссер находиться тепер в льокалі при пл. Марійськім ч. 8 (будинок Шпрехер) 4—5

Порозуміння між Льондоном і Саляманкою вже заключене.

Еспанський національний уряд оголосив учора вечором офіційний комунікат, яким повідомив, що директор дипльоматичного кабінету того уряду обмінявся в Андеї з британським амбасадором нотами у справі акредитування дипльоматичних агентів у Льондоні й Саляманці та підагентів у інших важніших місцевостях.

КОМПЕТЕНЦІЇ АГЕНТІВ.

Той самий комунікат еспанського національного уряду стверджує, що британські агенти й підагенти на території національної Еспанії матимуть право переписуватися шифрами, які не підпадатимуть під цензуру. Агенти еспанського національного уряду в Льондоні буде комунікуватися безпосередньо з британським міністром закордонних справ, такі самі права матиме британський агент у Саляманці.

Підагенти матимуть точно такі самі функції, як консулі: вони у першу чергу боронитимуть інтересів обох країв, дальше займатимуться морською плавбою.

ЧЕРГА НА ФРАНЦІЮ.

Як говорять у політичних колах Брюселі, французький міністр закордонних справ Дельбос заявив учора підчас розмови з британським міністром закорд. справ Іденом, що Франція вишле торговельних агентів на територію, яка підлягає урядові зі Саляманки. Він заявив, що французькі міністри соціялісти тому не противляться.

ЯПОНІЯ ТА ПОРТУГАЛІЯ ВИЗНАЮТЬ НЕБАВОМ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Райтер приносить вістку, що Португалія та Японія рішені у найближчому часі визнати еспанський національний уряд.

Напруження між Японією та В. Британією.

ЯПОНЦІ ХОТЯТЬ ЗАНЯТИ БРИТІЙСЬКУ КОНЦЕСІЮ.

Начальний комендант японських військ під Шангаєм ген. Матсуї заявив, що

японські війська обсадять частину міжнародньої концесії в Шангаю.

Британський уряд ще не дістав тексту заяви ген. Матсуї, але льондонські урядові кола підкреслюють, що комендант британської залоги в Шангаю має широкі повновласти у справі оборони британської концесії.

Британське військо стрілятиме, якби японці намагалися занятн британську концесію.

АНГЛІЯЦІ ЗАТРИМАЛИ ЯПОНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Влада британської концесії в Шангаю затримала на ріці Сучав японський корабель, що віз муніцію та припаси для японських частин.

Японці запротестували. Ген. Матсуї заявив командантові британської ескадри, що японці будуть уживати до транспортів ріки Сучав і Вайпо та не дозволять їх затримувати.

АТАКИ ПРЕСИ.

Щоденник „Йомюря Шімбун", зближений до військових кол, завзято атакує Велику Британію, називаючи її „правдивим ворогом Японії" та висловлюючи переконання, що в теперішніх операціях у північному Китаю справжнім ворогом є Англія. Доки цей ворог не переможений, годі очікувати вирішної перемоги.

У ФРАНЦУСЬКІЙ КОНЦЕСІЇ В ШАНГАЮ ІНТЕРНОВАНО 10.000 КИТАЙЦІВ.

Влада французької концесії в Шангаю інтернувала вчора коло 10.000 китайських вояків, жандармів і робітників, які втікли на територію концесії.

ЯПОНІЯ ВДРУГЕ ВІДКИНУЛА ЗАПРОШЕННЯ НА БРЮСЕЛЬСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

Британський уряд повідомив бельгійського амбасадора в Токіо, що він не приняв другого запрошення на конференцію сигнатарів договору 9-ох.

Французький соціялістичний міністр про вартість франко-совітського союзу.

Соціялістичний міністр Фор виголосив у парляменті промову на тему французько-совітського союзу. Обговорюючи міжнародне положення та питання помочі, яку Франція моглаб одержати від поодиноких запрязнених держав, мін. Фор сказав м. ін. таке: „СССР лежить задалеко, крім того там розстріляно тисячі генералів та вищих старшин. І з якої причини? Що вони заграничні агенти? Коли цей заміт правдивий, то це дійсно страшне. Коли тисячі військових невинно пішло на розстріл, то чогож можемо надіятися від такої держави?

Жахлива катастрофа в Японії.

Велике пригноблення в цілій Японії викликала жахлива катастрофа, що скоїлася у префектурі Ґумма. Узбіччя гори Канчші (2028 м) обсунулося й засипало цілу фабричну оселю, в підніжжі гори. Маси землі засипали будинок дирекції і фабричні будинки копальні соли й 54 будинки в яких мешкали гірники. Звал засипав імовірно 300 гірників і урядовців. Одночасно зі звалом вибухла сірка та склад вибухових матеріялів.

Рятункову акцію веде 1.500 пожежників. В рятунку перешкоджає сильна сніговія та сіркові опари.

Побоюються, що звали землі засипали теж шкільний будинок з кількома сотнями дітей.

—o—

Протикомуністичний фронт і Україна.

ОЦІНКА РИМСЬКОГО ПРОТОКОЛУ З УКРАЇНСЬКОГО ПОГЛЯДУ.

Львів, 12. листопада 1937.

Розглядаючи римський протокол з українського становища, мусимо ствердити його корисний вплив на оформлення протикомуністичного фронту.

У своєму дотеперішньому складі він не давав нам основи до надто великого оптимізму. З обох контрагентів справді поважно ангажувалася проти СССР лише Японія — на жаль, наша батьківщина не лежить в обсягу її позитивних зацікавлень. Наша нація — це з японського погляду лише цінний деструктивний протисовітський чинник, що підіймаючи повстання, може звязати частину червоної армії, відтяжуючи далекосхідний фронт. На самому існуванні Української Держави, держави положеної над далеким для японців Чорним Морем, їм ледви чи дуже залежить. Не виключене навіть, що японські політичні кола воліли би, щоб Росія мала вигідний доступ до Чорного Моря, бо тоді вона легше погодилась би з утратою свого далекосхідного побережжа. Можливо навіть, що японці раділи би, коли б російський натиск на чорноморські проливи знову скріпився, викликуючи ворожі настрої в Англії. Тоді знову віджила би традиційна англьо-російська ворожнеча — ворожнеча між двома державами, неприхильними Японії.

На европейському відтинку протикомуністичного фронту виступала досі одинока Німеччина. Її офіційні представники чимало балакали на тему боротьби проти Комінтерну і СССР, не сказавши лише одного: куди саме йшла би та націонал-соціялістична круціята проти Москви. Польща за сильна, щоб через свою територію перепустити німецькі війська, але за слаба, щоб рискувати новий київський похід; шлях крізь балтійські держави за вузький і перетятий польським Поморям, балтійський беріг СССР короткий і добре укріплений. З огляду на те плями німецького походу на Москву залишились реальними лише в уяві тих, що при політичних міркуваннях не люблять глядіти на географічну карту.

Одиноким наслідком грізних слів Гітлера, Ґебельса і тов. є покищо лише те, що в очах західної публичної опінії всяка протисовітська акція стала синонімом німецької експанзії. Держави і народи европейського Сходу поділилися в очах західного обивателя на дві категорії „оборонців миру і демократії" (чит.: Совдепії) та на „німецькі Манджукуо". Адже у французьких та англійських публікаціях появилися карти майбутньої Німеччини — такої, якої собі бажає Гітлер — зі східним кордоном здовж Дону.

Без сумніву, поінформовані політичні кола вміють відділити дійсність від барокових прикрас ворожої пропаґанди, яка постійно оперує тим самим шабльоном „made in Berlin", винайденим ще за царських часів. Але й вони не можуть обігнатися від кошмарного спомину 1918. року, коли то польське королівство, український гетьманат, донське військо та грузинська республика орієнтувалася сліпо на Вільгельмштрассе, коли то сталеві пруські полки перемашерували европейський континент від

ДУЖЕ ЧУТЛИВІ САМОЧИННІ + протиганикові прилади має PHILIPS Super 4-38

Балтійського Моря до Чорного і загрозили Середземне Море, Суез, Бассору, Індію.

Обставина, що протисовітська акція була німецьким монополем, була некорисна з погляду українських інтересів, які вимагали, щоби протисовітський фронт став міжнародним явищем. Тому ми з недовірям гляділи на східно-африканську війну, через яку Італія — одинока любіч Німеччини держава здібна до активного виступу проти СССР — звязувала свої сили на далекому чорному континенті і навіть наражувалась на велику катастрофу.

З тим більшою радістю мусимо ствердити, що Італія не заабсорбувалася вповні підбоям та загосподарювання Абісинії, що вона залишилася поважним чинником на европейській арені і навіть виступила на протибольшевицький фронт, покидаючи макіявельське кокетування Москви. Перед роком ми з признанням приняли першу рішучу протибольшевицьку промову Мусолінія (див. „Діло" з 5. листопада 1936), тепер витаємо на протибольшевицькому фронті Італію, яка виступила на ньому зовсім формально рамя об рамя з Німеччиною та Японією.

З українського погляду це явище дуже побажане як з військового, так і з дипльоматично-пропагандивного погляду. На протисовітський фронт виступила сильна середземноморська держава, що має добрий морський доступ до наших побереж. Італійська фльота та звернені до Малої Азії гирла італійських батерій на островах Додеканезу гарантують певніше, ніж яканебудь паперова конвенція, що на випадок нашого повстання Туреччина не замкне Босфору і Дарданелів, не перерве постачання военних матеріялів для нашої армії.

З другого боку поява Італії на протибольшевицькому фронті вириває жало ворожій пропаганді, яка вже не може представляти протисовітської военної акції як імперіялістичну імпрезу. Годі підозрівати, щоб Італія, якій недостає капіталів на загосподарювання своєї безмірної африканської імперії, шукала добичі над Чорним Морем. Але годі також припускати, щоб італійський уряд допустив німецькі впливи аж над Чорне Море. Фронт італійсько-німецького суперництва, який тепер зводиться до наддунайської котловини, видовжився би далеко на схід, на Балкан і Левант; на місце слабого на морі СССР появилась би на лівій флянці Італії німецька морська сила. З цієї причини політичного характеру Італія мабуть бажатиме ізоляційної перегороди з незалежної України, що відгородилаб евентуальну німецьку добичу на руїнах СССР від середземноморського світу.

З господарського огляду для Італії, яка мало заробляла на торговлі та на транзиті з чорноморськими пристанями, є важне, щоб митні кордони відділили сточище Чорного Моря від північних пристаней — все одно: російських чи німецьких.

Цей господарський мотив, як теж ляк перед постійним російським напором на Царгород і східний басен Середземного Моря, дали італійській закордонній політиці постійну протиросійську орієнтацію, яка червоною ниткою тягнеться від минулого століття навіть за часів світової війни, коли то братерство зброї зовсім не злагіднювало завзятих позакулісових дипльоматичних інтриг. Італія — новик на протибольшевицькому фронті, але не на протиросійському, тому треба припускати, що її провідні кола мають ясний образ майбутньої політичної карти Східної Европи; на всякий випадок мабуть ясніший, ніж Берлін, для якого ще існує дилєма: національні держави, чи „единая неділимая", який ще не визбувся традиційного русофільства та бісмарківської концепції: постійної мирної забезпеки східного кордону.

Минулої суботи підписано в Римі дипльоматичний акт, який може мати поважний вплив за майбутнє нашої Батьківщини: протибольшевицький фронт дістав протимосковську закраску й оперся на геополітичних основах — тривкіших від актуальних ідеольогічних.

(гал.).

НОВІ ВІДСТУПНИКИ.

НОВЕ СУМНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЯВИЩЕ.

Те, про що тут будемо казати, може декого здивує, може навіть вразить, але й така реакція наших громадян не може нас стримати від виконання свого денникарського обовязку, бо українське громадянство під цю важку хвилину повинно знати все, що діється в нетрах нашого народу, — чи це корисне та радісне, небезпечне та сумне.

Явище, яке хочемо тут насвітлити, обсервуємо на наших північно-західних етнографічних теренах уже від довшого часу. Колиж згадуємо про нього щойно тепер, то тому, що воно може загрожувати нашим національним інтересам.

А власне: на землях б. російської займанщини, де від сімнатятого року все наростала хвиля антимосковська й виявлялася в боротьбі з усіма залишками колишньої царської русифікації, сьогодні ця хвиля неначеб досягла своєї кульмінаційної точки й починає спадати.

І спадає вона з помітним схилом на Схід. Не в сторону Петрограду чи Москви, не в бік російської культури чи „братерства" та „єдности русскаго народа" (як у галицьких москвофілів), а покищо в напрямі якоїсь політичної абстракції, що складається зі згадок про передвоєнне життя всуміш з уявленнями сьогоднішнього „червоного раю" та відчувань власної сьогоднішньої дійсности.

Отже це не концепція, не якась ясна політична лінія, — це поки що хвиля настроїв — хвиля, що може наростати, але може й цілковито зникнути з поверхні життя. Все залежить і буде залежати від того, чи вітри, що цю хвилю підняли, будуть зміцнюватися чи навпаки слабнути.

Найкраще буде назвати цю політичну хвилю, здається: новим дисиденством, бо й джерела його і напрямні ті самі, що мало їх дисиденство старе: тут загроза життю національно-релігійному — рятунок може бути на Сході.

Хвилю дисидентських настроїв і то в їх початковому стані не можна інакше передати, як в окремих словах чи фразах та відчутому тоні й щирости. Найсумніше те, що сьогодні можна це вже відчути в ріжних шарах народу — від селянства до тої інтелігенції, що брала значну активну участь у визвольних змаганнях.

Оминаємо тих селян, що під впливом безземелля, малоземелля і всяких злиднів та під впливом колишньої сельробівської, а нині — комуністичної агітації, не ховаючись, живуть надіями на червону Москву. Цей факт уже підмітила й насвітлює навіть польська преса: це виразне, глибоке, майже стихійне модерне дисиденство з байдужістю до найвищих національних цінностей, а навіть з повним зреченням їх — до влиття в чуже море

Ці червоні дисиденти кажуть категорично: там наше спасення.

Другий шар селянства — старші й менше свідомі селяни, що не відчували колись і не можуть відчути сьогодні колишнього свого національного упосліджения й політичного уярмлення, починає звертатися до спогадів про колишнє буденне життя.

— Що й казати! І сотські, і волосні старшини та писарі, вчителі, і навіть „поліцейскіє" були наші. Ідеш залізницею — кондуктор наш, підеш на пошту, до якогось уряду чи до „сідельца" монополькн — теж нашого побачиш. А скільки було наших фельдфеблів, вахмістрів, „рассильних", „сторожей" у ріжних канцеляріях! Куди ні зайдеш — чи до волости чи до якогось начальника, — балакаеш по нашому — і нічого. А вже на сходах, то інакше й не говорили.

А далі тихцем:

— Та й землі було більше, і платити треба було менше, і прикупити якусь десятину в пана можна було, і говорив той пан з нами по нашому, і взагалі — був чоловік собі господарем та й годі. Ех, колиб то!..

Кінчається розмова глибоким зідханням й чуханням за вухом. А іноді й запитом.

— А чи не маете, пане, якої „старої" книжки... хочеться почитати...

Хочете все це перевірити? Підіть на „відпусти, станьте поблизу тих гуртків селян, що повиходять з церкви чи зберуться на ярмарку, у млині, під волосним урядом і т. д. А як матимуть до вас довіря, то просто та щиро розкривають перед вами свої новодисидентські настрої.

Ця друга група нових дисидентів-селян каже не так категорично, як червоні селяни: напевно булоб ліпше...

Частина зросійщеної української інтелігенції, що під впливом українського руху особливо в ділянці економічній, вже робила кроки в напрямі наближення до свого народу, звичайно, маючи надії на працю й заробітки; яку ви бачили вже в Просвітах і кооперативах, яка вже схилялася до розмосковлення церкви, — тепер ця інтелігенція відступила на свої старі російські позиції, вертається до російського оточення та до російської мови.

Бо російськість ліпше оплачується: і підозріння в нельояльности нема, і лекше посаду дістати і організацію свою можна мати, ну і в світі щось таке діється... лише дивись, що большевики впадуть і вернуться старі часи. Бути-ж українцем — користи мало, а прикростей по вуха. Аби лише там на Сході швидше змінилося...

Особливо виразно відчуває корисність бути „русскими" православне духовенство. Українці священники, діякони та дяки й під „опікою" раз-у-раз якісь неприемности мають, а „калі ти русскій" живеш собі спокійно, бо ніхто тебе ні в чому не підозріває, ніхто ні в чому не перешкоджає, навпаки — скрізь респект і поміч. І підкреслюється це на кожному кроці: хай знають „мужики", що русскім сам Бог помагає.

Селяни це знають, бо аж занадто добре бачать на кожному кроці.

Ця інтелігентська група дисидентів — це ті, що все далі відходять від українства й всякою ціною зберігають себе для майбутніх „змін", цупко тримаючись кожної своєї позиції, особливо — церкви.

Найновішим явищем є те, що серед тої частини української інтелігенції, яка стояла на різко негативній позиції до найменшого порозуміння не тільки з Москвою, але й з місцевими росіянами, вже теж помічаються прояви цієї недуги. Ріжниця лише та, що джерелом своїм вона має аналізу сучасної дійсности.

— Боротися з російщиною, — кажуть вони, — щоб зміцнюватися національно, це льогічно, але витісняти все російське, щоб його місце займало інше, безоглядніше й небезпечніше чуже, це нонсенс: менше ало завжди ліпше, ніж більше. Візьміть, нпр. церкву. Боролися ми за українську мову, а нам для наших синів-вояків силоміць вводять у богослуження польську мову, якої самі поляки в костелі не хочуть і міцно тримаються латини. І так скрізь, у кожній ділянці життя, навіть у наших кооперативах та українських гімназіях, які створили та утримуємо власними засобами.

Далі йдуть теоретичні міркування про те, де більша небезпека для нації та що росіяни мають менше хисту асимілювати й тому подібні порівнання та підрахунки всіх „за" й „проти", всіх втрат там і тут і нарешті рисування перспектив майбутности по тому й по цьому боці.

Кінчається незясованим:

— Знаєте, того.., справа наша дуже кепська, а здається буде ще гірше... читаєте „народові" часописи?..

Розпачливий рух рукою й гірке зідхання.

Колиж розмова продовжується, то раптовий скок:

— А що ви думаєте про те, що діється на нашому Сході? Чи довго ще втримаються червоні? Я думаю...

І враз:

— Чули про новий проєкт спільного українсько-російського наступу від Чорного Моря?...

І знову давно знане всім фантазування про зміни в поглядах росіян, про можливі порозуміння й т. д.

Але справа не в усіх цих міркуваннях та фантазуваннях, не в словах і фразах, а в психічному заламуванні, в настроях відступства, у свого роду психозі, що зароджується із зневіри.

в психіки людини, яка топлячись хапається, як то кажуть, за бритву, чи рятуючись від вогню, кидається в полумя.

Цікаво, що подібні настрої вже помічаються й в тому таборі, який досі вірив у рятунок у „порозумінні" та „співпраці".

— Мабуть, прийде черга й на нас... — останній їх мінорний акорд

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рагляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Одним словом, північно-західні землі входять у нову фазу політичних настроїв, покищо хаотичних, поверховних, неосвідомлених. Але поява й наростання цих настроїв як психічне явище, це факт. І треба брати його таким, яким він є.

Явище втечі від рідного це плід не чиєїсь агітації чи інших заходів, а природне шукання виходу з небезпеки крізь дальшу небезпеку, в надії, що цю другу небезпеку якось вдасться перескочити, — бо навіть більша, але дальша небезпека завжди видається меншою, ніж ближча.

Джерелом тих нових настроїв, що починають проникати в усі клітини українського національного тіла, є сьогоднішній стан із виглядами на погіршення.

Річ ясна, що вони однаково небезпечні для польської сторони, як і для нас.

Українське громадянство, маючи перед собою велику дальшу мету, мусить усіма засобами поборювати новодисидентські настрої серед українського народу.

Але зміни сучасної дійсности — джерела дисидентських настроїв — від нас не залежать, а тому й наша боротьба з цими настроями не має виглядів на повний успіх. І тим більше, що небезпечніше для польської сторони новодисидентство підтримується, власне як засіб проти нас.

Можемо називати це політичним парадоксом, безглуздям, самогубством, але від цього слаба нам потіха, — факт залишається фактом і ми мусимо про нього знати та з ним рахуватися.

О. С—ський.

зл. 0.40-2.60

Шляхом Витовта і Похмурого Маршала на — Білорусь.

РЕПОРТАЖ.

Варшава-Вильно, початок листопада.

Осінні дні конають у варшавських парках, захлистуєшся кровотоком листя, що відзеленіло.

Золота агонія сповита сонячною тишею дивно сильно контрастує з галасом неабиякої політичної балаканини, що наповняє незлоровим рокотом кавярні, всі відомі та невідомі сховища підхмеленої надією товстелького дисконта польської політикерії.

Догасаюче осіннє сонце кличе за місто. Варшава віддихає маревом видуманих сенсацій. Чомуж не вирватись на кілька днів у поле, в ліс, і взагалі кудись, де крім плитенької балаканини можна побачити самі проблеми живі, не вписані в крикливі рямці репортерської, газетної тенденції. Який напрям, який шлях вибрати, куди поїхати?

На цей раз їдемо до Вильна.

ТРАФАРЕТ ПОДОРЖНІХ РОЗМОВ.

Інституція т. зв. популярних поїздів має добрі і лихі сторінки. До перших належить нумерація сідальних місць, другі промовляють до подорожнього сумнівним чаром персональної сорокатости прогульковців.

Для журналіста такий поїзд (15 пульманів, 700 осіб, 8 годин їзди) може бути несогіршою нагодою до пригоди і незлим тереном обсервації, бо життя і люди ніде так вірно не лишають свого відблиску, як в лякерованих коробках подорожніх машин усіх родів. „Подорож вчить і забавляє", казали старинні і мали повну рацію. Люди в дорозі бувають говіркіші, свобідніші, думають сміливіше, оригінальніше і тому краще відзеркалюють правдивий трафарет життя.

Пані докторову з „візаві" турбує справа князя Радзівілла, (говоримо про давню славу Литви). „Якто так — толкує вона — князь Михайло Радзівіл жениться зі звичайною жидівкою Ентою Кранц?, вже навіть мільони майна їй записав, як так можна, хто на це дозволяє, де суд, поліція, де закони?"

Пані докторова, очевидно, не знає законодавства і це їй байдуже, але їй не байдуже коли в репертуарі її спліток треба женити рідного маґната з жидівкою. Цеж страх подумати!!

Але вже цілком інакше думає урядовець зпід вікна. Він читає „Дзенник Людови" і „Вядомосці Літерацке" і навіть не погляне в сторону студента, що (якби тут авдиторія, а не вагон) — здається жадібно гепнув би ним за вікно із переможним криком: „Смерть жидокомуні!"

На коридорах голос має молодь, себто молоді панове і „молоді" пані. Тут дискусії далекі від політики, від книжкового тону, зате наближені до кіна, спорту, бріджа, фотознимок, танців, флірту, сміху...

Ще далі, десь в останньому купе (для подорожніх із псами) дві пані посварилися за сучку, на крайнім коридорі роздута гармонія відрізує музикальним слухачам безкровно вуха. Поїзд іде до Вильна через шмат Полісся, що сповилося у непроглядній ночі і через Гродно, що заблимало лоєвими свічками фіякерських повозок.

Кондуктор з нової бригади має вже сплвний голос і поліські очі. Він пяний (ну, так зимно!) і то не горілкою, лише самогоном. Вправний нюх відразу це відчує.

„МАНДРІВНИЙ ЕМІГРАНТ".

Чорноока пані директорка (люди у вагоні швидко дають себе розшифровувати) любить балакати про музику; вона захоплюється українськими піснями, знає навіть твори Лисенка.

— А звідки ви їх знаєте? — питає сивий, хоч ще не цілком старий музика із кутка.

— З України. Я з Києва, мій чоловік поляк і я полька, але ми вважаємо себе українцями, а ви — питає музику — теж може українець?

— Я? Ні, я... росіянин — відповідає той збентежений.

Мені випадає вийти з переділу, бо перед кількома хвилинами той сам пан-музика, декларуючи себе українцем, турбувався тим, що ці

Українська Фабрика Космет. Л Ь В І В. **„МЕРІДА"** Українська Фабрика Космет. Л Ь В І В.

ЕДМОНДО ДЕ АМІЧІС. 5

Із записника батька.

(Докінчення).

Не знаю, чи всі батьки добачують у своїх діточках те, що я добачую; знаю тільки те, що чим більше вдивляюся в нього, тим більше подивляю безмірні солодощі дитячого віку, які дибонь є нагородою від Бога за тривожні і журливі моменти, які він нам приносить. Має порухи голови, вияви здивування, блиски усмішок, перелетні жести, химери, кокетерію невловиму, що добувають з мене крик любови. — „Не спокушуй мене!" — говорю йому нераз. І з цією захопливою привабливістю жестів і вражінь ідє вкарі незмірна ріжнородність, безупинна переміна, ненадійність кожного руху. Здається мені, що замкнутий з ним у пустому замку, без книжок, без праці, з єдиним обовязком берігти його, я не зазнав би ні години нудьги.

* * *

Говорячи, починає лучити два речення. Яка це для мене розкіш слідкувати уважно за його томливим висловом своєї думки, придивлятися, якими дивоглядними штуками він виповідає найзвичайнішу ідею, з якими комічними мінами вимовляє кожне нове слово, як натягає, перетягає і насилує свій малий капітал двадцятьпятьох слів; яке дивоглядне калічення, які велитенські прогріхи проти граматики, які небувалі й неймовірні промахи виявляє з найневинішою певністю себе! І горе, якби тож хто засміявся йому в лице! Тай цікаве, як у цій його перекрученій і неправильній мові одної днини виправляється одне слово, другої днини узгіднюються слова і поволеньки слова розміщуються як слід, і трудні приголосні виходять легкими й виразними, аж врешті струмент, доповнений і настроєний зможе взяти участь у концерті хатньої розмови, виявляючи тільки деколи фальшивий тон.

* * *

Дивно, що я сьогодні вперше про це думаю: те личко, той голосочок, та янгольська привабливість, які тепер розяснюють моє життя, за який рік-два перестануть існувати. Кожна переминаюча днина відіймає мені щось із цього рожевого дитяти. За який рік воно матиме інше обличчя, говоритиме іншим голосом, буде поводитися інакше, із сьогоднішної істоти зальшиться мені хіба який портрет, який спогад. Це маленьке тіло є тільки формою, що пересувається попри мої очі, і яка мусить пропасти. Говорю нісенітниці; та ця думка смутить мене.

* * *

Не можу тепер ніяк зрозуміти, як це я міг жити так довго і вважати себе трохи нещасливим у хаті вічно спокійній, де не було ніколи ніодного крісла не на своєму місці, де не розбилася ніколи пляшка, де ніколи не можна було спотикнутися на лальці, де ніколи не робили гусок з паперу, де ніколи ніхто не сидів під столом, де існували тільки велитенські ложа, де вчувалося тільки повільні і важкі кроки, де можна було чути тільки зрівноважені голоси, що говорили, без граматичних помилок, про речі все розумні.

* * *

Нераз бачучи його таким гарно одітим і виплеканим, з купою забавок перед собою, кажу сам до себе: „А якби так ненадійна зміна долі зневолила мене перестати кохати його в такий спосіб? Вся моя кров на цю думку заворушується нагально, а водночас моє чоло підіймається і мій дух росте. Ох, це не станеться ніколи, моя дитино! хочби довелося купити кожну твою забавку одною ніччю праці, добути кожний твій новий одяг одною зморщкою на чолі, заплатити за кожний твій радісний день жмутком сивого волосся, зберігти рожеву барву твого личка мукою мого мізку і моїх кісток! Що обходило би мене, що люди сміялись би з мого змарнілого обличчя і з мого брудного одягу? Я повів би тебе на прогульку в якусь запустілу сторону в полі і дивився би на заходяче сонце, пригортаючи до серця твою голову. Ох, не бійся! Між тобою і вбогістю стоїть моїх тридцять років, моя непереможна воля і сили, розмірені любовю, яка мене зідає.

* * *

Сьогодні я зготовив для нього купіль у вазі на зупу, і дивлячися на нього, як він голий і гарний полоскався у воді, я думав: „А проте ці бідні істоти винищує лихоманка, осліплює віспа, задавлює конвульсійний кашель, видушує круп — і треба дивитися, як вони чорніють, мучаться в дріжаках, вибалушують очі, повні сліз, благають порятунку, вимахуючи рученятами, і витягаються в агонії; треба дивитися, як їх замикають у скриньку, виносять здому оповитих в чорне рядно, опускають в яму і засипають землею та камінням; а потім вертаються додому і думати, що вони лежать самі-самісінькі під снігом, серед по-

„кляті" москалі загарбали нам Чайковського (музика розмовляв зі мною при вікні).

Якто наші люди бояться свого імени там де треба і не треба! Видно — ми народ сильний, коли лячно прилюдно вимовити нашу назву...

Але музика-емігрант не зрозумів але мого виходу.

За якийсь час уже „щиренько" частував мене папіроскою і набивав мої вуха довгим оповіданням про те, як тужить за „Вкраїною", як бідував, чому продати мусів віллю у Пястові, чи прийде ще нагода повороту до Золотоверхого..."

Важко відповідати людям на питання, в яких нема оцінки вартости і пропорції у величинах. Що можна сказати екс-власникові вілли у Пястові про „Золотоверхий"? Про зїзд емігрантів у Варшаві він уже й так знає, не поїхав сам, бо не платить членської вкладки і взагалі.., „шкода часу".

ЛЄКТУРА У ВАГОНІ

За вікнами вагону — ніч, у вагонах палають лямпи. Подорожні вже втомлені; дехто заснув, а дехто лише дрімає. Незамучена ще гармонія хрипить нерівними тонами віденський вальс. Виймаю книжку. Читаю.

Небагато книжок написано про існування, долю і змагання братнього нам білоруського народу. З білоруською справою взагалі погано. Оповідав мені на днях один наш дипльомат, що на заході, в Европі, про Білорусь забули вже і те, що було відоме (тяжко випрацьоване у передпокоях вільсонівських кабінетів) у незабутні роки „самоозначення" націй. Не краще з білоруською справою і в нас. Та чи взагалі було коли добре?

Покійний Леон Василевський на 248 стор. своєї „Литви й Білоруси", яку держу в руках, говорив свого часу таке:

„З усіх національних меншин у Польщі — білорусини є найбільше скривджені, що видно м. ін. з цифр про білоруське шкільництво. Білоруських народніх шкіл було у 1924 р. ледви 30, середніх заведень 2 (оба приватні), учительських семинарій ніодної. Отже нічого дивного, що білоруська справа стає одною з найбільш пекучихх кресових проблем, передовсім з огляду на діяння закордонної протипольської пропаганди".

Леон Василевський мав — популярно кажучи — у білорусинів марку не дуже симпатично до них настроєного політика, але правду в очі, навіть таку, що для багатьох його земляків могла бути несимпатична, не завагався говорити ніколи.

І тим дивніше читати другу польську працю про Білорусь (Ст. Єлського), де автор наївно дивується, що білорусини не можуть використати у практиці теоретично признаних їм урядом можливостей. Наївні білорусини, чи ультра-наївний автор? Та не про те заведемо тут розмову, бо є ще цікавіші актуалії.

Адольф Бохенський безсумнівно дуже твердий політик, що вміє передбачувати. Отож Адольф Бохенський у своїй цікавій найновішій праці розглядає майбутні політичні можливости своєї батьківщини, положеної „між Німеччиною та Росією", радить землякам змінити курс супроти Білоруси і підтримати її плечима. Підтримка майбутньої білоруської держави дана поляками ослабить — на авторову гадку — Московщину, дасть полякам іще один козир у дипльоматичній грі контра майбутньої „німецькофільської" України, забезпечить Польщу від (це читаємо між рядками) союзу Україна-Білорусь.

Бохенський любить говорити на основі фактів і твердих діягноз. Ця остання діягноза для нас незрозуміла а цікава. Чомуж би не провірити її на місці? Хіба найкраще про це все може розказати сама посестра — Білорусь. Побачимо.

Ось поїзд вкочується вже на перон. Ми у Вильні.

Роман Гучванович.

ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ
при Українському Технічно-Господарському Інституті
приймають студентів та курсантів.

Програма курсів: І. Підготови та загальні методи праці громадської агрономії; ІІ. Спеціяльні методи праці громадської агрономії.

Підручники до І-ої частини курсів склали: проф. К. Маєвич, проф. д-р І. Витанович, проф. Л. Білецький, доц. О. Бочковський, доц. Вікт. Домаиицький, інж. агр. А. Романенко, д-р інж. Е. Храпливий. Підручники до ІІ-ої частини складають 12 фахівців.

Редакційна комісія: проф. В. Чередіїв, проф. К. Маєвич, доц. Вікт. Домаиицький, доц. д-р інж. К. Осауленко.

На дійсних студентів приймають **на курси особи з закінченою високою та середньою сіль.-госп. освітою;** особи без такої освіти — в характері курсантів. Абсольвенти, що кінчили курси в характері студентів, дістають дипльоми.

Такси за навчання на курсах (з підручниками) — 175 корон чеських (прибл. 33 зол. п.); самі підручники — 125 зол. п. (прибл. 24 зол. п.).

Проспекти курсів — безплатно. На ширшу відповідь прикладати міжнародній поштовий купон. Звертатися на адресу:
Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut. Podebrady Tschechoslovaquie, — або Товариство „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10. II. п.

На ту саму адресу надсилати прохання й запити в справі студій на Високошкільному Економічно-Кооперативному Відділі, Високій Школі Політичних Наук, Технікумі Сільсько-Господарської Промисловости та курсах: Українознавства, Бухгальтерії. Чужих мов (нім., франц., англ.), Пасічництва, Американ. Промисл. Пасічництва, Садівництва, Городництва, Птахівництва, Консервації й переробления садовини та городини. Оброблення шкіри, Мило варства, Фотографії, Радіотехніки.

Новий протизаконний розпорядок старости.

ХТО ПРАЦЮЄ НАД ЗАГОСТРЕННЯМ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВЗАЄМИН?

Станиславівський староста Юрій Мушинський видав такий розпорядок:

Starosta Powiatowy stanisławowski. № BB. 7/37. Stanisławów, dnia 19. października 1937. Prowadzenie rejestrów mieszkańców — język. W czasie przeprowadzonych w bież. roku lustracyj Biur Ewidencji i Kontroli Ruchu Ludności stwierdzono, że obywatele polscy narodowości ukraińskiej (rusińskiej) dokonywują zameldowań i wymeldowań, przewidzianych art. 7—17. rozp. Prezydenta R. P.z dnia 16. marca 1928 r. (Dz. U. R. P. № 32, poz. 399) w brzmeniu ustawy z dnia 15. marca 1932 r. (Dz. U. R. P. № 38 poz. 390) w języku nieurzędowym tzn. ruskim (rusińskim). W związku z tym wyjaśniam, że obywatele narodowości ukraińskiej (rusińskiej) winni przy wypełnianiu obowiązków meldunkowych przestrzegać przepisów o języku państwowym i dokonywać je w języku polskim. Stosownie bowiem do postanowień art. 2. ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. o języku państwowym (Dz. U. R. P. № 73, poz. 724) władze samorządowe są obowiązane do przyjmowania podań oraz ustnych oświadczeń w sprawach, których załatwienie do nich należy, od obywateli polskich, narodowości ruskiej w języku macierzystym. Z interpretacji tych postanowień nie wynika bynajmniej, aby obywatele polscy narodowości ruskiej mogli przedkładać biurom ewidencji ludności karty i zgłoszenia meldunkowe na formularzach, wypełnionych w języku ruskim, ponieważ wypełnienie obowiązków meldunkowych nie może być uważane ani za podanie, ani też za ustne oświadczenie. Przedkładając bowiem w biurze meldunkowym kartki meldunkowe obywatel nie prosi zupełnie biuro o jakąś czynność urzędową, czy o decyzję, lecz spełnia jedynie obowiązki ustawowe. Zawiadamiając o tym, polecam zastosować się do powyższego, od obywateli narodowości niepolskiej nie przyjmować kartek meldunkowych wypełnionych w języku niepolskim. Opornych należy pociągnąć do odpowiedzialności karno-administracyjnej za przekroczenie art. 25, pkt. 2. cyt. rozp. tj. za niedopełnienie formalności meldunkowych.

Значить, хто виповнить зголошення по українськи, буде караний так, якби взагалі не подавав зголошення. Той розпорядок старости Мушинського є ярко протизаконний і спертий на хибній льогічній та граматичній інтерпретації постанов закону про мову. В цьому законі виразно сказано, що українці мають право вживати своєї мови „в поданнях та устних заявах" у всіх справах, які належать до компетенції адміністраційної влади, себто староства. Отже слова „в поданнях та устних заявах" означають у цьому законі те саме, що „письменно й устно", але не є вжиті в тій ціли, щоб розріжнювати якісь окремі роди письм (подання і неподання), або устних висловів (заява і не-заява).

Наслідком цього розпорядку громади вже відкидають зголошення в українській мові і подають до староства зголошення, щоб видало карні накази.

Тому відповідні чинники повинні негайно подбати про скасування цього незаконного розпорядку.

Д-р К.

ли, що є повне кістяків. І вступаючи в кімнату, бачити їх забавки і їх суконки, пусту колиску, порожне мале крісло, порожню кімнату, цілий світ опустілий, і слухати, як у цій жахливій тиші гомонять сміхи діточок сусідів! Ох! як це трапиться, на мою думку залишаються тільки дві речі: або розторощити собі череп об стіну, або припасти на коліна й залишитися навіки з чолом пригвожденим до колиски.

* * *

Відколи моє життя зв'язане з цією істотою, думка про смерть не лякає та не смутить мене, хіба настільки, наскільки лучиться з думкою про її майбуття. Та якщо би я для його того, мав пожертвувати своє; якби я, певний того, що спасу його, мусів зробити з мого тіла щит та боронити його, забуваючи про власну оборону, непорушний, маючи його на руках і десятьох розбишак на карку, о! я вмліваю на таку думку від незрозумілої мені жорстокої та гордої роскоші; думаю, відчуваю, присягаю, що я дав би себе порізати ударами кинджалу, вкриваючи його голову поцілунками і не відчинив би губи до крику: „Помилуйте!" І не проливаючи ні сльозини над своєю долею.

* * *

Сьогодні вранці, між іншими дивоглядами, я відкрив його думку, що люди є зроблені з дерева, і хоча я говорив йому... —

Перерване, бо мячик перевернув каламар.

З італійської мови переклав

П. Карманський.

В листопаді — місяці українських інвалідів, зберіть жертви від знайомих та вишліть їх на адресу: УКТОДІ. Львів. Потоцького 48.

Офіційна статистика квестіонує „трівожні дані" проф. Ромера.

Варшава, 9. листопада.

Доц. д-р Віктор Орміцький, керманич Популяційно-Міграційного Виділу при урядовому Інституті Національних Дослідів, виступив у тому ж Інституті з незвичайно цікавими статистичними даними на тему популяційних і внутрішньо-міграційних рухів у польській державі за кількадцять останніх років.

Спираючись на прецизійних даних і докладно виготовлених мапах, прелегент насвітлив цілу низку скомплікованих та особливо трудних до докладного цифрового прослідження статистичних явищ, **квестіонуючи м. і. цілковито відомі „трівожні дані" проф. Ромера зі Львова,** що, як відомо, визнаючи максиму: статистика — служниця до усього, намагався надавати статистиці актуальні політично форми і зміст

Д-р Орміцький ствердив крім того м. і. явище винаселювання північних областей краківського воєвідства, втечу жидів з Галичини (причина: планова розбудова української кооперації) і з Білосточчини (послідовна бойкотово-розбивацька акція народовців) та наплив познанського елементу на схід. Цікаве теж, що впарі з віджидівленням Галичини — **зажидівлюються волинські міста й містечка.**

В цікавій науковій дискусії, що в ній забирали голос найвизначніші варшавські статистики, почули ми м. і. особливо **вимови для нас ствердження М. Гродзіцького,** дослідника і спеца від Полісся, про поступи **віроісповідної конверсії** у цій нашій області. Отже — як запевняє п. Гродзіцький — на підставі подрібних парохіяльних (римо-катол.) виказів обрахував він число конверсантів з православія на латинство **за останніх 13 літ на 6.000 душ (!)** (для Полісся) — незалежно від чого в самому **камінь-коширському повіті перейшло на латинство 10.000 душ (!).**

До цих прецікавих та страхітливих для нас цифр і даних постараємось повернутися згодом в окремій статті.

КТВ.

—o—

Економічний огляд.

Кредитові кооперативи Р. С. У. К.

І ВКЛАДКИ ОЩАДНОСТИ В НИХ.

На 3.273 кооператив ріжного роду, обєднаних у РСУК по день 1. жовтня 1937 р. було 557 кредитових. Діляться вони на три групи: міські або скорочено Українбанки, сільські (Райфайзенки) і інші (урядничі). До першої групи зачисляємо 114 кооператив, до другої 532, до останньої всього 11. Всі ці кооперативи разом мали щадничих вкладок по день 1. жовтня 8,230.274 зол., злежених на 77.864 книжечках тоді, коли рік тому було лише 6,970.070 зол. на 63.522 книжечках. Отже впродовж року стан вкладок збільшився на 1,260.204 зол., себто на 18.1%, а число вкладчиків на 14.326, себто 22.6%. Як на наші теперішні відносини одна і друга сума поважні. Але коли розглянути їх ближче, то вийде наверх наша убогість, якій подібної другої годі найти.

Найповажнішу групу між кредитовими кооперативами становлять Українбанки в числі 114. Сума зібраних ними вкладок є 6,417.844 зол., розміщені на 23.917 книжечках. Пересічно припадає на 1 Українбанк 56.297 зол., а на одного вкладчика 268 зол. Вже тут виходить, як малими сумами вкладок розпоряджують наші міські кооперативні банки! Колиж з того числа кооператив виелімінувати Кооперативний Банк „Дністер", то вислід буде ще менше корисний. Кооп. Банк „Дністер", що істнує вже понад 40 літ, став дійсно одною з найповажніших у нас ощадностевих інституцій. Сума вкладок ощадности в „Дністрі" дає 1,903.397 зол. ульокованих на 2.573 книжечках, що дає в пересічі 740 зол. на 1 вкладчика. Про рух щадничих вкладок у „Дністрі" свідчить сума річного обороту (вклади і виплати) на тім рахунку в 1937. р. у висоті 3,107.425 зол. Поза „Дністром" йде „Віра" в Перемишлі зі сумою вкладок 587.009 зол., Покутський Союз у Коломиї з 465.775 зол., два Українбанки, що мають понад двісті тисяч вкладок, або разом 625.797 зол., три Українбанки зі сумою 310.807 зол., а 16 зі сумою вкладок від 50 до 100 тисяч, або разом на 1,188.076 зол. Інші 90 Українбанків мають суми вкладок нижче 50 тисяч.

З Райфайзенками справа представляється ще слабше. На 523 Райфайзенки припадає щадничих вкладок 1,709.701 зол. з 53.370 вкладчиками, що дає пересічно 3.214 зол. на одну кооперативу, а 32 зол. на одного вкладчика. До цього треба додати, що лише 38 Райфайзенок має суми зібраних від 10 до 52 тисяч, або разом на 717.525 зол. Решта Райфайзенок має суми вкладок нижче 10 тисяч.

Остання група кооператив у числі 11 зібрала 102.729 зол. щадничих вкладок і тому пересічна сума вкладок на одну з них випадала лише 339 зол., а при числі 579 вкладчиків припадає на 1 вкладчика 178 зол.

З повищих даних видно, що 81% наших кредитових кооператив і 69% вкладчиків находиться на селі. Колиж узяти під увагу злежені суми, то вийде навпаки: 90.5% суми всіх щадничих вкладок находиться в міських кооперативах.

Поза виказаними сумами зібраних щадничих вкладок у кооперативах першого ступня, має ще Центробанк 1,656.983 зол. Поза кредитовими кооперативами буде ще коло 3 мільони ощадностей, злежених у інших некредитових кооперативах, а в Земельнім Банку і Українській Щадниці в Перемишлі є також коло 4 мільони, так, що всіх організовано зібраних щадничих вкладок в українських установах маємо всього коло 17 мільонів.

На території трьох воєвідств, до терену яких обмежена діяльність Ревізійного Союзу Українських Кооператив, начисляється понад 3 і пів мільона душ українського населення. З того виходить, що на душу нашого населення припадає всього 49 зол. ощадностей, злежених у своїх установах. Яка це мала сума, то найкраще зілюструє нам порівнання суми всіх вкладок у деяких краях з їх числом населення:

Край	населення	Сума всіх ощадностей у мил.		Пересічна квота ощадн. на 1 душу
Польща	32,107	3,212	зол.	100,0
Німеччина	66,042	13,496	м.	204,3
Бельгія	8,276	10,573	фр.	1,277,5
Чехословаччина	15,057	21,325	кор.	1,416,2
Франція	41,940	62,064	фр.	1,479,8

Наведений огляд показує нам, що ми, українці не досягли в діляниці ощадности навіть половини того, що припадає в пересічі на 1 душу в Польщі, а в тім числі і на нас, а вже рівнятися нам до інших народів нема як, хочби взяти на увагу навіть меншу вартість деяких валют від наших золотих.

З тих усіх табель і порівнянь виходить для нас лише один висновок: **змагати всіми силами і засобами до поголовного, хочби і сотикового складання ощадностей.** Без зібрання відповідної суми ощадностей не зуміємо не то розвинути дальше, але навіть утримати наше дотеперішнє господарське життя. **І. Федак.**

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

ІІ. БРАНЖЕВИЙ КУРС СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ЛЬВОВІ.

8. листопада ц. р. відбулось відкриття ІІ-го Бранжевого Курсу для кандидатів на купців і початкуючих купців. Салю домівки СУК у Львові битком заповнили слухачки і слухачі, які в числі близько 70 зголосились на курс, і предсєдатель. Промовляли: голова дир. Я. Окопний, директор торг. гімназії А. Ковалисько, проф. З. Котович (управитель курсу) і секр. Д. Коняк. У вівторок рано почались виклади в приміщенні Торг. Гімназії Р. Ш. Виклади обіймають усе найважніше з торговельної теорії і практики. Чинну участь бере учительський збір гімназії і цілий ряд старших купців та інших фахівців. У програму курсу входить також оглядини деяких українських виробничих підприємств.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЦЕНТРАЛЬНА ПРОМИСЛОВА ОКРУГА, АБО Т. ЗВ. ПОЛЬЩА Ц.—ПУБЛИЧНИЙ І ПРИВАТНИЙ КАПІТАЛ.

Після таких могутніх господарських центрів, як Гдиня і Мосціце, має вирости в „серці Польщі" (як кажуть) в околиці Сандомира багато фабрик, які творитимуть разом нову промислову округу т. зв. „центральну". Недавно відбулась **прогулька польських журналістів** з Варшави на терен заміченого і вже частинно реалізованого „великого чину", що йде в парі з актуальною тепер скрізь у світі будовою т. зв. „оборонного господарства". Після прогульки появилось у польських газетах багато репортажів, повних ентузіязму, а крім того декілька статтей з міркуваннями широкого характеру. Виявилась навіть подекуди полеміка. Про одну таку полеміку хочемо тут згадати: „Годз. Газета Гандльова" в статті „Приватна і публична ініціятива" опрокидує вакид одної польської газети, немов би все заміткне з господарського боку творила в Польщі держава при пасивности приватного капіталу. „Ц. Газета Г." пригадує важну ролю, яку відіграла досі приватна ініціятива **в господарській відбудові і розбудові Польщі.** „Треба було великої енергії і підприємчивости, щоб без нічиєї помочі замінити руїни в виробничі варстати". Це був перший великий крок. Потім розпочалась тяжка і тверда боротьба за господарську самовистарчальність. Зродився в Польщі хемічний промисл і електротехнічний промисл, розвинувся і все більше зростає металевий промисл, розвинулись дальше промисли: паперовий, спожівчий і інші. Приватна ініціятива зберегла в часі кризи варстати праці і взагалі виконала масу преважних завдань. Щоправда не були вони такі ефектовні наслідки, як дещо з результатів публичної ініціятиви. Але до будови гігантичних обєктів у роді Гдині може приступити тільки держава, яка має до того відповідні фонди, заграничні кредити, тощо. Зрештою і тоді публична ініціятива не може обійтися без приватної. Ось хочби в Центр. Промисловій Окрузі, яка повстає, працює вже також приватний капітал (фабрики: синтетичного каучуку, „обрабярок", самоходових опон і інші). Працював би він ще інтенсивніше, колиб не занадто великий **поспіх державних капіталів.** Перспективи співпраці обох форм ініціятиви — кінчить „Ц. Г. Г." — є корисні і добрі, але приватний капітал може бути тільки тоді повновартісним співчинником, коли його не будуть онеохочувати, а то й нищити, чи бодай ослабляти.

ПІДВИШКА ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЧИНИТЬСЯ УМОВИХ І ФІЗИЧНИХ СЛУЖБОВИКІВ

З 1-шим січня 1938 р. мають повернутись в поворотом давні ставки емеритальних обезпечань, обнижені декретом президента в лютому 1936 р. для зміцнення консумційного ринку. Умовий працівник платитиме 0.8% більше від своєї платні, а працедавець за нього 0.7% більше. Фізичний робітник платитиме 0.7% більше, а працедавець 0.8% більше. Цей поворот до старого викликав занепокоєння в світі службовців і підприємців, але на дальшу прольонгату декрету є вже мала надія.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗНОВУ ЗОЛОТА ГАРЯЧКА. — ВТЕЧА ВІД ДОЛЯРА.

Останній час приніс великий попит на золото, що вказує на рецидиву тезаврізації. Не без впливу на це є чутка про нове зниження вартости американського доляра. В літі, коли внаслідок великих золотих транспортів з СССР, лєндонський золотий ринок збайдужнів у відношенні до жовтого металю, вибухла поміж його посідачами паніка. Подача золота зросла дуже сильно і дісажіо (різниця в дід від паритету) дійшло до 7 пенсів при ушії. Тоді детезаризація принесла на світло дня велику масу золота, якою поділились державні зберігаючі фонди Америки та Англії. Тепер золоту вжіо (себто різниця вгору від паритету) дійшло до 9 пенсів. Дехто пробує вже вияснювати зниженням вартости золота замітну зниженню цін сировин, хоч причин для такої зниженн є чимало інших, про що ми писали в статті в попередньому „Ек. Огляді". Зате нема сумніву, що золота гарячка і спадок курсу доляра в порівнянні до курсів інших валют тісно вязкуться. Замітне, що поголоски про близьку нову девалюацію доляра (а 59.06 до 50 відс. давного паритету) урядові американські чинники не заперечують.

СОЦІЯЛЬНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ СССР.

У „Прагер Прессе" з 6. ц. м. поміщений дописс із Москви, в якому з приводу 20-літніх роковин СССР представлений білянс осягів диктаторського режиму в різних ділянках життя. Стаття написана з великим признанням для большевизму, в дусі гарячого совітофільства. З усієї поданої статистики цікаві можуть бути для нас цифри, які говорять про попередній і теперішній соціяльний склад мешканців СССР.

Ось ці цифри: в 1913 р. складалось населення Росії з 18.7% робітників і інших службовників, 65.1 селян, 10.1 буржуазії і сільських багачів та 2.3% інших осіб (військо, студенти, тощо). В 1937 р. є вже 34.7% робітників і інших службовників, 55.5% колхозників-селян і зорганізованих ремісників, 5.6% самостійних селян і незорганізованих ремісників та 4.2% інших осіб.

Як бачимо, пересунення в класовій структурі дуже поважні.

МІЖНАРОДНЯ КООПЕРАТИВНА ТОРГОВЕЛЬНА АГЕНТУРА.

При кінці жовтня основано в Льондоні велику кооп. агентуру для закупу п. н. „Інтернейшенел Кооперейтіф Еджєнсі Лімітед". Членами її є 14 великих кооперативних централь для закупу з осьтаких країв: Бельгія, Англія, Естонія, Фінляндія, Франція, Голяндія, Австрія, Палестина, Польща, Шотляндія, Швеція, Швайцарія і ЧСР. Найповажнішим членом і властивою організаційною базою є англійська кооперація, яка затруднює тепер 200 тис. людей. Провід агентури обняв голяндець Дійкстра, а до провідного органу вийшли репрезентанти Англії, Шотляндії, Бельгії, Голяндії, Швеції, ЧСР, Австрії і Швайцарії.

ЗАГАДКА З ДИМІСІЄЮ Д-РА ШАХТА. — ПОВНА ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ НІМЕЦЬКОЇ ГОСПОДАРКИ.

По світі пішла чутка про димісію Шахта з посту міністра господарки. Цю чутку і ми подали, засовуючи коротко, в чому розходиться Шахт з міродайними чинниками і в чому малаб бути причина його димісії. Та показується, що справа з цією димісією дуже непевна. Знаменитий „фінансовий чародій" сучасної Німеччини має занадто великі особисті вальори і занадто поважні заслуги, а через те є державним дічем, якого люден чи можна повновартісно нїмсь другим застугіпти. Листопадове число журналу господарського офіціозу національ-соціялістичної партії **„Дойче Фольксвіртшафт"** принесло цікаву статтю у звязку з т. зв. „кризою Шахта" і замічену реорганізацією німецького господарства. Найбільш замітне в цій статті те, що вихваляючи великі успіхи Герінга, журнал одночасно ломить копії в обороні д-ра Шахта. Не вважаючи на оружения правників, д-р Шахт зумів — мовляв — дбати вотоятись питомій правникам застоялости, формулковости, тощо. Щоправда поміж поодинокими міністеріяльними ресортами вирнули спори за компетенцію. Це мусить скінчитись. Обєднання мусить прийти в такій формі, що хоч господарство, торговля, хліборобство, роботи, комунікація і фінанси затримають самостійну організацію і міністра, то проте найвищий шеф чотирьохлітки мусить мати право рішаючої диспозиції.

Так пише журнал дуже близький до мін. Герінга.

Чи захоче д-р Шахт підзатвеся рішаючій диспозиції мін. Герінга — не покаже найближча майбутність.

Сповніть громадянський обовязок супроти українських інвалідів! Дайте поміч окаліченим жовнірам Українського Війська!

Сторінка без політики.

Найсправніший уряд Аляски.

КОЛИ ПРОПАДЕ ЛЮДИНА...

Мабуть ніхто не помилиться, коли містечко Юму на Алясці назве найромантичнішим та найбільш емоційним місцем на світі. Воно складається з невеликої скількости деревляних домів, між якими є теж кілька деревляних будинків. Люди, які там живуть ведуть монотонне життя. Всі дні подібні до себе. Одиноким звязком, що лучить Юму зі світом є радіо і кілька пароплавів, що припливають в кількох літніх місяцях до невеличкої пристані. Зимою лежать доми й вулиці під сніговим покривалом грубим нераз на півтора метра.

КРАЙ В ЯКОМУ ЧАС СТОЇТЬ.

Проте Юма забута людьми, яка лежить у безвістях Аляски, має свою особливість, що придбала їй славу в цілому світі. Це уряд для справ загублених людей. Та дуже помиляється той, хто собі зараз уявляє велитенську модерну будівлю, мало що не хмародер із прегарними кімнатами вибагливими уладженнями, безліччю проворних урядовців і т. д. Ні, цілий уряд для справ запропащених людей в Юмі обслуговує один-одинокий чоловік, який сидить у невеличкій кімнаті звичайного будинку. Навіть телефонічного апарату до далеких розмов нема в тому уряді. Одинокий урядовець того оригінального уряду сидить уже кількадесять літ на своїм становищі. Зате його невидні впливи сягають до найдальших і найдиких закутин цієї дивної країни Півночі. Майже 70.000 осіб, які загинули в безвістях Аляски та північної Канади, віднайшов той дивний уряд з Юми. Іноді щойно по кількалітніх розшуках. Бо в тих околицях панує зовсім інше розуміння простору й часу, як у нервовім житті культурного світа. Поліцисти, які на конях або на санках запряжених собаками, відбувають цілими тижнями далекі патрульні виїзди, торговці футер і мандрівні індіяни є добровільними співробітниками уряду для справ запропащених людей.

ЗАГУБЛЕНИЙ СПАДКОЄМЕЦЬ.

Один з випадків віднайдення загубленої людини, записаний в актах того уряду, міг би стати знаменитою темою до сенсаційної повісти. В 1934 р. звернулися канадійські органи влади до урядовця з Юми з проханням відшукати рубача дров Віліяма Мінца. Тому щасливому вибранцеві долі припало 80.000 фунтів у спадщині. Та ніхто не знав, куди він дівся. Умовини, яким він завдячує несподіване велике багатство були справді небуденні. Віліям виїхав із канадійськими частинами ще як молодий хлопець на світову війну. В бою недалеко Камбре ранив його важко відломок гранати. Скривавлений волікся він постогнуючи на перевязочний пункт. По дорозі знайшов він англійського старшину теж важко раненого. Мінц відтягнув непритомного старшину до задних ліній і врятував йому таким чином життя. Обох раненних перевезли до лічниці, відки вони вийшли аж після скінчення війни. Старшина вернувся до Англії, Мінц знову до Канади на своє давне становище, де працював як механік.

Колиж прийшли роки кризи і Віліям Мінц стратив працю, пішов як рубач на північ. І більше не чув ніхто нічого про нього. В 1936 р. помер колишній старшина і залишив своєму спасителеві майно в спадщині.

Щойно по дволітніх розшуках вдалося віднайти щасливого спадкоємця. Він працював при зрубуванні старих дерев у прадісах Аляски. Вістку про нього приніс до Юми ловець, якому в уряді для справ загублених людей описали були докладно вигляд Віліяма Мінца. Таким чином став Мінц завдяки урядові з Юми богатим чоловіком, бо в іншому випадку був би ще довгі роки пережив у лісових пустарях Аляски.

УБИВСТВО ШУКАЧА ЗОЛОТА.

Також і деякі злочини виясню уряд для справ загублених людей. В 1936 р. дістав цей уряд доручення повести розшуки за якимсь рудим французом на прізвище Віліярд. Останній раз бачили того чоловіка в травні 1916 р. над Юконом. Від того часу він загинув і ніхто нічого не міг про нього сказати. Розшуки почали на домагання европейської рідні загубленого француза.

Уряд з Юми звернувся до різних осіб, які в останніх роках переходили крізь Аляску та північну Канаду. Вкінці попали на слід якогось шукача золота, якого бачили люди двацять літ тому. Той шукач мав щастя, бо мав при собі доволі велику скількість золотих штабок, коли вертався вже знову до культурного світу. До нього прилучився по дорозі якийсь кривий подорожний.

Дальші інформації подало мандрівне племя індіян, яке знайшло було по кількох тижнях рудого мертвого. Його кривий товариш подорозі щез. Дальші сліди вели до Канади.

Коли кривого знайшли — було це вже 20 літ пізніше — був він статочним громадянином і власником ресторану у Ванкувері. Спершу пробував він вибріхуватися підчас слідства, одначе згодом признався, що перед 20 роками збив Віліярда в Алясці.

ЧОЛОВІК, ЯКИЙ УПАВ ІЗ НЕБА.

Неменше романтичні й сенсаційні були розшуки за одним молодим летуном, який загнався своїм спортовим літаком аж над Аляску і десь пропав коло Ледяного Рога. Його апарат розбився, він сам мандрував довгі тижні дикими сніговими пустарями, аж забрів до племени кочівних індіян. Вони прияли його гостинно, догоїдали і привернули знову до здоровля виголодженого білого.

Минуло від того часу три роки. Родичі загубленого стратили вже надію на вирятування сина. Тільки його наречена вірила, що й наречений живе й шукала невтомно за ним.

Один з агентів бюра зачув про „білого індіянина", який має у своїм племени великий пошанівок. Індіяни оповідали, що він упав з неба. По кількох місяцях „білого індіянина" знайшли два поліцисти. Був це запропащений летун. За той час подружився він з дівчиною індіянкою і про свій поворот до культурного світу не хотів навіть чути. Його біла наречена мусіла раднерад погодитися з долею.

—o—

Останній олень Бульонського Ліску.

Перед кількома днями останній олень Бульонського Ліску впав жертвою автомобілевого випадку. Цей парк був найкращим місцем прогульок романтичних парижан. Колись у тому ліску відбувалися славні королівські лови. Згодом по розбудові міста ліс замінили на міський парк.

Убитий олень був справжнім останнім могіканином давнього романтичного Парижа. Механізація руху стала згубна для всіх звірят у ліску. Осліплені блеском автомобільних рефлекторів освоєні звірята попадали часто під колеса авт і гинули. Щоб їх вирятувати від смерти, виловили 20 штук і перенесли до городу Венсен. Тільки один олень втік перед облавою і жив самітно в гущавині Бульонського ліску. І його теж стрінула смерть не від кулі мисливого, але від автомобілевих коліс.

—o—

Найбагатша жінка на світі.

Місіс Мері Вілкс, яка саме недавно дістала по своїм покійнім браті „чародієві з Вальстріт" спадщину в сумі 1.700,000.000 франків, може себе зовсім добре назвати найбагатшою жінкою на світі. Ще зараз дістала вона спадщину по братові, мала вже власне майно яке перевищало суму 2 мілярдів франків.

Цей велитенський маєток зібрали люди трьох поколінь. Дід місіс Вілкс був китоловом. Ціле своє життя плавав він по різних морях та славився, як людина жорстока і скупа.

Він теж і дав початок величезним багатствам своєї родини. Його старша донька, мати сьогоднішної мілярдерки відзначалася гідною подиву скупістю.

Про неї оповідали собі в Злучених державах справді легенди. Кажуть, що вона хоч мала вже майно зложене з кількадесятьох мільонів долярів, сама ходила до крамниць за господарськими справунками й торгувалася за кожний цент, намагаючись заощадити на кожній дрібниці. Білля й одяг купувала тільки на розпродажах, в зимі не веліла опалювати печей і коли її синові зробився на нозі якийсь поганий набій, вона не хотіла кликати лікаря, тільки взялася сама лікувати ногу. Вислід того лікування був такий, що хлопчині треба було ампутувати ногу.

Ввесь свій маєток лишила вона доньці Мері Вілкс, при чому державний скарб взяв тільки як відсотки від спадщини 750 мільонів франків.

Тепер, коли до її майна прилучилось ще й майно молодшого брата, стала вона не тільки найбагатшою жінкою Америки але й Европи.

—o—

МАРШАЛ, ЯКИЙ ДУМАВ ПРО ТЕЛЯТИНУ.

Бувший воєнний кореспондент „Ілюстрасіон", історик і романіст Еміль Жан оповідає у своїх записках багато цікавих речей про маршала Жоффра.

Ще на самому початку війни, перед битвою над Марною, до квартири Жоффра приїхали з Англії якісь важні гості, чи не сам льорд Кіченер. Ситуація на фронті була погана. Німці загрожували Парижеві. У штабі багато старших було настроених песимістично.

Наради з англійцями тягнулися цілий ранок. Вполудне Жоффр вийшов із своєї кімнати лихий і нахмурений. Адютанти дивились мовчки на нього і не сміли ставити ніяких питань.

Жоффр сів на крісло. Відтак устав. Видно було по ньому, що він з чогось невдоволений. Вкінці маршал здвигнувши раменами, сказав:

— Ну, якже це можливе, щоб годі було дістати телятини?... Яж запросив їх на обід. А тут нема телятини.

В цей мент він думав тільки про телятину, забувши зовсім про війну.

Можливо, що він тільки пустився на хитрощі. Він хотів імовірно скріпити на дусі своїх співробітників, мовляв, ситуація не є ще така погана, коли я турбуюся тільки телятиною.

—o—

ХОЧЕШ ШЛЮБУ — СКАЧИ З ЛЕГКОПАДУ.

Таке домагання поставила команда летунської школи червоної армії в Москві.

Коли перед останнім святом 20-ліття революції учень летунської школи хотів використати „пролетарське свято" для особистих цілей і уладити родинне свято — повінчатися зі своєю коханою. Тому просив командира школи відпустки на той день, щоб полагодити відповідні передшлюбні формальности. Одначе командир поставив молодому летунові важку умовину: виконати перший скок із висоти 800 м. Такий скок був у програмі навчання, одначе учень побоюючися, чи прочуваючи якесь лихо, зволікав завжди з виконанням того скоку.

Колиж мав виїхати на відпустку, заголосився того дня до командира заявляючи, що хоче скакати. Літак підвіз його над родинне село і там мусів молодий летун скочити з легкопадом. Скок, на який він відважився тільки під впливом кохання до своєї дівчини, вдався.

Таких засобів уживають совітські командіри, щоб приневолити своїх летунів до рискових пописів і летів.

ВЕСЕЛЕ.

„НА ПИВО".

Хлопець приніс гостеві пакунок і стоїть вичікуючи під дверима.

— Чи ти ще щось хочеш? — питається вкінці клієнт.

— Ні.. ні! — відповів постогнуючи хлопчина — тільки, як мене шеф запитає кілько я дістав „на пиво", то що я маю сказати?

КАПЕЛЮХ.

— Вибачте, ви сидите на моїм капелюсі.
— Невже — ви хочете вже може йти?

КОТЮЗІ — ПО ЗАСЛУЗІ.

Вона: Подумай, в цю стару тополю, що ми під нею познайомилися, вдарив грім!
Він: Добре й так!

В СУДІ.

Купець Штінкфіш платить залюбки чеками без покриття. Завжди вміє він викручуватися, одначе одного разу таки повинулась йому нога.

— Тисячу золотих кари! — заявляє суддя. — Тисячу золотих треба негайно заплатити, або арешт!„

Штінкфіш підсміхується:

— Я плачу зараз. Візьмете чек?

Святкування 20-ліття большевизму в Ужгороді.

ПАТ подає з Ужгороду, що ініціятива міської ради в справі святкування 20-ліття большевицької революції стрінулася з гострою критикою тамошньої преси. Часопис аграрників „Подкарпатске Гляси" гостро виступив проти парад, пишучи, що Ужгород має інші турботи, ніж викидування соток корон на привітні телєграми до Москви. Цей часопис пише, що большевицький режім приніс народам СССР куди гіршу неволю, як за часів царату.

З того, що Чехословаччина зв'язана зі Совітами умовою взаємної помочі не виходить ще, що кожне місто в Чехословаччині має уладжувати паради в честь большевицької революції. Зорганізована в Ужгороді з нагоди 20-ліття большевицької революції парада, випала дуже міжерно й блідо. На ній зібралася ледви горстка людей, здебільша чехів і жидів. **Місцеве українське населення демонстративно стрималося від участи в тім „святі".**

Бразилійці вдоволені зміною конституції.

З усіх бразилійських стейтів повідомляють, що все населення прийняло переворот і введення тотального устрою з живим вдоволенням. Так само й військо прийняло цю подію з повним довірям.

Уряд подався до димісії, щоб уможливити президентові свободу у творенні нового кабінету. Припускають, що новий уряд повстане скоро і що зміниться обсада лише трьох міністерських тек.

НЕСПОКІЙ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Вашингтонські урядові кола ставляться до бразилійського перевороту обережно, мовляв: ще не маємо вичерпуючих інформацій з Ріо де Жанейро.

„Нью Йорк Таймс" твердить, що у Вашингтоні бояться, щоби рух, який опанував Бразілію та який треба уважати фашистівським, не перекинувся на інші республики латинської Америки. Ідеольогічне зближення Бразилії до Італії може загрозити здійснення панамериканських ідей.

В ШИНҐТОН ПОГРОЖУЄ ГОСПОДАРСЬКИМИ РЕПРЕСІЯМИ?

Південно-американські дипльомати у Вашінґтоні сумніваються, щоби бразилійський президент Варґас заанґажувався у співпрацю з тотальними державами, бо через те Бразилія втратила би користи з торговлі зі Злученими Державами. Сенатська комісія закордонних справ розглядає тепер справу винайму 6-ох контрторпедовців Бразилії. Загально припускають, що зміна бразилійської конституції на цю справу не вплине, але й чути голоси, що всі сенатори прилучаться до думки сен. Бораса, який натякнув, що поборюватиме всі системи, що не годяться зі заасадами республиканського уряду.

ВІДГУК У ФРАНЦІЇ.

Переворот у Бразилії викликав величезне вражіння у паріських політичних колах. Побоюються, щоб ці події не мали впливу на курс закордонної політики Бразилії. На загал у Парижі ставляться до бразилійського перевороту з резервою, бо покищо не легко зрозуміти його характер. Є м. ін. здогади, що це була лише спроба вдержати президента Варґаса при владі. Французькі кола не перечать, що Комінтерн ширив свою діяльність у Бразилії, чого доказом є революта у 1935. р. Всеж таки у Парижі побоюються, що нова конституція наблизить Бразилію до Італії, Німеччини й Японії.

„Ле Тан" підкреслює, що бразилійські події загрожують співпраці Злучених Держав з республіками південної Америки. Зближення Бразилії до Італії, Німеччини та Японії могло би мати некорисні наслідки для панамериканізму.

Безнадійна кабінетна криза в Бельґії.

Бельгійська урядова криза проволікається; мін. Спакові не пощастило склеїти уряд. Король Леопольд рішив перервати переговори у цій справі до часу свого повороту з Льондону. Тимчасом міністр без теки Жансон дістав місію утворити новий уряд.

Помер віцепрезидент Конґресу Національностей.

Виділ Европейського Конґресу Національностей (національних меншин) повідомив нашу Редакцію, що в ночі з 4. на 5. ц. м. помер у Відні віцепрезиденґ Конґресу, архітект Гайнріх Рута.

§19.

Воєвідський уряд у Тернополі надіслав таке спростування:

В ч. 220. „Діла" з дня 7. жовтня 1937. р. на стороні 3. і 4. у статті п. н. „Якими методами п. Непокульчицький думає приєднати українське населення до ідеї Л. О. П. П." поміщено нібито сказане тернопільським віцевоєводою Непокульчицьким у дні 3. X. 1937. р. у Бережанах у промові з нагоди „Свята Л. О. П. П-у" таке речення: „Коли прийде війна, то гази видушать у запіллі тих русинів і жидів, які відмовляються від збірок на Л. О. П. П."

Тому, що зміст промови віцевоєводи Непокульчицького представлено незгідно з правдою, слід помістити на основі §. 19. пресового закону з 17. 12. 1862. Д. З. П. ч. 6. з 1863. р. у найближчому числі „Діла" на тому самому місці і тими самими черенками ось-таке спростування:

Неправда, начебто тернопільський віцевоєвода Непокульчицький у промові в Бережанах дня 3. X. 1937 р. сказав речення, коли прийде війна, то ґази видушать тих українців у запіллі і жидів, які відмовляються від збірок на Л. О. П. П.", зате правдою є те, що речення вжите у промові звучало: „Коли прийде війна, ґази будуть ділати вбивчо на всіх без національної ріжниці, отже і на поляків і на українців і на жидів, тому всі повинні боронитись перед наслідками війни підтримкою праць Л. О. П. П.".

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Еміґраційні справи.

ЕМІҐРАНТИ ДО БРАЗИЛІЇ МУСЯТЬ УМІТИ ЧИТАТИ І ПИСАТИ.

Всі особи, що їм бразилійський консулят видає візи, мусять піддатись іспитові з читання і писання у рідній мові. Ця постанова торкається усіх без виїмку еміґрантів від 14. року життя вгору. Постанова найшла вже в життя і якщо стверднть, що хтось із родини повище 14. року життя не вміє читати ні писати, то такий не зможе вислати на бразилійській землі.

ДЕВІЗОВА ОСТОРОГА.

Згідно з оголошеними постановами і вказівками на основі письма девізової комісії Еміґраційний Синдикат остерігає всіх еміґрантів, щоб у власному інтересі не вивозили польських грошей, але в розмірах дозволених сум набували потрібні закордонні валюти. Еміґранти, що не пристосуються до тих перестерог, можуть потерпіти матеріяльні шкоди, тимбільше, що закордонні відділи польських банків не будуть від них купувати польських грошей тому, що не мають спромоги розріжнити, які суми походять з легального і які з нелегального вивозу. Еміґранти будуть приневолені звертатися до чужих установ. Тоді така виміна може бути получена з втратами.

НОВІ БРАЗИЛІЙСЬКІ ФОРМУЛЯРІ ІДЕНТИЧНОСТИ.

Дотепершні бразилійські формулярі ідентичности, т. зв. „Фіша де ідентідаде", скасовані. Тепер обовязують нові формулярі, т. зв. евіденційні аркуші ідентичности. Ці аркуші виповнюються в консулятї. Кожний еміґрант повище 14. року життя мусить явитись особисто в консулятї, щоб підписати ці формулярі. До формулярів потрібні 4 фотографії лиця і 4 з боку для кожного власника паспорту.

—o—

З листів до Редакції.

Прошу помістити ось таке вияснення:

У відповідь п. д-рові Кир. Черлюнчакевичеві, який надіслав до Редакції „Діла" дня 29. жовтня ц. р. теж вияснення до безсторонньо реферованої в „Ділі" з 14. жовтня ц. р. справи мого процесу з Духовними Властями, додаю отсе: Не хочу входити в подробиці моєї прикрої справи, бо вважаю, що спірні справи між священником і Духовними Властями не слід вияснювати на сторінках часописів. Хочу лише згадати, що п. д-р Черлюнчакевич „забув" додати ось що: Св. Конґрегація Східної Церкви у відповідь на мій рекурс проти декрету „Максіма Кура" повідомила мене, що моєї справи не вдалось вирішити адміністраційним шляхом і відослала мене на дорогу духовного суду, що я дійсно зробив. Щож торкається нафтових доходів зперед 17. 3. 1934, то вони були нормовані моєю заявою перед інституцією, але лише при старім нафтовім контракті. Опісля в 1926 р. новим контрактом до ч. рей. 120682, затвердженим Преосв. Єписк. Ординарієм, розділено нафтові доходи так, що кожночасний парох діставав 7% брутто, закладовий маєток парохії 3%, а „Єпархіяльна Поміч" 5%. Доходи з 3% і 5% брутта відсилала фірма просто до рук Єпископської Консисторії. Якщо Духовні Власти були б респектували цей контракт, що його самі затвердили, то з певністю не було б прийшло до тих прикрих відносин, які нині настали.

Дякуючи Хвальній Редакції за ласкаве поміщення статті про процес і за поміщення нинішнього мого вияснення, пишуся з глибокою пошаною

о. Іван Ліщинський.

Борислав, 8. XI. 1937.

—o—

З відчитової салі.

Д-Р М. ЗАРИЦЬКИЙ: „Генеза назв зоряних констеляцій". Виклад у Т-ві ім. П. Могили.

Форма сузір'я мало коли рішала про його назву, зате люди поміщували на небі символи чинностей індивідуального і збіжого життя людини (Косарі, Віз, Чумацький Шлях), і символи своїх духовних потреб.

Сучасний культурний світ прийняв перевагу грецької уранографії, з чим зв'язана грецька астральна номенклятура. Отже найбільше часу присвятив прелєгент відчитуванню грецької мітольогії з констеляцій. Адже у греків мітольогія була не тільки релігією, але й джерелом поезії.

Та цю частину викладу попередив прелєгент історичним поглядом на китайську, гіндуську і вавилонську уранографію — адже констеляція зодіяку, з перевагою тваринного світу, є вавилонського походження. В історичному конспекті через середні віки до нових часів присвятив прелєгент увагу українським назвам сузірів, фольклором замало дослідженим.

У своєму викладі д-р Зарицький висказав м. ін. і такі слова: „Треба бути математиком і поетом, треба бути греком, щоб на небі зачаровати спогад кохання, щоб зорі, тобто предмет точного знання, назвати іменням, яке має майбутнім поколінням нагадувати потребу жертви для почування". Це правда, але треба бути поетом, ученим і всебічно освіченою людиною тай ще з Божої ласки прелєгентом, щоб так ревеляційно промовляти як д-р Зарицький. Тільки йому можна було зважитись на виклад „Правда, краса і поезія в математиці" (на зїзді в НТШ), і тільки він потрафив учора своїм поетичним, цвітистим, а таким проглядним викладом на астрономічну тему — зачарувати слухачів. На жаль не більше, як 50 осіб було на салі. Чому? Не сягаючи до шан. членів математично-природничої секції НТШ, до фахових пп. учителів середніх шкіл, до студентського кружка астрономів, хотілиб ми виправдати широку публіку. Ви боялися, що прелєгент записуватиме таблицю науковими регулами? Нічого подібного! Ви, міське панство задалеко відбігли від природи і потратили всі звязки з її красою! Споглядаючи на пусті крісла, висказав свою думку і сам прелєгент приблизно такими словами:

„Пані і панове, хай лев сальоновий, що має щодень свіжо прасовану блюзу, і кооператорґеній з якогось Союзу — хай цілий рік сидить на колоді, чи щось відчитає на небеснім зводі?!"

д. л.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

Д-р Кривонульський Степан
ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ
ординує від год. 3—5
ЛЬВІВ, вул. ЛЕСИКА 2, І. пов.
Рентгенівська робітня.

По широкому світі.

Італія святкувала вчора (11. ц. м.) уродини короля Віктора Емануїла, що скінчив 68 літ.

Британська адміралиція, оголошуючи вербування старшин маринарки, зазначила, що ними можуть бути лише люди чисто европейського походження. Це викликало протести жидів.

Большевики масово виселюють за кордон „небажаних чужинців", зокрема італійців.

Румунська поліція розіслала всім високим школам спис 105-ох студентів і студенток, караних за комунізм. Академічні студії для них скінчені.

НОВИНКИ.

— **Товариство Українських Агрономів** повідомляє своїх членів, що Надзвичайні Загальні Збори відбудуться 27. листопада 1937. в салі засідань Т-ва „Сільський Господар" у Львові — Руська 20, III. п. в год. 9. рано з таким порядком нарад: 1) Відкриття і вибір предсідника, 2) Створення допомогового фонду, 3) Видавничі справи, 4) Професійні справи. Просимо всіх членів явитися на збори. — **Управа.** 1—2

— **Позір!** Забавова секція С-Б уладжує в неділя 14. XI. **Осінню Вечірку** в салі Сокола-Батька. Початок в год. 19. Гостям раді!

— **До відома дотеперішнім і майбутнім відвідувачам молочних барів.** На бажання ВП. Гостей-відвідувачів молочних барів „Маслосоюзу" (у Львові при вул. Косцюшки й Сапіги) — впроваджено до продажі, крім молока й дотеперішніх перекусок, — ще яєчню, варені й саджені яйця.

— **В „Міщанському Брацтві"** у Львові (вул. Руська 3) відбудуться в неділю 14. ц. м. ширші сходини. В год. 10.30 реферат інж. Р. Шухевича і дискусія. Год. 6. веч. сходини членів і їх родин. Реферати: І. дир. Рудницького: Господарсько-економічне визволення українського народу. II. О. Процишина: „Н. Т." і її роля в житті міщанства. Після рефератів чайний вечір.

— **Надзвичайні Загальні Збори** Ремісничо-Промислової Бурси у Львові відбудуться 21. ц. м від год. 10.15 в домі при вул. Бартосівни 3 у справі зміни статуту. — **Рада Товариства.**

— **В Українськім Науковім Інституті** в Берліні відбувся 12. ц. м. виклад проф. д-ра З. Кузелі на тему: „Історичний розвиток і сучасний стан українознавства".

— **Виклад М. Дужого в Рогатині.** Т-во ім. П. Могили і Філія „Учительської Громади" в Рогатині влаштовують у суботу 13. ц. м. в год. 18. у салі Українбанку виклад Миколи Дужого п. н. „Ярослав Осмомисл".

— **Інавгурація „Академічних Вечорів".** У неділю 14. ц. м. в годині 6. пополудні в салі „Української Бесіди" у Львові відбудеться інавгураційний виклад о. д-ра Василя Лаби на тему: „Ісус Христос у світлі ліберальної критики".

— **Чому українські підручники Державного Видавництва Шкільних Книжок коштують дорожче від польських?** Пишуть нам із Кремянця: У своєму часі в „Ділі" хтось висловив здивування, чому українські підручники, що їх видає Державне Видавництво шкільних книжок, коштують дорожче, ніж польські. Тож відповідь на це почув я в польській книгарні Зелінського у Кремянці. У вересні ц. р. купував я там книжки для своїх дітей. Розмова велася польською мовою і власник книгарні не знав моєї національности. На мій запит, чому український буквар Державного Видавництва коштує 1 зол. 50 сот., у той час, як польський тогож видавництва коштує лише 60 сот., продавець відповів: „Ойлєби одемнє залежало, то українські коштовалби пеньць злотих." На моє здивування, чому так, він відповів: „Втеди мнейби куповалі, розумі пан!"... **Громадянин.**

— **Летючки проти свята незалежности Польщі.** Підчас дефіляди війська та різних організацій вулицями Львова з нагоди роковин незалежности Польщі, польські студенти уладили демонстрацію. В моменті, коли організації академічної та польської молоді переходили вулицею попри Готель Жоржа, гурт вшехпольських студентів перервав кордон і кинув між юрбу летючки проти свята незалежности. Одночасно чути було свисти і крики. Щойно інтервенція поліції привернула лад.

— **Відгомін студентських авантур.** Ректор львівського університету припинив управи студентських товариств: „Чительні Академіцкої", „Братньої Помочі" і „Кола студенток". На їх місце встановив тимчасову владу.

— **Що буде з Краківським готелем?** На останньому засіданні міської ради у Львові згоношено інтерпеляцію у справі поголоски, що Краківський готель, який Заведенню суспільного обезпечення не оплачується, має перейти в розпорядження дирекції пошт і телєграфів. Інтерпелянти вказують на те, що у Львові відчувається недостача першорядних готелів, а якщо державне поштове підприємство потрібує нового будинку, може легко собі його побудувати. Відповідь на цю інтерпеляцію дасть міська управа на найближчому засіданні ради.

— **Зимові ферії по школах.** В найближчому часі має появитися розпорядок міністерства освіти у справі зимових ферій по школах. Вони розпічнуться 22. грудня і триватимуть до 8. січня 1938 р. включно.

— **За що карають луговиків.** Повітове староство в Бучачі покарало Михайла Бориса, члена руханково-спортового т-ва „Луг" у Трибухівцях гривною 10 зол. або двома днями арешту за те, що 3. жовтня ц. р. вів відділ луговиків чвірками, не маючи дозволу влади.

— **Арештування на Закарпатті.** Чеський щоденник „Азет" з Ужгороду повідомляє, що жандармерія арештувала в Перечині учителя Івана Гопка та його брата, селянина Михайла Гопка в Невицькім у звязку з ювилейним святом у честь Богоматері — Цариці України, що відбудося 22. серпня ц. р. у с. Невицькім к. Ужгороду. Проти обох арештованих свідомих українців ведуть слідство по думці закону про охорону чехословацької республики. Арештовані сидять у вязниці при окружнім суді в Ужгороді. Їх оборони піднявся відомий український діяч в Ужгороді адв. д-р М. Бращайко.

— **Залізнича катастрофа.** На залізничому шляху між Козовою і Золотою Слободою розірвався вантажний потяг, що їхав із Ходорова до Тернополя у складі 21 вагонів. Коли перших 9 вагонів з передною машиною приїхало до Слободи, наспіла туди незабаром решта вагонів, попиханих задною машиною і вдарила на передню частину. Розбилося 5 вагонів, з того три завантажені худобою. Випадку в людях не було. На місце приїхав рятунковий поїзд з Тернополя.

— **Той мав щастя.** Мошко Д. у Станиславові купив від торговця старою гардеробою плащ за 5 зол. Коли став його чистити, знайшов у підшивці облігацію долярівки. При перевірці числа показалося, що на цю долярівку впала ще тому три роки виграна 5.000 долярів. Збогатився, якщо грошей йому не відберуть.

— **Літературну нагороду Нобля** за 1937 р. признано французькому письменникові Робертові Мартен дю Гар, який тому кілька тижнів одержав високу нагороду міста Парижа. Найбільш відомим твором нового лавреата Нобля є кількатомова повість „Ле Тіболь".

— **Летунська катастрофа** склалася під Варшавою. Комунікаційний літак, що прилетів з пасажирами з Кракова, розбився підчас осідання, при чому погибли чотири особи, а вісімнацять сильно потовклося. Причиною катастрофи була густа мряка, що закривала землю. Згинули: мати і син Костанецькі з Варшави, краківський промисловець Габлець і шведський промисловець Бергрін. Між потовченими находиться графиня Потоцька, профеоср виленського університету Пельчар і інші.

— **Сензаційна афера в родині Радзівілів.** Всупереч заходам родини кн. Михайло Радзівіл приготовляється до вінчання з розвідкою Єнтою Краиц-Сухестов, яка має вихреститися. Недавно він був з нею в Каліші, а звідтіль поїхали до Кракова у справі адоптування її 8-літнього сина. Появилась поголоска, що кн. Радзівіл записав своїй майбутній жінці півтора міліона зол. Ця поголоска незгідна з правдою. Як повідомляє „Кальшер Вохе", кн. Радзівіл записав їй тільки пів міліона зол. Акт запису виладив нотар Камінський у Каліші, при чому самі стемплеві оплати забрали 15.000 зол. Зачувати, що родина Радзівілів старається підлати кн. Михайла Радзівіла, який має 57 літ, під курателю. Він перебуває тепер заїобки в жидівських товариствах.

— **„Все те лицемірство".** Англійський король Юрій VI взяв уперше участь у торжестві шанування памяти полеглих у світовій війні, при чому не обійшлося без неприємних інцидентів. Коли король складав вінок під памятником, якийсь чоловік крикнув серед глибокої тишини: „Все те лицемірство! Приготовляєте нову війну!" Демонстранта негайно поліція усунула. Сприятали теж іншого мужчину, що хотів конче дістатися до короля. Обурений нарід хотів його лінчувати, але поліція оборонила його перед самосудом. Поліційне слідство ствердило, що це — мовляв — якийсь божевільний.

— **Згинув воєнний кореспондент.** По китайському боці находився кореспондент „Дейлі Телеграфу", Пемброк Стівенс, який примістився з кількома іншими особами на вершку водотягової вежі в Сіка-вель Крік. Нараз вежу почав обстрілювати японський скоростріл. Всі припали до долівки, але все-таки Стівенса Пемброка вбили дві кулі, а інших ранили.

— **Дальші розстріли в Совітах.** На основі вісток, які дійшли до відома закордонних кореспондентів, в останніх днях розстріляно в Совітах знову 49 осіб, переважно із національних меншин.

— **Чи тайна Маєрлінгу буде вияснена?** Віденська урядова преса занепокоєна ліцитацією замку в Елішав у Чехословаччині, яка має відбутися в січні ц. р. Замок був власністю родини Тафе, що продала його з цілим інвентарем, переносячись до Ірляндії. В цьому замку колишній премієр австро-угорської монархії гр. Тафе зберігав у найбільшій тайні урядові документи у справі трагедії архикнязя Рудольфа і баронівної Вечери. Сам цісар Франц Йосиф передав їх своєму міністрові до переховку аж до часу, як мине 50 літ від смерти цісаря. (Він помер у грудні 1916 р.). Теперішній австрійський уряд має виступити з протестом проти ліцитації та продажі важних документів у справі трагедії в Маєрлінгу. Колиж до ліцитації таки прийде, то Австрія закупить ті документи, щоб не допустити до нарушення тайни перед означеним речницем. На випадок, якби чехословацький уряд купив ті документи, то австрійський уряд зажадає їхнього звороту в дипльоматичній дорозі. У звязку з тією справою дирекція віденського державного архіву зазначує, що не знати напевно, чи ті документи находяться у згаданому замку. Записки у справі політичного інвентаря родини Тафе, згоріли 15. липня 1927 р. при пожежі палати справедливости, де їх переховувано.

—o—

† Посмертні згадки.

Франц Кримицький, емер. лісничий Митрополичих Дібр, маєтности Перегінсько, помер в Осмолоді, дня 12. листопада ц. р. в 74-ому році трудолюбивого життя. В. Й. П.!

—o—

Дописи.

СТРИЙ.

25-ліття смерти Миколи Лисенка відсвяткувала Музичний Інститут, філія у Стрию, маліфними сходинами дня 6. листопада в год. 18. у своїй домівці. Дня 7. листопада в год. 17.30 відправлено в церкві по вечірні панахиду, до якої станули трьох священників. Співав хор „Стрийського Бояна". Як зачуваємо, Музичний інститут підготовляє святочну академію на пізніший час.

Крамниця „Нової Фортуни". Цими днями отвирає „Нова Фортуна" крамницю з солодощами при головній вулиці 3-го Мая. Сподіємось, що українське громадянство підтримає якнайбільше нову станицю та найде в ній куток, де зможе серед привітних обставин мило провести час.

БОРЩІВЩИНА.

Посвячення величавої церкви в Озерянах відбулося 30. м. м. при участи Преосв. Кир Григорія, 30 священників та великої маси народа. Свято почалося архиєрейською Службою Божою, що її відправив в год. 9-ій рано Преосв. Кир Григорій і після того посвятив величаву церкву. Вечери о. шамб. Малицький, парох Боршева відправив співану Службу Божу, підчас якої єпископ Григорій виголосив проповідь та уділив апостольського благословення. Кошти нової церкви, побудованої в середмісті на основі проекту інж. Пежанського в модерному стилі, сягають до 150.000 зол. Душею цієї найкращої церкви в цілій околиці був парох Озерян о. І. Вальчишинський.

КОЛОМИЯ.

Загальні збори Т-ва „Український Народній Дім" у Коломиї відбулися 2. п. м. після помінального богослужения за тих, що відійшли з числа членів від останніх загальних зборів Товариства, в салі Народнього Дому. Проводив голова Т-ва о. прелат Русин, секретарював проф. Ковалів. Стверднивши правильність зборів, згадав голова покійних членів: письменника А. Чайковського, інсп. Вас. Витвицького, проф. А. Дольницького, дир. П. Мостовича і Д. Радиша; присутні пошанували їхню память повставанням з місць та 1-хвилинною мовчанкою. Обемистого протоколу з попередніх за-

гальних зборів рішено не відчитувати, тільки внести й занити для провірки, що з того, що було ухвалене, виконано, а що залишилося для нової управи. З черги вислухано звідомлень членів управи. Зі звідомлення секретаря довідалися члени, що управа між іншим порушно застановлялася над будовою салі: в тій цілі відбуто кілька конференцій з инж. Гнатковським, який навіть накидав начерк плянів. Але при глибшій застанові показалося, що фонди Т-ва, вчисльовши в них і каменицю напроти костела, рішуче за малі, щоб можна починати будову, а на жертвенність Коломийщини на таку суму, якої потрібно, при нинішніх умовинах рахувати не можна. Через те справа будови салі стала знову неактуальна. Позатим діяльність Т-ва оберталася коло адміністрування камениць і площі, призначання допомог і стипендій, уладжування відчитів та поховин бл. п. А. Чайковського. Посередньо (салі на сценічні й мистецькі вистави, відчити, заг. збори всяких товариств, анкети і т. п.) Т-во служило цілому майже культурно-освітньому й господарсько-економічному, а то й політичному життю Коломиї й околиці. З касового звідомлення ради. В. Оробця виявилося, що Т-во має справді готівку, але приходи його не йдуть упарі з матком, бо Рідна Школа, яка займає цілий другий поверх Народнього Дому на свою гімназію, залягає з величезним чиншовим довгом за минулі літа (коло 14.000 зол.) і не хоче навіть дозволити заінтабулювати цієї претенсії на своїх реальностях, хоч не боронить того чужим установам. Третину першого поверху займає музей і тільки решта каменниці приносить доволі неправильно вплачувані чинші. Деякі втрати заподіювало Т-во через несумлінність декотрих отпенціятів, що не вважають за свій обов'язок вернути побраних грошей, хоч мають уже доходи. Дуже гарне і повчальне звідомлення дав ради. В. Кобринський, як кустос Музею „Гуцульщина" ім. о. Йосафата Кобринського, власність Народнього Дому. З нього побачили члени образ розвитку Музею від дня його заснування (13. листопада 1926 р.), його теперішній стан, його велике національно-виховне значіння та його становище між обласними музеями. Зі звідомлення пробивається наглядно велика праця над розвитком музею його засновника й теперішнього керманича. Це признали безастережно загальні збори і дали цьому вислів підчас дискусії окремою резолюцією, в якій міститься вислів повного признання й подяки за справді велику й безкорисну працю кустоса в ділянці музейництва. Цікаве звідомлення дав дир. Михалевський, бібліотекар Народнього Дому. Бібліотека має вже 1.171 томів і постійно зростає. Міститься в окремій кімнатці. Але користають з неї всього 72 особи (з усіх членів Народнього Дому й „Родини"). На Коломию трохи замало. Дальші звідомлення торкалися справ господарських. Над ними всіми розвинулася дискусія, яка оберталася головно коло фінансів товариства та його музею. Опісля на внесення контрольної комісії признано управі абсолюторію. З черги вибрано нову управу, до якої увійшли: о. прелат А. Русин як голова, тов. В. Оробець, д-р Косак, І. Михалевський, М. Березовський, о. М. Капустинський, Б. Діяцький, Ю. Ковсан і Дм. Николишин як члени, д-р Шипайло, І. Савків, М. Малкевич, А. Стромецький і Якимова як заступники та Т. Кавалець, Папанця, Мих. Мизнгюк як члени контрольної комісії. На цьому вичерпано порядок дня і збори закінчено.

Ювилей Ольги Кобилянської відбудеться в Коломиї заходом Філії „Союзу Українок" 21. листопада в салі Міської Каси. На програму влізеться: вступне слово сен. О. Кисілевської, реферат Ірини Вільде про творість письменниці, продукції хору „Колом. Бонна", оркестри Муз. Т-ва ім. Лисенка і спека в повісти „Апостол черні". Філія висловлює сподівання, що громадянство Коломийщини численною участю гідно вшанує ювилейність літературної діяльности великої письменниці.

СТАНИСЛАВІВ.

Нова станиця. На днях повстає у нашому місті нова торговельна станиця, брак якої дошкульно всі відчували. П. Микола Твердохліб відчинив крамницю із заїздом. Осягнення такої крамниці повинне піле місто й околиця з задоволенням і масовим полегоджуванням орудок у ній докаже зрозуміння гасла „Свій до свого". Новій станиці бажаємо якнайкращих успіхів.

„Нова галянтерія", осягнення якої ми вже авізували, чинна вже в ратуші. Побіч великого вибору артикулів галянтерійних веде „Нова галянтерія" відділ крайєвських дозатків, з чого напевно радіють кравці та кравчині.

Ревія моди. Заходом „Союзу Українок" у Станиславові відбувся мин. неділі показ мод, що викликав велике зацікавлення, чого доказом була повна сала „Нар. Торговлі". Показ перевели такі фірми: п. Остапович з Львова (паризькі модалі — сукні, костюми, плащі); „Основа", Станиславів (сукні, блюзки); п. Герушевська, Станиславів (капелюхи спорт. і французькі); „Трікотс", Станиславів (трикотарські вироби) та п. Принцлих, Станиславів (найновіші фризури). В загальному більше подобались моделі „Основи", хоч цінами й заграничними назвами не дотягували п. Остаповичевій. Капелюхи п. Герушевської здобули загальне признання, як теж вироби „Трікотс"-у.

Б. Л.

ТЕРНОПІЛЬ.

Лисенківський концерт у Тернополі. В нас ще не привикли всюди звичай святкувати роковини великих подій чи людей у той день, коли вони припадають. Винятком Перший Листопад. А вже Шевченківські, Франківські чи інші свята тягнуться у нас майже цілий рік. З тим більшим признанням треба відмітити Лисенківський концерт, що відбувся заходом культурно-освітніх установ Тернополи докладно в 25-ті роковини смерти великого композитора. В програму взійшли виключно твори Лисенка. Розпочала концерт оркестра під батутою проф. Безкоровайного увертурою з оп. „Наталка Полтавка". Тут і там не все „виходило" якслід — але назагал треба підкреслити великі заслуги організаторів, яким удалося стягнути, правда, неповний та зовсім нестарчальний склад. Промова інсп. Сінка була назначена великим пієтизмом до Лисенка. Вислухали її прилюдні з великою увагою, бо чи не вперше почули багато цікавих історій з життя й діяльности композитора. Хто знає кантату „Радуйся ниво неполитая", той уявляє собі, скільки праці треба було вложити в її виведення. А всеж у виконанні „Терн. Бонна" видно, що вона зовсім можливо. Разили може непропорціонально слабі мужеські голоси, бракувало тут і там опрацювання подробиць, та це, на щастя, губилося. Слід підкреслити добре виконаний квартет (п. Стебницька — сопран, п. Цвєчкова — альт, о. Романишин — тенор і п. Клодзінський — бас). Правдивою насолодою було фортепіянове сольо проф. І. Крижової, яка з питомим собі відчуттям зіграла „Думку-шумку". „На прю" у виконанні муж. хору й сольоспів о. Романишина випали слабше. Соліста оправдує недиспозиція, зате муж. хор не має нічого на своє оправдання. Напрямду дивно, що в Тернополі не можна зібрати 16-ох добрих голосів! „Бють пороги" в супроводі оркестри закінчили програму. Диригент п. Березовський держався точно тексту, начеб боявся заінтерпретувати таїр по своєму. Через те й знищили деякі менш ефектовні місця. Через те й баритонове сольо — поплисове місце — менше подобалось. Загальне враження більш як добре, хоча при інтенсивнішій праці могло бути ще краще.

Т. Л.

КРЕМЯНЕЦЬ.

З сучасних польських настроїв. В днях так званого „тижня школи" цього року збирав один українець гроші на будову всеукраїнських шкіл. Отож коли він звернувся з просьбою за жертву до пані з місцевого польського урядового середовища, вона нервово запитала: „На які то школи?" І, не чекаючи відповіди, додала: „О ідє на польске, то я з вельком хенйсон,о ідє на українське, то ані єдного гроша..." Відна, у своїм заслїпленні зоольогічним шовінізмом не знає, що чейже на Волині нема ніодної української державної всеукраїнської школи, хоч українці в тут абсолютно-переважаючою національною більшістю (84% згідно з польською офіційною статистикою); що на прилюдні збірки на українські цілі тут влада майже нікому не дозволяє, хоч має претенсії до українців, щоб, крім податків, давали та збирали на всілякі польські цілі, на які збірки відбуваються майже щоденні і кожного святочного дня; нарешті бідака правдоподібно була виведена з рівноваги тим, що саме того дня відбувалися закладини нового шкільного будинку у Кремянці, до якого правдоподібно має перенестися державна утраквістична вселюдна школа ч. 3., будинок якої закупив для своїх потреб кремянецький ліцей, та яку помилково, а може цілево, дехто називає українською хіба тому лише, що до неї ходять виключно українські діти, хоч наука тут майже в цілости відбувається польською мовою і вчителі за виключенням кількох душ є самі поляки та москалі.

Нові польські торговельні станиці у Кремянці. За останній місяць у Кремянці повстало кілька нових польських крамниць. Т-во „Рух" відчинило газетний кіоск у центрі міста і випустило на вулицю кількох продавців часописів, які продають і українську пресу. Польський союз молочарських та яйчарських кооператив відчинив тут крамницю в наїбілом. Кремянецький ліцей купив дім та оборудував там молочарню. Повстала вже третя приватна польська крамниця з манufактурою. Тільки щось нічого не чувати, щоб українці проявляли якунебудь ініціятиву в цьому напрямку. Навіть споживчі кооперативи не можуть до цієї пори орухомати, хоч для цього є всі дані.

—o—

Спортові новинки.

Україна — Польонія. Останній матч за мистецтво Окружної Ліги відбудеться цієї неділі в Перемишлі на ґрунді Польонії. До цього матчу виступить Україна в таїм самім складі як минулої неділі. Матч відбудеться в год. 1.30 пополудні. Вірно, що Україна витяже в них в год. 1.30 пополудні. Вірно, що Україна витяже в них замальних стільки амбіції та завзяття, що при своїй технічній перевазі зможе запевнити собі перемогу.

Прогульку до Перемишля, на матч Україна — Польонія організує група прихильників нашої дружини. Прогулька виїде автобусами. Кошти переїзду в обі сторони 5 зол. Зголошуватися можна до п. Лішинського РСУК, або до п. Скрипія — Самгіти 49.

Боксерський матч України з Чорними II за мистецтво Б.клясн відбудеться в неділю 21. ц. м. у спортовій галі при вул. Яблоновських. До цього матчу виступить Україна скріплена Бойчуком. Левкович буде боротися в середній вазі замість Микити.

Загальні збори УСТ. „Поділля" в Тернополі відбудуться в неділю 21. листопада в домівці т-ва при вул. Міцкевича 11. Початок зборів у год. 4. попол.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Юрій Косач: ЧАРІВНА УКРАЇНА, Львів, 1937. Бібліотека „Дзвоніка", ст. 144. Обгортка С. Перебийноса.

Іван Зубенко: ЗА КУЛІСАМИ ЖИТТЯ". Новелі. Коломия 1937. В-во „Ока", ст. 128. Обгортка В. Дядинюка.

о. Михайло Кравчук: ПРИПОВІСТІ ІСУСА ХРИСТА. Друге видання. Видавництво ЧСВВ у Жовкві. Книжка 214. Жовква 1937. Стор. 96, 16°.

о. Степан Ковалів: ВІЧНЕ МІСТО. Накладом і друком оо. Василіян. Жовква 1937. Стор. 117, 8°.

І. Манчуленко: А МОЛОДІСТЬ НЕ ВЕРНЕТЬСЯ... Пєса на 3 дії. Театральна Бібліотека. Р. XVI., зош. 141 (III/1937). В-во „Русалка" під ред. Гр. Гамулика. Львів 1937. Стор. 30, 8°.

Юра Шкрумеляк: СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У СЕЛІ. Сценки, декламації та пісні. Повна програма Свят-Миколаївського вечора в двох частинах (І. ч. для дітей, ІІ. ч. для дорослих). „Український Театр", вид. видавничої НТШ, ч. 38. Львів 1938. Стор. 32, 8°. Ціна 1 зол.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА ШКОЛА, ілюстрований часопис для всіх. Львів, 1. листопада 1937. Р. VI. Ч. 21. Зміст: О. Терлецький: Листопад. — Як переводити шкільний плебісцит. — Ol: „Не дамо своєї пані..." — Педагогічна Виставка. — о. Іван Белігорський. — Економічні установи й підприємства на поміч Р. Ш. — Д-р В. Сташовський: Тома Г. Масарик. — Спис українських повторів для гімназій і ліцеїв. — Бібліографія. — З життя Р. Ш. — Різні вісті. — Додаток: Д-р Володимир Січинський: Ужиткове мистецтво в системі мистецького виховання. — Д-р Станислав Людкевич: Організація музичного виховання.

ТОРГОВЛЯ І ПРОМИСЛ, ч. 21 (75) з 1. листопада 1937. Зміст: Мусимо сплатити свій великий довг. — (Перші відгуки (На шляху до організаційної єдности українських купців, промисловців і ремісників). — Страган. — Перед змінами в промисловому законі (Протести і застереження). — Чужа підприємчивість вблизька (Дещо з помічень у подорожі. Праса.Відень-Париж). — ІІ. Бражевий курс. — Купецькі справи в раді. — Електротехніка в нашій торговлі (инж. Р. Крохмалюк). — Обовязки і права. — Як дбати про виставове вікно. — Волинська сторінка: Як ми уступали в міст... (Факти минулого і загрози наших днів). — Значіння Пром-Банку для українських купців і ремісників на Волині. — Волинська хроніка. — З організаційного життя (Товмач, Бучач). — Свято Т-ва Кооператорів. — Різні вісті. — Податкові актуалії з чужих видань. — Ринок і ціни.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ілюстрований журнал історії та побуту. Львів, листопад 1937. Р. IX. Ч. 11. Зміст: Микола Лебединський: На шлях янтарний з дубів лист паде. — В. Літинська: Із записок сімнадцятьлітньої. — П. Мигович: При VII-ій Бригаді УГА. — Карло Стасишин: Моє пояснення до спомину про VII. Бригаду пор. Миговича. — Петро Франко: Легунський відділ УГА. — Листопадові дні у Бібрці. — Михайло Середа: Українська жінка у визвольній війні. Ф. О. Ш.: Листопад 1918 р. — Я. Шемлей: Охоронна сотня мосту на Дністрі в Заліщиках у травні 1918 р. — І. Ш.: Бібліографія. — Від Адміністрації.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, Львів, листопад 1937. Р. XXV. Ч. 9.

СОНЕЧКО, український часопис для дітей. Рівне, вересень 1937. Р. III. Ч. 1. (31.).

ВІСТНИК МАРІЯСЬКИХ ТОВАРИСТВ. Львів, липень—вересень 1937. Р. III. Ч. 5.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Львів, листопад 1937. Р. 17. Ч. 2.

МІСІОНАР ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ. Жовква, листопад 1937. Р. ХЬ. Ч. 11.

КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО. Львів, листопад 1937. Р. XII. Ч. 11.

ВІСТИ З ЛУГУ. Львів, 17. жовтня 1937. Р. XII. Ч. 12

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД, чвертьрічник. Львів, листопад 1937. Р. І Ч. 3.

НАПЕРЕДОДНІ, літературно-мистецький і науковий часопис. Львів, 30. жовтня 1937. Р. І. Ч. 2.

ШЛЯХ, релігійно-громадський часопис для народу. Луцьк, листопад 1937. Р. Ч. 7.

КАМЕНЯРІ, двотижневик. Львів, листопад 1937. Р. V. Ч. 21.

ВІСТИ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ. Прага, жовтень 1937. Ч. 17.

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКОГО ІНСТИТУТУ в Подебрадах. Подебради, жовтень 1937. Ч. 20—21.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж, 31. жовтня 1937. Р. XIII. Ч. 42.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галантерійній Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, поміч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 13. XI. год. 8. веч. „Легенда". Вистава закуплена, абонам. невалідний.

Неділя 14. XI. год. 12. попол. „В Святоіванську ніч" казка для д'тей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя".

Понеділок 15. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Субота 13. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Неділя 14. XI. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Де чорт не може"

Понеділок 15. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДІ:

13. XI. Циганський барон.
14. XI. Орлеяа.
15. XI. Муж двох жінок.
16. XI. Шофіка.
17. XI. Ня під Івана Купала.
18. XI. Довбуш.

З Бродів іде театр на Львів.-Левандівку.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЯРОСЛАВ:

13. XI. Маруся Богуславка.
14. XI. Ніч під Івана Купала.

СИНЯВА:

15. XI. Хмара.
16. XI. Жайворонок.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:

20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котна.

13. XI. Ярослав.
14. XI. Ярослав (год. 3. попол.).
15. XI. Тарнів.
16. XI. Краків.
17. XI. Краків (сали Старого Театру).
18. XI. Катовиці.
19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (сала графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада вірок Варшави", „Явосік, ватажок опришків".

АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Балдрівської-Турської та Л. Кепури.

ВАНДА: „Білий янгол", „Сьогодні вечором у мене".

ГРАЖИНА: „Шістнадцятилітня" із Ліль Даговер.

ЕВРОПА: „Іх сто й вона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бони".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолулю". „Забута симфонія".

МЕТРО: „Шаржа легкої бригади".

МІРАЖ: „Посилочна зайцем" із Шерлі Темпль.

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.

ПАКС: „Пісня кохання" з Іваном Кепурою.

ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).

РАЙ: „Вальсад Кармен" із Марутою Егерт.

РІЯЛЬТО: „Карієра панни Іванни".

СВІТ: „Продаще м'ясо", „Тиждень перед шлюбом".

СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище" і ревія

ТОН: „Трафальгар".

УТІХА: „Циганське дівча" з Фліпом і Флятом і ревія „Військо йде".

ХІМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Солівен.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Рен".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 13. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.45, 20.10, 21.00 Веселі мельодії, 15.30 Молодь співає, 18.00 Квінтет; БІЛГОРОД 20.45, 21.00 Нар. музика; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Цит. музика, 19.25 Форт.; ВІДЕНЬ 19.30 Концерт хору, 20.00, 21.00, 22.00 „Віденські оповідання" муз. комедія Гельмесбергера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.10, 20.00 Гарні мельодії; ГІЛЬВЕРЗУМ 19.50, 20.00, 21.00 „Кавалір Орібної Рожі" оп. Р. Штрауса; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.10, 18.45 Для Закарпаття; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Сказля ді фортуна" муз. авд. Пародія; ПРАГА 14.00 Веселий вікенд, 17.55, 18.00 Хор, 20.55, 21.00 Концерт орх. і соліста, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Дивв, 21.00, 22.00, 23.00 „Альмесіно е Ніколетта" муз. казка Барбієрія.

Неділя, 14. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички, 20.00, 21.00 „Масковнй баль" оп. Вердія; БУДАПЕШТ 12.30 Глюкові твори, орх., 17.00 Форт., 18.00 Нар. пісні в супр. орх.; БРЮССЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Пімста лилика" оп. Р. Штрауса; ВІДЕНЬ 15.40 Камер. музика, 16.45 Малі попурі, 18.00 Форт. дует; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 17.00 Танки і марші Швабії, 19.10 Гарні мельодії; КОШИЦІ 18.15 Музика з пл., 18.20 Петро Мигова: „Видимі духи"; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Альмасіно е Ніколета" оп. Барберія; МІНХЕН 21.00 „Орфей і Евридика" оп. Глюка; ПРАГА 17.30 Орх. концерт, спів, 20.05, 21.00 Розр. програма; РАДІО ПАРІ 20.45 Вок. дуети, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Фортуніо" оп. Месажера; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 13. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Скрипкові твори Чайковського, пл.; 12.03 Розр. музика, Полудн. денник; 13.45 Концерт бажань; 15.15 Трансм. із конгресу христ. купецтва; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Дальчине весілля" з муз. із.; 16.15 Дута оркестра; 16.50 Фейл.: Наша програма; 17.00 Від Атен до Байрайту (Монтеверді): сопран, альт, тенор, форт., 17.50 За виховний ідеал молоді; 18.00, 18.50 Спорт; **18.10 Камеральний концерт у вик. форт. тріо: Роман Савицький фортепіян, Роман Кришталь ський скрипка, Петро Пшенична віолончеля (у програмі В. Барвінський: а) фортепіянове тріо ас-моль, б) Алегро асаі модерато, в) Анданте, г) Алегро різолюто;** 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Вірлятко оббирає баранболі" обр. для дітей з музикою, „Великопольща" авд.; 20.00 Легка і танкова музика, пісеньки; 21.00 „Кліент" спец; 22.00 Розр. концерт, орх., спів, 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві в год. 23.10 „Катедра гумору" спец.

Неділя, 14. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ран. денник; 8.15 Хлібороб. Газетка. Про продукцію тонкового сирівця, Увертюра з оп. Р. Вагнера „Корабель марево" пл.; **Гігієна молока, гутірка в українській мові вик. д-р В. Лукашевський;** молоко год. 10.30 після богослужения З італійської музики, пл.; 11.30 Репортаж із життя; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Муз. поранок симф. орх.; 13.00 З світа театру; 13.10 Рахунок совісти: Ріг Доброї Надії, вик. Жигм. Новаковський; 13.30 Орх. музика, спів (**В. Тисяк**); 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., „Нещастя" авд., Музика з пл.; 15.45 Для дітей: Пожежа в пралісі, Музика з пл.; 16.45 Аннпція та життя; 17.00 Концерт для дітей і молодіжн хор, музика; 17.55 Хвилина бюра студій; 18.05 Розр. концерт, спів, музика; 18.40 Театр Уяви: Зілля та хаміння; 19.35 Читальняні вечерниці; 20.00 Дуети та пісні, Ольга Лада сопран. **Евгенія Зарицька** мецосопран. форт.; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Гануся з Погулянки" з муз.; 22.00 Оповідання про Моцарта: „Перші віденські літа"; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

„MANUFACTURA" поручає **на зиму** 1937-8
під упр. О. Стефановича — найновіші матеріяли на
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. — мужеські та жіночі одяги.

Щиро радимо перед закупном радійного апарату послухати віденського „KAPSCHA" (Wiener Präzisionsarbeit)
Фото-Електрокабель ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 10, Тел. 214-21.
Мінімальне зужиття струму завдяки новочасним лямпам Сер. Е. досі у краю незнанним.

Позір! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського
Проваджені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запезпечити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.** —
Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Радіокутик.

РАДІОСЛУХАЧІ ВІДВІДУЮТЬ РАДІО.

У цілому світі мають радіослухачі однакові бажання — заглянути за куліси радія, подивитися на виконавців, яких переважно чують. Коли німецька радіофонія надає радиці, де є дозволена присутність публики, — студії завжди переповнені.

У Ню Йорку більність денних відвідувачів в Радіо-Сіті нагадує мандрівку народів.

У Голяндії, де центральна радіостація не є в самій столиці, а в Гільверсум, управа міста Брюсселя дуже часто організує спеціяльні популярні поїзди, щоб задоволити бажанням населення, яке хоче відвідати радіостацію.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 12. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вик. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вид. в опак.	3·00 зол.
молоко	17—18 сот.
яйця (копа)	4·70—4·75 зол.

Тенденція звишкова на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

Показ рідного промислу в Калуші. Подаємо до відома, що в днях 28. XI.—6. XII. 1937 р. буде влаштований у Калуші **показ рідного промислу.** Українські промисловці, що не є зорганізовані в „Груші Промисловців", а які хотіліб узяти участь у тому показі, хай звертаються на адресу: „Група Промисловців" інж. Раковський, Львів, вул. Сикстуська 48, або до Торговельної Спілки в Калуші найдалі до 20. XI. ц. р. — **Комітет.**

КУПНО - ПРОДАЖ

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прилуки, приладдя, Ренчнер, Легіонів 37. 2003 6-15

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття ріжних систем, правецькі, жіночі і шевські, Гданський, Коллонтая 2. 2018 3—13

ТАДЕЙ ГОРОВІЦ. Львів, Жовківська 71. Телефон ч. 270-11, **Філія вул. На Байки 15.** Фарби, лякери, покости, хемікалія, технічні і господарські артикули, аніліни, олії, смари до машин, приладдя малярське, столярське і ін. 2052 3—8

ТЕПЛІ, сист. д-ра Егера, також в метеру мужеські підштанці 3.25—4.50, чисто вовняні 5.40—6.75. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2040 2—7

БРИЛІЯНТИ, діямянти, перли, срібло, золоту бікутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи одна. Працюймо, дешева направа годинників і бікутерії. 1903 3—7

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фляпелеві 3.50 та все на зиму для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 а 1—7

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25.

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ повнокомфортове сонячне мешкання в новім домі до винайму, вул. Жижинська 14. 2060 1—1

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з 10.000 зол. приймє рентове підприємство. Зголошення під „Вн. робництво" до Адм. 2054 3—4

ПОВАЖНЕ українське промислове підприємство потребує здібного торговельного референта з відповідними студіями, або практикою. Вимагана кавція або вклад 2—3.000 золотих. Перешество б. УСС. або члени УГА. Письменні зголошення до „Діла" під „ІТЕТЕ". 2—3

РІЖНІ

МАШИНИ до шиття, грамофони, скрипки, мандоліни направляє добре, дешево Новацький, Львів, Городецька 63. 1966 3—3

НА ШЛЮБИ, забави, виносячає убрання віянтові, смокінгові, фрачові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 3—10

НАПРАВЛЯЄ, стрижне, чистить перські дивани, смирненські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в комісію, крамниця з килимами Боркowська, Львів, пл. Бернардинська 12. 2044 2—5

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліферня шкла А. Тортеп тепер **Бема 12 а.** тел. 224-81. 1959 8-30

ОГОЛОШЕННЯ.

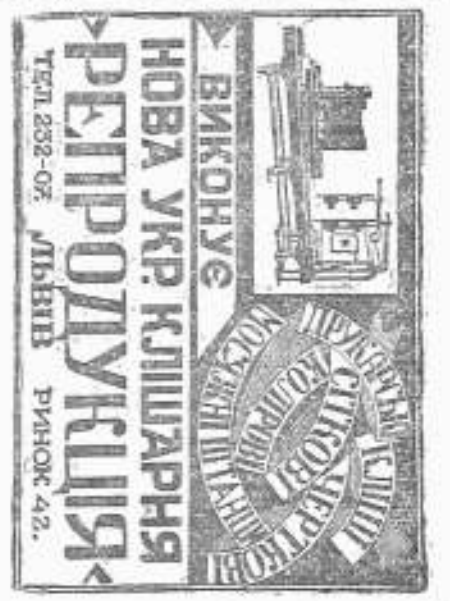

Й. ГЕХТ
ЛЬВІВ
Городецька 57
тел. 233-31
Фабричний склад інструментів духових, смичкових, струнних, джезбендових, саксофонів, акордеонів (гармоній) фортепіян., патефонів і українських плит.
Ціни фабричні.

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО
ПЕРЕВОЗИ
меблів і товарів виконує та всякі спедиційні заходи поладнує
„ГАРМА"
спедиційно перенозова кооператива
Львів, ул. Потоцького ч. 11 а
(друга брама) тел. 111-21

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ
виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, павуки і т. п. Відзолочує теж чаші та інші предмети.
Степан Фединський
Львів, вул. Вірменська ч. 25
(в реальности „Зорі").

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Неділя 14. листопада 1937. Ч. 251

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Українські підписи на польській відозві.

(Передова стаття).

Розвязали Філію Т-ва „Відродження" у Станиславові.

60-ліття проф. Дмитра Антоновича.

Українське громадянство солідаризується зі становищем українського студентства.

Арештували премієра УССР.

Ще про „гаразди" нашої кооперації на Волині.

Румунські земляки воліють чекати та надіятись.

(Власна кореспонденція з Черновець).

Ректора Кульчинського обкидали гнилими яйцями.

Карають за образу польської держави.

Сторінки: Літературна, Без політики

Вістки з Бережан, Копичинець, Дубна і Кремянця.

Ч. 251 (14.794). Львів, неділя 14. листопада 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Banku Czeskich Legjon. Praga „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 6.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Футра і пальта продає просто консументам ФАБРИКА ОДЯГІВ Рот і Рудерфер Львів, Легіонів 3/I, п, (над кіном Паляс)

Розвязали філію „Відродження" у Станиславові.

Як українська преса вже писала, Повітове Староство у Станиславові припинило було письмом із 17. червня ц. р. ч. ВА 4/37 діяльність Філії „Відродження" у тому місті. Внесеного рекурсу Воєвідство у Станиславові не розглядало і 3. листопада ц. р. голова Філії дістав із Воєвідства письмо Ч. СП. Б. 66/211/37 з датою 2. XI. ц. р., яким Воєвідство розвязало Філію „Відродження" у Станиславові. В мотивах подано, що Філія загрожує публичній безпеці, спокоєві й ладові, зокрема тим, що на її терені організували якийсь нелеґальний „Професійний Союз Освітніх Працівників" особи, знані з протидержавної діяльности і судово карані навіть чотиролітньою вязницею.

Як відомо, проти організаторів згаданого „професійного союзу" (п. Н. Никифорчина і тов.) ведеться слідство від квітня ц. р. Від того часу вони сидять у вязниці і **судової розправи ще не було!** Отже Філію розвязано перед судовим вирішенням справи. Вина хіба тільки по стороні тих організаторів, що вони не зголосили до влади свого наміру зорганізувати такий союз чи комітет.

Від повищого рішення Воєвідства внесено рекурс до Міністерства Внутрішніх Справ.

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт векслів. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Арештування премієра УССР. та інших українських комуністичних достойників?

У Москві говорять, що в УССР арештовано премієра Бондаренка, другого секретаря КП (б)У Кудрявцева, першого секретаря харківського обласного партійного комітету Гикала, та двох заступників цього останнього: Полонського й Осипова.

АМБАСАДОР ЮРЕНЄВ У ВЯЗНИЦІ?

Зі СССР наспіла вістка, що б. амбасадора СССР у Токіо, опісля в Берліні, Юренєва, арештовано; також арештували шефа пресового виділу центрального комітету партії Таля.

Еспанське червоне летунство приготовлює велику провокацію.

„Радіо Насіональ" оголосило опівночі офіційний комунікат, в якому повідомляє, що в місцевости Фугерас **червоні перемалювали кільканацять літаків на краски національної армії. Вони мають нападати на прикордонні французькі місцевости, щоби викликати міжнародній конфлікт.**

Японія прийме посередництво Злучених Держав.

Частина британської преси твердить, що Японія приняла би посередництво вашинґтонського уряду в далекосхідній війні.

Американські офіційні кола заперечують поголоску про цей проект, уважаючи, що посередництво не є можливе без участи інших держав, заінтересованих на Далекому Сході.

Японський уряд офіційно повідомив бельгійський, що не приймає запрошення на брюсельську конференцію.

ЯПОНІЯ ВИЗНАЄ НА ДНЯХ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

Як подає японська преса, Японія з огляду на протикомуністичний пакт у найближчому часі визнає еспанський національний уряд. Цю вістку потверджує аґенція „Домеї".

Проєкт націоналізації британського гірництва.

Британський уряд опрацював законопроєкт про примусове викупно теренів у всіх копальнях вугілля; від 1 липня 1942. р. всі копальні стали би власністю держави.

Урядові йде про те, щоби скасувати високі і нерівні оплати, що їх власники копалень платять власникам теренів та цим способом знормалізувати вугляну продукцію.

Французькі й англійські поголоски про небезпеку державного перевороту у Польщі.

ПАТ подає, що французькі часописи „Юманіте", „Попюлєр", „Ордр", „Евр" та „Еко де Парі" поширюють вістку, немов би Польщі ще цього тижня загрожував державний переворот. Те саме повторили англійські часописи як „Нюз Кронікл", „Манчестер Ґардіян" і „Дейлі Веркер".

ПАТ твердить на основі розмов свого льондонського кореспондента з льондонськими політичними колами, що ті вістки інспірує СССР, невдоволений тим, що мін. Дельбос відвідає Варшаву а не Москву.

—o—

І В МУРОВАНИХ ДОМАХ
бувають часто пожежі, тому обезпечіть свою домашню обстанову від огню в
ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20
а будете завжди спокійні про своє майно.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Українські підписи на польській відозві.

Львів, 13. листопада 1937.

На мурах міста появилась була відозва Громадянського Комітету з покликом святкувати роковини державного воскресення Польщі. Під відозвою — м. і. 14 українських підписів: один сенатор, три посли, один мітрат, голова „Просвіти", директор „Сільського Господаря", голова „Української Захоронки", голова Тимчасового Виділу Н. Дому, один гімназіяльний учитель, один магістратський урядовець, один видавець та два журналісти, — між цими останніми й автор цих рядків. Факт отих підписів наробив чимало шуму, бо піддписані зі здивуванням вперше побачили, що вони щось підписували, про що раніш нічого не знали. Здається, що без огляду на те, якій справі відозва присвячена та з якого погляду написана, водиться таке у культурному світі, щоб не підписувати ніде людей, не показавши їм тексту чи бодай не поінформувавши телефонічно, в чому річ. До того специфічні наші краєві умовини, однаково внутрішньо-українські як і українсько-польські немов вимріяні на те, щоб отаку нагоду використала ала воля, українська і польська: „Українські Вісти", не перевіривши справи, відразу з насолодою передрукували всі прізвища з прозорою інтенцією денунціювати тих громадян перед земляками за „хрунівство", знову новозаснований ендецьке „Слово Народове" іронізує на тему замітки „Діла" (про те, що відозва була підписана без відома підписаних), з такою самою інтенцією денунціювати даних громадян, як демонстрантів проти польської державности, дарма, що не лицює робити цього органові тої партії, яка явно і славно відмовилась від участи у святі 11. листопада та якої молодь у дні 11. листопада розкидала по Львові пашквільні летючки на творця власної держави! Однак ми не є прихильниками методи промовчування справ, що їх дехто зараховує до категорії „делікатних" та „небезпечних". Очевидно, людська злоба чи глупота кожну справу може викривити і надати їй фальшивий характер, потрібний на те, щоб зробити комусь пакість. А проте друковане сло-

МАГАЗИН ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ
„Марґот"
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 9.
Осінні плащі від зл. 45·—
Зимові плащі від зл. 70·—
Великий вибір суконь і трикотажів.
Прислуга по українськи.

во призначене для людей — і чесних і розумних. Тому не цураємось висловити своїх думок про цю справу не тільки щодо її формальної сторінки, але й мериторичної.

Формальна сторінка виглядає так:

Цілий гурт українських діячів дістав був запрошення на засідання „Комітету Обывательского" до салі міської ради у Львові. Хто з запрошених пішов туди, не знаємо. Підписаний, діставши таке запрошення, розмовляв на цю тему зі своїми редакційними товаришами, вказуючи, що варта булоб українцеві піти і висловити свої думки на тему, в яких формах повинні бути втримувані взагалі польські національні й державні свята у Львові та Східній Галичині, з уваги на специфічний терен, на якому живуть ще безпосередні учасники боїв за державний характер цього краю. Однак перемогла думка, що може краще не йти та не вносити дисонансу у нараді, які матимуть напевне маніфестаційний характер з огляду на святу для поляків справу: справу віднайдення взагалі їхньої державности, та що заповіджена конференція — це невідповідний терен для міркувань політичної натури. Виходить, що ініціятори тієї конференції та надавці отих запрошень підписали потім під відозвою просто всіх, кому вислали були запрошення на нараду. Чим вони кермувались, що взагалі запросили саме тих людей, а не інших, це їхня тайна. Як видно з поданого вгорі виказу — нема там представників найповажніших культурних чи господарських українських установ (Наукове Т-во Шевченка, РСУК, Центросоюз, Маслосоюз), нема офіціяльних репрезентантів церковних кол, не зібрано теж гурту українських громадян політичних однодумців, бо не всі в отому товаристві є політичними приятелями. Видно, що вихоплено наздогад кільканацять назвищ, і так само добре можна було вихопити назвище редактора „Голосу" чи „Українських Вістей", або когонебудь з голов якоїнебудь української громадянської організації. Жалюгідна легкодушність при такій поважній справі.

Справа тому поважна, бо тісно вяжеться не тільки зі сферою законів, але теж сферою почувань. Поміщення українських підписів (байдуже — скільки їх і чиїх) під тією відозвою є характеристичним причинком до хаосу понять по польській стороні: таксамо, як польські громадяни не зясували собі ще, наскільки тотожні і наскільки ріжні поняття нація і держава, які функції, цілі і завдання нації та які інтереси держави, як суми певних означених складників, — таксамо незясована ще у польській політичній думці і широкій польській опінії справа розмежування понять: державна льояльність та національний патріотизм. Суттю всіх трагічних непорозумінь, які лягли в основу і державного устрою Польщі і її державної системи і всієї національної політики з її законодавством, є саме відсутність всю зясованих напрямних: 1) до чого зобовязана держава супроти всіх громадян без огляду на національність, 2) у чому полягають привілеї польської нації, як тої, що своїм зусиллям здобула собі державність, 3) які окремі права прислуговують меншинам, — і котрим, — як суцільним національно-правним організмам, 4) які обовязки всіх громадян супроти держави, 5) яка ріжниця між обовязками громадян і любовю батьківщини. Державне законодавство з його основними законами (конституція) цих проблем не розвязує.

Цей останній випадок з львівською відозвою вказує, наскільки баламутно уявляють собі польські державні діячі і сірі громадяни висновки, що випливають з самого факту перебування в одній державі громадян ріжної національности. Улаштовуючи державні свята аранжери їх завжди роблять дві засадничі помилки: 1) надають їм характер польських національних свят і 2) забувають, що пієтизму до польських історичних років можуть вимагати дійсно лише від поляків, себто від творців і учасників польських історичних успіхів. Через те виринають вічні конфлікти, гим важчі, що є конфліктами — непорозуміння. Непольські громадяни виконують всі свої обовязки супроти держави, що їх накладають закони. Зокрема еволюція української політичної думки дійшла була до тези, що поміж польською державною та українською національною расією можуть бути спільні точки та що шукати їх каже всеукраїнський інтерес, дарма, що актуальна політична ситуація українців у Польщі робить річчю невимовно важкою — як погодити цю всеукраїнську концепцію з цілою атмосферою, що її витворює наша дійсність, та з логічними висновками, що їх диктує нашій політичній тактиці та польсько-українська дійсність. Саме теперішній момент після провалу „нормалізації" заплутує цю проблему у трагічний вузол. Однак, залишаючи навіть на боці нинішній момент загострення польсько-українських взаємин, приймаючи теоретично, що ті відносини значно поправились би, — **не можна бути подвійним патріотом: польським і українським!** І з цією правдою польські державні керманичі та все польське громадянство мусять погодитися. Хто з нею не погоджується, той входить на шлях ламання душ.

Входять на нього ті, які намагаються замазати границю поміж поняттями держави і нації та втягати українців в орбіту не польських державних, а й національних інтересів. Це одно з джерел найбільшої радикалізації українських настроїв, бо ототожнювання держави з панівною нацією у національно-мішаній державі, в якій цілі смуги є заселені компактною територіяльною „меншиною", це не тільки „паньство народове" у теорії Дмовського-Грабського, але й та практична національна політика, яка національні меншини старається перетопити в однородний польський національний організм.

Свята польської державности саме дають нагоду виявлятись тим тенденціям — і ототожнювати польську державу з польським народом і одночасно втягати українців у сферу польських національних інтересів і польських патріотичних почувань.

Українці взагалі ніколи, відколи існує викристалізована українська національна думка, не заперечували полякам права до своєї державности та завжди співчували польським національно-державним змаганням. Спір ішов лише щодо територіяльних границь польської держави. Спір за територію з площини політичної перейшов у площину історичну: поляки твердять, що ця Галицька Земля — край національно польський, українці — національно український. Факт існування спору за етнічний характер краю зазначила м. і. кілька днів тому навіть відозва Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Організацій, признавши українцям право до національно-культурної експансії, право до національно-культурного суперництва! І в оцьому вияві національно-культурної експансії, як покажчику спору за етнічний характер краю, міститься саме український національний патріотизм. Люди, які кажуть українцям підписуватись під польською патріотичною відозвою, заперечують українцям право до їх рідного патріотизму. У львівській відозві, про яку мова, є такі звороти: „польський нарід буде святкувати роковини...", „здійснилися мрії кількох поколінь...", „поляки кров проливали..." І слушно відозва накликує всіх поляків вивішувати в оте велике для них свято — прапори „з національними барвами". При чому тут українські підписи? Як може українець підписуватися, що він — поляк? І навіщо полякам підпису неполяка на поклику, що каже про польське свято, що відкликується до польських почувань, що пригадує пролиту польську кров?! І навіщо взагалі такою методою викликувати ще один конфлікт?!

І. Кедрин.

Лише ощадністю здобудеш добробут і незалежність!
МІСЬКА КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ
ВУЛ. ВАЛОВА ч. 7 і 9 та II Відділи при вул. Городецькій 60 і вул. Жовківській 75
приймають вклади ощадности почавши від 1 зол. Щоби дати змогу купцям і промисловцям помістити денні торги в касі, урядові години у вкладковім відділі щодня до год. 19.30.
За вклади та їх опроцентування ручить Громада міста Львова цілим своїм майном.

Румунські земляки воліють чекати та надіятись.

Чернівці, 6. листопада 1937.

Місцеві адміністративні чинники на Буковині ставилися все вороже до оправдання домагань українського населення. Всякі скарги та ріжні заяви в парляменті не приносили ніяких поліпшень. Румунські партії — почавши від правих до т. зв. демократичних — цікавилися „рутенським іредентизмом" тільки перед виборами. І тоді залицялися до нього, як до „брата українця".

Здавалося, що такі мінливі настрої не зворушать українських виборців, щонайменше у двох повітах (Чернівці, Сторожинець), що заселені українцями і то свідомішою частиною українського одноміліонового загалу в Румунії. Але саме в тих двох повітах мали успіхи не тільки найсильніші румунські урядові партії (ліберали та цараністи), але навіть опозиційні, крайні політично організовані націонал-християни та радикал-цараністи. І це все завдяки значній частині наших сільських виборців, податливих на виборчу практику „сильної руки", та — що гірше — на деякі виборчі обичаї, запозичені із Сходу...

До цього згадаймо ще й ту властивість нашим людям легковажність, які повірили в нові румунські демагогічні гасла та програми („Куза бореться за вільну Україну", „Мігалакі верне вам шкільництво!"...).

І так вияснюються ті дотеперішні програні У. Н. П. Правде, були й успіхи (при частинних виборах), але тоді, коли стан У. Н. П. представлявся інакше, а в краю був вільніший режим (підчас уряду Ю. Маніева).

Ледви загострились відносини в краю й уряд перебрали фашизуючі „демократи" Вайда, Йорга, Татареску — і вже наша У. Н. П. не встояласа. По черзі тратила вона свої посольські мандати — до одного! І — що ще поганіше — ослабила свої звязки із селом. Партійні віча відбувалися рідше і то напередодні виборів. Довіря до партії зменшилося не тільки серед нашого селянства, але й серед інтеліґенції. Бо успіхи були невидні, а виборчі союзи з румунськими уряд. чи опозиц. партіями задишали по собі тільки несмак та розчарування. Це викликало радикальні настрої одних, а других заохотило до „льояльної політики" в рямцях румунських партій. Ті безкомпромісові „лицарі абсурду" реагували на все свистом, бійкою або погрозливими листами, а інші запродались чужим партіям і замовкали при першій-ліпшій посаді та при парляментарнім мандаті.

Така крайня „політична тактика", на щастя, виняткова, принесла дотепер немало шкоди. Перші викликали у влади враження, що на Буковині існує дійсно „революційна іредента", хочби в дітвацьких та викривлених рисах, і тому треба далі внеможливлювати всякий прояв української свідомости, навіть у формі національних барв на церковній хоругві або на сільському поясі. А другі, ті влізливі рутени, задля грошей зреклися чесного священничого чи вчительського стану, аби стати чужо-партійними агентами. Вони понизили перед чужими гідність народу, в імени якого їх вибрано.

І тому не дивно, що в уяві і так уже слабо поінформованих в українських справах румунських політиків та публіцистів повстали два протилежні та невірні поняття: „рутенський іредентизм" та „державний льояльізм".

На цім потерпіла сама У. Н. П. Її не підтримує як слід рідне громадянство та з відразою ставляться до неї урядові чинники.

Але чернівецька „Рада" (31. X. ц. р.), півофіціоз партії, ще не втратила надії, бо вірить, що „Ми мусимо довести до нормалізації взаємин між українською меншиною із румунською більшістю". А далі твердить, що „безкомпромісова лояльність українців до румунської держави і престолу, але й безкомпромісове забезпечення права українському народові на вільний національно-культурний розвиток, рівноправність перед законом і на економічному полі, як це передбачують основні закони й мирові договори — от програма зорганізованих українців у Румунії, з якою вони йдуть до виборів".

Не тут місце розводитись над партійною програмою, представленою в такий спосіб. Зазначимо тільки, що сусіди чули такі запевнення не раз і не двічі, але ціле десятиліття! Вони сьомі знімковіли — чули його за часто. Вони його знають — тільки не визнають. Очікують вони хіба гідного контрагента, не тимчасового: „для і задля" виборів...

І тому замість витрачувати надії на нові вибори, як на нову нагоду партійного здвигу, доцільніше булоб зрушити вже раз з місця ту давно проєктовану „українську спільноту", яка, обєднавши українців у Румунії, піддалаб їх одному проводові та оподаткувала одним пропорціональним податком, потрібним для утримання приватного шкільництва, кооперації і т. д.

Але такий поступ був би для многих буковинців за великий. Виключає його вигідність та звичка очікувати „осягнення належних нам прав у парляменті".

А це відповідно оцінюють сусіди. **нч.**

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Раглани** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Ще про „гаразди"

УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ НА ВОЛИНІ.

Українська кооперація на Волині переживає важкі дні. Одначе найбільше чомусь наступають на нашу молочарську кооперацію. Чи може тому, що найкраще зорганізована під господарським оглядом, виробляє з доставленого молока волинськими селянами продукти найкращої якости і платить доставцям молока високі ціни?! Розумної відповіди не дістанете. Фактом є лише те, що адміністраційна влада вживає всяких можливих заходів, щоб нашу молочарську кооперацію на Волині знищити.

І коли ми недавно читали в „Ділі" про замкнення Районової Молочарні в Княгинінку враз із усіми збірнями і що повітовий староста в Луцьку наказав її примусово зліквідувати, то для повноти картини волинських „гаразди" слід згадати, що згаданий староста не поминув теж інших наших молочарень. Він видав цілу низку розпоряджів про замкнення збірень, унеможливлюючи в той спосіб доплив молока, чи пак сметани до їх централі. Ось є в луцькому окрузі Районова Молочарня у Воротневі, що належить до найсильніших молочарень на Волині. Вона обединує 1596 господарств і то господарств здебільша дрібних, нижче 5 гектарів землі. Власних фондів має Р. М. 33.714.71 зол. За останніх 9 місяців переробила 1,225.999 літрів молока. Отже це найкращий доказ, що населення зрозуміло значіння господарської організації і масово до неї приступило. Одначе місцеві чинники інакше дивляться навіть на чисто господарську установу. Якщо вона українська, тоді вживають усіх заходів, щоб її зліквідувати.

І мабуть тому повітове староство в Луцьку видало цілий ряд доручень Районовій Молочарні у Воротневі у справі ліквідацій збірень. Всі ці доручення означені числом L. p. 8. І так староство не затвердило проекту уладження в Гаражджі (хоч на осн. нового молочарського закону ця справа належить до Хліб. Палати, що одинока є компетентна цю справу вирішувати). Доручили замкнути збірню в Хорлупах на основі §. 14. будівельного закону, бо „zakłady takie jak śmietanczarnie mogące ze względu na rodzaj wykonywanego w nim przemysłu narazić zdrowie ludzkie na niebezpieczeństwo, wymagają przed uruchomieniem pozwolenia w postaci zatwierdzenia projektu urządzenia..." і т. д. Далі з тієї самої причини староство доручило замкнути збірню у Кнупах вол. Піддубці, в Хорлупах збірню ч. 2, у Верхівцях і в Гаражджі, про яку вже була згадка вище.

Здавалось би, що може дійсно Р. М. чогось не виконала і тому спадають на неї такі прикрі кари. Одначе так не є! Кожна Р. М. старається до найменших подробиць пристосуватися до вимог нового молочарського закону. На жаль цього влада недобачує як і недобачує того, що довкола збірень Р. М. є ще збірні чужих молочарень, які не відповідають ні вимогам закону, ні навіть найпримітивнішим вимогам молочарства. Діло лише в тому, що Р. М. у Воротневі є у торговельно-організаційних звязках з „Маслосоюзом", а чужі ні. І тут причина розпорядків проти Р. М.

Всі місцеві чинники господарські й [illegible] свідомо ведуть таку політику, щоби примусити наші молочарні зірвати всякі звязки з „Маслосоюзом". Найкращим зразком є тактика луцького старости супроти Районової Молочарні в Рожищах. Там Р. М. приміщується в гарному муровanому домі. Приміщення складається з трьох кімнат, як цього вимагає молоч. закон. Однак це не стояло на перешкоді видати старості в Луцьку заборону вести в цьому будинку молочарню — не затверджуючи плану

УКРАЇНСЬКІ РАДІО ПРИЙМАЧІ
ЕРГОН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 48

справжня музика живе слово..

БЕНТУРА ГАРСІЯ КАЛЬДЕРОН.

Історійка з каннібалами.

Коли я оповідав це в Європі, люди сміялись мені в очі, маючи мене за досконалого брехуна. Проте це таке просте. У нас мають такі перестарілі думки про цивілізацію й варварство, немов би і справді годі булоб найти десь у якійсь лондонській нетрі автентичних дикунів...

Я частенько відвідував Люсієна Віньона. Ви знаєте того Віньона, відомого вченого-дослідника, що мав стільки наукових книг оголошених перед війною і про якого тепер не чути. Гаразд. Можу сказати вам про нього те, що з ним сталось в індіян-вітотас, у моїй країні.

Я пізнав його в перуанському посольстві в Парижі: дуже симпатичний, нервовий француз з цапячою борідкою, з синіми блисткими очима, добра дитина кольоній, встиг зазирнути в усі хащі світу. Гоґенів приятель, він перший дослідив деякі океанічні острови. Ви мабуть знаєте його книгу про Тибет? І ось одного дня він виїхав до Перу. Та не Ліма його привабила. Праліс — ось що його тягнуло. Проте подався туди не найкоротшою дорогою. Виправа до Ікітос, великого порту Амазонки — нелегка річ і справа цілого місяця, коли хочете, використовуючи всі засоби комунікації — отже спочатку поїзд, що пнеться по верхах, перетинає снігові шпилі й перескакує провалля з шумними потоками, потім на спині мула, потім пішки або на ношах з листя серед рослинности отруйного Ханаану в часі великих-дощів-потоків. Це ось там стрімголовні ріки, звані „поспішними", біжать, щоб ситити ріку найбільш широку в світі. Тож треба себе дати привязати до деревляної дошки, як там говорять „бальса" й довірити свою долю течії. Коли щастя вам не допише, не розповісте вже більше нікому вашої історійки. Мов добра індійська стріла летите ви, полоскані валунами, що бються під вашим сплавом і посилаєте свої останні поздорови всім вашим знайомим, заплющуєте при цьому очі, бо ці скоки через зорі не без того, щоб вам трохи перекаламутити думки.

Але мабуть Люсієн Віньон, наш дослідник, не вважав цей спорт занадто твердим для себе. Прибувши до Ікітос, він продовжував дорогу ще далі. углиб праліса, ген за „Соляною горою", де всі амазонські племена сходяться, щоб себе мотлошити та шукати кращого істива. Хоч і в Ікітосі задовольнитись може найвибагливіший аматор екзотизму: там є вже боа, що лижуть вам руки немов хатні котики, малі змійки, які ви можете найти інколи в вашому ліжку (я не говорю в переносному значінні), далі оці всі поза законом із двацяти країн, що повтікали може з Каєнни та які у неділі, для простої розваги, бо на дворі гарно, ганяються за вами по лісі, регочучись. Не забувайтеж, що вони тоді трохи п'яні й мають із собою револьвери найкращих європейських марок...

Префект Льорето скоро полюбив цього енергійного й веселого француза, що зовсім не вважав цієї країни дикою. До чорта, коли треба йому сильних вражінь, нехай іде до каннібалів. Він добре розумів цей смак дослідів. Його самого хворобливо тягнуло до лісу.

Нелавно хтось бачив пана Роберта, найчемнішого з усіх англійців, директора „Товариства Кавчуку в Ікітос з обм. порукою". Цей добродій пропав у Горішній Парані одягненний у дикунську „кампа", з пірям на голові, голий, з тілом розмальованим крикливими барвами.

„Єдине, що мене ще соромить — говорив він якомусь із друзів, — заки покину цивілізоване життя, це добра слава Великобританії."

Ну, та про цього можна ще сказати — чудачина. Але ось небіж Ґарібальді прошу я вас, Хуан Кансіо Ґарібальді — він став вождем племени. А ось один полковник із Ліми та його дві доньки, що побрались із дикунами... Та вкінці це інтимні справи, до них нам діла нема.

Гарячка досліджування завела Люсієна Віньона до людоїдів, що їх зустрінете тільки між найжорстокішими індіянами провінції Льорето. Префект визначив йому кілька цивілізованих індіян і одного перекладача, який знав щонайменше 20 місцевих говірок.

І ось наші друзі, більше місяця як у цьому чудесному пеклі, відживляються малпами й велитенськими черепахами, бережуться перед тиграми й туземцями, ще страшнішими від тигрів: їхні стріли довгі як списи падають просто з неба і пригвождують вас на віки вічні.

Одного дня наші дослідники відкрили в лісовій галявині невелике племя й на віддалі рушничного стрілу гнались за ним. Племя втікло залишаючи тільки стару жінку й її поводатарку, далебі не погану, нагу дівчину, що кусала всіх за руки, хто її полонив. Треба було її звязати як тварину і Люсієн Віньон ніс її в перуанському гамаку, що обтулював її мов сіткою. „Мала сирена", казав сміючись згодом. В Ікітос стара, видно так і не очунявши від несподіваних вражінь, почала вмирати і, видавалось, просила внуку віддати їй останню прислугу, якусь дуже велику. Перекладач зрозумів, що це була неабияка чарівниця, крім того кісточки й вису-

Вентура Гарсія Кальдерон, один із молодих майстрів латинської Америки, де славляться його поеми „Кантилени", його критичні нариси, його новелі. Живе в Парижі віддавна, редагуючи прецікавий вістник „Латинська Америка". Стиль Гарсії Кальдерона ясний і простий, його перуанські оповідання мають незрівняну композицію, силу вислову, але далекі від перебільшень, від емфази. Їх екзотичність відкриває перед читачем дивний, чудесний світ,незнані раси та їх конфлікт із завойовниками. Таке і Перу. Ю. К.

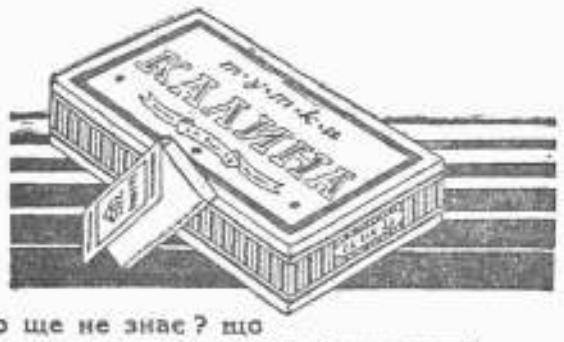

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУЇКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

проекту уладження. Внесений рекурс до воєвідства не поміг. Староста наказав молочарню замкнути. Щойно по довших проханнях староста дозволив далі вести молочарню з тим, що до Управи і Надз. Ради Р. Мол. мусить бути вибраних кількох поляків, в осідок Р. М. згідно з пляном Звйонзку Спулек Млечарських мав би бути перенесений з Рожищ до Копачівки. Коли на Надзв. Заг. Зборах, скликаних в тою метою, вибрано до Надз. Ради тільки одного поляка (відповідно до всіх членів поляків) і не ухвалено зміни осідку — з ініціятиви Рев. Звйонзку в Луцьку основано в Копалівці, віддаленій 4 км. від Рожищ, окрему молочарню, що виробляє 10 кг. масла денно.

5. травня ц. р. була в Районовій Молочарні в Рожищах комісія зі староства і Хліб. Палати в Луцьку,що оглянула льокалі централі і збірень. На кошти комісії вложила Р. М. 60 зол. Цікаво, що після цих оглядин повітове староство в Луцьку покарало члена управи Р. М. Кирила Троцюка за урухомлення збірень без попереднього затвердження проектів, гривною 130 зол. (за Башову 30 зол., за Рудку Козинську 50 зол. і за Березолупи 50 зол.)При тому слід замітити що про урухомлення збірень управа повідомила повітове староство в Луцьку згідно з вимогами § 7. промислового закону. Крім того староство не затвердило проекту уладження збірень у Рудці Козовій, Любчі і Невразі. Одначе рішення про затвердження проекту уладження централі та інших збірень староство не видало досі.

Коли ж представники Р. М. у Рожищах звернулися з проханням до Рев. Звйонзку, щоб інтервеніював перед адміністраційною владою та Хліб. Палатою у справі затвердження проекту уладження молочарні та її зареєстрування у Хліб. Палаті, то референт молочарського відділу Рев. Звйонзку в Луцьку рев. Душимський заявив ось що:

„Ми не є ваші адвокати і нічого у вашій справі не будемо робити (але вкладки від Р. М. беруть — прим. Ред.), **тимбільше, що адміністраційна влада має закрити вашу молочарню враз зі збірнями. На відкриття нових збірень Рев. Звйонзек та адміністраційна влада не дозволить (?!).** Також не дозволяємо купувати, ні будувати новий будинок під молочарню, хіба під збірню. **Виступіть з „Маслосоюзу" і висилайте масло до Молоч. Звйонзку у Варшаві,** бо „М. С." не є нашою торговельною централею ні не погодився вступити у члени нашого Рев. Звйонзку (?!)."

На запит, чи по зірванню звязків з „Маслосоюзом" Р. М. зможе вже спокійно, без перешкод від адміністраційної влади та Рев. Звйонзку працювати — рев. Душимський відповів: **„Перше вступіть у члени Звйонзку Молоч., тоді будемо говорити про це".**

Чи в таких умовинах можуть наші молочарські кооперативи на Волині виконувати потрібну господарську роботу? Чи може волинський селянин-хлібороб завести в себе якусь раціональну господарку, якщо адміністраційна влада замикає саме такі господарські установи, на чиїх волинський селянин спирає цілу свою господарку? **Чи компетентна влада не повинна задуматися над цією справою та дати вільні населенню хоч свободу в організуванні та веденні господарських установ.**

Адже обовязком влади є дбати про піднесення добробуту краю, а не причинюватися до його зубожіння.

Волиняк.

ЕЛЄГАНТ
Паста „ЕЛЄГАНТ"
консервує
обув
ЕЛЄГАНТ

Перед італійсько-британським порозумінням.

Італійський міністр закордонних справ Чіяно запросив до себе британського амбасадора і запропонував йому негайні переговори, щоби вияснити інтерпретацію англьо-італійського „джентельменського договору" з лютого ц. р. На думку італійського уряду ці розмови треба би почати негайно, не чекаючи дальших подій в Еспанії.

Британський уряд вирішить відповідь на пропозицію Чіяна мабуть щойно найближчого тижня, коли мін Іден вернеться до Льондону. Обговорюючи цю подію, „Дейлі Експрес" припускає, що у висліді цих переговорів Англія дала б Італії позичку для загосподарювання Абісинії. „Джюрнале д' Італія" називає цю вістку фантастичною та вакидує, що вона має на меті лише саботувати політичні переговори.

Італійські офіційні кола рішуче заперечують поголоску, немов би італійський уряд старався дістати британську позичку.

ФРАНКЛІН БУПОН ПОМЕР.

Вчора помер у 67. році життя визначний французький політик і публіцист Франклін Буйон, заслужений у парляментарній та міжнародній праці. Як довголітній голова закордонної комісії палати послів він був відомий як великий знаток міжнародніх справ.

Пудер „МЕРІДА" Сам себе реклямує!

шені очі, які вона носила намистом на шиї на це вказували. Другого дня вона сконала величаво проклинаючи: з хрипом, з піною на роті, з піднятими руками. Коли їй перекладач сказав, що її поховають у землі, вона ридала гірко і кликала всіх своїх богів. Ні, ні, вона прагнула, щоб її зїли...

Ця частина мого оповідання найтяжча до вияснення в Европі. Тут про каннібалів говорять завжди як про ласунів. Я знаю, що між дикими є матеріялісти, які думають лише про ласий шматок, але я вас запевняю, що індіяни передусім спіритуалісти. Оця стара відьма умираючи прагнула в суті речі вмерти так, як католицька дама за своїм обрядом. Вона добре знала, що енергія її раси консервується завдяки їдженню вмерлих, що в цей спосіб передаються від століть усі прикмети. Припустім. що це була реакціонерка, але зрозуміймо, на Бога, що гадка бути похованою в землі роздирала їй серце... Але Люсієн не хотів дозволити внуці віддати цю останню пошану й виконати обовязок доброї дитини, що полягає в „вітотасів" (у кожному краю свій закон!) — на пожертву вмерлих. Мала не могла потішитись вісім днів, але коли зрозуміла, що це не через злість їй заборонено зїсти стару, заспокоїлась.

Напричуд розумна була ця мала індіянка. Горда як усі з її племени, постановила собі нічим ніколи не дивуватись. Перед дзеркалом, першим, яке побачила в свому житті, вона не згубилася — передусім обернула його розсудливо, щоб побачити особу, яка стоїть ззаду. Не хибила і повелась як у кіні, яке є також в Ікітос, так ніби часто бувала у ньому. Дуже швидко вона вивчила кілька еспанських слів. особливо добре вимовляла вона три слова: нехлюї, брехуни, злодії. Вони містили в собі для неї всю цивілізацію. Справді: цілу молодість свою вона провела голою на ріці, купаючись цілими днями. Завжди говорила правду, а крадіж не належить до звичаїв цього краю. Люсієн Віньон бавився нею як малим рахманним звірятком. Він нею бавився так, що по шости місяцях прибравши її в білу сукню з китицею жовтих квітів повінчався з нею в церкві Ікітосу.

Місто збіглося, щоб поглузувати з неї, але ця мала, даю слово, мала величчю й горду ходу, і вміла за вказівками священника з місії Окопа, ставати навколішки й складати молитовно руки до екзотичного для неї Бога. Коротко, дослідник повернувся до Европи зі своєю особливою панею Віньон і я їх зустрів без здивування в Парижі. Перед людьми вона була мовчазна й зібгана, але в родині вона вимовляла у своїй трудній мові. раз французькій, раз еспанській, справді речі з глуздом. Ця мала людоїдка читала навіть романи та подорожні оповідання. Вона навіть показала мені одного разу на мапі місце, де її найшов її чоловік.

Люсієн Віньон незабаром відїхав знов до Перу для доповнення своїх праць, охоплений мабуть лісним зовом, якого ніколи не забувають, який вертається як недуга. Дуже розсудливо, він лишив свою дружину у Франції. Кілька місяців згодом, наше посольство дістало депешу з Ліми: „Люсієн Віньон зник без вістей в околиці Ікітосу". Першою нашою думкою була та, що він став вождем племени, як директор англійського кавчукового підприємства, або як небіж Гарібальді... але це було ще гірше: його зжерло племя його власної жінки.

Очевидно, коли я це вияснив у Парижі, дами з товариства мені перебили: „Так, зжертий власною тещею" і всі починали сміятись. Ці французи непоправні. Я вас запевнюю, що зовсім не жартую і ось епільог історії такий. яким його мені оповіли приятелі з Льорето.

Дикуни охоче зустрічаються в лісі і історія малої цивілізованої їх порушила на смерть. Ледви Люсієн Віньон прибув до Ікітосу, як уже роздумували над тим, якби його вбити. Ще не покинув він Манаосу, а „гора" вже знала через телеґрами індіян (порожній стовбур, що метає на віддаль гарматній гук), що дослідник прибуває. Вони вміли його притягти. Ці індіяни — хитрі, такі солодкі, коли хотять подобатись. Дослідник не вагався. Таж йому обіцяно найгарніші вогняні метелики! І от після цілого дня подорожі його провідник, підкуплений кількома фунтами пороху, віддався на те, щоб Віньона можна було взяти живим у пастку для тигрів: у гніздо зігнилого листя якслід оточене ліянами.

Першим почав його їсти вождь племени. Це була пишна, дивна і без сумніву іронічна церемонія на лісній галявині. Потім там найдено відкриті євангелія, свічки замочені в крові і два хрести зі стріл. Давні учні місіонарів утікши з Окопа, впорядкували це свято, доказуючи цим цивілізованим, що вони добре знають їхні книги чарів і їх смішних богів. Кожний з них очевидно мав свою частку в святі.

Але відкиньте, я вас прошу, всяку ідею обжирства. Я-ж вам сказав, що мої індіяни, це спіритуалісти. Пожираючи француза, який у свою чергу зїв трупа їх чарівниці (вони були в тому переконанні) племя віднаходило свої втрачені сили й дорогі секрети магії здобуваючи також чортівську могутність людей з соняшним волоссям і з небесними очима, що так добре орудують огнеаою зброєю. Все повернулось до давнього і плян консерваторів зник у хащах.

А пані Віньон? — спитаєте. Вона вернулась по якомусь часі із своїми париськими сукнями знов у глиб пралісу. Ті сукні вона як кажуть носить далі, не вміючи вже ходити голою. Індіяни її племени не люблять, бо вона стала цивілізована, себто навчилась брехати, навчилась красти чоловіків іншим жінкам і не хоче більше як її товаришки купатись уранці та ввечір у святих ріках нашої країни.

Переклав Юрій Косач.

Четверта швайцарська мова.

(Від власного кореспондента).

Женева, 8. листопада 1937.

Коли запитати якогось швайцарського громадянина, чи він німець чи француз, то він звичайно відповість, що він швайцарець. Зрозумівши, що ви цікавитеся його етнічною приналежністю, він пояснить Вам, що він німецький чи романський, себто французький швайцарець. Свою державну приналежність становить він понад свою етнічну приналежність. При поважній чисельній, господарській, отже й політичній перевазі німці зовсім не є державною нацією Швайцарії. Ця перевага їх у законодавних зносинах Швайцарії ніде не виступає. Німецькою мовою говорить 69% цілого населення, німецькі кантони заснували Швайцарську Конфедерацію, вони приєднали до неї часом і силою зброї французькі та італійські кантони, правда, ще 400 років тому. Революція кінця XVIII стерла всі сліди цього. Юридично всі кантони рівні, німці не намагалися ніколи перевести мовну одноцілість держави. Союзний уряд усе поважав різницю мов, також як і кантональні уряди та громадські інституції. Чотири кантональні уряди двомовні, один трьохмовний.

Але в шкільництві уживають лише місцевої мови. Мовне питання тут властиво не існує. Де воно виникає, розвязують його виключно з погляду культурного на засаді державного федералізму. Так було і в жовтні минулого року, коли Парлямент рішив змінити 107. і 116. розділ швайцарської конституції та визнати рето-романську мову четвертою державною мовою. „Офіціяльними" мовами лишаються справді і надалі лише три старі, загально-швайцарські розпорядки друкують і надалі лише я трьох мовах.

Рето-романською мовою говорить 45.000 мешканців кантону Граубінден, у горішніх заглибленнях Рену, Іну і Раму. Цією романською мовою говорять поодинокі групи населення в італійському Тиролю, і майже пів мільона осіб у Фріяулі, та між Удіне Герцом і Градіскою. В Італії ця мова зветься ладінською, вона майже зникає під впливом італійської мови. Але в Швайцарії вона виявляє велику відпорність на німецькі та інші впливи. До XV віку сягала рето-романська територія до Валенштедтерського та до Боденського озера, але уряди світські та церковні вживали все німецької мови. Але в XVI віці межі цієї мови відсунулись більш-меш до їх сучасного стану. Тут вона вдержалась завдяки республиканському урядові, що витримав у боротьбі проти цісаря Максиміліяна, та завдяки реформації.

В XIX та XX віці для рето-романської мови повстала нова небезпека. Розвиток туризму та залізниць спричинив поважний наплив чужинецького, головно німецького елементу, який асимілювати було неможливо. Для місцевого населення виникла також потреба знати чужі мови, головно німецьку, почасти також італійську. Перед рето-романськими школами повстало таким чином поважне завдання. Виникли також інші труднощі. Рето-романська мова справді самостійна, як французька чи кастилійська, але вона має на швайцарській території чотири різні діялекти. Мешканці Енгадину ледви розуміють мешканців долини Рену. Рето-романську біблію друкують у трьох різних діялектах, офіціяльні документи в двох діялектах. Не можна видавати часопису спільного для всіх діялектів. Знайти учителів, щоб могли вчити ними в школі, нелегко. Але кантональний уряд поробив у цім напрямі заходи гідні признання. Можна навіть сказати, що це питання розвязано. Рето-романську мову вчать на цілім її територіяльнім просторі, і в усіх її діялектах. Підручники, очевидячки, в огляду на їх незначне число — дорогі, але товариство „Лія Румунша" та субвенції федерального уряду перемогли і ці труднощі.

Рето-романська мова дуже розвинена і з лінгвістичного погляду цікава. Її літературне майно значне, і ця мова очевидно не загине. Всі урядові документи Берн у цій мові видавати не буде, але те, що потрібне. Швайцарський цивільний кодекс на рето-романську мову перекладено, перекладатимуть також усе, що дотикає кантон Граубінден. Для цих перекладів зорганізовано вже в Берні окремий департамент. Чужинці помітять присутність четвертої мови в царині географічних означень, які почта зазначує офіціяльно в новій мові. Сен-Моріц буде наприклад уже зватися Сан-Мурецан. Рето-романський поет, Пейдер Лянзель, пише „Від колиски до останнього погляду, на батьківщині чи на чужині, лишайтеся діти, наші діти, вірними своїй мові і своїй долині".

Редактор „Журналь де Женев", П. Е. Бріке, який дав мені ласкаво до розпорядження свій матеріял про рето-романську справу, писав з цього приводу: „Рето-романська мова є спадщинним добром Швайцарії, тому й держава плекає її. Рето-романського посла, який боронив у парляменті свою мову, стрінули оплесками. Запропонований ним проект закону приняли одноголосно. Одним із найбільших скарбів Европи є її ріжноманітність. Але вона не усвідомила собі ще цього. Чи не моглаб вона звернути свою увагу на скромний швайцарський приклад".

Але коли Европа цього й не робить, то вона уважає принаймні назагал Швайцарію зразком мирного співжиття ріжних етнічних груп в одній державі. Виняток у цім відношенні творить Москва, що з Европою зрештою має дуже мало спільного. Недавно доводив один писака в „Известіях", що нова сталінська конституція, щодо життя ріжних націй, без порівняння краще буржуазної швайцарської, яка пошматувала нації поміж окремими кантонами. Це порівняння незвичайно комічне, не лише тому, що не бере під увагу безмірної історичної та політичної ріжниці між справді демократичною Швайцарією і московською вязницею народів, а й тому, що поминає основну ріжницю. Швайцарська конституція є дійсно реальною, життєвою політичною формою швайцарської федерації чотирьох народів, а большевицька „конституція" існує лише на папері. Гостра московська критика швайцарської конституції походить саме з остраху, що вона може служити зразком для майбутнього співжиття народів у деяких краях з мішаним населенням, як наприклад на Кавказі, в околицях долішньої Волги і т. і., коли вони визволяться з московського ярма. З цього та деякого іншого в рямцях розвязання рето-романського питання в рямцях швайцарської конституції заслуговує на увагу українців та інших чужих націй СССР.

М. Данько.

Церата на столі

бружається тільки зверху, а при перепускальних обрусах бруд всякає в тканину. Тому, щоби вони були справді чисті, треба їх прати „наскрізь".

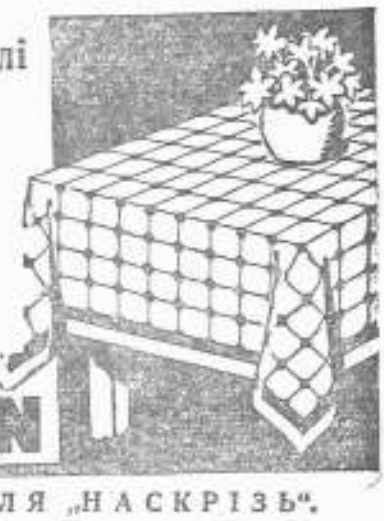

RADION

ПЕРЕБІЛЛЯ „НАСКРІЗЬ".

Виріб Шіхт-Лєвер А. С.

Чи можуть так писати католицькі священники-чеці?

(ЩЕ ОДНА ЛЕҐЕНДА РОЗВІЯНА.)

Нагінка на нас ріжних „куріярків" у роді краківського — не дивує нас. Ми звикли до їді, яку ті часописи стараються защіпити в своїх читачів у відношенні до нас. Ми тільки час до часу реагуємо на деякі наклепи та образи на сторінках преси. Бо якби ми так хотіли відповідати на все, то тоді мусів би виходити у нас спеціяльний часопис, який займався би виключно цими справами. А так відповідаємо тільки мимоходом-принагідно.

Відоме товариство зпід знаку краківського „І. К. Ц." дістало від якогось часу нового, і то неабиякого товариша. А цим новим „попутчіком" є ніхто інший, як „Мали Дзенник".

Хтож це такий той „Мали Дзенник"?

Відповідь коротка: „Мали Дзенник" — це католицький орган. Видають його оо. францішкани з Непокалянова к. Сохачева (за Варшавою). Під теперішню пору це безперечно найбільш поширений часопис у Польщі.

І не дивно. Він дуже дешевий — коштує всього 5 сотиків, при тім незле редагований та — що найважніше — скрізь у Польщі знають, що його видають черці. А відношення поляків до Церкви і вплив її на їхнє суспільне життя інакші, як у нас. Тимто і про популярність тієї газети не маю чого розписуватися. Зрештою, що тут багато говорити? Адже „Мали Дзенник" купує також і багато українців.

Зовсім певно, що ніякі „куріярки" не мають такого впливу на загальну думку та на настрій мас, як має „Мали Дзенник". Причина в тому, що читачі, які читають „М. Д.", міркують приблизно так: „Часопис католицький; редактори священники-черці, отже вони напевно пишуть тільки те, що згідне з правдою. Бож писати неправду не годиться священникові-черцеві, бож він має ніжну совість. Отже вони напевно пишуть тільки те, що згідне з правдою". І саме тому для тих, що так думають, усе, що є в „М. Дз.", є альфою й омегою.

Коли читач читає якийсь інший часопис, який своїм змістом та духом нагадує „Курєр", то всеж повстає в ньому сумнів: хто знає чи те, що я тут читаю — це правда; от пишуть, щоб щось написати, бож це їх фах. Прочитане не входить так глибоко в душу, не захоплює так глибоко духовий світ читача, бо читач до написаного ставиться критично. Тай ще одно: ріжного роду „Курєри" читає якась категорія, група людей. А „М. Дз." читають усі: інтеліґенція, міщанство, селяни. І саме той моральний авторитет та вплив, який має „Мали Дзенник" на своїх читачів, вимагає, щоб ближче йому приглянутись.

Відношення „М. Дз." до українців крайньо негативне, вороже. Це відношення шкодить нашому доброму імені як нації — і то саме через згадані причини. У ненависти „М. Дз." до всього, що українське, ніодин польський часопис не перевищає. А моральна шкода, яку нам робить своїм писанням „М. Дз.", є така, що її не всили принести всі найбільш україножерні часописи світського покрою разом узяті.

От візьмім до рук хочби лише кілька дорівночних чисел „М. Дз." і переконаємося, кілько там ненависти та їді, які, доречі, зовсім не гармонізують із засадами християнської етики.

Для ілюстрації варто було прочитати з „М. Дзенніка" (ч. 203. з 24. VII. ц. р.) уступ, який має фасцинуючий наголовок. „Українці мордують поляків", або „М Дз." з 18. IX. ц. р., уступ під наголовком: „Дивна молитва руських дітей", або ще краще „М. Дз." ч. 265 з 24. IX. ц. р. уступ під наг.: „Нечуваний злочин гайдамаків" та ще з відповідним піднаголовком, де подається до загального відома вістку про спалення костела у присілку Суха Ліщина, громади Боднарів к. Станиславова. Стаття написана з такою ненавистю, що тільки большевики могліб написати її у такому тоні. Навіть світські польські часописи, які писали про ту саму справу, не мають тої ненависти, що католицький „Мали Дзенник". (Пор. „Вечур Варш." ч. 272 з 27. IX. ц. р. „А. Б. Ц." ч. 302. з 24. IX. ц. р. та інші): А чейже і преподобні отці Францішкани також могліб трохи спокійніше про це писати, бо слідство у цій справі ще навіть тепер не скінчене, і хто направду підпалив — ще не знати. Щойно по скінченні слідства буде можна щось певне сказати.

Треба також тут ясно ствердити, що „Мали Дзенник" бере дуже активну участь у всіх протиукраїнських кампаніях та на своїх сторінках разом з цілою ворожою нам пресою ширить неправдиві, для нашого національного життя дуже шкідливі легенди. Шкідливі ті легенди для нас тому, бо вони мають на цілі з одної сторони зактивізувати проти нас польське громадянство і з другої — приспати нашу чуйність.

Одною з таких фальшивих легенд, яку старається поширити між іншими також і „Мали

OLEUM PETRAE „GLIMAR".

усуває парплі, зміцнює та ідеально плекає волосся. Надає їм завжди свіжий вигляд, діляє успішно. Шпиталі і лікарі після вживання **OLEUM PETRAE „GLIMAR"**. ствердили успішність його ділання. Зацікавтесь їх численними списками. 1588

Правильний розділ звуків і м'який тон запевнює
РОЗСІВАЧ ЗВУКІВ у відбірнику PHILIPS Super 7-38
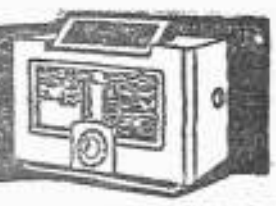

Дзенник", є легенда про „постійні крадежі польських душ", якої має допускатися наше гр.-кат. духовенство.

Це викликує направду гірку усмішку на уста кожного, хто бодай трохи обзнайомлений з тою цілою справою. Бо відомо добре, що ніякої „крадежі душ" з нашої сторони нема і що тут тільки ми можемо бути покривджені. Ось кілька фактів, які найкраще зясують вартість тої цілої легенди.

Працюючи як сотрудник в одній з наших більших міських парохій у Галичині, провадив я точно рік з цікавости статистику, щоб знати, кілько в даній парохії людей переходить на лат. обряд, кілько з обряду лат. переходить на наш. Я дійшов до таких ревеляційно жахливих для нас висліднів, що направду вони перейшли всякі мої сподівання. В тому році та парохія дістала цілу низку писем з місцевого староства, якими воно раз-у-раз повідомляло парохіяльний уряд, що парохіянин НН зголосив у старостві, що „виступає із гр.-кат. Церкви". Очевидно, що такий „виступ" був рівнозначний із переходом даної людини на лат. обряд, тим самим із втратою її для нашого народу.

Спочатку я вагався, чи подавати цю сумну для нас статистику до загального відома. Вкінці рішився я її подати. Отже в тому році, коли я вів статистику, в одній тільки парохії (що правда, не одна з найбільших у нас взагалі) зголосило через староство, що виступають із греко-католицької Церкви, 366 осіб. Як на одну парохію — це число незвичайно велике. В додатку — це тільки в одному році.

Отже за один рік — докладно від І. XI. 1933. до І. XI. 1934. в одній тільки парохії перейшло на лат. обряд 366 осіб. Подрібно ця статистика представляється так, що на число 366 осіб було: 22-ох урядовців (у тому числі приватних 18-ох), 15 осіб — це люди зі скінченою університетською освітою (інжиніри, гімн. учителі, правники), 83 ремісників, 14 студентів ріжних виділів, 17 учеників гімн та інших рівнорядних шкіл, 5 малолітніх дітей, про яких виступ зголосили їх родичі, 8 таких, що працюють у торговлі (купецтво), 9 військових (рядовики, старшини), 3 друкарів, 2 рільників, 12 возьних та інших нижчих службовників, 5 фризієрів (з того були 4 жінки), 42 робітників та заробників обох полів, 47 — це домашня прислуга обох полів, 15 „вдів" (таких, що подалися як вдови), 13 „замужних" (таких, що подалися як заміжні), 40 таких, що подалися як „вільні", 12 таких, що не подали про себе ніяких даних.

Отже статистика каже нам (її можна провірити), що в одному році в одній парохії перейшло на лат. обряд 366 осіб. Причиною переходу були здебільша: брак праці, посади, або мішане подружжя. Людей манили до себе обіцянками посади: „Змініть обряд, тоді зможемо вам дати якусь посаду". І люди йшли і йдуть далі.

І хоч змінити обряд можна тільки за згодою Апост. Столиці, то в таких випадках ніхто собі нічого не робить із канонічного права, бо... вистачає перехід через староство. Ніхто не шанує навіть конкордату з 1864. р., на який була виразна згода, нічого дивного, що косцюлки ростуть — наче гриби по дощі. Наше теперішнє становище і наша недбалість улекшує ще цей наступ на нас.

Коли тільки осіб ми втратили в одній парохії в одному році, то кілько їх тратимо в цілій дієцезії, в цілій провінції церковній, і то не за рік, а цілими десятками, ба, сотками років!..

Додати треба, що в тому самому році згадана парохія не придбала ні одного парохіянина, який би з лат. обряду перейшов на наш.

Кількож треба мати „цивільної відваги", щоб при цьому ще писати про „крадіж душ"! Як слушно помічає д-р Степан Баран, що „свідомо поширено легенду, що в останньому часі перейшло в руки українських селян аж 220 000 гектарів землі із парцеляції" („Діло", ч. 240. з 30. X. ц. р. „Старі пляни і нові методи"), таксамо поширють у нас свідомо ще й другу легенду — легенду про крадіж душ нашим духовенством! А тимчасом є цілком навпаки! І тут приходить на думку те мудре євангельське упімнення: „Лицеміре, скалку видиш в оці брата твого, а не бачиш бервена у своєму".

Розписуватися про те, що „Мали Дзенник" майже не вважає нас за католиків та що, де лише може, там ображує нашу національну честь — зайве. (Пор. „М. Дз." чч. 282, 301-302 ц. р.).

Найсумніше тут те, що все те робить католицький орган, що його видають і редагують священники-черці. Сумне і те, що вони з католицизму, науки Божої, науки-ідеї універсальної, хотять зробити ідею загумінкову, якийсь своєрідний польський католицизм, що мав би грати таку ролю в Польщі, як грало колись православія в російській імперії. Там було гасло: все оправославити, обрусити, тут: все златинізувати та спольщити.

Дивна це релігійна праця робити із католицизму довбню, щоб розбити другому голову.

„Схаменіться, будьте люди, бо лихо вам буде!"... — хочеться мимохіть повторити за поетом.

О. д-р Осип Кладочний.

—o—

Як розвивається ощадностева акція, —
Як ростуть капітали, —
Як росте довіря щадників,
про те дізнаєтесь з
ОДНОДНІВКИ
Пром-Банку
Як Ви ще не читали,
жадайте на адресу:
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцких 1.

Варґас не буде довічним президентом Бразилії.

У бразилійському урядовому часописі появилася поправка до попереднього декрету, яка стверджує, що каденція президента Варгаса триватиме 6 літ; вона почалася 10. ц. м.

ПЕРЕВОРОТ НЕ МАВ ВІЙСЬКОВОГО ХАРАКТЕРУ.

Бразилійський міністр війни стверджує в комунікаті, що переворот мав нормальний хід, без участи війська, яке обмежилося лише до збереження ладу. Завдяки рішучій поставі влади без більшого труду переведено реформи, що їх бажав увесь нарід.

БРАЗИЛІЯ ЗАДЕРЖИТЬ ДЕМОКРАТИЧНИЙ УСТРІЙ.

Бразилійський міністр закордонних справ прийняв членів дипльоматичного корпусу і заявив їм, що Бразилія дальше шануватиме демократичні засади і систему національного представництва.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ
готові і на замовлення
простирадла — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — пояси — капи — фіранки поручає
А. Петрушевський
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.
(давніше Коральницька)
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні оплати. Цінники задурно.

СТРАЙК У ТУНІСІ ВІДПОВІДДЮ НА ФРАН. ЦУСЬКІ РЕПРЕСІЇ В МАРОКУ.

Як подає туніський щоденник „Ель Амаль", туніська ліберальна партія рішила проголосити 20. ц. м. генеральний страйк як протест, проти репресій французької влади проти провідників націоналістичних заворушень у Марроку.

Хочете мати книгу про життя й пориви молодого покоління?
Замовляйте й передплатіть нову повість
Уласа Самчука
що під заголовком
„БАТЬКО І СИН"
появиться в перших днях грудня у бібліотеці „Наша Книга", як третій і останній том широкозвісної „ЗОЛИНИ", цього автора.
Твір становить для себе цілість. Зможуть його читати також ті, що не знають перших томів „Волині". Книга обіймає 17 арк. друку великої вісімки. — Ціна тільки в передплаті 3.50 зол., з пересилкою 4 зол. від 1. грудня ц. р. 4.50, з пересилкою 5 зол. — Гроші слати складанками П. К. О. для Кооп. Банку „ДНІСТЕР", число конта 143.961 з виразним зазначенням на середній частині складанки „Вкл. 18016 ВОЛИНЬ".
Гроші з Чехії і Закарпаття (22 кч. в передплаті, 30 кч. від 1. грудня з пересилкою) слати почтовими складанками на адресу: „ПІДКАРПАТСЬКИЙ БАНК" (Podkarpatská Banka), УЖГОРОД, Ч. КОНТА 2978 з приміткою: „І. РОМАН, ВОЛИНЬ III).
Умовини передплати важні тільки до 30. листопада ц. р.
Умовини передплати важні тільки до 30. листопада ц. р.
зголошення й запити слати на адресу:
„НАПЕРЕДОДНІ", ЛЬВІВ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА Ч. 11
(для В. Рудка).

З польських справ.

ЗАВДАННЯ НОВОГО ВІЦЕМІНІСТРА ОСВІТИ.

Виленське „Слово" обговорює призначення нового віцеміністра освіти проф. Александровича і доходить до висновку, що це політична номінація. Новий віцеміністр сповнятиме таку саму ролю, що його попередник, покійний віцеміністр Уейський. Новий віцеміністр разом зі своїм попередником був одним з головних авторів новелізації Єнджеевича про академічні школи. Тому мабуть займеться управильненням справ академічної молоді, себто дальшими змінами розпорядку мін. Єнджеевича про академічні товариства.

ДЕЛЕҐАЦІЯ ЖИДІВ І ППС У ПРЕЗИДЕНТА МОСЦІЦЬКОГО.

В пятницю 12. ц. м. президент Польщі приняв на окремій авдієнції двох сенаторів і 4-ох послів жидів, які зясували загальне положення жидів у Польщі. Президент запевнив, що уряд поборював і буде поборювати всякі прояви анархії.

В суботу 13. ц. м. президент приняв делегацію ППС під проводом б. послів: Арцішевського, Недзялковського і Пужака. Авдієнція провідників ППС у президента викликала сензаційні поголоски в політичних колах. У звязку з цією авдієнцією пригадують, що през. Мосьціцький приймав один і останній раз провідників парляментарних клюбів ще в 1929. р. по димісії уряду Свїтальського. Від того часу аж дотепер президент не приймав уже представників політичних партій. Кружляють поголоски, що вже в листопаді слід сподіватися далекосяглих змін уряду у внутрішній політиці.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО НАШОГО ЩОДЕННИКА

ДИМІСІЯ КУРАТОРА МУСЬОЛА.

Міністр Свентославський приняв на авдієнції куратора „Зайонзку Научицельства Польскего" Мусьола, який зголосив свою димісію. Димісію приняли. Заступником Мусьола став начальник виділу в міністерстві освіти Мацішевський.

60-ліття проф. Дм. Антоновича.

15. листопада ц. р. кінчає шістьдесять літ життя проф. Дм. Антонович. Ювилей заставив цього видатного українського діяча на становищі ректора Українського Університету в Празі й директора Музею Визвольної Боротьби України.

Проф. Дм. Антонович, син славетного українського історика Володимира Антоновича, народився у Києві 15. XI. 1877. р. Гімназію скінчив у Києві і там теж записався на історично-фільольоґічний факультет університету, але за рік перейшов на університетські студії до Харкова. Підчас перебування у харківському університеті молодий Антонович захопився громадськими справами та політичною „нелегальщиною". Кілька разів його видаляли з університету за участь у студентських „розрухах", кілька разів був арештований. Початки громадянської діяльности Антоновича вяжуть ся м. і. з існуванням того українського гуртка, що пізніше перетворився у видавництво „Вік".

У Харкові Д. Антонович разом з М. Русовим, Л. Мацієвичем і В. Камінським заснували 24. січня 1900. р. першу українську політичну партію, т. зв. РУП. На чолі цієї Революційної Української Партії Д. Антонович стояв довший час, віддаючи їй свою енергію, знання й майно. У партійних справах він виїхав і за кордон. У Галичині й на Буковині він зорґанізував видавництво політичної літератури й налагодив її транспорт на Україну. В цю видавничу працю він вклав тоді своїх 2.500 карбованців, що їх йому залишила покійна мати. В 1902—1903. р. він редагував чернівецьке „Гасло", просиджуючи в друкарні дні й ночі. В цій роботі йому значну поміч давав В. Сімович і Л. Когут. В 1903. р. у Чернівцях Д. Антонович почав видавати популярний орган „Селянин", а в 1905. р. в Харкові пробував видавати ґазету „Воля".

В р. 1906. Антонович знову виїхав на довший час за кордон. Кілька літ він досліджував мистецькі памятки в Німеччині, Франції й Італії. В 1911. р. скінчив університет, а вже в черговому році Антонович викладав історію мистецтва в київській Мистецькій Школі. В 1912—1913. рр. він продовжував видавничу діяльність: під його кермою виходили два українські місячники: „Дзвін" і „Сяйво", в яких він містив і власні праці.

З початком революції 1917. р. Антонович захоплюється революційними подіями. Його вибірають членом київської Міської Управи і він дбає особливо про охорону українських мистецьких памяток. Велику ролю відіграв він при організації Української Центральної Ради. Сторонник повної незалежности України — Антонович після проголошення IV. універсалу й утворення українських міністерств стає спершу морським міністром, пізніше міністром мистецтва. За Директорії їде він до Риму, як голова Української Дипльоматичної Місії. Після упадку української державности Антонович переїздить до Відня, де займається науковою працею. Тут він видає бібліоґрафічний орган „Книга", пише свої цікаві спогади й бере участь в організації Українського Вільного Університету, в якому займає катедру історії мистецтва. В 1921. р. проф. Антонович переїздить з Відня до Праги. Тут він видає свій курс історії українського мистецтва, книгу про український театр і цілу низку інших наукових праць. Під його проводом повстають у Празі — Мистецька Студія, Історично-фільольоґічне Т-во й багато інших українських установ, серед яких найвизначнішим є Музей Визвольної Боротьби України. Цій установі, в якій усе влаштовано руками її директора, проф. Антонович віддає тепер усього себе. Його мрією є перенести цю українську святиню до власної музейної домівки. Проф. Д. Антонович оптимістично дивиться на справу здійснення думки про будову Українського Дому в Празі та твердо вірить у свідомість та жертвенність українського громадянства, яке спільними зусиллями таки забезпечить Музей В. Б. У. власним домом.

У своїй довгій і ріжноманітній праці проф. Д. Антонович мав немало тяжких хвилин і ріжних неприємностей. Але скрізь і завжди зберігав він спокій і не забував про інтереси національної справи. Глибока правда криється у словах покійного проф. В. Біднова, який в останніх роках був дуже близьким до Антоновича. Проф. Біднов, поруч з великою енергією і робітливістю, підкреслює в Антоновича „систематичне уникання всього того, що викликає сварки й дезорґанізацію, та непохитну принциповість у поведінці. Ця додатня прикмета (каже В. Біднов) має особливу вагу на еміґрації і їй то завдячують свій розвиток і продуктивність ті організації, в яких працює Д. Антонович".

Дім Моди має у великім виборі матеріяли на мужеські бєльські убрання від 23·— зол. — та оригінальні англійські купони від 135·— зол.

Львів — будинок Готелю Европейського

ОБСЛУГА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. 20—20

Життєва конечність наших міст.

СЛОВО ДО УСТАНОВ І ГРОМАДЯНСТВА.

Чи треба доказувати вагу спорту як масового суспільного явища? Чи треба якихось більших коментарів до вимови того факту, що кожної неділі і свята десятки тисяч наших людей вижидають нетерпеливо на спортові виїзди наче на комунікати з поля бою, дожидають вістки про перемогу наших дружин? Чи треба доказувати вагу і значіння власних спортових площ, як місця вправ та змагань, де що тижня чи навіть кілька разів у тиждень сходяться сотні й тисячі наших людей, що ніде інде разом не бувають, бо або не мають нагоди (ріжниця середовищ), або що ґірше, вимінають спільної зустрічі. Лише на спортових площах ті наші люди ріжних середовищ, віку і поглядів творять солідарну цілість і всіх їх обеднує змагання і бажання перемоги нашого імени.

Скажіть, будь ласка, яка ще орґанізація, окрім церковної і спортової, має таку трибуну живого слова і прикладу, з якого моґлаб що тижня чи ще частіше промовляти до багатотисячних мас і тримати їх у напруженні?

Але залишім виклад. Нам іде про практичне діло. Замість довгого викладу, два коротенькі цитати з промов державних мужів великого покрою, людей приналежних до раси і нації, що привикла і вміє сягати зором далеко в будуччину і до зустрічі з нею вкслід приготовитись.

„Нині на спортових площах рішається доля Англії в будучих віках" — таку думку висказав не молодий ентузіяст спорту, але старий провідник англійських консерватистів і премієр Великої Британії — Болдуїн.

Його ровесник, людина з протилежного політичного табору, старий провідник робітничого руху в Англії, голова Лейбур-Парті і б. премієр Англії — померший отсе Мекдональд сказав: „Дайте молоді можливість змагатись. Нехай вона вправляє всілякі ґри, що виробляють око, мязи і духа, що одиницю підпорядковують загалові і цілям дружини, що викорінюють еґоїзм та вчать дорожити честю цілости. Бо спортова площа — це в дійсности місце вправ до великої ґри життя".

Так думають чи думали не лише Болдуїн і Мекдональд. Так думає ціла англійська суспільність, дбайлива за долю ґрядучих поколінь, за те, щоб нація постійно була „у формі".

А у нас?

І в нас є вже европейці. Їх щораз більше, але ще вадко за мало, щоб могти проломити заскорузлість тих, що ще далі думають, що можуть існувати Народні Доми без народу чи ріжного роду і типу школи без нашого духа чи навіть слова.

Наші читачі пригадують собі статтю дир. Гадія, де видвигнув думку, щоб наші економічні установи при укладанні буджету брали під увагу потреби наших спортових орґанізацій, спортової преси, площ, тощо. На жаль, без відгомону залишився голос европейця між нами. Все поплило далі старим руслом. Відношення до вимог фізичного виховання у нас не багато змінилося в користь, а в буджетах чи при замкненнях біляисів наших установ залишились лише окрушини, дрібняки і мідяки на спортові ціли.

А ось в останніх тижнях мало що не новий скандал. Майже без відгомону проходить відозва Українського Спортового Клюбу „Сян" з Перемишлі в справі допомоги громадянства для закінчення будови єдиного в Перемишлі і на західних окраїнах спортового майдану.

Відозву що видав Виділ „Сяну" до цілого краю після безуспішних заходів у перемиських економічних установах для підтримки в будівництві і викупні площі. Справа стоїть так, що Перемишль, де є поважні і багаті економічні й виховні установи з власними великими камяницями, не має досі власної спортової площі і хіба вже мати ніколи не буде, якщо тепер всі ті, що розуміють вагу справи, не допоможуть „Сянові" докінчити будову і викупити на власність винаймовану на кілька літ, опарканену вже і споряджену до вжитку заходами самого клюбу — площу.

„Без особливого розголосу почав „Сян" велике діло будови своєї площі" — каже відозва. Може і шкода, що без розголосу, бо хто бачив і знав, з яким вкладом жертвенности наша робітнича, реміснича і студентська молодь, зорганізована в „Сяні", працювала у вільних від своїх занять годинах цілими вечорами й ночами, при місячному світлі, як викорчувала більше як 200 верб на дикій, горбковатій ріні, як рискалем і тачками переносила й перевозила з одного місця на друге 220 кубічних метрів землі, як підносила рівень ґрунта пересічно на 25 центиметрів, як нівелювала і вирівнювала його, як те ґрунте відводнювала, засівала і валкувала, з якою насолодою і гордощами ходила потім, оглядаючи діло свого будівництва і творчої праці, і тішилася, що перемінила дикий неужиток на одну з найкращих площ у Перемишлі — хто це бачив чи про це знав і був справжнім приятелем молоді, тому сама рука витягалася для зложення датку на отсю ціль. Справді: горяче признання належиться молодим ентузіястам, що гнані здоровим громадянсько-національним інстинктом, **вибудували одну з найпотрібніших і найважніших під сучасну пору і на будуче станиць українського Перемишля.**

І сталося дивне диво. Старше громадянство Перемишля, що нарікало на молодих, обвинувачуючи їх у безплідній негації, деструктивних тенденціях, відсутности творчої праці — те саме громадянство не подало — з незначними виїмками — руки молоді, коли вона почала велику творчу працю у спортовій ділянці. Так виглядає на практиці у Перемишлі педагоґіка „батьків" у відношенні до „синів". При таких методах справді трудно інколи підшукати спільну мову.

Чи нема в Перемишлі впливових людей, що ці справи розуміли б і відповідно оцінювали б? Булоб великою кривдою для тих розумних і характерних одиниць у проводі наших установ, колиб їм відмовляти великих громадянських чеснот. Але є у проводі біля нього й такі, що протиставляться всяким таким починам, що не хочуть розуміти ваги власної площі в місті. І тому на спорт, площу, що чи не єдина в сучасних умовинах може найуспішніше виконувати місію орґанізаційного осередка для нашого мо-

лодняка, на спортову площу, на якій рішається у великій мірі доля нашого окрайнного міста — „нема грошей" А що гроші в дійсности є, то відмову матеріяльної помочі аргументують у нас ріжними високопарними ніби-ідеольогічними мотивами, що є звичайною покришкою для того, щоб нічого не дати.

Над тим, що було досі, не варто довго розводитися. Було але, але мусить бути краще! Приклад „Міщанської Каси" в Перемишлі, що її члени зрезигнували на своїх Заг. Зборах 1936 р. з дивіденд і готівку в сумі 780 зол., що в цього повстала, жертвували на будову площі „Сяну" — мусить найти наслідувачів. Слідом „Міщанської Каси" повинні піти „Віра", „Щадниця", „Народній Дім", Бурса св. о. Николая, Дівочий Інститут, гр.-кат. Капітула і міські парохії, що мають якісь фонди чи будівельний матеріял і хотіляб доказати, що вони роблять все можливе для зменшення випадків зміни обряду, врешті громадянство Перемишля і Перемищини та в дальшу чергу наші установи і громадяни у краю.

На цілковите викупно площі „Сяну потрібно нині 30.000 золотих. „Завтра" треба буде може вдвоє стільки, а колиб ми хотіли старим нашим звичаєм ще трохи подумати та почекати, то може вже не буде такої ціни, за яку можнаб купити в Перемишлі місце під українську спортову площу, коли „Сян" мусітиме свою площу ліквідувати.

Нема часу думати. Треба діло робити. Отже треба скликати якнайшвидше конференцію представників установ і товариств міста Перемишля, що поділилиб поміж себе суму 30.000 зол. на викупно площі. Те, що зложать установи в краю та поодинокі громадяни, піде на поширення площі, її уладження та удосконалення.

Іншим разом зясуємо історію заходів для придбання спортової площі в Перемишлі, якої першими подвижниками були дир. гімн. і посол Перемиської Землі Григорій Цеглинський, лікар д-р Маріян Долинський і проф. Евген Любович. Тоді теж відмітимо ті установи і тих громадян, що виявилися справжніми приятелями молоді і дбайливими громадянами, складаючи свої жертви на будову найконечнішої під сучасну пору станиці у нашій надсянській столиці. **Е. З.**

Машини до писання поші й уживані з українськими та польськими черенками.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-79.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.
PFAFF
840

Частинне уневажнення виборів до міської ради в Тернополі.

ЗАСАДНИЧИЙ ВИРОК НАЙВ. АДМІН. ТРИБУНАЛУ: КАНДИДАТ НА МІСЬКОГО РАДНОГО МОЖЕ ПІДПИСАТИ ЛИСТУ КАНДИДАТІВ, НА ЯКІЙ УМІЩЕНО ЙОГО ОСОБУ. (ВИРОК Н. Т. А. З 4. ЖОВТНЯ 1937. Ч. РЕП. 3014/34).

В грудні 1933 р. відбулися вибори до міської ради в Тернополі на основі закону з 23. березня 1933. р. про частинну зміну територіяльної самоуправи (В. З. Р. П. ч. 35, поз. 294) і виборчого регуляміну до міських рад (В. З. Р. П. ч. 83, поз 607 з 1933. р.) Вибирано усіх 32 радних у 8 виборчих округах, у яких всюди зголошено дві листи кандидатів: компромісову польсько-жидівську й українську, внесену Українським Виборчим Комітетом. Компромісову польсько-жидівську листу кандидатів признано за важну у всіх виборчих округах. Зате головна комісія виборча постановою з 4. грудня 1933. р. ствердила неважність у цілости української листи у третій виборчій окрузі (округа біля Нового Городу) з кандидатами: Ілярій Брикович, Михайло Кордуба, Степан Козуб, Петро Мурій і Михайло Чубатий, так, що у цій окрузі залишилась одинока компромісова польсько-жидівська листа. Через те голосування там не було і вибраними проголошено перших кандидатів з компромісової листи. У всіх інших округах голосування відбулося, при чому на 32 радних вибрали тільки трьох українців (будівничого Андрія Фаленди ша, промисловця Івана Майку і приватного урядовця Василя Онуферка). До управи міста, який проводить як президент загально відомий ворог українців посол Відацький, з українців не увійшов ніхто.

Проти уневажнення листи з третьої округи означена виборчим регуляміном скількість виборців цієї округи внесла за посередництвом адвоката посла д-ра Степана Барана обширно умотивований протест до воєвідського уряду в Тернополі з вимогою уневажнити в цілости вибори у третій виборчій окрузі, признати за важну листу кандидатів Українського Виборчого Комітету з іменами Брикович, Кордуба і тов. та перевести голосування.

Тодішній воєвода Марушевський, вислухавши опінії воєвідського виділу, постановою з 3. лютого 1934. р. С. А. 25 відкинув зголошений протест з мотивацією, що ствердження неважности листи Брикович і тов. слідувало згідно з обовязуючими постановами, зокрема з постановами виборчого регуляміну до міських рад поз. 607/33 В. З. Р. П. В подрібній частині мотивації воєвода у третьому уступі навів, що листи кандидатів з назвищами Ілярій Брикович, Михайло Кордуба й ін., хоча під нею уміщено 80 ніби автентичних підписів виборців третьої виборчої округи, фактично не зголосила одна пятьдесята частина виборців, вписаних до списку виборців цієї округи (49), бо: 1) 17 осіб підписаних під тією листою або цілковито не мало свідомости, який підписують документ і яких пропонують кандидатів на радних, або заперечили, що підписи на листі походять з їх руки, або відмовили зізнань у справі підписання листи, або показалися незнаними на основі поданих адресів; 2) 2 особи не подали точних адрес своїх мешкань; 3) 8 осіб не було в часі зголошення листи виборцями третьої округи, вписаними як слід до списку виборців; 4) 3 особи заявили, що підписи на листі не походять з їх руки; 5) згадану листу кандидатів підписали дві особи, що фігурують на тій самій листі як кандидати (Степан Козуб і Петро Мурій), внаслідок чого і ті два підписи є неважні. При поодиноких точках подано там особи, щодо яких заквестіоновано їх підпис та їх адреси.

Проти цього воєвідського оречення виборець цієї округи Микола Мелінишин зголосив позов до Найвищого Адміністраційного Трибуналу за посередництвом адв. д-ра Степана Барана, який подрібно точка за точкою опрокинув заміти воєводи, виказав незгідність цього оречення з обовязуючим правом і поставив внесок скасувати запізване оречення і звернути внесену оплату.

Найвищий Адміністраційний Трибунал, розглядаючи позов на повище оречення, як теж і відповідь пізваної влади, розважив ось-так:

Передовсім зазначив, що заміт пізваної влади, начеб від рішення головної виборчої комісії в справі уневажнення листи кандидатів по думці постанов уст. 2 § 19 виборчого регуляміну взагалі не прислуговувало право відклику, є у відношенні до спірної справи безпредметовий, бо правною підставою протесту була постанова § 45 регуляміну (покликана теж пізваною владою у запізваному оречені), котра виборцям у скількости, вказаній у § 17 регуляміну, дає право вносити протести проти виборів у даній окрузі з домаганням уневажнення виборів у цілости або вибору поодинокого радного.

Що торкається мерітум справи, то пізвана влада счеркнення з листи виборців Степана Козуба і Петра Мурія мотивує обставиною, що ті особи фігурували на уневажненій листі як кандидати на радних. Хоча ця засада — мотивує дальше запізвана влада — не є виразно вичислена у виборчому регуляміні до міських рад, однак не менше випливає вона з духа інтенції його поодиноких постанов, установляючих листи кандидатів, зголошені точно означеною скількістю виборців так, щоб листу можна було трактувати як вияв волі якогось угрупування, а не тільки поодиноких одиниць зпоміж виборців. Крім цього ніодин припис згаданого виборчого регуляміну не постановляє, щоб підписання листи кандидатом робило через те саме зайвим долучення до листи кандидатів власноручно підписаної заяви кандидата з його згодою на кандидатуру й евентуальний вибір. З цього виходить, що постанови виборчого регуляміну до міських рад не передбачують цілковито підписання листи кандидатом на підтримку власних кандидатур.

Отже дедукція пізваної влади й обмеження прав виборця, виведене з цієї дедукції, не знаходять ніякого уоснування в правних постановах. Зокрема, якщо йде про листу кандидатів, припис уст. 1 § 17 регуляміну постановляє тільки, що кожна листа кандидатів має бути підписана найменше одною пятьдесятою частиною усіх виборців, вписаних до списку виборців даного міста або округи. При цьому уст. 2 § 17 постановляє, що підписуючі листу мають подати адреси своїх мешкань, як теж каже, що смерть підписуючого або пізніша утрата у нього права вибирання не спричинює уневажнення листи, як теж, що виборець має право стягнути свій підпис під листою кандидатів найпізніше дня 20. або 30. по дні заряджения виборів.

Отже ті постанови не заключають ніякого обмеження у вказаному владою напрямі, таксамо, як дотичного обмеження не заключають постанови § 15 і 16, які торкаються осіб кандидатів, ані врешті закон з 23. березня 1933. р. поз. 294 В. З. Р. П., на основі якого видано регулямін.

Підстави, на котрих пізвана влада опирає свій погляд, є точно теоретичної натури і якщоб праводавець їх поділяв, то без сумніву знайшлись би вони у позитивних постановах закону чи пак регуляміну. А якщо їх там нема і якщо счеркненням тих двох виборців, себто Козуба і Мурія, з листи кандидатів, листа зголошена з кандидатурою Бриковича і тов. числила тільки 48 підписаних виборців, отже не досягла приписаного мінімум 49 підписів — квестіоновані вибори переведено незгідно з регуляміном, а поповнене нарушення могло вплинути на вислід виборів.

У цьому стані справи, коли 48 підписів листи з кандидатурою Бриковича і тов. було незаквестіонованих, так що разом з підписами Козуба і Мурія ця листа має приписане мінімум підписів, Найвищий Адміністраційний Трибунал не мав потреби розглядати дальші заміти позву і згідно зі своїми завважами скасував оспорене оречення з причини незгідности з правом, зарядкуючи рівночасно по думці постанови ст. 95 права про Найв. Адміністраційний Трибунал поз. 806/32 зворот внесеної оплати. (Підписи: Копчинський, предсідник; Тхожніцький; д-р Кальґ.)

Повищий вирок з 4. жовтня 1937. р. до ч. Рей 3014/34 доручено вже адв. д-рові Ст. Баранові як повновласникові М. Мелінишина і воєвідському урядові в Тернополі. Згідно з цим вироком цей уряд мусить доручити безпроволочно магістратові в Тернополі перевести голосування у третій виборчій окрузі на підставі лист кандидатів, зголошених в листопаді 1933. р. Очевидно є важна теж і тодішня компромісова польсько-жидівська листа, на якій були у тій окрузі самі поляки. При масовій участи наших виборців українці можуть у цій окрузі здобути два мандати.

Літературна сторінка.

Прозова епопея про Гуцульщину.

(Stanisław Vincenz: „Na wysokiej połoninie". Obrazy, dumy i gawędy z Wierchowiny huculskiej. Warszawa 1936. T-wo Wydawn. „Rój", ст. 720).

Часом — правда, дуже рідко — виходить від деяких наших земляків пропозиція перекласти на українську мову якусь польську книжку. Виходить вона здебільша від людей, які захопилися тим, що прочитали, а книжок в інших мовах не читають, то знову від тих, які певні, що щойно їх переклад зверне увагу на відкриту ними книжку. Хто може читати оригінал — рідко коли візьме в руки переклад, хочби найкращий.

Та як рідко трапляється книжка, якої переклад обновлює її і притягне до неї читачів зовсім нових, яких вона не може знайти в оригіналі!

Книжка С. Вінценца про Гуцульщину належить до тих, що щойно в українській мові могла б найти величезну кількість читачів і в ній відкрилаб їм усю свою поезію, недоступну для читачів непідготованих до таких творів. А що небагато є надії, щоб „На високій полонині" появилося швидко в нашій мові і що небагато наших читачів мало нагоду познайомитися з цим томищем на 700 великих сторінок, то варт присвятити йому більше місця, ніж звичайним літературним появам.

Автор цієї книжки виховався між гуцулами, зжився з ними, полюбив їх, навчився їх розуміти і після довгих-довгих років безпосередніх, щоденних взаємин із гуцульським світом, хотів передати його красу та знання про нього в одному творі. С. Вінценц вибрав дорогу посередню між белетристикою і етнографічною студією — дорогу власну, мабуть, що не звик ходити дорогою прорубаною для всіх, коли він захотіться грою своєї буйної уяви. Тимто читач перечитавши кількадесять сторінок цієї книжки не знає, чи має вже за собою вступ до справжнього оповідання про Довбуша та його побратимів чи пірнув у кілька глав гуцульської енциклопедії.

Героями „Високої полонини" є дійсні люди з правдивими прізвищами, найчастіше такі, з якими авторові доводилося особисто зустрічатись. Та чи ті, про яких оповідали йому їх свояки, други, сусіди та співучасники бенкетів або очайдушних виправ — стоять перед його очима менше живо, чи вони для нього менше „дійсні" і „правдиві"? Діеві особи, живі люди, герої — не грають тут більшої ролі в тому світі, де природа є найживішою діевою особою, бо всесильними нитками привязала людину до землі і водночас дала їй крила, якими вона може зринати до небес і пекла.

С. Вінценц хоче нас наблизити до психології гуцула і передає нам картини за картиною дні його буденщини, години його святочних обрядів, хвилини його шамотні і шаління. Кожна буденна функція має тут інколи зязок із віковими віруваннями, в яких любов природи, землі та свободи звязані з цілою низкою забобонів і найкращих моральних принципів, прийнятих у спадщині по предках. У душі гуцула перемішані сліпі інстинкти із твердими заповітами звичаїв, що заступають йому закони. Він має власне відчування краси, чести, самопошани, гостинности, обовязку, вини та кари. Коли ми хочемо розуміти його гордість або мовчазність, таксамо як відчути красу скель і шумливих гірських потоків — мусимо забути про межі дійсности та уяви.

Найавтентичнішим джерелом правди про гуцульське життя є для автора оповідання старих гуцульських газдів, що пережили чимало самі і на своєму довгому віку бачили чимало дивного та нерозгаданого. Були між ними чудесні лікувальники і велитні з нелюдською міццю і такі, що з нечистими духами договорювались як рівні з рівними і перемагали їх одним чистим поривом.

С. Вінценц мав дуже важке завдання, коли хотів передати красу гуцульської мови так, щоб не дуже відбігти від її оригінальних звуків і вплести їх у мову польську; деякі вислови залишає він в оригіналі, пояснюючи їх, інші трохи стилізує, гуцульські співанки дає здебільша в перекладах затримуючи характер народніх пісень.

„На високій полонині" мало широкий відгук у польській пресі і якнайприхильнішу критику. А проте мало хто з найчільніших критиків забрав голос про цю книжку, якби задишаючи її спеціялістам від етнографії, що теж не могли ставитись до неї як до чисто наукової студії. Польський читач — як це було замітне у різних критиках — не зовсім зрозумів мистецький задум автора, може трохи і був приголомшений надміром матеріялу. Книжка С. Вінценца різниться основно від усяких регіоналістичних творів, що за найкращу свою прикмету вважають політичну тенденцію. Автор як справжній письменник хоче передовсім відтворити психологію своїх героїв так, як це роблять усі письменники, що зживаються з якимсь чужим народом і знаходять серед екзотичної природи та своєрідного побуту джерело творчого захоплення.

Ніодин дотеперішній український твір про Гуцульщину не відтворив її в такій повноті та красі, як твір Вінценца, доречі ще незакінчений. Якби в нас були матеріяльні засоби на те, щоб „На високій полонині" видати по українськи з ілюстраціями наших мистців, то така книжка могла б для неодного нашого письменника стати заохотою обробити гуцульський сюжет наново і для неодного нашого читача сталаб настільною прикрасою.

м. р.

Нова збірка новель Ю. Косача.

Юрій Косач: „13-ТА ЧОТА". Станиславів. В-во „Дніпро", ст. 126.

За більшою збіркою новель „Клубок Аріядни" видав Ю. Косач меншу, де дібрав новелі споріднені тематикою і духом. Вони написані трохи раніше, як це помітно із стилю та фактури оповідання — короткого, нервового, що часто є тільки киненим нарисом, без обмальованих постатей і без розгорнутої дії.

Та ці дрібні нариси мають свою динаміку. Вони присвячені людям, що ведуть безіменне, підземельне життя; в їх середовищі перемішані герої та шпигуни із провокаторами. Війна та революція викинули неодного з його нормального способу життя; вони добули в нетрів людської душі приспану в них енергію для самої одиниці — невідому. Так повстали з одного боку злочинці, що ще недавно були спокійними громадянами і герої з неменше скромних, покірливих людей.

Ю. Косач виводить перед наші очі здебільша сірих людей, не силкуючись навіть їх характеризувати. Двома-трьома штрихами він зазначує тільки їх вдачу, часто тільки темперамент, що звертає його увагу більше, ніж інші прикмети. Таких героїв ми бачимо тільки в одному моменті, коли вони якимсь несподіваним, енергійним учинком рішають щось про свою долю, або коли на них звалюється сам удар цієї долі і вони мусять йому протиставитись або принять його як неминучий удар молота по ковалі, на якому вони не можуть ворухнутись.

Ось як виглядає один із таких моментів: „І враз перед Явничем зпоміж тисячі очей виростають очі. Сверлять його вже здалека, ідуть просто на нього, печуть вогнем аж хочеться скрикнути й втікати. Похмурі, сталеві, жорстокі. Не втікти від тих очей, від тої постаті в муручому плащі. Вона підходить до нього все ближче, відділюється від юрби. Вони стоять один напроти другого самі — аж зглядаються юрба."

Такі сцени розгортаються в новелях Косача дуже часто, бо він залюбки змальовує наглі пориви, спротиви, протести, хвилини помсти та геройства.

У деяких нарисах маємо тільки кілька барвистих плям, киненних якби нехотячи, але залишаються в уяві, як сильний спомин. Косач уміє користуватися напів жаргоновою мовою наших робітників на чужині, контрабандистів чи пів-освічених земляків так, що ця мова набирає потрібного забарвлення і сили. Він закоханий у сильних типах, як у перших своїх оповіданнях Винниченко і не бракує йому тем. Деякі його коротенькі нариси показують нам, яке багатство сюжетів розкривається перед письменником, що уміє змальовувати типи та події! Шкода, що книжечка видана скромно, вона заслуговує на добре місце між цьогорічними виданнями.

Щодо передмови доданої до неї, то її треба вважати здебільша непорозумінням. Молоденький дебютант не може представляти публиці такого старшого від себе автора вже з іменем, як Косач. А наївний погляд про те, що бадьора і сильна література починається у нас від Косача — кривдить його і нашу літературу.

Хроніка.

НОВА ПОВІСТЬ К. ЧАПЕКА.

Чеський письменник Карель Чапек видав повість „Перша шихта" з життя робітників-шахтарів. Зміст цієї повісти — простий: добровільний гурт робітників, сім чоловіка, вибирає у глиб землі, де їм загрожують скелі, які вивалюються згори та з боків, ще й струйні гази. Гурт, що вимучується на цю працю складається з різних незнаних один одному людей. Ідея тут про питання геройства. Автор уміє його поставити наскрізь оригінально; самівці не вважають себе самі за героїв, навіть свідомо хотять зажрити свої почування жартами чи матеріяльними мотивами. Перший вважується на найсмітливіше діло наймолодший із них і — то каліка. Він тремтить у передсмертнім страху і не може зрозуміти спокійної поведінки своїх старших товаришів, що знаменили в байдужости. Чапек хотів змалювати безіменних героїв, як вони виконують свій буденний обовязок, навіть не обовязок, а звичайну професійну роботу. І це зовсім інша тема, ніж у повісти Ремарка, де теж йде про своєрідне геройство — як треба вміти вмирати серед буденщини, на яку падає несвідомо промінь геройства. Сильна книжка великого письменника.

АКАДЕМІЯ ГОНКУРІВ РОЗЯСНЮЄ.

Один із членів Академії Гонкур'а Жан Ажальбер написав статтю, в якій виразно завначує, що кандидатами до щорічної нагороди цієї Академії за найкращу повість за минулий рік можуть бути не тільки французи, але й чужинці, що пишуть французькою мовою. Він пригадує, що вже від 1906 р. були випадки, коли Академія Гонкурів на своїх засіданнях ставила кандидатів нефранцузьких громадян: швайцарців Біне-Вальмера та Раміса, бельгійців Блез Сендрарса і Плієніє та голяндку Нель Доф.

ДОКУМЕНТ, АЛЕ НЕ ПРАВДИВИЙ.

Чільний французький письменник Андре Шамсон вернувся з Еспанії з книжкою п. з. „Нічого більше тільки документ", де доказує, що тільки еспанська республіка приносить мир і справедливість. Книжка написана живо і талановито, але не дає відповіди на питання, яким робом цілий нарід, що хоче миру та справедливости і ненавидить ген. Франка не може його прогнати.

50.000 ЛІРІВ ЗА КНИЖКУ ПРОТИ КОМУНІЗМУ.

Таку нагороду встановив спеціяльний комітет у Сан Ремо під проводом Карла Формізі на книжку критичну, що дасть найкращу критику комунізму. Нагорода призначена тільки для чужинців; твори можуть бути і рукописні, очевидячки перекладені на одну з відомих европейських мов. Треба їх вислати на адресу Комітато Перманенте Премі Сан Ремо в 6 примірниках не пізніш як до 28. лютого 1938.

КНИЖКИ ЗАВБІЛЬШКИ ПОШТОВОЇ МАРКИ.

На останньому конгресі бібліотекарів у Кембриджі радили над тим, як використати „мікрофільму" для книжкових видань. Американський делегат Ватсон Дейвіс заявив, що за якийсь час буде можна при помочі мінімальних фільмових знимок збирати в найменшому місці найбільшу кількість книжок. Професор Гаттон із Британського Музею повідомив конгрес, що Музей зробить мікрофільми з усіх англійських книжок, які появились перед 1550 р. і їх перешлють до американських бібліотек. Тою новою системою репродукція великого формату „Таймса" (адрес редакції „Діла") буде така як поштова марка. Коли поставити її під фільмовий апарат вона буде знову нормальна.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

Сторінка без політики.

ЯК ГИНУЛИ МОСКОВСЬКІ ЦАРІ.

Останній цар.

Російська революція скинула з престолу даря Миколу Романова і зробила з нього вязня, який мав стануги перед судом, як звичайний злочинець. Колишнього царя перевезли разом із його родиною до Тобольська на Сибірі. В Тобольську перебував Романов до 10. травня 1918. р. Бо революційний уряд побоювався, щоби контрреволюційний рух на Сибірі не хотів царя звільнити, приказав давньому володареві Росії змінити місце побуту.

Командант військ над Уралом, комісар Яковлев дістав приказ перевезти б. царя до Єкатеринбургу. Була це остання подорож Миколи Романова, бо 17. липня 1918. р. б. царя на підставі присуду уральського совіту в Єкатеринбурзі розстріляли.

Російський часопис „Беднота" повідомив про смерть царя в такий спосіб: „З волі революційного люду кривавий цар сконав якнайщасливіше в Єкатеринбурзі. Хай живе червоний терор!"

Декрет, виданий Совітами, оголосив, що все майно колишнього царя, як теж і майно б. царині Александри, Марії та всіх інших членів бувшого царського дому переходить на власність московської республики. Конфіскаті підпадають усі царські і царської родини депозити, вложені в московських і заграничних банках.

Царі, яких убили.

Микола Романов не є перщим московським царем, якого вбили. Московська історія виказує, що рідко котрий цар умирав природною смертю. Вистане згадати кількох, з тих найбільше відомих, ближчих до нашої доби убивств.

1. Іван II. володів усього один рік від 1740—1741. р. 5. грудня 1741. р. скинула його з престолу царица Єлисавета, донька Петра І., рівно три роки пізніше, значить 5. XII. 1744 р. його вбили.

2. Убивство Петра III. потрясло цілою Европою. Для нездарного Петра й енергійної та незвичайно розпустної Катерини Ангальт-Цербст було замало місця на царському престолі. Одно із подруг мусіло уступити. 27. червня 1762. р. царя Петра увязнили брати Орлови в Ораніенбавмі, а Катерина виступила у проводі гвардії й веліла складати собі чолобитню як самовладній царици Росії. Петра вивезли спершу до літнього замку в Ропочі, згодом інтернували його в Шлісельбургу. Маніфестом з дня 7. липня 1762. р. повідомила Катерина, що цар Петро III. помер з причини тяжкої наглої недуги. Ця видумана недуга полягала на тому, що царя Петра задушили старшинською шарфою.

3. Павла І., сина Катерини II., стрінув такий сам кінець, який зготовила його мати Петрові III. Павло І. володів усього пятьдесять два місяці і зазначив своє володіння низкою жахливих жорстокостей та гнобленням поневолених народів. Увесь час підписував криваві присуди, аж вкінці і на нього підписано присуд. Палатна революція, що її тихим спільником був син царя Павла, Олександер І., увільнила Росію від цього жорстокого правління. Дня 24. березня 1801. р. впав цар Павло І. жертвою змови. Задушили його власною шарфою. Чи Олександер І. знав про те, яка доля жде його батька — того ніколи не ствердили. В кожному випадку це не була для нього тайна, що змова змагає до здетронізування Павла; він міг передбачити на підставі історії Росії трагічний кінець свого батька. Це одначе певне, що з природи повний гіпокризії цар Олекасндер І. видалив убивників батька зі свого окруження, але перед суд їх ніколи не поставив.

4. Син Миколи І. Олександер II. впав жертвою змови нігілістів. Коли 13. березня 1881. р. їхав до зимової палати в Петрограді, вкинули до його повозу бомбу. Та царя навіть не зранило. Він висів з повозу, розглядаючися за справниками атентату і жертвами катастрофи. Колиж зробив ледви кілька кроків, підбіг до нього з протилежної сторони убого вдягнений чоловік і кинув йому під ноги невеликий якийсь білий предмет. В тій самій хвилині вибухла бомба, і коли дим розійшовся, побачили царя в калюжі крови на хіднику. Обі ноги мав урвані. Недалеко лежав справник того замаху, молодий чоловік, Гриневецький.

5. Микола II. кількакратно майже чудом рятувався перед атентатом. Одначе жорстока смерть таки не минула його. **о. Ст. Ковалів.**

НАЙКРАЩИЙ ВИБІР ЕЛЕГАНТНИХ ЧЕРЕВИКІВ ЖІНОЧИХ, МУЖЕСЬКИХ І ДИТЯЧИХ у фірмі:
„DERBY"
пл. Капітульна ч. 3.
напроти катедри.
Вже надійшов транспорт дощівок, кальошів і снігівців.

ШІСТЬ ДНІВ У КАТОРЗІ.

Рувиський суд присяглих (у Франції) засудив у 1929 р. Жозефа Капполяні за збройний напад на 8 літ каторжних робіт. Капполянія відвезли з цілою партією каторжників до Гуяни. До Сен Льоран ді Маронї прибув Капполяні 17. лютого 1931. р., і вже шість днів пізніше утік з каторги установивши свого роду рекорд найкоротшого побуту в каторзі.

Двацять шість днів пізніше човен з утікачами-каторжниками, які змирали вже просто з голоду, причалив до Тринідаду. Англійська влада спершу арештувала втікачів, але згодом випустила їх на волю. Капполяні добився зі своїми товаришами до Перу, відтак до Чіле і вкінці примістився в Буенос-Айресі. Там найшов він працю і міг щасливо жити. Одначе туга за родиною і батьківщиною не давала йому спокою і він виїхав у квітні ц. р. до Парижа.

Там арештували його поліційні агенти. Капполянія розпізнали на підставі дактильоскопійних світлин. Одначе тому, що каторжників уже не висилають до Гуяни, Капполяні мусітиме відсидіти 8 літ в одній із французьких вязниць.

Нема ліпших

як вістря
„ПОЛЬОНІЯ"

КОЛЕКЦІЯ ПЕРСТЕНІВ.

Минулого тижня відбулася в ліцитаційних салях Сутебі (Льондон) ліцитація колекції перстенів Г. Гілю. Цю колекцію вважали найбільшою у світі. Вона складається приблизно з 80 примірників. Між іншими є теж в тій колекції 40 перстенів, добутих із єгипетських гробівців і також перстені з мікенського періоду.

На продажу був теж виставлений перстень із візантійської епохи І. ст. по Христі, прикрашений сценами з Нового Завіту. Довкола обвідки перстеня йде напис: „Поможи Господи, рабам твоїм Петрові й Теодосієві".

Найцікавішим примірником уважають золотий перстень з першої половини XV. ст. з портретом Івана, князя Бургундії, який уродився в 1371. р. і помер в 1419. Цей перстень знайшли в його могилі.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка"
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Магди Фонтанш не пустять до Америки.

Хто такий Магда Фонтанш — наші читачі мабуть пригадують собі таки зі шпальт „Діла". Магда Фонтанш — це французька журналістка, яка наробила в Европі чимало вітру своїми ревеляціями, мовляв, Мусоліні любиться в ній і вона в ньому. На дорозі до щастя французької журналістки та італійського дуче станув б. французький амбасадор у Римі де Шамбрен, який спричинив видалення журналістки з Італії, щоб розділити її з коханим. Таке наплела була у французьких газетах Магда Фонтанш, закріпивши своє оповідання атентатом на б. французького амбасадора в Римі, згаданого де Шамбрена.

Тепер серед пасажирів „Нормандії", яка пливе до Ню Йорку, є теж і Магда Фонтанш, яка подорожує під прізвищем п-і Ляфферер. Вона підписала умову з одним нюйоркським видавництвом, якому передала виключне право друкувати свої спомини за 50.000 долярів (півтора міліона франків). Видавець вибудував недалеко Ню Йорку гарну віллю, де французька журналістка мала поселитися і де вона має написати свою книжку.

Можливо, що спомини вийдуть друком, одначе імміграційна влада рішила спротивитися побутові журналістки в Злучених Державах і заборонити їй висісти на беріг. Формальною причиною заборони може бути те, що журналістка не подорожує під своїм правдивим прізвищем. У кожнім разі, заки наші читачі дістануть до рук ці рядки, „Нормандія" причалить до Ню Йорку, де вирішиться доля романтичної журналістки. Імовірно вернеться вона знову до Франції, відбувши таким чином безплатну подорож люксусовим трансатлянтійським велитнем.

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК львів, валова 27.
Тел. 116-60
доставець укр. шпитал
(П. К. О.506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).
12—25

ЗОЛОТЕ ЯБЛОКО.

Кількох покупців канадійських яблок знайшло в останніх часах у яблоках... золото. Жінка на прізвище Мічель знайшла в середині яблока золоте зернятко величини голівки від шпильки. Інша жінка, яка живе в англійській Колюмбії, знайшла в яблоці невеличкий золотий прутик.

Яким чином попало до яблок золото, ніхто не вміє того пояснити.

„НЕВИЛІКУВАЛЬНИЙ" СУХОТНИК ПОМЕР ЗІ СТАРОСТИ.

В Сарребургу помер земельний власник Пер Маніер у 98. р. життя. В 1860. р. покликали його до військової служби і зачислили до 9. драгонського полку та небавом спеціяльна лікарська комісія оглянула Маніера і признала його недатним до військової служби з причини сухот розвинених до останнього ступня. На думку комісії вояк не міг довше пожити як кілька тижнів... А старець дожив мало що не до цілої сотні літ.

ВЕСЕЛЕ.

У ВЯЗНИЦІ.

— За що ти сидиш тут?

— Бо я носив відложене убрання іншого чоловіка.

— За те не садять аж до вязниці.

— Так, але той чоловік купався і відложив убрання на березі.

ПРАВДИВИЙ ОПТИМІСТ.

— Не кажіть, ради Бога, моїй жінці, що я купив лос!

— Невже вона така ощадна?

— Ні, але вона не повинна знати, як я щонебудь виграю.

ДОБРА ПРИЯТЕЛЬКА.

Пані М. оповідає своїй подрузі сміючись: „Ворожка виворожила мені, що буду стара".

— Так, то відразу кидається в очі — відповідає пані Н.

Модерні українські
радіоприймачі „e-comp"
для вибагливих слухачів на сезон 1938 —
вже появилися і можна дістати у фірмі
„E-comp" Львів, ул. Сикстуська ч. 29.
Проспекти і цінники даром.

Повна солідарність зі становищем

УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА.

В суботу, 12. ц. м. відбулась анкета представників українських професійно - станових, культурно-освітніх та економічно-господарських установ і громадянських організацій у справах, звязаних з положенням української студіюючої молоді. Присутні на анкеті представники українського студентства поінформували зібраних про положення у львівському університеті та про становище української студентської молоді. Опісля вивязалась оживлена дискусія, що в ній присутні торкалися ріжних справ, звязаних з положенням студіюючої молоді. По дискусії присутні приняли таку резолюцію:

Представники українського громадянства, зібрані дня 12. листопада п. р. на спільній нараді з представниками українського студентства у Львові, заявляють свою повну солідарність зі становищем українського студентства у справі т. зв. плебісциту у львівському університеті, вважаючи, що те становище випливає з глибокого розуміння необхідности боронити в даному випадку українську національну гідність. Одночасно заявляють, що справа української академічної молоді — це справа загально-національна.

Тому вважають за необхідне, щоб усі наші суспільні верстви і громадянські кола ще більше зацікавилися положенням та змаганнями української студентської молоді.

ФУТРА
Повшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Миколяша.
Реглани від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання
Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол. 7
дитяча конфекція

З польської преси.

Акція за націоналізацією торговлі

в польщі.

Загальнопольський конґрес християнського купецтва, що відбувається тепер у Варшаві, викликав велике зацікавлення в польському громадянстві. Ендецька преса повела з цього приводу акцію за націоналізацією торговлі в Польщі та повним усуненням жидів. Впливи жидів у торговлі називає „АБЦ" з 13. ц .м. (ч. 360) у статті п. н. „Конґрес купецтва" одною з найважніших болячок сучасного польського життя, а „віджидівлення торговлі — державною конечністю і справою чести всіх поляків". Автор статті домагається, щоб уряд видав з цією метою закон про „віддовження національного господарства".

Новий закон передбачував би усунення жидів і осіб жидівського походження з купецьких організацій; для купців поляків завів би примусову приналежність до організації. Далі закон повинен обіймати строгі кари для купців, які збанкротували, допустились обманств, лихви і т. д. та повинен заборонити займатися торговлею. Крім того з багатьох ділянок торговлі слід би усунути взагалі жидів; а саме: з достав для уряду, війська, від продажі монополевих виробів і т. д. Торговлю, що має спеціяльне значіння для справ оборони краю, нпр. торговлю всякого рода металями, слід негайно спольщити. Одною з найважніших постанов закону про „відродження національного господарства" булаб закроєна на широку мірку кредитова акція для нових станиць гуртової та роздрібної торговлі, податкові полекші і великий комплекс справ, що ждуть на своє поладнання законодатним шляхом.

Акція націоналізації торговлі в Польщі, читаємо далі, мусить бути якслід зорганізована і ведена пляново громадянством, купецтвом та державою.

На наслідки цієї спільної акції не прийшлося довго ждати. Польські купці та ремісники напливають масово до міст і містечок на українських землях у Польщі. Тому українське громадянство повинно активно підтримати наші молоденькі промислові, купецькі і ремісничі станиці, що дістали нового сильного суперника.

—o—

Барвні ЛЕЩКІВ SAMODZIAŁY LESZCZKÓW Тривкі
Львів, ул. Коперника 2.

Ректора Кульчинського обкидали

ГНИЛИМИ ЯЙЦЯМИ.

В суботу, 13. ц. м. вдерлася в год. 12 в полудне до головного будинку університету юрба студентів з ріжних високих шкіл у Львові і зібралася в голю. До студентів вийшов ректор Кульчинський і виголосив промову підкреслюючи, що вимагає послуху від молоді і що в акції унормування умовин на університеті він стоїть самітний. Всі звернулись проти нього та він своє завдання виконає на підставі взаємного порозуміння ректора з молодю.

Промови ректора вислухали студенти спокійно, опісля коли ректор відходив до свого кабінету, група студентів обкидала ректора гнилими яйцями. Тоді ректор задержався і велів тим студентам, які зневажили уряд ректора зголоситися до авдитора. Студенти покинули університет серед демонстраційних вигуків.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити

КАРТИНА З ПАРИЖСЬКОГО ЖИТТЯ

Українець у фризєрському чемпіонаті у Парижі.

Париж світова виставa 1937.

Найкращі жінки Парижа можна побачити коло години 6-ої ввечір, у хвилині, як модельки виходять з великих кравецьких робітень. Але недавно я переконався, що таки ще кращі жінки Парижа можна пізнати на конкурсі мистців жіночих зачісок.

Година 9-та ввечір. Біля виставової паризької палати зупиняються щораз-то нові авта, елегантна публика Парижа входить до сальонів, де відбуватиметься змаг майстрів жіночої зачіски. У першій велетенській салі розкішна виставa перфумерії, косметики, косметичної хірургії тощо. Пишний запах перфум та шелест вечірніх суконь тих пань, що прийшли подивитися на ці змагання Зрештою для паризьких фризієрів такий конкурс є справжнім боєм за карієру і маєток. Маленька замітка на театральній програмі, що паню Габі Морле чи паню Делібак чесав п. Діпон чи Діваль є запорукою його мільонового маєтку.

Але ми спішімося до другої велитенської салі, роздвоєної великим помостом із цілим рядом дзеркал і столиків позначених числами, при яких незабаром стануть змагуни зі своїми модельками.

Признаюся, що вхід модельок на цей поміст є для нефахівця найкращим спомином із такого вечора. А ось мегафон заповідає, що незабаром починається конкурс та представляє виконавців. Орхестра, яка безупинно приграє — втихає Ми наближуємося до стійла, де наш земляк - львовянин п. **Теодор Кутковський** бере теж участь у міжнародніх змаганиях.

Його модель ка - красуня зміняє щораз то колір волосся — воно стає по черзі багряне, синє, голубе, зелене, чорне. Комісія вближується і пильно щось записує.

Світло кіноапарату засліплює очі — знимка вже зроблена. А ось зміна модельок: тепер конкурс найкращої балевої зачіски. Наш земляк спокійно виводить якісь сміливі фігури на волоссі своєї модельки і ми вже тільки оплескуємо.

А опівночі, коли конкурс уже закінчений, майстри - виконавці зі своїми модельками йдуть на бенкет, який у їх честь видає місто Париж.

А я вертаючись домів, думаю про ту паризьку максиму, що гарних жінок у виконуванні свого звання бачать тільки три мужеські професії: лікар, артист-маляр і фризієр.

Юрій Студинський.

—o—

З мистецького життя.

Кожний, хто цікавиться українським мистецтвом повинен відвідати чергову виставу Союзу мистців пластиків при вул. Дідушицьких ч. 1. Виставляє там між іншими Володимир Ласовський і його дружина Слава. Ми знали до цього часу Ласовського з виставa А. Н. У. М., де бачили його олійні картини конструктивного та сюрреалістичного характеру, значить у великій мірі програмові. Тим разом маємо змогу оглядати дуже безпосередні та барвисті його картини з Кременця виконані крейдковою технікою. Поминувши цікаву тематику з екзотичної нам Волині, ці праці беруть нас відразу своєю барвістю та легкістю фактури. Так і чуємо, що робив ті речі артист у доброму настрої. Йде з них якийсь вакаційний відділ. Вже сама техніка надає їм приємну нематеріяльність. Навіть не читаючи вступу до катальогу глядач може догадатися, що винахідливе застосування шкільної крейди до образотворчих цілей зродилося в артиста на тлі сучасної економіки, себто дороговизни олійних фарб і матеріялів.

У працях Ласовського відчуваємо якусь радість винахідника, що тішиться з багатих можливостей застосованої ним нової техніки. Кожна з його праць є інша, кожна якось інакше схоплює дійсний світ. Це доказ, що артист уміє дивитися на світ і живо на нього реагувати. В деяких з праць як нпр. „Старі доми", бачимо ритм, що ним ворушить неначе якась містична сила. „Вулиця широка" це фінезійна кольористична інтерпретація сонячного світла. Знаменитою синтезою вечора є „Цетнерівка". Сильними працями є оба автопортрети та насичена барвою картина з сидячою жінкою.

В. Ласовський справді мистець повний темпераменту і розвоєвих можливостей.

Слава Ласовська без фахової підготови показала себе дуже цікавою та дуже безпосередньою маляркою. Коли дивимося на її праці з Кременця, так і немов читаєш якусь казку Ан

дерсена про старовинне місто між узбіччами гір, про химерні будинки в ньому, про гору, що поміж ними підіймається високо. Малярство Слави Ласовської то не тяжка праця, а якась творча забава, стільки є в ній безпретенсійности і широї безпосередности. Ділають так, як твори примітивізованого народнього мистецтва. Варто їх оглянути.

Отто Ган дав себе теж полонити крейдкам. Він уроджений експериментатор і відомий інтерпретатор нових напрямків у мистецтві. Знаємо його, як кубіста і конструктивіста. В працях Гана нема імпульсивности Ласовського, є спокій, розсудливість, почуття дисципліни. У передмові до катальогу мистець каже про те, як праці у крейдковій техніці стали для нього самого несподіванкою.

Виставу праць Гана і Ласовських доповнюють олійні картини Е. Васильковського. Розвішені вони в сусідстві безпосередніх праць Ласовської стають може за суворими, а навіть сиримн, як напр. „Пейсаж із Кремянця". Дуже своєрідний є образ під назвою „Чоловік з качкою". Нагадується нордійський експресіонізм Мунха.

І. Іванець.

„Ломлять і болять сустави"

Ту скаргу часто чуємо підчас слітної осени. На це терплять всі артретики і ревматики. Є це недуги затяжні і трудні до вилікування, тимто не треба їх легковажити і занедбувати, а вже в початках треба почати лікувати їх причину. Причиною цих недуг є звичайно хиба в перемінї матерії і на це треба передовсім звертати увагу. Зела магістра Вольського проти артритизмів, ревматизмові, ішіясові і подагрі з охоронним знаком „Reumosa", що мають рідку китайську рослину Шін-Шен, регулюють перемінну матерії та усувають надмір сечового кислу. Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробник: Магістер Е. Вольський. Варшава, Злота 14.

З нових видань.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ: Українські політики. Друга частина. Сильвети наших давніх послів і політичних діячів 1907—1914. рр. Львів, 1937, стор. 108

Під цим наголовком появилася на днях заходом Вид. Спілки „Діло" у Львові друга частина сильвет наших послів і політичних діячів, з літ 1907—1914, пера сеніора українських діячів д-ра Костя Левицького. На зміст книжки складаються: Вступне слово. — Наші трійці. — Іван Белей. — Василь Нагірний — Д-р Теофіль Кормош. — Тит Войнаровський. — Андрій Шептицький у своїх політичних виступах. — Юліян Романчук у новому парляменті. — Д-р Еген Олесницький у давньому соймі й новому парляменті. — Д-р Евген Петрушевич — Д-р Іван Макух. — Д-р Станислав Дністрянський. — Д-р Олександер Колесса. — Володимир Сінгалевич. — Д-р Льонгин Цегельський. — О. Степан Онишкевич — О. Йосиф Фолис. — Семен Вітик. — Д-р Микола Лагодинський. — Тимотей Старух. — Михайло Петрицький. — Д-р Володимир Бачинський. — Д-р Володимир Стахура. — Роман Залозецький. — Іван Кивелюк — Володимир Корнич-Ясеницький. — Омелян Попович.

Книжка прикрашена 27 портретами, видрукована на дуже гарному папері і найде певно таке саме прихильне прийняття серед широких кол читачів, як і перша частина тої самої праці д-ра К. Левицького.

—o—

НОВИНКИ.

— **Нова українська господарська станиця** бюро реклями „ФАМА" вже інтенсивно працює при вул. Гродзіцьких 1/II., тел. 244—31.

— **Знана** зі солідности кравецька робітня **мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 7—35

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20., телефон** 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє уживані футра за найновішими моделями. —?

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Служба Божа і Панахида за душу бл. п. Михайла Корчинського** відбудеться в сороковий день від смерти у вівторок **16. листопада в год. 8.30, а в день св. Михайла 21. листопада в год. 12-ій у церкві св. Юра.** 2073

— **Товариство Українських Агрономів** повідомляє своїх членів, що Надзвичайні Загальні Збори відбудуться 27. листопада 1937. в салі засідань Т-ва „Сільський Господар" у Львові — Руська 20. III. п. в год. 9. рано з таким порядком нарад: 1) Відкриття і вибір предсідника, 2) Створення допомогового фонду, 3) Видавничі справи, 4) Професійні справи. Просимо всіх членів явитися на збори. — **Управа.**

— **В справі вистави української преси в Богданівці.** В нашій Редакції явилися пп. Спольський Роман і Семчишин Тиміш та заявили нам, що на виставі української преси, що була влаштована в читальні „Просвіти" у Богданівці, „Діло" мало своє місце. Одночасно запевнюють нас, що в них не було спеціяльної тенденції захвалювати одні часописи та опоганювати інші.

— **Заповідають нового дивогляда.** Польський тижневик „Воля і Чин" довідується, що у Львові повстала видавнича спілка, яка має видавати „незалежний український часопис". Редакція цього часопису має складатися „з поляків, українців і русинів", причому спілка має видавати переклади найцінніших творів, польських та українських. — Дотеперішні спроби з такими видавничими гермафродитами не мали тривкого успіху. Можна надіятись, що й новий польсько-українсько-руський дивогляд не буде життєздатний.

— **„Українська суїта" у віденському радіо.** Пишуть нам з Відня: Дня 6. XI. ц. р. в год. 12.30 вполудне мали нагоду слухачі віденського радія почути (перший раз за довгі роки) український твір на симфонічну орхестру — композицію нашого диригента **п. Андрія Гнатишина.** Суїта складається з чотирьох частин: думки, аркана, кружка та коломийки. дуже гарно і влучно в легкому контрапункті опрацьованих українсько-галицьких мельодій, крім першої частини, котра є оригінальністю автора. Відограли її віденські симфоніки під орудою капельмайстра М. Шенгера. Громадяни як українські, так і австрійські приняли дуже прихильно цей типічно-український твір, котрий зпоміж інших німецьких творів, граних у цьому концерті, звернув на себе особливу увагу і красою будови і добрим інструментацією.

— **Знайшов собі працю.** Перед старостинським судом у Львові станув 16-літній волоцюга Станислав Стемпень, що з далекої провінції прийшов до Львова шукати праці. На вул. Баторія він стрінувся недавно з юрбою студентів. Один із них, каже Стемпень, дав йому камінь і звелів бити шиби. Надіючись нагороди, він взявся жваво до „праці", при якій зловив його поліціянт. Студент втік а він помандрував до арешту. На розправі засудили його на 4 дні арешту.

— **Вільні лікарські посади.** Бюро праці при окружній лікарській палаті у Львові повідомляє, що є вільні такі лікарські посади: 1) директора повітового шпиталю з Барановичах і Велюні; 2) ординатора внутрішніх недуг тамже; 3) ординатора від. внутр. обсерв. шпиталю суспільної обезпечальні у Варшаві; 4) окружного лікаря усп. об. в Коросні з осідком у Сяноці; 5) секундаря повітового шпиталя в Косові, Підгайцях, Заліщиках, Перемишлянах, Золочеві, Долині, Снятині, Горлицях і Н. Торзі; 6) домового лікаря або спеціяліста на терені усп. об. у Львові, Рашеві, Н. Санчі, Бересті, Влоцлавку, Кельцях; 7) лікарки психіятра при державній фабриці дикт у Білостоці; 8) окружного лікаря в Грималові, Перегінську, Жовкві, Вишневі, Деречині, Крешові і Битомі. Інформації дає секретаріят Бюра Праці при вул. Кононіцької 3 від год. 19—20, тел. 232-30.

— **Перший сніг.** Мешканці Львова, пробудившись у суботу вранці, побачили дахи домів, городи і площі вкриті досить грубою верствою снігу, який вдержався тільки кілька годин. Трохи несподіванки після безнастанних віщувань, що зима цього року пічнеться пізно. Зрештою сніг упав у цілому краю, а на Підкарпатті мають його вже третій день.

— **У справі самооборони перед летунськими атаками.** Управа м. Львова в порозумінні з воєвідським урядом оголосила відозву до мешканців міста у справі самооборони на випадок ворожого летунського нападу. Важкі досвіди цивільного населення країв, навіщених війною, є для інших країв пророчистою осторогою. Жахливі наслідки летунських атак походять в немалій мірі від того, що цивільне населення до них неприготоване. Навчені нещастям інших слід негайно приступити до організації самооборони. З кожному домі, в кожній каменици мусять знайтися особи, вишколені в протилетунській самообороні, що на випадок потреби могли би нести поміч загроженим. Вони сповнятимуть почесний обовязок комендантів домів і їхніх заступників. Відозва закликає їх зголошуватися добровільно до міських дільницевих урядів, які придільять їх на безплатні курси для комендантів домів та їх заступників. Зголошуватися повинні не тільки мужчини, що не підлягають військовій службі, але й жінки в річниці до 20. листопада ц. р. Пізніше влада буде визначувати з уряду таких комендантів домів і домових блюків та їх заступників.

— **Страйк працівників спедиційних фірм** триває від кількох днів у Львові. Страйкарі домагаються збірної умови та підвишки платні. До страйку, що має характер окупаційний, приступили урядовці, робітники та візники числом 600 осіб.

— **Присуд на антисемітку.** У старостинському суді у Львові скінчився процес 18-літньої уряднички Стефанії Фогельзінгер, польки, яка на корзі вул. Академічної вколола іззаду двічі шпилькою дві молоді жидівки, що йшли перед нею. На розправі переслухано як свідків вісім жидівок, яких обвинувачена також напастувала. Фогельзінгерівну засуджено на 50 зол. гривни з заміною на 10 днів арешту.

— **Стрілянина в ночі.** На дорозі між Сушном і Феліксівкою пов. Броди дійшло в ночі до стрілянини між Ол. Манькім, вломником із Сушна і командантом поліційної станиці з Виткова Нового. На заклик поліціянта станути, Манько відповів стрілом із втятого кріса, але хибив. Тоді поліціянт стрілив двічі і пострілив Манька в груди. Раненого відставлено в тяжкому стані до шпиталю в Сокалі.

— **Пожежа на фільварку.** В селі Балучин золочівського повіту вибухла на фільварку пожежа і знищила шпихлір із збіжжам та рільничі машини загальної вартости 13.235 зол. Фільварок, власність Натана Віліга, державило двох посесорів.

— **Львівська хроніка.** Карний суд засудив 61-літнього вчителя музики Володимира Т. на 2 роки вязниці з припиненням за блудодійство супроти 8-літньої дівчинки. — Суд присяжних засудив селян з Оброшина під Львовом, Стефана Маковського на вісім літ і Анну Кузьма на шість літ вязниці за вбивство її чоловіка Йосифа, щоб опісля побратися. — Із магазину Якова Польного при вул. Оржешкової вкрадено 7 мішків кави по 70 кг. загальної вартости коло 5.000 зол.

— **Польки з Познання на будову костелів** Ендецький „Курієр Варшавскі" повідомляє, що вже від трьох років веде у Познані свою діяльність „Звйонзек полек для підтримки убогих костелів на східних „кресах". Він повстав з ініціятиви кард. Гльонда і дотепер вислав на будову костела в Пересні на Волині 1.000 зол. Крім того членки згаданого „звйонзку" шиють білля, гаптують орнати і стули, що їх опісля висилають пачками для костелів на наших землях. Від березня до вересня вислали аж 50 таких пачок враз з книжками. Ось так польки з Познання зміцнюють польщину на наших землях.

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги

Philips-Radio

Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.

Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

Чи Ви вже зложили свою жертву на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини України!

— **Між політичними емігрантами.** Перед окружним судом у Варшаві розпочався процес б. хорунжого петлюрівської армії Назара Циліцького за намагання вбивство полк. армії Скоропадського Вартоломея Єфтимовича. Циліцький впав до мешкання Єфтимовича і заставши його в ліжку, стріляв до нього. Кулі хибили. Був це епізод ворожнечі між прихильниками Петлюри і Скоропадського.

— **Велика летунська катастрофа.** Літак Люфтганзи що курсує на лінії Берлін-Мангайм був приневолений осісти в околиці Мангайму. Одначе осідлання скінчилося трагічно. 7 пасажирів, пільот і механік згинули на місці, двох пасажирів є тяжко ранених.

— **Нові лавреати нагороди Нобля.** Шведська академія наук признала 11. ц. м. нагороди Нобля в ділянці фізики та хемії. Нагороду фізики поділено між двох учених: Клінтона Джозефа Девіссона з Ню Йорку і Джорджа Пегет Томсона з Льондону в признанні для їх дослідів над явищами інтерференції підчас діляння електронів на кришталі. Ньогорічна нагорода в ділянці фізики устійнена в сумі 159 тисяч корон, яку поділять по половині. Хемічну нагороду також поділено. Дістали її спільно швайцарський вчений Карер із Ціріху та англійський вчений Гаворт із Бірмінгему. Карера нагороджено за дослід над каротинами і флявінами, а Гаворта за дослід над вуглеводанами та вітамінами.

— **Літак велитень.** В Балтіморе викінчують будову транспортового літака, що зможе примістити 100 пасажирів. Він розпоряджає моторичною силою, яка дозволить йому перелетіти Тихий Океан без осідання геть і назад.

— **Діямянти з цукру.** Кажуть, що їх можна зробити, одначе штучно зроблені діямянти є ще за малі, щоб представляли якусь вартість. Корисніший є продукт, що є підмінкою вершкової кави з досконалим, наближеним до кави смаку, а при тому дуже дешевий і зараз готовий до вжитку. — Є це кава „Еврілью", яку виробляє в добірних вартінів фірма Генрика Франкна Сини А. С. в Свавіні.

— **Феномен ощадности струму.** Дотепер при будові радійових приймачів не звертали уваги на оужиткування струму даним апаратом. Одначе жнтли і збільшені рахунки за струм поставили цю проблему перед виробниками відбірників. Першою в фабрик, якій вдалося розв'язати проблему економізації струму є краєва Фабрика Телефункен. Збудована нею супергетеродинова ФЕНОМЕН має уклад „економізатор струму" завдяки чому вужитва тільки стільки струму, що мала жарівка себто 25 ватів і то при повній видимости і світовім вазмгу. Економізатор струму дає змогу свобідно і ощадно користати з приймача навіть там, де як нпр. на Горішнім Шлеську, в Лодзі і ін. є застосовані спеціяльні „обмежники". Пересічна ощадність на струмі завдяки укладові „економізатор струму" в супері Феномен виходить вод. 3.60 м'ісячно, себто 15% місячної рати за цей відбірник, так що по певнім часі сплачується він сам через себе ощадністю на струмі. А що при цьому супер Феномен є приймачем високих приямет, а гарним тоном, за низьку ціну і при догідних сплатах відповідає він усім вимогам радіоаматора і має неевичайний збут. На рати вистане виплатити завдаток 20.— вол. потому сплачується 16 рат по 20 вол., а в дійсности то лише по 16.40 вол., бо 3.60 вол. дає місячна ощадність на струмі.

Зі судової салі.

„ЗА ЛЕГКОВАЖЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВИ".

Вивішення прапору в державних барвах, зроблених з паперу і в малих розмірах уважають за легковаження польської держави. На цій підставі засудив теж окружний суд у Золочеві о. Матвія Муньовського на кару 20 вол. і зворот судових коштів, за те, що як голова читальні „Просвіти" в Махнівцях не вивісив у дні 3. травня ц. р. державного прапору, тільки малу паперову хоругівку виміру 20×30 цм. Того самого священника покарав окружний суд у Золочеві 10 зол. гривни і зворотом коштів за те, що як голова читальні дозволив і погодився на те, щоб на стіжі читальні вмістили гризуб, замість польського державного гербу.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ОУН В БЕРЕЖАНАХ.

Перед судом присяглих у Бережанах станули: Іван Стельмах, Гринько Николишин, Гриць Возняк, усі з Поручина, пов. Бережани, обвинувачені за виконання атентату на солтиса громади Поручин Михайла Кіналя та за інші атентати, що їх вони виконали на весну ц. р. Обвинувачені робили це з доручення ОУН.

Обвинувачені напали на Кіналя підчас сну і візвали його, щоб устав. Тільки тому, що солтис по першім стрілі впав, не згинув від дальших стрілів. Колиж відтак Кіналь заатакував напасників, вони втекли. На підставі вердикту суду присяглих трибунал засудив Стельмаха на 8 літ вязниці, Николишина на 2 і пів року вязниці, а Возняка увільнив від вини й кари.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На „Halb Mast".

Те чуже слово оббилося об мої вуха багато раніше, ніж я зачав учитися по німецьки. Помер який цісар, король, чи князь (перед війною було їх без порівнання більше), тоді часописи писали: „На всіх кораблях воєнної і торговельної маринарки опустили прапори на гальб маст".

Це означало сум, жалобу і пошану до небіжчика.

Пізніше, коли вийшов я з села на широкий світ, то побачив цю штуку вже на власні очі і не тільки тоді, коли помер цісар, чи король. Пригадую собі, тому два роки був я в Стокгольмі саме в тім часі, коли згинула королева Бельгії а шведська княжна Астрід. У цілій столиці повівали прапори, спущені на пів щогли і робило це направду велике враження.

Але — що край, то обичай. У Львові, наприклад, заграничне слово „гальб маст" може означати і щось зовсім інакшого, як мав я нагоду навчитися вчора.

По дорозі до редакції вступив я до крамниці за яблуками. Купець саме взявся до відважування мені пів фунта параменів, як нараз відчинилися двері і в крамницю влетів перестрашений зазив: „Гальб маст!" Не вспів я навіть оглянути окличника. тільки за хвилину почув його голос уже в другім склепі. Мій купець кинувся як окропом спарений, лишив недоважені яблука і нестереженого гостя, а сам вискочив на вулицю. Гур-гур-гур! — загриміло і на виставову шибу зїхала до половини ролета. Потім ще раз і друга ролета закрила до половини двері.

Тоді щойно вернувся купець, задиханий та схвильований і доважив мені товар. Навіть грошей не перечисливши вийшов за мною, але на вулицю виставив тільки голову.

— Що такого? — питаю, чому він так заникаєте? Свято яке чи може пробна атака літаків?

— Уй, яке там свято, які літаки! Знов шиби бють.

Я розглянувся по вулиці. Тихо всюди як у будень. Люди йдуть то сюди, то туди, дехто не вважаючи на науку ходження перебігає наскіс вулицю, дехто стоїть коло прислоненої вистави, дехто так як і я заглядає за причиною паніки.

— Е, це вам тільки так здається! — кажу до купця. — Подивіться, що ніяких галабурд нема.

— Що значить нема! Вчора на Словацького також не було, а шиби летіли як листя з дерева.

— Невелика втрата. Хіба трохи роботи. Певно шиби були заасекуровані!?

— Заасекуровані?! Де? Хто нині прийме жидівські шиби до асекурації?! Ми мусимо самі собі радити. Але що то за життя? — додав з плачем у голосі. Вчора прийшов якийсь такий з чорною бородою і казав собі дати кільо помаранч. А потім оглянув мене, склеп, шиби і каже:

— Шиби ще цілі? Мушу сказати. щоб вам їх трохи подробили! — не заплатив і вийшов.

Попрощав я купця і подався в сторону ринку. Вже при кінці Коперника побачив, що аларм був видно фальшивий, бо ролети попідїздили знову в гору.

Але коли дійшов до Галицької, дігнав мене новий зазив:

— Гальб маст! Гальб маст!

І знову загуркотіли карбовані бляхи.

Тим разом не зовсім на дармо.

Вулицею йшло кілька молодих, самопевних і геройсько зарозумілих людей. Грубезні палиці тримали високо як держить достойник ознаку своєї влади.

За ними оглядалися люди і напевно неодин подумав:

— Чи не здалось би і їх примусити спустити палиці на „гальб маст"! **Галактіон Чіпка.**

З концертової салі.

МАРІЯ СОКІЛ І АНТІН РУДНИЦЬКИЙ.

Прощальний концерт п. Марії Сокіл і А. Рудницького стягнув до „великої" салі Т-ва ім. Лисенка може не надто численну, але добірну публику, яка захотіла ще раз (перед виїздом до Америки) налюбуватись видом і справді гарним, високим мистецтвом симпатичної співачки — у виконанні її найкращих пописових креацій з концертової естради. Пані М. Сокіл в артисткою „широкого діяпазону" не тільки у голосово-технічних, але теж психічно-артистичних авльорах. У тямці всіх любителів опери добре записалися нам такі її ріжні і неподібні до себе креації, в вдержані на клясичній висоті стилю, як нпр. Дездемони із „Отелля", або знов Одарки із „Запорожця", чи Парасі із „Сорочинського Ярмарку". Також на концертовій естраді п. Сокіл одна тільки у нас могла собі позволити на справді мистецьке виконання програми, зложеної із модерно-імпресіоністичних побіч народніх, наївно-дитячих жанрів. Признати треба, що п. Сокіл після своєї добровільної, чи поневільної еміграції в Великої України на наш галицький грунт добре заслужилася за короткий час свого побуту у нас для поширення й поглиблення нашої вокальної муз. культури, для збогачення і спопуляризування багатьох ділянок нашої пісенної літератури.

Прощальний концерт пройшов увесь у гарнім і симпатичнім настрою; співачка була від початку до кінця у знаменитій формі, а одушевлена публика приймала її оплесками й китицями цвітів та по виконанні великої програми приневолила оплесками до наддатків. Значну частину оплесків і признання треба нам віднести також на адресу артистичного супровідника концерту, п. А. Рудницького, який до того на концерті виступав як композитор пісенного й оперного репертуару із двома справді вдатними та цікавими під оглядом фактури сольовими обробітками народніх пісень та — що більше — із двома аріями Дзвінки з опери „Довбуш". Щодо цих останніх — ми по одноразовім вислуханні не беремося визначувати їм місця в літературі, ані навіть означувати їх стилю (здається, автор схиляється в них до напрямку „веристів"); можемо тільки сказати, що якнедудь дехто із поклонників „національної" опери не міг дослухатися в них заклятого в Чорногорі „гуцульського кольориту", то проте не можна відмовити тим аріям точности згуку і цікавих прикмет у виразі й фактурі.

Відїзджаючій за океан в обітований вирій парі наших артистів слід побажати ще кращих моральних і матеріяльних успіхів від тих, яких вони зазнали в часі побуту у наших тісних умовинах в рідному краю.

С. Людкевич.

*

При цій нагоді позволю собі додати ще кілька слів згадки про камерний концерт наших двох пяністів: **Р. Савчицького і Т. Шухевича, про який досі не було рецензійної замітки в „Ділі".** Пяністи виконали низку оригінальних, зовсім незнаних у нас творів на два фортепіяни ріжних авторів: Мозарт-Бусонія, Дебіссія й ін. Виконання було бездоганне і вечір залишив миле враження у всіх приявних та побажання, щоб таких концертів улаштовувати більше.

С. Л.

Дописи.

ЛЬВІВ.

Велика господарська нарада львівського повіту. В пятницю 12. п. м. в год. 10. рано відбулася в салі „Української Бесіди" заходом Філії Т-ва „Сільський Господар" у Львові велика господарська нарада. Брали в ній участь представники кружків „Сільського Господаря", жіночих секцій при кружках „С. Г.", районових молочарень та кооператив для загального закупу і збуту. На порядку нарад були такі справи: 1) Збут та поправа якости господарських продуктів — референтували п. Баглай, представник Центросоюзу та інж. Зеленій, повітовий агроном Філії „С. Г." 2) Годівельна праця на терені Р. М. — інж. Дучимінська. 3) Праця жіночих секцій у господарській ділянці — п. Домбчевська. В рефератах цих обговорювано вже виконані господарські праці та плани праці на найблизчий зимовий сезон на терені львівської Філії Т-ва „Сільський Господар". По рефератах відбулася дискусія, в якій забирали голос між іншими п. ред. О. Кисілевська й інж. Йовик, представник Маслосоюзу. П. Кисілевська звернулася до жінок, щоби з більшою охотою госпо-

ся до своєї станової організації та брали активнішу участь у суспільно-господарському житті. Заінтересування анкетою було дуже велике, про що свідчить кількість учасників, яких було до 100. Анкетою проводив голова Філії Т-ва „Сільський Господар" у Львові о. Ковелюх зі Скнилова.

БЕРЕЖАНИ.

Друга освітня анкета. Дня 10. листопада л. р. відбулася в Бережанах друга в черзі освітня анкета. Я. вилась на ній відпоручника 31 читальень у числі 74 осіб. Кільох читальень слабших не було заступлених. Анкету відкрив і проводив у заступстві перехідженого голови Філії ем. учит. В. Цілинюк. Реферат: „Просвіта і її завдання" і дальше: „Сила, яку ми собою уявляємо та наше приготування до кінцевої „Просвіти" виголосив з дорученим Матірного Т-ва п. інсп. Брилинський. Референт з великим хистом досвідного педагога підчеркнув три основні речі, що їх провадить „Просвіта". Це: освіта, виховання та культура. Прибулі з великою увагою та зацікавленням вислухали поучень, що їм подавав референт у легкій та приступній формі. (Анкета мала форму конференції). В дискусії забирали голос: Прилипко Осип, Відуха, м-р Танчук та ем. проф. Бабин з Бережан, Федечко Іван з Бишок, Дяуман з Курил та інші. У часі дискусії впали дібні замітки під адресою інтелігенції, що усунулась від народньої праці. В її обороні, головно тої, що в державній службі, виступив ем. проф. Бобик, виказавши її повну залежність від влади та непевність завтра. Інсп. Брилинський запримітив, що у деяких промовців багато екскльозивности та нетерпимости і звернув увагу, що треба шанувати і чужі погляди. На тему деяких болячок Філії промовляв М. Карач. Провідник закінчив анкету короткою промовою, в якій подякував відпоручникові Матірного Т-ва за початковий реферат та привітним, що на заклик Філії явились численно, чим дали доказ, що дорожать просвітою. По відспіванні національного гимну розійшлись усі спокійно домів.

Приявний.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА
СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ
Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО
під наг.
УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ
СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ
27 портретів.
КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.
ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.
Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

КОПИЧИНЦІ.

Повітова політична конференція. В суботу 23. жовтня п. р. відбулася в Копичинцях заходом Повітового Народнього Комітету УНДО повітова політична конференція інтелігенції з цілого політичного копичинецького повіту з участю посла цієї округи д-ра Степана Барана для обговорення нашого сучасного положення на тлі у зв'язку із загостренням режиму і помітної усюди агресивности польської сторони супроти нас. В нарадах взяло участь коло 50 осіб з Копичинець, Гусятина і повіту. Конференцію отворив і проводив їй голова Пов. Нар. Комітету місцевий адвокат м-р Олександер Зеленецький, згадавши на вступі про померлого перед місяцем місцевого пароха о. Петра Шанковського, що коло 60 літ безперервно працював на місці як душпастир і діяльний український громадянин для добра церкви й народу. Прибулі повстанням з місць та одноминутовою мовчанкою вшанували память покійного. Обширний політичний реферат виголосив посол д-р Баран, на основі якого розвинулася довга дискусія, у якій забирали голос (деякі кілька-кратно): о. декан Анатоль Малиновський з Чабовізки, м-р Михайло Шахнович, адвокат з Гусятина, д-р Іван Хичій, адвокат з Чорткова, що приїхав спеціально на політичну нараду сусіднього повіту, м-р Трочі і м-р Чабан, адвокати з Копичинець, д-р Іван Бабій, директор місцевого Українбанку і предсідник народн. м-р Зеленецький. Поодинокі промовці порушували справи з місцевого значіння і загальні, стверджуючи на основі живих фактів, що вовсім не вдалися спроби взаємного упорядкування польсько-українських відносин та, що найгірше: як відповідь на ті заходи і спроби є загострення протиукраїнського курсу і загальна мобілізація польського громадянства у Східній Галичині — цілком не в нормалізаційних цілях. На порушені промовцями справи дав відповідь і вказівки пос. д-р Баран, після того прийнято резолюцію, у якій стверджено певдачу нормалізаційних спроб і загально У. П. Р. витягнути з цього факту відповідні висновки.

ДУБНО.

Випустили з вязниці. 4. [illegible] політична поліція в Дубні заарештувала студентів: Лебедя, Галіл, Сацюка, Дручевка, Вишиченка, Мостовичів Миколу і Лесіда та кількох селянських хлопців. Усіх їх обвинувачували у приналежности до ОУН і перебували вони в дубенській вязниці. Одначе в часі слідства Мостовича Миколу перевели до вязниці у Холмі, Мостовича Лесіда — до вязниці у Рівному, а Сацюка Олекс., Лебедя і Вол. Дручевка (голову спортового клюбу при Просвітянській Хаті в Дубні) випустили на волю. Решті заарештованих продовжили превенційний арешт ще на 3 місяці, при чому Михайла Вишиченка обвинувачують уже в приналежности не до ОУН, а до Комун. Партії Західної України.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Академія. Заходом Філії Т-ва ім. митр. Петра Могили відбулася 1. листопаду у Кремянці академія в память 900-их роковин заложення у Києві Софійського Собору. Академія складалася з реферату „Свята Софія Київська", прочитаного проф. Ф. Кульчицьким та ілюстрованого чарівним ліхтарем, кількох-дзвонових кантів („О, Пречиста Мати-Діво" Кошиця, „Пречиста Мати Руського Краю" Людкевича й ін.), виконаних хором п'ід орудою Т. Бохотницї і деклямацій віршів Юр. Клена, прочитаних М. Редькиним.

Реферат. 7. листопада з нагоди 250-их роковин обрання гетьманом України Івана Мазепи в домівці Філії Союзу Українок відбулися товариські сходини, на котрих п. Е. Козубський виголосив реферат на тему „Гетьман Іван Мазепа".

Вийшов на волю. В Кремянці арештували 5. серпня п. р. під замітом приналежности до ОУН Ігоря Шубського, Федора Полевого та Івана Скакальського. З них уже випустили з кремінецької вязниці Івана Скакальського за кавцією 700 зол. з обовязком постійно зголошуватись на поліції.

Самогубство зі страху перед судом. 10. листопада на католицькому цвинтарі у Кремянці знайшли тіло емеритованого начальника пошти в Кремянці Садовського, який пострілом з револьвера позбавив себе життя. Думають, що причиною самогубства цього 60-літнього старця був страх перед судом за те, що він допустився неморальних чинів з 12-літньою дівчинкою, ученицею кремінецького ліцею, за що прокуратура потягнула його до карної відповідальности і йому грозила вязниця до 10 років.

Віцестароста дістав поличника. Тогож 10. листопада в Кремянці сталася інша подія, котра викликала різні коментарі. А саме в присутности численної публіки, яка виходила з костела, на вулиці повітовий ветеринарний лікар п. Брави спеганяв чинно місцевого віцестароту Осостовича, давши йому прилюдно поличника. Причина — службові непорозуміння.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

ЗАМІСТЬ зол. 57·55
ТІЛЬКИ зол. 35·—
ЄДИНА НАГОДА
ДОПОВНИТИ СВОЮ БІБЛІОТЕКУ ДОБІРНИМИ КНИЖКАМИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО",

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковейний: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, том I—II. — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Софроніа: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літературної критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Островський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матіїв Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	0.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. карикатури	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ — оповідання	2.—
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 35. — АДРЕСА: „ДІЛО" РИНОК 10/II

Неві книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

SPRAWOZDANIE z pierwszego roku działalności (1. X. 1936 — 1. X. 1937) Instytutu Gospodarczego Ziem Wschodnich. Warszawa, 1937.

LWÓW LITERACKI Lwów, 15. października 1937 R. I. Nr. 8.

PION, tygodnik literacko-społeczny. Warszawa, 28. października i 4. listopada 1937. R. V. Nr. 43 i 44.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 14. XI. год. 12. попол. „В Святоіванську ніч" вистава для д'тей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 8. веч. „Севільський цирульник".

Понеділок 15. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Вівторок 16. XI. год. 8. веч. „Евген Онєгін" опера.

Середа 17. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Різнородностей:

Неділя 14. XI. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Де чорт не може"

Понеділок 15. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Вівторок 16. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Середа 17. XI. Генеральна проба.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДИ:
14. XI. Орлеяа.
15. XI. Муж двох жінок.
16. XI. Шерїка.
17. XI. Ніч під Івана Купала.
18. XI. Дозбуш.
З Бродів їде театр на Львів-Левандівку.

Український Народній Театр ім. М. Садовського

ЯРОСЛАВ:
14. XI. Ніч під [illegible]
СИНЯВА:
15. XI. Хмара.
16. XI. Жайворонок.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гетьман.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

14. XI. Ярослав (год. 8. попол.).
15. XI. Тарнів.
16. XI. Краків.
17. XI. Краків (сала Старого Театру).
18. XI. Катовиці
19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (сала графа Реденя).

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави" „Яносік, ватажок опришків".

АТЛЯНТИК: „Гальна" з участю Вандрієвської-Турейної та Л. Кепури.

ВАНДА: „Білий янгол", „Сьогодні вечором у мене".

ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".

ЕВРОПА: „Із ото й вона одна" (І. Дурбін).

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Детектив із Гонолюлю", „Забута симфонія".

МЕТРО: „Шарка легкої бригади".

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського

Шкірян: каганці

(ремені для псів в найліпшім гатунку, вожна величина по зол. 1.40, линви по 80 сот., гарапи по 1.50 — продає **Роб тня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Соллмандра". 519

ПАКС: „Пісня кохання" з Іваном Кавурою.
ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІАЛЬТО: „Зустрінемось у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЬНЕ: „Один поверх вище" і ревія
ТОН: „Трафальгар".
УТІХА: „Циганське дівча" з Фліпом і Флопом і рев'я „Нійсько йде".
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Соліван.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
„Румунська Рів'єра"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 14. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички, 20.00, 21.00 „Масковий баль" оп. Верді; БУДАПЕШТ 12.30 Гланов. творн. орх., 17.00 Форт., 18.00 Нар. пісні в супр. орх.; БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Шмста лисичка" оп. Р. Щедрова; ВІДЕНЬ 15.40 Камер. музика, 16.45 Мале попурі, 18.00 Форт. дует; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 17.00 Танки і марші Швабії, 19.10 Гарм. мельодії; КОШИЦІ 18.15 Музика з пл., 18.20 Петро Мигови: „Видимі духи"; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Альчесіно в Н'ялета" оп. Берберія; МІНХЕН 21.00 „Орфей і Евридика" оп. Глюка; ПРАГА 17.50 Орх. концерт, спів, 20.05, 21.00 Розр. програма; РАДІО ПАРІ 20.45 Вок. дуети, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Фортуніо" оп. Мессажера; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт.

Понеділок, 15. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 20.00, 21.00 Вес. програма, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 18.30 Вок. концерт, 20.15 Хор, 21.25, 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 19.25, 20.00 Розр. концерт, 21.00 „Ля Корона" оп. Глюка, 22.30 Легка віденська музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. муз., 20.00, 21.00 „Іфігенія в Авліді" оп. Глюка, КОШИЦІ 18.10 Форт., 18.45 Вістки із Підкарпатської Руси, МІЛЯНО 19.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Останній вальс" оп. О. Штравса, ПРАГА 18.20 Пісні Вольфа, 20.50, 21.10, 21.30 „Крайцерова Соната" на скр. і форт. Бетовена, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 Скрипка, 21.30, 22.00 Фрагм. опери Глюка, РИМ 17.15 Пісні, 21.00 Моцартівський концерт.

зол. 7·— Щасливі обручки
в 14 кар. золота
тільки у **В. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

Вівторок, 16. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 19.10 День німецької камер. музики, БІЛГОРОД 18.10 Спів, реціталь, 18.30, 18.45 Нар. пісні, музика, 20.00 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 18.45 Орх. концерт, 22.30 Скрипка, ВІДЕНЬ 10.50 Солісти, 13.10 Розр. концерт, 17.00 Для дітей, 17.35 Скрипка, 19.40, 20.00 Нар. пісні й танки (трансм. з Лінцу), ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Оп. музика, 21.15 Камер. концерт, КОШИЦ 14.00, 18.45 Вістки із Закарпаття, 18.00 В. Мацкаринець: Родичі не бийте дітей, 18.20 Оповідання: Сказки, ЛЮКСЕМБУРҐ 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Травіята" оп. Верді; МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 15.30, 16.30 Орх. концерт, 17.30 Смичк. квартет, 19.15 Концерт військ. орх., РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15, 22.00 23.00 Театр Улли, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Тристан і Ізольда" оп. Р. Вагнера.

БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО!
„Charmes" — жіночі РЕФОРМИ **3·55**
„Milanes" — тривалі „ **1·85**
„ДІМ ВОЛІЧКИ
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 14. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ран. дешінк; 8.15 Хлібороб. Газетна. Про продукцію шовкового еирінця, Увертюра з оп. Р. Вагнера „Корабель мареко" пл.; **Гігієна молока, гутірка в українській мові инг. д-р В. Лукашевський**; коло год. 10.30 після богослужения З італійської музики, пл.; 11.30 Репортаж із життя; 11.57 Сигнал часу; 12.03 Муз. поранок симф. орх.; 13.00 Зі світа театру; 13.10 Рахунок совісти: Ріг Доброї Надії, вид. Жигм. Новаковський; 13.30 Орх. музика, спів (**В. Тисяк**); 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., „Нещастя" авд., Музика з пл.; 15.45 Для дітей: Пожежа в пралісі, Музика з пл.; 16.45 Аптиця та життя; 17.00 Концерт для дітей і молоді: хор, музика; 17.55 Хвилина бюра студій; 18.05 Розр. концерт, спів, музика; 18.40 Театр Уяви: Зілля та каміння; 19.35 Чительняні вечорниці; 20.00 Дуети та пісні, Ольга Лада сопран, **Евгенія Заричька** мецосопран. форт.; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Гаюся з Погулянки" з муз.; 22.00 Оповідання про Моцарта: „Перші віденські літа"; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 15. листопада 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шк'ял: На Сагарі, 11.40 Скляреке ремесло, 12.03 Полудн. авд., 13.45 Музика з пл., 14.30 Орх. концерт, 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова, 15.20 Бікучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Розр. орх., 16.50, 19.50 Акт. гутірка, 17.00 Творець наркоан. — Джеймс Сімпсон, 17.15 Камер. концерт, 17.50, 18.00 Спорт, 18.10 Про земляю риб, 18.20 Музика Пізночі, пл., 18.35 Літер. нарис, 18.50 Техн. скринька, 19.30 Психічні різниці між жінкою і мужчиною, 20.00 Розр. концерт, орх., вок. квартет під дир. В. Балтаровича, 21.40 Літер. новинки, 22.00 Симф. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз. з плит; у перерві Спортові вістки.

Вівторок, 16. листопада 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шк'ял: У мальованій скрині, 11.40 Пісні, пл., 12.03 Орх. концерт, 13.45 Музика з пл., 14.10 Пучіні „Богема" IV. дія з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Польська листопад. поезія, Музика з пл., 15.25 Бікучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „При ватрі" „Казка про дівчинку та панича заклятого у ведмедя" авд. для дітей з муз., 16.05 Фін..господ. актуалії, 16.15 Віольончеля, форт., 16.50, 19.50, 20.58 Акт. гутірка, 17.00 Мотоциклем над Атлянтик, 17.15 Історія танку, 17.50 Зубр. 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Три знаки запиту, **18.20 Форт. реціталь Галі Лагодинської (у програмі: Барвінський, Людкевич, Ревуцький, Косенко)**, 18.40 Будуччина водних шляхів у Східн. Галичині, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Укладаємо сучасну антольогію", літер. вечір, **19.30 Пісні Полісся у супр. форт.**, 20.00 Танк. музика, 20.45 Веч. денник, 21.00 Сильвестри композиторів: Евген Панкевич, спів, форт., 22.00 Легка муз., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Радіокутик.

ЧУЖОМОВНІ АВДИЦІЇ

Свого часу Англія виступила з пропозицією, щоб радіофонії послуговувалися лише своєю рідною мовою. А проте шорази то частіше трапляється, що европейські радіофонії корнстають з чужих мов. Останніми часами Франція приступила до розбудови чужомовних авдицій. І так, Ніцея надає трачі у тиждень комунікати з італійської мови, Ліль — в англійській та Страсбурґ вже від довшого часу надає авдиції в німецькій мові.

СУВОРІ ЗАРЯДЖЕННЯ В КАНАДІ.

Канадійська влада видала суворі наказн щодо радіових програм. Від тепер не вільно говорити в радіо про регуляцію уроджень, венеричні хвороби, воровбу; не вільно також подавати подробиць кримінальних процесів та порушувати політичні теми. Крім того, реклями не займатимуть більш як 10% часу призначеного авдиціям. Реклями харчевих продуктів, гігієнічних та фармацевтичних виробів підлягатимуть апробаті міністерства публичного здоровля. Реклями в формі коротких комунікатів обмежено до 2 хвилин на годину.

50%
ощадности струму

при повній видатності і свіжим заслугу, завдяки застосуванню ревеляційного укладу „Економізатор Струму", Телефункен-Феномен Ма. зуживає 25 ватів струму, себто стільки, що мала жарівка. Ощадність на струмі виходить около зол. 3.60 місячно, що становить 18% місячної рати за цей приймач. „Економізатор Струму" є застосований лише в супері Телефункен-Феномен Ма., роблячи з нього найощаднішу супергетеродину на ринку; а завдяки високим технічним приметам, величавому тонові, низькій ціні, вигідним сплатам, найзіднішою супергетеродиною для всіх! Ціна зол. 289 за гот. На рати: завдаток зол 20.— і 36 міс. рат по зол. 20.—.

SUPER FENOMEN
Radio TELEFUNKEN
ГАРМОНІЯ ТОНІВ — СИМВОЛ ЯКОСТИ

БІРЖА.

Львів 13 листопада 1937.
Грош.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·95, 89·55, Доляри американські 5.28·00, 5.25·50, Доляри канад. 5.28·00—5.25·50, Фльорени голл. 293·62—291·90, Франки фр. 18·20—17·70, Франки швайцарські 102.75—101.95, Фунти англ. 26·47—26·31, Гульдени данц. 110·20—09·80, Корони ч. 17·30—16·50, Корони дан. 118·19—117·35 Кор. норв. 133·03—132·05. Корони шв. 136·48—135·50, Ліри, італ. 21·20—20·50, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 119·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·30—26·00, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Яйця.

4 і пів проц. внутр. 67·50, 66·12, 3 інв. 1 ем 72·00, серія 53·00, 3 поз. інв. 2 ем. 71·00, серія неност., конверс. 61·50, 4 прод. 39·75, 39·50, з конвол. 59·34

Тенденція спокійна.

Папери.

Банк Польський 107·75 Цукор 39·75 Вугель 23·50, 23·00, Ліпаюп 91·50, Моджеїв 9·75, Острович 25·00, Старахович 30·50, Габероуш 41·00.

Збіжжя.

Жито шт. I.	23·75—24.00
Жито шт. II.	23·25—23·50
Мука жит. разова	27·25—27·75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 13. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	3·00 зол.
1 кг. масла екси. вид. в опак.	3·00 зол.
молоко	17—18 сот.
яйця (копа)	4·70—4·75 зол.

Тенденція звишкова на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

З приводу 40-літнього ювілею професійної і громадянської праці ВПана Директора Михайла Лазорка складаємо в „Центробанку" у Львові 50.— зол. на допомогу Академічній Молоді і 50.— зол. на допомогу Української Захоронці. — **Фабрика свічок „КЕРОС"**. 2082

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

НЕЗНАЙОМОГО прошу подати ближчу адресу. 2088

КУПНО - ПРОДАЖ

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів. Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 6-8

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1889 10-?

„УНІВЕРСУМ" комісова крамниця Пасаж Мікольша, приймає в комісе і продає мужеську, жіночу гардеробу, взуття, тканини і т. п. 459 4—4

ДВОПОВЕРХОВА каменяця, нова наріжна, город, вільне від податків, ул. Грохівська. Дохід 8.100, ціна 80.000, позичене М. К. О. 45.000, вклад 35.000, продає Торговельна Агенція Мушака, Янівська 72, тел. 244-17. 2089 1—4

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі і шевські, Ґданський, Коллонтая 2. 2018 6—13

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант з правом субституції, вище на машині, меткий просвітянський організатор, шукає практики за скромною винагородою або на утримання. Зголошення під „Просвітяни" до „Діла". 2060 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ христіян до продажі приладів по селах шукає „Жниво", Львів, Кушевича. 2042 2—5

ПОВАЖНЕ українське промислове підприємство потребує здібного торговельного референта з відповідними студіями, або практикою. Вимагана кавція або заклад 2—3.000 золотих. Першенство б. УСС. або член УГА. Письмені зголошення до „Діла" під „ІТЕТЕ". 3—3

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає информації, заступаючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісону продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, лляними, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 23—30

ЛІЖКА металеві Ярошевича оказійно та тирольські шатківанці, шмергельові бльочки Артіфекс, Ренчнер, Легіонів 37. 1980 3—5

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 3-10?

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 8 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направе всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 4—10

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлачі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина нирібня „Ібіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. II пов. Тел. 240-51. 1896 8-23

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія". Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 6—10

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня скла А. Тортея тепер Бема 12 в. тел. 224-51. 1959 9-30

НА ШЛЮБИ, забавки, виконичає убрання вінкові, смокінгові, фракові. Ціни дешеві. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 4—10

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 12-15

ГАДЕЙ ГОРОВІЦ, Львів, Жовківська 71. Телефон ч. 270-11, **Філія вул. На Байки 15.** Фарби, лянери, покости, хемікалія, технічні і господарські артикули, анілін, олії, смари до машин, приладдя малярське, столярське і ін. 2052 4—5

ШЛЯФРОКИ жіночі теплі 7.50, чисто вовняні 11.90, комплет теплого білля (сорочка, майточки) 2.60, „Астра.", Львів, Сикстуська 2. 2040 2—?

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фланелеві 3.50, а також усяке тепле білля по водвигідних цінах „СВІТ ДИТИНИ" Львів, Сикстуська 2. 2039 2—?

НОВОВІДКРИТА УКРАЇНСЬКА РОБІТНЯ КОРСЕТІВ, КОРСЕЛЄТІВ, поперацийні опаски, підвязки, стяжники, опаски для вагітних, також відновлює, чистить і переробляє. Для вигоди Вп. Пань в салатах. Маруся Ткачишин, Львів, Вірменська 25. II. пов. 2038 1—1

ВИРІБНЯ галянтерій висилає купцям безплатно цінники. Адресувати: **Żytnicki, Łódź, Nowomiejska 27.**

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11 9—10

Маврикій Кесслер

лікар Держ. Загал. Шпиталя ординує від 3—6

ЛЬВІВ, РИНОК 3 — ТЕЛ. 274-02.

ЛІКАР спеціяліст недуг уха, носа і горла

Ілярій Федейко

ординує від год. 3 до 5

у Львові, вул. Зємлянковського ч. 2. І. п. (бічна площі св. Юра).

Косметичний інститут і Лябораторія

д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговіння, пігменту волосся, бризки, дзьоби по вісці і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилляків і відморожень власною методою. Тривале усування овалосіння під катафорезою. Сталі румянці підшкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми.

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, єдиний радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

колькн з причини простуди, пострілові, ішіясові і ін. Дістанете в аптиках.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів. Коперника 1. 3—12

Подяка

для П. Т. фірми **М. Фрайліха,** Львів, ул. Городецька ч. 35.

Повідомляю Вас, що від хвилини коли задожили Ви мені Ваш патентований бандаж, не маю більше жадних болів ані недомагань і почуваю себе зовсім здоровим. Тому дякую Вам сердечно і залишаюся з надежною пошаною.

о. Гарасовський, парох в Саборові.

„MANUFACTURA" поручає **на зиму 1937-8**

під упр. О. Стефановича найновіші матеріяли на

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. мужеські та жіночі одяги.

МЕТАЛІ ШИБИ ДЗЕРКАЛА ЧИСТИТЬ ІДЕАЛЬНО **«СІДОЛЬ»** **Sidol** Не купуй Підробок тільки правдивий **«СІДОЛЬ»**

ПЕРШОРЯДНЕ

МАНІКІР 25 СОТ., ПЕДІКІР 80 сот.

поручає нововідкритий салон

„C S I B I"

ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 31, ПАРТЕР.

ОРТОПЕДИЧНЕ ВЗУТТЯ

на болючі ноги

Лев Новосад, Львів, вул. Словацького ч. 6.

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий Сезон — **Найбільший** вибір мужеських і жіночих новин. **Найліпші** товари. **Найнижчі** ціни — у відомім гуртовім складі **сукна і вовняних товарів ф-ми**

ЯН ВАЛЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 6—10

ВЕЛИКИЙ ВИБІР светерів і теплого білля поручає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

Найвищий час

купити матеріяли на теплі убрання і білля; маємо великий вибір взорів і десенів.

МАНУФАКТУРА

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ЦУКОРНЯ

„Русалка"

Микола Підсадочний

ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА 1

поручає свої знамениті вироби.

ПЕРЕПРОДУЄ МАГАЗИНУЄ ПЕРЕВОЗИТЬ артикули українського виробництва СОЛІДНО СКОРО Й ДЕШЕВО

торговельно - транспортове бюро

Івана Парубчака

ЛЬВІВ, ВУЛ. ДОМІНІКАНСЬКА 7

2024 тел. 242-19. 1—5

Меблеві покриття хідники, дивани, перати, лінолеум, капи і намітки, з найбільшим виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 8-22

Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

С. ФЕРЕНЦЕВИЧА

ЛЬВІВ, УЛ. ВІРМЕНСЬКА 22. І. п.

виконує мужеські цивільні і священичі одяги по найдешевших цінах. 1—10

РІК ОСНУВАННЯ 1912.

Й. Б. ШПРІЦЕР

Робітня щіток, пендалів і рижових мітел

ЛЬВІВ, УЛ. ШПИТАЛЬНА 1

(В Домі Товаровім) Тел. 267-59 м. 216-86. 1-3

Слухово упослідженні!

VIBRAPHON! Небувалий переворот у тій ділянці, поручуваний лікарями спеціялістами, неелектричний, без батерій, без дротів, без додаткових частин, майже невидний в ношенні, причиняється до значної поправи слуху. Домагайтеся безплатної присилки брошури разом з умовинами 30-денної проби.

ІНСТИТУТ ДЛЯ СЛУХОВО УПОСЛІДЖЕНИХ, Варшава, вул. Зельна 48. Тел. 275-03. Год. 11—15. 1—2

Не довіряй комунебудь!

Всім Читачам „Діла"

Редакція „Świt" (Wiedza Tajemna висилає 5 цінних, цікавих і гарно виданих книжок — зовсім безплатно.

1) Szyller-Szkolnik „Hypnotyzm, Sugestja, Telepatja" (Наша сила в нас) Хочеш здобути велику таємну силу? Хочеш, щоб інші піддавалися Твоїй незломній волі? Бажаєш здобути любов уконаної особи? В цім підручнику найдете низку практичних і цінних вказівок. У полотняній оправі, толоченій золотими буквами.

2) „Cenna księga dla wszystkich". Скарбниця практичних відомостей. Дорога до незалежного істнування. Містить 700 цінних рецепт разом з докладними поясненнями, якими може послуговуватись кожний при малім вкладі грошей і часу. При поважнім трактуванні справи і дещім засобі енергії можна при помочі цієї книжки створити собі незалежне істнування.

3) Szyller - Szkolnik „Mnemonika Як виробити собі знамениту память. Як усувати розсіяння. Як відзискати і зберегти втрачену память.

4) і 5) Szyller-Szkolnik „Nauka o małżeństwie" а) Вибір вибір будучого мужа. б) Вибір вибір будучої жінки. Що кожна панна і кожний молодець знати повинні. Цінні вказівки про любов і подружжя.

Пять вище наведених книжок дістанете зовсім даром. Якщо ці книжки принесуть Вам велику користь, навчать Вас жити, перемагати й осягнути успіхи — прилете в будуччині скромну винагороду — згідну з власним пізнанням. Ми ніколи не будемо домагатися якої заплати. Залучіть отсе оголошення і 3 золоті почтовими марками (поручним листом) на почтові видатки, спакування та інсерційне й дістанете книжки без ніякої заплати.

Адреса: Redakcja „Świt", Warszawa, ul. Żulińskiego 9.

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, навпаки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох. перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію 1428 найкращої достави. 27—40

НОВИНА! АПАРАТИ безлямпові з силою голосу однолямпівки, найчутливіші детекторові голосники та радієвий наряд найдешевше у фірмі

ЕЛЕКТРОМАТ Словацького 8, Казимира Великого 47.

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піяніно

І. Беттінг і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 17-30

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ НОШТОРИСИ БУДОВИ.

СЛЮСАРСЬКО - МЕХАНІЧНИЙ ВАРСТАТ

виконує направу моторів і швайсування вспільного роду частин

ВОЛОД. СЕНЕДЯК

Львів, ул. На Байках 11. 4-4

Кальки, Тасьми, **Атраменти, Туші і Клеї** продукує хемічна фабрика

„С О Н Ц Е"

сп. з обм. відп.

Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-58

Домагатися всюди.

Фіранки дивани, меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролети, тапети і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 20—40

Всім П. Т. Гостям, що приїзджають до ПЕРЕМИШЛЯ — поручаємо ПЕРШОРЯДНИЙ РЕСТОРАН

М. Кузишина

ПЛ. НА БРАМІ Ч. 9. Тел. 15-76

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Вівторок 16. листопада 1937. Ч. 252

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Закордонна політика Польщі.

(Передова стаття).

Домагаються повної польонізації шкіл.

П. П. С. домагається нових виборів.

Як іде будова рідношкільної домівки в Чорткові.

Маятник пересунувся на ліво.

Народи, люди, архітектура

(РЕПОРТАЖ ІЗ ВИЛЬНА.)

Арештують жидівських діячів.

Татареску творить новий румунський уряд.

Зміни у державній адміністрації у Львові

Гімназійний секретар -- злодієм.

Спортова сторінка.

Тайна маляйської землі.

Ч. 252 (14.795). Львів, вівторок 16. листопада 1937. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 6.00 зол.
Чвартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Найстарший Дім конфекції мужеської Й. Фершляйссер находиться тепер в льокалі при пл. Марійськім ч. 8 (будинок Шпрехер) 5—6

Японські війська вже 70 кільометрів за Шангаєм.

Представник японської армії заявив, що японці заняли місцевість Квінган, 70 км. на захід від Шангаю. Китайці без ніякого спротиву відступили в західному напрямі

ДАЛЬШИЙ КИТАЙСЬКИЙ ВІДВОРОТ ПІД ШАНГАЄМ.

Японці заняли Ліюго (30 км. на північний захід від Шангаю), китайці скоро евакуюють місцевости Тайтсен і Кіятін.

Інші японські частини причалили в Паймо (60 км. на північ від Шангаю) і заняли місто Шітанчен (на північ від Ташану); з огляду на те китайці постійно відступають у південно-східному напрямі. Японські військові кола сподіються до двох днів заняти китайські оборонні лінії.

Закордонні обсерватори стверджують, що китайці лишають артилерію та муніцію.

У ШАНГАЙСЬКІЙ ПРИСТАНІ ВЖЕ БЕЗПЕЧНО.

Командант британських військ Далекого Сходу адмірал Літел заявив, що шанґайська пристань дає тепер повну гарантію безпеки; є ще невеликий риск китайських налетів.

Не зважаючи на те, британська адміралиція наказала британським кораблям, які пливуть до Шангаю, заздалегідь повідомити про свій приїзд тамошній британський консулят.

ЯПОНЦІ ЗАХОПИЛИ 6 КИТАЙСЬКИХ КАНОНІРОК.

Японські воєнні кораблі здобули на ріці Ванту 6 китайських канонірок. Та ріка тепер є доступна для кораблів по Шангай, бо японці очистили її з китайських мін.

ЯПОНЦІ ОКРУЖИЛИ КИТАЙЦІВ НА ПІВНОЧІ.

Японські змоторизовані частини окружили на півночі китайські сили, 29. китайська армія потерпіла поважну невдачу під Каошеном (35 км. від Січіятун на південь від Пекіну).

Японія не прилучиться до заяви конференції 9-ох?

Кола конференції 9-ох загально переконані, що італійський делєгат не визнає тексту заяви, яку ухвалила брюсельська конференція. При тій нагоді він зложить коротку засадничу декларацію.

Зате делегати скандинавських держав і Голяндії мабуть дістали інструкцію прилучитися до заяви брюсельської конференції.

Конференція ухвалила заяву в суботу в год. 19.30; поодинокі учасники домагаються поправок. Заява висловлює жаль, що Італія не взяла участи в конференції, підкреслює ріжниці між становищем Японії та інших держав і полемізує з японською тезою, що теперішній далекосхідний конфлікт торкається лише обох воюючих сторін. На ділі йде тут про нарушення вашингтонського пакту і пакту Бріяна-Кельога. Заява кінчиться алюзією щодо евентуального спільного становища учасників конференції.

Лівиця перешкодила Франції у взаєминах з національною Еспанією.

Справа наладнання дипльоматичних взаємин між Парижем і Саляманкою дальше не вияснена. Під британським впливом хотів французький уряд дати своїм консулям на терені національної Еспанії дипльоматичні компетенції, але під натиском лівиці мабуть стримався, так, що покищо ця справа спинилася на мертвій точці.

Татареску творить новий румунський уряд.

Румунський король поручив утворити новий уряд голові „національно-селянської партії" Мігаляке, але він цієї місії зрікся, бо президія партії не погодилася на співпрацю з головою „румунського фронту" Вайдою Воєводом.

Тоді король віддав справу сформування нового кабінету Татарескові. Припускають, що йому ця місія пощастить: він мабуть дістане підтримку лібералів-сецесіоністів, які може навіть вернуться до партії.

Бразилія не приступить до протикомуністичного пакту.

Президент Бразилії Варгас заявив журналістам, що нова конституція не є фашистівська ні інтегралістична. Бразилія залишиться федеративною республікою. Бразилія не приступить протикомуністичним пактом й головна увага звернена на панамериканські справи.

Бразилійський уряд не чекає на те, щоб інші держави його визнали.

Небавом відбудеться у Бразилії плебісцит.

—o—

Закордонна політика Польщі.

Львів, 15. листопада 1937.

5-ті роковини перебування Йосифа Бека на становищі польського міністра закордонних справ, похвально згадані у „Газеті Польській" та відсвятковані персоналом міністерства при Вержбовій вулиці, актуалізували у польській прилюдній опінії проблему польської закордонної політики. Сталося це тим більше, що на книгарських полицях появилися майже одночасно три нові польські публікації, які безпосередньо трактують про шляхи польської закордонної політики: „Грунвальд чи Пілавце?" Бончковського, „Між Німеччиною та Росією" Адольфа Бохенського і „Люди, Ідеї та Діла" („Людзе, Ідее і Чини") Володислава Студницького. Перша з цих публікацій займається взагалі польською державницькою проблематикою, доказуючи, що польське географічне (чи: геополітичне) положення і національний склад населення диктують Польщі т. зв. прометейську ідеольогію — співчуття для визвольницьких рухів пояремлених Росією народів та активну співпрацю над поділом нинішньої Росії, при чому вдаряє у дзвін тривоги з приводу загострених внутрішніх польсько-українських взаємин. У цій засадничій концепції книжка Бончковського згідна однаково з книжкою Бохенського, що й голосною книжкою ген. Т. Кутшеби „Виправа кійовска в року 1920", яка появилась кілька місяців тому. Зате Адольф Бохенський аналізує по пунктах ріжні можливости міжнародньої констеляції з погляду польських державних інтересів і переводить послідовно оборону тої політики, яку веде саме нинішній міністр Бек. Можна твердити, що в ніодному сучасному публіцисті п. Бек і його політика не мають такого палкого виличника і трибуна, як в Адольфі Бохенськім, тим більш вартісного, що це людина, яка знаменито орієнтується у міжнароднім проблемах і має величезне знання історичних наук. Знову В. Студніцький — це людина, яка каже про себе „з піднесеним чолом": „я є польський германофіл!" Студніцький не має зрозуміння для прометейської ідеї, він думав радше про господарський блюк середущої Европи з Польщею і Німеччиною. Може вже більше має зрозуміння для цієї ідеї виленський Ст. Мацкевич, дарма, що не виступає як її пропагатор. А проте всі названі діячі й публіцисти (яких є і більше: Тесляр, Враґа й ін.) — стоять рішуче на становищі нинішньої польської закордонно-політичної лінії. Тієї самої, що її так завзято поборюють та опрокидують пп. Ст. Стронський, Б. Косковський і інші публіцисти старо- і молодоендецького табору, того, що завжди стояв на русофільській платформі.

Таким робом польська дилема: Німеччина чи Росія? — мутатіс мутандіс істнує дальше, не тільки у площині публіцистичної теорії, але й закордонно-політичної практики. Включення Польщі до т. зв. версальської системи при помочі польсько-французького військово-політичного договору мало не тільки протинімецький характер, але було просто підпорядкуванням собі польських інтересів. „Падеревський і низка політичних груп піддавалися вимогам польського посла, як за часів Понятовського

ЕЛЄГАНТ
СИНКА „ЗОРЯ“
не нищить
білля
ЕЛЄГАНТ

наші предки піддавалися владі російських амбасадорів“ — пише Студніцький. Перший вилім у тій системі зробив польський договір з Румунією з 5. квітня 1921, що не петрифікував трактату в Тріянон (про поділ Угорщини), лише звертався проти імперіялістичних російських (совітських) затій. Зате польсько-совітський пакт неагресії з 26. липня 1932 року міг робити враження звороту Польщі до концепцій — спіратися на Росію (Совіти), як на протинімецький чинник. Був це час, коли польська закордонна політика йшла „подвійними рейками“: кожний протисовітський акт чергувався з пронімецьким і викликував дискусію на тему: за яким криється тимчасовий тактичний маневр та за яким послідовне здійснювання політичної напрямної? Відповідь на це питання дав польсько-німецький договір з 26. січня 1934: це безумовно одна з найповажніших післявоєнних світових подій, яка належить до категорії тих явищ, що впливають на нову констеляцію міжнародніх сил.

Зворот у польсько-німецьких взаєминах є надзвичайно характеристичний для пливкого характеру закордонної політики всіх держав, залежної від безлічі моментів, у першій мірі — від зміни людей на кермуючих становищах. Яскраво протипольську політику провадила Неймарська демократична Німеччина, яка спіралася на рапальським союзі з Совітами та одночасно мирними переговорами з західними державами обчімхувала драконські постанови версальського трактату. Цікаво, що саме демократична Німеччина Штреземана-Брінінга була одночасно Німеччиною Тревірануса супроти Польщі. І хоч, бувало, залежно від моменту, — сам Штреземан розмовляв у Женеві з п. Залеським, то проте у памяті поляків він залишився як той німецький муж, що під польською адресою вдарив пястуком в женевський стіл.

Пропольський і протисовітський зворот прийшов у Німеччині з приходом до влади Гітлера. Одночасно в Польщі завершився процес визволення себе зпід французького диктату. Напруження, яке з цього приводу наросло між Польщею та Францією, уляглось підчас відвідин марш. Сьміглого-Ридза у Парижі. Одначе напрямні польської закордонної політики не змінились. І ті напрямні надалі є предметом заїлої кампанії цілої тої польської преси, яка стоїть під впливом польської ендецької політичної думки, дарма, що до цього й не признається.

З приводу 5-тиліття міністрування п. Бека Б. К(осковський) у „Куріері Варшавскім“ писав виразно: „Пятилітній біляне виказує, що були в ньому поважні помилки, нереальні рахунки, нефортунні виконні засоби.“ Цей свій висновок спірав чоловий ендецький публіцист на твердженні, що — мовляв — Польща находиться не у кращій, а гіршій міжнародній ситуації, що має погані відносини з усіми сусідами, і то не тільки з Совітами і Чехами, але й Румунією, яку дразниться кокетуванням Мадярщини, та з Німеччиною, бо ситуація на терені Данціга загострилась та й внутрішня німецька національна політика супроти поляків не виказує найменшої доброї волі німців. Заява Гітлера з 5. ц. м., получена з видачею однозгідного комунікату польської і німецької державної агенції та з прийняттям німецьких сенаторів у президента Мосціцького і польських репрезентантів у німецького канцлера, — та остання подія заскочила ендецьку пресу! Але не вплинула на засадничий її підхід до польської закордонної політики.

Смішно булоб, очевидно, щоб ми, українці, ставали оборонцями політики п. Бека, того самого, що односторонньо відмовився виконувати постанови міжнародньої охорони меншин. Ми реєструємо лише факти. І серед тих фактів не можемо промовчати, що в отому останньому пятилітньому періоді вперше трапились такі дві події у польському закордонно-політичному житті, з якими українці мусять солідаризуватись: 1) злагода з Німеччиною, як тією державою, що стала осередком протикомуністичної і протисовітської міжнародньої кампанії і 2) відкинення т. зв. східного пакту концепції пок. Барту, який мав петрифікувати територіяльний стан на Сході Европи і відкривав совітським військам шлях крізь Польщу (читай: наші етнографічні землі), що йшлиб „на допомогу“ польським військам проти Німеччини. Фактом є теж, що політика мін. Бека змобілізувала проти себе всіх тих поляків і закордонні чинники, які хворіють на т. зв. російський комплекс, той самий комплекс, який є рівнозначний із ворожістю супроти всього українського.

Бо не політична орієнтація на Росію і проти Німеччини каже т. зв. ікацовій пресі роздувати кожний польсько-німецький інцидент і торпедувати польсько-німецький пакт з 1934 року, тільки підсвідома симпатія до російщини, яка не перестала по нинішній день імпонувати польським примітивам. Цікава річ: той сам краківський „ІКЦ“ реферував кілька днів тому широко революційні спомини виленського професора Маріяна Здзеховського (якого назвисько було на першому місці називане при президентських виборах у 1926. році), як то російська культура проникала в душу поляків і її формувала. Той сам „ІКЦ“ бореться з явищами, що вродкуються „під шапкою Мономаха“. Але одночасно не находимо на сторінках „ІКЦ“ пояснення, яким це робом діється, що польська преса переповнена алярмовими вістками про переслідування поляків у Німеччині та не подає ніяких вісток про долю поляків у Совітах?! Тимчасом у Німеччині поляків, на підставі перепису з 1925. року, є 207.326 плюс т. зв. „двомовних“ 477.925, а в Совітах від жовтневої революції вигинуло півтора мільйона поляків, та й тепер ще (на підставі статистики з 1926. р. перебуває там 782.334 поляків (гл. Леон Василевскі: „Склад народовосцьови паньств европейскіх“, 1933), чи радше — 10 літ тому стільки їх там перебувало, бо від того часу мабуть добра половина вигинула — під „стенкою“ на Соловках! Але про це у гурра-патріотичній польській пресі ні-чичирк. Існує тільки один ворог — німець.

І ми не маємо підстав бути великими приятелями німців, хоч у нас насилу вмовляють „германофільство“ ті поляки, що не знають української історії ані українських політичних течій. Зокрема дуже добре здаємо собі справу, що ані цісарська ані демократична Німеччина не мала скристалізованого політичного пляну Східної Европи з позитивним підходом до української державности (не вважаючи на берестейський мир!), і що можуть істнувати сумніви, чи такий план має ІІІ Німеччина. А проте для підходу до ІІІ. Німеччини є рішальним її протисовітський характер. Марево німця, як ворога всього світу, перестало теж лякати велику частину глобу. Давно вже скінчилася політична ізоляція Німеччини, а всі знаки на землі і небі вказують, що міжнародня конюнктура з часів тріюмфального вступу Совітів до Ліги Націй відвертається на 180°. Після німецько-італійсько-японського протикомуністичного пакту маємо поголоски про недалеке приступлення до того пакту уряду національної Еспанії, Мадярщини, Португалії і — Польщі. Покищо тільки поголоски, але страшенне характеристичні для тих шляхів, по яких іде нинішня Европа. Не знаємо, поскільки ті поголоски мають щось спільного з недалекою візитою французького міністра закордонних справ Дельбоса у Варшаві. Але й нинішня Франція, хоч формально під управою людового фронту, проте вона далеко більш віддалена від Совітів, ніж була 4 роки тому, коли французький уряд тієї фірми людового фронту не мав.

Не знаємо теж, поскільки ці останні міжнародні події вплинули на факт такої численної авдієнції представників ППС у през. Мосціцького. Залишаємо на боці значіння тієї події з погляду внутрішніх відносин у державі, бо це тема окрема. Однак читаємо, що делегати ППС у першу чергу представляли міжнародню ситуацію Польщі з „загально-пануючого соціялістичного погляду“ Цей соціялістичний погляд нам відомий: основною тезою II. Інтернаціоналу є не тільки франко-совітська теза про „неподільність мира“, що його можна забезпечити тільки „колективними пактами“, але й оборона Совітів, як „твердині соціялізму“. Засадничий пацифізм з засадничою обороною Совітів, як чинника... мира! Серед стільки сучасних парадоксів цей соціял-демократичний парадокс нічого вже не дивує.

Офіціяльна польська закордонна політика заявляє, що вона втримує Польщу у ряді „невтральних держав“. Можна вірити, що Польщі найбільше залежить на збереженні того свого невтрального характеру, бо здобути ще більше, ніж здобули у версайському та риському мирі — годі. Але про мир і війну не завжди рішає тільки власна воля. Рішальний голос мають тут інколи: географія і сусіди. Чи треба додавати, що географія і сусіди є тими чинниками, які і нам кажуть найближче цікавитись польською закордонною політикою?!

ік.

НАРОДИ, ЛЮДИ, АРХІТЕКТУРА.

РЕПОРТАЖ (II).

> Можете ділити Европу, як хочете, а проте ніколи не осягнете того, щоб держава обіймала лише один нарід. Єдина можлива розвязка це держава вложена. Великим привілеєм більшости є: створити для меншости відповідні умовини розвою і зробити їх гордими з їхньої приналежности до згаданої держави. (Мак Дональд — Женева, осінь 1929. р.).

Вильно, початок листопада.

Вильно — місто тиші, молитви і настрою, не любить спішитися і має свій окремий підхід до життя. Вусатий візник у баранячій шапці везе мене крізь Остру Браму „фіякром“ на самоходових гумах і каже, що в місті нічого особливого немає.

— Да жидів здзябка патурбовалі ген на Завальнай... — кінчить і ховає зароблено пів золотого у широку кишеню під полу.

— Оставайце здрави, пан!

Ідете знову на двірець?

— Ня-ях, уж на хербатку пайті да тшеба —

—А ви мене добре розумієте по українськи?

— Та єщоб, у нас туткі теж сама Україна свабодна, кажди ся парозумева, жиди-тарговнікі, бяларуси і літовци, такое уж место, такій город. Бивайте здрави!

Поїхав.

Я не перший раз у Вильні, але для когось, хто сюди приїзджає як незнайомий перший гість — слова виленського фіякерника можуть бути вступом-інформацією про ріжношерсте і багатолице життя тутешніх сторін, мерехтливу мозаїку своєрідних білорусько-жидівсько-польсько-литовських взаємин... Але час спати!

ДІЯЛЬОГ У ГОТЕЛІ І ТЕОРІЯ.

За кімнату в готелі (поліхромовану як церква) плачу 5 зол. і маю все крім мила й рушника. Цього рахунок не обіймає. Зате гість може безплатно, якщо хоче, вислухати довшого монольогу готелярки, що, як видно, любить погуторити з людьми зі світа.

— У вашому Вильні — кажу — багато церков маєте.

— Так, дужо естай косцьолуф, тилько церквей за дужо!

— Чому?

— Бо то вшистко Муравйов для перекіньчиків будовал, а оні ся юж назад лоперевярталі на нашу вяру.

Довідавшись так про віроісповідання говірливої готелярки, мушу вислухати її барвисто співучого монольогу про Вильно і про „добрих, чесних тутешніх людей, про добрі місцеві звичаї та й врешті про страшну моральну гниль, яку сюди завозять ріжні приїзжі панове“.

Найцікавіше для мене „історичне“ виховання покоївки, її оцінка Муравйєвої політики, критика минулого режіму. Це трохи дивно, хіба це так може тому, що люди у Вильні, місті 34 костелів мимохіть думають категоріями, вмовленими їм з амвони? Чому я цим цікавлюся? Просто тому, що всюди в б. Конгресівці люди всіх суспільних середовищ здебільша симпатично згадують минулі „рускі“ роки і люблять все пригадувати „старі неповоротні часи“ рубля і Миколая. І тут нагло інакше?!

Та, де там! Ось чую, як моя готелярка, скінчивши монольог для мене зі слізкою невиплаканого сентименту оповідає комусь — що мав нещастя як і я, дістатися у потік її чудернацько перемішаної мови — як то колись було у Вильні гарно, „які то інстітуткі шикарние на площадях хадзілі, ох тепер вже того нема“. У простому народі найкраще афірмуються „сігна темпоріс“; дух часу і... добробуту.

Але — час спати. Тиша ідеальна — можна спати каменем, та щож, коли ще сон не хоче

НОВИНА
Безконкуренційні
ОЛІЙКИ
ДО ПЕЧИВА
кооп. „ПЛАСТ"

братися повік. Вертаюся до своєї книжки, вертаюся до теорії, з якою хочу обективно, ясно, просто і отверто **сконфронтувати тутешню дійсність**. Читаю історію, а ніде власне, як у Вільні не переконаєтесь, що погляд буцімто: „історія вчителька життя" — не завжди витримує критику. Бо перелистуйте, прошу, враз зі мною оці задруковані картки.

ПОПЛУТАНІ СПРАВИ.

Територія, що її у розговірній мові називають Литвою, або Литвою і Білорусю це — в дійсности конгльомерат кількох етнографічних територій. Правда, найбільші частини того краю заселюють литовці і білоруси, але ніде правди діти, маємо у ньому цілком поважні витинки та острови сусідніх земель — українських, польських і врешті литовських. Не менше поплутана історія тої країни, що у графіконі сучасної версайської політичної дійсности належить до Литви, Польщі і Московії. Найдавніше мешкали тут два народи — литовці та латиші, що розпадалися на цілий ряд племен. Литовські племена прусів, жмудини та ятвяги були виставлені на своїй відкритій території на безнастанні напади ворожих войовничих елєментів і під їх агресією заломались тай упали. У XIII. ст впала вже не залежна Латвія, під мечем хрестоносного німецького закону вигинуло племя прусів, під напором заходу і динамічного українського сходу загибли надбужанські ятвяги. Властині литвини оперлися перед чоботами історії і шукаючи рятунку від наскоків наших князів — створили під Мендогом власну державу, що виросла **як природний плід воєнного динамізму української нації і швидко мусіла прийняти культуру тої нації, давши цікавий приклад литовсько-української держави**. А потім — уже відомо. Ягайло — речник унії з Польщею і Витовт — один з найбільше романтичних володарів півночі і сходу, найхитріший дипльомат на суходолі Литво-України у 15-ому столітті. Історія покотилася цілком новим шляхом. Була тут Візантія, татари, потім прийшов сюди Рим, Поссевін, Скарга, наростала десь від сходу сила запханої в кут Москви. І справді важко відшукати ще один такий клапоть землі, де проблєма і політичні впливи так перемінялись би, як тут. Литва, та панська — спольонізувалася, витворила найбільший фанатизм протимосковського бунту. Наполеон, Міцкевич, Муравйов, повстанці, шибеници, німці, Желіговський і Пілсудський! Всі творили дух часу і обличчя Литви-Білоруси. Аж врешті десь недавно виросла цілком нова ще сила — з темряви віків, з руїн полоцьких замків, із кісток і легенд старих, забутих, спорохнявілих племен дреговичів, кривичів, радимичів і інших **виріс білоруський хлоп** і сказав своє слово, що шість віків тулив його у нетрях серця: **„Жыву і хочу жити"**. І тут вже починається момент, якому на ім'я: сьогоднішна, сучасна жива дійсність. Так, історія на тих землях не є вчителькою життя, бо вона забагата в нові форми, за динамічна, хоча закутана у дрімоту еволюційного розвою, щоб учити все повторенним прикладом. Тут кожний вік живе своїм новим обличчям, а само життя виковує історію.

А ЧОРНЕ ГЕТТО?

Що за дивний край, сонний, а такий динамічний! Що за історія?! Стільки в ній бочок з порохом і стільки ідилічного спокою. І чи сьогодні справді ще не видно нових, молодих, ледви жевріючих, а неспокійних форм, що наростають і рішатимуть уже може завтра? Чиж їх нема? Геть сон, ходім у місто подивитись, пошукати. І сон і книжка пішли у кут поліхромованої кімнати, зате засунувши глибоко руки в кишеню, пішов у тишу ночі в глибінь крутих, завмерлих вуличок — цікавий того, що побачить чоловік.

Пішов і станув серед чорного, дивного, замкненого гетта. Стою й дивлюсь. Ось воно, посічене нерівними каналиками вуличок і закутків — виленське гетто, гетто — черговий і не згаданий ще нами елємент тої землі, якої син Міцкевич — співець литовської землі, віщун відродженої польської державности, не міг передати у всій повноті оспіваної мріями батьківщини без Янкелевих пейсів і цимбалів. Жиди мають тут у Вильні свою дивно велику історію, свій Єрусалим, своє круто-дороге гетто, де вже сьогодні почуєте напастливу монотонію крикливої „реклями" кольпортерів „Фалянги" і вибухи петард, підкинених під жидівські вікна. Оце вам ще одна проблєма, що морем жидівських крамничних і некрамничних вивісок і написів у жаргоні акцентує свою актуальність і буття.

Стою на котромусь там розі і дивлюсь. Дивлюсь у челюсть, скованої камяними дугами над хідником із камяних голов — вулички. Дивлюсь і розмовляю з жидом-варіятом, дурником, („айн їде, менте каптус") божевільним-ідіотом, що сиваву довгу бороду все заплітає у дівочу косу і співає тихцем сопраном: „Боже царя храні". Я його питаю про ім'я, а він кричить: „Купуй „Фалянгу", гой іде", все співає царський гимн, немов рефрен-ремінісценцію.

Оподалік мітлою із бадилля замітає вулицю дозорець-білорусин і покурюючи сміється:

— Дужа мне тут з вамі разговори разговориваць аб етом жидзе; а вот же дурной да хварий... можна сказаць, за царом-бацюшкой плачет, дарма .. не вериьотса...

Місто накрилось сном і ніччю. Довкруги лиш церкви та дзвініці, стружкі, темні, таємничі. Оту візантійську будував Ольгерд, барокевий портал отої — католицької — Сапіга, князь і канцлер Литви.

Кидаю недогарок папіроски до вуличного коша. Паде на брудний шмат газети разом із моїм поглядом, щоб в паперових фалдах вичитати товстий напис: „Сташіс жде на присуд".

Присадкуватий поліцай на розі вулиці нотує щось у записній книжці. Буде дощ

Роман Гучванович.

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Реглянн** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

По широкому світі.

Болгарська влада безпеки заперечує вістку, немовби управа союзу б. російських комбатантів мала перенестись до Софії та додає, що коли би ген Абрамович дав себе вибрати на місце ген. Мілєра, мусів би покинути Болгарію

У міжнародній концесії в Шангаю розвязали протияпонські організації та ввели цензуру часописів, щоб унеможливити протияпонську пропаганду.

Американські республики Злучені Держави, Мексик і Куба піднялись посередництва між республиками Гаїті й Сан Домінго, між якими дійшло до граничного конфлікту.

У Палестині дійшло до сутичок; в суботу згинуло в Єрусалині 4-ох арабів і 1 жид. Бомба забила в автобусі 2 особи.

Китайський уряд вислав до всіх своїх амбасад і посольств надзвичайного амбасадора Ченкунпо, що має їх поінформувати про положення в Китаю.

Совітський уряд заборонить своїм дипльоматам забирати рідню за кордон

—o—

БРУНО МУСОЛІНІ ВЕРНУВСЯ ЗДОРОВИЙ ДО ІТАЛІЇ.

Син Мусолінія Бруно прилетів літаком з Мальорки; він зовсім здоровий. Як відомо, недавно появилася була у пресі поголоска, що Бруна Мусолінія убили чи ранили на літаку, то знову, що він мусів причалити на території червоних і попав у полон.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

З листів до авторів.

СЛОВО ПОЯСНЕННЯ ЧИТАЧЕВІ.

Більш як двацять років відписую на листи ріжним авторам, які звертаються до мене із своїми рукописами або ріжними запитами, звязаними з письменською професією. Не на всі можна відповідати досить широко і зовсім щиро. Оцінити рукопис неприхильно — лекше, ніж розяснити мотиви оцінки. У літературі не те, що в медицині: лікар не має обовязку при діягнозі розяснювати своїх мотивів, — мотиви-ж критики важніші, ніж поради.

У листах нема змоги писати розвідок, щоб розяснити авторові деякі недостачі його твору або непридатність рукопису до друку. Кілько разів ті самі запити повторюються в ріжних листах авторів і кілько разів почуваєш, що тільки особиста вимінна думок могла б довести до якогось порозуміння!

Кінчається тим, що збуваєш автора кількома дипльоматичними фразами, і в нас обидвох залишається — почування порожнечі.

З ріжних листів я вибрав деякі найзагальніші питання, щоб поділитися ними з людьми, що цікавляться тими самими справами. Навіть читачі, що самі не пробують „писати" часто роздумують нишком або в товаристві про деякі прикмети та недостачі літературних творів. Знати, чому нам щось не подобається, заступає нам часто приємність якої ми даремне сподівались.

Не беріть занадто дослівно відповідей, якими хочете пояснити собі якесь питання або дати раду іншому. В літературі таксамо важко давати розвязки, як і в життевих справах, коли думаємо над ними. Чим складніша літертурна справа, тим вона ближча життя, яке її зродило. Найважніші проблєми розвязують письменники своїми творами. Теорії, що попереджують ці твори або приходять після них, нагадують загальні вказівки гігієни: як треба жити, щоб бути здоровим або варт не більше, ніж спізнені докори лікаря, коли приходимо до нього зі занедбаною недугою.

А проте як довго живемо й думаємо — мусимо відріжняти „треба" від „не треба", „можна" від „не можна", хочби кожний із нас був тільки сам собі лікарем і не вірив у медицину. Як довго можемо поправити свою недугу й не хочемо розпрощатись із життям — ми лікуємось.

Може хтось найде в цих листах рецепти, діки та сліди знахарства. Частина з них — спадщина книжкової мудрости чужих знавців, друга — окрушки власного досвіду. Наші автори мають повне право сумніватися в доцільність одного та другого. Умови розвитку нашої літератури такі своєрідні, що в них вирінають питання зовсім інакше, ніж в інших народів. Відомо, що книжки й таланти родяться на ріжному грунті, залежно від цілої низки своєрідних причин, складніших, ніж ті, що рішають про розвиток рослин. Та не менше певне й те, що spiritus flat, ubi vult — що письменники можуть користуватися здобутками чужого грунту та пілсання свобідніше, ніж якась інша царина національного життя. З такою самою легкістю, з якою талант уміє черпати соки з землі, де виріс, та атмосфери, що його оточує — він уміє теж бути незалежним від рідного грунту, бо користати з промінів всесвітньої культури.

Один із найкращих засобів розвивати свій талант у звязку із своїм професійним хистом — думати над власними недостачами й чужими успіхами.

ЛІТЕРАТУРНІ ВІТАМІНИ.

Поважаний Пане Товаришу!

Дякую Вам щиро за довіря, з яким звертаєтеся до мене в такій важливій справі, і прохаю у Вас вибачення, коли моя поміч буде Вам видаватися зовсім незадовільною.

Уявіть собі, що Ви приходите до лікаря із запитом: як Вам жити, щоб бути здоровим і щоб користати з життя яко мога найбільше? Він мусів би знати не тільки всі спроможности Вашого організму, але й Ваші бажання, бо кожний з нас уявляє собі життеві насолоди інакше, відповідно до смаку та апетиту.

„Як стати письменником і найкраще використати свій талант?" — на це відповісти важче, ніж на питання, як спасти свою душу. Письменником ставте сами, завдяки охоті писати і друкувати свої твори. Без огляду на величину свого таланту Ви можете старатися його розвивати — книжками, відповідним середовищем і систематичною працею.

Треба приняти за аксіому, що письменник повинен би знати літературу. — В яких розмірах та яку? — це він мусить вирішити собі сам, відповідно до потреб свого фаху. Коли Ви не „самородок", що завдячує все тільки собі — гарівняйте ріжні повісти з тою, яку Ви самі пишете, і спробуйте відповісти собі на питання: чи можете Ви його навчитися від великих повістярів, і чи не хотіли б якого з них узяти собі на зразок.

Бувають автори, що не хотять читати великих письменників, щоб не заразитися їх впливом або не втратити охоти до праці. Зда-

тільки Супергетеродина має „MONOSTER" PHILIPS Super 7-38
ідеальний автомат до строєння

Власною працею і жертвенністю.

Як іде будова рідношкільної домівки в Чорткові.

Чортків належить до тих наших провінціональних міст, що про українське життя в них досить рідко читаємо у краєвій пресі. І думалиб постороні люди, що в Чорткові українське громадянське життя завмерло, а люди, що там живуть, зовсім не працюють на суспільно-організаційній ниві. Але хибні булиб такі думки. Бо Чортківщина живе дуже інтенсивним життям і праця її саме тепер дуже горячкова, може найбільш горячкова за ввесь воєнний час.

Ідеєю, коло якої оберталася вся діяльність громадянства Чортківщини за минулий півріч, була справа будови рідношкільної домівки в Чорткові. І ось саме тепер кінчиться перший період цієї горячкової праці: **рідношкільна домівка в Чорткові в отсій хвилині вже накрита дахом.** Монументальний будинок, один з найбільших у Чорткові, вже в половині викінчений. Будівлю на 400 м. кв. простору, що сягає на 4 кондигнації вгору та обіймає по одній великій салі на кожній кондигнації (разом 4 великі салі), по 4 звичайні шкільні салі на 40—50 учнів на кожній кондигнації (разом 16 шкільних саль) і при цьому кільканацять менших — саме цими днями накривають бляхою. Дотепер ця будівля коштувала 55.00 зол. І з притиском треба ствердити, що всі ті фонди зібрано в Чортківщині й сумежних повітах. З ближчого краю на отсю ціль не вплинули ніякі жертви, як теж від наших фінансових централь у Львові не тільки не було ніяких жертв, але навіть ніякої позички не затягнув комітет будови в краєвих фінансових установах.

Успіх цієї горячкової праці за пів року, треба признати величезним. Ініціятори цього діла мабуть з початку самі не вірили в такий великий успіх. А сусіди, оглядаючи, як велика будівля з дня на день росте, ніяк не могли вірити, що це все діється жертвами отсієї бідної хлоиської суспільности і кидали підозріння, що, мовляв, у цій будівлі заінтересований... митрополит Шептицький. Добре, що принайменше не говорили про німецькі марки чи большевицькі карбованці. Тепер, коли вже перший етап будови скінчений, не від річи буде познайомити ширше громадянство про цю справу.

Перші поважні почини в цій справі зачалися ще восени 1936 р. Дав їх місцевий чортківський Кружок „Р. Ш.", продаючи свою власну площу на те, щоб мати гроші на перші видатки, звязані з будовою домівки, що мала стануги на площі не Кружка, а Повітового Союзу Кружків. Та зима перешкодила веденню будови. А тимчасом на терені рідношкільної організації в Чорткові зайшли в зимі такі події, що ставили під знак запиту успішність цього проекту. На Загальних Зборах Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." в дні 29. січня ц. р. прийшло до значних ширшому громадянству подій. А саме частина нашого громадянства, головно духовенство і націоналістична молодь, кинула тоді гасло, що не буде співпрацювати з дотеперішнім головою Кружка з ідеольогічних причин, тому, бо він є членом радикальної партії. Не місце тут повторяти перипетій цієї ідеольогічної боротьби. Треба було довгих заходів, щоб переконати людей, що в рідношкільній справі, як справі загально-національній, нема місця на партійно-ідеольогічну боротьбу. Кінець-кінців на надзвичайних Загальних Зборах Повітового Союзу Кружків „Р. Ш." дня 19. квітня ц. р. вибрано нову Раду, до якої увійшли оба ідеольогічно протизні собі табори. Ця нова Рада перебрала на себе провід в акції будови рідношкільної домівки. **Згода настала під натиском села.** І треба признати, що від того часу не було більше тертя на рідношкільній ділянці. З притиском треба зазначити, що націоналістично настроєна молодь занехала порахунків ідеольогічних на рідношкільній ниві та працювала згідно зі старшим громадянством у тій справі. Лиш деякі одиниці зпоміж духовенства усунулися від праці в цій ділянці, але й вони не відважилися піти всупереч загальним настроям своїх парохіян. І хоч деякі з них усунулись від праці і навіть відмовились від жертв — не відважились агітувати проти.

Рада Повітового Союзу Кружків, яка в комплеті проголосила себе комітетом будови рідношкільної домівки, зорганізувала під своїм проводом так звану робітничу бригаду, зложену з яких 50 членів активнішої інтеліґенції. Села поділено на райони, до кожного села призначено одного, а то і двох членів робітничої бригади, яким припоручено пропаганду рідношкільної ідеї в селі та збирання фондів на будову домівки. І зачалася праця. Не було неділі, щоб на село не їхало кільканацять, а то й кількадесять делеґатів з повітового центра, за виїмком хіба жнив. З признанням треба піднести, що селянство поставилося дуже прихильно до будови рідношкільної домівки. Здається нам, що нема українця чи українки в Чортківщині, які належ**жалиб до зорганізованої української суспільности і не далиб більшої чи меншої лепти на цю ціль.** Деякі селяни поспішили з більшими жертвами, навіть по кільканацять або кількадесять золотих, а хто не мав готівки, той затягав вексдеву позичку в банку і давав таким чином готівку як жертву комітетові будови. Лиш дуже нечисленні були виїмки, головно між інтеліґенцією духовною та між світськими на державних становищах — останні мабуть страха ради або через звичайний свій еґоїзм. Були випадки, що інтеліґенти, які займали високі повітові становища за часів української влади в Чорткові та ще й нині є добре фінансово ситуовані, заявили виразно, що жертви не дадуть, бо їм не хочеться. Але то трудно. Та це не перешкаджає нам ствердити, що загал української суспільности Чортківщини зрозумів добре свої національні обовязки.

Перший етап будови скінчений, але ще далеко не скінчено цілої будови. **Перед Громадянством Чортківщини й околиці стоїть ще видаток приблизно в квоті 65.000 зол., бо стільки ще менш-більш має коштувати остаточне викінчення домівки.** Ще треба закрити 150 дір (дверей і вікон), кожне коштом коло 120 зол. Мусимо знайти серед громадянства Чортківщини й околиці 150 жертвенних людей, які ті діри закриють. Є ще до виправлення в середині 42 кімнати і треба, щоб знайшлося ще найменше стільки сіл, які взялиб на себе обовязок ті кімнати виправити. Але мусимо вірити, що при дальшій енергічній праці комітету будови та при дальшій жертвенности нашої суспільности буде це зроблене і то в часі найближчої зими і весни, так, щоб рідношкільна домівка до червня 1938 р. була зовсім викінчена.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО
під наг.
УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ
СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ
27 портретів.
КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.
ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.
Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

кається, що це вийнятки; талант є непереможною потребою вислову свого „я", і письменник після найдобірнішої лектури архитвору відчуває, що його власний сюжет і звязані з ним його особисті почування є чимось новим. Через те, що Шопен і Ліст були великі пяністи — сотні тисяч дівчат не перестали грати на фортепіяні, так як умівють. Залежно від роду таланту одні письменники пробують наслідувати своїх великих попередників і дають наскрізь оригінальні твори, інші не журяться зовсім уже написаними книжками, ще інші не читають зовсім літератури, тільки всякі фахові книжки або... живуть, може й не знаючи, що саме життя є їх учителем.

Від часу, як літературна праця стала професією — по більших містах можна вже найти цілі гуртки письменників. Довкола письменників нераз збираються люди краще ознайомлені з літературою, ніж самі письменники — від них може письменник користати часто більше, ніж із книжок; — самі ж знаєте, як жива вимова думок побуджує уяву. Не тільки розмови з інтеліґентними одиницями про секрети й несподіванки творчости, а взагалі інтеліґентне товариство необхідне для людини, що працює умсво; живі люди з їх звичками, клопотами, навіть буденними сплітками, можуть стати неоціненим матеріялом для письменника, що має хист обсервувати і змальовувати людське життя в його ріжних проявах.

Залишилась би третя рада: пишіть постійно, не відвикайте від свого „фаху". З цим фахом — писати дійсна „заковика". Не можна-ж сідати щодня за стіл, коли нема теми та настрою. Деякі письменники мусять чекати на відповідну хвилину, щоб викресати із себе „іскру"; вони не беруть нераз у руки пера цілими місяцями, наче ті пянюги, яких „відкинуло від алькоголю" після надмірного вжитку. Поруч них Ви найдете таких як Золя, Фльобер, Гонкури, цілий ряд модерних французьких та анґлійських повістярів, що сідають до праці систематично, наче у бюрі, щоб відробити задуману частину твору, і працюють так цілими роками до самої смерти.

Тут нема ні правил, ні рецепт. Чим більше пишете, тим скоріше може Вам загрожувати механізація, що веде до графоманії, — чим менше пишете, тим скоріше можете відвикнути від пера, і щораз більші можете мати труднощі, коли засядете до нового твору. З усім цим повна перерва у праці, відпочинок, що дав би Вам нагоду думати про зовсім далекі речі, навіть повна бездумчивість — мають інколи животворний вплив. Письменник, як той мільонер, що шукає щораз нових засобів збуту для призбираного капіталу, може теж уміти знаходити прегарні ідеї на дозвіллі, серед примусових лінощів.

Прочитайте кілька, чи кільканацять томів таких модних тепер життеписів великих мистців: — побачите, як ріжно вони творили, бо ріжно жили. Про деяких кажемо, що вони змарнували свій талант або не вміли використати його тому, що не були працьовиті, або не мали досить сильної волі або не дістали відповідних матеріяльних умов для праці; про інших, що саме їх успіх і вибаги — здеморалізували їх... Наслідуйте, кого можете, але тільки тими засобами, які самі вже маєте, або вміете самі собі витворити.

Письменницька професія має не менше фахових таємниць, як кожна інша — вони складаються з теорії і практики. Теорію найдете в тисячі написаних книжок, коли зуміете їх вибирати за добрими фаховими дорадниками; майже в кожній найдете щось, що збагатить Ваше знання; пишучи навчитеся, як змагатися з матеріялом слова — від граматичних сумнівів до фільософічних нюянсів, термінів, які довкола кожного написаного слова витворять мряковину ідей.

Найважча проблема для письменника: — коли почати друкувати і коли перестати? Ви можете дати один тільки твір у першій своїй молодости як Чаттертон або Рембо і стати безсмертним, а можете зробити це теж на старість як Гете, що приготовлявся до свого „Фавста" ціле життя.

Автім хоч твори ґеніїв є для нас найвищими зразками мистецтва — Ви не наслідуйте їх життя, ні методи праці. Того, що ґеніяльне, наслідувати не можна, тим більше, що часто ми самі не розуміємо, як могли родитися незвичайні твори із зовсім звичайного способу життя неодного ґенія. Наслідуйте себе самого в тих хвилинах, коли відчуваєте, що дорівнюєте зовсім звичайним совісним письменникам, які ставили собі ясно якесь виразне завдання й виконували його з насолодою, бо відчували, що — духово розвиваються.

Хто зна, чи не найкращою запорукою такого розвитку є духовий стан, у якому навіть серед найгірших обставин і серед найбільше одноманітної буденщини може знаходити спонуки до праці. Тоді можна бодай в уяві переживати те, чого ми не находимо в дійсности. Неодин письменник саме так живе — не живучи поправді.

Сторінка без політики.

Тайна маляйської землі.

ЧАРОДІЙСЬКІ ШТУЧКИ ІЗ 20 СТОЛІТТЯ. — КРИМІНАЛЬНА ЗАГАДКА, ЯКОЇ НЕ МОЖУТЬ РОЗВЯЗАТИ.

Все те сталося несподівано, скорше, ніж хтонебудь міг спамятатися. В зеленій гущавині зявилася спершу смагляна рука, відтак голова, очі, що дико й несамовито дивилися, викривлені якимсь дивним жахом, відтак той чоловік раптом пронизливо скрикнув і в цім самім менті, заки хтонебудь міг спамятатися та зробити хочби один рух, залунав вистріл, рука, яка тримала гострий ніж упала і чоловік щез. Відтак залунав другий вистріл, другий крик — згодом залунали кроки багатьох осіб, якісь крики, метушня і раптом у дверях від городу зявився молодий англійський старшина із револьвером у руці, з якого ще димилось.

— Що сталося? — скрикнув счудований господар, поблідши увесь від несамовитого страху. Його ще не бачили таким перестрашеним, а чейже його гості були вже з ним разом на ловах на тигри і на біржі гуми в Сінгапурі, де одної чорної середи ціни на гуму впали на 1 шіллінґ. Іноді витворюються такі ситуації, в яких навіть старий і досвідчений маляйський плянтатор гуми, який живе вже там 26 літ затрачує свій спокій. Добродій Р. знав той великий таємничий край. Він прийшов на маляйську землю в часі перших гумових плянтацій і важко доводилося йому працювати під жагучими променями підрівникового сонця, заки став одним із найбільших власників плянтацій між Сінгапуром і Куала Люмпуром.

ПОСЛАНЕЦЬ АМОКА.

— Вибач, друже! — сказав вояк, поздоровивши його і сховав револьвер до кишені. — Бетар хотів саме тебе вбити. Він дивним дивом уйшов із військового шпиталю, по дорозі напав на трьох мужчин і їх заколов. Двох згинуло на місці, третього саме привезли до нас. І тоді теж я довідався, що він побіг у напрямі твого дому. Я догадувався, що він не думає нічого доброго і тому теж побіг за ним, як бачу прибіг у саму пору.

Господар стиснув йому руку і представив його гостям. Поручник Морріс говорив про те все з тим самим англійським спокоєм, з яким говорять про гру в гольфа.

Гості вийшли перед дім і саме в тім менті привезли на возі ноші. Перед входом стояли два вояки, гурток туземців з очевидним переляком і зворушенням показував на кріваві сліди. Мовчанка трагічної події налягла важким тягарем на присутніх. Дві жінки тихо плакали.

Вояки зголосили: — Третій маляєць саме помер — сказав один із них. — Його не можна було врятувати. Таким чином трое людей стало жертвою Бетара.

— Отже Амок — сказав господар шепотом.

— Невже справді таке щось істнує? — дивувалися гості.

Господар засміявся глумливо.

— В Европі називаємо це Амоком — сказав він і поглянув на поручника таємничо. — Ми тут називаємо це трохи інакше: „Маляйська таємниця".

ЗАТРОЄНИЙ СЛУГА.

— Маляйська таємниця?

Це виглядає доволі неімовірно, зокрема для вуха европейця, який недавно прибув тут до цього дивного краю. Якщо хочете, то послухайте історію Бетара, того бідного навіженого, який у своїм божевіллі убив трьох людей, може й нас хотів заколоти. Тепер він сам лежить мертвий. Він був пильний і хитрий. Йому вистало тільки раз щось сказати і він це негайно зробив. Служив він у мене пять літ і я зробив його наставником над іншими бронзовими слугами.

Одного дня він несподівано щез. Правда, це зовсім буденне явище в маляйських робітників; коли вони заробляють кілька долярів, їм відбагається працювати, вони залишаються в дома й більше до роботи не приходять.

— Одначе по Бетарові я того не сподівався — оповідав далі господар. Кілька днів тому прийшов до мене один із моїх слуг та заявив мені, що Бетар завороженний і що його знайшли непритомного на вулиці й перевезли до військової лічниці. Я відвідав його негайно в лічниці, та він не пізнав мене. Щойно кілька тижнів пізніше оповів він мені все. Якийсь час ходив він з одного дівчиною, якій обіцяв женитися. Одначе згодом змінив свою думку, коли познайомився з іншою маляйською красунею, яка одночасно служила в моїм домі. Двох братів колишньої любки прийшли до нього й запитали, чи він оженився з їх сестрою. Коли ж Бетар відповів, що він навіть і не думає про те, тоді оба брати подивились на нього пронизливо і вийшли.

Якийсь час після того почалося. Бетар почав відчувати дошкульні болі в голові і суставах та дістав дрожі. Він хотів лікуватися на свій лад і тому замкнувся в хаті й не приходив до служби та було вже запізно: його тіло було наскрізь затроєне.

Поліція арештувала обох братів, яких Бетар підозрівав і тоді справа до деякої міри вияснилася. Оба брати замовили в старої жінки, яку називали „Матча" і яка імовірно вміла чарувати, „напиток пімсти". Імовірно здалося їм вилити той напиток Бетарові до юшки, бо отрута починає виявляти свій вплив щойно по трьох днях.

Лікарі вживали ріжних заходів, щоб привернути молодому маляйцеві здоровля та всі їх зусилля були даремні. А сьогодні він утік з лічниці і вбивав, зовсім не знаючи про те, що робить...

ДИВНІ ВИПАДКИ.

— І ви вірите в байку про стару чарівницю ворожбитку? — озвався один із гостей недовірливо.

— Ми, що тут живемо довгі роки, знаємо, що є речі, які фільософам не снилися і про які европейці нічого не чули і все, що їм хтонебудь оповідає, приймають із глумливою насмішкою. Чарівниця в 1937 р. — це неімовірне, скаже дехто. Проте воно правда. Ми спершу теж не вірили. Та прийшли події, пригоди, такі, як ця і тоді наша недовірчивість щезала, всі критичні завваги замовкали. Не знаємо, якої отрути вживали старі мал. чарівниці. Імовірно ростинних, бо ті в короткім часі просякають у тіло. Лікарі переводили ріжні спроби з рослинами, що їх знайшли в ріжних таких старих жінок-чарівниць. Всі ці спроби не давали ніяких успіхів. Мабуть головна тайна сили тієї несамовитої отрути була у відповідній мішанині. Правдива маляйська таємниця...

Маляйська таємниця! Завжди треба про неї памятати, коли хтось мешкає на Маляйських островах. Дуже часто можна почути жахливі історії заздрости і зависти, бо майже завжди причиною нещастя є заздрість.

Покинений любчик, або родина покиненої дівчини хочуть пімститися і йдуть до „матчі". Матча має для всіх відповідні напитки: на любов, на заздрість, на смерть і на повільне затроєння.

Господар оповів гостям про цілу родину, яку вбили при допомозі таємничої отрути і яку европейські лікарі намагалися надаремне рятувати. Причиною того вбивства була „пімста крови", яка тяжила над тою родиною довгі літа.

Влада не може виступати проти тих несамовитих, середньовічних убивств і тільки, коли жертвою паде европеєць, тоді шукають винновників і карають їх.

Про один такий випадок оповідав теж говірливий господар гостям:

„Один плянтатор з Пенангу обіцяв маляйській дівчині забрати її зі собою до Европи, коли буде знову відїздити. Очевидно він не зробив того, як воно завжди буває, коли молоді англійці покохаються з палкими маляйками. Вона загрозила плянтаторові пімстою та він не звертав на її слова ніякої уваги, ще й висміяв закохану маляйку.

— На Індійськім Океані помреш! — сказала дівчина.

Плянтатор не думав більше про цю погрозу, в якій добачував він тільки заздрість і злість. Але на морі занедужав він раптом і його мусіли примістити в корабельній лічниці. Корабельний лікар та інші лікарі, які їхали пароплавом, намагалися надаремне поставити якусь діягнозу. Молодий, здоровий, високий і сильний мужчина конав два дні і на третій день сконав. Імовірно маляйка передала йому отруту якимсь слугою, чи якимсь іншим чином... Важко відповісти на це питання...

Маляйська містерія!

—o—

ГОЛУБИНИЙ РЕКОРД.

Недавно у Франції перевели справді цікавий експеримент, щоб провірити на яку віддаль орієнтується голуб.

Зі столиці французького Індокитаю Сайгону привезли почтового голуба аж до Франції до Аррасу і там його випустили. І справді сталося чудо. Голуб випущений 15. серпня у Франції, вернувся до Сайгону 9. вересня. Отже віддаль 11.600 км. перелетів він за 25 днів. Можна догадуватися, що голуб летів у простій лінії.

Ще давніше один голуб поставив рекорд, перелетівши з Каракас, столиці Венецуелі, до Брукліну! Правда, ця віддаль мала тільки 3.500 км. Проте були люди, які добачували в тому, леті якусь „махльойку", кажучи, що голуб відбув більшу частину дороги на кораблі, який теж плив у тому самому напрямі.

Недовірків важко було переконати, тим більше, що їх у цілому світі чимало.

—o—

ТА-ТА І ТА-ТА-ТА.

У Білгороді є товарний дім із дитячими забавками під фірмою „Та-та", який мав незвичайно великий успіх серед малих клієнтів і їх родичів. Недавно повстала нова конкуренційна фірма, яка завидуючи успіхів старій фірмі впала на думку додати до двох „та" трете. Таким чином повстала нова фірма „Та-та-та". Ясно, що давня „Та-та" подала до суду нову „Та-та-та".

Суд присудив зліквідувати до двох тижнів нову „Та-та-та".

ВЕСЕЛЕ.

ЗЛОБНА.

Пані Н.: Мій муж все ще мене називає Афродитою! Правда, як це гарно сказано?

Пані М.: Очевидно, ...він все знаходить щось старинного в тобі.

ДОБРЕ ПЕРЕБУТИЙ ЧАС.

Батько: „Щож ти, мій сину робиш тут цілий місяць? Як ти поділив собі час?"

Син: „Ох, таточку, здебільша чекаю 29 днів на першого."

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Невдача на закінчення сезону.

ПЕРЕМИШЛЬ. **ПОЛЬОНІЯ — УКРАЇНА 2:1 (2:1).**

Невдачею почала Україна осінній сезон (бо ремісу 2:2 з Короною чейже не можна назвати успіхом) і невдачею його покінчила. Перший метч відбувся при гарній літній погоді, другий на розмоклім грищі, під час снігу. Здавалося би, що в двох таких випадках серед зовсім різних умовин повинна була наша дружина за кожним разом інакше заграти. Та хто був на метчу з Короною у Львові і не мав змоги оглядати метчу з Польон'єю в Перемишлі, не потребує жалувати. Бо на цім другім метчу показала Україна тяму самі гру, як і на першім. Знову вилізли наверх ті самі хиби й недостачі. Словом, за старі гріхи, що ми їх Україні по її кількох останніх перемогах иншком прощали, на метчу з Польон'єю мусіли Чорно-червоні прикро відпокутувати. Адже програвати в Перемишлі, де стільки української спортової публики, де стільки селянської молоді приходить на змагання із довколичних сіл, у яких спортове життя бється оживленим живчиком, де всі відділи ждуть перемоги української репрезентаційної одинадцятки над осьвоєною „польською Барселоною" — прикро пригнічує почування маси тамошніх українських спортовців.

Та якби це комусь України хотіли зрозуміти! Якби вони хотіли зрозум'ти, що від них українська спортова опінія вимагає чогось більше, як менше чи більше ефектовного копання мячі! Що вона вимагає від них волі перемогти і самої перемоги. Тоді вони грали би не лиш трохи інакше, зі серцем і запалом, але й інакше підготовлялися би до кожного такого відповідального перед прилюдною опінією виступу.

А так метчі зі сильними противниками типа Львовом стають не дуже приємною панщиною, яку конче треба відробити. І тому майже заправила всі так виїзди кінчаться невдачами, хоч інші, навіть слабші, дружини осягають на таких виїздах добрі виспіди.

Такі вражіння насуваються по програнім метчу України з Польонією. Інша річ, що ця невдача не є ще ніяким нещастям і б'ільшого виливу на уклад мистецької табелі підчас майбутнього весняного сезону не повинна мати. Та ціла заковика в тому, що перед змагунами нашої репрезентаційної одинадцятки довгий зимовий сон, пора, яку багато комунія уважає добре заслуженим відпочинком і часом повного безділля.

Знаємо, що тренер України докладає всіх зусиль, щоб зацікавити в комунію України трохи більше, як вони самі не роблять, знаємо, що Виділ не жалує ні клопоту ні труду, щоб гра України стояла на якнайкрашому рівні. А змагуни повинні тільки виконувати доручення Виділу і слухати вказівок тренера. Коли будуть це робити, тоді успіхи прийдуть самі.

Як ми вже на вступі згадали, підчас метчу Україна — Польонія різко виступили давні хиби. А саме: наша дружина грала без запалу, нервово, майже всі змагуни виявили слабу фізичну кондицію і зовсім слабий старт до мяча. Найслабше грала — до цього ми вже привикли — помічь, зокрема Цимбала. Романець і Сходень І. поділилися ролями: коли перший грав у першій половині, то другий статистував — і навпаки. Тому не диво, що хоч оборона грала зовсім добре, стримуючи напад Польонії ра-ураз у його розгонах, то переціно добрий напад переможської дружини таки зумів дві підворітні нагоди використати. Ясно, що в таких умовинах гру оборонців треба еклясифікувати як зовсім поправну.

На найкращу ноту з цілої дружини заслужив таки Босий, який на болоті робив, що міг, щоб не пустити мяча до своїх воріт.

Напад чорно-червоних — це друга Ахілеза пята. Хоч у полі переводить іноді оптично складні й ефектовні акції, під воротами виказує повну стрілову неполіпозицію. Нападники без старту, спізнюються на цілі секунди до мяча тоді, коли про успіх рішають десяті, а то й соті частини секунди. Крім того устава наших нападників під воротами сильно недомагає. Грачі дають себе крити, установляються задом до воріт, словом — у найкращих хвилинах мусять вони гнати час на оборот, устяву і т. і. При тім витрачують стільки сил, що коли вже й опинятся на чистім полі, віч-на-віч із воротарем, не стає їм вже ні сили, ні нерів, щоб спокійно трунути мяч до воріт. Найкраще випав ще Богурат. Незле грав теж Петрів.

Хід гри: Спершу обі дружини не розкачують повної гри і немов випробовують свої сили. Притім відразу впадає в очі, що грачі України не люблять холоду й болота. Зле почуваються на грищі. Зате Польонія швидше розкручується і частіше загрожує воротам України. Один із наступів України кінчиться на воротах Польонії Чтерваткові, якого після удару зі Сходенем II. виносять із грища. Згодом перевага Польонії збільшується і тоді оборона й Босий мають повно праці. Деякі небезпечні противступи України не дають нашій дружині успіху. Зате у 28. хв. Польонія здобуває перші ворота зі стрілу Ендруха. Дві хвилини пізніше той сам грач (ма без вини Романія) підвищує виспід до 2:0. Здавалося, що таким виспідом закінчиться перша половина. Та майже в останній хвилині першої половини Сходень І., сполблений незарадністю нашого нападу, стріляє здалека невинну бомбу до воріт. Ці ворота були мабуть найефектовнішим моментом цілого метчу.

Друга половина давала Україні чимало нагод вирівняти і навіть виграти цей метч, одначе стрілова індолентність та незарадність нападників, зокрема Сходеня II. і Матоцького, псували навіть найдогідніші ситуації.

Про суддю п. Сазарина не можна сказати, щоб він не вживав „політичних метод", гальмуючи кожну агресивнішу спробу нападу України урожними офсайдами.

Видців, не зважаючи на фатальну погоду, поверх 3.000.

ОКРУЖНА ЛІГА.

Львів. ЧОРНІ — ЛЕХІЯ 1:1 (1:0)

Чорні стратили до Лехії один цінний пункт, який може на весну заважити в добутті мистецтва. Цей метч відбувся в надзвичайно теренових умовинах, бо грище Лехії було по снігу й дощі правдивим багном. Ворота для Чорних здобув Адамович, для Лехії вирівнив з карного Козак. Судіював п. Мельник.

Дрогобич. ПОГОНЬ (Стрий) — ЮНАК 3:0 (1:0).

Останній метч за мистецтво Окружної Ліги відбувся підчас сильної снігової і закінчився заслуженою перемогою стрийської дружини, яка краще почувалася на розмоклому грищі. Юнак зграв свій найслабший метч у сезоні. Перші хвилини гри зовсім не заповідали програної Юнака, який переводив доволі небезпечні акції. Одначе згодом, коли Погонь освоїлася з терепом, осягнула вона повну перевагу. Перші ворота здобула Погонь зі стрілу Валіцького у 41. хв. Після перерви той сам грач підвищив виспід у 35. хв. до 2:0. В 40. хв. устійнив виспід метчу Парнляк. Суддіював п. Шиба. Видців 1000.

Ярослав. ОГНІСКО — ПОГОНЬ І. Б. 6:0 (3:0).

Погонь І. Б. виступила до цих змагань у сильно ослабленому складі, бо її найкращі грачі-юніори брали участь у метчу за мистецтво Польщі у Варшаві. Ворота для Огніска здобули: Брандес 3, Лінінський 2 і Міхалік. Суддіював п. Пшибильський.

Перемишль. РКС — ЧУВАЙ 1:0 (1:0).

РКС має щастя до Перемишля, бо виволить звідти уже в цьому сезоні вдруге 2 пункти. Ворота для РКС-у здобув уже в 13. хв. Городиський. РКС виграв заслужено, бо краще почувався на розмоклому грищі від господарів. Проте Чувай має чимало нагод вирівняти і навіть виграти, зокрема в другій половині, коли Чувай зі'льнився в перевагі РКС-у і просто облягав ворота робітничої дружини. Суддіював п. Бжуховський.

Рящів. РЕСОВІЯ — ГАСМОНЕЯ 1:0 (0:0).

Одинокі ворота для Ресовії здобув Врубель. Гра була незвичайно гостра і завзята. В першій половині судія п. Гловач викинув із грища правого оборонця Ресовії.

Львів. II. СОКІЛ — КОРОНА 4:0 (2:0).

Виспід звучить як велика сенсація. Сенсацію викликав усе тими не Сокіл, а радше Корона, що заграла останній свій метч в осінньому сезоні на р'вні Ц-класи. Аж дивно стає, як така дружина могла придбати в Окружній Лізі аж 8 пунктів. II. Сок'л грав доволі добре в нападі, позатим небагато був лішний від свого партнера. Ворота для Сокола здобули: Вельгош, Добровольський і Пальдї (2). Суддіював п. Равх.

ТАБЕЛЯ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

1)	Польонія	13	21	28:17
2)	Чорні	13	18	37:13
3)	**Україна**	**13**	**16**	**26:21**
4)	Ресовія	13	16	28:24
5)	Огніско	13	15	31:24
6)	Р. К. С.	13	15	15:12
7)	Гасмонея	13	14	18:13
8)	Лехія	13	13	37:30
9)	Погонь (Стр.)	13	13	22:19
10)	Чувай	13	10	19:25
11)	Погонь І. Б.	13	9	20:35
12)	Корона	13	8	22:43
13)	Юнак	13	7	22:35
14)	Другий Сокул	13	7	14:27

ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Краків: ВИСЛА — АКС. 5:2 (1:0).

Останній метч за мистецтво Державної Ліги був уже тільки звичайною формальністю, бож ніхто не не міг думати про те, щоб АКС м'г був виграти найменше 10:0 і змінити уклад табелі. Метч відбувся на таким засніженім грищі, що сніг треба було змітати. Та й не небагато помогло. Ворота для Вісли здобули: Артур 2, Лико, Огродзінський і Габовський, для АКС-у Восталь і Пйонтек з карного. Суддіював п. Курцвайль зі Львова.

ТАБЕЛЯ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

1.	Краковія	18	26:10	43:16
2)	А. К. С.	18	24:12	37:22
3.	Рух	18	23:13	46:29
4.	Варта	18	20:16	40:36
5.	Вісла	18	19:17	36:23
6.	Погонь	18	19:17	25:28
7.	Варшавянка	18	18:18	34:44
8.	Л. К. С.	18	16:20	36:39
9.	Гарбарня	18	15:21	28:31
10.	Домб	18	0:36	0:54

ПЕРШИЙ УДАТНИЙ ВИСТУП ДНІСТРА В А-КЛЯСІ.

Борислав, 14. XI. Дністер (Самбір) — Тур 4:2 (4:2).

Першим своїм виступом в А-класі дрогобицької підокруги доказав Дністер, що йому слушно належався аванс. Виграти на бориславськім грунті з Туром нелегка річ, тимбільше новикові, який до перших змагань виступає завжди з деякою тремою. Проте Дністер виграв зовсім заслужено, виказуючи в грі перевагу над своїм противником майже ввесь час. Метч відбувся при несприятливих умовинах, на грищі розмоклім від снігу. До цих несприятливих умовин долучилася ще й брутальна гра противника, якому рішуче не вдалося було програвати на власному грищі і при власній публиці, якої зібралося, не зважаючи на холод, дуже багато. Дністер грав зовсім добре, амбітно і з волею перемогти. Найкращими грачами української дружини були: правий помічник і лівий крайник. Та й інші грачі виконали виспід свої завдання, зокрема добре грав самбірський напад.

Ворота для Дністра здобув Ванівський 2, Глухий І. і Глухий II. по одних воротах. Суддіював п. Грабовський.

Цей перший повновартісний успіх нашої дружини повинен стати якнайбільшою заохотою до дальшої витревалої праці і до дальших якнайкращих успіхів.

До цих змагань виступив Дністер у такому складі: Білинський; Ланчинський, Савчук; Богоніс, Краус, Кобилянський; Колодій, Глухий II., Ванівський, Глухий І. і Маланій.

МИСТЕЦТВА ЮНІОНІВ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА. **ВИСЛА (Краків) — ПОГОНЬ (Львів) 1:0 (1:0).**

Вирішні ворота для Вісли здобув Обтуловіч. Вісла була ліпшою дружиною, швидша і б'ільш рівномірна від Погоні.

ВАРШАВА: **ШЛЕСЬК — КРАКІВ 5:1 (2:0).**

МЕТЧ ЗА ЧАШУ ПОЛЬЩІ.

В шлеській дружині дуже добре грав напад. Ворота для Шлеська здобув Вахочек 2, Цебуля 2 і Пеш. для Кракова Коханський.

ЗАКОРДОННІ ВИСЛІДИ.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Прага: **Славія — Вікторія Пльзно 7:0 (4:0).** Братислава: **Братислава — Пардубиці 3:0 (1:0).** Пльзно: **Спарта — Пльзно 4:1 (2:1).** Кладно: **Клайно — Вікторія Жіжков 4:0 (1:0).** Мор. Острава: **Жіденіце — Шлеська** Острава **4:1 (2:0). Наход: — Простейов 1:1 (1:0).**

Після цих змагань стан табелі такий:

1)	Спарта	10	17	29:11
2)	Славія	10	11	24:11
3)	Кладно	9	11	18:11
4)	Жіденіце	10	11	22:12
5)	Братислава	10	11	21:19
6)	Вікторія Жіжков	10	10	10:15
7)	Пардубиці	9	9	14:19
8)	Пльзно	10	9	28:29
9)	Простейов	10	8	18:28
10)	Вікторія Пльзно	10	7	17:24
11)	Наход	10	7	18:26
12)	Шл. Острава	10	7	18:27

АВСТРІЙСЬКА ЛІГА.

Спортклюб — Австрія 3:2 (1:1). Вакер — Вієнна 1:0 (1:0). Рапід — Сіммерінг 5:1 (3:0). Ф. А. Ц. — Адміра 1:1 (1:1). Він — Фльорідсдорфер (3:2 (3:-).

Після цих виспідів стан табелі такий:

1)	Рапід	9	15	28:11
2)	Вакер	9	11	24:14
3)	Австрія	9	11	10:15
4)	Вієнна	9	10	21:14
5)	Спортклюб	8	10	22:17
6)	Він	9	9	28:28
7)	Адміра	9	8	22:22
8)	Фльорідсдорфер	8	6	16:13
9)	Фаворіттер	9	5	14:38
10)	Сіммерінг	9	3	16:33

ЗА ЧАШУ ШВЕЦІЇ.

Будапешт: **МАДЯРЩИНА — ШВАЙЦАРІЯ 2:0 (1:0).** Ворота стрілили: д-р Шароші і Тольді.

СПОРТОВІ НОВИНИ

Коціян, молодий етудент, наш земляк, родом з Бріддини добув на метчу Ф. Ц. Він — Сіммерінг у Відні (5:2) усіх пять воріт для Ф. Ц. В'н.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

З польської преси.

Маятник пересунувся на ліво.

У звязку з авдієнцією польських соціялістів у президента виленське „Слово" з 14. ц. м. у статті п. н. „Маятник пересунувся на ліво" пише між іншим ось-що:

Візита П. П. С. на Замку, вперше від 1929. р., викликала очевидно сильне вражіння у політичних колах Варшави. Чи це оферта співпраці? Без сумніву так. Зрештою П. П. С. не складає її перший раз. Лише дотепер, за життя бл. п. Стпічинського, зверталася під іншою адресою, так само як і людовці. Вистане пригадати рішення радомського конгресу, на якому присвячено стільки місця армії і Новосільці. Від того часу повстав О. З. Н. з виразно протижидівським напрямком і зі щораз більше поглибленим націоналізмом створивши „Звйонзек Млодей Польскі". Відношення марш. Сьмігłого-Ридза не викликує вже сумніву, бо підтримав його цілим своїм авторитетом. Отже соціялісти рішили звернутися до тих дверей, до яких дотепер не стукали. Факт, що їх приняли, є для них сатисфакцією. Хочуть бачити в тому надію на майбутнє. **До своїх дотеперішніх домагань докидають перекреслення не лише „Звйонзку Млодей Польскі", але й О.** З. Н. Годі інакше зрозуміти натяк щодо задогадної участи армії в політиці.

Президент Мосціцький — читаємо далі — вислухав делеґацію і дав їй до зрозуміння, що еволюція внутрішніх відносин у Польщі дає підставу спокійно оцінювати майбутнє.

Політичні сфери застановляються над тим, який вплив можуть мати випадки останніх днів на розвиток внутрішнього положення. Вказують при тому на прояви і факти, що доказувало би, що маятник режіму перехилився на ліво. Початком для цього руху були перші концесії полк. Коца для демократично-лівої опозиції легіоністів-неовяків. Опісля прийшла стаття Медзінського з нападом на Дмовського, що була без сумніву реакцією на становище „Стронництва Народового" супроти 11. листопада. Пізніше відкликання Мусьола і вкінці авдієнція П. П. С. у пана президента. Кажуть, що обсада — за кілька днів — влади О. З. Н. не буде дразнити лівиці.

Без сумніву — кінчить „Слово" — такий хід подій зміцнить положення ґрупи лівих міністрів і вплине підбадьорююче на появу в соймі проекту нової виборчої ординації.

—o—

„Ігноранція чи провокація".

В офіціяльному берлінському щоденнику „Фелькішер Беобахтер" з 12. ц. м., на сторінці: „Німецька закордонна політика і світ", появилась широка стаття п. н. „Політична доля України". Стаття чисто інформаційна, добра і правильна, подає у найзагальнішому прорізі історичний огляд України, при чому трохи ширше зупиняється на періоді українських визвольних змагань, головно на гетьманщині. Стаття кінчиться дуже гарним покликом до світа звертати більше уваги на українську проблему, як важливу проблему Сходу Европи та слушно відмічує знаменний факт, що найголосніші західно европейські оборонці демократії промовчують жахливе положення українського народу в Совітах.

Ця стаття не сподобалась якомусь полякові у Берліні, який моментально вшкварив велику „репліку" до „ІКЦ", що в свою чергу відразу її на почесному місці помістив, виходячи зі своєї старої засади, що без огляду на публіцистичний рівень і зміст, треба містити все, що звертається проти українців. Стаття „ІКЦ" з 15. ц. м. зоветься „Німецькі поправки до історії України" і в субтитулі має: „Ігноранція чи провокація?" І саме цей субтитул знаменито підходить, як характеристика того берлінського допису „ІКЦ".

Найбільш обурює ікацового „історика" з Берліна, що в статті говориться про історію України тоді, „коли ще не було назви українців" (княжа доба) та що упадок Галицько-Волинської Держави представлений у німецькій статті, як перший поділ українських земель! Словом, „історик" з „ІКЦ" має ті самі термінольоґічні клопоти, що мав їх Іловайський чи інший російський чорносотенець, який ад узум російської політики накручував назву „Русь" під знаменник Росії. Про ревізію тієї старорежімної російської історичної теорії всією новочасною европейською історіографією та історіософією — дописувач „ІКЦ" не має зеленого поняття. Як він орієнтується в історії України та її визначних історичних постаттях і взагалі, які його погляди напр. на козаччину та історичну Гетьманщину — свідчить про це така квітка, як називання Богдана Хмельницького „зрадником і ребеліянтом"!! Ігноранція чи провокація?!

Англо-голяндський військовий договір.

„Сандей Таймс" потверджує вістку, що Англія та Голяндія заключили військовий договір у справі взаємної охорони їхніх далекосхідних володінь. Йде тут у першу чергу про забезпеку Голяндської Індії перед евантуальним японським наїздом. Як підкреслює „Сандей Таймс", Англії йде про те, щоби шлях зі Сінґапуру до Австралії не попав під контролю ворожої держави.

Домагаються повної польонізації шкіл.

ЗІЗД Т. Ш. Л. У ЛЬВОВІ.

В суботу і в неділю, 13 і 14. ц. м. відбувався у Львові зїзд „Товажиства Школи Людовей", що в останніх роках повело широку польонізаційну акцію на українських землях у Польщі. З оголошених звітів у львівській польській пресі виходить, що Т. Ш. Л. заснувало у звітовому р. 22 нові кола і підготовило відкриття 56 „кол". **Число півкольоній зросло до 1019, в яких виховувалося 37.800 дітей. Т. Ш. Л. почало будову 17 нових „людових домів" і збільшило число книжок у своїх бібліотеках на 30.000 томів.** Зростає постійно число читалень, відчитів, ґутірок, театральних вистав та національних свят. До цього активного білянсу слід додати зріст передшкіль, бурс та фахових шкіл. **У 44-ох захоронках і передшкіллях було у звітовому році 1.993 дітей. Число фахових середніх шкіл зросло до 14. В останньому часі Т. Ш. Л. почало організувати курси для вишколу купців.**

Заступник голови д-р Ума виголосив довший реферат п. н.: „Культурні потреби Сх. Галичини". Запевняв, що наладнання польсько-українських взаємин можливе лише на основі останньої заяви секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій. Польсько-українські відносини — говорив референт — заогнень більше з українського боку, ніж з польського. Домагався, щоби державна влада заборонила хрестити у церквах ті діти з мішаних подруж, які повинні бути хрещені в костелах. Поляки **мають тепер 600 костелів та каплиць у Сх. Галичині і будують понад 40 нових костелів і каплиць. Радив збільшити число римо-католицьких священників, які ведуть ожившену діяльність між поляками та створити римо-католицькі єпископства у Станиславові і Тернополі. Юліянський календар — на його думку — слід скасувати тому, бо таким чином зменшиться площина конфліктів між польським та українським населенням. Далі домагався, щоби кожна школа була навіть з духа польською і викладовою мовою була лише польська мова.** Радив звільняти дітей селян від шкільних оплат і давати їм приміщення в бурсах, щоби таким чином збільшити фреквенцію сільської молоді в середніх школах. Признав, що у Сх. Галичині понад 50 прц. польського населення вживає української мови, замість польської. Тому накликував, щоби поляки дбали про чистоту польської мови, спольщили „поперекручувані" прізвища людей і місцевостей. **В кожному воєвідстві — радив — основати сільський університет, що виховував би кадри**

інструкторів до ведення організаційної і культурно-суспільної праці між польським населенням. Крім того мандрівні учителі-інструктори повинні зконґкувати кожною польською родиною по наших селах. Тоді зросте національне самочуття та відпірність на чужі впливи. Радив закупити радіоапарати для кожної світлиці Т. Ш. Л., щоби пожвавити культурну працю між польським населенням. Тепер понад 450 польських світлиць Т. Ш. Л. мають уже радіоапарати. Підкреслив, що власний шматок землі є зматеріялізованим символом батьківщини. Тому чим більше поляків зв'яжеться з тією землею, тим численніші будуть ряди готових оборонців до найбільшої посвяти. Свій реферат закінчив д-р Ума **покликом до польської інтеліґенції вільних професій, щоб осідала в менших містах і зміцнила активність решти польської інтеліґенції,** що складається з державних і самоуправних урядовців.

Зїзд приняв низку резолюцій у справі закладання нових польських приватних шкіл Т. Ш. Л. і поширення ідеї Т. Ш. Л. у найширших верствах польського громадянства; достави кожному полякові доброї книжки; підтримки самоуправою бібліотечної акції Т. Ш. Л.; зміцнення культурно-освітньої акції між поляками в Галичині, організації дискусійних вечорів з ділянок культури, освіти, суспільних справ і т. п.

Слід згадати, що на зїзді були представники влади (віцевоєвода Хмелевський) війська (полк. Фіялковський), шкільництва (куратор Купчинський), през. д-р Ст. Островський і т. п. Наради зїзду відкрив в авлі університету голова Т. Ш. Л. д-р Вітолд Островський, привитавши понад 400 делеґатів та гостей.

Наше громадянство повинно добре призадуматися над цією польонізаційною акцією українських земель, що її переводить Т. Ш. Л. послідовно та з щораз то більшим розмахом. Крайня пора і нам сконсолідуватися та взятися негайно до важкої муравлиної праці.

—o—

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „МОЛОДА ГРОМАДА".

В неділю 14. ц. м. відбулись у власній домівці у Львові Загальні Збори Молодої Громади при участи кількадесяти членів. Збори відкрив голова Т-ва **дир. Ю. Шепарович,** згадуючи память померших членів Т-ва, яку присутні вшанували повстанням із місць. З виголошених звітів найцікавіша була звістка про перенесення Музею воєнно-історичних памяток, для якого так значно заслужилось Т-во, до нової домівки в будинку УКТОДІ та що той музей буде швидко відкритий для публики. Його кустошем є д-р І. Карпинець.

У дискусії порушено низку справ, м. і справу свята Крут: висловлено погляд, щоб не анґажувати фірми Т-ва там, де можуть виникнути спори між ріжними ґрупами української молоді.

Вибрано нову Раду у такому складі: Головою Т-ва, якого вибирано окремо, вибрали **дир. інж. А. Палія.** Заступником голови став ред. О. Навроцький, а членами Ради: інж. А. Мельник, ред. Р. Купчинський, д-р Л. Макарушка, П. Бекесевич та Я. Гладкий. Членами Контрольної Комісії вибрані: дир. Ю. Шепарович, дир. П. Постолюк і дир. С. Волошиновський. До Ради Т-ва кооптовані: д-р І. Рудницький, дир. Я. Скопляк, М. Бонковський, ред. В. Бачинський і Н. Струк.

Молода Громада вже через свій особовий склад втішається в українському громадянстві великою повагою. Вона має теж можливости впливати на неодну справу ширшого громадського характеру. Нинішній складний момент внутрішнього українського розпорошення може вимагати від такого Т-ва благодатного впливу. Тому бажаємо новому голові і цілій новій Раді якнайбільше успіхів у їх діяльности.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СУПРОМУ.

В неділю 14-го ц. м. відбулися в малій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові чергові Загальні Збори Союзу Українських Професійних Музик. Збори, яким головувва дир. Василь Барвінський, ушанували повстанням з місць память Миколи Лисенка і Віктора Матюка, роковини смерти яких припадають на цей рік, після чого почалися звіти з поодиноких секцій. Найбільшу діяльність виказала секція композиторська, найменшу — секція утилітарна.

Заг. Збори признали абсолюторію уступаючій Раді Союзу, після чого вивязалась довша дискусія над актуальними справами Супрому.

НОВА КНИЖКА! НОВА КНИЖКА!

ВИБРАНІ ТВОРИ

МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО

16 аркушів друку.

Замовляти в В-ві **„Українська Книгослілка“ Львів, Сикстуська 48.** Телєфон 266-77.

Ціна книжки 3·50 з пересилкою 4·—. Висилаємо тільки за попереднім надісланням грошей

Промовці обговорювали кинену ініціятиву: влаштовувати конкурси для молодих виконавців, співаків та інструменталістів, підчеркували конечну потребу створити постійне нотне видавництво та прямувати до оснування Української Фільгармонії, дискутували над справами українських радієвих авдицій тощо. Зокрема Збори підчеркнули велике значіння, яке має музичний журнал „Українська Музика“ та висловили подяку її редакторові д-рові Лиськові. Врешті Заг. Збори рішили надати почесне членство Супрому пяністці Любці Колессі.

До нової Ради Супрому ввійшли: В. Барвінський (голова), Р. Савицький, д-р В. Витвицький, М. Колесса, Н. Біленька-Лаврівська й інші

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ В РОГАТИНІ.

Як кожного року, так і цього, листопадові дні відсвяткувало рогатинське громадянство гідно й святочно. В дні 31. жовтня, в міській парохіяльній церкві відправив парох о. Т. Кудрик при величезному здвизі народу, панахиду за Полеглих. Співав панахиду читальняний хор. Ясно освітлену таблицю, присвячену памяти героїв і вмурованну в церкві прибрали квітами та вінками.

В дні 1. листопада відправив парох о. Т. Кудрик торжественне богослуження в намірі українського народу, виголосив патріотичну промову і перевів збірку на інвалідів. По Службі Божій майже всі громадяни, пішли з церкви на міський цвинтар на Стрілецьку Могилу, і зложили на ній вінець. Цілий день на стрілецькій могилі горіли вічні вогні.

Заходами Філії Охорони Военних Могил відбувся в салі Українбанку 8. ц. м. концерт в честь Полеглим, при вщерть виповненій салі рогатинською інтелігенцією і молоддю. Промову присвячену Памяти Полеглих і їх культові в різних народів та в нас, виголосив о. І. Щербанюк, парох Вербиловець. Спомини з перших листопадових днів 1918 р. у Рогатині цікаво розказав учасник цих подій І. Поритко дир. О. С. К. Промову і спомини переплітали дібрані вязанки стрілецьких пісень та деклямацію п. Глухого. Саля, зокрема сцена були гарно прибрані портретами полк. Вітовського, Отамана С. Петлюри та ген. О. Павленка і жовто-блакитними прапорами. Концерт, хоч скромний своєю програмою, залишив сильне враження на присутніх.

ВОЩАНЦІ, ПОВ. РУДКИ.

В цім році відсвяткувала наша громада вперше Листопадові Роковини. Дня 1. листопада ціле село святкувало. В год. 9. у намірені українського народу відспівав торжественну Службу Божу місцевий парох о. Микола Бень. По Службі Божій була панахида, на якій виголосив проповідь о. парох. Підчас проповіді вірні плакали. Церква була переповнена. На українських інвалідів зложили люди 8 зол. Опісля відбулася в читальняній салі академія, на якій реферат виголосив о. Микола Бень. По відспіванні „Гей, у лузі“ та національного гимну учасники розійшлися домів. Постановлено святкувати 1. листопада врочисто рік-річно.

ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД У БЕРЛІНІ.

Українська Громада в Німеччині подбала про відправлення на згадку 1. листопада 1918 р Служби Божої та панахиди за душі полеглих за волю Батьківщини. Панахиду і Службу Божу відправив греко-католицький парох Німеччини, о. пралат д-р П. Вергун у каплиці при Пфальцбургерштрассе.

Добути оборотові засоби.

Нині, коли наше господарське життя ввійшло на нові шляхи, коли майже кожний день приносить нам радісні вістки про підсилення продукції і зменшення безробіття, перед кожним, хто бажає використати знаменту кон'юнктуру стає питання: як добути або побільшити оборотові засоби, щоб дістати добрі висліди?

Засоби є різні, одначе ніодин із них не виключає іншого: старатися виграти на клясовій льотерії В найближчий четвер починається тягнення другої кляси сорокової льотерії, з головною вигрою сто тисяч золотих. Отже на кожну чвертку можна буде виграти начисто двацять-тисяч золотих. Інші вигри можуть нам принести на чвертку пятнацять, десять, шість, три тисячі золотих нетто, а кожна з цих квот, якби її навіть ще більше поділити, це поважний „застрик“ готівки для підприємчивої людини.

Тільки не забудьмо відновити льос, бо, як згадували ми вище, тягнення починається в четвер.

Німеччина заґарантує ненарушність і незтральність Швайцарії

У Берліні появились поголоски, що німецький уряд хоче зложити заяву гарантії ненарушности й невтральности Швайцарії, подібну до тої, яку він дав недавно Бельгії. Ніяких урядових вісток у цій справі нема.

—o—

Чи Льорд Галіфакс поїде до Берліна?

Мін. Іден і прем. Чемберлен відбули довшу нараду з льордом Галіфаксом у справі подорожі цього останнього до Берліна.

Розійшлись були вістки, що Гітлер під впливом мін. Гебельса не бажає собі візити Галіфакса. Тимчасом „Таймс“ інспірований урядовими колами, стверджує, що Галіфакс таки не відложив своєї поїздки. Рівнобіжно британський уряд не вестиме ніяких розмов з Італією

ЗАВЗЯТІ БОЇ У ПІВНІЧНОМУ КИТАЮ.

Китайська телєграфічна агенція повідомляє, що на північ від Жовтої ріки, на лінії Тієнтсін-Пукав ідуть завзяті бої. Японці заняли Кузен та зблизились до Жовтої ріки у Тсіян

СУЧОВ У РУЇНАХ

Райтер повідомляє: За минулу добу на Сучов упало 700 стрілен японської важкої артилєрії, тому ціле місто тепер у руїнах. Телєфонічна сполука з Нанкіном перервана.

НАСЕЛЕННЯ НАНКІНУ ВТІКАЄ.

Китайський уряд рішений боронити Нанкіну та покищо не покидає його. Зате населення почало вже масово втікати зі столиці.

АРЕШТУЮТЬ ЖИДІВСЬКИХ ДІЯЧІВ.

Велике вражіння викликало нині в цілій Палестині арештування 30-ох провідників жидівської партії ревізіоністів, м. ін. сина голови партії Жаботинського. Їх замкнули в концентраційному таборі.

Минулої ночі вибухло в Єрусалимі та в Яффі кілька бомб. Покищо невідомо, чи великі шкоди.

ЕСПАНІЯ — МОНАРХІЄЮ?

Стефані приносить за „Дейлі Геральд“ вістку, що дипльоматичний представник уряду з Бургосу у Льондоні кн. Альба має почати переговори з британським урядом у справі реставрації еспанської монархії. Королем став би Хуан Бурбон, син Альфонса XIII

—o—

З польських сорав.

П. П. С. ДОМАГАЄТЬСЯ НОВИХ ВИБОРІВ.

По дводенних нарадах Начальна Рада ППС. прийняла низку політичних резолюцій. Отже Начальна Рада прийняла до відома розпорядок центрального виконавчого комітету у справі масової акції за розвязанням парляменту і розписанням нових виборів на основі пятиприкметникового права. Начальна Рада солідаризується всеціло з домаганнями, поданими у меморіялі до президента Польщі, який передали дівчі ППС. підчас авдієнції на Замку. Начальна Рада стверджує необхідність ужити всіх засобів, щоби якнайше приспішити вибори. Підкресливши своє безоглядне вороже становище до фашизму Н. Рада заявила, що підтримає кожне зусилля у справі зміцнення збройного поготівля Польщі та її армії.

ЗА СОЦІЯЛІСТАМИ ПІДУТЬ ЛЮДОВЦІ ДО ПРЕЗИДЕНТА.

Виленське „Слово“ пише, що представники „Стронництва Людового“ рішили піти на Замок. Крім розмов на тему про політичне положення в Польщі людовці висунуть мабуть справу Вітоса і може навіть справу „ліквідації політичної еміграції. В останньому часі члени „Демократичного Клюбу“ розвинули велику пропаганду за поворотом Вітоса.

КОМПРОМІС З УЧИТЕЛЯМИ.

Новий куратор З. Н. П. Северин Мацішевський є мужем довіря мін. Свєнтославського. Виленське „Слово“ пригадує, що ще перед двома тижнями мін. Свєнтославський у розмові з учителями оцінював куратора Мусьола як незаймануну особу. Димісію куратора Мусьола називає „Слово“ успіхом мін. Свєнтославського і заповіджениим компромісу з опозиційними елементами З. Н. П.

—o—

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наукового Т-ва: О. д-р Василь Лаба: „Ісус Христос у світлі новітньої ліберальної, зокрема соціялістичної критики“.

В неділю 14. ц. м. відбувся в салі „Української Бесіди“ у Львові перший інавгураційний виклад із циклю Академічних Вечорів, уладжуваних Богословським Науковим Товариством. Вечір відкрив о. мітрат д-р Й. Сліпий, голова БНТ, короткою промовою, в якій підкреслив потребу і завдання Акад. Вечорів.

З черги о. д-р В. Лаба виголосив цікавий виклад п. н. подану вище тему. О. прелєгент зачав від запиту Ісуса Христа до апостолів: За кого Мене мають люди? — і перейшов по черзі відповіді, які давали люди в різних часах. І так зясував концепції гностиків египетського й сирійського напрямку, монархіянців, відтак перейшов до раціоналістів з 18. ст. і соціялістів з 19. ст. Виказав безпідставність атеїстів і доказав переконуюче історичність Особи Спасителя. Гарно виголошений з памяти, глибокий змістом виклад о. д-ра В. Лаби дав слухачам субстрат до поважних роздумувань.

По викладі відбулася річева дискусія, в якій промовляли: о. д-р Г. Костельник, д-р К. Чехович, о. д-р М. Конрад і вкінці о. мітрат Й. Сліпий, який замкнув цей Акад. Вечір, дякуючи о. прелєгентові та приявним за участь.

Черговий виклад з циклю Акад. Вечорів виголосить д-р І. Копач п. н. „Етика й політика“ в неділю 21. ц. м. в год. 18. в салі „Української Бесіди“.

Тисячі вмірають від пиття, заки один помре від спраги.

Справа дир. М. Творидла.

Інж. М. Творидло двічі скаржив до суду редактора „Нового Села" п. В. Воробця, який у своєму органі витягнув справу арештування інж. М. Творидла з 1919 р., з часів української влади, в той спосіб, що могло здаватись, немов на минувшині інж. М. Творидла тяжить прикра пляма. Перший процес п. В. Воробець програв і ми про це своєчасно повідомляли. З другої розправи ми не передавали вже звіту, бо 1) до присуду тоді не дійшло, 2) стоїмо на становищі, що судова саля це не дуже відповідний терен до порахунків між українцями, що сягають часів української державности. Тимчасом справа закультивувалась постільки, що останній „Громадський Голос" з 12. ц. м. представив справу в такий спосіб, що — мовляв — „на пропозицію судді наступила згода і справу умарено, бо дир. Творидло відкликав скаргу". В імя правди слід ствердити, що дир. М. Творидло відкликав свою скаргу аж тоді, коли обвинуваченій відкликав закиди, піднесені в інкримінованій статті. Почуваємо себе до обовязку зазначити це, бо дир. М. Творидло займає надто поважне становище в українській кооперації, як один із директорів Центросоюзу, та в ріжних українських установах, щоб можна було легкодушно кидати на нього такі важкі підозріння.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Українська Порадня Матерей** просить Вп. Пані дарувати переношену дитячу одіж для діточок у віці від 1—4-х літ як зимову поміч. Річи слати до Порадні, вул. Ходоровського 15.

— **„Право й етика"**, виклад проф. д-ра Старосольського в Т-ві ім. П. Могили. Саля „Української Бесіди", середа 17. ц. м., год. 18, вступ вільний.

— **Сходини Делєгатури С. У. А.** відбудуться в четвер **18. листопада** ц. р. в год. 7. вечером, у домівці Т-ва „Відродження" при вул. Чарнецького ч. 26. (партер), на яких виголосить **інавґураційний виклад адв. д-р Володимир Старосольський.**

— **Зміни у державній адміністрації у Львові.** Львівського городського віцестароcту й начальника політично-суспільного відділу радника І. Видора Бехметюка перенесено на становище управителя суспільно-політичного відділу львівського воєвідського уряду; на його місце приходить м-р Станислав Білінський як начальник політично-суспільного відділу староства та д-р Юліян Дембовський (дотеперішній повітовий віцестароста) як городський віцестароста.

— **Українське т-во „Єдність" у Празі** в порозумінні з Т-вом українських інжинірів у ЧСР. влаштовує цикль сходин зі споминами з останніх наших визвольних змагань. Перші такі сходини відбудуться в суботу 20. ц. м. в Народнім Домі на Сміхові зі спогадами дир. Секретаря. На тих спогадах п. І. Рибак, голова „Єдности", поділиться зі своїми враженнями з поїздок до Львова.

— **Україна на філятелістичній виставі.** У Братиславі відбулася в днях 24. жовтня — 2. ц. м. широко зорганізована, з участю міністра пошт і з допомогою уряду Філятелістична чехословацька виставa. Україна була заступлена двома збірками Л. Лішки із Праги (срібна медаля) та Е. Вирового із Праги, що виставляв поза конкурсом, бо був запрошений до жюрі виставки. У Т.

— **Кара за протижидівську агітацію.** Перед старостинським судом у Львові відповідав студент політехніки, Стан. Командовський, який на вул. Академічній кричав проти жидів, агітуючи, щоб не купувати у жидів. Командовського засуджено на 80 зл. гривни або 16 днів арешту.

— **Львівська хроніка.** Функціонарі IV. поліційного комісаріяту перевели в ночі облаву в цілому районі і придержали 10 осіб під закидом ріжних проступків. — В городі біля палати кн. Сапегів при вул. Коперника знайшли при земних роботах людський кістяк. — На вул. Тарнавського якийсь молодик вирвав Софії Лонцькій ручну торбину з грішми і втік.

— **Самохід перевернувся в рів.** На шосі Краків-Прошовіце мехівського повіту, пасажирський самохід наїхав на телефонічний стовп, наслідком чого стовп заломився і самохід з сімома пасажирами перевернувся в рів. Помічник шофера Ян Гугульський із Кракова погиб на місці, а пасажири потовкlися. Шофера Ст. Худзіка арештовано.

З ріжних пригод.

Пан Панас Крутивертипорох, асесор в одній поважній установі ніколи в житті не обійшовся без пригоди. Сума тих пригод складалася на те, що він почав вірити в „пеха" з яким народився. Той пех не дав йому покінчити шкіл, як це мав первісно в намірі, не дав йому одружитись, словом ходив за ним крок за кроком і вдень і в ночі, по хаті і по бюрі.

Трапилось оноді, що п. Панаса запросив його найщиріший друг від шкільної лавки по останні часи на весілля за старосту, бо саме віддавав доньку за вродливого питомця.

Постановив п. асесор не відмовити другові й поїхати на весілля. Довго ломив собі голову, який привезти би дарунок молодим, вкінці постановив купити сервіс з українськими взірцями вишивок. Наслухався від людей, що є в нас склад посудин при вул. Галицькій б., де є такі сервіси з українськими ріжними вишивками.

Не надумувався довго і купив.

День перед весіллям поїхав до Стрия, звідки мав кіньми їхати далі в підгірське село.

В поїзді розбалакався зі знайомим, вкінці висів, поїзд рушив у дальшу дорогу, а пан асесор отямився, що дарунок лишив у вагоні на полиці.

Ходив улицями, гризся, журився, мало не плакав.

Зайшов під „Народню Торговлю" і очам своїм не вірить: за виставою його сервіс!

Вступив до крамниці, став несміливо розпитуватися за сервіс і довідався, що всі крамниці „Народної Торговлі" в цілому краю мають ці вироби.

Не довго думав, купив новий сервіс, за першим послав телеграму до Дрогобича, сів на підводу і вдоволений пустився в дорогу на весілля...

На одну чвертку льосу можна в найближчий четвер, коли починається тягнення другої кляси сорокової класової льотерії, виграти кілька або й кільканацять тисяч, до двацять тисяч золотих і тисамим добути поважну готівку. Тому не забудьмо зараз таки засобитися льосом.

— **Гімназійний секретар злодієм.** В Раві Руській арештовано секретаря державної гімназії Йосифа Ржонца, гімназійного абсольвента із Самбора. Перед кількома тижнями якийсь опришок ранив його в голову і Ржонца мусів виїхати до львівського шпиталю. Перед виїздом він дістався до канцелярії гімназії та забрав із шафки поверх 200 зл. із фондів батьківського кружка. Підозріння звернулося відразу проти Ржонци. Арештований у Львові признався до крадежі, причому виявилося, що він має відсидіти кару 8-місячної вязниці за хабарництво, якого допускався, будучи занятим у карному референті львівського магістрату.

— **Краєва хроніка.** Гранична сторожа в Лавочному придержала Миколу Михайлюка з Рогатина, при якому знайшла карту з покликанням до військової служби. Михайлюк хотів перейти до Чехословаччини. — Особовий потяг, що їхав із Самбора до Львова, переїхав на смерть коло Любіня Вел. залізничого службовця Василя Гаврилевича. — В Гуті Кришталовій пов. Любачів підчас бійки між парубками згинув Олекса Свіркевич, якого пробив багнетом Іван Черсняк. — Коли управитель школи в Росохачі (Чортківщина) Франц Мінасович переходив вулицею, хтось до нього стрілив; куля продіравила плащ.

— **Зловживання в державнім лісництві.** В Кутах арештовано Альойза Шишку, практиканта в державному лісництві, що на власну руку продавав селянам дерево з державних лісів і гроші ховав до своєї кишені. Коли зловживання виявилися, старався намовити свідків до фальшивих зізнань.

— **Злодійський підступ.** До мешкання доктора медицини Казимира Добецького при вул. Золотій у Варшаві хтось зателефонував, повідомляючи служницю, що жінку д-ра Добецького переїхало авто та що вона находиться у шпиталі. Заорушена тією вісткою служниця замкнула мешкання на ключ і побігла до шпиталю. Показалося, що вістка була фальшива. Коли служниця вернулась до дому, ствердила, що в часі її неприсутности вломилися до мешкання злодії, які ограбили ціле мешкання.

— **Нафта в Моравії.** В околиці місцевости Сокольніце в південній Моравії відкрито багаті джерела нафтової роли, які оцінюють на міліон тон. Вартість тих джерел тим більша, що не вимагають глибоких верчень. Одночасно в околиці Зборовіц і Ваценовіц відкрили джерела земного газу. Досі Чехословаччина переважно спроваджувала нафту із закордону.

— **Жертви совітського терору.** „Америкен Меркурі" подає депешу свого совітського кореспондента, яку називає „першою нецензурованою вісткою", що дісталася з Росії від 10 літ. Він стверджує, що впродовж 10-літнього правління Сталіна вивласнено міліон родин куляків і 5 міліонів осіб. У концентраційних таборах на примусових роботах находиться 2 міліони людей. При самій будові каналу Балтик — Біле Море є занятих 250.000 вязнів. Подібне число вязнів працює тепер при будові нової залізничної лінії на Сибірі. Найбільшим актом Сталінівського терору, який американський кореспондент називає безприкладним в історії, була голодова катастрофа на Україні, північному Кавказі і центральній Азії в 1933. р. Жертвою тієї голодової катастрофи стало 5 міліонів людей. — Для нас ця вістка ніяка новина, але важна остільки, що потверджує факти, які свого часу заперечувала жидівсько-комуністична преса

— **Корабельні катастрофи.** Британський корабель „Іно", що плив із Брістолю до Антверпії з вантажем металів, затонув недалеко Остенди. Один член залоги втопився, інших 18 вратовано і перевезено до Остенди. — Грецький транспортовець „Дзенихандріс", що плив зі зломом до Ротердаму, затонув. Розбитків числом 29 урятував американський корабель „Свіфт".

— **За світове шахове мистецтво.** Шіснацята шахова партія, розіграна в Ротердамі між д-ром Альохіном і д-ром Еве у змаганні за світове мистецтво, скінчилася ремісово Стан після тієї партії: Альохін має 9 і пів пунктів, Еве 6 і пів. На загальну думку російський мистець має запевнену перемогу.

— **Колишній абісинський цісар бідує.** Як повідомляє англійська преса, колишній абісинський цісар Гайле Селясіє, що осів в Англії, живе майже в нужді і не має навіть за що купити собі опал до свого скромного домика в Бате. Пробує тепер продати свій останній самохід і дім, в якому мешкає. Разом з ним живуть 22 особи, що належать до його родини, або входили у склад його давного почоту. Гараж переробили в останньому часі на мешкання сестрінків Гайле Селясія. Всі вони живуть останками капіталів, не маючи поза тим ніяких доходів.

— **Бензина з дерева.** Два шведські інжиніри, Цедерквіст і Бергштром придумали спосіб продукувати бензину з дерева. В південно-шведській місцевости Шонен будують вже великі фабричні будинки з уладженнями, що з весною 1938. р. позволять продукувати бензину з дерева на велику скалю. Вжнють до цього дерево гіршого роду, всякі відпадки в тартаках і при продукції целюльози, деревного вугля, смоли і т. п. Нема сумніву, що на випадок додатніх висліджів така продукція розпічнеться також в інших краях.

— **Такого ще не було — приймач з моностером.** Першою пьогорічної продукції Філіпса є супергетеродина 7-29. Досі недосяжна ідеальна прецизія відтворювання, гармонійна пропорція і люксусове виконання ставлять цей приймач на найвищім щаблі радіотехніки. Пристосування останніх винаходів, що дуже упростили обслугу апарату — зможливило ідеальний відбір, який не вдалося осягнути при досій системі строєння. Великою новинкою в цій ділянці є змога обслуговувати апарат тільки одною галкою, т. зв. моностером. Моностер не стрічний автомат, що виконує при помочі рухів галки всі чинности, зв'язані з обслугою відбірника, як строєння, регулювання сили голосу, барви тону, селективности, тощо. „Розсівач звуків", вбудований у голосник, розпорошуючи рівномірно звуки у всі сторони апарату, дозволює на повно-вартостевий відбір незалежно від того, як радіослухач стоїть перед апаратом. Поздовжна похила скала, коректор модуляції, осцильографічний показівник строєння і багато інших уліпшень вплинають на вежне удосконалення відбору. Коротко: Супер 7-38 це відбірник високої кляси, призначений для найвибагливішого слухача.

— **Як 40 літ тому, так і тепер усі, що дбають за своє здоровля домагаються виключно Аспірини зі знаком „Баєр" випробуваної від 1897 року... Отже яким добрим засобом мусить бути Аспірина!**

—o—

✝ Посмертні згадки.

У Пільзні помер **Микола Тимонюк**, б. стрілець У. Г. А. Покійний походив з Галичини, народився 26. XII. 1897 у селі Базар, пов. Чортків. Дня 6. ц. м. поховали його земляки при великій участи й чеського громадянства. Іменем „Січи" розлучилися з Покійним, як бувшим курінним пільзенської „Січи", її виховник п. Базів та кошовий п. **Бойкевич. В. Й. П.!**

ШАФКОВІ КУФРИ
валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та помірні, багажові паски по цінах найнижчих поручає
Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**
Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Салямдрана"

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 16. XI. год. 8. веч. „Евген Онегін" опера.
Середа 17. XI. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".
Четвер 18. XI. Генеральна проба.

Театр Різнородностей:

Вівторок 16. XI. год. 7.30 веч. „Жабонька".
Середа 17. XI. Генеральна проба.
Четвер 18. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той" Ст. Реджинського, премєра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДИ:
16. XI. Шерліка.
17. XI. Н'ч під Івана Купала.
18. XI. Довбуш.
З Бродів іде театр на Львів-Левандівку.

Український Народній Театр Ім. М. Садовського.

СИНЯВА:
16. XI. Жайворонок.
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котна.

16. XI. Краків.
17. XI. Краків (салі Старого Театру).
18. XI. Катовиці.
19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (салі графа Редена).

РУКАВИЧКИ шкіряні
імітація дуньских **шовкові**
у великім виборі — дуже дешеві.
ДІМ ВОЛІЧКИ — Львів
Сикстуська 2. = (побіч Брами)

КІНА.

АПОЛЬО: „Парада зірок Варшави", „Яносік, затяжок оприщів".
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Вандрівської-Турської та Л. Кегури.
ВАНДА: „Білий янгол", „Сьогодні вечором у мене".
ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій Брамі".
ЄВРОПА: „Їх ето й вона одна" (І. Цурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все жіночна правда" (Ліді Понс).
МЕТРО: „Кров на морі", „Не дам дитини".
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Пісня вогнищ" з Іваном Кепурою.
ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінусь у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕВЕ: „Один поверх вище" і ревія
ТОН: „У сітях розвідки".
УТІХА: „Руки зав'язані" і рев'я.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Соліван.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівіера"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 16. листопада 1937.

БЕРЛІН 11.15 Веселі мельодії, 19.10 День німецької камер. музики, БІЛГОРОД 18.10 Спів, реціталь, 18.30, 18.45 Нар. пісні, музика, 20.00 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 18.45 Орх. концерт, 22.30 Скрипка, ВІДЕНЬ 10.50 Соліст, 13.10 Розр. концерт, 17.00 Для дітей, 17.35 Скрипка, 19.40, 20.00 Нар. пісні й танки (транс. з Лінцу), ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Оп. музика, 21.15 Камер. концерт, КОШИЦ 14.00, 18.45 Вістки із Закарпаття, 18.00 Б. Машкаринець: Родичі не бийте дітей, 18.20 Оповідання: Спахи, ЛЮКСЕМБУРГ 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Травіята" оп., Вердія; МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, ПРАГА 15.30, 16.30 Орх. концерт, 17.30 Смичк. квартет, 19.15 Концерт військ. орх., РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15, 22.00 23.00 Театр Ужин, РИМ 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Трістан і Ізольда" оп. Р. Вагнера.

Середа, 17. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Квінтет, 20.00 Розр. музика; БІЛГОРОД 18.20 Рос. романси, 20.30, 21.00 Гумор; БУДАПЕШТ 16.00, 18.00, 19.00 „Травіята" оп. Вердія; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00, 21.00 „Альцеста" оп. Глюка; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Солісти, 20.30 21.00 Розр. музика; КОШИЦ 14.00, 18.45 Для Закарпаття; КЕНІГСБЕРГ 20.30, 21.00 „Орфей і Евридика" оп. Глюка; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.00 Розр. концерт, 22.10 Форт.; ПРАГА 16.45 Форт. твори Сметани, 20.55 21.00 Симфонія ч. 4 ц-моль Ферстера, 22.35 Форт. сюїта Борковеца; РАДІО ПАРІ 19.30 Театр Ужин, 20.45 Діяльог, 21.30 22.00 Розр. програма; РИМ 17.15 Симф. концерт, 21.00 „Горностаєвий плащ" ком. оп. Глюка, 21.30, 22.00 Розр. музика; ШТУТГАРТ 19.30, 20.00, 21.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 16. листопада 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Для шкіл: У мальованій скрині, 11.40 Пісні, пл., 12.03 Орх. концерт, 13.45 Музика в пл., 14.10 Пуччіні „Богема" IV. дія з пл., 14.50 Біржа, 15.00 Польська листопад. поезія, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 „Ліра ветеранів" „Казка про дівчинку та панича заклятого у ведмедя" авд. для дітей з муз., 16.05 Фін.-господ. актуалії, 16.15 Віольончеля, форт., 16.50, 19.50, 20.53 Акт. гутірка, 17.00 Мотоциклем над Атлянтик, 17.15 Історія танку, 17.50 Зубр. 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Три знаки запиту, **18.20 Форт. реціталь Галі Лагодинської (у програмі: Барвінський, Людкевич, Ревуцький, Косенко)**, 18.40 Будучність водних шляхів у Східн. Галичині, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Укладаємо сучасну антольогію", літер. вечір, **19.30 Пісні Полісся у супр. форт.,** 20.00 Танк. музика, 20.45 Веч. денник, 21.00 Сильветки композиторів: Евген Панкевич, спів, форт., 22.00 Легка муз., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 17. листопада 1937.

6.15—8.00 Ран. авд.; 11.15 Для шкіл: „Чому Аннеця не хотіла зняти хусточки з голови" гутірка для молодших дітей, Вальси та менуети в пл.; 11.40 Саксофон і кларнет, пл., 12.03 Полудн. авд., 13.43 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Музика з пл.; 14.30 Камер. музика з пл.; у перерві з год. 14.40 Рішення фільм. конкурсу ККО; 14.55 Біржа; 15.00 Листопадова поезія, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки; 15.45 Чи пружина має ноги, авд. для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Солісти: сопран, скрипка, форт.; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Мілітарна потуга італ. летунства; 17.15 Орх. концерт; 17.50 Льокаторові хлопоти; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Грає С. Грамате, пл.; 18.20 II. дія з „Визволення" Виспянського; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „На сторожі" Ст. Жеромського; 19.20 Люблинські пісні, хор; 19.35 Слідами думки проф. Твардовського: Професор Твардовський і його сучасники; 20.00 Розр. концерт; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, симф. орх., форт.; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Танк. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танкова музика в пл.

Радіокутик.

РАДІО ТА ПРОДАВЦІ ГАЗЕТ У ФРАНЦІЇ.

Союз продавців газет звернувся до французької влади з просьбою заборонити надавати пресові комунікати через радіо. Продавці газет є думки, що надання комунікатів через радіо гальмує продаж часописів.

ЦЕНЗУРА НАД КОРОТКИМИ ХВИЛЯМИ В НІМЕЧЧИНІ.

У Німеччині бувае, що аматори коротких хвиль є наражені на прикрощі при слуханні радія. Крамниці, де продаються короткохвильові апарати, є під контролею, та при купівлі записуються прізвища покупців апаратів. Трапляється, що підчас слухання антиєтлерівської станції находить контроля і тоді аматор заборонених хвиль отримується шойно з вязниці.

ЦІКАВИЙ РАДІОВИЙ ПРОЦЕС.

В маленькому данському містечку напало вантажне авто на електричний стовп високого напруження, що викликало ще більше напруження струму. У наслідок спалахнення лямпи майже всіх приймачів. Власники апаратів завдали відшкодування від обезпеченевого товариства. Справа опинилася в суді. Буде це без сумніву цікавий процес, бо хоча радіові апарати не мали нічого спільного з самоходовим випадком, проте потерпіли від нього.

ВИСЛІДИ НАВЧАННЯ ЧЕРЕЗ РАДІО.

Нещастя може також до чогось придатись. У Шікаго з приводу епідемії дитячого паралічу примусово замкнено всі школи. 350.000 дітей позбавлено школи. Виховавчий комітет міста Шікаго організував шкільні авдиції, внаслідок котрих захоплюються знавці. Завдяки тому Комітет рішив основати постійну установу шкільного радія. Назначено вже директора цієї установи.

Авдиції будуть надаватись рівномірно та зорганізують вислідні іспити.

БІРЖА.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 15. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак.	3·20 зол.
молоко	17—18 сот.
яйця (копа)	4·90 зол.

Тенденція на масло звишкова, на молоко і яйця сильна.

ЦІНИ СПОЖИВЧИХ ПРОДУКТІВ ПЕРШОЇ ПОТРЕБИ.

В часі від 8—13. п. м. плачено у Львові такі ціни за харчові продукти: булка 4 с., житний 65 проц. хліб 32 с., razовий 27 с., пшенично-житний 42 с., пшенична 30 проц. мука 49, 50 проц. 47 с., 65 проц. 36 с., житня 65 проц. 36 с., 95 проц. 30 с., десерове масло 3.40 зол., кухонне 3 зол., молоко 20 с., сметана 1 зол., сметанка 80 с., сир 60 с., яйце 9 с., ковбаса 1.90 зол., сало 2.20, смалець 2.40, соломина 1.90, цибуля 15 с., калафіори 20—50 с., шпінат 15—20 с., часник 80 с. — 1 зол., помідори 70—1.20 зол., сушені гриби 10—12 зол., компотові яблока 20—40 с., десерові 50 с. до 1 зол., компотові грушки 50 до 60 с., десерові 80 с. до 1.20 зол., індик 5—7 зол., гуска 2.50—3.70 зол., качка 1.50—2.80 зол., курка 2—3.50 зол.

ОПОВІСТКИ.

Замість квітів на могилу бл. п. Дозі Боднарукової зі Стрия, складають на Українських Інвалідів зол. 10.— Ірина і Роман Клосн. — На Фонд допомоги студентській молоді зложив Вол. Помірко, Журомін, зол. 3.—.

НАУКА

ТАНЦІВ вчить старших мистець Ірант Брись. Баторія 28. 2093 1—8

КУПНО - ПРОДАЖ

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розваженський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 1962 6—7

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прімуси, прилади, Ренчнер, Легіонів 37. 2003 7-15

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фредріхів 10. 1889 11-?

УВАГА! Найдешевше купите всяку бижутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 13-15

ХЛОПЧІ фланелеві сорочки 3.25, підштанята теплі 2.50, фланелеві піжами в різних гарних кольорах 3.50 та все для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 2—?

ДВОПОВЕРХОВА кам'яниця, нова наріжна, город, вільне від податків, ул. Гроховська. Дохід 8.100, ціна 80.000, позичка М. К. О. 45.000, вклад 35.000, продає Торговельна Агенція Мушака, Янівська 72, тел. 244-17. 2089 2—4

ФЛЯНЕЛЕВІ ПІЖАМИ в пасках у 12 гатунках, жіночі і мужеські 8.90—13.80. Вигідні мужеські бонжурки 9.80—16.80, плащі рапі 13.80—16.80. Фабрика білля „Астра", Сикстуська 2. 2040 2—7

ТАДЕЯ ГОРОВІЦ. Львів, Жовківська 71. Телефон ч. 270-11. **Філія вул. На Байки 15.** Фарби, лякери, покости, хемікалія, технічні і господарські артикули, анілін, олії, смари до машин, приладдя малярське, столярське і ін. 2052 5—5

З ПРИЧИНИ виїзду продам добре проспериючий склад опалу. Відомість Заранська 62 а. 2092 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант з правом субституції, інше на машині, метний просвітянський організатор, шукає практики за скромною винагородою або на утримання. Зголошення під „Просвітянин" до „Діла". 2090 2—2

РІЖНІ

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Лядого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 5—10

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домінці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, лляними, вишивки, кераміку й деревяну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 24—30

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 2—2

ГОДИННИКИ, обручки, перстені, дарунки, накриття, бижутерію поручає найдешевше Вандер, Шайнохи один. — Преціозійна, дешева направа годинників і терп. 1903 3—4

ОГОЛОШЕННЯ.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

АРТИСТИЧНО БРОНЗІВНИЧА РОБІТНЯ
виконує всякі церковні речі як монстранції, чаші, кадильниці і т. п. Відзолочує теж чаші та інші предмети.
Степан Фединський
Львів, вул. Вірменська ч. 25
(в реальности „Зорі"). 8—8

РІК ОСНУВАННЯ 1912.
Й. Б. ШПРІЦЕР
Робітня щіток, пендзлів і рижових мітел
ЛЬВІВ, УЛ. ШПИТАЛЬНА 1
(В Домі Товаровім) Тел. 267-59
м. 216-88. 2-3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Середа 17. листопада 1937. Ч. 253

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Авдієнція на Замку.

(Передова стаття).

Новий „фронт“ та українці.

З українського життя у Варшаві.

Оба еспанські уряди погодились на евакуацію добровольців.

Два характеристичні процеси.

Нові костели у Львові.

Ізраель Леплевський — головою совнаркому УССР.

Перед ґенеральним страйком залізниць.

Викрили замах на Сталіна.

13 міліонів франків на спортові цілі.

Солтис дефравдатом.

Сторінки: Правнича, Без політики. Вісти з Перемишля, Копичинець, Станиславова, Тернополя і Рогатина.

Ч. 253 (14.796). Львів, середа 17. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 228-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Невдатній налет на Сарагосу.

Вчора (понеділок) пополудні червоні бомбові літаки двічі намагалися збомбардувати Сарагосу, але національні літаки прогнали їх.

ПОБЕРЕЖЖА ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ ЗАМКНЕНІ МІНАМИ.

Як подає національне командування, національна маринарка вже покінчила працю коло закладання мін здовж побережжя червоної Еспанії. Національні воєнні кораблі та сторожеві судна патролюють тепер постійно червоні пристані.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ СПОКІЙНО.

Комунікат національного командування стверджує, що на всіх фронтах не трапилось нічого нового.

НОВИЙ КОМАНДАНТ ОБОРОНИ МАДРИДУ.

На місце генерала Міяхи, що командував обороною Мадриду, від початку боїв за те місто, назначили його співробітника ген. Карденяле.

В ЕСПАНСЬКОМУ МАРОКУ НЕ БУЛО ЗАВОРУШЕНЬ.

З Танжеру заперечують вістку немов би в еспанському Мароку вибухли заворушення. В цілій кольонії зовсім спокійно, лиш у Тетуані дійшло до несупокою, зрештою його негайно здавлено.

Оба еспанські уряди погодились

НА ЕВАКУАЦІЮ ДОБРОВОЛЬЦІВ?

Льондонський „Стар" подає, що оба еспанські уряди відповіли на резолюцію комітету неінтервенції у справі евакуації добровольців — і то прихильно.

На нинішньому засіданні підкомітет неінтервенції розгляне ці відповіди, крім того справу загострення контролі над евакуацією добровольців.

„Ентрансенжан" твердить, що представник еспанського національного уряду в Саляманці ки. Альба заявив, що ген. Франко погоджується прияти комісію комітету неінтервенції для евакуації добровольців.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потощького 48.

Французькі залізничники погрожують генеральним страйком.

Союз французьких залізничників стверднв, що підвищка платень, яку пропонує уряд, є за низька, тому годі її прияти. Залізничники домагаються збірної умови від 1 січня та 40-годинного тижня праці. Як цих домагань не заспокоять, союз залізничників погрожує генеральним страйком.

Японці зближуються до ріки Гоанго.

Представник 29. японської армії заявив, що на північному фронті японські війська зблизились на 4 кільометри до ріки Гоанго.

З китайських джерел подають, що 29. китайська армія евакувала вчора Тамін та зосередилася для оборони довкола Тсін-Фену, щоби боронити Жовтої ріки.

Китайські рухомі відділи оперують на схід від залізниці Пекін—Ганков і зблизилися до неї на 15 кільометрів. Китайський курінь знищив на японському летунському майдані Гантані 6 літаків, 1.000 бутилок бензини і чимало бомб.

КИТАЙСЬКИЙ МІНІСТР ПРОПАГАНДИ В РИМІ.

Італійський міністр закордонних справ Чіяно приняв китайського мін. пропаганди Шенкунпоу; в середу прийме його Мусоліні. 21 ц. м. Шенкунпоа виїде з Риму в дальшу пропагандивну подорож до Бельгії, Франції, Англії та Німеччини.

Небезпека війни в північній Арабії.

Ціла північна частина Арабії є у воєнному стані. Серед бедуїнів сирійської пустині панують воєнні настрої. В Дайраззур зосереджені поважні франц. збройні сили, також король Неджду вислав більші військові частини на східний кордон (до провінції Аль Катайф), залишаючи більшу залогу лиш у Тубуку в північному Геджасі.

КОМІТЕТИ ОБОРОНИ ПАЛЕСТИНИ В ЦІЛОМУ ІРАКУ.

Комітет оборони Палестини попросив уряд Іраку дозволити оснувати такі самі комітети в усіх більших містах краю; декуди потворились уже організаційні комітети.

Льорд Галіфакс нині виїздить до Берліна.

Остаточно рішено, що льорд Галіфакс виїде до Берліна нині (івторок) в годині 14.

Британські офіційні чинники не згадують про стрічу льорда Галіфакса з Гітлером. Зрештою він буде у Берліні 4—5 днів. Тому матиме час на місці устійнити подробиці програми візити.

З БЕРЛІНА ВИДАЛИЛИ КОРЕСПОНДЕНТА АВАСА.

Німецьке Інформаційне Бюро подає, що уряд наказав представникові агенції Аваса до 3-ох днів покинути Німеччину. Він дуже злобно інформував про націонал-соціялістичну Німеччину, погіршуючи франко-німецькі взаємини. М. ін тепер він звязав вістку про пошесть на худобу з 4-літнім господарським пляном.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

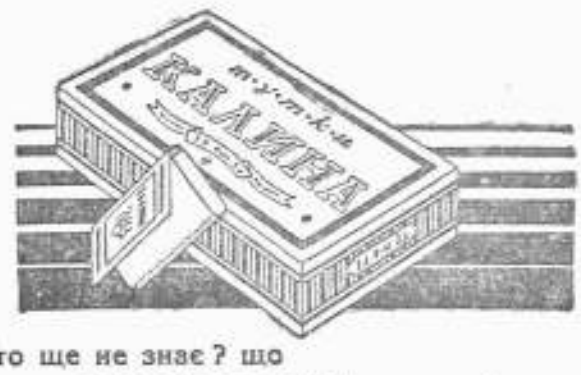

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

Авдієнція на Замку.

Львів, 16. листопада 1937.

Авдієнція представників ППС у президента Річпосполитої на Замку стала найбільшою сенсацією польського політичного дня. Чому?

Відповідь міститься у тому двоякому характері польського державного устрою та істнуючої у практиці державної системи, що витається поміж тоталізмом і демократією. Польський тоталізм слідний у тенденції закономодавства підпорядкувати всі прояви суспільного життя державній контролі, а то й безпосередній управі, при чому особливо яскраво ви явилось це у двох ділянках: структурі законодатних палат і самоуправі. Виборча ординація фактично виключає політичні партії, як ідеольогічні організації громадянських груп, від участи у виборчому акті та впливу на нього, та вже й нічого думати, щоб — без огляду на настрої виборчих мас — могли при цій ординації рахувати на якийнебудь успіх партії опозиційні. Та сама тенденція усунути від впливу на хід державних справ політичні партії показалась у соймовому регулямині, який не знає поділу послів на ідеольогічні групи. Аж надто відомі теж нахили деяких польських кол до монопартійної системи та надії, що тією одною партією у Польщі стане ОЗН. З другого боку — політичні партії істнують у Польщі легально далі (з виїмком комуністичної), нема теж труднощів при реєстрації нових партій, які почали масово народжуватись, і хоч свобода партійно-політичної діяльности у краю безумовно обмежена (нема давніх можливостей уладжувати масові віча, вести агітаційну працю і т. д.), проте таки істнує партійна преса, істнують теж цілі клясові, професійні та тіловиховні організації, які стоять у сфері впливів деяких польських партій. Знаємо теж, що навіть ті польські діячі, які схиляються до монопартійности та раді би бути на похороні всіх істнуючих давніх політичних партій, ті самі діячі вважають можливим входити у звязки раз із тими, то знову з іншими партійними колами, ініціюючи „курс на ліво" чи „курс на право".

У цій своєрідній польській політичній дійсности все таки було фактом, що польські опозиційні партії стояли в різкій опозиції не тільки до згаданих монопартійних тенденцій, але й до самої конституції, вважаючи, що вона не була переведена правильним законодатним шляхом. З такого їх засадничого становища випливав і підхід до голови держави: без ніяких демонстрацій, але й без приязних актів. Та становище мабуть у чималій мірі впливало на те, що і президент не користав з тих широких прав, які надає йому нова конституція. Відомо, що президент надалі обмежується здебільша до репрезентативної ролі, тої самої, яку виконував за життя маршала Пілсудського.

Авдієнція представників ППС, як одної з найбільших польських опозиційних партій, вводить у ту ситуацію поважну зміну. Вона в мані

фестацією з обох сторін: ППС заманіфестувала признання квітневої конституції, президент — добре право існування опозиційних політичних партій, з якими — без огляду на їх опозиційний характер — можна і треба стояти в інформаційному звязку. Нема сумніву, що та обостороння маніфестація мусить мати вплив на політичну атмосферу, що її — від смерти Й. Пілсудського — формують пошуканки за новими формами державної системи, та яка від тижня стояла під вражінням поголосок, що їх завреструвала закордонна преса та які піддали мабуть думку такої «відсіції. Чи і як та авдієнція виявиться у практичних наслідках — про це важко нині говорити. В кожному разі вона актуалізувала знову ті справи, які стали саме причиною переходу до непримирної опозиції польської партійної і правиці (ендеція) і лівиці (Стронніцтво Людове, ППС) та польського центру (Стр. Праци). Із цих справ на першій черзі стоїть — виборча ординація.

Питання виборчої ординації є просто класичним прикладом на стару правду, як не можна під сукном скривати живої і болючої проблеми: при всіх найбільших зусиллях зробити ту проблему „неактуальною", — все одно вона при всякій нагоді вирине, а ті нагоди мають те знамените, що бувають — непередбачені. При шуканні злагоди польських офіціяльних чинників з польським селянським рухом на платформі обороннсти держави — чули ми про плян зміни виборчої ординації, як засіб приєднання собі опозиційних селянських мас. При творенні ОЗН чули ми про зміну виборчої ординації і нові вибори, як необхідну пробу сил, з вірою, що та проба вийде корисно для нової партії. Після кривавого страйку людовців чували ми, що нові вибори необхідні на те, щоб дати легальну змогу виладуватися пристрастям низів. Тепер ППС у близько тригодинній розмові з през. Мосціцьким висуває зміну виборчої ординації, як головний свій внутрішньо-політичний постулят, а през. Мосціцький обіцює точно перестудіювати обширний меморіял, предложений йому на письмі.

Не знаємо, які інші постуляти предложили представники ППС, але можемо згори приймати, що ледви чи всі вони викликують у нас, українців, зрозуміння і співчуття: напр. про дуже поважну різницю поглядів наших і ППС на міжнародню ситуацію Польщі і її закордонну політику згадували ми саме вчора. А проте нема сумніву, що в питанні виборчої ординації згідні з ППС не тільки всі українці, але й усі непольські народи в Польщі та величезна більшість польського громадянства. Те саме торкається постуляту — гарантії щодо чистоти виборів.

Нова виборча ординація, оперта на 5-типрикметниковій системі (чуємо, що один прикметник „рівний" загубився у вимозі ППС, інший знову прикметник „пропорціональний" винайшли деякі проектодавці з кол ОЗН) та справді чисті вибори — це великий крок на шляху до демократизації державного устрою і системи правління. Ми не робимо собі зайвих ілюзій та не уготовуємо з формальною демократизацією устрою і режиму — ліберальної національної політики: історія правління блоку демократичних партій „Хієно-Пяста" у цілій другій половині 1923. року, чергового кабінету уряднічого демократичного уряду Вл. Грабського, врешті передостаннього перед травневого уряду Скшинського, що спірався на широкій коаліції польських демократичних партій від ендеції до ППС, — память про правління тих урядів на польсько-українському відтинку надто свіжа, щоб до окреслення „польський демократ" привязувати поважне практично-політичне значіння. Але річ не в тім, які булиб евент. зміни у польській державній верхівці (не маємо теж великої віри в якісь суттєві зміни), річ у тім, що ми мусимо домагатись, щоб прийшли умовини для свобіднішого організаційно-політичного життя, щоб українські маси бодай у тих актах масового вияву, в яких врядитоди беруть участь, почували себе підметом, а не безвольним предметом, та щоб дістали бодай мінімум дійсного впливу ті установи, які торкаються безпосередньо його щоденних інтересів, (терен самоуправи), щоб прийшли тікі умовини, в яких український громадянин буде відчувати, що таки його доля не залежить виключно від бюрократичного апарату і тих найменших із найменших зпоміж адміністраційної бюрократії...

ік.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

Новий „фронт" та українці.

КНЯЖНА ПОЛІТИЧНОЮ ДІЯЧКОЮ.

Букарешт, 12. XI. 1937.

В „Ділі" була вже згадка про відношення румунських партій до питання української меншини. Всі вони мають на меті мирно чи насильно „втілити" цю меншину в румунський загал. Про це мовчать перед виборами, а потім виявляють це підчас правління. На додаток, помітно ще одну майже загальну рису не тільки діяльних політиків, але й теоретиків: своєрідне москвофільство. Одних чарує „третя Москва" та красномовність посла Островського, інші вимріюють „білу, православну союзницю" та із наївним захопленням витають побут ген Денікіна в Букарешті.

І така постава місцевих провідних кол дуже утруднює інформаційну діяльність про українські справи. Але є й винятки. І про такий виняток, про який дотепер ніколи не згадувано в українській пресі, так, що вона мабуть невідома навіть на Буковині — хочемо згадати. Минулого тижня створилася румунська політична організація: „Фронтул націонал роман". (Не „фронтул романеск" семигородського діяча Вайди-Воєвода.). Ріжниться ця нова організація від інших румунських партій тим, що вона не повстала на підставі вузьких партійно-виборчих комбінацій та професійного політиканства, а на підставі ідеольогічного напрямку, синтези: корпоратизму, солідаризму та націонал-соціялізму.

Ядро цього фронту становить: давній „Румунський революційно-національний фронт. До нього прилучились тепер: „Семигородські солідаристи", „Румунські хрестоносці", „Латинський союз" та ряд просвітних установ.

Дотеперішня діяльність первісного „революційного фронту" загалові майже невідома.

Фронт не брав участи у виборах, не видавав маніфестів, ані часописів, а на місце крикливої пропаганди та демагогії, властивої деяким тутешнім партіям, цей фронт вів завзяту боротьбу із „першим державним" ворогом: комунізмом на фабриках, в університетах й на селі. Провідною його думкою було нищити комунізм вже не перестарілими та поверховними способами. Не вистачає сигуранца ані цензура (совітська преса використовує „па русски" внеднаний дебіт у Румунії). Не свастика, піднесена рука або гучна фраза спинить страйк, а щоденна присутність членів там, де заповіджено комуністичне зібрання І фронт унеможливив неодне заворушення нпр. на залізничих фабриках Грівіца. Іншим, досі невідомим фактом є, що фронт веде — жінка княжна Л. Г. Караджа.

Перед роком я мав нагоду познайомитися із цею молодою енергійною особою, що займається не тільки фронтом, але є лікаркою, летункою, письменницею, а те, що нас найбільше цікавить: стала прихильницею українських протиросійських змагань. Кілька разів я просив п Караджу згодитися, аби й погляди поміщено в пресі. Аж недавно на однім прийнятю, обвогорюючи із „фронтовичкою" її зміну тактики совітської пропаганди в Румунії та її невибачні помилки деяких румунських урядових чинників супроти українців, одержав я згоду помістити такі відомости.

Українське питання не є для п Караджі ані пострахом ані німецькою видумкою. Не є воно теж матеріялом для тенденційних „історичних розвідок" (як деяких університетських професорів, що знають тільки: „Австрією зрутенізованих румунів"), або їх секундантів, обмежених провінціяльних „політиків" та повітових сатрапів.

Наводжу один уступ із брошури п Караджи: „Манджуріяна" (організаційне видання „Ф. Н. Р." р. 1934.).

Обговорюючи в 1934 р. — тепер таке актуальне — далеко-східне питання, вона приходить до висновку:

„Булоб природно звязати японські інтереси в Манджурії із створенням незалежної української держави на Дністрі". „Ті, які твердили, що політика Японії не йде рівнобіжно із далекосхідною політикою Англії не знають мабуть про заходи сера Дітердінга. Побіжно пригадуємо, що українська (національна) агітація на Далекому Сході, викликала сильне занепокоєння совітів, бо саме українці представляють значну частину білого населення в Манджурії. Національний український комітет у Харбіні мав тоді між іншим завдання поборювати комуністичну пропаганду, що виходила із недалекої жидівської совітської республики Біробіджан.

Росія залишилася дуже еластичним союзом совітських республик, які становлять для їх сусідів небезпеку і тому сусіди Совітів мусять кожної хвилини бути в обороннім поставі"

Лише створення української держави відділить румунів від білих і червоних Росіян.

На мій запит, як ставиться фронт до української меншини, відповіла мені п. Караджа: „Гармонійна співпраця із такою корисною для нас меншиною принесе державі більше користи як дотеперішні заходи її асимілювати. Ми не ділимо меншини на державні або бездержавні, так як це роблять інші. Ми визнаємо тільки меншини агресивні (жиди, мадяри й болгари) та мирні; охочі до співпраці (німці, українці, греки, вірмени)".

Згадавши про цей перший та єдиний, на жаль, чесний та обективний підхід „Румунського Нац Фронту" до наших змагань, бажаємо, щоб впливи цього проводу не охоплювали тільки далекі рямці, але і звернулись і до розязки вужчих краєвих питань.

др—нч.

В Українській Громаді у Шалєті.

Шалєт, листопад 1937.

Поспішний поїзд мчить стрілою з паризького т. в. Ліонського двірця і за одну годину трицять хвилин ми зупиняємося в місті Монтаржі, вже 150 кільометрів від Парижа Таксівка відвозить нас на три кільометри від того містечка перед дім „Української Громади" у Шалєті.

Туди намовив мене поїхати таки просто з читальні Української Бібліотеки у Парижі п. Рудичів, а бібліотечний гість і громадянин Шалєту п. сотник Шаповал став моїм пречемним провідником і в його товаристві я ввійшов до домівки шалєтської „Української Громади".

Мені буде приємно подати докладну історію української кольонії у Шалєті, як описуватиму життя української еміграції у Франції. Сьогодні обмежуся до кількох вражінь з того, на жаль, такого короткого, але такого милого побуту в тій українській місцевости на французькій землі.

В „Народному Домі" у хвилині, як входжу, дуже багато людей, бо того самого вечора місцеве „Українське Мистецьке Товариство" виставляє оперетку Зубенка-Форостини „Ганджа Андибер" В їдальній салі „Громади" ціла гама українських типів від самопевних облич з довгим козацьким вусом, які наче взяті з картини „Козаки пишуть листа до султана", крізь мережанку наших жінок із Придніпрянщини та Галичини до типу спокійного і витревалого галицького заробітчанина Майже всі шалєтські українці працюють у великій фабриці гумових виробів. Їхне матеріяльне забезпечення назагал добре.

Ось знайомлять мене з українським фермером. Це хлібороб-придніпрянин, який має в околицях Монтаржі своїх шістьдесять гектарів землі, кільканацять коров і коней. Це вже наш „куркуль" у далекій Франції. Оповідають мені, що по сусідніх селах працюють українці з Галичини як хлібороби-робітники В самому Шалєті оглядаю вже і власні доми наших земляків, або вже куплені грунти, на яких вони думають будувати свої житла. Є тут і гарні українські крамниці пп. Енепка, Мандрика і т. д.

У Громаді бачу однострій французького вояка. Мене знайомлять з ним. Це українець, який дістав французьке громадянство і відбуває військову службу Українська політична думка звикла вже до терміну „українець канадійської державної приналежности", тепер щораз частіше появляються і „українці французької державної приналежности". Річ у тім, щоб не відтручувати тих людей, а навпаки, тримати з ними якнайтіснішний звязок, а вони безсумніву віддадуть колись неабиякі послуги українській справі.

Я знайомлюся теж і з найменшими українцями: хлопчиками і дівчатками, які вже народились тут у Франції. Ці маленькі наші громадяни ходять у вільні дні від науки у французький шкоці, до української школи, яку утримує своїм коштом „Українська Громада" і ця українська школа защіплює любов до України в серцях тих

дітей, які українську землю знають покищо тільки з географічної карти. Ось дзвінок дає знак, що треба ввійти до театральної салі „Української Громади".

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Реглани** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

В ТЕАТРІ.

Велика саля повна людей. У перших рядах сидять наші школярики. Я пильно прислухуюся їхній мові. Вони говорять між собою найчастіше по французьки, хоч усі вміють по українськи. Але як на сцені козаки шаблі добули, то ті маленькі діти наче діткнені ударом якоїсь невидної чарівної палочки висловлюють своє захоплення вже в українській мові.

І мені приходить на думку, що це українська шабля буде тим чинником, який вирішить долю наймолодшого українського покоління, що живе в ріжних державах і на ріжних континентах.

Вистава проходить з повним успіхом: добра гра артистів і дбайлива режисерія. В жіночих ролях виступили пані: Бакум, Кімалій, Омельченко, мужеські ролі виконали пп. Григораш, Ємець, Іщук, Марущак, Маслюк, Сопільник. Режисерія була в руках п. Маслюка, диригував п. Ковган, акомпаніював п. Пономаренко.

„Українське Мистецьке Товариство" у Шалеті має вже вироблене своє імя. Власна театральна гардероба є справді великої вартости і мабуть ніодин український театр в Галичині такого театрального приладдя не має.

По виставі розпочинається баль і цій обставині завдячую, що я міг оглянути і черговий схід сонця — тим разом у Шалеті.

ДІЯЛЬНІСТЬ „УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ".

Шалетська „Українська Громада" належить до найстарших українських громад у Франції, а без сумніву є зразковою громадою під організаційним оглядом. Недавно громада купила землю (2200 квадратових метрів), де збудують свій „Народній Дім" (покищо власні будинки Громади стоять на фабричній землі). Українська Громада утримує українську школу, яка приміщена у двох кімнатках, що прибрані географічними картами України та портретами наших гетьманів і письменників. 45 дітей є в цій школі; найстарше має 13 років. Вони учаться української мови, літератури, історії, географії. Є трьох учителів пп. Зубенко Василь, Колодій Михайло і Семко Олександер. Наука відбувається в четвер і неділю, коли є зачинена французька школа.

ПЛАСТ.

Усі шкільні діти належать до Пласту у ступні вовченяти, чи вже і справжніх пластунів. Щороку відбувають пластовий табор і там у тій далекій Франції над берегом ріки Люен можете почути пісню-гимн Українського Пласту:

„Цвіт України і Краса
Скобів орлиний ми рід!"..

Чую, як маленька пластунка здоровить свого учителя-провідника знаком пластовим „СКОБ!"

„Українська Громада" має гарну бібліотеку (поверх 1.500 томів) і як впевняє наш бібліотекар, має дуже пильних читачів, а це ще важніше.

Українське шалетське Громадянство має і свій ресторан-кооперативу і приходи з цього підприємства йдуть на національні і культурні потреби Громади.

Признаюся до свого роду невдячности, що досі ще не згадав імени голови „Української Громади" в Шалеті п. Боцуци, якому я хотів би доложити збірну подяку для всіх Громадян, що з такою щирістю гостили мене особисто і як представника „Діла".

Військова еміграція Придніпрянщини і галицьке заробітчанство тут зустрічаються у щоденному житті. Багато галичанок вийшло заміж за придніпрянців. Галицькі заробітчани є тут зорганізовані в місцевій „Просвіті", але всі і так сходяться у домівці „Української Громади", отже якогось поважного політичного тертя тут зовсім нема.

Тут у Шалеті мав я теж окрему приємність слухати і реферат великого українського мандрівника професора Бочковського. Його милий тенор голосу, дуже приступна форма висловлювання і його віра в світлу майбутність України потрясла душами слухачів. І український Шалет прийняв його справді ентузіястично. Але мені вже час вертатися в Париж і я прощаюся з усіма сердечним: „До побачення"!

Юрій Студинський.

Ювилей о. д-ра Василя Гаджеги.

Дня 24. жовтня відсвяткував о. д-р Василь Гаджега, прелат гр.-кат. епархії в Ужгороді, 50-ліття свого священства. На золотій Службі Божій виголосив він до сліз зворушливу проповідь, у якій подякував Богу за дар, що дочекався цього радісного дня. Мандуктором був владика Олександер Стойка. Святочну проповідь на тему завдання духовника сказав канонік о. Янкович.

По Службі Божій вітали ювилята представники церковних, культурних та господарських товариств. Делегація „Просвіти" під проводом д-ра Ю. Бращайка передала ювилятові дипльом, що Товариство „Просвіта" на Загальних Зборах дня 16. жовтня 1936 р. за наукову та культурну діяльність і за великі заслуги для Товариства вибрало його своїм почесним предсідником.

Д-р Василь Гаджега народився дня 28. липня 1864. року в Руско-Поляні в Марамарощі. Середні школи скінчив у Левочі та в Ужгороді, богословія в Ужгороді та в університеті в Будапешті. Дальші студії продовжував у Відні в „Азгустінеум", де перебув два роки і здобув докторат богословія. На священника висвятили ювилята 23. жовтня 1887 р. Був пом. духовником у Сиготі і в Новім Місті під Шатром. Потім дістався до епископської канцелярії, де пізніше іменовано його секретарем. 1896. року став професором богослівія і директором сиротинця (конвікту). 1. січня 1907 р. став городським парохом в Цегольні в Ужгороді, а потім за кілька місяців архидіяконом ужгордської жупи. 1914 р. іменували ювилята каноніком.

О. д-р Василь Гаджега попри директора о. Августина Волошина є найбільш заслуженим духовником на цілім Закарпатті. Є він просто втіленням ідеального духовника.

Як ужгородський парох викінчив дім нової парохії і поставив зовсім новий дім для грекокатол. нар. школи. Як директор конвікту (інтернату) перебудував інтернат і завів у конвікті взірцевий порядок.

Як професор написав кілька наукових праць, котрі служили і служать до нині як підручники у богословських школах. Крім того написав багато менших і більших наукових праць із нашої культурної, церковної та політичної історії. По перевороті ювилят був основником Наук. Збірника Товариства „Просвіта". За його визначну наукову діяльність вибрало його своїм

ПУДЕР „МЕРІДА"

М. РУДНИЦЬКИЙ

ТАЛАНТ.

ВПоважаний Пане! (-а Пані?)

Не знаю, хто Ви, якже-ж Вам відповісти на таке важенне питання: чи маєте талант? Чи гадаєте, що скриваючися за анонімом почуєте щирішу оцінку свого твору? Ще якби Ваш рукопис був справді ручний, а не машиновий — можна б піти з ним до графольога, щоб почути дещо про загальні риси Вашого характеру, може і про вік або бодай пол...

Та сама літературна спроба має ріжну вартість, залежно від того, хто її автор — освічена людина, пів-інтелігент чи гімназист. В одному випадку можемо в ній добачити запізніле намагання спробувати свої сили в новому напрямку, у другому — ще невиразний, неязсований проблиск літературного хисту.

Рідко коли після першого твору можна авторові заявити беззастережно: „Ви маєте талант". Такий твір мусів би мати дуже виразні ознаки оригінальности, що йде в парі з новою індивідуальністю. Кілько разів трапляється, що після дебюту, який блиснув найкращими сподіваннями — другий і третій твір уже їх розвіває — автор не має нам нічого більше сказати.

Слово „талант" — зрадливе, небезпечне, хамелеонове. Кожний може найти собі таку скромну ділянку, де його можуть уважати за вийняткового талановитого. Чи можна відмовити талант авторам сензаційних романів друкованих у газетних відрізках? Чи не мають його автори кабаретових ревій і принагідних віршів?

Питаючися: „Чи я маю талант?" — Ви хочете ймовірно знати, чи Ви маєте писати далі. Це питання однозначне з іншим: Чи Ви маєте вибрати собі професію письменника, чи пак — присвятити їй усі свої сили. Потреба, яку людина відчуває, коли хоче писати не стоїть у безпосередньому звязку з талантом. Більшість авторів у світі — люди без ніякого таланту; сотні тисяч книжок, що появляються щорічно це тільки висліл окремої недуги — графоманії, добре відомої психольогам.

Коли Ви відчуваєте, що маєте талант — мусите за кожним разом, коли хочете писати зясувати собі яко мога ясно: що хочете висловити, і д л я к о г о. Нелегка це справа, бо т. зв. поетичний настрій не йде в парі з хистом аналізи; коли автор захопився якимсь вражінням, він іде за ним і в самій його передачі находить насолоду.

Рідко який письменник знає межі свого таланту, ще рідше — його силу. Те глибоке переконання, яке находимо у такого Стендаля, що вірив у прихід своїх читачів щойно за сто років — переконання, яке достоменно справдилось — живе з неменшою силою і в тисячних душах мазунів, одержимих манією записувати папір. Величина таланту письменника залежить подекуди від творів інших письменників, які появляються в тому самому часі і від усіх його попередників. Хоч у Пантеоні літератури нема означеного числа місць, як у театрі і хоч генії не мусять притьмарювати талантів — ніякий письменник не може мати певности, як оцінять його твори майбутні покоління, що виробляють собі інші ідеали.

Сучасники Руссо добачували в „Новій Гельоїзі" нову евангелію — плакали над нею, омліювали від нестями, відчували в кожній фразі найглибшу струну людської душі, досі невідкриту. Тепер ми вважаємо цю книжку за зразок сентиментальщини і насилу можемо її читати. Та Руссо був геній; з усім тим таке саме явище повторяється майже в кожній добі —: над бульварними слізливими романами зідхають міліони (не в нас!) закоханих дівчат і дам, що переживають в уяві те, чого не могли дочекатись у дійсности.

Присланні Вами зразки вказують, що Ви не зовсім добре ознайомлені з нашою літературою. 30 і 40 років тому дали наші письменники такі самі речі — кращі, себто не такі самі, бо більш літературні. В літературі можна повторяти давні мотиви, і брати навіть давно оброблені теми, але треба це робити так, щоб те „нове", що ми даємо, казало читачеві забувати про враження, залишене попередніми творами, які він може собі при цій нагоді пригадати. Тут панує подібний стан, як у тих державних бюрах, де видають патент на нові винаходи: за новий винахід уважають предмет, призначений для нової цілі, або з якоюсь важною зміною, відомого

членом Наукове Товариство імени Шевченка у Львові.

По перевороті відограв ювилят визначну ролю в наших культурних, господарських і політичних організаціях. Він був першим представником Кооперативного Союзу (тепер „Дружественний Союз"), а пізніше вибрали його за председінника надзірної ради „Дружественного Союзу". Цю функцію виконує до нинішнього дня. Від перших початків є він председником надзірної ради в Підкарпатськім Банку, в Ужгороді. Щодо його діяльности в „Просвіті" вистане згадати, що на попередніх Загальних Зборах вибрано о. д-ра Гаджегу почесним председником.

Треба ще згадати, що ювилят сміло й отверто признавався за русина-українця в передвоєнних часах та признає себе сміло й отверто українцем у новіших часах. Вже і перед війною демонстративно говорив по українськи, був редактором органу „Наука", був председником товариства „Унія", писав до газет, редагував календарі, не уважаючи на те, що це не подобається „власть імущим". Із найстаршого духовенства епархії є він майже одинокий, що від самого початку станув на народовецьке українське становище і видержав на ньому аж до сьогодня.

Заслуженому діячеві на церковній і народній ниві Закарпаття бажаємо й від себе, щоб міг свою працю продовжувати ще багато-багато літ — на славу Церкви й рідного народу.

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОКАРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника. Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків. Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

ЗБІЛЬШЕННЯ ІТАЛІЙСЬКИХ ЗАЛОГ НЕ ЗАГРОЖУЄ ЄГИПТОВІ.

Відповідаючи на інтерпеляцію в палаті громад, льорд Кренборя заявив, що скріплення італійських залог у Лівії не є звернене проти Єгипту. Зрештою колиб якась держава заатакувала Єгипет, Велика Британія згідно з британсько-єгипетським договором боронилаб єгипетської території.

механізму, називаючи це „уліпшенням", „удосконаленням".

Мусите погодитись заздалегідь із тим, що найкращим суддею для Вас мусить бути Ваш власний інстинкт, який деякі психольоги називають інтуіцією — Ви самі мусите рішати: коли писати і коли ні. Довгого часу треба, щоб почати спокійно прислухатися до чужої критики і користати з неї. Ті, що щойно починають писати — часто вважають слова заохоти, які почули від критика за право вступу до святині безсмертних, а слова догани за смертельну образу чи кривду. Помиляються і великі критики в оцінці письменника: Белінський не відчув Шевченка, Брюнетієр і Леметр знехтували геній Бодлера, — та ще частіше великі похвали критики при появі нового таланту не виправдуються. Прихильних оцінок є більше, ніж талантів, тальновитих книжок є більше, ніж справжніх письменників.

Не забувайте, що самого таланту — мало. Ген показав нам, кілько ріжних допоміжних елементів мусить збігтися водночас, щоб талант міг проявитися і розвинутися. Вдача, темперамент, ріжні нахили, сильна воля, часто і припадок, що рішає про сприятливі обставини праці важніші тут, ніж холодні ради критиків. Може це і краще для літератури і для життя; без ілюзій і сліпої віри неодин із нас не витрачував би свого таланту на таку непевну річ, як безсмертність, замість використати його для безжурної сучасної буденщини.

Викрили замах на Сталіна.

Шведська преса довідується з Москви про арештування Сталінового фотографа Нізена за спробу замаху на нього. Нізен, що мав велике довіря у Сталіна, у своєму апараті сховав пекольну машину.

Та прибічна сторожа Сталіна викрила її й арештувала Нізена. Мабуть у звязку з цим ГПУ перевело в останніх днях масові арешти серед німців-комуністів, що втікли з Німеччини до СССР.

З українського життя у Варшаві.

„ПРОМЕТЕЙ РОЗПОЧАВ 10-ИЙ РІК ПРАЦІ.

Загальна протимосковська мобілізація в Европі, актуалізована останніми подіями у накипаючому бунтом нутрі С. С. С. Р. і назовні тої вязниці народів, надає спеціяльний тон внутрішній праці у „Прометеї" — лізі поневолених Москвою народів, що товариськими зборами, відбутими у власній домівці в мин. четвер, розпочала 10-ий рік своєї акції. Актуальний політично-ідеольогічний реферат про европейську політичну ситуацію та провідні лінії прометейської акції виголосив серед д. чисельної авдиторії голова клюбу проф. Р. Смаль-Стоцький. Відчитова діяльність клюбу піде в цьому році в напрямі сформулювання тези: як погодити демократичний прометейський рух з симпатіями, що ними він тішиться серед усіх „фашистівських" народів Европи.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА В ІСТОРИЧНОМУ РОЗВИТКУ.

Як перший після смерти Л. Василевського прелєгент наведеної вгорі теми виступив в Інституті Національогічних Дослідів д-р Януш Вольський, реферуючи в 4-годинному викладі назагал обективно і з великим знанням предмету суть української національно-державницької проблеми в її повному історичному розвитку. Слухачів в оба дні викладу — понад 40.

УКРАЇНСЬКА СЕКЦІЯ ОРІЄНТАЛІСТІВ.

У мин середу відбулася у Східному Інституті перші організаційні сходини української секції орієнтального кола молодих. Збори під головуванням п. Михалевича накреслили загальний плян програми секції. Заходами секції буде м. і. улаштовуваний цикль українських рефератів, дискусій та академій, з яких перша, присвячена гетьманові Мазепі, відбудеться в початках грудня. В зборах секції взяли участь представники татарів, ідель-Уралу і поляків.

УКРАЇНІСТИЧНИЙ НАВОРОТ РЕДАКЦІЇ „ЮТРА ПРАЦІ".

Нормалізаційна анкета „Діла" викликала у варшавських політичних кругах неабияке зацікавлення. Найкращий доказ цього — широкі кореспонденції зі Львова до „Газети Польскої" на українські теми та зацікавлення ними одного з редакторів того часопису, п. Ст.

Останніми днями можна було замітити, що й відома з неприхильного українцям підходу група послів Гоппе і Будзинського, зближена до полк. Славека, запросила на референта українських справ у свому органі „Ютро Праци" молодого українїста з краківської групи п. Вл. Ігнатовича, що розпочав уже друк цілого циклю політичних статтей, ставши на платформі, зближеній до ідеольогії „Б. П. У." й „Політики".

Як зачуваємо, „Ютро Праци" має намір зорганізувати цикль дискусій в українській справі.

КТВ.

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях

Два характеристичні процеси.

Перед окружним судом у Люблині почалася розправа проти 40 комуністів. Процес характеристичний тим, що на лаві підсудних засіли не лише жиди і жидівки та робітники, але теж інтеліґенти полякы і польки: студенти, учителі, малярі, резервові старшини і донька люблинського шкільного куратора Ванда Левіцька. Вже на початку розправи оборонці поставили сенсаційний внесок у справі вилучення прок. Боричка, який обвинувачує підсудних. Перший обор. Бенкель мотивував свій внесок тим, що у вязниці попав у серпні до рук вязничної сторожі „грипс", що його писав св. Дуракевич. Згаданий грипс є найкращим доказом, що між свідками: Дуракевичем, Макензоном та Оконовським була змова. А що на зізнаннях цих свідків спирається акт обвинувачення і що згідно з постановами закону грипс мусів бути доручений прокураторові, оборонець поставив внесок, щоби трибунал переслухав як свідка прок. Боричка, бо лише він може ствердити, що було у „грипсі". Цей внесок підтримали всі три оборонці підс. Левіцької підкреслюючи, що з цим грипсом неясна історія. Далі оборонці цієї підсудної покликали між іншим на свідків мін. Свентославського, і віцемін. Блешиньского на обставину, що якби не дійшло до конфлікту між владою безпеки і куратором Левіцьким його донька Ванда не сиділа би на лаві підсудних. Обор. Грущиньський подав, що між кур. Левіцьким і міністерством внутрішніх справ виринув конфлікт тому, що поліція вербувала між шкільною молодю конфідентів. Таким конфідентам платили гроші, або обіцювали полекші при іспитах. Куратор Левіцький звернувся з протестом проти таких метод до міністерства. Тоді влада безпеки почала засипувати центральну владу доносами, обвинуваченнями та виписами на кур. Левіцького та його дітей. Спершу погрожували його дітям, опісля одно з них засіло на лаві підсудних. Далі мін. Свентославський і віцемін. Блешиньський зможуть ствердити, що коли не помогла інтервенція в люблинського воєводи проти таких метод „праці" між молодю куратор звернувся з цією справою до міністерства освіти. Тоді внаслідок інтервенції віцемін. Блешиньського в міністерстві внутрішніх справ почали слідство проти влади безпеки в Люблині. Наслідок був такий, що проти куратора Левіцького почалася пресова кампанія. Одночасно під закидом комуністичної діяльности опинився його син, а згодом і донька. Оборонець додав, що обвинувачення підс. Левіцької за комунізм фальшиве і зладжене лише на те, щоби зліквідувати куратора Левіцького.

Трибунал відкинув внесок оборонців у справі покликання на свідка прок. Боричка та упімнув двох оборонців підс. Левіцької за не „точне" висловлювання.

*

Одночасно почався в понеділок 15. ц. м. перед варшавським окружним судом сенсаційний процес проти відомого публіциста 70-літнього Вл. Студніцького, якого президент м. Варшави Стажинський подав до суду за зневагу. Президент Стажинський потягнув обвинуваченого до судової відповідальности тому, що обв. Студніцький видав у червні ц. р. брошуру п. н. „Призначений, непокликаний адміністратор п. Стефан Стажинський" з гострою критикою його діяльности як віцеміністра скарбу та президента м. Варшави. Обвинувачений признався до вини і заявив, що згадану брошуру написав з почуття громадянського обовязку, бо п. Стажинський не надавався взагалі на такі високі державні і самоуправні становища. В цьому процесі зізнають міністри, посли і такі політичні діячі, як проф. Бартель. Зацікавлення обома процесами дуже велике.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Чого слід сподіватися від зміни закону

ПРО ОХОРОНУ ЛЬОКАТОРІВ?

Урядовий проект новелі до закону про охорону льокаторів викликав живе зацікавлення в широких верствах населення міст і містечок, що живе в невідрадних матеріяльних умовинах. Зріст безробіття під зиму і поголоски про поступневу ліквідацію закону про охорону льокаторів лише збільшили невдоволення, що панує між бідним населенням міст і містечок.

Якже виглядає проект згаданої новелі? Отже законопроект передбачує поступневе скасування закону про охорону льокаторів, починаючи від 1938 р. до 1943 р. Вже 1938 р. вийдуть з під охорони закону 5-кімнатні помешкання з кухнею. Таким чином першого року вийде з під охорони понад 24.000 помешкань. В 1939 р. будуть звільнені 4-кімнатні помешкання і тоді вийде з під охорони понад 43.000 помешкань. В 1940 р. буде звільнених 102.000 трикімнатних помешкань з кухнями; в 1941 р. 176.000 двокімнатних помешкань з кухнями; в 1942 р. 286.000 однокімнатних помешкань з кухнями і вкінці в останньому 1943 році будуть звільнені однокімнатні помешкання, себто зложені лише з кухні. Тому слід сподіватися підвишки комірного при 3- і 4-кімнатних помешканнях від 10 до 15%. Крім того новеля передбачує т. зв. мораторію. Вона полягатиме в тому, що льокатор зможе відкликатися до суду на випадок вимаганої підвишки комірного за помешкання виняті з під охорони закону. Суддя, розглянувши всі умовини матиме право продовжити дотеперішне комірне на два роки.

Прихильники скасування закону про охорону льокаторів кажуть, що його ліквідація не принесе і так шкоди широким верствам населення. На доказ подають ось такі аргументи: Законові про охорону льокаторів не підлягають нові доми, що з кожним роком зростають. Одночасно зменшується кількість старих домів наслідком їх розкищення, знищення і т. п. Крім того від січня 1938 р. випадає з під охорони закону про охорону льокаторів кожне помешкання у старих домах, що змінило в тому часі льокатора. Далі прихильники скасування згаданого закону кажуть, що він припинив розвиток міст і забагнив зовсім мешканеву справу. Підкреслюють, що старі доми не мають здебільша таких необхідних уладжень, як водопроводів, електрики та каналізації, без яких годі взагалі обійтися. До того в самих містах у Польщі є половина дерев'яних будинків. На загальне число 620.000 будинків ледви 97.00 будинків має водопроводи, а 80.000 каналізацію, бо знов'язований будівельний закон не накладає обовязку на власників старих домів прилучити їх до водопроводної та каналізаційної сітки. Тому скасування закону про охорону льокаторів уможливить розбудову міст на модерний лад. У звязку з тим уряд мусить змінити податкові закони та признати ріжні полекші і кредити тим підприємчивим власникам, які приступають до будови нових домів

—o—

Найкращий матеріял і довголійній досвід

створили найвищої якости машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.

PFAFF

Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** Львів, Галова 11. Тел. 228-70

840

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

Проти підвишки емеритальних складок.

Підвишка емеритальних складок від 1. січня 1938 р. викликала велике невдоволення і між працьовниками і між працедавцями. Невдоволення працівників зовсім зрозуміле, бо вони хоч будуть платити вищі емеритальні складки, не діставатимуть вищої емеритури. Дотепер висота емеритальних складок була така: В перерібнім промислі висота емеритальних складок сягає 4.2 відсотків, з чого на працівника припадає 2,6%, на працедавця 1,6%; в гірництві і гутництві 4,8 відсотків, з чого на працівника припадає 2.9%, на працедавця 1,9%.

Повна емеритальна складка умовних робітників сягає 6,5 відсотків. Поділ емеритальної складки між працівника і працедавця залежав від висоти винагороди. І так: при винагороді від 60 до 400 зол. місячно умовий робітник платить 2.4 відсотків, працедавець 4,1; при винагороді від 400 до 800 зол. місячно працівник платить 3,2%, працедавець 3,3%; при винагороді понад 800 зол. працівник платить 4%, працедавець 2,5%.

Від 1. січня 1938 р. висота емеритальних складок буде така:

В перерібнім промислі 5,2%, з чого на працівника припадатиме 3,3%, на працедавця 1,9%; в гірництві і гутництві 5,8%, з чого на працівника припадатиме 3,6%, на працедавця 2,2%. **Емеритальна складка умовних робітників підскочить до 8. відсотків.** І будуть платити умові робітники і працедавці в такому відношенні: При винагороді **до 400 зол.** місячно **умовий робітник буде платити 3.2%, працедавець 4,8%;** при винагороді від 400 до 800 **зол.** умовий робітник і працедавець платитимуть по 4%; при винагороді **понад 800 зол.** працівник буде платити 4,8%, працедавець 3,2%.

Ось так емеритальна складка фізичних робітників зросте від 1. січня 1938 р. на 0.7 відсотків; працедавців на 0,3 відсотків. Зате емеритальна складка умовних робітників зросте на 0,8 відсотків, працедавців на 0,7 відсотків.

Здавалось би, що внаслідок поважного зросту цін на харчеві продукти світ праці дістане бодай мінімальну підвишку своїх голодових платень. Одначе в подарунку дістав підвишку **своїх тягарів.** Нема двох думок, що така політика поглибить невдоволення світа праці і штовхне його до нової акції за відповідною підвишкою теперішніх голодових винагород.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма **„Кераміка"** Львів, Галицька 5 (в подвірю).

Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.

На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Провірка торговельних книг кооператив.

Міністрство скарбу обіжником з 23. жовтня ц. р. ч. D. V. 7234/1/37 подало до відома всіх скарбових палат і всіх скарбових урядів відпис обіжника кооперативної Ради з 6. липня ц. р. до всіх Ревізійних Союзів. На терені деяких скарбових палат — читаємо в обіжнику кооперативної Ради — трапляються випадки, що кооперативи не предкладають до провірки торговельних книг на домагання скарбових урядів до льокалів цих урядів покликуючись на ст. 53 уст 3 кооп. закону. Тимчасом кооперативи зобовязані предкладати свої торг книги до льокалів скарбових урядів згідно з § 2 ст. 85 податкової ординації. По думці цієї статті скарб. уряд переводить засадничо провірку торговельних книг у платника а у виняткових випадках у

Д-р Кривокульський Степан

ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ

ординує від год. 3—5

ЛЬВІВ, В-Л. АСНИКА 2, II. пов.

Рентгенівська робітня.

льокалі уряду. Такі виняткові випадки можуть торкатися дрібних кооператив, що не ведуть більшої господарської діяльности і часто находяться у далеко віддалених місцевостях від осідку скарбових урядів. Висилка ревідентів до провірки книг обтяжила би надмірно діяльність скарбових урядів і наразила би на надмірно високі кошти.

Одночасно міністерство скарбу доручило, щоби скарбові уряди переводили провірку торговельних книг кооператив у своїх льокалях лише у виняткових, дійсно оправданих і конечних випадках. Зокрема скарбові уряди не можуть перевірювати торговельних книг кооператив у своїх льокалях, якщо кооператива находиться в осідку скарбового уряду. Вкінці **скарбовий уряд не може перетримувати у своїм льокалі книг кооперативи довше ніж три дні.**

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО

під наг.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ

СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ

27 портретів.

КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50. ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.

Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20. з пересилкою зол. 1.50.

ОБНИЖКА ПОДАТКОВОЇ СТАВКИ ВІД ОБОРОТІВ.

Міністерство скарбу обіжником з 23. вересня ц. р. ч. Д. V. 38196/4/37 обнизило на податковий рік 1936 до 1.5% ставку податку від оборотів, устійнених по думці ст. 5. уст. 1 точка 7. і 8. закону про промисловий податок від обороту. Це торкається промислових підприємств наведених у ст. XIV, XVIII і XIX. частини II-ої, буква Ц тарифи, долученої ст. 23 закону про пром. податок, які у звязку з побільшенням затруднення в 1936 р. повинні згідно з цією тарифою мати промислові свідоцтва повище VI категорії, але їх звільнено від обовязку доплати і підприємство можна було вести на основі пільгових промислових свідоцтв категорії VIII, VII або VI.

Згадану полекшу мають скарбові палати І скарбові уряди допускати з уряду, себто без обовязку індивідуальних прохань ось так: 1) Якщо виміру податку ще не вплачено або вимір не є правосильний — пільгову ставку (1.5%) слід стосувати при поладнуванні відкликів від вимірів. 2) На випадок правосильности виміру скарбова влада має відписати ріжницю податку, що повстала внаслідок пристосування пільгової ставки. Якщо платник в цілости або частинно заплатив вже цю ріжницю за 1936 р. слід відписати відповідну квоту з належитостей у промисловому податку за чергові роки.

На цей обіжник повинні звернути увагу власники промислових підприємств, що набули пільгові свідоцтва VI. категорії замість V, чи вищої категорії (згідно з тарифою). Слід пригадувати належний їм з уряду частинний відпис промислового податку від обороту (ріжниця між 1.9% а 1.5% ставки податку).

—o—

КОЛИ НЕ ТРЕБА КУПУВАТИ ПРОМИСЛОВИХ СВІДОЦТВ?

Міністерство Скарбу обіжником з 21. вересня ц. р. Ч. Д. V. 38347/4/37 вияснило, що підприємства товарової торговлі і промислові підприємства, що мають постійні промислові свідоцтва і продають на виставах (ярмарках) в власних або з винаредованих кіосків чи прилавків — не є обовязані по думці ст. 20. закону про промисловий податок ні купувати промислові свідоцтва ні реєстраційні карти на ведення торговлі в цих кіосках і прилавках. Осягнений з продажі оборот слід зізнати в місці ведення постійного підприємства.

—o—

НОВІ 100-ЗОЛОТОВІ БАНКНОТИ.

Міністерство скарбу повідомило, що Банк Польський пустив в обіг від 1. жовтня ц. р. 100-золотові банкноти з підписом начального директора Банку Польського д-ра Л. Баранського і датою 9. листопада 1934 р. Зрештою нові банкноти зовсім не ріжняться від обігових 100-золотових банкнотів II. емісії з датою 2. червня 1932 р.

Сторінка без політики.

Обезпеченевий обман американської артистки.

Просто дивно стає, як інтелігентні „небесні птахи" вміють вишукувати безліч ріжних нових способів, щоб жити коштом своїх ближніх і виводити представників влади своїми тріками в поле.

На один з таких знаменитих планів здобувати гроші без праці попала американська кабаретова акторка Дорота Сміт. Цей її план коштував одно американське обезпеченеве товариство грубі гроші. Коли в стейті Ню Йорку трапився деневбудь нещасливий випадок у вуличному русі, зголошувалася до транспортової фірми з домаганням заплати відшкодування поранена молода жінка. Тою жінкою, яка мала багато ріжних „нещасливих випадків" буде завжди міс Сміт, яка зголошувала свої претенсії під щораз то іншим прізвищем. Дотепна авантюристка-акторка зорганізувала собі до помочі цілу банду обманців, яка черпала теж із тієї професії чималі зиски.

ПОМІЧНИКИ ОБМАННИЦІ.

Одним із таких помічників був лікар, який вкладав панні Дороті Сміт гіпсові бандажі на руку. Колиж лікар обезпеченевого товариства приходив на провірку до „пошкодованої", не міг здійматн з руки гіпсу і мусів вірити зізнанням самої пошкодованої, „принагідних" свідків випадку, або „лікареві", який закладав гіпс. В інших випадках, коли обман мав торкатися якихсь внутрішних ушкоджень, тоді лікар-обманець втаємничував дотепну акторку в обяви, які виступають при таких чи інших болях. Таким чином пошкодована подавала лікареві з обезпеченевого т-ва такі симптоми, які саме в даним випадку повинні були виступити і обман вдавався знаменито. Міс Сміт вміла собі вишукувати найріжнородніші ушкодження і описувала свої болі так пластично, що лікарі давали себе водити за ніс.

А що обезпеченеве товариство нерадо веде процеси, які непотрібним розголосом можуть йому пошкодити, всі домагання обманниці полагоджували в багатьох випадках зовсім гладко.

Колиж якесь обезпеченеве товариство набере підозріння і відмовить виплати, тоді не вагається міс Сміт піти до суду. Щоб її справа випала якнайкорисніше, вживає вона до того ріжних засобів. Щоб викликати вражіння покривдженої старається виглядати якнаймізерніше, прикидається недужою. Каже себе везти до суду навіть на кріслі-візочку, буцімто вона не може сама ходити. Найбільшу вагу кладе на те, щоб зеднати для себе суддю. Коли це їй вдасться справа зовсім проста. Засуджене обезпеченеве т-во мусить платити. Таким чином завдяки справді небуденному організаційному хистові могла кабаретова артистка куди більше заробити, як на сцені. Свої знаменито обдумані обманства могла б вона була ще нераз виконувати і набивати собі кишеню, якби їй не повинулася припадково нога.

ОБМАН ВИЙШОВ НА ВЕРХА.

Одного дня зголосила вона знову шкоду і подала, що при випадку зазнала вона важкі контузії. Відвідини обезпеченевого лікаря замовлено на відповідний день. Та лікар якимсь чудом помилився щодо дати і приїшов один день за скоро, як воно було умовлено. На нещастя саме тоді міс Сміт вийшла кудись. Що робити? Одна з помічниць панни Сміт положилася негайно до ліжка і відіграла ролю недужої так добре, що лікар дався обманути і виставив якнайкраще свідоцтво Одначе у свідоцтві стояло чорне на білім, що пошкодована є мулаткою, коли міс Даніель, так себе в цім випадку назвала обманниця, яка зголосила жалобу, була білою.

Колиж лікар обстоював, що недужа, яку він відвідував є рішуче мулаткою, обезпеченеве товариство набрало підозріння і повідомило про дивну справу поліцію. Щойно тоді все виявилося і цілий обман вийшов на верх. Помислову акторку засудили на кілька літ вязниці і тепер вона матиме змогу у вязниці передумати на ріжні лади, як би то чесним способом заробляти на насущний хліб.

Чоловік у зимовім пальті.

У Стокгольмі живе чоловік, який все мерзне і якому навіть у літі холодно. Його знайомі вважають його за оригінала-чудака й кажуть, що він навіть у найгарячіший день не скидає зі себе плаща.

Той чудак називається Петер Андерсен. Імовірно терпить він на якусь дивну недугу, що навіть серед літа він змерзає і тому мусить носити тепле зимове футро. Ясно, що своєю появою викликує він на вулиці загальне счудування і навіть збіговище.

У Стокгольмі, де вже його добре знали, ніхто вже так тому не дивувався, але коли він попав до якоїнебудь іншої місцевости, тоді негайно ставав позорищем цікавої юрби. Напр. минулого літа виїхав той „чоловік у зимовім пальті" — як його всі називали до Амстердаму відвідати свою замужню сестру. І в тому місті був він вірний своїй дивоглядній традиції і не скидав зі себе плаща. Одного дня, коли було незвичайно гаряче і на дворі панувала справжня спека, добродій Андерсен ішов вулицею у своїм плащі і підніс ще при тім високо футряний ковнір. Це звернуло увагу поліцая, який думаючи, що має перед собою якогось злодія або злочинця, арештував Андерсена. Він запровадив змерзлюха на комісаріят. Андерсен пішов з поліцаєм, який для певности скинув із нього футро. Давонячи на поліції зубами оповів бідний змерзлюх про те, що він постійно і в літі і в зимі змерзає та що мусить завжди носити тому теплий плащ або футро. Спершу на комісаріяті не дуже вірили у слова Андерсена і щойно, коли сестра бідолахи — шведа потвердила його зізнання, змерзлюха випустили.

—o—

Дух Доссени не дає спокою історикам мистецтва.

Коли недавно помер славний італійський різьбар Доссена, гадали, що з його смертю затихнуть ріжні процеси за фальшиві різьби. Доссена був геніем наслідування і фальшування архітворів мистецтва. Відомий усім процес, коли найкращі знавці мистецтва заявили, що якийсь давній твір — оригінальний, а Доссена на суді порадив зішкрябати одне місце на цьому творі, щоб переконатись, що під сподом є його підпис. У свій час славний бостонський музей „Фін Артс" купив за величезну суму 100.000 долярів горорізьбу — надгробник давнього італійського мистця Ніно да Фіезоле. Директор віденського мистецько-історичного музею д-р Лео Планішіг висловив сумнів, чи це не новий плягіят Доссени і давав на це ріжні доказн. Після такої заяви счинився шум: в Америці почали нападати на управу музею в Бостоні, що вона викидає в болото страшенні гроші на безвартні речі.

Відень проти Бостону.

Бостонський музей почав боронитися і запросив до помочі ріжних спеціялістів. Ці спеціялісти ствердили, що куплений для музею твір — оригінальний зразок старовини, а не підрібка. Найсильнішим доказом стали тут рентгенівські досліди, що мали виказати оригінальність матеріялу, з якого зроблений твір, накладені шари в різьбі показують давнину твору. Тимчасом віденський історик мистецтва стоїть на своєму і заявляє, що і Рентген тут не поможе, бо Доссена передбачував такі речі і вмів подбати за відповідний матеріял для своїх підроблюваних творів. Згаданий директор музею заявив, що має всякі документи про Доссену досі невидані, які будуть доказом, як він працював над фальшуванням творів мистецтва та ошукував спеціялістів. Спір між Бостоном і Віднем — незакінчений. У його висліді може виявитися, що багато мільонерів заплатили величезні гроші за твори Доссени, а не за оригінальну старовину. Хіба, що Доссену проголосять геніем, за якого „фальшивими" творами будуть шукати таксамо, як за архітворами.

„ВЕЛИКІ СУЧАСНИКИ".

Вінстон Черчіль видав книжку присвячену „великим сучасникам". У цій книжці подав автор характеристику всіх державних діячів, які відограли визначнішу ролю в останніх десятиліттях. У розділі, присвяченім Альфонсові XIII, автор висловлює погляд, що екскороль ніколи не вернеться на престіл, навіть тоді, коли умовини уложаться для нього якнайкраще. Трагедія Альфонса XIII, в тому, що він ціле життя вірив у любов та вірнопідданство. Він гірко розчарувався і леда чи погодиться на нову спробу.

З такої точки погляду характеризує автор і трагедію Вільгельма II. Німецький кайзер жив у переконанні божеського походження своєї влади й вірив, що німецький нарід обожає його. На думку Черчіля, він „не так винен, як незадарний". Куди більше винн за німецьким народом — пише автор — який дає себе водити за ніс і підчиняється завжди силі, не зважаючи на свою хоробрість і розум.

Автор пише, що Вільгельм дожив тепер тихого тріюмфу й „морального реваншу": Англія і Франція, найгірші вороги екскайзера булиб тепер найбільше раді реставрації Гогенцолернів у Німеччині.

60 НОВІТНІХ КРЕЗІВ — ФІНАНСОВИХ КОРОЛІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Один із визначних публіцистів Америки Фердинанд Люндберг знову видав книжку про найбагатших „10.000 Злучених Держав". Промислове життя Зл. Д. опанувало 60 фінансових потентатів.

Три найбогатші роди Америки — це Рокфелєри, Морганн і Форди. Рід Рокефелєра, який числить тепер 21 членів має 360 мільонів долярів. На другому місці стоїть родина Моргана з 24 членами і 280 мільонами долярів. Форд, батько й син мають 220 мільонів долярів. Крім того є в Америці 9 родин, які мають 150—200 мільонів долярів. 20 родин, які мають 100—150 мільонів і вкінці 21 родин, яких банкове конто оцінюють на 50—100 мільонів долярів. 90 родин американських родин багачів може почванитися скромною сумкою всього 25—50 мільонів долярів

ЗАПІЗНО ЗНАЙДЕНИЙ СКАРБ.

Із Трієсту повідомляють про дивну подію, яка там недавно скоїлася.

Мешканець містечка Орновассо, Джіованні Джіованоля дістав від свого дядька, який живе в Америці листа з повідомленням, щоб відшукав на стриху під дахом сховані ним колись гроші. І справді небіж знайшов на описанім у листі місці 200.000 лірів у банкнотах. Одначе цілий скарб був зовсім безвартний, бо банкноти вийшли вже давно з обігу.

—o—

ОТТАК СОБІ.

Якби в муринів була пятьлітка, то на рівнику булаб уже тундра.

•

Покійник остигає поволи, а його приятелі відразу

•

Найбільша кар'єровість — це коли з ніг із неї слона зробили.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

НЕМА ЧОГО СПІШИТИСЯ.

Пані Чепурницька хоче собі купити новий капелюх. Її чоловікові теж уже від давна придався би який-такий новий капелюх. Тому обоє вибралися на закупи. Першенство має очевидно жінка. Довгих дві години випробує капелюшки. Вкінці добродій Чепурницький простогнує:

— Чи не моглаб ти трохи поспішитися? Небавом замкнуть крамниці, а я хочу теж купити собі капелюх.

— Алеж, Пилипе, тиж носиш свій капелюх всього чотири роки, то можеш ще зачекати один день.

ДОТЕПНИЙ.

— Славку — питається небіжа дядько — як ти виростеш, то чим ти хочеш бути?

— Підбігуновим дослідником відповідає Славко — Чи можеш мені, дядьку, дати 50 сотиків?

— Пощо тобі 50 сотиків?

— Хочу собі купити пять трубок морозива, щоб переконатися чи я витревалий на мороз.

ОЦІНКА ГРАФОЛЬОГА.

— Знаєш, графольог написав в оцінці мого письма: „нахил до нечесности". Чекай, дістане він тепер від мене гроші!..

Молодь учиться малювати в Коломиї.

Вистава малярських праць учнів артиста-маляра Ярослава Лукавецького, уладжена ним у салі „Народнього Дому" в днях 6—8. ц. м., належить без сумніву до кращих несподіванок коломийського мистецького життя. Подумання як показ тримісячних досягнень невеличкого гурта молодих одиниць, зацікавлених малярством, згуртованих талановитою, ідейною й фахово до того підготовленою людиною, дала вона надзвичайно богато; за короткий час виконали учні понад 300 студій, які виповнили виставу; уложена досвідною рукою на стінах сали, стала вона несподіванкою навіть для самих учнів. У коридорних кімнатах дивувала гаяда-чів велика скількість рисунків вуглем із доволі ріжноманітною тематикою. А вже саля зі сценою, обставлена горою теж рисунками вуглем, а долом олійними спробами, робила сильне враження. Симетрія в укладі образів кожного учня та добірне обрамування (вуглеві студії в тонких чорних обвідках) була зразкова. Митець-учитель приділив кожному учневі місце з доповідно до скількости праці та вартости. Головні стіни заняли студії Олі Онищуківної, Ростислава Кузьмича й Оксани Николишин; на сцені розмістився Микола Стефурак, талановитий сільський хлопець з Молодятина, на віконній стіні п. О. Новодворська, І. Негрич, селянська дитина з Березова, а дальше В. Процівна, В. Стовпюк та ін. (всіх учнів 18). Цікаво було придивлятися, як ту саму тему виконали ріжні учні; на них найкраще виявився індивідуальний підхід кожного зокрема. Оригінальність слідна у впровадженню попри численні акти вуглевої мертвої природи й пейсажу. Не вдаючися в оцінку праць учнів з критеріями мистецтва, маємо враження, що деякі з них носять у собі завдатки майбутніх мистців. Овочі праці гурта оглянуло з задоволенням крім збірних прогульок 240 осіб (як на Коломию трохи за мало).

Дм. Н.

— **Нові костели і школи.** Як повідомляє „Слово" Народовє", в товмацькому повіті йде пильна праця над будовою кількох нових польських шкіл і костелів. У Грабичі кінчать будувати костел, в Загірю Польському кінчать звозити матеріяли під будову костела В Олещі звезли вже під будову костела цеглу, в Одаях Горигляд-ських кінчиться будова школи і світлиці Т. Ш. Л., в Отинії будують вселюдну 7-клясову школу коштом 140 тисяч зол. Недавно відбулося посвячення фундаментів тієї школи. В Деляві заходом Ант Вовчинського побудовано парохіяльний дім, в якому міститься покищо польська школа.

— Недавно посвячено новий костел у Луці Малій скалатського повіту при значній допомозі місцевої дідички Кешковської, що пожертвувала на це 10 моргів поля і 2.000 зол.

— **Солтис дефравдант.** Стрийський окружний суд на виїздній сесії у Сколім розглядав справу Леона Мухоня, солтиса громади Сморже Долішнє, якому закидають, що присвоїв собі гроші з громадських податків і оплат. Його засудили на 8 місяців з утратою громадянських прав на 3 роки.

УКРАЇНСЬКІ РАДІО ПРИЙМАЧІ
ЕРГОН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 48

З відчитової салі.

Д-р Маркіян Дзерович: „Роля Католицької Акції у вихованні нової людини".

Заходом Жіночої Секції при Генеральнім Інституті Католицької Акції у Львові в салі Бібліотеки „Просвіти" відбуватимуться щонеділі в б. год. прилюдні конференції на виховні теми. Перша конференція відбулася 14. ц. м. Д-р М. Дзерович зясував на вступі жахливий образ занепаду людської моралі. Розвиток природничих і технічних наук зматеріялізував людство. Одначе матеріялістичний світогляд довів людство до загибелі. Стосований матеріялізм у СССР заперечує всяке духове життя. Наступила ізоляція від етичних проблєм у житті особистому, родинному і громадському.

Одначе проти такого стану зачалася реакція. Італія, Німеччина і навіть Совіти виступили в оборонї нормального істнування родини і сповнювання її функцій. Навіть у СССР виступили гостро проти розводів. Суспільна і виховна справа висунулися на перед життя. Держава, нація і Церква намагаються виховувати молоде покоління. Хоч у СССР старалися знищити релігію всіми способами, поголовним вимордуванням священників, одначе тепер обсервуємо там поворот до віри. В Італії вже скінчилася боротьба між державою і Церквою за молодь, у Німеччині триває ще дальше подібний конфлікт за молодь.

Дальше прелеґент підкреслив взаїмну залежність політики від економіки і пригадав думку Шпенґлера про упадок західної культури.

Одначе є моральний центр, папський Рим, що майже 2.000 літ веде велику частину людства. Папські енцикліки підготовили Католицьку Акцію, яка є ерархічним апостолуванням мирян. Завдання її — це відродження християнської моралі в особистому й родинному житті, розвязка суспільної справи в дусі енцикл. Кат. Акція мусить виховати нову людину.

В дискусії забирали голос: д-р К. Чехович, ч. Жирко і д-р П. Мінко.

—o—

НОВИНКИ.

— Знана зі солідности кравецька робітня мужеських одягів **М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 8—35

— **Перевози** меблів і товарів виконує та всякі спедиційні річи поручує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 5-6

— **В час осінньої плюти** — теплу, дешеву, а при тім здорову перекуску дістанете в молочних барах „Маслосоюзу" (при вул. Коперника й Сапіги). Крім теплого молока й дотеперішніх перекусок, впроваджено до продажі яєшню та варені й сажені яйця.

— **Ширші сходини** філії С. У. відбудуться в четвер 18. ц. м. год. 19. з рефератом Вп. ред. Голіяна на тему: „Репортаж з подорожі Рим—Югославія" з висвітлюванням. Домівка С. У. вул. Сикстуська 46. **Гостям раді.**

— **Господарське положення східно-галицького рільництва** в місяці жовтні характеризують так: Погідна осінь уможливила виконати засіви озимини в нормальнім часі. Стан засівів представляється назагал добре, хоч на тяжкій землі відчувався брак вогкости і збіже є трохи гірше. Збір бараболі випав значно краще ніж торік і дав пересічно 130 сотнарів із гектара (торік 116 сот.). Добрий збір бараболі поправив ситуацію рогатої худоби, для якої забракло паші (соломи і сіна). Збори пастівних і цукрових буряків випали також добре, впливаючи теж на злагіднення браку паші. Ціни збіжа в місяці жовтні обнизили, пшениці на 2 зол., жита на 50 сот., наслідком чого хліборобн здержалися з продажею, чекаючи на вияснення ситуації. Сильно впала ціна кукурудзи, на 6 зол. або 30 проц., хоч урожай не був добрий. Ціни гречки також впали. Ситуація на торговиці рогатої худоби має теж знижкову тенденцію. З причини браку паші подажа була спершу надмірна, особливо штук гірших, невигодуваних. Знижка цін причинилася незабаром до зменшення подажі худоби, особливо товстих безрог, тим більше, що з пашею можна ще витримати. Це свідчило би назагал про деяку поправу господарського положення хліборобів. Одначе надходять речениці платности податків і ріжних приватних зобовязань та видатків. Це спричинить знову більшу подажу і тим самим дальшу знижку цін.

— **Університет і політехніка у Львові є дальше замкнені.** Коли розпічнуться виклади наново, покищо невідомо. В ректораті університету вивішують висліди плебісциту, розписаного ректором Кульчинським у справі місць на викладових салях

— **Новий костел у Львові.** Акція окружити місто Львів на всіх перифріях монументальними костелами поступає дальше. Після Горішнього Личакова, Знесіння, Замарстинова, Клепарова, Левандівки, Богданівки і Персенківки прийшла черга на Сихів. На площі, подареній міською управою, між вул. Дверницького та Сихівською вже давно рішено побудувати більший костел для окремої парохії, що обійме цілу Зофіївку, Новий Львів і околицю Сихівської вулиці. До реалізації цього пляну приступлено цього року. Цілє літо тривали підготовчі роботи на спадистому терені, а з весною розпічнеться будова великого костела св. Вінкента а Павльо. Кошти будови покривано досі з фонду праці, що складається, як відомо, з примусових оплат усіх громадян без ріжниці віроісповідань (отже й українців та жидів). Нема сумніву, що подібним способом фінансуватимуть цю будову й дальше, хоча створено окремий комітет, який збирає пожертви на будову костела від його парохіян.

— **Українські пісні в німецькому радіо.** В понеділок 15 ц. м. німецька радіостація Цезен надавала на коротких хвилях від год. 21 до 21.45 хв. українські хорові пісні в супроводі орхестри. Деякі пісні хор проспівав по українськи, інші в німецькому перекладі. Більшість пісень були народні, та були і стрілецькі Перед кожною піснею спікер давав короткі пояснення німецькою мовою. Виконання було дуже гарне. Співали між іншим (чоловічий і мішаний хор): Почаївську Матір Божу, „Ой щож бо то за вороп", „Ой у полі могила", „Ой ізза гори та буйний вітер віє", „Ой, під гаєм зелененьким", „Ой, пряду-пряду", „Та туман яром котиться", „Божі плугатарі" (колядки); — із стрілецьких: „Гей, видно село", „Червона калина" і ін. — **В середу, 17 ц. м. буде повторення того самого концерту** в год 16—16.41, знов на коротких хвилях із Цезену (Zeesen) (хв. 31.38, 19.74, і т. д.)

— **Гр.-кат. словацька семінарія у Пряшеві.** Заходом Словацької Ліги у Пряшеві відкрито гр.-кат. словацьку вчительську семінарію. Її учні можуть користуватись харчами з державних кухонь.

— **Українка.** 25-ліття смерти М. Лисенка зазначив празький щоденник „Народні Політіка" (ч. 308) заміткою Яр. Олексенка, присвяченою життю і творам великого композитора. — **У** вересневій книжці славістичного французького журналу „Le Monde Slave" появився дальший нарис Іл. Борщака з його розвідки „*Україна на конференції миру*" та стаття Р. Мартеля — „*Україна по Полтаві*". у випуску 8 місячника „Slovansky Prehled" Харват пише про „Чистку на Совітській Україні". В огляді відгудів з нагоди смерти президента Т. Г. Масарика підкреслено велике співчуття української еміґрації в ЧСР. Окремими відбитками вийшли праці: 1) Д-ра К. Осадченка „До встановлення хліборобського маєтку в Чехословаччині", що була видрукована в часописі „Vestník Ceskoslovenské Akademie Zemedelské" (1937, ч. 6—7) та 2) Аркадія Животка „Українська література новітньої доби поза СССР", друкована в журналі

— *Вийшли на волю.* З Коломиї повідомляють, що всі арештовані у звязку з святом 1. листопада ц. р. в тому місті вийшли вже на волю.

— **Як урядують в сільській самоуправі.** Львівський окружний суд розглядав справу Андрія Завади, громадського секретаря із Сухої Волі пов. Любачів. Люстратор повітового виділу викрив, що Завада спроневірив 4.154 зол., які стягнув із громади як податки, дорогові оплати і вкладки до суспільного обезпечення. На розправі він признався до вини, мовлячи, що спроневірені гроші розтринькав переважно на піятику та лікування хорої жінки. Суд засудив його на один рік вязниці з припиненням

— **Львівська хроніка.** Арештовано співачаску нічного бару „Маскот" у Пасажу Миколяша Бориса Хаімовича Каліновського. — На вул. Набелька якийсь злодій вибрав Рені Вайцман тор.

бінку з готівкою 23 зол. — Те саме постигло Брониславу Юркевич на вул. Пасічній, яка теж втратила торбинку з грішми

— **Пожежі.** В Тростянці Мал. золочівського повіту згоріла загорода Федора Коваля з мертвим інвентарем. При рятунковій акції попік собі господар тяжко голову та руки, так, що його відставили до золочівського шпиталю. — В Кошляках збараського повіту хтось підпалив стирту сіна вартости 950 зол. на шкоду Хаїма Мондшайна. — В Білій пов. Заліщики згоріла наслідком необережности з вогнем загорода солтиса Северина Поняковського — В Мечищові пов. Бережани згоріла наслідком підпалу стодола Івана Гладія.

— **При перевозі запальничок із заграниці.** Міністерство скарбу вияснює, що при перевозі запальничок із заграниці і Данцігу платиться при митних ревізіях скарбову оплату. Крім того слід предложити запальнички у властивім уряді акциз і монополів до остемплювання і то найпізніше до одного місяця.

— **Грабіжницький напад.** До мешкання 80-літнього склепаря Авраама Брімана в Лісичниках пов. Заліщики вломилися вночі два озброєні грабіжники і стероризували домівників, яких повязали шнурами. Опісля перешукали цілий дім та забрали 250 зол. готівкою і товари вартости 400 зол. Грабіжники втікли до недалекого ліса.

— **Краєва хроніка.** У Верблянах пов. Яворів убили в часі весільної бійки 27-літнього Івана Стебелка. Поліція арештувала трьох парубків. — До костела в Долині вломилися злодії й забрали готівку 82 зол. — Недалеко Хлібичина Лісного (Коломийщина) поїзд зачепив фіру, якою їхав 16-літній Йосиф Павкер Один кінь згинув, візник та другий кінь ранені. — На інжиніра Шимона Станека зі Львова, що мірить державні ліси в Коломийщині, напало двох людей зі сокирами. — Автобус, що їхав з Чорткова до Борщева, переїхав 9-літню Еву Конистинську, ранячи її важко.

— **Мотоциклева катастрофа** скоїлася на лінії Іновроцлав-Славонцінек біля Яксич. Три товариші, вертаючись підхмелені мотоциклем додому, хотіли вминути наколесників, що їхали гостинцем Зробили це так незручно, що мотоцикль впав на дерево і розбився. Шофер Гурський вдарив головою в пень і погиб на місці. Шофер почтового уряду Кшиштофяк при упадку розбив собі череп і перевезений до шпиталю помер. Стефан Ника, що сидів на причіпці, потовся легко.

— **Зловживання у скарбовому уряді.** Начальника скарбового уряду в Добромилі, м-ра Ліпецького припинено в урядуванні наслідком доходжень у звязку з викритими зловживаннями.

— **Не приймуть відзначень.** Почесний професор краківського університету, Ігн. Ушанівський повідомив секретаріят Польської Академії Літератури, що не приймає лаврового відзначення, яке надала йому академія. Як відомо, так само зробив редактор Витовт Носковський, з Познаня.

— **За замах на полк. В. Євтимовича** засудив варшавський окружний суд був. хорунжого Н. Циліцина на 2 роки вязниці зі завішенням. Стверджено, що обвинуваченій ділав під впливом нервового розстрою.

— **Дослужився у большевиків.** До Варшави часпіла вістка, що колишнього білоруського полка до варшавського сойму, Тарашкевича, совітська влада вислала на Сибір. Свого часу він був головою Білоруської Громади. За комуністичну діяльність його засуджено на 8 місяців вязниці, а згодом шляхом виміни вязнів відставлено до Совітів. Там постигла його доля представників усіх національних меншин.

— **Масові смертні присуди.** Як повідомляють із Москви, в Совітах розстріляли минулого понеділка 15 осіб. У Городниці на Україні засуджено на розстріл 7 службовців ветеринарійної лябораторії, а 5 на 10 до 20 літ вязниці. Всім закинули „протиреволюційну діяльність". В Челябінську за Уралом розстріляно 7 „контреволюціонерів", що ділали на шкоду совхозу. В Ленінграді розстріляли терориста Андреева, що вбив совхозника Николова. Крім того арештовано кількох директорів і інжинірів грозненського нафтового Комбінату за саботаж. У вязницю попався м. і. також голосний фільмовий режисер Петров. Усіх чекає розстріл.

— **„Закордонна політика Польщі".** У вчорашній передовій статті на цю тему трапилось кілька друкарських помилок, з яких деякі роблять неясним зміст. Напр.: у цитаті з книжки Студніцького про залежність уряду Падеревського, має бути: „...піддавалися вимогам **французького** посла", а не „польського", як було надруковано; демократична „веймарська" а не „неймарська" Німеччина; про долю поляків у Совітах ми писали, що вони гинули „під стенкою і на Соловках", — врешті „соціял-демократичний парадокс не може нікого дивувати", а не „нічого", як мильно надруковано.

—o—

Останні вісти.

ІЗРАЕЛЬ ЛЕПЛЕВСЬКИЙ — ГОЛОВОЮ СОВНАРКОМУ УССР.

Як ми вже згадували, недавно іменований голова совнаркому УССР Бондаренко (наслідник Любченка) попав до вязниці Потверджуючи цю вістку „Фелькішер Беобахтер" подає, що підчас дефіляди з нагоди 20 роковин большевицької революції у Києві, на трибуні на місці Бондаренка появився жид Ізраель Леплевський.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ПРИЧАЛИВ ДО АНГЛІЇ.

Пароплав „Пренс Альбер" переплив Ля Манш і причалив до Дукру. Бельгійський король, що ним приїхав, відїхав поїздом до Льондону, з офіційною візитою.

Кораблеві товаришили британські воєнні кораблі й гидропляни; прибережні батерії повитали його сальвами.

НОВИЙ ВІЦЕКОРОЛЬ АБІСИНІЇ.

З Риму повідомляють, що дотеперішній віцекороль Абісинії маршал Граціяні уступить зі свого становища; на його місце прийде князь д'Аоста, що тепер є комендантом третьої летунської бригади.

ЕПІЛЬОҐ ПОВСТАННЯ КУРДІВ.

В Анґорі покінчився процес проти 58-ох курдів, обвинуваченних в участі у повстанні проти Туреччини. З них на кару смерти засудили 11-ох людей (м. ін. головного провідника повстання шейка Різу). 14-ох людей звільнив суд від вини й кари. Інших засудили на вязницю. 4-ом курдійським повстанцям, засудженим на кару смерти, злагіднено кару до 30-ох літ вязниці.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

З викладової салі. Заходами Учительської Громади і Т-ва ім. П. Могили відбувся 13. ц. м. в салі сс. Василіян черговий виклад на тему „Князь катедри в Крилосі", що його виголосив наш визначний архесльог д-р Пастернак Ярослав. По викладі референт для кращого зрозуміння насвітлив проекційним апаратом кількадесять знимок, зроблених у Крилосі. Цей незвичайно цікавий реферат стягнув повазну скількість перемиського громадянства та шкільної молоді. Слід підкреслити, що це був у Перемишлі одинокий виклад від кількох літ, який стягнув повазну скількість слухачів.

КОПИЧИНЦІ.

Народня „Рідна Школа" віддала своєму патронові у 100-ліття появи „Русалки Дністрової" поклін дня 7. листопада п. р. справді урочисто. В 11. год. відправлено в парохіяльній церкві богослуження, у якому взяли участь бувші і теперішні ученики 7-клясової народньої школи в Копичинцях. В год. 17-ій відбувся в салі „Нар. Дому" святочний концерт, що складався з двох частин. У І-ій частині виступали бувші ученики (-ці), в ІІ-ій частині — теперішні ученики (-ці) тої ж школи. На вступі всі ученики, і бувші і теперішні, відспівали гимн „Р. Ш." Вступне слово про М. Шашкевича та „Русалку Дністрову" виголосив дир. В. Пенцак, тов. голова кружка „Р. Шк." Хор бувших учеників під управою п. І. Білинової відспівав: „Наша славна Україна", збірку народніх пісень" та виголосив збірку деклямацію „Руслановий шлях". Я. Клим деклямував „Русалку Дністрову" М. Мельника, О. Созанська „Вірну" М. Шашкевича. Хор теперішніх учеників відспівав „Ой на горі василечки", „Ой пігнала дівчинонька", „Вечір тихий" та виголосив збірку деклямацію — „Поклін Марієнові". Ученици Лагутків відеклямували „Роки 1837—1937", Чорнівна — „Бандурвста". Другу частину попередив реферат М. Сафіянівної, б. ученині „Р. Ш.", про значіння М. Шашкевича. Хор теперішніх учеників співав під проводом дир. школи м-ра Р. Чучиева. Свято зробило гарне враженин та стягнуло велике число гостей. Хор бувших учеників (-ниць) у числі коло 60 осіб у народніх строях відспівав свої пісні гарно і представляв повазну силу співаків. Добре було раз розпочате діло піддержати і в будучности вести дальше той хор хочби під назвою: хор бувших учнів „Р. Ш." Такий хор для Копичинець дуже потрібний і він міг би співати Службу Божу в парохіяльній церкві кожної неділі. На цім святі відзначилися нові добрі деклиматорки, яких дотепер у Копичинцях було за мало. З б. учениць уперше виступила як деклиматорка п. О. Созанська, з теперішніх учениць об вище вказані

Загальні Збори УСК. „Стріла". Дня 8. XI. ц. р. відбулися Загальні Збори „Стріли" у власній домівці Т-ва зі звичайним порядком нарад. Збори відкрив і вів голова Т-ва м-р О. Фірчук, адвокат, секретарювала Я. Марак, котрий теж відчитав протокол з попередніх Заг. Зборів. Звіт Вид'лу складався з 3 частин. Голова, котрий від культурно-освітньої ділянки в Т-ві, представив ту працю так: Видїл зараз на початку свого уряд. дування в листопаді 1936 р. взяв спортові реферати, які відбувалися восени та взимі у неділі; реферати на ріжнородні теми — в четвер, крім цього кожної суботи члена корнетали з викладів, які в домівці „Стріли" влаштовувала Філія „Просвіти" п. н. „Літературні Вечорі". Видїл постарався про побільшення преси так, що на столах було 19 чисел ріжних газет та журналів, а також закупив спортову бібліотеку. З імпрез Видїл улаштував свято Круг та 22. І., свято Базару, листопадове свято , вечір нової української поезії, вечір напдніпрянської поезії; аматорська секція відіграла в Копичинцях та в Тудорові „Чар одностроїв", крім цього Видїл улаштував дві забави з танцями та два дансінги. Про спортову дїлянку звітував заст. голови м-р В. Федьків, котрий підчеркнув, що члени „Стріли" не приділяють ваги до спорту так, як це повинні робити. Хоч для тренінгів Вид'л виділяв площу П. В., наша молодь не справляла і через це так високо програла змагання зі „Стшельцом" (котрий, що правда, мав гравців у більшости з КОП). Секція лещетарська не проявляла дїяльности, бо члени не могли закупити власного вправу, а ті, що мали вже свій, не їздили разом, бо кожний мав інший вільний час. Проте виділ змагань секції хокейного мича представляється краще, ніж минулого року і щодо числа змагань і щодо числа пунктів. Скарбник п. Я. Клим у касовім звіті зазначив, що члени не почувалися до обовязку вплачувати вкладки і до кінця листопада залягають з ними на суму 100 зол. До членів вислав Видїл кілька куренд, одначе члени не тільки не платили залеглостей, але ще допісували на куренді дивовижі. По вложенні звітів та відчитанні звіту Контр. Комісії председник відкрив дискусію, яка тревала дуже коротко, бо врім кількох членів загал мовчав і не проявляв зацікавлення розвитком свого товариства. При виборі нового видїлу прийшла несподіванка для всіх членів. Ніхто з запропонованих кандидатів на голову не хотів прийняти кандидатуру і через це председник був змушений перервати Збори до дня 21. XI. п. р. На кандидатів висунено: м-ра О. Фірчука, дотеперішнього голову, проф. Брикевича, колишнього голову, проф. Білана, Я. Марака та Я. Клима.

Вечірні 1-тижневі популярні виклади, що їх улаштовує по читальнях Філія „Просвіти", хвилево перервані через дощ та болотнисті дороги, які в по селах. Чергові по Котівці виклади мали відбуватися в Оріховичах і вже в двох вечорах вони відбувалися, одначе будуть доповнені тобто тоді, як поправиться погода.

Ювилейний Повітовий Комітет для вшанування 70-ліття „Просвіти" створено 21. X. п. р. на засіданні ініціятивного комітету. До Повітового Комітету запрошено 33 особи з Копичинець, як представників усіх повітових та місцевих українських установ, та всіх голов читалень і священників. Одначе останні через відомий розпорядок сп. Хомишина не можуть належати до Комітету. В найближчім часі відбудуться сходини членів Комітету з Копичинець для вибору секретаря та для намічення плянів праці.

РОГАТИН.

Відновлена „Бесіда". Аномалією в житті українського громадянства Рогатина недостача доброго касинового т-ва. Правда, була „Бесіда", та вона не жила, а животіла. Мі стилось кутком в одній реставрації, не мала членів, ні читальні й останні могікани держалися „Бесіди" тільки тому, що мали змогу заграти там у карти. Деякі з наших інтелігентів виписувались і ходили до чужих, або з хати ніколи нікуди носа не показували. В дні 8. листопада відбулися загальні збори „Бесіди" при участи майже 60 членів, вже в новому льокалі, що має 3 гарні кімнати в центрі м'ста, а кімнати П. С. К. Майже всі присутні висловилися за конечністю відновлення касинового т-ва, за поставленим на відповідним рівні „читальні", за організуванням бібліотеки та товариських імпрез, які внесли би ріжнокольоровість у мляве й буденне життя провінціонального міста. Вибраний видїл з головою В. Воробцем, дир. П. С. К. дає запоруку, що життя на „Бесіді" оживе і що стане вона одним із важних чинників, які обединують розпорошених та розєднаних громадян.

Учительська Громада та її культурно-освітня праця. В минулому році філія Учительської Громади в Рогатині вела так як і минулими роками культурно-освітню працю в самому місті і в повіті. Її заходами відбулися такі популярно-наукові виклади для рогатинського міщанства: д-р Гр. Дрогомирецький: Сучасна Еспанія. Проф. Ю. Каменецький: Політичний устрій сучасних держав, Княжа доба в історії України, Альтогоізм і потомство, проф. І. Вербівний: Із життя бджіл. Крім цих викладів, силами членів Учительської Громади, відбувся курси українознавства, зорганізовані Р. Ш. в Рогатині і в Черчі тамошньою читальнею. Особливо вдатний був курс в Черчі, де в лютім і в березні, що другий день, відбувалися двогодинні реферати. Зацікавлення викладами було велике. Простора салї читальні не могла всіх помістити, бо число учасників доходило іноді до 350. З наукових викладів відбувся тільки один: д-ра Гр. Дмитрова про „Расизм". — Цілий цикль наукових викладів зорганізувала була Філія Т-ва Наукових Викладів ім. П. Могили й Учитель-

ська Громада не мала потреби організувати їх своїми силами. Цьогорічний осінній сезон почала Учительська Громада новою серією наукових викладів. Перший відбувся в дні 31. жовтня на тему: „Крилос у розкопах", який виголосив д-р Я. Пастернак зі Львова. Хоч про розкопи в Крилосі писала вся українська преса, хоч появилися окремі публікації про Крилос, всетаки виклад д-ра Я. Пастернака стягнув рогатинське громадянство, яке з пієтизму до традиції, хотіло почути про розкопи з уст самого їх автора. Добре робить д-р Я. Пастернак, що живим словом популяризує дані наші культурні надбання, та викликує зацікавлення до такої, здається, мертвої науки як археольогія. Другий з черги реферат виходами Учительської Громади і Т-ва Наукових Викладів ім. П. Могили зі Львова відбувся 13. листопада. Виголосив його п. М. Дужий зі Львова на тему „Ярослав Осьмомисл". Цей виклад був доповненням першого й почерпав перед присутніми давне наше минуле в його величі і могутности. На цілий осінній сезон вамічено ціду низку цікавих рефератів, в яких певно радо скористає рогатинське громадянство.

СТАНИСЛАВІВ.

Концерт у честь О. Кобилянської. Мин. неділі влаштував у великій салі „Сокола" виділ Філії „Союзу Українок" у Станиславові концерт у честь О. Кобилянської. На програму заложились такі точки: 1) Гімн „С. У." — злуч. хори Філії і Микитинець; 2) реферат — п. Рублева; 3) „Козака несуть", „Ой приду, приду" — хор С. У.; 4) оркестра „Зорі"; 5) „Не співайте мені тої пісні" — сольоспів п. Дзулінка; 6) декламація — п. О. Пшидусівна; 7) ж. хор з Микитинець; 8) оркестра „Зорі". Закінчилося свято національним гимном. Концерт лишив по собі миле враження, хоч організація не стояла на висоті. Передовсім невигідний час (1 год. вполудня) не позволив салі заповнити так, як на це О. Кобилянська заслужила. Далі: чому організатори не подбали на програмки? Це невеликий кошт, а для орієнтації публіки конечний. З виконаних точок найкраще випав сольоспів п. Дзулінної, що ще раз виявила великий голосовий матеріял. Дуже гарно співав теж спів ж. хору з Микитинець: просто тяжко було позбутись, що не співає селянський хор, така у нього чистота й культура в голосах. Декламація п. О. Пшидусівної була виголошена з надзвичайним чуттям і зробила велике враження. Оркестра „Зорі" зробила величезний поступ під вправною рукою п. Магдія. Хор „С. У." презентувався дуже гарно (гарні вишивані блюзочки). П. Рублева в гарнім рефераті представила ролю О. Кобилянської в українській літературі. Гарно виглядала теж сцена вся в зелені з портретом Юзиляткі пенали знаного на станиславівському ґрунті п. М. Зорія.

З відчитової салі. Мин. неділі відбувся в салі „Української Бесіди" черговий реферат, що його виголосив д-р Яр. Пастернак зі Львова про розкопи в Крилосі. Реферат викликав величезне зацікавлення, так що публіка просто душилась. Але зміст викладу казав забути всім за непригоду та слухати з найвищим напруженням про славну минувшину княжого Галича.

Анкета на Книгинині-Гірці. Як ми про це писали, Філія „Союзу Купців і Промисловців" вряд з кооперативним банком „Народній Дім" улаштовує що-неділі виклади, чи краще дискусійні вечорі про вагу українського міста та про значіння масової спадщости. Мин. неділі відбувся черговий реферат, цим разом на Книгинині-Гірці. Референтами п. Старух Б. і Смольський В.

Б. Л.

Не забувайте післати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вдоволити 2,000 інвалідів.

ТЕРНОПІЛЬ.

Повітовий Союз Кружків Р. Ш. в Тернополі відбув свої загальні збори 15. жовтня ц.р. На цих зборах предложила уступаюча Рада обширне відомлення з діяльности за час від 1. вересня 1936 до 31. серпня 1937. Союз обединює 72 кружки з 4.233 членами, які зложили 327.40 зол. членських вкладок; на жаль, далеко не всі члени сповнили свій обовязок. 51 Кружків уладило 147 імпрез: аматорських вистав 53, свят з різних нагод 8, забав 36, фестинів 4, концертів 14, Миколаївських вечорів 18, поповів дитячих садків 9 та інших 5. Суто виховну діяльність провело незначне число кружків, бо лиш 21 кружків старалося за довгі відкрити дитячі садки; дістало дозвіл лиш 11. У 22 кружках систематично ведено опіку над дорастаючою молодю, яка була членами кружків. Для неї уладжувано голосні читання з історії всесвітної й України та освідомлюючі статті в часописів і журналів. Зимній заказ вести „гуртки дорослих" в багатьох кружках припинив діяльність. Школу удержував одинокий тернопільський кружок, а саме кооперативну гімназію і фахово-доповнюючу школу для ремісничих учнів. Хоч це невелика діяльність але всетаки значно більша, як в попереднім році. Відпоручники Ради виїздили 102 рази в повіт і відвідали 50 кружків. У часі відвідин відбуто 37 загальних зборів, 27 нарад, 8 лекторатів, 4 концерти, 19 відвідин дитячих садків і 2 сходини молоді; виголошено при тім 77 викладів головно про завдання кружків Р. Ш. На жаль, було також 5 відвідин безуспішних, бо не зійшлися ані члени ані навіть члени Старшини. У важніших актуальних справах видала Рада 13 обіжників. Для виповнення кружком провідниць дитячих садків уладила Рада для них одномісячний інструкторський курс, де вони дістали практичні вказівки і пригадали собі теоретичні відомости. Цей курс скінчило 21 кандидаток і всі вони були вжиті в дитячих садках, на жаль, не всі в тернопільськім повіті. Заходом Ради відбулися 4 наради представників кружків, в якими обговорювано справи дитячих садків, виховання дорастаючої молоді та організації. На жаль, у нарадах не брали участи всі кружки. Крім цього відбулася ще нарада світської і духовної інтелігенції, як ожинити діяльність Р. Ш. і дві наради представників тернопільських товариств, що опікуються молодю — теж без успіху. Канцелярія Повітового Союзу була посередником між кружками і Головною Управою та władою і полагодила 1.106 справ. Каса Повітового Союзу виказує в приходах 1.880 зол. 49 сот. і в розходах 1.360 зол. 40 сот. Головну позицію в приходах становить datok кооперативи „Будучність" у Тернополі в квоті 1.200 зол. і дотація Гол. Управи в сумі 300 зол.; решта — членські вкладки і дрібні datки. Головну позицію в розходах становить платня службовика в квоті 932 зол.; решта — то дрібні кошти адміністрації і поїздок. Для Гол. Управи прийшло через касу Союзу 2.989.28 зол., у цім 3 вказки 1.638.83 зол., в писанки 523.77 зол., інші datки 461.50 зол. Загалля: збори одобрили діяльність Ради, приняли буджет на цей рік і вибрали нову Раду під проводом дотеперішнього голови Івана Боднара в такім складі: проф. Павло Дяків, о. Володимир Ратич, господар Павло Ясіновський, б. редактор Василь Семчишин, проф. д-р Залуцький Зенон та адвокат м-р Іван Решетуха.

Бурсовий Кружок Р. Ш. ім. д-ра Я. і М. Турянів у Тернополі основано 23. жовтня п. р. за згодою Гол. Управи Р. Ш. Того дня відбулися установчі збори цього нового кружка при участи 18 членів основників під проводом проф. Іляріона Брикович. На початку нарад подав председіння до відома зібранням, що панство Турини вложили перед двома роками 50.000 зол. на уфундування бурси для української ремісничої і купецької молоді. За ці гроші куплено площу і виставлено на ній двоповерховий чинчовий дім; доходи з цього дому призначені на удержання згаданої бурси. Спершу мала не бути окрема фондація, але згодом показалося це непрактичним і достойні фундатори по довгих нарадах згодилися віддати управу майбутньої бурси в руки окремого кружка Р. Ш. їх імени. На основання цього кружка згодилася Головна Управа Р. Ш. і видала для цього кружка окремий правильник у рамцях свого статуту. Діяльність цього кружка обіймає лиш ведення згаданої бурси і тому число членів обмежене до 30. Членами можуть бути лиш ті особи, яких запропонують фундатори чи пак їх мужі довіря та затвердить Головна Управа. Вібрані приняли до відома статут Р. Ш. і правильник Головної Управи для цього Кружка та вибрали першу Старшину і Контрольну Комісію. В склад Старшини входить: Іляріон Брикович як голова, Павло Дяків, Зенон Лушпинин, Теодор Мельничук, о. Мартин Кашуба, Антін Дяків і д-р Теодор Мисюк як члени і Єдиновський Володимир, м-р Іван Решетуха та інж. Савчук Михайло як заступники. Під опікою нового кружка завдяки щедрости і доброму серцю фундаторів знайдеться бодай частина нашої ремісничої і купецької молоді. Слід би застановитися, хто займеться рештою цієї молоді, що не буде мати щастя знайтися в бурсі.

Звичайні загальні збори Кружка Р. Ш. в Тернополі відбулися 7. листопада п. р. у приявности 28 членів і зі звичайним порядком нарад, що його збори полагодили майже без дискусій, хоч уступаюча Старшина дала у своїм обширнім звіті чимало матеріялу і між присутніми бачили ми довгі інтелігенції. Головою вибрано проф. д-ра Якима Ярему, членами Старшини: Онуфрія Гриньківича, Івана Леся, д-ра Олексу Олійника, м-ра Івана Куріпу, Осипа Кметя і Миколу Никифорука. Перед новою Старшиною стоять завдання: 1) приєднати нових членів головно з кругів міщанських, ремісничих і купецьких 2) закупити площу і побудувати дім на приміщення школ, які до цієї пори містяться в домі Української Бурси; 3) сплатити довги у висоті 3.645 зол., 4) зрівноважити буджет та багато інших завдань, взятих в опіку над українською молоддю та її вихованням. Слід би застановитися, чи до виконання цих останніх завдань не було добре утворити ще один кружок.

н. р.

НИНІ В АПОЛЬО НАЙВЕЛИЧАВІША МУЗИЧНА КОМЕДІЯ З НЕБУВАЛОЮ ВИСТАВОЮ, З УЧАСТЮ НАЙКРАЩИХ ДІВЧАТ АМЕРИКИ. В ГОЛ. РОЛЯХ ВАРНЕР БАКСТЕР І ЙОАН БЕННЕТ

Вибагливий світ

ФІЛЬМА ВИКОНАНА ЦІЛКОВИТО В НЕБУВАЛИХ ПРИРОДНИХ КОЛІРАХ.

З опери.

„ЕВГЕН ОНЄГІН".

Прегарна опера Чайковського появилась по довгій перерві у рямцях оперового стаджіоне у Львові. Приготована дбайливо Бердяєвом, який дбав про музичну сторінку та Улухановом, який сценічно зробив усе, що у Львові вдалося зробити, опера пройшла з гарним успіхом. Онєгіна співав Дольницький, якого треба відмітити на першому місці як за спів, так і за гру. П-ні Карповська і п. Поплавський (Татяна й Ленський) обоє музикальні, рутиновані співаки, обоє з маленькими, але приємними, вмілими голосами. У п-ні Карповської хотілося більше тепла і в голосі і у грі; у найбільш ліричних і романтичних місцях від неї віяло холодом! Ольгу співала вперше п-ні Галінська і, як на свої можливости, дуже добре. Можна було в неї запримітити бажання „щось" зробити із своєї ролі. Шкода тільки, що голоси Татяни й Ольги так не гармонізували з собою у дуеті і квартеті першої дії. Про прегарний альтовий голос п-ні Слонєвської (Няня) я вже колись писав; при цій нагоді можна було це ствердити знову. — В інших партіях добрі Врага, Романовський, Фітьо. **Ант. Руд.**

Спортові новинки.

У. С. К. Сян в Перемишлі будує єдину на наших західних окрайнах українську спортову площу. Чи Ви допомогли вже перемиським спортовцям у великому будівництві хочби найменшим датком? Сповніть свій обовязок прихильника спорту, приятеля молоді і дбайливого громадянина за долю майбутніх поколінь та вишліть негайно datok на закінчення будови спортової площі в Перемишлі на адресу: „Міщанська Каса", Перемишль вул. Костюшка (в допискою: На площу „Сяну"), чекові конто ПКО ч. 507.452.

Русь — Ч. С. К. (Ужгород) 1:1 (1:0). Фінальні змагання за чашу чеського щоденника А-Зет покінчилися зверішеним висліком. Ворота для Руси здобув Корман, для Ч. С. К. Грім. Глядачів ледви 500.

Бокшай, відбув мин. тижня свій перший офіційний тренінг в І. дружині празької Славії і виявив на ньому знамениту форму.

Боксерський метч за мистецтво Б-клясів львівської округи Україна — Чорні П. відбудеться в неділю 21. п. м. у спортовій галі при вул. Яблоновських в год. 7.30.

43 мільйонів франків на спортові цілі. До французького парламенту внесли проект державного буджету, в якому призначено на спорт. і фізичне виховання 43 мільйонів франків.

Нові книжки й журнали.

ШЛЯХ МОЛАДЗІ. Вільня, 1. листопада 1937. Р. IX. № 14.

Театри.

Великий Театр:

Середа 17. XI. год. 7.30 веч. „Завтра вечером".
Четвер 18. XI. Генеральна проба.
Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Сватн", премієра.

Театр Різнородностей:

Середа 17. XI. Генеральна проба.
Четвер 18. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той" Ст. Реджинського, премієра.
Пятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВРОДИ:
17. XI. Ніч під Івана Купала.
18. XI. Довбуш.
З Бродів іде театр на Львів.-Левандівку.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СИНЯВА:
17. XI. Маруся Богуславка.
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.

ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Жіночі торбинки
течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

Український Національний Хор Дмитра Котка.
17. XI. Краків (салі Старого Театру).
18. XI. Катовиці.
19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (салі графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елементний світ" муз. комедія із Верн. Баєстером.
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Вандрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Білий ангол", „Сьогодні вечором у мене".
ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій Брамі".
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бови".
ЛОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все жіноча правда" (Лілі Повс).
МЕТРО: „Кров на морі", „Не дам дитину".
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фландрії" з Мартою Егерт.
ПАЛЯС: „Я збрехала" (Смосарська, Бодо).
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінись у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЬОВЕ: „На хмародері" та рев'ю.
ТОН: „У сітях розвідки".
УТІХА: „Руки вгору" і рев'ю.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Соліван.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рів'єра".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 17. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Квінтет, 20.00 Розр. музика; БУДАПЕШТ 18.20 Рос. романси, 20.30, 21.00 Гумор; БУДАПЕШТ 16.00, 18.00, 19.00 „Травіята" оп. Вердія; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25, 20.00, 21.00 „Альцеста" оп. Глюка; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Солісти, 20.30 21.00 Розр. музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Для Заварпаття; КЕНІГСБЕРГ 20.30, 21.00 „Орфей і Евридика" оп. Глюка; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.00 Розр. концерт, 22.10 Форт.; ПРАГА 16.45 Форт. твори Сметани, 20.55 21.00 Симфонія ч. 4 ц-моль Ферстера, 22.35 Форт. сюїта Борковеца; РАДІО ПАРІ 19.30 Театр Уяви, 20.45 Дівьог, 21.30 22.00 Розр. програма; РИМ 17.15 Симф. концерт, 21.00 „Горностаєвий плащ" ком. оп. Глюка, 21.30, 22.00 Розр. музика; ШТУТГАРТ 19.30, 20.00, 21.00 „Голяндець-скитолець" оп. Вагнера.

Четвер, 18. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, 19.15 Нар. пісні в супр. пит. орх., 21.15 Форт. соната Бетговена вик. Дорнові, 22.05 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.15 Форт. рецталь А. Черепніна, 19.30, 20.00, 21.00 Родина Штравса, розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дзвін і нова камер. музика, 18.00 Форт. твори Шуберта; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.20 Для Закарпаття; МІЛЯНО 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріго Бойто; ПРАГА 21.05 Кларнет. 22.35, 23.00 Квартет б-дур Шуберта; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяви, 20.30 Потиська музика, 21.30, 22.00, 23.00 „Блакитний ліс" муз. казка Обера; РИМ 17.15 Віол., форт., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Віол. рецталь Лівія Боні.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 17. листопада 1937.

6.15—8.00 Ран. авд.; 11.15 Для шкіл: „Чому Аннуся не хотіла знати хусточки в голові" гутірка для молодших дітей, Вальси та менуети в пл.; 11.40 Саксофон і кларнет, пл., 12.03 Полудн. авд., 12.42 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Музика в пл.; 14.30 Камер. музика в пл.; у перерві в год. 14.40 Рішення фільм. конкурсу ККО; 14.55 Біржа; 15.00 Листопадова поезія, Музика в пл.; 15.20 Віжучі вісти, 15.30 Госп. вісти; 15.45 Чи пружина має ноги, авд. для старших дітей; 16.00 Кутюк мови; 16.15 Солісти: сопран, скрипка, форт.; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Мінітарка потуге італ. летунства; 17.15 Орх. концерт; 17.50 Льокаторові вказівки; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Грає С. Грамато, пл.; 18.20 II. дія з „Визволення" Виспянського; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „На оброю" Ст. Жеромського; 19.20 Люблінські пісні, хор; 19.35 Слідами думи проф. Твардовського: Професор Твардовський і його сучасники; 20.00 Розр. концерт; у перерві в год. 20.20 Кутюк гумору, 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, симф. орх., форт.; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Танк. музика; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танкова музика в пл.

Четвер, 18. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Великі музики дітям, орх., спів, форт., 11.40 Гріг: Балада оп. 24, пл., 12.03 Сальон. музика, Гутірка; 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Музика в пл.; 14.30 Портрети композиторів, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Листопадова поезія, Музика в пл.; 15.25 Біжучі вісти; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Муз. мандрівки: Франція, Джерела фр. стилю в музиці, авд. для молоді; 16.15 Орк. мандоліністів, 16.45, 19.45 Актуальна гутірка; 16.55 Школа в американській суспільності; 17.00 Шуберт: „Гарна мельничка" цикль 20 пісень до поезій В. Мілера: вступне слово, спів. форт.; 17.50 Спортовий порадник; 18.00, 18.50 Спортові вісти; 18.10 Другий рік працює нар. університету у Львові; 18.20 Пісні у вик. Вас. Плешкевича, баритон, у супр. форт.; 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви. Перше кохання поета; 19.30 Концерт лотиської музики; 20.00 Трансм. з Відня: Розривковий концерт; 21.45 Літер. варюю про Ст. Шпибшевського; 22.00 Авд. присвячена творчости Карла Шимановського; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Із сп'янерового альбуму.

БІРЖА.

Львів, 16. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·18, 89·70, Доляри американські 5.28·00, 5.25·50, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени голл. 293·27—291·55, Франки фр. 18·10—17·60, Франки швайцарські 122.0·—121·20, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·30—16·50, Кор. дан. 118·09—117·25 Кор. норв. 132·93—131·95, Корони шв. 136·93—135·45, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·68—11·20, Марки нім. 119·00 — 115·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Гель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 123·00 — 118·00

Яйця.

4 і пів проц. внутр. 56·00, 55·75, 3 інв. 1 ем. 70·75, серія непот. 3 поз. інв. 2 ем. 70·50, серія непот., конверс. 61·50, 4 продол. 39·50, 39·50, 4 консол. 58·50

Тенденція спокійна

Папери.

Банк Польський 107·75 Цукор 32·75, Вугель 23·50, 23·75, Ліньйон 51·75, Моджеїк 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 30·50, Габербуш 41·00.

Збіжжя.

Пшениця одностайна черв.	27·50—27·75
Пшениця збірна червона	26·50—26·75
Пшениця одностайна біла	28·00—28·25
Пшениця збірна біла	26·75—27·00
Ячмінь пром.	19·10—20·50
Ячмінь паст.	17·75—18·00
Мука пш. разова	32·00—32·50

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 16. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·20 зол.
молоко	17—18 сот.
яйця (копа)	4·90 зол.

Тенденція на масло звишкова, на молоко і яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Зложили на допомогу студіюючій Молоді через Адм. „Дїла" зі Збаража: Окружний Союз Кооператив 50 зол., Д-р Зарас Білинський 10.—, М-р Ростислав Білинський 5.—, Д-р Павло Таращук 5.—, о. Василь Боліновський 5.—, Євген Білинський 5.—, Мирослав Пастушенко 4.—, Дир. Павло Трембач 2.—, М-р Теодор Данилів 2.—, Проф. Павло Бобик 2.—, Емілія Білинська 2.—, Северина Фарановська 2.—, Д-р Іван Кульчицький 1.—, Дир. Василь Чернявський 1.—, Д-р Володимир Гамаль 1.—, Проф. Григорій Королюк 1.—, Михайло Верещак 1.—, о. Павло Шпидкий 1.—. — Разом 101 зол.

Членам Молодої Громади виголосить в четвер 18. XI. в год. 7.30 д-р Пастернак реферат про „Розвідки в Криласі".

Замість окремої подяки всім тим, що віддали останню прислугу моїому Покійному Мужеві бл. п. МИХАЙЛОВІ ТАТУХОВІ та виявили мені свою співчуття й прихильність у моїому горі, складаю 20 зол. на українських інвалідів. — **Марія Татухова.** 2100

На зимову поміч безробітним вложили о. Іван Яросевич, Райське, зол. 2.50.

Подяка.

Почуваємося до великого обовязку вложити щиру подяку Всім, які віддали останню прислугу нашому Дорогому Мужеві і Братові бл. п. Д-рові ПЕТРОВІ ВОЙТОВИЧЕВІ, а нам у безмежному болю несли слова потіхи. Зокрема сердечно дякуємо Їх Ексцеленціям Кир Йосафатові Коциловському, та Кир Григорієві Лакоті за їх даслову участь у похоронних обрядах. Далі дякуємо Впр. і Вол. ОО. о. Д-рові Романові Решетилі, о. Володимирові Гнатрасевичові і о. Іванові Качмарові, прелатам і крилошанам гр.-кат. Капітули в Перемишлі, о. Андр'єві Борисевичеві, грекo-катол. радникинському деканові, оо. Василіянам в Перемишлі і оо. Професорам о. Мохієві Васильківичові, о. Петрові Голинському і о. Юліянові Мягкому та о. Дмитрові Онишко, гр. кат. парохові в Пралівцях та іншим Вел. Отцям, які взяли участь у відправі похоронів та проводі тлінних останків Покійника на місце вічного спокою. Дякуємо теж щиро Надзірній Раді і Дирекції Українбанку „Віра" в Перемишлі та Перемиській Делегації Львівської Адвокатської Палати за поміч і слова потіхи. Дальше дякуємо хорові Товариства „Перемиський Боян" та Орхестрі „Читальні Просвіта" в Перемишлі за те, що своїми співами і грою в часі похоронів звеличали память Покійника. Дякуємо теж Вп. П. д-рові Володимирові Загайкевичові та д-рові Миколі Рибакові за їх зворушливі прощальні промови, Вп. П. д-рам Михайлові Старухові і Романові Несторовичові за безкорисну лікарську поміч, Делегації Товариства судово-виконавського повіту, кравецьким вартатам „Союзу Українок" у Перемишлі, всім місцевим та замісцевим Кооперативам і Товариствам, Товаришам Покійника, Знайомим та всьому Громадянству за вислови співчуття та активну участь у похоронах.

Жінка і Рідня.

Перемишль, 12. листопада 1937.

КУПНО - ПРОДАЖ

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 7—13

75 СОТИКІВ яськи готові, конверти під ковдри 200/140 5.50, стройні 7.50, пошевки 90/80 1.90 та всілякі білля жіноче і мужеське за безцінь. „Астра" фабрика білля, Сикстуська 2, Львів. 2040 2—7

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фланелеві 3.50 та все на зиму для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2089 а 2—7

МЕШКАННЯ

КІМНАТА з окремим входом для студенток. Коперніка 21, II. 1—2 2099

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 4-10

ОГОЛОШЕННЯ.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
С. ФЕРЕНЦЕВИЧА
ЛЬВІВ, УЛ. ВІРМЕНСЬКА 22. І. п.
виконує мужеські цивільні і священичі одяги по найдешевших цінах.
2—10

Меблеві покриття кіднапи, дивани, дерати, пікодеум, напи і намітки, в найбільшім виборі
ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 9-22
Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-36.

Syga. VI. 1. 7/37.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Sąd Okręgowy Wydział VI. 1. karny we Lwowie, przez Sędziego S. O. D-ra J. Lockera, w obecności protokolanta aplikanta sądowego E. Milischa, po przeprowadzeniu rozprawy głównej dnia 18. marca 1937 r. we Lwowie przeciw Wiktorowi Worobcowi na skutek oskarżenia prywatnego Juliana Szeparowycza, Iwana Martiuka, Mikołaja Tworydły i Oresta Radłowskiego, o wyst. z art. 253. §. 1 k. k. popełniony w ten sposób, że jako odpowiedzialny redaktor czasopisma „Nowe Selo" umieścił i rozpowszechnił w czasopiśmie „Nowe Selo": 1) z dnia 24 stycznia 1937 r. Nr. 3 artykuł pod tytułem „Kooperatywnyj kapitalizm czy prywatny", w którym narzuca oskarżycielom prywatnym jako członkom dyrekcji „Centrosojuzu" związku kooperatywnych związków, Spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością we Lwowie, łapownictwo w załatwianiu spraw tej instytucji ze szkodą dla niej a ze swoją korzyścią, 2) z dnia 7 lutego 1937 r., Nr. 5 artykułu pod tytułem: „Chto rujnuje kooperaciju", w którym zarzuca bez wymienienia nazwiska, iż jeden z członków dyrekcji Centrosojuzu dopuścił się milionowych nadużyć a zatem pomówił oskarżycieli prywatnych o takie postępowanie, które może ich poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla ich stanowiska jako dyrektorów instytucji „Centrosojuz" wydał dnia 18 marca 1937 r. we Lwowie następujący wyrok: Oskarżony Wiktor Worobeć, syn Michała i Anny Bolanowskiej, urodzony dnia 16. września 1893 r. w Załużu, pow. Rohatyn, grec. kat. żonaty inżynier agronomii i redaktor odpowiedzialny czasopisma „Nowe Selo", kat. „A", przynależny do P. K. U. Lwów — miasto, zamieszkały we Lwowie, ul. Dunin. Wąsowicza l. 23, winien jest, że we Lwowie jako redaktor odpowiedzialny czasopisma „Nowe Selo" umieścił i rozpowszechnił: a) w styczniu 1937 r. w czasopiśmie „Nowe Selo" z dnia 24. stycznia 1937 r. Nr. 3. art. p. t.: „Kooperatywnyj kapitalizm czy prywatnyky", w którym pomówił oskarżycieli prywatnych o łapownictwo w związku z załatwianiem przez nich jako dyrektorów „Centrosojuzu", Związku spółdzielczych związków, Spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością we Lwowie, spraw tej instytucji ze szkodą dla niej a dla swej korzyści, a zatem o takie postępowanie, które może ich narazić na utratę zaufania potrzebnego dla ich stanowiska jako dyrektorów wymienionej instytucji; b) w lutym 1937 w czasopiśmie „Nowe Selo" z dnia 7 lutego 1937 r. Nr. 5, w artykule p. t. „Chto rujnuje kooperaciju", w którym zarzucił bez wymienienia nazwiska, że jeden z oskarżycieli prywatnych siedział za czasów ukraińskich we więzieniu za milionowe nadużycia, a zatem pomówił oskarżycieli prywatnych o taką właściwość i postępowanie, które mogą ich poniżyć w opinii publicznej i narazić na utratę zaufania potrzebnego dla ich stanowiska jako dyrektorów instytucji spółdzielczej, czym dopuścił się dwukrotnie występku znieważenia z art. 255. §. 1. k. k. za co Sąd skazuje go w myśl przytoczonego artykułu za czyn pod a) wymienionym na karę aresztu przez 3 miesiące i grzywnę w kwocie 50 zł., za czyn pod b) wymienionym na karę aresztu przez 2 miesiące i grzywnę w kwocie 50 zł. Po myśli art. 38. §. 1. k. k. wymierza Sąd karę łączną aresztu przez 4 miesiące (cztery) miesiące i grzywnę w kwocie 100 zł. Po myśli art. 61. §. 1. k. k. orzeka Sąd iż zawieszenie warunkowo wykonanie orzeczonej kary aresztu na czas 3 lat. Po myśli art. 578. §. 1. k. p. k. i art. 74 i 75 przepisów o kosztach sądowych zasądza Sąd od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania i opłatę w kwocie 20 zł. i 10 zł., a w myśl art. 578 §. 2. k. p. k. zasądza Sąd od oskarżonego na rzecz oskarżycieli prywatnych poniesione koszty postępowania. Po myśli art. 255. §. 3. k. k. i §. 39. ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 z roku 1863. orzeka Sąd, iż wyrok ma być ogłoszony na koszt oskarżonego po prawomocności jednorazowo w czasopiśmie „Dilo" i „Nowe Selo".

РІК ОСНУВАННЯ 1912.
Й. Б. ШПРІЦЕР
Робітня щіток, пендзлів і ринкових мител
ЛЬВІВ, УЛ. ШПИТАЛЬНА 1
(В Домі Товарсвім) Тел. 267-89
м. 216-66. 1-3

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ЦУКОРНЯ
„Русалка"
Микола Підсадочний
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА 1
поручає свої знаменити вироби.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „Д І Л О"!

Відп. редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Четвер 18. листопада 1937. Ч. 254

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Остання сторінка історії українського зорґанізованого господарського життя на північно-західніх землях.

(Передова стаття).

Нові дивні розпорядки Преосв. Григорія Хомишина.

Цькують проти українців на Закарпатті.

Політичні резолюції еміґрантського зїзду у Варшаві.

Обеліск „Звільнення Киева від інтервентів".

Кріза румунського уряду протягається.

Бомбовий замах на полк. В. Славека.

Цісарська кватира в Китаю.

Катокики всього світу повинні підтримати національну Еспанію.

Большевики спускають з тону.

Спосіб на клопіт. (Фейлєтон Гал. Чіпки).

Вістки з Перемишля і Комарна.

Ч. 254 (14.797). Львів, четвер 18. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Китайські міністерства покидають Нанкін

ТА ПЕРЕНОСЯТЬСЯ ДО РІЖНИХ МІСЦЕ ВОСТЕЙ.

Домеї подає: Тому, що японці загрозили Сучев, ключ Нанкіну і китайська армія не має змоги довше боронитися,

Чанкайшек рішив перенести уряд до Чункіну, залишаючи в Нанкіні лише головну кватиру та військові уряди. Деякі міністерства (м. ін. скарбу й закордонних справ) переїдуть до Ганков; туди перенеслася і британська амбасада.

У Нанкіні велике замішання; урядовці та решта цивільного населення втікає з Нанкіну найбільшою рікою на джонках. Військова влада зареквірувала всі грузові самоходи.

До Шангаю насніла вістка, що нанкінський уряд рішив перенести міністерство справедливости та кілька інших урядів до Чункіну (2100 км. від Шангаю), міністерство шляхів до Чанта; до Ганкав перенесуть також міністерство внутрішніх справ.

ЧАНКАЙШЕК УСТУПАЄ?

Як подає Райтер, Чанкайшек хоче зрезигнувати зі становища голови китайського уряду, посвячуючися виключно командуванню армії. На його місце прийде мабуть міністр скарбу Кун.

Японія не займе міжнародньої концесії в Шангаю.

Представник японського міністерства за кордонних справ рішуче заявив, що японська влада не думає займатя міжнародньої концесії в Шангаю.

РІШЕННЯ КОНФЕРЕНЦІЇ 9-ОХ.

Конференція 9-ох відкинула 14-ма голосами (Італія голосувала проти, скандинавські держави стримались від голосування) японську тезу про безпосередні японсько-китайські мирові переговори. Вона ствердила, що далеко-східний конфлікт треба зліквідувати арбітражем, згідно з вашингтонським договором і пактом Келльога.

Годі сподіватися, щоби конференція 9-ох дала Китаєві фінансову підмогу або перевела господарську блькаду Японії, як цього домагався китайський делегат.

З БРЮСЕЛІ ДО ЖЕНЕВИ.

У брюсельських дипльоматичних колах припускають, що конференція 9-ох передасть справу японсько-китайського конфлікту Лізі Націй.

Католицький характер національної Еспанії.

Генерал Франко зложив перед представниками преси ось яку заяву: „Боронимо церкву, релігію та християнську цивілізацію, тому католики всього світа повинні підтримувати наш рух.

Ми є прихильниками суспільного добробуту — в господарських справах кермуємося наукою католицької Церкви. Нова Еспанія буде справді демократична, всі громадяни візьмуть участь у творенні уряду.

Ген. Франко згадав, що в національній Еспанії скасують закони, які заборонили чернечі чини, навчання релігії, сконфіскували церковні добра. Церкві привернеться церковні забудування, духовенство дістане грошеві засоби необхідні до сповнювання своєї місії. Всі університети дістануть катедри теольогії.

Свою заяву закінчив ген. Франко словами: „Католицизм був і буде справжнім знаменем Еспанії".

Большевики уступають у комітеті неінтервенції.

Підчас учорашніх (вівторкових) пополудневих нарад підкомітету неінтервенції амбасадор СССР заявив, що його уряд відкликує всі свої дотеперішні застереження щодо признання комбатантських прав обом еспанським урядам та приймає постанову комітету неінтервенції з 4. липня. Підкомітет рішив негайно повідомити про те нове становище СССР Бургос і Саламанку.

Припускають, що Літвінов змінив свій погляд на цю справу під впливом розмови у Брюселі з мін. Іденом, підчас якої погодилися дати права комбатантів щойно після евакуації 3/4 добровольців.

Болгарія будує воєнну маринарку?

У Софії ходять поголоски, що болгарський уряд опрацював проект будови воєнної маринарки; до тепер Болгарія не мала її зовсім. Зав'язком нової воєнної маринарки були би 3 контрторпедовці, 9 торпедовців, 2 підводні човни, 1 шкільний корабель.

Проєкт конвенції для боротьби з тероризмом.

Міжнародня комісія, що опрацьовує проєкт конвенції боротьби з тероризмом, дала два проєкти. Перший дефініює поняття терористичного акту та означує зобовязання держав, як використовувати терористичні акти (видача терористів, обмеження щодо торговлі зброєю, видача документів і т. д.). Другий проєкт передбачує покликання до життя міжнароднього карного трибуналу з 5-ох суддів, якому держави видавали би терористів. Цих суддів іменував би міжнародній трибунал у Гезі. (ПАТ).

МОЖЕТЕ СПОКІЙНО ЗАЛИШИТИ БЕЗ ОПІКИ СВОЄ МЕШКАННЯ, якщо обезпечите домашнє урядження від крадежі-влому в

ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Остання сторінка історії

УКРАЇНСЬКОГО ЗОРГАНІЗОВАНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ НА ПІВНІЧНО-ЗАХІДНИХ ЗЕМЛЯХ.

(З приводу закриття Філії „Сільського Господаря" в Луцьку).

Закриття єдиної на Волині філії „Сільського Господаря" в Луцьку викликало в нашому громадянстві, приголомшеному значнішими подіями, відгомін слабший, ніж повинно було викликати. Бо це не епізод, не дрібний випадок, яких може бути багато, — **це подія, що закриває сторінку історії українського незалежного економічного життя** на північно-західних землях — сторінку, яку записувала доля потом українського народу і світлом його духа рівно двацять років.

Цю сторінку відкрила північно-західним землям революція 1917 р. і весна визвольних змагань; відкрила її першими кооперативами та їхніми повітовими союзами на Волині.

Українські інтеліґенти, як і широка селянська хліборобська верства українського населення цих земель, відразу зрозуміли, яке значіння буде мати в житті нашого народу налагодження його збірного господарства. Лише цим зрозумінням можна пояснити той розмах, з яким українські селяни, за допомогою нечисленної інтеліґенції, взялися розширювати та мережати кооперативну сітку, що хутко охопила цілу Волинь, Полісся й Холмщину, переплітаючи її всіма родами кооператив: споживчими, молочарськими, кредитовими, ремісничими, видавничими, будівельними і т. д.

Життя підсказало нашим кооператорам, що із скооперованою селянською торговлею та молочарством мусить упарі розвиватися й селянська сільсько-господарська продукція: мусить бути підвищений рівень кожної його ділянки, а з ним і видайність, добробут та прибуток вложеного гроша.

До такої хліборобської господарської організаційної праці покликане Т-во „Сільський Господар". На нього і звернули очі волиняни, холмщани та поліщуки.

Луцькому повітові першому вдалося заснувати й зареєструвати філію „Сільського Господаря" в Луцьку ще в грудні 1928 р. Другу філію „С. Г." заложено й зареєстровано у Кремянці, але незабаром вона вмерла насильною смертю. В інших повітах засновані філії не були зареєстровані владою з огляду на „небезпеку" тощо. Холмщина мала вже перекладений на польську мову статут „Сільського Господаря", бо на неї не поширюється мовний закон 1924. р., але зареєструвати хочаб один кружок „С. Г." їй не вдалося з тої самої причини: „безпеки".

Одночасно прийшла хвиля закривання українських кооперативів то в тому, то в іншому повіті по всіх північно-західних землях. Закінчилася ця хвиля відірванням українських кооператив північно-західних земель від Українського Ревізійного Союзу Кооператив у Львові, ліквідацією його інспекторату в Луцьку й підпорядкуванням тих наших кооператив, що втрималися при житті, польським ревізійним союзам.

ЕЛЄГАНТ

В ЧЕРЕВИКАХ
НЕ ЧИЩЕНИХ ПАСТОЮ
„ЕЛЄГАНТ"
ДАЛЕКО НЕ ЗАЙДЕШ

ЕЛЄГАНТ

Українці зрозуміли, що почалася нова політично-господарська лінія, яка може перетворитися в систему. І не помилилися.

Справді, прийшла ця несподівана політично-господарська система для цілого українського етнографічного північно-західного краю, лише з увагою для „регіональних" особливостей: на Поліссі — лише польські хліборобські організації та кооперативи; на Холмщині — сільсько-господарські організації польські з допущенням деяких українських (своїм членським складом) кооператив; на Волині, що найвище стоїть своєю національною свідомістю, проголошено відступ від загальної системи під спеціяльною назвою **мішаних організацій.** Та в дійсности, крім спеціяльно створеної кооперативної організації „Гурт" в її мішаними „районівками", **ніяких інших мішаних організацій на Волині нема.**

Під назвою мішаних насаджують тут чисто польські сільсько-господарські організації загально-державного характеру з централями у Варшаві. Проголошують їх мішаними, очевидно, на те, щоб лекше було до них втягати українське селянство.

Отак нова політично-господарська система, що запанувала на північно-західних землях, фактично виключає окремішність української господарської праці, хоча конституція забезпечує українцям вільний господарський розвиток. Згідно з цією системою, українці не можуть мати власної збірної кишені, а все те, що потраплять узяти від життя тяжкою працею, можуть вкладати лише до кишені польської або „мішаної", якою розпоряджаються варшавські організаційні верхівки.

Свідома і добра господиня вживає
ПОРОШКУ ДО ПЕЧИВА
ВАНІЛЕВОГО ЦУКРУ
ОЛІЙКІВ
тільки виробу КООП. „П Л А С Т".

Ясна річ, що філія „Сільського Господаря" в Луцьку, як чисто українська незалежна сільсько-господарська організація, була, поперше, якби запереченням цієї нової політично-господарської системи; по-друге, живим памятником ще недавнього окремого українського економічного життя та пригадкою українському населенню, як це життя та українські господарські організації, згідно з духом конституції, повинні виглядати. Була вона каменем „претикновення" на шляху згаданої політично-господарської системи — і її усунули.

З цим моментом закрилася остання сторінка історії українського окремого зорганізованого економічного життя, розвитку й добробуту, бо вже ніодної незалежної української економічної організації на північно-західних землях нема.

Перед трьома мілионами українського населення остаточно обірвався єдино правильний, природний та найкоротший шлях економічного розвитку.

Але не обірвалося саме економічне життя, ані історія. Зійдуть, очевидно, вони на якісь бічні, криві та тернисті стежки, будуть дурно накладати дороги та зуживати зайві сили, але не перестануть їти вперед. Економічні осяги будуть значно менші ніж булиб, якби український нарід мав у Польщі свободу господарського розвитку.

Але чи лише наш три-мілионовий український нарід терпітиме від цього?

Гадаємо, що ні.

І в цьому трагічна помилка тих, які відрізали українському народові вільний шлях до добробуту, відрізавши його одночасно й собі; які звели його на манівці політично-економічної боротьби.

Наслідки цієї помилки годі ще обчислити. Але, що вони будуть великі й тяжкі для обох сторін, у цьому не може бути найменшого сумніву.

М. П.

Протикомуністичний договір і невдоволення в Англії.

Протикомуністичний договір між Італією, Німеччиною і Японією, підписаний 6-го цього місяця в Римі, який на підставі висловів уповноважених міністрів, є тільки засобом для оборони проти затій Комінтерну, викликав головно в англійській пресі, і то навіть правих органів, дуже поважні і неприхильні коментарі.

Цей договір не є нічим іншим, як лише послідовним завершенням протикомуністичної політики, яку фашизм веде від самого свого початку, як це ясно зазначив Мусоліні у своїй промові в Міляно з 1-го листопада 1936 року, де він сказав:

„Нема чого дивуватися, що ми підносимо знову протибольшевицький стяг. Це-ж наш старий стяг! Мир народилися під цим знаком, ми боролися проти цього ворога, ми його перемогли нашими жертвами і нашою кровю.

Те, що сьогодні називається большевизмом, не є нічим іншим, як тільки державним суперкапіталізмом, піднесеним до свого найгострішого вирязу: тимто це не є заперечення системи, а тільки продовження і зміцнення цієї системи."

Також у промові, яку Мусоліні виголосив 28-го жовтня ц. р., з нагоди пятьнацятиліття фашизму, він ще раз зазначив дуже виразно ціль свою політику, яку ми бачимо вже більше від року в Еспанії. А проте англійська преса вдарила у давін тривоги.

Коли минулого року, після підписання протикомуністичного договору між Німеччиною і Японією говорили, що це тільки вислів ідеольогічної солідарности проти Комінтерну, тепер у важають приступлення Італії до цього договору як більш реальне здійснення протибольшевицької політики, раз через те, що Італія особливо заінтересована в Еспанії, а Японія в Китаю в боротьбі проти комунізму, а по друге, що цей потрійний пакт завершує коло трьох авторитарних, великих і молодих, народів не лише на тій самій ідеольогічній базі, але також і на дипльоматичній.

У Льондоні побоюються, що дипльоматична співпраця осн Рим — Берлін буде поширена також і на Токіо, та що така тісна співпраця загрожує британським інтересам на всіх відтинках світу.

Не помогло і те, що з нагоди підпису цього протикомуністичного договору в Римі, як також у Берліні і в Токіо, заявлено, що цей пакт не звернений проти нікого, навпаки, що до нього можуть приступити всі народи, що пізнали і переконалися, що в дійсности означає політика Комінтерну і Москви, та що цей договір треба вважати лише законною обороною культури, порядку і традиції проти щораз більшої загрози московських наїздників.

Англійська преса заперечує, що крім оголошеного договору, підписано ще всякі тайні клявзулі, які звернені проти Англії і проти Франції, ба навіть і проти Америки, та що поділ на дві ідеольогічні групи держав — себто на проти і фільокомуністичну — може мати також необчисленні наслідки на континенті американськім, де вже сьогодні існують і фільокомуністичні держави, як Мексик і протикомуністичні держави, як Бразилія, і де конфлікти між цими державами могли би допровадити до інтервенції різних держав.

Натяк італійської преси, що завдяки цьому договорові можна буде забезпечити мир обєднанними военними фльотами, які тепер представляють силу 2 мілионів кораблів, виконує англійська преса, щоб зазначити, що це вороже становище Італії, Німеччини та Японії до Совітів, більше звернене проти держав демократичних, ніж проти самих Совітів.

Відгомін і коментарі у світовій пресі потверджують, що цей договір має дійсно історичне значіння, себто що боротьба проти підпольної діяльности Комінтерну вступає в нову фазу.

Европа стоїть перед рішальним моментом, або проти Москви або з Москвою.

Слова Ворошилова, нашого таки малороса, що тільки в московське піря убрався — виголошені при нагоді роковин революції, що большевицька армія найбільше приготована до нападу на кожну іншу армію, є лиш одним з найновіших доказів, що Москва хоче війни. Хоче війни, але головно інших европейських держав, бо така то війна була би самовбивством для Европи. Хоче війни, бо сподівається, що вона доведе до загальної пожежі в Европі, Москва ненавидить Европу та її культуру, яка їй чужа, бож Москва ніколи не належала до Европи, — бо працює над тим, щоб довести до світової революції і накинути всім народам свій режім.

Хто тепер ще вважає большевизм за европейську політичну ідеольогію, цей є тільки жертвою страшної сліпоти. Большевизм не є ідеольогією, а патольогічним запереченням культури і гуманности, — це недуга фанатиків. Ніхто мабуть більше як ми, не знає, що значать ці великі культурні здобутки Москви, бож ми їх перенесли і переносимо на власній шкірі, а все-ж є ще багато таких і серед нас, що дають себе запаморочувати високопарними гаслами.

Те саме і між іншими народами, що не мали нагоди придивитися зблизька „культурній" праці Москви. Ось тому стоїть Европа на роздоріжжі. Або прозріють ті держави, які сьогодні кокетують з большевизмом, з остраху перед ним, або для своїх тимчасових економічних інтересів, і віднайдуть змисл історії і солідарности, відвагу і силу, щоб освободитися від смертельних большевицьких кайдан, або скоріше чи пізніше, будуть мусіти звикнути до большевицького ярма.

Н. С. С.

Білоруський нарід хоче жити.

Репортаж (III).

Голькі гартам стальним перамогі авяно а авяном вяжыцца.
Толькі сілай мазольнай рукі — лепшы выкуем лёс!
М. Васілен.

Вильно, в листопаді.

Дощ паде на каміннї хрести і ніч, як передсмертний жах, страшна і темна, слизька від студеної зливи, повна святошних, трівожливих і потаємних шепотів — лягає на свій сон поміж нагробники та могили. Лягла і слухає.

ХРЕСТ БІЛОРУСЬКОГО НАРОДУ.

На Россі, тому цвинтарі, де побіч себе лежить загасле і замовкле життя кількох народів і де недавно похоронили серце химерного маршала-литвина, ніч не може сьогодні заснути. Підносить голову і слухає, як розлягається могутній ритм маси, що йде, дивиться і бачить — море світла. Починається заупокійний, тихий час, коли живі приходять на цвинтар і тут шукають своїх умерлих, тих, що відійшли. Росса горить вогнями і шумить живою людською юрбою. На самім долі крутої гори стоїть лискуча від відзнак сторожа. Повз мармурову гробницю, де сховали маршалове серце, пересувається німа людська черга і кидає на чорну плиту квіти. Тут ясно мов удень. А там — оподалік — ще майже темно. На стежці біля цвинтарняної каплички зібрався гурт людей. Старці з вусами, духовники у чорному, студенти, молодь, жінки, діти, лискучі уніформи поліцаїв. Поставали довкруги малого сірого хреста-нагробника, закритого полотняною запаскою і на щось чекають. Дощ паде щораз більший і стає щораз холодніше. Якась дитина (на руках у матері) розплакалась і годі її вгамувати. Алеею повз тихий гурт людей пливе велика людська хвиля; кожний має тут когось і йде його відвідати. На стежці стає тісно, мов у церковному бабинці. Мушу станути далеко збоку, на якомусь спорохнявілому ставнику, щоб усе бачити. Якийсь сліпавий добродій у цвікері питає когось біля мене:

— Що то за демонстрація?

— То білорусини посвячують памятник своєму поетові.

Пан у цвікері певно змерз, бо чомусь нерадо скривлює урядниче лице. На амфітеатральних виступах гори зібралася юрба народу, хтось каже, що вже зараз буде початок.

ЧИ Є ЩОСЬ МОГУТНІШЕ, ЯК НАРОДНЯ ВОЛЯ?

Відкрили памятник: малий, сірий, камінний ставник з невибагливими позолоченими написами. Написи повідомили засумовану громадку мовчазних людей, що під тим нагробником спочиває від 15-и років ніхто інший, тільки сам **Ядвигин Ша** — поет співець народньої волі, сам шляхтич з походження, ентузіяст свого народу, його волі...

Воля, воля!... Яке широке і томінке слово! Лунає воно в мокрій, дощевій тиші цвинтаря з уст духовника, що мов правдивий вождь станув на камені серед свого народу і пригадав оту тугу до волі, до П світла, що підносить і наповнює надією принижене та стурбоване серце білоруського люду. Дощ паде на поетову могилу, плаче чиясь дитина, шумить юрба прохожих, стручаться сині поліцейські шапки комісарів, а над усім тим, немов світляний міт у сутінку сплива-ючо: з дощем ночі, лунає слово про поета і про білоруську волю. Поховали його п'ятнадцять років тому. Майже нікого не було тоді на гробі; закопали і приятелі відспівали „Вічну память". А нині? Нині вже прийшло багато білорусинів, старих і малих. Це свідчить, що культ волі, про яку співав поет, не вмер, а коли не вмерла у народі туга до волі — не може вмерти і сам наріг! Так проповідує полум'яним словом о. Адам Станкевич у холодній мряці листопадового вечора і його слів слухає громада білоруських ді-

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рагляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

ячів, учителів, студентів, хлопів, сторожів. Хто їх сюди привів разом? Може ця оспівана поетом туга до волі? Певно!

Дивлюсь на ті обличчя і пригадую собі історію нашого відродження. У нас воно починалося таксамо, від церкви і хрестів. У тому й суть, що на відродженецькому шляху мусять конечно вирости все нові хрести — інакше воля не стала би м'том. Жалібний хор співає похоронний марш. Співають усі. Хором управляє інж. Клімович, голова Національного Комітету. Піонірі національного відродження мусять на всьому розумітися: від політики та редакції — аж до дяківства й управи хором. Потужно лунає білоруський гимн. Якось так стало урочисто. Над темним гробом падають слова надії, сили й віри, немов би антитези смерти, що лежить у гробі. Народ довкруги замовк у скупченні, хто може в таку хвилину проявити брак чести?

При ставнику стоять на струнко два біло руські пластуни. Під холодним дощем у зелених дреліхах, від сорока майже хвилин непорушно. Один із них — дитина, білдолиций хлопець — має мокре, краплинами порошене лице. Від дощу, чи... чи це може сльози?

І враз мов важкий диссонанс якийсь писклявий жіночий голос:

— Як ще довго вони тут кракатимуть, поставали на стежці і людям не дають дороги, гей, но — розступіться!

Дощ шумить та обмиває зівяле листя. Йому не перешкоджує свята „маніфестація" на гробі невідомого поза своїм народом білоруського поета

ЩО БУДЕ З БІЛОРУСЬКИМ РУХОМ?

Я не мав щастя застати о. Станкевича, фактичного духового провідника білоруського народу в Польщі дома, але думав, що „зловлю" його при ставнику на цвинтарі і там уже попрохаю за розмови для „Діла". Але коли я вислухав його промови-проповіди, закинув я цю думку. Читачі „Діла" памятають з певністю великодній привіт українському народові від того дідича. А проповідь його була така прекрасна, що властиво не було вжеж і про що розпитувати. Пощо сухими репортерськими словами і питаннями здирати силу з тої промови, що так зав'язто, сильно, й непохитно заявила, що білоруський нарід хоче жити? Чи таке речення не вистане за ціле інтервю і за цілу програму?

*

За дві години був я вже далеко від Росси і від Вильна. Ще перед виїздом послухав я (за 10 сотиків) оповідання старого діда-богомільника, якто на Россі у заупокійну поминальну ніч розмовляють між собою поховані там душечки. Подумав я собі: про що розмовляли би благочестиві і великі душі похованих в одній землі — маршала і поета, колиб зійшлися в ту таємну, темну ніч...? Чейже маршал любив так поезію волі... Але я вже у вагоні.

Їду в товаристві ученого-історика. Він їде теж до Варшави, матиме там відчит про білоруську проблему в одній науковій установі. Хочу його конче „спровокувати питаннями:

— Як думаєте, що буде з білоруським рухом?

— Можу сказати, що з ним тяжко, але що буде — не знаю. У нас, бачите, нема відповідної оцінки тої проблеми, яку конче треба доцінювати і розглядати як прикордонну проблему, що з огляду на свою геополітичну позицію згори засуджена на атутову міждержавну гру.

— Чи не гадаєте, що білоруський рух зійде в підпілля?

— За що? На це треба мати гроші. Підпілля — це гроші, друкарні, бойкот, терор, масові процеси, диверсія.

— А грошей нема?

— Звідки? Хіба би українці (!?). Литвини не дадуть — про німців нема мови; білоруський рух мусить замкнутися в домашніх та культурних формах, іншого виходу нема.

— А комунізм?

— Ви самі можете собі на це питання відповісти.

Та я переконаний, що слово не тільки залишилося за мною і патетично кажу до професора:

— А слово і яке Річпосполитої?

Одначе професор стратив уже охоту до розмови. Говорить мені без обиняків:

— Це вже не моя, ані ваша справа, ми розглядаємо справу теоретично, я як науковець, ви — як журналіст.

— Розмова урвалася. Добре, але що буде з білоруською проблемою? Хіба вільно мені бути цікавим, що буде з білоруським рухом за 10—20 літ...

— Пане професоре, чи вам відома вже теорія п. А. Бохенського про конечність підтримки Польщею білоруського руху з огляду на українську і московську політику?

— Мій пане, не будьте фантастом! Може собі, що тільки хоче, теоретично комбінувати п. Бохенський — це фрази. Факт, що інакше думає і робить практично п. Боцянський (виленський воєвода), говорить мені значно більше. Зрештою — кінчаймо цю тему.

Треба шукати відповіди самому. Розгортаю нову подаровану мені книжку єдиного літературно-наукового тримісячника „Калосьсе" і читаю:

НЯ СХІЛЯЦЬ ГАЛАВЫ!

Прийшлі з песьняй у свет
ми, і гора пазналі з калискай,
Нам пяялі аб ім можа
першия матчини слова,
З непагодай жыцця
парадніліся з малку так блиска, —
Дык ціж нам апускаць
прад шаляючой бурай галавы!

*

Не склоненій голови перед бурею, братній білоруський народе, маєш рацію:

Толькі гартам стальним перамогі зьвяно
з зьвяном вяжыцца
Толькі сілай мазольнай
рукі лепши вихуеш лёс!

Роман Гучванович.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Виправа рукопису.

ВПоважаний Пане!

Ваша енергійна засторога, що хочете видати собі книжку так, як Ви її написали — може зустрітися з такою самою енергійною заявою видавництва, що воно на це не згодиться, хочби признало Ваш твір за першорядний. По всіх видавництвах у світі сидять т. зв. редактори, що мають завдання поправляти авторам правопис, мову, навіть річеві помилки, від яких часто не можуть охоронитись навіть енциклопедії, де коректу переводить кілька ріжних спеціялістів. Mercure de France віддавна має окрему сторінку, де наводить із ріжних друкованих творів, навіть найповажніших письменників, усякі нісенітниці, що повстають у надхненному палі чи з ділянок, в яких письменники не орієнтуються.

Великі поети та стилісти часто не могли дати собі раду з правописом і граматикою, залишаючи виправу тексту фахівцям. Приклад Анатоля Франса, що мав при собі секретаря Брусона не вийняток; неодин відомий автор, що заробляє сотні тисяч із своїх творів поручає опіку свого тексту своїй другій „правій руці" — секретареві, який часто є духовим співробітником неодного твору. Хто не може мати платного помічника для перегляду своїх рукописів, повинен бодай користати з допомоги другів і знайомих, навіть і неспеціялістів. І звичайний інтелігентний читач може звернути увагу авторові на неодну неточність, неясність чи непослідовність, яку варта перед друком виправити.

Чи Ви думаєте, що поезії, оповідання та студії, які находите в журналах чи готових книжках, справді виглядали таксамо в оригіналі? Франко ціле своє життя виправляв не тільки звичайні гріхи проти духа мови, але суттєві частини чужих творів, які давав до друку. Без цих поправок він не міг би був їх видрукувати; йому залежало на тому, щоб і рівень нашої літератури підтягти, і часто, щоб збагатити журнал або бібліотеку творами нових авторів, заохочуючи їх до праці. Коли прирівняєте твори одної нашої визначної письменниці, що дуже слабо володіє рідною мовою — виправлені прихильними їй знайомими письменниками з тими, що їх вона віддала до друку без виправи, то ріжниця між ними така сама, як між твором літературним і нелітературним.

Те, що Ви вживаєте чимало російських і польських слів, думаючи, що вони наші — річ зовсім нормальна в наших умовах, де нема Академії Наук, яка могла б відзначувати словниками правильне від неправильного, рідне від чужого. Ще гірше стоїть справа з фразеольогією, що так часто буває в нас чужа. Саме в літературному творі готові кліші фразеольогії вражають чутливе вухо найрізкіше; метафори та образи мусять відповідати духові рідної мови і з нього добувати щораз-то нові метафори, які водночас ставали б новими віконцями у вязниці зворотів засуджених на Данаїдову працю.

Автор може йти за своїм інстинктом якнайдальше, не погоджуючись на ніякі компроміси, що хотять викривити йому ідею твору, але при цьому він може завсіди вислухати чужої поради і над нею задуматись. Загально панує погляд про архитвори як одноцілі плоди одної індивідуальности, де нічого не можна змінити, бо все там доцільне, на своєму місці і досконале. Та із психольогії творчости геніїв знаємо, кілько разів вони поправляли й перевертали догори дном цілий текст, нераз ідучи за радою не-геніїв і то для добра свого твору. Гете вислухував рад молодого Шілера, Шевченко — Куліша, Марко Вовчок — Опанаса Марковича, Мирний свого брата і хто зна, чи Шекспір не змінював тексту своїх пес за радою своїх акторів.

Працюючи колись в одному великому чужому видавництві, я мав нагоду переконатися, як треба стежити за чистотою мови у друкованих книжках. Станіслав Бжозовський, що його деякі рукописи я приготовляв до друку, писав такими довжезними реченнями, без крапок і без запинок, так часто губив у гарячці думку, що доводилось шліфувати текст поневолі, щоб як-так він став розумілий. Стефаник виразно згодився, щоб при передруку його оповідань у збірному виданні вирівняти деякі нестійности літературної мови, за якою він перестав уже стежити.

Автор, наче та мама супроти своєї дитини, рідко коли може бачити хиби свого твору, хочби мав який розвинений критичний хист. Неодин великий твір був би ще кращий, якби був перейшов раніше операцію і дав собі вирізати зайві, чи недужі частини, таксамо як ми даємо вирізувати собі сліпу кишку. Коли б Ви могли найти у своєму середовищі людину, що має де-

Як розвивається ощадностева акція, —
Як ростуть капітали, —
Як росте довіря щадників,
про те дізнаєтесь з
ОДНОДНІВКИ
Пром-Банку
Як Ви її ще не читали,
жадайте на адресу:
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцких 1.

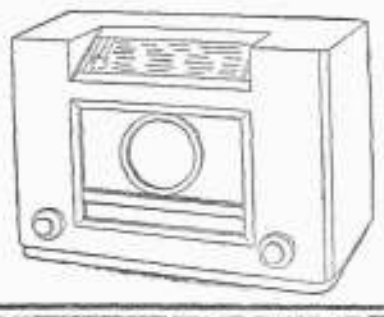

Модерні радіоприймачі „PHILIPS-a"

Високої кляси на сезон 1937/38 вже появились і є у великому виборі до продажі в українській фірмі

На бажання демонструємо дома.

„e-comp"

Львів, Синстуська 29. Тел. 203-30.

Хроніка Совітської України.

РОКОВИНИ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В КИЄВІ.

Відбулося „свято" XX. роковин жовтневої революції і в українській столиці Києві. Як відомо, парада війська і „маніфестація трудящих" відбувається тепер на Хрещатику. На урядовій трибуні значно постаріліший, зовсім сивий, подібний своїм обличчям в борідкою й окулярами на якогось провінціонального вчителя „всеукраїнський староста" Григорій Петровський; маленький із своєю великою голеною головою Станіслав Косіор; високий, сьогоднішній „фаворит" Москви 39-літній Євтушенко, бо він і секретар київського обкому, він і член політбюра ЦК КП(б)У, він навіть член центральної виборчої комісії в Москві! (чи надовго тільки це все?!) далі навіть у капелюсі (всі звичайно в робітничих кашкетах) щойно призначений заступник голови ради народніх комісарів УССР, маленький Микола Марчак; поруч з ним теж маленький, наче московський Єжов, київський Ізраіль Леплевський, нарком внутрішніх справ УССР, що причинився до викриття білоруської „контрреволюції" і через це переведений з Мінська до Києва; далі член військової ради Київської Округи, один з „героїв" 1918—1919 років, Юхим Щаденко; Кирило Сухомлин і нарешті командувач війська, командарм I. ранги Федько, з правильними рисами голеної голови та із шістьома орденами на грудях.

Є такі загадкові картинки для дітей: нарисовано, наприклад, зайця і додано запит: „А деж мисливий?" Таксамо і дивлячись на зазначену групу, можна додати запит: „А деж голова ради народніх комісарів, Михайло Бондаренко, призначений щойно 30. серпня ц. р.?!

Наївні могліб відповісти: може захворів.

Але коли ми додамо ще, що на святочному ювилейному пленумі київської міськради Бондаренка теж не було, що до президії цього пленум обрано зазначених вище осіб, а Бондаренка не обрано, що ані один колектив, ані один колгосп на Україні не висунув Бондаренка в кандидати до Найвищої Ради СССР, що саме призначено двох нових заступників: голови ради народніх комісарів УССР, то не трудно відповісти на поставлений запит: голова ради народніх комісарів УССР Михайло Бондаренко не дотягнув на своїй посаді і півтретя місяця, опинившись, зрозуміло, в списку „ворогів народу". Не випадає про це говорити голосно, занадто вже соромно, особливо ще у звязку з „святами" роковин революції і виборів. Отже потихесеньку на його місце висунули мабуть Сухомлина, колишнього заступника голови ради народніх комісарів; що і другий заступник голови радянаркому Порайко мабуть теж опинився на індексі, бо ніде нічого про нього не чути то і призначено двох нових заступників, Марчака і Тягнибіду

ДРУГА ФАЗА ЗАХОПЛЕННЯ ВИБОРАМИ.

Не зважаючи на те, що приписс про вибори просто говорить про можливість кандидувати тільки в одній виборчій окрузі, кремлівська верхівка ласкаво дозволяла висувати себе в кандидати по багатьох округах. Коли в такий спосіб Сталіна висунули в 580 округах, Молотова в 183 і т. д., то Сталін з „елітою" в кількости 23 осіб, як дисциплінований комуністи і члени ЦК партії, звернулись до тої самої партії (а треба знати, що ввесь ЦК разом з ними складався з 71 осіб, з яких відпало офіційно відомих 20 „ворогів народу"), і ЦК нагадав їм вимогу закону й зазначив, де саме, в якій виборчій окрузі кожний з них мусить кандидувати. Повідомлено і ці округи, які й почали реєструвати їх, як кандидатів. Сталінові призначено кандидувати у сталінській виборчій окрузі Москви. Ну, і зрозуміло: настала загальна радість; поперше всі радіють, що Сталін погодився кандидувати в Москві, подруге виборці кожної округи радіють, що така то висока особа погодилася виступити кандидатом в їхній окрузі. Чи не кумедія?

На Україну з цієї верхівки припали такі кандидати: Будьонний буде кандидувати у шепетівській виборчій окрузі; Косіор в одній з київських виборчих округ; секретар ЦК комсомолу Косарев в орджонікідзівській виборчій окрузі (з донецької области): Чубар у харківській сільській виборчій окрузі. Це все до першої палати, до Ради Союзу, а Петровський у дніпропетрівській виборчій окрузі буде бальотуватися до Ради Національностей.

ОБЕЛІСК „ЗВІЛЬНЕННЯ КИЄВА ВІД ІНТЕРВЕНТІВ".

У 1938 році у Києві на площі III. Інтернаціоналу (що колись звалася царською) відкриють памятник-обеліск „Звільнення Києва від інтервентів", 25 метрів заввишки, з постаттю вершника на горі. Для цього памятника знайдено моноліт близько Коростеня. Тепер працюють над відколюванням цього монолїту вагою 140 тон. Різьбарі Муравін і Лисенко працюють над постаттю вершника.

Не знаємо тільки, чи після відкриття цього памятника буде він довго стояти у Києві. **Л.**

—o—

По широкому світі.

Польський посол у Римі підписав з латвійським міністром рільництва польсько-латвійську ветеринарійну конвенцію.

Бельгійського короля витав на льондонському двірці британський король. Обі монархи виголосили промови підчас прийняття в честь бельгійського короля. Тому, що цьому останньому товаришить міністр закордонних справ Спак, міркують, що подорож має політичну ціль.

В Японії утворили цісарську головну квартиру для кермування всіми воєнними операціями проти Китаю.

який літературний хист, хоч сама не пише, але виробила собі смак на творах добрих письменників, то вислухуючи її завваг про Ваші недруковані ще рукописи, Ви могли б самі переконатись, як багато помагає авторові стороння порада.

Не вірте, що передані Вами думки та почування знайшли під Вашою рукою ідеальну форму, яку чужа рука може тільки попсувати. Якби ми мали в сучасній добі двох-трьох великих мовознавців і мистців слова, які взяли б на себе перегляд наших важніших літературних і наукових видань — то неодин із нас найшов би нераз красу й думку там, де не може їх дошукатись, а де вони повинні б бути.

Головне французьке командування мало при собі підчас війни письменника, що стилізував усі воєнні комунікати. Відомо, що королі і всякі достойники мають секретарів, які вигладжують їм не тільки мову та стиль, але і... думки.

Існує гарна естетична теорія про те, що ідея і форма у творі творять нероздільне ціле, з якого не можна їх відокремити, як два ріжні елементи. Та існує теж відомий психольогічний факт, що неодин із нас має в уяві прегарно подуману ідею, якої не може таксамо гарно висловити. Діти родилися на світ, заки ще появилися гінекольоги. А проте тепер уже не залишаємо народин дитини самій природі. При народинах кожного твору кличуть тепер теж спеціяліста, що дивиться на дитину спокійнішим оком, ніж її батько і краще може їй допомогти.

Закарпаття.

АРЕШТ БРАТІВ ГОПКІВ.

Дня 8. XI. пізно вночі арештувала жандармерія селянина Йосифа Гопка з Невицька і його брата Івана Гопка, фахового учителя горожанської школи в Перечині. По нашим інформаціям іде тут про доноси з приводу мовної і культурної боротьби. Такі доноси появилися і в деяких газетах, як у „Русскім Нар. Голосі", „А-Зеті", „Подк. Гласах" та ін. Свято, яке влаштували невичани в честь Пречистої Діви з нагоди ювилею 900-ліття проголошення її покровителькою українського народу, використали вороги нашого українського напрямку, представляючи це як страшну іреденту, і посипалися доноси на всі сторони. Це дало причину у рядам до згаданого тепер кроку.

Можна сподіватися, що за кілька днів справа буде вияснена і доношики поспускають носи, бо виявиться ціла безпідставність цього цивного арештування. (У. Сл.)

ЦЬКУЮТЬ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Вороги українського напрямку не перебирають у засобах і цькують проти видніших українських діячів на всі сторони. По величавім Просвітянськім Здвизі вони просто дуріють, бо зріст української нац. свідомости зганяє їм сон з очей. Їх нікчемні доноси довели вже до того, що жандармерія переводить ревізії у ріжних українських інтелігентів, шукаючи за якимись доказами їх „іредепти". М. ін. переведено такі ревізії в кількох учителів української гімназії у Берегові — очевидно без ніякого успіху. Йде також нагінка на ті установи і тих людей, що пренумерують українську пресу з Галичини, яка, мовляв, ставиться необективно до чсл. республики. (Цей закид — просто нечуваний своїм цинізмом!). Йдуть теж намагання витворити „русску фронду" проти української орієнтації соціяльно-демократичної партії Підкарпатської Руси, зокрема проти політики соціялістичного посла Юліяна Ревая, який, мовляв, думає занадто націоналістичними категоріями. Словом: проти українців пішли в рух усі засоби боротьби включно з підлими доносами, ревізіями й арештуваннями. Та нема найменшого сумніву, що українська течія все те переможе і запанує остаточно на всіх наших етнографічних землях за Карпатами.

ПОБОЖНЕ БАЖАННЯ „А-ЗЕТУ".

„А-Зет" (ч. 256) приніс вістку, що директор о. Волошин з першим сінчем відходить на пенсію і що його місце займе о. Бокшай. Є це лише побожне бажання цієї газети та її прихильників. (У. Сл.).

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу ласкаво не відмовити мені помістити на сторінках Вашого цінного часопису отсе вияснення у звязку з дописом у польській газеті „Вєк Нови" з дня 11. XI. ц. р. на 3-ій сторінці:

На наслідки розпорядження Преосв. Єпископа Хомишина не треба було довго ждати. Польська брукова преса приняла його зі захопленням і найзвичайнішою брехнею аргументує влучність та конечність цього розпорядку станиславівського владики. Інших наведених фактів у „Вєку Новім" не буду торкатися, порушу тільки справу своєї особи. Вся та справа у звязку зі загальними зборами Філії „Просвіти" в Рогатині (з дня 30. V. 1937) є не тільки неправдою, але і злобною видумкою, бо підписаного зі загальних зборів не тільки поліцями, але взагалі ніхто не виганяв, а самі збори як такі були розвязані через некультурне поведення радикалів. З цього видно, що дописувач до „Вєку Нового", вживаючи брехні, мав на думці якусь іншу скриту ціль.

Дякуючи за ласкаве поміщення цих рядків пишуся з глибоким поважанням

о. І. Гаврик.

Рогатин, дня 14. XI. 1937.

РУМУНСЬКА УРЯДОВА КРІЗА ПРОТЯГАЄТЬСЯ.

Татареску мав учора бути на авдієнції у короля, щоби предложити листу членів нового уряду. Авдієнція не відбулася і з того виносять, що Татарескові не вдалося перемогти всіх труднощів; Братіяну відмовився від співпраці з ним.

Як подає Авас, Татареску намагається дістати підтримку Вайди-Воєвода і Йорги.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З природи і життя.

Чи втратимо змислові орґани?

БАГАТОМОВНА СТАТИСТИКА.

Як це виказує статистика, коло 4—6 прц. мужчин у віці бранки не надається до військової служби, бо терплять на притуплений слух чи інші схорїння середнього вуха Інших 3 прц. не беруть до війська, бо в них слабий зір. Ці два роди ослаблення органів змислу дають найбільший відсоток нездатних до військової служби.

Зновуж досліди в школах ствердили, що 5—8 прц. дітей нездужає на притуплений слух по одній чи двох сторонах, а статистика, переведена англійським міністерством освіти, ствердила на 1000 дітей 95 випадків ослаблення зору та інші очні недуги.

ЗМИСЛ НЮХУ І СЛУХУ.

Для цивілізованих народів є характеристичне значне ослаблення нюху в порівнянні з народами, що живуть первісним життям, а це тому, що людина цивілізованого світу, головно мешканці великих міст, живуть серед ненормальних відносин Дослідники кажуть також, що на занидїння нюху в людини має величезний вплив вживання тютюну, що так дуже поширене в наших часах.

Великі зборища людей у перелюднених містах та заселених густо цивілізованих країнах влекшують скоре поширення всяких пошесних недуг, що спричиняють часте притуплення слуху у шкільних дітей. До цього головно причиняються такі недуги як одра, шкарлятина, грипа та ін., підчас яких приходить часто до запалення середнього вуха, де міститься орган слуху.

В тих недугах заразні переносяться легко з горла і носа до вуха, а ропа, що призбируеться в середині вуха, спричинює прикрий біль. Часом навіть тріскає вушна болона, що відділює зверхнє вухо від середнього, а тоді ропа безупинно витікає з вуха, „тече з вуха", як це називають популярно Рівночасно з тим притуплюється слух. Усякі пошесні недуги можуть стати причиною притуплення слуху в дітей, а то і його утрати. На таку загрозу вказують такі прояви, як біль в уху підчас недуги, витік ропи з вуха (коли справа занедбана). Тому батьки дітей, в яких часто горячкові недуги, повинні уважно звертати увагу на появу болю в уху підчас недуги і віддати таку дитину під лікарську опіку

ПРОМИСЛ І ВУХО ЛЮДИНИ.

Головно високорозвинений промисл у наших часах доводить наші змислові органи до занидїння Ось нпр. при таких працях як приладжування кітлів чи будова кораблів, слуховий орган нашого тіла виставлений на такий натиск повітря, що ніжний незвичайно вражливий на ті чинники слуховий орган не може цього витримати і тому слух в робітників, які працюють у фабриках серед пекольного гамору, погіршуеться і притуплюється. В тім випадку притуплений слух є неначе самообороною організму перед неприємними слуховими враженнями, що їх спричинює постійний гамір у людини з нормальним слухом.

НАДУЖИВАННЯ ОЧЕЙ В НОВШИХ ЧАСАХ.

Щоправда і в найдавніших часах людина вживала штучного освітлення, одначе ніколи не жила серед такого змінного та штучного світла як тепер. На ослаблення зору в широких мас людей причинився винахід друку в 15 стол. і поширення просвіти, що примусило людей звертати дуже часто увагу на дуже близькі до ока предмети, у тім випадку на друк. Як це виказали всякі досліди читання друкованого письма вимагає частіших рухів ока, ніж оглядання великих і віддалених предметів у просторі. Долучуеться тут ще ріжноманітність друкарських черенок, колїри тканин та всякі роди освітлення. Чим менший предмет, нпр. буква, нитки шовкової панчішки чи дротики жарівки, — тим більшого зусилля коштує око докладне помічування подробиць ріжних предметів. Це провадить до обниження сили зору і всяких очних недомагань, а це знов спричиняє болі очей, голови і нездібність до праці.

НІС І ЗДОРОВЛЯ.

Крім того, що ніс є осідком змислу нюху, має він ще преважне значіння як повітряний провід, де повітря огрівається, очищуеться і звогчуеться. Тому і має правильний ніс важне значіння для здоровля. До випробування правильної праці носа служить дуже проста проба з монетою. Треба взяти кінчиками уст монету і так її тримати одну мінуту (не зубами). Хто не потрафить цього зробити, належить до людей, що віддихають устами, а через це до легенів такої людини повітря приходить неочищене, зимне і сухе, через що повстають легко всякі недуги, як запалення горла, дищиці, озявів та легенів. Найліпшим засобом на те, щоб мати ніс здоровий і відпорний на нежит — перебувати від дитинства часто на свіжому повітрі.

Як з повищого видно, життя цивілізованої людини пливе у неприродних відносинах, тому людині загрожуе занидїння змислових органів, що при такім неприроднім способі життя як нині у великих містах (нпр Нойорк), ослаблюеться щораз то більше. І тут місце для попису має гігієна суспільного життя, що на жаль, лишилася взаді в порівнанні з загрозами для здоровля сьогоднішньої людини.

Б. Г—й.

У батьківщині салянґанів.

„Гнізда ластівок" — присмак Сходу.

Кожний мабуть чув про дивоглядну для нас страву, якою залюбки насолоджуються смакуни Далекого Сходу, головно Китаю, т. з. „ластівчі гнізда". Властиво це назва неслушна, бо птахами, що витворюють смаковиті гнізда не є ластівки, а подібні до них птахи, які тубильці називають салянґанами (коллькалія). Салянґани, хоч і дуже подібні до ластівок, живуть на острова Сундайських, на Молюкі, у Новій Каледонії, Нових Гебридах, Фіджі, Самоа, Филипинах, Цейльоні, в Індії і Індокитаю, аж по острів Рейніон. На цьому велитенському просторі живе яких 20 відмін салянґанів, що ріжняться між собою пірям і будовою тіла.

В голяндській Індії, головно на Яві живуть дві відміни салянґанів: Коллькалія фуціфага, звана тубильцями кусанні, і Коллькалія трогльодітес. Ними займався дослідник Бернштайн, що прослідив будову їх гнізд, що є ласощами східних смакунів.

Таємниця смачних гнізд.

Салянґани мають під язиком умішені сильно розвинені залози, що витворюють слину. Ця слина пригадуе арабську гуму своєю густотою. У зустрічі з повітрям слина гусне на галяретовату, майже прозору масу. Коли салянґан має заложити гніздо, вибирае наперед місце, кружляючи довго над недоступними скелями.

Потім, присідаючи на хвилину на стрімкій стїні причіпляе до неї краплину слини і дальше кружляе. За хвилину знов лишае краплину і так значить основи гнізда у формі півкола чи підкови Слина скоро висихае і творить тверду основу для дальшої будови гнізда. Кусанні уживае до будови гнізда слини, змішаної з билинками ріжних рослин, а Коллькалія трогльодітес будуе своє гніздо лише зі самої слини, тому його гнізда мають високу ціну у смакунів не лиш Далекого Сходу, але і в Европі.

Небезпечний збір.

Збирання гнізд салянґонів є дуже небезпечне, бо вони будують свої гнізда на стрімких, прямовисних узбіччях скель, що завішені над морем. Тому й збирачем цих лакоминок може бути лиш справжній акробат. Особливо важко доступні гнізда цих птахів по надморських скелях острова Яви і Люзон на Філіпінах. Тубильці спускаються зі шпилю скали по линовій драбинці над саме бурхливе море, віддираючи по дорозі дорогоцінні гнізда. Часом салянґани гніздяться теж у надморських печерах. У Каранґ-Каллонґ, де їх збір ще труднійший. У самих тих печерах працює 1500 тубильців в місяцях квітні, серпні та грудні, добуваючи річно коло 300 тис. смачних гнізд.

Де їдять гнізда?

Цілий збір ділять на три якости і в пристані Батевії, що є головним центром торговлї гніздами для східно-полудневої Азії, завантажують головно до Китаю, а частинно через Сінгапур до Европи, де в Льондоні можна їх купити, щоправда по соленій ціні, як „лакоминку для смакунів".

Гнізда салянґанів їдять у той спосіб, що білі, кошичковаті гнізда кидають до кипячої води і з того повстае рід зупи дуже густої, галяретоватої, що смаком пригадуе росіл.

Одначе найбільше салянґанових гнізд здають у Китаю, де кожний мандарин, приймаючи почесного гостя, уважае за свій обовязок почастувати його „ластівчим гніздом".

—o—

НЕДУГА ДОРОГОВИХ РОБІТНИКІВ.

При будові двох великих німецьких автодоріг ствердили появу нової недуги, що спочатку виглядала доволі таємничо. Жертвою автодорогової недуги впало в першім випадку 149 робітників, у другім 50, причому припускають, що і в інших випадках, в інших центрах будови доріг, мусіли бути подібні захорїння. Жертвою недуги падуть робітники, що заняті при навантажуванні тяжкої вогкої землі, яку викидають або дуже високо (нпр. на віз) чи дуже далеко.

Прояви недуги.

Першим проявом цієї недуги є вражіння ослаблення плечей. На другий день робітник відчувае сильний біль у плечах і вже не тільки нездатний до праці, але навіть не може розібратися чи обернутися в ліжку, а найліпше почувае себе стоячи.

Раніше розглядали цю недугу як ревматизм, урвання мясня та ін., одначе відповідне лікування зовсім не приносило поправи. Щойно дуже докладні досліди виказали, що в таких випадках бувае ушкодження, а то і зломання шийних хребтів, головно 6 і 7, а теж 1—2 грудних. Ті шкоди можна відкрити пересвітлюючи організм променями Рентгена, і вони вимагають довготревалого лікування.

—o—

ЦИНК У ЖИТТІ ЗВІРЯТИ.

Цілий ряд дослідів над хемічним складом тіла звірят виказав, що постійним мінеральним складником усіх організмів звиринних і рослинних є крім заліза ще цинк. Він має значний вплив на відживу і загальний розвій звірята. Досліди на мишах, яких частина діставала корм з додатком цинку, друга без цинку, — виказали, що перші жили значно довше, ніж миші, годовані поживою без цинку. Тому дослідники кажуть, що не є здорово задовго годувати молодих молоком, бо в нім дуже мало заліза і цинку. Цинк має теж побудливий вплив на творення вітамін, на чинність запліднювання і розмножування.

—o—

НОВІ МОРЯ В АФРИЦІ.

Американський дослідник Сергель оголосив проект утворення штучних озер в Північній Африці. Він пропонуе уставити гать завдовжки 4 км., на 400 км. перед гирлом р. Конга. В цей спосіб повстало би в Африці середземне море на просторі коло міліона квадр. км. Ріжниця поземів дала би величезну кількість електричної енергії. Друга така гать мала би бути на ріці Замбезі, де повсталоб друге таке штучне море, що замінило би пустиню Калягарі на вдожайну країну.

Сторінка без політики.

Американські інтереси на Дикому Заході.

Американці знаменитї організатори — це загально відома річ і нема мабуть нічого такого, з чого американці не зробилиб для себе доброго „бізнесу".

Окремий туристичний поїзд привозить у год. 7.30 рано маси туристів до „великого каніону" і в год. 8-ій вечором вертається той поїзд, який курсує постійно на тій лінії із Санта Фе. За тих 10 чи 15 долярів, що їх такий американський турист заплатив, мусять йому організатори дати по змозі якнайбільш вражінь із „дикого заходу", що про нього він стільки начитався по різних книжках і журналах. І справді організатори дають спрагненим сенсації туристам стільки вражінь, кілько вони вимагають. Програма тих дванацяти годин так зложена, що вона перетомлює учасника, але одночасно дає йому змогу відбути навіть прогульку на мулах до долини ріки Кольорадо, де вже чекають на туристів фантастично помальовані червоношкірі, які виводять свої танці.

Червоношкірих можна також вечором побачити і в гостинниці. Вони продають прегарні мокасини, прикраси голови, томагавки й індійські полотна правдивої японської марки. При тому домагаються вони безсоромно високих цін і поводяться як справжні фільмові пріма донни. Говорять вони зовсім добре американсько-англійською мовою. Нема мабуть нічого такого з „памяткового промислу", чого не можна булоб там дістати: малі хоругвки, вічні пера з малюнками індіян, ложки, почтові листівки з краєвидами, індійські капелюхи і ковбойські штани.

А американці купують і купують... Хтось міг би думати, що вони ладяться до експедиції... на дикий схід. Вони не мають навіть змоги й часу оглянути Гранд Каніон, хоч саме те було причиною їхнього приїзду. По закупах мусять вони ще понаписувати памяткові листівки, відтак ще в пятій годині пють чай і вкінці падуть вони в осьмій годині перетомлені на подушки свого туристичного поїзду. Після повороту домів, можуть вони сказати: „Ну, я пізнав кусень Дикого Заходу".

Над великим Каніоном.

Хто має більше часу і грошей, той може залишитися ще й на другий день і багато більше закушати розкошів „дикого заходу". Хто хоче пережити трохи більше вражінь, їде до „Ранчі духів" у долині Кольорадо. Там, у тій ранчі можна переночувати. Грамофон, скритий дискретно за стінами ранчі грає до танцю і ковбої гуляють з елегантними панями, які відтак кажуть, що захід незвичайно приємний і привабливий. Можна теж зробити прогульку до недалекого степу і там перебути кілька днів. Та навіть там на степі є пливка вода, електричне світло, але так замасковане, що виглядає гейби нафтова лямпа.

В нас в Европі трохи інакше: люди вживають нафтових лямп уявляючи собі, що мають електричне світло.

В тому готелі над Великим Каніоном є теж правдивий ковбой та він сидить завжди при дверях і пихкає свою невідлучну люлечку. Він справді памятає часи, коли в Каніоні не було ще ні пливкої води, ні електричного світла. Урядово є він помивачем і живе зовсім безжурно саме тому, що колись був ковбоєм. Називається він Родріґес і був за молодих літ правдивим пострахом червоношкірих.

Тільки щодо одної точки сказав американський проспект правду а саме, що до краси Каніону. Гранд Каніон є справді найбільшим чудом природи обох суходолів. Його можна оглядати нераз по кінах, одначе те, що побачить мандрівник, який забрів вечором над каніон, не можна описати. Ці враження треба тільки пережити. Коли хтось стане над каніоном і гляне на скелі, що у світлі місяця набирають велитенських розмірів, виглядає немов якийсь зачарований замок.

Та лиш небагато людей приходить у ночі над каніон і оглядає чудесний у своїй несамовитій красі краєвид. Велитенська більшість туристів залишається в гостинниці і танцює, танцює до самого ранку. Дуже мала жмінка людей пускається вузькою стежкою, що веде в дорогу до каніону. Та навіть і на тій стежці можна найти сліди знаменитої американської організації. Докладні написи поучують на якій висоті опинився прогульковець, далі інші написи подають ширину каніону, його глибину і т. д. У відповідних місцях стоять навіть заінстальовані далековиди. Ще інші пояснення подають геольогічні складники каніону, подають назви індійських племен, які колись замешкували ті околиці і т. д.

Дуже часто відбуваються теж прогульки літаками над каніоном, щоб побачити, як каніон виглядає із лету птахів.

Поворотна дорога веде крізь ліс. Стежка не була втоптана. Ця частина лісу виглядала на менше відвідувану. Мабуть вилазливі туристи не вспіли собі ще промостити доброї дороги крізь ліс. Дорога стає чимраз невигідніша і вкінці з лісної гущавини вирине стара, деревляна хатина. Вона запалася майже до половини в землю і виглядала зовсім запущена та незамешкана. Та ні! Хтось виходить із хатини. Борода запущена і в руках сокира. Муркотячи щось під носом, взявся дивний старець до обробки грубезного деревляного пня. На ньому брудна шкіряна сорочка і ковбойські штани.

Малий деревляний домик.

Прогульковець стає счудований. Якже то? тут у тому пралісі ще таки залишився давній ковбой немов спомин колишнього романтичного життя на дикому заході? Значить таки можна знайти місце в якому нема комедії, а все справжне? Старий ковбой виглядає на лютого, що йому непрошений інтруз перебив лісову тишину. На питання зовсім не відповідає. Перед домом горить мала ватра на якій вариться у приставленім до вогню глечику якась проста страва. Захоплений прогульковець наставляє апарат і робить світлини того дивного явища на „дикім заході"! Відтак відходить.

— Галльо! — чує він раптом за собою. — Верніться!

Цікавий прогульковець вертається і зігнувшися як дуга переступає поріг старого домику. І відразу стає счудований. Кімната в якій опинився збентежений прогульковець є малим прегарно уладженим баром. Є в ньому і ріжнородні пляшки, чарки високий стіл, як у барі, словом все, що в такім правдивім американськім пристановищі треба. Старий ковбой потискає один із гудзиків і в кімнаті робиться відразу приємний продув.

— Це ще зовсім нове — каже ковбой — всього два тижні як заложене. Правда, що дуже приємно мати такий холод серед літа? Що нете...?

Прогульковець пе шклянку віски і платить за неї два рази стільки, що в Ню-Йорку на Бродвею.

І зовсім правильно! Бо що таке Бродвей супроти електричної холодільні на дикому заході!

Помилка пастора підчас вінчання.

Просто неімовірну пригоду пережив недавно Альберт Мельдун, шофер таксівки у Бельфасті. Мабуть не снилось навіть тому шоферові, коли він рано виїздив із гаражу, що ще того самого дня буде він женатим чоловіком.

Син тамошнього фармера Христоф Крег виконав усі формальности, потрібні до того, щоб повінчатися з міс Ребі Кенінґгем.

Молода й молодий вийшли з дому і затримали таксівку, щоб поїхати до церкви. Шофером тієї таксівки був Альберт Мельдун.

Коли приїхали під церкву, Крег, який не був ще ні на одному шлюбі, сказав до шофера:

— Кажуть, що треба, щоб я мав свого шофера до шлюбу. Я вам дам на пиво і таксометер може працювати ввесь час, коли ви будете з нами в церкві, як згодитеся бути моїм шофером.

Шофер погодився на несподіваний і легкий заробіток і всі троє ввійшли до церкви. Церковний прислужник поробив усі потрібні приготування, положив на столі обручки і покликав пастора.

Пастор кулись дуже спішився і прихапцем привітавшись із Крегом, Мельдуном та міс Кенінґгем, він прочитав кілька молитов і звернувся до шофера:

— Чи хочете взяти цю невісту собі за жінку?

Мельдун збентежився. Пастор махнув нетерпеливо рукою і гостро заявив:

— Повторіть за мною: „так".

Щойно, коли шлюб треба було вписати до книг, помилка вияснилася.

Пастор просто „вискакував із шкіри" з розпуки:

— Перед Богом міс Кенінґгем стала жінкою Альберта Мельдуна. Я мушу звернутися до епископа, який тільки один має право признати подружжя за неважне.

—o—

СИРЕНИ БУДУТЬ ВИТРУБЛЮВАТИ ГОДИНИ.

Колись парижани провірювали свої годинники на підставі вистрілу малої гарматки, яка стріляла кожного дня точно в годині 12-ій в Палє Рояль. Одначе маленька гарматка працювала тільки в погідні соняшні дні. Коли сонце опинилося в зеніті, побільшуче шкло заналювало порох і гарматка стріляла. Та й чути було не дуже далеко.

Давню гарматку зміняють від 18. листопада сиренами, уставленими для майбутньої потреби підчас повітряної оборони Парижа перед несподіваним налетом ворожих літаків. Кожного четверга, точно в год. 12. вполудне на підставі хронометру обсерваторії, сирени будуть гудіти. Гудок триватиме 1 хвилину.

Цю новинку завели не тільки на те, щоб парижанам дати змогу провірювати їхні годинники На те мають парижани інші засоби.

Одначе механізм сирени доволі складний і коли вони довго не працюють, починають ржавіти. Тому час-до-часу треба їх пускати в рух, щоб тоді, коли їх справді треба буде вжити, не стали вони мовчаливі.

—o—

НАЙВИЗНАЧНІШІ ЛЮДИ В ОЦІНЦІ АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ.

Один найпочитніший журнал для американської молоді розписав серед учнів американських шкіл анкету. Діти мали відповісти, кого вони із сучасників у цілому світі, вважають найвизначнішою людиною.

Виклід тої анкети був такий: на першому місці стоїть Рузвельт, якого подавляюча більшість учнів уважає найвизначнішою людиною сучасности.

На другім місці стоїть Мусоліні, на третьому Гітлер, на четвертому Ліндберг, на пятому Сталін, на шестому Айнштайн, на семому Форд, на восьмому князь Віндсору, на девятому Чанкайшек, на десятому король Юрій VI.

За тими десятьома йдуть: Джон Люї, княжна Віндсорська, папа Пій XI., Франко, Ґанді, жінка Чанкайшека, Гувер, Бирд та інші.

—o—

ЧОТИРИ БІЛІ И ОДИН МУРИН.

Перший раз в історії стейту Новий Орлеан стануло перед судом чотирьох білих за побиття мурина. Досі не було ще випадку у полудневих стейтах, зокрема в Новому Орлеані, щоб білих ставили перед суд за те, що вони побили мурина.

Підсудні, впливові громадяни Нового Орлеану без ніякої іншої причини, просто лиш тому, щоб познущатися над мурином, зловили його, замкнули в пивниці, де тримали більше як добу і жорстоко побили.

Суд засудив усіх чотирьох на 15 літ вязниці кожного. Гострий і несподіваний присуд викликав в цілій Америці величезне враження. Цей присуд причиниться не так до іншого відношення до мурині, як радше спинить загонистість американців, які з легким серцем знущалися над мурнами, або просто самосудом (лінч) їх вбивали.

ВЕСЕЛЕ.

ВІДЗНАЧЕННЯ.

— Сьогодні похвалив мене учитель перед цілою клясою — оповідає малий Петрусь.

— Невже? Щож він сказав? — радується мати.

— Він казав, що ми всі на купу в клясі осли, але я найбільший.

КОЛИ ЖІНКИ СМІЮТЬСЯ

— Ви можете оповідати навіть найдурніший дотеп, проте будуть деякі жінки, що завжди будуть з нього сміятися.

— Про яких жінок ти думаєш?

— Про тих, що мають гарні зуби.

Не забувайте післати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вдоволити 2.000 інвалідів.

З життя наддніпрянської еміґрації в Польщі.

ПОЛІТИЧНІ РЕЗОЛЮЦІЇ ЕМІГРАНТСЬКОГО ЗІЗДУ У ВАРШАВІ.

Про останній зїзд наддніпрянської еміграції у Польщі ми давали своєчасно короткий звіт. Надіслані нам політичні резолюції містимо, як документ, характеристичний для нолит. обличчя наддніпрянської еміграції в Польщі. — Ред.

I.

IV. Делегатський Зїзд Української Еміграції в Рівному постановив Польській стверджує:

що московська окупаційна влада далі послідовно переводить перетворення України в безправну й люто експльоатовану колонію: касує останні залишки політичної окремішности УСРР., нищить усі вияви національно-культурної творчости, змушує українців забувати свою національну минувшину, нав'язуючи їм вже не інтернаціонально-большевицькі, а просто російські традиції Петра І. та культуру Пушкина, оплюовуючи все, що українське, використовуючи засоби політичного терору і засоби економічного грабування України;

що ця політика Москви викликає рішучий та завзятий опір Українського Народу, а окупаційна влада відповідає на цей опір скаженою наглою большевицької преси на українських націоналістів, заслання та винищування в Україні людности цілих осель, політичними процесами, розстрілами та жорстокими катуваннями, що мають на меті фізичне винищення всіх активних і творчих сил Українського Народу.

Зїзд, у побожній пошані схиляється перед жертвами цього терору, перед усіми тими, що не вагалися життя своє віддати для справи визволення України, та перед памяттю великого вождя Українського Народу, Головного Отамана Симона Петлюри, який кров'ю своєю освятив змагання України до волі й Держави.

II.

IV. Делегатський Зїзд Еміграції стверджує далі:

що українська еміграція має змогу сумлінно й успішно виконувати ті завдання, що для їх переведення вислав її Український Нарід у 1920 році на чужину, та що їх залишив у своєму заповіті Головний Отаман Симон Петлюра, тільки завдяки збереженню на чужині державної організації Української Народньої Республики, репрезентованої її легальним урядом;

що уряд У. Н. Р. обединує здорову й бойову частину української еміграції своїм державним авторитетом у міліті організовані кадри, запобігає розпорошенню цих кадрів і бореться з усіми деструктивними впливами, які могли би понизити активність української політичної еміграції;

що уряд У. Н. Р. працював і працює над оздоровленням і освідомленням позаемігранійного українського громадянства, організуючи всіх українців, деб вони не перебували, під гаслом боротьби з Московщиною;

що уряд У. Н. Р. своєю невсипущою інформаційною і пропагандовою працею помножно спричинився до ідейного скріплення активного, в світовому масштабі фронту оборони европейської цивілізації перед большевицьким варваретвом;

що цією напруженою працею уряд У. Н. Р. спопуляризував в свідомости політичних чинників Европи й у світовій опінії конечність розподілу СССР на національні держави і тим спричинився до того, що висунено на порядок дня українську справу, як світову політичну проблему, як проблему всесвітньої рівноваги й безпеки.

III.

Висловлюючи глибоку вдячність Головному Отаманові Андрієві Лівицькому і Урядові У. Н. Р. за жертвенну працю й непохитність становища в боротьбі з Московщиною за визволення України, Зїзд окрема вітає понадпартійне становище уряду, що уможливлює українцям різних політичних переконань спільно служити своїй Державі та спричиняється до висунення й розбудови в рямах державної організації У. Н. Р. відповідних духові й потребам часу політичних течій.

Зїзд висловлює голосом своє вдоволення з живої участи молодшої генерації у державній праці.

Зїзд закликає відповідні державні чинники до пильної і вперто праці над вихованням молоді в державній ідеї У. Н. Р. й до постепенної передачі молоді відповідних ділянок державної праці, щоб молодь ця могла відповідно загартуватися й приготовитися до дальшої боротьби.

IV.

Зїзд заявляє, що українську еміграцію стоятиме далі вірно й непохитно при сучасному Голові Української Держави Головному Отаманові Андрієві Лівицькому й уряді Української Народньої Республіки, щоб своєю відданістю й адисциплінованою працею, під проводом уряду збільшити вагу української державної справи і невтомно змагати до дальших її здобутків.

Зїзд вітає виявлені українськими громадсько-політичними організаціями скоординовані урядом У. Н. Р. зусилля до освідомлення чинників світової політики щодо конечности боротьби з московською небезпекою та ваги України в цій боротьбі.

Зїзд закликає громадські організації української політичної еміграції до посилення чуйности в своєму внутрішньому житті, щоб з усією безоглядністю виновірити всі пасивні і хитні елементи, які своєю кволістю і толерантною постановою супроти Москви або її політичних прибудов могли би причинитися до послаблення бойового духа еміграції.

Зїзд пригадує українській еміграції, що наближаються часи дуже відповідальні й вирішні, часи, в яких ухилення громадянина У. Н. Р. від служби своїй Державі під проводом свого уряду буде рівнятися ганебному воєнному дезертирству, часи, що в них загремлять і українські гармати, несучи Батьківщині нашій визволення й славу.

V.

Зїзд вітає діяльність уряду У. Н. Р. на прометеївському фронті всіх поневолених Москвою народів.

Зїзд висловлює віру, що в недалекій збройній боротьбі з Московщиною всі ці народи від Кавказу і Туркестану до далекої півночі йтимуть рука в руку з озброєним Народом Українським, ніде й ніколи не відхиляючись від одної спільної мети — до решти розторощити відвічного ката вільних народів Східної Европи — імперіялістичну Московщину.

Як союзникам у цій недалекій боротьбі, Зїзд, від імени української еміграції в Польщі, переслав гаряче братерське привітання всім урядам і Національним Комітетам тих народів, що поділили трагічну долю Народу Українського і по очайдушній боротьбі з Московщиною змушені були вислати своїх провідників і армії на чужину.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Нові розпорядки Преосв. Хомишина.

ПОЛЕВІ БОГОСЛУЖЕННЯ. — СПРАВА ПОДАТКІВ.

Преосв. Григорій Хомишин видав два нові розпорядки для духовенства своєї епархії, а саме у справі полевих богослужень з нагоди патріотичних імпрез та у справі податків.

У розпорядку про полеві богослуження сказано:

Останніми часами світські українські діячі просять відправити полеве богослуження під час зборів світських організацій та установ. Не хочу підозрівати всіх, та про деяких можна сказати, що тому просять відправити полеве богослуження, щоб воно радше збільшило паради тих зїздів, ніж з релігійних мотивів. У деяких випадках ідеться про те, щоб під фірмою Церкви поглибити свій вплив і потягнути за собою нарід, або іншими словами: „Христа Христом побивати". Тому-то Апостольська Столиця взагалі забороняє уладжувати полеві богослуження підчас усяких патріотичних зїздів у неділі та свята, бо парохіяльне богослуження важніше, ніж якийнебудь світський зїзд.

У розпорядку про податок сказано:

Велика частина грекокатолицьких священників залягає з податками. Скарбові уряди домагаються заплати навіть за посередництвом Епископського Ординаріяту, що не має стільки канцелярійних сил, щоби поладнувати всі податкові справи. Неодин священник діставши платничий наказ, не лише не старається справдити висоти податку і не лише не протестує у визначеному речинці, але взагалі не платить. І так з року на рік залягає з податками, відсотки зростають і доходить до того, що скарбовий уряд записує збіже на полі і навіть визначує ліцитації на продаж ерекціонального поля. Тому Преосв. Хомишин наказує, щоби кожний священник платив своєчасно щороку податки і доходив сам справедливости у справі виміру податку та зголошував в означеному речинці відклики. Всі священники обовязані найдалі до кінця грудня ц. р. заплатити залеглість і переслати Ординаріятові відписи посвідок у справі заплачення податку. Хто зі священників не надішле такої посвідки — не дістане платні, може його стрінути церковна кара, а навіть усунення з парохії. Кількох священників покарали вже згаданими карами.

—o—

ЦІСАРСЬКА КВАТИРА В КИТАЮ.

ТОКІО, 17. 11. ПАТ. Цісар згодився на створення головної цісарської кватири, що буде контролювати воєнні операції в Китаю.

Японія видала низку розпоряджень у справі удержання ладу на випадок, якщо китайський уряд перенесе свій осідок з Нанкіну до Чунг Кінгу, що доведе мабуть до заворушень у Китаю. Японська преса пояснює виїзд уряду марш. Чанг-Кай-Шека з Нанкіну закінченням дотеперішньої ролі китайського уряду, який матиме відтепер лише льокальне значіння.

—o—

ЛЬОРД ГАЛІФАКС ПРИХАВ ДО БЕРЛІНА.

Нині (середа) в годині 8.40 рано приїхав Норд-експресом до Берліна льорд Галіфакс. На двірці повитав його бритійський амбасадор з шефом амбасади та німецький шеф дипльоматичного протоколю.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

З польських справ.

СТРІЛИ ДО КОМАНДАНТА „ЗВЯЗКУ МЛОДЕЙ ПОЛЬСКІ".

Минулої неділі в год. 6-ій вечором невідомі люди виконали револьверовий атентат на Ю. Рутковського, коменданта „Звязку Млодей Польскі", що обединує академічну молодь, яка належить до ОЗН. До Рутковського, який спішив вул. Пулавською, підїхало авто, з якого впало кілька револьверових стрілів. Одна куля подірявила капелюх, друга плащ. Опісля авто швидко відїхало. Ю. Рутковський сів негайно до таксівки і пустився в погоню за втікачами, але їх не дігнав. Здогадуються, що цей атентат має політичне тло, бо ще донедавна Рутковський був одним з провідників молоді з нелегальної ОНР. Найцікавіше з цієї неясної справи зі стрілами до Рутковського те, що про цей атентат публична опінія довідалася щойно 45 годин пізніше.

АРСЕНАЛ БОМБ І РЕВОЛЬВЕРІВ.

При кінці листопада ц. р. відбудеться перед окружним судом у Замостю політичний процес членів „Стронництва Народового" з організаційним провідником округи К. Жевуським на чолі. Підсудні ендеки відповідатимуть між іншим за зорганізування тайної збройної організації, виріб бомб та доставу револьверів членам тайної організації. Виленське „Слово" пише, що обвинувачені будуть боронитися так: Будуть доказувати необхідність зорганізування самооборони перед комуністичними заворушеннями у звязку зі зростом комуністичної акції.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ДІМ ПОЛК. СЛАВЕКА.

Біля хати полк. Славека у Рацлавицях вибухла бомба, але не заподіяла ніякої шкоди. Поліція арештувала кілька осіб і веде слідство. Хату в Рацлавицях подарували полк. Славекові селянські посли з ББ. перед кількома роками, коли полк. Славек був премієром. Тепер полк. Славек перебуває постійно у Рацлавицях, виїзджаючи час до часу до Кракова або до Варшави.

Хто знає муку безсонности,

той знає, що часто позбавляють нас сну змучені і виснажені нерви. Зела магістра Вольського, що втихомирюють розладдя нервової системи, з охоронним знаком „Пасіверося", що мають в собі Пасіфльору (цвіт муки Христової), рослину з цілющими приметами, успокоюють роздражнені і виснажені нерви, загоюють їх недомагання як нервицю серця, болі і памороки, почування несупокою та спроваджують заспокоювальний, природний сон, що не спричиняє звички. Можна дістати в аптеках і дрогеріях. Виробник: Магістер Е. Вольський, Варшава, Злота 14. 2055

—o—

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

ЗАГ. ЗБОРИ СОЮЗУ ПІДКАРПАТСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ПРАЗІ.

Дня 13. м. м. відбулися в помещенні Академічного Дому, Прага III, загальні збори Союзу Підкарпатських Українських Студентів у Празі при великій участи й одушевленні членів і гостей. Братиславську філію Союзу заступав висланий нею делегат Ст. Ботош. Декотрі із старших членів заявили, що таких зборів ще не пережили, від коли вони в Союзі. До нової управи вибрані: Юрко Штефанець — голова, Дмитро Гадай — секретар, Юрко Козма — скарбник, Стефан Бреза — соц. референт, Юрко Кене— культ. референт, Стефан Лозан — бібліотекар, Вол. Ващук — протоколянт, Михайло Кричка та Іван Товт — члени управи, д-р Стефан Росоха, Єлисавета Кузьмівна й Іван Долинай — ревізори, Ю. Гутчик і М. Бокотей — спорт. референти; Й. Гайович і А. Бор — прес. референти.

У всіх справах (кореспонденція Союзу) звертатися на адресу секретаря: Дмитро Гадай, Прага XIX., вул. У нової техніки 23.

ЮВИЛЕЙ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ГР.-КАТ. СТУДЕНТІВ У БРАТИСЛАВІ.

Т-во українських греко-кат. закарп. студентів у Братиславі з нагоди пятьрічного ювилею свого істнування улаштувало дня 24. жовтня урочисту академію разом з відсвяткуванням проголошення Діви Марії Царицею України. Свято зачалося Службою Божою в 10. г. в церкві Св. Миколая. В 11. год. відбулася святочна академія в салі катол. „Касина". Присутніх привітав о. Й. Галько. П. Петкан, студ. прав, виголосив реферат на тему: „Проголошення Діви Марії Царицею України". В добре обробленім рефераті описав він культ Пр. Діви Марії на всіх українських землях. В. Пантьо, студент прав, віддекламував вірш Івана Франка. Потім проголошено за почесних членів т-ва епископа П. Гойдича, о. Христофора Миськова й о. Й. Галька. Голова Т-ва Стефан Ботош, студент медицини, згадав коротенько про діяльність Т-ва за пять літ. До часу його діяльности припадає заснування гр.-кат. парохії у Братиславі з постійним священником. Т-во має свій церк. хор під проводом д-ра Бачинського та веде й іншу культурну працю при помочі та співучасти „Просвіти" і Т-ва Підкарп. Українських Студентів у Братиславі.

—o—

НОВИНКИ.

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і перероблює ужиті футра за найновішими моделями. —?

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **3. грудня** Студентський Чайний Вечір з добірною вокально-музичною програмою в жовтій салі „Народнього Дому" у Львові. 1—2

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** чергові сходини у пятницю 19. ц. м. в год. 7. ввечір На сходинах виголосить д-р Нарцис Лукіянович реферат та задемонструє хорого на тему: „Ювенільна форма поступневого занику мязнів".

— **Членам Молодої Громади** виголосить в четвер 18 XI. в год. 7.30 д-р Пастернак реферат зі світлянними образами про „Розкопки в Криласі".

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** (Брайте Штрасе 36) виголосить у пятницю 19. ц. м. професор д-р І. Мірчук виклад у німецькій мові на тему: „Основи виховання в Совітах".

— **Розвязання жидівських академічних товариств.** Ректор львівського університету розвязав управи жидівських самодопомогових товариств правників, медників і фільософів, за оголошення заяви, зложеної ректорові у справі плебісциту. Ректор станув на становищі, що оголошення тієї заяви, яке було тільки енунціяцією супроти ректорату, має характер політичної діяльности і тому управи тих товариств розвязав.

— **Ревізія почтових посилок.** Міністерство пошт і телеграфів видало інструкцію у справі поборювання торговлі валют і золота. Листові посилки, які викликують підозріння, що містять у собі валюти або золото, помандрують до почтово-митних урядів, де відбувається ревізія при участи митного уряду.

— **Непорядки на торговицях.** На засіданні окружної торговицевої надзірної комісії, що радила 16. ц. м. у Львівській Рільничій Палаті між іншим над виконанням нагляду та організацією оборотів господарськими звірятами і мясом, стверджено великі недомагання на терені Сх. Галичини як під технічним оглядом так і щодо справности адміністрації. Громадські самоуправи як господарі на торговицях і в різних не виконують правних приписів, що нормують оборот на торговицях і ярмарках. Цікаво заповідається зїзд предсідників торговицевих надзірних комісій з цілого краю, що подасть богатий матеріял, що ілюструє фатальний стан господарки і торговлі господарськими звірятами та мясом.

— **Із статистики львівських вищих шкіл.** Львівський університет мав у минулому році 5.289 слухачів. На богословському виділі студіювало 244 слухачів, на правничому 2531 (в цьому 334 жінок), на лікарському 604 (в цьому 104 жінки), на гуманістичному 787 (в цьому 499 жінок), на математично-природничому 686 (в цьому 336 жінок), на фармацевтичному 225 (в цьому 139 жінок) та на доповнюючих студіях на правничому відділі 212 (в цьому 37 жінок). Віроісповідання студентів: на правничому відділі 1859 римо-католиків, 367 греко-католиків, 267 мойсеєвого, 10 православних, 19 еванг., інших віроісп. 9; на лікарському відділі: 456 римо-католиків, 55 греко-католиків, 77 мойсеєвого, 15 502 римо-католиків, 124 греко-католиків, 123 правосл., 2 еванг.; на гуманістичному відділі: мойсеєвого, 13 православних, 21 евангеликів; на математично-природничому відділі: 442 римо-католиків, 86 греко-католиків, 116 мойсеєвого, 21 православних, 21 евангеликів; на фармацевтичному відділі: 111 римо-католиків, 29 греко-католиків, 78 мойсеєвого, 2 православних, 2 евангеликів. Львівська політехніка мала минулого року 2.873 студентів. В розподілі на окремі виділи припадає: на виділ інжинірії сухопутньої і водної 650 (жінок 7), архітектонічний 251 (жінок 26), механічний 1.178 (жінок 11), хемічний 441 (жінок 49) і рільничо-лісовий 353 (жінок 39). Минулого року покінчило політехніку 314 дипльомованих інжинірів, а 7 осіб здобуло докторські степені.

— **Новий людовий дім** посвячено в Острій біля Коропця бучацького повіту при участи представників влади та польських організацій. До будови дому причинився місцевий власник дібр, д-р Л. Віснєвський.

— **Новий костел.** У Спасі (Долинщина) посвятили новозбудований костел. У посвяченні взяв м. ін. участь долинський староста Шахерський.

— **Ще одна ревіндикація костела.** В Козині луцького повіту відобрали православному населенню церкву і передано 5. ц. м. з великою парадою польському духовенству. Урядово названо цей акт ревіндикацією римо-католицького костела.

— **Відгомін людового страйку.** В Бучачі відбулася карна розправа проти Данила Адамчука із Звенигорода за те, що 20. серпня ц. р. силував на дорозі в Зеленій проїзжих і прохожих, щоб не доставляли харчевих продуктів до Бучача, причому знищив транспорт яєць. Адамчука засудили на 8 місяців вязниці без припинення. Засуджений заповів апеляцію.

— **Авантури між дідичами.** Голосний голяндець Петер Ментен, відомий із спору з громадою Сопіт біля Сколього, де купив на ліцитації кілька тисяч ліса і хоче відобрати селянам кількадесять гектарів пасовиська, пригадався знову, цим разом у Львові. Недавно тому в однім із львівських банків стрінувся він з Ізаком Пістинером, більшим землеласником із Підгородець біля Сопоту, з яким має давні порахунки, і то у справі сопітських лісів. Побачивши Пістинера, голяндець крикнув: „Іх ершісе зі ві айнен гунд!" Ментен говорить всюди тільки по німецьки. За цю погрозу Пістинер зробив донесення до поліції. Для пояснення слід зазначити, що Пістинер був передтим власником сопітських дібр і в теперішньому спорі Ментена з громадою Сопіт склав некорисні для нього зізнання.

— **Нові джерела нафти.** У Старій Веси під Грибовом новосанчівського повіту відкрили у глибині 150 метрів великі джерела нафтової руди.

— **Збори холачкової шляхти у Коломиї.** В Коломиї відбулися збори ходачкової шляхти городенського повіту під проводом підполк. Ризінського, який пояснив присутнім мету організації ходачкової шляхти.

— **Зимова допомога для безробітних.** Міністерство Суспільної Опіки видало обіжник, що подає, кілько хто має платити на Зимову Допомогу. Торговельні підприємства платять відповідно до категорії викупленого промислового свідоцтва: від 8 до 2 тис. золотих. Промислові заведення платять 1 до 3 проміле від обороту за 1936 р. Особи, що побирають платні, отже платні службовики й робітники платитимуть відсоток від своїх місячних платень по такій нормі: від 160 зол. до 300 ¼%, від 301 до 600 зол. — ½%, від 601 до 800 зол. — 1%, від 801 до 1200 зол. 1½%, від 1201 до 2500 зол. — 2%, від 2501 зол. вгору — 4%. Нижчі платні вільні від оплат. Особи, що платять особистий доходовий податок, як напр. лікарі, адвокати, власники нерухомостей, рентієри та інші платять від ½ до 6%. Від домашніх льокалів устійнено наступні оплати: від 2 кімнат по 0.50 зол. місячно за кімнату, від 3 кімнат по 1 зол. міс. за кімнату, від 4 — 2.50 зол. міс. за кімнату, від 5 кімнат по 5 зол. міс. за кімнату, від 6 і більше по 7 зол. міс. за кімнату. Всі оплати платиться через 5 зимових місяців.

— **Львівська хроніка.** В парку Йордана при вул. Снопківській якийсь грабіжник вирвав Софії Зелінській ручну торбину з револьвером, 8 зол. та дрібними річами. — На вул. Кориятів 32-літній залізничник Здзіслав Немец із Зимної Води, будучи підхмеленим, стрілив до автобуса і ранив дві особи. Авантурника арештовано.

Пані з якою високий блондин перекинувся кількома словами у неділю на пероні, коли передавав пачку, нехай дасть ласкаво свою життя. Вона мала на собі чорний плащ, синій капелюх з пером і елегантно гадатною пастою до обуви Ердаль чищені черевики. Ласкаві заголошення під Ч. Ж. П таємниця: Взяти якнайменше пасти Ердаль, але поліровати мягким сукном аж до лискучого полиску.

— **Краєва хроніка.** На залізничому переїзді в Коршеві пов. Коломия потяг наїхав серед мряки на віз із порожними бочками пива, наслідком чого згинули оба коні, а 16-літнього візника Йосифа Пакера з Матіївки ранило. — На пільній дорозі коло Більча Золотого пов. Борщів знайшли 26-літнього Якуба Складоня, відомого в околиці волоцюгу і злодія, з простріленою головою та револьвером у кишені. Здогадуються, що Складонь, який незабаром помер став жертвою особистих порахунків — На терені громади Княжий Міст мостиського повіту кинулася під потяг 40-літня Емілія Кусик і погибла на місці. Причиною самогубства був нервовий розстрій. — Кістяки двох вояків виорали форналі на фільварку Зузанівка коло Конюшок Сем. (Рудеччина). При кістяках найшли рештки обуви, яку носили австрійські вояки та порцелянову люльку, якої вживали переважно чехи.

— **Сліди римлян у Сокальщині.** Господар Юрко Жуцький в Перевозові пов. Сокаль виорав кількасот срібних римських монет, що находилися в глиняній посуді. Частину цього скарбу в числі 149 штук викуплено для сокальського музею. Показалося, що гроші походять із часів консуляту Рулюса і цісаріа: Гальби, Вітеліюса, Веспазіяна, Тита, Доміціяна, Нерви, Траяна і Гадріяна. Всі монети вибиті в часі від 89 р. перед Христом до 161-го по Христі, мають виразні рисунки та написи і кожна штука є інша. Походять мабуть з якогось римського походу в тих сторонах. Сокальський музей збогатився недавно срібними і золотими монетами, які знайдено в селі Жабче.

— **Великий страйк.** У волоконному промислі в Зелові під Лодзею розпочався страйк 3.000 робітників-халупників. У Зелові находиться коло 150 дрібних волоконних фабрик, що затруднюють робітників на халупничих основах. Робітники домагаються підвишки плат на 23 проц.

— **Пожежа в кіні.** Як повідомляють з Торуня, в кіні „Реформ" у Бродниці підчас висвітлювання фільми повстала пожежа в проекційній кабіні. В кіні находилося коло 400 осіб, що з переполохом кинулися до виходу. Кілька осіб потурбовано. Пожежу вдалося швидко вгасити, згоріла тільки цінна фільма тисячу метрів завдовшки.

— **В жахливій катастрофі під Остенде** згинули майже всі члени геської княжої родини, разом 8 осіб. Разом з ними погибли ще три інші особи. Вони летіли до Льондону, щоби взяти участь у вінчанні кн. Людвика геського з донькою англій-

ського політика Аристіда Джедеса. Літак, що находився у мряці, шукав місця, де хотів осісти, і зачепив об фабричний комин. Одно крило відірвалося і літак упав на землю, спаленівши вогнем. Про якийсь ратунок пасажирів не було бесіди. Тимчасом на летовищі під Львовом чекав на свою родину кн. Людвик. Коли довідався про катастрофу, дістав нервового атаку, так що мусіли ним заопікуватися лікарі.

— **Вкрали королівські скарби.** У кольоніяльнім музею в Парижі невисліджені злодії вкрали корону та скиптр суданського короля Амагду. До Франції привезено ті предмети після війни в 1890 році. Злодії вкрали теж зроблену зі золота копію: скиптр і шаблю короля Камбоджі. Ті предмети скопіювали були для камбоджського музею. Саме золото має вартість 600.000 франків. Злодії дістались до музею викравши шибу у вікні

— **Совітська виборча агітація.** Совітська влада в Ленінграді та в інших більших містах змобілізувала велике число безпартійної інтелігенції — инжинірів, учителів, лікарів і ін., накладаючи на них обовязок вести передвиборчу агітацію. Змобілізовані інтеліґенти мусять обходити мешкання виборців і впевнюватися, що ті виборці будуть голосувати на партійних кандидатів. Показалося притім, що є багатьох випадках мешканці не знають виставлених кандидатів або кандидати не користуються відповідною популярністю.

— **Золоті транспорти з Америки.** До Гавру прибув корабель „Нормандї" з вантажем 12 скринь і 102 великих штаб золота. Вартість цього транспорту, привезеного з Ню Йорку рівнається 300 мільонам франків. Золото призначене для французького банку.

— **Свято збирачів і щадників Пром-Банку,** відбудеться в неділю, дня 21. листопада в год. 11.30 в салі Т-ва „Бесіда" (Народній Дім). Присутність збирачів і щадників на цьому Святі обовязкова. Гостям раді. Ближчі інформації про Свято подали ми в запрошеннях.

—o—

З кіна.

КІНО „МАРУСЕНЬКА": „ДИКІ СТЕЖКИ" Й „ЖІНКА ЗАВЖДИ МАЄ СЛУШНІСТЬ".

У цьому кінотеатрі висвітлюють одну фільму коштом другої: „Дикі стежки" викликують серед публики таке захоплення, що воно вповні покриває жахливу нудьгу, яку переживаємо підчас другої фільми. Головними акторами „Дивких стежок" — чотириножні герої: пес новчур та кінь-мустанг. Тривка дружба, що завязалась між отим псом та конем нагадує нам подекуди подібний сюжет, використаний у фільмі „Секвоя". Сцени, коли пес пізнає свого кінського друга, або коли находить у дикій прерії важко раненого пана — такі приємні для ока, що мимоволі видирається з уст оклик зчудування. Крім цього у фільмі картини дикої природи американських кеніонів, серед яких людина почуває себе чимось менше важним від зера.

У другій фільмі крім акробатичного співу Лілі Понс, яка принагідно вибивається на співачку світової слави, нічого нового: усі ті перипетії ми бачили вже бодай десяток разів, тільки в кращому виданні. **(ет.).**

—o—

Дописи.

КОМАРНО.

Просвітянська анкета в Комарні відбулася 25. жовтня в сал Українбанку. Присутніх було поверх 70 делегатів, які заступали 21 читальень „Просвіти" і два кружки „Р. Ш.". Була замітна відсутність довколичної інтеліґенції, передовсім духовенства. Дивна річ, бо філія „Просвіти" за посередництвом своїх читалень запросила на цю анкету всі інтеліґентні одиниці села і Комарна. Відкрив і проводив анкетою голова філії „Просвіти" д-р Утриско Осип. Відпоручник Матірного Т-ва п. В. Городиський виголосив одногодинний цікавий реферат, в якому порушив передовсім справу ювилею Матірного Т-ва в р. 1938 та інші освітньо-орган'заційні справи. В дискусії забирали голос: посол Гр. Терпаковець, м-р Ф. Ольховий, студ. Л. Дрималик, М. Сенюта, Гр. Возьний і багато інших, які крім актуальної справи ювилею та дару „Просвіті" торкнулися ще недомагань місцевої просвітянської організації, стверджуючи, що не всі інтеліґенти одиниці з Комарнянщини почуваються до обовязку вести якусь організаційну працю на місцях.

„Обжинки" в селі Повергові. В останню воєнну неділю пізї осени, 31. жовтня, прибув великий здвиг народу до Повергова на обжинки, які влаштував місцевий кружок „С. Г.", при чім велику працю в підготову до цього свята вложили: п. М. Юзичівна, інструкторка „С. Г." та інж.-агроном Р. Гулий. Свято почалося Службою Божою, яку відправило в місцевій церкві 5 священників; о. М. Бубняк виголосив змістовну і патріотичну проповідь до зібраного масово в церкві і коло церкви народу. Прибули численно громадяни з довколичних сіл: Монастирця, Мостів, Свинуші, Татаринова, Тершакова і Підзвіринця (рудецького повіту) та з Липиць, Горушка і Раделич (дрогобицького повіту). Підчас богослужения співав міш. хор з Татаринова під батутою М. Росяка. По богослуженні перейшов величавий похід з оркестрою (чвірками, коло 1.200 людий) через село на оболоня над Дністром, де учасники походу уставились довкола трибуни. Крім цього в поході вирізнились: гарно взаімпровізовані чотири пари рою, гурт сівачів, косарів, женців та вози з господарським знаряддям. В год. 2. попол. почалася друга частина свята — обжинки на оболоні з надзвичайно богатою програмою. Свято відарив голова місцевого кружка „С. Г." І. Опоздер. Відтак вложили привіти: посол Гр. Тершаковець від централі „С. Г." у Львові, дир. П. Іванів від філії „С. Г.", П. С. К. і Районової Молочарні в Рудках, д-р О. Утриско від філії „Просвіти", кружка „Р. Ш.", Районової Молочарні та інших українських установ у Комарні, М. Бадівський від усіх українських установ у Горожанні Вел. та Михайло Бокало в Повергова від місцевого громадянства. Міш. хор під управою Л. Карабина гарно відспівав низку стріпеньких пісень. Відтак 16 сівачів, 8 косарів і 20 дівчат виконали бездоганно справи в супроводі оркестри. З чуттям і відповідну до свята деклямацію виголосила дівчина Єва Гасин: „Благословенний труд". Гарно виконало 8 хлопців справу: вязання обіжка і 20 дівчат відспівало обжинкові пісні та по дорученні вінка в колоссях дістали „викуп" від голови філії „С. Г." в рудках. На закінчення були національні танки: Коло, Галичанка, Гандзя, Катерина у гарнім виконанні 8 пар місцевих хлопців і дівчат. А вже найбільше захоплення в учасників викликало 9 місцевих малих хлопців танком „єрмана". Буря оплесків була нагородою і признанням учасників свята за виконання кожної точки програми зокрема та аранжером свята за працю в підготові до свята. По заході сонця розходились учасники з гарними незатертими враженнями. Вечором приготований був обід у читальняній домівці (одній з найкращих у Комарнянщині), до якого засіло коло 50 осіб: запрошені гості, делегати та місцеві громадяни. При дій нагоді по промові посла Тершаковця переведено збірку на українських інвалідів.

ПЕРЕМИШЛЬ.

„Свято русской культури" в Поздячі. Минулої неділі відбулося в Поздячі перемиського повіту „свято русской культури". На свято зїхались до Поздяча недобитки казаків з цілого повіту. Було там кілька хорів, між іншим і хор в Цикова, який назвав себе „хором над Дніпра". Замітний був він тим, що зробив із себе масараду: хористи були повбирані в рїжнокольорові московські рубашки, підперезані, як см'ються самі казаки, „бенедиктинськими шнурами". Хотіли ще позбирати до того козацькі шаравари, за якими збушували цілий повіт, за ніхто не хотів їм позичити. А шкода! Бо це булаб уже справжня маскарада. На свято, а властиво на хапатню, змолотили два і пів кірпи пшениці, спровадили кількадесять літрів „виборової — польки", кіл... бочок пива та масу ковбас. Приїхали до Поздяча теж „гаспада" з Перемишля, як якийсь господин Малец, господин Матіящ і стовп перемиських кацапів господин Борух та крім того якісь „гаспада" зі Львова. Свято почалось по Божому в церкві, де о. Протор'юс („русский") відправив Службу Божу. По Службі Божій зійшлись усі в читальні „общества Качковського", де в'дбувась академія в честь „русской культури". Як там було, не знаю, бо кацапи роблять з того велику „урядову тайну". Зате знаємо точніше про хапатню. На всю довжину салі порозставляли столи і стали пируватя. Шість піп фунгувало без перерви. А коли вже похилили „глави під лави", виступив з промовою один кацапський подвижник, якого прозивають „Яськом з другей лави" і підвищи для більшої відваги пястук до гори, заговорив: Альбо я згінем, альбо... (тут умів нецензурних сл'в) та пястуком заїхав у лямпу. Після цього почалася загальна бійка, так, що чужі хористи не дістали вже ні шапки ні їсти. Якось привернено порядок і тоді пиятика пішла далі. Вкінці всі розійшлись і розїхались. „Свято русской культури" лишило по собі безумовно незатерте враження. Всі були вдоволен', одні хапатнею та пиятикою, інші безплатним цирком. Так поздяньскі кацапи відсвяткували разом зі своїми прихильниками з цілого повіту „свято русской культури" **К-н.**

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

НИВА, церковно-суспільний часопис. Львів, листопад 1937. Ч. 10-11. Зміст: о. Й. Прошь: В справі парохіяльних кронік. — Роман Лисько: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Володимир Кармазин: Причини сектанства — Микола Данилевич: Кооперативні (уділові) сади на ерекціональних грунтах. — о. д-р Г. Костельник: Релігійні фалші нових часів. — З голосів преси. — Нові книжки. — Всячина.

СОКІЛЬСЬКІ ВІСТИ, орган Українського Сокільства. Львів, листопад 1937. Р. 10. Ч. 11. Зміст: О. Семенів: Сконфіскувано. — Адам Антонович: До Здвигу короткий час. — Суперництво 1937. — Святослав Ольшенко-Вільха: Осіння романтика. — І. Н.: Сокілки на сторожі народнього здоровля. — З сокільського життя. — З краю і світу. — Сторінка учасника. — С. Гайдучок: Під століття сокільських видань.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Львів, листопад 1937. Р. XXV. Ч. 9.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований журнал українського протиалкогольного та протинікотинного руху. — Львів, листопад 1937. Р. X. Ч. 11.

СВІТ ДИТИНИ, журнал для українських дітей. — Львів, листопад 1937. Р. XVIII. Ч. 11.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Львів, листопад 1937. Р. II. Ч. 11.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО, Львів, Листопад 1937., Р. V. Ч. 11.

ЖИТТЯ І СЛОВО, місячник. Дрогобич, листопад 1937. Р. I. Ч. 1.

ПЛАСТОВІ ВІСТИ. Прага, вересень-жовтень 1937. Ч. 6-7.

ТРИЗУБ, тижневик. Париж 7. листопада 1937. Ч. 43.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Спосіб на клопіт.

Багато тепер ріжних галасів і з нутра і ззовні, так що й тяжко розпізнати поодинокі інструменти. Навіть, коли вилучити заграничні стації, галас не дуже зменшується. Людові гелікони, озонівські пузони, ендецькі бубни, пепесівські клярнети, оенерівські „вальгорни". А серед того академічні чінелі бряскають як дзеньків битих шиб: „Гетто, гетто, гетто, гетто"...

Я маю тільки детектор, тому чінелі чую найчастіше і найголосніше.

Гетто!...

Цікава це річ. Колись означало частину міста, де можна було жити жидам. Жиди погодилися з тим, бо не могли не погодитися і — не тільки розлізлися з нього по всьому світі, але й запанували над світом.

Нині у Львові (і по інших альмаматерних містах!) слово „гетто" означає осібні лавки для жидів, покищо тільки на університеті. Ендецькі студенти зрозуміли академічну рівність як тяжке покривдження для себе і рішили це швидко і тимчасово направити. „Не будемо сидіти разом з жидами!" — крикнули одного дня і почали бити студентів-жидів. „Нехай собі сидять осібно!" — і почали бити також нестудентів. „Досить нам вікової кривди!" — і почали бити студентів, нестудентів і в шиби.

Жидівський організм зовсім инакше збудований як наприклад український. Ударить українця, хочби яким дрючком, удар вийде глухий, майже нечутний, а вдар жида, — як по порожній бочці! Гомін іде далеко-далеко. В тім і велика частина клопоту... Гомін ударів розкотився багато далі, як треба і викликав враження багато гірше як треба.

Задумалися ріжні голови, що робити і як його зробити. Деякі видумали плебісцит і то обовязковий — не вийшло. Дехто пробував уговорювати — не вдалося. Хоч сядь і плач. Шукають виходу і не можуть знайти

А чому?

Бо вихід дуже простий, а звичайно в таких випадках тяжко його нащупати!

Маю проект і хочу нині поділитися ним з тими, від кого справа залежить і кому справа лежить на серці.

Одиноко можлива розвязка неприємної історії така:

Виконати рішення польського сойму з 1922. року і заложити український університет. Нині маємо кінець 1937, думаю, що 16 років досить на підготовчу працю, себто справа напевно вже дозріла.

А які користи з цього!

Поминаю, що українці будуть мати де студіювати (бодай щодесятий студент, а не як досі, щосотий!), поминаю, що в той спосіб буде виповнена воля сойму, але жидівська університетська справа буде поладнана. Один університет на 6 мільонів українців може мати першорядну професорську обсаду. Жидівський нарід, нарід довгих носів, а тому і доброго нюху — відразу зоріентується в ситуації і пішле своїх синів на український університет. Через те відтяжить усі польські університети і справа лавкового гетта сама собою впаде.

Зашахувавши в той спосіб українців жидами, сміятися в кулак і мати в себе спокій.

Галактіон Чіпка.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галянтерійній М. БАРЕР,** Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 18. XI. Генеральна проба.
П'ятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Сваты", прем'єра.
Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Сваты".

Театр Різнородностей:

Четвер 18. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той" Ст. Кеджинського, прем'єра.
П'ятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".
Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДИ:
18. XI. Довбуш.
З Бродів їде театр на Львів-Левандівку.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ОЛЕНЯВА:
18. XI. Гейша.
19. XI. Ніч під Івана Купала.
ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

18. XI. Катовиці
19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (сала графа Редена).

ПАНЧОХИ

спеціально тонкі зол. 2.50
практичні „ 1.85
625 **„ДІМ ВОЛІЧКИ"** 22-7
Львів, Сикстуська 2 (побіч брами)

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Вальдрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Білий янгол", „Сьогодні ввечорі у мене".
ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій світлиці Брами".
ЕВРОПА: „Їх ето й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бузки".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все жіноча правда" (Ліді Поніс).
МЕТРО: „Кров на морі", „Не дам дитини".
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Роза" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фландрії" з Мартою Егерт.
ПАЛЯС: „Йошівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Мара. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрілись у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕВЕ: „На хмародері" та ревія.
ТОН: „У сітях розвідки".
УТІХА: „Руки зависли" і рев'я.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Солівен.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рів'єра".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 18. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.10, 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.05 Скрип. ка, 19.15 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.15 Форт. сонати Бетовена вик. Дегнамі, 22.05 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.15 Форт. рецталь А. Черепніна, 19.30, 20.00, 21.00 Родина Штравс.ів, розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дання і нова камер. музика, 18.00 Форт. твори Шуберта; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00, 18.20 Для Закарпаття; МІЛЯНО 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріго Боїто; ПРАГА 21.05 Кларнет, 22.35, 23.00 Квартет б-дур Шуберта; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Театр Уяни, 20.30 Лотиська музика, 21.30, 22.00, 23.00 „Блакитний ліс" муз. казка Обера; РІМ 17.15 Віол., форт., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Віол. рецталь Лівія Боні.

П'ятниця, 19. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Вок. дуети, форт. музика, 19.10 Розр. музика; БУДАПЕШТ 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Лютніст із Кремони" оп. Губая; ВІДЕНЬ 19.25 Муз. попурі, 20.00 Балади, 20.05, 21.00 „Бідний Генрих" легенда Г. Гавптмана; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Дуга орх., 22.30 Розр. концерт; КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.20 Д-р Мих. Поповичі: „Компетенція губернатора Закарпаття"; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; ПРАГА 21.30 Пісні Шимановського; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяни; РІМ 16.00 Концерт хору, 18.50 Легка музика, 21.00 22.00 „Іль пасає дей кампанелі" оп. Рапата

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 18. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Вели. музики д'тям, орх., спів, форт., 11.40 Гріг: Балада оп. 24, пл., 12.03 Сальон. музика, Гутірка; 13.45 Комунікат Хліб. Палати; 13.50 Музика з пл.; 14.30 Портрети композиторів, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Листопадова повість, Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки: Франція, Джерела фр. стилю в музиці, авд. для молоді; 16.15 Орх. мандолністів, 16.45, 19.45 Актуальна гутірка; 16.55 Школа в амер. суспільності; 17.00 Шуберт: „Гарна мельничка" цикль 20 пісень до поез'й В. Мілера: вступне слово, спів, форт.; 17.50 Спортовий порадник; 18.00, 18.50 Спортові вістки; 18.10 Другий рік праці нар. університету у Львові; 18.20 Пісні у вик. Вас. Плешкевича, баритон, у супр. форт.; 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви. Перше кохання поета; 19.20 Концерт лотиської музики; 20.00 Трансм. з Відня: Розривковий концерт; 21.45 Літер. варіс про Ст. Пшибишевського; 22.00 Авд. присвячена творчости Карла Шимановського; 22.50 Ост. вістки; 23.00 із ен'керового альбума.

П'ятниця, 19. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 У середньовічн'м монастирі, авд. для дітей; 11.40 Гольст: „Планети" фрагм. зі сюїти, пл.; 12.03 Оркестра, Денник, Польський дітям у 9-х столицях, словно-муз. авд.; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Музика в пл.; авд. для дітей: Сонан ККО, 14.55 Вірка, 15.00 Листопадова поез'я; Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Мій капітан" опов. для дітей; 16.00 Гут'рка з хорими; 16.15 Легка музика; 16.50, 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Суспільне будівництво; 17.15 Шуберт: „Гарна мельничка"; 20 пісень до поез'й В. Мілера (II.), спів, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Два фортепіяни: Люба Мішкевич, й. Фогельзанг 18.35 Рос'я у концентраційних таборі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Дівочі обіти" О. Фредра; 20.05 „Чотири проставки" оп. Гольдонія з муз. Вольф-Ферар'я; у перерві Веч. денник, Репетиц'я прози; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

БІРЖА.

Львів, 17. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·13, 89·70, Долярн американські 5.27·50, 5.25·00, Долярн канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 293·37—291·65, Франки фр. 18·15—17·65, Франки швайцарські 122.55—121.75, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·09—117·35 Кор. норв. 133·08—132·10, Корони шв. 136·53—135·55, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·70—11·20, Марки нім. 119·00 — 115·00, Шіллінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·25—25·95, Марки нім. срібні 123·00 — 116·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56·00, 3 інв. 1 ем 71·50, серія 83·40, 3 пов. інв. 2 ем. 70·50, серія непот., конверс. 62·00, 4 пр. дол. 39·50, 39·10, 4 консол. 58·50
Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 105·75. Цукор 39·75, Вугель 24·00, 24·50, Лільпоп 52·00, Моджейя 9·75, Остроленць 25·00, Старахович 30·25, Г'абербуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 17. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак. 3·20 зол.
молоко . . . . 18—19 сот
яйця (копа) . . . . 5·20—5·30 зол.

Тенденція на масло вдержана, на молоко сильніша, на яйця хишкова.

ОПОВІСТКИ.

15 зол. на допомогу українським студентам, як вираз подяки о. прал. Л. Куницькому за відправу поминальних богослужень за душу бл. п. Михайла Корчинського складають Корчинські.

КУПНО - ПРОДАЖ

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлічі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина виробня „Ідіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. І пов. Тел. 240-51. 1896 9-20

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 7-8

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прямуси, приладдя, Реймер, Легіонів 37. 2008 8-15

УВАГА! Найдешевше купите всякі біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в нововідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 14-15

ДВОПОВЕРХОВА каменниця, нова паріжна, город вільне від податків, ул. Грохівська. Дохід 8.100, ціна 80.000, позичка М. К. О. 45.000, вклад 35.000, продає Торговельна Агенція Мушака, Янівська 72, тел. 244-17. 2089 3—4

ТЕПЛІ, спец. д-ра Егера, також з метору мужеські підштанці 3.25—4.50, чисто вовняні 5.40—6.75. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2040 3—7

ВСІЛЯКЕ актуальне зимове білля для дітей до літ 15 та комплетні виправки немовлят поручає „Світ Дитини" Сикстуська 2, Львів. 2039 2—

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. **Заполь**ська 28 біля Личаківського парку при трамваю. 2103 1—3

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, в центрі міста, комфорт зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Руська 20, тел. 280-53. 2106 1—3

НАУКА

ТАНЦІВ вчить старших мистець Ірвант Брись. Баторія 28. 2098 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ здібних агент'в до продажі рільничого знаряддя. Інформацій уділяє К. Богдан, Броди, Смільно 28. На письмену відповідь долучити поштову марку. 2107 1—4

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпереконаніше направить фірма П. Карпинець, Домінікаиська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 7—10

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня скла А. Тортен тепер **Бема 12 а.** тел. 224-61. 1959 10-30

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 2 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1907 6—10

ЄДИНЕ джерело, де розвідатись можна про добре купно камениці, віллі, дому з городом, парцелі — це українське **„Трансакція"** Львів, Длугоша 1, ріг Миколая. 2104 1—3

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте тупевність, що Ваша праця не змарнується, навпаки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олена Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, зголаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).**
1652 25—3(

ОГОЛОШЕННЯ.

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піяніно

І. Беттінг і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 18-30

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. самохідперевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 28—40

ПЕРЕПРОДУЄ
МАГАЗИНУЄ
ПЕРЕВОЗИТЬ
артикули українського виробництва
СОЛІДНО
СКОРО
Й ДЕШЕВО
торговельно - транспортове бюро
Івана Парубчака
ЛЬВІВ, ВУЛ. ДОМІНІКАНСЬКА 7
2084 тел. 242-19.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ

Дивани, меблеві матеріяли, **тапчани** матраци, ролєти, **тапети, фіранки,** і т. п.
Проектування і виконання
комплетного вигуру дому у власних заведеннях таніцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 21—40

Нема ліпших

як вістря **„ПОЛЬОНІЯ"**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Пятниця 19. листопада 1937. Ч. 255

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Пястук як засіб арґументації

(Передова стаття).

Книжка і пєса, про які говорить увесь Париж

Ректор про розміщення студентів у львівському університеті.

З українського життя на чужині.

фр. націоналісти приготовляли переворот?

Масові ревізії й арештування у Парижі.

Протест польського амбасадора в Берліні.

Відгомін страйку людовців.

Новий румунський уряд.

Японія визнала еспанський нац. уряд.

Українське жіноцтво і шкільний плєбісцит.

Ч. 255 (14.798). Львів, пятниця 19. листопада 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Протест польського амбасадора в Берліні.

„Фелькішер Беобахтер" помістив кореспонденцію з Варшави п. н. „Самоходові випадки та політика" з протипольськими алюзіями. Польська амбасада запротестувала проти цього і дістала відповідь, що німецька влада упімнула редакцію офіціоза.

Японія визнала еспанський національний уряд.

Як подає щоденник „Асагі", японська рада міністрів на внесок мін. Гіроти рішила визнати еспанський національний уряд з огляду на те, що він поборює комунізм і володіє понад 60% еспанської території.

МАДЯРЩИНА Й АВСТРІЯ ПІДТРИМУЮТЬ ЗВЯЗКИ З БУРГОСОМ.

Віденські добре поінформовані кола потверджують вістку, що австрійський уряд підтримує звязки з агентом еспанського національного уряду Гарсією Коніном; подібно й мадярський уряд.

Перед двома тижнями голова організації „стрілистого хреста" посол Фестетіч поставив внесок, щоби Мадярщина визнала еспанський національний уряд. Вчора у мадярському парляменті відчитали відповідь міністра закордонних справ Канії в цій справі: виявляється, що ще у вересні мадярський уряд увійшов у взаємини з представником еспанського національного уряду графом Карльосом де Баїрен

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ НЕВДОВОЛЕНА.

Амбасадор червоної Еспанії у Льондоні вислав до британського міністерства закордонних справ ноту, в якій висловлює глибоке невдоволення, що британський уряд прийняв агента національного уряду і вислав свого до Бургосу.

НОВИЙ ЗАМАХ НА КАТАЛЬОНСЬКІ ВОЛЬНОСТИ.

Каталюнське міністерство безпеки злучено з еспанським міністерством внутрішніх справ, перенесеним з Валенсії. З огляду на те усунено майже усіх вищих поліційних урядовців Каталюнії закидуючи їм, що вони не виявили необхідної енергії в поборюванні анархо-синдикалізму.

НА ФРОНТАХ СПОКІЙНО.

Національне командування подає, що на всіх фронтах спокійно. У Мадриді червоні висадили в повітря будинок рільничої школи; національна залога покинула його впору.

Новий румунський уряд.

Дотеперішній румунський премієр Татареску утворив новий уряд, до якого ввійшло трьох нових членів. Буйої (мін. промислу), Манолеску (державний міністр) і Сісесті (мін. рільництва).

Крім того дотеперішній міністр шляхів Франасовічі дістав внутрішні справи (які дотепер мав Татареску), б. міністр торгівлі та промислу Валер Бон став державним міністром, дотеперішній віцепремієр Інкулец дістав теку шляхів.

В інших ресортах нема зміни: закордонні справи Антонеску, оборона Ілієсевич, летунство й маринарка Ірінеску, справедливість Сассу, кооперація Негура, освіта Анджелеску, здоровля Константінеску, праця Ністор, віроісповідання й мистецтво Яманді.

ВИБОРЧЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Цей уряд утворив Татареску на основі порозуміння з „румунським фронтом" Вайди Воєводи і з партією Йорга. Перша має дістати 55 мандатів при найближчих виборах до законодатних палат, друга 15.

Японські втрати.

Представник японської армії заявив, що на шангайському фронті згинуло до 15. ц. м. — 9.760 японців, з того 10 прц. від недуг; ранено там 29.850 японців. На шангайському фронті згинуло коло 80 прц. японських вояків, які полягли в Китаю; не враховано туди втрат частин, що зробили десант у заливі Ганчев.

Німеччина ліквідує консуляти в СССР.

У висліді совітсько-німецьких переговорів Німеччина рішила зліквідувати генеральний консулят у Тифлісі й у Ленінграді та консуляти в Харкові, Одесі й у Владивостоці.

Французька правиця підготовлювала переворот?

Паріська преса принесла вістку, що французька поліція викрила велику тайну військову організацію, яка приготовила чималий запас зброї та муніції і бетонові схоронища на передмістях Парижа та декуди на провінції, щоби перевести переворот і завести у Франції фашистівський устрій.

Ця тайна організація рекрутувалася споміж членів розвязаних „Фашистівських ліг" а саме „Французької Акції" та „Французької солідарности".

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

Присилайте передплату!

Д-р Роман Осінчук
внутрішні хороби, серце й ревматизм
ординує від 3—5 попол.
ЛЬВІВ, АСНИКА 2, II. п. (бічна Пілсудського).

Пястук, як засіб аргументації.

Львів, 18. листопада 1937.

Щораз частіше бувають випадки, коли у нашому галицькому житті словні суперечки та пресові пересправи завершуються аргументом пястука. Край згіршений такими спорадичними подіями у Львові, до Львова надходять тривожні вістки про звихнення обичаїв по містах і містечках, на селі до слова щораз голосніше зголошується „хлопський параграф". Щораз більше тих, які з гордістю розповідають, що вони „вимірили собі справедливість", стараючись, очевидно, представити себе у ролі героїв. Зате редакції бувають засипувані протестами проти напасників та виявами „співчуття і солідарности" з побитими. „Вимір справедливости" пястуком дістає право громадянства, але ті, що користають з нього, не призадумуються, що сума таких поступків складається на грізне суспільне явище, яке зветься рознузданістю обичаїв, анархізацією та македонізацією відносин.

Після одного такого випадку, що трапився був у Львові, ми пригадали були наше давне становище, ширше висловлене — здається — при нагоді голосних свого часу подій на сокальському ґрунті. Ми зазначили, що це абсолютно недопускальна річ на **щонебудь** та супроти **когонебудь** реаґувати пястуком. Цей наш погляд викликав на сторінках одного українського часопису застереження: бувають, мовляв, такі поважні образи, що на них важко чим іншим реаґувати, як тільки поличником. Автор такого погляду швидко потім зазнав від своїх ідеольоґічних противників фізичного нападу й на свою особу. Дехто може твердити, що провина в одному і другому випадку не була співмірна, що причина до одної і другої напасти була зовсім інша і що там, де в першому згаданому випадку треба було виправдати поличник, як слушну реакцію на велику образу, у тому останньому випадку треба осудити напасть, як бандитизм. І ми згори схильні признати правду, що бувають ріжні мериторичні причини таких самих наслідків. Але дозволимо собі спитати: де є у нас той громадський ареопаґ, який вирішував би, котрий поличник був „оправданий", та котрий був проявом здичіння?! Як сірий громадянин може в отому „вимірі справедливости" визнатись?! Як можна мати претенсії до примітиву, що послуґується пястуком, коли приймемо **засаду**, що пястук „у деяких випадках" є засобом допускальним?!

Ні, зло є саме в отій засаді. І зло пястука, як засобу вирівнювання порахунків, можна викорінити тільки тоді, коли українське громадянство прийме засаду, що пястук **в ніякому випадку** не є приємливою методою, що нема такої образи, на яку треба би реаґувати фізичним ударом, що фізичний удар не відповідає гідности культурної людини. Тільки тоді, коли прийметься у нашому громадянстві звичаєве право, що автоматично під прилюдне позорище стає завжди фізичний напасник і що з моментом фізичного удару напасник ґратить усі можливости дістати сатисфакцію за образу, яку йому нанесли були словом чи письмом, — тільки тоді можна буде успішно боротися з хоробою пястучного аргументу.

7 строєних обводів — тайного успіху
високої кляси
супергетеродини PHILIPS Super 4-38 A
за готівку зол. 340

Річ ясна, що кожну недугу лікувати слід не в її виявах, а джерелах. Нема сумніву, що остання „зараза пястука" має своїм джерелом загальне розхитання суспільної моралі, яке особливо нескраво проявляється у тоні і характері устних виступів на ріжних сходинах і зборах та у пресовій полеміці. Упадок рівня пресових кампаній у якихнебудь справах — ноторійне і жалюгідне явище. Затрата свідомости місії друкованого слова, затрата почуття границі поміж справою громадського значіння і громадських заінтересувань та справою маленької по суті, особистої мірки, — затрата врешті почуття міри, де кінчається критика, навіть злобна, навіть тенденційна, навіть пройнята іронією і сарказмом, та де починається наклеп і негідне ображування людини — затрата всіх тих прикмет, які є вугольним каменем самого істнування поважної публіцистики — це страхітливе явище.

Мала потіха, що те явище не є нині монополем українців. Атмосфера, насичена інвективами, підозріннями та поквапністю до вирішування спорів аргументами фізичної сили панує і в наших сусідів: останні ревеляції про фантастичний плян „ночі св. Вартоломея" для противників одної польської політичної групи чи „кривавий квадранс" — самі сплетні на такі теми є найкращим доказом на нездорові внутрішні польські відносини. Ризикуємо твердження, що вони відбиваються подекуди й на наших відносинах, бо наші громадяни не мають того мірила самокритики, що його дає порівняльна метода. Колиж почались у Варшаві напади збройних боївок, експозитур політичних груп, на редакції неприємних собі газет і коли один із редакторів, вертаючись до дому, став жертвою брутального нападу, що спричинив його тривале каліцтво (в давніших роках це трапилось було із Новачинським), тоді й польська поважна преса вдарила на алярм. У Варшаві відбулися два засідання представників Союзу видавців щоденників і часописів та Союзу журналістів Польщі, з участю всіх видавців і головних редакторів усіх варшавських і деяких позамісцевих щоденників. Прийняли засади, які мають обовязувати у пресових полеміках між видавцями і журналістами, при чому в різкий спосіб осудили „чинники, які обнижують моральний рівень дискусії". Вірність інформацій, льояльність, пристойність форми і журба за добрі пресові обичаї — це ті принципи, які — згідно з постановами тих нарад — повинні обовязувати у журналістиці.

Подібне становище зайняли недавні Загальні Збори Т-ва Письменників і Журналістів ім. Франка. Вони звернули увагу в окремій резолюції на основні завдання преси, як чинника інформації і вияву суспільних ідей, та напятнували зловживання друкованим словом для цілей, які незвязані з громадським характером преси. „Українська преса повинна бути чинником національної консолідації та своєю тематикою й тоном писання повинна причинитись до можливого наближення, а не віддалення ріжних політичних груп і течій". Ті слова впали 24. жовтня ц. р. і торкались, очевидно, не тільки журналістів, зорганізованих у ТОПІЖ, бо справа санації пресових відносин це справа загально національна. На превеликий жаль — уже від того часу ми завважили, що той поклик не дійшов до свідомости й переконання всіх членів і нечленів тієї української організації, яка будь-що-будь зібрала в своїх рядах поверх 80 осіб, звязаних зі світом української преси й літератури. На превеликий жаль...

На превеликий жаль, боротьба з рознуздавістю пресових обичаїв є надалі актуальна. Призадумуючись над джерелами того явища, мусимо дійти до висновку, що тих джерел більше: і загальні політичні відносини, що вносять хаос і розпорошення, і загальна радикалізація настроїв, що сприяє крайнім течіям та крайнім методам, і загальний зріст людської нервовости, і той загальний у нас низький ще рівень політичної культури, який притуплює вичуття небезпеки, яка нам грозить, — і навіть раптовий розріст українських пресових органів, який притягнув до журналістичних рядів одиниці, що не все мають належне почуття громадської відповідальности (яка насолода для декого — бачити надрукованим усе те, що спливе з чорнилом на терпеливий папір!). І тому ми свідомі, що з усіми цими причинами треба одночасно й рівнобіжно боротися, щоб осягнути справжній успіх. Маємо враження, що спільна нарада всіх видавців і головних редакторів усіх наших найповажніших органів преси чимало причинилась би до санації наших пресових відносин. Українське заворожене коло полягає у тім, що ледви чи вдалось би уладити такі сходини!...

Тимчасом люди надалі не хотять „притупити свої пера", до чого взивав голова ТОПІЖ, а їх надто „гострі" пера безпосередньо спричинюють реакцію пястуком. Коли інтерпелювати таких „героїв", то можна від них почути аргумент, що вони — мовляв або не віддали своєї справи до розгляду громадському судові, бо не мають довіря до швидкої її полагоди, або й утратили терпець ждати на присуд громадського суду. Ніде правди діти: мусить змінитись система, яка чомусь то стала немов звичаєвим правом, а саме, що громадські суди тягнуться у нас безконечно довго, а то й інколи взагалі кінчаються на виборі суддів і суперарбітра (нам конкретно відома ціла низка таких справ). Покликані до громадського суду громадяни мусять зрозуміти, що вони не грають в тому випадку ролі зеленого сукна, під яким має спочити „неприємна справа", але що вони взяли на себе може неприємну, а проте поважну й відповідальну функцію чинника, покликаного до санації громадянських відносин; хто не почувається на силах чи не має загори доброї волі довести справу до швидкого позитивного кінця — нехай не приймає на себе тієї ролі. Громадяни мусять мати беззастережне довіря до установи громадського суду, а присуди такого суду мусять мати велику пошану й авторитет у цілому громадянстві. Людина, напятнована громадським судом за легкодушну образу земляка з титулу ріжниці світоглядів — мусить відчути, що треба свій темперамент і звички модифікувати. Остаточно — можна й відкликуватись до державного суду, однак в останньому часі трапились такі випадки, які викликують найбільші застереження проти того, щоб з терену прилюдного державного суду користати на те, щоби на своїх — милих собі, чи немилих — земляків кидати найгірші заміти, з метою дискредитувати їх політично, особисто і навіть національно!

Образа, нанесена особистою злобою, легкодушністю чи злою волею, інколи може й переоченням, мусить мати свої наслідки, бо людина, яка себе шанує, не може ковтати образи і на неї не реагувати. Але серед ріжних форм реакції бувають і такі, які дискредитують ображеного та звертають проти нього ті настрої чесного загалу, що спершу йому товаришили. Найкраща з усіх метод — громадська полагода справи, яка не залишалаб ніякого несмаку між людьми. Найгірша з найгірших метод — пястук. І пястук мусить щезнути з нашого внутрішньо-громадського життя! Всі ті, які вірять у доброго генія Української Нації, мусять боротися з явищем пястука, що опоганює нам саму фірму рідної Нації. ік.

КНИЖКА І ПЄСА ПРО ЯКІ ГОВОРИТЬ УВЕСЬ ПАРИЖ.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

I.

Париж, листопад 1937.

Новий твір Леона Доде, що появився на книжковому ринку — „Трагічне істнування Віктора Гюго" і пєса Анрі Бернштайна, „Бурхлива пристань", яку грають тепер на Великих Бульварах у театрі „Жімназ", є найбільшими подіями паріського осіннього літературного сезону.

Ми не хочемо твердити, щоб найновіша праця великого письменника, знаменитого критика, визначного редактора монархістичного щоденника, цікавого автора суспільно-літературних нарисів, звісного теоретика лікування рака, і безсумніву найсвітлішого сучасного політичного французького полеміста, — є найкращим його твором. Ні, але особа автора, сина Альфонса Доде, є самою силою своєї родової приналежности в осередку літературного і мистецького життя Франції.

„Трагічне істнування Віктора Гюго" присвячує Леон Доде своєму синові Шарлеві „правнукові Віктора Гюго і внукові Альфонса Доде і Шарля Гюго".

Як відомо, в житті найбільшого французького поета відіграла передову ролю пані Жілієтта Друе — його вірна любка і приятелька впродож пятьдесяти років. Французька література завдячує їй мабуть найкращі твори Віктора Гюго, бо з хвилиною її смерти, надхнення Гюго пригасло. „Вона була для нього тим, чим Беатриче для Дантого, чим були Касандра, Марія і Олена для Ронсара, чи Фридерика, Лілі, Бетті і Христина були для Гетого — надхненницею, постійною пригадкою світу форми і краси".

Гюго любив спершу дуже вірно свою жінку Аделю, з дому Фуже, і щойно її зрада з найкращим, як виявилось, приятелем Віктора Гюго, знаменитим критиком Сент-Бевом, — кидає Віктора Гюго в обійми Жілієтти. В якій мірі мимохіть прислужилася тим своїм нерозсудливим кроком невірна пані Аделя Гюго французькому письменству, автор не каже. Він представляє Гюго, як чоловіка, любка, батька, громадянина і поета — все його життя, багате на події, повне стихійних поривів. Місцями відчуває читач зовсім виразну нехіть автора до особи Віктора Гюго. Але Леон Доде, автор пові-

сти „Гередо" — „Дідично обтяжений" викреслив би мабуть дуже нерадо, — як на це найкраще вказує присвята книжки, — славне імя Віктора Гюго зі своєї родової лінії.

Чи не може видаватися в нас дивне, що життепис письменника з давньої доби може цікавити ширший загал, як подія не тільки літературна? Віктор Гюго — майже загальнонаціональний французький поет усе ще є предметом переоцінки, яку переводять критики. Всі найінтимніші моменти його життепису стають матеріялом до роздумувань над психольогією поета і діяча. Леон Доде вміє такі моменти добирати з незвичайною гостротою і актуалізувати їх.

Нова пєса визначного драматурга стає у Парижі теж часом справжньою подією, про яку розмовляють не тільки на сторінках преси, але і по сальонах.

Анрі Бернштайн, один з найвизначніших сучасних французьких драматургів є одночасно і одним із найщасливіших драматургів світу. Він має свій власний театр і тому кожний його сценічний твір є зразково викінчений не тільки щодо форми і змісту, але навіть і щодо найменших сценічних подробиць.

Французька критика одноголосно підкреслює особливу прикмету його творчости: хист вивести в неповних трьох годинах ціле людське життя. Глядач виходить із театру ввесь перенятий думками автора, тимпаче, що на сцені не побачив він ні „геппі енду", ні трагічної розвязки, бо життя не переривається і не доходить до фіналу, коли завіса спускається, воно продовжується.

„Бурхлива пристань", бо так мабуть треба свобідно перекласти згідно з її змістом, найновішу пєсу в пятьох актах Анрі Бернштайна. Ось її зміст:

Молода і гарна дівчина стає мимохіть причиною, магнетом, що притягає до себе зовсім без її вини, бурі, які падуть теж на ціле її окруження. Вона кохає професора медицини д-ра Менара, який колись любив її маму. Нині він уже розведений, а її мама вдовиця. Між лікарем і її мамою істнували тільки приятельські взаємини, але у хвилині, як мама дізнаєть-

ся, що всі її задушевні пляни розвіялися через її дочку, стає зразу найгіршим її ворогом. Інші особи, які в ближчому чи дальшому ступні були в окруженні молодої дівчини, теж стають причиною всякого роду конфліктів, що зачіпають за життя лікаря і його молодої жінки, які не мають ніякого іншого виходу, як тільки продовжувати своє родинне щастя.

Українські читачі може знають із французьких фільм акторів, які відтворювали поодинокі ролі в цій пєсі. Ролю матері виконує Бетті Досмон, дочки Жаніта Кріспен, лікаря Віктор Франсен, знамениту молоду подружу пару, що ненавидиться, відграють пані Лісі Леже і Кльод Дофен.

Юрій Студинський.

Перша Центральна Руська Народня Рада (Ужгород).*)

КОМУНІКАТ.

Дня 14. XI. ц. р. відбулись наради І. ЦРНР (Ужгород), у яких взяли участь заступники політичних партій українського напряму, товариств та ріжних станових організацій з цілого Підкарпаття.

Наради відкрив голова історичної І. ЦРНР о. **Августин Волошин**. Він між іншим вказав на те, що І. ЦРНР, яка перед 18-ти роками прилучила Підкарпатську Русь до Чехословацької Республики, знов мусить взяти ініціятиву в руки та в потребі запротестувати перед цілим культурним світом проти заряджень, що підривають народню честь та унеможливлюють розвиток народньої культури.

Дальше зазначив голова, що за всі 18 років, від часу прилучення Підк. Руси до ЧСР, не переживав наш нарід таких бурхливих часів, як саме тепер. І тому треба нам відложити всі суперечки і поспішати на оборону рідної нам української культури.

Посол Юлій Ревай заявив, що ЧСЛ Народня Рада в 1938. р. буде зреорганізована так, що в тій Народній Раді будуть заступлені всі державотворчі верстви чехословацької суспільности. Подібно потрібно і І. ЦРНР зреорганізувати, втягнути до неї молодих, енергійних працівників — як заступників політичних партій і груп, усіх товариств і професійних організацій, що стоять на основі української народньої культури.

Зібрання І. ЦРНР одноголосно ухвалило такі резолюції:

Народня Рада протестує проти шкільного підручникового плебісциту, заведеного шкільними урядами, з тої причини, бо вважає той явний плебісцит противаконним і противконституційним, а спосіб його переводжування фальшуванням засад демократії республики.

Народня Рада протестує проти нагінки на українських культурних діячів, проти штучного викликування політичних сенсацій і проти безпідставних поліційних хатніх ревізій у державних службовців (як це сталося в чотирьох випадках у Берегові) і протестує проти конфіскат читальняних бібліотек.

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Реглянн** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Народня Рада ухвалила вислати делєгацію до пана губернатора і віцегубернатора, яка має знов і назавжди заявити, що підкарпатська українська національно-культурна ідеольогія ставиться:

завжди за неподільну демократичну ЧСР, в рамках котрої підкарпатський український нарід має можливість повного політичного культурного і господарського розвитку;

вповні свідомо відлучує державно-політичну проблєму від культурної проблєми підкарпатського українського народу та підчеркує, що підкарпатське українство було, є і буде державотворчим конструктивним чинником ЧСР;

рішуче відкидає загальні напади й обвинувачення української ідеольогії у протидержавній тенденції і вважає всі ті напади безпідставними та шкідливими для розбудови позитивних взаємовідносин, таких бажаних для внутрішньої консолідації краю;

осуджує поведінку під цим оглядом субвенціонованої владою півурядової преси.

Народня Рада закликає всю українську суспільність до достойної, гідної нас дисципліни, щоб задемонструвати нашу зрілість і свідомість та звертає увагу на потребу відкинути всякі провокаційні заміри, які зустрічаємо в теперішньому часі національно-культурної боротьби, хочби вони приходили з якоїнебудь сторони.

Народня Рада висловлює своє огірчення і глибокий жаль над тим фактом, що тоді, коли було найбільше потрібно у звязку з першим етапом автономії переводити консолідацію краю, творити спільну платформу для конструктивної праці та відбиття всяких нападів ворожих сил на демократичний лад і єдність нашої республики, — зовсім зайво викликано, досі нечувану культурно-національну боротьбу. Ця боротьба змушує членів Народньої Ради мобілізувати всі свої моральні сили для оборони інтересів рідної культури свого народу.

*

На нарадах дня 14. XI. ц. р. в Ужгороді прийнято правильник і переведено вибори до Першої Руської Народньої Ради. Одноголосно вибрано: голова Народньої Ради — о. Августин Волошин. Перший урядуючий заступник голови — посол Юлій Ревай. Другий заступник голови — Степан Клочурак. Третій заступник голови — д-р Михайло Брашайко. Генеральний секретар історичної Народньої Ради — д-р Микола Долинай. Перший звичайний секретар — д-р Лацанич. Другий звичайний секретар — Дмитро Німчук. Писарі — Федір Шімоновський, Франц Агій, Микола Лизанець. Політичний референт — д-р Михайло Брашайко. Культурний референт — Василь Свереняк. Господарський референт — інж. Василь Грабар. Соціяльний референт — д-р Микола Цуперяк. Пресовий референт — Василь Гренджа-Донський. Організаційний референт — Михайло Карбованець. Жіночий відділ — п-і Ірина Невицька. Скарбник — Микола Бабото. Спортовий референт — Василь Федак. Референт молоді — Михайло

УКРАЇНСЬКІ РАДІО ПРИЙМАЧІ
ЕРГОН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 48
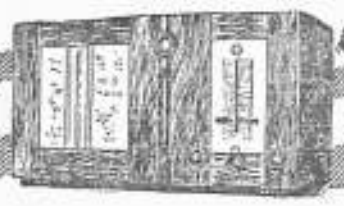
Сучасна музика живе слово..

М. РУДНИЦЬКИЙ.

КОМПОЗИЦІЯ ПОВІСТИ.

ВПоважана Пані!

Чому ні? — можу до Ваших сумнівів, як засісти за повість — додати ще свої, коли це може Вас — о, іроніе! — заохотити до праці.

Уявляю собі, що Ви вже маєте в голові головні дієві особи своєї історії або бодай саму історію. Краще мати одне і друге, а свої роздумування почати від того, як їх зєднати в органічну цілість. Поправді „органічна цілість" це тільки схема для порозуміння, бо ця цілість вирине щойно тоді, коли вся повість буде вже на папері.

Так, вирине — не треба робити собі занадто ілозій, що все заздалегідь можна в ній передбачити, зясувати у пляні. Чи Ви зробили собі плян? Це може бути одна сторінка паперу з прізвищами дієвих осіб, як у книжках із песою; поруч дієвих осіб можете поробити важні помітки, про які не слід забути. Кажуть, що Дюма-батько казав собі вирізувати фігурки своїх дієвих осіб із дерева й розставляв їх перед собою на столі, щоб виразно їх бачити. Отак він знав, якою кількістю героїв розпоряджає, коли яких може викликати з забуття і кілько з них іще живе. Тих, що гинули під його пером, він кидав до шухляди, щоб через помилку щераз їх не оживити в дальшій акції.

Знаючи зав'язку своєї повісти, добре надумати собі теж інтригу, якщо на не дозволяє Ваш талант. Не кожний може писати книжку з „пляном". Здавалось би, що немає нічого легшого, як зробити собі плян своєї щоденної „діяльности" що-ранку чи напередодні і його виконати, а проте, як мало є таких, що вміють так жити! Річ не в якихось непередбачених обставинах і несподіваних перешкодах, а в самій вдачі одиниці. Одні живуть, як годинники, інші імпровізують кожний свій день, зранку до ночі, як зайдиголови, вічеві балакуни, чи поети з божої ласки.

Від хвилини, коли почнете змальовувати свого героя, з яким Ви вже давно зжилися в думках, почнете відчувати, що словами передаєте з нього тільки якусь частину, зовсім таксамо, як оповідаючи про когось Вам близького в колі незнайомих. І саме та переважна обставина: що для читача істнують герої повісти тільки на підставі того, що Ви про них йому сказали — рішає незалежно від Вашої волі про дальше життя цих героїв. Ви буцім-то тримаєте їх у своїх руках, мов Зевес, що рішає про вчинки створених собою істот і вмішується до їх дій, але водночас мусите піддаватися своєрідній льогіці подій, які самі описуєте, своєрідній психольогії дієвих осіб, що їх Ви самі вивели. Моріяк розвинув це порівнання до цілої філософії у своїй розвідці про кризу сучасної повісти.

В повісти важне не те, що Ви хотіли сказати, а те, що Ви сказали. Неодин автор має жаль до критика, коли він не зрозумів найкращих авторових намірів: — автор бачить у своїй уяві теж усі свої невисловлені в повісти бажання, може навіть насолоджується повнотою життя своїх героїв, що їх живі оригінали ходять десь по світі — гарніші, цікавіші, глибші, ніж ті постаті, з яких він поробив копії у своїй повісти.

Ви, як повістяр, надаєте самостійне життя своїм постаттям через те, що говорите про них. Ось Ви почали загальну характеристику героя, щоб читач міг зрозуміти його дальші вчинки, після характеристики, де Ви сказали, що він інтелігентний і чесний, Ви змальовуєте сцену, з якої виходить, що він повівся не дуже інтелігентно і не дуже чесно — це Ви відчуваєте самі в супереч свому первісному намаганню. Змальовані Вами вчинки Вашого героя приневолюють Вас продовжувати їх, згідно з їх льогікою, що не була у Вашому пляні, бо Ви не могли її передбачити. Ви мусите переживати разом із своїми героями ситуації, що є наслідком мотивів теж не завсіди розяснених і рідко коли ясно передбачених у поодиноких пунктах своєї програми.

Починаючи оповідати історію, Ви бачите перед собою якихось людей знаних Вам із дійсности і трохи їх переіначуєте, відповідно до придуманих ситуацій і конфліктів запозичених з життя інших людей, може наполовину творів власної уяви та чужої — себто літератури. Мета, яку Ви ставите собі в повісти чи композиція, яка розвивається під пером, не дозволяють Вам відтворювати занадто вірно події, які справді відбулися у звязку із виведеними Вами героями

*) Просимо всі українські часописи цей комунікат передрукувати.

Попадючок. Ревізори — Олександер Тар (Севлюш), Юрко Лацанич (Ужгород), Іван Герич (Перечин).

Члени Нар. Ради: д-р Брашайко Юлій (Ужгород), Булепа І. (Кальник), учит. Ворон Андрій (Севлюш), Волошин, абсольв. госп. школи, інсп. Гусинай (Берегів), інсп. Гулячич (Хуст), Грига Іван (В. Вересьві), Гелмай І. (Севлюш), Данко Йосиф (Баранинці), Довбей Юрко (Перечин), о. Желтвай Віктор (Ужгород), Ігнатко Іван (Біжки), Клемпуш Василь (Ясіня), Келемен І. (Вел. Копаня), Лацанич М. (В. Березний), інсп. Маркуш (Тячів), Марущак Михайло (Бичків), інсп. Пазуханич Ю. (Волове), Петровцій Ш., Прийма В., Перевузник Петро (Середнє), Ревай Федір (Ужгород), Станькова Єлисавета (Хуст), пан. Тегза Б. (Буштино), о. Фленько Іван (Йоава), Чобан, проф. Чічура А. (Хуст), проф. Шерегій Августин (Бичків), дир. Штефан Августин (Мукачів).

З заступниками комуністичної партії поведуться переговори в справі кооперації її членів у Народній Раді

Промінчик світла на куліси політики
на Лемківщині.

ЯК БЛ. П. О. Д-Р В. МАСЦЮХ СТАВ АПОСТОЛЬСЬКИМ АДМІНІСТРАТОРОМ?

Українське громадянство знає загально про ніякчемну ролю москвофілів у справі створення окремої апостольської адміністрації для Лемківщини та їх ролю в теперішній загальновідомій політиці на Лемківщині. Промінчик світла на позакулісову акцію москвофілів при обсаді уряду апостольського адміністратора для Лемківщини кидає лист, що його вислав бл. п. о. д-р В. Масцюх до Апостольського Нунція Ф. Мармаджія у Варшаві ще як парох Горожанни Великої коло Комарна. Лист датований з 8. V. 1934 р. Буквальний переклад цього листа, писаного латинською мовою, такий:

Горожанна Велика, дня 8. травня 1934 р.
Почта: Комарно.

Ексцеленціе, Всесвітлійший Архієпископе,
Апостольський Нунціе!

Почавши від хвилини, коли о. др Никола Нагорянський рішився зрезигнувати з уряду апост. адміністратора для лемківської околиці, польські, як і українські часописи згадують моє імя, як кандидата на цей уряд. Тому щоби не ширилися баламуцтва, нехай буде мені можна про цю справу написати найпокірніше Вашій Ексцеленції, Всесвітлішій і Високопреподобний, для урядового вжитку кілька слів, бо трудно мені зясувати справу особисто з приводу далекої дороги.

Щож торкається самої справи — то лише ось це є правдиве: Моральний вождь (??) лемків, який відважно протиставився (??) схизмі, і не допустив до цілковитого відступства лемків п. д-р Орест Гнатишак, адвокат у Криниці-живці, запитав мене в листі, опісля устно, чи я, якщоб Апостольська Столиця надала мені уряд апостольського адміністратора для околиці лемків, згодився би на це. Я відповів позитивно, подаючи такі мотиви: 1) Воля Найвищого Первосвященника, достаточно виявлена, є для мене приказом; 2) Спасення душ є для мене імперативом, що не допускає надуми: 3) Я є з роду лемко, уроджений в селі Нова Весь в сусідстві Криниці-живця, тому булоб мені дуже мило працювати для добра лемків і передбачую позитивний вислід праці — тому, що володію говором лемків, знаю їх звичаї і вяжуть мене з ними вузли приязни. Але до того я додав: одначе це — здається мені — дуже важко буде осягнути, бо Перемиський Єпископ Ординарій українців, Коциловський, якому підлягаю, неприхильний мені, тому все порушить і у Варшаві і в Римі, щоби перешкодити призначенню мене на цей уряд Апостольською Столицею. Якщоб я справді дістав Апостольську номінацію, вважав би це за Боже чудо першого ступня і за виразний знак Божої помочі в дуже труднім ділі. Але пробувати можна. Така була наша розмова.

Знову тепер сторожі прилюдної безпеки (поліція) та інші тайні агенти уряду слідкують мою діяльність під кожним оглядом. З другого боку численні лемки, яких навіть особисто не знаю, заклинають мене листами, щоб я — на випадок доконаної номінації — приняв тяжкий уряд для добра лемків.

Думаю, що Вашій Ексцеленції, Всесвітліший і Високопреподобний, достаточно відомі релігійні справи лемків та відношення Епископату українців до цього прилюдного згіршення, чому про це нічого не пишу.

Вкінці осмілююся, тут, найпокірніше завважити: В цілій справі схизми лемків треба дуже спішитися, бо 1) схизматики осягають внаслідок загаяння найкращу поміч для своєї погубної роботи, 2) загаяння вводить релігійну рівнодушність. Здається, що ніщо не стоїть на перешкоді, щоби польський уряд згодився і дав матеріяльні засоби для цього місійного уряду з правом Ординаріяту. Тут не йде про забезпеку Дієцезії, але про надзвичайну тимчасову поміч на спасення душ. Опісля справа сама наладнається. За те ап. адміністратор має зєднати собі дозволеними засобами прихильність лемків, навернувши їх на лоно Католицької Церкви та припинити дальші відступства.

Це найпокірніше предкладаючи, цілую руки Вашої Ексцеленції, Всесвітлішої і Високопреподобної, й остаю —

найпокірніший слуга д-р Василь Масцюх, парох в Горожанні Великій, почта Комарно.

Отже цей лист є незбитим доказом, що о. д-р В. Масцюх поробив усі можливі заходи, щоби по резигнації о. д-ра Н. Нагорянського призначено його апостольським адміністратором на Лемківщині. Висловлюючи заздалегідь свою згоду на призначення його апостольським адміністратором заслоняється дійсною чи видуманою розмовою і листуванням з д-ром Орестом Гнатишаком. Одночасно недвозначно заявляє, що релігійна справа Лемківщини, зокрема навернення православних лемків до католицької Церкви лежить йому дуже на серці. Одначе аргументація, якою о. д-р Василь Масцюх старався приєднати для своєї тези б. Апостольського Нунція в Польщі, Франца Мармаджія, спирається на звичайнім, питомім москвофілам наклепі, натяганню дійсних фактів і неправді. Отже неправдиве запевнення, будьто би д-р Орест Гнатишак, москвофільський адвокат з Криниці, був духовим вождем лемків. Він є лише головою москвофільської, політично-партійної організації на терені Лемківщини під назвою „Лемко-Союз". В цій організації обєднуються москвофільські недобитки на Лемківщині. Національно свідоме, українське, лемківське населення нічого спільного з цією організацією не має. Воно ніколи не признавало, ні не признає д-ра О. Гнатишака своїм провідником. Неправда теж, будьто би д-р О. Гнатишак припинив перехід лемків на російське православія. Цього переходу не припинив ні д-р О. Гнатишак, ні його партія, бо якраз москвофіли підготовили, викликали і поширили московське православія на Лемківщині. Його припинили самі таки лемки, які побачили, що під плащиком православія ведеться між ними шкідливу і розкладову, москвофільську роботу для ослаблення, розбиття і знищення їх національного організму. Побіч них на релігійному полі протиставився тут з успіхом московському православію винищуваний тепер безпощадно на Лемківщині, молодий, українсько-католицький клир, присланий з Перемишля і вихований у Перемишлі. Далі неправда, що внаслідок загаяння з обсадою уряду апостольського адміністратора для Лемківщини, по резигнації о. д-ра Нагорянського — московське православія на Лемківщині користало на розмаху і на силах. Зате правда, що вже на два роки перед створенням апостольської адміністрації „для" Лемківщини ослабло і заломилося у своїй експанзивній силі московське православія, усуваючи теж властиву рацію істнування самої цієї т. зв. апостольської адміністрації. Тимчасом ожило і зміцнилося це православія якраз тепер — і то з вини та під впливом сильно розполітикованих москвофільських провідників риманівської апостольської адміністрації.

Вкінці в голові не може поміститися факт, що кандидат на апостольського адміністратора для Лемківщини писав у листі до Апостольського Нунція в такім неприхильнім тоні проти свого тодішнього Ординарія Преосвящ. Йосафата Коциловського та насторожував проти нього опінію Вищої Церковної Влади. А вже просто наклепом було кидати на Впреосвящ. гр.-кат. Галицький Епископат якесь неозначене ближче у листі обвинуваченя та інсинуацію, мовляв, він ставиться невідповідно до справи лемківського православія. Автор листа запевняє, що це відношення Апостольському Нунціеві достаточно знане, тому він не буде вже про нього писати. Отже москвофіли, які самі свідомо і нарочно викликали та поширили московське православія на Лемківщині, вже заздалегідь очорнили Впреосв. гр.-кат. Епископат, зокрема Преосвящ. Коциловського і в Нунціятурі і в Римі.

Словом, під знаком найзвичайнішої брехні й обману почала істнувати і продовжує своє марне животіння т. зв. апостольська адміністрація для Лемківщини. Тому не дивниця, що спираючися на таких неморальних первопочинах вона ні не мала, ні не буде мати ніяких позитивних успіхів в релігійно-віроісповідній ділянці на Лемківщині!!!...

Повість це країна із власними законами та... примхами. Адже Вам вільно й не мати історії або пляну — можете йти за грою своїх настроїв, передаючи якусь низку своїх переживань. Романтизм дав нам неодин зразок такої еготичної повісти і кожна пізніша доба теж, якби на доказ, що повість, яка заняла місце епопеї, може не мати в собі ніодного елементу, що входив колись як необхідна складовина епопеї широкої картини, — що хотіла стати дзеркалом дійсности.

Чи треба пригадувати Вам обовязки, про які найдете цілі томища в теоретиків літератури, що посортували повісти на ріжні жанри і типи? Ясно, що коли Ви пишете суспільну повість, то мусите підмалювати в ній суспільне тло, — коли переносите своїх героїв у чужу країну та чуже місто, Ви повинні б знати це середовище наочно, а не на підставі книжок, хоч і тут багата уява цілого ряду Жіль Вернів дозволяла їм змальовувати небачені світи.

Ви мусите змалювати кілька чи кільканацять осіб у якомусь середовищі, в якійсь атмосфері. Чим і як вони будуть жити — це справа Ваша. Англійський критик і повістяр Форстер ділить героїв на два типи: на дво- і три- вимірні. Перші можна представити читачеві відразу — такі вони одноцільні і у своїй поведінці, такі прозорі, „льогічні" з усім своїм минулим та з атмосферою, в якій живуть; другі розгортають перед нашими очима своє „я", якби закрите ріжними серпанками, бо вони і сами для себе „незакінчені", неясні. Чи пишучи, Ви будете мати і змогу роздумувати над психольогією своїх героїв?

У деякому розумінні кожний автор творить для себе власні закони, на підставі яких пише повість. Коли Ви маєте звичку писати цілий день або цілу ніч, температура Вашого оповідання і всіх його дієвих осіб буде зовсім інша, ніж при праці щодня годину або дві, чи у хвилинах настрою раз на тиждень.

Коли Ви написали першу главу чи дві, і бачите, що в них вийшло зовсім не те, що Ви хотіли — краще починати все наново, не поправляючи першого тексту, який найкраще кинути до коша.

Прочитувані та поправлювані сторінки, які нас не задовольняють — залишають нам увесь тон разом із образами та фразами фальшивими і зрадливими. Кожна нова спроба надихана їх атмосферою може механічно пхати нас у ту саму сліпу вулицю.

При праці над повістю — сліпою вулицею може бути все: власний настрій, найкраще продуманий плян, найвеличніша ідея, до якої ми хотіли б довести читача.

Таксамо все може бути джерелом надхнення. Вже від самої насолоди, що перемагає труднощі неодному ростуть крила.

Як Ви довіряєте своїй уяві — можете навіть змалювати найбуденнішу буденщину так, щоб ми щойно побачили її. Та яка б і не була багата Ваша уява — найкраще пишіть про те, що найліпше знаєте.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Жіноча сторінка.

Українське жіноцтво і шкільний плебісцит.

Приповідка „жінка держить хату за три вугли" має значіння не тільки в господарському житті, але ще більше у виховних справах. Бо в дійсности, якщо йде мова про виховання наймолодшого покоління — то природну участь жінки у тій найважнішій ділянці треба означити відношенням не 3:1, але щонайменше 10:1 і не буде прибільшення.

Чоловік звичайно не держиться хати, а по ділам (чи як службовик, чи як господар, купець чи промисловець) має заняту більшу частину дня, отже обовязок виховання дітей майже зовсім спадає на жінку. Тимто й жінка безпосередньо зацікавлена в усіх справах, що сприяють вихованню молодого покоління або йому стоять на перепоні чи просто — шкодять йому.

Очевидно найважнішим посередником і засобом, що помагає вихованню або йому шкодить — це мова: від колиски через школу аж до часу, коли дитина виросте і стане свідомою людиною. Тому матері, що вчила свої діточки в рідній мові говорити, співати і Бога хвалити, не може бути байдуже, хто там у школі буде вчити-виховувати її дитину, її найдорожчий скарб, як і якою мовою.

Першорядну вагу цієї справи зазначує спеціяльний „кресовий" закон з 31. липня 1924 р. (Д. З. Р. П. ч. 79 поз. 766) про деякі шкільні постанови і дає батькам змогу шкільним плебісцитом висказатися, якої мови навчання в школі бажають вони для своїх дітей в шкільному віці. Використати цей закон і своїми шкільними деклярациями за українською мовою навчання причинитися до того, щоб польські та утраквістичні школи по українських селах і містечках попереміновати на українські — це не тільки право й найсвятіший обовязок українських батьків. І в цій акції українське жіноцтво повинно взяти живу активну участь та допомогти до перемоги слушної справи.

„Рідна Школа", що стоїть на сторожі українського виховання й навчання та має статутове право боронити українське шкільництво, оголосила в українській пресі інструкцію, як перевести шкільний плебісцит за українською мовою навчання і таким чином звернула українським батькам увагу, що прийшов час у законний спосіб, а саме своєчасно внесеними шкільними деклярациями висловитися за переміною польських чи утраквістичних шкіл в українських селах і містечках на українські.

Отже нехай жінки передовсім дадуть почин до того, щоби у кожній українській громаді, де є польська чи утраквістична народня школа, повстала Плебісцитова Комісія при Кружку Р. Ш., а де нема ще рідношкільної організації, там треба оснувати Плебісцитовий Комітет. До такої Комісії чи Комітету повинні вийти також представниці українського жіноцтва і спільно з мужами повести енергійну акцію за своєчасним підписуванням шкільних деклярацій за українською мовою навчання і затверджуванням тих підписів у приналежного війта — як це подано в інструкції Гол. Управи Р. Ш. Підписувати деклярацію має зправила батько дітей чи дитини. Якби його постійно не було дома (далеко на роботі, за границею або хорий), може підписати перед війтом — мати. За сироти підписує призначений судом опікун.

Всі виповнені за українських дітей у шкільному віці деклярації, попідписувані батьками, матерями або опікунами і потверджені війтом доручити нараз приналежному Шкільному Інспекторатові за підписом посвідки або переслати почтою поручено-експрес так, щоб Шкільний Інспекторат одержав їх доконче перед 31. груднем 1937, бо деклярації внесені по 31. грудні — неважні.

У боротьбі за українську школу, в боротьбі за душу української дитини й майбутне української нації — українська жінка мусить стати поруч свого чоловіка.

Іванна Гарасимчук

Завваги: За шкільними деклярациями та за інформаціями у плебісцитових справах звертатися до Пов. Союзів Кружків (Повіт. Кружків) Р. Ш. або просто до Гол. Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46, телефон ч. 277-52.

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка"
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Балачки про моду.

Зимовий сезон помалу усталюється і вже можна дещо передбачити з тих вимог, які до нас ставитиме мода.

Назагал можна сказати, що великі зміни не зайшли. Ріжні ексцентричности, які заповідались на початку сезону потроху пристосувались до щоденних можливостей жінок середньо-заможної верстви і стали розумними оздобами деяких частин нашої туалети.

„Лінія" не зазнала якоїсь основної зміни. Нема лише дуже поширених рамен, що було ознакою минулого сезону. Рамена здебільшого ледве-ледве підняті та поширені, або й зовсім нормальну мають лінію. Рукав звузився, хоч на деяких моделях маємо поширені нижче ліктя рукави — особливо при сукнях пополудневих. Рукави модні переважно довгі. Спідничка гладка, прилягаюча, в пополудневих костюмах чи суконках кльошова, дополуднева навіть без фалд. Спідничка значно скоротилась, так що в деяких випадках лише коліна прикриває, але треба сподіватись, що надто коротка спідничка не довго пануватиме, а уступить практичній і естетичнішій та вигіднішій для жіночої фігури і вражінню вілости спідничці середньої довжини.

Домінальною „нотою" цієї сезонової моди можна сказати є спортовість. Навіть вечорові суконки, не кажу вже про пополудневі, мають спортовий стиль. Високі комірчики, кишені, довгі рукави надають вечоровим сукням навіть з легкого матеріялу, як тюль чи жоржета, спортового стилю. Ще досить можна побачити на моделях і „костюмового" стилю вечорових суконок. В кожному разі довга, чорна шовкова спідничка з блюзкою з дорогого блискучого матеріялу, але спортового фасону є дуже люблена і практична. Дуже добрі є також до такої спідниички (вона між іншим буває також і коротка, лише пополудневого дзвонового крою) блюзочки з мережива, яке таки завоювало собі почесне місце, як вечоровий та пополудневий матеріял. Пара гарних блюзочок до чорної шовкової спідниички в цьому сезоні ратуватимуть нас у багатьох випадках.

На вулицю модні довгі плащі з багатими футряними оздобами, а під них суконки з відмінного плетивом, але дібраного коліром матеріялу. Ці суконки очевидно більш, ніж які інші „спортові". Гарно оздоблюють їх ріжні комірці запняті тісно при шиї, вузькі шкіряні паски, або завинені навкруги шарфи, кишені та ріжні фантазійні защіпки. Часто також під плащ вбирається англійський костюм, що облягає фіґуру в однотонній красці.

Одно треба собі добре памятати, що ріжні „дрібнички" нашої туалети, як рукавички, торбинки, панчохи, черевики, парасолька та ін. мусять бути дуже дібрані до основного тону і стилю нашого плаща та суконки.

Як бачимо перебути цьогорічний сезон навіть у трохи перероблених та змінених минулорічних суконках не буде так тяжко. Лише доброго гумору, трохи охоти та фантазії і ми можемо бути принадними і модними в цьому сезоні з однаковим успіхом, як і в сезоні минулім.

Рита.

З нашої хроніки.

Клюбове життя. В понеділок 15. п. м. розказувала п. Ірина Павликовська про свої враження з Волині. Референтка тільки що вернулась з Луцька, де застала гнітуче враження з приводу закриття філії „Сільського Господаря". Це була остання незалежна станиця на Волині, коли не рахувати Союзу Українок. І хоча праця її була чисто фахова і гарно піднесла луцький повіт, то вічні знайшли притоку, щоб і її закрити. Болюче відчуло це луцьке жіноцтво, що гуртувалось у жіночій секції та живо працювало. Присутні ділились своїми спомінами про Волинь та тамошнє життя. Жаль, що не було між присутніми волинянок, щоб могли пояснити деякі спірні питання.

Черговий понеділок, дня 22. п. м. говоритиме п. д-р Софія Парфанович про „Бунт проти старости". Заохотою до цього послужила жива дискусія на одному з недавніх вечорів, що торкалась нервового відношення до віку жінки й мужчини.

—o—

ГОСПОДАРСЬКІ ПОКАЗИ.

Місяць листопад присвячено у клюбі „Нової Хати" й „Труду" показом мясива. Останнього четверга обговорювала п. Гаврих страви з волового й свинячого мяса.

У вступі пояснила референтка поділ мяса та ріжні способи, як його приладжувати. Звернула увагу на подробиці, що їх впроваджує сучасна кухня. Напр. росолу не можна шумувати, бо в шумі находиться білок, найцінніший складник росолу. Вийнявши мясо й городовину (передтим легко сполоскати їх у сам'й юшці), лишити росіл на десять хвилин; шум осяде на спомі. Або загально поширена думка, що мяса смажене на маслі є лекше страване! Це є зовсім хибне. Хворий на шлунок, особливо в тяжких випадках, взагалі не повинен їсти смаженого мяса. Коли ж він лекше хворий і їсть смажене мясо, тоді на смальці є корисніше. Бо смалець має 97% товщу і ввесь переходить у мясо. Тоді, коли масло має значно менше товщу, а всі інші складники, розтопившись, спричиняють нестравність.

У практичній частині показу перевела п. Гаврих ряд страв із волового та свинячого мяса. Зокрема зацікавили всіх товченики з городовиною. Отже: об'брали й посрібнила городовину, ту, що тепер її можна дістати. Кинула до горшка й підлляла водою. Окремо потовкла товченики з волової зразівки, обсипала мукою і присмажила на товщі з обох сторін. Коли сталось, переложила городовину цими товченниками й поставила душити. Душення триває двадцять хвилин. Вибілчити можна трохи: подати так, як душилась, у природній підливі з городовиною. Дальше можна підлляти ложку сметани, а вкінці злодити запражку.

Черговий четвер, дня 25. п. м. говоритиме п. Гаврих про „Телятину та її вужитковання".

Місяць грудень буде присвячений печиву.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО
під наг.
УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ
СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ
27 портретів.
КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.
ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.
Хто не має I-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна I-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

Зі світа.

ЯПОНІЯ. В Токіо відбулось іменування молодої вченої дівчини на професорку звичаєвого права в одному з університетів. Це іменування жінки професором ще більш сенсаційне тому, що молода професорка не так ще давно була гейшою в одній з чайн. Там вона зуторіла відомого адвоката, що зацікавився нею і післав її до шкіл, які здібна дівчина закінчила з великим успіхом та здобула ступінь доктора прав. Згодом вона присвятила себе науковій діяльности, яка закінчилась іменуванням її професоркою.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Сторінка без політики.

Телєграми, які творили історію.

Директор віденського телєграфічного уряду помістив у часописі „Ноєс Вінер Журналь" свої незвичайно цікаві спомини. Директор Сандерер, який починав свою карієру від малого телєграфіста, за ввесь час своєї праці у віденській телєграфічній централі пережив чимало ріжних подій, що вістка про них ішла у світ телєграфічними дротами.

Години вичікування на апараті Морзе.

— Якщо маю дати приклад яка праця в телєграфічному уряді відповідальна і скільки вимагає напружения — оповідає директор Сандерер — то вистане згадати про телєграму, якою повідомляють суд про помилування засудженого на смерть. Пригадую собі один такий випадок, який холодний піт витиснув мені на чоло.

Було це ще за часів цісаря Франца Йосифа. Старий цісар був людиною, як ми в почтовім уряді мали про те змогу переконатися, яка дуже рано встає. Вже в 5.30 рано діставали ми в цісарської канцелярії телєграми про помилування або відкинення прохання про помилування. Одного дня дістали ми телєграму помилування для чоловіка, якого вже в 6. годині рано мали повести на смерть. Я кинувся негайно до роботи, бож я, ніхто інший, відповідав тепер за життя людини, намагаючись дістати телєграфічне получення з місцевістю, де мали виконати присуд.

На нещастя всі лінії були заняті. Я почав телєграфувати на всі сторони, намагаючись знайти получення на окружних лініях, щоб тільки добитись до місця виконання присуду. Вказівка мого годинника посувалась скаженим темпом уперед, я вже бачив себе виновником пролитої людської крови... коли вкінці вдалося мені пять хвилин перед виконанням присуду добитись потрібного получення.

Так, ще навіть нині, коли всі получення є криті в каблях і телєграми куди лекше передавати, то телєграма з помилуванням викликує завжди величезне схвилювання на почтово-телєграфічній централі.

Телєграма, яка спричинила світову війну.

Наша служба завжди має деякі познаки драматичности. Мої пальці передавали колись вістку про вибух російсько-японської війни із сходу на захід. Деякі телєграми викликували незвичайне схвилювання серед усіх урядовців централі, які привикли чейже до найбільше драгічних вісток. Одною із таких телєграм була вістка зі Сараєва про смерть австрійського наслідника престолу і його дружини. Другою такою телєграмою, немов відповіддю на першу, був ультимат австрійського уряду до Сербії. Таким чином урядовці телєграфічної централі були вже на цілі години швидшими свідками подій, які відтак цілий світ запалили жахливим вогнем.

Незабутні телєграми.

Мені самому припав той сумний обовязок повідомити цілу державу і світ про смерть цісаря Франца Йосифа. Цю вістку мала вже наша централя пять хвилин по девятій. Телєграма про смерть колишнього славного віденського бурмистра Люєгера побила справжні рекорди, бо коли я кілька хвилин по 8-ій подав цю вістку у світ на захід, то вже пів години пізніше дістав мій апарат кондоленційну телєграму з Льондону.

Після смерти канцлера Дольфуса, не покидали урядовці централі служби кілька днів під ряд. Також про смерть англійського короля Юрія VI. і про смерть Масарика повідомляли нас цілі стирти ріжних телєграм. За цісарських часів про кожну смерть на дворі повідомляли при помочі телєграм.

Паніка з причини вкраденого ціянкалі.

В Манчестері трапилася подія, яка викликала паніку в цілій дільниці Колітрор.

Авто одної хемічної фірми ставило на вулиці згаданої дільниці. Шофер мусів доставити кудись якісь хемічні продукти. Коли він вернувся, запримітив, що пакетик із трьома фунтами пастильок ціянкалі щез.

Шофер повідомив негайно поліцію. Про випадок повідомили притьмом мешканців цілої дільниці. Вістка про запропащене ціянкалі поширилась із скорістю лискавки. Старші й діти могли зовсім легко взяти білі пастильки за мятові цукорки.

Поліція приловила небавом гурток дітей, які розділювали поміж себе пастильки ціянкалі. На щастя ніхто ще не проковтнув ні одної пастильки. Багато пастильок знайшли на вулиці й також по домах, куди їх занесли діти. Та половини вкрадної отрутини таки не знайшли.

На доручення поліції родичі заборонили дітям виходити на вулицю. Вистене одну крихту жахливої отрути піднести до уст і смерть неминуча.

Друга небезпека така, що ціянкалі могло залишитися денебудь на вулиці. Після дощу витворюються сплари ціянкалі, якими може затроїтися ціла дільниця.

Тому серед населення панує паніка. За отрутою далі шукають, а мешканці дивляться зі страхом на небо, лякаючись дощу.

Покищо тривае погода і можливо, що небезпека мине.

Автом зі сходів.

Не тільки американці можуть почванитися ріжними дивоглядними й безглуздими рекордами. Чимраз частіше завидують европейці американцям тієї слави.

Один чеський хлібороб, на прізвище Кахнік, хотів переконати своїх товаришів про свій небуденний шоферський талант. Він чванився, що славний автомобіліст Нуволярі, чи Карачіола — це „паталахи" супроти нього.

Свої слова хотів він доказати ділом і запросив своїх товаришів до свого авта (навіть таке в Европі вже бувае, що й селяни мають власні авта), щоб відбути кілька акробатичних проб.

Коли всі приїхали до Берна, Кахнік хотів їхати з залізничного двірця до Гранд Готелю. Та лиш один очайдушний товариш відважився на таку карколомну їзду.

Кахнік виграв заклад, але авто мусів віддати до генеральної направи. Крім того ще й поліція, невирозуміла на спортові подвиги Кахніка, потягнула його до відповідальности за нарушення публичного спокою.

Заклик до злодія.

У Стрию, 1. листопада по Службі Божій я відмовляла кінцеву молитву. Коло мене на хвилину сіла селянка в ясній, у крати хустці. Вона забрала без мого відома чорну, лякеровану в корби торбинку, в якій крім інших дрібниць була ще учительська легітимація. До сьогодні вона мені її не звернула. Апелюю до тебе людино, будь така добра і зверни мою школу, бо тобі легітимація не придасться. Зложи, або на поліції, або на адресу легітимації, або в церкві і в собі її відберу.

Чейже, коли ходиш до церкви, то хіба можеш бути нечесна?? — Чекаю.

Юлія Петоїва, Стрий. Кривa 32.

Ось такий заклик помістив стрийський часопис „Думка". Трохи дивно й моторошно стає на саму згадку, що злодійство вже так у нас поширилося, що й селянка могла підчас молитви вкрасти другій жінці торбинку. Та мабуть у тому випадку „селянка" не дуже то думала про молитву і зі селом мабуть стільки й мала спільного, що хустку у крати. Адже знаємо чимало таких випадків, що злодії переодягаються за селян, щоб тим лекше відвернути від себе увагу. Та коли в цьому випадку злодійка була справді селянкою, то її чесність таки каригідна і з таким явищем слід якнайгостріше боротися.

Гордість новітньої науки і гігієни.

КАНАДІЙСЬКІ ПЯТЕНЯТА.

Прихід на світ пятеро дітей-пятенят, яких зродила пані Дійон з Канади — це рідка наукова поява, що трапляється раз на 50,000.000 уродин. Вигляди втримати пятенята при житті такі малі, що досі не найдено ні одного подібного в історії випадку, крім канадійських пятенят. Вони тішаться досі знаменитим здоровлям і недавно обходили 3-ті роковини своїх уродин. Тепер нема вже причини побоюватися, що канадійських пятенят не вдасться виховати, бо їм запевнив найкращу опіку канадійський уряд в імени короля Англії.

Недавно найшли дереворит, на якому були вирізьблені пятенята, які зродила бідна міщанка в Штрассбургу в 1566 р. Під дереворитом відчитали зміст, що пояснював ближче цей незвичайний, винятковий випадок із Штрассбургу. Один мистець увіковічнив його в дереворіті. Потім відбили цей рисунок у більшій скількості примірників і продавали, так як нині продають часописи. На дереворіті видно, що коло ліжка поліжниці стоїть повитуха й жінка, що повиває немовля, яку приняли до помочі з причини „великої роботи". Ще дальше читаємо, що всі пятеро померли в дні уродин одно за другим. *При кінці находимо докладний опис приходу* на світ пятенят із приміткою, що їх мама давніше зродила трояки. Мама пятенят із XVI. ст. не була під опікою д-ра Дафо, лікаря-опікуна канадійських пятенят.

В тих часах медицина — це була тісна сполука здорового розуму й пересудів. Лікар при породі послуговувався чорною магією. Також нею лікував недужих дітей, коли вони взагалі жили по породі! Яка велика ріжниця між тодішною примітивною лікарською опікою й цією, якою окружили тепер найславніших дітей світа канадійських пятенят. Від хвилини їхнього приходу на світ не було для них нічого за дороге. Тепер живуть вони в люксусових умовинах, ростуть і розвиваються якнайправильніше.

В який спосіб втримали при життю канадійських пятенят? Зрозуміле, що пятенята родяться дуже маленькі. Канадійські пятенята вродилися дещо за скоро тому й були дуже ніжні. Їхня шкіра була така мягка, що треба було купати їх тільки в маслиновім олійку. Коли канадійські пятенята трохи підросли й можна було вже їх купати у воді з милом, вибрали для них мило, відоме на цілому світі вироблюване на тальмовім і маслиновім олійку.

Завдяки цим засобам, канадійські пятенята будуть рости не тільки здорові — вони будуть мати чарівно-гарну шеру, яка вже сама запевнює кожній жінці чарівний успіх.

Перед пятенятами отвирається велика й сонячна будучність!

—o—

ЩЕ ОДИН ЧОЛОВІК, ЩО СТРАТИВ СОН.

Тим чоловіком, що згубив сон є льорд Неффільд, один із найбагатших людей Англії і один із найбільших філянтропів на світі.

Ще як мав 10 літ, почав тратити сон і потребу відпочинку. Згодом ця аномалія скріпилася, при чому льорд Неффільд ніколи не намагався боротись зі своєю недугою. Навпаки він завжди заявляв, що безсонність для людини, яка хоче багато працювати зовсім корисна. — Тепер я засипляю дуже рідко — каже він — може раз на місяць і мій сон не триває довше як одну годину. Ніколи не вживаю насонних засобів і не почуваю втоми

—o—

ШІСТЬ ПОВІСТЕЙ СТВОРИВ У ВЯЗНИЦІ.

Недавно польська преса спричинила чималий рух з приводу повісти Сергія Пясецького, який написав у вязниці повість п. н. „Коханець Великої Медведиці". Виявляється, що він не був зовсім таким унікатом, який у вязниці відкрив у себе письменницький талант та виявив його у творах.

Навпаки, 40-літній Драголюб Дінулович, сербський громадянин написав підчас відсиджування кари за вбивство шість повістей у вязниці. Дінулович опанував у тому часі кілька мов, здобув собі доволі велике знання і прочитав дуже багато белетристичних творів.

Пять рукописів повістей продав він видавцеві негайно, як тільки вийшов із вязниці. Шосту повість сконфіскувала йому влада за незвичайно глибокий і сильний опис душевних терпінь вязня, засудженого на смерть. Повісти Дінуловича мають незвичайно великий успіх серед читачів та стрінулися зі зацікавленням критиків.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

СЯНІК.

Роковини 1. листопада вшанували сяніцькі українці скромно і щиро, як і минулими роками. В неділю 31. м. м. по вечірні відправили всі три наші священники панахиду при символічній могилі. В понеділок 1. ц. м. наші священники відправили Службу Божу вже в год. 7.15 рано, бо на год. 9.30 сяніцькі „русскі" заповіли архиерейське богослуженнія апостольського адміністратора о. Я. Медвецького.

Пополудні зійшлися члени читальні на святочні сходини і вислухали з цікавістю споминів зі щоденника артилерійського старшини з побуту УГА на Придніпрянщині. Була ще відповідна деклямація і на закінченя національний гимн. Дехто вийшов і молодші переспівали ще цілу стрілецьку антольогію.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

З українського життя на чужині.

Прага, 16. листопада 1937.

ПОДОРОЖ ПРОФ. О. БОЧКОВСЬКОГО ДО ФРАНЦІЇ.

Голова Т-ва Прихильників Української Господарської Академії в Чехословаччині проф. О. Бочковський перебуває під цей час у Франції, де виступає перед нашими емігрантами з цілою низкою рефератів на ріжні суспільні теми. Виступи проф. О. Бочковського мають скрізь великий успіх. Вони причиняються до наладнання порозуміння серед наших організацій. Після рефератів переводяться грошеві збірки на цілі Т-ва Прихильників УГА, відбуваються записи в число членів, або в число студентів Українського інституту позаочного навчання в ЧСР.

ПІДГОТОВА ДО СВЯТКУВАННЯ 20-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ У ПРАЗІ.

Збори представників усіх українських організацій у Празі ухвалили відсвяткувати 22. січня — 20-і роковини проголошення самостійности України, спільно цілою кольонією. Для цього вибрано спеціяльну комісію, яка має випрацювати програму свята і в найближчих днях запропонувати її на затвердження представникам усіх товариств. До складу комісії з правом кооптації увійшли: п-і Л. Садовська, дир. Макаренко та інж. Стецьків.

ПРИПИНИВ СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

Всеукраїнський Комітет у Празі, який повстав свого часу з метою достойно вшанувати память опікуна української еміграції і культури, президента-визвольника Т. Г. Масарика, припинив свою діяльність. Ухвалено передати його архів до Музею ВБУ. дк.

ЗІЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ЮГОСЛАВІЇ.

В помешканні білгородської Громади відбувся 7. листопада ц. р. зїзд Союзу Українських Емігрантських Організацій в Югославії. На зїзді обрано нову управу в такому складі: голова — В. Андрієвський, заст. голови — І. Черевко, секретар — М. Заполенко, скарбник — Б. Козиренко, член управи — Б. Мартос, заступники — І. Новицький та М. Хляченко. Надзірна Рада: голова М. Мельничук, члени М. Колтоновський та Б. Житиленко; заступники І. Грищинський і П. Чорний

НОВА АДРЕСА БІЛГОРОДСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Українська Громада в Білгороді перенеслася до нового помешкання в центрі міста і має тепер таку адресу: „Ukrajinska Hromada", Beohrad, Kolarčeva 1, Jugoslavija В помешканні Громади міститься також канцелярія Союзу українських емігрантських організацій.

РОЗПОРЯДОК МІНІСТРА ОСВІТИ

ПРО ОРГАНІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ.

Міністр освіти видав розпорядок на основі ст. 52. закону з 15. березня 1933. р. про академічні школи у справі організацій студентів. Отже на основі розпорядку можуть істнувати у високих школах такі організації студентів: наукові, самодопомогові, релігійні, освітні, ідсольогічно-виховні, культурно-товариські, інтелектуальної співпраці, національні, мистецькі, добродійні і спортові. **Організації студентів не можуть вести політичної діяльности.** Засадничо до академічного товариства можуть належати студенти з одної високої школи. Лише у виняткових випадках може бути затверджений статут товариства при одній з високих шкіл, якого членами можуть бути студенти ріжних високих шкіл з цієї самої місцевости. В таких випадках статут можуть затвердити лише сенати всіх тих шкіл, яких студенти можуть бути членами цього товариства. Статут може обмежити приняття до товариства від приналежности до означеного віроісповідання, національности, від студій на означеному виділі та від походження з якоїсь частини краю. Без згоди міністра освіти академічні товариства не можуть бути членами іншого товариства або союзу. Кожне товариство має куратора, якого визначує сенат на внесок ректора. Куратор підлягає ректорові. Сенат рішає в усіх справах товариства, що їх передав ректор сенатові. Куратор має право: 1) бути на кожних сходинах у товаристві і промовляти в кожній хвилині поза чергою промовців; 2) відхиляти внески, що — на його думку — суперечать статутові, постановам закону або торкаються справ, необнятих чергою нарад; 3) припиновати рішення суперечні зі статутом товариства, постановами закону або інтересом товариства; 4) домагатися від предсідника сходин, щоби вдержав лад і спокій; 5) розвязати сходини, якщо їх скликано всупереч постановам закону, або хід нарад нарушує академічну карність чи публичний лад. Якщо виділ або члени товариства нарушать постанови закону, статуту, не придержуються розпорядків зверхньої влади, ведуть діяльність суперечну зі законами, або постановами про лад і карність студентів, тоді можуть: 1) усунути виділ товариства або поодиноких членів; 2) відобрати підмоги на означений час або на завжди; 3) припинити діяльність товариства від 1—6 місяців; 4) розвязати товариство.

Членів виділу або товариства усуває ректор і від його рішення нема відклику. Інші кари накладає сенат. Від його рішення про розвязання товариства можна відкликатися до міністра освіти до 14 днів. Крім того міністр освіти може теж припинити діяльність товариства або його розвязати. В наглих випадках куратор товариства може припинити хвилево діяльність товариства, повідомляючи про це негайно ректора. Крім згаданих можуть ще притягнути членів до дисциплінарної відповідальности. Виділи академічних товариств повинні предложити сенатові до 31. січня 1938. р. статути, узгіднені з новим розпорядком міністра освіти, щоб їх затвердив.

Розпорядок міністра обовязує вже від 17. листопада ц. р.

Охорона домових водопроводів

ПЕРЕД ЗИМОЮ.

Водопроводове заведення м. Львова пригадує конечність безпроволочно обезпечити домові водопроводи перед замерзанням. Обовязок цей мають управителі реальностей приватних і публичних, державних, військових та громадських.

Особливо треба забезпечити перед впливом морозів руротяги, водомірники і водопроводові крани в пивницях. Пивничні вікна треба позачиняти й ущільнити, а неошклені замурувати або відповідно заткати. Двері, що ведуть у пивницю, де міститься головне получення водопроводове, а також двері до пивничних коридорів треба щільно зачиняти, щоб не було продуву зимного повітря. Убікації, через які проходять водопроводові рури, мусять бути огріті, чи пак руротяги відповідно забезпечені.

Замикати водопроводові інсталяції і лишати мешканців без води, нібито з огляду на небезпеку замерзнення водопроводу — заборонено. Всякі ушкодження водомірників внаслідок замерзнення або підгрівання замерзлих водопроводів будуть усунені виключно на кошт власника дому. На випадок цілковитого знищення водомірника наслідком морозу власник реальности буде обовязаний звернути Водопроводовому Заведенню м. Львова його вартість і також покрити кошти уставлення нового водомірника. Водомірникові скрині треба виповнити тріскою або деревною вовною. Де водомірники уміщені не в пивницях а в окремих водомірникових шибах, протидіяє замерзанню водомірників уложення мішків між дві покриви, виповнених соломою, тріскою або деревною вовною. Не вільно уживати худобячого навозу як матеріялу, що забезпечує водопроводові уладження перед замерзанням. Дозорці домів мають обовязок очищувати від снігу і леду вуличні накриаки на відгалуженнях водопроводових та вуличних гидрантів.

Рівночасно повідомляємо, що в зимі з причини морозу Водопроводове Заведення не виконуватиме в нових домах сполук.

Подяка.

Прибиті горем по втраті нашої Найдорожчої Мами бл. п. Марії ДОМБЧЕВСЬКОЇ, висловлюємо нашу глибоку подяку всім, що причинилися до звеличання поховів та старалися доказами свого співчуття нас потішити.

Дякуємо щиро Всеч. о. канонікові Степанові Кміцікевичові парохові Гусякова за те, що відвідував Покійну в часі недуги, за уділення останньої помочі, за щирі слова потіхи та за провід у похоронах в Гусякові.

Зокрема висловлюємо щиру подяку Всеч. о. канонікові рим. кат. обр. Марцельові Зморі з Гусякова, Всеч. оо. І. Яремкові з Хіщович В., Хомлякові з Мисляцич, П. Перчиньському з Райтаревич, А. Козакові з Болшівич.

Щиро дякуємо п. Марії Галуновій, родині Василя Козака і Василя Голейка, що з повною посвятою піклувалися нашою Найдорожчою Мамою в часі її короткої а важкої недуги, як теж не жаліли трудів для звеличання похоронів.

Вкінці щире Спасибіг усім тим, що висловили нам свое співчуття і взяли участь в похоронах.

Гусяків, листопад 1937 р. **Діти і Внучка.**

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МУЗ. Т-ВА ІМ. М. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ.

У прибраній портретом М. Лисенка салі відбулися 14. ц. м. при численній участи членів чергові загальні збори. Голова Т-ва, радник Й. Дрималик, відкрив збори, присвячуючи теплу згадку з нагоди 25-ліття смерти найбільшого нашого композитора, та згадку про померлих членів: д-ра Стефана Федака, о. Івана Туркевича і Йосифа Доманика, яких память уцінували члени, вставши з місць. Відтак звернувся голова до приявного на салі д-ра Михайла Волошина, як одного з учасників похоронів М. Лисенка (були ще: бл. п. Володимир Шухевич, бл. п. Остап Нижанківський, д-р Філярет Колесса, д-р Михайло Волошин і д-р Станислав Людкевич) з проханням поділитися з членами Т-ва своїми враженнями вперед 25 років.

Д-р М. Волошин у своїй гарній промові поділився своїми спостереженнями, поділивши їх на три частини. У першій частині згадав часи з року 1897, коли то Львів з піетизмом опрацьовував твори покійного М. Лисенка. У другій частині змалював р. 1903 де захоплений Львів величав у салі Театру свого мистця величавим концертом. Третій етап — це р. 1912, похорони М. Лисенка в Києві — і той небувалий здвиг народу, якого до того часу Київ не бачив. Промови цієї вислухали приявні з празднаним зацікавленням, дякуючи промовцеві щирими оплесками.

З черги прийшли звіти уступаючого Виділу (секретаря, скарбника, директора, інспектора і Контрольної Комісії). По признанні абсолюторії вибрано на дальший рік новий Виділ у тому самому складі, як досі.

З внесків членів згадати треба про згідне становище усіх приявних щодо морального обовязку нашого громадянства посилати свої діти тільки до своїх музичних шкіл та пятнувати публично усіх інших.

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

З листів до Редакції.

До Хвальної Редакції „Діла"
у Львові.

Отсим прохаю Хвальну Редакцію не відмовити мені поміщення у Вашому цінному часописі оцієї заяви:

Отсим подаю прилюдно до відома, що осуджую свій вчинок, що його допустився через побиття п. ред. Б. Кравцева в дні 3. XI. ц. р. і стверджую, що цього роду поступок є нижче гідности українця.

Рівночасно подаю до відома, що з днем 17. XI. ц. р. я добровільно перестав бути членом Ф. Н. Є.

З поважанням
Осип Осадца.

Відозви й комунікати.

ЗАКЛИК ЕТНОГРАФІЧНОГО МУЗЕЮ ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ В МУКАЧЕВІ.

Етнографічне Товариство Підкарпатської Руси в Мукачеві, яке зачало свою діяльність у 1934. р., спромоглося вже на відкриття етнографічного музею, який покищо займає три кімнати ріжних експонатів, головно народніх вишивок, одягів, писанок, деревляних посудин, предмети сільсько-господ. техніки тощо. Крім того Т-во має вже велику збірку духової культури, яка чекає на своє видання.

Товариство веде свою працю успішно дальше. При нім істнує етнографічний семинар у числі до 60 членів, які щотижня сходяться для вишколення у збиранні матеріяльної та духової культури Підкарпатської Руси.

Та при цій праці відчуваємо велику потребу етнографічної літератури, якої Т-во не має. З огляду на те, що Етнографічне Т-во вдержується власними силами, а членського навіть не вистає на вдержання музею, Рада Т-ва звертається до всіх авторів, видавців і громадянства з просьбою дарувати їй етнографічну літературу. Зокрема є потреба Записок Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, праці В. Шухевича „Гуцульщина" й ін.

Книги просимо ласкаво посилати на адресу: Етнографічний Музей Підкарпатської Руси в Мукачеві, Підкарпатська Русь, Ч. С. Р.

Всім жертводавцям наперед щира подяка.

За Етнографічний Музей:

Проф. А. Балаж, в. р. голова музею. **Учит. Федір Сас, в. р.** секретар.

БРАЗИЛІЯ ВІДКЛИКАЛА СВОГО ПОСЛА З ВАЛЄНСІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 18. 11. ПАТ. Міністр закордонних справ заявив, що тепер не буде більших змін між дипльоматичними представниками Бразилії. Покищо уряд відкликав двох послів, бо перейшли межу віку. Одним із них є амбасадор при червоним уряді у Валенсії.

Дальший зріст вкладів у КНО.

Статистика руху ощадностевих вкладів у КОМУНАЛЬНИХ КАСАХ ОЩАДНОСТИ, на терені Галичини виказує, що в жовтні зголосилося до тих Кас 6698 нових вкладчиків, збільшивши кількість ощадностевих книжечок в обороті до суми зол. 533.434.—.

Також стан вкладів в цих Касах зріс у місяці жовтні на **зол. 151.443.—.**

НОВИНКИ.

— **Українське Академічне Т-во „Січ" у Відні** подає отсим до загального відома, що з нагоди повного в 70-ліття оснування товариства відбудеться в церкві св. Варвари у Відні 28. XI. ц. р. поминальне богослуження за померших членів, на яке Виділ запрошує бувших членів товариства „Січ" та його симпатиків. Того самого дня в год. 15. пополудні відбудуться звичайні загальні збори Т-ва у власній домівці, Відень I., Банкгассе 1/54. — **Виділ Українського Акад. Т-ва „Січ" у Відні.**

100-ліття „Русалки Дністрової" святкують Бруховичі біля Львова в неділю 21. ц. м. торжественною Службою Божою і благословенням відновленої внутрі церкви о. крил. Ю. Дзеровичем зі Львова та академією у власній домівці читальні „Просвіти" ім. М. Шашкевича. Початок Служби Божої в год. 10, академії — в год. 1. На це свято запрошує комітет українських громадян з цілої околиці.

Ректор про розміщення студентів.

Виклади у львівському університеті починаються від 20. ц. м

В четвер 18. ц. м. ректор львівського університету проф. Ст. Кульчинський оголосив вполудне такий розпорядок: Розглянувши висліди анкети, розписаної 5. ц. м., оголошую: **Не буду визначувати місць у викладових салях, бо більшість академічної молоді цього не бажає собі. Тому розпоряджую: загал молоді буде займати довільні місця у викладових салях.** Зате беручи під увагу напрямні затвердженої ідеольогічно - виховної організації „Młodzież Wszechpolska", що находять широкий відгомін у збірноті студентів, **взиваю членів „Młodzieży Wszechpolsk"-ої, щоби сідали між товаришами у правім крилі салі; студентів жидів, щоби сідали в лівому крилі салі.** Не можу взяти під увагу домагання у справі повного ліберального залишення справи місць у викладових салях, бо це не відповідає реальному укладові відносин і домагань академічної збірноти університету Яна Казимира. **Відкриваю виклади і вправи в суботу 20. ц. м.** переконаний, що згаданий розпорядок загарантує спокійний хід студій цього року, бо бере під увагу волю більшости й одночасно йде назустріч ідеольогічним змаганням значного відлому академічної молоді. Лівою сторсною салі слід уважати ліву сторону, коли дивитися від авдиторії до катедри. Виконання згаданого розпорядку поручаю виробленню і тактові цілої академічної молоді. **Цей розпорядок уважаю останньою спробою вдержання спокою і нормального ходу студій в університеті. Якщо ці заходи не осягнуть своєї цілі, не відступлю перед зложенням внеску про замкнення університету міністрові освіти по думці ст. 42. закону про академічні школи.**

Відгомін страйку людовців.

Перед судом у Підгайцях відбулася розправа проти Яна Каспара з Ленчівки, Якова Мрочка з Польської Волі та Я. Каскова з Маловід за т. зв. селянський страйк. Суд засудив Я. Каспара на 6 тижнів безоглядного арешту, Я. Мрочка на 3 тижні арешту, Я. Каскова на 2 і пів місяців безоглядного арешту. Каспар і Касків зголосили апеляцію. Одночасно представник прокуратури зголосив апеляцію з приводу низького виміру кари щодо них.

Городський суд у Бучачі засудив Данила Адамчука зі Звенигороду на 8 місяців вязниці за селянський страйк.

—o—

— **Пром.-Банк** повідомляємо всіх заінтересованих, що з причини поширення і реконструкції льокалю, урядування відбувається аж до відкликання, **в-д год. 8—13. А ввечір, як звичайно (19—20.30).**

— **Ви певно цікавитесь розвоєм українського спортового руху?** Чи передплатили Ви вже єдиний український спортовий тижневик **„ЗМАГ"?** Високий рівень, всесторонній зміст та виховне значіння належне переконають Вас про його потребу. Передплата чвертьрічна всього 2 зол. Адреса адмін.: Львів, Ринок 10., II. п. Тел. 229 41. **Жадайте показових чисел!**

— **Революційна стихія** — ось назва свіжовийшлих споминів Юрка Тютюнника про велику добу. Ціна IV. ч. Квартальника Вістника 1.50 зол. Замовляти: Вістник, Львів, Чарнецького 26, III. чек. конто ПКО 500371.

— **Виклад у Рогатині.** Заходами Т-ва ім. П. Могили і рогатинської філії Учительської Громади в суботу 20. ц. м. в салі Українбанку, год. 18., виклад Тадея Скотинського п. з. „З української геральдики".

— **Душпастирство для українських ремісників і робітників.** Митрополичий Ординаріят установив душпастирем українських ремісників і робітників у Львові о. Всеволода Дурбака. В неділю 21. листопада ц. р. в 8. год. рано відправить він у церкві Преображення Госп. при вул. Краківській першу Службу Божу для ремісників і робітників та виголосить для них проповідь. Українські ремісничі та робітничі товариства являться зорганізовано з прапорами на цьому інавгураційному богослуженні.

— **Кара за „Боже цось Польскен".** Староство в Городку покарало о. Миколу Мулярчука з Верещиці гривною 100 зол. за те, що він 22. VI. ц. р., на закінчення шкільного року, після Служби Божої вийшов до захристії, коли шкільна дітвора під проводом свого учителя співала пісню „Боже цось Польскен", що мало бути „остентаційнем злекцеваженем паньства польскего". Тимчасом цю пісню співали без повідомлення й дозволу пароха і в хвилині, коли священник уже йшов до захристії. Внесено відклик до вищої інстанції.

— **Зима.** Загостила значеннями після теплої та погідної осени, всупереч усяким урядовим і прив. прогнозам, що віщували пізну зиму. Прийшла самопевно і не думає вступитись, з постійним снігом і морозами, що доходять ночами до кількох ступнів нижче зера. Але чекають нас мабуть більші несподіванки, бо температура в цілій Европі має дальшу знижкому тенденцію при північно-східних вітрах. Що ті вітри можуть нам принести, вказує вістка, сигналізована з Москви, що на Сибірі потисли сильні морози, доходячи (біля Іркутська) до 40 ст. нижче зера. Одночасно впали там великі сніги, 2 метри завишки. Отже будьмо приготовані на гостру зиму.

— **В нинішнім тягненні** Державної Класової Льотерії впали такі виграи: 10.000 зол. на чч. 43433, 173657; 5.000 зол. на чч.: 34554, 70338, 102126, 131748; 2.000 зол. на ч. 171505; 1.000 зол. на чч.: 26187, 36709, 141693, 192751; 500 зол. на чч.: 127044, 157239, 185113; 400 зол. на чч.: 6612, 16348, 44813, 54211, 84346, 156072, 122852; 250 зол. на чч.: 15070, 49192, 54529, 5795, 59846, 63819, 70856, 88501, 101215, 109111, 114155, 118570, 128431, 131061, 137547, 139510, 154580, 156370.

— **Нецензурний автор.** Краківська цензура сконфіскувала нову повість Еміля Зегадловича п. з. „Моторн" за зміст, що нарушує публичну обичайність. Як відомо, той сам автор попав уже раз у конфлікт з цензурою, видавши повість п. з. „Змори".

— **Присуд на демонстрантів.** В Дрогобичі закінчився судовий процес проти 24. учасників побітничої демонстрації перед бюром „Фундушу Праци" в Бориславі 19. квітня ц. р. Підсудного Б. Мароша і Розалію Вітко засудили на 1 рік вязниці, Івана Семйонина на 10 місяців, Катерину Пруську на 8 місяців, Івана Матчишина на 7 місяців, Дзядоша, С. Лисика, А. Банкевича на 6 місяців арешту.

— **Не вільно бити дітей у школі по руках.** Окружний суд у Пинську засудив на пів року вязниці з припиненням Маріяна Лісовського, управителя школи в селі Хотомель, за те, що бив дітей по руках. На розправі Лісовський оправдувався, що родичі самі просили його вживати фізичної кари, замість придержувати дітей в школі після науки.

— **Фальшівники монет перед судом.** Перед львівським судом присяжних розпочалася розправа В. Фріца, М. Чорнія, Олени та Івана Литвинів, І. Дубиняка та Івана Мановського за фальшування і поширювання монет. Поліція звернула увагу, що малоземельний господар в Орівцях пов. Судова Вишня, Микола Чорній, почав будувати хату. На запит, звідки взяв гроші, відповів, що дістав від свого сина Михайла. Тоді поліція арештувала Михайла Чорнія на ярмарку в Судовій Вишні і знайшла в його руках 11 штук фальшивих 10-золотівок і 9 штук фальшивих 5-золотівок. При доходженях він зізнав спершу, що гроші походять із крадежі, однак згодом видав цілу спілку фальшівників монет.

— **Безправний адвокат.** Окружний суд у Станиславові розглядав справу колишнього адвоката Макса Сокаля, що колись вів адвокатську канцелярію в Калуші, але за ріжні зловживання був засуджений на кару вязниці і втратив право виконувати адвокатуру. Всеж таки він взяв недавно від одної селянки 45 зол. на ведення судового процесу. За ошуканство засудили його на 6 місяців вязниці.

— **Як урядують коморники.** Наслідком переведеної урядової люстрації в канцелярії коморника Казимира Козачека в Самборі припинено його в дальшім урядуванні а на його місце вставлено Казимира Косовського, судового урядовця.

— Виленський окружний суд засудив коморника

городського суду Вл. Матухняка на три роки вязниці за спроневіріння 4 тисяч зол. та передержування засекваструваних сум на шкоду клієнтів.

— **Втеча вязнів з Вронок.** З вязниці у Вронках утік 32-літній Казимир Брянський, засуджений на 7 років вязниці за фальшування грошей і 37-літній Ян Кучинський, засуджений на 10 років вязниці за грабункові напади. Вязні втікли з хірургічного відділу, де перебували в останніх днях. Вони зладили драбину, по якій вилізли на високий мур, з якого втікли без перешкоди до поблизького ліса. Погоня вязничної сторожі не дала ніяких успіхів.

— **Невдала втеча вязнів.** Із дрогобицької вязниці пробували втекти два вязні Мик. Горовіц і Андрій Лошнів, що відсиджували кару 5-літньої вязниці. Вони вибили в стелі діру і добулися на вязничний стрих, звідти пробували дістатися на волю. Вязнична сторожа влаштувала облаву й зловила їх у вязничному млині. Потягнені до судової відповідальности обі дістали по 10 місяців додаткової вязниці.

— **Краєва хроніка.** У шпиталі в Тернополі помер робітник цукроварні „Поділля" в Березовиці, що впавши через необережність до кітла, тяжко попарився. — У Видрі пов. Броди в часі бійки за дівчину тяжко поранили Тимка Щудлюка, який помер у брідському шпиталю. Душогуб Микола Слівінський утік і укривається. — В Густинку пов. Борщів у хаті господаря Дмитра Петраша вибухла в ночі пожежа, що заскочила цілу родину підчас сну. Всі мешканці дому зачадилися. Господаря та його жінку вдалося відратувати, зате двоє дітей у віці 2 і 9 літ умерло від чаду. — Голосний бандит Гловяк, що бушував довший час у Золочівщині, втік по дорозі, коли його разом з іншим вязнем вели на судову розправу в Зборові. — В Острові пов. Львів присипала на смерть земля 39-літнього Йосифа Бернета, що добував глину в полі.

— **Дочка маршала Пілсудського хоче сидіти з жидами.** Як подає варшавська преса, дочка маршала Пілсудського, Ванда, студентка університету у Варшаві, заявила, що коли ректор примусить жидів студентів сидіти в окремих лавках, то вона сяде до тих лавок, в яких сидітимуть жиди, бо призначувати жидам окремі лавки це несправедливість.

— **Вимантив 150 тисяч на фальшиві векслі.** На „чорній біржі" в Лодзі велике вражіння викликала афера якогось ошуканця, що подав себе за Іллю Розенштайна, купця з Варшави. Він зесконтував на „чорній біржі" та в кількох малих банках векслі і чеки на суму 150 тисяч зол. Показалося, що всі векслі сфальшовані, а чеки без покриття. Коли заінтересовані звернулися телефонічно до Варшави, виявилося, що Розенштайн під поданою адресою не має склепу і взагалі не званий у Варшаві. Поліція розписала за ошуканцем стежні листи.

— **Подорож прокаженої.** З Варшави мають перевезти до Естонії пацієнтку жидівського шпиталю, 56-літню Файгу Шнейбус, що нездужає на проказу. Хору мають доставити на клініку для прокажених під Дорпатом в Естонії, зберігаючи при цьому велику обережність. Міське санітарне заведення призначило для неї спеціяльний самохід з двома шоферами. По дорозі не вільно обслузі задержуватися в ніякій місцевости. Харчі і бензину будуть доставляти самоходові санітарні станиці в людиноких містах на трасі, якою їхатиме прокажена. Про переїзд хорої повідомлено граничні пункти, а самохід вільнено від митної ревізії.

— **Самогубство спортовця.** У Варшаві відобрав собі життя Маріян Гавел зі Львова, відомий автомобіліст і спортовий промисловець. Причиною самогубства були фінансові невдачі.

— **Нові кардинали.** Як повідомляє аґенція Стефані, 13. грудня відбудеться таїний консистор, на якому папа іменує нових кардиналів. Між іншими мають ними стати: венецький патріярх Піяцца, папський нунцій в Белграді Перегрінетті, вестмінстерський архиепископ Гінелей, ліонський архиепископ Жерліє і секретар конгрегації надзвичайних церковних справ Пеццардо.

— **Кулею зробив собі сатисфакцію.** Посесор маєтку Маргуцішкі, пов. Свенцяни, Кароль Ховніцький застрілив управителя фахової школи у Вильні Леона Карвацького. Була це реакція на чинну зневагу.

— **Монументальна статуя Христа.** У проливі Берінга, між Аляскою та Сибіром відкрили на острові „Кінґс Ісланд", замешканому ескімосами, монументальний памятник Христа. Величезна статуя з бронзу простягає руку в совітський бік, неначеб хотіла притягнути до себе нових противників християнства.

— **Хоронись перед простудою.** Теперішня пора є найнебезпечніша для людського організму. Людина, що працює професійно, виставлена на довше діяння зимової аври (сніг, дощ і зимний вітер) з приємністю зїсть при кожній їжі таріль гарячої зупи, яка розігріє її і запобігне небезпечним захворінням, які повстають з перемерзнення і простуди. Нова зупа „Кравівська" доповнює багатий вибір 22 гатунків зуп КНОРР. Є це зупа на рослині з додатками ряжу, помідорів, делікатної городовини, а що дуже смачна, хто раз її випробує буде споживати все. Зупи Кнорр є таки завжди найліпші.

Останні вісти.

МАСОВІ РЕВІЗІЇ ЗА ЗБРОЄЮ ТА АРЕШТУВАННЯ.

„Парі Суар" подає ревеляційні вістки про ревізії й арештування в Парижі та Діеп. Арештовані були мабуть у порозумінні з тайною організацією т. зв. „Білі Каптурі". Щоденник пише, що поліція впала на слід трьох підземних кімнат, опанцирених бетоном, де були тайні, замасковані переходи, що після натиснення ґузика автоматично отвиралися. Переходи вели до пивниць, де мали бути склади зброї та муніції. Минулої середи рано приїхала поліція трьома вантажними автами, щоб забрати 500 револьверів, кількадесять крісів, понад 100.000 набоїв і 6 скринь з ручними гранатами. Крім цього в одній із цих кімнат найшла мабуть поліція пакет, що мав 15 кг. дуже сильного вибухового матеріялу — хедіту, що ним можна було висадити в повітря цілу дільницю Парижа. „Парі Суар" пише, що пакет був в одному з бетонових сейфів коло кальорифера.

ПАРИЖ, 18. 11. ПАТ. Поліція вела нині рано далі ревізії у звязку з викриттям складу зброї і між іншим перевела ревізію в одного з антикварів у дільниці Одеону. Висліди ревізії були несподівані. Виявилося, що у крамниці антикваря крім старинних річей була велика кількість муніції і зовсім модерної зброї.

—o—

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЙОШІВАРА".

Французька фільма з парою японських артистів: славним Сессюе Гаякава і Мічіко Танака. Третю головну ролю грає Вільм. Дія відбувається у 1860-их роках минулого століття, коли до столиці Японії рідко приїжджали европейці на довший побут. Є це історія молодої гарної японки, що залишившися сиротою мусить стати гейшою. Вона не може погодитися зі своєю професією і коли стає віч-на-віч із чужинцем, російським моряком - старшиною волів покінчити самогубством, ніж погодитися на прийнятий звичай в чайні, де перейшла підготовчу школу гейші. Її спасає другий старшина, що закохується в ній. Найцікавіша постать — куліса, що є водночас дуже талановитим малярем; він закоханий у бідній Кагані і хотів би її визволити. Російський старшина, що зацікавився нещасливою дівчиною, має довірену шпигунську місію. Вірна йому японка виконує всі його доручення і стає перед військовим судом як шпигунка. Цікаві сцени японського побуту, гарна гра японських артистів, але ввесь сценарій занадто нагадує примітивні кримінальні фільми. Він зроблений на підставі автора бульварних романів славного Декобри.

КІНО „АПОЛЬО": „ЕЛЄҐАНТНИЙ СВІТ".

Фільма, яка заслуговує на увагу передовсім природними кольорами, в яких вона виставлена. Щоправда нема там краєвидів, що особливо чарівно виглядають, коли колірові, зате є безліч жіночих строїв, багатих і вибагливих. Акція проходить у „домі моди" Керсона і звязана з наміреним вінчанням міліонера Морґана з панною фан Клеттерінґ. Роскішні сукні і футра на показі моделів на роки 1938. і 1939. — це найбільша атракція для жінок. Між модельками чимало красунь. Зате вплетені в акцію любовні конфлікти не емоціонують глядача. Власник „дому моди" погоджується, досить швидко з тим, що його жінка кидає його, бажаючи свобідного життя тому, що має сценічні амбіції. Навіть тоді, коли він згадує жінку на дансінґу в товаристві панни Клеттерінґ, що втікла від свого жениха, міліонера Морґана, годину перед вінчанням, — ніяк тоді нема слідів глибшого сентименту.

У фільмі чимало ефектів (особливо альбом, якого ілюстрації оживають у світлі і знову мертвіють у тінях), багато легкої музики, співу і танців (деякі танці дійсно дуже штудерні). Фільма гарна, але не надзвичайна.

м.

Ніхто її не просить до танцю — мала того досить!

МИЛО Пальмолів робиться на масляновім олійку є в 100% чисте і лагідне. Не має в собі ніяких зайвих товщів! При температурі тіла масляновий олійок проникає і вичищує шкіру. Ось чому мило Пальмолів може докладно, не викликуючи подразнення. Вживайте його до лиця і до щоденної купелі та в короткому часі здобудете справжню красу „від стіп до голови"; ваша шкіра буде свіжа, чиста і гладка як оксамит.

Дописи.

СЯНІК.

Загальні Збори кружка „Рідної Школи" в Сяноці відбулися 1. листопада. Повід двацять членів вислухало із зацікавленням подрібного, майже 2-годинного звіту голови д-ра Ванчицького. З нього присутні довідалися, що бібліотека кружка значно побільшилась та, як і минулими роками, обслуговувала мандрівними скриньками Лемківщину. І в цьому році старшина кружка звернула велику увагу на дитячі садки, але, на жаль, з кількацати подань, внесених до березівського староства, по довгих домаганнях, ладах на авдієнції і т. д. відкрито лише один садок на цілий березівський повіт (у Руській Яблониці). Заборонив теж отворення садка ряшівський староста. Садки, ведені в Сяніччині та одни в Коросняшшині, дали прегарні вислідн. Лише в Турянську довголітній домені комуніста Мануха (тепер дістав за комунізм 10 років вязниці), який одночасно організував лемків і сам їздив до Спали та дістав за працю над заведенням „регіональної" політики на Лемківщині медалю, ще покутує недовіря до нашого проводу і садок прийшлося перед ретенцією закрити. Тепер праця кружка скоталлена на виховання передшкілля: дати дітворі добрі виховні підвалини — решту вгодом доповнить „Просвіта". При кінці зборів розвинулася оживлена дискусія над внеском одного молодого члена, щоб сяніцький кружок усунув зі своєї бібліотеки і підлеглих йому двацяти кружків у чотирьох позитах східної Лемківщини видання львівської „Самоосвіти" та заступив їх іншими, в національнім і релігійнім дусі писаними творами й журналами. По дуже живій вимінї думок прийнято цей внесок більшістю голосів. Проти внеску були два голоси, дехто здержався. Слід підкреслити, що сяніцьке громадянство просто карколомно влегковажило собі рідношкільні збори. Делегати сіл питали (і цілком слушно!), чи сяніцька інтелігенція та громадянство, крім двох адвокатів, лікаря та ще одного-двох, все так цікавиться „Рідною Школою" та її працею на Лемківщині?

Віма.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

і ремені для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Свати", прем'єра.
Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Свати".
Неділя 21. XI. год. 12. впол. „В святоіванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Свати".

Театр Різнородностей:

П'ятниця 19. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".
Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той"
Неділя 21. XI. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Цей і той".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

15. XI. Хмара.
19. XI Маруся Богуславка.
20. XI. Жайворонок.
21. XI. Гими нужди.
22 XI Ніч під Івана Купала.
23 XI. Гейша.

Виставки в Синяві і Лежайську в'дклікуємо з причин від нас незалежних. Пошукуємо тенорів.

Український Народній Театр ім. М Садовського.

СИНЯВА:
19. XI. Ніч під Івана Купала.
ЛЕЖАЙСЬК:
20. XI. Хмара.
21. XI. Маруся Богуславка.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (сала графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Баксгером.
АТЛЯНТИК: „Галька" з участю Бандрівської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Прокажена", „Ординат Міхаелліс".
ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій Брамі".
ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (І. Дурбін).
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все жіноча правда" (Ліллі Повс).
МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Шірер.
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рона" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фландрії" з Мартою Ейгерт.
ПАЛЯС: „Пошівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінусь у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕВЕ: „На хмародері" та ревія.
ТОН: „У сітях розвідки".
УТІХА: „Руки завинили" і рев'я.
ХІМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Солівен.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівіера".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 19. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Вок. дуети, форт. музика, 19.10 Розр. музика; БУДАПЕШТ 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 „Лютніст із Кремони" оп. Губая; ВІДЕНЬ 19.25 Муз. попурі, 20.00 Баляди, 20.05, 21.00 „Бідний Генрих" легенда Г. Гаптмана; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Сучасні пісні, 19.10 Дуга орх., 22.30 Розр. концерт; КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.20 Д-р Мих. Поповач: „Компетенція губернатора Закарпаття"; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика; ПРАГА 21.30 Пісні Шимановського; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 Театр Уяви; РИМ 16.00 Концерт хору, 18.50 Легка музика, 21.00 22.00 „Іль навезе дей кампенелі" оп. Рапата.

Субота, 20. листопада 1937.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.10 Дуте орк., 21.00 „Ворог музики" оп. Жене, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30 Цигм. музика; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.35, 21.00 Вес. вечір, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 20.00, 21.00 Штравсівський концерт, КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.00 В. Желтвай: Учитель і музика, 18.30 Концерт циг. музики, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.40, 22.00 Скрипка, ПРАГА 17.55 18.00 Концерт сучасної музики, 20.05, 21.00 Галевий концерт фільг. орх., РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00, 23.00 „Мерея" оп. Гунода, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріго Боїто.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 19. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 У середньовічн'м монастирі, авд. для дітей; 11.40 Гольст: „Планети" фраґм. зі сюїти, пл.; 12.03 Орхестра, Денник, Польський літак у 9-х столицях, словно-муз. авд.; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Музика з пл.; авд. для дітей: Союзи ККО, 14.55 Біржа, 15.00 Листопадова поез'я; Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Мій капітан" опов. для дітей; 16.00 Г'ут'рка з хорами; 16.15 Легка музика; 16.50, 19.55 Актуальна гутірка; 17.00 Суспільне будівництво; 17.15 Шуберт: „Гарна мельничка"; 20 пісень до поез'й В. Мілера (II.), спів, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Два фортепіяни: Люба Мішкевич, Й. Фогелівне; 18.35 Рос'я у концентраційнім таборі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Дівочі обіти" О. Фредра; 20.05 „Чотири простаки" оп. Гольдовія з муз. Вольф-Феррарія; у перерві Веч. денник, Рецитац'я прози; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Субота, 20. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шк'л: Співаймо пісеньки, 11.40 Грое Е. Цімбаліст, скрипка, з гр. пл., 12.03 Екзотична музика із пл.; Полудневий денник, Кольоніяльний день, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Місячним промінням", 16.15 Шлеські мельодії та танки, 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Артур Гроттер — біограф. опов., 17.15 Два фортепіяни, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Нар. пісні, мішаний хор, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Гості із Познання „Ст. Жеромський" авд. 20.00 Нар. капеля, 20.45 Веч. денник, 21.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, баритон, форт., 21.45 Газова атака, 22.00 Орхестра, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Подяка.

Всесвітлішому і Високопреподобному Отцю Митратові Олексі ВАЗЮКОВІ на цім місці складаємо нашу глибоку подяку за ласкаві проводи тлінних останків нашої Найдорожчої Мами на місце вічного спочинку до родинного гроб'ниця у Львові.

З цього приводу складаємо на Рідну Школу 15.— зол.

Львів, листопад 1937.

Д-р Ілярій та Іван Домбчевські.

БІРЖА.

Львів 18. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·33, 89·90, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 294·22—29·50, Франки фр. 18·10—17·70, Франки швайцарські 122.80—121.20, Фунти англ. 26·55—26·39, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·49—117·65 Кор. норв. 133·43—132·95, Корони шв. 136·83—135·85, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·71—11·20, Марки нім. 119·00 — 116·00, Шіллінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·40—26·10, Марки нім. срібні 123·00 — 116·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·50, 56·50, 3 інв. 1 ем 71·50, серія ненот. 3 поз. інв. 2 ем. 70·75, серія 81·50, конверс. 62·25, 4 пр. дол. 39·25, 39·40, 4 консол. 59·25

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 53·00, Вугель 24·25, 24·40, Лісьпол 52·50, Моджеїв 9·75, Островець 25·00, Стараховичі 30·50, Габербуш 41·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 18. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вид. з опак.	3·20 зол.
молоко	18—19 сот.
яйця (копа)	5·30 зол

Тенденція на масло, молоко та яйця спокійна.

КУПНО - ПРОДАЖ

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 8—13

З ПРИЧИНИ виїзду продам добре просперуючий склад сиру. Відомість Задвірнянська 62 а. 2092 1—1

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, в центрі міста, комфорт зараз до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Руська 20, тел. 280-53. 2106 2—3

ГАРНИЙ покій, зараз до винайму, Барт. Главацького 78 А. Яцкевич. 2117 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ВІЛЬНЕ добре місце для лікаря в любельськім воєв. Місто з 6 тисячами мешканців, околиця велика і заможна, населення переважно українське. Побажаний лікар греко-католик або православний. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Лікар". 2116 1—2

ПІДКОЛЕКТОРІВ (-рок) у кожному місті чи управителів філій в більших містах ангажує колектура класової лотерії. Постійна місячна платня 6—10% від вложеного капіталу. Вимагані першорядні рекомендації і кавція. На кошти листування долучити марку на 50 сот. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Фортуна". 2112 1-1

ПРИЙМУ від 1. грудня 1937 почтенуючого апліканта добре ситуованого. Непринятті оферти без відповіді. Д-р А. Залурович, адвокат у Снятині. 2113 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШОФЕР механік, на всі механічні поїзди, праве їзди має від 1927 р. шукає заняття. Листи до „Діла" під „28 літ кваліфікація". 2111 1—3

РІЖНІ

ШЛЯФРОКИ жіночі теплі 7.50, чисто вовняні 11.90, комплет теплого білля (сорочка, майточки) 2.60, „Астра", Львів, Сикстуська 2. 2040 3—

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фланелеві 8.50, а також усяке тепле білля по подвеугідних цінах „СВІТ ДИТИНИ" Львів, Сикстуська 2. 2089 3—?

ОГОЛОШЕННЯ.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

Тільки оголошуючись у „ДІЛІ" можете успішно продати, купити або заміняти реальність.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошувані шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повинних	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Субота 20. листопада 1937. Ч. 256

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

За нашу орґанізацію по містах.

(Передова стаття).

Українські владики обняли протекторат над зимовою допомогою „Сили“.

Польські „україністи”.

Що буде з новою виборчою ординацією?

З українського життя в Чехословаччині.

Як польщаться поліщуки.

Швайцарія бореться за свою невтральність.

(Від власного кореспондента з Женеви).

Усувають українських каменичних дозорців.

Громадянство і рідне купецтво.

Син післав батька на смерть.

Рееміґрант спалив 15 тисяч долярів.

Ч. 256 (14.799). Львів, субота 20. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції й Адм.: 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Найстарший Дім конфекції мужеської **Й. Фершляйссер** находиться тепер в льокалі при **пл. Марійськім ч. 8** (будинок Шпрехер) 6—6

Національна Еспанія та Манджурія приступлять до протикомуністичного пакту 25 ц. м.

Як подає „Ніші-Ніші", еспанський національний уряд та уряд Манджурії приступлять до протикомуністичного пакту 25. ц. м., себто в роковини німецько-японського протикомуністичного пакту. Того самого дня Японія та Манджурія формально визнають уряд з Бургосу

„Асагі Сімбун" довідується, що б. японський посол у Мадриді Яно стане послом Японії у Бургосі.

ХТО БУДЕ БРИТІЙСЬКИМ ДИПЛЬОМАТИЧНИМ АГЕНТОМ У БУРГОСІ?

Британський уряд повідомив офіційно дипльоматичну канцелярію ген. Франка, що британським дипльоматичним агентом у Бургосі іменовано Роберта Годжона, б. шарже д'афер Великої Британії у Москві.

Викривають дальші тайні склади зброї та муніції в Парижі.

Вчора вечором органи безпеки перевели ревізію в домівці товариства ріжних транспортів і найшли там у скрипці 44 скрині ручних гранатів, чимало набоїв і 36 кріси.

У пивницях дому при вул. Роту найшли 5 скринь по 3.600 набоїв, 12 пачок по 100 шротових набоїв, ладівниці, шпади, 45 скорострільних кріс, 108 набоїв до скорострілів та 54 мисливські стрільби. Власника дому арештували, за власником транспортового підприємства шукають.

ПОЛІЦІЙНА ПРОВОКАЦІЯ?

Французька преса широко обговорює викриту змову.

„Ліберте" твердить, що та ціла справа — це провокація поліції.

„Парі Суар" стверджує, що поліція здавна знала про істнування правих військових організацій.

„Еко де Парі" доказує, що праві боївки істнують, але вони мають чисто оборонний характер, як реакція на небезпечні для держави боївки лівиці.

„Ентрансежан" застановляється над питанням, хто фінансував ту цілу акцію.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Чи Італія загрожує Єгиптові?

Єгипетський премієр Нагас Паша заявив у інтервю представникові агенції „Юнайтед Прес": „Якщо би Єгипет загрожено від Лібії, британські війська боролись би разом з нашими на британський кошт. Але дотепер нічого не дозволяє таку загрозу уважати можливою; наші взаємини з Італією приязні. Це зрештою не звільнює нас від обовязку приготовитись до оборони, згідно з єгипетсько-британським договором. На випадок війни Єгипет забезпечить свою територію.

ЄГИПЕТ ЗБРОЇТЬСЯ

Як подає „Фелькішер Беобахтер", після відвідин британського міністра війни Дафа Купера в Олександрії, в Єгипті сильно скріпилося темпо зброєнь. Характеристичне, що в парляменті опозиція у цій справі вповні солідаризується з урядом.

Передбачені у єгипетсько-британському договорі стратегічні шляхи викінчують перед передбаченим речинцем. До кінця 1938. р. мають викінчити надморський шлях до границі італійської Лібії, дальше будують рівнобіжно до єгипетсько-лібійського кордону, між важними оазами Марса Матрух і Сіва.

Марса Матрух це єдина місцевість на морському березі між Олександрією та Бенгазі, яка має досить води, щоби там можна було примістити більшу військову залогу; цими днями перенесено туди один курінь, стаціонований дотепер на південь від Каїра.

ЧЕРВОНА ЕСПАНІЯ ЗРІКЛАСЯ ПРОТЕКТОРАТУ НАД АНДОРОЮ.

Невеличка республика на франко-еспанському пограниччі Андора була під зверхністю еспанського єпископа з Ургель і Франції. Тепер еспанський червоний уряд зрікся в користь Франції своїх прав зверхности над андорською республикою.

Швайцарія винищує комунізм.

Як подає „Матен" із Женеви, низка фактів стверджує, що швайцарський федеральний уряд приступив до систематичного винищування комунізму.

Швайцарська поліція арештувала голову компартії Швайцарії Гумберта Дроца та перевела ревізію в редакції комуністичного органу „Фрайгайт", де найдено важні документи, що торкаються рекрутації добровольців до еспанської червоної армії. У Ціріху арештували членів кантональної ради Вальтера і Бодемана.

ПРОТИКОМУНІСТИНА АКЦІЯ В ПАРАГВАЮ.

Парагвайські органи безпеки арештували кільканацятьох комуністичних агітаторів, що дістались туди нелегально. В мешканнях арештованих найшли чимало летючок та компромітуючих документів совітського походження.

За нашу організацію по містах.

Вельми важну, але й болючу справу порушив п. А. Качор в ч. 238 „Діла" з 28 жовтня ц. р., справу організації нашого міщаства, його відсутности в нашому збірному національному житті. Справа важна, бо йде про т. зв. третій наш стан, який слідом національного відродження в інших народів, повинен і у нас, коли вже не грати передові ролі, то бодай не відставати так різко від цілого національного життя, а то й зовсім для нього пропадати. А так воно є, що наше міщанство, яке колись у своїх братствах у Львові, Рогатині, Стратині, Острозі, Луцьку та інших наших містах було заборолом нашої нації, творило школи, шпиталі та осередки нашого культурного життя, тепер зовсім позабуло на ті світлі традиції своїх предків, та або зденаціоналізувалось та пропало або збайдужніло для національної справи. Правда є нечисленні винятки, але загал нашого міщанства головно по наших провінціональних містах стоїть ще осторонь наших сучасних національних змагань. Чому так у нас сталось, я старався насвітлити на основі автопсії в „Ділі" ч. 131. з червня ц. р. „Чому ми мали слабий вплив на наше міщанство".

Сьогодні з нагоди статті п. Качора доводиться знову вернутись до цієї преважної для нас справи.

Очевидно і п. Качор і я маємо на думці автохтонне міщанство, яке від віків, з діда прадіда, мешкає у місті, а не зайшлих зі села інтеліґентів чи робітників. А те автохтонне міщанство своєю поведінкою у громадських національних справах, невесело настроює кожного, хто на нього дивиться.

Ствердити треба, що те міщанство національно мало свідоме та активне, що коли навіть у своїй більшости держиться ще зверхньої ознаки церкви то в душі воно тільки греко-католицьке, головно по менших провінціональних містах, хоч справедливість каже признати, що й по наших селах є вже теж тільки греко-католики, чого доказом застрашлива польонізація подільських сіл, чого ми ще не проаналізували та на що не звернули чомусь уваги.

Мішані подружжя серед нашого автохтонного провінціонального міщанства теж явища звичайні про що богато могли б сказати наші міські парохи.

Є навіть більші наші міста з патріотичною маркою в яких нема читалень „Просвіти", корів чи аматорських театральних гуртків, нема навіть народньої рідної школи, а дітвора головно з мішаних подруж ходить до чужих захоронок.

Міщанство назагал читає мало українських ґазет, а ми чомусь не маємо статистики передплатників — міщан нашої преси, хоч статистика була б дуже цікава.

Старших міщан мало можна побачити на наших національних святах, маніфестаціях, чи театральних виставах. Те міщанство, головно на переферіях наших міст, елемент півсільничий, півремісничо-зарібний, мало культурний, до міського модерного життя тяжкий, дає себе скрізь спихати на гірше задне місце. Воно позбавлене своїх організацій, не має своїх міщанських допомогових кас на заложення чи

Д-р Кривокульський Степан
ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ
ординує від год. 3—5
ЛЬВІВ, В. Л. АСНИКА 2, II. пов.
Рентгенівська робітня.

поширення нужденного ремісничого варстату, темне, загулюкане стоїть осторонь громадського життя, боїться чужого для нього міського магістрату, не в силі собі помогти та зарадити. Всі міські культурні та економічні наші організації пристосовані до праці для села.

Дивне, що тій праці приносять ввесь свій труд з більшим замилуванням навіть інтелігенти діти міщан, занедбуючи очевидно працю серед своїх близьких, родини, знайомих та ровесників.

Ми й досі не розуміємо ролі, яку відограє місто в житті нації.

Коли дивлюся та аналізую нашу боротьбу за національні змагання, коли думкою лину до дитячих літ та молодечих своїх споминів, то одно стає для мене ясне: мої польські шкільні товариші, які нині заняли визначні та рішальні становища в польській державі, це діти міщан, але й бо над польським міщанством працювала вся інтелігенція, плекала серед нього патріотичного духа, організувала його національно, вказувала своєму міщанству національні ідеали та обовязки, в польських міщанських родинах горів невгасний вогонь національної любови та посвяти.

Не те було у нас. Кілько наших міст мало по кілька церков, з яких нині вже й сліду нема? А чому? Бо тими церквами ніхто не цікавився. Коли в центрі міста пр. у ринку була церква, то в ній тільки відправляли богослуження, церкви положені на передмістях звичайно стояли без відправи, або в найліпшому разі відправлялося там богослуження раз у рік на храм, на Великдень, чи Різдво.

Зчасом ті церкви забуто, зуб часу їх знищив, вони завалилися в руїни, по деяких вже й слід загинув.

Нпр. так безслідно загинуло з початку мин. століття дві церкві в Бережанах. Те саме було по інших містах. З міщан очевидно багато перейшло на латинський обряд, тимбільше, що всі костели функціонували правильно. У моїх Бережанах є прим. вірменський костел з парохом, хоть там вірмен нема зовсім і очевидно вірменський костел є в дійсности римокатолицький так, що в Бережанах є 3 костели на І активну міську церкву.

У всіх майже галицьких містах є 2—3 або більше костелів та кількох священників на одну церкву.

А у нас пр. у такому воєвідському місті як Тернопіль донедавна, бо до приходу о. о. Редемптористів перед 3 роками 2 церкві стояло замкнені, ще нині стоїть замкнена стара бо у 1540 вимурована церква і то тоді, коли три великі костели переповнені.

І ніхто тим не цікавиться, ніяка канонічна візитація не зверне на це уваги, чекаємо очевидно на те, щоб замкнену нашу церкву при якій є і порядне мешкання для священника, забрали колись чужі для своїх потреб.

По деяких наших замкнених передміських церквах є цінні памятки нашого давнього цехового ремісництва, які очевидно зчасом пропадуть, бо ніхто ними не журиться.

Коли польський нарід плекав серед свого міщанства прим. культ Кілінського, то ми чомусь позабули не тільки на давніх наших міщанських діячів, але навіть на сучасного нашого міщанського діяча Михайла Димета великого патріота, який в 1862 р. перший привіз до Галичини з Києва Шевченкові твори, визначного культурного громадянина, якого заслуги серед нашого міщанства вартоб спопуляризувати. В 1940 році мине 50 літ від його смерти. Може наші міщанські організації подбають про видання його життепису та в своїх льокалях на чільному місці помістять його портрет на науку та наслідування молодшим?

У праці над зорганізуванням нашого міщанства, слід звернути більше уваги на пляновість організаційної праці та зірвати з приваґідністю та доривочністю.

Нині ми в містах пасемо задних. Треба подбати про зорганізування міщан - ремісників, промисловців чи купців. Зробити це треба через міщанські читальні „Просвіти", міщанські хори, аматорські театральні гуртки, через рідні народні школи та захоронки, „Міщанські Брацтва", „Зорі", „Сокіл". міщанські допомогові каси, через плянову організацію та розміщення по наших містах варстатів, промислових підприємств чи крамниць, через їх евіденцію та піклування їх розвитком.

Нині міщанська чи селянська дитина закладає у місті крамницю чи підприємство наосліп, не знаючи грунту, а навіть можливостей чи потреби такого підприємства. Здана на свої сили, нераз падає та тратить матеріяльні засоби, а то й знеохочується в успіх свого діла, та огірчена відскакує від нації.

Зарадити цьому може тільки організація, яка поступнево в міру потреб буде розділювати та пляново поширювати наші варстати та підприємства по містах, буде помагати при оснуванню, буде стежити за їх розвоєм чи недостачами, буде старатись їх втримати! Ця організація економічного характеру що буде обіймати одно місто, мусить бути в порозумінні з подібними організаціями інших міст та в цілому краю, та в той спосіб регулювати нашу міську експанзію.

Це найважніше, чого нині домагається на тому полю наш міський елемент та що конче треба перевести.

Всі наші міські установи починаючи від церкви мусять служити нашому національному ідеалові, бо інакше пропадемо.

Так якось зложилось, що в нашому останньому національному зриві, малу ролю відограло місто. Пригадую собі, як нині: пополудневе засідання в хаті презид. К. Левицького в листопадових днях 1918 р., коли команду зложив перетомлений Дм. Вітовський. Всі призадумались, що робити, кого поставити на те відповідальне місце, коли у дверях відізвався дзвінок і до кабінету ввійшов полковник Гриць Коссак зголошуючись до служби.

Запропоновано йому перебрати команду по Вітовськім. В часі розмови през. др. К. Левицький спитав його, як думає він боронити Львів. Гр. Коссак почав начеркувати плян оборони. Я сидів за плечима пок. д-ра Вол. Бачинського, який уважно слухав пляну нашого спільного бережанського приятеля Коссака, та в одному моменті відвернувся до мене та з жалем шепнув мені: Таж він не знає вулиць Львова!

Такою трагедією нашою у Львові було те, що наш селянський жовнір не знав міста та не міг встоятись наступом добре ознайомлених з тереном міського польського терминатора.

І друге, що я теж виніс з останньої нашої національної трагедії, те що нині може виглядає як єресь в очах неодного, скажу: ми дали в нашій революції, перевагу матеріяльному, соціяльному моментові над національним ідеалом.

Дивне це. Адже прим. польську революцію в великій мірі робили інтелігенти та соціялістичне революційне робітництво, та в них національний момент, коли не переважав то рівно гармонізував з моментом соціяльним.

Не так було у нас. Забирання і то негайне, самочинне панської землі, захопило всі сили, затьмило ввесь політичний та національний зміст революції, створило отаманію махнівщини та анархію, розпорошило національні революційні сили, стало зародком нашого дефетизму.

Може причиною того всього було це, що велика більшість нашої революційної армії, було спрагнене землі селянство, яке не могло опертися своїм задушевним атавістичним мріяч про землю. Може це тільки мої особисті міркування.

Але все у перекір всьому смію твердити, що в національній українській революції замало було міського елементу, який нам був потрібний та необхідний.

Подбаймо, щоб на майбутне оминути цієї недостачі й організуймо місто.

А. Чернецький

Швайцарія бореться за свою невтральність.

(Від власного кореспондента).

Женева, 15. листопада 1937.

Гасло Женеви „Після темряви — світло", пристосовують ріжно в залежности від ріжних потреб і обставин. Коли наслідком виборів в осені минулого року большевизуючий уряд Ніколя мусів відійти, здучені національні партії проголосили прихід „світла по темряві". Вправді переможений п. Ніколь мелянхолійно зазначував, що це приходить саме національна темрява після соціялістичного світла, то проте це вже накручування латинської приповідки. Женевці згадали своє кантональне гасло та політичне перелицьовування його з нагоди останніх експериментів з вечірнім освітленням міста, що входили у програму так званої пасивної оборони перед ворожими літаками. Тішилися з цієї нагоди хіба фабриканти шкла та жарівок, бо раптом повстав великий попит на темноблакитні жарівки, блакитні шкла для ліхтарень, авт, трамваїв, роверів, возів та всіх тих джерел світла у будинках, яких не можна було заслонити знадвору. Ціле місто поринуло раптом у несамовиту темряву, рух майже спинився, по вулицях простували лише військові патрулі з затемненими кишеньковими ліхтарками, перевіряючи, чи не просякає світло з якогось вікна. Знаходилися і такі вікна. До одної родини, де я був саме того вечора, завітали два вояки в полевій уніформі з шоломами на головах та чемно зауважили, що з вікна дістається на вулицю світло. Господар показав, що його вікно щільно закрите, а навколо лямпи темна запона, та переконав вояків, що вони помилилися щодо вікна. Колиж вони вийшли на вулицю переконатися, просто загасив світло та пізніше повісив на вікно ще одну ковдру. На загал затемнення випало знаменито, з літака не можна ніби було відріжнити навіть озера та Рони. Такі самі вправи перевели й по інших частинах Швайцарії.

Такі приготування на випадок війни в невтральній країні можуть комусь видатися перебільшенням небезпеки і зайвою забавою. Але швайцарське громадянство та уряд іншої думки. Тут вважають на „готуйся до війни, коли хочеш мира". Швайцарці переконані, що їм пощастило вдержати свою невтральність лише завдяки високій вартості війська, яке було рішене боронити своєї невтральности, про що всі добре знали. Про дальший розвиток свого війська дбає мала Швайцарія тепер не менше, як про устійнення своєї невтральности. І треба признати, що в цім напрямі вона здобула поважні успіхи. Альпейська Республика, що не числить повних 4 міліонів населення, більш незалежна від впливів інших держав, ніж деякі середньо-европейські держави, що мають втричі більш населення і постачають зброю навіть іншим державам. Сучасні турботи Швайцарії щодо своєї невтральности, дуже подібні до бельгійських. Подібні причини викликують тут подібні наслідки, географічне положення між Німеччиною та Францією, які все ще не спромоглися впорядкувати своїх обопільних відносин, та політичне напруження між націоналістичними й „демократичними" державами дається однаково в знаки і Бельгії і Швайцарії.

Як там, так і тут виникло стихійне бажання вернутися до передвоєнної невтральности, але в обох державах стає на перешкоді головно їх приналежність до Ліги Націй, з якою цілковитої невтральности не можна погодити. Передвоєнний стан швайцарської невтральности вдержався до льондонської декларації з 13. лютого 1920 р. При переведенні швайцарського плебісциту в травні 1920. р., чи приступити до Ліги Націй, поважна меншість висловилась проти цього, побоючись, щоб республики не втягнули до якогось міжнароднього конфлікту через зобовязання брати участь в господарських санкціях. Ці побоювання лишались безпідставними аж до італьо-абісинського конфлікту. Але Швайцарія вийшла дуже зручно з суперечних напрямних засади Л. Н. та її власної. Швайцарська Федеральна Рада заявила, що участь в інтернаціональних заходах має бути підпорядкована засаді швайцарської невтральности. Дотичні пояснення президента Мотти знайшли цілковите зрозуміння Ради Л. Н.

Не зважаючи на те склався недавно комітет з громадян ріжних кантонів з Аманом, Фріком, полковником Лямбле та Шпрехером на чолі, який пропонує поворот до „цілковитої і постійної" невтральности, необхідної для „безпеки та незалежности" Швайцарії. Цей комітет пропонує „народню ініціятиву" для зміни 11. розділу конституції шляхом такого додатку до нього — „У відносинах до інших держав тримається швайцарська Конфедерація засади цілковитої (інтегральної) невтральности. Вона не бере участи в інтернаціональних военних чи господарських санкціях".

Рух в напрямі абсолютної невтральности в Швайцарії вартий уваги, бо подібні течії існують і в деяких інших малих державах. Він являється, очевидно, подекуди відрухом на недавне намагання СССР та Франції мобілізувати малі держави проти Німеччини та інших „фашист." держав. Цей рух не має у Швайцарії виглядів на успіх тому, що в Женеві є Л. Н. і практися того привілею не схоче, а погодити абсолютну невтральність з приналежністю до Ліги Н. неможливо. „Журналь де Женев" називає нову ініціятиву „небезпечною і невказаною" та висловлює надію, що автори її відмовляються від неї. Він вказує на те, що не можна відкинути однобічним актом льондонської деклярації, яка устійнює швайцарські права й обов'язки. Л. Н. мала вправді прикрі поразки, але ніяке мала держава не може зрікатися тих гарантій, що їх дає приналежність до Ліги. Не можна користати з вигод, які вона дає, не виконуючи деяких зобовязань супроти неї. Колиб ініціятиву приняли у голосуванні, тоді Федеральна Рада втратилаб свободу рухів у царині закордонної політики; Шайцарії можна булоб закинути, що виступаючи з Л. Н. вона приєднюється до групи держав, які зробили це раніше. Колиб ініціятиву відкинули, за кордоном казалиб, що швайцарський нарід шанує менше ніж раніш свою невтральність. Отже, на думку провідного швайцарського щоденника, буде найкраще ініціятиву в напрямі „інтеґральної невтральности" полишити і під голосування її не піддавати.

Політичний розум малої альпейської держави, що обєднує в собі частини чотирьох народів і готуючись до війни прямує до мира, гідний справді наслідування. Недурно Москва погрожувала знищити „альпейського карлика".

М. Данько.

ПОРУЧАЄМО!
ПОРОШОК ДО ПЕЧИВА,
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР,
ОЛІЙКИ І АРОМАТИ
кооп. „ПЛАСТ"

Заслужена установа.

ЗВІТ З ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ Т-ВА „УКРАЇНСЬКА ЗАХОРОНКА" У ЛЬВОВІ.

В доповненні до короткого звідомлення в „Ділі" з 11. ц. м., подаємо нині обширніший звіт із Заг. Зборів Т-ва „Українська Захоронка", що відбулися 5. ц. м. — **Ред.**

У звітовому році відбув Виділ 38 засідань. До Товариства вплинуло 85 писем, вийшло 175. Діяльність ведено в двох напрямках: виховному та суспільно-опікунчому. Для дітей дошкільного віку: дошкілля і захоронки, для шкільної молоді: харчівні та півоселі.

ДОШКІЛЛЯ Й ЗАХОРОНКИ.

Дошкілля — це осередок виховання та підготова до школи. В дошкіллі праця та вивінування мусять бути пристосовані до вимог шкільної влади. Товариство має у Львові 7 дошкіль, а саме при вул.: Руській 3, Петра Скарги 5, Городецькій 95, Софії 25, Жовківській 62, Лісній 5 і на Левандівці.

Захоронка — це осередок суспільної опіки й доживлювання убогих дітей. Захоронок має Товариство 4, а саме на Знесінні, Богданівці, Сигнівці і Ялівці. Разом 11 виховних заведень для дошкільних дітей.

Дошкілля та захоронки видають другі снідання й обіди. Опікунки стараються теж за одяг і взуття для найбідніших дітей. Кожне заведення має свою Опікунчу Раду, яка дбає про його потреби. Управительками є фахові сили.

При вул. Руській 3 було записаних 63 дітей, з того 33 хлопців і 30 дівчат. Управителькою є п-і Марія Яворська. До Опікунчої Ради належать: о. крил. Лопатинський, о. Садовський і п-і: Филиповичева, Гольфельд, Яценкова, Рудовичева, Козіцька й Вовчкова. — В дошкіллі при вул. Петра Скарги 5 було вписаних 47 дітей, з того 27 хлопців і 20 дівчат. Управителькою є п-і Марія Ганущак. Опікунча Рада п-і: Нагірна, Скоплякова і Назарева. О. Білинський відвідував дітей від парохії св. Юра. — При вул. Городецькій ч. 95 записаних дітей було 44, з того 30 хлопців і 14 дівчат. Управителька п. Анна Кульба. Опікунча Рада: п. Стевчакова, Павлова, Мартюкова. — На Левандівці було записаних 38 дітей, з того 20 дівчат і 18 хлопців. Управителька п. Марія Крохмалюк. Опікунча Рада: п. Левицька Ольга й п. Гинилевичева. Відвідував дошкілля о. Прийма. — При вул. св. Софії 25 було вписаних 30 дітей, з того 17 хлопців і 13 дівчат. Управителька п. Чорній Ольга. Опікунча Рада: п. Целевичева Ольга й п. Монастирська Стефанія. При вул. Лісній 3 було вписаних 67 дітей, з того 37 хлопців і 32 дівчат. Управителька п. Юлія Мицик. Опікунча Рада п. Копачева й Кавулєва Марта. — В дошкіллі при вул. Жовківській було вписаних 49 дітей, з того 17 хлопців і 32 дівчат. Управителька п. Олена Бігун. Опікунча Рада: п. Лончинова, Мечникова й Филиповичева. ОО. Василіяни, о. Лончина й о. Кашанюк цікавилися дітворою і помагали в уладжуванні св. Миколаївського Свята. Управа гімназії СС. Василіянок уладила день праці й обдарувала дітвору жовківської захоронки суконочками, светериками та різними іншими теплими предметами вартости 200 зол. Це діло гідне наслідування.

Дарову лікарську опіку давали дільничеві лікарі: д-р Філяс, д-р Коржинський, п-і д-р Коренець, д-р Галібей, д-р Малис, д-р Копач, д-р Гинилевич і д-р Лазорко. На жаль, ще не всі дошкілля мають своїх дільничевих лікарів.

Педагогічний нагляд мала п. Марія Пастернакова з доручення Виділу та Міський Інспекторат.

З кінцем року відійшло до Рідної Школи 80 дітей, до школи Шашкевича 30.

ХАРЧІВНІ.

Від чотирьох літ веде Товариство „Українська Захоронка" харчівні для шкільної молоди при вул. Городецькій 95 і при вул. Жовківській 62. До харчівень ходять учні народніх, середніх та фахових шкіл. Харчівні видають денно 380 дарових обідів. Такий обід у харчівні складається з юшки, мяса з яриною або мучної страви та кусника хліба. У звітовому році видали харчівні 145.000 обідів. Такий обід — густо-часто для убогого учня одинока тепла страва на цілий день. Це для нього джерело сили до розвитку й науки. Харчівні У. З., на жаль, ще зовсім не розбудовані. Найгірше терплять на тому убогі

П. КАРМАНСЬКИЙ.

Рожева парасолька.

На лісовій оселі Кода де Вака (Коровячий Хвіст) сьогодні велике свято. Головно вся родина Миханя Бриндзана вже з самого ранку гарячково увихається біля ранші, що служить покищо за хату, і діти раз-у-раз вибігають на прорубану в лісі доріжку та приклавши до чола долоні, вдивляються в зелений тунель, що губиться в гущавині. Вже й обідня пора минає, а в хаті Бриндзана все чогось ожидають.

З розмов сусідок, що стоять на стежках, які розбігаються від доріжки на боки, легко догадатися, що до Бриндзана, в якого чотири рослі дочки можуть, хочби й нині ставати під вінець, сподіваються жениха.

Та ще якого жениха!

Хто не знає найстаршого й найбогатшого власника „фазенди"[1]) кави на сусідній оселі Санта Ліна, італійця Педра Разейра, що рік-річно продає кави за сорок або й пядесять контів[2]).

Отже син того багатія приїздить сьогодні засватати найстаршу дочку Миханя Бриндзана.

Недурно Миханьо кожної неділі водив свою Олену на помаранчі до Разейри. Та й недурно вони обидва вже від кількох місяців трохи не щодня заливаються кашасою[3]) по крамницях.

Та й що тут дивного? Педро Разейра має грошей, як полови, має на господарстві череду коров, коней і свиней, та й в нього постійно працює яких сорок наємників, яким треба й наварити і на поле обід винести. А Миханьо Бриндзан має дочку як гармату, робітницю, хоч куди, а позатим не має навіть хребта чим накрити. Його Олена ладна кожну корову виділувати й викупати як малу дитину. Чи можна викомбінувати краще?

І свати вже все вирішили. Бриндзан дає дочку, не придаючи до неї, не те, щоб землі, ба навіть весільної суконки й черевики купує молодий; зате дочка стає жінкою молодого Разейри, має право доїти корови, годувати свині багатія, варити для сорока робітників і як молода хазяйка виносити їм на поле обід. Хіба це мала честь? Одна умова стала між сватами: Разейра мав дати на весілля половину свині та стару корову і дванацять літрів горівки.

Ще одну умову мав на думці Бриндзан, та про неї покищо мовчав; вона покищо таїлася на дні його душі. Бриндзан перехвалювався між сусідами, що Разейра позичить йому гроші на очищення його гіпотеки: ні менше, ні більше, тільки пять контів.

Отже, все складалося чудово, і сусідки, що мали дорослих дочок, могли справді заздрим оком споглядати на раншу Миханя, де сьогодні мала скоїтися незвичайна подія.

На одне тільки примикали очі і сусідки і Бриндзан. На те, що до цього подружжя перла найбільше гладонька жінка Разейри, якій не хотілося більше заходитися коло коров і свиней, і вона хотіла мати невістку - наймичку; та що жених був увесь покручений і навіть на коня треба було саджати його, а чого доброго, ще доводилося його годувати як малу дитину. Так що ж! гроші Разейри, який з крамниць із горівкою не виходив, заслонювали всі хиби й недомагання задуманого подружжя, а врешті Олена, хоч і трохи не дитина, була здорова і мала славу першої робітниці. А на такі наприклад подробиці, як те, що вона поза рідну мову не розуміла ні слова, та що вона в новій хаті буде засуджена на вічну мовчанку, ніхто не звертав уваги. Батьки вже давно все вирішили і на дальші балачки часу не ставало. Наближався момент приїзду жениха, і всі і семя Бриндзана і ціла оселя Кода де Вака — ждали нетерпляче великої події.

— Їде! — радісно і з полекшою закричали найменші діти Бриндзана, і плещучи в долоні, вихром понесли радісну новину додому. А сусідки зпоза кущів бананейрів[4]) і ерви матте[5]) понатягали шиї, як курки, що мають влучити клювом в найдену добичу. На хвилину все примерло в мертвому дожиданні.

На закруті доріжки появився їздець.

Коник — нічого собі: можна тільки поцмокати; упряж новенька, стремена з „метал бранко"[6]), на сідлі „пелега"[7]) — присягнув би, триста мілів[8]), ані вентина[9]) дешевше. На коні у святковому одязі маленький чорнявий парубок, поводи тримав покрученими пальцями мої граблями; тоненькими звисними вусиками спливала слина з рота двома ниточками.

Завернув на стежку до ранші і вїхав між два ряди, що їх сформувала семя Бриндзана.

---

[1]) Плянтація.
[2]) Тисяча мільрейсів.
[3]) Горівка.

*) Рослина що родить бавами.
*) Бразил чай.
*) Білий металь, що заступає срібло.
*) Фарбована шкіра овеча.
*) Мільрейсів.
*) Найменша монета в Бразилії.

школярі, які, особливо в зимі, мерзнуть та голодують. Управительками харчівень були пані: Лъяницька Софія та Фронзей Ірина.

ПІВОСЕЛІ.

Кожного року в часі ферій веде Товариство півоселі для дітей дошкільного та шкільного віку. В мин. році було 8 півоселъ, а саме: у св. Юрі, на Клепарові, Жовківськім, Личакові, Знесінні, Богданівці, Левандівці та Сигнівці. Дітей було 650 у віці від 3—14 літ. Півоселі тривали 7 тижнів (від 4. липня до 22. серпня).

На півоселях діставали діти друге снідання, обід із двох страв, овочі та підвечірки. Харч на півоселях був добрий і поживний, бо вага дітей мусіла зростати. Півоселі вели фахові сили. Нагляд над півоселями мали Міські Комісаріяти та воєвідський Виділ Суспільної Опіки.

ФОНДИ.

У звітовому році уладило Т-во „У. З." такі імпрези: в салі Театру Ріжнородностей: „Вечір співу, танку й музики", спільно з „Народнім Мистецтвом" „Вечір народньої ноші", спільно з КЛК „Мазурчин Вечір", далі дитячу костюмівку і дитячий ярмарок. 9. V. ц. р. відбудось у Великому Театрі свято в честь Божої Матери, яке випало величаво і з повним моральним успіхом.

Праця, яку веде Т-во, вимагає великих фондів, на що вказує касовий звіт з оборотом у сумі 260.790.91 зол. Книжкими жертвами допомагав Т-ву у праці Е. Митрополит Шептицький. Тільки завдяки підмозі Митрополита, який давав місячно 500 зол. на обіди для голодних школярів, могло Т-во вести харчівні та рятувати дітей від страшних наслідків постійного недоїдання. Яке це добродійство для дітей, можуть оцінити тільки ті, що були в харчівнях та бачили дітей зі сірими, виголодженими обличчями, як вони займають з апетитами горячий обід.

Управа Т-ва зложила на зборах найширішу подяку Е. Митрополитові Шептицькому за його щедрість, управі сирітського захисту ім. Митрополита Андрея з ігуменом Климентієм у проводі та о. дир Лицинякові, далі Митрополичому Ординаріятові, о. офіціялові Ковальському, всім українським установам та громадянству за моральну та фінансову підтримку.

Опісля виголосила організаційний реферат п-і Оля Целевичева, в якому представила вагу дошкільного виховання української дітвори в дошкіллях і захоронках та наші занедбання в цій ділянці. Основування дошкіль і захоронок слід зробити загально-національною потребою і класти на переведення цієї справи якнайбільшу вагу. Бо під цим оглядом ми в Польщі на сірому кінці. На 18 польських дошкільних організацій існує тільки одна українська. Відтак подала референтка способи поглиблення праці в тих захоронках і дошкіллях, які вже існують.

Вкінці обговорила справу доживлювання шкільної молоді (потребу основування харчівень для доживлювання молоді). В дальших підсумках підкреслила референтка зокрема вдячне поле праці для українського жіноцтва у згаданих ділянках суспільного життя.

РЕФЕРАТ П. ПАСТЕРНАКОВОЇ.

З черги педагогічна референтка п-і М. Пастернакова змалювала у своїм звідомленні життя дітвори в наших захоронках і дошкіллях. Т-во „Українська Захоронка" веде не тільки харитативну діяльність, але й виховно-дидактичну, сперту на релігійно-національних підставах. Скількість передшкіль „Української Захоронки" постійно зростає; в цьому заслуга не тільки виділу, але й учительок-провідниць, що, не зважаючи на тяжку 6-годинну працю із гуртком 30—40 маленьких дітей, находять все ще доволі часу й охоти на збільшення власних фахових кваліфікацій. Вони, користаючи постійно з курсів спеціяльних ручних робіт, рисунків, ритмічної руханки та інших, прочитують у бібліотеках педагогічну літературу у своїх і чужих виданнях та відбувають місячні педагогічні конференції. Справжньою гордістю учительського збору є новозаснована педагогічна бібліотека і читальня, вивінувана у всі кращі українські журнали й часописи. У цій бібліотеці закріплюється товариське життя всіх працівниць дошкільної ділянки.

Після того Комісія-Матка у складі: п-і Малицька, п-і Лончинова й о. Галянт подала листу нового Виділу. Головою вибрали Збори знову п-ю Софію Ракову через аклямацію. Склад нового Виділу такий: Пастернакова Марія, Стефанович Анна, Лончинова Ольга, Макарушкова Надія, Целевичева Ольга, Копачева Олена, Павлова Стефанія, Терлецька. — Заступниці вид.: Гижова Ольга, Монастирська Стефенія, Юзичева. — Контрольна Комісія: Стеф. Кульчицька, Ірина Пшаликовська, Софія Мельникова; заступ.: Стецева Марія, Попелівна Олекс., Гинилевичева.

Управительки харчівень: Колтунюкова Марія, Гальщинська Юстина, Назарева Олена.

До секцій імпрез вибрали таких пань: Гинилевичеву Анну, Негірну, Мечникову.

Секцію опіки творять: о. крилош. Лопатинський, о. Садовський, о. Годунько, та пані: Филиповичева, Гольфельд, Яценкова, Рудовичева, Козішька, Вовчукова, Федева, Савчакова, Мартюкова, Левицька Ольга, Кавулева, Скоплякова, Харинова, Янева, Хомякова.

Новий Виділ Т-ва „Українська Захоронка" дає своїм складом якнайкращу запоруку дальшої успішної праці та розвитку того потрібного і заслуженого Т-ва.

Як польщаться православні поліщуки.

Масовий перехід православних поліщуків на римо-католицький обряд стверджує дослідник Полісся.

В „Ділі" (ч. 250) у статейці п. н. „Офіційна статистика квестіонує „трівожні дані" проф. Ромера" подали ми хід думок реферату доц. д-ра В. Орміцького, що його він виголосив в Інституті Націольогічних Дослідів у Варшаві на тему популяційних і внутрішньо-міграційних рухів у польській державі за кільканацять останніх років. У звязку з цією статейкою нашого варшавського кореспондента дістаємо таке вияснення від **п. д-ра Людвика Гродзіцького,** визначного статистика й дослідника Полісся:

На основі дослідів, пише п. д-р Л. Гродзіцький, спертих на аналізі списового матеріялу поліського воєвідства, кількість конверсантів сягала в 10-ох роках (1921—1931) на терені цілого поліського воєвідства **коло 6.000** (сціночне число), підчас коли **на основі данних, спертих на звітах римо-католицьких парохій пінської дієцезії, загальне число конверсантів сягало на терені цілого поліського воєвідства** — без камінь-коширського повіту **9.000 осіб.**

Як бачимо, то ці числа ще більше страхітливі, як ті, що їх ми подали у згаданій статейці „Діла" (ч. 250), бо вони відносяться лише до періоду одного десятиліття та не обіймають камінь-коширського повіту, де перейшло на римо-католицизм 10.000 православних.

Зворушлива прикмета української шляхти.

(Один спомин).

Метушня, що її счинили тепер деякі польські кола серед української дрібної шляхти, приневолила нас трохи більше зацікавитись сцією віткою української нації, її прикметами та її душею. Правда, ми зробили це може трохи й за пізно, всеж таки мусимо собі зясувати з цього справу, що не вся наша дрібна шляхта далася заманити привабливими обіцянками та проблематичними користями в чужий табор. Величезна більшість залишилася вірна своїй традиції, кермуючись у житті любовю до всього рідного.

Користолюбивість, яка звела деяку частину нашої дрібної шляхти, хочби навіть і на недовгий час на манівці, зовсім чужа українській дрібній шляхті. Не треба навіть наводити прикладів із нашої історії, таких прикладів можна булоб подати без ліку. Вистане приглянутися тільки одній незвичайно цінній рисі нашої шляхти, рисі, яка висувається у неї завжди на перше місце. Щоб не бути голословним, наведу один такий випадок:

Перед 30-ти роками помер у Городищі коло Самбора о. Юліян Чайковський, який у тому селі був 15 літ парохом. Покійний полишив удову і двоє дітей: сина Володимира, пароха в Сільці й доньку Ольгу, замужню Паславську, гімназійну учительку в Дрогобичі. Передтим був покійний 10 літ парохом у Ступниці, моїм рідинім селі і я прожив молоді літа з його дітьми. Тому теж відчував я своїм душевним обовязком поїхати на похорон покійного о. Чайковського. Похорон був справді величавий і зібрав над домовиною покійного маси народу й багатьох священників.

Після похоронних обрядів станув над могилою префект тамошної шляхти (відай Бандрівський) і промовив такими словами:

— Шляхотна громадо! Ми сповнили обовязок вдячности і похоронили свого дорогого отця духовного з почестями, які йому належались. Але ми не сповнили ще другого обовязку вдячности. Серед нас із похиленою головою стоїть удова по покійнім отцю парохові. Ви добре знаєте, чим вона була для нас. Вона була для нас духовою матірю, нашою добродійкою! Це взір доброї мами й господині. вона не занедбувала церкви, прикрашувала її, була в ній старшою сестрицею, відвідувала недужих і давала поради всім, що їх потребували. Відома всім приповідка: „Попові дзвонять — попадю з села гонять". Ми такого зробити не сміємо, бо це булоб нечесно й негідне нас! Ми не можемо випустити з села нашої добродійки і тому просимо, щоб і надалі залишилась вона між нами. Ми подбаємо про її удержання аж до смерти! Тому, панове шляхта, прошу вас ще сьогодні на нараду.

Промова префекта зробила на всіх величезне враження. Шляхтичі розходилися домів із сильною постановою допомогти своїй колишній добродійці. І справді по нараді у хаті радного всі вирішили одноду шно винайняти із громадського фонду для вдовиці хату, з громадського ліса видати потрібне паливо, зібрати щороку кілька кірців муки, круп, бульби і дати паші на удержання двох коров.

По кількох тижнях перенеслася вдовиця-їмость до нової хати, де пережила ще більше, як 20 літ і вела культурно-освітню працю для слави Божої й української нації та для добра тамошньої шляхти.

Оттак віддячилась українська дрібна шляхта своїй добрій їмості, яку ще й досі згадують у Городищі добрим словом та наслідують її чесноти. Оце свідчить якнайкраще про нашу дрібну шляхту, бо наведена подія — це тільки виїмок із її багатьох добрих діл і тільки їдна сторінка її одної, та якої гарної прикмети.

О. Й. Яворський,
рогатинський декан.

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рагляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

— „Boa tарді"[10]) звитався бадьоро; а далі не знав, що вдіяти зі собою.

Хазяїнові не треба було й говорити, що годилося робити. Підійшов до коня, придержав його за уздечку і всадив каліку. Обняв його в поясі, а правою рукою поклепував дружно по плечі, раз-у-раз викрикуючи: „комо вай, Жіролямо? Комо вай"[11]).

І вуличкою, серединою своєї родини, повів його до хати.

Обряд обручин був короткий. Після звичайних, примусових запитів і відповідей на тему, як живеться батькам, жених вистрілив зі себе те, з чим прийшов:

— Пане Бриндзан, я люблю вашу Олену. Чи віддаєте її за мене?

Як звичай велить, лицювало сказати, що треба дочки запитатись. Пан Бриндзан так і зробив. Насилу притягли до хати Олену, що надворі, під дашком на вогні шкварила сало для гостя і медом підправляла горівку.

Не хотіла йти, затялася, і ані слова не можна було добути з неї. Та сусідки трохи намовою, трохи погрозами якось загнали її до середини.

Стояла мов колода і в руках миняла фартушок. Запиту батька здається не чула, бо тільки тілом була в хаті. Та й на словні вияви любови жениха була глуха. Так і було видно, що в тій хвилині молилася до Бога, щоб розкрилася під її ногами прірва і проковтнула її на віки.

Та ніхто не наставав на її відповідь. А жених тільки облизувався, поїдаючи її зором.

(Докінчення буде.)

[10]) Добрий вечір.
[11]) Як поживаєш. Жіролямо, як поживаєш?

Економічний огляд.

Громадянство і рідне купецтво.

Не вважаючи на велику тепер популярність наших господарсько-патріотичних гасел і не вважаючи на питому нашій сучасности справжню радісну (хай вона і поневолі) творчість у преріжних виробничих та торговельних ділянках, відношення українського громадянства до українського купецтва, ремесла і промислу залишає ще дуже-дуже багато до бажання і вимагає **грунтовної ревізії**. Зрозуміння духа часу і його життевих вимог усе ще навіть у рядах українських інтелігентів досить **поверховне**. Це доводить до сумних нераз результатів. Пливке, не вкорінене глибоко у свідомість українського інтелігента гасло „свій до свого по своє", залежне вже не так від не зовсім ще приборканої звички, як від хвилевих настроїв, що їх спричинюють найчастіше дрібні, ба навіть смішні епізоди, підношені до висот „сумного досвіду" і пришпилювані не тільки в крузі родини чи знайомих, але — буває — навіть прилюдно на громадських зборах. Творчий ентузіязм господарників **не вспів ще** захопити загалу громадянства в таких розмірах, які відповідалиб потребам цього преважного національно-господарського процесу, що проходить на наших очах і вичаровує щораз нові варстати, фабрики, лябораторії, крамниці, бюра, тощо, — процесу, який з безробітного недавно інтелігента робить підприємця або службовика, який безземельне і безробітне селянство штовхає в район міста, скріпляючи в ньому український міщанський або робітничо-пролетарський стан.

Чи важко представити собі, **до яких результатів моглиб ми дійти, колиб ентузіязм для нашого господарського „ренесансу" полонив уми і серця бодай більшости нашого народу?** Чи важко уявити собі, який деструктивний вплив має байдужість інтелігента для господарсько-творчого розмаху підприємчивих одиниць з посеред нашого народу? Нам пише купець п. Наконечний з Козови:

„Молоді купці-українці потребують помочі і то помочі всього українського громадянства. Не в формі якоїсь жертви, а в формі звичайної підтримки з користю для обох сторін, такої підтримки, яку дає українець дуже часто чужим купцям (а також ремісникам і промисловцям). Йде про те, щоб наші крамниці мали клієнтелю, щоб вони могли зростати в силу і розвиватись, а не навпаки — пустіли, а купець, що з тугою вичікує покупця, псував собі жовч від слів: „вруць, то рускі склеп", обсервуючи рівночасно, як свої несуть шнурочком національний гріш до чужого конкурента. Не страшні будуть для українського купця мілионові низьковідсоткові і довгорочнцеві кредити, що їх дають Банк Польський і ПКО польським купцям, не страшні будуть ріжні проекто-законні загрози і господарсько-кольонізаційні затії познанців ріжні методи чужих купців у полюванні на українського клієнта, і т. ін., якщо український клієнт совісно і щоденно, а не тільки „про людське око" і „від свята" тямити буде про наше преважне гасло „свій до свого по своє".

Так пише купець-українець, даючи своїм міркуванням заголовок С. О. С., що є алярмовою шифрою потапаючого корабля. Може дійсність, яка є, не зовсім оправдує аж таких благальних алярмів, бо коли йде про „народини" господарських станиць, то вони без порівнання більші від їх „смертности" і зрештою прояви ліквідації крамниць чи варстатів мають ще й інші причини, не тільки брак клієнтелі (здебільша нефаховість). Проте разом із темпом кількостевого зросту господарських станиць, до якого то темпа примушує українців життя, **мусить поглибля-тись господарський патріотизм** у громадянстві і мусять щезати решткн лихих звичок і лихих прикмет, що їх ще ность українське громадянство.

Коли це не **йтиме** паралельно, тоді наш господарський розвиток **переросте наші потреби** і його експанзивність вироднться у конкуренційній боротьбі „своїх зі своїми" а разом із тим у нівець обернеться наш господарський ренесанс, особливо, коли і т. зв. „обективні" умовини доложать теж до цього свою пайку...

У стрийській газеті „Думка" (ч. 108) читаємо ось такі характеристичні помічення, а разом із ним невеселі міркування:

„В Стрию заложив собі крамницю мануфактури поляк п. Весоловскі. Щоденно можна стати перед виставою його крамниці і бачити на виставі великі китиці живих квітів, а в них візитівки чи телеграми поодиноких громадян чи установ, чи таки польських купців, що з квітами присилають свої **побажання доброго розвитку на „новей пляцуфце"**. В той спосіб виявляє польське громадянство свою радість з приводу повстання нової станиці польської сили.

А в нас? Чи мало в нас таких, що з радістю післалиб на таку виставу до новозаложеної української крамниці бомбу, щоб розсадила цю крамницю разом і з тим Іваном, що там сидить. Ота **заздрість і ненависть** нашого брата така велика, що він хопиться за всяку свіжу хоробу, тобто приєднається до комуністів, до кого хочете, щоб лиш могти зашкодити ростові нашого брата і і нашої справи"...

Так, у наших сусідів-поляків зовсім інакше. Вони **зі справжнім ентузіязмом і завзятістю** узялися до „ународовеня гандлю". Над цим працюють не тільки націоналісти-ендеки („Видавал Господарчи"), які в цій роботі залобки їдуть на протижидівському коніку, але навіть недавно оснований **„ОЗОН"** (Обуз Зєдноченя Народового), про якого рухливість у господарській ділянці подаємо в сьогоднішній хроніці. В Конгресі польських купців, що саме на днях закінчився у Варшаві, взяло участь пятьох міністрів і стількиж віцеміністрів з президентом на чолі, а сам конгрес відбувався в дуже зичливій атмосфері цілого польського громадянства. Коли додамо ще те, про що ми писали недавно в одній статті „Ек. О.", а що дотичить приязних і щораз тісніших взаємин польського громадянства з польським купцем і ремісником (згадаймо хоч би велику підтримку акції безвідсоткового кредиту!), тоді зрозуміємо наскільки гірший є „клімат", в якому доводиться жити і працювати українському купцеві, ремісникові і промисловцеві.

Господарська зрілість і господарський патріотизм українського громадянства — це ще величини неозначені, пливкі і непевні. Над означенням їх і оформленням їх повинна працювати вся наша національна преса і всі громадські чинники, що мають вплив на ширші кола українського громадянства. Працювати з ентузіязмом і з вірою.

К. Несторович

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

СПРАВА, ЯКА ВИМАГАЄ ВИЯСНЕННЯ.

В органі наших русофілів „Русскій Голос" з 14. ц. м. (ч. 44) находимо ось-такий комунікат: „З уваги на численні запити в нашій редакції, чи можуть бути членами Рев. Союзу Русских Кооператив торговельні підприємства і кооперативи в **районі краківського воєвідства**, заявляємо після вияснення цього питання, що **Рев. С. Русских Кооп. має право приймати в свої члени кооперативи і торговельні товариства в районі краківського воєвідства"**. Дальше подана адреса РСРК, куди треба звертатись за інформаціями.

Цією справою повинні негайно зацікавитись компетентні українські чинники. Невже скриваться в тому вагорт давних прав виключно русофільським недобиткам в поминенням українців?

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ОЗОН НА ГОСПОДАРСЬКОМУ ВІДТИНКУ У СХ. ГАЛИЧИНІ.

В пресі появились цікаві інформації про велику активність ОЗОН-у на наших землях у ділянці господарства. Заходом його повстали безпроцентові каси для польських ремісників і купців у Раві Руській, Сяноці й Устрнках Долішніх. У Бібрці поширено гуртівню солі і тютюну, в Добромилі основують кооперативну гуртівню і галантерійну крамницю, в Турці н. Стр. основано пов. складницю „кулек рольничих", крамниці галантерійну, керамічну, салізну і мясарську, в Рогатині — кооперативну гуртівню, в Станиславові — торговельну гуртівню, в Борнславі — гуртівню для купців і ремісників, у Сяноці — цукорняну гуртівню. В Станиславові організував ОЗОН разом зі „Зайонком Стшельцким" кооперативний курс. Дальше заходом ОЗОН-у повстали шевські кооперативи в Сяноці і кооп. мясарня в Жовкві. В Мостиських має його заходом повстати 6 польських крамниць, в Городку — вілька галантерійних і блаватних, а крім того йде підготовча акц'я в молочарстві, в Борнславі почали будувати вількановерховий товаровий дім, призначений на крамниці для польських купців і ремісників.

„КУРЄР ГОСПОДАРЧИ".

Під такою назвою появилось у Львові перше число тижневика з датою 20. листопада, посвяченого справам промислу, торговлі, фінансів і ремесла. Як видавець, відп. редактор і автор одиноко-підписаної статті виступає м-р Станислав Магеровський. В газеті є один передрук з „Торговлі і Промислу" (зазначений).

„ЗАСТРИК ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ" Й „ЕВРОПЕЇЗАЦІЯ ПОЛЬЩІ".

Консервативний „Час" обговорюючи господарську кольонізацію на наших землях, висказує при тому дивовижні погляди. Він пише м. ін.: „Большевицька ідь втискається не тільки в наші уряди (очевидно в парині її наставлення до господарських справ), але навіть в цими практиками починає освоюватись наш „господарський світ". Тому застрик здорової п'д цим оглядом великопольської крови, був би знаменитим відтрезвинням цієї ідь. Отож признаки акопанії великополян треба вітати не тільки як здоровий процес успрамнення нашої торговлі, ремесла чи промислу, але теж у широкій площині як европеїзацію Польщі".

ДРІБНІ ІНФОРМАЦІЇ.

Жидівське купецтво Львова покликало 7. п. м. основи під великий **будинок жидівської купецької гімназії у Львові**. В святі взяв участь також директор нашої торг. гімназії Р. Ш. у Львові **п. А. Ковалисько**. — Також Т. Ш. Люд. у Тернополі будує величавий дім для поль. купецької гімназії в **Тернополі**. — Польських христ. **безробітних нас є досі вверх 600**. Вони об'єднані в 20-ти окружних союзах. — У Львові появляється вже третю з черги збірну торгівельну статистику п. н. **„Тане Крами Хжесціяньске"**. — На місце ліквідованих „Пам'ятників Замкад-ів Пшемислово-Збожових" повстав т. зв. „Зайонек Господарчи Спулдзельні Рольничо-Гандльових". Польська кооперація схвильована тим, що розділ капіталів має бути: **70% держава, а тільки 30% кооперація**. — **В Конгресі польських купців**, що відбувся 13. і 14. п. м. у Варшаві, львівська „Хвіля" добачує **фрагмент великої антисемітської акції**.

—o—

З нашої кооперації.

МАГАЗИН ОВОЧІВ І ГОРОДИНИ ЦЕНТРОСОЮЗУ У ЛЬВОВІ.

Від літа ц. р. веде Центросоюз магазин овочів і городини на який найвайшов окремі пивниці в Ринку. Магазин приймає овочі і усяку городину від кооператив та Окружних Союзів і продає їх по півгуртовій ціні в роздріб а також доставляє до львівських крамниць. Самих пом дорів перепродав цей магазин в цьому сезоні за 24 тисячі золотих.

НОВЕ ВИДАННЯ В „БІБЛІОТЕЦІ ДЛЯ КРАМАРІВ".

На днях появилася шеста зряду книжок, що їх комплетує РСУК в окремій „Бібліотеці для Крамарів". Є це книжка Ю. Ганчаківського: „Як зберігати товари у споживчій крамниці". 150 ст. 16°. Ціна 1 зол. Попередні книжки, що вийшли у цій бібліотеці це: Д-ра П. Іванченка: Кооперативний крамар, ціна 0.60 зол., Ю. Ганчаківського: Гігієна продажу споживчих товарів, ціна 0.50 зол., Ю. Ганчаківського: Як на швидку руку визначати товарову якість збіжжа, ціна 0.50 зол., П. Миговича: Льон і конопді, ціна 0.50 зол. Окрім того на складі РСУК є чужі видання, які відповідають до цієї бібліотеки, а саме: О. Дикова: Кооперативний крамар, ціна 0.60 зол., І. Стерпюка: Вказівки для крамарів, ціна 1 зол.

НОВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСЕРЕДКИ ДЛЯ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВ.

Дирекція РСУК уповажнила Український Кооперативний Банк в Калуші, Український Кооперативний Банк в Стрию, Український Кооперативний Банк в Рогатині і Український Кооперативний Банк в Підгайцях вести організаційну та інструкторсько-люстраторську діяльність для українських кредитових кооператив у своїх районах.

ЗІЗД КНИГОВОДІВ ОКРУЖНИХ СОЮЗІВ У ЛЬВОВІ.

В дні 30. жовтня ц. р. відбувся другий зїзд книговодів Окружних Союзів в справі уодностайнення книговедення в ОСК. На зїзді було присутніх 30 делегатів Окружних Союзів та делегат Центросоюзу.

ДОДАТКОВІ ВПИСИ НА ЗАОЧНІ КООПЕРАТИВНІ КУРСИ РСУК.

В часі між 15—25. листопада п. р. РСУК приймає додаткові вписи на заочні курси.

Рев. Союз веде такі курси: 1) для книговодів сільських товарово-збутових кооператив (оплата 15 зол.), 2) для книговодів кредитових кооператив (10 зол.), 3) для книговодів молочарських кооператив (25 зол.), 4) для кооп. продавців (18 зол.), 5) для справників і членів Надз. Ради (6 зол.) і 6) кооперативного освідомлення (10 зол.)

РУХ ЧЛЕНІВ В Р. С. У. К.

Дирекція РСУК приняла на засіданнях 18. і 23. жовтня ц. р. нових 29 кооператив у свої члени і видала згоду на реєстрацію 5 кооператив.

Сторінка без політики.

Як можна дістати інтервю

З ВЕЛИКИМИ ЛЮДЬМИ.

Дістати інтервю від славного чоловіка журналістові, який ставить у своїй карієрі перші кроки — це задаток на успішну карієру.

Люї Рібо один із найкращих французьких репортерів пише у своїх споминах, як йому вдалося добитись розмови зі славним хеміком Кюрі. Одною з цікавих прикмет хеміка було те, що він крім найближчих співробітників — не приймав нікого.

„Було це вже давно — пише журналіст — Кюрі тільки що дістав „премію Озіріса" за відкриття раду. Знаменитий учений увесь час перебував у своїй лабораторії, до якої добитись було просто неможливо. Журналісти постійно кружляли біля його дверей.

— Не гайнуйте даремне часу — радили Рібо старші товариші. — Ідіть до редакції, опишіть дім, вулицю, сторожа, опишіть, що у вікні появилася тінь ученого... Не тратьте часу!

Я вже справді збирався до відходу, коли запримітив на долині під сходами якісь малі двері. Я відчинив їх навгад і пішов темним коридором вперед. Якимсь чудом опинився я раптом на порозі лабораторії. Скрізь по столах лежали кольби, епруветки, книжки, прилади і т. і.

Я голосно закликав:

— Пане Кюрі!

Тихо.

Я крикнув ще голосніше.

— Пане Кюрі!

Щойно тоді він увійшов. Блідий, неголений, розлючений.

— Чого вам треба? Будь ласка, вийдіть негайно! Я занятий і нікого не приймаю.

Я страшенно збентежився і не памятаючи, що говорю, напів:

— Тільки одно питання, професоре!... Одно маленьке питання. Чи можна вживати раду до кімнатного освітлювання?

Кюрі діймив окуляри, пильно подивився на мене, знову наложив окуляри і... розсміявся.

— Скажіть ще раз... повторіть!... Рад для кімнатного освітлення?

Коли чоловік починає сміятися, то він уже обезброєний. Я дістав інтервю.

Несамовите протирелігійне божевілля.

Цим разом мова не про СССР, хоч із наголовку кожний міг би догадуватися, що така подія трапилася саме в царстві батюшки Сталіна.

Така подія трапилася у французьких Альпах, куди навіть вплив еспанської революції че то большевицької ще не забрив.

Одної ночі мешканців села Комсекель зірвав зі сну алярм дзвону. Коли мешканці повибігали з хат, побачили, що щось палиться коло костела. Коли ж прибігли під костел побачили несамовите видовище. Нічний сторож збожеволів підчас служби, вломився до костела, виніс із захристії всі фелони, церковне приладдя та начиння і посклавши все те в костир, підпалив. Навіжений реготався при тім несамовито. Коли ж вогонь погас, божевільний позбирав недопалені останки і занїс їх знову до костела.

Обурені мешканці хотіли злочинця злінчувати, одначе жандарми, що саме надбігли заалярмовані вогнем і дзвонами вирвали його з рук юрби.

Підчас слідства, коли божевільного питали чому він таке зробив, відповів він спокійно: „Тішуся, що я таке зробив, бо вдалося мені спалити останки чахотки. Тепер ніхто не вмре вже на таку недугу".

Навіженого замкнули в домі божевільних.

—o—

Біблія замісць фейлєтону

„Сендей Експрес" найбільше почитний в Англії недільний часопис, який розходиться в накладі мілионів, почав від минулої неділі друкувати біблію, яка має заступити в часописі повість-фейлєтон.

Звертаючись до своїх читачів редакція так пояснює свою несподівану спробу:

„Ми всі, ясна річ, читали біблію, деякі місця то просто знаємо навіть на память. Дуже часто чуємо вирімки з біблії, та правдивого знання того найбільшого літературного памятника з його глибоким драматизмом, з високою поезією та прегарною прозою, ми не знаємо".

Текст біблії, що її друкує „Сендей Експрес" взяла редакція із „літературного видання" біблії Гайнемана.

Біблію дає це видання в одобреній церквою версії, одначе при тім у знаменитій літературній формі. Творить вона цілість без окремих „глав", віршів і параграфів. Також викинули в ній деякі дрібниці як напр. родоводи.

Біблію будуть друкувати в кожнім числі газети на двох сторінках.

Інвалідами Української Армії опікується УКТОДІ, Львів, Потоцького 48.

Схоплення домовини Марії Христини Савойської.

Італійський король звернувся до австрійського уряду з проханням перевезти до Італії останки княжни Марії Христини Савойської, яка померла в 1852 р. Австрійський уряд дав на те свою згоду.

До замку Вільгельмінберг, де вибудували був мавзолей княжни Марії Христини, приїхали похоронники щоб вийняти домовину. При тому був представник італійського короля.

Хіба не важко собі уявити счудування всіх, коли застали могилу порожню.

Австрійський уряд чимало схвилювався, бо кружляють вістки, що й з інших могил щезли домовини деяких інших представників династії, похованих в Австрії, або на Мадярщині.

Кому потрібні були тлінні останки померщої княжни та як, хто й коли зорганізував схоплення — це покищо повна загадка.

Княжна Марія Христина Савойська була першою жінкою сардинського князя Карла Еманюїла Савойського, який помер у 1800 р. У другому подружжі Марія Христина вийшла замуж за князя Монреаля.

Золотий годинник у шлунку.

У будапештенській різні зарізали теля і в його шлунку знайшли золотий годинник. Різники, що знайшли годинник узяли його для себе. Та мясар, який довідався про те, зголосив свої претенсії до годинника.

Вістка про те дійшла до хуторянина, який домагався, щоб годинник йому звернули, тому, що теля було його власністю, заки він його продав і що при продажі не було мови про годинник. Згодом свої претенсії зголосив і власник пасовища на якому паслося теля. Він заявив, що теля могло проковтнути годинник тільки в нього на пасовищі і тому годинник є тільки його безсумнівною власністю.

Та сам власник годинника, який імовірно згубив його десь в околиці хутора, на якому годували теля, до цієї пори ще не зголосився.

Справа опинилася в суді і суддя мусітиме забавитися в Соломона, щоб розсудити хто має право до годинника.

КРАЙ СТОЛІТНІХ.

На підставі статистичних даних Болгарію можна вважати найздоровішим краєм у світі, з найбільшою скількістю столітніх.

Тепер нараховують у Болгарії на мілюн мешканців 426 осіб які осягнули сто літ життя. Друге місце що до довговічности займає Колюмбія, де на мілюн мешканців є 311 столітніх, дальше йде Бразилія — 140 осіб, Швеція — 65, Бельгія — 25, Німеччина 2, Швайцарія — 1.

В Анґлії, Франції та в інших державах число столітніх дуже незамітне.

—o—

Із срібного екрану.

ЧАПЛІН НЕ ПОЯВИТЬСЯ ВЖЕ НА ЕКРАНІ.

Американський журналіст, Едді Тейльор, оповідає на сторінках паризького тижневика „Сіне-мон" про свою розмову, яку перевів із Чарлі Чапліном. Він запитав великого мистця, чи правда те, що мовляв, кілька останніх Чаплінових фільм лежить у шафі й ніколи не побачить полотна, тому що вони невдатні.

На те Чаплін усміхнувся.

— Що ще говорять про мене?

— Кажуть, що ви маєте охоту заграти ролю Наполеона.

В цьомуж місці Чаплін перестав усміхатися.

— Дивні люди — сказав — отже відомо, що я доволі багатий щоби спокійно дожити решти днів. Пощож тоді приписувати мені такі фантастичні проекти?

З черги Чаплін рішуче заявив, що не виступатиме вже більше у фільмі.

— На мою думку — говорив дальше Чарлі — кіно мало тільки трьох великих коміків: Бастера Кітона, Гарольда Льойда й між ними мене. Їх час минув і тепер успіхом користуються коміки-блазни. Я це зрозумів і тому з повною застановою вбив Чапліна. Був час, коли накручував я фільми кожного місяця, тепер я покінчив із цим.

„Великий німий" хоче й дальше служити кінематографічному мистецтву, але в іншому напрямі. Він стоїть на становищі, що фільма не має добрих сценаристів і годі обмежуватися до перерібок театральних пес та повістей, або вдоволюватися дилетантською працею анонімних сценаристів. Чаплін хоче заложити товариство, яке не щадячи коштів, замовлялоб сценарії серед відомих письменників. Таким чином Чаплін хоче створити кілька першорядних фільм, які стали б творами кінового мистецтва.

До співпраці задумує Чаплін запросити Шова, Андре Жіда, Кнута Гамсуна, Мольнара й інших.

КІЛЬКА НОВИНОК ДЛЯ КІНОМАНІВ.

За чотири місяці — від травня до серпня ц. р. викінчили в Америці 149 повнометражових фільм, з цього 17 викінчило виробництво Фокса, 20 Вормер Брос.

Найменше кіно є дивним дивом у краю самих суперлятивів — в Америці. В Ню-Йорку вибудували маленький кінотеатр, що має всього сорок місць. Має це бути саля для вибагливої публики, якій показуватимуть тільки досвідні фільми.

Фред Астер, одинокий фільмовий актор, що ввійшов до американської світової енциклопедії, дістає в радіо найвищий гонорар: одна фабрика папіросок платить йому 150.000 доларів за те, що він за час шістьох місяців учитиме танців раз на тиждень пів години.

Німецька преса пише, що польського короля тенорів, Івана Кепуру, заангажували на 3 літа до Метрополітен Опери в Ню-Йорку.

Павло Мюні відомий актор із заголовної ролі у фільмі „Пастер" й „Обітованої землі" перебуває тепер у Парижі, де його дуже врочисто приймають.

По дволітній перерві славна китайська акторка, Анна Май Вонг знову появиться на срібному екрані. Виступатиме вона у фільмі Парамавнту п. з. „Донька Шангаю".

Японія заборонила справджувати до краю чужі фільми. Ця заборона звернена найбільш проти Америки. Промовляють за цим радше політичні причини, бож, як відомо, президент Рузвельт гостро накинувся на Японію, вважаючи її напасником у війні з Китаєм. На таку заборону Японія може собі позволити: вона продукує річно стільки фільм, що требаб у двоє стільки кін, щоби всі ці фільми на час показати на екрані.

Присилайте передплату!

У шості роковини смерти
бл. п. д-ра Остапа Макарушки
відправиться в Успенській церкві в неділю 21-го листопада ц. р. в год. 12-ій в пол.
Поминальне Богослужения з панахидою
на яке всіх своїків і знайомих запрошує
ЖІНКА І ДІТИ.

Перед скликанням сойму.

ЩО БУДЕ З НОВОЮ ВИБОРЧОЮ ОРДИНАЦІЄЮ?

Кружляють поголоски, що дня 24. ц. м. появиться деркет президента про скликання сойму і сенату на буджетову сесію. Перше засідання сойму відбулось би 2. або 3. грудня ц. р. Уже на першому засіданні віцемін. Квятковський виголосить обширне експозе. Можливе, що тоді промовлятиме теж прем. Складковський. Сойм мусить розглянути і поладнати цілу низку ріжних законопроектів, що їх зголосив уже уряд. Тому політичні кола сподіються, що сойм не матиме часу на зміну виборчої ординації.

—o—

З польських справ.

КОМІСІЯ У СПРАВІ СТВОРЕННЯ ПАРЛЯМЕНТАРНОГО КЛЮБУ О. З. Н.

Полк. Коц призначив уже членів комісії, що має опрацювати засади у справі створення парляментарного клюбу О. З. Н. До комісії зайшов теж один із чолових „направничів" сен. Олевінський.

Виленське „Слово" пише, що „направа" змінила свою тактику, бо спершу ставилася зовсім негативно до створення парляментарного клюбу О. З. Н. Коли цей клюб повстане, покищо невідомо.

З. Н. П. НЕ ЗМОЖЕ ПІДТРИМУВАТИ ПОЛІТИЧНОЇ ПРЕСИ.

Прем. Славой-Складковський приняв у присутности мін. Свентославського нового куратора З. Н. П. Северина Мацішевського, який знесував премієрові справи „Звйонзку Научицельства Польского". Преміер відповів, що уряд не має наміру кривдити учительства і відбирати йому право організуватися в окремих професійних організаціях. Домагається лише, щоб нова управа З. Н. П. ставилася прихильно і річево до розпорядків уряду. Підкреслив, що не допустить до того, щоби гроші учительства марнували або видавали на підмоги політичної преси. Крім того нова управа мусить основно зміпити свою тактику: орган учителів не сміе атакувати шкільної влади, а видання для молоді мусять бути переснічені духом виховних ідеалів Отже учителі повинні працювати над релігійним, моральним, умовим і фізичним вироблюванням молоді та співпрацювати над підготовленням до оборони краю.

Виленське „Слово" пише, що новий куратор Мацішевський має широкі компетенції, бо може виконувати функції управи, себто може ліквідувати діяльність голов та управ окружних відділів З. Н. П.

—o—

АНГЛІЙСЬКИЙ КРУЖЛЯК ВИВІШУЄ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРАПОР.

Часопис „Мессаджеро" повідомляє, що до пристані Севія приплив англійський кружляк „Галятея" під командою адмірала Соміллі. Після приїзду англійський адмірал зложив візиту високому еспанському комісареві. Підчас ревізити високого комісаря на чердаку кружляка, піднесли на кораблі еспанський національний прапор. Піднесення прапору еспанського національного уряду на британській кружляку — пише „Мессаджеро" — привитали зібрані на березі маси ентузіястичними оплесками.

ПРЕДСТАВНИК КАНЦ. ГІТЛЄРА ВИЇХАВ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Райтер повідомляє з Берлїна, що сотник Фріц Відеман, ад'ютант і найближчий співробітник канцлера Гітлера, виїхав до Злучених Держав. Ціль і характер подорожі покищо не відомі. Американські кола догадуються, що Відеман відбуде розмову з президентом Рузвельтом.

Українські владики обняли протекторат над Зимовою Допомогою „Сили".

Українське робітниче т-во „Сила" дістало від Митрополичого Ординаріяту таке письмо:

До Виділу Т-ва „Сила" у Львові.

На прохання з 1. листопада 1937. р. повідомляю про обняття протекторату над акцією зимової допомоги нашим робітникам у часі безробіття й уділяю членам Виділу та Ділового Комітету благословення в їх важкій християнській праці, у виконанні приказу нашого Спасителя: „Помогти ближньому, як собі самому".

Нехай Бог благословить!

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту.

† Андрей, Митрополит.

Письмо зі згодою обняти протекторат над акцією Т-ва „Сила" прислав теж перемиський владика **Йосафат Коцилловський**. Преосв. **Григорій Хомишин** зі Станиславова подав свою згоду телефонічно.

З українського життя у Брні, ЧСР.

З ДІЯЛЬНОСТИ Т-ВА „ЄДНІСТЬ".

Дня 13. ц. м. українське т-во „Єдність" уладило у своїй домівці чайний вечір з танцями для своїх членів та запрошених чеських гостей. Успіх вечірки, як звичайно, був під моральним та фінансовим оглядом добрий, дарма, що вступи були добровільні. Дуже приємно вражає щирість відношення всіх членів Т-ва, їх добрий та здоровий настрій. Українське Т-во „Єдність" у Брні вже нераз давало докази своєї життєздатности. Тим приємніше це підкреслити, що більшість членів т-ва — це переважно бувші січові стрільці, які тепер є ремісниками.

ЗАХОДИ В СПРАВІ ОСНУВАННЯ Т-ВА „ПРОСВІТА".

Довідуємося, що д-р М. Слюсар має намір заснувати у Брні Т-во „Просвіта" як філію ужгородської „Просвіти". Ця думка на брненському ґрунті вже найшла чимало симпатиків. Сподіємося, що енергійному нашому діячеві, який успів собі вже здобути значні симпатії серед нашого і чужого громадянства, пощастить цей намір перевести в життя.

ПЕРЕД ВИХОДОМ НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ЧАСОПИСУ.

Проф. Т. Монюк розпочав заходи у справі видання українського часопису під назвою „Єдність", що стоятиме на ґрунті української самостійно-соборницько-державної думки. Це буде місячник, який при сприятливих умовинах стане двотижневиком, опісля може і тижневиком.

Обсерватор.

ЩАДНИКИ! **ЗБИРАЧІ!**
Неділя 21. листопада 1937 р. Саля Т-ва „Бесіда" (Народній Дім), Львів, Рутовського 22/I.
СВЯТО ОЩАДНОСТИ
СВЯТО ЗБИРАЧІВ І ЩАДНИКІВ ПРОМ-БАНКУ.
Щадники і збирачі зявляться всі. Гостям раді. Повідомляйте одні других. Приєднуйте нових щадників і запросіть їх на Свято, щоб познайомились з ощадностевою акцією! 2121

З новин польської політичної літератури.

Польські „україністи".

I.

Серед польських публіцистів вибивається своєю інтелігенцією і знанням цілий гурт людей, які самі себе називають „україністами". „Україніст" — це не українофіл. „Україніст" це польський патріот-політик, націоналіст, навіть імперіяліст, з одним малим додатком: він знає українське питання І саме тому, що він це питання докладно знає і ставить політичні концепції його розвязки у згоді зі своїм знанням фактів, середовища і конкретних сил — він в очах своїх польських земляків поява незрозуміла: вони насилу вмовляють в нього „українофільство". Адже ці земляки черпають свої погляди на українські справи здебільша з польської брукової преси. Для них думка, яка бодай приблизно відзеркалює справжню українську дійсність, це українофілізм. Концепція, побудована на тверезій оцінці українських політичних культурних і господарських сил, — це шкідлива для польської рації публіцистична забавка. І тому „україністи" у тій польській дійсности нагадують у дечому політичних оригіналів і лиш рідко бороняться перед скривленими підозріннями рідного громадянства. Тому теж статті братів Бохенських, Прушинських, Борковського, Бончковського, Загори й інших „україністів" це одиноки — такі дуже нечисленні — проблиски поважної польської політичної думки в українських справах.

А втім, політичну школу „україністів" знаменує одна прикра — в політичному сенсі — риса: вона покищо не має реально-політичного впливу. „Україністи" у своєму громадянстві немов ізольовані, їхній голос подабає на голос, що лунає в пустині Розріз поміж тим, що вони пропонують і тим, що діється в практичному житті на українсько-польському відтинку, такий просто несамовитий, що деякі українські органи преси спершу підозрівали, неначеб „україністи" мали специфічне завдання демобілізувати чи дезорієнтувати закордонну й українську політичну думку. Ми не мали й не маємо таких далеко йдучих сумнівів чи підозрінь. Уважаємо, що реальні політичні пляни україністів виплива-ють справді з їхнього польського патріотизму і їхнього глибшого — від польського оточення — знання української історії, культури, господарства. Радше прихиляємось до погляду, що величезна диспропорція поміж політичним думанням „україністів" і політичною культурою польського громадянства та практикою державного режиму в українських справах є саме міркою трагедії польсько-українських взаємин. Цеж покажчик натуги стихії, що вганяє оба народи в сліпий кут боротьби на життя і смерть, боротьби, яка впродовж століть усе виходила на користь — Москві. Вважаємо патос „українієта" Бончковського щирим, коли він кличе під адресою своїх земляків, що треба викинути поза скобки польського політичного життя „крутіїв, дурнів, макіявелізм провінціональних мужів стану, надутих блазнів" (В. Бончковський: „Грунвальд чи Пилавці?"). Теж трагічно щирий є другий „україніст" Адольф Бохенський, коли кидає визов під адресою своїх земляків, що „людський матеріял, яким розпоряджає сьогодні Річпосполита, є такий безнадійно кволий, мозки політичні такі безнадійно плиткі і хаотичні, що справді можна сумніватись в успіх зусиль над нормалізацією взаємин поміж державою та українською меншиною". (Адольф Бохенський: „Поміж Німеччиною і Росією"). Наша віра в щирість „україністів" хай буде для них українським признанням за сміливість їхніх публіцистичних виступів. Та проте це не означає, що ми віримо в їхні політичні успіхи. І не будемо вірити, поки „україністи" обмежуватимуть свої виступи лише до... гарної літератури. — Бож справді „гарною літературою" треба назвати їхню працю. Льогічно-політичний висновок з їхніх публіцистичних виступів і їхньої ізоляції в рідному громадянстві повинен бути: **створити політичну групу**. Тоді „гарна література", до якої сьогодні мусимо зараховувати публіцистику „україністів", стане справжньою публіцистикою, себто родом письменства, що хоче мати політичний вплив і на власну прилюдну опінію отже хоче створювати політичні ситуації.

„ГРУНВАЛЬД ЧИ ПИЛАВЦІ?"

Ця, подібно як вище згадана книжка А. Боженського, публікація В. Бончковського появилася недавно. Бончковський зібрав частину своїх статтей, поміщених упродовж останніх двох років у тижневику „Польско-Українські Бюлетин", двотижневику „Мисьль Польска" і чвертьрічнику „Всхуд" та видав їх окремою книжкою. Залишім на боці питання, чи поширювання певної означеної політичної програми при допомозі передруку не зовсім скоординованих статтей — це добрий шлях. Приглянемося самій програмі В. Бончковського.

Він — польський імперіяліст, однак не фантаст. Він знає добре історію, польсько-українську і польсько-московську дійсність та недостачі характеру своїх земляків, щоб не розуміти, що між німецько-російськими жорнами польська рука надто слабка на імперіяльні мети. Його альтернатива: „Велика Польща або ніяка" веде його льогічно до другої: „або Грунвальд або Пилавці". Або Польща зуміє скупчити довкола себе політичні змагання народів Сходу, загрожених Москвою, а тоді дійде до найбільшої військово-політичної перемоги в історії Польщі, або вона цього не зуміє і тоді перед нею візія жахливої програної. В консеквенції Бончковський доходить до конкретного пляну польської велико-державної стратегії, яку між ін. признають майже всі „україністи", — до „прометейського пляну".

Зариси цього пляну приблизно такі: Полякам не слід обмежувати своєї національної творчости і звужувати своє політичне зацікавлення лише до польського національного стану посідання, на польському етнографічному просторі. Це довелоб до політичного мінімалізму, проти якого Бончковський рішуче виступає, називаючи його ендецьким. Та всеж, це не означає, що Польща повинна бажати собі територіяльних здобутків, або шукати за всяку ціну утопійної згоди з великою Росією і Німеччиною. Вона повинна рішитися на політику великих метів, повинна змобілізувати довкола себе і стати осередком явних і скритих потенціяльних сил народів, загрожених разом з нею Росією і Німеччиною. В послідовному висновку вона повинна стати на чоло визвольних змагань народів, які хотять добутися зпід ярма Росії. Це саме той прометейський плян, який Бончковський називає теж „нетериторіяльним неоягайлонізмом".

Він стане, на думку Бончковського, незвичайно офензивним польським імперіялізмом, який одночасно розвяже цілу низку практичних, важних для Польщі питань. Нпр. питання оборони її східних границь або справу приязного для неї запілля на випадок рішального її зудару з Німеччиною і т. п.

Ось обриси політики, неподібні до ендецької методики боротьби первісних народів, в якій рішальними категоріями був племінний звязок і бук, ось імперіяльні лінії, які мають дати польському народові віддих. Їх накреслили — на думку Б. — історичні дороговкази польсько-литовської, любельської і гадяцької уній. Лише державно-політичні акти на їх зразок зможуть втягнути народи з нескристалізованою експансивною ідеєю, до яких Бончковський зараховує українців і білорусинів — в орбіту польського великодержавного розвитку.

Трудно відмовити аргументам Бончковського послідовности, оригінальности і навіть переконливої сили, поки він залишається на терені великих закордонних метів. Зате він, на нашу думку, залишається позаду з хвилиною, коли торкається буденних біжучих справ польської внутрішньої політики. Він не має якоїсь великої внутрішньо польської ідеї, яку можнаб назвати співмірною з закордонно-політичною, справді великою, прометейською. Правда, він доручає своїм землякам прокидати в собі реміпісценції з історичної доби Ягайлонів, яких прояви подібні до сьогоднішніх вальоно-фламандських або швайцарських взаємин. Він надзвичайно сміливий, коли критикує апетити своїх земляків, які намагаються здисконтувати для особистих цілей відроджену польську державу, або коли бичує польську „чорну сотню", яка є „зоанішнім оправданням перед світом для українського підземелля і його чинів", та яку „може навіть хоронять усі антипольські міжнародні мафії, агентури, кліки, ставіскіяди і комінтерни"... Під цим оглядом він мабуть найвідважніший з усіх польських публіцистів. Та проте цього мало. Його внутрішньополітичний висновок, що „полуднево-східні окраїни Річпосполитої повинні бути у спільному володінні польського й українського елементу, які мають розвиватися рівнобіжно і прогресивно" треба вважати у реально-політичній площині — лише фразою. Це не плян, який давав би відповідь на питання: який має бути конкретний державно-політичний устрій Польщі, щоби міг стати не лише атракцією для „явних і скритих потенціяльних" енергій народів, втягнених в орбіту прометеїзму, але й розвинутись у резервуар для сил українського і білоруського народу, потрібних для реалізації прометейського пляну. Адже Польща, як авангард визвольних і оборонних змагань народів, яким загрожує чи яких поневолює Москва, не може бути в незгоді у своїй внутрішній практиці з проповідуваним для зовнішніх цілей прометеїзмом. Тимчасом на питання, як погодити її імперіяльні лінії з її сьогоднішніми націоналістичними, тотальними тенденціями — Бончковський не дає вдоволяючої відповіди. Сумніваємося, чи він серед українців найде визнавців тези „імперіяльної асиміляції", на яку вони мусілиб погодитися сьогодні — в ім'я прометеїзму в майбутньому. З другого боку ясно, що українці й білорусини в Польщі, коли стали би, як цього хоче Бончковський, інтегральною частиною польської, (отже однородної національно) держави, затратилиб усякий зміст чи розуміння політичного прометеїзму і тоді перестали би бути вибуховою силою, так потрібною на випадок реалізації поділу Росії. Врешті їх земляки в Росії ледви чи повірили би тоді в прометейське післанництво Польщі. А в такому випадку зникне взагалі всякий сенс прометейського пляну як політичної доктрини, бо він викликуватиме враження доктрини на експорт.

Ось у цьому недотягненні, у цій недостачі внутрішньо-політичного пляну, що відповідав би великому, на імперіяльну мірку закроєному зовнішньо-політичному плянові, є ахіллева пята концепції Бончковського і — всіх „україністів", як політичної школи. Вона ставить перед очі своїх земляків візію Великої Польщі в закордонно-політичних лініях, однак не має сміливости поставити подібну візію для внутрішнього польського вжитку. Правда, у попередній своїй книжці „У джерел величини й упадку" — В. Бончковський казав про „культурно-господарське задовілля („досит") українців у Польщі, що його далаб, регулювала та контролювала держава. Але ця думка кинена теж тільки у дуже загальних рисах і не є політичним пляном. І такого політичного пляну — в „україністів" нема.

В. К.

ПЕРЕД ПРИЗНАННЯМ ЯПОНІЄЮ УРЯДУ ГЕН. ФРАНКА.

Еспанського генерального консуля в Рата Кастіліо, який репрезентує неофіціяльно уряд ген. Франка, візвали до віцеміністра закордонних справ Говінучі для обговорення справи офіціяльного признання уряду ген. Франка.

—o—

ЯПОНЦІ ЗДОБУЛИ КАТІН.

Кореспондент Німецького Інформаційного Бюра зі Шангаю подає, що на південному крилі шангайського фронту японці здобули Катін, на північному крилі йдуть вперед, здобуваючи терен між Фушан і Чанчов.

—o—

ЧАНКАЙШЕК НЕ УСТУПАЄ.

У Нанкіні категорично здементовано, немов би Чанкайшек хотів уступити зі становища премієра.

КОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяни Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Українському робітництву до відома.** Митрополит Шептицький іменував капеляном українського робітництва о. Всеводода Дурбака. Першу інавгураційну Службу Божу в наміренні українського робітництва відправить о. капелян у неділю, 21. ц. м. в год. 8. рано у церкві Преображення Господнього при вул. Краківській. Зорганізоване українське робітництво візьме масову участь у цьому богослуженні.

— **В честь митрополита Рутського.** З приводу празника св. Йосафата львівські ОО. Василіяни уладжують ювилейні торжества в честь великого Митрополита Йосифа Велямина Рутського ЧСВВ, якого 300-ліття смерти припадає цього року. Від 19. до 27. ц. м. в 6. год. Служба Божа з участю церковних бращтв і хору. В 6. год. веч. молебен, проповідь і Благальна Пісня. В навечеря празника 27. ц. м. в 5. год. попол. Всенощне (Литія), Молебен і проповідь. В неділю 28. ц. м. в 10. год. Архиерейська Служба Божа і проповідь.

— **Літературна нагорода Українського Католицького Союзу.** Головна Рада Українського Католицького Союзу уфундувала — подібно, як попереднього, так і цього року — літературні нагороди в сумі 1.000 зол. Журі візьме під увагу тільки ті мистецькі літературні твори, видані в 1937. р., які вносять в українську літературу вартости позитивні з християнського і національного погляду. Скількість нагород устійнить журі. Членами журі для визначення згаданих нагород іменувала Головна Рада УКС: о. д-ра Г. Корода іменувала Головна Рада УКС: о. д-ра Г. Костельника (як голову), д-ра ред. М. Гнатишака, м-ра ред. П. Ісаєва, м-ра Ю. Редька і о. ред. П. Хомина. Одночасно Гол Рада зазначує, що на найближчий (1938) рік поширить нагороди теж і на ідеольогічно-світоглядові праці, що розробляють католицьку ідеольогію та застосовують її до сучасних українських обставин. Висліл літературного конкурсу подасться до відома 10. II. 1938.

— **Українське Товариство в Німеччині** влаштовує в неділю. 21. ц. м. в салі вчительського дому (Берлін Ц 25, Алєксандерпляц 4) в 25-ліття смерти Миколи Лисенка святочні поминки. Після вступного слова проф. д-ра З. Кузелі про значіння Лисенка в українській музиці оперова співачка п. Іваницька-Синенька відспіває пісні Лисенка та інших українських композиторів. Початок год. 11.

ПРИЙМАЮ пацієнтів у моїм заведенні, **ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17**, тел. 265-78 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за поп. замовленням. Пльомбування зубів, золоті, платинові та емальовані корони, штучні зуби в золоті, каучуку і нержавіючій сталі. Регуляція кривороточих зубів. Полекші в сплатах. — **Н А С С.** 2122 1-3

— **Радіостація в Кошицях** надає кожної неділі богослужения із гр.-кат. церков на Українському Закарпатті, часто із гр.-кат. церкви у Пряшеві. В неділю, 21. ц. м. надають гр.-кат. богослужения з катедральної церкви в Ужгороді. Співає хор студентів теольогії під управою о. Ст. Гладоника.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі вигри: 10.000 зол. на ч. 115692, 185360; 5.000 зол. на ч. 30846 99830; 2.000 зол. на ч. 142173, 120360, 133674; 1.000 зол. на ч. 44243, 172757, 192530; 500 зол. на ч. 2753, 78911, 79364, 89069, 107855, 125779; 400 зол. на ч. 89351, 93789, 103052, 114138, 117961, 179032, 187933; 250 зол. на ч. 83790, 120555, 129280, 144545, 154653, 156515, 190717.

— **Вибори до львівської Палати Адвокатів.** Дня 27. ц. м. відбудуться загальні збори адвокатів львівської палати від год. 4. пополудні в салі польського „Сокола". Мають вибрати 6 членів адвокатської ради, 5 членів дисциплінарного суду і 2 членів головної адвокатської ради на місце вильосованих.

— **Громадянська полагода справи.** В останньому числі „Нового Часу" з 20. ц. м. находимо таку заяву: „У числах 43, 44, 45 „Комаря" поміщено карикатурні рисунки й сатиричні вірші, спрямовані проти ред. Івана Кедрина. По докладнім перегляді тих карикатур і сатир виявляється, що вони переходять межі, дозволені суспільною карикатурою і сатирою, та, на жаль, нарушують честь і національну гідність зачепленого громадянина. Тому закиди, піднесені в „Комарі" проти ВП. ред. І. Кедрина, оцим відкликуємо та перепрошуємо за мимовільно нанесену йому прикрість. — **В-о „Комаря".**

— **Новий костел.** В Жеребках Шляхотських пов. Скалат відбулося посвячення новопобудованого римо-католицького костела.

— **Усувають українських каменичних дозорців.** Багатьом українських дозорцям у Львові виповіли власники каменниць, поляки, працю з днем 1. грудня ц. р. Це болючий удар для наших людей, що в зимі знайдуться без праці і засобів до життя. Наші компетентні чинники повинні занятися тою справою, що є новим етапом протиукраїнської акції польських шовіністичних кол. Слід зазначити, що вшехполяки ведуть неперебірчиву кампанію проти українських дозорців, зорганізованих у Львові в товаристві „Сила".

— **Львівська хроніка.** Арештували шістьох польських студентів, що блькували на вулицях Л. Сапіги і Городецькій жидівські крамниці, не впускаючи до них християнської публики. — Інкасентів львівської електрівні, Рапака і Дутку засудили на 10 місяців вязниці за те, що присвоїли собі гроші та сфінгували грабіжницький напад. — До мешкання Влад. Ляндесберґа вломилися злодії і вкрали 200 зол. готівкою та вісім фляшок вина. — На

личаківському дворі паровіз підчас маневрування поштовхнув робітника Стефана Мацу, якого в грізному стані відставили до шпиталю. — Хані Штайгер вирвав якийсь грабіжник на вул. Полтвяній ручну торбинку з готівкою 20 зол. і втік. — На вул. Сикстуській якийсь злодійчук вирвав Марії Денека торбинку з грішми.

— **Краєва хроніка.** У Дрогобичі засуджено на 3 роки вязниці кафляра Якова Томашевського, що вбив свою жінку, закидуючи їй зраду. — До шпиталю в Тернополі привезли робітника цукроварні „Поділля" в Березовиці Великій, який з необережности упав до кітла і важко попарився. Той робітник помер. Також іншого робітника тієї цукроварні Льва Гайду, який підчас праці попарився, теж привезли на лікування до шпиталю.

— **Не приняли відзначення.** Як повідомляє польська преса, відзначені золотим хрестом заслуги б. посол Ян Станьчик, голова клюбу міських радних ППС. в Кракові і редактор „Роботничої Газети" в Катовицях, Вацлав Словік не приняли тих відзначень.

— **Незвичайна пригода** стрінула реемігранта з Америки, Яна Радка, який вернувся з Америки і привіз із собою поважну суму 15.000 доларів. Він лишив в Америці жінку, з якою умовився, що як знайде щось відповідне в Польщі, то дасть їй знати, щоби приїхала до краю. Одначе знайти щось відповідне йому не вдалося. Нараз зголосився до нього якийсь незнайомий і сказав, що жінка зраджує його в Америці. Обурений Радек спалив усі свої гроші, кажучи: ні мені, ні тобі! Незабаром приїхала жінка Радка і ціла справа виявилася. Показалось, що чоловік, який повідомив Радка про зраду жінки, їхав разом із нею і залицявся до неї. Стрінувшись з відмовою, очорнив її перед чоловіком. Довідавшись, що чоловік спалив гроші, жінка розхорувалась.

— **Турнір Альохін — Еве.** Шаховий світ пережив нову сензацію у звязку з турніром між Альохіном та Еве. Голяндський шаховий мистець виказав поправу форми і виграв 17-у партію, підсуваючись на один пункт до Альокіна. Зате 18-а партія скінчилася знову ремісово. Стан турніру після того: д-р Альохін має 10, д-р Еве 8 пунктів.

— **Льорд Сесіль лавреатом Нобля.** Мирову нагороду Нобля признано льордові Робертові Сесіль, голові Союзу товариств приятелів Ліги Народів.

— **Син післав батька по смерть.** „Піонірська Правда" подає як примір класового освідомлення 14-літнього хлопця Віталія Абратіна, який підозріваючи свого батька в протиреволюційній діяльности, заденунціював його в ГПУ і в суді зложив проти нього некорисні зізнання. Остаточно батька засудили на смерть і розстріляли, а хлопця в нагороду за його донос і зізнання примістили в одній кращій школі в Москві та позволили йому провести один сезон у зимовій санаторії.

— **Коли пічнеться світова війна?** Мадярська преса подає пророцтва мадярської ворожки Бориски Зібігер, яка придбала собі славу своїм віщуванням, що часто здійснюються. Вона каже, що в травні 1938. р. вибухне европейська війна. Буде це спершу війна між кількома державами, але поширюючись постійно, переступить кордони Европи і в 1939. р. переміниться у світову війну. Війна треватиме до 1942. р. Наслідком її буде загальна переміна світа під політичним, суспільним та ідейним оглядом. Особливо великі зміни настануть в Італії та Росії. У війні возьме участь очевидно й Німеччина, одначе вийде з неї сильно розчарована і не осягне сподіваних користей.

— **Населення Злучених Держав Північної Америки в дні 1. липня ц. р. виносило 129.257.000 мешканців.** У порівнанні з минулими роками населення зросло на 0.5 проц.

— **Важне для Пань Дому.** Незрівняну книжку з приписами д-ра А. Етгера п. н. „Добра господиня пече сама" можна дістати у всіх кольоніяльних крамницях, винарних та у заступників Фірми Етгер. Ціна знижена 30 сотиків. Книжечка є неоцінена, бо дає багато приписів на печиво і ін.

Спортові новинки.

Україна — Чорні II. Боксерський метч за мистецтво В-класи обох пив дружин відбудеться в неділю у спортовій залі при вул. Яблоновських. Початок метчу о год 7.30 вечором. Ціни білетів дешеві. Україна виступить до цих змагань, як напевно буде намагатися випрати, в найсильнішім складі.

Замінули границе Лехії. ВГ і Д ЛОЗПН-у мав на закінчення сезону чимало роботи, а саме мусів замінувати границе Лехії, на якому всі дружини О. Л. почувалися неспевні. Границе замінували за авантури підчас метчу Чорні — Лехія. Сам метч, який дав вислід 1:1 хоч мав бути 3:1 для Чорних, уневажнили. Також деяких змагунів Лехії і Чорних рішили покарати.

—o—

З театру.

ТЕАТР РІЖНОРОДНОСТЕЙ: „ЦЕЙ І ТОЙ", комедія на 3. дії Ст. Кеджинського.

Кеджинський зручний польський комедіописець, що вміє використати досвіди французької легкої комедії; він уміє вязати інтригу і трагічним для дієвих осіб конфліктам надавати гумор іроніста. Молодий талановитий композитор оженився з донькою багатого промисловця. Промисловець відмовив дочці її півмільйонового віна і дочка мусіла піти на злидні — з великого міста до маленького містечка, де її чоловік з ласки її кревняка дістав посаду в цукроварні. Директор цукроварні це колишній суперник композитора; він „стягнув" його до свого підприємства не втративши надії, що відібє йому жінку разом з її майном, бо весь час має зі собою родину молодої нещасливої жертви „мезальянсу". Автор показує нам конфлікт молодої жінки засудженої на сіре провінціяльне життя, як вона бється між давнім почуванням і бажанням змінити своє життя. Ми бачимо, як найбільше захоплення музикою (що грала головну ролю в її виборі чоловіка) і привязання до чесної людини не вистачають молодій гарній жінці, що звикла до вигод і товариства.

Вся ця історія ускладнена ще кількома іншими інтригами, які що хвилини оживляють дію новими несподіванками; трагічні сцени перемішані з комічними і поправді не беремо занадто поважно поважної проблеми кохання, подружжя і чести, що лягли в основу пєси. Автор у погоні за зручною композицією пєси затратив необхідну повагу, хочби і в комедії, у відношенні до таких справ, як конфлікт між мистецькою працею і матеріяльними обставинами. Те, що чуємо про мистецтво, може робити враження тільки на дрібноміщанську авдиторію.

Головну ролю відограла з великим талантом, щирістю і темпераментом Анквіч-Шийковська; дуже добрі були Шиманський, Леліва, Венцковський, Пашковська та Збежовська. Шиндлер зовсім не виглядав на артиста і не залишав найменшої ілюзії глядачеві щодо всіх тих прикмет, завдяки яким умів захопити дві молоді жінки.

м. р.

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв на допомогу українському студентству, зложених від дня 3. до 7. листопада ц. р.

Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові подає до відома, що на конто Комітету у Пром-Банку (ч. 140) і Центробанку (ч. 13060) надійшли від 3. до 7. листопада п. р. такі жертви на допомогу українському студентству в зол.: д-р Е. Дурделло, Львів 10, Кеніг Степан, Радомишль 2, Лотоцький Володимир, Соколів 5, Волошин Теодозій, Кельце 3; Михалевський Іван, Коломия 2; д-р Г. Чвартацький, Любінь Великий 3; о. Петро Копюбинський, Трибухівці 5; д-р В. Цеглевір, Люблин 3; І. Лобай, Совільники 1; Кишакевич Марія, Рашів 1; Белей Іван, Сянік 5; Районова Молочарня Калуш 20; о. Лев Воробкевич 5; Володимир Чубатий, Тернопіль 2; Сотник Григор 2; й. Винницька, Стрий 2; М-р Середяк Евстахій, Медвинчі 2; о. Гуглевич Данило, Бережани 5; Антика Білинського, Бережани 4; Український Кооперативний Банк Рогатин 10; о. Гаврик Іван, Рогатин 5; д-р Д. Кидрачук, Ланьцут 10; д-р Стадник Іван, Лопатин 5; д-р Герасимів Богдан, Болехів 10; Кузіль Степан, Побужани 2; д-р Ванів Микола, Буськ 5; проф. д-р Кордуба Мирон, Варшава 20; д-р Борисевич Роман, Горлиці 2; Томин Вронислав, Чернятин 2; м-р Осідач Микола, Балигород 5; Гураль Гринь, Підгайчики 1; д-р Чубатий Микола, Львів 10; Добрянський С., Краків 2; радн. Стронціцький Михайло, Тернопіль 5; Віра Петро, Тартаків 15; інж. Пашкевич Юрій, Сосновець 5; Ковальчук Микола, Тернопіль 2; Остапчук Василь, Криваньке 2; о. Тимків Іван, Батичі 2; Український Кооперативний Банк Калуш 25; Варги Михайло, Ролів 5; Омелян Гординський, адвокат Солотвина 2; Ліськевич Дмитро, Станиславів 2; Назаревич Омелян, Яворів 2; Скаб Теодор 2; Анів Марія, Гарта 2; Українбанк Броди 5; дир. Левицький, Броди 5; Павлюк Григор, Львів 1; І. К., Варшава 5; Салюк Григор, Львів 2.50; інж. Кінділ 5; Районова Молочарня Жовква 20; д-р М. Волошин, Львів 10; „Дністер" Львів 50; дир. Колтунюк, Львів 2; Лончина Василій, Львів 1; д-р Коржинський Степан, Львів 5; Мозіль Володимир, Тернопіль 1; о. Мохнацький Степан, Теребовля 5; Гудз Василь, Перемишль 5; Чех Микола, Коломия 2; Косак Михайло, Голинь 4; м-р Костишин Антін, Львів 2; Взаїмна Поміч, кред. кооп. Львів 50; дир. Ковальсько Антін, Львів 5; Попель Карло, Галич 1; Карачевський Климентій, адвокат Городок 2; д-р Филипчак Борис, Краків 5; Конветинський Михайло, Самбір 2; Мариянович Микола, Хоростків 5; Затин Осип, Золочів 5; Олесницький Григор, адвокат Золочів 20; Филипчак Іван, Самбір 1; радн. Туркевич Іван, Самбір 2; проф. Волинський Волод., Самбір 5; Стефанович Ольга, Самбір 5; Ронішній Володимир, Перемишль 5; Лазарів Василь, Самбір 2; о. мітр. Базюк Олекса, Львів 5; д-р Ринній Іван, Бібрка 5; Бандурович Грань, Гребенів 1; Шерстило Ірина, Львів 5; Шумило-Кульчицький Іван, Левандівка 1; о. Кульчицький Діонісій, Монастирок 1.50; Мисик Іван, Золочів 5; Захарій Густ, Чехи п. Заболотці 10; Філія „Просвіти" Мостиська 3.94; Федевич Тимотей, Чернево 5; Мацьків Іван, Нанів Дол. 1.50; о. Гощний Бронислав, Передільниця 2; Куневич Василь, Тарнавка 5; о. Сержант Теодор, Воля Велика 2; Марія Панейківна, Львів 5; Каролина Панейкова, Львів 5; дир. Кобат Петро, Нежухів 2; інж. Муссаловський Юліян, Дрогобич 10; Карпінський Юліян, Гаї Нижні 1; Олійник Петро, Львів 3; Голонд Мирон, Львів 3; Сидорова Теодора, Львів 1; Іжицький Омелян 2.50; Чума Ярослав, Львів 2; О. І. Овенович, 10; інж. Я. Цмура, Львів 1; Горницький, Львів 2.50; д-р Савчак Юлій, Львів 5; д-р Чапліньский Лев 5; В. Калинович 5; С. Український, Львів 1; д-р Денис Лукіянович 1.50. — Разом **507.94 зол.** — Усім жертводавцям Комітет складає щиру подяку.

—o—

Нові книжки й журнали.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE, dwutygodnik. Warszawa 1937. R. XI. Nr. 3.

Театри.

Великий Театр:

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Сватя".
Неділя 21. XI. год. 12. попол. „В святоіванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Сватя".

Театр Ріжнородностей:

Субота 20. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той"
Неділя 21. XI. год. 3.30 попол. „Жінобоязнь"; год. 7.30 веч. „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДИ:
20. XI. Вій.
21. XI Довбуш.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
22. XI. Княжна чардаша.
23. XI. Під курателею.
24 XI. Орлеяна.
25. XI. Ніч під Івана Купала.
26. XI. Довбуш.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ПОРОХНИК:
19. XI Маруся Богуславка.
20. XI. Жайворонок.
21. XI. Гими нужди.
22 XI Ніч під Івана Купала.
23 XI. Гейша.

Виступи в Сяноці і Лежайську відкладуємо з причин від нас незалежних. Пошукуємо тенорів.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

19. XI. Катовиці (Міський Театр).
20. XI. Королівська Гута.
21. XI. Королівська Гута (сала графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.
АТЛАНТИК: „Галька" з участю Баворовської-Турської та Л. Кепури.
ВАНДА: „Прокажена", „Орднат Мі...".
ГРАЖИНА: „...м, що в Гострій ся...ни Бром.".
ЕВРОПА: „Король і хористка".
КАСІНО: „Коли цвітуть бори".
КОПЕРНИК: „Двахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все звичайна правда" (Лілі Понс).
МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Шірер.
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фляндрії" з Мартою Егерт.
ПАЛЯС: „Пошізара".
РАЙ: „Аллагія город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінись у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕВЕ: „На хмародері" та ревія.
ТОН: „У сітях розвітки".
УТІХА: „Руки зависнули" і ревія.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Солівен.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівієра".

ШАФКОВІ КУФРИ

валіни, міхи на постіль, коробки на капелюхи та конірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ремарсько-галянтерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Салямандра"

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 20. листопада 1937.

БЕРЛІН 10.10 Розр. музика, 20.10 Дует скр., 21.00 „Ворог музики" оп. Жене, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 18.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00 Симф. концерт, 20.35, 21.00 Вес. вечір, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 20.00, 21.00 Штравсівський концерт, КОШИЦІ 14.00 Вістки із Закарпаття, 18.00 В. Желтвай: Учитель і хлопець, 18.30 Концерт циг. музики, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.40, 22.00 Скрипка, ПРАГА 17.55 18.00 Концерт сучасної музики, 20.05, 21.00 Галевий концерт ф'льг. орх., РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00, 23.00 „Мерела" оп. Гунода, РИМ 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель" оп. Аріго Боїто.

Неділя, 21. листопада 1937.

БЕРЛІН 12.00 Музика, 19.25 Квінтет, 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт; БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00 „Валькірія" оп. Вагнера; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 Віол., 19.20 Сп'ів, 21.40, 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Камер. музика, 19.35 Віол., 20.05, 21.00 У кріпі оперетки, орх., хор, сол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Гарні мельодії, 19.10 Форт., гітара, спів, 20.00 Ліст-Брамс. орх., скр., 21.30 Симфонія г-моль Шуберта; КОШИЦІ 9.00 Богослужения з гр.-кат. церкви, хор богословів, 18.00 Репортаж із краєв. архіву в Ужгороді, 18.20 Гренджа-Донський деклямує, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Андрій Шеньє" оп. Джордано; ПРАГА 14.35, 15.00 „Русалка" оп. Сметани, 17.30, 18.00 Вок.-інстр. концерт; РАДІО ПАРІ 18.15, 19.00 Симф. концерт, 20.15, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. музика; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Розр. музика; ФРАНКФУРТ 20.00, 21.00 „Нічліг у Гренади" оп. Крайцера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 20. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня зарядка. 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки. 11.40 Грає Б. Цімбаліст, скрипка, з гр. пл., 12.03 Екзотична музика з пл.; Полудневий дзенник, Кольоніяльний день, 13.45 Концерт бажань. 15.20 Техн. скринька, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Місячним промінням", 16.15 Шлеські мельодії та танки, 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 Артур Іроттер — біограф. опов., 17.15 Два фортепіяни, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Нар. пісні, мішаний хор, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Гості з Познани. „Ст. Жеромський" авд. 20.00 Нар. капеля, 20.45 Веч. дзенник, 21.00 Концерт солістів: сопран, скрипка, баритон, форт., 21.45 Газова атака, 22.00 Оркестра, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика з плит.

Неділя, 21. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Ранішній дзенник, 8.15 Для села: Хліб. газетка, Поєння порос. Вороді: „У степах середущої Азії" гр. пл., Поступ класифікації грунтів, 9.30—10.30 Богослуження, описи музика з гр. пл., 10.30 Морська базиліка в Гдині, гутірка, хор, оркестра, 11.00 Увертюра з гр. пл., 11.30 Репортаж із життя, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, орх., скрипка, 13.00 Мистецький і безвартісний витвір, 13.10 Фрагмент із „Обітованої Землі" От. Реймонта, 13.30 Музика орх., два форт.; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Як збільшити видатність наших садів, Що треба знати про імпортовані пчоли, 15.45 Для дітей: Оповідання, Музика з пл.; 16.05 Твори Рубінштайна: Форт., віол.; 16.45 Аналіза та життя; 17.00 „Під чорної по-львівськи: вальон. орх., Щенко й Тонько, ревелерси, Евгенія Ласовська пісеньки; у перерві в год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Сарнецький „Над Реном" комедія, 19.35 Вояцькі вечерниці; 20.00 Віольончеля форт.; 20.35 Десятиліття акад. корпорації; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Спорт; 21.15 Французький кабарет; 22.00 Концерт орх., сопран; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танкова музика з пл., у перерві Спортові вістки.

„MANUFACTURA" поручає **на зиму 1937-8**

під упр. О. Стефановича наймодніші матеріяли на

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. мужеські та жіночі одяги.

Славна трійка Суперів PHILIPS-A

4—38, 6—38 і 7—38, що веде перед в цьому сезоні, — Приступна для кожного, завдяки догідній ратальній системі Philips-a. — Демонстрація і авторизована продажа у фірмі

3—5 **Фото-Електрокабель, вул. Коперника ч. 10, тел. 214-21.**

Позір! Єдині українські шоферські курси ім. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ВОВН І ВОЛІЧОК В НАЙМОДНІШИХ КРАСКАХ І НАЙЛІПШІМ ГАТУНКУ поручає

НОВОВІДКРИТИЙ ФАБРИЧНИЙ СКЛАД ФІРМИ **BRAUN WOLL — Бєльсько** У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 11 А.

Безплатна наука ручних робіт.

БІРЖА.

Львів, 19. листопада 1937

Акції.

4 і пів проц. внутр. 56·75, 56·50, 3 інв. 1 ем 71·75, серія 84·00 3 поз. інв. 2 ем 71·00, серія 82·75, 5 конверс. 62·50, 4 пр дол. 39·38, 39·70, 4 консол. 59·38

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·00, Вугель 24·50, 24·75, Лільпоп 53·50, Моджеїв 9·75, Островець 48·75, Стараховичі 30·75, Габербуш 42·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 19. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак.	3·20 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·40—5·50 зол.

Тенденція на масло вдержана, на молоко звижкова, на яйця сильна

ОПОВІСТКИ.

Замість жалібних квітів на могилу пов. Марії Домбчевської зложили пп. Творидли 10 зол. на допомогу студіюючій молоді в касі „Пром.-Банку".

На Рідну Школу зложив Гриць Дуткевич 1.— зол., на зимову поміч укр. шкільним безробітним зложив о. Петро Чавс, Крученич, зі збірки, зол. 5.28.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

„СИНЯ ПТИЦЯ". Потрібний від 1. XII. добрий співак-тенор. Гажа 150 зол. місячно. Równe — Wołyń, ul. Ułańska 7, Szubinow.

ШУКАЮ здібних агентів до продажі рільничого знаряддя. Інформації уділяє К. Богдан, Броди, Смільно 28. На письмену відповідь долучити поштову марку. 2107 2—3

МЕШКАННЯ

СВ. СОФІЇ 7 — чотирокімнатне, повнокомфортове мешкання від 1. грудня до винайму. Ближчі інформації дасть сторож. 2128 1-1

ТРИКІМНАТНЕ, повнокомфортове сонячне мешкання в новім домі до винайму, вул. Жижиньска 14. 2127 1-1

ТРИКІМНАТНЕ мешкання, в центрі міста, комфорт окрім до винайму. Відомість: „Сільський Господар", Руська 20, тел. 280-53. 2106 2—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШОФЕР механік, на всі механічні поїзди, право їзди від 1927 р. шукає заняття. Листи до „Діла" під „28 літ кавалєр". 2111 2—3

КУПНО - ПРОДАЖ

МЕБЛІ всілякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД", Казимирівська 25. 2129 1—1

МАШИНИ до писання „Мерседес" українсько-польські, „Корона" подорожні, до шиття „Зінгера" жіночі і кравецькі окасійно продає М. Осипчак, Подільського 2. 2129 1—1

ЖАРІВКИ від 5—25 ват 70 сотиків. Голосник детекторовий 5.— зол. Лямпа двоколумінна 6 зол. Лямпа кухонна 2.— зол. „Централя Жарівок", Ринок 21. 1991 3—4

ГОДИННИКИ Omega, Tissot, Cyma, дешево поручає Фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2, готель Жоржа. 1962 7—7

ПЕЧІ заліжні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні виправи, шведські примуси, приладдя, Ренчнер, Легіонів 37. 2003 9-15

ДВОПОВЕРХОВА каменниця, нова парівна, город вільне від податків, ул. Грохівська. Дохід 8.100, ціна 80.000, позичка М. К. О. 45.000, вклад 35.000, продає Торговельна Агенція Мушака, Янівська 72, тел. 244-17. 2089 4—4

ЄДИНЕ джерело, де розвідатись можна про добре купно каменниць, віллі, дому з городом, парцелі — це українська **„Трансанція"** Львів, Длугоша 1, ріг Миколая. 2104 2—4

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами фляпелеві 3.50 та все на зиму для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2089 a 3—?

ФЛЯНЕЛЕВІ ПІЖАМИ в паси у 12 гатунках, жіночі і мужеські 8.90—13.80. Вибагливі мужеські бонжурки 9.80—16.80, плащі ранні 13.80—16.80. Фабрика білля „Астра", Сикстуська 2. 2040 3—5

НАУКА

ТАНЦІВ вчить старших мистець Ігарт Брись, Баторія 28. 2093 3—3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ЛІКАР оженився з приятільною інтеліґентною панною з відповідним приданим. Зголошення: Львів, гол. пошта, поште-рест. Виказникові лег. 1988. 1—2

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний салон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й дерев'яну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 26—31

У прозорій галлереї
Риба виграє в прикметі
Як зужиєш господине

Желятини меленої d-ra OETKERA

Заступники: Вольфрам і Розенкранц, Львів, Пілсудського 11. Оригінальні вироби д-ра Еткера як порошок будиневий, ванілевий або чоколядовий, порошок до печення „Бакін", мелена желятина і зміцнений ванілевий цукор дістанете тепер також в українських опакуваннях.

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а. тел. 224-81.** 1959 11-30

НА ШЛЮБИ, забави, виповнює убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 5—10

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, пацуки і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі"). 1927 1—12

ОГОЛОШЕННЯ.

МІСЬКЕ ЗАСТАВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
ВІДДІЛ МІСЬКОЇ КОМУНАЛЬНОЇ КАСИ ОЩАДНОСТИ У ЛЬВОВІ

на підставі дозволу Міської Управи в корол. стол. м. Львові з дня 15. жовтня 1937 до Лц II/1. — 3284/37 влаштовує

В ДНЯХ 8, 7, 9 І 10. ГРУДНЯ 1937 Р.

від год. 9. до 13 (1) і від 16 (4) до години 19 (7 вечір) у власнім льовалі при вул. Валовій ч. 9. II. п.

ЛІЦИТАЦІЙНУ ПРОДАЖУ ЗАСТАВІВ.

Продаватимуть невикуплені предмети зі золота, срібла, самоцвіти, заставлені а оплачені тільки по день 31. грудня 1936 і означені: Серія VII. від ч. 69865 до ч. 100.000 і Серія VIII від ч. 1 до ч. 4.930 та непродані або відложені на попередніх лицитаціях: Серія V від ч. 1 до 100.000, Серія VI від ч. 1 до 100.000 і Серія VII від ч. 1 до ч. 69864 тим, що найбільше дадуть.

Повторена лицитація по думці і на умовинах § 33 регуляміну відбудеться після закінчення лицитування всіх заставів в днях 9. і 10. грудня 1937 року.

У Львові, 9. листопада 1937.

ОРТОПЕДИЧНЕ ВЗУТТЯ
на болючі ноги
Лев Новосад, Львів, вул. Словацького ч. 6.

За редакцію відповідає Олександр Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Нинішнє число має 16 сторін.
Неділя 21. листопада 1937. Ч. 257

ДІЛО

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Здвиг і погром.

(Передова стаття).

ТРАҐЕДІЯ БАЗАРУ.

Чистка в червоній дипльоматії.

Закаптурений комунікат і православні діти без релігії.

Нові студентські бучі в університеті і на вулиці.

За доцільну господарку публичним грошем.

Наради премієра з маршалами.

Еґоїзм чи добро загалу?

Між своїми на чужині.

(Враження з подорожі спеціяльного кореспондента).

Австрійці шанують уродини архикн. Оттона.

Кровава спроба. (Фейлетон Гал. Чіпки).

Літературна сторінка.

Ч. 257 (14.800). Львів, неділя 21. листопада 1937. Oprata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 6.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Японці заняли Сучав і Фушан.

Надзвичайні видання токійських часописів подають, що японські війська ввійшли до Сучав. Також на лінії Чаншу — Сучав — Вукіян осягнули вони поважні успіхи.

Частина відділів, що причалили на північ від Шангаю, заняли Фушан і звернулися на Кіянїн, що є найсильнішою твердинею перед Нанкіном і ключем оборонної лінії Кіянїн — Вусін — Дар.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ДЛЯ КИТАЮ.

Як подає вашингтонський державний департамент, до Китаю вислано через Ліверпуль на британському кораблі 20 літаків.

Боєві ґази на еспанському фронті.

Авас повідомляє: Національна армія через стежі та в рукопашних боях ствердила, що червоне командування під Мадридом, від Сомо Сієри до Харами, поважно зменшило скількість оборонців перших ліній, а прогалини, що відтіля повстали, густо виповнило апаратами до витворювання боєвих ґазів.

Стверджуючи це, в колах національного командування підмічують, що

національні війська ніколи не вживали хемічної зброї як нечесного і злочинного засобу, але з хвилиною, коли ворог ужне ґазів при наступі, або в обороні, національні війська ужнють їх також.

ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Червоне міністерство оборони подає, що національні літаки збомбардували село Бухараль̓оз, вбиваючи 16 осіб і ранячи 57.

НЕВДАТНІ НАСТУПИ ПІД МАДРИДОМ.

Як повідомляє національне командування, на одному відтинку мадридського фронту червоні кілька разів ішли до наступу, але їх енергійно відбили.

КУДИ ВДАРЯТЬ ЕСПАНСЬКІ НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА?

Барсельонські урядові кола занепокоєні рухом еспанських національних військ. На всіх відтинках фронту дістають вони підмогу, але ніде не переводять більших операцій. Національне командування уживає спеціяльної тактики — дрібних випадів та відворотів. Тим способом воно пізнає чисельність та силу опору ворога, дезорієнтує його та затримує ініціятиву.

Червоне командування не знає, куди піде ворожий наступ; покищо воно зосереджує найбільше війська на андалюзійському фронті.

ОЦІНКА ВАРТОСТИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ мешкальних і господарських будинків є тепер така низька, що не доходить навіть до половини дійсної вартости будинків, тому необхідним доповненням цього обезпечення є обезпека господарського знаряддя, хатньої обстанови, паш й збіжжя, що її під найкориснішими умовинами переводить

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ
„Дністер"
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички векслеві і ґіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Французькі господарські кола домагаються наладнання взаємин з національною Еспанією.

Авас подає зі Сан Севастіяну, що голова тамошньої французької торговельної палати звернув французькому міністрові торговлі та промислу увагу на „пильну необхідність привернути безпосередні взаємини й торговельне порозуміння з національною Еспанією, що обнимає нині 3/4 еспанської території". Він підкреслює, що Франція не може залишитись довше в ізоляції, якщо не має потерпіти прикрих втрат тепер і в майбутньому.

5-годинна розмова Гітлєра з Галіфаксом.

Льорд Галіфакс приїхав учора (пятниця) в год. 9.40 з мін. Нойратом і секретарем британської амбасади до Берхтесґаден. Гітлер повитав його перед своєю палаткою і говорив з ним від год. 10. до 15. з короткою перервою на сніданок. Опісля Галіфакс з Нойратом виїхали до Мінхену, відтіля — до Берліна, куди приїхав нині рано.

КОМУНІКАТ.

У Берліні появився півофіціяльний комунікат такого змісту: „Фірер і канцлер Німеччини приняв нині у присутности міністра закордонних справ льорда-президента британської таємної ради віцеґрафа Галіфакса. Розмова була довга; її предметом були питання з міжнародньої ділянки, цікаві для обох держав.

У поінформованих колах підкреслюють, що та розмова відбулась у дуже приязній атмосфері.

Повстання у Трансйорданії.

Заворушення в північній Трансйорданії, що тривають уже здавна, замінилися тепер у виразне повстання.

Рівночасно в ріжних місцевостях (Ізбід, Адзмон, Мадаба, Кач Амара, Тафля і ін. населення напало на поліційні станиці й на уряди; на поміч вислано поліцію та військо. Влада взяла як заручників начальників багатьох громад.

—o—

СТОЛОВЕ НАКРИТТЯ, ПОРЦЕЛЯНА, СЕРВІСИ З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ поручає фірма „Кераміка"
Львів, Галицька 5 (в подвірю).
Можна дістати у краю у всіх складах „Народної Торговлі" і всіх Міських Кооперативах.
На бажання висилаю ілюстровані цінники.

Здвиг і погром.

З ПРИВОДУ ПОДВІЙНИХ РОКОВИН: ІІІ. УНІВЕРСАЛУ ТА ТРАГЕДІЇ БАЗАРУ.

Львів, 20. листопада 1937.

Дивна річ, як в історії українських визвольних змагань, яка впродовж кількох коротких літ наздігнала все те, що прогаяла українська політична думка впродовж століть поневолення, як у нашому визвольницькому зриві великі політичні перемоги чергувалися з великими військово-політичними поразками! Дата 22. січня 1918. року — акт проголошення суверенної української державности — і дата 30. січня 1918. року — бою під Крутами — ввійшли вже в українську традицію, як ті дні, які щорічно святкує українське громадянство. В одному тижні — найвища українська перемога і страшна військова програ! 22. січня чергового 1919. року маніфестаційно проголошено на Софійському майдані, з цілим тодішнім церемоніялом, акт злуки українських земель: після реалізації ідеалу державности — реалізовано й ідеал соборности. А в 7 днів пізніше почалась була евакуація Києва з усіх державних установ, які вже ніколи більше туди не вернулись...

Але не тільки місяць січень придбав собі в новітній українській історії упривілеєне значіння: суперничить з ним і місяць листопад. Залишаємо сьогодні на боці події на галицькому терені у місяці листопаді. Рівно 20 літ тому, 19. листопада 1917. року на засіданні Малої Ради у Києві та 21. листопада на Софійському майдані, — урочисто проклямували у III. Універсалі Українську Народню Республіку, яка, після Генерального Секретаріяту, створеного на підставі I. Універсалу і умовно з Тимчасовим Урядом (II. Універсал), була черговим етапом до повної української державної незалежности. В той сам час 4 роки пізніше над річкою Звіздаль, під селом Малі Маньки на Волині, відіграласъ остання дія української збройної боротьби, трагічна дія військового погрому, що завершився розстрілом 359 українських полонених у містечку Базарі.

Є між цими двома датами глибший звязок, як тільки їх зовнішня календарна схожість. Є між цими двома подіями не тільки звязок і хронольоґічний і прагматичний, але й глибокий символічний сенс.

У III. Універсалі Україна ставала Українською Народньою Республикою — „не відділя-

ючись від Республіки Російської і зберігаючи її", з бажанням закріпитись „на нашій землі, щоб силами нашими помогти всій Росії, щоб уся Республіка Російська стала федерацією рівних і вільних народів". Події на Московщині перли українську політичну думку кристалізуватись у самостійницьких формах всупереч усьому вкоріненому поглядові, що треба зберігати якийсь право-політичний звязок з Росією. Большевицький переворот на Московщині і фактична тодішня московська анархія казали українцям думати більше про власну хату, як про устроєво-ідеольогічні російські клопоти. Повстання київських большевиків, що йшли слідами московського взору, скінчились у Києві фактичною поразкою і большевиків і прихильників Тимчасового Уряду та віддало владу в руки Центральної Ради. Але вже найближчі дні-тижні виказали всю ілюзоричність віри, що з Московщиною можна мирним шляхом наладнати відносини, що офіціяльне признання влади большевиків, як законних правителів Росії, може переконати їх про добру волю українців не мішатись до внутрішніх московських справ. Короткий час, що ділить III-ій від IV-го Універсалу, виповнений вщерть трагічним досвідом, наскільки наївним було сподівання мирної полагоди українсько-московського історичного спору. Той короткий час переконав усіх недовірків, які тоді хиталися між самостійництвом та автономічно-федеративними фантасмагоріями, що тільки збройна боротьба може закріпити українську волю. Другий Зимовий Похід Юрка Тютюнника був зроджений з тієї самої думки.

Незалежно від того, чи той похід був правильно зорганізований, чи був вибраний у відповідному часі, чи спірався на вірних інформаціях про фактичний тодішній політичний і мілітарний стан на Наддніпрянській Україні, чи з тактично-стратегічного боку не можна робити йому поважних закидів, — все це подробиці, в які ми не можемо входити. Нам залишається лише ствердити, що II. Зимовий Похід був останнім українським збройним виявом безмірного геройства та самопосвяти, останнім збройним протестом проти московсько-большевицької окупації. Та тисячка людей, що за 15 діб перейшла поверх 600 кільометрів на рідній землі під чужинецькою владою, перевела серед того кількагодинний бій за Коростень з коротким володінням у місті, майже безупинно мандрувала серед боїв, первісно маючи плян передертись у далеке запілля, на Лівобережжі і там зєднинитись з повстанськими загонами, та тисячка борців записала не тільки в українській історії одну геройську сторінку, але й у всесвітній історії збройних здвигів творить рідкий прецеденс.

Лиха доля залишила нам у спадщині більше дат, що стали синонімами „геройства смерти", ніж таких, які пишались би, як „геройство життя". Маємо так мало світлих і радісних моментів у національній традиції і так багато похмурих, трагічних. Культ геройської традиції каже нам навіть найсумніші хвилини пояснювати, як моменти світлі своєю символікою і виловлювати ту символіку згідно з виховною місією, що її виконує кожний культ традицій. 359 українських борців, розстріляних на підставі присуду, що його підписали москалі і жиди, а між ними й дехто з земляків-ренегатів, — це гекатомба, складена на вівтарі батьківщини, як доказ вірности їй — аж до загину. У цьому й символ Базару.

Були у нас здвиги, були й погроми, але виховне значіння одних і других для чергових українських поколінь — те саме. Вже з перспективи нинішніх 20-ти літ затирається почуття втрати, яку рідний край зазнав у людських жертвах. Залишається ідея, яка присвічувала при здвигах і при програних — та сама ідея приявання до Волі, що її звеличників розстрілювали й далі розстрілюють, але ідея, якої ніяка куля не береться.

ік.

ПЕРЕ БІЛЛЯ „НАСКРІЗЬ".
Виріб Schicht-Lever S. A.

МАГАЗИН ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ
„Марґот"
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 9.
Осінні плащі від зл. 45·—
Зимові плащі від зл. 70·—
Великий вибір суконь і трикотажів.
Прислуга по українськи.

Егоїзм чи добро загалу?

Жмут світла на професійно-робітничі відносини у III. Німеччині.

(Від власного кореспондента).

Берлін, 17. листопада 1937.

Недавно засудив суд праці (Arbeitsgericht), який вирішує всі спори між працедавцями й працівниками, одного робітника на грошеву кару 500 марок, себто ок. 1000 зол. Це кара надзвичайно висока, бо рівнялась майже 2-місячному заробіткові підсудного та мала бути покутою за безкарність. Засуджений робітник поводився надзвичайно визиваюче під час праці. Він приходив пяний до роботи, курив на фабричній салі, хоч це було строго заборонене, був неточний, вкінці посварився з своїм шефом і сварка скінчилася бійкою. Наслідком цього його поведінка була предметом розправи в суді праці, яка закінчилась високою грошевою карою для підсудного.

Підсудний, це молодий 23-літній хлопець, високо-кваліфікований робітник, зі знаменитим фаховим вишколом. Усі його проступки проти фабричної дисципліни були пляновані й обдумані. Він сам ані пяниця, ані галабурдник, що побиває шефів: він хотів тільки своєю поведінкою викликати безречинцеве виповідження праці, словом хотів, щоби його з фабрики негайно викинули, бо він як знаменитий робітник-фаховець мав пропозицію на далеко ліпше платну посаду від конкуренційного підприємства. Але при всій його неможливій поведінці не вдалося йому вилетіти з посади і він дальше мусить остатись при своєму верстаті праці, а за свою поведінку мусить дорого заплатити.

Цей випадок симптоматичний для робітничо-професійного життя в III. Німеччині і тому заслуговує на ближчий розгляд. Робітник хоче покинути працю в одному підприємстві, бо має змогу дістати вищий заробіток у другому, але це йому за ніяку ціну не вдається. Виповісти свою працю без причини забороняє йому закон. Хоче обійти закон, як ледаща людина, але це йому теж не вдається, бо підприємство і суд пізналися на симуляції.

Чотиролітній плян Герінга, який з питомою йому енергією стежить за виконанням, передбачує величезний розвій деяких ділянок промислу. Не диво, що такі спеціяльні ділянки потребують багато нових фахових сил, яких на ринку праці нема, бо всі вони втягнені вже в процес продукції. Тому й не диво, що підприємства, які хворіють на брак фахівців, обіцюють фахівцям вищі платні, якщо вдасться їм покинути дотеперішню працю. Як тяжко її покинути, доказує наведений приклад. Цей присуд суду праці має т. зв. екземплярне завдання, щоб відстрашити наслідувачів, і цим пояснюється його строгість. Та всеж таки цей присуд односторонній. 500 марок це величезна сума, навіть для людей, які належать до заможнішої верстви. Покараний робітник буде змушений роками сплачувати її. А все це тільки тому, що хотів зробити собі вигіднішим життя, оперте й надалі на чесній праці. За те, що він людина зручна, амбітна, за те його карають? Не за те. Бо (як подає коментар в одному знаному партійному журналі), ця кара була би дійсно несправедлива, якщо підсудний не мав би змоги в підприємстві, в якому він працює, використати своє знання і хист. Він цю змогу мав і мав вигляди пильністю і зручністю осягнути ліпше становище рівнож у своєму підприємстві, він тільки не мав терпцю й руководився мотивами власного зиску, забуваючи про загальне добро, яке полягає хочби у твердих цінах за продукти. Коли можливо було би підприємствам за вищі нагороди відтягати бракуючого робітника від конкуренційних підприємств, то почалась би дика погоня за вічно дорожіючими фаховими силами і ця погоня відбилась би на цінах, через що потерпів би ввесь нарід.

Молодий підсудний дійсно тяжких часів німецького безробіття ще в цілій жахливости не знав. Він належить до тієї наймолодшої генерації в продуктивному процесі, що в часи, коли міліони тинялися без праці, без виглядів на завтра, ще вчилася, ще не знала тяжкої депримуючої роботи за шматок хліба. Коли та генерація кінчала науку, почала саме підніматись повільно хвиля конюнктури, яка відкрила широкі можливости для фахових робітників. Один із них хотів використати ту ситуацію — і попався.

„Puniatur et altera pars" — можна би в цьому випадку сказати. Хай покарають і другу сторону! Але як її покарати? Закони не передбачують кари за те, що хтось обіцяє другому ліпшу посаду. Закони про вільну конкуренцію, які довели наприклад Сполучені Держави до величезного розцвіту, і в Німеччині ще не скасовані. Але цей присуд показує, що вони вже обмежені в ім'я добра загалу. Присуд цей вцілив слабшу сторону — вцілив робітника. Підприємця — конкурента, що цього робітника звів, що спонукав його до виступу проти дисципліни, присуд вцілити не міг, бо суд не мав підстав, щоби спокусника покарати. І в цьому двосічність цього присуду: Чи не буде він параваном, за яким зачнуть підприємці скриватися, щоб не давати змоги фаховим силам розвиватися та ліпше заробляти, знаючи, що закон хоронить їх перед переходом невдоволених фахових сил до конкуренції? Чи не зачне підприємець, певний законної охорони, зі своєї сторони руководитися чистим егоїзмом і в ім'я власного зиску використовувати робітника, під гаслом, що це діється для добра загалу? Та над цим стежить рівнож не тільки закон, але й фронт праці, величезна, могуча організація всіх продуктивних сил, яка має на увазі інтереси робітництва.

Маріян Шпак.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй

Чистка в червоній дипльоматії.

Як можна вносити з вісток, що їх подає англійська преса, по червоних маршалах прийшла черга і на червоних дипльоматів. Кромі „задержання" в Москві совітського амбасадора з Польщі Давтяна та посла з Литви Подольського не вернулися на свої становища також і посол в Фінляндії Асмус та посол з Латвії Бродовський; в англійських дипльоматичних колах говорять, що їх розстріляно. Про совітського посла в Естонії, Устімова подають, що він відібрав собі життя, одержавши англий наказ вертатися в Москву.

Правдиву сензацію викликала в Лондоні поголоска, що й тутешнього совітського амбасадора Майського „покликано" до Москви. Совітська амбасада в Лондоні подала до „Таймсу" (16. ц. м.) енергійне заперечення цієї вістки. Годі сказати скільки правди в поголосках і в запереченнях. Ще недавно тому заперечувано в Лондоні вістку „відкликання до Москви" ґен. Путни і не зважаючи на всякі заперечення розстріляно його в Москві підчас „чистки" маршалів. Зі совітської амбасади в Лондоні відкликано останніми часами кількох вищих урядовців, між ними ґен. Сівкова, наслідника ґен. Путни, радника амбасади Кагана й інших. Як запевнює сов. амбасада, всі вони дістали „інші призначення".

(УКБЮРО, Лондон).

Закаптурений комунікат і православні діти без релігії.

ЩЕ ПРО НАРАДИ ПРАВОСЛАВНИХ ЄРАРХІВ.

Варшава, в листопаді.

Як ми передбачували, офіційний пресовий комунікат про закінчену 9. ц. м. **сесію Синоду Православної Церкви** у Польщі не появився. Щойно в 48. ч. митрополитального офіціозу „Слово" з 14. ц. м. поміщено короткий звіт з ходу синодальних нарад, що їх властиву тематику постараємося зясувати бодай частинно, на підставі власних інформацій.

На сесію прибули всі дієцезіяльні архієреї, проводив нею сам митрополит Валединський. На початку синод розглянув багато адміністраційно-судово-розводових справ, при чому слід знати, що під поняття чисто „адміністраційної" справи підпала — як кажуть — теж справа **Почаївської Лаври та політичних інцидентів**, що там трапилися. Багато цікавих моментів виринуло при ревізії розводово-шлюбних справ, закутих кількома останніми подружими скандалами, в яких духовна православна консисторія відіграла ролю дуже зближену до ролі виленських евангелицьких „розводових спеців". Гострі стріли з цього приводу майже всіх органів польської преси у сторону вул. Зигмунтовської (резиденція православного митрополита) змусили найвищі православні чинники зацікавитися не завжди ясними і обосованими практиками розводового реферату консисторії. Офіційний закаптурений комунікат вичисляє поіменно лише ті справи, які не **вяжуться безпосередньо з внутрішнім життям у Православній „польській" Церкві**, отже справу автокефалії альбанської правосл. церкви, справу церковних конференцій в Англії, обговорення правного положення святих місцевостей у Палестині (у звязку з новими політичними змінами), софіянистичного навчання

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рагляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

паріського протоерея Сергія Булгакова й інші. Зате згаданий комунікат **свідомо промовчує або збуває загальниками суттєві, дійсно важні актуальні питання.**

Отже передовсім синод православних ерархів прийняв деякі постанови в занедбаній справі **транскрипції православних імен**, — про що „Діло" своєчасно інформувало в обширній статті. Яка суть цих постанов — покищо невідомо. І врешті остання точка по-синодальної памітки обіймає найбільш може пекучу справу сучасних православних відносин, а саме справу **навчання закону Божого у матірній мові**, що — як відомо — була до тої міри православними вищими чинниками занедбана, що аж викликала багато прикрих і далекойдучих прецеденсів в адміністраційно-шкільній практиці. Дійшло м. ін. до того, що православні діти мусіли вчитися своєї релігії у польській мові, а саме митрополія апробувала такий стан і навіть виготовляла тай розсилала відповідні підручники у польській мові.

Такий стан справи дозволив адміністраційним чинникам на місцях **свобідно інтерпретувати „благословенства" митрополита** і довів до того, що самі шкільні інспекторати устійнили практику довільного ангажування і звільнювання православних духовників зі становищ законо-учителів.

З другого боку справа матірної мови викликала цілу протестаційну акцію українського та білоруського населення і внаслідок цього митрополит, який загнався задалеко у але зрозумілих виявах льояльности, мусів розпочати неславний відворот і поворот до статус кво.

На останньому синоді присвячено цій справі багато уваги. Присутні вислухали спеціяльний реферат і вирішили, — як було давніше — що в навчанні православної релігії рішає про мову воля батьків.

Такий зворот слід підтримати. Але щож, коли **практика адміністраційної провінції, що не любить вирікатись раз здобутих прецеденсів**, далека. До того слід памятати про незавидне положення самого низового, незабезпеченого духовенства. Отже яку вартість матимуть теоретичні постанови Синоду в цій справі? Легко догадатися. Зрештою на це вказує найкраще вимовна з огляду на зміст і на поміщення одночасно (разом з комунікатом) передова стаття „Слова" під багатомовним наголовком: **„Про православні діти, залишені лекцій своєї релігії"**, що подавши цілу низку жалюгідних фактів з цієї ділянки, доходить до таких висновків: **„Не тільки в інтересах Церкви, але й в інтересах держави слід забезпечити ціле підростаюче православне покоління лекціями його релігії у школі".**

Цікаво, що у справі відомих протестів ВУО проти політики православної ерархії на Волині не появилася навіть **найменша згадка**, а „Польска Стронніца" „Слова" помістила доволі обективну інформацію про протирусифікаційну заяву зїзду ВУО — у Православній Церкві, приписуючи цю акцію щопрдавда.., ред. Ковалевському. **Така** позиція правосл. ерархії підтверджує поголоски, що **остаточне слово в тій справі матиме таки воєвода Юзефський**, що промовить через органи міністра освіти.

Як прикро завертати з помилкового шляху, але все таки краще пізно, як ніколи!

Гром.

НАЙКРАЩИЙ ВИБІР ЕЛЕГАНТНИХ ЧЕРЕВИКІВ ЖІНОЧИХ, МУЖЕСЬКИХ І ДИТЯЧИХ у фірмі:
„DERBY"
пл. Капітульна ч. 3.
напроти катедри.
Вже надійшов транспорт дощівок, кальошів і снігівців.

УКРАЇНСЬКІ РАДІО ПРИЙМАЧІ
ЕРГОН
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 48

справжня музика живе слово..

М. РУДНИЦЬКИЙ.

ПСЕВДОНІМ.

Дорога Пані Софіє!

Розумію, чому справа літературного дебюту спричиняє Вам так багато клопотів. У своїх повелях Ви хочете заторкнути деякі теми, що належать у нас покищо „табу" і сподіваючися гострої атаки критиків, хотіли б бодай заховатись за параван псевдоніму. А то ще й Ваш чоловік, що займає таке представницьке становище у громадянстві, міг би кривитись, що Ви користаєтесь його прізвищем!

Та чи, вибравши псевдонім, Ви зуміете втримати його таємницю. Більшість псевдонімів у нас це секрет полішинеля, бо товариське „слово чести" не зобовязує людей, які хотять перед знайомими почванитись, що знають чужу таємницю! Минулися теж часи Панаса Мирного, коли державний урядовець міг спокійно роками ховатись за щит псевдоніму... Тепер псевдоніми ошуканців на пашпортах заступають довше правдиві прізвища, ніж авторам на обгортках книжки!

Вам цікаво теж почути голоси безсторонньої критики про невідомого автора? І тут псевдонім небагато поможе, бо більшість наших критиків звичайно оглядаються на задні колеса — гладять або періщать автора відповідно до того, до якої „парафії" він належить. Може саме тому псевдонім Вам конче потрібний: дотого гострa критика вражає автора менше, коли знайомі та сусіди не знають, хто він.

Дебютанти бувають соромливі. „Розбійники" Шілера та „Ґетц фон Берліхінген" Ґете вийшли анонімно. Анонім, безіменність, мають більшу силу притягати увагу критики, ніж псевдоніми, які можуть робити враження правдивих прізвищ. Каролина фон Вольцоґен, не поклавши на своїй повісти Аґнес фон Ліліен, ніякого прізвища, здобула небувалий успіх, коли в авторстві цього твору почали підозрівати самого Ґете!

Від одної з Ваших думок, щоб прибрати собі чоловічий псевдонім, треба відступити, бо Ваш стиль і вся вражливість наскрізь жіночі — Ви не зможете довго прикидатись Марком Вовчком ні Жоржем Сандом. Доречі: і кон'юнктура в нашій літературі для жінок дуже сприятлива. Навіть Захер Масох, що назвав себе Шарльотою Аран, зеднав би собі в нас тим більше симпатії, чим більше критика знущалась би над невинною жінкою...

Ви прохаєте занадто педантично зібрати Вам усі аргументи „за" і „проти" псевдоніму, щоб Ви могли „остаточно прийняти якусь постанову". Таких аргументів у суті нема. Коли хтось погано чи смішно називається, повинен би взагалі змінити прізвище, без огляду на те, чи хоче його вживати на книжках. У літературі, як і в буденщині ми скоро звикаємо до найдивоглядніших прізвищ, коли вони часто повторяються, не думаючи над їх змістом. Котляревський, Куліш, Шевченко, Коцюбинський, Тичина — мають зовсім непоетичне значіння, а проте, вимовляючи їх, ми звязуємо їх з дуже поетичними образами.

У Німеччині в 16. і 17. віці псевдоніми були сильно в моді. Славний Ґріммельсгавзен довго виступав під різними криптограмами, як інші автори. Багато пізніше твір законспірованого Бонавентури „Нахтвахен" приписували по черзі Шеллінгові, Гофманові, Каролині Шлеґель і Брентанові — це був справжній законспірований псевдонім. Приємність ховатися за різні маски вроджена письменникам, які часто змальовують власні переживання під фірмою своїх героїв. Чи Вам відомо, що навіть св. Тома з Аквіну писав під псевдонімом — не кажучи вже про всяких достойників, таких як граф Ауершперґ (Анастазіюс Ґрін) або Мінх-Беллінґгавзен (Фрідріх Гальм), які не хотіли плямувати свого шляхетського прізвища чорнилом.

Пригадайте успіх молодого анґлійського поета Мекфорсона, що придумав собі леґендарного ґалійського співця Оссіяна й захопив цілу Европу своїми буцім-то стародавніми піснями! Пізніше називали його ошуканцем та фальшівником, але імення Оссіяна втрималося. Німецький повістяр Гайдеріх аж до кінця життя свого приятеля Альфреда Майснера підписував усі свої твори його прізвищем і всі були пересвідчені, що повістярем є Майснер, бо про Гайдеріха ніхто не знав. Дивна дружба чи трансакція! Деякі шекспірольоги переконані, що саме так

Навіть найскромніші страви
наберуть добірного смаку
по доданю кількох крапель

MAGGI 020
ПРИПРАВИ
P 21

На межі Сходу і Заходу.

Між своїми на чужині.

(З ПОДОРОЖНІХ ВРАЖІНЬ НАШОГО СПЕЦІЯЛЬНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Ця стаття є продовженням цілого циклю кореспонденцій нашого співробітника з його побуту за кордоном. Репортажі зі Закарпаття, як більш актуальні з огляду на Просвітянське Свято в Ужгороді, примусили нас перервати початий уже під цим наголовком югославянський цикль, який тепер продовжуємо.

Редакція.

II.

Нема нині мабуть держави у світі, в якій не найшли би ви українських емігрантів. Світова війна, полони, заломання нашої державности, — все це в парі з пізнішим безробіттям — викинуло тисячі й тисячі наших людей поза межі батьківщини на довгу, трагічно довгу скитальщину, на тяжку боротьбу за кусень хліба, скропленого нерав слізми. Правда, трапляються на чужині наші люди, що зуміли закріпитися матеріяльно, що навіть доробилися, що придбали чуже громадянство і живуть спокійно та вигідно Але це тільки одиниці. Загал нашої еміграції, — якої 90 відс. придніпрянці — бідує, розпучливо бореться за кожний день, доказує чудес геройства на фронті боротьби за фізичне самозбереження.

„Жити, за всяку ціну жити!... І чекати..."

І живуть, чекаючи на чудо над Дніпром, постійно на грані між дійсністю і фантомом надії. Ходив я між них по базарах Букарешту, Софії, Білгороду, находив їх при будові доріг у Чехії, на ріллі в Судетах, у таборах праці в Німеччині, в „голодних кухнях" у Відні і на тяжкій роботі у портах Гельсінгфорсу, Лібави, Констанци, Неаполю...

Всюди — якщо захочете шукати — натрапитете на них, на отих сірих, забутих, часто несвідомих свого національного „я" людей-скитальців, що звуть себе українцями, або ще частіше „руськими" з трагічного племени „малоросів". Всім їм, коли заговорите до них їхньою рідною мовою, яснішть обличчя і в очах встає велике здивування...

Здивування — що хтось ще за ними питає.

А потім, коли розбалакаєтеся з ними, переповідаючи все ясне і добре в нашій українській дійсности і промовчуючи все темне і сумне, потім, нарешті, почуєте все одно тойже самий постійний, втомлений запит:

— Коли?..

І тоді не можете сказати правди — що самі цього не знаєте, але мусите, мусите відповісти:

— Вже скоро.

І тоді мусите вже послідовно вести цілий виклад, „чому вже скоро?"... мусите нагинати факти, творити протибольшевицькі конюнктури, бо знаєте, що той віднайдений вами брат чекає цього, хоче цього... і молиться до цього всією душею безбатченка-скитальця.

Так, треба бути з ними, треба шукати їх на далекій чужині і треба глянути їм в очі, щоб зрозуміти все пекло туги за Батьківщиною, весь біль скитальщини. Не забуду ніколи того шофера з Пловдіву (Філіпополя) в Болгарії, що не хотів від мене приняти заплату за їзду, бо... від своїх не годиться... Або того готелевого портіра в Ліберцю на чесько-німецькому кордоні, що з гарячкою в очах питав: „Скажіть пане, як виглядає тепер наше село?.. А чи не зустрічали ви у Львові мого брата? Працював у пекарні й вже пять літ, як ні словечка не пише... А який Львів, великий?...

Питання наївні та щирі, жадібні та сумні... Питання, що їх диктує невтишна туга, чим більш примітивна, тим глибша.

Тих запитів і зустрічей несподіваних і сильних можнаб записати без числа, таксамо безліч є нині розпорошених людей на еміграції.

Скільки їх, отих заточенців наших розсипаних по цілому світі? — ніхто не знає. Не маємо своїх консулятів, що їх реєстрували би, не маємо своїх сильних емігрантських організацій, не маємо свого „Союзу Українців Закордоном". Маємо партії, маємо свої ідеольогічні гуртки, але не маємо атракційного всеукраїнського, національного осередка. Ми — що самі твердимо — нація вже зріла у 100 відсотках!

„МАЛОРОСИ" В БІЛГОРОДІ.

Українців у Білгороді мало. Зате „малоросів" — кілька тисяч. Майже всі вони прийшли на Балкан з армією Врангеля, якого мобіліяційною базою підчас громадянської війни в 1920. р. була саме Наддніпрянщина. Тож не диво, що між десятками тисяч військової російської еміграції, що розповзлася по цілій Югославії та Болгарії, величезний відсоток — бо коло 80 прц. — творять „малороси". Вони ще нині йдуть — часто в перших рядах — оборонців російської соборницької ідеї — зразкові яничари, виховані на казьонній малоросійській традиції. Коли говорите з ними про Україну, слухають вас, притакують і потім знечевя:

— А скажіть, будь ласка, чому Україна не малаб залишитися надалі в злуці з Росією?.. Чи не краще мати нам спільну імперію від... Вислаж по Владивосток?.. Маленька, відокремлена Україна буде чейже кольонією Польщі й Німеччини, а в соборній Росії буде саме — навпаки!

І дальше плете вам теревені про культурну автономію України в межах Нової Росії, закінчуючи безглуздою концепцією: „одного народу з трьома національними вітками: великоруською, українською і білоруською".

До речі сказавши, ця концепція є все більше популярна в колах російської еміграції. Речником її є нова російська організація з осідком у Білгороді п. н. „Национально-Трудовой Союз Новаго Поколенія", що нараховує вже кілька тисяч членів і видає свій власний орган „За Родину". Засоби пропаганди цієї організації небувалі, провокаційні та макіявельські. В боротьбі „за новую Россію, свободную, трудовую", що не є зрештою нічим іншим, як ловлею наївних малоросійських душ — послуговується ця організація гаслом, що... відбудова нової Росії може прийти лише через відбудову України, від якої таксамо, як колись з київської держави, візьме початок реконструкція великої, неподільної руської імперії! Іншими словами: вірна малоруська Україна буде Феніксом нової Росії! Завершенням концепції є наш тризуб Володимира, що його визнає організація... новим, державним гербом майбутньої „национально-трудової" Росії.

Цей наш герб, як свою національну, державницьку відзнаку носять члени „Союзу Нового Поколенія" на трьохколірній російській підкладці й вміщують його в наголовку своєї газети з гаслом: „За Россію!"

Збігом несприятливих обставин і пропагандивно-організаційної запопадливости московської еміграції сталось те, що десятки тисяч емігрантів-українців залишаються досі в рямцях російських „неділимських" організацій. Головно в Югославії та Болгарії. Очевидно грають тут велику, а може й найбільшу ролю — гроші. Російські емігрантські організації користуються в обох державах великими урядовими субсидіями, що ідуть в міліони. Зокрема корисні умовини життя найшли московські емігранти в Югославії, де покійний король Олександер рахувався до їх найбільших приятелів. Його досить довгий побут у царській Росії на військовому вишколі, його давні звязки з російською еміграцією, його виховання в атмосфері російщини, врешті старі симпатії сербів до Росії, — все це було тим ключем, що відчинив широко ворота Югославії для заливу московської еміграції. Багато із них дісталося на добрі державні посади, велика кількість російських старшин перейшла в ряди югославянської армії. Мабуть ніодна держава у світі не замінила московським емігрантам до тої міри їх власну батьківщину, як Югославія.

Як відомо, Югославія досі ще не визнала Совітів і Білгород є єдиною столицею у світі, де нема совітського посольства і де урядує досі в старому російському посольському будинку колишній царський посол. Цей одноповерховий, великий будинок з російським двоголовим орлом на фронті, напроти старої королівської палати з великим садом в офіцинах, — дивно вражає своєю понурістю. Колишній царський посол, що тут живе, не є вже очевидно посередником між двома державами; його роля скромніша — він є офіційним представником російської еміграції перед югославянським урядом. Інтервеніює у справах своїх земляків і бере гроші. На цих грошах спирається ціла організаційна робота москалів у Югославії, їхне приватне шкільництво, захисти, допомоги. Хто з еміграції включається в цю організаційну московську схему, той може очевидно користати з усіх благ такої опіки, хто ні — мусить здаватися на власні сили. Очевидно, в таких умовинах український рух, ніким не підтримуваний, матеріяльно бідний, якому влада тільки потурає — не може мати атракційної сили для... „малоросів", що прийшли сюди з Врангелем, як „русскіе люді малороссійскаго края"... Бо хто вступав у Великій Україні в армію Врангеля? В 99 відсотках були це славетні „тоже малороси", яничари, люди з російською психікою, яку нині переміняти важко. Тимбільше, коли тут є гроші, є підтримка, а

Виглядала справа з авторством Шекспіра, який позичив своє прізвище льордові Дербі чи Бейконові.

Бувають випадки, що анонімний автор, здобувши успіх своїм першим твором, на дальших замість псевдоніму кладе фірму: „Автор Дружнього кохання", як це робила одна популярна французька письменниця. Таксамо зробив автор „Рінальді Рінальдіні". Хто нині знає, що його автором був шурин олімпійця Ґете — Вульпіюс? А проте надпис „Автор Рінальдія Рінальдіні" мав більшу покупну силу, ніж інформація „Шурин Ґете", головно серед тої читацької публики, що більше звертала увагу на заголовок, ніж на автора... Ану ж і Ваш дебют заохотить Вас до такої реклями на дальших книжках?!

Зверніть увагу на факт, що коли Ви берете в руку твір зовсім невідомого автора, то його прізвище є для Вас псевдонімом. Читач завсіди насторожений як їжак супроти дебютантів. Він ставиться до них приблизно таксамо, як той власник кінового підприємства, який заявив кандидатці на фільмову артистку: „Ви — молоді, гарні, маєте талант, але маєте одну велику недостачу — Ви не маєте імени. Якби Ви називалися Грета Гарбо або Марлена Дітріх, я заінґажував би Вас якстій, але так — — ?!

Отож вибирайте псевдонім згідно з усіма правилами... милозвучности, такий, щоб публика відразу повірила, що має до діла — з артисткою. На саму думку, що я мав би вигадати такі два слова, які перейдуть до історії літератури — голова мені обертом іде!

гам гіркі еміґрантські злидні й тяжке, надлюдське геройство жінки ідеалістів.

Шкурний інтерес, опортунізм, лінивство думки і діла є змістом життя врангелівських малоросів. У Білгороді є дві „українські“ харчівні; в одній із них, в „Полтаві“ обідав я кілька разів. Розговірна мова, очевидно, російська.

— Чи це українська харчівня? — питаю інтелігентну панночку, яка мені послугувала.

— Да, украінская, малоросійская, — поясніе мені панночка. — Ми самі із Полтави.

— А по українськи говорити не вмієте?

Здивований погляд і відповідь:

— Немножко умею, но разве ето не всьо равно?

Перфідія, злоба, чи наївність? Нашу розмову підслухують численно зібрані гості в кімнаті, здебільша поважні старички і спостерігаю в їхніх поглядах нескривану неприхильність до мене. Неприхильність, на дні якої чаїться ненависть до... „розбивачів русского єдінства“.

— — — — — —

Серби, а у ще більшій мірі хорвати, ставляться назагал у своїй масі, неприхильно до російської еміґрації. Ця неприхильність зростає з року на рік. Початкове спочутливе славянське захоплення недолею руських братів, колишніх протекторів, вистудилося, впало, уступаючи місця невдоволенню, що — якби там і не було — чужинці забирають хліб своїм. Тимбільше, що москалі не вміють приєднувати собі симпатії в свого окруження на чужині. Зокрема в Югославії вважають вони себе все ще вчителями і протекторами сербів і вірять, що тої протекції Югославія від них ще потребуватиме. Бо вірять в нову, прийдешню Росію, їхню Росію — і ця віра є в них до подиву фанатична. Але покищо вихотують Югославію. Їм вона завдячує небувалий зріст хабарництва у державі, тої розкладової язви, що має моральне угрунтування в сербськім народі ще з турецьких часів. Нема майже корупційної афери, дефравдації на велику скалю, і т. п. — в яку не були вмішані російські еміґранти на впливових посадах. З виявами нехіті й розчарування до них я зустрічався нераз серед сербів і хорватів.

Але покищо вони все ще мають впливи і значіння в Югославії, головно серед урядових кол. Сам Білгород дослівно залила російська еміґрація. Росією, старорежімною Росією пахне в цьому місті. На вулицях чуєте багато російської мови, а час-до-часу можете навіть побачити людей в російськім, царськім однострою. Генерали, полковники, часом осаул козацького війська. Ходять без шаблі й ніхто перед ними не стає фронтом, не салютує. Ходять, як живий, невимовно прикрий спомин і стають залобки перед портретами російської царської родини, що вивішені чомусь у габльотках на великій віздовій брамі колишнього царського посольства.

Дивно, несамовито дивно...

Роман Голіят.

ЖАВІТЬ ШКОТ

НЕ СКУПИТЬСЯ НА КУПНО НОВОЇ ЖАРІВКИ ТУНГСРАМ КРИПТОН, БО ТА ЖАРІВКА ПЕРШОРЯДНО СВІТИТЬ, ОЩАДЖУЄ СТРУМ, НІКОЛИ НЕ ЧОРНІЄ

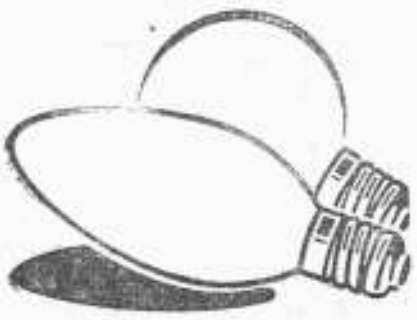

TUNGSRAM KRYPTON

ЖАРІВКА, ЯКОЇ ЩЕ НЕ БУЛО.

ПРИ ГРИПІ

простуді, зазнаємо полекші вживаючи таблєток

Togal

За доцільну господарку публичним грошем.

(Стаття надіслана).

Було це 31. жовтня, в сам „день ощадности“. Загостили до мене в місті С. два молоді студенти за одноразовим датком на підмогу академічній молоді. При цій нагоді переглядаю листу жертв мешканців мого „району“. Один чи два золотові датки — і решта (в сумі до 30 осіб) самі сотинкові: здебільша 20 до 50 сот.

Питаю збірщиків за причиною, як це люди оправдують. І дістаю таке вияснення: Передовсім зійшлося за багато „одноразових“ збірок нараз: отже і підмога академічній молоді (направду рідка й одноразова) і осіння збірка на Рідну Школу, і збірка на інвалідів (цеж іде їх місяць), і зачинають будувати церкву. Також, здається, готові гроші у нікого не лежать, зрештою є ще й інші збірки постійні, щомісячні. В усім тім треба завести якусь чергу, якийсь лад і ерархію, бо така безпляновість людей дратує.

А вже найбільше знеохочує людей до жертвенности вид того, як багато з того так тяжко зібраного і з таким направду нерав самовідреченням жертвованого гроша марнотравиться. І наводять приклад: От маємо в місті дві приватні українські однаковісінькі школи. В деяких клясах тих шкіл є навіть не по кільканацять, але по кілька учениць, а тимчасом удержання такої кляси коштує напевно по кількасот зол. місячно. Чи цей видаток є направду конечний? Чи не можнаб його заощадити і вжити доцільніше? Таж у такий і подібні способи грубі ти-

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

П. КАРМАНСЬКИЙ. 2

Рожева парасолька.

(Докінчення).

Батько налив чарку горівки і наслу всунув її в руку Олени.

— Напийся до свого нареченого — приказував.

Як автомат приткнула чарку до губи і відняла її від неї.

— А тепер піднеси нареченому.

Таксамо як автомат простягла руку в його сторону, все дивлячися в землю.

— „Муйто бень!“[11]) — скрикнув каліка і хтішно схопив покрученими пальцями чарку та вихилив її.

Більше Олени не потребували. Відпустили її до ватри під раншою і ні трохи не цікавилися нею.

Порішили, що зараз завтра батьки поїдуть до містечка та зголосять і в громадському уряді і в парохії оповіді. За два тижні весілля. Водночас наречені в містечку пороблять закупи до вінчального обряду. За все платить наречений — аж до суконки й вінчальних перстенів включно.

Випили ще по кілька чарок, і Миханьо Бриндзан вивів підхмеленого майбутнього зятя, всадив каліку на коня та й вивів на доріжку.

— „Ате лого, Жіролямо!“

— „Ате лого, сеньор Мікеле!“[12]).

Начеб духом праісторії війнуло по рамці Бриндзана.

А коли на другий день ні на третій Олена не хотіла їсти щоденної мандіоки, ходила мов заворожена й поплакувала, всі — хатні й сусіди, гримали на неї, говорили їй, що вона дурна, та що повинна благословити свою долю. Хіба їй коли у сні приснилося таке щастя? Таке хазяйство, стільки худоби й челяді — чи нема за що зачепити руками?

* * *

Розпарений день почали холодити невидні віяльця передвечірніх тіней, цикади лящали та тріскотіли, так і глушили своїм гострим гомоном.

Перед раншою Бриндзана увихалися сусідки та готовили вечерю на цілу голодну оселю. Стіни ранші аж тріщали від людських плечей. В горівці можна було купатися.

Скрипка фальсетом скигліла коломийку, все та все ту саму, аж до гіпнози, а Бриндзан, блідий від перепою та спітнілий, товк кулаком у решето і мов вакхантка кидав собою та водно верещав: „ла-ла-ла-ла-ла-ла...“

Це решето майстрував він цілий тиждень і вже вчора та передучора цілими вечорами його стукіт нісся всією оселлю. Весілля дочки він святкує вже не від сьогодні. Хіба він мало наждався на нього?

Він уже цілком охрип, очі мав сомнамбуліста, якби нічого і не бачив і не чув, тільки інстинктом ловив руками чарку одну за одною. Щось з ним не в порядку.

Гості, одні відходять, другі приходять, вже й наречений десь після півночі верхом приїхав, а з ним приїхали його старости, італійські багатії. Вже й світає — пора до містечка до вінчального обряду їхати.

Поїхали. На першому вантажному авті молоді та старости, на другому гості, а між ними Бриндзан зі своїм решетом. Блідий, з розвіяною чуприною, стоїть серед гостей, підтримуваний їх руками, лайкає охриплим голосом і водно тарабанить.

Стрічні люди ззираються і зпід лоба усміхаються.

Коли в церковці священник переводив вінчальний обряд, Олена мовчала і тільки його руки цілувала. Пояснили йому, що вона не розуміе мови. Так і звінчали її німою.

А потім везли її до дому чоловіка, на оселю Санта Ліна. Поруч неї сидів він, її чоловік, пестив її руки, приговорював, та вона відвернулася від нього і духом була десь у безкраю. І мовчала.

А потім приїхали під хату Разейри, ввели її в тріюмфальні ворота і на обійстя все прибране фестонами й лямпіонами, де по двох боках стояли заставлені столи, готові гостей приймити.

Вийшла стара хазяйка дому, пригорнула синову до серця та й в чоло її поцілувала. А вона ні пари з уст; здавалося, якусь куклу замість людини привезли. Так і за стіл посадили її поруч її чоловіка.

Не торкала страви, не пила нічого, дарма що чоловік припрошував її, по руках її цілував, дарма що гості до їжі метнулися мов вовки зголоднілі. Врешті сльози прорвалися з його очей, він ридав як покривджена дитина, ридав гірко на своему весіллі. А вкупі з ним плакала його мати і плакали гості.

Тільки пяний батько Олени не плакав, бо нічого не бачив і не розумів нічого. Стояв по середині між столами, хитався на слабих ногах, тарабанив з усієї сили і лайкав. Здавалося, глумився над своєю нещасною дитиною, над молодим подружжям і над гістьми, що добачували трагедію.

[11]) Знаменито, славно!
[12]) По своєму побачення...

сячі річно марнотравляться, які можнаб дуже пожиточно в нашій народній господарці на щось конечніше обернути і тим жертвуючу частину суспільности до дальших жертв заохотити. А так ледви випрошуємо по 20—50 сотиків, хоч марнуємо тисячі, щоб „уфундувати" напр. якийсь загальний ліцей для кількох учениць...

Стільки сказали мені мої хвилеві гості. Я, на жаль, не мав їм що відповісти. Зложив свою скромну лепту і мовчав. Але думаю, що це справи, над якими всеж таки вартоб застановитися і дати собі зрілу відповідь. Тим більше, що було це в „день ощадности". І. П.

—o—

Машини до писання нові й уживані в українських та польських літерами.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

ЗАГІРЯ - КАЛУШ.

Дня 14. 11. цр. відбулося заходом місцевої читальні в Загірю - Калуш листопадове свято. Після церковної частини свята (правив о. М. Юркевич) відбулася в салі читальні, виповиненій по береги, академія. Вступне слово виголосив заст. голови читальні п. М. Сулима. Дальшу програму виповнили вдатні продукції читальняного хору під диригентурою п. Богдана, деклямації молодих членів читальні, мандолінова орхестра та уривок сценки п. н. „Ми йдемо в бій".

ФУТРА

Рагляни від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Міколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол. 7
Дитяча конфекція

Хроніка Совітської України.

НОВІ ВІЦЕПРЕМІЄРИ УССР.

Як подарунок на 20-ліття „великого жовтня" дістали „трудящі" Совітської України двох нових віцепремієрів: Миколу Марчака та Якова Тягнибіду. Про Марчака знаємо тільки, що його 8. жовтня призначили на заступника народнього комісара освіти, про Тягнибіду зовсім нічого невідомо. Цікаво знати, що сталося з попередніми заступниками голови Ради Народніх Комісарів: 23. січня 1935 року на це становище призначено Шелехеса і Порайка. Як відомо, Шелехеса улітку ц. р. оголошено за „ворога народу" й на його місце призначено голову української державної плянової комісії, Сухомлина. Чи потребує новий голова раднаркому УССР, Бондаренко аж чотирьох заступників, чи просто Порайко та Сухомлин зникли з обрію, покищо сказати трудно. Між іншим треба відмітити, що Сухомлина зовсім недавно висували на кандидата до Ради Національностей; щож до Порайка і навіть самого Бондаренка, то щось про них ніхто не згадує при кандидатах.

Гостям було ніяково сидіти, вони стали розходитися. Розходилися з такими почуваннями, немовби щойно були на поминках. Тільки пяного Миханя Бриндзана було трудно додому забрати: на столах ще недопита горівка стояла. Ті, що виходили з дому Разейри, мали прочуття, що в ньому скоїться якесь велике нещастя, і поспішали мерщій додому.

* * *

Минули два тижні від весілля Олени й Жіроляма. Про ніяке нещастя не було чутки. Навпаки, ті, що бували в містечку, оповідали, що зустрічали молоду пару, закохану й щасливу. Водилися за руки мов пара дітей, заходили до крамниць, в яких Жіролямо купував своїй Олені дешевенькі перстені, шкляні брошки та ковтки, і вона так і сяяла від захоплення та радощів. Говорили кожне своєю мовою і цілком добре розуміли одне одного.

Та й не забули про лісову раншу, де почалося їхнє щастя. В неділю після обіду оселею понеслася чутка, що Бриндзанова Олена прийде в гостину до своїх рідних.

І справді, коли вже всі сусідки стояли на своїх становищах, на доріжці, що вела лісовою гущею, появилося двоє їздців: на переді Олена, позаду її чоловік. Вона тримала над головою рожеву парасольку і так і сяяла щастям.

Підїхали під убогу раншу, Олена стрибнула зі сідла й підбігла до коня свого чоловіка, і як мати малу дитину, здіймила його і поставила на стежку.

Парасольки не замикала, тільки вимахувала нею так, щоб усі її ровесниці звернули на неї увагу.

Це ж була ціна, за яку вона погодилася зі своєю долею і полюбила каліку.

А ровесниці споглядали на парасольку та заздрили щастю Олени.

НОВИЙ „ШКІДНИЦЬКИЙ" СУДОВИЙ ПРОЦЕС.

По деякій недовгій перерві почався в Кременчуку судовий процес: обвинувачують ряд місцевих ветеринарів, зоотехніків і аґрономів у „шкідництві". На цей раз воно полягало в тім, що підсудні намагались поширювати захворювання худоби сибірською язвою; вони відмовлялись робити щеплення і залишали хворі тварини зі здоровими, вони поширювали сап серед коней та ріжні епізоотії серед свиней, маючи за мету знищити поголів'я худоби. Більшість підсудних ніби-то призналася до цих злочинів.

ТРЕБА ЗА ВСЯКУ ЦІНУ ПОШИРЮВАТИ НА УКРАЇНІ ЛІТЕРАТУРУ БРАТНЬОГО НАРОДУ.

Державне літературне видавництво УССР недавно оголосило конкурс на кращий переклад українською мовою твору російського письменника Салтикова-Щедріна „Історія одного міста". На конкурс надійшло 133 рукописи, але виявилося, що ніодин із перекладів не стоїть на відповідній височині — „не передає своєрідного гострого стилю і пародійних елементів оригіналу". Отже присуджено тільки першу додаткову премію в 800 карб. і другу та третю премію.

НОВИЙ ЖУРНАЛ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Інститут української літератури ім. Шевченка Академії Наук починає видавати журнал-трьохмісячник „Радянське Літературознавство" з такими постійними розділами: Теорія та історія літератури, радянське шевченкознавство, літературна спадщина, серед книжок і журналів, бібліографія. Перша книжка містить статті про вплив Горького на українську дожовтневу й українську радянську літературу, статті на теми шевченкознавства, новознайдене листування Коцюбинського, устні перекази українського народу про Шевченка, Пушкіна, Горкого та інші.

НОВІ НАРОДНІ ПІСНІ.

У видавництві „Мистецтво" виходять такі нові народні пісні: „Пісня кузьминських пятисотенниць" та „пісня про Тетяну Дубок", музика Косенка; „Реве буря, реве сила", муз. Лапшинського; „Серед темної ночі" — Ревуцького; „Вишні-черешні розвиваються" — Губермана.

НОВІ ФІЛЬМИ.

Закінчується озвучення українського варіянту кінокомедії з колгоспного життя „Багата наречена". Російський варіянт озвучується в Москві. В Бахчисараї режисер Кавалерідзе закінчив знимати турецькі сцени кіноопери „Запорожець за Дунаєм". У ній виступають артист Шкурат у ролі Карася, артистка харківської опери Левицька в ролі Одарки.

КОЛГОСПНА МИСТЕЦЬКА САМОДІЯЛЬНІСТЬ.

У житомирському районі утворено 150 драматичних, хорових і музичних гуртків. У колгоспі „Праці — честь" організовано симфонічну орхестру, яка готує програму з кращих музичних творів, зокрема Чайковського, Шуберта тощо. Колгоспні самоуки-малярі Винниччини працюють над картинами: колгоспник Матюк малює картину „Колгоспники вивчають конституцію". Він закінчив уже картину „Дівчинка з колгоспних ясел". Колгоспник Озеранчук закінчив картини „Щорс", „Чапаєв" і „Колгоспна сім'я". Вишивальниці любарського колгоспу закінчують роботу над портретом Молотова.

РЕПЕРТУАР У СТОЛИЦІ НА СВЯТА ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Театр ім. Франка показує нову пєсу Корнійчука „Правда". Ролю Леніна в ній виконує артист Бучма. Оперовий театр — нову оперу „Піднята цілина" Дзержинського. Театр російської драми — „На берегу Неви". Театр музичної комедії — „Дочка Анго". Театр Червоної Армії — „Землю". Польський театр — „Неспокійну старість". Жидівський театр — „Сімю Оваліс". Кінотеатри демонструють нові фільми: „Пугачов", „Безстрашні", „Крилатий нарід", „За батьківщину", „Колискова", „Країна Рад".

КНИЖКИ І ПРЕСА У 1936. Р.

Наклад випущених з друку книжок становив 80,148.000, в тому числі українською мовою — 69,104.000. Журналів видавалося 284, українською мовою — 177. Газет видавалося 1.830, українською мовою — 1.402.

Хочете читати про життєву борню молодого українського покоління
Замовляйте й передплатіть нову повість
Уласа Самчука
під наголовком
„БАТЬКО І СИН"
що вийде в грудні ц. р. у бібліотеці „Наша Книга", як третій і останній том славної **„ВОЛИНІ"** цього письменника.

Нову повість можуть читати також і ті, що не знають перших томів „Волині". — Книга матиме коло 280 сторінок великого формату. Ціна 4.50 зол., а пересилкою 5.— зол. Хто прішле гроші до 30. листопада ц. р. платить за книжку тільки 3.50 зол., а пересилкою 4.— зол. Гроші посилати складковими П. К. О. для Кооп. Банку **„ДНІСТЕР"** у Львові, ч. Конта 143.961 з виразним зазначенням на середній частині складанки „Вкл. 18.016 Волинь".

Гроші з Чехії та Закарпаття (з передплатою 22 К. ч. від 1. грудня 80 Кч. — з пересилкою) як також з других країв (рівновартість 4.50 зол. з передплатою, 5.50 зол. від 1 грудня) слати на адресу: Підкарп. Банк в Ужгороді, Ч. конта 2078 з допискою: „І. Роман, Волинь III". За видання відповідає: Василь Рудко. Письменні зголошення й запити слати на адресу:

„НАПЕРЕДОДНІ", Львів, Синстуська 43 а І. п. (для В. Рудка).

ТРАҐЕДІЯ БАЗАРУ.[1)]

Одна виспана ніч, тепла їжа, і вояки знову повеселіли.

В годині 10 рано дня 16. листопада Головна Ґрупа знялася з нічного відпочинку й вирушила через с. с. Розважів, Полідарівку, Салішами на с. Голубієвичі, де зроблено двогодинний відпочинок. Ворог існову насів на ґрупу. Від с. Розважів до с. Термахівки арєргард увесь час веде бій із червоною кіннотою, що переслідує безперестанно. Ворог відстав лише під с. Термахівкою, де засідка спричинила йому великі втрати і де забито командира червоного дивізіону. З с. Голубієвичів вислано розїзд від кінної розвідки під командою сотника Хмари в напрямку на с. Заліщани. Біля 24 години кольона ґрупи ввійшла до с. Залішанів, де й приєднався висланий поїзд. В 24. годині ґрупа вирушила далі на с. Малі Миньки, куди й прибула в 5. годині сумного дня 17. листопада. Нічний перехід у 36 верстов знову стомив вояків. Більшість із командирів була хора. Був хорий командуючий Армією ґенерал Тютюнник, їхав на санках із відмороженими ногами командир Київської дивізії ґенерал Янченко, був хорий командир 2-ої бриґади полковник Сушко та інші.

Зараз же по прибутті до с. Малих Миньків виставлено застави на шляхах у напрямках на с. с. Великі Миньки, Голубієвичі, Рудню, Свяоцьке, Звіздаль. Вимарш ґрупи призначено на 12 годину цього дня в напрямку на с. Звіздаль—Христинівку.

У селі Малих Миньках ґрупа розмістилася в такий спосіб: південно-східню околицю заняла 1-а бриґада, північну — 2-а бриґада. Штаб Армії стояв по хатах коло церкви. Підчас привалу наскоро варили обід, перев'язували раненних, годували коні. Ще раніше, під час підходу до села Малих Миньків дехто з командирів бриґад підносив думку, щоби не робити в цьому селі великого відпочинку через можливе оточення ґрупи з боку ворога й радили пройти ще 10 верстов та, переправившися через широку болотяну річку Уж, прикритися Рокитнянськими болотами. Та місцевість, що нею, правда, тяжко булоб проходити навіть піхоті, до деякої міри унеможливлювала операції ворожої кінноти. Одначе, страшна перевтомленість вояків та коней, брак у дальшому напрямкові відповідних для відпочинку пунктів, схилили ґенерала Тютюнника до думки зробити великий відпочинок у с. Малих Миньках. Тимчасом стежі донесли, що до околичних сел підтягується сила ворожої кінноти та піхоти. Одержавши такі відомості, Штаб Армії наказав негайно здійматися й продовжувати марш. Тогож часу, коли кольона витягувалася поза річку Звіздаль, кінні ворожі частини раптом наскочили на арєргард. На північно-західній околиці села зачався бій. Під прикриттям всієї озброєної піхоти хвіст кольони вже був витягнувся з села, коли раптом із правого боку, зі сходу, з лісної смуги, з віддалі коло 1.000 кроків, навперейми винеслося яких 3-и ескадрони чернової кінноти. Чолові частини кольони хутко повертаються, щоб визволяти раненних, але у цей час ворог наскакує на них спереду. Ворог розриває кольону на дві частини. Рівночасно з лівого боку, з заходу, наскакують нові ворожі частини і ще раз перерізують кольону. Несподіваний удар сильної ворожої кінноти, підтриманий піхотою, викликав велике замішання. Заатаковані на підводах ранені схопили ручні ґранати. Перший напір ворожої кінноти пощастило здержати ручними ґранатами. Ранені та хорі, старшини й козаки, бороняться безприміpно. Ворог розсипається від ґранатних розривів, але потім під прикриттям кулеметів існову поновлює наступ. Настає пекло. З одчаю вояки підривають себе останньою ґранатою. Тут наложив на себе руки й колишній морський міністр М. Білинський, так зробив ройовий 4-го куріня Андріевський і багато, багато інших.

Відрізана піхота (решткн 4-го та 5-го куріня) під командою хороброго сотника Григоряка подалася до лісу, завзято відбиваючися від ворога, що переслідував їх, але й у лісі чекав на них ворог. Бій тривав доти, доки українські бойці не вистріляли останніх набоїв. Потім розпочалася різанина.

Штаб Армії, кінна сотня та 15 передніх підвід із тяжко раненими (разом коло сотні людей), будучи відрізаними від головних сил, перейшли р. Звіздаль і подалися на північний захід. Геройчно відбиваючися від переслідування ворожої кінноти, переправилися вони далі через річку Уж в селі Матейках і під охороною ночі зникли в лісових болотах.

Решта борців-мучеників лишилася на полі бою. Дехто сховався в лісах, декого заховали селяни в Миньках та Звіздалі, а інших беззбройних, змучених борців захоплено до ворожого полону. Ворог також поніс значні втрати. Операційна червона ґрупа під командою Котовського складалася з червоної кінної дивізії в складі 2-х кінних бриґад, одної пішої бриґади при 2-х артилерійських батеріях та з окремих карних відділів.

*

Трагічний бій на річці Звіздаль був останній бій Української Повстанчої Армії — останній в недавньому минулому збройний чин Української Армії.

*

Штабова Ґрупа, переправившися через р. Уж в селі Матейках, рушила далі в напрямі на с. Рудню Греблю, хутір Мельники. Для прикриття ранених вояків зформовано кінну ґрупу з 3-х відділів: 1-й відділ — полковник Ступницький — силою в 18 кіннотчиків; 2-а — сотник Хмара — 35 кіннотчиків; 3-я — поручник Стрілець — 34 кіннотчиків. Ранених налічувалося 22 людей. Переформування проведено на хуторі Мельниках та в с. Журбі. По тригодинному відпочинку в 24. годині 17. листопада ґрупа рушила далі через хутори Липецькі на с. Толкачівську Каменку.

Дня 18. листопада в 4. годині ранку ґрупа перейшла залізницю й в 18. годині прибула на хут. Сугачки. По 4-годинному відпочинку в 12. годині ґрупа рушила далі через Рудню Дивошинську, Слободу, Халплянську (Теклівка), хут. Лисіці, Рудню Дубову на Рудню Сирницю, куди й прибула дня 19. листопада в 6. годині. По відпочинку в 11. годині ґрупа рушила далі через Рудню Кованьку на р. Уборть. По цій річці розміщені були червоні відділи. З наближенням темряви, обминаючи ворожі частини, ґрупа перейшла вбрід р. Уборть між селами: Перга та Рудня Хочинська і рушила далі на Уржевичі, які, за відомостями селян, обсадив ворог. Обминувши лісами без доріг с. Уржевичі, ґрупа між 2 та 3 годиною дня 20 листопада вийшла на пограничну вартівню (Купіль), де зустріла першу польську сторожу. В 5. годині ранку цього дня ґрупа перейшла р. Студеницю, а в 7. — вже прибула в с. Біловіж.

У цьому селі польській жандармерії здано зброю та коні.

*

[1)] Цей нарис вийнаємо з ширшого опису сотника О. Шпілінського з журналу „За Державність", Збірник III., Каліш, 1932.

Подяка.

Високоповажаному Панові Д-РОВІ МАРКІЯНОВІ ДЗЕРОВИЧЕВІ, Львів, ул. Коперника 3 за поставлену операцію, завдяки чому вдалося врятувати життя дружини, за асисту при операції, а потім за дбайливу, совісну і майже безкорисну опіку в часі перебування в санаторії і дома.

За це все складають найщирішу подяку

А. і Ю. ГЛУШЕВСЬКІ.

Барвні ЛЕЩКІВ SAMODZIAŁY LESZCZKOW Тривкі Львів, ул. Коперника 2.

ВОЛ. ДОРОШЕНКО.

„Золоті Ворота".

Наше заслужене видавництво „Червона Калина", що поставило собі за ціль плекати славну традицію українських визвольних змагань, розпочало в окремій серії „Історія визвольної боротьби України в монографіях" видавати монографії, присвячені поодиноким формаціям українського війська. Нічого й говорити про величезну вагу такого роду публікації — не тільки чисто-історичну, але й національно-виховну. Як і слід, до першого тому пішла історія Українських Січових Стрільців (УСС), українського легіону при австро-угорській армії, якому судилося стати зав'язком української національної Галицької Армії.

А ось цими днями появився вже й 2-ий том, що містить історію Січових Стрільців (СС) — формації вже всеукраїнської, наддністрянсько-наддніпрянської, що повстала заходами галицьких українських військовиків, які опинилися в 1917. р. на Великій Україні, для оборони відродженої української державности. Це дуже гарно виданий другий том на чотириста сторін друку великої вісімки, рясно ілюстрований, з кількома схемами й діяграмами, в естетичній оправі. Словом мила памятка не лише для душі, але й для ока. Та й називається не будь як: „Золоті ворота", з відповідною кольоровою обгорткою Павла Ковжуна. Символічна ця назва, що має для кожного українця стільки національно-державницького змісту. — коім згадки про велич княжої держави та пригадки про нашу недавню визвольну боротьбу, відразу воскрешає в нашій памяті й історію того видання, яке очолює. Історію не абияку. Не дурно класичний світ склав широко знану приповідку — habent sua fata libelli. Вона, мабуть, ні до якого іншого видання так не підходить, як до цього. Аджеж уже кількanацять літ тому була думка про памяткову книгу, присвячену Січовому Стрілецтву. В 1922. р. розпочато вже роботу над такою пропамятною книгою, що під назвою „Золоті ворота" мала вийти в Берліні накладом видавництва „Українське Слово". Але видавництво збанкрутувало, а приготований матеріял, у значній частині вже видрукований, пропав. На щастя історична частина заховалася.

І от по довгих роках рішено видати в краю бодай її. В 1930. році мала вийти вже книжка, але через відомі події до видання не дійшло, а матеріял опинився на поліції. По кількох літах удалось його таки видобути і от у двадцятьліття української державности мала нарешті появитися історія борців за неї. Книжка була вже готова, але тут саме трапилися нові „перешкоди", такі відомі українському видавничому рухові, і їх жертвою впали знову „Золоті Ворота" в їх новій, сильно скороченій редакції. І знову справа проволіклася. Здавалося, що всі зусилля, вся праця й наміри пішли намарне. Але кінець-кінців коштом болючої хірургічної операції вдалося врятувати більшу частину видання. Відпала ціла III. частина книги, пропущена, як чомусь зовсім не доречі зазначено, з якихсь „технічних причин". Маємо враження, що далеко краще було вжити інший, відповідніший термін — „незалежні обставини". Отсі то „обставини" проковтнули майже чотири аркуші друку, полишивши в книзі не тільки значну люку (ст. 263—320), але й дрібніші сліди болючої операції і де інде. Але і в своїм теперішнім, трохи кущім вигляді, книжка представляється величаво. Складається вона з отсих трьох частин: І. Василя Кучабського — Від первопочинів до Проскурівського періоду, II. ген. Марка Безручка — Від Проскурова до Чорторий, та IV. Івана Шендрика — Бібліографічні матеріяли до Січових Стрільців. Книжку попереджає вступ редактора „Золотих Воріт" від їх первопочину, Ів. Кедрина, де докладно зясована ціла довга й сумна історія видання „Золотих Воріт" та подана їх оцінка. Уважний читач того вступу зауважить, що п. Кедрин говорить про трьох авторів, колишніх СС-ів, приналежних нині до трьох ріжних ідеольогічних груп, а в самій книжці є тільки два січово-стрілецькі діячі. Третій „вискочив" і навіть „вискочила" згадка про його імя у тому редакційному вступі! З цього погляду ця книжка буде колись бібліографічною рідкістю.

Як бачимо, імена солідні, добре відомі нашому громадянству й тому книжка не потребує спеціяльної реклями. Але всеж годиться бодай коротенько познайомити читачів із змістом згаданих вище розвідок. Отож перша праця — це широкий, з розмахом написаний нарис історії Січово-Стрілецького Корпусу від другої половини листопада 1917. р. до другої половини березня 1919. р. Та автор не обмежується тільки цим часом, а зачинає з „передісторії Січового

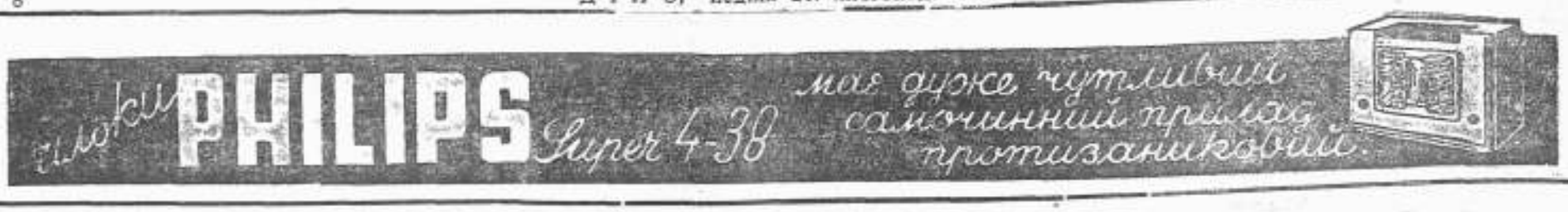

Другий Зимовий Похід почався вночі з 3. на 4. листопада 1921 р., по переході с. Борового. і закінчився в такий ж спосіб — уночі з 19. на 20. листопада. Головна Волинська Група протягом 15 діб зробила марш у 600 верстов, що дає пересічно 40 верстов на добу.

Беручи на увагу умови маршу, глибокі сніги, бездоріжжя, багна, через які доводилося проходити босим, зле одягненим, голодним воякам і до того в безперестанному ворожому вогні, цю цифру в 40 верстов на добу, без сумніву, треба вважати за велетенську, суто легендарну. Зважуючи, крім того, на те, що старшинський склад поніс великі втрати забитими й раненими, не можна не висловити подиву щодо безприкладного боєвого поводження козацтва, яке змушене було в собі самому шукати моральної підтримки.

*

Про трагічну долю українських борців, яких захопив ворог у наслідок розгромлення Головної Волинської Групи на річці Звіздаль, говорять нам офіційні звіти ворога, про це з сумом оповідають ті полонені старшини й козаки, яким пощастило втекти з полону, про це ще довго оповідатимуть селяни — очевидці трагедії Базару, про це свідчить козак із „того світу" та велика могила під м. Базаром.

*

Усіх мучеників України, тих, хто вже не мав змоги вискочити або покінчити з собою, большевики загнали як полонених до церкви в с. Миньках.

До приїзду „Чрезвичайной Пятерки", себто червоних катів, їх усіх тримали в холоді, голоді, катували й знущалися над ними.

Про дальшу їхню долю оповість нам краще за нас червоний офіційний звіт: „Сборник приказов Войскам Киевского Военного Округа. Содержание: № 2578, 26 ноября 1921 года, г. Киев".

Розглядаючи й осуджуючи по-своїому джерела зародження Української Повстанчої Армії та її операцію й виправдуючи себе, що Армії цій пощастило продертися так глибоко в Україну (25 верстов від Києва) нібито тому, що „Советскими Республиками было брошено все, не исключая и частей красной армии, на хозяйственный фронт (грабіж селян? — Редакція)", — наказ цей підходить до бою на р. Звіздалі й подає дослівно таке:

„Зарублено в бою свыше 400 чел. и захвачено 537 чел., в том числе и раненые. В момент боя некоторыя из высшего командования, видя безвыходность положения, сами себя растреливали и взрывали бомбами.

Всего перед Чрезвычайной Комисией (пятеркой) предстало 443 чел., остальные умерли (? — Редакція). Руководствуясь веленнем революционной совести (? — Редакція), основываясь на всем вышеизложенном и дабы предупредить подобные преступления и показать всему капиталистическому миру и его наймитам, что власть советов безпощадно карает всякаго покушающагося нарушить ее мирную (? — Редакція) работу, Чрезвычайная пятерка постановляет: лиц, перечисленных в приложенном к сему списке, в числе 359 человек, как злостных, активных бандитов, — **растрелять**".

Протокол підписали: „Председатель Чрезвычайной Комисии Гарькавий, члени: Лившиц, Иванов, Котовский, Фриновский, секретарь Литвинов". Наказ підписали: „Командующий Войсками Округа Якир, член Реввоенсовета Округа Затонский, Нач. Шт. Округа Генштабов Паука".

*

Селяни згадують: „Під м. Базаром наказали червоні кати викопати велику братню могилу, зігнали з далеких повітів селян, щоби на власні очі побачили „веление революционной совести", привели з м. Базара засуджених змучених, скривавлених, майже голих українських вояків і наказали їм стати над викопаною могилою".

І далі розповідають селяни, очевидці розстрілу, що йшли мученики, не сумуючи, а поважно та гордо. Рішуче стали над могилою. Червоні кати навели на них кулемети. Нараз виступив якийсь червоний комісар і сказав, якщо хто з засуджених заявить каяття та присягне вступати до лав червоних для боротьби з українськими „бандами", того помилують.

Цієї грізної хвилини виступив козак 6-ої дивізії Щербак і сказав: „Я, козак 6-ої дивізії Щербак, від себе й козаків, яких я знаю, кажу вам: ми бачимо, що нас чекає, і ми не боїмося смерти, але до вас служити не підемо. Коли ви нас побєте — знайте, що за нас вам помстить увесь український нарід. А коли до українських вояків дійде чутка про вашу ганебну роботу, то за кров нашу вони будуть нищити все, що тільки має хоч малий звязок із вами, каторжани!" Голосне, потужне „Слава" рознеслося по полю, і залунав, як останній салют Україні — гимн:

„Ще не вмерла Україна...",

поки його не заглушив туркіт ворожих кулеметів.

Стало тихо. З кривавої могили неслися скарги та стогін*). Там умирало 359 борців за Волю, за Честь України.

*) Коли почали кати присипати ще живі пострілені тіла мучеників, вискочив із могили козак Артим. Він був пострілений кількома кулями, але опритомнів. Вискочивши з могили, кинувся бігти. Його зловили, але селяни не дали катам загнати його знову до могили, бо — він був вже „з того світу".

—o—

Зміни в італійському уряді.

В італійському уряді зайшли такі зміни: шеф уряду Мусоліні обняв теку міністра кольоній (італ. Африки), яку досі мав мін. Лесон. Віцеміністром кольоній іменували ген. Перуцці б. шефа штабу фашистівської міліції і б. інспектора чорних сорочок в Еспанії.

Дотеперішнього державного підсекретаря для виміни валют проф. Гварнері піднесли до гідности міністра.

Становище віцекороля Абісинії, яке займав маршал Граціяні, обняв князь Д'Аоста.

Підсекретарем у міністерстві корпорацій іменували Рената Річчі.

—o—

По широкому світі.

Австрійські легітимісти вшанували 25. роковини уродин архикнязя Оттона святочною академією.

По широкому світі.

В Італії мабуть небавом уступить міністр кольоній.

Японська „місія приязни", злїжена з 6 осіб, приїхала до Риму.

Американський амбасадор у Льондоні виїхав на довший час домів на безтермінову лікувальну відпустку. Неофіційно подають, що його подорож вяжеться з переговорами про англо-американський договір.

Д-р Роман Осінчук
внутрішні хороби, серце й ревматизм
ординує від 3—5 попол.
ЛЬВІВ, АСНИКА 2, II. п. (бічна Пілсудського).

Клейнод Мазепи.

З нашої старовини збереглось чимало памяток мистецтва. Але розмірно дуже мало походить їх з тих часів історичної Гетьманщини, коли всі зусилля москалів ішли на те, щоб саме як мога дбайливіше винищити їх або — вивезти до корінних московських земель. Серед тих памяток, що мають найбільшу мистецьку вартість та свідчать собою про надзвичайно високий рівень колишньої української матеріяльної і духової культури, пишається і клейнод Івана Мазепи, медальон, що не тільки походить з часів того нашого гетьмана, але й що його сам гетьман носив на грудях. Через те й ота памятка має не лиш музейну вартість: вона найтісніше вяжеться з особою Івана Мазепи, якого імя має для нас значіння символу боротьби з Московщиною за українську державну незалежність.

Гетьман подарував отой нагрудник перед своєю смертю наступникові свому Орликові. Родина Орликів, найшовшись у скруті, продала той клейнод мабуть у Кракові, де й закупив його один із колекціонерів з України. Його вдалось перевезти і він находиться тепер в українських руках.

З нагоди 250-ліття від вибору Івана Мазепи над річкою Коломаком гетьманом, справу його клейноду актуалізував париський „Тризуб", який присвятив Іванові Мазепі ціле побільшене число. Чимало місця присвячено там спеціяльно тій дорогій українському серцю памятці. Проф. Р. Смаль-Стоцький у той спосіб описує вигляд клейноду:

„Памятка представляє з себе форму прямокутника з відрізаними кутами в розмірі: довжина — 6,5 цм., ширина — 4,5 цм., грубість — 1 цм. Ціла вона викута з щирого золота і має на горі кільце, в яке закладалася стрічка чи нашийний ланцюг, а на долі є шрубка, що по розшрубуванні відчиняє мощехранительницю.

Обидві сторони багато емальовані. По обох сторонах навкруги біжить золотавий орнамент на гарному тлі, що мов чорна рама відразу унагляднює ясно середину.

З одного боку — Спаситель на хресті, який має на горі латинський напис: (I. N. R. I.) і на долі Адамів череп і кости. З обох сторін хрест прикрашений емалією: червонавим орнаментом винограду, зеленим стилізованим листям, яке виповнює і горішні кутки хреста. З другого боку представлені серед подібного орнаменту, прикрашені ще блакитними незабудьками на горі, приладдя муки Христової, а на долі герб Гетьмана на ясно-рожевому тлі, оздоблений його ініціялами на ріжках І(ван) М(азепа) Г(етьман).

Виринає питання, якої роботи ця памятка? Чи це праця золотарства київського чи чужого, може венеціянського, а може це діло вірмено-львівських майстрів при дворі Мазепи?

Не беруся тут судити. Хай наші знавці історії золотарського мистецтва скажуть тут своє слово.

В кожному разі мощехранительниця — це роскішна памятка старого золотарства. Вона проречисто вказує на високий рівень золотарського мистецтва при гетьманському дворі, вона є прегарною ілюстрацією-мініятурою доби українського барока, в осередку якої стоїть Мазепа, що його сучасники величали »найпершим сином України, драгоцінною окрасою і справжнім її благодітелем, будівничим батьківщини«."

Еміграційний уряд УНР видав постанову, щоб отой клейнод Івана Мазепи став власністю і видимим знаком гідности кожночасного голови української держави. Можнаб тільки бажати собі, щоб будучі керманичі Української Держави, визволеної від московсько-большевицької влади, користали з того клейноду при урочистих і маніфестаційних виступах у столиці Української Держави — Києві.

Стрілецтва", подаючи цілий нарис про українську національно-військову думку й організації перед світовою війною та за війни й революції. По цьому вступі говорить про початки корпусу, про бої з російськими большевиками, про стрілецтво перед і по гетьманському перевороті, про участь його в протигетьманському повстанні (незвичайно живо написані картини бою під Мотовилівкою й облоги й здобуття Києва), та історію Стрілецтва по залишенню столиці України. Генерал М. Безручко стисло й ляпідарно розглядає дальшу історію корпусу аж до його розвязання. З суто-ділового, фахового його опису, густо перетиканого стратегічними шкіцами, розгортається перед нашими очима героїська епопея неймовірних вусиль і подвигів. Проф. Шендрик дав дуже поважну працю, що збирає докупи вістки про досі видані матеріяли до історії Січових Стрільців — спомини окремі вгадки, описи, нариси, тощо. Це знадібок до повної бібліографії Січових Стрільців, властиво найповніша досі такого типу бібліографія. Дуже прогляднo, зі знанням річи зладжена, улегчить вона кожному орієнтацію у величезнім матеріялі, згромадженім по наших виданнях, головно часописах. На жаль „незалежні обставини" полишили свої сліди навіть на цій чисто бібліографічній праці, правда без більшої шкоди для неї.

Словом, книжка вельми цінна. До внутрішніх прикмет збірника цілком підходить його зовнішній вигляд, прегарне технічне викінчення та рясні, добре виконані знимки. Видавництву „Червона Калина" належиться щира подяка за „Золоті ворота". Це під кожним оглядом вартісний вклад в нашу історичну літературу, зокрема літературу недавніх визвольних змагань.

Літературна сторінка.

Українська совітська поезія в освітленні совітської критики.

Безумовно перше офіційне місце на українському совітському Парнасі займає тепер Павло Тичина. На другому місці совітська критика ставить Максима Рильського. Ось головні думки із совітської критики про нього. Перші збірки віршів Рильського „Не білих островах" (1910), „Під осінніми зорями" (1918), „На узліссі" (1918), „Синя далечінь" (1922) пересякнуті мотивами самотности, суму і розчарування. Розслаблена, мрійлива, абстрактно романтична лірика породжувала у Рильського зневіру в сили народу. У нього в той час замало громадянських мотивів, багато песимізму й суму. Осіння дощова пора, жовтолисті сади, листя, що осипається з дерев — такі аксесуари поезії Рильського цього періоду. Крім того він тоді був довгий час звязаний дружбою з націоналістами-контрреволюціонерами, представниками неоклассичної поезії, цими заклятими ворогами українського народу, а це безумовно перешкоджало зростові творчости Рильського. Надалі він починає працювати над жанром романсу, любовної пісні, серенади, „сонних царівен".

У збірках поета „Гомін і відгомін" та „Де сходяться дороги" (1929) вже помітно нотки громадянської поезії, проте і тут переважають ще глибоко інтимні мотиви індивідуалістичної поезії, і тут ще не брак націоналістичних помилок і ухилів.

Щойно збірка „Знак терезів" (1932) і поема „Марина" (1933) вже про кріпачку-селянку виразно говорять про злам, що позначився в творчості Рильського. Книжка його патріотичних віршів про столицю радянської України „Київ" (1935) доводить, що він пішов шляхом соціялістичного мистецтва. Поет багато працював над перекладами Пушкіна, давши вперше українському читачеві рідною мовою майстерний переклад „Євгенія Онєгіна".

Року 1936 вийшла нова книжка поезій Рильського „Літо" — це вже мистецтво простоти й майстерности, створене тому, що поет зрозумів завдання радянської поезії, передумови й основи її народности. Перший вірш в цій книжці, прекрасна „Пісня про Сталіна" з незвичайною простотою відбила почуття совітського народу, народну любов і відданість свому вождеві.

„Хай шумить земля піснями,
В цей крилатий, гордий час...
Слово Сталіна між нами,
Воля Сталіва між нас"...

На третє місце по Тичині і Рильському совітська критика висуває Миколу Бажана. В першій добі творчости Бажана є багато незрозумілого, поет часто відходить до минулого, знехтовує основні завдання совітської сучасности, не можна відмовити Бажанові і тоді поетичної майстерности і надхнення, але він сам тепер не може не бачити, що собори, церкви, старовинні будинки відсунули тоді на задній плян совітську людину, її думки та переживання. З року 1931 можна помітити деяку зміну в поета, він уже щиро вигукує:

Схопіть же за горло, як збанкрута, вакханалію
Гуманних як зрада й витручених слів.
Єдина велика і справжня є людність, —
Ленінська людність останніх боїв...

Він починає розуміти, що без тісного звязку з робітничою класою неможлива творчість та він каже:

І вдасте навчать любові, ненависти...
І станете в лави, де кожний робітник,
Де кожен завмагний в боях рудокоп,
Навчить вас дивитися ворогу в очі,
Навчить вас застрелити ворога в лоб.

Поетична майстерність Бажана особливо збагачується в поемі „Ніч перед боєм" (1935), де поет талановито виводить незабутній образ Кірова, як провідника, друга і товариша ріжних народів і племен Кавказу. Прекрасний його вірш „І сонце, і прапор, і вітер", присвячений рідному для поета Києвові. Справді талановитий величний вірш Бажана не про Сталіна:

Він з нами, він поруч, великий товариш
І вождь, і найближчий улюблений друг...

Не може совітська критика заперечувати великої популярности Володимира Сосюри, але відмічає в ньому деяку нерівновагу в виборі тематики, непевність, його ненадійність як поета. Його перші поеми на теми з громадянської війни справді талановиті, але в них не можна не помітити відтінку українського націоналізму, дедалі Сосюра підпав під чужі, ворожі впливи, про що яскраво свідчить збірка його поезій „Серце" (1931), в ній і згадки про себе, як про червоного фашиста, в ній і ворожа робітничій класі плачлива романтика. З року 1935 Сосюра починає перекладати Пушкіна, Лермонтова, Блока, роблячи це з великим успіхом, взагалі з цього боку помічається в його творчости рішучий зворот. Він пише видатний свій твір „Пісню про Ворошилова"

„в нами звеселе залізне Ворошилова ім'я"...

підкреслюючи, що

ню бажаючу дорогу
до залізного наркома від донецького бійця

освітлювало безпосереднє провідництво великого Сталіна.

Талановиті його вірші на смерть Орджонікідзе та на смерть Горького, коли поник головою сам великий Сталін.

Але справжнього вершка таланту досягає Сосюра в віршах, присвячених Сталінові:

Встає мій край, як пісня у боях,
У світі вор і у степів безжурі,
Це ти зробив, це партія твоя...
Це ти, мій край, співаєш про вождя,
Що дав тобі таке життя прекрасне...

Виразно і переконливо бренять слова поета, який шукає у глибині своїх почуть яскраві фарби для змалювання найгеніяльнішої людини всесвіту:

Коли серця мільйонів злить в одно —
Твоє не серце буде, рідний Сталін...

У творчости поета Миколи Терещенка велике місце займають вірші про соціялістичне будівництво, про індустріялізацію країни, про революційну боротьбу на Заході. Він оспівує у своїх творах міць совітської країни, геройські діла робітничої класи, славетні сталінські п'ятирічки. У вірші „Ненависть" поет говорить про свою ненависть до контрреволюції, закликає своїх друзів та товаришів до найбільшої пильности, до бойової здатности, бо петлюрівська контрреволюція, зрадництво і шпигунство просякли і до совітських фабрик. Характеристичні назви його інших новітніх віршів: „Західна балада", „Схід", „Шанхай", „Цень-Цень", „Джон Блек", „На захід і схід", отже зрозуміло, яке місце займає ця тематика в творчости Терещенка.

Чотири роки тому почали звалятися вірші молодого талановитого поета Андрія Малишка; недавно вийшла збірка його віршів „Батьківщина". Ліричні вірші поета, його почуття і думки тісно звязані з сьогоднішнім днем. Безпосереднім сумом бренять його вірші, присвячені памяті загиблих героїв громадянської війни, теплом овіяні вірші про любов і дружбу, багато у нього пісенних мотивів. Сюжетний розвиток теми в цих віршах проходить з великим драматичним наростанням.

Прекрасно вийшла у Малишка „Пісня про вождя" з таким закінченням її:

То Сталін — імення — шість літер
Як сонце, як літо, як вітер,
Ім'я те, як огнені ріки,
Вливося у серце живе...

Особливою популярністю серед української молоді користується поет Павло Усенко. Перша книга його „КСМ" (комсомол) з року 1925 зробила велике враження, в ній поет оспівував геройство совітської молоді, її відданість великій справі партії Леніна-Сталіна. Проте потім Усенко вступив до контрреволюційної літературної організації „Молодняк" і часто застосовував ворожі гасла і теорії. Щойно в останніх часах Усенко усвідомив помилковість тодішніх своїх творів і вже оспівує Сталінських соколів — совітських соколів-летунів.

Доброзичливо ставиться критика до молодого українського поета Юрія Карського, сина совітського полпреда в Греції, хвалячи особливо його вірш під назвою „Йосиф Сталін", де є такі рядки:

Йосиф Сталін мудрий і великий —
Живе у серці кожного із нас...

і який закінчується в такий спосіб:

В обличчям простим, в сталінській шинелі
Історія проходить по землі.

Відзначено і поета Любомира Дмитерка, який написав вірш під назвою „Наше сонце", бо там між іншим зазначено

Є сонце в серці нашого вождя...

а потім:

Сталін вождь наш, перший між людей
Найпершим найти буде депутатом.

Ми навмисно наводили думки совітської критики її власними словами про кращих українських поетів; бачимо, що ознакою здібностей, таланту совітського українського поета є вірш про Сталіна й ось усі поети навипередки поспішають написати такий вірш, довести свою лояльність, вірнопіддання! Улюблена тематика цих поетів (зовсім не бажаємо підводити їх під одну мірку з европейськими поетами) є не Україна, зрозуміло совітська, ні СССР, ні праця, ні оборона „соціялістичної батьківщини", ні сучасне совітське „веселе життя", ні совітська романтика, ні — для них „улюблена" тематика це вихвалювання в який тільки можна спосіб одиної людини. Кожний з поетів хоче зробити це в якийсь оригінальний спосіб, знайти вирази, які особливо звертали би увагу читачів, а головне „начальства"! Відомо, яка ціна цьому штучному високопарному ліризмові, цим панегірикам з примусу, з наказу?

Важка доля совітських українських поетів.

Гл. VI.

Літературна хроніка.

ЦЬОГОРІЧНА НАГОРОДА НОБЛЯ.

Всупереч усім сподіванням літературну премію Нобеля дістав на цей рік француз Мартен ді Гар, за свою велику циклічну (в кількох томах) повість „Родина Тібо". Ця повість, що дає широку картину духового життя Франції перед війною і після неї, начеб-то на взірець „Ругон Маккарів" Золі або „Жан Крістофа" Ромен Роллана, написана дуже живо і з великим талантом. І чималий успіх у Франції безперечний. Проте Франції вона не дочекалася такого успіху, як твори інших лавреатів Нобеля, таких як Кідлінг, Сенкевич, Гамсун, Голсуорсі, Лінгерлеф або Ундсет, що їх знали широко у світі на довго перед їх відзначеним Нобелевою нагородою. Навіть у самій Франції ім'я Мартен ді Гара і його становище у французькій літературі не стоїть у ніякому з'єднанні до такої великої повности, як Нобелівська премія. Різні голоси, що згадували таких кандидатів як Жіль Ромен або Жорж Дюгамель висловлювали правильніше величину письменника призначеного до такої представницької ролі. Крім цього більше даних на лавреата мали три найбільші сучасні письменники Франції: Поль Валері, Андре Жід і Поль Кльодель. Жід і Кльодель, що досі не стали членами Франц. Академії через чисто особисті непорозуміння з ними мабуть не мали за собою установи, що хотілаб їх висунути як кандидатів і не робили ніяких заходів у цьому напрямку. Поль Валері призначений професором у Колеж де Франс дістав відповідну „компенсату" — моральну та матеріяльну. На цей раз між Нобелівських лавреатів знову найшов письменник не першої величини, без іскри геніяльности, того самого роду, що Ґраціа Деледа, Павль Гайзе або Поетонгіджан.

СМЕРТЬ ПРОВІДНИКА СИМВОЛІСТІВ.

Помер французький поет Франсіс Вієле-Ґріфен, один із передових символістів, у 78 р. життя. Помер на провінції, віддавна відійшовши від літератури, записаний тільки в антологіях, де помішені його найкращі поезії і в історії літератури. Він походив з Лєону, мав у собі голляндську кров. Ще як зовсім молодий приступив він до гурта перших символістів і став одним із провідників цієї групи. У 1890 р. засновував разом з Поль Адамом, Г. Каном і Ренє, журнал для оборони символізму „Політично-літературні гутірки". Його перші поезії вийшли у 1886 р. Найбільше відомі збірки: „Квітневе жито", „Дишпах", „Лебеді", „Сказання", „Садівник Фокас", „Св. Маргарита з Кротони", „Рожа на хмарі", „Королівська царина", „Княжна королев"; „Мудрість Улісса", „Св. Франциск до поетів". Ґріфен був майстром „верлібру" і один з перших засновників свіжо відкритої „Академії Малярме".

Сторінка без політики.

Малий герой.

Маленький бельгієць Жіліен Ріс має всього 13 літ. Уже більше як рік лежить він у лічниці Камбре, де йому приходилось терпіти страшні муки. Тільки чудом вдалося лікарям урятувати його життя.

17. жовтня 1936 р. вибухла на грузовику „Ліра" пожежа. Бензина з бензиною впала з полиці недалеко розпаленої печі. В одній хвилині вогонь обхопив цілу кабіну в якій саме під ту хвилину було троє дітей. Жіліен Ріс і дві його маленькі сестри, одна 10-літня, друга 2-літня.

Малий Жіліен не стратив памяти, схопив баньку, вибіг з нею по драбинці на чердак, пробіг 10 метрів по чердаку і відтак вкинув її до моря.

Жахливо попарений, вернувся він до кабіни і виніс відтам своїх сестер, на яких уже горів одяг. Молодша сестричка померла два дні пізніше від попарення, але старшу вдалося відратувати.

Сам Жіліен довший час боровся зі смертю. На цілім його тілі були страшні рани, які ще й досі не погоїлися зовсім.

Батько молодого героя давав шість разів свою кров, потрібну до переливу крови. Тринадцять місяців пролежав малий герой у лічниці і терпеливо зносив усі болі. Перед кількома днями довкола малого героя зібрався персонал лічниці і управитель вручив йому дипльом і медалю Карнегія. Прислуга лічниці подарувала хлопцеві годинник і масу ласощів. При кінці директор заявив, що у поворотній дорозі з Льондону малого героя відвідає бельгійський король Леопольд.

Рекорд без рекорду.

В паризьких часописах появилася була світлина симпатичного спортовця в білім дресі, якого окружали численні прихильники. Під світлиною було пояснення:

„Англійський книговод Кеннет Бейлі з Борнемавт рішив прибігти на паризьку виставу.

Бейлі хотів таким чином відбути новий марагонський біг і поставити своєрідний рекорд.

Він вистартував з Борнемавт, прибіг за чотири й пів години до Савтгемптому, саме тоді коли відїздив до Шербургу пароплав „Королева Мері". На чердаку бігав Бейлі далі без упину, викликуючи тим на кораблі величезну сенсацію. Зі Шербургу побіг він до Парижа, не затримуючись зовсім. По 28 годинах прибіг він на світову виставу до англійського павільону в найкращій формі. Хотів він таким самим чином вернутись теж до Англії.

Та цей рекорд зацікавив у Парижі професійних довго-дистансовців - скороходів. Зі Шербургу до Парижа є 34 км. Обчислили, що пересічно Бейлі мусів перебігти 12 км на годину, коли найкращі швидкоходи роблять на далеких віддалях не більше як 7 км.

Щось тут не тее...

Загадку швидко вияснили. Кеннет Бейлі був дотепним шуткарем. Із Шербургу до Парижа прибув він у поїзді. На стації Сен Лязар передягнувся у спортовий одяг, пустився на Порт де ля Віллет, перетяв бігом увесь Париж і з тріюмфом прибіг на виставу, де легковажні люди уладили йому „парадне" приняття з привітами, світлинами і шампаном.

Королівська дочка.

В Англії вийшла книжка леді Цинтії Асквіт п. н. „Королівська дочка".

В книжці описані епізоди з життя малих княжен і ріжні анекдоти, що характеризують княжну Єлисавету, майбутню королеву Англії та її сестру, княжну Рожу - Маргарету.

„Якщо я колись буду королевою, — сказала одного разу княжна Єлисавета — то перш усього заборону їздити в неділю на конях. Звірята теж повинні мати свій день відпочинку..."

Княжна Маргарета сказала після того, як її батько став королем до леді Цинтії:

— Справді мені прикро. Я тільки що навчилася писати правильно й без одної помилки „Йорк", тепер же мені кажуть, що це зовсім уже зайве і я повинна підписувати просто лиш своє імя... Видно, що після того, як мій батько став королем, я стала нічим...

Сер Джемс Баррі, автор знаної дитячої книжки „Пітер Пан" був великим приятелем обох княжен. Княжна Маргарета сказала одного разу до нього:

— „Він мій найбільший приятель і я його найбільша приятелька".

Баррі вставив ці слова у свою останню пєсу „Хлопчик Давид" і коли пєсу виставили на сцені, він приніс княжні Маргареті мішок з півпенсовими монетами — гонорар за пєсу, яку написали вони „спільно"...

—o—

Украли збірку банкнотів.

Одиноку у світі збірку банкнотів, власність багатого банкиря Кестлінга, украли. Збірка складалася з 110 альбомів, які містили в собі більше як 40 тисяч примірників паперових грошей усіх країв і часів.

Колекція Кестлінга містила найрідші примірники-унікати, яких дуплікатів нема в цілому світі: асигнації американської громадянської війни з підписами 60 генералів, перший банкнот 1 фунта стерлінгів, що його випустив англійський банк у 1813 р., одинока асигнація видрукована у стейті Ню-Йорк у році його заложення і т. д.

Найдавнішим банкнотом вважали плитку блєшняка (міки), що його найшли в цісарській палаті підчас добуття Пекіну. Той „банкнот" ходив імовірно в IV. ст. замісць металевих грошей. Його вкрали разом з іншими численними „дивоглядами" паперовими грошима друкованими на шкірі, деревляних дощинках і т. д.

Також інші банкноти, між іншими всі, які появились на території давньої царської Росії після революції, значить і на Україні, були докладно зібрані у згаданій збірці, на яку полакомились невідомі злодії.

—o—

Злодій — джентельмен.

83-літня Марта Вертран живе з дочкою і внуками у великім мешканні при вул. Фляндрен. Одного вечора старушка сиділа сама вдома. В однім менті хтось двічі задзвонив до головних дверей. Старушка не чула дзвінка. Кілька хвилин пізніше двері відчинились і на порозі станув елєгантно одягнений добродій із чорною маскою на лиці. Побачивши старушку він подався взад:

— Ви не чули мого дзвінка?

— Ні.

Злодій - джентельмен зняв, виправдуючись капелюх і сказав: — Мені дуже прикро. Я мусів виломити двері. Я направду збентежений тим... Де гроші?

Старушка дала злодієві 4.000 франків і дорогоцінності вартости 15.000 фр. Злодій не дуже був вдоволений тою добиччю, одначе побоюючись, щоб п-і Бертран не візвала поліцію, перетяв телефонічний провід і звязав шнуром старушці руки й ноги. Відтак спокійно вийшов....

СКОРПІОНИ У ТАКСІВЦІ.

Минулої неділі спікер радіостації „Пост Парізієн" подав таку вістку на хвилях етеру:

„Людину, яка знайшла у таксівці коробку зі скорпіонами, просимо доставити їх до професора Мільо під чотирнацяте число при вул. президента Вільсона.

Радіослухачі думали спершу, що це недільний жарт спікера, та виявилося, що проф. Мільо справді забув, вертаючись домів, коробку зі скорпіонами в авті. Не треба додавати, що людина, яка була б відчинила коробку, виставляла себе на смертельну небезпеку.

На щастя, коробку знайшов сам шофер небавом після того, як відвіз професора домів. Дві години пізніше скорпіони приїхали щасливо на вул. президента Вільсона, до розгубленого господаря, який потребував їх до наукових дослідів.

ВЕСІЛЛЯ „КОРОЛЯ ПОМАДКИ ДО УСТ".

В Ню Йорку повінчався тільки... пятий раз Леслі Йонгесбенд „король помадки до уст", який на жіночих устах, чи пак на мальовилі до уст заробив грубі мільони.

Леслі заявив журналістам, що після чотирьох невдатних спроб, вкінці буцімто знайшов ідеальну жінку. Його новим ідеалом є танцюристка з одного шікагівського театру, яка виходить замуж покищо тільки другий раз.

До заміської віллі Леслі зїхалася маса непрошених гостей і господар дому разом із прислугою мусів уганятися за ними по цілій віллі й виганяти їх.

Між запрошеними були теж і давні жінки Леслі, які дістають від нього доволі щедрі аліменти.

КНИГИ, ЩО БУДУТЬ ГОВОРИТИ.

В Льондоні заложили спілку з капіталом півтора мільона фунтів стерлінгів, яка задумує випустити на ринок „книжки, що будуть говорити".

Перші спроби дали знамениті висліди і праця спинилася тепер тільки на придбанню прав від видавців на деякі літературні твори.

„Книги, що говорять" випродукують на таких же засадах, що й звукові фільми. Слова автора, або лектора утривалюють на прозорій ленті з непального матеріялу. Той, хто купить собі таку ленту, перепускає її крізь спеціяльний апарат, який нагадує своїм зовнішним виглядом радіоприймач.

Коли машину пускають в рух, тоді лента рухається перед чутливого на світло пластинкою і проміння світла перетворюється у звук.

—o—

„ЗАВТРІШНИЙ СВІТ".

Таку урядову назву матиме світова виставa в Ню Йорку. Відкриття тієї вистави призначено на 30 квітня 1938 р. Виставa займатиме площу велику на 500 гектарів і коштуватиме більше як 3 міліярди Франків, значить удвоє більше як паріська світова виставa.

Кожний чужинний павільон повинен мати не менше як 10 м. висоти. Американці заповідають, що нюйорська виставa побє всі світові рекорди.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

МОВНЕ НЕПОРОЗУМІННЯ

Цю подію оповів Шарль Буае, який недавно вернувся з Америки.

Ціла подія відбувалася в ресторані, на чердаку „Нормандії". За маленьким столиком, один проти другого сидить француз та американець.

Заки почали ще їсти, француз говорить:

— Бон апетіт!

Американець подивився пильно на нього і підноситься:

— Джемс Петерсон.

Чергового дня знову: „Бон апетіт" і „Джемс Петерсон".

Третього дня те саме.

Американець виходить із ресторану і кличе метр-д-отеля.

— Що він, божевільний чи що, той ваш добродій Бон Апетіт? Що він кожного дня буде представлятися?

— Він не представляється, лиш бажає вам доброго апетиту.

Счудування.

— Та що ви? Незвичайно приємно.

Черговий схід. Американець витягає руку і з грудом видушує:

— Бон апетіт!

Француз широко усміхається і з неменшим грудом говорить:

— Джемс Петерсен, мосьє!

Нові студентські бучі в університеті і на вулицях.

Сьогодні, 20. листопада мали початися знову виклади у львівському університеті. Ендецькі студенти невдоволені вислідом лавкового плебісциту і обіжником ректора Кульчинського (до речі дуже гнучкого і „дипльоматичного"), уладили в університеті нелегальне віче, підчас якого демонстрували проти ректора Кульчинського, закидуючи йому „сфальшування анкети".

Після віча ендецькі студенти вийшли на місто демонструвати і у двох місцях вибили шиби. Студентам заступила дорогу поліція, яка мусіла вжити гумових палиць, щоб розігнати демонстрантів. Між демонстрантами були теж — як подає „Хвіля" студенти римо-кат. теольогії.

Демонстранти заатакували поліцію камінями. Підчас метушні поліція арештувала шістьох агресивніших студентів.

Після тієї демонстрації настав в університеті спокій і дальші виклади відбувались вже правильно.

Наради прем. Складковського з маршалом сойму і сенату.

Преміер уряду ген. Складковський відвідав сьогодні (20. ц. м.) маршала сенату Олександра Пристора і маршала сойму Станислава Цара. Темою розмов преміера з маршалами були справи звязані з близькою буджетовою сесією обох законодатних палат.

Коли лікар скаже „печінка"...

подумайте про її лікування, в тій діягнозі міститься часто: жовчевий міхурець, жовчеве каміння, жовтяниця. Зела магістра Вольського з охор. знак. „Білльоса", що містять у собі екзотичні рослини Комброгум і Больдо побуджують печінку до відповідної праці і нормального виділювання жовчі та спричинюють природне випорожнення. Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробник: Магістер Вольський, Варшава. Злота 14. 2085

—o—

Як розвивається ощадностева акція, —
Як ростуть капітали, —
Як росте довіря щадників,
про те дізнаєтесь з
ОДНОДНІВКИ

Пром-Банку

Як Ви її ще не читали,
жадайте на адресу:
ПРОМ-БАНК
Львів, Гродзіцких 1.

Meteor

Знаменитий
3-ламповий ультра-новочасний відбірник тільки
за зол. 220

KOSMOS

Демонстрації і продаж на догідні рати у фірмі
„Radio-Licht"
Калуш, Міцкевича 4.

ВПИСИ

ДО ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКО-САДІВНИЧОЇ ШКОЛИ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" В МИЛОВАННЮ

Дня 20. січня 1938. р. починається новий 11-місячний сільсько-господарський курс, який буде тревати до дня 20. грудня 1938. року. Наука в школі відбувається на основі програми навчання, затвердженої міністерством освіти, яка обовязує в державних сільсько-господарських школах.

Навчання в школі є теоретичне і практичне, обіймає всі ділянки сільського господарства та підготовляє учеників не лише до праці на власному господарстві, але також до праці у хліборобських і кооперативних організаціях. При школі є зародова обора молочної худоби, зразкові курники, шкілки овочевих дерев, продукція насінь, пасіка, все це пристосоване до практичного навчання на курсах. У школі працює 3 фахівці учителі-спеціялісти та інструктори для практичного навчання.

1. На курс приймають мужчин у віці 15—24. літ, що покінчили найменше народню школу.

2. Кожний принятий ученик мусить мати два одяги (в тому один до праці при виконуванню практичних вправ у шкільному господарстві). Крім одягу має мати кожний ученик 4 пари білля, 3 ручники, 2 простирала, подушку, покровець, сінник та начиння до їдження (тарілку, мисочку, пів-літрове поливане горня, ложку, вилки і ніж).

3. Ученики платять одноразово при зголошенню на курс 10 зол. вписового.

Крім вписового платять ученики місячно 7 зол. шкільних оплат. Ученики харчуються в кооперативній харчівні, яку самі ведуть, а прохарчування одного ученика в кооперативній харчівні сягає 18 зол. місячно. В часі курсу ученики користають з 33 прц. знижки при переїзді залізницею.

4. До зголошення на курс треба долучити: а) шкільне свідоцтво, б) посвідку родічів, потверджену парохіяльним або громадським урядом, якою родичі зобовязуються правильно платити кожного місяця належну оплату за ученика у школі. Коли ученик має підмогу від установи, тоді слід долучити до зголошення заяву від установи, що буде правильно кожного місяця платити оплати за свого кандидата, в) долучити поштову марку за 55 сот. на відповідь, г) вислати поштовим переказом вписове 10 золотих.

5. Про приняття і день приїзду до школи повідомить Управа школи по 1. січні 1938. р. Непринятим до школи зверне документи і вписове.

6. Зголошення приймає управа школи до дня 1. грудня 1937. р.

Школа впродовж 26 літ свого істнування положила великі заслуги в поширенні сільсько-господарської культури. Кожна Районова Молочарня та кожний Окружний Союз кооператив повинні вислати хоч по одному ученикові.

НОВИНКИ.

— **Знана** зі солідности кравецька робітня мужеських одягів **М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 9—35

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє уживані футра за найновішими моделями. —?

— **3. грудня** Студентський Чайний Вечір з добірною вокально-музичною програмою в жовтій салі „Народнього Дому" у Львові. —2

— **Не журіться паливом!** Горішньо-шлеське вугілля І-а і букове та інше **дерево** доставляє тільки вагоново **„Експедиція"**, Львів Копцова 4. Ціни умірковані. Замовляти з повним довірям!

— **Подяка.** Всім Вп. Товаришам дорогої нам установи, Приятелям, Знайомим і Прихильникам, які зволили надіслати мені желания з нагоди 40-ліття моєї праці в Народній Торговлі, складаю тою дорогою щиру і сердечну подяку. — З цієї нагоди призначую на студіюючу молодь зол. 20.— **Михайло Лазорко.**

— **Замість** окремої подяки всім тим, котрі були ласкаві зложити мені бажання з нагоди моїх Імянин складаю на „Українську Захоронку" 20 зол. — **Д-р Дмитро Левицький.**

— **Студентський Комітет** уладжує дня 30. січня 1938. **Свято Крут.**

— **„Передумовини ідеального виховання"** — виклад п. Ярослави Мандюкової (Перемишль) з циклю прилюдних викладів на виховні теми відбудеться в неділю 21. ц. м. в салі бібліотеки Т-ва „Просвіта", Ринок, 10., точно в год. 17-ій. Вступ вільний.

ПРИЙМАЮ пацієнтів у моїм заведенні, **ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17,** тел. 265-72 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за поп. замовленням. Пльомбування зубів, золоті, плитинові та емальовані корони, штучні зуби в золоті, жавчуку і нержавіючій сталі. Регуляція кривороточих зубів. Полекші в оплатах. — **Н А С С.** 2122 -3

— **Поклін „Рідної Школи" Шашкевичеві.** Молодь всіх львівських шкіл вселюдних і середніх Т-ва „Рідна Школа" у Львові вшанує 100-ліття появи Русалки Дністрової святочним концертом в дні 30. листопада ц. р. в год. 6. вечором у великій салі „Народнього Дому" (Театр Ріжнородностей). Програма на запрошеннях. Білєти в книгарні „Рідної Школи" вул. Сикстуська ч. 20. по цині від 0.50—2.00 зол.; в дні концерту при касі від год. 4. пополудні.

— **Академічний вечір** відбудеться 21. ц. м. в год. 6. вечором в „Українській Бесіді" з викладом д-ра І. Копача на тему: „Етика і політика".

— **Вистава образів** членів групи „Лінія" О. Гана, С. Ласовської, В. Ласовського та Е Васильковського відчинена щодень в домівці львівського Союзу артистів пластиків (вул. Дідушицьких 1. І. п.) в годинах від 10—14. Вистава що стоїть на високім артистичнім рівні, має великому фреквенцію публики. Вступ 50 сот. студенти 25 сот., для шкільної молоді вступ безплатний.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали такі вигри: 5.000 зол. на ч. 19899, 105031, 14442, 170802; 2.000 зол. на ч. 102513, 74859, 4853, 90260; 1.000 зол. на ч. 41946, 92069, 181700, 191355, 192254; 500 зол. на ч. 4853, 6197, 8131, 41392, 46372, 47963, 50450, 66054, 67587, 74859, 87599, 90260, 97274, 97810, 99765, 112909, 140632, 146627, 157411, 158758, 176737, 180444; 400 зол. на ч. 41438, 86172, 154109, 174707, 181940, 192500; 250 зол. на ч. 1777, 8352, 11153, 25771, 34667, 35964, 38180, 81182, 101011, 117769, 126626, 127037, 139856, 139992, 152971, 173123, 174086, 181038, 186797.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

— **Посвячення костела** у Спасі долинського повіту відбулося 14. ц. м. у прияві змобілізованих польських діячів і поселенців.

— **Нові людові доми.** В останньому часі відбулося посвячення новопобудованих людових домів у Цеброві пов. Тернопіль, Ремезівцях пов. Золочів і Павшівці п. Чортків, всюди при участи представників адміністрації і місцевих польських організацій.

— **Із статистики вищих шкіл.** В академії ветеринарійної медицини у Львові студіювало минулого року 462 особи (в цьому 15 жінок). Що до національности було 422 поляків, 24 українців, 11 русинів, 2 жиди. Дипльоми ветер. лікарів дістало 77 студентів, докторський степень 17. — Академія заграничної торговлі мала минулого року 686 студентів (в цьому 251 жінок). Щодо віроісповідання було 459 римо-католиків, 84 грекo-католиків, 115 мойсеєвого віроісповідання, 19 еванг. і 9 інших віроісповідань. Вищу школу заграничної торговлі скінчило продовж 16 років, склавши дипльомовані іспити 734 студенти. В останньому році склало дипльомований іспит 81 і всі дістали заняття в ріжних містах Польщі.

— **Вийшов на волю.** 12. листопада ц. р. вийшов на волю з кремянецької вязниці Іван Міцена, б. учитель, якого обвинувачували в приналежности до ОУН і в організації повстання у своєму селі Рудці в Кремянеччині. Разом з ним арештували місцевого солтиса і двох селянських хлопців, які ще раніш вийшли на волю, одначе справа ведеться далі.

— **Львівська хроніка.** Львівський воєвода реституував в урядуванні бурмістра міста Яворова Т. Неєва. — Естері Вінтер на пло-

П. Т. ЛІКАРІ

Кремінні лямпи (кварцівки) Д-ра Міллера — Берлін на змінний струм комплект з пальником зол. 520.—.

Авторизована продажа:

у фірмі **„E - c o m p“**

Львів, Сикстуська 29.

щі Сольських вирвав хтось ручку торбинку з грішми. — На вулиці Л. Сапіги вмерла нагло 33-літня Марія Мигаль з Мосток під Львовом.

— **Краєва хроніка.** До молочарні Петра Дацника в Голосковичах пов. Броди вломилися в ночі невідомі люди і знищили ціле уладження, не забираючи нічого. — До городського суду в Жабю вломилися злодії і вкрали один кріс із муніцією та 20 шкірок із вивірки.

— **Кара за „польніше Віртшафт“.** У залізничому поїзді на лінії Хелмжа — Бидґощ якийсь пасажир голосно критикував відносини в Польщі і вжив слова „польніше Віртшафт“. Пасажири поляки повідомили про це польську поліцію, яка пасажира придержала і вилеґітимувала. Був це німецький громадянин Кароль Гетге. Він прибув до Польщі і замешкав у Хелмжи, де заручився. Дальше показалось, що він самовільно продовжив собі побут у Польщі. Перед кількома днями Гетге станув перед судом у Торуні під закидом зневаги польського народу та за фальшування документів. За перше переступство його засудили на тисячу зол. гривни, за другу на 10 місяців вязниці.

— **Мандрівні птиці переносять заразу.** В західних краях Европи ширіться пошесть худобячого тифу з великою шкодою для рільників. Франція, Бельґія, Голяндія, Німеччина, а навіть Анґлія терплять сильно від пошесного помору худоби. Справою занявся навіть анґлійський парлямент і анґлійський міністр рільництва заборонив перевозити худобу та пашу з одних околиць до других. Спершу думали, що заразки худобячого тифу переносяться з пашею. При основніших дослідах виявилось, що заразу переносять птиці, особливо мандрівні, змінюючи в осені місця свого побуту. Тим дається пояснити, що пошесть появилася нагло аж у Швайцарії, де також худоба почала занепадати на неї. Покищо не відомо, як справа мається в Польщі.

— **Большевицьке самодурство.** Якийсь Осипов написав у московській „Правді“ вібито історичну статтю, в якій доказує, що німецька небезпека Совітам не страшна, бо у всіх воєнних конфліктах із словянами, особливо Росією німці все програвали. Автор видко кепський історик, бо нічого не знає про научку яку німці дали росіянам у світовій війні. Не менше ризиковне його запевнення, що Україна це інтеґральна і невідлучна частина СССР та що „імя Мазепи на Україні являється тепер звичайною лайкою“. Новий доказ, що царські і большевицькі единонеділимці одним миром помазані.

— **Хотять зменшити ціну золота.** Анґлійський фінансіст Р. Бранд радить в Америці обнизити ціну золота і приготовити публику до такої зміни. За цим підуть інші великі держави. Така зміна принесла би схвилювання в бизнесі в Америці й у цілому світі. Як відомо, тому пять років ціна золота була менша, а від того часу подорожіла. Замісць 20 долярів за одну унцію тепер платять 35 долярів. З упадком ціни золота до давньої вартости 20 долярів за унцію впалиб одночасно й ціни на всякі інші продукти, матеріяли й товари, як в Америці, так і за кордоном. Чи американський уряд цю пораду прийме, можна сумніватися.

— **Столітній плян науки.** В американській пресі появився революційний плян, який має виконати в найближчих днях наука. Автором цього пляну є проф. Франк із Пенсильвенії. Перша точка пляну вимагає продовження людського життя пересічно до 100 літ. Друга точка це швидке і радикальне вилічення рака, артретизму і венеричних недуг. Третя — цілковите зневтралізування всяких болів. Четверта — створення можливости подорожі довкола землі продовж одної доби при цілковитій безпеці для людського життя. В дальших точках проф. Франк домагається ріжних видосконалень в ділянці електрифікації, радіофонії, кінематографії, хемії і т. п.

— **Ріжні вістки.** Колишній австрійський намісник Галичини генерал Ґуйн святкував на днях у Ґмундені під Віднем 80-ліття своїх уродин. — На Филипинських островах лютував жахливий тайфун, що знищив багато сіл і містечок причому погибло кількасот людей.

— **Діти при кухонній печі.** Рія зрозуміла, що діти не повинні варити, але час від часу можуть під чуйним оком матері щось легкого зварити, приміром снідання або підвечірок з кави „Еврілько“. Зварити цю каву є дійсно дуже легко, бо є це мішанка вже мелена, завсіди готова до вжитку. „Еврілько“ є дійсно добрим напоєм на снідання і підвечірок. Добра і дешева є кава „Еврілько“.

З театру.

Великий Театр: „ОДРУЖІННЯ“, комедія на 3 дії М. Гоголя.

Над цією комедією працював Гоголь довше, ніж над іншими своїми песами, переробляючи її кілька разів від 1833 до 1842 р. Спершу він мав намір вивести її дію на Україні; інтрига мала починатися на ярмарку, де багата кандидатка до подружжя шукає нареченого. Гоголь остаточно зупинився на Петрбурзі, де написав цілий ряд живих карикатур, якими обставив свою сатиру. Те своєрідне російське середовище зперед 100 років — нині найбільша перепона для артистів і гладачів відчути ввесь тумор комедії. Критика нераз зазначувала, що Гоголь зумів у „Женитьбі“ (так зветься по російськи ця песа) незвичайно вірно відтворити правдиві типи і карикатура вийшла тільки тому, що він умів підглянути найбільше характеристичні риси чудаків і всяких дивовиж, що тинялися тоді по російських бюрах, шинках і сальонах середньої кляси.

Та ось коли ми тепер дивимось на всі ці типи — вони видаються нам зовсім неймовірними, злобно викривленими ляльками, зібраними якби у вертепі. Таке враження залишає нам Гоголева комедія не на російській сцені і в інтерпретації не російських акторів, ще й у перекладі, що не передає деяких нюансів російської мови. Коли російські купці та урядовці починають розмовляти про чай — і запрошують один одного на цей буденний обряд, то в їх уяві з „чаєм“ вяжуться часто такі закуски і така кількість горілки, що це слово пахне святом і бенкетом. Те саме непорозуміння на чужій сцені виходить із словом „человек“, яке стає у „Женитьбі“ образливе, бо воно означає водночас таке нужденне створіння (для російського урядовця та купця) як... кельнер.

Для нашого теперішного глядача зовсім незрозуміла в „Одружінні“ обставина, що 27-літня небридка і небідна донька купця, хоче вийти заміж за будького із старих, лисих, витертих і страшенне комічних людців. Ми не розуміємо з її поведінки, що вона хоче зробити „кар'єру“ — шукаючи „шляхтича“. Незрозуміла теж головна пружина дії — завзяття Кочкарова, який хоче нахрапом висватати свого приятеля Подколесіна, хоч не має в цьому ніякого інтересу. Вся атмосфера песи від першої сцени повинна повіяти на нас такою страшенною нудьгою, щоб ми могли зрозуміти настрій Кочкарова, який хоче своє одноманітне життя оживити подружжям приятеля і самого Подколесіна, який нарешті годиться з відрази для своєї парубоцької кімнати — навіть... женитися.

Міський театр у Львові старався яко мога дбайливо вивести песу Гоголя, серед гарної обстановки і при співучасти добрих артистів. Чи треба при такій виставі сполучувати стилізацію (Велитенський фантастичний самовар і такі самі соняшники) із реалізмом — це справа дискусії. Здається, що наскрізь реалістично проведені типи даліб не меншу карикатруру, а даліб глядачеві більше ілюзії дійсности. На салі можна було помітити цікаве явище — публика зовсім не сміялася і не виходила після вистави весела, як можнаб було сподіватися. Пригадується момент із життя Гоголя, який читаючи цю песу в 1835 р. а Аксакова зумів довести своїх слухачів до корчів реготу, а проте більшість заявляла, що песа — незрозуміла. Тепер нам залишилася тільки друга половина з цієї події — незрозуміння. І справді важко рішити: чи тільки тут занадто далека відстань між сценою і публикою, чи недостача великого режисера, який таки зумів би нам добути гумор з капітальної комедії Гоголя, що спричиняє регіт у доброму російському театрі.

Прегарну креацію Кочкарова створив Соляр-ський, — оригінально пробувала передати свою ролю панна на відданні Ханєцька — решта акторів були тільки добрі.

м. р.

Дописи.

КАМІНКА СТРУМ.

Вечір народньої носні в Камінці Стр. Заходом філії Союзу Українок у Камінці Стр. відбувся перший великий вечір народньої носні в салях „Народнього Дому“ 7 XI. н. р. На цей вечір прибуло майже усе місцеве українське громадянство, як теж представники кружків Союзу Українок Камінеччини. Дві вели сал. і галерія були переповнені. Всі з подивом гляділи на старовинну народню носню Камінеччини, як теж було можна бачити носню старосамбірську, борщівську, сокальську, Жовківську, радехівську, бойківську, полтавську. Це все виглядало немов один великий святник, в котрому не було місця для вирівняння. Найбільше вдоволення мали представники кружків Союзу Українок, які мали змогу ще раз подивитись на старинну батьківську носню. Вони запянли, що будуть цінити і плекати свою рідну носню. За цей удатний вечір з усп'іхом моральним і матеріяльним треба вложити признання і подяку в першій мірі голові Союзу Українок п. Х. Стефановичівні, яка вміло зорганізувала жіноцтво до активної участи в цьому вечорі.

Хто ще не знає? що

ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (повноватки)

„К А Л И Н А“ найліпші.

КАЛУШ.

Промисловий показ у Калуші. Заходом Повітової Спілки Торговельної в Калуші відбудеться від 28. XI. до 6. XII. н. р. показ рідного промислу у великій салі Народнього Дому та в сусідніх кімнатах. У показі зголосила свою участь низка поважніших українських фабрик і торговельних фірм, зокрема Народня Торговля, Будучність, Елегант, Керос, Мата, Атра, Альоє, Повіт. Торг. Спілка — Яворів, Бумба — Сколе, Ергон та ін.

З просвітнього життя. У залаку в ювилейним роком Т-ва „Просвіта“ відбулося дня 8. XI. н. р. засідання Повітового Ювилейного Ком'тету під проводом голови філії „Просвіти“ дир. І. Ступницького, на якому намічено згідно із вказівками Головного Т-ва пляни праці та розділено її між поодинокі секції — конгресову, здвигову, фонду національної культури, імпрезову і прапорову. — В днях від 24. до 27. XI. н. р. відбудеться бібліотечний курс для вишколу бібліотекарів читалень філіяльного району. Виклядатиме п. Наталія Дорошенко-Севченко зі Львова. Мин. неділі (14. XI.) відбулися в отоих читальнях амат. вистави: Добрівляни („Данило Вовчинець“), Мислів („Дума про Нічая“), Пійло („Мати Найманчка“), Дубовиця („Бондарівна“), Угринів Старий („Геть в пияцтвом“), Збора („Капрал Тимко“), Хотинь („Ігав стрілець“), Зелів („Тарас дитина“), Копанки („Ой Морозе“), Ясень („Лимерівна“), Сівка Войн. („Сотниківна“). Крім цього амат. вистави уладили також кружки „Р. Шк.“ у Верхні. („Чортеня“), Кадобній („Земля плаче“) і Верлогах („Для бинаних“).

СТАНИСЛАВІВ.

За створення українського Музею у Станиславові. Ще дня 22. м. м. відбулася анкета заходом філії „Просвіти“ у справі заснування українського музею у Станиславові. З тією метою вибрано спеціяльний комітет як окрему секцію при філії „Просвіти“ під проводом члена виділу д-ра Хмілевського, що має вести музей. До комітету ввійшли: д-р Хмілевський, проф. О. Залеський, д-р Пашинницький, проф. Домбровський і м-р Кушнір. Покищо музейні експонати зі збірок покійного радн. Чачковського відкриють в окремій домівці. Вони стали завязком українського музею у Станиславові, над розвитком якого працює жертвенно д-р Хмілевський.

ЧОРТКІВ.

Повітова політична нарада. Заходом Повітового Народнього Комітету під проводом сенатора д-ра Антона Горбачевського відбулася в середу 10. листопада п. р. повітова політична нарада представників УНДО з поодиноких громад Чортківщини при участи 47 осіб на 80 запрошених майже виключно селян, бо з інтеліґенції явилося всього кільканайцять осіб (адвокати, один інжинір та один о. Василіянин), а зі світського духовенства ніхто. Нараді отворив та їй проводив сенатор д-р Горбачевський, політичний реферат виголосив посол д-р Степан Баран. Після реферату відбулася дискусія, у якій промовляли: сен. д-р Горбачевський, адвокат д-р Іван Хиґій, інжинір Винницький, селяни Степан Касприк з Угриня, Микола Луків з Білої, Іван Братків з Джурина, Петро Слободян зі Заліся та інші, вкінці й о. Вігоринський Чина Св. Василія Великого

в Улашковець. У дискусії порушено справу парцеляції Заліся й Угриня, де наші селяни не можуть набути землі, бо дідич вже, що може продати тільки тому, кого вкаже староста чи пак земельний комісар при старостві в Чорткові, а староста чи комісар відсилає мову наших селян до дідича. Виходить, що землю, як і деінде, призначено тільки для місцевих поляків і спровадженних мазурів. З цього приводу серед наших селян велике огірчення. Порушено теж і справи самоуправні, передовсім потребу переведення шкільного дуалізму. Обговорено і загально-політичні та наші внутрішні справи, головно справу української преси, яка часто себе взаємно поборює, що не виливає будуючо на наших селян. Кількох бесідників торкнулося у своїх промовах тих званих нормалізаційних заходів, виявляючи, що вони цілковито не вдалися ні з вини української сторони. Тепер польське громадянство створило у нас спільний фронт і йде всюди наступом проти нас. Тому і у нас є конечна потреба зміни політичної тактики й переведення консолідації українського громадянства. Відповідь і вияснення на порушені справи дав посол д-р Баран, опісля на внесок д-ра Хичія ухвалено низку відповідних резолюцій і по кінцевій промові сен. д-ра Горбачевського замкнено наради відспіванням національного гимну.

„Бажаю Тобі, щоб усі Твої прикрости так скоро проминули — як біль голови після „Аспірину".
І мала рацію!

BAYER ASPIRIN'A

ЗАСІБ ПРОТИ БОЛІВ ВИРОБЛЮВАНИЙ У КРАЮ.

Відсутність духовенства. Як згадано, на нараду не явився ніхто зі запрошених священників, що виконуючи приказ свого єпископа, усуваються від участи у народній праці — навіть у рідношкільній — і то у хвилині, коли польське римо-католицьке духовенство в місті й повіті бере якнайбільше чинну і провідну участь у всіляких польських організаціях і товариствах. Чи така тактика вийде на користь Церкви і самого духовенства, слід вже нині сумніватися, а напевно вийде на користь полякам, коли наше духовенство на місцях усунеться від всякої праці в наших установах.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Ювилей гімназії. Дня 14. жовтня 1938 р. минає 20 років від заснування у Кременці підчас української влади української гімназії. Засновано її як державну гімназію імени Івана Огієнка, першого українського міністра освіти, який згинув на своєму становищі від руки вбивника. За 20 років свого існування кременецька гімназія пройшла терністий шлях, перемогла великі перешкоди, особливо в останні часи та існує тепер як приватна гімназія з українською викладовою мовою Т-ва ім. Лесі Українки. 9. ц. м. дирекція гімназії скликала представників українського організованого громадянства на нараду, де вибрано спеціяльний комітет, якому доручено виробити докладну програму святкування.

НОВИНА
Безконкуренційні
ОЛІЙКИ
ДО ПЕЧИВА
КООП. „ПЛАСТ"

В честь Лесі Українки. У 25-ті рокозвини смерти Лесі Українки Батьківський Комітет української гімназії у Кременці уладжує виставу її драматичної поеми „Бояриня", що має відбутися 5. грудня ц. р.

Реферат. У домівці ф-ії „Союзу Українок" у Кременці 14. ц. м. відбулися товариські сходини, на яких п. Тамара Бокрчук'яна відчитала реферат на тему „Осадність на ґрунті приватного та національно-економічного життя". Після того розвинулася жива дискусія на тему дрібної осадности. По обмірковуванні цієї справи присутні одноголосно рішили приступити до акції дрібної осадности, пропагувати необхідність її серед широких мас українського населення та зайнятися організаційно в Пром-банком у Львові.

50% ощадности струму дає тільки супергетеродина Fenomen

завдяки застосуванню революційного укладу „Економізатор Струму". Світовий засяг, величавий тон. Ціна зол. 280.— за готівку. Місячна рата зол. 20.—.

Radio TELEFUNKEN
гармонія тонів — символ якости.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Кровава спроба.

Слухи ходили, але тяжко було їм дати віру.

— Як і з чим? — казали люди. — Цілий край аж кишить від большевиків, границя обставлена — миш не перелізе!

— А хочби навіть — додавали інші, — зараз у перших днях знищать їх, розібють, виловлять.

Був понурий листопадовий день, коли прийшла не поголоска, а стверджена вістка: Перейшли!

І завмер віддих вижидання, що буде і здержалося серце на думку — ануж!

Ануж іскра кинена через рижський кордон упаде на пригожий матеріял і в Україні спалахне нова, велика, тим разом остання пожежа!?

Ставали люди і дивилися на східне небо, чи не вдарить кровава заграва, пів обрію не захопить і цілому світові не блисне в очі.

Але східне небо було темне, мовчаливе і таємниче як передтим і... як тепер.

Знову тільки слухи ходили. Снувалися як вечірні тіни, стукали до кожної хати і шепотом щось оповідали.

„Українське військо пішло на Коростень"...

„До війська масово пристають селяни"...

„Большевицький полк збунтувався і перейшов до наших"...

„Тютюник проголосив себе головним отаманом"...

Врешті і слухи стихли.

Аж нараз вістка: Рештки, недобиті і незловлені вернулися назад за рижський кордон.

І тоді щойно люди довідались правди.

А ця правда така, що від неї кров стигне в жилах, лиця каменіють...

Півтори тисячки людей, повних як чаша великої любови до Рідного Краю, людей, що не знали страху ні перед смертю ні перед муками, перейшли большевицький кордон і вдарили на ворога. Розбили тут, розбили там, розбили всюди, де вдарили. Дійшли до Коростеня, зайняли його і крикнули на всю Україну: „Вставайте!" Але Україна придавлена большевицьким чоботом тільки застогнала.

І тоді стало ясно, що встоятись не буде сили.

Серед стужі і завірюх, серед голоду і вічних боїв вертались назад. Як армія Наполеона зпід Москви. Без набоїв у крісах, без обуви на ногах, без ріски хліба в устах.

І прийшов страшний день — 19. листопада. Кінота Котовського, тисячі ситих шабель ударила на очайдухів. Счинився не бій, а різня — на шаблі, на баґнети, на пястуки, на зуби. Недужі, ранені зривалися з возів і кидались як тигри на ворога, щоби ще хоч одного, хоч двох стало менше. І гинули з імям Рідної Землі на устах.

А 537 недомучених забрав ворог у полон і повів у містечко Базар.

З цього 443 люда стануло перед суд, „остальние умерли".

А з цього 359 засудив суд „как злостних, активних бандитов — растрелять".

І всіх їх разом скорострілами зсікли і всіх їх в одну яму закопали і навіть могили на цім місці нема.

Але в наших серцях могила ота висока як найвищі могили Нації.

Базар — Альказар... Навіть римуються ці два слова. Але наскільки перший страшніший, а другий славніший. Про Альказар цілий світ гомонів, поети ріжних народів пісні складали, чолом перед героями били всі: і прихильники і вороги. А про Базар навіть свої небагато знають...

Шістьсот верстов за 20 днів у голоді і холоді, звідусіль ворог а в грудях рана, а нагінець і наруга і знущання і чорне гирло спільного гробу і грізні дула скорострілів.

А над тим усім передсмертна пісня 359 людей:

„Ще не вмерла Україна"...

Направду ще не вмерла!

Галактіон Чіпка.

БОРЩІВ.

Повітова політична нарада в Борщеві і домагання національної консолідації. Дня 9. ц. м. відбулася у Борщеві повітова політична нарада УНДО, в якій взяли участь поіменно запрошені Повітовим Народнім Комітетом представники 44 громад Борщівщини в числі приблизно 100 осіб і посол цієї округи д-р От. Баран. Предметом нарад було наше теперішне положення в Польщі і зокрема у самому борщівському повіті, що як прикордонний повіт відчуває більше сучасний режим між іншими, що не минують і кордонів. У справі місцевих болячок інтервеніював пос. д-р Баран ще перед нарадою у віцестароста, опісля теж у старости, щоб представити їм домагання нашого населення та усунути деякі недоцільні розпорядки. Найбільші нарікання в прикордонній надзбручанській смузі (Совіти) і в наддністрянській (Румунія), в якій лежить багато громад борщівського повіту. На основі закону про кордони державні і виданих на його основі виконних розпорядків та інструкцій заведено у прикордонній смузі (6 кільометрів від кордонної лінії) паспортовий примус у формі особистих документів тотожности в фотографії, відмовлених староством для всіх мешканців від 14. р. життя. Число таких громадян, що обовязково складаються з душі, тіла і паспорту, сягає там понад 15.000 душ. Від часу заведення внутрішнього паспортового примусу, на яке місцеве населення видало вже грубі тисячі золотих, минають чотири місяці, а волості уряди і староство ще й досі не всім змогли видати приписані документи, без яких громадянин не може буквально рушитися з місця, бо інакше опиниться в аресті як сталині КОП-у. Балагани затягаються дальше і ще нині майже одна третина з вини урядових чинників не має згаданого документу. У прикордонних зі Совітами повітах, спеціально у прикордонній смузі, рішальний голос має КОП (корпус охорони пограничча), много отаманів і підстаршин, нераз навіть і звичайні вояки, рішають не лише про справи наших установ і товариств та сходин їхніх членів, але і про приватні справи поодиноких громадян. Доступ до цієї смуги дуже утруднений і неможливий без окремого письменного дозволу. Від 6. год. веч. до 6. год. рано нікому не вільно рушитися з хати; якщо в хаті світиться, то вікна мусять бути так щільно заслонені, щоби ніяким двору не було видно найменшого світла. Про це говорено обширно на згаданій нараді, що її отворив дир. Петро Горель і якій проводив місцевий адв. д-р Володимир Чировський. Політичний реферат виголосив пос. д-р Баран, який обговорив не тільки справи загального національно-політичного значіння, але торкнувся також і всіх злободенних справ, що торкаються безпосередньо місцевого населення. Незвичайно пікава була дискусія над рефератом пос. Барана, в якій взяло участь кільканадцять промовців, здебільша селян (з інтеліґенції було лише поло 10 осіб — двох священників, кільох адвокатів та двох-трьох емеритів) і яка весь час стояла на високому рівні. Великою болячкою є передовсім парцеляція багатьох маєтків, що їх продають виключно полякам, здебільша спровадженим мазурам. Не треба і згадувати, яке це вражіння викликує серед нашого кільського населення і які залишає по собі настрої. Борщівський повіт є головним терном управи шляхотних родів тютюну, при чому число наших плянтаторів сягає тут понад 4.000. За свою тяжку і коштовну працю дістають плянтатори смішно малу заплату, що не оплачує праці і не звертає готівкових видатків. Багато теж нарікань на монополеву складницю тютюневого сирівця у Борщеві, що її начальником є п. Пальсольот. Найбільше нарікань серед наших тютюневих плянтаторів — всі вони управляють тільки високовартісні шляхотні сорти — на несправедливу класифікацію їх сирівця, від чого залежить ціна. Тут широке поле для самоволі ріжних службовців, проти якої українські плянтатори безсильні та ще в додатку змушені

„ETERIS"

Авторизована продажа і стація обслуги

Philips-Radio

Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.

Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

ГОРОДОК.

Католицький Дім у Городку. Дня 14. ц. м. відбулося в Городку посвячення площі біля церкви св. Івана Хрестителя і посвячення та вкопання пропам'ятного хреста. Заходами о. дек. Е. Роздольського і Братського Комітету закуплено від жидів площу біля церкви і старий дім для церкви св. Івана Хрестителя за близько 5.000 зол., що їх жертвувало свідоме городське громадянство. Цього літа площу відповідно спланговано, закуплено нову огорожу, а дім зовсім перебудовано та віддано до вжитку. Літом м'стився в ньому дитячий садок. Тепер будинок призначений на приміщення товариств Католицької Акції, як УКС, Т-во „Орли", Т-во служниць, сирітський захист та інші. Службу Божу в день посвячення відправив о. дек. Е. Роздольський, який довершив тем посвячення площі і хреста в асисті о. катехита Квіта. Глибоку змістом проповідь при піднесенні і вкопанні хреста виголосив о. Думанський в Добростан, взиваючи вірних до єдности, любови і жертвенности. Зійшлися процесії з усіх городецьких церков і велике число вірних. Вечором цього дня заходом окружного братства відбулася вечірка в приватнім, на якій промовляли численні відпоручники городецьких установ. — Католицький Дім, який має 6 кімнат, дасть змогу місцевим католицьким організаціям якнайкраще розвиватися. Коли взяти під увагу, що в нинішніх важких часах об'єдналі люди по містечках в сильні до переходу на латинський обряд (навіть б. учні гімназії та матуристи української городецької гімназії змінюють обряд), тоді наші католицькі товариства можуть бути заборолом нашої віри, обряду й нації.

Городецьке старосство не дало дозволу Сестрам Служебницям переводити збірку в повіті на сирітський захист. Хто поможе цим сиріткам? Тільки наше свідоме громадянство, виконане в дусі християнської любови і жертвенности. Отже поможім їм усі! **Громадянин.**

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

СЯНІЧЧИНА.

Посвячення „Народнього Дому" в Новосільцях. Ва пішлих дві години прогульковці зі Сянока прийшли під величаву, візантійським стилем побудовану церкву в Новосільцях, де 7. ц. м. відбулося посвячення „Народнього Дому". Ще хвилина-дві і прогульковці засіли в лавках у церкві, де торжественну Службу Божу відправив найменшій новосільчанам гість, уроженець їх села, о. крил. Маршович, парох В'єського коло Перемишля, в сослужінню о. дек. Ярослава Савчака зі сусідньої Пельні та о. проф. Миколи Головача з Вось-ка. Прегарну проповідь, радісну і бадьору, виголосив о. Степан Меньківський, місцевий душпастир і голова читальні „Просвіти". По богослуженні пішов процесійний похід до новозбудованої домівки, де зійшлися не лише всі новосільчани, але громадно прибули теж гості зі Сянока, Загутиня, Дубрівки Руської, Чертежа, Ялнна, Костаровець, Синічка, Пельні та Дудинець. (Ба, навіть спеціальний представник влади приїхав зі Сянока та асистував на посвяченню. Видно за мало було поліцаїв місцевої станиці поліції). Проповідь на посвяченні виголосив о. крил. Маршович. Говорив щиро, зі взорушенням. П'ядкреслив заслуги попійних працівників-парохів і селян дінчів та радів, що їх тиха ревна праця під проводом теперішнього душпастиря о. Меньківського увінчалася таким гарним успіхом. Наказував, щоби дальше працювали в цій домівці з Богом і не слухали підщепів сатани, що тепер підпинається під комуну, чи інші т. зв. соціялістичні організації. Пополудні відбулася святочна академія з богатою програмою, що її влада трохи обтяла. Салі як і на посвяченню повна. Слід признати, що новосільчани мали того дня, не зважаючи на дощ і холод гарячий день. Не сподівалися стільки гостей. Гостей зворушливо принитав п. Йосиф Маціовський, радіючи, що стільки дальших і близьких сусідів прийшло на це свято. Муж. хор під проводом о. Меньківського відспівав стрілецькі пісні „Зелений дубочку" і „Наварила вічка". Тут не лише загал, але навіть добрі знавці музики з добрим музичним слухом захоплювались прекрасним виконанням уривків з найновішого епосу української історії. Журливі спомини по пісні про дубочок розігнала молоденька декляматорка В. Марунківна бадьорим віршем Олеся „На цвинтар сумно не ідім"! Має вона гарну дикцію і якщо над собою попрацює, буде колись доброю декляматоркою та аматорською в читальняним гуртку. Мішаний хор закінчив знову стрілецькою піснею першу частину програми. Привіти від повітових установ виголосили: д-р Василь Бавацький від Матірського Т-ва і від ф-лії „Просвіти" у Сяноці та від підчинених їй пів сотні читалень, д-р Степан Вінчицький від дружка „Рідної Школи" і пред. кооп. „Сян", інструктор Михайло Ковальський від ф-лії Т-ва „Сільський Господар" та п. А. Волошин від української преси. Промовці висловлювали свою радість і слова признання для громадян Новосільць та їх провідника за інтенсивну працю і витревалість у благородних змаганнях. З черги жіночий хор показав пісняки „Вороне моя вечірняя" і „Кладочка", що не поступиться ані на крок мужеському. Багато нових голосів, може ще не такі певні, як мужеська „стара воїна", але таки витримали і віддали найніжніші нюанси цих пісень. Далі симфонова оркестра відграла під проводом п. Бандрівчака (І. скрипка) „Шумку" та „Весінку" і акомпанювала о. Меньківському при сольоспіві „Фінале". Це відома пісня ще з попередніх років. Національні танки „Катерина" і „Козачок", виведені прегарно забезпечили гостей і сусідам показали, що ми можемо і маємо що протиставити їх так голосно захваленій культурі, що в нас на їх жаль не приймається. Опісля М. Бандрівчак, поважний господар, один з перших пробовників ще передвоєнної „Просвіти", що і тепер не перестає працювати в молодечим запалом, оповів історію будови власної хати. Рівним, спокійним і діловим голосом розказав збіранням, лато не спала молодь і старші та по почах зробили майже всю роботу. Ця скромність промовця ще більше підкреслила моральну силу новосільчан. Таку силу і гарт здобувають і виробляють у себе лише мешканці окраїнних земель, що боронять кожну пядь рідної землі перед сусідами. По академії при столі всі розговорилися про давніші часи. З великою увагою вислухали присутні оповідання про Новосільці та еволюцію старенького вісімдесятьпятилітнього господаря Йосифа Коцана. Ось-так ми працюємо і бавимося на Лемківщині. Віха.

✝ Посмертні згадки.

Володимир Пазуняк, купець, член і виділовий С. Т-ва „Україна" та всіх установ Левандівки помер трагічною смертю в пятницю 19. ц. м. проживши 30 літ. Похорон Покійного відбудеться в неділю 21. ц. м. в год. 2. попол із крипти вірменської катедри на Янівський цвинтар.

Покійний, хоч молода людина, положив чимало заслуг в нашім спортовім житті. В ньому тратить С. Т. „Україна" й зокрема культурно-освітні та економічні установи Левандівки енергійного робітника. В. Й. П!

Мальвина з Гинилевичів Чайковська, прожившн 78 літ, померла дня 18. ц. м. в домі свого сина о. Теофіля, пароха Сільця Белзького. В. Й. П!

Спорт.

КОМУНІКАТ ФІЛІЇ К. Л. К. ЛЬВІВ.

Філія К. Л. К. у Львові повідомляє, що домівка Клюбу відчинена щоденно, починаючи від середи 24. п. м. від год. 16.30 при вул. Рутовського 22. III. пов.

Руханковий реферат подає до відома, що винаймив руханкову салю при вул. Коперника 5 в подвірю і веде тренінги для своїх членів під проводом фахового інструктора. Перша лекція відбудеться в середу 24. п. м., для жінок від год. 5—6, для мужчин від 6—7.

Легкоатлетичний реферат винайме для своїх лег. коатлетів спортову салю при вул. Яблоновській. Про день і години тренінгів повідомить окремим комунікатом.

Пливаційний реферат взиває всіх пливаків клюбу, щоби прийшли в середу 24. п. м. до домівки в год. 6. попол. для устійнення річниці тренінгів на критій пливаль.

Виділ.

ЧОТИРОМЕТЧ НА ГРИЩІ ПОГОНІ.

В неділю 21. п. м. відбудеться на гриші Погоні турнір чотирьох найкращих футбольних дружин Львова. В год. 10.45 відбудеться метч **Україна — Гасмонея**, в год. 11.30 **Погонь — Чорні**. В год. 12.15 **гратимуть переможені, відтак переможці.**

Метчі відбудуться у приспішеному темпі, по 45 хв. кожний 2×22 і пів хв.

Україна виступить до цього турніру в новими грачами, щоб уже тепер випробувати їх перед весняним виступом у мистецтвах.

БОКС.

УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Боксерський метч за мистецтво В-кляси між обома дружинами відбудеться в неділю, в год. 7.30 вечором у спортовій галі при вул. Яблоновських 5.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКА КНИГА, місячник присвячений бібліології та бібліофільству. Львів, вересень-жовтень 1937. Ч. 7-8. Зміст: І. Крипякевич: Каталог бібліотеки львівської Ставропігії в 1619 р. — П. Зленко: Українські приватні бібліотеки (Бібліотеки української козацької старшини). — Т. Пачовський: До питання про перші переклади Горація. — С. Сірополко: Петро Отебицький як ілюстратор. — Є. Ю. Паленський: „Русалка Дністрова" (Продовження). — Б. Романенчук: Бібліографія: травень-вересень 1937. Нові книжки. — Стор. 157—196.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Львів, листопад 1937. Р. X. Ч. 11. — Зміст: На спомин другові — М. Корчинському. — Ю. Павликовський: Становище і завдання кооп. інструктора. — І. Витанович: Дослід над селом як передумова кооп. будівництва. — З книжки комуніста про СССР. — К. Коберський: Що нового в кооп. світі. — Зза кулісів господарки державних підприємств. — Що варяться в польській кооперації? — Складниця „Сполем" у Кременці. — Г. Чіпка: В рідну землю глибоко... — Господарська хроніка. — Додаток: Володимир Січинський: Нариси з історії української промисловости.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Театри.

Великий Театр:

Неділя 21. XI. год. 12. вполн. „В святоіванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Одруження".

По неділок 22. XI. год. 7.30 Академія і „Варшавянка".

Вівторок 23. XI. год. 8.15 веч. І. Симф. Концерт Львівської Філгармонії.

Середа 24. XI. год. 7.30 веч. „Одруження".

Театр Різнородностей:

Неділя 21. XI. год. 3.30 попол. „Жебонька"; год. 7.30 веч. „Цей і той".

Понеділок 22. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".

Вівторок 23. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Середа 24. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ПОРОХНИК:

21. XI. Гнила нужда.

22. XI. Ніч під Івана Купала.

23. XI. Гейша.

Виступаю в Сяноці і Ленайську в'дкладаємо з причин від нас незалежних. Пошукуємо тенорів.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручні і направлені по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БРОДИ:
21. XI Довбуш.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
22. XI. Кайдаш чардаш.
23. XI. Під курателею.
24 XI. Орленя.
25. XI. Ніч під Івана Купала.
26. XI. Довбуш.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

21. XI. Королівська Гута (салі графа Редена).

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Вери Бакстером.
АТЛЯНТИК: „Галька" в участю Бандрівської-Турської та Л. Кенури.
ВАНДА: „Проклажена", „Ординат Міхрогський".
ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій Брамі.".
ЕВРОПА: „Король і хористка".
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дикі стежки", „Все життєва правда" (Лілі Понс).
МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Ширер.
МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Палата у Фландрії" з Мартою Еберт.
ПАЛЯС: „Вошівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрінусь у Парижі".
СВІТ: „Марія Стюарт" і додатки.
СТИЛЕНЬ: „На хмародері" та реві.
ТОН: „У сітях розвідки".
УТІХА: „Руки зав'язані" і рев'я.
ХИМЕРА: „Втеча до щастя" з Марг. Солівен.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Румунська Рівіера".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 21. листопада 1937

БЕРЛІН 12.00 Музика, 19.25 Квартет, 20.00, 21.00 Вок.-муз. концерт; БЕРОМІНСТЕР 19.00, 20.00 „Валькірія" оп. Вагнера; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 17.00 Віол., 19.20 Опера, 21.40, 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Камер. музика, 19.35 Віол., 20.05, 21.00 У країні оперетки, орх., хор, сол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Гарні мельодії, 19.10 Форт., гітара, опера, 20.00 Ліст-Брамс. орх., скр., 21.30 Симфонія г-моль Шуберта; КОШИЦІ 9.00 Богослужения в гр.-кат. церкви, хор богослов'я, 18.00 Репортаж із правн. архіву в Ужгороді, 18.20 Гранада-Донський деклямує, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Андрій Шеньє" оп. Джордано; ПРАГА 14.35, 15.00 „Русалка" оп. Сметани, 17.50, 18.00 Вок.-інстр. концерт; РАДІО ПАРІ 18.15, 19.00 Симф. концерт, 20.15, 21.15 Пісні 21.30, 22.00, 23.00 Симф. музика; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Розр. музика; ФРАНКФУРТ 20.00, 21.00 „Нічліг у Гревад'" оп. Крайцера.

Понеділок, 22. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Романтична музика, 19.10 Китиця мельодій, 20.00, 21.00 Розр. програма, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 17.00 Скрипка, 18.00 Солісти, 20.45, 21.00 Соньо на гітарі вик. Сеговія, 22.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 12.20, 18.10 Розр. концерт, 17.30 Гаранда баритон, 19.25, 20.00, 21.00 „Сенільський цирульник" оп. Росіні, ГІЛЬВЕРЗУМ II. 20.10, 21.00 „Князь Ігор" оп. Бородіна, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вок. концерт, 21.15 Баритон, скрипка, форт., КОШИЦІ 14.00, 18.00, 18.45 Вістки із Закарпаття, ЛЯЙПЦІГ 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Чорний Петро" оп. Н. Шульце, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика. 21.00 Вок.-інстр. концерт, 22.00 Розр. мельодій; ПРАГА 18.10 Десять хвилин сміху, 19.35, 20.00, 21.00 „У царстві Гонзи" оп. Остерчіля, РАДІО ПАРІ 21.17 Форт. реціталь, 21.30, 22.00, 23.00 „Мушкетери в монастирі" оп. Барнея, РИМ 18.30 Музика, 22.15 Комедія.

Вівторок, 23. листопада 1937.

БЕРЛІН 20.00 Вечірній гомін, 21.00 Військові марші; БІЛГОРОД 22.15 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.40 Форт., 17.00 Концерт оп. орх., 18.30 Скрипка, 19.30, 20.00 Нар. пісні, циг. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.35 Клявесин, 18.35 Відчит про Персію, 19.40, 20.00 Вес. муз. авдиція, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Смичк. квартет, КОШИЦІ 18.00 П. Тарханій: Тичівські пани, МІЛЯНО 17.15 Сопран, скрипка, 20.20 Розр. музика, ПРАГА 17.30 Шопенівський концерт, 20.55 Концерт, форт., РАДІО ПАРІ 21.15, 22.00 Камер. музика, 22.30, 23.00 Театр Уяви „Ле ом" пєса Віляра, РИМ 17.15 Форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Андрій Шеніє" оп. Джордана.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 21. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хліб, газетка, Поєння корів, Бороніння: „У степах середущої Азії" гр. пл., Поступ класифікації грунтів, 9.30—10.30 Богослужения, опівдня музика в гр. пл., 10.30 Морська баталіза в Гдині, гутірка, хор, орхестра, 11.00 Увертюра в гр. пл., 11.30 Репортаж із життя, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Симф. поранок, орх., скрипка, 13.00 Мистецький і безвартісний килим, 13.10 Фрагмент із „Обітованої Землі" Ст. Реймонта, 13.30 Музика орх., два форт.; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика в пл., Як збільшити видатність наших садів, Що треба знати про імпортовані пошї, 15.45 Для дітей: Оповідання, Музика в пл.; 16.05 Творя Рубінштейна: Форт., віол.; 16.45 Анонси та життя; 17.00 „Під чорвої полькою": сальон. орх., Щепко й Тонько, ревелерси, Евгенія Ласовська пісеньки; у перерві в год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Сарнецький „Над Реном" комедія, 19.35 Воєнські вечерниці; 20.00 Віольончеля, форт.; 20.35 Десятиліття авіад. корпорації; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Спорт; 21.15 Французький кабарет; 22.00 Концерт орх., сопран; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танкова музика в пл., у перерві Спортові вістки.

Понеділок, 22. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 8.00 Для шкіл: 8.10, 9.00 Музика в пл., 10.15 Промова ген. Карашевич-Токажевського, 11.15 Для шкіл: Коли Польща була дном океану, Музика в плит, 11.40 Гутірка в модністок, 12.03 Розр. музика, Полудн. денник, Фільм. музика, Як повстають фільмові тріки, 13.45, 14.30 Музика в пл., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова для дітей, 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Скіз, форт., 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Боротьба з цукрицею, 17.15 Відгомони далекої Японії, словно-муз. авд., 17.50, 18.00 Спорт, 18.10 Листопад, словно-муз. авд., 18.50 Могила 5-ох невідомих, 19.30 Капітал чи підприємчивість, 20.00 Розр. концерт: орх., сопран, реветерси, 21.30 Літер. новини, 21.50 Архітвори форт. музики, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Спорт, 23.10 Імпресії з 22 листопада, 23.20 Музика в плит.

Вівторок, 23. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 8.00 Для шкіл: Перша Івасева подорож, 11.40 Твори Е. Шабрія, пл., 12.03 Полудньова авд., 13.45, 14.20 Музика в пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Вірлята" А. Шредера, Музика в пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Історичні загадки: Яке військо так зброїлося, для страшних д'яте, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Сальонове тріо, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 В Болгарії, 17.15 Неві. домі пісні, 17.50 Лови на заяця, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Громи на Германку, 18.20 Пісні (К. Грос тенор), форт., 18.40 Кут памяті зі Шекспіра, 19.00 Безсмертні книжки: „Енеїда", 19.30 Хоральні пісні (Надломський, Галь), 20.00 Орх., опіа, 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт, орх., форт., 22.00 Скрипк. реціталь Е. Тельмання, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт баляль.

Радіокутик.

ОСІННІ БУРІ ЗАГРОЖУЮТЬ АНТЕНАМ

З наближенням осени та зими, починається пора кращого радіового відбору, але водночас настає пора ворожих для слухача бур та сніговій. Очевидно, що найбільша загрожує лише власникам

ELEKTRIT RADIO

ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

верхніх та щоглових антен. Треба стерегтись, щоб у вітряну та морозну зимову ніч, під тягарем снігу або під впливом вітру не зірвалася антена.

Тепер, коли ще є можлива погода, заки дахи домів ще не покрилися ледовою поволокою, найвищий час, щоб кожний, хто має зверхню антену, докладно її провірив. Треба подивитися, чи всі механічні сполуки ще досить сильні, чи іржа або якась інша ексидація не ушкодила слабих місць антени. Хто заінсталював антену між та якоюбудь щоглою вверх, або просто перетягнув її до дерева, хай провірить, чи антена витримає гойдання щогли або дерева, бо інакше антена може зірватися підчас бурхливої осінньої ночі, що часто загрожує поважною небезпекою мешканцям дому.

Одночасно слід переконатися, чи інсталяція відповідає найновішим приписам. Хто не знається в цьому достаточно, мусить спровадити фахівця.

Не слід також забувати про уземлення та громовід, бо і в зимі є небезпека електричного розладу антени, що може зіпсувати апарат. Особливо снігові спричиняють високе електричне напруження антен.

Особи, що тримають у порядку свої антени, спадкують собі багато коштів та прикрощів, а провірка інсталяцій не вимагає багато труду.

БІРЖА.

Львів, 20 листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·93 89·55, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 293·82—29·10, Франки фр. 18·17—17·67, Франки швайцарські 122.50—121.70, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 110·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·24—117·40 Кор. норв. 133·08—132·10. Корони шв. 136·58—135·60, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·69, —11·25, Марки пін. 119·00 — 116·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Гель Авіа 26·40—26·10, Марки пім. срібні 122·00 — 118·00

Яиця.

4 і пів проц. внутр. 56·75, 56·50, 3 інв. 1 ем 71·25, серія неност. 3 поз. інв. 2 ем 70·50, серія 82·00, з конверс. 62·75, 4 пр дол. 39·75, 39·75, 4 консол. 59·38.

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 107·50 Цукор 33·00, Вугіль 24·75, 24·65, Лісьвоп 93·25, Моджеїв 9·75, Островець 48·75, Старакомічі 30·50, Габербуш 42·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 20. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак.	3·20 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·40—5·50 зол.

Тенденція на масло здержана, на молоко заяшкова, на яйця сильна.

Подяка.

Прибитий тяжким горем після смерти моєї Найдорожчої Подруги МАРІЇ З ДЕРВИНСЬКИХ ФАЛЕНДИШЕВОЇ, що по довгій недузі розсталася з цим світом у дні 15. листопада 1937 р. в Тернополі, складаю ощим щиру подяку всім тим, які за життя Покійної прийшли до неї з потіхою, а по смерти своєю участю в її похоронах віддали поклін її тлінним останкам. Зокрема дякую лікарям Вп. д-рові Теодорові Мисюкові і Вп. д-рові Дрехслерові за совісне лікування та дбайливу опіку над Недужою у її кількалітній тяжкій, на жаль невилічній недузі. Дальше шлю щире Спасибі Впр. о. Миколі Якимовичеві Чина Ізбавителя за останнє релігійне приготування Покійної та Впр. Отцям каноніхові і парохові Володимирові Громницькому, Степанові Ратичеві, Романишинові і Кашубі за духовний провід Покійної на місце вічного спочинку і за те саме місцевому римокат. Сотрудникові Впр. о. Капусцінському — як не менше місцевому римо-кат. каноніхові і парохові Впр. о. Валеваї. Вкінці пересилаю щире Спасибі Впр. Сестрам Служебницям та Захоронні, Вп. Членам місцевого українського і польського Громадянства, Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим за вислови співчуття та проводи Покійної на місце вічного спокою

Андрій Фалендиш.

Подяка.

Прибитті важким смутком по смерті нашого найдорожчого Батенька бл. п. ФРАНЦА КРИНИЦЬКОГО складаємо щиру сердечну подяку всім, що за життя Покійного приходили до Нього з потіхою, а по смерти віддали поклін Його тлінним останкам і причинились до звеличання похорону.

Дякуємо гаряче Високопреп. о. Деканові Патрилові за провід у похороні й за зворушливу прощу над домовиною Покійного та Впрем. Отцям: о. рад. Макаревичеві, о. Стерницькові, о. Тимотеєві Ч. Св. Студ. і о. Фармідаї, що своєю участю звеличали похоронний обряд. Зокрема велике Спасибі Всеч. о. Тимотеєві Ч. Св. Студ. за уділення останніх Найсвятіших Тайн і номінальне Богослужения та Всеч. о. кан Фармідаї за відправу панахиди над домовиною. З глибини душі щира подяка Впов. П. Д-рові Осипові Сенькому за сумлінне безкорисне лікування на жаль невилічної недуги та предобрим дорогим сусідам-приятелям Вповажній п. Софії Туркало, Впов. Панству Лав. і Юл. Левицьким, що не жаліли ніколи труду і старались у багатьох страдальних хвилинах потішити Дядзя, а по смерті Його та в часі похорону своїм співчуттям й пом'ною дали докази великої любови ближнього.

Дуже вдячні Впов. ПП. Юл. Фірманові і Ст. Крайчикові за всі старання й велику поміч у похороні та Впов. П. інж. Мир. Левицькому за надгробне прощальне слово від Товариша Лісників. З цілого серця дякуємо всьому місцевому Громадянству, Знайомим, а передовсім добрим Приятелям Впов. ПП. Урядовцям і Службовцям дібр Митрополії, як також Впов. ПП. Урядовцям фірми Глесінгер за їхню гремяльну участь у похороні і за вислови щирого співчуття для нас.

Осмолода, в листопаді 1937.

Родина.

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або зайняти реальність.

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. Заполь ської 28 біля Личаківського парку при трамваю. 2103 2—

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШОФЕР механік, на всі механічні побудки, право їзди має від 1927 р. шукає заняття. Листи до „Діла" під „28 літ кавалєр". 2111 3—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ христіян до продажі приладдя по селах шукає „Живіво", Львів, Кушевича. 2042 3—

ВІЛЬНЕ добре місце для лікаря в любельськім пов. Місто з 6 тисячами мешканців, околиця велика і заможна, населення переважно українське. Побажаний лікар грекo-католик або православний. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Лікар". 2116 2—

ШУКАЮ здібних агентів до продажі рільничого знаряддя. Інформацій уділяє К. Богдан, Броди, Смільно 28. На письмену відповідь долучити поштову марку. 2107 3—4

„СИНЯ ПТИЦЯ". Потрібний від 1. XII. добрий співак-тенор. Гажа 150 зол. місячно. Рівне — Wołyń, ul. Ułańska 7, Szubinow.

АДВОКАТ в повітовім місті прийме аспіранта з правом заступства від 1. лютого 1938. Оферти з услівіями до Адміністрації під „Адвокат". 2132 1—2

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ВПРАВНОГО ДИРИГЕНТА, при тому й організатора хорів або режисера, шукає від зараз „Калуський Боян". Платня згідно з умовою. Зголошення слати: М-р Іван Аронець, адвокат у Калуші. 2163

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярмушкевича оказійно та тирольські шатківниці, шмергельові бльочки Артіфекс, Реґнер, Легіонів 37. 1950 4—5

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридріхів 10. 1839 12-

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважовський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 8-

ГЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, берлячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує одина вприбня „Ідіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. І пов. Тел. 240-51. 1896 10-7

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прімуси, приладдя, Реґнер, Легіонів 37. 2006 12-

УВАГА! Найдешевше купите всяку біжутерію: як шлюбні обручки, папіросниці, годинники, столове накриття і пр. в новозвідкритій фірмі: Ф. Домбровський, Львів, вул. Рутовського 4. 1886 15-15

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі і шевські. Гданський, Коллонтая 2. 2015 9—1

ЄДИНЕ джерело, де розвідатись можна про добре купно каменицю, віллі, дому з городом, парцелі — це українське „Трансакція" Львів, Длугоша 1, ріг Миколая. 2104 3—3

75 СОТИКІВ яєць готові, конверти під книжки 200/140 5.50, стрічки 7.50, пошевки 90/80 1.00 та все інше білля жіноче і мужеське за безцінь. „Астра" фабрика білля, Сикстуська 2, Львів. 2040 3—?

УЖИВАНІ книжки наукові і белетристичні купить „Міль Книжковий", Баторія 6 2142 1—1

„ПРИГОДИ доброго вояка Швейка", том IV (останній, найбільший й найцінніший) набувати по 4 зол. у всіх книгарнях! 2138 1—6

ХЛОПЯЧІ фланелеві сорочки 3.25, підштанята теплі 2.50, фланелеві піжами в різних гарних кольорах 3.50 та все для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 —?

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ЛІКАР оженитьоя з пристійною інтеліґентною панною в відповідним придане. Зголошення: Львів, гол. почта, поште-рест. Вимазникові лег. 1968. 2—?

РІЖНІ

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію заміняє найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерій. 1903 4—

НАПРАВЛЯЄ, стрижне, чистить перські двавани, смирненські і фабричні килими, скоро. Купує давани перські і приймає в комісю, крамниця з килимами Борковська, Львів, пл. Вернардинська 12. 2044 3—

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 5-1

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 8 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 1 7

„MANUFACTURA" під упр. О. Стефановича ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. поручає **на зиму 1937-8** найновіші матеріяли на мужеські та жіночі одяги.

Металі Шиби Дзеркала ЧИСТИТЬ ІДЕАЛЬНО «СІДОЛЬ» Sidol **Не купуй Підрібок тільки правдивий «СІДОЛЬ»**

НА ШЛЮБИ, забави, вечорове убрання вівтові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 6—10

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня скла А. Тортеш тепер Бема 12 а. тел. 224-81. 1959 12-30

КУПНО, продаж і направа машини до писання, рахування і шиття різних систем найдешевше купиш у фірмі М. Оснічка, Львів, Подлевеського 2. 2129 1—2

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 8—10

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція в 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сніри., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

Д-р Ігнатій Левенгек

в недугах міхура і сечового органу та венеричних і шкірних

ЛЬВІВ, ТРИБУНАЛЬСЬКА 4. Тел. 248-11 10—10

Маврикій Кесслер

лікар Держ. Загал. Шпиталя ординує від 3—6

ЛЬВІВ, РИНОК 3 — ТЕЛ. 274-02.

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

кольок з причини простуди, пострілові, іохілосові і ін. Дістанете в аптиках.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів. Коперника 1. 4—12

Слухово упосліджені!

VIBRAPHON! Небувалий перворот у тій ділянці, поручуваний лікарями спеціялістами, неелектричний, без батерій, без дротів, без додаткових частин, майже невидний в ношенні, причиняється до значної поправи слуху. Домагайтеся безплатної присилки брошури разом з умовинами 30-денної проби.

ІНСТИТУТ ДЛЯ СЛУХОВО УПОСЛІДЖЕНИХ, Варшава, вул. Зельна 48. Тел. 275-03. Год. 11—15.

Меблеві покриття хідники, дивани, церати, лінолеум, капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 10-7

Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 285-38.

Всім П. Т. Гостям, що приїзджають до ПЕРЕМИШЛЯ — поручаємо ПЕРШОРЯДНИЙ РЕСТОРАН

М. Кузишина

ПЛ. НА БРАМІ Ч. 9. Тел. 15-76

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 7—10

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий Сезон — Найбільший вибір мужеських і жіночих новин. Найліпші товари. Найнижчі ціни — у відомім гуртовім складі сукна і воєнних товарів ф-ми

ЯН ВАЛЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247.16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

светерів

і теплого білля

поручає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 28.

Найвищий час

купити матеріяли на теплі вбрання і білля; маємо великий вибір взорів і десенів.

МАНУФАКТУРА

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, окр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО

ПЕРЕВОЗИ

меблів і товарів виконує та всякі спедиційні заходи поладнує

„ГАРМА"

спедиційно перевозова кооперативна

Львів, ул. Потоцького ч. 11 а

(друга брама) тел. 111-21 5—6

Присилайте передплату!

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, навпаки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піяніна

Т. Беттінґ і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 19-30

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самох.-перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, в відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1426 29—40

ПЕРЕПРОДУЄ
МАҐАЗИНУЄ
ПЕРЕВОЗИТЬ

артикули українського виробництва
СОЛІДНО
СКОРО
І ДЕШЕВО

торговельно - транспортове бюро

Івана Парубчака

ЛЬВІВ, ВУЛ. ДОМІНІКАНСЬКА 7

2084 **тел. 242-19.**

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, ролєти, тапети, фіранки, дивани і т. п.

Проектування і виконання комплетного путра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 23—40

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ЦУКОРНЯ

„Русалка"

Микола Підсадочний

ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА 1

поручає свої знамениті вироби.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

С. ФЕРЕНЦЕВИЧА

ЛЬВІВ, УЛ. ВІРМЕНСЬКА 22. І. п.

виконує мужеські цивільні і священичі одяги по найдешевших цінах. 3—10

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошувані шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0,60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавничa Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Вівторок 23. листопада 1937. Ч. 258

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 229—41.

НА ФРОНТІ ЧИ ПОЗА ФРОНТОМ?

(Передова стаття).

Свято ощадности Пром-Банку.

Хто такий Бондаренко?

Провокаційний виступ „Пломика".

Нова хвиля протиукраїнської акції у Варшаві.

Большевики далі винищують духовенство.

Польща визнає еспанський нац. уряд?

Бразилія не хоче платити довгів.

Присуд у великому процесі комуністів.

Страшна залізнича катастрофа.

Неґус у нужді.

Спортова сторінка.

Ч. 258 (14.801). Львів, вівторок 23. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Китай просить помочі у большевиків?

Щоденник „Ніші-Ніші" подає, що маршал Чанкайшек за посередництвом військового аташе одної постороннього держави звернувся до маршала Бліхера, команданта далекосхідньої армії СССР, благаючи у нього помочі.

ЯПОНСЬКИЙ БУДЖЕТ.

Як подає „Асагі", майбутній японський бюджет перевищить квоту 2,870,000.000 єнів, не враховуючи туди воєнних видатків.

ЕВАКУАЦІЯ НАНКІНУ.

Довкола Нанкіну зосереджено понад 12 дивізій для оборони столиці. Евакуація міста йде справно, здебільша рікою, бо японські літаки не можуть бомбардувати транспортів з огляду на слоту. Міністри ще не виїхали до Чункіяну, але маринарка вже заложила міни коло цього міста на ріці Янтсе, щоби не допустити японських воєнних кораблів.

Амбасади і посольства ще не виїхали з Нанкіну, де ще перебуває китайський міністр закордонних справ.

ОФЕНЗИВА НА НАНКІН.

Японське командування повідомляє: Японці заняли Усіг, на половині шляху Шангай —Нанкін; з того видно, що китайці не думають боронити лінії озера Тайпу; вони мабуть боронитимуть лінію Таніян — Чінкіян.

Китайці відступають у неладі, летунство їх переслідує. В околиці озера Тайпу 2 японські кольони йдуть вперед.

Компаніс вертається до Барселюни.

Президент Катальонії Компаніс виїхав після кількаденного побуту в Брюселі до Барсельони.

На початку подорожі Компаніса заявили, що вона має приватний характер. Компаніс — мовляв — хоче відвідати свого хорого сина. Тепер розійшлися поголоски, що подорож мала політичний характер: Компаніс переговорював у Брюселі з представником еспанського національного уряду. Предметом переговорів була, як кажуть, реставрація еспанської монархії з автономією для Катальонії.

ЯПОНІЯ ВИЗНАЛА ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

„Радіо Насіональ" потвердило вістку, що японський уряд визнав уряд з Бургосу, повідомляючи його про це окремою нотою. Це визнання опирається на японсько-еспанському порозумінні, заключеному ще перед вибухом повстання.

ПОЛЬЩА ВИЗНАЄ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД?

У Варшаві розійшлася поголоска, що Польща, Югославія та південно-американські республики визнають уряд з Бургосу. Ця вістка походить буцімто з пресового бюра еспанського національного уряду.

Чи Ви вже зложили свою жертву на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини України!

Великий муфті Єрусалиму вибирається до Мексику.

Як подає арабська преса з Єрусалиму, великий муфті вибирається на прощу до Мекки; там буде він переговорювати з мусулманськими представниками з Індії та з арабських країв на тему положення у Палестині.

ПОЩО СИРІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ЇДЕ ДО ПАРИЖА.

Премієр Сирії Джаміль Мардам їде до Парижа. Він заявив представи. Аваса, що метою його подорожі є урегулювати з французьким урядом деякі ще не вирішені питання та скріпити франко-совітську приязнь.

У СИРІЇ ПОРОЗВЯЗУВАЛИ БОЇВКИ.

У Сирії порозвязували політичні боївки, поопечатували їхні домівки та поконфіскували прапори. На протест мали відбутися нині демонстрації. Влада видала постанови, щоби запевнити спокій.

ГРІЗНЕ ПОЛОЖЕННЯ В СИРІЇ.

Щоби запобігти маніфестаціям проти розвязання піввійськових організацій, французька поліція та пробоєві частини окружили дільницю Бейруту, де є уряди. В тій дільниці замкнено всі каварні і кіна та припинено рух трамваїв.

АРАБСЬКІ ПАРТИЗАНИ ВДЕРЛИСЯ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Як говорять, поважні відділи арабів вдерлися зі Сирії та Трансйорданії до Палестини. Один із них оперує в галилейських горах, другий — у Юдейських, в околиці Єрусалиму.

Зі Швайцарії видалили Графа Парижа.

Швайцарська поліція помітила великий рух у спокійній місцевости Версуа; зі сусідних французьких департаментів їхали туди переповнені автобуси.

Поліція довідалася, що це граф Парижа, претендент до французького престолу, визначив там стрічу ріжним своїм прихильникам. Французів видалено до Франції, граф Парижа дістав наказ покинути Швайцарію. Він хотів нині (у понеділок) проголосити роялістичний маніфест.

Бразилія завісила сплату закордонних довгів.

Бразилійський уряд після наради заявив у комунікаті, що він завішує сплати закордонних довгів.

Міністр скарбу дістав повновласти, щоби перевести переговори і заключити нові умови, достосовані до платничих можливостей краю. Ця постанова не торкається давних відсотків від торговельних довгів.

На фронті чи поза фронтом?

Львів, 22. листопада 1937.

В останніх часах ми є свідками закроеного на широкі розміри плянового наступу проти нас на всіх етнографічних українських землях у Польщі і то не тільки офіціяльних кол, але і зорганізованого польського громадянства. Форма і засяг цього наступу є ріжна у ріжних частинах нашої землі, залежно у першу чергу від нашої національної свідомости, зорганізованости і сили на даній території, інша на Холмщині і Підляшу, інша на Поліссі, ще інша на Волині, зовсім своєрідна на Лемківщині, а вже найбільш активна у Східній Галичині, бо якраз тут є найсильніший наш національний актив. У Східній Галичині створено недавно у Львові окрему організацію „Секретаріят Порозумівавчи Польскіх Організацій Сполечних" під проводом ген. М. Токаржевського Карашевича, що акуратно в часі так званого „хлопського страйку", влаштованого польськими людовцями в половині серпня ц. р., випустив відому летючку, змістом звернену частинно проти ОУН, частинно проти всього українського загалу, зовсім непричасного у тому страйку. Той сам Секретаріят на днях оголосив теж друком свою відозву-платформу, на основі якої буде вести свою працю серед польського громадянства Східної Галичини, де і заняв становище супроти українського питання і практичної розвязки польсько-українських взаємин, що мають іти по лінії беззастережної польської політичної супрематії над нами.

Праця цього Секретаріяту ведеться рівнобіжно на наших теренах з організаційними заходами нового польського політичного табору полк. А. Коца — Обозу Зєдноченя Народового — в скороченні: ОЗОН-у, якого метою піддержати теперішній польський режім і згуртувати політично польське громадянство для підтримки уряду. У тих обох нових суто політичних установах польське римо-кат. духовенство бере як найдіяльнішу участь, тим більше, що ті обі установи у своїй практичній роботі на наших землях здійснюють лише вшехпольську концепцію чи пак ідеольогію партії, до якої досі належала велика більшість польського римо-кат. духовенства. Остенне є там у перших рядах фронту, та не тільки там, але й у всіх польських національних установах і організаціях, що діють серед нас і фронтом звернені проти нас. Безоглядний польський націоналізм має сьогодні своїх беззастережних визнавців між більшістю польського римо-кат. світського духовенства і мабуть чи не у загалу численних чернечих орденів з оо. Францішканами з Непокалянова з їхнім „Малим Дзєнніком" у проводі. Так є нині по польському боці.

Польська інтелігція є у нас більше як вдесятеро численніша від нашої; в додатку має вона за собою цілий державний апарат. Сьогодні вона майже у цілости згуртована на протиукраїнському фронті, засугерована вшехпольською пресою і ріжними червоняками грозою української небезпеки. А на нашому фронті? Горстка — в порівнанні до польської — нашої інтеліґенції, далеко не вся на наших оборонних становищах. Численні і активні колись ряди народнього вчительства нинуть на очах, а решткн — як зрештою і врятовані ще одиниці зпоміж українських державних урядовців — не є нині нашим безпосереднім національним активом. Не завжди ним можуть бути і здебільша теж і не є з ріжних причин — урядовці українських установ і організацій, головно, щоб не наразити не так себе особисто, як радше, щоб не стягнути репресій на установу, в якій служать. У проводі фронту осталось ще дещо наших приватних урядов-

ців, між ними для нашої справи справді вельми заслужених. Остали передовсім два звання — адвокати і греко-кат. духовенство, що самі не всилі достарчити відповідного числа — так сказатиб — громадських старшин. Положення ратують ще доволі широкі кадри громадських підстаршин, що вийшли безпосередньо з народніх низів, остають у них і дають їм провід у сучасному лихолітті.

І якраз ті два звання — українська адвокатура і українське греко-кат. духовенство за свою службу народові відчули найбільше й безпосередньо на собі свідомо вимірені удари сучасного режиму. Адвокатуру спролетаризовано, у великій мірі духовенство теж, проти якого йде щораз більше прецизійний натиск. Частинно долю його ратує ще тільки конкордат Польщі з Апостольською Столицею з 1925 р., що Католицькій Церкві дав тут широку внутрішню автономію і усунув в Галичині давніший австрійський травневий закон з 1874 р. про зовнішні відносини кат. Церкви і духовенства з великою преподеранцією державного чинника на життя Церкви і духовенства як остання жива реміпісценція т. зв. йосифінізму. Якщоб він був остався в Галичині до нині по 1925 р. — то наше греко-кат. духовенство булоб зайняло долі народнього вчительства і перестало бути національним активом.

Ці думки і порівнання кидаю нині на папір з огляду на один розпорядок станиславівського Ординарія о. д-ра Григорія Хомишина „Про діяльність священника у світських товариствах і установах", що з кінцем жовтня ц. р. видруковано його у „Вістнику Станиславівської Єпархії" ч. X—XII. Зміст його відомий і зі сторінок „Діла" (ч. 244. з 5. ц. м. стаття п. н. „Дивний розпорядок Преосв. Хомишина" і ч. 245. з 6. ц. м. передова стаття п. н. „В чию користь?") і тому зайва річ його переповідати та ще раз подрібно аналізувати. Пригадую тут лише загально, що у згадному розпорядку „забороняється під канонічним послухом усім священникам, як душпастирям, так і на інших становищах, належати до світських товариств та установ якогонебудь роду, в яких виділ і голова вибирані голосами членів з виїмком тих товариств і організацій, де священник з уряду, а не з вибору має вступ, або які мають на цілі підтримувати справи Церкви і стоять під впливом Церкви. Також вільно були членами фінансових, економічних, торговельних та промислових установ на основі членських вкладок чи акцій, але ніколи не вільно сповняти в них безпосередньо якийнебудь уряд чи функцію".

Згаданий розпорядок відбився широким відгомоном на сторінках української і польської преси, що дала теж і своє насвітлення відповідно до свого національного і політично-суспільного становища. В цілости вдоволена з нього була тільки польська сторона, що давно вже бажала усунути українське греко-кат. духовенство не лише від політичної, але і від всякої іншої громадянської діяльности. І львівський „Век Нови" дав навіть від себе і коментарі — очевидно не з кругів станиславівського Ординаріяту, але одної тамошньої державної установи, з вичисленням імен і назвиськ засуджених священників. Що таке, а не інше було джерело інформацій, вказує обставина, що подано там і таких священників, що не входять в склад станиславівської епархії, але мешкають на території станиславівського воєвідства.

Наслідки цього непередуманого розпорядку вже слідні. Вже після його появи мав я нагоду бути як посол у низці повітів на території станиславівської епархії та стрінутися з нашими місцевими діячами — світськими і духовними. Останні з жалем і болем вицофуються вже з фронту національної праці, підносячи, що роблять це під примусом канонічного послуху та що їх відсутність серед громадянства пова церквою утруднить їм значно і їхню чисто церковно-релігійну діяльність. Зокрема у теперішніх обставинах величезного і всестороннього натиску на нас, навіть і у церковно-релігійній ділянці, у якому дуже визначну і вельми чинну участь з другого боку фронту бере польське римо-кат. духовенство, часто-густо далеке у національній боротьбі від збереження основ християнської примирности і толеранції.

Ніхто мабуть з українців не відмовляє станиславівському ординаріеві українського патріотизму. Не роблю і не можу робити цього і я, що як член Української Конституанти і її тодішній політичний референт був очевидцем в днях 18. і 19. жовтня 1918. р. у Львові, як Преосв. д-р Хомишин разом з двома іншими присутніми греко-кат. ерархами був співтворцем Української Держави і опісля її льояльним громадянином. Зрештою і його попередня і пізніша діяльність, хоч не завжди погоджувалася з напрямними нашої політики, всеж випливала з його внутрішнього переконання і навіяна була журбою за добро і будуччину українського народу. Зі субективного його погляду все в порядку. Обективно не завжди і не всюди. Приклад — хоч би і обговорюваний розпорядок, що відчуває і саме підчинене духовенство, яке для інтересів Церкви не бажає бути поза фронтом у хвилині, коли якраз і ті інтереси і добро повіреної йому пастви взивають його у фронтові ряди в часі загального національного лихоліття!

Д-р Степан Баран.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО
під наг.
УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ
СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ
27 портретів.
КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.
ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.
Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

Емеритований професор корегує конституцію,

а „українці поширюють сплетні у Берліні".

НОВА ХВИЛЯ ПРОТИУКРАЇНСЬКОЇ АКЦІЇ.

Варшава, листопад.

Початок минулого тижня у Варшаві приніс знову низку різких протиукраїнських випадів хорих — бо інакше годі вже сказати — на комплекс україно-фобіо-істерії „діячів" та крикливих карієровичів. Галицького читача з певністю цілком не здивує, коли довідається, що та чергова „антируська серія" стоїть у тісному звязку з побутом у Варшаві емеритованого професора зі Львова, неструдженого процесового свідка п. Е. Ромера, що любить звертати увагу на свій побут у Варшаві модною і випробованою системою: „патріотичною" згодою на один відчит про „руске, бленкітно-жулте небезпеченство Малопольскі Всходней".

Отже й тепер, прибувши як — зрештою мало компетентний — свідок у процесі: Старжинський контра Студніцький, пан Ромер „не омешкал" виступити в понеділок у варшавському „Зажевю" з черговим „відчитом" про „цофанє сен" польщини у Галичині та про потребу зміни виборчої ординації". „Відчит" — з малими „щастя" вислухати їх усіх — мав незустрічану на поважних прелекціях форму гострої критики у тоні високо демагогічної псевдорозпуки вже не тільки на адресу українців, але майже **всіх польських адміністраційних чинників у Галичині** при чому п. Ромер подав свій дійсно оригінальний проект **відібрати виборче право до законодатних установ analфабетам,** (чи це означалоб, що українці у більшості analфабети?), що малоб змінити Галичину „народово".

Зборам „Зажевя", що на них зібралось багато передових польських політиків, голував **президент Адміністраційного Трибуналу п. Гелчинський.** Нам цікаво би знати, чи п. президентові Адміністраційного Трибуналу мило було слухати зідливі і з польського становища необоснавані „україноfільські" закиди проф. Ромера у бік галицької державної адміністрації, бо нам — представникам української преси — було ніяково.

Але не тут кінець. У тому часі, коли п. Ромер пописувався у „Зажевю", в репрезентаційній салі **Варш. Наукового Т-ва** проф. **Богуславський** говорив про „лицарські ідеали Г. Сенкевича", пригадуючи змістом і тоном промови у „Польській Мацежи Школьній" з попереднього дня, де м. ін. **епископ Шлягоський, голова П. П. С. Солтан та дир. Сендек** закликали польське суспільство до **„маршу на кресы, які треба навертати до польщини".** Прецікава публікація майже неймовірних цифр з обсягу поступів польонізації та латинізації на „кресах" — така вимовна, що з огляду на місце, обговоримо її окремо. Покищо підкреслюємо, що цьогорічна осіння акція П. П. С. була виразно наставлена на модний протиукраїнський вітер, а приїзд п. Ромера потередила ціла **дво-тижнева кампанія дурнова, гих статтей у „Гоньцу Варшавскім",** який м. ін. виступив з проектом реформи... **греко**католицького та правосл. церковного календаря і латинізації нашої азбуки (!).

Але протиукраїнське трясовиння **не тече** тільки з „Гонців" та „Ікацій". Вони, щоб надавати своїй акції характер **псевдомасового руху,** шукають спільників ще й деінде. Оце **ніхто** інший як саме мінімалістичні польські круги, немило заскочені серпневою статтею на українські теми у **„Берлінер Тагеблят"** й останньо у „Фелькішер Беобахтері", вдарили в інший, містерно схований клявіш. А саме: негайно після відомих німецько-польських деклярацій та перебільшуваної ендецією справи, як ствердила публіцистична агенція міністерства закорд. справ ПІП, непорозуміння з Данцігом, орган відомого „Західнього Союзу", агенція ЗАП, почав пресову перфідну протиукраїнську нагінку. Донедавна головні закиди супроти німецької меншини у Галичині спирались у підозрілих реляціях тої агенції з приводу... якогось віднаймування німецьких домівок на українські академії й обходи, сьогодні випущено вже стріли дещо тяжчого калібру. Оце комунікат ЗАП, ч. 99, приносить конфіденціональну напасть **на о. д-ра Цеклера, голову еванг. церкви в Галичині,** і м. ін. закидає йому таке: „О. Цеклер кермує крім того лютеранським рухом серед українців, діючи на них по думці директив із Берліна (?)! Українці під його проводом поширюють у Німеччині вістки про гнет їх та взагалі евангеликів у Польщі, називаючи при тому „Малопольщу" „Землею хвилинно поляками окупованою". Та ним.-укр. співпраця видає поважні овочі". (!?).

На нашу скромну гадку поважніші овочі і користи денунціованим у такий нечуваний спосіб українцям, яких у потребі звязують навіть з самим — вибачте за слово — дідьком, принесе ота роблена короткозорими польськими журналістами пропаганда.

Гром.

З польської преси.

Поляки на злому шляху в українській політиці.

Редакція „Бюлетину Польско-Українського" в числі 43-ім з 21. ц. м. подає підсумки своєї анкети на тему „Куди прямуємо в польсько-українських взаєминах". На 14 осіб, які забирали голос в анкеті „Бюлетину П.-У." 11 голосів ствердило безпосередньо або посередньо негативний розвиток подій у польсько-українських взаєминах. Підсумовуючи вислід анкети Редакція **стверджує** ось-що:

В Польщі є люди, часто обдаровані великими можливостями зробити багато доброго і злого, які вважають помилкою алярми про тліючі окраїнні фундаменти Польщі; є люди, які вважають політичним нетактом вказування на хмари диму, що видобувається тут і там зпід офіційних декорацій відомого комплексу є „бичо". Не розуміємо цього міркування, не признаємо засади, що якось то буде, будемо вказувати на все, що вважатимемо явищем, що ослаблює державу, створює внутрішні фронти в обличчі наростання великого зовнішнього фронту, будемо вказувати на все, що в такий, або в інший спосіб деградує Польщу.

До таких річей зачислюємо конфлікт польської державної ідеї зі східними окраїнами, зокрема грізний на українськім відгинку. Бо знаємо, що цей конфлікт є чесько-совітським помостом, є умовиною совітського маневру, що відділює Румунію від Польщі, є загрозою від сходу нової центральної округи, умовиною знищення нафтового басейну підчас війни. Знаємо, що

польсько-український конфлікт є одночасно заповідю невдачі наших (читай: польських — прем. Ред.) „пляс д' арм"-ових пляній на окраїнах і знищення наших оборонно-прометеївських пляній на Наддніпрянській Україні. Знаємо теж, яким подарунком для совітської диверсії є існування цього конфлікту та його поглибчення...

Нашу анкету — читаємо далі — оголошено 22. серпня ц. р. Від цієї хвилини минуло три місяці. Чи розвиток подій за минуле чвертьріччя потвердить нам наш „песимістичний" висновок? Відповідь випаде позитивна. Підчас анкети трапилася низка подій: ми читали деякі відозви у звязку з останніми селянськими заворушеннями, що дивували нас політичною короткозорістю, слід занотувати факт нечуваного зрадикалізування польського селянства саме на полудневому сході і в сумежній Західній Галичині, нотуємо прояви повного рознуздання і політичного зідіотіння деяких польських окраїнних кол, що бажають розпутати явну польсько-українську війну в Польщі. Дійсно не знаємо, кілько в цьому свідомої інспірації чужих агентур і кілько самогубної дурноти якихось окраїнно-польських відповідників українського гайдамацтва. Отже стверджуємо факт зростання в опінії польських меншин почуття спільного фронту і спільної рації в боротьбі з Польщею. Ці і багато інших фактів говорять виразно всім, які хочуть відважно глянути правді в очи, що негативний розвиток польсько-українських взаємин і зріст протипольських настроїв не лише не ослаблений, але зріс на силі між іншим завдяки псевдо-офензивним і „відплатним" настроям польського окраїнного громадянства. Ці настрої знаменито достосовуються до подібної постави українського громадянства, для якого головним мотором політичного активізму є боротьба за збільшення власного стану посідання і боротьба з усіми проявами уявленого або фактичного збільшення польського стану посідання на окраїнах.

Не потребуємо очевидно додавати в чийому інтересі такий стан справи. Бо розуміємо, що каштани з вогню польсько-української боротьби витягає і буде витягати — хтось третій — Росія. Не потребуємо теж додавати, якою необхідною справою є започаткування дуже інтенсивної праці над перебудовою окраїнних відносин на мірку будови Гдині або центральної промислової округи. Ще раз підкреслюємо, що ми є на злій дорозі в нашій українській політиці. Ідемо в напрямі, що нас ослаблює і деградує, влекшує положення нашим історичним ворогам. Часу на спамятання і започаткуваня вже не направи, але на перебудову є мало і щораз-то менше.

Чи ці домагання у справі зміни теперішньої політики супроти українців знайдуть відгомін в уряді і польськім громадянстві? Покищо нема ніяких познак

—o—

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рафляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

Кожний польський ученик у часі лекцій, на яких читали той „Пломик", наглядно переконався, що Польща інших ворогів крім українців не має, дарма, що у програмі для вселюдних шкіл в кількох місцях є згадка про співжиття громадян у державі, а в новій конституції кажеться, що „держава є спільним добром усіх громадян".

Які були жнива у школах по прочитанні тих уступів з „Пломика", про те оповідав авторові цих рядків один учитель із північно-західних українських земель, що в часі читання свідомі українські діти **ховали голови під лавки і плакали, а польські діти дивилися на них з ненавистю.** Така лектура — це покривлювання дитячої душі і в польських і українських дітей, це злочин не тільки з політичного і виховного, але й чисто людського погляду!

Очевидно, що це явна провокація супроти українських батьків і дітей та всього українського народу. Адже „Пломик" це немов обовязковий шкільний підручник. Тисячі українських дітей, здебільша з північно-західних земель, як також і в Галичині, виплакують від своїх бідних батьків по кілька сотиків місячно й **на доручення школи** складаються на цей журнал. Також багато учителів-українців зі страху належать до „Звйонзку Научицельства Польскєго" та платять вкладки, за які українським дітям видають такі „патріотичні" журнали!

„Пломик" під кермою попередньої розвязаної управи „З. Н. П." відносився з найбільшої дрібки лицарського відношення до свого противника, не є гідна людської культури. З дива не можна вийти, коли глядіти на такі „педагогічні" методи виховання. До своєрідної пікантерії належить, що в тому самому числі ославленого „Пломика" є ще один спомин про польсько-большевицьку війну: як інакше, як по „джентельменськи" в порівнанні з оповіданнями про українців, написано там про большевиків! Нема вже на них ніяких образливих епітетів, є зате майже в кожному реченні згадка про козаків, так, щоб безкритична дитина дійшла до переконання, що большевицькі війська складалися з самих козаків — очевидно з українських!..

Провокаційний виступ „Пломика".

Важко зрозуміти такий розум, який казав би пропагувати серед шкільних дітей ненависть і зоольогічний шовінізм до кількамільонової групи співгромадян тієї самої держави. Однак так воно є. Перед нами 10-те число польського шкільного журналу „Пломик", що його епізодичний комісар „Звйонзку Научицельства Польскєго" п. Мусьол разом з покликаним новим редакційним комітетом „присвятили" польському державному святові 11. листопада. Виходить, що у тих людей польський патріотизм і державне виховання оперте тільки на ненависти до українців. Згаданий „Пломик", який є призначений для V, VI і VII кл. вселюдних шкіл (для дітей від 11—14 літ), майже в цілости є записаний лубочними оповіданнями про бої за Львів і про геройські подвиги польських дітей — з вуличними лайками на українців. Запозичено туди образливі епітети з „І. К. Ц.", серед яких слово „гайдамаци" й „бандиці" повторяється раз-у-раз. Польській дитині оповідають, як то українське військо билося тільки з польськими дітьми і як то вся війна була виповнена українськими насильствами та жорстокостями. Польські діти розбили й розігнали чотири тисячі збройних українських вояків, які показались останніми трусами та некультурною ордою, здібною лише до грабежів...

Ясна річ, що такі ганебні наклепи не вимагають ані полеміки ані дискусії. Така шовіністична й зоольогічна їдь, позбавлена найменшої дрібки лицарського відношення до свого противника, не є гідна людської культури. З дива не можна вийти, коли глядіти на такі „педагогічні" методи виховання. До своєрідної пікантерії належить, що в тому самому числі ославленого „Пломика" є ще один спомин про польсько-большевицьку війну: як інакше, як по „джентельменськи" в порівнанні з оповіданнями про українців, написано там про большевиків! Нема вже на них ніяких образливих епітетів, є зате майже в кожному реченні згадка про козаків, так, щоб безкритична дитина дійшла до переконання, що большевицькі війська складалися з самих козаків — очевидно з українських!..

Очевидно, що це явна провокація супроти українських батьків і дітей та всього українського народу. Адже „Пломик" це немов обовязковий шкільний підручник. Тисячі українських дітей, здебільша з північно-західних земель, як також і в Галичині, виплакують від своїх бідних батьків по кілька сотиків місячно й **на доручення школи** складаються на цей журнал. Також багато учителів-українців зі страху належать до „Звйонзку Научицельства Польскєго" та платять вкладки, за які українським дітям видають такі „патріотичні" журнали!

„Пломик" під кермою попередньої розвязаної управи „З. Н. П." відносився з найбіль-

ІВАН СМОЛІЙ

Карієра будівничого.

Він прийшов до цього міста вже давно. Тільки кількох старших громадян пригадує собі цю хвилину. Приїхав зі жінкою, зараз по році вродився їм син Роберт. Ніхто не знав, хто вони. Одне, що могли дізнатись, це те, що зветься він Макс Гордон, його жінка Анна, син Роберт. Допитливе око могло доглянути ще дещо більше, особливо те обличчя, той вираз очей, що зраджували якогось чужинця, найскоріше славянина. Але в цьому місті було їх стільки, що на подібні риси ніхто не звертав уваги. Тільки сусіди бистро зорили, провідували, хто це такий. І невабаром пізнали. Макс Гордон був будівничим. Зараз таки в першому році кинувся до підприємства. Поправді, Макс Гордон не клав ні одної цеголки при будові, його руки не брукались ні вапном ні цементом, замість цього вони вправно нишпорили в кишені, розділюючи тисячки, що перемінювались у вапно і цемент, у пісок, каміння і сталькі плетінки та мов дитячі домики ставили чепурні камяниці, прегарні віллі.

У цьому була сила модерного Сольнесса, у цьому його незбагнута жажда все нових і нових творив своєї химерної уяви. У кожній новій камяниці мешкав короткий час, потім камяні блоки перемінювались знов у шелестливі папери, в акції, у дзвінкі рульони. Макс Гордон шукав нового місця, готовив нові пляни, знову виростали камяниці.

На пядесятому році життя Макс Гордон став загально звісним майстром будівельної штуки. Туго набита кишеня не вміщувала всього, кожний банк знав Макса Гордона як найповажнішого клієнта. Але дивна його жажда не минала, навпаки, вона кріпшала з кожним днем з кожним місяцем. І тоді сталась подія незрозуміла для знайомих Гордона. Молодий Роберт, що скінчив Гірничу Академію, покинув несподівано батька і потягнув кудись у світ, здається до моряків. Чому, не знав ніхто. Макс Гордон теж спершу не знав. Цеж був єдиний наслідник, єдина потіха. Випитував сина, просив, благав. Жінка Анна просто шаліла з болю. Але син був невгнутий, він був справжнім Гордоном. Пішов.

Старий Макс залишився самітний зі своєю жінкою, що потонула в мелянхолії, плачучи крадькома за сином. Похмуро поглянув у слід синові, крізь зуби процідив „дурень", потім подумав: „може так краще". І став давнім Максом Гордоном, будівничим Сольнесом. Якась притаєна думка виростала до безмежі, розпаношувалась у мізку, мучила його день і ніч. Часто можна було бачити його, як проходив улицями, високий, випрямлений у своєму невідступному пальті цеглястого коліру. Читав по дорозі історію свого життя. Вона позначена була камінними блоками, імпозантними будівлями. Спершу малі, скромні, ширшали відтак, пнулись угору. Макс Гордон задумувався перед ними. Ця двацять тисяч, вернулось трицять, ця трицять вернулось пятьдесять. Вище і вище...

По відїзді сина став старий Гордон похмурий, нетерпеливий. Новозбудовані камяниці продавав хутко, потім вагався кілька днів і знову починав будувати.

А на шістьдесятому році його фортуна сягнула до пів міліона. Макс роздумував, переходив якусь внутрішню боротьбу. Тоді жінка заговорила несміло, коли одного ранку збирався, як звичайно до праці.

— Макс, ти б уже спочив. До смерти не будуватимеш!

Тоді старий Гордон засміявся гірко.

— До смерти? А може й до смерти.

— А для кого?

Старий насупився. Ця пригадка виводила його з рівноваги.

— Для кого? Для людей!

І задумався.

— Зрештою... — очі Гордона дивились кудись углиб своєї душі і усміхались таємниче: — „Зрештою побачимо".

І більше не говорив. Щораз рідше приходив до хати, десь пропадав на цілі тижні, вертався додому втомлений, але усміхнений, відпочивав короткий час і знову зникав. Не пробувала навіть випитувати про причини цих прогульок, знала, що не дізнається про ніщо, що Макс Гордон твердий і мовчазний, як гранітні плити, що з них ставив будівлі. Сумувала, тужила і плакала крадькома у своїй самоті.

Старий Макс мав тоді шістьдесять пять років. Це був день, коли минало рівно сорок літ, від коли Макс Гордон приїхав до цього міста, щоб почати свою головокружну карієру великого будівничого. Цього ранку плакала стара Анна, як звичайно, задивлена непорушно в фотографію сина, мов ждала, що ось-ось ворухнеться, прийде до неї, осмалений сонцем і вітром і обійме дужими раменами, прошепотить слова потіхи...

Тоді дзеленькнув дзвінок. Стрепенулась. У дверях стояв старий Макс Гордон. Суворо поглянув на неї, побачивши на обличчі сльози, хотів її скартати та замість цього відізвався лагідно:

— Плачеш?

Не відповідала.

— І навіщо? Ходи, пойдемо кудись.

Здивувано поглянула, бачила на його обличчі якусь притаєну радість.

— Куди?

— Побачиш.

Покинули задимлене місто, поїзд мчав через поля на полудне, угори. Висіли на малій станції в гірському містечку. Анна мовчала. Таємна подорож хвилювала її, ждала чогось, прочувала і гляділа на добре знані поля, на хати родинного містечка. Але вони не пішли до нього. Завернули вбік лісовою доріжкою. І нежданно при-

шою ігноранціею до українських дітей, ділив їх на модні регіональні групи, але таким гидким болотом таки не обкидав. На днях п. Мусьол відійшов, але новий редакційний комітет залишився. Українські діточі журнали є наражені на найбільші прикрости, коли тимчасом згадане число „Пломика" надається на 100% до конфіскати. Те останне число „Пломика" таке скандальне, що вимагає найрішучішої інтервенції українських політичних чинників. Українські батьки дітей у шкільному віці повинні масово протестувати та відповісти на ту провокацію „Пломика" передплатою українських дитячих журналів та систематичним закупом українських дитячих книжечок, які є здоровим кормом для української дитячої душі та єдиним „антідотумом" на їдь „Пломиків".

Учитель.

* * *

„ПЛОМИК" МАЄ ГОЛОС!

На доказ, що наш дописувач каже повну правду — передруковуємо в буквальному польському тексті, для більшої соковитости й вірогідности — виїмки з 10-го числа „Пломика" з 4. листопада 1937. Всі підчеркнення у тексті — наші.

...Dzielny Jurek bije się w okopach w pierwszej linii i pada martwy na cmentarzu, trafiony **hajdamacką kulą** w rycerskie czoło...

...Ukraińcy z **wojskiem dzieci** bili się bez pardonu... Okrucieństwa nie przestraszyły lwowskich dzieci... Wykrycie szpiega powierzono dziewczętom... Obu szpiegów, zawdzięczając ich pracy, uwieziono... Wróg pobity uciekł w popłochu..." („Najmłodsi", J. S. Ch.).

„Ale za to gardła ich ryczą tak, że **samym strachem** uśmiercić mogą Ukraińców..."

(Rok 1918, 3. Domбровська).

„Ukraińców było cztery tysiące uzbrojonych, wyszkolonych żołnierzy... Lwów miał znikomą garstkę mężczyzn, umiejących obchodzić się z bronią, ani jednego karabinu maszynowego, żadnej armii... Zaczęła się tworzyć zorganizowana armia obrońców Lwowa, w dziewięćdziesięciu procentach składała się z dzieci...

(„O małym Janku", Ядвіга Сюмпи.

„...Krył się tam, pilnowany jak skarb największy, kawał biało-czerwonej flagi jakiejś, którą Ukraińcy porzucili kiedyś z pogardą przy podziale łupu...

...Ze wszystkich budynków stacyjnych sypał się **rój żołdactwa ruskiego** i na złamanie karku ładował się w wagony. Krzyżowały się w mroźnym powietrzu dzikie krzyki i wymyślania, rozkazy, których nikt nie słuchał, bezsilne zlorzeczenia usiłujących zaprowadzić ład oficerów...

...Złość go ogarnęła, miał ochotę porwać jeden z walających się po ziemi karabinów, przykucnąć gdzieś z rogiem i **grzać do tych bandytów**...

...Och, gdybyż wiedzieli, że wystarczy widok polskiego żołnierza, by ci tchórzy karabiny na ziemię porzucili i poddali się bez walki!..

...Zakręcił się na pięcie, oberwał po drodze od **bandy śpieszących na łeb, na szyję hajdamaków** i wydostał się na podjazd..."

(„Romkowy sztandar", Мєчислав Сангович).

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

ГІДНА ВІДПОВІДЬ.

Постанови українського студенства у Варшаві.

Українській студентській молоді приходиться в сьогоднішніх обставинах зводити важку боротьбу не лиш з матеріяльними труднощами, але й із сутополітичними перешкодами, які кидають їй під ноги чужі українству сили. І не лиш у краю, у Львові, але й по інших університеських осередках у Польщі українське студентство заняло гідну поставу супроти наступу, який систематично йде на цілу українську націю.

Українське студентство, свідоме завдань і тих надій, які на нього накладає рідне громадянство, не дозволить за ніяку ціну нарушувати його національну честь і гідність. З поставою центру українського студентського життя у Львові солідаризується все українське студентство.

У Варшаві відбулася 14. листопада ц. р. студентська анкета, яка мала на меті обговорити найпекучіші справи, що повстали у зв'язку з новим курсом супроти українців у Високих Школах. Ішло в першу чергу про дальше відношення студентів українців до польських професійних високошкільних товариств, яких поневільними членами, з браку власних профес. організацій, мусіли бути українці студенти з деяких факультетів. А саме, донедавна ще українець студент, що хотів вписатись до цього чи іншого т-ва (що, до речі, було і є субсидіоване державою з таких фондів, як податки чи шкільні оплати), підписував звичайний формуляр, виповнюючи згідно з дійсністю рубрику „національність" як українську. Та в останньому часі позначився в польських навіть суто професійних т-вах наступ на українців. У першу чергу йде намагання позбавити їх найцінніших вартостей: внутрішньої національної гордости й чести. Виділи згаданих товариств зажадали від новоступаючих українців називати себе „rusinami", „młodorusinami", і т. д. — тільки не українцями! Очевидно, на ці нечувані домагання польських досі позірно професійних та аполітичних товариств, українське студентство, обурене до живого, негайно зареагувало. Не зважаючи на жадну можливість користати з наукових матеріялів, доступних тільки в „Kole Medyk'ів" або „Bratniak-у (у Стомат. Академії), українське студентство з повною солідарністю порішило зрезигнувати з належних йому можливостей користати з позичування наукових підручників, що в цьому випадку давали йому за ціну зречення національного імени.

Українське студентство порішило власними силами помагати собі і на поодиноких факультетах, як медицина, чи у високих школах, як Стомат. Академія. З цією метою постановлено створити власне професійне товариство, що заспокоювалоб потреби студентів українців.

У вислідї анкети, проведеної серед настрою, що свідчив про повне зрозуміння ваги хвилини, одноголосно ухвалено отсі резолюції:

Українське студентство медичного виділу Університету ім. П. і Стоматол. Академії та Високої Ветеринарської Школи у Варшаві, зібране на анкеті 14. XI. т. р., зазнайомившися з рефератом і дискусією в положенням українців студентів у згаданих високих школах, стверджує, що:

1. Загальний наступ на українство, який в останньому часі приймає щораз гостріші форми, відбився теж на положенні українського студенства, проявляючись тепер у нечуваній вимозі реагнувати зі свого національного імени.

2. Таке ставлення справи має тільки одну гідну відповідь, котрою буде виступ усіх українців студентів з польських товариств із зазначенням мотивів.

3. Українське зорганізоване студентство доложить усіх заходів, щоби створити власні організаційні форми, що заступлять професійні інтереси студентів українців.

4. Підпорядкування повинним постановам в справою національної гідности.

5. Зібрана на анкеті молодь вважає все українське громадянство підтримати українське студентство не тільки в боротьбі за істнування, але й за цінности Нації.

Українське студентство у Варшаві, сподіючись моральної підтримки цілого українського громадянства, повело всіми силами акцію для зреалізування згаданих у резолюціях найпекучіших потреб української студіючої молоді **О. К.**

станули. Перед ними отвирався прегарний вид. На місці, де бачила колись ліс, стояла тепер висока чотирокутна палата, біліла від сонця і гордо пнялась понад зелене верховіття. У й стіп, де кінчився ліс і починалась долина, хвилювало озерне плесо. Дика пташня знімалась хмарою над водою, наповнювала гомоном ліс, будила тишу.

— Макс, що це?

Тоді старий Гордон усміхнувся вперше свобідно, весело.

— Бачиш.

— А може сню? Аджеж добре тямлю. Тут хатка була, де ти мешкав, тут стежка, що нею ходив до містечка на роботу, онде джерело, звідкіля черпала воду. Навіть самітна ялиця при ньому така, як колись. А що тепер? Хто це вдіяв?

Але він не відповідав.

— Ходімо.

Пішла послушно. Заскрипіла брама, отворились довгі, відгомонні коридори. Зупинились у малій кімнатці на найвищому поверсі. Мовчки гляділа через вікно, через зелень на гори і плакала.

— Сідай.

Сіла слухняно.

— Для кого це, Максе?

Він мов не чув її запиту. Спертий на вікно дивився вдаль на озерне плесо.

— Для кого? — повторив глухо. І зважившись на щось, говорив мовби до себе, мовби сповідався перед цими мурами, деревами, блакиттю.

— Ти тямиш, як зустрінула мене вперше? Я був сірим дроворубом, приблудою в мого далекого, нещасного краю, вигнанцем, що скривався під чужим іменем, без одної рідної істоти. Але ніхто не знав моєї таємниці, ніхто не цікавився мною. Тільки ти перейшла мою дорогу на оцій стежечці над озером.

Від першої хвилини почалась наша любов, бодай у мене. Я загорів увесь. Ти обкинула мене поглядом, доглянула подертий, засмолений одяг, сокиру і пилу на плечах. Ти навіть не хотіла подати мені руки, моя ж була така тверда, порепана і брудна. Може мені так здавалось у ту хвилину, коли ти завагалась. Але ти заговорила. Потім усе частіше приходила на стрічу. А коли почали слідкувати за тобою, я переніся до містечка і став за мулярського помічника, щоб тільки бачитись з тобою. Одного разу я прийшов до твоєї хати. Я знав, як приймуть мене, я був звичайний робітних і ніщо більше. Але вони прияли мене холодніше, як я сподівався. Навіть ти, здавалось мені, соромилась годі знайомства зі мною, ти, донька маломістечкових багатіїв.

Анна підвела очі на Гордона. Вона заперечувала.

— Можливе, що ні, але я відчув страшно нашу нерівність. Треба було радити. Я усунувся не час, а коли вернувся, я вже був інший, багатий, гарно одягнений, веселий. Я сипав скрізь грішми, зєднав собі твоїх братів, потім батьків. Послідовно, вперто здійснював я свої пляни. Врешті я попрохав твоєї руки і мені не відмовили. Ми одружились і виїхали.

Мовчанка. Старий Гордон насупився.

— І навіщо ти згадуєш це? Спитала шепотом.

— Навіщо? Бо так треба! — відітхнув а полекшою і сів напроти жінки рішучий, насторожений.

— Невже ж тебе ніколи не цікавило, звідкіля я став зразу таким багатієм?

— Здрігнулась під його допитливим зором.

— Ти був такий дужий, сміливий, я так вірила в тебе, що не думала про решту...

— Бачиш, але був дехто, що думав, кого цікавила ця справа. Так-так.

І знаєш, вибач, я сам скривав перед тобою дещо. Особливо мої відносини до Роберта.

— До Роберта? — здивувалась.

— Так. Він відїхав і для нас мов не істнує, мов умер. А чому?

— Чому? Чому? — майже скрикнула з розпуки, відчуваючи якусь тайну.

Старий Гордон мовчки подав листа. Читала з поспіхом.

„Тату!

Ваше майно здобуте нечесним способом. Я не хочу його, тому покидаю Вас. Не виправ дуйтесь, знаю про все...

Роберт."

— Так, це правда — говорив, не чекаючи, аж скінчить читати — Робертові хтось сказав, але я не мав відваги сказати цього тобі. Тепер уже можу. Я будував і продавав з постановою, що віддам власникові незаконно забрану суму, коли лиш зберу її. Я скоро заробив гроші так, що міг віддати все, але якась жадоба штовхала мене вперед, я знову будував і продавав, майно росло, а з ним росла моя душевна неволя. Власник умер несподівано, віддати не було кому. Я будував далі. І оце моя остання будівля, останній твір. Його віддам людям. Я вже віддав. Це буде санаторія і школа для моїх земляків. Від нині я знов такий, як тоді, коли ти вперше зустріла мене над берегом озера, від нині не маю довкола себе нікого крім тебе і...

— І кого? — майже скрикнула.

— І Роберта. — Знов зашелестів паперами.— Я написав йому про моє останнє рішення, та тут лист від нього. Читай!

Прочитала. Потім цілувала папір, записаний рукою сина. Старий Макс Гордон усміхався тепло.

— Вибачив?

— Так!

— І вернеться? — питала з недовірям.

— Вернеться, вернеться — шепотів. — Тепер ми багаті і щасливі як ніколи!

Гляділи крізь вікно на ліс і на самітну стежечку над озером, де зустрінулись вперше. Усміхались. Здавалось — час не істнує; так, якби вперше тут сиділи і гуторили сорок років тому.

Сторінка без політики.

ЦИРКОВА ДРАМА.

В паризькім цирку Медрано мав відбутися останній прощальний виступ знаменитого акробата на трапезі Ляльо Кодона з його партнерами. Ляльо був із трія, яке здобуло 15 літ тому величезний успіх в Европі й Америці.

Виступ Кодана реклямували як останній, на якому славний акробат хотів попрощатися з цирковою ареною.

Перед самою виставою заявив режисер цирку, що акробат ушкодив собі попереднього дня підчас тренінгу плече, одначе тому, що не хотів розчарувати паризької публики, рішив таки виконати свою точку.

По цій заяві вийшов на арену Кодона і почав спинатися на трапез. Перші вправи випали зовсім щасливо. Не зважаючи на біль, Кодона, зависившися на трапезі головою вдолину, двічі зловив своїх партнерів. У нього було настільки сили, щоб удержати своїх партнерів, колиж вони оба перекинулися на другий трапез, він із криком упав униз. На щастя під ним була розтягнена сітка. Акробата винесли за куліси, де лікар ствердив сильне звихнення плечей і внутрішні кровотечі.

Знамениту циркову точку скінчив він назавжди, бо ледви, чи останній представник трію Кодона, зможе виступити колинебудь перед цирковою публикою.

Ляльо Кодона, який мав тоді 17 літ і його брат на рік старший, дебютували 25 літ тому в малім мандрівнім цирку, який пописувався тоді в Мексику і в Полудневій Америці. Підчас своєї циркової праці познайомилися вони з французьким акробатом Альфредом Куртом, який прилучився до обох братів. У Злучених Державах виступи цього трія мали незвичайний успіх.

В 1923. р. трію Кодона приїхало до Европи. В Льондоні, і Парижі теж здобули вони собі повне признання та успіх. Альфред Кодона оженився з визначною акробаткою Лілі. яною Лейтцель, яка ввійшла до їх трупи і змінила Альфреда Курта.

В Берліні тріо брало участь у знимках до фільми Еміля Янінгса „Варіете" та ця фільма принесла їм нещастя. Після того почалася серія невдач.

Упавши з висоти 10 метрів у копенгаґенськім музікголі, розбилась на смерть Ліліян Летцель. Два роки пізніше Альфред Кодона, який оженився удруге з акробаткою Вірою Брюс, упав з трапезу в паризькім зимовім цирку. Він зломив собі хребет і не міг уже виконувати небезпечних акробатичних еволюцій. Його зробили завідуючим манежем цирку.

Альфреда обняла чорна мелянхолія. Він домагався, щоб і його жінка, Віра Брюс, теж покинула арену. Артистка відмовилась від того домагання і почала справу про розвід. У серпні ц. р. Альфред убив її в канцелярії адвоката, де стрінувся з нею для обговорення розводових справ і відтак сам застрілився.

В живих залишився з трія тільки Ляльо. Він теж рішив покинути циркову карієру, одначе передтим мусів ще виступити останній раз у прощальнім виступі в Парижі і в Льондоні з двома своїми учнями. Та доля не дозволила йому попрощатися з публикою.

Оригінальне запрошення.

Наполеон уже як десятилітній хлопчина виказував здібности, що ворожили йому в майбутнім велику карієру. В 1779 р. ходив він до військової школи у Брієн. Найприємнішою його розривкою було зашитися у самітнім городці окруженім плотом і там відбувати свій відпочинок. Одного дня товариш, якому цікавість не давала спокою, підійшов нишком малого Наполеона і закравшись під городець, виліз на пліт. Наполеон укладав каміння у боєвому військовому ладі. Коли Наполеон зорієнтувався по шелесті, що хтось його підглядає, відвернувся і велів непрошеному гостеві негайно щезати. Та влізливий товариш замість послухати, почав ще й насміхатися над іграшками Наполеона. Тоді Наполеон зачервонівшися з гніву, схопив камінь і кинув його так сильно у сміхуна, що той зранений упав на землю.

25 літ пізніше, коли Наполеон був на вершку своєї карієри, привели до нього одного ранку якогось чоловіка, який вперто обстоював, що він є товаришем цісаря Наполеона із військової школи у Брієн. Гість просив, щоб Наполеон переслухав його особисто. Тому, що ріжні обманці вже нераз уживали такого способу, щоб дістатися до цісаря, адютант не хотів впустити гостя, кажучи подати йому тільки прізвище.

Колиж адютант зголосив Наполеонові прізвище гостя, він заявив, що не пригадує собі такого прізвища. Краще булоб, щоби незнайомий описав якусь подію зі спільного життя.

Незнайомий замість відповіди показав адютантові своє чоло, на якому білівся слід даньої рани. Адютант зголосив те цісареві.

— Егеж — відповів імператор Франції. — Пригадую собі тепер і знаю, хто він такий. Ця рана на чолі це запрошення на сьогоднішну авдієнцію. Те запрошення кинув я йому колись у голову.

Очевидно між обома учнями давньої військової школи у Брієн відбулася незвичайно приємна розмова, на якій найкраще таки вийшов колишній співтоваришцісаря, діставши відповідну номінацію.

Негус у нужді.

Вістка просто неймовірна: цар царів живе у крайній нужді і не має навіть засобів, щоб опалити кімнати, які він займає у скромнім домі в Баті. Опалюють тільки кімнати дітей. Негус шукає покупця на останнє авто, яке ще йому осталося і на дім, який є його власністю.

Негус мусить удержувати 22 осіб, близьку родину та їх дітей, не рахуючи власної родини. Гараж мусіли перемінити на мешкання, щоб поселити всіх племінників царя царів.

— Ми не маємо ніяких доходів — заявив негус англійському журналістові із „Сендей Реферї" — ми проживаємо останки колись великого нашого майна. Про мене писали, що я вивіз із столиці великі багатства. Я покидаючи Етіопію, вірив у піддержку Ліги Націй і сподівався, що швидко вернусь до рідного краю. Тому я взяв зі собою тільки те, що було найконечніше на перші потреби. Та й ці гроші пішли на піддержку абісинських еміґрантів та на ведення судових процесів у Парижі й Льондоні. Ми не привезли зі собою ні золота, ні дорогоцінностей, тільки трохи срібла.

Автор статті в „Сендей Реферї" повідомляє, що деякі кола в Льондоні роблять заходи, щоб негусові признати відповідну пенсію.

Обезпечення для соломяних вдівців.

Одно велике англійське обезпеченеве товариство завело новий рід обезпечень: обезпечення для соломяних вдівців. Мужчини, які лишаються завжди самі дома, коли їх жінки виїжджають на літнище до рідні або до купелів, чимало понакоюють шкоди підчас неприсутности своїх подруг. Скільки то побють вони начиння, не треба навіть згадувати. Кілько то разів забудуть закрутити кран від водотягу, або від газової кухонки!... Жінки мусять нераз пів року відтак мучитися, щоб направляти шкоди, що їх понакоювють чоловіки за місяць їхньої неприсутности. Тепер за дешеві гроші можуть себе такі соломяні вдівці обезпечити пред такими несподіваними шкодами. Товариство, що завело новий рід обезпечень сподіється, що підчас найближчого сезону добре на такому обезпеченні заробить.

Присилайте передплату!

100 КМ. НА КОЛЕСІ ЗА ГОДИНУ.

Чи можна буде в найближчій будуччині осягнути на колесі таку саму швидкість як автом? Оце питання, що турбувало густо-часто наколесників. Італійські часописи повідомляють тепер про винахід, що матиме у майбутнім величезне значіння для наколесників. В одній із фабрик у Кремоні випробують небавом уладження, яке винайшов один славний наколесник. Якщо його вдасться застосувати до звичайного роверу, тоді скорість того повільного-засобу комунікації можна буде збільшити пропорціонально пять разів. Нпр., коли наколесник робив досі 15 км. на годину, то при новім уладженні зможе переїхати 75 км. на годину. Винахідник сконструював ще окремий винахід, який дасть змогу осягнути навіть швидкість 100 км. на годину.

Свідома і добра господиня вживає
ПОРОШКУ ДО ПЕЧИВА
ВАНІЛЕВОГО ЦУКРУ
ОЛІЙКІВ
тільки виробу КООП. „П Л А С Т".

ЗАВІЩАННЯ НА 110 СТОРІН.

Невже міліонер Генрі Вайтінг був несповна розуму, коли робив своє заповіщання? Оттаке питання розглядали підчас процесу, що його почала рідня багатого американця, який помер у Парижі. Заповіщання, яке відчинили в одного льондонського нотаря, мало ні менше, ні більше, тільки стодесять сторінок. Спадкоємців було безліч. Їх скількість ішла в тисячі. Кожному з них припадала якась мала сума. Найважніше те, що ніхто з тих спадкоємців не мав ніяких звязків із покійним міліонером. На тій підставі хотіла рідня покійного повалити заповіщання. Імовірно міліонер не був при добрій памяти, просто не всі були в нього тоді дома, коли він писав заповіщання. Спадкоємців узяв він мабуть із телефонічної книжки, відписавши по черзі адреси зовсім чужих осіб і умістивши їх на листі своїх спадкоємців.

—o—

ВОЄННІ НАГОРОДИ ДЛЯ ЗВІРЯТ.

Японське міністерство війни признало недавно медалі 8 коням, 10 голубам і 2 собакам, за зразкову службу у квантунській армії, яка діє в Манджурії.

Одну із собак вислали з одного відділу до другого підчас жорстокого бою з бандитами. Собака, не зважаючи на рану від кулі в голові, добігла до визначеного їй місця.

Друга собака супроводнла в ночі стежу і відкрила ворожу засідку. Собака напала на бандитів і дала таким чином стежі змогу приготовитися до бою з неприятелем.

—o—

ПРОТИФАШИСТІВСЬКІ БАЙКИ.

У Валенсії відкрив на одній із головних вулиць Антоніо Роблес книгарню, в якій продають виключно дитячі книжки, які він сам опрацьовує. Там можна купити за кілька сотиків „Хлопчик патичок", „Червону шапочку" і інші байки так спрепаровані, щоб у дітях убити симпатію до фашизму. На обгортці книжки „Червона шапочка" намальована дівчинка у червоній шапці у формі большевицького колпака і перед нею вовк із свастикою на голові.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Українська спортова публика.

Часто читаємо рецензії з ріжних спортових чи руханкових імпрез і не можемо з дива вийти. На легко-атлетичних змаганнях Англія—Німеччина було 120 тисяч видців, на фінальних змаганнях за чашу Англії 120 тисяч видців, на чеському сокільському здвизі 100 т. видців і т. д. Покиваємо головою, кілька разів ахнемо і більше нічого. Махнемо рукою та скажемо: „де нам рівнятися до інших". Тимчасом таке діється не лиш у великих народів, але і в малій Чехії, Австрії і Бельгії і Данії, які числять ледви по кільканацять мільонів мешканців. Отже не йде тут про скількість тільки про зрозуміння і добру волю.

А тепер дещо про нашу публику. Найрадше ходить вона на ріжні „свята", де є співи, танці, живі образи і ін. і де переважно виступають малі діти. Тоді радощам і захопленню нема кінця. Це було би правильне явище, якби не різка односторонність. Переважає у нас сильно сентименталізм і не любимо боротьби. Таке за малими виїмками, ціле старше покоління. Трохи інша справа вже з воєнним і з повоєнним поколінням, одначе й тут годі зберегтися від односторонности, бо молодь іде по лінії найлекшого опору.

Зі спортових імпрез ще найбільше популярности має у нас копаний мяч. Розуміється, що тих 3—4 тисячі видців, що прийде на змагання „України" це ще нічо в порівнанні з іншими краями. Возьмім хочби Ужгород. Він удесятеро менший від Львова, одначе видців на змаганнях „Руси" є постійно 6—8 тисяч. Львів начисляє самих українців понад 50.000, а видців на змаганнях на половину менче. Що роблять інші українці у Львові в гарні, соняшні неділі (пополудні) Бог святий знає! Крім тих кількох тисяч нїде їх не видно. Свіжий воздух, сонце, вода, змагання — не для наших людей. Всі парки й городи окуповані вибраним народом, дальше йдуть наші сусіди, а лише рідко почуєте українську мову. Всі інші сидять по хатах: „відпочивають". Чи не тому з нас така спляча нація? Чужих лише вміємо подивляти, але наслідувати ні.

Ще гірше стоїть справа з іншими родами змагань. На легкоатлетичних, лещатарських, наколесницьких, чи руханкових видців нема нераз і сотні видців. Про інші змагання не говорю, бо вони майже не відбуваються. Все одно чи це внутрішні чи краєві, наше громадянство завзято їх бойкотує. Деякі оправдуються, що наші осяги ще такі низькі, що не варто на них дивитися. Але ж тих „знавців" не видно також і на чужих імпрезах, де осяги іноді дуже гарні. Отже не в тім річ, тільки в недостачі зрозуміння й в недостачі охоти. Просто люди не розуміються на тім і не хочуть накладати на себе трохи труду, щоб зацікавитися такими справами, якими цікавиться тепер цілий світ. Така апатія для чужинця просто незрозуміла, і для нашої нації просто шкідлива. Наші змагуни так довго не осягнуть гарніших висліджів, доки не будуть могти спертися на широких масах активних руховиків і спортовців та їх прихильників. З другого боку, доки українці не зацікавляться масово фізичним вихованням, так довго наша нація буде квола й апатична та буде складатися зі слабих фізично і виснажених одиниць.

А тепер дещо про тих, що цікавляться спортом і радо ходять на ріжні імпрези. Це здебільша т. зв. „футболісти", що ходять завзято на всі змагання копаного мяча і більше ніякий спорт їх не цікавить (хіба геківка, що зимою заступає копаний мяч). Наші т. зв. „футболісти" дуже галасливі, криком здається перевищають і жидів, мають мабуть одну тільки ціль на змаганнях: добре викричатися. Все їм привиджується кривда. Всі нас кривдять і сусіди і противник. А ми такі бідні! Такий фанатик, якби міг, то суддю злінчував би. Для нього не істнує інший рід спорту і не затягнеш його на інші змагання навіть силою. Одинока відповідь, що там нема атракції і що вони нудні. Інша річ, що мало на них розуміється. Якби ближче зацікавився, то побачив би, що не менша боротьба є на легкоатлетичних змаганнях (можна навіть трохи покричати!), на змаганнях у відбиванці, де також стріляють голі і то сильно, як напр. дружина самбірського Сокола. Дальше не менше цікаві руханкові змагання на приладах чи вільноруч, де кожний рух точкують і найменче зігнення руки чи ноги грозить „голем", значить карним пунктом. При тім руховик мусить мати й малу дозу відваги, зручности та орієнтації, щоби вправу якслід виконати і не лише не скрутити карку, але навіть не стратити пунктів. Те все торкається і інших змагів, як бокс, шерм, дужання, підношення тягарів, плавання, веслярство, сокольство і ін., не говорячи вже про автомобілізм, летунство, літання на ширяках, які у нас ще в пеленках або зовсім ще не рухані, бо нема найменшого зацікавлення в тім напрямі.

Можливо, що відносини поправляться і за кілька літ піде до кращого. Дай Боже, щоб лиш якнаскорше!

В. С.

Д-р Роман Осінчук

внутрішні хороби, серце й ревматизм
ординує від 3—5 попол.
ЛЬВІВ, АСНИКА 2, II. п. (бічна Пілсудського),

Спортові висліди.

ТУРНІР ЧОТИРЬОХ НАЙКРАЩИХ ДРУЖИН ЛЬВОВА
УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ 6:0.

Україна виступила до цього мечу, який так і три інші турнірові мечі відбувався 2x25хв, в такому складі: Гнура, Мільош II., Скоцень І., Майхер, Каратницький, Данів, Кузьмів, Романець, Скоцень II., Тихоліс, Богурат.

Як бачимо наша дружина виступила в сильно експериментальному складі, щоб випробувати гравців, які на весну мають заняти місце в першій дружині. Проба не випала найгірше, бо молодняк виявив багато приємет фульболістів, але все ще мусять чимало попрацювати над собою, зокрема над фізичною кондицією, бо конюри України нездужають на ту саму пепугу, що їх старші товариші: поганий старт.

Метч з Гасмонею покінчився ремісовим висліджом, хоч наша дружина мала чимало нагод виграти. Та внемічний напад не вмів здобутися на стріл.

Тому, що цей метч не дав вопітного висліду, після змагань відбулося льосування, хто має грати як переможець. Жереб випав для України нещасливо і Гасмонея вийшла переможцем.

Погонь — Чорні 3:1 (2:1).

Погонь заграла дуже добре, хоч трохи понпалянгсько. При більшій агресивности могла вона виграти ще вище. Чорні тільки в перших хвилинах були грізним противником і в випаду Жильцова здобувають перші й одинокі ворота. З черги переважає Погонь, яка теж добуває двоє воріт зі стрілу Матіяса й одні ворота з ефектового стрілу Цімера

ЧОРНІ — УКРАЇНА 2:0 (1:0).

Україна мусіла програти, бо молодий склад нашої дружини не міг собі рішуче дати ради з розмірно сильним складом Чорних. Та і з цьому метчу могла наша дружина стрілити бодай одні ворота, щож коли путиновані змагуни Скоцень II. і Богурат використовували догідні позиції, що їх молоді нещасники фатально запропащували.

Нова лінія помочі Майхер, Каратницький і Данів не виявила блискуче, одначе має на своє оправдання довшу перерву у грі. Оба „проломіоте" потребують доброго трен'нгу і відповідної змагової рутини.

На стороні дебютував амбітний Мільош II., який має навіть неабі викони, йде гостро на мяч, але тактично недомагає.

Найкраще списався воротар Дитьо. Цей метч грала наша дружина в дещо зміненому складі, бо на воротах заграв Дитьо, в залозі замість Скоценя Романець, на лівім лучнику Кульчицький і на правім лучнику Зубач, якого відтак заступив Тихоліс.

Спершу кілька наступів переводить Україна, але й напад знову марнує догідні позиції. Відтак переважають Чорні, які добувають зі стрілів Адамовича і Немця.

Погонь — Гасмонея 1:0 (0:0)

Гасмонея станула Погоні дуже сильний опір і не багато брахувало, щоб цей метч скінчився ремісом. Щойно у другій половині Погонь здобула несподівано гола з припадкової центри Майовського.

Турнір виграла Погонь. Друге місце зайняла Гасмонея, третє Чорні. Україна, яка виставила до турніру найслабшу дружину, заняла останнє місце.

Невдача боксерів України.

ЧОРНІ — УКРАЇНА 10:6.

Виспід врадить Україну, бо він повинен бути ремісовий. На ремісовий висліджів заслужив до деякої м'ри Рудницький і Ошудляк, одначе обі ці стрічі пунктовий суддя призвав як програну українських змагунів. Найбільше розчарував цим разом Кит (У), який зовсім непотрібно почав фаулювати противника і дістав за те три упімнення, рівнозначні з програною. Окрема згадка належиться Пашиновій, який уже у другім мечу з черги приневолює противника до здачі. Пашко наступав в таким темпераментом і обкладав противника такою серією нагальних ударів, що просто не дає противникові змоги спамятатись. Та при своїх ефектовних наступах Пашин зовсім забуває про крите й на тому виграв зволо на пункти, масакруючи просто свого противника, який був фізично сильніший і тільки тому мабуть не скінчив на дошках.

Помірко застосував фатальну тактику і придерку, завсі увесь час оборонної постави, забуваючи, що його найбільшим атутом і сила і видержливість. Якби він був відважився заатакувати гостріше противника, то висліджів міг бути інший. Інша річ, що Адамкув був рішучіше кращий технічно.

Технічні висліди такі.

Вага муха: Тицьо випунктував Мішува (Ч).

Вага легута: Кіт (У) дістав три упімнення і вже в першій рунді програв через дискваліфікацію з Федорчуком (Ч).

Вага перо: Рудницький (У) програв несподівано на пункти з Тушкевичем (Ч).

Легка вага: Ошудляк по дуже завзятій боротьбі програв на пункти з Вечорковським (Ч).

Півсередня вага: Лейбзон (У) не хоче піддатися Шпрунгові (Ч), не зважаючи на гнітучу перевагу того останнього і в першій рунді по сильній серії Шпрунга програв к-о.

Середня вага: Левкович виграє з Бокдуком (Ч), якого всі три рунди сильно „оброблює".

Півважка вага: Пашин у першій рунді кількома нагальними серіями посилає на дошки Ковальчука (Ч), який „мав досить" і піддався.

Важка вага: Помірко програв на пункти з Адамковим (Ч).

Суддювали в рінгу п. Бурек, на пункти п. Майзер. Публики більше як 1.000.

УСПІХИ ДОВБУША.

Чернівецький Довбуш, який у минулім сезоні грав д. слабо, поправив тепер свою форму й осягнув у мистецьких грах кільва дуже гарних успіхів:

Довбуш — Чагліул (Пятра Нямц) 1:1
Довбуш — Ян (Радівці) 8:1.
Довбуш — Венус (Ботушани) 4:1.

Якшо Довбуш виграє у весняній рунді всі мечі, або його противники потратять пункти, тоді Довбуш зможе ще здобути мистецтво дивізії „Ц".

ІНШІ ФУТБОЛЬНІ ВИСЛІДИ.

КРАКІВ. **АКС — Краковія 7:0 (2:0).** Несподівана висока перемога АКС-у в товариському метчу „за моральне мистецтво Польщі". Краковія виступила в ослабленому складі.

ЛОДЗЬ. **ВКС — ЛКС 3:1.** Товариський метч, що його несподівано програли ліговці.

ГАМБУРГ. **Німеччина — Швеція 5:0,** метч за мистецтво євіта.

БУЕНОС АЙРЕС. **Аргентина — Уругвай 5:1.**

ГАКІВКА

КАТОВИЦЬ. **Краковія — Домб 3:1 (1:0 1:0 1:1).** Перший у Польщі гаківковий метч відбувся на штучнім леді в Катовицях.

Краковія — Домб 2:0 (0:0 1:0 1:0). Відплатний метч також прніс перемогу Краковії.

ПРАГА. **Чехословаччина — БКЕ (Будапешт) 8:3 6:0 0:0 2.3)**

БЕРЛІН. **Спарта (Прага) — БСЦ 2:2 (1:1 1:0 0:1).**

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

ДУЖЕ ЧУТЛИВІ САМОЧИННІ протизаникові прилади має PHILIPS Super 438

Корисна і важна праця.

II. Бранжевий Курс Союзу Українських Купців у Львові.

Союз Українських Купців, як станова організація, має на меті оборону інтересів своїх членів. Його статут допускає позатим широку діяльність на всіх ділянках фахового й освітнього життя. В ділянці фахово-освітнього життя веде СУК м. і. акцію дошколювання своїх членів, улаштовуючи для них низку викладів та курсів.

В цьому році зорганізував СУК уже два бранжеві курси, яких завданням було зацікавити кандидатів купецького звання усіми актуальними бранжами й уможливити їм вибір бранжі. Зновуж тим, що вже є купцями, дають ці курси змогу дошколити себе у всьому, що зв'язане з торговлею.

Перший курс відбувся в січні ц. р. Тревав він тиждень і на ньому було поверх 50 учасників. У мин. суботу закінчився другий курс. Був він уже дводенний, число його учасників перестулило 70 осіб.

Хід II. Бранжевого Курсу був ось-такий:

У понеділок 8. ц. м. відбулося святочне відкриття курсу в домівці СУК. По привітаннях дир. Скопляка, дир. Ковалиська, управителя курсу проф. Котовича і секр. Конюха відбулася товариська гутірка.

Курс почав свою працю чергового дня в год. 8. рано у приміщенні української купецької гімназії Т-ва „Рідна Школа" у Львові. Програму викладів можна поділити на дві частини. Перша — це теоретичні предмети, як: організація і техніка торговлі, штука продажу, книговодство, купецькі рахунки, товарознавство, купецьке діловодство, правні і скарбові інформації і реклама. В другу частину ввійшли виклади фахівців з важніших ділянок торговлі. Викладачами на курсі були професори купецької гімназії з дир. Ковалиським на чолі і наші купецькі фахівці, купці та промисловці.

Виклади відбувалися двічі денно. Курсанти вислухали поверх 90 годин викладів і відбули низку прогульок по українських промислових і культурно-освітніх станицях.

На курс зголосилося поверх 140 осіб. З огляду на технічні трудноші принято тільки 75 осіб, з чого скінчило його 69 осіб.

Учасниками курсу були дійсні купці і кандидати купецького звання, що зїхалися з усіх сторін нашого краю. І так зі Львова було 16 осіб (здебільша молоді купці), з Волині — 5, з Лемківщини — 2. Решта учасників походила з інших, майже всіх повітів Галичини.

В суботу 20. ц. м. відбулося святочне закриття курсу. Рано в год. 7.30 відправив о. Мирослав Харина Службу Божу у Волоській церкві і виголосив коротку проповідь на тему купецької етики. Головне свято відбулося в год. 19. у викладовій салі купецької гімназії. По промовах дир. Ковалиська, дир. Скопляка, проф. Котовича і п. Чайківського від курсантів учасники дістали свідоцтва. В год. 21. відбулась у домівці СУК спільна вечеря, підчас якої виголошено низку принагідних промов (дир. Скопляк, ред. Несторович і дехто з курсантів). Доривочний хор з курсантів відспівав кілька пісень. Спільна гутірка після вечері затіснила взаємини між курсантами, присутніми купцями і викладачами. Відспіванням національного гимну закінчилось це домашне свято українського купецтва.

Управителем курсу був **проф. Котович.** Протекторат над курсом обняла Головна Рада СУК у Львові, педагогічний нагляд над курсом мала українська купецька гімназія Т-ва „Рідна Школа" у Львові з її директором А. Ковалиським на чолі. Вагу цього роду курсів признали самі його учасники в анкетних листках, які їм доручено, і в численних стихійних овоціях, улаштованих ними в честь організаторів і провідників II. Курсу. К—вич.

—0—

Подяка.

Високоповажаному Панові Д-РОВІ МАРКІЯНОВІ ДЗЕРОВИЧЕВІ, Львів, ул. Коперника 3 за поставлену, влучну діягнозу та щиру пораду до негайної важної операції, завдяки чому вдалося врятувати життя дружини, за асисту при операції, а потім за дбайливу, совісну і майже безкорисну опіну в часі перебування в санаторії і дома.

За це все складають найщирішу подяку

А. і Ю. ГЛУШЕВСЬКІ.

Свято ощадности Пром-Банку.

Торговельно-Промисловий Банк, одна з найрухливіших наших господарських установ у Львові, веде, як відомо, широко закроєну акцію збирання дрібних ощадностей. Для активізування цієї цінної праці, що засилює наш господарський організм капіталом із дрібних лепт, зібраних серед найширших мас, уладив Пром-Банк учора перед полуднем „внутрішне свято збирачів і щадників".

Шкода, що на цю імпрезу не підшукали більшої салі, а то публика щільно виповнила домівку „Української Бесіди" разом із передпокоем, відкіля важко було слідкувати за програмою. На перших місцях засіли: Преосв. Кир Іван, о. пралат Куницький і представники УПР та культурних і господарських установ Львова.

Дир. **Я. Скопляк** повитав присутніх і підкреслив висліди дотеперішньої ощадностевої акції Пром-Банку. Хор „Бандурист" відспівав „На прю". Опісля п. **Фіголь** виголосив знаменито опрацьований реферат про вагу ощадности. Миле враження зробила деклямація 6-літньої дівчинки на ощадностеві теми та дотепно зложений діяльог, що доказував вагу ощадности.

Головною точкою програми була **роздача нагород,** передовсім збирачам ощадностей та прихильникам ощадностевої акції: 19 осіб дістало почесні грамоти, 39 — піонірські посвідки, 110 — „вічні олівці" з відповідним написом.

Хор „Бандурист" відспівав „Кріпись, народе", опісля національним гимном закінчено свято.

Слід зазначити, що дуже численну участь у святі взяло львівське робітництво. Ощадностева акція рухливого Пром-Банку саме й цінна тим, що ввійшла вона в гущу народньої маси, в якій здобула теж чимало ентузіястів, які не тільки самі щадять, але і пропагують ощадність у своєму середовищі та складають кадри збирачів. г.

Загально-студентська анкета в економічних справах.

В неділю 21. ц. м. відбулась заходом студентів високих торговельних шкіл у Львові, об'єднаних у **„Торговельнику"**, загально-студентська анкета. Замітна вона тим, що українське студентство вперше рішило піддати ширшій дискусії нашу економічну дійсність і розвоєві можливости української торговлі та промислу.

В 3. год. попол. мала саля Муз. Т-ва ім. Лисенка битком заповнилася студентами і студентками. Анкету отворив голова кооп. „Торговельник" **п. К. Білинський.** До проводу покликали присутні п. **Стирашку.** Секретарювала п. **Козаківна.**

З рефератами виступили пп. **Ільницький** і **Локуш.** Перший підійшов до нашої національної економіки дуже загально, стараючись усе наломити до простіжевих (що так скажемо) ідеалів нації. Другий референт поставив справу в площині реальніший, розглядаючи низку конкретних питань з нашої господарської сучасности.

В широкій дискусії, яка відтак розгорнулась, забирали голос студенти: Поліщук, Жирик, Томків, Кливак, Скальський, Білинський, Татомир і Пріщак. З гостей говорив ред. В. **Несторович.** Після останнього слова обох референтів анкета, яка стояла на доброму рівні, закінчилась по 3½ годинах. Булоб бажано, щоб „Торговельник" продовжав свою корисну діяльність також і у формі таких анкет, які дають можливість зорієнтувати студентство й інших факультетів у такій дуже важливій ділянці нашого національного життя, якою є ділянка господарська.

З польських справ.

ЗІЗД ПЕОВЯКІВ У ВИЛЬНІ.

Минулої неділі відбувся у Вильні зїзд б. членів П. О. В. (Польської Організації Військової). Організатори цього зїзду — пише виленське „Слово" — задумували заманіфестувати у Вильні опозиційні настрої до О. З. Н., полк. Коца і „Звйонзку Млодей Польскі". Одначе по відправі старшини легіоністів і пеовяків у президії ради міністрів і промові марш. Сьміглого-Ридза, який висунув гасло: „Ні, зі соціялістами, ні з ендеками!" — дійшло до злагіднення настроїв. Зїзд у Вильні виявив, що П. О. В. піддалася під прикази марш. Сьміглого-Ридза. По богослуженні в катедрі, посвяченні 10-ох прапорів та зложенні вінця на мавзолею, де зложено серце марш. Пілсудського, голова П. О. В. мін. Косьцялковський виголосив промову до учасників зїзду, закликаючи їх до послуху марш. Сьміглому. З черги учасники зїзду вислухали короткої промови марш. Сьміглого-Ридза в радіо, трансмітованої з Варшави, який візвав усіх пеовяків підпорядкуватись великій ідеї — спільного добра Польщі. Найбільшим багатством, що його мають здобути всі поляки, є правова Польща з громадянством, що вміє підпорядкувати свої особисті інтереси — спільному інтересові Польщі. Любов батьківщини — це диктатор Польщі. Опісля зїзд приняв декларацію того змісту, що квітневу конституцію вважає тестаментом марш. Пілсудського, на основі якого мусить спиратися лад у Польщі. Зїзд висловився проти тоталізму і за організацією громадянства на основі декларації полк. Коца. У цьому зїзді взяв теж участь полк. Коц, ген. Токажевський та інші.

НАРАДИ ПОЛЬСЬКИХ ЖІНОК У ЛЬВОВІ.

Заходом комітету польок при секретаріяті порозуміння польських суспільних організацій відбулися минулої неділі у Львові наради польок, при участи делегаток організацій зі Сх. Галичини. По рефератах предсідниця Е. Полякова відчитала низку резолюцій. Перша взиває всі польки до активної участи і солідарної праці над обороною та поширенням польського стану посідання на полудневосхідних окраїнах. Друга стверджує обовязок польки взяти участь у боротьбі за польщину окраїн. Третя взиває всі матері-польки, щоби виховували свої діти в римо-католицькій вірі та виховували свої діти до реальної праці. Вкінці чергові резолюції пригадують, що через руки жінок перепливає значна частина національного майна і вони мають великий вплив на здійснення гасла „свій до свого".

НАРАДА ГЕН. ТОКАЖЕВСЬКОГО З ПОЛК. КОЦОМ.

Перед кількома днями ген. Токажевського візвано на нараду до марш. Сьміглого-Ридза. В четвер 18. ц. м. ген. Токажевський і пос. Войцеховський відбув нараду з полк. Коцом. Темою нарад було узгіднення становища легітимістів і пеовяків з Галичини до О. З. Н.

ПЕРЕРВА У ПРОЦЕСІ СТАЖИНСЬКОГО ПРОТИ СТУДНІЦЬКОГО.

Сенсаційний процес Стажинського проти Студніцького перервали в пятницю 20. до 29. листопада ц. р. тому, що обв. Студніцький занедужав. Оборона обв. В. Студніцького підготовляє нові сенсаційні матеріяли проти Стажинського.

МІН. ГРАБОВСЬКИЙ ВНІС АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ АДВ. ШУМАНСЬКОГО.

До одного з городських судів у Варшаві надійшов акт обвинувачення, що його вніс мін.

Грабовський проти адв. Шумańського, який боронить тепер обв. В. Студніцького. Міністр справедливости почувся ображеним змістом листа, що його вислав варшавський адвокат В. Шумańський до мін. Грабовського з критикою його діяльности як міністра.

Це буде один з найбільше сенсаційних процесів.

НОВІ ЗАКОНОПРОЄКТИ.

В четвер 18. ц. м. відбулося засідання послів і сенаторів групи рільників, які рішили внести до сойму законопроекти про: 1) неподільність селянських господарств, 2) віддовження селянства. 3) управильнення селянських гіпотек, 4) зміну закону про хліборобські палати, 5) управильнення справ подвійного оподаткування акційних спілок та зміну доходового податку.

ПОЛЯКИ БАЖАЮТЬ „ЗГІДЛИВОЇ" СПІВПРАЦІ.

Заходом „Звйонзку Легіоністів" у салі „Ресурси Обивательскей" у Варшаві майор Л. Домань виголосив реферат про українські справи в Польщі. Референт доказував, що поляки на „кресах" бажають згідливого співжиття з українцями, які мають усі можливости розвивати свою культуру в Польщі, але мусять бути безоглядно льояльні. На рефераті був присутній і ген. Токажевський.

—o—

Хто такий Бондаренко?

Бондаренко, арештований ледви місяць по призначенні на становище голови уряду Совітської України є характеристичним витвором большевицької революції. Ніхто не знає, відкіля він походить, бо він почав свою карієру як „безпризорна" дитина без родини і без даху, яких сотні тисяч ходили по Україні. Бондаренко перебув долю беззахисних дітей у віці 12—18 років, потім вступив до Комсомолу. Недостача освіти перешкодила йому робити карієру і він довший час був на нижчих посадах. Лише в 1930. р., себто по 8-ох роках упертої праці, осягає він становище голови пропагандивного відділу в Єлисаветі (теперішній Кіров), маленькому провінціяльному місті, що не дає йому надій на карієру. 1934 року Сталін починає своє „чищення": одного за одним висилають визначніших українських комуністів на Сибір, або просто „ліквідують" у льохах чрезвичайки. Розуміючи, що з чисто українським прізвищем йому на Україні не втриматися, Бондаренко переноситься на Кавказ, де обіймає становище шефа пропаганди в Баку. Його діяльність полягає на Кавказі головно у викритті ріжних „змов" проти Сталіна, і завдяки йому багато кавказьких комуністів арештовано, а то й „ліквідовано". Тому, що Сталін пильно приглядається до всіх кавказьких справ, він не міг поминути без уваги діяльність Бондаренка, і цим пояснюється несподіване призначення молодого пропагандиста-чекіста на найвище становище на Україні. Що було причиною його ще більш несподіваного упадку, про те нема ще ніяких вісток та мабуть і не буде. **(Оф'нор)**

—o—

ПОГРОМ ДУХОВЕНСТВА В СССР.

Як стверджують совітські статистяки, до половини 1936. року розстріляли, замучили й заслали на Сибір 42.800 священників. 1917. р. було в Росії 810 католицьких священників і 8 єпископів — з них залишилося 10; з 200 протестантських пасторів залишилося 4-ох. 1936. року арештували 800 священників, з них 102-ох розстріляли. (КАП).

В ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ.

Як обчислюють у Ватикані, за час громадянської війни червоні розстріляли 16 057-ох священників, 11 єпископів.

—o—

ГІТЛЄР ПРО КОЛЬОНІЇ.

На партійних зборах у Авґсбурґу виголосив Гітлер промову, в якій торкнувся виховання молоді, опісля перейшов до справи кольоній. „Світ не хоче — сказав він — розглянути цього питання, та це йому не вдасться. Прийде день, що світ мусітиме розглянути наші домагання. Найважча підготовча праця вже за нами. Як ціла партія і нація стоїть за своїм проводом, той провід, опираючися на 68-мілїоновому народі, а як треба то й на збройній силі, зуміє успішно оборонити інтереси народу."

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

З відчитової салі.

„ЕТИКА І ПОЛІТИКА".

У циклю т. зв. академічних вечорів, зорганізованих Духовною Академією, в неділю 21. д. м. в год. 6. попол. виголосив на „Українській Бесіді" відчит **д-р Іван Копач** на тему „Етика і політика". Доказом великого зацікавлення відчитом була вщерть виповнена саля, при чому слухачі були старі й молоді, цілий гурт відомих громадян та дуже багато студентської молоді.

Референт, досвідчений знаменитий педагог, який зберіг чималий темперамент у формах вислову та жвавість думки, вміє промовляти до публики, вміє казати дуже популярно про строго наукові речі, та без труду переходити до міркувань, які вимагають слухача з певним науковим балястом і теоретичною підготовою. Добре сталося, що референт — поруч із зарахобуванням до „політиків" (анер політікус, гомо політікус) найширші кола сірих громадян, одночасно цитував фільософів і згадував про теорії політиків, з чого слухачі мусіли зрозуміти, що політика, це таки окрема ділянка фахового знання, повязаного з цілою низкою наук.

Згаданий вже ораторський темперамент д-ра І. Копача має свої добрі і кепські сторінки: кепською є та сторінка, що промовець так „заганяється", що відбігає від сутньої теми і протягає час, якого потім не стає йому для мериторичних міркувань. Мериторично прелєгент оперся головно на теорії політики Платона, як науки про державу, — потім на поглядах Макіявелія та Паульсена, роблючи з них немов представників двох протилежних світів. Може недобре сталося, що прелєгент надто багато відчитував друкованого тексту, бо це томить відчитову публику, але уважний слухач мав чимало матеріялу довідатися цікавих та оригінальних поглядів того німецького фільософа. Інша річ, що від часів Паульсена світ пішов уже далеко вперед і підхід до ріжних справ буває інший.

У дискусії забрав голос ред. **І. Кедрин**, який вказував на еволюцію самого поняття політика, зазначуючи тісний звязок того поняття з поняттям ідея, концепція і тактика. Вказав на цілий ряд державних діячів, які інакше формулували дефініцію політики та стали основоположниками її нинішнього розуміння і в теорії і в практиці.

Якийсь молодий чоловік дозволив собі на непристойний вискок у дискусії під адресою шп. прелєгента, який не тільки своїм віком, але й широкою ерудицією, громадським вичуванням справ, активністю і прикметами характеру заслугує безумовно на велику пошану і признання.

По широкому світі.

Італія вибудувала 3 нові підводні човна.

В Америці 600 страйкарів атакувало фабрику самоходових опон; губернатор стейту Огайо змобілізував 2.000 членів національної гвардії.

У французькій місцевости Віллємонбль під Парижем поліція викрила великий склад гранатів, амуніції та зброї.

У 40 італійських містах відбулись учора маніфестації за господарською самовистарчальністю.

Британські воєнні кораблі притримали британський пароплав та сконфіскували транспорт зброї з Одеси до Валенсії.

Мадярський премієр та міністр закордонних справ виїхали до Берліна.

В американському міністерстві внутрішніх справ викрили інсталяцію до підслухування розмов та до записування їх на ґрамофонових кружках. Підозрівають у цьому ГПУ, яке так само підслухувало розмови Керенського.

—o—

КОМУНІСТИЧНІ ПОГОЛОСКИ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ В ПОРТУГАЛІЇ.

Комуністичний паризький щоденник „Юманіте" подає — буцімто на основі вісток з добрих джерел — що португальський уряд перевів таємну мобілізацію, розсилаючи обіжник старшинам резерви і легіонерам.

—o—

ПОВОРОТ ЛЬОРДА ГАЛІФАКСА.

Льорд Галіфакс виїхав учора в год. 21. „норд-експресом" до Брюселі, відтіля — до Англії.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телєфон 254—46.

— **Загальні Збори Львівської Палати Адвокатів** відбудуться в суботу 27. листопада ц. р. в годині 4. пополудні в салі „Сокола Мацежи" у Львові при вулиці Сокола. Приявність всіх адвокатів членів Палати обовязкова.

— **Кошицька радіостація** надасть 25. ц. м. від год. 18.10 концерт молодої піяністки Дутківної-Туркиняковой, яка представиться слухачам вязанкою народніх пісень і популярних мельодій.

— **Пасажирський рух на лісних залізничках.** У станиславівському воєвідському уряді відбулася конференція у справі урухомлення пасажирського руху в зимовому сезоні на лісних залізничках у Східніх Карпатах. На конференції обговорено справу розкладів їзди, складу залізничих таборів та продовження шляхів до залізничих станцій нормальних ліній в Надвірній та Ворохті. Устійнено теж речинці пасажирського руху (половина грудня) і висоту оплат. На лісній залізничці **Брошнів-Осмолода** табор для перевозу осіб складається з вози для 15 осіб, двох вагонів по 30 місць і двох моторових дрезин на 5 осіб кожна. Кошт переїзду 3.40 зол. в одну сторону, для туристів половина. На залізничці **Вигода-Свіча** пасажирський рух відбуватисьме тільки двома моторовими дрезинами на 20 і на 5 осіб. Кошт переїзду 14 сот. від особи на один кільометер. Рух буде отворений 15. грудня. — На залізниці **Ворохта-Форещенка**, якої рух буде отворений 19. грудня, на перевозовий табор при падає критий віз на 35 осіб і моторова дрезина на 6 осіб, а пізніше моторова дрезина на 20 осіб. Справу продовження залізнички до стації у Ворохті покищо відложено. Вкінці рішено пустити в рух лісну залізничку Надвірна-Рафайлова з неозначеним покищо пасажирським табором.

ПРИЙМАЮ пацієнтів у моїм заведенні, **ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА** 17, тел. 265-72 від 9—1 і від 3—6.30, в неділю і свята за поп. замовленням. Пльомбування зубів, золоті, платинові та емальовані корони, штучні зуби в золоті, каучуку і нержавіючій сталі. Регуляція кривороетучих зубів. Полегші в оплатах. — **Н А С С.** 2122 -3

— **Людовий дім** посвячено в Загірю сокільницької громади пов. Львів. У посвяченні взяли участь і виголосили промови повітовий віцестароста Дембовський, від військовости кпт. Хенґзінський і шкільний інспектор Дулембовський. В домі буде покищо приміщена школа.

— **Новий костел.** В Германовичах пов. Перемишль посвячено нововибудований костел. Посвячення доконав кс. біскуп д-р Томака в приявності плк. Бокщаніна і делегата староства Білогана. Костел вибудовано при помочі польських організацій.

— **Максимальні ціни мяса в Перемишлі** устійнило місцеве повітове староство. Одно кільо волового мяса на основі нового цінника коштуватиме 75 с., вепрового 1.40 зол., солонини 1.80 зол. Обнижено теж ціни вудженин.

— **Червінка.** В селі Труханові пов. Стрий шириться червінка. Досі було 8 випадків занедужання, з того два смертні. В Бабиній Горі пов. Долина в хаті одного господаря померли одного дня на червінку чотири особи, а саме мати і троє дітей.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Класс. Льотерії впали такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 43826. 5.000 зол. на ч. 80147. 2,000 зол. на ч. 84198. 1.000 зол. на ч. 18089 121833 184020. 500 зол. на ч. 7545 101477 164363 173457. 400 зол. на ч. 23979 29281 27213 58015 67181 120019 174056. 250 зол. на ч. 174 1634 30608 41889 42520 60640 83152 117440 149209 160718 162237 164845.

— **Арештували уличних граб'жників.** Поліція зліквідувала у Львові спілку грабіжників, що вирвали жінкам на вулицях ручні торбинки. В останніх часах було аж 10 таких випадків. Арештовано Вол. Левицького, Катарину Секулу, Станислава Братуша та Отона Піца. Арештовані признались до вини і зізнали, що зрабовані гроші ділили між себе. Герша Розенберґа із Збіжевої площі, що купував у них зрабовані торбинки, арештовано також.

— **Відгомін людового страйку.** У звязку з рільним страйком, який зорганізувала у Свидниці яворівського повіту польська людова партія, арештовано 29. серпня ц. р. місцевого її голову Стефана Лехоцінського. Коли поліцієнт віз арештованого на посторунок, зібралася на дорозі юрба народу, між нею Михайло Ляля, який заклинав людей хапати за вили, мотики і т. п. та відбити його. Лялю арештовано і потягнено до судової

відповідальности. Перемиський окружний суд на виїздній сесії в Краківці засудив Лялю на півтора року вязниці.

— **Львівська хроніка.** При вул. Пшенській застрілився ем. державний урядовець Болеслав Перуцький, що провів чотири роки в заведенні для божевільних. — В домі при вул. Бочковського ч. 15 трилітній синок Н. Антоша впав із балькону першого поверху і тяжко потовкся.— Під замітом крадежі у Ставропігії арештували Льва Ткачука (Старий Ринок 5) — Шимон Фукс зголосив поліції, що його жінка разом зі своїм братом Райхером зранила його сокирою в голову.

— **Присуд на фальшівників монет.** В окружнім суді у Львові скінчився процес, що вівся довший час перед трибуналом присяжних суддів проти спілки фальшівників срібних монет, які пускали в повітах львівському, бобрецькому, жовківському, равському, городецькому, рудецькому та мостиському. Розправа скінчилася присудом, яким засуджено обв. Чорнія на 7 літ, Фр. і Івана Мановського по 5 літ, Фріца, Добиняка і Литвинову по 2 роки та Литвина на 8 місяців, відбираючи усім громадянські права на 10 літ. Двох обвинуваченых увільнили.

— **Присуд на комуністів.** В Білостоці скінчився великий судовий процес проти 20 обвинуваченых у комуністичній діяльности, 16 обвинуваченых це жиди, між ними три жидівки. Всіх засудили на кари вязниці від 2 до 12 літ. Найвищі кари (по 12 літ) дістали Валентина Найдус і Геня Каплан.

— **Краєва хроніка.** На залізничому шляху Озірна-Зборів знайшли тяжко раненого мужчину у віці коло 30 літ із розторощеною головою Його відставили в непритомному стані до золочівського шпиталю, де він помер. Правдоподібно це випадок самогубства. — В Сяні втопився Антін Скубиш з Бахорця коло Дубецька, що вертався підхмелений з весілля з Руського Села. — В Мостиськах 53-літній урядовець Мартин Згжебни скінчив самогубством, підрізавши собі бритвою горло.

— **Самогубство блудодія.** Начальник почтового уряду в Кремянці Садовський застрілився зі страху перед судовою відповідальністю. Йому грозила кара за неморальні вчинки з молодими дівчатами.

— **Жебрак дістав мільонову спадщину.** Один жебрак у Ковні, дуже популярний з огляду на свій вік 104 літ, одержав фантастичну спадщину у висоті мільона фунтів штерлінгів. Маєток лишив його син, що збогатився, працюючи в британських кольоніях. Покійний мільонер ніяк не міг знайти родичів, яких лишив ще малим хлопцем.

— **Під колесами паровозу.** На залізничому переїзді в Пабяніцах під Лодзею наїхав паровіз на сільську фіру з 5 особами, між ними трьома жінками. Три з них погибли на місці, жахливо змасакровані, дві інші померли у шпиталі. Катастрофа сталася серед темряви, при чому переїзд був без охорони.

— **Большевики винищують духовенство.** Як довідується льондонська преса, совітська влада засудила на смерть казанського митрополита Кирила за „релігійну пропаганду". Переслідування духовнества приняло в Совітах останніми часами великі розміри. Винищують останки православної ерархії (католицьку вже знищено). Недавно засуджено на смерть епископів з Орла і Минська та низку священників в Петрозаводська, тепер наспіли вістки про численні арештування священників в Оренбурзі, Уфі, Казані та Омську.

— **Ріжні вістки.** В Андалюзії склалася жахлива залізнича катастрофа, в якій згинуло 40 осіб і 150 покалічилось. — В каналі Ля Манш затонув італійський корабель „Бо Каліо" наслідком вибуху пекольної машини. 31 розбитків урятувалось.

— **Ревеляційна новина!** Спомини соловецького заслання, одного з найчільніших сучасних білоруських діячів та письменників, Фр. Аляхновіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ. Ця книжка — це черговий документ трагічного розчарування людини, що вірила у большевиків. — Мистецька окладинка арт.-мал. С. Гординського. — Книжка прикрашена портретом автора та оригінальною знимкою із заслання. — Ціна книжки зол. 1.20, почт. пересилка 30 сот. — Замовляти у Видавництві „Діло", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях краю.

—o—

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв на допомогу українському студентству, зложених від дня 7. до 12. листопада ц. р.

Крайовий Комітет Допомоги Українському Студентству у Львові подає до відома, що на конто Комітету в Пром-банку (ч. 140) і в Центробанку (ч. 13060) наспіли від дня 7. до 12. листопада п. р. такі жертви на допомогу українському студентству в зол.: Одноразові датки: Український Кооперативний Банк Тернопіль (збірка) 324.50, Кооп. Союз Сокаль (зам. вінка на могилу бл. п. М. Корчинського) 20; д-р М. Дзерович, Львів 25; Вибранець Теодор, Сокаль 5; І. Луцейко, Любича Королівська 5; Ільницька Наталія, Надвірна 2; Когуревич Надія, Горошова 5; Колесник Іван, Мілятин 3; А. Мировичева, Дуба п. Рожнітів 3; о. Карський Іван, Глідно 3; Мацех Володимир, Сівка 2; Кулинич Михайло, Вовчухи 1; о. Вірчак Василь, Рогаїл 5; Гучківський Анатоль, Тернопіль 2; Водяний Тома, Яворів 1; д-р Семигіновський Степан, Ходорів 2; Тимків Марія, Жабе 4; Морозик О., Жабе 2; Шикула Степан, Собетин 5; Довгенко Олександер, Грабів 2; Павлинський Осип, Грусятичі 5; Г. Судомир, Поруби 1; дир. Муреький Осип, Болтів 2; о. Діякон Григорій, Кропивник 2; М. Врижайло, Голинь 1; д-р Салагуб Ілля, Белз 2; Монцібович Зенон, Брошнів 3; лікар Клюфас Всеволод, Залізці 2; Козик Іван, Теребовля 1; м-р Стецура Володимир, Краків 5; о. Лев Михайло, Яжів Старий 3; Ігнат Іван, Львів 2; Скородинський Михайло, Станиславів 2; А. Табінська, Львів 1.50; проф. Костецький Володимир, Станиславів 5; о. Левицький Олександер, Виноград Лісний 2; о. Саноцький Петро, Жоптанці 3; Левицька Олімпія, Колодно Вел. 3; о. Заяць Михайло, Урож 6; Красножон Дмитро, Тисьменниця 3; дир. Бобиляк Михойло, Сороки Щирецькі 3; д-р Юревич Анатоль, Незвиська 5; Киликовська Евгенія, Теребовля 4; Матвійчук Григорій, Щирець 3; Григорійчук Гаврило, Відинів 1; Павлусевич Анна, Коломия 2; д-р Гілевич Володимир, Золочів 5; Нелипович Евген, Калуш 2; Янович Осип, Делятин 9; Щомісячні датки: д-р Верест Осип, Львів 1; д-р Бурачинський Тит, Львів 2; д-р Чеховин Константин, Львів 1; радн. Дрималик, Львів 1; ред. Боднарович Осип, Львів 1; дир. Магаляс, Львів 1; о. ректор Сліпий, Львів 0.50; Монастир ОО. Василіян Львів 2; д-р Шухевич Степан, Львів 2.50; дир Калитяк Іван, Львів 5; д-р Радзикевич Володимир, Львів 1. — Разом 18 зол. — Преосв. Кир Іван Бучко, Львів 10; Мартинюк Осип, Львів 10; Романик Іван, Жулів 2; Кухарук Іван, Підлипшна 1; Олексюк Віра, Підлипшна 0.50; Солтис Онуфрій, Тернопіль 3; Харчук Евген, Сокаль 1; інж. Михальчишин В., Любачів 3; „Холмщанка" Крилів 1.20; о. Підлящецький Петро, Дорожів 5; о. Волошин Микола, Мокрани 5; ґ. С. Рудки 5; Дикозова Людмила, Немирів 3; Чубатий Павло, Тернопіль 1; Климко Володимир, Львів 2; Гаврилова Теодозія, Воля Якубова 2; Ів. та Ів. Зельські, Влощавек 2; Богун Гордій, Волинь 2; Тисовський Микола, Потік 1.50; о. Колтунюк Мирон, Луків 2; Сакаль Осип, Луцьк 5; „Харіс" Львів 5; Бонк Дмитро, Львів 2; Іванина Константин, Ясло 1; Куровицький Іван, Варшава 2; Гериянович Іванна, Кам'янка Стр. 2; Лазарова Іванна, Яворів 5; о. Воскрес Григорій, Корчин 3; Слободян Василь, Опатувек 1; Пилипчук Іван, Золопьке 3; д-р Грубський Степан, Рожнітів 3; о. Чубатий Онуфрій, Добриводи 1; Елеонора і Іван. Костюки, Руда Пабяніцька 2.50; Дулин Гринь, Синевідсько Вижне 1; Рівна Емілія, Білявинці 1.50; Юрчишин Ірина, Осмолода 5; дир. Зеленіровський Іван, Городок 2; Сай Тадей, лікар Івалів Гор. 2; проф. д-р Раковський Іван, Львів 5; радн. Ворвун Степан, Борщів 5; д-р Томковид Микола, Борщів 5; д-р Шалаута Ярослав, Борщів 2; інж. Караїнський, Борщів 2; дир. Гомотюк Евстахій, Борщів 2; дир. Дуткевич Роман, Борщів 2; дир. Наконечний Василь, Борщів 2; д-р Чировський Володимир, Борщів 2; м-р Романівський Іван, Борщів 2; м-р Дроздовський Ярослав, Борщів 2. — Разом 650.20 зол. Усім жертводавцям Комітет складає щиру подяку.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Юліян Дзерович: ПЕДАГОГІКА. Накладом Греко-Катол. Богословської Академії. Львів 1937. Стор. 240 + VII, ф. 8°.

о. Станислав Герасевський: КОРОТКІ КАТЕХИТИЧНІ НАУКИ на основі проповідей о. Івона Евангелиста Цольнера. Частина перша. Накладом Видавництва ЧСВВ. у Жовкві. Жовква 1937. Стор. 320, ф. 8°.

Д-р Роман Цегельський: ФІЗИКАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСТАННЬОЇ ДОБИ. Відбитка зі Збірника Мат.-Прир.-Лік. Секції Наук. Тов. ім. Шевченка, том XXXI. Львів 1937. Стор. 25, ф. 8°.

Володимир Мартинець: ЗАБРОНЗОВУЙМО НАШЕ МИНУЛЕ. Париж 1937. Стор. 32, ф. 8°.

Степан Шах: РЕФОРМА ШКІЛЬНИЦТВА (Погляд на її ціль, проєкт її організацію). Перемишль 1937. — Стор. 24, ф. 8°.

Степан Перський: ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ НАД ПОЛОВЧИНОМ, удраматизована в трьох діях староукраїнська легенда з кінця XII. століття. Накладом і друком В-ва Чина Св. Василія В. у Жовкві. 1937. Ст. 40.

о. Мариян Марисюк ЧСВВ: МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ ВЕЛЯМИН РУТСЬКИЙ (В 300-ліття його смерти). Накладом і друком оо. Василіян у Жовкві. 1937. Стор. 58, ф. 16°.

Теодор Курпіта: НЕБЕСНИЙ ГІСТЬ, святомикола. Івська картина для молоді. Львів, „Універсум" 1937. Стор. 16, ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ, місячник. Відень, р. XIII., вересень-жовтень 1937. Зміст: М. Слобода: Українські державні грошеві нотн. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — Східна Европа на „Зефіб"-і. — Поклик до збирачів українських марок. — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. — Пресовий фонд „У. Ф." — Дарові премії. — Оголошення.

SLOVANSKY PREHLED. Praha, rijen 1937. R. XXIX.

—o—

„Сирена-Рекорд С. А. у Варшаві

оцим має за шану повідомити П. Т. Українське Громадянство, що виключну продаж українських плит „Сирена-Електро" на цілу Польщу віддала п. Грицькові Божикові у Варшаві 6. Серпня 24, м. 18.

За катальогами цінниками і з закупом кружків (плит) просимо звертатися виключно під цією адресою. На пересилку катальоґа і т. п. просимо залучувати почтову марку.

Йдучи назустріч бажанням української публики та щоб запрезентувати світу українську музику, рішила наша фірма випустити на торговельний ринок більшу скількість грамофонових плит із сольоспівами, хорами та інструментальною музикою передових українських композиторів і виконавців.

Велике діло, почате появою першої серії українських плит, що від недавна находяться в продажі, продовжуємо невпинно і послідовно. З тою метою, не вважаючи на значні матеріяльні витрати, заангажували ми славнозвісний мужеський хор „Сурма" у Львові, чи пак його едіту в складі 14 осіб під мистецькою управою дир. п. Івона Охримовича до наспівання свого добірного репертуару.

Гурт цей, звізнований знаменитими голосами, добре вишколений і здисциплінований, наспівав у нашому варшавському студіо 50 найкращих українських пісень.

Виведена програма, що у своїй цілости дає цікавий перегляд найкращих зразків української музичної творчости в ділянці мужеських хорів, містить у собі популярні **колядки і щедрівки** гарм. О. Нижанківського, К. Степенка, Ф. Колесси і Т. Кушпінського, **великодні** пісні по галицьким церковно-народнім напівам у вибагливо-стилевому музич. оформленні С. Людкевича, далі низку **світських** пісень композицій М. Вербицького, І. Воробкевича, О. Нижанківського, Тополянницького і ін., старий залізний репертуар невмируючої краси та рекордової популярности, вкінці низку **народніх** пісень поважного й веселого змісту в майстерній гармонізації М. Лисенка, Ф. Колесси і ін. між ними **стрілецькі** пісні прегарно, вдумчиво окрашьовані С. Людкевичем.

Ось вам скарб заклятий в ебонітові кружки, приступний для кожного, хоби і незаможного, бо ціна наших грамофонових плит безконкуренційно низька і вирів солідний.

Числимо на всебічну підтримку українського громадянства, що крім власної насолоди зацікавлене ще й у тому, аби хвали української музичної культури, зрошуючи всюдно рідні розлоги, добилася вреші до чужих берегів на славу і користь українського народу.

Тов. „СИРЕНА-РЕКОРД" С. А.

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календра „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітних політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла" — Львів, Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галянтерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,** побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 23. XI. год. 8.15 веч. І. Симф. Концерт Львівської Фільгармонії.

Середа 24. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".

Четвер 25. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".

Пятниця 26. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".

Театр Різнородностей:

Вівторок 23. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Середа 24. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Четвер 25. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Пятниця 26. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ЦОРОХНИК:

23. XI. Гейша.

Вистави в Синяві і Лежайську в дилетуємо з причин від нас незалежних. Шукуємо тенорів.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ.-ЛЕВАНДІВКА:

23. XI. Під курателею.
24. XI. Орлеяк.
25. XI. Ніч під Івана Купала.
26. XI. Довбуш.

К І Н А.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Баксгером.

АТЛЯНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".

ВАНДА: „Проклята", „Ординат Міхаеліс".

ГРАЖИНА: „Ти, що в Гострій світиш Брамі".

ЕВРОПА: „Король і хористка".

КАСІНО: „Коли цвітуть бузки".

КОПЕРНИК: „Звахор" на осн. повісти Долеґи-Мостовича.

МАРУСИНЬКА: „Дикі стежки". „Все жіноча правда" (Мілі Понс).

МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Шірер.

МІРАЖ: „Пасажирка зайцем" із Шерлі Темпль.

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.

ПАНО: „Чорний граф", Пат і Патахон.

ПАЛЯС: „Ношівара".

РАЙ: „Аллагін город" із Марл. Дітріх у природних барвах.

РІЯЛЬТО: „Зустрілись у Парижі".

СВІТ: „Кріваві перли" і „Спокуснниця".

СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.

ТОН: „У сітях розвітки".

УТІХА: „Робінзон Крузо" і ревія.

ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острови Сунда".

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими можне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків :

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (120 карток) зол. 2.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 23. листопада 1937.

БЕРЛІН 20.00 Вечірній гості, 21.00 Військові марші; БІЛГОРОД 22.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.40 Форт., 17.00 Концерт оп. орх., 18.30 Скрипка, 19.30, 20.00 Нар. пісні, циг. орх., ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.35 Клявесин, 18.25 Відчит про Персію, 19.40, 20.00 Вес. муз. авдиція. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Смичк. квартет, КОШИЦІ 18.00 П. Таркавий: Тичівські леґенди, МІЛЯНО 17.15 Сопран, скрипка, 20.20 Розр. музика, ПРАГА 17.30 Шопенівський концерт, 20.55 Концерт, форт., РАДІО ПАРІ 21.15, 22.00 Камер. музика, 22.30, 23.00 Театр Уяви „Ле см" пєса Віяляра, РИМ 17.15 Форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Андрій Шеньє" оп. Джордана.

Середа, 24. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Моцартів квінтет, 21.00 Симфонія ч. 1 ц-моль Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Арії та пісня; БУДАПЕШТ 12.05 Співа 13.00 Циг. музика, 17.20 Форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.05 Симф. музика, 19.35, 20.00, 21.00 Піянґот Касадесуе у ІІІ. абонем. концерті. 22.00 Військ. орх. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні на камер. хор. 20.00 Легка музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вісти із Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Співа, 21.00, 22.00 Легка музика, 22.15 форт.; ПРАҐА 19.25, 20.00 Військ. орх., 20.30, 21.00 Арії і дуети з кам. опер, 21.35 Соната б-моль Шопена; РАДІО ПАРІ 21.30 Співа, форт., 22.00, 23.00 „На паризький хвилі" розр. програма; РИМ 17.15 Камер. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 23. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 8.00 Для шкіл: Перша Івасева подорож, 11.40 Твори Е. Шабріє, пл., 12.08 Полуднева авд., 13.45, 14.20 Музика з пл., 14.55 Біржа, 15.00 „Вірлята" А. Шредера, Музика з пл., 15.25 Біжучі вісти, 15.30 Господарські вісти, 15.45 Історичні загадки: Яке військо так збройлося, для страшних д'те, 16.05 Фін.-госп. актуалії, 16.15 Сальонове тріо, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 В Болгарії, 17.15 Нові домі пісні, 17.50 Лови на заяця, 18.00, 18.30 Спорт, 18.10 Громи на Герману, 18.20 Пісні (К. Грос тенор), форт., 18.40 Кут памів зі Шептиць, 19.00 Безсмертні книжки: „Енеїда", 19.30 Хоральні пісні (Незадомський, Галь), 20.00 Орх., співа, 20.45 Веч. денник, 21.00 Симф. концерт, орх., форт., 22.00 Скрипк. реціталь Е. Тельманія, форт., 22.50 Ост. вісти, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 24. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „На стріху", Пісеньки; 12.03 Розр. музика, Полудні денник, Літер. авд.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55, 14.30 Музика в пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вісти; 15.30 Господарські вісти; 15.45 „Христоф Колюмб" гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сальон. орх.; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Електрифікація Німеччини з точки погляду її оборони; 17.15 Відьовчели, 17.50 Гігієна шк. віку; 18.00, 18.30 Спорт; 18.10 Моцарт, із гр. пл.; 18.20 Подружжа у світлі давньої сатири; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Сцена з книжки Т. Парнїцького „Ецій", 19.20 Пісні в супр. форт.; 19.35 Людина як актор у житті; 20.00 Муз. мініятури у вик. сальон. тріо; у перерві о год. 20.20 Кутов гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт (у протр. „Шехерезада" Рімського-Корсакова); 22.50 Ост. вісти; 23.00 Серед великих артистів, муз. репортаж із пл.

Радіокутик.

НОВА ТЕЛЄВІЗІЙНА СТАЦІЯ У НЮ ЙОРКУ.

При будові нової телевізійної стації КВС. працювало 50 фахівців 9 м'сяців.

Тепер відбуваються проби цієї апаратури та її сили у фабриці в Камден. Коли усунуть усі недомагання телевізійна стація вже в початках нового року буде заінстальована на 73—74 поверсі хмародеру в Ню Йорку. Ця нова телевізійна стація КВС. складається з двох окремих апаратів майже однакової конструкції. Один служить для відтворювання картин.

ПРОПАҐАНДА РАДІЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Німецька Радіова Палата вирішила розділити якусь кількість популярних радіовідбірників між 32 округи держави. В кожній окрузі будуть заінстальовані радіоапарати по черзі в хатах, які не мають ще радія, цілих 14 день. Таким чином німецьке радіо думає притягнути до себе дотеперішніх неслухачів, показуючи на прикладі, які користи може їм дати радіоприймач.

РОКОВИНИ УРОДИН МАРКОНІОГО.

З почину Мусоліні італ. рада міністрів видала розпорядження, що встановлює роковини уродин Марконія днем „Національної пам'ятки". В мотивах цього розпорядження подано: „Марконі як учений був найбільшим добродієм людства, тимто день 25. квітня як роковини його уродження буде завжди врочисто пригадуваний, як великий момент у житті народів".

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 22. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·20 зол.
1 кг. масла експ. вкл. в опак.	3·20 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·40—5·50 зол.

Тенденція на масло вдержана на молоко звишкова, на яйця сильна

Подяка.

26-го дня місяця вересня п. р. подобалося Всевишньому покликати до вічности нашу доньку, сестру та родичку бл. п. РОМАНУ СКОМОРОВСЬКУ. Прибиті смутком по втраті такої дорогої нам особи почуваємося до великого обовязку зложити щирі якайщирішу подяку тим усім, що віддали останню прислугу Покійній, а нам у безмежному болі несли потіху. У першу чергу щира подяка Вам, Високоповажані Панство Інжинїри Крушки, що цілий час довгої затяжної хороби Покійної несли нам слова правдивого потішення, в останніх днях її життя ані на хвилинку не покинули її смертної постелі, з правдивим пожертвуванням день і ніч без перерви слідили кожний удар її живчика і кожний віддих її погасаючого життя, а після жахливої катастрофи як рідні батьки займалися потрібним до похорону приготуванням. У другу чергу маємо за шану зложити щиру подяку Впов. п. д-р Арнольдові Ротбахові, що за час цілорічного лікування уживав усіх можливих засобів, щоб підтримати здоровля та життя Покійної, а в останніх передсмертних днях, на 30 годин втратила свідомість, дві ночі по 6 до 7 годин з надлюдським зусиллям, надаючи в ніг, уживав усіх засобів свого фахового знання, щоб за всяку ціну відвернути від неї жахливий удар серця та паралїж мязку і не відступив від неї, доки на його руках не віддала останнього віддиху. Дальшу щиру подяку складаємо всім Вєч. і Впр. Отцям, що взяли участь у похоронах Покійної, а саме: Впр. о. Радникові Іванові Березницькому з Переволочної за прегарне прощальне слово при виносі тіла з хати й за відспівання торжественної св. Літурґії за душу Покійної; Впр. о. Радникові Петрові Казанівському, парохові та деканові з Лопатина, за провід у похоронах і за чудово гарні слова потіхи в церкві, що ними попрощав Покійну від імени батьків, рідні та усіх культурно-освітніх установ; Вєч. і Впр. Отцям Михайлові Зінкевичеві з Радехова, Миколі Мригловичеві з Грабовця, Іванові Пайкушові з Чанжа й Впр. Отцям рим.-кат. обряду о. кан. Фр. Вірі з Лопатина й о. Оберцові з Топорова за ласкаву участь у проводах Покійної на місце вічного спокою. Не меншу подяку складаємо всій місцевій інтелігенції за відвідування Покійної перед похороном і за їхні щирі для нас вияви співчування; Впов. П. Директорові Др. Цісновічові за те, що так уложив у той день годину шкільної науки, що цілий склад Впов. Учительства міг узяти участь у похоронному поході, Впов. Панству Директорам Войцеховським за прегарні квіти з власного городця на прибрання катафальку і на вінок. Дальше сердечне Спасибі складаємо всім місцевим культурно-освітнім і католицьким установам, а саме: Католицькій Акції, Читальні „Просвіти", Аматорському Гуртові при Читальні, Кооперативі „Взаїмна Поміч", Кружкові Р. Ш., Кружкові Сільського Господаря, Т-ву Луг, що в них Покійна від 11 л'т перебувала в Топорові була завжди діяльним членом, а в деяких і головувала, в які вони в похоронному поході корпоративну участь з прегарними вінками від кожної установи і з марочно на похорон спровадженою трубною орхестрою зі Соколівки, при чому зразковий порядок у похоронному поході вели Луговики в однострою, — і устами свого спільного уповноваженого попрощали Покійну над могилою від імені всіх культ.-освітніх установ. Також щира подяка п. Петрові Фединишинові, дякові з Трійці, що як відпоручник попрощав Покійну від Читальні „Просвіти" у Трійці, що в її Аматорському Гуртку Покійна перша працювала. Також щира подяка пп. Теодорові Шпурові, Михайлові Чучманові й Гриневі Кметеві що не жалували труду й привезли зі сусіднього села цеглу на гробовець. Вкінці сердечне Спасибіг місцевому церковному хорові за гарний похоронний спів, церковним Провізорам за упадження катафальку і прибрання церкви, церковним Братствам за несення хоругов, і всім громадянам Топорова, Столинна, Трійці й сусідніх сіл без різниці обряду та віроісповідання, що взяли участь у похороні.

Батьки: о. Остап і Анізія та Рідня.

Топорів у листопаді 1937.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди приїзду Хору Котка до Луцька, замість квітів зол. 10.— на українську студіюючу молодь вложила Секція Жінок при „Сільському Господарі" в Луцьку.

З нагоди імянин Вп. Пана Проф. Михайла Тершаківця вдячні учениці та учні IV. Б кл. Укр. Акад. Гімназії складають 10 зол. на Українських Інвалідів.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

„СИНЯ ПТИЦЯ". Потрібний від 1. XII. добрий співак-тенор. Гажа 150 зол. місячно. Рівне — Wołyń, ul. Ułańska 7, Szubinow.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВЧИТЕЛЬКА з добрим кроєм шиє дешево по домах, виїде також на провінцію. Зголошення до „Діла" під „Кравчиня". 2146 1—1

МЕШКАННЯ

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. **ЗаполЬської 28** біля Личаківського парку при трамваю. 2108 3—2

КУПНО - ПРОДАЖ

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі шведські. Гданський, Коллонтая 2. 2018 10-13

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправні, шведські прімусн, приладдя, Ренчнер, Легіонів 87. 2003 11-0

ВОВНЯНІ райтузи 2.90, гетрові 4.90, теплі комплєти мажестік (сорочка і майточки) 1.90, фланелеві піжами 3.50 та все для дитини „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 2—3б

ТЕПЛІ, сист. д-ра Єгера, також з мотору мужеські підштанці 2.25—4.50, чисто вовняні 5.40—6.75. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2040 4—0

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заохочує до відвідин подорожі до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Кустулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 27—30

РОБІТНЯ артистично-бронзівництва виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, плащаки і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі"). 1927 2—12

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і цілком 7¼ доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фрідріхів 10. 1839 13-0

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 8—16

„ПРИГОДИ доброго вояка Швейка", том IV (останній, найбільший й найцікавіший) набувати по 4 зол. у всіх книгарнях! 2138 2—?

ОГОЛОШЕННЯ.

Нема ліпших

як вістря „ПОЛЬОНІЯ"

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Від редакцію відповідає Олександер Костик. **Видає Видавнича Спілка „Діло".** **З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.**

Середа 24. листопада 1937. Ч. 259

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телефон 220—41.

„Без ППС і ендеції".

(Передова стаття).

Постишев наложив на себе руку.

Відхилення конфіскати „Діла".

Протиукраїнська акція в Тернополі.

Покуття без дров!

Поліційні побої перед судом у Болехові.

З українського життя у Варшаві.

Поширять компетенції губернатора Закарпаття

Стріча зі старим знайомим. (Фейлєтон Г. Чіпки).

Французька армія зосереджується під Піринеями.

Китайці дальше відступають.

Вістки з Перемишля.

Ч. 259 (14.802). Львів, середа 24. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Віденську Чеських Легіонів Празі „Діло".
Рукописів не вертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Півріччно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Самогубство червоного ката України.

Авас повідомляє: У Москві кружляють поголоски, що Постишев, член політбюра і центрального комітету комуністичної партії, б. диктатор Сов. України застрілився тому, що Г.П.У. розстріляло його жінку.

Французька армія зосереджується під Піринеями.

НЕМА МОБІЛІЗАЦІЇ В ПОРТУГАЛІЇ.

Як говорять у Льондоні, британське міністерство закордонних справ дістало вістку, що французькі війська зосереджуються над північним кордоном. Потверджуючи цю вістку, Стефані додає, що концентрація почалася вже в неділю.

Авас дементує на основі добре поінформованих джерел поголоску про мобілізацію в Португалії, коло еспанської границі. Ані успіхи національних військ, ані добрі взаємини між Лісабоною та Бургосом не оправдували би мобілізації.

Офіційне іменування князя Альби.

Радіо Націонал повідомляє: У висліді виміни нот між Бургосом і Льондоном князя Альбу іменували офіційно репрезентантом інтересів національної Еспанії в Льондоні.

ГОСПОДАРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ВАРШАВОЮ І БУРГОСОМ.

Переговори представників Польщі й еспанського національного уряду є на добрій дорозі. Зате справу визнання національного уряду та виміни дипльоматичних агентів між ним і Польщею уважають передвчасною. На території національної Еспанії має Польща двох гонорових консулів, установлених ще перед вибухом повстання: в Більбао й у Віго.

Китайці дальше відступають.

Шангайський щоденник „Такунпао" подає: Китайські війська евакуували вчора Усін і відступають на захід; китайці організують нову лінію оборони, на Жовтій ріці побудовано запори. На південь від Ляйотайгу китайці відступають на захід. З Чекіяну японці йдуть на Ганчев.

Японці йдуть вперед так скоро, що їхнє постачання уживає літаків, бо обози не можуть наздогнати.

НОВИЙ СОВІТСЬКИЙ АМБАСАДОР У КИТАЮ.

Як подає ТАСС, центральний виконавчий комітет СССР заіменував Луганця-Орельського амбасадором у Китаю; хто він такий — невідомо; також невідома доля його попередника Богомолова.

НЕВТРАЛЬНА СМУГА У ШАНГАЮ.

За ініціятивою французького єзуїта Жакіно в Шангаю утворили невтральну смугу, куди схоронилося 250.000 утікачів. Цією „смугою Жакіно" управляє комісія з 3-ох французів, 2-ох англійців, 1-го норвежця й 1-го американця.

ДОЛЯ МІСІОНАРІВ.

Під Чентінфу китайські бандити убили єпископа Шравена та 7-ох інших голяндських місіонарів. Крім того бандити ще давніше схопили й убили 8-ох місіонарів та одного світського европейця.

Відхилення конфіскати „Діла".

Sygn. VI. 1. Pr. 223/37. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. — Sąd Okręgowy Wydział VI. 1. Karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O.: P. Dyslewicz i Dr. J. Locker, w sprawie Sygn. VI. 1. Pr. 223/37 konfiskaty czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 24. października 1937 r., nr. 235 rozpoznawszy wniosek Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, z dnia 27. października 1937 r., Sygn. V. So. Pr. 249/37, o zatwierdzenie dokonanej dnia 23 października 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskaty powyższego czasopisma z powodu, iż w części artykułu p. t.: „Konsolidacja czy deferencjacja" i w notatce p. t. „Osnowna rewizja" — mieszczą się znamiona wyst. z art. 170 i 169 k. k. — na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 października 1937 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, postanawia: wniosku nie uwzględnić i dokonaną konfiskatę uchylić. Uzasadnienie. W treści inkryminowanych artykułów umieszczonych w wymienionym wyżej czasopiśmie, niedopatrzył się Sąd znamion jakiegokolwiek czynu karygodnego. Przewodniczący: Ł. Malicki, w. r. Protokólant: J. Doroszyński, w. r. Za zgodność: Warzeszczak, pk., kier. sekret.

Odpis. — Sąd Apelacyjny we Lwowie, Wydział III. Karny, rozpoznawszy zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie na postanowienie Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 28. X. 1937 r., sygn. V. 1 Pr. 223/37 — na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 listopada 1937 r. po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Apelacyjnego postanowił: **1) zatwierdzić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej uchylenia konfiskaty czasopisma „Diło" z daty Lwów, 24. października 1937 r. nr. 235 z powodu zamieszczenia w nim artykułu p. t. „Konsolidacja czy deferencjacja"** — natomiast 2) uchylić postanowienie Sądu Okręgowego w części dotyczącej notatki p. t. „Osnowna rewizja" i uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 23. X. 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma „Diło" nr. 235 z daty Lwów, dnia 24. X. 1937 r. zawierającego w notatce p. t. „Osnowna rewizja" znamiona" wyst. z art. 159 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17 12. 1862, Dzpp. nr. 6 ex 1863, t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie. **W treści artykułu p. t. „Konsolidacja czy deerencjacja" nie dopatrzył się Sąd Apelacyjny znamion żadnego przestępstwa,** natomiast ogłoszenie drukiem notatki p. t. „Osnowna rewizja" ma na celu ujawnienie szczegółów dochodzenia karnego, a skoro ujawnienie to nastąpiło bez zezwolenia władzy prowadzącej dochodzenia — wypełniona została istota czynu z art. 159 k. k. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Zubrzycki, w. r. Januszewski, w. r. Witoszyński, w. r. Za zgodność: (підпис нечиткий). Kierownik Sekretariatu.

—o—

„Без ППС і ендеції".

Львів, 23. листопада 1937.

Обмірковування польських справ на сторінках української преси стало річчю дуже трудною, якщо не неможливою, відколи цензурна практика могла в той спосіб настроювати, немов ці справи належать до ділянки тих справ „делікатних", що про них можна писати або в дусі дуже позитивнім і дуже оптимістичнім, або — не писати зовсім. Присуд Окружного Суду у Львові, затверджений Судом Апеляційним, який відхилив конфіскату передової статті „Діла" п. н. „Консолідація чи диференціяція?" (текст того присуду друкуємо на іншому місці) авертає нам свободу слова в цій ділянці публіцистичної тематики. Зовсім слушно: як може політичний часопис не займатись подіями суто-політичного характеру, що йдуть на терені держави, і як може не освітлювати їх з того погляду, що його диктує ідеольогічний напрямок даного часопису і світогляд даного журналіста?! Обмежування нашої свободи в цій ділянці булоб тим дивніше, що ми віддавна неминно займаємо до внутрішніх польських справ становище радше реферуюче, підкреслюємо, що це справи, в яких ми не маємо ані права ані змоги якнебудь інгерувати і якнебудь на них впливати, та що в найважнішому для поляків пункті — їх консолідаційної акції — ми остільки з ними згідні, що і для нас, українців, є краще, з чисто практичного боку вигідніше, щоб польські відносини були ясні, викристалізовані, щоб повстав авторитетний один чинник на місці десяти, та щоб відпав вічний аргумент польської національної політики, що „нема часу на українські справи, бо важнішими для нас є невпорядковані справи польські".

Від тієї останньої статті „Консолідація чи диференціяція" з кінця жовтня ц. р. трапились на польському фронті чималі зміни. Тоді, рівно місяць тому, ми характеризували польські відносини в той спосіб, що акція ОЗН монтувала, кристалізувала та скріплювала у практиці фронт польської опозиції, зате найбільше замішання витворювала в самому проурядовому фронті, тому, що колись складався на ріжношерстний ББ. Правда, кристалізація опозиційних польських груп пішла в останньому місяці знову вперед. Але й припинився процес дальшого розпорошення післятравневого санаційного табору, ба навіть поступила сильно вперед його організаційна консолідація та ідеольогічна кристалізація. Чи на довго, чи далі йтиме в тому напрямку аж до повного засування організаційних меж та ідеольогічного обличчя — про це важко сьогодні говорити. Можна стверджувати лише дотеперішні факти.

Таким фактом є очищування центральної проурядової групи, якою є табори легіоністів і ПОВ, себто табори „чистих пілсудчиків" (без всякої „четверто-бригадової" домішки „конюнктуральних пілсудчиків") від ідеольогічних ріжниць та персональних суперечок, які так яскраво виявились з нагоди останнього зїзду легіоністів у Кракові, як наслідок всяких політичних ходів і організаційних метод ОЗН. Витворились були в ОЗН три групи: права (тяга до ендеції і ОНР), ліва (тяга до ППС і взагалі демократії) і центр, що називав себе „інтегральними пілсудчиками" та виступав проти всяких комбінацій з істнуючими правими чи лівими політичними опозиційними партіями, що їх однаково поборював Й. Пілсудський. Відправа, яку 30. м. м. уладив був у палаті президії ради міністрів у Варшаві марш. Сьмігли-Ридз для легіоністів, була фактично поразкою обох крайніх груп та скріпленням центру за яким завівся отверто марш. Сьмігли-Ридз, сформулювавши своє кредо „ані з енде-

7 строєних обводів — тайного успіху
високої класи супергетеродини PHILIPS Super 4-38A

з.л. 340 за готівку

дією ані з ППС" та заявившись далі за організацією ОЗН. Черговим кроком у кристалізації політичної фізіономії легіоново-пеовяцького табору був окружний зїзд легіоністів і ПОВ у Львові, окружний зїзд легіоністів у Варшаві, врешті оподішній перший загально-державний зїзд ПОВ у Вильні. І на тому останньому зїзді заманіфестовано „згоду в семействі", яка ліквідує дотеперішні спори.

У чомуж полягав головний спір і теперішня згода? Безумовно віссю спору була — у теорії — проблема духово-політичної спадщини Пілсудського, у практиці — далеко посунена ідеольогічна ба навіть подекуди й організаційна співпраця ОЗН з націоналістичними елементами. Не будемо повторювати відомих речей про моду націоналістичної фразеольогії, яка всевладно запанувала у новому таборі і як на ділі ОЗН перейняв ідеольогію старої ендеції, не зєднавши собі ендеків, як опозиційної політичної партії; колиж до ОЗН пристали чи наблизились елементи з ОНР, то вони теж сильно обтяжили гіпотеку того табору, надаючи йому характер якоїсь нової ексклюзивної групи, яка поруч із гаслом консолідації виключає у практичних виступах методи — толеранції.

Чимало крови напсувала тут співпраця ОЗН, немов із своєю організаційною коміркою, з націоналістичним „Зйонзкем Млодей Всі", та справа репресій проти ліво-демократичного „Зйонзку Научицельства Польскего", які зараховувано на рахунок „курсу ОЗН". Відхід шефа ОЗН полк. Ковалевського, згадана політична формула з варшавської відправи легіоністів, врешті львівські і виленські резолюції вказують на відворот з того шляху, що безапеляційно провадив ОЗН в обіймах ендецької ідеольогії. У Вильні зїзд висловився проти „клясового і національного тоталізму", не згадуючи покищо про тоталізм державний, який творить надалі зовсім незясований програмово-ідеольогічний зідтинок, на якому ведуться далі палкі газетні бої, (є ще тоталізм господарський, проти якого рішуче висловлюються ті польські господарські кола, що будують Центральну Промислову Округу). У Вильні рішуче підтримано теперішню конституцію, стверджуючи, що ОЗН і рішальні нині польські державні чинники не допустять до кампанії за її ревізію. Голова ПОВ, міністр Косцялковський, мабуть найбільш „лівий" у теперішньому кабінеті, підкреслював на кожному кроці свою відданість і марш. Сьмігльому і полк. Коцові і ОЗН. Зате не тільки не було одного слова в обороні теперішньої державної системи, яку оформлює виборча ординація і структура цього сойму, але навпаки: у Львові зїзд легіоністів виразно домагався зміни виборчої ординації і демократизації системи, у Вильні вдовольнився формулою про „співвідповідальність громадянина за долю держави". Ясна річ, що демократизація системи правління, до якої належить бодай навпів-демократична ординація і безумовно чисті вибори, перечить теорії і практиці державного тоталізму — у державі з такою національною і партійно-політичною мозаїкою, як Польща.

Виходить, що будемо мати до діла з ОЗН, як самостійною політичною партією, яка не хоче входити у звязки з ППС ані ендецією. Яка політична конструктивна програма ОЗН у ріжних конкретних справах, м. і. у національній проблемі та справі закордонної політики — про це ще невідомо.

Зате відомо всім нам, що на нашому, львівському і всьому східно-галицькому ґрунті ліводемократичні тенденції львівської округи легіоністів дивним-дивом у національній проблемі збігаються з право-націоналістичними тенденціями Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних організацій, де „сірою еміненцією є оглавлений Станіслав Грабський. На відтинку національної політики — далі без змін. Організації, які стараються здобути рішальний вплив на хід всіх державних справ Польщі, вважають видно, що ця остання справа — далека і маловажна, або й ведена настільки добре, що встрявати годі нічого.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Доля чеської меншини в УССР

І ЦІКАВІ ВИСНОВКИ ЧЕСЬКОГО ЖУРНАЛІ СТА.

Прага, 19. листопада 1937.

Якби в додаток до спису здобутків большевицької влади, якби в доповнення до похвальних гимнів на честь Сталіна з приводу 20. роковин „безкровної" комуністичної революції вмістив чеський безпартійний часопис у Празі „Народні Політіка" статтю свого редактора д-ра Стан. Ніжоу п. н. „В нетрях біди". Матеріялом для цієї цікавої статті послужило оповідання колишнього совітського вязня, який довгі роки побував у ріжних місцях большевицького царства і щойно недавно на інтервенції чесько-словацької влади повернувся назад до своєї батьківщини.

Тому, що в цій статті йде мова в першу чергу про чеських кольоністів на Україні, постараємося познайомити з її змістом і наших читачів, тим більше, що чехам напевно не поводилося гірше від того, що приходиться переживати всьому українському населенню під Совітами.

Чеські кольоністи на Київщині і Волині творили свого часу досить заможну хліборобську верству на Україні. Цього було досить, щоб підчас колективізації їх проголошено „кулаками", а потім засуджено на висилку на північ, а то й на смерть. Разом з цими кулаками попало в руки „правосуддя", ніби то за саботаж і шпіонажу, чимало чеської інтеліґенції, яка свого часу, обдурена своїми-ж таки комуністичними наганячами, поїхала до СССР, щоб там творити радісне і щасливе життя для 170 мілл. „рускаго" народу. Між тими нещасними були і люди з титулом університетських професорів.

Зразу в Києві, потім у Харкові мусіли ці вязні витерпіти нелюдські муки в льохах ГПУ. Щоби зломити опір вязнів, наказано довгий час цілими днями і ночами без перерви сидіти на стільцях, або стояти коло стіни; проти них з настромленими багнетами стояли вояки. Тортури продовжувалися звичайно аж до повного вичерпання сил вязнів

Переслухання в судах велися рафіновано. Підчас розправи судді забавлялись хто чим міг при переслуханні підсудних. Часто на салю засідань впускали жінок обвинувачених, щоб вони своїм плачем і наріканням підломлювали останки сил вязнів. Звичайно протоколи були заздалегідь приготовлені і до них вписували тільки імя обвинуваченого.

Деколи обвинуваченим давали випити якось приправи, примішаної до чаю. Тоді вони очумілі, скоро без свідомости признавалися до всього, що від них судді хотіли почути. Якийже був жах, коли другої днини їм перечитували ними підписувані їхні зізнання. На основі таких зізнань з 21 підсудних, між якими була одна жінка, 10 засуджено на смерть, інших на довголітню вязницю. Засуджених на смерть переведли до знаної катівні в Ярославі, де ці „смертники" пів року кожних пять мінут очікували смерти. Пізніше вони проголосили голодівку, щоби вимусити у влади виконання смертного присуду. Та влада не вволила їхньої волі. Деякі зі засуджених збожеволіли, дехто помер, решту перевезено на Соловецькі острови. Родини вязнів у більшости вигинули з голоду в Україні.

Про такі страхіття оповідає д-р С. Ніколау. І всеж таки це не перешкоджує йому зробити реверанс у сторону „наймудрішого батька народів" Йосипа Сталіна. Д-р Ніколау дослівно каже: „Чистка, переведена Сталіном на Україні, усунула особи, які немало прислужилися до знищення нашої чеської меншини у Київщині..." Виходить, що колективізацію та інші страхіття переводили сатрапи Сталіна без його згоди і відома. А коли „добрий батько" Сталін довідався, яка кривда діється його улюбленим дітям на Україні, він покарав винних...

дк.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У. Г. А.!

Правда є тільки одна..

Польська дитина повинна вчитися лише в польській школі, а українська не може навіть чути своєї рідної мови

Від одного нашого громадянина з Волині дістаємо отсі рядки:

Недавно спікерка польського радія, характеризуючи шкільні відносини на території вільного міста Данціґа, казала: „...гдиж правдою ест, же немецке дзецко ма побераць наукен в ензику немецкім, в школе немецкей, ма позостаць немцем. То теж сьвентон правдон ест, іж польске дзецко ма побераць наукен в ензику польскім, в школе польскей, ма позостаць полякем"... Тож коли хочемо бути чесними і послідовними, мусимо також признати, що українська дитина повинна вчитися українською мовою, в українській школі має залишитися українцем (-кою).

Тепер приглянмося дійсності, чи так воно є?

Ні, люди, що виголошують наведені вгорі догмати, що врочисто святкують дні шкільного страйку зперед 30 років, мають також подвійну правду, подвійну мораль, згідно з якою попереміновано українські школи чи то на так звані утраквістичні, чи на чисто польські. У висліді цього маємо школи, і то не одну-дві, а сотки, до яких ходить часом більш як 90% наших дітей, а в яких української мови нема й на лік.

Свіжою ілюстрацією такого стану може бути новозасновна в цьому шкільному році державна кооперативна і торговельна гімназія у Кремянці на Волині; на тій Волині, де живе к. 80% українців. Отож у цій гімназії української мови не то в розмірі двох годин, як то є в інших польських гімназіях (хоч, на нашу думку, стан української мови і тут мусить бути однаковий зі станом польської мови і якщо не більший, коли взяти під увагу підготову кандидатів до польської гімназії з польської і української мови, як і те, що наука інших предметів тут відбувається лише польською мовою), але цілком нема. нема ані однісінької години... А повинно б бути; коли вже не з тих мотивів, що ця школа має приготовляти будучих кооператорів, купців, крамарів для волинського села з його переважаючою українською більшістю, то принайменше з огляду на велику кількість українських дітей, що ходять до цієї школи, з огляду на ту святу правду, що коли українська дитина не може побирати цілости науки в українській мові, то бодай прислуговує їй право на науку своєї рідної мови, нарівні з польською дитиною Чи не правда?..

Далі, як погодити таку розбіжність: торговельна школа в Рівному, що повстала ще перед травневим переворотом, має науку української мови, а такогож типу школа у Кремянці, твір т. зв. нормалізаційних часів, української мови не знає... Чи це не знаменне? Чи не характеристичне це як ріжні чинники по ріжному трактують інтереси місцевого населення?

Але тоді чому цього не перестерігає центральна шкільна влада, котра в інших випадках старається всю шкільну науку підвести під один стрихулець, все сцентралізувати? Нарешті, як бувший кооператор-крамар, а тепер приватний купець, з досіду скажу: знання української мови для купця чи кооператора на Волині є само собою подиктоване; розуміється, для тих, хто хоч трохи хоче числитися з живою дійсністю.

Батько.

ФЕДІР ДУДКО
Дівчата очайдушних дн'в
Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.
Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях

ЗА ОКЕАНОМ.

ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІЧНИЦІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

В неділю 10. жовтня в 6. год. веч. відбулося посвячення нового Дому св. Марії для старців і Лічниці, що міститься на північно-західнім розі вулиць Френклин і Бравн у Філядельфії, зараз біля катедрального храму. Акту посвячення довершив Кир Константин Богачевський при асисті місцевого й довколичного духовенства. На свято прибуло до 2.000 вірних.

Новий Дім є під управою Сестер Служебниць Непорочної Марії з Канади. В будинку є тоділ і три поверхи, уладжені на лічницю, світлицю і салю приняття хорих та старців. Перебудував та уладив цей будинок архитект Петро Гец.

Після посвячення відбувся бенкет у великій салі Товариства Горожан. Господарем вечері був д-р Володимир Галан. Промовляли: оо. Филимон Тарнавський, Павло Процько, Лев Чапельський, д-р Дмитро Гулин, Дмитро Гресько, Й. Дебур і п.п. Теодор Чемерис (в імени Провидіння), Антін Пашук і Петро Гец.

В часі бенкету зложено на Лічницю близько $ 1,400, в чім є дар Кир Константина в сумі $ 500.

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Раґляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

НОВОВИБРАНИЙ УРЯД „ПРОВИДІННЯ" на рр. 1938—1941.

Вибори Головної Управи „Провидіння" відбулись у всіх відділах тої організації в місяцях вересні й жовтні ц. р. У днях 3. і 4. листопада відбулось офіціяльне обчислення голосів виборчою комісією в салі зібрань „Провидіння" у Філядельфії. Вибрані: о. Володимир Лотович, головний предсідник; Кирило Піддубчишин, заступник головного предсідника; Антін Цурковський, головний рекордовий секретар; Іван Борисевич, головний касієр; Микола Височанський, головний радний; Анна Бойко, головна радна; Михайло Заверуха, головний радний; Лев Кухтин, головний контрольор; Іван Дудин, головний контрольор; о. Олександер Ротко, головний контрольор.

КНИЖКА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ПРО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

В Шикаго появилась накладом шикаговського університету книжка англійською мовою п. н. „Українці у Злучених Державах". Це праця проф. д-ра Василя Галича із Супіріор, Вискансин. Книжка має 174 стор. більшого формату, ілюстрована.

Проф. В. Галич працював довгі роки, щоб уладити ту публікацію. Він обіхав майже всі українські кольонії по цілій Америці, збираючи вістки про українців, а також перечитав усі можливі матеріяли для своєї праці. Тому його праця цінна. Вона писана інформативно, як для енцикльопедії, і буде підручником для тих, що дальше розсліджувати і писатимуть про українську імиграцію у Злучених Державах.

Автор написав історію української еміграції, представив теперішній її стан і висловив свої думки про її майбутнє. Проф. Галич каже, що українці, таксамо як інші европейські народности в Америці, швидко асимілюються і стають американцями. Їхнє майбутнє — це вже не питання української імиграції, але нового покоління українського походження.

Деякі неточности й недостачі, що є у книжці, можна справити, колиб автор готував колись нове видання або колиб подібна праця мала появитись українською мовою.

УКРАЇНЕЦЬ ЗНОВУ ПОСЛОМ У НЮ ЙОРКУ.

Адвокат українець у Ню Йорку, п. Степан Ярема, вибраний вже третій раз у Ню Йорку послом до сойму в Олбані. Він дістав більше голосів, як два інші кандидати разом, що проти нього кандидували.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

П. Михайло Дармограй, капітан американської армії в резерві, дістав рангу майора. П. Дармограй — це відомий українському громадянству оргмізатор ветеранів українського роду американської армії.

Велика вигра
Зол. 50.000
на ч. 76122
впала в четвертім дні тягнення другої кляси
на лос: закуплений в незмінно щасливій колектурі
„НАДІЯ"
Львів, Легіон в 11.

Протиукраїнська акція.

Оподаткування „кресового" поляка. — Віче в Тернополі.

Заходом воєвідського секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій у Тернополі відбулося віче в салі польського „Сокола", на якому голова секретаріяту Густав Пашкевич виголосив довшу промову проти українців. Промовець страшив поляків експанзією українців на всіх ділянках життя, а саме: політичного, суспільного, культурно-освітнього і господарського. Зокрема страшив маревом шкільного плебісциту, що його, мовляв, зорганізувала „Просвіта" і „Рідна Школа", щоби перемінити 2.090 утраквістичних шкіл на школи виключно з українською викладовою мовою. Далі п. Пашкевич говорив про небезпеку для господарсько-суспільного життя поляків і польщини на „кресах" від української кооперації. Запевняв, що у Львові 150.000 польського населення має ледви 70 польських господарсько-суспільних станиць тоді, коли 50.000 українського населення має аж 140 таких станиць. Навіть польська господарська преса — запевняв референт — дуже блідо виглядає в порівнанні з такою українською пре-

М. МИХАНЬКО

Озеро Несамовите.

Тим разом ми вибралися на Шпиці, Несамовите і Говерлю іншою дорогою. В лісі за Форещенкою і за стражницею пішли ми доріжкою на ліво від Прута попри телефонічну лінію, що йде до не дуже знаного „хрунівства" (схоронище) на Марішевській великій; це схоронище знане лещетарям узимі, а в літі рідко хто до нього заходить.

При вході на цю бічну стежку ми мусіли досить довго ждати, заки Р. віднайшов „болтирина", що десь замотався між інших „футуристів", що пішли старою стежкою горою в сторону Говерлі. Ми покищо забавлялися визбируванням малин, але не повинні були, бо там є резерват і не можна нічого рвати, але про це ми довідалися аж на другий день.

Нарешті діждались ми всіх і ціле товариство пішло болотяною і мокрою доріжкою. Дуже довго йшли ми лісом понад потік, або і самим потоком по камінцях. На стежці багато слідів кінських копит. То мабуть кінні післанці із схоронища їздять туди до Ворохти по пошту, харчі тощо.

Недалеко полонини лишили ми потік і пішли ліворуч під гору ще лісом. На кінці ліса плит з кільчастого дроту і на стежці „ворине"; останній із нас закладає його за собою. Вийшли ми на полонину і веселіше стало, бо тут мали ми гарний вид на всі сторони, а в лісі лише болотяну стежку і смереки.

Цілий хребет гори і бік заняла полонина, хребтом ідуть воєнні окопи; нижче недалеко ліса загорода одного гуцула, а недалеко стежки холодне чисте джерело гірської води. Вода дуже добра, гірська. Недалеко цілий плай гірських густих лопухів, справжня зараза в мокріших місцях полонини. (Сила-силенна їх є під Парашкою недалеко Гребенова).

З Марішевської довгої полонини маємо прегарний вид на далеку Говерлю. Видно її якби в прорізі з виразними двома верхами — одним нижчим і другим головним вищим. На таї Говерлі зробили ми собі знимку.

Стежкою, що ввесь час біжить попри телефонічні стовпи до „хрунівства", дійшли ми до підніжжя Гомула до окопів; схоронище лишили ми подальше ліворуч; його звідси бачимо. Тут ми вперше відпочили і дещо перекусили.

Опісля пішли ми самим потічком, що збігає, майже скапує зпід самого вершка гори Гомула. Праворуч у гарному місці над цим потічком залишили ми воєнний російський цвинтар з одним славнішим гробом; похоронений там мабуть російський генерал, який тут поліг недалеко Говерлі. Як усі могили в горах, так і цей цвинтар занедбаний; ніхто ним не піклується. „Сік транзіт ґльорія мунді" говоримо і йдемо далі дуже стрімкою стежечкою поза самий потічок; часто рінь обсувається зпід наших ніг. Одна панна ледве ногу волочить за нами.

Близько верха пішли ми ліворуч на рідко витичену стежку, що йде вниз до схоронища, а вгору через верх Гомула і хребтом Шпиць на границю і границею над Несамовите, на Туркул, Брескул і Говерлю. Тепер цією стежкою дійшли ми на найгарніше місце Шпиць за хребтом, де гострі високі шпиці скал представляють, якби у кіні всю історію України, точніше всі славніші постаті з історії України. Між іншим один дуже гарний шпиль скали зовсім похожий на памятник св. Володимира, що на Хрещатику в Києві. І на фотографії так само цей шпиль виглядає

Далі пішли поза один ряд кільчастого дроту, — що вже більш як 20 літ тримається на малих стовпиках, — у сторону границі. Пізнаємо її по білих камінних стовпиках. Трохи стежкою, а трохи плаєм навпростець дійшли ми до чесько-польського кордону і малих камінних стовпиків, що мають з цього боку надпис „П", з того „ЧС". Кордоном іде стежка ліворуч до Попа Івана, праворуч на Говерлю.

Ідемо самою границею праворуч. Минаємо Великі Кізли як окрему скельну групу подальше праворуч і таксамо далі Малі Кізли. Перед Туркулем у кітловині є велике озеро Несамовите. Воно більше і гарніше як Морське Око в Татрах. Лежить воно недалеко від кордону, який іде зараз за ним горою по високому хребті. Зійшли ми з границі нижче мабуть на воєнну доріжку, щоб ліпше приглянутися Несамовитому. Бачимо на його середині дві дикі качки.

Стрічний гуцул оповідав нам дива про це озеро, головно остерігав, щоб не кидати до озера камінців і не купатися в ньому, бо то „зіправди Несамовите озеро". При тому оповіданні завжди додавав „ба", „та, ба". Кажу йому: „Ану, не скажіть ані раз „ба", то дам вам золотого". А він відразу: „Ба, коби-сте дали". І програв.

Ми поставали над озером і оглядаємо його. Вже давніше чув я, що Несамовитого не можна безкарно зачіпати, нарушувати його гірський спокій. Говорив це один гуцульський пастух в колибі в часі бурі, де я скрився. Хтось із прогульковців підніс кілька зернят граду, що почав падати, а гуцул, як не крикне: „Нащо ви бурю в руки берете? Хочете сюди на нас нещастя стягнути?! Киньте!" Ми розсілися над озером і відпочиваємо.

Скортіло когось кинути камінцем. Не долетів; за далеко звідси. „Ану, хто докине?" І

сою. Вкінці виложив присутнім головні завдання УВО і візвав польське громадянство до відповідного спротиву.

Щоби збільшити польський стан посідання на східно-галицьких теренах — читаємо у звіті з цього віча у „Дзєнніку Польскім" з 24. ц. м. — секретаріят порозуміння зорганізував кілька польських станиць у скалатському повіті і в найближчому часі відкриє ще кілька станиць у збаразькому повіті. Щоби зібрати відповідні фонди секретаріят порозуміння започаткував створення „кресового" фонду оподатковуючи кожного „кресового" поляка на створення промислових і торговельних варстатів. У дискусії всі промовці домагалися ще більшої опіки держави ніж дотепер і зміцнення польщини. Торкаючись жидівської проблеми промовці виступили проти методи розвязки цього питання при помочі палки і петарди. Відповідні резолюції, що їх приняли на вічу, передали відповідним чинникам.

„Дзєннік Польскі" пише, що на вічу було коло 800 поляків з Тернополя і тернопільського повіту. Слід згадати, що „Дзєннік Польскі" та інша польська преса накликає поляків, щоби протиставилися плебісцитовій акції українців і внесли з кожного села відповідну кількість польських деклярацій за залишенням школи з польською викладовою мовою.

Єдиною гідною відповідю на цю нову хвилю протиукраїнської акції повинно бути поглиблення праці на всіх ділянках життя. Одночасно всі батьки-українці, які мають діти у школах, повинні внести деклярації з домаганням привернення шкіл з українською викладовою мовою.

—o—

З польських справ.

УРЯД ПРЕМ. СКЛАДКОВСЬКОГО СТРІНУТЬ НЕСПОДІВАНКИ В СОЙМІ.

Перше засідання сойму відбудеться вже найближчого тижня. Політичні кола сподіються, що уряд прем. Складковського стрінеться з поважними труднощами і несподіванками в соймі. Одною з таких справ буде звіт комісії, що провірювала діяльність державних підприємств. Кажуть, що уряд не оголосить звіту комісії друком і тому господарські сфери дуже невдоволені. Цю справу видвигнуть у соймі. Далі кружляють поголоски, що на замку відбудуться наради у справі меморіялу П. П. С. Якщо урядові чинники згодяться на зміну виборчої ординації прем. Складковський зложить відповідну заяву в соймі ще перед експозе віцепрем. Квятковського на господарські теми. Кажуть теж, що новеля до закону про охорону льокаторів візьме під увагу інтереси льокаторів.

Політичні вязні у стрийській вязниці.

Ще дня 21. лютого ц. р. арештував постерунок поліції в Долині отсі особи: 1) Притуляка Дениса, студ. прав. 2) Клима Івана, студ. прав. 3) Гудзоватого Петра, дяка. 4) Козака Миколу, кооператора. 5) Маруняка Василя, столяра. 6) Медвідя Володимира, адв. соліцитатора. 7) Яросевича Івана, абс. інж. і 8) Вариводівну Павлину. Дня 5. квітня ц. р. арештовано додатково: 9) Притулякову Марію, дружину катехита 10) Винниківну Оксану, гімн. ученицю і 11) Жукевича Маріяна, возьного Українського Банку. Всіх їх відставили до судових арештів у Стрию під замітом приналежности до ОУН.

По вступнім слідстві суд звільнив Яросевича Івана і з початком серпня Медвідя Володимира, який має зголошуватися тричі в тиждень на постерунку.

З кінцем червня суд вислав акти до т. зв. беглого при воєвідстві у Станиславові, яким є п. Шандровський. Цей пан писав опінію аж два місяці і щойно по кількох судових ургенсах і заходах посла д-ра Волянського зверкув акти судові.

Та ця опінія не здоволила суду і з початком жовтня ц. р. суд вислав акти вдруге до того самого пана, а вязням видав третю постанову на слідчий арешт до 10. листопада ц. р. Не зважаючи на кілька судових ургенсів до п. Шандровського, на особисті інтервенції посла д-ра Волянського і д-ра Герасимова зі Стрия, далі на наложення судом грошевої кари, акти до 10. листопада ц. р. не вернулись і вязням вручено четверту постанову на слідчий арешт до 15. грудня ц. р. Щойно 20. XI. по інтервенції у Президії Окр. Суду в Стрию до п. Шандровського акти вернулись зі Станиславова.

Того самого дня слідчий суддя ще раз переслухав усіх арештованих та звільнив Вариводівну Павлину і Маруняка Василя, а решту арештованих у числі 7 осіб віддав до диспозиції прокуратури.

Поінформований.

Нові „панславісти" при праці.

Пишуть нам з Варшави:

Славетна „Конфедерація Млодих" під проводом сина б. галицького намісника Я. Бобжинського, хоче у своїй „перестаріло-модерній ідеольогії" під одною трикольоровою егідою зєднати три народи: український, білоруський і польський та створити „моцарствову Польщу".

Дивні ці панове. Голова ред. Чарнецький не освоївся ще з термінольогією. У нього український і руський — це все одно. Не признає він меншин у Польщі, бо це „один народ спільної історії".

По рефераті заблуканого білорусина Петра Ластувки на тему „Дороги польсько-білоруського зближення" всі зібрані розпинались за білоруським народом. Плакали над ним, бо державна адміністрація не позволяє йому плекати національних ідеалів. А це терен, це, як каже п Бобжинський, „Піємонт оборони перед заливом большевизму та німецького „Дранг нах Остен". Цікаві концепції.

Заблуканий білорусин-інтеліґент, відірваний від білоруської кольонії у Варшаві, що числить дві тисячі людей, шукав тут рятунку для свого народу. Та не знати, чого шукають тут два українці, екстеольоги станиславівської семиназії (О. С. і З. Л.)?

З українського життя у Варшаві.

ХРАМОВЕ СВЯТО У ГРЕКО-КАТ. ЦЕРКВІ.

На храмовому святі у гр.-кат. василіянській церкві у Варшаві, відбулася 14. XI. ц. р. врочиста архиєрейська Служба Божа при участі Преосв. Й. Коциловського. На святі був і папський нунцій.

СТУДЕНТСТВО ВАРШАВИ ГЕРОЯМ.

В новій гарній домівці уладила Українська Студ. Громада у Варшаві академію Базару в дні 21. ц. м. Студентство та горстка старших прихильників Громади заповнили салю.

„Коли ви вмірали...", муж. хору та реферат п. Пеленського гарно настроїли публику. П. Базарко віддеклямував уривок з „Гей" Самійленка. В супроводі бандури співав народні думи інж. Теліга. Зокрема гарний був сольовий виступ д-ра В. Тисяка („Ой вербо, вербо", „Ой, Морозе, Морозенку", „Дума про Нечая"). Йому акомпаніювала п. Оробцівна. Могутне „Ще не вмерла" закінчило свято.

Тяжко зрозуміти, але Покуття без дров!

Пишуть нам:

Треба наперед ствердити, що ціле Покуття припирає від півдня до Карпат, в котрих від найдавніших часів ліси забезпечували все населення опалювим деревом. Треба було журитися ріжними справами, але коли йшло про дрова, кожний мешканець міста чи села на Покутті міг бути все спокійний, бо дрова були всюди і в довільній скількости, коли лише були гроші.

Незрозуміле і нічим неоправдане явище настало головно цього року. **Від 3—4 місяців села без дров.** Нічого не помагають слушні і людські вимоги, що чейже села потребують опалу, що там живуть люди, котрі люблять мешкати в теплій хаті так, як у місті, напр. у Львові чи у Варшаві, що села платять за дрова, що вкінці це явище дотепер небувале. Нічого на жаль, не помагають слушні людські вимоги, бо — річ природна — хто сидить у теплім, не розуміє, що сидіти в зимнім є річчю неможливою.

А коли взяти холоднокровно на увагу, що село в першій мірі двигає на своїх плечах ріжного роду видні і невидні, слушні і менше слушні тягарі в ріжних формах, то хіба кожний, що повинен це зрозуміти, без дискусії зрозуміє, що достава дров для Покуття у зимі стає тепер справою першорядної ваги. Технічними недомаганнями й обіцянками в безконечність села годувати не можна. Треба час до часу увійти в положення без дров і кермуватись почуттям справедливости та людського достоїнства.

Отсею дорогою подаємо це до відома відповідної влади і сподіємося, що **в найкоротшому часі справа достави дров буде наладнана** так, що кожний мешканець села на Покутті могтиме за гроші купити.

почали летіти камінчики. Як хто потрапив у глибшу воду, то озеро наробило такого крику, якби там граната вдарила; зробився крутіж, вода прискала на всі боки, озеро шипіло зі злости. Дикі качки вертілися, поринали у воду, але з озера не відлітали.

Вода як чорнило, а при березі червона, як легке вино. А тут кожному за хребтом гаряче, шкіра спітніла. „Ану, ходім скупатися в цім озері!" Жіноцтво запротестувало — боялися, казали, буцімто нема часу. — „Але лише на пять хвилин." — „Ну, нехай! Але лише пять хвилин!" Побігло нас трьох, збігло по каменюках, обросших високою травою. Швидко роздягаємося, і шубовсть у воду. Вода чудова. Гарнішої купелі не можна собі уявити. А день погідний, гарячий. Плаваємо, вода червоніється на нашій шкірі! І той, що залишився з жінками, тепер сам збіг до води. Поплив поперек озера за доктором зі Софії. Ми оба плавали лише недалеко берега, де ще було видно камінні плити на глибині 2—4 метрів, а там на середині — кажуть — буде яких 20 метрів. — „Таж це насолода!" — договорює доктор. — „Якже можна таку воду минути? Таж то варта з Америки приїхати, щоб тут раз скупатися!" Підлазимо по каменюках догори до стежки, біля кордону і прямо швидко вгору, бо охолоділи в озері.

Нараз чути крик. Біжимо туди. Доктор сидить під каменем, держиться за ногу і „вие" з болю. Но, — думаю — певно упав і зломав ногу. Він держиться за ногу і йойкає. Показалося, що його зловив сильний корч. Довго розтирав.

— А якби так на озері був вас зловив цей корч?

— Та що ви, я і без ніг плаваю. В Чорному Морі у Варні не таке нераз було!

(Докінчення буде).

На конференції 9-ох.

На вчорашньому засіданні конференції 9-ох затвердили проект звіту, зложений з 11-ох параграфів за винятком 9-го, який стверджує, що з огляду на розбіжність у поглядах з японським урядом, конференція не може дальше вести своїх праць. Завтра (середа), як делеґати Китаю і Норвеґії дістануть інструкції від своїх урядів, конференція розгляне проект заяви.

ЯПОНІЯ І МІЖНАРОДНЯ СМУГА У ШАНГАЮ.

Японські урядові кола домагаються контролі над адміністрацією, поштою та митними органами у міжнародній смузі Шангаю. Своє домагання мотивують вони тим, що: 1) митні уряди в Шангаю правно і фактично стали власністю Китаю; 2) вони належали довший час до Англії, та це не годиться з пактом 9-ох; 3) те саме відноситься до шангайської пошти й адміністрації.

У Льондоні підкреслюють, що великодержави не можуть допустити до нарушення своїх прав у Шангаю.

ЗНИЖКА НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ.

На нюйорській біржі спали вчора поважно біржеві курси. Деякі акції спали до висоти, не потозаної від 2-ох літ, зокрема акції металюргічних заведень.

ЗМЕНШЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Як виходить з оголошених урядових статистик, між 15. вереснем і 15. жовтнем спала промислова продукція Злучених Держав. 80.000 робітників утратило працю.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Позички для селян з оборотового фонду

РІЛЬНОЇ РЕФОРМИ.

Важка господарська скрута довела до того, що селянин мусів припинити сплату своїх довгів на якийсь час користаючи з постанов віддов женевого закону, щоб зберегти свої варстати перед повною руїною. Наслідок такий, що банки замкнули майже зовсім довгоречинцевий кредит для селян на те, що їх капітали покликуючись на те, що їх капітали заморожені віддовженевими законами для хліборобів. У цій аномалії повинні зарадити державні банки, зокрема Державний Рільний Банк, що мають до своєї диспозиції доволі великі капітали. Цей банк щийно підпомагає довгоречинцевим кредитом, але польських селян, зокрема фінансує цілу кольонізаційну акцію. На цю кольонізаційну акцію призначений оборотовий фонд рільної реформи, що ним завідує Державний Рільний Банк. У справі позичок з цього оборотового фонду видав міністр хліборобства новий виконний розпорядок (Денник Законів з 5. листопада ц. р. ч. 77 поз. 556). Подаємо важніші постанови цього розпорядку, щоб і наші селяни робили всі можливі заходи у справі виеднання довгоречинцевих позичок.

Отже новий розпорядок постановляє, що позички оборотового фонду можна давати: 1) **учасникам комасації грунтів,** власникам грунтів, які заміняли свої грунти замість комасації та особам, які продали землю власникам карловатих господарств, обнятих комасацією і перейшли на господарства, положені поза простором комасації; 2) особам, **які купили наділи з парцеляції державної землі** та військовим кольоністам — з виключенням позичок на купно землі; 3) **особам які купили землю з парцеляції** недержавної землі і **власникам карловатих господарств, які купили землю,** хочби не з парцеляції, **на** доповнення карловатих господарств; 4) б. **довголітнім арендарям** та дрібним арендарям і ужитковцям, які купують землю на основі закону про увласнення та викупно арендованої землі. Позички на придбання землі не можуть перевищити половини оціночної вартости придбаної землі. Ця законна норма не торкається військових осадників, інвалідів польської армії, добровольців ні фільварчної служби, що тратить працю у звязку з парцеляцією, бо їм можна дати (і дають!) позички на придбання землі до 90% оціночної вартости придбаної землі. Далі загальна сума позичок з оборот. фонду не може перевищити: для учасників комасації — 50% оціночої вартости землі; для фільварчної служби, військових осадників та інвалідів 100% землі, для інших довжників — 75% оціночої вартости землі. Одначе міністр хліборобства може дозволити, щоб висота позички з оборотового фонду сягала до 100% вартости землі і будинків довжників. Ці позички забезпечуються заставничо на першому місці гіпотеки господарства довжника або на його іншій нерухомости. За позичку повинні ручити щонайменше дві маєтково відповідальні особи за позичку до 750 зол. може ручити одна особа. **Позички з оборотового фонду сплачує довжник піврічними сплатами — 1. квітня і 1. жовтня кожного року та платить 3% річно.** Розпорядок допускає сплату позичок у 8-ох, 16-ох, 31-ім, 36-ох і 41-ім роках, а конверсійні позички навіть у 60-ох роках. Сплати **позичок без гіпотечної забезпеки** сплачується раз на рік — 1. жовтня. Крім того міністр хліборобства може обнизити ще відсотки позичок і зовсім відписати амортизаційні сплати позички. До часу сплати позички довжник не може свого господарства без дозволу уряду ні продавати, ні арендувати ні віддавати в уживання. Несплачена сума позички є негайно вимагальна, якщо: 1) довжник не заплатить двох чергових амортизаційних сплат; 2) продасть, виарендує або віддасть в уживання своє господарство; 3) не використає позички на ту ціль, на яку йому її признано; 4) не обезпечиться від вогню, 5) не управильнить гіпотеки свого господарства, 6) проти довжника ведуть екзекуцію з нерухомости. Позички дає, устійнює речинці сплати і признає полекші, при їх сплаті — Рільний Банк. Подання до цього Банку у справі позички з оборотового фонду треба вносити через староство, що переводить теж оцінку вартости грунту довжника у звязку з позичкою. На випадок неврожаю, пожежі або іншого стихійного нещастя, смерти, тяжкої недуги довжника або єдиного кормителя родини і т. п. Рільний Банк може на внесок довжника признати йому полекші, відсуваючи амортизаційні сплати на 5 років або відсунути платність чергових сплат. Цей розпорядок обовязує від 12. грудня ц. р.

Отже згадані умовини довгоречинцевих позичок з оборотового фонду повинні використати ті наші селяни, яким розпорядок дає право до позичок, щоби добре загосподарити свій варстат праці. Про всі перешкоди від адміністраційної влади селяни повинні повідомляти наших послів, щоб вони могли інтервенювати в цій справі у відповідних чинників.

—o—

Якість рішає!

Прецизія виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання

ЕРІКА і ІДЕАЛЬ

Генеральне представництво і продаж — ЮЛІЯН ЛОМАҐА Львів, Валова 11. Тел. 228-70.

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

ЗМІНА ДЕВІЗОВИХ ПОСТАНОВ.

Міністр скарбу видав виконний розпорядок (Денник Законів ч. 79) до ст. 15. декрету президента з 26. квітня 1936 р. у справі грошевого обороту з закордоном та обороту закордонними і краєвими платними засобами. На основі цього розпорядку не треба дозволу девізової комісії на висилку за кордон платничих засобів, якщо їх висилається через Банк Польскі або девізовий банк: 1) на заплату позичок, що їх затягнули особи, що замешкують у Польщі, від чужинців по день 18. листопада ц. р., 2) на заплату відсотків від таких позичок. Далі платничі засоби можна висилати за кордон без дозволу девізової комісії під умовиною, що: 1) відсотки від такої позички не перевищають дисконтової стопи Банку Польского для дисконта векслів у золотих і відсотки обчислюється не частіше ніж раз на 3 місяці; 2) позичкова сума вплинула до краю з закордону у закордонних платних засобах, що їх до 7-ох днів відпродасть довжник Банкові Польском-у або девізовому банкові; 3) довжник зголосить Банкові Польскому або девізовому банкові всі умовини позички та висоту відсотків. Якщо речинця звороту позички не означено заздалегідь і позичку слід сплатити негайно по її виповідженні — довжник обовязаний зголосити згаданому банкові речинець платности позички; 4) позичку і відсотки сплачується згідно з оголошеними умовинами. Далі на сплату позички можна вислати лише закордонні платні засоби в тій валюті, в якій довжник відпродав позичкову суму. Їх можна вислати закордон найвище на 7 днів перед речинцем звороту позички або вимагальности відсотків. Ці речинці устійнені на основі умовин позички. Девізова комісія має право контролі над виконуванням постанов цього розпорядку.

Присилайте передплату!

Д-р Кривокульський Степан

ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОҐ

ординує від год. 3—5

ЛЬВІВ, ВУЛ. АСНИКА 2, II. ПОВ.

Рентгенівська робітня.

ЧИ ПРИЗНАЮТЬ ПОЛЕКШІ ПРИ ВИКУПНІ ПРОМИСЛОВИХ СВІДОЦТВ?

Хоч уже зближається кінець року і власники підприємств обовязані викупити до кінця грудня ц. р. промислові свідоцтва на 1938 р., міністерство скарбу не видало ніякого обіжника до скрабових палат у цій преважній справі. Тому торговельно-промислова палата, що домагається продовження на 1938 р. важности обіжника міністерства скарбу з 27. листопада 1936 р. про полекші при викупні промислових свідоцтв на 1937 р., висунула такі домагання:

1) Дозволити підприємствам товарової торговлі II. категорії, на викупно в 1938 р. промислового свідоцтва III. кат., якщо висота устійненого на 1936 рік обороту не перевищала 50.000 зол. або — якщо підприємство буде уруxомлене в 1938 р. без огляду на зовнішні риси даного підприємства. 2) Звільнити від обовязку викупна промислового свідоцтва підприємства товарової торговлі, що їх оборот у 1937 р. не перевищив 5.000 зол. 3) Дозволити на ведення на основі піврічного промислового свідоцтва I. торговельної кат. підприємства професійного скупу курячих яєць, піря і пуху на експорт при сумі скупу від 700.000 до 1,000.000 зол. 4) Дозволити вести на основі промислового свідоцтва II. торговельної категорії підприємств професійний скуп на експорт при сумі скупу від 100.000 до 700.000 зол. 5) Дозволити вести на основі піврічного промислового свідоцтва II. торговельної категорії бюра торговельного посередництва, якщо висота устійнених на 1936 р. оборотів (провізії) не перевищає 12.000 зол. 6) Дозволити вести на основі піврічного промислового свідоцтва категорії II. б. особисті промислові заняття професійного посередництва, якщо висота оборотів на 1936 рік, не перевищує 7.000 зол. 7) Дозволити підприємствам лісних вирубів, зачислених до категорій III., IV., V. і VI. промислових свідоцтв вести підприємства на основі піврічного свідоцтва, якщо заробіткові чинности підприємства кінчаться перед 1. липнем 1938 р.

—o—

ОХОРОНА МІНІМАЛЬНИХ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТЕНЬ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Недавне рішення Найвищого Суду Злучених Держав, яким підтримано важність закону про мінімальну робітничу заплату стейту Вашингтон, причинилось до того, що багато стейтів знову думають над того роду законами. За перших шість місяців 1937 р. стейти Арізона, Невада, Оклягома і Пенсильвенія приняли нові закони про мінімальну платню, а Массечусетс, Ню Йорк і сім інших стейтів відновили свої старі дотичні закони.

Під цю пору, у двацять чотирьох стейтах існують закони про мінімальну заплату. Оклягома це єдиний стейт, де закон відноситься до дорослих мужчин і до малолітніх. У всіх інших стейтах закони торкаються тільки робітниць і малолітків.

За виняткom стейтів Аркенсо, Невади, Савт Дакоти і також Порто Ріко, де мінімальна заплата означена законом, закони передбачують головно основання відповідного товариства для досліду потреб та роблення припоручень до комісії чи іншої установи, уповажненої доглядати над виконуванням закону, — про мінімальну плату, що повинна бути заведена в деяких промислах.

У Каліфорнії мінімальна заплата торкається жінок та дівчат до 21 року життя, а хлопців до 18 року; при всіх роботах і в торговлі. Платничі ради з представників від підприємців і робітників поручають мінімальні заплати, що мусять вистачати на відповідне утримання, охорону здоровля та вигоди робітників. Індустріяльні комісії добробуту а пятьох членів завідують цими справами, згідно із законними постановами. Відмова підприємця піддатись законам вважається проступком, а робітникові присуговує право дістати назад залеглі платні разом із коштами.

У Ню Йорку теж закон обовязує жінок та малолітніх обох полів, а висоту плятень доручають платничі ради, до яких заходять представники робітників і працедавців. Законами завідують дивізії мінімальної заплати під наглядом стейтового Департаменту Праці.

Сторінка без політики.

ЩО МОЖЕ КОХАННЯ.

СУМНА ІСТОРІЯ АКТОРКИ З КАСІНО ДЕ ПАРІ

Від довшого часу виступала на дошках славного, паризького ревіового театру Касіно де Парі Зузанна Флєбоа. Вона стала доволі швидко темою розмов вибагливої публики, як зірка, що ненадійно заблисла на театральному овиді.

АКТОРКА З ПОСТАТЮ ВЕНЕРИ.

Ця акторка не співала й не танцювала. Її виступ полягав на тому, щоб появлятися серед герльсів у малощо не Евиному одязі й чарувати усіх своєю незвичайною вродою. Вона була справді така гарна, що захопила своєю красою мало що не всіх мужчин у Парижі. Тому й не дивниця, що кожного вечора публика тиснулася до каси кабарету, щоби побачити ідеальну постать Зузанни Флєбоа, яка могла рівнятися з Мільоиською Венерою, що її статуя стоїть у Люврі.

НЕСАМОВИТА ЗНАХІДКА

Кілька днів тому паризька преса принесла сензацію: Славна Зузанна Флєбоа покінчила самогубством. Найшли її в ліску під Парижем. Лежала там, втративши память. Заки привезли її до лічниці, Зузанна вже не жила. Кілька пастильок вероналю зробило своє...

Ясна річ, що тамошні репортери мерщій зацікавилися тією справою і при цій нагоді вийшла наверх сумна історія вродливої акторки, навіяна зворушливим подихом романтичного кохання.

БІДНА ДІВЧИНА І МРІЙНИК — ВОЛОЦЮГА.

Зузанна Флєбоа була донькою крамарки, яка мала малу крамницю товарів першої потреби на одному з передмість Парижа.

Коли вона мала вісімнацять літ, дісталася до Касіно де Парі, як статистка, за що платили їй по три франки за вечір. Один із режисерів звернув дуже скоро увагу на її непересічну вроду та спробував показати її на сцені в стилевих декораціях на тлі цілого ансамблю танцюристок. Її точка мала дуже великий успіх і тоді управа театру негайно списала з Зузанною умову. На основі тої умови мала вона що вечора виступати за розмірно малу гажу. Управа використала просто несвідомість і наївність дівчини, і черпала з її виступів великі доходи. Зузанна була дуже вдоволена, що може працюючи, помагати своїй матері. Від наймолодших літ мала вона приятеля, з яким провела свої дитячі літа, відтак молодечі. Поза своїм улюбленим ровесником не бачила вона світа Божого. Петро був мрійником: він мандрував цілими днями по вулицях Парижа й завжди зводився надією, що стане великим поетом. Проте радо користав із грошевої підмоги своєї любки, яка своїм скромним заробітком ділилася з ним і з матірю. Автім вони мали небаром одружитись.

ПРИВАБЛИВА НАМОВА.

Коли Зузанна стала театральною атракцією надсекванської столиці окружив її гурт звеличників. Одначе їм не повезло: акторка була недоступна й ніхто не міг почванитись, що добув її прихильність.

Найбільше надскакував їй французький аристократ, граф д'Артоа. Довгими тижнями мання її рожевими плянами на будуче, майном, яке мало стати її власністю, та знаменитою товариською позицією. Він мав справді чесний замір одружитися з Зузанною Флєбоа.

Колиж красуня розказала про все своїй матері, вона стала зі свого боку намовляти доньку, щоб не цуралася щастя, яке само їй тиснулось у жменю. Зузанна довго роздумувала, плакала, врешті зимна розвага перемогла. Коли ще в додатку її коханий сам заявив, що не хоче мати відтак докорів совісти і не стане їй на дорозі до щастя, вона, хоч, дуже нерішуче, погодилась вийти за графа. Відбулося довге й незвичайно спочутливе прощання і небаром в одній із церков Парижа мало відбутись вінчання Зузанни Флєбоа з графом д'Артоа.

ЖАХЛИВА ЗВІСТКА.

Чим ближчий був день вінчання, тим Зузанна ставала сумніша. Колиж урешті прийшов той день, бідна Зузанна не видержала. Коли аристократичний суджений прибув люксусовим автом по Зузанну до віллі, в якій вона від кількох тижнів мешкала, щоб завезти її до церкви, застав порожню кімнату. На столику лежала карточка, в якій Зузанна повідомила графа, що прийшла врешті до висновку, що не зуміє жити без Петра — свого коханого — й що вертається до нього.

Як згодом виявилось, Зузанна відшукала свого давнього любчика, тільки вже... жонатого. Петро, розставшись із Зузанною, оженився із старшою за себе, але й багатшою вдовою, покидаючи професію мрійника й „великого поета".

Цього удару Зузанна не пережила...

—o—

Двобій королев краси в 1888 р.

Весною 1888. р. управа бельгійського живця в Спа впала на дуже рисковну й досі непрактиковану думку уладити цікаву рекляму: При помочі часописів оголосила вона конкурс на вибір найкращої жінки світа. Переведення такої імпрези коштувало чимало гроша. Тодішні кандидатки на „міс світа" мали переслати до організаторів конкурсу свої знимки, з яких судді вибрали 138 жінок.

Комітет запевнив кандидаткам на королеву красунь кошти подорожі й побуту в живці, і навіть в деяких особливих випадках, які заслуговували на виріжнення, зобовязався своїм коштом доповнити тоалету.

Ціла імпреза пожерла загально круглу суму 300.000 франків, проте ціла калькуляція організаторам високо оплатилася.

В день можна було кандидаткам виходити на місто, густо прислонивши лице, вечором засідали вони гуртом на трибуні в куранційному сальоні. Саме так відбувалися вступні вибори. В склад жюрі входили адвокати, лікарі, малярі, різьбарі та представники аристократії.

Слід відмітити, що більшість тодішніх кандидаток на королевих красунь творили мужатки, яким тодішній „кодекс моральности" признавав куди більше свободи, як дівчатам.

Врешті по кількох тижнях прийшов рішальний день. Було то 30. вересня 1888. р. Зпоміж 138 змагунок покликали до кінцевого конкурсу 40 жінок. Інші теж могли не відмовити собі приємности взяти участь у святі; тому всі зявилися на прибраній і яскраво освітленій, балетовій салі „Европейського Готелю".

В год. 10-ій вечором увійшов на салю конкурсовий суд, заповіджений окремими окличниками. Серед гробової тиші председник оголосив присуд чи пак рішення жюрі. Першу нагороду в сумі 6.000 франків признали Берті Сукарес, 18-літній креольці з Гваделюпи. Була вона білявка з вогнистими очима.

Коли барон де Месніль, председник суду, проголосив рішення, чотири невідзначені красуні зімліли, зате пята плюнула „королевій" в лице, кинула на неї і звела з Бертою Сукарес завзяту боротьбу. Підчас тої боротьби змагунки вживали дуже небезпечної зброї: гострих нігтів.

Закукурічених красунь розділили „окличники", повбирані в середневічний одяг.

Так закінчився перший конкурс краси, майже пів століття тому.

—o—

Вальс трьох королів.

Королівський баль у Букінгемській палаті.

В середу 17. ц. м. відбувся в Букінгемській палаті дворський баль в честь бельгійського короля. На тому балю замість смичкової орхестри, грав перший раз джез під управою Дальтона Маршала. На баль було запрошених приблизно півтора тисячі гостей, які дожидаючи королівського виходу, стояли в балевій салі, якої середина була обгороджена шовковим шнуром.

В 11. год. вечором з внутрішних кімнат вийшла процесія: на переді йшов бельгійський король, який вів попід руку королеву Єлисавету, за ним король Юрій, королева Мері, грецький король та інші.

Коли орхестра заграла, бельгійський король обійшов у танці з королевою Єлисаветою двічі середину салі. За третім разом до них прилучився і король Юрій III., який танцював із своєю сестрою, княжною Мері. Оті пари танцювали приблизно 20 хвилин. Щойно після королівського танцю зняли шовковий шнур і всі гості почали гуляти.

Фокстрот і вальс.

Пані були на тому дворському балі у вечорових сукнях. Добір кольорів залишили панням до вибору, хоч досі були спеціяльні приписи що до дворських суконь. Мужчини мусіли піти на уступки дворському церемоніялові. Вони виступили в червоних фраках, чорних коротких штанах, чорних шовкових підвязках і в чорних лякерах.

На балі гуляли вальса, фокстрота і вайстепа, одначе румба і танго все ще таки мають заборонений вступ на королівський двір. Королева воліє танцювати вальса, король любується в модних шлягерах із найновіших фільм.

Гарні пані.

Пані прийшли на баль одягнені здебільша в білих, срібних або золотистих сукнях. Загальну увагу звертала на себе прегарна дочка льорда Астора, леді Відягбі де Кресті в сукні з темно-синьої лями із золотим жакетиком. Найчастіше танцювала вона з королем Леопольдом. Також п-і Черчіль, жінка визначного політика мала на собі синю вузько - обтислу сукню мережену на шиї золотими рисками. Княжна Портлянду зявилась у сатиновій сукні й у високій брилянтовій короні. Вона носила на плечах так, як і багато інших пань шаль із тюлю і квіти при поясі.

Королева запросила на баль багато молодих панянок, дочок англійських аристократів які дебютували на тому балі. Найбільше танцював із тими дебютанками грецький король. Якщо вірити, що він приїхав до Льондону шукати жінки, то мабуть можна знайти кандидатку на королеву між 15 танцюристками.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

СУПЕРНИЦТВО РАДІЯ З ЧАСОПИСАМИ

Синдакат французьких журналістів рішив повести акцію проти конкуренції, яку робить пресі тепер радіо. Паризькі стації надають кілька разів денно останні вістки, яких часописи з технічних причин не можуть подавати в такому самому темпі. Тому теж інтереси часописів на тому сильно терплять.

На засіданню, присвяченому спеціяльно тій справі синдикат рішив звернутися до влади з окремим письмом. У тому письмі звернуть увагу уряду, що часописи й так переживають важкий час у звязку з доріжнею паперу, підвищенням платень робітникам і т. д.

Паризькі видавці й журналісти домагаються, щоб припинити постійну передачу останніх вісток і обмежити їх тільки до деяких, точно визначених годин. Час радіопередачі повинен бути так устійнений, щоб часописи мали змогу подати всі вістки швидше від радія. Значить, не можна допустити до надачі останніх вісток тоді, коли, скажім, виходять вечірні видання часописів.

Присилайте передплату!

Новини польської політичної літератури.

II.

Адольф Бохенський: „ПОМІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І РОСІЄЮ.

З нагоди появи тієї книжки польська преса писала, що це наукове та ідеольогічне обґрунтування політики Бека. І хоч А. Бохенський в одному місці пише, що ця політика „одиноко можлива і притомна політика Польщі", то проте, на нашу думку, погляд польської преси надто актуалізує працю Адольфа Бохенського. Він більше незалежний від біжучих справ у сталенні своєї схеми. Його засновком, очевидною аксіомою, з якої льогічно лише робить він потім свої висновки, це географічне положення Польщі — поміж Німеччиною і Росією. Коли ж його висновки покриваються з сьогоднішньою політикою Бека, то це доказує лише те, що цю політику диктує теж географічне положення держави і що Польща, коли і в майбутньому захоче вести реальну закордонну політику, буде вести ...політику Бека.

Безперечною заслугою А. Бохенського це зібрання справді цікавого доказового матеріалу, головно з дипльоматичної історії. Тут він справжній ерудит, ба навіть мистець. Його аргументація краща від т. зв. професорської ерудиції обвантаженої цитатами, при чому орудує величезним фактичним ілюстраційним матеріялом. Це подано у блискучій, навіть блискотливій формі. Бохенський першорядний аналітик, оригінальний, іноді парадоксальний, полеміст. Зарисукуємо твердження, що ледви чи в польській політичній літературі (сьогодні здебільша мемуаристичній), назагал неглибокій і однобічній), можна подибати подібну — щодо глибини оригінальности аргументації — працю, як дав її Бохенський.

Та, чому ми зарахували його до школи „українїстів"? Безперечно праця „Поміж Німеччиною і Росією" не має лише української тематики, як нпр. „Грунвальд чи Пилавці" Бончковського. Та проте українська проблема це тут один з основних елементів схеми Бохенського. Це висновок, який льогічно випливає з засновку, що закордонна політика Польщі повинна зберегти і забезпечити на будуче територіяльну її цілість, загрожену природною ескпансією обох її могутніх сусідів.

Його ланцюг міркувань такий: найбільшою катастрофою і смертельною загрозою для незалежности польської держави це можливість коаліції Росії з Німеччиною. І навпаки, найвигіднішний для неї стан — це стан більшого або меншого напруження поміж цими обома державами. Порозуміння Німеччини (Прусії) і Росії довело колись до упадку Польщі, конфлікт до її недавньої реституції. Таким чином піддержування російсько-німецького антагонізму можна би назвати найкращою закордонною політикою Польщі. Однак цей антагонізм, сьогодні гострий, не є вічний. Саме навпаки. Історія доказує, що існувала все тенденція до порозуміння між Німеччиною і Росією і що ця тенденція є — з дальшої перспективи — постійна. Виходить, що Польща повинна шукати за іншим каноном своєї закордонної политики. Ним є: лише повна ліквідація або німецької або російської небезпеки охоронить Польщу раз на завсіди перед грізними наслідками союзу обох держав. Однак тому, що поділ Німеччини, як суперечний з історичним розвитком і з рішальною сьогодні для цього розвитку національною ідеєю, неможливий — треба шукати іншого виходу. Треба змагати до поділу Росії. Змагання до створення і збереження на східних кордонах Польщі максимальної кількости менших державних творів — підносить Бохенський до головної засади польської державної політики. І цю засаду робить він одною з тез своєї польської доктрини Монро".

Ось тут доходимо до засадничої ідеї польської школи „українїстів", до „прометейського пляну". Його признає теж Бохенський. Совіти, на його думку, це „хора людина" Европи XX. ст. Колись у XIX. ст., такою „хорою людиною" була Гуреччина. Сьогодні нею є Совіти і — Чехословаччина. Польська політична думка повинна викристалізувати собі у відношенні до процесу розпаду цих обох держав якусь означену політичну доктрину, до якої призвичаювалаб своє громадянство та пристосовувалаб до неї свою закордонну політику. Супроти европейського Сходу такою ідеєю могла би бути „прометейська", себто ідея активної участи Польщі у визвольних змаганнях народів поневолених Росією. Одначе Адольф Бохенський рішуче застерігається, що це змагання не може означати нападу на Росію і відобрання від неї України

На жаль, недостача місця не дозволяє нам зайнятись найцікавішою для нас частиною публікації Бохенського, яка має наголовок „Перспективи української незалежности". Бохенський дуже цікаво аналізує „елементи української закордонної політики" (майбутньої української держави), внутрішню політику Польщі у відношенні до її української меншини — на випадок повстання української держави, державні взаємини Польщі й України, врешті федеративні можливости обох державних творів. А проте не можемо не згадати про кілька думок п. Бохенського, як саме оправдати нашу високу думку про його політичний розум і публіцистичний хист. Бохенський радить польській державній політиці залишити сокальський кордон і навпаки змагати до якнайбільшого психічного зближення між Сх. Галичиною і Волинню. Саме в інтересі Польщі є психічне віддалювання її східних окраїн від совітської України, отже наближування їх до західної Европи. Волинь, яка є нині ближча совітської України ніж Галичини, треба наблизити психічно до Галичини. Отже треба зліквідувати, а не підтримувати сокальський кордон. Таким робом наступить уніфікація українців на окраїнах Польщі і разом з цим уніфікація та поглиблення різниць, які сьогодні поміж придніпрянськими і наддністрянськими українцями існують. Ті різниці лежать в інтересі Польщі, бо вони стануть поважним атутом у майбутній польсько-українській грі на випадок повстання української Держави, чи якоїсь польсько-української державної федерації.

Другою оригінальною думкою Б. в цьому розділі є думка про зайві побоювання, що відношення української меншини д о польської держави погіршиться, на випадок повстання української Держави. Державної втрати з цього приводу Польща мати не буде, — каже Б. — бо вже не можна подумати гіршого відношення українців до Польщі, як є воно сьогодні... Врешті думка, що про приналежність окраїн до Польщі рішатиме все лише її сила, а не національний склад тих окраїн. І тому Бохенський дивується (аналізуючи справу польонізації), як „сила держави може зрости, коли вона перенесе якусь скількість мазурських хлопів з околиць Ряшева до околиць Золочева".

І ми дивуємося теж...

Засадничими для схеми закордонної польської політики є в „українській" частині публікації дві думки: 1) повстання української Держави матиме для Польщі все корисний наслідок тому, що на сході повстане одночасно кілька державних організмів, які разом з Росією, будуть себе взаємно поборювати, отже свої сили нейтралізувати; 2) повстання української Держави зробить неможливою загрозу рос.-німецької коаліції. Тут байдужою є справа добрих чи злих взаємин Польщі з Україною і Росією. Засадничим буде момент постійної можливости двох комбінацій. Найбільш правдоподібною комбінацією він уважає польсько-російсько-французьке порозуміння проти українсько-німецького. Менш правдоподібним передбачує блок українсько-польський, але ще менш імовірним порозуміння російсько-українське. Цю останню можливість пропонує Б. зневтралізувати утворенням незалежної Білорусі. Тоді відпаде раз на все можливість польсько-російського антагонізму через те, що обі держави не матимуть спільних кордонів.

Ось так ми у найзагальнішому скороченні подали ту частину польської закордонно-політичної схеми А. Бохенського, яка торкається взаємин Польщі й України, як самостійних державних творів. Треба признати, що Б. в цій схемі взяв під увагу теж і польсько-українське питання на сьогоднішніх східних окраїнах Польщі. Треба теж признати, що тут Бохенський більш послідовний, оригінальний і реальний ніж інші україністи. Коли польська преса називає його ідеольогом політики Бека, то з рівним правом могла б його назвати ідеольогом федеративної думки, яку приписують марш. Пілсудському. „Ахіллева пята" цілої школи україністів, якою є теперішне українсько-польське питання в аспекті „прометейської" ідеї, є також у Бохенського, хоч може трудніше в неї поцілити ніж нпр. у Бончковського. Вона на нашу думку, в тому місці міркувань Бохенського, де він каже, що приналежність окраїн до Польщі залежить лише від сили польської держави. Та ми спитаємо: Чи теперішня політика польського міністерства внутрішніх справ не перекреслює політики міністерства закордонних справ?! Чи внутрішні національні відносини в державі не обтяжують її оборонного потенціялу? Бо невдоволення, комунізм, акти розпуки є саме чинником, який цей потенціял ослаблює. Тут на нашу думку ближчий правди погос Бончковського, якому привиджується сьогодні тінь Хмельницького, ніж сарказм Бохенського, який іронізує, що гірше на польсько-українському відтинку вже не може бути. На нашу думку на термін „хора людина Европи" складаються не лише труднощі геополітичного положення, зустрічний імпас, внутрішня політика, але й брак змоги згармонізувати свою державну політику з історичними процесами, які рішають про існування, зріст і упадок народів та держав. Думаємо, що найбільшу трудність у розв'язці своїх кардинальних закордонних політичних питань Польща найде у факті існування в своєму державному нутрі одної третини чужонаціонального елементу, якого, скажім, потенціял „чужости" зростає а не маліє. Чи не проситься тут аналіза подібної думки, яку висказав Б. про Німеччину, а саме, що її поділ неможливий з огляду на її національну однородність? Отже, чи можлива сила Польщі при її національній неоднородности та при одночасній політиці, яка мобілізує націоналізм непольських народів польської держави проти тієї держави?! Чи не дає це притоки до кристалізації свідомої комуністичної „прометейської" доктрини комінтерну? І хто працює ад узум тієї доктрини?! Меншини самі, чи політика супроти них?!

Цікаво булоб для українців, колиб Адольф Бохенський свій безперечний публіцистичний талянт і ерудицію присвятив саме тому відтинкові польської державної політики. У своїй праці „Між Німеччиною і Росією" він майже розвязав питання, яка має бути закордонна політика Польщі, щоб зберегти і забезпечити її державну інтегральність. З черги жде відповіди питання, яка має бути її внутрішня політика для тієї самої цілі. І — для активности Польщі в реалізації її доктрини Монро: змагання до поділу Росії. Та й для переведення цього поділу.

В. К.

КОМПЕТЕНЦІЇ ГУБЕРНАТОРА ЗАКАРПАТТЯ БУДУТЬ ПОШИРЕНІ.

Ужгородська преса повідомляє, що компетенції губернатора Закарпаття будуть поширені, бо до його уряду приділять на днях цілий церковний і цивільний реферат.

—o—

Хто проти кандидата? — Ніхто!

„СВОБОДА ВИБОРІВ" У СССР.

Саме тепер по цілому Совітському Союзі йде передвиборча пропаганда і виставлення кандидатур до найвищих органів СССР, згідно з новою сталінівською „найдемократичнішою в світі" конституцією. Радіо і преса переповнені описами „передвиборчої боротьби".

Зі статтей і резолюцій, видрукованих у найновіших числах московських „Ізвестій" і „Правди", можна бачити, що всі передвиборчі віча, їх ухвали і резолюції давно вже приготовлені на осн. наперед вироблених інструкцій та програм. Головування на таких зборах дістають особи, призначені згори владою. Виступи промовців все однакові і однаково нудні, разураз повторяються тим фраз про веселе і щасливе життя в СССР, про добробут совітських громадян, про нужду в капіталістичних країнах і т. д.

Кандидати до совітів голосують піднесенням руки. При цьому слідує одне і теж питання предсідника зборів: „Хто проти?" — а потім: „Ніхто. Кандидатура прийнята одноголосно"... Таким чином на передвиборчих зібраннях в Україні пройшли самі москалі й жиди — кандидати московського центру.

Вже більше місяця йдуть передвиборчі збори, та не було ще ніодного випадку піднесення руки „проти". Не було ані одного вислову невдоволення тим чи іншим кандидатом, або запропонованою резолюцією. Картина вільних виборів у Совітах цілком ясна...

Дк.

—o—

ПРЕТЕНДЕНТ ДО ФРАНЦУСЬКОГО ПРЕСТОЛУ ОСУДЖУЄ „АКСІОН ФРАНСЕЗ".

Претендент до французького престолу князь де Гіз написав маніфест, що його мали відчитати на недатніх вчорашніх зборах французьких роялістів у Швайцарії.

У маніфесті кн. де Гіз (батько графа Парижа) стверджує м. ін., що політична група „Аксіон Франсез" не репрезентує французького монархізму, бо її методи і доктрини не годяться з традиціями французької монархії. Для „Аксіон Франсез" є це поважний удар.

НЕВДАЧА БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПОЗИЧКИ „НА ОБОРОНУ КРАЮ".

„Фінансовая Газета" (давня „Экономическая Жизнь") скаржиться, що рати позички „на оборону краю", що її випущено в липні ц. р., впливають поволи. Каси ощадностей дуже зле працюють головно в УССР і в РФССР. До 10. ц. м. вплив рат від міського населення дійшов ледви 40,8%; на селах ще гірше. В деяких округах, як напр. Молдавській, Інгульській та інших вплачено ледви 1—9% передбачених рат.

ПІСЛЯ ПОВОРОТУ ЛЬОРДА ГАЛІФАКСА.

Льорд Галіфакс вернувся до Льондону і негайно відбув довшу розмову з мін. Іденом. Обговорюючи його візиту, „Фелькішер Беобахтер" стверджує, що темою розмов були актуальні справи міжнародньої політики. Згідно з опінією льондонських кол, Гітлер заявився проти повороту Німеччини до Ліги Націй та підкреслив, що зі своєї сторони не думає ще висувати ніяких конкретних пропозицій, бо очікує від Англії. Якщо ці інформації правдиві, гостина Галіфакса не принесла конкретних і позитивних вислідів.

В паризьких політичних колах переконані, що розмови Гітлера з Галіфаксом відбулись у приязній атмосфері.

—o—

ЖАНСОН — БЕЛЬГІЙСЬКИМ ПРЕМІЄРОМ?

Бельгійський король приняв нині б. міністра Жансона з християнської демократії. Припускають, що він дістане місію утворити уряд. Тимчасом цієї місії знову піднявся Жансон.

—o—

ПЕРЕД ВИРІШНИМ БОЄМ ЗА НАНКІН.

Райтер повідомляє: Китайці зосереджують поважні сили в околиці Вушуну, щоби стримати похід японців на південь від озера Тайпу. Населення тих сторін евакуювано — треба там сподіватися великої битви.

—o—

ЩЕ НЕ ВИПОВІЛИ ВІЙНИ.

Як подає Домеї, адмірал Суетсуґу, дорадник уряду і б. командант фльоти, відбув нараду з премієром Коное, домагаючись, щоби Японія виповіла формально Китаєві війну.

—o—

НОВИНКИ.

— **Знана** зі солідности кравецька робітня мужеських одягів **М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І, п.** тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. **Ціни приступні.** 1931 10-35

— **Союз** Українських Бруттовців і Власників Нафтових Терен**ів „Підойма"** в Дрогобичі скликує **в неділю 28. листопада ц. р. в годині 11.ій** в Бориславі в салі Кіна „Кольосеум" **віче** в справі проектованої новелізації нафтового закону. Реферують ВПП. д-р Володимир Ільницький і д-р Петро Гнатів, адвокати в Дрогобичі.

— **Філія Союзу Українок** улаштовує 25. XI. ц. р. Святочні Сходини Базару. Початок год. 7. веч. в домівці при вул. Сикстуській 46. Гостям раді.

— **Господарський показ** п. н. „Телятина та її зужиткування" відбудеться в четвер, 25. ц. м. у клюбі „Нової Хати" й „Труду", Ринок ч. 39. Провадить п. Наталка Гаврих. Початок в 5-ій год. Членам і гостям раді.

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю 26. листопада в год. 7. вечором. На сходинах читатиме д-р Т. Е. Бурачинський свій „Звіт з міжнароднього зїзду шпитальництва у Парижі". У суботу, 27. в год. 9. вечором Чайний Вечір у малій салі Лисенка для членів і введених гостей.

— **Ювилейні сходини** членів кооперативи „Пласт" з нагоди 10-ліття її істнування відбудуться в суботу 27. ц. м. в домівці „Української Захоронки" при вул. Городецькій ч. 95, в поверсі. Поч. год. 18,30.

— **Молодь української державної гімназії в Перемишлі** влаштовує в дні 25. ц. м. в гімн. салі святочний концерт у храмовий день патрона свого заведення св. Йосафата. Початок в год. 18.

— **Нові поштові значки.** Дотеперішні поштові 20-сотикові значки сірої барви стягнено з обігу, а на їх місце випущено 20-сотикові значки темно-помаранчевої барви з рисунком воєвідського уряду в Катовицях.

— **Роковини „увільнення Львова".** В понеділок, 22. ц. м. відбулось у Львові закінчення польських патріотичних маніфестацій з приводу 19-ліття оборони й увільнення Львова. Цим разом маніфестація відбулася без участи вій-ська і зводилась до богослуження та походу комбатантських організацій на вул. Бема, де удекоровано „хрестом оборони Львова" будинок сестер Фелїціянок, що був осідком командування „відтинку Бема" підчас листопадових боїв у 1918. р. У звязку з тим відбулося посвячення дому Союзу оборонців Львова при вул. Театинській, засідання Капітули Хреста оборони Львова, зїзд львівських уланів 1918. р. і спеціяльна вистава у Великому Театрі.

— **На польонізацію Борщівщини.** Польська преса стверджує, що акція будови „домуф людових" та „сьветліц стшелецкіх" у борщівському повіті поступає невпинно вперед. Розбудові тих домів патронують ТШЛ і Звйонзек стшелецкі. І так: посвячено і віддано до публичного вжитку „доми людові" в Новосільці, Буштині й Пилатківцях. Затягнули під дах будинки в Кривчу Горішнім, Стрілковичах, Ніврі, Пилипівцях, Дзвинячі і Вовківцях-кольонії. Будують доми ТШЛ в Янівці Соняшній, Зелинцях, Заліссю, Бурдяківцях і в самому Борщеві (дім „Гвязди"). Цей дім ще цього року буде відданий до вжитку разом зі „стшелецким домом", який вже накритий бляхою. Одночасно викінчено й посвячено два костели, а то в Бірчанці і Шершенівцях.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 100.000 зол. на ч. 42327; 10.000 зол. на ч. 133929; 5.000 зол на ч. 40993, 160574; 2.000 зол. на ч. 35843, 103605; 1.000 зол. на ч. 57006, 75372, 100992, 125003, 136572, 188958; 500 зол. на ч. 58594, 97846, 110361, 146103, 161166, 192975; 400 зол. на ч. 14778, 46662, 50296, 58806, 61449, 82421, 137398, 151417, 164501; 250 зол. на ч. 22694, 38885, 62130, 63947, 66254 91109, 94959, 102718, 105168, 115009, 117456, 137155, 143516, 162231.

— **У львівській політехніці** починаються знову від завтра (середа) вправи та рисунки; виклади дальше завішені. В університеті вшехполяки уладили нині „день без жидів".

— **Окупаційний страйк робітників** міських плянтацій у Львові, що протестують проти редукції кільканацятьох осіб, тревае дальше. Страйкарі скупують міські теплярні на Зофіївці. Робітники заведення чищення міста зісолідаризувалися з плянтаційними робітниками, при чому зажадали, щоби магістрат признав доріжняний додаток не тільки деяким категоріям громадських робітників, але взагалі всім громадським працівникам. Робітники домагаються, щоби магістрат поладнав їх домагання найдальше до 24. ц. м.

— **Нагорода вчителів за надчислові годжини.** Вища шкільна влада означила цю нагороду на 12 зол. місячно за кожну годину надчислової праці. Розпорядок торкається вчителів фахових шкіл з вимаганим науковим цензусом.

— **Поліційні побої перед судом.** Перед стрийським окружним судом на виїздовій сесії в Болехові станув командант поліційної станиці в Соколові з 4-ма іншими поліцаями тої станиці під замітом надужиття влади: прокуратор закидує їм, що вони побоями вимушували зізнання від арештованих. Підозрілих відводили по одному до окремої кімнати, відкіля інші арештанти чули крики тортурованих.

— **Польська гімназія в Косові.** Акція польонізації Гуцульщини довела м. ін. до відкриття польської гімназії „Т. Ш. Л." у Косові Посвячення будинку відбулося недавно. Поки що є дві кляси.

— **Румунська кукурудза для Стрийщини.** Окружне Рільниче Т-во у Стрию спровадило при допомозі повітового виділу 30 тон румунської кукурудзи для гірської частини повіту. Кукурудзу розпродано рільникам по цінах власних коштів.

— **Велика крадіж.** Жінці директора рафінерії спірту на Богданівці Ядвизі Лєдерер вкрали у віденському поїзді біжутерію вартости сорок тисяч золотих.

— **У процесі лісничого Олексинського** за зловживання в надлісництві Шепарівцях пов. Коломия, засуджено обвинуваченого на 2 роки вязниці, з якої половину даровано на основі амнестії.

— **Пожежа.** У Борщовичах львівського повіту згоріли чотири стодоли і дві стайні на загальну шкоду 5.000 зл. Пожежа повстала наслідком підпалу.

— **Засистований верднкт.** Перед трибуналом присяжних суддів у Перемишлі, відбулася розправа проти Марії Іванечко, 50-літної селянки, що живучи в незгоді зі своїм 60-літнім чоловіком, убила його сокирою. На розправі вона призналася до вини й оповіла суддям жахливу історію свого подружного життя. Присяжні судді 10 голосами заперечили вину обвинуваченої, одначе трибунал засистував цей вердикт, наслідком чого Марія Іванечко стане ще раз перед іншим судом присяжних.

— **Банковці домагаються святочної пенсії.** Союз банкових працівників у Варшаві розпочав акцію, щоби з нагоди Різдвяних свят виплачено всім урядовцям в додатку святочну пенсію. Покликуються при цьому на поправу ситуації у фінансових установах не тільки у Варшаві, але й в цілій державі. Збірна умова запевнює виплату святочної пенсії тільки працівникам кількох більших банків.

— **Лікарі мають доповнювати свою освіту.** В міністерстві суспільної опіки у Варшаві відбулася конференція у справі доповнення фахової освіти для лікарів. Рішено створити окрему секцію при Головній Раді Здоровля, яка має заняття організацією систематичного доповнювання освіти лікарів згідно з останніми здобутками медичної науки.

—**Трагічна ховзанка.** В місцевости Лапин біля Картуз склалася трагічна подія, що спричинила смерть пятеро дітей. На ставі осадника Леона Барчевського, вкритім тонкою верствою леду, ховзалося пятеро дітей у віці 8 до 15 літ. Коли діти зібралися на одному місці, під їх тягарем заломився лід, на найбільшій глибині і всі діти пішли на дно. На їх крик надбігли родичі, але не встигли вже виратувати тонучих. Утонули: 15-літній Клим Костух, його сестра Агнішка, 15-літній Леон Бархевський та його дві сестри: 14-літня Гелена й 8-літня Яніна.

— **Самоходова катастрофа** скоїлася в Пеневнику, пшинського повіту. Наслідком сильної мряки самохід зїхав до придорожного рова 2 метри завдовжки, опісля до ставу. Самохід перевернувся і придавив шофера та 7 пасажирів, з яких один, Іван Наврот із Буковини згинув на місці. Шофера і двох пасажирів ранило тяжко, чотирьох інших легко.

— **Червона армія на службі виборчої агітації.** На приказ головного командування совітської червоної армії всі вояки обовязані взяти участь у виборчій агітації. Кожний червоноармеєць мусить написати по двічи в тижні лист до своїх кревних або свого села, пропагуючи сталінівську конституцію. Одночасно Політбюро ствердило, що червона армія за мало перенята комуністичною ідеольогією і не є певним знаряддям партії.

— **Убив лікаря, що спричинив смерть жінки.** Сталося це в Букарешті, де якийсь І. Коковяну застрілив кількома вистрілами з револьвера лікаря Соломона Штерна за те, що недозволеною операцією спричинив смерть його жінки Матильди. Вбивника арештовано.

— **Арештували апостольського адміністратора в Совітах.** В Харкові арештували большевики апостольського адміністратора о. Леонарда Ґашинського. Арештований має 80 літ.

— **Серед полярних ледів.** Тому, що ледове поле зі стацією „Північний бігун" посувається в сторону Ґренляндії, совітська влада приказала летунам Водопянову, Молотову, Алексєєву та Мазурукові відшайти це поле і забрати її персонал, що складається з чотирьох осіб. Згідно з тим приказом перші три летуни прилетіли вже до Архангелська. Четвертий находиться на кораблі, що застряг серед ледів на Північному океані і сам потребує помочі. Спрямовано туди ледолім „Єрмак". Про рятунок Левоневського та його товаришів ніхто вже не думає.

— **Приятелів на цілім світі** — приятелів під кількох поколінь має вендя Аспірина, бо у всіх культурних державах постійно провадить вона з року на рік своє успішне лікувальне діланнє... **Отже бачимо яким добрим засобом є Аспірина.**

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „КОРОЛЬ І ХОРИСТКА".

Молодий екс-король якоїсь держави, втративши престіл і палату переніся до Парижа, де має майже королівське мешкання і пару опікунів, що журяться його неморальним життям. Молодець запираєтся до нестями у своїй кімнаті і ніколи не бачить сонішного світла. Світ нудить його і навіть на ревії у превеселих „Фолі Бержер" він майже засипляє. Зовсім випадково трапляється так, що одна з хористок спрямовує на його обличчя сонце дзеркальця, яке не дає йому спати і він звертає свою увагу на сміливу дівчину. Його опікуни страшенне раді, що молодий король бодай чимось зацікавився, сприяють цій знайомости намовляють бідну дівчину поводитися яко мога незалежно, не піддаючися примхам розпещеного володаря. Як і можна догадатись: молода пара відчуває взаємну симпатію і цей „мезаліянс" доводить до ріжних веселих непорозумінь. Тип молодого короля придуманий наскрізь оригінально. Гоже його

прегарно, із справжнім гумором дуже добрий артист Граве; його партнерка Джан Бльондель — симпатична, свобідна, як і треба до такої ролі. Ця американська фільма нагадує деякі віденські фарси, зроблена справді дотепно і цікаво.

Останні вісти.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ У ПРЕМІЄРА.

Як подає ПАТ, премієр Славой-Складковський принив нині послів Мудрого і Пеленського та інжинєра Палія і Мудрака. Авдієнція торкалася господарських справ.

—o—

ЕПІЛЬОГ ПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО СВЯТА.

Командант 7. (познанської) корпусної округи ґен. Коль оголосив заяву, в якій стверджує, що „якісь напасники, які нарушили повагу свята (11. листопада), впроваджуючи в атмосферу свята негідні партійні виступи, обидили військо. Факту обиди війська не зменшують оклики на честь дефілюючого війська, поліції та деяких організацій. З огляду на те застерігаю собі право витягнути консеквенції".

—o—

ЛЬОРД ГАЛІФАКС У КОРОЛЯ.

Нині рано король узяв участь у засіданні ради міністрів, на якому був присутний льорд Галіфакс. Опісля він лишився у короля та відбув з ним довшу розмову.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Нафтова конференція. Перед кількома місяцями зявились у полудньово-східній частині перемиського та в полудньово-західній мостиського повіту якісь панове і почали за чимсь нишпорити по полях. Вкручували якісь шруби, вбивали руру, опісля їх знову витягали та йшли дальше і дальше те саме робили в різних місцях. Довгий час ніхто не міг догадатись, за чим ті панове ціпавлять землицю. Дивувались селяни, приглядаючись тим інструментам, що вкручувались у їх землю. Різні вістки кружляли серед людей. Одні говорили, що робляться пошукування за рудою, другі за вугіллям, інші за залізом. Аж одного вчасного осіннього дня все виявилось. Ті панове, що крутились по полях, це інжинєри нафтової фірми „Піонір", яка почала вести у Перемищині пробні верчення. По кількох місяцях тих пробних верчень стверджено, що в селах: Коровники, Перекопана, Вірко, Поповичі, Хідновичі, Храпличі і Плешевичі перемиського повіту та Гуссаків, Золотковичі, Тимоновичі, Волиновичі, Крукеничі, Лютків, Йорданівка і Радохонці мостиського повіту є справді терени нафтові. Рівночасно представники фірми „Піонір" почали вести переговори з деякими громадськими урядами та з власниками більших посілостей у справі заключування контрактів щодо нафтових теренів, полишаючи на боці дрібні господарства. По селах цієї нафтової смуги все заворушились. На обрію заясніла маленька іскорка надії на краще життя. Народ заговорив про нафтові інтереси, „брутто", „метрове"; „шибове" і т. п., почав збирати всякі інформації у цій ділянці. Про не все, що діялось у нафтовій смузі, до повітового осередку доходили лиш глухі, непевні чутки. Не знати кому і на що залежало на втриманні цієї справи у таємниці! Перед кількома тижнями Старшина філії „Сільського Господаря" в Перемишлі, дбаючи за добро нашого селянства, постановила прийти йому у цій справі з помічю. Поручено заст. голови д-рові Рибакові Миколі зібрати відповідний, можливо найдокладніший матеріял. Тож філія „С. Г." в Перемишлі скликала на 16. п. м. представників місцевостей нафтових теренів на нараду, яка відбулася в салі читальні „Просвіта" в Перемишлі під проводом о. Прокурата Михайла з Хідновичі. Взяло в ній участь 42 представників згаданих місцевостей. Дуже обширний реферат, опрацьований на підставі відповідних джерел, виголосив д-р М. Рибак. Він обговорив початки і розвій нафтового промислу, системи добування роди, різні нафтові закони, заключування умов між продуцентами нафтовими і власниками нафтових теренів, організацію нафтових продуцентів, підчеркуючи лихі наслідки, коли нема такої організації серед власників нафтових теренів. По рефераті відбулась дуже жива та справді незвичайно річева дискусія, в якій забирало голос багато осіб. Рішено справи не проволікати і якнайскорше взятися до діла, опрацювати умовини, які треба вставляти при заключуванні контрактів з фірмою „Піонір", вилинути на громади, щоб перевели ревізію ухвал, прийнятих у справі пергарантацій згаданої фірми, бо вони сильно кривдять малоземельних та є некорисні для громад, рішено скликувати подібні наради й на місцях. Вибрані нафтову секцію при філії „С. Г." у Перемишлі, в склад якої ввійшли: о. декан Маленький О., д-р Рибак М., інж. Моєсра В. й інж. Бурий М. (президія філії „С. Г.") та представники поодиноких громад обох пов'тів: о. Прокурат М. з Хідновичі, Сасович О. з Коровник, Поплавок Гр. з Попович, Ґмитро В. з Вірка, Менцінська Л. з Храпличі, Дацьо В. з Перекопаної, Деревлянний М. з Плещевич, Козак М. з Гусакова, Голик Гр., Шеремета Ст. з Волинович та інж. Деревлянний М. як волосний представник з Попович. Справа ця справді дуже актуальна і незвичайно важна. Тож на цьому місці треба зложити признання Старшині філії „С. Г." в Перемишлі, що постановила взяти на себе цей незвичайно тяжкий обовязок. Не від речі буде пригадати і потребу застановитись нашому „Нафтовому Тову", чи не добре було б законтрактувати й тут якийсь невеличкий кусок землі. Чиж тільки чужинці мають користати зі скарбів нашої землі?

Зворотний день у „Соколі". Перед кількома тижнями згадували ми про заг. збори перемиського гнізда „Сокіл", на яких переведено реорганізацію гнізда. Прийшли нові люди не тільки у склад Старшини, але й загалом у ряди „Сокола", вплинуло трохи живої крови в жили сокільського гнізда і воно по довшій, очевидно, нездоровій передрімці береться до нової праці. Перший, так би сказати, етап у намірений сокільській праці — не було святочне привечення Старшини, яке відбулося в суботу 20. п. м. в год. 19. (Чомусь з опізненням?! А чейже „Сокіл" не сміє опізнюватись!) Свято відкрив голова гнізда дир. Сенечко Осип, здавши звіт голові Сокола-Батька інж. Хроновятові Мих. Опісля Старшина зложила на руки голови С.-В. святочне привечення. Була це справді дуже піднесла та святочна хвилина не тільки для соколів, але і для сивоголових громадян, які в цьому моменті стояли „на пошір" неначе молодики. Промову, в якій підкреслив значіння сокільської організації у вихованні нового українського національно свідомого покоління, здатного до змагань за краще завтра, виголосив голова С.-В. інж. Хроновят М. Реферат про історію, ціль та ідеольогію українського сокільства, опрацьований проф. Поліхою Теодором, який є тепер хорий, відчитав проф. Гонтарський Іван. Свято закінчив голова гнізда дир. Сенечко Осип апелем до перемиського громадянства, щоб воно прийшло з помічю гніздові у його важкій праці. Вкінці з нагоди імянин інж. Хроновята М. зложив йому щирі побажання. Соколи відспівали сокільський гимн та „многая літа" голові Сокола-Батька. Новій Старшині слід побажати якомайкращих успіхів у намірений праці. На цьому місці не від речі буде згадати, що в Перемишлі дається сильно відчувати брак рухівні, внаслідок чого руханково-спортові товариства не можуть як слід розвиватись. Тож треба би компетентним чинникам застановитись над підшукуванням відповідного льокалю, де можна було б уладити рухівню. Можеб так дирекція Народнього Дому відступила на рухівню цю салю, де до недавна містилася складовня ОСТК? К-к.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Стріча зі старим знайомим.

Капітан Белфест був тоді молодим поручником, а я молодим четарем. Ми пізналися при нагоді приїзду його з якоюсь місією, що сама не знала чого хотіла, а приїхала, щоби щось знати. Обидва ми знали трохи по німецьки і зовсім добре порозумівалися.

Наприклад Белфест казав:

— Трінкен?!

Я потакував головою і справа була покінчена.

Потім я пропонував:

— Ессен вір бефштек?!

Тоді він махав притакуючо і знову був час придумати нову тему до розмови та призбирати новий засіб слів.

Це було здається у Жмеринці або Винниці, вже не пригадую собі де. Зрештою це не важне. Зате пригадую собі, що ми дуже добре бавилися.

Після того Белфест зник мені з овиду, казали був у Одесі, а ще після того виїхав зовсім з України.

Не чував я про нього де він обертається, що робить і чи загалом живе, аж цього року припадково з ним стрінувся.

Іду вулицею нашого любого міста і бачу: напроти мене англійський старшина. Підходжу ближче: чи очі мене милять? — Ні! Белфест!

Майже не змінився від того часу. Тільки погруб і став капітаном.

— Цікаво, чи пізнає мене? — подумав я і зараз сам собі відповів: Ніби кого? Того кепсько одягненого, підстаркуватого цивіля?!...

А хотілось би пристанути, побалакати, запитати...

Проходячи мимо, я ніби ненароком сказав голосно:

— Белфест!

Капітан оглянувся, змірив мене від ніг до голови і заклипав очима.

— Єс, Белфест!

А потім таки пізнав, а потім ми зайшли до нього до готелю.

І розбалакались. По німецьки, як колись. Тільки з тою ріжницею, що він багато підівчився, а я багато забув.

— Як ви — питаю — за двацять літ шойно капітаном?

— В нас нема революції! — відповів і всміхнувся. — То тільки в революційних арміях люди стають за одну ніч генералами.

— Ще добре — кажу, — коли їх іменують, гірше, коли вони самі іменуються.

Ми обо засміялися і на тім скінчилася справа ранги.

— Деж ви за той час бували? — питаю.

— Всюди потрохи. В Азії, в Австралії, а останніми часами в південній Африці, в давнім Трансвалі.

— Цікаво! Між бурами!?

— Но, ес.

— То ви їм десь даєте тепер школу!?

— Ми? Їм школу? За що?!

— А за те, що з вами так завзято билися!

Капітан з дива не міг вийти:

— А що мали робити? Миж їм забирали край! Навпаки, той бур, що не бився, це людина, якої треба стерегтися.

— А як бури ставляться до ваших памятників?

— Яких памятників?!

— Наприклад у Йоганісбургу, чи де там, стоїть памятник на честь вашої перемоги над ними...

— Такого памятника ми ніде не поставили.

— А в річницю зайняття краю, як ви робите параду...

— Ми такої паради не робимо.

— Направду ні?!

— Ручу вам словом джентельмена. Якже ми могліб знущатися над їхніми почуваннями.

— Але все таки даєте їм час до часу пізнати, що ви їх перемогли?!

Спокійний, зрівноважений англієць почервонів і глипнув на мене недобрим оком.

— Пане, ви хіба не хочете нас обиджувати!

— Вибачте, капітане, ні в гадці не мав. Але питаю з цікавости, бо... бо... не знаю як там у вас...

Капітан успокоївся і відповів:

— Мій пане. Ми не володіліб половиною світа, колиб поступали так як ви кажете.

І ще неодно цікаве довідався я від старого знайомого. Неодно цікаве і нове.

Галактіон Чіпка.

Спортові висліди.

Україна — Погонь (лігова). Товариський метч обох цих дружин відбудеться в неділю на гриші Погоні, якщо тільки позволить на те погода. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах. Годину, в якій відбудеться метч подамо в черговому числі.

Чеська Державна Ліга. Кладно — СК Пільзень 3:1; Вікторія Пільзень — Простейов 2:2; Пардубиці — Спарта 2:3; Жіжков — Наход 4:2; Славія — Шк. Острава 4:1; Братислава — Жиденіце 3:1. Остались ще два метчі до кінця осінньої рунди.

Мадярська Ліга. Бочкай — Ширкетакс 2:2; Фебуе — Будафок 2:0; Уйпешт — ЕТО 7:1; Ференцварош — Будаї 3:1; Гунгарія — Кішпешт 2:0; Електромош — Тереквеш 4:1.

Австрійська Ліга. ФАЦ — Спортклюб 2:1. Це були одинокі лігові змагання.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ШЛЯХ МОЛОДІ, Календар Доросту на 1938 рік. Накладом В-ва „Вогні", Львів 1938. Стор. 128, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

НАША КУЛЬТУРА, науково-культурний місячник Р. III., кн. 10 (30). Зм'ст 10. (30) книжки за жовтень 1937. Проф. д-р Я. Гординський: Повість у Радянській Україні. — Проф. Д. Козій: Духове обличчя Ольги Кобилянської. І. Природа й мистецтво. — Ол. Чернова: Поетична творчість у Совітській Україні. Т. Масенко, С. Крижанівський, І. Муратов, І. Калинник, І. Вирган, А. Коштейн, Д. Чепурний, Є. Фомин, М. Булатович, Виснов. — Проф. д-р Ів. Свенціцький: Пушкін і Україна. 2. Українська тематика у Пушкіна. — Д-р Л. Кобилянський: Українська музика. Огляд музичної діяльности М. Лисенка. — Д-р Д. Олянчин: Гетьман Іван Мазепа в світлі видання Йоганна Венделя Варділі з 1780 року. — В. Королів-Старий: Анна Регіна, поема. — Ів. Огієнко: З чеського мовознавства. Рецензії й огляди. Історія чеської літературної мови. — Рецензії й огляди. Ів. Огієнко: „Голос землі" О. Іваха. — Ів. Огієнко: „Педагогіка" о. Ю. Дзерозинча. — Проф. В. Щербанівський: „Вендські культові осел" Т. Пальма. — Хроніка українського наукового й культурно-освітнього життя.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Дописувачів зі Сколього і Скалата повідомляємо, що з їх дописів можемо з незалежних від нас причин подати тільки одну частину.

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновший огляд в усіх ділянок нашого життя і всесвітних політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла" — Львів, Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях. Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот

Шкіряні каганці

у ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лінва по 50 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

„MANUFACTURA" під упр. О. Стефановича ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. поручає на зиму 1937-8 найновіші матеріяли на мужеські та жіночі одяги.

Театри.

Великий Театр:

Середа 24. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".
Четвер 25. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".
Пятниця 26. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".
Субота 27. XI. год. 7.30 веч. „Одружіння".

Театр Різнородностей:

Середа 24. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Четвер 25. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Пятниця 26. XI. год. 7.30 „Цей і той".
Субота 27. XI. год. 7.30 веч. „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:
24. XI. Орленя.
25. XI. Ніч під Івана Купала.
26. XI. Довбуш.

Зол. 14·— ПАПІРОСНИЦІ з срібла тільки у ГЕЛЬБЕРГА, Сикстуська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Елегантний світ" муз. комедія із Верн. Бакстером.
АТЛЯНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".
ВАНДА: „Проклята", „Ординат Міхоровський".
ГРАЖИНА: „Пенк".
ЕВРОПА: „Король і хористка".
КАСІНО: „Коли цвітуть бози".
КОШМАРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Ширер.
МІРАЖ: „Ніч перед битвою".
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Чорний граф", Пат і Патахон.
ПАЛЯС: „Ношівара".
РАЙ: „Аллагів город" із Марл. Дітріх у природних барвах.
РІЯЛЬТО: „Зустрілись у Парижі".
СВІТ: „Кріваві перли" і „Спокусниця".
СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.
ТОН: „У сітях розвідки".
УТІХА: „Робінзон Крузо" і рев'я.
ХІМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острови Сунда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 24. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Моцартів квінтет, 21.00 Симфонія ч. 1 д-моль Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Арії та пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Спів 13.00 Циг. музика, 17.20 Форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 16.05 Симф. музика, 19.35, 20.00, 21.00 Пінг'єт Касадесус у III. абонем. концерті, 22.00 В'єнськ. орх. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні на камер. хор. 20.00 Легка музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вісти із Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Спів, 21.00, 22.00 Легка музика, 22.15 форт.; ПРАГА 19.25, 20.00 Військ. орх., 20.30, 21.00 Арії і дуети з кам. опер, 21.35 Соната б-моль Шопена; РАДІО ПАРІ 21.30 Спів, форт., 22.00, 23.00 „На паризькій хвилі" розр. програма; РІМ 17.15 Камер. концерт, 19.20 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт.

Четвер, 25. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Соната ес-дур на скр. і форт. Р. Штрауса, 17.30 Вок. авд., 19.00 „Дієсвальцер" на 4 голоси і форт. Брамса, 20.10,21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.10 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Вок. концерт, 17.30, 18.00 Циг. музика, 21.20 Орх. концерт, 22.20 Форт., сопран. 20.25 Вес. авд., 21.00 Симф. орх., опів, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Давня і нова камер. музика, 18.00 Форт., альтівка, КЕЛЬН 20.00, 21.00 „Ондина" оп. Льорціна, КОШИЦІ 13.30 Продукція молока на Закарпатті; 14.00, 18.00, 18.45 Вісти, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Джінєвра делі Альмієрі" оп. Перагалля, ПРАГА 17.05 Форт. квінтет, Нар. пісні, 20.00, 21.00 Театр Уїлзи: „Петро й Олексій" траг. Мережковського, 22.35 Сирінкс, РАДІО ПАРІ 20.30 Форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт. РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Квартет.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 24. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „На стріху", Пісеньки; 12.03 Розр. музика, Полудня денник, Літер. авд.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55, 14.30 Музика з пл.; 14.55 Бірма; 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Христоф Колюмб" гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сальон. орх.; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Електрифікація Німеччини з точки погляду її оборони; 17.15 Віольончела, 17.50 Гигієна шк. віку; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Моцарт, із гр. пл.; 18.20 Подружжя у світі давньої сатири; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Сцена з книжки Т. Парніцького „Еній", 19.20 Пісні в супр. форт.; 19.35 Людина як актор у житті; 20.00 Муз. мініятури у вик. сальон. тріо; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Орх. концерт (у прогр. „Шехерезада" Рімського-Корсакова); 22.50 Ост. вістки; 23.00 Серед великих артистів, муз. репортаж із пл.

Четвер, 25. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. поранок, 11.40 Співає Тіто Шіпа, тенор, гр. пл., 12.03 Орх. концерт, гутірка, 13.45 Комунікат Хліб. Палати, 13.50 Музика з пл., 14.30 Пісні у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Гутірка музика з молодю, 16.15 Розр. музика, 17.15 „Катеринка" авд., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Жінка домашнім лікарем, 18.20 Молодь перед мікрофоном, Зимова поміч, 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уїлзи: Смерть комедіянта, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Розр. концерт: орх., два форт., хор, 21.40 Про розмову, літ. нарис, 22.00 Камер. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із опікерового альбума.

БІРЖА.

Львів, 23. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·13, 89·70, Доляри американськ. 5.27·50, 5.29·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00, Фльорени гол. 293·62—291·92, Франки фр. 18·18—17·63, Франки швайцарські 122.60—121.80, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 1:0·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·19—117·55 Кор. норв. 133·05—132·05. Корони шв. 136·63—135·65, Ліри, італ. 21·00—20·20, Марки фінлянд. 11·69, —11·25, Марки нім. 119·00 — 116·10, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·40—26·10, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·00, 56·50, 3 інв. 1 ем 72.00 серія, немот. 3 пов. інв. 2 ем 71·00 серія немот. з конверс. 62·75, 4 пр дол. 39·50, 39·9 , 4 консол. 59·25
Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·50 Цукор 33·00, Вугіль 25·00, 24·00, Ліґнози 25·00, Моджеїв 9·75, Острівець 48·75, Стараховичі 50·50, Габероуш 45·75.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 23. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. більш. без оп. 3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·40 зол.
1 кг. масла екст. вкл. з опак. 3·40 зол.
молоко . . . . 19—20 сот.
яйця (копа) . . . . 5·60—5·70 зол.
Тенденція на масло занижкова, на молоко та яйця сильніша.

Подяка.

Прибиті важким горем по несподіваній втраті нашого Дорогого Сина і Брата бл. п. ВОЛОДИМИРА ПАЗУНЯКА, складаємо ним найщирішу подяку всім, що поспішили із вінками співчуття у цій тяжкій хвилині. Зокрема дякуємо Хвальновій Видінові, членам і змагунам С. Т. „Україна", Кооперативні „Єдність" та орхестрі читальні „Просвіта" на Левандівці за участь у похоронах. Щире Спасибі всім Товаришам Покійного за масову участь у похоронах та віддання товариської, останньої прислуги Покійному Товаришеві. Рідні.

ОПОВІСТКИ.

Вп. П. Нєхцайова Анна, Станиславів, зложила на „Рідну Школу" вкоту 15.— зол. замість висловити на сторінках української преси подяку всім тим, що своєю участю у похоронах зволили гласно вшанувати память її мужа, бл. п. **Павла Нєхцая.** За цей, гідний наслідування, вчинок жертводавця Старшина Кружка „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича в Станиславові висилає бл. п. Нєхцайовій Анні найщирішу подяку та просить П. Т. Українське Громадянство мати завсіди на тямці такі вчинки і брати собі з них приклад. 1—

МЕШКАННЯ

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Трикімнатне, кухня, комфортове мешкання зараз до винайму. В'їдомість на місці. 1—3

АНТИКВАРНІ

НОВА „Фармакопія Польська" зол. 60.— на складі в антикварні „Міль Книжковий", Баторія 6. 2142 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ здібних агентів до продажі рільничого знаряддя. Інформацій уділяє К. Богдан, Броди, Смільно 28. На письмену відповідь докучити поштову марку. 2107 4—4

АДВОКАТ в повітовім місті приїме апліканта з правом заступства від 1. лютого 1938. Оферти з услівіями до Адміністрації під „Адвокат". 2132 2—2

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО У ЛЬВОВІ шукає в кожній місцевости інтеліґентних заступників-продавців своїх видань. Певний успіх, великі можливости заробітку. Зголошення до Адм. „Діла" під „Заступник".

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 6-100

„ПРИГОДИ доброго вояка Швейка", том IV (останній, найбільший й найцікавіший) набувати по 4 зол. у всіх книгарнях! 2138 3—4

ШЛЯФРОКИ жіночі теплі 7.50, чисто вовняні 11.90, комплет теплого білля (сорочка, майточки) 2.60, „Астра", Львів, Сикстуська 2. 2040 4—

ВСІЛЯКЕ актуальне зимове білля для дітей до літ 15 та комплетні виправки немовлят поручає „Світ Дитини" Сикстуська 2, Львів. 2039 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Меблеві покриття хідники, дивани, церати, лінолеум, капи і намітки, в найбільшім виборі ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 11-2 Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 286-38.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. ФЕРЕНЦЕВИЧА ЛЬВІВ, УЛ. ВІРМЕНСЬКА 22. І. п. виконує мужеські цивільні і святочні одяги по найдешевших цінах. 4—10

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ЦУКОРНЯ „Русалка" Микола Підсадочний ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА 1 поручає свої знамениті вироби.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, випадки і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Четвер 25. листопада 1937. Ч. 260

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Між польським молотом та українським ковалом

(Передова стаття).

Дальша польонізація православної церкви на Волині.

Літературна нагорода на 1937-ий рік.

Містерії з посадою преміера УССР.

Основні зміни в штабі О. З. Н.

Розстріляли Бухаріна?

Змовники хотіли проголосити монархію у Франції.

Ще справа підписів.

Перемога закарпатських українців у шкільнім плебісциті.

Дальші бійки студентів з жидами.

Нагла візита прем. Шотана та мін. Дельбоса в Льондоні.

Книга за пів міліона долярів.

Ч. 260 (14.803). Львів, четвер 25. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Сільских Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Розміри змови „Білих каптурів".

СЕНЗАЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

Минулої ночі французьке міністерство внутрішніх справ оголосило комунікат такого змісту:

„Викрито справжню змову проти республиканського устрою. Допит, що його веде префектура поліції та служба безпеки, дав багатий військовий матеріял, здебільша закордонного походження: скорострільні, кріси, револьвери, гранати, вибухові матеріяли, муніцію і т. д.

ПІДПОЛЬНА АРМІЯ.

Ревізія в осідку морської та річної гіпотечної каси, якої директором є інжинір ради морських доків у Пенгое, Дельонкль, ствердила, що

влада безпеки викрила тайну парамілітарну організацію, побудовану зовсім на взір війська. Вона мала штаб, бюра, санітарну службу і ділилась на дивізії, бригади, куріні і т. д.

ЧЕРЕЗ ДИКТАТУРУ ДО МОНАРХІЇ.

Це без сумніву вказує, що ціллю організації була громадянська війна.

Найдені документи стверджують, що змовники змагали до повалення республиканського устрою та до введення диктатури, після якої мали реставрувати монархію.

ЩО НАЙДЕНО В АРХІВАХ ЗМОВНИКІВ?

Плян перевороту опрацьовано з подробицями. Підчас ревізії найдено м. ін. прилади до виробляння фальшивих особистих документів, інструкції про перевіз зброї, інформації про військові залоги в кількох департаментах в околиці Парижа, дані про деяких старшин і деякі полки, блянкети, вкрадені у військових бюрах, плян паризьких каналів зі зазначеною дорогою до парляменту, пляни будинків, де є редакції лівих часописів і де мешкають соціялістичні посли, спис міністрів, що їх мали негайно арештувати, пляни опанування засобів комунікації і т. д.

Республиканському устроєві ніщо не загрожує. Допит іде дальше, виновників покарають. До того не треба буде вживати виняткових договорів, бо республиканське законодавство зовсім вистарчає, щоби запевнити безпеку. Уряд готов здавити всяку злочинну акцію звернену проти республики."

БЕЗ ПОДРОБИЦЬ.

Цей комунікат дістали журналісти від директора кабінету міністра внутрішніх справ. Ніяких назвиськ крім інж. Дельонкля не подано. На запити журналістів директор заявив, що влада покищо обмежилася до загального політичного зясування справи. Дирекція публичної безпеки та поліція зберігають повну дискрецію.

НОВІ АРЕШТУВАННЯ.

Слідчий суддя, що веде справу „білих каптурів", наказав арештувати 4 особи, м. ін. одну жінку. Також арешотвано капітана корабля Лемарескіе.

Перед японським десантом у Шантуні.

Як подає „Такун-Пов", коло 10 японських военних кораблів кружить коло побереж Шантуну. З огляду на те можна припускати, що небавом зроблять вони там десант японських військ.

100 ЖЕРТВ БОМБАРДУВАННЯ КАНТОНУ.

Японські летунські ескадри збомбардували вчора Кантон, убиваючи 100 осіб і ранячи кількасот.

Французький премієр та міністр закордонних справ запрошені до Льондону.

У звязку з розмовами льорда Галіфакса з Гітлером, британський премієр Чемберлен рішив негайно запросити до Льондону французького премієра Шотана та міністра закордонних справ Дельбоса, щоби відбути пильну спільну нараду. Приїзду обох французьких гостей сподіються найближчої пятниці, до Парижа вернуться вони в неділю вечором

ПРЕДМЕТ НАРАД.

Темою розмов будуть кольоніяльні домагання Німеччини, справа невмішування західних великодержав до австрійських справ (як цього бажає собі Гітлер), дальше справа еспанської та далеко-східньої війни.

Наради відбудуться 29. і 30. листопада.

ЛІТАКИ, ЩО НАДЛЕТІЛИ З ФРАНЦІЇ, БОМБАРДУЮТЬ СЕЛА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ.

Національне командування подає в комунікаті:

Зі сторони французької місцевости Тарде надлетіло до еспанської округи Ля Ріота 18 бомбових літаків, які збомбардували одну спокійну місцевість у далекому запіллі, вбиваючи багато її мешканців.

Бухаріна розстріляли?

РЕВІЗІЯ У ЛІТВІНОВА.

Паризька „Ля Либерте"подає, що ГПУ розстріляло Бухаріна без суду, на виразний приказ Сталіна. Ніяких зізнань Бухарін до останньої хвилини не зложив.

В англійській пресі появилася вістка, що агенти ГПУ перевели ревізію в мешканні нар. комісаря Літвінова. Ревізія тривала кілька годин. Причини ревізії невідомі.

Перед румунськими виборами.

ЗМІНИ В СЕЛЯНСЬКІЙ ПАРТІЇ.

Румунський парлямент розвязано і розписано нові вибори. Передвиборча кампанія вже у повному розгарі; дотепер 10 партій предложило кандидатські листи.

Голова селянської партії Міхалаке подався до димісії з огляду на невдачу підчас недавньої кабінетної кризи; на його місце прийшов проф. Маніо. Сподіються, що від тепер селянська партія займатиме більше опозиційну поставу до уряду.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„Дністер"

у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.

приймає до обезпечення від вогню і від крадежі-алому всякого роду рухоме майно, стосуючи найнижчі тарифові оплати.

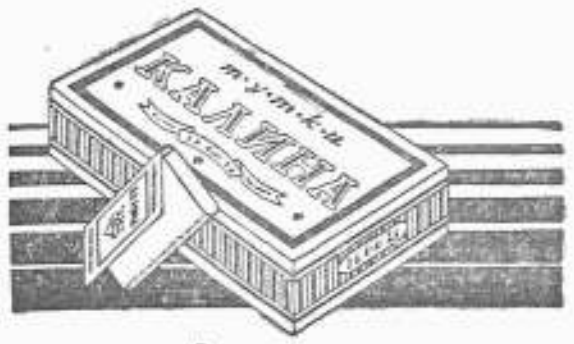

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ І ТУТКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

Між польським молотом та українським ковалом.

Львів, 24. листопада 1937.

У стрийській „Думці" появилася згадка про листопадове число „Світа Дитини", яка має всі познаки денунціяції того часопису перед українським громадянством, як видавництва, що ніби зраджує українські інтереси та вислуговується польським. Деякі львівські часописи з такою поквапністю передрукували ту замітку, що відразу вилізло шило з мішка: радість, що „Світові Дитини" і його видавцеві можна підставити ногу; це така специфічна українська риска вдачі, про яку згадуємо мимоходом. Вичитавши таке, ми поцікавилися ближче тим числом відомого у нас високозаслуженого дитячого журналу та крім того післали за комплетом його чисел з цього року. І виходить, що це не напасть одної газети на другу: це ціла проблема, як погодити вимоги закону і державної влади даного ресорту (в даному випадку — шкільної влади) та вимоги супроти рідної нації і власної національної гідности? І в якому просто трагічному становищі опинюється те українське видавництво (чи яканебудь українська установа або й окремий громадянин), коли з одного боку державна влада вимагає від нього речей, яких воно виконати не вспіє, бо вони переступають межі його державної приналежности та входять у сферу його національних почувань, а з другого боку натискає на нього не то рідне громадянство, а рідна — демагогія, що „зрадництво" національних інтересів добачує там, де його ніколи не було і нема.

Справа „Світу Дитини" є просто клясичним прикладом такого конфлікту. Видавець того журналу, відомий педагог-громадянин, активний член преріжних чільних українських установ та організацій, невтомний популяризатор української дитячої літератури, який створив новий тип українського дитячого часопису й дитячих книжечок, такий тип, який під кожним оглядом — і щодо цікавого та вихобного змісту і щодо техніки видання — сміливо може суперничати з найкращими ана-

за зол. 340 готівкою або пр. завдатку зл. 24 на 15 рат по зол. 24 то місс.
7 обводова високої кляси супергетеродина PHILIPS Super 4-38 A

льогічними чужоземними типами, — заходився біля того, щоб дістати дозвіл шкільної влади на допущення його часопису до шкільних бібліотек. Без такого дозволу ніякий часопис, ніяка книжка не може переступити шкільних мурів; такий неапробований часопис чи книжка не можуть входити в шкільну лектуру, учитель не може даного часопису (книжки) отверто дітям поручати і на шкільних годинах на даний матеріял покликуватись та з дітьми його розглядати. Ясно, що видавцеві і редакторові дитячого часопису, який сам по фаху є учителем, мусить на такій апробаті залежати. Після довгих-предовгих заходів, і то не так самого видавця, як радше наших політично-шкільних чинників, яким залежить на введенні до народніх шкіл українського часопису, міністерство освіти й віроісповідань погодилося дати такий дозвіл під двома умовинами: що видавець буде предкладати кураторії львівської округи кожне число часопису у третій коректі перед його випуском з друку та що редакція звертатиме увагу на загально-державну тематику. Видавець-редактор „Світу Дитини" до цих вимог пристосувався і гідно свою роботу виконував: на підставі точного перегляду всіх дотичних чисел того журнальчика можемо ствердити, що він і загально-державну тематику брав під увагу і в найменшій мірі не відступив від шляхів патріотичного виховання рідної дитини, у приступній для дитячого інтелекту й уяви формі. Але тут і „заковика": ті речі далеко не задовольнили шкільної кураторії! У числі за квітень не сподобалась жива ілюстрована статейка про українську чорноморську фльоту, дарма, що казалось там тільки про боротьбу українців з большевиками, а в тому самому числі була згадка про святкування польським громадянством імянин марш. Сьміглого-Ридза та про роковини смерти марш. Пілсудського; не сподобалось у числі за червень-липень оповідання „Стара башта" з минулого Кремянця, ані друге оповідання в тому числі про пакости, які „пан Вінценти" робить дівчинці, дарма, що в тому числі було й гарне оповідання про „Віз Джимали" з нагоди смерти того старого польського селянина-патріота; у числі за травень була історична статтейка про конституцію 3-го мая, але вона теж не задовольнила вимог кураторії; навіть заповіджена статейка про боротьбу польських дітей за рідну школу й молитву у рідній мові під німецькою займанщиною в тридцятиліття Вжесні теж не підпала під смак; врешті у тому числі за листопад, що викликало атаку рідних і своєрідних Катонів національної моралі, є втримана у дуже пристойному тоні реферуюча статейка про три розподіли Польщі та її визвольні змагання за життя Пілсудського, при чому є і згадка про наших Усусусів, які грали рівнорядну ролю до польських легіонів, та оповідання з нашої визвольної війни „Золоті кущі". Дуже сумніваємось, чи те число, за яке денунціюють журнальчик перед рідним громадянством, сподобається державній шкільній владі! Бо фактом є, що хоч у лютому ц. р. міністерство освіти повідомило видавця про свою засадничу згоду, то по день 24. листопада дотичний розпорядок у „Дзенніку Уржендовім" не появився! Зате одночасно появляється „Пломик", немов офіціяльна та навіть обовязкова шкільна лектура (бо вчителі-поляки натискають на дітей передплачувати його!), який явно і славно сіє ненависть до українців у безпосередній і просто провокаційній формі: див. листопадове число „Пломика", що його ми цитували оноді в буквальному польському тексті, з його „рускімі бандитамі" і „гайдамацком двічом"!

Польський молот полягає у тому, що шкільні чинники, від яких залежать видання українських шкільних підручників чи дозвіл на українські часописи, не мають почуття міри, чого можна вимагати, а чого не лицює. Недавно цитували ми один український буквар, в якому — під натиском і диктатом органів шкільної влади — авторки дійсно пішли так далеко, що викликали з українського боку слушні застереження. Видавець-редактор „Світу Дитини" відразу заявляв, що його часопис буде редагований в українським національним дусі, відповідно до потреб української дітвори. І це така засаднича платформа, від якої він не відступив, бо відступити не міг. І тут річ польських чинників здати собі ясно справу, що не вільно ставити в колізію ніякого не-поляка, жадаючи від нього речей, які його дискредитувалиб перед рідним громадянством! Одночасно мусять здати собі теж справу, що не вільно перетягати струни у стосуванні двох мірок: польському дитячому журнальчикові, апробованому і тепло підтримуваному, вільно писати провокації під українською адресою, — українському журнальчикові не вільно вживати пристойно-реферуючого тону про польські справи, лише він мусить писати так, щоб замазувати свій національно-український характер! Не знаємо, яких засад педагогії тримаються панове, що від них залежать такі речі, але маємо враження, що практичний ефект такої системи буде — мусить бути — фатальний: щодо виховання дітей польських та українських...

Знову під адресою тих українських патріотів, які виявляють таку страшенну вразливість щодо „прогріхів" супроти національної чистоти, треба зауважити, що це прегарна і необхідна річ стояти на її сторожі. Але дуже погана і дуже шкідлива річ, коли 1) при оцінці подій з українського життя не береться під увагу польсько-української дійсности, 2) коли строгу й немилосердну мірку стосує хтось лише супроти другого, а не завжди супроти себе самого і 3) коли в проповідуванні національного принципіялізму затрачується межа між правдою та демагогією.

Як багато речей діється у нас дуже поганих, про які ніхто і словом не скаже, а як голосно кричить дехто час до часу про справу, яка не дає ніякої причини до остраху! ік.

Містерії з посадою премієра УССР.

Цілком обєктивно кажучи — московські справи на совітській Україні все гіршають і гіршають.

Після самогубства премієра УССР Любченка на його місце призначили тридцятьлітнього Михайла Бондаренка, українця з походження (якось ще незручно на ролю цього опереткового премієра висувати покищо неукраїнця!), людину, яка вийшла з рядів „безпрізорних" та органічно не звязана з усіми цими боротьбистами, укапістами та іншими „петлюрівцями", людину, яка ввесь свій вік від молодечих літ жила й активно працювала у чаді терору, як безсердечний чекіст, потім як секретар харківського партійного комітету і секретар вінницького обласного партійного комітету тощо. На такі посади абикого не призначають, лиш вишукують найкращих партійців чи даного міста, чи даної области. Ясно, що ще більш обережности треба при розшуках кандидата на становище премієра УССР.

І на урядовій трибуні підчас „фізкультурного свята" в Києві появилася та висока, худощава постать поруч з маленьким Косьором. Одинокий-единий раз виступав Бондаренко назовні у тому офіціяльному характері, бо наприкінці жовтня зник з обрію голова ради народніх комісарів „цілком суверенної союзної республики", член політбюра ЦККП(б)У, член ЦК — зник!

Як відомо, у країні рад люди залишають свої посади у троякий спосіб: 1) на підставі постанови уряду, де зазначено, що таку то особу звільнюють з посади у звязку з переходом на іншу роботу (цілком нормально), 2) на підставі постанови уряду, що таку то особу „здіймають" з посади через такі то дійсні чи здогадні гріхи (це, зрозуміло, кінець всякій карієрі) і 3) особа щезає з політично-адміністраційного обрію без ніяких постанов та наказів (це в більшости випадків означає кінець і життевій карієрі). В цей останній спосіб щез і Бондаренко.

В закордонній пресі появилися відомости, ніби на його місці засів Ізраїль Леплевський. На нашу думку це не відповідає дійсности. Абсолютно нема потреби призначати жида Леплевського на місце Бондаренка, бо така заміна могла б зробити неприємне враження і за кордоном і на Україні, та вона й зайва тому, що Леплевський на Україні має таку позицію, таку владу, яка значно перевищує компетенції голови уряду. Ізраїль Леплевський від 7. червня ц. р. є народній комісар внутрішніх справ УССР, підпорядкований безпосередньо московському Єжову, та не підлягає зовсім раді народніх комісарів УССР. Цеж він і „викрив" націоналістичні гріхи українського премієра, цеж він і арештував його, очевидно не повідомляючи про те ані самої ради народніх комісарів, ані центрального виконавчого комітету УССР, ані навіть політбюра ЦК КП(б)У. Він один із найстарших чекістів і його завдання надалі — це завдання чекіста. Вже в 1919. р. він стояв на чолі катеринославської чеки! Це він „викрив" український центральний повстанчий комітет. Потім він стояв на чолі подільського, а потім одеського ДПУ, дістаючи численні ордени за викриття націоналістично-петлюрівських організацій. В році 1934. його призначили наркомом внутрішніх справ у Білорусі, де він „викрив" націоналістичну білоруську організацію, в якій брали участь члени білоруського уряду, а після провалу наркома внутрішніх справ УССР Балицького (теж старого чекіста), який не міг собі дати ради з націоналістичною контрреволюцією, Леплевського перевели на У. країну, щоб він там заводив порядок.

А на голову ради народніх комісарів УССР призначили (також без ніякого офіційного комунікату) на нашу думку — Сухомліна, що був досі заступником голови. Людина ця цілком відповідна для тієї вивіски, крім того й досить енергійна.

Отже не пощастило Москві з „відмолоджением" апарату на цій завжди незрозумілій, завжди неспокійній Україні. І молоді та наймолодші стають теж ненадійні. Недаремно довелося по всіх осередках комсомолу змінити секретарів, недаремно довелося змінити цілком Центральний Комітет комсомолу України.

Московський уряд покладає деяку надію на ще молодше покоління, на так званих „ровесників жовтня", недаремно оточує їх своїми ласками, недаремно в Києві на „жовтневі свята" влаштували величавий баль для тих „ровесників жовтня"...

Але не тільки заарештування Бондаренка сигналізує катастрофальну ситуацію окупантів на совітській Україні, хоч як воно скандальне, коли зважити, що трапилось тільки по двох місяцях його урядування. Ось інші познаки розкладу:

Секретарем дніпропетрівського обласного комітету партії з березня цього року був Марголін, людина певна, що була свого часу третім секретарем московського міського партійного комітету. І ось того Марголіна, найкращого партійця дніпропетрівської области 9. листопада „знімають" з посади. На його місце призначили Коротченкова аж із Смоленська.

Але це не все. Щойно 26. вересня ц. р. на другого секретаря ЦККП(б)У призначили Кудрявцева, москвича, що як кажуть „собаку зїв у партійних справах", словом „свою людину", яка фактично мала заступати Косіора. І той 105%-й большевик, член військової ради київської округи, член політбюра ЦК КП(б)У (треба собі тільки уявити, що уявляє собою там кожна з названих посад!) наприкінці жовтня щезає так само, як Бондаренко і багато інших.

Виходить, що на Україні не тільки українці непевні і ненадійні, але й інші національности!

Надіслали до харківського обласного комітету партії білорусина Гікала. За пять місяців довелося його „зняти". Надіслали до дніпропетровського жида Марголіна. За 7 місяців довелося його „зняти". Надіслали до Києва росіянина Кудрявцева. За якийсь місяць довелося його нишком-тишком забрати звідти...

І це все не зелена молодь, це все досвідчені партійці, з добрим стажем, члени найвищої на Україні політично-партійної організації — політбюра. Коментарі, як кажуть зайві!

А з одинадцятьох членів того самого політбюра, що його вибрали тільки пять місяців тому залишилися, не рахуючи Косіора, тільки три: Петровський, Затонський і Сухомлин. Дивляться один на одного на засіданнях, а в голові у кожного одна думка: хто на черзі, до кого першого зявиться Леплевський уночі?! Гл. Л.

Хто може підписати шкільні декларації.

У звязку з шкільним плебісцитом, що припадає для українських батьків до кінця грудня (на основі закону з 31. VII 1924 В. з. ч. 79 поз. 766) подаємо додатково такі вказівки, що відносяться до підписів на шкільних деклараціях:

1) На основі § 8. виконного розпорядку Мін. В. і О. з 7. І. 1925, В. з: ч: 3 поз: 33 підписувати декларацію може в основі **батько** дитини. **Мати** може лише тоді підписувати, коли батько не живе, коли він з якихнебудь причин не сповняє батьківської влади. Коли **обоє** родичі не живуть чи не виконують батьківської опіки, тоді і тільки тоді має право підписати декларацію **опі'кун** дитини, що призначений за опікуна судовою владою.

2) Не може під ніякою умовиною підписувати жінка за мужа, ані дитина за батька чи за маму.

3) Ніхто не може підписувати за грамотного батька, опікуна чи за грамотну маму.

4) За неграмотного вважати тільки того, хто не вміє підписатися ніяким письмом, признаним у Польщі. Хто вмів би тільки польську азбуку, нехай власноручно підпише по польськи.

5) Хто підписує неграмотного, нехай підпише і себе з дописко̀ю: „Підписав на виразну вимогу...“

6) Хто хвилево не міг би підписати (був обложно хорий, спаралїжований і т. п.), то нехай його ніхто не підписує, хочби він навіть когось уповноважнював. Краще зрезигнувати з його декларації.

7) Не вживати навіть тіни натиску для добуття підпису на декларації; або хтось підписує добровільно, або його полишити.

8) При потвердженні підпису на декларації мусить конечно бути приявний той, що підписує декларацію.

Звертаємо увагу, що плебісцитові декларації можна набути тільки у **книгарні Рідної Школи, Львів, Сикстуська 20**, по ціні 2 сот. за штуку.

Приватні особи чи комітети можить замовляти тільки за попереднім надісланням належної декларації — суми, або за післяплатою.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

НА МЕЖІ СХОДУ І ЗАХОДУ.

Між своми на чужині.

(З подорожніх вражінь нашого спеціяльного кореспондента).

III

Українська кольонія в Білгороді невеличка: кількадесять родин. Більшість — придніпрянці. Жменка галичан, що химерною долею поселилися тут на постійне, назагал добре матеріяльно забезпечена. Звязків між галичанами і придніпрянцями нема майже ніяких. Прірва. Цю трагічну у своїй правді прірву можна зрештою помічувати всюди на еміграції, але в Білгороді вражає вона дуже яскраво. Одні про одних говорять з огірченням, але коли сягнете до глибини причин — найдете хіба тільки особисті упередження. І цікаво: ці упередження не спираються на якихось особистих конфліктах, бо трапляються також між людьми, які себе зблизька майже не знають, але мають свою основну у психольогічнім комплексі, в якійсь підсвідомій нехіті одних до одних. Шістьсот років історичного і культурного відокремлення, шістьсот років впливів двох ріжних ментальностей, збирають тут своє трагічне жниво. Пишу це — річ ясна — не для ствердження тої старої, сумної правди, але просто тому, що до глибини болючий є той факт розеднання там, де він найбільш небажаний і з нашого національного погляду крайне шкідливий. Просто тому, що все в людині бунтується, коли бачить цей хаос чисто емоціональних суперечностей між людьми одної крови та мови, з одними і тими самими ідейними національними змаганнями. Хотілось би бачити соборність у великому розмірі, а не можна побачити її навіть у мініятурі.

Наша білгородська мініятура виглядає сумно. В 1925 р. повстала була тут філія загребської „Просвіти“, заснована з почину відомого нашого діяча в Югославії п. Іана Будза, інж. В. Шухевича та ін. Товариство згуртувало в собі великий відсоток української кольонії в Білгороді й розвело незвичайно живу діяльність. У проводі переважали галичани. Т-во зорганізувало низку репрезентаційних концертів, що пройшли з величезним пропагандивним і моральним успіхом, вело українську пресову пропаганду на сторінках передових білгородських часописів та входило своїм агітаційним засягом усе глибше в нетри чисельної „малоросійської“ еміграції. Життя української кольонії в Білгороді стало творчо-радісне і бадьоре. Білгородська просвітня станиця стала настільки сильна, її праця настільки ефективна, що в Загребі виринула навіть думка перенести туди загребську краєву централю. Але... в 1931 р. влада зовсім несподівано розвязує білгородську філію „Просвіти“ ...за ширення большевицької пропаганди! Притоку дали найдені підчас ревізії в домівці примірники львівської совітофільської „Ради“, що її присилали безплатно, подібно, як цілу низку інших українських часописів ззакордону. Однак як формальну причину розвязання подала влада факт, що статутово т-во призначене для еміґрантів, а проте членами в ньому були українці — югославянські громадяни. Ця формальна причина була очевидно сильніша, як закид „большевизму“, що його можна булоб у відклику легко оприкинути.

Не стало „Просвіти“. Блиснула, як пишний фаєрверк завзяття, і погасла. Вслід за цим почалися здогади: хто завинив у ліквідації „Просвіти“...? Чия рука була в цьому макіявельському ділі?

На цю тему чув я ріжні твердження, які тут повторювати зайво. Всі вони обертаються у сфері здогадів, почавши від закиду інтриг у середовищі самої таки української кольонії в Білгороді та скінчивши на ворожій інтервенції місцевих „мало- і общеруських крутів“. Всеж ця остання причина видається логічно й етично найбільш правдоподібна.

Якби не було, білгородської „Просвіти“ вже нема. Її майно, її бібліотека бутвіє і нищиться опечатана на складі, а члени розбрелися, хто куди... Правда, деякі з них, як напр. п. Іван Буда, працюють для української справи, пишуть до сербської преси, втримують живий звязок з прихильними для нас сербськими інтелігентськими колами. Але це вже не збірна еміґрантська, громадська робота, зона не має вже того питомого тягару й атракційної сили, що праця організації. В остакніх часах є деякі тенденції відновити діяльність „Просвіти“, є вигляди і законні мож-

М. МИХАНЬКО. 2

Озеро Несамовите.

(Докінчення).

Вище біля Туркула подібний корч ноги посадив на землю також другого товариша дороги, що плавав на середині озера.

Оглядаємося ще здалека з гори на Несамовите; за подувом вітру мряки несуться по озері, неначе русалки на плесі танцюють, або бавляться „огородця“.

Не виходили ми на високий і стрімкий верх Туркула, а пішли нижче закосом, воєнними австрійськими окопами.

За Туркулом перейшли ми кордон і пішли досить вигідною стежкою далеко поза кордон чеським боком і так оминули ми кілька прикрих верхів.

Були ми вже у стіп Брескула, що заслонив нам Говерлю, і старалися якнайскоріше вийти на границю, але тут за малим озерцем, що було при самій стежці, зробилося недобре одній пані і ми мусіли довше зупинитися за кордоном.

Добре, що не було ніде гранічерів. А то могли нас тягати так, як раз якихось прогульковців, що зайшли за кордон і заки перевірили, хто вони, то минуло кілька днів, тримали їх за той час і пізніше витранспортували до Галичини аж через Лавочне.

Нарешті виглянув з боку Брескула високочезний грізний шпиль Говерлі. Здавалося з віддалі, що це неможливе з тої сторони здобути Говерлю.

Але чим ми були ближче, тим ліпше було видно граничні білі стовпики, що підлазили стрімко на сам шпиль Говерлі і біля самої границі витоптану стежку, що вигиналася на оба боки кордону.

Дійшли ми недалеко „сідла“ між Брескулом і Говерлею. Ліворуч далеко по чеському боці ми побачили нове чеське схоронище, а від нього сюди до сідла є повтикані в землю тички з табличками аж до самої стежки на границі. Ми пішли цією витиченою стежкою. Стежка добре назначена, не так, як з нашого боку, де туристичне товариство денебудь на камені або дереві мазне знак якоюсь фарбою, а на роздоріжжі і там, де треба, знаків нема. Коли попсулися туристичні чесько-польські взаємини, то Ворохта, через яку колись чехи їхали на Говерлю, тепер найбільше на цьому стратила.

Дерлися ми тепер уверх, напившися в найдальшому джерельці Прута води, стрімко границею на високу Говерлю. Що кількадесять кроків кожний як сніп припадав до землі, бо дуже стрімко з цього боку, і далеку дорогу ми зробили вже того дня.

Нараз звідкись узявся дуже сильний вітер. Він рвав нас, хотів нас як мурашок з усім, що ми несли на плечах, скинути у пропасть. Ми трималися сильно ногами, інколи лізли рачки. Неначе злість Несамовитого озера за нами гналася.

На вершку Говерлі не довго ми попасали. Зробили щось дві знимки і дальше в дорогу, бо вітер лютував, і з Буковини несло якісь підозрілі мряки.

Сходимо з Говерлі на Зарослик. Недалеко вершка стрічаємо абсольвентів мистецької школи з Варшави, між ними одну землячку, вони щойно виходили на Говерлю; обіцюємо їх узяти на нашу замовлену дрезину, коли поспішуться і вернуться скоро назад.

Але нашим не дуже швидко сходиться з Говерлі. „Болгарин“ із мистцем із Варшави зачели балачку, відстають, і цілу дорогу все з кінця обоговорили. У середині жіноцтво знову на свої теми „плете“ і то в найтрудніших місцях дороги. А час не стоїть. Якась гуцульська ялівка загубилася далеко на полонині, коли маржина вже вся була біля колиб, і сумно плаче.

Вітер дальше віяв горою і за плечима Говерлі. Нам здавалося, що і ввечір буде погода така, як цілий день. Але коло схоронища в Зарослику чути було далекий відгомін грому. Тепер усі поспішили до Форещанки. Вже й артисти зійшли вниз. Ледви ми перейшли кілька кроків за схоронище, як зачав накрапати дощ.

А за хвилинку як не люнув дощ, як із цебра. Блискавки сліпили нас, громи били наче при дорозі. Над долину Прута звалився такий хмаролім, що здавалося, гори зрівняє. Від Несамовитого озера сюди до нас гнали вихром усі злі духи.

За кілька хвилин змокли ми до нитки. Під ногами хляпотіло, довкола було темно, хоч око вибери. Ще добре, що то ніби бита дорога, і ми бігли по камінцях, але нераз ногу можна було скрутити.

Гукали ми на тих, що побігли наперед, але ані слиху. Лише при дорозі щось під кущами заблимало. Питаю: „Хто то?“ — „Та цеж я. Шукаю сухішого місця під корчем“ — відповідає доктор. Але не було часу шукати, бо до залізнички спішно; а деж у таку тучу знайти сухе місце в лісі!

Добігли ми серед зливи, якби нас підганяли громи і густий дощ до місця недалеко стражниці над Прутом. Гукаємо, ніхто не відзивається. Посилаємо доктора, щоб подивився, чи там наші не схоронилися перед дощем, бо деякі дуже боялися громів. Доктор пішов і вже не вернувся.

Мусіли і ми піти за ним. І так попали ми всі, як миші в лапку.

Входимо, кожний як мокрі курки, а тут у-

Д-р Роман Осінчук

внутрішні хороби, серце й ревматизм
ординує від 3—5 попол.
ЛЬВІВ, АСНИКА 2, II. п. (бічна Пілсудського).

ливости. Цю думку підтримує найсвідоміший елемент з галицької і з придніпрянської еміграції. Це одно відрадне.

В „УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ".

Єдине українське товариство нині в Білгороді — це „Українська Громада". Складена майже виключно з придніпрянців, веде життя тихе, в трудом пробиваючись через невигодини обставин. Сперта виключно на вкладки членів, не має матеріяльних засобів розвинутися, розбудуватися, кинутися на фронт пропаганди. Головою „Громади" є п. Андріївський, чернигоівець, урядовець місцевого „Путніка". На ньому властиво лежить увесь тягар праці в Товаристві й тяжке завдання погодити всіх і втримати якупі. Бо „Українська Громада" не має партійно-політичного обличчя, склад її членів різношерсний: найдете там гетьманців, уенерівців і взагалі непричасних до ніякої ідеольогічної групи людей. Характер Т-ва більше так сказатиб — „зберігальний", не з тенденції, але через фактичний стан річей. „Українська Громада" нині гуртує і зберігає той гурток свідомих українських емігрантів, що прийшли до України далеким і тернистим шляхом, що вирвалися з лабет денаціоналізації та яничарства чудом якогось внутрішнього самопізнання, якогось національного обявлення в середовищі ворожім і ненависнім до всього, що українське. Більшість з них — це колишні „арештеліці", люди, що пізнали справжню, національну Україну вже на еміграції.

Я був у домівці „Української Громади". У винарні при вул. Негушева 41 піднаймили собі ці люди одну кімнатку, якою користуються для сходин двічі тижнево. Власник винарні заробляє на консумції, — „Громада" має невеличким матеріяльним зусиллям дах над головою. Кімната прибрана килимами, патріотичними картинами і портретами. По боках столи з часописами, бібліотечна шафа, грамофон. Скромно, але привітно.

Увечір, коли я відвідав наших земляків у їхній домівці, зійшлось їх винятково багато. Було яких 30 осіб, жінок і мужчин. Витали мене щиро. Влаштували нашвидку руку декляматорсько-вокальний попис, був історичний виклад були музичні точки. А потім довгі розмови земляків...

Уявляєте собі такий вечір між своїми, далеко, тисячі кільометрів від рідної землі, з людьми, що не бачили української дійности кільканацять років? І то в часі, коли ця дійсність попри всі ускладнення міцніє здобутками, пучніє невикористаною енергією?... Уявляєте собі, які були їхні запити і яка спрагнена, яка голодна була їхня душа?...

Добрий був той вечір для мене і добре було мені з ними. Я слухав їхньої мови, засміченої русицизмами, оббиваєдся об мої вуха часом тиха розмова по російськи між чоловіком і жінкою, — але все це чомусь мене не вражало. Я знав, що ці люди серед невимовних труднощів усе ще йдуть до нас, відшукують заросліі московським буряном шляхи, що ними вийшли колись з народу на пропаще їхні батьки. І тільки одне видалося мені тоді незрозуміле і якесь безмежно прикре: — чому, звідки ця прірва?... Чому ми не могли зійтися всі, і ця жмінка галичан, і ця жмінка придніпрянців, одні і другі емігранти, одні і другі пересічені тою самою ідеєю, змаганнями і безперечно одною і тою самою готовістю до жертв?...

Серед земляків, яких я пізнав у „Громаді", мало хто зачепився за якусь „посаду"; більшість — це люди щоденної боротьби за хліб насушний. Один торгує на базарі городовиною, другий рибою, третій посередничає, четвертий без праці й живе... „з призвичаєння". Є між ними люди сильні, тверді, є „широкі душі", вічні оптимісти, є нездисципліновані вічні індивідуалісти, фатальні кандидати на нових „отаманів"— але у всіх них патріотизм справжній і гарячий.

Трагедія є проблемою еміграитської молоді. В цілій Югославії — за винятком Бачки — нема ніодної української школи. Вслід за цим діти наших емігрантів ходять до шкіл сербських, або — що гірше — російських та у величезній більшости є засуджені на поталу денаціоналізації. Найбільш трагічними є очевидно перспективи для наших дітей, що ходять до російських шкіл. Той шлях вперед до українства, що його з такими труднощами проробили їхні батьки, вони тепер роблять знову у протилежному напрямі — до Москви. В дуже рідких випадках батьки можуть регулювати національне виховання дитини. Здебільша втомлені цілоденною важкою працею залишають це виховання школі в надії, що пізніше відроблять занедбане. Зайве пояснювати, як така практика звичайно мститься! В Білгороді мав я нагоду пізнати відому тамошню співачку, дуже добру українку, колись дівчку серед української національної молоді в Києві, паню М., якої діти поневолі вчаться в російській школі. Розмовитися з ними міг я тільки по російськи.

— Ти українець?... — питаю десятилітнього, гарного хлопчика.

— Да, українец.

— А по українськи говорити вмієш?...

— Нет.

Такою чужістю, такою байдужістю і таким легковаженням того всього, що було змістом життя його матері, віяло від того хлопця, що я здивовано запитав:

— Пані, чому ви не вчите своїх дітей по українськи?

Відповіла мені майже з розпукою:

— Скажіть мені— коли? Ввесь день на пробах, увесь день за працею, сама одна, коли маю їх учити? В школі мають безплатну науку і позашкільну опіку, нехай уже перетерплять. Підростуть, будуть українцями, такими самими добрими, як їхня мати. Правда, синочку, ти будеш українцем? — питає з усміхом дитину.

— Д...да, — відповідає без переконання хлопчик.

Таких прикладів можнаб навести більше. Ясно, наша молодь денаціоналізується. Зрештою це нормальне явище також серед галицької еміграції в Чехословаччині і серед емігрції в Америці. Боротися з цим можна і треба, але повного успіху ніколи не можете осягнути. Еміграції всіх народів мусять складати якісь жертви мольохові денаціоналізації. Але в деяких випадках такий факт затрати на очах душі дитини дійсно трагічний. Таксамо трагічна доля нашої емігрантської дітвори в Югославії, до душі якої всмоктується московський поліп.

Роман Голіян.

ЮРІЙ КОСАЧ

КЛУБОК АРІЯДНИ

Нова збірка новель відомого письменника. Ціна 2.50 зол., поштова пересилка 30 сотиків. Можна дістати в Адміністрації „Діла" і в усіх українських книгарнях.

З польської преси.

ПОЛЬЩА НА РОЗДОРІЖЖІ.

Виленське „Слово" з 23. ц. м. помістило передову статтю Ксаверія Прушинського п. н. „Система Пілсудського без Пілсудського" підкреслюючи, що Польща все ще стоїть на роздоріжжі і під політичним і устроєвим оглядом. Конституції з 17. березня нема, квітневу конституцію нівелізують обіжники президії ради міністрів, нема теж тоталізму, не зважаючи на ОЗН. Польща стоїть на роздоріжжі від двох років, від смерти Пілсудського. Одначе стояти на одному місці не можна. Роля Пілсудського в історії Польщі була виїмкова. Всеж таки „система Пілсудського без Пілсудського" не могла продовжуватись навіть силою інертности. Найкращим доказом були спроби в останніх двох роках підтримувати цю систему тоталізмом. ОЗН при цілому кунктаторстві мав багато тоталістичних моментів.

Сучасні тотальні системи — пригадує автор — вийшли з долини, їх робили нові, молоді люди, політично незіграні, а ніколи режім, що є при владі 12 років і щойно по цих 12-ох роках відкриває приваби іншої системи. Тотальна система, що її завів би політично старий табор, мала би всі лихі риси тоталізму і ніодної доброї.

Виходом з цього завороженого кола для Польщі може бути поворот до поміркованої парляментарної демократії.

Якщо швидше рішимося на поворот —читаємо далі — тим більше зможемо зберегти з потравневих устроєвих здобутків. Отже сильна влада голови держави, за яку так дуже боровся Й. Пілсудський, отже квітнева конституція та обмеження парляментарної всемогучости. Якщо вступимо на цей шлях тепер, можна буде лекше втримати ці здобичі, ніж якщо це зробимо за рік.

Бо слід собі сказати:

ОЗН не приєднав собі молоді, ні не сконсолідував навіть тієї, що її мав. Рільна політика мін. Понятовського не зєднала теж селян.

Щож залишається?

Витягнути висновки. Політика, що не дає бажаних наслідків, є злою. Тому автор радить шукати зближення з реальними політичними рухами. До переведення такої зміни необхідна людина, що має довіря всіх.

Така людина мусить мати повне довіря легіонового табору, здобуте у военних окопах — і ще раніше. Така людина мусить мати політичну чисту гіпотеку перед краєм і опозицією. Любов своїх, довіря чужих. Чи така людина є?

Автор запевняє, що є.

се братство, окружене мундурованими і немундурованими стражниками, сидить. Грубий „фєрфебель" збирає документи, опісля зачинає ревізію і допити. Не випускають нікого. Зрештою і не можна вийти, бо тягом але як з цебра, а Прут по каменях тільки шумить і шумить, щораз голосніше.

Як зачали допити від „болгарина", то допитували і дошукувалися всячини три години. Навіть термос розкручували, всі замоклі папірчики з усіх кишень казали виложити і перегаядали. — „Чи вже все?" — „Заждіть, заждіть!" — і шукають по кишенях. А наше братство мокре жде. Пані постягали капці і босі сидять на почіпки; з волосся вода їм тече, їх верхній мокрий одяг контроля взяла нібито сушити до кухні, де переводить ревізію.

І не знати, як це все булоб скінчилося (а не казав я, щоб не кидати в Несамовите озеро!), бо нам і погрожували, нагадуючи, що ввійшов у життя закон про охорону кордону, а ми не маємо перепусток і що на 200 м. від кордону взагалі не можна ходити і що один із нашого товариства має болгарський паспорт, отже напевне перебіг сюди із Румунії вночі і всяке таке! На щастя пригадав я собі, що комендантом відтинка біля Говерлі є капітан — свояк одного високого державного достойника і що я його знав з маневрів біля Любліна і з данцінгу в Ворохті. Коли я покликався на нього, що він мене знає, то справа приняла зовсім інший оборот.

Прийшов один поручник у цивільнім, казали підписати папірчик, що при ревізії ніщо нам не пропало і ми ніяких претенсій ні до стражниці ні до скарбу державного не будемо мати і проклін Несамовитого якби скінчився.

Але як вернутися до Ворохти? Телефоную до таборку Інжинір (знайомий, пізнаю по голосі) заявляє, що дрезина була в лісі, але забрала кого іншого і вернулась, а тепер вислати вночі дрезини він не може, бо нема машиністів, пішли на забаву.

Рада в раду поручник пропонує нам свою кімнату на поверсі, чай, грамофон, консерви, а все це (як припускаю) на приказ капітана.

Тарабанимося на поверх. І дальші частини мокрих одягів пішли сушитися до кухні. Всі ще мокрі, але гумор є і то „гальгенгумор". Розігрілися чаєм і консервами. Опісля як при грамофоні розтанцювалися (деякі таки босо, бо черевики сушилися), то танцювали аж до другої години вночі.

Перетомлені, постягали ми всякі пелерини, мантлі, що лише було і всі рядом як снопи полягали. Блохи кусають, маленька подушинка на двох, один одному витягає зпід голови. Вночі якби якісь духи лазили і не давали нам спати.

Так минув час до восьмої рано. „Артисти", що тут були, пішли вранці шукати за рештою своїх.

Всі верталися весело. По таких тарапатах нікому ніщо не сталося, ніхто не перестудився, навіть ніхто не закашляв.

Але коли вернулися ми до дому, тут був плач і розпука. Всі поплакалися, бо телефонували цілу ніч на всі боки і думали, що нас хмаролім забрав.

Коли ми оповідали цілу нашу пригоду із Несамовитим одному туристові, то він не здивувався, бо сам перейшов щось подібне. Коли він одного разу переходячи попри Несамовите, де були три дикі качки, кинув у нього камінчик , то перед вечором дігнала його недалеко схоронища біля Попа Івана страшна буря, від якої ледви спасся.

—o—

З природи і життя.

Гормони — таємні сили організму.

В останніх часах незвичайно сильно розвинулася молода галузь медичного знання — наука про докрівні залози та їх продукти — гормони. Кожний рік чи місяць приносить нові здобутки досліднів у лабораторіях усяких інститутів та у клініках.

Що таке докрівні залози і гормони?

В організмі людини істнує багато т. зв. залоз себто органів, яких клітини витворюють спеціяльні соки, що мають велике значіння для життя людини. Такою залозою є нпр. печінка, що витворює жовч, яка є потрібна, щоб улекшити розпад товщу в кишках і через те улекшити йому доступ до крови. Інші залози це залози шлунка і кишок, що витворюють травлінні соки, — слизові, що витворюють на слизових болонах (уста, ніс, горло, озяви і ін.) слиз, що вигладжує та хоронить поверхню тих болон, — лоєві, що їх продукт лій вимащує шкіру, та багато інших. Ці залози характеризуються тим, що мають проводи, якими їх продукти витікають назверх, нпр. до кишок, на шкіру та ін. Але є ще другий рід залоз, яких роля донедавна ще була дуже таємнича. Є це т. зв. залози внутрішнього виділювання чи докрівні. Це органи збудовані зі спеціяльних клітин, прикметні тим, що не мають жадного проводу, яким відходили би їх продукти т. зв. гормони; вони всисаються до крови, що перепливає через такі залози, а кров розносить їх по цілому тілі. Звідсіль і назва тих залоз — докрівні. Їх є багато в організмі. Найважніші з них, це щитова залоза, що лежить у передній частині шиї; її побільшення знаємо під назвою воля, — далі неменш важні полові залози, в мужчин ядра, в жінок яйники, що крім гормонів витворюють ще і насінні клітини. Вони мають вплив на ріст людини, його половий розвій та умовий. Інші докрівні залози мають вплив на ріст (підмізкова залоза), переміну матерії (цукрову — гормон адреналіна, витвір надниркової залози, — і інсуліна — підшлункової залози), тиск крови та ін.

Гормони діють на організм людини впливаючи на центральну нервову систему (мозок, хребетний стрижень), нерви в той спосіб, що подражнюють і змушують їх до усяких чинностей. Усі гормони творять неначе ланцюг, котрого кожна ланка зазубюється з другою, і коли настане в тім ланцюгу якесь розладдя, нпр. недуга одної залози і брак її гормону, тоді рівновага між гормонами захитується і це проявляється важкими хоробовими проявами в даної людини. Ось нпр. коли за мало чи зовсім брак тироксини, гормону щитової залози, тоді дана людина в дитячім віці перестає рости, її тіло деформується, а ум недорозвивається, дитина стає кретином

Досліди над половими гормонами.

В ядрах мужчини є двоякого роду полові клітини: одні — т. зв. сперматоцити, що їх безупинно продукує ядро, виходять назверх насінними проводами і служать до запліднення жіночої насінної клітини т. зв. яєчника, яку витворюють жіночі яйники, — другі, це клітини, які витворюють мужеський половий гормон, т. зв. андростерон. Половий гормон має великий вплив на життя людини, проводячи її половим життям. Коли його брак чи мало, тоді половий гін нидіє, як це буває фізіольогічно в старости. Як це ствердили досліди, половий гормон є тим чинником, від якого залежить молодість.

Жіночі полові гормони — це фолікуліна і лютеїна, що діють безупинно на організм дорослої жінки, викликуючи в неї повставання і занік періоду, явище, що характеризує жіночий організм. Фолікуліна має побудливий вплив на половий гін у жінки. Під її впливом повстають т. зв. жіночі прикмети, що відріжняють жінку від мужчини (ніжна будова тіла, товщева підкладка шкіри, рясне волосся, високий голос, ріжниця психіки та ін.). Знову ж другий жіночий гормон, лютеїна, діє як противник фолікуліни, гальмуючи період. Він діє ввесь час вагітности, коли періоди жіночому організмові непотрібні.

Одначе полові гормони не є єдиними чинниками, що регулюють полове життя людини. Їх праця залежна від надрядних полових гормонів, які витворює мала залоза, поміщена на підставі мізку, т. зв. підмізкова залоза.

Лікування гормонами.

В останніх часах дуже поширилося лікування цілого ряду недуг відповідними гормонами, нпр. воле і кретинізм — гормонами щитової залози, розладдя в жіночих полових функціях гормонами жіночими половими, у мужчин — мужеським і т. п. Лікування гормонами має ту цінну прикмету, що до організму впроваджується не чужий йому лік, але субстанцію, яка вже в ньому є з природи. Лікування гормонами має велику будуччину, одначе тепер воно ще тепер трудне, бо препарати не є ще ідеальні і дуже дорогі.

Б. Г-й.

Модерні українські
радіоприймачі „e-comp“
для вибагливих слухачів на сезон 1938 —
вже появилися і можна дістати у фірмі
„E-comp“ Львів, ул. Сикстуська ч. 29.
Проспекти і цінники даром.

З життя звірят.

Слони в Уганді.

В середущій Африці лежить мурінська країна Уганда, що є під протекторатом Англії. В останніх часах там розмножилися так сильно слони, що стали справжньою „египетською карою“ цієї країни. Великі стада слонів бушують по краю і роблять великі шкоди в городах і плянтаціях. В останніх 12 місяцях в Уганді вполювали аж 2100 слонів. У тім часі вивезли з Уганди до Европи 22 тис. кг. слоневої кости, з якої як відомо виробляють багато дорогоцінних предметів, нпр. більярдові кулі, дорогі гребені, оправи до книг, жіночі торбинки, малі різьби, тощо.

Хитрість слонів.

З причини великих шкід, що допроваджують до руїни тамошніх плянтаторів, мешканці виповіли слонам війну і полюють на них невпинно. Одначе переслідувані слони стали дуже хитрі, і коли хочби одного слона зі стада пострілять, решта стада чимскорше утікає в гущавину джунглі, де людина не може продертися. Крім того слони нападають поодиноко на сади і городи. По такій „візиті“ слона в садку, звичайно там нічого не лишається. Ясно, що через те слони загрожують руїною такій рільничо-садівничій країні як Уганда.

Людина в боротьбі зі слоном.

В Уганді мешкають здорові, рослі мурини, що є вродженими мисливцями. Вони йдуть часто на слона з одним списом. Нпр. один мурин кинув у слона списом так влучно, що тяжко його ранив і на другий день цей слон згинув. Цікавий випадок зустрічі людини зі слоном трапився коло м. Массінді. Через ліс їхав ровером син одного осадника. За ним пустився слон, що скоро почав доганяти ровер. Тоді хлопчина покинув ровер і схоронився на дереві. Коли надбігли мисливі, застали слона, як розшалілий нищив ровер, розтоптавши його на дрібні кусники.

Малпи і буйволи Уганди.

У багатьох околицях Уганди розмножилися також сильно малпи, головно павіяни, що нападають цілими громадами на людські сади й оселі. На широких степах Уганди появилися і великі стада буйволів, що складаються з дуже сильних і небезпечних штук. За один рік 1935 забили тих звірят 600 шт., одначе тепер угандійські фармери домагаються, щоб уряд дозволив убивати річно щонайменше 6.000 буйволів, бо щойно тоді можна буде запобігти дальшому надмірному розвоєві тих звірят, що нищать полї працьовитих фармерів.

Тоді як у нас край убогий на звірі, то Уганда — це справжній рай мисливих

—o—

РЕВМАТИЗМ — СУСПІЛЬНОЮ НЕДУГОЮ.

В останніх часах лікарі звернули спеціяльну увагу на часту появу ревматизму. Один з найбільших дослідників ревматизму, німецький дікар Ціммер, виказав на підставі великого статистичного матеріялу, що ревматичні схорїння становлять 10,60 проц. усіх недуг, підчас коли сухоти дають лиш 2,79 проц., одначе з тим застереженням, що сухоти дають більший процент нездібних до праці, ніж ревматизм. З огляду на таку часту появу ревматизму, він зачисляється до т. зв. суспільних недуг, що виступають масово.

Ревматизм надибуємо найчастіше в людей, що перебувають чи працюють у змінній температурі (грубники, пекарі, гірники), у вогкім окруженні, чи хочби лише на повітрі, пересиченім вогкістю.

У звязку з масовою появою ревматичних схорінь у наших часах, повстав у Німеччині спеціяльний інститут для дослідів і поборювання ревматизму в Берліні, заложений славним ученим проф. Біром. При ревматизмі найважчим ділом є найти причину недуги. Найчастіше такою причиною ревматизму суглобів є хорі зуби, мигдалки, часто схорілий жовчевий піхур або хробачковий виріст (т. зв. популярно „сліпа кишка“).

Згаданий інститут ім. д-ра Ціммера крім дослідних праць і лікування хорих веде також спеціяльні курси для лікарів і студентів медицини, на яких підготовляє їх до боротьби з ревматизмом, як з масовою, суспільною недугою. В Інституті йдуть також цікаві праці, що змагають до того, щоб виказати звязок ревматизму з розладдям праці докрівних залоз (тих, що витворюють гормони).

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рафляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

СОЯ — ЦІННИЙ ВІДЖИВЧИЙ ПРОДУКТ.

Соя — стала нині цінним продуктом, що надається до дешевої відживи широких мас, на що в нас ще не звернули уваги, як нпр. у Німеччині, де є постійна недостача споживчих продуктів. Німці беруть рільничі продукти головно з балканських країв: Болгарії, Греції та Югославії, даючи в заміну цим країнам свої промислові вироби (машини, хемічні вироби, тканини) Згадані продуценти пристосовують свою рільничу продукцію до потреб Німеччини; ось нпр. Болгарія управляє тепер у великих скількостях сою. Ще в 1933 р. сою управляли в Болгарії на просторі нецілих 5 гектарів. В 1935 р. управа сої зайняла вже 156 тис. гектарів. Всю сою купують в цілости німці замість манджурської, яку мусіли здалека спроваджувати. Управу цього дешевого, а незвичайно відживного продукту варто би поширити і в нас, щоб широкі маси нашого селянства впровадили до своєї відживи за прикладом німців.

З БАГАТСТВ НАШОЇ ЗЕМЛІ.

Одним з багатств нашої землі є р и б а, якої повно в наших ріках, ставах, озерах. М. ін. наш Дністер славиться багатством риби. Щоб використати якслід багатство риби в Дністрі, будують тепер уже від травня ц. р. великий осередок зарибнення для отвертих вод в Езуполі н. Дн. коло Станиславова. При будові цього осередку працює коло 500 людей, а сама будова має бути скінчена ще цього року. Поверхня осередка має займати коло 75 га, землі треба викопати 92 тис. м. куб. Загально зроблять там 37 ставів: магазинів коштом 100 тис. зол. Позатим цей осередок буде мати запору, що підноситиме воду Бистриці на вис. 1 м. Осередок зарибнення буде лежати при устю Бистриці до Дністра, тому в тім осередку зможуть жити і риби низинних рік і гірських. В езупільськім рибнім осередку буде жити короп, лещ, щука, чечуга, вирозуб, пструг, лин.

Також цей величезний рибний осередок служитиме як складниця риб, зловлених на Дністрі, перед їх дальшим транспортом на ринки збуту; це влекшує добра дорога і близька залізнична станція.

Сторінка без політики.

Святий кістяк із слоневої кости.

У Трівандумі, столиці гіндуської держави Траванкор відсвяткували недавно дуже парадно століття „святого кістяка зі слоневої кости".

Походження того кістяка дуже дивне. Магараджа Мартанда Герма, який належав до касти брамінів, незвичайно цікавився анатомією і рішив тому ближче познайомитися з таїнами тієї науки.

Було це 100 літ тому. Прибічний лікар магараджі д-р Бравн, який викладав індускому володареві анатомію, доставив йому людський кістяк. І тоді счинилася ціла халепа. В народі почалося негодування, мовляв замилування магараджі до людського кістяка — це нечиста справа.

Перші виступили з протестом браміни, відтак заворушення обхопило й інші касти. Аґітатори домагалися, щоб магараджа покинув анатомію і перестав гнівити богів. Над краєм повисло марево революції. Та магараджа був упертою людиною і заявив, що зречеться володіння, а не кине анатомічних студій.

Соломонове рішення, яке всіх задоволило, знайшов один тамошній різьбар у слоневій кости. Він зробив докладну копію кістяка зі слоневої кости, а що займатися слоневою кістю можна і брамінові, то магараджа міг зовсім спокійно продовжувати свої анатомічні студії. В державі настав спокій.

Коли магараджа помер, то кістяк із слоневої кости поховали разом із ним у шкляній домовині.

Сьогодні цей кістяк є незвичайно цінною рідкістю і британський музей дає за нього 15.000 фунтів стерлінгів. Та кістяк здобув собі за той час славу „святого". Перед ним відчитують молитви, жерці благословлять шкляну домовину і прикрашують її цвітами.

Час до часу підносять віко домовини і кістяк чистять та миють. З нагоди століття перенесли його до храму, куди приходили тисячі паломників поклонятися „святому кістякові".

„Святий кістяк із слоневої кости" знову виставлять у храмі аж за 100 літ.

ПОРУЧАЄМО!
ПОРОШОК ДО ПЕЧИВА.
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР.
ОЛІЙКИ І АРОМАТИ
кооп. „ПЛАСТ"

ЧОЛОВІК, ЯКОГО НАЙБІЛЬШЕ ЗНИМАЛИ.

До людей, які можуть почванитися, що їх найбільше разів знимали, належав Франческо Спадаро— не кіновий актор, не політичний, чи державний діяч, тільки рибалка на Капрі, живе особливість того острову. Кілько він мав літ, того ніхто докладно не знав. Старі люди а Капрі запевнюють, що йому давно минуло вже 80 літ.

Спадаро виходив кожного дня у своїм маленьвничім одязі до пристані і стрічав туристів. У музеях Европи чимало його портретів, мальованих мистцями різних країв. Не було туриста, який не вважав би своїм обовязком поробити світлини старого Спадаро. Почтові листівки з його світлиною продають скрізь на Капрі.

Кілька днів не видно було ніде старого Франческа Спадаро. Це видалося капрійцям підозріле і вони почали його шукати і знайшли його в колибі мертвого.

—o—

ПЕРЕЛЕТНІ ПТАХИ ВБИВАЮТЬСЯ НА ВЕЖІ АЙФЛЯ.

Кожного року перелітають над Парижем маси різних птахів, які мандрують до теплих, сонішних країв полудня. Недавно перелітали в ночі понад Париж маси жайворонків. Повінь яскравого світла паризької вистави була причиною їх погуби. Незвичайно сильний блеск вежі Айфля заманив до себе своїм магічним чаром жайворонків і сотні птиць порозбивались до антен і залізних вязань вежі. Більшість жайворонків кружляла довкола світел вежі так довго, що гратили сили і падали на землю, забиваючись від сильного удару.

Тепер вибудують спеціяльні відпочинкові помости, щоб таким чином урятувати перелетні птиці перед масовим самогубством.

Як розвивається ощадностева акція, —
Як ростуть капітали, —
Як росте довіря щадників,
про те дізнастесь з
ОДНОДНІВКИ
Пром-Банку
Як Ви її ще не читали,
жадайте на адресу:
ПРОМ-БАНК
Львів, Городоцких 1.

Книга за пів міліона долярів.

В середу 17. ц. м. при всіх заходах, що їх завжди вживають підчас перевозу грошей або золота, перевезли на літак винаймлений Теодором Рузвельтом книжку відомого подорожника, авантурника, шпигуна, людини зі сто обличчями полк. Льоренса. Цю книжку відвезли до Бостону. По дорозі ескортувало апарат Рузвельта кілька інших літаків, щоб на випадок несподіваного нападу боронити його перед напасниками.

Книжка полковника Льоренса може появитися згідно з його завіщанням щойно в 1950. р. Одначе американська видавнича фірма, яка набула всі права на цю книжку, видрукувала її у дванацяти примірниках і щоб перешкодити у передчасному поширенню цієї книжки, визначила на неї фантастичну ціну 500 тисяч долярів. Один примірник передали до Британського Музею, один зберігають у бібліотеці конгресу, інші віддали до перехования у сейфі одного з банків.

Тепер фірма рішила виставити книжку на виставі книжок, яку саме тепер відкрили у Бостоні. Щоб добути книжку зі сейфу, полковник Рузвельт прикликав відділ поліції, яка у кількох автах ескортувала книжку на летунський майдан, де вже ждав окремий винаймлений літак.

У дорозі між Ню-Йорком і Бостоном апарат Рузвельта зустрів новий відділ поліції на літаках, який щасливо довів дорогоцінну книжку на місце призначення. Книжку виставили на базарі запечатану і нікому не вільно її буде читати.

У дорозі між Ню-Йорком і Бостоном апарат Рузвельта зустрів новий відділ поліції на літаках, який щасливо довів дорогоцінну книжку на місце призначення. Книжку виставили на базарі запечатану і нікому не вільно її буде читати.

Льоренс написав цю книжку, коли ще служив механіком на летунськім майдані. У цій книжці, крім переживань самого Льоренса є ще мабуть дуже гостра критика військової дисципліни в Англії.

Полуденки в Рузвельта.

Полуденки в Рузвельта стали такою самою панщиною, як колись ранішна кава в президента Куліджа.

Покійний президент вставав рано і запрошував до себе когонебудь із членів конгресу на 8. годину рано. Хоч як воно було приємно сидіти за одним столом із самим президентом, то зриватися досвіта і одягатися та прибиратися на сніданок до президента не дуже всім хотілося. Тому не диво, що згодом почали всі посли відмовлятися від тієї приємности.

Те саме діється тепер із полуденками в президента Рузвельта. В Білому домі не можна відчути жіночої руки, бо місіс Рузвельт перебуває постійно поза домом: або на викладах у різних жіночих організаціях, або подорожує по стейтах із відчитами. Сам президент не дуже прикладається до господарства і тому полуденки нагадують радше ресторанні закуски, або таки „парубоцькі" перекуски, коли їдять те, що є під рукою.

Перед кількома днями предсідник комісії воєнно-морських справ Кенеді був у президента з рефератом і при тій нагоді залишився в нього на полуденок. Коли він виходив, один із журналістів, що ждав при виході запитав його:

— Ну, як полуденок?

Кенеді процідив крізь зуби:

— Дома багато кращий...

Кажуть, що останніми днями зовсім не вдається Рузвельтові підшукати охотника полуднувати з президентом. Одні оправдуються працею, інші таки просто відповідають, що терплять на нежит шлунка і не можуть їсти ковбасок.

Оригінальна подія на футбольнім метчу.

На стадіоні Овкленду в Каліфорнії трапився недавно випадок, який не має прецеденсу у спортових літописах.

55 тисяч глядачів наповнило стадіон, на якому повинен був початися футбольний метч. Обі дружини вийшли вже були на грище, коли раптом „спікер" заявив, що має „сензаційну вістку".

Стадіон заммер негайно у тиші вичікування. І тоді спікер заявив:

„Мені тільки що принесли телеграму заадресовану до містера Гаррі Літреля, який повинен бути серед публики. Його жінка породила синка. Щасливого батька просять негайно приїхати домів".

Із перших рядів піднісся чоловік, який пустився з усіх сил бігти до виходу... 55 тисяч спортсменів супроводило щасливого батька могутньою овацією та окликами побажань для народженого синка.

ПАН СІМПСОН ОЖЕНИВСЯ.

Добродій Сімпсон б. муж теперішньої княжни Віндсору повінчався 18. ц. м. з місіс Мері Рафрей. На вінчанні був тільки гурток найближчих знайомих.

Пані Рафрей — це подруга дитячих літ княжни Віндсору і вона теж познайомила її з Сімпсоном.

Ернест Сімпсон жениться уже третій раз. З першою жінкою розвівся він у 1927. р., щоб оженитися з Валіс Ворфільд. Місіс Рафрей розвелася зі своїм мужем у Рено 9. ц. м. Правдивий ланцюг подруж і розводів.

—o—

МАҐДИ ФОНТАЖ ТАКИ НЕ ВПУСТИЛИ ДО АМЕРИКИ.

Як ми вже повідомляли, французька журналістка Магда Фонтаж вибралася до Америки, де на пропозицію одного видавництва мала написати спомини. Американський уряд заборонив їй візу. Суд у Льонг Айлєнді потвердив рішення адміністраційної влади. Тоді Магда Фонтаж відкликалася до рішення еміґраційного уряду, одначе без успіху. Журналістці заявили, що вона має до 48 годин покинути територію Злучених Держав. Уперта журналістка звернулася ще до федерального уряду в Мангатені, спираючись на своїй умові з нюйорським Музік-голем і на тому, що американський консул в Парижі не відмовив їй візової візи. Та мабуть і ці заходи покінчаться нічим.

Літературні нагороди за 1937. рік.

I.

Рада Товариства Письменників і Журналістів ім. І. Франка рішила на своїм засіданні дня 5. листопада ц. р. роздати, як щороку, так і цього року, **три літературні нагороди** за найкращі твори української літератури, що вийшли окремими книжками в 1937. р. на західно-українських землях і на еміграції. Висота премій: **І. нагорода 600.— зол., ІІ. нагорода 400.— зол. ІІІ. нагорода 300.— зол**

До Журі, яке визначить найкращі твори для нагород Рада Т-ва запросила таких членів Т-ва: М. Матіева-Мельника, Е. Ю. Пеленського, Вол. Радзикевича, Мих. Рудницького, Василя Щурата.

Нагороди будуть, як щороку, проголошені в дні 22. січня 1938. року.

Рада Т-ва просить усіх Авторів і Видавців, щоб надіслали для підручної бібліотеки Журі по 6 примірників виданих ними творів і по одному авторському примірникові по змозі з автографом до бібліотеки Т-ва на адресу: В. Софронів-Левицький, Львів, Техніцька 1.

II

Окрему літературну нагороду ім. В. Стефаника за найкращу повість, яка появиться окремою книжкою в 1937. році на західних українських землях і на еміграції, уфундовану українцями міста Торонта у висоті 75 кан. долярів, проголосить Т-во в тім самім річниці, що й попередні нагороди.

До Журі цієї нагороди Рада Т-ва запросила таких своїх членів: Григорія Лужницького, Василя Софронова-Левицького, Василя Сімовича.

Рада Т-ва просить усіх Авторів і Видавців, щоби прислали по 3 примірники видавництв на адресу: В. Софронів-Левицький, Львів, Техніцька 1.

III

Жертви на „Літературний Фонд" за 1937. рік зложили досі: Український Кооперативний Банк, Львів — 35.— зол., Маслосоюз, Львів — 100.— зол., Ревізійний Союз Українських Кооператив, Львів — 50.— зол., „Дністер", Львів — 100.— зол., Українська Парляментарна Репрезентація, Львів — 20.— зол., І. К., Варшава — 20.— зол., „Карпатія", Львів — 50.— зол., Взаїмна Поміч Українського Вчительства — 10— зол., Центросоюз, Львів — 100.— вол., О. Левицька і С-ка (Елегант) — 50.— зол. Земельний Банк Гіпотечний, Львів 100.- зол.

Рада Т-ва щиро дякує Вп. Жертводавцям і звертається отсим до Українського Громадянства та Установ з проханням за дальші жертви, які просить слати на адресу: Центробанк, Львів, вул. 3-Мая 15, з дописком: „Літературний Фонд 1937".

Роман Купчинський голова. **В. Софронів-Левицький** референт літ. нагород.

Польонізація православної церкви на Волині йде!

11. листопада на вимогу військового священника, який у свою чергу покликувався на вимогу військової влади, в луцькому катедральному соборі (долішньому) вперше відбулася богослужба польською мовою для православних жовнірів. Наскільки нам відомо, дозволу на це синоду, по думці його постанови з лютого ц. р. не було. Виходить, що у православній церкві на Волині, як хто хоче, так і робить. Інша річ, коли українці хочуть молитися по українськи.

Барвні ЛЕЩКІВ SAMODZIAŁY LESZCZKOW Тривкі
Львів, ул. Коперника 2.

Представники наших госп. установ у преміера ґен. Славой-Складковського.

Дня 23. п. м., як ми повідомляли вже вчора, приняв премієр ген. Славой Складковський делегацію українських господарських установ під проводом голови УПР п. Мудрого, зложену з пп. представників Ревізійного Союзу Українських Кооператив Зиновія Пеленського і директорів Маслосоюзу інж. А. Палія й інж. А. Мудрика. На конференції обговорено докладно справу останніх виступів адміністраційної влади на Волині у відношенні до українських господарських установ, зв'язаних з львівськими централями. Конкретно йшла мова про завішення діяльности одної з найбільших районових молочарень на Волині і про розв'язання філії „Сільського Господаря" в Луцьку з усіми її кружками. Крім цього порушено й інші актуальні справи.

Нерви зі сталі

придались би в теперішніх часах, коли нервова система є в розладі, а безсонність не дозволяє вам виспатися пам'ятайте за вели магістра Вольського з охор. знаком „Пасівероза", що містить у собі Пассіфльору (Цв't Муки Христової) — рослину, що втихомирює. Вони лагодять розладдя нервової системи: неврацію серця, болі і заморочення, почування несупокою та приводять покріпний природний сон не спричиняючи звички. Можна дістати у всіх аптеках і дрогеріях. Виробник: Магістер Е. Вольський Варшава, Злота 14.

ЗА ОКЕАНОМ.

ПОСВЯЧЕННЯ НОВОЇ ЦЕРКВИ В ГЛЕН ЛАЙОН, ПА.

В неділю 3. жовтня ц. р. святкувала українська греко-католицька громада в Глен Лайон, Па, врочисто благословлення нового храму св. о. Николая при Іст Мейн стріт. Церкву поблагословив Кир Константин Богачевський при численній участи греко-католицьких і римо-католицьких священників. Чин благословення відбувся в 3. годині сполудня.

Відправа зачалась перед замкненою церквою. По обході довкруги церкви всі зібрані увійшли за владикою й духовенством до церкви, що, хоч доволі простора, вмить наповнилась до самого краю. Після евангелія виголосив владика глибоку змістом науку про єдність і злуку з Апостольським Престолом. Дальше заохоти вірних, щоб у згоді й любові працювали для добра Церкви й діждались небаром цілодеенної школи, що таксамо конечно потрібна. Богослуження закінчено відспіванням многоліття.

По відправі в церкві відбулася святочна гостина у церковній салі, на якій явився владика Константин і все духовенство. Господарем (товстмастером) був о. Михайло Капець із Шенандо, уродженець з Глен Лайон, Па, що перше попросив владику до слова. В коротких ясних словах, переплітаних по американському звичаю сміховинками, владика ще раз підніс потребу доповнити діло оснуванням рідної школи. Виступали з промовами всі приявні священники: о. Іван Кутський, о. Іван Ортинський, о. Мирон Залітач, о. Іван Коваль (по англійськи), о. Ярослав Бойків, о. Н. Незвищук, о. Ярослав Скроцький, о. Сильвестер Гладкий, о. Михайло Скороднинський. Учасників гостини було так багато, що церковна саля всіх не помістила і тому тричі за чергою засідали до столів.

Численна участь своїх і чужих сильно підбадьорила на дусі членів згаданої парохії, що перший раз мали таку врочистість у своїм місті.

При БОЛЯХ ГОЛОВИ НЕРВОБОЛЯХ і ҐРИПІ
ПОРОШКИ для дорослих 3 табл. 50 гр.
KOWALSKINA

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ СЕМИНАРІЇ У СТЕМФОРДІ.

Дня 23. вересня виїхав на студії фільософічні й теольогічні до Інсбрука кораблем „Бремен" питомець Володимир Дудяк, родом з Пітсбурга, Па.

Дня 6. жовтня виїхали до Риму кораблем „Сатурнія" Михайло Бохневич, родом з Йонкерс, Н. Й., Михайло Климко, з Вотерліт, Н. Й., Омелян Монастирський, з Ембридж, Па., і Дмитро Ржочий, з Клертон, Па.

Ігор Пеленський, з Батлер, Па., виїхав на студії фільософічні й теольогічні до Лайл, Ілл.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ІЗ СИРОТИНЦЯ СС. ВАСИЛІЯНОК ДОБУЛИ ПЕРШУ НАГОРОДУ.

Дня 9. жовтня відбулась вистава і базар з нагоди 25-ліття Католицького Дому в Дарбі, Па., біля Філядельфії. Запрошено дітей різних народностей з їх народніми танками. Також запрошено наших українських сиріт. Призначено кілька нагород за найкращі танки. Наші українські сироти добули першу нагороду за гарно виконані танки, теж за гарні українські народні строї. До суддів у вирішуванні нагород належала п-а Елсі Мек Данелд, сестра славної артистки Дженети Мек Данелд і професори консерваторії. Сестри Василіянки дістали першу нагороду в сумі 25 дол. від Мей Догерті з Католицького Дому в Дарбі. Так українські сироти добувають добре ім'я українцям серед американців завдяки щирій праці й заходам СС. Василіянок у Філядельфії.

АВРАМЕНКО ОРГАНІЗУЄ НОВЕ ФІЛЬМОВЕ ПІДПРИЄМСТВО.

У Вінніпегу, Манітоба, в Канаді, перебуває балетмайстер Василь Авраменко, піонір української фільмової продукції на американському континенті. П. Авраменко постановив зорганізувати українську фільмову продукцію в Канаді. В тій ціли він дав кілька публичних викладів і відбув низку нарад з представниками ріжних організацій та з поодинокими людьми. На днях створено тимчасовий комітет, який незабаром подасть до загального відома намічені способи, котрими можнаб зреалізувати пляни п. Авраменка. Перша фільма, яку п. Авраменко сподіється випустити силами канадійських українців, буде славна оперета „Запорожець за Дунаєм".

ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНЦЯ В КАНАДІ.

А. Боднарчук, муніципальний секретар-касієр з Арран, Саск., є одним з тих нечисленних канадійців, що теж з нагоди коронації короля Юрія VI. дістали медалі. Медаля була для нього несподіванкою. А. Боднарчук бував на ріжних становищах, аж у 1914 році, коли згоріли книжки муніципалу Калдер, приняв місце секретаря того муніципалу. Як секретар застав довги й попіл, а лишив муніципал у фінансовім стані першої кляси. В 1932 р. перенісся до муніципалу Ливінгстон з осідком в Арран і там працює досі.

УКРАЇНЕЦЬ НА ЗАМІТНІМ СТАНОВИЩІ.

Наш земляк, п. Антін Мирослав Лотович, іменований дослідчим секретарем (рісерч-секретарі) Філядельфійської Ради Здоровля і Протисухітничої Комісії. Його завданням буде перевести соціяльно-санітарний розслід туберкульози у Філядельфії. П. Лотович є сином о. Антона Лотовича з Бруклина, предсідника „Провидіння". Він скінчив буф університет Корнел, опісля працював кілька років як член Публичної Служби Здоровля Злучених Держав. П. Лотович є членом Американського Товариства Публичного Здоровля, також Т-ва Публ. Здоровля міста Ню Йорку та інших фахово-наукових товариств. Є також членом „Провидіння".

ПАНАХИДА ЗА УКРАЇНСЬКИХ СТРІЛЬЦІВ.

На українськім католицькім цвинтарі у Філядельфії відслужив Кир Константин Богачевський І. ц. м. панахиду за полеглих стрільців Української Армії. При тім виголосив над могилою героїв до численно зібраних вірних патріотичну проповідь.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на грудень 1937 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Ще справа підписів.

Справа підписів під відомою відозвою „Комітету Обивательского" не перестає хвилювати деяких одиниць та кол українського громадянства, дарма, що в цій справі було вже вияснення на сторінках нашого часопису. Особливо атакований є далі д-р Іван Брик з того титулу, що на ньому, як на голові „Просвіти", не повинно тяжіти найменше підозріння щодо національної чистоти. Така кампанія посередньо шкодить самій установі „Просвіти", матері українських товариств.

Редакція уповноважена ствердити, що д-рові **Іванові Брикові** згаданої відозви ніхто до підпису не представляв, він про неї не знав і вперше своє назвище побачив на афішах.

Таку саму заяву дістали ми від п-ні **Софії Ракової.**

З польських справ.

ОСНОВНІ ЗМІНИ В ШТАБІ О. З. Н.

У штабі О. З. Н. відбувається тепер основна структуральна і персональна зміна. В новій структурі припаде — як пише польська преса — важна роля раді, що її персональний склад покищо невідомий. Кажуть, що до штабу ввійдуть такі особи, які займуть важні становища в урядовій службі.

Виленське „Слово" пише, що О. З. Н. верне ться до пляну першого шефа штабу. Додає, що концесія полк. Ковалевського пригадувала в загисах давне ББ. Ріжнилася лише тим, що мала засимілювати елементи, які відпали від ендеків і ліві елементи, що виступали проти комуністів. Одночасно полк. Ковалевський клав натиск на програму, що її в ББ. заступала особа Пілсудського. Коли впало гасло центрової лінії для О. З. Н. розійшлися поголоски про поворот до пляну полк. Ковалевського.

—o—

З листів до Редакції.

ВІДПОВІДЬ АВТОРЦІ СТАТТІ „ДВА БУКВАРІ", ПОМІЩЕНИЙ У „ДІЛІ" Ч. 239. З 29. Х. Ц. Р.

Застереження українських батьків і вихователів дотично змісту букваря „Моя перша книжечка", в яких імені виступає Вп. Пані Константина Малицька, не можуть бути предметом дискусії в пресі, в якій брали би участь авторки „Моєї першої книжечки". Приймаємо ці застереження до відома.

Одначе дивує нас, як до сьогоднішнього дня вчили наших дітей на старих букварях (у більшості шкіл був уживаний буквар, зладжений педагогом іншої народности), і нікому не прийшло на гадку здобути буквар, в якому не найдено закинених нам „проступків", а рівночасно, щоб він був апробований Міністерством ВРіОП та поручений до вжитку в школах. Шкода!

Тому предкладаємо Шановній Авторці статті „Два букварі" ось-яке прохання: Шановна Авторка є вже на заслужній учительській еменитурі і правдоподібно має доволі вільного часу; отже нехай зволить ласкаво опрацювати „Буквар" для української шкільної дітвори, без зайвих на її думку читанок та порушуваних тем і постарається для нього за апробату шкільної влади. Цим зробить прекрасний дарунок маленьким українським школярям і зможе раз на все з голов українських батьків і вихователів журбу про справжній, добрий український буквар.

Згори зазначуємо, що Шановної Авторки не будемо посуджувати ні в „надто совісности", ні в „переборщености при складанні патріотичних читанок", ні в „підрожденні влади", хоча нам це неслушно від неї дісталося.

З глибоким поважанням.

Осипа Рожанківська та Іванна Петрова.

Перемога закарпатських українців у шкільнім плебісциті.

Не зважаючи на нечувану демагогічну акцію москвофілів за введенням московських підручників на Закарпатті **українці виграли шкільний плебісцит, здобуваючи понад 60 відсотків у цілому краю.**

Як нашим читачам відомо, шкільний плебісцит на Закарпатті зводився до того, що батьки шкільної молоді мали заявитися, з яких підручників мають учитись їх діти: з українських чи московських.

Вислід голосування у 12-ох шкільних округах такий: за українськими підручниками заявилося 95 прц. у Берегівщині; 80 прц. в Іршавщині, 72 прц. у Тячівщині, 75 прц. у Волівщині, 70 прц. у Севлющині, 51 прц. у Перечинщині та Березнянщині, 50 прц. у Хустщині, 40 прц. в Ужгородщині, 36 прц. в Мукачівщині та Розвегівщині і 34 прц. у Свалявщині.

Перемога українців у шкільному плебісциті розкриє теж очі всім тим несвідомим, які під впливом демагогічної агітації москвофілів голосували за введенням „русских учебників" до шкіл.

Новий бельгійський уряд.

БРЮСЕЛЬ, 24. 11. ПАТ. По довгих заходах вдалося нарешті лібералові Жансові створити новий уряд. Склад нового уряду такий: премієр — Жансон (ліберал), закордонні справи — Спак (соціяліст), внутрішні справи — Дієрк (ліберал), національна оборона — ген. Денї, фінанси — Де Ман (соціяліст), освіта — Гост (ліберал), господарські справи — Ванзакер (католик), хліборобство — Піерльо (католик), кольонії — Рубенс (християнський демократ), справедливість — Де Варнаф (католик), публичні роботи — Мерльо (соціяліст), комунікація — Марк (християнський демократ), праця і суспільна опіка — Делятр (соціяліст), публичне здоровля — Вотер (соціяліст), міністерство почт — Бушері (соціяліст). Нові міністри зложили присягу королеві вчора рано. Парлямент скличуть на вівторок і тоді уряд зложить свою декларацію.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Перевози** меблів і товарів виконує та всякі спедиційні чинности полагоджує „ГАРМА", спедиційно-перевозова кооператива, Львів, ул. Потоцького 11 а (друга брама) телефон 111-21. 6-6

— **„Хром", Львів, вул. Руська 20.,** телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах **футра** жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і переробляє ужиті футра за найновішими моделями. —?

Пан, який їхав з нами поїздом до Черча і сповідав, що його обуває чищена є виключно виданою пастою Ердаль тому, що паста ця надає гарний полиск, консервує шкіру, зробив на нашій дочці велике враження. Просимо його дати знак життя. Ласкаві зголошення під Ч. Ж. її таємниця. Варто вживайменше пасти Ердаль, але полірувати могучим сукном аж до дзеркучого полиску.

— **З Товариства „Молода Громада".** Продовження дискусії над рефератом д-ра Пастернака в **четвер** 25. ц. м. в год. 19.30.

— **Новий лікар.** Як довідуємося, п. Мирослав Бурачинський, син відомого українського лікаря-громадянина, директора „Народньої Лічниці", дістав на днях на медичному факультеті львівського університету дипльом лікаря всіх лікарських наук.

— **Товариство „Українська Захоронка",** як установа, яка статутово управнена вести опіку над убогими дітьми, уладжує дня 18. XII. ц. р. Миколаївське свято для дітей, якими опікується в дошкіллях, захоронках та харчівнях. Звертаємося з проханням до Хвальних Установ та всього Громадянства допомогти нам у цій акції, щоб усі наші діти були обдаровані в цей радісний для них день. — **Управа.**

— **Львівська філія Т-ва Прихильників Астрономії** повідомляє, що в суботу 27. ц. м. в год. 18. вечором в салі Геольогічного Інституту при вул. Длугоша 8. виголосить м-р Антін Опольський відчит п. з. **„Суть і походження комет"** зі світлинами. Вступ вільний. Гостям раді.

— **Чергові сходини** членів секції аплікантів при СУА з рефератом адв. **д-ра В. Лициняка** про віддовження хліборобства відбудуться в пятницю 26. ц. м. вгод. 7.30 вечором у домівці т-ва „Відродження" при вул. Чарнецького ч. 26

— **Ревізії й арештування.** В середу 24. ц. м. поліційні агенти перевели ревізію в Академічному Домі при вул. Супінського ч. 21. у Степана Галамая, студ. прав. з Плугова пов. Золочів, але не найшли нічого. Всеж таки Ст. Галамая арештували.

— **Почта в неділю.** В міністерстві почт і телеграфів розглядають проєкт доручувати по містах почту також у неділю. Доручувати мають перш усього часописи і поручені посилки.

— **Для вигоди пасажирів на залізницях.** На всіх залізничних лініях з днем 25. ц. м. будуть курсувати нові пульманівські вагони третьої кляси, що значно причиняться до вигоди подорожних. Вагони будуть мати сидження вистелені, подібно як вагони другої кляси. В грудні ц. р. будуть урухомлені спеціяльні вагони туристичні з місцями до лежання.

— **Під ендецьким терором.** На головній брамі нового університетського будинку вивішено великий напис: „Третій день без жидів! Жиди до гета!" Перед входом возні контролюють студентські легітимації. Оподалік урядує поліція з розвідчиками. За якимсь студентом жидом, що пробував здерти напис з муру, гнала польська студентська боївка аж до будинку городського староства, де він укрився. На політехніці виклади дальше закриті аж до відкликання. Подібні написи вивішено на будинках академії заграничної торговлі та університетської клініки. З цього приводу студенти жиди уладили маніфестації, перейшовши вулицями центру міста. При вул. Пекарській і Сакраменток поліція розганяла студентів жидів, які кричали проти лавкового гета. В пятницю 26. ц. м. відбудеться зїзд ректорів у Варшаві у справі положення у високих школах.

— **Титул для абсольвентів ліцеїв.** Як зачувати з урядових кол, абсольвенти ліцеїв будуть користуватись науковими титулами. Отже буде ліценціят торговельний, адміністраційний і т. д. Ліценціяти будуть уповажнювати до студій у вищих школах, але тільки на деяких виділах. Ліцеї, що надають титули, будуть складатися із трьох кляс, причому спеціялізація пічнеться в третій клясі. Новинною в середньому шкільництві буде ведення примусових поактик для торговельних ліцеїв.

— **Комуністичний процес** відбувся перед трибуналом присяглих суддів у Львові. Шістьох людей із Равщини обвинувачено в належанні до КПЗУ з дальшими консеквенціями. Ряд свідків потвердив акт обвинувачення, наслідком чого розправа скінчилася засудом Михайла Крупи на 3 роки вязниці, Михайла Путка на півтора і М. Моти на рік. Інших увільнено.

— **Краєва хроніка.** В Самборі відбувся зїзд загонової шляхти при участи кількадесятьох осіб. Предметом нарад були організаційні справи. — В копальні земного воску у Дзвинячі пов. Станиславів згинув 49-літній робітник Йосиф Яворський, вбитий віндою. — В Делятині застрілився гаєвий Андрій Дзюра з причини каліцтва. Наслідком пострілення дикими стрільцями йому відрізали пяту й це було перешкодою в службі. — У Станиславові арештували інж. Маргошеса, сина власника гарбарні. Причина покищо невідома. — В Добровадах пов. Збараж знайшли в стані повного розкладу тіло селянки Петронелі Кутень. Підозріння вбивства паде на її чоловіка, який втік. — В Золотому Потоці пов. Бучач згинув у млині Гнєвоша 17-літній робітник Володимир Вербицький, якого вхопив трансмісійний ремінь. — В Колодрібці пов. Заліщики втопився 15-літній Дмитро Антонів, перехилившись необережно над керницею.

— **Застрілив товариша.** В часі полювання в лісах коло Унева пов. Перемишляни власник млина Казимир Жаровський застрілив припадково свого товариша Казимира Шота, власника млина в Куровичах. Нефортунного мисливого арештували.

— **Вовки в Пінщині** виступають щораз численніше. В Несвіжі підчас снігової стало вовків закралось під селянські загороди. Вовки підкопалися до вівчарні і вхопили 9 овець. В кольонії Повіче під Пінськом появилися три вовки. Один

селянин вистрілом із крісa вбив одного вовка, інші втікли.

— **Афера з маєтками совітських громадян.** Польська поліція переводить арештування у звязку з аферою на тлі з маєтками совітських громадян. Афера вяжеться тісно з акцією вивласнення земельних маєтків у Польщі, що є власністю совітських громадян. Афера полягала на фальшуванні повновластей неістнуючих совітських громадян, на основі яких виednували відшкодування. Поліція арештувала теж одного адвоката з Рівного й одного з Люблина.

— **Згорів млин.** В Торговиці Пільній городенського повіту згорів млин зі збіжем, яке привезли молоти. Шкоду обчисляють на 15.000 зол. Причина пожежі покищо невідома.

— **Всюди дефравлації.** Варшавський апеляційний суд займається справою б. управителя військової друкарні у Варшаві, Йосифа Ржепки, який грішми друкарні фінансував ріжні приватні підприємства і здефравдував коло 170 тисяч зол. Суд першої інстанції засудив його на 7 літ вязниці.

— **Пожежа шпихліра.** В Любаші пов. Бидгощ згорів великий шпихлір, власність кооперативи „Рольнік". Пожежа охопила швидко цілий 3-поверховий будинок і знищила всі машини, тисячу тон збіжа та інші рільничі продукти на шкоду кількадесять тисяч зол.

— **Студентські бучі у Відні.** Наслідком демонстрації студентів, що протестували проти продовження студій на медичному факультеті, віденський університет замкнено. З тої самої причини закрили теж торговельну академію.

— **Кн. Віндсору виграв процес.** В Льондоні запав присуд у судовій справі Уйлема Гайнемана, власника книгарні, якого заскаржив кн. Віндсору за видання книжки „Коментарі на тему вбдикації". Гайнемана засуджено на грошеву кару, бо його адвокат відкидав усі закиди, зроблені князеві Віндсору в цій книжці і висловив готовість перепросити його. Гривну призначено на добродійну ціль.

— **611 км. за годину.** Минулого понеділка німці здобули новий летунський рекорд на просторі 100 км. з тоною вантажу. Німецькі летуни Нічке і Дітерле перелетіли на двомоторовому літаку 1000 км. з Гамбурга до Слуйска (Штольн) і назад в одній годині і 58 мінутах або зі швидкістю 504 км. на годину. Слід зазначити, що кілька днів передтим німці устійнили новий світовий рекорд швидкости на апараті Месешмідта без вантажу 611 км. на годину.

— **Цікаві викопи в Єгипті.** В околиці Сахара, на південь від Каіра, відкопали кільканадцять малих гробівців, в яких находилися змуміфіковані людські останки в сидячій позиції та з лицями, звернениими на схід. Була це служба міністра Гамакі в часів першої династії. По його смерти їх убито, так само домові звірята, щоби по смерти дальше йому служили. В пізніших часах занехали цей варварський звичай і замість слуг давали до гробу статуетки.

— **Кого жиди шанують.** В жидівській „салі слави" в Шікаго відбулася номінація 120 найславніших жидів на світі. Організацію цієї імпрези перевело товариство жидівських студентів Америки, щоби перед очі своїх членів поставити людей гідних наслідування й пошани та в цей спосіб здержувати їх від асиміляції. До першої групи належать такі жидівські мужі: Альберт Айнштайн, учений, Леон Блюм, бувший премієр Франції, Макс Літвінов, міністер заграничних справ Росії; д-р Зигмунт Фройд, учений психольог; Генрик Моргентав, секретар скарбу Злучених Держав; Поль Муні, актор. Решту славних жидів вибрано з таких професій: медицини, фільософії, права, мистецтва, літератури, театру, фільми, науки, політики, освіти, рабінату, жидівських рухів, інжинірії і т. д. Дуже інтересний вибір кандидатів. Стрічаємо в лісті всіх найвидатніших представників світового жидівства, почавши від представників капіталу, а скінчивши на діячах соціялістичних і комуністичних. Є Леон Блюм з другого Інтернаціоналу, але також Макс Літвінов з третього Інтернаціоналу.

— **На слідах великої держави.** Совітська археольогічна експедиція відкрила в бухарській пустині Кзиль-Кум останки могутньої колись середньо-азійської держави, яку названо Трансоксонією. За династії Саманідів у девятому і десятому віці по Христі вона простягалася від Паміру до Багдаду і Перського заливу. Монголи і турки знищили цю державу. Серед пісків знайшли останки міста Варуш та руїни 100 замків.

— **Арабські краї.** Найбільше країв над Середземним Морем, а також над Червоним Морем, є арабських. Ось вони: Сирія, Палестина, Трансйорданія, Ірак, Арабія, Аден, Єгипет, Лібія, Туніс, Альжирія, Мароко. З тих 11 країв кілька є незалежні держави або майже незалежні, а решта є під владою Англії, Франції, Італії, Еспанії. Загально-арабський рух змагає до того, щоби всі арабські краї стали самостійними державами, обєднались та мали якийсь один національний провід. Мусоліні піддержує цей рух, щоб викинути Англію із Середземного Моря та щоб ослабити Францію. Якби арабські краї добули незалежність і збудували свою морську военну фльоту, а також повітряну, то це булаб велика военна сила, більша може навіть від збройних сил поодиноких великих держав Европи. Це виростає нова світова сила, що дрімала довгі століття.

—o—

Відозви й комунікати.

СХОДИНИ ЧЛЕНІВ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ.

Сходини членів Товариства Українських Кооператорів у Львові відбудуться в малиновій салі Дому Української Кооперації при вул. Технічній 1 в днях:

1. В суботу 27. листопада в год. 6. пополудні, присвячені памяти одного з предтеч світового кооперативного руху, **Шарля Фуріе,** з нагоди століття його смерти. На сходинах буде відчитаний реферат про Фуріе **проф. д-ра В. Тотомінца.**

2. В неділю 5. грудня в год. 12. вполудне, присвячені памяти проф. **Федора Щербини,** визначного економіста, статистика, дослідника первісних форм кооперації серед українського народу, з нагоди роковин його смерти. На сходинах буде відчитаний реферат про Ф. Щербину **проф. Л. Шрамченка.**

Львів, 22. листопада 1937.

ЗА ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТОРІВ У ЛЬВОВІ:

Юліян Павликовський вр., голова. | **Андрій Жук вр.,** секретар.

Дописи.

ЛЬВІВ.

З життя українського робітництва. Дня 21. ц. м. в год. 8. рано каплани для українських робітників о. Всеволод Дурбак відправив у церкві Преображення Господнього при вул. Краківській у Львові першу Службу Божу в намірені українського робітництва. Співав хор робітників т-ва „Сила". Підчас Служби Божої виголосив о. В. Дурбак проповідь на тему: „Христос-робітник". Простору церкву наповнили вщерть українські робітники й робітниці. Члени робітничого т-ва „Сила" прибули зорганізовано зі своїм прапором. — Вечором того ж дня в печарні т-ва „Сила" відбулися святочні сходини українського робітництва, присвячені памяти Героїв Базару. Вступне слово виголосив робітник п. Петрів; виступили хори „Сили" і вихованків Ремісничої Бурси з вул. Пасічної; робітниці в нар. одягах виконали гуртову рецитацію „Спіть хлопці, спіть". Нар. гимном закінчено ці святочні сходини численно зібраного робітництва.

ГОРОДОК.

Загальні Збори кружка „Рідної Школи" в Городку відбулися в неділю 21. листопада ц. р. в год. 4.30 попол. в домівці читальні „Просвіти". Збори відкрив голова кружка о. дек. Є. Рондольський. Звіт з д'яльности кружка за рік 1937 виказав: кружок має 140 членів, у тому 14 жінок. Праця йшла в напрямі виховання позашкільної молоді Городка на характерних і сьвідомих членів нації. Засобами до осягнення цієї мети було удержування бібліотеки, в якої кожної подїлі дітвора Городка виповичала книжки, уладжування імпрез патріотичного характеру та систематичні лекції в обсягу українознавства для дорослих в зимовій порі, які вели кваліфіковані сили: для дівчат п. К. Ходаківна і п. А. Цимбал'ста, для хлопців п. О. Когут. Кружок уладжував такі імпрези: концерт у честь Т. Шевченка, „День Матері" спільно зі Союзом Українок, Андріївський вечір, фестин, вечерниці та дитячу забаву. Через мале заінтересованє родичів не уладжував кружок у звітовому році ані одного дитячого садка. Одинокий садок у Городку на Черлянському передмісті був зорганізований при Українському Кат. Союзі. Крім цього кружок перевів збірку на б'дних дітей та зорганізував курс для неграмотних. Бібліотека, як виходить зі звіту бібліотекарки п. К. Ходаківної, виказує 712 книжок. У звітовому році прибуло нових книжок 43. Кружок передплачував 4 журнали: „Світ Дитини", „Українське Юнацтво", „Наш Приятель", Рідна Школа". Крім власних книжок користав кружок з парохіяльної б'бліотеки. Книжки з бібліотеки виповичало 200 дітей; на одного читача випадає пересічно 22 прочитаних книжок. Касовий звіт подав скарбник о. О. Квіт. У звітовому році було 706.11 зол. приходу і 660.90 зол. розходу; готівка в касі 36.21 зол. На приходи складалися одноперцентові датки громадян, доходи з імпрез, у малій мірі членські вкладки. Кружок оплачує сп'льно з Повіт. Союзом Кружків Р. Ш. урядовця. По звітах признано абсолюторію уступаючому виділові. До нового виділу ввійшли: д-р Семен Кивелюк — голова, п. Остап Гала-

май — зест. голови, п-а Анна Цимбал'ста — секретарка, п-а Катря Ходаківна — бібліотекарка, о. Омелян Квіт — скарбник, п. Сергій Кліш — господар, п. Телюк Володимир і п. Козак Василь — заступники виділових. Контрольна Ком'сія: п. Степан Лонтута, о. Омелян Шараневич та адв. Клим Карачевський. Делегатами на Загальні Збори Матірного Т-ва у Львові вибрані: п-а Катря Ходаківна, п. Михайло Цуньовський та п. Михайло Цинка; на загальні збори Пов. Союзу Кружків у Городку: о. Є. Рондольський, п. О. Голамай і п. М. Цуньовський. При к'нці зат. зборів предсідник адв. К. Карачевський подав до відома, що п. Антін Левкович зрікся в користь кружка довгу, належного йому за удержання провізнної салі. Порушувано також справу буджету, організації колядн, справнішого збирання членських вкладок і т. д. З надія, що новий виділ поведе ще успішнішу працю над вихованцями молоді Городка і вже в черговім році подбав про організацію дитячих садків на всіх передмістях Городка та в самому середмісті, щоб українська дітвора могла рости і виховуватися в національному дусі та протиставитися всілякій денаціоналізаційним затіям. Слід зазначити, що деякі управителі народніх шкіл у Городку вараять учеників за читання книжок з бібліотеки кружка Р. Ш., хоч минулими роками самі виповичали з кружка частину українських книжок до шкільних бібліотек, тому з бібліотеки користає лиш позашкільна молодь.

Вшанування роковин Базару. Дня 21. листопада вшанувала читальня „Просвіти" в Городку-місті роковини смерти 359 героїв зпід Базару святочними сходинами, які відкрив голова читальні о. О. Шараневич. Опісля інж. Роман Паламарчук виголосив реферат, у якому начеркнув обставини та геройську поставу в обличчі смерти учасників другого зимового походу. Память полеглих п'д Базаром ушанували присутні поставанням з м'ясь та 1-хвилинною мовчанкою. Сходини закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла".

Оживлення праці читальні. В читальні „Просвіти" в місті помітне оживлення діяльности. Новинкою є дискусійні вечорі на теми нашого національно-суспільного життя, що відбуваються що неділі. Зорганізовано також шаховий гуртож — має відбутися шаховий турнір за мистецтво з нагородами. Придалося би в читальні більше часописів.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні збори „Сфінкса". Мин. пятниці відбулись загальні збори драм. гуртка „Сфінкс" при участи 19 членів. Після звітів управи, в яких зібрані довідалися про наскрізь корисну на терені Станиславова працю „Сфінкса", вибрано нову управу у складі: п. Кичунова — голова; інж. Дерлиця — секретар; м-р Л. Крушельницький — скарбник; м-р О. Ясеницький — адміністратор; п. Зубаль — господар. До Контр. Комісії ввійшли: пп. Гриньківна й Борковська та проф. Домбровський.

Героям Базару. Мин. неділі в салі „Нар. Торговлі" влаштувала філія „Союзу Українок" вечір, присвячений памяти 359 героїв зпід Базару. Орган'зація, на жаль, знову була слаба (майже ніякої реклями), так що публики було заледви пів салі. Сама академія мала дуже поважний і святочний настрій та полишила незатерте враження. Програма складалася з таких точок: 1) „Що то за гр'м" — муж. хор „Думка"; 2) Реферат — п. О. Шпидусівна; 3) Деклямація при супроводі хору „Думка" — п. Романціна; 4) „Коли Ви вмірали" — муж. хор „Думка". Закінчилась академія національним гимном. Вся програма була гарно зложена й виконання її стояло на високому р'вні. І тому шкода, що через слабу реклямy так мало зійшлося громадян.

Б. Л.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ Гр.-Кат. Богословської Академії на академічний рік 1937-38. Львів 1937. Стор. 32. ф 8°.

КАЛЄНДАРЕЦЬ ПРЕСВЯТОГО ІСУСОВОГО СЕРЦЯ. Жовква 1937. Стор. 64. ф. 32.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Великий Театр:

Четвер 25. XI. год. 7.30 веч. „Одруження".

П'ятниця 26. XI. год. 7.30 веч. „Одруження".

Субота 27. XI. год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів".

Театр Різнородностей:

Четвер 25. XI. год. 7.30 „Цей і той".

П'ятниця 26. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Субота 27. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:

25. XI. Ніч під Івана Купала

26. XI. Довбуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Ключ чудний світ" муз. комедія із Вернером Баксгером.

АТЛЯНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".

ВАНДА: „Прокажена", „Ординат Міхровський".

ГРАЖИНА: „Пеан".

ЕВРОПА: „Королева і хористка",

КАСІНО: „Коли цвітуть бузки".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Двобій".

МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Шірер.

МІРАЖ: „Ніч перед битвою".

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.

ПАКС: „Чорний граф", Пат і Патахон.

ПАЛЯС: „Пошівара".

РАЙ: „Не цілуй у кіні".

РІЯЛЬТО: „Зустрілись у Парижі".

СВІТ: „Криваві перли" і „Сполучниця".

СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.

ТОН: „Зелений сигнал".

УТІХА: „Робінзон Крузо" і рев'ю.

ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):

„Версаль, Ніцца, Монте Карльо".

ФОТОПЛАСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Острови Сунда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 25. листопада 1937.

БЕРЛІН 17.00 Соната ес-дур на скр. і форт. Р. Штрауса, 17.30 Вок. авд., 19.00 „Дебсвальцер" на 4 голоса і форт. Брамса, 20.10,21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.10 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Вок. концерт, 17.30, 18.00 Цит. музика, 21.20 Орх. концерт, 22.20 Форт., сопран, 20.25 Вес. авд., 21.00 Симф. орх., спів, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Давня і нова камер. музика, 18.00 Форт., альтівка, КЕЛЬН 20.00, 21.00 „Онднна" оп. Льорпінга, КОШИЦІ 13.30 Продукція молока на Закарпатті, 14.00, 18.00, 18.45 Вістки, МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 19.00 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Джіневра делі Альмбері" оп. Перагалля, ПРАГА 17.05 Форт. квінтет, Нар. пісні, 20.00, 21.00 Театр Уяви: „Петро й Олексій" траг. Мережковського, 22.35 Скрипка, РАДІО ПАРІ 20.30 Форт., 21.30, 22.00 Симф. концерт, РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, 22.15 Квартет.

П'ятниця, 26. листопада 1937.

БЕРЛІН 12.00 Трансм. з Опери, нар. авд., 20.00 Веч. гомін, 21.00 Оп. музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.30 Концерт симф. орх., 18.30 Цит. музика, 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 19.25 Нові пробовники, 20.05, 21.00 „Дон Хуан Тенор'о" драма Хозе Зорілі, 22.20 Концерт на скр. і форт Шумана; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні., 22.30 Концерт; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки для Закарпаття, 18.00 Йотю у м'якрофона. Інтерв'ю з популярним футболістом Закарпаття Йос. Кнажом, 18.20 Концерт на гармоні МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.25 Квартет, 18.25 Дует на сопр. і альт, 19.50 Концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Форт.; РИМ 16.00 Концерт інструментів. 19.25 Розр. музика, 21.00 „Маскота" оп. Одрана.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 25. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Муз. порання, 11.40 Співає Тіто Шіна, тенор, гр. пл., 12.03 Орх. концерт, гутірка, 13.45 Комунікат Хліб. Палати, 13.50 Музика з пл., 14.30 Пісні у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера, Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Гутірка музика з молодю, 16.15 Розр. музика, 17.15 „Катеринка" авд., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Жінка домашнім лікарем, 18.20 Молодь перед мікрофоном, Зимова пошта, 18.40 Листи та програми, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: Смерть комедіянта, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Розр. концерт: орх., два форт., хор, 21.40 Про розмову, літ. нарис, 22.00 Камер. концерт, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 26. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: „Бочка здоровля", 11.40 Сен-Саенс: Фраг. з „Карнавалу звірят", фрагм.; 12.03 Весела географія; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Вірлята" Арт. Шредера, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Авд. для старших дітей: Як працюють наші мами; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Оркестра; 16.50, 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Союзники консументів; 17.15 Скрипка, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Форт.; 18.35 Як лет. поети вірші віршували; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Романова" Е. Ожешкової; 19.30 Фог співає пісеньки; 20.00 Симф. концерт, орх., форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

БІРЖА.

Львів 24 листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·08, 89·72, Долари американські 5,27·50, 5,25·00, Долари канад. 5,27·50—5,25·00. Фльорени гол. 294·02—292·30, Франки фр. 18·19—17·69, Франки швайцарські 122.60—121.80, Фунти англ. 26·51—26·35, Гульдени данц. 120·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·29—117·45 Кор. норв. 133·18—132·20, Корони шв. 136·73—135·75, Ліри, італ. 21·20—20·20, Марки фінлянд. 11·70, —11·25, Марки нім. 119·00 — 116·00, Шилінги австр. 98·50—97·50, Тель Авів 26·40—26·10, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·25, 57·00, 3 інвест 1 ем 73·00 серія, 84·50 3 пол. інв. 2 ем 72·50 серія 83·.5 5 конверс. 63·00, 4 прод. 40·50, 40·25, 4 консол. 60·25

Тенденція сильніша.

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 33·00, Вугіль 25·00, 24·75, Ліліпон 54·00, Моджейів 9·75, Островець 48·75, Стараховичі 30·50, Габероуш 42·25.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 24. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·35 зол
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·40 зол.
1 кг. масла експ. вкл. з опак. 3·40 зол.
молоко . . . . 19—20 сот.
яйця (копа) . . . . 5·60—5·70 зол.

Тенденція на масло звишкова, на молоко та яйця сильніша

ОПОВІСТКИ.

Деканат Теольогічного Виділу Гр.-кат. Богословської Академії у Львові подає до відома заінтересованих, що передординаційні і передконкурсові іспити в місяці грудні ц. р. відбудуться в першу середу по першім, себто дня 8. грудня в годині 16. Подання можна вносити до дня 6. грудня.

На чергових сходинах Кр. ім. Ганни Барвінок в п'ятницю, 26. XI. 1937 відчитає Микола Матіїв. Мельник вибір зі своїх віршів і оповідань. Початок в год. 6. веч. в домівці при вул. Мохнацького 12. 2160

Хто з милосерної родини зволить ласкаво дарувати даром обіди для моєї доньки — без матері — Ірини, уч. І. кл. купецької гімназії при вул. Курковій ч. 14, а мешкає у СС Милосердя при вул. Спортовій, 6 Стрийська, батько Іван Заремба, вільонаєт. скарб. служб., рахунк. старшина поручник УГА, від 5 років на тяжку хоробу грудей у міському заведенні для невил'ч. хорих при вул. Янівській ч. 130. 1—3

Товариські сходини членів УТТ відбуваються кожної середи в домівці, Львів, Гродзіцьких ч. 1/II. Середа 1. грудня 1937 відбудеться дискусія на тему „Господарське планування в світлі І. Конгресу польських інжинірів". Проводить інж. Врецьона. 2155

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНЖИНІР-гідротехнік заголоситься до УТТ Львів, Гродзіцьких 1/II. від год. 10—13. 2155 1—1

КУПНО - ПРОДАЖ

ВЕЛИКИЙ вибір ручних і фабричних коронок, таблеток, поручає Виробна Фрайліха, Сикстуська 21. 2157 1—7

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, папучі, бердячі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує єдина виробна „Ібіс" — Львів, вулиця Галицька ч. 5. І пов. Тел. 240-51. 1896 11-?

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі шевські, Гданський, Коллонтая 2. 2018 11-13

РАЙТУЗИ вовняні 2.90, гетрові 4.90, піжами флянелеві 3.50 та все на зиму для дитини поручає „Світ Дитини", Сикстуська 2. 2039 a 4—?

ФЛЯНЕЛЕВІ ПІЖАМИ в пасе у 12 гатунках, жіночі і мужеські 8.90—13.80. Вибагливі мужеські бонжурки 9.80—16.80, плащі ранні 13.80—16.80. Фабрика білля „Астра", Сикстуська 2. 2040 4—5

КУХОННІ виправи комплетні, емаліє зол. 65.-, алюмінії зол. 99.- зі заліза, млинками і т. п. РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 2038 3—3

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ 3-покоєве, повнокомфортове, сонячне при вул. Гнилій від 1. січня 1938 р. до винайму. Інформації телефонічно ч тел. 270-27. 2159 1-4

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНЖИНІР, 30 років, запізнається з інтелігентною, гарною панночкою від 20—25 літ. Зголошення слати до Адміністрації „Ліла" під „Шлеськ". 2101 1—1

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андріолього). 1952 9—10

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня скла А. Тортон тепер **Бема 12 а.** тел. 224-81. 1959 13-30

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олена Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 28—30

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 9—16

„ПРИГОДИ доброго вояка Швейка", том IV (останній, найбільший й найцікавіший) набувати по 4 зол. у всіх книгарнях! 2138 4—6

БРИЛІЯНТИ, діямянти, перли, срібло, золоту біжутерію, годинники купує, платить найбільше Вандер, Шайнохи один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 1908 4—?

ОГОЛОШЕННЯ.

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте ту певність, що Ваша праця не змарнується, кавалки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піяніно

Т. Беттінґ і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 20-30

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохідне перевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 1428 30—40

ПЕРЕПРОДУЄ
МАГАЗИНУЄ
ПЕРЕВОЗИТЬ
артикули українського виробництва
СОЛІДНО
СКОРО
Й ДЕШЕВО
торговельно - транспортове бюро

Івана Парубчака

ЛЬВІВ, ВУЛ. ДОМІНІКАНСЬКА 7

2084 тел. 242-19.

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Тапчани, матраци, ролети, тапети фіранки, дивани, меблеві матеріяли і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 24—40

Нема ліпших

як вістря **„ПОЛЬОНІЯ"**

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або заміняти реальність.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Пятниця 26. листопада 1937. Ч. 261

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Колючки і терня.

(Передова стаття).

Школи на польонізацію українських дітей.

Нова ділянка праці.

Продовження обнижки комірного.

На допомогу українським безробітним.

Інтервенція у міністра хліборобства.

Прилюдна збірка на інвалідів У. Г. А.

Загадочне арештування у Франції.

Анґльо-французькі переговори про перемиря в Еспанії.

Китайці покидають укріплені становища.

Ще про „мішані" подружжя.

Міліонер--дезертиром.

Ч. 261 (14.804). Львів, пятниця 26. листопада 1937. Druk. poczt. uiszczone gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 6.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Занепад комсомолу в УССР.

Х. зїзд українського комсомолу у Києві ствердив, що в цілій УССР комсомольські організації підупадають. Нпр. у Донбасі їхнє число знизилося зі 100 на 25. Стверджено, що обсаджені комсомольцями копальні постійно не виконують пляну. Центральні органи комсомолу занехали боротьбу з „ворогами народу буржуазними націоналістами". Вся політична й організаційна праця в комсомолі УССР постеленно завмирає. (АТЕ).

НЕВДОВОЛЕНІ ПРОВОДОМ.

На внесок Єременка, секретаря каменецького окружного комітету комсомолу, Х. зїзд УССР ствердив, що діяльність центрального комітету комсомолу за минулий рік не була задовільна.

Мадрид збомбардований.

Авас подає: Національна артилерія бомбардувала вчора сильно Мадрид; 2.000 набоїв упало за місто. Пізним вечором дійшло до поважних боїв на відтинку університетського міста.

НАЛЕТ НА ЧЕРВОНЕ ПОБЕРЕЖЖА.

Національні літаки, які мабуть вилетіли з бази на Мальорці, збомбардували військові об'єкти у пристанях Валєнсії та Сагунти (25 км від Валєнсії). Митний уряд у Сагунті зовсім знищений, чимало цивільних згинуло.

НЕГРІН УСТУПАЄ?

Як подає „Ле Жур", у добре поінформованих колах Барсельони сподіються, що уряд прем. Негріна небавом уступить. На його місце прийде більше поміркований кабінет, що доведе до перемиря.

ЧЕРВОНІ ЛІТАКИ ПЕРЕЛЕТІЛИ НАД ФРАНЦІЄЮ.

Як це ми вчора згадували, 18 червоних еспанських літаків перелетіло понад французькою територією і збомбардували кілька місцевостей в націоналістичній Еспанії. Ця подія викликала велике обурення.

Англьо-французькі переговори про перемиря в Еспанії.

„Дейлі Мейль" твердить, що підчас недалеких льондонських розмов між премієрами й міністрами закордонних справ Великої Британії та Франції на перше місце висунеться справа перемиря в Еспанії. Терен до цієї справи приготовив през. Компаніс, що стрінувся у Брюселі з представниками ген. Франка.

БАРСЕЛЬОНА ДЕМЕНТУЄ.

Пресове бюро брасельонського уряду видало комунікат, в якому категорично заперечує вістки зі закордонної преси про переговори між еспанськими урядами.

Алькоголь виродлює раси й веде до загибелі

Дейвіс не приняв запросин до Льондону.

Британський уряд неофіційно запропонував американському представникові на брюсельську конференцію Норманові Дейвісові, щоби він приїхав до Льондону підчас візити французького премієра й міністра закордонних справ.

Дейвіс запросин не приняв, мовляв: він мусить якнайскоріше вернутись до Вашінгтону, щоби зложити звіт Рузвельтові, тому не може відвідати ніякої европейської столиці.

Льондонські часописи підозрівають, що причиною відмови є розчарування вислідами брюсельської конференції та страх перед надмірним вмішуванням в европейські справи.

ЗНАЧІННЯ МАЙБУТНЬОГО АНГЛЬО-АМЕРИКАНСЬКОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО ДОГОВОРУ.

Державний секретар Злучених Держав сказав підчас інтервю з представником „Дейлі Телеграфу" м. ін. таке: Майбутній торговельний договір між Англією та Америкою буде одним з найважніших елементів у ланцюгу взаємних договорів, що мають велику вагу для успокоєння світу, який потерпів стільки потрясень. Від 18-ох років народи намагались устійнити мир дипльоматичним шляхом, та це їм не пощастило. На його думку поворот до нормальних взаємин безпосередньо звязаний з поворотом до господарського лібералізму.

СПРАВА ДОВГІВ.

У фінансових колах Льондону говорять, що небавом після підписання англьо-американського торговельного договору обі держави переведуть ревізію порозуміння з 1922. р. у справі довгів.

Китайці покидають укріплені становища.

Посуваючись у напрямі Нанкіну, японці в тількох місцях стрінули оборонні лінії, збудовані на основі совітських планів, зложені зі сіти укріплених осередків, получених ровами, з кригими переходами і випадовими отворами для поввів. Китайці покидають ті становища без ніякого опору, залишаючи чимало крісів. Між Чанчіном і Ганчав будують вони нові оборонні лінії.

СОВІТСЬКІ ЛІТАКИ В КИТАЮ.

Підчас вчорашнього налету на Нанкін японські летуни зістрілили 3 китайські літаки совітського походження, недавно привезені до Нанкіну. Як подає Домеї, до Сінану (столиця провінції Шансі) привезли недавно 100 совітських літаків.

Загадочне арештування у Франції.

Як подає „Матен", у звязку з викритою аферою „білих каптурів" арештували минулої ночі якусь таємничу особу; органи безпеки не здають назвиська арештованого.

Директор публичної безпеки відбув у ночі важну нараду з міністром внутрішніх справ.

Колючки і терня.

Львів, 25. листопада 1937.

Звичайне буденне життя не складається з великих подій. Виповнюють його дрібні справи, яких сума має свою питому вагу, що тяготить на долі одиниці чи меншої або більшої збірноти. Вона стає характеристикою відносин, що панують в даній хвилині на означеній території.

Такі сірі дні є сьогодні й у польсько-українських взаєминах. Великих ідей і практично звязаних безпосередньо з ними змагань не слідно нині у тих взаєминах ні по польському, ні по українському боці. Попрадді загал польського громадянства й теоретично дуже мало цікавиться цією проблемою та метушиться щойно тоді, коли польська гуррапатріотична і брукова преса знімає від часу до часу алярм про „українську небезпеку". По цьому алярмі оживлюється польська вулиця, нераз і реагує так примітивно, як примітивним є її політичний світогляд. Хвилева, зрештою часто повторювана інекція діляє і дальше в скріпленій ненависти і нетерпимости, ставлючись безоглядно до всього, що українське. Не приймають українців на працю, не продають їм землі. Чи такий підхід до справи доцільний, чи не приносить він шкоди Польщі вже нині та чи не принесе він ще більшої в майбутності, про це, очевидо, польська вулиця не дбає. Не дбають і ті, що свідомо викликують ті настрої і ходи, а урядові кола в найліпшому разі заявляють свою безінтересовність, ідучи по лінії польських громадянських настроїв і щораз дальше віддалюючись від тези про надрядний характер державної влади.

Те все бачить українське громадянство і часто безсильне відперти ті удари, що йдуть на нього. Відчуває воно їх болюче, тим болючіше, що свідоме своєї безсильности. Серед непримирних та ексклюзивних настроїв польської вулиці боротьба за основи правопочуття і правопорядку стає дуже важкою. Менше зрівноважені чи більше вибухові частини цього громадянства не остають без відрухової відповіди, що не завжди йде в парі з обовязуючим позитивним правом і таким робом суто політична проблема взаємин двох націй товчеться безпомічно у вузьких і невідповідних для неї рямцях карного кодексу.

Сіре життя не вистелене рожами, часто на його шляху стрічається колючки і терня. І не запах рож, а біль від колючок і терня виповнює його зміст. А тих колючок та терня є щораз більше. Нікому з розважних і розумних людей вони непотрібні і мабуть при добрій волі можнаб було їх зі шляху усунути.

Спробою до цього були заходи українських політичних кол перед двома роками, що безуспішно продовжувалися аж досі, усунути в порозумінні з урядом ті колючки і терня з польсько-українського шляху і якось наладнати відносини. З української сторони зголошено тоді 18 справ, 18 найбільше дошкульних колючок з різних царин нашого національного життя, усунення яких лежало в межах можливости і сили уряду.

Не торкалось це зовсім справ епохального історичного значіння і не захитувало в нічому основ польської державности. Практично йшло чейже тільки про можливість і забезпеку всестороннього нашого національного розвою в межах польської держави. Відомо, що уряд не виконав в цілости ні одного з предложених йому 18 домагань, а лише кілька половинно й недоволяюче, погіршуючи зате український стан на деяких інших відтинках, головно аграрнім та в житті у прикордоннім поясі.

На цьому й припинилась справа в уряді. Однак не припинилась вона по стороні польського громадянства, особливо східно-галицького, найбільше заінтересованого, що поставилося до неї негативно й вороже. Що більше. Писалось це вже в „Ділі" неодноразово, що саме від весни

1935 року, від часу, коли УНДО зайняло далекоїдучу примирну поставу, зросла ворожість польського громадянства. Примирні українські заяви насторожили польську сторону і довели у Львові до сцементування польського фронту під назвою „Секретаріят Порозуміваючи Польскіх Організацій Сполечних". Цей східно-галицький польський політичний новотвір проголосив засаду, що без його згоди і апробати сам уряд не сміє нічого рішати в українській справі щодо Східної Галичини і що тільки польське місцеве громадянство є легітимоване говорити з українською стороною на тему польсько-українських взаємин під умовиною, що українська сторона признасть засаду, що поляки є єдиними господарями краю і від них залежить вирішування всіх справ. Словом, відносини сьогодні тут куди гірші, як були з кінцем 1935 р.

На цю тему писалось у нас нераз, а широке насвітлення їй дала анкета „Діла" з літа ц. р. та кінцеві редакційні підсумки. В міжчасі події йшли своїм ходом і на польсько-українському шляху накопичувалися щораз то нові колючки, а то й гостре терня. Практичне виконування закону про прикордонну смугу з безчисленними обмеженнями і заказами в особистій, маєтковій і товарисько-організаційній сфері відчуває дуже болюче українське населення прикордонних повітів, бо тамошні поляки мають під цим оглядом де-де більше свободи. Відсунення нашого селянина від парцеляції землі при пануючому безземеллі й безробітті на селі, підсилена кольонізаційна акція з великою допомогою кольоністам на господарське забудування себе, масова акція будови косцюлків і людових домів при одночасному загостреному відношенні до місцевого українства, все це викликує недобрі настрої на Поділлі. Ті настрої творять пригожу почву для агітації комінтерну і у таких полосах краю, до яких комунізм досі не мав ніякого приступу. Цікаво, що комунарська робота посилилась навіть у Борщівщині, одному з наших заможніших повітів, де досі ніколи комунофільських настроїв не було.

Пішов наступ і на віроісповідному відтинку, зокрема на Поділлі. Польське римо-кат. духовенство при допомозі польського вчительства та адміністраційної влади повело „місійну" акцію — не проти сект чи релігійної байдужности серед римо-католиків, а серед греко-католицьких вірних. З власної практики, як адвокат, знаю, скільки карно-адміністраційних присудів одержує нині наше духовенство за справи, за які ще перед двома роками нікому й не снилося потягати його до відповідальности.

Робиться перепони в уділенні дозволу на будову читальняних і народніх домів та будову шкіл Р. Ш. (Чортків), а навіть і церков (Вимислівка, повіт Бережани), хоч зроблено все на підставі вказівок влади, або роками не видається будівляного консензу. Рівночасно будується, здебільша з публичних фондів, косцюлки, каплиці, школи ТШЛ., людові доми, при чому нераз наше населення притягається до даремних робіт при їх будові. Які настрої такого українського селянина-робітника?]

Про шкільну ділянку вже п не говорити. Вона загально відома й творить дальше незагоєну рану.

Колючками й терням вистелена теж і територіяльна самоуправа, яка перестала бути самоуправою у справжньому розумінні.

Куди оком не глянути, усюди колючки і терня, що ростуть і більшають майже з кожною дниною. Кому те все потрібне й на чию вийде воно користь? Думаю, користи з сьогоднішнього стану не буде ні нам ні полякам. Останнім може найменше, хоч хвилево можуть вони й мати користь, але сумнівну, або й радість зі зросту матеріяльного стану посідання, підраховуваного механічними цифрами та будованого механічними засобами.

А ті колючки і терня чейже можна усунути. Та чи хтось з польського боку на місцевому терені підійметься цієї праці? Я сам такого покищо не бачу і в цю можливсіть сумніваюся.

Д-р Степан Баран.

Великий Театр Субота 27. XI. в год. 7.30 веч. Неділя 28. XI. Год. 3.30 попол. і 7.30 веч. **Великий Театр**
Й. РОМАНІВНА — М. МАШИНСЬКИЙ
в комедії
Ціни місць знижені.
„Фройда Теорія снів"

Сила Японії на морях.

I. РОЗБУДОВА ЯПОНСЬКОЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ФЛЬОТИ.

На книгарських полицях появилася недавно у В-ві „Бібліотека Знання" в польському перекладі книжка Антона Цішки п. з. „Японія", що на 115-ох сторінках друку плястично малює розвиток модерної Японії та історію її зросту й експанзії. На підставі того видання реферуємо один з уступів, актуальний з огляду на ролю японської маринарки при недавній переможі над китайцями під Шанґгаєм.

Від XVII. століття до восьмої декади минулого століття Японія не мала ні воєнної, ні торговельної фльоти. З огляду на ґеографічне положення країни, її населення стало народом мореплавців; до 1615. року японські кораблі перепливали південні моря, допливали навіть до далекої Індії. Та небавом шоґуни (своєрідні диктатори) з роду Токуґавів замкнули японські пристані та під загрозою смерти заборонили японцям дальші морські виправи, торговлю з чужиною та будову кораблів. З того часу Японія на 240 років ізолювалася від світу, а коли ввійшла в новий період державного життя у розвитку мореплавства на 2 і пів століття спізнилась у порівнанні зі західно-европейськими націями.

Як цісар Меідзі Тенно обняв владу, він зясував собі небавом, що сильна фльота — це шлях до упромисловлення краю та засіб до освободження Японії від „варварів". Японські державні мужі зясували собі, що фрахти, які треба платити власникам европейських і американських кораблів, підвищують ціну імпортованих машин до 120% та що чужі кораблі починають монополізувати навіть японську прибережну плавбу. Тому цісар касує заборону будувати кораблі, а 1869. року появляється закон, що дораджує будову кораблів на основі европейських взорів. Та дістати ці взори не було так легко. Перед комісіями, що їх японський уряд вислав у цій справі до Америки й Англії, часто замикали двері. Кінець-кінців анґлійці продали Японії гарний на око проект корабля, але коли японці почали його будувати, виявилося, що у проекті свідомо подано хибні виміри: корабель перехилився на бік, 15 осіб при тому згинуло. Цієї хиби ніяк не вдалось усунути.

Тому японці покищо закинули будову нових кораблів і обмежилися до того, що купували в Европі старі кораблі та направляли їх у своїх примітивних варстатах. Витревалість і підприємчивість заповнювала технічні недостачі. Все таки ще підчас окупації Формози 1874. року Японія мусіла перевозити свої війська американськими пароплавами, яких власники зробили маєтки на тій війні. Це обурювало як китайців, так і японців, тому обі держави запротестували перед урядом у Вашинґтоні і він проголосив невтральність та заборонив своїм арматорам перевозити японські війська. За одну ніч перевозові фрахти дуже сильно піднеслися. Використав це японський підприємець Йотаро Івасакі, який винаймив усі приватні пароплави і взявся перевозити японські війська на Формозу. Маючи в цьому монополь, Івасакі заробив понад 10,000.000 єнів. Уряд не лише що це толерував, але ще й дав Івасакові велику підмогу та кредити, щоби він заложив морську школу і виховав капітанів та стерників, які мали згодом заступити чужинців у японській маринарці.

В тому часі японська фльота складалася з 149-ох кораблів, що разом мали 42.000 тон. По 50-ох роках збільшилася вона 100 разів; її тонаж перейшов 4,000.000 тон. Івасакі доробився міліярда, але завдяки йому Японія належить до наймогутніших держав світу.

Цей розвиток японської маринарки почався головно від 1881. року, коли то Івасакі оснував великий модерний верф п. н. „Сталеві фабрики в Осака", притягаючи до розбудови японської фльоти співпрацю британського важкого промислу та фахівців; говорять, що він викрадав за кордоном пляни кораблів. За один рік Івасакі подвоїв японську фльоту, притягаючи до співпраці навіть анґлійських арматорів. 1885. року заложив він, користуючися поміччю відомої корабельної компанії „Кунард Лайн", японське корабельне товариство, яке нині займає перше місце у світі, бо має 152 наймодерніші кораблі, 106,000.000 єнів капіталу і аґентури в найдальших закутинах світу.

Для прибережної плавби, в якій від 1911. року заборонено чужим кораблям брати участь, основано товариство „Осака Хозен Кайша", яке тепер зі своїми 104-ма кораблями має також правильні лінії до Европи, Африки й Австралії.

Війни сприяли розбудові японської маринарки. Від 1894. до 1896. року тонаж японської фльоти піднісся з 169.000 до 363.000, бо тоді прийшлося транспортувати японські війська до Китаю; підчас японсько-російської війни японська фльота збільшилася майже на 800.000 тон. 1907. року французькі банки, сподіючися великих зисків, дали Японії поважні кредити, які також використано на будову кораблів. Колиж підчас світової війни воюючі держави ужили своїх кораблів до перевозу військ, Японія обняла майже ввесь транспорт сирівців. Тонаж японської фльоти піднісся майже на 76% і по війні дійшов до 3-ох міліонів тон. Незвичайно зросли дивіденди японських корабельних товариств: лінії, що 1914. р. принесли 5,200.000 єнів зиску, дали 1918. р. 97,100.000 єнів. Завдяки корисній воєнній конюнктурі Японія має тепер 40 доків з понад 100.000 робітників, які річно будують кораблі з 750.000 тон. Воєнні зиски вжили японці на модернізацію торговельної маринарки, яка має тепер 900 кораблів понад 1.000 тон і 2.400 менших; вона належить до найкраще заосмотрених у світі.

Після світової війни у цілому світі корабельні фрахти обнизилися — це відбилось і на Японії. Після землетрусу 1920. р. у японських верфах ішла дальше нічна праця — над будовою кораблів, що мали перевозити будівельні матеріяли. Та все таки японські кораблі щораз то частіше стояли бездільно у пристанях. 1925—28. рр. кріза почала непокоїти уряд, 1931—32. рр. уряд мусів інтервеніювати. Зрештою інтервеніював він не так, як інші держави, що заборонювали будову нових кораблів і затоплювали старі. Японія, навпаки, покривала з державного скарбу четвертину коштів будови кораблів поемности 200.000 тон. „Світові треба скріплення праці, не обмеження" — сказав віцеграф Такасаші, характеризуючи господарське законодавство Рузвельта; такою засадою кермувалась Японія підчас господарської кризи. Старі кораблі стояли, а рівночасно будовано нові, більше здібні до суперництва з чужими: дуже скорі, з моторами Дісля і змеханізованими вантажними уладженнями.

З плянованих 200.000 тон викінчено 1936 р. 95.000 тон. Ця розбудова фльоти виплатилася. В 1933. р. Японія займала третє місце у плавбі по Тихому Океані, в 1935. р. — друге. Це залякало Злучені Держави; до 1932. р. вони платили своїм кораблям лише субвенції за перевіз пошти, опісля дали кредити на 60% коштів будови нових кораблів та модернізації старих. В 1934. р. американський уряд змусив 4 великі корабельні товариства на Тихому Океані до фузії.

Не зважаючи на те, положення неяпонських корабельних ліній на Тихому Океані стає щораз то важче. Коли фльоти Анґлії, Франції та Америки приносять щораз то менший дохід, японська фльота дала в 1934. р. 120,000.000 єнів, себто 11,000.000 більше, ніж минулого року.

На допомогу українським безробітним!

УКРАЇНЦІ!

За Благословенням і під Високим Протекторатом Їх Ексцеленції Високопреосвященного Митрополита Кир Андрея та Їх Ексцеленції Преосвященного Перемиського Єпископа Кир Йосафата і Їх Ексцеленції Преосвященного Станиславівського Єпископа Кир Григорія — Виділ Товариства Українських Робітників „СИЛА" у Львові, в оперті на ціле зорганізоване українське громадянство, приступає до здійснення акції допомоги українським безробітним.

Допомога нашим бідним, потребуючим братам у нації — це справа не одиниць і навіть не гуртів, чи поодиноких товариств, але справа цілого українського народу, всіх нас українців і кожного зокрема.

УКРАЇНЦІ!

Ми всі мусимо одностайно і дружно виконати наш перший і найважніший, святий перед Богом і перед Рідною Нацією обовязок — помогти нашим бідним братам з усіх наших сил та нашої спроможности!

Не може і не сміє бути хочби одного поміж нами, що йому чужа і байдужа була би доля його голодного і холодного брата!

Всі ми — бідні й богаті — зєднаймося у терячій братній любови, і як добрий брат — братові поможемо один одному перемогти голод і холод, недостаток, злидні і нужду, що таким великим гнітучим тягарем спадають на плечі багатьох синів і доньок нашого народу в цей тяжкий для нього час.

Спільним всенаціональним зусиллям допоможемо нашим потребуючим братам! Складемо всі й наш даток на Фонд Допомоги Українським Безробітним, по нашим найкращим намірам, поривам і силам! І складаючи всі нашу лепту, хоч і малу, дамо багато, найбільше, бо з недостатку нашого і хоч би й останнім поділимося з тими, які нашої допомоги конечно потребують

Ця наша допомога мусить бути не одноразова і не відокремлена, але постійна і повсякчасна, всюди і завжди, де тільки є хоч один потребуючий наш брат, і при цьому вона може і повинна бути у всякому можливому виді: в грошах, харчах, одягах і т. п.

Т-во „Сила" поставило собі велике завдання — нести зорганізовану допомогу українським робітникам, передовсім у найтяжчому зимовому часі, шаліючого й масового безробіття. Усе українське громадянство мусить однозгідно та охоче підтримати це Товариство у його дуже важкому і незвичайно відповідальному змаганні.

Виконання як слід цього нашого всенародного обовязку засвідчить перед нами самими і перед цілим світом нашу повну національну зрілість, міцну внутрішню споєність та буде доказом, що ми справжня нація, здібна протиставитись усім ворожим намаганням та перешкодам, звідки і від кого вони не виходили б.

Тож кличемо горяче: Всі на фронт допомоги українським безробітним!

І твердо віримо, що все українське громадянство дружно і могутньо відгукнеться на це наше гасло.

Львів-Город, дня 23. листопада 1937.

ПОЧЕСНИЙ КОМІТЕТ:

През. д-р Кость Левицький, Ректор Мітрат д-р Й. Сліпий, о. Канцлер Н. Галянт, о. А. Каштанюк, посол д-р Ст. Біляк, дир. Ю. Шепарович, інж. А. Мельник, дир. І. Лопатинюк, дир. І. Лисий, проф. Ю Ціпановська, дир. Ст. Кузик, д-р З. Решетилевич, д-р О. Бабій, д-р К. Паньківський, інж. Сєвойка дир. І. Тиктор.

ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ:

О. Всеволод Дурбак, Іванчук Осип — голова, Табора Софія — секр., Соболь Михайло, Сабара Степан, Зданевич Володимир.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА „СИЛА":

Павло Музика — голова; Сабара Степан — секр.

Датки просимо слати на адресу: Промбанк, Львів, з дописком: На українських безробітних, або Т-во „Сила", Львів, Рутовського 22, III. п.

НОВА ДІЛЯНКА ПРАЦІ.

(ПРО ШКОЛУ ПІДГОТОВИ ОРГАНІЗАТОРІВ СУСПІЛЬНОЇ ПРАЦІ.)

Правдивим національним лихом і небезпечним предметом щоденної нашої жури є безробіття нашої молоді. Ми всі це все знаємо, стверджуємо у прилюдних промовах і часописних статтях, але нічого реального не робимо, щоб це безробіття зменшити, щоб дати молоді якусь працю.

Самі створюємо зачароване коло. Прилюдно промовляємо, пишемо статті та взаємно себе переконуємо, що народові треба інтеліґенції, культурних, фахово підготованих провідників. До цього примушує нас життя, розвиткові потреби нації. Нарід слухає нас, стягається з останнього та посилає дітей до школи. І тут саме корінь лиха. Ми вміємо заохотити батьків і молодь до освіти; але як ця молодь, по скінченні студій, тиняється безрадна без ніякої праці та без засобів до життя, тоді ми розводимо лише руки, бо, мовляв, самі безрадні. Говоримо тоді, що ми недержавна нація, що для нас нема посад і... радимо молоді, щоб сама собі створювала варстати праці. Це гірка іронія. Легко сказати — „створи собі сам без нічого варстат праці" — але направду тисячу разів трудніше цей варстат створити.

Молодь без нашої поради та допомоги, щоб не загинути фізичною смертю, пробує всього, будує, працює, падає і знов підводиться, щоб пробувати наново щастя. Але не кожному щастить. Один випливає наверх, інший пропадає марно з великою шкодою для нації.

Старше громадянство спільно з батьками мусить заопікуватися своєю молодю, що покінчила школи та допомогти їй створити нові варстати праці. Лихо безробіття гостює всюди, навіть і в державних народів. Тільки молодь державних народів щасливіша, бо держава приходить їй у допомогу. У недержавних народів мусить робити це громадянство.

В нас є дуже широкий варстат праці, доні ще незорганізований. Варстат, що при ньому ще сотні молодих інтеліґентних людей може найти працю, забезпечити собі життя та принести народові велику користь Це — варстат суспільної праці.

Суспільна праця стала нині могутнім засобом розвитку народів і держав. У цілому світі стараються охопити її в доцільно зорганізовані рямці та довірити їй спеціяльно та фахово освіченим людям. У нас чим була суспільна праця перед 50—60 літами, тим самим залишилася й нині.., аматорщиною! Ціну кожної аматорщини ми знаємо, отже й не сумніваємося в ціні та вартості аматорської суспільної праці. А що в нас з року на рік старих, інтелігентних аматорів суспільної праці (учителів, священників, адвокатів) щораз менше, отже суспільна праця, навіть та аматорська, з кожним роком слабне, майже завмирає. Тут саме грізна небезпека для нашої ближчої та дальшої майбутности.

Наше суспільне життя слабо розвивається, воно не стоїть у ніякій пропорції до суспільного життя інших народів, до історичного моменту, до фактичних розвиткових потреб нації. Ми не маємо досить ріжнородних суспільних установ, у нас нема доцільно зорганізованої та згармонізованої суспільної праці. Ми так осліплені розреклямованими осягами кількох наших центральних установ, що навіть не бачимо, як вони побудовані на дуже-дуже слабких основах. На провінції, в глухих далеких селах ограпізованої суспільної праці майже нема. А там саме требаб її якнайтривкіше поставити. Бо саме в тривалої й органічної праці провінціяльних та сільських клітин повинна виростати розвиткова сила наших централь. Наші центральні суспільні праці ведуть Сизифову боротьбу з матеріяльними недостатками, з недостачею дисципліни та безвідповідальністю своїх клітин і браком почуття обовязковости у своїх членів. Причина цього всього — брак фахово вишколених та освічених і матеріяльно забезпечених провідників.

Ми мусимо вийти зі стану суспільної аматорщини. Суспільну організаційну та пропагандивну працю мусять вести фахово вишколені та освічені люди, подібно, як фахово освічені та вишколені є вчителі, священники, адвокати, інжиніри, лікарі. Цього роду праці ми ніколи не повіримо аматорам, але вимагаємо від людини фахового знання, підготови й освіти. Таксамо суспільний організатор мусить мати фахову підготову, спеціяльну освіту.

Минули вже ті часи, коли кожний організував по власній вподобі читальню, позичкову касу, школу або спортове товариство, хоч не розумівся на таких справах і робив, як умів. Тепер кожна установа потребує фахової сили-спеціяліста, що мусить розумітися на практичних справах і мати теоретичну освіту з даної ділянки.

В нас виринула й назріла вже невідкладна потреба зорганізувати спеціяльну „Школу підготови організаторів і пропагандистів суспільної праці". Якщо взяти під увагу, що нашим суспільним життям кермують господарсько-економічні, культурно-освітні, мистецькі й тіло-виховні установи, то тимсамим насувається невідхильне твердження, що центральні організації нашого національно-суспільного життя (господарсько-економічного, культурно-освітнього, мистецького й тіловиховного) повинні спільними зусиллями здвигнути таку школу. Повинні та мусять це зробити, якщо наші майбутні клітини суспільної праці не мають утопитися в багні аматорщини, безпляновости, дилетантизму та безвідповідальности.

Кандидати, покінчивши таку школу, можуть стати організаторами, пропагандистами, інструкторами наших економічних, освітніх і тіловиховних установ у селах та провідниками повітових установ організованої суспільної праці.

В Америці, деяких країнах Европи та в окремих народів це питання давно вже позитивно розвязане. Є там школи підготови суспільних робітників, є кадри освічених та фахово вишколених робітників, платних і відповідальних за за свою працю.

І в нас, якщо суспільна праця не має опинитися в сліпій вулиці, мусить повстати спеціяльна „Школа підготови організаторів і пропагандистів суспільної праці", мусять вирости кадри фахово освічених, платних і за свою працю відповідальних людей.

І. Ю.

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Реглани** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

З польських справ.

ЗБЕНТЕЖЕННЯ МІЖ ЕНДЕКАМИ ПО ЗАЯВІ ҐЕН. КНОЛЛЯ.

Польська преса пише: Заява ґен. Кнолля, що демонстрація ендецьких боївок проти учасників дефіляди підчас державного свята 11. ц. м. в Познані образила армію, викликала велике збентеження між ендеками. „Дзеннік Польскі" з 26. ц. м. пише, що на найближчому засіданні проводу „Стронніцтва Народового" дійде до гострого конфлікту між головою партії адв. Ковальським та його заступником д-ром Белецьким, якого підтримає б. пос. Верчак.

Приказ адв. Ковальського у справі бойкоту державного свята з 11. ц. м. є лише нагодою до дальшої боротьби між Белецьким та Ковальським за владу в партії. Далі „Дзеннік Польскі" пише, що по заяві ґен. Кнолля військо збойкотує ендецький часопис у Познані „Курієр Познаньскі". Тому редактор цього часопису і головний провідник ендеків у Познані б. сен. Сейда висуває проект, щоби „Стронніцтво Народове" перепросило представників армії за образу. Проти цієї концепції виступили рішуче молоді ендеки, кажучи, що не можна наражувати престіжу партії в обороні фінансових інтересів одного видавництва, тимбільше, що боївки дістали приказ викликати авантури. Ендецька преса пише у звязку зі заявою ґен. Кнолля, що інциденти підчас дефіляди дня 11. ц. м. викликали невідповідальні чинники і висловлює здивування, що армія почувається ображеною.

ВІЙСЬКОВА ПІДГОТОВА В УСІХ ВИСОКИХ ШКОЛАХ ПОЛЬЩІ.

На найближчій сесії сойм і сенат розглянуть новий проект закону про загальну військову службу. Новий законопроект передбачує військове виховання між іншим для студентів і студенток усіх високих шкіл Польщі. Форми військового виховання студенток будуть дещо інші ніж форми військового виховання студентів.

ПРОЦЕС ПРОТИ ІНЖ. ДОБОШИНСЬКОГО ВІДБУДЕТЬСЯ У ЛЬВОВІ?

Окружний суд у Кракові поставив внесок, щоби Найвищий Суд у Варшаві передав справу проти інж. Добошинського одному зі судів на

терені львівської апеляції. Кружляють поголоски, що інж. Добошинського судитиме щераз суд присяглих у Львові або в Перемишлі.

ЧИ О. Н. Р. ЗАЛЕГАЛІЗУЮТЬ?

Виленське „Слово" пише, що вже в найближчому часі влада залегалізує „Обуз Народово-Радикальни", що його розвязали в червні 1934 р. по двомісячнім легальнім існуванні. Провідником цієї організації має стати Болеслав Пясецький, теперішній керманич групи О.Н.Р. — Фаланги.

З Міської Ради у Львові.

ЧОТИРИ НАГОРОДИ ГРОМАДИ М. ЛЬВОВА.

Громада міста Львова основувала ще в 1928 р. три нагороди, призначені для польських письменників, а саме: літературну нагороду ім. Корнеля Уейського за твори з ділянки польської літератури, наукову нагороду ім. Кароля Шайноки за історичні праці з ділянки історії міста Львова і наукову нагороду ім. Бенедикта Дибовського за праці з ділянки природничих, математичних і технічних наук, звязаних зі Львовом або з трьома східно-галицькими воєвідствами. Первісно ті нагороди були виплачувані в сумах по 7.500 зол. річно, аж в рр. 1932—1936 місто припинило виплату тих нагород з буджетових причин; тепер ті нагороди будуть реактивовані, одначе висота кожної нагороди буде 2.500 зол. річно. До признавання нагород покликані окремі комітети, що складаються з президента міста, відпоручників Міської Ради і Міської Управи, професорів львівських високих шкіл та відпоручників польських наукових установ. До тих трьох нагород прийде тепер четверта нагорода. На засіданні 23. листопада ц. р. Міська Управа рішила основати „нагороду вдячности міста Львова". Ця нагорода буде признавана особі, що „визначним і для долі міста важним учинком або діяльністю свого життя принесла місту честь і пожиток". Нагорода може бути признана також установі, що „своєю збірною працею заслужила собі на виїмкову вдячність Львова". Висота цієї нагороди устійнена на 2.500 зол., що їх Міська Рада буде кожного року вставляти до міського буджету. До признавання „нагороди вдячности" буде покликаний окремий комітет, що в його склад увійдуть президент міста Львова, відпоручники Міської Ради і Міської Управи, представник польського війська, відпоручник львівського воєводи й відпоручники польських наукових та освітніх установ.

НА БУДОВУ ДОМУ ПОЛЬСЬКОГО ІСТОРИЧНОГО Т-ВА.

Польське історичне Товариство у Львові має намір святкувати в 1940 р. 600-літні роковини прилучення міста Львова і „Червенської Земді" до Польщі. До того часу хоче Товариство побудувати репрезентативний будинок. Фонди на ту ціль дістало Товариство від „Фонду Культури Народовей". Будівельну площу дасть місто. На згаданому засіданні Міської Управи рішено дарувати Польському Історичному Товариству на будову цього репрезентативного будинку міський грунт, положений у місці, де сходяться вулиці св. Софії і Дверніцького. Грунт має площу 1246 квадр. метрів, вартість його кругло 87.000 зол.

ФОНДАЦІЯ ГЕН. Ч. МОНЧИНСЬКОГО.

Покійний генерал Чеслав Мончинський записав зі своєї посілости у Вербові бережанського повіту 2 і пів морга грунту на римо-католицьку парохію у Вербові, а 44 і пів морга того грунту призначив на фондацію для учнів торговельних і промислових шкіл чи пак реміснічих терміноторів, що побирають науку у львівських школах або працюють у львівських майстрів. Громада міста Львова приняла управу цієї фондації згідно з завіщанням пок. Мончинського. Тепер міська Управа рішила зреасумувати попереднє рішення в цій справі і постановила віддати майно, призначене на згадану фондацію, на основання римо-католицької парохії у Вербові. Рівночасно Міська Управа рішила створити стипендійну фондацію ім. Чеслава Мончинського для учнів торговельних і технічних шкіл чи пак реміснічих терміноторів, що побирають науку у львівських школах або у львівських майстрів і призначити на ту ціль суму, потрібну на утримання трьох таких учнів. Потрібні суми будуть кожного року вставлені до міського буджету. Роздача стипендій буде відбуватися на основі розпорядку, що його лишив пок. Мончинський у своєму завіщанні.

Рівночасно Міська Управа рішила призначити під будову памятника ген. Мончинського площу 300 квадр. метрів перед школою ім. Марії Магдалини при вул. Льва Сапіги.

БОРОТЬБА ЗА КОМУНАЛЬНИЙ ДОДАТОК.

Міська Рада постановила рішенням з 3. вересня 1925 р. признавати т. зв. комунальний додаток (давніше 15% платні, тепер 7½% платні) не тільки чинним службовикам, але також міським емеритам. Ухвалою Міської Ради з 26. лютого 1934. р. це рішення було змінене в тім напрямі, що Міська Рада відібрала право побору комунального додатку всім міським емеритам, що побирають емеритури більше як 300 зол. місячно. Міські емерити виступили проти громади міста Львова з судовими позвами і процес виграли. Найвищий Суд видав рішення, що громада м. Львова не має права одноб'чно змінити на некористь емерита постанову пенсійного декрету, що признав йому право до комунального додатку нарівні зі службовиками в чинній служби. Найвищий Суд підчеркнув далі, що за такою інтерпретацією промовляють оглядн на „ретельність в обороті і добру віру", як також приписи емеритального статуту, які обосновують погляд, що до побору комунального додатку емерити мають такі самі права, як службовики активні. Внаслідок цього присуду Найвищого Суду Міська Управа була приневолена перевести переговори з міськими емеритами. Прийшло до заключення угоди, на основі якої Міська Управа привертає емеритам від 1. серпня 1937 р. право до побору комунального додатку. За час попередній, себто за час від 1. вересня 1934 р. до 31. липня 1937 р., громада тим емеритам, що мають виразно застережене право побирати комунальний додаток в емеритальним декреті, зобовязалася виплатити 50% затриманих сум, а тим емеритам, що їм у декретах признане було право побирати додаток нарівні з активними службовиками, признано виплату 20% затриманих квот. Та угода важна до кінця буджетового року. Від 1. квітня 1938 р. виплата комунального додатку емеритам залежатиме від рішення Міської Ради. Емерити через своїх уповажнених представників підписали отсю угоду і зобовязалися не підносити дальших домагань до громади з цього титулу. На згаданому засіданні Міська Управа затвердила цю угоду.

ГРОМАДЯНСЬКІ ДІЛЬНИЦЕВІ КОМІТЕТИ.

Від 1. січня 1938 р. президент міста має намір покликати при 9-ьох міських дільницевих урядах громадянські комітети зпоміж громадян даної дільниці. Комітети будуть дорадчим тілом для міських дільницевих урядів; до завдань цих комітетів належатиме запізнаватися з міською господаркою, нарадкуватися над питаннями і проектами з життя дільниці з точки погляду збірних потреб і домагань населення даної дільниці та співпрацювати з міським дільницевим урядом при виконуванні заряджень Міської Управи. Ті горожанські комітети будуть складатися з 15—30 членів, покликаних президентом міста на внесок начальника міського дільницевого уряду. Членів дільницевого комітету покликуватимуть у першу чергу з радних, вибрачих з даної дільниці та з громадян, що в даній дільниці мають своє мешкання. Провід комітету має начальник дільницевого уряду, засідання повинні відбуватися бодай двічі на місяць. Комітети не мають характеру органів міського самоврядування, вони є лише дорадчим тілом і як таке одною з форм співпраці міської управи з населенням.

Інтервенція у міністра хліборобства

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКИХ ВОЛИНСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Дня 24. ц. м. явились у міністра хліборобства п. Понятовського пп.: пос. Зиновій Пеленський від РСУК, інж. Андрій Палій та інж. А. Мудрик від Маслосоюзу і представили справу унерухомлення Районової Молочарні в Княгинінку адміністраційною владою та загрозу унерухомлення дальших українських молочарень на Волині.

Представлено теж міністрові хліборобства справу припинення діяльности філії „Сільського Господаря" в Луцьку враз зі всіми його кружками і позбавлення через це українських хліборобів своєї організації.

З українського життя у Варшаві.

РОКОВИНИ ВЕЛИКОЇ ЖЕРТВИ.

В 16-і роковини великої трагедії Базару заманіфестувала українська молодь Варшави свою готовість кожночасно продовжувати геройську традицію 359-ох, святкуючи гідно і велично черговий спомин їхнього чину. В суботу 20. ц. м. відбувся з цієї нагоди врочистий вечір у корпорації „Запорожа"; в неділю в новій великій домівці У. С. Г. при вул. Вейській улаштовано святочну академію з рефератово-музичною програмою. (Про це була вже замітка в „Ділі". В обох святах взяло чисельну участь українське громадянство.

ОДИН ФРОНТ УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТСТВА.

Українське студентство у Варшаві, без огляду на політичні переконання, глибоко відчуло і радісно повітало постанову своїх товаришів з медичного та стоматольогічного виділу поодиноких високих шкіл, що на знак протесту проти непризнавання академічними польськими т-вами української національности рішили гремяльно зрезигнувати з членства у тих станових організаціях. За прикладом медиків та стоматольогів пішли теж студенти Високої Школи Журналістики, виписуючися з т-ва „Молода Преса".

РЕД. ОТМАР У „ПРОМЕТЕЇ".

Відомий польський знавець СССР ред. Отмар-Берсон, що повернувся недавно з подорожі по Скандинавії, виступив у мин. четвер у клюбі „Прометей" з цікавим відчитом на тему: „Національні проблєми у Совітах". Відчит був властиво актуалізованим повторенням відомого вже читачам „Діла" весняного реферату того публіциста на таку саму тему, тому обмежуємось виключно до замітки про нього. В дискусії, що вивязалась після реферату, порушено низку актуальних справ при великому зацікавленні д. численної авдиторії.

УКРАЇНСЬКІ ПРЕЛЄГЕНТИ В ІНСТИТУТІ НАЦІОЛЬОГІЧНИХ ДОСЛІДІВ.

В цікавому циклі викладів на національогічні теми, що саме закінчується у відомому Інституті Національогічних Дослідів виступили ще два українські прелегенти, а саме д-р М. Ковалевський, що говорив (2 год.) про підстави совітської національної політики та інж. Е. Маланюк, який розповів історію української культури (4 год. виклад читаний). Зацікавлення обома викладами — доволі велике.

НЕБУДЕННА КНИЖКА БОРИСА ОЛЬХІВСЬКОГО.

Небуденним літературно-історичним твором з політичною передмовою можна би найкраще аляпідаризувати у назві щойно видану книжку талановитого історика, публіциста і дослідника Бориса Ольхівського, що п. н. „Вільний нарід" вийшла як перший том новоосновапої „Бібліотеки Українського Дерикавника" у В-ві „Ізмарагд". Книжка має 91 стор. друку і мистецьке графічне оформлення.

НОВА УПРАВА СОЮЗУ УКРАЇНОК-ЕМІГРАНТОК.

В Союзі Українок-Емігранток відбулися загальні збори, що перевели перевибір управи Т-ва, яка уконституювалася в новому складі з невеликими персональними змінами.

УКРАЇНІСТИЧНА ДИСКУСІЯ В О. К. М.

Рухлива українська секція „Оріент. Кола Молодих" влаштувала 17. ц. м. дискусійні сходини з рефератом п. З. Лапичака п. н. „Комунізм, фашизм та українська проблема". Після дбайливо опрацьованого реферату відбулася довга і палка дискусія, в якій забирали голос українці, поляки й татари.

ТРИ ТОВАРИСЬКІ ВЕЧІРКИ.

З трьох товариських вечірок з танцями, які по черзі влаштували УСГ, Союз Українок та мистецький гурток „Спокій", найбільше признання в товариських колах здобула ця остання. Хоча вона як і обі попередні, не відбігала від банального тону українських забав у Варшаві, проте виріжнялася корисно введенням деяких, хоча ще слабоньких атракцій.

КТВ.

Жіноча сторінка.

Ще про „мішані" подружжя.

Дуже відрадне явище, що в нас відчувається вже потреба поговорити про ці справи, які порушила на Жіночій Сторінці „Діла" в ч. 249. з 12. листопада ц. р. п. Х. К, у статті „Мішані подружжа".

Вповні погоджуюся з Шановною Авторкою згаданої статті, що між українцями з Великої України та з Галичини, Волині чи іншої закутини нашого краю панує якась специфічна нетерпимість, якесь взаїмне незрозуміння і — так сказатиб — нетолерантність.

Багато складося на те причин, але найголовніша та, що ми виховувались у зовсім відмінних умовинах. У нас, українців з Галичини, більше закрита вдача, ми дивимось на справи більше реально, рахуємось більше з грошем, бо ми жили в невідрадних відносинах. Як наш селянин, так і наш робітник чи інтелігент мусів у важкому труді добувати кусок насущного хліба для себе та рідні. Тому це все й вирило своєрідне пятно на нашого духа. Українці з Великої України і Волині жили в зовсім відмінних умовинах. Вони не мусіли змагатися, так як ми, з матеріяльними злиднями, не мусіли рахуватися з кожним сотиком. Аджеж Україна — це був край молоком і медом пливучий. Тож у наших братів з того боку Збруча зовсім інакша вдача. Вона більш широка, їх дух, не спутаний матеріяльними злиднями, міг краще розвиватися, добувати нації більш духові цінности. І це ті риси, що їх закидають нашим емігрантам галичани. А емігранти дорікають нам скупарством, страхом перед ризиком, заскорузлістю у самих собі. І одні і другі мають рацію. Бо і за велика розтратність, за велика довірчивість усім та всьому є однаково шкідлива, як і скупарство, недовірчивість, підозрівання у кожному ворога.

Позолі і українці з Великої України і з Галичини повинні старатися позбутись тих шкідливих для нашої нації рис характеру. Певно, що воно не піде скоро й легко. І вповні погоджуюся з Ш. Авторкою вище згаданої статті, що багато причинитися можуть до того подружжа поміж обома вітками нашого народу.

Не погоджуюся з нею тільки в одному, а саме, що справу затирання ріжниць лишає виключно молоді, кажучи, що „наша молодь — бо старшим тяжко вже себе переробити — повинна шукати зближення між собою, затирати ті ріжниці, які витворились через чужі впливи".

Тут може помогти не лише подружжа, але **в першу чергу тут повинно помогти виховання.** Що вщіпните вашим дітям у їх молодечі душі, те піде з ними на ціле життя. Коли батьки навчать своїх дітей любити й шанувати своїх братів з ріжних дільниць нашого краю, тоді не буде у майбутньому мови про взаїмне незрозуміння чи непошанування. Як наша галицька молодь може ставитися гарно до своїх братів чи сестер зза Збруча чи Волині, коли знаю випадок, що в одному нашому виховному заведенні вихованця сказала до молодих дівчаток з Галичини, що їх товаришка — донька емігрантки з Великої України, піде до пекла, бо вона православна?! Чи таке ставлення справи правильне? Нехай на це дадуть відповідь наші педагоги.

З великою вдячністю згадую світлу памят мого колишнього катехита та директора, бл. п. о. Теодозія Лежогубського, який навчив нас любити й шанувати наших братів зза Збруча, не зважаючи на те, що вони православні. І саме таких педагогів нам потрібно, якщо хочемо затерти ріжниці між нами й нашими земляками з інших частин нашої Батьківщини.

Але не лише батьки-галичани мусять стежити за тим, щоб самі старалися приглушити в собі чужі лихі для нашої нації впливи та відповідно виховувати свої діти. Те саме відноситься і до емігрантів з Великої України та наших північно-західних земель — Волині, Полісся, Підляша та Холмщини.

Часто доводилось і доводиться мені бувати у ширшому гурті емігрантів. Та, на жаль, мушу ствердити, що й вони не ставляться до українців-галичан так, як повинні би. Бувае напр., що зійдеться гурт емігрантів і я одна галичанка між ними. Майже справила розмова сходить наприкінці на критику галичан. І хоч частинно я може і признаю рацію деяким замітам у сторону галичан, то всеж таки мені нераз прикро було стільки разів вислухувати те саме. **Таке ставлення справи не має добрих наслідків, не зєднує, а розєднує і не причиняється до взаїмного зближення.** А вже як погано може це вплинути на наставлення дітей нашої еміграції до українців з Галичини, коли вони може прислухуються таким розмовам!

Справу взаїмного нашого зближення треба трактувати чисто розумово, з наставленням на загально-національний інтерес. Тоді лекше буде старшим **переломити себе** та дати гарний приклад нашій молоді. В першу чергу **старші мусять направляти лихо** і спрямовувати взаїмовідносини між українцями з Галичини і нашого материка й інших дільниць рідної землі на правильний шлях. Тоді й молодь напевно не залишиться позаду, і не буде тоді мови про „мішані" українські подружжа.

Ліза Круківна.

Що маємо робити, щоб привернути білість нашому обличчу?

В літніх місяцях виставляли ми навмисне наше обличча на соняшне проміння, щоб опалитись і набратись того золотавого відтінку, що мав свідчити про наше здоровля та відпочинок. Тепер настає сезон, коли ми радо тої золотавости позбавимось та хочемо мати біленьку, ніжну шкіру, що так гарно гармонізує з вечоровою туалетою та до ріжного відтінку футер, що такі моди в цьому сезоні.

Щож робити?

В першу чергу масажі обличча. Вони зміжнять шкіру і зроблять її елястичною, а цього по літнім опалюванні конче потрібно, бо сонце не тільки позолотило нашу шкіру, але й висушило її, а від того вона часто лупиться та стає шорстка. По кожнім масажі треба намастити обличча добрим масним кремом, або змити спеціяльною туалетною водою, що спричинює змягчення шкіри. Хто має шкіру аж надто пересушену, нехай уживае добрий оливовий одій.

Є тепер ріжного роду гормональні креми, тільки треба дібрати відповідний до нашої шкіри. Має він відроджуючий вплив на зівялу шкіру. Якщо шкіра занадто повільно набуває білости, то добре робити оклади з вивару звичайної кропиви. Цей вивар дасть вашій шкірі прекрасний білий колір. Також мішанина бензоес, мігдалового молока та рожаної води дуже добре вплине на збіління шкіри.

Не треба занедбувати масажів обличча в часі зимового сезону, бо ріжні прикрашуючі обличча засоби, з яких у зимовім сезоні, особливо в карнавалі, користаете, всеж таки трохи нищать шкіру, навіть і тоді, коли вони першорядної якости.

З нашої хроніки.

З клюбового життя. „Бунт проти старости" — гутірка, заповіджена на понеділок 22. п. м., стягнула повні багато членок до клюбу „Нової Хати" і „Труду". Референткою була п. д-р Софія Пі[illegible]ович. Спочатку спинилась вона на теоріях про старіння, що досі приймали в медицині. Перша теорія, консумпційна, добачує причину цього у зуживанні людських органів. Друга, теорія затроєння голосить, що в людському організмі є трійливі бактерії, що зчасом перемагають і викликують обвяд старіння. Обі ці теорії не вдержались у чистій формі, але лишили деякі досвіди. Наприклад ще досі стосують у раціональній відживі кисле молоко і бюгурт, бо бактерії молочного квасу вбивають інші трійливі бактерії кормового проводу. Або гормони знайшли широке приєстосування в лічництві, хоча спочатку стосували їх лише при відмолодженні полових залоз. Найуспішнішим засобом проти старіння вважає референтка гігієнічне життя. Тут належить здорове мешкання, чистота, багато сну й руху та відповідна відживa. Ця остання справа заторкнула живо присутніх, бо в цьому напрямку розвинулась дискусія.

У черговий понеділок, 29. ц. м., говоритиме п. **Марія Морачевська на тему: „Народні тканини в українській хаті".** Ця гутірка є продовженням циклю про хатнє устаткування в українському стилі, що його започаткувала весною Микола Бутович. Референтка збагатить свій виклад цікавими зразками українських тканин.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО
під наг.
УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ
СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ
27 портретів.
КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.
ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.
Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

Практичні поради.

Іде слотавий час, а навіть коли й сніг одразу нам нападає то задержиться то й тоді буде досить болота і вогкости, які заноситимуться до нашого помешкання і свої й чужі, що не завжди мають добрий звичай носити калоші, або бодай грунтовно витерти ноги на сходах чи в передпокою — отже бруду буде в нашій хаті досить і найбільше терпітимуть підлоги. Прибуде чимало праці, щоб мешкання утримати в чистоті, щоб підлоги виглядали все гарно, щоб заощадити собі вічного ходження з шматами та тяжкого „глянцювання". Варто собі відразу завести якусь систему в утримуванні підлог в чистоті, а тоді заощадимо собі праці та видатків на ріжні „пасти".

При чищенні підлог треба в першій мірі памятати про наше здоровля, а особливо про здоровля дітей, що люблять сідати на підлогу, але яким вічно падають ріжні забавки чи книжки з рук і вони згинаються по них та доторкаються пальцями підлоги. Отже чистота підлоги це перша вимога гігієни. Але не тільки маємо стежити за тим, щоб підлога була завше чиста, але мусимо також знайти й те як чистити ту підлогу, щоб у часі роботи не робити антигігієнічних помилок.

Сьогодні подамо тут кілька завваг про т. зв. паркетові підлоги та про способи їх чищення, бо їх утримувати в порядку найтяжче і найкоштовніше.

Здебільшого такі підлоги замітають у нас ще й досі волосяними звичайними щітками, вважаючи, що від замітання на вогко підлоги темніють. Це засаднича помилка. Таке замітання „насухо" є дуже невдорове, бо курява, що її тільки зворушуємо, осідає на всі меблі та також і на підлогу і ми збираємо її вже аж шматками, якими витираємо для полиску, а ті шмати дуже скоро від того закечиняються і псуються та є вже незадалі до вжитку. Волосяна щітка змете лише грубше сміття, однак пороху не збере.

Починаємо прибирати підлогу від збирання грубшого сміття чи крихт з їжі до смітярки волосяною щіточкою на довгому держаку, щоб дуже не нахилятись. На довгому держаку також і наша смітярка. Потім замітаємо паркети „насухо" або волосяною щіткою яка збирає порох, а не лише пересуває його з місця на місце, або „навогко спеціяльними щітками з гнотових бавовняних пасків. Таку щітку звогчуємо легко спеціяльною олівою і замітається нею не притискаючи підлоги лише так, щоб порох зібрати, бо інакше порох разом з олівою вбійде до шпілин паркетів і це може мати тільки негативні наслідки. Є тепер не такі вже то й дорогі щітки звані „моп". Вони добрі тим, що їх легко можна випрати в воді з розпущеним милом і тому все можна мати їх чистими. До них легко можна мати засадові бавовняні тороки, які служитимуть нам все ні зміну, коли захочемо брудні перепрати. Другим у нас більше поширеним способом замітанням „навогко є накручування на звичайну волосяну щітку добре витисненою шматою. Тут тільки вартоб зробити деяке удосконалення і замість ріжної шмати, яка легко зі щітки спозаза, пошити собі зі старого полотна мішочки відповідні розмірові щітки, з зав'язками з обох сторін, які той мішочок на щітці притримуватимуть. Замітаємо і при цьому способі легко, щоб не втискати пороху до шпілин, лише збирати його.

Всякі рідини, які випадком розіллються по підлозі треба витерти негайно, але при цьому не притискати дуже мокрої шмати, а скорше збирати ту рідину з підлоги. Коли маємо плями від тонщу на підлозі то усуваємо їх при допомозі бензини. Плями від чорнила вішкробуємо з паркетів дрібнозернистим „глеспапером". Сліди плям відразу затираємо пастою, що все мусить бути під рукою.

Не ставимо на підлогу відер з вогким дном, ні пляшок, або слоїків, коли їх добре перед тим не витремо, бо підлога під ними від вогкости темніє і ці плями тяжко потім усунути. Там, де боїмось, що часто скапуватиме вода, або взагалі якась рідина даємо лінолеум.

Так утримувана щоденно підлога заощадить нам частого відчищування підлог, але це відчищування всеж бодай двічі до місяця мусить відбуватись і вимагає воно також багато праці і певної вже „фаховости".

Господарка.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Сторінка без політики.

Таємничі дивогляди життя.

МОЛИТВА НЕДУЖОЇ В ЛЕТАРГУ.

В околиці Альтетінг трапилася недавно доволі дивна подія. У тому місті занедужала одна стара жінка і всі зусилля лікарів, щоб урятувати їй життя були безуспішні. Познаки життя ставали в недужої чимраз слабші, аж вкінці серце перестало бити і живчик зовсім припинив свої удари. Лікар відвідав недужу ще раз і ствердив уже тільки смерть.

Тіло небіжки перенесли до трупарні і там залишили в домовині. Нікому навіть не прийшло на думку, що смерть старушки тільки позірна, що вона лежить тільки у глибокім летаргічнім сні. Вона лежала після свого пробудження зовсім безсильна і непорушна, але все що довкола неї діялося, вона бачила і чула. Вона пережила страшні хвилини в домовині: бачила всі приготування до похорону. На другий день мали поховати її тіло в могилі. Востаннє пробудилася в „небіжці" величезна охота до життя. Вона почала гаряче молитися, сподіючися, що якимсь чудом вирятується перед погребанням живцем у могилі.

В тому самому часі пробудився і лікар зі сну. Якийсь дивний неспокій вигнав його з дому. Якась справді дивна й несамовита сила скермувала його кроки до трупарні, де лежала в домовині „небіжка". Лікар почав переводити щераз якнайдокладніші оглядини і ствердив слабі ознаки життя. Його негайні заходи увінчалися успіхом, бо по довгих зусиллях вдалося йому привернути здогадну небіжку до життя. Як памятка тієї дивної події висить у парохіяльнім костелі Альтетінгу вотивна жертва.

ПРИВИД МАТЕРІ І СИНА.

Капітан англійської маринарки Айлесбері оповідав у кружку своїх знайомих дивну подію зі своїх молодечих літ. Він мав тоді 13 літ, коли підчас подорожі по гавайських морях впав із чердака. Молоденький моряк пішов під воду, відтак виплив ще раз наверх і зовсім підсвідомо крикнув у розпуці одно-одніське слово: „мамо". І в тій самій хвилині він мав привид: Він побачив свою маму і своїх сестер в кімнаті їх дому в Англії. Всі подробиці кімнати станули перед хлопчиною в якнайвиразніших картині. Немов у найкращій світлині. Одночасно моряки витягнули хлопця з води на корабель.

Кілька місяців пізніше сидів Айлесбері у гуртку своїх найближчих та оповідав свої дивні пригоди. Можна собі уявити його счудування, коли мама заявила йому, що чула його крик.

— Також твої сестри чули твій оклик „мамо". Ми сильно налякалися і я вислала навіть Елен на двір, щоб подивилася, чи нема там кого. Час я собі записала.

Виявилось, що дата і година записана матірю докладнісько годиться з часом, в якому її син топився на гавайських водах.

Міліонер — дезертиром.

Енрі Дансіе, моряк-доброволець французької маринарки купив у дорозі до військової вязниці в Тульоні, де мав відсидіти 30 днів арешту, льотерійний льос. Одначе тому, що підчас „відсиджування" кари видав він усі гроші, намовляв своїх співтоваришів, щоб вони купили льос. Та ніхто не хотів купити льосу навіть і за пів ціни.

Три дні пізніше на льос моряка впала виграна у висоті 1,000.000 франків. Свіжо-спечений міліонер подумав, що найкраще покинути важку військову службу, що мала тривати ще два роки. Як подумав, так і зробив. Утік він з армії і легко вжився в ролю міліонера. Почав по всіх усюдах розбиватися своїм новим перегоновим автом.

Одного дня запаморочений алькоголем міліонер-дезертир, який сам кермував автом, розбив його до придорожнього дерева. Він сам лиш перестрашився добре, зате пораненим пасажирам мусів заплатити 250 тисяч франків відшкодування. Відтак Дансіе втік під фальшивим прізвищем останками грошей до Еспанії і забрав зі собою товариша, також дезертира. У Сан Севастіяні заложили вони дефіцитове підприємство, яке зїло решту готівки.

Колиж грошей уже зовсім не стало, б. міліонер-дезертир вернувся до Франції і зголосився до військової влади. За свої подвиги відповідатиме він перед військовим судом у Тульоні.

Військова емеритура для мула.

Джек скінчив 28 літ. З того 27 літ відслужив він в армії Злучених Держав. Батьківщина рішила його відповідно нагородити і з військовими почестями перенести на добре заслужену емеритуру.

27 літ чесної служби для мула — це шмат часу. Перед переходом на емеритуру, на якій забезпечили мулові Джекові догляд, поживу і відпочинок до самої смерти, вислужений мул відібрав війському дефіляду, в якій взяло участь 30 старшин і 700 вояків.

З нагоди дефіляди командант гарнізону полк. Беннет видав такий приказ:

„За ввесь час своєї 27-літньої служби в американській армії Джек був справжнім прикладом вірности і слухняности. Свої обовязки виконував він совісно, згідно з традицією військових мулів. Всі, що мали з ним до діла, висловлювались із якнайбільшими похвалами про його працьовитість і привітність. Тому команда гарнізону приказує, щоб коло Джека ходили якнайдбайливіше до кінця його життя і більше не накладали на нього ніяких робіт".

Приказ відчитали підчас паради. Старий мул, немов зрозумівши слова приказу, вислухав його з повагою, помахуючи при тім хвостом.

По дефіляді почесна сторожа відвела вислуженого мулячого емерита до стайні, де він доживатиме у спокою свого життя.

—o—

Дорогі цілунки в Італії.

Чи поцілувати жінку — це неморальний вчинок, чи тільки неприлична поведінка, або теж зовсім буденне явище? Таке важке питання вирішував перед кількома днями римський суд.

Ціла справа так виглядала: один молодий чоловік поцілував на вулиці свою суджену. Його приятель, що був з ним тоді на проході, ставив перед судом як свідок. У першій інстанції засудили молодого мужчину, за невідповідну поведінку. Одначе міжтим проголосили амністію і на підставі амністії звільнили молодого виновника з арешту. Прокуратор зголосив апеляцію, вважаючи, що присуд рішуче за лагідний і поставив внесок, щоб за „насильну поведінку" засудити виновника на три роки вязниці.

Одначе таку гостру кару навіть суд уважав за надто „солону" ціну одного поцілунку і вирішив справу щасливо для „злодія поцілунків", оцінюючи цілу справу тільки як образу жінки і застосував амністію.

Має 13 літ і виходить замуж.

У селі Васіні недалеко Ліону заключила оригінальна молода пара подружжя. Молодий і молода мають разом 31 літ. Він має 18, вона 13 літ. Президент Франції дав окремий дозвіл тій малолітній парі закоханих, сподіючись, що нащадки цих молодят причиняться до скріплення нового французького покоління.

—o—

ПОРУЧАЄМО!
ПОРОШОК ДО ПЕЧИВА,
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР
ОЛІЙКИ І АРОМАТИ
кооп. „ПЛАСТ"

ЯК ШУБЕРТ САМ СЕБЕ ЦІЛУВАВ.

Шуберт їхав одного разу почтовим возом з Відня до Лінцу. Проти нього сиділи дві жінки, яких він ніколи не знав, та вони його мабуть пізнали. Що хвилини глипали в його бік і шепотом робили ріжні замітки на тему його вбогости і неприступности. Запримітив це Шуберт і рішив дати своїм сусідкам научку. Коли почтовий віз їхав через довгий темний тунель, де в темряві ніхто себе взаїмно не бачив, Шуберт поцілував довго і голосно свою руку.

Коли віз виїхав із тунелю, Шуберт мав спокій, бо ніодна з пань уже не цікавилася ним. Кожна з них думала про другу, що дозволила себе поцілувати Шубертові. Колиж доїхали вже до місця призначення, Шуберт сказав хитро усміхаючись:

— Мої пані, довго буду ще ломити собі над тим голову, котра з пань мене справді поцілувала.

КОРОВА ДЕТЕКТИВОМ.

Недалеко німецько-голяндського кордону трапилася гумористична подія, яка довела до відкриття коровою тайної горальні. На пасовищі сполошилася чогось корова і те, завжди спокійне звіря, пігнало стрімголов у недалекі кущі, втікаючи перед перестрашеним власником, який даремне намагався її зловити. Він почав шукати в кущах за коровою, але вона немов під землю запалася. Щойно по довгих розшуках знайшов він її у якійсь таємничій западині. Ближчі й докладніші оглядини довели на слід тайної горальні, скритої під землею. Поліція, яку покликав власник корови, сконфіскувала 6 бочок голяндської горілки.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Дитяче питання.

Діти вже тепер мріють про Різдво і ялинку. Петрусь питає:

— Мамусю, чого ти собі бажаєш на ялинку?

— Чемної дитини, Петрусю.

Петрусь дивиться счудований на маму:

— Ще одну?

Малярська критика.

Маляр: „Як вам подобається моя нова картина?

Критик: „Могла би бути гірша."

Маляр: „Що? Відкличте негайно свої слова."

Критик: „Добре, вона не могла би бути гірша."

Вік жінки.

— Ви маєте вже 103 роки? В такім випадку ви найстарша людина в місті.

— Ну, ні — моя жінка два роки старша від мене, але про те ніхто не сміє знати.

Запрошення.

Шпилька зачіпає Гичку.

— Що ти робиш завтра вечором?

— Завтра? Не маю нічого на приклад.

— А післязавтра?

— Післязавтра також ні.

— А четвер?

— Четвер маю також вільний.

— А пятницю?

— На пятницю маю вже білет до театру.

— Ах, ти дурний! Таж я хотів тебе запросити в пятницю на вечерю.

За пізно.

— Чому ти завязав собі гудз на хусточці?

— Щоб не забути, що я рішив не пити більше алькоголю.

— Адже перед тобою стоїть знову шклянка.

— Так, я запримічую гудз щойно тоді, коли обтираю вже хусточкою рот по пиві.

ФЕДІР ДУДКО
Дівчата очайдушних днів
Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.
Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

Анкета в „Просвіті" у справі боротьби з неграмотністю.

Дня 24. листопада ц. р. зійшлися в „Просвіті" на нараду представники українських центральних установ і преси в справі поборювання неписьменности серед українського народу. Нараду відкрив і вів від Головного Виділу „Просвіти" **о. дир. Дзерович**, голова Комісії для боротьби з неписьменністю. В своєму вступному слові він ствердив жахливу правду, що, згідно з переписом населення з 9. грудня 1931 р., в Польщі на неповних 6 міліонів українського населення є поверх 1,719.000 неписьменних, у тому на території самої східної Галичини коло 850.000 неписьменних.

Референт пропаганди **дир. Ющишин** зясував тактику „Просвіти" в бортьбі з неписьменністю. Неписьменність є всенародним, усенаціональним лихом і тому цілий нарід мусить повести з цим лихом плянову боротьбу, під проводом „Просвіти". Всі українські товариства, установи й організації поведуть цю боротьбу на своїх теренах. З тою метою повинні вони потворити в себе спеціяльні комітети для боротьби з неписьменністю. Ці комітети мусять стояти в тісному звязку з такими-ж комітетами при філіях і читальнях „Просвіти". Товариства самі контролюватимуть діяльність своїх комітетів і повідомляти періодично про стан ліквідації неписьменности організаційні клітини „Просвіти".

Не буде одного шабльону в боротьбі з неписьменністю. Тактику треба пристосовувати до місцевих умовин та індивідуальних потреб неписьменого.

Отже можна організувати курси, навчати **групово та індивідуально.** Найважніша постанова — кожний письменний повинен за зиму вивчити 1—2 неписьменних. Тут успіх був би найпевніший.

Представники преси виявили готовість підтримати змагання „Просвіти", витворити в громадянстві відповідну сприятливу атмосферу та в цілому сезоні (грудень-березень) не переривати пропаганди.

В дискусії висловилися представники наших центральних установ за тактикою, зясованою референтом. Товариства видадуть розпорядження, щоб низові їхні клітини потворили відповідні комітети для боротьби з неписьменністю та підпишуть разом з „Просвітою" відповідну відозву до українського народу в справі ліквідації неписьменности.

З П. КЛ. БІЖУЧОЇ ЛЬОТЕРІЇ ВПАЛА ВИГРА

зол. 10.000

на льос ч. 168804

ЗАКУПЛЕНИЙ У ПОПУЛЯРНІЙ КОЛЄКТУРІ

„Щастя"

Львів, Сикстуська 30.

Школи на польонізацію українських дітей.

Чому та як поляки опікуються приватними школами Т. Ш. Л.

Хоч у Галичині нема вже навіть 100 державних народніх шкіл з викладовою українською мовою, а всі утраквістичні школи є фактично польськими школами — „Товариство Школи Людової" закладає масово по наших селах свої приватні школи, щоби зміцнити польський елемент. Крім праці у школі Т. Ш. Л. учитель чи учителька веде ще інтенсивну культурну та суспільну працю в селі і таким чином по наших селах поляки творять сильні бастіони польщини. Таких бастіонів польщини у Галичині мало Т. Ш. Л. дуже багато, але майже всі ці приватні школи перейшли на державний етат. Одначе Т. Ш. Л. далі закладає приватні школи і — як пише „Дзенник Польскі" з 26. ц. м. — має їх тепер 28. Крім того в найближчих днях відкрие 15 нових приватних шкіл. Кожна така школа, сперта на фонди і засоби місцевого громадянства, зміцнена фондами централі Т. Ш. Л. — є зовсім окремою і незалежною станицею від публичних шкіл, що існують вже у громадах і як школа Г. Ш. Л. виховує дітей лише в польському дусі, звчить виключно польської мови та римо-католицької релігії. Кошти вдержання такої школи Г. Ш. Л. сягають коло 2.500 зол. річно. Зокрема цього року — пише „Дзенник Польскі" можна стверднти сильнішу допомогову акцію польського громадянства й польських установ для Т. Ш. Л. Деякі польські установи перебирають приватні школи Т. Ш. Л. у ріжних місцевостях Галичини виключно на своє вдержання. Дотепер такі установи й організації заявили свою згоду обняти опіку над приватними школами Т. Ш. Л., а саме: П. А. Т. у Львові, І. Коло Т. Ш. Л. у Кракові. Підприємство Рільних Горалень у Львові, Звйонзек Зем Гурских у Варшаві, І. К. Ц. у Кракові, Громада м. Кракова і м. Львова, Т-во Кредитове Земске у Львові, Нотаріяльна Палата у Кракові. Слід сподіватися — кінчить „Дзенник Польскі", що число жертводавців буде постійно збільшатись і при видатній допомозі польського громадянства не лише зі Сх. Галичини, але і цілої Польщі, доведе до розвязки цієї проблеми (читай: поширення сітки приватних шкіл Т. Ш. Л. на всі наші села — прим. Ред.).

Щож ми протиставимо цій плянові польонізаційній акції українських дітей при помочі шкіл Т. Ш. Л. Чи може бодай жертвенну матеріяльну підтримку „Рідній Школі" і „Просвіті"? Ні! Наші рідношкільні учителі і просвітянські організатори примирають з голоду, бо місцями не дістають своїх смішно низьких платень. Тому крайна пора отрястись з незрозумілої байдужости і сконсолідувати всі свої національні сили до боротьби за душу кожної української дитини і члена українського народу. Плянову польонізаційну акцію можна відбити лише негайною, плановою, витревалою і скоординованою протиакцією.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

радіоприймач: ощадність. Коли маємо добрий приймач зі світовим засягом і з величавим тоном, як напр. супер Телефункен, вживаємо його більше, слухаємо його радо і часто, відбуваємо радісну подорож без перешкоди по цілому світі. Річ проста, тоді зужитковується більше струму, а це коштує. Беручи це на увагу, краєва фабрика Телефункен засобила відбірник Феномен Ма. у спеціяльний ощадностевий уклад „економізатор струму", завдяки якому зужитковуємо на 50% менше струму. Бо відбірник з укладом „економізатор струму", зужитковує струму стільки, що мала 25-ватова жарівка. При ціні 1 кільовать-години зол. 0.60 супер Феномен ощаджує пересічно струму за зол. 3.60 місячно і то при повній видатності і світовім засягу. Ця місячна ощадність по кількох роках амортизує кошт апарату. Супер Феномен Ма. з укладом „економізатор струму" коштує за готівку тільки зол. 289.—. При купні на рати вплата зол. 20.—, а решта належитости є розложена на 16 рат по зол. 20.— кожна.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ОСТАННІЙ ПОЇЗД З ОБЛОЖЕНОГО МІСТА".

Голівудські кіновиробництва вже використали громадянську еспанську війну для ефектовної фільми. Маємо таке враження, якби цензура вирізала з неї сцени, що вказують на приналежність дієвих осіб до двох ворожих партій, щоб не розбуджувати небажаних настроїв серед авдиторії. Колиж фільма вже в самому засновку так складена то глядач мусить дуже уважно стежити, щоб зрозуміти, які дієві особи і з яких мотивів переходять на два ворожі фронти. Жорстокість громадянської війни змальована кількома сильними сценами. Бачимо фанатизм еспанців, їх своєрідне розуміння геройства та чести, безоглядність і несподівані припливи зворушення. Неодин глядач зовсім неознайомлений з еспанською культурою не розуміє деяких моментів і вважає їх примхами без мотивів. Головним мотивом цієї фільми є дружба двох приятелів, що взаємно рятують один одного від смерти. Конфлікт між почуванням дружби і кохання виведений дуже дискретно. Щоб лагіднити деякі різкі сцени, сценаристи ввели веселого американського денникаря, який ставиться до війни з погідною усмішкою. Фільма має цілу низку любовних сцен у ріжних тонах. Вона обрахована на сильні нерви, але певне не переборщена і підготована добрими знавцями Еспанії. Грають першорядні артисти, хоч вони і рідко появляються в наших кінах.

знаного нашого бандуриста п. Юрія Сінгалевича. Скрипка й сольоспів при акомпаніяменті гітари були у виконанні диригента хору. Академію закінчено національним гимном. Свято полишило незатерте враження. Прикро вражала лиш відсутність старшого громадянства, що виказало мале зацікавлення святом. Зате молодь і дітвора явилась д. численно. Було бажано, щоб і інші досволичні села брали собі приклад з повищого і влаштовували у себе подібні академії.

Благословення обновленої церковці в Бруховичах коло Львова й академія у століття „Русалки Дністрової". Богом і людьми забуті та в більшости спольщені Бруховичі коло Львова переживали в неділю 21. листопада радісний день. Ця підльвівська оселя, кільканадцять літ тому ще чистоукраїнська — від десятоків літ крайне занедбана під церковним оглядом, без душпастирського проводу й виставлена на польонізацію та облатинщення, під впливом літинця Бруховичі та праці львівського магістрату, до якого Бруховичі належать спольщилася та в більшости перейшла на латинство. При рідкім обряді лишилася ще тільки мала частина автохтонів, бо якжеж могло бути інакше, коли ця місцевість була досі тільки третьою причіпкою до величезної парохії Грабовичі Вел.? Про якусь національну працю серед бруховичан ніхто не чував, дарма, що Бруховичі під самим Львовом. На краще зачало змінятися, від коли на периферіях Бруховичів осів безробітний прав. службовець п. Вербовський та завдяки його заходам Бруховичі дістали окремого священника в особі о. Стефана Воробця. Ті два люди зачали працю від основ. Коло старої церковці стали громадитися рештки недобитків греко-католиків, що вже стали забувати про свій обряд та народність. Народ із запалом став горнутися до своєї стареньної церковці, жадний рідного, духового корму. Коло тої імпровізованої „парохії" нині вже згуртувалося понад 600 душ. Вже й церкваню відмальовано, вже здвигнули бруховичани і свій читальняний дім на церковнім ґрунті завдяки підтримці архиепархіяльного фонду. Обновилося релігійне та національне життя, в минулої неділі бруховичани святкували радісний день огляду своєї культурної праці. По служби Божій, яку відслужив о. крил. Ю. Дзерович та виголосив проповідь на тему привязання до рідного обряду, поблагословив целебрант обновлені ікони та памятникову таблицю-напись у память століття „Дністрової Русалки". Після церковної частини відбулася у власній, битком набитій салі, академія в память століття нашого національного відродження. Вступну патріотичну промову виголосив голова читальні п. Вербовський. Низку

літ. нарис 8.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси 4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис 0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість . . 1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість . 2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість . 1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі . 1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю 2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі 2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість 2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість 3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість 3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі 2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов. 2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість 2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі 2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі . . 2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість . 1.50
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини 2.20
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ — оповідання . . . . . 2.—
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі . . . . . 2.—

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 35. — АДРЕСА: „ДІЛО" РИНОК 10/II.

ЛЮБЛИН.

Дня 1. листопада ц. р. в Люблині відбулася тор. жественна Сл. Божа у греко-кат. церкві, на якій співав хор. Людей було багацько. Після богослужения відбулась академія.

Число українських студентів вищих шкіл у Любліні цього року помітно збільшилося. Беруть вони живу участь у хорі і в наших імпрезах. На державній педагогії в Любліні є 15 українців. Взагалі українська громада в Любліні цієї осени помітно збільшилася.

В день св. Димитрія на іменини пароха о. Дмитра Филиповича уладили вірні гр.-кат. церкви в Любліні прийняття, щоб бодай так подякувати о. Филиповичеві за безкорисний труд у церкві. Після прийняття відбулася забава, на якій швидко зійшов час аж пізно вночі.

Празник у Любліні. В неділю 28. листопада у гр.-кат. церкві св. Йосафата в Любліні при вул. Зеленій

Архиєпархіяльні вісти.

Рукоположені: о. Білик Роман Ярослав (2 ім.) — о. Грат Станислав (у Римі). — Дурдела Омелян. — Ржондзіцкий Евген.

Правом уживання фіолетового коплана й пояса наділений: о. Шуровський Іван, парох Стинави Вижньої любінецького деканату.

Крилошанськими відзнаками наділений: о. Тимчук Іван, парох Туря олеського деканату.

Іменовані та призначені: о. Білик Роман, неопресвітер, капеланом С. С. Василіянок у Підмихайлівцях. — о. Желкевич Володимир, завідатель Любіші Великого городецького деканату, катехитом у Теребовлі. — о. Малиновський Олександер, віцересктор Дух. Семінарії, ректором Хрестівського Інтернату.— о. Раковський Ярослав, парох Покровець жидачівського деканату, катехитом у Жидачеві. — о. Фармага Марія, сотрудник у Вербилівцях рогатинського деканату, капеланом С. С. Василіянок у Камінці-Підлютому. — о. Фурманяк Володимир, після повороту зі студій, архіваром Митрополичої Консисторії. — о. Чопей Василь, катехит у Жидачеві, катехитом у Городку. — о. Яків Іван, сотрудник у Заланові рогатинського деканату, катехитом у Ходорові.

Канонічну інституцію дістали: о. Бачинський Роман, завідатель Рахова долинського деканату, в Рахові. — о. Кузьма Андрій, завідатель Стрийки збаразького деканату, в Стрийці. — о. Ліщинський Лев, завідатель Витинці болехівського деканату, в Підгірках калуського деканату. — о. Нелільський Іван, завідатель Вибудова бережанського деканату, у Вибудові. — о. Соханський Ісидор, парох Гаїв винницького деканату, в Дмитрів ширецького деканату. — о. Цісик Степан, ректор Жидятич ярчівського деканату, в Повітні городецького деканату. — о. Шанковський Евген, завідатель Струтина Нижнього рожнятівського деканату, в Струтині Нижнім.

Завідательства дістали: о. Гроховський Йосиф, сотрудник у Кошлинах новосільського деканату, в Козівці козівського деканату. о. Гургула Анатоль, сотрудник у Томашівцях войнилівського деканату, у Витанці болехівського деканату. — о. Івахів Павло, після повороту зі студій, у Солуках долинського деканату. — о. Левицький Володимир, сотрудник у Перегонові глинянського деканату, в Лагодові уневського деканату. — о. Маньо Юліян ЧСВВ у Красносушці поморянського деканату. — о. Мирончук Іван, завідатель Дмитря ширецького деканату, в Гаях винницького деканату. — о. Оришкевич Олександер, після повороту зі студій, у Бушках гримайлівського деканату. — о. Дотеджасчими завідателями назначені: о. Збаражук Іван, сотрудник у Довгім теребовельського деканату в Заланю тогож деканату. — о. Коваль Володимир, парох Медині войнилівського деканату, в Перевінці тогож деканату. — о. Кушпський Корнило, парох Букачовець бурштинського деканату, Черневі тогож деканату. — о. Мигатюк Данило, завідатель Тухольщи тухлянського деканату, в Сморжу тогож деканату.

Ректорами церков іменовані: о. Дядьо Микола, завідатель Лагодова уневського деканату, в Старих Бродах бродського деканату. — о. Коломинь Богдан, завідатель Перегінськ. войнилівського деканату, в Надісві долинського деканату. — о. Побігущий Степан, сотрудник у Могильниці теребовельського деканату, в Бубнищу болехівського деканату. — о. д-р Садок Йосиф, катехит у Теребовлі, на Клепарові у Львові. — о. Стасишин Григорій, завідатель Повітна городецького деканату, в Жидятичах ярчівського деканату.

Сотрудниками назначені: о. Боднарчук Михайло, завідатель Сморжа тухлянського деканату, в Турі Великій долинського деканату. — о. д-р Гриньох Іван у св. Юрі у Львові. — о. Дурдела Омелян, неопресвітер, у Лішках Великих золочівського деканату. о. Карпінський Йосиф, неопресвітер, у Микулинцях микулинецького деканату. — о. Ліщинський Михайло, капелан С. С. Василіянок у Камінці-Підлютому, в Дубі перегінського деканату. — о. Любович Іван, сотрудник у Журові бурштинського деканату, в Могильниці теребовельського деканату. — о. Мармаш Василь у Стрию — о. Михайлишук Дмитро, після повороту зі студій, у Демні миколаївського деканату. — о. Олексин Іван, сотрудник у Сколорохах Нових галицького деканату, у Войнилові войнилівського деканату. — о. Ржондзіцкий Евген, неопресвітер, у Підбережі болехівського деканату. — о. Стрийський Мирон, завідатель Підгорок калуського деканату, в Кропивнику тогож деканату. — о. д-р Сирок Степан, після повороту зі студій, у Добротворі струмилокам'янецького деканату. — о. Ширба Леонід, сотрудник у Демні миколаївського деканату в Красним буського деканату.

Перейшли в стан супочинку: о. Кармалита Григорій, парох Отр'ків бобрецького деканату. — о. Клодзінський Маріян, парох Путятинець рогатинського деканату. — о. Левицький Володимир, парох Чорнушович винницького деканату. — о. Левицький Теодор, завідатель Городища озірнянського деканату. — о. Палій Іван, завідатель Увина лопатинського деканату. — о. Сахно Теодор, парох Лагодова уневського деканату.

— **Краєва хроніка.** На дім купця Давида Шпіцера у Сковятині борщівського повіту напали три бандити і зрабували 200 зол. готівкою та товари вартости 150 зол.

— **Епільог зборівських зловживань.** Львівський апеляційний суд зменшив б. начальникові скарбу у Зборові, Лаврову, кару 4-літньої вязниці до одного року без припинення. Його засудили за службові зловживання. Другому засудженому в цій справі, Розенцвайгові затвердили присуд першої інстанції, а саме кару 8 місяців вязниці зі зменшенням до половини на основі амнестії.

— **Сензацію в Станиславові** викликав 11-літній Владислав Лехович, який не могучи глядіти на нужду свого батька, зредукованого урядовця, вибрався пішки до Варшави, щоби там просити праці для свого батька. Його заходи не лишилися без успіху. Батько має дістати посаду, а сина, що чотири місяці йшов до Варшави і назад, повитали в Станиславові овацийно.

— **Пропав польський літак.** Із Сальонік вилетів 23. ц. м. перед полуднем літак польської пасажирської лінії „Льот", „Дуґляс" у напрямі Софії та Букарешту. Пів години пізніше болгарська радіостація в Бузуріште почула невиразні сигнали цього літака, але згодом вони замовкли. Радіостація звернулася до управи летовища в Букарешті з запитом, чи прилетів там „Дуґляс", але дістала негативну відповідь. Тоді розведено телефонічно обсервацію літака на території Болгарії та Югославії. Коли не було ніяких вісток, з Букарешту вилетів до Бузуріште польський літак, щоб теж глядіти за „Дуґлясом". Аж на другий день наспіла вістка, що в місцевости Кріва Рєка вечнли попереднього дня в полудне якийсь літак, який летів кілька метрів понад деревами. Місцевість Кріва Рєка находиться в горах Перім, на висоті 1000 метрів, окружена високими верхами. Туди спрямовано кілька болгарських літаків, але вони вернулися без успіху. Гірське пасмо Перім (давня турецька назва Перім-Даг) лежить у Болгарії в трикутнику між Югославією, Болгарією та Грецією, на схід від

стоховському повіті чотири жінки, укривши тіла своїх жертв так, що його злочини виявились щойно по багатьох літах. Не удостоївшись помилування, згине на днях з рук ката.

— **Ріжні вістки.** Мусоліні подарував німецькій організації зимової допомоги тисячу сотнарів кави, що походить з Абісинії. — У Відні відбулася врочистість 100-літньої річниці побудування першої залізничої лінії в Австрії з Відня до Ваграму. — У Франції будують велитенський гидроплян, призначений для пасажирської комунікації понад Атлянтійський океан. — Як довідується чеська преса з Москви, Сталін занепав на тяжку шлункову недугу.

— **Справлення помилки.** В „Ділі" з 24. ц. м. у ст. п. н. „Зміна девізових постанов" (на правничій сторінці) трапилася прикра друкарська помилка. Отже на основі виконного розпорядку міністра скарбу у справі грошевого обороту з закордоном не треба буде дозволу девізової комісії на висилку за кордон платничих засобів, якщо їх висилається через Банк Польські або девізові банки: 1) на заплату позичок, що їх затягнули особи, що замешкують у Польщі, від чужинців після 19. листопада ц. р. (а не як помилково надруковано: по день 18. листопада ц. р.), бо згаданий розпорядок обовязує щойно від 19. листопада ц. р.

— **Загальнопольський кооперативний зїзд у Львові** відбудеться 12. і 13. грудня ц. р. при участи коло 1.000 делегатів. „Газета Польска" пише, що загально-польський кооперативний зїзд скликано до Львова тому, бо Львів є центром мобілізації польських сил з огляду на зріст українського кооперативного руху. Отже нова протиукраїнська маніфестація.

— **Прилюдна збірка на інвалідів У. Г. А.** За дозволом львівського і станиславівського воєвідського уряду переведе наше Товариство прилюдну збірку жертв на збіркові листи по селах обох воєвідств у днях 28. листопада до 3. грудня 1937. р., а в неділю 28. листопада ц. р. збірку жертв до пушок по містах. Подаючи це до відома нашого громадянства, просимо в часі збірки жертвувати на забезпечення інвалідів Української Галицької Армії. Воєвідський уряд у Тернополі не дав дозволу на збірку й тому в цьому воєвідстві наше Товариство не переводить прилюдної збірки жертв. **Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові.**

— **Новий чинник в радіофонії: ощадність.** Коли маємо добрий приймач зі світовим засягом і з величавим тоном, як напр. супер Телефункен, живемо його більше, слухаємо його радо і часто, відбуваємо радісну подорож без перешкоди по цілому світі. Річ проста, тоді зужитковується більше струму, а це коштує. Беручи це на увагу, краєва фабрика Телефункен засобила відбірник Феномен Ма. у спеціяльний ощадностевий уклад „економізатор струму", завдяки якому зужитковуємо на 50% менше струму. Бо відбірник з укладом „економізатор струму", зужитковує струму стільки, що мала 25-ватова жарівка. При ціні 1 кільоватгодини зол. 0.60 супер Феномен ощаджує пересічно струму за зол. 3.60 місячно і то при повній виразності і світовім засягу. Ця місячна ощадність по кількох роках амортизує кошт апарату. Супер Феномен Ма. з укладом „економізатор струму" коштує за готівку тільки зол. 289.—. При купні на рати виплата зол. 20.—, а решта належитости є розложена на 16 рат по зол. 20.— кожна.

—o—

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ОСТАННІЙ ПОЇЗД З ОБЛОЖЕНОГО МІСТА".

Голівудські кіновиробництва вже використали громадянську еспанську війну для ефектовної фільми. Маємо таке враження, якби цензура вирізала з неї сцени, що вказують на приналежність дівних осіб до двох ворожих партій, щоб не розбуджувати небажаних настроїв серед авдиторії. Колиж фільма вже в самому засновку так складена то глядач мусить дуже уважно стежити, щоб зрозуміти, які дівї особи і з яких мотивів переходять на два ворожі фронти. Жорстокість громадянської війни змальована кількома сильними сценами. Бачимо фанатизм еспанців, їх своєрідне розуміння геройства та чести, безоглядність і несподівані приплини зворушення. Неодин глядач зовсім неознайомлений з еспанською культурою не розуміє деяких моментів і вважає їх примхами без мотивів. Головним мотивом цієї фільми є дружба двох приятелів, що взаємно рятують один одного від смерти. Конфлікт між почуванням дружби і кохання виведений дуже дискретно. Щоб лагіднити деякі різкі сцени, сценаристи ввели веселого американського денникаря, який ставиться до війни з погідною усмішкою. Фільма має цілу низку любовних сцен у ріжних тонах. Вона обрахована на сильні нерви, але певне не переборщена і підготована добрими знавцями Еспанії. Грають першорядні артисти, хоч вони і рідко появляються в наших кінах.

З нових видань.

Степан Шах: **Реформа шкільництва — погляд на її ціль, прояви й організацію.** — Відбитка із „Звідомлення Виділу Т-ва „Кружок Родичів" при держ. гімназії з українською мовою навчання в Перемишлі за шк. рік 1936/1937.

Перед нами дбайливо видана брошура обсягу 23 стор. з 4 дбайливими ілюстраціями. Коли автор брошури погодився на видання своєї статті в окремій відбитці, то мав на ціли широкому загалові нашої суспільности в популярний і приступний спосіб уможливити пізнати і зясувати висліди реформи шкільництва у нас — так, як вони під цю хвилину виглядають. Автор цілковито оминає дискусії на тему доцільности чи недоцільности реформи — він стверджує і вияснює лиш те, що вже нині обовязує. Також не витягає висновків на будуче. Це немов полишає історії і читачеві — а сам іде за наміченою цілею: інформація точна і докладна для суспільности.

Однак не від речі буде подати, що автор кількома словами згадав про давні передконституційні ліцеї в Перемишлі і тимсамим доложив одну цеглинку до історії місцевого шкільництва. На тлі того історичного вводу дуже симпатично вийшов довголітній директор „фільософії" в Перемишлі, еп. Іван Снігурський.

Та дигресія цілости не шкодить, навпаки — уріжнороднює зміст так дуже на часі виданої брошури. М. Р.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Свято Миколи Лисенка в Сороках Львівських. Заходом читальні „Просвіти" в Сороках Львівських під проводом голови о. Романа Троша влаштовано 21. XI. ц. р. академію з приводу 25-ліття смерти М. Лисенка. Свято це випало величаво. В програму входили: вступне слово, хорові продукції, зложені з творів М. Лисенка й інших, музично-вокальні точки, бандура, скрипкове сольо й сольоспів при акомпаніяменті гітари. Вступне слово про життя, музичну творчість та значіння М. Лисенка для українського народу, як музика і громадянина, виголосив ядерно голова читальні о. Роман Троян. Хор під умілою батутою студ. прав Богдана Крушельницького заблестів успіхом відповідним голосовим добором, умілістю, зіспіваністю і милозвучністю. Цим доказав, що не повстидався би й м'ястої естради. Усіх присутніх причарувала мистецька гра на бандурі знаного нашого бандуриста п. Юрія Сінгалевича. Скрипка й сольоспів при акомпаніяменті гітари були у виконанні диригента хору. Академію закінчено національним гимном. Свято полишило незатерте враження. Прикро вражала лиш відсутність старшого громадянства, що виказало мале зацікавлення святом. Зате молодь і дітвора явились д. численно. Будоб бажано, щоб і інші досвідчені села брали собі приклад з повищого і влаштовували у себе подібні академії.

Благословення обновленої церковці в Бруховичах коло Львова й академія у століття „Русалки Дністрової". Богом і людьми забуті та в більшости спольщені Бруховичі коло Львова переживали в неділю 21. листопада радісний день. Ця підльвівська оселя, кільканадесять літ тому ще чистоукраїнська — від десяток літ крайне занедбана під церковним оглядом, без душпастирського проводу й виставлена на польонізацію та облатинщення, під впливом літнища Бруховичі та праці львівського магістрату, до якого Бруховичі належать спольщилася та в більшости перейшла на латинство. При рідкім обряді лишилася ще тільки мала частина автохтонів, бо якжеж могло бути інакше, коли ця м'ясцевість була досі тільки третьою причіпкою до величезної парохії Грабовичі Вел.? Про якусь національну працю серед бруховичан ніхто не чував, дарма, що Бруховичі під самим Львовом. На краще зачало змінятися, від коли на периферіях Брухович осів безробітний прав. службовик п. Вербовський та завдяки його заходам Бруховичі дістали окремого священника в особі о. Стефана Воробця. Ті два люди зачали працю від основ. Коло старої церковці стали громадитися рештки недобитків грекo-католиків, що вже стали забувати про свій обряд та народність. Народ із запалом став горнутися до своєї старенької церковці, жадний рідного, духового корму. Коло тої імпровізованої „парохії" нині вже згуртувалося понад 600 душ. Вже й церковцю відмальовано, вже здвигнули бруховичани і свій читальняний дім на церковнім грунті завдяки підтримці архиепархіяльного фонду. Обновилося релігійне та національне життя, а минулої неділі бруховичани святкували радісний день огляду своєї культурної праці. По торжественній Службі Божій, яку відслужив о. крил. Ю. Дзерович та виголосив проповідь на тему привязання до рідного обряду, поблагословив целебрант обновлені ікони та памятникову таблицю-напись у память століття „Дністрової Русалки". Після церковної частини відбулася у власній, битком набитій салі, академія в память століття нашого національного відродження. Вступну патріотичну промову виголосив голова читальні п. Вербовський. Низку вдатних вокальних точок виконав улучений хор молодих в Грибович Вел. та Бруховичах. На закінчення до зібраних вистрочно промовив о. крил. Дзерович. Одначе успішна праця о. пар. Воробця на тій душпастирській голодівці та п. Вербовського не все находить признання серед громадянства, на яке вона слушно заслуговує. На запрошення пароха на це торжество не прибув ніхто з сусіднього духовенства, навіть не явився місцевий капелян СС. Студиток, а п. Вербовський нераз був навіть предметом несумлінних нападів на сторінках нашої преси. Таксамо на оголошення в пресі ніхто, крім одного світського інтелігента, не прибув зі Львова; а хіба присутність львівських громадян, зокрема української інтелігенції, багато могла би причинитись до піддержання українського населення в Бруховичах на дусі. Яжеж інакше до таких культурних імпрез свого селянства ставиться тут на наших землях польська інтелігенція?

М. Ч.

ЗАМІСТЬ зол. 57·55

ТІЛЬКИ зол. 35·–

ЄДИНА НАГОДА

ДОПОВНИТИ СВОЮ БІБЛІОТЕКУ ДОБІРНИМИ КНИЖКАМИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО".

	ціна зол.
Д-р Кость Левицький: УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ — спогади	1.20
Д-р Василь Маковський: ГМІНД — спогади	1.40
Д-р Е. Олесницький: СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ, том I—II. — спогади	2.00
Е. Чикаленко: СПОГАДИ, том II—III. — спогади	2.20
Валерія О'Коннор Вілінська: ЛИСЕНКИ Й СТАРИЦЬКІ — спогади	0.80
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Василь Сефронів: ЛИПНЕВА ОТРУТА — новелі	1.00
М. Рудницький: МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ — з теорії літературної критики	1.20
Проспер Меріме: БЛАКИТНА КІМНАТА — новелі	1.20
Володимир Остроєський: СМІХ ЗЕМЛІ — оповідання	0.50
Микола Матія Мельник: КРІЗЬ ДИМ І ЗГАР — новелі	0.40
Гордій Брасюк: БЕЗПУТНІ — оповідання	0.40
Михайло Возняк: ШЕВЧЕНКО І КНЯЖНА РЕПНІНА — літ. нарис	0.50
Михайло Возняк: БЕЛЕЙ І КОНИСЬКИЙ — літ. нарис	8.40
М. Рудницький: ВІД МИРНОГО ДО ХВИЛЬОВОГО — літ. нариси	4.00
Остап Грицай: ВІДЕНЬ — опис	0.60
Іван Чернява: НА СХОДІ МИ — повість	1.25
М. Брилинський: СІРІ ОДНОСТРОЇ — повість	2.00
Д. Лукіянович: Я З БІЛЬШІСТЮ — повість	1.30
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
С. Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ — репортаж з Китаю	2.00
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.00
Он. Бальзак: ЧАРОДІЯНА ШКІРА — повість	2.00
В. Масютин: ДВА З ОДНОГО, т. I—II. — повість	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ, том I—II. — повість	3.60
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — пов.	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.00
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ — оповідання	2.—
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—

ХТО ЗАМОВИТЬ В АДМІНІСТРАЦІЇ „ДІЛА" ВСІ КНИЖКИ — ПЛАТИТЬ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 35. — АДРЕСА: „ДІЛО" РИНОК 10/11.

ЛЮБЛИН.

Дня 1. листопада ц. р. в Люблині відбулася торжественна Сл. Божа у грекo-кат. церкві, на якій співав хор. Людей було багацько. Після богослуження відбулась академія.

Число українських студентів вищих шкіл у Любліні цього року помітно збільшилося. Беруть вони живу участь у хорі і в наших імпрезах. На державній педагогії в Любліні є 15 українців. Взагалі українська громада в Любліні цієї осени помножилася.

В день св. Димитрія на іменини пароха о. Дмитра Филиповича уладили вірні гр.-кат. церкви в Любліні прийняття, щоб подай так подякувати о. Филиповичеві за безворисний труд у церкві. Після прийняття відбулася забава, на якій швидко згинув час аж пока півні.

Празник у Любліні. В неділю 28. листопада у гр.-кат. церкві св. Йосафата в Любліні при вул. Зелезній

в буде церковний празник. Соборна Служба Божа (будуть 8 священників) зачнеться в год. 10.30, співати буде скріплений гр.-кат. хор з Люблина. Явиться також більше число заточенців з околиць. Попереднього дня, в навечерія дня св. Йосафата, в год. 19.30 у салі коло церкви відбудеться академія в честь св. Йосафата; в її програмі: бромова, співи гр.-кат. хору, деклямації та сценічна картина. Повідомлення про празник та академію порозсилано.

Св. Миколай у Люблині загостить до дітей українських емігрантів і заточенців 18. грудня ц. р. Дитячий Свято-Миколаївський вечір відбудеться цього дня по-полудні в салі коло гр.-кат. церкви в Люблині, вул. Зелена 8

Наука гр.-кат. релігії в Люблині відбувається двічі в тижні в салі при гр.-кат. церкві: кожного четверга вечором для дітей вселюдних шкіл та кожної пятниці вечором для учнів (енниць) середніх шкіл. Заточенці з найближчих околиць Люблина, що мають добру комунікацію, повинні посилати діти на науку своєї релігії.

На закуп церковних риз і на прикрашення церкви збирає гр.-кат. церковний комітет у Люблині при церкві, вул. Зелена 8, жертви на чекове конто ПКО ч. 66407.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Marceli Handelsman: **UKRAIŃSKA POLITYKA KS. ADAMA CZARTORYSKIEGO PRZED WOJNĄ KRYMSKĄ.** Праці Українського Наукового Інституту у Варшаві. Т. III. Варшава 1937. Стор. 176, ф. 8°.

ЖУРНАЛИ.

CONTRA KOMINTERN, Kampforgan der antibolschewistischen Weltbewegung. Berlin, November 1937.

BULLETIN DU BUREAU DE PRESSE UKRAINIEN. Paris, le 31. octobre 1937.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР,** Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 26. XI. год. 7.30 веч. „Одруження".

Субота 27. XI. год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів".

Театр Різнородностей:

Пятниця 26. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Субота 27. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА:

26. XI. Довбуш.

ЗОЛ. 9·50 СИҐНЕТ 14 карат. золото тільки у **у Б. ҐРІНБЕРҐА,** Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кохання та сльози жінки".

АТЛЯНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".

ВАНДА: „Малий бунтар", „Зі сто масками".

ҐРАЖИНА: „Пеппі".

ЕВРОПА: „Король і хористка".

КАСІНО: „Коли цвітуть бози".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Ширер.

МІРАЖ: „Ніч перед битвою".

МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.

ПАКС: „Чорний граф", Пат і Патахон.

ПАЛЯС: „Пошізара".

РАЙ: „Не цілуй у кіні".

РІЯЛЬТО: „Лише раз кохала".

СВІТ: „Кривані перли" і „Спокусниця".

СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.

ТОН: „Зелений сигнал".

УТІХА: „Робінзон Крузо" і рев'я.

ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Версаль, Ніцца, Монте Карльо".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острови Сунда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 26. листопада 1937.

БЕРЛІН 12.00 Трансм. з Опери, нар. авд., 20.00 Веч. гомін, 21.00 Оп. музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.30 Концерт симф. орх., 18.30 Циг. музика, 19.20, 20.00, 21.00, 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 19.25 Нові пробоєники, 20.05, 21.00 „Дон Хуан Тенор'о" драма Хозе Зорілі, 22.20 Концерт на скр. і форт Шумана; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дїточі пісні., 22.30 Концерт; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки для Захарпаття, 18.00 Йогю у м'якрофона. Інтерлю з популярним футболістом Захарпаття Йос. Кришом, 18.20 Концерт на гармоній МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Симф. концерт; ПРАҐА 16.25 Квартет, 18.25 Дует на сопр. і альт, 19.50 Концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Форт.; РИМ 16.00 Концерт інстр. квінтету, 19.25 Розр. музика, 21.00 „Маскота" оп Одрана.

Субота, 27. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.15, 21.00 „Ритм вел. міста" вес. концерт, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 „Польська кров" оп. Недбали, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 18.30 Співи, 22.25 Військова орхестра, ВІДЕНЬ 15.15 Хор, 18.20 Лекція нар. пісні та камер. муз., 19.30, 20.00, 21.00 „Єва" оп. Легара, 21.45 Форт., 22.20 Дуетт орх., ДАЙТШЛЯНД. ЗЕНДЕР 20.00 Музика та гумор, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки для Захарпаття, 18.00 Для молоді, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАҐА 20.00, 21.00 „Цар і теслі" оп. Льорцінґа, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Ловці перел" оп. Бізета, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Дайневрадені Альмірі" оп. Перголя.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 26. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15. Для шкіл: „Бочка здоровля", 11.40 Сен-Санс: Фраг. з „Карнавалу звірят", фраґм.; 12.08 Весела географія; 13.45 Сусп. гутірка; 13.50 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Вірля-та" Арт. Шредера, Музика з пл.; 15.20 Бізнес вістки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Авд. для старших дітей: Як працюють наші мами; 16.00 Гутірка з хорми; 16.15 Орхестра; 16.50, 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Союзники консумента; 17.15 Скрипка, форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Форт.; 18.35 Як лег. поети вірші віршували; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Романова" Е. Ожешкової; 19.30 Фог співає пісеньки; 20.00 Симф. концерт, орх., форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Субота, 27. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Серенади з гр. пл., 12.08 Військ. орх., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Радіотехнічні актуалії, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про сирену, що хотїла бути людиною" на осн. Андерсена, з муз., 16.15 Нар. капеля, 16.50 Актуальна гутірка, 17.00 „Артур Ґротґер" біографічне опов., 17.15 Від Атен до Байрайту, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Камер. концерт: скр., віол., форт., 18.35, 19.50 Актуальна гутірка, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Танцювала риба з раками. „Андрійки" для дітей, 20.00 Розр. концерт, соопр., барит. форт. дует, 21.45 „Приятель Пшекладанського" скеч В. Раорта, 22.00 Легка музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика; у перерві в год. 23.10 „Телеґрама" гумореска Петра Франка.

БІРЖА.

Львів 25. листопада 1937

Ґроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·08, 89·72, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени голл. 294·62—292·90, Франки фр. 18·15—17·65, Франки шайцарські 122.35—121·75, Фунти анґл. 26·49—26·33, Ґульдени данц. 119·20—29 80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·24—117 40 Кор. норв 135·06—132·10. Корони шв. 136·53—135·55, Ліри, італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69, —11·25, Марки нім. 118·00 — 114·00, Шилінґи австр. 99·20—98·00, Тель Авів 26·30—26·00, Марки нім. срібні 121·00 — 117·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·50, 57·00, 3 інвест 1 ем 73.00 серія, 84·00 3 поз. інв. 2 ем 72·00, серія ценот.з конверс. 63·00, 4 пр дол. 39·75, 40·00, 4 консол. 60·25

Папери.

Банк Польський 107·75. Цукор 33·00, Вуголь 24·75, 24·50, Ліліпоп 53·50, Моджеїв 9·75, Остроленць 48·75, Стараховичі 30·00, Габербуш 42·25.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 25. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. більон. без оп.	3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·40 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	—·70 зол.

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

У роковини смерти Якова Криницького відбудеться 29. листопада панахида із заупокійною Службою Божою у церкві св. Петра і Павла при вул. Личаківській в год. 8-ій зранці, на яку запрошує знайомих Повійного — Жінка.

Замість повідомлень про вінчання в дні 21. XI. 1937 зложили на інвалідів Вп. Мирослава з Мельницьких і м-р Володимира Островський зол. 10.—. УКТОДІ Львів.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО У ЛЬВОВІ шукає в кожній місцевости інтелігентних заступників-продавців своїх видань. Певний успіх, великі можливости заробітку. Зголошення до Адм. „Діла" під „Заступник".

КУПНО - ПРОДАЖ

ЖАРІВКИ від 5—25 ват 70 сотиків. Голосник детекторовий 5.— зол. Лямпа двополумінна 6 зол. Лямпа кухонна 2—зол. „Централя Жарівок", Ринок 21. 1991 4—4

КОМПЛЄТ (сорочка, майточки) теплий і тревалий 2.60, нічні фланелеві гарні кольорк 4.90 „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2163 1—1

1.90 КОМПЛЄТ (сорочка, майточки) теплий і тревалий та вельняні трикотажі і білля дешево. „СВІТ ДИТИНИ", Львів, Сикстуська 2 2164 1—1

МОДЕРНІ фіранки, капи, накидки ручної роботи, ковдри, піни фабричні Фрайліх, вул. Сикстуська 21. 2157 1—1

ВАЖНЕ ДЛЯ ФАХІВЦІВ! Науково-фахові і практичні книжки та самоучки для всяких фахівців, а м. ін. для ремісників в мовах українській, польській, нім. та інших достарчає „Нова Бібліотека", Коперника 4. На відповідь залучити пошт. марку. 2166 1—4

ОКАЗІЙНО продам 2 річники Л. Н. Вістника 1930 і 1931 рр. Зголошення „Діло" для „Оказія". 2166а 1—2

МЕШКАННЯ

ДВО і три-кімнатне мешкання в повним комфортом до винайму. Обертинська 27. 2165 1-2

РІЖНІ

„ПРИГОДИ доброго вояка **Швейка"**, том IV (останній, найбільший й найцікавіший) набувати по 4 зол. у всіх книгарнях! 2188 5—6

ОГОЛОШЕННЯ.

KALKI TASMY SŁOŃCE

Кальки, Тасьми, **Атраменти, Туші і Клеї** продукує хемічна фабрика

„СОНЦЕ"

сп. з обм. відп.

Варшава, Людна 6/8 тел. 9-33-50

Доїагатися всюди.

ОРТОПЕДИЧНЕ ВЗУТТЯ

на болючі ноги

Лев Новосад, Львів, вул. Словацького ч. 6.

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновіший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітних політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла" — Львів, Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

Субота 27. листопада 1937. Ч. 262

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

Політична констеляція Волині і Зїзд В. У. О. в Рівному.

(Передова стаття).

Совітська Україна не має збіжжа.

Ще один протиукраїнський алярм.

(Власна кореспонденція з Варшави).

Державна Рада Прилюдної Освіти.

Нові гасла консолідації польської опінії.

Роздор у французькім людовім фронті.

Історія одного військового наділу.

Скликання сойму.

Влом до Української Каси в Сороках.

Господ. активність українських студентів.

Камердинер -- жінкою.

Ч. 262 (14.805). Львів, субота 27. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Совітській Україні не стає збіжжа.

Чимало колгоспів УССР, Криму, Чорноземного краю та Білоруси рішило цього року не продавати державі збіжжа, бо має його так мало, що не вистарчає навіть на власні потреби. Збори колгоспників вислали у цій справі вже понад 23.000 резолюцій владі, ставлючи її у важке положення. (АТЕ).

ЧИСТКА В УКРАЇНСЬКІЙ СОВІТСЬКІЙ ПРЕСІ.

За три квартали цього року переведено чистку в редакціях часописів УССР, усуваючи 80 прц. відповідальних редакторів, яких здебільша заразом виключено з партії за участь в „опозиційних групах" або за звязок з ними. 47-ох редакторів арештовано і заслано. (АТЕ).

Що відповів ґен. Франко комітетові неінтервенції?

Льорд Плімут дістав відповідь еспанського національного уряду на пропозиції комітету неінтервенції у справі евакуації добровольців, відновлі контролі та умовин признання комбатантських прав.

Ген. Франко приймає в основі всі пропозиції, але у справі признання комбатантських прав висуває домагання, які на ділі зводяться — на думку британських кол —до відмови. Ми, і, він домагається, щоби признати йому права воюючої сторони вже після евакуації 3-ох тисяч добровольців.

Тимчасом згідно з пропозицією комітету, уряд з Бургосу мав би дістати комбатантські права щойно після евакуації більшої частини добровольців. Під цією більшістю Англія і Франція розуміють 75 прц.; СССР також приняв таку інтерпретацію.

ЗНОВУ СЛІПА ВУЛИЧКА.

Вчора ухвалив відповідь червоний уряд, ні дістане й комітет неінтервенції. Правдоподібно що неуспіх комітету неінтервенції в Бургосі матиме некорисний вплив і на становище барсельонського уряду. Коли комітет неінтервенції збереться найближчого тижня, щоб розглянути відповіди обох еспанських урядів, він найдеться мабуть знову у сліпій вуличці

В АРАҐОНІ ЧИ НА ПІВДНІ?

Як припускають у Льондоні, у міжчасі національні війська приступлять до великої офензиви, від якої залежатиме дальше доля неінтервенції. Доходять вістки, що офензива йтиме не на арагонському фронті, лише на півдні, на Альмерію. У ній співділатиме сухопутня армія з фльотою.

ГЕН. ФРАНКО ПОВЕРНУВ УСІ БРИТІЙСЬКІ КОРАБЛІ.

Міністр Іден заявив у палаті громад, що еспанський національний уряд звільнив усі заквестровані британські кораблі.

Завзяті бої над озером Тайпу.

ЗРИВАЮТЬ ГРЕБЛІ.

Як подають з китайських джерел, на цілому фронті в околиці озера Тайпу йдуть завзяті бої. Японці атакують найбільше завзято форти Кіянгін, напроти першої тами на ріці Янтсекіян. Японські воєнні кораблі від кількох днів бомбардують форти, та китайці боронять їх завзято, не зважаючи на чималі втрати. На південь від озера Тайпу японці стрінули поважний опір.

У провінції Шантун китайці зірвали три греблі на Жовтій ріці, вода залила японський військовий табор. Як подають з китайських джерел, чимало японських вояків утонуло.

Роздор у французькому людовому фронті.

ФРАНЦУСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ НЕ ХОТЯТЬ ПІДПОРЯДКУВАТИСЯ МОСКВІ.

Французька комуністична партія запропонувала соціялістичній „приспішити акцію обединання". Вчора вечором постійна адміністраційна комісія соціялістичної партії відповіла комуністам, що саме комучісти, на приказ з Москви, довели до роздору серед французького робітництва. Революція соціялістів покликується на статтю Димітрова, поміщену в „Юманіте", в якій шеф комінтерну мірилом доброї віри робітничих організацій уважає їхне відношення до СССР.

Соціялісти стверджують, що вони не хочуть „вирікатися незалежности в хосен постороньої держави" і заявляють, що доки комуністи не піддадуть ревізії того становища, вони тимчасово завішують переговори у справі обеднання.

ПІДВИШКА УРЯДНИЧИХ ПЛАТЕНЬ.

Палата послів приняла 521-им голосом проти 4 урядовий законопроект про зміну платень і емеритур державних службовиків.

АРЕШТУВАЛИ ПРОВІДНИКА ЗМОВНИКІВ ТА ОДНОГО ГЕНЕРАЛА.

Поліція арештувала генерала Дюсенера, б. шефа кабінету міністерства летунства. Вчора переслухав його слідчий суддя і поставив у стан обвинувачення.

Поліція повідомляє, що вона арештувала Евгена Дельонкля, провідника викритої організації, яка зоветься „тайним комітетом революційної акції (по французьки коміте секрет де ль'аксіон революсіонер" у скороченні Ц. С. А. Р.) та його брата Генриха. Цей останій признався, що належав до тайної організації і мав завдання зорганізувати оборону перед комуністичним путчем.

Крім того поліція перевела ревізію в домівці монархістичного органу „Куріє Рояль" („Королівський Куріер"), що є органом претендента до французького престолу. Ніяких інформацій про вислід ревізії нема.

Французька публична опінія починає глядіти на цілу справу „ЦСАР" з гумором, як на імпрезу зааранжовану й роздмухану урядом і лівицею.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

Д-р Роман Осінчук
внутрішні хороби, серце й ревматизм
ординує від 3—5 попол.
ЛЬВІВ, АСНИКА 2, II. п. (бічна Пілсудського).

Політична констеляція Волині і З'їзд В. У. О. у Рівному.

Луцьк, 20. листопада 1937.

Як усе на світі, так і життя Волині невпинно змінюється. Сьогоднішня волинська дійсність вже в дечому неподібна до торічної чи позаторічної. І ці зміни ще раз переконують нас, що — як каже приповідка — „людина стріляє, а Бог кулі несе": що й „найсильніші" в даному моменті одиниці — не одинокі чинники, які творять це життя.

Як відомо, волинське життя в останніх роках зазнало чимало потрясення. Воно подабало на той розігнаний віз, що його раптом звернули в бік. Щось в ньому затріщало, щось поламалося, щось відкотилося на сторону, хтось лежав під ним розчавлений, хтось бував нього зойкав. Та й ті, що раптом звернули його з природнього шляху, робили враження, начеб утратили панування над ним.

Розсипалися давні українські організації, скрутило в бік політичне життя (частинно в напрямі підпольних організацій — комуни й ОУН), легальні політичні організації притихли, прийшла низка судових процесів — але й Петро Певний, який проповідував і своєю особою символізував новий волинський лад, опинився під тим возом, що його сам перевернув.

Система т. зв. певнівщини не могла закріпитись, бо була штучна, неприродна. Не вважаючи на всі штучки, які мали переконати українське громадянство, що т. зв. співпраця і співжиття з польським урядовим апаратом та громадянством принесе українцям найбільші користи, а польську сторону мали переконати, що саме він, Певний, є найкращим, найльояльнішим і найвірнішим контрагентом, — не вважаючи на всі ті штучки росло невдоволення по обидвох сторонах. Петя перетягав струну. Події доконали решти.

Прийшла смерть марш. Пілсудського, що потрясла цілим польським життям, прийшли питання національної політики, ліквідація ББ, сильний зріст впливів офіціяльної ендеції, зміцнена підпольна комуністична й націоналістична робота, щораз яскравішою ставала забріханість Певного і люди ставали щораз голосніше про неї говорити.

З упадком Певного прийшов новий курс ВУО, хоча дехто заперечує це: прийшов не тому, що змінилась одна особа лідера, а тому, що до впливів дійшли рядовики, які не погоджувалися зі згаданою забріханістю, бо ближче стояли до життя народніх низів і краще відчували його потреби й настрої. Ясно, що ті незалежницькі течії мусіли викликати реакцію. Під знаком того виру й відбувся надзвичайний зїзд ВУО 7-го листопада в Рівному.

І відгуки того зїзду дуже ріжні й дуже цікаві. І так проурядовий тижневик „Волинь" в ч. 46. (з 14. XI.), подаючи на 3 сторінці докладний звіт із зїзду, на першій сторінці, у вступній статті під наголовком „Обеднання польського громадянства на Волині", нарікає на спроби деяких одиниць і кол затемновати характер ОЗН і кінчає таким висновком: ....Є люди, які своїм

малим розумом не можуть збагнути, що великі річи не можуть спиратися на омані авторитету, що насильство й гнет ніколи не бувають творчим чинником".

Хоча „Волинь" переконує, що ОЗН на Волині „нічого не руйнує", лише „перетворює розпорошену енергію, концентрує її в збірному чині" і т. д., але вже сама стаття, її випади в бік неназваних чинників „насильства й гнету", накликування до консолідації під загрозою поразки та твердження, що ОЗН мусить опертися на підставі дорібку польської політичної думки, себто зліквідованого волинського „Зєдноченя польскей мисли народовей", яке підтримувало лінію „співжиття", — все це вказує, що справа підходу до українців та ВУО викликує по польському боці ріжні суперечки.

Очевидно, неясна лінія меншиневої політики центрального уряду і рух ендеків на Волині вплинули й на нижчі урядові чинники, коли б. посол Серветник скаржився на зїзді в Рівному, що діяльність ультральояльного ВУО на місцях зустрічає перешкоди від адміністраційних чинників, себто що ті менші та маленькі чинники роблять свою власну та вірніше — ендецьку політику. Зрештою і заява ген. Галіци в Луцьку в імені ОЗН, що **„господарі тут лише поляки"**, а українці навіть не співгосподарі, як це досі говорилося на Волині, вказує на те, що і національно-політична фразеольогія змінлива і дійсність може бути дуже ріжна.

І тому ще перед зїздом у Рівному президія ВУО постановила звернутися до вищих чинників у Варшаві з меморіялами про ріжні незадоволені потреби українського народу та про кривди, які йому діються, відступаючи від *славословної лінії Певного*. Зїзд мав, очевидно, завданням підтримати ці меморіяли своїми резолюціями. Але обставини, промови й реферати на зїзді ВУО говорять значно більше, ніж говорили читачам часописів короткі вістки пр6 згадані меморіяли.

Отак голова ВУО пос. С. Тимошенко в своєму політичному рефераті пригадав квітневу конституцію, що гарантує рівні права всім громадянам Польщі, і вказав на „зріст шовіністичних настроїв серед польського громадянства, які витворюють умови не до співжиття й братерської співпраці", та заявив, що ВУО „ніколи не погодиться, щоб український нарід трактовано, як громадян 2-гої сорти, і що ВУО за права українського народу буде боротися".

Прот. М. Волков у своєму рефераті про культурно-освітні справи говорив про ті **„кпівди, які діються українському народові в справах шкільництва"**, домагаючись, щоб скасували шкільний закон Ст. Грабського, щоб учителі поляки знали українську мову і т. д. Тільки пос. Бура, говорячи про господарські справи, немов забув, що українське зорганізоване господарське життя на Волині перестало існувати та обмежився до питань загального та спільного господарювання.

Загальниковий характер мають також резолюції зїзду, хоч і згадано в них ближче про ріжні окремі ділянки українських вимог.

Загально сказано, що зїзд „стоїть на ґрунті всебічного задоволення українських національно-політичних домагань у згоді з конституцією РП, від яких не відступить жадною мірою"; в „невідкличних вимогах" ще додано: „щоб українська дитина мала запевнену можливість користати зі шкільної науки".

Цей зїзд, як і його ухвали безумовно характеристичні для сьогоднішньої волинської дійсности. Певнівську казку про ідиллічне співжиття двох народів Волині зїзд остаточно розвіяв. Заслуга зїзду в тому, що він мав мужність признати втрати останніх літ та необхідність боротьби, себто, що почав говорити те, що ввесь час говорили поборювані Волинським Обеднанням громадяни, які не хотіли до ВУО пристати, не погоджуючись з системою певнівщини.

Признаємо, що заповідження боротьби за права народу, загарантовані конституцією, українським масам може сподобатися й може притягнути до себе їхні очі й надії. Але яка реальна вартість заяв „не відступимо" й „будемо боротися"? З ким і як?! Адже ВУО повстало, як проурядова політична група, разом з своїми прибудівками — за згодою міродатних чинників та за їхньою допомогою. Чи ВУО зривае з ними і з ними буде боротися?! Бо коли має на увазі лише польські громадянські шовіністичні кола, то чейже не вони при владі і не від них залежить задоволити потреби українського народу. І кого ВУО хоче провадити до боротьби?

Правда, в одній резолюції говориться, що добуття „підставових постулятів українського життя в РП залежить... передовсім від сконсолідованих зусиль цілого українського громадянства", і далі, що „зїзд свідомий того, що ідеольогія ВУО знайшла вже глибоке зрозуміння серед найширших верств українського населення Волині". Коби це так, то справді ВУО могло б починати „боротьбу". Але в дійсности справа виглядає інакше, і це знають самі керманичі ВУО. На перешкоді стоїть жаль, що його відчувають до ВУО волинські маси, які роблять ту організацію співвинуватою за ліквідацію українських господарських станиць. Колишній ректор Господарської Академії напевне розуміе, що ця господарська сторона це найніжніша сторона життя нашого селянства, особливо в часі малоземелля, безземелля та безробіття в селі.

І тому ситуація ВУО дуже важка та складна. Останній його зїзд, це факт витворювання на Волині нової політичної констеляції. Події на польському відтинку і на волинському терені, зокрема зріст польських шовіністичних настроїв та активізація українських крайніх течій, все це було причиною скликання зїзду в Рівному, санування ВУО внутрі та спроби притягнути до себе ширші маси.

Щоб бути обективним, треба признати, що нові керманичі ВУО поводяться зручніше, культурніше та гідніше. Але сьогоднішнім вуівцям багато бракує навіть на добрих „угодовців". Певнівщина ще не вижилася до кінця. Поляки Конгресівки теж мали угодовців. Але вони ніколи не зрікалися такої найважнішої національної ділянки свого життя, якою є власне економічна організація, як це зробило ВУО.

Саме через те ВУО часів Певного цілковито підрізало свою опінію в очах народу, а сьогоднішнє ВУО, кажучи про гаранті конституції, не має ще відваги сказати: конституція нам забезпечує власний економічний розвиток і тому хочемо мати окремі українські господарські організації. В резолюції зїзду в господарських справах є все, крім цього єдиного — найважнішого.

В цьому й слабість ВУО. Але є теж моменти його сили. Обективно насвітлюючи волинську дійсність, скажемо, що ВУО має під цей час дуже сприятливі умовини для свого істнування та що сьогодні воно сильне тим, **що крім нього, завдяки політиці Певного, на Волині майже нічого більше рідного нема.** Тому частина селянства, частина молоді, яка не може витримати без книжок і вистав, а навіть і ті інтелігенти, які кажуть, що ліпше щонебудь, ніж нїщо, — поволі тягуться до ВУО. Тому-то помиляються ті, які думають, що ВУО, не буде розвиватися, а число його „Просвітянських Хат" не буде збільшуватися. Трагедія ВУО в тому, що воно не всилі ані змінити свого засадничого характеру, який має від перших днів свого повстання, ані теж не всилі змінити української волинської дійсности.

І в цьому Ахіллева пята Волині в тій новій політичній констеляції, що тут витворюється.

О. С-ський.

Сила Японії на морях.

II. ЯК АДМІРАЛ ТОГО ТВОРИВ ЯПОНСЬКУ ВОЄННУ МАРИНАРКУ?

Між студентами, що їх Меїдзі Тенно вислав 1868. р. за кордон, була одна молода людина дуже низького росту, слабої будови, з мрійливими очима; він не звертав на себе нічиєї уваги; звався Того; його завданням було пізнати всі ділянки морської техніки. Після 7-літнього побуту в Англії вернувся він із багатьома дипльоматами до батьківщини.

30 років пізніше, 27. травня 1905. р. досвіта один японський кружляк повідомив радіем — яке тоді ще було новим винаходом, — що з нього помітили ворожу фльоту, яка мабуть звертається на схід. Адміральський корабель переловив цю радіотелеґраму — її доручено сивій людині низького росту, зі слізливими очима. На його приказ в другій годині пополудні прапорами сигналізують приказ: „Від цієї битви залежить майбутнє імперії. Японія чекає нині від кожного члена залоги відваги й енергії. Того."

Під командою адмірала Того, вихованого у британській морській школі у Ґрініч, дійшло до найбільшої в сучасній історії морської битви, що своєю тактикою помітно перевищила бій під Сантяго зперед 7-ох років, і якій не дорівняла битва під Скараком підчас світової війни. Того осягнув перемогу, про яку мріють народи і до якої приготовлюються цілі покоління.

Щоби врятувати Порт Артур та скріпити свою тихоокеанську фльоту, Росія вислала з Балтійського Моря рештки своїх морських сил під проводом адмірала Рождественського. Частина тої фльоти плила через Середземне Море, решта — довкола рога Доброї Надії, бо Англія, як союзник Японії, замкнула Росії Суезький канал. Обі російські ескадри злучилися коло побереж Анаму.

Начальний вождь японської фльоти адмірал Гейгахіро Того знав, що командант ворожих сил відважний, здібний та мудрий, що російська фльота куди більша від японської. Але знав він також, що ворожа фльота не має досить залоги ні муніції та у неї замало вугілля, щоб окружити Японію. Щоб доплинути до Владивостоку і там набрати палива, мусіли москалі переплисти доволі вузький (122 морські милі) пролив коло острова Чушіми та Японське море. Там саме чекав на ворога адмірал Того.

Коли обі фльоти зблизилися на 6 кільометрів, почалась перестрілка; з гарматнього диму повстали дві рівнобіжні чорні смуги. По трьох годинах перша лінія російських кораблів стала небоездатна, адмірала Рождественського важко ранили. Коли настала ніч, російська фльота була вже зовсім розбита; в полудне найближчого дня 4 російські панцирники, 5 кружляків і 5 помічних кораблів лежало на морському дні, 4 панцирники і 2 шпитальні кораблі опустили прапори. 4.000 москалів згинуло і втонуло, 7.000 попало в полон; японці втратили 2 торпедовці, 116-ох убитих і 350 раненних...

Бій під Чушімою вирішив питання гегемонії на Тихому Океані та поставив Японію в ряд світових великодержав. Історія не знає битви, де переможено би з такими малими жертвами. Не диво, що адмірал Того вернувся до Сасебо з авреолом національного героя.

Минуло ще 30 років: Росія опинилась без фльоти, Японія заволоділа морями Сходу і може небавом пануватиме над цілим Тихим Океяном. Америка не хоче до того допустити, Англія також. Та хто знає, чи фльоти тих двох великодержав не жде така сама доля, як російську? Того помер у 1934. р., та його дух живе сильніший ніж колинебудь, а японська фльота, яку він створив з нічого, є нині сильніша, ніж він міг мріяти. Як старець бачив він ще як 1933. року 161 японських воєнних кораблів увійшло до Токійського заливу і там закинуло якорі. Та армада, уставлена рядами, займала 36 квадратових миль поверхні. Сурма скликає залоги всіх кораблів на задні чердаки. Поволи здовж стиснених панцирників просувається корабель „Гієї" з цісарською бандерою, на якій видно золоту хризантему на багряному тлі. Залога каменіє на „позір", бо на капітанському містку стоїть дрібна — але така свята — постать цісаря Гірогіта, сина богів, 124. володаря Японії, що 16. раз робить перегляд фльоти. Підчас першої ревії, 1890. р., та фльота — ще вибудована за кордоном — мала лише 32.000 тон. До 1933. р. вона збільшилася 26 разів, усі її одиниці збудовані у краю. Все таки в дні останньої ревії кожний старшина і моряк соромився прохожих, що нема більше кораблів, які можна би показати цісареві, що японська фльота не дорівнює британській та американській

Великий Театр Субота 27. XI. в год. 7.30 веч. Неділя 28. XI. Год. 3.30 попол. і 7.30 веч. **Великий Театр**
Й. РОМАНІВНА — М. МАШИНСЬКИЙ
в комедії
Ціни місць знижені. **„Фройда Теорія снів“**

Ще один протиукраїнський алярм.

ВІДЧИТ ПРО „УКРАЇНСЬКУ НЕБЕЗПЕКУ“ У ВАРШАВСЬКОМУ ЗВІЗОНЗКУ ЛЕГІОНІСТІВ.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 20. листопада 1937.

В мин. четвер (о. ц. м., заходами управи столичної округи Союзу легіоністів, у вщерть виповненій репрезентаційній салі Ресурси Обивательської відбувся відчит дипл. майора **Людвика Домоня**, в якому прелегент старався у довгих виводах звясувати суть польсько-української проблеми та поручити методи для її розв'язки. Обмежуючись до ролі обективного слухача, постараємось передати їх як мога точно і вірно. Ось хід його думок:

В 1920 році (розпочав прелегент вступаючи на обвішану великими мапами, діяграмами та графіконами трибуну) марш. Пілсудський заключив з отам. Петлюрою умову, на підставі якої українські і польські війська зобовязалися співдіяти на засаді: незалежна Україна з незалежною Польщею. Збруч і лінія більш-менше сьогоднішньої польської східньої границі мали бути кордоном між обома народами. Та умова віддала Польщі дуже великі користи, але не розвязала дефінітивно української проблеми.

Прелегент вказавши на спеціяльній (друкованій) мапі лінію „українських територіяльних претенсій“ (Криниця - Ярослав - Холм - Барановичі і т. д.) подає довгий реєстр статистичних дат, які реасумує так: „В дійсності Галичина має 28% поляків та 72% меншин“.

З черги прелегент обговорює „найважніші ділянки політ. і економіч. життя поляків та українців“.

„Українці — говорить — є поділені на низку партій відповідно до („з титулу“) впливів сусідніх держав (?!) і не можуть між собою погодитися, хоча ціль мають одну: незалежну Україну. Ще тепер ріжниці між ними великі і, гадаємо, в найближчому часі вони (українці) не погодяться. Але з певністю вони зуміють зайти спільну мову, так як це було в грудні 1935 р. на конференції у Берліні (?!), де крім УНДО були ще й пилїївці, ОУН, гетьманці і інші (?!). **Всі вони там зустрілися і мріяли** про Велику Україну від Кракова по Волгу і Кавказ“ (буквальні слова п. Домоня!!).

„Існує ще“ — на думку прелегента — „інший поділ українського громадянства, а саме люди старші, понад 35 років, поважніші, помірковані, скристалізовані, угодові, та молоді шовіністи, безоглядні соборники.

„За репрезентацію українців вважають УНДО — групу послів; не репрезентує вона цілого суспільства і співдіє з шовіністичними кругами“.

„Крім того є ще пилїївці, група хомишинівців та інші“.

Прелегент пояснює з черги значіння „русинів“ і згадуючи при нагоді, що термін „українець“ вигадала в 1850 р. Австрія, — говорить: „Русини, або старорусини це властиво ті самі українці. Русини залишились москвофілами, і навіть комуністів вважають братами. Це група не багато варта. Одначе для нас (поляків) не є ця проблема байдужа, польське суспільство повинно прийти їй з допомогою. Русини є льояльні, але коли ними не займемося — старі скомунізуються, молоді підуть до України“.

На адресу галицьких німців прелегент висловлює кілька гострих завваг, стверджуючи м. ін., що ця меншина від кількох років згітлеризувалася, дістає гроші з Німеччини і є несимпатично наставлена до держави“.

Жиди — гадає прелегент — не є страшні; їх проблема в порівнанні з українською другорядна, слід тільки тут вважати, щоб жидівське майно не переходило в українські руки.

„Українці в економічно-освітній праці не знають між собою політичних ріжниць і мають надзвичайні осяги, бо створили певне ціле мінімум, що своєчасно буде готове стати підкладом цілого держ.-екон. апарату“.

З існуючих організацій майор Домонь ставить на перше місце РСУК — далі Рідну Школу і Просвіту. „Маслосоюз“ — як каже прелегент — „має 7 крамниць в Катовицях і 2 у Гдині, а на весну погрожував, що заложить склепи у Варшаві та Люблині“. Прелегент оперує статистичними цифрами, обговорює діяльність усіх наших кооперативних установ, та промислові, що вже навіть „кинувся на нафту“ признає „пляновість і доцільність“.

Для наглядної ілюстрації своїх тез прелегент має великі колірові „точні“ мапи, що все виказують „напір“ українців.

„Однак не булоб трагедії, якби та діяльність українців не мала 2-ої сторони медалі. Кожна українська економічна станиця є станицею мобілізації українського шовінізму (?!) Всі інституції оподатковано на ціль свідомости. Велитенські суми скривають вони в своїх буджетах на ту ціль. „Центросоюз“ напр. у 1936 р. виплатив „Просвіті“ 120.000 зол., „Маслосоюз“ ще більше“. (?!).

Згадуючи врешті відому легенду про перехід 200.000 гект. польської землі в українські руки майор Домонь заявляє: „Українці слушно розумують, що без землі — нема держави. Завдяки державним кредитам, що їх неспостережно розпроваджують фаворизовані урядом їхні установи — українець завжди дістане гроші на купівлю землі“.

Під культурно-освітнім оглядом прелегент ділить українців на жменьку інтелігенції та маси анальфабетів. Інтелігенція невтомно працює над національним освідомленням мас і тому стільки галасу роблять і робитимуть українці вже й певно на найближчій сесії Сойму з тої причини. Шкіл польських є 50%, утраквістичних 42%, українських — 8%. (Дефініція: „утраквістична школа це школа, де половина предметів викладається в українській мові“) Прелегент в гострих висловах характеризує все українське вчительство, при чому про впливи „Рідної Школи“ каже з покликанням на дані одної військової установи, яка не повинна бути йому вдячна за таку рекляму.

Українська наука в очах і висловах прелегента — це майже рай: дітей в гімназіях учать задармо, Наук. Т-во ім. Шевченка це — „малий університет“, а майже всі вчителі-українці є під впливом ОУН. Українська академічна молодь, ведена старшими є здисциплінована, одноцілá і стосує терор. У всіх повітах терору (Сокаль—Бережани—Стрий) діє молодь, яка вміє одного дня, в одній годині на терені одного повіту — дати 120 відчитів. Студенти організують підпали та стріляють до комендантів „Стшельца“.

Окреме і „тепле“ місце дістає „Союз Українок“ на чолі з п. М. Рудницькою („енергічна і здольна невіста“). „С. У.“ має на 14.000 членів більше ніж усі жіночі польські організації у 8-ох східн. воєвідствах, роздає даром один часопис. Тільки вони школи і театр в Галичині є польські“.

„Українське духовенство інтелектуально нижче від польського, але є боєве і на всіх відтинках виграє боротьбу з римо-католиками. Поль-

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рагляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

М. Рудницький.

Чи можна жити з пера?

Молодий Приятелю!

Ви не перший, що не маючи засобів до життя, під напором молодечої енергії, огрітий іскрою надхнення, хапаєте за перо, щоб щось заробити. Ви може читали життєписи Мультатулі, Гамсуна і Джека Льондона і приклад їх боротьби за право на існування та за власний талант заохочують Вас піти їх слідами, хочби і Ви мали якийсь час голодувати.

Погані дорадники — тверезі радники, що маючи місячну плату знеохочують своїм скептицизмом талановитих юнаків до професії, з якої вони — як молодим здається — їдять не тільки хліб, але й булку з медом. Автім коли вірна інформація не зашкодила ще ніколи сміливим піонірам, то обовязком старших є грати ролю радників, хочби молодші мали з нього сміятися, як із заскорузлої черепахи.

Серед галицького громадянства письменник досі не може жити з письменницької праці, хочби писав легко, багато і під смак широкої публики. Пересічний гонорар за книжку не перевишає в нас 400 зол., отже треба б давати що-два місяці одну книжку, щоб сяк-так жити. І для цього треба б іще найти постійного видавця, який умів би продавати друковані твори, бо видавців у нас нема. Вряди-годи бере на себе видання книжки якась установа чи приватна особа і рідко продовжує цей гаяний почин. Продавати одну-дві книжки не виплачується через кольпортерів чи розсилку наосліп на ріжні адреси; книгарень у краю ми не маємо і сотні тих інтеліґентів, що купили б книжку, якби хтось її підсунув їм під ніс плавають десь по провінціяльному морі, як ті риби, на які ніхто не закидає вудок, не то вже неводів.

Пригадайте собі життя Франка. Він при всій своїй подивугідній роботящости, таланті та енциклопедичній освіті, яка дозволяла йому постачати рукописи на всякі пригодні теми і на означений реченець — бився у злиднях до смерти і не міг навіть найти свобідного часу на твори, що вимагали часу і забезпеченого завтрішнього прожитку. Літературна праця є й досі в нас працею для розваги поза годинами професійної каторги.

Тепер скажете, що серед таких умов письменник не має змоги якслід розвивати свого таланту, бо праця для заробітку забирає в нього більшу половину дня і більш як половину його сил. На це нема ради. Щойно тоді, коли галицький письменник зможе писати для всіх українських земель або матиме талант европейської величини, щоб давати свої твори відразу в перекладах, він може обійтись без „головного заробітку“.

Деякі европейські письменники, що живуть із пера, але почали від інших професій, не вважають за великий прокляв тої другої, заробіткової професії. Вони потішають авторів, що фахові студії та якась професійна практика незвичайно збагачують обсерваційний матеріял письменника, дають йому нагоду зустрічатися постійно з ріжними людьми, цікавими „випадками“, „станами“ — проблемами, до яких він не мав би доступу, якби не мусів виконувати якоїсь „спеціяльности“.

Інші звертають увагу на те, що професійна праця письменника, який приневолений систематично доставляти рукописи і думати про заробіток пером — може часто вироджуватись у манеру шкідливу для його таланту, може насилувати цей талант, продавати його на замовлення. Коли у великих письменників талант часто нагадує бездонне джерело, з якого бе ключем цілими роками нафта, то навіть у них молодість чи довга перша доба дебютів не може дати їм спокійної матеріяльної забезпеки, хочби їх твори були найкращі. Талант мусить мати час, щоб дозріти і ще більше: щоб широка публика до нього набрала довіря. Знаємо занадто численні приклади, коли письменник починає жити із своїх творів щойно тоді, коли вже багато жити не потребує — недалеко перед своєю смертю.

Можна мати наскрізь оригінальний талант і с а м е т о м у можна бути засудженим на досмертну невдачу на книгарському ринку. Неодин із тих, що заробляють міліони на своїх книжках, якийсь Едгар Воллес, Гол Кейн або Моріс Декобра взагалі не має нічого спільного з літературою, — навіть їх імен Ви не найдете в історії літератури. Циркові акробати проявляють у своїх продукціях інколи більше мистецтва, ніж ті жонглери словами, бо вкладають у нього більше зручности та крови.

7 строєних відводів — тайною успіху високої кляси супергетеродини PHILIPS Super 4-38A за готівку зол. 340

ське духовенство лише перешкоджує в ділянці Т. Ш. Л. і тому тратимо (поляки) **душі.** До тої пори вкрадено нам — як кажуть цифри — 50.000 душ (на салі зідхання — „ахі")... але це щонайменше 100% замало (?!). Один з професорів ягайлонського університету — продовжує прелегент — обрахував буцімто, що греко-кат. віроісповідання вкрало римо-католицькому — півтора мільона душ" (саля задубіла з дива).

І тут наступає найменш сподівана атака прелегента проти... Риму.

„Греко-катол. духовенство користає з помочі Риму, що обманює себе надією навернути ним Росію, тимчасом Митрополит Шептицький з греко-католицької церкви зробив церкву українську".

Врешті приходить черга і на нашу пресу. Прелегент оперує прецизійно виготовленими графіконами, подає висоту накладу поодиноких органів і стверджує, що поляки є й тут побиті українцями, особливо виводить його з рівноваги розвій української фахової та літературно-наукової преси.

Вкінці приходить аналіза „державного значіння української проблеми". Прелегент запевняє, що ще в часі миру „українська небезпека" не є страшна та що „в найгіршому випадку" „можна вдержати лад в Галичині силою", але на випадок війни існують дві розвязки: „або українці підуть з Польщею льояльно проти ворога, що є можливе, але майже виключене, або — підуть проти поляків". Така евентуальність погрожує полякам „втратою земель, лісів, населення, нафти, контакту з Румунією і т. д." „Ніяка військова сила не зможе вдержати на тих теренах послуху, якщо не буде чину і зорганізованої акції польського суспільства".

Висловивши той погляд, прелегент закосує докладно план відомого львівського Порозумівавчого Секретаріяту польських організацій, обговорюючи детально провідні лінії його акції, намічені праці в терені, фінансову кампанію і т. д.

Після реферату відбулася **широка і цікава дискусія,** якої — на жаль — з огляду на застереження провідника зборів і поодиноких промовців не можемо зреферувати, зазначуємо лише, що кількох учасників дискусії обективно рферувало суть української справи, а деякі поважні знавці тої проблеми закидали просто прелегентові **оперування непрадивими числами і даними.**

У нас є ще неодне вільне місце на Крашевського, Дюма, навіть Карла Мая. Автор, що вмів би кинути річно 10—12 повістей для публики, яка хоче прочитати щось цікаве, по обіді чи перед сном, — може заслужити собі на найвищий гонорар, на якнайшвидший ювилей і найпопулярніший памятник. Чи Ви почуваєте в собі такий розгін? Пробуйте, всі Вас підтримають. Коли ж Ви не відчуваєте настроїв громадянства, які можна б висловити красномовно, широко і популярно, мусите зжитися з думкою, що Ваших творів дуже довго не буде читати навіть тисяча вибранців. Вибранці в нас це ті, що передовсім купують книжку нового автора.

Зваживши, що в нас так мало появляється повістей, оповідань і пес, навіть удвоє і втроє більше наших письменників могли б спокійно жити із своїх творів, якби кожна книжка розходилась бодай у 5000 примірниках. Але нашого життя і нашої статистики не можна порівнювати з ніякими іншими тому, що ми щойно починаємо вчитися купецтва, без якого і література не може приносити заробітку ні авторам ні видавцям. У 1905 р. „Дейлі Мейль" заплатив Віліямові ле Ке (le Queux) 50.000 фунтів гонорару за одну повість. Мільони заробили за оперетки Легар, Фаль, Оскар Штравс, Бенатцкі і більш мільона принесла Фодорові одна комедія „Бідна, церковна миша". Зате Кант дістав за „Критику чистого розуму" всього 220 талярів і при доброму продажі книжки на додатковий гонорар від видавця — кільо табаки і вінок ковбаси.

Можете писати як божевільний, але жити мусите як фільософ.

„Польська Збройна", одинокий пресовий орган, що в дуже обережних висловах зреферував відчит — висказалась про нього словами:

„Відчит майора дипл. Домонь закваліфікував проблему Галичини (Малопольскі Всх.) і унаглядних його вагу. Не зійде вона вже з обсерваційного поля польської загальної думки".

Українському слухачеві прикро і дивно було слухати того відчиту. Не можемо второпати, чому майор Домонь цікавлючись українською проблемою, мусить обовязково дивитися на неї очима пп. Грабського—Ромера та спіратися на даних, що їх видно йому доставляють „специ" їхнього сорту: дані наскрізь тендеційні, невірні. Чи реферуючи про українські справи на такому терені, як Союз легіоністів, дійсно не можна було найти ні одного слова, щоб признать українцям право до господарського й культурного розвитку, примітивне право до політичних амбіцій? Чи такому відчитові на такому терені не можна було надати бодай вигляду якогось справедливого та гідного підходу, лише доконче треба було втримувати його тоном і змістом на рівні чергового ендецького алярму на „українську небезпеку"?!

КТВ.

—o—

Нині в **АПОЛЬО** прегарна фільма кохання і музики

КОХАННЯ І СЛЬОЗИ ЖІНКИ

В гол. ролі Богда Шнайдер, Іван Петрович, Оскар Сіма і Петрусь Боссе.

З польської преси.

Нові гасла консолідації польської опінії.

Відомий польський публіцист Мацкевич стверджує у виленському „Слові" з 25. ц. м. у передовій статті п. н. „Незалежність закордонної політики й оборона конституції з 23. квітня", що в О. З. Н. нема спільного світогляду. Покищо „менажка" обєднує. Одначе „менажка" не може бути гаслом. Тому слід привернути значіння переконань у польському житті.

Без переконань і без цивільної відваги громадян ніяка держава не встоїться, ні монархія, ні республика.

Тому автор радить консолідувати польську опінію коло двох гасел, найважніших у теперішній хвилині. Цими гаслами — **читаємо** далі —

Незалежність закордонної політики. Цієї незалежности слід боронити, бо їй загрожує багато політичних організацій, як П. П. С., що хоче її узалежнити від цілей міжнародного соціялізму та „Фронт Морж", що хоче втягнути нас (читай: поляків — прим. Ред.) в кооперацію европейських сил, ворожих польським політичним інтересам; вкінці жидівський нарід, що попихає поляків до оборони не польської, лише жидівської державної ради.

Друге гасло — **оборона конституції.** Конституція з 23. квітня дає полякам сильну владу і забезпечує тоталізмом, що виснажує культурні сили народу.

Тому автор домагається вільної гри політичних сил, що їх кормує конституція з 23. квітня.

—o—

Державна Рада Прилюдної Освіти.

24. ц. м. відбулося у Варшаві щорічне зібрання Державної Ради Прилюдної Освіти. На ньому мін. Свентославський виголосив вступну промову, в якій представив загально стан усіх родів польського шкільництва, а вісім директорів департаментів і начальників виділів подало у коротких, цифрово докладно зілюстрованих рефератах недостачі, успіхи та пляни поодиноких відтинків Міністерства Освіти. Матеріял, предложений на Раді, здебільша фаховий, мало цікавий для широкої публики. З нього виходить, що кріза шкільництва в Польщі — може в менших розмірах, та всеж істнує далі, хоч уже з буджетовим роком 1938/39 — втрете підвищують досить видатно буджет Міністерства Освіти. Успіхи має міністерство в царині ліквідації безробіття польських учителів, яке в найближчому шкільному році буде зліквідоване. (Це очевидно не торкається українських кандидатів, яких ще є багато з матурами зперед 1930-го року! Коли темпо ліквідації українського вчительського безробіття буде таке, як було досі, тоді можна надіятися його усунення щойно за 7—10 років. — К.) Успіхи виказує міністерство теж у творенні нових вселюдних шкіл на непольських окраїнах. Минулого року уфундовано на північно-східних „кресах" 100 шкіл ім. марш. Пілсудського, у найближчому буджеті міністерство вставило нові 2 мільони зол. на дальших 200 шкіл. Зате класи вселюдних шкіл переповнені, як і раніш, (один з промовців виказав, що Польща під цим оглядом на останньому місці в Европі), будівництво шкіл теж не відповідає потребам. Помічується незвичайний приріст дітей у народніх школах, а також у середніх, особливо в перших двох класах. Скільки в цьому році дітей поза школою — не подано. Дуже багато зголошених до середніх шкіл, особливо до фахових, не прийнято в цьому шк. році з браку місця.

Деяке оживлення в монотонію дискусії вніс відомий професор і сенатор Міхаловіч. У словах, повних глибоких тонів, він бідкав над моральним і духовим занепадом польської академічної молоді, яка не вагається зневажувати високі боєві польські відзначення, коли їх несуть на труні жида, або соромно втікає, обкидавши свого ректора яйцями, в моменті, коли зневажений ректор взиває, щоби зголосились ті, що його зневажили. Проти „гетта" промовляв теж рабін сенатор Шор. Оба виступи не викликали ніякої реакції — за вийнятком порядкової — ані предсідника Ради мін. Свентославського, ані членів Ради.

На Раді промовляв теж одинокий член Ради українець, пос. В. Кузьмович. Він домагався знесення або новелізації розпорядку про т. зв. малі матури, а також створення, бодай при Львівській Кураторії, комісії, зложеної перш усього з представників громадянських українських кол, та не лише урядовців, якої завданням булоб підготовити матеріял для програм головно української мови й історії для шкіл з українською мовою навчання. Мимоходом зазначуємо, що директор загальноосвітнього департаменту запевнив Раду, що міністерство приступає вже до виготовлення програм для шкіл з непольською мовою навчання. Цю заяву треба прийняти з вдоволенням. Але і з застереженням: Щоб цей програмовий матеріял не був у такій пропорції, як напр. ми бачимо його в програмі історії для ліцеїв з польською мовою навчання. Там місця, які говорилиб про українців, важко найти під дуже побільшуючою лупою... Та до цієї справи матимемо ще змогу повернутись. Сьогодні піддержуємо в пресі апель, висказаний українцем на Раді: Нехай програмовий виділ Міністерства Освіти завдасть собі труду бодай вислухати українців, коли приступає до складення програми для українських шкіл! К.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Економічний огляд.

Господарська активність українського студентства.

ЩЕ ПРО ВСЕСТУДЕНТСЬКУ АНКЕТУ В ЕКОНОМІЧНИХ СПРАВАХ.

В „Ділі" була вже коротка згадка про анкету наших студентів у неділю 21. ц. м. Цим разом друкуємо дещо ширше звідомлення, надіслане нам аранжерами анкети, разом з ухваленими резолюціями.

Анкета, що відбулась під гаслом „ані одного сотика в чужі руки" зібрала поверх 300 студентів та гурток запрошених гостей.

Її завданням було звернути увагу загалу нашого студентства на те, що в нашій суспільній структурі проходять важні зміни. Поволі, але послідовно, відроджується і розвивається третій стан, повстає українська торговля, український промисл, твориться сильна економічна підбудова під ціле українське життя.

Але рівночасно можна завважити, що засновки, на яких опиралось наше дотепершіне „купецько-промислове наставлення, були наскрізь помилкові. Ми взялися творити торговельно-промислові станиці не тому, що ми освідомили собі і ясно зрозуміли, що мусимо своє національне життя розбудовувати у всіх напрямках, не полишаючи ніде прогалини, але тому тільки, що ми були змушені „обставинами" шукати інших засобів прожитку, ніж державна посада, щомісячна платня, тощо, або тому, що не мали змоги студіювати медицини, чи фармації, або врешті тому, що скінчені студії не давали нам жадного прожитку. Не маючи іншого виходу, ми кинулися шукати за джерелами заробітку і знайшли його в торговлі і промислі. Це й було провідною думкою виводів обох прелеґентів. Вони звертали увагу слухачів на те, що в нас мусить повставати, розвиватися і кріпшати третій стан та господарське життя, але не тому, що нема державних посад, чи взагалі „посад", що нема вигідного, спокійного заробітку, тільки тому, що це є **життєва українська конечність**, що цього вимагає добро нації, що нація без сильної економічної підбудови, без третього стану, без міського елементу, незрізничкована суспільно, є слаба і не витримає життєвої боротьби, піддаючися скорше, чи пізніше, сильнішому противникові.

Так поставивши справу в засаді прелеґенти старалися в дальшому зацікавити слухачів тими справами, старалися виказати, що **загал студентства не сміє пасивно, тільки з боку, приглядатися переважній ділянці нашого життя**. Навпаки! Зрозумівши вагу економічного питання в житті нації, відкинувши як помилковий та шкідливий виключно особистий, егоїстичний підхід до господарських питань, студентство повинно **активно поширювати і пропагувати гасла економічної розбудови та незалежности** поміж найширшими верствами нашого громадянства. Гасло „Ані одного сотика в чужі руки", гасло розбудови нашого промислу і торговлі, як життєвої національної конечности в сучасний мент, повинно студентство з запалом та ентузіязмом розносити по цілому краю.

Над рефератами розвинулася широка дискусія, в якій промовці заторкували ріжні справи, порушені в рефератах, то знову видвигали нові, в рефератах не заторкнуті, а звязані з нашим господарським життям.

Врешті учасники анкети приняли понижчі резолюції і після відспівання національного гимну розійшлися.

Резолюції:

Українське студенство, зібране на загальностудентській анкеті в економічних справах у дні 21. XI. 1937. р. стверджує, що:

1) український нарід, у наслідок довгого недержавного життя і політичного занепаду, не мав можливости всесторонньо розвинути ріжні ділянки суспільно-національного життя;

2) разом із відродженням суспільно-політичної думки і віри в творчі сили та здібности нації, почався процес відбудови того життя;

3) цей процес відбудови проявляється з великою силою також в ділянці нашого економічного життя і створює тверду основу майбутньої господарської незалежности нації;

4) в останньому часі і на цей відтинок іде посилений наступ державно-адміністраційного апарату і змобілізованої до цього цілої польської суспільности;

5) для успішнішого протиділання тій акції являється також необхідним посилити також процес нашої економічної розбудови.

6) Тому анкета **взиває всю українську молодь, а зокрема все українське студентство:**

а) якнайінтензивніше попирати змагання громадянства в напрямі розбудови економічного життя нації,

б) реалізувати і поширювати серед найширших мас українського народу гасло:

„СВІЙ ДО СВОГО! АНІ СОТИКА В ЧУЖІ РУКИ!"

В обличчі розбиття.

„ІЗОЛЮВАТИ ГОСПОДАРСЬКІ ПРАЦІ ВІД МІЯЗМІВ ЗАТРОЄНОЇ АТМОСФЕРИ".

„Ц. Газета Гандльова" помістила в числі з 21. і 22. листопада ц. р. статтю редактора д-ра А. Бжеґа, в якій він накликує польське громадянство, щоб своїми внутрішніми конфліктами не спиняло господарського розвитку держави. („Позвольте краєві спокійно працювати!").

Замісць сили — заявляє автор — витворюється атмосфера безсилля і безрадности. Сумні факти партійного і групового розбиття чергуються зі зрадливою сплетнею, що доходить до розмірів великої сенсації, впроваджуючи неспокій і затроюючи відносини в громадянстві. Монстр-процеси дають вуличній „гаведі" карикатуру польської дійсности. „На край паде якась мрячна заслона клевет і калюмній". Доходить до того, що вже навіть „непокликані чужинці стараються робити полякам непристойні адмоніції". Зле є на думку автора, що нема дійсних парляментарних трибун у законодатних палатах як і в самоврядуванні

Програмовий хаос і гальма в господарській праці — це рівночасно ослаблення рамени національної оборони. Отож коли не можна штовхнути державний корабель на течії збірної консолідації громадянства, то треба бодай господарську працю ізолювати від затроєної атмосфери.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

АКТУАЛЬНІ ГОСПОДАРСЬКІ ПРОБЛЄМИ ПОЛЬЩІ В ОСВІТЛЕННІ ВІЦЕПРЕМІЄРА КВЯТКОВСЬКОГО В ЗАКОРДОННІЙ ГАЗЕТІ.

Щоденник „Пестер Льойд" помістив інтерв'ю з інж. Квятковським. Думки його в скороченні ось-так:с Працюємо в тій хвилині над преліміварем буджету 1938-39, над розвязкою питання господарських інвестицій і над зміною господарських законів. Найважніше з того — це зрівноважений буджет, бо є він передумовою до піднесення і максимального розвою національного господарства. Зрівноваження буджету, що його осягнули ми в рр. 1935 і 1936, є елементарною підставою кожної, не тільки польської, господарки.

Отож маючи на увазі ввесь час справу буджету, реалізуємо рівночасно — говорив дальше в-п прем'єр К. — сприятливі умовини для якнайкращого розвою рідної економіки. Щоб заохотити приватну ініціятиву до інвестицій, признаємо ріжні податкові полекші. Сам уряд створив інвестиційний план і його в цьому році дальше розширить, призначивши, як у буджеті, так і поза буджетом відповідні суми.

Згадавши відтак про центр. пром. округу, мін. Квятковський запевнив рішучо, що Польща не має заміру переводити зміни у своїй валютовій політиці і що **справа девалюації золотого зовсім неактуальна.**

Пасивний торговельний білянс спричинений великим оживленням госп. життя Польщі (збільшений імпорт машин і деяких сирівців) та некорисними жнивами. Наприкінці заявив мін. Кв., що егоїстична госп. політика деяких країв утруднює закріплення корисної міжнародньої кон'юнктури. **Польща знесе в себе девізові обмеження, як тільки це буде можливе.** Плани польського уряду — це: буджетова рівновага, буджетна приватної ініціятиви шляхом творення корисних для неї умовин і доведення до кінця інвестиційного плану.

ЦУКРОВАРНЯ „ПОДІЛЛЯ".

„Газета Польска" помістила довгий допис із Тернополя на тему нової цукроварні, її господарського і національно-суспільного значіння. Цьому останньому моментові присвячує допису особливу увагу, підкреслюючи велике значіння „зесполених" господарсько-активних сил поляків і українців „для добра обох громадянств". Хоч — як подає він — „темні сили" не дармують, бо впродовж кількох тижнів були вже три спроби саботажу. Одна навіть повяжна, бо загрожувала експльозією котлів.

ЗРАЗОК, ЯК ПОЛЯКИ ЦІНЯТЬ СВОЇХ КУПЦІВ.

У вирошуванні „народової" польської торговлі, якому патронують „Видавл Господарча" ендецької партії і „Стоваришенє Купцув і Цішем. Польскіх" у Львові, занотувало „Слово Народове" два нові осягнення. Це є дві нові „плящфкі": гуртівня муки і вруп К. Рибчинського і „Складанца Зайонжку Кулек Рольнічих", Варто з цієї нагоди подати тих, що промовляли на святі відчинення згаданої гуртівні. Ось вони: **проф. Гломбінський, презес Ценський, дир. торговельного ліцею д-р Бєджицький, през. Демелювна, Залєський (Стов. К. і Пр. П.), Скшипек (Конґрегація Купців), презес Лянґе (Інститут Католицької Акції), Чикевський (секція дрібного купецтва) і Кноблюх („Вида. Господарчи Стронніцтва Народового").**

Чи в нас завелось би стільки достойників, щоб привітати теплим словом факт відчинення нової крамниці?

„ГУМОРИСТИЧНА ОЦІНКА НОВОГО ДЕВІЗОВОГО РОЗПОРЯДКУ".

Такий наголовок дав „Час" своїй нотатці, в якій реферує оцінку „Газети Польсь-ої" проголошених на днях деяких полекш у девізовому обороті. „Г. П.", вважаючи розпорядок міністра скарбу „великим кроком вперед", пише, що ця справа відбється широким відгомоном у краю і за кордоном. Одиноким — мовляв — обмеженням звільнення зійд девізової регламентації заграничних кредитів є вимога, щоб висота відсоткової стопи цих позичок не була вища від тої стопи Банку Польського. Це усуває гальма в приливі заграничних кредитів.

„Час" слушно радить пробувати референтові „Г. П." застаратись заграничну позичку на... 4½%.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА ПОЛІТИЧНОГО ПЕРЕВОРОТУ В БРАЗИЛІЇ.

Приєднання Бразилії до групи „диктаторських держав" і оголошення в ній фашистівського режиму має теж і свою господарську вимову. Бразилійський переворот підірвав там дуже сильно господарські впливи Зл. Д. П. Америки, Англії і Франції. Ці впливи не діяли досі гармонійно — навпаки конкурували — а через те ці три держави найшлись тепер в обличчі загрози, що йде з боку трьох фашистівських держав, доволі зі собою зіграних. Бразилія не хоче бути вже тільки джерелом сирівців для Зл. Держав П. А., Англії і Франції. Нема сумнівів, що в своїх емансипаційних змаганнях найде вона союзників в однореж'мних державах, особливо в Німеччині. Два дотепершні міжнародньо-господарські акти нової Бразилії вдаряють сильно в попередніх контрагент'в, а саме: **мораторій в обслузі закордонних довгів** і клірінгова умова з Німеччиною. Новойоркський „Джорнель оф Комерс" висказує думку, що заряджения проти американських експортерів і віритель'в будуть знесені, як тільки Бразилія повернє до рівноваги політично.

ГОСПОДАРСЬКИЙ ДОГОВІР В. БРИТАНІЇ ЗІ ЗЛ. Д. П. АМЕРИКИ.

Заключений тепер економічний пакт поміж двома найвизначнішими великодержавами, В. Британією і Зл. Д. П. А., викликав зрозум'ле зацікавлення в цілому світі. Загально вважають, що цей факт буде мати поважний вплив на дальшу долю світової господарки, ба навіть на політичну ситуацію, тим більше, що обі згадані великодержави однаково загрожені тепер на Дал. Сході.

З нашої кооперації.

КООПЕРАТИВА „ЦЕНТРОЗЕЛ" ЗАЧАЛА СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

З весною п. р. заснувалася у Львові під опікою „Сільського Господаря" окрема кооператива для збуту ліково-промислових роетин „Центрозел". Ця кооператива розпочала вже свою працю, а саме започаткувала ряд курсів збирання і управи ліково-промислових зел, щоби в той спосіб приготовити продуцентів для цієї важної, а невикорстаної у нас ділянки продукції. Перший такий одноти'невий курс відбувся в Чижикові біля Львова. На курсі викладали і практично переводили показ збирання лікових зел два інструктори „Центрозелу". На курс записалося і покінчило його 47 членів місцевого „Сільського Господаря", які створили там свою окрему „Секцію ліково-промислових роетин",

Сторінка без політики.

Походження назв американських стейтів.

Половина назв стейтів в Америці виводить свій початок від первісних жителів того краю, індіян. І так, Алябама значить — „я прочищую землю", Аляска в мові ескімосів означає „великий край", Арізона — „край, де мало джерел", Коннетікат — „край довгої ріки", Айдаго — „світло на горах", Іллінойс — „ріка людей", Айова — „сплячі голови", Кентокі — „край завтрішнього дня", Массечузетс — „країна великих горбів", Мішіген — „велике озеро", Міннесота — „захмарена вода", Місісіпі — „рибна ріка", Небраска — „широка ріка", Дакота — „Союз приятелів, Огайо — в мові ірокоїв значить — „великий", Оклягома — „край червоного народу", Теннессі — „крива ложка", Техас — „край союзників", Вайомінг — „країна гір і долин", Юта, Вісконсін, Мізурі, Кензас, Аркенсо — це імена індіянських племен.

Багато назв бере свій початок від еспанських завойовників, які перші прийшли до Америки. Вони то й назвали Каліфорнію — „гарячою печею", ріку і стейт Кольорадо — червоними. Фльорида — це скорочення з Пасква Фльорида — Квітна Неділя тому, що перший еспанець Понс де Леон саме у квітну неділю 1542. р. відкрив цей край. Монтенз це по еспанськи „гориста". Невада — „сніжиста", Орегон — „край, де люди мають довгі вуха".

Інші назви взято з англійської і французької історії. „Дистрікт оф Кольомбія" має свою назву від Колюмба, який відкрив Америку, стейт Вашінґтон називається так по начальнику американської революції. Делєвер — по генералі Де Ля Вар; Пенсильвенія значить — лісистий край Пенна", цебто льорда, якому англійський король Карло II. подарував цей край за довги, які він завинив був його батькові. Від жінки того короля, Марії, має свою назву стейт Меріленд; від королеві Єлисавети, яку сучасники називали „дівичою королевою" — верджін, назвали стейт Верджінію. Король Юрій II. дав імя Джорджії; від французьких королів Люї і Карла назвали стейти Люїзіяну й обі Кароляйни.

Від князя Йорку назвали стейт Ню Йорк. Стейти Ню Гемпшер і Ню Джерсі мають свої імена від англійських провінцій, Мейн від повіту Мейн у Франції. Стейт Ровд Айленд має свою назву від острову Родос на Середземному Морі біля міста Смирни в Малій Азії, в Туреччині. Спершу назвали Ровд острів (айленд), на якому тепер стоїть містечко Ньюпорт, а стейт називався „Плянтації Провіденс"; пізніше цю назву перенесли на ввесь стейт, хоч він не лежить на острові. Один стейт, а саме Вермонт має французьку назву, яка означує „зелені гори". Це імя надав тому стейтові дослідник Самуель де Шамплен, коли прибув перший раз на озеро, яке тепер має його імя і побачив зелені горби того краю. Стейт Індіяна називається так від індіян, мешканців не лише того стейту, але колись цілої Америки.

—o—

Малпи викликують паніку в Голівуді.

З менажерії одного фільмового підприємства в Голівуді втекло на волю 158 малп, яким удалося якимись чином видістатися з клітки. Малпи вибігли з вереском і криком на місто і викликали своєю появою справжню паніку серед мешканців фільмової столиці.

Група шимпансів вдерлася до кравецького заведення фільмового ателіє. Кравці кинулися перелякані навтеки. Інша група малп зробила жахливе спустошення в готелевій кухні, обкидавши обслугу кухні овочами, яйцями та всім іншим, що тільки знайшли під рукою. Неодин кухарчук дістав навіть залізним горшком по голові.

Ця малпяча революція далася найбільше в знаки власникові фільмового підприємства, бо він мусів покривати всі шкоди, що їх малпи наробили. Він визначив нагороду 1 доляра за кожну зловлену малпу. Пів Голівуду вибралося тоді на малпячі лови зі сітками і сильцями. По кількинацятьох годинах половину малп виловили, але решта ще таки пакостить мешканцям Голівуду.

Міліони канадійських пятенят.

Федеральний канадійський банк, в якім поміщене майно пятенят Діон, повідомив родичів, що майно дівчаток осягнуло кругло цифру: 500 тисяч долярів, значить майже 30 міліонів французьких франків.

Це майно буде постійно збільшуватися, бо відсотки ростуть і будуть зростати аж до повнолітности пятенят. Одночасно ростуть ще й приходи тому, що умови з фірмами, які користуються іменем пятенят для реклями, підписані на довгий речинець. Удержання пятенят коштує всього 1.800 франків тижнево. Лікар д-р Дафо дістає 200 долярів тижнево, родичі пятенят 400 долярів тижнево.

Дівчатка вчаться найрадше французької мови, яка їм найбільше відповідає. На 400 французьких слів, знають вони всього 25 англійських.

Батько пятенят, колишній фармер, перебуває саме тепер у Ню Йорку, має окремого менаджера і заробляє немалі гроші відчитами про свої донечки.

Довголітній камердинер жінкою.

В американського міліонера Альфреда Ґрувард служив 14 літ камердинер і ніхто не сподівався, що він не є „він", а „вона". Щойно його смерть дала змогу відкрити правду. Він, чи радше вона вродилася у Франції і перед 50 роками виїхала до Америки.

„Альфред" був незвичайно слухняний слуга, що ніколи майже не виходив із дому та ввесь час присвячував молитві. Коли Альфред занедужав перед кількома роками, то просто скаженів на вид лікаря, якого покликали до недужого. Лікар відійшов рад-не-рад з нічим. Також і згодом у лічниці камердинер боронився всіма силами перед лікарськими оглядинами. Щойно тепер по смерти відкрили таємницю камердинера, яку він стільки літ скривав. Досі невідомо, чому небіжчик, чи пак небіжка вдавала мужчину. Одиноким документом минувшини „Альфреда" є лист, що його небіжка написала день перед своєю смертю. З того листа можна лиш довідатися, що „він" мав на імя „Люсина" і перед багатьома роками був на посаді в Бальтіморі.

—o—

І на бороді можна заробити.

До одного косметичного інституту в Шікаго прийшла недавно якась жінка з прегарною пушистою бородою. Вона виступала досі, як жінка з бородою. Одначе тепер, коли вийшла замуж, хоче стати звичайною жінкою і виглядати так, як і всі інші представниці гарного полу.

Та ледви мистець від косметики забрався до діла і вирвав кілька волосків із бороди, до кімнати вбіг якийсь плечистий молодець і рішуче заборонив продовжувати косметичні заходи. Виявилось, що тим нападником був чоловік бородатої жінки, який не мав праці й побоювався втрати єдиного джерела заробку і майже в останній хвилині урятував і свою жінку перед безробіттям.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ІРОНІЯ ДОЛІ.

У квітні 1936. р. украв хтось із вистави багатого будапештенського золотника бриліянтовий перстень. Підозріння впало на молоду й гарну танцюристку Гільдегарду Ріхтер та на її приятеля Соломона Вейзера. Суддя дав приказ арештувати підозрілих, одначе пара щезла кудись із Будапешту.

Слід танцюристки віднайшли аж у Парижі. Гільдегарда Ріхтер танцювала в одному з нічних кабаретів Монпарнасу. Молоду танцюристку та її приятеля арештували і при тому виявилося, що вони обоє приїхали до Франції на фальшивий пашпорт.

Все промовляло проти танцюристки: її несподіваний виїзд до Парижа і фальшиві документи. Французька влада видала танцюристку мадярській, вона станула перед судом і її засудили на 2 роки вязниці. Перед судом молода дівчинка присягала, що вона ніколи не вкрала перстеня. До Парижа, де вона дістала корисну посаду, виїхала вона на пашпорт товаришки, тому, що її власний пашпорт ще не був готовий.

Суддя не повірив у її присягу і Гільдегарда Ріхтер відсиділа у вязниці 18 місяців. По 18 місяцях випустили її оправдуючись на волю, бо поліція знайшла злодійку, яку арештували.

Та в тому теж і найбільша іронія долі: правдиву злодійку засудили всього на 6 місяців вязниці, коли невинна Гільдегарда відсиділа 18 місяців.

Золоті думки де Круассе.

Деякі думки відомого драматурга, водевіліста, подорожника ,поета Франсіса де Круассе, який недавно помер, автора відомих пес „Коли промовить серце" і „Поворот" (цю останню песу грали після війни вже й на українській сцені), чоловіка, що про нього говорили, що він „більше паризький, як самі парижани":

„Якщо ваша жінка гарна, не кажіть їй про те. Вона знає про те сама! Скажіть їй краще, що вона мудра."

*

„Якщо ваша жінка дурненька, скажіть їй, що вона гарна. Тоді вона подумає: „Мій муж має мистецьку душу."

*

„Жінка говорить дуже часто: „Я збудую своє щастя." Але вона думає при тім тільки про своє щастя."

*

„Якщо жінка провинилась, треба почати від того, щоб попросити в неї вибачення. Інакше вдома настане пекло."

*

„Всі поради, які старші дають молоді, зводяться виключно до того, щоб перешкодити молоді бути молодою."

*

Пригода де Круассе.

Згаданий вище де Круассе оповідав таку подію, яка йому трапилася.

— Рано вибрався я, як завжди до Бульонського ліску. Залишив я авто коло озера і сам пішов на прохід. По пів годині вертаюсь, і уявіть собі, бачу, що якийсь добродій намагається відчинити дверцята мого авта. Я підбіг нишком до нього і вдарив його палицею по голові. Він крикнув і впав. Поліції не треба було кликати. Я сів на авто й поїхав домів. Щойно по виїзді з ліса, успокоївшися, побачив я, що авто — не моє...

—o—

Сьогоднішні піяністи.

Бруно Вальтер таке сказав про сучасних піяністів.

— Коли я слухаю сьогоднішніх піяністів, які фортепіян вибрали собі як професію, здається мені, що маю перед собою спортсмена, який намагається побити рекорд швидкости, або витревалости. В Америці сказали мені одного разу таке: „Ікс — не хочу подавати прізвища того відомого мистця — може заграти гамму через цілу клявіятуру і назад за дві і пів секунди".

— Неможливе! — відповів я. — Годилось би дати про це замітку до „Спортових Новинок". Одначе я сумніваюся, чи людина, яка займається такими небилицями, могла би добре заграти Ноктюрн Шопена або фугу Баха. Та я зовсім не вірю в те. Музика зовсім не потребує надлюдської гнучкости пальців і атлетичної сили плечей. Музика потребує правильного фізичного розвитку, підчиненого постійній контролі розуму, серця й почувань.

Зїзди й наради в Т-ві „Сільський Господар".

VIII. Зїзд пасічників „Сільського Господаря" у Львові.

ВІДКРИЛИ ПАМЯТНИК СЛАВНОГО ПАСІЧНИКА ПЕТРА ПРОКОПОВИЧА.

Дня 24. листопада ц. р. відбувся VIII. з черги краєвий зїзд пасічників „Сільського Господаря". Цей зїзд розпочав низку нарад, які відбуваються у цьому тижні в „Сільському Господарі". Бо після зїзду пасічників, про який пишемо, відбулося 25. ц. м. засідання Головної Садівничо-Городничої Секції, 26. ц. м. засідання Головної Секції Управи Ріллі і Рослин, а 27. листопада ц. р. будуть надзвичайні Загальні Збори Товариства Українських Агрономів, про що подамо звідомлення в „Ділі". В усіх цих нарадах беруть участь, крім делегатів філій „Сільського Господаря, також усі агрономи, бо у рямцях цих фахових нарад відбувають вони свій XIV. з черги зїзд для обговорення і фахових і станових справ.

Наради краєвого зїзду пасічників „Сільського Господаря" відкрив від президії і дирекції Т-ва д-р Е. **Храпливий**, що вказав на велике значіння нарад, що їх будуть вести агрономи разом з практичними пасічниками та на добрі висліди тої співпраці. На вступі згадав померших діячів „Сільського Господаря", а саме: Антона Антоновича, пов. агронома Філії „Сільського Господаря" в Підгайцях, адв. Михайла Корчинського, бувшого правного дорадника Товариства, інж. Володимира Дидинського, голову філії „Сільського Господаря" в Дрогобичі, о. декана Миколу Гошовського з Фалиша, Луку Галькевича з Почаєва та Василя Сукновського з Париць. Присутні вшанували їх память повстанням з місць. На пропозицію відкриваючого рішив зїзд вислати привіт до сеніорів нашого пасічництва, які не могли у зїзді взяти участи: сен. С. Шелухина у Празі, інсп. І. Марціжова у Сколім та о. В. Пилипчука в Любші к. Журавна.

До президії зїзду вибрано одноголосно: предсідником проф. **Осипа Гусаківського** з Тухлі, його заступником госп. **Романчука** з Ременова та інж. **Василя Дмитренка** зі Стрия, секретарем інж. **Ліду Колтунюк**. З черги приступлено до ділових нарад, а саме до звідомлення управи Головної Пасічницької Секції „Сільського Господаря" з праці за останній рік та до рефератів: інж. **Ф. Савчука:** „Справа одержання і розподілу цукру для бджіл" та інж. **М. Боровського:** „Заготівля і збут меду". Оба реферати були ілюстровані богатьома графіконами та зразками вуликів і пасічницького приладдя. По рефератах вивязалася жива виміна думок, в якій брало участь поверх 20 бесідників. По дискусії ухвалено низку резолюцій у фахових пасічницьких справах, що їх подасть фахова господарська преса.

Потім вибрано нову управу Головної Пасічницької Секції у такому складі: **проф. Осип Гусаківський** — голова, **д-р Володимир Ревюк** — заст. голови, **інж. Михайло Боровський** — секретар, **інж. Ф. Савчук, інж. М. Бурий, А. Добрянський** та **І. Тарапан** — члени. Зїзд доручив управі Секції кооптувати одного члена з Подільської Пасічничої Спілки в Тернополі.

В перерві нарад зїзду пішли усі учасники до городу Українського Національного Музею, де приготовано до відкриття памятник славного українського пасічника Петра Прокоповича (1775—1850), що у свому часі приятелював з Тарасом Шевченком та М. Костомаровом і був відомий зі своїх наукових праць по цілій Европі. При відкритті виголосив промову д-р **Е. Храпливий**, що вказав на великі й небуденні заслуги П. Прокоповича, як ученого, громадського діяча та педагога, який зі своєї власної пасічницької школи вислав у світ коло 500 учених пасічників. Був він теж великим винахідником, бо перший сконструював рямковий вулик, що його щойно за десятиліття приняли інші. Підкреслив промовець і суспільне та національне обличчя П. Прокоповича і його заслуги для поширення дослідів української науки в цілому світі. Памятник поставили пасічники, згуртовані в Головній Пасічницькій Секції при Т-ві „С. Господар" на память П. Прокоповичеві як небуденному представникові української науки. По відкритті передав промовець памятник в опіку директорові Українського Національного Музею д-рові І. Свєнціцькому. У відповідь на це д-р **І. Свєнціцький** виголосив промову про значіння шанування заслужених осіб для нації, зокрема про шанування людей для науки та переняв памятник у свою опіку.

Памятник — це оригінальний модель вулика винаходу Петра Прокоповича, на якому вміщено мистецьку плякету з його портретом роботи мистця М. Масютина та відповідним написом. Памятник приміщено біля липи, що її в честь Петра Прокоповича засаджено в часі VII. зїзду пасічників „Сільського Господаря" в 1935. р.

Цей VIII. зїзд пасічників „Сільського Господаря", що відбував наради разом з XIV. зїздом агрономів цьогож Товариства, був поважним кроком уперед у такій важній ділянці нашого господарства, якою є пасічництво. Сподіємося, що наші пасічники зужиткують як слід висліди цих поважних і ділових нарад.

Краєвий Зїзд садівників „Сільського Господаря".

У продовженні нарад XIV. зїзду агрономів „Сільського Господаря" та фахових нарад хліборобів відбулися 25. листопада ц. р. загальні сходини Головної Садівничо-Городничої Секції при Краєвому Господарському Товаристві „Сільський Господар" у Львові. Про зацікавлення цими нарадами свідчить те, що у них взяло участь поверх 70 делегатів з ріжних повітів краю. Крім цього на нарадах були приявні представники господарських установ та господарської і селянської преси.

Цей краєвий садівничий зїзд відкрив д-р **Евген Храпливий**, який вказав на завдання нашого садівництва та городництва під цю пору та пояснив мету зїзду. Провід зїзду переняв голова Головної Садівничо-Городничої Секції **радн. інж. Юліян Мудрак** ураз із **радн. Андрієм Терпиляком** та **інж. Михайлом Боровським**, секретарював **інж. Михайло Лучин**. З черги **інж. Михайло Боровський** здав звідомлення з праці Головної Садівничо-Городничої Секції за останній рік, з якого виходить, що садівництво розвивається у краю дуже сильно. Велике зацікавлення ним у нашого селянства проявлялось в тому, що садівники „С. Г." уладжували курси, реферати, вистави (головно районові), закладали на основі вказівок агрономів сади (в цьому і торговельні) і вели чималу іншу працю в цій ділянці. Товариство „Сільський Господар" видавало часопис „Практичне Садівництво" та садівничі книжки. По ним виголосили реферати: „Напрямні нашого садівництва" — **радн. А. Терпиляк**, „Організація праці Головної Садівничо-Городничої Секції" — **д-р Е. Храпливий** та „Збір, сортування і збут овочів" — **інж. А. Гнатовський**.

По рефератах розвинулась широка дискусія, у якій всесторонньо обговорювано справу нашого садівництва та напрямні його розвитку й у-

---

КОЛОМАН МІКСАТ.

Довг Ганни Беде.

Всі судді сидїли разом. На дворі мряка опиралася об безфоремний будинок, так сказатиб, тиснула його стіни ближче до себе, сідала на його вікнах, затемнюючи шиби льодовими квітками. А нащо ще і тут квіток?

В салі було парно до задушливости, повітря було насичене випарами кожухів і горівки, а в найвищім вікні помалу й неповоротно крутився малий вентилятор.

Судді сидїли переможені втомою у своїх кріслах. Один мав прижмурені очі й з руками охляло спущеними слухав скрипіння пера судового писаря, другий знову позіхаючи стукав олівцем по зеленім столі тоді як предсідник, спустивши окуляри на кінчик носа, обтирав піт з чола. Його холодні, сірі очі допитливо глядїли на двері, якими в тій хвилині відходив персонал — свідки та обвинувачені — із веденої карної справи.

— Чи ще хтось чекає — питається предсідник протяжно і строго возьного.

— Одна дівчина — відповідає слуга.

— Нехай увійде!

Двері отворилися і до судової салі ввійшла молода дівчина. З нею ввійшов до салі подих свіжого повітря, який ніжно погладив обличчя та полоскотав очі, неначеб світлий промінь густою імлою пропхався до вікна й там між льодовими квітками заблиснув, відбиваючися стократно на стінах і меблях судової салі.

Гарне створіння. Постать чудова, гарно збудована, кожушок прикрашений квітками прилягав до її тіла так принадливо, начеб на якусь статую був вилитий; чорні очі мала спущені, її високе випукле чоло було покрите смутком; в її подві находився чар, в її руках грація, у чудовій сукні — привабa.

— Що тебе сюди приводить, моя дитино? — питається предсідник байдуже. (Бож такий деревляний, строгий урядовець не має змислу для нічого).

Дівчина поправляє собі на голові чорну хустину і з глибоким зідхненням відповідає:

— Мій біль великий, дуже великий.

Її голос звучить мягко і смутно, проникає аж до серця неначе музика, і — хоча його тони вже завмерли — здається, що ще все звучать в повітрі, переміняючи людей і предмети. Судді не дивляться вже так холодно й образ короля ласкаво моргає на неї з німої стіни, щоб вона тільки свій великий біль висказала.

Тут є письмо, що все вискаже; але тільки насамперед мусить вона знайти його за пазухою, мусить горішній гудзик розіпняти і, рукою за письмом сягнути. О, той проклятий гудзик! Ось, нідлетів... впав на землю — і при тім те письмо звідти випало.

Нестерпний дідуган (себто предсідник) відвертається на бік, тільки груба, насильна рука сягнула за письмом.

„Рішення!" — пробурмотів, коли своїми колючими очима перечитав письмо. — „Ганна Беде повинна явитися, щоб від нинішнього дня відсиділа свою піврічну вязницю".

Дівчина сумно притакнула головою і глибоко спустила голову; при тім її чорна хустина розвязалась і коса її буйного чорного волосся впала розплетена їй до очей. Але краще так, коли закриє їй обличчя, бо вона, ще перед хвилиною стояла тут наче біла лелія, тепер почервоніла з сорому неначе мак.

— Перед тижнем прийшло до нас це письмо, — говорить уриваючи. — Пан війт сам особисто приніс нам його, пояснили нам його зміст і моя добра мамуся, бідненька, сказала: „Йди, моє дитя! Закон це закон, з ним нема ніяких жартів". І тому теж я прийшла відсидіти той піврік.

Предсідник витер собі навіть двічі окуляри, його холодний, злісний погляд слідить по обличчях товаришів, шукає вікна, підлоги, величезну кахльову піч, з якої знову на нього дивляться гострі вогненні очі, і мимоволі бурмоче: „Закон — це закон!"

Відтак знову читає і знову танцюють йому перед очима букви на білім папері, кажучи, що Ганна Беде за злочин затаювання засуджена на пів року вязниці.

Вентилятор почав зі збільшеною скорістю крутитися. Це мабуть там на дворі знявся вітер і вже вікнами гормосить, неначеб чийсь дух і отворами до салі вив, аж людині мороз по спині йде: „Закон — це закон!"

Грізна голова притакує звідти голосові, але велика мясиста рука трясе дзвінком, щоб позвати возьного. „Поведіть Ганну Беде до вязниці!"

Возьний відбирає письмо, дівчина без слова обертається, але її червоні устонька судорожно рухаються, неначеб шукали слів.

— Чи хочеш ще щось сказати?

— Ні, ні, тільки що я називаюся Олена Беде, бо — знаєте — Ганна це моя старша сестра. Перед тижнем ми її, нещасну, похоронили".

— Тоді не ти засуджена, га?

— Мій ти Боже! Чому мене мали би засудити? Прецінь я ані мусі кривди не зробила.

— А чому ти, дурненька, сюди прийшла?

— Бо як її справа була в найвищім суді то за той час вона умерла. Коли лежала в коморі, квітками украшеній, тоді саме прийшов той засуд, де сказано, що вона таки мусить ту кару відсидіти. О, як вона на нього чекала! А як добре їй, що вона його не дочекалася. Цього вона не сподівалася!

При цьому спомині дівчині почали з очей сльози капати, ледви могла далі говорити:

— Коли вона там непорушно, зі закритими очима, навіки заніміла лежала, тоді ми, я й мамуся, їй обіцяли, що все направимо, чим вона

кладено низку резолюцій, які будуть подані у фаховій господарській пресі. Дальше вибрано нову Управу Головної Садівничо-Городничої Секції у такому складі: радн. інж. Юліян Мудрак — голова (поновно), радн. А. Терпиляк — заступник голови, проф. Л. Бачинський — секретар, інж. Ф. Савчук, інж. Г. Еліяшевський, інж. М. Боровський, інж. П.Зелений — члени Управи.

Наради тривали від год. 10. рано до год. 8. веч. і дали чимало матеріял до дальшої праці у ділянці садівництва, яке по цім зїзді напевно ще краще буде розвиватися, ніж досі, тимбільше, що до управи секції вибрано людей, які ведуть перед у нашому садівництві та певно не пожалують труду на цьому відтинку нашого господарського життя.

Сензаційний процес у Варшаві.

РОЗПРАВА ЗА ОБРАЗУ МІН. ГРАБОВСЬКОГО ПРИ ЗАМКНЕНИХ ДВЕРЯХ.

В четвер 25. ц. м. почалась у Варшаві в городськім суді сензаційна розправа проти відомого варшавського адвоката Вацлава Шуманського за неславу та образу міністра справедливости Грабовського, директора карного департаменту міністерства справедливости Т. Криховського і віцепрокуратора окружного суду до політичних справ Д. Пйотровського. Мін. Грабовський почувся ображеним змістом листа, що його вислав адв. Шуманський до нього, а відписи цього листа до богатьох політичних діячів. Акт обвинувачення підтримує прок. Желенський. Обвинуваченого боронять адвокати: Барціковський, Гралінський, Оженцький і Васонг. Крім того зголосив свій приїзд адв. Возьняковський з Кракова і надіслав письмо адв. Беренсон з проханням відложити розправу, бо важко нездужає і тому не може прибути на розправу. Зацікавлення цією розправою дуже велике. Саля городського суду не могла помістити навіть кількадесятьох журналістів і адвокатів так, що публика з нетерплячки оббивала стіни на коридорі.

По вияснениях адв. Шуманського прокуратор поставив внесок, щоби суддя Фіялковський від розправу при замкнених дверях. Всі оборонці та обвинувачений рішуче виступили проти внеску прокуратора підкреслюючи, що він суперечний з постановами карної процедури, з засадами явної та устної розправи. Одначе суддя по двогодинній перерві прихилився до внеску прокуратора, щоб розправа відбувалася при замкнених дверях. Суддя подав, що при розгляданні справи листа до мін. Грабовського могли би виявитись обставини, що їх слід зберегти в інтересі безпеки держави. По виявленні деяких справ з листа деякі нелегальні партії могли би збільшити свою діяльність, бо виринуло би вражіння, що влада безпеки і справедливости не надто енергійно поборює їх ворожу діяльність. Тому на основі ст. 317. к. п. к. суд рішив вести цілу розправу при замкнених дверях на велике невдоволення публики.

Провокаційна промова французького міністра маринарки.

Як подає „Джіорнале д' Італія", міністр франц. маринарки Кампенші виголосив у Тульоні промову до моряків, у якій виступав проти італійських заборчих планів супроти Корсики, проти чого Франція добре приготована. У цій промові, яка ціла зредагована у провокаційному тоні, мін. Кампенші сказав м. ін.: **„В'їна проти Італії необхідна; вона принесе нам перемогу.., З Корсики вийде офензива, що повалить на ноги фашизм. Не можу зрадити вам тайн генерального штабу, але можу вас запевнити, що скіра фашизму є в наших руках".**

Коментуючи цю промову „Джіорнале д'Італія" гостро атакує міністра Кампенші. Цей останній заявив, що він зовсім не виголосив тої промови. У цій справі сподіються демаршу французької амбасади в Римі.

—o—

Енунціяція сенату львівського університету.

Львівський сенат університету, який зібрався сьогодні 26. листопада в г. 13. проголосив у звязку з протижидівськими подіями в університеті таку енунціяцію:

„Академічний сенат У. Я. К. висловлює признання ректорові за його заходи і зусилля продиктований журбою за університет і його науково-виховні завдання та журбою за громадянське виховання молоді і погоджується з його становищем, що університет не є відповідним тереном боротьби, якої ми є свідками.

Сенат взиває всю університетську молодь, щоб у пошанівку авторитету ректора й інших академічних органів стосувалася до їх доручень та щоб присвятилася в спокою студіям, закинувши бої на терені університету, які не дають змоги правильно працювати.

Академічний сенат перестерігає молодь у журбі за її долю перед наслідками її поведінки, яка може довести навіть до катастрофи, якою булоб замкнення польського університету у Львові, разом з усіми моральними і матеріяльними наслідками. Сенат звертає увагу молоді, що для її справедливих домагань відкрита дорога до безпосереднього порозуміння з університетською владою."

Незалежно від тієї відозви, виклади припинили в пятницю і суботу.

АВАНТУРИ НА ПОЛІТЕХНІЦІ.

В пятницю 26. ц. м. група жидівських студентів намагалася ввійти до будинку політехніки, якого берегли ендецькі боївки. Під політехнікою вивязався справжній бій на палиці й каміння, при чому обі сторони обірвали. Жидівські студенти домагалися авдієнції від ректора політехніки, одначе її не добилися. Колиж вони хотіли демонструвати на вул. Сапіги, поліція їх розігнала.

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 26. 11. ПАТ. Поліція сконфіскувала кілька щоденників за комуністичну пропаганду та арештувала сімох комуністів, членів еспанського республиканського комітету. Арештовані мали тайну радіостацію.

—o—

ЗАБОРОНИЛИ ЖИДІВСЬКИЙ ЖАРГОН В АРГЕНТИНІ.

З Буенос Айрес повідомляють, що з доручення окремого виділу для поборювання комунізму поліції міста Буенос Айрес, заборонили на прилюдних зборах, організованих жидами, вживати жаргону.

З польських справ.

ЦІКАВА ПОЛЄМІКА МІЖ ГЛОМБІНСЬКИМ І ГРАБСЬКИМ.

Між двома відомими україножерами, загорілими львівськими ендеками: проф. Ст. Грабським і проф. Ст. Глумбінським, дійшло в останніх днях до пресової полеміки на тему політики ендецької партії в Австрії перед війною і підчас війни. З отвертого листа проф. Грабського до проф. Ст. Глумбінського, поміщеного в „Дзенніку Польскім" з 27. ц. м., довідуємося про такі сензаційні речі: Крім легальної президії в ендецькій партії була ще тайна нелегальна „ліга народова", якої члени мали завжди абсолютну більшість на засіданнях президії та управи цієї партії. Між „лігою" і президією та ендецькими послами ролі були поділені: проф. Глумбінський як голова посольського клюбу в австрійському парляменті не належав до тайної нелегальної „ліги" тому, що міг стати австрійським міністром, отже не випадало йому належати до нелегальної організації. Зновуж тайна нелегальна „ліга" кермувала політикою ендецької партії згідно з інтересами польської нації в усіх трьох займанщинах. Тому теж вела спеціяльну персональну політику в „Колі Польскім" у віденськім парляменті та поборювала політику намісника Бобжинського у Галичині.

Дійсно: цікаві енунціяції!

ПЕРШЕ ВІЧЕ ЧЛЕНІВ Б. О. Н. Р.

В неділю 28. ц. м. відбудеться у Варшаві перше віче, що його скликає група бувшої нелегальної організації О. Н. Р., що гуртується тепер біля часопису „Фалянга". На вічу буде промовляти редактор „Фалянги" Б. Пясецький та кількох провідників цієї групи. Виленське „Слово" пише, що група О. Н. Р. — Фалянга хоче обєднатися з О. Н. Р., що гуртується біля часопису „АБЦ". Завданням нової організації О. Н. Р. булаб консолідація всіх польських націоналістів до боротьби з „народнім фронтом".

По широкому світі.

Уряд канадійської провінції Квібек видав боротьбу комуністам, користуючися підтримкою католицького духовенства.

Японський уряд не дістав потвердження вісток, немов би Гітлер хотів посередничити в далекосхідній війні та немов би Німеччина та Італія мали визнати Манджурію.

Аргентинським президентом вибрали на 6 літ Ортіза, віцепрезидентом — Кастілля.

Німецький канцлер Гітлер приняв мадярського премієра і міністра закорд. справ. Рівночасно в японській амбасаді в Берліні відбулося приняття на честь японського уповноваженого адм. Годо.

АДЮТАНТ ГІТЛЄРА В АМЕРИЦІ.

На чердаку пароплава „Европа" причалив до Ню Йорку адютант Гітлєра сотник Віземан. Перед доками німецького корабельного товариства зібралася юрба маніфестантів, та поліція не допустила їх до берега.

Сотник Віземан заперечив поголоски, немов би він приїхав з якоюсь місією.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

супроти милого провинилася. Бо вона того Гаврила справді дуже любила; і для нього вона допустилася цього. Отже ми думали...

— Що, моя дитино?

— Нехай має принаймі в могилі святий супокій. Щоб ніхто не міг її обговорювати, що вона щось комусь винна: моя мамуся шкоду винагородить, а я замість неї відсиджу пів року у вязниці.

Судді знову з усмішкою поглянули на себе: — Яка наївна, простодушна дівчина!

Здавалося також, неначеб председник суду вже так строго обрядово й холодно не дивився. Своєю жовтавою хустиною, здавалося, витирав не тільки чоло, але щось іншого трохи нижче.

— Добре, добре, моя дитинко — сказав тихо й ласкаво — тільки почекай, тепер саме приходить мені на думку, що...

І положив свою широку долоню на чоло, неначеб над чимсь сильно задумався.

— Так, так, тут у цій справі сталася велика помилка. Післали ми вам не те письмо через ломилку"...

Дівчина вперла бистро свої великі задумчиві очі на старого пана і бистро перервала його: „Бачите, бачите!"

В її голосі так тремтіло болісне нарікання, що старий председник знов сягнув за хустиною. Жорстокий мужчина зворушений до болю, приступив до дівчини, погладив її лагідно й ласкаво по чорнім волоссю.

— Там вище правди не знали. Йди до дому, дорога дитино! Здоровн від мене свою мамусю й перекажи їй, що твоя сестра Ганна була невинна.

— Це ми також думали! — прошепотіла дівчина, притискаючи руку до серця.

З мадярського перекладав

Д. Беркут.

Д-р Кривокульський Степан
ДЕНТИСТ І СТОМАТОЛЬОГ
ординує від год. 3—5
ЛЬВІВ, ВУЛ. АСНИКА 2, II. ПОВ.
Рентгенівська робітня.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ 30. ЛИСТОПАДА.

У суботу сподіються розпорядку президента Польщі, що скличе сойм і сенат на 30. ц. м.

—o—

РУМУНСЬКИМ СТУДЕНТАМ ЗАБОРОНИЛИ ВЕСТИ ПОЛІТ. АКЦІЮ.

У звязку з недалекими виборами в Румунії міністерство освіти заборонило студентам займатися політичною акцією під загрозою виключення з високих шкіл.

—o—

РОБІТНИКИ В СССР ЖИВУТЬ НАЙГІРШИМ ЖИТТЯМ.

Норман Томас провідник соціялістичної партії у Злучених Державах, який недавно вернувся з подорожі по СССР виступив на зборах Комінтерн Чорч з гострою критикою Совітів.

Між іншим заявив він, що політика Совітів з насильством над усіми основними засадами демократії і громадянської волі, Совітський робітник вдесятеро гірше одягнений і гірше харчується від усіх европейських робітників. У совітських крамницях можна дістати товари, які в Америці продають лише як відпадки. Тоталітаризм і диктатура перешкоджають тільки у скріпленні соціялістичної системи в державі. По 20-ох роках комуністичної влади можна там бачити тільки сумні наслідки жадоби влади, яка панує над усім прилюдним життям.

—o—

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату,** бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! **Наш часопис найдешевший,** бо крім **10-ти сторінок найкращої** щоденної газети та **16-ти сторінок під неділю,** — **даємо** точним переплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від **10—15** аркушів друку! **Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів!**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **В Українськім Науковім Інституті** відбувся 26. ц. м. виклад д-ра М. Антоновича на тему: „Нові матеріяли про Бернарда Претвіца, барського отамана (1540—1552)".

— **Іменування в судівництві.** Президент Річпосполитої іменував: суддю апеляційного суду Еміля Корецького суддею найвищого суду, віцепрезидента окр. суду в Золочеві З. Осуховського президентом окружного суду в Бережанах; віцепрокуратора окр. суду в Білостоці Юрія Маєвського прокуратором суду в Коломиї; віцепрок. окр. суду в Перемишлі Влад. Ціжковича прокуратором окр. суду в Чорткові; суддю городського суду в Ярославі Іги. Нендзовського і суддю гор. суду в Городку Ягайл. Володимира Черкаса суддями окр. суду в Бережанах; суддю город. суду в Яворові Фр. Стоянівського і суддю город. суду в Рудках Мар. Радванського суддями окр. суду в Соснівці; суддю город. суду в Добромилі Клявдія Вояковського суддею окр. суду в Перемишлі і суддю город. суду в Чорткові Губерта Вішньовського слідчим суддею окр. суду в Луцьку з осідком у Горохові.

— **Влом в Українськ'й Касі в Сороках.** В Сороках, повіт Бучач, якийсь вломник забрав із замкненої вогнетревалої каси Української Райфайзенки 885 золотих. Слідство устійнило, що касу відчинили ключем.

— **Вертається самоуправа в Усп. Обезпечальних.** В найближчому часі мають привернути самоуправу в Усп. Обезпечальнях у Польщі. Посередньою дорогою до цього будуть т. зв. „тимчасові ради" — у варш. централі, в Заведенні Усп. Обезпечалень і в 9-ох найбільших Усп. Обезпечальнях, м. і. й у Львові. Тимчасова рада у Львові буде складатися з 25-ох членів, при чім 7 буде іменувати міністерство, решту 18 делегують організації працівників і працедавців. Працівники будуть мати 11 делегатів, працедав-

дні 7

— **Ситуація у львівських вищих школах.** Четвер, 25. ц. м. зазначився у львівських вищих школах знову бучами вшехпольських студентів, що обсадили входи і не впускали до середини жидів. Проф. Ганшиньца, який здер протижидівський напис на брамі університету, ледви поліція оборонила перед атаками ендецької боївки. Неспокій був теж на політехніці та академії закордонної торговлі. Вечором авантури перенеслися на місто. Вечором відбулося засідання академічного сенату, на якому рішено припинити університетські виклади до понеділка. Так само припинено виклади в торговельній академії. Виклади на політехніці припинені давніше. Тільки в академії ветеринарії спокій.

— **9 нових людових домів у Станиславівщині.** Як повідомляє ПАТ, що стоїть на службі протиукраїнської акції у Сх. Галичині, на терені станиславівського повіту йде інтенсивна і на широкі розміри закроєна праця над будовою нових польських людових домів, що мають концентрувати в собі організаційне життя в поодиноких місцевостях. У висліді тої акції побудовано в останніх часах або будується 9 людових домів, а саме: заходом кураторії будови людових домів при „Т-ві розвою східних земель" побудовано в Медусі дім коштом 20 тисяч зол. Найдуть там примішення Стрілецький союз, Т. Ш. Л. і Каса Стефчика. В Горохолині і Тисьменичанах працюють над будовою домів Стрілецького союзу. В Узині викінчують будову дому Рільничого кулка. В Єзуполі викінчено будову дому Рільничого кулка і віддано дім до ужитку. В цьому будинку міститься також Стшелец, Союз резервістів і Т. Ш. Л. В Микитинцях викінчено людовий дім Т. Ш. Л. при фінансовій допомозі фонду праці (?). В останньому часі викінчено і віддано до вжитку доми Т. Ш. Л. в Крехівцях і Волчинці. За почином згаданої кураторії розпічнеться незабаром праця над будовою людового дому в Боднарові.

— **Зїзд кураторів шкільних округ** відбувся у Варшаві під проводом міністра освіти Свентославського. Предметом нарад була м. ін. реалізація наукових програм у ліцеях.

— **Щирецький бурмістр перед судом.** У львівськім окружнім суді відбулася розправа проти бурмістра міста Щирця, м-ра Гельберта і магістратського бухгальтера Альтштадтера за спроневірення 13.000 зол. та інші зловживання на шкоду громади.

— **Історія одного військового наділу.** „Дзенніс. Бидгоскі" оголосив недавно кілька цікавих судових документів, що торкаються історії одного осадного наділу на Волині, що дивним способом перейшов на власність воєводи Юзефського. Коли в роках 1921. і 1922. надавано військові оселі на Волині вислуженим військовим, воєвода Генрик Юзефський записав на листу „живих" кандидатів до такого наділу свого шваґра Болеського, якого в 1920. році розстріляли в Харкові большевики. Ту військову оселю в Нарутовичах, признану небіжчикові, шваґрові воєводи, переписано згодом на його батька, д-ра Болеського, тестя воєводи Юзефського, а вкінці вона перейшла в руки самого воєводи. Пізніше, коли воєвода мав якусь судову справу з д-ром Станиславом Ратлем, він зрікся великодушно аж двох набутих військових наділів у користь союзу осадників. Одначе це тільки про людське око, бо акту даровизни не переведено і наділи належать дальше до п. воєводи Юзефського.

— **Повибивав шиби у старості.** В полудневу пору повибивав якийсь чоловік невідомого назвища залізним дрючком 32 шиби в будинку калуського староства. На возних і службовців, що підійшли до нього, кинувся з ножем, і вони не могли здержати його, щоб далі не вибивав шиб. Щойно поліції вдалося обезсилити напасника. Коменданта поліції зранив він ножем у руку. Напасник мабуть божевільний. Коли його спитались, чому повибивав шиби, відповів, що хотів, щоб усі переконалися, що він „варят на цілу голову".

— **Краєва хроніка.** Тернопільський воєвідський уряд наказав примусовий викуп земельного маєтку Батятичі в камінецькому повіті, власности Антона, Юрія і Марії Пастарів. — Фірма „Кагаґе", що державить тартак Борака в Стрию, звільнила 60 робітників з причини браку деревного матеріялу. — В Красному, пов. Золочів пострілився в рот Владислав Ридаш, окружений підчас погоні у власній хаті поліцією. Його відставили до золочівського шпиталю. — На дорозі біля Розгірча, пов. Стрий чотирьох озброених грабіжників напало на Мирослава Луцева, що віз печиво, і забрали йому 30 зол. та ввесь запас печива.

— **Зловили вломника.** В каменици при вул. Личаківській ч. 9 зловлено Йосифа Кобака зі Зиссіння, що вкрав з аптики, яка міститься в цьому домі, 200 зол. і ріжні дорогі знаряди та специфіки.

— **Родинна трагедія перед судом.** Перед львівським судом присяглих відбулася розправа проти 50-літньої Йосифи Бончек з Любашки, пов. Бібрка та її 16-літньої доньки Марії за вбивство чоловіка чи там батька Севастіяна, що поводився з ними по звірськи. Жінку засудили на 9 літ вязниці, а доньку увільнили.

— **Здефравдував 47.000 зол.** Окружний суд у Варшаві займається справою залізничого касієра Владислава Гліщинського, який допустився ріжних зловживань при квітуванні сум, що відходили до фабрик сірникового монополю. Впродовж кількох місяців здефравдував 47 тисяч зол. Гроші програв на кінських перегонах.

— **Всюди крадуть.** У Союзі военних інвалідів у Борщеві спроневірено 3.000 зол. У звязку з тим арештовано секретаря Ольгерда Григоловича.

— **Пропав літак.** Досі нема ніяких вісток про польський літак, що пропав на Балкані. Всі гори на південь від Софії, Перім і Родоп перешукали військові й поліційні стежі та спортові експедиції, але без успіху. З причини несприятливих атмосферичних умовин розшуки стрічаються з великими труднощами. Гори сповиті густими хмарами, а на цілому терені падуть дощі. Директор „Льоту" в Софії Здроєвський призначив 15.000 левів нагороди за віднайдення літака. Крім того з болгарського боку жертвовано 5.000 левів. Селяни, які бачили літак у горах Перім, кажуть, що коли літак щез у мряці над лісом, чули незабаром експльозію. Тому загально думають, що літак став жертвою катастрофи і нема надії, щоби хтось із шістьох осіб, які находилися в ньому, міг ще жити.

— **Шаховий турнір.** Як повідомляють з Амстердаму, 19. і 20. партія шахового турніру між Альохіном і Еве скінчилися ремісово. Зате 21-шу партію виграв після 32 ходів Альохін. Теперішній стан метчу: Альохін 12 пунктів, Еве 9.

— **Міжнародню виставу в Парижі замкнули.** 25. ц. м. відбулося врочисте замкнення світової вистави в Парижі. Після офіціяльних промов перенесено в дефіляді перед президентом Лебреном прапори 45 держав, що брали участь у виставі, та відчитано спис признаних нагород і відзначень. Найвищих нагород, т. зв „Гран прі" признано 2.449, крім того коло 4 тисяч золотих медаль та велику скількість срібних і бронзових. Загально признано коло 15 тисяч ріжних нагород і відзначень. Виставу відвідало поверх 30 міліонів людей, виставців було 20 тисяч. Що буде дальше з виставою, не знати. Парижани домагаються, щоб її з весною продовжили.

Спорт.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ.

Товариські змагання цих дружин відбудуться в неділю 28. ц.м. на гриві Погоні. Початок метчу в год. 11.30 перед полуднем. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах.

Цей метч не відбудеться тільки тоді, якщо погода до неділі зміниться.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна — Погонь. Боксерський метч обох цих дружин відбудеться в неділю 5. грудня п. р. у спортовій галі при вул. Яблоновських. Ближчі подробиці того метчу подамо пізніше.

Відділ С. Т-ва Україна звертається зі закликом до всіх охочих вправляти бокс, зголошуватися до боксерської секції. Тренінги для новинків починаються вже 1. грудня п. р. Зголошуватися можна кожного дня від год. 7—9 вечором в домівці С. Т-ва Україна при вул. Сапіги 49. І. п.

Русь буде грати в гапівку. Досі гапівка не мала на Закарпатті зовсім популярности. Аж тепер довідуємося, що Русь організує першу гапівкову дружину в Ужгороді і що вже звернулася до празького гапівкового союзу по інформації. Перший крок уже зроблений і сподіємося, що небавом гапівкарі Руси стануть не менше популярні, як їх співтоварищі футболісти.

І легкоатлетика будиться в Ужгороді. Таку вістку приносить чеський часопис А-Зет, який пише, що Русь організує вже на весну легкоатлетичну секцію.

Репрезентація Чехословаччини — АІК. Стокгольм 5.4 (1:3). Чеська дружина розіграла тренінгові змагання з шведською дружиною АІК зі Стокгольму і мало що не програла.

Румунський футбол професійний. У найближчому часі думають завести в Румунії професіоналізм у копаному мячі. Одночасно буде створена нова професійна Ліга. Кільо клюбів буде в ній грати — покищо не відомо.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

на продаж найновішої широкої галантерії по найнижчих цінах тільки в **Робітні Римарсько-Галантерійній М. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 27. XI. год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів".

Театр Різнородностей:

Субота 27. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВІННИКИ в. ЛЬВОВА.

27. XI. Циганський барон.
28. XI. Орлеяна.
29. XI. Шаріка.
30. XI. Муж двох жінок.
1. XII. Ніч під Івана Купала.
2. XII. Довбуш.

Дня 5. XII. театр починає свої виступи у Жовкві.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кохання та сльози жінки".
АТЛАНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".
ВАНДА: „Малий бунтар", „Зі сто масками".
ГРАЖИНА: „Пеньо".
ЕВРОПА: „Король і хористка".
КАСІНО: „Коли цвітуть бузки".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Долеги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дябук".
МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Шірер.
МІРАЖ: „Ніч перед битвою".
МУЗА: „Різка" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Чорний граф", Пат і Патахон.
ПАЛЯС: „Чар богеми" (Марта Егерт, Іван Кепура).
РАЙ: „Не цілуй у вінці".
РІЯЛЬТО: „Лише раз кохала".
СВІТ: „Кривані перли" і „Спокусниця".
СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.
ТОН: „Зелений сигнал".
УТІХА: „Робінзон Крузо" і ревія.
ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Версаль, Ніцца, Монте Карло".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острови Сунда".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 27. листопада 1937.

ВЕРЛІН 15.00 Розр. музика, 20.15, 21.00 „Ритм вел. міста" вес. концерт, БІЛГОРОД 20.00, 21.00, 22.00 „Польська кров" оп. Недбала, БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 18.30 Співи, 22.25 Військова оркестра, ВІДЕНЬ 15.15 Хор, 18.20 Лекція нар. пісні та камер. муз., 19.30, 20.00, 21.00 „Єва" оп. Легара, 21.45 Форт., 22.20 Дуга орх., ДАЙТШЛЯНДВЕНДЕР 20.00 Музика та гумор, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки для Закарпаття, 18.00 Для молоді, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, ПРАГА 20.00, 21.00 „Цар і теслярі" оп. Льорцінга, РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 „Ловці перел" оп. Бізета, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Дживевра делі Альмієрі" оп. Перегалія.

Неділя, 28. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.30, 18.00 Музика; БІЛГОРОД 19.00, 20.10 Співи; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.15 Цит. музика, 21.55, 22.00 Концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Смичк. квартет, 19.35 Скр. рес'таль Телемана, 20.00 Жінки прикрашують життя, радіопопурі; ДАЙТШЛЯНДВЕНДЕР 14.30 Шведські пісні, 18.00 Гарні мельодії; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; ЛЯЙПЦІГ 20.00, 21.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера; МІЛЯНО 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00 Хор; ПРАГА 12.20 Розр. музика, 21.00 Концерт ф'льг.; РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт муз. т-ва „Паделю", 20.37 Гумор, 21.15 Співи, 21.30, 22.00 Симф. концерт; РИМ 17.00 Розр. програма, 21.00, 22.00 „Скальо ді фортуна" муз. фантазія Роса Народі.

„MANUFACTURA" поручає **НА ЗИМУ** 1937-8
під упр. О. Стефановича
ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3.
найновіші матеріяли на мужеські та жіночі одяги.

Щиро радимо перед закупном радієвого апарату послухати віденського „KAPSCHA" (Wiener Präzisionsarbeit)
Фото-Електрокабель ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 10, Тел. 214-21.
Мінімальне зужиття струму завдяки новочасним лямпкам Сер. Е. досі у краю незнаним.

Позір! Єдині українські шоферські курси **ім. Ярослава Білинського**
Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і вписи щодня.** —
Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-35.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 27. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня задація, 11.15 Для шк'л: Співаймо пісеньки, 11.40 Серенади в гр. пл., 12.03 Військ. орх., 13.45 Концерт бажань, 15.20 Радіотехнічні актуалії, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про сирену, що хотіла бути людиною" на осн. Андерсена, з муз., 16.15 Нар. капеля, 16.50 Актуальна гутірка, 17.00 „Артур Гротгер" біографічне опов., 17.15 Від Атен до Байрайту, 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Камер. концерт: скр., віол., форт., 18.35, 19.50 Актуальна гутірка, 18.55 Програма на завтра, 19.00 „Танцювала риба з раками, „Андрійки" для дітей, 20.00 Розр. концерт, сопр., баритон. форт. дует, 21.45 „Приятель Пшекладанського" сачч В. Раорта, 22.00 Легка музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. музика; у перерві в год. 23.10 „Телеграма" гумореска Петра Франка.

Неділя, 28. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. Газетка, Про що треба подумати в зимі, Хоральна музика з пл., Плекання садів; 10.30 Репортаж із Перемишля; 11.30 Музика з пл.; 12.05 Симф. поранок; 13.00 Ост. прем'єра у Львові; 13.10 „Гамайда" оповідання; 13.30 Орх., співи; 14.30 Трансмісія з відслонення памятника Совінського у Варшаві; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., „Нещастя", Вчімся від англ. годівельника; 15.45 Для дітей: З нашої бібліотечки, Музика з пл.; 16.05 Аннація та життя; 16.20 Орх. і солісти; 18.05 Форт.; 18.30 Поезія Ст Виспянського; 18.45 Театр Уяви: „Варшавянка" От. Виспянського; 20.00 Співи, скрипка, форт; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 Ліцитація пісеньок, легка слєвно-муз. авд., 22.00 Оповідання про Моцарта; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика в пл.

Радіокутик.

ПЕРШИЙ ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ КІНОТЕАТР.

1937 рік є без сумніву роком перемоги телевізії. Тепер завінчують у Льондоні інсталяційні роботи в новому ніч, яке відкриють уже в найближчому часі. Крім звичайної програми на екрані цього к'на будуть висвітлювати телевізійні картини. Відвідувачі матимуть змогу подивитись найславніших артистів світа підчас праці в студіях, знаменитих режисерів підчас праці в ательє, сцени театральних вистав, опер та ін. Населення Льондону є дуже горде, що їх столиця перша у сві'ті має таке кіно.

РАДІО НА ПОСЛУГАХ АЛЬПІНІСТІВ.

Багато гірських захистів в Італії, на висоті 3000 м., засоблені в приймачі та висильні радіоапарати. Таким чином, туристи мають змогу підтримувати контакт с рівнинами. Швайцарія також переводить подібні досліди. В короткому часі треба сподіватися, що швайцарські захисти матимуть радіоапарати. Завдяки такому застосуванню радіо альпіністи зможуть діставати метеорольогічні комунікати та інші потрібні інформації, а в випадку якогось нещастя — скоро покликати поміч.

В ЧЕСТЬ МАРКОНІЯ.

Муссоліні затвердив проект міністра Народньої Культури реалізації плану вшанування памяти Марконі'я. В Римі стане памятник великого італійця: встановлять стипендіяльний фонд для студентів в відділу радіової інжинірії, та буде призначена окрема грошева допомога бідним радіотелеграфістам і їх родинам.

Національна Рада Наукових Досліджень вирішила основати р'д музею Марконі'я у давній його робітні. Усе приладдя, яким послуговувався великий вчений, буде збережене для нащадків. Крім гарної колекції автографів, документів та наукових апаратів, винайдених або сконструйованих Марконі'ем, також будуть збережені всі особисті памятки, колекція друкованих спомин'в, книжок про Марконі'я, бібліографія виданих праць Марконі'я та інших авторів на тему наукової діяльности винах'дника бездротного телеграфу. Ця ініціятива збереже цінні рукописи та особисті речі Маркон'я перед розсіянням їх по сві'ті серед збирачів.

БІРЖА.

Львів, 26. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·03, 89·60, Долари американськ. 5.27·50, 5.25·00, Долари канад. 5.27·50—5.25·00. Фльорени гол. 294·32—292·60, Франки фр. 18·16—17·66, Франки швайцарські 122.55—121·75, Фунти англ. 26·46—26·30, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 118·09—117·25 Кор. норв. 132·68—131·90, Корони шв. 136·41—135·45, Ліри, італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·68, —11·25, Марки нім. 118·00 — 114·00, Шилінги австр. 99·20—98·00, Тель Авів 26·30—26·00, Марки нім. срібні 121·00 — 117·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·50, 57·38, 3 інвест 1 ем 72·75 серія, 84·50 3 пов. інв. 2 ем 71·75 серія 82·50 5 конверс. 63·00, 4 пр. дол. ненот. 4 консол. 58·75

Папери.

Банк Польський 108·00 Цукор 53·00, Вуголь 24·75, 24·50, Ліквідов 53·25, Модженів 9·75, Островець 48·75, Старахович 30·00, Ґаберфуш 42·25.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 26. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. більш. без оп. 3·55 зол
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·40 зол
молоко . . . . 19—20 сот
яйця (копа) . . . . 5·70 зол

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

ЛИСТИ під шифрою „Листопад" просимо відобрати в Адміністрації „Діла".

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ посади, добре вару, перу б'ли, молода енергійна. Зголошення до Адмін. під „Енергійна". 2171 1—1

КУПНО - ПРОДАЖ

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні вправи, шведські прімусн, приладдя, Регінер, Легіонів 37. 2008 12-6

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі шведські, Гданський, Коллонтая 2. 2018 12-14

„ПРИГОДИ доброго вояка Швейка", том IV (останній, найбільший й найцікавіший) набувати по 4 зол. у всіх книгарнях! 2138 5—

ВАЖНЕ ДЛЯ ФАХІВЦІВ! Науково-фахові і практичні книжки та самоучни для всяких фахівців, а м. ін. для ремісників в мовах українській, польській, нім. та інших достарчає „Нова Бібліотека", Коперника 4. На відповідь залучити пошт. марку. 2166 1—7

ОКАЗІЙНО продам 2 річники Л. Н. Вістника 1930 і 1931 рр. Зголошення „Діло" для „Оказія". 2166а 2—2

ПІЖАМИ фланелеві 3.50, хлопячі сорочки фланелеві 3.25 та все для дітей поручає „СВІТ ДИТИНИ", Львів, Сикстуська 2. 2164 1—1

ВИБАГЛИВІ декорації кімнат, фіранки ручної роботи, накидки, матер'яли, по дуже низькій ціні поручає Вирібак Фрайліха, вул. Сикстуська 21. 2157 1-1

СОРОЧКИ мужеські фланелеві в 15 гатунках найноші 5.90, 6.80, 7.50, вибагливі бонжурки 9.80, 16.90, „АСТРА", — Львів, Сикстуська 2. 2163 1—1

РІЖНІ

НАПРАВЛЯЄ, стрижe, чвотить перські дивани, смирненські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в комісь, крамниця з килимами Борковська, Львів, пл. Бернардинська 12. 2044 4—9

НА ШЛЮБИ, забави, виповнює убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-87. 2028 7—10

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції чаші, лавуки і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан Львів, Вірменська ч. 25 (в реальності „Зорі"). 1927 3—12

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а. тел. 224-81.** 1959 14-30

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олена Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домінці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, лляники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 29—30

ГОДИННИКИ, обручки, перстені, дорученки, накриття, біжутерію поручає найдешевше Вандер, Шайнохи один. — Процизійна, дешева направа годинників і біжутерії. 2170 1—1

СМАЧНІ, ЗДОРОВІ і ДІЄТИЧНІ обіди можна дістати у п. Міри Блавацької, при вул. Голувка 6, II. 2172 1—1

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вісниках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Кульчицький. Видає Видавниче Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Нед·ля 28. листопада 1937. Ч. 263

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

ЛЬВІВ
Ринок 10.
Телєфон 229—41.

ПОЛІТИКА, ЧИ ЕКОНОМІКА?

(Передова стаття).

Розвязали Комітет Допомоги Українському Студентству.

Чи український нарід вимирає?

Конфіската українських календарів на Волині.

Буковинський листопад.

(Власна кореспонденція).

Український націоналізм загрожує большевицькій владі.

Арештування у Дрогобиччині.

Чергові студентські галабурди у Львові.

Ще відгомін польсько-української війни.

Клевета і брехня.

Клаптик радости. (фейлетон Г. Чіпки).

Арештування комуністів у Болгарії.

Ч. 263 (14.806). Львів, неділя 28. листопада 1937. Оплата поштова вісесіона gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Відповідь барсельонського уряду дальше невідома.

Премієр Негрін приняв учора представників барсельонської преси і заявив їм, що відповідь барсельонського уряду опублікують щойно за 2—3 дні, коли британський уряд познайомиться з її змістом.

ШІСТЬ УРЯДІВ І ДВА ПАРЛЯМЕНТИ, В ОДНОМУ МІСТІ.

Як подають з Ліссабони, у Барсельоні зібралося тепер 6 урядів, а саме: 1) еспанський, 2) каталюнський, 3) баскійський, 4) уряд Маляги, 5) уряд Астурії, 6) уряд Сантандеру та два парляменти: еспанський і каталюнський. Усі ці уряди відбувають кабінетні засідання і видають постанови.

У БРАЗИЛІЇ АРЕШТУВАЛИ ЕСПАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ВІЦЕКОНСУЛЯ.

Департамент публичного ладу замкнув „еспанський республиканський осередок" у Сао Павльо, Сантосі та в Сорокабі. Еспанського віцеконсуля в Сантосі арештовано.

БОМБАРДУЮТЬ.

Генерал Міяха заявив пресі, що 18 тримоторових літаків збомбардувало села Таранкон, Санта Круз, де ля Сарза і Ермітаже Ріянзарес. Багато жертв, великі шкоди.

„ХОЧЕМО ДОБРЕ ЖИТИ ЗІ ВСІМИ — ЗА ВИНЯТКОМ СССР".

Дипльоматичний агент еспанського національного уряду в Льондоні кн. Альба заявив льондонському кореспондентові „Ентрансенжану" м. ін. таке: „Англія і Франція можуть бути певні, що Еспанія, яка твориться під проводом ген. Франка, хоче миру з тими обома державами, як і з цілою Европою — за винятком СССР".

НАЙПЕВНІШЕ
і під найкориснішими умовинами зло-жите свої ощадности в найстаршому УКРАЇНСЬКОМУ КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська ч. 20, тел. 205-47.
приймає до обезпечення від вогню і від крадежі-влому всякого роду рухоме майно, стосуючи найнижчі тарифові оплати.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вклади ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу.

Японці хотять заняти у Шангаю почту, радіо та митні уряди.

Домеї подає, що японці хотять нині обсадити положені на терені міжнародньої концесії в Шанґаю будинки пошти, телеграфу і радія, що належать до Китаю. Японські митні урядовці обіймуть нині всі митні уряди у шанґайській пристані.

НА НАНКІН ЧИ НА ГАНКОВ?

Японський премієр кн. Коное заявив журналістам, що тепер годі йому передбачити, чи японська офензива звернеться на Нанкін, чи на Ганков. Ця остання місцевість важна тому, що має залізничу сполуку з Конконом, відкіля англійці заосмотрюють Китай у зброю та муніцію.

ПОЩО ВИПОВІДАТИ ВІЙНУ?

Дальше кн. Коное заявив, що Японія готова постійно до переговорів з Китаєм, та ще не прийшла пора на це; тому всяке посередництво сторонніх держав є недоцільне. Виповідати війну Китаєві не треба, бо Японія не веде війни з китайським народом. Та не виключене, що зміна положення змусить Японію до того.

Галицька Каса Ощадности у Львові
ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ
Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички векслеві і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Сепаратистична змова в Сирії.

Уряд хоче уступити.

Як подають з Дамаску, сирійський уряд зібрав богатий матеріял про сепаратистичну змову на терені Джебель Друза, Алеутії та інших областей під французьким мандатом.

Премієр Сирії Мардам Без особисто порушить цю справу в Парижі, погрожуючи димісією, як не припиниться позакулісова акція проти франко-сирійського договору.

Загально бояться, щоби Сирія не стала у найближчому майбутньому тереном кровавих заворушень, як Палестина чи Мароко.

Панарабський конґрес у Мецці заборонений.

Король Саудійської Арабії заборонив улаштувати в Мецці підчас прощ панарабський конґрес, що його скликав муфті Єрусалиму та інші арабські провідники; король поступив так мабуть з огляду на Англію.

Як заборони не відкличуть, конґрес відбудеться у Багдаді.

Смертний присуд у Палестині.

Нині рано у вязниці в Акко повісили шейха Фарсана Саада. Є це перший виконаний смертний присуд військового суду в Палестині.

ЗАГРОЗА ГЕНЕРАЛЬНОГО СТРАЙКУ.

У північній Палестині появилися летючки невідомого походження, яких автори взивають арабів зареаґувати на страчення Фарсана Сааді, ґенеральним страйком. У цілій північній Палестині англійці скріпили свої станиці.

Ви Ви вже зложили свою жертву на українських інвалідів? Зложіть її негайно! Вашої помочі чекають найвірніші сини України!

ПОЛІТИКА, ЧИ ЕКОНОМІКА?

Львів, 27. листопада 1937.

Чотиромісячна буджетова сесія польських законодатних установ уже в найближчих днях розпічне свої праці і перед громадянами Польщі стає питання, який вона матиме характер — суто політичний, чи навпаки, попри полагоду державного буджету з так званими державними конечностями — радше економічний з вирішенням справ, що мають економічну або соціяльну рису. Над програмою праць сойму і сенату радила недавно рада міністрів, як теж президент держави разом з премієром і маршалами обох законодатних палат і в поодиноких міністерствах іде праця над приготуванням проектів законів, що мали б бути вирішені на найближчій парляментарній сесії. В справі законодавчих праць відбулося у Варшаві 18. листопада ц. р. засідання польських послів і сенаторів з хліборобської групи, які рішили внести до сойму законопроекти про: 1) неподільність селянських господарств, 2) віддовження селянства, 3) управильнення селянських гіпотек, 4) зміну закону про хліборобські палати і 5) управильнення справ подвійного оподаткування акційних спілок та зміну доходового податку.

Ближчих подробиць про урядові проекти покищо не маємо і довідаємося про це щойно тоді, як їх внесуть у соймі. Тоді й дізнаємося теж і про мотиви урядової акції. Не слід тут забувати, що з минулої буджетової сесії залишилося кількадесять законопроектів — урядових і з посольської ініціятиви, між ними деякі чималої ваги, як проект зміни закону про загальні суди і карну процедуру, проект права про устрій адвокатури, низка новелізаційних проектів про комунальні фінанси і про емеритальне право державних функціонарів та професійних військових, взорований на гітлерівськім законі проект посла Францішка Бартчака про неподільність селянських господарств та чимало інших, здебільша господарського і податкового змісту.

Очевидно, багато так званих господарських чи соціяльних законопроектів має на собі виразний політичний стемпель, хоч своїм змістом не входять вони у чисто політичну ділянку. До таких належать передовсім усі законопроекти, що вяжуться зі землеволодінням, як не менше і проекти зі шкільної чи самоуправної царини. Таке політичне значіння мають вони у першу чергу для нас, бо польська сторона самозрозуміло й у своєму інтересі трактує ті справи як неполітичні.

Як пекуче політикум, що його польський парлямент мав би вирішити можливо якнайскорше і яке є сьогодні Рубіконом для двох польських таборів — урядового й опозиційного — є справа зміни виборчих ординацій до сойму й сенату і після цього негайне розв'язання парляменту та розписання нових виборів і основна зміна закону про територіяльну самоуправу. Ці обі справи, вокрема першу, вважають людовці і соціялісти за таку важну, що без її двигнення з місця неможливі, на їх думку, ніякі розмови з урядом. Здалека долучається до цього і справа цілковитої амнестії та повороту до краю польської політичної берестейської еміграції, передовсім В. Вітоса. Менше ці справи акцентує польська ендеція, яка все ще думає, що сама візьме керму влади в польській державі у свої руки і яка врештою дала чимало своєї крови новому політичному таборові полк. Адама Коца, а у Східній Галичині є нині фактичною авангардою речників цього нового табору ген. Токаржевського-Карашевича і полк. Пашкевича. Новостворена Партія Праці під проводом Корфантого як група розмірно нечисленна і здебільша регіональна — у недалекій розгривці не матиме рішального значіння.

Від девяти місяців монтується Обуз Зєднočення Народового (ОЗН) і ще не готовий та не відомо, чи вже у найближчій парляментарній сесії виступить він у законодатних установах як оформлена назовні окрема парляментарна група. Одно відоме, а саме, що у його нутрі існують впливові групи колишніх комбатантів-легіоністів і пеовяків, що й від себе видвигнули домагання перебудови польського парляменту, підчеркуючи при тому, що вона має мати демократичну фасаду, поза яку не сміє вкрастися до середини тоталізм з диктатурою.

Виходить, що цілий сучасний польський політичний світ — за винятком, очевидно, комуністичного підпілля — згідний у тому, що дотеперішня концепція трійці: Славек—Цар—Подоський щодо устрою польського парляментарного життя потерпіла невдачу і потребує основного ремонту. Ріжниці існують тільки щодо розмірів ремонту і часу, коли його слід перевести. Практично, чи питання цього ремонту вирине вже у цій парляментарній сесії, що зробилоб її відразу високополітичною, чи його полагода буде відложена на пізніші роки. Багато фактів промовляє за тим, що сесія 1937-38 р. не буде мати на денному порядку виборчих ординацій до сойму й сенату, де польська опозиція не має сьогодні свого представництва, хоч ця справа не зникне вже більше з польського політичного овиду, а її дух буде завжди живий у скромній домівці при вул. Вейській у Варшаві.

Поза реформою виборчого парляментарного права є до полагоди в соймі й сенаті довга низка важливих для нас справ зі суто політичним посмаком, хоч безпосередньо торкаються вони господарської, соціяльної, часом і національної ділянки. Тут без сумнівy найважніші для нашого народу будуть проекти законів, що торкаються землеволодіння.

Не треба й доказувати ваги земельної справи, якій „Діло" присвячує так багато місця. Цю справу активізує скріплення кольонізаційної акції і цупко додержуване польське гасло: „Ні пяди землі в українські руки", як теж нова кольонізаційна метода з пляновою будовою нових польських сіл на парцельованих у нас двірських обшарах. З другого боку пригадує нашому хліборобові цю справді життєву для нього справу і давніший закон про виконання земельної реформи з 1925. р., і зновелізований закон про границі держави з 1936. р., а найбільше закон з квітня 1937. р. про обмеження в обороті наділами, що повстали з парцеляції.

Так отже ця сесія сойму і сенату буде тільки фабрикою ріжних нових законів (проектів має вплинути коло сто!), нераз для громадян цілковито непопулярних, як нпр. деякі податкові проекти. Та крім цього вирішаться там і згадані вище проекти з ділянки аграрного законодавства, що їх слід зарахувати теж до справ високо-політичних, бо своїм змістом врізуються вони дуже глибоко не тільки у господарські відносини, але теж у польсько-українські взаємини, поглиблюючи й поширюючи дуже значно прірву між поляками й українцями, яку так важко засипати.

Тому і перед нами нова вимога дальшої оборони наших поважно загрожених становищ — у першу чергу в аграрній і соціяльній ділянці, що їх несе зі собою головно проект про неподільність селянських господарств.

Д-р Степан Баран.

„ETERIS"
Авторизована продажа і стація обслуги
Philips-Radio
Львів, пл. Марійська 6—7, тел. 273-50.
Направляємо відбірники всіляких марок і типів. — Оглядини безплатні.

МАҐАЗИН ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ
„Маґот"
ЛЬВІВ, вул. КОПЕРНИКА ч. 9.
Осінні плащі від зл. 45·—
Зимові плащі від зл. 70·—
Великий вибір суконь і трикотаж в.
Прислуга по українськи.

Буковинський листопад.

(Від нашого кореспондента).

Чернівці, 23. XI. 1937.

І цим разом незамітно минули роковини перевороту на Буковині. Не згадала їх навіть наша преса. Майже два повні десятиліття закрили спогад кількох днів українського зриву.

Нечисленні спомини учасників тих, тепер здавалось би, казкових подій, навіть не дали повного огляду великої події, а обмежились звичайно на переказі особистих міркувань.

Правда, і румунська мемуаристика теж небагата, але її браки виповнюють видання ріжних державних установ. Коли сьогодні згадуємо 19-і роковини перевороту на Буковині, то не вичисляємо подробиць і не тут місце провірювати вірність дотепер поміщених споминів.

Підчас майже двох тижнів рішилася доля Буковини.

На 24. X. 1918 буковинська „Краєва Рада" проголосила злуку української частини Буковини з Галичиною. У відповідь на це, на 27. X. рішив „Консіліул національ роман" злуку цілої Буковини з румунським Семигородом. Обидва рішення пророчисті. Вони вказують на те, як 7 р. 1918. розяснювали засаду самоозначення народів.

Для одних самоозначення стало святим поняттям міжнароднього права, для других зручною політичною вимівкою. І ці, протилежні собі рішення обидвох національних рад та їх стриманість супроти ще урядуючого намісника Австрії графа Ецдорфа, продовжували з дня на день аґонію австрійського правління на Буковині.

Аж на 6. XI., після порозуміння предсідника української „Краєвої Ради", бл. п. інсп. Омеляна Поповича з румунським послом Ончулом, щодо поділу Буковини на дві частини (північну українську до ріки Серет, та полудневу румунську), аж тоді уступив австрійський намісник. Того самого дня, вполудне, перебрали українці владу в Чернівцях.

Але „Консіліул Національ Роман", під проводом Янка Флондора, не визнав цього поділу Буковини підписаного „національним зрадником Ончулем" і тайно попросив помочі в румунської армії. Цікаво відмітити, що ті самі радні покликувались не тільки на суверенні права румунського народу на Буковині, (розуміється не признаючи тих самих прав другому автохтонному населенню — українцям), але додали ще таке, думаємо, зайве оправдання: зажадали військової інтервенції, аби випередити „українську окупацію Буковини".

Чи такий страх був оправданий, про це говорять самі факти: ще на 1. XI. відкомандували єдину українську військову частину, сотню У. С. С., до Львова, а демобілізовані австрійські полки (22. полк стрільців, та 41-ший піхоти) поставились байдуже, як не ворожо до новоствореної української влади.

Не ліпше стояла справа в румунів. Окрім їх „вільсонівського" рішення — що явно нарушувало права сусіднього народу — „Конзіліул" не був у стані ані фактично опанувати цілу область, аби її прилучити до інших земель... І тому найшов новий вихід: інтервенцію проти „української анархії в Чернівцях".

Але таку „анархію" викликували самі чужинці, що становили велику більшість чорновецького населення та ті безнастанні транспорти здеморалізованих вояків усіх армій та фронтів. І колиб у дійсности були в Чернівцях українські військові сили, то до цієї анархії не прийшлоб і все випалоб інакше.

І тут виринає інше питання. Чому не утворились тут військові частини? На це могліб відповісти сотн. Драґан та учитель Іванович, яким „Краєва Рада" завчасу доручила зорганізувати демобілізованих українських вояків. Коли 6. XI. доручено пор. інж. І. Поповичеві створити наосліх українську „міліцію", то вже було запізно. Доля Буковини була вже вирішена, дарма що цього не розуміли українські радні... „Міліція" зложена з учнів та передміських молодиків, не могла опанувати наслідків розвалу Австрії, а ще менше стримати дивізію регулярної армії, що дня 11. XI. заняла Чернівці...

Згадавши ці листопадові дні, ми відмітили те відродження „політично невироблених" буковинців, аби вказати на їх захоплення великою зміною. Всі надії були звернені на Київ та Львів, при цілковитім браку відомостей та якоїсь можливої помочі. І це відвертало увагу від дійсности...

Австрія розпалась, але залишила по собі тавро своєрідної демократії. Рішення „Краєвої Ради" падали аж по кількаденних нарадах (при тім протоколи пропали, а про „тайні" рішення знало ціле місто). З одної сторони показалося недовіря у власні сили та всякі можливі застереження (засада соц.-дем. Безпалка: „Не дразнити інших співгромадян), з другої сторони були палкі виступи, підсилені тільки уявою (проф. Кордуба жадав теоретично: „занять все", однак не вказав, де ті одиниці, які могли-б поодинокі становища перебрати). Замість спокійно та поступнево розглянути всі адміністративні питання, довелося предс. „Краєвої Ради", інсп. Поповичеві, заспокоювати словесну енергію деяких радних.

І так минали найцінніші дні. Із Львова ні помочи, ні вказівок — хіба новини, які розчаровували.

І це роззброїло ще більше буковинців. Вони втратили надію, коли опинились серед нових непередбачених обставин.

Сталось те, що в 1916. р. рішила Антанта.

Чому припізнилась у нас будова українського театру у Львові по світовій війні?

Я обіцяв відповісти й на цей запит нашого громадянства у моїй попередній статті про технічно-будівельні перепони і тому подаю дотичні адміністраційні супротивности, котрі не дали нам виконати того, що було нашим бажанням.

Контрактом з 1. серпня 1903 року купив Комітет будови Українського театру у Львові від родини Мйончинських реальність під ч. к. 182/4 у Львові, положену на стоці вулиць Сикстуської і Льва Сапіги, бо вважав наріжний грунт цієї реальности за найвідповідніше місце під будову театру з чотирма вільними фронтами. Комітет вараз приступив до сплати гіпотечних довгів цієї реальности, як також до помірів цього грунту, щоб відпродати зайвині парцелі і зискати якусь квоту на будову театру, а наріжну частину тогож грунту призначити на будову самого театру.

Щодо розміру і положення тої будівельної парцелі предложили ми відповідні пляни помірів Магістратові міста Львова. Та він постано-

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Ратляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—,
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

вою з 19. березня 1904, до ч. 83.906/903 відповів, що мусимо відступити потрібну кількість грунту на нові вулиці з реальности під ч. к. 18 2/4 у Львові, бо без цього Магістрат не дасть дозволу на забудування парцель, які будуть виділені з тої реальности.

Відтак візвав Магістрат міста Львова письмом з 10. грудня 1906 до ч. 126.210/III, щоб Комітет будови нашого театру відпарканив грунт, призначений під будову театру, під загрозою гривни і примусових засобів.

А далі постановою з 19. серпня 1908 до ч. 69.342/III, візвав Магістрат міста Львова, щоб негайно відступити грунт, потрібний на нові вулиці з ч. к. 18 2/4 у Львові, бо без цього Магістрат відмовить дозволу на забудування парцель, виділених з тої реальности.

Наслідком тих помаглень і загроз Комітет будови українського театру у Львові згодився **відступити громаді міста Львова на власність** на утворення нових вулиць, а саме вулиць: Шашкевича і Котляревського та на продовження вулиці Шашкевича, **простір 409 квадратових сяжнів (1489 квадратових метрів)** зі своєї реальности ч. к. 18 2/4 *у* Львові. А за це Магістрат міста Львова постановою з 7. травня 1912, до ч. 42951/III, **затвердив ситуаційний план будівельний парцелі** ч. кат. 4953/2 в обемі: 471 квадратових сяжнів (1.694 квадратових метрів) **на будову українського театру.**

Отсією відплатною умовою, заключеною з Магістратом міста Львова, набули ми правосильно: управнення забудувати цю парцелю. І це переведено на карті А. гіпотечного виказу ч. 1336, II. дільниці книги грунтової громади міста Львова.

Коли на цій підставі підготовлялися пляни будови нашого театру у Львові, вибухла в 1914 р. світова війна і через це відложено з конечности будову нашого театру. По війні, наслідком заломання австрійсько-угорської державної валюти, здевалювались у значній частині і зібрані фонди на будову театру. Але зате кооператива „Український Театр" у Львові приступила до збирання потрібних фондів, щоб разом з Комітетом будови театру приступити до будови нашого театру.

Коли ж ми з повстанням польської держави звернулися до львівського Магістрату за затвердженням планів будови на усталеній правосильно будівельній парцелі, то цей Магістрат відповів, що не погоджується, щоб ми будували Український театр на цій площі, бо по другій стороні вулиці Сикстуської стоїть костел Марії Магдалини, а це не лицює, щоб побіч костела з другої сторони вулиці стояв театр. Нічого не помогли наші представлення, що костел Марії Магдалини стояв уже перед світовою війною на тому самому місці і не був ніякою перепоною та що ми маємо правосильно Магістратом міста Львова — за відступлення грунтів під вулиці — призначене місце на будову українського театру. І тому Комітет будови українського театру мусів погодитися з думкою, щоби приступити тільки до **будови дому з концертовою салею, а не театру,** в межах правосильно затвердженої в 1912 році регуляційної лінії на нашій площі, на стоці вулиць Сикстуської і Льва Сапіги.

Опісля, в 1932 році, упорядкували ми табуляру власність згаданої площі на **Кооперативу „Український Дім"** у гіпотечному виказі ч. 1336, II. дільниці громади міста Львова.

Відтак підношено думку, щоб отсю площу забудувати спільно з Краєвим Товариством опіки над інвалідами, то знову, щоб її заміняти чи її позбутись. Але ці переговори розбились і остаточно сама Кооперативa „Український Дім" внесла дня 10. лютого 1936 року прохання до львівського Магістрату за дозвіл на будову дому з концертовою салею на тій парцелі.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

Завтра
зміна погоди.
„Я це відчуваю" — говорить часто ревматик, а його пророцтво певніше від барометру. Вже на два або один день перед зміною погоди, відчуває сильні болі. Як він тоді терпить! У таких випадках віддає Тогаль добрі послуги ревматикам. Тогаль втишає болі і приносить полекшу. Тогаль вживасмо по 2 таблетки 3 рази денно.
Дістати можна у всіх аптиках.
Togal

На це львівський Магістрат доручив Кооперативі „Український Дім" письмо з 16. березня 1936 до ч. 1106/III з начерком такого проекту, щоб поза лінією усталеною львівським Магістратом у 1912 році, відтяти ще 142 квадратові сяжні (511 квадратових метрів) для громади міста Львова, так що до забудови залишилосяб тільки: 328 квадратових сяжнів (1183 квадратових метрів), що вже не вистачає на будову чинішого дому з концертовою салею.

Тому проти ось-такого проекту львівського Магістрату внесла Кооперативa „Український Дім" у Львові дня 27. березня 1936 р. відклик до львівського Воєвідства, де він залягає від місяця червня 1936 р. до ч. Б. М. 295/36.

А ось в останньому часі появилася вістка у львівських часописах, що львівський магістрат підготовляє новий проект, щоб цілу нашу будівельну площу призначити на парк і не допустити до якогонебудь забудування!

З отсих причин Надзірна Рада Кооперативи „Український Дім" доручила своїй Управі звернутися до п. Львівського Воєводи з проханням: розглянути стан тої справи і не допустити до того, щоб нас позбавлено права будови дому на нашій власній будівельній парцелі — з очевидним нарушенням набутих прав.

Це виконано на авдієнції у П. Воєводи в дні 15. листопада 1937 р.

Д-р Кость Левицький.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Новеля тужить за сюжетом.

Дорогі Степане!

Тому, що Ви назвали свою останню річ „новелею" і не вперше вживаєте не зовсім точно цієї назви, як і наші інші автори, — треба трохи посперечатися з Вами, бо я недобрий на сотні наших „новель", що відбирають віру в фантазію нашої вічно метушливої раси. Я далебі подивляю Ваш талант, коли пробуєте написати новелю без історії і без людей. За ким Ви йдете більше: — чи за сучасними европейськими письменниками, чи за рідним середовищем? Ці дві протилежности мають одну спільну рису — своєрідну недугу безсюжетщини.

До европейських модерних майстрів ця недуга прийшла після вікового розцвіту сюжету, як протиотрута на занадто легку, змеханізовану уяву фабрикантів усяких „історій". Недурно „новеля" значить „новинка". Італійці вже до XIV. віку, до Банделля, проявили такий хист у інтризі любовник пригод, що й досі можна б від них учитися техніки ремесла, як оповідати. Новелю писав той, хто мав щось цікавого оповісти. Англійці приняли термін novel на означення великої повісти, оповідання-ж назвали story або short story — короткою історією. Колись не розмежовували повісти від оповідання та но-

, тексамо як тепер, ми називаємо новелею історію на 3 сторінки і на 100 сторінок, або повість — оповідання на один малий том або на 10 грубих томів.

Та навіщо пригадувати Вам факти про які Ви і так можете довідатися з підручників? Лебедя можна вважати за гуску, а проте не слід називати новелею поеми прозою здебільша непоетичну себто недобре уявляти собі, що можна стати новелістом, не маючи охоти — оповідати. Ви, як і всі наші земляки, потапаємо у „психольогізмі" — ми готові вложити душу в дерево, камінь і льотерійний льос, але не вміємо змальовувати трагедії та комедії звичайних людей у незвичайних моментах їх життя або незвичайних людей у буденщині.

Пишіть хочби тільки про те, що трапилося з Вами, коли Ви дістали гарбуза або не дістали позички у критичній хвилині довгів, — уявіть собі, що Ви готові були наложити на себе руку, але нехай новеля каже про щось, що діється — щоб було що слухати за кавариняним столиком.

Хочете бути зовсім „сучасним", забуваючи, що новеля не перейшла в нас ніодного з тих етапів, які на своїй дорозі надибує природно талант оповідача. Те, до чого дійшли деякі мистці сучасної новелі, можна сприймати тільки в черзі історичного розвитку цього жанру, більше з думкою про деякі секрети мистецького творива, ніж безпосередньо, як звичайний читач. Уявіть собі, що Вам дають на вечерю в гостях — вибагливий десер, а Ви прийшли туди із голодним шлунком, з рідним апетитом на ковбасу з капустою... Саме в такому становищі бувае наш читач, що хотів би найти в новелі основну поживу — історію про людей та світ, а дістає настрої незязовані, як сповідь сновиди.

Не забувайте, що за ввесь XIX-ий вік, коли новеля в Европі дійшла до незвичайного розвитку — ми її не мали. Повісти Квітки, оповідання чи нариси Вовчка, і всі інші їх брати та сестри, це не були барвисті або ядерні історії про якийсь один епізод людини, що схвилювала би нашими переживаннями. Селянське життя, що повторялося як головний мотив у наших оповідачів, виступало в усіх тих повістях і оповіданнях якесь сіреньке, одноманітне, розкисле, згідно із провідною думкою наших авторів, які хотіли розбудити в читача спочування для безпросвітньої долі своїх героїв. Наші письменники майже механічно попадали в настрій, у якому змальовували життя, де мало що діється, з насолодою виводили духовий стан людей, що не мають чим жити, і поети-дівчі похнюплені над порожніми днями, відтворювали середовище, де малощо не зміняється.

Европейський модернізм іще раз відродив нудьгу романтичної доби, щоб дати аналізу одиниці невдоволеної життям. Був це поворот до знехтованого „я" з його духовими пооблемами.

Сила Японії на морях.

III. СУПЕРНИЦТВО З АНГЛІЄЮ ТА З АМЕРИКОЮ.

Світова війна мала корисний вплив на розвиток японського господарства. Надвишка вивозу над привозом піднеслася з 1915 до 1917 р. з 176-ох до 567-ох мільонів єнів. Зате японські довги обнизилися з 2.070,000.000 (1913 р.) до 1.800,000.000 (1919) а її закордонні вірительности піднеслися за той час з 846,000.000 до 3.320,000.000 єнів.

Мирові договори признали Японії 800,000.000 німецьких марок відшкодування, яке Німеччина мусіла сплатити товарами, що їх японці самі вибрали. Японія вихіснувала це на розбудову своєї фльоти, яку вона збільшила на 6 нових воєнних кораблів (30.600 до 38.800 тон), 2 кружляки (по 27.500 тон), летунську базу, торпедовці та підводні човни. Та тим японці не вдоволилися; вони рішили перевищити у морських силах Америку й Англію. Деяку перешкоду в тих морських збройних становили гасла демократично-ліберального пацифізму Вільзона, що вдерлись до Японії після світової війни. Перший раз премієром стає нешлахтич, ліберал Тара, якого уряд був настроєний компромісово. Він уважав, що неможливо дотримати кроку Злученим Державам, які від 1915 р. збудували 12. великих боєвих кораблів, 6 кружляків по 7.000 тон, 150 контрторпедовців та 75 підводних човнів.

Все таки японський уряд перевів підготову до морської конференції, що відбулась у Вашинґтоні зимою 1921—22 р. Формально завданням цієї конференції було зменшити морські збройня згідно з 8. статтею пакту Ліги Націй, на ділі йшло про припуплення англо-американського суперництва, що розгорілось було тоді на всіх фронтах і загрожувало отвертим конфліктом за сирівці. Крім морських збройнь мала вашинґтоська конференція розглянути також справу поділу нафтової роли та довести до нових політичних констеляцій.

В інтересі обох суперників, англьо-американ ській конференції дали міжнародній характер запрошуючи на неї представників Японії, Франції та Італії.

Премієр Гара хотів особисто взяти участь у вашинґтонській конференції, та у міжчасі мілітаристи вбили його. Під впливом тої події японська делегація виявила дуже мало рішучости й енергії та не зуміла вихіснувати поважного англьо-американського загострення, що довело було до війни між двома республиками Середущої Америки Панамою та Костарікою. Коли англійська делегація приїхала до Америки, преса повитала її неприхильно, перед британською амбасадою дійшло до демонстрацій. Японська депутація тої обставини не вихіснувала, не перешкодила у співпраці британських і американських морських експертів. Вони погодилися на некорисне для Японії відношення воєнних фльот (3:5:5), та й до того втратили союзника — Англію, яка під натиском Америки та своїх домінія Канади й Австралії виповіла Японії пакт приязни з 1902 р. Японська дипльоматія яка тепер так по мистецьки зеднує собі союзників, яка так вміло шахує Англію, зеднуючи собі невтральність домінія закупами сирівців, у тих часах не зуміла охоронитися перед втратою союзника. Кожна конференція 9-ох держав принесла супроти Китаю засаду „отворених дверей" і зажадала, щоб Японія звернула Китаєві Шантун. Японська делегація погодилась і на те.

Японська суспільність не розуміла такої поведінки своїх представників у Вашинґтоні, опісля почала підозрівати, що вони перекуплені. Обурення потрясло цілим краєм, 11-ох старшин маринарки зробило гараКірі зі сорому, що Японія так зневажена.

Не зважаючи на все, Японія підписала вашинґтонський договір, який обовязував до кінця минулого року. Одні називали його „першим кроком до загального мира", інші архитвором дипльоматичної облуди. Він обмежив тонаж японських панцирщиків до 320.000 тон, дозволюючи Америці й Англії будувати панцирники загальної поемности 533.400 тон.

На основі цього договору Америка мусіла закинути дальшу будову на пів викінченого морського велитня „Меріленд" та відкликати замовлення на 6 нових велитенських кружляків. Японія мусіла знищити свої гордощі — два супердреднавти, з яких кожний мав по 10 40.6-центиметрових гармат. Не зважаючи на завзяті протести, оба кораблі затоплено. Цей день став днем національної жалоби та поглибив ненависть до Америки, яка на думку японських мас поборює Японію виключно зі злоби.

Зрештою у вашинґтонському договорі Америка перемогла не лише Японію але й Англію, яка приймаючи паритет з Америкою, вирікалася своєї предвічної засади морської переваги над кожною іншою державою.

З того часу керма японської імперії знову перейшла в руки енергійних, відповідальних людей. Коли у Льондоні зібралася морська конференція, щоби заступити вигасаючий вашинґтонський договір новим, японська делегація заняла непримирне становище і покинула наради, залишаючи своєму урядові вільну руку.

Чи український нарід вимирає?!

Статистика державної служби здоровля в Польщі нотує від кількох літ цікавий прояв: відсоток народин у греко-католиків значно обнизився від кількох літ, а відсоток смертности піднісся. Що це значить? Це значить, що українці так, як французи, чимраз менше мають дітей та рівночасно чимраз більше вмирає українців в порівнанні з давнішими літами.

Це трагічне явище. Французи мають свою державу, у Франції живе коло 3 мільони чужинців, у Франції яких 50 тисяч чужинців річно асимілюється, — отже Франція вкінці може собі дозволити на те, щоби родини мали по одній дитині. У нас — українців інакше: держави своєї не маємо, ніхто до нас, як нації, не переходить, — навпаки, рікрічно тратимо тисячі одиниць, які переходять на інший обряд та до іншої національности. Світова кріза, загальне зубожіння селян, жахливий санітарний стан серед українських мас, а в наслідку і покращання загального стану здоровля серед українських селян — усе це є причиною, що відсоток смертности серед греко-католиків збільшився.

Але чому скількість народин серед українців щораз менша?! І тут треба сказати те, про що голосно не говориться, хоч треба проти цього голосно кричати. Найважнішою причиною зменшення народин серед українців є те, що наші селянки в останньому часі дуже часто переривають тяжу, не хотячи мати дітей. Це найголовніша причина, чому відсоток народин серед греко-католиків в останніх літах так сильно скорчився.

Не хотіти мати дітей — це проступок супроти християнської моралі та проступок супроти українського народу. Сьогодні є багато вже таких сіл у Галичині, де відсоток смертности перевищає відсоток народин. Коли за рік народиться у якімсь селі прм. 36 дітей то рівночасно в тому самому селі за рік вмирає 39 осіб. Якщо такий стан буде дальше тривати, то можна математично вирахувати, коли в тому селі українці дійдуть до малої меншини вимираючих моґікан.

Наші селянки навіть в найдальших закутинах краю стараються не мати дітей, чи мати їх не більше, як одно або двоє. А тому, що смертність серед немовлят у греко-католиків значно більша, ніж у поляків, отже і та одна дитина чи двоє дітей селянки дуже часто вмирає у перших роках дитинства. Після того здебільша така родина залишається бездітна, бо не хоче „знову журитися".

Над цією трагічною ситуацією треба призадуматися. Треба розпочати серед українських селян і міщан сильно-зорганізовану акцію, яка пятнувалаб жінок, які бороняться перед материнством, природним жіночим покликанням. Треба зробити з цієї справи масову акцію, яка порушилаб увесь нарід.

У цій справі повинні в першу чергу забрати слово духовні кола, і не час до часу в постій-

---

бунт проти всяких зверхніх „фактів", що перепинувалися в калейдоскопі літератури, яка відтворювала людину як члена суспільности в ріжних взаєминах із іншими членами суспільности, як жертву всяких людських і позалюдських, невблаганих законів. Европейському письменникові набридли небувалі та неймовірні ситуації, типи всяких професій і країн, коліри ріжних середовищ і настроїв, поперехрещувані вузли інтриг і штукарства „пуенти" — він хотів чогось „глибшого", ближчого до своїх індивідуальних переживань.

Так, але ми цього всього не мали. Ми не маємо досі ніодного широко розробленого жанру новелі: соціяльної, історичної, кримінальної, психольоґічної, екзотичної, фільософічної, фантастичної... Інтеліґенції, як класи не змалювали наші письменники в тих усіх її конфліктах, з якими кожний з нас має до діла при виборі професії, в родині, в подружжі, як громадянин у відношенні до інших класс, супроти всіх національних і загально-людських проблем.

Відомо, що новеліст може писати про все. Чехов сказав раз задиркувато: „Хочете? Напишу новелю про оцю попельничку!" себто що не потребує шукати сюжету. Та саме він створив тип новелі, яку незвичайно важко наслідувати. Його найкраща учениця та звеличниця Катерина Менсфілд передавала ледви помітні події буденщини, свідомо оминаючи „фабули" і закінчення з розвязкою. У такому мистецтві любувався Фльобер, автор „Простої душі"; деякі такі зразки найдемо в нашого Коцюбинського, але йти за ними небезпешно.

Чи не заохочували Вас ніколи справжні новелісти пошукати таких сюжетів, які вивели Меріме, Доде, Мопасан, Гоголь, Турґенев, К. Ф. Маер, Брет Гарт, Е. По, Якобсен, Банґ або цілий ряд австрійських і мадярських сучасних новелістів? Новелістові не вільно нарікати на вбоге життя, що не приносить матеріялу. З найбільше провінціяльних закутин і з найбільше сірих людей уміли бистрі обсерватори творити картини, на тлі яких людина виступала з усіма тими своєрідними рисами, що їх не зможе відтворити ніодин ґеній, коли не знає даного краю і психольоґії його мешканців.

Того, що кожний із нас знає про своїх знайомих, і часом оповідає, як останні сензації в товаристві — для сюжету досить. Історії про людей ніколи не знудяться людям. Наша новеля тужить за сюжетом від хвилини, коли вона вродилася, як дитина за молоком своєї мами. Коли Ви вмієте вимотати новелю як шовкопрядка із сама з себе павутиння — то чому не зуміли б Ви випрясти її з життя інших людей, що стають жертвами метаморфоз, катастроф, землетрусів і катаклізмів, про які щодня пише поважна, вулична і часом гумористична преса?

Нудять Вас усі ці новини? На те Ви новеліст, щоб із кількох банальних створити одну нову пересічну.

но, систематично, безупинно. Поруч із ними всі світські, і політичні і господарські кола, бо ця проблема означає небезпеку загибелі нації. А що вона тісно звязана з соціяльним питанням — з матеріяльними злиднями села — то треба подумати, як прийти матерям з допомогою. Українська селянка не може з острахом думати про те, чим прогодує немовлята. Про це мусить думати ціла нація!

Д-р Попович Мирослав.

НА ПОМІЧ!

Поможім дітям, що не вміють читати й писати по українськи.

Всі культурні народи світу вважають аналь-фабетизм за шкідливе явище. Для народів недержавних, яким загрожує денаціоналізація, анальфабетизм, особливож невміння читати й писати рідною мовою (при знанні чужої мови) — це просто смертельна небезпека.

Така власне небезпека загрожує нашому народові на північно-західних землях, передовсім на Поліссі, Холмщині й Підляшші, де в програмі народніх шкіл української мови зовсім нема; по скінченні цих шкіл наші діти, знаючи польську мову й маючи можливість читати польські книжки та часописи, по українськи ні читати ні писати не вміють. Немов ті сліпці, стоять вони біля джерел рідного духа й культури і не бачать їх, не можуть з них пити.

На Волині школи „утраквістичні", але, на жаль, не з усіх цих шкіл виходять наші діти з умінням читати й писати в рідній мові. І для них, хоча й у меншій мірі, істнує та сама небезпека.

Але крім тих дітей, що попадають у стіни школи, значний відсоток нашої дітвори залишається цілковито поза школою і з року на рік збільшує собою величезну рать духових сліпців. Правильно хтось сказав, що цих сліпців не можна брати під увагу, коли кажемо про кількість нашого вартісного українського населення. Це наш сирий матеріял, який кожної хвилини можемо втратити, а бодай — не можемо використати його для осягнення нашої національної мети.

Тому справа боротьби з оцим нашим українським анальфабетизмом на північно-західних землях має надзвичайно велику вагу. З цією боротьбою ми дуже спізнилися: маємо вже великі маси хлопців і дівчат, що вміють читати тільки по польськи.

Та не менше маємо й цілковитих анальфабетів, що завтра стануть батьками й матерями нового, ще темнішого покоління.

Найвищий час, щоб українське громадянство поважно задумалося над небезпекою денаціоналізації, що особливо сильно загрожує нам на Поліссі по той бік Буга. Найвищий час розпочати з цим явищем планову боротьбу.

Тому-то з особливою приємністю треба привітати виданий Т-вом „Рідна Школа" букварець „Хочу читати" з передмовою п. С. Хрущ-ського, зложений спеціяльно для тих дітей, які вміють читати й писати по польськи, але не вчилися по українськи. Букварець зложено так, що така дитина може сама, без чужої помочі, навчитися рідного читання й писання. Але цей букварець-самоучок стане добре в пригоді й тим дітям та старшій молоді, що зовсім не вміють ні читати ні писати.

Отак, на сорок 20-му століттю, мусимо вертатись до часів Шевченка, Грінченка, Уманця й ін. та самі вчити наших дітей рідної мови у своїх хатах зі спеціяльно зложених букварців.

Не торкаючись тут методичних питань, що їх викликує книжечка „Хочу читати", скажемо лише, що вона є така, якої власне нам потрібно під цей час. Колиб наші інтелігенти зацікавились нею та вжили можливих заходів, щоб вона поширилася по наших селах у якнайбільшому числі, то бодай частину нашого національного лиха ми без сумніву побороли.

Булоб дуже сумно, колиб ми всі цією святою справою не зацікавились.

В. О

Барвні ЛЕЩКІВ Тривкі

SAMODZIELNY LESZCZKOW

Львів, ул. Коперника 2.

До колишніх учнів, абітурієнтів і вчителів

І. УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ.

У найближчому 1938-му році відбудеться в Українській Академічній Гімназії у Львові остання з черги матура клясичного типу. Будуть це одночасно 60-ті роковини першої матури в рідній мові у тому найстаршому українському середньошкільному заведенні. З цієї нагоди склався Комітет колишніх абітурієнтів Академічної Гімназії у Львові, який рішив відсвяткувати ті роковини та передусім видати пропамятну книжку-альманах, з історією Академічної Гімназії, низкою споминів колишніх її учнів і вчителів та з поіменним виказом вихованків і педагогів тієї школи.

Звертаємось оцим до всіх тих, які вийшли з отих шкільних мурів та які зберігли у вдячній памяті цікаві спомини з своїх молодечих гімназіяльних літ, або з літ своєї педагогічної праці в Академічній Гімназії, а також до всіх, що мають до історії Академічної Гімназії які-небудь матеріяли, щоб були ласкаві прислати їх Видавничо-Редакційному Комітетові. Охочих допомогти нам у цьому виданні своєю порадою чи то порозумітись щодо евент. списання своїх споминів — просимо теж звернутися до нас. Будемо вдячні за всякий відгук, як доказ спільного сентименту до школи, в якій ми перевели кілька літ нашої молодости.

Видавничо-Редакційний Комітет Альманаху Академічної Гімназії у Львові:
Д-р Богдан Барвінський, Д-р Йосиф Пеленський, Іван Кедрин.

Всі українські часописи в краю і на чужині дуже просимо цей наш поклик передрукувати.

ФУТРА

Реглани від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одзежи,
Львів, Пасаж Миколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол. 70
Дитяча конфекція

З польської преси.

Ол. Бохенський проти боєвого антисемітизму.

В останньому числі „Політики" з 25. ц. м. находимо обширну статтю Олександра Бохенського п. н. „Смертельна жидівська небезпека", з якої виходить, що автор властиво має на увазі — смертельну небезпеку, яка грозить державі від безупинних протижидівських галабурд.

Ціла стаття є гострою атакою на ендеків, при чому автор виразно застерігається, що не має на увазі мериторичних засновків протижидівського становища, лише їх методи боротьби з жидами. При цій нагоді автор пригадує, що й жиди виступили були проти нього, закидуючи йому антисемітизм, бо їм не сподобались його погляди на шкідливі жидівські впливи на деякі ділянки польського національного чи загально державного життя (закордонна політика). Велику частину вини у цьому, що тепер діється на польсько-жидівському відтинку, автор приписує ОЗН-ві за його націоналістичне баламутство. „Всі поляки (каже Ол. Бохенський) є націоналістами та бачать найвищий сучасний критерій у величині польського народу. Але майже всі бажають осягнути ту величину іншими шляхами". Озон, мовляв, бачив шлях до величини польського народу у зєдиненні всіх сил до боротьби з зовнішнім ворогом, яка „неминуче чекає поляків". Тій начальній меті мали бути підпорядковані всі пункти меншиневої, господарської, суспільної і культурної політики. Зате „обуз народови" бачив дорогу до великої польської нації у повному відсепаруванні себе від жидів. Цей мотив послужив Стронництву Народовому як аргумент, щоб не брати участи у святі 11. листопада і видно всім ендекам промовив до переконання, бо ендецькі низи його одобрили: щоб спільним святкуванням польських державних роковин не відтягати уваги від найбільшої небезпеки, якою є жиди...

Автор різко виступає проти „погромових тенденцій молоді і проти якогонебудь і кимнебудь — толєрування тенденцій. „З хвилиною, коли юрба зрозуміє, що може безкарно грабувати і палити жидівські крамниці, то завтра піде грабувати і палити будинок староства чи суду. Інстинкти має є завжди і всюди ті самі, і справила ніколи рознуздана бестія юрби не зупиняється на тих межах, що їх визначать їй провідники над зеленим столиком. Ми писали, що коли пять днів по черзі вибухають петарди під жидівськими домами у Пшитику, то шоста може вибухнути і під віллею у Малих Свідрах. Ціле загострення проблеми боротьби з жидами ми клали на рахунок слабости певних чинників, які є відповідальні за стан порядку в краю та відповідять перед історією".

Торкаючись мериторичних причин антисемітизму, автор зазначує, що „не можна промовчати величезної небезпеки, на яку наражує нас вплив жидів на польську політику. Це торкається однаково господарських справ, як і напр. закордонної політики, яка мусить залишитись незалежна не тільки від чужинецьких великодержав, але й від інтересів жидівської меншини у Німеччині". Автор висловлює жаль, що жиди, кермовані ненавистю до Гітлера, штовхають Польщу на шкідливі для неї шляхи. (В тому місці автор не є послідовний: зі свого погляду, як прихильник нинішньої польської закордонної політики, він має повну правду, але він забуває, що чейже ендеки, які інспірують та ведуть всю протижидівську кампанію, щодо закордонної політики мають акуратно ту саму програму, як і жиди: проросійську і протинімецьку орієнтацію! Цікаво, що п. Ол. Бохенський не звернув уваги на той капітальний парадокс ендецької політики, надзвичайно характеристичний для нинішніх польських відносин, як то на платформі закордонної політики на одній лінії найшлись і ендеки завдяки своєму старому русофільству, і пепеси завдяки своїй приналежности до II. Інтернаціоналу, і жиди завдяки своїй ненависті до Гітлера!).

Тут автор бє на алярм з приводу страшної небезпеки, яка грозить Польщі однаково від зовнішніх ворогів, як і внутрішнього положення. „Міжнародне положення Польщі може стати з дня на день трагічне. Минає рік за роком, щезає недавня слабість наших двох вели-

Лагідний засіб прочищуючий, що діяє без побічних проявів „HOMOL" парафінований лікувальний олій, краєвий препарат.

СМАЧНІ І ПОЖИВНІ

MAGGI 020
ЮШКИ
ОДНА КІСТКА 20 ГРОШ.
Z 12.

них сусідів. Потапаючи у внутрішніх сварках, у спеціяльних експериментах, у дуже маленьких, нікчемних і другорядних проблемах, ми дозволили пройти і проплинути безповоротно часові, коли — користаючи зі слабости Німеччини — ми могли раз назавжди перейняти гегемонію над східними народами. Сьогодні, на жаль, Німеччина з кожним днем щораз далі від Версалю. Ще переживаємо період польсько-російської ворожнечі, з якої — хоч з трудом — можемо винести собі забезпеку мира на довгі роки. Але день по дні, якщо цей період буде змарнований, зближається час, в якім відживе Рапалло і в якім німецько-російські залізні кліщі почнуть затискатись. Внутрішнє положення приносить честь найгіршим традиціям давньої шляхотської Річипосполитої. Маси народу, що хотять нової виборчої ординації, є зіштовхувані клясою бюрократії, яка заанектувала навіть сільську самоуправу і стає при помочі і стипендій, тариф і поділу суспільного доходу з виключенням селян від можливости збагатитися, — замкненою клясою". Автор гостро атакує польську бюрократію, закидаючи їй „безприкладний егоїзм" та „нищення польського капіталу і продукції". Польське громадянство, мовляв, „потапає в маразмі, квієтизмі і самодурстві". А „невикористані сили нації, шукаючи собі шляхів виладування, находять за ендецькими вказівками жидівський відтинок..." Автор перестерігає перед мобілізацією ненависти трьох мільонів жидів проти Польщі.

Закінчення дуже цікаве:

„Не знаємо, як складеться будуча влада в Польщі. Не знаємо, чи пілсудчики, які втратили великого вождя та які послідовно відмовляли і відмовляють прийняти і виконати великий плян, які наомацьки і серед хитань шукають собі союзників, популярности у мас, замість шукати собі підтримки там, де її шукав Пілсудський — у собі самім, — не знаємо, чи пілсудчики завжди будуть неподільно правити нами і в якій мірі критерія національної опозиції дійдуть до співучасти в правлінні. Але знаємо, що не тими шляхами ми вели би Польщу, якими тепер ведуть її".

Український склад лікарських інструментів, ветеринарійного приладдя, перевязок, бандажів черевних і пропуклинових і артикулів для плекання хорих
Олександер МАЦЯК **ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27.** Тел. 116-60 12—25
доставець укр. шпитал (П. К. О.506.778, Пром-Банк рах. біж. 85).

Стару історичну памятку
фарбують кімнатні малярі!

Нарікаємо на недолю, на незвичайні тяжкі часи, на нещасні обставини, звалюємо вину на всіх і все, лише не на себе самих і повторюємо ті самі похибки радше через нашу власну недбайливість, лінивство, байдужість. Яскравим доказом такого стану є факт, який вкриває соромом не лише парохію, але і громадянство Тернополя.

Тернопіль — одно з більших міст Східної Галичини, де наш елемент дуже сильний, не має досі церкви, яка репрезентувала би гідно наверх українців.

Хоч є тут аж три церкви, але всі вони цікавіші і цінніші як історичні памятки, наставна „Чесн. Хреста" з 1540 р., парохіяльна „Різдва Христового" з 1600 року, третя пізніша.

Про одну з них, хочемо тут писати з нагоди закінчення у ній „фарбування" стін.

Церква при вулиці Руській: „Воздвиження Христового" стара, бо має більш як 300 літ. Дата на решітці балькону, що виступає з хорів має дату 1600. Професор Дяків, який від пяти літ працює над монографією Тернополя і займається історією поодиноких церков каже, що будова її скінчена в 1606 році. Сама церковця мала, вузенька, однонавна. Вівтарна частина півокругла з двома бічними півабсидами. Притвір з хорами добудований пізніше. Уся будована з каменю, стіни дуже грубі і вся вона виглядає на твердиню. Видко, що служила двом цілям: як святиня вірним і в разі нападу татар як оборонна твердиня.

Були ще біля церкви памятки, як стара камінна плита, на якій був напис, подібно як на наставній церкві, що скривав у собі тайну будови церкви. Та плита валялася довго під стінами і напис так затерся, що годі його вже відчитати.

Найшлися люди, які вигребали ту плиту і порадили зберегти її, як документ. Плиту вмурували у стіну, але в такому місці, що треба її свічкою шукати.

Така сама доля, як ту плиту, булаб стрінула теж і всю фундацію князя Острожського через недбальство парохія церкви і лише припадком урятували її.

Розуміється, що маленька церква парохіяльна, абсолютно за тісна для вірних Тернополя. Уже перед війною зібрано гроші і куплено велику площу під будову церкви. Міщани складали гроші, робили великі записи на церкву, і вже навіть були пляни церкви, але церква досі не збудована, а площа стоїть порожня — забита дошками.

І наче в заплату за незбудовану церкву постановлено бодай помалювати оту стару церковцю.

Чи довго надумувався отець парох над тим, що уявляє собою ота церква. Церковця збудована ще православними, там відбувався собор, там мав гостити навіть патріярх-митрополит; відтак була вона частинно в руках православних, частинно уніятів, і представляє тепер собою цілий історичний памятник, який підлягає опіці консерваторської комісії при Митрополичому ординаріяті у Львові.

Знаємо, що перед реставруванням чи малюванням слід раніше повідомити про це цю консерваторську комісію і подати їй пляни і проекти малюнків. Отець парох повівся в цьому випадку ще з більшою байдужністю, ніж булеби це його власне приватне мешкання. Бо колиб хотів помалювати своє мешкання то напевно радився би довго з жінкою і слугою і знайомими і самому маляреві казав би показати патрони, питався би, на який колір будуть малювані стіни, який орнамент буде, чи колір стіни не буде сваритися з кольором кафлевої печі, тощо.

Видно, що таких питань не було, не було надуми ні застанови, бо малювання церкви перебрали на себе три малярі: один кімнатний маляр і два брати з претенсіями на артистів. Розуміється, що між малярами нема згоди, бо якже можна погодити їх?! Кімнатний маляр дістав свій приділ: середину церкви, два брати з більшими претенсіями і меншим знанням передвівтарну частину з банею і притвір з хорами та банею.

Церкву помалювали, властиво пофарбували її. Що там намальовано і як? Нехай приїде ціла консерваторська комісія і огляне. Опоганено церкву, опоганено стіни старої історичної памятки.

Ми гадаємо, що така церква заслуговує на те, щоб малювали її мистці, що щось уміють. Така церква повинна мати на своїх стінах оригінальні композиції а не невдалі копії з листівок, не якісь потворища з „київського собору"..

Хочете знати як більш менше пофарбовано стіни і чим їх заповнено, уявіть собі, що ви на вулиці і бачите перед собою порозкладувані під муром олійні образи з краєвидами. В такому „стилі" мальовані картини зі святими. Про якусь цілість, гармонію, про декоративні елементи тут мови нема. Темно-синє тло одноманітне, а на ньому... святі і більше нічого!..

Дивуємося дуже отцеві парохові і дивуємося братам Грицаям, що мають претенсії на малярів, що зважились братися за таке діло. Кімнатний маляр Мжула вийшов краще за них, бо вклав у свою працю багато доброї волі та бажання — його орнамент багато стравніший ніж „композиції" Грицаїв! Ці малюнки, це просто один хаос. Вони викликують сумні рефлексії як мало у нашої інтелігенції зрозуміння і пошани до памяток історичних, до Божого храму, який у нас брак почуття ваги мистецького оформлення церков, яке відношення до мистецтва.

Так діється у нас скрізь віддавна. Рікрічно „фарбують" у нас десятки церков ріжні кімнатні і самородні малярі, яких наймають нераз люди — інтелігентні! Гадаємо, що консерваторська комісія огляне тернопільську церкву, скаже ці малюнки знищити і ще раз пригадає отцям парохам, щоб вони стосувалися до розпорядків консисторії, а до малювання церкви не ставилися як до малювання своєї хати. Фрески італійських церков такі старі як самі церкви, становлять найбільшу мистецьку цінність Ренесансу, італійську гордість! Чи ми мусимо бути останніми і засмічувати неуцтвом ділянку, яка повинна стати і для нас гордістю!

Отці церков, це нині єдине поле заробітку для мистців-декораторів! Не можемо нарікати на брак малярських мистецьких сил, бо знаємо, що малярі нарікають на безробіття. А є у нас першорядні мистецькі сили вихована закордоном, яких навіть поляки запрошували при малюванні та реставрації Вавелю!

Григор Смольський.

Ліга Націй думає над деякими кольоніями.

(Від власного кореспондента).

Женева, 22. листопада 1937.

Від початку цього місяця працює мандатна комісія. У програму її праць входить розглядати річні справоздання з Сирії і Лібану, Камеруну і Того під французьким мандатом, Руанда-Урунді під бельгійським мандатом, західного Самоа під мандатом Нової Зеляндії та островів під мандатом японським. До денного порядку належить також розгляд деяких петицій щодо Палестини та Сирії і меморіялу у справі конституції південно-західної території Африки.

Праці комісій не притягають звичайно великої уваги преси. Завдання їх головно технічне. Рішень, що мали би безпосереднє політичне значіння, вони не приймають, щонайбільше підготовляють такі рішення для Ради Ліги Націй, чи в окремих випадках для повного збору членів. Коли праці мандатної комісії викликають цього разу більше зацікавлення в пресі та ширших політичних колах, то причинами цього є останні криваві події в Палестині та намагання Німеччини здобути собі наново кольонії.

Справа мандатів у Лізі Націй тим складніша, що сама женевська установа переходить тяжку кризу і стоїть імовірно напередодні рішучої реформи. Основою її був як відомо Версайський мир. Від цієї основи тепер залишилося небагато, отже й не диво, що становище Ліги дуже хитке. Одною з фікцій, на якій збудовано Лігу, був її суверенітет над кольоніями перебраними наслідком світової війни від Німеччини та деякими землями відокремленими від старої Туреччини. Фіктивність цього суверенітету передусім у тому, що Ліга не розпоряджає ніякими збройними силами, щоб відібрати переданий мандат від якоїсь держави та передати його іншій. Ніодна з держав, що перебирала мандат над якоюсь територією й не думала про те, що його доведеться може колись передати іншій державі. Розподіл мандатів по війні був у дійсности ли-

ше юридичною формою анексії новоздобутих кольоній. Але сучасна европейська політика ходить тепер такими покрученими стежками, що і фікції зперед двох десятків років стають часом їй у пригоді.

Скористати з цієї фікції для полагоди палестинської справи для Англії булоб справді досить тяжко не лише тому, що передати цей мандат якійсь іншій державі Великобританія не згодилась би з огляду на стратегічне значіння Палестини, а й тому, що передання його при сучасному стані арабсько-жидівського конфлікту не відповідалоб англійському престіжові.

Справа поділу Палестини не лише не посувається вперед, а навіть і само переведення такого поділу стає досить сумнівне. Віцепрезидент комісії, делегат Швайцарії Рапар, що проводить її працями, пригадав їй членам, що Рада Ліги запропонувала державі-мандатарці поглибити досліди над справою поділу Палестини та відкласти її рішення аж до часу, коли цю проблему можна буде поставити на денний порядок в цілій її ширині. Тимчасом мандат лишається важним далі. Крім цього він запропонував відложити розгляд петицій щодо Палестини з огляду на відсутність представника Великобританії лорда Пайлея, який нездужає. Сам-же стан справи такий, що комісія не може робити пропозицій, які малиб практичну вартість. Але неможливість рушити покищо справу Палестини з мертвої точки залежить очевидно не лише від напружених до крайности місцевих відносин, але і відносин між самими великими державами.

Справоздання представника Франції про франко-сирійську та франко-лібанську умову миру, приязни, союзу та про військову конвенцію з цими країнами особливих уваг у комісії не викликало, тимбільше, що умови ці були складені за зразком англьо-іранської умови.

У справозданні представника Бельгії щодо виконання мандату над країною Руанда-Урунді варті уваги цифри експорту звідти, а властиво незвичайний його зріст в останнім часі. А саме він дав у 1935 р. 42.025.000 фр., а у другому році вже підійся до 74.342.000 фр. Ще більший зріст експорту, справді за значно довший час, зазначив представник Японії, директор японського Бюра для інтернаціональних конференцій, Уцамі. Японії були передали мандат над Маршальськими, Маріянськими та Каролінськими островами та ще й над тисячю острівцями. Експорт з них підвівся з 2 міліонів єн у 1922 р. до 26 міліонів у 1936 р.

Ці цифри, зрештою досить випадкові, всеж свідчать про те, наскільки неслушні аргументи тих, які хочуть довести на основі довоєнної статистики товарового руху між Німеччиною та її кольоніями, що вони ніякої поважнішої ролі в розвитку її господарства мати не можуть. При тім треба мати на увазі, що замкнення кордонів більшости великих і малих держав для чужинецьких товарів та імміграції поруч з господарською автархією Німеччини роблять її потребу в кольоніях незвичайно острою.

В якій мірі порушено питання про німецькі кольонії при відвідинах льорда Галіфакса в Німеччині, пресі невідомо. Але становище Англії та Домініїв до цього питання не є у принципі негативне і воно еволюціонує в напрямі задоволення кольоніяльних жадань Німеччини. У всякому разі політичні кола Великобританії вказують не те, що новий розподіл кольоніяльних мандатів належить правно до компетенції Ліги Націй, в якій представництво льондонського уряду малоб заняти в цій справі становище прихильне до Німеччини. Очевидно, що заки ставити таку справу на денний порядок Ліги, треба булоб раніше перевести її реформу, що скасувалаб одноголосність при полагоді поодиноких справ та обезсилило би московський саботаж в Женеві. Але про цю реформу доведеться говорити окремо.

Покищо мандатова комісія скінчила перевіряти річні справоздання поставлені на денний порядок праць її сесії і формулює свої уваги для Ради Ліги та висновки, що випливають з переглянених петицій з підмандатних країв. Можна зрештою сподіватися, що сучасний розвиток відносин між великими державами завдасть незабаром цій комісії поважнішу працю.

М. Данько.

На межі Сходу і Заходу.

У КАНДИДАТА НА „ДИКТАТОРА".

(З подорожніх вражінь нашого спеціяльного кореспондента).

IV.

Кожна еміграція має свої дивогляди і ненормальности, що вирнають з поверхні трудящого, нервового і повного злиднів емігрантського життя — сміховинним і ще частіше трагікомічним дисонансом. Кожна політична еміграція має своїх людей, що носяться з менше чи більше фантастичними рецептами спасення Батьківщини, але ледви чи котра може у цій ділянці дорівняти екстравагантністю саме нашій еміграції. Нема майже ніодного нашого емігрантського осередку на чужині, де не вирналивб і не грасувалиб типи з розхрістаною „отаманською" психікою, рафіновані пройдисвіти, безмежно наївні романтики, або врешті патольогічні типи, що їх стільки створила бурхлива і примітивна атмосфера степового романтизму національної революції. Атмосфера розгуляного степу і революційної анархії, що так надавалася для всяких карикатурних вибуялостей індивідуалізму — давно проминула, але ці нещасливі типи все ще не перевелися. Свідомо, чи несвідомо живуть вони поза межами дійсности — і це їхня трагедія. Їх поневолі толерують і соромляться — і це трагедія еміграції. Трагедія її престіжу.

Також у Білгороді живе такий спізнений „отаман", що спасає Україну за своєю спеціяльною рецептою. Називається: Леонід Богунець. Колись врангелівський вояк, малорос, віднайшов свій шлях до України через білгородську „Українську Громаду". Належав до кращих і дуже роботящих її членів. І нагло щось у тій людині змінилося. Слідами Сервантового героя почав розчитуватись у книжках. Здається, що коли дійшов до читання життеписів Мусолінія і Гітлєра — прийшла кріза. Коротко після того виступає він з „Громади" і засновує свою, власну „самостійницьку організацію" з програмою — як сам каже — гітлєрівською! Находить кількох пройдисвітів, що знюхавши в нього деякі матеріяльні можливости, поклонюються йому і визнають своїм „вождом". Богунець формує свій уряд і видає в одній з білгородських друкарень „універсал до всього українського народу". Цей універсал, зразок неграмотної фанфаронади, югославянська влада конфіскує, а Богунця робить ревізію і тягає його на допити. Білгородські газети мають тему для насміхів. Зате сам „герой" цього трагікомічного скандалу вважає себе дійсно героєм. Його „рух" переслідують, зовсім таксамо, як переслідували початки гітлєрівської діяльности. Хоробливий „комплекс провідництва" заокруглюється. Богунець, що є власником добре проспериючої швальні сорочок у Білгороді, вважає себе дійсним „фірером" українського народу і веде оживлену пропаганду на всі сторони нашого нещасного гльобу.

ОСОБЛИВЕ „ІНТЕРВЮ".

У своїй мандрівці по Білгороді зайшов я також до п. Богунця. Цікавив мене той „український диктатор" — як його називають насмішливо наші в Білгороді, цікавила мене його

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ.

Три з цегольні.

I.

Стояло їх трьох під тьмяною ліхтарнею і переглядали газету. Найбільший із них, Бондар, прочитував пізголосом текст і що хвилини спльовував на тротуар.

— Ет, різало, пороло! Нічого з того не буде, як бачу.

Кучерявий Цьома, що хоч і в подертих черевиках, пажерливо смоктав болото і воду з калабань, мав ще у глибині свого серця надію. Не хотілось йому вірити, щоб так було без виходу.

— Може завтра щось буде підходящого.

— Ет, завтра! — махнув рукою Бондар, — скільки то днів ми повторяємо це дурацьке „завтра". Кажу: пропало та й годі.

Третьому, що здавалось не брав участи в тій розмові Босому, ці слова вбились болючим клином у голову. Повернув свої склисті руді очі на Бондара і прошепотів крізь зуби:

— Пропало, кажеш?

Він ще хотів говорити, але щось здушило йому горло. Якийсь жах, мов гірка отрута розлився по тілі. Жили заковязли, очі вивернечими білками вишкірились і Босий затріпотів безпомічно сухими, довгими костистими пальцями. Потому кілька разів обривчасто схлипнув і простягнувся на мокрому тротуарі. Бондар забурмотів щось незрозумілого під носом і потягнув Цьому.

— Ет, худоба. Ходімо!

— Якже це? — здивувався Цьома. Лишимо Босого так на дорозі?

— А щож, може кариту йому спроваджу?

Бондар нахилився над Босим, потермосив ним і немилосердно копнув. Цьома зжахнувся, але не посмів перечити. Тимчасом не знати від чого, чи від холоду болотнистого тротуару, чи від Бондаревого штовханця, чи так просто від себе, Босий прочуняв. Встав і хитаючись поплівся за товаришами.

Він виглядав осоружно. Ввесь заболочений, скапував гливким болотом, а доторкаючи обличчя забрудженими руками розмазував болото ще більше. Небавком він був більше подібний на стовп із глини, ніж на людину. Тільки двоє холодних очей світилося притахлим, злим блиском.

Під ногами чвякало болото. На голову мжив дрібний, тисячами дрібних, гострих шпильок, дощ. Цілий світ виглядав мов велитенський збірник болота, що з усіх усюдів протікало та обліплювало людину глевчастими платами. Босий сперся об Цьому і волікся, скоса позираючи на Бондара, що йшов насуплений, мов слотлива осінь.

По Бондареві трудно було пізнати про що він думає. Його обличчя завжди було однаке. В радости і горі все чорне та скривлене, все ті самі безбарвні, матові очі і прикрий, шерсткий голос.

Вони зібрались зовсім випадково.

В полі за містом до горба притулилась цибата цегольня. Вона вже давно завмерла. Колись від ранку до ранку гоготів у великім палениську жаркий вогонь і ставали рівними рядами стоси червоної цегли. Нині тільки кілька оозлупаних надвоє цегол і глибокі засмічені доли пригадують давне минуле. Коло палениська стоїть напівзвалена буда, де колись мешкав сторож, а відтак вибрав її на свою домівку Бондар. Бондар віддавна споривався беззахисним звірем. Не диво, що по ночах проспаних на лаві в міському городі, чи на руштуванні залізничого моста, нове мешкання видалось Бондареві палатою.

Він розташувався тут на постійне. Довго нишпорив по цілій цегольні, поки не вдалося йому призбирати кілька старих, наполовину струпішілих дощок, щоб пристосувати собі сяке таке леговище. Відтак із поблизької сіножаті наносив уночі свіжого сіна і коли першого вечора приляг, накриваючись сірим, попраді взагалі безколіровим витертим плащем, задовільно відхнув. Безсумніву, міг почуватися зовсім добре. Бож нарешті знайшов куток, звідки ніхто його не вижене, принаймні до весни, а що головне — то не треба платити за комірне. І минали дні. Щоранку виходив Бондар із своєї віллі, як жартовливо хвалився кумпанам у ресторані під „Трьома левами", тинявся ввесь день по місті. Частенько вистоював біля виходу із залізничого двірця, де час до часу вдавалось заробити „пару центів". Він обпирався об холодний, сірий мур і смоктав запашного крутанця. Із галі виходили подорожні вдягнені в теплі, мягкі футра. Бондар порівнюючи їх зо собою спльовував крізь зуби.

— Ет, різало, пороло! Буржуазія.

Подорожні проходили мимо, не звертали на нього зовсім уваги, розсідались у фіякрах. Тоді Бондар запихав руки в кишені без дна і філософував.

ментальність і ціле тло тої каригідної забави, що не тільки розсмішує, але й осмішує та шкодить доброму імені нашої еміграції в Югославії.

Крамниця п. Богунця, що є заразом і квартирою „головної ради українського фашистського здвигу", міститься при вул. Краля Александра 112, отже при одній з головних вулиць Білгороду. Йдучи туди, вже здалека вдаряє ваш зір орієнтаційна вивіска фірми, жовтими буквами на синьому тлі: „Радня Україна". (Швальня: Україна"). Чепурна, чиста крамниця з гарною виставою сорочок.

У крамниці панночка. Питаю, чи можу бачитися з п. Богунцем. Панночка притакує і виходить у задню кімнату, де за стіною чути торкіт швальних машин. За хвилину виходить до мене досить високий, кремезний, сороккількалітній мужчина з виголеним, трохи кантистим обличчям.

— Пан Богунець? — питаю.

— Так, я Богунець. Вам угодно?...

Пояснюю, хто я і звідки. Кажу, що зачув я про його фашистівську організацію і хотів би дещо докладніше довідатися. В очах господаря бачу блиск недовіря:

— А хто вас, пане, до мене прислав?

Пояснюю, що ніхто. Що я сам з власної ініціятиви прийшов до нього, бо цікавить мене кожний рух, що хоче виборoти кращу долю нашому народові. П. Богунець таки не довіряє:

— А всеж таки хтось мусів вам про мене сказати.

Притакую:

— Очевидно. Казали мені наші люди з еміграції. Ріжно казали. А я хотів би знати, як діло мається насправді.

Господар далі сумнівається. Бачу це з його обличчя. І нагло питає:

— А як ви, пане, ставитесь до „фашізму"?

— Дуже прихильно — кажу.

— Пане Нечай! — кличе Богунець.

Якийсь грюкіт у задній кімнаті і по хвилині стає на порозі худий, немолодий уже панок, добре одягнений, з хитрими, скорими очима.

— Оце пан Нечай, мій помічник — рекомендує господар.

— Якщо не помиляюся, міністр закордонних справ? — кажу зовсім поважно.

Знову підзорливий погляд і п. Богунець простує:

— Міністром буде в нашій державі, тут лише: голова політического відділу.

І звертаючись до Нечая, питає:

— Цей пан з львівської газети хоче говорити з вами про нашу орґанізацію. Як думаєте, чи можна?

Майбутній міністр пронизує мене зором. І по хвилині:

— Говорити можна, але не про все. Миж маємо свої орґанізаційні тайни.

Добродій Нечай — як мене інформували втаємничені — правник з професії. Почавши з нашої національної революції, все крутився близько всяких отаманів. Має практику і хист. Гірн „фірері" Богунці грає ролю... Розенберга.

— Отже нехай буде інтервю з тайнами — говорю. — Скажіть, панове, яка велика ваша організація? Скільки у вас членів у Білгороді?

П. Богунець дивиться на Нечая і потім каже:

— На жаль, ми вам цього сказати не можемо. Наша законспірованість — це наша сила. Їй завдячуємо, що ніхто не може розбити наших рядів. Скажу вам тільки, що нас багато і то величезна більшість „там".

— Де?

— Ну „там", у Совітській Україні. Це головна причина, чому не можемо розконспіровуватися.

— Гаразд, але хіба якісь докази того, що говорите, мусите мати. Признаєте, що без доказів це не штука. Кожний може так говорити.

Відповідає міністр Нечай:

— Ми докази маємо, але для нас. Якщо хочете вірити, то добре, якщо ні, не порадимо. Ми ведемо тайне листування зі сотками наших емісарів у Совітській Україні.

— Надзвичайне! — кажу. — Невже ГПУ ще ніодного з них не викрило?

— Ніодного! — запевняє мене п. Нечай.

— Ну, добре — кажу. — А яка властиво ваша програма? Якщо не помиляюся, ви, панове, видали якийсь універсал до народу.

— Отож власне — відповідає „фірер". — Наша програма вся зясована в універсалі, але його сконфіскувала поліція.

— Мабуть на інтервенцію совітського уряду? — питаю знову зовсім поважно.

Міністр Нечай дивиться на мене зпід ока і відповідає холодно:

— Не знаємо, пане. Досить, що сконфіскували. А конфіскують звичайно те, що комусь політично невигідне і небезпечне — закінчує, дивлячися з признанням на „шефа" Богунця.

Несподівано відчиняються знову двері у глибині і входить новий добродій. Стає в порозі „на позір", підіймає театральним рухом руку вгору і кричить:

„Україна"!

Оба мої співрозмовці звертаються також у його бік і підносять руки:

„Україна"!

Табльо! З дива вийти не можу. Придивляюсь гостеві. Одягнений вже куди гірше, майже обідрано. Поява мала, миршавенька. Коли підходить до мене, несе від нього алькоголем.

— Пан Павлюк — рекомендує з помітним невдоволенням господар.

— А, пан військовий міністр! — кажу.

— Голова військового відділу — поправляє холодно п. Нечай.

Придивляюсь до п. Василя Павлюка з деяким розчаруванням. Ще перед кількома роками був він кухарем у Парижі в якомусь кабачку. Нині в Білгороді військовий спеціяліст. Жінка його тяжко працює, продаючи масло на базарі, він укладає стратеґічні пляни і є разом з п. Нечаєм на „всьому готовому" у „фірера" Богунця. Безперечно, коштовне фірерство.

Вертаємось до перерваної розмови:

— Чи можете мені дати примірник вашого універсалу? — питаю.

Знову коротка нарада Богунця з Нечаєм. Врешті Нечай:

— Універсал призначений для всіх. Не бачу причини, щоб вам його не дати. Не знаю тільки, чи маємо ще який примірник, хіба з нашого архіву.

— Дайте з архіву — пішає п. Богунець.

ТІЛЬКИ ПРИГАДКА, ЩОБИ ДО ПРАННЯ ВЖИВАТИ УКРАЇНСЬКОЇ СИНКИ »ЗОРЯ«
ТО НЕ РЕКЛАМА

За хвилину приносить мені п. Нечай великий плякат. У наголовку меч у тризубі на чорному хресті. Читаю зацікавлено:

„Ми Головна Рада Українських Фашистів проголошуємо"... і т. д. і т. д. І на кінці: Головна Рада Українського Фашистівського Здвигу і С. С. У. Держави; Голова Здвигу і Голова Головної Ради і Центральної Ради Левко Богунець; Голова Політического й Адміністратівного Відділу Олесь Нечай; Голова Військового Відділу Василь Павлюк; Генеральний писар Петро Полубинський.

Несамовиті речі. Сміятися, чи плакати?

— І ви, панове, вірите в успіх свого діла? — питаю і підморгую Нечаєві.

Нечай удає, що не бачить і відповідає з гальмованою злістю:

— Ми люди, що віримо у свою ідею. Прийде час, що переможемо.

— Зрештою нема ще української фашистівської партії — вмішується Богунець, — а така партія потрібна.

— А чи маєте звязки з фашистівськими партіями Німеччини та Італії? — питаю дальше і стримуюся, щоб не розсміятись.

— Очевидно, що маємо! — відповідає самопевне Нечай.

— Можете мені дати якийсь доказ?

— Вибачте, але це тайна. Взагалі наша праця не є призначена для всякої преси — продовжує з притиском Нечай, а міністр війни йому притакує.

Для мене вже все ясно. Бачу, що запального і легковірного п. Богунця „надувають" немилосердно його штабовці, що зовсім не подобають на Санчо Панчів, але на хитрих неробів і пройдисвітів. Тому питаю накінець:

— Скажіть мені, пане Богунець, чи добре вам іде ваше підприємство?

Богунець розводить руками і каже:

— Хібаж це, пане, моє? Це народне. Підприємство йде, слава Богу, добре, але всі прибутки зїдає наша велика справа. Працюємо всі безкорисно для ідеї і чекаємо на великий день.

Говорить і обличчя йому палає, руки трясуться. Бачу, що ніяке говорення „на розум" тут не поможе. Отже на закінчення добуваю фотографічний апарат.

— Дозволите, панове, що вас сфотографую?

Богунець відсахується руками:

— Залиште, пане, на це ще час. Наша праця спокійна і не потребує реклями.

— Ні доброї, ні злої — закінчує двозначно Нечай.

Моє несамовите і на ділі прикре інтервю скінчене. Прощаюся і виходжу. Відчуваю несмак і стид і хочеться сміятись. З досади і з безрадности. Таке блазенське жонґлерство ідеєю обурює.

І хочеться сказати п. Богунцеві: Чи не краще той тяжко запрацьований вами гріш віддати напр. на захоронку для бідних еміґрантських дітей, що московщаться по російських захистах, замісць утримувати гурток пройдисвітів, що вас немилосердно надувають?

Прикра є наша білгородська дійсність, прикра і сумна.

Роман Голіян.

— Ет, ті у футрах це буржуазія, фіякерники це теж буржуазія напротив мене, а я теж буржуазія напротив тих, що сплять на руштуваннях залізничого моста. Ет, там... А все чорта варта. Всі ми буржуазія.

Увечір заходив Бондар до ресторану під „Грьома левами". Цей ресторан притулився до великої, кріслатої груші й бухав немов фабрика тютюневим димом, запахом спірту, голосною піяцькою розмовою. Злиняла вивіска, де претенсійно сплелися два руді льви й скоса поглядали на третього, голосила світові, що власником цієї буди є Арон Горовіц. Сюди під вечір заходили всі такі, як Бондар. Сідали похнюплено за брудними столами, попивали пиво, покурювали.

Бондар сидів звичайно в кутку, невидний, бо рідко коли міг замовити собі гальбу такого питва. Його майже зовсім не було видно зпоза випарів диму, що сотались смердючими течійками, налягаючи на вікна, двері, ввесь льокаль.

Таксамо, як і Бондар, постійним гостем ресторану був грубий Юзько, що теж належав до „буржуазії". Він не тільки міг собі дозволити на такий видаток, як цілий „пшорт" на один раз, але ще й часом давав бенкет для цілої кумпанії. Ціла кумпанія це рудий Бруханъ, той, що перед кількома роками зарізав мов свиню, свого тестя, німравий Фель, куций Бомба і Бондар.

О, тоді був рай на землі!

І так, коли одної ночі плентався Бондар до дому — зайшов йому дорогу якийсь чоловяга, що ні звідти, ні звідси причепився, як екзекутор, до Бондара. А далі Бондар почув, як щось гаряче проткнулось крізь шкіру, і запекло його у грудях. Більше нічого не тямив. Навіть коли вийшов із шпиталю не міг собі нічого пригадати.

(Далі буде).

Клевета і брехня.

В „Русскім Голосі" з 28. листопада п. р. у статті п. н. „Куди дівалися гроші з продажі церковної землі?", за підписом К. І. Ганасевича директора „Русского Ревізіонного Союзу", вичитали ми таке речення:

„...крім того багато грошей видано на субсидії для преси, як газета „Діло", якої зобовязання, при 13 тисячах власного капіталу, доходять до 224.000 золотих..."

Така „ревеляція" москвофільського господарського „спеца" є звичайною брехнею. Тому, що закидання часописному Видавництву таких величезних довгів наносить йому моральну і матеріяльну шкоду, обнижує кредитову вартість Видавництва та дискредитує часопис перед читачами, Видавнича Спілка „Діло" скаже п. Ганасевича до суду.

Літературна сторінка.

Український романтик російської революції.

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ: „Вибрані твори". Редакція і вступна стаття Б. Т. Романенчука. Українська Книгозбірня. Львів, 1937.

Вже більш як два тижні головна вітрина книгарні „Наук. Т-ва ім. Шевченка" заставлена примірниками нововиданого вибору творів Хвильового. Є там і рисунок письменника, що притягає увагу прохожого, неначе на ювилейний концерт або поминки. Якби з такого вікна міг сходити новий автор між читацьку публіку, то не шкодилоб видавати що-тижня нового письменника. Забуті покійники своїми непередрукованими та вичерпаними творами — видавцям допоможуть.

М. Хвильовий має вийняткові дані, щоб архилити до себе галицького читача. Він покінчив самогубством на знак протесту проти режіму, в якому не міг працювати. Цим жестом він — так мовити — зрегабілітував себе після кількох переходів з права на ліво і після показових заяв про свої „ухили", себто за гріх проти головної совітської заповіди: „Не будеш мати інших богів, крім мене — комуністичного режіму, до якого мусиш молитися принюдно, голосно і беззастережно".

Совітські офіціяльні критики повинаходили у Хвильового чимало „ухилів", — і він сам шукав за ними (покликаючися на Маркса та Леніна) у творах своїх товаришів, аж остаточно голоси залишилися поділені: — одні дивились на Хвильового як на одного з найчільніших провідників боевого комунізму в літературі, другі за його „ухили" почали вважати його за „націоналіста". Цікаво, що наші націоналісти приняли без застережень становище правовірних большевиків, які кожного, хто тільки зробив „ухил", уже називають націоналістом. У такому поділі, наслідком чисто політичної боротьби, нема часу розбиратися в нюансах літературних творів: — або ти „наш", або „наших ворогів". З того виходять кумедні теорії — письменник такий, як Хвильовий, що ввесь час звеличує комуну, а інколи пригадає собі теж національну приналежність — стає „націоналістом". За ці непорозуміння з ідеями він і пустив собі кулю в серце.

Зі загальним питанням „ідеольогії" звязана одна дуже важна психольогічна проблема: про щирість Хвильового. Коли приняти факт, що в совітських умовинах не вільно письменникові писати того, що він переживає, — не диво, що неодин автор старається за штудерною формою скрити свої дійсні переживання і підмальовує їх відповідно до сюжету і своєї партійної „позиції", коли довіря партії до нього сильніше або слабше.

Здається, що нашого читача вже тепер менше цікавлять ті „ідеольогічні злами", через які так багато наших письменників помандрувало на заслання. Хто не стежить за поодинокими перипетіями боротьби критиків і партій з письменниками, часто і не відчуває, у чому суть справи.

Чи сприйме наш читач самі твори Хвильового? — можна сумніватися. Їх головна недостача — безсюжетщина. Хвильовий не мав епічного спокою, щоб змальовувати людей і подій, — його проза найблискучіша там, де він увесь бється в судорогах, як нерви під операційним ножем.

Не будемо тут говорити про його заслуги. Хвильовий зробив дуже сміливу спробу, може навіть „революційну" — розбиваючи композицію новелі. Він навіть не розбив її, а попросту не думав про те, як і про що пише. Йшов за настроєм, надхненням і назвав себе романтиком. Але слово „романтик" не зміняє справи, як і не зміняє його термін „композиція" або „розбиття форми". Хвильовий має справжні проблиски, коли наосліп гатить у метафору, виверташи її, коли обриває речення, щоб клином рефлексії задуматись про що саме він думає, навіть тоді, коли рве нитку оповідання і починає сповідатись.

Автор передмови до галицького видання сам наводить один такий засіб Хвильового посереднє оповідання: „Справа посувається до розвязки. Як ви гадаєте, чим закінчиться новеля? Американці не читають творів із нещасним кінцем, словяни, навпаки — така вдача і в тих і в других. Я буду щиро казати: я сам не знаю, чим закінчиться вона. Проте над новелею я працював чимало. Я нарочито не знаю, чим вона закінчиться. Я не хочу бути звязаний. Я хочу творити по-новому. Все таки новелю мою дочитайте — інтересно, до чого я прийду?"

Тут Хвильовий дуже щирий. Будьмо щирі і ми: все це балаканина і нема в ній нічого оригінального. У німецьких і французьких романтиків найдете сміливіші вставки. А якими рефлекторами блискають вони в Мультатулія! Ввесь Хвильовий, коли і не знав його, сидить у його одній кишені. Можливе, що був теж під сильним впливом Розанова, якого всі мусіли знати. А всі ті його перескоки і закрутаси аж заохочують узяти книжки Петра Альтенберґа, зовсім невеликого письменника, але якого звязкого та гострого.

Вплив Хвильового на молодше покоління наших авторів сильний і безперечний. Він показав їм, як можна писати навмання, нехтуючи всім — від сюжету, до форми і мови. Такий успіх мають завсіди новатори, що буцім-то легковажать обовязкові закони.

Жаль, що галицьке видання не має приміток до ріжних московських слів і граматичних дивоглядів, щоб читач не думав, що вони правильні. Сам Хвильовий признавався цинічно, що його мова подекуди жахлива. Найдете тут „кровать", „кательщик", „стаканчик", „древній", „мятежний" „тоска", „надменний", „тускло", „сарай", „навіс", „терзання", „провалівай", ;;узнав" включно до „женщини", яку галичани довгі роки вважали за щось шляхетніше від „жінки". Цікаве, що для Хвильового жир. слово „звін" має завсіди російське значіння „звук" і в необзнайомленого з російською мовою читача розбуджує зовсім інший образ.

Та не знати Хвильового не можна. Він може і зовсім не подобатись, але навчитися можна в нього багато: — як не треба писати ще раз таксамо, а пробувати, як він сам хотів — інакше „по новому".

м. р.

ФЕДІР ДУДКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

Легкі погідні новелі.

Іван Зубенко: „ЗА КУЛІСАМИ ЖИТТЯ". Новелі й нариси. Коломия 1937. В-во „Ока", ст. 128. Обгортка В. Дядинюка.

Маємо в цій збірці одинацять новель, що мають за провідну тему: любов. Це найдавніший сюжет у новелі. У новітній літературі він доведений до незвичайного мистецтва Мопасаном. Приблизно до такого жанру хоче наблизитися у своїх новельках І. Зубенко.

У нашій літературі цей жанр зовсім занедбаний. Читаючи наші оповідання та повісти чужинець мав би враження, що проблеми кохання та звязаного із ним подружжя майже не заторкують духового життя нашої інтеліґенції в чистій формі і що вони виринають тільки тоді, коли вони зачіпають суспільні справи. І. Зубенко не хоче заглиблюватися занадто у психольоґії своїх героїв ані ставити „проблеми", щоб над ними призадумуватися. Він вибирає якусь одну сценку з життя, навіть дрібненький епізод і оповідає його, наче анекдоту так, щоб читата тримати ввесь час у напрузі, як при дотепі, що має закінчитися „поентою". Є це погідні, часто веселі непорозуміння людей закоханих або подружих пар. Слухаємо цих історій з погідною усмішкою, без напруги, бо автор оповідає їх легко, відкидаючи свідомо занадто подрібну характеристику осіб та середовища. Коли йде про психольоґічні нюянси, то він проходить мимо них, залишаючи самому читачеві свободу доспівати їх собі по вподобі.

Таких погідних, безпретенсійних новель у нас дуже мало. Вони булиб найкращою лектурою читачів газетних фейлетонів, що саме за такими речами шукають завсіди в чужій пресі, бо в нас їх майже нема. Деякі з них нагадують новелі І. Вільде, але тоді, як Вільде зупиняється на психольоґічних нюянсах, Зубенко воліє самий анекдотичний бік історії.

м. р.

Літературна хроніка.

„ЛІТЕРАТУРНА БІБЛЮТЕКА".

Під такою назвою почало львівське В-во „Іскарґад" видавати твори нашої літератури та чужої призначені головно для школи. Як перший випуск появився переклад „Мазепи" Байрона зроблений Д. Загулом із вступною статтею Є. Ю. Пелеського.

75-ЛІТТЯ ГАВПТМАНА.

75-д'ній день уродин Ґергарта Ґавптмана у дні 17. п. м. дав привід німецькій пресі ще раз ушанувати свого найстаршого письменника, все ще активного. 5 років тому святкували шумно його ювилей численними статтями і виставами. Тепер наче відгомін цього ювилею. Від часу, як цілий ряд передових німецьких письменників покинув Німеччину — н'ємецька література тала збіднїла на індивідуальности, що Ґавптман мусить заступати молодших. Його працездатність, правда, подивуґідна.

З давніх його драм не зійшли і досі з репертуарів „Самотні люди", „Фльоріян Ґаєр", „Потонулий дзвін", „Візник Ґеншель", „Перед сходом сонця". Найкращі артисти та режисери пробують оживити навіть такі речи, що у свій час скінчилися повною невдачею, як „Ельга" або „І Піпа танцює". Із драм останніх років — слабо скомпонована „Дорота Ангерман" зворушує публіку деякими сильними сценами.

Ґавптман романтик дає чимало поля до поширу добре вишкільованим театрам, що ставлять „Віднього Ґенриха", „Індіяноґі", „Веллнда". „Вілого Спасителя" написав він на еспанський арасон — зробивши героєм пісаря Мексику Монтезуму, щоб протиставити його завойовникові та насильникові Кортезові. У таких песах відчуваємо сильний вплив Кальдерона, автора „Незломного князя", що звеличував терпіння і чистоту душі серед мушель. У своїй останній драмі „Гамлет у Віттенберзі" пробував оживитися духом безсмертної Шекспірової трагедії.

Велику творчу силу знаходить Ґавптман у тому, що він умів піддаватися вражінням, вате хамелеон і змальовувати, як людина фізично терпить. Ґавптман умів приневолити вас спочувати із своїми героями. Він володіє власною багатою мовою, що в деяких випадках стає дуже поетична, то знову передає реальні предмети. В останній добі своєї творчости, він написав чимало прозових речей, такі великі повісти, як „Еммануель Кант", „Атлянтіс", „Фантом", „Острів великої матери", рід сповіди „Книга пристрастей". Одна з найкращих речей це „Ґретхя в Соанні".

СМЕРТЬ ФРАНЦУЗЬКОГО КОМЕДІЄПИСЦЯ.

Помер відомий французький драматург Франсі Крувасе, що кілька років тому був кандидатом до Французької Академії на фотель свого співробітника Фльорса. Він — бельґієць, уроджений у Брюсселі у 1877 р. І дав кільканадцять легких, приємних пес, в яких найбільший успіх мали: „Щось", ;;Шлюбна, моя пані", ;;Вогонь у сусіда", ;;Серце рішає", ;;Поворот" (до співпраці з Р. де Флєрсом), „Арсен Люпен". В останніх роках звернувся до повісти. Його правдиве прізвище було Вінер.

РОКОВИНИ ІСЛЯНДСЬКОГО ПИСЬМЕННИКА.

Цими днями сягнув 80 років відомий ісляндський письменник Р. Йон Сівесон. Він виводить свій рід ще від родини з 890 р. Почав писати пізно, щойно в 1912 р. Після студій у Франції, Бельгії та Англії він вступив до чину взуїтів і був довгий час учителем середніх шкіл у Данії, виховником і місіонарем. Його повісти „Нонні" і „Нонні та Манні" перекладені на 30 мов.

ДРІБНІ ВІСТКИ.

У Белґороді вийшов вибір творів Джіякома Леопарді у перекладі на сербо-хорватську мову.

На німецьку мову переклали повість шведської письменниці Аліси Літзене п. з. „За чим ми всі тужимо".

Чехи перекладли одну з найкращих книжок Отефана Цвайґа „Тріюмф і трагізм Ераама з Роттердаму".

Двох англійських авторів Леслі і Сівел Стовпс написали пєсу „Оскар Уайльд", де в кінці картин показали життя великого майстра парадоксу від верщку його слави, почерез суд і знищення аж до паризької бідної кімнатки, де він умирав. Ансамбль англійських артистів виставив цю пєсу недавно у Празі.

Чеський письменник Ярослав Кратохвіль видав свої враження із Еспанії „Барсельона-Валенсія-Мадрид". Мотто книжки: „Кажемо „еспанський", а думаємо: „людський". Цікаво, що автор провів в Еспанії всього 17 днів, а цього три до міжнародним конґресі письменників. Конґрес змальований найцікавіше

Сторінка без політики.

Коли діямантова поліція інтервенює...

НАЙТЯЖКА СЛУЖБА У СВІТІ.

Мешканців околиці Вернеку (Полуднева Африка) огорнуло одного дня справжнє божевілля. Зовсім припадково (в Полудневій Африці завжди припадок робить із людей мільонерів) знайшов один із фармерів на дні висушеного озера діяманти. Він почав копати далі й по пів години знайшов цілу жменю блискучих камінів. Найближчого ранку про цю подію знали вже сусіди у віддалі сто миль від місця тієї події. Як виголодніла сарана кинулися всі шукати діямантів тої околиці на нове діямантове поле. Кожний намагався якнайбільший кусень дорогоцінної землі забезпечити для себе. Счинилася між шукачами буча, яка згодом перемінилася у правильну битву. Заграли кріси і револьвери і кров зросила землю, заки вона ще видала зі себе багатство

Раптом серед тої навіженої бійки хтось крикнув: „Діямантова поліція!" Той оклик мав на розярених шукачів такий вплив, як ведро студеної води, вилите на голову. Діямантову поліцію знають добре в цілій Африці з її залізної руки. Там нема ніяких інших органів влади, які так швидко і прецизно вміли би вжити у відповідній хвилині револьвера й гумової палиці і яка так швидко вміла би завести лад, як ці суворі люди.

Вони теж аліквідували негайно авантуру у Верреку. Відтак виявилося, що ціла бійка була зовсім зайвим, бо діяманти були такої поганої сорти, що нове діямантове поле не уявляло собою майже ніякої вартости.

ДІЯМАНТИ ЗА КОЛЮЧИМ ДРОТОМ.

Від волі великих компаній (спілок), які втримують у своїх руках монополь оцінювання діямантів Полудневої Африки, залежить, чи звичайний смертник може щось зробити зі знайденим каменем, чи ні. Вони тільки дбають про те, щоб усі діямантові поля дістати у свої руки, вони теж дбають при помочі велитенського організаційного апарату і величезних грошевих сум про те, щоб ціни шляхотних блискучих камінів вдержувати на світовому ринку в одній ціні. Просто неможливо у Полудневій Африці оцінити якийсь діямант на власну руку, хочби він був навіть такий великий, як пястук. За нелегальну торговлю діямантами установили драконські просто кари: 10—15 літ вязниці.

Хтож рискував би таку ціну заплатити за якінебудь підозрілі інтереси.

Діямантовий синдикат розпустив свої сіти в цілому діямантовому краю. Кожний камінь докладно реєструють, тисячі агентів слідкує за кожним підозрілим проявом, увесь державний могутній апарат стоїть до диспозиції синдикату.

Докладна контроля всіх діямантових піль доходить до того, що кожну таку землю, що має в собі самоцвіти (називають її „блакитною землею") треба зголосити в окремім монопольнім уряді. Щойно той дозволює експльоатувати поле за відповідну ціну. Одначе тільки частину таких „блакитних земель" окружених колючим дротом і пильно стережених, використовують.

Самоцвіти, які мають просто казочну вартість, зберігають у спеціяльних трезорах діямантових синдикатів. До продажі призначують кожного року тільки відповідну скількість діямантів і таким чином вдержують відповідну ціну на самоцвіти.

Перешмуґльовати діяманти й тихцем їх продати, завдяки незвичайним засобам обережности та знаменитій службі безпеки діямантових синдикатів, це дуже важка справа.

Робітники і гірники працюють під якнайгострішою контролею. Вони можуть тільки в докладно означену пору покинути діямантове поле, але при тім їх докладніско обшукують. Апарати Рентґена грають при тому немалу ролю. Коли контроля ствердить, що робітник проковтнув камінь, тоді до помочі вживають радикального, хоч не дуже приємного ліку — рицини.

КІТКА ПАЧКАРЕМ ДІЯМАНТІВ.

Дуже рідко вдається рутинованому ловцеві діямантів обманути контролю та підійти їх обережність. До таких виїмків треба зачислити теж одного наглядача, якого щойно по кількамісячнім слідстві переловили. В ріжних закордонних містах вирінали зовсім несподівано прегарні примірники самоцвітів, які прийшли туди нелегальною дорогою. При помочі англійської поліції з тяжким трудом відкрили цю шмуґлерську дорогу. Вкінці зловили теж злодія. Він заприязнився з кіткою коло муринської кухарки. Згодом розпещена кітка почала ходити крок-у-крок за наглядачем. Нікому не прийшло на думку підозрівати у кітці пачкаря. Доглядач заробив при помочі кітки гарне майно, але вкінці попався.

ФАЛЬШОВАНІ „БЛАКИТНІ ПОЛЯ".

Ще інший інтерес цвіте якнайкраще в Полудневій Африці. Таким „інтересом" є продажа землі. Коли аґенти винюхають, що якийсь необзнайомлений, але грошевитий чужинець має охоту на швидке збогачення, підсувають йому негайно опікуна-аґента. Такий аґент повідомляє чужинця, що є діямантовий терен на продажу, що довідався вже навіть про прізвище власника поля, який не має готівки, щоб пустити копальню в рух і тому хоче своє поле продати. Чужинця ведуть на поле, на якому він сам переконується про величезні багатства і вкінці чужинець платить солену ціну купна й аґенти щезають. Щойно тоді новий власник переконується, що став жертвою обманців, що куплене ним поле звичайний пустар, відповідно приготований до продажі. Вкопані в землю і відтак знайдені діяманти не варта навіть десятої частини тої ціни, що її наївний купець заплатив за „блакитну землю".

Пачкарі етеру.

У звязку з відкриттям протидержавної змови у Франції, французька поліція веде в цілій державі розшуки, щоб відкрити тайні радіостації, що при їх помочі комунікувалися між собою і можливо зі закордоном змовники. Догадуються, що таких стацій коло 200.

ТАЙНІ СТАЦІЇ.

Подане число тайних радіостацій зовсім не перебільшене і не повинно викликувати счудування. При нинішній розбудові техніки радіофабрики можуть продукувати і випускати на ринок стації не більші, як писальна машина, ваги 10 кг. Така стація, яка не коштує більше, як 1500—2000 фр., може передавати сиґнали на коротких хвилях з одного кінця Франції до другого. Електричної енергії не забирає вона більше, як звичайна лямпка.

Правда, всі власники таких стацій повинні зголосити про їх істнування. Кожна стація дістає свою окрему букву і хвилю. Цю реґляментацію переводять не тільки для контролі над передачами, але й тому, щоб оберігати етер перед засміченням незареєстрованими хвилями.

Інша річ, що власник стації може, коли лиш схоче, затаїти істнування своєї стації і зовсім її не зголошувати. Трапляється це не тільки тому, що таким чином власник сам звільняється від оплати, але найчастіше затаює стацію тому, що хоче затаїти і передавані вісти.

Одні тайні стації передають біржеві курси, інші висліди перегонів і т. д. Вся така діяльність у меншій або більшій мірі входить у колізію зі законом і особи, які користуються тайними передачами нерадо хотьлиб утаємничувати поліцію у свої діла. Та нераз обслуговують стації шпигунські організації, або як в останній змові — змовників.

ПІДСЛУХОВІ СТАЦІЇ.

Щоб виловлювати „пачкарів етеру" при міністерстві почт і телеґрафу та при головній військовій команді істнує кілька підслухових станиць. Рутиновані слухачі безперервно змінюються при апаратах, день і ніч ловлять вони ріжнородні шуми і звуки, що наповнюють етер. Їх привичне вухо швидко виловлює серед правильної передачі голоси тайної стації. За такими таємничими звуками починають пильно і систематично слідкувати. Переконавшись, що тайна стація справді істнує і передає правильно свої сиґнали, влада починає заходи, щоб найти положення тієї стації при помочі т. зв. радіоґоніометрії.

ЯК ВИЛОВЛЮЮТЬ „ПАЧКАРІВ ЕТЕРУ".

Радіоґоніометрична метода основана на тому: при помочі антени натягненої на прямокутній рамі, можна визначити напрям з якого йде сиґнал. Коли перевести таку спробу у двох ріжних місцях і визначити на мапі обі лінії, то їх пересічна дасть точку, в якій положена таємнича стація.

Одначе в практиці — це не така проста справа, бо геометрична точка є в дійсності доволі великим простором, напр. цілою дільницею, яку поліція мусить систематично перешукувати, щоб найти тайну стацію.

—o—

ПОРТРЕТ СТРАДІВАРІЯ.

Італійські часописи повідомляють, що в Льондоні виставили на ліцитаційну продажу портрет Страдіварія. Про автентичність портрету свідчить власноручний підпис мистця-майстра знаменитих скрипок: дата 1730 р. і старинна чорна печатка кремонського музею.

Ця вістка викликала в Італії велике вражіння. Річ у тому, що в середині минулого віку вкрали серед таємничих обставин портрет Страдіварія. Був це єдиний портрет Страдіварія, який зберігся.

Тепер директор кремонського музею помістив у часописах велику статтю, в якій доказує, що виставлений на ліцитацію портрет — це фальсифікат. Директор провірив справу на підставі світлин зроблених із портрету. Малярська техніка виказує, що портрет зроблений в Англії, не в Італії. Намальований мужчина подібний дещо до фантастичного портрету Страдіварія, мальованого мистцем Геманном для брабантського короля.

Підпис сфальшований на підставі опублікованих писем Страдіварія. Печатка підроблена дуже незручно.

МАҐДУ ФОНТАНЖ ОСТАТОЧНО ВИПРОСИЛИ З АМЕРИКИ.

Так, як і можна було сподіватися, французької журналістки, яка ославилася була своїми „ревеляціями" про любов Мусолінія (про неї ми вже писали в кількох числах) не пустили остаточно до Злучених Держав. Остання інстанція федеральний суд заявився проти її побуту в Америці. Одночасно й поліція, ще заки проголошено присуд федерального суду, заявила французькій журналістці, що не допустить до її виступів в музикґолях.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ДОБРИЙ ЖАРТ — ГРОШ ВАРТ.

Один з паризьких ілюстрованих тижневиків завів новинку: конкурс анекдоток, придуманих або хочби тільки присланих читачами. Здебільша анекдоти плиткі й неоригінальні. Та часом трапляються і добрі дотепи. В одному з останніх чисел був поміщений такий нагороджений дотеп:

Багатий, але кволий старець хотів оженитися з молодою, гарною, але бідною дівчиною. Пастор, який мав вінчати „молодят" і який був приятелем молодого, пробував його відмовити від подружжя.

— Подумайте над цим. Вик старий і немічний чоловік. Ваша суджена молода й гарна! Хіба ви будете щасливі? Чиж не ждуть вас неприємні несподіванки й розчарування?

Рік пізніше старець зустрінув урадуваний пастора.

— Ваші побоювання були зовсім безосновні! Я щасливий, щасливий і дам вам на те доказ. Моя жінка сподіється дитини. Я стану небавом батьком! Чогож мені ще більше бажати?

Пастор розвів руками.

— Щож, значить, я помилився... Вибачте, дорогий приятелю. Та мені, знаєте, пригадалася подія з моєї молодости. Я був тоді місіонарем в Африці. Одного разу йшов я пустинею і читав біблію. Раптом, відкись він узявся, кинувся на мене лев! Щож я мав робити? Зброї при собі я не мав. Я підніс біблію і вдарив нею лева по голові. Лев упав мертвий. Я зідхнув з вдяки до Бога і пішов у свою дорогу. Заки перейшов кілька кроків побачив стрільця, який чистив свій кріс... Із дула ще йшов дим.

—o—

П. Т. ЛІКАРІ

Кремінні лямпи (кварцівки) Д-ра Міллера — Берлін на змінний струм комплет з пальником зол. 520.—.

Авторизована продажа:

у фірмі **„E-comp"**

Львів, Сикстуська 29.

Комунікат Президії УНДО.

Дня 20. листопада ц. р. на засіданні Центрального Комітету УНДО рішено скликати Краєвий Народній Зїзд під кінець грудня ц. р. У звязку з тим покликано дня 25. листопада ц. р. до життя Комісію, яка має випрацювати політичну частину для Народнього Зїзду та узгіднити справу перевиборів партійних органів на цьому Зїзді. До Комісії ввійшли: Стефан Витвицький, Володимир Кузьмович, о. Леонтій Куницький, Дмитро Левицький, Василь Мудрий і Володимир Целевич як члени та: Любомир Макарушка, Іван Німчук, Юліян Павликовський та М. Стефанівський як заступники членів.

—o—

Машини до писання пові й уживані з українськими та польськими черенками.

Найвища якість! Низькі ціни!

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД

машин до писання, рахування і шиття

ЮЛІЯН ЛОМАҐА

Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.

Найбільший вибір складових частин.

Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

25-ліття гр.-кат. дієцезії в Канаді.

Цього року минає 25 літ, як у Канаді зорганізовано українську греко-кат. дієцезію. Першим епископом тої дієцезії був Преосв. Никита Будка. Теперішній епископ гр.-кат. українців у Канаді Василь Ладика видав з нагоди цього ювилею пастирський лист до вірних, в якому взиває їх до дальшої ревної праці для збереження релігійної і національної єдности нашого народу.

S. O. S.! Атака печінки!..

Не допускайте до остаточности, яка повстає при занедбанні недомагань печінки. Зела магістра Вольського з охор. знак. „Більзова", що мають в собі екзотичні рослини Комбретеум і Больдо, побуджують печінку до правильної праці і нормального виділювання жовчі та спричинюють природне випорожнення. Вживати їх при терпіннях печінки, жовчевого мішечка, жовчевих каменів і жовтяниці. Можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Виробія: Магістер Е. Вольський, Варшава, Золота 14.

Як розвивається ощадностева акція, —
Як ростуть капітали, —
Як росте довіря щадників,
про те дізнаєтесь з
ОДНОДНІВКИ

Пром-Банку

Як Ви її ще не читали, жадайте на адресу:
ПРОМ-БАНК
Львів, Ґродзіцких 1.

Наради у „Сільському Господарі".

НАРАДИ У СПРАВАХ РОСТИННОЇ ПРОДУКЦІЇ У „СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРІ".

У продовженні нарад, що відбуваються у „Сільському Господарі" разом з XIV. зїздом агрономів, радила дня 26. листопада ц. р. Головна Секція Управи Ріллі й Ростин „Сільського Господаря". Проводив нарадами голова Товариства і Секції радн. **Мирон Луцький** разом з радн. **А. Терпиляком,** секретарювала інж. **Ліда Колтунюк**. У нарадах взяло участь поверх 90 делегатів філій „С. Господаря" з краю, що свідчить про велике зацікавлення цими справами.

По звідомленні з праці Гол. Секції Управи Ріллі й Ростин виголошено такі реферати: „Напрямні управи головних збіжевих ростин" — інж. **Антін Романенко,** „Приготування збіжжа до збуту та його збут" — інж. **Михайло Девоссер**, „Організація нашого насінництва" — інж. **Юліян Винницький**. По рефератах розвинулася дуже жвава дискусія, що устійнила резолюції в усіх справах нашої ростинної продукції, які так живо обходять наше селянство та чашу кооперацію, головнож у ділянці відповідного приготування зерна на збут. Окремо обговорено й устійнено напрямні нашого насінництва, яке мусить стати основою нашої ростинної продукції. Резолюції будуть подані у господарській пресі до відома.

По рефератах та ухваленні резолюцій вибрано нову управу Секції у такому складі: Мирон Луцький — голова, радн. Іван Шепарович — заст. голови, інж. М. Девоссер — секретар, радн. А. Терпиляк, інж. М. Творидло, інж. Ю. Винницький, Микола Малицький, інж. В. Вакуловський — члени. До кваліфікаційної насінної комісії вибрані: інж. Юл. Винницький, інж. Олекса Костюченко, інж. Мих. Девоссер, інж. А. Романенко.

Наради трівали від год. 10. рано до 8. веч. і дали чималий матеріял для дальшої праці наших господарів, агрономів та Філій „Сіл. Господаря" і нашої кооперації.

На цьому покінчено наради XIV-го зїзду агрономів та фахові наради наших хліборобів у „Сільському Господарі".

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКИХ АГРОНОМІВ.

В суботу 27. листопада ц. р. відбулися Надзв. Загальні Збори Товариства Українських Агрономів, що були присвячені обговоренню справ, які безпосередньо вяжуться з працею і забезпеченням наших агрономів, що працюють в організації „Сіл. Господаря". Зборами проводили голова Т-ва інж. **В. Вакуловський** та заст. голови інж. **Мих. Хроновят**, секретарював інж. **П. Зелений**. Збори обговорили плян фінансування агрономічної праці у краю у звязку з утворенням центрального фонду агрономічної праці іншими кооперативними централями та прийнято рішення у цих справах.

Дальше обговорено справу допомоги на випадок смерти, справу видавання „Українського Агрономічного Вістника" та інші справи меншої ваги.

У зборах взяло участь 64 членів Т-ва. Наради зборів дали поважні висліди у професійних справах агрономів, які стали сьогодні не тільки рушіями господарського поступу, але й важним громадським елементом у нашому краю.

Пощо терпіти і час маркувати?

При болях вживає пречінь кожна розумна пані попросту 1—2 таблетки Аспірини. Вони помагають.

ASPIRIN'A BAYER

є краєвим продуктом.

З українського політичного життя в Румунії.

НОВА ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАРТІЇ.

З огляду на те, що приписаний статутом У. Н. П. час для перевибрання органів партії минув, а конґресу Української Національної Партії не можна було скликати через політичні обставини, покликав президент У. Н. П. д-р Володимир Залозецький нову Дирекцію У. Н. П., до якої ввійшли: пенс. през. суду д-р Михайло Івашко, дир. у п. Ілярій Карбулицький, дир. у п. Володимир Моровик, редактор Юрій Сербинюк, адв. д-р Роман Ясеницький, б. радн. Антон Завада, інж. Іван Жуковський, адв. д-р Микола Сивий, адв. Микола Вітан і адв. Ярослав Петрюк.

На конституючім засіданні, що відбулося 3. листопада, вибрано віцепрезидентами партії д-ра Михайла Івашка й дир. Ілярія Карбулицького. Генеральним секретарем є далі ред. Юрій Сербинюк. Керму фінансовими справами передано д-рові Івашкові. Касієр Ярослав Петрюк.

Про організаційні справи референ ред. Ю. Сербинюк. На основі реферату рішено назначити референтів до кожної організаційної округи.

На засіданні дирекції У. Н. П. 9. листопада під проводом віцепрезидента д-ра Івашка, установлено референтів поодиноких організаційних округ, **рішено принципіяльно взяти участь у парляментарних виборах** і спосіб участи вирішити у свій час.

Вирішено теж скласти меморіял про становище українців у румунській державі та їх домагання і вручити цей меморіял новому урядові.

—o—

З листів до Редакції.

ЩЕ В СПРАВІ БУКВАРЯ „МОЯ ПЕРША КНИЖЕЧКА".

Численні слова признання від найповажніших наших громадян не-педагогів, збірні листи на мою адресу а кругів найсвідомішого нашого учительства є доказом, що моя оцінка нововиданого букваря була правильна та справедлива.

Відповідь Шановних Авторок у 260. числі „Діла" нічого не пояснює і не виправдує — взагалі зайво було її писати. Бо байдуже, чи давніше були ліпші букварі чи гірші, байдуже, хто їх складав і як поставилася до них шкільна влада — факт: сьогодні маємо перед собою новий буквар і я тільки про нього писала, порівнюючи його з анальогічним польським.

А натяки Шановних Авторок на мою адресу і директиви, що мені тепер „на емеритурі" робити, зовсім неамісні — таксамо як і солоденькі слова про „прекрасні дарунки маленьким українським школярам". Я вже їх доволі їм дала — що правда, неапробованих і ніколи негонорованих.

Свою вартість я знаю, а громадянство знає мою роботу в минулому і тепер на „заслуженій емеритурі".

Константина Малицька.

НОВИНА
Безконкуренційні
ОЛІЙКИ
ДО ПЕЧИВА
КООП. „ПЛАСТ"

Український націоналізм загрожує большевицькій владі.

На київському зїзді комсомолу УССР Косарев говорив про небезпеки, які загрожують комуністичній владі в УССР, при чому підкреслив, що найнебезпечнішим ворогом є українські „буржуазні націоналісти", які замінилися тепер на „убивників, диверсантів, шпіонів та ворогів чужих розвідок". Їх необхідно поборювати всіми засобами, з цілою большевицькою безоглядністю". (АТЕ).

„УКРАЇНСЬКІ" КАНДИДАТИ ДО НАЙВИЩОЇ РАДИ СССР.

Між кандидатами УССР до найвищої ради СССР є м. ін.: Косіор, Чубар, Будьонний, Смирнов (заступник союзного наркома оборони), Ізраель Леплевський (нарком внутр. справ УССР), І. Федько, С. Тимошенко (команданти військових округ київської та харківської), Ф. Шаденко, К. Чолін (члени військових рад тих округ), голова Академії Наук Богомолець та інші учені, стаханівці, колгоспники.

ЗМІНИ В КИЇВСЬКОМУ УРЯДІ.

Центральний виконавчий комітет УССР заіменував О. Задорожного першим заступником наркома комунального господарства, Д. Дудчика — заступником голови держпляну. (ВУ).

—o—

Відкриття сесії сойму і сенату.

Дорученням із 27. ц. м. президент державн відкрив звичайну сесію сойму й сенату. Згадане доручення передав сьогодні (27. XI.) маршалові сойму і сенату директор правного бюра в президії ради міністрів В. Пачоський.

ПЕРШЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ 1. ГРУДНЯ.

Маршал сойму визначив перше засідання сойму на середу 1. грудня ц. р. на год. 11. передполуднем.

—o—

НА ПІСТ поручає **живі риби,** маринати та ріжні делікатеси й овочі
Ц. ЦІМЕРМАН **Львів, вул. Легіонів ч. 45.**

Припинення Комітету Допомоги Студентству.

Перед двома днями львівське Староство Гродське припинило діяльність Комітету Допомоги Українському Студентству. Причиною мало бути те, що Комітет не вніс був ще статуту, себто — не був ще залегалізований. Одночасно поліція опечатала бюрко і всі документи Комітету, звязані з допомоговою акцією.

—o—

Німці не вірять у компроміс із чехами.

Німецький посол Бем із аграрної партії, виголосив в одній комісії чехословацького сойму промову, в якій сказав, що німці зробили все, **щоб довести між чехами і німецькою меншиною до порозуміння й угоди, але чехословацький уряд не додержав ані одної обіцянки.** Тому німецькі політики мусять перевести ревізію свого становища.

Посол Бем пригадує, що чехословацький уряд не повинен вбивати остатки віри німців у можливість угоди між чехами і німцями. В такім самім дусі промовляв і другий німецький посол д-р Льошка (*християнсько-суспільна партія*).

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

З нових видань.

Іван Филипчак: БРАТНЯ ЛЮБОВ — КРІПША ВІД КАМІННИХ СТІН. Повість з життя загонової шляхти з початку XX. віку. Самбір-Жовква 1937 р. Накладом філії Т-ва „Просвіта" в Самборі. Стор. 231, 8°. Обгортка Ю. Т. Кульчицького. Ціна 2 зол.

Ця повість знаного вже автора кількох цінних історичних повістей появилась дуже на часі хочби з огляду на недавній зїзд кількох сот таких українських шляхтичів у Львові під польським проводом та з огляду на появу книжечки Пульнаровича „Rycerz polski z Podkarpacia", в якій він представив цих шляхтичів, як мовно вукраїщених поляків з походження по їх польських гербах.

Вже Андрій Чайковський, як дрібний український шляхтич з походження, лишив нам цінні оповідання й повісти з життя тої шляхти п. н. „Олюнька", „В чужім гнізді" і найцінніше з них „Малолітній"; але Чайковський не вдавався в них у справу українського походження тої шляхти, бо ніхто з поляків тоді цього не оспорював. Та хоч польська демократична конституція скасувала всі шляхотські титули і герби, то для спольщення коло 200 тисячів підкарпатських гр.-кат. українських загонових шляхтичів польські ендеки і їх прихильники видвигнули їх польські герби, як величні, але полишили герби і величніші титули латинників-поляків на забуття.

З огляду на цей „шляхетський заявд", аранжований ендеками і неендеками, на душі справжніх українських шляхтичів, повинні ці останні мати книжку, з якої довідалися би, чому і за які заслуги колишні польські королі признали їх предків селян-рільників за шляхтичів, вільних від панщини. На це питання дає повища повість леж наукову відповідь при нагоді розмов дієвих осіб на цю тему. Одначе через цю тенденцію не стратила повість вартости, а радше зискала, бо цей шляхотський становий світогляд ще в тих українських селах не є пережитком, як став ним уже в останках польських магнатів, що корчаться під впливом примусових державних парцеляцій їх дібр на користь польських „селян-мазурів — людовців, а не дрібної сільської шляхти, *хочби польської по мові.*

Як зразок дрібної української сільської шляхти представив Филипчак у повищій повісті начальника станово мішаної гірської української громади Турчанщини Замаринське, Фльоріяна Замаринського (префекта), його дружину та їх доньку Людмилу. Завдяки шляхотській стипендії (тепер їх вже нема, бо здевалювались) дістала ся була донька Людмила до польського ліцею і на удержання СС. Бенедиктинок у Львові. Звідти вийшла вона вихована на польську шляхтянку з легковаженням всякого селянства й української нації, як мужицької. Повітова бібліотека „Т. Ш. Людової" цей польський світогляд піддержувала у неї досить сильно.

Та не трапився їй жених поляк, а українець, хлопський син, пильний учитель з цього села Гукалюк, людина дуже інтелігентна, що займався і освітою старших шляхтичів та мужиків поза школою. Він основав спільний церковний хор і ріжні товариства в селі. Він позичуваними Людмилі українськими книжками і розмовами вспів змінити її національний шляхотсько-польський світогляд на демократичний український, та ще й прихильити її серце для себе, не зважаючи на станову ріжницю, так, що й вона потім мала відчити в читальні „Просвіти" в українськім дусі та потім вийшла за нього замуж. Після українського освідомлення вона відмовила своєї руки полякові, адвокатському аплікантові, що ласий був більше на її землю як придане, ніж на її шляхотське походження і виховання в польськім дусі.

Лиш одну хибу має на мою думку ця повість, а саме, що може за мало уваги присвятив автор заїцянням Гукалюка до Люди та невдоволенню з них її батька. Але це остаточно дрібниця.

Українські інтелігенти, що походять із загонової шляхти та читальні „Просвіти", особливо *у шляхотських селах, повинні закупити цю книжку обовязково до своїх бібліотек, щоб пізнати* перестарілий світогляд тих шляхтичів і не допустити до того, щоб поручники за філію „Просвіти" в Самборі стратили гроші на друк цієї повісти, виданої для освідомлення нашої шляхти.

В. Окунь Бережанський.

Не забувайте післати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вдоволити 2.000 інвалідів.

Хто ще не знає? що
ПАПЕРЦІ і ТУТКИ (повноватки)
„КАЛИНА" найліпші.

ЯПОНСЬКИЙ ПОХІД НА НАНКІН.

Комунікат головної команди японської армії в Китаю подає таке: Шангайський фронт: Головні сили японських військ машерують у напрямі Нанкіну трьома кольонами. Перша кольона наступає здовж залізниці Шангай-Нанкін і наближається до Чангчов (Учін) в половині дороги між Нанкіном і Сучов. Друга кольона перепливла т. зв. великий канал (здовж східного побережжя озера Тайгу) і причалила під Чангчов, відтинаючи китайцям відступ. Третя кольона наступає здовж західних берегів озера Тайгу в напрямі Ігсін.

—o—

АРЕШТУВАННЯ КОМУНІСТІВ У БОЛГАРІЇ.

Болгарська поліція арештувала всіх членів нового виконавчого комітету комуністичної партії. На підставі сконфіскованого матеріялу ствердили, що партія дістала із закордону субвенцію у висоті 3 мілїонів левів річно.

—o—

8.000 ЖЕРТВ ГРАНИЧНИХ НЕПОРОЗУМІНЬ.

Заступник державного секретаря Злучених Держав почав переговори з представником республики Сан Домінго де ля Конча у справі граничних конфліктів між Сан Домінго й Гаїті.

Тимчасом державний департамент дістав телеграфічну вістку, що підчас тих конфліктів згинуло аж 8.000 цивільних осіб, себто більше, ніж це виказували дотеперішні дані.

Найбільша літературна подія останніх років!
УЛАСА САМЧУКА
„БАТЬКО І СИН"
Третій том славної „ВОЛИНІ" **появиться в грудні.** Ціна 4.50 зол., з пересилкою 5 зол., в передплаті 3.50 зол., з пересилкою 4 зол., для Чехії і Закарпаття 80 кч., в передплаті 22 кч., для інших країв рівновартість 5.50 зол. п., в передплаті 4.50 зол. п.
Адреса для грошевих посилок з краю: **Кооп. Банк „Дністер"** у Львові, ч. конта П. К. О. **143961** з дописком на середній частині складанки **„Вил. 18016 — Волинь";** для посилок з інших країв: Підкарп. Банк **(Podkarpatska Banka)** — в Ужгороді, ч. конта **2978** з дописком **„І. Роман — Волинь III".**
Щоб уможливити всім набути книжку по ЗНИЖЕНІЙ ціні, продовжено умови ПЕРЕДПЛАТИ до 15. ГРУДНЯ ц. р. — Адреса листів і замовлень: НА ПЕРЕДОДНІ, Львів, Синетуська 43 а, І. (для В. Рудка).

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним переплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку! Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів!

— *ЛЬВІВ СВЯТКУЄ* 25-літні роковини смерти Миколи Лисенка величавим концертом, який улаштовують усі львівські музично-співочі Товариства в салі Великого Театру 19. грудня 1937. (св. Миколи) в годині 12-ій вполудне. Подробиці в тих днях.

— Знана зі солідности кравецька робітня мужеських одягів М. Білоус, Львів, Домініканська 4. І. п. тел. 234-56. На складі власні матеріяли до вибору. Ціни приступні. 1931 11-35

— „Хром", Львів, вул. Руська 20., телефон 271-83 поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всякого роду футряні шкірки, як також перефасоновує і перероблює ужиті футра за найновішими моделями. —і

— Відчит д-ра Д. Донцова. „Де шукати наших історичних традицій?" відбудеться у вівторок 30. ц. м. в год. 6. вечором на „Бесіді".

— **Стінний календар Рідної Школи на 1938. р'к** вже вийшов із друку. Як кожного року, так і цього він багато ілюстрований подіями з діяльности Рідної Школи. — Тим Повітовим Союзам Кооператив, що надіслали до Рідної Школи свої замовлення на цей календар ми вже вислали. Залишається Рідній Школі ще невелика скількість примірників. Котрий Повітовий (Окружний) Союз Кооператив бажав би ще мати цей календар, нехай його замовить. Оскільки стане накладу, Рідна Школа вишле його на умовинах, поданих у писемній оферті. — Головна Управа Рідної Школи.

— **Відчит по українськи в радіо.** Завтра, в неділю 28. ц. м., львівська радіостація передаватиме в год. 8.50—9.00 рано по українськи відчит інж. М. Боровського „Догляд саду в зимі". Крім цього у найближчім тижні: українські кружки у вівторок (14.00—14.20), українська тижнева газетка в середу (13.45—13.55), та богослуження з Волоської церкви у Львові з нагоди свята Воведенія в суботу (9.30—11.45). Варт буде теж послухати фрагменту з книжки відомої Тетяни Чернавіної „Втікачі з ГПУ", який передаватимуть в год. 19.00—19.20 в середу 1. грудня.

— **„Психольоґія дітей та молоді"** — виклад м-ра Я. Чуми з циклю прилюдних викладів на виховні теми відбудеться в неділю, 28. ц. м. в салі бібліотеки „Просвіти", Ринок, 10, в год. 17. Вступ вільний.

— **Академічний вечір.** Дня 28. ц. м. відбудеться в год. 6. вечором в Українській Бесіді виклад о. д-ра А. Іщака на тему: Упадок церкви на Радянщині.

— **Рада Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка** у Львові приняла на своєму засіданні від 1. листопада ц. р. в дійсні члени Т-ва пп.: проф. Мирона Кордубу, Гр. Гануляка і Романа Сливку.

— **Конфіската українських календарів на Волині.** Повітовий староста в Луцьку заняв, як відомо, календарі „Просвіти" і „Золотий Колос" на 1938. р., мовляв тому, що зміст їх незгідний з польською державною ідеєю та суперечний з карним законом. Як повідомляє „Волинь", луцький окружний суд затвердив цю конфіскату.

— **Відїзд української артистичної пари до Америки.** Сьогодні, у суботу пополудні, виїхала зі Львова на Ґдиню, звідки післязавтра відїде на концертове турне по Америці артистична пара Антін Рудницький з дружиною Марією Сокіл. На двірці прощав їх, крім родини, поважний гурт знайомих і приятелів львівського музично-співочого світа, як д-р В. Барвінський, п-і Приймова, Лепкова, дир. Улуханов, д-р Мінцер і інші, від учениць Музичного Інститута сестри Сушківні та гурт громадян львівського товариського світа.

— **Сніжна замет'ль.** Сьогодні рано (27. XI) перейшла над Катовицями й околицею сильна сніжна заметіль. Коло год. 10.30 раптом стемніло і счинилася сильна метелиця з блискавками і громами. Буря тривала коло пів години. Ніяких випадків ніде не було. Перед полуднем і пополудні панувала також і у Львові сніжна метелиця, одначе сніг швидко топився. — Над Краковом зірвався сьогодні к. 11. год. передполуднем сильний буревій, який ушкодив телефонічні проводи та позривав антени. Небо покрилося темними хмарами і над цілою околицею перейшла сильна сніжна метелиця з блискавками і громами. Відтак настала погода.

— **Арештування в Дрогобиччині.** Як повідомляє польська преса, в дрогобицькому басейні поліція перевела серед українців масові ревізії й арештування. Арештували 20 осіб, переважно з інтелігентських кол.

— **Страйк** працівників міських плянтацій у Львові тревае дальше. Робітники, зорганізовані у фахових союзах, підтримують їх короткими страйками. До Львова приїхав головний секретар союзу працівників публичної вжиточности, і розпочав переговори зі страйкарами та міською управою. — У фабриці цукорків „Газет" вибух знову окупаційний страйк, в якому бере участь 180 робітників. Причиною страйку є редукція працівників.

— **Ґімназії виховують молодь на авантурників.** На засіданні державної ради публичної освіти стверджено, що найбільше число студентів, які беруть участь у студентських бучах, рекрутується з першого року. З того виходить, що до студентських авантур причиняється не атмосфера, яка панує у вищих школах, але атмосфера з ґімназій, які наставляють молодь у невластивому напрямі. Свідчить зрештою про те сам штубацький характер тих буч.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Клаптик радости.

Оглянувся я нині, а то вже ікс моїх фейлетонів про політику. Так ніби ціле наше життя тільки політикою начинене!? Годі! Досить! Зверніть очі в іншу сторону, де не має приступу діявол ненависти, а царює бог любови.

Був я недавно на весіллі... Направду, Шановні Читачі, на весіллі! І не женився там старий радник, що за рік піде на емеритуру, з невістою, що перед часом пішла на пенсію, а молодий хлопець із молодою дівчиною, а женився так, як це вже тільки в переказах живе.

Весілля в нинішних часах — загалом рідка птиця. Університетський „нумерус нуліюс", теольоґічний „лекс целібатікус", а загальний „статус павперікус" не сприяе розкладанню домашних огнищ, хочби й яких малих. Коли вже хтось і рішиться на спільну родинну ватру, то запалює її в такій тайні і в таких розмірах, що ніхто навіть не запримітить.

Весілля, на якім добрі боги позволили мені бути, відбулося з усіма приписами передвоєнного весільного кодексу.

Отже на стації не чекали гості на коней, а навпаки, возів не було за мало, хоч гостей приїхало більше як сподівалися, а міські гості дістали верхну одіж, хоч цього не сподівалися.

Стареньке попівство витало приїзших білими стовпами веранди і фестонами з барвінку, а на вулиці стояло все здорове населення села і рахувало та розпізнавало гостей.

— Пятнацятеро!

— З тими, чи без них?

— Без. Тепер вісімнацять.

— А посла рахував?

— Ще би ні! І того, що з ним.

— Ага той, що в ґазеті пише!

— А деж канонік зі Львова?

— Відай ще надїде.

— Либонь ні, бо був би в першім повозі їхав.

Напевно був би їхав, колиб був приїхав. А варт було. Коні як кати, фірман з цератовим кашкетом, а батіг... Раз тільки в мого батька такий був і то його на першім празнику вкрали.

В кімнатах народу а народу. Отці духовні з родинами (і то неякиминебудь!), цивільні усяких фахів (теж неякихнебудь), а над тим усім армія в особі старого ґенерала.

Серед гамору розмов, повитань і припрошувань чути бренькіт струн. У сірім кутку малої кімнати готується до свого виступу музика — підстроюючи свої інструменти (гляди бренькіт!) і свої музичні здібности (гляди пузата пляшка, сильно випорожнена!).

Два дружби як мухи в окропі. Звиваються, розпоряджують, запрошують, перепрошують, представляють.

Молодої і на лік ніде нема, молодий тільки час до часу блисне і зникає як метеор, дружки дали себе хвилину подивляти і зникли. Одним словом — усе як припис каже.

Решта йшла також по припису: Шлюб був назначений на вісімнацяту (нового стилю!) а в девятнацятій почалось благословенство.

Хто брав модерний шлюб, той нехай жалуе, що не падав до ніг батькам, не чув добрих матірних і батьківських рук на своїй голові, а все те в білій сукні „з вельоном" і при звуках пісні „Де згода в семействі".

Тут усе те було від альфи до омеґи, а визначний тенор між послами і один з найліпших весільних старостів, яких я бачив, так потягнув „і з ними він живе", що аж серце радувалося.

А того серця було так багато...

І в стареньким попівстві і довкола нього.

Бо в весіллі брали участь не тільки родина і гості, але й ціле село.

Два дні тому був прийом для ґаздинь і ґаздів, а вчора дівич вечір і вінкоплетення. Тому нині ціле село на ногах, а всі електричні ліхтарки в руках, ілюмінацію роблять.

Церква як на Великдень — світлами-горить, шість панотців шлюб дае, хор скріплений доокличними солістами, вікнами термосить. А музика терпеливо жде на дворі, щоби заграти такий „туш", якого давно околиця не чула.

А потім похід до дому під звуки маршу „Соколів", при світлі ліхтарок і осіннього місяця, що в саму пору викотився на чисте небо...

Ну, щож, Шановні Читачі, казати чи перестати?! Перестану, бо всього й так не опишу, а дехто ще подумае, що це все вигадка.

Отже ні! Відбулося таке весілля в Ґаличині, в 1937 році, дай Боже щоб не останнє і не тільки в Ходорівщині, бо — без огляду на все — і нам треба якоїсь радости в житті! Бодай клаптик, як усміх синього неба в осінню слоту...

Галактіон Чіпка.

Чергові студентські демонстрації.

Сьогодні в річницю вбивства студента Ґротковського, ґрупи ендецьких студентів викликали нові вуличні бучі. В год. 10 після богослуження в костелі св. Миколая, студенти намагалися уформувати нелеґальний похід, який поліція розігнала. Одна зі студентських ґруп перебилася на личаківський цвинтар, вибиваючи по дорозі шиби в жидівських крамницях. Вертаючись із цвинтара, демонстранти побили одного жида.

На Бернардинській площі прийшло до сутички з поліцією. Демонстранти побили палицями трьох поліцаїв. Одночасно інша ґрупа била шиби в жидівських крамницях.

Поліційна команда вислала скріплені резерви автами, кінну поліцію і мотопомпи. Похід розігнали.

Студенти намагалися передістатися вул. Хоружини і Осолінських під Політехніку, одначе поліція й там заступила їм дорогу. Підчас тої сутички, один зі студентів упав під копита сполошених коней. Пораненого студента забрали зі собою демонстранти. Малими ґрупами демонстранти перейшли під політехніку, де уладили протижидівське віче, викрикуючи ріжні демонстраційні окліки.

—o—

— **Львівська хрон'ка.** До захристії костела св. Анни закрався якийсь злодій і забрав золоту чашу. — Посередника Каца-Котовського засудили на 3.000 зол. гривни або три місяці арешту за визиск фордансерок, яким виробляв заняття по кавяднях.

— **Відгом'ни українсько-польської війни.** Стрийська прокураторія веде слідство проти Василя Вівчаря, Дмитра Купляка, Михайла Мацькова і Федя Запухляка під закидом, що тому 19 літ, в часі українсько-польської війни, вимордували в околицях Єзуполя польську стежу, зложену з 5 поляків і 2 жидів.

— **Присуд на студента медицини.** Городське староство засудило студента третього року медицини, Лешка Кулаковського на 30 зол. гривни або шість днів арешту за те, що здирав афіші з закликом до молоді зберегти спокій у вищих школах. Засуджений зголосив відклик.

— **Нова контроля л'карськ'х дипльом'в.** В останніх часах виявилося кілька скандальних випадків, де люди без медичного наукового дипльому управляли безправно лікарську практику. Тому компетентні урядові кола вішли переводити при допомозі лікарських палат нову контролю лікарських дипльомів. У Варшаві виявився куріоз, що шарлятан без медичних студій практикував 15 літ і уходив за славного лікаря.

— **Пожежа.** В Малехові під Львовом згоріла на шкоду солтиса Йосифа Малини стодола, в якій було 70 кіп збіжа. Вогонь підложили.

— **Відгомін людового страйку.** До окружного суду в Перемишлі вплинув акт обвинувачення проти гр. Дрогойовського із Чесанова та 9 членів польської людової партії. Закидують їм участь у відомих подіях підчас селянського страйку в серпні ц. р.

— **За вбивство брата.** Перед судом присяглих у Самборі відбулася розправа проти 22-літнього Стефана Пукача і його природного брата, 37-літнього Осипа Мащака, що в червні ц. р. вбили у Стрілківцях самбірського повіту свого старшого брата Івана Пукача у звязку з маетковим спором. Мащака засудили на 13, а Стефана Пукача на 10 літ вязниці.

— **Людовий університет** під Самбором. В Бисковичах самбірського повіту відбулося вро-

мисте відкриття людового університету Т. Ш. Л. Наука розпічнеться 28. ц. м. В найближчому часі відкриють такий університет на передмісті Дільна в Самборі.

— **Краєва хроніка.** Старостинський суд у Перемишлі укарав кількох власників каменищ за нехлюйство гривною 300 зол. або трьома тижнями арешту. — В Сороцьку пов. Теребовля 35-літній селянин Іван Матвіїв убив свою матір Анну підчас сварки за маєток.

— **Відгомін людового страйку.** Городський суд у Рогатині розглядав карну справу Михайла Дроня і Миколи Гнипа за участь у подіях підчас людового страйку в районі Бурштина. Дроня засудили на 4 роки, а Гнипа на 5 тижнів арешту. — До перемиського окружного суду вплинуло в останньому часі кілька актів обвинувачення проти поодиноких осіб і цілих груп за участь у серпневому т. зв. рільному страйку, зорганізованому людовцями. Суд буде розглядати їх у найближчих тижнях.

— **Новий присуд на адв. Гофмокля-Островського.** Сосновицький окружний суд розглядав удруге справу адв. Гофмокля-Островського за образу суду. Присуд, яким засуджено його на 3 місяці арешту та відобрано право виконувати адвокатську практику на 2 роки, найвищий суд уневажнив. Тепер сосновецький суд удержав у силі позбавлення на два роки права адвокатської практики, а кару арешту перемінив на 600 зол. гривни.

— **Єпископ почесним індіянським вождом.** Підчас врочистости, яку влаштували індіяни в честь єпископа Кельгері (Зл. Держави), монсіньора Кароллa, іменували його почесним вождом індіянського племени і надали йому титул „Пітеіксінам", що значить „білий орел". Це ім'я прислугувало пок. індіянинові, що вмер недавно, окруженний загальною любовю і пошаною. Наділення тим іменем єпископа свідчить про його велику популярність серед індіян.

— **Російські ріки замерзли.** В різних сторонах Совітської Росії впала сильно температура. Багато рік замерзло, наслідком чого припинилася комунікація на Волзі, Москві, Оці та каналі Москва—Волга.

— **Большевицькі вибори.** Московська „Правда" нарікає на лиху організацію виборів у багатьох округах. У списах виборців поминено багато управнених громадян, а зате масово вписано небіжчиків або немовлята.

— **Різні вістки.** В околиці Царгороду пасажирський автобус упав у яругу, при чому згинуло кількanацять осіб. — В Ню Йорку основано бібліотеку, що збирає самі гумористичні видання і користується великою фреквенцією читачів. — Нюйорська радіостація маринарки одержала сигнал „С. О. С." від англійського корабля, що біля островів Багами зударився з іншим кораблем. — Англійський транспортовий корабель „Нолінгтон Курт" затонув біля острова Гайті в часі бурі. — Тіло колишнього англійського премієра Рамзея Мекдональда, яке привезли кораблем до Льондону, згідно з бажанням небіжчика мають спалити в крематорії.

— **Корабельні катастрофи.** Підчас бурі на озері Саїма у Фінляндії затонув туристичний корабель, причому згинуло 18 осіб. Між Аво і Марігамном хвилі викинули на скелю корабель „Делет". Пасажирів і залогу врятовано.

— **Летунська катастрофа.** Німецький комунікаційний літак т-ва „Люфтганза" розбився вечором на летовищі Кройдон під Льондоном. При упадку на землю настала експльозія, причому погибли три особи.

— **Катастрофальні бурі в Південній Америці.** З південних провінцій Бразилії (Сао Павльо, Ріо Гранде і Парани) надходять вістки про жахливі виливи рік, бурі, а навіть повітряні труби, що спричинили величезні шкоди. Залізнична комунікація між С. Павльо і Ріо Гранде переважно зірвана. Вода заляла ціле Хірікса і знесла багато домів. В одній місцевости буря звалила два домн. Повітряна труба перенесла кілька деревляних домів на кільканацять метрів, причому згинуло кілька родин. — Як повідомляють з Буенос Айрес, страшне торнадо перейшло долиною Калінгаста. Багато домів знищило, згинули череди худоби. Ростинність знищена на великих просторах. Згинуло там багато людей.

— **По большевицьки.** Населення боровірської округи хотіло поставити кандидатуру якогось Андрієва на місце урядового кандидата Нікітіна. Таку зміну передбачує совітська конституція та виборча ординація. Одначе голова партійного комітету Нілов відкинув кандидатуру Андреєва як „тайного опозиціоніста". На другий день Нілова хтось убив. Під закидом убийства ГПУ арештувало Андреєва і до кількох днів його розстріляно.

— **Красномовний офіціяльний документ.** Урядовий документ, а саме Свідоцтво Досліджування ч. 182 видане Державним Телекомунікаційним Інститутом при Міністерстві Почт і Телеграфів, з дати 3. листопада 1937 р., предмет досліджування: Приймач Ф. Телефункен, тип Феномен ч. 4688, а рід досліджування — дослідження місткости сили. авторитативно стверджує, що при напрузі сіти 215 Вольт побір сили є 26 ват'в, а при напрузі сіти 117 Вольт побір сили є 24.5 ната. Що це все значить? Це значить, що супергетеродина Феномен Ма. краєвої фабрики Телефункен зужиткує около 25 ватів струму, отже стільки, скільки його зужиткує мала жарівка. Тому це є найощадніша супергетеродина в зужитті струму при світовім заслугу і повній видатности. Вона заощаджує завдяки спеціяльному укладові „економізатор струму" пересічно коло 3.60 зол. місячно, при ціні 1 кв. зол. 0.60 і 8 годинної праці на добу. Феномен Ма. коштує за гот'вку 280 зол., а на рати — 16 рат по 20.— зол. при завдатку 20.— зол. По кількох роках відбірний Феномен Ма. амортизується через саму ощадність на струмі.

—o—

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „КОХАННЯ І СЛЬОЗИ ЖІНКИ".

Такий заголовок може знеохотити справжнього кінового аматора від наміру оглянути цю фільму. Поправді це зовсім добра австрійська фільма з дуже драматичним сценарієм у головних ролях з Іваном Петровичем і Магдою Шнайдер. Історія бідної дівчини, що закохалася у кабаретовому музиці і заопікувалася ним у найтрагічнішій хвилині його життя — зображена як у найкращій пєсі. Той спосіб, яким часто користуються сценаристи, що оповідання одної з дієвих осіб про минулі події виводять в образах, якби дія відбулася саме тепер, тут використаний зручно і не робить штучного вражіння. Магду Шнайдер бачили ми вже в неодній такій самій ролі скромної дівчини і вона завсіди однаково природна, своєю появою і грою підходить до такої ролі. І Петрович виступає як піяніст і ми бачимо, як грає на концерті. Поруч цих двох головних артистів прегарну креацію у легкому тоні дав Сіма.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Франц-Кораб-Криницький, емер. лісничий гр.-кат. Митр. дібр „Перегінсько", помер в Осмолоді у 74-ому році життя.

Народився на Лемківщині. Малим хлопчиною залишився круглим сиротою по комісарю всіх Митр. дібр. По укінченні аґрономічної школи в Дублянах, лісової практики і фахового іспиту, дістав спершу місце аґронома в маєтку Уніа—Якторів, потім місце лісничого Підлюте—Осмолода. Там прожив покійний майже пів століття, бо 46 літ. Був він першим аґрономом-лісником, що переміряв своїми стопами лісні гущі Горґанів. Не було плаю, який його не знав би, не було колиби. де він у своїх нераз кількатижневих мандрівках не ночував би. „Я кожну стежечку-камінчик тут знаю", говорив часто покійний. „неодну доріжку плай витоптав я своїми ногами".

Любив він ті гори і ніколи не міг на довше з ними розстатись. І та любов природи робила те, що він зумів видержати предовгих 46 літ там, де іншому рік видався би віком. Та ще більше привязався до зеленої верховини, коли утратив свою любу дружину: краса гірської природи стала лікарем його сердешного болю. Вона не допустила до заломання духа та зневіри у своє звання. На строгому сповнюванні обовязків минали йому роки, а доля судила йому діждатись побачити своїх дітей забезпечених і корисних для дорогого Народу. Та доля, що була твердою для нього, не поскупила йому і тюрми за любов до України, а в останніх роках не пожаліла йому терпінь важкої недуги, яка замкнула йому очі на віки.

Духом все сильний, молодечий серцем, великий і шляхотний, зеднав собі любов і признання у всіх, хто його знав. І хоч заросли лісові стежки, куди ходив, хоч замовк його веселий спів, а тільки над могилою в Осмолоді шумить жалібно гірський вітер, то довго-довго буде ще жити „дорогий Дандзо" у споминах мешканців гір. В. Й. П.

Дописи.

РУДКИ.

Спростування. На підставі § 19. прес. закону просимо помістити на тім самім місці і тими самими черенками, як допис з Рудок з дня 15. X. ц. р. під заголовком „Збори інтелігенції", отже спростування: Неправдою є, що нововибрана управа Народнього Дому в Рудках з дня 29. X. 1935 у складі: о. Гадзевича, д-ра Гайдучка і п. Химика нічого не зробила і тому мусілося продати реальність Народнього Дому. Зате правдою є, що з причини лихого фінансового положення Народнього Дому рішила Надзірна Рада на своїм засіданні ще дня 30. VIII. 1932, в якої складі входив тоді о. Степан Онишкевич, продати згадану реальність. Правдою є, що по невдатній санації Нар. Дому, якої підлився п. Павло Іванів, директор П. С. К. в Рудках, поручили Загальні Збори Нар. Дому в Рудках з 29. X. 1935 нововибраній управі, до якої ввійшли того дня о. Гадзевич, Д-р Гайдучок і п. Химик, виконати ухвалу Надзірної Ради з 30. VIII. 1932 і продати згадану реальність Нар. Дому українській установі, що згадана управа виконала. Неправдою є, що згадана вище управа винайняла кімнату в жидівській крамниці тому, щоб лиш мати спокій з нами і працю кінчилася, зате правдою є, що іншої, тоді вільної кімнати в українськім домі не було до винайму. Правдою є, що лише через винайм тої кімнати, на що згодилися тоді на письмі всі інтелігенти в Рудках — крім п. Павла Іванова і п. Медвідя Когутової, могли такі установи, як філія „Просвіти", кружок „Рідної Школи" і „Сільського Господаря", як теж і нововибрана управа Нар. Дому нормально працювати, яка то управа довела книговодство Нар. Дому до порядку. — З поважанням Химик, д-р П. Гайдучок, о. Гадзевич. — Рудки, 15. XI. 1937.

—o—

Спорт.

КОМУНІКАТ ВИДІЛУ ФІЛІЇ К.Л.К. У ЛЬВОВІ.

Виділ Філії КЛК. подає до відома, що шарші сходини членів філії КЛК. у Львові відбудуться в неділю 5. грудня ц. р. в год. 17. у власній домівці при вул. Рутовського 22/III. пов. Програма сходин: 1) Реферат, 2) Висвітлення фільми з Дня Українського Спортовця. 3) Товариський вечір для членів і запрошених гостей.

Рухливий реферат КЛК. пригадує, що рухлива відбувається для мужчин постійно в середу і в суботу від 18—19, а для жінок а середу від 17—18, в рухливій салі при вул. Коперника ч. 5. Легкоатлетичний реферат подає до відома, що не зважаючи на всі заходи й обіцянки Дирекції Спортової Галі не міг винайняти її з причин від себе незалежних.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ.

Товариський метч обох дружин відбудеться тільки тоді, якщо погода не зміниться на гірше. Якщо падатиме дощ або сніг — метчу не буде.

Цей метч відбудеться на гриші Погоні в год. 11.30 передполудневі.

СКОЦЕНЬ II. ЗДИСКВАЛІФІКОВАНИЙ.

Скоцень II дістав 2 місяці дискваліфікації за те, що копнув противника на метчу з Гасмоневзо, Кара, по відпокутуванню замових місяців кінчиться аж 28. квітня 1938 р.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Борис Кудрик: ОГЛЯД ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ. Праці Гр. Кат. Богословської Академії у Львові. Том XIX. Львів 1937. Стор. 139, вел. 8°.

Юрко Тютюнник: РЕВОЛЮЦІЙНА СТИХІЯ. Квартальник „Вістуна". Львів 1937, ч. 4. Стор. 94, 16°.

Ф. Аляхнович: У КАПЦЮРОХ Г. П. У. Видавництво автора. Вальми 1937. Стор. 158, 16°.

Ол. Бебій: ОСТАННЯ ОФІРА ЦІСАРЕВІ (поема). Вид-во „Батьківщина". Львів 1937. Стор. 32, 16°.

Інж. О. Локшинський: СУШЕННЯ САДОВИНИ ТА ГОРОДОВИНИ (з переглядом сушарень). Бібліотека „Сільського Господаря" ч. 142. Львів 1937. Стор. 78, 16°. Ціна 60 сот.

Олена Цегальська: БАЙКИ І КАЗКИ. Збірка. Образки Мих. Фартуха. Дитяча Бібліотека ч. 10 за жовтень 1937. Стор. 63, 16°.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Шкірянi каганцi

з ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 10 сот., гирьки по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сакотуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Неділя 28. XI. год. 12. попол. „В святомиколаївську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Фройда теорія снів"; год. 7.30 веч. „Фройда теорія снів".

Понеділок 29. XI. год. 7.30 веч. „Вар'яшенька". „Свічка згасла".

Театр Різнородностей:

Неділя 28. XI. год. 3.30 попол. „Мадонька".

Понеділок 29. XI. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВИННИКИ к. ЛЬВОВА.

28. XI. Орлеяк.
29. XI. Шарка.
30. XI. Муж двох жінок.
1. XII. Ніч під Івана Купала.
2. XII. Довбуш.

Дня 5. XII. театр починає свої виступи у Львові.

Український Національний Хор муз. провід. Дмитра Котка.

1. XII. Перемишль.
2. XII. Перемишль.

Хор виступає в оригінальних гуцульських строях з відповідно уложеною програмою. В найближчих днях Хор виступить з одним концертом у Львові.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кохання та сльози жінки".
АТЛЯНТИК: „Останній поїзд з обложеного міста".
ВАНДА: „Малий бунтар", „Зі сто масками".
ГРАЖИНА: „Пенні".
ЕВРОПА: „Король і хористка".
КАСІНО: „Дівчата з Новолипок".
КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Ромео і Джульєта" з Нормою Ширер.
МІРАЖ: „Ніч перед битвою".
МУЗА: „Рожа" на осн. Жеромського.
ПАКС: „Чорний граф", Пат і Патахон.
ПАЛЯС: „Чар богеми" (Марта Егерт, Іван Кепура).
РАЙ: „Не пілуй у кіні".
РІЯЛЬТО: „Лише раз кохала".
СВІТ: „Кріваві перли" і „Спокусниця".
СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.
ТОН: „Зелений сигнал".
УТІХА: „Робінзон Крузо" і рев'я.
ХИМЕРА: „Паремата".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Версаль, Ніцца, Монте Карльо".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Давос" (Швайцарія).

24 шт. столового накриття правдивої альпаки **17 зл.**
лише у **Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 28. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.30, 18.00 Музика; БІЛГОРОД 19.00, 20.10 Спів; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.15 Циг. музика, 21.55, 22.00 Концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Смичк. квартет, 19.35 Сяр. рес'таль Телеманія, 20.00 Жінки прикрашують життя, радіопослуги; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Шведські пісні, 18.00 Гарні мельодії; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; ЛЯЙПЦІҐ 20.00, 21.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера; МІЛЯНО 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00 Хор; ПРАГА 12.20 Розр. музика, 21.00 Концерт фільг.; РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт муз. т-ва „Падело", 20.37 Гумор, 21.15 Спів, 21.30, 22.00 Симф. концерт; РИМ 17.00 Розр. програма, 21.00, 22.00 „Скальо ді фортуна" муз. фантазія Роса Пароді.

Понеділок, 29. листопада 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 20.00 Веч. гомін, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.00 Циг. музика, 20.10, 21.00 Концерт фільг. орх., ВІДЕНЬ 17.30 Спів, 19.25, 20.00, 21.00, 22.00 „Дон Карльос" оп. Верді, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Порт. пісні при мікрофонах, 20.00 Концерт фільг., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Солісти, МІНХЕН 21.00 Моцартові твори, ПРАГА 16.35 Соната а-мовь Шумана на скр. і форт., 19.15 Концерт військ. орх., 20.20, 21.00 „Ді Кунст дер Фуге" Баха, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.15 Розр. мельодії, Штуттґарт 19.15, 20.00, 21.00 Севільський цирульник оп. Россіні.

Вівторок, 30. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дрібниці, 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Спів, форт., 19.00 Циг. музика, 22.45, 23.00 Оп. орх., ВІДЕНЬ 10.40 Сопран, форт., 15.15 Для дітей, 17.35 Скр. рецталь Роб. Сотенса, 19.40, 20.00 Дуга орх., 22.30 Соната б-дур Моцарта на скр. і форт., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЮКСЕМБУРҐ 22.00, 23.00 „Чародійний флят" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мільон" оп. Томаса, ПРАГА 17.30 Смичк. квартет 18.20 Пісні й форт. твори, 19.50, 20.00 Гітара, (Сеговія), РАДІО ПАРІ 21.15, 22.0, 23.00 „Дитина кохання" драма Бателя, РИМ 17.15, Сопран і форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 28. листопада 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. Газетка, Про що треба подумати в зимі, Хоральна музика в пл., Плекання садів; 10.30 Репортаж із Перемишля; 11.30 Музика з пл.; 12.03 Симф. полонез; 13.00 Ост. прем'єра у Львові; 13.10 „Гамлет" оповідання; 13.30 Орх., спів; 14.30 Трансмісія з відслонення памятника Совінського у Варшаві; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., „Нещастя", Вчімся від англ. годівельників; 15.45 Для дітей: З вашої бібліотечки, Музика з пл.; 16.05 Авіяція та життя; 16.20 Орх. і сол'сти; 18.05 Форт.; 18.30 Поляк От Виспянському; 18.45 Театр Уяви: „Варшавянка" От. Виспянського; 20.00 Спів, скрипка, форт; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Пол'т. огляд; 20.50 Веч. деннник; 21.15 Ліцитація пісеньок, легка словно-муз. авд., 22.00 Оповідання про Моцарта; 22.50 Ост. в'сти; 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 29. листопада 1937.

6.16—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шк'л: Говоримо про дороги, Музика з пл., 11.40 У фризіра, 12.03 Орх., Полудн. деннник, Словно. муз. авд., 13.45 Музика з пл., 14.30 Чайковський з пл., 14.55 Біржа, 15.00 Трохи пісні, трохи слова, 15.20 Бікучі вістки, 15.30 Господарські вістки, 15.45 З піснею по краю, 16.15 Орх., 16.50, 19.50, 20.55 Гутірка, 17.00 о. Гр. Мендель — славний більбой, 17.15 Забуті пісні у супр. форт., 17.50, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Львів підчас лист. повстання, 18.20 Форт., 18.35 Неоклясицизм і неоромантизм у поль. поезії, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Нар. музика, 19.30 Дискусія: Старі а молоді, 20.00 „На ос. Андрія" солісти, хор, орх., 20.45 Веч. деннник, 21.00 Танк. музика, 21.35 Літер. новини, 21.55 От. М. Отоінський: орх., Шлемінська спів, міш. хор, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Форт. і гр. пл.

при повній видатности і св'товім засягу, завдяки застосованому революційному укладові „Економізатор Струму". Телефункен-Феномен Мз. зужиткує 25 ватів струму, себто стільки що мала жар'вка. **Ощадність на струмі робить коло зол. 3.60** місячно, що дає 18% місячної рати за цей відбірник. **„Економізатор Струму"** є застосований тільки в супері Телефункен-Феномен Мз., роблячи з нього найощаднішу супергетеродину на ринку; завдяки високим технічним приметам, величавому тонові, низькій ціні, вигідним сплатам, він становить найвідповіднішу супергетеродину для всіх! **Супер Феномен з „Економізатором струму".** Ц'на зол. 289.— за готівку. На рати: завдаток зол. 20.— і 16 рат місячних по зол. 20.—.

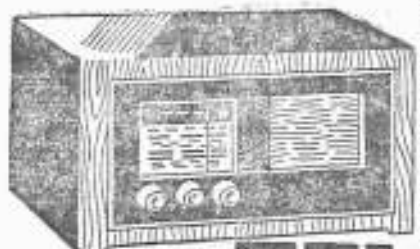

Radio TELEFUNKEN

ГАРМОНІЯ ТОНІВ — СИМВОЛ ЯКОСТИ

Вівторок, 30. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шк'л: Про льняну ганчірку, 11.40 Симф. скерцо, гр. пл., 12.03 Марші й танки з пл., Пол. деннник, Зимова поміч, 13.45 Музика з пл., **14.00 Українські мельодії з гр. пл.,** 14.20 Балетова музика з гр. пл., 14.35 Пісні у вик. І. Гладого, тенор, у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 Незаписаний стан служби" фрагм. із книжки Ст. Василевського, Музика з пл., 15.25 Вістки з м'ста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 При ватрі, для старших дітей, 16.05 Фіз.госп. актуалії, 16.15 Квартет, 16.50, 19.50, 20.55 Акт. гутірка, 17.00 „Над Двіною" фейл. 17.15 Солісти: форт., скр., 17.50 Зимові шпихліри авіріа, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Мандр'вки ліїка по паризьких галеріях, 18.20 Театр Уяви: „Поворот до людей", 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Ворожба", 19.30 Спів, форт., 20.00 „Кримський вечір", мельодії і танки, 20.45 Веч. деннник, 21.00 Раз то мало, найгарніші мельодії, 22.00 Танк. музика, 22.50 Ост. в'стки, 23.00 Концерт бажань.

БІРЖА.

Львів, 27. листопада 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 99·98, 89·55, Доляри американські 5.27·50, 5.28·00, Доляри канад. 5.27·50—5.28·00. Фльорени гол. 294·12·—292·40, Франки фр. 18·7—17·67, Франки швайцарські 122.25—121.45, Фунти англ. 26·41—26·25, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·70, Кор. дан. 117·84—117·00 Кор. норв. 132·73—131·75, Корони шв. 136·08—135·10, Ліри, італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69, —11·25, Марки нім. 118·00 — 114·00, Шилінги австр. 99·20—95·00, Гель Авіва 26·30—26·00, Марки нім. срібні 121·90 — 117·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 57·30, 56·88, 3 інвс 1 ем. 73·25 серія, 84·25 3 поз. інв. 2 ем 72·25 серія 83·38 5 конверс. 63·50, 4 пр дод. 39·75, 4 консол. 60·25

Папери.

Банк Польський 107·75 Цукор 33·25, Вугель 24·25, 24·50, Ліяпон 53·25

Тенденція дещо слабша.

ЦИНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 27. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·40 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·70 зол.

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди вінчання Анни Мишишин і Миколи Вербенця з'брано зол. 8.— на „Українських Інвалідів". 2157 1—1

Замість особливих подяк усім Достойним та Дорогим Земликам і Рідні за ласкаву память в день св. Михайла — складаю на українську університетську молодь 20.— зол. — Адв. д-р Михайло Волошин.

АНТИКВАРНІ

НАЙБІЛЬША антикварня. Найнижчі ціни. „Міць Книжковий", Баторія 6. 2142

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АГЕНТІВ християн до продажі приладдя по селах шукає „Живно", Львів, Кушевича. 2042 4—5

ВЕЛИКЕ УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО У ЛЬВОВІ шукає в кожній м'сцевости інтелігентних заступників-продавців своїх видань. Певний успіх, великі можливости заробітку. Зголошення до Адм. „Діла" під „Заступник".

ПОТРІБНИЙ політично-партійний організатор УНДО-ння, який міг би рівночасно організувати „Луги". Мусить знати ідеольог. УСРП і інших поступовців. Посаду обняти зараз. Платня за умовою. Зголошення з поданням кваліфікацій до Адміністрації „Діла" п'д „Організатор". 2181 1—2

КУПНО - ПРОДАЖ

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і пільніо 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридриха 10. 1839 14-0

ОКАЗІЙНО до продажі машини до шиття різних систем, кравецькі, жіночі шевські, Гданський, Коллонтая 2. 2018 13-13

ВІДСТУПЛЮ споживчу крамницю Львів середмістя, екзистенція забезпечена. Зголошення: Адміністрація „3.000". 2182

ДЛЯ ВСІХ НЕОБХІДНИЙ

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновіший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла" — Львів. Ринок ч. 10, II пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

МЕШКАННЯ

ДВО і три-кімнатне мешкання з повним комфортом до винайму. Обертинська 27. 2165 2-2

МЕШКАННЯ 3-покоєве, повнокомфортове, сонячне при вул. Гнилій від 1. січня 1938 р. до винайму. Інформації телефонічно ч тел. 270-27. 2159 2-1

РІЖНІ

...ЙКА металеві Ярошевича оказійно та тирольські шатьонниці, шмерлькові бльочки Артфекс, Ремінер, Легіонів ві. 1980 5—5

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, шкіряні, ліркові, проти усування матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 7-100

ТЕПЛЕ ВЗУТТЯ: пантофлі, капці, бердачі на черевики, чоботи фільцові поручає і виконує одина вирібня „Ідеал" — Львів, вулиця Галицька число 5. — Тел. 240-51. 1896 12-7

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпередизнішо направить фірма П. Карпінець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево „Прецизія", Рутовського 12 і Ринок 29 (брама Андрюлього). 1952 10-10

ХРИСТІЯНСЬКА робітня трикотарська Львів, Ліндого 3 поручає свої трикотарські вироби, як светери ручні і машинові — теж направа всяких трикотарських робіт і т. п. 1997 10-10

ВЕЛИКИЙ вибір ручних і фабричних боронок, таблеток, поручає Вирібня Фрайліха, Сикстуська 21. 2157 2—7

НА ШЛЮБИ, забави, випожичає убрання візитові, смокінгові, фракові. Ціни низькі. Коллонтая 10. Тел. 215-37. 2028 8—10

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня скла А. Тортен тепер Бема 12 а. тел. 224-81. 1959 15-30

ВАЖНЕ ДЛЯ ФАХІВЦІВ! Науково-фахові і практичні книжки та самоучки для всяких фахівців, а м. ін. для ремісників в мовах українській, польській, нім. та ...ших достарчає „Нова Бібліотека", Коцюбинського 4. На відповідь залучити пошт. марку. 2166 3—4

ГОДИННИКИ старі на нові та біжутерію заміняє найкорисніше ВАНДЕР, Шайноха один. Прецизійна, дешева направа годинників і біжутерій. 1903 1—?

ЗАБАВКИ, дитячі візки, ліжечка, — Брандт, Сикстуська 19. 2165 1—11

РАЙТУЗКИ вовняні 2.90, гетрові 4.50 та вспяне біллє для дітей „СВІТ ДИТИНИ", Львів, Сикстуська 2. 2164 1—0

СМАЧНІ, ЗДОРОВІ І ДІЄТИЧНІ обіди можна дістати у п. М'ри Блавацької, при вул. Голуха 6. II. 2172 2—2

ПІДШТАНЦІ теплі овст. Д-ра Егера 4.50, чисто вовняні 5.90, 6.80, кольорові 4.50 та вспяне тепле біллє для пань „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2163 1—0

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

Маврикій Кесслер

лікар Держ. Загал. Шпиталя ординує від 3—6

ЛЬВІВ, РИНОК 3 — ТЕЛ. 274-02.

„MANUFACTURA" поручає **НА ЗИМУ** 1937-8

під упр. О. Стефановича — найновіші матеріяли на

ЛЬВІВ, пл. КАПІТУЛЬНА ч. 3. — мужеські та жіночі одяги.

Гальо! Увага! Гальо!

Надзвичайно дешева продаж

усяких зимових матеріялів **з опустом до 40 проц.**

вдаштовує вповні сезону

відоме джерело дешевого закупу

Галицький Маґазин Новин

Львів, ул. Галицька ч. 15.

Для реклями видаємо при закупні бавовняних товарів від зол. 5·— **білєти** (бони) **до безплатної подорожі** по цілій Польщі.

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францоза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

нольон з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. Дістанете в аптиках.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. 5—12

ТІЛЬКИ — РИНОК 33.

На біжучий Сезон — Найбільший вибір мужеських і жіночих новин. Найліпші товари. Найнижчі ціни — у відомім гуртовім складі сукна і вовняних товарів ф-ми

ЯН ВАЛЛЯХ і Син

ЛЬВІВ — РИНОК Ч. 33.

Тел. 247-16. Християнська фірма. Рік основання 1841. Жадних філій не маємо.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

С. ФЕРЕНЦЕВИЧА

ЛЬВІВ, УЛ. ВІРМЕНСЬКА 22. І. п.

виконує мужеські цивільні і священичі одяги по найдешевших цінах. 5—10

Меблеві покриття хідники, дивани, церати, вінольом, капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 12-?

Львів, Легіонів 29, в подвірю, тел. 205-38.

ЯК БУТИ ЩАСЛИВИМ У ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ З ЖІНКОЮ? Жадайте брошурки (безплатно) „Дністер", Львів, Замойського 6, 1827 Тел. 217-04. 8—10

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-London) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Найвищий час

купити матеріяли на теплі вбрання і біллє; маємо великий вибір взорів і десенів.

МАНУФАКТУРА

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Жадайте безплатних зразків.

Матраци, ролети, тапети, фіранки, дивани, меблеві матеріяли, тапчани і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 25—40

Коли вживаєте доброго порошку до печива маєте тут певність, що Ваша праця не змарнується, навпаки: печиво гарно вдасться, буде пухке і смачне.

ПОРОШОК ДО ПЕЧЕННЯ

КІР

Львів, Уєйського 6

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ.

ПЕРЕПРОДУЄ

МАГАЗИНУЄ

ПЕРЕВОЗИТЬ

артикули українського виробництва

СОЛІДНО

СКОРО

Й ДЕШЕВО

торговельно - транспортове бюро

Івана Парубчака

ЛЬВІВ, ВУЛ. ДОМІНІКАНСЬКА 7

2084 тел. 242-19.

ПЕРЕДОВА

Фабрика фортепіянів і піянін

І. Беттінґ і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.

1687 21-30

БРАТИ ДМИТЕРКИ

єдине українське конц. підпр. самохперевозове

Львів, Ринок 43, тел. 272-48

виконує всякі перевози до всіх і усіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої достави. 31—40

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ЦУКОРНЯ

„Русалка"

Микола Підсадочний

ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА 1

поручає свої знамениті вироби.

Всім П. Т. Гостям, що приїжджають до ПЕРЕМИШЛЯ — поручаємо

ПЕРШОРЯДНИЙ РЕСТОРАН

М. Кузишина

ПЛ. НА БРАМІ Ч. 9. Тел. 15-76

Ваші місячні і щоденні закупи для ведення домашнього господарства полагодить Вам солідно і скоро

Кооп. **КОМА**

крамниці споживчих товарів при вул. Михайла 4, тел. 219-14 і Жовківській 183, тел. 243-27

При місячних закупах достава товарів до дому. 3—3

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

светерів

і теплого білля

поручає

„ГАЛЯНТЕРІЯ"

С. ДУЧИНСЬКА

ПЕРЕМИШЛЬ, КАЗИМИРІВСЬКА 26.

СКЛАД ЦУКРІВ І ЧОКОЛЯД

Йосиф Кесслер

ЛЬВІВ, ПЛ. ГОЛУХОВСЬКОГО 15.

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або замінити реальність.

ЦІНИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35

1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по вол. 0.15

купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10

шукаючі праці . . . . . вол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—

Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Ділo". В друкарні Вид. Спілки „Ділo", Львів, Ринок 10.

Ч. 264 (14.897). Львів, вівторок 30. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Ліго".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чи льорд Галіфакс порушував

У БЕРЛІНІ СПРАВУ УКРАЇНИ?

Деякі лондонські денники (Дейлі Експрес, Дейлі Геральд) згадують у звязку з відвідинами льорда Галіфакса в Берліні також і українську справу, припускаючи, що в дипльоматичних розмовах порушувано також і справу України.

Це зовсім можливе, бо останніми часами українські справи набрали особливої ваги. При цьому слід зазначити, що льорд Галіфакс добре обзнайомлений з українською проблемою.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

В Совітах дальші арештування духовенства.

УКРАЇНСЬКИМ ДУХОВНИКАМ ЗАКИДАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКА ВЛАДА СЕПАРАТИЗМ.

Вся англійська преса переповнена вістками про невпинні переслідування духовенства в Совітах. Особливу увагу присвячують цим справам провідні англійські денники, як Таймс, Дейлі Телеграф, Морнінг Пост та інші. Таймс помістив також дуже гостру критику совітських „виборів" (редакційна стаття з 22. листопада). Про арештування духовенства пише „Дейлі Телеграф" з 23. листопада:

„Вістря нагінки Сталіна проти „фашистівських руйників" звернулося тепер проти Церкви. Доказом цього найновіша ліста арештованих та розстріляних". Про переслідування духовенства на Україні „Дейлі Телеграф" каже: „В совітській пресі вичислюються дальше імена архиепископів та епископів, провідників великої групи українського духовенства, яких в останніх часах „аліквідували". Закинула їм совітська влада, що вони мали прийняти фашистівську програму в ціли виборення Україні самостійности та поставлення її під німецьку протекцію" (!).

Що на Україні панує крайне проти-московський настрій, ніхто не сумнівається. Доказом цього численні вістки у пресі, але можна дуже сумніватися, щоб українське духовенство наражувалося на „ліквідацію", беручи активну участь у ділі, яке скорше підходить військовому станові, ніж духовному. Очевидно, що московська влада нищить усіх без розбору, кого тільки можна підозрівати в українському патріотизмі.

Масові арештування духовників переведено також в інших частинах Совітів, в округах московській, тверській, вороніжській, на Уральщині та на Сибірі. Всім арештованим закидують звязок з фашизмом.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

Англо-французькі наради у Льондоні.

Минулої ночі приїхав до Парижа французький премієр Шотан з міністром закордонних справ Дельбосом. Нині (в понеділок) у полудне почнуть вони наради з британським премієром Чемберленом, мін. закорд. справ Іденом та льордом Галіфаксом. Розмови йтимуть цілий день, завтра французькі державні мужі вертаються до Парижа.

Замах на єгипетського премієра.

Вчора вечором замаховець тричі вистрілив до єгипетського премієра Нагаса Паші, що вертався самоходом домів. Премієра не ранено.

ЗАМАХ ВИКОНАВ ВНУК БОРЦЯ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЄГИПТУ.

Поліція ствердила ідентичність чоловіка, що виконав замах на єгипетського премієра Нагаса Пашу. Є це 22-літній студент Ізеддін Абдель Кадер, внук відомого Арабі Паші. Арабі Паша, египетський міністр війни в уряді Тевфіка Паші, зорганізував 1887 р. повстання проти Англії та Франції, що мали контролю над Єгиптом. Повстання не вдалося, Арабі Пашу заслали на Цейлон, відкіля він вернувся 1901 р.

Замаховець належить до крайної правої організації „зелених сорочок".

ЗАВОРУШЕННЯ НА ВУЛИЦЯХ КАЇРА.

На вістку про замах на премієра у Каїрі дійшло до богатьох інцидентів. Маніфестанти старалися вдертися до дому шефа опозиції Могамеда Магмуда, поліція розігнала їх, ранячи 20 осіб. Тепер у місті спокійно, але на вулицях дальше видно поліційні та військові стійки.

Загострили блькаду побереж червоної Еспанії.

Команда еспанської національної маринарки повідомляє, що для успішної блькади побереж червоної Еспанії разом з Міноркою воно зовсім спинює плавбу торговельних кораблів до червоних пристаней та касує „смуги безпеки" коло Барселюни й Валенсії.

Від тепер національна фльота атакуватиме всі кораблі, що плистимуть до тих пристаней.

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Авас подає з Мадриду: Еспанські національні ескадри збомбардували вчора чимало сіл на мадридському фронті; найбільше потерпіла Торре Лягуно (45 км. на північ від Мадриду).

12 національних бомбометів під осльоною мисливських літаків бомбардувало місцевість Кальменар Віехо, віддалену на 32 км. від Мадриду, при шляху Сіерра Ескураль. Літаки скидали бомби з малої висоти і знищили коло 100 будинків. Одна з бомб впала в юрбу людей, що втікали, і вбила 32 особи. Дотепер не устійнено жертв; догадуються лише, що вбитих є к. 50, а раненних понад 100 осіб.

Підчас минулого бомбардування тої місцевости, в липні, згинуло понад 100 осіб.

В полудневих годинах бомбардували нац. літаки кілька минут Мадрид, пополудні Окану, де було 20 вбитих і 63 раненних. Летуни скинули там понад 100 бомб. Підчас налету на місцевість Хінкон, згинуло 15 людей.

За оздоровлення партії.

Львів, 29. листопада 1937.

Не відкриваємо Америки, коли признаємо, що відносини в УНДО від деякого часу не були такі, які повинні би бути. Розвиток політичних подій за останніх 2 і пів року мусів потрясти партією і викликати в ній такі розбіжности, які зазначилися в усьому нашому громадянстві: адже УНДО завжди було і по нинішній день подекуди є радше національним рухом, ніж партією у тісному цього слова розумінні, і в такому партійно-політичному таборі кожна велика політична подія мусить мати свої поважні резонанси. З ріжних нагод бувало це і раніш, і просто було річчю неприродною та незрозумілою, коли б усе те, що трапилось на українському і польсько-українському відтинку в останніх роках, не відбилось болюче на внутрішніх справах УНДО. Зайва річ входити нам сьогодні у ближчий розгляд причин, тим більше, що вони були аж надто виразно зясовані у відомій анкеті „Діла".

Очевидно, внутрішньо-партійний конфлікт, який виринув і довів до низки побічних явищ на суто-політичному підложжі, на підложжі ріжниці думок про існуючий стан, про причини, що до нього довели, і шляхи направи, — такий конфлікт мусить мати розвязку суто політичну. Опозиція має в такому випадку тільки два шляхи до вибору: або йти на кризу в партії, пересуваючи конфлікт на площину боротьби за керму партійної влади, або шукати внутрішньо-партійної злагоди. Та сама дилема стоїть перед партійним проводом, проти якого склалась опозиція: або йти на збереження за собою влади за всяку ціну, не цураючись перед найбільш ригористичним стосуванням засобів партійної дисципліни, або йти на злагоду з внутрішньою опозицією, піддаючи під мериторичний розгляд істоту конфлікту. Останній Центральний Комітет УНДО, який відбувся попередньої суботи, станув саме на тому другому шляху: шукати можливости, щоб вирівняти вже існуючі ріжниці думок між членами партії на найбільш суттєві політичні справи. Вислідом того становища Центрального Комітету саме й був той комунікат, що його ми подали в попередньому числі „Діла": про вибір комісії, яка призадумалась би над політичною програмою на найближчий Народній Зїзд, призначений на кінець грудня цього року, та над складом нових партійних управ.

Читачі цього комунікату мусіли завважити три подробиці найбільш суттєві: 1) відложення остаточного вирішення внутрішньо-партійної і всіх звязаних з нею справ до Народнього Зїзду, 2) нехіть відкладати надалі справу і через те скликання Народнього Зїзду вже дійсно в найближчому часі і 3) такий персональний склад комісії, який заступав би дійсно всі нуртуючі в партії сумніви й течії і який не стояв би під знаком майоризаційних тенденцій. Комісія, складена на паритетному принципі з представників нинішньої, так мовити, офіціяльної більшости УНДО та представників внутрішньої опозиції, має тим більше значіння і повагу, що тими представниками є справді діякі, з яких кожний самим своїм назвищем означає деяку політичну величину. Їх політичний стаж та політичний досвід поруч із цивільною відвагою висловлювати свої погляди без огляду на когонебудь і щонебудь і ті погляди боронити, — всі ці прикмети кажуть сподіватися, що наради тієї комісії завершаться успіхом. Хочемо вірити, що покликаній комісії вдасться: 1) виробляти ті ріжниці поглядів, які від дов-

шого часу досить маркантно ділили партію на два табори, 2) перевести такі зміни, після яких можна булоб притягнути до партії ширші кола, що стоять сьогодні осторонь, і 3) зробити партію здатною до ролі авторитетного чинника, який міг би перевести найважніше сьогодні завдання — консолідацію всіх взагалі українських зорганізованих таборів і груп. Ці завдання такі поважні, ці цілі такі великі, що мусять підпорядкуватись їм персональні амбіції і персональні симпатії та антипатії, які між людьми завжди неминучі тому, що люди є тільки — людьми.

Українські народні низи хотять консолідації. Консолідації бажають собі найширші кола того громадянства, яке творить фактичний провід українського зорганізованого життя в усіх ділянках і кадр активних робітників. Консолідація є імперативом загальнонаціонального життя, імперативом нинішнього часу. Диктує цей імператив однаково міжнародня ситуація, як ситуація на всіх українських етнографічних землях у всіх державах. Зокрема консолідації домагається рішуче, обовязково, якнайшвидше і якнайширше, українська дійсність у Польщі. У відповідь на Секретаріят Порозуміння Польських Суспільних Організацій у Львові повинен був негайно на другий день появитися такий самий „Секретаріят Порозуміння" українських організацій, і то не лиш організацій суспільних, але й усіх існуючих, для маніфестації повної солідарности всіх українців у справах, життевих для нації. Це просто національна катастрофа і свідоцтво найбільшої нашої політичної розтічі, що досі нема такої одностайної української організації, яка не давалаб здистансувати себе польському громадянству в його активній роботі в терені та яка казала би знову рахуватися з нами і шанувати нас. Коли у Тернополі засновують наші сусіди „фундуш кресови", то на другий день повинна була появитись у нас відозва за творенням аналогічного українського національного фонду, з якого черпалиб засоби загрожені українські національні ставиці!

І тому не можна згори відкидати можливости, що вдасться довести до санації відносин внутрі тої партії, без якої консолідація нації таки не булаб повна. І тому — із позіто — треба привитати конкретну спробу ці відносини оздоровити, не механічними засобами, не голосуванням і математичним підрахунком голосів, ані теж ніякими заявами і резолюціями, лише сутніми політичними змінами, сутніми реформами, які започаткувалиб нове життя партії — для добра її і всієї нації. Перерішувати згори, чи це вдасться — може булоб передчасно. Треба припустити також і ту можливість, що може ріжниця поглядів виявиться надто глибока і взаємно собі суперечна, щоб її можна вирівняти. Тоді, очевидно, витворилась би нова ситуація і требаб шукати інших шляхів виходу з неї, згідно з девізою, що з кожної політичної ситуації вихід найтися мусить. Але сьогодні на песимістичну оцінку не час. Сьогодні можемо тільки висловити найглибше вдоволення, що почались поважні розмови над мирною полагодою конфлікту, не для розколювання, а для цементування партії, для скріплення її вшир і вглиб, для її відбудови на нових, сильних підвалинах!

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

„КАҐУЛЯРИ" і ПРОЦЕС ЛЯ РОКА.

Париж, 22. листопада 1937.

I.

Дивні, дотого ще й чужі слова, треба наперед пояснити. В малому „Ларусі", підручній французькій енциклопедії, є ось таке означення слова „cagoule", що тепер стало найпопулярніше у Франції: „мантилія черця з каптуром (капішоном) з отворами (дірками) на очі". Отже „Кагуляри", члени якоїсь тайної організації, за якою слідить тепер ціла політична поліція, повинні би мати справді жахливий вигляд!

Паризькі модистки носять уже на вулиці капелюхи у формі каптура; нині це ще виглядає на жарт, але нема найменшого сумніву, що форма весняного капелюха 1938. вже тепер устійнена буде це форма „Кагуль".

У Латинській Дільниці студенти співають вже пісню укладу Леона Доде:

„On se rigoule
De la cagoule",

що „всі регочуться з „Кагулі". Гумористичні часописи дають нове означення для слова „Кагуляри", воно означає по черзі все, що робиться нелеґально: отже жінка, що зраджує свого чоловіка, чоловік, що зраджує свою жінку, нешлюбна дитина і т. д. і т. д. — це все „Кагуляри".

Підчас того партійна преса знбиває акорди часописного „фортіссіма": „Замах на Республику" — такий напис іде через цілі кольони газет лівого напрямку. „Поліційна провокація" — відповідає крайня права преса. Інформаційна преса подає світлини знайденої зброї при трусах, тайні сховища, описи підземельних хідників і т. д. а читач має враження, що переживає найновіші пригоди Арсена Люпена.

Хто ті „Кагуляри"? Торговці зброї? Самооборонна протикомуністична боївка? Терористи? — ми вернемося до тієї теми, коли проголосять висліди слідства. Покищо назвиска перших арештованих небагато говорять публиці. Чуєте балачки, що як це права боївка, то незабаром прийде черга і на ліву боївку; якщо такі дві існують, бо не все, що дуже тайне є невідоме. Ми покищо покинемо „Кагулярів"і перейдемо до судової салі.

II.

Полковник Ля Рок подав у суд цілий ряд національних і лівих журналістів за образу чести. Ціла афера має ось такий підклад: б. преміер п. Андре Тардіє сказав, що він платив гроші Ля Рокові із тайних державних фондів. Ціла національна і ліва преса повторила із насолодою цю заяву колишнього французького першого міністра. Звідси процес.

На судовій розправі п. Тардіє заявив так саме під присягою. Отже Ля Рок — пише майже ціла права преса — є на службі уряду та черпаючи гроші з тайних фондів понизив гідність офіцера.

„Я не брав грошей" — каже Ля Рок. „Я вам платив" — твердить Тардіє.

Багато людей закидує Тардієві нельояльність, бо навіть брак зрозуміння, що таке державна тайна, бо якщо він і платив Ля Рокові, то він не мав права цього виявляти. Навпаки, Тардіє пояснює, що він своїм кроком бажав звільнити „Вогнистий Хрест" від негідного шефа.

Перед трибуналом переходять, як свідки, маршали Франції і визначні політики. З перших двох розправ видно, що Ля Рок не має багато приятелів між найвищими військовими достойниками. Очевидна річ, що в суді не можна перепровадити ні позитивного ні негативного доказу щодо „тайних фондів". Ціла справа в довірю до людей, які складають заяви. Хто каже правду? Тардіє чи Ля Рок? Кому повірять члени „Вогнистого Хреста" і широкі кола французької національної опінії?

Пересічний французький громадянин думає, що афера „Кагулярів" і процес Ля Рока зроблять свою службу для режиму. Все, що політично „крайне" буде коли не скомпромітоване, то бодай сильно підміноване в довірю маси. Французький політичний центр, який часто зміняє свою фірму, чи пак назву — вийде знову скріплений. Ля Рок розсварив праві партії (він був для них найгрізнішим суперником), Доріо підміновує знову крайне ліві партії. А з того всього користають французькі поміркковані партії, що від дня 4. вересня 1870. р. — себто від хвилини проголошення Третьої Республики тримають державну керму у своїх руках.

Юрій Студинський.

Нас мусять бачити й чути!

Від Редакції: Містимо цю надіслану нам статейку з тим, що даємо місце й іншим голосам в цій справі.

На кожному кроці і щораз частіше чуємо про урбанізацію. А пригляньмося ближче, як виглядає наша дійсність.

З умаштованих нашими установами і фірмами вистав довідалися ми про неодну фірму, що вона українська. Але тільки на українській виставі. В буденному житті знову забуваємо наші фірми. Чому? Ніхто нам їх не пригадує; ані в реклямах, ані назвою фірми. Прошу визнатися, чи то по українськи, чи не по українськи: ІТА, ОМА, КІКА. Звучить це в листі таксамо по українськи, як нпр. і по французьки. А коли вже мусить бути на вивісці назвище власника, то, за дуже малими винятками, всі вони вписані по польськи. Чоловік іде і з жалем читає вивіски наших фірм виключно по польськи. Що на це село? Спитайте учасників таких численних прогульок по Львові, то вони вам відповідять: Нам кажуть усюди шанувати рідну мову в слові й письмі. А по чім-же маємо пізнати українську фірму, щоб тільки в ній купувати? І хтож нас тут денаціоналізує назовні? Чи так маємо українізувати місто?

Не інакше мається справа і з етикетою товару. В кооперативі на селі хіба дістанете пасту чи цикорію і т. п. з етикетою в українській мові, але в місті? Спробуйте й дістати в приватній нашій крамниці. Ні на показ! А чейже, коли вже купуємо в нашій фірмі, то маємо право і мусимо домагатися коли вже не чужих, то бодай рідних виробів з етикетою в українській мові.

Купуймо там, де говорять з нами по українськи, де українська вивіска і товар з етикетою в українській мові! За свої гроші маємо право цього домагатись.

Покажім селові, що ми є у місті і тій більшості в 70 відсотках усіх консументів даймо спромогу виконати обовязок: Свій до свого по своє! Ми свого, що купує, знаємо по мові, але мусимо йому вказати рідною фірмою, де свій, та рідною етикетою, що своє.

Не вистане нам сидіти в місті, нас мусять бачити в місті. Бо спершу нас не багато — від так наших дітей уже й не почують, бо не будуть говорити рідною мовою. Повториться історія.

Такий стан мусимо змінити! Мусимо бачити й чути, що ми є в місті і це наше село мусить теж бачити й чути. Цього село домагається. А ми, міщухи, мусимо перекопати село, що місто для нього завжди отверте і знайде в нас опіку й оборону.

І. Л-ук.

В Льондоні висвітлювано фільму

З УЖГОРОДСЬКОГО КОНҐРЕСУ.

Між 14. і 21. листопада висвітлювано в Льондоні майже у всіх кінотеатрах фільму з Всепросвітянського Зїзду, що відбувся дня 17. X. ц. р. в Ужгороді. Фільму висвітлювала бритійська компанія фільмових новинок, „Брітіш Мувітон". Незвичайно цікаві були пояснення коментатора, який в англійській мові інформував публику про „Національний Конґрес в Ужгороді" та про те, що його уладжували українці, які живуть у Чехословацькій Республиці, в автономній країні, що зветься: Підкарпатська Русь. Коментатор всюди вживав назви „український". Образи були цікаво підібрані. Англійська публика звертала особливо увагу на прекрасні строї українського селянства, а вже пишні вишивані жіночі сорочки викликували навіть голосні вислови признання.

Нема найменшого сумніву, що фільма та пояснення до неї зробили для закарпатських українців велику пропаґанду за кордоном.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

Не забувайте послати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вповолити 2.000 інвалідів.

Правда про зїзд французьких монархістів у Швайцарії.

Не зважаючи на те, що у Франції бачать звичайно клясичну республіку, дійсність показує, що її республиканський устрій не сконсолідований так добре, як це виглядає назовні. Хоча сучасна Франція і перебуває тяжку добу з огляду на свій „соціялістичний експеримент", але всеж ніхто не думав, щоби князь Гіз, претендент на французький престіл, якого родина від 70. років не має навіть права вступити на французьку територію, міг піднести рішучий голос за зміну режіму. Кілька літ тому його заклик до французького народу про віднову монархії був би стрінувся із загальними насмішками, тепер французька та чужинецька преса поставились до нього уважно, почасти й поважно. Заклик кн. Гіза видано у Швайцарії в досить незвичайних обставинах. Його прихильники наняли у Версуа біля Женеви великий замок, в якому відбулося приняття понад 2.000 гостей, що приїхали головно з Франції в 700 автах. Син кн. Гіза, граф Парижа оголосив заклик претендента до престолу. Заалярмована французькою владою женевська поліція явилась на місце, але на велике невдоволення своїх французьких товаришів не знайшла нічого протизаконного, і всі гості могли спокійно розїхатися. Всупереч повідомленням лівої преси про видалення гр. Парижа зі Швайцарії уладив він у Женеві приняття журналістам, висловив свою пошану до швайцарської свободи та заявив, що не хоче надуживати її гостинности для якихось політичних заходів. Але довга і сердечна розмова журналістів з графом та його дружиною виявили їхне гідне подиву знання не лише політичних, але й соціяльних питань. Цікава пригода стрінула французьких поліцаїв, які приїхали до Версуа для розсліду справи. З огляду на те, що вони нарушили правила міжнародного поліційного співробітництва, швайцарці їх заарештували і по переслуханні видалили до Франції.

Заклик кн. Гіза, що зявився день пізніше в цілій пресі, є цікавим історичним документом. Він зазначує, що Франція є напередодні правої чи лівої диктатури і закликає нарід не допускати до цієї крайности та повернутися до історичної форми правління — монархії. Порівнанням монархістичного та республиканського періоду він доказує, що цей останній запровадив край у безвихідне становище та накреслює схему модерної монархії, основаної почасти на корпоративній основі та пошануванні громадянських свобід. Церква в його проекті залишається відокремлена від держави, але мусить впливати на виховання молоді. Найбільшою сензацією в цім заклику є безперечно відмежування претендента до престолу від „Аксіон Франсез", яка від 30-ох років провадить активну роялістичну пропаганду і якій виключно слід завдячувати розвиток монархістичних течій. Кн. Гіз заявляє у своєму заклику, що він не має нічого спільного з „Аксіон Франсез", та що її ідеї поза монархізмом, противні ідеям французької династії, тому він не бере на себе ніякої відповідальности за її діяльність. Заява ця викликала велике обурення в цій Лізі і правдоподібно ця кістка, яку претендент до престола кинув лівим елементам, зробить йому більше шкоди ніж користи в його акції.

Виглядн на відновлення монархії у Франції тепер є ще незначні, але сам факт виступу французької династії на політичну арену вказує на те, що Франція стоїть безперечно перед поважними політичними змінами.

Мих. Єремїїв, Женева.

Плащі жіночі від зол. 65·—, **Рагляни** мужеські від зол. 48·—, **Футра** від зол. 160·—.
поручає
І. ШАПІРА Львів, Личаківська ч. 1.

На вибагливе постелеве білля

Полотно А Р Л Є Н є гладке і має полискльну. Постелева поволічка з полотна АРЛЄН має завсіди свіжий вигляд. Вибагливе постелеве білля — тільки з полотна А Р Л Є Н.

Виріб фірми
БРАТИ **CZECZOWICZKA**
АНДРИХІВ.

Можна дістати в блаватних крамницях.

Чеська радіостанція для німців.

На горі Хльовмек у м. Мельніку коло Праги вибудував чеський уряд нову радієву стацію (сила: 100 кільоватів) коштом 15 міліонів чеських корон. Ця нова чеська радіостація, що носить імя през. д-ра Едварда Бенеша, призначена виключно для населення держави німецької народности. Управа цієї радіостації буде виключно німецька, як також збір артистів і прелегентів. У суботу 27. листопада святочно відкрили цю радієву стацію. Промовляв през. д-р Едвард Бенеш, який підчеркнув велике політичне значіння цієї радієвої стації. Уся чеська преса з цього приводу пише, що це є новий доказ демократичного устрою чехословацької республики і мудрої та послідовної політики уряду прем. Годжі.

З приводу цієї події мусимо зазначити, що німецьке населення в Чехословаччині у відсотковому відношенні мало що більше від відсотка українського населення в Польщі. А всеж таки мало воно досі свої щоденні німецькі авдиції із центральної чеської радіостації у Празі і зі стацій провінціональних. А тепер німці дістали свою власну чисто німецьку радієву стацію. А нам, українцям у Польщі, тільки обіцюють поширення українських радієвих авдицій, чого годі дочекатись. А про якусь будову окремої радієвої стації для українського населення не чувати взагалі нічого.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

10-ліття кооперативи „Пласт".

Минулої суботи відсвяткувала кооператива „Пласт" 10. роковини свого істнування.

Голова кооперативи, проф. С. Левицький отворив сходини промовою; він згадав память померших членів кооперативи, назвав установи й особи, заслужені для кооперативи, яким сходини вислали привіти, (це: Ексц. Митрополит Шептицький, РСУК, Центросоюз, радн. М. Каратницький, проф. Навроцька і К. Малицька) та повитав присутного основника Пласту — проф. О. Тисовського.

Навязуючи до піонірсько-господарської праці довоєнного покоління та до дальшого етапу нашої господарської повоєнної розбудови, бесідник вясував завдання третього покоління — молодого, у господарській ділянці. Підготову до тої праці дістала молодь уже в колишньому пластовому уладі. Намічуючи завдання кооперативи та її членів на майбутнє, бесідник висловив віру в дальший гарний розвиток кооперативи.

До президії покликав проф. С. Левицький заступника голови дир. Ю. Мудрика, на секретарів — м-ра Ю. Старосольського та п. Олесницького. Реферати п. Паліївної та інж. Сербина познайомили присутніх з історією кооперативи та з її господарським розвитком. Первісним її завданням було дати пластовій молоді заробіток. Кооператива почала від організації пластового постачання, опісля взялася до пакування коріння, виробу мухолапок, порошків до печива, ванілевого цукру, збирання анонсів для преси. Якийсь час видавала кооператива журнал „Пластовий Шлях". Перемігши прикру господарську кризу, кооператива зорганізувала пакування насіння. Плян виробу пасти до обуви вона закинула, щоб не робити конкуренції „Елегантові".

Кооператива дала заробіток десяткам молоді, зокрема студіюючої; дотепер виплатила вона їй понад 70.000 золотих. Пересічно працює у кооперативі коло 12-ох членів.

Тепер майже половину обороту становить збут спортового приладдя, решта — продукція власних виробів.

Інж. Ю. Пясецький намітив програму кооперативи на майбутнє. Її продукційна ділянка, виріб кухонних приправ, має широкі можливости з огляду на поємний ринок і добру конюнктуру. Від 1933. продукція кооперативи більше як подвоїлася. Тепер кооператива мусить збільшити приміщення, змеханізувати продукцію, збогатити її новими виробами та зактивізувати збут.

Спортовий відділ почав пізніше рентуватися, але тепер уже дорівняв продукційному. Кооператива намагається вилімінувати сезонові хитання цифри обороту, впроваджуючи нові артикули збуту. Крім того кооператива планує нові ділянки продукції та дала ініціятиву до оснування перевозового підприємства „Гарма".

Гарною, продуманою промовою закінчив дир Мудрик сходини; решту вечора провели присутні на товариській гутірці при чаю.

—o—

З українського життя в ЧСР.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ЄДНОСТИ У БРНІ.

Дня 26. XI. ц. р. відбулися у Брні після двохрічної перерви Загальні Збори Чехословацько-української Єдности, які відкрив урядуючий голова радник Найвищого Суду М. Лискевич промовою, присвяченою памяти пок. президента-визвольника Т. Г. Масарика. Відтак на його пропозицію та відмічення заслуг проф. Грузи Збори вибрали останнього одноголосно на голову Зборів.

Проф. Груза, який має значні заслуги не тільки для самого товариства, але і для українців у Брні взагалі, до яких усе ставився з великими та щирими симпатіями, висловив побажання, щоб Чехословацько-Українська Єднота і надалі вела успішно свою працю над зближенням обох народів. Між ін. проф. Груза заявив, що оскільки тільки буде в його силах, він буде старатися, щоб імя українців у ЧСР було респектоване.

Після цієї короткої, але прекрасної по формі і змісту промови йшли звіти функціонарів, які на пропозицію Зборів принято до відома; уступаючій Президії Збори ухвалили абсолюторію.

Зі звітів слід відмітити, що Чехословацько-Українська Єднота влаштувала такі виступи: 1) виклади проф. Дм. Дорошенка про чесько-українські відносини; 2) виклад посла Юліяна Ревая про підкарпатські відносини (в рямцях свята приєднання Підкарпаття до ЧСР); 3) виставу українських вишивок, що мала значний успіх, під орудою п-і Е. Готфридової і Сігерича; 4) академію, присвячену памяти Федьковича; 5) Шевченківські роковини; 6) академію, присвячену президентові - визвольникові з висловом кондоленції у краєвому уряді та положення вінка на невгаснім жертівнику; 7) тризну за проф. Гашковця та ін. Вже цей перегляд з діяльности Чехословацько-Української Єдноти вказує на ті поважні завдання та практичне значіння, яке це Т-во має для української справи, конкретно: для чесько-українського зближення та співпраці в дусі словянських взаємин.

Президіяльних сходин було за цей час 10; усіх членів нараховує Т-во 60; готівка в касі Т-ва 918 кч. Контрольна комісія найшла всі книги в якнайкращому порядку.

тайна успіху високої кляси
PHILIPS Super 4-38 A
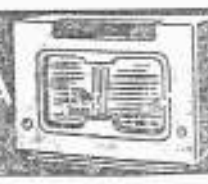
7 суперпередодини 7 стрєвих обводів
при завдатку зол. 24 на 15 рат по зол. 24 "міс. 30 зл.
за готівку 340

Збори вибрали 23 голосами нову Президію у складі: голова — проф. А Груза, перший заст. голови — радник М. Лискевич, другий заст. голови — проф. д-р Поспішиль, директор етнографічного відділу чсл. музею у Брні; члени д-р Міш кевич, проф. Кучера, м-р фармації К. Грбач та інж. Ю. Коллярд, їх заступники — М. Кальниченкова, Павлик М. та П. Гірний.

Обсерватор.

Загальні Збори Адвокатської Палати у Львові.

В суботу 27. ц. м. відбулися Загальні Збори Адвокатської Палати у Львові. Польські адвокати зі Союзу Польських Адвокатів (ендеки) і Кола Адвокатів Річипосполитої Польської (санація) участи у Зборах не брали. Внесок тих народово-польських адвокатів у справі зміни національного складу палестри і запевнення адвокатам-полякам, які мають всього 18% у Палаті, рішучої більшости у всіх органах адвокатської самоуправи — відкинули одноголосно і без дискусій.

Вибори дали такий вислід: До Начальної Ради у Варшаві ввійшов з українців: д-р **Кость Левицький.** До Ради Львівської Палати ввійшли з українців: **д-р Олександер Марітчак і д-р Роман Перфецький.** Крім того пятьох поляків і шість жидів.

В голосуванні брало участь 471 осіб. Голосовано на дві листи: 1) Союзу Українських Адвокатів і адвокатів-жидів і 2) демократичну, згол.шену д-ром Дренгевичем. Спільна українсько-жидівська ліста зібрала понад 80% голосів.

СВАРКА В РОДИНІ.

Станіслав Ґломбінський проти Станіслава Ґрабського.

Ми вже згадували, що проф. Ст. Ґрабський виступив в „Дзенніку Польскім" з „отвертим листом" до Ст. Ґломбінського, в якому ревеляціонує про існування в передвоєнних ендеків т. зв. Ліги Народової, яка грала ролю тайного кабінету, що підпорядковував собі рішення офіціяльних чинників партії. У тому листі Ст. Грабський представляє Ґломбінського як людину, що смакувала в австрійських міністерських портфелях, перед якою не можна було відкривати всіх партійних тайн; себе Ст. Ґрабський представив, як політичного сторожа й опікуна Ґломбінського.

Відповідь Ґломбінського теж само має чимало пікантних подробиць. Передусім Ґломбінський поучує свого колегу, що добре виховання каже оголошувати у пресі отверті листи бодай з одночасною безпосередньою висилкою листа до адресата, чого п. Грабський не зробив. Друге, — його постійні відзвики до чистоти „народніх" і „вшехпольських" почувань остільки нещирі, що й самого того листа п. Ґрабський оголосив у газеті, ворожій „народовому" рухові. Найвеселіше, як то Ґломбінський виказує Грабському, що це саме він, Ґломбінський, у нарадах і закулісових переговорах над виборчою ординацією до галицького сойму зберігав чистоту „народової" лінії стоючи за потребою „змагати до асиміляції люду рускего та протититися відокремлюванню поляків в національному катастрі", і як то Станіслав Грабський вічно змінював свої орієнтації. „Непослідовність та перебільшування" Ст. Грабського в часі війни були — як каже Ґломбінський — „в явній суперечності з чистотою вшехпольського руху", якої сторожем представляє себе Ґрабський. З іронією чи з жалем висловлюється Ґломбінський про свого колишнього товариша й приятеля: „коби бодай тепер та діяльність (Ґрабського) відзначалась стійкістю і простолінійністю!" Перед війною — мовляв — Ґрабський готов був навіть порозумітись з Пілсудським як протиросійським дівчем — як довго Львів був в австрійських руках; „однак відколи до Львова ввійшла російська армія, відзначаєся знову переборщеною діяльністю в протилежному напрямку, навіть тоді, коли Бобрінський і сам цар Микола урочисто оголошували Львів і цілий край за „істінно-русскій", що цілком не лежало в інтенціях вшехпольського руху..."

Це пророчистий натяк Ґломбінського на неславну поведінку Ґрабського підчас російської окупації у Львові: саме недавно були в польській пресі пригадки, як-то Ґрабський признавав москалям, що Галичина є „колебком росийскосьці". Немає теж сумніву, що Ґломбінський — у підході до українства такий сам непримиримий наш ворог, як Ґрабський, — своїм характером простолінійніший від Ґрабського і далеко поважніший, як діяч і людина. Крутійства і вихиляси Ґрабського з його забріханістю супроти власних однодумців і співробітників (як напр. супроти товаришів з закордонної комісії першого законодатного сойму і супроти товаришів міністрів у кабінеті Вл. Ґрабського, як ось у справі шкільного закону), врешті його ідеольогічні чи тактично-політичні скоки включно з цим останнім — від ендеції до санації — все це каже навіть національним і політичним противникам Ґломбінського таки ставити його від Ґрабського деде вище!

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ. 2

Три з цегольні.

(Докінчення).

II.

Бондар плентався вулицею, наближався щораз ближче до периферій і якесь солодке почуття розливалося по його тілі. Нарешті знову простягнеться вигідно на мягкому сіні у „своїй" цегольні.

День удався гарний. Напричуд погожий, із палким, розсміяним сонцем, що доспілим яблуком котилося по синьому басамані неба, з легітним пустотливим вітром, що скоботав поза вуха, зі срібним бабиним літом, що павутинкою зачіпалося за ніс, за кашкет. Бондар приспішував кроку, весело підспівуючи своїм захриплим голосом.

Дорога довжилася страшенне. Так хотілось йому нарешті побачити руді обриси цегольні. А коли високий комин показався в салі, Бондар зірвав кашкет і покивав ним „своїй" цегольні.

Та яке було його здивування, коли на своїй лежанці побачив якогось чоловічка, що солодко похрапував. Бондареві лють ударила до серця. Закляв по сороміцьки і прискочивши до сонного затермосив ним, мов листком.

Заблуда зірвався і довго не думаючи тарахнув Бондара по обличчі. Тоді Бондар простяг руку і сказав:

— Пощо битися, різало-пороло; будьмо кумпанами. Бондарем звуть мене.

— Аякже, — потвердив незнайомий, — Босим прозвали мене в криміналі.

І від тоді стали другами. Жили разом, ділилися папіроскою і взагалі — добрі кумпани були.

Бондар не розпитував Босого, хто він за один. Це зовсім нецікаве. Досить, що руки в нього кріпкі та гроші. Що вечора в ресторані під „Трьома левами" ставив Бондареві пиво.

І коли так вони вдвох жили, одного вечора застукав хтось до дверей. Бондар скоса зиркнув на Босого. Ввійшов обдертий, молодий хлопчина, Цьома. Не дуже радо приймали його, але всеж мило вражало Бондаря, що він таки буржуазія. Не тільки має хату, а ще й другому може дати кусень місця.

Цьома зовсім не підходив до їх товариства. Він не вмів заробити ні сотика, за слабий із Бондарем носити клунки, а за дурний, щоб красти з Босим. Цьома казав:

— Ти, Босий, я знаю, що ти крадеш. Але скажи, чи не волів би ти жити чесно?

Босий погірдливо знизував раменами.

— А що ти, цуцику, жер би, колиб я не постарав грошей?

Супроти таких доказів Цьома мусів капітулювати. Але він у глибині свого серця леліяв мрію про інакше життя. Він переконував своїх кумпанів узятись до якоїсь чесної роботи, а коли це йому вкінці вдалось — показалося, що ніде не було для них праці.

Босий гепнув Цьому по голові.

— Ну, цуцику, ходи до мене на науку.

Цьома слухав і снував плани, якби то знайти якесь чесне заняття. Він не тільки для себе його хотів. Йому вже траплялася раз стороживка, але він раніше хотів примістити своїх кумпанів із вдячности за те, що приняли його до своєї буди.

Усі вже втратили надію на зміну.

Раз увечір, коли зачав хльостати осінній дощ, сиділи вони три — Бондар, Босий і Цьома на сіні й курили крутанці.

— Ну, щож? Цуцику, нічого з того! Пропало! Пропало! — стогнав Бондар.

Цьома не обзивався. Темінь налягала чимраз більше на них, шарпав нерви дощ. Босий витягнув шпорта. Бондар буркнув:

— Дай мені половину!

— Не дам, аякже!

— Ет, буржуазія, — крикнув Бондар. Він уже віддавна завзявся на Босого. Руки в нього свербіли, щоб почастувати добрим поличником. Було певне, що Босий має гроші, тільки не хоче ділитися з кумпанією. Він жеж волочився ночами, а вранці приходив підпитий. Часто нападали його судороги й він кричав і корчився, випльовуючи незрозумілі слова. Цьома цим дуже журився, але Бондара це злостило. Не тільки, що грошей не дає, а ще й спати не дає.

Тепер, коли Бондар дивився, як Босий курить цілого „шпорта", а в нього ні крихітки тютюну, злість розливалася отруєю по цілому його тілі.

— Не даєш?!

— А якже?

Бондар кинувся на Босого. Оба почали качатися по підлозі. Душили собі горлянки, хату заливав хроніт і харчання. А потому втихло. Хтось піднісся з підлоги й заклявся.

— Ет, чорта варте!

По голосі пізнав Цьома Бондара. А коли засвітив сірник побачив закрівавленого Босого, що лежав горілиць на підлозі.

Бондар крутив папіроску. Цьома зжахнувся:

— Ти вбив його?

— Яка ріжниця? Як не нині, то завтра, і так вмер би з голоду!

Цьома кинув цеглиною в Бондара, що затріпотав сполохано руками і простягся біля Босого.

Цьома вибіг на поле, на вітер, і не мав сміливости обернутися взад, щоб ще раз поглянути на цегольню. Тепер був сам і щойно тепер відчув, що значить боротися з нуждою втрьох разом.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Сторінка без політики.

Клопоти з вуличним рухом у Нюйорку.

Вуличний рух у Нью-Йорку, в якому постійно їздить більше як мілїон самоходів, набрав такого розмаху, що міська влада таки добре клопочеться над розвязкою цієї найпекучішої проблеми другої столиці світа. Рух пасажирських автомобілів можна булоб остаточно управильнити при допомозі ріжних світел і примусового приспішення темпа їзди. Одначе найбільші труднощі — це управильнення руху омнібусів і вантажних авт.

Підземні тунелі.

Тепер центральну частину Нью-Йорку, знаєть дільницю Мангатен, получили двома тунелями, які йдуть під устям ріки Гудсон, зі стейтом Нью Джерсі. Другим тунелем, який йде попід морський залив получили з Брукліном. Ці тунелі призначені виключно до автомобілевого руху.

Тепер пропонує ще управа міста будову такого тунелю попід ціле місто. Новим тунелем відбувалася би автомобілева комунікація зі стейту Нью Джерсі на остров Льонг Айленд.

Цей тунель коштував би на підставі кошторису інжинірів коло 30 мілїонів долярів. Буде це початок нової системи підземної комунікації, яка тепер у Нью Йорку конче потрібна. Бо вже сьогодні, особливо в деяких порах дня, великі торговельно-промислові артерії такі запхані автами, що їдуть (залежно від ширини вулиці) шістьома, вісьмома або й десятьома рядами в одну сторону, що в деяких хвилинах припиняється зовсім рух і авто стає зовсім безкорисне, коли піхотою можна швидше дійти до місця призначення. Тому теж десятки тисяч людей, які мешкають пова містом, не приїздять автами до міста, лиш лишають авта дома, саміж їдуть залізницею. Багаті банкирі й маклері з Волстріт їдуть до бюр своїми моторівками і навіть гидроплянами.

Історія Єрусалиму.

Боротьба арабів у Палестині з англійською владою і жидами стає дуже безоглядна і жорстока. Араби обстрілюють жидівські кольонії, зривають бомбами залізничі дороги і палять державні будинки. Англійці за це обмежують свободу населення. Арабський терор до тої мири роздразнив англійців, що вони вживають навіть дуже гострих засобів: англійська поліція починає висаджувати динамітом доми тих арабів, яких підозрівають у терористичній роботі. Це все мобілізує ввесь арабський світ проти Англії і доводить англійсько-арабські взаємини до небувалої досі гострети. Коли сьогодні очі цілого світу звернені на Єрусалим, то цікаво теж пригадати собі і його історію.

Дня 10. грудня 1917 р. принесли телеграми вістку, що Єрусалим заняли англійці. Для турків була це поразка може найтяжча від початку війни, так з політичних причин, як і стратегічних. Ціллю палестинської кампанії було для Англії сухопутне получення Єгипту з Індіями і першим кроком, який він до того було заняття Єрусалиму.

Одначе більше значіння має здобуття Єрусалиму під оглядом моральним. Єрусалим мав велике значіння в історії музулман, у розвитку їх віри та їх потуги. Здобуття Єрусалиму християнськими військами скорше чи пізніше мусіло сильно вплинути на християнські народи, що замешкують частину Сирії та горішнюю Ливан.

Окупація Єрусалиму не була несподіванкою. Бо вже по здобуттю Гевронy можна було передбачити, що турки не зможуть утримати ся в столиці Палестини.

Не перший раз це святе місце зміняє своїх володарів. Уся історія Палестини заповнена кріавими боротьбами, які зводили ріжні війська під її мурами. Перший здобув Єрусалим вавилонський цар Навуходоносор, що вивів жидів до своєї держави, відтак опинилося святе місто під панованням персів, яким відобрав його Олександер Великий.

По ньому панував там Антіох Спіфанер, якому відобрали місто макавеї. За римського правління вибухло було повстання, що його здавив римський цісар Тит по довгій облозі. За панування Адріяна наступило спогащення Єрусалиму.

Після упадку римської держави повернулися перси, яких випер Геракль візантійський.

У 617 р. здобув місто перший наслідник Магомета, каліф Омар, відтак Єрусалим переходив по черзі до рук ріжних магометанських династій.

У 1099 р. хрестоносці під проводом Готфрида з Буйону здобули його приступом і основували там самостійну державу, яка перетривала до 1187 р. В тому році опанував місто египетський султан Салядин.

У 1229 р. цісар Фридрих відзискав на підставі умови частину Палестини, але вже двацять літ пізніше перейшов Єрусалим знову під панування музулманів.

Від 1547 р. аж до 10. грудня 1917 р. був св. Город у посіданні османів.

Гадюка в літаку.

Данського спортового летуна, сотника Михайла Гансена приймали копенгаські спортові летуни вечерою. На питання одного з летунів, яку найнебезпечнішу пригоду мав сотник Гансен підчас перелету, оповів він таку історію.

— Підчас лету мусів я причалити коло водопаду Вікторії в Полудневій Африці і перевести на швидку руку ремонт літака. Довкола не було близько ні львів, ні дикунів, тільки один чорний помічник, який поза літаком світа не бачив. Можете уявити собі мій переляк, коли кілька хвилин перед стартом побачив я величезний кадовб гадюки, яка проховзнулася до літака підчас ремонту. Пасажир „зайцем" був найбільше їдовитою гадюкою. Її вкушення могло спричинити негайну смерть.

Якби я не був її відкрив перед стартом і не вбив, тоді лет у піднебесних просторах міг би закінчитися трагічно.

—o—

Поцілунок причиною програного бою.

Поцілунок одного молодого англійського дипльомата спричинив найбільшу поразку англійської армії підчас першої війни з бурами. 27. лютого 1881 р. війська генерала сер Джоржа Колея пішли до наступу, який покінчився найбільшою невдачею англійської армії у війнах із бурами. Англійський відділ просто знрізали бури вщент. У тому бою згинув теж і сам генерал Колей. Був то найчорніший день Великої Британії в Полудневій Африці. Ця програна рішила про мир, що його Англія мусіла заключити з бурами. Той мир запевнив Трансвальській республиці внутрішню незалежність. Щойно 20 літ пізніше Англія перемогла Трансвальську республику у великій бурській війні.

Причини згаданої жахливої поразки англійського війська були такі:

Підчас першої війни з бурами Англія вислала до Уругваю молодого дипльомата, який закохався без памяти в одній уругвайській красуні. У присутності більшого гуртка осіб молодий англієць попросив батьків своєї коханої їх згоди на подружжя і її дістав. У тому товаристві був теж під цю пору англійський генерал Кер, тоді ще як молодий старшина, який відтак оповів подробиці тієї події.

У хвилині, коли дипльомат поцілував у товаристві перший раз свою наречену, дістав він телеграму. Дипльомат сховав телеграму до кишені, думаючи, що прочитає її пізніше. Одначе він так захопився своїм щастям, що зовсім забув про свою телеграму і щойно на другий день слуга, який чистив йому одяг знайшов телеграму в кишені. Коли молодий дипльомат почав читати телеграму, волосся стануло йому дубом на голові. Телеграма містила в собі приказ, щоб англійські частини з Монтевідео — 1000 людей і 8 полевих гармат — вислати негайно до Рогу Доброї Надії, на підмогу армії ген. Колея. Приказу не можна було виконати, бо військова частина з Монтевідео виїхала того самого дня в іншому напрямі. Спізнені прикази, вислані телеграфічною дорогою вернулись по кількох годинах без успіху.

Таким чином поцілунок молодого, закоханого англійського дипльомата став причиною правдивої різанини англійської армії. Ця невдача коштувала Англію багато: підірваний авторитет і життя кількох тисяч вояків.

—o—

К А В А.

Існує на світі загально прийняте правило: мешканці Сицилії мають вино, москаль має чай, турок з арабом мають каву. Вони мають найкращу каву на світі — чорну, без підмінки, певно таку, якою її уявляв собі французький дипльомат Талейран (1754—1838), коли говорив, що „кава має бути гаряча наче пекло, чорна наче чорт, чиста наче ангел, а солодка наче любов".

Пахуча пара ніжної кави має своє значіння і серед славних людей. Оповідають, що хитрий пруський державнотворчий діяч Бісмарк (1815—1898) був великим смакуном кави. Бетовен (1770—1827) мав привід на каву зі шкляною кулею — правдиве чудо своєї доби, — і на нім варив собі сам каву.

Хто хоче й може повітири, хай вірить, що Вольтер пив денно сімдесять дві філіжанки чорної кави. Гете сказав раз, що щойно коли випе філіжанку чорної кави, огортає його особливий настрій, без якого його творчий геній не мав би ніякої вартости.

Ріжні панегірики й доповіди славних людей торкаються кави, приготовленої на турецький лад. Зерна кави мусять бути якнайніжніше змелені в млинку циліндрової форми. Опісля кавовий порошок деревляною ложкою насипається до мідяної, внутрі вицинованої, посудини, що виглядає наче ваза: вдолині широка, зверху вузька. В цій посудині змелену каву перемішуємо з порошковим цукром і опісля наливаємо свіжої, холодної води. Відтак посудину треба поставити на вогонь і варити, мішаючи безупинку, так довго, аж поки на верху не появиться ясно-брунатна піна. Турки називають цю пінy „каймак". Вона дає знати, що напиток вже готовий. В Туреччині уважають великою нечемністю, подати гостеві каву без каймаку.

Коли піна появиться, гарячий напиток наливаємо до філіжанки і зразу подаємо без молока на стіл. Кожну філіжанку приготовлюють окремо, бо до посудинки не вмістилося би більше води.

Кажуть, що батьківщиною кави є Етіопія в Африці. Кавові зерна та їхній чудовий смак відкрив бідний пастух, коли запримітив, що кози, які він доглядав, ставали незвичайно рухливі, коли схрупали кілька зернят і листочків кавового дерева. Не даром коза дуже ласа, коли вміла знайти такий смачний напиток, яким була й буде кава! (Б.)

Учені про пятенят.

У звязку з дослідами, що їх перевели американські вчені над пятенятами, канадійська преса помістила на своїх заголовних сторінках статті, присвячені пятенятам подружжя Діон.

По докладних дослідах учені ствердили, що пятенята є до себе дуже подібні, майже тотожні. Не кажучи про інші речі, можна ствердити, що лінії рук і ніг, як видно на останніх відбитках пальців, є майже такі самі. Коли взяти одну таку світлину, то важко сказати про котру дитину мова.

Одночасно лінії пятенят сильно ріжняться від ліній їх старших сестер і братів.

Також і личка пятенят сильно до себе подібні. Всі пять мають пивно-сірі очка, довгі темні і загнуті рісниці. Однакову барву шкіри мають пятенята і однаковий кольор золотаво-рудавий хвилястого волосся. Кров усіх пятенят належить до тої самої групи. Учені устійнили, що сестри вживають тепер 185 слів (французьких). Скупий словар пятенят зовсім не журить ученых, бо наука устійнила, що діти, які ростуть разом (близнята) говорять завжди менше, від тих, що ростуть самі. Відома теж річ, що діти чим більше мають опіки, тим менше потребують чогонебудь домагатися і тому теж менше говорять. Пятенята мали безупинну опіку і всі відгадували просто їх бажання.

Пятенята знають свої імена, хоч перекручують їх на свій лад. Нпр. замість „Мері" чуємо „Мері", замість „Анет" — „Нанет", замість „Сесіль — „Тітіль" і т. д.

Найбільше розвинена Івонна.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Не гайнуймо зимової пори.

Перед двома тижнями закінчився у Львові офіціяльно осінній сезон копаного м'яча. Легкоатлети ще швидше припинили свою працю. Багато спортових товариств у краю вже з подувом перших осінніх вітрів та дощів покинуло зелену мураву й засклепилось у затиші своїх домівок.

Та не будемо сьогодні оспорювати того, чи літньо-осінній спортовий сезон кінчиться в нас за швидко, тільки звернемо при цій нагоді нашим спортовим товаристам увагу на незвичайно важну річ: на використання зимового „відпочинку" на послідовну й витревалу працю.

Одною з головних засад спорту в нинішньому розумінні — це рівномірна і постійна тяглість форми спортовця. Для правдивого спортовця, який розуміє вагу фіз. справности, нема відпочинку в розумінні легкодушного гайнування дорогого часу та безчинности. Спортовці повинні використовувати зимовий сезон на зимову заправу і відбувати її в таких формах, які їм лиш доступні. Ті, що мають змогу вправляти в окремих рухникових салях, повинні робити це якнайточніше, ті, що мають змогу плекати зимові спорти, повинні використовувати цю нагоду якнайкраще.

Та нам не лиш іде про самих спортовців. Найважніша річ, щоб проводи спортових товариств разом із своїми членами використали довгі зимові місяці для поглиблення товариського життя в товаристві, для переведення різних організаційних змін, для закріплення своїх організаційних форм (очевидо там, де ще таких форм нема), для інтензивної підготови і придбання фондів та інвентаря на найближчий весняний сезон. Як бачимо з тих кількох речень, перед проводами товариств та перед їх членами повні жмені праці. Ніхто зі спортовців не може нарікати, що в зимі нема що робити. Навпаки, роботи стільки, що й тих трьох, чи чотирьох зимових місяців мало, **тільки треба хотіти робити.**

А в нас — на жаль — буває дуже часто, що по останніх змаганнях змагуни ідуть кожний у свій бік (у домівці, якщо така є, лиш дуже рідко можна їх побачити) про руханку й зимову заправу ніхто й не думає, а проводи, чи пак виділи вважають, що час праці настане для них аж на весну, а в найкращому разі по відбутті загальних зборів. І в тім випадку можна почути слова, що мовляв, прийдуть інші, нехай вони роблять. І на такому безділлі минають дні, за днями, тижні за тижнями і спортові товариства навіть не счуються як заблисне весняне сонце і треба починати працю на спортових майданах. Тоді виявляється, що вирядy нема, той що є, сильно ушкоджений, грошей на заплачення площі теж нема, змагуни розбрелися, ті що залишилися виказують іноді просто катастрофальну форму і т. д. Настають огірчення, взаємні обвинувачення, дефетизм, а те все дає найчастіше у висліді не лиш невдачі на гриші й біжнях, але — на жаль — кінчиться густо-часто повним розвалом спортового товариства.

Такі явища зовсім буденна річ у житті наших спортових клітин.

Із таким явищем треба боротися і йому зарадити! Тому кличемо до всіх спортових товариств: використати зимову перерву на заповнення всіх прогалин у нутрі товариств; подбати про якнайкращу підготову до найближчого сезону!

Відпочинок не може стати лінивством і марнуванням дорогого часу. Праця в товариствах мусить бути тягла і послідовна!

Р. Сл.

ФУТРА

Реглани від зол. 65
Футра від зол. 180
Студенські убрання

Повшехни Склад Одежи,
Львів, Пасаж Міколяша.

Убрання від зол. 30
Жіночі плащі від зол 70
Дитяча конфекція

Зимова діяльність „Гарту".

Після закінчення боїв на зеленій муравi забрався здолбунівський „Гарт" до праці над придбанням фондів. Щоб не гайнувати часу, здолбунівські спортовці вивчились кілька пес і уладили в дооколичних селах театральні вистави.

Перша вистава відбулася в селі Квасилів чеський і треба відмітити, що всі змагуни прийшли втомлені на цю виставу після метчу, піхотою до села віддаленого 5 км.

6. листопада уладив „Гарт" вечерниці, на яких зібралося дуже багато гостей. 14. листопада відбулася театральна вистава уладжена гартівцями у віддаленому 15 км. від Здолбунова селі Глинську. Хоч матеріяльні користи з вистав не були великі, зате морально „Гарт" дуже багато скористав. Села почали цікавитися спортом і почали робити заходи над заснуванням спортових гуртків і клюбів.

В неділю 5. грудня починає пінг-понгова секція змагання за першенство клюбу. Опісля є в проекті метчі з жидівськими та польськими спортовими товариствами.

Після закінчення пінг-понгових змагань почнуться внутрішньо-клюбові шахові змагання.

Підчас свят підуть спортовці „Гарту" з колядою, з якої частина грошей піде на Рідну Школу або українську гімназію в Рівнім, частина на потреби „Гарту".

гал.

НА ПІСТ поручає живі риби, маринати та ріжні делікатеси й овочі
Ц. ЦІМЕРМАН Львів, вул. Легіонів ч. 45.

Спортові висліди.

КАТОВИЦІ: **КРАКОВІЯ—ПОГОНЬ.**

(Катовиці) 9:0 (3:0, 2:0, 4:0).

В суботу 27. ц. м. відбувся в Катовицях товариський галівковий метч, який закінчився високою перемогою Краковії. Ворота для Краковії здобули: Ковальський 3, Волковський 2, Мартевчик 2 і Коцінський.

ХОЖУВ. **А. К. С. — КРАКОВІЯ 5:1 (2:0).**

Відплатні змагання за „моральне мистецтво" Державної Ліги між Краковією і АКС-ом закінчилися знову погромом краківської дружини

ШЛЕСЬК — КРАКІВ 5:4 (2:1, 3:1, 0:2).

Міжокружний галівковий метч Шлеськ — Краків скінчився сенсаційною перемогою шлеської репрезентації. Краків репрезентувала Краковія скріплена Габовським і Буцалою.

ЗА МИСТЕЦТВО СВІТУ.

РОТЕРДАМ. **Голяндія — Люксембург 4:0 (1:0).** Після цих змагань Голяндія завалефікувалася до фіналових змагань.

ВІЄНО. **Еспанія — Португалія 1:2.** Національна еспанська народня дружина виступила перший раз у міждержавних змаганнях і програла малим відношенням воріт.

БРАТИСЛАВА. **Ф. К. Він — Ш. К. Братислава 7:2.**
ЗЛІН. **Батя Злін — Ферот Віскна 1:1.**
Пльзно. **Стонгольм — Пльзно 2:3.**
ПАРИЖ. **Ерсенал (Льондон) — Рейсінг Клюб 2:0.**

БОКС.

ЛЬВІВ. **ФТЦ (Будапешт) — Лехія 10:6.**
РЯШІВ. **ФТЦ (Будапешт) — Бар Кохба 10:2.**

ГАКІВКА

Чехословаччина — Швайцарія 1:5 (0:0, 0:3, 0:2).
ПРАГА: **ЛТЦ — БЕЦ 0:0.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Боксери С. Т. Україна з нагоди вінчання свого провідника п. Сп Володимира з п-ою **Савчак Осипою** складають якнайщирші побажання щастя й успіхів на новій дорозі життя.

Наколесники України відсвяткують офіційне закінчення цьогорічного наколесницького сезону у своїй домівці в пятницю 3. грудня п. р. в год. 7. вечером. Годі теж відбудеться роздача нагород, між іншим вручення Бабівні чаші за мистецтво Львова

Футбольний товариський метч Україна — Погонь, що мав відбутися 28. XI. п. р. відкликано в останній хвилині з уваги на сніг і холод.

Бучацький, один з найкращих галівкарів України, зайнятий на кількатижневий тренінговий табор для он'орів-галівкарів у Катовицях.

Україна — Погонь. Боксерська сіємка України змірить свої сили у товариських боксерських змаганнях з А-клясовою Погонею, в суботу 4. грудня п. р. в год. 7.30 вечором. Місце стрічі: Спортова галя, вул. Яблоновських. Україна виступить до цих змагань у своїму найліпшому складі.

Боксерська акція Сяну. Сян приступає до зорганізування боксерської секції. Організацією її займається проф. А. Марцинович.

Боксери Поділля змірять свої сили в одну з найближчих неділь у себе дома з боксерською сіємкою України. Спортовий Тернопіль матиме незабиняку сенсацію

Мадярська репрезентація гратиме в січні 1938 р. змагання з репрезентацією нац'ональної Еспанії, в одному з еспанських більших спортових осередків.

Останній метч Чорних з Лехією, що покінчився пислідом 1:1 ВІЦ. ЛОЗПН. уневажнив, стверджуючи, що метч відбувся в ненормальних умовинах, бо судда, боячись терору публики, не видиктував двох змагунів Лехії в границя за брутальну гру.

Одночасно ЛОЗПН. замкнув границе Лехії на необмежений час.

Пригадаймо ще скандальний метч Лехії з Україною, що скінчився теж 1:1. „Герой" цього метчу судя Драб'ковський, якого покарали дожиттєвою дискваліфікацією за грубі суддейські промахи на цьому метчу, скривдив Україну в більшій мірі аніж судда метчу Чорні—Лехія, але метчу Україна—Лехія не уневажнили. Не зважаючи на протест України, той же сам ВІЦ признав, що метч Україна—Лехія відбувся у „нормальних" обставинах і визнав його важним.

Як пояснити таке соломонове рішення? Неважо для України і Чорних є подвійна мірка.

Капітан Айстон, автомобіліст, побив недавно свій власний рекорд абсолютної швидкости. На дистансі 1. англ. милі добув він з бігучого старту час 491,396 км. на годину туди і 511,336 км./годин. назад. На дистансі 1 км. з бігучого старту осягнув час в обидвох напрямах 491, 798 і 518, 557 км./год. Пересічна рівняється 502,436 км. на годину, значить 150 м. на секунду. Часи Айстона були мірені електричними стоперами, а спроба побиття рекорду відбувалася на високому дні Солового Озера біля Соут Лейк Сіті.

Дімісія спорт. капітана чеського футболю. У звязку з устійненням складу Чехословаччини на метч з Англією та Шотландією чеська преса та деякі футбольні кола гостро скритикували союзного футбольного капітана Тесаря, який огірчений тою критикою та атаками заголосив свою дім'сію.

Воротаря післали до психіятра. В Чехословаччині вибух малий скандалик, тому що репрезентаційного воротаря Чехословаччини та одночасно одного з найкращих воротар'в Европи Планічку післав чехословацький футбольний союз до лікаря-психіятра; лікарі мали оглянути воротаря і стверднти, чи він психічно й нервово здоровий. Планічку зранили були свого часу в голову у Штрасбургу, так, що він зазнав навіть потрясення мозку, але відтак він грав і почувався доволі добре. Аж тепер, коли мав грати на воротах проти Англії, його післали до психіятра. Та мабуть не Планічка, але чеські футбольні діячі дістали потрясення мозку перед метчем із Англією, який вони вважають чи не найважнішою історичною подією XX. ст.

СССР вступає до ФІФА. Чеський А-вет подає за совітською пресою, що вже на весну 1938 р. СССР вступить до міжнародного футбольного союзу ФІФА. Досі, всі, що хотіли грати зі совітськими дружинами мусіли мати дозвіл ФІФА. Коли зустрічі з СССР почали множитися, ФІФА заборонила своїм членам грати з дружинами СССР, намагаючись таким чином примусити совітських футболістів стати членами ФІФА. Це теж мабуть ФІФА вдалося.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА — АНГЛІЯ В РАДІО.

Звертаємо увагу радіослухачів, що 1. XII. ц. р. чехословацький народній тім грає в Льондоні міждержавні футболеві змагання з англійськими репрезентантами. Дирекція Радіожурналу в Празі, щоб пійти на зустріч своїм слухачам, рішила ці змагання висилати рад'ом.

Другі змагання чехословацька одинадцятка буде грати проти Шотландії 8. XII. Також і ці змагання будуть передавати радіом. Реферувати буде відомий спортовий знавець сеязатор Й. Лявфер.

Відгомін польсько-української війни.

МИХАЙЛО ХОМЯК ДРУГИЙ РАЗ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

В понеділок 29. ц. м. станув другий раз перед судом присяглих **Михайло Хомяк**, б. бувший УГА, якого прокуратор притягнув до відповідальности за вбивство родини Мехонських дня 7. листопада 1918. р. при вул. Жовківській ч. 83. Як відомо, перша розправа проти підс. М. Хомяка перед судом присяглих у Львові відбулась у днях 5. до 10. жовтня ц. р. і скінчилась засудом М. Хомяка на кару смерти лише за вбивство мясара Йосифа Лінтнера в дні 14. листопада 1918. р. Кару смерти замінив йому трибунал на основі амнестійного закону на кару 15 років вязниці. Тоді теж підс. М. Хомяк відповідав між іншим за вбивство родини Мехонських. Одначе присяглі судді по першій нараді заперечили 6-ма голосами вину підсудного М. Хомяка у справі вбивства 4-ох членів родини Мехонських, а затвердили 7-ма голосами питання у справі вбивства Леопольда Мехонського. А що трибунал станув на становищі, що родину Мехонських убив один вояк, присяглі судді по другій нараді заперечили 7-ма голосами вбивство цілої родини Мехонських. Тоді трибунал засистував вердикт суддів присяглих щодо вбивства родини Мехонських і тому нині почалася другий раз розправа проти **М. Хомяка.**

Трибуналові проводить судля **Льокер**, як вотанти засідають судді: **Лясковський і Бурчицький.** Обвинувачує прок. **Ст. Мінасович**, боронить адв. **д-р Семен Шевчук.**

По вильосованні лави суддів присяглих, председник трибуналу відчитав обширний акт обвинувачення у справі вбивства родини Мехонських.

ДО ВИНИ НЕ ПОЧУВАЮСЬ.

З черги підс. **М. Хомяк** заявив, що до вини не почувається. По приїзді до Львова з відділом Українських Січових Стрільців з Топорівець з Буковини дня 6. листопада 1918 р., підсудного негайно приділили зі стежою 20-ох вояків берегти залізничий міст на Знесінні. Там підсудний виконував службу 4 або 5 днів. У боях при вул. Жовківській в листопаді 1918 р. не брав взагалі участи. Далі підсудний давав основні вияснення на питання председника і вотанта Бурчицького у справі своєї втечі з табору полонених зі Замостя, побуту в Милованні і свого приїзду на стацію Підзамче. Після того прокуратор засипав підсудного низкою питань щодо військової служби в УСС, складу старшин його полку і служби та відносин на Підзамчі підчас листопадових днів у 1918 р.

На питання оборонця підсудний каже, що про вбивство родини Мехонських довідався щойно в 1935 р. Зізнав, що на стації Підзамче був спеціяльний відділ, який переводив ревізії в підозрілих осіб. Вкінці додав, що у стежі, яка берегла магазинів коло залізничого мосту на Знесінні, був стрілець Йона з Винник. Пригадує собі його тому, бо стрілець Йона просив відпустки, щоби відвідати своїх найближчих у Винниках.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ

По півгодинній перерві ввійшов на сало св. **Зброислав Мехонський** і зізнав, що 8. листопада 1918 р. довідався про вбивство своїх батьків, братів і сестри від малого брата Марцеля. Брат оповідав, що провідник стежі стріляв до всіх членів родини. Брат подав опис вбивника і запевнив, що пізнає його.

Св. Франц Мехонський зізнає, що в листопаді 1918. р. вернувся з італійського фронту і тоді довідався від Марцеля, свого брата, про вбивство батьків, двох братів та сестри. Брат оповідав, що вбивник був середнього росту, підофіцером.

З оповідання свого брата знає, що вбивник застрілив спершу у кухні двох братів: Йосифа і Леопольда, опісля батьків і вкінці сестру Марію. На питання оборонця чи двері отвиралися до кухні чи на ганок, свідок каже, що не пригадує собі, але описує докладно, що застав у кухні і в обох кімнатах по вбивстві.

Св. Зигмунт Росоловський зізнав, що дня 7. листопада 1918. р. рано ввійшли поляки до каменици при вул. Жовківській ч. 83 і стріляли у напрямі Підзамча. Пополудні поляки відступили і тоді ввійшли українські вояки. Свідка хотіли навіть розстріляти кажучи, що з каменици стріляв до українців. Одначе жінка свідка дуже плакала і свідка залишили живим. Свідок запевняє, що два українські вояки, які хотіли його розстріляти, пішли опісля до Мехонських і там стріляли. Опісля свідок пізнавляється підсудному і рішуче заявляє, що не пізнає його, як того вояка, що був дня 7. листопада 1918. р. в його помешканні. Не пригадує собі росту цього вояка, не знає чи мав вуси або якісь підстаршинські відзнаки. Свідок не ходив до помешкання Мехонських, лише його жінка і з її оповідання знає, що 5 осіб Мехонських застрілили українські вояки. Зараз вечором малий Марцелі Мехонський оповідав про вбивство батьків, братів і сестри. Додає, що Марцелі був дуже перестрашений.

Св. Зигмунт Готліб оповідає, що в дні вбивства родини Мехонських поляки стріляли з вікон каменици при вул. Жовківській ч. 83. у напрямі стації Підзамче. Опісля прийшли до цієї каменици українські вояки. Свідок чув стріли і плач дітей та жінок. По вбивстві Мехонських малий 13-літній Марцелі був у хаті свідка кілька днів. Свідок не говорив з ним про вбивство цілої родини, бо Марцелі був малим дітваком і не було кого питатися. Свідок рішуче заявляє, що підсудного не бачив тоді в каменици, коли вбито Мехонських. Не пізнає теж підсудного зі світлини. Після того оборонець ставить внесок, щоби трибунал не переслухував св. Лінтнерову. Одначе трибунал таки переслухав її. Крізь плач зізнала вона, що родину Мехонських вбили **ті самі**, що її чоловіка. Каже, що це підсудний убив її чоловіка.

На питання председника підсудний каже, що хоч уже його засудили, то **заявляє перед Богом і судом, що він не винен і не вбив Лінтнера.**

ВИ ПАНІ ЩЕ ВІДКЛИЧЕТЕ ЦЕ.

На питання прокуратора св. Лінтнерова каже, що підсудний був ще на другий день у неї у справі портфелю.

Підсудний: Я був лише один раз зі стежою на подвірю п. Лінтнерів зараз по вбивстві Лінтнера.

Обор. Шевчук: Це неправда. Ви пані ще відкличете це на смертній постелі.

Председник звертає увагу оборонцеві, що покарає його.

Св. Зореф зізнав, що нічого не чув про вбивство родини Мехонських. Знає лише, що підчас листопадових боїв українські вояки кинули гранати до каменици, де свідок мешкав. Там теж застрілив один вояк інж. Наперковського. Свідок приглянувшись підсудному каже, що пізнає його з профілю і по рості як того, що стріляв з револьвера до інж. Наперковського.

Св. Ярош зізнає, *що підсудний приходив зі* стежею тричі: 16, 17 і 18. листопада 1918 р. до помешкання його батька. Підсудний встає і заявляє, що це не правда. Тоді председник показує групову фотографію свідкові, щоби пізнав там підсудного. Оборонець противиться, щоби показувати фотографію, бо свідок сидів на салі розправи і знає, що підсудний на фотографії сидить між двома жінками. Колиж председник таки показав свідкові групову фотографію, свідок зараз знайшов підсудного. Тоді оборонець заявив, *що саме на цій фотографії нема підсудного.* Одночасно оборонець витягнув з актів групову фотографію і показав председникові, що лише на ній є підсудний. Від свого брата Евгена свідок чув, що родину Мехонських убив Хомяк. Додає, що його брат згинув 11. січня 1919. р.

На питання оборонця, чому не зізнав про цю важну обставину бодай перед слідчим суддею, який переслухував його 3 години, свідок відповідає, що не пригадав собі тієї подробиці. *На дальше питання оборонця*, чи свідок бачив підсудного М. Хомяка в Камянці Подільським у 1919. р., як про це зізнав на попередній розправі, свідок каже нині, що можливо, що бачив. Але можливе теж, що бачив підсудного в таборі полонених у Замостю.

По гострій перепалці на цьому тлі оборонець поставив внесок, щоби председник стверднив з протоколу зізнань свідка, де він рішуче підкреслив, що бачив підсудного в Камянці Подільським.

Св. Станислав Фішер, заприсяжений на домагання оборонця (всі свідки зізнавали без присяги, покликуючись на свою присягу, зложену на попередній розправі проти підсудного) зізнав, що не пригадує собі коли вбито родину Мехонських. Підсудного не пригадує собі. На питання оборонця, чи пригадує собі, коли і кілько разів в його хаті гостили українських вояків, свідок каже, що не пригадує собі. При випитуванні цього свідка дійшло до гострої перепалки між оборонцем та прокуратором.

Св. Талей Фішер, зізнавав без присяги, покликавшись на зложену на попередній розправі. Трибунал відмовив заприсягнути його, хоч цього домагалася оборона. Свідок зізнав, що одного разу прийшла до хати його батьків при вул. Мартина ч. 1 українська стежа, між вояками якої був теж Ярославський. Тоді Ярославський говорив свідкові, що між вояками є один „сержант", який вбив родину Мехонських. На фотографії, що її показав председник свідкові, свідок показав на 1-ого з лівої сторони. Глянувши на підсудного каже, що пізнає його з профілю. На питання оборонця, чи в хаті його батьків гостили українських вояків, відповідає, що так. Каже теж, що був тоді його батько і старшина хотів навіть заплатити 10 корон.

Оборонець: Батько зізнав, що не було його.

Оборонець: Чи ви були тоді жидами, чи вже римо-католиками?

Свідок кричить голосно: Я не є жид, я римо-католик. Одночасно председник відхилив це питання.

З черги ввійшов на салю св. **Ярославський**, дорожник, римо-католик і заприсяжений зізнав, що служив при українськім війську в листопаді 1918. р. у Львові. Підсудного не знає. Не пригадує собі, чи ходив з ним на стежу. Був у помешканні Фішерів. Про вбивство Мехонських чув. Підчас попередньої розправи пригадав собі це вбивство. Підчас листопадових боїв у Львові був на Підзамчу як ординанс пор. Лютого. Чи говорив у хаті Фішерів, щоб уважали, щоб їх не повбивали так, як родину Мехонських свідок не пригадує собі. Каже, що в 1928. р. був засуджений на кару смерти, били його важко і тепер багато річей не пригадує собі. Свідок каже теж, що не пригадує собі, щоби був у Фішерів з підс. Хомяком.

На питання прокуратора каже, що на Підзамчу розстріляли якогось 17-літнього поляка. Застрілив його вояк, але не з 3-ої сотні, де був підсудний. Згадує якесь прізвище вояка Копія. На питання оборонця свідок каже, що не знає, яку шаржу мав підсудний, але на дальші питання дуже докладно подає прізвища старшин і військові частини, де служив.

Оборонець: Чи ви моглиб забути той фект, що такий і такий то чоловік убив родину Мехонських?

Свідок відповідає, що запамятав би.

Оборонець: А чи ви говорили минулої неділі мому аплікантові, що ви нічого не згадували Фішерам про українського „сержанта", який вбив родину Мехонських? Чи ви не сказали перед моїм аплікантом, чого ті жиди Фішери мішають мене до справи Мехонських? Яж їм нічого не говорив, щоби береглися підсудного, бо буде з ними те, що з родиною Мехонських? Казали ви так, чи ні? Виж нині присягали?

Свідок зачинає щось вияснювати. Одночасно председник підкреслює, що тільки суддя, прокуратор та адміністраційна влада має право переслухувати людей.

Свідок признав, що було в нього в неділю 21. ц. м. двох молодих мужчин.

Оборонець: Чи ті молоді люди прочитали вам, у вашій хаті те, що я тут відчитав?

Свідок: Так.

Колиж председник показав групову фотографію, свідок спершу не пізнав нікого. Опісля каже, що перший з лівої сторони (де є підсудний) подібний до того, який застрілив молодого поляка на Підзамчі.

Оборонець: Відповіджте мені ще раз на таке питання: Чи на другий день по вбивстві Мехонських оповідав вам хтось, хто вбив цю родину?

Свідок: Не знаю.

Оборонець: Чи ви бачили якогось підстаршину, який вбив молодого поляка?

Свідок: Не можу стверднити.

Прокуратор: Чи той підстаршина був подібний до того на фотографії?

Свідок: Так.

Опісля председник перервав розправу в год. 4.15 пополудні до год. 6.30 вечором.

—o—

ТІЛЬКИ
ВЖИВАЙТЕ УКРАЇНСЬКОЇ СИНКИ
ПРИЛАДКА, щоби до праннА
»ЗОРЯ«
ТО НЕ РЕКЛЯМА

ПРОГРАМА НАРАД СОЙМУ.

Пленарне засідання сойму, визначене на середу, матиме такий порядок нарад: Вибір комісій, 1. читання скарбового законопроекту з буджетовим прелімінарем та 31 інших урядових законопроктів.

МАРШ. СЬМІГЛИ-РИДЗ ПРИНЯВ МАРШАЛІВ СОЙМУ І СЕНАТУ.

Вчора (28. листопада) марш. Ридз-Сьмігли прийняв на довшій авдієнції маршалів обох законодатних палат Цара і Пристора. Предметом нарад, як інформують, була справа парляментарного клюбу ОЗН. Нині полк. Коц має піти з групою послів і сенаторів до інспекторату збройних сил, де його прийме марш. Сьмігли-Ридз.

—o—

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ МАРШАЛА ЦАРА?

У звязку з нарадами послів і сенаторів ОЗН. можна сподіватися — як подають з Варшави — димісії маршала Цара. На його місце прийшов би мабуть віцемаршал Медзінський.

—o—

РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НА ПІВНІЧНОМУ КАВКАЗІ.

З усіх закутин північного Кавказу надходять до Царгороду вістки про нову хвилю переслідувань мусульман. Після проголошення нової конституції багато мулів й іманів повірило в обіцянку релігійних свобод і виступило з релігійними обрядами зовсім отверто. Та за кілька місяців пішли у звязку з цим масові арешти й заслання. Про деяких арештованих родини не знають, чи живуть вони. Лише небагатьом пощастило втікти до Персії та Туреччини. Усі книжки в арабській мові, з Кораном включно, сконфісковано.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО ШЕФА ШКІЛЬНИЦТВА.

Президія закарпатської „Учительської Громади" звернулась до начальника шкільного реферату в Ужгороді, секційного радника Ф. Хмеляржа, з отвертим листом, в якому м. ін. читаємо таке:

„Події останніх часів — нечуваний в історії світової культури, плебісцит, переведений неком петентними чинниками в умовах страшного терору й однобічної агітації та безосновні переслідування учительства, що не належить до фенціківської або народньо-соціялістичної партії, примусили нас домагатися вас публично вияснити такі неясні питання:

1. Чи думки Т. Г. Масарика, чехословацької й петроградської Академії Наук у справі мови на Підкарпатті є для Вас неавторитетними, чи Ви їх не знаєте?

2. Чи елементарна вимога Коменського про навчання рідною мовою поширюється і на Підкарпатті, чи Ви про неї не чули?

3. Чи вважаєте Ви себе досить компетентним вирішувати, — ще й до того насильним способом, наше мовне питання?

—o—

НОВЕ ЗАГОСТРЕННЯ В АЛЕКСАНДРЕТІ.

Увійшов у життя новий правний статут сирійського санджаку Александрети. З тої нагоди на території санджаку відбулися радісні маніфестації, у Дамаску — протитурецькі. Поліція береже турецький консулят. Підчас перестрілки в селі Армен одна особа згинула, 30 важко ранено.

ЯПОНСЬКІ ЛЕТУНИ ПЕРЕРВАЛИ КИТАЙСЬКУ ЗАЛІЗНИЦЮ.

До станиці французького Індокитаю, Сайгону, наспіла вістка, що 38 японських літаків збомбардувало китайські залізниці Кантон-Кавтон і Кантон-Ганков і знищили їх у кількох місцях. Комунікація перервана. **Китай втратив звязок з морем.** З огляду на постійні японські напети китайці не можуть направити лінії Кантон-Кавтон-Гонжон, останньої сполуки з морською пристанею. Постачання военних матеріялів морським шляхом перервано.

СПІР ЗА МИТНІ УРЯДИ У ШАНГАЮ

Амбасадори Великої Британії та Франції передали японському міністрові закорд. справ дві ідентичні ноти у справі митних урядів у Шангаю. Представник японського міністерства закордонних справ заявив на пресовій конференції, що Японія ще їм не відповіла. Японія шанує зобовязання, на основі яких доходи зі шангайських мит гарантують китайські закордонні позички, він не може допустити до того, щоби ці доходи йшли на закупно зброї та муніції для Китаю.

—o—

ПОВІТРЯНІ СИЛИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

Як пише „Дейлі Геральд", Англія матиме при кінці 1938. р. 8.000 військових літаків першої лінії. Летунські заведення можуть випродукувати річно 5.000 апаратів, не хіснуючися помічю помічних фабрик. Летунські варстати можуть випускати 100 літаків на день.

—o—

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наукового Т-ва: о. д-р А. Іщак: УПАДОК ЦЕРКВИ НА РАДЯНЩИНІ. Львів, саля „Української Бесіди".

Під повищим наголовком відбувся в неділю 28. XI. ц. р. змістовний виклад о. д-ра Андрія Іщака. О. прелегент підкреслив на вступі, що говоритиме про розвал церковної верхівки внаслідок метод протирелігійної кампанії большевиків. Перший собор православної Церкви в 1917 р. після революції вибрав патріярхом Тихона, який зараз виступив гостро проти большевиків. У січні 1918 р. большевики сконфіскували церковні добра, відділили Церкву від держави, заборонили науку релігії у школах і т. д. Зате Тихон кинув анатему на большевиків.

Коли в 1921 р. настав голод на Поволжі, Тихон дозволив частину церковних дорогоцінностей віддати на допомогу для голодуючих. Одначе коли большевики зачали конфіскувати всі церковні дорогоцінности, тоді Тихон запротестував проти цього. Зачалися масові арештування і розстріли за оборону церковного добра. В 1922 р. Тихона увязнили. Появилася фальшива резигнація Тихона, яку він опісля заперечив.

У 1922 р. повстала „жива церква", яка була в ласках сов. уряду. Зїзд „живоцерковників" поставився льояльно до сов. уряду і Комінтерну. Одначе скоро потім „жива церква" поділилася на відроджених та обновленців.

Большевики використали „живоцерковників" до розбиття тихонівської церкви. Наслідником Тихона став митр. Сергій, явний прихильник большевиків. Він видав пастирський лист, у якому заперечує рел. переслідування в СССР.

Зараз після вибуху революції на Україні зачався рух за українізацією та автокефалією української Церкви. В Києві повстала Всеукраїнська Церковна Рада. Всеукраїнський Собор відбувся 9. X. 1918 р., одначе тоді ще московські й москвофільські елементи мали незначну більшість. Відкинено автокефалію і головою автономної української Церкви став москаль Антоній Храповицький. Коли за Директорії міністром релїг. справ став проф. О. Лотоцький, він 1. 1. 1919 р. проголосив автокефалію Української Православної Церкви. Головою її став митр. Агапіт. Коли Київ заняв Денікін, митр. Антоній здеградував митр. Агапіта і кинув анатему на всіх „петлюрівців". З приходом большевиків московські епископи втікли з України з Денікіном. Лишився українець митр. Партеній Левицький з Полтави, одначе він скоро зрезигнував. Українська Прав. Церква залишилася без владик. Тому до Києва зїхалося коло 400 українських священників, які самі висвятили на епископів Василя Липківського і Нестора Шараївського. Це т. зв. „самосвятство" відбулося на підставі старохристіянської практики, одначе воно неканонічне. Автокефальна Церква розвинулася на Україні доволі гарно, як на такі важкі обставини. Вона мала 30 епископів і 1500 парохій та к. 10 міліонів вірних. Митр. Липківський виступав гостро проти безбожництва. В 1926 арештовано Всеукраїнську Церковну Раду, в 1927 р. мусів уступити Липківський. На його місце став митрополитом Микола Борецький, який ішов на руку большевикам. У 1930 р. ухвалено самоліквідацію Автокефальної Церкви. Залишились тільки поодинокі релігійні гуртки, які борються з величезними трудношами.

Тепер 80% духовенства Київщини сидить у вязниці. Знищено тисячі церков, зліквідовано 42.800 священників. Одначе, не зважаючи на всі переслідування, залишилась віра в людських серцях, яка переможе світ.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

Свідома і добра господиня вживає
ПОРОШКУ ДО ПЕЧИВА
ВАНІЛЕВОГО ЦУКРУ
ОЛІЙКІВ
тільки виробу КООП. „П Л А С Т".

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТІ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним переплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку! Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів!

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— Відчит д-ра Д. Донцова. „Де шукати наших історичних традицій?" відбудеться у вівторок 30. ц. м. в год. 6. вечором на „Бесіді".

— Понад 100 що найкращих українських пісень на кружках „Сирена Електро" по ціні безконкурсово низькій, солідний виріб дістанете безпосередньо у виключного продавця п. Гр. Божика, 6. Серпня 24., м. 18. — Варшава. Жадайте катальогів-проспектів, на пересилку яких просимо долучувати почтову марку.

— Мінеральні багатства України — виклад інж. С. Пастернака в Т-ві ім. П. Могили; „Українська Бесіда" 1. грудня, год. 18.

— З Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. З приводу 25-ліття смерти Миколи Лисенка відбудеться в середу 1. XII. в год. 18. у Бібліотеці НТШ засідання Етнографічної Комісії НТШ з рефератом проф. Філярета Колесси п. н.: „Діяльність М. Лисенка на полі української музичної етнографії".

— Ювилей Т-ва „Українська Бесіда" у Львові. З нагоди 75-ліття істнування Т-ва „Українська Бесіда" у Львові відбудеться 8. грудня ц. р. в год. 9. рано в Успенській церкві поминальне богослужения за померших основників і членів Т-ва, на яке виділ запрошує всіх членів та українське громадянство. Того самого дня в год. 19. відбудеться святочний вечір за запрошеннями у власній домівці при вул. Рутовського 22. І. Привіти можна слати на згадану вище адресу.

— 100-ліття появи „Русалки Дністрової" святкує молодь львівських вселюдних і середніх шкіл Т-ва „Рідна Школа" святочним концертом сьогодні у вівторок 30. листопада в год. 6. веч. у великій салі Народнього Дому (Театр Рожнородностей). Білети у книгарні „Рідної Школи" по ціні 0.50—2.00 зол. та в дні концерту при касі від год. 4. попол.

— Хор Котка у Львові. Український Національний Хор під арт. проводом Дмитра Котка, закінчивши своє турне по Волині, виступить у у Львові у вівторок 7. XII. ц. р. в салі „Польського Музичного Т-ва (вул. Хоружчини 7.). — Хор виступить в оригінальних гуцульських строях з новою, відповідно уладженою програмою. Білети можна набувати раніше в Народній Торговлі (Ринок 36.).

— Вистава Грищенка в Гетеборгу. У Гетеборгу, в галерії Гуннара Трагарда відкрито виставу малюнків Грищенка. Це друга з черги вистава нашого мистця в Швеції. З того приводу появилися статті у шведській пресі, м. і. у „Гетеборгс Постен" стаття про мандрівки мистця п. н. „Одиссея мистця". Деякі картини зі стокгольмської вистави можна буде побачити у Львові на найближчій виставі мистця, що відкривається в суботу 4. грудня.

— Совітський письменник має бути агітатором. До таких висновків приходить „Літературна Газета" (ч. 54.) у передовій статті під проречистим наголовком „Почесний обовязок радянського письменника". Статтю навязано до дня 12. грудня, коли для завершення свого „щасливого барвистого життя" „міліони радянських виборців понесуть свої голоси за сталінських соратників, учнів і вихованців"... Ось ці „найдемократичніші вибори" мають дати письменникові „почесний обовязок" стати „полумяним агітатором і силою художнього слова запалювати серця виборців". І хоч, як довідуємося поважни-

сували вже свої агітаційні твори Копиленко, Гардов, Кириленко, Іван Ле, Панч, Скляренко, Шиян, Вільховий, Городской, Охременко, І. Тельман та інші, вийде І. XII. художній альманах „Дванацяте грудня 1937. р.", але цього мало. „Л. Г." вимагає і живого слова від письменників, що мають стати агітаторами у своїх виборчих округах. (Т. У.).

— **Український „Сокіл" у Празі** взяв участь у „Словянській Вечірці", влаштованій 20. ц. м. сокільською організацією у Крчі. Українці з великим успіхом виконали гуртові танці „Коломийка" та „Запорожець". Рясні оплески були вовсім заслужені. Дехто з „братів словян" зі Сходу Европи пробував був протестувати проти української участи, але тактовна поведінка організаторів забезпечила вечір від конфлікту. Українців, як і всіх інших учасників, привитали коротким привітом у рідній мові.

— **Міністр Нечас і українські студенти.** Чехословацьке міністерство соціяльної опіки під веденням соц.-дем. міністра Нечаса за ініціятивою його секретаря д-ра Мілера звернуло увагу на потреби українських високошкільних студентів та дало великі підмоги для підкарпатського інтернату („колей"). При цім міністр Нечас знову показав свою велику прихильність до українців, бо забезпечив у тім інтернаті безплатне харчування сімом студентам-українцям негромадянам ЧСР. Призначення дотичних студентів полишено о. Христофорові ЧСВВ.

— **Роман „Ілько Липей" по чеськи.** Газета „Вечернік Право Ліду" у Празі з днем 20. XI. почала фейлетонами друкувати повість нашого письменника В. Гренджі-Донського „Ілько Липей". У попередній реклямі подано фотографію автора. Капітоли роману прикрашені ілюстраціями-краєвидами околиці Волівщини. Поодинокі вінетки зроблені по мистецьки. Цікаво, чи прокураторія сконфіскує і чеський текст, як зробила з українським виданням... (У. Сл.).

— **За те, що не вивісив державного прапора.** Адміністратора каменяці „Дністра" при вул. Городецькій ч. 95 у Львові п. І. Мороза покликали до городського староства за те, що він не вивісив на домі польського прапору підчас державного свята 11. ц. м. П. Мороз прийшов означеного дня до Староства і чекав там 2 години, але його не переслухали; зате на другий день поліцай спровадив його примусово до староства, де покарали його гривною у висоті 2 зол. Засуджений зробив відклик до суду.

— **Нові костели у Станиславівщині.** У Тисьменичанах заходами ТШЛ приступили до будови костела. В Угринові Дол. зорганізувався комітет будови костела, що ще ц. р. пічне будову. У Сухій Ліщині основався комітет і вже почав відбудову спаленої каплиці. У Хрипливі основався комітет будови костела, вистарався вже парцелю і в найближчому часі пічне будову.

— **Куспіся примістили на Кульпаркові.** Миколу Куспіся, який у приступі божевілля підпалив у Ставчанах хату свого брата, застрілив війта б. сотника Фелікса Махновського і свого шваґра, примістили в заведенні для умово недужих, припинивши проти нього слідство. Таке подає польська преса, яка недавно з причини події у Ставчанах діставала теж приступи протиукраїнського божевілля, спровокувуючи львівське шумовиння до протиукраїнських виступів. Разом із Куспісем варто було і деяких навіженців з україножерних газет примістити теж на Кульпаркові.

— **Процес за вбивство бл. п. Ясінських** у Белзці пов. Золочів відбудеться мабуть у січні 1938. р. в Золочеві перед судом присяжних. На лаві обвинуваченых засяде 11 осіб, які брали посередню або безпосередню участь у вбивстві.

— **Смерть б. директора львівського радія.** В неділю рано помер у Вильні, по короткій і тяжкій недузі, директор тамошньої розсильні Польського Радія, Януш Жулавський. Українське громадянство згадуватиме прихильно бл. п. дир. Жулавського, як того, що недавно підчас півторарічної праці на становищі директора львівської розсильні прихильно поставився і підтримав домагання українців щодо введення українського слова у радієву програму. Власне підчас урядування бл. п. дир. Жулавського, львівська радіостація заговорила вперше по українськи. Покійний — рідний брат відомого письменника Юрія Жулавського, визначався громадянськими та особистими прикметами і вмів зеднати собі загальну симпатію.

— **Військова заправа для студентів-старшин резерви.** Окружна команда корпусу у Львові видала оголошення, що у звязку з першою фазою військової заправи студентів вищих шкіл, мають особисто зголошуватися всі студенти академічних шкіл, які в дні 29. листопада є: а) студентами академічних шкіл, б) учнями (звичайними слухачами) інших високих державних і приватних шкіл, признаних за рівнорядні, які містяться в осідку окружної команди корпусу у Львові. Ті, що покликані особисто зголосяться, обовязані явитися перед військовою владою на підставі пляну поданого в оголошеннях, розплякатованих у місті. Вони повинні принести зі собою книжечку стану старшинської служби. Ті, що не ставляться на заклик у відповідному річниці і в такий спосіб, який поданий в оголошеннях, будуть карані згідно з військовим карним кодексом.

— **Ендецькі стійки під жидівськими крамницями.** Після студентських демонстрацій, які уладили минулої суботи в річницю смерти Гротковського ендецькі студенти у Львові, відбулося на Політехніці віче під голим небом — як ми це вже писали — і після того студенти вийшли меншими групами на місто й поустановляли стійки під жидівськими крамницями. Такі стійки стояли біля жидівських крамниць при вул. Легіонів, Академічній, Сикстуській, пл. Галицькій і пл. Марійській та під жидівськими кінами в середмісті. Поліція ввесь час вдержувала лад серед юрби, яка оглядала таке „чудо". Ендеки заповідають, що тепер постійно стоятимуть стійки під жидівськими крамницями.

— **Львівська хроніка.** У Львові помер на удар серця комісар Рейман, повітовий комендант поліції у Львові. — До „Ксьонжніци Атлас" вломалися крізь стрих вибивши в суфіті діру, злодії, які розбили касу і вкрали 200 зол. — Страйк робітників львівських міських плянтацій покінчився їхньою перемогою; міська управа відкликала редукцію.

— 18-літня Софія Томашевська вдусила своє нешлюбне немовля, яке мало 17 днів і трупа покинула в Клепарівському лісі, прикривши його листям.

— **Фабрика фальшивих грошей.** Перемиська поліція попала на слід фальшівників 1, 2 і 10 золотових монет. Слід провадив до Львова. Львівська поліція перевела на спілку з перемиською ревізію в одному з домів на Замарстинові і відкрила при цій нагоді правдиву фабричку фальщивих грошей з усіми потрібними приладами. Поліція арештувала багато осіб, одначе їх прізвища тримає покищо в тайні.

— **Віднайшли польський літак.** Запропащений польський літак лінії „Льот", який відбував правильний курс між Палестиною і Варшавою, знайшли розбитий у болгарських горах Пірині, недалеко місцевости Мозалевський Рит. Причини катастрофи покищо невідомі. Догадуються, що несподівана, повітряна нагальна буря обнизила лет апарату, який вдарився до скали й розбився. Одночасно вибухла в літаку бензина. В катастрофі згинуло трьох летунів і трьох пасажирів. Одночасно загинула теж уся почта, що її віз літак.

— **Краєва хроніка.** На дорозі між Полкинями і Розбором пов. Ярослав напали якісь люди на поліційну стежу. Підчас стрілянини один із напасників згинув, одного важко ранили в ногу і відвезли до шпиталю. Подробиці слідства тої таємничої події тримають покищо в тайні. — В Посаді Новоміській, пов. Добромиль вибухла пожежа стирт Віктора Журовського. Вогонь хтось імовірно підложив. Згоріло 800 кіп жита, 1.200 кіп пшениці і велика стирта соломи. Загалом згоріло 11 стирт. — 27-літній Микола Техльович і 16-літній Михайло Помагель з Жичок, пов. Рава Руська почали сварку зі злодієм Ів. Длуґошом. Сварка перемінилася в бійку, підчас якої Помагель поколов Длуґоша ножем, Техльович розбив йому сокирою голову. Длуґош помер по кількох хвилинах. — Деревляний пень упав на 40-літнього Гриня Сурлія, який працював у фірмі „Годуля" в Синевідську Вижнім, і вбив його на місці.

— **Кілько є людей у світі?** На це питання відповідає остання німецька статистика, обрахувавши, що в 1917. р. було рівно у світі 2116 міліонів людей; з цього 1162 міл. припадає на Азію, 526 на Европу, 266 на Америку, 151 на Африку, 11 на Австралію.

— **Смерть славного індійського природознавця.** В Індії помер у 79. р. життя славний індійський учений сер Джагадіс Чандра Бос, відомий природознавець. Він скінчив студії у Кембриджі і міг був залишитися при університеті, щоб стати професором. Він волів вернутися до Індії. Цікаво, що у своїх дослідах він вийшов із загальної науки Будди, що життя однакове скрізь — у людині, живинах, рослинах, каменях і металях і щоб доказати це мусів піддати в сумнів основні дотепершні погляди вчених про прикмети органічної і неорганічної природи. Його вважали довгий час шарлятаном. У 1900. р. він представив свою першу працю королівській Академії Наук, яка її відкинула. За останніх 10 років учені всього світу признали вартість праці Боса, який ствердив нервову систему в рослин. Неприхильне становище до перших праць Босса було через його дивну термінольогію; він говорив про серце дерев і каменів і про втому металів. Бос доказав експериментально, як рослини дють негайно на алькоголь або калій, як проки-ваються і засипляють під впливом наркотиків.

— **Магічні штуки панують над краєм.** Цими днями відбулись загальні збори паризького клюбу магіків. Голова товариства Моріс оповідав після зборів цікаві спомини про свого вчителя Жана Гудена. Гуден дістав у 1895. р. від французького уряду таємну місію вплинути на населення Альжиру всякими магічними штуками. Він виїхав у глиб краю і там познайомився з ріжними ватажками та магіками альжирців. Гуден умів кращі штуки, ніж альжирці, бо перемінював воду у каву та чай і виймав жінкам з ух ковтки на очах усіх. Чорні ворожбити приняли його як свого провідника, бо він доказав їм, що може застрілитися з револьвера і — ожити. Кількадесять років французька влада могла втриматися завдяки йому в Альжирі.

— **10 міліонів долярів на імянини.** Молода 25-літня жінка славного американського промисловця Джеймса Кромвела — Доріс, святкувала цими днями в Ню-Йорку свої імянини. Вона є донькою американського „тютюневого короля" Дюка, що записав їй умираючи 10 міл. дол., які вона має дістати у дні, коли скінчить 25 років. Доріс Кромвел не знає тепер, що зробити з величенським майном і хотілаб його вужити на філянтропію. На другий день, коли ця звістка розійшлася по світі, вона дістала тисячі листів із проханнями та пропозиціями.

— **Син Марконія заступить батька.** Австралія святкуватиме від січня до травня ювілей свого 150-літнього істнування. Від 4 до 14 квітня відбудеться в Сиднею світовий конгрес радія. Почесним головою конгресу мав бути Марконі. Марконі вмер, але залишив сина, що продовжує над радієм працю батька. Він відбув уже практику при американськім та англійськім радіо і працює далі в цій ділянці. Джіюліо Марконі займе в Сиднею місце батька.

— **Старовинна твердиня славян.** У Курській области відкрила недавно археольогічна експедиція при розкопах давнього Гочевського городища цікаві подробиці про сіверян, одне із давніх славянських племен. Археольоги ствердили, що сіверяни жили там від II. до XII. в. Всередині IX. в., коли на південних степах появились половці, тубильці почали укріпляти свою селитьбу. Довкола нього, розложеного на крутому обрізі над рікою Псьол викопали рів на 8 м. і вал. У цьому місці знайдено всякі печі, ями для збереження зерна, глиняні сковородки та риболовні крючки для осетрини, яка попадалася сюди з Дніпра.

— **Буря на Чорному Морі.** На Чорному Морі дальше шаліє буря. Затонуло кілька кораблів, м. ін. невеликий болгарський вітрильник коло Босфору; частина його załоги врятувалася.

— **В чому сила німців.** Читаємо в закордонних часописах, що німецьке населення в ЧСР зібрало за рік дрібними датками на свої національні організації 22 міліони ч. к. У тому самому часі чехи зібрали на свої меншости у німецьких областях ЧСР всього 750.000 ч. к. Ось де сила німецького елементу в ЧСР.

— **Стихійна катастрофа на Кубі.** Довготревалі зливи у східніх провінціях острова Куби знищили збори овочів і цукрової трощі. Наслідком повени згинуло 18 осіб, кількадесять є ранених.

— **Ріжні вістки.** Британська робітнича партія запросила на бенкет визначних природників, економістів і лікарів, щоб створити окремий постійний комітет фахівців для порад у ріжних справах. — Колишній віцеканцлер Австрії князь Штаремберґ дістав від Ватикану розвід і женить ся з віденською артисткою Ніною Ґреґор. — З нагоди нового бельґійського кабінету Жансона, преса звертає увагу, що вперше від 1884 р. бельґійським урядом проводить ліберал. — У Швайцарії перевели загальний плебісцит на тему: чи громадяни годяться, щоб у краю істнували масонські організації? — У Німеччині появиться почтова марка, на якій буде нарисована зустріч Гітлера з Мусолінієм. — Цими днями у військовім клюбі в Парижі святкували память Клеманса з нагоди 8 роковин його смерти; на святі були присутні його доньки та внуки. — Американська статистика стверджує, що середня американська рідня складена з 4 осіб заробляє річно 1400 дол., має своє авто, домик і раз на тиждень ходить до кіна.

Дописи.

РУДКИ.

Спростування на спростування. На спростування п. Гадзевича, д-ра Гайдучка і п. Хмелка допису в „Ділі" з 15. X. 1937 п/д наг. „Збори інтелігенції" відповідаємо, що це спростування нічого не спростовує, а лиш нападає на інші особи. І так пишуть поінші особи, що виправдано є, що вони як новообрана управа Народнього Дому нічого не зробили і тому муєлося продати хату Н. Д. при помочі інших товариств сплачувано, бо — як вони самі твердять — ухвала продати цю реальність запала ще 30. серпня 1932, а їм поручено цю ухвалу виконати. Але в допісі є загадка, що одна особа з управи ставила перепони, щоб П. С. К. купив цю памятницю; це був д-р Гайдучок, котрий, всупереч порученню РСУК і Центробанку, цілий місяць як член управи не хотів контракту купна-продажі підписати і цим нарахував П. С. К. на матеріяльні страти. Це було причиною, що громадянство Рудеччини почало підозрівати д-ра Гайдучка, що він не хотів санувати Н. Д., як це голосив, а довести його до ліквідації і дістати товсту посаду директора-ліквідатора, чого вони не спростували. Управа Н. Д. голосила, що нанялa в жидівськім домі одну кімнату, „щоб мати спокій", і цю кімнату Н. Д. при помочі інших товариств сплачувала, бо до проектованого основання „Бесіди" в цім льокалі через ексклюзивність повищих осіб не прийшло. Управа Н. Д. не хотіла сходитися з українськими громадянами, тому перенеслася до жидівського дому, куди ніхто не хотів іти, „бо маємо свій дім", як селяни казали. Управа Н. Д. в повищих особах дійсно нічого не зробила, бо найважнішого завізду: „довжники довгів не сплачували, а Акцептаційний Банк відмінув внески на конверсію довгів, бо за пізно їх внесено" — не спростувала. А то був їх найважніший обовязок. Що управа заплатила п. Роздольському 125 зол., а д-рові Гайдучкові 76.45 зол. (синдикові), чейже це нікла заслуга, коли о. Гадзевич обіцяв при виборах на члена управи безкорисно упорядкувати книговодство Н. Д., „бо він безкорисно упорядкувати книговодство Н. Д., „бо він на тім розуміється, а д-р Гайдучок обіцяв віддавна, що він безкорисно буде заступати як синдик Н. Д. і ніхто віть буде давати на це позичку на готівкові видатки. За урядування повищої управи в р. 1936 було поіх 110 позицій, в чого 25 позицій були гонорарі синдика, виплачені згори, платня п. Роздольського, чинш і кратки до чужої хати, що виплачено коштом продажі шафи й огнетревалої каси та ще додатково докористувалось о. Гадзевичем, а церкви в Рудках на покриття надвостової вкладки а церкви в Рудках і ще двом вкладчикам, стягнула повищену суму з довжників і дала кілька позичок.

(Підписи).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Самандрака"

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 30. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Середа 1. XII. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Четвер 2. XII. год. 8. веч. Балет Водевізер.

Театр Різнородностей:

Вівторок 30. XI. виступи нема.

Середа 1. XII. год. 7.30 веч. Вечір любовних листів.

Четвер 2. XII. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВИННИКИ к. ЛЬВОВА.

30. XI. Муж двох жінок.

1. XII. Ніч під Івана Купала.

2 XII. Довбуш.

Дня 5. XII. театр починає свої виступи у Жовкві.

Український Національний Хор муз. провід. Дмитра Котка.

1. XII. Перемишль.

2. XII. Перемишль.

3. XII. Самбір.

7. XII. Львів — салі „Польськ. Музичн. Т-ва" (Хорунжини 7).

Хор виступає в оригінальних гуцульських строях в відповідно уложеною програмою. В найближчих днях Хор виступить в одним концертом у Львові.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кохання та сльози жінки".

АТЛЯНТИК: „Останній поїзд із обложеного міста".

ВАНДА: „Малий бунтар", „Зі сто масками".

ГРАЖИНА: „Пенк".

ЕВРОПА: „Король і хористка".

КАСІНО: „Дівчата з Новолипок".

КОПЕРНИК: „Знахор" на сеа. повісти Долецьги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Їх трос" і „Пепі".

МІРАЖ: „Ніч перед битвою".

МУЗА: „Наступ на світанку".

ПАКС: „Чорний граф", Пет і Патахон.

ПАЛЯС: „Чар богеми" (Марта Егерт, Іван Кепура).

РАЙ: „Пан редактор шаліє", комедія.

РІЯЛЬТО: „Лише раз кохала".

СВІТ: „Клюб жінок", „Козбой герой".

СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.

ТОН: „Зелений сигнал".

УТІХА: „Детектив із Гонолюлю" та ревія.

ХІМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Версаль, Ніцца, Монте Карльо".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Давос" (Швайцарія).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 30. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дошінці, 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Спів, форт., 19.00 Циг. музика, 22.45, 23.00 Ск. орх., ВІДЕНЬ 19.40 Сопран, форт., 15.15 Для дітей, 17.35 Скр. реціталь Роб. Сотенса, 19.40, 20.00 Дуга орх., 22.30 Соната б-дур Моцарта на скр. і форт., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЮКСЕМБУРГ 22.00, 23.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Мальон" оп. Томаса, ПРАГА 17.30 Смичк. квартет 18.20 Пісні й форт. твори, 19.50, 20.00 Гітара, (Сеговія), РАДІО ПАРІ 21.15, 22.0, 23.00 „Дитина кохання" драма Бателя, Рим 17.15, Сопран і форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія.

Середа, 1. грудня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Камер. концерт, 20.00 Сер. обой, форт., тріо, хор, БІЛГОРОД 18.50, 21.10 Хор, 20.00 Рапсодія Босняковича на голосн і орх., 21.40 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.00 Карнавал Шумана, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Вечір опер: „Замок Синьобородого" оп. Бартока, „Даедалло" пантоніма Шікльоша, „Боат де мюзік" балет Дебісія, ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Сучасна австр. муз., 19.25, 20.00 З рос. опер: Концерт орх., сопр., альт, бас, 21.40 Форт., ДАВТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. пісні та музика, 18.00 Варіяції д-дур на тему Моцарта-Бетовена, 22.30 Тріо на флет, скр. і віол. Гайдна МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, розр. програма, ПРАГА 20.05, 21.00 Гал. концерт нот.-чеської л'гн, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 Форт., 22.00 Франція у пісні, РІМ 17.15 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 30. листопада 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шк'л: Про льняну ганчірку, 11.40 Симф. секція, гр. пл., 12.03 Марші й танки з пл., Пол. денник, Зимова поміч, 13.45 Музика з пл., **14.00 Українські мельодії з гр. пл.,** 14.20 Балетова музика з гр. пл., 14.35 Пісні у вик. І. Гайдого, тенор, у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 Незаписаний стан служби" фрагм. із книжки От. Василевського, Музика з пл., 15.25 Вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 При ватрі, для старших дітей, 16.05 Фін.госп. актуалії, 16.15 Квартет, 16.50, 19.50, 20.55 Акт. гутірка, 17.00 „Над Дніпром" фейл. 17.15 Соліст: форт., скр., 17.50 Зимові шпихлірі звірів, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Мандрівки лінія по паризьких галеріях, 18.20 Театр Уяви: „Поворот до людей", 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Вероніка", 19.30 Спів, форт., 20.00 „Кримський вечір", мельодії і танки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Раз то мало, найгарніші мельодії, 22.00 Танк. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 1. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авд., 11.15 Для шкіл: із пригод з'совників, Муз. казки про звірів, гр. пл., 11.40 Шуманові пісні з пл., 12.03 Сальон. музика, Відчит про Ст. Василевського, 13.45 Інформаційна газетка в українській мові, 13.55 Розр. музика з пл., 14.30 Музика з 18-го ст., плити, 14.55 Біржа, 15.00 „Львівські історії" Ст. Василевського, Музика з плит, 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Хвилина читань для старших дітей, 16.00 Куток моди, 16.15 Орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 „На морях Далекого Сходу", 17.15 Камер. музика, 17.50 Що може забирати помораник, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Мусоргський: Ніч на Лисій Горі, плити, 18.20 У музикальним домі, вок.-муз. концерт, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Останній етап, 19.20 Мазурські пісні, 19.35 Відчит: Карла Лібельта, „Про відважну любов рідного краю", 20.00 Сюрреткова музика в пл., 20.15 Вечір любовних листів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Чвертьгодинка поезій, 22.00 Концерт: орх., спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Студіо молодих.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 29. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·40 зол.
кодоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·70 зол.

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди імлкин Вп. Пана Проф. Йосафата Назара, здачні ученици та учні III. в кл. Української Акад. Гімназії склад. дають 20 зол. на Українських Інвалідів.

Для Українських Інвалідів зложив Д-р Марин Долинський, лікар у Войнилові, зол. 3.—. 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА семінар. учит., кругла сирота просить дуже за якенебудь заняття. Зголошення до „Діла" під „Вдівна". 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

НОТРІБНИЙ політично-партійний організатор УНДО-ния, який міг би рівночасно організувати „Луги". Мусить знати ідеольог. УСРІІ і інших поступовців. Посаду обнити зараз. Платял за умовою. Зголошення з поданням кваліфікацій до Адміністрації „Діла" п'д „Організатор". 2181 2—3

НОТАРІЯТ шукає співробітника. „Діло" під „Співробітник". 2188 1—3

МЕШКАННЯ

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Трикімнатне, кухня, комфортове мешкання зараз до винайму. В'домість на місці. 2—

ДО ВИНАЙМУ 3 кімнати, кухня, комфорт; 1 кавалерський покій з передпокоєм і 1 покій з кухнею, з передпокоєм при вул. Рєпаковича, ч. телеф. 278-63. 2189 1—3

КУПНО - ПРОДАЖ

МОДЕРНІ фіранки, капи, накидки ручної роботи, кождри, ліжи фабричні Фрайліх, вул. Сикстуська 21. 2157 2—0

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур, кухонні виправи, шведські прімгуси, прилядля, Реячнер, Лєгіонів 87. 2003 13-0

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і пів піно 7¼, доброї марки на дозвільних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фредріхів 10. 1889 13-0

РІЖНІ

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, пазухи і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Федишський Стефан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі"). 1927 4—12

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-вистава „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (вишивки, ліжники, вишиноки, кераміку й деревляну різьбу). Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93). 1652 3(—30

ВАЖНЕ ДЛЯ ФАХІВЦІВ! Науково-фахові і практичні книжки та самоучки для всяких фахівців, а м. ін. для ремісників в мовах українській, польській, нім. та інших достарчає „Нова Бібліотека", Кордена 4. На відповідь залучити пошт. марку. 2166 2—4

ВІДКРИВАЮ курс штучних квітів. Зголошення до 5. грудня. П'єкова 36, Климакова. 2190 1—1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Роман Осінчук

внутрішні хороби, серце й ревматизм ординує від 3—5 попол.

Львів, Асинка 2, II. пов.

(бічна Пілсудського).

ОГОЛОШЕНИЯ.

КІР

Львів, Усійського 8

Тел. 280-88

Станиславів, 3-го Мая 4.

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.